

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄
(24.09.1987 - 15.07.1988)

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΕΔΡΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 24ης Σεπτεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξης 4.30 μ.μ.)

(Αρ. 1)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει μια πρόταση νόμου για την οποία υπάρχει η άποψη ότι
Επειδή θεωρηθεί ως επείγουσα και να συζητηθεί σήμερα, παρακαλώ να
επιτελεστεί την κατάθεση αυτής της ειδικής πρότασης νόμου.

Είναι ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος
(Αρ. 5) του 1987», που κατατίθεται από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή
Παιδείας.

Υπάρχει ένσταση να κηρυχθεί ως επείγουσα και να συζητηθεί στη σημερινή
συνεδρία της Βουλής;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται ως επείγουσα και θα συζητηθεί στη
σημερινή συνεδρία της Βουλής.

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α της Ημερήσιας Διάταξης είναι «Ο περί
Τύπου Νόμος του 1983».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να
καταθέσει την Έκθεση.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ
ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΥΠΟΥ ΝΟΜΟΣ
ΤΟΥ 1983».**

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε μεγάλο αριθμό συνεδριών της, με τελευταία της συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στις 11 Σεπτεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του νομοσχεδίου αυτού κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, της Εταιρείας Κεντρικής Διανομής Τύπου «Πάπυρος Ατδ.», του Συνδέσμου Εκδοτών Εφημερίδων και Περιοδικών, του Συνδέσμου Επαρχιακών Πρακτόρων Τύπου, της Ένωσης Συντακτών Κύπρου, του Συνδέσμου Περιφερειούχων της ΠΟΒΕΚ, της Παγκύπριας Συντεχνίας Εργατών Τύπου και Τυπογραφείων και της Τμηματικής Επιτροπής Τμήματος Ειδήσεων του Ρ.Ι.Κ.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι ο εκσυγχρονισμός και η αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας για τον τύπο με απώτερο στόχο τη διασφάλιση και κατοχύρωση, μέσα στα συνταγματικά πλαίσια, της ελευθερίας του τύπου και της ελεύθερης λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών.

Από την ως τώρα μελέτη του όλου θέματος διαπιστώθηκε η ανάγκη άμεσης προώθησης των διατάξεων εκείνων του νομοσχεδίου που ρυθμίζουν και διασφαλίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εφημερίδων και άλλων εντύπων από τα πρακτορεία τύπου, τους περιφερειούχους και τους εφημεριδοπώλες. Γι' αυτό και εκτιμώντας η Επιτροπή ότι η ολοκλήρωση της μελέτης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου στο σύνολό του θα απαιτήσει πρόσθετο χρόνο, ετά συνεργασία με το Γραφείο της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, σε αυτοτελές νομοσχέδιο στο οποίο έχει περιλάβει όλες τις σχετικές προτάσεις, νέο ρυθμίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εφημερίδων και άλλων εντύπων αφήνοντας τις υπόλοιπες διατάξεις του νομοσχεδίου για παραπέρα εξέταση με βάση την αξιολόγηση των διαφόρων παραστάσεων και εισηγήσεων που έχουν γίνει απ' όλα τα ενδιαφερόμενα Μέρη.

Στα πλαίσια της μελέτης του πιο πάνω μέρους του υπό συζήτηση νομοσχεδίου η Επιτροπή πραγματοποίησε πέντε ειδικές συνεδρίες στις οποίες είχε την ευκαιρία να ακούσει ειδικά τις απόψεις όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών.

Οι κυριότερες διατάξεις του μέρους αυτού του νομοσχεδίου, το οποίο η Επιτροπή αποφάσισε να προωθήσει σε πρώτο στάδιο, αναφέρονται στα πιο κάτω:

- (α) Διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εφημερίδων η οποία θα μπορεί να ενεργείται είτε από τον ίδιο τον εκδότη της εφημερίδας είτε μέσω των λειτουργούντων πρακτορείων και υποπρακτορείων των περιφερειούχων και των εφημεριδοπωλών.
- (β) Η κυκλοφορία εφημερίδας θα διασφαλίζεται από τον εκδότη της κατά τον προσφορότερο τρόπο που ο ίδιος θα επιλέγει.
- (γ) Καθορίζονται οι υποχρεώσεις των πρακτορείων και υποπρακτορείων τύπου, των περιφερειούχων και των εφημεριδοπωλών σε ό,τι αφορά τη διανομή και πώληση των εφημερίδων.
- (δ) Τέλος, προβλέπεται ποινικό αδίκημα σε περίπτωση παρεμπόδισης της ελεύθερης κυκλοφορίας των εφημερίδων, το οποίο επισύρει χρηματική ποινή μέχρι £5,000.

Υπό το φως όλων των πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του προαναφερθέντος μέρους του νομοσχεδίου περί Τύπου στην αυτοτελή του μορφή που προτείνεται.

Αντίγραφο του νομοσχεδίου αυτού, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί, επισυνάπτεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού νόμου διά της ενθέσεως νέου Μέρους V(A). Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τύπου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Αρ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και του Τμήματος Τελωνείων οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η υιοθέτηση του μετρικού συστήματος στο δασμολόγιο με βάση την οικεία νομοθεσία και τη σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για τη μερική μετατροπή.

Με την ευκαιρία της μετρικής μετατροπής επιφέρεται στο δασμολόγιο τροπολογία για τη μείωση του προτιμησιακού συντελεστή που επιβάλλεται στη ζαχαρίνη ώστε να συνάδει με τις πρόνοιες της Συμφωνίας Συνδέσεως Κύπρου-ΕΟΚ, θέμα το οποίο εκ παραδρομής δεν είχε περιληφθεί στον υπό τροποποίηση νόμο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. Πίναξ. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Τρίτου Πίνακος του βασικού νόμου. Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 55) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 55) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £3,600 και η διάθεσή του για την καταβολή ειδικού επιδόματος κατ' αποκοπή σε Λειτουργό του Τμήματος Γεωργίας για την ανάληψη ειδικών ευθυνών για τη διεύθυνση της κατασκευής μεγάλων υδατικών έργων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι η χορήγηση του επιδόματος αυτού γίνεται κάτω από τους όρους και προϋποθέσεις που συμφωνήθηκαν σε παρόμοιες περιπτώσεις στο παρελθόν, συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 49) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £3,600 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 49) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 59) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 59) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £8,000 και η διάθεσή του για την εκτέλεση σχεδίου υδροδότησης του Κέντρου Θαλάσσιας Εκπαίδευσης της ΕΛΔΥΚ.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 50) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £8,000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 50) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 64) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (Αρ. 64) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,910 και η διάθεσή του για τη συντήρηση και λειτουργία μικροϋπολογιστών και άλλου εξοπλισμού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 51) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,910 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 51) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως Νόμος (Αρ. 30) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 30) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 10 και 17 Ιουνίου και 16 Σεπτεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας οι οποίοι κατάθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες για το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £132,500 και η διάθεσή του για τη συνέχιση της εφαρμογής του Σχεδίου για Ενεργειακό Προγραμματισμό, Εξοικονόμηση Ενέργειας και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 38) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £132,500 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 38) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 59) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 59) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £314,310 και η διάθεσή του για την εκτέλεση διαφόρων αναπτυξιακών έργων στα Λύμπια.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 39) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι συνάδελφοι,

Η Έκθεση αυτή που μόλις έχουμε ακούσει και είναι από τις πιο σύντομες Εκθέσεις Κοινοβουλευτικής Επιτροπής κρύβει μέσα της ένα μυστικό το οποίο ούτε από το κείμενο φαίνεται, ούτε ανάμεσα από τις γραμμές του κειμένου μπορεί να διακριβωθεί.

Το μυστικό αφορά σε φόρμουλα επίλυσης κοινοτικών προβλημάτων. Ποια ήταν η μυστική φόρμουλα που αφορά σ' αυτό ειδικώς το θέμα των Λυμπιών; Παρουσιάστηκαν προβλήματα κοινοτικά στα Λύμπια. Αυτά τα προβλήματα δεν μελετήθηκαν από μεμονωμένους Βουλευτές. Δεν ήταν Βουλευτής ενός κόμματος μόνο ή του α' κόμματος ή του β' ή του γ'. Τα προβλήματα των Λυμπιών στη συγκεκριμένη περίπτωση μελετήθηκαν από διακομματική κοινοβουλευτική αντιπροσωπεία. Και η προσέγγιση αυτή η διακομματική ήταν η πιο σωστή κάτω από τις περιστάσεις.

Με πολύ σοβαρότητα και πολύ ευθύνη ειπώθηκε «όχι» σε ό,τι παράλογο και ειπώθηκε το «ναι» σε ό,τι λογικό. Και τα προβλήματα αυτά βρήκαν τη λύση τους και σε χρόνο ρεκόρ — και μιλούμε μέσα σε διάστημα λίγων μηνών — έχουμε μπροστά μας Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για επίλυση όλων αυτών των κοινοτικών προβλημάτων.

Είναι η εισήγησή μου πως πρέπει τα κόμματα να μελετήσουν επέκταση και καθιέρωση αυτού του θεσμού.

Ο κ. Πρόεδρος της Βουλής είχε αρχίσει μια προσπάθεια με διακομματική προσέγγιση αυτών των θεμάτων. Δεν είχε συνέχεια. Πιστεύω ότι Διακομματικές Κοινοβουλευτικές Αντιπροσωπείες που θα επισκέπτονται τις κοινότητες για μελέτη και επίλυση των προβλημάτων αποτελούν την καλύτερη φόρμουλα επίλυσης κοινοτικών προβλημάτων. Αυτών των Διακομματικών Κοινοβουλευτικών Αντιπροσωπειών δεν είναι ανάγκη να ηγείται πάντοτε ο Πρόεδρος της Βουλής — εξάλλου ούτε το θέλει — μπορούν αυτών των αντιπροσωπειών να ηγούνται είτε ο Πρόεδρος της Βουλής, είτε οι αρχηγοί των κομμάτων, είτε οι κοινοβουλευτικοί τους εκπρόσωποι πλαισιούμενοι από βουλευτές όλων των κομμάτων. Έτσι

πιστεύω πως η Βουλή ρίχνει το κύρος της στον τομέα επίλυσης κοινοτικών προβλημάτων και ως θυμούμαστε ότι τα κοινοτικά προβλήματα δεν είναι προβλήματα ενός μόνο κόμματος, είναι προβλήματα διακομματικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Χαιρόμεθα που ο κ. Χριστοφίδης εγκαινίασε τη νέα περίοδο της Βουλής με τέτοια εποικοδομητική τοποθέτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν θα επαναλάβω αυτά που είπε ο κ. Χριστοφίδης, που αφορούν τη μια πτυχή του θέματος, δηλαδή την επίλυση ενός σοβαρού προβλήματος που αντιμετώπιζε μια ακριτική κοινότητα.

Όμως το πρόβλημα αυτό ήρθε και στη Βουλή, ήρθε ως θέμα επίσπευσης της εκτέλεσης του δρόμου Λευκωσίας-Λάρνακας. Και είναι σε σχέση με αυτό το δρόμο που δημιουργήθηκαν τα προβλήματα. Και τα προβλήματα για την κοινότητα των Λυμπιών ήταν πολύ σοβαρά και οξυμμένα προβλήματα. Και η σύγκρουση μεταξύ της κοινότητας και του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων ήταν πολύ μεγάλη.

Η κοινότητα αυτή σε παγκοινοτικές συγκεντρώσεις της, σε υπομνήματά της, ακόμα και σε απόφασή της με εκδηλώσεις και δυναμικά μέτρα προς αντιμετώπιση της όλης κατάστασης υποχρέωσε την Εκτελεστική Εξουσία να συζητήσει και να εξευρεθεί η ορθή λύση του προβλήματος.

Πολύ ορθά — κι' εδώ είναι η πτυχή που έθιξε ο κ. Χριστοφίδης — Βουλευτές απ' όλα τα κόμματα πήραν μέρος σε συσκέψεις στα Λύμπια και κατ' ιδίαν με τους κατοίκους και την κοινοτική τους αρχή αλλά και σε συνεδρίες μαζί με το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων — μια τέτοια συνεδρία έγινε κι' εδώ στη Βουλή — και ύστερα από πολλές και πολύωρες συζητήσεις κατέληξαν σε συμφωνία αυτή η οποία δίνει λογικές αποζημιώσεις για τη γη που θα απαλλοτριωθεί για εκτέλεση έργων στην κοινότητα των Λυμπιών.

Γι' αυτό είναι ορθό ότι αυτό που έγινε ήταν το αποτέλεσμα της συλλογικής προσέγγισης απ' όλες τις πλευρές, απ' όλα τα κόμματα, αλλά ήταν κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα του αγώνα, του ενιαίου αγώνα όλων των κατοίκων των Λυμπιών χωρίς τον οποίο η επίλυση του προβλήματος ίσως να συνεχιζόταν μέχρι τώρα.

Κατά συνέπεια οι Βουλευτές όταν συμπαραστέκονται στα δίκαια αιτήματα των κοινοτήτων επιτυγχάνονται, μαζί με τους αγώνες αυτών των κοινοτήτων, τέτοια θετικά αποτελέσματα που σωστά έχουν σήμερα χαιρετισθεί, και με την ψήφιση της σχετικής νομοθεσίας τερματίζεται αυτό το θέμα που για πολύ χρονικό διάστημα βασάνιζε και την Εκτελεστική Εξουσία αλλά ιδιαίτερα τους ενδιαφερομένους.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πολύ σωστά αναφέρθηκε ότι η συνεργασία μεταξύ όλων των πλευρών της Βουλής μαζί με την Κυβέρνηση γύρω από ένα φλέγον και κρίσιμο θέμα που συνδέεται με την ίδια την ανάπτυξη του τόπου αλλά και με τοπικά προβλήματα βρήκε μια αίσια εξέλιξη.

Όμως εκείνο που θα ήθελα να προσθέσω είναι ότι αυτά που δόθηκαν στα Λύμπια δεν ήταν κάποια δωρεά. Ήταν ικανοποίηση κάποιων παλιών αιτημάτων που χρονίζαν από πάρα πολύ καιρό που έπρεπε κάποτε να πάρουν το δρόμο προς τη λύση τους και μέσα στα πλαίσια της γενικότερης αναμόρφωσης του χώρου λόγω της κατασκευής ενός μεγάλου αναπτυξιακού έργου έγιναν πια μια άμεση προτεραιότητα και αναγκαιότητα. Γιατί θα ήταν πραγματικά παράδοξο εκτός των άλλων προβλημάτων που δημιουργούσε η κατασκευή του καινούργιου δρόμου να είχαμε από τη μια μια τέλεια οδική αρτηρία όπου θα μπορούσαν να κινούνται πολυτελή αυτοκίνητα και παραπλευρώς να είχαμε μια κοινότητα η οποία να πάσχει από έλλειψη στοιχειωδών έργων που θα ικανοποιούσαν βασικές ανάγκες ζωής και πολιτισμού στο χωριό.

Αυτό το πρόβλημα της κατασκευής μεγάλων αναπτυξιακών έργων είναι κάτι που θα πρέπει να μας απασχολήσει ιδιαίτερα γιατί επηρεάζει και άλλες κοινότητες σε άλλες περιπτώσεις. Γιατί θα πρέπει να προσεχθεί ότι η κατασκευή ενός αναπτυξιακού έργου είναι δυνατό μεν να είναι σημαντικό για μια περιοχή αλλά είναι δυνατό ταυτόχρονα να αναστατώνεται η ζωή σ' ένα χωριό, σε μια κοινότητα, σε μια οικονομία κάποιας περιοχής, και θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με καινούργια σκοπιά και καινούργια αντίληψη πέραν της προσέγγισης των προβλημάτων ως τοπικών κοινοτικών προβλημάτων. Θα πρέπει, δηλαδή, τα αναπτυξιακά έργα να μελετούνται και να παρακολουθούνται στο βαθμό που επηρεάζουν την κοινότητα και την οικονομική συγκρότηση μιας περιοχής και να θεώνται από άλλη σκοπιά τα διάφορα θέματα.

Δεν θα ήθελα να επεκταθώ πάνω στο θέμα. Είναι δυνατό όταν θα υπάρξει συζήτηση ανάλογων θεμάτων να τα αντιμετωπίσουμε με τον ίδιο τρόπο αλλά να τα αντιμετωπίσουμε από μια σκοπιά πραγματικά δημιουργική.

Εκείνο που θα ήθελα επίσης να πω είναι ότι είναι χρήσιμες οι διακομματικές παρεμβάσεις. Όμως οι διακομματικές παρεμβάσεις και ανακινήσεις των τοπικών προβλημάτων έχουν πολλές φορές ελατήρια και κίνητρα και συνδέονται με το χρόνο που γίνονται και είναι δυνατό σε κάποια χρονική περίοδο να είναι επιβεβλημένη μέθοδος η ανακίνηση τοπικών προβλημάτων και η παρουσία Διακομματικών Επιτροπών και σε κάποια άλλη χρονική περίοδο η ανακίνηση τοπικών προβλημάτων να μην έχει γνήσιο χαρακτήρα αντιμετώπισης των τοπικών προβλημάτων αλλά να έχει δημαγωγικό χαρακτήρα ή επηρεασμού του εκλογικού σώματος, όπως γίνεται αυτή τη στιγμή με τις μαζικές επισκέψεις των Υπουργών και τις προσκλήσεις προς Βουλευτές. Οι Βουλευτές πολλών πλευρών σ' αυτή την περίοδο αρνούνται να παρακαθήσουν σε μια τέτοια κωμωδία μέσα στα χωριά γιατί δεν θα ήθελαν να γίνονται υποστηρικτές μιας κατάστασης κομματωφελούς και όχι επωφελούς για το κοινωνικό σύνολο.

Έτσι θα είχαμε να συστήσουμε: Ας συγκρατηθούμε όλοι αυτή την περίοδο την προεκλογική μέχρι τις Προεδρικές εκλογές όπου και το λαϊκό ενδιαφέρον και το ενδιαφέρον των κομμάτων περιστρέφεται γύρω από το μέγα γεγονός του

καθορισμού του μελλοντικού Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και να αφηθούν τα καημένα τα κοινοτικά προβλήματα για μετά τις εκλογές.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι,

Το θέμα όπως εξελίχθηκε αποτελεί, συνίσταται μάλλον, από δύο πτυχές, την πτυχή συγκεκριμένα την οποία έθιξε ο συνάδελφος κ. Χριστοφίδης, που είναι η συναινετική προσέγγιση του θέματος από τη Νομοθετική και την Εκτελεστική Εξουσία και αφορά τη μια κοινότητα τα Λύμπια, όταν διακομματική κοινοβουλευτική αντιπροσωπεία από όλα τα κόμματα με επαφές με το αρμόδιο Υπουργείο και την Εκτελεστική γενικότερα Εξουσία έθιξε το θέμα της ανάγκης εκτέλεσης έργων αναπτυξιακών σε μια κριτική και χειμαζόμενη κοινότητα. Και το ΔΗΚΟ μαζί με τα άλλα κόμματα πρωτοστάτησε σ' αυτή την προσπάθεια και συνέβαλε, και είναι περήφανο για τούτο, στην καταξίωση των σκοπών και των στόχων της ακριτικής αυτής κοινότητας που πράγματι είχε την ανάγκη της αμέριστης συνδρομής και συμπαραστάσής μας.

Και στην προκείμενη περίπτωση οφείλω να εξάρω τη συναινετική πρωτοβουλία η οποία αναλήφθηκε από όλα τα κόμματα αφενός και την προσέγγιση την ορθή, την οποία είχε η Εκτελεστική Εξουσία στην προκείμενη περίπτωση, αφ' ετέρου, επέδειξε.

Όσον αφορά τώρα τη γενικότερη προσέγγιση των κοινοτικών προβλημάτων που συνιστά τη δεύτερη πτυχή του «προβλήματος», που αναπτύχθηκε, όπως αναπτύχθηκε από το βήμα τούτο, οφείλω να πω πως από χρόνια τώρα, από μήνες τώρα αρκετούς — κι όχι τώρα στην προεκλογική περίοδο — το Υπουργείο Εσωτερικών εγκαινίασε μια συναινετική πολιτική αναφορικά με τη στάση που πρέπει να τηρείται για τα αγροτικά προβλήματα και οφείλω να υπογραμμίσω πως οποιοσδήποτε Βουλευτής υποβάλλει στο αρμόδιο Υπουργείο συγκεκριμένα προβλήματα για οποιαδήποτε κοινότητα, το Υπουργείο Εσωτερικών κοινοποιεί τα προβλήματα αυτά σε όλα τα κόμματα, ζητά σε συναντήσεις οι οποίες συγκαλούνται και πραγματοποιούνται σχεδόν δυο ή τρεις φορές τη βδομάδα από όλα τα κόμματα να στείλουν εκπροσώπους τους, μέλη της Βουλής, για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα αυτά και εκεί, κάτω από ένα πρίσμα πάρα πολύ δημοκρατικής αντίκρουσης — τοποθέτησης, τα προβλήματα αυτά προωθούνται μέσα στα πλαίσια φυσικά των δημοσιονομικών και οικονομικών δυνατοτήτων της Εκτελεστικής Εξουσίας. Σε ανύποπτο, οφείλω να τονίσω ξανά, χρόνο εγκαινιάστηκε αυτή η πολιτική και έφερε τελικά αποτελέσματα. Από καιρό τώρα έχει επισημανθεί και από μας και από άλλους κι' έχει και δημόσια και κατ' ιδίαν εξαρθεί αυτή η πρωτοβουλία, που είναι προϊόν και απαύγασμα σωστής αντίκρουσης κι αντικειμενικής θεώρησης του όλου προβλήματος της αγροτικής πολιτικής της Κυβέρνησης, από μέρους του κατεξοχόν αρμόδιου φορέα, του Υπουργείου Εσωτερικών. Δεν είναι η πρώτη φορά, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, που οι προσπάθειες αυτές και οι πρωτοβουλίες έχουν προωθηθεί και τελεσφορήσει: Είναι δεκάδες οι επαφές που έχουν γίνει και πρέπει και δημόσια να επαινεθεί τόσο ο αρμόδιος Υπουργός όσο και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών για τη στάση και τη θετική προσέγγιση με την οποία από μέρους του Υπουργείου τους τα προβλήματα της υπαίθρου αντικρούζονται.

Συμμετέχουν σ' αυτές τις επαφές αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες — και επαναλαμβάνω για πολλοστή φορά — Βουλευτές από όλα ανεξαιρέτα τα κόμματα, που καλούνται να συμμετάσχουν και συμμετέχουν, αφού μπροστά τους τίθενται τα προβλήματα τα οποία ο κάθε Βουλευτής υποβάλλει έστω και αν αυτός ανήκει στο ΔΗΚΟ, στο ΑΚΕΛ, στο ΔΗΣΥ ή την ΕΔΕΚ. Έτσι από οποιαδήποτε κομματική παράταξη υποβληθούν τα αιτήματα μιας κοινότητας, προσκαλούνται βουλευτές απ' όλα ανεξαιρέτα τα κόμματα και σε κοινές συσκέψεις — κι' έχουν πραγματοποιηθεί δεκάδες μέχρι τώρα — αντικρύζονται συλλογικά και κατά τρόπο συναινετικό τα πλείστα προβλήματα της υπαίθρου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν πρόκειται να επαναλάβω τα όσα ελέχθησαν πολύ σωστά από όλες τις πλευρές, ότι διακομματικές πρωτοβουλίες πάνω σε αγροτικά προβλήματα, όταν μάλιστα είναι τόσο αποτελεσματικές όπως ήταν στα Λύμπια, πρέπει να προωθούνται και θα πρέπει να τις προωθήσουμε και σε άλλες περιπτώσεις και ότι πράγματι πρέπει να δημιουργηθεί ένα τέτοιο κλίμα που να κοιτάζουμε πολλά θέματα με διακομματικό φακό, με αντικειμενικά δεδομένα και όχι βάσει στενών κομματικών δεδομένων. Είναι ένα παράδειγμα προς μίμηση αυτό που έγινε στα Λύμπια και συμφωνούμε απόλυτα με τους συναδέλφους που μίλησαν προηγουμένως.

Όμως, θα θέλαμε να επεκτείνουμε τη συνεργασία αυτή — και τούτο ήδη συμβαίνει σε κάποια κλίμακα καθόσον αφορά διακομματικές αποστολές στο εξωτερικό — και στο θέμα της διαφώτισης, της διεθνοποίησης, που και πάλιν η συνεννόηση και συνεργασία μεταξύ μας αποφέρει αποτελέσματα τα οποία οπωσδήποτε δεν θα είχαμε αν η αντιμετώπισή τους γινόταν μόνο πάνω σε κομματικά δεδομένα.

Δεν θα έλεγα όμως αυτά τα οποία ανέφερα τώρα, διότι ελέχθησαν από άλλους συναδέλφους, αν δεν χρειαζόταν να απαντήσω στο συνάδελφο κ. Χατζηδημητρίου ο οποίος κατά τη γνώμη μου κατάρσρεψε το κλίμα το οποίο δημιουργήθηκε πάνω σ' αυτή τη γενική αντιμετώπιση του θέματος, το διακομματικό, προσπαθώντας — δεν απέφυγε τον πειρασμό ο κ. Χατζηδημητρίου — να επεκτείνει το όλο θέμα σε θέμα προεδρικών εκλογών, σε θέμα επισκέψεων βουλευτών, Υπουργών και λοιπά, θέμα που πιθανό να μπορούσε να είχε συζητηθεί κάτω από άλλες περιστάσεις, αλλά δεν ήταν της παρούσης να συζητηθεί μέσα στο κλίμα που δημιουργήθηκε οπωσδήποτε από αυτή τη συζήτηση.

Πιστεύουμε ότι δημοκοπία δεν είναι το γεγονός πως Υπουργοί ένα χρόνο πριν από εκλογές επισκέπτονται περιοχές που επισκέπτονταν πάντοτε, ούτε υπάρχει τίποτε το επιλήψιμο σ' αυτό. Δημοκοπία είναι η προσπάθεια που ο συμπαθής συνάδελφος έκαμε για να συνδέσει την πρωτοβουλία αυτής της Βουλής με ένα θέμα που δεν μπορούσε να συνδεθεί υπό τις περιστάσεις και να του δώσει μια προέκταση που μάλλον είναι από πλευράς δικής του δημοκοπική και όχι από πλευράς εκείνων που ο ίδιος κατηγορεί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αν πρόκειται να επισημάνουμε τρία σημεία στο θέμα που συζητούμε, αυτά είναι πρώτα ότι το πρόβλημα των Λυμπιών λύθηκε γιατί πριν από οτιδήποτε άλλο οι ίδιοι οι Λυμπιώτες αγωνίστηκαν ενωμένοι για το πρόβλημά τους, ευαισθητοποίησαν αναγκαστικά και τον τύπο και την κοινή γνώμη, και με τη σειρά τους τη Βουλή και την Κυβέρνηση, και έτσι λύθηκε το πρόβλημά τους.

Το δεύτερο ήταν η σωστή συναινετική προσέγγιση την οποία επέδειξαν όλες οι πλευρές της Βουλής και είναι σε πίστη όλων ανεξαιρέτως το γεγονός ότι μαζί και σε συνεργασία με την Κυβέρνηση προχώρησαν στη σωστή αντιμετώπιση ενός προβλήματος.

Το τρίτο είναι αυτό το οποίο λέχθηκε από τον αγαπητό κ. Γαλανό ότι ο κ. Χατζηδημητρίου επισημαίνοντας μια τρέχουσα αυτές τις μέρες πραγματικότητα χάλασε το κλίμα. Το κλίμα, αγαπητέ συνάδελφε, δεν χαλά με το να επισημαίνουμε τις πραγματικότητες, τις άσχημες, αλλά με το να τις διορθώνουμε.

Σεβόμαστε την ευαισθησία και το ενδιαφέρον όταν και όποτε το επιδεικνύει η Κυβέρνηση για τα λαϊκά προβλήματα, ιδιαίτερα της υπαίθρου και τα προσφυγικά και είμαστε και θα είμαστε πάντοτε πρόθυμοι για συνεργασία. Εκείνο όμως που είναι άξιο απορίας αλλά και κατάκρισης είναι το γεγονός ότι παραμονές προεδρικών εκλογών, παρατηρείται ένα πολύ αυξημένο ενδιαφέρον από πλευράς των Υπουργών για όλα αυτά τα προβλήματα και να μας επιτρέψει ο συνάδελφος να έχουμε κάποιες αμφιβολίες όσον αφορά την καλοπιστία αυτής της έξαρσης του ενδιαφέροντος για τα λαϊκά προβλήματα και τη μαζική επιδρομή των Υπουργών στις διάφορες κοινότητες, και μάλιστα ομαδική κάθε φορά που πλησιάζουν οι εκλογές.

Είναι ορισμένα πράγματα που πραγματικά μπορεί να δείχνουν υποτιθέμενη ευαισθησία, αλλά παράλληλα προσκρούουν και σε ένα μέτρο ευαισθησίας που πρέπει να επικρατεί στην πολιτική ζωή αυτού του τόπου κάτω από αυτές τις συνθήκες, ακόμα και κατά τη διάρκεια προεκλογικών περιόδων.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παναγιώτου και μετά ο κ. Κουρτελλάρης.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν θα διαφωνήσω σε οτιδήποτε ελέχθη· απλώς θα κάμω δύο συμπληρώσεις τις οποίες θεωρώ καθήκον μου να επισημάνω γιατί είναι σοβαρές και δεν πρέπει να διαφεύγουν της προσοχής μας.

Ασφαλέστατα συμφωνούμε όλοι, όπως διαπιστώθηκε, να γίνεται διακομματική προσπάθεια στη μελέτη και την αντίκριση και προώθηση κοινοτικών και άλλων προβλημάτων. Όμως σ' αυτή την προσπάθεια, έχοντας την πείρα του παρελθόντος θα πρέπει να είμαστε κάπως προσεκτικοί για να μην ενεργούμε βεβιασμένα και να κάνουμε αυτοδεσμεύσεις, διότι δυστυχώς αιχμαλωτίζουμε τους ίδιους τους εαυτούς μας και δυσχεραίνουμε την επίλυση των προβλημάτων αντί να τα αντιμετωπίζουμε. Και θα ήθελα να επισημάνω ότι δυστυχώς η υπόθεση των Λυμπιών είχα και μια τέτοια υφή. Είναι ευτύχημα πραγματικά, και αυτό ανάγεται στην υπευθυνότητα των κομμάτων και των βουλευτών, που σε κάποιο στάδιο έγινε κατανοητό και προσπαθήσαμε όλοι να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα πάνω σε μια σωστή συναινετική βάση.

Το δεύτερο ζήτημα το οποίο θα ήθελα απλώς να θίξω είναι ότι τελικά αυτό το πρόβλημα στο ένα του τουλάχιστο βασικό σκέλος το αντιμετωπίσαμε διότι αντιληφθήκαμε και υιοθετήσαμε σχεδόν όλοι τη φιλοσοφία βασικά της πολιτικής της αρμόδιας υπηρεσίας, ότι η σπατάλη που θα γινόταν για λόγους που δεν θα βοηθούσαν θα έπρεπε να αφιερωθεί στην αντιμετώπιση ουσιαστών προβλημάτων της κοινότητας τα οποία θα απέδιδαν πολύ πιο αποτελεσματικά, όπως και έγινε και είμαι βέβαιος ότι και η ίδια η κοινότητα όπως και όλοι μας αντιλαμβανόμαστε ότι ήταν ακριβώς και το μέτρο που οδήγησε τόσο έγκαιρα, όπως έχει επισημανθεί, στην αντιμετώπιση προβλημάτων της κοινότητας τα οποία εχρόνιζαν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ζήτησα το λόγο γιατί τυγχάνει να είμαι μέλος της Επιτροπής Συγκοινωνιών & Έργων που διαχειρίστηκε σε κάποιο βαθμό, σε σημαντικό βαθμό θα έλεγα, το πρόβλημα που συζητούμε, και θα 'θελα να διευκρινισθεί και να γίνει καθαρό προς κάθε κατεύθυνση ότι για τη λύση αυτών των προβλημάτων, αν υπάρχουν κάποιοι που πρώτοι πρέπει να πιστωθούν, αυτοί είναι οι κάτοικοι της κοινότητας των Λυμπιών και η έντονη απαίτησή τους και ο ρόλος τον οποίο διαδραμάτισε η τοπική αρχή της κοινότητας και οι δίκαιες απαιτήσεις για τις οποίες επέμεναν μέχρι που τελικά εξασφάλισαν τη συγκατάθεση των αρμοδίων για να δοθεί η λύση που δόθηκε.

Όσοι αφορά το ρόλο των άλλων, ασφαλέστατα συνέβαλαν. Αλλά νομίζω ότι αυτό που είπε ο κ. Στυλιανού, ότι πρωτοστάτησε το ΔΗΚΟ, να μου επιτραπεί να πω ότι αυτό το καράβι που λέγεται ΔΗΚΟ σε κάποιο στάδιο των συζητήσεων έκαμε πολλά νερά. Άρα ας μη λέμε ποιοι πρωτοστάτησαν και ποιοι δεν πρωτοστάτησαν, ας λέμε τα σύκα, σύκα. Κι' εκείνοι που πρωτοστάτησαν και πέτυχαν ήταν οι κάτοικοι και η κοινοτική αρχή της κοινότητας, που επέμεναν μέχρι που εξασφάλισαν τη συγκατάθεση όλων για να επιτευχθεί αυτό που επιτεύχθηκε για τη λύση του προβλήματος. Αυτό είναι το ένα θέμα που ήθελα να διευκρινίσω.

Το δεύτερο, μ' όλο που συμφωνώ ότι το θέμα που εθίγη για τις επισκέψεις των Υπουργών δεν είναι άμεσα συνδεδεμένο, μια και αναφέρθηκε, θέλω να μου επιτραπεί να πω ότι πραγματικά ο κ. Γαλανός κάμνει λάθος να χαρακτηρίζει δημοκοπία κάποιον που τολμά να πει μια αλήθεια και να μην έχει τη δύναμη να πει ότι πράγματι πρόκειται περί μιας εκστρατείας καθαρά ψηφοθηρικής, δημοκοπικής από μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας και των Υπουργών.

Θέλω, συνάδελφοι, να δηλώσω υπεύθυνα σ' αυτό το Σώμα ότι έχω υπόψη μου συγκεκριμένες περιπτώσεις Υπουργού που κάλεσε τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες να τους πει «θα πάμε στην τάδε περιοχή και θα μας θέσουν τούτα τα ζητήματα. Τι θα τους πούμε;» Και κάθε Τμήμα είπε τα δικά του και όταν ρώτησε: «Καλά τούτους τι θα τους πούμε;» η απάντηση ήταν: «Ε'. . . να τους πούμε ότι μελετούνται». Πρέπει να έχουμε το θάρρος να λέμε την αλήθεια. Η εκστρατεία που γίνεται τώρα από τους Υπουργούς καμιά σχέση δεν έχει με τη λύση προβλημάτων.

Φτάνει να σας πω ότι σε μια πρόσφατη επίσκεψη που έκαμα σε κάποια περιοχή μου είπαν ότι Κοινοτάρχης παρουσιάστηκε με το υπόμνημα που παρουσιάστηκε σε προηγούμενη επίσκεψη και είπε: «Κύριοι τα προβλήματά μας είναι τα ίδια. Μας είπετε ότι θα κάμετε εκείνο, τούτο, τίποτε δεν έγινε και το αποτέλεσμα είναι αυτό.» Συνεπώς ας μη θιγόμαστε όταν πρόκειται να λέγονται μερικές πικρές αλλά πραγματικές αλήθειες. Η πραγματικότητα είναι ότι αυτή η εκστρατεία που γίνεται καθημερινώς και δεν ξέρω με πόσες δαπάνες του κράτους και συγκεντρώνονται οι κοινοτάρχες για να υποβάλλουν υπομνήματα, και πηγαίνει ο κόσμος και οι λειτουργοί κουβαλώντας προηγούμενως χαρτιά για να έρθουν μετά να τα μελετήσουν, όλα αυτά αποσκοπούν καθαρά σε δημοκοπικούς, ψηφοθηρικούς σκοπούς και η Κυβέρνηση κάμνει λάθος αν νομίζει ότι δεν το έχει αντιληφθεί ο κόσμος. Ο κόσμος και το καταλαμβαίνει και το απεχθάνεται.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πολύ φοβούμεθα ότι έχουμε τελείως ξεφύγει από το θέμα μας.

Πράγματι, όταν ο κ. Χριστοφίδης συνεχάρη τη διακομματική πρωτοβουλία που έγινε στα Λύμπια, εκφράσαμε και εμείς με τη σειρά μας τη χαρά μας που εγκαινιάσαμε τη φετινή περίοδο της Βουλής με τέτοιες εποικοδομητικές θέσεις για μια κοινή αντιμετώπιση των διάφορων προβλημάτων από τα κόμματα.

Δεν πρόφτασε όμως ο αλέκτωρ να λαλήσει τρεις φορές και επανήλθαμε στα παλιά, δώσαμε προεκτάσεις σε ένα θέμα που δεν επιδέχεται προεκτάσεις και ενώ μιλούμε εδώ για συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς για το δρόμο των Λυμπιών ο οποίος έχει οπωσδήποτε προχωρήσει και είναι προς το τέλος του, κάναμε ορισμένα λογικά άλματα και ήλθαμε σε θέματα επισκέψεων υπουργών και βουλευτών για προεκλογικούς σκοπούς κλπ. αρκετούς μήνες πριν από τις εκλογές.

Εμείς θα λέγαμε το εξής: Ανεξάρτητα από το θέμα ουσίας, διαφωνούμε με τους συναδέλφους ότι αυτές οι επισκέψεις γίνονται για δημοκοπικούς και προεκλογικούς σκοπούς, αλλά είναι επισκέψεις που επαναλαμβάνονται και ανάλογες επισκέψεις έγιναν στα προηγούμενα χρόνια. Εκείνο όμως που θέλουμε να τονίσουμε ανεξάρτητα από αυτό, είναι ότι αν ήθελαν να μιλήσουν και να συζητήσουν αυτές τις επισκέψεις είχαν την ευκαιρία οι συνάδελφοι της ΕΔΕΚ και ο κ. Κουρτελλάρης να τις συζητήσουν κατά τη συζήτηση κάποιου άλλου θέματος κάτω από κάποιο άλλο τίτλο που θα είχε σχέση με εκείνο που συζητούμε. Η προσπάθεια να δώσουν προέκταση σε ένα θέμα συμπληρωματικού προϋπολογισμού είναι τελείως άσχετη με το θέμα, υποδηλοί ποια είναι τα πραγματικά δημοκοπικά κίνητρα και ποιοι είναι εκείνοι που δημοκοπούν σ' αυτή την περίπτωση. Διότι έστω και αν συνέβαινε κάτι σαν αυτό που ανέφεραν, είχαν την ευκαιρία να το εγείρουν την κατάλληλη ώρα. Αυτή δεν ήταν η κατάλληλη ώρα. Επομένως αυτό μυρίζει δημοκοπία, αλλά δημοκοπία από την άλλη πλευρά.

Όσον αφορά δε αυτά που ανέφερε ο συνάδελφος κ. Κουρτελλάρης, ότι ο λαός γνωρίζει και ξέρει να κρίνει κλπ, συμφωνούμε με τον κ. Κουρτελλάρη ότι πράγματι ο λαός έχει κρίση, ο λαός αντιλαμβάνεται πολλά πράγματα και το ποιοι κάμνουν νερά ο λαός θα αποφασίσει, κ. Κουρτελλάρη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν πρόκειται να μιλήσω από το βήμα. Αν μου επιτρέπετε, απλώς ήθελα να κάμω μια διόρθωση σ' αυτά που είπε ο κ. Γαλανός. Ο κ. Γαλανός ενημέρωσε το Σώμα ότι ο δρόμος των Λυμπιών έχει τελειώσει. Τον πληροφορώ ότι δεν άρχισε ακόμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Διαστρεβλώνει ο κ. Παπαϊωάννου.

Είπαμε ότι το θέμα του συμπληρωματικού προϋπολογισμού. . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι το θέμα θα πρέπει να θεωρείται λήξαν. Διότι φοβούμαι ότι αν συνεχισθεί η συζήτηση, θα συνεχισθεί απλώς πάνω στο τι είπε ο ένας Βουλευτής και ο άλλος και όχι πάνω στο θέμα. Αν δεν έχετε ένσταση. . . ναι, αλλά αν σας δώσω το λόγο θα ανοίξω τη συζήτηση για όλους. Δεν μπορώ να δώσω μόνο το λόγο σε σας, διότι για κάθε Βουλευτή ελέγχθη κάτι. Αν κάθε Βουλευτής αισθάνεται την ανάγκη. . . αν η Βουλή αυτό θέλει εγώ ευχαρίστως θα συμμορφωθώ. Τότε ανοίγω και οποιοσδήποτε θέλει να μιλήσει.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θέλω να πω, κύριε Πρόεδρε, σε απάντηση αυτών που είπε ο συνάδελφος κ. Κουρτελλάρης πως εμείς του ΔΗΚΟ σε καμιά περίπτωση δεν κάναμε πίσω. Πήγαμε σε πολύ περισσότερες επαφές, επισκέψεις και συσκέψεις με τις δημόσιες υπηρεσίες από ό,τι κάνανε κάποιοι άλλοι συνάδελφοι από κάποιες άλλες καταστάσεις. Εκεί που πραγματικά παρίστανται τα μέλη του ΔΗΚΟ, έχουμε το θάρρος να λέμε ελεύθερα τις θέσεις μας. Κι όπως ο κ. Κουρτελλάρης, συμμετέχει και προωθεί προβλήματα κοινοτήτων — και το λέμε τούτο και δημόσια — με τον αρμόδιο Υπουργό και θέλω να πιστεύω πως κι ο ίδιος πιστεύει πως σε καμιά απολύτως περίπτωση δεν τα κάνει ούτε εκείνος, ούτε ο αρμόδιος Υπουργός για δημαγωγικούς λόγους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κατά τον κ. Γαλανό ήταν ακατάλληλη ώρα. Για μας ήταν η πιο κατάλληλη για να ανακινηθεί ένα θέμα που αφορά την κινητοποίηση του μισού κράτους, του μισού κρατικού μηχανισμού για την ικανοποίηση κάποιων άλλων σκοπιμοτήτων που, επιμένουμε, δεν σχετίζονται με κάποιο γνήσιο ενδιαφέρον για τις διάφορες κοινότητες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Δuo λόγια πάνω στον «ανύποπτο χρόνο» του κ. Στυλιανού. Ο κ. Πέτρος Στυλιανού είπε ότι σε ανύποπτο χρόνο άρχισαν οι Υπουργοί να επισκέπτονται τα

χωριά. Εγώ έχω τη γνώμη ότι ήταν πράγματι σε πολύ ύποπτο χρόνο που άρχισαν να επισκέπτονται τα χωριά. Και αυτό είναι ενδεικτικό του στόχου και των επιδιώξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θα διαβιβάσουμε, κύριε Πρόεδρε, στους Υπουργούς να κλειδωθούν στα Υπουργεία τους για να ικανοποιηθεί ο κ. Χατζηδημητρίου.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Άριστος, αν βλέπω καλά, διότι δεν έχω τα γυαλιά μου. Α' . . . ο κ. Μουσιούττας, με συγχωρείτε, δεν έχω τα γυαλιά μου.

Α. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα εισηγούμουν, αν πρέπει να συζητηθεί το θέμα των εξορμήσεων των Υπουργών, ας εγγραφεί σαν θέμα διότι έτσι όπως πάμε νομίζω ότι αλλάξαμε πορεία.

Αν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι ας το εγγράψουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού και μετά ο κ. Αναστασιάδης.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, όταν μίλησα για άνυποπτο χρόνο το πίστευα και προκαλώ τον κ. Κωνσταντίνου να αναδιφήσει τα πρακτικά. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε συνάδελφε, αν αρχίσουμε τώρα έτσι νομίζω. . . .

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

. . . . τα επίσημα πρακτικά του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών, για να δει πότε αρχίζει ο ύποπτος και πότε ο άνυποπτος χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης και μετά ο Πρόεδρος.

Ορίστε.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ θα συμφωνήσω με τον κ. Στυλιανού. Πράγματι ο χρόνος εξόδου των Υπουργών μπορεί να είναι άνυποπτος, αλλά εκείνο που λέω είναι ότι οι επισκέψεις επαναλαμβάνονται και οι υποσχέσεις επαναλαμβάνονται. Τα προβλήματα όμως παραμένουν άλυτα. Απλώς επισκέπτονται προ των εκλογών πάντοτε τις κοινότητες, δίνουν υποσχέσεις για λύση, στέλλουν μηχανήματα που αρχίζουν να εκτελούν δήθεν έργα και όμως τα προβλήματα είναι άλυτα. Δέκα χρόνια η Κυβέρνηση Κυπριανού εάν είχε πραγματική πρόθεση να λύσει τα προβλήματα των κοινοτήτων θα ήταν άνυπαρκτα και άνυπαρκτες και μη αναγκαίες οι επισκέψεις τους στις κοινότητες. Αρκεί να αναφέρω, κύριε Πρόεδρε, για το ύποπτο ή όχι των επισκέψεων πως στη Λεμεσό σε μια μέρα ειδοποίησαν 73 κοινότητες να τους λύσουν αυθημερόν τα προβλήματά τους, προβλήματα τη λύση των οποίων υποσχέθηκαν και κατά τις βουλευτικές του 1981 και κατά τις προεδρικές του 1983 και εντούτοις παραμένουν τα ίδια και απαράλλακτα. Και αν

ο κ. Στυλιανού ενδιαφέρεται να πληροφορηθεί σχετικά από το Υπουργείο Εσωτερικών μέσω της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού θα διαπιστώσει πως όσοι βουλευτές εξέρχονται για να δουν προβλήματα, απλώς σημειώνουν «επαναλαμβάνεται το αίτημα για το τάδε και για το τάδε πρόβλημα και ούτω καθ' εξής.» Και δεν θυμούμαι να κληθήκαμε ποτέ σε οποιαδήποτε σύσκεψη να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα, πλην οσάκις οι Υπουργοί θέλουν να εμφανίζονται στις κοινότητες ως θίασος θαυματουργών οι οποίοι επιλύουν, επαναλαμβάνω, μόνο διά υποσχέσεων, τα προβλήματα. Και για να αποδείξω . . . . περιμένετε, ηρεμήστε, ότι είναι ύποπτος ο χρόνος, προκαλώ τον οποιοδήποτε συνάδελφο να μας πει πόσους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς κατέθεσε η Κυβέρνηση πέρσι, πόσους πρόπερσι, πόσους κατά την προεκλογική πάντοτε περίοδο.

Βρισκόμαστε στο μήνα Οκτώβριο, περίπου δύο μήνες πριν την κατάθεση του Τακτικού Προϋπολογισμού, και οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που έχουν κατατεθεί από το κράτος, που προγραμματίζει και επιλύει προβλήματα, ξεπερνούν σχεδόν συνολικά τον Τακτικό Προϋπολογισμό τη στιγμή που θα έπρεπε τα περισσότερα από τα ποσά τούτα να ενσωματωθούν και να κατατεθούν με τους Τακτικούς Προϋπολογισμούς και όχι ανάλογα με τις κομματικές ανάγκες που διαπιστώνουν οι κύριοι Υπουργοί.

Συνεπώς δικαιολογημένα έχει θιγεί από τους κυρίους συναδέλφους η ύποπτη πρόθεση των Υπουργών. Δεν υπάρχει γνήσιο ενδιαφέρον κατ' εμάς που διαπιστώνουμε τα προβλήματα του λαού, γιατί αν υπήρχε θα ήταν λυμένα μέχρι σήμερα.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είχα πει ότι θα μιλήσει και ο Πρόεδρος και η εισήγηση του Προέδρου είναι ή να διακοπεί τώρα η συζήτηση ή το πολύ να δώσω το λόγο σε δύο ακόμα βουλευτές, ένα υπέρ και ένα εναντίον των απόψεων που εκφράστηκαν, διότι ειλικρινά πιστεύω ότι έχουμε ξεφύγει όλως διόλου από τα όρια της συζήτησης.

Θα δώσω τότε το λόγο στον κ. Γαλανό και στον κ. Πέτα, και θα κλείσω τη συζήτηση, αν συμφωνεί και η Βουλή.

Ορίστε κ. Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θα απαντήσω στον κ. Αναστασιάδη και στους άλλους από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε, σε χρόνο συντομότερο από ό,τι χρειάστηκε ο κ. Αναστασιάδης από τη θέση του.

Το αν είναι γνήσιο το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης για το λαό ή όχι νομίζω να το αφήσουμε στον ίδιο το λαό να κρίνει. Το ίδιο ισχύει και για τα έργα της Κυβέρνησης και πιστεύω ότι τα έργα μιλούν από μόνα τους. Βεβαίως τίποτε δεν μπορεί να είναι τέλειο, αλλά στα χρόνια που η Κυβέρνηση Κυπριανού είναι στην εξουσία έγιναν πάρα πολλά έργα και μπορούμε όλοι να τα δούμε, εκτός από εκείνους βέβαια οι οποίοι ουδέποτε θέλησαν να δουν οτιδήποτε από στείρα αντιπολιτευτική στάση. Και είναι λυπηρό που συνάδελφοι στην προσπάθειά τους να κάνουν αντιπολίτευση κάνουν στείρα αντιπολίτευση και αρνούνται πράγματα τα οποία είναι οφθαλμοφανή.

Ανεφέρθη όμως και κάτι για το θέμα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Εάν έρχονται συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί — και αυτό το γνωρίζουν τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών, αλλά πιστεύω και όλοι σχεδόν οι συνάδελφοι — οφείλεται το γεγονός ότι γίνονται περικοπές κονδυλίων κατόπιν αποφάσεως της Επιτροπής και πολλά κονδύλια για αναπτυξιακά έργα ψηφίζονται για μόνο μερικούς μήνες για να επανέλθουν αργότερα τα ενδιαφερόμενα Υπουργεία στο Σώμα για να ζητήσουν την ψήφιση κονδυλίων για το υπόλοιπο έτος. Αυξήθηκε ο αριθμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών διότι άλλαξε η τακτική του Σώματος και ψηφίζει κονδύλια για έργα αναπτύξεως μόνο για μερικούς μήνες και όχι για ολόκληρο το χρόνο. Όμως αν η Κυβέρνηση καταθέτει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, ας κοιτάξουν οι συνάδελφοι που καταψηφίζουν κατά κανόνα οποιοδήποτε προϋπολογισμό τελευταία που προέρχεται από την Κυβέρνηση ένεκα κεκτημένης αντιπολιτευτικής ταχύτητας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πέτας. Θα απαντήσετε μόνο επί του ειδικού θέματος.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ:

Επί του ειδικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει. Ο κ. Πέτας και μετά ο κ. Κωνσταντίνου, αλλά επιμένω μόνο. . . .

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Μόνο επί εκείνου του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Ορίστε κ. Πέτα.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Ήθελα να αναφερθώ αυστηρά στο θέμα που συζητούμε και για να είμαστε ολοκληρωμένοι στη συζήτησή μας θα πρέπει να αγγίξουμε και να ξεκαθαρίσουμε και μια άλλη πτυχή αυτού του θέματος, όχι μόνο το πώς πρέπει τα κόμματα να αντιμετωπίζουν συνέπειες από την εκτέλεση ενός κοινωφελούς έργου τεράστιας σημασίας για την ανάπτυξη της Κύπρου, αλλά και το πώς πρέπει να αποφασίζεται η χάραξη και η εκτέλεση αυτού του έργου.

Εδώ πρέπει να πω, για να είμαστε ολοκληρωμένοι στη συζήτησή μας, ότι κατά τη διάρκεια της εξέτασης των προβλημάτων που δημιούργησε ο δρόμος Λ/σίας-Λ/κας ήταν και μια άλλη κοινότητα που επανειλημμένα συζήτησε το ζήτημα και έθεσε θέμα για το πώς έπρεπε να εκτελεσθεί αυτό το έργο και ο τρόπος που απορρίφθηκε η άποψη της κοινότητας ήταν κάθε άλλο παρά εποικοδομητικός.

Είναι δικαίωμα και του κράτους και των διαφόρων κομμάτων να διαφωνήσουν με μια άποψη μιας κοινότητας, αλλά να μην χρησιμοποιείται ουσιαστικά βία και ψυχολογική πίεση πάνω σε μια κοινότητα η οποία τολμά να κάνει εποικοδομητικές εισηγήσεις ως προς τον τρόπο που πρέπει να εκτελεσθεί ένα έργο.

Συνεπώς είναι θέμα ορθής και ολόπλευρης προσπάθειας, θετικής, για να αντιμετωπιζονται οι συνέπειες από ορισμένα έργα που εκτελούνται, αλλά ιδιαίτερα για το πώς θα διενεργείται η εκτέλεση διάφορων έργων πρέπει ν' ακούγονται και οι απόψεις των κοινοτήτων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ο κ. Γαλανός ανέφερε ότι ο λόγος που οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί κατατίθενται μαζικά το τελευταίο διάστημα στο Σώμα είναι ότι η Βουλή έχει αποκόψει κονδύλια στους Προϋπολογισμούς και δίδει έγκριση μόνο για τριμηνίες. Αυτό το πράγμα δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η Βουλή δεν έχει περικόψει κονδύλια για τα οποία υπήρχαν σχέδια και υπήρχε καθορισμός προγραμματισμός για την εκτέλεση έργων.

Αναφορικά με το θέμα αυτό δεν θέλω να απασχολήσω το Σώμα αλλά επειδή η Επιτροπή Οικονομικών έχει εντολή από το Σώμα και θα ετοιμάσει Έκθεση για όλα τα νομοσχέδια που κατατέθηκαν τελευταίως, είναι καλά που έχει θιγεί αυτό το θέμα για να σχολιάσει η Επιτροπή Οικονομικών και αυτή την πτυχή του θέματος.

Γι' αυτό θα έχουμε την ευκαιρία όταν θα έλθει η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών στο Σώμα αναφορικά με τα νομοσχέδια αυτά να μιλήσουμε πιο εκτεταμένα στο Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός. Μόνο επί αυτού και δεδομένου ότι θα το συζητήσουμε θα παρακαλέσω. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Μόνο δυο λόγια, κ. Πρόεδρε. Διαφωνούμε με τον κ. Κωνσταντίνου. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις κ. Κωνσταντίνου που η Επιτροπή Οικονομικών δεν ψηφίζει ολόκληρο το κονδύλι για ολόκληρο το έτος. Τούτο δεν γίνεται κατά κανόνα αλλά γίνεται σε πολλές περιπτώσεις και οπωσδήποτε, όπως είπατε, έχουμε την ευκαιρία όλοι μας να σχολιάσουμε αυτό το θέμα όταν ετοιμαστεί η σχετική Έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία, τότε όλοι συμφωνούμε.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £314,310 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 39) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί της Συμβάσεως περί του Διεθνούς Υδρογραφικού Οργανισμού (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Αλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Εζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών, του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και του Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Σύμβασης για το Διεθνή Υδρογραφικό Οργανισμό στην οποία η Κυπριακή Δημοκρατία αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 26.428 και ημερομηνία 7 Νοεμβρίου 1985 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης.

Με βάση τη Σύμβαση αυτή ιδρύεται ο Διεθνής Υδρογραφικός Οργανισμός που αποσκοπεί στο συντονισμό των ενεργειών των εθνικών υδρογραφικών υπηρεσιών στην κατά το δυνατό μεγαλύτερη ομοιομορφία των ναυτικών χαρτών και ναυτιλιακών βοηθημάτων, στην υιοθέτηση αξιόπιστων και αποτελεσματικών μεθόδων διενέργειας και εκμετάλλευσης υδρογραφήσεων και στην ανάπτυξη των επιστημών στον τομέα της υδρογραφίας και της τεχνικής στην παραστατική ωκεανογραφία.

Με βάση τις πρόνοιες της Σύμβασης αυτής η συμμετοχή στο Διεθνή Υδρογραφικό Οργανισμό συνεπάγεται ετήσια συνεισφορά η οποία υπολογίζεται με βάση την ολική χωρητικότητα των εγγεγραμμένων στο νηολόγιο κάθε κράτους-μέλους πλοίων κατά το έτος για το οποίο γίνεται η συνεισφορά.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους των αρμόδιων Υπουργείων που παρευρέθηκαν στην Επιτροπή, η προσχώρηση της Δημοκρατίας στην πιο πάνω Σύμβαση θα συμβάλει θετικά στη διαφύλαξη και κατοχύρωση διεθνώς των Κυπριακών τοπωνυμίων, στην ανάπτυξη του τουρισμού, της αλιείας και της ιχθυοτροφίας καθώς και στην εκμετάλλευση του βυθού των Θαλασσών. Επιπρόσθετα, με τη συμμετοχή της Κύπρου στο Διεθνή Υδρογραφικό Οργανισμό θα ενισχυθεί η κρατική μας υπόσταση και θα παρασχεθεί η ευχέρεια να αντιμετωπιστούν ενέργειες που στρέφονται εναντίον των συμφερόντων της Κύπρου στον τομέα της υδρογραφίας και της ναυτιλίας γενικότερα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών έχοντας υπόψη τα ευεργετικά αποτελέσματα που θα έχει η πιο πάνω Σύμβαση για την Κυπριακή Δημοκρατία στον τομέα της ναυτιλίας, αποδέχεται τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση της Σύμβασης αυτής.

Με την ευκαιρία αυτή η Επιτροπή αισθάνεται υποχρεωμένη να παρατηρήσει ότι οι αρμόδιοι αδικαιολόγητα καθυστέρησαν στο να καταθέσουν ενώπιον της Βουλής την πιο πάνω Σύμβαση που θεωρείται τόσο σημαντική για την Κυπριακή Δημοκρατία και στην οποία λήφθηκε η απόφαση για προσχώρηση της Κύπρου από το 1985.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Μανώλης Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΗΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι σωστή η διαπίστωση ότι με αυτή τη Σύμβαση κατοχυρώνεται η κρατική μας υπόσταση, θα παρασχεθεί η ευχέρεια να αντιμετωπισθούν ενέργειες που στρέφονται εναντίον των συμφερόντων της Κύπρου στον τομέα της υδρογραφίας και της ναυτιλίας γενικότερα και θα διαφυλαχθούν τα Κυπριακά τοπωνύμια. Πλην, όμως, αυτά λέγονται και διαπιστώνονται το 1987.

Το Υπουργικό Συμβούλιο είχε αποφασίσει την προσχώρηση σ' αυτή τη Σύμβαση από τις 7 του Νιόβρη το 1985. Και πολύ σωστά η Επιτροπή Εσωτερικών φέγει την καθυστέρηση για την κύρωση αυτής της Σύμβασης.

Δεν είναι όμως το 1985 που θα λάβουμε υπόψη. Υπάρχει ακόμα μια χρονολογία που βοά και είναι η 3η Μαΐου του 1967. Αυτή είναι η ημερομηνία της Σύμβασης.

Η Κύπρος έρχεται να προσχωρήσει σ' αυτή τη Σύμβαση είκοσι χρόνια αργότερα και εν τω μεταξύ έχει η Κύπρος υποστεί ζημιά, γιατί είναι γεγονός ότι η Τουρκία έχει παρουσιάσει υδρογραφικούς χάρτες στους οποίους δεικνύει μέρος της Κύπρου, το βόρειο, το κατεχόμενο από τον Αττίλα, και όλα τα τοπωνύμια του χώρου εκείνου είναι αλλαγμένα.

Επομένως ζημιά έγινε και τρέχουμε τώρα να τη διορθώσουμε.

Με αφορμή, κ. Πρόεδρε, αυτή την καθυστέρηση που δεν είναι η μόνη, υπενθυμίζω το Σώμα ότι και στην περίπτωση της καταστροφής της πολιτιστικής μας κληρονομιάς τρέχαμε κατόπιν εορτής για να κυρώσουμε Διεθνείς Συμβάσεις που ήσαν χρήσιμες για το σκοπό αυτό.

Γι' αυτό πιστεύω ότι με την ευκαιρία αυτού του νομοθετήματος μπορούμε να καλέσουμε την Εκτελεστική Εξουσία να μελετήσει στο σύνολο όλες τις Διεθνείς Συμβάσεις και να πάρει απόφαση ποιες απ' αυτές θα κυρώσει και πρέπει να τις κυρώσει όσο το δυνατό συντομότερο χωρίς να έχουμε άλλες ζημιές να πληρώσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Και εμείς θέλουμε να τονίσουμε με τη σειρά μας ότι πράγματι υπήρξε καθυστέρηση στην αποστολή αυτής της Σύμβασης, η οποία είναι πολύ σημαντική, στο Σώμα. Πράγματι απεφασίσθη να προσχωρήσει η Κύπρος στη Σύμβαση αυτή από τις 7 Νοεμβρίου 1985 και εμείς λάβαμε αυτή τη Σύμβαση μετά από σχεδόν δυο χρόνια.

Εισηγούμεθα όπως το αρμόδιο Υπουργείο, που είναι το Υπουργείο Εξωτερικών, προβεί σε κάποια έρευνα υπό ποιες συνθήκες καθυστέρησε να αποσταλεί στο Σώμα αυτή η Σύμβαση που είναι τόσο σημαντική. Πιστεύουμε ότι υπήρξε ίσως κάποια ολιγωρία και θα πρέπει ο ίδιος ο Υπουργός Εξωτερικών και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου να εξετάσουν υπό ποιες συνθήκες υπήρξε αυτή η καθυστέρηση.

Εμείς επίσης θέλουμε να υιοθετήσουμε την εισήγηση όπως επιταχυνθεί η κατάθεση διάφορων άλλων εκκρεμών διεθνών συμβάσεων γιατί πράγματι το θέμα της επιψήφισης διεθνών συμβάσεων συνδέεται άρρηκτα με το θέμα της κρατικής μας οντότητας και οπωσδήποτε διεθνείς συμβάσεις οι οποίες τονίζουν την κρατική μας οντότητα ή μας βοηθούν στο να αντιμετωπίζουμε προσπάθειες μείωσης της κρατικής μας οντότητας πρέπει να υπογράφονται χωρίς καθυστέρηση.

Με την ευκαιρία αυτής επίσης θα θέλαμε να πληροφορηθούμε, και θα το ζητήσουμε και ως αρμόδια Επιτροπή Εξωτερικών, σε ποιο σημείο ευρίσκεται η Εθνική Επιτροπή της Ουνέσκο, η οποία έχει να διαδραματίσει πολύ σοβαρό ρόλο και πιστεύουμε ότι υπάρχουν πολλά που μπορούν να γίνουν από Κυπριακής πλευράς, φθάνει να δραστηριοποιηθεί η Επιτροπή Ουνέσκο της Κύπρου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου και μετά ο κ. Σαββίδης.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν θα είχα να προσθέσω πολλά πάνω σε όσα αναφέρθηκαν από τον κ. Χριστοφίδη και τον κ. Γαλανό πάνω στο θέμα.

Εκείνο που θα πρέπει να προστεθεί πιθανόν είναι το πόσο τεράστιας σημασίας, τόσο πολιτικής όσο και οικονομικής, είναι η υπόθεση των χαρτών όπως διαφαίνονται μέσα από τη Σύμβαση και όπως περιγράφηκαν προηγουμένως.

Έγινε αναφορά πάνω στην καθυστέρηση που παρατηρήθηκε. Η Επιτροπή είναι γεγονός ότι προσπάθησε να διερευνήσει κατά κάποιο τρόπο το θέμα των καθυστερήσεων που σημειώθηκαν και οι εξηγήσεις που δόθηκαν νομίζω ότι είναι καλό να μεταφερθούν στο Σώμα διότι πιθανόν να φωτίζουν από κάποια σκοπιά τον τρόπο που αντιμετωπίζονται θέματα που αποδεικνύονται τελικά τεράστιου εθνικού ενδιαφέροντος.

Μας ελέχθη ότι αυτή η Σύμβαση που αφορά τη χαρτογράφηση της Κύπρου, της θάλασσάς της, και συμβάλλει θετικά στην αντιμετώπιση ενεργειών που στρέφονται εναντίον των οικονομικών της συμφερόντων και τελικά των εθνικών της συμφερόντων, καθυστέρησε δυο χρόνια διότι υπήρχε οικονομικό πρόβλημα. Και ποιο ήταν το οικονομικό πρόβλημα; Η συνδρομή η οποία στην αρχή ήταν £5,000 και ύστερα έγινε £15,000. Και αυτό το δίλημμα το μεγάλο είναι που κρατούσε σε αδράνεια υπηρεσίες. Ομολογώ ότι δεν μπορώ να αντιληφθώ μια τέτοια προσέγγιση γιατί αυτή τη στιγμή είναι δυνατό να χρειαστεί να ξοδέψουμε πολύ περισσότερα χρήματα για να επανορθώσουμε μια κατάσταση που διαμορφώθηκε κατά τρόπο δυσμενή λόγω της απουσίας μας τουλάχιστο, για να μην πούμε μήπως τυχόν υπάρχει και ευθύνη, και συμφωνούμε με τον κ. Γαλανό ότι είναι θέμα που θα πρέπει να διερευνηθεί και να αποδοθούν κατά κάποιο τρόπο ευθύνες.

Αλλά δόθηκε και μια δεύτερη δικαιολογία που και αυτή θα πρέπει να μεταφέρουμε. Ότι τα δυο χρόνια που καθυστέρησε η κατάθεση της Σύμβασης οφείλονταν σε καθυστέρηση της δακτυλογράφησης των κειμένων (25 σελίδες)! Είναι αυτό ενδεικτικό όχι απλώς για να αναφέρουμε αυτά τα δυο κραυγαλέα θέματα, αλλά για να πούμε ότι πράγματι, όταν υπάρχουν κυβερνητικές υπηρεσίες, το κράτος δεν θα πρέπει να ενεργεί με ένα τρόπο τυχαίο και περιστασιακό, αλλά θα πρέπει να υπάρχει πρόγραμμα, στόχος και αν θέλετε όραμα για τον τόπο.

Αναφέρθηκε η υπόθεση της Ουνέσκο. Να προσθέσουμε και μια άλλη εμπειρία την οποία είχαμε ως Βουλή και θα πρέπει να την καταθέσουμε, των μη Κυβερνητικών Οργανισμών, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, που άλλοι, οι Παλαιστίνιοι, τους χρησιμοποιούν και έχουν θαυμάσια αποτελέσματα μέσα στον κόσμο ολόκληρο, εξυπηρετώντας διαφωτιστικούς λόγους για την υπεράσπιση της υπόθεσής τους.

Υπάρχουν φαίνεται τεράστια περιθώρια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσα στο διεθνή χώρο για την προάσπιση των εθνικών μας συμφερόντων και την προβολή του θεματός μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Όλα αυτά τα θέματα που θίγηκαν σήμερα σχετικά με την επικύρωση της παρούσας Σύμβασης θίγηκαν πολύ έντονα και στην τελευταία συνεδρία της Επιτροπής Εξωτερικών όπως και σε προηγούμενες συνεδρίες και συμφωνήθηκε ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών θα γράψει επίσης στον Υπουργό Εξωτερικών σχετικά με τις τρομερές καθυστερήσεις που υπάρχουν στην επικύρωση ζωτικών και βασικών συμβάσεων και σχετικά με την Εθνική Επιτροπή Ουνέσκο η οποία από πολλές δεκαετίες δεν λειτουργεί παρόλο ότι ηγήθη από μας το ζήτημα και υπάρχει γραπτή η απάντηση προς τη Βουλή του Υπουργείου Εξωτερικών από πολλά χρόνια ότι θα δραστηριοποιηθεί. Πρέπει να πούμε ότι η Επιτροπή αυτή μετά το 1974, ενώ αντιπροσωπεύει την Κύπρο επίσημα στην ΟΥΝΕΣΚΟ, δεν έχει συνέλθει γιατί αν είχε συνέλθει θα είχαν κληθεί και οι εκπρόσωποι της Βουλής.

Πρέπει να αναφέρουμε αυτό που ελέχθη και από άλλους, ότι υπάρχουν ζωτικές συμβάσεις οι οποίες δεν επικυρώθηκαν από τη Βουλή ή δεν στάλθηκαν για επικύρωση ενώ έχουν υπογραφεί. Αναφέρω τα δυο Πρωτόκολλα για τη σωτηρία της Μεσογείου για τα οποία η Βουλή είχε ενδιαφερθεί λόγω πιέσεων από τη Διακοινοβουλευτική Ένωση και για τα οποία υπάρχει απάντηση του Υπουργού Εξωτερικών από χρόνια, τουλάχιστο τρία χρόνια, ότι θα στέλλονται για επικύρωση στη Βουλή εντός ορισμένων μηνών και πέρασαν τόσα χρόνια και ακόμα δεν έχουν σταλεί.

Δυστυχώς, το Υπουργείο Εξωτερικών παρουσιάζει βασικές αδυναμίες: ίσως να έχει μεγάλη έλλειψη προσωπικού στα διάφορα Τμήματα. Πρέπει να προσεχθεί αυτό το πράγμα γιατί δεν είναι σε θέση να βγάλει πέρα τη δουλειά. Και δεν είναι μόνο το Υπουργείο Εξωτερικών που καθυστερεί αυτές τις Συμβάσεις. Αυτές οι Συμβάσεις είναι σταλμένες στα διάφορα Υπουργεία και δεν υπάρχει καν μηχανισμός παρακολούθησης πού βρίσκονται και γιατί χάθηκαν στο ένα ή στο άλλο Υπουργείο. Ποτέ δεν μπορούν να μας πουν το λόγο γιατί καθυστερούν ούτε κανείς ξέρει αν είναι στο Τμήμα της Γενικού Εισαγγελέα ή στο Τμήμα Συγκοινωνιών και Έργων ή στο Τμήμα του Υπουργείου Γεωργίας η Σύμβαση για το φυσικό περιβάλλον. Κανείς δεν μπορεί να πει. Πρέπει να ψάξουν πολύ και χρειάζονται πολλές φορές βδομάδες και μήνες για να σου πουν πού βρίσκονται. Έχουν χάσει, δηλαδή, αυτές τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί και γι' αυτό δεν έρχονται στη Βουλή. Δεν ξέρουν πού βρίσκονται και την τελευταία φορά δεν μπορούσαν να μας πουν γιατί άργησε η παρούσα Σύμβαση δυο χρόνια για να σταλεί στη Βουλή και ψιθύριζαν κάτι για δακτυλογραφήσεις και τέτοια πράγματα αλλά δεν ελέχθη υπεύθυνα ο λόγος. Απλούστατα δεν μπορούν να βγάλουν πέρα τη δουλειά. Αυτό είναι το συμπέρασμά μου από τις πολλές συνεδρίες που έγιναν σχετικά με συμβάσεις που άργησαν πολύ να επικυρωθούν ή που δεν έχουν έλθει καθόλου για επικύρωση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Αν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Πίναξ. Μέρος Ι. Μέρος ΙΙ. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση Συμβάσεως. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί της Συμβάσεως περί του Διεθνούς Υδρογραφικού Οργανισμού (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο και η Σύμβαση κυρούται.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί της Συμφωνίας του 1987 μεταξύ των Κυβερνήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ουγγαρίας για την Κατάργηση της Θεώρησης Διαβατηρίων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ « Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΟΥ 1987 ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Αλέξης Γαλανός, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ Κύπρου και Ουγγαρίας για την κατάργηση της θεώρησης διαβατηρίων που έχει υπογραφεί στη Λευκωσία τον Ιούνιο του 1987 σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.288 και ημερομηνία 5 Μαρτίου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του υπό συζήτηση νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κύρωση της πιο πάνω Συμφωνίας.

Με τη Συμφωνία αυτή παρέχεται η ευχέρεια στους πολίτες της Κύπρου και της Ουγγαρίας να επισκέπτονται την επικράτεια του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους χωρίς θεώρηση διαβατηρίου και αυτό στα πλαίσια της επιθυμίας των δύο Κρατών να ενισχύσουν ακόμα περισσότερο τις φιλικές τους σχέσεις και να διευκολύνουν τα ταξίδια των πολιτών τους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση Συμφωνίας. Πίνακας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Συμφωνίας του 1987 μεταξύ των Κυβερνήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ουγγαρίας για την Κατάργηση της Θεώρησης Διαβατηρίων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το Νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο και η Συμφωνία κυρούται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα το οποίο κηρύχθηκε επειγόν «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987 δεν μπορεί να συζητηθεί σήμερα λόγω τεχνικών δυσκολιών και θα συζητηθεί στην επόμενη συνεδρίαση της Βουλής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το Υπουργείο Οικονομικών κατατέθηκαν τα κάτωθι νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 73) του 1987.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 74) του 1987.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 75) του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 76) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 77) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 78) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 79) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 80) του 1987.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 81) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 82) του 1987.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 83) του 1987.
- (12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 60) του 1987.
- (13) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987.
- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 63) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987.
- (17) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 65) του 1987.
- (18) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 66) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (19) Ο περί Κυρώσεως της Τροποποιήσεως (Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας Νόμος του 1987.

(20) Ο περί της Συμβάσεως διά την Διατήρησιν της Ευρωπαϊκής Αγρίας Ζωής και των Φυσικών Οικοτόπων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκαν και τα δυο από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(21) Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(22) Ο περί Εμπορικών Περιγραφών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(23) Ο περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία Ζώων Προοριζομένων για Σφαγή του 1979 (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(24) Ο περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(25) Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 160) περί Εργατικών Στατιστικών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(26) Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην επιτροπή Γεωργίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επίσης από το Υπουργείο Οικονομικών εστάλησαν τα κάτωθι νομοσχέδια:

(27) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 84) του 1987.

- (28) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 85) του 1987.
- (29) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 86) του 1987.
- (30) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 87) του 1987.
- (31) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 88) του 1987.
- (32) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 67) του 1987.
- (33) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (34) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (35) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (36) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (37) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (38) Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Παροχαί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (39) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.
- (40) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αγλαντζιάς του 1987.
- (41) Οι περί Υδατοπρομήθειας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν και τα τρία από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (42) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(43) Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(44) Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη και παράταση των υπηρεσιών εκτάκτων υπαλλήλων από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985, (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(45) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών την 1.8.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 (Αρ. 17 του 1986) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1986 (Αρ. 18 του 1986).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(46) Έγγραφο που αφορά:

Την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου υπαλλήλου από την Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(47) Λογαριασμοί του Δήμου Αραδίππου για το έτος που έληξε στις 31.12.86.

Εστάλησαν από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(48) Συμφωνία μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και της Εταιρείας Κυπριακές Βιομηχανίες Σωλήνων Λτδ για τη χορήγηση προκαταβολής στην πιο πάνω Εταιρεία σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 των περί Ενταλμάτων Προκαταβολής (Όροι και Προϋποθέσεις Εκδόσεως) Κανονισμών 1986.

- (49) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 5.9.87 και 24.9.87 (σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1987 (Αρ. 9 του 1987).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (50) Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (51) Έγγραφα που αφορούν:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (52) Συμβάσεις και Συστάσεις που υιοθετήθηκαν στην 71η Σύνοδο της Γενικής Συνδιάσκεψης Εργασίας (Ιούνιος 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εργασίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (53) Ετήσια Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το έτος 1986.

Εστάλη από το Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών της Βουλής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (54) Έγγραφα που αφορούν:

(α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια υπηρεσία και

- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).
- (55) (α) Ένταλμα Προκαταβολής με Αρ. 1/87 για ποσό £260,758 για την ανέγερση Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων στη Λευκωσία και
- (β) Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της Παγκόσμιας Οργάνωσης Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) για τη χορήγηση Προκαταβολής στην πιο πάνω Οργάνωση σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 των περί Ενταλμάτων Προκαταβολής (Όροι και Προϋποθέσεις Εκδόσεως) Κανονισμών του 1986.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών, αλλά θα ήθελα για το υπ' αρ. 55 να παρακάθεται και η Επιτροπή Γεωργίας, διότι είπαμε ότι παραπέμπεται μόνο σε μια Επιτροπή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμων

(56) Ο περί της Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Αμύνης της Βουλής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(57) Ο περί Επισήμου Γλώσσας της Δημοκρατίας Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από τον κ. Ε. Ευσταθίου, Βουλευτή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έλεγα να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εσωτερικών, αν δεν είναι πολύ απασχολημένη.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Στην Επιτροπή Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τότε παραπέμπεται μόνο στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(58) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από τον κ. Ε. Ευσταθίου, Βουλευτή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(59) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(60) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(61) Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(62) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(63) Ο περί του Ελεύθερου Μαθητικού Συνδικαλισμού στα Δημόσια Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Παιδείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 24 Ιουλίου 1987.

«Οι κάτοικοι των κοινοτήτων Τρούλλοι, Λειβάδια, Ορόκλινη και Πύλα παραπονούνται ότι τώρα τους θερινούς μήνες δεν μπορούν να μπουν στο δρόμο Λάρνακας-Δεκέλειας λόγω της αυξημένης κίνησης. Το πρόβλημα είναι οξύτερο τις Κυριακές από τις 8.00 π.μ. μέχρι τις 10.00 μ.μ. και τις καθημερινές από τις 6.30 π.μ. μέχρι τις 8.00 μ.μ.

Το όλο θέμα τέθηκε υπόψη των αρμοδίων οι οποίοι ανέφεραν ότι ενώ θα μπορούσε να δοθεί οριστική λύση με την τοποθέτηση φώτων τροχαίας, αυτό δεν ενδείκνυται στο παρόν στάδιο, λόγω των έργων που προγραμματίζονται να γίνουν στο δρόμο Λάρνακας-Δεκέλειας. Υποσχέθηκαν όμως ως προσωρινό μέτρο στην τοποθέτηση αστυνομικών στα σημεία του δρόμου που οδηγούν στις πιο πάνω κοινότητες για τη ρύθμιση της τροχαίας κατά τις ώρες αιχμής, που αναφέρονται πιο πάνω.

Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι μέχρι σήμερα δεν τοποθετούνται αστυνομικοί σε όλα τα αναγκαία σημεία και ιδιαίτερα στις ώρες αιχμής, με αποτέλεσμα η ταλαιπωρία των κατοίκων των πιο πάνω κοινοτήτων να συνεχίζεται.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων γιατί δεν αντιμετωπίζει άμεσα και θετικά το πιο πάνω πρόβλημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Σχετικά με το πρόβλημα τροχαίας που αντιμετωπίζουν κατά τη θερινή περίοδο και τις Κυριακές οι κάτοικοι των χωριών Τρούλλοι, Λειβάδια, Ορόκλινη και Πύλα, κατά την πρόσβασή τους στο δρόμο Λάρνακας-Δεκέλειας, σας πληροφορώ ότι σαν προσωρινό μέτρο, ανατίθεται σε διακινούμενο τροχονόμο μοτοσυκλετιστή, η ρύθμιση της τροχαίας κίνησης στις ώρες αιχμής. Παρόμοιο πρόβλημα που παρουσιάζεται σε ώρες αιχμής και σε άλλα σημεία της τουριστικής περιοχής Λάρνακας, αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 24 Ιουλίου 1987.

«Επειδή οι κάτοικοι των κοινοτήτων Ξυλοφάγου και Ορμήδειας ανησυχούν ότι δεν θα πάρουν αμέσως νερό από την πρώτη φάση του Νότιου Αγωγού, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων εάν είναι βάσιμη η ανησυχία αυτή και τότε πιθανολογείται ότι θα πάρουν νερό από το Νότιο Αγωγό οι κοινότητες αυτές.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Ολόκληρο το αρδευτικό σύστημα της περιοχής Κοκκινοχωριών περιλαμβάνεται στα έργα της πρώτης φάσης του Νότιου Αγωγού, τούτο δε καλύπτει έκταση 9,000 περίπου εκταρίων (67,500 σκαλών) και έχει προγραμματισθεί να εκτελεσθεί στην περίοδο 1986-1990.

Εκτός από το αρδευτικό δίκτυο, το αρδευτικό σύστημα περιλαμβάνει την κατασκευή 20 αντλιοστασίων, 4 μεγάλων και 15 μικρότερων υδατοδεξαμενών και άλλα συναφή έργα και, όπως είναι φυσικό, δεν είναι δυνατό να συμπληρωθούν όλα τα τμήματα του Έργου ταυτόχρονα. Θα αρχίσει να δίδεται νερό σταδιακά στις περιοχές των οποίων συμπληρώνεται το αρδευτικό δίκτυο.

Η κανονική λειτουργία ολόκληρου του συστήματος προϋποθέτει τη λειτουργία των αντλιοστασίων που αναφέρθηκαν πιο πάνω, και που θα συμπληρωθούν τμηματικά σε 4 στάδια. Τα πρώτα επτά από τα 20 αντλιοστάσια προγραμματίζεται να λειτουργήσουν περί τον Αύγουστο του 1988. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, με στόχο την αξιοποίηση του νερού του Νοτίου Αγωγού από την επόμενη αρδευτική περίοδο και πριν την συμπλήρωση των πρώτων αντλιοστασίων δίδεται προτεραιότητα στην κατασκευή των αρδευτικών δικτύων των περιοχών οι οποίες μπορούν να αρδευθούν με βαρύτητα.

Στις κοινότητες Ευλοφάγου και Ορμήδειας υπολογίζεται ότι θα αρχίσει η παροχή νερού για άρδευση εντός του 1988, αφού στο μεταξύ θα έχουν συμπληρωθεί οι δρόμοι του αναδασμού και το αρδευτικό δίκτυο για ορισμένες από τις περιοχές των δυο κοινοτήτων. Ελπίζεται όμως ότι θα καταστεί δυνατό να δοθεί νερό νωρίτερα σε περιοχές στις οποίες το νερό θα μπορεί να φθάσει με βαρύτητα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 10 Αυγούστου 1987.

«Δεδομένου πως σε πλείστες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες οι ονομασίες οδών συνδέονται με την παροχή συμπληρωματικών στοιχείων για την ονομασία με τις ενδείξεις της ιδιότητας του τιμώμενου προσώπου, π.χ. λογοτέχνη, πολιτικού, εθνικού ήρωα κλπ., καθώς και των ημερομηνιών γέννησης και θανάτου του, γεγονός για το οποίο οι νεότερες γενιές βιώνουν αμεσότερα, παραστατικότερα και σχεδόν καθημερινά τα ιστορικά δεδομένα — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν — σε συνεργασία με τους κυπριακούς δήμους — προγραμματίζει την εφαρμογή και στην Κύπρο ανάλογης τακτικής».

Απάντηση ημερομηνίας 28 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με τις ονομασίες οδών, σας πληροφορώ ότι η εισήγηση για την παράθεση σε πινακίδες ονομασιών δρόμων στοιχείων της ιδιότητας τιμωμένων προσώπων, τέθηκε υπόψη της Ένωσης Δήμων Κύπρου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Αυγούστου 1987.

«Με την κάθοδο χιλιάδων τουριστών στις παραλιακές βασικά περιοχές, πώς λειτουργεί η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, έτσι που να προστατεύονται μαζί με τους Κύπριους καταναλωτές κι οι ξένοι επισκέπτες;

Συγκεκριμένα είναι αρκετή, κατά τη γνώμη του αρμόδιου Υπουργείου, η σημερινή στελέχωση της σχετικής υπηρεσίας — με την ύπαρξη τεσσάρων υπαλλήλων στη Λεμεσό, τεσσάρων στη Λάρνακα, ενός στην Πάφο και έντεκα στη Λευκωσία — για εφαρμογή του ποιοτικού ελέγχου και των υποχρεωτικών προτύπων, του ελέγχου τιμών και των παραπλανητικών εμπορικών επιγραφών, καθώς και, τέλος, του ελέγχου της επάρκειας των βασικών καταναλωτικών αγαθών;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου & Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας που είναι επιφορτισμένο με την εφαρμογή του ποιοτικού ελέγχου και των υποχρεωτικών προτύπων, του ελέγχου των τιμών και των παραπλανητικών εμπορικών επιγραφών καθώς και του ελέγχου

της επάρκειας των βασικών καταναλωτικών αγαθών, καταβάλλει κάθε προσπάθεια, παρόλο το μικρό αριθμό υπαλλήλων που υπηρετούν στην Υπηρεσία Ελέγχου Τιμών και Προστασίας Καταναλωτών, έτσι που ο ασκούμενος έλεγχος να προστατεύει μαζί με τους Κύπριους καταναλωτές και τους ξένους επισκέπτες.

Συγκεκριμένα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που η τουριστική κίνηση είναι μεγάλη η Υπηρεσία επαυξάνει τον έλεγχο της στις τουριστικές περιοχές, σε βάρος φυσικά του ελέγχου στις άλλες περιοχές, λόγω του περιορισμένου αριθμού Επιθεωρητών.

Σχετικά με το βαθμό ελέγχου που ασκείται σήμερα με το υφιστάμενο προσωπικό πιστεύεται ότι τούτος είναι ικανοποιητικός μέσα στα πλαίσια ασφαλώς των δυνατοτήτων της Υπηρεσίας σε επιθεωρητικό προσωπικό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι Επιθεωρητές πραγματοποιούν κάθε μέρα γύρω στις 65-75 επιθεωρήσεις σε όλη την Κύπρο για εφαρμογή μεταξύ άλλων και των αγορανομικών Διαταγμάτων, κατά δε το 1986 καταγγέλλθηκαν 361 παραβάσεις. Αναμφίβολα ο έλεγχος θα μπορούσε να επεκταθεί και να ήταν πιο αποτελεσματικός με ανάλογη αύξηση του αριθμού των υπαλλήλων που ασχολούνται στην Υπηρεσία.

Για τον πιο πάνω λόγο, το Υπουργείο επανειλημμένα στα πλαίσια των προϋπολογισμών έχει ζητήσει την ενίσχυση της Υπηρεσίας σε επιθεωρητικό προσωπικό πράγμα που, δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έγινε κατορθωτό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 20 Αυγούστου 1987.

«Δημοσιογραφικές πληροφορίες αναφέρουν ότι ένοπλοι Ισραηλίτες και Κύπριοι έμμισθοί τους διακινούνται στο λιμάνι της Λεμεσού και ότι παρεμβαίνουν στα καθήκοντα της αστυνομίας και των αρμόδιων υπηρεσιών του λιμανιού.

Επειδή παρόμοιες ενέργειες πλήττουν την εγχυρότητα του Κράτους και θέτουν σε κίνδυνο εθνικά μας συμφέροντα, ζητούμε από το αρμόδιο Υπουργείο να μας διευκρινίσει την όλη κατάσταση και να εκθέσει τι ακριβώς συμβαίνει και ποια μέτρα παίρνει ή προτίθεται να πάρει για την προστασία της κρατικής μας υπόστασης σε ένα τόσο κρίσιμο σημείο όπως είναι τα λιμάνια.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικά με δημοσιογραφικές πληροφορίες, σύμφωνα με τις οποίες ένοπλοι Ισραηλίτες και Κύπριοι έμμισθοί τους διακινούνται στο λιμάνι Λεμεσού και παρεμβαίνουν στα καθήκοντα της Αστυνομίας και των αρμόδιων υπηρεσιών του λιμανιού, σας πληροφορώ ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν ανταποκρίνονται προς την πραγματικότητα.

Σχετικά υπενθυμίζεται πρόσφατη δήλωση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου σύμφωνα με την οποία οι αρμόδιες Αρχές της Δημοκρατίας δεν έχουν εκδώσει σε οποιοδήποτε υπήκοο ξένης χώρας άδεια οπλοφορίας και άσκησης καθηκόντων μέσα στα λιμάνια. Διευκρινίζεται συναφώς ότι με έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών διορίστηκαν το 1981 δυνάμει του άρθρου 30 του περί Αστυνομίας Νόμου τρεις Ελληνοκύπριοι ως ειδικοί αστυφύλακες για άσκηση καθηκόντων προστασίας ναυτιλιακής Εταιρείας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1986, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 16 Δεκεμβρίου 1986.

«Δεδομένου πως — όπως και σε πρόσφατη επίσκεψή μου στην κοινότητα τονίστηκε από τον κοινοτάρχη και άλλους παράγοντες — η διάνοιξη νέου δρόμου Λευκωσίας-Κοκκινότριμιθιάς μέσω των περιοχών: Ηνωμένων Αρτοποιειών, Παλαιών Κρατητηρίων — Μακεδονίτισσας — θα συντμήσει την υφιστάμενη σημερινή απόσταση κατά τα 2/3 της (έξι τουλάχιστο μίλια), ενώ ο νέος δρόμος θα είναι ευθύτερος, ασφαλέστερος και τουριστικότερος, μ' αποτέλεσμα να εξυπηρετείται όχι μόνο η κοινότητα, καθώς και ολόκληρη η περιοχή δυτικά της Λευκωσίας, αλλά και η ίδια η Λευκωσία, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν και τότε σκοπεύει να επιληφθεί του θέματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1986 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Στα τελευταία χρόνια, με τη μεγάλη αύξηση της οδικής κυκλοφορίας στους δρόμους Αστρομερίτη-Κοκκινότριμιθιάς-Ανθούπολης και Ανθούπολης-Λευκωσίας έχει προγραμματιστεί, σε πρώτο στάδιο, η βελτίωση και διαπλάτυνση της οδικής σύνδεσης Κοκκινότριμιθιάς με τη Λευκωσία. Παράλληλα μελετάται η διάνοιξη νέου δρόμου νοτίως του αεροδρομίου Λευκωσίας και βορείως του υφιστάμενου δρόμου.

Για την κατασκευή του πιο πάνω συνδετικού δρόμου στο συντομότερο δυνατό χρόνο, έχει ήδη προσεγγισθεί η Διεθνής Τράπεζα, η οποία, αφού εξετάσε το θέμα, αποδέχτηκε, κατ' αρχή, να το δανειοδοτήσει.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 16 Ιανουαρίου 1987.

«Πριν από το 1974 ο πρώτος μεγάλος αυτοκινητόδρομος που θα γινόταν ήταν προς του Μόρφου.

Λόγω της τουρκικής εισβολής το έργο ματαιώθηκε.

Η αποκοπή μάλιστα του δρόμου στην περιοχή του Αεροδρομίου δημιούργησε τεράστιο πρόβλημα σύνδεσης με τη Λευκωσία ενός μεγάλου τμήματος του πληθυσμού και όλων των χωριών που βρίσκονται δυτικά της Λευκωσίας.

Ο παλιός δρόμος Λευκωσίας-Μόρφου και ιδιαίτερα από την Κοκκινότριμιθιά μέχρι την Ανθούπολη είναι όχι μόνο ανεπαρκής, αλλά και αιτία πολλών δυστυχημάτων.

Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει αν εξετάζει το ενδεχόμενο κατασκευής νέου αυτοκινητόδρομου και πότε, που να ενώνει τα χωριά του Τροόδους και της πεδιάδας του Μόρφου με τη Λευκωσία.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Μετά την Τουρκική εισβολή και την αποκοπή του δρόμου Κοκκινότριμιθιάς-Λευκωσίας μέσω του αεροδρομίου, κατασκευάστηκε εσπευσμένα νέος δρόμος για

σύνδεση της Κοκκινότριμιθιάς με τη Λευκωσία μέσω Αγίων Τριμιθιάς και Ανθούπολης. Έγιναν επίσης βελτιώσεις στον υφιστάμενο δρόμο Αστρομερίτη-Κοκκινότριμιθιάς, μεταξύ των οποίων και ευθυγράμμιση του τμήματος του δρόμου απέναντι στις Δασικές Βιομηχανίες, για την ομαλότερη και ασφαλέστερη διακίνηση της οδικής κυκλοφορίας.

2. Στα τελευταία χρόνια, με τη μεγάλη αύξηση της οδικής κυκλοφορίας στους δρόμους Αστρομερίτη-Κοκκινότριμιθιάς-Ανθούπολης και Ανθούπολης-Λευκωσίας, έχει προγραμματιστεί, σε πρώτο στάδιο, η βελτίωση και διαπλάτυνση της οδικής σύνδεσης Κοκκινότριμιθιάς με τη Λευκωσία. Παράλληλα μελετάται η διάνοιξη νέου δρόμου νοτιώς του αεροδρομίου Λευκωσίας και βορείως του υφιστάμενου δρόμου.

3. Για την κατασκευή του πιο πάνω συνδυαστικού δρόμου στο συντομότερο δυνατό χρόνο, έχει ήδη προσεγγισθεί η Διεθνής Τράπεζα, η οποία, αφού εξέτασε το θέμα, αποδέχτηκε, κατ' αρχή, να το δανειοδοτήσει.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 28 Ιανουαρίου 1987.

«Η κοινότητα Γιόλου ζητά την επίλυση των πιο κάτω προβλημάτων της τα οποία εξέθεσε ως ακολούθως:

- (1) Διαμαρτύρεται για τη συνεχιζόμενη αρνητική απόρριψη του αιτήματός της όπως συμπεριληφθεί στο σχέδιο κατασκευής αμπελουργικών δρόμων με τη δικαιολογία ότι οι αμπελουργικές ζώνες του 1945-46 δεν την καλύπτουν και απαιτά την ένταξή της στα σχετικά σχέδια και προγράμματα διότι η αμπελουργία αποτελεί την κύρια απασχόλησή της.
- (2) Διαμαρτύρεται για διακρίσεις που γίνονται στον τομέα της κατασκευής κρασπέδων κατά την ανέγερση νέων κατοικιών και παράλληλα αναμένει την επέμβαση του Υπουργού προς τον οποίο αποτάθηκε πριν 8 μήνες και ζητούσε σαν αγροτική κοινότητα την αναθεώρηση της πολιτικής γι' αυτό το πρόβλημα.
- (3) Ζητά την υλοποίηση του σχεδίου κατασκευής αρδευτικού έργου, την σύνδεσή του με το αρδευτικό Χρυσοχούς και τη χρησιμοποίηση γι' αρδευτικούς σκοπούς της κρατικής γεώτρησης Αγίων Αναργύρων για τη διάσωση των φυτειών και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής και απασχόλησης.
- (4) Ζητά την επιδιόρθωση της επικίνδυνης στροφής στον κύριο δρόμο Πάφου-Πόλης ανατολικά του χωριού όπως και τη συντήρηση του δρόμου που αποτελεί την παλιά είσοδο στο χωριό.
- (5) Ζητά την άμεση λήψη μέτρων για διάθεση των αδιάθετων αρνιών για τα οποία οι κτηνοτρόφοι δήλωσαν ότι δεν υπάρχει καθόλου ζήτηση.
- (6) Ζητά την τακτική επίσκεψη κτηνιάτρου διότι η σημερινή επίσκεψη που γίνεται μια φορά το μήνα δεν είναι ικανοποιητική.
- (7) Ζητά την 15μερη τουλάχιστο επίσκεψη ιατρού στο υφιστάμενο κοινοτικό ιατρείο.

Για όλα αυτά τα αιτήματα της κοινότητας καλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν τη Βουλή πώς αντιμετωπίζονται και τι μέτρα παίρνονται για τη λύση τους.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Ιανουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με το πρώτο θέμα της παραγράφου 4 της Ερώτησης, που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, που αφορά τη βελτίωση της επικίνδυνης στροφής στον κύριο δρόμο Πάφου-Πόλης ανατολικά του χωριού Γιόλου, αναφέρεται ότι μέσα στα πλαίσια της ανακατασκευής τμήματος του δρόμου από την Τσάδα μέχρι τη Γιόλου που προωθείται μέσα στο Τέταρτο Σχέδιο Οδικής Ανάπτυξης περιλαμβάνεται και ανακατασκευή της συγκεκριμένης στροφής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 29 Ιανουαρίου 1987.

«Είναι γεγονός ότι τα οδικά δυστυχήματα έχουν αυξηθεί ανησυχητικά. Τελευταία στο δρόμο Πόλης Χρυσοχούς-Πάφου-Πισσουριού υπήρξαν θανατηφόρα και σοβαρότατα δυστυχήματα τα οποία παρατηρούνται συνήθως στα ίδια περίπου σημεία. Τούτο αποδεικνύει ότι μεγάλο μέρος ευθύνης φέρει το Τμήμα Δημοσίων Έργων.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο, πότε και πώς σιέφτεται να ενεργήσει ώστε να σωθούν ανθρώπινες ζωές και να αποφευχθούν ζημιές χιλιάδων λιρών;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Αυγούστου 1987 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιου Παπαδόπουλου.

«Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, μέσα στα πλαίσια των προσπάθειών που καταβάλλει για την πρόληψη των οδικών δυστυχημάτων, έχει προβεί πρόσφατα στη λήψη διαφόρων μέτρων και στον προγραμματισμό άλλων ενεργειών που βελτιώνουν ουσιαστικά τις συνθήκες οδικής ασφάλειας.

Συγκεκριμένα προωθήθηκαν ή προγραμματίζεται η προώθηση των ακόλουθων μέτρων:

- (i) Η ψήφιση του περί Οδικής Ασφάλειας Νόμου, στον οποίο περιέχονται διατάξεις που αφορούν τη σύσταση και τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Οδικής Ασφάλειας, την οδήγηση υπό την επήρεια οινοπνεύματος και την εγκατάσταση και χρήση ζωνών ασφαλείας.
- (ii) Η σύσταση του Συμβουλίου Οδικής Ασφάλειας, σύμφωνα με πρόνοιες του πιο πάνω Νόμου.
- (iii) Η σύσταση Επιτροπής με σκοπό τη διεξαγωγή μελέτης για την τροποποίηση των περί Μηχανοκινήτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμών, πολλοί από τους οποίους αφορούν την Οδική Ασφάλεια.
- (iv) Το 1986 διοργανώθηκε εκστρατεία Οδικής Ασφάλειας από τις 2 μέχρι τις 16 Νοεμβρίου που θα καθιερωθεί σαν ετήσιος θεσμός.
- (v) Προωθείται η εφαρμογή ενός σύγχρονου συστήματος συντήρησης δρόμων, οδικής σήμανσης και σηματοδότησης, μέσα στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων του Κράτους.
- (vi) Προωθείται η βελτίωση ενός μεγάλου αριθμού δρόμων ιδιαίτερα αγροτικών, μέσα στα πλαίσια των Σχεδίων Οδικής Ανάπτυξης.

(νι) Προγραμματίζεται η εφαρμογή βελτιωμένων προτύπων για τους νέους δρόμους που πρόκειται να κατασκευαστούν ώστε να συνάδουν με την αύξηση της οδικής κυκλοφορίας.

2. Σ' ότι αφορά την κατάσταση του δρόμου Πόλης Χρυσοχούς-Πάφου, αναφέρεται ότι εκτός από τις συνηθισμένες εργασίες συντήρησης που διεξάγονται κάθε χρόνο με στόχο την περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών οδικής ασφάλειας, έχουν προκηρυχθεί προσφορές για την ανακατασκευή τμήματος του δρόμου από την Τσάδα μέχρι τη Γιόλου, μήκους 7χλμ. μέσα στα πλαίσια του Τέταρτου Σχεδίου Οδικής Ανάπτυξης. Επιπρόσθετα θα ληφθούν μέτρα για τη βελτίωση της οδικής σήμανσης και σηματοδότησης ολόκληρου του δρόμου.

3. Σχετικά με το δρόμο Λεμεσού-Πάφου, αναφέρεται ότι σε ορισμένα τμήματά του που θεωρούνται επικίνδυνα έχουν τοποθετηθεί προστατευτικά κιγκλιδώματα, ενώ σε άλλα, έχει εξομαλυνθεί η επιφάνεια και επιστρωθεί με πρέμιξ.

3.1. Μέσα στο χρόνο αυτό προγραμματίζεται επίσης η ανακατασκευή τμημάτων του δρόμου κοντά στην Πέτρα του Ρωμού που έχουν υποστεί καθιζήσεις.

3.2. Ριζική επίλυση όλων των προβλημάτων που παρατηρούνται, θα επέλθει με την κατασκευή νέου αυτοκινητόδρομου από την Ερήμη μέχρι την Πάφο για τον οποίο έχει ήδη προχωρήσει η διαδικασία προ-επιλογής Οίκων με σκοπό την ανάληψη της εκπόνησης Τεχνοοικονομικής Μελέτης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Φεβρουαρίου 1987.

«Δεδομένου πως οι σολοικισμοί και οι κακοποιήσεις της γλώσσας από το ΡΙΚ σημειώνουν σταθερές επιδόσεις και διατηρούνται στα ίδια ακριβώς επίπεδα — χωρίς διαφαινόμενες προοπτικές βελτίωσης, μ' όλες τις φιλότιμες προσπάθειες της διεύθυνσής του — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντικρύζει το θέμα, για να μην αλλοτριώνεται η γλώσσα από κακοποιήσεις σαν τις πιο κάτω — δειγματοληπτικά, από ένα άπειρο πλήθος παρατιθέμενες: .

- I. 'Οι αποζημιώσεις θα καταβληθούν κατά την ερχόμενη **καλλιεργήσιμη** περίοδο . . .' (Δελτίο Ειδήσεων, 6.2.87).
- II. 'Κύριε Αντρέα Μούστρα, είσαστε γνωστός για το χιούμορ και την **ετυμολογία** σας. . . .' (Ευχάριστο Σαββατόβραδο, 7.45-8.30 μ.μ., 7.2.87).
- III. Η πλαγιά του βουνού ήταν κατάφυτος από πεύκα, κυπαρίσσια και άλλα **οπωροφόρα** δέντρα.
- IV. Σε συνέντευξη με τον 'Όμηρο Χαπίτη, πρόεδρο της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Αποδήμων Κύπρου και της Οργάνωσης Αποδήμων Κυπρίων Μεγάλης Βρετανίας, ο κ. Χαπίτης είπε: 'Επειδή με καλούσαν οι Ιταλοί κι' έπρεπε να δίδω καθημερινά το παρόν μου στην Κκομαντατούρα. . . . I WENT UNDERGROUND. . . .' (Βγήκα στην παρανομία). Κι' ο συντάχτης του ΡΙΚ επεξήγησε: 'Α! Πήγατε στο υπόγειο!'.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με ορισμένα γλωσσικά λάθη σε εκπομπές του ΡΙΚ, σας πληροφορώ ότι το Ίδρυμα έχει βαθειά επίγνωση της επίδρασης των εκπομπών του στη διαμόρφωση της γλώσσας και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για αποφυγή λαθών».

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 12 Φεβρουαρίου 1987.

«Στο κέντρο της Κοινότητας Κισσόνεργας και ιδιαίτερα παραπλεύρως του κοινοτικού γηπέδου, επειδή κατά την κατασκευή του κύριου δρόμου δεν έγιναν τα αναγκαία αντιπλημμυρικά-αποχετευτικά έργα, πλημμυρίζουν από τις βροχές όχι μόνο το γήπεδο αλλά και πολλές ιδιωτικές περιουσίες, με αποτέλεσμα να καταστρέφονται και διάφορες καλλιέργειες φρούτων και λαχανικών.

Η κοινότητα ισχυρίζεται ότι γι' αυτό το πρόβλημα αποτάθηκε επανειλημμένα στην επαρχιακή Διοίκηση Πάφου, όμως αυτό παραμένει άλυτο για αρκετά χρόνια.

Κάτω απ' αυτά τα δεδομένα ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Πώς αντιμετωπίζεται το δικαιολογημένο αυτό αίτημα για την κατασκευή αντιπλημμυρικού-αποχετευτικού έργου;
2. Πότε προγραμματίζεται η λύση του προβλήματος αυτού;»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Το πρόβλημα των αντιπλημμυρικών-αποχετευτικών έργων που απαιτούνται στον κεντρικό δρόμο Κισσόνεργας εξετάστηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων σε συνεργασία με τις τεχνικές υπηρεσίες της Επαρχιακής Διοίκησης Πάφου.

2. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων ετοίμασε σχέδια και αναλυτική εκτίμηση ύψους £32,000 για την κατασκευή κλειστού οχετού κατά μήκος του κεντρικού δρόμου και θα προχωρήσει με την κατασκευή του έργου ευθύς μόλις εξασφαλισθούν οι αναγκαίες πιστώσεις».

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Στέλιο Μανδριώτη και ληφθείσα στις 17 Φεβρουαρίου 1987.

«Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει διάφορα οδικά έργα στο δρόμο που ενώνει τα χωριά Πέρα Πεδί-Κοιλάνι-Βουνί-Αγ. Αμβρόσιος. Έχει διανοιχθεί και ασφαλτοστρωθεί ο δρόμος μέχρι το μέσο Κοιλανίου-Βουνίου και έμεινε ως εκεί, ενώ ο υπόλοιπος δρόμος είναι αδιάβατος, κυρίως όταν βρέχει.

Λόγω της μεγάλης σημασίας που έχει αυτός ο δρόμος για τα χωριά της περιοχής και κυρίως για το Βουνί, λαμβάνει το αρμόδιο Υπουργείο πρόνοια, έτσι που αυτόν το χρόνο να επιδιορθωθεί, να διαπλατυνθεί και ασφαλτοστρωθεί το υπόλοιπο μέρος του δρόμου μέχρι το Βουνί για να ενώνεται ο δρόμος Λεμεσού-Αγ. Αμβρόσιου-Πλατρών με το Πέρα Πεδί μέσο Βουνίου-Κοιλανίου;»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Στέλιου Μανδριώτη.

«Η βελτίωση του δρόμου Πέρα Πεδί-Κοιλάνι-Βουνί, μήκους 7,5 χλμ. περίπου, περιλήφθηκε για πρώτη φορά στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως το 1984.

2. Μέχρι το 1986, βελτιώθηκε τμήμα μήκους 3,5 χλμ. από την Αγία Μαύρη μέχρι το Κοιλάνι και από το Κοιλάνι προς το Βουνί, έναντι δαπάνης ύψους £231,827. Με πρόνοια του φετεινού Προϋπολογισμού ύψους £100,000 υπολογίζεται να συμπληρωθούν οι εργασίες βελτίωσης σε τμήμα μήκους 0,6 χλμ. από την Αγία Μαύρη προς το Πέρα Πεδί, και σε περίπτωση που εγκριθούν από τη Βουλή οι πρόσθετες πιστώσεις ύψους £100,000 που ζητήθηκαν με Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, θα προωθηθεί η βελτίωση ενός επιπλέον χιλιομέτρου από το Βουνί προς το Κοιλάνι.

3. Η συμπλήρωση των τμημάτων που απομένουν προς βελτίωση θα εξαρτηθεί από τις πιστώσεις που θα εγκριθούν στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως των επόμενων χρόνων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκο Αναστασιάδη, Αυγερινό Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1987.

«Στο Άρσος Λεμεσού υπάρχουν τρεις διατρήσεις αναξιοποίητες.

Επειδή η κοινότητα αντιμετωπίζει πρόβλημα υδρεύσεως και αρδεύσεως, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο σκέφτεται και πότε την αξιοποίηση των τριών πιο πάνω διατρήσεων για τις ανάγκες του χωριού.»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκου Αναστασιάδη, Αυγερινού Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου.

(α) Στην περιοχή του χωριού Άρσος ανορύχθηκαν το 1977 περί τις 10 γεωτρήσεις από τις οποίες μόνο δύο ήταν σχετικά επιτυχείς (η απόδοσή τους ήταν χαμηλή και ανερχόταν σε 13.5 κ.μ. νερού την ώρα). Εκτός της χαμηλής απόδοσής τους οι δυο αυτές γεωτρήσεις παρουσιάζουν και τεχνικά προβλήματα που καθιστούν αντιοικονομική την αξιοποίησή τους για άρδευση.

(β) Οι τρεις γεωτρήσεις που αναφέρονται στην Ερώτηση, ανορύχθηκαν σχετικά πρόσφατα στην περιοχή του χωριού Άρσος για σκοπούς εδαφομηχανικής μελέτης στα πλαίσια της εκτέλεσης του Σχεδίου του Νότιου Αγωγού. Μόνο μια από τις γεωτρήσεις αυτές έχει κάποιες δυνατότητες αξιοποίησης και το θέμα της αξιοποίησής της μελετάται.

(γ) Για την απάμβλυνση του αρδευτικού προβλήματος του Άρσους, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ετοίμασε σχέδιο για τη βελτίωση του υφιστάμενου Αρδευτικού Τμήματος Άρσους. Το σχέδιο αυτό που περιλαμβάνεται στο φετεινό Προϋπολογισμό Αναπτύξεως με πίστωση £24,000, προβλέπει την τοποθέτηση κεντρικού αγωγού και τη μερική βελτίωση του υπόλοιπου αρδευτικού συστήματος του υπ' αναφορά Αρδευτικού Τμήματος με στόχο την εξοικονόμηση νερού από απώλειες που παρουσιάζονται σήμερα.

- (δ) Η κοινότητα 'Αρσους υδροδοτείται από την πηγή του συμπλέγματος υδατοπρομήθειας 'Ακρολαχανιά' και εξασφαλίζει περί τα 114 κ.μ. νερού την ημέρα. Με βάση το μόνιμο πληθυσμό της κοινότητας που ανέρχεται στους 450 κατοίκους και με βάση την πιο πάνω αναφερόμενη ημερήσια ποσότητα νερού που εξασφαλίζει η κοινότητα, αναλογούν περί τα 250 λίτρα νερού κατά κεφαλή την ημέρα, ποσότητα που θεωρείται σαν πολύ ικανοποιητική.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκο Αναστασιάδη, Αυγερινό Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 26 Μαρτίου 1987.

«Επειδή η κατασκευή του παρακαμπτήριου δρόμου Φοινιού (Δρόμος Κάτω Πλατρών-Φοινιού-Παλαιόμυλου-Λεμούθου) που θα εξυπηρετεί τη νοτιοδυτική Μαραθάσα παρουσιάζει καθυστέρηση,

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Τι προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο 1987;
 (β) Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την αποπεράτωση της κατασκευής του;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκου Αναστασιάδη, Αυγερινού Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Ο παρακαμπτήριος δρόμος του Φοινιού έχει μήκος 1100 μ. περίπου. Μέχρι σήμερα συμπληρώθηκε τμήμα του μήκους 400 μ. περίπου. Για την αποπεράτωση του απαιτείται ποσό £110,000. Στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως 1987 υπάρχει πρόνοια £50,000 και προγραμματίζεται πολύ σύντομα η έναρξη εργασιών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων θα υποβάλει πρόταση όπως περιληφθεί στον Προϋπολογισμό 1988 ποσό £60,000 με σκοπό τη συμπλήρωση του έργου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 31 Μαρτίου 1987.

«Στο Καλό Χωριό Λάρνακας το κοινοτικό γήπεδο είναι ημιτελές λόγω οικονομικών δυσκολιών. Απομένει η συμπλήρωση της περιφραξής και η ανέγερση αποδυτηρίων και κερκίδων.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός εάν προγραμματίζεται η ενίσχυση της κοινότητας μέσω του Κ.Ο.Α. για την ολοκλήρωση του έργου.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται μέσα στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Μέσα στα πλαίσια της πιο πάνω πολιτικής ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει παραχωρήσει κατ' αρχήν τεχνική βοήθεια (ετοιμασία σχεδίων και τεχνικές συμβουλές) για κατασκευή κοινοτικού γηπέδου στο Καλό Χωριό Λάρνακας.

Σύντομα ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού θα μελετήσει το θέμα της παραχώρησης οικονομικής βοήθειας στην κοινότητα Καλού Χωριού για αποπεράτωση του γηπέδου».

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Απριλίου 1987.

«Η κοινότητα Αμαργέτης Πάφου διαμαρτύρεται διότι αντιμετωπίζει από καιρό διάφορα σοβαρά προβλήματα με τους κύριους δρόμους σύνδεσής της χωρίς να παίρνονται τα αναγκαία μέτρα επίλυσής τους.

Συγκεκριμένα:

1. Στον πρώην κοινοτικό δρόμο Αμαργέτης-Λεμόνας τον οποίο από το 1973 ανάλαβε το κράτος λόγω της γενικής χρήσης του από 15 περίπου κοινότητες, μέχρι τώρα ασφαλτοστρώθηκε μόνον 1/2 χιλιόμετρό του.

2. Ο κύριος δρόμος του χωριού ο οποίος επίσης χρησιμοποιείται από πολλές άλλες κοινότητες έχει φθαρεί σε μεγάλο βαθμό και παρά τις υποσχέσεις των αρμοδίων δεν συντηρείται.

3. Οι ιδιοκτήτες γης που απαλλοτριώθηκε πριν 3 χρόνια για τη διάνοξη του νέου δρόμου προς την Πάφο ισχυρίζονται ότι ούτε ρωτήθηκαν ούτε ενημερώθηκαν ούτε αποζημιώθηκαν.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα προβλήματα αυτά και ιδιαίτερα πότε σκοπεύεται η επιδιόρθωση και ασφαλτόστρωση των πιο πάνω αναφερόμενων δρόμων.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Στο δρόμο Αμαργέτης-Λεμόνας γίνονται σταδιακά χωματουργικές βελτιώσεις για τις οποίες δαπανήθηκε μέχρι σήμερα ποσό £21,000. Ασφαλτόστρωση του δρόμου θα μελετηθεί μετά την αποπεράτωση των χωματουργικών βελτιώσεων που αναμένεται να συμπληρωθούν το 1989.

Για το θέμα της βελτίωσης του κύριου δρόμου του χωριού και των απαλλοτριώσεων για την κατασκευή του νέου δρόμου Ελεδκιού-Αμαργέτης, απάντηση θα σας δοθεί από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Απριλίου 1987.

«Η κοινότητα Αμαργέτης Πάφου διαμαρτύρεται διότι το κοινοτικό τηλέφωνο συνήθως δεν λειτουργεί και διότι ενώ πριν 3 χρόνια συμπλήρωσε σχετικές φόρμες για την εγκατάσταση οικιακών τηλεφώνων μέχρι τώρα δεν προωθήθηκε αυτό το έργο.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

1. Πώς και πότε θα λυθεί το πρόβλημα του κοινοτικού τηλεφώνου;
2. Γιατί καθυστερεί τόσο πολύ η προώθηση της εγκατάστασης οικιακών τηλεφώνων και πότε θα πραγματοποιηθεί;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με την εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων στο χωριό Αμαργέτη και τη λειτουργία του κοινοτικού τηλεφώνου του χωριού, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ως ακολούθως:

Η κατασκευή του τηλεφωνικού δικτύου στο χωριό Αμαργέτη και στα χωριά Πενταλιά, Αξύλου, Ελεδειώ και Αγία Μαρίνα, ήταν προγραμματισμένη για εκτέλεση μέσα στο 1984, όμως αναβλήθηκε λόγω των βελτιωτικών έργων που γίνονται στο οδικό δίκτυο της περιοχής.

Η Αρχή προγραμματίζει την εγκατάσταση τηλεφώνων στην Αμαργέτη και στ' άλλα χωριά της περιοχής μέχρι το 1989.

Σ' ό,τι αφορά το κοινοτικό τηλεφωνείο η Αρχή αντικατέστησε ήδη το μηχανισμό του τηλεφώνου που αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της τηλεφωνικής εξυπηρέτησης των κατοίκων της κοινότητας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 2 Απριλίου 1987.

«Από τις αρχές του 1986 είχε δοθεί υπόσχεση ότι θα ετοποθετούντο τηλέφωνα στην απομακρυσμένη κοινότητα Μοσφιλιού της ακριτικής περιοχής Τυλληρίας. Παρόλα αυτά μέχρι σήμερα καμιά ένδειξη δεν υπάρχει ότι θα υλοποιηθεί η υπόσχεση αυτή.

Κατόπιν τούτου ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

1. Πού οφείλεται η καθυστέρηση στην εγκατάσταση τηλεφώνων στην κοινότητα Μοσφιλιού;
2. Πότε προτίθεται η Αρχή Τηλεπικοινωνιών να εγκαταστήσει τηλεφωνικό δίκτυο στην απομακρυσμένη και ακριτική αυτή κοινότητα;»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Αναφορικά με την εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων στο χωριό Μοσφίλι, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ως ακολούθως:

Η συμπλήρωση του αναγκαίου τηλεφωνικού δικτύου στην Κοινότητα Μοσφιλιού, που είχε αρχικά προγραμματισθεί για το 1984, αναβλήθηκε εξαιτίας των βελτιωτικών έργων που θα γίνουν στο δρόμο Πύργου-Μοσφίλι.

Η Αρχή προγραμματίζει την εγκατάσταση τηλεφώνων στο Μοσφίλι για το 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 2 Απριλίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα ποιο το πρόγραμμα υλοποίησης, αν υπάρχει, του δρόμου Μανσούρας-Κάτω Πύργου.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Ο δρόμος Μανσούρας-Κάτω Πύργου αποτελεί τμήμα του δρόμου Κάτω Πύργου-Πόλης Χρυσοχούς καθώς και του δρόμου Κάτω Πύργου προς Λευκωσία μέσω Σταυρού της Ψώκας-Κύκκου.

Μέσα στα πλαίσια της μελέτης που διεξάγεται από Συμβούλους Μηχανικούς για τη συγκοινωνιακή σύνδεση της Τυλληρίας με την Επαρχία Λευκωσίας μελετούνται διάφορα σχέδια στα οποία περιλαμβάνεται και ο δρόμος Μανσούρας Κάτω Πύργος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 9 Απριλίου 1987.

«Οι κοινότητες Γεροσκήπου και Αγίας Μαρινούδας Πάφου αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα χώρου για οικιστική ανάπτυξη και για μερικά τώρα χρόνια ζητούν επέκταση των οικιστικών ζωνών.

Συγκεκριμένα αυτό το αίτημα τέθηκε το 1982 σε γραπτό υπόμνημα της Χωρικής Αρχής και του Συμβουλίου Βελτιώσεως Γεροσκήπου στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και αργότερα στις 17.11.86 προς τον Υπουργό Εσωτερικών, με το οποίο ζητείται ειδικά για τη Γεροσκήπου επέκταση της οικιστικής περιοχής στη βόρεια πλευρά της κοινότητας. Διάφορα διαβήματα έχει επίσης κάνει και η κοινότητα Αγίας Μαρινούδας, χωρίς μέχρι τώρα να αντιμετωπιστεί το δίκαιο αυτό αίτημα των δύο κοινοτήτων.

Κάτω απ' αυτά τα γεγονότα ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Πώς αντιμετωπίζεται το σοβαρό και δικαιολογημένο αυτό αίτημα των δύο κοινοτήτων;
2. Αν αντιμετωπίζεται θετικά, πότε είναι δυνατό να επιλυθεί αυτό το πρόβλημα;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σας πληροφορώ ότι το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, μελετά σε συνεννόηση με τον Έπαρχο Πάφου και το Συμβούλιο Βελτιώσεως Γεροσκήπου την επέκταση της οικιστικής ζώνης του χωριού.

Το πιο πάνω Τμήμα θα αρχίσει σύντομα να μελετά και το θέμα της επέκτασης της οικιστικής ζώνης του χωριού Αγία Μαρινούδα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 9 Απριλίου 1987.

«Η κοινότητα Γεροσκήπου με επανειλημμένα διαβήματα ζήτησε τη λύση των προβλημάτων που υπάρχουν στο τμήμα του δρόμου Πάφου-Λεμεσού εντός της κοινότητας.

Συγκεκριμένα μέσω των κοινοτικών αρχών έθεσε τα προβλήματα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 19.11.82 και στον Υπουργό Εσωτερικών στις 17.11.86, οι οποίοι κατά την κοινότητα υποσχέθηκαν την επίλυσή τους.

Ζητείται η διαπλάτυνση του δρόμου και η κατασκευή υπονόμων για τα νερά της βροχής και πεζοδρομίων για ευκολότερη διακίνηση των πεζών και των οχημάτων και ιδιαίτερα για την αποφυγή δυστυχημάτων.

Επειδή μέχρι τώρα δεν επιλύθηκαν αυτά τα προβλήματα, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

Πώς αντιμετωπίζεται το δικαιολογημένο αυτό αίτημα και πότε θα επιλυθούν αυτά τα προβλήματα;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Για τη βελτίωση του τμήματος του δρόμου Λεμεσού-Πάφου που διέρχεται μέσα από την κοινότητα Γεροσκήπου έχουν ήδη ετοιμασθεί από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως κατάλληλα ρυθμιστικά σχέδια, τώρα δε προωθείται η εκπόνηση κατασκευαστικών σχεδίων μετά την ετοιμασία των οποίων θα μελετηθεί η δυνατότητα εκτέλεσης του έργου μέσα στα πλαίσια των ετήσιων Προ-υπολογισμών Αναπτύξεως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 11 Απριλίου 1987.

«Πολύ συχνά μας υποβάλλονται από γεωργοκτηνοτρόφους έντονα παράπονα και διαμαρτυρίες για την εκμετάλλευση που γίνεται στην ποιότητα και ιδιαίτερα στις τιμές των γεωργικών φαρμάκων.

Πρόσφατα έχουν δοθεί και δημοσιευθεί φωτο-αντίγραφα αποδείξεων συγκεκριμένων φαρμάκων σε τιμές που η διαφορά τους κυμαίνεται από 100-400% σε σύγκριση με τις τιμές του κτηνιατρείου για τα ίδια φάρμακα.

Μας έχουν δοθεί στοιχεία και αποδείξεις ότι ανάμεσα στους φαρμακεμπόρους που πραγματοποιούν αυτά τα τεράστια κέρδη σε βάρος των γεωργοκτηνοτρόφων, είναι και Φαρμακευτικός Οργανισμός που ανήκει στην οικογένεια του ίδιου του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο και η Κυβέρνηση να πληροφορήσουν το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

1. Ποιο είναι το σύνολο της αξίας των φαρμάκων όλων των ειδών που πωλούνται κάθε χρόνο στα τελευταία πέντε χρόνια από το κτηνιατρείο στους κτηνοτρόφους και ποιο είναι το ποσοστό κέρδους γι' αυτές τις πωλήσεις;

2. Ποιο είναι το σύνολο της ετήσιας εισαγωγής κτηνιατρικών φαρμάκων στον τόπο και ποια η ποσοστιαία αναλογία που διατίθεται από το κτηνιατρείο και ποια από τον ιδιωτικό τομέα;
3. Γιατί το κτηνιατρείο που γνωρίζει πολύ καλά τις συνεχείς καταγγελίες για την εκμετάλλευση που γίνεται στους κτηνοτρόφους από τους φαρμακεμπόρους, αρνείται να ικανοποιήσει το πολύχρονο αίτημα των Αγροτικών και Κτηνοτροφικών Οργανώσεων για εισαγωγή και προμήθεια στους κτηνοτρόφους όλων των κτηνοτροφικών φαρμάκων που χρειάζονται σε τιμές κόστους;
4. Πώς εφαρμόζεται ο νόμος περί γεωργικών φαρμάκων τόσο σε ότι αφορά τον έλεγχο της ποιότητας — δραστικών και αδρανών στοιχείων — όσο και σε ότι αφορά τον έλεγχο στις τιμές και τα κέρδη των φαρμακεμπόρων και ποια τα σχετικά συμπεράσματα των αρμοδίων;
5. Έχουν ερευνηθεί οι δημοσιεύσεις-καταγγελίες, ποια τα πορίσματα και τι μέτρα έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για τη μεγάλη εκμετάλλευση των φαρμάκων σε βάρος των γεωργοκτηνοτρόφων;»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνηας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Το σύνολο της αξίας των φαρμάκων όλων των ειδών που πωλήθηκαν κατά την 5ετία 1982-1986, στους κτηνοτρόφους από το Κτηνιατρείο (με στοιχεία για κάθε χρόνο) φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί (σε £,000).

ΟΛΙΚΟ					
1982	1983	1984	1985	1986	1982—86
45.3	89.3	78.1	84.7	99.1	£396.5

Τα διάφορα κτηνιατρικά φάρμακα και εμβόλια, τα οποία προμηθεύεται το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών διατίθενται προς τους κτηνοτρόφους, σε τιμές κατά 20% περίπου πιο ψηλές από τις τιμές αγορά τους για να καλυφθεί το επιτόπιο κόστος (έξοδα μεταφοράς, συσκευασίας κλπ.) καθώς και ορισμένες απώλειες (όπως σπασίματα, ακατάλληλα φάρμακα λόγω λήξης της ημερομηνίας αποτελεσματικότητάς τους κλπ..

Παράλληλα η αξία των παρασκευασμάτων που το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών παραχώρησε δωρεάν στους κτηνοτρόφους τα τελευταία πέντε χρόνια ανέρχεται σε £254,000 με την ακόλουθη κατά χρόνο κατανομή (σε £,000).

ΟΛΙΚΟ					
1982	1983	1984	1985	1986	1982—86
9.3	79.4	31.2	101.3	32.7	£253.9

Εμβόλια που παρασκευάστηκαν από τον Κλάδο Βιολογικών Προϊόντων του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και χρησιμοποιήθηκαν σε υποχρεωτικούς εμβολιασμούς συνολικής αξίας £47,000 διατέθηκαν στους κτηνοτρόφους και πτηνοτρόφους επίσης δωρεάν.

2. Το σύνολο της ετήσιας εισαγωγής κτηνιατρικών φαρμάκων από το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών κατά τα τελευταία 5 χρόνια που περιλαμβάνονται στους δυο προαναφερόμενους πίνακες ανέρχονται σε £650,400.

Νοουμένου ότι η συνολική εισαγωγή κτηνιατρικών φαρμάκων από τον ιδιωτικό τομέα κατά την επισκόπηση περίοδο (1982-86) ανήλθε στα 2.5 εκ. τα εισαχθέντα φάρμακα από την Κτηνιατρική Υπηρεσία αντιστοιχούν στο 20% περίπου της αξίας των ολικών εισαγωγών τέτοιων φαρμάκων.

3. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία οι κτηνοτρόφοι μπορούν να εισάξουν απευθείας διάφορα φαρμακευτικά σκευάσματα για αποκλειστική χρήση στα ζώα τους ύστερα από εξασφάλιση της απαιτούμενης συνταγής από εγγεγραμμένο κτηνίατρο. Συνεπώς μπορούν αν θέλουν να κάμουν χρήση του δικαιώματος αυτού.

4. Τα γεωργικά φάρμακα ελέγχονται σύμφωνα με τους 'Περί Γεωργικών Φαρμάκων Νόμους 2/67, 17/83 και 37/86' και τους σχετικούς κανονισμούς του 1972 μέχρι 1987. Βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής είναι ο έλεγχος της κατασκευής, της εμπορίας, της ποιότητας και της χρήσης των φυτοφαρμάκων καθώς και ο έλεγχος της συσκευασίας και της ετικέτας που πρέπει να φέρει τις κατάλληλες οδηγίες, περιορισμούς και προφυλάξεις για κάθε φυτοφάρμακο. Η κυκλοφορία κάθε γεωργικού φαρμάκου επιτρέπεται τότε μόνο αφού εξασφαλιστεί από τον ενδιαφερόμενο κατασκευαστή ή εισαγωγέα η εγγραφή του από το Συμβούλιο Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων.

Για να δοθεί εγγραφή σ' ένα φυτοφάρμακο πρέπει να πληροί ορισμένες προδιαγραφές που καθορίζονται από διεθνείς Οργανισμούς (ΦΑΟ, WHO κ.ά.) και απαραίτητος όρος για την εγγραφή ενός νέου γεωργικού φαρμάκου είναι να έχει ήδη εγγραφεί σε άλλες προηγούμενες χώρες.

Ο ποιοτικός έλεγχος γίνεται σε εξειδικευμένο εργαστήριο που άρχισε τη λειτουργία του στα τέλη του 1985. Για κάθε παρασκεύασμα ελέγχεται το είδος και το ποσοστό της δραστικής ουσίας που δηλώνεται, καθώς επίσης οι φυσικοχημικές ιδιότητες (σταθερότητα, διαλυτότητα, διαβρεξιμότητα, γαλάκτωμα κ.ά.). Ο έλεγχος αυτός γίνεται σε δύο στάδια. Πρώτον, πριν την εγγραφή, με ανάλυση των δειγμάτων που υποβάλλει ο αιτητής, οπότεν διαπιστώνεται αν το δείγμα συνάδει με διεθνείς προδιαγραφές και σε δεύτερο στάδιο με δειγματοληψίες των παρασκευασμάτων που κυκλοφορούν στην αγορά για έλεγχο της ποιότητάς τους, που πρέπει να συνάδουν με το δείγμα που υποβλήθηκε κατά την εγγραφή. Σ' ότι αφορά το θέμα των τιμών των φαρμάκων αυτό απαντήθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας με την επιστολή του Αρ. Φακ. 30/60/Α ημερ. 11.5.87'.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 15 Απριλίου 1987.

«Δεδομένου πως με το νόμο που ψηφίστηκε από το Σώμα της Βουλής πρόσφατα για προώθηση της λαμπρής ιδέας για ανέγερση σύγχρονου κυπριακού μουσείου, η υπολογιζόμενη με πολύ αδρούς αριθμούς δαπάνη θα πρέπει ν' ανέρχεται γύρω στα £5,000,000 — μιας και θα πρέπει σ' ένα συσταθσόμενο τέτοιο σύγχρονο μουσείο να υπάρχει πρόνοια για ίδρυση εργαστηρίων καθαρισμού και συγκόλλησης αντικειμένων, φωτογραφικό στούντιο, χημείο, γραφεία για το προσωπικό, αίθουσες για διαλέξεις, βιβλιοθήκη κ.λ.π., θα περιλαμβάνει τουλάχιστο σαράντα αίθουσες μια και θα εκκινά απ' τη νεολιθική περίοδο (7.000 π.Χ.) και θα περιλαμβάνει και τη βυζαντινή, τη μεταβυζαντινή, τη μεσαιωνική και τη νεότερη τέχνη, θα στελεχώνεται από πενήντα τουλάχιστο αρχαιολογικούς λειτουργούς (κι όχι εννέα που υπάρχουν σήμερα), δειγματοληπτικά αναφέρουμε

πως στο αρχαιολογικό μουσείο της Κρήτης υπάρχουν εξήντα αρχαιολογικοί λειτουργοί, ενώ εμείς έχουμε και τις γνωστές ιδιαιτερότητες — και δεδομένου πως αν εμείς προχωρήσουμε στη λαμπρή, επανατονίζεται, πρωτοβουλία για σύσταση του μουσείου με βασική πρόσοδο του ταμείου που θα καθιδρύσουμε το 30% των εισπραττομένων τελών από την είσοδο στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους, γεγονός που θα οδηγήσει να ετεροχρονίσουμε για πολλές δεκαετίες την ανέγερση σύγχρονου αρχαιολογικού κυπριακού Μουσείου, όπως ήταν τα επανειλημμένα διαβήματά μας, παραστάσεις κι εισηγήσεις μας σ' ολόκληρη τη δεκαετία του 1960-70 κ.ε., που επισημαίναμε από τότες τα προβλήματα εκθεσιακού χώρου κι άλλες εγγενείς αδυναμίες — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν σκοπεύει να προωθήσει και τις πιο κάτω εισηγήσεις για αντίκρουση του θέματος.

1. Να προχωρήσει στην αναβάθμιση του τιμήματος εισόδου στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία μας για τους ξένους επισκέπτες από 0.40 σεντ, που θα ισχύσει από την 1.10.87 σε £1.00, μιας και στην Αθήνα μ' όλα τα πολλά μουσεία της, το τίμημα εισόδου είναι για το κάθε μουσείο 200 δρχ., στα εξηνταπέντε μουσεία του Παρισιού είναι £2.00 κ.λ.π. για το κάθε ένα, και που πολλά προσφέρουν αντίγραφο έργων τέχνης, σ' αντίθεση με τη μοναδικότητα των κυπριακών αρχαιολογικών θησαυρών.

2. Αν στοχεύει στην τροποποίηση της νομοθεσίας για διάθεση του 100% των εισπράξεων από τα εισιτήρια εισόδου στο συσταθέν ταμείον γι' ανέγερση του κυπριακού μουσείου, δεδομένου πως αν υπολογίσουμε πως οι επισκέπτες των αρχαιολογικών μας χώρων δεν ξεπερνούν τις 800.000 καθεχρονικά, γεγονός που θ' αποφέρει κάπου £100,000 ετήσια και που με τη σειρά του μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως θα χρειαστούμε κάπου πενήντα χρόνια, χωρίς τις πληθωριστικές μεταβολές, στην ανέγερσή του, αν περιοριστούμε ή και θεωρήσουμε κύρια πηγή προσόδων το τίμημα εισόδου.

3. Αν πρόκειται να προχωρήσει στη σύσταση και στην Κύπρο του θεσμού της αρχαιολογικής εταιρείας για διαλέξεις, διαφώτιση και ενίσχυση της όλης προσπάθειας, μιας κι ο λαός θα συνειδητοποιήσει το τι έχει και τι χάνει από την πλημμεγή αντιμετώπιση του θέματος.

4. Αν προτίθεται να συστήσει στους αρχαιολογικούς λειτουργούς ν' αναλάβουν διεθνή εκστρατεία διαφώτισης για ενίσχυση του ταμείου με αποστολές, στην Αυστραλία, ΗΠΑ, Καναδά κ' αλλού όπου υπάρχουν ελληνικές παροικίες, με παράλληλη διοργάνωση μικρών εκθέσεων από μικρό αριθμό εκθεμάτων.

5. Αν μελετά τη σύσταση μόνιμης περιοδεύουσας έκθεσης σ' όλο τον κόσμο από κυπριακούς αρχαιολογικούς θησαυρούς, και οι εισπράξεις της να παροχετεύονται στο υπό σύσταση ταμείο.

6. Αν προγραμματίζει να προχωρήσει στη σύναψη δανείου γι' αντιμετώπιση των δαπανών της ανέγερσης του μουσείου — όπως γίνεται και με υπεραστικούς δρόμους — με στόχο την αποπληρωμή του δανείου από τις εισπράξεις που μνημονεύσαμε ή από άλλες προσόδους.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«1. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών & Έργων έχει ήδη προχωρήσει στην αναβάθμιση των τελών εισόδου στα Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους της

Κύπρου από 0.20 και 0.25 σεντ σε 0.30 και 0.40 σεντ τα οποία θα ισχύουν από 1.10.1987. Οποιαδήποτε περαιτέρω αύξησή τους, τουλάχιστον για το 1987, θα προσέκρουε σε αντίθετη άποψη του Κ.Ο.Τ., του Συνδέσμου Ξενοδόχων και των Τουριστικών Πρακτόρων.

2. Δεν κρίνεται σκόπιμο να γίνει τροποποίηση σχετικής Νομοθεσίας για διάθεση του 100% των εισπράξεων από τα τέλη εισόδου στο ταμείο που έχει συσταθεί για την ανέγερση του νέου Μουσείου.

3. Ο τομέας της διαφώτισης καλύπτεται ικανοποιητικά από διαλέξεις μελών του Τμήματος Αρχαιοτήτων και από τη διοργάνωση διαφόρων τοπικών αρχαιολογικών συμποσίων, με αποτέλεσμα να μην είναι απαραίτητη η σύσταση Αρχαιολογικής Εταιρείας.

4. Για το θέμα της ενίσχυσης του Ταμείου υπάρχει ήδη πρόγραμμα για ανάληψη από Λειτουργούς του Τμήματος Αρχαιοτήτων και του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων εκστρατείας συλλογής χρημάτων για ενίσχυση του Ταμείου, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

5. Οι περιοδεύουσες εκθέσεις προϋποθέτουν μεγάλο προϋπολογισμό και συνήθως η σχετική δαπάνη αναλαμβάνεται από τους ξένους Οργανισμούς (Μουσεία κλπ.) που τις διοργανώνουν. Έτσι δεν τίθεται θέμα εισπράξης οποιωνδήποτε ποσών.

6. Η σύναψη δανείου για την ανέγερση του νέου Μουσείου δεν αποκλείεται αν κριθεί σκόπιμο στο μέλλον.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 16 Απριλίου 1987.

«Στο συνοικισμό αυτοστέγασης Αγίας Φύλας Λεμεσού:

- (α) Δεν υπάρχει εμπορικό κέντρο,
- (β) δεν υπάρχει αθλητικό γήπεδο,
- (γ) το μοναδικό καφενείο είναι πολύ μικρό και ανεπαρκές,
- (δ) καθυστερεί η αποπεράτωση της ανέγερσης του κέντρου νεότητας.»

Επειδή η εκτέλεση των πιο πάνω έργων είναι απαραίτητη για την κάλυψη στοιχειωδών αναγκών διαβίωσης των προσφύγων γι' αυτό ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός αν και πότε προγραμματίζεται η ανέγερση εμπορικού κέντρου, η επέκταση του υπάρχοντος καφενείου στο μεταξύ, η κατασκευή αθλητικού γηπέδου και πότε υπολογίζεται να περατωθεί το κέντρο νεότητας;»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 16 Απριλίου 1987.

«Στο συνοικισμό αυτοστέγασης Αγίας Φύλας Λεμεσού οι πρόσφυγες διαμαρτύρονται έντονα για τα πιο κάτω προβλήματα:

- (α) Τα νερά της βροχής από τα γύρω υψώματα πλημμυρίζουν τους δρόμους παρασύροντας πέτρες και διάφορα αντικείμενα δημιουργώντας σοβαρό πρόβλημα.
- (β) Οι πεζόδρομοι χρειάζονται ασφαλιτόστρωση.
- (γ) Χρειάζεται διάνοιξη νέων αυλακιών στους δρόμους και καθαρισμός των υπαρχόντων.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή αν και πώς προγραμματίζεται η επίλυση των πιο πάνω προβλημάτων.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 16 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Σχετικά με τα προβλήματα του Συνοικισμού Αγίας Φύλας, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

(α) Εμπορικό Κέντρο

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ετοιμάζει σχέδιο ανέγερσης Εμπορικού Κέντρου, το οποίο προγραμματίζεται να υλοποιηθεί μέσα στο 1988, από πιστώσεις που αναμένεται να εγκριθούν στον Προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ του ίδιου έτους.

(β) Αθλητικό γήπεδο

Δεν υπάρχει επί του παρόντος άμεση ανάγκη για κατασκευή γηπέδου δεδομένου ότι οι νέοι του Συνοικισμού έχουν στη διάθεσή τους για σκοπούς άθλησης την αυλή του σχολείου και τον ανοικτό χώρο που προορίζεται μεταγενέστερα για τη Β' Φάση του Εμπορικού Κέντρου. Το θέμα θα επανεξετασθεί μελλοντικά εφόσον υπάρξει πραγματική ανάγκη.

(γ) Καφενείο

Το μέγεθος του υφιστάμενου καφενείου του Συνοικισμού κρίνεται ικανοποιητικό σε σχέση με τον αριθμό των κατοίκων του. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, με την ανέγερση Εμπορικού Κέντρου, στο μέλλον, θα μελετηθεί το ενδεχόμενο ανέγερσης και πρόσθετου καφενείου.

(δ) Καθυστέρηση στην αποπεράτωση του Κέντρου Νεότητας

Η ανέγερση του Κέντρου Νεότητας βρίσκεται από την ευθύνη του Τμήματος Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, αναμένεται δε να συμπληρωθεί μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

(ε) Νερά της βροχής από τα γύρω υψώματα

Το πρόβλημα παρουσιάστηκε όταν έγινε διαχωρισμός ιδιωτικών οικοπέδων βορειώς του Συνοικισμού και ο Δήμος Λεμεσού έκαμε διευθετήσεις και τα νερά της βροχής διοχετεύονται σε γειτονικό 'αρκάτζι'. Για οριστική επίλυση του προβλήματος ο Δήμος Λεμεσού μελετά την κατασκευή αποχετευτικού δικτύου των ομβρίων υδάτων.

(στ) Πεζόδρομοι

Σύμφωνα με την ακολουθούμενη πολιτική οι πεζόδρομοι σε όλους τους Συνοικισμούς Αυτοστέγασης είναι χωμάτινοι, επιστρώνονται δε μόνο με χαβάρα, εφόσον παρουσιάζουν πρόβλημα.

(ζ) Διάνοιξη νέων αυλακιών στους δρόμους και καθαρισμός των υφισταμένων

Από μελέτη που έγινε το 1985 από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, τα υφιστάμενα αυλάκια απορροής των ομβρίων υδάτων κρίθηκαν ικανοποιητικά. Συναφώς αναφέρεται ότι ο Δήμος Λεμεσού, στα όρια του οποίου βρίσκεται ο πιο πάνω Συνοικισμός, προβαίνει κάθε χρόνο σε καθαρισμό και συντήρηση των αυλακιών. Ανεξάρτητα από αυτό το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει παρακληθεί να εκτιμήσει εκ νέου την κατάσταση προκειμένου να αποφασιστεί κατά πόσο υπάρχει ανάγκη για πρόσθετα αντιπλημμυρικά έργα στο Συνοικισμό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μιχάλη Παπαπέτρου και ληφθείσα στις 22 Απριλίου 1987.

«Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός κατά πόσο προβληματίζεται το Υπουργείο του για τη δημιουργία Συμβουλίου Εμπορίας Φρούτων, καθώς και ειδικών Λαϊκών Αγορών στις πόλεις ειδικά για τους φρουτοπαραγωγούς.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 22 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μιχάλη Παπαπέτρου.

«(α) Δημιουργία Συμβουλίου Εμπορίας Φρούτων

Στο θέμα της ίδρυσης Συμβουλίου Εμπορίας υπάρχουν πολλές δισταγμένες απόψεις γι' αυτό και η Κυβέρνηση μελετά με μεγάλη προσοχή τις μελέτες των εμπειρογνομόνων που μετακάλεσε κατά καιρούς για το θέμα αυτό, πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης.

Με την ευκαιρία αυτή αναφέρεται ότι η ίδρυση Συμβουλίου Εμπορίας δεν πρέπει να θεωρείται πανάκεια που θα επιλύσει όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τομέας παραγωγής και εξαγωγής ενός προϊόντος. Εξάλλου πρέπει να σημειωθεί ότι οι κατά τόπους Συνεργατικές και Σύνδεσμοι διευκολύνουν την εμπορία και διάθεση των φρούτων. Το Υπουργείο τούτο είναι στη διάθεση των παραγωγών για την παροχή βοήθειας στις περιπτώσεις εκείνες που δεν εξυπηρετούνται ή δεν υπάρχουν Συνεργατικά Ιδρύματα και κατά τόπους Σύνδεσμοι.

(β) Δημιουργία Ειδικών Λαϊκών Αγορών για τους φρουτοπαραγωγούς

Λαϊκές αγορές λειτουργούν από χρόνια στις πόλεις Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο. Στις πόλεις Λεμεσό και Πάφο καθημερινά (ώρες 6.00-17.00) εκτός Κυριακής, στη Λευκωσία Τετάρτη και Παρασκευή (6.00-17.00) και Σάββατο (6.00-13.00).

Όλες οι πιο πάνω Λαϊκές Αγορές λειτουργούν υπό την ευθύνη των Δήμων και οι τιμές των πωλουμένων προϊόντων ελέγχονται από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Στον περί Δήμων Νόμο (Νόμο του 1985 και 1986), υπάρχει πρόνοια για λειτουργία Λαϊκών Αγορών από τους Δήμους (άρθρο (2)(γ)).

Το Υπουργείο μας θεωρεί το θεσμό των Λαϊκών Αγορών χρήσιμο τόσο για τους παραγωγούς όσο και για το καταναλωτικό κοινό και η βελτίωση και επέκταση του θεσμού είναι ανάμεσα στους πρωταρχικούς μας στόχους. Έχουμε στείλει σχετική επιστολή σε όλους τους Δήμους της ελεύθερης Κύπρου για προώθηση του θεσμού αυτού και με κάθε ευκαιρία και μέσο θα επιδιώκουμε βελτίωσή τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 23 Απριλίου 1987.

«Ο δρόμος Παχυάμμου-Μοσφιλίου είναι σε άθλια κατάσταση. Χρειάζεται άμεση επιδιόρθωση από τα αρμόδια τμήματα.

Πότε σκοπεύει η Κυβέρνηση να επιληφθεί της κατάστασης αυτής ώστε να επιλυθεί ριζικά το πρόβλημα;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Η βελτίωση του δρόμου Παχυάμμου-Μοσφιλιού-Μανσούρας-Κάτω Πύργου εντάσσεται μέσα στα πλαίσια της πολιτικής του Υπουργείου Συγκοινωνιών & Έργων για βελτίωση των κυρίων οδικών αρτηριών της υπαίθρου και συνδέεται άμεσα με τη μελέτη που γίνεται για σύνδεση της Τηλλυρίας με την Επαρχία Λευκωσίας.

2. Η πιο πάνω μελέτη διεξάγεται από Συμβούλους Μηχανικούς και διερευνώνται διάφορα υπαλλακτικά σχέδια στα οποία περιλαμβάνεται και τμήμα του δρόμου Παχυάμμου-Μοσφιλιού.

3. Η τελική έκθεση των Συμβούλων Μηχανικών θα συμπληρωθεί στις αρχές του 1988 οπότε και θα ληφθεί τελική απόφαση αναφορικά με τη σύνδεση της Λευκωσίας με την Τηλλυρία. Με βάση την τελική απόφαση που θα ληφθεί, θα εξετασθεί και το θέμα της ριζικής βελτίωσης του δρόμου αυτού».

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 23 Απριλίου 1987.

«Η υδατοδεξαμενή Παχυάμμου έχει λειτουργήσει από το 1977 και ξοδεύτηκε ποσό 81,000 λίρες.

Έχουν γίνει πάρα πολλά διαβήματα για την επιδιόρθωση της υδατοδεξαμενής αυτής γιατί έχει μεγάλη απώλεια νερού χωρίς δυστυχώς να γίνει οποιοδήποτε έργο που να βελτιώνει την κατάσταση.

Ακόμη και τώρα που η ροή νερού συνεχίζεται στην υδατοδεξαμενή η στάθμη του νερού πέφτει.

Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πώς και πότε σκέφτεται να αρχίσει οποιαδήποτε έργα ώστε να μην σπαταλάται άδικα το νερό;»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Το θέμα της διαρροής νερού από την υδατοδεξαμενή Παχυάμμου έχει διερευνηθεί διεξοδικά και υπό το φως των σχετικών πορισμάτων και ύστερα από επανειλημμένες επαφές και συζητήσεις που είχα με τους ενδιαφερομένους κατά τις επισκέψεις μου στην κοινότητα Παχυάμμου συμφωνήθηκε να ετοιμασθεί σχέδιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Το σχέδιο έχει τώρα ετοιμασθεί και γίνονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την εκτέλεσή του εντός του 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 5 Μαΐου 1987.

«Δεδομένου πως το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων με απαντητικό έγγραφό του σε περσινή μας εισήγηση, μας διαβεβαίωνε πως η εκκλησία της Παναγιάς της Καστελλιώτισσας — που βρίσκεται πλάι στην Πύλη της Πάφου, στη Λευκωσία, και συνιστούσε τμήμα του παλατιού Φράγκων βασιλείδων, και συγκεκριμένα, τμήμα από το περιτοιχισμένο παλάτι των Λουζινιανών και που

ενδεχόμενα καταστράφηκε κατά την επιδρομή των Μαμελούκων ενάντια στην Κύπρο, στα 1426 — θα μετατρέποταν μέσα στο 1987 σε πολιτιστικό κέντρο, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως διαλέξεις, εκθέσεις, κ.ά., παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα:

1. Αν προωθήθηκε ή σε ποιο στάδιο βρίσκεται η πολύ καλή προσπάθεια του τμήματος αρχαιοτήτων να στεγανοποιήσει τους λίθους της κάμαρας και των τοίχων στο εσωτερικό του κτιρίου, καθώς και οι άλλες σχετικές πρωτοβουλίες του τμήματος, που στο ίδιο έγγραφο μας κοινοποιήθηκε πως θα λαμβάνονταν από το τμήμα, εν όψει της ανάγκης για επιτάχυνση της αποπεράτωσης της προσπάθειας, για λόγους όχι μονάχα πολιτιστικούς, αλλά κι εξόφθαλμα πολιτικούς και που θα οδηγήσει άφευκτα στην αναζωογόνηση μεγάλου τομέα της ημικατεχόμενης πρωτεύουσας, και
2. αν προτίθεται να παραχωρήσει την αξιοποίηση του κτιρίου στο Δήμο της πρωτεύουσας, που έχει επιτελέσει λαμπρό έργο στην αξιοποίηση ανάλογης περίπτωσης, της Πύλης Αμμοχώστου».

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«1. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων έχει ήδη αρχίσει τις εργασίες για την καλύτερη μόνωση της οροφής της Αίθουσας και σύντομα θα προχωρήσει στη μεταφορά των αρχαιοτήτων που φυλάσσονται εκεί σ' άλλη αποθήκη, ώστε να καταστεί δυνατή η αφαίρεση του νεώτερου τιμεντενίου δαπέδου και ν' αρχίσει η διαδικασία της αφαίρεσης υγρασίας από τους τοίχους και την καμάρα και ταυτόχρονα να γίνει η στερεοποίηση των λίθων που έχουν διαβρωθεί από την υγρασία.

2. Μετά τη συμπλήρωση των πιο πάνω εργασιών, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Τμήμα Αρχαιοτήτων) προτίθεται να χρησιμοποιήσει την αίθουσα για πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως διαλέξεις, κονσέρτα, εκθέσεις, κ.ά., σύμφωνα με την τακτική που ακολουθείται από πολλά χρόνια που αποσκοπεί στην αξιοποίηση των Αρχαίων Μνημείων για πολιτιστικές και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 7 Μαΐου 1987.

«Ο δρόμος Καρβουνά-Κυπερούντας, από το Νοσοκομείο μέχρι την Κυπερούντα βρίσκεται σε άθλια κατάσταση. Παρόλες τις επανειλημμένες υποσχέσεις των αρμοδίων η εκτέλεση του έργου καθυστερεί αδικαιολόγητα.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, πότε προγραμματίζεται η αποπεράτωση του;»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 7 Μαΐου 1987.

«Οι δρόμοι που συνδέουν τα χωριά Δύμες-Κυπερούντα και Χανδριά-Κυπερούντα σε αρκετά σημεία τους έχει καταστραφεί εξολοκλήρου η άσφαλτος.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

Πότε και ποια μέτρα προτίθεται να πάρει για την άμεση επιδιόρθωση των πιο πάνω δρόμων;»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σ' ότι αφορά τα θέματα των δύο Ερωτήσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου τούτου αναφέρονται τα εξής:

1. Η βελτίωση του δρόμου από το Νοσοκομείο Κυπερούντας μέχρι την Κυπερούντα αποτελεί μέρος του σχεδίου βελτίωσης του δρόμου Καρβουνά-Σανατορίου Κυπερούντας-Αγρού και προωθείται μέσα στα πλαίσια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.

Η καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στην πρόοδο του έργου, οφείλεται στην μετακίνηση κεντρικών αγωγών ύδρευσης και άρδευσης και στην κακοκαιρία που παρατηρήθηκε τον περασμένο Μάρτιο.

Οι χωματουργικές εργασίες στο εν λόγω τμήμα συμπληρώθηκαν πρόσφατα και η ασφαλτόστρωσή του θα συμπληρωθεί μέσα σε τρεις περίπου μήνες.

2. Αναφορικά με την κατάσταση του δρόμου Χανδριών-Κυπερούντας αναφέρεται ότι προωθήθηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων μέσα στον περασμένο Μάιο η αποκατάσταση του ασφαλτικού οδοστρώματος.

Η συντήρηση του δρόμου Δύμες-Κυπερούντας εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών το οποίο και θα προωθήσει τις σχετικές εργασίες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 7 Μαΐου 1987.

«Παρά την εγκατάσταση αριθμού ιδιωτικών τηλεφώνων στο χωριό Κυπερούντα, παραμένουν ακόμη γραφεία, καταστήματα, επιχειρήσεις και ιδιώτες χωρίς τηλέφωνα και εκκρεμούν πέραν των 300 αιτήσεων.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, αν πότε και πόσα επιπλέον ιδιωτικά τηλέφωνα θα παραχωρηθούν στην πιο πάνω κοινότητα.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Αναφορικά με την τηλεφωνική εξυπηρέτηση του χωριού Κυπερούντα, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι επιπρόσθετα τηλέφωνα θα εγκατασταθούν στο χωριό μέσα στο 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 7 Μαΐου 1987.

«Τμήμα του δρόμου μήκους 4 μιλίων μεταξύ των χωριών Ποταμίτισσα και Πελένδρι είναι χωμάτινο και σε άθλια κατάσταση. Δεδομένου ότι αυτός ο δρόμος θεωρείται έργο προτεραιότητας από τις κοινότητες Πελένδρι, Ποταμίτισσα, Δύμες και Κυπερούντα.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν επιτέλους μελετάται η ευθυγράμμιση, διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση του πιο πάνω δρόμου για εξυπηρέτηση της περιοχής.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 1987 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων/Τμήμα Δημοσίων Έργων, αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα για βελτίωση του δρόμου που συνδέει την Ποταμίτισσα με το Πελένδρι, έχει συμπεριλάβει το έργο τούτο στο φετινό Προϋπολογισμό Αναπτύξεως σαν συνέχεια του σχεδίου για τη βελτίωση του δρόμου Πελενδρίου-Τριμίκλινης.

2. Το Τμήμα αυτό του δρόμου που ενώνει το Πελένδρι με την Κυπερούντα έχει μήκος 3,5 χλμ. και δεν είναι ασφαλτοστρωμένο. Η προκαταρκτική εκτίμηση για τη βελτίωση/ασφαλτόστρωσή του ανέρχεται στις £350,000. Μέρος του προγραμματίστηκε να βελτιωθεί φέτος και ζητήθηκε για το σκοπό αυτό συμπληρωματική πίστωση που εκκρεμεί στη Βουλή για ψήφιση.

3. Για τη συμπλήρωση του υπόλοιπου δρόμου αναφέρεται πως κρίνεται σκόπιμο να δοθεί προτεραιότητα στην αποπεράτωση της ασφαλτόστρωσης του δρόμου Πελενδρίου-Τριμίκλινης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 14 Μαΐου 1987.

«Στην Περιφέρεια Πόλης-Χρυσοχούς εκφράζεται μεγάλη ανησυχία για τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στην εγκατάσταση του δικτύου διασωλήνωσης για το αρδευτικό έργο της Ευρέτου.

Επειδή στο πιο πάνω έργο έχουν ήδη συσσωρευθεί πέραν των 10 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού και επειδή τυχόν περαιτέρω καθυστέρηση στην εγκατάσταση του δικτύου διασωλήνωσης θα έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια ενός ολόκληρου γεωργικού έτους, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα.

- (1) Πού οφείλεται η καθυστέρηση στην εγκατάσταση του δικτύου διασωλήνωσης;
- (2) Πότε θα ολοκληρωθεί η πιο πάνω εγκατάσταση και πότε θα λειτουργήσει πλήρως το αρδευτικό έργο της Ευρέτου;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Οι εργασίες για την τοποθέτηση των αρδευτικών δικτύων του Έργου Χρυσοχούς, καθώς επίσης και του Κεντρικού Αγωγού που θα συνδέει το Φράγμα Ευρέτου με τα αρδευτικά δίκτυα, έχουν ανατεθεί σε ιδιώτες εργολάβους. Με βάση τους όρους των σχετικών συμβολαίων, ένα μέρος του Κεντρικού Αγωγού και των αρδευτικών δικτύων που καλύπτουν 750 περίπου εκτάρια γης έπρεπε να είχαν συμπληρωθεί και τεθεί σε λειτουργία περί τα τέλη Μαΐου, του 1987. Λόγω όμως των καθυστερήσεων, που έχουν σημειωθεί στις εργασίες των εργολάβων, που

οφείλονται κυρίως στις εκτεταμένες βροχές του περασμένου Μάρτη, η σταδιακή παράδοση των συμπληρωμένων έργων έχει διαφοροποιηθεί ως ακολούθως:

Για μεν τα αρδευτικά δίκτυα έχει ήδη συμπληρωθεί το μέρος που καλύπτει τις περιοχές Χόλι-Σκούλλι-Γουδί, συνολικής έκτασης 250 εκταρίων, από τις αρχές περασμένου Ιουνίου, υπολογίζεται δε ότι το υπόλοιπο μέρος του δικτύου που καλύπτει τις περιοχές Χρυσοχούς, Στενής, Πελαθούσας, Μακούντας και Πόλης (ανατολική περιοχή) συνολικής έκτασης 950 εκταρίων, θα παραδοθεί σταδιακά μέχρι τέλος Αυγούστου, 1987.

Κάποια καθυστέρηση έχει παρουσιαστεί και στην περίπτωση της τοποθέτησεως μέρους του Κεντρικού Αγωγού. Παρά ταύτα από τις αρχές του Ιουλίου κατέστη δυνατή η παραχώρηση νερού στα πρώτα 250 εκτάρια, το δε υπόλοιπο μέρος του Κεντρικού Αγωγού, για την άρδευση 800 εκταρίων, αναμένεται να συμπληρωθεί μέσα στον Αύγουστο του 1987.

Οι καθυστερήσεις που παρουσιάστηκαν δεν αναμένεται να επηρεάσουν το χρονοδιάγραμμα συμπλήρωσης του Έργου στο σύνολό του και αναμένεται ότι στα μέσα του 1988 ολόκληρο το αρδευτικό δίκτυο θα βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία σύμφωνα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 19 Μαΐου 1987.

«Στην Αλέκτορα, όπως εξάλλου και σε πολλές άλλες περιοχές, οι πρόσφυγες διαμαρτύρονται έντονα για την κατανομή της τουρκοκυπριακής γης και ζητούν τη δικαιότερη ανακατανομή της.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζεται η επίλυση του πιο πάνω προβλήματος και πώς.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Η διανομή των γεωργικών Τ/Κ κλήρων και η κατ' έτος αναθεώρηση και αναδιανομή τους τόσο στο χωριό Αλέκτορα όσο και σε άλλες περιοχές γίνεται από τις Επαρχιακές Επιτροπές Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών στις οποίες εκπροσωπούνται τόσο οι Αγροτικές Οργανώσεις ΠΕΚ, ΕΚΑ και ΑΓΡΟΤΙΚΗ όσο και η ΠΕΠ, με βάση αντικειμενικά κριτήρια, που έχουν εγκριθεί από την Κεντρική Επιτροπή Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών και αφού ληφθούν υπόψη οι εισηγήσεις των Τοπικών Επιτροπών που υπάρχουν στην κάθε κοινότητα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 19 Μαΐου 1987.

«Στο τουρκοκυπριακό χωριό Αλέκτορα της επαρχίας Λεμεσού υπάρχει μόνο ένας τηλεφωνικός θάλαμος με το τηλέφωνό του μόνιμα χαλασμένο με αποτέλεσμα να ταλαιπωρούνται οι πρόσφυγες. Παρά το γεγονός ότι τα έργα για την επέκταση του τηλεφωνικού δικτύου έχουν αποπερατωθεί καθυστερεί η τοποθέτηση ιδιωτικών τηλεφώνων.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή πότε θα τοποθετηθούν τηλέφωνα στην Αλέκτορα.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Αναφορικά με την τηλεφωνική εξυπηρέτηση του χωριού Αλέκτορα, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι η εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων στο χωριό προγραμματίζεται να γίνει περί το τέλος του τρέχοντος έτους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 19 Μαΐου 1987.

«Ο δρόμος Πισσουριού-Αλέκτορας από το 1976 που έγινε ασφαλτος δεν επιδιορθώθηκε ποτέ με αποτέλεσμα σήμερα να βρίσκεται σε πολύ κακή κατάσταση.»

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός αν προγραμματίζεται και πότε η επιδιόρθωση του πιο πάνω δρόμου.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Σας πληροφορώ ότι ο δρόμος Πισσουριού-Αλέκτορας, που εξυπηρετεί μόνο το πρώην Τ/Κ χωριό Αλέκτορα, συντηρείται τακτικά από την Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού στη διάρκεια δε των τελευταίων δυο χρόνων δαπανήθηκε για το σκοπό αυτό συνολικό ποσό £5,500.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 19 Μαΐου 1987.

«Παρά τις υποσχέσεις του Υπουργού Συγκοινωνιών ο δρόμος που συνδέει την Αυδήμου με τον κύριο δρόμο Λεμεσού-Πάφου παραμένει σε άθλια κατάσταση και χρειάζεται επιδιόρθωση, ευθυγράμμιση και διαπλάτυνση.»

Γι' αυτό ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός πότε θα επιδιορθωθεί ο πιο πάνω δρόμος.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως υπάρχει πρόβλεψη κάτω από το Κεφάλαιο 17.65Δ, Άρθρο 822, για τη βελτίωση του δρόμου Πάχνας μέχρι τον κύριο δρόμο Ερήμης-Μανδριών και μέχρι το δρόμο Λεμεσού-Πάφου μέσω Αυδήμου. Για τη βελτίωση του δρόμου αυτού τέθηκαν εξ αρχής προτεραιότητες που προβλέπουν τη βελτίωση σε πρώτο στάδιο του δρόμου Πάχνας μέχρι τον κύριο δρόμο Ερήμης-Μανδριών, σε δεύτερο στάδιο του δρόμου Αυδήμου μέχρι τον κύριο δρόμο Λεμεσού-Πάφου και σε τρίτο στάδιο του δρόμου Πάχνας-Αυδήμου.»

Στο φετεινό Προϋπολογισμό υπάρχει πρόνοια £50,000 που έχει διατεθεί για εργασίες βελτιώσεως τμήματος μήκους 1 χλμ. περίπου του δρόμου Πάχνας προς το δρόμο Ερήμης-Μανδριών. Για τη συμπλήρωση όλου του δρόμου από Πάχνα

μέχρι το δρόμο Ερήμης-Μανδριών θα απαιτηθεί πρόσθετο ποσό £80,000 και έχει ήδη ζητηθεί η έγκριση συμπληρωματικού ποσού £50,000 μέσα στο 1987 πέραν του ποσού του Προϋπολογισμού.

Μετά τη συμπλήρωση του δρόμου Πάχνας μέχρι το δρόμο Ερήμης-Χανδριών θα αρχίσει η βελτίωση του δρόμου Αυδήμου προς το δρόμο Λεμεσού-Πάφου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Μαΐου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει το θέμα της ασφαλτόστρωσης και του ελάχιστου τμήματος που παρέμεινε ανεπίστρωτο του δρόμου Κοφίνου-Αλαμινού.

Επίσης παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται το αίτημα για επίσπευση της ενίσχυσης του αρδευτικού σχεδίου της κοινότητας Αλαμινού, ενόψει της υπαλμύρισης των νερών της, και του προβλήματος που αυτόματα ανέκυψε στη δενδροκαλλιέργεια και το γενικότερο καλλιεργητικό πρόγραμμα της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι η ασφαλτόστρωση του δρόμου Κοφίνου-Αλαμινού θα συμπληρωθεί μέσα στο 1987 έναντι συνολικής δαπάνης £110,000.

Καθόσον αφορά την αξιοποίηση γεώτρησης για την ενίσχυση του υφιστάμενου αρδευτικού συστήματος του χωριού Αλαμινός, αναφέρεται ότι έχουν ήδη παραχωρηθεί πρόσθετες πιστώσεις ύψους £70,000 το δε Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων άρχισε τις σχετικές εργασίες οι οποίες αναμένεται να συμπληρωθούν φέτος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 21 Μαΐου 1987.

«Η κοινότητα Λάσας ζητά να περιληφθεί στο αρδευτικό έργο Ευρέτους η περιοχή της ονομαζόμενης 'Σκάρφου', έκταση κάπου 250 σκαλών, η οποία είναι εύφορη γη και συνορεύει με το έργο.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να μας ενημερώσει πώς αντιμετωπίζει αυτό το αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Η περιοχή του χωριού Λάσας (που συνορεύει με την περιοχή κατά μήκος της Κοιλιάδας Σαραμά που θα αρδευθεί από το Έργο Χρυσοχούς), βρίσκεται σε πιο μεγάλο υψόμετρο απ' αυτό που μπορεί να καλύψει το αρδευτικό δίκτυο της περιοχής. Ως εκ τούτου δεν έχει περιληφθεί οποιαδήποτε έκταση της κοινότητας Λάσας στην αρδευόμενη περιοχή διότι κάτι τέτοιο θα απαιτούσε άντληση του νερού έναντι πολύ ψηλού κόστους που θα καθιστούσε την άρδευση αντιοικονομική και ασύμφορη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 21 Μαΐου 1987.

«Όλες οι κοινότητες των χωριών Σίμου, Δρύμου, Δρυειά, Λάσα, Φοίτη και Μηλιά ζητούν την επιδιόρθωση και ευθυγράμμιση των κύριων δρόμων που τις συνδέουν με το δρόμο Πόλης Χρυσοχούς-Πάφου και με τον Άη Δημητριανό. Θεωρούν αυτά τα έργα πρώτιστης ανάγκης για την επιβίωσή τους. Ταυτόχρονα παραπονέθηκαν ότι στον ένα από αυτούς τους δρόμους, το λεγόμενο δρόμο 'Πουγιούκας', ενώ υπάρχουν τα σχετικά κονδύλια στους προϋπολογισμούς, δεν αξιοποιούνται.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Γιατί δεν αξιοποιήθηκαν τα χρήματα που υπήρχαν και σε προηγούμενους προϋπολογισμούς για το δρόμο 'Πουγιούκας';
2. Πότε θα επιδιορθωθούν αυτοί οι δρόμοι που έχουν πραγματικά ιδιαίτερη σημασία για την επιβίωση αυτών των απομακρυσμένων κοινοτήτων;»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Η βελτίωση του δρόμου Πάφου-Πόλεως προς Σίμου-Άγιο Δημητριανό περιλήφθηκε για πρώτη φορά στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως 1986, με πρόνοια £40,000.

2. Μετά την έγκριση του Προϋπολογισμού συμπληρώθηκαν τα σχέδια και προγραμματίζετο η έναρξη εργασιών πριν το τέλος του 1986 σε τμήμα του δρόμου που αρχίζει από τη διασταύρωση με το δρόμο Πάφου-Πόλεως. Ύστερα από εξέταση όμως της μορφολογίας του εδάφους αποφασίσθηκε η αναβολή των εργασιών μετά το χειμώνα διότι τα χώματα της περιοχής ήταν αργιλλώδη και θα εδημιουργούντο προβλήματα κατά την εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών.

3. Στο φετινό Προϋπολογισμό υπάρχει πρόνοια £40,000 για το ίδιο έργο και θα ζητηθεί με Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό και η επαναψήφιση της περσινής πρόνοιας για εκτέλεση εργασιών ύψους £80,000. Ήδη οι χωματουργικές εργασίες άρχισαν τον περασμένο Μάιο.

4. Ο χρόνος βελτίωσης του δρόμου από τον κύριο δρόμο Πάφου-Πόλεως μέχρι τον Άγιο Δημητριανό θα εξαρτηθεί από το ύψος των ετήσια εγκρινόμενων πιστώσεων στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως».

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ιεροδιακόνου και ληφθείσα στις 28 Μαΐου 1987.

«Από την επιστολή του δικηγόρου κ. Χρ. Κιτρομηλίδη προς τον Πρόεδρο και μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου φαίνεται ενδεχόμενο να υπήρξαν απαράδεκτες παρεμβάσεις στο έργο της Δικαιοσύνης.

Αν πραγματικά υπάρχουν παρεμβάσεις στο έργο της Δικαιοσύνης τότε η κατάσταση είναι πολύ ανησυχητική.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο, αφού διερευνήσει κατά πόσο το περιεχόμενο της πιο πάνω επιστολής ευσταθεί, πώς προτίθεται να ενεργήσει ώστε παρόμοιες παρεμβάσεις στο έργο της Δικαιοσύνης ν' αποφεύγονται.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Δικαιοσύνης σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιος Ιεροδιακόνου.

«Ο Υπουργός Δικαιοσύνης παρέπεμψε την ερώτηση στο Ανώτατο Δικαστήριο και στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, στην αρμοδιότητα των οποίων εμπίπτουν τα θέματα που ήγειρε ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Λεόντιος Ιεροδιακόνου.

Το Ανώτατο Δικαστήριο και το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, ως γνωστόν, έχουν επιληφθεί των θεμάτων αυτών και έχουν ήδη εκδώσει την ετυμηγορία τους η οποία δημοσιεύτηκε στον τύπο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 28 Μαΐου 1987.

«Η κοινότητα Πέγειας όπως και όλες οι κοινότητες της περιοχής γύρω από την Πάφο ζήτησαν επανειλημμένα επέκταση της οικιστικής τους περιοχής για να καλύψουν τις στεγαστικές τους ανάγκες.

Επειδή πολλές οικογένειες αντιμετώπιζουν σοβαρό οικιστικό πρόβλημα καθώς και το πρόβλημα της γης τους που είναι γεωργική δίπλα από την οικιστική περιοχή, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Έχει μελετηθεί το σοβαρό αυτό αίτημα της Πέγειας και άλλων κοινοτήτων της χαμηλής περιοχής Πάφου;
- (2) Θεωρείται δίκαιο αυτό το αίτημα ή όχι;
- (3) Εάν είναι δίκαιο το αίτημα τότε θα αντιμετωπιστεί;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Τα αιτήματα των χαμηλών χωριών Πάφου για επέκταση των οικιστικών τους ζωνών έχουν μελετηθεί επανειλημμένα με βάση τα δεδομένα κάθε περίπτωσης.

Καθόσον αφορά το αίτημα του χωριού Πέγεια, αναφέρεται ότι τούτο μελετήθηκε προσεκτικά από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και τον Έπαρχο Πάφου, και διαπιστώθηκε ότι, τουλάχιστο επί του παρόντος, δεν δικαιολογείται υιοθέτησή του γιατί η υφιστάμενη οικιστική ζώνη καλύπτει τις προβλεπτές οικιστικές ανάγκες του χωριού στο πολλαπλάσιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πότε θα αρχίσουν οι εργασίες συντηρήσεως του υπεραστικού δρόμου 1ης τάξεως Λάρνακας — Δεκέλειας. Ο δρόμος βρίσκεται σε άθλια κατάσταση και επείγει η ασφαλτόστρωση των καταστραμμένων σημείων της ασφάλτου, καθώς και η επιδιόρθωση και το άσπρισμα των παραπέττων των γεφυριών και των παγκέττων. Τα αυλάκια εκατέρωθεν του δρόμου είναι χορταριασμένα και απαιτείται επίσης η τοποθέτηση επαρκών σημείων τροχαίας, συμπεριλαμβανομένων άσπρων γραμμών σημάνσεως τροχαίας σε ολόκληρο το μήκος του δρόμου, από τη Λάρνακα ως το 9ο χιλιόμετρο.

Η συντήρηση του δρόμου είναι ευθύνη του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Οι εργασίες αυτές έπρεπε να είχαν τελειώσει πριν τη θερινή τουριστική περίοδο, καθότι ο δρόμος αυτός ευρίσκεται στην καλύτερη τουριστική περιοχή της Λάρνακας και παρουσιάζει απαράδεκτη κατάσταση, σε σύγκριση με το υπόλοιπο μέρος του δρόμου που για τη συντήρησή του ευθύνονται οι Βρετανικές Βάσεις.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων έχει εκτελέσει εργασίες συντηρήσεως του δρόμου Λάρνακας — Δεκέλειας μέσα στον Ιούνιο 1987, που περιλαμβάνουν επάλειψη του μεγαλύτερου τμήματος του δρόμου με πρέμιξ και όπου ήταν αναγκαίο επιδιόρθωση ερεισμάτων, καθάρισμα χόρτων και επιδιόρθωση γεφυρών και οχετών. Σύντομα θα ακολουθήσει και η χάραξη άσπρων γραμμών μετά από ορισμένο χρόνο που χρειάζεται να περάσει μετά την τοποθέτηση του ασφαλτικού τάπητα πρέμιξ.

2. Η συντήρηση και επάλειψη των δρόμων με ασφαλτικό τάπητα πρέμιξ γίνεται από συνεργείο του Τμήματος Δημοσίων Έργων που διακινείται σ' ολόκληρη την Κύπρο. Οι εργασίες αυτές γίνονται με βάση πρόγραμμα που ετοιμάζεται στις αρχές κάθε χρόνου. Αν και καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για την έγκαιρη επάλειψη των κυρίων οδικών αρτηριών και κυρίως αυτών που βρίσκονται στις τουριστικές περιοχές πριν το καλοκαίρι, αυτό πολλές φορές είναι αδύνατο λόγω των πολλών αναγκών για επαλείψεις με πρέμιξ παγκυπρίως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Πριν από τέσσερις μήνες, δηλαδή αρχάς Φεβρουαρίου του 1987, καταστράφηκε εντελώς απο τυχαία πυρκαγιά το σπίτι του κ. Παναγιώτη Γιασουμή, κατοίκου Κλαυδιάς. Το γραφείο της υπηρεσίας Μέριμνας στη Λάρνακα, δεν ήταν σε θέση τις ημέρες εκείνες να προσφέρει οποιαδήποτε βοήθεια για την αντιμετώπιση των απαραίτητων οικιακών αναγκών της πληγείσας από την πυρκαγιά προσφυγικής οικογένειας. Εξόσων πληροφορούμαι, μετά την έρευνα της Αστυνομίας και του γραφείου Μέριμνας και τη διαπίστωση ότι η πυρκαγιά ήταν τυχαία, ζητήθηκε από το Διευθυντή Μέριμνας έγκριση κονδυλίου για την αντιμετώπιση των απαραίτητων αναγκών της οικογένειας σε ρουχισμό, σκεύη και έπιπλα.

Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή τι μέτρα προτίθεται να πάρει και πότε για την ανακούφιση της πληγείσας οικογένειας.»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Αμέσως μετά την καταστροφή από πυρκαγιά της Τ/Κ κατοικίας στην οποία διέμενε η οικογένεια του εκτοπισμένου Παναγιώτη Γιασουμή στα Κλαυδιά, η Υπηρεσία Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών μερίμνησε για την άμεση μεταστέγαση της οικογένειας σε παρακείμενη κενή Τ/Κ κατοικία και όχι σε σπίτι που της παραχωρήθηκε από συγγενικό πρόσωπο όπως αναφέρεται στην

υπό αναφορά επιστολή. Στη νέα κατοικία που παραχωρήθηκε στην οικογένεια του κ. Π. Γιασουμή η Υπηρεσία είχε προβεί στην άμεση εκτέλεση ορισμένων εργασιών επιδιορθώσεων που είχαν κριθεί επείγουσες, και σε ριζικές επιδιορθώσεις ένα μήνα αργότερα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Το παλαιό υδραγωγείο της Λάρνακας γνωστό ως 'ΚΑΜΑΡΕΣ' βρίσκεται σε ερειπώδη κατάσταση και κινδυνεύει να κρημυνθεί από καθίζηση θεμελίων λόγω παντελούς ελλείψεως συντηρήσεως και φροντίδας. Ιδιαίτερα μέρος του υδατικού άκρου έχει κρημυνθεί και το υπόλοιπο υποβαστάζεται με πασσάλους.

Δεδομένου ότι το παλαιό τούτο υδραγωγείο είναι διατηρητέο μνημείο, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

Υπάρχει πρόγραμμα στο άμεσο μέλλον για επιδιόρθωση και συντήρηση του υδραγωγείου, πριν επέλθει η βέβαιη κατάρρευσή του;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Τμήμα Αρχαιοτήτων) έχει ήδη προβεί σε υπολογισμό της δαπάνης που απαιτείται για την επισκευή του παλαιού Υδραγωγείου γνωστού ως 'Καμάρες' στη Λάρνακα, που αποτελεί Αρχαίο Μνημείο, και έχει ετοιμάσει σχέδιο για σταδιακή επισκευή του. Η πρώτη φάση επισκευής με δαπάνη £5,000 έχει προγραμματισθεί για το προσεχές Φθινόπωρο.

Η επισκευή του Υδραγωγείου θα συνεχισθεί και κατά τον επόμενο χρόνο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Προ μερικών ημερών προσλήφθηκαν από την Πολιτική Αεροπορία για τη θερινή περίοδο 48 εργάτες.

Εξ όσων γνωρίζω για τις θέσεις αυτές στάληκαν από το Γραφείο Εξευρέσεως Εργασίας για συνέντευξη με την Επιτροπή Επιλογής πέραν των 450 ατόμων.

Επειδή υπάρχει η εντύπωση από πολλούς ότι μοναδικό κριτήριο για την επιλογή ήταν η πολιτική τοποθέτηση των αιτητών κι' επομένως οι συνεντεύξεις με την Επιτροπή Επιλογής ήταν εμπαιγμός και αχρείαστος, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή προσλήψεως των 48 εργατών.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Τα κριτήρια για την πρόσληψη των 48 εποχιακών εργατών στο Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας είναι ο τόπος διαμονής, η ηλικία, η καταλληλότητα, οι προσωπικές περιστάσεις καθώς και οι περιστάσεις που απορρέουν από την εισβολή».

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Διερώνας παραπονούνται ότι το Αρδευτικό Έργο 'Διαστερά' είναι ημιτελές και πολυδάπανο.

Εκτός του ότι οι καλλιεργητές δεν εξυπηρετούνται κανονικά δυσκολεύονται και στην αποπληρωμή του χρέους, λόγω πολλαπλών άλλων δόσεων σε τοκοχρεωλύσια και δάνεια που έχει συνάψει η κοινότητα.

Με βάση τα πιο πάνω ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Γιατί το έργο εξακολουθεί να είναι ημιτελές και τι χρειάζεται για να αποπερατωθεί πλήρως;
- (β) Μπορεί το έργο τούτο να γίνει κρατικό και η αποπληρωμή του χρέους να γίνεται σύμφωνα με τις ποσότητες του νερού που έκαστος καλλιεργητής θα καταναλώνει;

Απάντηση ημερομηνίας 10 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«(α) Το αρδευτικό έργο 'Διάστερα' Διερώνας κατασκευάστηκε στα πλαίσια του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης Πιτσιλιάς, και λειτουργεί σε συνδυασμό με παλαιά έργα του ποταμού για την άρδευση μικτής έκτασης 42 εκταρίων περίπου (310 σκαλών).

(β) Οι υδραυλικές πιέσεις στο αρδευτικό δίκτυο εξαρτώνται από πού προέρχεται το νερό (από την υδατοδεξαμενή ή τον ποταμό) με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κάποτε κάποια μικροπροβλήματα στους αρδευτές. Για να εκλείψουν τα μικροπροβλήματα αυτά αποφασίστηκε, με τη σύμφωνη γνώμη του Επάρχου Λεμεσού σαν Προέδρου του Αρδευτικού Τμήματος και της Επιτροπής του Αρδευτικού Τμήματος να τροποποιηθεί σύντομα μέρος του σωληνωτού δικτύου του έργου.

(γ) Το Αρδευτικό Έργο 'Διάστερα' Διερώνας ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση τον περί Αρδευτικών Τμημάτων Νόμο, όπως όλα τα παρόμοια αρδευτικά έργα του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης Πιτσιλιάς, καθώς επίσης και όλα τα μικρά αρδευτικά έργα σε όλη την Κύπρο και δεν συντρέχουν λόγοι για τη διαφοροποίηση της νομικής αυτής θέσης του έργου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Η βελτίωση/ανακατασκευή του δρόμου Καλού Χωριού — Ψευδά — Μοσφιλωτής, έχει περιληφθεί στο τέταρτο σχέδιο οδικής ανάπτυξης που δανειοδοτήθηκε από τη Διεθνή Τράπεζα και το Ταμείο Αναπτύξεως του Κουβέιτ, από το Νοέμβριο του 1986.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα εκτέλεσης των εργασιών, η εκτέλεση του έργου θ' άρχιζε πριν από το τέλος του 1986.

Διανύουμε τον 6ο μήνα του 1987 και η εκτέλεση των εργασιών δεν άρχισαν ακόμη.

- (α) Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πού οφείλεται η μεγάλη αυτή καθυστέρηση και
- (β) πότε θ' αρχίσει η εκτέλεση του έργου.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Η ανακατασκευή του δρόμου Μοσφιλωτής — Ψευδά — Καλού Χωριού μέχρι το δρόμο Λάρνακας — Κοφίνου περιλαμβάνεται στο Τέταρτο Σχέδιο Οδικής Αναπτύξεως. Σε πρώτο στάδιο θα βελτιωθεί το τμήμα του δρόμου Μοσφιλωτής — Αγίας Άννας για το οποίο ζητήθηκαν προσφορές τον περασμένο Φεβρουάριο σύμφωνα με το αρχικό πρόγραμμα. Η κατακύρωση των προσφορών έγινε στις αρχές Ιουλίου και αναμένεται σύντομα η έναρξη των εργασιών.

2. Σε δεύτερο στάδιο θα βελτιωθεί το τμήμα του δρόμου από Αγία Άννα μέχρι το δρόμο Λάρνακας — Κοφίνου. Για το έργο αυτό προγραμματίζεται η ζήτηση προσφορών στις αρχές του 1988».

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας διευκρινίσει κατά πόσο οι προσλήψεις έκτακτων εργατών ή υπαλλήλων διενεργούνται μέσω των Γραφείων Ευρέσεως Εργασίας ή αποτελούν τούτο προνόμιο των διευθυντών των αντίστοιχων Τμημάτων.

Και αν τούτο ισχύει, με ποια κριτήρια γίνονται οι προσλήψεις;»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σύμφωνα με μια σειρά από αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. 315 ημερ. 1/12/1960, αρ. 3436 ημερ. 31/10/1963, αρ. 18.111 ημερ. 28/6/1979 και αρ. 23.716 ημερ. 13/10/1983), όλες οι προσλήψεις εργατών και υπαλλήλων πρέπει να διενεργούνται μέσω των Γραφείων Εργασίας. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός γραμμένων ανέργων, τότε η θέση δημοσιεύεται από την ενδιαφερόμενη υπηρεσία στον τύπο, μετά από συνεννόηση με το Τμήμα Εργασίας.

Ο ρόλος των Γραφείων Εργασίας συνίσταται στην υποβολή κατάλληλων υποψηφίων από τους γραμμένους ανέργους, σύμφωνα με τα σχέδια υπηρεσίας της θέσης που κοινοποιείται και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της συγκεκριμένης εργασίας στην περίπτωση που δεν υπάρχουν σχέδια υπηρεσίας.

Η τελική επιλογή των υποψηφίων αποτελεί αρμοδιότητα της υπηρεσίας στην οποία υπάγεται η συγκεκριμένη θέση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 2 Ιουνίου 1987.

«Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας διευκρινίσει κατά πόσο οι προσλήψεις έκτακτων εργατών ή υπαλλήλων διενεργούνται μέσω των Γραφείων Ευρέσεως Εργασίας ή αποτελούν τούτο προνόμιο των διευθυντών των αντίστοιχων Τμημάτων.

Και αν τούτο ισχύει, με ποια κριτήρια γίνονται οι προσλήψεις;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«1. Έκτακτοι Υπάλληλοι:

1.1 Η πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία για την εξυπηρέτηση εποχιακών ή έκτακτων αναγκών ή άλλων αναγκών προκαθορισμένης χρονικής διάρκειας διέπεται από τους περί Προσλήψεως Έκτακτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμους Αρ. 99/85 και 122/85.

1.2 Το άρθρο 3(2) του Ν.99/85 καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους για την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται. Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή, μετά την έγκριση της Βουλής για απασχόληση έκτακτου προσωπικού, το ενδιαφερόμενο Τμήμα καλεί το Τμήμα Εργασίας να υποβάλει κατάλογο άνεργων πολιτών που κατέχουν τα προσόντα, τα οποία προβλέπει το σχέδιο υπηρεσίας της θέσης για την οποία προορίζεται η απασχόληση. Αν δεν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων οι οποίοι να πληρούν τα προσόντα, η κενή θέση δημοσιεύεται στον τύπο, ύστερα από συνεννόηση με το Τμήμα Εργασίας.

1.3 Η επιλογή για διορισμό μεταξύ των υποψηφίων γίνεται από Τμηματική Επιτροπή, συνήθως, μετά από προφορικό ή/και γραπτό διαγωνισμό. Βασικό κριτήριο επιλογής είναι η καταλληλότητα του υποψηφίου για τη συγκεκριμένη θέση, όπως προσδιορίζεται από την πείρα και τα προσόντα του σε συσχέτισμό με τις απαιτήσεις του οικείου σχεδίου υπηρεσίας.

2. Ωρομίσθιοι Κυβερνητικοί Εργάτες.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς Όρων Απασχόλησης των Κυβερνητικών Εργατών η πρόσληψη ωρομισθίων κυβερνητικών εργατών γίνεται από τα ενδιαφερόμενα Τμήματα. Η διαδικασία προνοεί ότι η επιλογή, όπως και στην περίπτωση των έκτακτων υπαλλήλων, πραγματοποιείται μεταξύ υποψηφίων που υποβάλλουν στο αρμόδιο Τμήμα τα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας. Βασικό κριτήριο επιλογής είναι η καταλληλότητα του υποψηφίου για τη συγκεκριμένη κενή θέση, όπως προσδιορίζεται από την πείρα και τα προσόντα του, με αναφορά στις απαιτήσεις της θέσης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 3 Ιουνίου 1987.

«Περίεργες απαντήσεις και πληροφορίες δίνει το εκφραστικό όργανο του Κυβερνώτος Κόμματος στις ανακοινώσεις που γίνονται περί ρουσφετιών, περί

μηχανογραφιών της ΚΥΠ, περί των υπαρχόντων σκανδάλων και περί μυστικών υποκλοπών των τηλεφωνημάτων.

Για τα ρουσφέτια δεν δίνονται εξηγήσεις, ούτε περί μηχανογραφιών της ΚΥΠ δεν δίδονται επίσης εξηγήσεις των περί τηλεφωνημάτων, ούτε περί των σκανδάλων γίνεται αναφορά.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Πώς εξηγούνται τα ρουσφέτια που πολύ συχνά συμβαίνουν;
- (2) Τι γίνεται στην ΚΥΠ για προεκλογικούς λόγους;
- (3) Περί σκανδάλων τι γίνεται συγκεκριμένα;
- (4) Τι γίνεται περί τηλεφωνημάτων που αναφέρονται;

Απάντηση ημερομηνίας 29 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

- (α) Σύμφωνα με τις Αστυνομικές Διατάξεις αποστολή της ΚΥΠ είναι η πρόληψη, η ανακοπή και η καταστολή κάθε ανατρεπτικής, τρομοκρατικής ή άλλης δραστηριότητας που καθάπτεται της κυριαρχίας, της εσωτερικής ασφάλειας και γενικά της δημόσιας γαλήνης στην Κύπρο.
- (β) Η ΚΥΠ δεν έχει οποιαδήποτε ανάμιξη σε προεκλογικές δραστηριότητες ούτε και ασχολείται με την παρακολούθηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και γενικά των νόμιμων δραστηριοτήτων των πολιτών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Ο δρόμος Λάρνακας — Δεκέλειας κατά τα Σαββατοκυριακά είναι από τους πιο πολυσύχναστους δρόμους στην Κύπρο γιατί στο δρόμο αυτό διακινείται όλος ο τουρισμός προς και από την Αγία Νάπα, όλη η οδική κυκλοφορία προς και από τις ελεύθερες περιοχές της Αμμοχώστου, τη Βρετανική Βάση της Δεκέλειας και προς τα Ξενοδοχεία της Λάρνακας που βρίσκονται κατά μήκος του δρόμου Λάρνακας — Δεκέλειας. Το πρόβλημα της κυκλοφορίας γίνεται ακόμα πιο οξύ λόγω των γαμήλιων δεξιώσεων που δίδονται στα ξενοδοχεία με αποτέλεσμα να σχηματίζονται ουρές αυτοκινήτων από τη Λάρνακα μέχρι και τη Δεκέλεια πολλές φορές.

Υπάρχει από χρόνια τώρα σχέδιο για τη διαπλάτυνση του δρόμου και την ουσιαστική βελτίωσή του, το οποίο μελετάται συνεχώς πλην όμως ουδέποτε υλοποιείται.

Χρόνο με το χρόνο η κατάσταση γίνεται χειρότερη και ιδιαίτερα την καλοκαιρινή περίοδο. Στο δρόμο Λάρνακας — Δεκέλειας θα έπρεπε να είχε δοθεί προτεραιότητα από πολύ καιρό.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (1) Γιατί αυτή η αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εφαρμογή των ήδη από καιρού εκπονηθέντων σχεδίων;
- (2) Πότε επιτέλους θα αρχίσει η διαπλάτυνση και η βελτίωση του πιο πάνω δρόμου και πότε θα τελειώσει;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 1987 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου.

«Για το δρόμο Λάρνακας — Δεκέλειας έχει ετοιμασθεί ρυθμιστικό σχέδιο από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για κατασκευή δρόμου 4 λωρίδων κυκλοφορίας με διαχωριστική νησίδα και υπηρεσιακούς δρόμους. Μετά τη δημοσίευση της δεσμευτικής ρυμοτομίας θα προωθηθεί η ετοιμασία κατασκευαστικών σχεδίων για προώθηση του έργου.

2. Επειδή η κίνηση στο δρόμο αυτό με την τουριστική ανάπτυξη των τελευταίων ετών είναι πολύ μεγάλη το Τμήμα Δημοσίων Έργων εκτέλεσε τα πιο κάτω έργα με σκοπό την απάμβλυνση των προβλημάτων:

- (α) Η κατασκευή πεζοδρόμου κατά μήκος του δρόμου μαζί με φωτισμό για εξυπηρέτηση των πεζών κα διευκόλυνση της τροχαίας κίνησης.
- (β) Τα αντιπλημμυρικά Λειβαδιών που έλυσαν το πρόβλημα πλημμυρών του δρόμου. Επίσης η γέφυρα που κατασκευάσθηκε με τα αντιπλημμυρικά έργα έγινε με βάση το ρυθμιστικό σχέδιο.

3. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων συντηρεί επίσης το δρόμο για να διατηρείται σε καλή κατάσταση. Μέσα στον Ιούνιο 1987 έγινε επάλειψη, του μεγαλύτερου τμήματος του δρόμου, με ασφαλτικό τάπητα πρέμιξ και επιδιόρθωση των ερεισμάτων, καθάρισμα χόρτων, κλπ.

4. Τονίζεται επίσης ότι το οξύ κυκλοφοριακό πρόβλημα στο δρόμο Λάρνακας — Δεκέλειας θα απαμβλυνθεί σημαντικά μετά την κατασκευή του παρακαμπτήριου δρόμου Λάρνακας. Ήδη ετοιμάζονται τα σχέδια για το έργο αυτό και οι κατασκευαστικές εργασίες προγραμματίζονται να αρχίσουν μέσα στους προσεχείς έξι μήνες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Γι' αρκετά χρόνια οι κάτοικοι της κοινότητας Κολοσσιού αγωνίζονται για το διαχωρισμό 20 οικοπέδων σαν πρώτη φάση στην περιοχή 'Μερράς Κολοσσιού'.

Οι κάτοικοι ζητούν την επίσπευση των σχεδίων για το διαχωρισμό αυτών των οικοπέδων για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες αρκετών νέων ζευγαριών που επιθυμούν να κτίσουν και να δημιουργήσουν το σπιτικό τους.

Με βάση τα πιο πάνω ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή αν τα σχέδια διαχωρισμού είναι έτοιμα και πότε επιτέλους προγραμματίζει το διαχωρισμό αυτών των οικοπέδων.»

Απάντηση ημερομηνίας 28 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Έχουν ήδη συμπληρωθεί τα σχέδια για το διαχωρισμό στο παρόν στάδιο 23 οικοπέδων σε κοινοτική γη (Μερρά Κολοσσιού). Οι εργασίες διαχωρισμού προγραμματίζεται να αρχίσουν σύντομα, αναμένεται δε να συμπληρωθούν μέσα στο 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Για αρκετά χρόνια οι κάτοικοι Πισσουρίου ζητούν την ασφαλτόστρωση των δρόμων που συνδέει (α) το χωριό με τον ορμίσκο Πισσουρίου (β) τα ξενοδοχεία με τον κύριο δρόμο Λεμεσού — Πάφου και (γ) το χωριό με τον κύριο δρόμο Λεμεσού — Πάφου.

Επειδή το Πισσούρι είναι τουριστικό χωριό και για ν' αναπτυχθεί κανονικά χρειάζεται δρόμους για να μην ταλαιπωρούνται οι τουρίστες και άλλοι επισκέπτες, ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζει και πότε την ασφαλτόστρωση των τριών αυτών δρόμων.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

- (α) Ο χωμάτινος δρόμος που συνδέει το χωριό Πισσούρι με τον Ορμίσκο Πισσουρίου βελτιώθηκε σταδιακά, μέχρι σήμερα δε δαπανήθηκε συνολικό ποσό £24,000. Ασφαλτόστρωση του δρόμου θα μελετηθεί μετά την αποπεράτωση των χωματουργικών βελτιώσεων που αναμένεται να συμπληρωθούν το 1988,
- (β) η σταδιακή βελτίωση του ασφαλτοστρωμένου δρόμου που οδηγεί από τον κύριο δρόμο Λεμεσού — Πάφου προς την παραλία Πισσουρίου άρχισε κατά το φετεινό χρόνο και θα συνεχισθεί τον επόμενο, και
- (γ) η κατάσταση του ασφαλτοστρωμένου δρόμου προσπέλασης από τον κύριο δρόμο Λεμεσού — Πάφου προς το Πισσούρι θεωρείται ικανοποιητική αλλά μελετάται η πιθανή διεύρυνση και περαιτέρω βελτίωσή του.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι του χωριού Ανώματος Λεμεσού καταγγέλλουν ότι τα σχολικά κτίρια που στεγάζουν τους μαθητές του Δημοτικού είναι πεπαλαιωμένα, τελείως ακατάλληλα και επικίνδυνα για τα παιδιά.

Με την εγκατάσταση αρκετών προσφύγων ο Ανώματος αναπτύσσεται συνεχώς και όλο και περισσότερα παιδιά φοιτούν στο σχολείο χρόνο με χρόνο, γι' αυτό και ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζει και πότε την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων για τη στέγαση των μαθητών της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Επειδή το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου, στον Ανώματο Λεμεσού, κρίθηκε ανθυγιεινό, διαμορφώθηκε κατάλληλα το κτίριο του τουρκοκυπριακού Δημοτικού Σχολείου και χρησιμοποιήθηκε από την περσινή σχολική χρονιά ως μια ικανοποιητική μεταβατική διευθέτηση.

2. Προσφέρονται δυο υπαλλακτικές λύσεις:

- (α) Η ανέγερση νέου διτάξιου δημοτικού σχολείου, ή
- (β) Η συμπλεγματοποίηση του σχολείου Ασωμάτου με το ΙΣτ' Λεμεσού (Δημοτικό Ζακακίου).

3. Το Υπουργείο Παιδείας ευνοεί τη δεύτερη λύση, σύμφωνα με την ισχύουσα πολιτική για προσφορά ποιοτικά καλύτερης εκπαίδευσης με την κατάργηση των μικρών σχολείων και τη δημιουργία περιφερειακών. Η λύση αυτή προτάθηκε στη Χωρική Αρχή Ασωμάτου, με επιστολή του Διευθυντή Δημοτικής Εκπαίδευσης, με ημερομηνία 21/11/1986. Στην επιστολή αυτή, εκτός από τα εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα αναφέρθηκαν και τα εξής οικονομικά:

- (α) Η κοινότητα δεν θα επιβαρυνθεί με τα έξοδα ανέγερσης/συντήρησης νέου σχολικού κτιρίου.
- (β) Τα έξοδα μεταφοράς των παιδιών στο ΙΣτ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού (Ζακακίου) θα τα αναλάβει το Υπουργείο Παιδείας.

4. Όπως φαίνεται στις πιο πάνω παραγράφους, έχει δοθεί ικανοποιητική προσωρινή λύση και η τελική επίλυση του προβλήματος βρίσκεται υπό μελέτη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα για τα εξής:

- (1) Ποια φυτοφάρμακα κυκλοφορούσαν κατά την περσινή περίοδο στην Κυπριακή αγορά για χρήση στην αμπελοκαλλιέργεια και ποιες οι τιμές τους.
- (2) Ποια φυτοφάρμακα κυκλοφορούν φέτος και ποιες οι τιμές τους.
- (3) Πού οφείλονται οι τυχόν αυξήσεις στις τιμές των φυτοφαρμάκων.
- (4) Ποιος ο ασκούμενος από την Κυβέρνηση έλεγχος σ' αυτές τις τιμές.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Τα φυτοφάρμακα που κυκλοφορούσαν κατά την περσινή περίοδο στην Κυπριακή αγορά για χρήση στην Αμπελοκαλλιέργεια ήταν τα πιο κάτω:—

- (α) Παράθειο σκόνη 3% και συνδυασμός του με θειάφι ή και με Ζινέπ.
- (β) Φενιτρόθειο 4% σκόνη.

2. Κατά τη φετεινή περίοδο τα φυτοφάρμακα που κυκλοφορούν για τον ίδιο σκοπό εκτός από τα πιο πάνω είναι και τα ακόλουθα:

- (α) ΦΩΣΜΕΤ 3% μόνο του ή σε συνδυασμό με θειάφι.
- (β) ΑΖΙΦΩΣ ΜΕΘΥΛ 2% μόνο του ή σε συνδυασμό με θειάφι.
- (γ) ΧΛΩΡΠΥΡΙΦΩΣ 2% μόνο του ή σε συνδυασμό με θειάφι.
- (δ) ΕΝΔΟΣΟΥΛΦΑΝ 5% σκόνη.
- (ε) ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΒΑΚΙΛΛΟΥ σε μορφή σκόνης.

3. Οι τυχόν αυξήσεις στις τιμές των φυτοφαρμάκων οφείλονται κατά κύριο λόγο στη διαφορά της ισοτιμίας της Κυπριακής λίρας έναντι των ξένων νομισμάτων.

4. Οι τιμές των Γεωργικών Φαρμάκων υπόκεινται σε έλεγχο από το Υπουργείο μας με βάση το Διάταγμα 5/87 που εκδόθηκε δυνάμει του περί Προμηθειών και Υπηρεσιών Νόμου. Το ποσοστό μικτού κέρδους που καθορίζει το σχετικό διάταγμα είναι για τον εισαγωγέα—χοντροπώλη 40% και για το λιανοπώλη 20%.

5. Συγκεκριμένες τιμές των φυτοφαρμάκων όπως αυτά αναφέρονται πιο πάνω δεν είναι δυνατό να δοθούν γιατί αυτά εισάγονται από διάφορους εισαγωγείς από διάφορες χώρες με διαφορετικές εμπορικές επωνυμίες. Αυτό που μπορεί να λεχθεί είναι πως από τον έλεγχο τιμών που γίνεται από το Υπουργείο μας έχει διαπιστωθεί πως λόγω του μεγάλου συναγωνισμού οι εισαγωγείς σε πολλές περιπτώσεις πωλούν τα φυτοφάρμακα με πολύ πιο μικρό ποσοστό κέρδους από αυτό που δικαιούνται σύμφωνα με το σχετικό διάταγμα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χούλου αντιμετωπίζει τα πιο κάτω δυο προβλήματα:

- (1) Θεωρεί την ανάγκη επέκτασης του νέου δρόμου Τσάδας — Λετύμπους — Χούλου προς το δρόμο Στατού — 'Αη Φώτη ως απαραίτητο έργο για τα χωριά της περιοχής.
- (2) Διαμαρτύρεται διότι οι κοινοτικοί δρόμοι οι οποίοι διανοίχθηκαν το 1986 από τη ΣΥΤΑ δεν επιδιορθώθηκαν κατάλληλα από το αρμόδιο Τμήμα της Επαρχιακής Διοίκησης με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν αρκετά προβλήματα.

Ως εκ τούτου καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πώς αντιμετωπίζει αυτά τα προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Ο δρόμος Τσάδας — Λετύμπους — Χούλου βελτιώνεται μέσα στα πλαίσια του Τρίτου Σχεδίου Οδικής Αναπτύξεως και χρηματοδοτείται από τη Διεθνή Τράπεζα. Ο υπό αναφοράν δρόμος περιλήφθηκε στο Τρίτο Σχέδιο μετά από Τεχνοοικονομική μελέτη που έδειξε ότι πληρούσε τα κριτήρια της Διεθνούς Τράπεζας και σκοπό έχει την ένωση των χωριών Λετύμπους και Χούλου με την Πάφο με ένα καλό οδικό δίκτυο.

2. Ο δρόμος Χούλου προς το δρόμο Στατού — 'Αη Φώτη δεν τυγχάνει προτεραιότητας επί του παρόντος για βελτίωση. Η βελτίωση του δρόμου αυτού θα επανεξεταστεί μελλοντικά μέσα στα πλαίσια των Προϋπολογισμών Αναπτύξεως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Λεμόνας αντιμετωπίζει για χρόνια τώρα σοβαρό υδρευτικό πρόβλημα και όπως ισχυρίζεται δόθηκαν επανειλημμένες υπουργικές υποσχέσεις για ανόρυξη νέων γεωτρήσεων χωρίς όμως να υλοποιηθούν.

Ως εκ τούτου καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει το σοβαρό αυτό πρόβλημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Η κοινότητα Λεμόνας υδροδοτείται από το Σχέδιο υδατοπρομήθειας του συμπλέγματος 'Απιδες' με ημερήσια παροχή νερού γύρω στα 25 κ.μ.

Οι συνολικές ανάγκες των 140 περίπου κατοίκων της κοινότητας σε πόσιμο νερό (με βάση 130 λίτρα νερού κατά κεφαλή), που θεωρείται σαν πολύ ικανοποιητική ποσότητα), ανέρχονται γύρω στα 18 κ.μ. νερού την ημέρα.

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει πως η κοινότητα Λεμόνας δεν πρέπει να αντιμετωπίζει πρόβλημα λειψυδρίας εκτός πιθανώς τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού επισκεπτών ή λόγω αλόγιστης σπατάλης νερού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η προσφυγική κοινότητα Χρυσοχούς για αρκετά τώρα χρόνια ζει μέσα σε ακατάλληλα και επικίνδυνα σπίτια. Συγκεκριμένα, όπως ανέφεραν οι κάτοικοι, μόνον 3—4 οικογένειες έχουν κατάλληλα σπίτια και οι υπόλοιπες 16—17 οικογένειες ζουν σε σπίτια των κατηγοριών Γ' και Δ', τα οποία δεν επιδιορθώνονται από την αρμόδια υπηρεσία.

Κάτω από αυτή την κατάσταση ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα ή υπάρχουν οποιαδήποτε σχέδια για λύση αυτού του σοβαρού προβλήματος;
- (2) Νοούμενου ότι οι πρόσφυγες αυτοί απορρίπτουν την αυτοστέγασή τους λόγω υψηλού κόστους και χαμηλής κρατικής επιδότησης, είναι δυνατό το κράτος να αναλάβει την οικοδόμηση κατάλληλων σπιτιών στους χώρους των υφιστάμενων κατοικιών για να διατηρήσει και το χωριό το χαρακτήρα του;»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να προχωρήσει στη δημιουργία αγροτικού προσφυγικού οικισμού στην ίδια τη Χρυσοχού, όπως έντονα επιζητούν οι κάτοικοι κι' όπως υπήρξαν σαφείς στο παρελθόν (πριν 7—8 χρόνια περίπου) διαβεβαιώσεις από τον τότε Υπουργό Εσωτερικών, δεδομένου πως:

- (ι) Μετά την αναμενόμενη σε σύντομο χρονικό διάστημα παροχέτευση νερού από το φράγμα της Εβρέτου, οι κάτοικοι δεν θα μπορούν ν' ανταποκριθούν στα νέα διευρυμένα καλλιεργητικά προγράμματα της κοινότητας.
- (ιι) Οι κάτοικοι αισθάνονται — σε περίπτωση μεταστέγασής τους έστω και σε γειτνιέστερους προσφυγικούς οικισμούς — πως προσφυγοποιούνται για δεύτερη φορά.

Πρόσθετα παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πάνω στα αιτήματα για επάυξηση του συντελεστή παραχώρησης γης και της επιδιόρθωσης των τουρκοκυπριακών σπιτιών Β' και Γ' κατηγορίας, μέχρι την αποπεράτωση του οικισμού.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 4 Ιουνίου και 9 Ιουλίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφερειών Πάφου και Λευκωσίας κ.κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και Πέτρου Στυλιανού, αντίστοιχα.

«Αναφορικά με τις Τ/Κ κατοικίες στη Χρυσοχού σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Στο χωριό Χρυσοχού υπάρχουν 25 συνολικά Τ/Κ κατοικίες (3 κατηγορίας Α', 14 κατηγορίας Β', 6 κατηγορίας Γ', 1 κατηγορίας Δ', και ένα λυόμενο υποστατικό), στις οποίες διαμένουν ισάριθμες προσφυγικές οικογένειες,
- (β) σύμφωνα με το πρόγραμμα επιδιορθώσεων της Υπηρεσίας, στις κατοικίες κατηγορίας Α' και Β' θα αρχίσουν ριζικές εργασίες συντήρησης/βελτίωσης περί το Σεπτέμβριο 1987, και
- (γ) προωθείται σχέδιο για τη δημιουργία οικισμού στον οποίο θα στεγαστούν οι ένοικοι των Τ/Κ κατοικιών κατηγορίας Γ', Δ' και αριθμός προσφυγικών οικογενειών που αναμένεται να ενδιαφερθούν να μετακινηθούν στην περιοχή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χούλου θεωρεί ότι υδρεύεται από σκληρό και ακατάλληλο νερό γι' αυτό και διεκδικεί την ανόρυξη νέας γεώτρησης.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτό το αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 1ης Αυγούστου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Η κοινότητα Χούλους υδροδοτείται από τη γεώτρηση αρ. 19/81 που αξιοποιήθηκε για το σκοπό αυτό το 1984.

Πριν αξιοποιηθεί η γεώτρηση αυτή τέθηκαν ενώπιον της κοινότητας δυο σχέδια, ένα με βάση τη γεώτρηση 19/81 και ένα με βάση τη γεώτρηση 74/81. Παρά το ότι εξηγήθηκε, εκ των προτέρων, πως το νερό της γεώτρησης 19/81 ήταν κάπως σκληρό, οι οικοδεσπότες σε συνέλευσή τους που έγινε υπό την προεδρία του Επάρχου Πάφου, στην κοινότητα, στις 27.9.1982, ενέκριναν την εκτέλεση υδρευτικού έργου με βάση τη γεώτρηση 19/81 γιατί το σχέδιο αυτό πρόβλεπε δαπάνη £13,400 αντί £31,000 που πρόβλεπε το σχέδιο της γεώτρησης αρ. 74/81.

Η ποιότητα του νερού της γεώτρησης 19/81 παρακολουθείται ανελλιπώς. Η σκληρότητα του νερού της κυμαίνεται στο επίπεδο των 500—650 μερών στο εκατομμύριο, επίπεδο που με βάση τα διεθνή πρότυπα θεωρείται κατάλληλο για υδρευτικούς σκοπούς. Συναφώς αναφέρεται ότι η ανώτατη επιτρεπτή σκληρότητα για ανθρώπινη χρήση είναι 1100 μέρη στο εκατομμύριο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 5 Ιουνίου 1987.

«Το Τμήμα Αρχαιοτήτων συστηματικά υποβαθμίζει την ελληνική γλώσσα χρησιμοποιώντας σε όλες του τις εκδόσεις κύρια ή αποκλειστικά την αγγλική συνεχίζοντας έτσι την παλιά αποικιοκρατική τακτική.

Συγκεκριμένα το επίσημο περιοδικό του Τμήματος φέρει τον ίδιο τίτλο που έφερε και επί αγγλοκρατίας REPORT OF THE DEPARTMENT OF ANTIQUITIES OF CYPRUS και οι διάφορες μελέτες που περιέχει είναι κατά κανόνα γραμμένες στην αγγλική ή άλλες ξένες γλώσσες χωρίς ν' ακολουθεί έστω μια σύντομη περίληψη στην Ελληνική.

Στην Αγγλική είναι γραμμένη και η έκθεση του Διευθυντή του Τμήματος ANNUAL REPORT OF THE DEPARTMENT OF ANTIQUITIES καθώς και οι διάφορες μονογραφίες.

Επίσης οι κατάλογοι των διαφόρων συλλογών του Τμήματος Αρχαιοτήτων (αγγεία, νομίσματα, κοσμήματα κλπ.) εξακολουθούν να γράφονται μόνο στην αγγλική.

Το γεγονός είναι από μόνο του μειωτικό και προβλητικό για το λαό μας, προδίδει κατάλοιπα αποικιακής νοοτροπίας αλλά και στερεί από τις πλατειές λαϊκές μάζες το δικαίωμα προσπέλασης στις πηγές της ιστορίας και του πολιτισμού μας.

Γι' αυτό ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή γιατί το Τμήμα Αρχαιοτήτων δε χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα και αν θεωρεί επιβεβλημένο ότι ύστερα από τρεις δεκαετίες ανεξαρτησίας είναι καιρός, ειδικά το Τμήμα Αρχαιοτήτων, να σέβεται και να χρησιμοποιεί την επίσημη κρατική και εθνική μας γλώσσα που είναι κι' αυτή μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Ιουνίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Ένα από τα πιο σημαντικά έργα του Τμήματος Αρχαιοτήτων είναι η πολιτιστική προβολή της Κύπρου και η επιστημονική ενημέρωση σε διεθνή γλώσσα. Με την Ετήσιά του Έκθεση, το Τμήμα δίνει μια γενική εικόνα των δραστηριοτήτων του, κάθε χρόνο, στους τομείς των ανασκαφών, Μουσείων, Μνημείων κ.ά. Η Έκθεση αυτή εκδίδεται, τόσο στα αγγλικά για την ενημέρωση του διεθνούς κοινού, όσο και στα ελληνικά για την ενημέρωση του Κυπριακού κοινού και επομένως είναι ανακριβές πως η Έκθεση αυτή εκδίδεται μόνο στα αγγλικά.

Παράλληλα το Τμήμα εκδίδει πάνω σε ετήσια βάση επιστημονικό περιοδικό το οποίο φιλοξενεί εξειδικευμένες μελέτες πάνω σε θέματα Κυπριακής Αρχαιολογίας γραμμένες από Κυπρίους και ξένους. Είναι ελεύθερος ο καθένας να χρησιμοποιήσει τη γλώσσα της προτίμησής του, αρκεί να είναι μια από τις διεθνείς γλώσσες, ανάλογα με το επιστημονικό κοινό στο οποίο απευθύνεται. Δεν είναι λίγες οι φορές που χρησιμοποιείται η Ελληνική γλώσσα στο περιοδικό αυτό. Θα πρέπει να τονισθεί πως στο επιστημονικό περιοδικό του Τμήματος Αρχαιοτήτων είναι μόνιμοι συνδρομητές όλες οι μεγάλες βιβλιοθήκες Πανεπιστημίων και Ιδρυμάτων παγκοσμίως και θεωρείται σήμερα ως ένα από τα

καλύτερα επιστημονικά περιοδικά στο διεθνή χώρο της Αρχαιολογίας. Το ίδιο συμβαίνει και με τις επιστημονικές μονογραφίες του Τμήματος που απευθύνονται σε εξειδικευμένο διεθνές αρχαιολογικό κοινό.

Οι κατάλογοι και οι κάρτες των ευρημάτων για τα διάφορα αντικείμενα των συλλογών του Κυπριακού Μουσείου ετοιμάστηκαν το 1935 στα αγγλικά και εξακολούθησαν να ενημερώνονται στα αγγλικά μέχρι σήμερα. Τους καταλόγους και τα ευρήματα συμβουλευόμαστε καθημερινά σαν απαραίτητη προεργασία όλοι οι ξένοι αρχαιολόγοι και τα μέλη των Διεθνών Αρχαιολογικών Αποστολών που καταγίνονται με θέματα Κυπριακής Αρχαιολογίας. Καμιά απολύτως δυσκολία δεν υπάρχει να χρησιμοποιείται το υλικό αυτό και από τους Κυπρίους αρχαιολόγους.

Από τα πιο πάνω συνάγεται ότι με τις εκδόσεις αυτές το Τμήμα Αρχαιοτήτων στοχεύει από τη μια στην άνοδο της επιστήμης και την πληροφόρηση του διεθνούς επιστημονικού κοινού, πράγμα που το πετυχαίνει σε ζηλευτά επίπεδα, και από την άλλη στην πολιτιστική προβολή του τόπου μας».

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 11 Ιουνίου 1987.

«Επειδή παρατηρείται καθυστέρηση στην έναρξη των εργασιών της 4ης φάσης βελτιώσεως της λεωφόρου ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ—ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΟΣ Λάρνακας,

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων εάν υπάρχουν και ποιοι είναι οι λόγοι που εμποδίζουν την έναρξη των εργασιών και χάνεται ο καλύτερος χρόνος (καλοκαίρι) για εκτέλεση οδικών έργων.»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων έχει αρχίσει κατασκευαστικές εργασίες για την 4η Φάση Βελτιώσεως της λεωφόρου Αρτέμιδος στη Λάρνακα από τα μέσα Ιουνίου.

2. Το έργο αυτό είναι πολεοδομικό και οι εργασίες θα συνεχιστούν μέχρι τη συμπλήρωση της 4ης Φάσης ανάλογα με τις πιστώσεις που θα παραχωρούνται από το Υπουργείο Εσωτερικών στα πλαίσια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως και της συνεισφοράς του Δήμου Λάρνακας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 11 Ιουνίου 1987.

«Επειδή η κανονική λειτουργία των αυλακιών των δρόμων (χανδακιών) είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση των δρόμων κι' επειδή τα χανδάκια παραμένουν χορταριασμένα κι' ακαθάριστα κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου με κίνδυνο κάθε καλοκαίρι να προκαλούνται πυρκαγιές και να μεταδίδονται σε δάση και δένδρα με ανυπολόγιστες ζημιές, κι' επειδή το καθάρισμα των χανδακιών θεωρείται μέρος της συντήρησης των δρόμων για την οποία υπάρχει εγκεκριμένο κονδύλι της τάξης των δυο εκατομμυρίων λιρών στους προϋπολογισμούς του 1987, για συντήρηση δρόμων και γεφυριών,

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη δυσκολία που συναντά κι' αν δεν υπάρχει, γιατί δεν προβαίνει στην εκτέλεση της εργασίας αρχάς καλοκαιριού κι' έτσι να προλαμβάνεται ο κίνδυνος μετάδοσης τυχαίας πυρκαγιάς σε δάση και δένδρα, γεγονός που συμβαίνει σχεδόν κάθε καλοκαίρι;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Τα συνεργεία των Επαρχιακών Διοικήσεων και του Τμήματος Δημοσίων Έργων τα οποία έχουν την ευθύνη για τη συντήρηση των διαφόρων οδικών αρτηριών και χωριτικών δρόμων προβαίνουν στην εκτέλεση των εργασιών συντήρησης με βάση χρονοδιάγραμμα που ετοιμάζεται στην αρχή κάθε χρόνου, το οποίο λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, την καταλληλότητα του χρόνου για κάθε εργασία, ανάλογα με τη φύση της.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 11 Ιουνίου 1987.

«Επειδή η κανονική λειτουργία των αυλακιών των δρόμων (χανδακιών) είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση των δρόμων κι' επειδή τα χανδάκια παραμένουν χορταριασμένα κι' ακαθάριστα κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου με κίνδυνο κάθε καλοκαίρι να προκαλούνται πυρκαγιές και να μεταδίδονται σε δάση και δένδρα με ανυπολόγιστες ζημιές, κι' επειδή το καθάρισμα των χανδακιών θεωρείται μέρος της συντήρησης των δρόμων για την οποία υπάρχει εγκεκριμένο κονδύλι της τάξης των δυο εκατομμυρίων λιρών στους προϋπολογισμούς του 1987, για συντήρηση δρόμων και γεφυριών,

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη δυσκολία που συναντά κι' αν δεν υπάρχει, γιατί δεν προβαίνει στην εκτέλεση της εργασίας αρχάς καλοκαιριού κι' έτσι να προλαμβάνεται ο κίνδυνος μετάδοσης τυχαίας πυρκαγιάς σε δάση και δένδρα, γεγονός που συμβαίνει σχεδόν κάθε καλοκαίρι;»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Το καθάρισμα των αυλακιών από τα χόρτα και τις διάφορες ακαθαρσίες είναι μια από τις εργασίες συντήρησης του οδικού δικτύου. Κατά τις εργασίες συντήρησης δίδεται προτεραιότητα στην επίστρωση και επιδιόρθωση ασφαλτικών οδοστρωμάτων και επιδιόρθωση ερεισμάτων, επιδιόρθωση οδικής σήμανσης που θεωρούνται πιο αναγκαία για την οδική ασφάλεια.

2. Καταβάλλεται προσπάθεια για τη διάθεση αυξημένων κονδυλίων για την αριότερη συντήρηση του οδικού δικτύου και σε συνάρτηση με την εφαρμογή σύντομα ενός μοντέρνου συστήματος συντήρησης του οδικού δικτύου η κατάσταση των δρόμων θα βελτιωθεί σημαντικά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 11 Ιουνίου 1987.

«Η εκκλησία του Αγίου Αντωνίου στο χωριό Κελλιά της επαρχίας Λάρνακας ευρίσκεται σε άθλια κατάσταση αν και είναι διατηρητέο μνημείο. Το εσωτερικό της εκκλησίας ήταν πλήρως ζωγραφισμένο με τοιχογραφίες οι οποίες έχουν ασβεστωθεί.

Αν και υπάρχουν υπολείμματα Βυζαντινής Βασιλικής, η εκκλησία θεωρείται Μεσαιωνική. Σήμερα η εκκλησία χρειάζεται:

Αναστήλωση και επιδιορθώσεις εσωτερικά. Επανατοποθέτηση των αγιογραφιών που βρίσκονται στο Κυπριακό Μουσείο για καθάρισμα, ανεύρεση και επανατοποθέτηση του εικονοστασίου, κάλυψη εσωτερικά την νότιας πλευράς της ανοικοδόμησης του περιτειχίσματος και αλλαγή του χρώματος της στέγης.

Ένας επιπρόσθετος λόγος που επιτάσσει τις επιδιορθώσεις και την ευρέπιση και διατήρηση του ναού και του γύρω χώρου είναι και η χρησιμοποίησή του από τους πρόσφυγες που διαμένουν στα Κελλιά.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων αν προγραμματίζεται και πότε η επιδιόρθωση της εκκλησίας του Αγίου Αντωνίου, Κελλιών.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Τμήμα Αρχαιοτήτων), αμέσως μετά από την εγκατάλειψη του χωριού από τους Τούρκους το 1974, άρχισε συστηματική επισκευή της Εκκλησίας. Κατά τη διάρκεια των εργασιών επισκευής βρέθηκαν τοιχογραφίες οι οποίες παρουσίαζαν πολλά προβλήματα διότι είχαν παραμείνει εκτεθειμένες στις καιρικές συνθήκες για μεγάλο χρονικό διάστημα. Από το 1976 ακολουθείται πρόγραμμα συντήρησης των τοιχογραφιών αυτών. Σε πολλές περιπτώσεις έχουν αποκολληθεί τα νεότερα στρώματα και έχουν μεταφερθεί στα εργαστήρια συντήρησης τοιχογραφιών για συνεχή παρακολούθηση γιατί μέχρι σήμερα εξακολουθούν να αποβάλλουν άλατα που πρέπει να αφαιρούνται αμέσως για να μην καταστραφούν οι τοιχογραφίες. Η συστηματική παρακολούθηση και συντήρηση των τοιχογραφιών στα εργαστήρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων θα συνεχισθεί μέχρι την πλήρη αποβολή των αλάτων και τη σταθεροποίηση της κατάστασής τους. Εν τω μεταξύ συνεχίζεται η συντήρηση και ο καθαρισμός των τοιχογραφιών που βρίσκονται στην εκκλησία.

Επειδή πρόκειται περί Αρχαίου Μνημείου Β' Πίνακα, το ήμισυ της δαπάνης για την επισκευή του ναού επωμίζεται ο ιδιοκτήτης ο οποίος στην περίπτωση αυτή είναι η Μητρόπολη Κιτίου. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων έχει ετοιμάσει τα σχετικά σχέδια και φρόντισε ώστε να περιληφθεί στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1987 το μισό της δαπάνης δηλ. £2,400 που απαιτείται για την επιδιόρθωσή του.

Αναμένεται τώρα η καταβολή από την Μητρόπολη Κιτίου του υπόλοιπου ποσού, ώστε να μπορέσει το Τμήμα Αρχαιοτήτων να προωθήσει τις εργασίες επισκευής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 16 Ιουνίου 1987.

«Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή για τα πιο κάτω αναφερόμενα στοιχεία που σχετίζονται με το κόστος εκτέλεσης διαφόρων Κυβερνητικών έργων:

- (α) Το συνολικό αριθμό των Κυβερνητικών μηχανημάτων και την αξία που αντιπροσωπεύουν.
- (β) Τον τύπο και τη χώρα κατασκευής.
- (γ) Το χρόνο απασχόλησής των σε Κυβερνητικά ή ιδιωτικά έργα: Φορτηγών αυτοκινήτων, μικρών φορτηγών, επιβατικών αυτοκινήτων (Λεωφορείων), μικρών επιβατικών αυτοκινήτων. Εκσκαφέων φορτωτήρων (Traxcavators). Γεωπροωθητών (Bulldozers). Ισοπεδοτήρων (Graders). Οδοστρωτήρων (Motor Rollers) κλπ.
- (δ) Κατάσταση χρήσεως στην οποία ευρίσκονται.
- (ε) Έξοδα λειτουργίας, ήτοι καύσιμα, μηχανοδηγοί, μόνιμο Διοικητικό και ανώτερο τεχνικό προσωπικό.
- (στ) Έσοδα στις εργασίες και κόστος κατά εργάσιμη ώρα.
- (ζ) Χρόνος αποσβέσεως αξίας.
- (η) Γενικές παρατηρήσεις.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Σχετικά με τα κυβερνητικά μηχανήματα δίνονται οι πιο κάτω απαντήσεις στα ερωτήματα με τη σειρά της Ερώτησης:

- (α) Ο συνολικός αριθμός των κυβερνητικών μηχανημάτων/οχημάτων ανέρχεται σε 1030. Η τιμή κτήσεως και αντικατάστασής τους ανέρχεται σε £5,668,000 και £11,000,000 αντίστοιχα.
- (β) Ο τύπος και οι κύριες χώρες προέλευσης των μηχανημάτων/οχημάτων έχουν ως εξής:
  - (1) Οχήματα: Περιλαμβάνονται σαλόν, τύπου λαντ—ρόβερ, διπλοκάμπινα, λεωφορεία, φορτηγά, βυτιοφόρα, κλπ. και κύριες χώρες προέλευσης είναι: Κύπρος, Βρετανία, Ιαπωνία, Γερμανία, Ιταλία, Ρουμανία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Σοβιετική Ένωση.
  - (2) Γεωργικοί Ελκυστήρες: Βρετανία, Γερμανία, Τσεχοσλοβακία, Γιουγκοσλαβία, Ιταλία.
  - (3) Εκσκαφείς — φορτωτήρες — ντίκερς: Βρετανία, ΗΠΑ.
  - (4) Φορτωτήρες σε λάστιχα: Βρετανία, Πολωνία.
  - (5) Φορτωτήρες σε ερπύστριες: Ιαπωνία, Η.Π.Α.
  - (6) Προωθητήρες γης: Γερμανία, Ιταλία, Σοβιετική Ένωση, Η.Π.Α.

- (7) Ομαλυντήρες γης: Βρετανία, Σοβιετική Ένωση, Η.Π.Α., Γερμανία.
- (8) Οδοστρωτήρες: Βρετανία, Ιταλία, Δανία, Σοβιετική Ένωση, Γερμανία, Τσεχοσλοβακία.
- (9) Γεωτρύπανα: Βρετανία, Η.Π.Α., Γερμανία.
- (10) Ντάμπερς: Βρετανία, Ισπανία.
- (11) Αναμικτήρες σκυροδέματος: Κύπρος, Ιταλία, Βρετανία.
- (12) Λέβητες Ασφάλτου: Κύπρος.
- (13) Αεροσυμπιεστές: Σουηδία, Τσεχοσλοβακία, Βρετανία.
- (14) Μηχανήματα επιστρώσεως ασφαλτικού οδοστρώματος: Βρετανία.
- (15) Ειδικοί εκσκαφείς αναρριχήσεως: Ελβετία.
- (γ) Ο χρόνος απασχόλησης για τα μηχανήματα/οχήματα που αναφέρονται πιο πάνω εκφράζεται μέσω του συντελεστή απασχολήσεως και έχει ως ακολούθως:

Κατηγορία μηχανημάτων/οχημάτων	Συντελεστής Απασχόλησης
(1) Φορτηγά οχήματα άνω των 8 τόνων	75.81%
(2) Μικρά φορτηγά μέχρι 8 τόνους	84.03%
(3) Επιβατικά οχήματα (λεωφορεία)	88.94%
(4) Μικρά επιβατικά οχήματα (σαλούνς, τύπου λαντ—ρόβερ, διπλο- κάμπινα, κλπ.)	93.95%
(5) Φορτωτήρες με καδένες (Traxcavators)	73.28%
(6) Προωθητήρες γης (Bulldozers)	59.06%
(7) Ομαλυντήρες γης (Graders)	76.88%
(8) Οδοστρωτήρες	75.28%

- (δ) Καταβάλλεται προσπάθεια μέσα στα πλαίσια των πιστώσεων που παραχωρούνται κάθε χρόνο να αντικαθίστανται σταδιακά όσα μηχανήματα και οχήματα θεωρούνται πεπαλαιωμένα.

Ο γενικός συντελεστής χρήσεως των μηχανημάτων/οχημάτων κυμαίνεται μεταξύ 75 — 85% που κρίνεται ότι βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα.

- (ε) Τα έξοδα λειτουργίας διαφέρουν από μηχανήμα σε μηχανήμα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τους ομαλυντήρες γης ανέρχονται στο 50%, για τους οδοστρωτήρες στο 65% και για τα μηχανήματα επιστρώσεως ασφαλτικού οδοστρώματος στο 40% του ολικού κόστους το οποίο (ολικό κόστος) περιλαμβάνει τόσο τα έξοδα λειτουργίας όσο και τα έξοδα κατοχής (σταθερά έξοδα).
- (στ) Τα έσοδα από την ενοικίαση των κυβερνητικών μηχανημάτων/οχημάτων, κατά το 1986, ανήλθαν σε £1,835,525.

Το κόστος κατά εργάσιμη ώρα διαφέρει από μηχανήμα σε μηχανήμα και είναι βασικά ανάλογο με τα έξοδα κατοχής του μηχανήματος.

- (ζ) Ο χρόνος απόσβεσης της αξίας των μηχανημάτων/οχημάτων υπολογίζεται από 7 μέχρι 10 χρόνια ανάλογα με το είδος του μηχανήματος/οχήματος.

(η) Γενικές Παρατηρήσεις:

Κατά τη γνώμη του Υπουργείου η εκ μέρους της Κυβέρνησης κατοχή στόλου μηχανημάτων/οχημάτων παρουσιάζει διάφορα πλεονεκτήματα, όπως π.χ.:

- (ι) Δυνατότητα άμεσης ανταπόκρισης της Κυβέρνησης σε περιπτώσεις έκτακτης ή άμεσης ανάγκης στην εκτέλεση έργων ή προσφοράς υπηρεσιών χωρίς να χρειάζεται να προστρέξει στον ιδιωτικό τομέα και να ακολουθηθεί η σχετική χρονοβόρος διαδικασία.
- (ιι) Δυνατότητα εκτέλεσης έργων σε 'δύσκολες' τοποθεσίες που ο ιδιωτικός τομέας αδυνατεί ή είναι αποόθυμος να εξυπηρετήσει.
- (ιιι) Διατήρηση τεχνικών εμπειριών για την ούτως ή άλλως λειτουργία, συντήρηση και επιδιόρθωση ειδικών μηχανημάτων που η Κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να κατέχει αφού ο ιδιωτικός τομέας είτε δε διαθέτει καθόλου, είτε δε τα διαθέτει σε ικανοποιητικό αριθμό.
- (ιiv) Τη δυνατότητα έρευνας και προβληματισμού των Κυβερνητικών Μηχανικών σχετικά με την εξέλιξη στη χρήση μηχανημάτων και την έμμεση μεταβίβαση των γνώσεων και εμπειριών που αποκτούνται στον ιδιωτικό τομέα εκτός βέβαια του άμεσου οφέλους που προκύπτει στην εκτέλεση Κυβερνητικών έργων.

Η γενική εκτίμηση του Υπουργείου είναι ότι ο βαθμός αξιοποίησης των κυβερνητικών μηχανημάτων/οχημάτων είναι ικανοποιητικός.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 16 Ιουνίου 1987.

«Επειδή σε αρκετές περιπτώσεις συναντούμε δυσκολίες από διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα στην εξακρίβωση της ευθύνης για τη συντήρηση ή βελτίωση ορισμένων δρόμων και πολλές φορές τα ίδια τα ενδιαφερόμενα τμήματα δεν είναι σε θέση να διαπιστώσουν σε ποια δημόσια υπηρεσία τα διάφορα έργα ανήκουν.

Ερωτούμε τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Έγινε οποιαδήποτε μελέτη για ανάθεση της ευθύνης συντήρησης των δρόμων από μια συγκεκριμένη Αρχή;
- (β) Αν δεν έγινε, τότε προγραμματίζεται να γίνει;»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Σας πληροφορώ ότι αρμοδιότητα για τη βελτίωση και συντήρηση του οδικού δικτύου της νήσου φέρουν για μεν τις υπεραστικές οδούς και τις κύριες οδικές αρτηρίες το Τμήμα Δημοσίων Έργων, για δε τις δευτερευούσης σημασίας οδικές αρτηρίες και χωριτικούς δρόμους οι οικείες Επαρχιακές Διοικήσεις. Πιστεύεται ότι η διευθέτηση αυτή είναι η πιο ενδεδειγμένη με βάση τις συνθήκες και τα δεδομένα της Κύπρου».

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χλώρακας έχει αποταθεί επανειλημμένα στους αρμοδίους για το σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζει σχετικά με τον επικίνδυνο τοίχο περίφραξης του Δημοτικού Σχολείου.

Συγκεκριμένα αναφέρθηκε ότι από τον περασμένο Φεβράρη έδωσε και γραπτό υπόμνημα στον έντιμο Υπουργό Παιδείας χωρίς όμως να λάβει μέχρι τώρα οποιαδήποτε απάντηση.

Κάτω απ' αυτούς τους λόγους, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

Ποια μέτρα παίρνονται για τη λύση αυτού του προβλήματος και την προστασία των παιδιών από τον επικίνδυνο τοίχο περίφραξης;»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Το Υπουργείο Παιδείας έχει ανταποκριθεί άμεσα στα αιτήματα της κοινότητας Χλώρακας και ήδη έγιναν σημαντικές βελτιώσεις και επεκτάσεις στο σχολικό κτίριο.

Η σχετική μελέτη για την περίφραξη όπως και η υπολογιζόμενη δαπάνη, που ανέρχεται στις £4,000 περίπου, έχουν γίνει και ενημερώθηκε σχετικά με επιστολή η Σχολική Επιτροπή. Αναμένεται από την Επιτροπή να εξασφαλίσει το ποσό για να προωθηθεί η εργασία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Ξυλοφάγου παραπονούνται ότι το τμήμα του υπεραστικού δρόμου που συνδέει τη Λάρνακα με την Αγία Νάπα από το Α' Δημοτικό Σχολείο μέχρι τον Αστυνομικό Σταθμό είναι σε πολύ κακή κατάσταση και κατά τη χειμερινή περίοδο γίνεται αδιάβατο, γι' αυτό ζητούν τη διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωσή του καθώς και την κατασκευή υπονόμων και πεζοδρομίων.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Προγραμματίζεται η εκτέλεση του πιο πάνω έργου;
- (β) Αν ναι, ποιος ο υπολογιζόμενος χρόνος έναρξης των εργασιών εκτέλεσης του έργου;»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Η βελτίωση του τμήματος του υπεραστικού δρόμου που συνδέει τη Λάρνακα με την Αγία Νάπα από το Α' Δημοτικό Σχολείο μέχρι τον Αστυνομικό Σταθμό προγραμματίζεται να εκτελεσθεί μέσα στο 1988. Για την εκτέλεση της εργασίας αυτής το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων έχει προτείνει την περίληψη ποσού £100,000 στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1988.

2. Οι εργασίες βελτίωσης του δρόμου υπολογίζεται να αρχίσουν μετά την έγκριση του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1988 από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και θα συμπληρωθεί μέσα στο 1988.

3. Στο μεταξύ για απάμβλυνση των προβλημάτων διακίνησης της οδικής κυκλοφορίας διά μέσου της Ξυλοφάγου έχει επιστρωθεί με πρέμιξ το τμήμα του δρόμου από το Α' Δημοτικό Σχολείο μέχρι τον Αστυνομικό Σταθμό».

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 20 Ιουνίου 1987.

«Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει αν και πότε σκοπεύει να δώσει οποιαδήποτε χρηματική βοήθεια για ενίσχυση της προσπάθειας των κατοίκων του χωριού 'Άγιος Επιφάνειος, οι οποίοι από μόνον τους άρχισαν να κατασκευάζουν γήπεδο στο χωριό τους.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Η Κυβέρνηση και ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού μέσα στα πλαίσια της αθλητικής πολιτικής για περιφερειακή αθλητική ανάπτυξη έχουν βοηθήσει ουσιαστικά την κοινότητα Αγίου Επιφανείου να κατασκευάσει κοινοτικό γήπεδο.

Συγκεκριμένα, σε πρώτο στάδιο το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε πρόταση του αρμόδιου Υπουργείου για εκμίσθωση στην κοινότητα δασικής γης για κατασκευή του γηπέδου.

Στη συνέχεια οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού ετοίμασαν τα απαραίτητα τεχνικά σχέδια και άρχισαν οι εργασίες κατασκευής του έργου.

Τέλος το Διοικητικό Συμβούλιο του Κ.Ο.Α. κατά τη συνεδρίασή του στις 21 Ιουλίου 1987 αφού μελέτησε το σύνολο των αιτήσεων για παραχώρηση οικονομικής βοήθειας, ενέκρινε μεταξύ άλλων και την παραχώρηση στην κοινότητα Αγίου Επιφανείου ποσού £2,000 ως πρόσθετη ενίσχυση, για κατασκευή του κοινοτικού της γηπέδου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Ιουνίου 1987.

«Παρά τις επανειλημμένες υποσχέσεις της Κυβέρνησης που μου δίδονταν σε απαντήσεις ερωτήσεών μου για τις βιομηχανικές ζώνες και ιδιαίτερα για βιομηχανική ζώνη στο Μουτουλλά, δεν έχει γίνει τίποτε.

Παρακαλώ το αρμόδιο Υπουργείο να μου απαντήσει πότε προβλέπει η Κυβέρνηση να γίνει το έργο τούτο.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σας πληροφορώ ότι έχει ήδη επιλεγεί κατάλληλος χώρος για τη μεταφορά των ξυλοσχιστικών μηχανών Μουτουλλά, η διαμόρφωση του οποίου θα στοιχίσει, σύμφωνα με προκαταρκτικές εκτιμήσεις, £26,000 περίπου. Νοούμενου ότι το Συμβούλιο Βελτιώσεως Μουτουλλά θα προβεί έγκαιρα στην απαλλοτρίωση του χώρου, οι εργασίες αναμένεται ν' αρχίσουν ενωρίς το 1988».

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 20 Ιουνίου 1987.

«Σε πρόσφατη επίσκεψή μας στον οικισμό του Κολοσιού ζητήθηκε η ανέγερση β' αίθουσας Νηπιαγωγείου, η επιτάχυνση του ρυθμού διαχωρισμού και δημιουργίας έργων υποδομής για 56 οικόπεδα — που ήδη αποφασίστηκε να δοθούν σε πρόσφυγες — η υδροδότηση της κτηνοτροφικής περιοχής κ.α.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα για το γενικότερο αναπτυξιακό πρόγραμμα, που στην προκειμένη περίπτωση στοχοθετεί για τον οικισμό.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Στο συνοικισμό Κολοσιού λειτουργεί δημόσιο νηπιαγωγείο που οι γονείς στέγασαν σε αίθουσα, την οποία έχουν ανεγείρει με εθελοντική εργασία.

Λόγω του αυξανόμενου αριθμού των παιδιών η κοινότητα προβαίνει σε ενέργειες για ανέγερση δεύτερης αίθουσας, έναντι δαπάνης £6,000. Από το ποσό αυτό £3,000 θα παραχωρηθούν από το Υπουργείο Εσωτερικών και οι άλλες £3,000 από την κοινότητα.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας μπορούν να προγραμματίσουν το έργο για το 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν σκοπεύει και πότε την αποπεράτωση της κατασκευής του κοινοτικού γηπέδου Διερώνας, το οποίο μέχρι σήμερα εξακολουθεί να είναι ημιτελές.»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται μέσα στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Το αίτημα για εκτέλεση συμπληρωματικών έργων στο κοινοτικό γήπεδο της Διερώνας εξετάζεται από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού μέσα στα πλαίσια της πιο πάνω πολιτικής, των οικονομικών δυνατοτήτων του Οργανισμού και του συνόλου των αναγκών για βελτιωτικά ή συμπληρωματικά έργα σε υφιστάμενους κοινοτικούς αθλητικούς χώρους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Διερώνας παραπονούνται ότι το Αρδευτικό Έργο 'Δικαστέρα' είναι ημιτελές και πολυδάπανο.

Εκτός του ότι οι καλλιεργητές δεν εξυπηρετούνται κανονικά δυσκολεύονται και στην αποπληρωμή του χρέους, λόγω πολλαπλών άλλων δόσεων σε τοκοχρεωλύσια και δάνεια που έχει συνάψει η κοινότητα.

Με βάση τα πιο πάνω ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Γιατί το έργο εξακολουθεί να είναι ημιτελές και τι χρειάζεται για να αποπερατωθεί πλήρως;
- (β) Μπορεί το έργο τούτο να γίνει κρατικό και η αποπληρωμή του χρέους να γίνεται σύμφωνα με τις ποσότητες του νερού που έκαστος καλλιεργητής θα καταναλώσει;»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

- «(α) Το αρδευτικό έργο 'Διάστερα' Διερώνας κατασκευάστηκε στα πλαίσια του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης Πιστιλιάς, και λειτουργεί σε συνδυασμό με παλαιά έργα του ποταμού για την άρδευση μικτής έκτασης 42 εκταρίων περίπου (310 σκαλών).
- (β) Οι υδραυλικές πιέσεις στο αρδευτικό δίκτυο εξαρτούνται από πού προέρχεται το νερό (από την υδατοδεξαμενή ή τον ποταμό) με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κάποτε κάποια μικροπροβλήματα στους αρδευτές. Για να εκλείψουν τα μικροπροβλήματα αυτά αποφασίστηκε, με τη σύμφωνη γνώμη του Επάρχου Λεμεσού σαν Προέδρου του Αρδευτικού Τμήματος και της Επιτροπής του Αρδευτικού Τμήματος να τροποποιηθεί σύντομα μέρος του σωληνωτού δικτύου του έργου.
- (γ) Το Αρδευτικό Έργο 'Διάστερα' Διερώνας ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση τον περί Αρδευτικών Τμημάτων Νόμο, όπως όλα τα παρόμοια αρδευτικά έργα του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης Πιστιλιάς, καθώς επίσης και όλα τα μικρά αρδευτικά έργα σε όλη την Κύπρο και δεν συντρέχουν λόγοι για τη διαφοροποίηση της νομικής αυτής θέσης του έργου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Οδού της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ο δρόμος Οδού—Φαρμακά προς Λευκωσία είναι αδιάβατος χωματόδρομος, και παρά τις υποσχέσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί τα σχέδια για διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση ενώ πρόκειται περί μεγάλης σημασίας δρόμου ο οποίος θα εξυπηρετεί όλη την περιοχή ορεινής.
- (β) Υπάρχουν στην κοινότητα δύο διατρήσεις ενώ εστάλη μόνο μία ηλεκτροτουρπίνα η οποία δεν ετέθη μέχρι σήμερα σε λειτουργία με αποτέλεσμα να μη χρησιμοποιούνται οι εν λόγω διατρήσεις. Στην πραγματικότητα δε κανένα αρδευτικό έργο δεν έγινε στην κοινότητα.

Γι' αυτό ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Ποιες οι προθέσεις της για διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση του δρόμου Οδού—Φαρμακά;

- (β) Πότε θα τεθούν σε πλήρη λειτουργία οι δύο διατρήσεις;
- (γ) Δεδομένου του μικρού αριθμού των κατοίκων (180 περίπου) της κοινότητας και του υψηλού κόστους του πετρελαίου (£16.— περίπου ημερησίως) που απαιτείται για τη λειτουργία των διατρήσεων, πώς θα καλυφθούν οι δαπάνες προμήθειας του πετρελαίου;
- (δ) Προτίθεται να δώσει οριστική λύση στο αρδευτικό πρόβλημα της κοινότητας με την κατασκευή υδατοδεξαμενών;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«(α) Αξιοποίηση δυο γεωτρήσεων.

- (i) Και οι δύο γεωτρήσεις προορίζονται να αξιοποιηθούν για αρδευτικούς σκοπούς. Η μια θα αρδεύει περιοχή για την οποία θα ιδρυθεί Αρδευτικό Τμήμα και η άλλη θα ενισχύει υφιστάμενο Αρδευτικό Τμήμα.
- (ii) Μέσα στους τελευταίους μήνες έγινε με Κυβερνητικό αντλητικό συγκρότημα δοκιμαστική άντληση της γεώτρησης για την οποία θα ιδρυθεί προσεχώς Αρδευτικό Τμήμα. Η δοκιμαστική άντληση κατέδειξε πως η γεώτρηση έχει απόδοση 20 κυβ. μέτρα νερού την ώρα. Έπειτα από αυτό άρχισε η εκπόνηση Σχεδίου για ίδρυση Αρδευτικού Τμήματος για αξιοποίησή της, πάνω σε μόνιμη βάση.
- (iii) Στη δεύτερη γεώτρηση, εγκαταστάθηκε ήδη το Κυβερνητικό αντλητικό συγκρότημα που αποδεσμεύτηκε από την πρώτη γεώτρηση, για να ενισχύσει το υφιστάμενο Αρδευτικό Τμήμα, μέχρι που να ετοιμασθεί και εκτελεσθεί το μόνιμο σχέδιο αξιοποίησής της. Η λειτουργία του αντλητικού συγκροτήματος αποτελεί ευθύνη του Αρδευτικού Τμήματος.

(β) Κατασκευή υδατοδεξαμενών.

Όλες οι θέσεις που εξετάστηκαν για κατασκευή φράγματος ή δεξαμενών απεδείχθησαν ακατάλληλες ή αντιοικονομικές. Διευκρινίζεται πως έπειτα από ένσταση της Χωριτικής Αρχής δεν έγινε δυνατή η αποπεράτωση μελέτης για πιθανή κατασκευή δυο χωμάτινων δεξαμενών στην περιοχή 'Βάμινα' της κοινότητας. Πρόσφατα η Χωριτική Αρχή παρέσχε τη συγκατάθεσή της και έτσι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων θα προχωρήσει στη συμπλήρωση της μελέτης και σύμφωνα με τα αποτελέσματα που θα προκύψουν θα ληφθούν και οι ανάλογες αποφάσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Αγίας Άνας της Επαρχίας Λάρνακας έχουν μεταξύ άλλων και τα εξής αιτήματα:

- (α) Προς καταπολέμηση της αστυφιλίας και λόγω ελλείψεως οικοπέδων και οικοπεδοποιήσιμης γης, ζητούν να διαχωρισθούν οικόπεδα σε

χαλίτικη γη, τα οποία να πωληθούν σε νεαρά ζευγάρια πολυμελών άπορων οικογενειών και προσφύγων.

- (β) Ζητούν να εγγραφούν οι αγροτικοί δρόμοι οι οποίοι έγιναν από το 1978.
- (γ) Ζητούν να επισπευσθεί η κατασκευή γεφυριού στον ποταμό Τρίμιθο, ώστε να εκλείψει οριστικά το πρόβλημα της προσπέλασης προς τα κτήματά τους.
- (δ) Η διάτρηση που έγινε το 1986 ζητούν να εφοδιασθεί με ηλεκτροτουρπίνα ώστε να μπορεί να λειτουργήσει για τις ανάγκες της κοινότητας.
- (ε) Ζητούν οικονομική βοήθεια ώστε να επισπευσθεί η επέκταση του παλαιού κτιρίου του σχολείου και να ενωθεί με το νέο κτίριο του σχολείου, ως επίσης και δεύτερο δάσκαλο για το νέο σχολικό έτος.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να ικανοποιήσει τα πιο πάνω αιτήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

1. Οι επεκτάσεις και επιδιορθώσεις των σχολικών κτιρίων στην κοινότητα Αγίας Άνας έχουν ολοκληρωθεί από τον Φεβρουάριο του 1987. Ποσό έκτασης κρατικής χορηγίας ξγια την τοποθέτηση ενδιάμεσης θύρας μεταξύ των δυο αιθουσών του σχολείου παραχωρήθηκε τον Απρίλιο του 1987 και ανέλαβε ο Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής τη διεκπεραίωση της εργασίας.

2. Τη σχολική χρονιά 1987—1988 θα φοιτήσουν στο Δημοτικό Σχολείο 24 μαθητές. Ο αριθμός αυτός δεν δικαιολογεί το διορισμό δεύτερου δασκάλου».

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Ορόκλινης της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ενώ έχει ήδη κατασκευασθεί ο τηλεοπτικός σταθμός αναμεταδόσεως, δεν έχει γίνει η ηλεκτροδότηση με αποτέλεσμα το πρόβλημα τηλεοπτικής λήψεως της κοινότητας να εξακολουθεί να υφίσταται.
- (β) Επειδή κατά τη νέα σχολική χρονιά θα είναι δύο οι πρώτες τάξεις δεν θα υπάρχει χώρος για την προδημοτική τάξη. Περαιτέρω δεν υπάρχει νηπιαγωγείο. Γι' αυτό ζητούν να δοθεί το παλαιό σχολείο στο Συμβούλιο Βελτιώσεως και να ανεγερθεί αίθουσα νηπιαγωγείου.
- (γ) Η Β' φάση εγκαταστάσεως τηλεφώνων καθυστερεί ενώ εκκρεμούν πάρα πολλές αιτήσεις από αρκετό χρόνο.
- (δ) Ζητούν όπως ο δρόμος προς το παρεκκλήσι του Προφήτη Ηλία και τον τηλεοπτικό σταθμό ασφαλτοστρωθεί.
- (ε) Η ευθυγράμμιση του δρόμου προς Λάρνακα καθυστερεί.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να αντιμετωπίσει τα πιο πάνω προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Με την απόφασή του (αρ. απ. 28.781 και ημερ. 2.7.1987), το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε συμφωνία της Σχολικής Επιτροπής Ορόκλινης με το Συμβούλιο Βελτιώσεως του χωριού για παραχώρηση, από την πρώτη, στο Συμβούλιο Βελτιώσεως, παλιού σχολικού υποστατικού με αντάλλαγμα την ανάληψη της δαπάνης για ανέγερση αίθουσας νηπιαγωγείου, γραφείου και μικρής αποθήκης στο χώρο του νέου δημοτικού σχολείου του χωριού.

‘Όπως ελπίζεται, σύντομα θα εκπονηθούν τα σχέδια και θα προωθηθεί η ανέγερση του νηπιαγωγείου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Ορόκλινης της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ενώ έχει ήδη κατασκευασθεί ο τηλεοπτικός σταθμός αναμεταδόσεως, δεν έχει γίνει η ηλεκτροδότηση με αποτέλεσμα το πρόβλημα τηλεοπτικής λήψεως της κοινότητας να εξακολουθεί να υφίσταται.
- (β) Επειδή κατά τη νέα σχολική χρονιά θα είναι δύο οι πρώτες τάξεις δεν θα υπάρχει χώρος για την προδημοτική τάξη. Περαιτέρω δεν υπάρχει νηπιαγωγείο. Γι' αυτό ζητούν να δοθεί το παλαιό σχολείο στο Συμβούλιο Βελτιώσεως και να ανεγερθεί αίθουσα νηπιαγωγείου.
- (γ) Η Β' φάση εγκαταστάσεως τηλεφώνων καθυστερεί ενώ εκκρεμούν πάρα πολλές αιτήσεις από αρκετό χρόνο.
- (δ) Ζητούν όπως ο δρόμος προς το παρεκκλήσι του Προφήτη Ηλία και τον τηλεοπτικό σταθμό ασφαλοστρωθεί.
- (ε) Η ευθυγράμμιση του δρόμου προς Λάρνακα καθυστερεί.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να αντιμετωπίσει τα πιο πάνω προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 1987 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Αναφορικά με τη β' φάση εγκατάστασης τηλεφώνων στην Κοινότητα Ορόκλινης, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι αυτή προγραμματίστηκε να γίνει μέσα στο 1988».

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Υπάρχουν φοιτητές μας των οποίων το αντικείμενο των σπουδών τους έχει άμεση σχέση με τις τεχνικές υπηρεσίες που προσφέρονται από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου και την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, και για τους οποίους θα ήταν χρήσιμη η πρακτική εξάσκηση στις τεχνικές υπηρεσίες των αναφερόμενων αρχών κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αν προτίθεται να απασχολήσει κατά τους θερινούς μήνες των διακοπών άνευ αποζημιώσεως ή/και αντί συμβολικής αποζημιώσεως φοιτητές για σκοπούς πρακτικής εξάσκησης μόνο.
- (β) Πώς αντικρύζει το όλο θέμα;»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου με την οποία το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας επικοινωνήσε επί του θέματος μας πληροφορεί τα ακόλουθα:

Από δεκαετίας και πλέον η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου προσφέρει, κατά τους θερινούς μήνες, πρακτική εξάσκηση σε φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που παρακολουθούν σπουδές στην ηλεκτρολογία και μηχανολογία.

Η διάρκεια της πρακτικής αυτής εξάσκησης είναι έξι εβδομάδες. Κατά την περίοδο αυτή οι φοιτητές ακολουθούν πρόγραμμα κατάρτισης που έχει ετοιμαστεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αρχής, στο τέλος της οποίας υποβάλλουν έκθεση αναφορικά με την κατάρτισή τους. Οι φοιτητές αμείβονται κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους με μηνιαίο ποσό που ανέρχεται σε £60 για τους πρωτοετείς, £70 για τους δευτεροετείς και £90 για τους αποφοίτους που αποδεδειγμένα πρόκειται να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές.

Σχεδόν όλοι οι φοιτητές που αποτάθηκαν στην Αρχή στο παρελθόν για θερινή πρακτική εξάσκηση ικανοποιήθηκαν. Κατά το 1987 προσφέρθηκε πρακτική εξάσκηση σε 26 φοιτητές.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Υπάρχουν φοιτητές μας των οποίων το αντικείμενο των σπουδών τους έχει άμεση σχέση με τις τεχνικές υπηρεσίες που προσφέρονται από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου και την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, και για τους οποίους θα ήταν χρήσιμη η πρακτική εξάσκηση στις τεχνικές υπηρεσίες των αναφερόμενων αρχών κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αν προτίθεται να απασχολήσει κατά τους θερινούς μήνες των διακοπών άνευ αποζημιώσεως ή/και αντί συμβολικής αποζημιώσεως φοιτητές για σκοπούς πρακτικής εξάσκησης μόνο.
- (β) Πώς αντικρύζει το όλο θέμα;»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Αναφορικά με την προσωρινή απασχόληση στην Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου κατά τους θερινούς μήνες των Κυπρίων φοιτητών, η Αρχή πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων τα ακόλουθα:

- (α) Η Αρχή προσφέρει προγραμματισμένες σειρές εκπαίδευσης σε φοιτητές κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών. Αρχικά οι σειρές αυτές

περιορίζονταν στους φοιτητές του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου, σταδιακά όμως διευρύνθηκαν και κάλυψαν τους φοιτητές πανεπιστημίων.

- (β) Συγκεκριμένα μέσα στο 1987 απασχολήθηκαν προσωρινά, για σκοπούς εξάσκησης, στην Αρχή οι ακόλουθοι:

Φοιτητές ΑΤΙ	
Καλοκαιρινή περίοδος	10
Φοιτητές πανεπιστημίων	
Καλοκαιρινή περίοδος	13
Μαθητές Λυκείων	
Πενθήμερη απασχόληση στους χώρους εργασίας	14

2. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ενθαρρύνει και υποστηρίζει το πρόγραμμα θερινής εκπαίδευσης που παρέχει η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου σε Κυπρίους φοιτητές. Η Αρχή δέχεται κάθε χρόνο μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών, σύμφωνα με τις δυνατότητές της.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Τρούλλων της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Υπάρχουν αρκετοί χωμάτινοι δρόμοι οι οποίοι προκαλούν δυσκολίες στη διακίνηση των οχημάτων ως επίσης και τη δημιουργία σκόνης, το δε χειμώνα γίνονται σχεδόν αδιάβατοι.
- (β) Οι ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι είναι σε πολύ κακή κατάσταση.
- (γ) Οι σωλήνες παροχής νερού είναι σιδερένιοι σε αρκετά δε σημεία έχουν σαπίσει, με αποτέλεσμα να υπάρχουν διαρροές συνεπεία των οποίων αυξάνεται το κόστος της υδατοπρομήθειας ενώ ταυτόχρονα τίθεται σε κίνδυνο η υγεία τους. Γι' αυτό ζητούν την αντικατάσταση των σωλήνων.

Καλείται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να αντιμετωπίσει τα πιο πάνω προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Σας πληροφορώ ότι για τη βελτίωση και συντήρηση αγροτικών δρόμων καθώς και δρόμων μέσα στα χωριά, περιλαμβάνονται κάθε χρόνο πιστώσεις στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως. Για την κοινότητα Τρούλλων εγκρίθηκαν τα τελευταία τρία χρόνια συνολικά £8,000 για τους δρόμους μέσα στο χωριό και £2,500 για τους αγροτικούς δρόμους.

Καθόσον αφορά το δίκτυο υδατοπρομήθειας του χωριού, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων υπέδειξε ήδη στη Χωρική Αρχή ότι τούτο είναι παλιό και χρήζει αντικατάστασης· ωστόσο η τελευταία δε ζήτησε ακόμα την ετοιμασία σχετικού σχεδίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντιμετώπιση των πιο κάτω προβλημάτων των εκτοπισμένων κατοίκων Επισκοπής, όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη επιτόπια επίσκεψή μας: Η κατεδάφιση των ετοιμόρροπων Τ/Κ σπιτιών, η προοπτική ανέγερσης 50 οικιστικών μονάδων, η εκκαθάριση των άδειων χώρων — κι η παράλληλη αξιολόγηση κι' αξιοποίησή τους — κι η ανακαίνιση του υδρευτικού δικτύου με αντικατάσταση του παλιού συστήματος διασωλήνωσης.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι η Υπηρεσία Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών σε συνεργασία με τη Χωρική Αρχή Επισκοπής έχει πρόσφατα προβεί στον καθαρισμό των κενών Τ/Κ χώρων που βρίσκονται μέσα στο χωριό, οι δε εργασίες κατεδάφισης των ετοιμόρροπων Τ/Κ κατοικιών έχουν αρχίσει από τον Ιούλιο και αναμένεται ότι θα συμπληρωθούν μέχρι τον επόμενο Οκτώβριο. Όλοι οι χώροι που θα δημιουργηθούν σαν αποτέλεσμα των κατεδαφίσεων θα παραχωρηθούν για σκοπούς επαγγελματικής αποκατάστασης και αυτοστέγασης ανάλογα με τις ανάγκες της προσφυγικής κοινότητας Επισκοπής.

Σ' ότι αφορά την αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου της κοινότητας, αναφέρεται ότι οι εργασίες της πρώτης φάσης του έργου έχουν ήδη εκτελεσθεί (το 1986) οι δε εργασίες της δεύτερης φάσης βρίσκονται σε εξέλιξη και αναμένεται να αποπερατωθούν μέσα στον τρέχοντα χρόνο».

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Δεδομένου πως πρόσφατα έχει αναπτυχθεί η παραγωγή και στην Κύπρο νωπών χυμών φρούτων και λαχανικών (από καρόττα, σέλινα, μαρούλια, κραμπιά, σταφύλια, γκρέιπφρουτ, λεμόνια, πορτοκάλια κ.α.), παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν στοχεύει στην κατάθεση νομοθεσίας, που να διαλαμβάνει το σαφή και ευκρινή διαχωρισμό ανάμεσα στα νωπά αυτά σκευάσματα που είναι κατά 100% αποκλειστικοί χυμοί, σε συσχετισμό με τα διάφορα φρουτοποτά.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Ο Κυπριακός Οργανισμός Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας έχοντας υπόψη τη ραγδαία ανάπτυξη της παραγωγής λαχανικών και φρούτων, με στόχο την ποιοτική βελτίωση των χυμών και φρουτοποτών και την προστασία του καταναλωτή συνέστησε Τεχνική Επιτροπή για την τυποποίησή τους.

Μέχρι σήμερα η Τεχνική Επιτροπή έχει ετοιμάσει τα πιο κάτω πρότυπα τα οποία εφαρμόζονται σαν υποχρεωτικά μετά από σχετικούς κανονισμούς που ενέκρινε η Βουλή των Αντιπροσώπων:

CYS 43	—	Φυσικός Χυμός Πορτοκαλιού Συντηρημένος διά Φυσικών Μεθόδων
CYS 44	—	Φυσικός Χυμός Γκρέϊπφρουτ Συντηρημένος διά Φυσικών Μεθόδων
CYS 45	—	Φυσικός Χυμός Λεμονιού Συντηρημένος διά Φυσικών Μεθόδων
CYS 46	—	Φυσικός Χυμός Ντομάτας Συντηρημένος διά Φυσικών Μεθόδων

Ενώπιον της Επιτροπής βρίσκεται ήδη υπό μελέτη Κυπριακό Πρότυπο για τα φρουτοποτά, το οποίο μεταξύ άλλων θα καθορίζει το ποσοστό φρουτοχυμού που πρέπει να περιέχεται στα διάφορα φρουτοποτά όπως επίσης και την ορθή σήμανσή τους. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλίζεται ο διαχωρισμός τους από τα συνθετικά φρουτοποτά και άλλα ποτά που δεν περιέχουν καθόλου γνήσιο χυμό.

Για το σκοπό αυτό έχουν ήδη γίνει αρκετές συναντήσεις με τους εκπροσώπους των βιομηχανιών φρουτοποτών, καταναλωτών, επαγγελματικούς και επιστημονικούς συνδέσμους και έχουν ζητηθεί και εξασφαλιστεί αρκετές πληροφορίες σχετικά με την πρακτική που ακολουθείται σε άλλες χώρες στην τυποποίηση και σηματοδότηση τέτοιων προϊόντων.

Αναμένεται ότι το πιο πάνω πρότυπο θα είναι έτοιμο αρχές του 1988 και στη συνέχεια θα κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για να κηρυχθεί υποχρεωτικό λόγω της τεράστιας σημασίας του στην προστασία και σωστή πληροφόρηση του καταναλωτή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πει πώς βλέπει το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν για εισαγωγή αφορολόγητων αυτοκινήτων οι επαναπατρισθέντες Κύπριοι που εργάζονται πέραν των 10 χρόνων στο εξωτερικό, κυρίως στις Αραβικές χώρες.

Τυχάνουν της ίδιας μεταχείρισης όπως άλλοι Κύπριοι του Εξωτερικού, ή θεωρούνται ως ιδιαίτερη ομάδα και κρίνονται με διαφορετικά κριτήρια;»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σύμφωνα με τον 4ο Πίνακα του Δασμολογίου (κώδικας 01.19) σε Κύπριους απόδημους που επανέρχονται για μόνιμη επανεγκατάσταση μετά από 10ετή μόνιμη εγκατάσταση στο εξωτερικό παρέχεται δασμολογική απαλλαγή στην σε σχέση με καινούργια μηχανοκίνητα οχήματα που αυτοί αγοράζουν στην Κύπρο ή μεταφέρουν από το εξωτερικό. Η απαλλαγή αυτή δεν καλύπτει τους προσωρινά εργαζόμενους σε χώρες του εξωτερικού έστω και αν αυτοί έχουν συμπληρώσει 10ετή παραμονή εκτός Κύπρου. Τονίζεται ότι πλείστες Αραβικές χώρες δεν παρέχουν το δικαίωμα μόνιμης παραμονής σε ξένους εργαζόμενους.

2. Υπογραμμίζεται ότι σύμφωνα με τον περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικό) Νόμο 50 του 1985 το Υπουργικό Συμβούλιο θα μπορούσε με Διάταγμα να επιφέρει τροποποιήσεις στις κλάσεις του 4ου Πίνακος του Δασμολογίου. Η άσκηση της εξουσίας αυτής προϋποθέτει όμως την έγκριση Κανονισμών που να καθορίζουν τους ανάλογους όρους, περιορισμούς, προϋποθέσεις και κριτήρια. Η ετοιμασία τέτοιων Κανονισμών αποτελεί εξαιρετικά δύσκολο και ίσως αδύνατο έργο.

3. Ο αριθμός των Κυπρίων που εργάζονται προσωρινά στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων και των ναυτικών, το 1986 μειώθηκε στα 9,071 σε σύγκριση με 11,637 άτομα το 1981, το δε ύψος των εμβασμάτων από την κατηγορία αυτή υπολογίζεται ότι ανήλθε στα £32 εκ. Από διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι ένα σημαντικό μέρος των αποταμιεύσεων των ατόμων αυτών παραμένει στο εξωτερικό.

4. Με σκοπό την ενθάρρυνση της μεταφοράς των αποταμιεύσεων στην Κύπρο αλλά και την παραχώρηση ευνοϊκής δασμολογικής μεταχείρισης για τους προσωρινά εργαζόμενους στο εξωτερικό, το Υπουργείο Οικονομικών ετοίμασε σχετικό νομοσχέδιο που βρίσκεται στο τελικό στάδιο της νομοτεχνικής του επεξεργασίας και που σύντομα αναμένεται να υποβληθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του υπό ετοιμασία νομοσχεδίου, στα επαναπατριζόμενα άτομα που έχουν εργαστεί στο εξωτερικό για περίοδο τουλάχιστο δύο χρόνων θα παραχωρείται δασμολογική απαλλαγή ύψους μέχρι 3% του εισαχθέντος και μετατραπέντος σε κυπριακές λίρες ξένου συναλλάγματος κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο εξωτερικό και εντός έξι μηνών μετά την επάνοδο και επανεγκατάστασή τους. Η απαλλαγή θα καλύπτει τόσο καινούργια όσο και μεταχειρισμένα εμπορεύματα, συμπεριλαμβανομένου και αυτοκινήτου, που θα προορίζονται για προσωπική τους χρήση.

5. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι προσωρινά εργαζόμενοι στο εξωτερικό τυγχάνουν ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης σε σχέση με το εισόδημά τους. Σύμφωνα με τον περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικό) Νόμο 163 του 1987 ολόκληρο το ποσό του εισαγόμενου ξένου συναλλάγματος από την παροχή εκτός της Δημοκρατίας μισθωτών υπηρεσιών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις στο εξωτερικό από την 1.1.1987 εξαιρείται του φόρου εισοδήματος. Προηγουμένως το ποσοστό απαλλαγής ήταν 90%.

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 26 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της Αγίας Νάπας παραπονούνται ότι με τους περιορισμούς που αποφάσισε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 7.5.1987 σε ό,τι αφορά την τουριστική ανάπτυξη της κοινότητας, δεν εξυπηρετούνται. Σε διάκριση από άλλες περιοχές στην Αγία Νάπα με βάση τους περιορισμούς αυτούς, δεν θα επιτρέπεται η ανέγερση ξενοδοχείων των 3 αστέρων και οργανωμένων διαμερισμάτων.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο κατά πόσο το Υπουργικό Συμβούλιο προτίθεται να αναθεωρήσει τη σχετική απόφασή του ανταποκρινόμενο στο δίκαιο αίτημα των κατοίκων Αγίας Νάπας, όπως επιτρέπεται σ' αυτούς η ανέγερση οργανωμένων διαμερισμάτων και ξενοδοχείων 3 αστέρων.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφασή του με Αρ. 28.660 και ημερομηνία 3.6.1987 τροποποίησε την Απόφασή του Αρ. 28.540 και ημερομηνία 7.5.1985 ώστε στην περιοχή Αγίας Νάπας να επιτρέπεται, εκτός των κατηγοριών της ξενοδοχειακής ανάπτυξης που αναφέρονταν στην Απόφαση αρ. 28.540, και η ανέγερση ξενοδοχείων 3 αστέρων καθώς και Οργανωμένων Διαμερισμάτων Πολυτελείας και Α' Τάξης νοουμένου ότι θα είναι δυναμικότητας όχι μικρότερης των 30 διαμερισμάτων ανά μονάδα.

Αναφέρεται σχετικά ότι με βάση τις Αποφάσεις Αρ. 28.660 και 28.540, επιτρέπεται στις καθορισμένες παραλιακές περιοχές της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου και των επαρχιών Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου, η ανέγερση Ξενοδοχείων Τάξης 3, 4 και 5 αστέρων, Τουριστικών Χωριών, Συγκροτημάτων Τουριστικών Επαύλειων και Οργανωμένων Διαμερισμάτων Πολυτελείας και Α' Τάξης νοουμένου η κάθε μονάδα θα έχει δυναμικότητα όχι μικρότερη των 30 διαμερισμάτων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίρρηση των πιο κάτω προβλημάτων Μουτουλλά:

Η αντιστήριξη των βράχων, η προώθηση της παροχέτευσης από τη γεώτρηση 'Αρκάκι του Νίκου', η διασωλήνωση στον ποταμό Μάραθο για αρδευτικούς σκοπούς, η διεύρυνση του δρόμου Καλοπαναγιώτη — Μουτουλλά — Πεδουλά, η εγκατάσταση μετρητών για το υδρευτικό σύστημα της κοινότητας και η αλλαγή του πεπαλαιωμένου συστήματος διασωλήνωσης ύδρευσής της.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με ορισμένα προβλήματα του χωριού Μουτουλλά σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Το έργο της στερέωσης των βράχων που βρίσκονται πάνω από το χωριό έχει ήδη αρχίσει και θα συμπληρωθεί το 1988 έναντι συνολικής δαπάνης £68,000,
- (β) η αξιοποίηση της γεώτρησης 'Αργάκι του Νίκου' για την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας του χωριού θα γίνει φέτος από το Τμήμα Αναπτύξεως-Υδάτων έναντι δαπάνης £38,000, και
- (γ) η εγκατάσταση υδρομετρητών και η αντικατάσταση των διασωλήνσεων του υδρευτικού συστήματος του χωριού θα γίνει φέτος από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έναντι δαπάνης £39,000.

Απάντηση σ' ό,τι αφορά το δρόμο Καλοπαναγιώτη — Μουτουλλά — Πεδουλά θα δοθεί από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρυση των πιο κάτω προβλημάτων Μουτουλλά:

Η αντιστήριξη των βράχων, η προώθηση της παροχέτευσης από τη γεώτρηση 'Αρκάκι του Νίκου', η διασωλήνωση στον ποταμό Μάραθο για αρδευτικούς σκοπούς, η διεύρυνση του δρόμου Καλοπαναγιώτη — Μουτουλλά — Πεδουλά, η εγκατάσταση μετρητών για το υδρευτικό σύστημα της κοινότητας και η αλλαγή του πεπαλαιωμένου συστήματος διασωλήνωσης ύδρευσής της.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Οι εργασίες για αντιστήριξη των βράχων από του Μουτουλλά έχουν ήδη αρχίσει από το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και θα συνεχισθούν εφόσον το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες.

2. Για τη διεύρυνση του δρόμου Καλοπαναγιώτη — Μουτουλλά — Πεδουλά δόθηκε ήδη απάντηση στην Ερώτηση με αρ. ΕΑ.615 και ημερ. 18 Ιουνίου 1987, που υπόβαλε ο αξιότιμος Βουλευτής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκης Χατζηδημητρίου.

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρυση των πιο κάτω προβλημάτων Καλοπαναγιώτη:

Η διαπλάτυνση τόσο στην είσοδο όσο και σ' όλο το μήκος της μέσα στην κοινότητα του κύριου δρόμου της, η διαπλάτυνση του δρόμου προς την ιστορική εκκλησία του 'Αη—Γιάννη του Λαμπαδιστή της κοινότητας, η επιδιόρθωση των 'παγκέτων' του κύριου δρόμου, η επίσπευση της διαδικασίας διασωλήνωσης της γεώτρησης και τέλος η αξιοποίηση των θειούχων νερών της, που συνιστά αίτημα των κατοίκων όλης της περιοχής.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(α) Το Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως ανόρυξε για το σκοπό αυτό τη γεώτρηση 161/86.

(β) Στις αρχές Ιανουαρίου του 1987 διεξήχθη δοκιμαστική άντληση της γεώτρησης αυτής και διακριβώθηκε πως η ποσότητα του νερού ήταν αρκετή και η ποιότητά του κατάλληλη για οικιακή χρήση. Σαν αποτέλεσμα τούτου το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ετοίμασε ανάλογο υδρευτικό σχέδιο το οποίο διαβίβασε στις 29.4.1987 στον Έπαρχο Λευκωσίας για έγκριση από τους οικοδεσπότες της κοινότητας.

(γ) Το Υπουργείο μου θα προτείνει το εν λόγω σχέδιο, που προβλέπει δαπάνη £23,500, για περίληψη στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1988, και αν τελικά εγκριθεί θα εκτελεσθεί νωρίς το 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Όπως είναι γνωστό οι κτηνοτρόφοι όλων των κλάδων βρίσκονται σε απόγνωση λόγω της ανομβρίας, του ψηλού κόστους των ζωοτροφών, των πλεονασμάτων αγελαδινού γάλακτος, αρνιών, ριφιών, δαμαλιών, των αποθεμάτων τυριών—χαλλουμιών και σειράς άλλων βασικών και καυτών προβλημάτων.

Οι ζωοτροφές που αποτελούν τον κύριο συντελεστή του κόστους της παραγωγής τους, διατίθενται κυρίως μέσω της Επιτροπής Σιτηρών και τα τελευταία χρόνια το κύριο μέρος των ζωοτροφών που προσφέρονται και χρησιμοποιούνται από τους κτηνοτρόφους είναι σύνθετες σε κύβους, που αρχικά άρχισε η παραγωγή τους από την Επιτροπή Σιτηρών και τμηματικά το κύριο ποσοστό πέρασε στα χέρια μερικών ιδιωτικών βιομηχανιών.

Διαδίδεται ότι υπάρχει πρόθεση από κύκλους της Επιτροπής Σιτηρών να εγκαταλείψουν την κατασκευή, τον έλεγχο και πώληση ζωοτροφών σε κύβους προς όφελος μερικών ιδιωτικών βιομηχανιών.

Το αίτημα των κτηνοτρόφων ήταν και παραμένει όπως η Επιτροπή Σιτηρών εισάγει και ελέγχει την ποιότητα και τις τιμές σε όλα τα είδη ζωοτροφών, περιλαμβανομένης της σόγιας, σιταροπούλας και όλων των άλλων ειδών για να αποφεύγεται η μεγάλη εκμετάλλευση σε βάρος τους.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Ποιο είναι το σύνολο του ετήσιου κύκλου των πωλήσεων των ζωοτροφών από την Επιτροπή Σιτηρών κατά χρόνο στην τελευταία πενταετία;
- (2) Από πότε άρχισε η Επιτροπή Σιτηρών την κατασκευή και πώληση ζωοτροφών σε πέλλετς και ποιο είναι το ποσό σε τόνους και αξία για κάθε χρόνο μέχρι τώρα;
- (3) Ποιο είναι το ποσό των πωλήσεων των ιδιωτικών βιομηχανιών σε σύνθετες ζωοτροφές γενικά και ειδικά σε πέλλετς για κάθε χρόνο στα τελευταία πέντε χρόνια;
- (4) Αν υπάρχει, ποιος είναι και με ποιο τρόπο ασκείται ουσιαστικός και τακτικός έλεγχος στη σύνθεση, την ποιότητα και καταλληλότητα των σύνθετων ζωοτροφών γενικά και ειδικά των πέλλετς;
- (5) Έγιναν ή προγραμματίζεται να γίνουν πρότυπα για τα διάφορα είδη των ζωοτροφών και να ληφθούν άλλα αναγκαία μέτρα ελέγχου ποιότητας και των τιμών των ζωοτροφών για την προστασία των κτηνοτρόφων και τη σχετική μείωση του κόστους της παραγωγής τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Δεν προγραμματίζεται η ετοιμασία προτύπων για τα διάφορα είδη ζωοτροφών στο παρόν στάδιο, γιατί οι σχετικές προδιαγραφές περιλαμβάνονται στις πρόνοιες του περί Ζωοτροφών Νόμου 29 του 1953.

Το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας ελέγχει συστηματικά την ποιότητα των παραγόμενων ζωοτροφών, για να βεβαιώνεται ότι αυτή συνάδει με τις

πρόνοιες του περί Ζωοτροφών Νόμου. Για το σκοπό αυτό λαμβάνει δείγματα για ανάλυση και σε περίπτωση που τα αποτελέσματα δεν είναι ικανοποιητικά λαμβάνονται δικαστικά μέτρα εναντίον των παραβατών. Επιπρόσθετα, διενεργείται έλεγχος με δειγματοληψία και στις εισαγόμενες πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ζωοτροφών.

Ανεξάρτητα από τα μέτρα που εφαρμόζει το Υπουργείο για καλύτερη προστασία των συμφερόντων του κτηνοτροφικού κόσμου καταβάλλονται προσπάθειες για εκσυγχρονισμό της υφιστάμενης Νομοθεσίας με κύριο στόχο τη βελτίωση των σχετικών προδιαγραφών. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί από τη μια, αύξηση της μετατρεψιμότητας των βελτιωμένων ζωοτροφών και από την άλλη, βελτίωση της ποιότητας των κτηνοτροφικών μας προϊόντων (κρέας, αυγά, γάλα, κλπ.).

Αναφορικά με τις τιμές, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας ασκεί συστηματικό έλεγχο και η γενική διαπίστωση είναι ότι οι τιμές κυμαίνονται σε λογικά επίπεδα λόγω κυρίως των συνθηκών συναγωνισμού που επικρατούν στον τομέα αυτό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι οι Τουρκοκυπριακές κατοικίες στο Παραμάλι όπου διαμένουν πρόσφυγες δεν έχουν επιδιορθωθεί από την ημέρα που έχουν εγκατασταθεί σ' αυτές πρόσφυγες παρά το γεγονός ότι δόθηκε σχετική υπόσχεση ότι τούτο θα εγένετο μέχρι τέλους του έτους 1986.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Εάν προτίθεται να προβεί στις αναγκαίες επιδιορθώσεις και
- (β) εάν ναι, πότε προγραμματίζονται να γίνουν αυτές.»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Ιουλίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Στο Παραμάλι υπάρχουν 31 Τ/Κ κατοικίες που κατοικούνται από εκποτισθείσες οικογένειες. Από το τέλος του 1986, συνεργείο της Υπηρεσίας Προστασίας και Διαχείρισεως Τ/Κ Περιουσιών προβαίνει σε επιδιορθώσεις/βελτιώσεις των κατοικιών αυτών αναμένεται δε ότι η όλη εργασία θα συμπληρωθεί περί τον επόμενο Σεπτέμβριο. Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία είχε στο παρελθόν επανειλημμένα προβεί σε εργασίες επιδιορθώσεων στις Τ/Κ κατοικίες του χωριού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μιχάλη Παπαπέτρου και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Η Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών με ανακοίνωσή της στον τύπο, ημερομηνίας 11.6.1987 κατηγορεί τον Υπουργό Παιδείας ότι σε συνάντηση που είχαν στις 10.6.1987 συμπεριφέρθηκε υποτιμητικά προς την αντιπροσωπεία των μαθητών και απόρριψε το αίτημα για κατοχύρωση του μαθητικού συνδικαλισμού, χρησιμοποιώντας φράσεις όπως, '... σε λίγο θα έρθουν και τα μωρά του νηπιαγωγείου και της προδημοτικής να διαβουλεύονται μαζί μας' και '....ήδη στις ξένες χώρες, ακόμα και στην Ελλάδα, μετάνοιωσαν που επέτρεψαν το φοιτητικό συνδικαλισμό και εμείς θα επιτρέψουμε το μαθητικό;'

Επειδή οι πιο πάνω καταγγελίες, αν αληθεύουν, προδίδουν μια καθαρά αντιδημοκρατική και αντιπαιδαγωγική νοοτροπία.

Γι' αυτό ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- (1) Αληθεύουν οι πιο πάνω καταγγελίες των μαθητών;
- (2) Θεωρεί ο Υπουργός Παιδείας τους μαθητές ώριμους να συζητούν και να διεκδικούν αιτήματα;
- (3) Αν ο Υπουργός Παιδείας αντιτίθεται στο δικαίωμα των μαθητών να συνδικαλιζονται, τότε πιο το νόημα και ο ρόλος των Μαθητικών Συμβουλίων;
- (4) Ποιες είναι οι απόψεις του Υπουργού Παιδείας αναφορικά με το φοιτητικό συνδικαλισμό;
- (5) Τι στοιχεία ή πληροφορίες υπάρχουν που να τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό ότι στην Ελλάδα και άλλες χώρες μετένοιωσαν που επέτρεψαν το φοιτητικό συνδικαλισμό;
- (6) Αντιτίθεται ο Υπουργός Παιδείας στα αιτήματα για νομοθετημένο μαθητικό και φοιτητικό συνδικαλισμό;

Απάντηση ημερομηνίας 4 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μιχάλη Παπαπέτρου.

«Οι ισχύοντες Κανονισμοί Λειτουργίας των Σχολείων δεν αναγνωρίζουν ούτε κα αναφέρουν Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών. Παρά τούτα ο Υπουργός Παιδείας δέχτηκε να συζητηθεί με εκπροσώπους των μαθητών για να συζητήσει μαζί τους θέματα, που θα ήθελαν οι ίδιοι να εγείρουν. Οι τρεις μαθητές, που αποτέλεσαν την αντιπροσωπεία, ανέφεραν στην αρχή της συνάντησης, που πραγματοποιήθηκε στις 10 Ιουνίου, 1987, ότι δεν ήταν εξουσιοδοτημένοι να κάνουν διάλογο μαζί με τον Υπουργό για οποιοδήποτε θέμα, εκτός εάν πρώτα δεχόταν να νομοθετεί με τους νέους Κανονισμούς Λειτουργίας των Σχολείων ο μαθητικός συνδικαλισμός και η συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ο Υπουργός είπε στους μαθητές, ότι αυτός δεν ήταν τρόπος διαλόγου, ότι στους Κανονισμούς υπάρχει πρόβλεψη για Μαθητικά Συμβούλια και ότι ο ίδιος, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι δεν προβλέπεται Συντονιστική Επιτροπή Μαθητών στους Κανονισμούς ούτε και συμφωνεί με το νομοθετημένο συνδικαλισμό των μαθητών, θα ήταν διατεθειμένος από καιρού εις καιρό να ακούει τις απόψεις των μαθητών για τυχόν προβλήματα που τους απασχολούν.

2. Ο Υπουργός Παιδείας βεβαίως θεωρεί τους μαθητές ώριμους για να συζητούν, γι' αυτό και δήλωσε στην τριμελή αντιπροσωπεία, πως είναι διατεθειμένος να δέχεται εκπροσώπους του μαθητικού κόσμου και να συζητά μαζί τους θέματα που τους ενδιαφέρουν.

3. Ο Υπουργός Παιδείας όχι μόνο δεν αντιτίθεται στο θεσμό των Μαθητικών Συμβουλίων, για τα οποία υπάρχει πρόβλεψη στους Κανονισμούς Λειτουργίας των Σχολείων, αλλά τουναντίον πιστεύει, πως η ορθή λειτουργία του θεσμού αυτού θα συμβάλει κατά πολύ στην πραγματοποίηση των στόχων της παιδείας.

4. Ο Υπουργός Παιδείας αντιτίθεται στο μαθητικό συνδικαλισμό, γιατί ένας τέτοιος συνδικαλισμός δεν έχει νόημα. Όπως είναι γνωστό, συνδικαλισμός είναι η οργάνωση των εργατοϋπαλλήλων σε σωματεία και η διεκδίκηση μέσω αυτών των οικονομικών κυρίως — ενίοτε δε και των πολιτικών — συμφερόντων της εργατοϋπαλληλικής τάξης. Οι μαθητές, όμως, μέσω των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων, ποια οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα θα διεκδικούν;

5. Επειδή δεν υπάρχει ακόμη Πανεπιστήμιο στην Κύπρο, δεν μπορεί να γίνει λόγος για φοιτητικό συνδικαλισμό στην Κύπρο. Εν πάση περιπτώσει ο Υπουργός Παιδείας πιστεύει, πως οι φοιτητές είναι δυνατό να αντιπροσωπεύονται σε ορισμένα όργανα του πανεπιστημίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 13 Ιουλίου 1987.

«Δεδομένου πως ο βραβευμένος από το Υπουργείο Παιδείας για τη συνολική προσφορά του στα ελληνικά γράμματα στα 1982 — καθώς και βραβευμένος στα 1973 πεζογράφος για το μυθιστόρημά του 'Ελεύθεροι Πολιορκημένοι' — Α. Α. Γεωργιάδης—Κυπρολέοντας, έχει αξιόλογο ανέκδοτο πεζογραφικό υλικό, που αδυνατεί να προχωρήσει σ' έκδοσή του λόγω οικονομικών δυσκολιών, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα:

- (1) Αν στοχεύει στην προώθηση της έκδοσης του πολύ αξιόλογου, επανατονίζεται, ανέκδοτου έργου του πιο πάνω Κύπριου πεζογράφου, και
- (2) αν και με ποιο τρόπο στοχεύει ν' αντικρύσει και να προωθήσει ανάλογα προβλήματα που προκύπτουν και σε άλλους επίσης αξιόλογους και δυσχεραινόμενους να προωθήσουν την έκδοση έργων τους, συγγραφείς.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Είναι διαπιστωμένο ότι οι Κύπριοι λογοτέχνες αντιμετωπίζουν ορισμένα προβλήματα, ένα από τα οποία, είναι εκείνο της έκδοσης των έργων τους.

Για βελτίωση της κατάστασης η Μορφωτική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας εφαρμόζει τα πιο κάτω μέτρα:

- (α) Αγοράζει, ύστερα από την κρίση Συμβουλευτικής Επιτροπής, τις λογοτεχνικές εκδόσεις κάθε χρονιάς σε αριθμούς που συχνά υπερβαίνουν τα εκατόν αντίτυπα και έχει δεσμευθεί συν τω χρόνω να αγοράζει τουλάχιστο 200 αντίτυπα.
- (β) Έχει καθιερώσει τα κρατικά βραβεία που αποτελούν ένα από τους τρόπους επιβράβευσης του καλού λογοτεχνικού έργου αλλά και διαφήμισης της λογοτεχνικής μας παραγωγής.
- (γ) Μετέχει σε πολλές εκθέσεις βιβλίου στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, όπως είναι εκείνη του Ζαπτείου και 'Αλσους Κηφισιάς και οι Διεθνείς εκθέσεις της Φραγκφούρτης, Μόσχας, Βελιγραδίου, Σόφιας και Καίρου.
- (δ) Οργανώνει εκθέσεις Κυπριακού Βιβλίου σε αγροτικά κέντρα της Κύπρου. Έτσι φέτος οργάνωσε εκθέσεις στο Ζύγι και στην 'Αλωνα (με την ευκαιρία του εκεί φεστιβάλ). Από το ερχόμενο φθινόπωρο οι εκθέσεις αυτές θα τεθούν σε μόνιμη βάση γι' αυτό και η Μορφωτική Υπηρεσία δημιούργησε κινητή μονάδα εκθέσεων.
- (ε) Άρχισε να εκδίδει έργα λογοτεχνών μας. Ήδη στη σειρά Ελληνική Λογοτεχνία της Κύπρου εκδόθηκε το πρώτο βιβλίο που είναι τα 'Διηγήματα' του Λουκή Ακρίτα. Στην ίδια σειρά είναι ενδεχόμενο στο εγγύς μέλλον να εκδοθεί και έργο του κ. Γεωργιάδη Κυπρολέοντα.

Ταυτόχρονα μια άλλη σειρά που θα παρουσιάζει λογοτεχνικά έργα πρωτο-παρουσιαζόμενων λογοτεχνών θα δώσει την ευκαιρία να προβληθούν νέοι δημιουργοί. Αυτή τη στιγμή ετοιμάζονται για να κυκλοφορήσουν το φθινόπωρο στη σειρά αυτή τρία βιβλία.

Εξάλλου, προγραμματίζεται η έκδοση παιδικών λογοτεχνικών έργων και διατριβών που έχουν θέμα τη νεοελληνική λογοτεχνία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 15 Ιουλίου 1987.

«Γα τρία τελευταία χρόνια το σιριβίδι (κάμπη) κατάστρεψε μεγάλες εκτάσεις δασών, μέρος αμπελιών και άλλων δενδροκαλλιεργειών στον Άγ. Θεόδωρο και άλλες περιοχές της Πιτσιλιάς.

Επειδή το σιριβίδι επεκτείνεται ολοταχώς και στις καλλιεργήσιμες περιοχές και ο κίνδυνος καταστροφής των οπωροφόρων δένδρων είναι ορατός και οι ζημιές που θα υποστούν οι αγρότες θα είναι τεράστιες, ερωτάται η Κυβέρνηση να ενημερώσει τη Βουλή τι μέτρα προτίθεται να πάρει για τον περιορισμό και την καταπολέμηση της ασθένειας αυτής στο άμεσο μέλλον.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Η γυφτοκάμπη είναι ένα πολυφάγο έντομο που προσβάλλει κατά την Άνοιξη τα φυλλοβόλα οπωροφόρα δέντρα που βρίσκονται κοντά σε δάση, καθώς επίσης και αριθμό δασικών θάμνων. Οι περιοχές όπου ενδημεί κυρίως η γυφτοκάμπη τα τελευταία χρόνια είναι αυτές των Σπηλιών, Κανναβιών και Παπούτσας. Επίσης η γυφτοκάμπη απαντάται και σε διάφορες απομεμακρυσμένες και απόκρημνες περιοχές που είναι πολύ δύσκολο να γίνει οποιαδήποτε επέμβαση με φυτοφάρμακα από το έδαφος.

Το Τμήμα Γεωργίας σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών, φέτος από πολύ νωρίς την Άνοιξη, επισκέφθηκε τις προβληματικές περιοχές και έκαμε διαφώτιση των παραγωγών σχετικά με τα μέτρα προστασίας που έπρεπε να ληφθούν εναντίον του εντόμου.

Παράλληλα την ίδια περίοδο το Τμήμα Γεωργίας παραχώρησε δωρεάν στους παραγωγούς του Αγίου Θεοδώρου και των άλλων χωριών της Πιτσιλιάς, δυο τόνους περίπου φυτοφαρμάκων για να καταπολεμήσουν το έντομο στις καλλιέργειές τους. Το Τμήμα Δασών οργάνωσε δικά του συνεργεία και καταπολέμησε τη γυφτοκάμπη σε δασικές περιοχές που συνορεύουν με καλλιέργειες. Από παρατηρήσεις που έχουν γίνει προκύπτει ότι δεν προεκλήθη φέτος σοβαρή ζημιά στις καλλιέργειες. Κάποια ζημιά παρατηρήθηκε σε δασικούς θάμνους που βρισκόντουσαν σε περιοχές απρόσιτες.

Για το 1988 προτάθηκε η περίληψη αυξημένων πιστώσεων στον Προϋπολογισμό ώστε να καλυφθούν τα έξοδα για δοκιμαστική χρήση του ελικοπτερού για την καταπολέμηση της κάμπης σε απόκρημνες δασικές περιοχές.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 15 Ιουλίου 1987.

«Οι κάτοικοι Αγίου Κωνσταντίνου δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τηλεόραση διότι έχουν κακή τηλεοπτική λήψη.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν σχεδιάζει και πότε την κατασκευή υποσταθμού τηλεοράσεως για να μπορούν οι κάτοικοι να παρακολουθούν τηλεόραση.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Σχετικά με την ανέγερση τηλεοπτικού υποσταθμού αναμετάδοσης στο χωριό Άγιος Κωνσταντίνος, σας πληροφορώ ότι σύμφωνα με το πρόγραμμα που έχει καταρτισθεί, η ανέγερση του εν λόγω υποσταθμού αναμένεται να αρχίσει κατά τον επόμενο χρόνο, νοουμένου ότι θα εξασφαλιστούν οι αναγκαίες πιστώσεις για τις οποίες έχει ήδη κατατεθεί στη Βουλή Νομοσχέδιο Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντικρύζει τα πιο κάτω αιτήματα της κοινότητας Ευρύχου, όπως μας υποβλήθηκαν σε πρόσφατη επίσκεψή μας στην κοινότητα:

- (1) Την κατάργηση της απαγορευτικής απομονωτικής λωρίδας στο τμήμα υπεραστικού δρόμου Αστρομερίτη — Καρβουνά, που διέρχεται από την Ευρύχου. Ως υποκατάστατο εισηγήθηκαν την κατασκευή πλαγιοδρόμων, παρακαμπτήριου ή/και ανισόπεδων διαβάσεων.

Με τον τρόπο αυτό, αναφέρθηκε, θα αποδοθούν για οικοπεδοποίηση 2.000 περίπου οικόπεδα για την κοινότητα, που δημογραφικά σταδιακά αποφιλοúται.

- (2) Την αναβάθμιση του αγροτικού υγειονομικού κέντρου Ευρύχου σε αγροτικό νοσοκομείο, και την επάνδρωσή του με το αναγκαίο προσωπικό για εξυπηρέτηση των κατοίκων των κοινοτήτων της περιοχής Σολιάς.
- (3) Την αναγκαιότητα για ίδρυση και λειτουργία γραφείου κοινωνικών ασφαλίσεων.
- (4) Τη δημιουργία αρδευτικού έργου, ή εξωποτάμιων δεξαμενών.
- (5) Την αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων σωλήνων του υδρευτικού συστήματος της κοινότητας.
- (6) Την ενίσχυση του γεωργικού γραφείου Ευρύχου — που εξυπηρετεί όχι μονάχα την περιοχή Σολιάς, αλλά και της Μαραθάσας — σε επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό.
- (7) Το θέμα του βακτηριακού κάψιμου.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Αυγούστου 1987, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Ίδρυση και λειτουργία Γραφείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην Ευρύχου.

Πολιτική του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ο περιορισμός της λειτουργίας τοπικών Γραφείων Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε περιοχές, οι οποίες λόγω αποστάσεως και ανεπαρκούς συγκοινωνιακού δικτύου,

δεν είναι εύκολο να εξυπηρετηθούν από το οικείο Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η διασπορά των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τη μορφή μικρών τοπικών Γραφείων εξυπακούει, αν πρόκειται τα Γραφεία αυτά να παρέχουν πλήρη εξυπηρέτηση στο κοινό, σημαντική αύξηση του προσωπικού και των διοικητικών δαπανών του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τα χωριά της περιοχής Σολέας βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση, σε σύγκριση με άλλες περιοχές, σ' ό,τι αφορά τη σύνδεσή τους με τη Λευκωσία και, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, δεν μπορεί να λεχθεί ότι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα με το να εξυπηρετούνται από το Επαρχιακό Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων Λευκωσίας. Συγκεκριμένα, οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων πληρώνονται κάθε τρεις μήνες και των εργοδοτών κάθε μήνα, χωρίς μάλιστα να απαιτείται η προσωπική παρουσία του ενδιαφερομένου, ο οποίος μπορεί να πληρώσει τις εισφορές του και μέσω τρίτου προσώπου. Οι αιτήσεις για παροχές, εκτός από το επίδομα ανεργίας, μπορούν να σταλούν και μέσω ταχυδρομείου.

Για τους πιο πάνω λόγους το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν θεωρεί αναγκαία τη λειτουργία Γραφείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην Ευρύχου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιχρύζει τα πιο κάτω αιτήματα της κοινότητας Ευρύχου, όπως μας υποβλήθηκαν σε πρόσφατη επίσκεψή μας στην κοινότητα:

- (1) Την κατάργηση της απαγορευτικής απομονωτικής λωρίδας στο τμήμα υπεραστικού δρόμου Αστρομερίτη — Καρβουνά, που διέρχεται από την Ευρύχου. Ως υποκατάστατο εισηγήθηκαν την κατασκευή πλαγιοδρόμων, παρακαμπτήριου ή/και ανισόπεδων διαβάσεων.
Με τον τρόπο αυτό, αναφέρθηκε, θα αποδοθούν για οικοπεδοποίηση 2.000 περίπου οικόπεδα για την κοινότητα, που δημογραφικά σταδιακά αποψιλεύεται.
- (2) Την αναβάθμιση του αγροτικού υγειονομικού κέντρου Ευρύχου σε αγροτικό νοσοκομείο, και την επάνδρωσή του με το αναγκαίο προσωπικό για εξυπηρέτηση των κατοίκων των κοινοτήτων της περιοχής Σολιάς.
- (3) Την αναγκαιότητα για ίδρυση και λειτουργία γραφείου κοινωνικών ασφαλίσεων.
- (4) Την δημιουργία αρδευτικού έργου, ή εξωποτάμιων δεξαμενών.
- (5) Την αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων σωλήνων του υδρευτικού συστήματος της κοινότητας.
- (6) Την ενίσχυση του γεωργικού γραφείου Ευρύχου — που εξυπηρετεί όχι μονάχα την περιοχή Σολιάς, αλλά και της Μαραθάσας — σε επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό.
- (7) Το θέμα του βακτηριακού κάψιμου.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«1. Η κατασκευή αρδευτικών έργων στην Ευρύχου μελετάται στα πλαίσια του Σχεδίου Καρκώτη που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την εκτροπή του ποταμού, αποθήκευση στο φράγμα του ποταμού Ατσά (Αγίου Θεοδώρου) και την επαναφορά του στην κοιλάδα της Σολέας για άρδευση μεγάλης περιοχής στην οποία περιλαμβάνεται και ολόκληρο το Αρδευτικό Τμήμα Ευρύχους.

2. Όσον αφορά στην αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων σωλήνων του υδρευτικού δικτύου του χωριού η εκτέλεση της εργασίας αναμένεται να αρχίσει σύντομα.

3. Η ενίσχυση του Γεωργικού Γραφείου Ευρύχου προβλέπεται στο σχέδιο Έρευνας και Εφαρμογών που προωθείται για εφαρμογή στο εγγύς μέλλον.

4. Για την καταπολέμηση του βακτηριακού καψίματος τέθηκε σε εφαρμογή σχετικό σχέδιο το οποίο προβλέπει τα ακόλουθα:

- (α) Την επιχορήγηση για εκρίζωση προσβεβλημένων δένδρων με ποσό £80/σκάλα ή £2/δένδρο.
- (β) Την επιχορήγηση για απώλεια εισοδήματος με το ποσό των £110/σκάλα, που παραχωρείται σε δυο ίσες δόσεις.
- (γ) Τη δανειοδότηση για εγκατάσταση και συντήρηση νέων φυτειών με το ποσό των £240, που παραχωρείται σε τρεις ετήσιες δόσεις με περίοδο χάριτος, 3 χρόνων.

Με την εκδήλωση της ασθένειας οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προέβηκαν σε ενημέρωση των αγροτών με κάθε διαθέσιμο μέσο (μέσα μαζικής επικοινωνίας, διαφωτιστικό φυλλάδιο, συγκεντρώσεις, διαλέξεις κτλ.).

Πέρα από την εφαρμογή του ειδικού αυτού σχεδίου οι αρμόδιες υπηρεσίες προβαίνουν σε δοκιμές για την αντιμετώπιση της ασθένειας με χημικά μέσα ή και σε συνδυασμό με μηχανικά μέσα.

Από την κοινότητα Ευρύχου δήλωσαν συμμετοχή στο σχέδιο 9 γεωργοί για εκρίζωση έκτασης 21 κ. σκαλών και 40 μεμονωμένων δένδρων αχλαδιάς και έκτασης 2 κ. σκαλών και 20 μεμονωμένων δένδρων μηλιάς.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για τις 4 το απόγευμα της μεθεπόμενης Παρασκευής, 2 Οκτωβρίου, διότι η Πέμπτη, 1η Οκτωβρίου, είναι η Ημέρα της Ανεξαρτησίας και θα γίνει και κάποια επετειακή εκδήλωση μέσα στη Βουλή, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (2) Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος του 1987.
- (3) Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 52) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 56) του 1987.

- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 67) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 72) του 1987.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 45) του 1987.
- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 53) του 1987.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 55) του 1987.
- (12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987.
- (13) Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (14) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (15) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (16) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (17) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (18) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (19) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 Σεπτεμβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, δυνάμει των σχετικών Νομοθεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Βουλευτής κ. Δημήτρης Ηλιάδης ζητά όπως εγγραφεί και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων για συζήτηση το πιο κάτω θέμα:

«Η παρατηρούμενη από το 1982 καθυστέρηση της Αρχής Αδειών στη λήψη απόφασης για τις εκκρεμούσες αιτήσεις για χορήγηση άδειας αστικού ταξί».

Υπάρχει ένσταση να εγγραφεί και να παραπεμφθεί στην προαναφερθείσα Επιτροπή;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγγράφεται και παραπέμπεται.

Επίσης ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της ΕΔΕΚ κ. Τάκης Χατζηδημητρίου ζητά την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Η απουσία έργων, ιδιαίτερα οδικών και άλλων έργων υποδομής, και η έλλειψη προγραμματισμού για τη λύση των προβλημάτων της Επαρχίας Λευκωσίας, πηγές ταλαιπωρίας για τον πληθυσμό και εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη».

Εισηγείται όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων για μελέτη.

Υπάρχει ένσταση για την εγγραφή και παραπομπή του στην εν λόγω Επιτροπή;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγγράφεται και παραπέμπεται.

Κηρύσσω τη λήξη της εργασίας της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 6.00 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Χαμπής
Ανδρέου Αντώνης	Μουσιούττας Νίκος
Γαλανός Αλέξης	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Γεωργιάδης Δήμος	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παπαρέας Αυγερινός
Ηλιάδης Δημήτρης	Παρισινός Ανδρέας
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πέτας Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σαββίδης Γεώργιος
Κατσελλή Ρήνα	Σολωμής Χρίστος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Στυλιανού Πέτρος
Κόλοκος Πολύβιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φάντης Ανδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Φλουρέντζος Νίκος
Λαδάς Γεώργιος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μακρίδης Νίκος	Χρίστου Κυριάκος
Μανδριώτης Στέλιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μάτσης Ιωάννης	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Καλαϊτζιάν Αράμ

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Κήρυξη ως επείγουσας της πρότασης νόμου «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος (Αρ. 5) του 1987», που κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, και αναβολή της συζητήσεως αυτής για την επόμενη συνεδρία της Βουλής.

(2) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Τύπου Νόμος του 1983» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(3) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 55) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 59) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο με (αρ. 50).

(6) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 64) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο με (αρ. 51).

(7) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 30) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο με (αρ. 38).

(8) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 59) του 1987», η συζήτηση που ακολούθησε (Μ. Χριστοφίδης, Αλ. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Γ. Χατζηδημητρίου, Π. Στυλιανού, Δ. Ηλιάδης, Α. Παναγιώτου, Χρ. Κουρτελλάρης, Ε. Παπαϊωάννου, Ν. Αναστασιάδης, Χρ. Πέτας) και ψήφιση του νομοσχεδίου σε Νόμο με (αρ. 39).

(9) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Συμβάσεως περί του Διεθνούς Υδρογραφικού Οργανισμού (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», η συζήτηση που ακολούθησε (Μ. Χριστοφίδης, Αλ. Γαλανός, Γ. Χατζηδημητρίου, Γ. Σαββίδης) και ψήφιση του νομοσχεδίου σε Νόμο.

(10) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Συμφωνίας του 1987 μεταξύ των Κυβερνήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ουγγαρίας για την Κατάργηση της Θεώρησης Διαβατηρίων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(11) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(12) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Το πρόβλημα τροχαίας που αντιμετωπίζουν κατά τη θερινή περίοδο και τις Κυριακές οι κάτοικοι των χωριών Τρούλλοι, Λειβάδια, Ορόκλινη και Πύλα κατά την πρόσβασή τους στο δρόμο Λάρνακας-Δεκέλειας—Οι ανησυχίες των κατοίκων Ξυλοφάγου και Ορμήδειας ότι δεν θα πάρουν αμέσως νερό από την πρώτη φάση του Νότιου Αγωγού—Το θέμα της ονομασίας οδών—Ο ασκούμενος έλεγχος για προστασία των Κυπρίων καταναλωτών και των ξένων επισκεπτών από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας—Οι δημοσιογραφικές πληροφορίες ότι ένοπλοι Ισραηλίτες και Κύπριοι έμμισθοί τους διακινούνται στο λιμάνι Λεμεσού και παρεμβαίνουν στα καθήκοντα της Αστυνομίας—Η ανάγκη διάνοιξης νέου δρόμου Λευκωσίας-Κοκκινότριμιθιάς—Το ενδεχόμενο κατασκευής νέου αυτοκινητοδρόμου που να ενώνει τα χωριά Τροόδους και της πεδιάδας του Μόρφου με τη Λευκωσία—Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Γιόλου—Τα οδικά δυστυχήματα στο δρόμο Πόλης Χρυσοχούς-Πάφου-Πισσουρίου—Γλωσσικά λάθη σε εκπομπές του ΡΙΚ—Το πρόβλημα των αντιπλημμυρικών-αποχετευτικών έργων που απαιτούνται στον κεντρικό δρόμο Κισσόνεργας—Η βελτίωση του δρόμου Πέρα Πεδί-Κοιλάνι-Βουνί—Οι αναξιοποίητες διατρήσεις στο Άρσος Λεμεσού—Ο παρακαμπτήριος δρόμος του Φοινιού—Το κοινοτικό γήπεδο στο Καλό Χωριό Λάρνακας—Τα οδικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Αμαργέτης—Το πρόβλημα της ελαττωματικής λειτουργίας του κοινοτικού τηλεφώνου της Αμαργέτης και το θέμα της εγκατάστασης οικιακών τηλεφώνων στο χωριό—Η ανάγκη εγκατάστασης τηλεφώνων στην κοινότητα Μοσφιλιού καθώς και τηλεφωνικού δικτύου στην απομακρυσμένη αυτή κοινότητα—Ο δρόμος Μανσούρας-Κάτω Πύργου—Το αίτημα των κοινοτήτων Γεροσκήπου και Αγίας Μαρινούδας Πάφου για επέκταση των οικιστικών ζωνών τους—Το αίτημα της κοινότητας Γεροσκήπου για λύση των προβλημάτων που υπάρχουν στο τμήμα του δρόμου Πάφου-Λεμεσού εντός της κοινότητας—Τα παράπονα για την ποιότητα και τις τιμές των γεωργικών φαρμάκων—Το θέμα της ανέγερσης σύγχρονου

Κυπριακού Μουσείου—Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνοικισμός αυτοστέγασης Αγίας Φύλας Λεμεσού για κάλυψη των στοιχειωδών αναγκών των προσφύγων—Το θέμα της δημιουργίας Συμβουλίου Εμπορίας Φρούτων και ειδικών λαϊκών αγορών στις πόλεις για τους φρουτοπαραγωγούς—Η άθλια κατάσταση του δρόμου Παχυάμμου-Μοσφιλιού—Το θέμα της διαρροής νερού από την υδατοδεξαμενή Παχυάμμου—Η εκκλησία της Παναγιάς της Καστελλιώτισσας—Η άθλια κατάσταση του δρόμου Καρβουνά-Κυπερούντα από το νοσοκομείο μέχρι την Κυπερούντα—Η ολοσχερής καταστροφή της ασφάλτου σε ορισμένα σημεία των δρόμων που συνδέουν τα χωριά Δύμες-Κυπερούντα και Χανδριά-Κυπερούντα—Το θέμα της εγκατάστασης επιπρόσθετων τηλεφώνων στο χωριό Κυπερούντα—Η άθλια κατάσταση τμήματος δρόμου 4 μιλίων μεταξύ Ποταμίτισσας και Πελενδρίου και η ανάγκη ασφαλτόστρωσής του—Η μεγάλη καθυστέρηση στην εγκατάσταση δικτύου διασωλήνωσης για το αρδευτικό έργο της Ευρέτου—Το αίτημα των προσφύγων στην Αλέκτορα για δικαιότερη ανακατανομή της Τ/Κ γης—Το αίτημα των κατοίκων της Αλέκτορα για τοποθέτηση ιδιωτικών τηλεφώνων—Η κακή κατάσταση του δρόμου Πισσουρίου-Αλέκτορα—Η άθλια κατάσταση του δρόμου που συνδέει την Αυδήμου με τον κύριο δρόμο Λεμεσού—Πάφου—Το θέμα της ασφαλτόστρωσης του δρόμου Κοφίνου-Αλαμινού καθώς και το θέμα της αξιοποίησης γεώτρησης για την ενίσχυση του αρδευτικού συστήματος του χωριού Αλαμινός—Το αίτημα της κοινότητας Λάσας να περιληφθεί στο αρδευτικό έργο Ευρέτους η εύφορη περιοχή της λεγόμενης «Σκάρφου»—Το θέμα της βελτίωσης του δρόμου Πάφου-Πόλεως προς Σίμου-Άγιο Δημητριάδου—Η επιστολή του δικηγόρου κ. Χρ. Κιτρομηλίδη προς τον Πρόεδρο και μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με το ενδεχόμενο απαράδεκτων παρεμβάσεων στο έργο της Δικαιοσύνης—Τα αιτήματα των χαμηλών χωριών Πάφου για επέκταση των οικιστικών του ζωνών—Οι εργασίες συντηρήσεως του υπεραστικού δρόμου Λάρνακας-Δεκέλειας—Η ανάγκη παροχής βοήθειας στην προσφυγική οικογένεια Παναγιώτη Γιασουμή της οποίας το σπίτι καταστράφηκε εντελώς από τυχαία πυρκαϊά—Η ανάγκη επισκευής του παλαιού υδραγωγείου Λάρνακας γνωστού ως «Καμάρες» που κινδυνεύει να κρημνισθεί—Τα κριτήρια για την επιλογή προσλήψεως 48 εποχιακών εργατών στο Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας—Η βελτίωση/ανακατασκευή του δρόμου Καλού Χωριού-Ψευδά-Μοσφιλωτής—Η διαδικασία πρόσληψης έκτακτων εργατών και τα κριτήρια που εφαρμόζονται για την πρόσληψή τους—Οι περίεργες απαντήσεις και πληροφορίες που δίνει το εκφραστικό όργανο του κυβερνώντος κόμματος στις ανακοινώσεις που γίνονται περί ρουσφετιών, περί μηχανορραφιών της ΚΥΠ, περί των υπαρχόντων σκανδάλων και περί μυστικών υποκλοπών των τηλεφωνημάτων—Η ανάγκη διαπλάτυνσης του δρόμου Λάρνακας-Δεκέλειας ένεκα της πυκνής οδικής κυκλοφορίας στο δρόμο αυτό—Η ανάγκη επίσπευσης των σχεδίων για το διαχωρισμό οικοπέδων στην περιοχή «Μερράς Κολοσσίου» στο Κολότσι—Το αίτημα των κατοίκων Πισσουρίου για ασφαλτόστρωση των δρόμων που συνδέουν (α) το χωριό με τον ορμίσκο Πισσουρίου, (β) τα ξενοδοχεία με τον κύριο δρόμο Λεμεσού-Πάφου και (γ) το χωριό με τον κύριο δρόμο Λεμεσού-Πάφου—Η ανάγκη ανέγερσης νέων σχολικών κτιρίων για τη στέγαση των μαθητών της κοινότητας του χωριού Ανώματος Λεμεσού—Οι αυξήσεις των τιμών των φυτοφαρμάκων και ο ασκούμενος σ' αυτές έλεγχος—Τα οδικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Χούλου—Το υδρευτικό πρόβλημα που για χρόνια τώρα αντιμετωπίζει η κοινότητα Λεμόνας—Τα ακατάλληλα και επικίνδυνα σπίτια μέσα στα οποία ζουν για αρκετά τώρα χρόνια οι πρόσφυγες Χρυσοχούς—Το ενδεχόμενο δημιουργίας αγροτικού προσφυγικού οικισμού στη Χρυσοχού—Το αίτημα της κοινότητας Χούλους για ανόρυξη νέας γεώτρησης—Η χρήση της αγγλικής γλώσσας από το Τμήμα Αρχαιοτήτων σ' όλες του σχεδόν τις εκδόσεις—Η παρατηρούμενη καθυστέρηση

στην έναρξη των εργασιών της 4ης φάσης βελτιώσεως της λεωφόρου Αρτέμιδος-Αερολιμένος Λάρνακας—Το καθάρισμα των αυλακιών από τα χόρτα και διάφορες ακαθαρσίες—Η άθλια κατάσταση στην οποία βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Αντωνίου στο χωριό Κελλιά—Τα κυβερνητικά μηχανήματα που σχετίζονται με το κόστος εκτέλεσης διαφόρων Κυβερνητικών έργων—Η εξακρίβωση της αρμόδιας αρχής για τη συντήρηση ή βελτίωση ορισμένων δρόμων—Το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Χλώρακας σχετικά με τον επικίνδυνο τοίχο περίφραξης του Δημοτικού Σχολείου—Το αίτημα της κοινότητας Ξυλοφάγου για τη βελτίωση του τμήματος του υπεραστικού δρόμου που συνδέει τη Λάρνακα με την Αγία Νάπα από το Α' Δημοτικό Σχολείο μέχρι τον Αστυνομικό Σταθμό—Η ανάγκη ενίσχυσης της προσπάθειας των κατοίκων του χωριού Άγιος Επιφάνειος για την κατασκευή γηπέδου στο χωριό τους—Το θέμα της βιομηχανικής ζώνης στο χωριό Μουτουλλά—Το αίτημα του συνοικισμού Κολοσσίου για ανέγερση β' αίθουσας νηπιαγωγείου—Η αποπεράτωση της κατασκευής του κοινοτικού γηπέδου Διερώνας—Το παράπονο της κοινότητας Διερώνας ότι το αρδευτικό έργο «Δικαστερά» είναι ημιτελές και πολυδάπανο—Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της κοινότητας Οδούς της Επαρχίας Λάρνακας—Τα αιτήματα της κοινότητας Αγίας Άννας της Επαρχίας Λάρνακας—Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της κοινότητας Ορόκλινης της Επαρχίας Λάρνακας—Η πρακτική εξάσκηση φοιτητών στις τεχνικές υπηρεσίες της Αρχής Τηλεπικοινωνιών και της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου—Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της κοινότητας της Επαρχίας Λάρνακας—Τα προβλήματα των εκτοπισθέντων κατοίκων Επισκοπής—Η αναπτυχθείσα στην Κύπρο παραγωγή νωπών χυμών φρούτων και λαχανικών—Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν για εισαγωγή αφορολόγητων αυτοκινήτων οι επαναπατρισθέντες Κύπριοι που εργάζονται πέραν των 10 χρόνων στο εξωτερικό—Το αίτημα των κατοίκων Αγίας Νάπας όπως επιτρέπεται σ' αυτούς η ανέγερση οργανωμένων διαμερισμάτων και ξενοδοχείων 3 αστέρων—Τα προβλήματα της κοινότητας Μουτουλλά—Τα προβλήματα της κοινότητας Καλοπαναγιώτη—Τα προβλήματα των κτηνοτρόφων λόγω της ανομβρίας, του ψηλού κόστους των ζωοτροφών κλπ.—Η ανάγκη επιδιόρθωσης των προσφυγικών κατοικιών στο Παραμάλι—Οι καταγγελίες της Παγκύπριας Συντονιστικής Επιτροπής Μαθητών εναντίον του Υπουργού Παιδείας—Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Κύπριοι λογοτέχνες στην έκδοση των έργων τους—Το θέμα της καταπολέμησης της ασθένειας του σιριβιδιού—Η κακή τηλεοπτική λήψη στο χωριό Άγιος Κωνσταντίνος—Τα αιτήματα της κοινότητας Ευρύχου).

(13) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

- (α) «Η παρατηρούμενη από το 1982 καθυστέρηση της Αρχής Αδειών στη λήψη απόφασης για τις εκκρεμούσες αιτήσεις για χορήγηση άδειας αστικού ταξί». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Δ. Ηλιάδη).
- (β) «Η απουσία έργων, ιδιαίτερα οδικών και άλλων έργων υποδομής, και η έλλειψη προγραμματισμού για τη λύση των προβλημάτων της Επαρχίας Λευκωσίας, πηγές ταλαιπωρίας για τον πληθυσμό και εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2ας Οκτωβρίου 1987

(Ώρα ενάρξεως 4.20 μ.μ.)

(Αρ. 2)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν μπούμε στην κανονική ημερήσια διάταξη, θα ήθελα να καταθέσω δήλωση εκ μέρους όλων των πλευρών της Βουλής για την επέτειο της Κυπριακής Ανεξαρτησίας.

Είκοσι επτά χρόνια από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας ατενίζουμε με αγώνια το συνεχιζόμενο δράμα της πατρίδας μας, αλλά και με αποφασιστικότητα για τη δυνατότητα επιτυχίας του αγώνα για εξασφάλιση μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης.

Το μήνυμα του συνόλου της Βουλής είναι η εμμονή σε λύση που να διασφαλίζει την ενότητα του χώρου και της κρατικής οντότητας, τον τερματισμό της κατοχής, την απομάκρυνση των εποίκων, τον αποκλεισμό εγγυητικών-επεμβατικών δικαιωμάτων και τις βασικές ελευθερίες του λαού μας που περιλαμβάνουν το δικαίωμα όλων των προσφύγων για επάνοδο στις πατρογονικές τους εστίες.

Η σημερινή κατάσταση είναι ανησυχητική. Αντιμετωπίζουμε ένα επικίνδυνο αδιέξοδο. Η Τουρκία επιχειρεί τη μονιμοποίηση των κατοχικών δεδομένων, αυξάνει τη στρατιωτική της ισχύ και προσδοκά με την παθητική πάροδο του χρόνου, τη νομιμοποίηση της συνεχιζόμενης δημογραφικής αλλαγής.

Δεν υπάρχουν μεγάλα χρονικά περιθώρια αναμονής.

Η ανάγκη ορθής κινητικότητας αποτελεί βασική εθνική αναγκαιότητα.

Η πρόσπιση και ενίσχυση της κρατικής μας οντότητας αποτελεί υπόβαθρο δια διασφάλιση της ελεύθερης υπάρξεώς μας στα Κυπριακά χώματα, μιας υπάρξεως που τίθεται εν κινδύνω από τον τουρκικό επεκτατισμό.

Η Τουρκία επιχειρεί μια ευρεία παραπλάνηση της διεθνούς κοινής γνώμης και αναφορικά με τις προθέσεις της και αναφορικά με την υφή του Κυπριακού προβλήματος.

Θα πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για αποκάλυψη των τουρκικών στόχων και των ευρύτερων κινδύνων που δυνατό να προκληθούν από τη συνεχιζόμενη επεκτατική πολιτική της Τουρκίας.

Η προσπάθεια δημογραφικής αλλαγής και οι καταπιεστικές συνθήκες στις κατεχόμενες περιοχές προκαλούν τις έντονες διαμαρτυρίες της Τουρκοκυπριακής κοινότητας και απογυμνώνουν την τουρκική προπαγάνδα προβάλλοντας εξόφθαλμο τον επεκτατικό χαρακτήρα της εδώ παρουσίας της.

Δικό μας καθήκον είναι η προβολή του Κυπριακού στις σωστές του αντικατοχικές διαστάσεις, η εμμονή σε άμεσες θετικές ενέργειες που να διασπούν το σημερινό αδιέξοδο, η ουσιαστική αμυντική προπαρασκευή και η συστράτευση όλων μας στον κοινό αγώνα με την ορθή διαπίστωση ότι εχθρός δεν είναι η μια ή η άλλη Ελληνοκυπριακή πλευρά, αλλά η κατοχή και ο τουρκικός επεκτατισμός.

Κοινές και εναρμονισμένες πρέπει να είναι οι προσπάθειες μας με βάση τα πολλά συναινετικά στοιχεία που συνδέουν το σύνολο του λαού μας.

Κοινός ο αγώνας για τερματισμό της κατοχής και απομάκρυνση των εποίκων.

Κοινός ο αγώνας για αποκλεισμό των επεμβατικών δικαιωμάτων.

Κοινός ο αγώνας για λευτεριά των σκλαβωμένων εδαφών μας και επιστροφή.

Η Βουλή έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διεθνή προβολή του Κυπριακού πάνω σ' αυτή τη βάση και είμαι βέβαιος ότι το πνεύμα συναντίληψης που υπάρχει πάνω στα βασικά θέματα θα ενισχύσει τον περαιτέρω αγώνα μας.

Το μήνυμα της Βουλής είναι πως με ομοψυχία, με συναδέλφωση και πίστη θα αγωνισθούμε από κοινού για σωτηρία και δικαίωση.

Και τώρα μπαίνουμε την κανονική ημερήσια διάταξη.

Στη Νομοθετική Εργασία για το θέμα «Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος του 1987» και «Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος του 1987» υπάρχει κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να την καταθέσει.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

Με τους νόμους που προτείνονται εισάγονται σχέδια σύνταξης για τους Προέδρους και τα Μέλη της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας και της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, οι οποίοι είναι και οι μόνοι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι του Κράτους που δεν δικαιούνται οποιαδήποτε συνταξιοδοτικά ωφελήματα.

Τα προβλεπόμενα στα υπό συζήτηση νομοσχέδια συνταξιοδοτικά ωφελήματα των Προέδρων και των Μελών των πιο πάνω Επιτροπών θα χορηγούνται κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις και κατ' αναλογίαν των προνοιών της νομοθεσίας που ρυθμίζει τη συνταξιοδότηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Βουλής, των Υπουργών και των Βουλευτών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών, ως θέμα αρχής, υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση νομοσχεδίων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμους, αφού επενεχθούν σ' αυτά ορισμένες επιμέρους τροπολογίες με στόχο την ισότιμη μεταχείριση όλων των συνταξιοδοτούμενων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σύνταξις Προέδρου και μελών της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβίβασις συντάξεως εις χήρας και τέκνα. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καταβολή εισφορών. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιστροφή εισφορών. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ηλαττωμένη σύνταξις και φιλοδώρημα. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αυξήσεις συντάξεως. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εφάπαξ φιλοδώρημα εις περίπτωσιν θανάτου εν υπηρεσία. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπολογισμός συντάξεων εν περιπτώσει υπηρεσίας εις πλεόν του ενός αξιώματος, κλπ. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Φιλοδώρημα εις περίπτωσιν μη συμπληρώσεως συνταξίμου υπηρεσίας. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στην ψήφιση του δεύτερου νομοσχεδίου, «Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος του 1987».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σύνταξις Προέδρου και μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβίβασις συντάξεως εις χήρας και τέκνα. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καταβολή εισφορών. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιστροφή εισφορών. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ηλαττωμένη σύνταξις και φιλοδώρημα. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αυξήσεις συντάξεως. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εφάπαξ φιλοδώρημα εις περίπτωσιν θανάτου εν υπηρεσία. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπολογισμός συντάξεων εν περιπτώσει υπηρεσίας εις πλέον του ενός αξιώματος, κλπ. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Φιλοδώρημα εις περίπτωσιν μη συμπληρώσεως συνταξίμου υπηρεσίας. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 11 εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Τα επόμενα θέματα είναι: 1. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987». 2. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987». 3. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και 4. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Υπάρχει κοινή Έκθεση. Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΟΔΑΠ ΛΤΔ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987». 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΟΕΛ ΛΤΔ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987». 3. «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΕΟ ΛΤΔ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 4. «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΤΚΟ ΛΤΔ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Μιχάλης Παπαπέτρου, εκπροσωπών τον κ. Π. Δίγκλη
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό
Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη
Γάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε από κοινού τα πιο πάνω νομοσχέδια σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1987.

Σκοπός και των τεσσάρων υπό συζήτηση νομοσχεδίων είναι η έγκριση από τη Βουλή των Κυβερνητικών εγγυήσεων που η Δημοκρατία θα παράσχει στις πιο πάνω αναφερόμενες οινοβιομηχανίες για τραπεζικές διευκολύνσεις που οι εταιρείες αυτές έχουν εξασφαλίσει, συνολικού ύψους £7.2 εκ.

Η επικύρωση από τη Βουλή των πιο πάνω Κυβερνητικών εγγυήσεων είναι αναγκαία ενόψει της θεσπισθείσας νομοθεσίας περί Ασκήσεως Ορισμένων Δημοσίων νομικών Εξουσιών της Βουλής και σύμφωνα με την οποία απαιτείται η συγκατάθεση της Βουλής για την παραχώρηση τέτοιας μορφής εγγυήσεων από την Κυβέρνηση.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τους λόγους που κατέστησαν αναγκαίες τις υπό επικύρωση Κυβερνητικές εγγυήσεις, που προορίζονται για τη χρηματοδότηση της αγοράς σταφυλιών από τους αμπελουργούς, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμους των υπό συζήτηση νομοσχεδίων για την κατά νόμο κύρωση των Συμφωνιών που αναφέρονται σ' αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου που αφορά την Εταιρεία ΣΟΔΑΠ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το ως άνω νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι το νομοσχέδιο που αφορά την Εταιρεία της ΛΟΕΑ Ατδ.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΑ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι το νομοσχέδιο που αφορά τη χρηματοδότηση της Εταιρείας ΚΕΟ. Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι το νομοσχέδιο που αφορά τη χρηματοδότηση της Εταιρείας ΕΤΚΟ. Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.**ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**

(1) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί του Πρωτοκόλλου περί των Ειδικών Προστατευομένων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί του Πρωτοκόλλου διά την Προστασίαν της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως Προερχομένης εκ χερσαίων Πηγών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτυξέως) Νόμος (Αρ. 68) του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(9) Έκθεση πάνω στις επενδύσεις του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την περίοδο 1.1.1987-30.6.1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αλλά θα παρακαλέσω να δοθεί και ένα αντίγραφο στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(10) Ο περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Αυγούστου 1987.

«Πληροφορίες που έχουμε συγκεντρώσει πρόσφατα αναφέρουν πως σ' ορισμένα είδη βασικής διατροφής του λαού υπάρχει μεγάλη ανισοσκέλεια μεταξύ των τιμών των εισαγόμενων και των επιτόπια παραγόμενων προϊόντων, μ' αποτέλεσμα την επιβάρυνση των πλατιών λαϊκών στρωμάτων.

Παρακαλείται γι' αυτό το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν — μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών του για προστασία της επιτόπια παραγωγής αλλά και των πλατιών λαϊκών στρωμάτων — στοχοθετεί τη λήψη μέτρων για εξυπηρέτηση των λαϊκών συμφερόντων με παροχή αδειών εισαγωγής προϊόντων σε τέτοιες ποσοστώσεις που και την επιτόπια παραγωγή να διασφαλίζουν και ο Κύπριος καταναλωτής ν' ανακουφιστεί.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η πάγια πολιτική του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και γενικά της Κυβέρνησης είναι να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τα συμφέροντα όλων των τάξεων του λαού.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια εντάσσεται και η πολιτική του Υπουργείου μας για τα είδη βασικής διατροφής.

Το Υπουργείο παρακολουθεί προσεκτικά τις εξελίξεις στην ντόπια αγορά στα είδη βασικής διατροφής και ανταλλάσσει απόψεις με τις άμεσα ενδιαφερόμενες τάξεις (εισαγωγείς/γεωργοκτηνοτρόφους/οργανώσεις κλπ). Επιπλέον σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων λειτουργεί Μόνιμη Διυπουργική Συμβουλευτική Επιτροπή που ανταλλάσσει συστηματικά απόψεις πάνω στο θέμα της εισαγωγής κατεργασμένων και μη γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων αφού ληφθούν υπόψη η ντόπια παραγωγή και οι ολικές μας ανάγκες.

Τα μέτρα που λαμβάνει το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας για τα είδη βασικής διατροφής τα οποία υπόκεινται σε ποσοτικό περιορισμό είναι τέτοια ώστε να εισαχθεί η ποσότητα εκείνη που θα εξασφαλίζει επάρκεια στην ντόπια αγορά και ταυτόχρονα να υποβοηθηθεί η διάθεση της ντόπιας παραγωγής και ειδικότερα των προβληματικών προϊόντων όπως π.χ. κρέας, τυρί κ.λ.π. Η ποσότητα αυτή που επιτρέπεται να εισαχθεί πιστεύεται ότι βοηθά στη συγκράτηση των τιμών, χωρίς όμως να επηρεάζει δυσμενώς και τα συμφέροντα των γεωργοκτηνοτρόφων.

Γι' αυτό το Υπουργείο πάντοτε παρακολουθεί προσεκτικά τις εξελίξεις στα θέματα που αφορούν κυρίως τα είδη βασικής διατροφής καθώς και άλλα προϊόντα για τα οποία παρέχεται προστασία στην ντόπια αγορά και προσπαθεί να βρίσκει τη λύση εκείνη που να διασφαλίζει, κατά το δυνατό, τα συμφέροντα όλων των τάξεων του λαού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα την 1η Σεπτεμβρίου 1987.

«Πληροφορούμαι από ενδιαφερόμενους υποψήφιους σπουδαστές για τον Ιατρικό και Πολυτεχνικό κύκλο ότι κατά τη διεξαγωγή των εισαγωγικών εξετάσεων και σε σχέση με αυτές διαπράττονται σκανδαλώδεις παρατυπίες και/ή παρανομίες ως κατωτέρω:

- A. Επιθεωρητές οι οποίοι τυγχάνει να είναι οι εισηγητές των θεμάτων του Ιατρικού και Πολυτεχνικού κύκλου σπουδών, παραδίδουν μαθήματα κατά πολύ μυστικό τρόπο σε ενδιαφερόμενους υποψηφίους έναντι πληρωμής ψηλών διδάκτρων, με αποτέλεσμα οι μαθητές τους να είναι οι μόνοι προετοιμασμένοι και κατ' ακολουθίαν αυτοί να επιτυγχάνουν στις εξετάσεις. Διαπιστούται δε από τα πιο πάνω ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εισαγομένων στον κύκλο τούτο σπουδών από το 1983 προέρχεται βασικά από την Πρωτεύουσα και μάλιστα από ορισμένη κοινωνία πολιτών. Υπάρχει δε μεταξύ των ενδιαφερομένων η εκτίμηση ότι από την επαρχία και την ύπαιθρο θα είναι πλέον δύσκολη η εξασφάλιση θέσης στην Ιατρική Σχολή.

- Β. Σε σχολείο της Λάρνακας το 1983 πατέρας καθηγητής επιτηρούσε το γιό του, παρά τη σχετική απαγόρευση και αφού προσυνηνοήθηκε με αριστούχο μαθητή όπως παραμένει στην αίθουσα μετά την έξοδο όλων των άλλων, και από το γραπτό τούτου και με μικρή παράταση του χρόνου διεξαγωγής των εξετάσεων αντιγράφηκαν απαντήσεις με αποτέλεσμα ο γιός να εξασφαλίσει θέση στην Ιατρική Σχολή.
- Γ. Μαθήτρια ενώ είχε πάρει σύνολο μονάδων που δεν μπορούσε να εξασφαλίσει θέση στην Ιατρική, εντούτοις κατά την κατανομή των θέσεων προστέθηκαν σ' αυτή άλλες 2 μονάδες από πρόσωπο που πρέπει να ε γνώριζε τον αριθμό της και να ασχολείτο με τον τομέα τούτο.
- Δ. Καθηγητής παράτυπα άνοιξε το φάκελο που περιέχονταν τα θέματα των εξετάσεων πριν την κανονική ώρα έναρξης και κατά τις 6.30 π.μ. και ακολούθως φρόντισε να γνωστοποιήσει το περιεχόμενο των θεμάτων στη διαγωνιζόμενη θυγατέρα του η οποία ευρίσκετο κατά την ώρα εκείνη στην κατοικία τους και η οποία προσήλθε στην αίθουσα των εξετάσεων καθυστερημένη στις 8.15 π.μ. με αποτέλεσμα να επιτύχει στις εξετάσεις.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:—

1. Έχουν διερευνηθεί ποτέ πληροφορίες ή παράπονα μαθητών σε σχέση με φροντιστήρια από επιθεωρητές οι οποίοι τυγχάνει να είναι οι εισηγητές των θεμάτων των εξετάσεων του Ιατρικού και Πολυτεχνικού κύκλου; Εν πάση περιπτώσει γιατί δεν λαμβάνονται πιο αποτελεσματικά μέτρα για να εξασφαλιστεί το αδιάβλητο των εξετάσεων στον τομέα τούτο; Πόσοι μαθητές από τις επαρχίες και πόσοι από τη Λευκωσία έχουν εισαχθεί στην Ιατρική Σχολή από το 1983 μέχρι σήμερα;
2. Έχει ελεγχθεί κατά πόσο τηρείται η απαγόρευση της μη επιτήρησης εξεταζομένων από τους γονείς τους;
Γιατί δεν λαμβάνονται αποτελεσματικά και αποτρεπτικά μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση;
3. Υπάρχει δυνατότητα ώστε το σύνολο των μονάδων που δίδονται για την κατανομή των θέσεων να μην είναι οι πραγματικές μονάδες που συγκέντρωσε κάποιος; Μπορεί οποιοσδήποτε να ελέγξει και να κάνει τη σύγκριση για να εξασφαλιστεί το αδιάβλητο;
Γιατί να μην μπορείς να ελέγξεις τις μονάδες που πήραν όλοι οι άλλοι που διαγωνίστηκαν μαζί σου;
4. Ποια μέτρα προτίθεται να πάρει η αρμόδια Αρχή ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι φάκελοι που περιέχουν τα θέματα των εξετάσεων θα ανοίγονται κατά το χρόνο της έναρξης των εξετάσεων και ΟΧΙ νωρίτερα;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«1.1. Στο Υπουργείο Παιδείας δεν έχουν εκφρασθεί παράπονα από μαθητές ή έχουν φθάσει πληροφορίες ότι Επιθεωρητές-εισηγητές θεμάτων παραδίνουν ιδιαίτερα μαθήματα σε υποψηφίους για τις εξετάσεις. Όλοι οι Επιθεωρητές-εισηγητές θεμάτων έχουν δηλώσει υπεύθυνα στο Υπουργείο Παιδείας ότι δεν έχουν κάμει φροντιστήρια σε υποψηφίους για τις εξετάσεις και δέχονται να διεξαχθεί δικαστική έρευνα και να τιμωρηθεί οιοσδήποτε αποδειχθεί ότι έχει κάνει φροντιστήρια.

1.2 Ο αριθμός των υποψηφίων που εξασφάλισαν θέση, κατά επαρχία, και το ποσοστό επί του αριθμού των προσελθόντων στις φετινές εξετάσεις στον Ιατρικό και τον Πολυτεχνικό Κύκλο είναι:

A. Ιατρικός Κύκλος	Αριθμός υποψηφίων που εξασφαλ. θέση	Ποσοστό επί του αριθμού προσελθόντων
Λευκωσία	43	14.4%
Λεμεσός	18	10.1%
Λάρνακα	11	13.6%
Πάφος	12	13.0%
Παραλίμνι	3	23.1%
Κύπριοι από σχολεία Ελλάδας	5	—
ΣΥΝΟΛΟ	92	

B. Πολυτεχνικός Κύκλος	Αριθμός υποψηφίων που εξασφαλ. θέση	Ποσοστό επί του αριθμού προσελθόντων
Λευκωσία	61	20.8%
Λεμεσός	36	19.6%
Λάρνακα	13	18.8%
Πάφος	34	32.4%
Παραλίμνι	2	22.2%
Κύπριοι από σχολεία Ελλάδας	1	—
ΣΥΝΟΛΟ	147	

1.3. Το Υπουργείο Παιδείας δεν έχει στοιχεία για τον αριθμό των επιτυχόντων στην Ιατρική Σχολή κατά επαρχία στα προηγούμενα χρόνια. Από έρευνα όμως του Υπουργείου Παιδείας για τις εξετάσεις του έτους 1986 διαπιστώνεται ότι τα σχολεία με τους μεγαλύτερους μέσους όρους στον Ιατροφαρμακευτικό Κύκλο είναι: Β' Πάφου (43.75%), Παγκύπριο Γυμνάσιο (41.31%) και Α' Ακρόπολης (37.93%).

2. Η απαγόρευση της επιτήρησης εξεταζομένων από καθηγητές-γονείς των ή συγγενείς μέχρι τρίτου βαθμού τηρείται απόλυτα. Στο Υπουργείο Παιδείας δεν έχει καταγγελθεί περίπτωση κατά την οποία καθηγητής επιτήρησε το γιό του. Εάν δοθούν συγκεκριμένα στοιχεία το Υπουργείο Παιδείας θα διερευνήσει το θέμα.

3. Δεν υπάρχει απολύτως καμιά δυνατότητα ώστε οι μονάδες που δίνονται για την κατανομή των θέσεων να μην είναι οι πραγματικές μονάδες που συγκέντρωσε ο υποψήφιος. Η ίδια η διαδικασία που ακολουθείται στις εξετάσεις αποκλείει τέτοιο ενδεχόμενο.

Συγκεκριμένα: (α) οι βαθμοί των γραπτών μεταφέρονται στις καταστάσεις των υποψηφίων από τρία διαφορετικά συνεργεία σε τρεις διαφορετικούς χώρους και ακολουθεί αντιπαραβολή της βαθμολογίας από τρία άτομα, (β) πριν αρχίσει η κατανομή των θέσεων από τη Μηχανογραφική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας γίνεται έλεγχος και εξακριβώνεται ότι η βαθμολογία των υποψηφίων που καταγράφηκε στον ηλεκτρονικό υπολογιστή συμπίπτει με τη βαθμολογία των υποψηφίων που αναγράφεται στους καταλόγους των βαθμολογιών του Υπουργείου. Επομένως σε κανένα στάδιο της διαδικασίας δεν μπορεί να αλλοιωθεί η βαθμολογία των υποψηφίων.

Οι μονάδες όλων των υποψηφίων είναι στη διάθεση οποιουδήποτε επιθυμεί να τις ελέγξει.

4. Τα θέματα των εξετάσεων μεταφέρονται σφραγισμένα στα εξεταστικά κέντρα από Επιθεωρητές και ανοίγονται μόνο λίγα λεπτά πριν τις εξετάσεις από τον Επιθεωρητή στην παρουσία του υπεύθυνου του εξεταστικού κέντρου (Διευθυντή του Σχολείου) και άλλων καθηγητών επιτηρητών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 30 Μαΐου 1987.

«Δεδομένου πως ο κοινοτικός επίτροπος Κλώντ Σεϋσόν, μιλώντας σε πρόσφατη συνεδρία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μ' αφορμή την τελωνειακή ένωση Κύπρου-ΕΟΚ, ανάμεσα στ' άλλα τόνισε πως η επιτροπή δεν αναγνωρίζει καμιά άλλη αρχή πέρα απ' την Κυπριακή Κυβέρνηση και το πιο σημαντικό όμως, που δεν πρέπει να μείνει απαρατήρητο και, το σπουδαιότερο, αναξιοποίητο πως αν υπάρξει σχετική καταγγελία από μέρους της Κυπριακής Κυβέρνησης, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΟΚ θα προβεί στη σύσταση ειδικής επιτροπής, που θα πιστοποιεί τις εξαγωγές των Κυπριακών προϊόντων, και δεδομένου πως είναι τεράστιας οικονομικής και πολιτικής σημασίας, η τελευταία τούτη αποστροφή του λόγου του κοινοτικού επίτροπου, και σαν τέτοια πρέπει να σταθμιστεί από μέρους μας, γιατί πέρα απ' την αναντίρρητη οικονομική πτυχή ενέχει και την πολύ σημαντικότερη, ασφαλώς — πολιτική βούληση της ΕΟΚ, και δεδομένου πως αν όχι, μόνο, βασικά οπωσδήποτε, με την εφαρμογή μιας σειράς απαγορευτικών μέτρων στο λαθρεμπόριο των προϊόντων της γης μας, που ανεμπόδιστος σχεδόν ίσαμε τώρα διαπράττει ο τουρκικός επεκτατισμός, θα εξαναγκαστεί να δώσει άμεση λύση στο Κυπριακό πρόβλημα — λύση ενοποιητική και όχι διαιρετική, δημοκρατική κι όχι ρατσιστική, βιώσιμη για το σύνολο του λαού, μιας και με τον ξέφρενο ρυθμό της ανεξέλεγκτης ροής εποίκων που εφαρμόζει, με τη σταδιακή εδραίωση των τετελεσμένων που εξασκεί, είναι φανερό πού θα μας οδηγήσει σε μια ακόμα δεκαετία — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα, αν στοχοθετεί άμεση αξιοποίηση της καθοριστικής αυτής στάσης της ΕΟΚ, είτε τώρα, μετά την μονογράφιση είτε, ευθύς αμέσως μετά την αναμενόμενη επίσημη υπογραφή της σύμβασης, που θ' ακολουθήσει μετά την, επίσης αναμενόμενη, έγκριση της ένταξης της Κύπρου στην ΕΟΚ κι από μέρους της Βουλής των Αντιπροσώπων.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Δυστυχώς, το Υπουργείο Εξωτερικών δεν δύναται να σχολιάσει την αποδιδόμενη στον Κοινοτικό Επίτροπο κ. Σεϋσόν δήλωση σε συνεδρία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, γιατί, σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, ο Επίτροπος κ. Σεϋσόν αναφέρθηκε στο θέμα των σχέσεων Κύπρου-ΕΟΚ σε συνεδρία της Πολιτικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που έγινε κεκλεισμένων των θυρών και χωρίς να τηρηθούν πρακτικά.

Εν πάση περιπτώσει, η Κυβέρνηση γνωρίζει τη στάση και τις θέσεις της Κοινότητας πάνω στο Κυπριακό και αξιοποιεί τις θέσεις αυτές στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Από ό,τι πληροφορούμαι το Μάιο του 1985 κατόπιν προσφορών το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας αγόρασε καυστήρα για την καταστροφή των σκυβάλων (Incinerator) του Αερολιμένα Λάρνακας αντί του ποσού των £18,000. Ο καυστήρας παρέμεινε αχρησιμοποίητος για 2 και πλέον χρόνια και τώρα η μεταφορά σκυβάλων θα γίνεται με σκυβαλοφόρο αυτοκίνητο το οποίο αγοράστηκε τελευταία αντί του ποσού των είκοσι χιλιάδων λιρών.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Για πιο λόγο δεν χρησιμοποιήθηκε ο καυστήρας;
- (β) Το σκυβαλοφόρο αυτοκίνητο με αριθμό εγγραφής UK.465 που αγοράστηκε τελευταία είναι κατάλληλο για την υπηρεσία για την οποία αγοράστηκε, και ικανοποιεί μηχανολογικά τον υπεύθυνο της Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

- «(α) Αμέσως μετά την εγκατάσταση του καυστήρα (κλιβάνου) στον Αερολιμένα Λάρνακας παρουσιάστηκαν ορισμένα προβλήματα στη λειτουργία του. Τα προβλήματα αυτά έχουν επιλυθεί με τη βοήθεια των κατασκευαστών του κλιβάνου. Ο κλιβανός ήδη χρησιμοποιείται για την καύση κατασχεμένων κρεάτων και άλλων τροφίμων καθώς και άλλων ζωικών και φυτικών καταλοίπων που συλλέγονται από αεροσχάφη. Η μεταφορά των ως άνω ουσιών εκτός αερολιμένα αντενδείκνυται για προληπτικούς υγειονομικούς λόγους.
- (β) Το σκυβαλοφόρο όχημα UK465 τύπου KMC που αγοράστηκε τελευταία χρησιμοποιείται κανονικά για την καθημερινή απόρριψη των σκυβάλων του αερολιμένα στον καθορισμένο από το Δήμο Λάρνακας χώρο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Ξυλοφάγου παραπονούνται ότι ο αριθμός των οικοπέδων που έχουν διαχωρισθεί σε χαλίτικη γη και έχουν παραχωρηθεί σε πρώτη φάση δεν είναι ικανοποιητικός, γι' αυτό και εκκρεμούν πάρα πολλές αιτήσεις από άπορες οικογένειες οι οποίες δεν έχουν ικανοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Προτίθεται να προχωρήσει στο διαχωρισμό και άλλων οικοπέδων σε χαλίτικη γη;
- (β) Πώς προγραμματίζει η Κυβέρνηση τη στέγαση των άπορων οικογενειών που δεν έχουν τακτοποιηθεί μέχρι σήμερα;»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Σχετικά με το διαχωρισμό οικοπέδων για άπορες οικογένειες στο χωριό Ξυλοφάγου, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

- (α) Στο πιο πάνω χωριό διαχωρίστηκαν 45 οικοπέδα (Α' Φάση) για τις ανάγκες άπορων οικογενειών, 16 από τα οποία είναι σε Κυβερνητική γη και παραχωρήθηκαν ήδη σε ισάριθμους δικαιούχους. Τα υπόλοιπα 29, που βρίσκονται σε ιδιωτική γη, θα παραχωρηθούν αφού προηγουμένως το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας προέλθει σε φιλικό διακανονισμό με τους ιδιοκτήτες των επηρεαζομένων τεμαχίων σ' ότι αφορά το ύψος της καταβλητέας σ' αυτούς αποζημίωσης. Αν βέβαια οι προσπάθειες του εν λόγω Τμήματος για φιλικό διακανονισμό δεν τελεσφορήσουν θα ακολουθηθεί η δικαστική διαδικασία καθορισμού της αποζημίωσης.
- (β) Έχει εξευρεθεί πρόσθετη κατάλληλη Κρατική γη στο χωριό και τα αρμόδια Τμήματα μελετούν την ετοιμασία σχετικού Σχεδίου για διαχωρισμό αριθμού νέων οικοπέδων (Β' Φάση).

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Ιουνίου 1987.

«Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει:

- (α) Πότε προγραμματίζει να αρχίσει τη διεύρυνση του δρόμου Μουτουλλά — Πεδουλά — Καλοπαναγιώτη και πότε θα ολοκληρωθεί το όλο έργο;
- (β) Πότε σκοπεύει να προβεί στη διαπλάτυνση του δρόμου Μουτουλλά — Καρυκωτού — Κύκκου;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Η βελτίωση του δρόμου Καλοπαναγιώτη — Μουτουλλά — Πεδουλά έχει περιληφθεί στο Τρίτο Σχέδιο Οδικής Αναπτύξεως που δανειοδοτείται από τη

Διεθνή Τράπεζα για να προωθηθεί η συμπλήρωση του έργου σε σύντομο χρονικό διάστημα.

2. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων ετοιμάζει ήδη τα κατασκευαστικά σχέδια και οι κατασκευαστικές εργασίες προγραμματίζονται να αρχίσουν στο πρώτο εξάμηνο του 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 20 Ιουνίου 1987.

«Σε πρόσφατη επίσκεψή μας στον οικισμό του Κολοσιού ζητήθηκε η ανέγερση β' αίθουσας Νηπιαγωγείου, η επιτάχυνση του ρυθμού διαχωρισμού και δημιουργίας έργων υποδομής για 56 οικοπέδα — που ήδη αποφασίστηκε να δοθούν σε πρόσφυγες — η υδροδότηση της κτηνοτροφικής περιοχής κ.ά.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα για το γενικότερο αναπτυξιακό πρόγραμμα, που στην προκειμένη περίπτωση στοχοθετεί για τον οικισμό.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1987 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με προβλήματα/αιτήματα των προσφύγων του Συνοικισμού Κολοσιού, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

(α) Ανέγερση δεύτερης αίθουσας στο κοινοτικό νηπιαγωγείο.

Η ανέγερση δεύτερης αίθουσας στο κοινοτικό νηπιαγωγείο συνεπάγεται δαπάνη £6,000 το 50% της οποίας θα βαρύνει την κοινότητα υπό μορφή εθελοντικής εργασίας και υλικών/μεταφορικών. Η συνεισφορά της Κυβέρνησης ύψους £3,000 έχει ήδη καταβληθεί και αναμένεται ότι οι εργασίες για την ανέγερση αίθουσας θα αρχίσουν σύντομα.

(β) Επιτάχυνση του ρυθμού διαχωρισμού 56 νέων οικοπέδων.

Το σχέδιο για το διαχωρισμό των οικοπέδων προχωρεί και ήδη το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας έχει σχεδόν συμπληρώσει την αναγκαία χωρομετρική εργασία. Αντιμετωπίζεται ωστόσο κάποιο πρόβλημα λόγω της ύπαρξης παλιών κτηνοτροφικών υποστατικών πάνω σε τμήμα της γης που επελέγη για το σκοπό αυτό. Καταβάλλονται προσπάθειες για τη μετακίνηση των εν λόγω υποστατικών σε κτηνοτροφική περιοχή σε τρόπο ώστε οι εργασίες διαχωρισμού των οικοπέδων να προχωρήσουν ανενόχλητα.

(γ) Υδροδότηση της Κτηνοτροφικής Περιοχής Κολοσιού.

Ικανοποιητική ποσότητα πόσιμου νερού παρέχεται στην Κτηνοτροφική Περιοχή Κολοσιού από τα συστήματα υδατοπρομήθειας των χωριών Ερήμης — Κολοσιού και Ύψωνα — Πολεμιδιών. Προς το σκοπό μόνιμης λύσης του προβλήματος, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προγραμματίζει κατά το 1988 την αξιοποίηση της Κυβερνητικής γεώτρησης με αρ. 75/77 το νερό της οποίας θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις ανάγκες της εν λόγω Κτηνοτροφικής Περιοχής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Πολίτες οι οποίοι δικαιούνται επιστροφή φόρου που σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως είναι η περίπτωση των λιμενεργατών, ανέρχεται σε σημαντικό ποσό, παραπονούνται ότι και φέτος όπως και κάθε χρόνο καθυστερεί η πληρωμή του ποσού που δικαιούνται σε επιστροφή φόρου, ενώ όταν τα ίδια πρόσωπα οφείλουν φόρο, επιβαρύνονται με τόκο.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Γιατί παρατηρείται κάθε χρόνο σημαντική καθυστέρηση στην πληρωμή του επιστρεπτέου φόρου στους δικαιούχους;
- (β) Πότε θα πληρωθεί ο επιστρεπτέος φόρος στους δικαιούχους;
- (γ) Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει ώστε να μη υπάρξει στο μέλλον καθυστέρηση;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«1. Δεν υπάρχει σημαντική καθυστέρηση στην επιστροφή του επιστρεπτέου φόρου ειδικά στους λιμενεργάτες γιατί οι φορολογίες όσων απ' αυτούς υπέβαλαν έγκαιρα τις δηλώσεις τους για το 1986, έγιναν από τον Απρίλιο του 1987 και ο επιστρεπτέος φόρος έχει πληρωθεί.

2. Καθυστερεί η επιστροφή του φόρου σε εκείνους που δεν υπέβαλαν δηλώσεις εισοδήματος ή αν και υπέβαλαν τις δηλώσεις τους, αυτές είναι ελλιπείς. Στις περιπτώσεις αυτές οι φορολογούμενοι καλούνται στο Γραφείο Φόρου Εισοδήματος για να συμπληρώσουν κανονικά τις φορολογικές τους δηλώσεις και να υποβάλουν τα αναγκαία στοιχεία.

3. Κάποια μικρή καθυστέρηση υπάρχει στην πληρωμή του επιστρεπτέου φόρου και αυτό οφείλεται στην περίοδο που χρειάζεται ο Ηλεκτρονικός Υπολογιστής για να ετοιμάσει την κατάσταση εκείνων που δικαιούνται επιστροφή φόρου. Το θέμα τούτο θα εκλείψει με την αναβάθμιση του συστήματος του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή και την αλλαγή των προγραμμάτων η οποία θα πάρει κάποιο χρόνο.

4. Το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων προσπαθεί πάντοτε ώστε όπου υπάρχουν περιπτώσεις επιστρεπτέου φόρου να τις χειρίζεται αμέσως, μέσα στα πλαίσια βέβαια των δυνατοτήτων του, ειδικά δε όταν οι δηλώσεις εισοδήματος του δικαιούχου δεν παρουσιάζουν οποιεσδήποτε ελλείψεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Κατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 25 Ιουνίου 1987.

«Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, για συμπλήρωση κενών θέσεων στις οποίες απαιτείται έκτακτο προσωπικό, οι αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται να απευθύνονται στα Γραφεία Εξευρέσεως Εργασίας.

Μετά το προηγούμενο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων προσετέθη νέα παρατυπία με σχετική δημοσίευση στον τύπο από το Υπουργείο Άμυνας.

Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει αν η Κυβερνητική απόφαση έχει αλλάξει, ή αν γίνεται τούτο αυθαίρετα από ορισμένες υπηρεσίες.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Η πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία για την εξυπηρέτηση εποχιακών ή έκτακτων αναγκών ή άλλων αναγκών, προκαθορισμένης χρονικής διάρκειας διέπεται από τους περί Προσλήψεως Έκτακτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμους Αρ. 99/85 και 122/85.

2. Το άρθρο 3(2) του Νόμου 99/85 καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους για την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται. Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή, μετά την έγκριση της Βουλής για απασχόληση έκτακτου προσωπικού, το ενδιαφερόμενο Υπουργείο καλεί το Τμήμα Εργασίας να υποβάλει κατάλογο υποψηφίων από τους γραμμένους ανέργους, σύμφωνα με το σχέδιο υπηρεσίας της θέσης που κοινοποιείται και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της συγκεκριμένης εργασίας στην περίπτωση που δεν υπάρχουν σχέδια υπηρεσίας.

3. Το Υπουργείο Άμυνας πρόσθετα από την πιο πάνω διαδικασία που ακολούθησε στην περίπτωση πρόσληψης έκτακτων υπαλλήλων για τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου έχει δημοσιεύσει και σχετική ανακοίνωση στον τύπο. Η δημοσίευση στον τύπο, είχε σκοπό την διεύρυνση του φάσματος επιλογής πέρα από τους γραμμένους στα Γραφεία Εργασίας ανέργους.

4. Η τελική επιλογή των υποψηφίων αποτελεί αρμοδιότητα της υπηρεσίας στην οποία υπάγονται οι συγκεκριμένες θέσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Ο δρόμος μπροστά από την κύρια είσοδο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αμμοχώστου στη Λάρνακα είναι χωματόδρομος και το χειμώνα γίνεται αδιάβατος.

Πληροφορούμαστε ότι δεν έχει προγραμματισθεί η ασφαλτόστρωσή του γιατί υπάρχει αμφισβήτηση αναφορικά με το ποια είναι η υπεύθυνη αρμόδια αρχή.

Δεδομένου ότι ο δρόμος αυτός βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Εάν αληθεύει ότι το έργο δεν εκτελείται λόγω αμφισβήτησης αναφορικά με το ποια είναι η υπεύθυνη για την εκτέλεση του δρόμου αρχή.
- (β) Προγραμματίζεται η ασφαλτόστρωση του πιο πάνω δρόμου και πότε;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Σχετικά με την ασφαλτόστρωση του χώρου μπροστά από την κύρια είσοδο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αμμοχώστου στη Λάρνακα, για δημιουργία δρόμου, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Ο υπ' αναφορά χώρος αποτελεί προέκταση της αυλής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αμμοχώστου και όχι κανονικό δημόσιο δρόμο.

- (β) Δεδομένου ότι οι οικιστικές περιοχές που βρίσκονται βόρεια και νότια της πιο πάνω Αστυνομικής Διεύθυνσης, δικτυώνονται ικανοποιητικά τόσο μεταξύ τους, όσο και με το κύριο οδικό δίκτυο, δεν κρίθηκε σκόπιμο να μετατραπεί ο εν λόγω χώρος σε δημόσιο δρόμο γιατί θα προέκυπταν προβλήματα οδικής ασφάλειας, επειδή στην απέναντι πλευρά υπάρχει ήδη συμβολή άλλων δρόμων. Υπό τις περιστάσεις, λωρίδα πλάτους 10 ποδών ήδη αξιοποιήθηκε για τη δημιουργία πεζόδρομου για εξυπηρέτηση του κοινού. Ο υπόλοιπος χώρος που απέμεινε, θα περιφραχθεί και θα παραμείνει ως αυλή της Αστυνομικής Διεύθυνσης οπότε και θα παύσει να χρησιμοποιείται για τη διέλευση οχημάτων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχουν αιτήσεις νέων ζευγαριών προσφύγων οι οποίες παρά το γεγονός ότι είναι εγκεκριμένες για αυτοστέγαση στο Παραμάλι, εντούτοις δεν προχωρούν γιατί δεν έχουν ακόμη διανοιγεί οικοπέδα.

Πληροφορούμαι ότι προς το σκοπό αυτό υπάρχει τόσο Ε/Κ όσο και Τ/Κ γη εντός του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:—

- (α) Εάν προτίθεται να προχωρήσει στο διαχωρισμό νέων οικοπέδων για τις πιο πάνω ανάγκες, και
- (β) Εάν ναι, πότε;
- (γ) Γιατί δεν προχώρησε μέχρι σήμερα η σχετική διαδικασία;»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με το διαχωρισμό οικοπέδων στο Παραμάλι για τη στέγαση νέων προσφυγικών ζευγαριών, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Στο χωριό Παραμάλι εγκαταστάθηκαν αρχικά 31 προσφυγικές οικογένειες, σε ισάριθμα Τ/Κ σπίτια του χωριού που εγκαταλείφθηκαν. Στο μεταξύ, παραχωρήθηκαν 8 υφιστάμενα Τ/Κ οικοπέδα για σκοπούς αυτοστέγασης στο χωριό, σε νέα προσφυγικά ζευγάρια.
- (β) Στο πιο πάνω χωριό υπάρχουν και άλλα διαθέσιμα Τ/Κ οικοπέδα ή χώροι που προσφέρονται για σκοπούς αυτοστέγασης εκτοπισθέντων και γι' αυτό δεν κρίνεται αναγκαίο στο παρόν στάδιο, να διαχωριστούν νέα οικοπέδα. Συναφώς αναφέρεται ότι επί του παρόντος, υπάρχει μόνο μια εγκριμένη αίτηση για αυτοστέγαση στο χωριό που θα ικανοποιηθεί από τα διαθέσιμα οικοπέδα, και άλλη μια που υποβλήθηκε πρόσφατα και εξετάζεται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Δήμο Γεωργιάδη και ληφθείσα στις 11 Ιουλίου 1987.

«Παρά το γεγονός ότι η Ισπανία έγινε πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας από την 1η Ιανουαρίου 1986, σήμερα μετά παρέλευση

18 μηνών σε όλες τις εισαγωγές σε πλαστικές πρώτες ύλες από τη χώρα αυτή, καταβάλλεται T.R.L. 6% και όχι 3.9% όπως ισχύει με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΟΚ.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή γιατί δεν υπεγράφη μέχρι σήμερα η σχετική σύμβαση όπως έγινε και με τις άλλες χώρες μέλη της ΕΟΚ.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουλίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Δήμου Γεωργιάδη.

«Είναι πράγματι γεγονός ότι από την 1η Ιανουαρίου 1986 που η Ισπανία και Πορτογαλία έγιναν πλήρη μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας η Συμφωνία Συνδέσεως Κύπρου — ΕΟΚ έπρεπε να προσαρμοσθεί ανάλογα, για να συμπεριλαμβάνει και τις δυο αυτές χώρες.

Η Κοινότητα υπέβαλε πράγματι προτάσεις στην Κύπρο για το σκοπό αυτό το Δεκέμβριο 1985, μαζί με τις προτάσεις της για έναρξη διαπραγματεύσεων για το δεύτερο στάδιο της Συμφωνίας Συνδέσεως Κύπρου — ΕΟΚ που οδηγεί προς την Τελωνειακή Ένωση.

Θεωρήθηκε όμως σκόπιμο και πρακτικό όπως οι διαπραγματεύσεις για την προσαρμογή της Συμφωνίας ένεκα της ένταξης της Ισπανίας και Πορτογαλίας, διεξαχθούν μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για την Τελωνειακή Ένωση. Οι διαπραγματεύσεις αυτές ολοκληρώθηκαν στις 22 Μαΐου 1987. Αμέσως μετά τη μονογράφιση της Συμφωνίας για Τελωνειακή Ένωση (22.5.1987) άρχισαν διαπραγματεύσεις μεταξύ Κύπρου και ΕΟΚ πάνω στο θέμα της αναφερόμενης προσαρμογής και οι οποίες έληξαν στις 10.7.1987 με τη μονογράφιση σχετικού Πρωτοκόλλου.

Η υπογραφή του Πρωτοκόλλου αυτού, καθώς κι οι διαδικασίες για την εφαρμογή του θα γίνουν ταυτόχρονα με το Πρωτόκολλο για την Τελωνειακή Ένωση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 11 Ιουλίου 1987.

«Δεδομένου ότι καθυστερεί πολύ η εκτύπωση και έκδοση των πρακτικών της Βουλής των Αντιπροσώπων στο Κυβερνητικό Τυπογραφείο — σημειώνουμε χαρακτηριστικά πως σε καμιά περίπτωση της εικοσιοκταετούς ζωής της Βουλής δεν σημειώθηκε τόσο μεγάλη καθυστέρηση, μιας και το τελευταίο τεύχος πρακτικών κυκλοφόρησε τον Ιούλιο του 1986, χωρίς όμως να καλύψει ολόκληρη την προηγούμενη σύνοδο — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς σκοπεύει ν' αντιμετωπίσει το θέμα, προκειμένου ν' αποφεύγεται μελλοντικά τόσο μεγάλη καθυστέρηση, όταν, μάλιστα, είναι γνωστό πως σ' άλλες χώρες τα πρακτικά της Βουλής εκδίδονται και κυκλοφορούν στον ίδιο ακριβώς χρόνο που διεξάγεται η συζήτηση.

Τέλος παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή πότε προτίθεται να προχωρήσει στην έκδοση των πρακτικών της Βουλής των χρόνων 1961, 1962, 1963, που για γνωστούς λόγους καθυστέρησε η έκδοσή τους, μιας κι είναι δεδομένο πως δεν μπορεί να διεξαχθεί ολοκληρωμένη έρευνα του κοινοβουλευτικού θεσμού στην Κύπρο αλλά και της γενικότερης πολιτικής ιστορίας της πατρίδας μας με ελλιπή σύνθεση των πρακτικών της Βουλής.»

**Απάντηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών
σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.**

«Όπως είναι γνωστό το Κυβερνητικό Τυπογραφείο εκτυπώνει το μεγαλύτερο μέρος των εκτυπωτικών εργασιών της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά αδυνατεί να τις προωθήσει έγκαιρα όλες ανεξαιρέτα, λόγω τρομακτικού κυριολεκτικά φόρτου εργασίας.

Για την προώθηση του εκτυπωτικού όγκου των πρακτικών της Βουλής, ο Διευθυντής του Κυβερνητικού Τυπογραφείου συνεργάζεται στενά με το Γενικό Διευθυντή της Βουλής. Επιπρόσθετα και συναφώς προς τα ανωτέρω, ζητήθηκε η βοήθεια και άλλων κυβερνητικών τμημάτων αναφορικά με την ταχύτερη, ποιοτικά άρτια και οικονομικότερη λύση του προβλήματος. Λεπτομέρειες όλων αυτών των διαδικασιών και συσκέψεων είναι στη διάθεση του ερωτώντος εντίμου μέλους της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Για επιτάχυνση των εκτυπωτικών εργασιών της Κυπριακής Δημοκρατίας γίνονται επίσης σκέψεις/μελέτες για ανάθεση μέρους τούτων, περιλαμβανομένων και των Πρακτικών της Βουλής, στον ιδιωτικό τομέα κατόπιν προσφορών. Σε περίπτωση δε που δεν θα υπάρξει ένσταση από μέρους της Βουλής των Αντιπροσώπων για το ενδεχόμενο αυτό το θέμα μπορεί να προωθηθεί το ταχύτερο δυνατό. Ήδη ο Διευθυντής είναι σε επαφή με το Γενικό Διευθυντή της Βουλής για το θέμα αυτό.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Δεν υπάρχουν στην ημερήσια διάταξη θέματα προς συζήτηση στο Κεφάλαιο Δ.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 8 Οκτωβρίου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (3) Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (4) Ο περί της Συμβάσεως περί της Επαγγελματικής Ασφάλειας και εις τας Εργασίας Λιμένος (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (5) Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 160) περί Εργατικών Στατιστικών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (6) Ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (7) Ο περί Εμπορικών Περιγραφών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (8) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 56) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 65) του 1987.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 69) του 1987.
- (12) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987.
- (13) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 72) του 1987.

- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 53) του 1987.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 55) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987.
- (17) Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (18) Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Παροχαί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
- (19) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 Σεπτεμβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, δυνάμει των σχετικών Νομοθεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: —————

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 4.35 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Ανδρέου Αντώνης
Γαλανός Αλέξης
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Ερωτοκρίτου Κώστας
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κόλοκος Πολύβιος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μανδριώτης Στέλιος

Μαρκίδης Αλέκος
Μιχαηλίδης Θάλης
Μιχαηλίδης Χαμπής
Μουσιούττας Νίκος
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαϊωάννου Εζεκίας
Παπαπέτρου Μιχαήλ
Παπαρές Αυγερινός
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Δήλωση του Προέδρου της Βουλής κ. Β. Λυσσαρίδη για την επέτειο της Κυπριακής Ανεξαρτησίας.

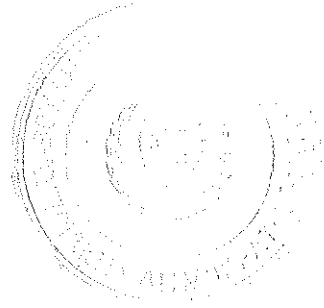
(2) Έκθεση για τα νομοσχέδια: 1. «Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος του 1987» και 2. «Ο περί Συντάξεων του Προέδρου και των Μελών της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νομος του 1987» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.

(3) Έκθεση για τα νομοσχέδια: 1. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987, 2. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», 3. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και 4. «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.

(4) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(5) Ερωτήσεις — Απαντήσεις (Το θέμα της εξυπηρέτησης των λαϊκών συμφερόντων μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών για προστασία της επιτόπιας παραγωγής. — Παράπονα για σκανδαλώδεις παρατυπίες και/ή παρανομίες κατά τη διεξαγωγή των εισαγωγικών εξετάσεων για τον Ιατρικό και Πολυτεχνικό κύκλο. — Η αποδιδόμενη στον κοινοτικό επίτροπο Κλωντ Σεϋσόν δήλωση σε συνεδρία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με αφορμή την τελωνειακή ένωση Κύπρου - ΕΟΚ. — Η μη χρησιμοποίηση του καυστήρα (κλιβάνου) που εγκαταστάθηκε στον αερολιμένα Λάρνακας για καταστροφή των σκυβάλων. — Το θέμα του διαχωρισμού οικοπέδων για άπορες οικογένειες στο χωριό Ξυλοφάγου. — Το θέμα της διεύρυνσης του δρόμου Μουτουλλά - Πεδουλά — Καλοπαναγιώτη καθώς και του δρόμου Μουτουλλά - Καρυατού - Κύκκου. — Τα προβλήματα/-αιτήματα των προσφύγων του Συνοικισμού Κολοσσιού. — Η παρατηρούμενη κάθε χρόνο σημαντική καθυστέρηση στην πληρωμή του επιστρεπτέου φόρου στους δικαιούχους. Το θέμα της πρόσληψης έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία για την εξυπηρέτηση εποχιακών ή έκτακτων αναγκών. — Η ανάγκη ασφαλτόστρωσης του χώρου μπροστά από την κύρια είσοδο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αμμοχώστου στη Λάρνακα. — Ο διαχωρισμός οικοπέδων στο Παραλίμνι για τη στέγαση νέων προσφυγικών ζευγαριών. — Η ανάγκη προσαρμογής της Συμφωνίας Σύνδεσης Κύπρου — ΕΟΚ για να περιλαμβάνει και την Ισπανία και την Πορτογαλία που έγιναν πλήρη μέλη της ΕΟΚ. — Η καθυστέρηση στην εκτύπωση των πρακτικών της Βουλής στο Κυβερνητικό Τυπογραφείο).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 8ης Οκτωβρίου 1987

(Ώρα ενάρξεως 4.22 μ.μ.)

(Αρ. 3)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προτού προχωρήσουμε στα θέματα της ημερήσιας διάταξης θα ήθελα να αναφέρω ότι ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Γλ. Κληρίδης, πριν τρεις περίπου βδομάδες έστειλε προς τον Πρόεδρο της Βουλής επιστολή με την οποία ζητούσε το διορισμό ad hoc Επιτροπής η οποία να εξετάζει ή μάλλον να διερευνά καταγγελίες σε βάρος δημόσιων υπαλλήλων οι οποίοι προσπαθούν με οποιοδήποτε τρόπο να επηρεάσουν το Εκλογικό Σώμα.

Οι Κοινοβουλευτικοί Αρχηγοί συνήλθαν σε τρεις συνεδρίες και εξέτασαν αυτό το θέμα και αποφάσισαν, κατά πλειοψηφία, να συστήσουν στο Σώμα την αποδοχή αυτής της πρότασης για το διορισμό τέτοιας Επιτροπής. Όμως τον τελευταίο λόγο έχει το Σώμα. Και καλώ το Σώμα να αποφανθεί κατά πόσο αποδέχεται το διορισμό ad hoc Επιτροπής.

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όπως ξέρετε, οι Βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος ενίστανται στη δημιουργία της ad hoc Επιτροπής και θα καταψηφίσουν αυτή την πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον υπάρχει ένσταση είμαι υποχρεωμένος να θέσω το ζήτημα σε ψηφοφορία.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 31 ψήφους υπέρ και 15 εναντίον η πρόταση γίνεται δεκτή.

Η Επιτροπή Επιλογής συνήλθε σήμερα και αποφάσισε όπως, εφόσον το Σώμα δεχθεί το διορισμό τέτοιας Επιτροπής, και τώρα μάλιστα που αποδέχτηκε το Σώμα αυτή την εισήγηση, προχωρήσει στο να εισηγηθεί όπως η Επιτροπή αυτή καταστεί πενταμελής και προεδρεύει αυτής ο Πρόεδρος της Βουλής. Θα μετέχουν στην Επιτροπή αυτή οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι των τεσσάρων κομμάτων.

Οι όροι εντολής αυτής της Επιτροπής θα είναι να διερευνά καταγγελίες σε σχέση με ενέργειες δημόσιων υπαλλήλων, υπαλλήλων Ημικρατικών Οργανισμών, εκπαιδευτικών, αστυνομικών και στρατιωτικών προς επηρεασμό ψηφοφόρων κατά τις επικείμενες προεδρικές εκλογές. Και δεύτερο, να παραπέμπει τα πορίσματά της στη Γενική Εισαγγελία για τα περαιτέρω.

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Είναι ευνόητο ότι, εφόσον το Δημοκρατικό Κόμμα τάχθηκε εναντίον της δημιουργίας αυτής της ad hoc Επιτροπής, επιφυλάσσουμε το δικαίωμα να απαντήσουμε κατά πόσο θα συμμετάσχουμε ή θα στείλουμε αντιπρόσωπο σ' αυτή την Επιτροπή και θα δώσουμε την απάντησή μας την ερχόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είναι δικαίωμά σας να το πράξετε και παρακαλώ να απαντήσετε μέχρι την ερχόμενη Πέμπτη κατά πόσο θα συμμετάσχετε ή όχι στην Επιτροπή αυτή.

Προχωρούμε στη Νομοθετική Εργασία:

«Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» (Πρόταση Νόμου) και «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» Νομοσχέδιο. Υπάρχει κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:-

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή μελέτησε από κοινού την πιο πάνω πρόταση νόμου και νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε η Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας καθώς και εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών οι οποίοι εξέθεσαν τις απόψεις τους πάνω στα υπό συζήτηση θέματα.

Σκοπός τόσο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου όσο και του νομοσχεδίου είναι η ρύθμιση της διαδικασίας για την ετοιμασία των συμπληρωματικών εκλογικών καταλόγων για τους σκοπούς της διενέργειας των Προεδρικών εκλογών του 1988.

Ειδικότερα με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου τροποποιείται ο βασικός νόμος κατά τρόπο ώστε τα πρόσωπα που συμπληρώνουν τη νόμιμη ηλικία για εγγραφή στον εκλογικό κατάλογο, πριν ή κατά την 1η Ιανουαρίου 1988 να εγγράφονται στον εκλογικό κατάλογο, αφού υποβάλουν σχετική αίτηση μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 1987. Εξάλλου με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο καθορίζονται η 1η και 2α Δεκεμβρίου 1987 αντί της 1ης και 2ας Ιανουαρίου 1988, ως ημερομηνίες κτήσης των εκλογικών προσόντων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, αφού μελέτησε διεξοδικά το όλο θέμα, με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Υπουργείου εισηγείται την υιοθέτηση της προταθείσας πρότασης νόμου όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και σε αντικατάσταση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Αντίγραφο αυτής επισυνάπτεται μαζί με την ομόφωνη εισήγηση της Επιτροπής για την ψήφιση της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικές διατάξεις. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση η πρόταση νόμου εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και «Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Παροχαι) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987». Υπάρχει και σ' αυτή την περίπτωση κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΠΑΡΟΧΑΙ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Μαθηκολώνης

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο και Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι οποίοι και ανέλυσαν στην Επιτροπή τις πρόνοιες του πιο πάνω νομοσχεδίου και Κανονισμών.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για τις κοινωνικές ασφαλίσεις με στόχο την παραπέρα βελτίωση και καλύτερη λειτουργία του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προτείνονται τα ακόλουθα:

- (α) Αύξηση του ορίου ηλικίας των παιδιών για σκοπούς αύξησης των παροχών για εξαρτωμένους και χορήγηση των επιδομάτων ορφανίας·
- (β) συνέχιση πληρωμής σε χήρα που ξαναπαντρεύεται και σε σύζυγο αγνοουμένου που ξαναπαντρεύεται της αύξησης που της πληρωνόταν για τα ανήλικα παιδιά της. Το ύψος της αύξησης θα υπολογίζεται ως εάν η χήρα ή η σύζυγος του αγνομένου θα εδικαιούτο βασική σύνταξη σε πλήρες ύψος·
- (γ) πληρωμή σε πλήρες ύψος με τη μορφή επιδόματος ορφανίας της αύξησης σύνταξης που θα πληρωνόταν για ανήλικα παιδιά, τε περίπτωση θανάτου ενός γονιού αν δεν υπάρχει δικαίωμα σε σύνταξη χηρείας — όπως συνήθως συμβαίνει όταν πεθάνει η σύζυγος·
- (δ) ρύθμιση με καλύτερο τρόπο της εξουσίας του Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων να διαχωρίζει τις συντάξεις όταν η σύζυγος του δικαιούχου δε ζει μαζί του·
- (ε) υποχρεωτική ασφάλιση των ανύπαντρων κορών γεωργών ηλικίας 35 ετών και άνω, οι οποίες απασχολούνται σε οικογενειακές γεωργικές εργασίες·
- (στ) τέλος, γίνεται πρόνοια για μεταφορά από το Λογαριασμό Γενικών Παροχών και το Λογαριασμό Συμπληρωματικών Παροχών ποσών £502,000.— και £317,000 αντίστοιχα, στο Λογαριασμό Παροχών Ανεργίας.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 73 της βασικής περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων νομοθεσίας σκοπείται η αύξηση του ποσού που επιτρέπεται να κερδίζει ένας άνεργος από πάρεργο χωρίς να χάνει το δικαίωμά του σε επίδομα ανεργίας.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι πιο πάνω βελτιώσεις στο Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναμένεται να επιβαρύνουν το αντίστοιχο Ταμείο με πρόσθετη ετήσια δαπάνη ύψους £300,000, ποσό το οποίο καλύπτεται από τα περιθώρια ασφάλειας του Ταμείου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους προτείνονται τα πιο πάνω νομοσχέδια και Κανονισμοί γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται αφ' ενός την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και αφ' ετέρου την έγκριση των πιο πάνω Κανονισμών, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Η κυρία Κατσελλή.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Θέλω να χαιρετίσω τις προτεινόμενες βελτιώσεις στις κοινωνικές ασφαλίσεις, γιατί οι περισσότερες απ' αυτές τις βελτιώσεις συμβάλλουν στην εξίσωση των δυο φύλων και στην εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος της γυναίκας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 39 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις του άρθρου 40 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 41 του βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 42 του βασικού νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 49 του βασικού νόμου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 59 του βασικού νόμου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Τετάρτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Πέμπτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταφορά ποσού εις τον Λογαριασμό Παροχών Ανεργίας. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Ο περί της Συμβάσεως περί της Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας εις τας Εργασίας Λιμένος (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΙΜΕΝΟΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Ανδρέας Μαθηκολώνης
 Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Σύμβασης για την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία στις Εργασίες Λιμένος του 1979 στην οποία η Κύπρος αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.410 και ημερομηνία 9 Απριλίου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης.

Με τη σύμβαση αυτή υιοθετείται αριθμός προτάσεων που αφορούν την αναθεώρηση της υπ' αριθμό 3 Συμβάσεως για την προστασία των λιμενεργατών από ατυχήματα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η πιο πάνω Σύμβαση έτυχε μελέτης από τριμερή Τεχνική Επιτροπή του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος η οποία και εισηγήθηκε την επικύρωσή της. Όπως επίσης αναφέρθηκε στην Επιτροπή, η εν λόγω Σύμβαση παρέχει ευρύτητα υπαλλακτικών λύσεων για σκοπούς συμμόρφωσης προς τις πρόνοιές της και ταυτόχρονα περιέχει όλες τις βασικές αρχές για ασφάλεια, υγεία και ευημερία των εργαζομένων στα λιμάνια. Όσον αφορά τα τεχνικά μέτρα που αναφέρονται στη Σύμβαση, αυτά αποτελούν αρμοδιότητα της Αρχής Λιμένων Κύπρου η οποία όπως δηλώθηκε στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του αρμόδιου Υπουργείου είναι σε θέση να τα διευθετήσει.

Παράλληλα οι ίδιοι εκπρόσωποι του Υπουργείου επεσήμαναν ότι για την εφαρμογή της Σύμβασης θα χρειαστεί περαιτέρω ενίσχυση του Κλάδου Επιθεωρήσεως Εργοστασίων με δυο λειτουργούς οι οποίοι θα αναλάβουν επιθεωρήσεις των εργασιών που διεξάγονται στα λιμάνια Λεμεσού, Λάρνακας και Βασιλικού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πιο πάνω Σύμβασης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση της Σύμβασης αυτής.

Επικροτώντας την ανάγκη ενίσχυσης του Κλάδου Επιθεωρήσεως του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για σκοπούς παρακολούθησης της συμμόρφωσης όλων των πλευρών προς τις πρόνοιες της επικυρούμενης Σύμβασης, η Επιτροπή αναμένει ότι οι δυο λειτουργοί που θα εξασφαλιστούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την επιθεώρηση των εργασιών στα λιμάνια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμβάσεως. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Συμβάσεως περί της Επαγγελματικής Ασφαλείας και Υγείας εις τας Εργασίας Λιμένος (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 160) περί Εργατικών Στατιστικών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στη Βουλή.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (ΑΡ. 160) ΠΕΡΙ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Ανδρέας Μαθηκολώνης
 Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Σύμβασης (Αρ. 160) περί Εργατικών Στατιστικών στην οποία η Κύπρος αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.613 και ημερομηνία 28 Μαΐου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης.

Με τη Σύμβαση αυτή αναθεωρείται η περί Στατιστικών Στοιχείων για Μισθούς και Ώρες Εργασίας Σύμβαση του 1938.

Ειδικότερα με τη Σύμβαση αυτή προβλέπονται τα ακόλουθα:

- (α) Καθορίζονται οι γενικές υποχρεώσεις κάθε Κράτους-Μέλους που υιοθετεί τη Σύμβαση και που βασικά αφορούν στη συλλογή, ταξινόμηση και δημοσίευση βασικών εργατικών στατιστικών που θα επεκτείνονται σταδιακά ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του Μέλους και θα καλύπτουν αριθμό σχετικών θεμάτων.
- (β) Καθορίζεται ο τρόπος συλλογής των πιο πάνω στατιστικών στοιχείων για να είναι αντιπροσωπευτικά καθώς επίσης οι κατηγορίες εργοδοτούμενων ή οι τομείς δραστηριότητας που πρέπει να καλύπτονται.
- (γ) Προνοείται ότι κάθε Μέλος που επικυρώνει τη Σύμβαση θα πρέπει να αναλάβει δέσμευση για συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις ενός ή περισσότερων άρθρων του Μέρους II της Σύμβασης και να δηλώσει τούτο κατά το χρόνο της επικύρωσης της Σύμβασης.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του αρμόδιου Υπουργείου, η Κύπρος είναι σε θέση να αναλάβει τις υποχρεώσεις που καθορίζει η Σύμβαση σε σχέση με όλα τα άρθρα του Μέρους II, δεδομένου ότι ήδη εφαρμόζονται στην πράξη οι πρόνοιές της.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πιο πάνω Σύμβασης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση της Σύμβασης αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Πίνακας Μέρος Ι. Μέρος ΙΙ. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Σύμβασης. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Σύμβασης (Αρ. 160) περί Εργατικών Στατιστικών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΕΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος

Πολύβιος Κόλοκος

Ανδρέας Γεωργίου

Νίκος Φλουρέντζος

Χαμπής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που συγκροτήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση του βασικού περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών Νόμου έτσι ώστε ν' αυξηθεί, από τη μια, η ποινή που προβλέπεται για το αδίκημα της μη έκθεσης της τιμής ενός εμπορεύματος και, από την άλλη, να περιληφθεί σ' αυτόν ειδική πρόνοια ώστε η προβλεπόμενη στο νόμο επιγραφή για την προέλευση ενός εμπορεύματος να αναγράφεται τόσο στην ελληνική όσο και στην αγγλική γλώσσα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας, αφού έλαβε υπόψη τους λόγους οι οποίοι κατέστησαν αναγκαίες τις προτεινόμενες τροπολογίες, είναι της γνώμης ότι η προτεινόμενη αύξηση της ποινής για το αδίκημα της παράλειψης έκθεσης της τιμής ενός εμπορεύματος δεν δικαιολογείται ενόψει της πρόσφατης γενικής αναπροσαρμογής όλων των χρηματικών ποινών που προνοούνται στις οικείες νομοθεσίες. Γι' αυτό η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού απαλειφθεί η πρόταση για αύξηση της ποινής για το πιο πάνω αδίκημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 14Γ του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Εμπορικών Περιγραφών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987»

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος
Πολύβιος Κόλοκος
Ανδρέας Γεωργίου
Νίκος Φλουρέντζος
Χαμπής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που συγκροτήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας οι οποίοι και ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του βασικού περί Εμπορικών Περιγραφών Νόμου ώστε να παρέχεται στον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας η εξουσία, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, να εξαιρεί ή απαλλάσσει οποιοδήποτε είδος ή κατηγορία αγαθών από την υποχρέωση αναγραφής της χώρας προέλευσής τους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας, παρόλο που συμμερίζεται τη θέση ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δυνατό να δικαιολογείται, για πρακτικούς λόγους, η εξαίρεση ορισμένων αγαθών από την υποχρέωση αυτή, εντούτοις δεν συμφωνεί με την έκταση της εξουσίας που προτείνεται να εκχωρηθεί στον αρμόδιο Υπουργό. Γι' αυτό και η Επιτροπή προτείνει όπως σε τέτοιες περιπτώσεις η ρύθμιση των θεμάτων αυτών γίνεται με Κανονισμούς τους οποίους και θα εγκρίνει η Βουλή.

Με βάση τη θέση αυτή η Επιτροπή τροποποίησε ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο του οποίου και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εμπορικών Περιγραφών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987». (Πρόταση Νόμου). Δεν υπάρχει έκθεση.

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αυτή η πρόταση Νόμου που προέρχεται από την ίδια την Επιτροπή Παιδείας είχε κηρυχθεί επείγουσα από όλες τις πλευρές πριν 15 μέρες. Παρόλα αυτά και παρά το γεγονός ότι 10.000 καθηγητές που υπόβαλαν αίτηση για πλήρωση θέσεων παραμένουν αυτοί και οι οικογένειές τους, σε αγωνία και το θέμα τους σε εκκρεμότητα, η Βουλή δεν έχει τοποθετηθεί ακόμα. Δεν έχει έλθει στην ολομέλεια αυτό το θέμα.

Η εισήγηση η δική μας είναι, εφόσον το θέμα έχει από δεκαπενθημέρου κηρυχθεί επείγον, να συνεδριάσει τώρα η Επιτροπή Παιδείας και να υποβάλει την Έκθεσή της για να συζητηθεί στη σημερινή συνεδρία και να λήξει και η υπάρχουσα εκκρεμότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Δεν υπάρχει καμιά αντίρρηση στην πρόταση του κ. Παπαπέτρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Λυπούμαι, κύριε Πρόεδρε, αλλά δεν μπορεί να γίνει αυτό το πράγμα. Πρόκειται για μια σοβαρότατη πρόταση Νόμου. Επομένως είναι ένα σοβαρότατο θέμα και χρειάζεται πολλή μελέτη προτού γίνει οποιαδήποτε εισήγηση στη Βουλή σχετικά με οποιαδήποτε τροποποίηση.

Ο βασικός αυτός νόμος που πρόκειται να τροποποιηθεί ήταν από τους νόμους εκείνους που ψηφίστηκαν κατά αρκετά βιαστικό τρόπο πριν τις θερινές διακοπές λόγω της καθυστέρησης της Κυβέρνησης να τους καταθέσει ενώπιον της Βουλής έγκαιρα. Η πείρα που έχει αποκτηθεί πρέπει να μας κάμει ιδιαίτερα προσεκτικούς και αξίζει τον κόπο μια καθυστέρηση επτά ημερών προκειμένου να μη διαπραχθούν οποιαδήποτε λάθη που θα επηρεάσουν το μέλλον αρκετών νέων επιστημόνων αλλά ταυτόχρονα και την ίδια την παιδεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να συμφωνήσω με τον κ. Μαρκίδη ότι πρόκειται για σοβαρότατο θέμα. Όμως, παράλληλα, θα ήθελα να του υπενθυμίσω ότι και η δική του Κοινοβουλευτική Ομάδα συμφώνησε να κηρυχθεί επείγον αυτό το θέμα.

Κηρύχθηκε επείγον ομόφωνα διότι όλες οι πλευρές έβλεπαν ότι αυτή η εκκρεμότητα που επηρεάζει 10.000 οικογένειες πρέπει να λήξει αμέσως.

Είχαμε την ευκαιρία εδώ και τρεις βδομάδες να συζητήσουμε τα πάντα αναλυτικά. Καλέσαμε και τον Υπουργό και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και όλους. Συνεπώς επιμένουμε στην εισήγησή μας ότι αυτή η πρόταση Νόμου, που προέρχεται από όλα τα κόμματα, πρέπει να προωθηθεί χωρίς συζήτηση σήμερα στη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Βεβαίως προήλθε από την Επιτροπή η πρόταση νόμου. Κηρύχθηκε κατεπείγουσα. Ο κατεπείγον χαρακτήρας της πρότασης νόμου δεν σημαίνει ότι πρέπει να ψηφιστεί σήμερα. Μπορεί να ψηφιστεί και την άλλη βδομάδα. Αλλά από την ημέρα που κηρύχθηκε αυτή η πρόταση κατεπείγουσα μέχρι σήμερα δόθηκαν ορισμένα στοιχεία στην Επιτροπή. Και ήδη βρισκόμαστε προ του φαινομένου η Κυβέρνηση και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που εμφανίστηκαν ενώπιον της Επιτροπής να μη θέλουν οποιαδήποτε τροποποίηση και εναποτίθεται αυτή τη στιγμή το βάρος πάνω στη Βουλή να αναλάβει να εισηγηθεί και να εγκρίνει τροποποίηση, παρά την αντίθετη γνώμη της Κυβέρνησης και όλων των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Αυτό το θέμα και μόνο δεικνύει τη σοβαρότητα του προβλήματος και ότι υπάρχει ανάγκη σοβαρής μελέτης προτού τοποθετηθούν τα κόμματα πάνω σ' αυτό το θέμα.

Το δικό μας κόμμα δεν είναι έτοιμο σήμερα να τοποθετηθεί εν πάση περιπτώσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η κυρία Κατσελλή είχε ζητήσει το λόγο.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Ήταν για θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε, διότι ο κύριος συναδέλφος είχε μπει στην ουσία του θέματος. Αλλά μια και ήταν σύντομος, το αποσύρω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ψυλλίδης.

A. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Το ίδιο και εγώ θα έλεγα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει. Ο κ. Παπαπέτρου.

M. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν έχουμε ρητή διαβεβαίωση από όλες τις πλευρές ότι στην προσεχή συνεδρία της Βουλής αμετάκλητα θα μπει το θέμα για να ληφθεί μια απόφαση και να λήξει η εκκρεμότητα, τότε θα δεχόμουν ν' αποσύρω την πρότασή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η Επιτροπή Παιδείας ομόφωνα αποφάσισε να συνέλθει την προσεχή Τρίτη για να πάρει, ει δυνατόν, οριστικές αποφάσεις πάνω στο θέμα τούτο. Επομένως την προσεχή Τρίτη η Επιτροπή θα έχει τελεσίδικα και οριστικά

τοποθετηθεί. Γι' αυτό — με εξαίρεση μόνο το ΑΚΕΛ, το οποίο ξεκαθάρισε τη θέση του αλλά δεν αντέστη στην εισήγηση για επανασύγκληση της Επιτροπής — δηλούμε πως συμφωνούμε με την εισήγηση του Δημοκρατικού Συναγερμού, πως μπορούμε δηλαδή, την Τρίτη να ταχθούμε οριστικά και τελεσίδικα στο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι όλες οι πλευρές της Βουλής συμφωνούν να συζητηθεί οπωσδήποτε την ερχόμενη Πέμπτη.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επομένως κλείει αυτό το θέμα.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 56) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 56) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Νίκος Μουσιούττας, εκπροσώπων τον κ. Αλ. Γαλανό

Πέτρος Στυλιανού, εκπροσώπων τον κ. Θ. Μιχαηλίδη

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 23 και 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Παιδείας οι οποίοι κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες για το όλο θέμα.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £132,695 και η διάθεσή του για την ίδρυση 62 νέων θέσεων Βοηθών Διευθυντών στη Δημοτική Εκπαίδευση από την 1η Σεπτεμβρίου 1987.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή οι προτεινόμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο νέες θέσεις Βοηθών Διευθυντών στη δημοτική εκπαίδευση εντάσσονται στα πλαίσια της Συμφωνίας μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και της ΠΟΕΔ για την αναβάθμιση της θέσης του δασκάλου, η οποία έχει επικυρωθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 1986.

Με βάση το χρονοδιάγραμμα της Συμφωνίας προβλέπεται η δημιουργία 112 συνολικά νέων θέσεων Βοηθών Διευθυντών (62 για τα έτη 1986-1988 και 50 για τα έτη 1988-1990) χωρίς την κατάργηση ισάριθμων θέσεων Δασκάλων/Νηπιαγωγών και αυτό γιατί, σύμφωνα με τους αρμοδίους, υπηρετούν ήδη με σύμβαση 113 δάσκαλοι/νηπιαγωγοί ενώ, από την άλλη, αναμένεται να αυξηθούν οι ανάγκες σε διδασκαλικό προσωπικό για τις επόμενες σχολικές χρονιές.

Μελετώντας το όλο θέμα η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού έλαβε υπόψη τον αριθμό των θέσεων για τη δημοτική εκπαίδευση που έχουν εγκριθεί στους Προϋπολογισμούς του 1987, αριθμός των οποίων δεν έχουν ακόμα πληρωθεί, καθώς επίσης το γεγονός ότι οι σημερινές ανάγκες της δημοτικής εκπαίδευσης καλύπτονται ήδη με πρόσωπα που υπηρετούν επί συμβάσει. Πρόσθετα η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη το γεγονός ότι η πλήρωση των προτεινόμενων νέων θέσεων, σύμφωνα με όσα οι αρμόδιοι κατέθεσαν ενώπιόν της, θ' απαιτήσει κάποιο χρόνο που λόγω της εκκρεμότητας που υπάρχει γύρω από τα θέματα διορισμού εκπαιδευτικών με βάση των πρόσφατη νομοθεσία για τη δημόσια εκπαιδευτική υπηρεσία είναι δύσκολο να καθοριστεί επακριβώς.

Όλα αυτά, κατά τη γνώμη της Επιτροπής συνηγορούν υπέρ της άποψης όπως το όλο θέμα εξεταστεί σε συνάρτηση με τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 1988, του οποίου και αναμένεται σύντομα η κατάθεση στη Βουλή. Στο μεταξύ η Επιτροπή υποδεικνύει ότι τυχόν επείγουσες ανάγκες της δημοτικής εκπαίδευσης σε διδακτικό προσωπικό θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν με βάση τις ισχύουσες διαδικασίες για την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού.

Έχοντας η Επιτροπή υπόψη όλα τα πιο πάνω δεν μπορεί στο παρόν στάδιο να εισηγηθεί την έγκριση των προβλεπόμενων στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο νέων θέσεων, γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την απόρριψη του νομοσχεδίου αυτού διαβεβαιώνοντας συνάμα ότι είναι έτοιμη να εξετάσει συνολικά τις οποιεσδήποτε ανάγκες για νέες θέσεις στη δημοτική εκπαίδευση στα πλαίσια και σε συνάρτηση με τη μελέτη των Προϋπολογισμών για το 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

A. ΦΑΝΤΗΣ:

Εφόσον η εισήγηση είναι να απορριφθεί το νομοσχέδιο, κύριε Πρόεδρε, θα είναι ορθό να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, η εισήγηση είναι για απόρριψη.

Εγκρίνεται η εισήγηση της Επιτροπής όπως το νομοσχέδιο απορριφθεί;

Υπάρχει ένσταση; Όχι. Επομένως το νομοσχέδιο απορρίπτεται.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 65) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ.65) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό

Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος κατάθεσε συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες για το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £147,664 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού αναγκών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Τακτικού Προϋπολογισμού που κρίθηκαν αναγκαίες μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της όσον αφορά ιδιαίτερα το ύψος της υπολογιζόμενης να δαπανηθεί μέχρι το τέλος του χρόνου συμπληρωματικής πίστωσης για κάθε προτεινόμενο ξεχωριστά κονδύλι, εισηγείται τη μείωση από £40.000 σε £30.000 της πίστωσης για την αγορά εξοπλισμού για τις ανάγκες της Πολιτικής Άμυνας μια και η αγορά αυτή δεν θα γίνει πριν από το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Με βάση την πιο πάνω θέση της η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου με τη μείωση της προβλεπόμενης πίστωσης από £147,664 σε £137,664 και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 52) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £137,664 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 52) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 69) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 69) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό

Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων του ύψους των £85,516 και η διάθεσή του για την αντιμετώπιση αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Τακτικού Προϋπολογισμού μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου αφού η ζητούμενη πίστωση για τη συντήρηση των κεντρικών κτιρίων στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις μειωθεί από £26,000 σε £10,000, ποσό που αναμένεται να δαπανηθεί ως το τέλος του χρόνου και τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 53) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £69,516 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 53) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 72) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 72) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Νίκος Μουσιούττας, εκπροσώπων τον κ. Αλ. Γαλανό

Πέτρος Στυλιανού, εκπροσώπων τον κ. Θ. Μιχαηλίδη

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 23 και 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Παιδείας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και κατάθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες για το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £446,696 και η διάθεσή του για την ίδρυση 266 νέων θέσεων Καθηγητών/Εκπαιδευτών από την 1η Σεπτεμβρίου 1987.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, οι προτεινόμενες να δημιουργηθούν νέες θέσεις στη Μέση Εκπαίδευση εντάσσονται στα πλαίσια της κατ' αρχήν συμφωνίας που έγινε μεταξύ Υπουργού Παιδείας και ΟΕΔΜΕΚ που αφορά την αναδιάρθρωση του διδακτικού χρόνου των Καθηγητών Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης.

Η υλοποίηση της Συμφωνίας αυτής, που στη συνέχεια εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 18 Ιουνίου 1987 και θα ισχύει από τη νέα σχολική περίοδο, συνεπάγεται ένα συνολικό έλλειμμα περιόδων διδασκαλίας ύψους 7046 περιόδων, πράγμα που στην ουσία αντιστοιχεί με 271 νέους καθηγητές. Παράλληλα θ' απαιτηθούν 15 νέες θέσεις εκπαιδευτών για την ανάπτυξη προγραμμάτων και μετεκπαίδευση στη βιομηχανία και 30 άλλες νέες θέσεις καθηγητών από τις προαγωγές 133 υπηρετούντων καθηγητών σε Βοηθούς Διευθυντές και Διευθυντές.

Συνολικά από την υλοποίηση της συμφωνίας αυτής θα προκύψει η ανάγκη για τη δημιουργία 316 νέων θέσεων καθηγητών. Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο ζητούνται εντούτοις 266 νέες θέσεις καθηγητών επειδή, όπως αναφέρθηκε, παρατηρείται ήδη πλεόνασμα 50 περίπου παλαιών καθηγητών λόγω της μείωσης του αριθμού των μαθητών στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης κατά τα τελευταία χρόνια.

Από την εξέταση του όλου θέματος αλλά και με βάση τις δηλώσεις των εκπροσώπων του αρμόδιου Υπουργείου έχει προκύψει ότι η πλήρωση των προτεινόμενων νέων θέσεων δεν αναμένεται να συμπληρωθεί πριν από το τέλος του τρέχοντος χρόνου και ότι η αρμόδια αρχή έχει ήδη αποφασίσει να προβεί σε προσωρινούς διορισμούς διδακτικού προσωπικού στα εκπαιδευτήρια μέσης παιδείας. Οι προσωρινοί αυτοί διορισμοί, με βάση τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν επίσης στην Επιτροπή, αναμένεται να γίνουν με βάση τους πίνακες διοριστέων που καταρτίζονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την εκπαιδευτική υπηρεσία.

Η Επιτροπή έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω αλλά και το γεγονός ότι η νομοθεσία με βάση την οποία αναμένεται να γίνουν οι διορισμοί στις προτεινόμενες θέσεις σ' αυτό το στάδιο επανεξετάζεται από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, δεν μπορεί να συμφωνήσει με το επειγόν της δημιουργίας των θέσεων αυτών που θα μπορούσαν άλλωστε να προβλεφθούν στους Προϋπολογισμούς για το 1988 των οποίων η κατάθεση αναμένεται σύντομα. Με αυτό τον τρόπο πιστεύεται ότι τόσο η Επιτροπή όσο και η Βουλή θα έχουν την ευκαιρία να εξετάσουν πιο ολοκληρωμένα και ορθολογικά όλες τις προτάσεις που θα υποβληθούν για νέες θέσεις στα πλαίσια μάλιστα της ιεράρχησης των δημόσιων αναγκών και της ορθολογικής κατανομής τους.

Γι' αυτούς τους λόγους η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την απόρριψη του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Επειδή εντούτοις η υπηρεσία δυνατό να χρειαστεί αριθμό θέσεων για τις ανάγκες της νέας σχολικής περιόδου η Επιτροπή, όπως άλλωστε διαβίβασε στους αρμοδίους, είναι έτοιμη να εξετάσει με κατανόηση τις τυχόν προτάσεις που θα υποβληθούν για την πρόσληψη εκτάκτων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, εγκρίνεται η εισήγηση της Επιτροπής για απόρριψη του νομοσχεδίου;

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο απορρίπτεται.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 53) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 53) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό

Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 23 και 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Υγείας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες πάνω στο όλο θέμα.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους των £127,675 και η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεων για την απαλλοτρίωση και επίταξη ιδιωτικής ακίνητης ιδιοκτησίας για την ανέγερση εξωτερικών ιατρείων στη Λεμεσό.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 40) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £127,675 διά την χρείαν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 40) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 55) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 55) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη
Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό
Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 23 και 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Υγείας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες για το όλο θέμα.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £297,945 και η διάθεσή του για την αγορά μηχανημάτων και άλλου ιατρικού εξοπλισμού και για την εκτέλεση αριθμού έργων στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας.

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε στοιχεία από τους αρμοδίους αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του κάθε ενός από τα έργα που προτείνονται καθώς και για το συνολικό ποσό που υπολογίζεται να δαπανηθεί μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου με βάση την πρόοδο εργασίας που σημειώθηκε ως τώρα για κάθε έργο ξεχωριστά.

Σύμφωνα με τα αναλυτικότερα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή έχει διαπιστωθεί ότι η ζητούμενη πίστωση για αριθμό από τα προγραμματιζόμενα έργα δεν αναμένεται να δαπανηθεί στο σύνολό της ως το τέλος του τρέχοντος χρόνου ενώ για άλλα θα χρησιμοποιηθεί μερικώς και ανάλογα με την πρόοδο εκτέλεσης του δοσμένου έργου.

Η Επιτροπή έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω στοιχεία εισηγείται τη μείωση της ζητούμενης πίστωσης από £297,945 σε £291,378, ποσό που σύμφωνα με τη γραπτή διαβεβαίωση των αρμοδίων θα δαπανηθεί ως το τέλος του χρόνου. Με βάση τη μείωση αυτή η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 41) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £291.378 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθεί ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 41) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 64) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό

Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Δ. Ηλιάδης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,300,000 και η διάθεσή του για την έναρξη των εργασιών ανέγερσης του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων στη Λευκωσία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η υπό ανέγερση αίθουσα συνεδρίων στο χώρο του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών θα χρησιμοποιηθεί, μαζί με τις υφιστάμενες διευκολύνσεις στο Ξενοδοχείο Φιλοξένια, για τη Διάσκεψη Υπουργών Εξωτερικών του Κινήματος των Αδεσμεύτων, το 1988 και θα αποτελέσει στο μέλλον ένα μόνιμο κέντρο συνεδρίων στην περιοχή της Λευκωσίας που θα μπορεί να φιλοξενεί μεγάλα διεθνή συνέδρια.

Όπως είναι γνωστό για την προγραμματιζόμενη ανέγερση του Κέντρου Συνεδρίων στην Κύπρο ενημερώθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών τόσο τα κόμματα στη Βουλή όσο και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού η οποία είχε για το σκοπό αυτό συνεδρίαση στις 2 Ιουλίου 1987.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της, με έγγραφό της προς τον Υπουργό Οικονομικών, ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987, διαβίβασε τις κατά πλειοψηφίαν θέσεις των Μελών της, οι οποίες και συνοψίζονται στα πιο κάτω:—

- (α) Η Επιτροπή, χωρίς να αμφισβητεί τη σκοπιμότητα της σύγκλησης της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο τον ερχόμενο χρόνο, θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεσμεύτηκε για το θέμα

αυτό χωρίς προβληματισμό και χωρίς προηγούμενα να έχει μελετήσει το όλο θέμα στο σύνολό του.

- (β) Παρόλο που η απόφαση της Κυβέρνησης για την ανέγερση του Κέντρου Συνεδρίων στην Κύπρο λήφθηκε από το Γεννάρι του 1987, τέθηκε ενώπιον της Βουλής πολύ καθυστερημένα με αποτέλεσμα να ζητείται από το Σώμα να αποφασίσει πάνω σε ένα θέμα το οποίο ουσιαστικά θεωρείτο τετελεσμένο.
- (γ) Το θέμα της θετικής αντίκρουσης της ίδρυσης Κέντρου Συνεδρίων στην Κύπρο απ' όλους τους αρχηγούς ή εκπροσώπους των Κομμάτων στη σύσκεψή τους που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο 1987, έθετε επί τάπητος και το θέμα της χρηματοδότησης του έργου.
- (δ) Με βάση την ενημέρωση που έγινε στην Επιτροπή διαπιστώθηκε ότι η μέθοδος που ακολουθήθηκε όσον αφορά τις προσφορές για την εκτέλεση του όλου έργου ήταν τέτοια που δεν έδιδε σαφή εικόνα της κατάστασης ούτε και εξασφάλιζε την πιο συμφέρουσα προσφορά.
- (ε) Η Επιτροπή τέλος έκρινε σκόπιμο όπως, προτού δώσει την κατ' αρχή συγκατάθεσή της για την έγκριση οποιουδήποτε ποσού, που ενδεχόμενα θα δημιουργούσε την εντύπωση ότι προκαταλάμβανε την επιλογή της μιας ή της άλλης προσφοράς, το συνολικό κόστος των οποίων διέφερε ουσιαστικά, ζητήσει από τους αρμοδίους να την ενημερώσουν για την τελική θέση της Κυβέρνησης πριν από την κατακύρωση οποιασδήποτε προσφοράς.

Οι αρμόδιοι ενημερώνοντας εκ νέου την Επιτροπή έδωσαν τη διαβεβαίωση ότι το υπό ανέγερση Κέντρο θα προσφέρεται και για την ικανοποίηση των αναγκών διοργάνωσης συνεδρίων όπως της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης και ότι η δαπάνη για το έργο αυτό, σύμφωνα με την κατακυρωθείσα προσφορά, θα ανέλθει συνολικά στο ποσό των £2,757,000. Με βάση τις διαβεβαιώσεις αυτές η Επιτροπή διαβίβασε στον Υπουργό Οικονομικών την κατ' αρχή συμφωνία της χωρίς εντούτοις να διαφοροποιεί τις θέσεις της για τα υπόλοιπα ζητήματα που είχε εγείρει.

Με τον υπό συζήτηση συμπληρωματικό προϋπολογισμό ζητείται τώρα η έγκριση από τη Βουλή πίστωσης ύψους £1.300.000, ποσό που αναμένεται να πληρωθεί για την περίοδο μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1987.

Η Επιτροπή επανεξετάζοντας το όλο θέμα με την ευκαιρία της υπό συζήτηση συμπληρωματικής πίστωσης εξακολούθει στην πλειοψηφία της να θεωρεί αναλλοίωτες τις παρατηρήσεις τις οποίες ήδη διατύπωσε αναφορικά με το όλο θέμα. Θεωρώντας εντούτοις αναγκαία τη διάθεση της ζητούμενης πίστωσης εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 42) του 1987».

Προβαίνοντας στην εισήγηση αυτή η Επιτροπή προτείνει επίσης στην Ολομέλεια του Σώματος όπως ζητήσει από την Εκτελεστική Εξουσία την κατάθεση ενώπιόν της τριμηνιαίων εκθέσεων αναφορικά με την πρόοδο εκτέλεσης του όλου έργου και με βάση τις προδιαγραφές που τέθηκαν μια και είναι κοινή διαπίστωση ότι για το έργο αυτό δεν τηρήθηκαν αυστηρά οι διαδικασίες προσφορών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

Η Βουλή σήμερα καλείται να ψηφίσει το πρώτο κονδύλι από £1,300,000 για το Κέντρο Διεθνών Συνεδρίων, το οποίο ήδη έχει αρχίσει να ανεγείρεται στη Λευκωσία.

Το θέμα ξεκινά εκεί που τελειώνει η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, η οποία λέγει ότι είναι κοινή διαπίστωση — θα έλεγα κατά πλειοψηφία, διότι πιστεύω ότι οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. θα διαφωνούν — ότι για το έργο αυτό δεν τηρήθηκαν αυστηρά οι διαδικασίες προσφορών.

Κύριε Πρόεδρε, επειδή αυτό το θέμα έχει απασχολήσει την κοινή γνώμη, έχει απασχολήσει τον τύπο, έχει κατατεθεί και συγκεκριμένη Ερώτηση ήδη από τις 30 του Μάη στη Βουλή και έχει απασχολήσει επιστήμονες, επαγγελματικούς και επιστημονικούς φορείς, γι' αυτό πιστεύω ότι θα άξιζε τον κόπο, πριν να ψηφίσουμε, να μην το κάνουμε ελαφρά τη καρδία αλλά να συζητήσουμε αυτό το θέμα γιατί, ναι, θα το ψηφίσουμε, αλλά κάτω από ορισμένες πολύ-πολύ αυστηρές κριτικές παρατηρήσεις.

Το θέμα έχει την πολιτική του διάσταση, κύριε Πρόεδρε, και η πολιτική του διάσταση ξεκινά γιατί δεν τηρήθηκαν οι σωστοί επιστημονικοί και δεοντολογικοί κανόνες που διέπουν παρόμοια έργα.

Δεν είμαι ειδικός, ούτε αρχιτέκτονας, ούτε πολιτικός μηχανικός, γι' αυτό να μου επιτρέψετε να αναφέρω τη γνώμη του πιο αρμοδίου. Αφού δεν έχουμε Τεχνικό Επιμελητήριο στην Κύπρο που πρέπει σύντομα να αποκτήσουμε — και σ' αυτές τις περιπτώσεις φαίνεται η χρησιμότητά του — πρέπει να ανατρέξουμε στη γνώμη του πιο αρμοδίου φορέα που είναι ο Σύνδεσμος Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων Κύπρου, ο οποίος στο εκφραστικό του όργανο με τίτλο «Αρχιτέκτονες και Μηχανικοί» στο τεύχος Γενάρη — Μάρτη του 1987 λέγει για το Συνεδριακό Κέντρο μεταξύ άλλων τα εξής:—

«Τα θέματα είναι γνωστά: Η Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στην Κύπρο και το Κέντρο Διεθνών Συνεδρίων. Το Πολιτιστικό Κέντρο του Υπουργείου Παιδείας. Το Κυπριακό Πανεπιστήμιο. Το Αποχετευτικό Σχέδιο Λεμεσού. Ο Ακάμας. Το δάσος Αθαλάσσας. Το Τοπικό Σχέδιο Λάρνακας. Το μόνιμο πια θέμα της διατήρησης της Αρχιτεκτονικής μας Κληρονομιάς. Οι άνεργοι Επιστήμονες και τόσα άλλα.

Το καθένα συνιστά και ένα πρόβλημα, που τελικά το πληρώνει η Κύπρος και οι Κύπριοι, βασικά εξαιτίας του σχεδόν πάντα τυχαίου τρόπου που «προγραμματίζεται» η ανάπτυξη αυτού του τόπου, αλλά και των γνωστών πια συστημάτων ανάθεσης έργων εθνικής σημασίας. . . . (Εννοεί την παράκαμψη των καθιερωμένων διαδικασιών).

Ενώ για την πλήρωση μιας θέσης Αρχιτέκτονα στο Τμήμα Δημοσίων Έργων υποβλήθηκαν πρόσφατα πάνω από 100 (εκατό) αιτήσεις, έχει γίνει πια μόνιμη κατάσταση η συστηματική παραγνώριση από την Κυβέρνηση του Κυπριακού Επιστημονικού δυναμικού. Οι ξένοι «εμπειρογνώμονες» (τα εισαγωγικά συχνά τους αξίζουν) εξακολουθούν να είναι της μόδας και να σπαταλάται για τις αμοιβές τους πολύτιμο ξένο συνάλλαγμα.

‘Άλλη μόνιμη πια κατάσταση είναι η προκήρυξη μειοδοτικών διαγωνισμών για την προσφορά επιστημονικών υπηρεσιών, κάτι που δεν γίνεται σε καμιά πολιτισμένη χώρα. Οι δικαιολογίες για έλλειψη χρόνου που θα επέτρεπε την εφαρμογή άλλων διαδικασιών και τη διοργάνωση παγκύπριου ή/και διεθνών Αρχιτεκτονικών διαγωνισμών δεν είναι πειστικές.

Δεν νομίζουμε πως βρισκόμαστε μπροστά σε φυσιολογικές καταστάσεις. Βρισκόμαστε μπροστά σε μια διαδικασία αυτοκαταστροφής: του περιβάλλοντος. Δεν κινδυνολογούμε, διαπιστώνουμε.»

Αυτή είναι μια εισαγωγική παρατήρηση που αφορά το Κέντρο Διεθνών Συνεδρίων.

Να μου επιτρέψετε, κύριοι συνάδελφοι, να σας διαβάσω τις ειδικές απόψεις με τίτλο «Οι απόψεις μας», του Συνδέσμου των Κυπρίων Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων γι’ αυτό το έργο:

«Είναι γνωστή η περιπέτεια σχετικά με την επιλογή του χώρου που θα φιλοξενήσει τη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων, προς το τέλος του 1987. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τελικά να χρησιμοποιήσει το χώρο του ξενοδοχείου «Φιλοξένια». Για το σκοπό αυτό η Κυβέρνηση έχει ζητήσει από Εργοληπτικούς οίκους προσφορές για την εκπόνηση μελέτης και ανέγερση, σε χρόνο-ρεκόρ, μεγάλης πρόσθετης Αίθουσας Συνεδρίων. Μέχρι να φτάσει στο στάδιο αυτό, η Κυβέρνηση χρειάστηκε 6 (έξι) ολόκληρους μήνες. Δεν νομίζουμε πως η λύση που δόθηκε είναι η ιδεώδης. Ούτε πιστεύουμε πως το συγκρότημα του «Φιλοξένια» και το περιβάλλον του θα κερδίσουν αισθητικά ή λειτουργικά από αυτή την προσθήκη. Ούτε η μορφολογία και γεωλογική σύνθεση του εδάφους πρόκειται να συμβάλουν στην έγκαιρη αποπεράτωση του έργου.

‘Όμως, το ζήτημα δεν τελειώνει εδώ. Υπάρχει στη συνέχεια ένα σοβαρό θέμα αρχής και μια πραγματικότητα. Το αποτέλεσμα που θα προκύψει από την πιο πάνω δραστηριότητα πιθανό να συμβάλει στην επείγουσα αντιμετώπιση μιας ειλημμένης υποχρέωσης, ασφαλώς όμως δεν μπορούμε να ισχυριστούμε πως αποκτήσαμε ένα Κέντρο Διεθνών Συνεδρίων! Κέντρο Διεθνών Συνεδρίων σημαίνει πολύ περισσότερο απ’ όσα μπορεί να προσφέρει το «Φιλοξένια», με τις οποιεσδήποτε επεκτάσεις του».

Παραλείπω αρκετά για να μην σας ταλαιπωρήσω.

«Επιπλέον, είναι μια σημαντική ευκαιρία — πέρασε πια η ευκαιρία για την προκήρυξη Παγκύπριου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, που να διεξαχθεί με βάση τους Κανονισμούς και κάτω από την αιγίδα της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων. Και αυτό ακριβώς είναι που προτείνουμε στην Κυβέρνηση.»

Αυτές ήταν οι επιστημονικές απόψεις του μόνου, ίσως ή του πλέον αρμόδιου επιστημονικού φορέα που υπάρχει στην Κύπρο σχετικά με τη διαδικασία που βρισκόταν τότε σε εξέλιξη. Αγνοήθηκε απολύτως και ο Σύνδεσμος Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών Κύπρου και ο Σύνδεσμος Εργολάβων και όλοι οι φορείς ωσάν να μην υπήρχαν ή ωσάν η Κυβέρνηση να είχε μεγάλη πείρα από πολλά παρόμοια έργα που είχε κάμει προηγουμένως. Γιατί ποτέ στην Κύπρο δεν έγινε κανένα έργο με το σύστημα αυτό, το λεγόμενο «Turn Key project», σ’ αυτό το μέγεθος και αυτής της φύσης.

Ποια ήταν η ιστορία του Συνεδριακού Κέντρου, κύριε Πρόεδρε;

Η Κυπριακή Κυβέρνηση προφανώς, πριν να μετάσχει διά του Προέδρου της Δημοκρατίας στη Σύσκεψη Κορυφής των Αδεσμεύτων στη Χαράρε της Ζιμπάμπουε, τον Αύγουστο του 1986, αποφάσισε να εισηγηθεί να γίνει η επόμενη

συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στη Λευκωσία το 1988. Άρα, είχε μια καταρχήν απόφαση για να καταλήξει στην εισήγηση του Αυγούστου του 1986 στη Χαράρε. Η απόφαση λήφθηκε, σύμφωνα με την εισηγητική Έκθεση που συνοδεύει το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, τον Αύγουστο του 1986. Η Επιλογή του χώρου έγινε στις 3 Ιανουαρίου 1987. Και σε εκείνη την απόφαση το Υπουργικό Συμβούλιο όρισε και Υπουργική Επιτροπή, κατά παρέκκλιση και παρακάμπτοντας το Συμβούλιο Προσφορών, για να χειριστεί αυτό το θέμα ειδικά. Αυτό είναι το οποίο υπαινίσσεται ο Σύνδεσμος Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών.

Χρειάστηκαν 5 ολόκληρους μήνες για να επιλεγεί ο τόπος! Στη συνέχεια, δημοσιεύθηκε η προκήρυξη στην επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης στις 16.2.1987, παρελήφθησαν τα έγγραφα των προδιαγραφών από τις 17.2.1987 μέχρι τις 28.2.1987, η αρχική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ήταν πολύ σύντομη, ήταν μέχρι τις 3.4.1987 και ύστερα από έντονες πιέσεις παρετάθη μέχρι τις 24.4.1987, που παρόλα αυτά ήταν πάλι εξαιρετικά σύντομη. Οι φάκελλοι ήταν δυο: Οι τεχνικοί και οι οικονομικοί. Ανοίγονταν οι τεχνικοί και αν ικανοποιούσαν στην τεχνική τους δομή τα σχέδια, τότε ανοίγονταν και οι οικονομικοί. Οι τεχνικοί φάκελλοι ανοίχθηκαν στις 28.4.1987 από την Τεχνική Επιτροπή, η οποία είχε οριστεί από την Υπουργική Επιτροπή. Η Τεχνική Επιτροπή υπόβαλε την εισήγηση της στην Υπουργική Επιτροπή στις 15.6.1987. Η Υπουργική Επιτροπή κατακύρωσε την προσφορά στις 16.7.1987. Ο εργολάβος ειδοποιήθηκε στη 1.8.1987 και η αποπεράτωση πρέπει να γίνει σε 52 εβδομάδες, μέχρι το τέλος Ιουλίου του 1988.

Η Βουλή σε μια σύσκεψη των Αρχηγών των Κομμάτων ενημερώθηκε σ' αυτό το επίπεδο τον Ιούνιο του 1987 και ήλθε Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός τον Ιούλιο, που δεν κατέστη δυνατό να εξεταστεί λόγω εκείνου του φόρτου εργασίας.

Η Επιτροπή κατέληξε στο ότι δεν τηρήθηκαν οι σωστές διαδικασίες.

Ποιες ήταν οι διαδικασίες για να δούμε αν ήταν σωστές, που σημαίνει το καλύτερο και το οικονομικότερο κατασκευάσμα.

Υπάρχουν δυο μέθοδοι. Η μια μέθοδος, η ορθόδοξη, η καθιερωμένη και η πλέον ασφαλής, είναι εκείνη που λέει ότι: 'Όταν έχεις να κάνεις ένα μεγάλο έργο, δίνεις τις προδιαγραφές, τι θέλεις να κατασκευάσεις και ποιο ποσό είσαι διατεθειμένος να δαπανήσεις. Μ' αυτές τις προδιαγραφές και την προϋπολογιζόμενη δαπάνη προκηρύσσεις αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, κατά προτίμηση διεθνή. Μ' αυτό τον τρόπο μπορεί να έχεις πολλές δεκάδες αρχιτεκτονικά σχέδια και να δώσεις την ευκαιρία σε όλους ανεξαιρέτα τους αρχιτέκτονες εντός και εκτός Κύπρου να σου καταθέσουν τη δουλειά τους για να κάνεις την καλύτερη δυνατή επιλογή.

'Όταν μαζευτούν αυτά τα σχέδια, οι αρμόδιοι τεχνικοί κρίνουν ποιο είναι το κατάλληλο σχέδιο το οποίο ικανοποιεί τις ανάγκες αλλά και ανταποκρίνεται στις οικονομικές δυνατότητες του κυπριακού κράτους. Και αφού γίνει αυτή η επιλογή του σχεδίου, προχωρούμε στη δεύτερη φάση, που είναι η ζήτηση προσφορών για την κατασκευή του έργου. Και έχουμε πλέον όλους τους εργολάβους, όλους τους προσφοροδότες, να δίνουν προσφορές για το ίδιο, ακριβώς, πράγμα. Άρα, όταν ο ένας λέει: «Το κατασκευάζω 5 εκ. λίρες» και ο άλλος λέει «£3 εκ.» λαμβάνουμε υπόψη ότι μιλούν για το ίδιο πράγμα, λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες, η φερεγγυότητά τους, η ικανότητά τους να αποπερατώσουν εγκαίρως το έργο αλλά, εν πάση περιπτώσει, υπάρχει ασφαλέστατο κριτήριο όσον αφορά το κόστος, γιατί όλοι μιλούν για το ίδιο πράγμα. Και επιμένω σ' αυτό το σημείο, γιατί έχει ιδιαίτερη σημασία.

Αυτή η διαδικασία θα μπορούσε, κύριε Πρόεδρε, να ακολουθηθεί, αν η Κυβέρνηση της Κύπρου δεν ύπνωτε επί έξι μήνες, από τον Αύγουστο του 1986 μέχρι τις 17 Φεβρουαρίου 1987, που κάλεσε για παραλαβή των εγγράφων των προδιαγραφών. Γιατί φτάσαμε στην επιλογή του χώρου στις 3 Ιανουαρίου 1987 και ζητήσαμε προσφορές στα μέσα του Φεβρουαρίου 1987.

Υπήρχε το δικαιολογημένο ερώτημα: 'Ηταν δυνατό να προλάβουμε με την ορθόδοξη, την οικονομικότερη και την ασφαλέστερη διαδικασία; 'Ηταν πλέον αδύνατο. Γι' αυτό το λόγο, αναγκαστικά πια, δέσμια της αμέλειας και της ολιγωρίας της, η Κυπριακή Κυβέρνηση αναγκάστηκε να οδηγηθεί στο σύστημα προσφορών που ονομάζεται «Turn Key Project».

Τι σημαίνει αυτό; Σύμφωνα με τους ειδικούς, είναι ένα έργο που σχεδιάζεται και κατασκευάζεται με ευθύνη του εργολάβου, με πολύ αυστηρές προδιαγραφές και αυστηρά καθορισμένο χρόνο παράδοσης και με ψηλή ποινική ρήτρα σε περίπτωση καθυστέρησης. Η ψηλή ποινική ρήτρα να μην ανησυχεί κανένα σ' αυτή την Αίθουσα γιατί υπάρχει μια παρατήρηση: Στην Κύπρο από καταβολής της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι κανόνας η καθυστέρηση στην παράδοση από τους εργολάβους στο κράτος των έργων στα οποία πάντοτε υπάρχει ποινική ρήτρα. Μέχρι σήμερα ποτέ κανένας εργολάβος δεν έχει καταβάλει ούτε μια δεκάρα για ποινική ρήτρα. Πάντα υπάρχουν κάποια περιθώρια. Στην περίπτωση της Αίθουσας Συνεδρίων λέμε ότι δεν ακολουθήθηκαν, ή μάλλον λέμε ότι αποδείχθηκε στην πράξη, ότι δεν ακολουθήθηκαν ούτε καν οι κανόνες του λεγόμενου «turn key project». Και δεν ακολουθήθηκαν γιατί οι προδιαγραφές που ζητήθηκαν ήταν πολύ γενικές. Αφορούσαν μόνο δυο πράγματα βασικά: Τον αριθμό των εξυπηρετούμενων ατόμων και τις βασικές λειτουργίες του κτιρίου, με αναπόφευκτο αποτέλεσμα πλέον να υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση στις υποβληθείσες προσφορές, γιατί ο καθένας τελικά μιλούσε για εντελώς διαφορετικό πράγμα και δεν μπορούσε να γίνει σύγκριση ποιο είναι φθηνό και ποιο είναι ακριβό. Γιατί αν ένας έλεγε £3 εκ. όπως ήταν, και άλλος έλεγε £4,3 εκ. και άλλος μπορεί να έλεγε £5 εκ. ή £12 εκ., πιθανόν εκείνος των £12 εκ. να ήταν αντικειμενικά φθηνότερος κατά τετραγωνικό μέτρο, και αν του έλεγαν «πόσα μας κατασκευάζεις εκείνο που ο άλλος το πρόσφερε £3 εκ.» θα έλεγε «το κάμνω £2,5 εκ.», πιθανότατα. 'Αρα δεν υπήρχε κανένα ενιαίο μέτρο και αυτό αποτελεί όχι άμεση, έμμεση αλλά σοβαρότατη διασπάθιση και ανεύθυνη διαχείριση του δημόσιου χρήματος.

Ακόμα πρέπει να πούμε ότι σ' αυτού του τύπου τις προσφορές των «turn key projects» δίδονται διάφορα κριτήρια με βάση τα οποία κρίνονται, βαθμολογούνται — αν θέλετε — οι διάφοροι εργολάβοι που καταθέτουν προσφορές. Με τόσους βαθμούς βαθμολογείται η τεχνική, με τόσους η λειτουργικότητα, με τόσους η οικονομική μελέτη. Τέτοια δεν ζητήθηκαν ούτε στην αρχή ούτε μέχρι το τέλος εδόθησαν.

Το ερώτημα είναι αν ήταν η επιλογή της Κυβέρνησης να πάει απευθείας στο «turn key project». Φαίνεται ότι δεν πρέπει να ήταν, γιατί δεν πιστεύουμε ότι από πρόθεση θέλησαν να δαπανήσουν τόσο αλόγιστα και χωρίς να περάσουν από τη βάση της κριτικής (του ενιαίου κριτηρίου) εξέτασης οδηγήθηκαν στο «turn key project». Αλλά φαίνεται ότι τελικά αφού έχασαν το τραίνο του χρόνου με ύπνωση έξι μηνών, δεν υπήρχε καμιά άλλη διέξοδος και έφτασαν εκεί που έφτασαν. Και στη μια και στην άλλη περίπτωση η Κυβέρνηση φέρει ακέραιη την ευθύνη, γιατί δεν αξιοποίησε για έξι ολόκληρους μήνες το χρόνο για να δώσει το

καλύτερο κατασκεύασμα και την οικονομικότερη και συνετότερη διαχείριση του δημόσιου χρήματος.

Πέρα όμως από αυτό που αποτελεί κανόνα अपαράβατο, υπάρχουν ακόμα μερικά μειονεκτήματα ειδικά για μας εδώ στην Κύπρο. Το πρώτο είναι ότι δεν υπάρχει κανένα προηγούμενο έργο αυτού του μεγέθους που έγινε στην Κύπρο μ' αυτό το σύστημα από την Κυπριακή Κυβέρνηση. Έτσι, λόγω της απειρίας της Κυβέρνησης — και δεν τη μεμφόμεθα για την απειρία της, τη μεμφόμεθα για την ανεύθυνη διαδικασία που ακολούθησε — λόγω της απειρίας της Κυβέρνησης στην παρακολούθηση και τον έλεγχο της εκτέλεσης παρόμοιων έργων, αυξάνεται ο ενδεχόμενος κίνδυνος συγκρούσεων και διαφωνιών με τους εργολάβους — της Κυβέρνησης βέβαια — με πιθανότερο αποτέλεσμα σε τέτοια περίπτωση την αύξηση του κόστους και την καθυστέρηση της παράδοσης του έργου.

Ακόμα είναι κάτι άλλο, κύριοι συνάδελφοι. Το «turn key project» είναι φαινόμενο το οποίο συνήθίζεται. Δεν είμαστε οι πρώτοι που το χρησιμοποιήσαμε, αλλά παρουσιάζεται συνήθως σε πλούσια κράτη. Στη Σαουδική Αραβία, στα Σεϊχάτα, στα Εμιράτα, όπου η τυχόν αυξημένη δαπάνη ελάχιστη ή καθόλου σημασία δεν έχει. Ενώ για τη μικρή Κύπρο με τα πολλά προβλήματα και τις μεγάλες ανάγκες, και η τελευταία οικονομία είναι πολύτιμη. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε κανείς να πει επιγραμματικά ότι «οι πένητες ελειτούργησαν ως σεΐχηδες»!

Υπογράφηκε ένα συμβόλαιο ύψους £2,757,000 για 5.000 τετρ. μέτρα περίπου. Όλοι οι προσφοροδότες ήταν 6. Κατά συνέπεια υποβλήθηκαν μόνο 6 αρχιτεκτονικά σχέδια, δηλαδή ο πλούτος που είχαμε να επιλέξουμε ήταν μόνο ένας μικρός περιορισμένος αριθμός από 6 σχέδια, ενώ θα μπορούσαμε να είχαμε πολλές δεκάδες.

Σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες που είναι ακριβείς, έγκυρες, ο χρόνος για την υποβολή των προσφορών ήταν ελαχιστότατος και πολύ βιαστικός ακόμα και γι' αυτού του τύπου τις προσφορές. Και είναι φυσικό αυτό το πράγμα να αύξανε την τιμή, επειδή δεν είχαν χρόνο να κάνουν ακριβείς υπολογισμούς, να πρόσθετε στη δαπάνη από το φόβο μήπως υποβάλουν χαμηλές προσφορές και πέσουν έξω. Και αυτό συνέβη. Και είναι ακόμα ένας λόγος που αύξησε το κόστος. Όμως, επειδή στην Κύπρο υπάρχουν ορισμένα προηγούμενα παρόμοιων έργων — και δεν θα ξεχάσει κανένας τη ΞΕΚΤΕ, την παρομιώδη εκείνη περίπτωση — πρέπει να θυμηθούμε την πείρα εκείνου του πρόσφατου παρελθόντος. Το συμβόλαιο διαλάμβανε £11,5 εκ. με πρόβλεψη, λόγω μικροαλλαγών και αυξήσεων στις τιμές, να αυξηθεί η δαπάνη για το έργο κατά £1,200,000. Να ανεβεί στα £12,700,000 περίπου. Τελικά ο δρόμος κόστισε πάνω από £25 εκ., ενώ ακόμα συνεχίζεται η κατασκευή των υπέργειων διαβάσεων. Είναι δε γνωστό ότι πριν τελειώσει ο δρόμος άρχισαν και συνεχίζονται οι δαπάνες για τις κατασκευές των τμημάτων που κατασκεύασε η ΞΕΚΤΕ.

Το ερώτημα είναι: Μπορεί σήμερα να υπάρξει η βεβαιότητα, κάτω απ' αυτά τα δεδομένα, ότι θα τελειώσει το έργο με το ποσό το προϋπολογισμένο ή, τέλος πάντων, με μια λογική αύξηση; Αυτό είναι το ερώτημα, αν θα βρεθούμε προ εκπλήξεων ή όχι. Εμείς ευχόμεθα να ήταν ως εδώ η αύξηση της δαπάνης και να μην υπάρξει καμιά πρόσθετη αύξηση.

Όμως, υπάρχουν και πάλι έγκυρες πληροφορίες που λεν ότι άρχισαν ήδη να γίνονται αλλαγές στα σχέδια, διότι με την πρόοδο του έργου και τις ατέλειες που

παρουσιάζονται και τις προβλέψεις που δεν ήταν δυνατό από τεχνικής πλευράς να είναι ολοκληρωμένες, γίνονται αλλαγές οι οποίες, πιθανότατα, θα στοιχίσουν και σε χρήμα και σε χρόνο.

Στην περίπτωση της ΞΕΚΤΕ πρέπει να θυμούνται όλοι οι παλιοί συνάδελφοι και εμείς οι νεότεροι, όσοι ερευνήσαμε το θέμα, ότι όταν ζητήθηκαν οι πρόσθετες πιστώσεις ζήτησε η Βουλή την υποβολή στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή εξαμηνιαίων Εκθέσεων για την πρόοδο και την ποιότητα της εκτελούμενης εργασίας. Βέβαια οι Εκθέσεις — και υπάρχουν στα Αρχεία της Βουλής και έχω δει μερικές απ' αυτές — ήταν όλες πολύ ωραίες. Έδειχνε ότι τα πράγματα πηγαίνουν θαυμάσια. Τελικά, όμως, το μοιραίο δεν αποφεύχθηκε. Η ΞΕΚΤΕ έφυγε νύκτα από την Κύπρο.

Εισηγηθήκαμε μ' αυτούς τους φόβους, και έγινε δεκτό ομόφωνα από την Επιτροπή Οικονομικών, να κατατίθεται τρίμηνη Έκθεση στη Βουλή για την πρόοδο, την ποιότητα και το κόστος της εκτελούμενης εργασίας για να ελέγχεται η τήρηση του κόστους, η εξασφάλιση της ποιότητας του έργου και η παράδοση του έργου μέσα στην τακτή συμβατική προθεσμία που είναι ο Ιούνιος του 1988. Δεν είμαστε καθόλου βέβαιοι ότι αυτό το πράγμα, αν συμβεί οποιαδήποτε δυσάρεστη εξέλιξη, θα τηρηθεί και θα μπορέσει να εξασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο η Βουλή γιατί, δυστυχώς, δεν διαθέτει τις δικές της τεχνικές υπηρεσίες αλλά ούτε καν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει ανεξάρτητους τεχνικούς εμπειρογνώμονες για να μπορούν να ελέγχουν από τεχνικής πλευράς αν τα αναφερόμενα στις Εκθέσεις αληθεύουν ή όχι. Θα είναι μια θεωρητική φιλολογική αντιμετώπιση του θέματος που λίγη ή καμιά τεχνική σημασία θα έχει, πλην, ίσως, στην περίπτωση του κ. Ψυλλίδη και άλλων συναδέλφων που ίσως ασχολούνται και είναι ειδικοί σ' αυτά τα θέματα.

Όμως, πέρα απ' αυτά που έχουν και την πολιτική και την οικονομική τους διάσταση, κύριε Πρόεδρε, πρέπει να παρατηρήσουμε ένα φαινόμενο που επαναλαμβάνεται για μια ακόμα φορά.

Στην τελευταία συνεδρίαση της Βουλής τον Ιούλιο 1987, μας είχαν φέρει ένα νομοσχέδιο για να δημιουργηθούν νέες θέσεις καθηγητών. Και μας είπαν: «Ή το ψηφίζετε ή γίνεται χάος». Και τους είπαμε: «Μα γιατί δεν το φέρατε πιο γρήγορα; Το είχατε τρεις μήνες. Υπουργεία, Εισαγγελίες, Οργανώσεις. Η Βουλή το παίρνει σήμερα και το ψηφίζει αύριο;» Και μας είπαν: «Θα επέλθει το χάος». Και εμείς ψηφίσαμε για να μην επέλθει το χάος. Και το ίδιο παραμύθι συνεχίζεται. Η Βουλή βρίσκεται για μια ακόμα φορά μπροστά στα αιώνια διλήμματα που τη θέτει η Κυβέρνηση. Γιατί, ποιο είναι το ερώτημά μας τώρα; «Ή ψηφίζετε ή ζημιώνει η Κύπρος». Θα ζημιώσει η Κύπρος; Βεβαιότατα θα ζημιώσει η Κύπρος. Γιατί δεν είναι καμιά Κυβέρνηση που θα εκτεθεί. Αν ήταν έτσι, ειλικρινά δεν θα μας ενδιέφερε. Αλλά είναι η ίδια η Κύπρος που θα εξευτελιστεί, θα φανεί ασυनेπής και ανακόλουθη όταν πει: «Λυπούμαστε, δεν μπορούμε να κάνουμε το Συνέδριο των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων γιατί δεν καταφέραμε να περάσουμε από τη Βουλή μας το κονδύλι για να κτίσουμε το Κέντρο των Συνεδρίων». Η επιλογή μας πάντα βρίσκεται όχι στο τι είναι σωστό να πράξουμε, αλλά στο τι πρέπει να επιλέξουμε μεταξύ δυο κακών. Και η λύση θα είναι πάντα «το μη χείρον». Ή ψηφίζουμε το κονδύλι και γίνεται η Διάσκεψη με την προφανή τεράστια πολιτική σημασία της, ιδιαίτερα για την Κύπρο, ή εξευτελίζεται η Κύπρος, γελιοποιείται η Κύπρος, κάτι που κανένας μας ποτέ δεν το θέλει.

Όμως, αυτό είναι λόγος και επιχείρημα για να λειτουργεί, να ενεργεί και να ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες η Κυπριακή Κυβέρνηση;

Φυσικά τόσο οι Αρχηγοί των Κομμάτων που εδέησε η Κυβέρνηση να τους ενημερώσει τον Ιούνιο του 1987, όσο και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και η ολομέλεια της Βουλής, θα ψηφίσουν πιστεύουμε — όπως φαίνεται και από την Έκθεση — ομόφωνα αυτό το Συμπληρωματικό Προ-υπολογισμό. Όμως, το ερώτημα είναι: «Ίσα με πότε θα συνεχίσει αυτή η ιστορία»; Ίσα με πότε θα πρέπει να φτάνουμε σε υπεραπλουστευμένα ερωτήματα του τύπου «άσπρο-μαύρο»; Θέλετε να γίνει η Διάσκεψη ή δεν θέλετε να γίνει η Διάσκεψη; Μα είναι αυτό το ερώτημά μας; Γιατί το ερώτημα είναι άλλο: Σωστά λειτουργεί η Κυπριακή Κυβέρνηση; Τις σωστές, τις ορθολογιστικές, τις οικονομικές, τις λογικές, τις διεθνώς καθιερωμένες διαδικασίες ακολουθεί για το συμφέρον του κυπριακού λαού ή όχι; Αυτό είναι το ερώτημα που εμείς, σαν Βουλή, θέτουμε στην Κυπριακή Κυβέρνηση παρακολουθώντας αυτές τις απαράδεκτες εξελίξεις. Τέτοια διλήμματα, κύριε Πρόεδρε, πολύ λίγο απέχουν από την εκβιαστική απόσπαση της ψήφου της Βουλής.

Κύριε Πρόεδρε,

Πρέπει να δηλώσουμε ότι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Σοσιαλιστικού Κόμματος ψηφίζει με πολύ βαρεία καρδιά αυτό το νομοσχέδιο για ένα και μοναδικό λόγο: Γιατί αυτό απαιτεί το συμφέρον της Κύπρου. Αλλά κάτω από συνθήκες της πιο έντονης κριτικής για τη λανθασμένη και ανεύθυνα διαχείριση του δημόσιου χρήματος που έγινε μέσα από τις ανορθόδοξες διαδικασίες που λανθασμένα, επαναλαμβάνουμε, και ανεύθυνα ακολούθησε η Κυπριακή Κυβέρνηση.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, άκουσα με μεγάλη προσοχή τον συνάδελφο κ. Ηλιάδη. Ανοήθηκα σ' ένα θέμα καθαρά τεχνικό. Πολλά από τα επιχειρήματά του ήταν σωστά· δεν θα διαφωνήσω με όλα. Αλλά εκείνο το οποίο θα πω είναι ότι υπήρχε μια πρόθεση υπερβολής και μια συγκάλυψη στο τέλος εκείνων τα οποία θα ήθελε να πει με λίγα λόγια για να μας παρουσιάσει το πρόβλημα. Και ανακάτωσε στο τέλος θέμα καθηγητών και θέμα ΞΕΚΤΕ το οποίο συγκρούεται με το θέμα του «Turn Key Projekt», όπως το ανέφερε ίδιος. Γιατί στις περιπτώσεις στις οποίες γίνονται προσφορές με σχέδια και προδιαγραφές, τότε για θέματα αλλαγής σχεδίων λόγω κακής μελέτης ή ελλιπών προδιαγραφών, ευθύνεται ο εργοδότης ο οποίος καλείται να πληρώσει το επιπρόσθετο κονδύλι. Αλλά στα θέματα Turn Key Projekt, όπως τα αποκάλεσε ο κ. Ηλιάδης, και τα οποία χρησιμοποιούνται όχι μόνο στους Σει'χηδες των Αραβικών Εμιράτων, αλλά είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εργοδότης — είτε Κυβέρνηση είναι, είτε ιδιώτης, είτε εταιρεία — θέλει γρήγορα να πάρει το αποτέλεσμα, είναι θέμα καθαρά του προσφοροδότη να έχει κάμει τις σωστές προδιαγραφές και να έχει δώσει σωστά το όλο έργο ούτως ώστε εκείνοι που το επιβλέπουν να μην του αλλάζουν ούτε τα θεμέλια, γιατί δεν έκαμε καλή μελέτη στα θεμέλια, ούτε οτιδήποτε άλλο, και να προχωρά το έργο ταχύτατα χωρίς επιπρόσθετες δαπάνες.

Συμφωνούμε απόλυτα με τον κ. Ηλιάδη ότι μια σωστή μέθοδος για έργα μεγάλης σημασίας θα ήταν σωστό να υπάρχει ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός, και τούτο είναι πάγιο αίτημα του Συνδέσμου Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων του οποίου αποτελώ μέλος — μπορώ να σας πω ότι είμαι ο Πρόεδρος της Τοπικής Επιτροπής στη Λεμεσό — και θεωρούμε τη μέθοδο αυτή την πιο ενδεδειγμένη. Πλην όμως θα ήθελα εδώ να πω δυο πράγματα, ότι για να γίνει ένας αρχιτεκτονικός διαγωνισμός χρειάζεται ένας χρόνος, μια περίοδος για να δοθούν οι σωστές προδιαγραφές από τον εργοδότη, και επιπλέον να υπάρξουν εκείνοι οι κριτές που θα αποτελέσουν το panel που θα κρίνει τα έργα που θα υποβληθούν με αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Πολλές φορές η μελέτη των προδιαγραφών για να κηρυχθεί αρχιτεκτονικός διαγωνισμός είναι μακροχρόνια γιατί δεν συμφωνούμε σε πολλά πράγματα και πολλές φορές εκείνοι που καλούνται να αποτελέσουν τους κριτές, την κριτική επιτροπή, είναι δύσκολο να βρεθούν λόγω διαφωνιών. Και χρειάζεται ίσως και περισσότερος χρόνος από έξι μήνες. Μπορώ να σας πω ένα παράδειγμα για το Δήμο Λεμεσού ο οποίος ζητά να γίνει αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για τα έργα επίχωσης και έχει τώρα αρκετούς μήνες, πέραν των έξι μηνών, που προσπαθούν να βρουν τρόπο να δημιουργηθεί η επιτροπή των κριτών και να δοθούν οι προδιαγραφές σ' εκείνους οι οποίοι θα ενδιαφερθούν να κάνουν τον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Και αυτή η μέθοδος είναι χρονοβόρα, αν πρόκειται να κάνουμε σωστή δουλειά. Και μετά, εκείνος ο οποίος θέλει να κάμει τον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό λόγω του ότι θα πρέπει να διαθέσει αρκετά λεφτά για να φθάσει σ' ένα αποτέλεσμα, αν η μελέτη του είναι αξιόλογη, θέλει και χρόνο να την ετοιμάσει και να είναι μέσα σε ορισμένα πλαίσια ούτως ώστε να έχει στο τέλος την επιλογή και να μην απορριφθεί από την πρώτη στιγμή ότι δεν ικανοποιεί τους όρους εντολής του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού. Και αντιλαμβάνεστε ότι πολλές φορές αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί αποδείχθηκαν ανεφάρμοστοι λόγω του ότι εκείνοι που έλαβαν μέρος στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό δεν εφάρμοσαν, σε πάρα πολλές περιπτώσεις, κατά γράμμα τις προδιαγραφές, και εδώ στην Κύπρο στο παρελθόν, αλλά και σε άλλες χώρες, ερχόμαστε και ζητούμε εκ νέου νέα σχέδια και νέες προδιαγραφές για να κάνουμε το όλο έργο.

Τώρα έρχομαι στο θέμα του Turn Key Projekt. Αυτό είναι ένα σύστημα το οποίο δεν ανακαλύφθηκε εδώ στην Κύπρο, όπως πολύ σωστά είπε ο κ. Ηλιάδης. Εφαρμόζεται στις Αραβικές χώρες, εκεί όπου υπάρχει δυσκολία, και υπάρχει και κάποιο νόημα γιατί γίνεται στις Αραβικές χώρες τόσο συχνά: Δεν υπάρχουν εργατικά χέρια, δεν υπάρχουν υλικά και αναγκάζονται εκεί οι Κυβερνήσεις να εφαρμόζουν αυτό το σύστημα, όχι για να σπαταλούν τα εκατομμύριά τους αλλά για να βρίσκουν τον τρόπο εφαρμογής εκείνων τα οποία θέλουν, ούτως ώστε ο εργολάβος να είναι σε θέση να προμηθεύσει και το εργατικό προσωπικό και τα υλικά από διάφορες χώρες, και από την Κύπρο πολλές φορές και από παντού, για να εκτελέσει ένα έργο στις Αραβικές χώρες. Αλλά ταυτόχρονα αυτά τα έργα γίνονται και στην Αγγλία και στην Αμερική που δεν νομίζω εκεί. . . , τουλάχιστο στην Αγγλία υπάρχει μεγάλος έλεγχος, υπάρχουν οι επιστημονικοί σύνδεσμοι, το Royal Institute of British Architects του οποίου πάρα πολλοί Κύπριοι είμαστε μέλη, υπάρχει ο Σύνδεσμος Πολιτικών Μηχανικών στον οποίο είναι πάρα πολύ δύσκολο να γίνει ένας μέλος και ούτω καθ' εξής. Δηλαδή και εκεί που υπάρχει πάρα πολύ τεχνικό προσωπικό πάλιν γίνονται αυτά τα έργα γιατί σε πολλές περιπτώσεις αποδεικνύονται ότι είναι τα καλύτερα υπό τις περιστάσεις που γίνονται.

Και εδώ στην Κύπρο η Κυβέρνηση δεν νομίζω ότι ενήργησε ανεύθυνα, γιατί είχε την ευκαιρία να συμβουλευθεί τους τεχνικούς της, και δεν νομίζω ότι οι αρχιτέκτονες ή πολιτικοί μηχανικοί που είναι υπάλληλοι της Κυβέρνησης είναι υποδεέστεροι των συναδέλφων τους που είναι στο ελεύθερο επάγγελμα. Εμείς ως Σύνδεσμος Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων τους θεωρούμε το ίδιο, και μπορώ να πω ότι ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων, ο οποίος πρόσφατα αφυπηρέτησε λόγω ορίου ηλικίας, ήταν κυβερνητικός υπάλληλος. Άρα εμείς, ο τεχνικός κόσμος, θεωρούμε όλους τους υπαλλήλους εξίσου καλούς για να δουν, να συζητήσουν και να δώσουν τις γνώσεις τους προς την Κυβέρνηση για να πάρει τις αποφάσεις της. Και σ' αυτή την περίπτωση νομίζω ότι οι δυο ή τρεις Υπουργοί που πήραν την απόφαση ήταν κατόπι μελέτης του έργου από τα Δημόσια Έργα, από το Τμήμα Πολεοδομίας και από όλους τους τεχνικούς τους οποίους διαθέτει η Κυβέρνηση.

Επομένως μπορώ να πω ότι μια απόφαση γι' αυτού του είδους την εργασία μπορεί να αποδειχθεί στο τέλος η καλύτερη υπό τις προϋποθέσεις και το χρόνο μέσα στον οποίο καλούμεθα να τελειώσουμε ένα τέτοιο έργο και να κάνουμε τη δουλειά μας που είναι η ανέγερση του Συνεδριακού Κέντρου για τη Σύσχεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων. Ακούω από κάτω να λεν «αν τελειώσει». Βεβαίως πάντοτε υπάρχει, κύριοι συνάδελφοι, το ερωτηματικό, αν τελειώσει, αν βρέξει, αν έχουμε υλικά, αν έχουμε εργατικά χέρια, αν μπορούμε να το κάνουμε. Σωστά υπάρχουν αυτά τα ερωτηματικά. Ξεκινάτε μια οικοδομή, όλοι χτίσατε ένα σπίτι και είπατε να το τελειώσετε σε έξι μήνες αλλά χρειαστήκατε 8, 10 και 12 μήνες. Και θα ήθελα ένας από σας να έλθει εδώ και να πει ότι ξεκίνησε να κάμει αυτό το πράγμα και το τέλειωσε μέσα στην καθορισθείσα προθεσμία. Εάν βρεθεί ένας άνθρωπος να το πει αυτό το πράγμα, τότε να του πω «μπράβο». Δεν γίνονται αυτά, υπάρχουν τα ερωτηματικά πάντοτε.

Αλλά στην περίπτωση του Turn Key Projekt θα δούμε αν η Κυβέρνηση θα κάμει σωστά τον έλεγχο της. Εδώ μάλιστα, αν δεν κάμει σωστά τον έλεγχο της θα είναι κάτι άλλο. Αλλά κάμνοντας σωστά τον έλεγχο της η Κυβέρνηση θα ξέρει ότι αυτό το έργο θα αποπερατωθεί και όχι με περισσότερα λεφτά. Εάν στον εργολάβο που ανέλαβε αυτή τη δουλειά — άκουσα ότι υπάρχουν τροποποιήσεις στα σχέδια — του είπαν να χωρεί το κτίριο 1,000 πρόσωπα και τώρα έρχονται και του λεν ότι πρέπει να χωρεί 1,500, μάλιστα, ευθύνεται ο εργοδότης. Εάν όμως αυτός ο άνθρωπος πήγε και εξέτασε το έδαφος και είπε ότι θα κάμει αυτού του είδους τη θεμελίωση αλλά εκ των πραγμάτων αποδεικνύεται ότι πρέπει να γίνει διαφορετική θεμελίωση, τότε ευθύνεται και πρέπει να κάμει σωστά τη δουλειά του και να μην πληρωθεί περισσότερο και μέσα στα ίδια χρονικά όρια μάλιστα. Επομένως σ' αυτή την περίπτωση, και χωρίς να λέω ότι οι αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί ή άλλες επιλογές δεν είναι καλύτερες σε άλλες περιπτώσεις ή γιατί ευνοώ το Turn Key Projekt — δεν το ευνοώ υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ή όπως γίνεται σε άλλες περιπτώσεις που ζητούνται μειοδοτικοί διαγωνισμοί για έργα, που ούτε αυτό το ευνοούμε εμείς ως Σύνδεσμος Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων — σ' αυτή την περίπτωση, επαναλαμβάνω, ίσως να αποδειχθεί ότι ήταν η καλύτερη επιλογή υπό τα δεδομένα τα οποία είχαμε μπροστά μας και η πιο συμφέρουσα.

Και το ότι παρουσιάστηκαν έξι προσφορές, έξι μελέτες, δεν είναι μικρό ποσοστό. Το να γίνει μια μελέτη τέτοιου είδους σημαίνει όχι απλώς δεκάδες λίρες,

αλλά δεκάδες χιλιάδες λίρες, και πρέπει να εργαστούν πάρα πολλοί άνθρωποι σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα για να κάνουν μια τέτοια μελέτη: Αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί, επιμετρητές, όλων των ειδών τα τεχνικά επαγγέλματα για να παρουσιάσουν μια ολοκληρωμένη μελέτη του είδους αυτού. Επομένως να μην προδικάζουμε ορισμένα πράγματα, να μην υπερβάλλουμε, γιατί όπως είπα και στην αρχή ο κ. Ηλιάδης είπε ορισμένα πολύ ορθά πράγματα με τα οποία συμφώνησα, αλλά είχε και τη δόση της υπερβολής και στο τέλος σύγχυσε όλα τα πράγματα με εκείνο τον ενθουσιασμό του με θέματα καθηγητών, που ξέχασε τι είναι οι καθηγητές και πώς παρουσιάστηκε εδώ το θέμα των καθηγητών και το θέμα της ΞΕΚΤΕ, το χιλιοειπωμένο κλπ. Και μιλώντας για τη ΞΕΚΤΕ λέμε ότι άρχισαν τώρα να γίνονται επιδιορθώσεις στο τμήμα του δρόμου που κατασκεύασε η εταιρεία αυτή. Βεβαίως γίνονται επιδιορθώσεις και σε άλλα σημεία του δρόμου που κατασκεύασαν άλλοι. Και θα ήθελα να σας πω τώρα ότι προχθές που ήμασταν στο Συμβούλιο της Ευρώπης και πηγαίναμε με το αυτοκίνητο με τον κ. Μάτση του είπα, έτσι υπό τύπο αστείου: «Ε! Γιαννάκη, τούτου του δρόμου που περνούμε τώρα έπρεπε να βγάλουμε φωτογραφίες για να δουν σε πόσα σημεία — κάθε ένα, δυο ή πέντε χιλιόμετρα — υπάρχει συνεργείο που διορθώνει το δρόμο, για να ξέρουν ότι δεν είναι μόνο στην Κύπρο που γίνονται επιδιορθώσεις στο δρόμο αλλά γίνονται σε όλη την Ευρώπη και ίσως σε όλο τον κόσμο.»

Αυτά ήθελα να πω, έτσι για κατατόπιση των συναδέλφων, για να είμαστε μέσα στα όρια της πραγματικότητας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ο κ. Ηλιάδης έχει καταπιαστεί σε έκταση πάνω στην τεχνική πτυχή κυρίως του θέματος. Και παρόλο που δεν είμαι τεχνικός, βλέπω ότι η επιχειρηματολογία του ήταν πολύ ισχυρή και δείχνει πόσο επιπόλαια χειριστήκαμε ένα τόσο σοβαρό θέμα.

Εγώ επειδή δεν είμαι τεχνικός δεν θα ασχοληθώ με την τεχνική πτυχή του θέματος. Θα ασχοληθώ με μια άλλη πτυχή.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πήγε τον Αύγουστο του 1986 στη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στη Χαράρε και εκεί πρότεινε όπως η Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων γίνει στην Κύπρο το καλοκαίρι του 1988. Και αντιλαμβάνομαι ότι όπως εγώ δεν είμαι τεχνικός ούτε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι τεχνικός.

Από πολιτικής άποψης δεν αμφιβάλλει κανένας ότι η πραγματοποίηση της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο έχει σοβαρή πολιτική σημασία.

Το ερώτημα είναι: Πού στηρίχτηκε, σε ποια δεδομένα στηρίχτηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας για να κάμει την πρόσκληση; Είχαμε έτοιμο κέντρο στην Κύπρο για να μπορέσουμε να φιλοξενήσουμε αυτή τη Διάσκεψη; Αντιλαμβάνομαι ότι δεν είχε υπόψη του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως κι' εγώ, την αίθουσα του Φιλοξένια γιατί εκείνη η αίθουσα δεν είναι δυνατό να φιλοξενήσει μια τέτοια διάσκεψη. Και ούτε έχουμε στην Κύπρο χώρο με όλες τις διευκολύνσεις για μια

τέτοια διάσκεψη. Και όμως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας χωρίς να συμβουλευτεί κανένα ζήτησε να γίνει η διάσκεψη στην Κύπρο. Αν αυτή είναι υπεύθυνη ενέργεια, τότε δεν ξέρω τι είναι ανεύθυνη!

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον Αύγουστο του 1986 που βρισκόταν στη Χαράρε με τον Υπουργό Εξωτερικών, έκαμε αυτή την πρόσκληση χωρίς να συζητηθεί το θέμα στο Υπουργικό Συμβούλιο. Παρακάμφθηκε το ίδιο το Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο θα έπρεπε να αποφασίσει γι' αυτό το θέμα. Έστω, όμως, υπό τις εκεί συνθήκες ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θεώρησε σκόπιμο ότι έπρεπε να συγκληθεί η επόμενη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στην Κύπρο και θα πρέπει να οικοδομήσουμε εδώ ένα τέτοιο κέντρο. Από τον Αύγουστο του 1986 μέχρι τον Ιούνιο του 1987 πέρασε ένας χρόνος, κύριοι συνάδελφοι. Και η Βουλή που ήταν το αρμόδιο Σώμα το οποίο θάπρεπε και αυτό να πει το λόγο του και να εγκρίνει και τη σχετική δαπάνη, ένα χρόνο από τη λήψη αυτής της απόφασης δεν κατατοπίστηκε.

Έγινε η πρόσκληση αυτή τον Αύγουστο του 1986 και το Υπουργικό Συμβούλιο πήρε σχετική απόφαση το Γενάρη του 1987. Και τώρα πιεζόμαστε με ποινικές ρήτρες κλπ. να κάνουμε το έργο αυτό μέσα σε μερικούς μήνες. Δεν χρειάζεται κανένας τεχνικές γνώσεις για να διαπιστώσει ότι χρειαστήκαμε πολύ περισσότερο χρόνο για να το βάλουμε κάτω, να το συζητήσουμε, να ζητήσουμε προσφορές κλπ. από το χρόνο που δίδουμε στον εργολάβο για να διεκπεραιώσει αυτό το έργο. Αν αυτός είναι συνετός χειρισμός μιας τόσο σοβαρής υπόθεσης, κ. συνάδελφοι, θα ήθελα να το ακούσω.

Κατά συνέπεια εδώ, κ. συνάδελφοι, δεν υπάρχει μόνο το ζήτημα των πολύ σοβαρών τεχνικών πτυχών που έθιξε ο συνάδελφος κ. Ηλιάδης. Υπάρχουν πολύ σοβαρότερα πολιτικά θέματα. Πώς και γιατί χωρίς να υπάρχουν οποιεσδήποτε προϋποθέσεις ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έκαμε την πρόσκληση που έκαμε. Και η πρόσκλησή του, κύριοι συνάδελφοι, για να μην παρεξηγούμεθα, δεν ήταν σε κάποιους να επισκεφθούν την Κύπρο για τουρισμό ή για να κάμουν συνομιλίες, που αυτά και ορθά θα ήταν και εφικτά θα ήταν.

Εδώ ήταν πρόσκληση που θα μπορούσε να συνεπάγεται όχι 3 εκ. αλλά πολύ περισσότερα, διότι όταν ήταν στη Χαράρε δεν μπορούσε να ξέρει το ύψος της συνολικής δαπάνης.

Κι' ενώ λήφθηκε μια τέτοια απόφαση κι' ενώ ήταν επείγουσα ανάγκη να ληφθούν και στην Κύπρο οι ανάλογες πολιτικές αποφάσεις και να εγκριθούν και τα ανάλογα ποσά, αφέθηκε μέσα στην όλη γραφειοκρατία και ανευθυνότητα να περάσει ένας χρόνος για να κατατοπιστεί η Βουλή.

Μάλιστα, κύριοι συνάδελφοι, η Βουλή βρέθηκε μπροστά σ' ένα τετελεσμένο γεγονός το οποίο θα μπορούσε να αντιμετωπίσει αν αυτό δεν έθιγε και δεν εξέθετε τη Δημοκρατία. Αν επρόκειτο η ενέργεια αυτή να εκθέσει τη σημερινή Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας χωρίς να τίγεται η Κυπριακή Δημοκρατία και ο λαός αυτού του τόπου, και πολύ περισσότερο η υπόθεσή μας, η Βουλή είχε τον τρόπο να αντιμετωπίσει την κατάσταση.

Αλλά το δίλημμα που ετίθετο μπροστά στη Βουλή ήταν: Είτε ψηφίζετε αυτό το κονδύλι για να μην υπάρξουν πολιτικές συνέπειες κι επιπτώσεις για την Κύπρο και την υπόθεσή της είτε η Κυπριακή Κυβέρνηση που διά του στόματος του Προέδρου της Δημοκρατίας κάλεσε να γίνει η διάσκεψη αυτή στην Κύπρο θα μείνει εκτεθειμένη. Αυτό είναι το μεγάλο πολιτικό θέμα, κύριοι συνάδελφοι. Και η

Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών όπως και η Επιστολή που εστάλη στον Υπουργό Οικονομικών όταν το θέμα ήλθε μπροστά της δεν μπορούσε να παραβλέψει αυτά τα θέματα.

Το ελάχιστο που μπορούσε να κάμουμε τώρα είναι να παρακολουθούμε στο βαθμό που μας είναι δυνατό με τις τριμηνιαίες εκθέσεις την όλη πορεία αυτού του έργου, έτσι που τουλάχιστο να μην υπάρξουν πολιτικές επιπτώσεις από το γεγονός ότι μπορεί μεν να κτιστεί το Κέντρο αλλά η διάσκεψη να μη γίνει.

Τούτη την πτυχή του θέματος, κ. Πρόεδρε, ήθελα να θίξω η οποία έχω τη γνώμη ότι είναι πολύ σοβαρή γιατί αποτελεί ακόμα μια ένδειξη του ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν λαμβάνει υπόψη τη Βουλή και μάλιστα ότι τη φέρνει μπροστά σε τετελεσμένα γεγονότα και μάλιστα δαπάνης ύψους πολλών εκατομμυρίων λιρών.

Θέλω να πιστεύω ότι αυτή η τακτική και αυτή η πολιτική δεν θα συνεχιστεί στο μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Στυλιανού.

Συγγνώμη, ζήτησε το λόγο ο κ. Μαρκίδης αλλά . . . . εντάξει, ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα, όπως σταδιακά έχει εξελιχθεί, παρουσιάζει δυο πτυχές: Την τεχνικοεπιστημονική πτυχή, για την οποία μας μίλησε ο συνάδελφος κ. Δημήτρης Ηλιάδης με αρκετή επιχειρηματολογία — πειστική, ομολογουμένως, σε ορισμένα της σημεία — και την πολιτική πτυχή, για την οποία μας μίλησε ο κ. Ντίνος Κωνσταντίνου.

Ας μου επιτραπεί, έντιμε κ. Πρόεδρε, να σταθώ στο τελευταίο τούτο σημείο της αναφοράς, την πολιτική πτυχή του θέματος, που έθιξε ο έντιμος κ. συνάδελφος. Προτού όμως εισέλθω στην ουσία του υπό συζήτηση προβλήματος, θα ήθελα να υπογραμμίσω το γεγονός πως η έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής κυκλοφόρησε, ως μη όφειλε, στα μέλη του Σώματος πριν από λίγες μόλις ώρες, για να μην πω πριν από λίγα μόλις λεπτά. Το σπουδαιότερο όμως στην προκείμενη περίπτωση είναι το γεγονός πως, σε μια έκθεση με τόσες σοβαρές αναφορές — επικριτικές, μάλιστα, κι ιδιαίτερα ενάντια στον ίδιο τον πρόεδρο του Κράτους — έπρεπε το περιεχόμενό της να τεθεί ως προσχέδιο ενώπιον των μελών της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής· όμως, αντίθετα, η έκθεση συντάχθηκε σε χρόνο μηδέν, για να μην πω και «εν παραβύστω», για να αιφνιδιαστούν τα μέλη της Επιτροπής, ή έστω η μειοψηφία των μελών της, μπροστά στο περιεχόμενο της οποίας έχουν ριζικές και κάθετες διαφωνίες.

Το γεγονός της απόφασης της διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων να διοργανώσουν την προσεχή διάσκεψή τους στη Λευκωσία, συνιστά — κι είναι τούτο εξόφθαλμο — κορυφαίο πολιτικό γεγονός με σύνθετες κι ενεργητικές επιπτώσεις στο δραματικό αγώνα επιβίωσης που διεξάγει ο χειμαζόμενος τούτος λαός, τόσο πασιφανές κι αυταπόδεικτο, που παρέλκει να το αναλύσω. Κι' είναι η απόφαση αυτή γεγονός που πρέπει ασφαλώς να πιστωθεί υπέρ του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Κυπριανού, που είχε την

ευκαιρία ν' αξιοποιήσει στον εμπρέποντα χρόνο το ευνοϊκό κλίμα που ευπήρχε μεταξύ των συνέδρων στη διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών στη Χαράρε. Έτσι, με την ομόθυμη κι ομόφωνη απόφασή της η διάσκεψη συνέβαλε αποφασιστικά στην εδραίωση και του κύρους και της οντότητας, κατ' επέκταση, της τόσο βαλλόμενης από τις γνωστές ιμπεριαλιστικές πολιτικοστρατιωτικές αιχμές των επεκτατιστών της Άγκυρας-Κυπριακής Δημοκρατίας. Και θα 'θελα με την ευκαιρία αυτή να υπογραμμίσω και να εξάρω το γεγονός πως όχι μονάχα ο Κυπριακός κι ο Ελλαδικός τύπος, μα κι ο διεθνής, εξήραν την πρωτοβουλία του Προέδρου Κυπριανού να προσκαλέσει τους Υπουργούς Εξωτερικών των Αδεσμεύτων για σύγκληση της προσεχούς διάσκεψής τους στην Κύπρο, αλλά και να τονίσω πως με την ίδια ευκαιρία υπογραμμίστηκε από τα διεθνή μα και τα ελληνικά έντυπα — περιλαμβανομένων και των εντύπων που εκφράζουν τις πολιτικές θέσεις της παράταξης του κ. Κωνσταντίνου — το γεγονός πως με τη διάσκεψη εμπεδωνόταν στη διεθνή συνείδηση η αξιοπιστία και το κύρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ήταν — η ουσιαστική βαλλόμενη σήμερα επιτυχία της σύγκλησης της διάσκεψης στην Κύπρο — η χρόνια, ενδόμυχη και διακαής επιθυμία του λαού μας, που την είδε, επιτέλους, να ουσιαστικοποιείται. Αναφορικά με την παρατήρηση του συνάδελφου κ. Ηλιάδη πως δεν προγραμματίστηκε η προώθηση της ανέγερσης του έργου πριν απ' τη μετάβαση στη Χαράρε, πρέπει ν' αντιταχθεί το αυταπόδεικτο στοιχείο πως ήταν φύσει και θέσει αδύνατο να προεικαστεί κανένας — ακόμα και αν τον είχε έντονα προβληματίσει το θέμα — την απόφαση της διάσκεψης και να προωθήσει την ανέγερση ενός τόσο σημαντικού έργου υποδομής χωρίς, επαναλαμβάνω, την προεξόφληση της αποδοχής της πρότασής του.

Όμως, έντιμοι κ. συνάδελφοι, οφείλω να υπογραμμίσω ακόμα ένα στοιχείο, απαράδεκτο και απάδον προς την Κοινοβουλευτική πρακτική και τα μέχρι σήμερα ακολουθούμενα κοινοβουλευτικά θέσμια. Διαπιστώνουμε συγκεκριμένα, με σοβαρή, ομολογουμένως, έκπληξή μας, ιδιαίτερα όσοι παραβρεθήκαμε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών, όχι απλά την ετεροβαρή κι ανισομερή παράθεση απόψεων, μα την κατ' αποκλειστικότητα παράθεση των θέσεων μόνο της νομοθετικής πλευράς — και για να κυριολεκτήσω, μάλιστα, της πλειοψηφίας της κοινοβουλευτικής επιτροπής — ενώ οι θέσεις κι' οι απόψεις της εκτελεστικής πλευράς, οι θέσεις του Υπουργού που αναπτύχθηκαν στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, εξοβελίστηκαν και διαγράφηκαν. Έτσι αν υπάρχει θέμα — που υπάρχει αφαλέστατα, και, μάλιστα, σοβαρό κατά την άποψή μας — τούτο πρέπει να καταλογιστεί προς τους ή τον υπεύθυνο που συνέταξε τη σημερινή απαράδεκτη έκθεση, με την οποία επιχειρείται η παραπληροφόρηση των συναδέλφων για τις απόψεις που εκφράστηκαν από τον αρμόδιο Υπουργό κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Οικονομικών στις 2 Ιούλη του 1987. Γιατί εκφράστηκαν, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, απόψεις, όπως με πληροφορεί ο έντιμος συνάδελφος κ. Άριστος Χρυσοστόμου, που έτυχε να παρευρίσκεται στη συνεδρία της Επιτροπής αυτής και που με πληροφορεί με τη σειρά του πως ο Υπουργός ανέπτυξε στην Επιτροπή μια ολόκληρη σειρά από υπαλλακτικές λύσεις, που προβληματίσαν την αρμόδια Υπουργική Επιτροπή, στελεχωμένη με τις συναφείς προς το θέμα τεχνικές υπηρεσίες, πριν καταλήξει στην οριστική απόφασή της για επιλογή του χώρου του ξενοδοχείου «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» για την ανέγερση του διεθνούς κέντρου συνεδρίων. Κι όμως αυτό ήταν το ουσιαστικότερο αντιλεγόμενο κι αμφιλεγόμενο σημείο που εγείρεται κατά την αποψινή συζήτηση — στοιχείο που οδήγησε

εξαναγκαστικά στην επίτμηση του χρόνου και που με τη σειρά του δρομολόγησε την εξίσου νομικά έγκυρη διαδικασία των προσφορών που ακολούθηθηκε. Κι' ήταν τα στοιχεία αυτά τα σημεία από τα οποία εκκινούσε η πυροδότηση της αποψινής αντιπαράθεσης μεταξύ Νομοθετικής κι' Εκτελεστικής Εξουσίας. Αν, ξανατονίζω για πολλοστή φορά, τα στοιχεία τούτα κατατίθεντο στην έκθεση της Επιτροπής, ίσως να μην εκκινούσε όλος αυτός ο σάλος κι η διαδικασία των χρονοβόρων μεταξύ των συναδέλφων αντεγκλήσεων.

Παραπλανητικά, εξάλλου είναι και τα στοιχεία αναφοράς για ετεροχρονισμούς στη λήψη σχετικής συναινετικής απόφασης από μέρους του Υπουργικού Συμβουλίου που επικαλέστηκαν προηγούμενοι ομιλητές. Το Υπουργικό Συμβούλιο συγκεκριμένα ενημερώθηκε έγκαιρα ευθύς αμέσως μετά την επιστροφή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη Χαράρε πάνω στο όλο θέμα κι έσπευσε να προσυπογράψει και να προσεπικυρώσει — με τον ίδιο ακριβώς ενθουσιασμό που ο κυπριακός τύπος κι' ο κυπριακός λαός χαιρετούσαν το γεγονός — τη σχετική απόφαση.

Εν κατακλείδι, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, οφείλω να υπογραμμίσω επιγραμματικά τα τρία πιο κάτω βασικά κατά την άποψή μου στοιχεία που προκύπτουν από την αποψινή συζήτηση:

Πρώτο: το γεγονός πως η απόφαση για σύγκληση της προσεχούς διάσκεψης Υπουργών Εξωτερικών στην Κύπρο συνιστά γεγονός τεράστιας πολιτικής σημασίας, που θωρακίζει την Κύπρο κι αδιαμφισβήτητα πιστώνεται στο ενεργητικό του Προέδρου Κυπριανού.

Δεύτερο: το γεγονός πως όχι μονάχα δεν αποτιμήθηκε σωστά η απόφαση από την παρούσα έκθεση, μα υποτιμήθηκε, εάν δεν βλήθηκε κιόλας. Δεν αναφέρομαι, ξανατονίζω, στην τεχνική πλευρά που έθιξε ο κ. Ηλιάδης, και που μερικά στοιχεία της είναι άξια να μελετηθούν.

Τρίτο: το γεγονός πως η επιτροπή, η πλειοψηφία της επαναλαμβάνω, ελέγχεται για την κραυγαλέα και κατά σκανδαλώδη τρόπο παράλειψη πλήρους, σφαιρικής κι επομένως αντικειμενικής ενημέρωσης του Σώματος πάνω σ' όλες τις πτυχές και τις εκφάνσεις του υπό συζήτηση θέματος. Όμως πολλαπλά και σύνθετα είναι και πολύ περισσότερα θα 'ναι τα κέρδη από την απόφαση για σύγκληση της διάσκεψης στην Κύπρο. Κι εδώ είναι η όλη ουσία του προβλήματος, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι! πουθενά αλλού!

Τέλος η σωστή αναφορά της επιτροπής — με την οποία συμφωνούμε απόλυτα — για παρακολούθηση του θέματος και υποβολή κατά τακτά και σύντομα χρονικά διαστήματα ενημερωτικών εκθέσεων προς το Σώμα, εισήγηση που προέρχεται από το συνάδελφο κ. Ηλιάδη, όπως υποβλήθηκε από μέρους του στην επιτροπή, μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους.

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο Προεδρεύων της Βουλής κ. Ε. Παπαϊωάννου αντικαθίσταται στην έδρα από τον κ. Λαδά)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Μαρκίδης.

Ορίστε, κ. Μαρκίδη.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θα είμαι πάρα πολύ σύντομος.

Θα 'θελα να αρχίσω επαινώντας το συνάδελφο Δημήτρη Ηλιάδη της Ε.Δ.Ε.Κ. για τον τρόπο που παρουσίασε το όλο θέμα, που, προφανέστατα, είναι προϊόν κοπιώδους μελέτης σε βάθος και πλάτος.

Θα 'θελα, όμως, ν' αναφέρω ότι παρόλο ότι συμφωνώ με τα επιχειρήματα που έχει προβάλει, εντούτοις διαφωνώ με ένα από τα επιχειρήματά του, και το επιχειρήμα με το οποίο διαφωνώ είναι εκείνο που είπε ότι η Κυβέρνηση από τον Αύγουστο του 1986 μέχρι τον Ιανουάριο του 1987 ή για μια περίοδο έξι μηνών «ύπνωττε». Διαφωνώ, διότι πιστεύω ότι η Κυβέρνηση δεν ύπνωττε. Απλούστατα ενεργούσε σύμφωνα με τον τρόπο που μας έχει συνηθίσει να διακυβερνά αυτό τον τόπο τα τελευταία δέκα χρόνια.

Αλλά, οπωσδήποτε, από τη συζήτηση έχουν προκύψει ορισμένα πολύ σοβαρά θέματα που θα πρέπει να μας προβληματίσουν όλους.

Ασφαλέστατα δεν περίμενε κανένας, ούτε αξίωσε κανένας από τον Πρόεδρο Κυπριανού, ενώ βρισκόταν στη Χαράρε, να συγκαλέσει Υπουργικό Συμβούλιο στη Χαράρε για να πάρει απόφαση να προσκαλέσει τους Υπουργούς Εξωτερικών των Αδεσμεύτων για συγκρότηση Διάσκεψης στην Κύπρο το 1988. Εκείνο που μπορούμε να πούμε είναι ότι αυτό ήταν ένα θέμα το οποίο, ασφαλέστατα, θα έπρεπε να είχε προβλεφθεί, προ της αναχώρησης του κυρίου Κυπριανού από την Κύπρο για τη Χαράρε. Διότι, επιτέλους, γεννάται το ερώτημα: Πώς κυβερνάται αυτός ο τόπος; Ξεκινούμε για μια Διεθνή Διάσκεψη χωρίς να ξέρουμε τι πρόκειται να προτείνουμε; Χωρίς να ξέρουμε τι θα κάνουμε σ' αυτή τη Διεθνή Διάσκεψη; Δηλαδή τα πάντα εξαρτώνται από μια έμπνευση της στιγμής; Και αν σ' αυτή την περίπτωση η στιγμιαία έμπνευση είχε καλά αποτελέσματα για την Κύπρο, εφόσον έγινε δεκτή και θα γίνει η Διάσκεψη στην Κύπρο, ποιος είναι εκείνος που εγγυάται ότι μια άλλη, μελλοντική στιγμιαία έμπνευση, είτε στα Ηνωμένα Έθνη είτε οπουδήποτε αλλού, δεν θα έχει καταστροφικά αποτελέσματα γι' αυτό τον τόπο;

Μπορεί να λεχθεί ότι: «Μα αν δεν έβλεπε ένας το κλίμα εκεί, δεν θα μπορούσε να προβλέψει κατά πόσο μια τέτοια πρόταση εκ μέρους μας θα είχε ελπίδα επιτυχίας». Αλλά αυτό δεν εμπόδιζε τη σε βάθος συζήτηση του θέματος αν η Κύπρος έπρεπε να κάμει αυτή την πρόσκληση και σε τέτοια περίπτωση θα μπορούσε κάλλιστα το Υπουργικό Συμβούλιο, αν αποφάσιζε ότι συνέφερε σ' αυτό τον τόπο να γίνει η πρόσκληση, να εξουσιοδοτήσει και τον Πρόεδρο Κυπριανού να κάμει ή να μην κάμει την πρόσκληση, ανάλογα με το κλίμα που θα έβρισκε στη Διεθνή Διάσκεψη που μετείχε.

Έτσι, είναι φανερό ότι η όλη υπόθεση ήταν θέμα στιγμιαίας έμπνευσης, και γι' αυτό το λόγο πρέπει να μας προβληματίσει. Διότι, αν χειριζόμαστε μεγάλα θέματα που αφορούν τον τόπο με στιγμιαίες έμπνεύσεις, κάποτε θα αντιμετωπίσουμε και τα αποτελέσματα μιας ατυχούς έμπνευσης.

Το δεύτερο, βέβαια, βασικό ερώτημα που γεννάται, είναι κατά πόσο υπήρχε η δυνατότητα οι προσφορές να γίνουν με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε όλοι οι προσφοροδότες να μιλούν για το ίδιο πράγμα και να μπορεί να γίνει σύγκριση μεταξύ των προσφορών ως προς το ποια ήταν η πλέον συμφέρουσα.

Είναι γεγονός ανατρίλεκτο ότι με τον τρόπο που έγιναν οι προσφορές δεν μπορούσε να γίνει σύγκριση ποια ήταν η πιο συμφέρουσα ή ποια ήταν η πιο φθηνή προσφορά. Και αφού ακούσαμε όσα ακούσαμε, και αν λάβει κάποιος υπόψη τον υπερβολικό χρόνο που χρειάστηκε για να επιλεγεί ο τόπος ανέγερσης του συγκροτήματος, είναι φανερό ότι αν δεν υπήρχε η καθυστέρηση που υπήρξε στην επιλογή του τόπου, ασφαλέστατα, θα υπήρχε, πλέον, και η δυνατότητα να ζητηθούν οι προσφορές με βάση τον/ορθόδοξο και γνωστό τρόπο.

Αλλ' εξίσου σοβαρό θέμα είναι και το θέμα το οποίο έθιξαν άλλοι συνάδελφοι και ο κ. Κωνσταντίνου, δηλαδή το δίλημμα στο οποίο ετέθη αυτή η Βουλή. Διότι εκ του Συντάγματος χωρίς έγκριση προϋπολογισμού της δαπάνης από τη Βουλή έργων κυβερνητικών δεν μπορεί να γίνει. Αλλά ο τρόπος που χειρίστηκε το όλο θέμα η Κυβέρνηση στην πραγματικότητα έχει αφαιρέσει οποιαδήποτε διακριτική εξουσία από τη Βουλή και την έχει θέσει προ του διλήμματος ή να δεχθεί τα προτεινόμενα κατ' ανάγκη, για να μην υποστεί η Κυπριακή Δημοκρατία ανυπολόγιστη ζημιά, ή να μην τα δεχθεί, με κόστος το τραύμα εναντίον του κύρους του κράτους μας. Και, ασφαλέστατα, βρισκόμενη προ αυτού του διλήμματος η Βουλή και όλοι οι Βουλευτές και όλες οι πλευρές της Βουλής, καταλήγουν στο να ψηφίσουν τα προτεινόμενα, ακριβώς διότι δεν μπορούν να δεχθούν την άλλη λύση.

Θα πρέπει, όμως, σαν Βουλή, να εκφράσουμε την έντονη διαμαρτυρία μας για τον τρόπο που μεταχειρίζεται τη Νομοθετική Εξουσία η Εκτελεστική Εξουσία. Διότι δεν είναι η πρώτη φορά που έγινε αυτό το πράγμα. Και το παράδειγμα που αναφέρθηκε για το θέμα των καθηγητών κλπ. μπορεί να είναι εντελώς διαφορετικής φύσεως θέμα, αλλά η ουσία ήταν η ίδια. Δηλαδή ήλθαν εδώ στη Βουλή νομοσχέδια σε τέτοιο χρόνο και κατά τέτοιο τρόπο, που η Βουλή κάτι έπρεπε να ψηφίσει επειγόντως τον Ιούλιο, για να μην επέλθει το χάος, εν πάση περιπτώσει, από εκείνο το οποίο, δυστυχώς, βλέπουμε σήμερα ότι υπάρχει στην παιδεία.

Και, τέλος, θα 'θελα να πω και το εξής για να μη δημιουργούνται παρεξηγήσεις. Σε περίπτωση ατυχίας, δηλαδή αν υπάρξει ατυχία — όπως υπήρξε ατυχία ή ατυχής σύμπτωση στην περίπτωση του δρόμου Λευκωσίας-Λεμεσού — τώρα δεν υπάρχουν τα χρονικά περιθώρια αποτροπής ή θεραπείας των ζημιών από την ατυχία. Αν, δηλαδή, η ατυχία στην κατασκευή του δρόμου Λευκωσίας-Λεμεσού είχε την επιπρόσθετη δαπάνη £14 εκ. και την καθυστέρηση στην περάτωση του δρόμου, σ' εκείνη μεν την περίπτωση ο δρόμος τέλειωσε, έστω και με πολύ μεγαλύτερη δαπάνη, σ' αυτή όμως την περίπτωση μια ατυχία δεν θα έχει ως αποτέλεσμα χρηματική ζημιά αλλά θα έχει σαν αποτέλεσμα ένα άνευ προηγουμένου εξευτελισμό του κύρους της Κυπριακής Δημοκρατίας διεθνώς. Μια ατυχία στην πραγματικότητα μπορεί να σημαίνει αδυναμία να φιλοξενήσουμε αυτή τη Διάσκεψη στην Κύπρο το 1988, οπότε ας φανταστούμε όλοι τη θέση μας.

Οι ποινικές ρήτρες δεν είναι ασφάλεια. Οι ποινικές ρήτρες δεν είναι εξασφάλιση εναντίον αυτής της ατυχίας, διότι ο εξευτελισμός του κύρους ενός κράτους δεν αποτιμάται σε χρήμα.

Έτσι, καταλήγοντας ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν μπορεί παρά να επικρίνει την Κυβέρνηση για τον τρόπο που έχει χειριστεί το όλο θέμα και, ταυτόχρονα, για τους λόγους που και οι εκπρόσωποί του στην Επιτροπή Οικονομικών έχουν εκθέσει, θα ψηφίσουμε το προτεινόμενο νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ.

(Την ώρα που αγόρευε ο κ. Μαρκίδης ο κ. Ε. Παπαϊωάννου επέστρεψε στην Αίθουσα και κατέλαβε την έδρα του Προεδρεύοντος).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Ο κ. Παναγιώτου, και μετά ο κ. Χριστοφίδης.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχει αναγνωσθεί η Έκθεση πάνω στο θέμα. Δεν νομίζω να έχει αμφιβολία κανένας απ' όσους την έχουν ακούσει και απ' όσους θα τη διαβάσουν, ότι ήταν αρκετά περιεκτική και περιείχε όσα έπρεπε και είχε διάθεση το Σώμα της Βουλής να πει επί του θέματος.

Και όλοι θα έχουν προσέξει ότι περιείχε όλα τα σημεία που συζητούμε ως παρατηρήσεις γι' αυτό το θέμα κατά τρόπο περιεκτικό και μάλιστα κατά την προσωπική μου γνώμη και πέραν του δέοντος αυστηρό.

Και ειλικρινά διερωτούμαστε ενόψει αυτής της κατάστασης εις τι αυτή όλη η πέραν της Έκθεσης συζήτηση η οποία πήρε τόσες πολιτικές διαστάσεις και προεκτάσεις μέσα στις οποίες προσπαθούμε να καλύψουμε τα πάντα. Διερωτούμαστε, επαναλαμβάνω, γιατί μια ειδική κι εξαιρετική περίπτωση υπό τις περιστάσεις να χρησιμοποιείται για να της δίδουμε την έκταση και τη διάσταση την οποία παρουσιάζουμε και, δυστυχώς, όχι στα πλαίσια τα ενδεδειγμένα αλλά αφήνοντας πολλά, πάρα πολλά προς όλες τις κατευθύνσεις και πλευρές, υποθετικά σοβαρά υπονοούμενα.

Θα κάμω απλώς μερικές παρατηρήσεις, έντιμε κ. Πρόεδρε, για να βάλουμε τα πράγματα στα σωστά πλαίσια.

Ας πάρουμε πρώτα την πολιτική πτυχή η οποία εθίγη πολύ έντονα από τον κ. Κωνσταντίνου και υπερθεμάτισε και ο κ. Μαρκίδης. Ναι, είχε πολιτική σημασία αυτό το γεγονός και μάλιστα τεράστια για την Κύπρο, και θα έχει. Και δεν νομίζω ότι μπορεί ένας να πει στα σοβαρά ότι θα απευχόταν να πραγματοποιηθεί αυτή η τεράστιας πολιτικής σημασίας διάσχεψη στην Κύπρο κάτω από συνθήκες κατοχής. Και δεν νομίζω ότι αμφισβήτησε μέχρι τώρα κανένας ή τολμά να αμφισβητήσει αυτή την τεράστια πολιτική σημασία.

Υπάρχουν επιμέρους θέματα. Γιατί ο Πρόεδρος έκανε αυτή την προσπάθεια και ανέλαβε την πρωτοβουλία να διασφαλίσει αυτό το πολιτικό όφελος στην Κύπρο χωρίς να προγραμματιστεί;

Δεν είναι πάντα έτσι, κύριοι. Θα ήταν ευχής έργο αν υπήρχαν όλες οι προϋποθέσεις και τα δεδομένα να προγραμματίζεται πάντοτε το κάθε τι. Σε τέτοιες περιπτώσεις και τέτοια πολιτικά ζητήματα ναι, θα πρέπει να εκμεταλλεύεται κανείς τις ευκαιρίες, έστω και αν είναι στιγμιαίες.

Χαρακτηρίστηκε ανευθυνότητα γιατί αναλάβαμε αυτή την πρωτοβουλία χωρίς να υπολογίσουμε αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις να είμαστε συνεπείς. Δεν είναι και πάλι έτσι το θέμα. Το θέμα είναι η εκτίμηση, αν είναι μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας και αν μπορούμε έστω και πιστικά να το πραγματοποιήσουμε, διότι είναι αυτό που μετρά και τίποτε άλλο. Και πιστεύω ότι αυτή ακριβώς ήταν η εκτίμηση και αυτή έπρεπε να ήταν και η σωστή αντίκρουση.

Ελέχθη ακόμα ότι πέρασε ένας χρόνος και δεν ενημερώθηκε κατάλληλα η Βουλή — δεν ξέρω πάνω σε ποια θέματα, αλλά αντιλαμβάνομαι ότι ίσως η αναφορά να είναι πάνω στο θέμα του προϋπολογισμού του έργου και της έγκαιρης έγκρισης των απαιτούμενων ποσών.

Θα ήθελα απλώς να παρατηρήσω ότι δεν είναι λίγες οι φορές — και αυτή είναι η τακτική και η πρακτική αυτού του Σώματος και ιδιαίτερα της Επιτροπής Οικονομικών και Προσωπικά του προέδρου της κ. Κωνσταντίνου — που όποτε έρθει η Κυβέρνηση με οποιαδήποτε πρόταση για οποιοδήποτε θέμα για το οποίο δεν είναι πλήρως έτοιμη και καταρτισμένη η Βουλή, αρνείται να την ικανοποιήσει και δικαιολογημένα και συμφωνώ απόλυτα. Και θα ήταν πραγματικά παράδοξο να ερχόταν η Κυβέρνηση ενώπιον της Βουλής προτού έχει τελικά αποτελέσματα για τα θέματα τα οποία να θέσει ενώπιον της Βουλής, να ζητήσει την έγκρισή της απλώς και μόνο για να κάμουμε κουτσομπολιό.

Άκουσα με μεγάλη προσοχή τα όσα ανέφερε στην ομιλία του ο συνάδελφος κ. Ηλιάδης. Εκτός από τις πολιτικές προεκτάσεις και τα σοβαρά υποθετικά υπονοούμενα τα οποία θα έπρεπε να παραλειφθούν για να μην τα προκαθορίζουμε, γιατί σχετίζονται με πολλούς τομείς και απευθύνονται σε πολλούς ανθρώπους, πολλές φορές άσχετους και με αυτούς τους οποίους έχουμε διάθεση να επικρίνουμε, θα συμφωνούσα αρκετά αν τελικά αυτό το έργο και αυτή η συνάντηση γίνονταν το 1990, για να μην πω αργότερα. Όταν έχεις όμως μπροστά σου περιθώρια μόνο δυο χρόνων για ολοκλήρωση και πραγματοποίηση μιας τέτοιας συνάντησης με όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη διοργάνωσή της, τότε δεν εγείρεται θέμα ύπαρξης τέτοιων πλατιών και χρονοβόρων διαδικασιών όπως θα το θέλαμε πράγματι όλοι μας και το έχουμε τονίσει.

Δεν είναι ορθό, συνάδελφοι, κατά τη γνώμη μου μια ειδική μεμονωμένη και εξαιρετική περίπτωση να την καθιστούμε κανόνα και πάνω της να στηρίζουμε όλη την προέκταση της πολιτικής και της αντιπολιτευόμενης κριτικής.

Δεν είναι ανορθόδοξο το σύστημα που ακολουθήθηκε. Για όσους γνωρίζουν και όσους καταλαβαίνουν είναι και αυτό το σύστημα ορθόδοξο και δεν ακολουθείται μόνο στις αραβικές χώρες και για τους λόγους που ανέφερε ο συνάδελφος Ηλιάδης. Ο σοβαρότερος λόγος που ακολουθείται στις αραβικές χώρες είναι κυρίως η έλλειψη εκ μέρους τους των υπηρεσιών, των δικών τους δημόσιων υπηρεσιών εκείνου του επιπέδου που θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε τέτοιες απαιτήσεις. Είναι σύστημα που είναι καθιερωμένο παγκόσμια και μάλιστα σε πολύ αναπτυγμένες χώρες και σε μερικές είναι και ο κανόνας.

Εμείς για λόγους που όλοι κατανοούμε και με τους οποίους συμφωνώ, έχουμε καθιερώσει το σύστημα των δημόσιων προσφορών.

Ήταν αδύνατο, και θα πρέπει να γίνει κατανοητό απ' όλους, αυτό το σύστημα να εφαρμοσθεί σ' αυτή την περίπτωση.

Εκτιμούμε και σεβόμαστε απόλυτα τη γνώμη οποιοδήποτε, είτε αυτός είναι ο Σύνδεσμος Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων είτε οποιοσδήποτε άλλος επαγγελματικός ή επιστημονικός ή τεχνικός σύλλογος ή σύνδεσμος που πιστεύει ότι έχει γνώμη επί του θέματος. Και γνωρίζουμε ότι δεν είναι μόνο εκείνη σ' αυτό η επιστημονική ή η τεχνική πλευρά του θέματος αλλά πολλές φορές ασφαλέστερα και η καθαρά εμπορική και συμφεροντολογική. Δικαιολογημένα και γιατί όχι. Ας μη ξεχνούμε δε ότι για να γίνει μια τέτοια μελέτη από εκείνους τους οίκους που ανέλαβαν να υποβάλουν προσφορές για πρώτη φορά στην Κύπρο πάνω σε τέτοιας μορφής σύστημα, δεν είναι λίγους μόνο επιστημονικά καταρτισμένους σε όλους τους κλάδους που χρησιμοποιήσαν για να βγει αυτή η εργασία. Είναι δεκάδες ολόκληρες που επιστράτευσαν και πρόκειται ακριβώς για τα μέλη αυτών των επαγγελματικών, των επιστημονικών και των τεχνικών συνδέσμων. Δεν είναι οι τυχαίοι άνθρωποι.

Θα πρέπει ακόμα να λεχθεί ότι αυτό το σύστημα στις περισσότερες περιπτώσεις θεωρείται και πιο οικονομικό από πλευράς προσφορών από το σύστημα της κανονικής διαδικασίας την οποία συνήθως εμείς ακολουθούμε, διότι θα έχεις να υποβάλεις επί του συνόλου την προσφορά και της μελέτης και των σχεδίων και των όρων, τις περισσότερες φορές και της κατασκευής. Έτσι, είναι, κύριε Μαρκίδη και είναι γνωστό στους πάντες διότι υπεισέρχεται ο διαγωνισμός και εκεί. Δεν είναι θέμα μόνο διαγωνισμού μελέτης και διαγωνισμού σχεδίων και διαγωνισμού τάδε κλπ. κλπ. το γνωρίζουμε όλοι στην πράξη και από πείρα.

Επομένως δεν είναι το θέμα του συστήματος που μπορεί να θεωρείται ανορθόδοξο οικονομικά ή ανεύθυνη σπατάλη. Και θα έπρεπε να είμαστε πιο προσεκτικοί.

Αρχίσαμε κατά τη γνώμη μου να συζητούμε για ένα έργο σπουδαίας δημόσιας σημασίας και ωφέλειας με πολύ προκατάληψη. Και εύχομαι να μη δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις εκείνες που γι' αυτές και μόνο να μη εξελιχθεί ομαλά. Γιατί είναι κι' αυτό ένας κίνδυνος. Εκείνο που θα πρέπει να γνωρίζουμε είναι ότι υπάρχουν και οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις αυτό το έργο να γίνει και ο σκοπός του έργου να εκπληρωθεί και πρέπει όλοι να βοηθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση.

Προβλήματα υπάρχουν, ακόμα και πίεση χρόνου, αλλά δυνατόν να παρουσιαστούν και πρόσθετες ανάγκες στην εξέλιξη του έργου. Τούτο δεν πρέπει να μη μας εκπλήττει και να προκαθορίζουμε ότι κάθε νέα μη προβλεφθείσα ανάγκη η οποία θα προκύπτει, θα είναι ανεύθυνη σπατάλη δήθεν χρήματος. Όχι, αν είναι απαραίτητη θα πρέπει να γίνει και θα πρέπει να επωμισθούμε την πρόσθετη δαπάνη χωρίς να μας ξενίζει και χωρίς να μας φοβίζει. Αυτή είναι η υποχρέωσή μας και αυτή είναι και η ευθύνη μας και το καθήκον μας.

Δεν θα επεκταθώ σε άλλα επιμέρους θέματα. Απλούστατα θα ήθελα να καλέσω τους συναδέλφους και το Σώμα να μη δώσουμε περισσότερη έκταση στο πρόβλημα, για να πάρει μια ομαλή κατάληξη με την ευχή και την ελπίδα ότι παρακολουθώντας το θα βοηθήσουμε όλοι, ο καθένας με το δικό του τρόπο, στο να οδηγηθεί σε πέρας και να πραγματοποιηθεί ο δημόσιος σκοπός αυτού του έργου και να εκπληρωθεί επιτέλους το πολιτικό όφελος που θα αποφέρει στην Κύπρο κάτω από συνθήκες κατοχής. Και δεν νομίζω ότι υπάρχει κανένας ο οποίος θα απεύχεται αυτά τα οφέλη και αυτά τα αποτελέσματα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, το ότι η Κύπρος εξασφάλισε τη διοργάνωση της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών του Κινήματος των Αδεσμεύτων για το 1988 είναι ένα γεγονός σημαντικό μεγάλης σημασίας για την Κύπρο και για τον αγώνα της. Δεν αμφισβήτησε κανένας τη σημασία αυτού του γεγονότος και αυτό τονίζεται και στην έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Υπάρχει στο θέμα το σκέλος το πολιτικό, υπάρχει το σκέλος που αναφέρεται στην επιλογή της Κύπρου για τη διοργάνωση αυτής της Διάσκεψης και υπάρχει και το άλλο σκέλος, που είναι το σκέλος του σεβασμού της αρχής της νομιμότητας μέσα στη Δημοκρατία της Κύπρου.

Μας έγινε η μεγάλη τιμή να επιλεγεί η Κύπρος γι' αυτή τη Διάσκεψη των Υπουργών των Αδεσμεύτων το 1988. Και είναι αλήθεια ότι στον ουσιώδη χρόνο που ελαμβάνετο αυτή η απόφαση δεν είχαμε τα μέσα ούτε τους χώρους για μια τέτοια Διάσκεψη. Αλλά πίστευαν, φαίνεται, εκείνοι που είχαν την πρωτοβουλία ότι μπορούμε να ανταποκριθούμε μέσα στο χρόνο με ένταση των προσπαθειών μας και να φανούμε αντάξιοι της προτίμησης που μας έκαμε ο χώρος των Αδεσμεύτων. Αλλά αυτό το επεισόδιο, αυτό το πρώτο γεγονός δεν σημαίνει ότι μας δίνει διαβατήριο ή μας εξασφαλίζει συγχωροχάρτι για να παραβιάσουμε, για να παραγνωρίσουμε, για να εγκαταλείψουμε ορθόδοξες διαδικασίες που είναι μορφές και πτυχές της αρχής της νομιμότητας.

Το σκέλος που αφορά τον αγώνα μας για επιβίωση εξυπηρετεί τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του λαού μας και της πατρίδας μας. Αυτό είναι δεκτό, αδιαμφισβήτητο. Ξεκινούμε όμως τώρα με το τι έπρεπε να κάνουμε από τη στιγμή που είχαμε την επιλογή για να κάνουμε τη Διάσκεψη στην Κύπρο.

Και ας δούμε τι έκαμαν οι κυβερνώντες. Είχαν την προτίμηση, την πρόσκληση για τη Διάσκεψη από τον Αύγουστο του 1986. Δεν έκαμαν τίποτε μέσα στο 1986. Υπήρχαν 120 και πλέον ημέρες στη διάθεσή τους και πήραν την απόφαση από πλευράς Υπουργικού Συμβουλίου το Γενάρη του 1987 και υπέβαλαν το θέμα στη Βουλή τον Ιούλιο του 1987. Αυτή η διαδικασία που ακολούθησαν οι ίδιοι δεν είναι τυχαία, μπορώ να πω ότι ήταν εσκεμμένη. Ήταν εσκεμμένη διαδικασία για να οδηγήσει στην επιλογή του τρόπου των προσφορών που επέλεξαν. Γιατί; Γιατί αν ήθελαν, αν είχαν καλή πίστη και καλή θέληση θα μπορούσαν μέσα στις 120 ημέρες του 1986 και σε ολόκληρο το πρώτο εξάμηνο του 1987 να εξαντλήσουν διαδικασίες που θα τους επέτρεπαν να χρησιμοποιήσουν τον ορθόδοξο τρόπο ζήτησης προσφορών και με ορθόδοξο τρόπο να κατακυρώσουν τις προσφορές. Θα είχαν το χρόνο αν εκμεταλλεύονταν κάθε στιγμή από τον Αύγουστο του 1986 μέχρι το 1987 να κάνουν και τους δυο διαγωνισμούς και να έχουμε ορθόδοξη διαδικασία και να έχουμε και εφαρμογή του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού που θα μας επέτρεπε να διαλέξουμε το ωραίο και θα είχαμε και εφαρμογή του άλλου διαγωνισμού που θα μας επέτρεπε να διαλέξουμε το οικονομικά πιο συμφέρον. Αλλά δεν τα ακολούθησαν και τολμώ να πω ότι δεν τα ακολούθησαν εσκεμμένα, αφού κρίνω ότι από τον Αύγουστο είχαν το δικαίωμα για να κάνουν αυτή τη Διάσκεψη στην Κύπρο και έμειναν αδρανείς, εσκεμμένα αδρανείς, εξοργιστικά αδρανείς, για να έλθουν μετά να πουν ότι ο χρόνος τώρα μας πιέζει και πρέπει να ακολουθήσουμε άλλες διαδικασίες.

Η νομιμότητα και ο σεβασμός της νομιμότητας δεν είναι αρχές που εύκολα μπορεί να δεχθούμε να παραγνωρίζονται γιατί αν δεχθούμε με ελαφρά καρδιά και με προχειρότητα να προσβάλλεται ή να παραγνωρίζεται ή να παραβιάζεται η αρχή της νομιμότητας τότε, κύριοι συνάδελφοι, ανοίγονται καμαρόπορτες για κάθε είδους κατάχρηση, για κάθε είδους ρουσφετολογία και για κάθε είδους παραγώριση θεμελιωδών αρχών που διέπουν τη λειτουργία μέσα στη Δημοκρατία.

Είπαν οι συνάδελφοι οι προηγούμενοι ότι στη λήψη της αποφάσεως παραγνωρίστηκε το Υπουργικό Συμβούλιο. Μας λεν ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως ήταν στη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων, είχε την έμπνευση, είχε πάρει την απόφαση να προτείνει να επιλεγεί η Κύπρος για τη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων το 1988. Μας ερωτά ο συνάδελφος Παναγιώτου για υπονοούμενα και μας τονίζει την ειδική εξαιρετική περίπτωση αυτής της προτίμησης ή αυτής της απόφασης.

Κύριοι σνάδελφοι, η Κυβέρνηση ακολουθεί έναντι της Βουλής πολιτική τετελεσμένων γεγονότων, όχι μόνο στο θέμα που συζητούμε αλλά σε σωρεία άλλων θεμάτων. Και όσο καιρό η Βουλή θα έρχεται να επισημοποιεί και να δέχεται τα τετελεσμένα και να ψηφίζει τα κονδύλια που χρειάζονται, θα παίζει το παιγνίδι που η Κυβέρνηση θέλει να παίζει. Πολύ σωστά ελέχθη ότι σ' αυτή την περίπτωση δεν κρίνεται μια Κυβέρνηση αλλά κρίνεται ένας ολόκληρος λαός, η Κύπρος. Και με πολλή ευθύνη όλοι εμείς στη Βουλή θα ψηφίσουμε τα κονδύλια που χρειάζονται γιατί είναι η τιμή της Κύπρου που κρίνεται, όχι η τιμή της Κυβέρνησης, και σεβόμαστε αυτή την τιμή και αυτή την τιμή θα την κατοχυρώσουμε. Αλλά δεν επιτρέπεται σε κανένα να αμφισβητήσει ότι ψηφίζοντας τα κονδύλια έχουμε δικαίωμα να κατακρίνουμε την Κυβέρνηση για όλη την πολιτεία της πάνω στο θέμα.

Γιατί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πήρε την απόφαση μόνος; Είναι αλήθεια ότι χρειάζεται απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου; Και η απάντηση είναι, ναι. Και αν δεν είχε ακόμα στην περιοχή που ήταν την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου — δεν λέω ότι θα μπορούσαν οι Υπουργοί να παν εκεί, χωρίς να αποκλείεται και αυτό το ενδεχόμενο — θα μπορούσε ο κ. Πρόεδρος της Δημοκρατίας στις επικοινωνίες του με την Κύπρο στις πρωινές ώρες που έχει τακτικά όταν είναι στο εξωτερικό για να ενημερωθεί για το τι γράφει ο ημερήσιος τύπος γι' αυτόν και για το ταξίδι του, να ζητήσει σύγκληση του Υπουργικού Συμβουλίου για να του επικυρώσει μια απόφαση και να ετηρείτο η αρχή της νομιμότητας. Δεν το έκαμε.

Είπα προηγούμενα ότι δεν είναι το μόνο θέμα στο οποίο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ακολουθεί την πολιτική των τετελεσμένων έναντι της Βουλής. Γιατί εδώ, τι έκαμε; Μας δημιουργεί το τετελεσμένο γεγονός της πρόσκλησης με αδράνεια δική τους, φτάνουν να είναι τα περιθώρια στενά, και έρχονται στη συνέχεια στη Βουλή, ξέροντας ότι εδώ υπάρχει και σοβαρότητα και υπευθυνότητα και ότι θα πάρουμε τα μέτρα εκείνα που θα προστατεύσουν το καλό όνομα της Κύπρου και την τιμή της, και έρχονται δημιουργώντας μας τα τετελεσμένα για να ψηφίσουμε τα κονδύλια. Και εμείς σ' αυτή την περίπτωση θα τα ψηφίσουμε. Αλλά αυτή η νοοτροπία των κυβερνώντων πρέπει να εκλείψει. Ας τη δούμε όμως και σε άλλες πτυχές.

Ας πάρουμε την περίπτωση μιας δαπάνης που δεν ήταν εκατομμυρίων λιρών, της δαπάνης για την Κυπριακή Αδελφότητα στο Λονδίνο. Εκεί μας ζήτησαν πριν μερικά χρόνια ένα ποσό £50,000 και έστειλαν νομοσχέδιο το οποίο αναγκάστηκαν στο τέλος να αποσύρουν. Επειδή νόμιζαν όμως ότι μας δημιούργησαν τετελεσμένο, τι έκαμαν; Πλήρωσαν το κονδύλι χωρίς να υπάρχει νόμος, χωρίς να υπάρχει εξουσιοδότηση, γιατί πίστευαν ότι μας είχαν δοσμένους αλλά την έπαθαν και αναγκάστηκαν να αποσύρουν το νομοσχέδιο. Έγινε η πληρωμή και επανέρχονται τώρα στη Βουλή για να πάρουν έγκριση. Αλλά πλήρωσαν χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση, κατά παράβαση του Συντάγματος και των νόμων της Δημοκρατίας.

Ένα άλλο παράδειγμα που μας δημιουργούν τετελεσμένα και εκεί πάλιν παίζουν με τη σοβαρότητα και την υπευθυνότητά μας, είναι και το πρόσφατο παράδειγμα στην εκπαίδευση. Ήλθε ο έντιμος Υπουργός Παιδείας με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου και μας είπαν ότι θα μειώσουν το χρόνο ή το ωράριο των καθηγητών στα σχολεία. Αυτό μας το είπαν πριν το καλοκαίρι. Και χωρίς να υπάρχει απόφαση της Βουλής, χωρίς να ψηφιστεί νόμος από τη Βουλή, όταν

άρχισε το νέο σχολικό έτος ο Υπουργός Παιδείας προχώρησε και εφάρμοσε μειωμένο ωράριο χωρίς ακόμα η Βουλή να έχει συνεδριάσει, χωρίς να υπάρχει έγκριση του μειωμένου ωραρίου. Και δημιουργήθηκε ολόκληρη αναστάτωση στα σχολεία και βρεθήκαμε πάλιν όλοι μας μπροστά σε νέα τετελεσμένα. Αναστάτωση...

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, μ' όλο το σέβας, ο ομιλητής από χρόνου πολλού έχει εκφύγει της ουσίας του θέματος, γι' αυτό θα παρακαλούσα να διακοπεί η εκτός θέματος εκτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην επεμβαίνετε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε συνάδελφε Στυλιανού, να το κόψουμε ευχαρίστως αν κόψετε και σεις αυτά τα συστήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Χριστοφίδη, παρακαλώ συνεχίστε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Επαναλαμβάνω, κ. Πρόεδρε, ότι και στην περίπτωση του ωραρίου των σχολείων μας δημιούργησαν τετελεσμένο γεγονός με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και ήλθε πάλιν μετά η Βουλή, με σοβαρότητα και υπευθυνότητα, πάλιν για να σώσουμε το όνομα της Δημοκρατίας ή το καλό όνομα...

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Είναι εντελώς εκτός θέματος ο ομιλητής, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Στυλιανού, παρακαλώ να ζητάτε το λόγο εάν θέλετε να εγείρετε θέμα τάξης. Εγείρετε θέμα τάξης;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, επανειλημμένως ζήτησα το λόγο, αλλά δεν το προσέξατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, παρακαλώ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Η τελευταία αναφορά του συναδέλφου είναι εντελώς εκτός θέματος και παρακαλώ να περιοριστεί στο αυστηρώς συζητούμενο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συνεχίστε κ. Χριστοφίδη.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Απλώς έφερε ένα δυο παραδείγματα και είναι μέσα στα πλαίσια του θέματος που συζητούμε· δεν είναι έξω από το θέμα. Επιχειρηματολογεί.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Πρόκειται για κάθετη — εκτός τάξης — εκτροπή, κύριε Πρόεδρε, και, δυστυχώς, και διαρκείας.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχω κάμει τις αναφορές μου αυτές για να τονίσω τη νοοτροπία που υπάρχει και ακολουθείται, η οποία είναι συστηματικά επαναλαμβανόμενη. Και καταλήγω με τα εξής:

Αυτή η νοοτροπία, του να μας χρησιμοποιούν στη Βουλή με πολιτική τετελεσμένων γεγονότων πρέπει να σταματήσει. Αυτή η πολιτική πρέπει να εξοστρακισθεί από τον τρόπο συνεργασίας των Εξουσιών μέσα στην πολιτεία. Πρέπει να προειδοποιήσουμε την Εκτελεστική Εξουσία ότι δεν θα είμαστε στο μέλλον πρόθυμοι να εγκρίνουμε τα κονδύλια για όλα τα τετελεσμένα που θα μας δημιουργούν γιατί διαφορετικά θα είμαστε συνυπεύθυνοι στην πορεία των πολιτικών πραγμάτων.

Και με αυτά, κ. Πρόεδρε, καταλήγω ότι εμείς του Δημοκρατικού Συναγερμού θα ψηφίσουμε το κονδύλι σήμερα αιρόμενοι στο ύψος της σοβαρότητας και της υπευθυνότητας που απαιτούν οι στιγμές και οι περιστάσεις αυτής της υπόθεσης, αλλά με τον εντονότερο τρόπο καταδικάζουμε κάθε ενέργεια της Κυβέρνησης πάνω σ' αυτό το θέμα και κάθε τρόπο με τον οποίο διάλεξε για να φέρει το θέμα αυτό στη σημερινή του κατάσταση.

Και καταλήγοντας θεωρώ πως θα ήταν παράλειψή μου αν δεν επαινούσα κι' εγώ με τη σειρά μου το συνάδελφο της ΕΔΕΚ κ. Ηλιάδη για την ευκαιρία που μας έδωσε όλους με την εμπειριστατωμένη ομιλία του να αναπτύξουμε αυτό το θέμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, έχω την εντύπωση ότι πρέπει οι πρωτολογίες να κλείσουν. Και αν υπάρχουν συνάδελφοι που θα ήθελαν να δευτερολογήσουν να τους δοθεί ο λόγος. Όμως αν η Βουλή θέλει να συνεχιστούν οι πρωτολογίες είμαι στη διάθεσή σας. Λοιπόν, οι δευτερολογίες.

Ο κ. Κωνσταντίνου, και ο κ. Ηλιάδης. Ο κ. Ηλιάδης μετά τον κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ έχουν προσπαθήσει να απαντήσουν στην επιχειρηματολογία που έχει αναπτυχθεί εδώ για τον όλο χειρισμό του θέματος που έγινε από μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας. Και στην προσπάθεια αυτή έγινε προσπάθεια να παρουσιαστεί ότι εδώ υπάρχουν βουλευτές, είτε κόμματα, τα οποία αντιτίθενται στη σύγκληση της Διάσκεψης αυτής στην Κύπρο.

Έχει λεχθεί, κ. Στυλιανού, για να μην παραξενεύεστε από σας ότι ο διεθνής τύπος και ο τύπος ακόμα ορισμένων κομμάτων, και εννοούσατε τη Χαραυγή, χαιρέτισαν αυτό το γεγονός. Ασφαλώς έτσι είναι. Κανένας δεν λέει ότι δεν έχει σημασία αυτό το πράγμα. Θα έλεγα μάλιστα ότι αν εκαλείτο εδώ η Διάσκεψη Κορυφής των Αδεσμεύτων θα ήταν θέμα ακόμα πολύ σοβαρότερης πολιτικής σημασίας, για να μην πω ότι εάν φιλοξενούσαμε στην Κύπρο τη συνάντηση Γκορπατσώφ—Ρήγκαν θα ήταν ακόμα πολύ μεγαλύτερης πολιτικής σημασίας. Δεν είναι αυτό που συζητείται εδώ. Ούτε αυτό που συζητείται εδώ είναι ότι η Κύπρος σε συνθήκες κατοχής δεν χρειάζεται τέτοιες διασκέψεις ή δεν χρειάζεται να έχει το δικό της Κέντρο Συνεδρίων. Κατά συνέπεια αυτή η επιχειρηματολογία και η προσπάθεια να παρουσιαστεί ότι υπάρχουν πλευρές που δεν συμφωνούν στο να γίνει η Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων εδώ, ή ότι δεν συμφωνούν στο να γίνει Κέντρο Συνεδρίων, δεν είναι σοβαρή επιχειρηματολογία. Χαριτολόγημα μπορεί να είναι αλλά σοβαρή επιχειρηματολογία, όχι.

Δεν θα ήθελα να ασχοληθώ με τα περί συνεδρίας του Υπουργικού Συμβουλίου στη Χαράρε. Είναι αστεία πράγματα. Δεν είπε κανένας ότι θα έπρεπε να συγκληθεί εκεί. Δέχομαι αυτό που είπε ο κ. Παναγιώτου ότι μέσα στο κλίμα που επικρατούσε εκεί, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συνέλαβε, σε κάποια ακριβώς στιγμή, αυτή τη σκέψη και ανάλαβε αυτή την πρωτοβουλία. Δέχομαι αυτή την εκδοχή. Επέστρεψε στην Κύπρο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Το Υπουργικό Συμβούλιο ασχολήθηκε με αυτό το θέμα τον Αύγουστο που επέστρεψε ο Πρόεδρος. Ο κ. Παναγιώτου είπε ότι η Κυβέρνηση αποτάθηκε στη Βουλή όταν χρειάστηκε χρήματα. Η Βουλή, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι Επιτροπή Οικονομικών. Η Βουλή είναι πολιτικό Σώμα και νομίζω ότι και ενδιαφέρεται και ασχολείται και εσωτερικά και διεθνώς με το Κυπριακό πρόβλημα και την προβολή της Κύπρου. Εάν λείπουν βουλευτές από αυτά τα έδρανα είναι γιατί υπάρχουν κάτι τέτοιες αποστολές στο εξωτερικό και κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει τον πολιτικό ρόλο που διαδραματίζει η Κύπρος προς αυτή την κατεύθυνση.

Ελήφθη μια πολιτική απόφαση για να συγκληθεί η Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στην Κύπρο. Αυτό ήταν ένα θέμα για το οποίο δεν θα έπρεπε η Κυβέρνηση να κατατοπίσει έστω τη Βουλή; Να δει πως και αυτό το Σώμα θα μπορούσε να συμβάλει, όχι οικονομικά, πολιτικά, προς αυτή την κατεύθυνση; Κατά συνέπεια, κύριοι συνάδελφοι, η κριτική που γίνεται εδώ δεν είναι γιατί θα συνέλθει η Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο, δεν είναι γιατί η Κύπρος όπως εξελίσσονται τα πράγματα χρειάζεται Κέντρο Συνεδρίων. Είναι για το χειρισμό των ζητημάτων που έγινε κατά όχι συνετό και ορθό τρόπο.

Ο κ. Παναγιώτου ρώτησε, τι περιθώρια είχαμε; Είχαμε περιθώρια δυο χρόνων τα οποία, κ. Παναγιώτου, όμως, εξαιτίας των καθυστερήσεων, της γραφειοκρατίας και αμέλειας τα περιορίσαμε σε ένα χρόνο. Και μάλιστα ο κ. Παναγιώτου άφησε και την αιχμή ότι, με την προκατάληψη που πάμε να ψηφίσουμε τούτο το κονδύλι και που πάει να γίνει το έργο κλπ., μπορεί να συμβάλουμε και εμείς στην καθυστέρησή του. Πώς θα συμβάλουμε εμείς στην καθυστέρησή του; Αντίθετα το Σώμα με την απόφασή του για τριμηνιαία έκθεση θέλει να συμβάλει στην έγκαιρη εκτέλεσή του, όχι στην καθυστέρησή του.

Η κριτική δε που γίνεται δεν γίνεται από προκατάληψη εναντίον της Κυβέρνησης. Η κριτική που γίνεται στην έκθεση της Επιτροπής και που έγινε και από αυτό το βήμα είναι κριτική τεκμηριωμένη με βάση συγκεκριμένα γεγονότα που αφορούν καθυστερήσεις απαράδεκτες. Αποφασίστηκε η πραγματοποίηση της Διάσκεψης από τον Πρόεδρο τον Αύγουστο του 1986, το Υπουργικό Συμβούλιο συνήλθε το Δεκέμβρη/Γενάρη και η Βουλή κατατοπίστηκε τον Ιούνιο του 1987. Αν αυτά δεν είναι καθυστερήσεις, αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, τότε δεν ξέρω πως μπορούν να χαρακτηριστούν. Κατά συνέπεια δεν έχουμε διάθεση κριτικής πάνω σε τόσο λεπτό και σοβαρό θέμα. Εδώ μιλούν τα γεγονότα. Είχαμε δυο χρόνια μπροστά μας. Μάλιστα, κύριοι συνάδελφοι, από τον Αύγουστο του 1986 μέχρι τον Ιούνιο του 1988. Και αντί αυτά τα χρόνια να τα εκμεταλλευτούμε για να είμαστε έτοιμοι στα σίγουρα για τη Διάσκεψη αυτή, για να κάνουμε μια συσταρισμένη, προγραμματισμένη και καλά μελετημένη δουλειά, τα αφήσαμε όλα την τελευταία στιγμή. Και μάλιστα μας κακοφαίνεται όταν αναφέρονται παραδείγματα για παρόμοιους χειρισμούς εξίσου σοβαρών θεμάτων. Δυστυχώς, κύριοι συνάδελφοι, αυτή είναι η πάγια πολιτική της Κυβέρνησης.

Ένα σημείο ήθελα να κάμω καθαρό. Δεν πρέπει η Βουλή να εξισώνεται με την Επιτροπή Οικονομικών. Η Επιτροπή Οικονομικών, ναι, εξετάζει την οικονομική πτυχή των ζητημάτων. Η Βουλή όμως ασχολείται γενικότερα και με την πολιτική πτυχή οποιωνδήποτε θεμάτων και η Εκτελεστική Εξουσία δεν έχει το δικαίωμα να τη χειρίζεται ως να ήταν Επιτροπή Οικονομικών. Το κονδύλι του £1,300,000 ή αν θα στοίχιζε το έργο £2,700,000 είναι θέμα το οποίο, ναι, θα ερευνούσε και θα μελετούσε η Επιτροπή Οικονομικών. Το ότι θα γίνει η Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στην Κύπρο μέσα στο καλοκαίρι του 1988 είναι πολιτικό θέμα γενικότερης σημασίας που αφορά την Κύπρο και το οποίο όφειλε η Κυβέρνηση έγκαιρα να θέσει μπροστά στη Βουλή και όχι να το θέσει ένα χρόνο μετά που έγινε η πρόσκληση και έξι μήνες μετά που το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να κάμει κάτι τέτοιο. Κατά συνέπεια κανένας δεν διαφωνεί. Αντίθετα χαιρετίζουμε το ότι θα συνέλθει η Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στην Κύπρο. Κανένας δεν διαφωνεί ότι η Κύπρος χρειάζεται ένα Κέντρο Συνεδρίων. Η κριτική στρέφεται στις παραλείψεις, στις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, στην παραγνώριση αυτού του Σώματος και σε όλα τα οποία διέπραξε η Κυβέρνηση σε σχέση με αυτό το θέμα.

Εδώ είναι η κριτική, εδώ είναι αυτά που αναφέρονται στην έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών τα οποία είναι και τεκμηριωμένα και γεγονότα τα οποία κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ήμουν κατά κάποιο τρόπο ο εισηγητής, ή αν θέλετε ο ηθικός αυτουργός αυτής της συζήτησης, θα ζητούσα την άδειά σας να μιλήσω τελευταίος στη δευτερολογία για να κλείσω το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως, δεν υπάρχει θέμα εισηγητή.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Το ξέρω, κ. Πρόεδρε, το ξέρω γι' αυτό είπα ότι ήμουν κατά κάποιο τρόπο εισηγητής. Γιατί άνοιξα το θέμα, είχα θέσει πολλά ερωτήματα, έγιναν επανειλημμένες αναφορές στην ομιλία μου και θα παρακαλούσα εάν δεν είχαν ένσταση οι συνάδελφοι να μου επιτραπεί να μιλήσω τελευταίος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είμαστε στο Κεφάλαιο Δ' που υπάρχουν εισηγητές για τα διάφορα θέματα και πρέπει να κλείσει το θέμα ο κ. Ηλιάδης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό παρατήρησα, και αυτό παρατήρησε και ο ίδιος.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Ζήτησε το λόγο ο ίδιος, επομένως πρέπει να μιλήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Για να ξέρουμε, πόσοι θα ήθελαν να δευτερολογήσουν;

Δυο, τρεις, τέσσερις, πέντε, είναι πάρα πολλοί.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Αφήνω εν πάση περιπτώσει τον κ. Ηλιάδη...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι θα ήθελαν να δευτερολογήσουν;

Ο κ. Στυλιανού, ο κ. Παναγιώτου, ο κ. Ψυλλίδης, ο κ. Χριστοφίδης και ο κ. Μαρκίδης.

Λοιπόν, ελπίζω να τελειώσουμε σε μια ώρα.

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πολύ σωστά έχουν θίξει πολλοί συνάδελφοι προηγουμένως το ότι ουδείς αμφισβήτησε και την ορθότητα της απόφασης και το γεγονός ότι θα συνέλθει στην Κύπρο η Σύνοδος των Υπουργών Εξωτερικών του Κινήματος των Αδεσμεύτων. Ίσα — ίσα, ξεκινώντας αυτή τη συζήτηση τονίσαμε ότι πρόκειται για γεγονός τεράστιων πολιτικών διαστάσεων, ιδιαίτερα κάτω από τις συνθήκες που περνά η πατρίδα μας.

Δεν θα επαναλάβω τη σωστή επιχειρηματολογία του κ. Κωνσταντίνου ότι η κριτική ξεκινά μετά που λήφθηκε αυτή η σωστή απόφαση και μετά που παρατηρήθηκε η εξάμηνη ύπνωση, η αδράνεια, η αμέλεια, η οποία οδήγησε στις λύσεις τις εμβλασματικές και τις βεβιασμένες στις οποίες οδήγησε.

Λέχθηκε από τον αγαπητό κ. Ψυλλίδη ότι ήταν σωστές οι τεχνικές παρατηρήσεις τις οποίες έκαμα, με ορισμένες όμως διαφωνίες. Να μου επιτρέψει να του πω ότι δεν είναι μαζί μου που διαφωνεί αλλά με το Σύνδεσμο του οποίου είναι μέλος — και μάλιστα Πρόεδρος της τοπικής επιτροπής — γιατί αυτές είναι οι επίσημες θέσεις του εκφραστικού οργάνου του Συνδέσμου Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων που λέει ότι και χρόνος υπήρχε, αν δεν χανόταν άδικα, και δυνατότητες υπήρχαν, για να ακολουθηθεί η άλλη, η ασφαλέστερη διαδικασία.

Όσον αφορά δε τους κυβερνητικούς τεχνικούς, μηχανικούς και αρχιτέκτονες, ουδείς υπαινίχθηκε σ' αυτή την αίθουσα ότι υστερούν έναντι οποιουδήποτε άλλου που βρίσκεται στο δημόσιο τομέα. Αλλά μήπως είναι βέβαιος ο κ. Ψυλλίδης ότι αυτοί είναι ευτυχείς με τις λύσεις οι οποίες δόθηκαν; Μήπως έχει μιλήσει με μερικούς απ' αυτούς; Εγώ τουλάχιστον έχω μιλήσει με κάποιους.

Λέχθηκε ότι ήταν — κάτω από τις συνθήκες στις οποίες οδήγησε η Κυβέρνηση — μεγάλη υπόθεση ότι υποβλήθηκαν οι έξι προσφορές. Τούτο θυμίζει ένα ανέκδοτο με τους 4 αποστόλους που τελικά ήταν ένας. Οι 6 προσφορές τελικά που είχε να κρίνει κατάληξε να είναι μια. Πώς; Ανοίχθηκαν οι τεχνικοί φακέλλοι. Από τους τεχνικούς φακέλλους, χωρίς την οικονομική πλευρά, κρίθηκαν ικανοποιητικοί μόνο δυο. Και ανοίχθηκαν οι οικονομικές προσφορές αυτών των δυο. Η μια από τις δυο κρίθηκε ότι έπασχε από νομικό ελάττωμα από την Εισαγγελία και τελικά έμεινε μόνο μια! Άρα, στο τέλος είναι αμφίβολο αν υπήρχε καλά — καλά επιλογή. Ενώ με το άλλο σύστημα, δεν θα είχαμε έξι — δηλαδή μια — αλλά θα είχαμε δεκάδες αρχιτεκτονικά σχέδια να επιλέξουμε και πολλές προσφορές. Και το θέμα είναι ότι υπήρχε χρόνος, αν αξιοποιείτο εκείνο το εξάμηνο, κύριε Παναγιώτου.

Λέχθηκε από τον αγαπητό κ. Παναγιώτου, όπως και από τον κ. Ψυλλίδη, ότι η λύση αυτή μπορεί να είναι η καλύτερη. Μπορεί να είναι η οικονομικότερη. Αυτό

κανένας δεν το ξέρει και κανένας ποτέ δεν πρόκειται να το μάθει. Γιατί δεν υπήρξε και δεν μπορεί να υπάρξει ενιαίο κριτήριο για να πούμε ότι είναι η οικονομικότερη με βάση την οποία καταλήξαμε να δώσουμε το έργο στον α' ή στον β'.

Δόθηκε η εντύπωση ότι περίπου ζητούμε θαύματα από την Κυβέρνηση. Δεν ζητούμε θαύματα ούτε από την Κυβέρνηση ούτε από κανένα. Εκείνο που ζητούμε είναι μια στοιχειώδη σύνεση στη διαχείριση και στις διαδικασίες που αφορούν παρόμοια σοβαρά θέματα που, ειλικρινά, έχουμε τη γνώμη ότι σ' αυτή την περίπτωση δεν τηρήθηκαν.

Υπάρχει μόνο ένα σημείο στο οποίο να μας επιτρέψει ο φίλος κ. Παναγιώτου να διαφωνήσουμε ριζικά. Είπε ότι περίπου όσα λέχθηκαν υπό μορφή κριτικής υπάρχουν στην Έκθεση. Άρα προς τι η συζήτηση; Δηλαδή, εμείς εδώ, είμαστε τα γρανάζια μιας γραφειοκρατικής διεκπεραίωσης; Και τότε γιατί να ερχόμαστε εδώ και να μην επικοινωνούμε δι' αλληλογραφίας, να υποβάλλουμε εγγράφως και τις παρατηρήσεις μας, να συντάσσονται οι Έκθέσεις και να ψηφίζουμε και τηλεφωνικά; Αν υπάρχουμε στη Βουλή, κι' αν μας έστειλε ο λαός στη Βουλή, είναι για να ερχόμαστε εδώ και να διαλεγόμαστε, είτε συμφωνούμε, είτε διαφωνούμε, πάντα με κάποιο πολιτικό ήθος, το οποίο πιστεύω ότι όλοι διαθέτουν σ' αυτή την αίθουσα, για να μην παρεξηγηθώ, και κανείς δεν μπορεί να το μονοπωλήσει και κανείς δεν πρέπει να το μονοπωλήσει. Να συμφωνούμε, να διαφωνούμε, για να μπορούμε και σε σωστές λύσεις να καταλήγουμε, και την Κύπρο και την ίδια την Κυβέρνηση να προφυλάσσουμε και να επιδεικνύουμε παρόντα λάθη για να προφυλάσσουμε από άλλα μελλοντικά ατοπήματα.

Λέχθηκε ότι είναι δυνατό να υπάρξουν καθυστερήσεις. Η πρώτη καθυστέρηση ήδη έγινε από πλευράς της Κυβέρνησης. Εμείς αν είχαμε μόνο μια ευχή να κάνουμε είναι: Αυτό το έργο να εκτελεστεί, τουλάχιστον όπως φτάσαμε, με τις διαδικασίες που φτάσαμε, σύμφωνα με τις τεχνικές του προδιαγραφές και τις οικονομικές του προϋπολογισμένες δαπάνες. Γιατί, κάτω από τις συνθήκες, στις οποίες — επαναλαμβάνω — ευθύνεται η Κυβέρνηση που φθάσαμε, δεν έχουμε καμιά άλλη επιλογή, και συμφωνώ και επαναλαμβάνω σ' όλους τους προηγούμενους συναδέλφους ότι ενδιαφέρει όλους μας η Κύπρος και η επιβίωσή της πάνω και πέρα απ' όλα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχή θέλω πραγματικά να εκφράσω την ιδιαίτερη μου ικανοποίηση γιατί πρόσεξα, ότι ξεκινήσαμε με ένα ειδικό θέμα, γεγονός που είναι διαπίστωση όλων, και το διαπλατύναμε σε μήκος και έκταση και βάθος που ίσως να μην επιτρεπόταν, και τώρα πραγματικά το εντοπίζουμε στα μεγέθη που θα άξιζε τον κόπο ίσως να το αντιμετωπίσουμε από την αρχή. Και είναι πραγματικά πολύ ικανοποιητικό, και προσωπικά πιστεύω ότι έστω και αυτό στο οποίο καταλήγουμε δείχνει ότι αυτή η αντιπαράθεση του διαλόγου οδηγά και βρίσκει τα πλαίσια της ουσίας των θεμάτων.

Θα ήθελα να κάμω μερικές μόνο παρατηρήσεις σχετικά με όσα ανέφερε ο κ. Ηλιάδης και θα αρχίσω από το εξής. Δεν διαφωνούμε, και δεν διαφώνησε κανένας, νομίζω, ότι μακάρι να υπήρχαν οι προϋποθέσεις και τα

χρονικά πλαίσια για να εφαρμοστούν άνετα οι συνήθεις διαδικασίες που ακολουθούμε στην Κύπρο. Δεν ήταν τέτοια η περίπτωση και έτσι αντικρύζεται αυτό το πρόβλημα.

Επίσης στη δεύτερη παρατήρηση ότι ασφαλέστατα η Βουλή δεν πρέπει να στέκει μόνο στην ανάγνωση του περιεχομένου των εκθέσεων των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, δεν διαφωνεί κανένας και προσωπικά κι' εγώ συμφωνώ. Εκείνο που θα 'θελα να τονίσω και να επισημάνω είναι πως, πρέπει να μένουμε μέσα στα πλαίσια του ειδικού θέματος που συζητείται, και όχι κάθε φορά να του δίδουμε τόση μεγάλη πολιτική προέκταση για να καλύψουμε μέσα σ' αυτό τα πάντα. Είναι αυτό που θέλω απλώς να επισημάνω και πιστεύω ότι εάν έτσι το αντικρύζαμε όλοι, θα ήταν πολύ πιο εποικοδομητική και πολύ πιο αποτελεσματική και η συζήτηση και ο διάλογος και πιστεύω και η αντιπολιτευτική κριτική της Κυβέρνησης.

Μερικές παρατηρήσεις τώρα για τον κ. Κωνσταντίνου. Έχει εντοπίσει την αυστηρή του κριτική στο γεγονός ότι δήθεν υπήρξαν καθυστερήσεις και επεσήμανε ότι από τον Αύγουστο που προτάθηκε στη Χαράρε η σύγκληση της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδελφειών στην Κύπρο, το θέμα ήλθε ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου το Δεκέμβρη. Και τόσο ο ίδιος όσο και άλλοι ομιλητές επεσήμαναν ότι μετά από τις προθεσμίες που δόθηκαν ήλθαμε να εξαντλήσουμε τις διαδικασίες από τον Απρίλη που άρχισαν να γίνονται οι προσφορές μέχρι το τέλος Ιουλίου ή αρχές Αυγούστου που κατακυρώθηκαν. Εκείνο που θα ήθελα να πω είναι τούτο: Γνωρίζει ο κ. Κωνσταντίνου και ενδιαφέρθηκε να πληροφορηθεί τι προεργασία χρειάζοταν μέχρι αυτές τις χρονικές περιόδους για να είναι έτοιμα όλα τα στοιχεία ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, ή οποιουδήποτε αρμοδίου οργάνου για να πάρει αποφάσεις; Νομίζω ότι όσοι έχουν στοιχειώδη πείρα πάνω σε τέτοια θέματα, θα γνωρίζουν πολύ καλά ότι, για να φθάσει κανείς μέχρι του σημείου να ζητήσει προσφορές, το τι έχει να προετοιμάσει σημαίνει πολλές φορές τόμους ολόκληρους που μόλις μπορεί να τους μεταφέρει ένα φορτηγό. Και θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη αυτό τον παράγοντα και να μη μιλούμε για αδικαιολόγητες καθυστερήσεις ολίγων μηνών για τέτοιες προεργασίες και για τέτοια σοβαρά έργα και μελέτες.

Επίσης θα ήθελα να διευκρινίσω ότι δεν συγχύσαμε, ούτε πρόβαλε κανείς τέτοιο ισχυρισμό, το θέμα του έργου των Επιτροπών και ιδιαίτερα της Επιτροπής Οικονομικών με τις εξουσίες της Βουλής. Σε καμιά περίπτωση δε θίξαμε τέτοιο θέμα γιατί, ανεξάρτητα από το έργο και τις εκθέσεις των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, η Ολομέλεια της Βουλής είναι το κυρίαρχο Σώμα επί όλων των θεμάτων και ασφαλέστατα μια βασική πτυχή είναι η πολιτική προέκταση των θεμάτων.

Εκείνο όμως που θα θέλαμε να πούμε, και το επαναλαμβάνουμε, είναι ότι δεν σημαίνει ότι σε κάθε περίπτωση το κάθε ειδικό θέμα που δεν έχει τις πολιτικές πτυχές και προεκτάσεις που θέλουμε σκόπιμα να του αποδώσουμε, πρέπει να το σπρώχνουμε οπωσδήποτε μέχρι εκεί. Και είναι αυτό που θέλουμε να τονίσουμε και να επισημάνουμε.

Θα ήθελα τώρα να κάμω μερικές παρατηρήσεις για τον κ. Χριστοφίδη. Στήριξε όλη την επιχειρηματολογία του πάνω στο σημείο της νομιμότητας. Στην αρχή ομολογώ ότι δυσκολεύτηκα να τον παρακολουθήσω γιατί επικαλείτο τη νομιμότητα για τον τρόπο με τον οποίο έγιναν οι προσφορές για το έργο. Εάν

πράγματι αυτό υπονοεί, τότε νομίζω ότι είναι αβάσιμος αυτός ο ισχυρισμός, γιατί και νόμιμος και κανονικός είναι ο τρόπος που έγιναν οι προσφορές, ανεξάρτητα εάν λόγω των συνθηκών δεν ήταν ο συνήθης τον οποίο εμείς από πλευράς πρακτικής ακολουθούμε στην Κύπρο. Όμως προχώρησε για να καταλήξει στον ισχυρισμό ότι επειδή το Υπουργικό Συμβούλιο επικύρωσε την απόφαση ή την ενέργεια του Προέδρου για τη σύγκληση της Διεθνούς Διάσκεψης στην Κύπρο, αυτό επηρεάζει τη νομιμότητα. Και μάλιστα διερωτήθηκε, όπως και άλλοι, κατά πόσο δεν θα μπορούσε να επικοινωνήσει και να το επικυρώσει αμέσως. Εάν έτσι είναι πραγματικά το θέμα, τότε, ειλικρινά, διερωτούμαι ποια σημασία και σχέση με το αν έπρεπε να γίνει σε δυο ημέρες ή σε μια βδομάδα, σ' ένα μήνα ή σε δυο μήνες. Είναι καθιερωμένη πρακτική, κύριοι, και δεν είναι παράνομη η εκ των υστέρων επικύρωση τέτοιων ενεργειών, γιατί δεν μπορούν να προαποφασίζονται τα πάντα, ιδιαίτερα αν δεν μπορούν να προβλεφθούν. Και δεν σημαίνει ότι δεν είναι μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας η εκ των υστέρων επικύρωση μιας ενέργειας ή μιας πράξης η οποία εθεωρήθη ενδεδειγμένο και απαραίτητο να γίνει. Και σ' αυτή την περίπτωση δεν το αμφισβητά κανένας.

Έγινε επίσης πολύς λόγος για ανορθόδοξη διαδικασία. Δεν είναι κύριοι, και αυτό πρέπει να το αντιληφθούμε, ανορθόδοξη η διαδικασία. Είναι και αυτή εξίσου ορθόδοξη όπως είναι και όλες οι άλλες. Μπορεί να μην είναι η συνήθης την οποία εμείς ακολουθούμε στην Κύπρο και μπορεί να μην είναι εκείνη την οποία εμείς θέλαμε και σ' αυτό δεν διαφώνησε κανένας, αν υπήρχαν οι προϋποθέσεις και τα χρονικά περιθώρια. Δεν είναι όμως οπωσδήποτε ανορθόδοξη ή και μη νόμιμη.

Εκείνο όμως το οποίο πραγματικά με εξέπληξε ήταν γιατί ο κ. Χριστοφίδης απέδωσε εσκεμμένη πρόθεση στην Κυβέρνηση για τις καθυστερήσεις, χωρίς βέβαια κανένας να θεμελιώσει αν πράγματι υπήρξαν αδικαιολόγητες καθυστερήσεις ή όχι. Και διερωτάται κανείς ειλικρινά κατά πόσο αυτό το επικαλείται για να σχηματίσουμε την εντύπωση ή για να πεισθούμε ότι η Κυβέρνηση καθυστερούσε σκόπιμα ενδεχομένως για να μην μπορέσει να πραγματοποιηθεί η Διεθνής Διάσκεψη στην Κύπρο ή ακόμα χειρότερο ότι καθυστερούσε σκόπιμα για να μη εφαρμόσει τις διαδικασίες που θα θέλαμε να εφαρμόσει για αλλότριους σκοπούς, που είναι ακόμα πολύ πιο χειρότερο. Και πιστεύω ότι τέτοια αθεμελίωτα και υποθετικά υπονοούμενα θα έπρεπε οπωσδήποτε να αποφεύγονται εκ μέρους υπεύθυνων ανθρώπων όταν μιλούν δημόσια ενώπιον του Κοινοβουλίου.

Το τελευταίο το οποίο θα 'θελα να θίξω, γι' αυτό το άφησα τελευταίο, αλλά βλέπω ότι ο συνάδελφος έχει φύγει, είναι αυτό που ανέφερε ο κ. Κωνσταντίνου ότι θα είμαστε ακόμη πιο ευτυχείς εάν γινόταν συνάντηση Γκορπατσιώφ — Ρήγκαν στην Κύπρο. Είναι ένα πράγμα ακριβώς που ανατρέπει όλους τους ισχυρισμούς πάνω στους οποίους στήριξαν την επιχειρηματολογία τους. Διότι όχι μόνο ο Πρόεδρος Κυπριανού ή οποιοσδήποτε άλλος Πρόεδρος ή Κυβέρνηση, αλλά και οποιοσδήποτε από μας, αν είχε τέτοια στιγμιαία ευκαιρία να διασφαλίσει συνάντηση στην Κύπρο θα ήταν πραγματικά ευτύχημα. Και δεν θα έπρεπε να μας απασχολεί το τι θα κάνουμε και τι προϋποθέσεις θα εξασφαλίσουμε για να κάνουμε τη συνάντηση, αλλά πάση θυσία να τις εξασφαλίσουμε για να μπορέσουμε να την πραγματοποιήσουμε. Και αυτός είναι ο ορθός συλλογισμός και αυτό είναι το ορθό πνεύμα μέσα από το οποίο θα έπρεπε να αντιμετωπίσουμε και την περίπτωση την οποία συζητούμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή το επίκεντρο της συζήτησης είναι ως επί το πλείστον η διασπάθιση του χρόνου 87 — του καλοκαιριού του 87 — μέσα σε μισό λεπτό μπορώ να δώσω κάποια στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν ίσως να βοηθήσουν στην περαιτέρω συζήτηση, ίσως και να τη συντομεύσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λυπούμαι, αλλά οι ομιλητές έχουν ήδη δώσει τα ονόματά τους και υπάρχουν ακόμα τέσσερις ομιλητές που θα δευτερολογήσουν και θα κλείσουμε. Μπορείτε να δώσετε αν θέλετε αυτά τα στοιχεία σε ένα από τους συναδέλφους σας του ΔΗΚΟ, τον κ. Ψυλλίδη ή τον κ. Στυλιανού.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Εντάξει, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Είναι βέβαια, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, φανερή η προσπάθεια των Βουλευτών του κυβερνώντος κόμματος να δικαιολογήσουν αυτά τα οποία δεν μπορούν να δικαιολογηθούν. Δεν ήταν πειστική αυτή η προσπάθεια. Ιδιαίτερα τουλάχιστο μέχρι της στιγμής δεν δόθηκαν ικανοποιητικές εξηγήσεις για ποιο λόγο ή για ποιους λόγους συνέβηκε η καθυστέρηση στην επιλογή του τόπου ανέγερσης του κτιριακού συγκροτήματος. Το ξενοδοχείο «Φιλοξένια» και η περιοχή του υπήρχαν και από τον Αύγουστο του 1986 και αν είναι σωστό ότι ούτε προδιαγράψες — και είναι σωστό πιστεύω — μπορεί να ζητούνται, ούτε αρχιτεκτονικά σχέδια μπορεί να γίνονται, εκτός εάν είναι γνωστός εκ των προτέρων ο τόπος όπου πρόκειται να ανεγερθεί το συγκεκριμένο έργο, το ερώτημα παραμένει για ποιο λόγο η επιλογή άργησε τόσο πολύ. Διότι μπορεί ο συνάδελφος Παναγιώτου να μίλησε περί όγκων εργασίας, και ασφαλέστατα για τα σημεία που αναφέρετο έχει απόλυτο δίκαιο, αλλά δεν ήταν αυτό το επίκεντρο, δεν ήταν αυτό το σημείο το οποίο εχρειάζετο να απαντήσει. Το σημείο που εχρειάζετο να απαντήσει είναι αυτό το οποίο ελέχθη από την αρχή από τον κ. Ηλιάδη. Η καθυστέρηση υπήρξε όσον αφορά το θέμα της επιλογής του τόπου ανέγερσης αυτού του κτιριακού συγκροτήματος και ασφαλέστατα δεν μπορεί να γίνεται λόγος για βουνά εργασίας που χρειάζονται προκειμένου να επιλεγεί αυτός ο τόπος δεδομένου μάλιστα ότι και το ξενοδοχείο «Φιλοξένια» και η περιοχή του υπήρχαν εκεί από την αρχή, από τον Αύγουστο του 1986.

Ο όγκος εργασίας για τον οποίο μίλησε ο κ. Παναγιώτου άρχισε στην πραγματικότητα μετά την επιλογή αυτού του τόπου. Επομένως αν ο τόπος επιλέγεται έγκαιρα, δηλαδή περί το Σεπτέμβριο του 1986 ασφαλέστατα η όλη υπόθεση θα είχε προχωρήσει κατά 4 περίπου μήνες γρηγορότερα από ό,τι στην πραγματικότητα έχει προχωρήσει. Αυτό το χρονικό περιθώριο που θα εδημιουργείτο αν δεν υπήρχε αρχικά η καθυστέρηση στην επιλογή των τόπων, ασφαλέστατα θα έδιδε τη δυνατότητα να ακολουθηθούν οι πιο ορθόδοξες διαδικασίες, δηλαδή να ζητηθούν προσφορές πάνω σε συγκεκριμένο πράγμα ούτως ώστε όλοι οι προσφοροδότες να δίδουν προσφορές για το ίδιο πράγμα, για το ίδιο έργο, για να μπορούν να συγκριθούν. Και ασφαλέστατα τα χρονικά περιθώρια της

κατασκευής του έργου δεν θα ήταν τόσο στενά όσο είναι πραγματικά σήμερα όπου με μια ατυχία στην πραγματικότητα κινδυνεύει η Κύπρος να υποστεί μεγάλο εξευτελισμό.

Αλλά θα επανέλθω και πάλι επί του θέματος της στιγμιαίας εμπνεύσεως του Προέδρου της Δημοκρατίας σε μια διεθνή διάσκεψη διότι μας είπαν οι Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ.: «Και γιατί όχι αν βρεθεί ο Αρχηγός του Κράτους κάπου και βρεθεί μια κατάλληλη στιγμή, γιατί να μη την εκμεταλλευθεί»;

Ουδείς αντιλέγει να εκμεταλλευθεί ένας μια κατάλληλη στιγμή αλλά εκείνο το οποίο ελέγχθη είναι το εξής: 'Ότι όταν ένας αρχηγός κράτους ξεκινά για μια συγκεκριμένη διεθνή διάσκεψη που είναι προκαθορισμένη πολλούς μήνες προηγουμένως, προαποφασίζει και μελετά προτού πάει και προτού ξεκινήσει γι' αυτή τη διεθνή διάσκεψη τι θα κάμει, τι βήματα θα κάμει, τι προτάσεις θα κάμει. Κι' επομένως στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν ήταν θέμα στιγμιαίας εμπνεύσεως αλλά ήταν θέμα μελέτης και προγραμματισμού προτού πάει, αν θα έκαμνε ή δεν θα έκαμνε αυτή την πρόταση. Και πιθανόν η διαφωνία μας πάνω σ' αυτό το συγκεκριμένο θέμα να οφείλεται στη βασική διαφωνία μας με το κυβερνών κόμμα σχετικά με τον όλο τρόπο χειρισμού του Κυπριακού προβλήματος. Γιατί εμείς πιστεύουμε ότι το Κυπριακό πρόβλημα και γενικά όλα τα θέματα που απασχολούν ένα τόπο δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται εικη και ως έτυχε και με βάση στιγμιαίες εκλάμψεις και εμπνεύσεις αλλά πρέπει να τα χειριζόμεθα σύμφωνα με συγκεκριμένο πρόγραμμα που θα έχει εκ των προτέρων μελετηθεί και σε βάθος και σε πλάτος. Και ασφαλέστατα η ύπαρξη προγράμματος δεν αποκλείει τους ελιγμούς όταν παρουσιαστεί η κατάλληλη ευκαιρία για τους ελιγμούς αυτούς. Αλλά το πρόγραμμα πρέπει να υπάρχει και ο προγραμματισμός είναι απαραίτητος ιδιαίτερα στις κρίσιμες στιγμές που περνά ο τόπος.

Θα τελειώσω κι' εγώ εκφράζοντας την ίδια ευχή που εξέφρασε ο συνάδελφος κ. Ηλιάδης, ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός ειλικρινά εύχεται να εκτελεσθεί το έργο σύμφωνα με τις τεχνικές του προδιαγραφές, εύχεται να εκτελεσθεί σύμφωνα με τις προϋπολογισθείσες δαπάνες και προπαντός εύχεται να εκτελεσθεί σύμφωνα με το συμφωνημένο χρονοδιάγραμμα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

Θα ασχοληθώ καθαρά με το θέμα που συζητούμε και δεν θα υπεισέλθω στα υπονοούμενα του κ. Μαρκίδη για λύση του Κυπριακού και για πρωτοβουλίες της ώρας, ένεκα των οποίων, όπως ισχυρίζεται, δεν πηγαίνουμε καλά. Αυτά είχαμε την ευκαιρία να τα πούμε και θα έχουμε την ευκαιρία σε πολλές άλλες περιπτώσεις να τα ξαναπούμε, όταν θα είναι μέσα στο θέμα που συζητούμε.

Πριν πω ο,τιδήποτε θα ήθελα να πω τούτο: 'Ότι σ' ένα τεχνικό περιοδικό, που εκδίδεται από ένα Σύνδεσμο — το Σύνδεσμο Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων — και που κάποιος γράφει ένα άρθρο, είναι φυσικό να λέγει εκεί τον καλύτερο δυνατό τρόπο επιλογής κάποιας διαδικασίας. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν υπαλλακτικές λύσεις και είναι αναπόφευκτο, κ. Ηλιάδη, ο Σύνδεσμος να βλέπει αυστηρά τα δικά του κριτήρια μέσα στα οποία θα ήθελε να κινείται ως επιστημονικός αλλά και επαγγελματικός σύνδεσμος. Διότι τα μέλη του χρειάζονται και ψωμί. Αυτό είναι το ένα θέμα.

Επίσης, θα ήθελα να πω ότι δεν είναι απλό θέμα η επιλογή ενός χώρου για να γίνει ένα τέτοιο έργο μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και με την απουσία εδώ της κυβέρνησης να μιλούμε για εσκεμμένη καθυστέρηση, να λέμε ο,τιδήποτε, να χρησιμοποιούμε σκληρή γλώσσα, χωρίς να δίδεται η δυνατότητα να απαντηθούν αυτά τα υπονοούμενα από την Εκτελεστική Εξουσία.

Είναι γεγονός, όμως, ότι η Κυβέρνηση, αμέσως μετά την επιστροφή του Προέδρου τον Αύγουστο του 1986 από τη Χαράρε, είχε συστήσει εξ Υπουργών Επιτροπή και, ταυτόχρονα, και Τεχνική Επιτροπή, για να μελετήσει το όλο θέμα και να βρει τους κατάλληλους χώρους και τρόπους να ανεγερθεί το Κέντρο όπου θα γινόταν η Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδελφικών Χωρών.

Είχε πρώτα ζητήσει να δει όλους τους χώρους που μπορούσαν να ικανοποιήσουν μια τέτοια διάσκεψη αν υπήρχε έστω οπουδήποτε έτοιμος χώρος. Αυτό δεν μπορούσε να γίνει, διότι δεν υπήρχε τέτοιος χώρος. Στράφηκε μέχρι και το Ξενοδοχείο Χίλτον όπου εκεί σκέφθηκαν να μετατρέψουν το Ξενοδοχείο σε βοηθητικούς χώρους και να στηθεί μια τεράστια λυόμενη Αίθουσα Συνεδρίων. Αυτό δεν μπορούσε να γίνει· θα στοιχίζε πάρα πολλά και το χειρότερο είναι ότι αυτή η Αίθουσα θα έπρεπε να κατεδαφιστεί. Μέχρι και στο χώρο της Έκθεσης πήγαν, με όλα τα μειονεκτήματα τα οποία αποδείχθηκε ότι θα υπήρχαν από την εκλογή ενός τέτοιου χώρου. Μέχρι και το Δημοτικό Θέατρο σκέφθηκαν όπου θα μετέτρεπαν την αίθουσα σε Αίθουσα Συνεδρίων και μετά να γινόντουσαν βοηθητικοί χώροι γύρω από το θέατρο με μια τεράστια δαπάνη όπως υπολόγισαν, κάπου £1,8 εκ., πράγμα το οποίο δεν θα μπορούσε να γίνει, γιατί μετά θα χρειαζόταν να κτιστεί και νέο θέατρο. Και τελικά κατάληξαν στη Ξενοδοχειακή Σχολή όπου, αφού μελέτησαν όλες τις υπαλλακτικές λύσεις που τους εδίδοντο, πραγματοποιείται σήμερα αυτό το έργο.

Αυτά, για την αδράνεια, την εσκεμμένη καθυστέρηση, τη μη νομιμότητα, την ύπνωση των Υπουργών, την περιφρόνηση, όπως είπαν μερικοί, του Προέδρου να ενημερώσει το Υπουργικό Συμβούλιο και όλα εκείνα τα οποία λέχθηκαν.

Και βλέπουμε, όμως, ότι όλοι αρχίζουν με τα εξής: «Ουδείς αμφισβήτησε την ορθότητα της απόφασης. Αυτή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Είναι θέμα τεράστιας πολιτικής σημασίας». Αυτά τα δυο πράγματα λένε τα πάντα. Τώρα τι προσπαθούμε να κάνουμε εδώ σ' αυτή την Αίθουσα συζητώντας δυο ώρες τώρα; Να μειώσουμε αυτή την τεράστια πολιτική σημασία την οποία έχει αυτή η Διάσκεψη των Υπουργών και η οποία οφείλεται στην πρωτοβουλία του Προέδρου με τον ισχυρισμό ότι δεν έγιναν καλά οι επιλογές; Δηλαδή να πούμε ότι ο Πρόεδρος δεν ξέρει τίποτε, δεν μπορεί να κάμει τίποτε το σωστό γιατί δεν βρήκε τον τρόπο να εξεύρει αμέσως την αίθουσα που θα γίνουν οι συνεδριάσεις; Δεν ενημέρωσε το Υπουργικό Συμβούλιο. Είναι αυτές σοβαρές συζητήσεις; 'Η έπρεπε εδώ να συζητήσουμε ποια είναι η τεράστια πολιτική σημασία που έχει η Διάσκεψη για τον τόπο μας και να έλθουμε κι' εμείς συνήγοροι σ' αυτό και να προσπαθήσουμε να ενδυναμώσουμε αυτή την προσπάθεια του Προέδρου της Δημοκρατίας και μάλιστα να του πούμε ότι και σε άλλες περιπτώσεις «αν υπάρχει το κατάλληλο κλίμα και είναι προς το συμφέρον της Κύπρου αξιοποίησέ το» και ας ξοδέψουμε μερικά λεφτά — άλλοι ξοδεύουν τεράστια ποσά — και να έλθουμε εδώ με όλες τις δυσκολίες να κάνουμε το ακατόρθωτο κατορθωτό; Αυτό έπρεπε να λεχθεί εδώ. 'Οχι με σκληρή γλώσσα να ζητούμε να υποβαθμίσουμε το ρόλο τον οποίο έπαιξε ο Πρόεδρος για τον α' ή το β' λόγο με όλη εκείνη την επιχειρηματολογία την οποία έχουμε αναπτύξει εδώ. Και γνωρίζουμε πολύ καλά

— πάρα πολλοί από τους συναδέλφους πήγαν και πηγαίνουν συχνά σε Διεθνή Συνέδρια — ότι εκεί γίνονται οι πρωτοβουλίες σύμφωνα με το κλίμα που επικρατεί. Και είναι μέσα σε ένα κλίμα τέτοιο που παίρνονται αποφάσεις οι οποίες είναι, πολλές φορές, οι κατάλληλες για την Κύπρο, κάτω από τις σημερινές συνθήκες που περνά ο τόπος μας. Θα ήταν αστείο ο Πρόεδρος πριν πάει στη Χαράρε να σηκωθεί ένα καλό πρωί, να συστήσει μια Επιτροπή και να πει: «Κοιτάξτετε, βρέστε ένα τόπο. Θα κτίσουμε ένα τεράστιο μέρος όπου θα στοιχίσει και £3 εκ. όπου θα κάνουμε Συνέδρια. Να πάμε να το πούμε και στη Βουλή. Και εγώ θα πάω στο Συνέδριο και θα το πω και εκεί στους Υπουργούς των Αδεσμεύτων και αν δεχθούν, θα το πραγματοποιήσουμε.» Εί δεν γίνονται αυτά τα πράγματα! Είναι αστεία και να τα σκεφτόμαστε.

Δεν θα ήθελα να πω περισσότερα. Το θέμα καλύφθηκε και αν υπάρξει οτιδήποτε ο συνάδελφος κ. Στυλιανού πιθανόν να με συμπληρώσει.

Εκείνο, όμως, το οποίο θέλω να προσθέσω είναι ότι πολύ σωστά είπετε ότι όλοι ευχόμεθα να πραγματοποιηθεί αυτό το έργο και να πραγματοποιηθεί και η Διάσκεψη. Να φροντίσουμε να εξάρουμε τη σημασία της πρωτοβουλίας αυτής της Κυβέρνησης για την πραγμάτωση της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων Χωρών στην Κύπρο. Αυτό είναι το πραγματικό μήνυμα το οποίο πρέπει να δώσουμε προς όλες τις κατευθύνσεις. Και στο εσωτερικό μέτωπο αλλά πολύ περισσότερο και στο εξωτερικό: 'Ότι εδώ η Κύπρος — παρόλες τις επικρατούσες συνθήκες — είναι μέρος όπου φιλοξενεί μια μεγάλη ομάδα των Υπουργών των Αδεσμεύτων Χωρών. Αυτή την τεράστια σημασία πρέπει να μεταδώσουμε προς όλα τα πλάτη και μήκη της υφηλίου για το καλό της Κύπρου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Οι έντιμοι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ επιμένουν να μεταθέτουν το θέμα. Το θέμα είναι απλό. Έχουμε πει όλοι το μεγάλο ΝΑΙ στην κατασκευή του έργου. Το Συνεδριακό Κέντρο είναι ένα μεγάλο έργο για τον τόπο και υπάρχει δοσμένο το ναι της Βουλής γιατί πρόκειται για προστασία του καλού ονόματος της Κύπρου, γιατί πρόκειται για προστασία της τιμής της Κύπρου και του λόγου της στο διεθνή χώρο.

Το γεγονός της Διάσκεψης των Αδεσμεύτων στην Κύπρο είναι μείζονος πολιτικής σημασίας και εξυπηρετεί τα συμφέροντα, τα ζωτικά συμφέροντα αν θέλετε, του τόπου σ' αυτές τις κρίσιμες στιγμές. Δεν συζητούμε για το έργο. Συζητούμε για τη διαδικασία που ακολουθήθηκε. Κι' έπρεπε, κύριοι συνάδελφοι, να είμαστε ομόφωνοι σαν Βουλή αν θέλουμε να ασκούμε με πολλή σοβαρότητα την αποστολή μας σαν εκπρόσωποι του Κυπριακού λαού. Έχουμε όλοι χρέος να πούμε το ναι στην κατασκευή του έργου και το είπαμε, και έχουμε όλοι χρέος να πούμε το όχι στη διαδικασία που ακολουθήθηκε αλλά μέχρι στιγμής οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ επιμένουν να επαναλαμβάνουν ότι ήταν ορθή η διαδικασία.

Τι θα ανέμενε κανείς από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όταν ήλθε από τη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων το 1986 στην Κύπρο; Θα ανέμενε σαν πρώτη ενέργεια να ενημερώσει, αν θέλετε αυθημερόν, το Υπουργικό του Συμβούλιο — αλλά αυτό

είναι δικό του εσωτερικό θέμα, όπως θέλει ας συμπεριφέρεται στο Υπουργικό του Συμβούλιο — αλλά είναι εκτεθειμένος σε ό,τι αφορά τη συμπεριφορά του προς το Κοινοβούλιο και προς την πολιτική ηγεσία του τόπου.

Από τη στιγμή που η Κύπρος διά του στόματος του Προέδρου της αναλάμβανε τη μεγάλη υποχρέωση της σύγκλησης Διάσκεψης των Αδεσμεύτων στην Κύπρο το 1988 έπρεπε η Κύπρος ολόκληρη να μπει στον αγώνα για να μπορέσει να τιμήσει το όνομα της Κύπρου, γνωστού όντος ότι στον ουσιώδη χρόνο δεν είχαμε το συνεδριακό χώρο γι' αυτή τη μεγάλη διάσκεψη.

Επομένως θα ανέμενε κανείς ότι θα εκαλείτο ο Πρόεδρος της Βουλής, θα ανέμενε κανείς ότι θα εκαλείτο η πολιτική ηγεσία και όλοι εκεί μέσα σε πλαίσια ενός συναγερμού για να κάνουν όσες προσπάθειες χρειάζοντουσαν για την εκτέλεση αυτού του έργου. Το κράτησε όμως δικό του θέμα προσωπικό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως θέλει να κρατεί όλα τα θέματα που αφορούν την Κύπρο και το Κυπριακό. Κι' εδώ είναι η μεγάλη διαφωνία μας. Θα περιμέναμε επομένως, κύριοι συνάδελφοι και ιδιαίτερα κύριοι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα καλούσε και την πολιτική ηγεσία, θα καλούσε και τη Βουλή για να τους κάμει κοινωνούς των προσπαθειών και των τεράστιων αναγκών που χρειάζοντουσαν για την υλοποίηση αυτού του έργου και την πραγμάτωση του συνεδρίου το 1988.

Παραπονούνται οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ ότι προσπαθούμε να μειώσουμε τη σημασία του έργου. 'Όχι, κύριοι συνάδελφοι. Μάλιστα μας είπαν ότι αυτή η προσπάθεια ήταν πρωτοβουλία του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ε, ποιου θα ήταν! Ποιος πάει στα συνέδρια των Αδεσμεύτων; Ποιος πάει στη Διάσκεψη των Αρχηγών των Αδεσμεύτων; Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Αλλά και αν ακόμα δεχτώ ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε τη σκέψη ή την πρωτοβουλία μέσα στα πλαίσια εκείνου του συνεδρίου να συλλάβει την ιδέα για τη Διάσκεψη του 1988, πάλι έχω το δικαίωμα να κριτικάρω αυτή τη διαδικασία που ακολουθήθηκε. Διότι αν πράγματι το συνέδριο και η Διάσκεψη των Αδεσμεύτων είναι προς όφελος της Κύπρου, θα μπορούσε μια σοβαρή, υπεύθυνη Κυβέρνηση, να ασχοληθεί με το θέμα προτού αναχωρήσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας για τη Διάσκεψη, θα μπορούσε να απασχολήσει το Υπουργικό Συμβούλιο, την πολιτική ηγεσία, αν θέλετε του τόπου και να μετρήσει τις δυνάμεις μας και να πάει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εμπεριστατωμένα να βάλει και το αίτημα, να πάρει και την έγκριση και όλοι μαζί να προχωρήσουμε στην εκτέλεση αυτού του έργου.

Επομένως πιστεύω ότι δεν εξυπηρετούμε το δημόσιο συμφέρον ή την αποστολή μας αν στο θέμα της διαδικασίας εξακολουθούμε να λέμε ότι ήταν νόμιμη η διαδικασία. Διότι είναι πρόδηλο πως η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι επιλήψιμη, είναι και διάτρητη στις λεπτομέρειές της.

Μας έχουν πληροφορήσει, ότι από έξι προσφοροδότες κατέληξαν σε δυο προσφοροδότες στο τέλος να κρίνουν, και όταν άνοιξαν τους φακέλλους περιορίστηκαν αμέσως στον ένα.

Αλλά δεν είναι αυτό το επιλήψιμο κυρίως. Το κυρίως επιλήψιμο είναι ότι με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε μπορούσε αν ήταν και 40 οι προσφοροδότες να καταλήξουν στον ένα που κατέληξαν. Και ο συνάδελφος Παναγιώτου γνωρίζει καλύτερα απ' όλους γιατί κατέληξαν στον ένα, το συγκεκριμένο.

Μας είπαν ότι όταν μιλούμε δημόσια δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε ατεκμηρίωτα επιχειρήματα. Θέλω να πω από τώρα, κύριοι συνάδελφοι, ότι ο χρόνος πολύ σύντομα θα αποδείξει όλα τα επιλήψιμα που ακολουθήθηκαν σ' αυτή τη διαδικασία, όπως ο χρόνος απέδειξε πολλά άλλα επιλήψιμα που έγιναν στο παρελθόν και τα οποία στην αρχή μας έλεγαν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ ότι ήταν ατεκμηρίωτα. Τεκμηριώθηκαν μέσα στο χρόνο πολλά και δικαίωσαν την αντιπολίτευση για την κριτική την αυστηρή και υπεύθυνη που έκαμε πάνω στα θέματα.

Το μεγάλο ερώτημα είναι: Υπήρχε ή δεν υπήρχε χρόνος για να ακολουθηθούν οι ορθόδοξες καθιερωμένες διαδικασίες για την εκτέλεση ενός έργου μείζονος δημόσιου συμφέροντος ή έργου μεγάλης σημασίας. Και αδίστακτα απαντούμε ότι υπήρχε ο χρόνος. Η Κυβέρνηση δεν τον ακολούθησε κι' επαναλαμβάνω ότι δεν τον ακολούθησε για να ακολουθήσει η ίδια τις διαδικασίες που ακολούθησε στο τέλος και να καταλήξει εκεί που κατέληξε. Αυτά ο χρόνος θα τα αποδείξει. Μπορεί να μην έχουμε αυτή τη στιγμή ακέραια τα στοιχεία αλλά αυτά τα στοιχεία θα τα φέρει ο χρόνος και μάλιστα πολύ σύντομα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μας είπαν ότι δεν πρέπει με την κριτική μας να υποβαθμίζουμε αυτό το μεγάλο έργο. Αυτή η παράκληση των φίλων του ΔΗΚΟ μου θυμίζει την κριτική που διαβάζουμε τελευταία στο φιλοκυβερνητικό τύπο σχετικά με τα σχόλια του Γενικού Ελεγκτή. Μας λεν: «Κοιτάξτε την αντιπολίτευση. Παρακολουθεί και δίδει σημασία στα επουσιώδη μιας έκθεσης του Γενικού Ελεγκτή και εγκαταλείπει το μεγάλης σημασίας εθνικό μας θέμα που πρέπει να είναι στο επίκεντρο των σκέψεών μας. Παρακολουθούν αυτοί της αντιπολίτευσης τι λέει ο Γενικός Ελεγκτής, εκείνα τα απλά, τα συνήθη».

Κύριοι συνάδελφοι, είμαστε όλοι αντιπρόσωποι του λαού. Είτε είμαστε βουλευτές του ΑΚΕΛ, είτε είμαστε βουλευτές του ΔΗΚΟ, είτε είμαστε βουλευτές της ΕΔΕΚ είτε του Δημοκρατικού Συναγερμού, εκπροσωπούμε τον Κυπριακό λαό.

Θέλω να απευθυνθώ στους συναδέλφους του ΔΗΚΟ και να τους πω ότι δεν είναι σωστή η τακτική τους να παρασύρονται κάθε φορά και να ξεχνούν αυτή την αποστολή τους και να νομίζουν ότι εκπροσωπούν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σ' αυτό το Σώμα ή το Υπουργικό του Συμβούλιο και γίνονται θιασώτες της πολιτικής του και προστάτες των ενεργειών του.

Εδώ είχαμε ξεκάθαρα ένα θέμα να πούμε ένα μεγάλο ΝΑΙ στο έργο, και το είπαμε, και είχαμε χρέος όλοι μαζί να πούμε ένα μεγάλο ΟΧΙ στη διαδικασία που ακολουθήθηκε. Έτσι σώζονται οι διαδικασίες.

Επομένως δεν υποτιμούμε το έργο, δεν διαβρώνουμε το έργο. Αντίθετα στεκόμαστε στο ύψος των περιστάσεων και των ευθυνών μας και θα πραγματώσουμε το έργο γιατί αυτό απαιτεί το συμφέρον της Κύπρου. Το συμφέρον όμως της Δημοκρατίας επιβάλλει και η αποστολή μας σαν Βουλευτών μας επιβάλλει να πούμε το μεγάλο ΟΧΙ στη διαδικασία που ακολουθήθηκε για να προλάβουμε χειρότερα στο μέλλον. Αυτή είναι η αποστολή μιας σοβαρής και υπεύθυνης Βουλής και αυτό είναι το καθήκον σοβαρών και υπεύθυνων αντιπροσώπων του λαού.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού είναι ο τελευταίος ομιλητής.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επί προσωπικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αν είναι επί προσωπικού.....

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Ναι, μόνο επί προσωπικού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν θα επιτρέψω όμως δικαιολογία...

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Όχι κύριε Πρόεδρε, επειδή με ανέμιξε ότι είμαι γνώστης επιλήψιμων καταστάσεων και πραγμάτων.

Γνωρίζω, ασφαλώς, όπως γνωρίζει ο καθένας και όλος ο λαός σ' αυτό τον τόπο, σε ποιο εργολάβο κατακυρώθηκε η προσφορά. Δεν γνωρίζω αυτά τα επιλήψιμα τα οποία υπονοεί ο κ. Χριστοφίδης και συνδέει — και είναι μετά λύπης μου που το λέω — και το όνομά μου σ' αυτά. Όμως, όταν προβάλλουμε τέτοιους σοβαρούς ισχυρισμούς έχω την άποψη, κ. Πρόεδρε, ότι ο κάθε σοβαρός και υπεύθυνος άνθρωπος πρέπει να δίδει τα στοιχεία και να τα τεκμηριώνει, γιατί είναι σοβαρά πράγματα και προσωπικά καλώ το προεδρείο της Βουλής να καλέσει τον κ. Χριστοφίδη να τα καταθέσει και να διερευνηθούν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης, να απαντήσει απλώς επί του προσωπικού θέματος που ανέφερε ο κ. Παναγιώτου.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχω καθήκον έναντι του συναδέλφου μου κ. Παναγιώτου να του διευκρινίσω ότι ούτε είπα ούτε τον συνέδεσα με οτιδήποτε επιλήψιμο. Το τι είπα είναι γραμμένο στα πρακτικά και είναι στη διάθεση οποιουδήποτε. Εκείνο το οποίο τόνισα ήταν ότι η επιλήψιμη διαδικασία που ακολουθήθηκε όσοι και νάταν οι προσφοροδότες, είτε 40 είτε 100, θα μπορούσε η ίδια διαδικασία να οδηγήσει στον ένα που επιλέγηκε. Κι εδώ είναι το επιλήψιμο της διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού είναι ο τελευταίος ομιλητής.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι,

Θα 'θελα προτού εισέλθω στην ουσία της δευτερολογίας μου, να διευκρινίσω και να υπογραμμίσω πως σωστά ο έντιμος συνάδελφος κ. Παναγιώτου ζήτησε περισσότερες διευκρινίσεις κι αποσαφηνίσεις για τα λεχθέντα από το συνάδελφο κ. Μανώλη Χριστοφίδη αναφορικά με τον τρόπο κατακύρωσης των προσφορών. Γιατι, απλούστατα, κάπως αλλιώς μας τα είπε ο κ. Χριστοφίδης — με την παρεμβολή μιας πρότασης, που λίγο ή πολύ καθιστούσε κοινών των «δρώμενων» και το συνάδελφο κ. Παναγιώτου — κι όχι όπως στη διευκρίνισή του επανέταξε το όλο θέμα.

Αυτά εν προοίμιο.

Ο κ. Χριστοφίδης χαρακτήρισε το γεγονός της απόφασης για σύγκληση της προσεχούς διάσκεψης στην Κύπρο ως γεγονός μεγίστης πολιτικής σημασίας, σπεύδοντας να προσθέσει, όπως περίπου κι ο κ. Κωνσταντίνου, πως η Βουλή ποσώς δεν υποβάθμισε το θέμα, μα αντιθέτως το εξήρε. Αν, όμως, όλη αυτή η πραχτική κι η συλλογιστική δεν προσβάλλει τη νοημοσύνη και παιδιών ακόμα, θα αφήσω το θέμα στην κρίση του οποιουδήποτε σύγχρονου ή και μεταγενέστερου καλόπιστου ή κακόπιστου ακόμη έστω ερευνητή. Έτσι θα 'θελα, με την ευγενική σας άδεια, έντιμοι κ. συνάδελφοι, να διαβάσω την περίφημη, για να μην πω την περιβόητη πρώτη παράγραφο της δεύτερης σελίδας των πραχτικών της επιτροπής, που σύμφωνα με τις σαφείς κι ακριβοδίκαιες παρατηρήσεις των συναδέλφων κ. κ. Κωνσταντίνου και Χριστοφίδη, «εξαιρεί», τάχατες, την πρωτοβουλία και τη σκοπιμότητα της σύγκλησης της διάσκεψης στην Κύπρο. Διαβάζω επί λέξει τη σχετική αναφορά της επιτροπής που τονίζει, επί λέξει επαναλαμβάνω, εκκινούσα όμως — και τούτο πρέπει να τονιστεί και πάλι — από αρνητική προσέγγιση: «Η Επιτροπή, χωρίς να αμφισβητεί τη σκοπιμότητα της σύγκλησης της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο τον ερχόμενο χρόνο, θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεσμεύτηκε για το θέμα αυτό χωρίς προβληματισμό και χωρίς προηγούμενα να έχει μελετήσει το όλο θέμα στο σύνολό του».

Αυτή είναι η περιβόητη αντικειμενική, συναινετική και εξαίρουσα την απόφαση παράγραφος της επιτροπής, από πέντε συνολικά στίχους, με τρεις αρνητικές κι επιτιμητικές προτάσεις κι αναφορές και με μια μονάχα λέξη θετική, τη «σκοπιμότητα», που εκκινά όμως κι αυτή με τα στοιχεία της ουσιαστικά έμμεσης αμφισβήτησης.

Έτσι μέσα στο μπαράζ των επιθετικών αιχμών και τον καταιονισμό των αρνητικών αναφορών, οι συνάδελφοι, ακριβοδίκαιοι όντες, επικαλούνται την αποστροφή της παραγράφου αυτής για να μας πείσουν πως τα πάντα έχουν εχτεθεί κατά τρόπο άφογο, ισομερή όπως ήταν η μέχρι τώρα πραχτική που οι μέχρι τώρα κοινοβουλευτικές επιτροπές σε θέματα συναφή ακολουθούσαν! Γιατί είναι θλιβερό το γεγονός που παρουσιάζει η επιτροπή κι όσοι από τους συναδέλφους ανέλαβαν τον άχαρι ρόλο του θλιβερού υπερασπιστή του απαράδεχτου περιεχομένου της. Και θέλω με την ευκαιρία αυτή, έντιμο κ. Πρόεδρε και έντιμοι κ. συνάδελφοι, να δηλώσω κατηγορηματικά πως μελλοντικά εμείς του ΔΗΚΟ — κι εγώ, ιδιαίτερα, προσωπικά — δε θα δεχτούμε εκθέσεις με τόση πολιτική βαρύτητα κι εχτόπισμα να κατατίθενται ενώπιον του σώματος, και μάλιστα λίγα μόλις λεπτά πριν από την έναρξη των εργασιών του χωρίς είτε τη συναινετική στάση και προσέγγιση των μελών είτε το σαφή διαχωρισμό θέσεων μαζί με την επακριβή αναφορά των λόγων της αντιπαράθεσης της μειοψηφίας στις θέσεις της πλειοψηφίας.

Όμως θα 'θελα να τονίσω και τις κραυγαλέες αντιφάσεις που υπάρχουν όχι μονάχα στις ομιλίες των συναδέλφων και προς το περιεχόμενο της έκθεσης μα και τη θεαματική αντίθεση του περιεχομένου και των ομιλιών τους αλλά και της έκθεσης ιδιαίτερα προς το πολιτικό εχτόπισμα της απόφασης για σύγκληση της διάσκεψης στην Κύπρο. Έτσι όταν ύστερα από δέκα, δεκαπέντε ή είκοσι χρόνια έστω, ο ερευνητής θα αναδιφεί τα πραχτικά του σώματος της συνεδρίας αυτής, θέτοντας τα κάτω από το ιστορικό SPECTRUM, θα προσδιορίζει, θα αξιολογεί και θα επιμετρά το ύφος και το ήθος κάποιων αγορητών της σημερινής συνεδρίας. Και οφείλω να σας επεξηγήσω έντιμο κ. συνάδελφε, κ. Μαρκίδη, γιατί σας βλέπω ανησυχούντα κι εξιστάμενο πως το SPECTRUM ερμηνεύεται ως φασματοσκόπιο στα ελληνικά.

ΕΖΕΚΙΑΣ ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ:

Παρακαλώ μην εξέρχεσθε του θέματος.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Συνιστά μακρά πραχτική έντιμε κ. Πρόεδρε, ο αγορητής να επεξηγεί σε διαπορούντα συνάδελφο μέρος ή φράση της ομιλίας του, χωρίς να διακόπτεται. Δεν έπρεπε, επομένως, να με διακόψετε και θα παρακαλούσα μελλοντικά να μη με διακόπτετε σ' ανάλογη διαδικασία. Θα 'θελα με την ευκαιρία να τονίσω, έντιμοι κ. συνάδελφοι, πως υπήρξαν αμφιλεγόμενα για να μην πω παραπλανητικά αντί των ορθών, στοιχεία από ορισμένες αγορεύσεις, τα οποία η ολομέλεια των συναδέλφων αγνοεί για την ταχτική που ακολουθήθηκε και το χρόνο, που σηματοδότησε τις σχετικές αποφάσεις. Πλήρης σύγχυση υπάρχει επίσης και στις ημερομηνίες που έδωσαν οι συνάδελφοι Κωνσταντίνου και Χριστοφίδης. Κι η διαφορά συνίσταται και στις μεταξύ τους λανθασμένες ημερομηνίες αλλά και προς την πραγματικότητα.

Όμως υπάρχει και το μεγάλο θέμα της παραγραφής γεγονότων αν όχι και της ενσυνείδητης διαγραφής τους. Γιατί αν τα πραγματικά γεγονότα αυτά ετίθενταν υπόψη των συναδέλφων, σίγουρα η εικόνα των πραγμάτων θα 'ταν ευκρινέστερη. Ειδικότερα στη δική μας, τουλάχιστον, περίπτωση — την κοινοβουλευτική ομάδα του ΔΗΚΟ — θα πρέπει να αναφέρω πως ο εκ των μελών της επιτροπής οικονομικών συνάδελφος Αλέξης Γαλανός απουσιάζει μετέχοντας σε προγραμματισμένη διαφωτιστική αποστολή στο εξωτερικό ενώ για τους ίδιους και πάλι λόγους ο επίσης εκ των μελών της επιτροπής συνάδελφος Θάλης Μιχαηλίδης επέστρεψε στην Κύπρο πριν από λίγες μόλις ώρες. Έτσι η ενημέρωση τουλάχιστον της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ ήταν εκ των πραγμάτων ελλιπής, μιας και — ξανατονίζω — όλες οι υπαλλαχτικές λύσεις που αναφέρθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών και αφορούσαν την εξάμηνη «ακαθυστέρηση» δεν μνημονεύονται στην έκθεση. Άρκεσεν όμως μια απλή τηλεφωνική επικοινωνία, έντιμε κ. Πρόεδρε, πριν από λίγα λεπτά μόλις με τον έντιμο Υπουργό Οικονομικών για να θέσει τα πράγματα στις ορθές τους διαστάσεις και τις αντικειμενικές τους προεκτάσεις. Και ήδη ένα μέρος απ' αυτή την πραγματικότητα έχει μόλις εχθεθεί από μέρους του έντιμου συναδέλφου κ. Ψυλλίδη. Και συμπληρωματικά προσθέτω και τούτα: Έχουμε υπόψη παραδείγματα από άλλες πολύ λιγότερο ανεπτυγμένες από την Κύπρο χώρες που φιλοξένησαν ανάλογη υπουργική διάσκεψη, όπως είναι η Αγκόλα καθώς και η διάσκεψη κορυφής ακόμα όπως είναι η Ζιμπάμπουε, που και στις δυο περιπτώσεις η προειδοποίηση η χρονική που τους παρασχέθηκε ήταν σαφώς λιγότερη απ' αυτήν που παρασχέθηκε στην Κύπρο.

Η απόφαση για την πραγματοποίηση στην Κύπρο της διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων πάρθηκε στη Χαράρε στις 6 του Σεπτέμβρη του 1986 κι όχι τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου, όπως εσφαλμένα στο σώμα τούτο αναφέρθηκε από προηγούμενους συνάδελφους, περιλαμβανομένων των κ.κ. Κωνσταντίνου και Χριστοφίδη. Ευθύς αμέσως μετά την επιστροφή του απ' τη Ζιμπάμπουε ο Πρόεδρος Κυπριανού ενημέρωσε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 12 του Σεπτέμβρη του 1986. Το Υπουργικό αποδέχθηκε την όλη πρόταση, και συνέστησε επιτροπή εξ υπουργών, που την πληρεξουσιοδότησε να μελετήσει σε βάθος το θέμα τόσο το κτιριακό όσο και των άλλων διευθετήσεων που απαιτούνταν για το συνέδριο.

Η επιτροπή αφού εξέτασε με προσοχή τις δυνατότητες που προσφέρονταν καθώς και τις υπαλλακτικές — διαζευκτικές λύσεις που της παρέχονταν, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνονταν η αξιοποίηση του χώρου της διεθνούς έκθεσης, η μετατροπή του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας κι η κατασκευή παραπηγμάτων, λυομένων και προσωρινών στο χώρο του ξενοδοχείου «Χίλτον», κατέληξε στην απόφαση, που την υπέβαλε στο Υπουργικό Συμβούλιο για ανέγερση μόνιμου κέντρου διεθνών συνεδρίων στο χώρο του ξενοδοχείου «Φιλοξένια». Καθοριστικοί παράγοντες στη λήψη της Υπουργικής αυτής απόφασης ήταν το σκεπτικό της ανέγερσης στην Κυπριακή πρωτεύουσα ενός λειτουργικά άψογου και σύγχρονου συνεδριακού κέντρου, που ν' ανταποκρίνεται τόσο στις άμεσες όσο και στις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες για να μην πω και μακροπρόθεσμες συναφείς ανάγκες του τόπου.

Τα στοιχεία που λειτούργησαν θετικά στην οριστικοποίηση της απόφασης για επιλογή του χώρου είναι ανάμεσα στ' άλλα και τα πιο κάτω:

- (i) Η παρουσία στο «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» αρκετών αλλά και σημαντικών έργων υποδομής, όπως είναι η αίθουσα των Εθνών, η αίθουσα BARONCINI, η αίθουσα Μαυρομμάτη κι άλλες, στις οποίες θα μπορούσαν άνετα να συνέλθουν υπεπιτροπές της διάσκεψης και να διεκπεραιωθούν άλλες συνεδριακές της αποφάσεις.
- (ii) Στο χώρο του «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» υπάρχει η κατάλληλη κρατική γη που θα μπορούσε άνετα ν' αξιοποιηθεί χωρίς πρόσθετες επιβαρύνσεις.
- (iii) Η μικρή σχετικά απόσταση του συνεδριακού χώρου από το κέντρο της πρωτεύουσας με τις γνωστές ευεργετικές επιπτώσεις στο συνεδριακό και στον κυκλοφοριακό τομέα.
- (iv) Η γειτνίαση του συνεδριακού χώρου με τις βασικές οδικές αρτηρίες Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας, για ανετότερη κι αποτελεσματικότερη προσπέλαση.

Τέλος μνημονεύεται η ένταξη του νέου κέντρου στο χώρο της μεγαλύτερης και πληρέστερης ξενοδοχειακής μονάδας που διαθέτει ο τόπος.

Η διαδικαστική πραχτική που ακολουθήθηκε — που από τις αντικειμενικές και εκ των πραγμάτων εξελίξεις δεν μπορούσε ν' αλλοιωθεί — αναφορικά με τις προσφορές, ήταν σύμφωνη με τις διαγραφές της υφιστάμενης νομοθεσίας και των κανονισμών που τη διέπουν. Έτσι, μ' όλο το επείγον του θέματος, είχαμε παράταση για τρεις περίπου βδομάδες της προθεσμίας υποβολής των προσφορών και τούτο για να υποβοηθηθούν οι εργολάβοι στην επεξεργασία κι υποβολή των προσφορών τους. Πληροφορούμαστε ακόμα από την τηλεφωνική επικοινωνία με τον υπουργό πως ζητήθηκαν κι υποβλήθηκαν προσφορές μονάχα από Κυπριακές εταιρείες, ενώ τονίζεται πως από πλευράς του επιχειρηματικού κόσμου του νησιού χαιρετίστηκε μ' ενθουσιασμό κι ικανοποίηση η πραχτική που ακολουθήθηκε, στην εξαιρετική αυτή, επαναλαμβάνουμε, περίπτωση της επιλογής από την κυβέρνηση της μεθόδου του TURN KEY PROJECT.

Σίγουρα έγιναν μετατροπές στα σχέδια μετά την κατακύρωση της προσφοράς μετατροπές που κατέστησαν εκ των ων ουκ άνευ μετά τις εισηγήσεις που υποβλήθηκαν από μέρους της Βουλής για πραγματοποίηση στην Κύπρο του συνεδρίου της Διεθνούς Διακοινοβουλευτικής Ένωσης, ενός από τα μεγαλύτερα στον κόσμο τόσο από πλευράς αριθμού συμμετοχής αντιπροσωπειών όσο κι από πλευράς συνολικού αριθμού τους.

Για άλλη μια φορά τονίζω πως κανένας δεν ζεύγει το άλογο μπροστά στην αμαξα, χωρίς τον αμαξηλάτη. Καμμιά χώρα, εξάλλου, δεν προχωρεί στην ανέγερση ολυμπιακών σταδίων χωρίς ν' ανάψει το πράσινο φως για την τέλεση των ολυμπιακών αγώνων σε μια χώρα από τη διεθνή ολυμπιακή επιτροπή.

Κι ούτε η επιτροπή οικονομικών θα μπορούσε να εγκρίνει τη δαπάνη ενός τόσο κολοσσιαίου ποσού — τόσο η επιτροπή όσο και ο κ. Κωνσταντίνου προσωπικά, και σωστά βέβαια πράττουν, αρνούνται την επιψήφιση οποιουδήποτε ποσού — χωρίς την δυνατότητα αξιοποίησής του. Σήμερα, άλλωστε, είχαμε δυο χαρακτηριστικά νομοσχέδια εγκρίνει με σχετικές περικοπές. Έτσι έστω και δέκα λίρες δε θα μπορούν από την εχτελεστική εξουσία να εκδαπανηθούν και μάλιστα στην κατάλληλη περίοδο — αν δεν υπάρχει η αναγκαία συναινετική απόφαση της Βουλής της επιτροπής οικονομικών. Το κέρδος το πολιτικό είναι μέγιστο, θέλω να υπογραμμίσω εν κατακλείδι έντιμοι κ. συνάδελφοι. Η σχετική αντίδραση του τουρκικού και τουρκοκυπριακού τύπου, συνιστά εξαίρεση, που ενισχύει και δεν εξασθενίζει τον κανόνα. Δε θέλω να σταθώ ιδιαίτερα στη διεθνή αποδοχή των θετικών πτυχών της σύγκλησης του προσεχούς συνεδρίου στην Κύπρο, γιατί είναι πέρα για πέρα αυταπόδειχτη. Εκφράστηκε από συνάδελφους το παράπονο πως η Βουλή δεν ενημερώθηκε για το θέμα. Να ενημερωθεί, έντιμοι κ. συνάδελφοι, σε τι; Σ' ένα θέμα που θεωρήθηκε πολιτικό επίτευγμα χωρίς την παραμικρότερη έκφραση αμφισβήτησης από μέρους οποιουδήποτε; Και γιατί, αν η Βουλή είχε στο θέμα τούτο ισχυρές απόψεις ή ενδοιασμούς, έστω, δε ζήτησε ενημέρωση; Πρώτη φορά, άραγε, ζητήσαμε την ενημέρωση, όταν αισθανόμασταν έντονα, από τον αρμόδιο υπουργό; Όχι, επομένως, να επικαλούμαστε συνέχεια προφάσεις κι αιτιάσεις. Πρόσθετα οφείλω να πω πως ακόμα ένας οραματισμός μπορεί να υλοποιηθεί από την προσεχή διάσκεψη: Η σύγκληση συνάντησης κορυφής των ηγετών των αδεσμεύτων και στην Κύπρο.

Όμως οι θετικές επιπτώσεις από τη σύγκληση της διάσκεψης των Υπουργών τότες μόνο θα φανούν όταν θα 'χει πραγματοποιηθεί η διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο τον επόμενο χρόνο. Και τότες θα ανθομολογηθεί το κέρδος, το πολιτικό, πέρα απ' τις σημερινές αιτιάσεις για τα οποιαδήποτε και οποιασδήποτε μορφής κόστα....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι επί προσωπικού θέματος;

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Όχι κύριε Πρόεδρε, είναι διασάφηση αναφορικά με τις Εκθέσεις της Επιτροπής Οικονομικών.

Ο κ. Στυλιανού έχει πει ότι η Επιτροπή λαθεμένα δεν θέτει στην Έκθεσή της τις απόψεις της μειοψηφίας. Στην Έκθεση αναφέρεται η επιστολή την οποία έστειλε η Επιτροπή Οικονομικών για έγκριση του ποσού και οι παρατηρήσεις τις οποίες έκαμε. Η μειοψηφία δεν ζήτησε να μπουν οι απόψεις της. Και είναι πολλές οι φορές που μπαίνουν οι απόψεις της. Κατά συνέπεια αν υπάρχει κάποια παράλειψη δεν είναι ευθύνη της Επιτροπής αλλά εκείνων του κόμματος του κ. Στυλιανού οι οποίοι μετέχουν στην Επιτροπή. Αν δε ο κ. Στυλιανού

τυγχάνει κατά καιρούς να έρχεται στην Επιτροπή και να μη μπορεί να συλλάβει τη συνέχεια, γι' αυτό δεν του φταίει κανένας.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν επιτρέπεται από τη θέση μου,

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να μη κάμουμε τώρα διαλογική συζήτηση.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δεν πρόκειται να κάμω διαλογική συζήτηση. Απλά θάθελα από τη θέση μου, έντιμε κ. Πρόεδρε, να παρατηρήσω στο φίλο κ. Κωνσταντίνου με δυο λόγια: Ασφαλώς η μη αναφορά στην έκθεση των δικών μας θέσεων, συνιστά το έλαττον. Το μείζον συνιστά η ασυγχώρητη παράλειψη ενημέρωσης του Σώματος για τις απόψεις της Εκτελεστικής Εξουσίας κι ειδικότερα του Υπουργού Οικονομικών. Παραλείψεις για τις οποίες στο δίωρο διάστημα της συζήτησης, μολονότι προκαλούμενοι, καμιά εξήγηση δεν μπορέσατε να δώσετε. Και γι' αυτό, ακριβώς, ελέγχεστε.

(Ο κ. Στυλιανού μιλά από τα έδρανα των βουλευτών του ΔΗΣΥ).

ΑΛΕΚΟΣ ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θα ήθελα να διαβεβαιώσω όσους ανησυχούν ότι δεν έχει προσχωρήσει στο ΔΗΣΥ ο συνάδελφος Πέτρος Στυλιανού. Απλώς κάθησε στα έδρανά μας. Δεν ξέρω για ποιο λόγο.

(Γέλωτες)

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δυστυχώς δεν πρόλαβα ν' απομακρυνθώ έγκαιρα, έντιμε κ. Πρόεδρε, γιατί ανέμενα την τριτολογία του κ. Κωνσταντίνου, κι έπρεπε να καθήσω στα γειτνιέστερα προς το βήμα της Βουλή έδρανα, τα Συναγερμικά — άδεια στην τελευταία τους σειρά — για να μπορέσω κι εγώ με τη σειρά μου να τριτολογήσω. Ευχαριστώ.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £1,300,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 42) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασίας Ίσης Αξίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987. Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987. Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Κυπερούντας του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα που αφορούν την πρόσληψη και παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια υπηρεσία δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985). Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμων.

Ο περί Δημοσίων Κατηγόρων Νόμος του 1987. Κατατέθηκε από τον κ. Ευστάθιο Ευσταθίου, Βουλευτή Σ. Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Κεφάλαιον Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις. Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς.

Ερώτηση ημερομηνίας 11 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 12 Μαρτίου 1987.

«Το λιμανάκι της Πάφου έχει παραμείνει στην κατάσταση σχεδόν που ήταν επί Τουρκοκρατίας. Έχουν γίνει σχέδια διαμόρφωσης του χώρου τα οποία έχουν εγκριθεί από διάφορα τμήματα (Πολεοδομία — ΚΟΤ). Έχουν εγκριθεί ποσά για έναρξη του έργου αλλά τίποτε δεν γίνεται, γιατί φιλονικούν διάφορες αρχές μεταξύ τους ως προς τη δικαιοδοσία ή κυριότητα του χώρου.

Τούτο έχει σαν αποτέλεσμα την παραμονή του χώρου σε άθλια και παραμελημένη κατάσταση προς τεράστια ζημιά της πόλης και Επαρχίας Πάφου.

Ερωτούνται τα αρμόδια Υπουργεία πως και πότε πρόκειται να λύσουν τις διαφορές τους, ώστε να ξεκινήσουν και υλοποιηθούν οι γενόμενες ή αλλοιωμένες μελέτες για ορθολογιστική αξιοποίηση του χώρου του λιμανιού της Πάφου.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Μαρτίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιου Παπαδόπουλου.

«Όπως δηλώθηκε και σε άλλη περίπτωση, σε απάντηση ερώτησης άλλου αξιότιμου Βουλευτή, το θέμα της τελικής κυριότητας του λιμανιού Πάφου αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεων μεταξύ του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και της Αρχής Λιμένων Κύπρου. Σε τελευταία διαβούλευση του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής, ο τελευταίος ανέλαβε όπως η Αρχή διεξαγάγει μελέτη, σε συνεννόηση με άλλους εμπλεκόμενους φορείς, για τον τρόπο λειτουργίας, συντήρησης και ανάπτυξης των διαφόρων λιμενικών χώρων όπως εκείνο του λιμανιού της Πάφου. Μόλις ολοκληρωθεί η σχετική μελέτη, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων θα μεριμνήσει για τη λήψη των αναγκαίων αποφάσεων και μέτρων για την καλύτερη αξιοποίηση και λειτουργία των πιο πάνω χώρων πάνω σε πιο ορθολογιστική βάση.

Στο μεταξύ, για τη συντήρηση και καθαρισμό του λιμανιού, η Αρχή Λιμένων έχει δαπανήσει για το 1986 ποσό £17,000 περίπου και για το 1987 υπολογίζεται να δαπανήσει ποσό £36,000 περίπου, που περιλαμβάνει και την κατασκευή νέων αποχωρητηρίων, την προμήθεια και εγκατάσταση σκυβαλοδοχείων, τον καθαρισμό της λεκάνης του λιμανιού και άλλα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 28 Μαΐου 1987.

«Η κοινότητα Πέγεια διαμαρτύρεται διότι τα τηλέφωνα διαφόρων σπιτιών είναι ελαττωματικά και έχουν σαν συνέπεια να ακούονται οι συνομιλίες τρίτων.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων γιατί υπάρχει αυτό το πρόβλημα και τι μέτρα παίρνονται για την επίλυσή του.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Αναφορικά με τη λειτουργία των ιδιωτικών τηλεφώνων στο χωριό Πέγεια, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι, παρόλο που μετά από τεχνικό έλεγχο δε διαπιστώθηκε οποιαδήποτε βλάβη στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο του χωριού που να δικαιολογεί τα παράπονα των κατοίκων για την απόδοση των τηλεφώνων τους, η Αρχή θα συνεχίσει τις έρευνές της για εντοπισμό ενδεχόμενης βλάβης στο δίκτυό της.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Δεν υπάρχουν θέματα προς συζήτηση.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 15 Οκτωβρίου 1987, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987.
- (4) Ο περί Εξωτερικών Δανειών προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (5) Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1971. (Πρόταση νόμου).
- (6) Ο περί Αλιείας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (7) Απόφαση της Βουλής εξουσιοδοτούσα τη διενέργεια δαπάνης από το Ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας.
- (8) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 Σεπτεμβρίου και 8 Οκτωβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, δυνάμει των σχετικών Νομοθεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

Οι Βουλευτές κ.κ. Ανδρέας Μαθηκολώνης και Αντώνης Ανδρέου ζητούν την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Η κατασκευή του παρακαμπτήριου δρόμου Λάρνακας — Δεκέλειας, προβλήματα από την κατασκευή του και οι αντιδράσεις των επηρεαζόμενων κοινοτήτων».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Κουρτελλάρης ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε μπαράγκες στο Μούτταλλο και σε χωριά της Πάφου και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».

Η εισήγηση είναι το θέμα να παραπεμφθεί για συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων.

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή το ίδιο πρόβλημα το αντιμετωπίζουν και σε άλλους συνοικισμούς, σε άλλα τουρκοκυπριακά χωριά εκτός από την Επαρχία Πάφου, θα εισηγούμουν να γενικευθεί το θέμα. Αντί να περιορίζεται στο Μούτταλλο και στην Επαρχία Πάφου, να είναι γενικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Όχι.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Δημήτρης Ηλιάδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Ο υπονομευτικός ρόλος των βρετανικών βάσεων ενάντια στην ασφάλεια, την ενότητα και την κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι ευθύνες της Κυπριακής κυβέρνησης».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών.

Υπάρχει ένσταση; Όχι. Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση.....

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Μια παράκληση, κ. Πρόεδρε. Επειδή το θέμα είναι σοβαρό και επειδή αυτές τις μέρες τεκμηριωμένα στοιχεία, επαληθευμένα και από τον ίδιο τον Βρετανό Υπατο Αρμοστή, δημοσιεύονται στον τύπο και προκαλούν μεγάλη ανησυχία σε όλους μας, παράκληση είναι να διαβιβασθεί έκκληση από την Ολομέλεια της Βουλής να εξεταστεί κατά προτεραιότητα αυτό το θέμα από την Επιτροπή Εξωτερικών, αν δεν υπάρχει ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως εξεταστεί κατά προτεραιότητα, λαμβάνοντας υπόψη και όλα τα άλλα θέματα τα οποία εκκρεμούν και τα οποία είναι εξίσου σοβαρά θέματα;

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης 8.30 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θαλής
Γεωργιάδης Δήμος	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παναγιώτου Ανδρέας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ηλιάδης Δημήτρης	Παπαρές Αυγερινός
Θεοδούλου Μιχαήλ	Παρισινός Ανδρέας
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Πέτας Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Πουμπουρής Μιχάλης
Κατσελλή Ρήνα	Σολωμής Χρίστος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Στυλιανού Πέτρος
Κληρίδης Γλαύκος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κόλοκος Πολύβιος	Φάντης Ανδρέας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φλουρέντζος Νίκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μανδριώτης Στέλιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαρκίδης Αλέκος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μάτσης Ιωάννης	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Καλαϊτζιάν Αράμ

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έγκριση κατά πλειοψηφία, μετά από σύντομη στιχομυθία μεταξύ Προεδρεύοντος (Ε. Παπαϊωάννου) και Κ. Παναγίδη, πρότασης του Κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ. κ. Γλαύκου Κληρίδη για διορισμό ad hoc Επιτροπής που να διερευνά καταγγελίες σε βάρος δημόσιων υπαλλήλων που προσπαθούν με οποιοδήποτε τρόπο να επηρεάσουν το εκλογικό σώμα κατά τις επικείμενες Προεδρικές εκλογές.

(2) Κοινή Έκθεση για την πρόταση Νόμου «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και του νομοσχεδίου «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικού) Νόμου του 1987» και ψήφιση της πρότασης Νόμου σε αντικατάσταση του νομοσχεδίου.

(3) Κοινή Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και για τους Κανονισμούς «Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Παροχαί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και ψήφιση του νομοσχεδίου σε Νόμο και έγκριση των Κανονισμών.

(4) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Συμβάσεως περί της Επαγγελματικής Ασφαλείας και Υγείας εις τας Εργασίας Λιμένος (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 160) περί Εργατικών Στατιστικών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εμπορικών Περιγραφών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Σύντομη συζήτηση (Μ. Παπαπέτρου, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Μαρκίδης, Π. Στυλιανού) πάνω στην παράλειψη υποβολής έκθεσης για την κατατεθείσα από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και κηρυχθείσα σαν επείγουσα σε προηγούμενη συνεδρία της Βουλής πρόταση Νόμου «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987» και συναίνεση όλων των πλευρών της Βουλής όπως αυτή συζητηθεί στην επόμενη συνεδρία του Σώματος.

(9) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 56) του 1987» και απόρριψη αυτού.

(10) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 65) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (με Αρ. 52).

(11) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 69) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (με Αρ. 53).

(12) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 72) του 1987» και απόρριψη αυτού.

(13) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 53) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (με Αρ. 40).

(14) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 55) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (με Αρ. 41).

(15) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987», οι αγορεύσεις Βουλευτών και η συζήτηση που ακολούθησε (Δ. Ηλιάδης, Α. Ψυλλίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Π. Στυλιανού, Α. Μαρκίδης, Α. Παναγιώτου, Μ. Χριστοφίδης) και ψήφιση του νομοσχεδίου σε Νόμο (με Αρ. 42).

(16) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(17) Ερωτήσεις — Απαντήσεις: Το θέμα της αξιοποίησης του χώρου του λιμανιού της Πάφου. — Οι διαμαρτυρίες της κοινότητας Πέγειας ότι τα τηλέφωνα των διαφόρων σπιτιών είναι ελαττωματικά).

(18) Εγγραφή στο Κεφ. Δ της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η κατασκευή του παρακαμπτήριου δρόμου Λάρνακας — Δεκέλειας, προβλήματα από την κατασκευή του και οι αντιδράσεις των επηρεαζόμενων κοινοτήτων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη και Αντώνη Ανδρέου).

(β) «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τ/Κ σπίτια και σε παράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Χρ. Κουρτελλάρη).

(γ) «Ο υπονομευτικός ρόλος των Βρετανικών βάσεων ενάντια στην ασφάλεια, την ενότητα και την κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι ευθύνες της Κυπριακής κυβέρνησης».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Δ. Ηλιάδη).

Αποδοχή από την ολομέλεια του Σώματος παράκλησής του όπως τό θέμα εξεταστεί κατά προτεραιότητα από την Κοιν. Επιτροπή Εξωτερικών.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 15ης Οκτωβρίου 1987

(Ώρα έναρξης 4.12 μ.μ.)

(Αρ. 4)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα αρχίσουμε τις εργασίες μας σήμερα με την Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων, ανάμεσα στα οποία συγκαταλέγεται απαγορευτικός Νόμος για την Πρόσληψη Εκτάκτων, θέμα για το οποίο γίνεται αναφορά σε σχετική Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών για τους Εκτάκτους, που αποτελεί μέρος της σημερινής Νομοθετικής Εργασίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα κάτωθι νομοσχέδια εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 89) του 1987.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 90) του 1987.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 91) του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 92) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 93) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 94) του 1987.
- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 70) του 1987.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 71) του 1987.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 72) του 1987.
- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 73) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(11) Ο περί Ρυθμίσεως και Ελέγχου της Βιομηχανίας Αμπελουργικών Προϊόντων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(12) Οι περί Λοιμοκαθαρτηρίων (Λιμένων και Αερολιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(13) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(14) Έγγραφα που αφορούν:

(α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια υπηρεσία και

(β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**Πρόταση Νόμου**

(15) Ο περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) (Απαγορευτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

Και μπαίνουμε στο Κεφάλαιο Α. Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 71) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Νίκος Μουσιούττας, εκπροσωπών τον κ. Αλ. Γαλανό
Πέτρος Στυλιανού, εκπροσωπών τον κ. Θ. Μιχαηλίδη
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 23 και 30 Σεπτεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Υγείας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και κατάθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας συμβολικής πρόνοιας £10.— για τη δημιουργία αριθμού νέων θέσεων στις Ιατρικές Υπηρεσίες και τις Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προτείνεται να δημιουργηθούν οι πιο κάτω θέσεις στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας:—

- (α) 8 θέσεις Ειδικού Ιατρού και 5 θέσεις Επιμελητή έναντι κατάργησης 13 θέσεων Ιατρικού Λειτουργού 1ης και 2ης Τάξης
- (β) 31 θέσεις Νοσοκόμων επί του Προσωπικού, 1ης και 2ης Τάξης
- (γ) 41 θέσεις Βοηθών Νοσοκόμων, 1ης Τάξης και 2ης Τάξης
- (δ) 4 θέσεις Επισκεπτριών Αδελφών, 1ης Τάξης έναντι κατάργησης ισάριθμων θέσεων Επισκεπτριών Αδελφών, 1ης Τάξης και 2ης Τάξης
- (ε) 6 θέσεις Τεχνολόγων Νοσοκομειακού Εργαστηρίου 1ης Τάξης και 2ης Τάξης
- (στ) 2 θέσεις Εργαστηριακού Λειτουργού Θαλασσαιμίας
- (ζ) 1 θέση Τεχνικού Εργαστηρίου Ισοτόπων, 1ης Τάξης και 2ης Τάξης
- (η) Παράλληλα προβλέπεται η διαφοροποίηση της ανακατανομής 14 θέσεων Ιατρικού Λειτουργού από το σύνολο των 72 νέων θέσεων που εγκρίθηκαν στο φετινό Προϋπολογισμό.

Επειδή η απαιτούμενη πρόσθετη δαπάνη θα καλυφθεί από εξοικονομήσεις κάτω από το Άρθρο 100 «Αποδοχές Προσωπικού» προτείνεται η έγκριση συμβολικής μόνο πρόνοιας £10.—

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας, οι προτεινόμενες νέες θέσεις έχουν σαν στόχο τους την ενδυνάμωση της δομής και της αριθμητικής δύναμης του ιατρικού και

παραϊατρικού προσωπικού και θα χρησιμοποιηθούν για την καθιέρωση του συστήματος εφημερίας που συμφωνήθηκε με τη δημοσιούπαλληλική πλευρά. Με βάση τη συμφωνία αυτή οι ιατροί κάθε ειδικότητας (από τις 6 βασικές ειδικότητες στα Νοσοκομεία Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας) θα διαμένουν εκ περιτροπής μέσα στο νοσοκομείο μετά τις συνήθεις ώρες εργασίας και θα τυγχάνουν αποζημίωσης με βάση ορισμένα κριτήρια που συμφωνήθηκαν.

Η εισαγωγή του νέου συστήματος εφημερίας προτείνεται σε αντικατάσταση του θεσμού της βάρδιας ο οποίος, σύμφωνα με τους αρμοδίους, αποδείχθηκε πολυδάπανος, προϋπόθετε τη δημιουργία πολύ μεγάλου αριθμού νέων θέσεων και παράβλαπτε την ορθή αντιμετώπιση των ασθενών.

Με βάση τα ίδια στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή προκύπτουν επίσης και τα ακόλουθα:—

- (α) Από το σύνολο των 72 νέων θέσεων ιατρών που εγκρίθηκαν στους φετινούς Προϋπολογισμούς, οι 27 θέσεις θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή του νέου συστήματος εφημερίας που συμφωνήθηκε ενώ οι υπόλοιπες 45 θέσεις εξακολουθούν να παραμένουν κενές και, όπως δηλώθηκε, θα χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη ορισμένων άλλων επείγουσων αναγκών της ιατρικής υπηρεσίας.
- (β) Από τις θέσεις νοσηλευτικού προσωπικού που προβλέπονται στους φετινούς Προϋπολογισμούς εξακολουθούν να παραμένουν κενές 102 θέσεις, παρόλο που δηλώθηκε από τους αρμοδίους ότι άρχισε και συνεχίζεται η διαδικασία πλήρωσής τους.

Η Επιτροπή έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω δεν μπορεί να συμφωνήσει με το επείγον της δημιουργίας των προτεινόμενων νέων θέσεων νοσηλευτικού προσωπικού από τη στιγμή που εξακολουθούν ακόμη να παραμένουν κενές 102 εγκεκριμένες θέσεις και οι οποίες δεν προβλέπεται να πληρωθούν πριν από το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Οι οποιοσδήποτε ανάγκες των νοσοκομείων για πρόσθετες θέσεις νοσηλευτικού προσωπικού θα μπορούσαν, κατά την άποψη της Επιτροπής, να προβλεφθούν στους Προϋπολογισμούς για το 1988 οπότε και θα δοθεί η ευκαιρία σ' όλες τις πλευρές να εξετάσουν ολοκληρωμένα και ορθολογιστικά όλες τις προτάσεις για νέες θέσεις που θα υποβληθούν. Αναγνωρίζοντας εντούτοις την ανάγκη στελέχωσης των νοσοκομείων με το αναγκαίο προσωπικό, η Επιτροπή με την ευκαιρία αυτή καλεί όλους τους αρμοδίους να επιταχύνουν τη διαδικασία πλήρωσης όλων των κενών θέσεων νοσοκόμων από την πλήρωση των οποίων και θα διαφανεί αν εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμη πρόσθετες ανάγκες για νέες θέσεις. Εν πάση περιπτώσει η Επιτροπή είναι έτοιμη από της πλευράς της να εξετάσει με θετικό πνεύμα και κατανόηση όλες τις προτάσεις που θα υποβληθούν στα πλαίσια των Προϋπολογισμών για το 1988, αρκεί να είναι τεκμηριωμένες και δικαιολογημένες.

Σε ό,τι αφορά την παρουσιαζόμενη κατάσταση σε σχέση με το ιατρικό προσωπικό, η Επιτροπή διαπιστώνοντας ότι στους φετινούς Προϋπολογισμούς έχει εγκριθεί ένας σημαντικός αριθμός νέων θέσεων ιατρικών λειτουργιών που στην ουσία δεν χρησιμοποιήθηκαν ως τώρα και ούτε προβλέπεται η χρησιμοποίησή τους στο άμεσο μέλλον, είναι της γνώμης ότι επιβάλλεται η κατάργησή τους και το όλο θέμα να επανεξεταστεί στα πλαίσια και σε συνάρτηση με τους Προϋπολογισμούς για το 1988.

Με βάση όλες τις πιο πάνω θέσεις της η Επιτροπή έχει διαφοροποιήσει ανάλογα τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για το οποίο και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 54) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £10 διά τη χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 54) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 7 Οκτωβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και Γαλλικών Οίκων για τη σύναψη δανείου μέχρι συνολικού ύψους 249,045,176 Γαλλικών Φράγκων για τη χρηματοδότηση της αγοράς γαλλικών προϊόντων.

Η πιο πάνω Συμφωνία δανείου είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία περί Ασκήσεως Ορισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1971. (Πρόταση Νόμου).

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει Έκθεση η οποία όμως δεν έχει κυκλοφορήσει έγκαιρα, επομένως αναβάλλεται για την επόμενη Πέμπτη.

Ο περί Αλιείας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΛΙΕΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:-

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Χαμπής Μιχαηλίδης

Χρίστος Σολωμής

Ανδρέας Παρισινός

Αυγερινός Παπαρές

Άριστος Χρυσοστόμου

Γεώργιος Χαραλαμπίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Τμήματος Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση του βασικού περί Αλιείας Νόμου για την αποτελεσματικότερη προστασία του θαλάσσιου πλούτου από τη χρήση απαγορευμένων τρόπων και μεθόδων αλιείας.

Ειδικότερα, με την προτεινόμενη τροποποίηση η υφιστάμενη στο Νόμο πρόνοια για τον περιορισμό με Κανονισμούς των αδειών αλιείας για τράτες ισχύει για όλες τις περιπτώσεις χορήγησης αδειών αλιείας, με στόχο την επίτευξη μιας πιο ορθολογιστικής διαχείρισης των αλιευτικών αποθεμάτων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αλιείας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Απόφαση της Βουλής εξουσιοδοτούσα τη διενέργεια δαπάνης από το Ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

**ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΜΥΝΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΑΠΟ ΤΟ
ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.**

Παρόντες:—

Τάκης Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος

Χρίστος Σολωμής

Ανδρέας Γεωργίου

Νίκος Μουσιούττας

Στέλιος Μανδριώτης

Νίκος Φλουρέντζος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας συνήλθε σε συνεδρία της στις 7 Οκτωβρίου 1987 και ενημερώθηκε λεπτομερώς από την Επιτροπή Διαχείρισεως του Ταμείου για τις άμεσες ανάγκες του Υπουργείου 'Αμυνας αναφορικά με την αμυντική θωράκιση της Δημοκρατίας.

Η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της εσωκλειόμενης Απόφασης με την οποία εξουσιοδοτείται η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου να προβεί σε δαπάνες ύψους £905,648 τις οποίες η Κοινοβουλευτική Επιτροπή ενέκρινε και με σχετική επιστολή της πληροφόρησε αναλυτικά τη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

«ΑΠΟΦΑΣΗ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΕΠΕΙΔΗ η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας είναι ανάγκη να προβεί σε δαπάνη ύψους £905,648.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με το εδάφιο (3) του άρθρου 9 των περί Εκτάκτου Εισφοράς για την 'Αμυνα της Δημοκρατίας Νόμων του 1985 και 1986, για τη διενέργεια της δαπάνης αυτής απαιτείται εξουσιοδότηση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων, αφού έλαβε υπόψη την Εισηγητική Πρόταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής 'Αμυνας, αποφασίζει—

- (α) να παράσχει εξουσιοδότηση στη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου για να προβεί στη διενέργεια δαπάνης ύψους £905,648 για την αμυντική θωράκιση της Δημοκρατίας· και
- (β) να τροποποιήσει την υπ' αρ. 7 Απόφασή της που δημοσιεύτηκε στην επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 28 Νοεμβρίου 1986, με τη μείωση του ποσού που αναφέρεται σ' αυτήν από £10,738,000 σε £9,868,000.»

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην προτεινόμενη Απόφαση της Βουλής;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, εγκρίνεται.

'Εγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 Σεπτεμβρίου και 8 Οκτωβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, δυνάμει των σχετικών Νομοθεσιών.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την 'Εκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως η 'Εκθεση θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα;

'Όχι, θεωρείται ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ, ΣΤΙΣ 24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ 8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1987 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985)

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Θάλης Μιχαηλίδης
 Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και 14 Οκτωβρίου 1987.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 24 Σεπτεμβρίου και 8 Οκτωβρίου 1987 από τους Υπουργούς Οικονομικών, Παιδείας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεων Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεων Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και στην Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Ειδικότερα με τα υπό εξέταση έγγραφα σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στις ακόλουθες Υπηρεσίες της Δημόσιας και εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και Ημικρατικούς Οργανισμούς:—

(Α) ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

(α) Α.Τ.Ι.

- 4 Λέκτορες Ηλεκτρονικής
- 2 Βοηθοί Εργαστηρίου Ηλεκτρονικών Υπολογιστών
- 3 Λέκτορες Μηχανολογίας
- 1 Λέκτορας Πολιτικής Μηχανικής
- 4 Λέκτορες στην Επιστήμη Ηλεκτρονικών Υπολογιστών
- 1 Βοηθός Εργαστηρίου Ηλεκτρολογίας
- 2 Λέκτορες Αγγλικών
- 1 Λέκτορας Μηχανικής Παραγωγής
- 1 Λέκτορας Μαθηματικών

- (β) **Γενικό Λογιστήριο**
    - 1 Κλητήρας
  - (γ) **Υπουργείο Εξωτερικών**
    - 1 Άτομο με ειδικά διπλωματικά καθήκοντα
    - 1 Βοηθός του Γενικού Πρόξενου της Δημοκρατίας στη Ν. Υόρκη
  - (δ) **Τμήμα Αναδασμού**
    - 1 Γραφέας
  - (ε) **Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών**
    - 1 Κλητήρας
  - (στ) **Υπουργείο Εσωτερικών**
    - 1 Κλητήρας
  - (ζ) **Τμήμα Οδικών Μεταφορών**
    - 3 Γραφείς
  - (η) **Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας**
    - Μέχρι 4 Γραφείς
  - (θ) **Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοουμένους**
    - 1 Σύμβουλος του εκπροσώπου της Ελληνοκυπριακής Πλευράς
  - (ι) **Βουλή των Αντιπροσώπων**
    - 1 Λειτουργός Εκδόσεων
  - (ια) **Ιατρικές Υπηρεσίες**
    - 3 Ιατρικοί Λειτουργοί
    - 1 Εργαστηριακός Λειτουργός
- (Β) **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**
266 Καθηγητές/Εκπαιδευτές σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης
- (Γ) **ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**
- (α) **Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού**
    - 46 Γυμναστές για το πρόγραμμα «Αθλητισμός για Όλους»
  - (β) **Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού**
    - 1 Τεχνικός, 2ης Τάξης
    - 1 Γραφέας, 2ης Τάξης
  - (γ) **Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου**
    - 4 Τεχνικοί, 1ης Τάξης
  - (δ) **Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως**
    - 1 Γραφέας

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τις πιο πάνω προσλήψεις ή παρατάσεις των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, έχει διαπιστώσει ότι οι προτάσεις που γίνονται είναι δικαιολογημένες και σύμφωνα με τις οικείες νομοθεσίες εκτός μιας περίπτωσης σκοπούμενης πρόσληψης η οποία δεν εμπίπτει μέσα στο πνεύμα και τη φιλοσοφία της νομοθεσίας που διέπει το θέμα των προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων. Για την περίπτωση αυτή γίνεται ειδική αναφορά στην απαγορευτική πρόταση νόμου που κατατίθεται για το σκοπό αυτό και για την οποία γίνεται εισήγηση στο Σώμα όπως την ψηφίσει σε νόμο.

Σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων, οι προσλήψεις των 266 Καθηγητών/Εκπαιδευτών στα σχολεία μέσης εκπαίδευσης και η αποδοχή ή όχι των προσωρινών διορισμών που θα γίνουν δεν πρόκειται να επηρεάσουν τη σειρά διεκδίκησης μόνιμης θέσης καθηγητού. Σύμφωνα επίσης με τις ίδιες διαβεβαιώσεις η επιλογή των προσώπων αυτών θα γίνει με βάση τους πίνακες διοριστέων που έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως τα Έγγραφα εγκριθούν;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Προχωρούμε τώρα στην ψήφιση του Απαγορευτικού Νόμου για την Πρόσληψη Εκτάκτων το οποίο κατατέθηκε προηγουμένως.

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαγόρευσις σκοπούμενης προσλήψεως. Πίναξ. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) (Απαγορευτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Απριλίου 1987.

«Δεδομένου πως στα Κεντρικά Γραφεία του Κτηματολογίου υπάρχουν παλαιότατα κτηματολογικά έγγραφα (τίτλοι ιδιοκτησίας, πράξεις αγοραπωλησιών κλπ) αναγόμενα στα πρώτα χρόνια της σύστασης του θεσμού — που εκκινούν από την περίοδο της Τουρκοκρατίας στην Κύπρο — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν στοχεύει στην κατάθεση των

πρωτότυπων, πολύ αξιόλογων αυτών αρχειακών πηγών — που, δυστυχώς, μερικές, όπως πληροφορούμαστε, έχουν υποστεί ανεπανόρθωτες φθορές — στο δημόσιο αρχείο, με αυτόματα εξυπακουόμενο το δικαίωμα αξιοποίησής τους στις σπανιότατες περιπτώσεις επαγγελματικής τους χρήσης.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι τα παλιά κτηματολογικά έγγραφα που υπάρχουν στα Κεντρικά και στα Επαρχιακά Γραφεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας φυλάσσονται σε πυρασφαλείς και άλλες αποθήκες, λαμβάνονται δε όλα τα κατάλληλα μέτρα για την ορθή αποθήκευση και συντήρησή τους. Για τη βελτίωση της διαφύλαξης και της συντήρησης των αρχείων το Τμήμα Κτηματολογίου συνεργάζεται με το Δημόσιο Αρχείο.

Επειδή το προσωπικό του Τμήματος είναι συχνά υποχρεωμένο να μελετά τα Αρχεία για την επίλυση τρεχόντων προβλημάτων ή και να παρουσιάζει στο Δικαστήριο παλαιά κτηματολογικά έγγραφα ως τεκμήρια σε εκδικαζόμενες κτηματικές υποθέσεις, η μεταφορά των Αρχείων του Τμήματος στο Δημόσιο Αρχείο δε φαίνεται, επί του παρόντος τουλάχιστο, να είναι δυνατή. Θα μπορούσε όμως στο μέλλον, όταν το πρόβλημα της στέγασης του Τμήματος λυθεί ριζικά με την απόκτηση ιδιόκτητου κτιρίου, το Αρχείο του να κηρυχθεί ως μέρος του Δημόσιου Αρχείου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Συχνά δημοσιεύεται στις εφημερίδες ότι αδέσποτοι σκύλλοι επιτίθενται εναντίον διάφορων κτηνοτροφικών μονάδων και κατασπαράζουν δεκάδες αιγοπρόβατα σε κάθε επίθεσή τους.

Πρόσφατα πάλιν αδέσποτοι σκύλλοι επιτέθηκαν εναντίον κτηνοτροφικών μονάδων στον Ύψωνα με αποτέλεσμα να φονευθούν και πάλιν αρκετές δεκάδες αιγοπρόβατα.

Επειδή το φαινόμενο τούτο παρατηρείται πολύ συχνά σε ολόκληρη την Κύπρο με αποτέλεσμα πτωχοί κτηνοτρόφοι να υπόκεινται σε μεγάλες ζημιές, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή τι μέτρα λαμβάνει για την εξόντωση των σκυλιών αυτών και ποια προστασία δίδει στους κτηνοτρόφους που υφίστανται τις ζημιές.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Σας πληροφορώ ότι για την εξόντωση των αδέσποτων σκύλων το Υπουργείο Εσωτερικών έχει παραχωρήσει ειδικές άδειες οπλοφορίας σε πρόσωπα που υποδείχθηκαν από τις Τοπικές Αρχές των διαφόρων κοινοτήτων ενώ παράλληλα, εκεί όπου χρειάζεται, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα η Αστυνομία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Ιουνίου 1987.

«Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πότε θα αρχίσουν να διορθώνονται τα πακέττα και τα χαντάκια που άνοιξε η ΣΥΤΑ για δικούς της σκοπούς πριν από 2 χρόνια περίπου στο Μουτουλλά.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Πριν από δύο χρόνια περίπου η Αρχή Τηλεπικοινωνιών τοποθέτησε υπόγειο καλώδιο στο πακέττο του κύριου δρόμου Μουτουλλά για επέκταση του τηλεφωνικού δικτύου. Αμέσως μετά τη συμπλήρωση των εκσκαφών και άλλων εργασιών της Αρχής Τηλεπικοινωνιών, συνεργείο του Τμήματος Δημοσίων Έργων επιδιόρθωσε τα πακέττα επαναφέροντάς τα στην προηγούμενή τους κατάσταση.

2. Έκτοτε καμιά εκσκαφή δεν έχει γίνει στο Μουτουλλά από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών ή οποιαδήποτε άλλη Αρχή κοινής ωφελείας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει τα προβλήματα Πάνω Γιαλιάς, όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη επίσκεψή μας σ' αυτή:

1. Την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Αναφέρθηκε συναφώς πως οι υδροσωλήνες έχουν σαπίσει κι επιβάλλεται η αντικατάστασή τους καθώς και η επέκταση του ντεπόζιτου νερού.
2. Να καταβληθούν προσπάθειες για εξεύρεση πρόσθετου αρδύσιμου νερού.
3. Να επιδιορθωθούν τα Τ/Κ σπίτια της κοινότητας.
4. Να επισπευσθεί η δημιουργία νηπιαγωγείου στην Αγία Μαρίνα που καλύπτει και τις ανάγκες της Πάνω Γιαλιάς καθώς και των Νέων Δημμάτων, δίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση, μιας και πρόκειται τόσο για προσφυγική όσο και για ακριτική περιοχή.
5. Να καθαρστούν οι κοίτες των ποταμών.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το Υπουργικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρία του στις 10.9.1987, ενέκρινε τη δημιουργία εννέα νέων νηπιαγωγικών τμημάτων μεταξύ των οποίων και το περιφερειακό νηπιαγωγείο Αγίας Μαρίας-Νέων Δημμάτων-Πάνω Γιαλιάς.

Τα νέα αυτά δημόσια νηπιαγωγεία άρχισαν ήδη τη λειτουργία τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 17 Ιουλίου 1987.

«Το τελευταίο διάστημα μας υποβάλλονται συχνά έντονα και δικαιολογημένα παράπονα για τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην παράδοση τηλεγραφημάτων που τώρα γίνεται με το ταχυδρομείο, πράγμα που προκαλεί πολύμορφα προβλήματα, δυσκολίες, καθυστερήσεις με πολλές οικονομικές και άλλες συνέπειες σε βάρος των επηρεαζόμενων πολιτών.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

1. Εάν υπήρξαν καθυστερήσεις, ποιες αλλαγές έγιναν στη λειτουργία των τηλεγραφικών υπηρεσιών και για ποιους λόγους έγιναν.
2. Ποιος είναι ο όγκος και ο αριθμός των τηλεγραφημάτων που κατά μέσο όρο διεκπεραιώνονται κάθε μέρα, Κεντρικά και Επαρχιακά, από το τηλεγραφείο, πόσα είναι από το εσωτερικό και πόσα από το εξωτερικό, και ποια τα έσοδα από αυτή την υπηρεσία;
3. Πώς και γιατί, ενώ δικαιολογημένα το κοινό με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας προσδοκά βελτίωση, να παρατηρείται χειροτέρευση στην παραλαβή των τηλεγραφημάτων και μάλιστα τη στιγμή που τα τέλη παραμένουν τα ίδια;
4. Εάν υπάρχει μελέτη ή και πρόγραμμα για λήψη μέτρων για έγκαιρη παράδοση των τηλεγραφημάτων και τότε προβλέπεται η υλοποίηση τέτοιων μέτρων.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Αναφορικά με το θέμα της τηλεγραφικής υπηρεσίας η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων τα ακόλουθα:

1. Η τηλεγραφική υπηρεσία φθίνει συνεχώς. Τούτο αποτελεί διεθνές φαινόμενο και οφείλεται κυρίως στην ευρεία διάδοση του τηλεφώνου, τέλεξ και τέλεφαξ.

Η διαφοροποίηση της υπηρεσίας κατέστη αναγκαία γιατί τα έσοδά της αντιπροσωπεύουν μόνο το 30% των δαπανών της. Με την αναδιοργάνωσή της αναμένεται να υπάρξει εξοικονόμηση £750,000.00 περίπου το χρόνο και μείωση του ετήσιου ελλείμματός της σε £100,000.00 περίπου.

2. Με την αναδιοργάνωση η παράδοση των τηλεγραφημάτων με κλητήρες/διανομείς τερματίστηκε και αντικαταστάθηκε με ταχύτερα μέσα επιδόσεως, όπως το τηλέφωνο και το τέλεξ. Στις πόλεις όλα τα τηλεγραφήματα επιδίδονται με τηλέφωνο/τέλεξ και μετά ταχυδρομούνται.

Στα χωριά που μέχρι πρόσφατα η παράδοση γινόταν μόνο μέσω ταχυδρομείου, τώρα επιδίδονται με τηλέφωνο και ταχυδρομούνται.

Συμπερασματικά μπορεί να λεχθεί ότι με την αναδιοργάνωση της υπηρεσίας η αποδοτικότητά της έχει αυξηθεί και βελτιωθεί ποιοτικά.

Είναι γεγονός ότι κατά τις πρώτες μέρες της αλλαγής παρατηρήθηκαν μερικές καθυστερήσεις στην παράδοση τηλεγραφημάτων αλλά λήφθηκαν τα κατάλληλα μέτρα για αποφυγή παρόμοιων καθυστερήσεων στο μέλλον.

3. Κατά μέσο όρο διεκπεραιώνονται καθημερινά 380 τηλεγραφήματα. Από αυτά 230 προέρχονται από τη Λευκωσία, 50 από τις επαρχίες Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου και 100 από το εξωτερικό.

Τα έσοδα της Αρχής από την υπηρεσία ανέρχονται σε £175,000 το χρόνο.

4. Σε συνεννόηση με τις ταχυδρομικές υπηρεσίες έχουν ληφθεί περαιτέρω μέτρα για την επίτευξη της παράδοσης των τηλεγραφημάτων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 24 Ιουλίου 1987.

«Η τουριστική κίνηση στην περιοχή της Λάρνακας είναι φέτος αισθητά μειωμένη, ιδίως όσο αφορά τον οργανωμένο τουρισμό. Οι ξενοδόχοι της Λάρνακας, αλλά και άλλοι, που η εργασία τους είναι συνυφασμένη με τον εισαγόμενο τουρισμό, εκφράζουν παράπονα ότι η Κυβέρνηση και ο ΚΟΤ όχι μόνο δεν κάνουν τίποτα για να προωθήσουν και να προβάλλουν τουριστικά την περιοχή της Λάρνακας, αλλά αντίθετα ενεργούν με τέτοιο τρόπο ώστε η Λάρνακα να πλήττεται τουριστικά. Συγκεκριμένα παραπονούνται ότι η Λάρνακα απουσιάζει εντελώς από το διαφημιστικό φιλμ που κυκλοφορεί ο ΚΟΤ στο εξωτερικό, ενώ αντίθετα προβάλλονται και διαφημίζονται άλλες περιοχές. Το γεγονός αυτό αποτελεί σκάνδαλο σε βάρος της τουριστικής βιομηχανίας της Λάρνακας. Τα κίνητρα όχι μόνο δε φαίνεται να είναι αθώα, αλλά αντίθετα φαίνεται ότι είναι ύποπτα και αποσκοπούν στην εκλεκτική εξυπηρέτηση κάποιων περιοχών και κάποιων ιδιωτικών συμφερόντων.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφρήσει τη Βουλή:

- (α) Γιατί αυτή η κατά κόρον παραγνώριση της τουριστικής βιομηχανίας της Λάρνακας;
- (β) Γιατί ο ΚΟΤ εργολαβικά προβάλλει και διαφημίζει τουριστικά ορισμένες περιοχές;
- (γ) Έχουν διερευνηθεί οι καταγγελίες των ξενοδόχων της Λάρνακας για το σκόπιμο τουριστικό παραγκωνισμό της περιοχής τους;
- (δ) Γιατί ο ΚΟΤ παρέλειψε να περιλάβει και την περιοχή της Λάρνακας στο διαφημιστικό πρόγραμμά του;
- (ε) Τι προτίθεται να κάνει ο ΚΟΤ για άρση της απαράδεκτης αυτής κατάστασης;
- (στ) Είναι ο ΚΟΤ διατεθειμένος να κατονομάσει τους εμπειστές του διαφημιστικού αυτού προγράμματος, για να μπορέσουν οι ξενοδόχοι της Λάρνακας να αποκαλύψουν τα ύποπτα κίνητρά τους και τα ιδιωτικά συμφέροντα που εξυπηρετούν;»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού προβάλλει κατά τον ίδιο τρόπο όλες ανεξαιρέτα τις περιοχές της Κύπρου και καταβάλλει ιδιαίτερες προσπάθειες για

τις περιοχές εκείνες που αντιμετωπίζουν κάποτε προβλήματα όπως π.χ. η Λάρνακα, η Λεμεσός, η Λευκωσία και τα Ορεινά Θέρετρα. Οποιοσδήποτε ισχυρισμός ότι παραγνωρίζεται η Λάρνακα εκ μέρους του ΚΟΤ, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Τουναντίο θα μπορούσε κανείς να ισχυρισθεί ότι ο ΚΟΤ μεροληπτεί υπέρ της Λάρνακας στην προσπάθειά του να δώσει λύση σε διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Επαρχία Λάρνακας. Από τον Οκτώβριο του 1986 υποβλήθηκαν στους ξενοδόχους Λάρνακας συγκεκριμένες προτάσεις στον τομέα της προβολής για τις οποίες αυτοί εξέφρασαν τον ενθουσιασμό τους πλην όμως δεν προέβησαν σε οποιαδήποτε ενέργεια για υλοποίηση των προτάσεων αυτών.

Με τις υπεύθυνες και πραγματικά άοκνες προσπάθειες του ΚΟΤ, για την προβολή και προώθηση τουρισμού στην πόλη και επαρχία Λάρνακας, επείσθησαν μεγάλοι Οργανωτές Ταξιδιών, οι οποίοι δεν περιελάμβαναν τη Λάρνακα στα προγράμματά τους, να δώσουν σ' αυτή προτεραιότητα και περιέλαβαν τώρα την πόλη και επαρχία Λάρνακας στα χειμερινά τους προγράμματα.

Τα παράπονα των ξενοδόχων διερευνήθησαν σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λάρνακας και στην οποία συμμετείχαν και οι ξενοδόχοι και οι Τοπικές Αρχές και πράγματι όλοι έμειναν απόλυτα ικανοποιημένοι με τα μέτρα που πήρε και παίρνει ο ΚΟΤ για την προβολή της πόλης και επαρχίας Λάρνακας για την προώθηση τουριστικού ρεύματος προς αυτή. Αναφέρεται σχετικά ότι οι ξενοδόχοι Λάρνακας με ανακοίνωσή τους στον τύπο στις 23.8.87 εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πολιτική του ΚΟΤ.

Η ταινία για την οποία γίνεται αναφορά σκοπό έχει την τουριστική προβολή της Κύπρου στο σύνολό της και όχι κατά περιοχή. Από τις διάφορες περιοχές της Κύπρου γυρίστηκαν σκηνές χωρίς να γίνεται λεπτομερής αναφορά στην τοποθεσία. Το όνομα της κάθε πόλης αναφέρεται μόνο ενδεικτικά. Η ταινία δεν έγινε για να ικανοποιήσει τις Τοπικές Επιτροπές Ξενοδόχων ή τις Αρχές των περιοχών, αλλά για να δοθεί μια γενική εικόνα της τουριστικής Κύπρου και να δημιουργηθεί επιθυμία για τους καταναλωτές τουρισμού να επισκεφθούν το νησί μας. Είναι αδύνατο σε μια ταινία 15—20 λεπτών να προβληθούν από κάθε επαρχία όλες οι ομορφιές. Σκοπός της ταινίας δεν είναι να δώσει την ευκαιρία στο θεατή να εκλέξει την περιοχή που θέλει, αλλά να του κεντρίσει το ενδιαφέρον του για την Κύπρο. Παρά τούτα η Επαρχία Λάρνακας προβάλλεται όπως και οι άλλες επαρχίες και υπάρχουν σκηνές τόσο από τη Μαρίνα Λάρνακας όσο και από την Αλυκή και τον Τεκκέ. Επίσης, οι περισσότερες σκηνές που παρουσιάζουν θαλάσσια σπόρ έχουν ληφθεί από την παραλία Δεκέλειας. Η ταινία γυρίστηκε από το ΡΙΚ και το περιεχόμενό της ενεκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΟΤ.

Πέραν των πιο πάνω, αναφέρεται ότι ο ΚΟΤ με δική του πρωτοβουλία προσπαθεί να προωθήσει έργα γενικότερης τουριστικής υποδομής τα οποία θα συμβάλουν στη βελτίωση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και τα οποία έχουν ήδη συζητηθεί με τους ξενοδόχους και το ΕΒΕ Λάρνακας. Τα έργα αυτά αφορούν την αξιοποίηση της Λίμνης της Ορόκλινης, τη δημιουργία γηπέδων γκόλφ κόρτς και εξωραϊστικά έργα στην περιοχή Δεκέλειας.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για

το θέμα που αναφέρεται ως «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελοργών και η στάση της Κυβέρνησης».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ».

Παρόντες:

Χαμπής Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος
Ανδρέας Παρισινός
Αυγερινός Παπαρές
Άριστος Χρυσοστόμου
Γεώργιος Χαραλαμπίδης
Γιαννάκης Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε τέσσερις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 31 Αυγούστου και 2, 15 και 24 Σεπτεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής οι Υπουργοί Οικονομικών, Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων οι οποίοι απαρτίζουν την Υπουργική Επιτροπή που ορίστηκε για το αμπελουργικό, συνοδευόμενοι από ανώτερους υπηρεσιακούς παράγοντες των Υπουργείων τους, εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, της Προεδρικής Φρουράς και της Αστυνομίας, εκπρόσωπος του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων καθώς επίσης εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής. Σε ορισμένες από τις συνεδρίες αυτές παρευρέθηκαν επίσης οι Βουλευτές Λεμεσού κ.κ. Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Ερωτοκρίτου, Κ. Παναγίδης, Α. Ψυλλίδης, Κ. Χρίστου, Σ. Μανδριώτης και Ι. Κατσουνωτός, οι Βουλευτές Πάφου κ.κ. Γ. Παπαδόπουλος, Α. Δημητριάδης και Μ. Θεοδούλου καθώς επίσης οι Βουλευτές κ.κ. Αλ. Γαλανός, Δ. Γεωργιάδης και Ν. Μουσιούττας. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής παρευρέθηκε επίσης και ο αξιότιμος Πρόεδρος του Σώματος κ. Β. Λυσσαρίδης.

Η Επιτροπή, ύστερα από σχετικές παραστάσεις και των τριών αγροτικών οργανώσεων, επελήφθηκε του όλου θέματος καλώντας στις συνεδρίες της τους εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων πλευρών για τη διερεύνηση των αιτημάτων των αμπελοργών και των θέσεων — απόψεων της Κυβερνητικής πλευράς αναφορικά με τα αιτήματα αυτά.

Εκθέτοντας τα προβλήματά τους οι εκπρόσωποι και των τριών αγροτικών οργανώσεων επεσήμαναν την ανάγκη για μια ριζικότερη αντιμετώπιση του αμπελουργικού προβλήματος και τη λήψη εκ μέρους της Κυβέρνησης των ακόλουθων επιμέρους μέτρων για την αντιμετώπιση της οικονομικής δυσπραγίας που αντιμετωπίζει ο αμπελουργικός κόσμος:—

- (α) Ζητήθηκε η αναθεώρηση των τιμών των αμπελουργικών προϊόντων με βάση τις εισηγήσεις του Παγκύπριου Αμπελουργικού Συνεδρίου που

πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουνίου 1987 στην Πάφο, οι οποίες αναφέρονται ειδικότερα στα πιο κάτω:

- (ι) Να αυξηθεί η τιμή ασφάλειας των μαύρων κοινών σταφυλιών κατά 20%.
  - (ιι) Στις τιμές των εκλεκτών μαύρων, όλων των άσπρων σταφυλιών και της μαλάγας να δοθεί αύξηση 25% πάνω από τη σημερινή τιμή των εκλεκτών.
  - (ιιι) Στις νέες οινοποιήσιμες ποικιλίες να δοθεί αύξηση 25% πάνω στις σημερινές τους τιμές.
  - (ιιιι) Στις τιμές της σταφίδας να δοθεί αύξηση 30% για να υπάρξει πραγματική ενθάρρυνση στην κατασκευή της, έτσι που να διευκολυνθεί τόσο η διάθεση των αμπελουργικών μας προϊόντων όσο και η παραλαβή των σταφυλιών από τις οινοβιομηχανίες.
  - (ιιιιι) Οι τιμές να καθοριστούν έγκαιρα και να εξαγγελθούν πριν από το τέλος του Ιούλη.
- (β) Ζητήθηκε η αύξηση της στρεμματικής επιχορήγησης και η επέκτασή της ώστε να καλύπτει όλα γενικά τα αμπέλια των οινοποιήσιμων σταφυλιών.
- (γ) Ζητήθηκε η παραχώρηση οικονομικής βοήθειας στους πληγέντες αμπελουργούς από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από την Υπουργική Επιτροπή για το αμπελουργικό, προκύπτει ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού μελέτησε τα αιτήματα των αμπελουργών και έλαβε υπόψη τόσο τις σχετικές εισηγήσεις της αρμόδιας Υπουργικής Επιτροπής όσο και τις διάφορες πτυχές του αμπελουργικού προβλήματος, είχε εξαγγείλει με Απόφασή του, ημερομηνίας 8 Αυγούστου 1987, τις τιμές των αμπελουργικών προϊόντων για τη φετινή σοδιά που δεν θεωρήθηκαν όμως ικανοποιητικές από τους αμπελουργούς. Το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από την εκδήλωση της 27ης Αυγούστου 1987 των αμπελουργών, αποφάσισε στη συνέχεια να παραχωρήσει ειδική οικονομική βοήθεια στους αμπελουργούς, το μέγεθος της οποίας θα εξαρτηθεί από το ύψος της φετινής παραγωγής σε σχέση με το μέσο όρο παραγωγής σταφυλιών των ετών 1983 έως 1985 και από το ύψος της φετινής Κυβερνητικής επιχορήγησης σταφυλιών.

Συναφώς τονίστηκε ότι για κάθε 10% μείωση της φετινής παραγωγής σε σχέση με τον πιο πάνω μέσο όρο, θα διατεθεί στους αμπελουργούς ποσό £550,000 περίπου.

Το ένα τρίτο της πρόσθετης αυτής βοήθειας θα κατανεμηθεί στους αμπελουργούς με βάση την επιχορηγημένη κατά κιλό παραγωγή τους και τα δύο τρίτα με βάση την έκταση των αμπελιών τους. Στην έκτακτη αυτή χορηγία θα δικαιούνται οι αμπελουργοί για όλα τα αμπέλια οινοποιήσιμων ποικιλιών, περιλαμβανομένων και εκείνων των αμπελιών που φυτεύτηκαν μετά το 1968 ύστερα από άδεια του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων.

Όπως αναφέρθηκε στην Επιτροπή, η Κυβέρνηση κατά τον καθορισμό των φετινών τιμών για τα αμπελουργικά προϊόντα έλαβε σοβαρά υπόψη τα προβλήματα και τις προοπτικές που υπάρχουν στη διάθεση των προϊόντων αυτών, το ύψος των αδιάθετων πλεονασμάτων ορισμένων οινικών προϊόντων που

παράγονται από μαύρα σταφύλια και το σημαντικό ποσό των πρόσθετων επιδοτήσεων που θ' απαιτηθούν για τη διάθεσή τους. Τονίστηκε επίσης ότι η Κυβέρνηση έλαβε υπόψη την ανάγκη για την ενίσχυση των κινήτρων προς ενθάρρυνση της παραγωγής σταφυλιών άσπρου χρώματος, σ' αντίθεση με την ανάγκη για τον περιορισμό της παραγωγής μαύρων σταφυλιών.

Αναφορικά με το αίτημα για την παροχή οικονομικής βοήθειας στους πληγέντες από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα αμπελουργούς, η Κυβέρνηση αποφάσισε να παραχωρήσει αποζημιώσεις στους αμπελουργούς των οποίων η παραγωγή επηρεάστηκε από τον καύσωνα με βάση τα ποσοστά αποζημιώσεων του Ο.Γ.Α.

Όπως δηλώθηκε, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προβαίνει ήδη στις αναγκαίες διευθετήσεις για την εφαρμογή της απόφασης αυτής.

Συμπληρωματικά αναφέρθηκε επίσης ότι η Κυβέρνηση ενέκρινε την παραχώρηση άλλων £100,000 για σκοπούς καταπολέμησης της ευδαιμίδας μέσα στο 1988 κατά τρόπο που θα συμφωνηθεί με τις Αγροτικές Οργανώσεις. Πρόσθετα η Κυβέρνηση αποφάσισε να παράσχει και φέτος εγγυήσεις προς τις οινοβιομηχανίες για τη χρηματοδότηση της αγοράς σταφυλιών από παραγωγούς, εγγυήσεις που ανέρχονται σε πολλά εκατομμύρια λίρες.

Όπως επίσης τονίστηκε στην Επιτροπή από τους αρμόδιους Υπουργούς, οι πιο πάνω αυξήσεις παραχωρήθηκαν από την Κυβέρνηση παρά το οξύτατο πρόβλημα διάθεσης που αντιμετωπίζουν τα οινικά μας προϊόντα στη διεθνή αγορά. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι για να καταστεί δυνατή η εξαγωγή των αποθεμάτων μαύρου κρασιού και οινοπνεύματος που έχουν συσσωρευθεί στις οινοβιομηχανίες και το Σ.Α.Α.Π., λόγω κυρίως της απώλειας ορισμένων παραδοσιακών αγορών, θ' απαιτηθεί η παροχή πρόσθετης Κυβερνητικής επιχορήγησης ύψους £2.5 εκ. περίπου.

Η Επιτροπή αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της από όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές και χωρίς να παραγνωρίζει τα διάφορα μέτρα βοήθειας που έχουν ήδη εξαγγελθεί από την Κυβέρνηση για την ανακούφιση των αμπελουργών, στην πλειοψηφία της πιστεύει ότι τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ικανοποιούν τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου και κυρίως όσον αφορά την αναγκαιότητα ουσιαστικής αύξησης των τιμών των αμπελουργικών προϊόντων, τη στρεμματική επιχορήγηση για όλα τα οινοποιήσιμα σταφύλια και τις αποζημιώσεις από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη το αυξημένο κόστος παραγωγής τους και ο τρόπος σύνδεσης της αποζημιώσεως αυτής με τις πρόνοιες της νομοθεσίας για τον Ο.Γ.Α. που στην πραγματικότητα βασικά τις εξουδετερώνει.

Διαφωνώντας με τη θέση της πλειοψηφίας της Επιτροπής, τα Μέλη της — Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ. εξέφρασαν την άποψη ότι η ανταπόκριση της Κυβέρνησης στα αιτήματα των αμπελουργών ήταν υπό τις περιστάσεις θετική και τούτο επιβεβαιώνεται από τα μέτρα βοήθειας που εξαγγέλθηκαν.

Με γνώμονα την πιο πάνω θέση της η πλειοψηφία της Επιτροπής εξακολουθεί να έχει τη γνώμη ότι η Κυβέρνηση θα πρέπει να επανεξετάσει με κατανόηση και θετικό πνεύμα τα διάφορα αιτήματα των αμπελουργών και προωθήσει τα ανάλογα σχέδια βοήθειας και ανακούφισής τους.

Τα Μέλη της Επιτροπής-Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ. επισημαίνοντας από της πλευράς τους τις διαστάσεις του αμπελουργικού προβλήματος, δήλωσαν ότι

θεωρούν αναγκαία τη συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών, μακριά από κομματικές σκοπιμότητες, για την επίλυση ή/και απάμβλυνση του προβλήματος στα πλαίσια των δυνατοτήτων που προσφέρονται και του κοινωνικού ρόλου του Κράτους.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος διατυπώθηκαν ενώπιον της Επιτροπής εκ μέρους των αγροτικών οργανώσεων παράπονα ότι οι αμπελουργοί κατά τη διάρκεια της εκδήλωσής τους στο Προεδρικό και στα πλαίσια διεκδίκησης των αιτημάτων τους, υπέστησαν βία ή/και απειλήθηκε βία εναντίον τους από αστυνομικά όργανα με πολιτική κυρίως περιβολή.

Η Επιτροπή έχοντας υπόψη και τη μαρτυρία ορισμένων Μελών της που ήταν παρόντα στην πιο πάνω εκδήλωση και αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στη σοβαρότητα των παραπόνων που τέθηκαν ενώπιόν της κατά τη συζήτηση του όλου θέματος, θεωρεί ότι η διεκδίκηση αιτημάτων εκ μέρους οποιασδήποτε τάξης παραγωγών πολιτών συνιστά αναφαίρετο δημοκρατικό δικαίωμα το οποίο δεν μπορεί και ούτε πρέπει σε καμιά περίπτωση να αμφισβητείται ή και να δημιουργούνται συνθήκες εξουδετέρωσής του.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής πρόσθετα θεωρεί ότι ήταν λανθασμένοι οι χειρισμοί που έκαναν οι αρμόδιοι σε μια καθόλα ειρηνική εκδήλωση των αμπελουργών και ότι η όλη συμπεριφορά των οργάνων της τάξης προς τους αμπελουργούς ήταν ανεπίτρεπτη και απαράδεκτη γι' αυτό και καταδικάζεται.

Διαφωνώντας με το συμπέρασμα αυτό της πλειοψηφίας της Επιτροπής, τα Μέλη της — Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ. δήλωσαν ότι οι χειρισμοί των αρμοδίων ήταν καθόλα ορθοί και μέσα στα πλαίσια της εκκρεμότητας και είχαν ως μοναδικό τους στόχο την αντιμετώπιση μεμονωμένων ατόμων που προσπάθησαν να διασαλεύσουν την τάξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Κουρτελλάρης και μετά ο κ. Παπαδόπουλος.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης».

Είναι γνωστό ότι πολλές φορές στο παρελθόν το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων, ασχολήθηκε με το αμπελουργικό πρόβλημα. Πριν κλείσουν οι εργασίες της Βουλής της περασμένης συνόδου και συγκεκριμένα στις 2.7.1987, η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή κατέθεσε Έκθεση για το αμπελουργικό με μια σειρά αιτημάτων για ανακούφιση των αμπελουργών που η παραγωγή τους το 1986, για διάφορους λόγους, ήταν μειωμένη κατά 27% και η Κυβέρνηση εξοικονόμησε από την επιχορήγηση ποσό £1,5 περίπου εκατομμυρίου.

Η Έκθεση εγκρίθηκε ομόφωνα από τη Βουλή, που κατέληγε με τη θέση ότι «το αμπελουργικό πρόβλημα από τη φύση του και τις προεκτάσεις που έχει, επιβάλλεται να εξεταστεί σ' όλο του το βάθος, σε μια προσπάθεια εξεύρεσης και προώθησης των επιβαλλόμενων μέτρων για τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αντιμετώπισή του. . . και ότι θα πρέπει κατά προτεραιότητα η Κυβέρνηση να προωθήσει τα αναγκαία σχέδια ανακούφισης των επηρεαζομένων».

Ποια υπήρξε όμως στην πράξη η ανταπόκριση της Κυβέρνησης;

Το Παγκύπριο Αμπελουργικό Συνέδριο που έγινε στην Πάφο στις 27.6.1987 που οργανώθηκε και από τις τρεις Αγροτικές Οργανώσεις — ΕΚΑ, ΠΕΚ και ΑΓΡΟΤΙΚΗ — υπέβαλε με υπόμνημά του προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση, τα αιτήματα για τις αυξήσεις στις τιμές για τη φετινή παραγωγή, αιτιολογημένα με στοιχεία, αριθμούς και αδιάσειστα επιχειρήματα, και με την προειδοποίηση ότι αν οι τιμές, που θα καθορίσει η Κυβέρνηση με χρονικό περιθώριο μέχρι το τέλος του Ιούλη, δεν ικανοποιούν τα αιτήματα των αυξήσεων που ενέκρινε το Συνέδριο, θα οργανωθεί Παγκύπρια Αμπελουργική εκδήλωση στη Λευκωσία.

Η Κυβέρνηση με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και σχετική ανακοίνωσή της ημερ. 6.8.1987 ανακοίνωσε τις νέες τιμές των αμπελουργικών προϊόντων για τα μαύρα σταφύλια, που αποτελούν το 80% της παραγωγής και στα τελευταία πέντε χρόνια ουσιαστικά οι τιμές τους έμειναν στάσιμες, δόθηκε αύξηση σε ποσοστό μόνο 3,2% και για το εκλεκτό μαύρο 2,3%.

Οι τιμές που καθορίστηκαν και εξάγγειλε η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίνονται στα αιτήματα του Αμπελουργικού Συνεδρίου. Προκάλεσαν πικρία και αγανάκτηση τους αμπελουργούς, για την παραγνώριση των δίκαιων αιτημάτων του Παγκύπριου Αμπελουργικού Συνεδρίου.

Γι' αυτό και σε κοινή σύσκεψή τους οι Αγροτικές Οργανώσεις ομόφωνα αποφάσισαν την οργάνωση της Παγκύπριας εκδήλωσης των αμπελουργών στις 27.8.1987 στη Λευκωσία, με τρία βασικά αιτήματα:

- (α) Να αναθεωρηθούν οι τιμές των αμπελουργικών προϊόντων με βάση τις εισηγήσεις του Παγκύπριου Αμπελουργικού Συνεδρίου.
- (β) Η στρεμματική επιχορήγηση να καλύψει από φέτος όλα τα αμπέλια των οينوποιήσιμων ποικιλιών.
- (γ) Να δοθεί οικονομική βοήθεια στους πληγέντες από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα αμπελουργούς.

Η Κυβέρνηση είχε τα αιτήματα του αμπελουργικού Συνεδρίου για πάνω από δυο μήνες και γνώριζε για την εκδήλωση και τα τρία συγκεκριμένα αιτήματα των αμπελουργών, γιατί αυτά δόθηκαν με την κοινή ανακοίνωση των τριών αγροτικών οργανώσεων ημερ. 14.8.1987, που δόθηκε και δημοσιεύτηκε σε όλες τις εφημερίδες.

Ποια όμως υπήρξε η στάση, οι ενέργειες και η συμπεριφορά του Προέδρου και της Κυβέρνησης;

Τα γεγονότα όπως εξελίχθηκαν στην εκδήλωση των αμπελουργών στις 27 του Αυγούστου, πιστεύω πως είναι σε όλους γνωστά, γι' αυτό και θεωρώ ότι δεν χρειάζεται να γίνει λεπτομερής περιγραφή.

Κατά την εκδήλωση της 27ης του περασμένου Αυγούστου, με τη στάση, τη συμπεριφορά και τις ενέργειές τους έναντι των αμπελουργών και των Αγροτικών Οργανώσεων, ο Πρόεδρος και η Κυβέρνηση έδειξαν τον πραγματικό τους εαυτό.

Ανεξήγητη, απaráδεκτη και ανεπίτρεπτη υπήρξε η στάση και η συμπεριφορά του Προέδρου και των Υπουργών του που ασχολήθηκαν με το αμπελουργικό στο Προεδρικό και ιδιαίτερα η στάση και η συμπεριφορά του Υπουργού Εσωτερικών.

Τα υπονοούμενα του ίδιου του Προέδρου και του Υπουργού Εσωτερικών, ότι η εκδήλωση των αμπελουργών ήταν «ξενοκίνητη» τα περί «ασφάλειας του

Προεδρικού» περί «τάξης» περί «αναρχίας» περί «πραξικοπήματος» και πολλά άλλα προσβλητικά και απαράδεκτα που αναφέρθηκαν στη διάρκεια της εκδήλωσης των αμπελουργών στο Προεδρικό, ήσαν ανυπόστατα και αποτελούσαν προσβολή και πρόκληση για τους αμπελουργούς, τις αγροτικές οργανώσεις και ολόκληρο τον αγροτικό κόσμο.

Πρωτοφανής, προκλητική και απαράδεκτη υπήρξε η στάση, η συμπεριφορά και ορισμένες ενέργειες των αρμοδίων της Κυβέρνησης, για το διώξιμο με τη βία από αστυνομικούς σε βαθμό που, βίαια σπρώχτηκαν και κτυπήθηκαν πρόσωπα που χρειάστηκε να πάνε και σε νοσοκομείο, ενώ οι αμπελουργοί — που το μόνο αμάρτημά τους ήταν γιατί ζήτησαν να ακουστούν και να ικανοποιηθούν και να τύχουν θετικής απάντησης για τα δίκαια αιτήματά τους — τήρησαν από κάθε άποψη ειρηνική, άφογη στάση και παραδειγματική συμπεριφορά και ψυχραιμία, χωρίς σε καμιά περίπτωση να προκαλέσουν, ή να ανταποδώσουν τα σπρωξίματα και κτυπήματα των αστυνομικών. Είναι χάρις σ' αυτή την, από κάθε άποψη, αξιέπαινη στάση των αμπελουργών, που αποφεύχθηκαν περισσότερο δυσάρεστες καταστάσεις.

Έγινε έντονη προσπάθεια με ανακοινώσεις της Κυβέρνησης μέσω του κυβερνητικού εκπροσώπου, της ηγεσίας του ΔΗΚΟ, της αστυνομίας και αυτής που εκδόθηκε στο όνομα της ΠΕΚ, που τις μετέδιδε συνέχεια το Ρ.Ι.Κ., για την εκδήλωση των αμπελουργών στις 27 του Αυγούστου στο Προεδρικό, με στόχο τη διαστροφή και παραποίηση της αλήθειας και των γεγονότων, την παραπληροφόρηση και παραπλάνηση της κοινής γνώμης, τη διάσπαση της ενότητας των αμπελουργών και των αγροτικών οργανώσεων, την υπονόμηση και αποδυνάμωση του αγώνα τους, για τη διεκδίκηση δίκαιων αιτημάτων του αγροτικού κόσμου.

Για την απαράδεκτη και ανεπίτρεπτη στάση του Ρ.Ι.Κ. αξίζει να υπενθυμίσω μόνο το ότι ενώ εκδόθηκε κοινή ανακοίνωση και των τριών Αγροτικών Οργανώσεων για τα γεγονότα στο Προεδρικό, η οποία ομόφωνα ενεκρίθη από τους αμπελουργούς στην καθιστική τους εκδήλωση στην πλατεία Ελευθερίας και το Ρ.Ι.Κ. την αγνόησε, μετέδιδε ύστερα συνέχεια σχετική ανακοίνωση που εκδόθηκε σ' όνομα της ΠΕΚ δημιουργώντας σωρεία ερωτηματικών και προκαλώντας με την ολοφάνερη υποτίμησή τους προς τη νοημοσύνη των μελών της ίδιας της ΠΕΚ, και γενικά της κοινής γνώμης.

Αντί να εκφράσουν — όπως όφειλαν και οφείλουν — απολογία στους αμπελουργούς και τον αγροτικό κόσμο, για την ανεπίτρεπτη και απαράδεκτη στάση και συμπεριφορά τους και το διώξιμο των αμπελουργών με τη βία της αστυνομίας από το Προεδρικό, κατεβλήθη προσπάθεια από κατηγορούμενοι να γίνουν κατήγοροι.

Στη σχετική παράγραφο της ανακοίνωσης της ηγεσίας του ΔΗΚΟ, αναφέρεται ότι «το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης και του Δημοκρατικού Κόμματος για τους αμπελουργούς είναι γνωστό και δεδομένο». Όμως η πράξη και τα γεγονότα δείχνουν εντελώς το αντίθετο.

Όπως αναφέρθηκε και σε δημοσιεύματα εφημερίδων, οι βουλευτές του ΔΗΚΟ των αμπελουργικών Επαρχιών που πήραν μέρος στη συγκέντρωση στην ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ. και στην πορεία προς το Προεδρικό, στη συνέχεια πήραν ρόλο Δουρείου Ίππου και με διάφορους τρόπους προσπάθησαν να υπονομεύσουν και να διασπάσουν την ενότητα και τον αγώνα των αμπελουργών.

Για την προσπάθεια της ηγεσίας του ΔΗΚΟ, του Προέδρου και Υπουργών της Κυβέρνησης, που μίλησε περί «ξενοκίνητου» περί «εκβιασμού» περί «κομματι-

κοποίησης» περί δικής τους «υπευθυνότητας» και πολλών άλλων, αυτά είναι από κάθε άποψη ανυπόστατα. Στην εκδήλωση των αμπελουργών παρευρέθηκαν αμπελουργοί και βουλευτές των αμπελουργικών επαρχιών που ανήκαν σε όλα τα Κόμματα, περιλαμβανομένου και του ΔΗΚΟ. Είχε στο χέρι του ο Πρόεδρος και η κυβέρνηση, τα αιτήματα για πάνω από δυο μήνες.

Οι ηγέτες των Αγροτικών Οργανώσεων και οι αμπελουργοί, είναι γνωστό, ότι αποδέχτηκαν εισήγηση να γίνει δήλωση έστω και ενός από τους Υπουργούς «ότι η Κυβέρνηση θα μελετήσει με θετικό πνεύμα και τα άλλα δυο αιτήματα και να απαντήσει σε δέκα μέρες» αλλά η κυβερνητική πλευρά επίμονα αρνήθηκε. Κανένας ηγέτης Κόμματος δεν αναμείχθηκε στην εκδήλωση των αμπελουργών μέχρι το βράδυ που χρησιμοποιήθηκε βία για το διώξιμο των αμπελουργών, οπότε ηγέτες Κομμάτων πήγαν επί τόπου έξω από το Προεδρικό, για ενημέρωση και για να εκφράσουν συμπάθεια και υποστήριξη στα δίκαια και τα δικαιώματα των αμπελουργών.

Κύριε Πρόεδρε,

Ένα από τα κύρια επιχειρήματα που μας τέθηκαν από τον Υπουργό Εσωτερικών και χρησιμοποιήθηκαν για το διώξιμο των αμπελουργών με τη βία από το Προεδρικό, ήταν ότι στο Προεδρικό διαμένει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και για λόγους ασφάλειας δεν μπορούν να παραμείνουν στους χώρους του Προεδρικού αμπελουργοί. Λυπούμαι που δεν μπορώ να δεχτώ αυτή τη θεώρηση. Θέμα κινδύνων για την ασφάλεια, αποδεδειγμένα, δεν υπήρχε.

Οι αμπελουργοί και οι Αγροτικές Οργανώσεις πήγαν στο Προεδρικό για να εκφράσουν τα δίκαια και τα δικαιώματα των αμπελουργών ειρηνικά και με όλη την καλή πρόθεση. Οι χειρισμοί του Προέδρου και της Κυβέρνησης υπήρξαν από κάθε άποψη άστοχοι. Και ο καθένας μπορεί να διερωτηθεί. Αν γι' αυτό το μικρό και απλό θέμα έγιναν από τον Πρόεδρο και την κυβέρνηση τόσο αποτυχημένοι χειρισμοί, πώς μπορεί να προσβλέπει κανείς σε πετυχημένους χειρισμούς στα μεγάλα και κρίσιμα θέματα που αντιμετωπίζει ο τόπος και ο λαός μας.

Ματαιοπονούν λοιπόν όσοι θέλουν και προσπαθούν να συγχύσουν την ολοκάθαρη αλήθεια, ότι ο αγώνας και τα δίκαια αιτήματα των αμπελουργών, δεν σχετίζονται ούτε με κομματικοποίηση, ούτε με ξένα ελατήρια. Οι αμπελουργοί με επικεφαλής τις Αγροτικές τους Οργανώσεις, με ενωμένες και αδιάσπαστες τις δυνάμεις τους, θα συνεχίσουν τους αγώνες και τα διαβήματά τους για να δικαιωθούν τα αιτήματα, να πληρώνονται αμειπτικά οι κόποι και τα έξοδά τους και να αλλάξει η σκληρή και βασανιστική ζωή των ίδιων και των οικογενειών τους, για να κρατηθούν στ' αμπέλια και στα χωριά τους.

Μια άλλη επίσης απαράδεκτη και καταδικαστέα πράξη της κυβέρνησης, είναι οι εντολές, η ενθάρρυνση και εξορμήσεις αστυνομικών, μελών της ΚΥΠ και της Προεδρικής Φρουράς, που συμπεριφέρονται όχι ως όργανα του κράτους, αλλά σαν εκπρόσωποι και ενεργούντες για λογαριασμό του ΔΗΚΟ. Έχουμε καταγγελίες για επισκέψεις τους σε χωριά και σε σπίτια αμπελουργών και κτηνοτρόφων, προσπαθώντας να παροτρύνουν, να εκφοβίσουν και να επηρεάσουν αμπελουργούς και κτηνοτρόφους να μην πάρουν μέρος στις κλαδικές τους κινητοποιήσεις για διεκδίκηση των αιτημάτων τους, κατηγορώντας τις οργανώσεις και κάμνοντας ψηφοθηρικά το συνήγορο της κυβέρνησης και του ΔΗΚΟ.

Ενώ ο τόπος υποφέρει όσο ποτέ προηγούμενα από σκάνδαλα, ανωμαλίες, παρανομίες, στυγερά και αποτρόπαια εγκλήματα που παραμένουν ανεξιχνίαστα

και ατιμώρητα, αντί η αστυνομία να μείνει απερίσπαστη για να ανταποκρίνεται στα πολλά και δύσκολά της, καθήκοντα, εξωθείται και αναμιγνύεται στην παρανομία και στη Δημοποίηση του κράτους. Γιατί, ανάμεσα σε άλλα, δεν αποτελούν νομιμότητα οι επισκέψεις στα σπίτια και η παρότρυνση παραγωγών να μην πάρουν μέρος στις εκδηλώσεις των οργανώσεων και των νόμιμων κινητοποιήσεων για προώθηση και λύση των προβλημάτων τους, ή το να περιέρχονται μέλη της ΚΥΠ τα χωριά και να καταγράφουν και εκφοβίζουν αμπελοουργούς και άλλους για τη συμμετοχή τους σε συλλαλητήρια και εκδηλώσεις.

Ας επιδειχθεί έστω και τώρα σεβασμός προς την αλήθεια, τη δημοκρατία, τη νομιμότητα, τη νοημοσύνη της κοινής γνώμης, στα δίκαια και τα δικαιώματα των αμπελοουργών και όλων των πολιτών.

Κύριε Πρόεδρε,

Ύστερα από τα διαβήματα των αμπελοργών, των Αγροτικών Οργανώσεων και της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων της Βουλής η Κυβέρνηση αποφάσισε να διαθέσει για βοήθεια των αμπελοργών το ποσό της επιχορήγησης σταφυλιών που θα εξοικονομήσει λόγω της φετινής χαμηλής παραγωγής.

Συγκεκριμένα η βοήθεια αυτή σύμφωνα με την κυβερνητική ανακοίνωση, θα είναι £550 χιλ. λίρες όπως θα προσέξετε και από την Έκθεση για κάθε 10% μείωση της παραγωγής συγκρινόμενη με το μέσο όρο παραγωγής των χρόνων 1983-1985.

Η Κυβέρνηση υποσχέθηκε επίσης βοήθεια για τις ζημιές του καύσωνα βάση των ποσοστών αποζημίωσης του Ο.Γ.Α. που με αυτό τον τρόπο θα αποδειχθεί τελικά προπαγάνδα και χωρίς ουσιαστικό αντίκρουσμα.

Και οι αποφάσεις αυτές της Κυβέρνησης δεν ανταποκρίνονται στα αιτήματα των αμπελοργών και οι αγροτικές οργανώσεις επανέλαβαν και αιτιολόγησαν τα αιτήματά τους τόσο στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, όσο και σε πρόσφατη νέα συνάντησή τους με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Όλα δείχνουν ότι και πέρσι και φέτος, το εισόδημα των αμπελοργών θάνατι μειωμένο κατά πέντε περίπου εκατομμύρια λίρες το χρόνο. Η Κυβέρνηση, έστω και κάτω από την πίεση της εκδήλωσης των αμπελοργών και της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, αναγνώρισε την ανάγκη να δοθεί το φετινό ποσό των επιχορηγήσεων με αναλογία το 1/3 στις τιμές και τα 2/3 στη στρεμματική βάση για όλα τα οινοποιήσιμα αμπέλια. Και εγείρονται τα ερωτήματα: Γιατί και με ποια λογική αρνείται να δώσει το περσινό ενάμιση εκατομμύριο λίρες της εξοικονόμησης του ποσού των επιχορηγήσεων λόγω της μειωμένης παραγωγής;

Και γιατί εφόσο τη φετινή βοήθεια την κατανέμει σε ποσοστό 2/3 στη στρεμματική βάση για όλα τα οινοποιήσιμα αμπέλια, με ποια λογική αρνείται και δεν αποδέχεται να θέσει στο θέμα της στρεμματικής επιχορήγησης όλα τα αμπέλια και τους αμπελοουργούς στην ίδια δίκαιη βάση;

Εμείς πιστεύουμε ότι η Κυβέρνηση όφειλε και οφείλει να στηρίζει και να σέβεται τα θέματα αρχής και δίκαιης μεταχείρισης όλων των επηρεαζομένων από κάθε της απόφαση. Θεωρούμε δικαιολογημένο το αίτημα των αμπελοργών που έγινε και αίτημα της Βουλής, να τους δοθεί και το περσινό ενάμιση εκατομμύριο λίρες, που εξοικονομήθηκε από την επιχορήγηση λόγω της μειωμένης παραγωγής, να δοθεί για ανακούφιση των αμπελοργών και των οικογενειών τους.

Κύριε Πρόεδρε,

Τελειώνοντας θέλω να επαναλάβω επιγραμματικά τη θέση μας, όπως προκύπτει και από την Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η Κοινοβουλευτική μας ομάδα θεωρεί αδικαιολόγητη, ανεπίτρεπτη και καταδικάζει την άσκηση βίας εναντίον των αμπελουργών, οι οποίοι ασκώντας το δημοκρατικό τους δικαίωμα τόλμησαν με την ειρηνική τους εκδήλωση να προσέλθουν, να διαδηλώσουν και να εκφράσουν στον Πρόεδρο και την Κυβέρνηση, τον πόνο, τα προβλήματα και τα δικάια τους αιτήματα.

Υποστηρίζουμε την ανάγκη για ορθή και δίκαιη μακροπρόθεσμη ρύθμιση του όλου αμπελουργικού προβλήματος, καθώς και βραχυπρόθεσμη με την άμεση επανεξέταση και ικανοποίηση των αιτημάτων των αμπελουργών, για εξασφάλιση τιμών στηριγμένων στο κόστος της παραγωγής τους και την παραχώρηση του £1,5 εκατ. που εξοικονομήθηκε από τη μειωμένη περσινή παραγωγή, για να μπορέσουν να ανακουφισθούν και διευκολυνθεί η κράτησή τους στα αμπέλια και στα χωριά τους, που διαρκώς εγκαταλείπονται και μετατρέπονται — ιδιαίτερα οι ορεινές περιοχές — σε γηροκομεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που σήμερα συζητούμε «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης» δημιουργήθηκε καθαρά από τη στάση της Κυβέρνησης έναντι της τάξης των αμπελουργών που με τους οικειότερους χαρακτηρισμούς ήταν αψυχολόγητη, ανάλγητη, απρόκλητη και καχύποπτη.

Οι αμπελουργοί είναι μια τάξη παραγωγών που εργάζονται υπό αντίξοες συνθήκες, κλιματολογικές, οικονομικές, υπερβολικά κοπιαστικές, χωρίς καμιά βεβαιότητα, τόσο για την παραγωγή τους όσο και τη διάθεση του προϊόντος και την οικονομική τους επιβίβαση. Για ν' αντιμετωπίσουν τα οικονομικά τους προβλήματα, αναγκάζονται ν' ασχολούνται με πολλές παρεμφερείς γεωργοκτηνοτροφικές απασχολήσεις επί 24ώρου βάσεως, πολλές φορές! Λόγω της φύσης της δουλειάς τους, της έλλειψης οργάνωσης και αποτελεσματικής πίεσης πάνω στην Κυβέρνηση για επίλυση των προβλημάτων τους, παρόλο που είναι οι πιο σκληρά εργαζόμενοι, τα προβλήματά τους όχι μόνο δεν λύνονται αλλά και επιδεινώνονται, σ' αντίθεση με άλλες τάξεις, που δεν αντιμετωπίζουν τόσο σοβαρά προβλήματα. Εντούτοις, επειδή έχουν τους κατάλληλους μοχλούς πίεσης, επιτυγχάνουν, από τη μια μέρα στην άλλη, επίλυση των προβλημάτων τους, ακόμα και με μια απειλή κάποιας απεργίας. Απόδειξη ότι άλλες τάξεις στα τελευταία 5 χρόνια πέτυχαν 47% αύξηση των απολαβών τους και οι αμπελουργοί 3,2%. Για την προκείμενη περίπτωση και το υπό συζήτηση θέμα τι έγινε;

Στις 27 Ιουνίου 1987, δυο ακριβώς μήνες πριν την εκδήλωση-διαμαρτυρία στο Προεδρικό, συνήλθε το Παγκύπριο Αμπελουργικό Συνέδριο στην Πάφο. Εκεί εξετάστηκαν τα προβλήματα και ιεραρχημένα, με ντοκουμέντα, υποβλήθηκαν στην Κυβέρνηση έγκαιρα, για να τα μελετήσει. Κι αν ανταποκρινόταν στα πραγματικά γεγονότα και στη λογική να τα ικανοποιήσει, γιατί κι αυτή η τάξη έχει σαν κύριο εργοδότη της την Κυβέρνηση, αφού είναι ο μοναδικός αγοραστής και ρυθμιστής της διάθεσης του προϊόντος της, δεν θα φθάναμε στα γεγονότα της 27ης

Αυγούστου 1987. Αντί, όμως, της ικανοποιητικής ανταπόκρισης και στοιχειώδους ικανοποίησης των λογικών αιτημάτων των αμπελουργών, στις 8 Αυγούστου 1987 ανακοίνωσε τις νέες τιμές των αμπελουργικών προϊόντων που ήταν εξευτελιστικές και οι αυξήσεις ουσιαστικά ανύπαρκτες. Γιατί στα τελευταία πέντε χρόνια δόθηκε μια αύξηση περίξ των 3,2% που αν λάβει κανένας υπόψη την αύξηση των κόστων και τον τιμάρθμο, είναι και χαμηλότερες των προηγούμενων κατά 20%. Γι' αυτό τη χαρακτήρισα ανάληκτη πολιτική, έναντι της τάξης των αμπελουργών.

Ένεκα της περιφρονητικής τούτης στάσης της Κυβέρνησης, έγινε η συγκέντρωση-διαμαρτυρία στο Προεδρικό στις 27 Αυγούστου, με καθοδήγηση των τριών Αγροτικών Οργανώσεων, ΠΕΚ, ΕΚΑ και ΑΓΡΟΤΙΚΗ, με συμμετοχή των Βουλευτών Πάφου-Λεμεσού.

Εκεί περιέργως ο Πρόεδρος, είδε με «καχυποψία» ότι η όλη εκδήλωση ηλαύνετο από κομματικά, κυρίως, κριτήρια, παρόλο που οι Βουλευτές του κόμματός του και άλλοι κομματικοί του, εξέχοντες παράγοντες, εμφανίστηκαν σαν προμετωπίδες της όλης εκδήλωσης. Εκτός αν ο κ. Πρόεδρος τους έβλεπε κι αυτούς σαν αντίπαλους του ή αν τους έδιδε άλλο προορισμό της εκεί παρουσίας τους. Να διαλύσουν, φερ' ειπείν, σε δεδομένη στιγμή την εκδήλωση . . . 'Άλλως πως δεν δικαιολογείτο η φράση του «άλλωστε ξέρουμε και τα πραγματικά σας ελατήρια» . .

Δυο μήνες ολόκληρους μετά το αμπελουργικό συνέδριο και με τα αιτήματα στην τσέπη, μας έλεγε ο κ. Πρόεδρος της Κυβέρνησης, συμπαραστατούμενος από τους αρμοδίους Υπουργούς Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και Εμπορίου και Βιομηχανίας, ότι «δεν μπορώ, αν είμαι υπεύθυνος Πρόεδρος, μόλις πήρα το υπόμνημά σας να σας απαντήσω ναι ή όχι». Από την ημέρα, όμως, που πήρε το υπόμνημα του Αμπελουργικού Συνεδρίου πέρασαν πολλά Υπουργικά Συμβούλια και δεν δικαιολογείτο οποιαδήποτε, δήθεν, άγνοια των αιτημάτων. Κι εξάλλου πρέπει να τα ήξερε από πολύ πιο παλιά ο κ. Κυπριανού, αφού το 1978 έδινε υπόσχεση, πως ως το τέλος του χρόνου εκείνου το αμπελουργικό πρόβλημα θα λυνόταν μια για πάντα και θα έφευγε ο βραχνάς αυτός από τον ταλαιπωρημένο λαό του! Φρούδες ελπίδες.

Μετά από μια σύντομη προσφώνηση της συγκέντρωσης και χωρίς καμιά υπόσχεση «θετικής» αντίκρουσης των προβλημάτων, αποσύρθηκε στα ενδότερα του Προεδρικού και άφησε το πλήθος των αμπελουργών να περιφέρεται στο προαύλιο και στους κήπους του, περιμένοντας ότι θα επικρατούσαν εις τας φρένας του νηφαλιότερες σκέψεις και θα εξήγγελλε κάποια άλλη πολιτική με κάποιες υποσχέσεις, ώστε να ικανοποιηθούν με κάποιο τρόπο οι αμπελουργοί, για ν' αποχωρήσουν ειρηνικά.

Αντί τούτου, βάλθηκαν οι διάφοροι, επίσημοι και ανεπίσημοι, να αποδυναμώσουν την εκδήλωση και να τη διαλύσουν, ώστε να αποτύχει στις επιδιώξεις της. Άρχισαν με ιδιαίτερες αναμεταξύ τους συναντήσεις, συστάσεις, διαβολές και υποσχέσεις να διαδίδουν ότι είναι οι κομματικοί αντίπαλοι του Προέδρου που προκάλεσαν την εκδήλωση και έτσι κατόρθωσαν αρκετούς από τους κομματικούς τους παραγωγούς, να τους πείσουν ν' αποχωρήσουν. Παρόλα αυτά έμειναν και πολλοί Δημοϊκοί και είναι απ' αυτούς που είχαν τις πιο πολλές επικρίσεις και θορυβώδεις διαμαρτυρίες, γιατί εκείνοι ένοιωθαν ότι μπορούσαν και δικαιούντο να φωνάξουν εντονότερα, γιατί ήταν εξ οικείων τα βέλη.

Ο Υπουργός Γεωργίας και ιδιαίτερα ο Υπουργός Εσωτερικών κατέβαλαν πολλές προσπάθειες να διαλύσουν τη συγκέντρωση. Αφού δεν έπειθαν οι

παραπλανητικές του υποδείξεις, άρχισε να απειλεί ότι θα μετέλθει βία, χωρίς να δίνει καμιά υπόσχεση περί «θετικής» αντίκρουσης των προβλημάτων. Τελικά, περί τις 3 μ.μ. έφυγε με την υπόσχεση να επανέλθει στις 4 μ.μ. να συζητήσουμε και τον όρο «θετικής αντίκρουσης» των αιτημάτων των αμπελουργών. Όσο, όμως, τον είδατε εσείς τον είδαμε και εμείς που μάταια περιμέναμε την επάνοδο του κ. Υπουργού. Πιθανότατα επικράτησε η άποψη της δυναμικής και βίαιης απομάκρυνσης των τάλαιπωρημένων παραγωγών για να εφαρμοστεί η πολιτική της «πυγμής».

Σε ύστατη προσπάθειά μου ειρηνικής διάλυσης της συγκέντρωσης για συνάντηση των Βουλευτών, που παραμείναμε μέχρι τέλος, με τον Πρόεδρο έστω και τη δωδεκάτη, για συζήτηση του αδιεξόδου που δημιούργησε η άτεγκτη στάση του, προβλήθηκε το επιχείρημα ότι δεν υπήρχε το κατάλληλο πρόσωπο να διαβιβάσει την πρόταση, ενώ υπήρχε και φαινόταν το πρόσωπο.

Αφού πειθανάγκασαν πολλούς Δημοϊκούς ν' αποχωρήσουν και ελαττώθηκε ο αριθμός των παραγωγών, κατόρθωσε ο κ. Σαλάτας αρχηγός της Προεδρικής Φρουράς να τους χωρίσει στα δυο και με την επέλαση δυο λόχων αστυνομικών με πολιτική περιβολή, βίαια με κτυπήματα, σπρωξίματα και κλωτσιές τους έβγαλαν έξω από την πύλη του Προεδρικού. Όλα αυτά ήταν αχρείαστα κι αψυχολόγητα, αδικαιολόγητα και καταδικαστέα από πάσης απόψεως γιατί με μια λέξη «θετικά» όλα θα έκλειαν ειρηνικά. Θέλησε, όμως, η Κυβέρνηση να δείξει την «πυγμή» της κατά τη ρήση του Προέδρου πάνω στους ειρηνικούς βιοπαλαιστές που διεκδικούσαν παλιά δικαιώματα-αιτήματα, για τα οποία επανειλημμένα η Κυβέρνηση Κυπριανού έδωσε απραγματοποίητες υποσχέσεις.

Και τα αιτήματα τούτα, κύριοι συνάδελφοι, δεν προβάλλονται για πλουτισμό αλλά για επιβίωση ενός μεγάλου τμήματος του αγροτικού πληθυσμού και για να του δοθεί κάποιο κίνητρο και δικαίωμα να παραμείνει στον τόπο που γεννήθηκε, στον τόπο που εργάζεται σαν σκλάβος και παράγει. Να παραμείνει στις αγροτικές περιοχές που συνεχώς φθίνουν, ερημώνονται κι εγκαταλείπονται.

Αν δεν παραμείνει ο είλωτας τούτος της γης στην ύπαιθρο, τι χρειάζονται οι υποσχέσεις για ομαδική λύση προβλημάτων που τις τελευταίες μέρες, από τον Πρόεδρο ως τους Υπουργούς, με ένα μάτσο προβλήματα υπό μάλης, σαν περιοδεύων προεκλογικός θίασος, δίνουν απραγματοποίητες υποσχέσεις; Δίνουν υποσχέσεις και λύνουν μέσα σε δυο μέρες όλα τα προβλήματα μιας ολόκληρης επαρχίας. . . , γιατί ξέρουν ότι δεν θα τα υλοποιήσουν. Μια υπόσχεση όμως για «θετική» αντίκρουση των προβλημάτων των αμπελουργών και μέσα στο ίδιο το Προεδρικό δεν έδιναν, και προτίμησαν με τη βία να λύσουν το δικό της πρόβλημα. Το πρόβλημα της ανεπιθύμητης παρουσίας μερικών ατόμων που διεκδικούσαν ειρηνικά τα δίκαια αιτήματά τους. Και ήταν δίκαια, γιατί οι τιμές που όρισε η Κυβέρνηση ήταν ασύμφορες κι εξωπραγματικές. Ενώ υποβλήθηκαν έγκαιρα κι εμπεριστατωμένα τα αιτήματα, ούτε λήφθηκαν υπόψη μα ούτε και μελετήθηκαν. Πετάχτηκαν στον κάλαθο των αχρήστων, αφού διά στόματος Προέδρου λέχθηκε ότι, για πρώτη φορά λάμβανε γνώση των αιτημάτων, και χρειαζόταν καιρό να τα μελετήσει.

Φαίνεται ξεκάθαρα απ' αυτό και μόνο ότι οι τιμές των αμπελουργικών προϊόντων ορίστηκαν κατά τύχη, χωρίς καμιά μελέτη και χωρίς καμιά προσπάθεια λογικής ικανοποίησης. Δόθηκε μια φαινομενική αύξηση τιμών απλά και μόνο για να μη μοιάζουν οι αριθμοί με τους παλιούς, όταν θα γινόταν η εξαγγελία των νέων τιμών.

Κύριοι συνάδελφοι,

Η διαφορά τιμής ήταν μόνο 3,2% τα τελευταία 5 χρόνια. Ας μην τα έδινε καθόλου για να μην εκληφθεί — όπως και εκλήφθηκε από τους ενδιαφερόμενους — κοροϊδία.

Μετά τις έντονες διαμαρτυρίες-εκδηλώσεις στο Προεδρικό και τις ανεπίτρεπτες βιαιότητες από μέρους της Κυβέρνησης και των επανειλημμένων μελετών του προβλήματος εκ μέρους της Επιτροπής Γεωργίας της Βουλής, κι αφού επιστρατεύτηκε η μισή κυβέρνηση και το μισό ΔΗ.ΚΟ. για να αντιστρατευτούν τα δίκαια αιτήματα των παραγωγών με διάφορες σοφιστείες, ευδόκησε να ρίξει άλλη στάχτη στα μάτια του κόσμου. Η νέα διευθέτηση που επινόησε η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίνεται στις εισηγήσεις των παραγωγών, των Αγροτικών Οργανώσεων και της πλειοψηφίας της Βουλής.

Οι αποζημιώσεις για τον καύσωνα, λόγω έλλειψης χρόνου για τις πραγματικές εκτιμήσεις, που γίνονται κατά το δοκούν και κατά μέσο όρο, δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές ζημιές. Η αύξηση της στρεμματικής επιχορήγησης, χωρίς να έχει ζητηθεί, έγινε για να μην αποζημιωθούν — έστω κι ελάχιστα — οι πραγματικοί αμπελουργοί και παραγωγοί, αλλά εκείνοι που κατέχουν μόνο αμπέλια.

Εμείς που καταγόμαστε από αμπελουργικές και παραγωγικές περιοχές, ξέρουμε πόσο κόπο και μόχθο καταβάλλουν οι αγρότες μας με τις οικογένειές τους για να βγάλουν ένα μεροκάματο που δεν αντιστοιχεί ούτε με το μεροκάματο ενός ανειδίκευτου εργάτη. Είναι γι' αυτό το λόγο που ερημώνεται η ύπαιθρος και όλοι προσπαθούν να φύγουν και να ζητήσουν καλύτερους κι ευκολότερους όρους ζωής.

Η Κυβέρνηση οφείλει να δει τούτο το πρόβλημα, γιατί σε λίγα χρόνια θα ερημωθεί η ύπαιθρος, θα καταντήσει ένα απέραντο νεκροταφείο, με όλους τους παρεπόμενους κινδύνους. Νέα προβλήματα και νέες πολιτικοοικονομικές και κοινωνικές ανακατατάξεις θα προκύψουν, που θα μετατρέψουν τους όρους διαβίωσής μας προς το χειρότερο. Αν είναι αυτή η επιδίωξη της Κυβέρνησης, ας το καταστήσει σαφές, ώστε από τώρα να ρυθμίσουν τη ζωή τους, μετοικούντες στις πόλεις και στις τουριστικές περιοχές.

Εμείς, σαν Δημοκρατικός Συναγερμός, υποστηρίζουμε τα δίκαια αιτήματα του αγροτικού και αμπελουργικού κόσμου. Επιβάλλεται να γίνουν βαθιές τομές στην όλη πολιτική της Κυβέρνησης. Να γίνουν εμπειριστατωμένες μελέτες και προγραμματισμός, ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα τέτοια, που να ελκύνουν τον πληθυσμό να παραμείνει στην ύπαιθρο, να ζήσει και να δημιουργήσει. Δεν είναι αρκετό να διακηρύσσουν οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες ότι ο αγρότης και η γεωργία είναι η ραχοκοκκαλιά της κυπριακής οικονομίας.

Ερωτάται, όμως: Η όλη πολιτική της Κυβέρνησης, όπως εκδηλώθηκε ωμά, βίαια και ανάλγητα, με τα γνωστά επεισόδια στο Προεδρικό, σεβάστηκε τη ραχοκοκκαλιά αυτή ή την τραυμάτισε και τη θρυμμάτισε ανεπανόρθωτα;

Εμείς, σαν Δημοκρατικός Συναγερμός, με την πολιτική μας θα συμβάλουμε στην επανόρθωση της ραχοκοκκαλιάς αυτής της κυπριακής οικονομίας, γιατί πραγματικά πιστεύουμε στο χαρακτήρισμό τούτο.

Υιοθετούμε πλήρως όπως διατυπώθηκαν στο τελευταίο Παγκύπριο Αμπελουργικό Συνέδριο της Πάφου, που έγινε στις 27 Ιουνίου 1987, και τις εισηγήσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που εγγράψαμε στις 16.10.1986 ως «Η οικονομική δυσπραγία του αμπελουργικού

κόσμου λόγω της χαμηλής παραγωγής από διάφορα αίτια (ανομβρία, θεομηνίες, φυτοφάρμακα κ.ά.) του καθορισμού ασύμφορων τιμών και η μελέτη τρόπων οικονομικής ανακούφισής τους», που ομόφωνα εγκρίθηκε στις 2.7.1987 από την ολομέλεια της Βουλής.

Ισχυρίζεται η Κυβέρνηση ότι η μη ικανοποίηση των δίκαιων αιτημάτων των αμπελουργών οφείλεται στη μεγάλη δυσκολία της διάθεσης του προϊόντος. Συστήνουν την αντικατάσταση των αμπελιών με άλλες φυτείες. Με ποιες όμως; Ποια φυτεία, αρδεύσιμη ή ξηρική, που έγινε και με τις υποδείξεις της Κυβέρνησης, εξασφαλίζει αμειπτικές τιμές ή σταθερότητα στη διάθεση του προϊόντος; Μήπως είναι τα εσπεριδοειδή, που παραμένουν αδιάθετα και με εξευτελιστικές τιμές; Μήπως είναι τα αβοκάτο, τα κουκιά, τα φασόλια, τα ρεβύθια, τα κρεμμύδια; Ποια και ποια;

Κύριοι συνάδελφοι,

Παρόλο που τα πιο πάνω προϊόντα δεν διατίθενται ή έχουν εξευτελιστικές τιμές, η Κυβέρνηση αύξησε το κόστος παραγωγής τους, αφενός μεν με την αύξηση της τιμής του νερού, αφετέρου δε, με την αδυναμία και ανικανότητά της να περιορίσει ή και ελαττώσει τις τιμές των γεωργικών μηχανημάτων, των φυτοφαρμάκων, των λιπασμάτων, των αγωγίων και άλλων παραγόντων, που συμβάλλουν στην αύξηση της τιμής, λόγω των κόστων και της αδυναμίας μας να συναγωνιστούμε τις τιμές παρεμφερών προϊόντων άλλων χωρών.

Βγαίνει αβίαστα, από τούτο το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει ολοκληρωμένη, σωστή και αποτελεσματική αγροτική πολιτική. Γι' αυτό παρατηρούνται ολ' αυτά τα δυσάρεστα αποτελέσματα, τα οποία πληρώνει όλη η οικονομία του Κράτους, με δυσμενέστερες συνέπειες πάνω στις πιο χαμηλά αμειβόμενες τάξεις, που η κυριότερή τους είναι σήμερα η αγροτική τάξη.

Έχουμε την πεποίθηση, υπό το φως των γεγονότων που έχουμε εκθέσει, ότι η Κυβέρνηση οφείλει ν' αναθεωρήσει την πολιτική της και να επανορθώσει τα σφάλματά της, δικαιώνοντας τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ομήρου.

Θα ήθελα να γνωρίζω αν υπάρχουν και άλλοι ομιλητές για σήμερα.

Τρεις, τέσσερις, πέντε.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Όλοι για σήμερα, κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη;

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Όλοι για σήμερα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι όλοι θα ήθελαν να μιλήσουν σήμερα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν θα συνεχιστεί η συζήτηση την ερχόμενη συνεδρία δεν έχουμε ένσταση να μιλήσουμε άλλη μέρα. Εάν θα κλείσει το θέμα ασφαλώς θα μιλήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Από εσάς εξαρτάται, κ. βουλευτά. Δηλαδή από τη Βουλή εξαρτάται.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Να κλείσει σήμερα, είναι νωρίς ακόμα, 5.30 η ώρα. Να κλείσει σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είμαι στη διάθεση του Σώματος.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Εάν θα κλείσει σήμερα εξαρτάται από τις ομιλίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ομήρου έχει το λόγο.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το γεγονός ότι η Βουλή επανέρχεται να συζητήσει το αμπελουργικό λίγους μόνο μήνες μετά από μια εξαντλητική συζήτηση του θέματος από το Σώμα, αποδεικνύει από τη μια τη μόνιμη εκρηκτικότητα του προβλήματος κι από την άλλη την πλήρη χρεωκοπία της Κυβερνητικής πολιτικής στο να μπορέσει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα.

Οι κινητοποιήσεις του αμπελουργικού κόσμου που, οργισμένος από τη χρόνια κοροϊδία της Κυβέρνησης, διεκδίκησε την επίλυση των οξύτατων προβλημάτων του, έφερε και πάλι στην επιφάνεια το αμπελουργικό πρόβλημα και κατέστησε αναμφισβήτητη την πραγματική αλήθεια ότι ποτέ δεν υπήρξαν μέτρα που να στοχεύουν σε μια ριζική του αντιμετώπιση.

Παράλληλα οι προσβλητικοί χαρακτηρισμοί της Κυβέρνησης για τα κίνητρα των αμπελουργών μαζί με την απαράδεκτη συμπεριφορά της αστυνομίας, που απομάκρυνε με τη βία τους είλωτες της κυπριακής γης από το Προεδρικό Μέγαρο, έδωσε δείγμα για το πώς η Κυβέρνηση αντιλαμβάνεται το δικαίωμα του πολίτη για τη διεκδίκηση επίλυσης των λαϊκών προβλημάτων και την άφρησε ανεπανόρθωτα εκτεθειμένη.

Η Κυβέρνηση βέβαια καθόλου δεν αγνοεί την οξύτητα και την εκρηκτικότητα του αμπελουργικού προβλήματος. Ούτε τα αιτήματα των αμπελουργών της είναι άγνωστα. Από το 1982 με επίσημη δήλωση αναγνώριζε την ύπαρξη σοβαρού προβλήματος κι εξήγγελλε μάλιστα πρόθεση επίλυσής του μέσα σε τακτό χρονικό διάστημα. Η πρόθεση βέβαια παρέμεινε πρόθεση και το πρόβλημα αντί να λυθεί έγινε ακόμα μεγαλύτερο.

Οι εκδηλώσεις των αμπελουργών για διεκδίκηση λύσης των προβλημάτων τους δεν έπρεπε να καταλάβουν εξαπίνης την Κυβέρνηση. Ούτε μπορεί να υπάρξει οποιαδήποτε δικαιολογία στην επίμονη άρνηση της Κυβέρνησης να δηλώσει ότι θα αντιμετωπίσει θετικά τα αιτήματα, αφού από τις 27 Ιουνίου το Αμπελουργικό Συνέδριο που έγινε στην Πάφο ενέκρινε και υπέβαλε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σχετικό υπόμνημα με όλα τα αιτήματα.

Η αποτυχία όμως της Κυβέρνησης να αντιμετωπίσει το αμπελουργικό πρόβλημα δεν χρειάζεται ιδιαίτερη τεκμηρίωση αφού η αντικειμενική πραγματικότητα παρουσιάζει χρόνο με το χρόνο σγκοιμένη την απόγνωση των αμπελουργών, που ιδιαίτερα την εποχή του τρύγου υφίστανται μια μόνιμη δραματική δοκιμασία μέχρι να πετύχουν την παράδοση της παραγωγής στα εργοστάσια.

Το πρόσθετο στοιχείο στη φετινή εικόνα υπήρξε η επίμονη άρνηση της Κυβέρνησης να δώσει ουσιαστικές αυξήσεις στις τιμές των αμπελουργικών προϊόντων, τιμές τέτοιες που να καλύπτουν το κόστος παραγωγής και να αφήνουν και ένα λογικό περιθώριο κέρδους. Ενώ ο τιμαριθμικός δείκτης τα τελευταία χρόνια έχει ανέβει επανειλημμένα, ενώ οι τιμές των γεωργικών φαρμάκων, μηχανημάτων και εξαρτημάτων έχουν καταστήσει πραγματικός βραχνάς για τους γεωργούς, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε τιμές για τα αμπελουργικά προϊόντα που μόνο σαν εμπαιγμός μπορούσαν να θεωρηθούν.

Παράλληλα η Κυβέρνηση άφησε ανικανοποίητα άλλα βασικά αιτήματα των αμπελουργών όπως το αίτημα για αύξηση της στρεμματικής επιχορήγησης και επέκτασή της, ώστε να καλύπτονται όλα τα αμπέλια οινοποιήσιμων ποικιλιών που φυτεύτηκαν μετά το 1968 και το αίτημα για ουσιαστικές αποζημιώσεις για τις ζημιές από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα.

Εξ άλλου ανικανοποίητα παραμένουν μια σειρά άλλα αιτήματα των αμπελουργών ανάμεσα στα οποία είναι και τα εξής:

Η μείωση της βάσης του πωμέ μαύρων σταφυλιών από 13.2 στο 12.0 για να σταματήσουν οι αποκοπές που γίνονται από τις οινοβιομηχανίες σε βάρος των αμπελουργών και που συρρικνώνουν ακόμα πιο πολύ το ήδη χαμηλό τους εισόδημα.

Εδώ έχω ένα δελτίο παραλαβής το οποίο έφερα ακριβώς για να δείξω στο Σώμα. Ο αμπελουργός παρέδωσε πρόσφατα στις 6.10.87 14,800 κιλά σταφύλι και θα έπρεπε να εισπράξει £1,095 και 20 σεντ. Το πωμέ του ήταν 11.80. Λόγω ακριβώς αυτής της διαφοράς, υπολείπεται δηλαδή μέχρι το 13.2, χάνει αυτός ο αμπελουργός £117.21 σεντ ή 10.70 της παραγωγής του.

Ένα άλλο αίτημα των αμπελουργών είναι στα παραδοσιακά αμπελοχώρια να επιτρέπεται η φύτευση χωραφιών με νέες οινοποιήσιμες ποικιλίες και να μη σύρονται οι αμπελουργοί σε δικαστικές διώξεις και φυλακίσεις.

Ακόμα η πληρωμή των σταφυλιών θα πρέπει να γίνεται αμέσως μετά την παράδοση και να μην παρατηρείται το σημερινό απαράδεκτο φαινόμενο καθυστέρησης 2 και περισσότερων ακόμα μηνών.

Τέλος τα αιτήματα για δημιουργία περιφερειακών οινοποιείων και για εξεύρεση νέων αγορών για τα αμπελουργικά μας προϊόντα παραμένουν στις μόνιμες και σταθερές διεκδικήσεις του αμπελουργικού κόσμου.

Η ειρηνική εκδήλωση των αμπελουργών της 27ης Αυγούστου αποτέλεσε την έκφραση της πικρίας του αμπελουργικού κόσμου για την άρνηση της Κυβέρνησης να ικανοποιήσει βασικά του αιτήματα, αλλά και τη σταθερή του απόφαση να διεκδικήσει έντονα και μαχητικά τη διαφοροποίηση της αρνητικής στάσης της Κυβέρνησης.

Η αντιμετώπιση της εκδήλωσης αυτής από τους Κυβερνητικούς Ιθύνοντες από την αρχή μέχρι το τέλος της αποκάλυψε ένα επικίνδυνο πνεύμα αυταρχισμού και ασυδοσίας μερικών κρατικών οργάνων.

Πρώτα-πρώτα η Κυβέρνηση αντιμετώπισε την εκδήλωση από την αρχή με καχυποψία και εχθρότητα. Αντιμετώπισε τους αμπελουργούς σαν εχθρούς της που κατά τη δήλωση του ίδιου του Προέδρου είχαν δήθεν άλλους σκοπούς από την απλή διεκδίκηση λύσης των προβλημάτων τους. Αυτή η προκατάληψη και η εχθρική διάθεση που επεδείχθη από την Κυβέρνηση φανερώνει μια επικίνδυνη

νοοτροπία στιγματισμού και εξουδετέρωσης κάθε λαϊκού διεκδικητικού αγώνα με το απλοϊκό πρόσχημα ότι ένας τέτοιος αγώνας στρέφεται ενάντια στην εξουσία. Αλλά αν μια κυβέρνηση δεν έχει τη στοιχειώδη ευαισθησία να αντιμετωπίζει θετικά και στις πραγματικές της διαστάσεις μιαν ειρηνική εκδήλωση αμπελουργών κι αντί αυτού να επιστρατεύει και να χρησιμοποιεί μηχανισμούς κρατικής καταστολής με τα χαρακτηριστικά της αυθαιρεσίας και της ασυδοσίας, διερωτώμαστε πραγματικά πώς μπορεί μια τέτοια Κυβέρνηση να αντιμετωπίζει σοβαρά θέματα που απασχολούν το λαό και τον τόπο και που απαιτούν ψυχραιμία, νηφαλιότητα και προσήλωση στο σεβασμό των δικαιωμάτων των πολιτών.

Επιστρατεύθηκε το επιχείρημα για τη δικαιολόγηση της χρήσης βίας ενάντια στους αμπελουργούς το γεγονός ότι αποφάσισαν να παραμείνουν στο χώρο του Προεδρικού εκφράζοντας έτσι με τρόπο ειρηνικό το αίτημα για θετική αντιμετώπιση των αιτημάτων τους. Αλλά από πότε μια ειρηνική εκδήλωση νομιμοποιεί τη χρήση βίας όπως αυτή εκδηλώθηκε κατά την επιχείρηση απομάκρυνσης των αμπελουργών από το χώρο του Προεδρικού; Και γιατί ο χώρος του Προεδρικού θεωρείται απαραβίαστος και απρόσιτος για μια τέτοια ειρηνική εκδήλωση;

Και ακόμα γιατί η Κυβέρνηση, παρά τις εκκλήσεις των αγροτικών οργανώσεων και τις επίμονες συστάσεις παριστάμενων βουλευτών, απέφυγε να δηλώσει ότι θα αντιμετωπίσει με θετικό πνεύμα τα αιτήματα, πράγμα που θα οδηγούσε σε ομαλή διάλυση της συγκέντρωσης. Αντί αυτού είχαμε Υπουργό να δηλώνει με πρωτοφανή ανευθυνότητα ότι η εκδήλωση των αμπελουργών ισοδυναμούσε με πραξικόπημα.

Είμαστε υποχρεωμένοι να καταδικάσουμε την Κυβέρνηση ότι ενήργησε ανεύθυνα, αφυκολόγητα και αδικαιολόγητα στη διάρκεια της εκδήλωσης των αμπελουργών στις 27 Αυγούστου. Η χρήση βίας ενάντια σε πολίτες που ήσυχια και ειρηνικά διεκδικούσαν λύση των προβλημάτων τους αποτελεί μέθοδο απαράδεκτη και απόπειρα αποστέρησης αναφαίρετων δημοκρατικών δικαιωμάτων. Η επιστράτευση αστυνομικών οργάνων που με πολιτική ιδιαίτερα περιβολή άσκησαν βία ακόμα και σε ηλικιωμένα άτομα δεν περιποιεί τιμή σε όσους πήραν την απόφαση για τη βίαιη καταστολή της εκδήλωσης. Το επιχείρημα που προβάλλεται και στην έκθεση της Επιτροπής ότι δήθεν στόχος ήταν η αντιμετώπιση ατόμων που προσπάθησαν να διασαλεύσουν την τάξη είναι αβάσιμο, απαράδεκτο και απορριπτέο. Με απόλυτη ευθύνη των λόγων μας διαβεβαιώνουμε το Σώμα με βάση την ίδια την προσωπική μας αντίληψη και γνώση ότι η εκδήλωση ποτέ δεν ξέφυγε από τον ειρηνικό της χαρακτήρα. Είναι περιεργή πράγματι η νοοτροπία των συναδέλφων εκείνων που υιοθέτησαν μια τέτοια ανυπόστατη δικαιολογία. Και τι εννοούν όταν μιλούν για διασάλευση της τάξης; Ότι κάθε εκδήλωση διαμαρτυρίας, κάθε λαϊκή κινητοποίηση αποτελεί ανωμαλία και διασάλευση της τάξης και σε κάθε τέτοια περίπτωση νομιμοποιείται και δικαιολογείται η χρησιμοποίηση κατασταλτικών μηχανισμών για την αποκατάσταση της δήθεν ομαλότητας και της δήθεν τάξης; Μια τέτοια όμως νοοτροπία προδίδει αντιλήψεις αυταρχισμού και μπορεί να οδηγήσει σε επικίνδυνες παρεκκλίσεις από τη δημοκρατική νομιμότητα και σε κινδύνους αποστέρησης των βασικών και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των πολιτών.

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν πρόκειται να επιχειρηματολογήσω περισσότερο για καταδίκη της απαράδεκτης από την Κυβέρνηση αντιμετώπισης της εκδήλωσης των αμπελουργών. Άλλωστε η Έκθεση είναι αρκετά σαφής και κατηγορηματική και θα πρέπει να είναι αυτονόητο ότι αυτό το Σώμα, φρουρός και θεματοφύλακας των δημοκρατικών δικαιωμάτων των πολιτών, δε θα ανεχθεί οποιαδήποτε παρόμοια μελλοντική συμπεριφορά.

Εκείνο που και σήμερα παραμένει επίκαιρο είναι το θέμα της μη ικανοποίησης των βασικών αιτημάτων των αμπελουργών. Ούτε αυξήσεις στις τιμές των αμπελουργικών προϊόντων δόθηκαν ούτε επέκταση της στρεμματικής επιχορήγησης ούτε υπήρξε ουσιαστική απόφαση για πραγματικές αποζημιώσεις για τον καύσωνα και την ευδαιμίδα.

Οι αποφάσεις που ανακοίνωσε η Κυβέρνηση δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να θεωρούνται ότι ικανοποιούν τα αιτήματα που είχαν τεθεί. Η ειδική οικονομική βοήθεια που ανακοίνωσε η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίνεται στο αίτημα για αύξηση των τιμών των αμπελουργικών προϊόντων ούτε κατ' ελάχιστο. Εξ άλλου ο τρόπος που ανακοίνωσε η Κυβέρνηση για αποζημίωση των ζημιών από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα δεν ικανοποιεί καθόλου το αίτημα αφού η σύνδεσή του με τις πρόνοιες της νομοθεσίας του ΟΓΑ τον καθιστά εντελώς απρόσφορο και ανενεργό. Αυτό που θα συμβεί είναι ότι καθόλου ή ελάχιστες αποζημιώσεις θα δοθούν αφού για ζημιές μέχρι 15 τοις εκατό αποκλείονται εντελώς οι αποζημιώσεις και πέραν του 15 τοις εκατό με την αφαίρεση αυτού του ποσοστού θα ελαχιστοποιείται το ποσό της αποζημίωσης.

Τέλος ανικανοποίητο παραμένει και το βασικό αίτημα για την επέκταση της στρεμματικής επιχορήγησης για όλες τις οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπελώνων που φυτεύτηκαν μετά το 1968.

Η συνολική αντιμετώπιση των αιτημάτων από την Κυβέρνηση με βάση τα πιο πάνω είναι φανερό ότι δεν υπήρξε ικανοποιητική γι' αυτό και θεωρούμε ότι η Κυβέρνηση έχει καθήκον να ανταποκριθεί έστω και τώρα θετικά στα αιτήματα των αμπελουργών, τις θέσεις των αγροτικών οργανώσεων και το σημερινό κάλεσμα της Βουλής.

Πέρα από αυτό θεωρούμε και πάλι αναγκαίο να τονίσουμε για πολλοστή φορά απ' αυτό το βήμα ότι επιβάλλεται επιτέλους η υιοθέτηση ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος στα πλαίσια του ευρύτερου εθνικού προγραμματισμού για τη συνολική αντιμετώπιση του αμπελουργικού προβλήματος. Δεν είναι αρκετό κάθε χρόνο η Κυβέρνηση να ενεργεί σπασμωδικά, ασυντόνιστα και απρογραμμάτιστα με εξαγγελία κάποιων ημιμέτρων κάτω από την πίεση της οξύτητας και της εκρηκτικότητας του προβλήματος.

Γιατί δεν αξιοποιήθηκε η μελέτη του Διευθυντή του ΣΑΠ που ετοιμάστηκε από το 1980 ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου;

Γιατί η Κυβέρνηση δεν υλοποίησε την υπόσχεση για δημιουργία περιφερειακών οινοποιείων έτσι που να υπάρξει διαφοροποίηση της ποιότητας των παραγομένων κρασιών και συνεπώς καλύτερες προοπτικές διάθεσης;

Γιατί δε διαφοροποιείται τολμήρὰ η ακολουθούμενη εμπορική πολιτική πάνω στη βάση της αμοιβαιότητας για να γίνει δυνατή η εξεύρεση νέων αγορών για τα οινικά μας προϊόντα;

Είναι φανερό ότι η Κυβέρνηση παρέμεινε στις αόριστες διαβεβαιώσεις και στάθηκε άτολμη μπροστά στην ανάγκη λήψης συγκεκριμένων μέτρων.

Το συμπέρασμα όμως μετά από κάθε τέτοια συζήτηση στη Βουλή είναι η ανάγκη μιας ευρύτερης μακροπρόθεσμης αντιμετώπισης του προβλήματος στα πλαίσια υπεύθυνου σχεδιασμού που θα βασίζονται σε επιστημονική γνώση αλλά και στην ανάγκη επιβίωσης του αμπελουργικού κόσμου. Γιατί πρέπει πάντα να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ότι το αμπελουργικό δεν είναι απλώς πρόβλημα οικονομικό ή εμπορικό αλλά ότι έχει και κοινωνικές προεκτάσεις αφού 30 χιλιάδες περίπου οικογένειες ζουν κατ' αποκλειστικότητα ή κατά το μέγιστο μέρος από την αμπελοκαλλιέργεια. Γι' αυτό στενές οικονομίστικες αντιλήψεις δεν έχουν θέση στην αντιμετώπισή του.

Όσο η Κυβέρνηση δεν είναι σε θέση να προτείνει και να εξασφαλίσει την επιβίωση άλλων υπαλλακτικών καλλιεργειών η επιβίωση των αμπελουργών θα πρέπει να επιτευχθεί με κάθε τρόπο. Και θα πρέπει να βρισκεται στο επίκεντρο του κρατικού ενδιαφέροντος.

Είναι γι' αυτό που η πολιτική του μακροπρόθεσμου προγραμματισμού για μια σφαιρική και ολόπλευρη αντιμετώπιση του προβλήματος αποτελεί μια επιτακτική αναγκαιότητα.

Το Σ.Κ. ΕΔΕΚ θα σταθεί όπως πάντα στο πλευρό του αμπελουργικού κόσμου μέχρι την οριστική λύση των προβλημάτων του που θα σημάνει και τη δικαίωση των κόπων του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πριν δώσω το λόγο σε άλλο ομιλητή θα ήθελα να είμαι βέβαιος ότι σημείωσα τα ονόματα όλων των συναδέλφων που θα ήθελαν να μιλήσουν. Ζήτησαν το λόγο οι συνάδελφοι Άριστος Χρυσοστόμου, Λάκης Θεοδούλου, Ιάκωβος Κατσουνωτός, Χρίστος Σολωμής, Πέτρος Στυλιανού, Ανδρέας Δημητριάδης, Κυριάκος Χρίστου.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Για λόγους τάξεως, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δεν δήλωσα πως θα μιλήσω εγώ, αλλά είναι οι άλλοι συνάδελφοι δίπλα, ναι. Εγώ δεν ζήτησα να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία, ο κ. Χαραλαμπίδης ζήτησε το λόγο. Συγγνώμη, να το σημειώσω. Στη θέση του κ. Πέτρου Στυλιανού τότε είναι ο κ. Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Δεν είναι στη θέση του κ. Πέτρου Στυλιανού, κ. Πρόεδρε. Ζήτησα εγώ προηγουμένως το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αντιλαμβάνομαι ότι ζητήσατε και κατά λάθος δεν σημειώθηκε το όνομά σας. Έτσι επειδή έγινε λάθος και σημειώθηκε το όνομα του κ. Πέτρου Στυλιανού ο κ. Πέτρος Στυλιανού δεν θα είναι ομιλητής.

Ο κ. Παναγίδης.

Α. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι.

Α. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Ούτε ο κ. Σολωμής ζήτησε να μιλήσει. Απλώς ζήτησε να παραμείνει το θέμα.

Α. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Να παραμείνει για την άλλη βδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ώστε δεν θα μιλήσει ούτε ο κ. Σολωμής.

Α. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Την άλλη βδομάδα, μάλιστα και ο Παπαρέσ θα μιλήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, είπαμε ότι θα τελειώσουμε σήμερα.

Θέλετε να μιλήσετε κ. Παπαρέ;

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΠΑΠΑΡΕΣ:

Απόψε όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, και θα τελειώσουμε σήμερα.

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Όχι δεν είναι για να μιλήσω, κ. Πρόεδρε.

Αντιλαμβάνομαι ότι το αν θα κλείσει σήμερα ή όχι το θέμα θα φανεί από το περιεχόμενο των ομιλιών που θα ακουστούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, έχουμε ήδη αποφασίσει σαν Σώμα ότι θα κλείσει σήμερα. Εκτός και αν υπάρχει αντίθετη άποψη οπότε να αποφασίσει το Σώμα. Εάν υπάρχει αντίθετη άποψη τότε να το θέσω υπό την έγκριση του Σώματος.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Πάντως θα είναι από τις πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις να ζητήσει ένας βουλευτής να παραμείνει το θέμα και να αποφασίσει με πλειοψηφία. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λυπούμαι, αλλά είπα ότι είμαι στη διάθεση του Σώματος. Αν θέλει το Σώμα να κλείσει σήμερα πολύ ευχαρίστως, αν θέλει το Σώμα να αναβάλουμε για την ερχόμενη βδομάδα, και πάλι.

Ο κ. Χρίστου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Εισηγούμαι στο τέλος ή στην πορεία της συζήτησης αυτό το ζήτημα να τεθεί, κατά πόσο θα κλείσουμε ή να συνεχιστεί. Διότι αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν πάρα πολλοί ομιλητές, οι οποίοι πιθανόν να μην είναι έτοιμοι κι έτσι να μπορέσουν να μιλήσουν στην ερχόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τότε τίθεται θέμα κατά πόσο θα κλείσουμε σήμερα ή όχι.

Ο κ. Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η έκθεση της Επιτροπής Γεωργίας κυκλοφόρησε έγκαιρα και ήταν σε γνώση όλων των βουλευτών. Δεν είναι θέμα αν είναι τώρα έτοιμοι. Έπρεπε όσοι ενδιαφέρονταν να είναι έτοιμοι.

Το Σώμα τούτο συνέρχεται κάθε Πέμπτη και συνεδριάζουμε για μισή ή μια ώρα και φεύγουμε. Τα θέματα που είναι εγγεγραμμένα για συζήτηση θα μας πάρουν μήνες να τελειώσουν, αν διακόπτουμε τόσο σύντομα τις συνεδρίες της Βουλής. Γι' αυτό η εισήγησή μου είναι ότι το θέμα αυτό πρέπει να τελέψει απόψε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι η πρακτική που ακολουθείται μέχρι τώρα αλλά και η διευθέτηση που έχει συμφωνηθεί από τους Αρχηγούς των Κομμάτων, και πρέπει να είστε γνώστης, είναι ότι τα θέματα του Κεφαλαίου Δ' θα πρέπει να εξαντλούνται σε δυο συνεδριάσεις. Δηλαδή υπάρχει αυτό το περιθώριο των δύο συνεδριάσεων. Έτσι αν κάποιος συνάδελφος αισθάνεται ότι πρέπει να μιλήσουν την επόμενη Πέμπτη, αντιλαμβάνομαι ότι δεν μπορεί να τους αποστερηθεί αυτό το δικαίωμα. Αυτή είναι η υπόθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Με την ερμηνεία που προσπαθεί να δώσει ο κ. Χρυσοστόμου, ότι επειδή η έκθεση ήταν έτοιμη θα πρέπει να εξαντληθεί η συζήτηση σε μια συνεδρία είναι πρωτάκουστο. Εν πάση περιπτώσει εισάγει νέα πρακτική αυτού του Σώματος. Απ' ό,τι εγώ ξέρω, και απ' ό,τι συνηθίζεται μέχρι τώρα, σπάνια δεν παρέμενε ένα θέμα στο Κεφάλαιο Δ', έστω και αν ζητούσε ένας βουλευτής να μιλήσει την επόμενη βδομάδα. Γι' αυτό πιστεύω ότι πρέπει να αποδεχθούμε την εισήγηση του κ. Χρίστου στην πορεία της συζήτησης να το θέσετε ενώπιον του Σώματος και να αποφασίσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, η αλήθεια είναι . . . .

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ήδη ξέρουμε πόσοι ομιλητές υπάρχουν και θα πρέπει να αποφασίσουμε από τώρα κατά πόσο θα κλείσει ή κατά πόσο θα συνεχιστεί στην επόμενη συνεδρία για να κανονίσουμε και μεις, κ. Πρόεδρε, ανάλογα τις ομιλίες μας. Συνηθίζεται να ομιλούν με τη σειρά περίπου τα Κόμματα. Εάν το θέμα θα παραμείνει και για την επόμενη συνεδρίαση, τότε ασφαλώς δε χρειάζεται να μιλήσουμε τέσσερις βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος σήμερα ο ένας μετά από τον άλλο. Θα ήταν φρονιμότερο να αναμένουμε να γίνεται εναλλάξ. Εάν όμως πρόκειται να κλείσει σήμερα το θέμα, θα είναι διαφορετική η αντιμετώπιση του προβλήματος από μέρους μας.

Γι' αυτό θα πρέπει να ξέρουμε από τώρα. Σεβόμαστε το αίτημα των συναδέλφων, εάν υπάρχει αυτή η παράκληση να παραμείνει στην ημερήσια διάταξη για την επόμενη Πέμπτη, δε θα φέρουμε ένσταση. Αλλά θα πρέπει να ξέρουμε από τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, παρακαλούμε και μεις να μείνει στην ημερήσια διάταξη γιατί είναι σοβαρά τα θέματα που εγείρονται, ιδίως τουλάχιστο για μας, είναι η κακοποίηση, όπως το βλέπουμε εμείς, η καταπάτηση των δικαιωμάτων μιας τάξης ανθρώπων, οι οποίοι ήλθαν στη Λευκωσία ως εκπρόσωποι τάξεως και οι οποίοι έπαθαν εκείνα που έπαθαν εκεί. Θεωρούμε ότι είναι πολύ σημαντικό το θέμα τούτο και θέλουμε να μείνει στην ημερήσια διάταξη, γιατί θέλουμε να συμμετάσχουμε στη συζήτηση πιο πλατιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η αλήθεια είναι, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι η πρακτική μέχρι σήμερα ήταν σε δυο συνεδριάσεις να κλείει ένα θέμα που συζητείται στο Κεφάλαιο Δ'. Όμως η Βουλή αποφάσισε να το κλείσουμε σήμερα.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Πότε αποφάσισε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μια στιγμή, συγγνώμη. Ζήτησα τη γνώμη της Βουλής και η Βουλή μου είπε σήμερα, γι' αυτό ζήτησα ονόματα πόσοι θα ήθελαν να μιλήσουν. Αντιλαμβάνομαι όμως τώρα, ότι οι συνάδελφοι θα ήθελαν να συνεχιστεί η συζήτηση και την ερχόμενη Πέμπτη. Έτσι είμαι υποχρεωμένος να δεχθώ αυτή την άποψη, η συζήτηση να συνεχιστεί και να κλείσει την ερχόμενη Πέμπτη. Λοιπόν, με αυτή την άποψη, με αυτή την απόφαση δίνω το λόγο στον κ. Χρυσοστόμου. Εκτός και αν θέλει άλλος να μιλήσει.

Ο κ. Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην ομιλούμε.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Μιλώντας για το αμπελουργικό πρόβλημα πρέπει να έχουμε υπόψη μας τη φύση του, τις προεκτάσεις του, τις δυνατότητες αντιμετώπισής του για να μπορούμε να κρίνουμε πράγματι σωστά τις ενέργειες και την ανταπόκριση όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών.

Το αμπελουργικό πρόβλημα είναι ένα κοινωνικο-οικονομικό πρόβλημα. Η οικονομική του πτυχή συνίσταται στο ότι υπάρχει μεγάλη προσφορά σε αντίθεση με τη ζήτηση η οποία είναι μικρότερη. Υπάρχει μεγάλη ανισοσκέλεια στην προσφορά και στη ζήτηση σε παγκόσμια κλίμακα. Το πρόβλημα τούτο το αντιμετωπίζουν όλες οι οινοπαραγωγικές χώρες. Και εμάς το δικό μας πρόβλημα έχει και τις ιδιαιτερότητές του. Συγκριτικά με τις άλλες οινοπαραγωγικές χώρες εμείς, έχοντας υπόψη έκταση και πληθυσμό, παράγουμε πολύ περισσότερα οινικά προϊόντα σε αντίθεση με την κατανάλωση η οποία, συγκριτικά, σ' εμάς είναι μικρότερη από τους άλλους. Επίσης παράγουμε εδώ στην Κύπρο σταφύλια μαύρα, η παραγωγή μας σε σταφύλια μαύρα είναι περίπου 80% σε σύγκριση με 20% άσπρα, ενώ η ζήτηση είναι το αντίθετο περίπου, με 25% μαύρα και 75% άσπρα.

Επίσης εμείς το πρόβλημα τούτο, το αμπελουργικό, πρέπει να το δούμε μέσα στις δικές μας ιδιαιτερότητες μετά από ένα χουντικό πραξικόπημα και μια τούρκικη εισβολή, που είχαμε και έχουμε να αντιμετωπίσουμε τεράστια προβλήματα άλλα έχοντας άλλες προτεραιότητες.

Η πολιτεία διέγνωσε το πρόβλημα τούτο που θα δημιουργείτο στην αμπελουργία και από το 1969 έθεσε περιορισμούς στην αμπελοφυτεία. Επίσης στη συνέχεια το 1981 είχε απαγορεύσει εντελώς τις αμπελοφυτείες. Εμείς τι κάνουμε από την πλευρά τη δική μας σ' αυτό το θέμα; Βλέπουμε ως Βουλή ανθρώπους να φυτεύουν παράνομα και αντί να τους κατακρίνουμε, έρχονται στη Βουλή ζητούν τη βοήθειά μας και από ορισμένους βρίσκουν ανταπόκριση, όπως αναφέρθηκε και από τον προηγούμενο ομιλητή από το βήμα τούτο, ότι πρέπει να νομιμοποιήσουμε τις παράνομες φυτείες και πρέπει να τους δώσουμε την ευκαιρία να συνεχίζουν να φυτεύουν για να μεγαλώσουμε ακόμα περισσότερο το πρόβλημα.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια πρέπει να δούμε τι έκαμε και τι κάμνει η Κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα τούτο.

Έχει εξασφαλίσει την αγορά όλων των προϊόντων, έχει καθορισμένη τιμή, και αυτά είναι πολύ ουσιαστικά, αν συνειδητοποιήσουμε τι θα γινόταν αν δεν υπήρχε αυτή η καθορισμένη τιμή και εξασφαλισμένη αγορά. Επίσης παρέχει στρεμματική επιχορήγηση και επιχορήγηση κατά κιλό και αυτά τα ποσά που δίνονται για επιχορηγήσεις είναι τεράστια. Και μπορώ να αναφέρω, και βλέπουμε χρόνο με το χρόνο να αυξάνονται, πράγμα που σημαίνει αυξάνεται και το εισόδημα των παραγωγών.

Το 1981 είχαμε επιχορηγήσεις £4,236,000, το 1982 £4,837,000, το 1983 £5,914,000, το 1984 £6,784,000, το 1985 £6,514,000, το 1986 £6,956,000 και επιπρόσθετα είχαμε τη χρονιά αυτή πληρωμές αποζημιώσεων από τον ΟΓΑ ύψους £1,100,000. Οι φετινές αυξήσεις που έδωσε η Κυβέρνηση στους αμπελουργούς μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων και των ειδικών προβλημάτων που έχουμε συνεπάγονται αύξηση του εισοδήματος των αμπελουργών κατά £800,000 περίπου. Το συνολικό δε ποσό των κυβερνητικών επιχορηγήσεων για την αμπελουργική βιομηχανία για το 1987 υπολογίζεται να ξεπεράσει τα £7,500,000, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει γύρω στο 44% του ολικού εισοδήματος των αμπελουργών.

Η Κυβέρνηση, πέρα από τις επιχορηγήσεις στις οποίες θα αναφερθώ στη συνέχεια πιο κάτω εκθέτοντας ποιες είναι οι δικές μας θέσεις, προχωρεί με σχέδιο αναμπέλωσης, παρέχει επιχορηγημένα τράκτορς μέσα στα πλαίσια της προώθησης της αναμπέλωσης. Συνεχίζει τις προσπάθειες για προώθηση των πωλήσεων στο εξωτερικό. Επιδoteί τις εξαγωγές ορισμένων οινικών προϊόντων. Παρέχει κυβερνητικές εγγυήσεις για δανειοδότηση των οινοβιομηχανιών για σκοπούς πληρωμής των σταφυλιών. Παρέχει κυβερνητικές εγγυήσεις για δάνεια, για αποθηρευτικούς χώρους και αγορά εξοπλισμού. Δίνει μεγάλα κονδύλια τα οποία ανέρχονται πέραν των £100,000 το χρόνο για δημιουργία αμπελουργικών δρόμων, πράγμα που υποβοηθεί στη μείωση του κόστους παραγωγής. Φέτος, πέρα από τις επιχορηγήσεις που έδινε κάθε χρόνο, εξήγγειλε τις αυξήσεις των τιμών οι οποίες είναι από 2 μέχρι 11, ανάλογα με τα προϊόντα. Και επιπλέον τελευταία, μετά τη διαδήλωση/εκδήλωση των αμπελουργών, έδωσε την ειδική αύξηση που αναφέρεται στην έκθεση η οποία υπολογίζεται ότι θα είναι πέραν των £1,500,000. Επίσης διέθεσε εκατό άλλες χιλιάδες λίρες για καταπολέμηση της ευδαιμίδας. Επίσης η

Κυβέρνηση θα πληρώσει αποζημιώσεις για τον καύσωνα. Και αναφέρθηκε εδώ ότι η πληρωμή αυτή που γίνεται για τον καύσωνα εκμηδενίζεται, επειδή θα εφαρμοστεί ό,τι εφαρμόζεται στον ΟΓΑ. Εδώ είναι αίτημα των ίδιων των αμπελουργών να καλύπτει ο ΟΓΑ τον καύσωνα που σημαίνει ότι πρέπει πράγματι να πληρώνουν έναν ασφάλιστρο για την κάλυψη αυτή. Και επίσης ότι δεν θα πληρώνεται, όπως δεν πληρώνεται και για τις άλλες καλύψεις, το 15% από τις ζημιές που υφίστανται, πράγμα το οποίο είναι νομοθετημένο και συμφωνημένο από όλους. Σ' αυτή την περίπτωση, χωρίς καταβολή οποιουδήποτε ασφάλιστρου, καλύπτει η Κυβέρνηση μέσα στα πλαίσια αυτά του ΟΓΑ για να μην έλθουμε στο σημείο να βρεθούν σε καλύτερη μοίρα ορισμένοι παραγωγοί οι οποίοι υπέστησαν ζημιά από τον καύσωνα να ωφεληθούν περισσότερο απ' ό,τι ωφελούνται ή θα ωφελούνταν, εάν ικανοποιείτο απόλυτα το αίτημά τους για κάλυψη από τον ΟΓΑ. Και είναι σωστή και δίκαιη η αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος μέσα σ' αυτά τα πλαίσια.

Επίσης πέραν των επιχορηγήσεων η Κυβέρνηση καλύπτει τα διοικητικά κάθε χρόνο, αποκλειστικά και μόνο τα διοικητικά έξοδα, του ΣΑΠ, τα οποία ανέρχονται σε μισό περίπου εκατομμύριο λίρες το χρόνο. Έχει ετοιμάσει, όπως γνωρίζουμε όλοι, σχέδιο ενιαίας αγροτικής ανάπτυξης των κρασοχωριών το οποίο πιστεύουμε ότι θα είναι στους προϋπολογισμούς του 1988 και είμαστε βέβαιοι ότι η νέα Κυβέρνηση Κυπριανού θα το εφαρμόσει το 1988.

Πρέπει ασφαλώς να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος το οποίο, όπως ανέφερα, είναι κοινωνικοοικονομικό και έχει τεράστιες διαστάσεις και δεν μπορεί από τη μια μέρα στην άλλη να πούμε ότι λύνεται. Ο στόχος μας πρέπει να είναι ο περιορισμός των τεράστιων πλεονασμάτων σταφυλιών χαμηλής ποιότητας που παράγουν κρασί, κυρίως μαύρο, και για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος πρέπει, πιστεύουμε, να υπάρξει αναπροσαρμογή των επιδοτήσεων στους αμπελουργούς. Πρέπει να εξετάσουμε τι εξυπηρετούν οι επιδοτήσεις και τι σκοπό έχουν. Επιδοτούμε ένα προϊόν επειδή υπάρχει έλλειψη ενδιαφέροντος για παραγωγή. Δεν πιστεύω να είναι αυτή η περίπτωση. Επιδοτούμε ένα άλλο προϊόν, όπως είναι ακριβώς τα οινικά προϊόντα, για να δώσουμε οικονομική βοήθεια σε μια ορισμένη τάξη. Εδώ βλέπουμε ότι η Κυβέρνηση δίνει τεράστια ποσά, — από την τσέπη των φορολογουμένων ασφαλώς — για επιχορήγηση της αγροτικής τάξης. Αυτά τα ποσά πρέπει να αναπροσαρμοστούν, για να πηγαίνουν ακριβώς σ' αυτούς που ανήκουν. Πρέπει να μελετήσουμε τέτοιους τρόπους για να δούμε κατά πόσο ενδείκνυται να ληφθεί υπόψη ο τόπος κατοικίας, ώστε να επιδοτούνται πράγματι εκείνοι που έχουν την ανάγκη επιδότησης. Γιατί βλέπουμε με τον τρόπο που υπάρχουν σήμερα οι επιδοτήσεις, και δυστυχώς δε βλέπουμε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συναινούν και να πιέζουν προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά αντίθετα το παρασιωπούν, βλέπουμε πάρα πολλούς οι οποίοι ασχολούνται περιφερειακά με την παραγωγή σταφυλιών ή ακόμα και μεγάλους τσιφλικάδες να παίρνουν μεγάλα ποσά από τις επιχορηγήσεις. Αυτό πρέπει, πιστεύω, να σταματήσει για να πάρουν τις επιχορηγήσεις εκείνοι που τις δικαιούνται, οι πραγματικοί παραγωγοί, οι άνθρωποι που μένουν στο χωριό. Γιατί στόχος είναι να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους να αυξήσουν το εισόδημά τους και να τους βοηθήσουμε να παραμείνουν στην ύπαιθρο. Με τον τρόπο που παραχωρούνται σήμερα οι επιδοτήσεις, πιστεύω ότι δεν επιτυγχάνουμε αυτό που πραγματικά θέλουμε. Αντίθετα ενισχύουμε ή δίνουμε τα λεφτά σε ανθρώπους που πιθανόν να μην έπρεπε να τα παίρνουν.

Πρέπει επίσης να συνεχιστεί η προσπάθεια και να δοθούν περισσότερα κίνητρα για εκρίζωση αμπελιών και αντικατάστασή τους με άλλες καλλιέργειες. Είναι δεδομένο ότι υπάρχουν πάρα πολλά αμπέλια στην Κύπρο, είναι τεράστια η παραγωγή, ειδικά μαύρων σταφυλιών, και πρέπει είτε να εκριζωθούν είτε να φυτευθούν άλλες ποικιλίες για τις οποίες υπάρχει ζήτηση, όπως το ξυνιστέρι π.χ. και για τα οποία αν είχαμε φέτος ποικιλίες άσπρου σταφυλιού δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα. Δηλαδή αν η παραγωγή μας ήταν αντίθετη απ' ότι ήταν δεν θα είχαμε πρόβλημα ακόμα και φέτος για τη διάθεση αυτών των οινικών προϊόντων.

Πρέπει επίσης να συνεχιστεί η προσπάθεια για αγροτική περιφερειακή οينوποιία με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και την εξασφάλιση του δικαιώματος χρησιμοποίησης ονομασίας προέλευσης. Αυτή η προσπάθεια έγινε από την Κυβέρνηση, δυστυχώς δε βρήκε ανταπόκριση από τις οينوβιομηχανίες για διάφορους λόγους, γίνεται όμως και συνεχίζεται αυτή η προσπάθεια από ορισμένες ομάδες ανθρώπων και αυτή η προσπάθεια πρέπει να βρει ενίσχυση από το Κράτος και συμπαράσταση από όλους τους ενδιαφερομένους.

Πρέπει επίσης, πιστεύω, να επιδιώξουμε έλεγχο των τιμών των κρασιών στην εγχώρια αγορά. Τούτο ίσως βοηθήσει στη μεγαλύτερη κατανάλωση στο εσωτερικό, πράγμα το οποίο θα απαμβλύνει εν μέρει το πρόβλημα.

Η προσπάθεια επίσης για διεύρυνση και εξεύρεση νέων αγορών πρέπει να συνεχιστεί χωρίς να σημαίνει ότι δε γίνονται πάρα πολλά σ' αυτό το πεδίο. Έχουμε καταντήσει τον έντιμο Υπουργό Εμπορίου ουσιαστικά πωλητή των κρασιών μας· ψάχνει αγορές — προς τιμή του ασφαλώς — αλλά η προσπάθεια αυτή πρέπει να συνεχιστεί από όλους και από τις οينوβιομηχανίες, οι οποίες, πιστεύω, οينوβιομηχανίες ενδείκνυται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας τους για καλύτερη απόδοση. Και επίσης ίσως πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο ενδείκνυται να αναλάβουν οι οينوβιομηχανίες ένα μέρος του κόστους παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία χρόνια δεν έχει αυξηθεί το ποσό που καταβάλλουν οι οينوβιομηχανίες για την αγορά των σταφυλιών.

Εμείς ως Δημοκρατικό Κόμμα θα υποστηρίξουμε κάθε δίκαιη προσπάθεια των αμπελουργών για επίλυση των προβλημάτων τους και το αποδείξαμε έμπρακτα πολλές φορές αυτό το πράγμα. Λαμβάνοντας όμως, όπως τονίζεται και στην έκθεση, υπόψη τις δυνατότητες και τις προτεραιότητες που έχει σήμερα η πολιτεία.

Τονίστηκε από συνάδελφο προηγουμένως, τον κ. Κουρτελλάρη, σχετικά με τα επεισόδια τα οποία σημειώθηκαν στην εκδήλωση των αμπελουργών στο Προεδρικό Μέγαρο, ότι θεωρεί ανεπίτρεπτη τη δικαιολογία ότι ήταν για θέμα ασφάλειας που ζητήθηκε από τους αμπελουργούς να εγκαταλείψουν το χώρο του Προεδρικού. Και ισχυρίζεται ότι θέμα ασφάλειας αποδεδειγμένα δεν υπήρχε. Πώς μπορεί ο κ. Κουρτελλάρης να γνωρίζει τις ενέργειες του καθενός και τις προθέσεις κάθε ανθρώπου που βρισκόταν στο χώρο του Προεδρικού; Ο ίδιος σε μια προσπάθειά του να παρουσιάσει ορισμένες μετριοπαθείς, σε κάποια στιγμή, θέσεις του, αντιμετώπισε την κατακραυγή ορισμένων, μιας μικρής μερίδας ανθρώπων που ακόμα και αντικείμενα έριξαν προς την κατεύθυνσή του ενώ μιλούσε σ' αυτούς. Πώς μπορεί σήμερα να βεβαιώνει ότι ήταν κάτω από έλεγχο οι προθέσεις και οι ενέργειες του καθενός που βρισκόταν στο Προεδρικό; Σ' αυτό το θέμα θα αναφερθούν συνάδελφοι από το Δημοκρατικό Κόμμα με περισσότερες λεπτομέρειες αργότερα. Αλλά θα ήθελα να ρωτήσω σε ποια χώρα του κόσμου μπορεί,

όπως έγινε με μας, ελεύθερα ουσιαστικά, οποιαδήποτε τάξη είναι αυτή, να μπαينوβγαίνει μέσα στο Προεδρικό Μέγαρο και να κινείται ελεύθερα και να αξιώνει, καλώς αξιώνει, τα αιτήματά της, αλλά και να παραμένει εκεί με το έτσι θέλω για αξίωση δήθεν των αιτημάτων της; Πού, σε ποια χώρα ελεύθερα μπορεί ο κάθε ένας να μπαίνει στα Προεδρικά Μέγαρα; Είναι στο Λευκό Οίκο που μπορεί ο κάθε ένας να μπαίνει ελεύθερα, στο Κρεμλίνο μήπως που μπορούμε να μπαίνουμε ελεύθερα κατ' αυτό τον τρόπο που έγινε στο Προεδρικό Μέγαρο ή στα Ηλύσια Πεδία ή σε οποιαδήποτε άλλη χώρα μπορεί να φανταστεί ο κάθε ένας; Σε καμιά χώρα.

Ελεύθερα οι αμπελοουργοί μπήκαν στο Προεδρικό Μέγαρο, παρουσίασαν τα αιτήματά τους, πήραν τις απαντήσεις που πήραν και δεν τους στέρησε κανένας το δικαίωμα να αγωνιστούν για να επιβάλουν τις απόψεις και τις θέσεις τους για τα αιτήματά τους, όποια και αν είναι, δίκαια ή όχι. Αλλά από τη στιγμή που παραμένουν μέσα στο χώρο του Προεδρικού, που όπως είπα σε καμιά άλλη χώρα δε θα επιτρεπόταν να μπαίνουν στο χώρο όπως μπήκαν τώρα, είχε υποχρέωση ο υπεύθυνος της Ασφάλειας του Προεδρικού Μεγάρου να τους βγάλει έξω από το χώρο τούτο. Και είμαστε παρόντες όλοι, όταν από πολύ νωρίς τους παρακάλεσε, όχι μια και δυο, αλλά πολλές φορές να βγουν έξω από το Προεδρικό και εκεί να συνεχίσουν την εκδήλωσή τους με οποιοδήποτε τρόπο, ειρηνικό και νόμιμο μπορούσαν. Δυστυχώς καθοδηγούμενοι από ορισμένους και μόνο, και αυτό ήταν κοινή πεποίθηση και είναι αποδεδειγμένο και το διαπιστώσαμε όλοι, από ορισμένους και μόνο καθοδηγούμενοι οι αμπελοουργοί, επέμεναν να παραμένουν μέσα στο χώρο του Προεδρικού Μεγάρου. Τι ήταν ο στόχος αυτός; Ήταν για να λυθεί το πρόβλημά τους τη στιγμή εκείνη όταν τους αναφέρθηκε ότι η Κυβέρνηση, ο Πρόεδρος, είχε λάβει τις αποφάσεις του, τους ανακοίνωσε για τον καύσωνα, τους ανακοίνωσε για την ευδαιμίδα και τους είπε ότι σε δέκα μέρες θα τους έδινε απάντηση άλλη. Τι εξυπηρετούσε η παραμονή τους μέσα στο χώρο του Προεδρικού πέρα από τη διασάλευση της τάξης, πέρα από τη δημιουργία των προβλημάτων που πιθανό να δημιουργούνταν με την παρουσία όλων αυτών των ανθρώπων μέσα στους οποίους πιθανό να υπήρχαν άνθρωποι που ήθελαν να δημιουργήσουν προβλήματα;

Ετονίσθη ότι τέτοια ενέργεια στερεί το αναφαίρετο δικαίωμα των πολιτών για διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Εμείς υπερθεματίζουμε για τη δίκαιη διεκδίκηση, για διεκδίκηση, οποιαδήποτε διεκδίκηση αιτημάτων όλων των τάξεων του λαού και δεν στερούμε κανενός το δικαίωμα, το δημοκρατικό του δικαίωμα, γιατί είναι κοινώς παραδεκτό ότι η Δημοκρατία κατοχυρώθηκε μέσα σ' αυτόν τον τόπο από την Κυβέρνηση Κυπριανού και αυτό είναι παραδεκτό από όλους, είτε το ομολογούμε δημόσια είτε κατ' ιδία, και δεν μπορούμε σήμερα να κατηγορούμε την Κυβέρνηση Κυπριανού για αντιδημοκρατικές ενέργειες. Ήταν καθαρά μια προσπάθεια να επιβληθεί η τάξη και να αποφευχθούν δυσάρεστα γεγονότα. Και αυτή την ενέργεια, χωρίς τη χρησιμοποίηση οποιωνδήποτε οργάνων αλλά με τη μεταφορά έξω από το Προεδρικό ορισμένων ανθρώπων, την έχουμε μεταφράσει αντιδημοκρατική ενέργεια, καταστολή των προσπαθειών για διεκδίκηση των δικαιωμάτων, των αναφαίρετων δικαιωμάτων του λαού. Δεν είναι έτσι, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Η Δημοκρατία σ' αυτόν τον τόπο υπάρχει και είναι γνωστό σε όλους. Ήταν μια πράξη στην οποία είχε υποχρέωση να προβεί η προεδρική φρουρά, γιατί ήταν μέσα στις αρμοδιότητές της να εξασφαλίσει την ασφάλεια του Προεδρικού Μεγάρου. Δεν ισχυρίζομαι ότι υπήρχε κίνδυνος της ασφάλειας από το σύνολο των αμπελοουργών, αλλά ήταν διάχυτη η εντύπωση ότι είχαν πρόθεση ορισμένοι από αυτούς, είτε ήταν αμπελοουργοί είτε μπορεί να μην

ήταν, δεν το γνωρίζω, να δημιουργήσουν προβλήματα στο χώρο εκείνο και διαφάνηκε από την πρώτη στιγμή με την παρουσίαση του θέματος από κάποιο αξιωματούχο αγροτικής οργάνωσης όταν αξίωσε με το «εδώ και τώρα», να λυθεί το πρόβλημα γνωρίζοντας ότι δεν μπορούν να ληφθούν αποφάσεις με το «εδώ και τώρα» αλλά χρειάζονται μελέτες, όπως και ζητήθηκε η αναγκαία εκείνη πίστωση χρόνου για τη μελέτη των προβλημάτων. Μπορεί να υπήρχε περισσότερος προηγούμενος χρόνος, αλλά ήταν αναγκαίος και άλλος χρόνος μετά από την εκδήλωση εκείνη για να δοθεί μια υπεύθυνη απάντηση η οποία δόθηκε στη συνέχεια από την Κυβέρνηση Κυπριανού με την παραχώρηση της ειδικής βοήθειας, γιατί η ειδική βοήθεια η οποία όπως είπα και προηγουμένως, δεν μπορεί να ικανοποιεί πλήρως τα αιτήματα των αμπελουργών αλλά δίδεται μέσα στα πλαίσια και τις δυνατότητες που έχουμε σήμερα λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την έκταση και τις προεκτάσεις του αμπελουργικού προβλήματος.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ήθελα να τονίσω ότι εμείς του Δημοκρατικού Κόμματος υποστηρίζουμε τα δίκαια αιτήματα όχι μόνο των αμπελουργών αλλά όλων των τάξεων του λαού μέσα στα πλαίσια όμως των δυνατοτήτων και των προτεραιοτήτων που έχει σήμερα το Κράτος μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχοντας υπόψη μας ότι η συζήτηση θα συνεχιστεί και θα κλείσει την ερχόμενη Πέμπτη, θα ήθελα να γνωρίζω ποίοι από τους εναπομείναντες συναδέλφους, είναι έξι τον αριθμό, θα ήθελαν να μιλήσουν απόψε.

Ποίοι θα ήθελαν να μιλήσουν απόψε; Τρεις.

Λοιπόν δίνω το λόγο στον κ. Κατσουρωτό.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΡΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θα ήθελα, προτού καταθέσω τις απόψεις μου, να απαντήσω στο συνάδελφο Γ. Χαραλαμπίδη, διότι κατά τα λεγόμενά του φαίνεται να υπονοεί το συνάδελφο κ. Γιαννάκη Ομήρου, ότι είπε ότι είναι υπέρ της φύτευσης παράνομων αμπελιών μετά Το 1969. Αν έτσι εννοεί, θέλω να τον διαβεβαιώσω — και μπορεί να τον αντικρούσει και ο ίδιος ο συνάδελφος ο κ. Ομήρου — ότι δεν ζήτησε να μονιμοποιηθούν τα παράνομα αμπέλια που φυτεύθηκαν μετά το 1969, αλλά να τους δοθεί η στρεμματική επιχορήγηση, όπως δίνεται για τα αμπέλια πριν το 1968 και για εκείνα που φυτεύθηκαν κατά τη διάρκεια του 1969.

Το αμπελουργικό πρόβλημα δεν είναι ασφαλώς κάτι το καινούργιο, γιατί απασχολεί τη Βουλή σε κάθε σύνοδό της εδώ και αρκετά χρόνια. Και κάθε φορά ακούμε τις ίδιες διαβεβαιώσεις, πως τα μέτρα που λαμβάνονται από την Κυβέρνηση θα λύσουν μεσοπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα το πρόβλημα.

Κι ενώ όλοι διαπιστώνουμε κάθε φορά πως για να λυθεί το καυτό αυτό θέμα που λέγεται αμπελουργικό, χρειάζεται ριζοσπαστική πολιτική και τολμηρές αποφάσεις, εντούτοις η κυβέρνηση εξακολουθεί κάθε χρόνο να ακολουθεί την ίδια τακτική του μπαλλώματος μέχρι την επόμενη σοδειά.

Κανένας δεν αμφισβητεί πως τα οινικά προϊόντα είναι προβληματικά όχι μόνο για την Κύπρο αλλά και για άλλες οινοβιομηχανικές-οινοπαραγωγικές χώρες. Είναι γνωστό ότι το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας πράγματι διοργανώνει εκθέσεις και αποστολές στο εξωτερικό, μαζί με ιδιώτες καμιά φορά, για την προώθηση των οινικών προϊόντων μας, αλλά τα αποτελέσματα αυτών των προσπαθειών αργούν να φανούν ή δεν φάνηκαν ακόμα.

Η περσινή χαμηλή παραγωγή λόγω θεομηνιών και ασθενιών νομίσαμε πως θα έλυε το πρόβλημα παραλαβής και τιμής και για φέτος, αλλά φαίνεται πως βγήκαμε γελασμένοι στις προβλέψεις μας και οι αμπελουργοί στις προσδοκίες τους.

Παρόλο που και φέτος είχαμε τον καύσωνα και την ευδαιμίδα και μια σχετικά χαμηλή παραγωγή για δεύτερη συνέχεια χρονιά, εντούτοις τα αιτήματα των αμπελουργών δεν αντιμετωπίστηκαν με τη δέουσα κατανόηση.

Με την άρνησή της η Κυβέρνηση να ικανοποιήσει τα δίκαια αιτήματα των αμπελουργών, έρχεται σε αντίφαση με τις δικές της διακηρύξεις και θέσεις που περιέχονται στο προσχέδιο για παροχή οικονομικής βοήθειας σε παραγωγούς μούρης σταφίδας σε περίπτωση ζημιάς από βροχή ή χαλάζι. Διαβάζω από το κείμενο του σχεδίου αυτού:

«Οι κοινωνικές ωφέλειες του Σχεδίου συνίστανται στην πιο δίκαιη κατανομή του εθνικού εισοδήματος, με το να έρχεται αρωγό στις οικονομικά ασθενέστερες τάξεις της κοινωνίας μας, όπως είναι οι αμπελουργοί, σε περιόδους που κινδυνεύει από αντίξοες καιρικές συνθήκες να υποβαθμιστεί το εισόδημά τους, και κατά συνέπεια, και το επίπεδο ζωής της οικογένειάς τους». Αυτά είναι από το προσχέδιο έκθεσης για την επιχορήγηση και τη βοήθεια της μούρης σταφίδας. Ωραία λόγια, εξαιρετες αρχές, συγκινητική η αρωγή, αλλά γιατί μόνο για τους παραγωγούς μούρης σταφίδας και όχι για όλους τους γνήσιους αμπελοκαλλιεργητές, για το σύνολο των αμπελουργών μας που είναι κατά τη δική τους διαπίστωση η ασθενέστερη τάξη της κοινωνίας μας;

Οι αμπελουργοί μαζί με τις Αγροτικές Οργανώσεις τους στο Παγκύπριό τους αμπελουργικό Συνέδριο που έγινε στις 27.6.87 είχαν ήδη κωδικοποιήσει τα αιτήματά τους με βάση το κόστος παραγωγής και τα είχαν υποβάλει έγκαιρα απαιτώντας καθορισμό της τιμής των σταφυλιών που έμεινε καθηλωμένη στα ίδια επίπεδα τα τελευταία πέντε χρόνια παρά την αλματώδη άνοδο του τιμαρίθμου.

Είναι γνωστά τα αιτήματα των αμπελουργών καθώς και το ποσοστό ικανοποίησής τους, παρά το γεγονός ότι βομβάρδιζαν με υπομνήματα τόσο το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνησή του, όσο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας μελέτησε το θέμα σε 4 συνεδρίες της με την παρουσία των βουλευτών όλων των κομμάτων των δυο αμπελουργικών επαρχιών Λεμεσού και Πάφου, και έκαμε τις δικές της διαπιστώσεις, όπως αναφέρονται στην Έκθεση που διαβάστηκε πριν λίγο.

Αυτές οι διαπιστώσεις τονίζουν ότι τα μέτρα που πάρθηκαν από την Κυβέρνηση δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ικανοποιούν τα αιτήματα της αύξησης της τιμής των αμπελουργικών προϊόντων, τη στρεμματική επιχορήγηση για όλα τα οιοποιοίσιμα σταφύλια ανεξάρτητα χρονολογίας φύτευσης των αμπελιών, τις αποζημιώσεις από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα, το 15% του Ο.Γ.Α. που αφαιρεί από το ποσοστό ζημιάς και το θέμα των εκλεκτών σταφυλιών που αντιμετωπίζουν ορισμένα χωριά και κυρίως η Πάχνα.

Δικαιολογημένα λοιπόν ο αμπελουργικός κόσμος συμμετείχε στην εκδήλωση διαμαρτυρίας στο Προεδρικό Μέγαρο, διεκδικώντας μεγαλύτερη ικανοποίηση των δίκαιων αιτημάτων του.

Και όμως την ειρηνική αυτή διαμαρτυρία και την καθιστική εκδήλωση υπήρξαν ορισμένα όργανα του κράτους που την αντιμετώπισαν με εχθρότητα, με βαναυσότητα και ανεπίτρεπτη βία.

Αρκετοί συνάδελφοι υπήρξαν αυτόπτες μάρτυρες και οι καταγγελίες των ιδίων των αμπελουργών που κακοποιήθηκαν δεν μπορούν να διαφυστούν. Χρησιμοποιήθηκε βία ενάντια στην πιο ταλαιπωρημένη τάξη πολιτών αυτής της Δημοκρατίας που έδειξε στην προκείμενη περίπτωση ένα πρόσωπο που θυμίζει αστυνομικό κράτος.

Κι όλα αυτά για να μη δεσμευτεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με μια καταφατική απάντηση στα αιτήματα των αμπελουργών.

Κύριε Πρόεδρε, είναι καιρός η Εκτελεστική Εξουσία να πάρει στα σοβαρά τις εισηγήσεις των αμπελουργών και των Αγροτικών Οργανώσεων και σε συνεργασία μ' αυτούς να προχωρήσει στη λήψη των απαραίτητων μέτρων που θα λύσουν σε μεγάλο βαθμό το αμπελουργικό πρόβλημα, όσο οδυνηρά κι αν είναι αυτά τα μέτρα.

Υπάρχει, εξ άλλου, και η μελέτη του κ. Ροδά που οι Αγροτικές Οργανώσεις αποδέχτηκαν, κι ας μην επιμένει το Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας σε απάντηση του ερωτηματολογίου του.

Οι απαντήσεις που ζητά το Υπουργείο είναι μάλλον θέμα της Κυβέρνησης και όχι των Αγροτικών Οργανώσεων. Οι Αγροτικές Οργανώσεις έχουν τις γνωστές δικές τους θέσεις και εισηγήσεις.

Υπάρχουν λοιπόν και οι μελέτες και οι εισηγήσεις και η καλή θέληση από όλες τις πλευρές για συνεργασία. Ας τις αξιοποιήσει η εκτελεστική εξουσία τόσο προς όφελος των ιδίων των αμπελουργών από τη μια, αλλά και για τη δική της ηρεμία έτσι που να ικανοποιήσει από τη μια τα δίκαια αιτήματα των αμπελουργών και να μη βρίσκεται κάθε χρόνο στη δυσάρεστη θέση να χρησιμοποιεί αστυνομικά μέτρα για διάλυση ειρηνικών διαδηλώσεων και εκδηλώσεων στο μέλλον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν ήμουν μέσα στους ομιλητές αλλά εκ των πραγμάτων αναγκάζομαι να μιλήσω για να θέσω ορισμένα πράγματα στη θέση τους.

Αυτό το θέμα το αμπελουργικό έχει συζητηθεί αντιλαμβάνομαι κατά την τελευταία συνεδρία της Βουλής τον Ιούλιο. Έχουν λεχθεί όσα λέγονται σήμερα. Φαίνεται ότι ορισμένοι συνάδελφοι δεν έχουν αντιληφθεί ή δεν έχουν προσέξει ορισμένα στοιχεία τα οποία δώσαμε τότε κατά τη συζήτηση αυτού του θέματος και προσπαθούν να παρουσιάσουν την Κυβέρνηση ότι δεν έκαμε τίποτε ή δεν ενδιαφέρεται για τους αμπελουργούς.

Όμως είμαι υποχρεωμένος να δώσω ορισμένα στοιχεία για να δούμε πράγματι αν η Κυβέρνηση Κυπριανού ενδιαφέρεται ή όχι για τους αμπελουργούς. Και αρχίζω.

Το 1977 η επιχορήγηση των σταφυλιών που πλήρωσε η Κυβέρνηση ανερχόταν σε £89,000. Η στρεμματική επιχορήγηση των νέων αμπελώνων σε £5,600, η εμπορία αμπελουργικών προϊόντων από το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων σε £124,000. Σύνολο £219,000.

Το 1978 £253,000, το 1979 η επιχορήγηση των σταφυλιών έγινε £541,000 με £369,000 στρεμματική επιχορήγηση και η εμπορία από το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων £458,000. Σύνολο £1,374,286.

Θα πάρω το 1986 να δείτε πως πραγματικά το κράτος συνεισφέρει υπέρ των αμπελουργών. Δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι οι αμπελουργοί είναι πλούσιοι άνθρωποι. Όμως το κράτος, μέσα στις δυνατότητες που προσφέρονται, έχει πράγματι βοηθήσει τον αμπελουργικό κόσμο.

Το 1986 που η παραγωγή των σταφυλιών ήταν πολύ χαμηλή, η επιχορήγηση των σταφυλιών ανερχόταν σε £2,832,000, της κουμανταρίας σε £56,000 και σύνολο επιχορηγήσεων £2,888,000. Η στρεμματική £905,000, των νέων οινοποιήσιμων αμπελιών £57,000 και το σύνολο αυτών των επιχορηγήσεων £963,000.

Η επιχορήγηση των αμπελουργικών προϊόντων προς τις οινοβιομηχανίες £296,000, η εμπορία των αμπελουργικών προϊόντων από το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων που στην ουσία επιχορηγούσε τις τιμές για να εξάξει το ίδιο το Συμβούλιο, £2,769,000. Το σύνολο ήταν £6,915,000.

Φέτος, το 1987, μ' ένα υπολογισμό της παραγωγής η επιχορήγηση των σταφυλιών θα είναι περίπου £3,800,000, της κουμανταρίας £55,000 και πέρα, της στρεμματικής επιχορήγησης £962,000, η στρεμματική επιχορήγηση των νέων οινοποιήσιμων αμπελιών £195,000 που σημαίνει πέρα των £7,5 εκ.

Θέλω να μου πείτε εδώ κύριοι συνάδελφοι, είναι αυτό έλλειψη ενδιαφέροντος από το κράτος ή είναι πραγματικό ενδιαφέρον του κράτους;

Όταν το ίδιο το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων ανεγείρει δεξαμενές με ένα πολύ ψηλό κόστος για να διατηρεί τα αποθέματα της ζιβανίας και του οινοπνεύματος αυτό σημαίνει συνεισφορά όχι άμεση αλλά έμμεση στη λύση του αμπελουργικού προβλήματος.

Θα έλθω και στις τιμές των αμπελουργικών προϊόντων, διότι μερικοί συνάδελφοι είπαν ότι πράγματι δε δόθηκαν τιμές από πολλά χρόνια.

Τα μαύρα κοινά σταφύλια που είναι η μεγαλύτερη ποσότητα, το 1977, να το πω σε μιλς για να υπάρξει κάποια σύγκριση, ήταν 39 μιλς και κάτι και το 1987 ήταν 74 μιλς.

Τα εκλεκτά ερυθρά ήταν 47 μιλς, έγιναν 85 μιλς το 1987. Τα λευκά κοινά μαλάγα και σουλτανίνα ήταν 39 μιλς κι έγιναν 79 μιλς το 1987. Τα λευκά τα εκλεκτά ήταν 47 μιλς το κιλό και σήμερα είναι 86,5 μιλς το κιλό. Η επιχορήγηση ήταν 5,5 μιλς το 1977 και είναι 34,5 μιλς το 1987. Αυτά όλα είναι συνεισφορά του κράτους, της πολιτείας προς τον αμπελουργικό κόσμο.

Η επιχορήγηση κατά σκάλα, κύριοι συνάδελφοι, το 1978 ήταν 0. Το 1987 είναι £7,5 τη σκάλα. Τι σημαίνει αυτό; Όταν το 1977 ήταν 0, δεν καταβαλλόταν καθόλου η κατά στρέμμα αμπελιού επιχορήγηση, το 1987 καταβαλλόταν επιχορήγηση £7,5 τη σκάλα.

Όμως φαίνεται ότι ο κ. Ομήρου δεν έχει αντιληφθεί τη σοβαρότητα του προβλήματος του αμπελουργικού και εισηγείται να παραχωρηθούν άδειες για φύτευση. Εδώ, κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει σοβαρότατο πρόβλημα διάθεσης των αμπελουργικών προϊόντων και θέλω να πω απ' αυτό το βήμα, το ξαναείπα και την προηγούμενη φορά, ότι η Κυβέρνηση ερεύνησε όλες τις αγορές σ' όλες τις χώρες του κόσμου. Δυστυχώς δυο προϊόντα, τα ερυθρά ξηρά και το οινόπνευμα δεν πουλιούνται όσο και αν η Κυβέρνηση προσπάθησε και μάλιστα στην ουσία προσπάθησε να το χαρίσει για να πουληθεί αυτό το προϊόν.

Και θέλω απλώς για λόγους τάξεως σ' αυτό το Σώμα να αναφέρω τα αποθέματα τα οποία δεν μπορούν να διατεθούν σήμερα στην αγορά με όποιες προσπάθειες κι αν έκαμαν και οι οινοβιομηχανίες αλλά και το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας. Είναι στοιχεία τα οποία όλες οι οινοβιομηχανίες έδωσαν προς το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων τον Ιούνιο του 1987 και δεν έχουν διαφοροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, έχω την εντύπωση ότι παραμένουν σχεδόν τα ίδια.

Το eau de vie, το οινόπνευμα δηλαδή, ήταν £2,716,000 λίτρα ανύδρου αξίας £1,630,000, το οινόπνευμα το καθαρό £1,560,000 λίτρα ανύδρου αξίας £1 εκ. Ερυθρός ξηρός 14,800 τόνοι αξίας £1,184,000. 5,250 τόνοι κουμανταρίας αξίας £1,708,000 που σημαίνει ότι υπήρχαν αδιάθετα και υπάρχουν ακόμα προϊόντα στις αποθήκες των οινοβιομηχανιών μόνο και θα έλθω στα αποθέματα του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων αξίας £5,5 και πλέον εκατομμυρίων.

Τα αποθέματα του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων ανέρχονται σε αποσταγμένο οινόπνευμα και ζιβανία σε 2 εκ. αξίας £2,860,000. Αν αυτά τα αποθέματα το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων κατορθώσει, που λέω αυτή τη στιγμή είναι ακατόρθωτο, να τα διαθέσει θα πρέπει το κράτος να επιχορηγήσει με £2 εκ. αυτά τα προϊόντα. Δηλαδή έχει απόθεμα αξίας £2,860,000 και για να τα πουλήσει θα εισπράξει όλες-όλες £850,000. Το υπόλοιπο θα πρέπει να επιχορηγηθεί από το κράτος. Αυτή είναι η κατάσταση, αγαπητοί συνάδελφοι. Αν ακόμα αυτά τα αποθέματα σε δυο είδη μόνο, σε οινόπνευμα (eau de vie) και ερυθρό ξηρό κατορθώσουν και οι οινοβιομηχανίες με τη βοήθεια του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας να τα διαθέσουν, θα πρέπει το κράτος να πληρώσει £1,800,000.

Δεν μπορούμε εδώ στη Βουλή, συνάδελφοι, να μη συνειδητοποιούμε αυτή την εικόνα, τη σοβαρότατη εικόνα του προβλήματος και να λέμε απλώς για δημοκοπία «θε πρέπει να δίδουμε άδειες φύτευσης αμπελιών» για να φέρουμε άλλους ανθρώπους σε ακόμα πιο δύσκολη θέση;

Εδώ η Βουλή θα πρέπει για να λυθεί το αμπελουργικό πρόβλημα σύσσωμοι, ομόφωνοι να κάτσουμε κάτω να δούμε με ποιο τρόπο θα βοηθήσουμε τον αμπελουργικό κόσμο αφενός, και θα λύσουμε αφετέρου το πρόβλημα που είναι πραγματικά εξαιρετικά σοβαρό. Δεν μπορούμε εδώ απλώς να μοιράζουμε λόγια για να κάμουμε κάποιους ανθρώπους δυστυχισμένους, που πρέπει να κατανοήσουμε και να ομολογήσουμε ότι κουράζονται, μοχθούν για να παράξουν αυτό το προϊόν. Πρέπει να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να πούμε εκείνο που πιστεύουμε για να λύσουμε αυτό το πρόβλημα.

Ένα άλλο στοιχείο που πρέπει να αναφερθεί εδώ είναι ότι το ίδιο το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων για να ενισχύσει τον παραγωγό, και πολύ ορθά ανέφερε ο συνάδελφος προηγουμένως, ο κ. Χαλαραμπίδης, ότι ίσως το μοναδικό προϊόν η αγορά του οποίου είναι εξασφαλισμένη είναι τα αμπελουργικά προϊόντα. Είτε ζιβανία γίνεει είτε οινόπνευμα γίνεει, είτε σταφίδα είτε σταφύλι. Υπάρχουν πράγματι κάποιες δυσκολίες στην παράδοση των σταφυλιών όμως στο τέλος οι βιομηχανίες σε συνεργασία με το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων και το Υπουργείο τα παραλαμβάνουν και το πρόβλημα λύεται. Το γεγονός ότι ο ΣΑΠ έχει ανεγείρει δεξαμενές αξίας πέραν των £750,000 αυτό τι είναι; Δεν είναι έμμεση συνεισφορά προς τον αμπελουργικό κόσμο για να ενισχύσει αυτή την προσπάθεια, για να παραλάβει αυτά τα πλεονάζοντα μπορώ να πω προϊόντα, να

αποθηκεύσει και να είναι εκεί αποθηκευμένα; Έχω την εντύπωση ότι ήλθε η ώρα που πρέπει όλοι να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να πάψουμε απ' αυτό το βήμα να δημοσκοπούμε εκμεταλλευόμενοι τον πόνο μιας μεγάλης μάζας αμπελουργών που εμείς πιστεύουμε ότι πράγματι μοχθούν για να φέρουν σε πέρας αυτό το έργο ολόκληρο το χρόνο για να κερδίσουν το εισόδημά τους από τα αμπελουργικά προϊόντα.

Είχε αναφερθεί από το συνάδελφο Ομήρου για το πωμέ. Είναι γεγονός. Και μια εφημερίδα, κύριε συνάδελφε, είχε γράψει σήμερα ότι τα καρπούται η βιομηχανία. Είναι λανθασμένη εντύπωση, κύριε Ομήρου, και οφείλετε να πληροφορηθείτε ότι η τιμή που προσφέρεται στον αμπελουργικό κόσμο — δεν λέω ότι είναι ο σωστός τρόπος ή το 13,2 πωμέ που είναι η καθορισμένη τιμή είναι δίκαιος τρόπος. Αυτό που ισχυρίζομαι είναι ότι η τιμή που πληρώνεται είναι βασισμένη πάνω στο πωμέ 13,2. Αν ο παραγωγός φέρει σταφύλια με πωμέ 14 και 15, κύριε συνάδελφε, θα πληρωθεί ανάλογα με την αύξηση του πωμέ πέραν του 13,2. Δεν πρέπει να είναι μονόπλευρη η θέση μας, μονόπλευρη ότι κάτω αφαιρείται αλλά και όταν είναι πάνω από τη βάση πληρώνεται διαφορά τιμής. Αυτή είναι η θέση μου απλώς για να αντιληφθούμε ορισμένα πράγματα. Δεν πρέπει να είναι μονόπλευρη η θέση μας εδώ στη Βουλή. Να λέμε τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη. Κάτω μάλιστα αφαιρείται αλλά όταν είναι και πάνω από τη βάση του πωμέ πληρώνεται.

Δεν ασχολούμαι αυτό το 13,2 αν είναι σωστό ή όχι. Οι παραγωγοί έχουν αίτημα να μειωθεί και ίσως να έχουν κάποιο δίκαιο. Αλλά οφείλουμε εδώ στη Βουλή να λέμε αυτό που πρέπει.

Η πληρωμή των σταφυλιών, κύριοι συνάδελφοι, θέλω να σας πληροφορήσω, και αυτό το ανέφερα στην προηγούμενη συνεδρία της Βουλής, ότι η Κυβέρνηση από τον Ιούνιο είχε ειδοποιήσει τις οινοβιομηχανίες να δώσουν στοιχεία και τα ποσά που χρειάζονται για την παραλαβή των σταφυλιών για να τους εγγυηθεί και μάλιστα να πάρουν έγκαιρα την εγγύησή τους από την Κυβέρνηση για να πληρώσουν τα σταφύλια. Αυτό δεν είναι ευθύνη της Κυβέρνησης και πιστεύω αντικειμενικά οφείλω να το πω δεν ευθύνεται η Κυβέρνηση γι' αυτό το πράγμα.

Για τα περιφερειακά οινοποιεία. Το ξαναανέφερε ο συνάδελφος την προηγούμενη φορά το θέμα των περιφερειακών οινοποιείων. Μάλιστα. Η Κυβέρνηση επανειλημμένα ζήτησε από τις οινοβιομηχανίες να τους ενισχύσει, να τους βοηθήσει να ανεγείρουν αγροτικά οινοποιεία.

Κύριοι συνάδελφοι, καμιά οινοβιομηχανία δεν ενδιαφέρθηκε, όχι από καπρίτσιο, διότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα διάθεσης, γι' αυτό δεν ενδιαφέρθηκαν οι οινοβιομηχανίες να κάμουν αυτά τα οινοποιεία. Δεν είναι απλώς διότι δεν ήθελαν, δεν ενδιαφέρθηκαν. Η Κυβέρνηση επανειλημμένα τους παρότρυνε με διάφορα κίνητρα να πάρουν δάνεια, να τους εγγυηθεί να κτίσουν αυτά τα οινοποιεία. Δεν ενδιαφέρθηκε καμιά οινοβιομηχανία απ' ό,τι προσωπικά ξέρω.

Ένα άλλο στοιχείο που πρέπει να διευκρινίσουμε εδώ είναι το θέμα το οποίο ανέφερε ο κ. Ομήρου για το εμπόριο βάσει της αμοιβαιότητας. Απ' ό,τι είμαι σε θέση να ξέρω η Κυβέρνηση, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας χρησιμοποίησε όλους τους τρόπους για να εξεύρει αγορές για τα αμπελουργικά προϊόντα. Δυστυχώς δεν υπάρχει χώρα που να ενδιαφερθεί ούτε για το οινόπνευμα που είναι το πρόβλημα το σοβαρό, ούτε για τον ερυθρό ξηρό που είναι ακόμα ένα πρόβλημα σοβαρό για την Κύπρο.

Ένα άλλο θέμα που έχω την υποχρέωση να απαντήσω είναι κάτι που ανέφερε ο συνάδελφος κ. Παπαδόπουλος ότι η Κυβέρνηση επέτρεψε, λέει, εισαγωγή προϊόντων — βεβαίως παρόλο που δεν ήταν εντός του θέματος, μιλούσαμε για τα σταφύλια όχι για φασόλια, κουκιά και ξέρω εγώ — εδώ μιλούσαμε για τα σταφύλια σήμερα κύριε συνάδελφε, δεν μιλούσαμε για άλλο θέμα, αλλά αφού το εγείρετε θέλω να σας πω ότι είχατε την υποχρέωση σ' αυτό το Σώμα να μας πείτε τι ποσότητες έδωσε άδεια το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας και σε ποια είδη. Δεν μπορείτε άριστα να μιλάτε ενώπιον του Σώματος και να δίδετε εντυπώσεις στον κόσμο ότι έδωσε άδειες ανεξέλεγκτα ή απεριόριστα χωρίς να καθορίζετε το προϊόν και την ποσότητα που έδωσε άδεια εισαγωγής ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας. Αυτό είναι. Πρέπει εδώ να τίθενται τα πράγματα ξεκάθαρα διότι αφήνουμε εσφαλμένες εντυπώσεις στον κόσμο. Και πρέπει να προσπαθούμε να δίδουμε σωστές πληροφορίες. Οφείλετε απ' αυτό το βήμα να πείτε σε ποιο προϊόν έδωσε η Κυβέρνηση άδεια και για πόση ποσότητα έδωσε άδεια η Κυβέρνηση.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Απλώς η αναφορά μου σ' αυτά τα θέματα ήταν για να δώσω ορισμένα στοιχεία ώστε να διευκρινισθούν ορισμένα θέματα. Ήθελα όμως να πω ακόμα κάτι. Επειδή για το θέμα των επιχορηγήσεων γίνεται πάρα πολύς λόγος θέλω να πω ξεκάθαρα σαν Δημοκρατικό Κόμμα ότι εμείς σε καμιά περίπτωση δε θα δεχθούμε να διακοπεί ή να αφαιρεθεί η επιχορήγηση του αμπελουργικού κόσμου. Γιατί;

Είχε αναφέρει ο κ. συνάδελφος για τσιφλικάδες και πολύ ορθά το έθεσε. Εδώ αναφερόμαστε στον αμπελουργικό κόσμο δεν αναφερόμαστε ειδικά στους τσιφλικάδες. Και η επιχορήγηση που δίνει το κράτος δίδεται προς τους αμπελουργούς και αυτή είναι συνεισφορά του κράτους στους αμπελουργούς και αυτή η συνεισφορά θα συνεχίσει να προσφέρεται. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λάκης Θεοδούλου είναι ο τελευταίος ομιλητής για σήμερα.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Κατ' αρχήν οφείλω να δηλώσω ότι αισθάνομαι την υποχρέωση να μιλήσω προς το Σώμα όχι μόνο από την Κομματική μου θέση, αλλά και σαν Βουλευτής της κατ' εξοχήν αμπελουργικής επαρχίας σαν ένας που μεταξύ άλλων έζησε τόσο το αμπελουργικό συνέδριο της 27.6.87 όσο και την εκδήλωση διαμαρτυρίας της 27-28.8.87 και πιο πέρα και τη συζήτηση στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Αναφορικά με την ουσία των αμπελουργικών αιτημάτων, που είναι σήμερα μπροστά μας, θεωρώ επίσης κατ' αρχήν σκόπιμο να αναφερθεί ότι η Βουλή, και μάλιστα ομόφωνα, θεωρώ ότι τοποθετήθηκε θετικά στις 2.7.87. Συγκεκριμένα στις 2.7.87 δηλαδή 5 μέρες μετά το ενιαίο αμπελουργικό συνέδριο της 27.6.87 η Βουλή διαπιστώνοντας τα προβλήματα των αμπελουργών, κάλεσε την Κυβέρνηση να προωθήσει τα αναγκαία μέτρα ανακούφισής τους, αξιοποιώντας τη δυνατότητα που παρέσχε η εξοικονόμηση 1,5 εκ. περίπου λιρών το 1986 λόγω της μειωμένης παραγωγής.

Παρά το γεγονός αυτό, ύστερα από 3 1/2 μήνες συζητούμε και πάλι τα ίδια βασικά προβλήματα και αυτό λόγω της αρνητικής στάσης της Κυβέρνησης τόσο

έναντι των αμπελουργών όσο και της ομόφωνης εισήγησης και σύγκλησης της Βουλής της 2.7.87.

Φυσικά η Κυβέρνηση και οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ σίγουρα θα δοκιμάσουν να παρουσιάσουν μιαν άλλη εικόνα από την πραγματική. Γι' αυτό αξίζει να δούμε τα γεγονότα, ξεκινώντας από το τι ζήτησαν οι αμπελουργοί και τη στάση και ανταπόκριση της Κυβέρνησης.

Οι αμπελουργοί μέσω του συνεδρίου τους υπέβαλαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα τρία βασικά αιτήματα:

1. Αύξηση στις τιμές των αμπελουργικών προϊόντων κατά 25%, πράγμα που το στήριξαν με διάφορα στοιχεία, όπως είναι η αύξηση του κόστους παραγωγής και η αύξηση του τιμάριθμου που, με τα δικά τους στοιχεία, στα τελευταία 5 χρόνια όπου έτυχαν μόνο 5% αυξήσεις δικαιολογούσε πολύ ψηλότερο ποσοστό διεκδίκησης.

2. Επέκταση της στρεμματικής επιχορήγησης για όλα τα αμπέλια οينوποιήσιμων ποικιλιών, έτσι που να περιληφθούν και όσα φυτεύτηκαν μετά το 1968.

3. Να βοηθηθούν οι πληγέντες από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα αμπελουργοί.

Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι το αμπελουργικό συνέδριο αποφάσισε ταυτόχρονα ότι αν δεν ικανοποιηθούν αυτά τα αιτήματα, θα πραγματοποιείτο στη Λευκωσία εκδήλωση διαμαρτυρίας και αυτό, ασφαλώς, γνωστοποιήθηκε και προς την Κυβέρνηση.

Η Κυβέρνηση, ενάμισι μήνα μετά το συνέδριο και συγκεκριμένα στις 8.8.87, εξήγγειλε την απόφασή της, η οποία διαλάμβανε μόνο 3% περίπου αυξήσεις. Το δεύτερο και τρίτο αίτημα ούτε καν αντιμετωπίστηκαν.

Μετά την απόφαση αυτή ήταν φυσικό να αντιδράσουν οι αμπελουργοί και οι οργανώσεις τους, ήταν φυσικό να πραγματοποιήσουν και την απόφασή τους για εκδήλωση διαμαρτυρίας η οποία, όπως είναι γνωστό, έγινε στις 27 και 28 Αυγούστου και μέσω της οποίας διεκδικούσαν και πάλι τα τρία βασικά αιτήματα του συνεδρίου τους.

Πριν την εκδήλωση και κατά τη διάρκεια που οι αγροτικές οργανώσεις προσπαθούσαν να κινητοποιήσουν τους αμπελουργούς για να μεταβούν στην εκδήλωση, διαπιστώθηκαν και τα εξής περιστατικά: Η Δημοτική ηγεσία, ενώ διατεινόταν ότι υποστηρίζει τα αιτήματα, προσπάθησε μέσω αστυνομικών οργάνων κατά προσεκτικό, όμως, τρόπο να αποτρέψει την κινητοποίηση των αμπελουργών.

Στη συνέχεια όταν η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε, παρουσιάστηκε σ' αυτή για να μην εκτεθεί, για να ρίξει στάχτη στα μάτια των αμπελουργών γενικότερα. Όσοι παρακολούθησαν την πορεία των αμπελουργών προς το Προεδρικό, θα είδαν πιστεύω μπροστά-μπροστά να παρελαύνουν και μερικοί Δημοϊκοί ηγέτες, διότι ήλπιζαν ότι με την εκδήλωση αυτή και την ομιλία του Προέδρου όλα θα τέλειωναν και όλα θα ήταν μέλι γάλα.

Ο Πρόεδρος παρά την προσπάθεια που κατέβαλε η αντιπροσωπεία που τον συνάντησε για να αναφέρει τουλάχιστο ότι θα εξετάσει με θετικό πνεύμα τα αιτήματα, παρέμεινε ανένδοτος.

Ανέφερε μάλιστα σε κάποια στιγμή ότι άλλοι ήταν οι λόγοι αυτής της εκδήλωσης.

Μετά, όταν ο πρόεδρος παρουσιάστηκε μπροστά στους αμπελουργούς και τους ανέφερε «θα μελετηθούν τα αιτήματά σας», οι αμπελουργοί αντέδρασαν φωνάζοντας ότι τα αιτήματά τους ήταν παλιά και γνωστά στην Κυβέρνηση και ότι έπρεπε να ικανοποιηθούν.

Σ' αυτές τις διαμαρτυρίες ο Πρόεδρος πρόσθεσε ότι αυτή η στάση αποτελεί αναρχία και μια Κυβέρνηση υπεύθυνη πρέπει να μελετήσει τα προβλήματα πριν αποφασίσει.

Γι' αυτή την αντιπαράθεση μεταξύ Προέδρου και αμπελουργών δε νομίζω ότι χρειάζεται καθόλου να προσθέσω οτιδήποτε άλλο για να φανερωθεί ότι το δίκαιο ήταν με το μέρος των αμπελουργών, οι οποίοι παρά τη δικαιολογημένη αντίδρασή τους ούτε ύβρισαν ούτε παρεκτράπηκαν ούτε και σε αναρχικές πράξεις προέβησαν.

Αυτός που παρεκτράπηκε σ' αυτή την περίπτωση ήταν ίδιος ο Πρόεδρος ο οποίος απέδειξε ότι ήταν προκατειλημμένος αρνητικά και εχθρικά έναντι αυτής της εκδήλωσης.

Μετά τη φάση αυτή καταβλήθηκαν και πολλές άλλες προσπάθειες από μέρους των οργανώσεων και παρόντων βουλευτών για να επιδειχθεί κατανόηση από το Προεδρικό, όμως όλες ήταν μάταιες.

Είχε ληφθεί η απόφαση να παρθούν σταδιακά όλα τα μέτρα διάλυσης της εκδήλωσης και εκδίωξης των αμπελουργών.

Τα Δημοϊκικά στελέχη αφού παρότρυναν τους αμπελουργούς που μπορούσαν για να φύγουν, έφυγαν κι αυτά.

Λίγο μετά το μεσημέρι για άγνωστους λόγους εξαντλήθηκαν από την καντίνα της αστυνομίας το παγωμένο νερό και τα αναψυκτικά.

Στους αμπελουργούς που έβγαιναν έξω από την αυλή του προεδρικού για να πιουν ή να φάνε κάτι δεν επιτρεπόταν η επιστροφή.

Στα γραφεία της προεδρικής φρουράς όπου συσκέπτονταν οι αγροτικές οργανώσεις και οι βουλευτές, διακόπηκε για κάποιο χρονικό διάστημα ο ηλεκτρισμός και η λειτουργία των ανεμιστήρων.

Ο Υπουργός εσωτερικών και οι αξιωματικοί της αστυνομίας άρχισαν να εκφοβίζουν και να απειλούν για χρήση βίας εναντίον των αμπελουργών.

Μετά το μεσημέρι άρχισε η ενίσχυση της αστυνομίας, ήλθαν αστυνομικοί με στολή και με πολιτικά και τελικά γύρω στις 6 μ.μ. οι αμπελουργοί εκδιώχθηκαν βίαια από την προεδρική αυλή.

Αυτό ήταν περίπου το σενάριο της απόφασης για διάλυση της εκδήλωσης και εκδίωξη των αμπελουργών.

Αυτό το σενάριο μπορεί να το αρνείται το προεδρικό και οι αρμόδιοι, όμως το επιβεβαιώνουν τα ίδια τα γεγονότα τα οποία δεν μπορούν να αμφισβητηθούν. Ο ίδιος ο προϊστάμενος της προεδρικής φρουράς, πρέπει να προσθέσω ότι, ενώ έδωσε τη δική του εξήγηση στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, επιβεβαίωσε ότι συνέβησαν αυτά τα γεγονότα εκτός του πρώτου, δηλαδή της φυγής των Δημοϊκικών στελεχών.

Κύριε Πρόεδρε,

Εκτός από την αναφορά μου αυτή θεωρώ απαραίτητο να αναφερθώ και στη στάση της Κυβέρνησης μετά την εκδήλωση για να ολοκληρώσω το καθήκον μου.

Μετά την εκδήλωση η κυβέρνηση το πρώτο μέτρο που πήρε, ήταν η σύσταση ειδικής Διυπουργικής επιτροπής για μελέτη των αιτημάτων. Βλέπουμε εδώ ότι έτσι επιβεβαιώνεται ότι τα αιτήματα του συνεδρίου ούτε μελετήθηκαν ούτε λήφθηκαν υπόψη προηγούμενα. Κατά συνέπεια η υπεύθυνη και στοργική κυβέρνηση τώρα θα μελετούσε τα αιτήματα και θα έδιδε απάντηση μάλιστα σε μια βδομάδα.

Και μετά μια βδομάδα «ώδινεν όρος και έτεκεν μυν».

1. Αποφάσισε να βοηθήσει με ποσό 550 χιλ. λιρών για κάθε 10% μείωση της παραγωγής από το μέσο όρο παραγωγής του 1983-1985.

2. Αποφάσισε να αποζημιώσει τους πληγέντες από τον καύσωνα με βάση τα ποσοστά του ΟΓΑ που προνοεί για 15% της ζημιάς να μη δίδεται αποζημίωση με αποτέλεσμα κανείς ή ελάχιστοι να αποζημιωθούν.

3. Για τους πληγέντες από την ευδαιμίδα θα διαθέσει — όχι φέτος — το 1988, 100 χιλιάδες λίρες για την καταπολέμησή της.

Αναμφίβολα μ' αυτές τις αποφάσεις δεν ικανοποιούνται ούτε κατά προσέγγιση τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου ούτε και η σύγκληση αυτής της Βουλής στις 2.7.87.

Φυσικά οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, όπως ανέφερα και πιο πάνω, ανέκρουσαν πρύμνη και άλλαξαν στάση από καιρό. Στην ουσία συντάχθηκαν με την αρνητική Κυβερνητική στάση, αλλά δεν τους ήταν εύκολο να διαφωνήσουν με τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου.

Ήθελαν και το σκύλο χορτάτο που λέμε και το ψωμί σωστό. Γι' αυτό, ενώ διαφωνούσαν με την εκδήλωση και τα αιτήματα, πήραν μέρος στην εκδήλωση διαμαρτυρίας.

Τώρα όμως που έφθασε η θηλιά στο κτένι και είναι υποχρεωμένοι να τοποθετηθούν μπροστά στη Βουλή λένε την πραγματικότητα αναφορικά με τη στάση τους. Λένε ότι η Κυβέρνηση ανταποκρίθηκε θετικά στα αιτήματα και αυτό είναι φυσικά δικαίωμά τους.

Ταυτόχρονα, αφού διαφωνούν ότι χρησιμοποιήθηκε βία στο προεδρικό, μιλούν για ορθούς και νόμιμους χειρισμούς για την αντιμετώπιση μεμονωμένων ατόμων που προσπάθησαν να διασαλεύσουν την τάξη.

Με όλο το σεβασμό είμαι υποχρεωμένος σαν ένας που έζησε την εκδήλωση από κοντά να δηλώσω κατηγορηματικά ότι δεν υπήρξε κανένας ταραξίας αμπελουργός και, κατά συνέπεια, η θέση που παίρνει το ΔΗΚΟ είναι ανυπόστατη, παραπλανητική και απαράδεκτη.

Η όλη στάση της Κυβέρνησης και της Δημοτικής ηγεσίας σ' αυτό το πρόβλημα δεν είναι φυσικά ούτε παράξενη ούτε ασυνήθιστη, είναι συστατικό μέρος της όλης πολιτείας τους στα σοβαρά προβλήματα του λαού και του τόπου μας.

Τα συμπεράσματά μου απ' αυτή τη στάση και συμπεριφορά είναι τα εξής:

Στο αμπελουργικό πρόβλημα δεν είχαν και ούτε μπορούν να έχουν μια συγκεκριμένη πολιτική για τη λύση του. Σαν αποτέλεσμα αυτής της αδυναμίας τους τα προβλήματα αντί να ολιγοστεύουν θα οξύνονται διαρκώς και ο αμπελουργός μας θα ξεκληρίζεται και θα χάνεται μέσα από τη φτώχεια και την ερήμωση του χωριού του.

Η αρνητική στάση της Δημοτικής ηγεσίας και της Κυβέρνησής της στα δίκαια αιτήματα των αμπελουργών έχει σαν βάση της όχι την υπευθυνότητα αλλά την προχειρότητα και την πολιτική σκοπιμότητα. Μάλιστα και την πολιτική

σκοπιμότητα, γιατί υπολόγισαν λανθασμένα ότι αν ικανοποιούσαν τα αιτήματα θα κέρδιζαν πολιτικά περισσότερο όχι αυτοί, αλλά οι αντίπαλοί τους, όλη η αντιπολίτευση.

Τελειώνοντας με το γραπτό μου κείμενο εκφράζω την υποστήριξή μου στην Έκθεση της πλειοψηφίας της κοινοβουλευτικής επιτροπής.

Εκφράζω επίσης την πίστη μου ότι τελικά ο αγώνας των αμπελουργών, με την υποστήριξη και ενότητα των οργανώσεών τους, και την υποστήριξη της Βουλής, τελικά θα δικαιωθεί.

Πριν όμως κατέλθω από το Βήμα, δεν αντέχω στον πειρασμό να πω δυο λόγια σχετικά με ένα-δυο σημεία προηγούμενων ομιλητών.

Ο συνάδελφος κ. Παναγίδης που μίλησε λίγο πριν από μένα έκαμε μια συγκεκριμένη εισήγηση προς τη Βουλή. Πρότεινε η Βουλή να κάτσει κάτω και να βρει λύση στο αμπελουργικό πρόβλημα. Η απάντησή μου είναι ότι η Βουλή, όχι μια αλλά πολλές φορές, είτε από κοινού, όπως στις 2 του Ιούλη, είτε κεχωρισμένα οι διάφορες ομάδες της Βουλής, είχαν κάμει πολλές προτάσεις προς την Κυβέρνηση. Δυστυχώς όμως η Κυβέρνηση που είναι η αρμόδια να λύσει αυτό το πρόβλημα ή στο κάτω-κάτω να φέρει συγκεκριμένο σχέδιο λύσης του αμπελουργικού προβλήματος, δεν κάμνει το καθήκον της παρά τα δέκα χρόνια που είναι στη διακυβέρνηση, αγαπητέ κύριε Χαραλαμπίδη — και το χρησιμοποιώ αυτό επειδή είπες ότι η νέα Κυβέρνηση Κυπριανού θα μπορέσει να λύσει το πρόβλημα. Αυτό το σοβαρό πρόβλημα θα το λύσει μόνο μια νέα Κυβέρνηση της πραγματικής αλλαγής, όπως και τα άλλα σοβαρά προβλήματα που απασχολούν τον τόπο.

Αναφέρθηκε επίσης από το συνάδελφο κ. Χαραλαμπίδη ότι εμπεδώθηκε στον τόπο η Δημοκρατία επί Κυβέρνησης Κυπριανού. Και δεν ξέρω, διερωτώμαι, αν επί Μακαρίου δεν είχαμε Δημοκρατία. Και διερωτώμαι επίσης, αν αυτό το όργιο του ρουσφετιού και της ευνοιοκρατίας, που για να πιάσεις μια δουλειά να ζήσεις σαν άνθρωπος, που για να ψηφίσεις ακόμα με βάση τη συνείδησή σου, σε προκαλούν να τα πουλήσεις όλα αυτά, τη συνείδηση και την ανθρωπιά σου, αν αυτά τα πράγματα, που έγιναν βίωμα, έγιναν ζωή και πράξη σ' αυτόν τον τόπο με τη δηκοϊκή ηγεσία, σημαίνουν εμπέδωση της Δημοκρατίας.

Ο συνάδελφος κ. Χαραλαμπίδης πρότεινε στην ομιλία του πραγματικά κάποια μέτρα τα οποία προσωπικά συμπαθώ. Στην εξεύρεση αγορών αναφέρθηκε, στα περιφερειακά οινοποιεία αναφέρθηκε και σε κάποια άλλα προβλήματα. Αλλά το πρόβλημα είναι ότι δέκα χρόνια είναι στην εξουσία αυτό το κόμμα του και η Κυβέρνηση. Γιατί δεν εφάρμοσαν αυτά τα μέτρα; Γιατί δεν μπόρεσαν να δώσουν μια λύση στο πρόβλημα που μας απασχολεί; Γιατί δεν έφεραν στη Βουλή — αν θέλουν τη βοήθεια της Βουλής — ένα συγκεκριμένο, επαναλαμβάνω, σχέδιο λύσης του αμπελουργικού προβλήματος να προκαλέσουν τη βοήθεια και τη συμπαράσταση της Βουλής; Γιατί απλούστατα ο χειρισμός του αμπελουργικού προβλήματος είναι παρόμοιος με το χειρισμό τόσων άλλων σοβαρών προβλημάτων: τυχαίος, στιγμιαίος, απρογραμματίστος. Αυτή είναι η ουσιαστική αιτία για το σημερινό πρόβλημα που συζητούμε: η έλλειψη της αναγκαίας, ορθής και προγραμματισμένης πολιτικής από μέρους της Κυβέρνησης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η συζήτηση επί του θέματος θα συνεχιστεί και θα κλείσει την ερχόμενη Πέμπτη.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι για συζήτηση; Περαιτέρω συζήτηση;

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Αν μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, μια διευκρίνιση στα όσα ανέφερε ο συνάδελφος κ. Θεοδούλου.

Στην ομιλία μου εγώ ανέφερα ότι και η Βουλή — όλοι εμείς εδώ — και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, δηλαδή η Κυβέρνηση, οι Αγροτικές Οργανώσεις και η Βουλή έχουν το ρόλο τους σ' αυτό το πρόβλημα. Ομόφωνα να κάτσουμε να δούμε πώς μπορεί να βοηθήσουμε για να λυθεί αυτό το σοβαρό πρόβλημα. Αυτό απλώς για διευκρίνιση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, είπα ότι η συζήτηση επί του θέματος θα συνεχιστεί και θα κλείσει την ερχόμενη Πέμπτη.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 22 Οκτωβρίου 1987, στις 4.30 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

Παρακαλώ να σημειωθεί κατ' εξαίρεση η ώρα. Είναι 4.30 μ.μ. την ερχόμενη Πέμπτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1971. (Πρόταση Νόμου).
- (2) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (3) Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση Νόμου).
- (4) Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (5) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 52) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 67) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 70) του 1987.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 73) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 75) του 1987.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 79) του 1987.
- (12) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 80) του 1987.
- (13) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 88) του 1987.
- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 38) του 1987.

- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 39) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 44) του 1987.
- (17) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 45) του 1987.
- (18) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 46) του 1987.
- (19) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 47) του 1987.
- (20) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 51) του 1987.
- (21) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 54) του 1987.
- (22) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 56) του 1987.
- (23) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 58) του 1987.
- (24) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 60) του 1987.
- (25) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 66) του 1987.
- (26) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 70) του 1987.
- (27) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987.
- (28) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.
- (29) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αγλαντζιάς του 1987.
- (30) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
- (31) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
- (32) Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης».

(Συνέχιση της συζήτησης)

Ο Βουλευτής κ. Λεόντιος Ιεροδιακόνου ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Το πόρισμα της Επιτροπής Ερεύνης για τις Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες, οι ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και οι ευθύνες της Κυβέρνησης».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το θέμα συζητηθεί σ' αυτή την Επιτροπή;

Όχι. Επομένως παραπέμπεται προς συζήτηση σ' αυτή την Επιτροπή.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 7.00 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπογράψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θαλής
Γεωργιάδης Δήμος	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητριάδης Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγίδης Κίμων
Δίγκλης Παύλος	Παναγιώτου Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σολωμής Χρίστος
Κατσελλή Ρήνα	Στυλιανού Πέτρος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κληρίδης Γλαύκος	Φάντης Ανδρέας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φλουρέντζος Νίκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χρίστου Κυριάκος
Μακρίδης Νίκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μάτσης Ιωάννης	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Εγγράφων και Κανονισμών.
- (2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 54 του 1987).
- (3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Αλιείας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Εισηγητική Πρόταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας αναφορικά με τη διενέργεια δαπάνης από το ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας και έγκριση της σχετικής Απόφασης.

(6) (1) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή, στις 24 Σεπτεμβρίου και 8 Οκτωβρίου 1987, έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(2) Ψήφιση του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Απαγορευτικού (Αρ. 3) Νόμου του 1987.

(7) Ερωτήσεις-Απαντήσεις (Η κατάθεση στο Δημόσιο Αρχείο των πρωτότυπων παλαιών κτηματολογικών εγγράφων — Μέτρα για την εξόντωση των αδέσποτων σκύλων που επιτίθενται εναντίον κτηνοτροφικών μονάδων και κατασπαράζουν δεκάδες αιγοπρόβατα σε κάθε επίθεσή τους — Η επιδιόρθωση των παγκέττων και των χαντακιών που άνοιξε η Αρχή Τηλεπικοινωνιών στον κύριο δρόμο Μουτουλλά — Η αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων Π. Γιαλιάς — Η καθυστέρηση που παρατηρείται στην παράδοση των τηλεγραφημάτων — Παράπονα Ξενοδόχων και άλλων ότι η Κυβέρνηση και ο ΚΟΤ όχι μόνο δεν προωθούν και δεν προβάλλουν τουριστικά την περιοχή Λάρνακας, αλλά αντίθετα ενεργούν με τέτοιο τρόπο ώστε η Λάρνακα να πλήττεται τουριστικά).

(8) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης» οι αγορεύσεις που έγιναν πάνω στο θέμα από τους αξ. Βουλευτές (Χρ. Κουρτελλάρη, Γ. Παπαδόπουλο, Γ. Ομήρου, Γ. Χαλαμπίδη, Ι. Κατσουνωτό, Κ. Παναγίδη και Μ. Θεοδούλου).

(9) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών του ακόλουθου θέματος: «Το πόρισμα της Επιτροπής Ερευνής για τις Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες, οι ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και οι ευθύνες της Κυβέρνησης».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Λ. Ιεροδιακόνου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΣΥ.).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 22ας Οκτωβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.30 μ.μ.)

(Αρ. 5)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α'—Νομοθετική Εργασία—είναι «Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1971». (Πρόταση Νόμου).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ζητήσατε το λόγο;

Ο κ. Μ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν πρόκειται για την Πρόταση Νόμου που αφορά τους μεταλλωρύχους, το θέμα είχε παραπεμφθεί και στην Επιτροπή Νομικών, η οποία συνεδρίασε σήμερα, θα ετοιμάσει και αυτή σχετική Έκθεση, γι' αυτό ενδείκνυται να μην προχωρήσει η Πρόταση Νόμου σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ενδείκνυται να μην προχωρήσει;

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Έτσι έχουμε συνεννοηθεί και με το συνάδελφο Πρόεδρο της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αλλά είναι στην ημερήσια διάταξη και η Έκθεση της Επιτροπής είναι ενώπιόν μου. Να μας ενημερώσει ο Πρόεδρος της αρμόδιας Επιτροπής.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε, είναι γεγονός ότι είχαμε συνεννοηθεί με τον κ. Μανώλη Χριστοφίδη, Πρόεδρο της Επιτροπής Νομικών, για μια αναβολή επί μια βδομάδα. Αυτή η συνεννόηση έγινε κατά τη διάρκεια της προηγούμενης συνεδρίας του Σώματος. Η βδομάδα πέρασε χωρίς να πάρουμε κανένα μήνυμα από την Επιτροπή Νομικών. Έτσι, εγώ σήμερα είμαι έτοιμος να αναγνώσω την Έκθεση.

Αν όμως υπάρχει ένσταση ή αν η Βουλή συμφωνεί, μπορεί να μείνει προς συζήτηση στην επόμενη συνεδρίαση της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν έχουμε ένσταση, κύριε Πρόεδρε. Φαίνεται ότι μεταξύ τους οι Πρόεδροι διαφωνούν σ' αυτή την περίπτωση, αλλά δεν έχουμε καμιά ένσταση να παραμείνει για μια βδομάδα. Το μάξιμουμ για μια βδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει άλλη άποψη ότι αυτή η Πρόταση Νόμου μπορεί να παραμείνει για μια βδομάδα ακόμα;

Ο κ. Χριστοφίδης υποστηρίζει. Επομένως . . . .

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Με την ελπίδα ότι, πράγματι, θα είναι μόνο μια βδομάδα, διότι είναι από 17 ετών που εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Οπωσδήποτε την ερχόμενη Πέμπτη θα πρέπει να κλείσει.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή αναφέρθηκε ότι είναι επί 17 χρόνια που εκκρεμεί, είναι καλά να πούμε ότι είναι μόνο επί 4 χρόνια που εκκρεμεί, όπως φαίνεται και από τον τίτλο της Έκθεσης. Είναι ο Νόμος του 1983.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Το τελευταίο στάδιο διήρκεσε 4 χρόνια, κύριε Πρόεδρε.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, θα συζητηθεί κατά την επόμενη συνεδρίαση της Βουλής.

Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση Νόμου).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1986».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Ανδρέας Μαθηκολώνης
 Σοφοκλής Χατζηγιάννης
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε επτά συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 11 Μαρτίου, 14 Μαΐου και 7 Νοεμβρίου του 1986 και στις 30 Ιανουαρίου, 14 Μαρτίου και 5 και 14 Οκτωβρίου, 1987. Σε ορισμένες από τις συνεδρίες της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής περι Κοινωνικών Ασφαλίσεων νομοθεσίας για την πλήρη κατάργηση της πρόνοιας για επιβολή πρόσθετου τέλους πάνω στο ποσό των οφειλόμενων εισφορών. Παράλληλα, σκοπείται η εισαγωγή διαδικασίας σύμφωνα με την οποία οι εργοδότες και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι θα μπορούν να απευθύνονται με σχετική αίτησή τους στο Δικαστήριο και να ζητούν όπως μη εφαρμοστούν στην περίπτωση τους οι πρόνοιες για την είσπραξη των οφειλών τους ως χρηματικών ποινών εφόσον το τελευταίο πεισθεί ότι η αίτησή τους είναι δικαιολογημένη.

Όπως είναι γνωστό, στην υφιστάμενη νομοθεσία προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής πρόσθετου τέλους, σε περίπτωση παράλειψης καταβολής των εισφορών, το οποίο καθορίζεται με Κανονισμούς και μπορεί να ανέρχεται μέχρι του εκατόν επί τοις εκατόν του ποσού των οφειλόμενων εισφορών. Σύμφωνα με τους ισχύοντες Κανονισμούς το τέλος αυτό έχει καθοριστεί στο 27% των οφειλόμενων εισφορών.

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπροσώπων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τις προτεινόμενες στην πιο πάνω πρόταση νόμου τροποποιήσεις αφαιρείται ένα σημαντικό κίνητρο για την έγκαιρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων έναντι του Ταμείου και γενικά αποδυναμώνεται το σύστημα είσπραξης εισφορών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αφού μελέτησε τις πρόνοιες της υπό συζήτησης πρότασης νόμου και έλαβε υπόψη τη θέση του αρμόδιου Υπουργείου πάνω στο θέμα, είναι της γνώμης ότι η πλήρης κατάργηση του πρόσθετου τέλους δεν ενδείκνυται για τους λόγους που εκτέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία, η διατήρησή του, όμως, στο υφιστάμενο ύψος, δηλ. μέχρι του 27% επί του ποσού των οφειλόμενων εισφορών, κρίνεται ιδιαίτερα αυστηρή μια και ο Νόμος για τις κοινωνικές ασφαλίσεις προβλέπει παράλληλα και τη δυνατότητα επιβολής προστίμου από το Δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές.

Γι' αυτό και η Επιτροπή εισηγείται την τροποποίηση της υπό συζήτηση πρότασης νόμου ώστε το πιο πάνω πρόσθετο τέλος να μη υπερβαίνει το 15% του ποσού των οφειλόμενων εισφορών, ως το λυσιτελέστερο μέτρο αντιμετώπισης του προβλήματος των οφειλόμενων εισφορών.

Διαμορφώνοντας ανάλογα την υπό συζήτηση πρόταση νόμου η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Μαθηκολώνης.

A. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να πω λίγα μόνο λόγια για το θέμα αυτό, για την πρόταση νόμου, την οποία είχαμε καταθέσει, στην προσπάθειά μας να καταστήσουμε το σύστημα είσπραξης των εισφορών κοινωνικών ασφαλίσεων πιο δίκαιο για όλους τους ενδιαφερόμενους.

Η πρόταση νόμου είχε κατατεθεί εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού στις 23 Ιανουαρίου, 1986. Κατά το χρόνο που είχαμε καταθέσει την πρόταση αυτή νόμου με την οποία αποσκοπούσαμε και επιδιώκαμε την πλήρη κατάργηση του πρόσθετου τέλους κατά το χρόνο αυτό, δυνάμει της σχετικής νομοθεσίας ηδύνατο να επιβληθεί πρόσθετο τέλος πάνω στις καθυστερημένες εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων μέχρι και 100%. Παράλληλα, σύμφωνα με την ίδια νομοθεσία υπήρχε η ευχέρεια να διωχθεί ο παραβάτης των σχετικών Κανονισμών, εκείνος ο οποίος δεν κατέβαλλε εμπρόθεσμα τις εισφορές που όφειλε, υπήρχε η ευχέρεια να διωχθεί ενώπιον των δικαστηρίων και, οπωσδήποτε, το δικαστήριο είχε την ευχέρεια να του επιβάλει οποιαδήποτε ποινή έκρινε σωστή και δίκαιη.

Αυτό το σύστημα και εκ πρώτης όψεως και θεωρητικά αλλά και στην πράξη είχε αποδειχθεί ότι δημιουργούσε μερικές σοβαρές αδικίες σε πολλούς από τους ενδιαφερόμενους. Αυτή η αδικία, ευτυχώς, μετά την κατάθεση της πρότασης νόμου είχε διαπιστωθεί, προτού η Επιτροπή, η αρμόδια Επιτροπή την επεξεργαστεί τελειωτικά. Είχε διαπιστώσει η Επιτροπή την αδικία και ήλθε και μείωσε το πρόσθετο τέλος και το καθόρισε να είναι δυνατό να ανέρχεται μέχρι το 27%. Επειδή από πλευράς δικής μας σαν Δημοκρατικός Συναγερμός και σαν οι καταθέσαντες την πρόταση νόμου συνεχίζαμε να πιστεύουμε ότι έπρεπε να καταργηθεί ολοκληρωτικά το πρόσθετο τέλος, η αρμόδια Επιτροπή συνέχισε να ασχολείται με το θέμα και πράγματι χαιρόμαστε ιδιαίτερα γιατί σήμερα, ομόφωνα, η αρμόδια Επιτροπή και η Βουλή, είμαι βέβαιος, σε λίγο θα ψηφίσει αυτή την πρόταση νόμου με την οποία το ανώτερο ποσοστό πρόσθετου τέλους θα μπορεί να ανέρχεται σε 15%.

Η όλη φιλοσοφία της πρότασης νόμου την οποία έχουμε υποβάλει είναι ότι, πρώτο, το μέχρι 100% πρόσθετο τέλος ήταν εντελώς υπερβολικό και δημιουργούσε ένα σοβαρό οικονομικό πρόβλημα σε πρόσωπα τα οποία κυρίως θα μπορούσαν, για λόγους ανυπαίτιους, να καθυστερούν την πληρωμή των κοινωνικών ασφαλίσεων.

Ένας δεύτερος λόγος ήταν ότι με την αυτόματη και την αδιάκριτη επιβολή πρόσθετου τέλους μέχρι και 100% αδικούνταν πρόσωπα τα οποία ένεκα του επαγγέλματός τους, ένεκα της μη σταθερότητας των εισοδημάτων τους ή πρόσωπα που ένεκα έκτακτων και εξαιρετικών λόγων μπορούσε προσωρινά να έχουν αδυναμία να πληρώσουν έγκαιρα τις εισφορές τους, αυτά τα πρόσωπα,

αδιάκριτα, χωρίς να μπορούν να αιτιολογήσουν και να δικαιολογήσουν την αδυναμία τους, τους επιβάλλετο μια ποινή κατά τον ίδιο τρόπο κατά τον οποίο τιμωρούνται πρόσωπα ή ετιμωρούντο πρόσωπα τα οποία εξ αμελείας και χωρίς καμιά δικαιολογία καθυστερούσαν τις εισφορές τους.

Ένας τρίτος λόγος για τον οποίο πιστεύαμε και πιστεύουμε ότι το υπερβολικό ποσοστό πρόσθετου τέλους δεν είχε καμιά αξία είναι γιατί διαφωνούσαμε με τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι αποτελεί, πράγματι, ένα αποτελεσματικό μέτρο για να εξαναγκάσει τους εισφορείς να καταβάλλουν έγκαιρα τις κοινωνικές τους ασφαλίσεις. Πιστεύουμε, όπως συμβαίνει και σε όλα τα αδικήματα και βάσει του κοινού ποινικού δικαίου αλλά και τα αδικήματα δυνάμει όλης της άλλης σχετικής νομοθεσίας, ότι τα δικαστήρια είναι σε πολύ καλή θέση και έχουν την ικανότητα να επιβάλλουν εκάστοτε τις κατάλληλες ποινές στους παραβάτες της σχετικής νομοθεσίας έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η συνείδηση στο λαό ότι πρέπει, και στους ενδιαφερόμενους ότι οφείλουν, να συμμορφώνονται προς τους νόμους.

Είναι η πεποίθησή μας ότι δεν είναι δίκαιο, απόλυτα δίκαιο, αυτό το σύστημα της αυτόματης και αδιάκριτης τιμωρίας παραβατών, οποιασδήποτε νομοθεσίας, χωρίς να έχουν το δικαίωμα οι ίδιοι να αιτιολογήσουν την αδυναμία τους να συμμορφωθούν προς τις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας.

Θα ήθελα εν τέλει, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τελειώνοντας να πω ότι παρά το γεγονός ότι έχουμε δηλώσει τη συγκατάθεσή μας στη μείωση του πρόσθετου τέλους, στον περιορισμό του στο 15%, εντούτοις οφείλω να πω ότι δεν το έχουμε πράξει χωρίς αρκετές επιφυλάξεις. Το έχουμε κάνει κατ' αρχήν, έχουμε δηλώσει τη συγκατάθεσή μας, γιατί μ' αυτό τον τρόπο θα περάσει αυτή η πρόταση νόμου η οποία πιθανό υπό άλλες συνθήκες να μην περνούσε από τη Βουλή, και επειδή, πράγματι, θα περάσει μ' αυτό τον περιορισμό, έχουμε αποφασίσει κατ' αρχήν να δεχθούμε και να συγκατατεθούμε σ' αυτή τη μείωση. Όμως δηλώνουμε ότι πάντοτε θα συνεχίσουμε να μελετούμε τα δεδομένα, τις καθυστερήσεις και τις στατιστικές έτσι ώστε όταν κρίνουμε ότι ήλθε ο κατάλληλος χρόνος να καταργηθεί πλήρως το πρόσθετο τέλος και όταν θα πεισθούμε ότι, πράγματι, δεν υπάρχει πλέον κανένας απολύτως λόγος να μην αφήσουμε το όλο θέμα της τιμωρίας των παραβατών στα δικαστήρια, τότε θα επανέλθουμε με μια νέα πρόταση νόμου με την οποία θα ζητήσουμε ενδεχόμενα την πλήρη κατάργηση του πρόσθετου τέλους.

Θα ήθελα να πω, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ότι η όλη νομοθεσία και το όλο σύστημα πιστεύουμε ότι έχει αρκετές μικρές ή και πιο μεγάλες αδυναμίες, επειδή όμως δεν είναι του παρόντος, αυτές τις αδυναμίες δεν προτιθέμεθα τώρα να τις συζητήσουμε. Εκείνο, όμως, που μπορώ να πω είναι ότι συν τω χρόνω, όπως το έχουμε πει άλλωστε και επανειλημμένως, ότι συν τω χρόνω θα μελετούμε και θα προχωρούμε με τις κατάλληλες προτάσεις νόμου, όπως και η παρούσα, για να βελτιώσουμε αυτό το σύστημα και να το κάνουμε όσο το δυνατό πιο ανθρώπινο χωρίς να λέω ότι δεν είναι ανθρώπινο και επωφελές μέχρι σήμερα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Προτιμώ μετά την κα Κατσελλή, κε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν ζήτησε άλλος το λόγο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Παρακαλώ, κ. Πρόεδρε, ζήτησε η κα Κατσελλή και είπα . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν έχω δει άλλο χέρι εκτός από το δικό σας.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε ζήτησε πριν από μένα και παραχώρησα τη θέση μου. Αυτό ήταν όλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Νομίζω θα ήταν κοινοτυπία αν λέγαμε ότι ο θεσμός του Αναλογικού Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ένας θεσμός που πρέπει να τον διαφυλάξουμε διότι είναι πολύ καλός για τον τόπο και στα χρόνια που λειτούργησε όλοι κατάλαβαν τη χρησιμότητά του και την κοινωνική του ορθότητα.

Ο συνάδελφος κ. Μαθηκολώνης μίλησε για αδικίες και για αυτόματες και αδιάκριτες τιμωρίες. Νομίζουμε ότι δε συμφωνούμε μ' αυτές τις εκφράσεις, γιατί το 27%, το πρόσθετο τέλος, έχει μπει και προηγουμένως ήταν ψηλότερο, διότι όταν μπαίνει στην αρχή ένας θεσμός, πρώτο μέλημα είναι να διαφυλαχθεί και να λειτουργήσει μέχρι να γίνει κοινωνική συνείδηση. Και όλοι γνωρίζουμε από χρόνια τώρα, από την αρχή του Σχεδίου, ότι υπήρχαν προβλήματα και για να υπερπηδηθούν αυτά τα προβλήματα μπήκε αυτό το πρόσθετο τέλος. Τα προβλήματα που έχουν επιβάλει αυτό το πρόσθετο τέλος έχουν μειωθεί, αλλά δεν έπαυσαν να υπάρχουν.

Από στοιχεία τα οποία πήραμε από τους υπεύθυνους των Κοινωνικών Ασφαλίσεων για να σας πω απλώς ενδεικτικά, για το έτος εισφορών το 1987, μετά τη λήξη της κανονικής προθεσμίας καταβολής των εισφορών του δευτέρου τριμήνου του 1987, 29,9% αυτοτελώς εργαζόμενοι καθυστερούν τη καταβολή των εισφορών τους για ολόκληρο το πρώτο εξάμηνο του 1987 ή μέρος αυτού. Αυτό είναι ένα σοβαρό πρόβλημα και δεν πρέπει οι νομιμόφρονες που πληρώνουν να πλουτίζουν το Ταμείο το οποίο δίδει συντάξεις, δίδει επιδόματα στα παιδιά που μένουν ορφανά, και οι άλλοι να μην πληρώνουν και να μείνουν εντελώς ακάλυπτοι.

Αν καταργηθεί όλο το τέλος, τότε οποιοσδήποτε πολίτης της Δημοκρατίας θα προτιμά να χρωστεί στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων παρά να πληρώνει χρέος σε οποιαδήποτε Τράπεζα προς 9%. Γι' αυτό έχει μπει αυτό το τέλος για να μη μεταβληθεί το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε χρηματοδοτικό οργανισμό και να προστατευθούν όλοι οι ασφαλισμένοι.

Εμείς έχουμε συναινέσει στο 15% γιατί πιστεύουμε ότι τώρα έγινε κοινή συνείδηση σχεδόν σε όλους τους κυρίους ότι πρέπει να συνεισφέρουν τακτικά σ' αυτό το ταμείο, γι' αυτό έχουμε δεχθεί κι εμείς το ύψος του 15% για το πρόσθετο τέλος. Αλλά και προηγουμένως δεν ανέβαινε το τέλος σε 100%, όπως ανέφερε ο

συνάδελφος κ. Μαθηκολώνης. Ανέβαινε σε τόσο αν ο ασφαλισμένος εξακολουθούσε για πολύ μακρό χρονικό διάστημα να καθυστερεί τις πληρωμές του.

Με αυτά τα λίγα λόγια ελπίζουμε ότι μελλοντικά δε θα υπάρξει καθόλου πρόβλημα στις κοινωνικές ασφαλίσεις για να εργάζονται για το καλό του συνόλου του κυπριακού λαού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η πρόταση νόμου που αρχικά διαλάμβανε τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας περί κοινωνικών ασφαλίσεων, σε τρόπο που να καταργείται πλήρως η πρόνοια για επιβολή πρόσθετου τέλους στο ποσό των οφειλόμενων εισφορών, για να μετεξελιχθεί στη γνωστή συναινετική απ' όλα τα κόμματα που μετέχουν στην επιτροπή εργασίας, πρόταση νόμου, που μειώνει το πρόσθετο τέλος από 27% σε 15%, άπτεται ενός πολύ ευαίσθητου και λεπτού θέματος, που χρήζει πολλής προσοχής η οποιαδήποτε προσπάθεια ή τάση μεταλλαγής και διαφοροποίησης των ποικίλων συντελεστών του: εισφορών, τελών κ.λ.π. Γιατί πρέπει να τονιστεί πως χρειάζεται πολλή προσοχή, για να μην υπονομευθεί το γενικότερο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, για το οποίο όλοι μοχθούμε και γνοιαζόμαστε ιδιαίτερα, και τούτο γιατί, αν παρ' ελπίδα, η Επιτροπή και το Σώμα στην προέχταση αποδεχόταν την εισήγηση για πλήρη κατάργηση του πρόσθετου τέλους, φοβούμαι ειλικρινά, έντιμοι κ. συνάδελφοι, πως θα οδηγήσαμε το γενικότερο σύστημα σε κατ' ευθείαν υπονόμηση του, μιας και—απλούστατα—θα κατευθύναμε τα πράγματα σε μια πηγή εύκολου δανεισμού από μέρους και της εργοδοτικής πλευράς και των αυτοτελώς εργαζομένων. Έτσι, με τον τρόπο αυτό θα παρείχαμε τη δυνατότητα στα πιο πάνω πρόσωπα άμεσης, κατά το δοκούν, χωρίς οποιεσδήποτε παρεμβολές κι οποιεσδήποτε αναστολές δανειοδότησής τους. Κι έχουμε παραδείγματα, έντιμοι κ. συνάδελφοι, πολλά για τους διαγραφόμενους κινδύνους. Το σύστημα, εξάλλου, που επικαλείται ο συνάδελφος κ. Μαθηκολώνης—της ανάθεσης δηλαδή της όλης διαδικασίας στα χέρια της δικαιοσύνης και των εχτελεστικών οργάνων της—πιστεύω πως είναι και χρονοβόρο και λαβυρινθώδες, μιας και τη διαδικασία εισπράξεως των οφειλόμενων τελών θα ετεροχρονίσει (μ' όλες τις αρνητικές προεχτάσεις κι επιπτώσεις που θα συνεπιφέρει) και δαπανηρή και δυσκίνητη υπηρεσία για τις δικαστικές διώξεις των παρανομούντων, θα δημιουργήσει. Θα πρέπει, πάντως, με την ευκαιρία, να τονίσουμε πως σε περίπτωση που θα γινόταν αποδεχτή η πρόταση για πλήρη κατάργηση των οφειλόμενων χρηματικών ποινών, το κέρδος θα το καρπούσαν η πλευρά που θα της συνέφερε ν' ακολουθηθεί η πραχτική της προσφυγής (από μέρους του τμήματος κοινωνικών ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας) στα δικαστήρια.

Από τη μέχρι όμως σήμερα πραχτική που ακολουθήθηκε διαπιστώνουμε πως πέρα από τον ετεροχρονισμό, και οι ποινές που επιβάλλονται συνιστούν αντικίνητρο για την έγκαιρη κι ομαλή καταβολή των τελών των κοινωνικών ασφαλίσεων. Έτσι, σύμφωνα με στοιχεία που έχουμε, το επιδικαζόμενο από το δικαστήριο πρόστιμο για καθυστερημένες οφειλές μέχρι και χίλιες ακόμα λίρες, δεν υπερβαίνει τις πενήντα στις πλείστες, μάλιστα, των περιπτώσεων (μικρών

επιχειρήσεων και βιοτεχνιών) το επιδικαζόμενο πρόστιμο ανέρχεται σε δέκα, σε πέντε άλλοτε ή και σε τρεις πολλές φορές λίρες πρόστιμο, γεγονός που αυταπόδειχτα μιλά πως θα «συνέφερε», επανατονίζουμε για πολλοστή φορά, ν' ακολουθηθεί η διαδικασία της δικαστικής δίκυξης ιδιαίτερα αν καταργηθεί πλήρως η πρόνοια του πρόσθετου τέλους. Όμως θα 'ταν καλά αν καταθέταμε στο σώμα κι εμείς με τη σειρά μας, όπως ήδη έπραξε η συνάδελφος κ. Κατσελλή, μερικά στοιχεία από σχετικό σημείωμα αναφορικά με τους αυτοτελώς εργαζομένους που καθυστερούν την πληρωμή των εισφορών τους για τα χρόνια 1985, 1986 και 1987, στοιχεία που δόθηκαν σ' όλα τα μέλη της επιτροπής μόλις σήμερα από το τμήμα κοινωνικών ασφαλίσεων, για να δειχθεί το ύψος του προβλήματος, μ' όλα τα δικαστικά που παίρνουμε μέτρα.

Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία αυτά για το 1986, 2,068 αυτοτελώς εργαζόμενοι όφειλαν εισφορές για 4,212 τρίμηνα. Το οφειλόμενο ποσό ανέρχεται σε £370,199 (£286,606 από τους ίδιους τους αυτοτελώς εργαζομένους και £83,593 από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας). Το πρόσθετο τέλος για τις εισφορές αυτές υπολογίζεται σε £68,946.

Μετά τη λήξη της κανονικής προθεσμίας καταβολής των εισφορών του δεύτερου τριμήνου του 1987, 10,252 αυτοτελώς εργαζόμενοι από σύνολο 34,238 (29.9%) καθυστερούν την καταβολή των εισφορών τους για ολόκληρο το πρώτο εξάμηνο του 1987 ή μέρος αυτού.

Το ψηλότερο ποσοστό καθυστερήσεων από τις επαρχίες το έχει η Πάφος με 36.7% και ακολουθούν η Λεμεσός με 36.2%, η Λάρνακα με 29.3%, η Λευκωσία με 25.9% και τελευταία η Αμμόχωστος με 19.5%.

Από τις επαγγελματικές κατηγορίες το ψηλότερο ποσοστό καθυστερήσεων το έχει η κατηγορία των οικοδόμων με 39.1% και ακολουθούν οι καταστηματαρχές αστικών περιοχών με 32.3%, οι τεχνίτες αστικών περιοχών με 32.1%, οι τεχνίτες και καταστηματαρχές αγροτικών περιοχών με 29.5%, οι οδηγοί με 28.8%, οι γεωργοί με 27.40%, οι πλανοδιοπώλες με 23.4%, οι ελεύθεροι επαγγελματίες με 22.9% και οι ασχολούμενοι στο χονδρικό εμπόριο και κληρικοί με 18.8% και 7.5% αντίστοιχα.

Το οφειλόμενο ποσό για το 1987 ανέρχεται σε £1,258,473 (£974,302 από τους ίδιους τους αυτοτελώς εργαζόμενους και £284,171 από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας). Το πρόσθετο τέλος υπολογίζεται σε £52,144. Επιπρόσθετα με την κατάσταση που φαίνεται πιο πάνω, στη Λεμεσό 85 αυτοτελώς εργαζόμενοι όφειλαν εισφορές για 264 τρίμηνα το 1985. Το οφειλόμενο ποσό ανέρχεται σε £23,645 (£18,306 από τους ίδιους τους αυτοτελώς εργαζόμενους και £5,339 από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας). Το πρόσθετο τέλος υπολογίζεται σε £4,943.

Κατά την 31/7/1987, 2,972 αυτοτελώς εργαζόμενοι όφειλαν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για περιόδους εισφοράς μέχρι και το 1986, παρόλον ότι το Δικαστήριο εκδίκασε την υπόθεσή τους. Το οφειλόμενο από αυτούς ποσό ανέρχεται σε £1,213,270 (£939,306 από τους ίδιους και £273,964 από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας). Το πρόσθετο τέλος και οι χρηματικές ποινές που οφείλονται είναι £484,505.

Στο συνημμένο πίνακα, που καταθέτω στη γραμματεία, φαίνονται λεπτομερώς τα πιο πάνω, μαζί με αριθμούς (Α.Ε.) και οφειλόμενα τρίμηνα.

Έτσι οι διαγραφόμενοι κίνδυνοι από τυχόν πλήρεις παραγραφές πιστεύω πως είναι και εξόφθαλμοι και άμεσοι.

Η σαφής, συναινετική, πρόταση του προέδρου της Επιτροπής, συνάδελφου κ. Ζιαρτίδη, γιατί σ' αυτόν οφείλεται η τροποποιητική εισήγηση της Επιτροπής Εργασίας, πιστεύω πως συνιστά, όπως κι η συνάδελφος κ. Κατσελλή τόνισε, ορθή λύση γι' αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Κατσουνωτός.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, το θέμα των αυτελώς εργαζομένων και το πρόσθετο τέλος δεν είναι η πρώτη φορά που συζητείται από αυτό το βήμα και σ' αυτό το Σώμα. Από το 1981, μετά την επιβολή του Αναλογικού Σχεδίου, μάλλον την εφαρμογή, όχι την επιβολή, του αναλογικού σχεδίου άρχισαν και τα προβλήματα των αυτοτελώς εργαζομένων. Και πάντοτε βλέπαμε με κατανόηση το δίκαιο αίτημά τους ότι πραγματικά ήταν δικαίωμα του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων να επιβάλλει πρόσθετο τέλος μέχρι 100%—μπορεί να μην εφαρμόστηκε σε καμιά περίπτωση το 100% αλλά είχε αυτό το δικαίωμα και αποδεικνύεται από τη στατιστική που έχουμε τώρα στα χέρια μας ότι ενώ οι καθυστερήσεις είναι £1,000,000, πρόσθετα τέλη έχουν πληρωθεί £610,000 από τους αυτοτελώς εργαζόμενους. Ασφαλώς βλέπουμε τη σκοπιμότητα της επιβολής αυτού του πρόσθετου τέλους για τις μεγάλες επιχειρήσεις που, όπως η συνάδελφος Ρήνα Κατσελλή έχει τονίσει, πραγματικά καθυστερούσαν στην καταβολή των εισφορών τους απλώς και μόνο για να γλυτώνουν τους τόκους που θα πλήρωναν από δανεισμό σε μια τράπεζα αν ήταν το 9%. Όμως η περίπτωση των £610,000 αφορά κυρίως μικροεπιχειρηματίες, οι οποίοι είτε είναι αυτοτελώς εργαζόμενοι δηλαδή εργάζονται μόνοι τους είτε με ένα—δυο υπαλλήλους. Έτσι ένα μέτρο το οποίο λήφθηκε οδήγησε στην αντίδραση πέραν των 10,000 αυτοτελώς εργαζομένων να αρνηθούν να πληρώνουν αυτές τις εισφορές λόγω ακριβώς της επιβολής του πρόσθετου τέλους το οποίο ανέβαινε μέχρι 100%.

Με δικά τους διαβήματα αλλά και με ομόφωνη βούληση των μελών της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αλλά και του Σώματος, τελικά μειώσαμε αυτό το ποσοστό και βάλουμε ένα όριο ασφάλειας μέχρι το 27%. Σήμερα πραγματικά πρέπει να χαιρετίσουμε με ικανοποίηση την ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής, που ελπίζουμε να είναι και ομόφωνη απόφαση του Σώματος, για τη μείωση αυτού του πρόσθετου τέλους στο 15%. Γιατί πραγματικά θεραπεύει μια αδικία.

Πιστεύουμε ότι αυτό το μέτρο θα ενθαρρύνει τους αυτοτελώς εργαζόμενους να ανταποκριθούν πληρέστερα και πιστεύω ότι πολύ σύντομα θα δούμε τα αποτελέσματα αυτής της ενέργειας της Βουλής.

Γι' αυτό πιστεύω ότι πρέπει να ψηφιστεί. Εμείς σαν Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ θα ψηφίσουμε αυτή την πρόταση νόμου και πιστεύω ότι μελλοντικά, μελετώντας τις συνθήκες που θα δημιουργούνται, το αποθεματικό του ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων αλλά και τη συμμόρφωση των αυτοτελώς εργαζομένων, πιστεύω ότι θα καταλήξουμε ίσως στο νόμιμο τόκο του 9%.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Μαθηκολώνης.

A. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα να πω δυο μόνο λόγια πάνω σε μερικά σχόλια που έχουν κάνει οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. που έχουν μιλήσει προ ολίγου.

Πρώτα από όλα ο κ. Στυλιανού έχει αναφερθεί και έχει σχολιάσει ότι οι ποινές που επιβάλλουν τα Δικαστήρια δεν είναι ικανοποιητικές και έχει αναφερθεί σε ποινές του ύψους των £5, των £10 ή και των £15. Πληροφορώ τον κ. Στυλιανού, πρώτο ότι τα Δικαστήρια επιβάλλουν πολύ μεγαλύτερες ποινές και δεύτερο ότι δεν είναι καθόλου σωστό να υποβαθμίζεται ή και να γίνεται ένα δυσμενές σχόλιο στον τρόπο με τον οποίο τα Δικαστήρια απονέμουν τη δικαιοσύνη.

Εμείς, που ίσως και ένεκα επαγγέλματος γνωρίζουμε καλύτερα τον τρόπο που επιβάλλουν τις ποινές τα Δικαστήρια, μπορούμε να διαβεβαιώσουμε τον κ. Στυλιανού ότι οι ποινές που επιβάλλουν δεν είναι χαμηλές. Είναι οι ποινές οι δίκαιες και οι ορθές ενόψει όλων των συνθηκών. Και είναι αυτό, ακριβώς, το σημείο που δεν έχει αντιληφθεί ούτε ο ίδιος ούτε η κυρία Κατσελλή, οι οποίοι έχουν ομιλήσει.

Η όλη φιλοσοφία πίσω από την Πρόταση Νόμου που έχουμε καταθέσει ήταν ακριβώς για να κάμει δικαιοσύνη στο θέμα αυτό της αυτόματης επιβολής ποινής υπό τύπο αυτόματου πρόσθετου τέλους. Διότι γνωρίζουν οι συνάδελφοι ότι. . . Ένα παράδειγμα ή δυο παραδείγματα: Το πρώτο ήταν η περίπτωση των πατατοπαραγωγών της ελεύθερης Αμμοχώστου και της Λάρνακας. Όταν είχαν υποστεί τεράστιες ζημιές και στο μεταξύ παράλληλα είχαν να πληρώσουν μεγάλα ποσά για κοινωνικές ασφαλίσεις. Και η ίδια η Βουλή, η οποία αναγνώρισε την ανάγκη τους την προσωρινή που είχαν και την αδυναμία τους να πληρώσουν αυτά τα ποσά, όχι μόνο ήλθε και έδωσε κάποιες παρατάσεις, αλλά βοήθησε οικονομικά αυτούς τους ανθρώπους για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα επιβίωσής τους. Αν, λοιπόν, αυτοί οι άνθρωποι είχαν, πράγματι, προσωρινά διάφορα οικονομικά προβλήματα που δεν τους επέτρεπαν να αντιμετωπίσουν τα προς το ζην και προφανώς να καταβάλουν τις εισφορές των κοινωνικών ασφαλίσεων, θα ήταν, άραγε, δίκαιο και ερωτώ τους συναδέλφους του ΔΗ.ΚΟ., θα ήταν δίκαιο αυτοί οι άνθρωποι να πληρώνουν πρόσθετο τέλος, το οποίο να φθάνει μέχρι και 100% πολλές φορές;

Και σ' αυτό το σημείο ήθελα να σχολιάσω μια παρατήρηση του συνάδελφου κ. Κατσουνωτού με τον οποίο συμφωνώ, ως προς τα υπόλοιπα που έχει πει, απόλυτα.

Έχει πει ο κ. Κατσουνωτός ότι ίσως να μην υπάρχει περίπτωση που έχει εισπραχθεί πρόσθετο τέλος 100%. Πληροφορώ τη Βουλή και τον κύριο συνάδελφο ότι όχι μόνο υπάρχει μια περίπτωση αλλά υπάρχουν πολλές περιπτώσεις, πάρα πολλές περιπτώσεις, που το πρόσθετο τέλος, όταν επιτρέπεται, έφθασε και μέχρι 100%.

Ένα δεύτερο παράδειγμα αδικίας ήταν η περίπτωση των βιομήχανων ένδυσης, οι οποίοι εξήγαγαν στη Λιβύη. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν εξαγάγει,

κατόπιν που είχαν υποκινηθεί και από την Κυβέρνηση, είχαν παράξει τα εμπορεύματά τους, τα είχαν εξάξει στη Λιβύη και δεν επληρώνοντο και η Κυβέρνηση από την άλλη πλευρά είχε εγγυηθεί ένα μέρος της οφειλής της Λιβύης. Επειδή καθυστερούσε, όμως, η πληρωμή, οι άνθρωποι αυτοί αναγκάστηκαν να πληρώσουν αδιάκριτα, χωρίς να μπορέσουν να δικαιολογηθούν, ένα τεράστιο ποσό πρόσθετου τέλους, διότι προφανώς χρωστούσαν χιλιάδες λίρες. Αυτές τις αδικίες που μπορεί να είναι μια, δυο, πέντε, δέκα, είκοσι, τριάντα—μπορεί να είναι συγκεκριμένος περιορισμένος αριθμός—αυτές τις αδικίες το σύστημα της αυτόματης επιβολής και της αδιάκριτης επιβολής πρόσθετου τέλους, προφανώς κύριοι συνάδελφοι, δεν τις θεραπεύει. Και εμείς δεν είναι για να πλήξουμε το σύστημα των κοινωνικών ασφαλίσεων που έχουμε καταθέσει αυτή την Πρόταση Νόμου. Απεναντίας, σεβόμεθα, τιμούμε και αναγνωρίζουμε την αναγκαιότητά του και την προσφορά του, την κοινωνική του σημασία και την κοινωνική του προσφορά. Όμως, πιστεύουμε ότι δεν μπορεί ένα σύστημα, όση κοινωνική προσφορά και αν έχει, να δημιουργεί αδικίες σε ένα ή 2 ή σε 3 ή σε 5 ή σε 10 άτομα ακόμα. Πρέπει, κατά το δυνατό, εφόσον μπορούμε, αυτές τις αδικίες να τις διορθώνουμε.

Τώρα προκύπτει, πράγματι, το ερώτημα: Υπάρχει στο Νόμο τρόπος που να πείθει τους αυτοτελώς εργαζόμενους και να τους εξαναγκάζει, έστω έμμεσα, με το φόβο τιμωρίας ότι πρέπει να πληρώνουν έγκαιρα τις εισφορές τους; Κάτι το οποίο οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. ίσως δε γνωρίζουν και το οποίο θα τους πληροφορήσω, μέσα στην ίδια νομοθεσία υπάρχει πρόνοια στο Άρθρο 80 ότι το ίδιο το Δικαστήριο, σε περίπτωση που θα προσαχθεί κάποιος για καθυστερημένες εισφορές, μπορεί, όχι μόνο να του επιβάλει την πληρωμή προστίμου, αλλά δικαιούται το Δικαστήριο να επιβάλει εν είδει ποινής εισπρακτέας με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, ποσό το οποίο σε πρώτη καταδίκη να μην υπερβαίνει το 25% πάνω στις καθυστερημένες εισφορές και σε δεύτερη ή τρίτη καταδίκη που να μην υπερβαίνει το 50% πάνω στις καθυστερημένες εισφορές. Άρα λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, εκείνο που λέμε είναι ότι δε χρειάζεται ουσιαστικά το πρόσθετο τέλος για να φοβίζει, διότι η εισήγησή σας είναι ότι πρέπει να υπάρχει για να φοβίζει. Και η εισήγηση δεν είναι μόνο δική σας, είναι και της Κυβέρνησης και των αρμόδιων Λειτουργιών του Υπουργείου. Εμείς λέμε ότι δε χρειάζεται. Διότι αν σε όλα τα αδικήματα που υπάρχουν στον ποινικό κώδικα και στις άλλες νομοθεσίες, ο κόσμος φοβάται και σέβεται τους νόμους με την απειλή της προσαγωγής του στο Δικαστήριο, γιατί, λοιπόν σ' αυτή την περίπτωση να μη φοβάται ο κόσμος την απειλή της προσαγωγής του στο Δικαστήριο και την τιμωρία του όχι μόνο με πρόστιμο αλλά και με τη δυνατότητα επιβολής πέραν του προστίμου σαν ποινής ποσοστού 25% ή και 50% επί των καθυστερημένων εισφορών. Αλλά η διαφορά που ελπίζω οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. να αντιληφθούν είναι ότι και το Δικαστήριο έχει το δικαίωμα και την ευχέρεια να ακούσει τους διάφορους κατηγορούμενους, να κρίνει τις προσωπικές τους ανάγκες και τις προσωπικές τους περιστάσεις, αν αρρώστησαν τα παιδιά τους, αν αρρώστησε η γυναίκα τους, αν πήγαν οι ίδιοι για εγχείριση, αν καταστράφηκε η παραγωγή τους, και τότε το Δικαστήριο να απονέμει δικαιοσύνη και να επιβάλει τη δίκαιη ποινή.

Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους πιστεύω ότι δε θα πρέπει ν' αντιμετωπίζεται από την πλευρά του ΔΗ.ΚΟ. η πρόταση αυτή και η φιλοσοφία της κατάργησης του πρόσθετου τέλους σαν προσπάθεια δημιουργίας προβλημάτων στο σύστημα των Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Εξάλλου, ας μην ξεχνούμε ότι το πρόσθετο τέλος υπάρχει, αν δε με απατά η μνήμη μου, από το 1970 ή 1972 και έχει ζήσει αυτός ο κόσμος και αυτός ο λαός

μ' αυτό το πρόσθετο τέλος. Ας τον αφήσουμε να ζήσει και λίγο χωρίς το πρόσθετο τέλος, για να δούμε αν, πράγματι, δε συμμορφώνεται. Ακριβώς αυτό το πράγμα έχει εισηγηθεί περίπου και ο συνάδελφος της Ε.Δ.Ε.Κ. κ. Κατσουνωτός.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα απλώς να υπομνήσω ότι συζητούμε μια ομόφωνη Έκθεση της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και δε θέλω με κανένα τρόπο να παρεμποδίσω συζήτηση, αλλά ή είμαστε ομόφωνοι πάνω σε ένα νομοθέτημα ή δεν είμαστε. Αν έχουμε διαφωνίες ασφαλέστατα θα πρέπει να έχουμε την ευχέρεια να εξηγήσουμε πού βρίσκεται η διαφωνία μας. Αλλά όχι να συζητούμε υποθετικά ζητήματα τα οποία πιθανό να αντιμετωπίσουμε σε λίγα χρόνια. Εδώ έχουμε ενώπιόν μας ένα νομοθέτημα. Και η απόφαση, η εισήγηση μάλλον, της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ομόφωνη.

Ο κ. Γαλανός ζήτησε το λόγο.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κατόπιν αυτής της υπενθύμισης που είμαι σίγουρος ότι στρέφεται προς το συνάδελφο κύριο Μαθηκολώνη που θεώρησε ότι υπήρχε ανάγκη να δευτερολογήσει και να αγορεύσει επί του όλου θέματος, δε χρειάζεται να του απαντήσουμε. Χαιρόμεθα, όμως, που έγινε αυτή η υπόμνηση εκ μέρους σας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θάθελα από τη θέση μου να τονίσω, έντιμε κ. πρόεδρε, σ' απάντηση των όσων έχουν λεχθεί από μέρους του συνάδελφου κ. Μαθηκολώνη πως κανένας, ούτε ασφαλώς τα δικαστήρια δεν εξαιρούνται της δυνατότητας κριτικής ή κι επικριτικής ακόμα στάσης κι αναφοράς από μέρους της ολομέλειας ή μελών του σώματος και τούτο για τον απλούστατο λόγο πως τα μέλη της δικαστικής εξουσίας δεν αποτελούν ούτε ιερά κι απαραβίαστα τέρατα, ούτε και ιερές θρησκευτικές αγελάδες, που να εξαιρούνται της κριτικής ή επικριτικής ακόμα, επαναλαμβάνω, στάσης από μέρους της Βουλής των Αντιπροσώπων. Πολύ περισσότερο όταν στην προκείμενη περίπτωση—κι αυτό διέφυγε φαίνεται της προσοχής του κ. συναδέλφου—ούτε κριτική, ούτε, πολύ περισσότερο, επικριτική στάση τήρησα απέναντι στα μέλη του δικαστικού σώματος. Ανέπτυξα κι υπογράμμισα απλά μια κατάσταση, ένα STATUS, με βάση τα επίσημα στατιστικά—κι αποδειχτικά, επομένως—στοιχεία. Τίποτε πέραν τούτου δεν έπραξα. Κι αν ο έντιμος κ. συνάδελφος ήταν, επαναλαμβάνω, προσεχτικότερος θ' αντιλαμβανόταν την ειδοποιό διαφορά ανάμεσα στην κριτική και τη διαπίστωση.

Πολύ εξεζητημένη, εξάλλου, η στάση του κ. συναδέλφου κι η πρότασή του ν' αφήσουμε τα πράγματα να εξελιχθούν από μόνα τους φυσιολογικά κι ομαλά, καταργώντας τα πρόσθετα τέλη κι αφήνοντας το σύστημα να λειτουργήσει περίπου από μόνο του. Έτσι, κατά την υπεραπλουστευμένη, αλλά απλοϊκή—για να μην πω κι αφελή—πρόταση και συλλογιστική του έντιμου συναδέλφου, θα σπεύδουν τώρα όλοι οι οφειλέτες να καταβάλλουν αυτοβούλως τα οφειλόμενα.

Όταν όμως, έντιμοι κ. συνάδελφοι, με τη γνωστή δαμόκλεια σπάθη να επικρέμεται στις κεφαλές των καθυστερούντων, οι οφειλές ξεπερνούν τα οχτώ εκατομμύρια, είναι αστεία η συλλογιστική ν' αφήσουμε τα πράγματα να εξελιχθούν εικη και ως έτυχε, για να δοκιμάσουμε και μια άλλη ταχτική—αφού τάχατες με τη δικαιοσύνη το σύστημα δεν πέτυχε—για να δούμε τι θα βγάλει και το καινούργιο σύστημα.

Έντιμε κ. πρόεδρε, εγώ δε μίλησα θεωρητικά κι εμπειρικά, μα με βάση επίσημα στοιχεία, επαναλαμβάνω, που τα κατέθεσα στη γραμματεία κι είναι στη διάθεση του έντιμου κ. συνάδελφου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 73 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (ΑΡ. 100) ΠΕΡΙ ΙΣΗΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΙΣΗΣ ΑΞΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Ανδρέας Μαθηκολώνης
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου, 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο νομοσχέδιο εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας στην οποία η Κύπρος αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 29.117 και ημερομηνία 24 Σεπτεμβρίου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης.

Με τη Σύμβαση αυτή που υιοθετήθηκε στην 34η Σύνοδο της Γενικής Συνδιάσκεψης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σκοπείται η προώθηση και διασφάλιση από τα Κράτη—Μέλη της εφαρμογής σ' όλους τους εργαζομένους της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για εργασία ίσης αξίας μέσα στα πλαίσια των μεθόδων που ισχύουν σ' αυτά, για τον καθορισμό αμοιβής.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το θέμα της πρακτικής εφαρμογής της αρχής της ισομισθίας θα εξεταστεί στη συνέχεια στα πλαίσια του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος, κάτι που είναι εντελώς σύμφωνο με τις πρόνοιες της υπό επικύρωση Σύμβασης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πιο πάνω Σύμβασης ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση της Σύμβασης αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
 Η κ. Κατσελλή.

Ρ. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η επιψήφιση της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας είναι ιστορική και έχει μεγάλη σημασία για τις γυναίκες της Κύπρου. Γιατί είναι ένα αίτημα το οποίο εκκρεμούσε από καιρό.

Αν και έχει δοθεί ισομισθία σε πολλούς τομείς από το 1961 στην Κυβερνητική Υπηρεσία με την υπόθεση Ξυναρή και αργότερα έχει επεκταθεί η ισομισθία στους Ημικρατικούς Οργανισμούς, στα ξενοδοχειακά επαγγέλματα και σε ένα μέρος του ιδιωτικού τομέα, εντούτοις υπάρχουν ακόμα επαγγέλματα στα οποία η γυναίκα αδικείται και πληρώνεται λιγότερα για δουλειά ίσης αξίας που κάνει με τον άνδρα.

Ελπίζουμε, με την επιψήφιση του Κυρωτικού αυτού Νόμου, να μελετήσει το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα, το ταχύτερο, πρόνοιες για να δοθεί ισομισθία σε όλους τους τομείς, και στους τομείς που εκκρεμεί ακόμα, για να ικανοποιήσει ένα πολύ δίκαιο αίτημα των γυναικών της Κύπρου.

Εκ μέρους όλων των γυναικών χαιρετίζω την επιψήφιση της σημερινής Σύμβασης (Αρ. 100).

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Ασφαλώς συμφωνούμε, κ. Πρόεδρε, με την επικύρωση αυτή της Σύμβασης και χαιρετίζουμε αυτή την επικύρωση της Σύμβασης σαν το πρώτο θετικό βήμα από μέρους της Κυβέρνησης και της Βουλής μας για την κατάργηση των διακρίσεων σε βάρος της γυναικείας εργασίας.

Ωστόσο θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι πολύ καθυστερημένα, κατά την άποψή μου, η Κυβέρνησή μας έχει επικυρώσει αυτή τη Σύμβαση, έχει αποφασίσει να προσχωρήσει σ' αυτή τη Σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Σύμβαση αυτή εγκρίθηκε από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας γύρω στο 1966.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η Κυβέρνηση αποφάσισε να προσχωρήσει σ' αυτή τη Σύμβαση στις 24 Σεπτεμβρίου 1987, δηλαδή πριν περίπου ένα μήνα.

Το δεύτερο σημείο που ήθελα να παρατηρήσω είναι ότι ενώ χαιρετίζουμε την επικύρωση αυτής της Σύμβασης πιστεύουμε ότι μόνο με την επικύρωση της Σύμβασης δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί αυτόματα η ίση αμοιβή στην εργασία ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες, η ίση αμοιβή για ίση εργασία. Χρειάζεται να προχωρήσουμε σε ορισμένα πρακτικά μέτρα και ένα από αυτά τα πρακτικά μέτρα, εκτός από αυτό που αναφέρεται στην έκθεση ότι πρέπει να ασχοληθεί το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα, είναι να προχωρήσουμε να ψηφίσουμε την πρόταση νόμου που έχει καταθέσει ειδικά γι' αυτό το θέμα η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς από το Σεπτέμβριο του 1985. Γι' αυτό θεωρώ ότι για συμπλήρωση όλης αυτής της επικύρωσης της Σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας πρέπει να προχωρήσουμε στη μελέτη της πρότασης νόμου του ΑΚΕΛ και, το συντομότερο, να ψηφιστεί αυτή η πρόταση, για να δώσουμε πρακτική εφαρμογή στην επικύρωση αυτής της Σύμβασης. Βέβαια δεν πρέπει να έχουμε αυταπάτες ότι και με το νόμο ακόμα μπορεί αυτό αυτόματα να εφαρμοστεί σε όλα τα επαγγέλματα, η ίση αμοιβή για τις γυναίκες για ίση εργασία. Χρειάζονται, πέρα από τη νομοθεσία, ορισμένα πρακτικά μέτρα από μέρους του Υπουργείου Εργασίας, όπως συγκεκριμένα, τακτικές επιθεωρήσεις σε εργοστάσια και σε άλλους τόπους δουλειάς για έλεγχο, για να δούμε κατά πόσο εφαρμόζεται αυτή η Σύμβαση και η νομοθεσία που θα ψηφίσουμε, όπως είπα, που πρέπει να ψηφίσουμε το συντομότερο δυνατό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός και μετά ο κ. Δίγκλης.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ναι, από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε, απλώς θα ήθελα να δώσω μια απάντηση στον κ. Φάντη για την αργοπορία της Κυβέρνησης. Κύριε Φάντη, πρέπει να υπενθυμίσω ότι για να εφαρμοστεί μια σύμβαση, για να υπογραφεί, πρέπει να ωριμάσουν οι συνθήκες και να φθάσουμε στο σημείο εκείνο που να μπορεί να εφαρμοστεί. Ευτυχώς που υπήρξε εκείνη η πρόοδος, ώστε να μπορέσουμε έστω και το 1986 όπως αναφέρθηκε, να υπογράψουμε αυτή τη Σύμβαση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πιστεύω ότι όλοι θα συμφωνούμε ότι η επικύρωση της Σύμβασης (Αρ. 100) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας είναι ένα μέτρο τεράστιας σημασίας στην προσπάθεια για εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος της γυναίκας, όπως διαλαμβάνει και η Σύμβαση 34180 του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Η κατοχύρωση της ισομισθίας ανδρών και γυναικών ή καλύτερα της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας πιστεύουμε ότι είναι τεράστιας σημασίας για να επικρατήσει και να επεκταθεί η ισοτιμία των γυναικών σε όλους γενικά τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

Η ψήφιση σήμερα από τη Βουλή του Κυρωτικού Νόμου που έχουμε μπροστά μας πιστεύω ότι αποτελεί δικαίωση των αγώνων του Γυναικείου Κινήματος, των αγώνων του ΑΚΕΛ και της Αριστεράς, του Συνδικαλιστικού Κινήματος της ΠΕΟ, που για δεκάδες χρόνια πάλευαν και παλεύουν για την επικράτηση της ισομισθίας ανδρών και γυναικών.

Έχει θιγεί κατά τη συζήτηση η καθυστέρηση η οποία σημειώθηκε από μέρους της Κυβέρνησης. Ο συνάδελφος κύριος Γαλανός απαντώντας είπε ότι θα πρέπει να ωριμάσουν οι συνθήκες. Εμείς διαφωνούμε κατηγορηματικά μ' αυτή την προσέγγιση και του κ. Γαλανού και της Κυβέρνησης γενικά. Και πρέπει να πω ότι είναι χάριν ή εξαιτίας καλύτερα αυτής της συντηρητικής προσέγγισης της Κυβέρνησης που, ενώ η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας έχει ψηφίσει μέχρι τώρα 170 περίπου Συμβάσεις που σχετίζονται με τους όρους εργασίας των εργαζομένων, η Κυπριακή Κυβέρνηση έχει επικυρώσει μέχρι τώρα μικρό αριθμό Συμβάσεων, 39 αν δεν κάμνω λάθος. Και οφείλω να αναφέρω ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση κατατάσσεται μεταξύ εκείνων των Κρατών—Μελών της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας που έχουν το μικρό αριθμό επικυρώσεων ή, αν θέλετε, το μικρότερο αριθμό επικυρώσεων των Συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Και η εξήγηση γι' αυτή την απαράδεκτη κατάσταση είναι, ακριβώς, αυτό που ανέφερε ο κ. Γαλανός. Η συντηρητική φιλοσοφία και νοοτροπία που χαρακτηρίζει την Κυβέρνηση. Ότι δηλαδή θα πρέπει, ισχυρίζεται η Κυβέρνηση, πρώτα να ωριμάσουν οι συνθήκες και ύστερα να επικυρωθεί μια Διεθνής Σύμβαση.

Εμείς επανειλημμένα υποστηρίξαμε και τονίσαμε ότι έχει υποχρέωση η Κυβέρνηση, σαν ένα μέτρο για τη βελτίωση των συνθηκών και όρων εργασίας των εργαζομένων, να επικυρώνει τις διεθνείς Συμβάσεις και δεδομένου ότι το

Καταστατικό της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας παρέχει πίστωση χρόνου για εναρμόνιση ή ψήφιση αντίστοιχης νομοθεσίας βάσει των Συμβάσεων που επικυρώνονται, θα έχει την ευκαιρία η Κυβέρνηση να προχωρήσει στην ψήφιση ή στην εναρμόνιση υφιστάμενης νομοθεσίας.

Πιστεύουμε ότι αυτή η συντηρητική νοοτροπία της Κυβέρνησης είναι απαράδεκτη και θα πρέπει να εκλείψει προς το συμφέρον των εργαζομένων.

Όμως, να μου επιτρέψει ο κ. Γαλανός να υποβάλω μια ερώτηση σχετικά με τη λεγόμενη ωρίμανση των συνθηκών. Είναι η ωρίμανση των συνθηκών που οδήγησε την Κυβέρνηση πριν ένα μήνα περίπου να αποφασίσει ότι θα επικυρώσει τη Σύμβαση (Αρ. 100) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας; Εμείς διαφωνούμε κατηγορηματικά ότι είναι ο παράγοντας συνθηκών ο οποίος οδήγησε την Κυβέρνηση στη λήψη αυτής της απόφασης. Πιστεύουμε ότι ο παράγοντας ο οποίος υποχρέωσε την Κυβέρνηση να προχωρήσει στην εισαγωγή του υπό συζήτηση νομοσχεδίου δεν είναι κανένας άλλος από το γεγονός ότι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, πριν δυο περίπου χρόνια κατάθεσε Πρόταση Νόμου για την εισαγωγή της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας. Και αν μέχρι τώρα η Κυβέρνηση δεν προχώρησε στην επικύρωση αυτής της Σύμβασης αυτό εξηγείται με τη συντηρητική νοοτροπία που χαρακτηρίζει την Κυβέρνηση αφενός, αλλά και αφετέρου γιατί η Κυβέρνηση ενέδινε στις αντιδράσεις της εργοδοτικής πλευράς. Και δεν είναι μυστικό ότι η Κυβέρνηση προχώρησε στην απόφαση για επικύρωση αυτής της Σύμβασης όταν ήρθη η απαγόρευση τις εργοδοτικής πλευράς για την επικύρωση αυτής της Σύμβασης. Και πραγματικά είναι αξιολύπητη αυτή η προσέγγιση και αυτή η συμπεριφορά της Κυβέρνησης.

Κύριε Πρόεδρε,

Επιτελούμε, σήμερα ένα σημαντικό έργο με την επικύρωση αυτής της Σύμβασης. Αλλά, ασφαλώς, το θέμα δεν κλείει. Η επικράτηση της αρχής της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας γενικά για την κυπριακή οικονομία αυτή τη στιγμή αρχίζει. Ανοίγει ο δρόμος για την επικράτηση αυτής της αρχής. Δε μου διαφεύγει το γεγονός ότι σε ορισμένους τομείς της κυπριακής οικονομίας ισχύει η αρχή της ισομισθίας. Μιλώ, όμως, γενικά για την κυπριακή οικονομία. Μιλώ και για τον ιδιωτικό τομέα στον οποίο κατά κανόνα δεν ισχύει η αρχή της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.

Συνεπώς, με την επικύρωση αυτής της Σύμβασης ανοίγει ο δρόμος για να κατισχύσει αυτή η αρχή γενικά σε ολόκληρη την κυπριακή οικονομία. Και οι ευθύνες της Κυβέρνησης είναι σοβαρές προς αυτή την κατεύθυνση.

Εμείς απαιτούμε από την Κυβέρνηση να πάρει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ούτως ώστε να συμμορφωθεί προς τις πρόνοιες της Διεθνούς Σύμβασης (Αρ. 100), να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για την υλοποίηση των προνοιών αυτής της Σύμβασης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θα 'θελα από τη θέση μου, έντιμε κ. πρόεδρε, να απαντήσω σ' ορισμένα σημεία της ομιλίας του συνάδελφου κ. Δίγκλη, για να παρατηρήσω πως δε συνιστά αποκλειστικότητα η προώθηση του αιτήματος για ίση αμοιβή της εργαζόμενης γυναίκας, σε περίπτωση ίσης προσφοράς με τον άντρα—του

αριστερού κινήματος και κατ' επέχταση της ΠΕΟ. Είναι, αντίθετα, το αποτέλεσμα πολύχρονων αγώνων του κυπριακού συνδικαλιστικού κινήματος, που καλύπτει όλο το φάσμα του: Από τη δεξιά μέχρι το κέντρο και την αριστερά. Έτσι, στην ορθή τους βάση, θα πρέπει να τοποθετηθούν τα πράγματα, για να μην υπάρχουν ούτε παρερμηνείες, ούτε κι ασφαλώς παρεξηγήσεις.

Δειγματοληπτικά, εξάλλου, αναφέρω πως ο ομιλητής μετέσχε των εργασιών της τεσσαρακοστής όγδοης συνόδου του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, στη Γενεύη, στα 1964, ως εκπρόσωπος κυπριακής συνδικαλιστικής ομοσπονδίας—και με δικά του αποκλειστικά έξοδα—όταν για ένα ολόκληρο σχεδόν μήνα συζητιόταν, για πρώτη φορά, το σημαντικό τούτο θέμα στο I.L.O και επιτεύχθηκε τελικά η πρώτη σύσταση. Επομένως η μονοπώληση δεν είναι ορθή· μπορούμε να δεχτούμε, σίγουρα, το σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισε η ΠΕΟ και το κίνημα της αριστεράς, να υπογραμμίσουμε τον πρωτοποριακό, αν θέλετε, ρόλο του, μα όχι—επαναλαμβάνω—να μιλούμε μονοπωλιακά στο θέμα τούτο.

Αναφορικά με την παρατήρηση του κ. συνάδελφου πως είναι μικρός ο αριθμός των συμβάσεων που υπέγραψε η Κύπρος, θα πρέπει να λεχθεί πως μπορεί να είναι μικρός ο αριθμός των συμβάσεων που η Κύπρος υπέγραψε σε σχέση με τις ευρωπαϊκές, άλλες ανεπτυγμένες, καθώς και πολλές άλλες χώρες, αλλά τούτο πρέπει να σταθμιστεί και σε συνάρτηση με το δημογραφικό της εχτόπισμα. Ίσως, μάλιστα αν επιμετρηθεί ο αριθμός αυτός των συμβάσεων σε συνάρτηση με το μεσανατολικό της περίγυρο, να αποδειχθεί τελικά πως είναι πολύ μεγαλύτερος από πολλές γειτνιάζουσε μαζί μας χώρες. Όμως το σημαντικότερο που θα 'θελα να υπογραμμίσω πως ενέχει για μας σημασία μεγαλύτερη, δεν είναι τόσο ο αριθμός των συμβάσεων που υπογράφουμε, όσο η πιστή τήρηση κι εφαρμογή τους.

Γιατί θα 'ταν εύκολη η υπογραφή πολλών—για να μην πω δεκάδων άλλων συμβάσεων—χωρίς την καταβολή προσπάθειας τήρησης των διατάξεών τους. Αλλά η Κύπρος δεν προσεγγίζει με το πνεύμα τούτο τις διεθνείς συμβάσεις. Τηρεί, απλούστατα, με θρησκευτική ευλάβεια θα λέγαμε και το γράμμα και το πνεύμα των συμβάσεων που υπογράφει τιμώντας έτσι την υπογραφή που θέτει στις συμβάσεις αυτές. Και εδώ είναι που στοχοθετεί η Κύπρος: Στην απαρέγκλιτη τήρηση των συμβάσεων που υπογράφει κι όχι στην απλή υπογραφή τους, για να τις αφήσει—όπως δεκάδες χώρες πράττουν—να καταστρατηγηθούν στη συνέχεια ή να παραπεταχτούν στο καλάθι των αχρήστων. Και στην ειδική και σημαντική αυτή πτυχή η Κύπρος έχει, τόσο στις επίσημες εκθέσεις του I.L.O. όσο και με άλλες διεθνείς αναφορές, αποσπάσει τον έπαινο του Δ.Γ.Ε.—κι αυτό είναι γνωστό και στην εργοδοτική, και βλέπω τον κ. Ζαχαριάδη που επινεύει θετικά και στην εργατική πλευρά, κι ασφαλώς και στον ίδιο τον κ. Δίγκλη προσωπικά—γεγονός που επίσης εξάρθηκε σε δημόσιες κι ιδιαίτερες ομιλίες στα διάφορα FORUM και επιτροπές της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Τέλος, αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε, πρέπει να συσχετιστεί και με τη γενικότερη οικονομική και δημοσιονομική μας κατάσταση, όπως τόνισε κι ο συνάδελφος κ. Γαλανός, αλλά και με την τραγωδία που έπληξε την Κύπρο στα 1974, που αναγκαστικά ετεροχρόνισε κοινούς αγώνες κι αγωνίες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηγιάννης και ο κ. Κατσουνωτός.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Έχω ζητήσει το λόγο για να είμαι αρκετά σύντομος για να χαιρετίσω κι εγώ με τη σειρά μου εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού την κύρωση της Σύμβασης αρ. 100 που έχει τελικά αποφασίσει η Κυβέρνηση, πολύ κατά την άποψή μας καθυστερημένα, να κυρώσει, και πρέπει να πω ότι εάν παραμείνουμε μόνο στην κύρωση, με αυτό το τυπικό μέρος μόνο και δεν προχωρήσουμε σε εισαγωγή εσωτερικής νομοθεσίας, στην πράξη θα παραμείνει ανεφάρμοστη η αρχή της ίσης αμοιβής σε ίσης αξίας εργασία.

Αναμένουμε λοιπόν ότι μετά την κύρωση αυτού του νόμου, που οπωσδήποτε αποκτά ίση αξία όπως ο εσωτερικός νόμος, θα πρέπει με νομοθετήματα να προχωρήσουμε στην ουσιαστική εφαρμογή, γιατί άλλως πως θα μείνει μόνο ως ευχή.

Πρέπει να τονίσω ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός από το 1983 έχει περιλάβει στις προγραμματισμένες του δηλώσεις τη θέση τούτη και ο κ. Κληρίδης την έχει διακηρύξει από το 1983 . . .

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

1981.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

1981. Με διορθώνει ο κ. Ζαχαριάδης. Από το 1981. Χαιρετίζουμε, λοιπόν την κύρωση έστω και καθυστερημένα αυτής της συμφωνίας, της Σύμβασης Αρ. 100.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κατσουνωτός και μετά ο κ. Γαλανός. Συγγνώμη, είχε ζητήσει ενωρίς ο κ. Κατσουνωτός και δεν επρόσεξα.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Σοσιαλιστικού Κινήματος ΕΔΕΚ χαιρετίζει με ικανοποίηση την κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης (Αρ. 100) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για ίση αμοιβή μεταξύ ανδρών και γυναικών όταν εκτελούν ίσης αξίας εργασία.

Με την κύρωση αυτής της Σύμβασης ανοίγει ο δρόμος για την πρακτική εφαρμογή της και ικανοποιείται ένα πολύ παλιό αίτημα όλων των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων—και το τονίζω αυτό—όλων των Γυναικείων Οργανώσεων αλλά και μια προγραμματική αρχή του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ε.Δ.Ε.Κ.

Μεθαύριο γιορτάζεται η Διεθνής Ημέρα της Οικοκυράς και εκκρεμεί στην Εκτελεστική Εξουσία το αίτημα της σύνταξης της οικοκυράς που ελπίζουμε ότι και αυτό θα ικανοποιηθεί για να συμπληρωθεί σταδιακά ο κύκλος αιτημάτων της κύριας γυναίκας που τόσα χρόνια παρέμειναν στάσιμα.

Το 1987 πραγματικά πρέπει να θεωρηθεί σαν ένας παραγωγικός χρόνος για τα αιτήματα της γυναίκας γιατί, όπως θυμάστε όλοι, είχαμε ψηφίσει την άδεια τοκετού, τις 12 βδομάδες, την υποχρεωτική ασφάλιση των ανύπανδρων κοπέλων στην αγροτική περιφέρεια της υπαίθρου, την προσπάθεια εξάλειψης κάθε μορφής διάκρισης και γενικά έχει επιτευχθεί αρκετή πρόοδος σ' αυτόν τον τομέα. Η προτροπή μας είναι προς τα Μέλη του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος που

θα επιληφθεί αυτής της κύρωσης ώστε να επισπεύσουν και να υιοθετήσουν τη Σύμβαση, για να αρχίσει και η πρακτική εφαρμογή της.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, και πάλι δημιουργείται συζήτηση για ένα θέμα που είμαστε όλοι ομόφωνοι. Όμως είμαστε υποχρεωμένοι να απαντήσουμε στον κ. Δίγκλη ο οποίος θεώρησε και αυτή τη φορά ευκαιρία για να εκφράσει αντιπολιτευτικό μένος.

Δεν είναι αξιολύπητη, κ. Δίγκλη, η συμπεριφορά και η πολιτική της Κυβέρνησης στο θέμα αυτό· αξιολύπητη είναι η προσπάθειά σας να διαστρεβλώσετε τα πράγματα. Γιατί δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από κανένα αντικειμενικό παρατηρητή ότι το Υπουργείο Εργασίας από εποχής Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και επί Κυβερνήσεως Κυπριανού, ακολούθησε προοδευτική και φιλεργατική πολιτική και πολλά υπήρξαν τα επιτεύγματα των εργαζομένων καθόλα αυτά τα χρόνια, πράγμα που όχι μόνο δικοί μας αναγνωρίζουν αλλά και ξένοι παρατηρητές πιστεύουν ότι υπήρξε πολύ μεγάλη πρόοδος και ότι το επίπεδο των εργαζομένων στην Κύπρο μπορεί να το ζηλέψουν πολύ πιο προχωρημένες χώρες. Βεβαίως δεν είναι μόνο θέμα κυβερνητικής πολιτικής, είναι θέμα και επιτευγμάτων, και εμείς το αναγνωρίζουμε τίμια, των Συνδικαλιστικών οργανώσεων αλλά και από δικής σας πλευράς θα ήταν τίμιο εάν εδέχεστο και αν συμφωνούσατε για τη συνεισφορά της Κυβέρνησης και για το προοδευτικό της έργο. Άλλες χρονιές και άλλες φορές εδέχεστο ότι πράγματι η Κυβέρνηση ακολουθεί φιλεργατική πολιτική. Φαίνεται όμως ότι τελευταία ξεχνούμε πολλά πράγματα και πάλιν τονίζω ένεκα κεκτημένου αντιπολιτευτικού μένους και για λόγους που όλοι γνωρίζουμε.

Όσον αφορά το θέμα εκείνο που εσείς αναφέρετε σαν συντηρητική πολιτική, ο συνάδελφος κ. Στυλιανού σωστά απάντησε ότι δεν είναι θέμα συντηρητικής πολιτικής, είναι θέμα συνέπειας. Είμαστε μια μικρή χώρα και για μια μικρή χώρα έχει μεγάλη σημασία να τιμούμε την υπογραφή μας, να είμαστε συνεπείς. Και το ότι η Κύπρος εφαρμόζει αυστηρά τις συμφωνίες τις οποίες υπογράφει, και δεν έχει τα περιθώρια να υπογράφει συμφωνίες τις οποίες να μην εφαρμόζει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, είναι κάτι που όλοι και πάλιν αναγνωρίζουμε.

Γι' αυτό το λόγο πιστεύω ότι για ένα θέμα που όλοι είμεθα ομόφωνοι ως κοιτάξουμε να τονίσουμε τα σημεία της ομοφωνίας, ως κοιτάξουμε να τονίσουμε το γεγονός ότι αυτά τα επιτεύγματα τα οποία υπάρχουν είναι επιτεύγματα κοινών προσπαθειών που είναι κάτι το αξιοζήλευτο και πρέπει να το τονίσουμε ότι επιτέλους καμιά φορά πρέπει να τονίζουμε τα σημεία που συμφωνούμε και όχι να τονίζουμε εκείνα που νομίζουμε ότι διαφωνούμε. Γι' αυτό το λόγο καλό θα ήταν και σεις να πλέξετε κάποιο εγκώμιο το οποίο υπάρχει για την Κυβέρνηση όσον αφορά τη φιλεργατική πολιτική της, όπως και μεις είμαστε πρώτοι που τονίζουμε ότι οι Συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν πραγματικά επιτελέσει ένα πολύ αξιοζήλευτο έργο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η κα Κατσελλή.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Κύριε Πρόεδρε, φαίνεται πλησιάζουμε προς προεδρικές εκλογές και όλα τα άλλα κόμματα διαλέγουν πολύ αυστηρά κοσμητικά επίθετα για την κυβέρνηση.

Πραγματικά η Κυβέρνηση στο θέμα των γυναικείων προβλημάτων δεν υπήρξε καθόλου συντηρητική τα τελευταία δέκα χρόνια. Ήδη επιψηφίσαμε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών 34180, ήδη έχει καταρτιστεί τα τελευταία χρόνια Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για το Οικογενειακό Δίκαιο και άλλες Επιτροπές για όλα τα άλλα προβλήματα και έτσι νομίζουμε ότι κάθε άλλο παρά συντηρητική υπήρξε η κυβέρνηση όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών.

Γιατί αργήσαμε από το 1966 να επικυρώσουμε αυτή τη Σύμβαση αρ. 100 το εξήγησαν πολύ καλά ο συνάδελφος κ. Γαλανός και ο συνάδελφος κ. Στυλιανού.

Εγώ το μόνο που θέλω να τονίσω είναι ότι η επικύρωση της Σύμβασης 100 δεν είναι η αρχή, η αφετηρία, αλλά είναι το τέλος. Γιατί μια Σύμβαση την επικυρώνουμε όταν είμαστε σε θέση να την εφαρμόσουμε στο μεγαλύτερο μέρος της. Και ήδη, όπως ανέφερα και ξαναλέγω, η ισομισθία υπάρχει στα περισσότερα επαγγέλματα στην Κύπρο σήμερα και επικυρώνεται αυτή η Σύμβαση ακριβώς γιατί η Κυβέρνηση είδε ότι υπάρχει πρόσφορο έδαφος για να εφαρμοστεί σε όλο το φάσμα του εργατικού δυναμικού της Κύπρου. Δεν είναι ανωμαλία που δεν την είχαμε επικυρώσει· αν την επικυρώναμε θα υπήρχε ανωμαλία, γιατί τότε θα προτιμούσαν όλοι οι εργοδότες, άνδρες αντί γυναίκες στις δουλειές τους. Τώρα έχουν ωριμάσει οι καιροί και πιστεύουμε ότι με την επικύρωση αυτής της Σύμβασης δεν θα υπάρξει αυτή η ανωμαλία. Και παρόλο που είναι ύστερα από αγώνες των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων της Κύπρου που αποκτήθηκαν συνδικαλιστικά δικαιώματα και σ' αυτό τον τόπο, αλλά δεν είναι μόνο αυτές. Είναι πολλά τα ενδιαφερόμενα μέρη και πρέπει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να λαμβάνονται υπόψη για να μην επέρχεται ανωμαλία στον τόπο.

Πρέπει να προσθέσω ότι όλα αυτά υπέρ της γυναικίας έγιναν παρόλο που το 1974 με την τούρκικη εισβολή είχαμε ν' αντιμετωπίσουμε τόσα πράγματα, πολλά από τα οποία δεν έχουν υπερπηδηθεί ακόμα και εκκρεμούν.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η αντίδραση του συναδέλφου κ. Γαλανού ουδόλως με εκπλήττει. Επιτελεί εδώ στη Βουλή ένα έργο, ορθά λεν οι συνάδελφοι, άχαρο έργο, και θα έπρεπε να αναμένετο η εκ μέρους του αντίδραση στα όσα έχω αναφέρει.

Είπε ο συνάδελφος κ. Γαλανός ότι δεν είναι αξιολύπητη η συντηρητικότητα της Κυβέρνησης και η καθυστέρηση που επέδειξε στην επικύρωση αυτής της Σύμβασης αλλά αξιολύπητη είναι η δική μου προσπάθεια για διαστρέβλωση των πραγμάτων.

Πολύ θα επιθυμούσα, κύριε συνάδελφε, να ήμουν σε θέση να συμφωνήσω μαζί σας ότι η Κυβέρνηση δεν επέδειξε καθυστέρηση. Αλλά, παρόλο που δεν έχετε ανάμιξη στα συνδικαλιστικά ζητήματα του τόπου, αν εγνωρίζατε ότι το συνδικαλιστικό κίνημα της Κύπρου και το γυναικείο κίνημα της Κύπρου, το αριστερό αλλά και πέραν του αριστερού κινήματος, για δεκαετίες, επαναλαμβάνω,

αγωνίζονται και απαιτούν επικύρωση αυτής της Σύμβασης και ισομισθία και η Κυβέρνηση αρνείται να ικανοποιήσει αυτό το αίτημα, ποιο συμπέρασμα θα βγάzaτε; Για μας δεν υπάρχει άλλο συμπέρασμα από την καθυστέρηση τη σκόπιμη, την ενσυνείδητη, η οποία καθυστέρηση επιτελείται υπό το πρόσχημα της ανωριμότητας των συνθηκών. Και πρέπει να πω ότι αυτό το πρόσχημα, αυτό το λεγόμενο επιχείρημα, δεν είναι επιχείρημα μόνο της Κυβέρνησης, είναι επιχείρημα και της εργοδοτικής πλευράς.

Αν γνωρίζατε, κύριε συνάδελφε, ότι στην τελευταία δεκαετία το αίτημα για επικύρωση της Σύμβασης 100 επανειλημμένα ετέθη από το συνδικαλιστικό κίνημα και αν γνωρίζατε ότι στα πλαίσια του Υπουργείου Εργασίας και του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος συνεστήθησαν επανειλημμένα Επιτροπές για την επεξεργασία αυτού του θέματος αλλά η απάντηση πάντα της Κυβέρνησης, σε ομογνωμία με την εργοδοτική πλευρά, ήταν ότι δεν ήταν ώριμες οι συνθήκες στα τελευταία δέκα χρόνια για την επικύρωση αυτής της Σύμβασης, σε ποιο συμπέρασμα παρακαλώ θα καταλήγατε; Σε ποιο άλλο παρά ότι επιδεικνύεται συντηρητικότητα και απαράδεκτη καθυστέρηση στην επικύρωση μιας τόσο σημαντικής σύμβασης.

Το επιχείρημα ή το πρόσχημα της ανωριμότητας των συνθηκών επικαλείται η Κυβέρνηση και η εργοδοτική πλευρά και για ορισμένες άλλες περιπτώσεις που οφθαλμοφανώς δεν υπάρχει ανωριμότητα συνθηκών. Για παράδειγμα ένα άλλο αίτημα του συνδικαλιστικού κινήματος είναι η επικύρωση της Σύμβασης 135 για τη διά νόμου ίδρυση Επιτροπών των εργαζομένων στους τόπους δουλειάς. Υπάρχουν σήμερα αυτές οι Επιτροπές χωρίς νομοθεσία. Λειτουργούν αυτές οι Επιτροπές, συναντούνται με τους εργοδότες και συζητούν ζητήματα. Αυτό κανένας δεν το αρνείται. Ούτε οι εργοδότες, ούτε η Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση όμως εξαιτίας των αντιδράσεων της εργοδοτικής πλευράς παραλείπει να επικυρώσει τη Σύμβαση 135 και να θεσπίσει την αντίστοιχη νομοθεσία.

Συνεπώς, για μας είναι φανερό ότι ο λόγος που μέχρι τώρα δεν επικυρώθηκε η Σύμβαση αρ. 100 δεν είναι κανένας άλλος, δεν είναι η ανωριμότητα των συνθηκών, αλλά η συντηρητικότητα με την οποία η Κυβέρνηση προσεγγίζει το θέμα της επικύρωσης των διεθνών συμβάσεων, ασφαλώς σε συνδυασμό με τις αντιδράσεις της εργοδοτικής πλευράς.

Η συναδέλφισσα κα Κατσελλή αναφέρθηκε και στο προεκλογικό κλίμα που υπάρχει το οποίο, σύμφωνα με όσα είπε, θέτει τη σφραγίδα του στις απόψεις που εκφράζονται απ' αυτό το βήμα.

Εμείς πιστεύουμε ότι σ' αυτό το θέμα της επικύρωσης της Σύμβασης αρ. 100 πράγματι υπήρξαν προεκλογικές σκοπιμότητες και αυτές οι σκοπιμότητες δεν είναι από τη δική μας πλευρά που προέρχονται, οι οποίοι για δεκαετίες τώρα πριν υπάρχει η Κυβέρνηση Κυπριανού, αγωνιζόμαστε και απαιτούσαμε την επικύρωση αυτής της σύμβασης. Οι προεκλογικές σκοπιμότητες σε σχέση με την επικύρωση αυτής της Σύμβασης προέρχονται αποκλειστικά και μόνο από την Κυβέρνηση Κυπριανού η οποία λίγους, τέσσερις περίπου μήνες πριν από τη διεξαγωγή των Προεδρικών εκλογών και για ψηφοθηρικούς σκοπούς κατέθεσε τον Κυρωτικό νόμο σχετικά με τη Σύμβαση αρ. 100.

Όμως η κυρία Κατσελλή διαγράφει από το οπτικό της πεδίο το γεγονός ότι κατατέθηκε αυτός ο Κυρωτικός νόμος μόνο ύστερα που η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς κατέθεσε τη δική της πρόταση νόμου. Η κυρία Κατσελλή

στην προσπάθειά της να εκθειάσει τη συμβολή της Κυβέρνησης Κυπριανού στην ικανοποίηση αιτημάτων των γυναικών αναφέρθηκε και στη Σύμβαση 34180 περί της εξάλειψης κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος των γυναικών. Αλλά και πάλι παρέλειψε η κυρία Κατσελλή να πει ότι η Κυβέρνηση προχώρησε στην κατάθεση του σχετικού Κυρωτικού νόμου, μόνο όταν ο Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ και Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς ενέγραψε προς συζήτηση αυτό το θέμα στη Βουλή. Αυτά τα διαγράφει η κυρία Κατσελλή από το οπτικό της πεδίο, όταν αναφέρεται στα επιτεύγματα των γυναικών και στη συνεισφορά της Κυβέρνησης Κυπριανού σ' αυτά τα επιτεύγματα, όπως και ο κ. Γαλανός διαγράφει από το οπτικό του πεδίο αυτούς τους παράγοντες. Και μιλά ο κ. Γαλανός για τα επιτεύγματα των εργαζομένων στα οποία, σύμφωνα με την εκδοχή του, θέτει τη σφραγίδα της η φιλεργατική πολιτική της Κυβέρνησης Κυπριανού.

Πιστεύω ότι το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για την επικύρωση της Σύμβασης αρ. 100 πολύ εύγλωττα μιλά για τα επιτεύγματα των εργαζομένων.

Θα ρωτούσα τι θα γινόταν γι' αυτό το σοβαρό θέμα της ισομισθίας, αν η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς δεν κατέθετε τη σχετική πρόταση νόμου; Θα συζητούσαμε αυτή τη στιγμή επικύρωση της Σύμβασης αρ. 100; Εμείς δεν έχουμε καμιά αμφιβολία, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ότι τα επιτεύγματα των εργαζομένων είναι σημαντικά. Αλλά αυτά τα επιτεύγματα είναι καρπός των αγώνων των ίδιων των εργαζομένων, είναι καρπός του αγώνα του συνδικαλιστικού κινήματος και γενικά των επαγγελματικών οργανώσεων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είμαι υποχρεωμένος να απαντήσω στον κ. Δίγκλη γιατί ορισμένα πράγματα τα οποία είπε απαιτούν μια άμεση απάντηση. Βεβαίως όσα είπε γενικά ο κ. Δίγκλης δεν αλλάζουν τη βάση της επιχειρηματολογίας μας για ποιο λόγο η Κυβέρνηση περίμενε να ωριμάσουν οι συνθήκες πριν να προχωρήσει στην επικύρωση αυτής της Συνθήκης.

Όμως θέλουμε να πούμε στον κ. Δίγκλη τα εξής: Δεν χρειάζεται κύριε Δίγκλη να έχει κάποιος άμεση επαγγελματική ανάμιξη σε οποιοδήποτε θέμα για να ενδιαφέρεται γι' αυτό το θέμα. Ούτε πιστεύουμε και δεν δεχόμεθα εμείς αυτή τη νοοτροπία της μονοπώλησης αγώνων και οργανώσεων. Πιστεύουμε ότι οποιοσδήποτε ενδιαφέρεται για τα κοινά αυτού του τόπου και πιστεύουμε ότι οποιοσδήποτε έχει κάποια ενεργό ανάμιξη στα κοινά αυτού του τόπου μπορεί να ενδιαφέρεται. Επειδή έχετε κάμει κάποιο υπαινιγμό όσον αφορά το ποιος είναι άμεσα ενδιαφερόμενος και ποιος όχι.

Όσον αφορά τα προσχήματα τα οποία εσείς βλέπετε, εμείς λέγουμε ότι δεν υπάρχουν τέτοια προσχήματα. Εσείς βλέπετε προσχηματικούς αντιπολιτευτικούς ανεμόμυλους για επίθεση. Διότι, επαναλαμβάνουμε, δεν ήταν θέμα αυτό όλου αυτού του Φιλιππικού και της επίθεσης η οποία έγινε το γεγονός ότι θεωρείτε πως υπήρξε κάποια καθυστέρηση. Και όλα αυτά που ομιλείτε περί δημοκρατίας της Κυβέρνησης με το να προχωρήσει στην επικύρωση, κάποιος μπορεί να αντιστρέψει το επιχείρημα σε σας και να πει ότι είναι προεκλογική σκοπιμότητα

και δημοκοπία η δική σας κατάθεση σαν Κοινοβουλευτική Ομάδα αυτής της πρότασης νόμου έστω ενάμιση χρόνο πριν από τις εκλογές.

Όμως ούτε η δική σα κατάθεση νόμου ούτε οποιαδήποτε άλλη εξέλιξη έχει επηρεάσει αυτό το θέμα. Επαναλαμβάνουμε, ωρίμασαν οι συνθήκες διότι το 80% των εργαζόμενων γυναικών έχει φτάσει στο σημείο της ισομισθίας και για τους λόγους που αναφέρθηκαν προηγουμένως, ότι δηλαδή πρέπει σαν μικρή χώρα να μπορούμε να τιμήσουμε την υπογραφή μας πριν να υπογράψουμε μια σύμβαση αναμένουμε να έλθει η κατάλληλη ώρα. Όλα τα άλλα τα οποία αναφέρετε και τα οποία δεν αναφέρατε πριν ορισμένα χρόνια πιστεύουμε ότι προέρχονται από αντιπολιτευτικό μένος, όπως αναφέρθηκε.

Επίσης απορρίπτουμε πολύ κατηγορηματικά την προσπάθειά σας να συνδέσετε την Κυβέρνηση, να δημιουργήσετε την εντύπωση μετώπου Κυβέρνησης και εργοδοτών. Πολλές φορές η εργοδοτική τάξη επιτέθηκε εναντίον της Κυβέρνησης γιατί δεν ικανοποίησε δικά τους αιτήματα. Αλλά φαίνεται όταν και οι εργοδότες έχουν παράπονα, όταν και η δική σας πλευρά έχει παράπονα, ίσως η Κυβέρνηση να ακολουθεί τη σωστή μέση γραμμή σε βάση αντικειμενικά δεδομένα.

Όσο δε αφορά εκείνο που ελέχθη από σας περί του άχαρι ρόλου του Κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του Δημοκρατικού Κόμματος εγώ θα ήθελα να πω το εξής. Ο χρόνος θα δείξει ποιου ο ρόλος είναι άχαρις κύριε Δίγκλη και, όπως καλά γνωρίζουμε, γελά καλύτερα εκείνος που γελά τελευταίος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Θα ήθελα να υπομνήσω, κύριοι συνάδελφοι, ότι έχουμε 23 νομοσχέδια να συζητήσουμε σήμερα πέραν του θέματος στο Κεφάλαιο Δ.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Και εγώ, κύριε Πρόεδρε, και κύριοι συνάδελφοι, ζήτησα το λόγο για να υπομνήσω και εγώ ότι επρόκειτο περί ομόφωνης Έκθεσης και αυτό το οποίο συνέβη τώρα είναι διότι η Βουλευτής του ΔΗ.ΚΟ. κ. Κατσελλή μίλησε δυο φορές, ο δε Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗ.ΚΟ. κ. Αλέξης Γαλανός μίλησε 2.5 φορές—διότι η πρώτη φορά ήταν από τη θέση του—αυτό τουλάχιστο ίσως αποτελέσει ένα μάθημα προς τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΔΗ.ΚΟ., άλλη φορά να είναι πιο φειδωλός στις επικρίσεις του για Βουλευτές άλλων κομμάτων διότι μόλις προ ενός τετάρτου ή προ μισής ώρας επέκρινε τον κ. Μαθηκολώνη γιατί να δευτερολογήσει πάνω σε ένα θέμα που είχε κάθε δικαίωμα και είχε και στοιχειώδη υποχρέωση να δευτερολογήσει.

Αφού, όμως, ανήλθα στο Βήμα θα ήθελα, απλώς, να προσθέσω πολύ σύντομα ότι πρόκειται περί μιας Σύμβασης η οποία αναγνωρίζει την αρχή της ίσης αντιμισθίας για εργασία ίσης αξίας και ότι η απλή επικύρωση αυτής της Σύμβασης δεν σημαίνει αυτόματη εφαρμογή στην πράξη αυτής της αρχής, αλλά ότι με τη Σύμβαση αυτή το Κράτος μας υποχρεούται πλέον σε σοβαρή προσπάθεια και λήψη πολλαπλών μέτρων σε όσο το δυνατό πιο σύντομο χρονικό διάστημα για την εφαρμογή στην πράξη αυτής της αρχής και επομένως θα αναμένουμε να δούμε ποιες θα είναι οι προθέσεις και της Κυβέρνησης στον τομέα αυτό στις προσεχείς λίγες βδομάδες που της απομένουν.

Τώρα, ακριβώς επειδή η υπογραφή αυτής της Συνθήκης δεν σημαίνει αυτόματη εφαρμογή της αρχής που καθιερώνει και αναγνωρίζει η Συνθήκη, αλλά

κυρίως εσήμαινε ανάληψη υποχρέωσης εκ μέρους του Κράτους για τη λήψη των μέτρων προς τελική εφαρμογή αυτής της αρχής, όλα τα επιχειρήματα περί ωριμάνσεως χρόνου και αιτιολογήσεως της μεγάλης καθυστέρησης για λόγους ωρίμανσης του χρόνου προδήλως δεν ευσταθούν.

Αλλά δεν είναι το μόνο σοβαρό θέμα πάνω στο οποίο υπήρξε καθυστέρηση από κυβερνητικής πλευράς. Και το παράδειγμα για το Οικογενειακό Δίκαιο το οποίο ανέφερε η κυρία Κατσελλή είναι ιδιαίτερα ατυχές. Διότι, ναι μεν μπορεί να έγινε Επιτροπή, αλλά το Οικογενειακό Δίκαιο της Κύπρου βρίσκεται σχεδόν στην εποχή του Ιουστινιανού. Αυτή τη στιγμή που μιλούμε εδώ εν έτει 1987, και ο διορισμός μιας Επιτροπής προ ετών δεν είναι η δράση και η πολιτική ενέργεια που απαιτείται για τον άμεσο εκσυγχρονισμό του Οικογενειακού Δικαίου σύμφωνα και με τις δικές μας παραδόσεις αλλά και σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις.

Όπως, επίσης, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι το δικό μας κόμμα διερωτάται και πάνω σε ένα άλλο σοβαρό θέμα σχετικά με το οποίο εκτίθεται, πλέον, η πατρίδα μας διεθνώς. Πότε θα ωριμάσουν κατά την Κυβέρνηση και το ΔΗ.ΚΟ. οι συνθήκες να επικυρώσουμε και το Άρθρο 25 της Συνθήκης περί Προασπίσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που φαίνεται είμεθα η μόνη χώρα, πλέον, που δεν έχει δεχθεί την ατομική προσφυγή. Πράγμα το οποίο άρχισε, πλέον, να προκαλεί και ζημιά για το όνομα και το κύρος της Κύπρου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι πρέπει να δώσουμε ένα τέλος στη συζήτηση, διότι εδώ . . .

Ναι, ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θα 'θελα, μιλώντας από τη θέση μου, έντιμη κ. Πρόεδρε, να υπογραμμίσω ορισμένα σημεία—χωρίς να επιχειρήσω ν' αναπτύξω από καθέδρας προς το Σώμα διάλεξη πολιτικού περιεχομένου ή βαθυστόχαστης ανάλυσης νομικής πραγματείας μιας και δεν αποβλέπω να καθέξω έδρα προέδρου του Αρείου Πάγου—«εν συντόμω», θα 'λεγαν κι οι καθαρειουσιάνοι λόγιοι παλιότερα, και χωρίς πατερναλιστικούς αφορισμούς. Να υπογραμμίσω, συγκεκριμένα, πως σίγουρα υπάρχουν νόμοι που έλκουν τις ρίζες και την καταγωγή τους από τη βυζαντινή και την ιουστινιάνεια ειδικότερα περίοδο όπως, ασφαλώς, υπάρχουν και ομιλητές και ομιλίες και στάσεις, επίσης βυζαντινότροπες και φαναριώτικες . . .

Αναφορικά με τα λεχθέντα από το συνάδελφο κ. Δίγκλη θα 'θελα τούτο μόνο να υπογραμμίσω: Πως στον τόπο τούτο υπάρχει ένα άριστα λειτουργούν—ίσως απ' τα καλύτερα στον κόσμο—σύστημα τριμερούς συνεργασίας μεταξύ Κυβέρνησης, εργατών κι εργοδοτών· ένα σύστημα που επανειλημμένα εκθειάστηκε σε τόνους ίσους και από μέρους της εργοδοτικής αλλά και από μέρους της εργατικής πλευράς, κι αυτό το έχει υπόψη του πολύ καλά κι ο τελευταίος παρατηρητής των δημοσιονομικών και κοινωνικών εξελίξεων στον τόπο. Ας μην προσπαθούμε έτσι με διάφορες αιτιάσεις να το υποβαθμίσουμε, αν σε μια μικρή έκφραση ή πτυχή του—όπως είναι ο θεσμός των τοπικών ή εργοστασιακών Επιτροπών, που μνημόνευσε ο κ. Δίγκλης—δεν έχει και επίσημα θεσμοθετηθεί, ενώ και πάλι λειτουργεί ο θεσμός αυτός κατά τρόπο υποδειγματικό κι άψογο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η κ. Κατσελλή από τη θέση της αντιλαμβάνομαι.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Απλώς μια διευκρίνιση, κ. Πρόεδρε.

Η αναφορά μου στο Οικογενειακό Δίκαιο δεν ήταν καθόλου ατυχής. Η Κυβέρνηση Κυπριανού ήταν η μόνη που έβαλε νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για τον εκσυγχρονισμό του. Αυτή η Επιτροπή έχει τελειώσει το έργο της και το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει τη μελέτη αυτή και ήδη εκκρεμεί στην Επιτροπή Νομικών ένα σχετικό θέμα το οποίο έγραψα εγώ εκ μέρους όλης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. και ήδη η Επιτροπή Νομικών είχε μια σύσκεψη πέρσι και θα το ξαναμελετήσει στις 23 του Νοβερη. Άρα υπόλογος ή αν όζει Ιουστινιανών ή δεν ξέρω τι άλλο είναι και αυτή η Βουλή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Πίνακας. Μέρος I, Μέρος II. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Σύμβασης. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 52) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 52) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £29,726 και η διάθεσή του για τη λογιστική τακτοποίηση των δαπανών που έγιναν το 1984 από την Ύπατη Αρμοστεία της Κύπρου στο Λονδίνο για επιδιορθώσεις, ενοίκια και δημαρχιακούς φόρους του κτιρίου που στεγαζόταν η Κυπριακή Αδελφότητα Λονδίνου.

Όπως είναι γνωστό παρόμοιο νομοσχέδιο, όπως το υπό συζήτηση, κατατέθηκε στη Βουλή τον Ιανουάριο του 1984, το οποίο, όμως, στη συνέχεια αποσύρθηκε. Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο στην ουσία ζητείται τώρα η καλυπτική έγκριση της Βουλής για δαπάνες που έγιναν στο παρελθόν από το Λογαριασμό Προκαταβολών του Υπουργείου Εξωτερικών χωρίς την έγκριση του σχετικού κουνυλίου από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Μελετώντας το όλο θέμα η Επιτροπή, ως θέμα αρχής, δεν μπορεί να συστήσει την έγκριση της ζητούμενης πίστωσης η οποία, ανεξάρτητα από τις συνθήκες που την επέβαλαν, αναφέρεται σε πληρωμές που έγιναν χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση και κατά συνέπεια παράνομα.

Γι' αυτό το λόγο η Επιτροπή, διαφωνώντας του εκ των Μελών της κ. Θαλή Μιχαηλίδη, εισηγείται στη Βουλή την απόρριψη του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Πράγματι κατανοούμε τους λόγους αρχής για τους οποίους η πλειοψηφία της Επιτροπής πράγματι δεν αισθάνεται πως μπορεί να εξουσιοδοτήσει αυτή την πληρωμή. Εμείς εισηγούμεθα με όλη την καλή πίστη προς τις άλλες πλευρές να το δούμε, τα διάφορα κόμματα μαζί με την Κυβερνητική πλευρά, εν όψει και μάλιστα της ανάγκης των ομαλών σχέσεων με τις διάφορες οργανώσεις της ομογένειας, να το συζητήσουμε μαζί με την Κυβέρνηση και να εύρουμε κάποια λύση στο πρόβλημα που πιθανόν να δημιουργηθεί.

Επομένως αντιλαμβανόμεθα τους λόγους αρχής, τους εκτιμούμε και εισηγούμαστε κάποια επαφή μεταξύ των κομμάτων και της Κυβέρνησης για να βρεθεί κάποιος σωστός τρόπος για αντιμετώπιση του προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές θα θέσω την πρόταση της Επιτροπής υπό την έγκριση του Σώματος.

Ποιοι υποστηρίζουν την απόρριψη του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

28.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι είναι εναντίον;

Ουδείς.

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 28 ψήφους υπέρ της απόρριψης και 9 αποχές το νομοσχέδιο απορρίπτεται.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 67) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 67) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και της Κεντρικής Επιτροπής Διαφώτισης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £592,000 και η διάθεσή του για σκοπούς διαφώτισης για το Κυπριακό.

Εξετάζοντας το όλο θέμα η Επιτροπή ζήτησε και πήρε περαιτέρω πληροφορίες καθόσον αφορά το πρόγραμμα διαφώτισης που έχει ετοιμαστεί και τις αναμενόμενες να καλυφθούν ως το τέλος του χρόνου ανάγκες. Με βάση τα

στοιχεία που κατατέθηκαν προκύπτει ότι για τις εκδόσεις και δημοσιότητα θ' απαιτηθεί τελικά το ποσό των £281,693, αντί του ποσού των £400,000 που αρχικά ζητήθηκε, ενώ για τη διαφώτιση θα χρειαστεί ολόκληρο το ποσό των £192,000 που τώρα ζητείται.

Η Επιτροπή διαμορφώνοντας ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 55) του 1987».

Με την ευκαιρία αυτή και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα όσα κατατέθηκαν ενώπιόν της η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι στον τομέα της όλης διαφωτιστικής προσπάθειας, πέραν των επιμέρους ενεργειών που γίνονται, απουσιάζει το αναγκαίο συγκροτημένο σχέδιο πολύπλευρης δράσης ενώ, από την άλλη, διαπιστώνει ότι οι υποσχέσεις που δόθηκαν στο παρελθόν για την εγκαθίδρυση Κοινής Επιτροπής Κυβέρνησης και Βουλής για την όλη διαφωτιστική προσπάθεια δεν έχουν υλοποιηθεί. Συναφώς η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το τελευταίο ειδικό θέμα θα πρέπει να απασχολήσει την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Χωρίς να υπάρχει καμιά διάθεση αντιδικίας θα ήθελα να εκφράσω μερικές γενικές σκέψεις πάνω στο όλο θέμα της διαφώτισης.

Ενώ όλοι αναγνωρίζουμε, βεβαίως μπορούμε να κάνουμε άμυνα στρατιωτική, η επίθεσή μας δεν μπορεί να είναι στρατιωτικής μορφής ένεκα των λόγων που όλοι και πάλι γνωρίζουμε, αλλά η επίθεση της Κύπρου είναι η διαφώτιση. Και ενώ για την αμυντική θωράκιση ξοδεύονται θα έλεγα σημαντικά ποσά, για τη διαφώτιση που είναι το μόνο πραγματικό όπλο για προώθηση των θέσεών μας, για παρουσίαση του Κυπριακού σε όλα τα πλάτη και μήκη και για τη δημιουργία των σωστών μοχλών πίεσης πάνω στην Τουρκία και τους συμμάχους της τα κονδύλια τα οποία ξοδεύονται είναι σχετικά μικρά, θα έλεγα ακόμα πενιχρά, δηλαδή κονδύλια της τάξεως του £1—£2 εκ., εποχή που η Τουρκία, η Τουρκική προπαγάνδα χρησιμοποιεί δεκάδες εκατομμυρίων λιρών, δολλαρίων, όπως θέλετε μεταφράστε τα, για να κάνει το άσπρο μαύρο και το μαύρο άσπρο, για να συσκοτίζει την κατάσταση περίξ του Κυπριακού και για να προωθεί τις θέσεις της. Ακόμα και η Τουρκοκυπριακή πλευρά ξοδεύει πολύ μεγάλα κονδύλια, πάρα πολύ μεγάλα κονδύλια αν τα δει κάποιος πάνω σε κάποια σχετική βάση και βεβαίως όλοι γνωρίζουμε ότι χρησιμοποιείται η οικονομική δύναμη του Ασλ Ναντίρ στο Λονδίνο για να εξαγοράζονται βουλευτές και να δημιουργούνται καταστάσεις που να προωθούν την αναγνώριση του ψευδοκράτους.

Όλα αυτά δεν τα είπα για να προβώ σε κριτική της Βουλής και δέχομαι ότι πολλά μπορούν να γίνουν και από πλευράς Κυβέρνησης και από πλευράς Βουλής και ότι πρέπει να υπάρξει ένας πολύ μεγαλύτερος συντονισμός. Αυτά όλα τα είπα με βάση το ότι πρέπει, επιτέλους, να αναθεωρήσουμε τις απόψεις μας όσον αφορά το όλο θέμα της διαφώτισης.

Ομιλούμε όλοι για ανάγκη διαφώτισης. Ομιλούμε όλοι για ανάγκη διεθνοποίησης, όμως δεν πράττουμε εκείνα που πρέπει να πράξουμε σ' αυτό τον τομέα. Χρειάζεται σίγουρα περισσότερος συντονισμός. Αλλά χρειάζεται σίγουρα και μια αναθεώρηση των κονδυλίων τα οποία ξοδεύονται για διαφώτιση. Το να ξοδέψουμε αντί £1—£2 εκ., £8—£10 εκ. εγώ θα έλεγα δεν είναι μεγάλα ποσά. Φτάνει βέβαια να γίνει μελετημένα η όλη προσπάθεια, να καταρτισθεί σχέδιο και να προχωρήσουμε όλοι προς αυτή την κατεύθυνση που πραγματικά επαναλαμβάνω είναι η επιθετική αιχμή του αγώνα της Κύπρου για δικαίωση.

Δεν θα ήθελα να πω πολύ περισσότερα γιατί νομίζω ότι το μήνυμα είναι καθαρό. Εκείνο που θα ήθελα να τονίσω είναι ότι πράγματι είναι καιρός να υπάρξει αυτός ο αναγκαίος συντονισμός Κυβέρνησης και Βουλής. Ήδη τους τελευταίους μήνες υπάρχει μεγαλύτερος συντονισμός και πιστεύουμε ότι πρέπει πράγματι να προχωρήσει η Κυβέρνηση στην εγκαθίδρυση της Κοινής Επιτροπής Διαφώτισης που ήδη έχει υποσχεθεί προς την κατεύθυνση της Βουλής.

Επομένως η Επιτροπή Εξωτερικών της Βουλής θα επιληφθεί του όλου θέματος και θα ζητήσει πιστικά από την Κυβέρνηση να δημιουργηθούν εκείνες οι συνθήκες που να υλοποιήσουμε την απόφαση για τη δημιουργία κοινής συντονιστικής επιτροπής διαφώτισης Κυβέρνησης και Νομοθετικής Εξουσίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου και μετά ο κ. Χατζηγιάννης.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ συμφωνώ πλήρως με όλα αυτά που είπε ο κ. Γαλανός για τη σημασία την οποία έχει η διαφώτιση, για το ότι θα πρέπει να υπάρξει κοινή Επιτροπή της Βουλής και της Εκτελεστικής Εξουσίας για τη διαφώτιση, ότι θα πρέπει να ξοδεύονται περισσότερα ποσά για τη διαφώτιση και ότι θα πρέπει να υπάρξει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαφώτισης από μέρους τόσο της Εκτελεστικής όσο και της Νομοθετικής Εξουσίας.

Όμως δεν κατάλαβα πού στόχευε αυτή η επιχειρηματολογία του κ. Γαλανού. Στόχευε την Κυβέρνηση ή τη Βουλή; Γιατί εδώ συζητούμε ένα νομοσχέδιο με το οποίο ήλθε η Εκτελεστική Εξουσία και ζητούσε £592,000. Και η Βουλή ήταν έτοιμη να της δώσει αυτές τις £592,000. Ήλθαν οι αρμόδιοι στην Επιτροπή Οικονομικών και τους είπαμε μάλιστα: «παρακαλούμε ποιο είναι το πρόγραμμά σας. Επίσης πέστε μας και πόσα χρειάζεστε μέχρι το τέλος του χρόνου». Και οι ίδιοι μας είπαν: «Ξέρετε, ναι στείλαμε νομοσχέδιο για £592,000 αλλά και οι £472,000 μας φθάνουν. Τόσες χρειαζόμαστε ως το τέλος του χρόνου». Κατά συνέπεια, δεν μπορώ να καταλάβω ποιο είναι το πρόβλημα από της πλευράς της Βουλής. Ζητήθηκαν μήπως ποσά από τη Βουλή για τη διαφώτιση τα οποία δεν δόθηκαν; Φαίνεται ότι η Κυβέρνηση δεν έχει άλλες ανάγκες. Και πρέπει να πούμε ότι δεν έχει ούτε ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαφώτισης. Κατά συνέπεια, η Βουλή δεν φέρει καμιά ευθύνη αν δεν γίνεται η διαφώτιση που θα έπρεπε να γίνεται και αν δεν ξοδεύονται στα πλαίσια μιας οργανωμένης τέτοιας δουλειάς τα ποσά τα οποία θα έπρεπε να ξοδευτούν.

Κατά συνέπεια, όσον αφορά το νομοσχέδιο αυτό, η Βουλή δίνει αυτό που ζήτησε η Εκτελεστική Εξουσία και το οποίο έχει ανάγκη μέχρι το τέλος του χρόνου. Και αποδείχθηκε κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου ότι, ενώ αρχικά πρόβλεπαν ότι θα στοίχιζε αυτή η διαφώτιση £592,000, στο τέλος διαπίστωσαν

ότι θέλουν μόνο £472,000. Και αυτές τους τις εγκρίνει η Βουλή. Κατά συνέπεια, κανένα πρόβλημά από της πλευράς της Βουλής, όσον αφορά τα θέματα διαφώτισης, δεν υπάρχει.

Γι' αυτό, συμπερασματικά, αντιλαμβάνομαι ότι αυτά που είπε ο κ. Γαλανός στρέφονται προς την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Έχω ζητήσει το λόγο διότι θεώρησα ότι μου δίδεται η ευκαιρία στο σπουδαίο αυτό θέμα της διαφώτισης να εκφέρω κι εγώ ορισμένες σκέψεις μου που παρατήρησα και οι οποίες είναι πολύ λυπηρές για τη δική μας την περίπτωση.

Δεν διαφωνεί κανένας ότι η διαφώτιση είναι ίσως το υπ' αριθμό 1 όπλο που έχει ο λαός μας για τον αγώνα επιβίωσής του, αλλά πρέπει να ξέρουμε όλοι μας ότι το πρόβλημα είναι ποιους πρέπει να διαφωτίσουμε.

Κατ' αρχήν το πρώτο θέμα είναι ποιους πρέπει να διαφωτίσουμε. Ποιοί παίρνουν τις αποφάσεις για την τύχη αυτού του λαού. Όλοι γνωρίζουμε τα κέντρα των αποφάσεων. Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι επί παραδείγματι στη Μ. Βρετανία, που είναι μια χώρα που όλοι ξέρουμε ότι είναι ένα από τα μεγάλα κέντρα των αποφάσεων και στην οποία υπάρχουν 61 Κύπριοι υπάλληλοι στην εκεί Πρεσβεία, 61 τον αριθμό και 200,000 ελληνισμός, σας διαβεβαιώνω με πάσαν εντιμότητα ότι όλους τους βουλευτές που είχαμε συναντήσει σε αποστολή μας στο εξωτερικό ουδείς τους πλησίασε για διαφώτιση για το Κυπριακό πρόβλημα..

Είναι λυπηρή αυτή η διαπίστωση και όσα χρήματα και αν ζητηθούν και αν εγκριθούν για τη διαφώτιση ουδέν αποτέλεσμα θα προσφέρουν και εκείνο το οποίο χρειάζεται να γίνει είναι προγραμματισμός για διαφώτιση.

Ανάλογες, αντιλαμβάνομαι θα πρέπει να είναι οι διαπιστώσεις όλων μας. Αν θέλουμε μπορούμε να ψηφίζουμε εκατομμύρια λίρες για διαφώτιση. Αν θα πηγαίνουν για να διαφωτίζουμε λαούς οι οποίοι είναι παραδοσιακά φίλοι μας και οι οποίοι στην πραγματικότητα δεν χρειάζονται διαφώτιση και να παραλείπουμε να διαφωτίσουμε εκείνους που πρέπει να διαφωτίσουμε, αλλά και σωστά, ουδέν πράττουμε προς τη σωστή κατεύθυνση που όλοι επιδιώκουμε για να προσφέρουμε μια βοήθεια προς το Κυπριακό πρόβλημα.

Γι' αυτό πιστεύω ότι, και μάλιστα πρέπει να πω ότι στην τελευταία επίσκεψή μας στο εξωτερικό όλοι οι συνάδελφοι όλων των κομμάτων είχαμε κάμει τη σκέψη, έντιμε κ. Πρόεδρε, να εγγράψουμε από κοινού θέμα γι' αυτό που λέγεται διαφώτιση, ότι πρέπει επιτέλους να δούμε ποιοί είναι εκείνοι που μπορούν να βοηθήσουν την Κυπριακή υπόθεση. Οι Τούρκοι αλωνίζουν στην Αγγλία, οι Τούρκοι αλωνίζουν στη Γαλλία, οι Τούρκοι αλωνίζουν στη Γερμανία, στην Αμερική εκεί που είναι τα κέντρα των αποφάσεων. Κι εμείς τρέχουμε να διαφωτίσουμε ανθρώπους οι οποίοι ουδόλως μπορούν να προσφέρουν βοήθεια. Και έχω να παρατηρήσω ότι στις χώρες αυτές που προανάφερα υπάρχει μεγάλος πληθυσμός ελληνισμού που δεν αξιοποιείται. Τουναντίον η τούρκικη πλευρά έχει κατορθώσει σε χώρες παραδοσιακά φίλες μας, όπως είναι η Γαλλία, να έχει δημιουργήσει προς όφελός της καλή υπόθεση.

Πρέπει λοιπόν όλα τα κόμματα, ανεξαρτήτως πολιτικής σκοπιμότητας, να δουν αυτό το πρόβλημα.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Σε ό,τι αφορά το ιστορικό του νομοσχεδίου που συζητούμε δεν έχω να προσθέσω τίποτε σε ό,τι ανέφερε ο κύριος Κωνσταντίνου.

Όμως, ανακινήθηκαν ορισμένα ζητήματα αρχής πάνω στα οποία θα πρέπει να τοποθετηθούμε και το πιο βασικό και κεντρικό σημείο είναι το εξής:

Η διαφώτιση εξαρτάται από το ύψος της δαπάνης που εγκρίνουμε ή από άλλα στοιχεία; Γιατί σίγουρα αν ήταν μόνο ύψος δαπάνης, κανένας δεν θα είχε καμιά επιφύλαξη να ψηφίσει οποιοδήποτε ποσό.

Όμως, εκείνο που πάντα ερχόταν προς συζήτηση ήταν το ερώτημα: Ποιες ανάγκες είναι που στοχεύουμε να καλύψουμε με τα χρήματα που ζητούνται; Και είναι και πάλι γεγονός ότι υπήρχε ελλιπής προγραμματισμός και μειωμένη δραστηριότητα που ακόμα και τα ποσά τα οποία ζητούνταν δεν εφαινετο να ήταν δυνατό να δαπανηθούν.

Έτσι, εκείνο που βάραινε στην αντίληψη και της Επιτροπής αλλά και όλων των συναδέλφων που έτυχε να έχουν εμπειρίες πάνω στα θέματα διεθνούς διαφώτισης, ήταν η ανάγκη μιας συστηματικής σχεδιοποίησης της διαφώτισης. Και είναι αυτό που επέμενε και ζητούσε η Επιτροπή από το Υπουργείο Εξωτερικών που φαίνεται από την Έκθεση ότι παίρνει κάποιο τρόπο, κάποιο δρόμο και κάποια συνέχεια για υλοποίηση μιας συγκεκριμένης συνεργασίας μεταξύ Βουλής και Κυβέρνησης πάνω στο θέμα αυτό του σχεδιασμού.

Κύριοι συνάδελφοι,

Θα πρέπει να πούμε ότι έχουμε τεράστια περιθώρια για μια δραστηριοποίησή μας στον τομέα της διαφώτισης, αν η σχεδιοποίησή μας δεν έχει περιστασιακό χαρακτήρα.

Ήλθε, για παράδειγμα, τώρα πιο έντονα στο προσκήνιο η ανάγκη διαφώτισης γιατί το θέμα μας είναι στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Γιατί πρέπει να διαφωτιστούν ξένες κυβερνήσεις. Γιατί πρέπει να διαφωτιστούν δημοσιογράφοι και άλλοι παράγοντες. Γιατί πρέπει να πάνε αποστολές στο εξωτερικό.

Όμως, αυτό όσο χρήσιμο και αν είναι σ' αυτή τη στιγμή, αν παραμείνει σαν μια μεμονωμένη ενέργεια, θα δαπανηθούν χρήματα χρήσιμα και αναγκαία όμως, εκείνο που έχει σημασία είναι η ύπαρξη κάποιων μόνιμων συστατικών και η αξιοποίηση των διεθνών δεδομένων που να μπορούμε να στηρίξουμε την Κυπριακή υπόθεση πάνω σε στέρεες βάσεις. Υπάρχουν στο διεθνή χώρο πολύτιμοι φίλοι και συμπαραστάτες της Κύπρου. Υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι έχουν κάμει αντικείμενο και περιεχόμενο της ζωής τους τον κυπριακό αγώνα. Υπάρχουν εκδόσεις βιβλίων από ξένους δημοσιογράφους και συγγραφείς που έχουν προβάλει το κυπριακό όσο σε καμιά περίπτωση μπόρεσε να συμβάλει Κύπριος συγγραφέας και αναφέρομαι στο βιβλίο του Κρίστοφερ Hitchens «Cyprus» που είναι ένα από τα πιο σημαντικά συστατικά που έχει να παρουσιάσει η Κύπρος αυτή τη στιγμή

στην προβολή και υποστήριξη της υπόθεσής της. Και υπάρχει μια σωρεία πνευματικών ανθρώπων, αρχαιολόγων, άλλων πνευματικών παραγόντων, οι οποίοι έχουν εργαστεί στην Κύπρο, έχουν πιστέψει και έχουν αγαπήσει την Κύπρο. Πώς έχουμε αξιοποιήσει όλο αυτό το ανθρώπινο δυναμικό για την προπαγάνδα του Κυπριακού προβλήματος, για τη στήριξη της κυπριακής υπόθεσης στο εξωτερικό, για τον επηρεασμό των Κυβερνήσεων;

Μας έτυχε ως Βουλή, ως Βουλευτές, να αντιπροσωπεύσουμε το Σώμα, μια Διακομματική Αντιπροσωπεία σε μια πρόσφατη Σύνοδο στη Γενεύη των μη κυβερνητικών Οργανισμών προς υποστήριξη της Παλαιστινιακής υπόθεσης. Ήταν μια εντυπωσιακή εμπειρία, όταν βλέπουμε τα περιθώρια τα οποία υπάρχουν για την προώθηση υποθέσεων στο διεθνή χώρο, αξιοποίηση των δεδομένων των διεθνών και των ανθρώπινων παραγόντων.

Εκείνο που έχουμε ανάγκη είναι η χάραξη σχεδίου, η ύπαρξη μόνιμων στοιχείων και μόνιμων συστατικών που θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιήσουμε για το κυπριακό πρόβλημα και σίγουρα τότε αλλοίμονο αν υπήρχε κάποιος ο οποίος θα μπορούσε με οποιοδήποτε τρόπο να μην εγκρίνει τα ποσά τα οποία χρειάζονται.

Φυσικά μια πολιτική πάνω στο Κυπριακό, μια προπαγάνδα, χρειάζεται και ένα δυνατό εσωτερικό μέτωπο, χρειάζεται μια αντανάκλαση αυτού που υπάρχει στην Κύπρο, ώστε να δημιουργεί την αίσθηση ότι αντιπροσωπεύει ένα μαχόμενο κι αγωνιζόμενο λαό και είναι στοιχείο αλληλένδετο και αυτό της προπαγάνδας την οποία θα πρέπει να κάνουμε, διότι η προπαγάνδα ενός αγώνα δεν είναι ανάλογη με την προπαγάνδα της Κόκα Κόλα. Η προπαγάνδα ενός αγώνα είναι η έκφραση στο διεθνή χώρο αυτού που πραγματικά αντιπροσωπεύει για το λαό της και για τα παγκόσμια δεδομένα. Γιατί η κάθε υπόθεση είναι εσωτερική αλλά είναι και παγκόσμια. Πώς συνδέουμε το Κυπριακό με το παγκόσμιο σύστημα και τι είναι που διαπιστώνεται και η έννοια, προς ποια κατεύθυνση και πώς πρέπει να γίνεται η διαφώτιση και δεν υπάρχουν περιπτώσεις, χωρίς να θέλω να διαφωνήσω με το συνάδελφο κ. Χατζηγιάννη για ό,τι είπε προηγουμένως, αλλά δεν υπάρχει περίπτωση ή χώρος αμελητέος μέσα στον κόσμο για την υπόθεση της προώθησης και της στήριξης του ζητήματός μας.

Σε ό,τι αφορά την τουρκική προπαγάνδα, δεν είναι μόνο χρήματα που ξοδεύει η τουρκική προπαγάνδα. Φυσικά είναι αδίστακτη η τουρκική προπαγάνδα. Εξαγοράζει ανθρώπους η τουρκική προπαγάνδα. Έχουμε όλοι δεδομένα πάνω σ' αυτό το σημείο. Εξαθλιώνει τη διεθνή κοινωνία. Εξαχρειώνει ανθρώπους. Εξαχρειώνει μεγαλόσχημους πολιτικούς της ανθρωπότητας σήμερα και είναι γνωστά ονόματα σε πολλούς από όσους βρισκόμαστε μέσα σ' αυτό το χώρο, με διάφορες μορφές εξαγοράς ακόμα και με παροχή ωφελημάτων ή και περιουσιών στα κατεχόμενα εδάφη μας.

Εμείς δεν θα κάνουμε ανάλογη με την τουρκική πολιτική προπαγάνδα. Αλλά υπάρχει ένα άλλο στοιχείο που θα πρέπει να καταθέσουμε σ' αυτό το Σώμα. Τη μαχητικότητα της τουρκικής διπλωματίας. Όταν η τουρκική διπλωματία, απομονωμένη διεθνώς, μπορεί και γυρίζει μέσα στα Συνέδρια που είναι απομονωμένη, στα Συνέδρια που είναι νικημένη, στους διεθνείς χώρους που δεν έχει απήχηση, και να δημιουργεί υποθέσεις, σημαίνει ότι έχει κάποιο άλλο στοιχείο. Έχει ένα νεύρο, μian αποφασιστικότητα, μια ρωμαλεότητα, μια δύναμη, την οποία θα πρέπει, πραγματικά, να ζηλέψουμε. Και να μην αντιμετωπίζουμε τη διαφώτιση με τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες μόνο γραφειοκρατικά. Γιατί λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι πολλές φορές η αντίληψη που βλέπουμε μέσα σ' εκείνους τους

ανθρώπους, οι οποίοι θα έπρεπε να ήταν επιφορτισμένοι με την υπόθεση της διαφώτισης, εκείνο που τους απασχολεί περισσότερο είναι φοβάμαι τα ωφελήματα ή η συσχέτιση των ωφελημάτων που έχουν διπλωμάτες ξένων μεγάλων χωρών, αντί να αντιλαμβάνονται όλοι την αποστολή τους σαν ανθρώπων οι οποίοι έχουν να αγωνιστούν για μια πολύ μεγάλη υπόθεση του κυπριακού λαού και εθνικής σωτηρίας.

Έτσι, καταλήγοντας, έχω να επαναλάβω ότι για τη διαφώτιση χρειάζεται σχέδιο, χρειάζεται εσωτερικό μέτωπο, χρειάζεται πίστη σ' ένα αγώνα και χρησιμοποίηση όλων μας των δυνάμεων, χωρίς υπολογισμό σ' αυτό τον τομέα.

Και να προσθέσω κάτι: Όταν για δυο χρόνια τώρα συνέχεια ψηφίζουμε για ίδρυση Πρεσβειών σε ξένες χώρες, από τις οποίες η μια είναι η Κίνα, Μόνιμο Μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας, και δεν συμπληρώνεται η Πρεσβεία του Πεκίνου, για να μπορεί η Πρεσβεία της Τουρκίας να αλωνίζει, δεν μας φταίει ούτε η Βουλή ούτε η Τουρκία.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα είμαι πολύ σύντομος. Απλώς θα ήθελα να πω δυο λόγια στο συνάδελφο κ. Κωνσταντίνου να μην απορεί που καμιά φορά κάποιος από μας αποφασίζει για ορισμένα θέματα τα οποία θεωρούμε βασικής σημασίας να τα αντιμετωπίζει πέραν κομματικών σκοπιμοτήτων. Και τέτοια θέματα σίγουρα είναι και η άμυνα και η διαφώτιση. Και δεν ήταν η πρόθεσή μου να προβώ σε οποιαδήποτε κριτική για την Έκθεση της Επιτροπής η οποία είναι ομόφωνη. Όλοι συμφωνήσαμε να περιορίσουμε τα κονδύλια μέχρι το τέλος του 1987. Μετά θα έλθουν οι Τακτικοί Προϋπολογισμοί. Δεν υπάρχει διαφορά. Απλώς εξέφρασα ορισμένες απόψεις, ορισμένες αντιλήψεις ότι πρέπει να αναθεωρήσουμε όλοι μας το πώς βλέπουμε το θέμα της διαφώτισης. Και αυτές οι απόψεις και αντιλήψεις δεν στρέφονται ούτε μόνο προς την Κυβέρνηση ούτε μόνο προς τη Βουλή. Στρέφονται και προς τις δυο κατευθύνσεις. Διότι κι εμείς σαν Βουλή μπορούμε να προχωρήσουμε στη δική μας διαφώτιση. Όμως πρέπει να υπάρξει ένας συντονισμός. Και δεν είναι σωστό να λέμε ότι η Κυβέρνηση δεν έχει σχεδιάσει το α ή β επομένως εμείς η Βουλή δεν έχουμε καμιά ευθύνη. Έχουμε τη δύναμη στα χέρια μας να πιέσουμε να υπάρξει ο απαιτούμενος συντονισμός ο οποίος αισθανόμεθα ότι μπορεί να υπάρξει. Ούτε είναι θέμα εδώ κριτικής, αν φταίει ή όχι η Κυβέρνηση ή η Βουλή. Υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες. Είμεθα μια μικρή χώρα. Δεν είναι η ώρα διαμάχης πάνω στο θέμα της διαφώτισης. Είναι η ώρα στο να προχωρήσουμε σ' αυτό που ελέχθη προηγουμένως, σ' ένα σοβαρό σχεδιασμό, σ' ένα σοβαρό προγραμματισμό, να αυξηθούν οι προσπάθειες για διαφώτιση. Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε στο 13ο έτος της τούρκικης εισβολής και κατοχής, όταν το Κυπριακό δεν είναι πρώτο θέμα του διεθνούς ειδησεογραφικού τύπου, όταν δεν υπάρχει αιματοχυσία στην Κύπρο, επαναλαμβάνω, δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την Τούρκικη προπαγάνδα με το ένα και δυο εκατομμύρια.

Γι' αυτό το λόγο, ναι μόνο να υπάρξει σχεδιασμός και προγραμματισμός και με κανένα τρόπο να μην αυξήσουμε τα κονδύλια αν δεν υπάρξει, αλλά πρέπει να αναθεωρηθούν οι αντιλήψεις, διότι πράγματι πολύ σωστή ήταν η διαπίστωση ότι

υπάρχουν τεράστια περιθώρια και αν υπάρχει ο σωστός προγραμματισμός και δοθούν τα κατάλληλα κονδύλια είναι πολλά εκείνα τα οποία μπορεί να πετύχει η Κύπρος, διότι ας μην ξεχνούμε έχουμε ένα πολύ δυνατό όπλο μαζί μας, το δίκαιό μας. Αλλά το δίκαιό μας πρέπει να το προβάλλουμε. Όταν δεν προβάλλεται στο βαθμό που πρέπει το δίκαιό μας, 13 χρόνια μετά από την εισβολή, τότε δικαιολογημένα η Τουρκία, η οποία χρησιμοποιεί εκατομμύρια των εκατομμυρίων, επαναλαμβάνω, εξαγοράζει συνειδήσεις, έχει πολύ δυνατούς συμμάχους, πολύ δυνατά lobbies υπέρ της, σίγουρα η Τουρκία συσκοτίζει τις θέσεις μας και προχωρεί στο να τοιμεντώνει τις δικές της θέσεις και τα σπώτερα μελλοντικά επεκτατικά της σχέδια.

Γι' αυτό το λόγο επαναλαμβάνω την εισήγησή μου ότι πρέπει κι εμείς, με δικές μας πρωτοβουλίες, να πιέσουμε ώστε να δημιουργηθεί η κατάλληλη συντονιστική Επιτροπή, να γίνει ο κατάλληλος σχεδιασμός, να γίνει αναθεώρηση κονδυλίων, να προβούμε σε μια νέα εκστρατεία διαφώτισης, μian πραγματική σταυροφορία θα έλεγα σ' αυτό το στάδιο πάνω σε σωστά δεδομένα, και επιπλέον να μην ξεχνούμε ότι σήμερα υπάρχει μια αλλαγή στις διεθνείς συνθήκες, μια διαφοροποίηση, η οποία κατά την ταπεινή άποψή μου ευνοεί την υπόθεση της Κύπρου.

Γι' αυτό το λόγο οι απόψεις αυτές οι οποίες εξεφράστησαν είναι καλόπιστες, δεν έχουν καμιά έννοια κριτικής προς οποιαδήποτε πλευρά, πιστεύω ότι αυτά όλα που ελέχθησαν από τους συναδέλφους μπορεί να μη συμφωνούμε απόλυτα, αλλά ήσαν χρήσιμα και εποικοδομητικά για να υπάρξει οπωσδήποτε μια νέα αντιμετώπιση, μια νέα αντίληψη στο όλο θέμα της διαφώτισης, διότι δεν υπάρχουν πλέον περιθώρια για να μην προχωρήσουμε στη δουλειά η οποία πρέπει να γίνει σ' αυτό τον τομέα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Δυο λόγια, κύριε Πρόεδρε, σ' αυτά που είπε ο κ. Γαλανός.

Δεν βλέπω ότι υπήρξαν διαφωνίες μεταξύ μου και του κ. Γαλανού. Συμφωνούμε στο ότι θα πρέπει να γίνει διαφώτιση και νομίζω ότι και όλοι όσοι μίλησαν συμφωνούμε ότι για μια προγραμματισμένη αποτελεσματική διαφώτιση δεν υπάρχει θέμα η Βουλή να μην εγκρίνει ποσά και δεν υπάρχει περίπτωση μέχρι σήμερα που η Βουλή αρνήθηκε να ψηφίσει οποιαδήποτε ποσά χρειάζονταν για τη διαφώτιση.

Κατά συνέπεια εκείνο που λείπει, και νομίζω ότι απ' αυτό το Σώμα θα πρέπει να γίνει καθαρό το μήνυμα, είναι ότι η Βουλή έχει αυτή τη θέληση και τη βούληση. Και η ίδια στα πλαίσια των δυνατοτήτων της κάμνει αποστολές στο εξωτερικό και κάμνει διαφώτιση. Εκείνο που δεν υπάρχει είναι το θέμα του προγράμματος και του συντονισμού. Και αυτό είναι δουλειά της Εκτελεστικής Εξουσίας. Και είναι με λύπη μου που είμαι αναγκασμένος να το επαναλάβω ότι και πέρσι όταν συζητούσε η Βουλή το ίδιο θέμα για πρόσθετες δαπάνες για τη διαφώτιση ετέθη στους αρμόδιους Υπουργούς το θέμα του συντονιστικού σώματος, μας είπαν ότι μελετάται: πέρασε ο χρόνος, συνεχίζει να μελετάται και αυτή η δουλειά δεν γίνεται.

Κατά συνέπεια εκείνο που υπάρχει έλλειψη είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαφώτισης, συντονισμός της δουλειάς με τη Βουλή και τα κονδύλια είναι έτοιμη η Βουλή να τα δώσει.

Κατά συνέπεια η Εκτελεστική Εξουσία, λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη σημασία που το Σώμα δίνει στη διαφώτιση, θα πρέπει το συντομότερο και το θέμα του προγράμματος να το επιλύσει και το θέμα της δημιουργίας του ενιαίου σώματος να επιλυθεί, ώστε η διαφώτιση προς αυτό τον τομέα που όλοι διαπιστώνουμε ότι χρειάζεται, να προχωρήσει αποφασιστικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £473,693 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 55) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 70) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 70) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το

πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £16,674 και η διάθεσή του για την καταβολή κατ' αποκοπή υπερωριακής αποζημίωσης στους διοικητικούς λειτουργούς που είναι τοποθετημένοι στις επαρχιακές διοικήσεις και οι οποίοι αποδεδειγμένα και δικαιολογημένα εργάζονται υπερωριακά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Τόσο η καταβολή της εν λόγω υπερωριακής αποζημίωσης όσο και η σχετική πίστωση έχουν ήδη εγκριθεί προηγούμενα από τη Βουλή και τώρα ουσιαστικά ζητείται η συμπλήρωση του σχετικού κονδυλίου για την κάλυψη των πρόσθετων πιστώσεων που απαιτούνται για σκοπούς συνεισφορών στα εγκεκριμένα Κυβερνητικά ταμεία.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «ο περί συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 56) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £16,674 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 56) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 73) του 1987.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν 19 άλλες Εκθέσεις οι οποίες είναι όλες ομόφωνες. Διερωτώμαι υπάρχει κανένας λόγος να αναγνωσθούν όλες μία προς μία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν ορισμένες Εκθέσεις όπως αυτή αυτού του νομοσχεδίου που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως αναγνωσθείσες. Αλλά όλες οι Εκθέσεις δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν ως αναγνωσθείσες.

Γι' αυτό εγώ εισηγούμαι για εκείνες που φαίνεται ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να λέμε στον Πρόεδρο ότι μπορούν να θεωρηθούν αναγνωσθείσες αλλά εκείνες που θα πούμε ότι θα διαβαστούν θα φανεί εκ των πραγμάτων ότι είναι αναγκαία η ανάγνωσή τους.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Συμφωνούμε.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 73) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £150,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης πληρωμής τόκων σε δικαιούχα πρόσωπα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για το φόρο εισοδήματος.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 57) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές; Όχι.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £150,000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 57) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 75) του 1987.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 75) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Πάυλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £11,764 και η διάθεσή του για την καταβολή των οφειλόμενων από την Κυβέρνηση των ΗΠΑ προς το Δήμο Έγκωμης τελών για την έκδοση άδειας οικοδομής νέων κτιρίων της πρεσβείας τους.

Η υποχρέωση καταβολής από την Κυπριακή Δημοκρατία των τελών αυτών προκύπτει από τη Σύμβαση της Βιέννης του 1961 σύμφωνα με την οποία οι διπλωματικές αποστολές απαλλάσσονται από την καταβολή τελών για παροχή ειδικών υπηρεσιών στις χώρες στις οποίες είναι διαπιστευμένες, και η απαλλαγή αυτή εδράζεται στον όρο της αμοιβαιότητας.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 58) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
Εφόσον δεν υπάρχουν προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £11,764 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 58) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 79) του 1987.

Ανιλαμβάνομαι ότι συμφωνείτε να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα κ. Πρόεδρε.

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 79) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσώπων τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £8,800 και η διάθεσή του για την κάλυψη των εξόδων συμμετοχής της Κυπριακής Δημοκρατίας στην 74η (Ναυτιλιακή) Σύνοδο της Γενικής Συνδιάσκεψης Εργασίας, στη Γενεύη.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους ζητείται η εν λόγω συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 59) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £8,800 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 59) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 80) του 1987.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και πάλι να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 80) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987 στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £5,500 και η διάθεσή του για την κάλυψη των εξόδων συμμετοχής της Κύπρου στην 4η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Διάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, στη Γενεύη.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους ζητείται η εν λόγω συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 60) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5,500 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 60) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 88) του 1987».

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Και πάλι να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 88) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £870 και η διάθεσή του για την κάλυψη των εξόδων συμμετοχής της Κυπριακής Δημοκρατίας στις Διαπεριφερειακές Διαβουλεύσεις σχετικά με την Αναπτυξιακή Κοινωνική Πολιτική και Προγραμμάτων, στη Βιέννη.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους ζητείται η εν λόγω συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 61) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £870 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 61) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 38) του 1987».

(Η έκθεση θεωρήθηκε ως αναγνωσθείσα).

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 38) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Διημετρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £375,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης αγοράς τεχνικού εξοπλισμού για τις ανάγκες των αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε λεπτομερή κατάλογο του τεχνικού εξοπλισμού που θα αγοραστεί μαζί με τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων ότι ο εξοπλισμός αυτός θα παραληφθεί και πληρωθεί ως το τέλος του χρόνου.

Με γνώμονα τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 43) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £375,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987.

Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 43) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 39) του 1987».

(Η έκθεση θεωρήθηκε ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 39) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το

πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £21,460 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης συμπλήρωσης των εργασιών κατασκευής γραφείων και υποστέγου στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 48) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £21,460 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 48) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 44) του 1987».

(Η έκθεση θεωρήθηκε ως αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 44) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £20,000 και η διάθεσή του για τη συμπλήρωση των εργασιών ανέγερσης γραφείων στο Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £20,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 44) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πίστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 45) του 1987».

(Η έκθεση θεωρήθηκε ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 45) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και στις 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £475,000 και η διάθεσή του για την αγορά οχημάτων, μηχανημάτων και άλλου εξοπλισμού για τις ανάγκες των Κυβερνητικών Υπηρεσιών.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε λεπτομερή κατάλογο του εξοπλισμού που προγραμματίζεται να αγοραστεί ως το τέλος του χρόνου στα πλαίσια των προσφερόμενων δυνατοτήτων με βάση τη διαδικασία των προσφορών. Με βάση το λεπτομερή κατάλογο που έχει τεθεί ενώπιον της Επιτροπής, προκύπτει ότι από τις παραγγελίες που έγιναν ύψους £675,000 θα παραληφθεί, ως το τέλος του χρόνου, εξοπλισμός αξίας £475,000, που ισοδυναμεί με το ποσό της πίστωσης που ζητείται.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £475,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 45) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 46) του 1987».

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Θα αναγνωσθεί η έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 46) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και στις 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £200,772 και η διάθεσή του ως ακολούθως:

- (α) £10,000 για την κάλυψη της δαπάνης επισκευής του προμαχώνα στην ενορία Αγίου Κασσιανού στη Λευκωσία.

- (β) £9,517 για την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις και για εδαφολογικές έρευνες σχετικά με τη βελτίωση του δρόμου Λεμεσού-Σαϊττά.
- (γ) £57,255 για την κάλυψη της δαπάνης βελτίωσης του δρόμου Γούρρι-Φικάρδου.
- (δ) £64,000 για την κάλυψη των δαπανών συμπλήρωσης ενός τμήματος του δρόμου Μαλλιά-Άρσος-Άγιος Νικόλαος και
- (ε) £60,000 για την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις που έγιναν σχετικά με οδικά έργα που αναμένεται να συμπληρωθούν ως το τέλος του χρόνου.

Με βάση τις αναλυτικές εκτιμήσεις των αρμοδίων που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής προκύπτει ότι για το δρόμο Γούρρι-Φικάρδου θα απαιτηθούν £42,255 αντί £57,255, όπως αρχικά ζητήθηκε. Για όλα τα έργα που προτείνονται δόθηκαν διαβεβαιώσεις ότι θα εκτελεστούν μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τέθηκαν.

Διαμορφώνοντας ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £185,772 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 46) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 47) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 47) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £354,046 και η διάθεσή του για την εκτέλεση ή και συμπλήρωση αριθμίου οδικών έργων.

Με βάση τα στοιχεία που ζήτησε η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού στα πλαίσια της διερεύνησης των πραγματικών δυνατοτήτων του αρμόδιου Τεχνικού Τμήματος να εκτελέσει τα έργα για τα οποία ζητούνται οι πιο πάνω συμπληρωματικές πιστώσεις προκύπτουν τα πιο κάτω:—

- (α) Για τη βελτίωση του δρόμου Ευλοφάγου-Λιοπετρίου-Φρενάρους-Δερύνειας-Παραλιμνίου, προβλέπεται να δαπανηθούν, ως το τέλος του χρόνου, £34,000 αντί £67,072 που αρχικά ζητήθηκαν.
- (β) Για τους δρόμους προς τα αρχαία μνημεία αναμένεται να δαπανηθούν, ως το τέλος του χρόνου, £20,045 αντί £35,675, όπως αρχικά ζητήθηκαν.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω η Επιτροπή ζήτησε και πήρε τη διαβεβαίωση του αρμόδιου Υπουργού ότι τα οδικά έργα για τα οποία ζητούνται οι πιστώσεις με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο θα εκτελεστούν μέσα στα χρονικά πλαίσια που τέθηκαν και ότι δεν θα υπάρξουν άλλες καθυστερήσεις ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι για τα έργα αυτά παραμένουν σημαντικά αδαπάνητα ποσά.

Με γνώμονα τη θέση αυτή η Επιτροπή έχει διαμορφώσει ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για το οποίο και γίνεται εισήγηση στη Βουλή όπως το ψηφίσει σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £304,384 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 47) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 51) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 51) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Πάυλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το

λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £189,000 και η διάθεσή του για τη μετακίνηση, από τη μια, των χοιροστασίων της περιοχής «Μοναρκών» Αραδίππου και για την εκτέλεση, από την άλλη, αριθμού δευτερευόντων αρδευτικών έργων.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού μειωθούν οι πιστώσεις αυτές στο ποσό των £90,000 που σύμφωνα με τις τελικές εκτιμήσεις των αρμοδίων αναμένεται να διατεθεί ως το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £90,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 51) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 54) του 1987».

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί αναγνωσθείσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 54) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και στις 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £70,250 και η διάθεσή του για την κάλυψη, από τη μια, των δαπανών συμπλήρωσης των εργασιών βελτίωσης του δρόμου Πλατρών μέχρι τον κύριο δρόμο Μονιάτη-Πλατρών-Τροόδους και για την αγορά, από την άλλη, εξοπλισμού για τις ανάγκες των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.

Με βάση τις εκτιμήσεις των αρμοδίων προκύπτει ότι στην περίπτωση της βελτίωσης του δρόμου Πλατρών θα απαιτηθεί, ως το τέλος του χρόνου, το ποσό των £33,650 αντί του ποσού των £58,650, όπως αρχικά ζητήθηκε με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Για το έργο αυτό δόθηκαν πρόσθετα διαβεβαιώσεις ότι η προγραμματισθείσα εργασία θα γίνει σύμφωνα και με βάση το χρονοδιάγραμμα που τέθηκε. Όπως και στις άλλες περιπτώσεις οδικών έργων, η Επιτροπή εισηγείται τη συμπερίληψη σχετικής διάταξης που θα διασφαλίζει την έγκαιρη εκτέλεση του προγραμματισθέντος έργου και σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν.

Με γνώμονα τα πιο πάνω η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;
Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £45,250 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 54) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 56) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 56) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £391,768 και η διάθεσή του για την εκτέλεση αριθμού οδικών έργων.

Επειδή οι ζητούμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο συμπληρωματικές πιστώσεις προορίζονται να διατεθούν μέσα στον τρέχοντα χρόνο, δηλαδή σε πολύ περιορισμένη χρονική περίοδο πριν από την έγκριση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 1988, η Επιτροπή ζήτησε και πήρε διαβεβαιώσεις από τους αρμοδίους ότι είναι σε θέση να εκτελέσουν την προγραμματισθείσα για τα έργα αυτά εργασία, χωρίς οποιεσδήποτε καθυστερήσεις που θα συνεπάγονται αύξηση του κόστους των έργων αυτών. Με βάση τα αναλυτικά στοιχεία και τις νέες εκτιμήσεις των αρμοδίων που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής αλλά και τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν, προκύπτουν τα πιο κάτω:—

- (α) Για τη βελτίωση του δρόμου Κάτω Μονής — Πλατανιστάσας θ' απαιτηθεί πίστωση ύψους £26,780 αντί £76,780, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (β) Για τη βελτίωση του δρόμου Σαράντι-Λαγουδερά-Ξυλιάτου-Αγίας Μαρίας μέχρι το δρόμο Κάτω Μονής-Πλατανιστάσας, θ' απαιτηθεί το ποσό των £20,000 αντί £70,000, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (γ) Για τη βελτίωση του δρόμου Φαρμακά-Οδού θ' απαιτηθεί το ποσό των £50,000, αντί των £70,148, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (δ) Για τη βελτίωση του δρόμου Καλοπαναγιώτη-Γερακιών μέχρι την οδό Πεδουλά-Κύκκου θ' απαιτηθούν £30,000 αντί £62,840, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (ε) Για τη βελτίωση του δρόμου Πέρα Πεδιού-Κοιλανίου-Βουνίου θ' απαιτηθεί το ποσό των £35,000 αντί του ποσού των £100,000, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (στ) Για τη βελτίωση και συντήρηση υφιστάμενων δρόμων, εργασίες για τις οποίες ζητήθηκαν αρχικά £12,000, τελικά δεν θα χρειαστούν γιατί με βάση τη διερεύνηση της Επιτροπής προκύπτει ότι οι εργασίες αυτές έχουν ήδη εκτελεστεί και καλυφθεί από εξοικονομήσεις.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω και παρόλες τις επανειλημμένες υποδείξεις της Επιτροπής προς τους αρμοδίους, εξακολουθεί να συνεχίζεται το φαινόμενο της απρογραμματίστης ζήτησης κονδυλίων για την εκτέλεση έργων, με αποτέλεσμα οι καθυστερήσεις που στη συνέχεια παρουσιάζονται να πλήττουν το βασικό στόχο της μεγιστοποίησης του κοινωνικού οφέλους που εύλογα αναμένεται από την εκτέλεση του δοσμένου έργου μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τίθενται. Η ανεξέλεγκτη διεκδίκηση συμπληρωματικών πιστώσεων χωρίς τη συνεκτίμηση των πραγματικών δυνατοτήτων εκτέλεσης ενός έργου επηρεάζει, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, άλλα έργα δημόσιας ωφελείας που από πολλού αναμένουν τη χρηματοδότησή τους από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Η Επιτροπή, στην πλειοψηφία της δεν μπορεί να αφήσει απαρατήρητο το γεγονός ότι πολλές φορές εξαγγέλεται η εκτέλεση ενός έργου, δημιουργούνται οι εντυπώσεις στις επηρεαζόμενες κοινότητες και στη συνέχεια παρουσιάζεται ως δικαιολογία μη εκτέλεσής του το γεγονός ότι η Βουλή αρνείται να εγκρίνει τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις ή/και καθυστερεί να τις εγκρίνει. Η πραγματικότητα, κατά τη γνώμη των ίδιων των Μελών της Επιτροπής, είναι εντελώς διαφορετική. Η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επανειλημμένα και σε πολλές περιπτώσεις έκαμε σαφές ότι, όχι μόνο υποστηρίζει την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων αλλά κάμνει ό,τι είναι δυνατό από της πλευράς

της, τα έργα αυτά να εκτελούνται έγκαιρα μέσα στα χρονικά πλαίσια που καθορίζονται.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ύψος των πιστώσεων που ζητούνται με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο έχει διαφοροποιηθεί με βάση τις νέες εκτιμήσεις του αρμόδιου Τμήματος. Τις διαφοροποιήσεις αυτές η Επιτροπή έχει εντάξει στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Όμως, επειδή η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο θέμα της έγκαιρης και μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τίθενται εκτέλεσης του κάθε έργου ξεχωριστά, εισηγείται την περίληψη στην υπό συζήτηση νομοθεσία σχετικής διάταξης, με την οποία διασφαλίζεται, στο βαθμό που είναι δυνατό, η έγκαιρη εκτέλεση των προγραμματισθέντων έργων.

Με γνώμονα όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 49) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £161,780 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 49) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 58) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 58) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεάνδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και στις 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £130,000 και η διάθεσή του για τη βελτίωση της Λεωφόρου Αθηνών στην Αραδίππου και του δρόμου που αρχίζει από το τέρμα της Λεωφόρου Γρηγόρη Αυξεντίου στην Αραδίππου μέχρι τα δημοτικά όρια της Λάρνακας.

Η Επιτροπή, όπως και στις άλλες περιπτώσεις προτεινόμενων οδικών έργων, ζήτησε και πήρε από τους αρμοδίους τη γραπτή διαβεβαίωσή τους ότι η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση θα διατεθεί μέσα στα χρονικά πλαίσια που τέθηκαν και ότι δεν θα υπάρξει καθυστέρηση στην εκτέλεση του έργου αυτού. Με βάση τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν και τις εκτιμήσεις του αρμόδιου τεχνικού Τμήματος, προκύπτει ότι από την πίστωση ύψους £130,000 που αρχικά έχει ζητηθεί, θα διατεθεί ως το τέλος του χρόνου το ποσό των £60,000 μόνο.

Για την υλοποίηση των διαβεβαιώσεων που της δόθηκαν, η Επιτροπή από της πλευράς της εισηγείται τη συμπερίληψη στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σχετικής διάταξης που να διασφαλίζει την εκτέλεση της προγραμματισθείσας εργασίας στο χρονοδιάγραμμα που τέθηκε.

Με γνώμονα τη θέση αυτή και επικροτώντας η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 50) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £60,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 50) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 60) του 1987».

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η έκθεση να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 60) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και στις 7 και 14 Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £88,940 και η διάθεσή του για τη συνέχιση των εργασιών βελτίωσης του δρόμου Ποταμίτισσας-Πελενδριών-Τριμίκλινης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, όπως και στις άλλες περιπτώσεις στις οποίες ζητείται η έγκριση συμπληρωματικών πιστώσεων για την εκτέλεση οδικών έργων, ζήτησε και πήρε διαβεβαιώσεις ότι το ύψος της πίστωσης που ζητείται θα διατεθεί μέσα στα χρονικά πλαίσια που τέθηκαν και ότι δεν θα υπάρξει οποιαδήποτε αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκτέλεση του έργου αυτού, πράγμα που θα συνεπάγεται αύξηση των κόστων εκτέλεσής του.

Παρόλο που η Επιτροπή εκτιμά τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν, θεώρησε σκόπιμο να εισηγηθεί τη συμπερίληψη στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σχετικής διάταξης που να διασφαλίζει και στην πράξη την τήρησή τους.

Με γνώμονα τη θέση αυτή και επικροτώντας η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 52) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £88,940 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 52) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 66) του 1987».

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 66) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου και στις 7 και 14 Οκτωβρίου 1987.

Στην πρώτη συνεδρία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £253,682 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης συνέχισης των εργασιών σε αριθμό οδικών έργων.

Με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν στην Επιτροπή και τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν για την έγκαιρη εκτέλεση των έργων αυτών στα χρονοδιαγράμματα που τέθηκαν προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Για το δρόμο Καρβουνά-Σανατορίου Κυπερούντας-Αγρού θα απαιτηθούν £70,000 αντί £79,734, όπως αρχικά ζητήθηκαν. Ποσό ύψους £51,647 αποτελεί επαναψήφιση.
- (β) Για το δρόμο Αγίου Αθανασίου-Μαθηκολώνης θα απαιτηθούν £10,000 αντί £54,476, όπως αρχικά ζητήθηκαν. Για τους σκοπούς χρηματοδότησης του έργου αυτού θα χρησιμοποιηθούν επίσης επαναψηφίσεις ύψους £73,548.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία και τις νέες εκτιμήσεις του αρμόδιου Υπουργείου που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής αλλά και από τις άλλες συμπληρωματικές πιστώσεις που ζητούνται για αριθμό άλλων οδικών έργων, σημαντικά ποσά πιστώσεων που ζητούνται παραμένουν αδαπάνητα και ούτε προβλέπεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ίδιου του Τμήματος να διατεθούν στο ύψος που αρχικά ζητούνται.

Γι' αυτό και η Επιτροπή έχει μειώσει ανάλογα τα ποσά αυτά περιλαμβάνοντας στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σχετική διάταξη σύμφωνα με την οποία διασφαλίζεται ότι η εκτέλεση των έργων που έχουν προγραμματιστεί θα γίνει με βάση τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν στην Επιτροπή.

Με βάση τις παρατηρήσεις αυτές η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 53) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £199,472 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 53) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 70) του 1987».

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να θεωρηθεί επίσης ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 70) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Ευστάθιος Ευσταθίου, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 7 και 14

Οκτωβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £3 εκατομμυρίων και η διάθεσή του για τη συνέχιση των εργασιών σχετικά με την εφαρμογή του Τρίτου Σχεδίου Οδικής Ανάπτυξης.

Η Επιτροπή, στα πλαίσια διασφάλισης των αναμενόμενων ψηλών ρυθμών εκτέλεσης του ιδιαίτερα σημαντικού για την ύπαιθρο Σχεδίου Οδικής Ανάπτυξης, ζήτησε και πήρε γραπτές διαβεβαιώσεις τόσο από τα αρμόδια τεχνικά τμήματα όσο και από τον αρμόδιο Υπουργό ότι η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση θα διατεθεί μέσα στα χρονοδιαγράμματα που έχουν τεθεί και ότι δεν θα υπάρξει οποιαδήποτε αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκτέλεση του έργου αυτού με αποτέλεσμα την αύξηση των κόστων του.

Παρόλο που η Επιτροπή εκτιμά τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν, θεώρησε εντούτοις σκόπιμο να εισηγηθεί τη συμπερίληψη στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σχετικής διάταξης που να διασφαλίζει και στην πράξη την ταχεία και εντός των χρονοδιαγραμμάτων που τέθηκαν εκτέλεση των έργων που χρηματοδοτούνται με τη ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση.

Με βάση τα πιο πάνω και επικροτώντας η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 55) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £3,000,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 55) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αγλαντζιάς του 1987».

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα η έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα η έκθεση.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Χρίστος Σολωμής
Μανώλης Χριστοφίδης
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 1987.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 4 και 87 της περί Δήμων νομοθεσίας, σκοπείται η τροποποίηση των Δημοτικών Κανονισμών Αγλαντζιάς για την αναθεώρηση των επιβαλλόμενων από το Δήμο αυτό τελών για την απομάκρυνση των σκυβάλων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών επιβεβαιώνοντας ότι τα προτεινόμενα τέλη βρίσκονται στα ίδια επίπεδα που ισχύουν σ' άλλους δήμους, συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό εξέταση Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαι) Κανονισμοί του 1987».

«Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987».

«Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987».

«Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987», καθώς και «Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987», απεσύρθησαν.

Έτσι προχωρούμε στο Κεφάλαιο Β', Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα κάτωθι νομοσχέδια εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 95) του 1987.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 96) του 1987.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 97) του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 98) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 99) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 100) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 101) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 102) του 1987.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 103) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 104) του 1987.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 105) του 1987.
- (12) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 106) του 1987.
- (13) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 107) του 1987.
- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 15) του 1987.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 16) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 17) του 1987.
- (17) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 74) του 1987.
- (18) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 75) του 1987.
- (19) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 76) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όλα παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987. Εστάλη από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Κέντρων Αναφυχής (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Οι περί Δημοτικών Κανονισμών Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Ρ.Ι.Κ. (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφο που αφορά την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού δυνάμει του Άρθρου 3(1) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985). Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα κάτωθι έγγραφα εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 16.10.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1986 (Αρ. 3 του 1986).

Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 16.10.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1987 (Αρ. 10 του 1987).

Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 22.10.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείο Αναπτύξεως) Νόμου του 1987 (Αρ. 9 του 1987).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται όλα στην Επιτροπή Οικονομικών.

Κεφάλαιον Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις. Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς.

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 9 Απριλίου 1987.

«Η κοινότητα Γεροσκήπου διεκδικεί για αρκετό καιρό τώρα να επιστραφεί στους ιδιοκτήτες της, η γη του αεροδρομίου Γεροσκήπου εφόσο δεν χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς που απαλλοτριώθηκε. Επίσης ζητά για γεωργικούς σκοπούς την παραχώρηση της κυβερνητικής γης Μοροκάμπου και μερικά τεμάχια από το πρώην τσιφλίκι 'Γεροκηπιά'.

Επειδή αυτά τα αιτήματα τέθηκαν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας από τις 19.11.82 αλλά και σ' άλλους αρμόδιους χωρίς να αντιμετωπιστούν μέχρι τώρα, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

Μελετήθηκαν αυτά τα αιτήματα και, αν ναι, πώς αντιμετωπίζονται;»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σας πληροφορώ ότι η γη του αεροδρομίου Γεροσκήπου δεν μπορεί να επιστραφεί στους πρώην δικαιούχους της γιατί εξακολουθεί να χρειάζεται για σκοπούς που έχουν σχέση με την άμυνα της νήσου.

Καθόσον αφορά την Κυβερνητική γη Μοροκάμπου και το Τσιφλίκι Γεροκηπιάς αναφέρεται ότι η μεν πρώτη χρησιμοποιείται από το Τμήμα Γεωργίας (Τσιφλίκι Αχέλειας) ενώ το μεγαλύτερο μέρος του Τσιφλικιού Γεροκηπιάς είναι ενοικιασμένο, με μακροχρόνια εκμίσθωση, σε γεωργούς της Γεροσκήπου και το υπόλοιπο είναι εκμισθωμένο στον ΚΟΤ.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μιχάλη Παπαπέτρου και ληφθείσα στις 28 Μαΐου 1987.

«Μας καταγγέλλεται ότι η Κυβέρνηση και τα διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα αρνούνται μέχρι σήμερα να εφαρμόσουν το Νόμο 54/87, για την Προστασία της Μητρότητας και συγκεκριμένα το άρθρο 3 του Νόμου που καθορίζει υποχρεωτικά την άδεια μητρότητας σε 12 εβδομάδες.

Μας έχουν αναφερθεί αρκετές περιπτώσεις εγκύων που μετά την προσκόμιση του σχετικού πιστοποιητικού από το γυναικολόγο τους, τους λέχθηκε ότι δεν δικαιούνται σε άδεια μητρότητας 12 εβδομάδων, αλλά σε εκείνη που ίσχυε πριν την ψήφιση του Νόμου 54/87.

Γι' αυτό ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- (α) Πώς εξηγείται η παράβαση του Νόμου από την Κυβέρνηση;
- (β) Δεν γνωρίζει η Κυβέρνηση ότι ο Νόμος 54/87 είναι εφαρμόσιμος από της δημοσίευσής του στην επίσημη Εφημερίδα της Κυβέρνησης που έγινε στις 10.4.1987;
- (γ) Τι μέτρα προτίθεται να λάβει η Κυβέρνηση κατά των υπευθύνων για τη μη εφαρμογή του Νόμου;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μιχάλη Παπαπέτρου.

«Όπως είναι γνωστό, ο Νόμος για την Προστασία της Μητρότητας (54/87) δημοσιεύτηκε στην επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 10.4.87, ημερομηνία από της οποίας άρχισε και η εφαρμογή του.

Επειδή ο Νόμος, όπως ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, περιλάμβανε σημαντικές διαφορές από το αρχικό Νομοσχέδιο που είχε υποβάλει το Υπουργείο, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Υπουργείο, αμέσως μετά τη δημοσίευσή του στην επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ζήτησε διευκρινίσεις από τη Γενική Εισαγγελέα της Δημοκρατίας σ' ό,τι αφορά την εφαρμογή ορισμένων προνοιών του.

Το Υπουργείο, μετά τη λήψη της απάντησης της Γενικής Εισαγγελέα, εξέδωσε ανακοίνωση στον τύπο διευκρινίζοντας τις πρόνοιες του Νόμου για την Προστασία της Μητρότητας, ενώ παράλληλα κυκλοφόρησε και σχετική εγκύκλιο σε όλα τα Υπουργεία και Ημικρατικούς Οργανισμούς, στην οποία διευκρινιζόταν, μεταξύ άλλων, ότι με βάση τις πρόνοιες του νέου Νόμου οι μισθωτές δικαιούνται άδεια μητρότητας συνολικής διάρκειας 12 εβδομάδων. Τόσο στην ανακοίνωση που εξέδωσε το Υπουργείο όσο και στην εγκύκλιο, συμβουλευόνταν οι ενδιαφερόμενοι να επικοινωνούν με τους Επαρχιακούς Λειτουργούς Εργασίας για περαιτέρω διευκρινίσεις. Στο μεταξύ, λειτουργοί του Υπουργείου, από την ημέρα της δημοσίευσης του Νόμου, απαντούσαν σε πληθώρα τηλεφωνημάτων από ενδιαφερόμενους, τόσο εργοδότες όσο και εργοδοτούμενους, για τις πρόνοιες του Νόμου 54/87.

Ταυτόχρονα, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Νόμου, διόρισε το Διευθυντή Τμήματος Εργασίας κ. Α. Καλλιμαχο ως υπεύθυνο για την εφαρμογή του Νόμου, καθώς και επιθεωρητές για τη διεξαγωγή των αναγκαίων επιθεωρήσεων για το σκοπό αυτό. Στους Λειτουργούς αυτούς οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινούνται και να καταγγέλλουν τυχόν παραβιάσεις του Νόμου.

Ειδικά σ' ό,τι αφορά την εφαρμογή του Νόμου στη Δημόσια Υπηρεσία, το θέμα συζητήθηκε και στη ΜΕΠ, αφού με την ψήφιση του νέου Νόμου κατέστη αναγκαία η τροποποίηση των διατάξεων που αφορούσαν την άδεια μητρότητας των κρατικών υπαλλήλων.

Στη συνεδρίασή του, που έγινε στις 2.7.87, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τις νέες ρυθμίσεις που θα ισχύουν για την άδεια μητρότητας γυναικών κρατικών υπαλλήλων, όπως αυτές συμφωνήθηκαν στην ΜΕΠ. Οι νέες αυτές ρυθμίσεις περιέχονται σε εγκύκλιο, που κυκλοφόρησε η Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού σε όλα τα κυβερνητικά τμήματα.

Είναι φανερό από τα πιο πάνω, ότι τόσο το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων όσο και η Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού έλαβαν όλα τα ενδεικνύόμενα μέτρα για την εφαρμογή του Νόμου για την Προστασία της Μητρότητας στη Δημόσια Υπηρεσία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων Μουτουλλά:

Η αντιστήριξη των βράχων, η προώθηση της παροχέτευσης από τη γεώτρηση 'Αργάκι του Νίκου', η διασωλήνωση στον ποταμό Μάραθο για αρδευτικούς σκοπούς, η διεύρυνση του δρόμου Καλοπαναγιώτη-Μουτουλλά-Πεδουλά, η εγκατάσταση μετρητών για το υδρευτικό σύστημα της κοινότητας και η αλλαγή του πεπαλαιωμένου συστήματος διασωλήνωσης ύδρευσής της.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με διάφορα θέματα του χωριού Μουτουλλά σας παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:—

- (α) Για τη διασωλήνωση στον ποταμό Μάραθο για αρδευτικούς σκοπούς ετοιμάσθηκε ήδη κατάλληλο σχέδιο από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Έπειτα από την ετοιμασία και της σχετικής γεωργοοικονομικής μελέτης από το Τμήμα Γεωργίας το αρδευτικό σχέδιο θα διαβιβασθεί στον Έπαρχο Λευκωσίας για να το παρουσιάσει στην τοπική Αρδευτική Επιτροπή. Αν εγκριθεί από την Επιτροπή θα προταθεί για περίληψη στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως.
- (β) Για τα θέματα που έχουν σχέση με την υδατοπρομήθεια της κοινότητας επιβεβαιούμε περιεχόμενο επιστολής του Υπουργού Εσωτερικών προς σας με αρ. Φακ. 223/60/Υ και ημερ. 27.8.1987 ότι η αξιοποίηση της γεώτρησης 'Αργάκι του Νίκου' και η εγκατάσταση υδρομετρητών και η αντικατάσταση των διασωληνώσεων του υδρευτικού συστήματος του χωριού έχουν προγραμματισθεί να γίνουν μέσα στο χρόνο αυτό. Διευκρινίζεται πως μέρος των υπό εκτέλεση υδρευτικών έργων συνδυάζεται με τη διαπλάτυνση του δρόμου Καλοπαναγιώτη-Μουτουλλά που θα γίνει προσεχώς από το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Γι' αυτό, λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε η εκτέλεση των υδρευτικών έργων να αρχίσει και συνεχισθεί απρόσκοπτα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων Καλοπαναγιώτη:

Η διαπλάτυνση τόσο στην είσοδο όσο και σ' όλο το μήκος της μέσα στην κοινότητα του κύριου δρόμου της, η διαπλάτυνση του δρόμου προς την ιστορική εκκλησία του 'Αη Γιάννη του Λαμπαδιστή της κοινότητας, η επιδιόρθωση των 'παγκέτων' του κύριου δρόμου, η επίσπευση της διαδικασίας διασωλήνωσης της γεώτρησης και τέλος η αξιοποίηση των θειούχων νερών της, που συνιστά αίτημα των κατοίκων όλης της περιοχής.»

Απάντηση ημερομηνίας 9ης Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι για την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών του χωριού Καλοπαναγιώτης μετακλήθηκαν στο παρελθόν ξένοι ειδικοί οι οποίοι αποφάνθηκαν ως προς την καταλληλότητα του νερού ως ιαματικού. Το θέμα της αξιοποίησης των πηγών μελετάται από το Συμβούλιο της κοινότητας σε συνεννόηση με τις αρμόδιες Κυβερνητικές Υπηρεσίες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ο νεοσύστατος Δήμος Αγίου Αθανασίου με τη μετατροπή του από Συμβούλιο Βελτιώσεως σε Δήμο αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα καθότι απώλεσε βασικούς πόρους από διάφορες φορολογίες πέραν των ΛΚ 50,000.— ετησίως.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο προτίθεται να αυξήσει την Κυβερνητική επιχορήγηση και με τι ποσό.»

Απάντηση ημερομηνίας 8ης Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σας πληροφορώ ότι η Κυβερνητική χορηγία προς τους Δήμους αυξήθηκε κατά το 1987 σε £750,000 σε σύγκριση με £250,000 που ήταν κατά τα προηγούμενα χρόνια. Σύμφωνα με τα κριτήρια και τη φόρμουλα που υιοθετήθηκε από την Ένωση Δήμων Κύπρου παραχωρήθηκε στο Δήμο Αγίου Αθανασίου χορηγία ύψους £13,704 σε σύγκριση με £4,000 που δόθηκε σ' αυτόν κατά το 1986. Συναφώς αναφέρεται ότι επιπρόσθετα από την ετήσια Κυβερνητική χορηγία, παραχωρείται στους Δήμους και άλλης μορφής οικονομική βοήθεια (κρατική συνεισφορά έναντι των δαπανών εκτέλεσης πολεοδομικών έργων και χαμηλότοκη δανειοδότηση από τους Δανειστικούς Επιτρόπους).

Για περαιτέρω βελτίωση των οικονομικών των Δήμων, μελετάται αίτημα της Ένωσης Δήμων για τροποποίηση των περί Δήμων Νόμων για την εισαγωγή σχετικής πρόνοιας που να επιτρέπει την επιβολή φόρων και κοινοτικών υπηρεσιών και ενοικίου, δηλ. τα είδη φορολογιών που επιβάλλουν και τα Συμβούλια Βελτιώσεως.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κι ερχόμαστε στο Κεφάλαιο Δ'.

Ο κ. Λάκης Θεοδούλου.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, έχω δυο θέματα τα οποία θέλω να εγείρω.

Το πρώτο αφορά τον Ακάμα. Είναι ένα θέμα το οποίο έχω εγγράψει από τις 7 του Μαΐου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όταν θα καταρτίζουμε την ημερήσια διάταξη για την επόμενη συνεδρία, ευχαρίστως, αλλά όχι στο παρόν στάδιο.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

‘Όχι, δεν είναι θέμα εγγραφής είναι γραμμένο το θέμα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αλλά είναι στο Κεφάλαιο Δ’, δεν είναι;

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Ναι, αλλά παραπέμφθηκε στην Επιτροπή και ζητώ επίσπευση του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

‘Όταν θα έλθουμε στο Κεφάλαιο Δ’, ευχαρίστως.

Λοιπόν, ‘Εκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης», συνέχιση της συζήτησης.

Από την προηγούμενη συνεδρία θέλω να υπομνήσω ότι απέμειναν μόνο τρεις ομιλητές. Ο κ. ‘Αριστος Χρυσοστόμου, ο κ. Ανδρέας Δημητριάδης και ο κ. Κυριάκος Χρίστου. Υπάρχουν και άλλοι ομιλητές. ‘Ωστε δεν έκλεισε ο κατάλογος των ομιλητών, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

(Γέλωτες)

Γιατί η Βουλή, συγγνώμη, η Βουλή στην προηγούμενη της συνεδρία αποφάσισε, δεν είμαι εγώ που αποφάσισα, να κλείσει τον κατάλογο των ομιλητών. Τώρα θέλει να τον επανανοίξει. Ευχαρίστως να τον επανανοίξει αλλά να τον επανανοίξει με νέα απόφαση της Βουλής. Γιατί αποφάσισε να κλείσει τον κατάλογο και αν θυμάστε είχαν δηλώσει έξι τον αριθμό και ρώτησα πόσοι θα ήθελαν να μιλήσουν την περασμένη Πέμπτη. Και από τους έξι ζήτησαν να μιλήσουν τρεις και έμειναν άλλοι τρεις συνάδελφοι για να μιλήσουν σήμερα. Εάν η Βουλή θέλει να επανανοίξει τον κατάλογο των ομιλητών είμαι υποχρεωμένος να το δεχθώ.

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Λ. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, απ’ ό,τι αντιλαμβάνομαι στην προηγούμενη συνεδρία η Βουλή είχε πάρει απόφαση να μείνει το θέμα ανοικτό στην ημερήσια διάταξη. Με αυτή την απόφαση σημαίνει ότι υπάρχει ανοικτός κατάλογος ομιλητών. Δεν νομίζω ότι πρέπει να ξανατοποθετηθεί το Σώμα πάνω σ’ αυτό το θέμα γιατί έχει ήδη πάρει απόφαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

‘Όχι, η Βουλή είχε αποφασίσει να δεχθεί έξι ακόμα ομιλητές, οι τρεις μίλησαν την περασμένη Πέμπτη και απέμειναν άλλοι τρεις για να μιλήσουν σήμερα. Επομένως αν η Βουλή θέλει να ανοίξει τον κατάλογο των ομιλητών είμαι υποχρεωμένος να δεχθώ. Θα ήθελα όμως να γνωρίζω, έστω και στο παρόν στάδιο, πόσοι συνάδελφοι θα ήθελαν να μιλήσουν.

Ο κ. Παπαρές.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέσατε σωστά ένα θέμα ότι έκλεισε στην προηγούμενη συνεδρία με τρεις ομιλητές που παρέμειναν. Νομίζετε ότι είναι σωστό να επανανοίξει; Δηλαδή εισάγουμε πλέον την αρχή ότι τίποτε δεν μπορεί να κλείσει οριστικά, επανανοίγει όποτε το θέλουμε. Επομένως γιατί να το κλείουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κ. Γαλανέ, η Βουλή αποφάσισε να κλείσει τον κατάλογο, η Βουλή αποφασίζει να τον επανανοίξει. Κατά συνέπεια είναι δικαίωμα της Βουλής να το κάμει. Γι' αυτό προχωρούμε στους ομιλητές.

Ο κ. Παπαρές, ο κ. Παρισινός, ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Ιωαννίδης, ο κ. Φάντης, ο κ. Στυλιανού, αντιλαμβάνομαι ότι είναι δευτερολογία γιατί μίλησε ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Και ο κ. Παναγιώτου κ. Πρόεδρε θα ήθελε να συμπεριληφθεί στον κατάλογο των ομιλητών. Ο συνάδελφος Ανδρέας Παναγιώτου θα ήθελε να συμπεριληφθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πού είναι ο κ. Παναγιώτου;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Στην αίθουσα του ΔΗΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ώστε ζήτησες το λόγο για τον κ. Παναγιώτου.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, προς Θεού! (Γέλωτες)

Πώς το συγχύσατε; Θέλω προσωπικά να μιλήσω αλλά είπα ότι παράλληλα θέλει και ο συνάδελφος Ανδρέας Παναγιώτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και θα έχουμε και δευτερολογίες αντιλαμβάνομαι. Ώστε το θέμα δεν πρόκειται να κλείσει απόψε.

Κύριοι συνάδελφοι έχουμε δέκα ομιλητές. Και η κ. Κατσελλή; Όχι. Ορίστε.

Ρ. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Μια εισήγηση κύριε Πρόεδρε. Να μιλούν εναλλάξ ένας από κάθε Κόμμα μέχρι εξαντλήσεως των ομιλητών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αυτό θα το πράξει ο Πρόεδρος.

Ο κ. Άριστος Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, (Εμπορίου και Βιομηχανίας)

Χαιρετίζω την παρουσία σας κατά τη συζήτηση του αμπελουργικού προβλήματος και την ερμηνεύω σαν έμπρακτη απόδειξη του αμέριστου και συνεχούς ενδιαφέροντος της Κυβέρνησης για το τόσο σοβαρό οικονομικό-κοινωνικό πρόβλημα και την αμπελουργική τάξη.

Συνάδελφοι,

Προτού εκθέσω τις απόψεις μου πάνω στο συζητούμενο θέμα, θα ανασκευάσω ανακριβείς και ανυπόστατους ισχυρισμούς στους οποίους προέβηκαν συνάδελφοι την περασμένη Πέμπτη ενώπιον του Σώματος:

(1) Ο συνάδελφος Λάκης Θεοδούλου του ΑΚΕΛ μεταξύ άλλων ανέφερε ότι

όσοι παρακολούθησαν την πορεία προς το Προεδρικό θα είδαν μπροστά-μπροστά να παρελαύνουν μερικοί Δημοϊκοί ηγέτες και χρησιμοποιώντας τη φαντασία του κατέληξε στο αστήρικτο και ανεδαφικό συμπέρασμα ότι τάχα μπήκαμε μπροστά για να καμουφλάρουμε τους σκοπούς μας.

Στο συνάδελφο Λάκη Θεοδούλου θέλω να τονίσω ότι οι Δημοϊκοί ηγέτες ήταν, είναι και θα είναι πάντα μπροστά, πρωτοπόροι, σε όλους τους αγώνες του Λαού μας είτε τούτοι είναι κοινωνικοί είτε εθνικοί.

Με την ευκαιρία αυτή θέλω, επίσης, να υπενθυμίσω στον κ. Λάκη Θεοδούλου πως είναι η ηγεσία του δικού του κόμματος που έλαμψε με την απουσία της από κάποιο αγώνα του λαού μας με τη φτηνή δικαιολογία ότι δεν προσκλήθηκε. Στους αγώνες κ. Λάκη Θεοδούλου είτε τούτοι είναι κοινωνικοί ή προπάντων εθνικοί δεν διανέμονται προσκλήσεις. Οι αγωνιστές εντάσσονται απρόσκλητοι στον αγώνα αγωνίζονται και θυσιάζονται. Αυτή είναι η δική μας φιλοσοφία.

Οι σκοποί μας, συνάδελφε Λάκη Θεοδούλου, είναι ξεκάθαροι και γνωστοί και ο λαός τους γνωρίζει και τους αναγνωρίζει. Μόνο εσείς της ηγεσίας του ΑΚΕΛ τους έχετε συγχυμένους αλλά για τούτο δεν φταίμε εμείς. Εμείς, συνάδελφε Λάκη, πιστεύουμε στη διαφάνεια ενώ εσείς την καμουφλάρετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη, τι σχέση έχουν αυτά που λέμε με το αμπελουργικό; Διότι αν θα συνεχιστεί η συζήτηση πάνω σ' αυτό το μοτίβο λυπούμαι αλλά είσατε εκτός θέματος.

Συζητούμε το αμπελουργικό πρόβλημα.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι πάνω στο αμπελουργικό που θα αναφερθώ. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι. Λοιπόν το αμπελουργικό να το συζητήσουμε.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

. . . και σε όσα ανάφεραν συνάδελφοί μας την περασμένη Πέμπτη.

Για παράδειγμα ο συνάδελφος Λάκης Θεοδούλου σχολίασε το μέρος της ομιλίας του συν. Γιώργου Χαραλαμπίδη που αναφέρθηκε στην εμπέδωση της Δημοκρατίας από την Κυβέρνηση Κυπριανού και είπε πως η Κυβέρνηση Κυπριανού αντί τη Δημοκρατία εμπέδωσε την ευνοιοκρατία.

Στο συνάδελφο Θεοδούλου θέλω να τονίσω ότι την ευνοιοκρατία είναι το δικό του κόμμα που ανήγαγε σε θεσμό.

Το να είσαι παιδί ηγέτη του ΑΚΕΛ θεωρείται εξαιρετικό προνόμιο και ξεχωριστή τύχη, γιατί τα παιδιά των ηγετών του ΑΚΕΛ έχουν εξασφαλισμένη Πανεπιστημιακή μόρφωση, κληρονομούν όχι μόνο τα περιουσιακά στοιχεία των γονιών τους αλλά και τη διαδοχή τόσο στη διεύθυνση των επιχειρήσεων που ελέγχει το ΑΚΕΛ όσο και την ηγεσία του κόμματος. Αν αυτό δεν είναι ευνοιοκρατία σε βάρος των απλών μελών του ΑΚΕΛ, τότε η λέξη ευνοιοκρατία έχασε την έννοιά της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε συνάδελφε, λυπούμαι αλλά δεν είμαστε εντός του θέματος.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Εντάξει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν θέλουμε να εγγράψουμε θέμα με τον τίτλο «Ευνοιοκρατία» στο ΔΗ.ΚΟ. ή στο ΑΚΕΛ ή σε οποιοδήποτε άλλο κόμμα, να το εγγράψουμε και να το συζητήσουμε. Αλλά δεν είμαστε εντός του θέματος.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Εντάξει, κύριε Πρόεδρε. Ο κ. Κουρτελλάρης του ΑΚΕΛ στην ομιλία του προσπάθησε να επιρρίψει ευθύνη στην Κυβέρνηση για τα επεισόδια και τόνισε πως «Δεν βρέθηκε έστω και ένας Υπουργός να δηλώσει ότι η Κυβέρνηση θα μελετούσε με θετικό πνεύμα και τα άλλα δυο αιτήματα των αμπελουργών» και κατέληξε «Αν γι' αυτό το μικρό και απλό θέμα έγιναν τόσο αποτυχημένοι χειρισμοί κλπ».

Και ο κ. Παπαδόπουλος στην ομιλία του αναφέρθηκε στο ίδιο σημείο και στην προσπάθειά του να επιρρίψει και αυτός με τη σειρά του ευθύνη στην Κυβέρνηση για τα επεισόδια είπε «Αν χρησιμοποιείτο από την Κυβέρνηση η λέξη 'θετικά' όλα θα έκλειαν ειρηνικά».

Συνάδελφοι, επειδή οι περισσότεροι δεν είσατε παρόντες θα πρέπει να ενημερωθείτε σωστά για να αντιληφθείτε τη μορφή του εκβιασμού που έντεχνα προσπάθησαν να εξασκήσουν και που σκόπιμα απόφυγαν να αναφέρουν στις ομιλίες τους.

Φαίνεται ότι η ιδέα της «Περεστρόικα» (ανασυγκρότηση) μα ιδιαίτερα του «ΓΚΛΑΖΝΟΣΤ» (διαφάνεια) δεν επέδρασε καθόλου στην ηγεσία της ΕΚΑ και ορισμένων ηγετών του ΑΚΕΛ, τουλάχιστο στον ίδιο βαθμό που επέδρασε στην ηγεσία της ΠΕΟ. Η διαφάνεια, σύντροφοι, ωφελεί δεν βλάπτει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε συνάδελφε, φαίνεται ότι αυτά που λέει ο Πρόεδρος δεν επέδρασαν σε σας.

(Γέλωτες)

Διότι ο Πρόεδρος είναι η τρίτη φορά που επισύρει την προσοχή σας στο γεγονός ότι είμαστε εκτός θέματος. Δεν συζητούμε τώρα την «Περεστρόικα».

(Γέλωτες)

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Εντάξει, κ. Πρόεδρε. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ δεν είναι για γέλια αυτά τα πράγματα, είναι σοβαρά.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Όταν επιδόθηκε στον Πρόεδρο το υπόμνημα, ο Πρόεδρος προτού το διαβάσει για να γνωρίζει το περιεχόμενο διότι δεν είχε το χρόνο, δήλωσε ότι υπήρχε ήδη απόφαση για κάλυψη της ζημιάς από τον καύσωνα και ότι τα άλλα αιτήματα θα τα μελετούσε η Υπουργική Επιτροπή με κατανόηση όπως πάντοτε και σε δέκα μέρες θα δινόταν η απάντηση.

Οι Αγροτικές Οργανώσεις, μετά που διαβουλευτήκαν μεταξύ τους, ζήτησαν διαδοχικά από τους Υπουργούς Εσωτερικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων να δηλώσουν ότι η Κυβέρνηση θα μελετούσε «θετικά» το θέμα.

Αντιλαμβάνεσθε, συνάδελφοι, ότι η χρησιμοποίηση μιας τρισύλλαβης λέξης τόσο απλής για τόσο μικρό και απλό θέμα δεν είχε μεγάλη σημασία σύμφωνα με τον κ. Κουρτελλάρη και τον κ. Παπαδόπουλο. Και οι δυο όμως συνάδελφοι στην

ομιλία τους σκόπιμα απόφυγαν να αναφέρουν την ερμηνεία που προκαταβολικά απόδιδαν στη λέξη «Θετικά». Εισήγηση να χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε άλλη λέξη όπως «κατανόηση», συνάντησε την επίμονη άρνηση των ηγετών. Στην ουσία ήθελαν, ιδιαίτερα από τον Υπουργό Εσωτερικών, να εξουδετερώσει την Υπουργική Επιτροπή στην οποία ο ίδιος δεν μετείχε και ταυτόχρονα να προδεσμεύσει το Υπουργικό Συμβούλιο ότι θα ικανοποιούσε τα αιτήματα προτού τούτα μελετηθούν. Και αυτό για τους κυρίους Κουρτελλάρη και Παπαδόπουλο ήταν θέμα μικρό, απλό και χωρίς ουσιαστική σημασία.

Μα τότε τι χρειαζόταν η μελέτη του θέματος από την Υπουργική Επιτροπή αφού εκβιαστικά θα εξασφαλιζόταν η ικανοποίηση των αιτημάτων, προτού τούτα γίνουν γνωστά; Η Κυβέρνηση ζήτησε δέκα μέρες περιθώριο για να μελετήσει με κατανόηση, όπως πάντοτε, αλλά και με υπευθυνότητα τα νέα δεδομένα, όπως η μειωμένη παραγωγή, κάτι που δεν ήταν δεδομένο τον Ιούνιο που πραγματοποιήθηκε το αμπελουργικό συνέδριο και να απαντήσει. Οι ηγέτες όμως εκβιαστικά επέμεναν ότι αν δεν γινόταν «εδώ και τώρα» δήλωση από την Κυβέρνηση ότι θα μελετούσε με «θετικό» πνεύμα τα αιτήματα δεν θα έφευγαν από το χώρο του Προεδρικού.

Αυτό ήταν το μικρό και απλό θέμα που κατά τον κ. Κουρτελλάρη και τον κ. Παπαδόπουλο δεν είχε τόση σημασία.

Ο συνάδελφος Γιαννάκης Ομήρου ανακάλυψε και αποκάλυψε ένα επικίνδυνο πνεύμα αυταρχισμού και ασυδοσίας μερικών κρατικών οργάνων και είπε ότι η Κυβέρνηση επιστράτευσε αστυνομικά όργανα για την εξουδετέρωση κάθε λαϊκού διεκδικητικού αγώνα.

Συνάδελφε Ομήρου, ταξιδεύεις τακτικά εκτός Κύπρου και σε χώρες με αυταρχικά καθεστώτα και όπου τα αστυνομικά όργανα επιστρατεύονται όχι για να εξουδετερώσουν λαϊκούς διεκδικητικούς αγώνες αλλά κυριολεκτικά να τους καταπνίγουν.

Δεν έχει σχέση η Κύπρος με τέτοια καθεστώτα, συνάδελφε, και κατά βάθος το παραδέχεσαι. Αν τώρα πολιτικές σκοπιμότητες επέβαλαν να το παρουσιάσεις με τον τρόπο που το παρουσίασες είναι άλλο θέμα.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θέλω να μιλήσω επί θέματος διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ο ομιλητής απευθύνεται στο Σώμα, στη Βουλή, όταν ομιλεί και όχι συνάδελφε α', συνάδελφε β'. Γιατί δεν κάνουμε ένα διάλογο εδώ. Πρέπει να απευθύνεται στη Βουλή και να αναφέρει τις ομιλίες που έγιναν. 'Όχι «απευθύνομαι σε σας κ. Κουρτελλάρη, απευθύνομαι σε σας συνάδελφε Ομήρου». Αυτός ο διάλογος απαγορεύεται από τον Κανονισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

'Όχι μόνο αυτό, κύριοι συνάδελφοι, αλλά και όσα έχει πει αναφορικά με τον κ. Ομήρου είναι εκτός θέματος.

Επαναλαμβάνω, συζητούμε το αμπελουργικό πρόβλημα. Δεν συζητούμε τι

γίνεται σε άλλες χώρες. Αν ο κ. Χρυσοστόμου θέλει να συζητήσουμε τι γίνεται σε άλλες χώρες, πρέπει να το εγγράψει ως θέμα στο Κεφάλαιο Δ και να το συζητήσουμε.

Ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Έχω την εντύπωση, κύριε Πρόεδρε, ότι υπάρχει, πράγματι, θέμα τάξης και υπάρχει προσωπική επίθεση. Διότι ο κ. Χρυσοστόμου εδώ με παρουσιάζει έμμεσα μεν αλλά σαφώς ότι είμαι οπαδός αυταρχικών καθεστώτων. Ένας χαρακτηρισμός τον οποίο οφείλει να αποσύρει ο κ. Χρυσοστόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Πιστεύω ότι είναι άδικες αυτές οι κατηγορίες. Δεν πιστεύω ότι ο κ. Χρυσοστόμου παρουσίασε τον κ. Ομήρου . . . . Τουναντίον, είπε ότι ο κ. Ομήρου ταξιδεύει σε διάφορες χώρες που βλέπει την πραγματικότητα τι συμβαίνει σε εκείνες τις χώρες. Τι σχέση έχει αυτό που αναφέρει ο κ. Ομήρου πως τον κατηγορεί; Πώς σας κατηγορεί με το να λέει ότι έχετε την ευκαιρία να κάμετε σύγκριση; Δεν είναι κατηγορία αυτό το πράγμα.

Έπειτα, το να αναφερθεί κάποιος σε απάντηση προς ένα συνάδελφο, αυτό συμβαίνει. Προηγουμένως ο κ. Δίγκλης απευθύνετο προς εμένα, κύριε Πρόεδρε, «κύριε Γαλανέ» έλεγε και δεν θεωρήθηκε πως ήταν εκτός θέματος.

Πρέπει να εφαρμόσουμε τους Κανονισμούς, δεν έχουμε καμιά ένσταση. Αλλά πρέπει να εφαρμόζεται για όλους και όχι για μια ειδική περίπτωση όταν δεν αρέσει σε κάποιο κύριο συνάδελφο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ!

(Κτυπά τη σφύρα)

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όσον αφορά το αμπελουργικό, είναι σαν θέμα αλλά και τα μέτρα της Κυβέρνησης. Και είναι εδώ που απαντά ο κ. Χρυσοστόμου. Δεν πιστεύουμε ότι είναι εκτός θέματος ο κ. Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Αν επιτρέπετε να προσθέσω στο ίδιο θέμα κάτι κύριε Πρόεδρε. Σε καμιά περίπτωση δεν αναφερόμουν ότι ο κ. Ομήρου συνταυτίζει τον εαυτό μου με αυταρχικά καθεστώτα. Είπα ότι έχει επισκεφθεί αυταρχικά καθεστώτα και κάνω σύγκριση του τι είδε εκεί και τι συμβαίνει στην Κύπρο και λέω ότι δεν μπορεί η Κύπρος να χαρακτηριστεί σαν αυταρχικό καθεστώς. Αυτή ήταν η ερμηνεία μου, κ. Ομήρου.

Και το άλλο θέμα που έχει αναφέρει ο κ. Ευσταθίου, σε προηγούμενες περιπτώσεις όταν εγώ μίλησα στο ίδιο Σώμα ο συνάδελφος κ. Παπαπέτρου επανειλημμένα αναφέρθηκε σε μένα ονομαστικά «κ. Έριστε Χρυσοστόμου, κύριε Έριστε Χρυσοστόμου» επανειλημμένα και ποτέ δεν έγινε διακοπή. Μόνο σήμερα έγινε αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρείστε παρακαλώ και να είμαστε εντός του θέματος.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Εντάξει.

Ζητήθηκε, όπω θα θυμάστε πολύ καλά να αποχωρήσουν από το χώρο του Προεδρικού και να μείνουν, αν έτσι το επιθυμούσαν, έξω από το χώρο και να συνεχίσουν τις διαμαρτυρίες τους όσο καιρό ήθελαν είτε με απεργία πείνας διαρκείας είτε και διασκεδάζοντας αν ήθελαν. Αλλά ο σκοπός ήταν άλλος. Σκοπός ήταν η πρόκληση επεισοδίων για πολιτική εκμετάλλευση εν όψει Προεδρικών εκλογών.

Στη ομιλία του ο συνάδελφος Κατσουνωτός μίλησε για αστυνομικό κράτος. Μα συνάδελφοι, ο συνάδελφος δεν ήταν παρών στο επεισόδιο. Και ερωτώ όμως: αν διανοηθήκαμε ποτέ σε αστυνομικό κράτος να επιτρέπεται ελεύθερα η είσοδος όλων των διαδηλωτών, χωρίς κανένα απολύτως έλεγχο, στο χώρο του Προεδρικού και στη συνέχεια στο γραφείο του Προέδρου με τους κουβάδες γεμάτους με σταφύλια και τις κουζούπες των αμπελιών στους ώμους;

Διανοηθήκαμε ποτέ σε αστυνομικό κράτος τα μέλη της Προεδρικής Φρουράς να μετατρέπονται σε γκαρσόνια και να προσφέρουν στους διαδηλωτές από τη δική τους καντίνα αναψυκτικά και παγωμένο νερό μέχρι που να εξαντληθεί;

Και ο συνάδελφος Λάκης Θεοδούλου στην ομιλία του ανέφερε «Λίγο μετά το μεσημέρι για (άγνωστους λόγους) εξαντλήθηκαν από την καντίνα της αστυνομίας το παγωμένο νερό και τα αναψυκτικά».

Εδώ για να είμαστε και λίγο σοβαροί θα πρέπει να φέξουμε τον Υπεύθυνο της Προεδρικής Φρουράς γιατί δεν προνόησε και δεν μερίμνησε αφού θα είχε άγνωστο αριθμό φιλοξενουμένων να προμηθευτεί έγκαιρα και άλλα ψυγεία για να έχει άφθονα αναψυκτικά και όσο παγωμένο νερό χρειαζόταν.

Διανοηθήκαμε, συνάδελφοι, ποτέ, σε αστυνομικό κράτος οι διαδηλωτές να φιλοξενοούνται και να εξυπηρετούνται από την Προεδρική Φρουρά όπως έγινε και στις 27.8.87;

Συνάδελφοι, ο Πρόεδρος, η Κυβέρνηση και η Προεδρική Φρουρά με τη στάση τους και τη συμπεριφορά τους απόδειξαν ότι σε τούτο το νησί υπάρχει στην πράξη Δημοκρατία και, δυστυχώς, αποδείκτηκε πως πολύ συχνά κάνουμε κατάχρηση της Δημοκρατίας.

Συζητούμε σήμερα το θέμα που αναφέρεται ως «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης.»

Για να έχει το Σώμα ολοκληρωμένη εικόνα των γεγονότων θα αναφερθώ στο ιστορικό της εκδήλωσης και θα καταδείξω τις προθέσεις ορισμένων που θέλουν να εμφανίζονται σαν αγροτοπατέρες ενώ στην πραγματικότητα το ενδιαφέρον τους περιορίζεται στην πρόκληση αναταραχής και στην κομματική εκμετάλλευση του τόσο δύσκολου και ευαίσθητου αμπελουργικού προβλήματος.

Παρευρέθηκα στα αμπελουργικά συνέδρια στην Πάφο τόσο το 1986 όσο και το 1987. Και στα δυο Συνέδρια ήταν εμφανής η προσπάθεια ορισμένων κύκλων να εξάψουν τα πνεύματα, να φανατίσουν και να προκαλέσουν αντιδράσεις εναντίον της Κυβέρνησης.

Ένας από τους ομιλητές στο συνέδριο του 1986 σχολιάζοντας την πιθανότητα της εκρίζωσης αμπελιών μαύρης ποικιλίας για απάμβλυση του προβλήματος είπε: Δεν πωλείται το γάλα μας λεν να σφάξουμε τις αγελάδες, δεν πωλείται το κρασί, μας λεν να εκρίζώσουμε τα αμπέλια σε λίγο θα μας πουν,

γεννήσατε πολλά παιδιά, σφάζετε τα παιδιά σας. Και συνέχισε, αν δεν ικανοποιηθούν τα αιτήματα θα βαδίσουμε στο Προεδρικό και με μαχητικές διαδηλώσεις να απαιτήσουμε λύση του προβλήματος.

Αυτή ήταν η υπεύθυνη θέση και ο σωστός προβληματισμός ηγέτη αγροτικής οργάνωσης σε ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τόπος μας.

Την απάντηση την έδωσε ο κ. Κόκκινος, αμπελουργός από το Πολέμι, ο οποίος επέρριψε ευθύνες για τη μη επίλυση του προβλήματος σε εκείνους τους ηγέτες Αγροτικών Οργανώσεων που κομματικοποιούν το πρόβλημα αποβλέποντας σε πολιτικά οφέλη, περιορίζονται στα παχιά λόγια και δεν συμβάλλουν θετικά στην επίλυσή του. Θυμάμαι πολύ καλά τις υπεύθυνες θέσεις του αμπελουργού που διαφώνισε ριζικά με τις θέσεις του ηγέτη που συνθηματολογούσε και κατάληξε: Δυστυχώς παράγουμε κάτι που δεν πουλιέται, γι' αυτό είμαστε διατεθειμένοι να εκριζώσουμε αμπέλια με την προϋπόθεση ότι θα μας δοθούν ικανοποιητικές αποζημιώσεις και τα ορθά κίνητρα. Έτσι, τόνισε, θα απαλλαγούμε από το μόνιμο άγχος που κάθε χρόνο γίνεται οξύτερο.

Η στιχομυθία μεταξύ του Αγροτικού ηγέτη και του αμπελουργού οδηγεί στην εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων. Ο ηγέτης στόχευε στο να φανατίσει, να προκαλέσει αντιδράσεις εναντίον της Κυβέρνησης και να προδιαθέσει τους αμπελουργούς για μαχητικές διαδηλώσεις και πορεία στο Προεδρικό. Ο αμπελουργός ήταν προσγειωμένος, γνώριζε τη ρίζα του προβλήματος και ήταν διατεθειμένος να μελετήσει θετικά κάθε εισήγηση που θα βοηθούσε στην επίλυσή του.

Και πολύ σωστά, τόνισε, εφόσον θα δοθούν ικανοποιητικές αποζημιώσεις και τα κατάλληλα κίνητρα, ήταν διατεθειμένος να μελετήσει θετικά κάθε εισήγηση για να εκλείψει το μόνιμο άγχος.

Το σκηνικό στο αμπελουργικό συνέδριο το 1987 ήταν το ίδιο με το προηγούμενο με μια διαφορά ότι αυξήθηκε ο αριθμός των ηγετών που παρότρυναν τους αμπελουργούς για μαχητική πορεία προς το Προεδρικό.

Στις 27.8.87 πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση αμπελουργών στο προαύλιο του οικήματος της ΠΑΣΥΔΥ. Μετά από ομιλίες η συγκέντρωση κατευθύνθηκε προς το Προεδρικό. Η είσοδος στο Προεδρικό ήταν ελεύθερη και όλοι οι διαδηλωτές μπήκαν στο χώρο του Προεδρικού. Στη συνέχεια ηγέτες Αγροτικών Οργανώσεων, Βουλευτές και ομάδα αμπελουργών κουβαλώντας μαζί τους κουβάδες με σταφύλια καμένα από τον καύσωνα και κουζούπες, μπήκαν στην αίθουσα του Προεδρικού για την επίδοση του υπομνήματος. Ο Πρόεδρος μαζί με την Υπουργική Επιτροπή δέχτηκε την αντιπροσωπεία με πολλή εγκάρδιότητα.

Απαντώντας ο Πρόεδρος στα αιτήματα που υποβλήθηκαν ανακοίνωσε την απόφαση της Κυβέρνησης να καλύψει τις ζημιές που προκλήθηκαν από τον καύσωνα και ότι για τα άλλα αιτήματα χρειαζόταν λίγος χρόνος για να τα μελετήσει η Υπουργική Επιτροπή, προχώρησε δε και ζήτησε από τους Υπουργούς που παρευρίσκοντο, να καθορίσουν χρονικό διάστημα, για να μη δημιουργηθεί η εντύπωση ότι υπήρχε πρόθεση για σκόπιμη κωλυσιεργία. Η Υπουργική Επιτροπή ζήτησε περιθώριο μόνο 10 μέρες για να μελετήσει, να συγκρίνει και να απαντήσει.

Και στο σημείο αυτό φάνηκε καθαρά η πρόθεση για δημιουργία επεισοδίων. Ηγέτης οργάνωσης αντέδρασε και με προκλητικό ύφος δήλωσε «εδώ και τώρα κ. Πρόεδρε θα ικανοποιήσετε τα αιτήματα ή δεν φεύγουμε από το Προεδρικό.»

Βλέπετε σκοπός δεν ήταν η ικανοποίηση των αιτημάτων αλλά η πρόκληση ανωμαλίας και επεισοδίων. Πλησιάζουν οι εκλογές και δεν πρέπει να χαθεί καμιά ευκαιρία.

Μετά ο Πρόεδρος βγήκε στην είσοδο του Προεδρικού και ανακοίνωσε την απόφαση της Κυβέρνησης για κάλυψη της ζημιάς από τον καύσωνα και ότι ανατέθηκε σε επιτροπή από Υπουργούς να μελετήσουν τα αιτήματα και σε 10 μέρες να ανακοινωθεί η απόφαση. Ο Πρόεδρος διακόπητο συνεχώς από βαλτούς ινστρουκτορες οι οποίοι ήθελαν άμεση απάντηση. Ο Πρόεδρος απάντησε πως το πιο εύκολο για τον ίδιο θα ήταν να δώσει ό,τι ζητούσαν και να τον χειροκροτήσουν, αυτό όμως θα ήταν ανεύθυνη πράξη και δεν θα το έκανε, τόνισε δε ότι θα μελετήσει το αίτημα η Υπουργική Επιτροπή και θα τα αντικρύσει με υπευθυνότητα όπως και στο παρελθόν λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές δυνατότητες του τόπου και σε 10 μέρες θα απαντούσε.

Στη συνέχεια ο αγροτοπατέρας του «Εδώ και Τώρα» άρπαξε το μικρόφωνο και δήλωσε ότι διαφωνούσε με τον Πρόεδρο και καλούσε τους αμπελοργούς να παραμείνουν στο Προεδρικό μέχρι που να ικανοποιηθούν τα αιτήματα.

Πλείστοι αμπελοργοί αντιλήφθηκαν τις προθέσεις ορισμένων ηγετών για πρόκληση επεισοδίων και έφυγαν από το Προεδρικό.

Όσοι παρέμειναν κατασκήνωσαν στην καντίνα της Προεδρικής Φρουράς, στην είσοδο του Προεδρικού και κάτω από τα δέντρα.

Ο υπεύθυνος της Προεδρικής Φρουράς σε επανειλημμένες επαφές με τους ηγέτες των Αγροτικών Οργανώσεων τους παρότρυνε να αποχωρήσουν από το χώρο του Προεδρικού και ότι θα μπορούσαν να συνεχίσουν τις εκδηλώσεις τους έξω από το χώρο. Ο υπεύθυνος της Φρουράς εξήγησε ότι για λόγους ασφάλειας ήταν αδύνατο να επιτραπεί η παραμονή τους μέσα στο χώρο του Προεδρικού.

Στη συνέχεια ο Υπουργός Εσωτερικών προσπάθησε να τους πείσει τονίζοντας ότι μπορεί από ενέργεια κάποιου ανεύθυνου να προκληθεί σοβαρό επεισόδιο. Σε μια περίπτωση όταν ο κ. Κουρτελλάρης θέλησε να απευθυνθεί προς τους εναπομείναντες, οι βαλτοί ινστρουκτορες άρχισαν τις αποδοκιμασίες και έριξαν και ένα αντικείμενο εναντίον του, έτσι σταμάτησε την προσπάθειά του.

Στη συνέχεια οι περισσότεροι αμπελοργοί έφυγαν. Αργά το απόγευμα, αφού η Προεδρική Φρουρά δεν κατόρθωσε να πείσει και τους υπόλοιπους να φύγουν, τους υποχρέωσε να εγκαταλείψουν το χώρο. Μερικοί κάθησαν στη γη και δεν ήθελαν να φύγουν. Αυτούς τους σήκωσαν στα χέρια και τους έβγαλαν έξω. Ούτε γκλοπς χρησιμοποιήθηκαν, ούτε βία όπως την παρουσίασαν μερικοί συνάδελφοι και μερικά έντυπα.

Μετά ανακοινώθηκε η πρόθεση για απεργία πείνας διαρκείας έξω από το χώρο του Προεδρικού. Ευτυχώς όμως βρέθηκε εκεί φωτορεπόρτερ που αποθανάτισε τον ηγέτη του «εδώ και τώρα» να τρώει και να πίνει στην ώρα της απεργίας πείνας διαρκείας. Βέβαια η ευκαιρία ήταν κατάλληλη για τους ηγέτες της αντιπολίτευσης και τους υποψήφιους Προέδρους να βγάλουν λόγους και να δηλώσουν συμπάρασταση στους απεργούντες την ώρα που το φαγοπότι συνεχίζετο. Έκκληση για διακοπή του τρύγου και συγκέντρωση έξω από το Προεδρικό των αμπελοργών με τις οικογένειές τους δεν βρήκε ανταπόκριση.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Από το ιστορικό της εκδήλωσης φαίνεται, πέραν πάσης αμφιβολίας, ποιοι ήταν οι πραγματικοί σκοποί ορισμένων κύκλων. Ο λαός είδε και κρίνει ποιοι είναι

που ενδιαφέρονται πραγματικά για τα δίκαιά του και ποιοι προσπαθούν να τον εκμεταλλεύονται.

Η δημοκοπία είναι αποδεδειγμένο ότι όχι μόνο δεν λύει προβλήματα αλλά τα επαυξάνει.

Η Κυβέρνηση με βάση τις δυνατότητες της οικονομίας αύξησε τη στρεμματική επιχορήγηση από £6.75 σε £7.50 τη σκάλα. Έδωσε αύξηση στις τιμές των σταφυλιών, αύξησε την τιμή της σταφίδας, κάλυψε τις ζημιές από τον καύσωνα, διευθέτησε το πρόβλημα της κουμανδαρίας έτσι που να εξασφαλίζεται η διάθεση της παραγωγής όλων των χωριών που παρήγαν κουμανδαρία και τη διαφορά τιμής κοινού — εκλεκτού να την καλύπτει η Κυβέρνηση. Περαιτέρω όπως αναφέρεται και στην έκθεση της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων η Κυβέρνηση αποφάσισε τη χορήγηση αποζημίωσης για τη μειωμένη παραγωγή της φετινής χρονιάς.

Σχετικά με τη μείωση της παραγωγής που προκλήθηκε από την ευδαιμίδα, παρά το γεγονός ότι δεν αναφέρεται ξεχωριστά, εντούτοις καλύπτεται από την αποζημίωση που θα πληρωθεί για τη μείωση της παραγωγής και εξηγούμαι: Αν η μείωση της παραγωγής οφείλεται στις καιρικές συνθήκες ή στη ζημιά που προκάλεσε το χαλάζι τον προηγούμενο χρόνο ή στη ζημιά που προκάλεσε φέτος η ευδαιμίδα ή στη ζημιά που προκάλεσε ο καύσωνας, θα καλυφθεί από την αποζημίωση που θα χορηγηθεί για τη μείωση της παραγωγής.

Στο σημείο αυτό επιθυμώ να τονίσω ότι η ζημιά από τον καύσωνα θα πληρωθεί διπλά και επεξηγώ:

- Οι αμπελουργοί θα πληρωθούν αποζημίωση για τη ζημιά που προκλήθηκε από τον καύσωνα με βάση τη μέθοδο που εφαρμόζει ο Ο.Γ.Α. Στην περίπτωση αυτή θα ληφθεί υπόψη το 15% που αφαιρεί ο Ο.Γ.Α. θα πρέπει όμως να ληφθεί επίσης υπόψη ότι οι αμπελουργοί δεν θα επιβαρυνθούν με ασφάλιστρο, όπως γίνεται για το χαλάζι ή άλλες θεομηνίες που καλύπτονται από τον Ο.Γ.Α.
- Επιπρόσθετα, όμως, αφού καταγραφεί η φετινή παραγωγή σε σύγκριση με την παραγωγή των ετών 1983-1985 (επισημαίνω δε ότι σκόπιμα παραλείφθηκε του 1986 που ήταν μειωμένη, και αυτό προς όφελος των αμπελουργών) για κάθε 10% μείωση της φετινής παραγωγής σε σχέση με τον πιο πάνω μέσο όρο θα διατεθεί στους αμπελουργούς ποσό £550,000 περίπου. Άρα αν η μείωση της φετινής παραγωγής σε σύγκριση με το μέσο όρο της παραγωγής των ετών 1983-1985 είτε, επαναλαμβάνω, αυτή η μείωση οφείλεται στον καύσωνα ή την ευδαιμίδα, δεν θα εξαιρεθεί και πάλι και θα καλυφθεί.

Για την καταπολέμηση της ευδαιμίδας θα διατεθεί επίσης για το 1988 ποσό £100,000.— Παράλληλα ισχύουν και όλα τα άλλα ευεργετικά για τον αμπελουργό μέτρα. Και είναι γνωστό ότι τα αμπελουργικά προϊόντα, αντίθετα με άλλα γεωργικά προϊόντα, τυγχάνουν πλήρους προστασίας όπως:

- (1) Εξασφαλισμένη αγορά
- (2) Καθορισμένη τιμή ασφάλειας
- (3) Στρεμματική επιχορήγηση
- (4) Επιχορήγηση κατά κιλό
- (5) Σύγχρονη δειγματοληψία για το πωμέ

- (6) Διαφορά τιμής εκλεκτών, για μαύρα και λευκά σταφύλια
- (7) Διαφορά τιμής προς όφελος των νέων ποικιλιών
- (8) Οργανωμένο σχέδιο παραλαβής σταφυλιών, ζιβανίας και σταφίδας
- (9) Αυξημένη τιμή για την κατασκευή σταφίδας και μέτρα προστασίας από τις καιρικές συνθήκες
- (10) Σχέδιο αναμπέλωσης
- (11) Σχέδιο διαφήμισης και προβολής των κρασιών μας στο εξωτερικό και συνεχής διερεύνηση των ξένων αγορών
- (12) Σχέδιο επιδότησης των εξαγωγών ορισμένων τύπων οινικών προϊόντων.
- (13) Αυστηρό περιορισμό και έλεγχο της αμπελοκαλλιέργειας
- (14) Παροχή Κυβερνητικής εγγύησης στις οиноβιομηχανίες για σκοπούς πληρωμής των σταφυλιών
- (15) Παροχή Κυβερνητικής Εγγύησης για δάνεια που χρησιμοποιούν οι οиноβιομηχανίες για δημιουργία αποθηκευτικών χώρων, αγορά εξοπλισμού και επιδότηση του επιτοκίου
- (16) Δημιουργία και συντήρηση αμπελουργικών δρόμων με δαπάνη £100,000 περίπου ετησίως.

Ένα από τα αμπελουργικά προϊόντα που παρουσιάζει πρόβλημα διάθεσης, ιδιαίτερα τώρα που έληξαν τα συμβόλαια που συνήψαν οι κοινότητες με τις οиноβιομηχανίες, είναι η κουμανδαρία.

Τα χωριά που παράγουν κουμανδαρία είναι από τα πιο φτωχά της Επαρχίας μας. Παράγουν τα εκλεκτότερα σε ποιότητα σταφύλια με πολύ χαμηλή όμως παραγωγή κατά σκάλα.

Η Κυβέρνηση και σε τούτη την περίπτωση μερίμνησε για την εξασφάλιση της διάθεσης της παραγωγής:

- (1) Καθιερώνεται η κουμανδαρία ως προϊόν προέλευσης. Η εγγραφή θα ανεβάσει το κύρος της κουμανδαρίας στη διεθνή αγορά και θα βοηθήσει στη διάθεσή της.
- (2) Η Κυβέρνηση διευθέτησε με τις οиноβιομηχανίες όπως, όταν δεν θα μπορούν να παραλάβουν κουμανδαρία, παραλαμβάνουν χωρίς δυσκολία όλη την παραγωγή σε σταφύλια και τη διαφορά τιμής μεταξύ κοινού και εκλεκτού να την καταβάλλει και πάλι η Κυβέρνηση.
- (3) Να συμπεριληφθούν στο σχέδιο όλα τα χωριά που παράγουν κουμανδαρία, άσχετα αν κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Στην έκθεσή της η Επιτροπή Γεωργίας αναφέρει: «Χωρίς να παραγνωρίζει τα διάφορα μέτρα βοήθειας που έχουν ήδη εξαγγελθεί από την Κυβέρνηση για την ανακούφιση των αμπελουργών, στην πλειοψηφία της, πιστεύει ότι τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ικανοποιούν τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου κ.λ.π.»

Με τη θέση της πλειοψηφίας της Επιτροπής διαφώνησαν τα μέλη της, βουλευτές του ΔΗΚΟ, και εξέφρασαν την άποψη ότι η ανταπόκριση της Κυβέρνησης υπό τας περιστάσεις υπήρξε θετική. Δεν θα ήτο δύσκολο για τους βουλευτές του ΔΗΚΟ, για να γίνουν πιο αρεστοί, να υπερθεματίσουν και να ζητήσουν και περισσότερα ωφελήματα.

Το ίδιο ισχύει και για άλλες τάξεις αγροτών και εργαζομένων που υποβάλλουν αιτήματα για αύξηση των απολαβών και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Το κάθε τι, όμως, ανεξάρτητα από το τι είναι επιθυμητό, εντάσσεται στα πλαίσια των δυνατοτήτων της οικονομίας του τόπου και η Κυβέρνηση μέσα σε τούτα τα πλαίσια ανταποκρίθηκε θετικά.

Είπα προηγούμενα στην ομιλία μου ότι τα αμπελουργικά προϊόντα, αντίθετα με άλλα γεωργικά προϊόντα, τυγχάνουν πλήρους προστασίας και αυτό δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από κανένα.

Το πιο εύκολο μα όχι και το πιο ορθό είναι να λες ΝΑΙ στο κάθε αίτημα, ανεξάρτητα από τις δυνατότητες της οικονομίας. Γίνεσαι προσωρινά αρεστός και αποσπάζεις έπαινο και χειροκροτήματα. Μακροχρόνια όμως οδηγάς την οικονομία στη χρεωκοπία και τότε όλος ο λαός βαρύνεται με τις συνέπειες.

Το αμπελουργικό είναι σοβαρό οικονομικοκοινωνικό πρόβλημα. Παράγουμε προβληματικά προϊόντα που δύσκολα πωλούνται ή δεν πωλούνται ή για να πουληθούν, εκτός από την κρατική επιχορήγηση που δίδεται απευθείας στον παραγωγό, επιπρόσθετα επιχορηγούνται και οι εξαγωγές. Αναφέρεται στην έκθεση ότι για να διατεθούν τα οινικά αποθέματα θα πρέπει με βάση τις σημερινές τιμές να επιχορηγηθούν με 2.5 περίπου εκατομμύρια λίρες.

Πέρα από τα πολλαπλά προβλήματα προστέθηκε, δυστυχώς, και η ξαφνική απώλεια της μεγάλης Σοβιετικής αγοράς για το οινόπνευμα, για λόγους που δεν ευθυνόμαστε εμείς. Το κενό που δημιουργήθηκε δεν είναι δυνατό να συμπληρωθεί και μάλιστα σύντομα.

Είναι σε όλους γνωστές οι επίπονες και επίμονες προσπάθειες που καταβάλλονται από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας για τη διατήρηση των υφιστάμενων αγορών και πολύ περισσότερο τη διείσδυση σε νέες αγορές.

Οι οινοβιομηχανίες, επίσης, καταβάλλουν σοβαρές προσπάθειες προς την ίδια κατεύθυνση και οφείλεται εύφημη μνεία στην προσπάθεια για κατασκευή νέων προϊόντων όπως χυμός σταφυλιού, που θα βοηθήσει στη διάθεση των σταφυλιών μας.

Στο σημείο αυτό θέλω να αναφέρω ότι και φέτος, παρά το γεγονός ότι εξασφαλίστηκε η διάθεση σεβαστής ποσότητας σταφίδας στη Σοβιετική Ένωση, δυστυχώς, δεν θα ανταποκριθούμε. Με λύπη μου τονίζω ότι δεν υπήρξε ανταπόκριση στην κατασκευή σταφίδας, έτσι τα σταφύλια θα διοχετευθούν και πάλι στις οινοβιομηχανίες, κάτι που θα οξύνει περισσότερο το πρόβλημα.

Από επαφές με τα αμπελοχώρια διαπιστώνεται ότι μεγάλες εκτάσεις αμπελιών ανήκουν σε άτομα που δεν έχουν για κύρια ασχολία την αμπελοκαλλιέργεια. Έτσι θεωρείται πιο εύκολο να τρυγήσουν τα σταφύλια τα Σαββατοκυριάκα και να τα μεταφέρουν στα εργοστάσια, παρά να ακολουθήσουν τη μακρά διαδικασία της κατασκευής σταφίδας, έστω και αν αποδίδει περισσότερο.

Το θέμα αυτό πρέπει να προβληματίσει σοβαρά όλους τους φορείς γιατί είναι λυπηρό να χάνουμε σίγουρη αγορά και, παράλληλα, να αυξάνουμε τα αποθέματα προβληματικών προϊόντων.

Συνάδελφοι,

Τόνισα στο παρελθόν στο Σώμα αυτό και τονίζω και σήμερα ότι για την επίλυση του τόσο σοβαρού αμπελουργικού προβλήματος πρέπει να συνεργασθούν υπεύθυνα όλες οι πλευρές, Κυβέρνηση, Αγροτικές Οργανώσεις, Αμπελουργοί.

Η Τεχνική Επιτροπή που ορίστηκε από το Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας ετοίμασε σχέδιο τόσο για τη βραχυπρόθεσμη όσο και τη μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση του προβλήματος. Βραχυπρόθεσμα λήφθηκαν και λαμβάνονται μέτρα όπως και η εξαγγελία κινήτρων για τη μετατροπή αμπελιών μαύρης ποικιλίας σε ξυνηστέρι ή μαλάγα και η αντικατάσταση με ποικιλίες επιτραπέζιων σταφυλιών.

Για τη σφαιρική αντίκρουση του προβλήματος το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας πραγματοποίησε συναντήσεις με τις Αγροτικές Οργανώσεις. Ζητήθηκε η γνώμη των Αγροτικών Οργανώσεων, υποβλήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο δεν απαντήθηκε. Είναι πρόδηλο ότι η ριζική λύση στο αρχικό της στάδιο θα προκαλέσει αντιθέσεις. Γι' αυτό αποφεύγεται η υπεύθυνη τοποθέτηση στα διάφορα ερωτήματα των οποίων οι απαντήσεις θα βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων για οριστική λύση του προβλήματος.

Είναι, όμως, επιβεβλημένο, ο κάθε ένας που θεωρεί τον εαυτό του υπεύθυνο να διαδραματίζει το ρόλο του και να αναλάβει τις ευθύνες του.

Το αμπελουργικό, δυστυχώς, προσφέρεται για δημοκοπία ιδιαίτερα σε προεκλογική περίοδο. Αν, όμως, ενδιαφερόμαστε ειλικρινά για τον ίδιο τον αμπελουργό, δεν έχουμε δικαίωμα να κομματικοποιήσουμε το πρόβλημά του.

Τα περιθώρια μικραίνουν. Η οικονομία βαρύνεται με μεγάλα ποσά για τις επιχορηγήσεις που δίκαια χορηγούνται από το κράτος, και το ποσό της επιχορήγησης, αν δεν εξευρεθεί λύση, συνεχώς θα αυξάνεται.

Οι αμπελουργοί δικαιολογημένα απαιτούν μόνιμη λύση του προβλήματος και είναι γι' αυτό, κύριοι Συνάδελφοι, που επαναλαμβάνω ότι επιβάλλεται η συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων, πέρα από κομματικά συμφέροντα και κριτήρια, αποκλειστικά και μόνο για το συμφέρον της αμπελουργικής τάξης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαρές.

Α. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή βιάζεται ο κ. Παρισινός ν' αλλάξουμε σειρά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, δεκτό. Ο κ. Παρισινός.

Α. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το 1981 και συγκεκριμένα στις 8 του Φεβράρη η τότε Κυβέρνηση Κυπριανού ανακοίνωσε υπεύθυνα και με πολλή πειστικότητα ότι στόχος της ήταν: «... Να λύσει το αμπελουργικό πρόβλημα πριν βγει ο χρόνος.»

Στις 25 του Ιούνη φέτος, 7 περίπου χρόνια αργότερα τούτη η Βουλή ομόφωνα, και πρέπει να τονιστεί χαρακτηριστικά η ομοφωνία, τόνισε ότι «... το πρόβλημα των αμπελουργών επιβάλλεται να εξεταστεί σ' όλο του το βάθος, σε μια προσπάθεια εξεύρεσης και προώθησης των επιβαλλόμενων μέτρων για τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αντιμετώπισή του.»

Σήμερα, Οκτώβρη του 1987, συζητούμε πάλι από το ίδιο τούτο βήμα την εκδήλωση των αμπελουργών που έγινε στο μεσοδιάστημα και τη στάση της Κυβέρνησης.

Κύριε Πρόεδρε,

Στην τελευταία δεκαετία, κάθε χρόνο συζητείται το μεγάλο αυτό πρόβλημα και εκφράζεται σχεδόν πάντοτε, ομόφωνα, η ανάγκη για κατανόηση, πραγματικό ενδιαφέρον και θετική αντίκρουση στα αιτήματα της αμπελοουργικής τάξης.

Κι υπάρχει πράγματι θέμα γιατί έγινε προβληματική η επιβίωση του αγρότη που ασχολείται με την αμπελοκαλλιέργεια, κι υποχρεώνεται να αναζητήσει στην πόλη ή σε ξένες, άλλης μορφής καλλιέργειες, το συμπληρωματικό μεροκάματο για ν' αντεπεξέλθει στις αυξημένες οικονομικές ανάγκες της οικογένειας.

Βλέπουμε, λοιπόν, όλες τις αγροτικές οργανώσεις ολόψυχα ν' αγκαλιάζουν τους αμπελοκαλλιεργητές, κι αυτούς με τη σειρά τους σε παγκύπριο αμπελοουργικό συνέδριο, να βάζουν τα αιτήματά τους, απλά τεκμηριωμένα και αιτιολογημένα, κι όταν δεν βρίσκουν ανταπόκριση να υποστηρίζουν το θέμα τους με πιο έντονα διαβήματα, όπως η εκδήλωση στο Προεδρικό στις 27 και 28 Αυγούστου.

Εδώ θέλουμε να πούμε ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός παρακολουθεί όλα τούτα τα χρόνια με ιδιαίτερη συμπάθεια τον αγώνα επιβίωσης των αμπελοργών και με συνέπεια συμπαραστέκεται σε κάθε δίκαιο και λογικό τους αίτημα χωρίς να μπω σε λεπτομέρειες για τα αιτήματα ή την εκδήλωση, γιατί ήδη την περασμένη Πέμπτη ο συνάδελφος Παπαδόπουλος μίλησε γι' αυτά αναλυτικά.

Εμείς υποστηρίζουμε ξεκάθαρα ότι προβλήματα σαν το αμπελοουργικό, δεν αντιμετωπίζονται σωστά και δεν οδηγούνται σε λύση, με σπασμωδικές αντιδράσεις ή εποχιακά μπαλώματα.

Γιατί πώς αλλιώς μπορεί να χαρακτηρίσει κανείς τις ενέργειες της Κυβέρνησης, όταν για χρόνια ζει το πρόβλημα, το παραδέχεται — γι' αυτό και κάθε χρόνο παίρνει κάποια μέτρα — όταν ξέρει, με κάθε λεπτομέρεια τα αιτήματα από το συνέδριο του Ιούνη, και έρχεται ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον Αύγουστο να ζητήσει δέκα μέρες προθεσμία για μελέτη, κάτω από την πίεση της εκδήλωσης των παραγωγών;

Και διερωτόμαστε λοιπόν δικαιολογημένα, αφού μετά δέκα μέρες έκαμε η Κυβέρνηση κάποιες παραχωρήσεις, που είχε τις δυνατότητες να τις κάνει και που έκρινε αναγκαίο να τις κάνει, έστω κι αν δεν ικανοποίησαν, γιατί δεν έγιναν αυτές οι παραχωρήσεις στην πρώτη εξαγγελία.

Κι αν σαν συνέπεια τούτης της σπασμωδικής ενέργειας δούμε αύριο άλλες τάξεις, να διεκδικούν κάτι παραπάνω σε παραχωρήσεις στα αιτήματά τους φωνάζοντάς τα, μόνο έξω από την πόρτα του προέδρου Κυπριανού, θάχουν μήπως άδικο;

Ακόμα, κάτι περίεργο για μας είναι ότι συνάδελφος του ΔΗΚΟ μιλώντας την περασμένη Πέμπτη μας ανέλυσε τι έκαμε και τι κάμνει η κυβέρνηση Κυπριανού για ν' αντιμετωπίσει το πρόβλημα, και παράθεσε ένα σωρό ενέργειες και δραστηριότητες, τονίζοντας πολλά ποσά χρημάτων για αποζημιώσεις, επιχορηγήσεις, αυξήσεις, πληρωμές κ.ά. Όμως η απορία είναι τούτη:

Η εκδήλωση και η πορεία στις 27 και 28 του Αυγούστου έγινε σίγουρα γιατί υπήρχε αίτημα ανικανοποίητο. Δεν πήγαν οι αμπελοουργοί στο προεδρικό ούτε για να χειροκροτήσουν με ευχαρίστηση, ούτε για να εκφράσουν ευγνωμοσύνη κι αυτό τόξερε κι ο τελευταίος πολίτης.

Όμως οι συνάδελφοι του κυβερνώντος κόμματος μπήκαν επικεφαλής της πορείας, ενώ, ίσως, μπορούσαν να πουν στους παραγωγούς, εκείνη την ώρα, αυτό

που λένε τώρα στη Βουλή ότι: υποστηρίξαμε τους αμπελουργούς λαμβάνοντας όμως υπόψη τις δυνατότητες και τις προτεραιότητες που έχει σήμερα η Πολιτεία . . . »

Ακόμα με την παράθεση των αριθμών του Υπουργείου και του Σ.Α.Π., άλλος συνάδελφος τόνισε τις αυξήσεις προσφοράς, άρα και το ενδιαφέρον και τη βοήθεια της Κυβέρνησης, παραβάλλοντας τη διαφορά αριθμών του 1977 και του 1987.

‘Όμως πιστεύω είναι δίκαιο να πούμε ότι δίπλα σ’ αυτούς τους αριθμούς, θα πρέπει έντονα να παρελάσουν και κάποια άλλα κόστη, για να δώσουμε ολοκληρωμένη την εικόνα.

Γιατί σήμερα οι αμπελουργοί και οι αγροτικές οργανώσεις υποστηρίζουν ότι χρειάζονται δύο καλλιέργειες, το κλάδεμα, μέχρι πέντε φορές ψέκασμα, γιατί αναπτύσσεται αντίσταση στα φάρμακα, κι ακόμα η λίπανση, ο τρυγητός. . .

Κι όλα τούτα στα τελευταία 4-5 χρόνια, για να μην τα πιάσουμε ένα-ένα, έχουν πάρει αύξηση από 40 μέχρι πάνω από 100%.

Παράλληλα, δεν μπορεί να μην υπογραμμίσει κανείς τη μεγάλη αύξηση κάθε γεωργικού μηχανήματος ή ανταλλαχτικού, γεγονότα που εκμηδενίζουν κυριολεκτικά την προσφερόμενη τιμή.

Και παρόλα τούτα ακούστηκαν απόψεις, εδώ στη Βουλή, ότι πρέπει ν’ αναπροσαρμοστούν οι επιχορηγήσεις κι ότι ενδείκνυται να ληφθεί υπόψη ο τόπος κατοικίας.

Θέλουμε τούτη η θέση να ξεκαθαριστεί. Πραγματικά θέλουν να στερήσουν από χιλιάδες αμπελουργούς τα βοηθήματα γιατί δεν κατοικούν όλες τις μέρες στο χωριό τους; Με ποιο δικαίωμα και με ποιο στόχο; Σε ποια τάξη εργαζομένων έγινε διάκριση σύμφωνα με τον τόπο κατοικίας ή άλλα ειδικά κριτήρια; Αποτέλεσμα μιας τέτοιας ενέργειας θάνατι σίγουρα ο οριστικός μαρασμός κι η εγκατάλειψη της υπαίθρου.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η πλειοψηφία της Βουλής, με όλο το θάρρος της γνώμης, υπογραμμίζει στην έκθεση ότι « . . . δεν παραγνωρίζει τα διάφορα μέτρα που εξάγγειλε η Κυβέρνηση αλλά δεν τα θεωρεί ικανοποιητικά.»

Πάνω στην ίδια, περίπου, γραμμή μίλησαν κι όσοι βουλευτές υπεράσπισαν την έκθεση και τα αιτήματα των αμπελουργών, όμως συνάδελφος του ΔΗΚΟ μας είπε στην προηγούμενη συνεδρίαση τα εξής κατά λέξη:

« . . . ‘Ηλθε η ώρα που πρέπει όλοι να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να πάψουμε απ’ αυτό το βήμα να δημοσκοπούμε εκμεταλλευόμενοι τον πόνο μιας μεγάλης μάζας αμπελουργών. . . ».

Μα, προς Θεού! κύριοι συνάδελφοι, δεν πιστεύω να θεωρείται δημοσκοπία το να συμπαραταχθεί η συντριπτική πλειοψηφία τούτου του Σώματος στα αιτήματα μιας τάξης του λαού μας. ‘Όπως δεν συμφωνώ και σ’ αυτό που ανέφερε ο προηγούμενος ομιλητής ότι έχει σκοπό τις επερχόμενες εκλογές, αφού κάθε χρόνο την ίδια εποχή περίπου την ίδια θέση εκφράζουν οι εκπρόσωποι των κομμάτων.

Εμείς αντίθετα πιστεύουμε ότι η πολλή συζήτηση που γίνεται για το θέμα τούτο ξεκινά από το δεδομένο ότι όλες οι πτέρυγες της Βουλής, όλοι οι εκπρόσωποι της λαϊκής εντολής, δεχόμαστε ότι στην πατρίδα μας είναι ανάγκη, είναι βαθιά επιθυμία, είναι σωστή επιδίωξη, να κρατήσουμε, έστω και με θυσίες, τον αγρότη στη γη του και μάλιστα ζέχωρα τον πολυβασανισμένο δουλευτή της ορεινής περιοχής.

Τ' αμπέλι πούναι δεμένο μαζί μας ιστορικά από τα χρόνια του Ομήρου κατάντησε σήμερα ν' αποτελεί καυτό πρόβλημα.

Μας ειπώθηκε για τα μεγάλα αποθέματα.

Για τα εκατομμύρια που χρειάζονται να ξεφορτωθούμε το απόθεμα από κρασί και οινόπνευμα.

Τα εκατομμύρια για εγγυήσεις.

Το χάσιμο της αγοράς της Σοβιετικής Ένωσης που απορροφούσε το 55% της παραγωγής. . . .

Δεν παραγνωρίζουμε τις δυσκολίες.

Εκτιμούμε την πολυταξιδευμένη προσπάθεια του Υπουργού Εμπορίου για νέους πελάτες και αγορές.

Όμως, εδώ χρειάζεται μια διαφορετική διάσταση στην αντίκριση του προβλήματος.

Από τώρα, οι αρμόδιες υπηρεσίες κάθε εμπλεκόμενου Υπουργείου θα πρέπει μεθοδικά κι ασταμάτητα να σκύψουν πάνω από το πρόβλημα και να δώσουν ουσιαστικές, εφαρμόσιμες και λειτουργήσιμες εισηγήσεις και λύσεις, ώστε την επόμενη χρονιά να μη βρεθούμε μπροστά στην ίδια κατάσταση ή σε πιο διογκωμένα προβλήματα κι αιτήματα.

Είμαστε βέβαιοι ότι στο σωστό, ολοκληρωμένο χειρισμό όλοι οι ενδιαφερόμενοι, από τους αμπελοκαλλιεργητές, τις οργανώσεις και τα κόμματα θα δώσουμε κάθε συνεργασία.

Τέλος, θάθελα να επαναλάβω ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα παραμείνει θερμός υποστηρικτής της οικογένειας των αμπελουργών, μέχρι που να μπορέσουν να ζουν με άνεση, αξιοπρέπεια και περηφάνεια από το εισόδημα του δικού τους μόχθου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ιωαννίδης.

I. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Κύπρος κατέχει σήμερα την πρώτη θέση σε έκταση αμπελιών αναλογικά με τον πληθυσμό της.

Η συνολική έκταση αμπελιών που καλλιεργείται στην Κύπρο είναι 260 χιλιάδες σκάλες περίπου με ολική παραγωγή σταφυλιών 200 εκατομ. κιλά το χρόνο και μέσο όρο παραγωγής κρασιών 50 χιλ. τόννους.

Η κατανάλωση κρασιών στην Κύπρο είναι πολύ χαμηλή (10-12 λίτρα κατά κεφαλή) συγκριτικά με άλλες χώρες όπως η Γαλλία με 80 λίτρα, Ιταλία 80 λίτρα, Ισπανία 50 λίτρα και Ελλάδα 43 λίτρα.

Από τα πιο πάνω φαίνεται ότι ενώ παράγουμε 333 κιλά σταφύλια κατά κεφαλή, η κατανάλωσή μας σε κρασί αντιστοιχεί με 16,5 κιλά σταφύλια κατά κεφαλή. Άρα απ' εδώ αρχίζει το πρόβλημα. Το αμπελουργικό πρόβλημα σε όλες τις χώρες είναι δύσκολο και σε καμιά χώρα δεν έχει λυθεί ακόμα αποτελεσματικά. Το αμπελουργικό πρόβλημα υπήρχε πάντοτε στην Κύπρο αλλά παρουσιάστηκε οξύτερο μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο όταν η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και άλλες χώρες άρχισαν να ανασυγκροτούν την αμπελοκαλλιέργειά τους παράγοντας

έτσι περισσότερα οινικά προϊόντα τα οποία συναγωνίζονται και εκτοπίζουν τα Κυπριακά στις ξένες αγορές.

Ελέχθη εδώ σ' αυτή την αίθουσα ότι η Κυβέρνηση που έχει την αρμοδιότητα και την ευθύνη για τη λύση του αμπελουργικού, στα δέκα χρόνια που κυβερνά τον τόπο δεν έχει κάμει τίποτε προς την κατεύθυνση αυτή. Εμείς απαντούμε ότι η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει σωστά και με σταθερά βήματα προχωρεί στη λύση του προβλήματος.

Η Κυβέρνηση αντιμετώπισε τον αμπελουργό με στοργή, συμπάθεια και με την πρόποσα σοβαρότητα και έδειξε κατανόηση στα προβλήματά του.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού μέσα στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων του κράτους και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες προτεραιότητες, ύστερα μάλιστα από τα δεινά της Τούρκικης εισβολής, έχει πάρει σειρά από βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα για να βοηθήσει στην απάμβλυνση του αμπελουργικού προβλήματος. Για τα μέτρα που λήφθηκαν έχουν μιλήσει προηγούμενοι συνάδελφοι γι' αυτό εγώ θα ήθελα να αναφερθώ σε μερικά σημεία.

Η Κυβέρνηση και το Υπουργείο Εμπορίου έχουν αναλάβει εκστρατεία σε επιτόπια και σε παγκόσμια κλίμακα για διαφήμιση και προώθηση των οινικών μας προϊόντων και εξεύρεση νέων αγορών μέχρι και στη μακρινή ακόμα Ιαπωνία.

Εδώ θέλω να τονίσω ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για αύξηση της κατανάλωσης κρασιού στην Κύπρο, ιδιαίτερα τώρα με την αύξηση του τουριστικού ρεύματος και ακόμα αν όλοι εμείς, αν κάθε Κύπριος συνειδητοποιήσει, πως είναι εθνική ανάγκη η χρησιμοποίηση Κυπριακών οινικών προϊόντων. Επίσης ο έλεγχος των τιμών των κρασιών στα εστιατόρια και ξενοδοχεία που προωθείται από τον ΚΟΤ θα βοηθήσει στην περαιτέρω αύξηση της κατανάλωσης.

Τέλος η τελωνειακή ένωση Κύπρου-ΕΟΚ θα βοηθήσει σημαντικά στην αύξηση των εξαγωγών. Τα αμπελουργικά μας προϊόντα θα εξασφαλίσουν μια φιλική αγορά 320 εκατομμυρίων ανθρώπων. Ιδιαίτερα ευνοϊκής μεταχείρισης θα τύχουν τα επιτραπέζια σταφύλια, η σταφίδα, τα εμφιαλωμένα κρασιά και το σιέρρο.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Προτού τελειώσω θέλω να αναφερθώ στα περιφερειακά οινοποιεία, σαν ένα από τα μέτρα που προωθεί η Κυβέρνηση για λύση του αμπελουργικού προβλήματος.

Πραγματικά είναι ένα από τα μέτρα που με συναίσθηση ευθύνης και ρεαλισμό προωθεί η Κυβέρνηση. Το πρότυπο οινοποιείο Ζακακίου έχει εξοπλισθεί και επανδρωθεί σωστά και έχει σαν σκοπό την προώθηση της πολιτικής των περιφερειακών οινοποιείων με διάφορα μέτρα και κίνητρα που έχει εξαγγείλει η Κυβέρνηση.

Το οινοποιείο αυτό εργάζεται συστηματικά και μεθοδικά, εκτελεί πειραματικές εργασίες στον τομέα της οινοποίησης με σκοπό βελτίωσης της ποιότητας των κυπριακών κρασιών και επίσης παρέχει τεχνική και άλλη βοήθεια σε αμπελουργούς και ενθαρρύνει όσους θα ήθελαν να δημιουργήσουν μικρή μονάδα (περιφερειακό οινοποιείο) στον τόπο παραγωγής.

Η δημιουργία περιφερειακών οινοποιείων από τα υφιστάμενα μεγάλα εργοστάσια με σκοπό την παραλαβή σταφυλιών για χυμοποίηση και μεταφορά του χυμού στα μητρικά εργοστάσια στο Πέρα Πεδί και στη Μαλιά χωρίς ουσιαστικά οφέλη προς τον αμπελουργό.

Η δημιουργία μικρών περιφερειακών οικογενειακών οινοποιείων με επί τόπου οινοποίηση, κατεργασία, εμφιάλωση και παλαίωση του κρασιού, πιστεύω ότι θα βοηθούσε όχι μόνο στην αύξηση του εισοδήματος του αμπελουργού αλλά και γενικότερα στην απόβλυνση του αμπελουργικού προβλήματος, θα μπορούσε σε κάθε χωριό να δημιουργηθούν 1-2 μικρά περιφερειακά οινοποιεία. Ήδη έχει γίνει αρκετή προεργασία και υποδομή προς την κατεύθυνση αυτή και πολύ σύντομα η συστηματική και μεθοδική δουλειά που γίνεται από το πρότυπο οινοποιείο Ζαχακίου, θα φέρει τους καρπούς της.

Λειτουργεί ήδη με βοήθεια της Κυβέρνησης στη Μονή Χρυσορρογιάτισσας περιφερειακό οινοποιείο με πολύ καλές προοπτικές.

Λειτουργούν επίσης σε μικρογραφία, οινοποιεία στην Πάχνα, στον Άγ. Αμβρόσιο, στην Ανώγυρα, στις Κ. Πλάτρες, στο Κοιλάνι, τα οποία πολύ σύντομα προβλέπεται να εξελιχθούν σε περιφερειακά μικρά οινοποιεία, αφού από τη λειτουργία τους διεφάνη η δυνατότητα για παραγωγή καλής ποιότητας κρασιού και διεφάνη επίσης καλή προοπτική για διάθεση των κρασιών αυτών. Ακόμα βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο οι μελέτες για δημιουργία δυο άλλων μεγαλύτερων οινοποιείων. Ένα στον Αγρό και ένα στο Άρσος Λεμεσού.

Με αυτό τον τρόπο, σε πολλά χωριά θα δημιουργηθούν μονάδες για παραγωγή κρασιών ποιότητας αφενός και αφετέρου θα δημιουργηθούν προϋποθέσεις για διαφήμιση και προβολή των κρασιών και των χωριών μας και ακόμα αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς τις αμπελουργικές αυτές περιοχές, με ευνοϊκό αντίκτυπο στο εισόδημα του αμπελουργού.

Όπως φαίνεται, από όσα ανέφερα πιο πάνω η Κυβέρνηση δεν έμεινε με σταυρωμένα χέρια, αλλά δούλεψε με συνέπεια και προώθησε το όλο θέμα των περιφερειακών μικρών οινοποιείων, με συγκεκριμένα μέτρα και κίνητρα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το αμπελουργικό είναι δύσκολο και δυσεπίλυτο πρόβλημα. Συνεχώς αποσχολεί τις αρμόδιες υπηρεσίες και την Κυβέρνηση.

Το πρόβλημα δεν το έχουμε μόνο εμείς, το έχουν όλες οι αμπελουργικές χώρες.

Οι αμπελουργοί μας με σκληρή δουλειά και μεγάλη καταπόνηση, με χίλιους κόπους και μόχθους προσπαθούν να βγάλουν τα προς το ζην και να κρατηθούν στον τόπο μας. Αξίζουν κάθε βοήθειας, συμπαράστασης, συμπάθειας και στοργής.

Οφείλουμε όλοι μαζί, ν' αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα συλλογικά και υπερκομματικά και με γνώμονα πάντοτε τα συμφέροντα του αμπελουργού. Όλα τα κόμματα και οι Αγροτικές Οργανώσεις να δώσουν τις εισηγήσεις τους και σε συνεργασία με την Κυβέρνηση και τις αρμόδιες υπηρεσίες να προωθήσουμε ριζικές λύσεις, να προωθήσουμε ουσιαστικές αλλαγές, έτσι που να επιτρέψουν στον αμπελουργό να νιώθει περήφανος και να αισθάνεται ότι και αυτός προσφέρει στο εθνικό εισόδημα και δεν περιμένει την επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό για να ζήσει.

Εμείς το ΔΗ.ΚΟ. και η Κυβέρνηση θα αντιμετωπίσουμε θετικά κάθε εισηγήση που θα αποβλέπει στην ορθή αντιμετώπιση του θέματος και στην καλύτερη και εξύψωση του βιοτικού επιπέδου του αμπελουργού μας που θα αποβλέπει στην πάταξη της αστευφιλίας, στην αναζωογόνηση της υπαίθρου και στην πρόοδο και ευημερία του αμπελουργού μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κυριάκος Χρίστου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πριν προχωρήσω στην ομιλία μου νιώθω την ανάγκη να απαντήσω στην εισαγωγή που έκαμε ο κ. Χρυσοστόμου ο οποίος, όμως, όχι μόνο ξέφυγε από το θέμα αλλά ίσως από έλλειψη επιχειρημάτων να υπερασπίσει την Κυβέρνηση — γιατί περιορίστηκε σε τυποποιημένα επιχειρήματα — κατέφυγε σε θέματα έξω από το θέμα που συζητούμε, μας μίλησε για αγώνες και για αγωνιστές από τους οποίους απουσίαζε το ΑΚΕΛ με διάφορα προσχήματα, μας μίλησε για ευνοιοκρατία των στελεχών του ΑΚΕΛ, από το ΑΚΕΛ, όχι από την Κυβέρνηση, φαίνεται πως από την Κυβέρνηση η ευνοιοκρατία είναι μόνο για τα στελέχη του. .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ελπίζω ότι δεν θα αρχίσουμε πάλι να βρισκόμαστε έξω από το θέμα διότι τον κ. Χρυσοστόμου τον διέκοψα και θα παρακαλέσω να μη γραφτούν στα πρακτικά αυτά που είπε διότι είναι εκτός θέματος και επομένως δεν πρέπει να επιτρέψουμε συζήτηση πάνω σ' αυτά που είπε ο κ. Χρυσοστόμου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Εν πάση περιπτώσει θεωρώ ότι ήταν ανεπίτρεπτη η συμπεριφορά του κ. Χρυσοστόμου για όσα είπε και είμαι υποχρεωμένος να υπερασπίσω το ΑΚΕΛ και να πω ότι από το 1926 το ΑΚΕΛ και η ηγεσία του είναι επικεφαλής των αγώνων της εργατιάς, της αγροτιάς, γενικά των εργαζομένων, και μέχρι σήμερα συνεχίζει με πολύ θετικά αποτελέσματα αυτούς τους αγώνες για τους εργαζόμενους και αυτό εκφράζεται με τη μεγάλη εκτίμηση που απολαμβάνει μέσα στον κυπριακό λαό.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η μαζική κάθοδος των αμπελουργών Λεμεσού και Πάφου στη Λευκωσία στις 27 Αυγούστου και η συγκρότηση του συλλαλητηρίου όπως και η πορεία προς το Προεδρικό και επιμονή τους να παραμείνουν εκεί μέχρι να εξασφαλίσουν έστω και μια υπόσχεση ήτο έκφραση της ογκούμενης διαμαρτυρίας, της αγανάκτησης αλλά και απαίτησής τους να ικανοποιηθούν τα δίκαια αιτήματά τους.

Η Κυβέρνηση και ο Πρόεδρος της δυστυχώς δεν επέδειξαν την κατανόηση που ανέμεναν οι αμπελουργοί. Αντίθετα τους αντιμετώπισαν με μια στείρα άρνηση και τους καταδίωξαν χρησιμοποιώντας για το σκοπό αυτό την αστυνομία. Φρόντισαν επίσης να τους διασπάσουν και να τους συκοφαντήσουν. Αυτή είναι δυστυχώς η πραγματικότητα, όπως αναφέρεται και στην έκθεση της Επ. Γεωργίας.

Οι μέθοδοι αυτές όχι μόνο δεν έχουν καμιά σχέση με τη δημοκρατία αλλά και είναι απαράδεκτες και καταδικαστέες.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το αμπελουργικό πρόβλημα είναι ασφαλώς ένα από τα σοβαρά αγροτικά μας προβλήματα. Με την αμπελουργία ασχολείται μεγάλος αριθμός οικογενειών στις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου και τα έσοδα από τις εξαγωγές αμπελουργικών προϊόντων ξεπερνούν τα 20 εκατομμύρια. Αξίζει ακόμα να σημειωθεί ότι η αμπελοκαλλιέργεια είναι μια μονοκαλλιέργεια σε ξηρική και ορεινή γη που δεν προσφέρεται εύκολα για άλλες καλλιέργειες. Η κρίση στην αμπελουργία με διάφορες διακυμάνσεις υπάρχει από χρόνια, χωρίς δυστυχώς να γίνει ορθή και ριζική αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος από την κυβέρνηση.

Η Βουλή και η Κυβέρνηση αφιερώνουν αρκετό χρόνο για να συζητούν αυτό το πρόβλημα πριν από τη συγκομιδή. Κάθε χρόνο η Κυβέρνηση, ύστερα από έντονους και μαχητικούς αγώνες των αμπελουργών, που έγιναν πια μόνιμο φαινόμενο, συνέρχεται για να πάρει αποφάσεις οι οποίες μόνο μερική ανακούφιση προσφέρουν στους αμπελουργούς.

Πιστεύουμε πως η ρίζα του κακού βρίσκεται στην ανικανότητα της κυβέρνησης να λύσει ριζικά, να αντιμετωπίσει ορθά το πρόβλημα της διάθεσης των αμπελουργικών μας προϊόντων.

Οι αμπελουργοί δεν ζητούν ελεημοσύνη, αλλά αμειπτικές τιμές για τα προϊόντα τους. Και οι αμειπτικές τιμές μπορούν να εξασφαλιστούν μόνο αν λυθεί ορθά το πρόβλημα της διάθεσης των αμπελουργικών μας προϊόντων.

Αναφερόμενοι σ' αυτό αξίζει να υπογραμμίσουμε το γεγονός ότι το 85% των αμπελουργικών μας προϊόντων προορίζεται με διάφορες μορφές για εξαγωγή, και μόνο το 15% καταναλίσκεται στον τόπο. Αντίθετα με εμάς, στην Ελλάδα συμβαίνει περίπου το αντίθετο.

Και το πρώτο ερώτημα που τίθεται είναι:

Τί κάμνουμε όμως για να αντιμετωπίσουμε αυτό το οξύτατο πρόβλημα της διάθεσης των αμπελουργικών μας προϊόντων; Θα μας λεχθεί ίσως ότι πήγαμε στην Ιαπωνία, πήγαμε στην Αμερική, κτυπήσαμε κάθε πόρτα. Καλά κάναμε! Ποιο όμως είναι το αποτέλεσμα; Αμφιβάλλω πολύ για τα θετικά αποτελέσματα αυτής της κίνησής μας. Από τις χώρες που εισάγουμε πρέπει, να απαιτήσουμε και επαναλαμβάνω, πρέπει να απαιτήσουμε αγορά των προβληματικών προϊόντων μας. Και όχι μόνο αυτό αλλά να περιφρουρήσουμε και να επεκτείνουμε εκείνες τις αγορές που μας προσφέρονται για τη διάθεση των προβληματικών μας προϊόντων. Είχαμε και έχουμε τέτοιες προσφορές από μια σειρά χώρες της σοσιαλιστικής κοινότητας στη βάση μάλιστα της κατασκευής έργων και με αποπληρωμή αυτών των έργων με αγροτικά, κυρίως προβληματικά, αγροτικά προϊόντα. Πώς αξιοποιήσαμε αυτές τις δυνατότητες που είχαμε; Έχω τη γνώμη πως τις υποτιμήσαμε, για να μην πω πως τις αγνοήσαμε τελείως. Και ενώ θα ελύαμε σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα της διάθεσης των αμπελουργικών και άλλων αγροτικών μας προϊόντων, κυρίως προβληματικών, με τον κακό τρόπο που αντιμετωπίσαμε και αντιμετωπίζουμε αυτές τις προσφερόμενες δυνατότητες, οξύνουμε και το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε, αλλά δημιουργούμε και δυσκολίες στις εμπορικές μας σχέσεις με μια σειρά από αυτές τις χώρες.

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την Τελωνειακή Ένωση μας με την ΕΟΚ που θα μας λύσει το πρόβλημα των εξαγωγών μας. Οι ενδείξεις και τα γεγονότα είναι όμως απογοητευτικά. Πρόσφατα ακόμα η Αγγλία, που ήταν μια από τους κύριους αγοραστές των αγροτικών μας προϊόντων με την προτίμηση της στο Ισπανικό γλεύκος, έδωσε βαρύ πλήγμα στις εξαγωγές αυτού του προϊόντος (που όπως λέγεται, καλύπτει το 25% των αμπελουργικών μας προϊόντων). Τώρα με την Τελωνειακή Ένωση τι θα γίνουμε, όταν απροστάτευτοι θα αντιμετωπίζουμε με άνισους όρους τους Ευρωπαϊούς ανταγωνιστές μας όπως είναι η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, θα πλημμυρίσουμε ασφαλώς από τα ξένα προϊόντα που και τώρα ακόμη κατακλύζουν την αγορά μας.

Τι έκαμνε και κάμνει επίσης η Κυβέρνηση για την προώθηση των αμπελουργικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά; Είναι η εντύπωση μας ότι τα μέτρα της Κυβέρνησης προς αυτή την κατεύθυνση είναι πολύ ανεπαρκή. Στην

πράξη δεν έγινε τίποτε. Αναφέρομαι συγκεκριμένα στην έλλειψη ελέγχου για τις ψηλές τιμές που χρεώνονται τα κρασιά μας σε διάφορα κέντρα. Έχω στα χέρια μου συγκεκριμένη περίπτωση που δυο μπουκάλες κρασί 'Παλομίνο' ΛΟΕΛ χρεώθηκε με £6. Η τιμή του 'Παλομίνο' στην αγορά είναι μόνο 82 σεντ τη μπουκάλια. Γιατί αυτή η ψηλή τιμή για ένα αγροτικό προϊόν που αντιμετωπίζει κρίση στην διάθεσή του στην εξωτερική αγορά; Ποιος έλεγχος ασκείται; Η έλλειψη ελέγχου στις τιμές των κρασιών μας και οι ψηλές τιμές που προσφέρονται στα κέντρα δυσκολεύουν την εσωτερική κατανάλωση τόσο από τους ντόπιους, αλλά και από τους ξένους.

Το αίτημα των αμπελουργών από πολλά χρόνια είναι η επιβολή αγορανομικού ελέγχου στις τιμές των κρασιών στα εστιατόρια και άλλα κέντρα. Αυτό πρέπει να εφαρμοστεί χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Κύπρος κατά αναλογία πληθυσμού είναι μια μεγάλη αμπελουργική χώρα. Γίνεται λόγος ότι και άλλες πολλές χώρες αντιμετωπίζουν παρόμοιο με εμάς πρόβλημα, όμως αυτές το επιλύουν ορθά. Έχω υπόψη μου την Ουγγαρία. Μια μεγάλη οινοπαραγωγική χώρα κατορθώνει όχι μόνο να εξάγει τα δικά της προϊόντα, αλλά να αγοράζει και από την Κύπρο και να τα διαθέτει στην εξωτερική αγορά.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ στην προσπάθειά τους να αποσεισουν τις ευθύνες της Κυβέρνησης, τόσο για την εκδήλωση της 27ης Αυγούστου, αλλά και για τη συνεχιζόμενη κακή κατάσταση μέσα στους αμπελουργούς πρόβαλαν μια σειρά επιχειρήματα και μέτρα που λήφθηκαν από την Κυβέρνηση. Λήφθηκαν μερικά μέτρα. Πώς όμως και πότε; Όταν οι αμπελουργοί κατέβαιναν σε έντονους αγώνες. Τα ωφελήματα που πήραν δεν είναι δώρο από κανένα. Είναι καρπός και αποτέλεσμα έντονων και ενιαίων αγώνων των ίδιων των αμπελουργών και των οργανώσεών τους. Αυτή είναι η ωμή αλήθεια την οποία ξεύρουν πολύ καλά οι αμπελουργοί.

Έγινε ακόμα προσπάθεια να γίνει μια σύγκριση των τιμών στη δεκαετία 1977—1987. Οι αγροτικές όμως οργανώσεις στο παγκύπριό τους συνέδριο στην Πάφο στις 27/6/1987 αποκάλυπταν ότι στα τελευταία πέντε χρόνια το σύνολο των αυξήσεων που πήραν οι αμπελουργοί, υπό οποιαδήποτε μορφή περιλαμβανομένης και της στρεμματικής επιχορήγησης, δεν ξεπερνούσαν το 9% πάνω στο εισόδημα των αμπελουργών.

Αυτή η αύξηση συγκρινομένη με τις τιμές άλλων ειδών όπως και τα αυξημένα κόστη παραγωγής, ο τιμαριθμός κλπ, τότε πράγματι μας δίδει την έκταση του προβλήματος των αμπελουργών. Όπως είναι γνωστό, το σύνολο των τιμαριθμικών αυξήσεων που πήραν οι εργαζόμενοι στα τελευταία πέντε χρόνια σαν αποτέλεσμα της αύξησης του κόστους της ζωής ήταν 30,83% και με εκείνο του δεύτερου εξαμήνου του 1987 έχει φτάσει στα 33,54%. Αν σ' αυτά όλα προστεθούν η μειωμένη παραγωγή του 1986, οι ζημιές από το χαλάζι και την ευδαιμίδα (και αυτά συμβαίνουν σχεδόν κάθε χρόνο) τότε πραγματικά καταλαβαίνουμε πόσο δίκαιο ήταν και είναι το αίτημα των αμπελουργών για ψηλότερες, για αμειπτικές τιμές. Τότε πραγματικά καταλαβαίνουμε γιατί οι αμπελουργοί άφησαν τις δουλειές τους και κατέβηκαν στη Λευκωσία και επέμεναν έξω από το Προεδρικό να πάρουν έστω και μια θετική υπόσχεση που δυστυχώς δεν έχουν πάρει.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, έχοντας συναίσθηση των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι αμπελουργοί, υπογραμμίζει για μια ακόμα φορά πως η Κυβέρνηση οφείλει να επιδείξει κατανόηση στα δίκαια αιτήματα των αμπελουργών και έστω και τώρα να τα ικανοποιήσει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή υπάρχουν ακόμα έξι ομιλητές και ίσως να υπάρξουν και δευτερολογίες προτίθεται να διακόψω για ένα δεκαπεντάλεπτο τις εργασίες της Βουλής.

15 λεπτά διάλειμμα.

(Ώρα διακοπής 8.22 μ.μ.)

(Ώρα έναρξης 8.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συνεχίζουμε τη συζήτηση. Ο επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω μίλησε ο δικός μας, ο κ. Ιωαννίδης, μίλησε ένας ομιλητής....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το γνωρίζω κ. Δημητριάδη, αλλά είστε πέντε ομιλητές έναντι πέντε όλων των άλλων κομμάτων γι' αυτό και θα πρέπει να μιλήσουν περισσότεροι.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν ακόμα 5—6 ομιλητές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

6 ομιλητές.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν είναι σωστό να μιλήσει ο κ. Δημητριάδης και να μιλήσουν 5 μετά απ' αυτόν. Δηλαδή δεν ακολουθούμε το εκ περιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν και άλλοι ομιλητές εκ μέρους του ΔΗΚΟ κ. Γαλανέ.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα μιλήσει άλλος Βουλευτής από το Δημοκρατικό Κόμμα και θα μιλήσω εγώ μετά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαρίστως.

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Συζητούμε το θέμα της εκδήλωσης των αμπελουργών και τα αιτήματά τους και τη στάση της Κυβέρνησης. Ακούσαμε δε μέχρι τώρα αρκετές ομιλίες επί του θέματος και για τις δυο πτυχές.

Δεν θα ασχοληθώ με την ανάλυση όλων των πτυχών της ουσίας του αμπελουργικού προβλήματος, το οποίο κάλυψαν άλλοι συνάδελφοι μου, για να μην

επαναλαμβάνουμε τα ίδια. Θα ήθελα μόνο επί τούτου, να αναφέρω και επισημάνω ορισμένες γενικές διαπιστώσεις, τις οποίες έθιξα και σε άλλες περιπτώσεις.

Όλοι γνωρίζουμε και αναγνωρίζουμε το μέγεθος του προβλήματος και τις τεράστιες δυσκολίες που υπάρχουν για μια ικανοποιητική και ευτυχή για όλους αντιμετώπισή του. Και όλοι γνωρίζουμε, χωρίς όμως να το αναγνωρίζουμε, ότι αυτό οφείλεται σε λόγους πέρα από τις δυνατότητες και τη θέλησή μας, ως επακόλουθο κυρίως της αντικειμενικής αδυναμίας στη διάθεση της παραγωγής και των προϊόντων της.

Ξέρουμε επίσης πολύ καλά και το ενδιαφέρον και την τεράστια προσπάθεια της Κυβερνητικής πλευράς επί του θέματος. Ίσως να είναι τομέας στον οποίο λόγω της φύσης και των προβλημάτων του, συγκεντρώνεται η μεγαλύτερη προσοχή και προσπάθεια, η περισσότερη στοργή και το ενδιαφέρον για την εξυπηρέτηση και την αντιμετώπισή του. Οπωσδήποτε δε είναι ο μοναδικός τομέας που έχει την πιο σίγουρη κρατική εξασφάλιση και διασφάλιση του μόχθου της εργασίας και της παραγωγικής δραστηριότητας σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη παραγωγική τάξη, με τη μονοπωλιακή αγορά, χωρίς μάλιστα και τις ανάλογες ευκαιρίες διάθεσης, έστω και σε εξευτελιστικές τιμές, τις γενναιόδωρες επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις και όλες τις άλλες δημόσιες επιβαρύνσεις που τίθενται στη διάθεση της εξυπηρέτησης και αντιμετώπισής του. Ξέρουμε ακόμη την επίμονη καθοδήγηση για αναδιάρθρωση της παραγωγής προς διευκόλυνση και απάμβλυνσή του και τα διάφορα σχέδια και μέτρα που εκάστοτε εισηγήθηκε η Κυβέρνηση για τη σταδιακή και μακροπρόθεσμη αντιμετώπισή του, χωρίς όμως καμιά ανταπόκριση από τους ενδιαφερομένους, χωρίς οποιαδήποτε πλευρά να είναι διατεθειμένη να συνεργασθεί προς τούτο και να συμμεριστεί την ευθύνη έστω της αποδοχής τους, με συνέπεια να μην μπορούν να προωθηθούν.

Αυτά όλα και προτού μπω στο θέμα θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να διευκρινίσω κάτι. Ο κ. Χρίστου μας είπε την εισήγησή στην παγκόσμια εκστρατεία που κάμνουμε για τη διάθεση της παραγωγής ως όρο ανταλλαγής των προϊόντων.

Θάπρεπε να γνωρίζει ότι σ' αυτό επιμένουμε και σε μερικές περιπτώσεις το καταφέρνουμε. Δυστυχώς δεν υπάρχει η δυνατότητα να το επιτύχουμε σε όλες τις περιπτώσεις. Όμως και σ' αυτό το θέμα σε μερικές περιπτώσεις παρουσιάστηκε το εξής παράδοξο και περίεργο. Ότι οι χώρες στις οποίες το δίδουμε σε εξευτελιστικές τιμές με ανταλλαγή προϊόντων μας, το βάζουν πάνω στα προϊόντα και όχι μόνο τούτο αλλά, δυστυχώς, οι ίδιες το επιχορηγούν και το πουλούν σε άλλους τόπους που είναι πελάτες δικοί μας σε μειωμένες τιμές. Τι κάμαμε σ' αυτή την περίπτωση;

Επομένως δεν είναι τόσο απλό όσο κατ' αρχήν θέλουμε να το παρουσιάζουμε ούτε ασφαλώς και είναι τόσο απλό το θέμα, παρόλο που δεν θα διαφωνούσαμε, της τιμής στην Κυπριακή αγορά. Και γνωρίζουμε όλοι τη στάση των ενδιαφερομένων. Εν πάση περιπτώσει, αν ποτέ κατορθωθεί να επιβληθεί ένας τέτοιος έλεγχος εύχομαι όλες οι πλευρές να το υιοθετήσουν και να το καλύψουν.

Αυτά όλα δεν μπορεί με κανένα τρόπο να αμφισβητούνται και να παραγνωρίζονται. Είναι και άδικο και απαράδεκτο με την ευκαιρία του κατά πόσο θα πρέπει να δοθεί κάτι περισσότερο ή όχι υπό τις περιστάσεις, να διαγράφουμε τα πάντα και να φτάνουμε στο σημείο να μιλούμε για δήθεν αστοργία, έλλειψη ενδιαφέροντος της Κυβέρνησης και εγκατάλειψη των αμπελουργών. Γιατί αυτό δεν είναι ούτε η αλήθεια, ούτε η πραγματικότητα.

Παρόλα αυτά, κάθε φορά που το συζητούμε, παρουσιάζεται πάντα το ίδιο σκηνικό. Σκόπιμα και ηθελημένα, αποσιωπούμε και διαγράφουμε τα πάντα για να αρχίσουμε τη γενική επίθεση εναντίον της Κυβέρνησης για τα πάντα. Και φαίνεται πως αυτό είναι κατά κύριο λόγο εκείνο που μας ενδιαφέρει. Ξεκινώντας από κάποιο επιμέρους θέμα αντί να εντοπίσουμε και ασχοληθούμε με την ουσία του το παίρνουμε αφορμή για να διευρύνουμε και επεκτείνουμε τη συζήτηση και να καλύπτουμε κάθε φορά όλη την πολιτική και κομματική μας αντιπαράθεση με την Κυβέρνηση. Μια τακτική που κατάντησε πλέον κανόνας και θεσμός για όλα ανεξαιρέτως τα θέματα.

Τόσο από αυτή τη συζήτηση όσο και από προηγούμενες συζητήσεις του θέματος, φαίνεται και προκύπτει καθαρά ότι δυστυχώς δεν έχουμε το θάρρος να αντιμετωπίσουμε την αλήθεια και την ουσία του προβλήματος. Δεν έχουμε το θάρρος να ασχοληθούμε με τις βασικές πτυχές του και να εκφέρουμε υπεύθυνα τις απόψεις μας, γι' αυτό αρκούμαστε μόνο σε αφοριστικές γενικότητες που δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα, χάριν της πολιτικής και κομματικής συζήτησης. Και επειδή δεν έχουμε βάση για επιχειρήματα, καταλήγουμε πάντοτε εύκολες και έτοιμες λύσεις να δίδουμε συνέχεια. Και όταν η Κυβέρνηση ανταποκρίνεται ζητούμε περισσότερα για να συνεχίζει το πρόβλημα χωρίς τελειωμό, όπως γίνεται με όλα ανεξαιρέτως τα ζητήματα.

Καταγγέλλουμε την Κυβέρνηση για εξογκωμένους προϋπολογισμούς, για μεγάλες παροχές, για αυξημένα χρέη και από την άλλη απαιτούμε να ικανοποιούνται όλες ανεξαιρέτως οι οικονομικές απαιτήσεις, ακόμη και οι πιο παράλογες. Δεν δίδει η Κυβέρνηση, την καταγγέλλουμε για αστοργία, για αντιλαϊκή πολιτική, για μη επίλυση προβλημάτων. Δίδει η Κυβέρνηση και ξοδεύει για να λύσει προβλήματα την κατηγορούμε για σπατάλες και διασπάθιση δημόσιου χρήματος, για πολιτική ωφελιμότητα και σκοπιμότητα. Από την άλλη, όμως, σε κάθε περίπτωση, μας φαίνονται λίγα και ζητούμε όλο ακόμα και περισσότερα. Χωρίς να μας ενδιαφέρει πού τα βρίσκουμε και τι δυνατότητες έχουμε ούτε και να παρέχουμε στη διάθεση της Κυβερνητικής πλευράς τις ανάλογες πηγές.

Για να αποδεικνύεται μέσα από αυτές όλες τις αντιφάσεις μας ότι δυστυχώς, και αυτή είναι η αλήθεια και πρέπει να έχουμε το θάρρος να τη λέμε και να την ομολογούμε, ότι δυστυχώς η αντιπολίτευση δεν έχει συγκεκριμένη πολιτική σε κανένα απολύτως θέμα και η μόνη της πολιτική είναι η οργανωμένη εκστρατεία φθοράς εναντίον του Προέδρου και της Κυβέρνησης. Βέβαια η ίδια αντιστρέφει το επιχείρημα για σκοπούς εντυπώσεων και ισχυρίζεται ότι δήθεν αυτή που δεν έχει πολιτική είναι η Κυβέρνηση. Εάν όμως η Κυβέρνηση δεν είχε πολιτική τότε τι ειλικρινά λόγο θα είχε να πληρώνει η ίδια το πολιτικό κόστος, με την άρνησή της να ικανοποιά όλες τις απαιτήσεις, πέρα από τις δυνατότητές μας; Και δεν είναι τούτο αρκετό για να πείσει, όχι βέβαια την αντιπολίτευση γιατί αυτή δεν πείθεται με τίποτε, ότι αυτή ακριβώς η στάση και συμπεριφορά οφείλεται στην οργανωμένη και προγραμματισμένη γενική πολιτική, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων του κράτους, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση; Γιατί εάν πράγματι ήταν διαφορετικά, θα ήταν πολύ απλό και το πιο εύκολο για την Κυβέρνηση, να ικανοποιά πάντα και με το παραπάνω οτιδήποτε, προς πλήρη αγαλλίαση όλων υπέρ της. Μήπως αυτό θα θέλαμε και τι στ' αλήθεια θα λέγαμε για μια τέτοια κατάσταση;

Το πιο εντυπωσιακό, όμως, σ' αυτή την περίπτωση είναι το πώς βλέπουμε, πώς αντικρύζουμε και παρουσιάζουμε την πολιτική πτυχή του θέματος για την εκδήλωση των αμπελουργών στο Προεδρικό με όλες τις εκπληκτικές πραγματικά προεκτάσεις της, με αφορμή το τι έγινε εκείνη τη μέρα στο Προεδρικό, στο οποίο έχουμε πραγματικά ξεπεράσει κάθε υποφερτό όριο συμπεριφοράς, θέτοντας έτσι κάτω από σοβαρή αμφισβήτηση τη δική μας πολιτική κρίση και αντίληψη για στοιχειώδη ζητήματα, για τα οποία θα πρέπει να απορεί και διερωτάται ο κάθε λογικός και υπεύθυνος άνθρωπος σ' αυτό τον τόπο.

Ας δούμε όμως σε συντομία τα γεγονότα, για να διαπιστώσουμε ποια στάση παίρνουμε απέναντί τους, πώς τα αντιλαμβανόμαστε και τα αντιμετωπίζουμε για να δημιουργούμε ανύπαρκτα προβλήματα απλώς και μόνο για να ξεσηκώνουμε θύελλες εσωτερικής αναστάτωσης και εκμετάλλευσης.

Γίνεται συγκέντρωση των αμπελουργών στη Λευκωσία για διαμαρτυρία και διεκδίκηση αιτημάτων. Από εκεί ξεκινά εν πομπή για το Προεδρικό. Οι πύλες του Προεδρικού ανοίγουν ελεύθερα και τους υποδέχονται, όπως πάντα συμβαίνει προς μεγάλη πίστη του Προεδρικού, φαινόμενο μοναδικό ίσως στον κόσμο. Ο Πρόεδρος του κράτους μαζί με ολόκληρο επιτελείο Υπουργών τίθενται αμέσως και συνεχώς στη διάθεσή τους για σχετικές συζητήσεις και διαβουλεύσεις. Βγαίνει ο ίδιος ο Πρόεδρος για να τους υποδεχθεί, να τους χαιρετήσει και να τους απευθύνει το λόγο. Διημερεύουν ελεύθερα στο Προεδρικό και εκφράζουν ελεύθερα τις διαμαρτυρίες και τις διεκδικήσεις τους. Κινούνται ελεύθερα παντού, χρησιμοποιούν τις εγκαταστάσεις και διευκολύνσεις του για την εξυπηρέτησή τους και δέχονται ακόμη και την περιποίηση των ανθρώπων του. Δεν θα αναφερθώ στις προκλήσεις, τις αποδοκιμασίες και την απαράδεκτη συμπεριφορά ορισμένων, γιατί εμείς δεν καταδεχόμαστε να καταπιανόμαστε με τις μικρότητες ορισμένων για να κτίζουμε πάνω σ' αυτές σοβαρές εκτιμήσεις. Ούτε θα αναφερθώ στην εκβιαστική απαίτηση, ο Πρόεδρος να πάρει και εξαγγείλει αποφάσεις αμέσως, το οποίο θα σχολιάσω πιο κάτω. Και πλησιάζει η νύκτα και παρουσιάζεται το εξής παράδοξο φαινόμενο. Μια ομάδα ανθρώπων επιμένει να διανυκτερεύσει στο Προεδρικό με την ενθάρρυνση και προτροπή, δυστυχώς, ορισμένων. Η φρουρά τους το απαγορεύει και αφού εξαντλεί όλα τα περιθώρια των επίμονων παρακλήσεων και υποδείξεων χωρίς αποτέλεσμα και ανταπόκριση, εκ καθήκοντος υποχρεώνεται να σηκώσει τους ελάχιστους επιμένοντες και να τους απομακρύνει.

Αυτή λοιπόν είναι η κατάσταση για την οποία ξεσηκώθηκε από τότε μέχρι σήμερα αυτή όλη η οργανωμένη εκστρατεία της γενικής επίθεσης με κάθε είδους εξωφρενικούς ισχυρισμούς και χαρακτηρισμούς. Και μάλιστα εξ ονόματος δήθεν του αμπελουργικού κόσμου. Για βία και αουδοσία, για βαναυσότητα και αστυνομικό κράτος, για έλλειψη δημοκρατίας και νομιμότητας, για μη σεβασμό του ελεύθερου δικαιώματος ειρηνικής διεκδίκησης αιτημάτων.

Δεν θα αναφερθώ στις διάφορες κομματικές ανακοινώσεις που ακολούθησαν, ούτε στα δημοσιεύματα του κομματικού τύπου. Μια δειγματολογική όμως αναφορά στις ομιλίες των Βουλευτών που έγιναν μέχρι τώρα, είναι αποκαλυπτική των αντιλήψεων και ίσως των επιδιώξεών τους.

Είναι ευτύχημα και οφείλω να το ομολογήσω ότι ευτυχώς στη σημερινή συνεδρία όσοι ομιλητές μίλησαν πάνω σ' αυτό το θέμα ήταν πολύ πιο ήπιοι και μέσα στα ευπρεπή πλαίσια. Λυπούμαι να πω ότι οι ομιλίες όλες ανεξαιρέτως, και θα αναφερθώ σε ορισμένα χαρακτηριστικά αποσπάσματα, την προηγούμενη φορά ήταν πέραν του δέοντος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εκτός εκείνων που ήσαν εκτός θέματος, κύριε συνάδελφε.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Δεν ξέρω, οι ομιλίες τους είναι εδώ και τις διάβασαν όλες. Αν ήταν εκτός θέματος δεν ξέρω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπήρξαν και ομιλητές που ήσαν εκτός θέματος και αναγκάστηκε ο Πρόεδρος να τους διακόψει τρεις φορές.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Σήμερα που έγινε αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρείστε παρακαλώ. Μιλώ για σήμερα.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Όχι, σήμερα δεν θα αναφερθώ γιατί είπα ότι σήμερα όλοι επ' αυτού του θέματος πράγματι, και οφείλω να το ομολογήσω, ήσαν πιο ήπιοι κι έτσι έπρεπε να το αντιμετωπίσουμε από την αρχή.

Ορισμένα αποσπάσματα: «Με την απαράδεκτη συμπεριφορά της αστυνομίας που απομάκρυνε με τη βία τους είλωτες της Κυπριακής γης από το Προεδρικό Μέγαρο έδωσε δείγμα για το πώς η Κυβέρνηση αντιλαμβάνεται το δικαίωμα του πολίτη για τη διεκδίκηση επίλυσης των λαϊκών προβλημάτων και την άφησε ανεπανόρθωτα εκτεθειμένη. Η αντιμετώπιση της εκδήλωσης αυτής από τους κυβερνητικούς ιθύνοντες από την αρχή μέχρι το τέλος της αποκάλυψε ένα επικίνδυνο πνεύμα αυταρχισμού και ασυδοσίας μερικών κρατικών υπαλλήλων».

«Επικίνδυνη νοοτροπία στιγματισμού και εξουδετέρωσης κάθε λαϊκού διεκδικητικού αγώνα. Η Κυβέρνηση επιστρατεύει και χρησιμοποιεί μηχανισμούς κρατικής καταστολής με τα χαρακτηριστικά της αυθαιρεσίας και της ασυδοσίας».

«Από τότε μια ειρηνική εκδήλωση νομιμοποιεί τη χρήση βίας όπως αυτή εκδηλώθηκε κατά την επιχείρηση απομάκρυνσης των αμπελουργών από το χώρο του Προεδρικού;».

«Πρωτοφανής ανευθυνότητα. Η χρήση βίας ενάντια σε πολίτες που ήσυχια και ειρηνικά διεκδικούν λύση των προβλημάτων τους αποτελεί μέθοδο απαράδεκτη και απόπειρα αποστέρησης αναφαίρετων δημοκρατικών δικαιωμάτων».

«Η επιστράτευση αστυνομικών οργάνων που με πολιτική ιδιαίτερα περιβολή άσκησαν βία ακόμα και σε ηλικιωμένα άτομα δεν περιποιεί τιμή σε όσους πήραν την απόφαση για τη βίαιη καταστολή της εκδήλωσης».

«Κάθε εκδήλωση διαμαρτυρίας, κάθε λαϊκή κινητοποίηση αποτελεί ανωμαλία και διασάλευση της τάξης και σε κάθε τέτοια περίπτωση νομιμοποιείται και δικαιολογείται η χρησιμοποίηση κατασταλτικών μηχανισμών για την αποκατάσταση της δήθεν ομαλότητας και της δήθεν τάξης; Μια τέτοια όμως νοοτροπία προδίδει αντιλήψεις αυταρχισμού και μπορεί να οδηγήσει σε επικίνδυνες παρεκκλίσεις από τη δημοκρατική νομιμότητα και σε κινδύνους αποστέρησης των βασικών και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των πολιτών».

Άλλη ομιλία: «Αντιμετώπισαν την εκδήλωση με εχθρότητα, με βαναυσότητα και ανεπίτρεπτη βία. Χρησιμοποιήθηκε βία ενάντια στην πιο ταλαιπωρημένη τάξη πολιτών αυτής της Δημοκρατίας που έδειξε στην προκείμενη περίπτωση ένα

πρόσωπο που θυμίζει αστυνομικό κράτος. Πρωτοφανής, προκλητική και απαράδεκτη υπήρξε η στάση, η συμπεριφορά και ορισμένες ενέργειες των αρμοδίων της Κυβέρνησης, για το διώξιμο με τη βία από αστυνομικούς σε βαθμό που βίαια σπρώχτηκαν και κτυπήθηκαν πρόσωπα που χρειάστηκε να παν και σε νοσοκομείο. Ο λόγος για το διώξιμο των αμπελουργών με τη βία από το Προεδρικό ήταν το ότι στο Προεδρικό διαμένει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και για λόγους ασφάλειας δεν μπορούν να παραμένουν στους χώρους του Προεδρικού αμπελουργοί. Λυπούμαι που δεν μπορώ να δεχτώ αυτή τη θεώρηση. Θέμα κινδύνου για την ασφάλεια αποδεδειγμένα δεν υπήρχε».

«Ενώ ο τόπος υποφέρει όσο ποτέ προηγούμενα από σκάνδαλα, ανωμαλίες, παρανομίες, στυγερά και αποτρόπαια εγκλήματα που παραμένουν ανεξιχνίαστα και ατιμώρητα, η αστυνομία ασχολείται με τους αμπελουργούς».

Ο κ. Παπαδόπουλος ήταν ο πιο ήπιος.

(Γέλωτες)

Μίλησε μόνο για πολιτική πυγμής για να συντρίψουμε τους αμπελουργούς!

Είναι ένα χαρακτηριστικό δείγμα και είναι ο εαυτός μας ο ίδιος κύριοι. Ό,τι γράφει δεν ξεγράφει.

Μάλιστα, κύριοι συνάδελφοι, έτσι αντιλαμβανόμαστε το θέμα κι έτσι θέλουμε να το παρουσιάζουμε και να το εκμεταλλευόμαστε και μετά να ισχυριζόμαστε ότι κάνουμε δήθεν αντιπολίτευση. Εκείνο που επί του προκειμένου θα θέλουμε εμείς να τονίσουμε είναι αν πράγματι έτσι αντιλαμβάνονται τις βασικές αρχές της δημοκρατίας και της νομιμότητας, του τρόπου της άσκησης των δημοκρατικών δικαιωμάτων και τους κανόνες της γενικής ασφάλειας των Προεδρικών Μεγάρων κι έτσι θέλουν να τα παρουσιάζουν και να εμφανίζουν τη γενική κατάσταση στην Κύπρο, τότε πράγματι μας χωρίζει μια τεράστια διαφορά στον τρόπο της σκέψης, της πολιτικής αντίληψης και της υπεύθυνης συμπεριφοράς.

Κύριε Πρόεδρε,

Η Κύπρος, πιστεύω, δικαιούται επί τούτου να περηφανεύεται. Απολαμβάνει πραγματικά την ελεύθερη άσκηση των δημοκρατικών της δικαιωμάτων, με κάθε είδους εκδήλωση και διαμαρτυρία, συγκέντρωση και διαδήλωση. Ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες που παρουσιάζονται έντονες προκλήσεις και ασχημίες. Και ίσως να αποτελεί εξαίρεση, μεταξύ ακόμη και των παραδοσιακά δημοκρατικών χωρών, που έχουμε το ευτύχημα να μη βλέπουμε την αντιπαράθεση των δυνάμεων ασφαλείας με τις διάφορες και παντός είδους δημόσιες εκδηλώσεις.

Επίσης διαθέτουμε ίσως την πιο εκλαϊκευμένη εξουσία και διακυβέρνηση, προσιτή στους πάντες και με ελεύθερη πρόσβαση στα πάντα, ακόμη και στο Προεδρικό. Οι προεδρικές πύλες είναι πάντοτε πρόθυμα ανοικτές για όλες τις εκδηλώσεις και όλοι και όλα μέχρι τον Πρόεδρο είναι στη διάθεσή τους. Γεγονός που έχει δημιουργήσει μια αξιόπαινη παράδοση σ' αυτό τον τόπο από τον καιρό της ανεξαρτησίας, μοναδική κι εξαιρετική στον κόσμο. Και δεν επιτρέπεται αυτά να αμφισβητούνται, επειδή κάποιος ή κάποιοι από κατάχρηση το παρακάνουν και τα διαταράσσουν. Και εκείνοι που τα αμφισβητούν κατά τέτοιο γενικό και αφοριστικό τρόπο και θέλουν να παρουσιάζουν διαφορετική την εικόνα της Κύπρου, οπωσδήποτε δεν προσφέρουν καλή υπηρεσία στον τόπο και υπεύθυνη καθοδήγηση στο λαό.

Επειδή ο κ. Χαραλαμπίδης υπεραμύνθηκε της ελεύθερης άσκησης των δημοκρατικών δικαιωμάτων επί θητείας Κυπριανού, ο κ. Θεοδούλου σε απάντηση,

διερωτήθηκε: «Μήπως επί Μακαρίου δεν υπήρχε δημοκρατία;» Άστοχο και άσκοπο το ερώτημα. Γιατί δεν είναι γι' αυτό που συζητούμε, ούτε και συγκρίνουμε. Γιατί ακόμη γνωρίζει πολύ καλά και τις θέσεις και τις απόψεις μας. Κάποιους άλλους θα έπρεπε ίσως να ερωτήσει, που σήμερα επιχαίρονται με όσα ακούουν και βλέπουν από την πλευρά του. Όμως και τότε, όπως ξέρει πολύ καλά, κάποιοι το αμφισβητούσαν στο Μακάριο και είδαμε πού κατέληξαν. Γι' αυτό θα πρέπει να είμαστε, κύριοι συνάδελφοι, πάρα πολύ προσεκτικοί σε τέτοια ευαίσθητα θέματα, γιατί έχουμε πικρή εμπειρία από το παρελθόν, για αποφυγή ανεπιθύμητης νοοτροπίας και επικίνδυνης ψυχολογίας, τις συνέπειες των οποίων εμείς όλοι ανεξαιρέτως θα πληρώσουμε.

Εκφράζεται παράπονο γιατί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διερωτήθηκε για πολιτική και κομματική εκμετάλλευση των εκδηλώσεων στο Προεδρικό. Μα δεν θέλει και ρώτημα, γιατί τα πράγματα μιλούν από μόνα τους από τότε μέχρι και σήμερα. Και οποιοσδήποτε το αρνείται ας διερωτηθεί με τη δική του συνείδηση.

Καταγγέλλεται και κατηγορείται ο Πρόεδρος για την υπεύθυνη στάση του να μην υποκύψει στην εκβιαστική απαίτηση να δώσει αμέσως εκείνη τη στιγμή απαντήσεις και λύσεις, με την επίσημη διαβεβαίωση ότι θα το πράξει σε τακτή προθεσμία ελάχιστων ημερών. Δεν ξέρω ειλικρινά, κύριοι συνάδελφοι, πόσο δημοκρατικό βλέπουν αυτό το πράγμα οι δημοκρατικοί κήρυκες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Προτίθεμαι να συνεχίσω τη συζήτηση για να την περατώσουμε απόψε.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Η τάξη των αμπελουργών είναι μια από τις φτωχότερες τάξεις του Κυπριακού λαού. Αυτό νομίζω ότι δεν το αμφισβήτησε κανένας σ' αυτή την αίθουσα. Εκείνο που λέγεται για κάποιο ότι κερδίζει το ψωμί του ζυμωμένο με τον ιδρώτα ισχύει στην κυριολεξία για την τάξη αυτή των ανθρώπων από τον καιρό που υπάρχει η Κυπριακή ιστορία.

Οι αντιξοότητες της ζωής και οι συγκυρίες της ζωής τους έταξαν να αγωνίζονται τον αγώνα της επιβίωσής τους στην άγονη γη των βουνών της Κυπριακής υπαίθρου για να εξασφαλίσουν τα ελάχιστα εκείνα μέσα, ώστε να μπορούν να επιβιώσουν οι ίδιοι και οι οικογένειές τους, τα παιδιά τους.

Και σήμερα τα πράγματα δεν είναι καλύτερα. Σύμφωνα με τις επίσημες στατιστικές του κράτους, οι αμπελουργοί της Κύπρου έχουν το χαμηλότερο εισόδημα μεταξύ όλων των εργαζομένων Κυπρίων.

Είναι στην κυριολεξία οι προλετάριοι της Κυπριακής γης και βρίσκονται πολλές φορές σε χειρότερη θέση ακόμα και από τους ακτήμονες εργάτες του τόπου μας. Η εργασία τους δεν αμείβεται καθόλου ικανοποιητικά και αυτό είναι εκείνο που θα μπορούσε να πει ο αντικειμενικός και δίκαιος εξεταστής των κυπριακών πραγμάτων. Εκείνο που πρέπει να λεχθεί με βεβαιότητα είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι αδικούνται διότι δουλεύουν πολύ και παίρνουν ελάχιστα.

Είναι δε η θέση μας ότι τέτοιες αδικίες και τέτοιες ανισότητες δεν είναι επιτρεπτές σύμφωνα με τις νέες αντιλήψεις για την αποστολή του κοινωνικού κράτους στη σύγχρονη εποχή. Και ότι επ' ουδενί λόγω είναι επιτρεπτό να υπάρχει αυτή η οικονομική ανισότητα μέσα στα πλαίσια ενός σύγχρονου κράτους.

Τα προβλήματα τους μπορούν να επιλυθούν σ' ένα βαθμό. Και πρέπει να επιλυθούν. Μας εξήγησαν σχετικά άλλοι συνάδελφοι με λεπτομέρειες που μελέτησαν και γνωρίζουν το πρόβλημα καλύτερα από εμένα.

Εγώ θα σταθώ σε ένα άλλο σημείο της υπόθεσης των αμπελουργών που απασχολεί σήμερα το Σώμα μας. Στο γεγονός ότι, τον περασμένο Αύγουστο, η αντιπροσωπεία του αμπελουργικού κόσμου, όχι οι αμπελουργοί της Κύπρου, που ήλθε στη Λευκωσία να διεκδικήσει ψωμί και δικαιοσύνη, και αυτή η αντιπροσωπεία κακοποιήθηκε βάνουσα από την Αστυνομική Δύναμη έξω από το Προεδρικό Μέγαρο.

Πράγματι οι αντιπρόσωποι των αμπελουργών ήλθαν από τις μακρινές περιοχές της Κύπρου για να διεκδικήσουν επίλυση των προβλημάτων τους. Αυτοί που ήλθαν, όπως είπα, δεν ήταν οι αμπελουργοί. Ήταν οι αντιπρόσωποι του αμπελουργικού κόσμου από τα διάφορα χωριά συνοδευόμενοι και από τους αντιπροσώπους των αγροτικών οργανώσεων. Αφού δε διαδήλωσαν τις θέσεις τους ειρηνικά και με τάξη, πήγαν στο Προεδρικό Μέγαρο για να ζητήσουν τη βοήθεια και τη συμπαράσταση του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κυβέρνησής του.

Και το τιθέμενο ερώτημα είναι: Είχαν δικαίωμα να το κάμουν αυτό; Κι η απάντηση είναι: Και βέβαια είχαν το δικαίωμα, γιατί αυτό καθορίζει ο καταστατικός μας χάρτης για τα ανθρώπινα δικαιώματα του λαού αυτού. Αυτό καθορίζει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και αυτό το λέγω και απευθύνομαι προς το Σώμα, γιατί συνάδελφος προ ολίγου περίπου προσπάθησε να χρωματίσει αυτή την ενέργεια των αμπελουργών ως αντιδημοκρατική ενέργεια διερωτώμενος πώς εμείς οι οποίοι μιλούμε γι' αυτό το θέμα τολμούμε να θίγουμε αυτό το πράγμα και μας μυχτήρισε για τις αντιλήψεις μας για τη δημοκρατία. Γιατί σύμφωνα με το Σύνταγμα, λέγω, της Κύπρου ο κάθε πολίτης, ο κάθε άνθρωπος ακόμα έστω και αν δεν είναι πολιτογραφημένος εδώ, έχει το δικαίωμα να διεκδικεί αξιοπρεπή διαβίωση και κοινωνική ασφάλεια. Είναι τα δικαιώματα των πολιτών της Δημοκρατίας, τα δικαιώματα τα οποία πρέπει να γίνονται πολύ πιο σεβαστά διότι δεν είναι εξεζητημένα δικαιώματα, είναι δικαίωμα ζωής, είναι δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης. Ψωμί και λευτεριά, μάλιστα. Έχει επίσης ο κάθε πολίτης το δικαίωμα να συνέρχεται ειρηνικά και να απευθύνεται στο κράτος για την προβολή των αιτημάτων του και των προβλημάτων του. Και αυτό ακριβώς έκαμαν οι αντιπρόσωποι των αμπελουργών μας. Δεν ήλθαν στη Λευκωσία διότι ήθελαν να κάμουν εκδρομή. Ήρθαν στη Λευκωσία τον Αύγουστο, την περίοδο που οι άλλοι ξεκουράζονται, να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.

Τα δικαιώματα που ανέφερα δεν είναι δικαιώματα ικετών. Είναι τα δικαιώματα των ελεύθερων ανθρώπων μιας ελεύθερης σύγχρονης Δημοκρατίας. Και τα δικαιώματα αυτά είναι αναφαίρετα και αναπαλλοτρίωτα γιατί αποτελούν μέρος των ατομικών δικαιωμάτων και των ελευθεριών του λαού. Ταυτόχρονα όμως, υπάρχει και η παράλληλη υποχρέωση σε όλους να σέβονται αυτά τα δικαιώματα και πρώτιστα αυτή η υποχρέωση ανήκει στο κράτος το οποίο, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 35 του Συντάγματος, οφείλει να διασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το άρθρο αυτό επιβάλλει την υποχρέωση και στις τρεις κρατικές εξουσίες να σέβονται και να εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη λειτουργία τους.

Στην προκείμενη όμως περίπτωση, όχι μόνο δεν έτυχαν σεβασμού τα δικαιώματα αυτών των πολιτών, αλλά δεν έτυχαν σεβασμού ούτε οι ίδιοι οι

άνθρωποι γιατί κακοποιήθηκαν βάνουσα από την αστυνομία. Και δέχομαι τη μαρτυρία των συναδέλφων οι οποίοι ήσαν εκεί, οι οποίοι τα είδαν και τα διατύπωσαν στην Έκθεση η οποία αναγνώστηκε στο Σώμα.

Η διαγωγή που έδειξε η Αστυνομία και η μεταχείριση των αντιπροσώπων του αμπελουργικού κόσμου από την αστυνομία αποτελεί ένα σοβαρότατο ολίσθημα των φορέων της εξουσίας το οποίο δεν πρέπει να μείνει απαρατήρητο. Γιατί στο πρόσωπο του Αστυνομικού Σώματος το κράτος εξετράπη από την αποστολή του. Από φορέας νομικών και ηθικών αξιών, μετατράπηκε σε παραβάτη των θεσμών που έχει ως κύρια αποστολή να διασφαλίζει. Το κράτος από προασπιστής της νομιμότητας έγινε εκείνη την ημέρα ο υπονομευτής της νομιμότητας. Και μιλώ με αυτή τη γλώσσα γνωρίζοντας, και έχω ακούσει ήδη πως μας χαρακτήρισαν οι διάφοροι συνάδελφοι μας του ΔΗΚΟ, όταν πραγματεύτηκαν αυτό το θέμα.

Η κακοποίηση και ο προπηλακισμός των αντιπροσώπων του αμπελουργικού κόσμου, δείχνει ότι δεν έχει εγκαταλειφθεί, δυστυχώς ακόμα, από τη νοοτροπία μερικών αστυνομικών ότι η αποστολή της αστυνομίας είναι να προασπίζει και να διασφαλίζει τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών και όχι να καταχράται των εξουσιών της, προσβάλλοντάς τα. Γιατί στην πραγματικότητα, και όλοι το γνωρίζετε, όσοι βρισκόμαστε εδώ, δεν είναι η πρώτη φορά που παρατηρείται κατάχρηση και υπέρβαση εξουσίας από ορισμένους αστυνομικούς, περιπτώσεις που δυστυχώς δεν έρχονται στο φως της μεγάλης δημοσιότητας λόγω και του φόβου των θυμάτων αλλά και της συγκάλυψης των παράνομων διεργασιών.

Έτσι θεωρούμε το επεισόδιο σοβαρό, γιατί δεν είναι ποτέ επιτρεπτό να παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών και μάλιστα με τέτοιο απροκάλυπτο τρόπο. Γιατί απροκάλυπτο; Γιατί αυτά όλα έγιναν έξω από το Προεδρικό Μέγαρο. Γιατί τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οι υπέρτερες αξίες της ζωής. Το υπέρτατο όμως δικαίωμα, η υπέρτατη αξία της ζωής, είναι το δικαίωμα που έχει ο κάθε άνθρωπος να απαιτεί να σέβονται τα δικαιώματά του. Και αυτό το υπέρτατο δικαίωμα δημιουργεί την απόλυτη υποχρέωση στο κράτος, που σαν κύρια αποστολή του έχει τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του λαού. Η υποχρέωση όμως αυτή του κράτους αποτελεί και τον κύριο δικαιολογητικό ρόλο για να υπάρχει ένα κράτος. Είναι ο κύριος δικαιολογητικός λόγος της ύπαρξής του και της αποστολής του. Επισημαίνουμε όμως και κάτι άλλο που είναι πολύ πιο σοβαρό, που καθιστά την παρούσα υπόθεση πραγματικά πολύ πιο σοβαρή. Η κακοποίηση των συμπολιτών μας αυτών έγινε έξω από το ενδιαίτημα του Προέδρου της Δημοκρατίας στην αυλή του Προεδρικού Μεγάρου. Και μάλιστα την κακοποίηση αυτή των αμπελουργών, θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος, ήταν δίκαιο δηλαδή να υποστηρίξει κάποιος μια και έγινε έξω από το Προεδρικό Μέγαρο, ότι ίσως να ετύγχανε και της έγκρισης του Αρχηγού του Κράτους, πράγμα το οποίο εγώ βεβαίως δεν το πιστεύω και δεν το δέχομαι.

Το γεγονός, όμως, είναι ότι η αστυνομία εκτράπηκε στον περίβολο του Προεδρικού Μεγάρου, θα μπορούσε δε να οδηγήσει αυτό το γεγονός στο εσφαλμένο συμπέρασμα από τα νεότερα και τα άπειρα μέλη του αστυνομικού σώματος ότι η κακοποίηση πολιτών τυγχάνει καμιά φορά και της ανοχής των ανώτατων αξιωματούχων της πολιτείας.

Εμείς, το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ, καταδικάζουμε με τον πιο έντονο τρόπο τα θλιβερά συμβάντα που έλαβαν χώραν έξω από το Προεδρικό Μέγαρο και εκφράζουμε τη συμπάθειά μας και τη συμπαράστασή μας προς τους

κακοποιηθέντες αμπελουργούς και δηλώνουμε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων του λαού και κατά καθήκον και κατά την υποχρέωση που έχει θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της που της επιβάλλει το άρθρο 35 του Συντάγματος και θα περιφρουρήσει τα ατομικά δικαιώματα του λαού έναντι κάθε επιβουλής από οπουδήποτε και αν προέρχεται αυτή η επιβουλή.

Αναφορικά δε με το τι μέτρα θα πρέπει να λαμβάνονται και τι διασφαλιστικές δικλείδες πρέπει να δημιουργηθούν για να προστατεύονται οι πολίτες εμείς θα το εξετάσουμε στην Επιτροπή Εσωτερικών της Βουλής που ασχολείται και πραγματεύεται σήμερα τους Κανονισμούς της αστυνομίας.

Τελειώνοντας δεν θα έπρεπε να αφήσω απαρατήρητο το γεγονός ότι μερικοί από τους συναδέλφους του ΔΗΚΟ έχουν εκτραπεί σε χαρακτηρισμούς εναντίον άλλων συναδέλφων τους, οι οποίοι μίλησαν ελεύθερα από το βήμα της Βουλής και οπωσδήποτε δεν νομίζω ότι προσφέρεται υπηρεσία στη Δημοκρατία και την πολιτεία αυτή, όταν ούτε πολύ ούτε λίγο ζητούν από μας να απολογηθούμε κιόλας εκ μέρους των αμπελουργών, γιατί η κακοποίηση που τους έγινε δεν ήταν τέτοιας περίπτωσης ούτως ώστε να ετίθετο και σε κίνδυνο η ζωή τους — αυτό τουλάχιστο έχω αποκομίσει εγώ. Εγώ απ' ό,τι άκουσα νομίζω πως θα έπρεπε για να ικανοποιηθούν οι συνάδελφοί μας να ζητήσουμε να απολογηθούμε κιόλας και να τους ζητήσουμε και συγνώμη, γιατί εθίξαμε τα αστυνομικά όργανα που τους έβγαλαν κουβαλητούς έξω και τους κλωτσοκόπησαν έξω από το Προεδρικό Μέγαρο, το σπίτι δηλαδή αυτό που θα έπρεπε να ήταν το σπίτι της Δημοκρατίας. Είναι γεγονός πως υπάρχει παράδοση να γίνονται δεκτά πρόσωπα στο Προεδρικό Μέγαρο. Η παράδοση αυτή υπήρξε καθόλη τη διάρκεια της θητείας του αείμνηστου Προέδρου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαρές.

ΑΥΤ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ένα από τα τελευταία θέματα που μελέτησε η Βουλή πριν κλείσει για τις καλοκαιρινές της διακοπές αφορούσε και πάλι το αμπελουργικό πρόβλημα. Πάρθηκαν ομόφωνες αποφάσεις και με έκθεσή του το Σώμα καλούσε την Κυβέρνηση να τις υλοποιήσει. Άρα το πρόβλημα που συζητούμε είναι ουσιαστικά το ίδιο.

Στις 27 Ιουνίου 1987 έγινε στην Πάφο το Παγκύπριο Αμπελουργικό Συνέδριο. Μετά από απόφαση του Συνεδρίου εστάλη υπόμνημα προς την Κυβέρνηση με συγκεκριμένες εισηγήσεις οι οποίες φαίνονται και στην έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων που αναγνώστηκε στις 15/10/1987.

Στις 8 Αυγούστου 1987 η Κυβέρνηση εξάγγειλε τις τιμές των αμπελουργικών προϊόντων για τη φετινή σοδειά. Οι αμπελουργοί δεν τις θεώρησαν ικανοποιητικές και αποφάσισαν πορεία προς το Προεδρικό για να δουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, με σκοπό την ικανοποίηση των αιτημάτων τους.

Η εκδήλωση έγινε στις 17 Αυγούστου 1987. Αντιπροσωπεία των αμπελουργών με επικεφαλής βουλευτές και τις Αγροτικές Οργανώσεις συζήτησαν το θέμα με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος ζήτησε πίστωση χρόνου 10 ημερών για να ξαναμελετηθούν τα αιτήματα και να παρθούν αποφάσεις.

Οι αμπελουργοί απάντησαν ότι η Κυβέρνηση είχε μπροστά της το υπόμνημα για δυο μήνες και έπρεπε να είχε ήδη αποφασίσει.

Στο σημείο αυτό η συζήτηση διεκόπη και οι αμπελουργοί αποφάσισαν να παραμείνουν στο Προεδρικό και να συνεχίσουν την εκδήλωσή τους.

Περίπου αυτό είναι σε αδρές γραμμές το ιστορικό της όλης υπόθεσης.

Απ' εδώ και πέρα αρχίζει ο εκνευρισμός και από τις δυο πλευρές. Η αστυνομία κατόπιν οδηγιών προσπαθεί να απομακρύνει τους διαδηλωτές, στην αρχή με το μαλακό και αργότερα με τη βία. Όσο και να προσπαθήσει κανένας να δικαιολογήσει την αστυνομία ότι δεν εχρησιμοποίησε βία είναι ματαιοπονία. Βία εχρησιμοποιήθη και αρκετοί διαδηλωτές τραυματίστηκαν και μερικοί μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο για περίθαλψη.

Η βία καθ' οιονδήποτε τρόπο και οποθενδήποτε προερχόμενη είναι καταδικαστέα. Η αστυνομία ευθύνεται για όσα συνέβησαν.

Πιστεύω ότι υπήρξε προκατάληψη και από τις δυο πλευρές και γι' αυτό συνέβησαν και τα έκτροπα. Υπήρξε προκατάληψη και από την Κυβέρνηση γιατί, απ' όσα ελέχθησαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας, όταν ο Πρόεδρος είδε τους αμπελουργούς και τις Οργανώσεις τους είπε «Ξέρω το λόγο που ήλθατε» και με τον τρόπο που το είπε ασφαλώς δεν εννοούσε ότι ο πραγματικός λόγος που ήλθαν ήταν για τα αιτήματά τους αλλά για κάτι άλλο.

Ερχόμεθα τώρα στην ουσία του θέματος. Στα αιτήματα των αμπελουργών. Εμείς, σαν Δημοκρατικός Συναγερμός, υποστηρίζουμε τα αιτήματά τους όπως τα εξέθεσαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και στο υπόμνημά τους προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Αλλά δεν περνά χρόνος που να μη συζητηθεί στη Βουλή το χρόνιο τούτο πρόβλημα. Παίρνουμε σαν Βουλή ομόφωνες αποφάσεις, κάνουμε εισηγήσεις στην Κυβέρνηση για υλοποίησή τους για να επανέλθουμε τον επόμενο χρόνο, την ίδια εποχή, για να πράξουμε και πάλι τα ίδια.

Μα το αμπελουργικό είναι κοινωνικό πρόβλημα και θα πρέπει να βρίσκεται πάντοτε στο επίκεντρο του κρατικού ενδιαφέροντος.

Οι αμπελουργοί αριθμούν γύρω στις 30,000 οικογένειες οι οποίες κάθε χρόνο με άγχος αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα. Ποία είναι αυτά τα προβλήματα που τόση αναστάτωση προξενούν συνεχώς σε όλους μας; Θα τα ξαναυπενθυμίσουμε.

Είναι η έλλειψη αγορών και η μη διάθεση των οινικών μας προϊόντων. Οι τιμές των σταφυλιών, της σταφίδας και της ζιβανίας. Το άγχος της παραλαβής από τις οινοβιομηχανίες. Η έλλειψη αποθηκευτικών χώρων. Το αιώνιο πρόβλημα των μετοχών. Η αδικία που παρατηρείται σε μερικά χωριά για το πωμέ. Η καθυστέρηση της πληρωμής της σταφίδας και της ζιβανίας και πολλές φορές των σταφυλιών. Τα ζυγιστικά και οι εκατοντάδες οκάδες ή κιλά που χάνονται ή πάνε μέσα χωρίς να μετρούν διότι το φορτίο υπερέβη την ποσότητα που γράφει το διατακτικό. Το ύψος των μεταφορικών. Οι τιμές και η ποιότητα των γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων. Η μη συντήρηση των αμπελουργικών δρόμων και σωρεία άλλων αιτημάτων που όλοι οι βουλευτές αντιμετωπίζουμε όταν επισκεφθούμε τα αμπελοχώρια.

Λίγο πριν ξεκινήσω για τη Λευκωσία σήμερα με είδαν δυο αμπελουργοί και μου παραπονέθηκαν ότι από το τέλος Αυγούστου που παράδосαν τα σταφύλια τους (ποικιλίες) ακόμα να πληρωθούν την αξία τους.

Για τη σταφίδα επίσης υπήρξε συμφωνία να παραδίδονται 5000 κιλά τη βδομάδα από κάθε χωριό της Πάφου. Με το ρυθμό που γίνεται η παράδοση, μου είπε ο ένας συνομιλητής μου, θα χρειασθεί να περάσει και ο Δεκέμβρης χωρίς να συμπληρωθεί η παραλαβή.

Εξάλλου, τα μεταφορικά πέρσι ήταν ένα σεντ η οκά. Φέτος ένα σεντ το κιλό. Γιατί αυτή η διαφορά, διερωτάται ο άνθρωπος, αφού οι τιμές των καυσίμων δεν σημείωσαν καμιά απολύτως αύξηση;

Αυτά από τους δυο αμπελουργούς σήμερα.

Ακόμα ένα αίτημα που αρκετά χωριά μας υποβάλλουν είναι ο διαχωρισμός των σταφυλιών σε εκλεκτά και μη, που πολλές φορές είναι άδικος. Υπάρχουν αμπέλια δυο χωριών ενωμένα ή που τα χωρίζει μια δόμη. Αν αυτά ανήκουν στο ένα χωριό που η περιοχή του επελέγη για εκλεκτής ποιικιλίας σταφύλια τότε ορίζονται εκλεκτά. Αν ανήκουν στο άλλο χωριό που η περιοχή δεν επελέγη για εκλεκτά τότε δεν υπολογίζονται εκλεκτά έστω και αν βρίσκονται στο ίδιο υψόμετρο, έχουν το ίδιο κλίμα, το μικροκλίμα, το έδαφος κλπ.

Και κάτι για τον ΟΓΑ. Δεν έχει χωριό που να μην παραπονείται για τη λειτουργία του Οργανισμού αυτού, ιδιαίτερα όταν υπάρξουν θεομηνίες. Είναι γεγονός ότι ο ΟΓΑ χρειάζεται βελτίωση. Χρειάζεται να περιληφθούν στον αποζημιωτικό κατάλογο όλες οι θεομηνίες σταδιακά και οι φυτικές ασθένειες που συνέχεια μαστίζουν τους παραγωγούς. Το σοβαρότερο όμως πρόβλημα είναι η διαμάχη που παρατηρείται μεταξύ ΟΓΑ και γεωργών για τον τρόπο και το χρόνο της εκτίμησης των ζημιών σε περιπτώσεις θεομηνιών, καθώς και η ημερομηνία αποπληρωμής των αποζημιώσεων.

Θα πρέπει ο ΟΓΑ να μελετήσει προσεκτικά τα αιτήματα των αγροτών και να βρει τρόπους βελτίωσης της λειτουργίας του.

Αυτά είναι περίπου τα βασικά προβλήματα που καθεχρονικά αντιμετωπίζει ο αμπελουργικός μας κόσμος για πολλές τώρα δεκαετίες.

Εντούτοις εξακολουθούν να παραμένουν άλυτα και κάθε χρόνο τέτοια εποχή τρέχουμε να βρούμε λύσεις. Ημίμετρα δηλαδή. Αλλά με τα ημίμετρα δεν λύνονται τα προβλήματα. Η Κυβέρνηση εξήγγειλε κάποτε κάποιο σχέδιο ενιαίας αγροτικής ανάπτυξης των κρασοχωριών, το οποίο όμως ξεχάστηκε σαν ασύμφορο. Σήμερα, λέει, θα το εφαρμόσει. Ελπίζουμε να μην είναι προεκλογικό κόλπο.

Γνωρίζουμε το μέγεθος του προβλήματος τούτου. Κανένας δεν το υποτιμά. Χρειάζεται όμως να ληφθούν ριζοσπαστικά μέτρα με βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους για την αντιμετώπισή του. Η πολιτική της επιδότησης από μόνη της δεν βοηθά στη λύση του προβλήματος. Κάθε χρόνο αυξάνονται οι πιστώσεις και από £4,000,000 που δόθηκαν το 1981 φθάσαμε τα £7,000,000 το 1986 χωρίς να επιλύεται το πρόβλημα.

Έφθασε ο καιρός που η Κυβέρνηση θα πρέπει να πάρει τολμηρές αποφάσεις και να θέσει εκ νέου επί τάπητος το όλο θέμα. Με εμπειρογνώμονες και ειδικούς να κάμει νέες μελέτες, παράλληλα με τις μελέτες που έκανε ο ΣΑΠ το 1980 και να βρει νέους τρόπους για ριζική επίλυσή του.

Για βραχυπρόθεσμες και προσωρινές λύσεις να καταβληθούν εντονότερες προσπάθειες για περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των κρασιών μας.

Να καταβληθούν νέες προσπάθειες και να δοθούν περισσότερα κίνητρα όπως απαλλαγή φορολογιών, χαμηλότοκα και μακροπρόθεσμα δάνεια, χαλίτικη γη κ.α. στις οινοβιομηχανίες μας για ίδρυση περιφερειακών οινοποιείων αν και όπου ενδείκνυται να γίνουν.

Να γίνει εντονότερη διαφήμιση σε χώρες του εξωτερικού, ιδιαίτερα σε χώρες που διαβιούν χιλιάδες Κυπρίων, για εξασφάλιση νέων αγορών για τα κρασιά μας.

Να βοηθηθούν ποικιλοτρόπως οι αμπελουργοί που εκριζώνουν αμπέλια μαύρης ποικιλίας και φυτεύουν νέες οινοποιήσιμες ποικιλίες. Να μην επαναληφθεί όμως το λάθος να τους εισηγούμαστε μιαν ποικιλία και σε μερικά χρόνια να τους λέμε να εκριζώσουν την ποικιλία που τους εισηγηθήκαμε και να την αντικαταστήσουν με άλλη, όπως έγινε με το Παλομίνο, το Καρινιάν κλπ.

Να δοθούν κίνητρα και να βοηθηθούν ποικιλοτρόπως αμπελουργοί για την εκρίζωση αμπελιών τους και την αντικατάστασή τους με άλλου είδους καλλιέργειες.

Μέχρις ότου γίνουν νέες μελέτες για την επίλυση του αμπελουργικού να παραχωρείται στρεμματική επιχορήγηση και σε αμπέλια κοινής ποικιλίας που φυτεύτηκαν κατόπιν άδειας μετά το 1968.

Οι τιμές των σταφυλιών να αυξάνονται κατ' αναλογία σύμφωνα με τις αυξήσεις των ημερομισθίων, των λιπασμάτων, των γεωργικών φαρμάκων κλπ.

Να γίνεται συστηματικός έλεγχος στις τιμές πωλήσεων των κρασιών μας στα ξενοδοχεία, στα κέντρα αναψυχής κλπ.

Να ενθαρρυνθούν με οποιονδήποτε τρόπο και να δοθούν περισσότερα κίνητρα σε αμπελουργούς για την κατασκευή μεγαλύτερων ποσοτήτων σταφίδας. Είναι το μόνο από τα αμπελουργικά προϊόντα που υπάρχει ζήτηση και έχει μεγάλες προοπτικές για εξαγωγή.

Οι παραγωγοί θα πρέπει να το αντιληφθούν ότι με την κατασκευή μεγαλύτερων ποσοτήτων σταφίδας συμβάλλουν και οι ίδιοι στην απάμβλυνση του δικού τους προβλήματος.

Θα ήθελα όμως στο σημείο τούτο να επισημάνω το γεγονός ότι οι ίδιοι οι αμπελουργοί δεν συμβάλλουν στις προσπάθειες όλων μας για λύση του προβλήματός τους και εξηγούμαι:

Παρευρέθηκα σε γάμο σε ένα από τα κρασοχώρια μας. Οδηγήθηκα σε τραπέζι για φαγητό και για ποτό μου προσεφέρθη ου'ίσκυ. Εξεπλάγηκα και είπα ότι δεν μπορώ να πιω ου'ίσκυ. Το σήκωσαν και το αντικατέστησαν με μπύρες. Δεν υπάρχει κρασί είπα;

Και δυσκολεύθηκαν να βρουν κρασί το οποίο και παρουσίασαν μετά από αρκετήν ώρα. Και είναι ένα από τα χωριά που το πρώτο αίτημα που μας υπέβαλαν όταν το επισκεφθήκαμε ήταν το αμπελουργικό.

Θα πρέπει τα ίδια τα χωριά μας να κατανοήσουν το δικό τους πρόβλημα και να καταναλίσκουν πρώτα τα προϊόντα που παράγουν οι ίδιοι και μετά να ξοδεύονται σε ξένα ποτά.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ σε δυο σημεία της ομιλίας του συνάδελφου του ΔΗΚΟ κ. Γ. Χαραλαμπίδη, ο οποίος μίλησε την παρελθούσαν εβδομάδα. Είπεν ο κ. Χαραλαμπίδης ότι η επιδότηση των σταφυλιών δεν πρέπει να δίδεται σε όλους όσους έχουν αμπέλια αλλά σ' αυτούς που μόνο τους επάγγελμα είναι η αμπελοκαλλιέργεια. Μα σαν Κυβερνών κόμμα γιατί δεν το πράττει; Στο χέρι της Κυβέρνησης είναι. Ας προχωρήσει. Η εισήγηση να γίνει στην Κυβέρνηση, όχι στη Βουλή.

Το άλλο σημείο είναι η αναφορά του στη Δημοκρατία. Η Κυβέρνηση Κυπριανού, είπε, εμπέδωσε τη δημοκρατία στην Κύπρο. Μα επί κυβερνήσεως

Μακαρίου δεν υπήρχε δημοκρατία; Κάτι τέτοιο επεσήμανε και ο συνάδελφος κ. Θεοδούλου. Παραδέχεται μήπως το ΔΗΚΟ ότι επί διακυβερνήσεως Μακαρίου επικρατούσε να πούμε δικτατορία και ότι η Κυβέρνηση Κυπριανού έφερε τη Δημοκρατία; Να το πεί καθαρά για να γνωρίζει ο λαός.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Το γεγονός ότι αυτή η Βουλή συζητά το αμπελουργικό πρόβλημα για δεύτερη φορά αυτή τη χρονιά, μαρτυρά ακόμα μια φορά τις μεγάλες διαστάσεις και τη σοβαρότητα αυτού του προβλήματος. Ενός προβλήματος που γίνεται ακόμα πιο σοβαρό, από το γεγονός ότι η Κύπρος στερήθηκε μεγάλων παραδοσιακών αγορών για λόγους εντελώς ανεξάρτητους από τη θέλησή της.

Δεν θα επεκταθώ σε βάθος με το αμπελουργικό πρόβλημα, γιατί τούτο καλύφθηκε από τις ομιλίες των άλλων συναδέλφων του ΔΗΚΟ και γιατί σε τίποτε δεν θα ωφελούσε η απλή επανάληψη.

Όσοι από τους συναδέλφους της αντιπολίτευσης μίλησαν, προσπάθησαν χωρίς να το πετύχουν να καταλογίσουν ανύπαρκτες ευθύνες πάνω στην Κυβέρνηση, γιατί όπως ισχυρίστηκαν δεν έλυσε το πρόβλημα και κυρίως γιατί δεν πληρώνει τους αμπελουργούς με αμειπτικές τιμές. Δεν ισχυριζόμαστε ότι οι τιμές που έχουν οριστεί ανταποκρίνονται στις δικαιολογημένες απαιτήσεις του αμπελουργικού κόσμου αλλά θα ήταν εντελώς αδικαιολόγητος και αστήρικτος ο ισχυρισμός ότι δήθεν η Κυβέρνηση δεν αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει με κατανόηση το κοινωνικό αυτό πρόβλημα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι από το 1977 που ανάλαβε την Προεδρία της Δημοκρατίας ο κ. Σπύρος Κυπριανού μέχρι σήμερα είχαμε την ακόλουθη διαμόρφωση των τιμών του κοινού μαύρου σταφυλιού, της σταφίδας και του ύψους των παραχωρούμενων επιχορηγήσεων για τα αμπελουργικά προϊόντα.

Το 1977 η τιμή του μαύρου σταφυλιού ήταν 3,94 σ. το κιλό ενώ σήμερα είναι 7,40 σ. το κιλό, δηλαδή είχαμε αύξηση 87,8%. Η τιμή της μαύρης σταφίδας το 1977 ήταν 16,93 σ. το κιλό, ενώ σήμερα είναι 40,00 σ. το κιλό, δηλαδή είχαμε αύξηση της τάξης 136,27%. Μέχρι το έτος 1977 που ανάλαβε την Προεδρία ο κ. Κυπριανού δεν πληρωνόταν καθόλου στρεμματική επιχορήγηση στους αμπελουργούς, ενώ σήμερα πληρώνεται κατά σκάλα επιχορήγηση ύψους £7,50 σ. Το σύνολο των επιχορηγήσεων για τα ίδια προϊόντα ανήλθε στο ποσό των £6,858,000, δηλαδή 32 φορές περισσότερο απ' ό,τι ήταν το 1977 ή αυξημένο κατά 3.200% περισσότερα χρήματα.

Για τη φετινή χρονιά η Κυβέρνηση, αφού έλαβε υπόψη της τα δικαιολογημένα παράπονα των αμπελουργών για το ύψος των τιμών που καθορίστηκαν σε συνδυασμό με την ισχυριζόμενη μειωμένη παραγωγή για δεύτερη συνεχή χρονιά, αποφάσισε να παραχωρήσει έκτακτη οικονομική βοήθεια που θα εξαρτηθεί από το ύψος της φετινής παραγωγής. Για τον καθορισμό του ύψους αυτής της βοήθειας, σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου θα ληφθεί υπόψη ο μέσος όρος παραγωγής των χρόνων 1983, 1984 και 1985 που ήταν καλές χρονιές και δεν θα ληφθεί υπόψη η παραγωγή του 1986 που ήταν μειωμένη η παραγωγή και ο μέσος αυτός όρος θα συγκριθεί με τη φετινή παραγωγή. Το ύψος

του ποσού που θα εξοικονομηθεί λόγω της μειωμένης φετινής παραγωγής θα δοθεί στους αμπελουργούς με ποσοστό $\frac{2}{3}$ κατά σκάλα βοήθεια και $\frac{1}{3}$ κατά κιλό βοήθεια.

Ας δούμε όμως στην πράξη τι σημαίνει αυτό για την τζέπη των αμπελουργών. Αν η φετινή παραγωγή είναι στα ίδια πλαίσια με την περσινή παραγωγή, την παραγωγή δηλαδή του 1986, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν από μερικούς ισχυρισμοί ότι είναι χειρότερη η παραγωγή, το ποσό που θα δοθεί στους αμπελουργούς σαν έκτακτη βοήθεια θα είναι περίπου £1,500,000. Από το ποσό αυτό τα $\frac{2}{3}$, δηλαδή το £1,000,000, θα δοθεί σαν έκτακτη κατά σκάλα βοήθεια, που αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι σήμερα έχουμε περίπου 200,000 σκάλες αμπέλια αναλογεί ποσό £5 κατά σκάλα. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι αυτή η κατά σκάλα βοήθεια θα πληρωθεί για όλα τα αμπέλια και για κείνα που φυτεύθηκαν πριν από το 1968 και παίρνουν κανονική επιχορήγηση κάθε χρόνο, αλλά και για τα αμπέλια εκείνα που φυτεύθηκαν μετά το 1968 και δεν παίρνουν κατά σκάλα επιχορήγηση. Αν λάβουμε τώρα υπόψη ότι ο μέσος όρος παραγωγής μαύρου σταφυλιού κατά σκάλα είναι 1,000 κιλά τότε σημαίνει ότι η βοήθεια που θα δοθεί με τον τρόπο αυτό στον αμπελουργό θα ισοδυναμεί με 5 μιλς κατά κιλό. Το υπόλοιπο ποσό των £500,000 θα δοθεί σαν έκτακτη κατά κιλό βοήθεια, που στην πράξη σημαίνει ότι με βάση την περσινή παραγωγή που ήταν 164,000,000 κιλά, τότε σημαίνει ότι ο κάθε αμπελουργός θα πάρει άλλα 3 μιλς κατά κιλό. Δηλαδή αν η φετινή παραγωγή θα είναι τελικά η ίδια με την περσινή παραγωγή, ο κάθε αμπελουργός θα πάρει στο τέλος του χρόνου έκτακτη οικονομική βοήθεια ύψους 8 μιλς κατά κιλό. Και τούτο πέραν του ποσού που η Κυβέρνηση θα πληρώσει σαν αποζημιώσεις για ζημιές που προκλήθηκαν από τον καύσωνα.

Τώρα αν με τα όσα ανάφερα υπάρχουν ακόμα κάποιοι που πιστεύουν ότι η Κυβέρνηση δεν βλέπει με κατανόηση τα προβλήματα του αμπελουργικού κόσμου, εναπόκειται στον ίδιο το λαό να τους κρίνει.

Εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα πάντοτε σταθήκαμε με κατανόηση στα προβλήματα των αμπελουργών και θα συνεχίσουμε την πολιτική μας αυτή και στο μέλλον, μακριά από ανεύθυνες διακηρύξεις και πρόχειρη συνθηματολογία.

Ο κ. Κουρτελλάρης στον υπαρβάλλοντα ζήλο του να κατηγορήσει τον Πρόεδρο Κυπριανού και την Κυβέρνηση, μια και τώρα πλησιάζουν οι Προεδρικές εκλογές, παρασύρθηκε, πιστεύω, σε μια πρωτοφανή και εντελώς αψυχολόγητη και άδικη επίθεση εναντίον των βουλευτών του Δημοκρατικού Κόμματος και κυρίως των βουλευτών που εκπροσωπούν τις αμπελουργικές επαρχίες Πάφου και Λεμεσού. Απεκάλεσε τόσο εμένα όσο και τους συναδέλφους μου της Λεμεσού ότι είμαστε ΔΟΥΡΕΙΟΙ ΙΠΠΟΙ του αγώνα των αμπελουργών για διεκδίκηση περισσότερο αμειπτικών τιμών για τα προϊόντα τους. Δεν θα ήθελα να κατεβώ στο απαράδεκτα χαμηλό επίπεδο του κ. συναδέλφου αλλά είμαι υποχρεωμένος να του απαντήσω με δυο λόγια.

Εμείς σαν βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος όχι μόνο δεν αποτρέψαμε τους αμπελουργούς — οπαδούς μας να συμμετάσχουν σε συλλαλητήριο για διεκδίκηση των αιτημάτων τους, αλλά το αντίθετο συνέβηκε. Τους συμβουλευσαμε να δώσουν μαζί το παρόν τους στην εκδήλωση που προγραμματίστηκε από τις Αγροτικές Οργανώσεις και όπως ομολόγησαν οι ίδιοι οι εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων κατά τη συζήτηση του θέματος ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας, η πλειοψηφία των αμπελουργών, ιδιαίτερα της Πάφου, ανήκαν στο Δημοκρατικό Κόμμα. Και όχι μόνο αυτό. Ενώ τα άλλα

Κόμματα αντιπροσωπεύτηκαν με 1—2 βουλευτές, το δικό μας το Κόμμα αντιπροσωπεύτηκε με 4 βουλευτές, για να δώσει περισσότερη υποστήριξη στους αμπελουργούς μας.

Είναι γεγονός ότι μετά τη διαπίστωσή μας στο χώρο του Προεδρικού Μεγάρου ότι η αντιπολίτευση με εγκάθετα όργανά της προσπαθούσε να εκμεταλλευτεί τη γνήσια διαμαρτυρία και τον πόνο των αμπελουργών και να τη μετατρέψει σε οχλαγωγία με απροσδιόριστες συνέπειες, το απόγευμα στις 4.30 μ.μ. περίπου αποχωρήσαμε από το χώρο του Προεδρικού Μεγάρου και μαζί μας αποχώρησε και η πλειοψηφία των αμπελουργών αφού και οι ίδιοι είχαν ταυτόσημες διαπιστώσεις με μας. Το γεγονός ότι οι ίδιοι οι αμπελουργοί διαπίστωσαν πού τους έσπρωχνε η αντιπολίτευση, αποδείχτηκε την επόμενη μέρα όταν έκλεισαν τα αυτιά τους στις ολονύχτιες επισκέψεις διαφόρων καλοθελητών στα χωριά τους, αλλά και τις συνεχείς και επανειλημμένες εκκλήσεις των Αγροτικών Οργανώσεων, για μαζική παρουσία τους με τις οικογένειές τους στη Λευκωσία, για υποστήριξη των λίγων που παρέμεναν διαμαρτυρόμενοι έξω από το χώρο του Προεδρικού Μεγάρου. Όπως είναι γνωστό κανένας δεν ακολούθησε τις συμβουλές αυτών των καλοθελητών και η εκδήλωση τελείωσε άδοξα.

Την απάντηση στις αυθαίρετες και ανυπόστατες κατηγορίες του κ. Κουρτελλάρη, τη δίνει η προσωπική και πολιτική μας ιστορία. Ξέρει ο λαός, και ιδιαίτερα οι ψηφοφόροι μας, αν ενδιαφερόμαστε ή όχι για προώθηση των προβλημάτων του και αν το ενδιαφέρον μας αυτό είναι γνήσιο ή όχι. Και το κριτήριο του λαού είναι πολύ πιο ψηλό και αλάθητο από εκείνο του κ. Κουρτελλάρη και θα το αποδείξει και πάλι, όταν σε λίγους μήνες θα κληθεί να αποφασίσει για την επιλογή του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πρέπει να ξέρει ακόμα ο κ. Κουρτελλάρης ότι το δικό μας το ενδιαφέρον είναι γνήσιο και έντονο για τα προβλήματα του αμπελουργικού κόσμου. Γιατί μερικοί από εμάς χρωστούμε την ανατροφή μας, τη μόρφωσή μας, την πολιτική μας ανέλιξη και τελικά την ίδια την ύπαρξή μας στο μόχθο και στο εισόδημα των αμπελουργών. Γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε μέσα στα αμπέλια και κάτω από τις κουζούπες και τα κλιματόφυλλα. Ενώ ο κ. Κουρτελλάρης, σαν αξιωματούχος, ίσως και έμπιστος αγροτικής οργάνωσης ενδιαφέρεται για προώθηση των αιτημάτων των αμπελουργών πάνω σε επαγγελματική βάση. Και όλοι γνωρίζουμε ότι υπάρχει πολύ μεγάλη διαφορά στο ενδιαφέρον κάποιου που προωθεί προβλήματα γιατί είναι το επάγγελμά του και κάποιου που το ενδιαφέρον του για προώθηση των προβλημάτων πηγάζει από τις δικές του εμπειρίες και το δικό του μόχθο και πόνο.

ΔΟΥΡΕΙΟΥΣ ΙΠΠΟΥΣ, κ. συνάδελφε, δεν μπορείτε να βρείτε μέσα στις τάξεις του Δημοκρατικού Κόμματος, όσο και αν ιδρωκοπήσετε. Ίσως να ήταν καλύτερα να ψάξετε για **ΔΟΥΡΕΙΟΥΣ ΙΠΠΟΥΣ** στις τάξεις κάποιων άλλων, και όχι μόνο **ΔΟΥΡΕΙΟΥΣ ΙΠΠΟΥΣ** στη διεκδίκηση αιτημάτων αλλά ακόμα και σε άλλα επίπεδα και διεκδικήσεις του λαού μας.

Οι προηγούμενοι ομιλητές, κ.κ. Ευσταθίου και Παπαρές επανέλαβαν τους ανυπόστατους ισχυρισμούς ότι η αστυνομία κακοποίησε βάνουσα και τραυμάτισε αρκετούς αμπελουργούς. Δεν θα αναφερθώ στο ύψος αυτών των διαπιστώσεων. Θα πω όμως ότι το θέμα αυτό συζητήθηκε σε έκταση ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας κατά την πρόσφατη συζήτηση του θέματος ενώπιόν τους. Προκλήθηκαν οι ηγέτες των αγροτικών οργανώσεων να μας πουν τα ονόματα εκείνων που τραυματίστηκαν, εκείνων που κακοποιήθηκαν αλλά δεν ήταν

σε θέση να πράξουν τούτο. Μας ανάφεραν απλώς ότι ένας, μόνο ένας μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο με αυτοκίνητο και όταν επέστρεψε τους είπε ότι του έγιναν ακτινογραφίες αλλά δεν έδειξαν τίποτε. Απορώ λοιπόν γιατί επαναλαμβάνονται οι ίδιοι ισχυρισμοί και σήμερα για σκοπούς ίσως δημιουργίας εντυπώσεων.

Κάποιοι άλλοι συνάδελφοι μια και τους δόθηκε ο λόγος δεν παράλειψαν να εκφράσουν και τη δυσφορία τους για το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης να λύσει τα προβλήματα της υπαίθρου με επιτόπιες επισκέψεις Υπουργικών κλιμακίων. Και ενοχλήθηκαν οι κ.κ. συνάδελφοι γιατί οι κ.κ. Υπουργοί επισκέπτονται τα χωριά, χωρίς να λύνουν, λέγουν, ουσιαστικά προβλήματα. Δεν ενοχλήθηκαν όμως για αυτό. Ενοχλήθηκαν και ενοχλούνται γιατί με τον τρόπο αυτό λύνονται τα προβλήματα του λαού και δεν μπορεί η αντιπολίτευση να βρίσκει επιχειρήματα για την προεκλογική της καμπάνια. Άλλωστε οι επί τόπου επισκέψεις των Υπουργών δεν είναι κάτι που άρχισε τους τελευταίους μήνες αλλά είναι κάτι που συνεχίζεται τα τελευταία χρόνια.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να κάμω έκκληση σε όλους να συνεργαστούμε, μακριά από κομματικές ή πολιτικές σκοπιμότητες, με την Κυβέρνηση, τις Αγροτικές Οργανώσεις και τους ίδιους τους αμπελουργούς για να μπορέσουμε έτσι να συμβάλουμε, αν όχι στην πλήρη επίλυση, τουλάχιστο στην απάμβλυνση του αμπελουργικού προβλήματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, προτού αρχίσω την γραπτή ομιλία μου θα ήθελα να σχολιάσω δυο σημεία από την ομιλία του συναδέλφου κ. Παναγιώτου.

Ο κ. Παναγιώτου αναφερόμενος σε απόσπασμα της ομιλίας του συνάδελφου Κυριάκου Χρίστου με το οποίο ο συνάδελφος Χρίστου είπε ότι ορισμένες Σοσιαλιστικές χώρες πρότειναν επανειλημμένα στην Κυβέρνηση την εκτέλεση διαφόρων αναπτυξιακών έργων με αντάλλαγμα να αποπληρωθούν με την εξαγωγή προβληματικών μας προϊόντων, κατά κάποιο τρόπο αμφισβήτησε αυτή τη δήλωση του συνάδελφου Κυριάκου ή έχω την εντύπωση ότι μπορεί να μην αντιλήφθηκε σωστά ο κ. Παναγιώτου τι ήθελε να πει ο συνάδελφος Κυριάκου.

Θέλω κατηγορηματικά να διαβεβαιώσω τη Βουλή ότι πράγματι σε πολλές περιπτώσεις και η Σοβιετική Ένωση και άλλες σοσιαλιστικές χώρες πρότειναν στην Κυβέρνησή μας να αναλάβουν την εκτέλεση ορισμένων αναπτυξιακών έργων ή την προμήθεια μηχανικού εξοπλισμού για διάφορες βιομηχανίες ή άλλα αναπτυξιακά έργα με την αποπληρωμή με διάφορα προβληματικά προϊόντα. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα το οποίο θα μπορούσε να αναφέρει κανείς είναι η προσφορά της Σοβιετικής Ένωσης να αναλάβει την εκτέλεση του μεγάλου έργου του Νότιου Αγωγού ή να προμηθεύσει απαραίτητο υλικό για το Νότιο Αγωγό και να δεχθεί να αποπληρωθεί με την ανταλλαγή, με την αποστολή, με την εξαγωγή αμπελουργικών και άλλων προβληματικών προϊόντων από την Κύπρο. Δυστυχώς η Κυβέρνηση είτε δεν εκτίμησε σωστά είτε για οποιουδήποτε άλλους λόγους, υποχρεώσεις προς άλλες Δυτικές κυρίως χώρες, σε καμιά περίπτωση δεν ανταποκρίθηκε σ' αυτές τις προσφορές που έχουν κάνει η Σοβιετική Ένωση και οι άλλες σοσιαλιστικές χώρες.

Το δεύτερο σημείο από την ομιλία του κ. Παναγιώτου που ήθελα να σχολιάσω είναι εκείνο που αναφέρθηκε ότι, ζητούμε από την Κυβέρνηση να ικανοποιήσει αιτήματα, αν δεν τα ικανοποιήσει, λέει, την κατηγορούμε την Κυβέρνηση, αν τα ικανοποιήσει πάλι κατηγορούμε την Κυβέρνηση γιατί, λέει, συνάπτει δάνεια και παρουσιάζει προϋπολογισμούς ελλειμματικούς, κλπ. Αυτό που ήθελα να πω σε σχέση με τούτη την παρατήρηση του κ. Παναγιώτου είναι ότι η Βουλή ουδέποτε αρνήθηκε να εγκρίνει δαπάνες δικαιολογημένες για αναπτυξιακά έργα και επιχορηγήσεις αγροτικών προϊόντων. Εάν η Βουλή επικρίνει την Κυβέρνηση και πράγματι την επικρίνει είναι για σπατάλη και διασπάθιση δημόσιου χρήματος σε ψευδοθηρικές προσλήψεις και προαγωγές και από αυτή την αιτία προκύπτει ένα μεγάλο μέρος του ελλείμματος των προϋπολογισμών του κράτους. Όχι γιατί η Κυβέρνηση δανειζεται για αναπτυξιακά έργα ή για να αντιμετωπίσει αιτήματα των διαφόρων παραγωγικών τάξεων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Έκθεση της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων που κατατέθηκε στο Σώμα την περασμένη Πέμπτη, ασχολείται με ένα θέμα που έχει δυο βασικά σκέλη. Είναι τα αιτήματα των αμπελουργών και ο βαθμός ανταπόκρισης της Κυβέρνησης σ' αυτά και το δεύτερο είναι η εκδήλωση των αμπελουργών στις 27 Αυγούστου στο Προεδρικό και η αντιμετώπισή της από τα όργανα του κράτους.

Εξετάζοντας το θέμα η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και αφού ενημερώθηκε για τις απόψεις της Κυβέρνησης και άλλων αρμόδιων οργανώσεων και παραγόντων τόσο για το θέμα των αιτημάτων των αμπελουργών όσο και για την εκδήλωσή τους και για τη στάση της Κυβέρνησης και των οργάνων της κατέληξε σε ορισμένες διαπιστώσεις και συμπεράσματα. Όπως αναφέρεται στην Έκθεσή της, η Επιτροπή στην πλειοψηφία της πιστεύει ότα τα μέτρα που έχουν ήδη εξαγγελθεί από την Κυβέρνηση δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ικανοποιούν τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου.

Σε σχέση μ' αυτή την πλευρά του θέματος στην Έκθεση γίνεται αναφορά στην αναγκαιότητα ουσιαστικής αύξησης των τιμών των αμπελουργικών προϊόντων, τη στρεμματική επιχορήγηση για όλα τα οινοποιήσιμα σταφύλια και τις αποζημιώσεις από τον καύσωνα και την ευδαιμίδα. Είναι η γνώμη της πλειοψηφίας της Επιτροπής ότι σ' αυτά τα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίθηκε ικανοποιητικά.

Το αποτέλεσμα της μη ικανοποιητικής ανταπόκρισης της Κυβέρνησης στα αιτήματα του αμπελουργικού κόσμου είναι οι αμπελοκαλλιεργητές, και ιδιαίτερα αυτοί που αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο ασχολούνται με τα αμπέλια, να φυτοζωούν και ν' αναγκάζονται να εγκαταλείπουν τα χωριά τους αναζητώντας μια καλύτερη και ανθρωπινότερη διαβίωση στις πόλεις. Η πολιτική αυτή της κυβέρνησης να αγνοεί και να μην ανταποκρίνεται στα δίκαια αιτήματα των αμπελουργών, αν συνεχισθεί, θάχει σαν αποτέλεσμα να φθίνουν και να ερημώνονται χρόνο με το χρόνο τα αμπελουργικά χωριά και να μετατρέπονται σε γηροκομεία.

Οι βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος διαφωνώντας με τις πιο πάνω διαπιστώσεις και συμπεράσματα της πλειοψηφίας της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προσπάθησαν απεγνωσμένα, αλλά μάταια — πιστεύουμε — να υπερασπίσουν την κυβερνητική πολιτική για την αντίκρυση των αιτημάτων του αμπελουργικού κόσμου. Με τις ομιλίες τους στο Σώμα οι βουλευτές του ΔΗΚΟ

όπως ο κ. Παναγίδης και οι άλλοι προσπάθησαν να παρουσιάσουν την Κυβέρνηση και προσωπικά τον Πρόεδρο, να διακατέχονται από μεγάλη στοργή και ενδιαφέρον για τους αμπελουργούς και τα αιτήματά τους. Οι αμπελουργοί, βέβαια, που αντιμετωπίζουν και νιώθουν τις συνέπειες της οικονομικής τους δυσπραγίας είναι σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα από κάθε άλλο τους ανεδαφικούς ισχυρισμούς των βουλευτών του ΔΗΚΟ.

Ο συν. κ. Παναγίδης για να τεκμηριώσει την άποψή του ότι η Κυβέρνηση αγκαλιάζει με στοργή τον αμπελουργικό κόσμο και ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στα δίκαια αιτήματά του, παρουσίασε στη Βουλή τις αυξήσεις στις τιμές των σταφυλιών και στη στρεμματική επιχορήγηση των αμπελιών. Το ίδιο επανέλαβαν σήμερα και άλλοι συναδέλφοι από την πλευρά του ΔΗΚΟ.

Η έκθεση, όμως, που παρουσίασε ο κ. Παναγίδης είναι ελλιπής και μονόπλευρη και συνεπώς παραπλανητική. Για να γίνει μια πραγματική σύγκριση και να εκτιμηθούν ορθά κατά πόσον οι αυξήσεις είναι ικανοποιητικές ή όχι, θα πρέπει οι τιμές των σταφυλιών και οι αυξήσεις που δόθηκαν κατά καιρούς από το 1978—1986 να συγκριθούν με το κόστος παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη τις αυξήσεις στα καλλιεργητικά έξοδα, τα λιπάσματα, τα φυτοφάρμακα, τα μεταφορικά και άλλα. Ακόμα οι αυξήσεις αυτές θα πρέπει να συγκριθούν και με τη στάθμη του βιοτικού επιπέδου. Το ερώτημα, δηλ. που τίθεται είναι: σε ποιο βαθμό οι αυξήσεις που η κυβέρνηση έδωσε στις τιμές των σταφυλιών και στη στρεμματική επιχορήγηση αντισταθμίζουν τις αυξήσεις του κόστους παραγωγής των σταφυλιών. Γιατί, να μην δόθηκαν αυτές οι αυξήσεις, αλλά αν η αύξηση των συντελεστών του κόστους παραγωγής είναι πιο ψηλή, εξουδετερώνει τις αυξήσεις της Κυβέρνησης, με αποτέλεσμα η οικονομική κατάσταση των αμπελουργών, αντί να καλυτερεύει, να επιδεινώνεται και να χειροτερεύει.

Το άλλο στοιχείο με το οποίο πρέπει να εκτιμηθούν οι αυξήσεις της Κυβέρνησης στις τιμές των σταφυλιών και τη στρεμματική επιχορήγηση, είναι το βιοτικό επίπεδο των αμπελουργών. Το ερώτημα είναι: Ακόμα και στην περίπτωση που υποτίθεται ότι οι αυξήσεις αυτές αντιστοιχούν προς το αυξημένο κόστος παραγωγής των σταφυλιών, ήταν τέτοιες που να συμβάλλουν στη χρονο με χρονο άνοδο του βιοτικού επιπέδου του αμπελουργικού κόσμου; Αν οι αυξήσεις που έδωσε η Κυβέρνηση δεν συνέβαλαν και δεν συμβάλλουν καθόλου στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου αυτών που τους αφορούν, αυτό σημαίνει ότι αυτοί μένουν καθηλωμένοι στο ίδιο βιοτικό επίπεδο για χρόνια. Κι αν αυτό συμβαίνει, ασφαλώς η Κυβέρνηση δεν μπορεί να επαίρεται για τη στοργή και το ενδιαφέρον της προς τους αμπελουργούς. Μόνιμη επιδίωξη και στόχος κάθε αγώνα των εργατών και υπαλλήλων, των αγροτών και γενικά κάθε βιοπαλαιστή και εργαζόμενου είναι η άνοδος και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού, με τη δικαιότερη κατανομή και ανακατανομή του εθνικού εισοδήματος και ασφαλώς κανένας δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι το βιοτικό επίπεδο των αμπελουργών, αυτών που ζουν από το εισόδημά τους σαν αμπελουργοί, είναι σε ζηλευτό επίπεδο.

Αντικρίζοντας μ' αυτό τον τρόπο το θέμα της αύξησης στις τιμές των σταφυλιών και τη στρεμματική επιχορήγηση επαναλαμβάνουμε ότι η άποψη του βουλευτή του ΔΗΚΟ του κ. Παναγίδη και άλλων συναδέλφων του, που αποπειράθηκαν να εξάρουν τη στοργή και το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης για τον αμπελουργικό κόσμο, αυτή η άποψη είναι ελλιπής, μονόπλευρη και παραπλανητική.

Όσον αφορά το ΑΚΕΛ και την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς το ενδιαφέρον για την ορθή και θετική αντίκρουση και αντιμετώπιση των αιτημάτων των αμπελουργών είναι δεδομένο. Και αυτό το ενδιαφέρον δεν είναι ούτε στιγμιαίο ούτε ευκαιριακό. Είναι γνωστό ότι με την πρωτοβουλία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς, αυτή η Βουλή ασχολήθηκε επανειλημμένα με τα προβλήματα των αμπελουργών. Και οι διαπιστώσεις της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για το δίκαιο αίτημα των αμπελουργών και την ικανοποίησή τους βρίσκει απόλυτα σύμφωνη την Κοινοβουλευτική μας Ομάδα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το δεύτερο θέμα με το οποίο ασχολείται η Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής είναι η εκδήλωση των αμπελουργών και η αντιμετώπισή της από την Κυβέρνηση Κυπριανού. Στην Έκθεσή της η Επιτροπή σημειώνει ότι «η πλειοψηφία της Επιτροπής θεωρεί ότι ήταν λανθασμένοι οι χειρισμοί που έκαναν οι αρμόδιοι σε μια καθόλα ειρηνική εκδήλωση των αμπελουργών και ότι η όλη συμπεριφορά των οργάνων της τάξης προς τους αμπελουργούς ήταν ανεπίτρεπτη και απαράδεκτη και γι' αυτό καταδικάζεται» (Έκθεση, σελ. 5).

Η πλειοψηφία της Επιτροπής δεν κατέληξε αυθαίρετα σ' αυτή τη διαπίστωση. Διατύπωσε αυτό το συμπέρασμα αφού άκουσε τους εκπροσώπους των αγροτικών οργανώσεων ΕΚΑ, ΠΕΚ και Αγροτικής καθώς και τη μαρτυρία ορισμένων Μελών της που ήταν παρόντα στην εκδήλωση.

Φυσικά, οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ διαφώνησαν έστω κι αν μερικοί απ' αυτούς ήταν αυτόπτες μάρτυρες, όταν αστυνομικά όργανα με πολιτική κυρίως περιβολή, χρησιμοποίησαν βία ή απείλησαν τους αμπελουργούς με χρησιμοποίηση βίας. Οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ δεν μπορούσαν παρά να διαφωνήσουν με τα πορίσματα της Επιτροπής. Ήταν υποχρεωμένοι να το πράξουν αυτό, γιατί αυτό τους υπαγόρευε το κομματικό τους συμφέρον. Χάριν αυτού του συμφέροντος ασέβησαν και προς τα γεγονότα και προς την αλήθεια. Για να σώσουν το γόητρο του Προέδρου του Κόμματός τους για την περιφρονητική συμπεριφορά του προς τους αμπελουργούς και για να βγάλουν ασπροπρόσωπα ορισμένα αστυνομικά όργανα, προτίμησαν ή αναγκάστηκαν να κλείσουν τα μάτια μπροστά στα γεγονότα, να τα παραποιήσουν και να αρνηθούν την αλήθεια.

Αλλά οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ δεν περιορίστηκαν σ' αυτό. Προχώρησαν και πολιτικοποίησαν ουσιαστικά το θέμα κι από το βήμα της Βουλής έπλεξαν εγκώμια και ύμνησαν τη δημοκρατία που διασφαλίζει, κατά τα λεγόμενά τους, ο κ. Κυπριανού. Συγκεκριμένα, ο συνάδελφος κ. Χαραλαμπίδης, βουλευτής του ΔΗΚΟ είπε:

«.....η Δημοκρατία κατοχυρώθηκε σ' αυτό τον τόπο από την Κυβέρνηση Κυπριανού κι αυτό είναι παραδεκτό απ' όλους, είτε το ομολογούμε δημόσια είτε κατ' ιδίαν, και δεν μπορούμε σήμερα να κατηγορούμε την Κυβέρνηση Κυπριανού για αντιδημοκρατικές ενέργειες.»

Αυτό είναι απόσπασμα από την ομιλία του συνάδελφου κ. Χαραλαμπίδη.

Αν αυτά που είπε ο κ. Χαραλαμπίδης λέγονταν εκτός Κύπρου μπορούσαν να γίνουν πιστευτά. Αλλά, όταν λέγονται από αυτό το βήμα μόνο θυμηδία μπορούν να προκαλούν. Γιατί, ο κάθε πολίτης αυτής της χώρας ξέρει πολύ καλά και έχει συνειδητοποιήσει ότι η Δημοκρατία του κ. Κυπριανού για την οποία επαίρονται οι

βουλευτές του ΔΗΚΟ είναι συνώνυμη με τη Δημοκρατία. Η δημοκρατία του κ. Κυπριανού είναι δημοκρατία μέσα στην οποία ανθίζει και ευδοκimei η Δημοκρατία, που συντηρείται με συγκεκριμένους μηχανισμούς, οι οποίοι δρουν στα παρασκήνια σ' όλους τους τομείς της κρατικής μηχανής. Η δημοκρατία την οποία εκθειάζουν και για την οποία επαίρονται οι Βουλευτές και η ηγεσία του ΔΗΚΟ είναι τέτοια μέσα στην οποία ευδοκιμούν και ξεφυτρώνουν καθημερινά σαν μανιτάρια τα σκάνδαλα, και στην οποία κυριαρχεί η ευνοιοκρατία και η αναξιοκρατία και το ρουσφέτι έγινε θεσμός, όπως παραδέχτηκε μπροστά στη Βουλή και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ κ. Γαλανός.

Αλλά, συντριπτική απάντηση στις καυχησιολογίες της ηγεσίας του ΔΗΚΟ και των Βουλευτών του για δημοκρατία του κ. Κυπριανού έδωσε η ΠΑΣΥΔΥ, που στο τελευταίο υπόμνημά της σε σχέση με την τροποποίηση του «Περί Δημοσίας Υπηρεσίας» Νόμου τονίζει χαρακτηριστικά τα πιο κάτω:

«Υπουργοί έχουν μετατρέψει....

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Είναι πάλιν εκτός θέματος.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Απαντώ στον κ. Χαραλαμπίδη. Είπα ότι ο πρώτος που πολιτικοποίησε το θέμα είναι ο κ. Χαραλαμπίδης και διάβασα απόσπασμα από την ομιλία του κ. Χαραλαμπίδη. Για να ανατρέψω το επιχείρημα του κ. Χαραλαμπίδη ότι επί Κυβερνήσεως Κυπριανού κατοχυρώθηκε η Δημοκρατία αναφέρω αυτά τα αποσπάσματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην επεμβαίνουμε και όταν θα είναι εκτός θέματος πρώτος εγώ θα τον διακόψω.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

«Υπουργοί έχουν μετατρέψει ολόκληρο το μηχανισμό διορισμών, προαγωγών και μεταθέσεων σε τυφλό όργανο εκτέλεσης των δικών τους επιθυμιών και υπαγορεύσεων». Αυτό αναφέρει το τελευταίο υπόμνημα της ΠΑΣΥΔΥ για το Νόμο περί Δημόσιας Υπηρεσίας. Και φυσικά, μια και οι Υπουργοί είναι όλοι δημοϊκοί, οι δικές τους επιθυμίες και υπαγορεύσεις είναι πρώτιστα επιθυμίες και υπαγορεύσεις της ηγεσίας του ΔΗΚΟ.

Αυτή την απαράδεκτη κατάσταση ζει και την αισθάνεται κάθε πολίτης, ακόμα κι αυτοί που αναγκάζονται να πάρουν ταυτότητα του ΔΗΚΟ για να έχουν ελπίδες για πρόσληψη, προαγωγή ή ευνοϊκή μετάθεση στη Δημόσια Υπηρεσία και στους διάφορους Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Απηυδατισμένος ο κόσμος απ' αυτή την κατάσταση κι αυτή τη διακυβέρνηση, είναι αποφασισμένος να θέσει τέρμα σ' αυτή στις προσεχείς Προεδρικές εκλογές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν επιθυμείτε να γράψουμε θέμα «Δημοκρατίας» να γράψουμε και έχουμε πολλά να πούμε. Αλλά εμείς συζητούμε το αμπελουργικό κι εγώ έχω αρκετή ώρα ν' ακούσω τον κ. Φάντη να ομιλεί περί του αμπελουργικού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δυστυχώς, κ. Γαλανέ, ο Πρόεδρος διέπραξε το σφάλμα να επιτρέψει στον κ. Χαραλαμπίδη να πει όσα είπε και δεν μπορώ να μην επιτρέψω σε κάποιον άλλο να σχολιάσει τα όσα είπε.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εάν έκαμε μια αναφορά στο θέμα δημοκρατίας ο κ. Φάντης να απαντήσει στον ίδιο βαθμό, αλλά δεν μπορεί να κάμει ολόκληρη ομιλία για το θέμα της ΠΑΣΥΔΥ. Μπαίνουμε σε τελείως νέο θέμα.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Δεν είναι πάνω στην ΠΑΣΥΔΥ που αναφέρομαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αναφέρεται σε ορισμένα παραδείγματα. Παρακαλώ να είμαστε εντός του θέματος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Να συντομεύει.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Η τελευταία παράγραφος, κ. Κόλοκο.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Εντάξει.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Απηυδασιμένοι ο κόσμος απ' αυτή την κατάσταση κι αυτή τη διακυβέρνηση, είναι αποφασισμένοι να θέσει τέρμα σ' αυτή στις προσεχείς Προεδρικές εκλογές, φέρνοντας μια αλλαγή, που θ' ανοίξει μια νέα πορεία, την πορεία της σωτηρίας και της δικαίωσης, και θ' αντικρίξει τα αιτήματα και των αμπελουργών, κ. Γαλανέ, και όλων των ομάδων του πλυθυσμού με πραγματική κατανόηση και στοργή συμβάλλοντας με την πολιτική, τις αποφάσεις και τις πράξεις της στην ουσιαστική άνοδο του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου του λαού.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θέμα τάξης. Κύριε Πρόεδρε, προηγουμένως πιστεύω ότι θέσατε κάποια βάση να επανέλθει το θέμα των Κανονισμών και να μην αναφερόμεθα προσωπικά. Ο κ. Φάντης νομίζω παρέβη αυτό το οποίο εσείς ο ίδιος προηγουμένως υποδείξατε όταν μιλούσε ο κ. Χρυσοστόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, παρακαλώ. Ο κ.....

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Απλώς, κ. Πρόεδρε, ήθελα να πω ότι επειδή ο κ. Γαλανός είπε ότι στην ομιλία μου δεν άκουσε να αναφέρομαι στους αμπελουργούς και ήταν έξω όταν μιλούσα τα 3/4 της ομιλίας μου για τους αμπελουργούς, κ. Γαλανέ...

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Σε άκουσα από κάτω, κ. Φάντη.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

....και επειδή στο τέλος της ομιλίας γίνεται αναφορά για τους αμπελουργούς ήθελα να επισύρω την προσοχή σας ότι μιλώ για τους αμπελουργούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού. Είναι ο τελευταίος ομιλητής.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εκτός από τις δευτερολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα αποφασίσει η Βουλή, κύριοι.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Ασφαλώς δεν πρόκειται ν' αναπτύξω τη θετική κυβερνητική πολιτική απέναντι στο αμπελουργικό μας πρόβλημα και τον αμπελουργικό μας κατ'επέχταση κόσμο, μιας και στο θέμα τούτο έχουν ήδη πολύ σωστά τοποθετηθεί οι συνάδελφοι του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Χαραλαμπίδης, Παναγίδης, Χρυσοστόμου, Ιωαννίδης, Δημητριάδης, αλλά και για λόγους ταχτικής, που παλιότερα μνημονεύσαμε. Όμως κανένας δεν μπορεί να παραγνωρίσει τα κύρια σημεία, τους κύριους άξονες, της γενικότερης αμπελουργικής κρατικής πολιτικής, που αποσκοπεί και μοχθεί στην άμεση υποβοήθηση του αμπελουργικού κόσμου και την αντίκρουση κι υπέρβαση του πραγματικά δύσκολου αμπελουργικού προβλήματος, με: Το αντισταθμιστικό εμπόριο, τις εγγυήσεις δανειοδότησης των οινοβιομηχανιών—πρόσφατα η Βουλή ψήφισε ομόφωνα μερικά εκατομμύρια τέτοιων κρατικών εγγυήσεων— την επιδότηση των εξαγωγών και των διαφημιστικών εκστρατειών πλείστων οινικών μας προϊόντων — δεν είναι μόνο, προς τιμήν του, ο νυν Υπουργός Εμπορίου κ. Μιχαηλίδης, που κατά την εύστοχη παρατήρηση του συνάδελφου κ. Χαραλαμπίδη έγινε, για να μην πούμε και σχεδόν κατάντησε, και διεθνής πλασιέ των οινικών μας προϊόντων, μα και μερικοί άλλοι προηγούμενοι του — με την κατασκευή αγροτικών, (στην ουσία αμπελουργικών) δρόμων, ύψους δεκάδων, αν όχι εκατοντάδων, χιλιάδων λιρών, ετήσια — γεγονός που συντελεί στη συρρίκνωση της δαπάνης παραγωγής — με τα διάφορα ασφαλιστικά σχέδια (σταφίδας, καψίματος, ευδαιμίδας κ.α.), με τα ελπιδοφόρα ανοίγματα για διείσδυση εμφιαλωμένων ποσοτήτων κυπριακών κρασιών στην Ιαπωνία, Αφρική, (τη Νιγηρία ειδικότερα, κι αλλού) — γεγονός που, ασφαλώς, δε συνιστά λύση, μα υπογραμμίζει το αδιάπτωτο κρατικό ενδιαφέρον — με τη διοργάνωση μαζικών διαφωτιστικών εκστρατειών στη Μ. Βρετανία για την κουμανταρία, το σιέρυ και άλλα προϊόντα και με τη γνωστή κρατική εξαγγελία για παροχή ειδικής βοήθειας, που θα συναρτηθεί και θα εξαρτηθεί από το ύψος της φετινής παραγωγής σε σχέση με το μέσο όρο της παραγωγής του 1983—1985. Όπως και δεν θα ενδιατρίψω στο γεγονός πως το αμπελουργικό δε συνιστά μονάχα κυπριακό μα διεθνές πρόβλημα διάθεσης της παραγωγής. Έτσι, σύμφωνα με πρόχειρους υπολογισμούς, υπάρχουν, έντιμοι κ. συνάδελφοι, κάποιες ουσιαστικές θάλασσες αδιάθετων οινικών προϊόντων και σκευασμάτων, που προσεγγίζουν τα τριανταπέντε με σαράντα εκατομμύρια εκατόλιτρα ή τους τρισήμισι με τέσσερεις εκατομμύρια τόνους πάνω σε κλίμακα παγκόσμια, ένα γεγονός που οφείλεται και στην κάμψη του δείκτη κατανάλωσης του κρασιού σε παραδοσιακές χώρες με κατανάλωση κρασιού, όπως για παράδειγμα είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία και σε άλλα αρνητικά σύνδρομα.

Ούτε νομίζω πως θα 'ταν σωστό να υπογραμμίσω τ' αναπάντεχα κι απροσδόκητα πλήγματα που δέχτηκε η κυπριακή οινοβιομηχανία, όταν εν μια νυκτί χάναμε αναπάντεχα πριν από λίγα χρόνια την αγορά της Μ. Βρετανίας λόγω της ένταξής της στην ΕΟΚ. Έτσι οι προνομιούχες δασμολογικές παροχές και διευκολύνσεις προς τα οινικά μας προϊόντα δόθηκαν στις ανταγωνιστικές σε μας οινικές βιομηχανίες — εταίρους της Μ. Βρετανίας στην ΕΟΚ — της Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας και αντίθετα αφαιρέθηκαν από μας. Ξαν αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού η ετήσια κατανάλωση κυπριακών οινικών προϊόντων στη Μ. Βρετανία συρρικνώθηκε από τα εξέμισι εκατομμύρια γαλόνια στο ενάμισι εκατομμύριο.

Εξάλλου είναι γνωστό πως η Σοβιετική Ένωση στα πλαίσια της σωστής, ομολογουμένως, αντιαλκοολικής της εκστρατείας, όχι απλά περιόρισε, μα μηδένισε — και εδώ ακριβώς βρίσκεται ο βασικός λόγος της αναστολής της απορρόφησης των κρασιών μας από την ΕΣΣΔ κι όχι αυτός που επικαλέστηκε ο συνάδελφος κ. Κυριάκος Χρίστου — τελικά την εξαγωγή οινοπνεύματος και κυπριακού μαύρου κρασιού στη Σοβιετική Ένωση, μ' αποτέλεσμα να χαθεί οριστικά η πολύ μεγάλη, η μεγαλύτερη ασφαλώς αγορά για τα δυο πιο πάνω κυπριακά οινικά προϊόντα· αγορά που απορροφούσε γύρω στις δεκαπέντε ως είκοσι χιλιάδες τόνους κρασιού μαύρου ετήσια (που συνιστούσε το 55% των εξαγωγών μας) και πέντε ως έξι χιλιάδες οινοπνεύματος, (που συνιστούσε και πάλι το 100% της παραγωγής μας στην προκειμένη περίπτωση). Έτσι ούτε υποτιμήθηκαν, ούτε αγνοήθηκαν οι αγορές των ανατολικών χωρών, κι' ιδιαίτερα της ΕΣΣΔ, όπως υποστήριξε ο συνάδελφος κ. Χρίστου. Εξάλλου θα 'θελα να προσδιορίσω και να επεξηγήσω στον πιο πάνω συνάδελφο πως δεν μπορούμε να αφιστάμεθα υπερβολικά από τις υποδείξεις της διεθνούς τράπεζας σε περίπτωση ανάληψης μεγάλων έργων.

Τέλος θα 'χουμε ακόμα ένα πλήγμα από την ξαφνική (φετινή) απόφαση της κοινής αγοράς ν' αυξήσει τις επιδοτήσεις για γλεύκη από 95 σε 170 λίρες τον τόννο σ' όλες τις χώρες—μέλη της.

Δυο λόγια θα 'θελα να πω εχτός από τη γενικότερη αμπελουργική πολιτική και ν' αναφερθώ στους συναδέλφους κείνους που ελαφρά τη καρδία και δημαγωγικοίς χείλεσιν εισηγούνται στο Σώμα την επαύξηση των αμπελουργικών καλλιεργειών μας, χωρίς να ερυθριάσουν και χωρίς παντάπασιν — για να μεταχειριστώ ένα καθαρευουσιάνικο λόγοι — τύψεις συνειδήτος. Κι όμως αυτοί οι άνθρωποι ζητούν να μας καθοδηγήσουν και να δώσουν λύσεις στη συνέχεια στον αμπελουργικό κόσμο. Για τους άλλους συναδέλφους που διερωτώνται γιατί δεν αξιοποιείται το σχέδιο Ροδά, θα 'θελα ν' απαντήσω πρώτα με το αναπάντητο ρώτημά μου, που κάποτες υπέβαλα στο Σώμα: Γιατί δε συνεργούν οι αρμόδιοι αγροτικοί φορείς για την εξεύρεση κοινής με την Εχτελεστική Εξουσία και συναινετικής βάσης για σφαιρική αντίκρουση του σοβαρού και πολύχρονου τούτου προβλήματος; Κι έπειτα, γιατί δε ρώτησαν τον κ. Ροδά να τους πει κι αυτούς, όπως ανέφερε και σε μας πριν από λίγες μόλις ώρες, τις δικές του αποτιμήσεις κι εχτιμήσεις για το ρόλο και τις προσπάθειες που καταβάλλει η κυβέρνηση για αντίκρουση του αμπελουργικού προβλήματος; Και πως θ' αντιδρούσαν οι έντιμοι κ. συνάδελφοι, έντιμε κ. Πρόεδρε, αν άκουαν κι αυτοί εκ στόματος Ροδά, όπως ακούσαμε κι εμείς, τη συγκλονιστική όσο κι έντιμη διαπίστωσή του πως η κυβέρνηση της Κύπρου καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες για αντίκρουση του αμπελουργικού προβλήματος όσο καμιά άλλη χώρα στον κόσμο; Και πώς θα

μπορέσουν να σταθούν στο Σώμα τούτο οι αστήριχτες κι έωλες κατηγορίες τους κατά του κράτους, όταν ο ίδιος ο κ. Ροδάς διακηρύσσει πως τα 50% περίπου των εισοδημάτων του αμπελουργικού κόσμου προέρχονται από κρατικές επιδοτήσεις.

Εκείνο όμως που θα 'θελα να τονίσω και να εξάρω ιδιαιτέρως είναι η αρνητική προσέγγιση και η επικριτική στάση συναδέλφων της αντιπολίτευσης αναφορικά με την πορεία των αμπελουργών στο Προεδρικό Μέγαρο. Ακούστηκαν φράσεις απαράδεχτες, προσβλητικές για το κύρος και την αξιοπρέπεια των δημοκρατικών μας θεσμών — που πράγματι είναι σε περιωπή και είναι οπωσδήποτε από τους καλύτερους που υπάρχουν και λειτουργούν στον κόσμο όλο — κι εντελώς απορριπτέες για κάθε καλόπιστο και νηφάλιο παρατηρητή. Γιατί είναι αδιανόητες οι φράσεις που ακούστηκαν από έντιμους συναδέλφους για χρήση τάχατες οργανωμένης βίας, βιαιοπραγιών και σκαιώδους, δήθεν, συμπεριφοράς των αστυνομικών οργάνων στο Προεδρικό ενάντια στους αμπελουργούς. Παράθεσε χαρακτηριστικά δείγματα ο συνάδελφος κ. Παναγιώτου από πολλές εφημερίδες — που περιείχαν είτε αποσπάσματα είτε αυτούσιες τις ομιλίες συναδέλφων — με πολύ εξεζητημένο, για να μην πω τραγικό, ύφος στην όλη αναφορά τους στα επεισόδια του Προεδρικού. Συνέθεσαν έτσι με το περιεχόμενό τους μυθιστορηματικά σενάρια ή και δακρύβρεχτα ελεγεία ποιητικά.

Γιατί για ποια σκαιώδη συμπεριφορά μιλούμε, έντιμοι κ. συνάδελφοι; Είναι σκαιώδης, άραγες, η συμπεριφορά όταν ώρες πολλές μετά τη λήξη της πορείας προς το ίδιο το Προεδρικό — όπου αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος δέχτηκε τους αμπελουργούς, άκουσε τα προβλήματά τους και προσδιόρισε χρονοδιάγραμμα για εξαγγελία των προγραμματιζόμενων κυβερνητικών μέτρων — η προεδρική φρουρά ζητούσε από τους διαδηλωτές αμπελουργούς να εγκαταλείψουν το Προεδρικό Μέγαρο; Πού βρίσκεται το άτοπο, το άηθες, το βάναυσο, το οργανωμένο, το απαράδεχτο και προπετές, τάχατες, στην προκείμενη περίπτωση; Με ποια κριτήρια κρίνουν κι αποφαινόνται, κι επισημαίνονται τόσο άκριτα να επικρίνουν, οι έντιμοι κ. συνάδελφοι της αντιπολίτευσης; Και δεν αποτελούσε στοιχειώδες καθήκον της φρουράς του Προεδρικού — που αν δεν το επιτελούσε, θα αντιστρατεύοταν τους όρους εντολής που αναλάμβανε για πλήρη κι αποτελεσματική φρούρηση του Προεδρικού Μεγάρου — να δράσει ως έδρασε; Ποιος συνάδελφος, στ' αλήθεια, έχει να παρουσιάσει στο Σώμα ανάλογο παράδειγμα από τη διεθνή πολιτική σκηνή και πραχτική, με τους διαδηλωτές να καταλαμβάνουν τα Προεδρικά Μέγαρα και να αρνιούνται να αποχωρήσουν απ' αυτά, όταν μάλιστα ο σκοπός για τον οποίο η πορεία δρομολογήθηκε είχε κατ' απόλυτη επιτυχία επιστεφθεί; Τι άλλο ανέμεναν, άραγες, οι αρνούμενοι να εξέλθουν του Προεδρικού Μεγάρου διαδηλωτές κι οι έντιμοι κατήγοροι συνάδελφοι, να επιτελεστεί στο Προεδρικό τη νύχτα κείνη; Κι επομένως, πού στοχοθετούσαν άραγες; Και τι άλλο σενάριο έπρεπε να επακολουθήσει, για να ικανοποιηθούν;

Και ποια φρουρά, ποια αστυνομική δύναμη, έντιμοι κ. συνάδελφοι, θα ενίστατο στην παρουσία των αμπελουργών διαδηλωτών έξω ακριβώς από τις πύλες του Προεδρικού — αν τόθελαν κι όσες μέρες το προτιμούσαν — μα όχι μέσα στα ίδια τα δωμάτιά του; Και ποια βία, ποιος πειθαναγκασμός, εξασκήθηκε άραγες, έντιμοι κ. συνάδελφοι, στα διαμαρτυρόμενα για βδομάδες έξω από το Προεδρικό μέλη του Παγκύπριου Συνδέσμου Πληγέντων και Εκτοπισθέντων Επιχειρηματιών, μέλη του ΠΑΣΥΠΕΕ; Αλήθεια, δε δηλώθηκε μήπως κάτι τέτοιο, από την προεδρική φρουρά (πως μπορούσαν δηλαδή ν' ακολουθήσουν οι διαμαρτυρόμενοι αμπελουργοί), που θα 'θελαν να το πράξουν; Κι αν ναι, γιατί δεν το 'πράξαν;

Η έννοια της Δημοκρατίας, έντιμοι κ. συνάδελφοι, δεν συνταυτίζεται και δεν συνάπτεται με την αναρχία και το χάος. Και, δυστυχώς — πέρα από τις υποκριτικές και δημαγωγικές διακηρύξεις για χρήση βίας — προς τα κει οδηγείτε, εθελούσια μάλιστα, τα πολιτικά μας πράγματα. Γιατί ακριβώς είστε γνώστες της αψευδούς, συναφούς διεθνούς πραγματικότητας. Κι επιζητείτε με αλχημικές και ακροβατικές πράξεις να παραπείσετε και να εκτρέψετε τα πράγματα από τη σωστή, δεδικασμένη και δεδοκιμασμένη δημοκρατική πορεία τους. Και καταντάτε θλιθεροί — θλιβεροί γιατί θα κριθείτε κάποτε — εξωχρονικοί κι απορριπτέοι κεκράχτες της δημοκρατίας, που κανένα δεν πείθετε, και — δυστυχώς για σας — ούτε τους ίδιους τους εαυτούς σας. Αυτή είναι η θλιβερή πραγματικότητα, έντιμοι κ. συνάδελφοι — που κι αυτή μαζί με κάποιες άλλες επιμετρείται στο ύφος και το ήθος του Σώματος τούτου — που δεν αλλοιούται και δεν παραχαράζεται. Και φίλοι μιν, κατά παράφραση του αριστοτέλειου αποφθέγματος, οι κατήγοροι βουλευταί, φιλάτη δε η αλήθεια. . .

Ευχαριστώ, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πρώτα θα ήθελα να γνωρίζω κατά πόσο το Σώμα θέλει να ακούσει δευτερολογίες.

Έχω τη γνώμη ότι ύστερα από 17 ομιλητές πάνω σε μια Έκθεση της Επιτροπής, η οποία ήταν κατά πλειοψηφία δεκτή, εξαντλήθηκε το θέμα. Αν, όμως, η Βουλή θέλει να ακούσει δευτερολογίες, εγώ είμαι δεκτός να τις ακούσω.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Πιστεύουμε και εμείς ότι εξαντλήθηκε το θέμα και εξαντλήθηκαν και οι ομιλητές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχει θέματα και προσωπικά που έχουν λεχθεί για μας και νομίζω ότι έπρεπε να έχουμε την ευκαιρία για να διευκρινίσουμε, αν μη τι άλλο, μερικές αλήθειες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επί προσωπικών θεμάτων έχετε το δικαίωμα. Αυτό δεν είναι δευτερολογία.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως θέματα προσωπικά ηγέρθησαν σε πολλές περιπτώσεις. Αν πρόκειται κάθε φορά να απαντώνται προσωπικά θέματα, πιστεύουμε πως δεν θα μπορούμε μόνο σε δευτερολογίες αλλά και σε τριτολογίες.

Έχω τη γνώμη ότι θα πρέπει να μη συνεχιστεί η συζήτηση, αλλά αν επιθυμούν συνάδελφοι να δευτερολογήσουν ας δευτερολογήσουν. Όμως προσωπικά λέχθηκαν για πολλούς από τους συναδέλφους και πιστεύω αν απαντήσουμε επί προσωπικών θεμάτων είναι ίσως περισσότερο από το να μπορούμε σε δευτερολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν η Βουλή θέλει να ακούσει δευτερολογίες προτείνω όπως μιλήσει ένας από κάθε κόμμα και να κλείσουμε.

Εγώ θα προτιμούσα να κλείσει η συζήτηση, διότι πραγματικά εξαντλήθηκε το θέμα. Η Βουλή να αποφασίσει.

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Εισηγούμαι να υπάρξει έκκληση από κοντά σας για λήξη του θέματος και στο θέμα των δευτερολογιών και στο θέμα των προσωπικών. Το θέμα να θεωρηθεί ότι οριστικά έχει τελειώσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, επομένως αντιλαμβάνομαι ότι το Σώμα θα ήθελε να τερματιστεί η συζήτηση.

Ο κ. Θεοδούλου.

Λ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Στις 7.5.1987 είχα εγγράψει το θέμα του Ακάμα και της κήρυξής του σε εθνικό πάρκο το οποίο παραπέμφθηκε στην Επιτροπή Εσωτερικών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εκδηλώσεις οι οποίες είναι γνωστές σε όλους μας αλλά και τα διάφορα γεγονότα και δημοσιεύματα, τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως ανησυχητικά, ζητώ όπως κηρυχθεί το θέμα επείγον για να εξεταστεί από την αρμόδια Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Καμμιά ένσταση, κύριε Πρόεδρε. Και εμείς αισθανόμεθα έντονα υπέρ του να κηρυχθεί ο Ακάμας εθνικό πάρκο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Συμφωνώ απόλυτα, κύριε Πρόεδρε, με την εισήγηση του συναδέλφου κ. Θεοδούλου. Θα έλεγα δε και το εξής επιπρόσθετα. Αυτό το Σώμα να εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρο της Βουλής να διαβιβάσει προς την Εκτελεστική Εξουσία, φαντάζομαι, το ομόφωνο μήνυμα αυτού του Σώματος ότι δεν θα πρέπει να δημιουργηθούν οποιαδήποτε τετελεσμένα γεγονότα μέχρι που να πάρει τις απόψεις της Βουλής και μέχρι που να ακούσει τις απόψεις των Περιβαλλοντολογικών Συνδέσμων. Γιατί υπήρξαν διάφορα δημοσιεύματα, τα οποία δημιουργούν ανησυχίες. Ελέγχθη ότι κάποιες απόψεις του Τμήματος Πολεοδομίας δεν ελήφθησαν υπόψη για την κήρυξη της περιοχής σε λευκή ζώνη. Και είναι γεγονός ότι υπάρχουν ανησυχίες.

Γι' αυτό η εισήγησή μας είναι να μεταβιβαστεί προς την Εκτελεστική Εξουσία αυτό το μήνυμα το οποίο ελπίζω να είναι ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Θεοδούλου.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Συμφωνώ απόλυτα με τη συμπλήρωση αυτή που έκαμε ο συνάδελφος Ομήρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κι εμείς το ίδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία! Τότε, εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, θα διαβιβαστεί προς την Εκτελεστική Εξουσία η θέληση της Βουλής όπως μη προχωρήσει η Εκτελεστική Εξουσία σε οποιαδήποτε τετελεσμένα πριν δοθεί η ευκαιρία στο Σώμα να συζητήσει το ζήτημα.

Στο μεταξύ να θεωρηθεί ως επείγον θέμα και να επισπευθεί η συζήτησή του από την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Ναι; Ο κ. Θεοδούλου.

Α. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Το δεύτερο θέμα που θέλω να θέσω, κύριε Πρόεδρε, είναι σχετικά με το γνωστό πρόβλημα των επικίνδυνων κατοικιών στο χωριό Χολέτρια, το οποίο είχε συζητηθεί στο Σώμα και η απόφαση του Σώματος ήταν ότι παραμένει το θέμα μπροστά στην αρμόδια Επιτροπή — την Επιτροπή Εσωτερικών δηλαδή — για να παρακολουθήσει την εξέλιξη.

Παράλληλα, είχε διαβεβαιωθεί η Βουλή ότι διορίστηκε από το Γεννάρι Διυπουργική Επιτροπή με επικεφαλής το Γενικό Ελεγκτή, η οποία μέχρι το Μάρτη θα διερευνούσε τις καταγγελίες που είχαν γίνει.

Με Ερώτησή μου που υπέβαλα αργότερα, ζητούσα αυτή την Έκθεση της Διυπουργικής Επιτροπής η οποία, δυστυχώς, μέχρι τώρα δεν εστάλη.

Γι' αυτό η παράκλησή μου είναι όπως η Βουλή ζητήσει την Έκθεση της Διυπουργικής Επιτροπής και όπως η Επιτροπή Εσωτερικών, η οποία — επαναλαμβάνω — έχει ανοιχτό μπροστά της το θέμα, παραλάβει αυτή την Έκθεση και εξετάσει κατά επείγοντα τρόπο το θέμα, διότι μπαίνουμε σε νέο χειμώνα και υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι για τους κατοίκους αυτών των κατοικιών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών να ζητήσει από την Εκτελεστική Εξουσία την Έκθεση της Διυπουργικής Επιτροπής και να επιληφθεί του θέματος η ίδια η Επιτροπή Εσωτερικών.

Α. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Κατά επείγοντα τρόπο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 29 Οκτωβρίου 1987, στις 4.00 το απόγευμα με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1971. (Πρόταση νόμου).
- (2) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 58) του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 74) του 1987.
- (6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 43) του 1987.

- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 49) του 1987.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 52) του 1987.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 65) του 1987.
- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 72) του 1987.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 73) του 1987.
- (12) Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
- (13) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.
- (14) Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987.
- (15) Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσις) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Κυπερούντας του 1987.
- (16) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987.
- (17) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 63) του 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη) (18.6.87).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων για το θέμα που αναφέρεται ως «Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Πλατρών πάνω στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους». (Θέμα εγγραφέν από τους Βουλευτές κ.κ. Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Χρίστου και Στ. Μανδριώτη). (30.10.86).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανέγερση του Προσφυγικού Οικισμού Αγίου Μάμα στο χώρο του εργοστασίου Μπαταριών Ηλέκτρα ή ΝΤΕΞΕΛ και οι κίνδυνοι για τους πρόσφυγες και όλους τους κατοίκους της γύρω περιοχής». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων). (28.2.86)

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 10.30 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Θάλης
Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γαλανός Αλέξης	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δημητρίου Οδυσσέας	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Δίγκλης Παύλος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαρές Αυγερινός
Ευσταθίου Ευσάθιος	Παρισινός Ανδρέας
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Πέτας Χρίστος
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πουμπουρής Μιχάλης
Ηλιάδης Δημήτρης	Σαββίδης Γεώργιος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σολωμής Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσελλή Ρήνα	Φάντης Ανδρέας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φλουρέντζος Νίκος
Κόλοκος Πολύβιος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λαδάς Γεώργιος	Χρίστου Κυριάκος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χριστοφίδης Μανώλης
Μακρίδης Νίκος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μάτσης Ιωάννης	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986», οι αγορεύσεις πάνω σ' αυτή (Α. Μαθηκολώνης, Ρ. Κατσελλή, Π. Στυλιανού, Ι. Κατσουνωτός) και ψήφιση αυτής σε Νόμο ως «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987».

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί της Σύμβασης (Αρ. 100) περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», οι επ' αυτού αγορεύσεις (Ρ. Κατσελλή, Α. Φάντης, Π. Δίγκλης, Π. Στυλιανού, Σ. Χατζηγιάννης, Ι. Κατσουνωτός, Αλ. Γαλανός και Αλ. Μαρκίδης) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 52) του 1987», οι σύντομες παρατηρήσεις του κ. Γαλανού και απόρριψη αυτού.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού

Νόμος (Αρ. 67) του 1987», οι επ' αυτού αγορεύσεις (Αλ. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Σοφ. Χατζηγιάννης, Τ. Χατζηδημητρίου) και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 55 του 1987).

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 70) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 56 του 1987).

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 73) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 57 του 1987).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 75) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 58 του 1987).

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 79) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 59 του 1987).

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 80) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 60 του 1987).

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 88) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 61 του 1987).

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 38) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 43 του 1987).

(12) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 39) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 48 του 1987).

(13) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 44) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(14) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 45) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(15) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 46) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(16) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 47) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(17) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 51) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(18) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 54) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(19) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 56) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 49 του 1987).

(20) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 58) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 50 του 1987).

(21) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 60) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 52 του 1987).

(22) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 66) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 53 του 1987).

(23) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 70) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 55 του 1987).

(24) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αγλαντζιάς του 1987» και έγκριση αυτών.

(25) Απεσύρθησαν οι πιο κάτω Κανονισμοί:

(α) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987.

(β) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.

(γ) Οι περί Υδατοπρομήθειας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

(δ) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

(ε) Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

(26) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(27) Ερωτήσεις-Απαντήσεις. (Η κοινότητα Γεροσκήπου ζητά επιστροφή της γης που απαλλοτριώθηκε για το αεροδρόμιο Πάφου και δεν χρησιμοποιήθηκε, καθώς και άλλη χαλίτικη γη — Εφαρμογή του νόμου 54/87 για την προστασία της Μητρότητας — Προβλήματα κοινότητας Μουτουλλά — Προβλήματα Κοινότητας Καλοπαναγιώτη — Οικονομικά προβλήματα Δήμου Αγίου Αθανασίου).

(28) Συνέχιση της συζήτησης πάνω στο θέμα «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης» και οι αγορεύσεις πάνω σ' αυτό (Αρ. Χρυσοστόμου, Α. Παρισινός, Ι. Ιωαννίδης, Κυρ. Χρίστου, Α. Παναγιώτου, Ε. Ευσταθίου, Αυγ. Παπαρές, Α. Δημητριάδης, Α. Φάντης, Π. Στυλιανού).

(29) Σύντομη διαλογική συζήτηση πάνω στο θέμα του Ακάμα από τους αξ. βουλευτές κ.κ. Λ. Θεοδούλου, Αλ. Γαλανό και Γ. Ομήρου.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 29ης Οκτωβρίου 1987

(Ώρα έναρξης 5.30 μ.μ.)

(Αρ. 6)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν μπούμε στο Κεφάλαιο Α θα παρακαλέσω να κατατεθεί ο περί Εχτάκτου Εισφοράς διά την Άμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. Θέμα το οποίο έχει εγγραφεί ή μάλλον το οποίο τίθεται ενώπιον της Βουλής εκ μέρους της πλειοψηφίας των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Οικονομικών και Προϋπολογισμού και Άμυνας.

Υπάρχει ένσταση να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί στη σημερινή συνεδρία της Βουλής;

Δεν υπάρχει ένσταση. Κηρύσσεται επείγον.

Το πρώτο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 63) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 63) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Πάυλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £221,700 και η διάθεσή του για την ενίσχυση της Μορφωτικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας προς ικανοποίηση έκτακτων αναγκών της.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε λεπτομερή κατάλογο για το συνολικό ποσό που αναμένεται να δαπανηθεί από τη Μορφωτική Υπηρεσία μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου. Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν προκύπτει ότι οι ανάγκες της Υπηρεσίας αυτής μέχρι το τέλος του χρόνου θα ανέλθουν συνολικά, κάτω από τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως, στο ποσό των £60,000 αντί στο ποσό των £221,700 που αρχικά ζητήθηκε.

Με βάση τα πιο πάνω και επικροτώντας η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου όπως τελικά διαμορφώθηκε και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 59) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £60,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 59) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Παροχής Αποζημιώσεως υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1983».

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι γιατί νοιώθω την ανάγκη να αναφερθώ σε ένα θέμα που έχω στο παρελθόν κατ' επανάληψη θίξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα δεν είναι η ώρα τώρα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Αφορά τη Νομοθετική Εργασία, κύριε Πρόεδρε. Με όλο το σέβας, αν με ακούσετε. Είναι το θέμα της κυκλοφορίας των Εκθέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α! Εντάξει, ορίστε.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Και βέβαια δεν θα ήθελα αυτή τη στιγμή να εισηγηθώ οποιαδήποτε αναβολή, εκτός αν το Σώμα αποφασίσει άλλως πως, αλλά πραγματικά, κύριε Πρόεδρε, νοιώθω αυτή την ανάγκη ορμώμενος από το γεγονός ότι π.χ. στη σημερινή συνεδρία είμαι βέβαιος ότι όλοι οι συνάδελφοι τις Εκθέσεις των διαφόρων Επιτροπών που αναφέρονται στο Κεφάλαιο Α, στη Νομοθετική Εργασία, τις έχουμε πάρει μόλις σήμερα. Δεν μας δόθηκε η ευκαιρία — και αυτό δεν είναι φαινόμενο μόνο της σημερινής συνεδρίας του Σώματος — νοιώθουμε σε κάποιο βαθμό ότι η όλη εργασία η οποία διεξάγεται είναι κάτω από τέτοια πίεση που δεν μας επιτρέπεται ο σωστός προβληματισμός, ο βασανισμός των σκέψεων, των απόψεών μας και η τοποθέτησή μας, ίσως καμιά φορά, πέραν βεβαίως των Μελών που συμμετέχουν στις αρμόδιες Επιτροπές. Αλλά μέχρι και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών, κύριε Πρόεδρε, από ό,τι αντιλαμβάνομαι, σήμερα έχει πάρει κι αυτός τις Εκθέσεις τις οποίες τώρα αναγινώσκει, όπως επίσης και την Έκθεση για ένα θέμα της Επιτροπής Οικονομικών που αναφέρεται στο Κεφάλαιο Δ.

Επαναλαμβάνω, λυπούμαι γιατί αναφέρομαι στο ίδιο θέμα που έχω κατ' επανάληψη και στο παρελθόν θίξει, αλλά αυτό αποστερεί σε όλους τους Βουλευτές βασικά την ευκαιρία, για να μην πω και το δικαίωμα, της μελέτης και της σωστής διεργασίας που πρέπει να προηγείται, πριν να έλθουμε εδώ για την ψήφιση ή την καταψήφιση οποιασδήποτε νομοθεσίας ή και στην αναφορά μας σε οποιοδήποτε θέμα.

Επαναλαμβάνω, είναι κάτω από τις γνωστές πιέσεις του χρόνου που διεξάγεται η εργασία του Σώματος. Ίσως σε κάποιο άλλο στάδιο αν υπάρχουν ευθύνες να αναφερθούν, αλλά σ' αυτό τουλάχιστον το στάδιο δεν υπονοώ την ευθύνη οποιασδήποτε υπηρεσίας της Βουλής οπωσδήποτε ή και των Επιτροπών, αλλά είναι πρόβλημα του οποίου θα πρέπει να επιληφθούμε και, οπωσδήποτε σεείς ειδικότερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Μόνο δυο λόγια, κύριε Πρόεδρε. Ο κ. Σολωμής έχει δίκαιο αλλά, από την άλλη πλευρά, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικές συνθήκες και κάτω από ποιο μεγάλο βάρος εργασίας εργάζονται τόσο οι υπηρεσίες της Βουλής, οι οποίες δεν έχουν καμιά ευθύνη — τουναντίον εργάζονται πέραν των δυνάμεών τους, θα έλεγα — όπως επίσης και η Επιτροπή Οικονομικών, που πράγματι, έχει να αντεπεξέλθει σε ένα τεράστιο όγκο εργασίας.

Εκείνο που ίσως χρειάζεται είναι να αυξηθεί ο αριθμός εκείνων που βοηθούν τις Επιτροπές. Αλλά είναι κάτι που πρέπει να δούμε αργότερα.

Τώρα, όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα, η άποψη είναι — για να κερδίσουμε χρόνο — διότι με το να αναβάλλουμε συζήτηση νομοσχεδίων που αργοπόρησαν μια μέρα, όταν είναι ομόφωνα, δημιουργούμε μεγαλύτερο πρόβλημα στην επόμενη συνεδρίαση.

Επομένως, εκεί που υπάρχει ομοφωνία πρέπει, νομίζω, να είμαστε ελαστικοί, εκτός αν υπάρχει κάποιος Βουλευτής ή κάποια πλευρά που να διαφωνεί. Εκεί, όμως, που δεν υπάρχει ομοφωνία, σίγουρα με κανένα τρόπο δεν πρέπει να γίνεται συζήτηση, αλλά θα πρέπει να κυκλοφορούν εγκαίρως οι Εκθέσεις για να ετοιμάζονται οι διάφορες πλευρές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφωνώ με τον κ. Σολωμή ακόμα και για τα νομοσχέδια που είναι ομόφωνα. Γιατί είναι δικαίωμα όλων των Βουλευτών, οι οποίοι δεν μετέχουν στις Επιτροπές, να είναι ενήμεροι. Αλλά ο κ. Σολωμής σαφέστατα δεν έκαμε υπαινιγμό ούτε για την Επιτροπή Οικονομικών ούτε, πολύ περισσότερο, για το προσωπικό της Βουλής, το οποίο εργάζεται υπό συνθήκες απάνθρωπες για να μπορέσει να επιτελέσει το έργο το οποίο επιτελεί.

Όπως όλοι ξέρετε, δυστυχώς, ακόμα δεν έχουν συμπληρωθεί και εκείνες οι λίγες θέσεις τις οποίες εγκρίναμε με τους προϋπολογισμούς. Θέλω να ελπίζω ότι με την αναδιάρθρωση η οποία, αυτή τη στιγμή, γίνεται και με την αύξηση του προσωπικού, τουλάχιστον ως ένα βαθμό, θα επιλυθεί το θέμα το οποίο, πολύ ορθά, έχει θίξει ο κ. Σολωμής.

Ε. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ:

Απλώς θα ήθελα να υπομνήσω, κύριε Πρόεδρε, ότι οποιοσδήποτε συναδελφος δικαιούται να ζητήσει αναβολή της συζήτησης του νομοσχεδίου εφόσον δεν έχει πάρει έγκαιρα την Έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής. Υπάρχει Κανονισμός ότι η Έκθεση των Επιτροπών θα πρέπει να κυκλοφορεί 48 ώρες πριν από τη συνεδρία του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σίγουρα. Αλλά αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Σολωμός, για τους λόγους που ανέπτυξε, δεν θέλει να ασκήσει αυτό το δικαίωμα. Απλώς υπέδειξε κάποια παράλειψη η οποία υφίσταται. Νομίζω να μη δώσουμε περισσότερη συνέχεια στο θέμα.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί παροχής Αποζημιώσεως υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1983».

Πρόκειται περί Προτάσεως Νόμου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεσή του στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι στην προηγούμενη συνεδρία της Βουλής, είχε αναβληθεί το θέμα για να το μελετήσει η Επιτροπή Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, θα ακούσουμε τη γνώμη της Επιτροπής Νομικών.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Πότε θα ακουστεί η γνώμη αυτή;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αμέσως μετά την ανάγνωση της Έκθεσης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δεν έχω ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Υποτίθεται, κύριε Πρόεδρε, ότι αναβλήθηκε απλώς για μια βδομάδα για να προχωρήσει, επιτέλους, η ανάγνωση της Έκθεσης ενός νομοσχεδίου που βρίσκεται ενώπιον της Βουλής για 17 χρόνια!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, απλώς νομίζω ο κ. συναδελφος θέλει να ακουστεί η άποψη της Νομικής Επιτροπής και θα ακουστεί ασφαλώς. Ασφαλώς θα ακουστεί η άποψη της Νομικής Επιτροπής.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΙΣ ΑΠΟΛΥΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1983».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Ανδρέας Μαθηκολώνης
 Σοφοκλής Χατζηγιάννης
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε 15 συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν από τις 29 Μαρτίου 1984 μέχρι και τις 5 Οκτωβρίου 1987.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η παροχή, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, δικαιώματος αποζημίωσης στα πρόσωπα που απολύονται από μεταλλευτικές εταιρείες σε περίπτωση που οι τελευταίες τερματίζουν τις δραστηριότητές τους.

Ειδικότερα με την πρόταση αυτή νόμου—

- (α) Προβλέπεται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις για την κήρυξη από το Υπουργικό Συμβούλιο μιας μεταλλευτικής εταιρείας ως εταιρείας που άρχισε τον τερματισμό των δραστηριοτήτων της.
- (β) Γίνεται πρόβλεψη για την παροχή δικαιώματος αποζημίωσης στους απολυόμενους υπαλλήλους από τις πιο πάνω εταιρείες και καθορίζεται ο υπολογισμός του ύψους της εν λόγω αποζημίωσης.
- (γ) Παρέχεται η δυνατότητα για την αναδρομική εφαρμογή, από της 21ης Ιανουαρίου 1971, των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου.

Όπως είναι γνωστό η πιο πάνω πρόταση νόμου έχει κατατεθεί στη Βουλή από τον Πρόεδρο του Σώματος κ. Βάσο Λυσσαρίδη σε αντικατάσταση παλαιότερης πρότασης νόμου που ο ίδιος είχε καταθέσει το 1971. Η αντικατάσταση της τελευταίας πρότασης νόμου κρίθηκε αναγκαία γιατί στη μορφή που είχε τότε κατατεθεί είχε συνδεθεί με άλλη σχετική πρόταση νόμου η οποία θεωρήθηκε στη συνέχεια ως αποσυρθείσα.

Στα πλαίσια της εξέτασης της νέας αυτής πρότασης νόμου, στην αυτοτελή της μορφή, κλήθηκαν και εξέφρασαν απόψεις και εισηγήσεις γύρω από το όλο θέμα εκπρόσωποι των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας, του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα, εκπρόσωποι των πρώην εργατοϋπαλλήλων ΚΜΕ Σκουριώτισσας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ, του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ καθώς και της εταιρείας Μεταλλείων Λίμνης.

Επειδή στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος από την Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προέκυψε αριθμός νομικών θεμάτων, τα οποία διαφάνηκε ότι χρειάζονταν ειδική εξέταση, αποφασίστηκε όπως η εν λόγω πρόταση νόμου εξεταστεί και από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών ως η πιο αρμόδια για τα θέματα αυτά Επιτροπή. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών σε σχετική συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 1987 έθεσε τη νομική πτυχή του όλου θέματος ενώπιον της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Στη συνέχεια το όλο θέμα επανήλθε ενώπιον της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η οποία αφού μελέτησε διεξοδικά την υπό συζήτηση πρόταση νόμου και αφού αξιολόγησε όλα τα στοιχεία που κατά καιρούς τέθηκαν ενώπιόν της, συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους προτείνεται η πρόταση νόμου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

Αναφορικά με τις οποιεσδήποτε αμφιβολίες γύρω από τη νομική — συνταγματική πτυχή της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, η Επιτροπή, έχοντας περισσότερο αρμοδιότητα να αποφασίζει πάνω στην ουσία του προτεινόμενου νόμου, και ενόψει του γεγονότος ότι έχουν ληφθεί από το Γραφείο της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας δυο αλληλοσυγκρουόμενες γραπτές γνωματεύσεις, ημερομηνίας 7 Αυγούστου 1986 και 22 Μαΐου 1987, εκ των οποίων η μεν πρώτη τοποθετείται θετικά και η δεύτερη αρνητικά στο θέμα της συνταγματικότητας της εν λόγω πρότασης, θεωρεί φρονιμότερο να μη υπεισέλθει στην αξιολόγηση της νομικής πτυχής της πρότασης αυτής νόμου αφήνοντάς την για κρίση από τα Δικαστήρια αν και εφόσον αμφισβητηθεί η συνταγματικότητά της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών στην πλειοψηφία της φρονεί και εκφράζει τη γνώμη ότι η διάταξη του άρθρου 5 εδάφιο (2) της υπό ψήφιση πρότασης νόμου που παρέχει τη δυνατότητα για αναδρομική εφαρμογή των διατάξεων της από 21.1.1971 με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου και συγκεκριμένα για αναδρομική επιβολή υποχρέωσης καταβολής αποζημιώσεων είναι αντισυνταγματική, γιατί παραβιάζει το Άρθρο 24 εδάφιο (3) του Συντάγματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών φρονεί πως, κάτω από τέτοια ή παρόμοια περιστατικά, το αναδρομικό ή το οπισθενεργό του νόμου δεν επιτρέπεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Επειδή η Βουλή ανάθεσε στην Επιτροπή Νομικών να εξετάσει τη συνταγματική πλευρά, είμεθα υποχρεωμένοι ειδικά για το άρθρο για το οποίο μιλούμε, το 5(2), να κάμουμε αποχή, παρόλο που συμφωνούμε στην ουσία με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και αν δεν υπήρχε η αντισυνταγματικότητα θα ψηφίζαμε χωρίς κανένα δισταγμό αυτή την πρόνοια.

Όμως, πιστεύουμε ότι θα ήταν σοβαρό λάθος εκ μέρους μας, αφού αναθέσαμε εμείς, σαν Σώμα, στην Επιτροπή Νομικών να εξετάσει τη συνταγματικότητα, να παραγνωρίσουμε την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή στην οποία αναθέσαμε να πράξει αυτό το έργο. Αν παραγνωρίσουμε τη γνωμάτευσή της, τότε στο μέλλον τι σημασία έχει να αναθέτουμε στην Επιτροπή Νομικών παρόμοια γνωμάτευση;

Πιστεύουμε ότι εμείς πρώτοι δεν πρέπει να μειώσουμε το ρόλο μιας αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, ιδίως όταν εμείς οι ίδιοι της έχουμε αναθέσει να γνωματεύσει.

Γι' αυτό το λόγο, δυστυχώς, τονίζουμε δεν έχουμε άλλη διέξοδο παρά να ζητήσουμε ξεχωριστή ψηφοφορία στο άρθρο 5(2), για να τοποθετηθούμε τουλάχιστον διά αποχής για λόγους αρχής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, κ. Πρόεδρε, υποστηρίζει αυτό που αναφέρεται στην Έκθεση της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ότι αν, πράγματι, αυτός ο νόμος είναι αντισυνταγματικός, ενάποκειται στα αρμόδια Δικαστήρια να αποφανθούν αφού γίνει προσφυγή σ' αυτά.

Αλλά εμείς, σαν νομοθέτες, είμαστε υποχρεωμένοι να δούμε την πρόταση νόμου όπως έχει και δεν νομίζω ότι είναι της αρμοδιότητάς μας να αποφασίζουμε κατά πόσο είναι ή όχι συνταγματικό ένα νομοθέτημα.

Επομένως υποστηρίζουμε την Έκθεση της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Συμμερίζομαι την άποψη που εκφράστηκε από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Νομικών ότι μπορεί να υπάρχει μια γραμματική — να αντίκειται προς το γράμμα — μιας συνταγματικής διάταξης, το νομοθέτημα τούτο.

Εντούτοις, όμως, φρονώ — και θα ψηφίσω το νομοθέτημα — ότι το νομοθέτημα αυτό συνάδει προς το πνεύμα του Συντάγματος, το οποίο στα ανθρώπινα δικαιώματα, στο Κεφάλαιο που πραγματεύεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα σπουδαιότερα θέματα αυτής της ζωής και τα συστατικά στοιχεία της Δημοκρατίας και του σύγχρονου ευνομούμενου κράτους, συνάδει καθόλα με αυτό το πνεύμα. Διότι, πρώτιστα το Σύνταγμα έχει τεθεί για να εξυπηρετεί τον άνθρωπο που έχει ανάγκη και όχι για να δυσκολεύει τη ζωή των ανθρώπων.

Σύμφωνα με το σχετικό Άρθρο του Συντάγματος που έχω υπόψη μου, ο κάθε άνθρωπος και δη ο εργαζόμενος άνθρωπος, του οποίου το μόνο εφόδιο της ζωής είναι η σωματική του ακεραιότητα, η παρουσία του η φυσική σ' αυτή τη γη, δικαιούται σε κοινωνική ασφάλεια, κοινωνική δικαιοσύνη και αξιοπρεπή διαβίωση.

Έχοντας υπόψη αυτό το πράγμα και ταυτόχρονα έχοντας υπόψη ότι η Εταιρεία η οποία απέλυσε τους εργαζομένους αυτούς, η περίφημη Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία από την Αμερική, η οποία δυνάστευσε όλη εκείνη την

περιοχή για πολλές δεκάδες χρόνια, η οποία, αφού ληστρικά εκμεταλλεύτηκε και αφήρησε τον πλούτο της περιοχής μας, εγκατέλειψε το χώρο εκείνο και άφησε τους ανθρώπους αυτούς ακάλυπτους.

Γι' αυτό το λόγο πιστεύω ότι, σύμφωνα με το πνεύμα του Συντάγματος και προς ό,τι έχει πει ο έντιμος κ. Παπαϊωάννου, θα ψηφίσουμε το νομοθέτημα τούτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη διατύπωση που έκαμε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών και ο κ. Γαλανός, προκύπτει το εξής θέμα: Κατά την άποψή μου είναι παρανόηση να ανατίθεται στην Επιτροπή Νομικών ρόλος Νομικού Συμβούλου της Βουλής. Αν αυτή ήταν η έννοια της Επιτροπής Νομικών, τότε θα έπρεπε να υπάρχει και προϋπόθεση ότι τα Μέλη της Επιτροπής Νομικών έπρεπε απαραίτητα να ήταν νομικοί. Ή ότι ένα ποσοστό των εκλεγόμενων Βουλευτών θάπρεπε να ήταν νομικοί. Κάτι το οποίο δεν υπάρχει. Η Επιτροπή Νομικών δεν είναι ο Νομικός Σύμβουλος της Βουλής. Είναι εκείνη η Κοινοβουλευτική Επιτροπή η οποία εξετάζει τη νομική πτυχή και παίρνει απόψεις αναφορικά με τη νομική πτυχή του θέματος.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από το Γραφείο της Γενικού Εισαγγελέως έχουμε δυο αντικρουόμενες απόψεις. Είναι σωστό να παραμερίσει αυτή η Βουλή την πολιτική του θέματος, την ουσία του θέματος, και να στηριχθεί στην άποψη τη νομική της πλειοψηφίας των Μελών της Νομικής Επιτροπής, για να αποφασίσει πάνω σ' αυτό το θέμα; Απερίφραστα η δική μας απάντηση είναι όχι. Και θα έλεγα ότι είχαμε περιπτώσεις στο παρελθόν που δεν είχαμε αντικρουόμενες γνωματεύσεις πάνω στο ίδιο θέμα. Είχαμε αρνητικές γνωματεύσεις ως προς τη θέση που θα παίρναμε και όμως η Βουλή αυτή — με εξαίρεση το ΔΗΚΟ — προχώρησε και είπε: «Εμείς αποφασίζουμε αυτό που θεωρούμε πολιτικά σωστό και αρμόδιο όργανο είναι το Δικαστήριο για να το αποφασίσει. Διερωτώμαι γιατί σ' αυτή την περίπτωση που έχουμε και διχασμό νομικών απόψεων, υιοθετούμε διαφορετική διαδικασία.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν δώσω το λόγο απλώς υπό την ιδιότητά μου ως Προέδρου, όχι υπό την ιδιότητά μου ως κάποιου που εισηγήθηκε, θα έλεγα ότι, πράγματι θα ήταν επικίνδυνο για τη Βουλή να αποφασίζει τι είναι συνταγματικό και τι είναι αντισυνταγματικό. Ακόμα και η Νομική Επιτροπή. Διότι αυτό θα σήμαινε ότι υπάρχει σύγχυση εξουσιών μεταξύ της Βουλής και της Δικαστικής Εξουσίας, η οποία είναι η μόνη αρμόδια να έχει άποψη κατά πόσο ένα νομοθέτημα είναι συνταγματικό ή αντισυνταγματικό.

Επίσης, πιστεύω ότι ο ρόλος της Επιτροπής Νομικών καθορίζεται από τους Κανονισμούς. Και ασφαλώς οι Κανονισμοί δεν καθορίζουν ότι ο ρόλος της Επιτροπής Νομικών είναι να εξετάζει αν ένα θέμα είναι συνταγματικό ή όχι.

Να δώσουμε πρώτα το λόγο στον κ. Μανώλη Χριστοφίδη που είναι και το αρμόδιο πρόσωπο σ' αυτή την περίπτωση.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η Επιτροπή Νομικών δεν διεκδικεί το ρόλο νομικού συμβούλου της Βουλής ούτε έχει αυτό το λόγο ούτε της ανατίθεται τέτοιος ρόλος είτε από το Σύνταγμα είτε από τους Κανονισμούς της Βουλής.

Το θέμα που αντιμετωπίζουμε σήμερα δεν είναι αν η Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία θα πληρώσει αποζημιώσεις ή όχι, ούτε αν καταδυνάστευσε τον τόπο, ούτε αν εκμεταλλεύτηκε τον τόπο. Το ερώτημα είναι απλό, νομικό και είναι το εξής: Μπορεί η Βουλή να νομοθετεί το 1987 και να επιβάλλει αναδρομικά από το 1971 επιβαρύνσεις ή αποζημιώσεις ή εισφορές ή οτιδήποτε άλλο; Και αδίστακτα η θέση είναι ότι δεν μπορεί αυτό το πράγμα να το κάμει.

Όσον αφορά τη θεωρία η οποία τελευταία αναπτύσσεται στη Βουλή μας ότι τάχα εμείς δεν εξετάζουμε τη συνταγματικότητα των νόμων, έχω να πω τα εξής: Η έρευνα της συνταγματικότητας των νόμων ανήκει στο Ανώτατο Δικαστήριο, ανήκει στη Δικαστική Εξουσία. Ο Βουλευτής, όμως, ο οποίος πιστεύει ή φρονεί ότι κάτι το οποίο ψηφίζει είναι αντισυνταγματικό, οφείλει να μην το ψηφίσει. Αυτή είναι η διαβεβαίωση όπως περιέχεται στο Άρθρο 69 του Συντάγματος και η οποία απλά λέγει τα εξής:

«Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους».

Είναι απλό καθήκον του Βουλευτή να εξετάζει αν αυτό το οποίο πάει να θεσμοθετήσει συνάδει προς το Σύνταγμα ή όχι.

Θέλω να επισύρω την προσοχή των συναδέλφων και στο εξής:

Δεν είναι ακριβές ότι υπάρχουν ενώπιον της Βουλής δυο συγκρουόμενες γνωματεύσεις. Ένας όταν διαβάσει τις γνωματεύσεις με νομικό πνεύμα ή με νομικό μάτι θα δει ότι οι γνωματεύσεις δεν συγκρούονται και αναφέρω τα εξής:

Υπάρχει η γνωμάτευση της Γενικού Εισαγγελέως ημερομ. 22 Μαΐου 1987 που λέει ξεκάθαρα ότι το όλο θέμα είναι αντισυνταγματικό. Υπάρχει και προηγούμενη γνωμάτευση του Αχιλλέα Φράγκου, Ανώτερου Δικηγόρου της Δημοκρατίας, πάλι από το γραφείο της Γενικού Εισαγγελέως που δημιουργεί δυνατά την εντύπωση ότι επιτρέπεται να δοθεί σ' αυτή την περίπτωση αναδρομικότητα στο νόμο.

Λέει, όμως, στην πρώτη σελίδα της γνωμάτευσής του τα εξής:

Το Άρθρο 82 του Συντάγματος προβλέπει: «Οι Νόμοι και αι Αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων τίθενται εν ισχύ από της δημοσιεύσεως αυτών εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας, εκτός εάν ορίζεται διάφορος ημερομηνία εν τω δημοσιευομένω Νόμω ή Αποφάσει».

Η φράση «εκτός εάν ορίζεται διάφορος ημερομηνία εν τω δημοσιευομένω Νόμω» στο άρθρο 82 παρέχει εξουσία ψηφίσεως νόμου με αναδρομική ισχύ. Μόνο στις περιπτώσεις εκείνες όπου το σύνταγμα ρητά απαγορεύει την αναδρομικότητα, όπως π.χ. το άρθρο 12 εδάφιο (1) και 24 εδάφιο (3) δεν μπορεί να υπάρξει νόμος με αναδρομική ισχύ. Και εφόσον η θέση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών είναι ότι το θέμα αυτό ανάγεται στο 24(3) δεν υπάρχει για μας σύγκρουση γνωμών ή γνωματεύσεων από το Γραφείο της Γενικού Εισαγγελέως.

Είναι για όλους αυτούς τους λόγους, κ. Πρόεδρε, που θεώρησα καθήκον μου να δώσω τη γνώμη της πλειοψηφίας της Επιτροπής Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός και μετά ο κ. Χατζηδημητρίου.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Είχαμε τοποθετηθεί, κύριε Πρόεδρε, δεν επρόκειτο να ξαναμιλήσουμε αλλά οφείλουμε να δώσουμε μια απάντηση σε ορισμένους συναδέλφους, ιδιαίτερα στο συνάδελφο κ. Παπαπέτρου, ο οποίος νομίζουμε ότι σ' αυτή την περίπτωση προσπαθεί να τετραγωνίσει τον κύκλο υπό την εξής έννοια: Αν πράγματι, εμείς λαμβάνουμε πολιτικές αποφάσεις, γιατί τότε παραπέμφθηκε το θέμα αυτό από την Επιτροπή Εργασίας και από τον Πρόεδρο στην Επιτροπή Νομικών; Τι χρειάζεται πλέον η Επιτροπή Νομικών όταν εκ των προτέρων γνωρίζουμε ότι δεν πρόκειται να ακολουθήσουμε τη γνωμάτευσή της;

Βεβαίως δεν είμεθα το Ανώτατο. Όμως, υπάρχει μια Επιτροπή Νομικών. Ποιος είναι ο ρόλος, σε τελευταία ανάλυση, της Επιτροπής Νομικών αν δεν έχει τη δυνατότητα να δώσει κάποια γνωμάτευση. Και θα έλεγα κατά κανόνα, εκεί που νομίζουμε ότι υπάρχει βάση σ' αυτή τη γνωμάτευση, πρέπει να δεχόμεθα αυτή τη γνωμάτευση. Ειδάλλως, επαναλαμβάνω, δεν υπάρχει κανένας λόγος να ζητούμε τη γνωμάτευση της Επιτροπής Νομικών.

Υπάρχει, βέβαια, και ο όρκος στο Σύνταγμα. Όπως, επίσης, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι είμεθα νομοθέτες. Και σαν νομοθέτες πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας το γράμμα του νόμου. Και σ' αυτή την ειδική περίπτωση η Επιτροπή Εργασίας, της οποίας Πρόεδρος είναι ο κ. Ζιαρτίδης, εισηγήθηκε να πάρουμε και τη γνωμάτευση της Επιτροπής Νομικών. Αν πρόκειται εκ των προτέρων να μην είμεθα διατεθειμένοι να δεχθούμε αυτή τη γνωμάτευση εκτός αν είναι ευνοϊκή, τότε καλύτερα να μην τη ζητούμε.

Γι' αυτό το λόγο επαναλαμβάνουμε ότι εμάς η θέση μας είναι ότι θα θέλαμε πάρα πολύ να μην υπήρχε θέμα αντισυνταγματικότητας, διότι έχουμε δέσμευση να υποστηρίξουμε το πρόβλημα των μεταλλωρύχων. Όμως δεν μπορούμε, όταν έχουμε δώσει όρκο στο Σύνταγμα, να παραβλέψουμε μια γνωμάτευση η οποία παρουσιάζεται από κάθε πλευρά ότι είναι σωστή όσον αφορά την αναδρομικότητα. Καμιά φορά πιστεύω ότι πρέπει να κινδυνεύουμε να χάσουμε ψήφους, φτάνει να μη φεύγουμε από τα πλαίσια εκείνου που θεωρούμε σαν συνταγματικό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν δώσω το λόγο στον κ. Χατζηδημητρίου, και πάλιν υπό την ιδιότητά μου ως Προέδρου, θέλω να επιστήσω την προσοχή της Βουλής στο Άρθρο 24 του Συντάγματος το οποίο επικαλέστηκε ο Πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής. Το Άρθρο λέει:

«(1) Έκαστος υποχρεούται να συνεισφέρει εις τα δημόσια βάρη αναλόγως των δυνάμεων αυτού.»

Τα υπόλοιπα άρθρα συνδέονται μ' αυτό.

«(2) Ουδεμία τοιαύτη συνεισφορά διά καταβολής φόρου, τέλους ή εισφοράς οιασδήποτε φύσεως επιβάλλεται, ειμή διά νόμου ή κατ' εξουσιοδότησιν νόμου.

(3) Ουδείς φόρος, τέλος ή εισφορά οιασδήποτε φύσεως επιβάλλεται αναδρομικώς. Εισαγωγικοί δασμοί δύνανται να επιβάλλωνται από της ημερομηνίας της καταθέσεως της σχετικής προτάσεως νόμου ή νομοσχεδίου.» κ.τ.λ.

Γι' αυτό έχω την εντύπωση ότι αυτά όλα συνδέονται με τη συνεισφορά στα δημόσια βάρη.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα αρχίσω από το τελευταίο. Αν το σημερινό νομοσχέδιο σχετίζεται με οποιασδήποτε μορφής ψηφοθηρική διάθεση από πλευράς του καταθέσαντος το σχέδιο νόμου, που συμβαίνει να είναι ο Πρόεδρος της Βουλής, ή αν υπάρχει.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα σας διακόψω διότι είμαι βέβαιος ότι δεν υπήρξε καμιά τέτοια αιχμή από τον κύριο....

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τότε να ερμηνεύσω ότι να χάσουμε ψήφους δεν συνδέεται με αυτό το νομοσχέδιο, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, συνδέεται με την άποψη του κ. Γαλανού ότι θα απόσχουν από την ψηφοφορία και ότι είναι αυτό δυνατό να τους στοιχίσει ψήφους. Αλλά δεν κατηγορήσε.....

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τότε σ' αυτή την περίπτωση κατανοώ και εκτιμώ τη θέση του κ. Γαλανού.

Πάντως εκείνο που θα πρέπει να συζητήσουμε για να δούμε αν είναι συνταγματικό ή όχι νομίζω ότι θα πρέπει να στραφούμε προς την πλευρά αν δικαιολογείται η κατάθεση αυτού του νομοσχεδίου. Αν δηλαδή υπήρχαν κοινωνικοί, οικονομικοί και άλλοι λόγοι που επέβαλλαν την υποβολή αυτού του νομοσχεδίου. Και θα πρέπει να ενθυμηθούμε μιαν εποχή όπου εγίνοντο μαζικές απολύσεις εργατών, όπου άνθρωποι οι οποίοι είχαν καταναλώσει πραγματικά δεκαετηρίδες ολόκληρες στην Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία βρίσκονταν ξαφνικά χωρίς εργασία και βρίσκονταν με κάποιες ελάχιστες αποζημιώσεις και μάλιστα σε κάποια ηλικία και σε κάποια εποχή όπου θα ήταν δύσκολο να επανατοποθετηθούν μέσα στην οικονομική ζωή του τόπου επαγγελματίες άλλο επάγγελμα. Και είναι ακριβώς τότε που έγινε η πρόταση για παροχή κάποιων αποζημιώσεων που θα διασφάλιζαν κάπως τη ζωή κάποιων ανθρώπων που ανάλωσαν ολόκληρη τους τη ζωή σ' ένα σκληρό επάγγελμα.

Έτσι το θέμα το οποίο συζητούμε δεν είναι νομοτεχνικό, είναι κοινωνικό, είναι ουσιαστικό πρόβλημα και σχετίζεται με κάθε εργαζόμενο ο οποίος κινδυνεύει να βρεθεί ξαφνικά μετέωρος μέσα στην κοινωνία χωρίς οποιαδήποτε κοινωνική εξασφάλιση.

Τώρα υπάρχει η χρονολογία 1971 και υπάρχει και η αναφορά της αναδρομικότητας πάνω στην οποία στηρίζεται η έννοια της αντισυνταγματικής πρόνοιας. Όμως ο αριθμός 1971 ούτε αυτός είναι τυχαίος ούτε μαγικός. Συνδέεται με την ιστορία του ίδιου του νομοσχεδίου. Είχε κατατεθεί η πρόταση νόμου τότε όταν εγίνοντο οι μαζικές απολύσεις στην Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία, όταν μια ολόκληρη περιοχή καταδικαζόταν σε ανεργία, σε δυστυχία και μάλιστα είχε απασχολήσει τότε την Κυπριακή Δημοκρατία και είχαν παρθεί και σχετικές αποφάσεις. Μάλιστα υπήρξε η πρόταση τότε και υπήρξε και η Κυβερνητική

απόφαση ότι δεν θα εδίδοντο χρήματα στους απολυόμενους μεταλλωρύχους αλλά θα εχρηματοδοτείτο η ανάπτυξη της περιοχής για να μπορούσε να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό το οποίο καταδικαζόταν σε ανεργία. Τούτο δεν συνέβηκε διότι μεσολάβησε το πραξικόπημα και η εισβολή. Και ακόμα χειρότερα, γιατί μέσα στις πρόνοιες κάποιων χαρακτηριστικών νόμων μπόρεσε να διαφύγει από τις ευθύνες της η Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία και να απολύσει χωρίς σχεδόν καμιά αποζημίωση και το υπόλοιπο εργατικό δυναμικό που απασχολούσε.

Έτσι το να συζητούμε σήμερα αυτό το νομοσχέδιο και να το τοποθετούμε πάνω στη βάση της συνταγματικότητας ή όχι, ουσιαστικά το αποσύρουμε από την ίδια την ουσία και την ιστορία του και είναι αυτό που θα πρέπει να μας απασχολήσει.

Έγινε, επίσης, συζήτηση ποιος είναι ο ρόλος της Επιτροπής Νομικών και ποια είναι η ευθύνη της έναντι του Σώματος. Σίγουρα η Επιτροπή Νομικών έχει αρμοδιότητες όπως όλες οι άλλες Επιτροπές να συζητά νομοσχέδια που παραπέμπονται σ' αυτή και κατά κύριο λόγο όταν παραπέμπονται από τον Πρόεδρο του Σώματος και αυτό σίγουρα έχει μια αξία για τη Βουλή και πάλι όχι δεσμευτική, διότι προηγουμένως ο κ. Σολωμής υπέβαλε παράπονο γιατί να μην κυκλοφορούν οι Εκθέσεις ώστε να τοποθετούμαστε ως υπεύθυνοι εκπρόσωποι του λαού ακόμα και πάνω στα νομοσχέδια τα οποία εμφανίζονται ως ομόφωνα, ότι είναι δυνατό σε κάποια στιγμή να παρουσιάσουμε κάποιες διαφοροποιημένες θέσεις ακόμα και μετά την κυκλοφορία οποιασδήποτε Έκθεσης.

Έτσι οποιαδήποτε Έκθεση στο Σώμα έχει την αξία της, έχει κάποιας μορφής δεσμευτικότητα, αλλά ποτέ και σε καμιά περίπτωση δεν έχει απόλυτη αξία και απόλυτη σημασία. Είναι απόψεις και προτάσεις. Άλλωστε και οι Βουλευτές οι ίδιοι μπορούν ακόμα και να θέλουν να αναθεωρήσουν και απόψεις τους και μετά που θα περάσουν κάποια άποψη μέσα στην Έκθεση της Επιτροπής.

Αλλά συζητούμε για την Επιτροπή Νομικών. Γιατί δεν συζητούμε για την Επιτροπή Εργασίας; Δεν θα ήταν υποβάθμιση της Επιτροπής Εργασίας να έρχεται μια άλλη Επιτροπή και να λέει ότι η γνώμη η δική μου — όποια Επιτροπή και να είναι — είναι υπέρτερη της γνώμης της Επιτροπής Εργασίας, μιας Επιτροπής μάλιστα που μελέτησε το όλο θέμα για 15 ολόκληρες συνεδριάσεις, μιας Επιτροπής που άκουσε όλους τους ενδιαφερομένους, όλες τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, πήρε νομικές συμβουλές και έρχεται στο Σώμα και συνιστά την ψήφιση αυτής της πρότασης νόμου; Τότε κατά ποια λογική θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι η πρόταση της μιας Επιτροπής είναι υπέρμετρη της άλλης, που μάλιστα φοβούμαι ότι είναι δυνατό, αν επικρατήσουν τέτοια κριτήρια, αυτή η πρόταση νόμου που βρίσκεται ενώπιον του Σώματος για 16 χρόνια, επειδή θα εμπλακεί μέσα σε μια νομοτεχνική συζήτηση, να πάει άλλα 16 χρόνια.

Αλλά στο μεταξύ την έχουν πληρώσει οι εργαζόμενοι αυτή την καθυστέρηση και καλό είναι κάποτε να σταματήσει. Και η αναδρομικότητα έχει το νόημα ότι κανένας δεν γλυτώνει από τις ευθύνες του έναντι των εργαζομένων.

Ελέχθη ότι είναι θέμα συνείδησης η τοποθέτηση όταν θεωρείται ένα θέμα αντισυνταγματικό. Σίγουρα ο κάθε ένας παίρνει απόφαση κατά συνείδηση. Όμως το τι στοιχεία βαραίνουν στη συνείδηση του καθενός είναι και αυτό σχετικό. Για άλλους βαραίνουν νομοτεχνικά, για άλλους ουσιαστικά σημεία κι' εμείς σίγουρα θα ψηφίσουμε γιατί πιστεύουμε ότι είναι μια πρόταση νόμου που καλύπτει μια πραγματική ανάγκη αυτού του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι που δεν πρωτολόγησαν;

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το νομοσχέδιο που συζητούμε τώρα στη Βουλή έχει τον τίτλο «Ο περί Παροχής Αποζημίωσης υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1983». Η Επιτροπή Εργασίας ομόφωνα εισηγείται την ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου και νομίζω ότι είναι περιττό να τονίσουμε ότι η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα θα ψηφίσει αυτό το νομοσχέδιο.

Παρεμβλήθηκε, όμως, η άποψη της νομικής Επιτροπής, η οποία υποδεικνύει ότι αυτό το νομοσχέδιο, επισύρει την προσοχή μας στο ότι αυτό το νομοσχέδιο είναι αντισυνταγματικό και η άποψη της Νομικής Επιτροπής βασίζεται στο Άρθρο 24 του Συντάγματος.

Όμως, το Άρθρο 24 του Συντάγματος το οποίο έχω μπροστά μου αναφέρει τα εξής:

1. Έκαστος υποχρεούται να συνεισφέρει εις τα δημόσια βάρη αναλόγως των δυνάμεων αυτού.
2. Ουδεμία τοιαύτη συνεισφορά διά καταβολής φόρου, τέλους ή εισφοράς οιασδήποτε φύσεως επιβάλλεται, ειμή διά νόμου ή κατ' εξουσιοδότηση νόμου.
3. —και είναι εδώ που είναι το επίδικο σημείο—

«Ουδείς φόρος, τέλος ή εισφορά οιασδήποτε φύσεως επιβάλλεται αναδρομικώς...»

Το πρώτο ερώτημα που προκύπτει από την ανάγνωση αυτού του Άρθρου με τις υποπαραγράφους του είναι η αποζημίωση την οποία προνοεί το νομοσχέδιο για το οποίο συζητούμε, μπορεί να ενταχθεί είτε στον όρο «φόρος» στον όρο «τέλος» ή στον όρο «εισφορά». Φόρος και τέλος είναι καθαρή η έννοιά του. Εισφορά όταν λέει εδώ το Σύνταγμα και συνδέεται με τις υποχρεώσεις προς τα δημόσια βάρη, μπορούμε να εντάξουμε το νομοσχέδιο που προνοεί για αποζημίωση σε απολυόμενους από τη Μεταλλευτική Εταιρεία ή οποιαδήποτε άλλη Εταιρεία σαν στην έννοια τούτης της συνταγματικής πρόνοιας για εισφορά; Παρόλο που εγώ δεν διεκδικώ νομικές γνώσεις — δεν είμαι νομικός — θα ήθελα να παρακαλέσω τη Νομική Επιτροπή να προβληματιστεί πάνω σ' αυτό. Διότι η ταπεινή μου γνώμη είναι ότι δεν έχει σχέση το νομοσχέδιο που συζητούμε με τη συνταγματική πρόνοια περί εισφοράς. Δεν καλύπτεται μ' αυτή την έννοια της συνταγματικής πρόνοιας εδώ η αποζημίωση στους μεταλλωρύχους που έχουν απολυθεί από τις εταιρείες τους με τον όρο «εισφορά» για την οποία μιλά το Σύνταγμα.

Γι' αυτό νομίζω ότι και αυτός είναι ένας ακόμα λόγος παραπάνω για τον οποίο εμείς πρέπει να ψηφίσουμε αυτό το νομοσχέδιο και αν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες ή οποιοσδήποτε άλλος ενδιαφερόμενος θεωρεί ότι έχει νομική βάση να το προσβάλει στο Ανώτατο Δικαστήριο, ο δρόμος του Ανώτατου Δικαστηρίου είναι ανοικτός και ας αποφασίσει το Ανώτατο Δικαστήριο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει κανένας που θέλει να πρωτολογήσει;

Ο κ. Μάτσης.

I. ΜΑΤΣΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι λυπηρό διότι το σημαντικό αυτό νομοσχέδιο έχει καθυστερήσει τόσα πολλά χρόνια να αντιμετωπισθεί από το Σώμα για να ληφθεί και η απόφαση.

Ενόψει της ομόφωνης θέσης της Επιτροπής Εργασίας για μας το θέμα είναι καθαρώς πολιτικό, είναι θέμα πολιτικής απόφασης, και θα ψηφίσουμε το νομοσχέδιο ως έχει.

Αν υπάρχει αντισυνταγματικότητα, που ίσως υπάρχει, είναι θέμα άλλων οργάνων να αποφανθούν επ' αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

M. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα απλώς 1—2 σημεία να θίξω. Δεν θα καταπιαστώ με τη νομική πτυχή και μάλιστα ενόψει της δήλωσης που έχει κάμει μόλις τώρα ο κ. Μάτσης. Όμως στη συζήτηση ηγέρθησαν δυο σημεία τα οποία νομίζω ότι πρέπει να απαντηθούν.

Πρώτα ανέφερε ο κ. Γαλανός: «Εμείς οι ίδιοι», λέει, «παραπέμψαμε το θέμα στην Επιτροπή Νομικών για να αποφανθεί. Δηλαδή αναθέσαμε στην Επιτροπή Νομικών να μας πει και τώρα εμείς δεν θα ακολουθήσουμε αυτό το οποίο λέει η πλειοψηφία της Επιτροπής Νομικών»;

Εγώ θα ήθελα να απευθύνω το ερώτημα στον κ. Γαλανό. Δηλώνει από τώρα ότι δεσμεύεται για τις νομικές θέσεις που θα παίρνει η πλειοψηφία της Επιτροπής Νομικών πάνω σε οποιοδήποτε νομοθέτημα από τούδε και στο εξής;

Θα ήθελα να ρωτήσω τον κ. Γαλανό, όταν πριν δυο μήνες συζητούσαμε το θέμα της πρότασης νόμου για την έγκριση των προϋπολογισμών των ημικρατικών οργανισμών από τη Βουλή και η πλειοψηφία της Επιτροπής έλεγε ότι δεν θεωρούμε ότι είναι αντισυνταγματικό ο κ. Γαλανός και το κόμμα του, όντας μειοψηφία, έλεγαν ότι είναι αντισυνταγματικό. Γιατί δεν ακολούθησε την άποψη της πλειοψηφίας και τώρα μας λέει ότι πρέπει εμείς που είμαστε η μειοψηφία ότι πρέπει να δεσμευτούμε από την πλειοψηφία της Επιτροπής Νομικών;

Αυτό είναι το ένα.

Το δεύτερο. Αναφέρθηκε από τον κ. Χριστοφίδη, και το επανέλαβε δυστυχώς και ο κ. Γαλανός, ότι το άρθρο 69 καθορίζει τον όρκο του Βουλευτή και ότι εμείς έχουμε ορκιστεί πίστη και σεβασμό στο σύνταγμα. Δεν δόθηκε η δέουσα σημασία στη θέση που μπήκε διότι αν την αναλύσουμε σημαίνει ότι εμείς οι οποίοι ψηφίζουμε ένα νόμο ο οποίος αυτή τη στιγμή μπορεί από το δικαστήριο να κηρυχθεί αντισυνταγματικός, μπορεί να είμαστε και επίορκοι. Μπορεί εμείς που στο παρελθόν μαζί με το Συναγερμό και την ΕΔΕΚ που ψηφίσαμε κάποια νομοθετήματα που κηρύχθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο αντισυνταγματικά, να είμαστε επίορκοι; Για τ' όνομα του Θεού! Δεν είναι αυτό το νόημα του άρθρου 69. Διότι τότε δεν θα είχε νόημα και το 140 που δίνει το δικαίωμα αναφοράς πριν τη δημοσίευσή του στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο θα κρίνει τελεσίδικα περί της συνταγματικότητας ή μη.

Το άρθρο 69 σε άλλες περιπτώσεις αναφέρεται, κύριε Χριστοφίδη, πίστη και σεβασμό στο σύνταγμα. Και ας μην εμπλέκουμε εκείνες τις περιπτώσεις με τούτες. Δεν είναι του παρόντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή υπάρχει ένας που δεν πρωτολόγησε, ο κ. Μαρκίδης, να δώσουμε την ευκαιρία να μιλήσει.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εκφράζω δική μου άποψη.

Θα ήθελα να πω ότι είναι καθήκον κάθε κρατικού οργάνου να φροντίζει να συμμορφώνεται με το Σύνταγμα. Και φροντίζοντας να συμμορφώνεται με το Σύνταγμα, κάποια ερμηνεία στο Σύνταγμα δίδει. Τελικός κριτής του αν η συγκεκριμένη πράξη ή ενέργεια δεν είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα είναι οπωσδήποτε το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο και τώρα το Ανώτατο Δικαστήριο. Αλλά το γεγονός ότι το Ανώτατο Δικαστήριο είναι ο τελικός κριτής ακόμα και των πράξεων της Βουλής, δεν απαλλάσσει τη Βουλή από την ευθύνη να εξετάζει η ίδια κατά πόσο η πράξη της είναι Συνταγματική ή όχι. Και σε όσες περιπτώσεις προηγουμένως ο Δημοκρατικός Συναγερμός ψήφισε νομοθετήματα, παρά την αντίθετη γνώμη της Γενικής Εισαγγελίας, δεν το έκαμε διότι πιστεύει ότι η Βουλή πρέπει να ρίχνει το θέμα στους ώμους του Ανωτάτου Δικαστηρίου αλλά το έκαμε διότι την ώρα που ψήφισε πίστευε έντιμα ότι το νομοθέτημα που ψήφισε ήταν εντός των ορίων του Συντάγματος.

Επομένως, εγώ πιστεύω ότι σήμερα Βουλευτής ο οποίος πιστεύει ότι η συγκεκριμένη νομική διάταξη δεν συνάδει με το Σύνταγμα, έχει στοιχειώδη υποχρέωση απέναντι στη συνείδησή του να μην ψηφίσει τη συγκεκριμένη διάταξη την οποία ο ίδιος θεωρεί αντισυνταγματική.

Καθόσον αφορά τη δική μου θέση — εφόσον εκφράζω προσωπικές θέσεις, όπως σας είπα — θα συμμορφωθώ με την απόφαση του κόμματός μου, διότι δεν θεωρώ ότι η διάταξη του Άρθρου 5 παράγραφος (2) αντίκειται προς το Άρθρο 24 παράγραφος (3) του Συντάγματος. Το Άρθρο 24 παράγραφος (3) του Συντάγματος έχει σχέση με δημόσια βάρη, δηλαδή με υποχρεώσεις δημοσίου δικαίου, ενώ, αντίθετα, αυτός ο νόμος δημιουργεί υποχρεώσεις αστικού δικαίου, που δεν νομίζω ότι καλύπτονται από το θέμα του Άρθρου 24 του Συντάγματος. Και αυτός είναι ο λόγος που θα ψηφίσω κι εγώ μαζί με τους υπόλοιπους Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής μου Ομάδας αυτό το νομοσχέδιο, διότι κατ' ουσίαν το θεωρούμε σωστό.

Τώρα γεννιούνται ορισμένα θέματα, όμως, εν σχέσει μ' αυτό το νομοθέτημα και πιστεύω ότι πρώτον, θα πρέπει να αποδοθεί δικαιοσύνη προς την Επιτροπή Νομικών — της οποίας δεν είμαι μέλος εν πάση περιπτώσει — διότι η Επιτροπή Νομικών από ό,τι βλέπω δεν επενέβη εξ ιδίας πρωτοβουλίας, αλλά έδωσε μια γνώμη, διότι της το ζήτησε η αρμόδια Επιτροπή να δώσει γνώμη και αυτό λέγει ρητώς η Έκθεση την οποία έχει διαβάσει ο κ. Δίγκλης, η οποία αναφέρει ότι:

«Επειδή στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος από την Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προέκυψε αριθμός νομικών θεμάτων, τα οποία διαφάνηκε ότι χρειάζονταν ειδική εξέταση, αποφασίστηκε όπως η εν λόγω πρόταση νόμου εξεταστεί και από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών ως την πιο αρμόδια για τα θέματα αυτά Επιτροπή. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών σε σχετική συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 1987 έθεσε τη νομική πτυχή του όλου θέματος ενώπιον της Γενικής Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.» κλπ.

Είναι, λοιπόν, φανερό ότι η ίδια η αρμόδια Επιτροπή και μάλιστα πολύ πρόσφατα ζήτησε τη βοήθεια της Επιτροπής Νομικών επί ορισμένων νομικών θεμάτων. Επομένως η Επιτροπή Νομικών καλώς ανεμίχθη. Ασφαλέστατα συμφωνώ με την άποψη με την οποία ήδη συμφώνησε και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών κ. Χριστοφίδης, ότι η Επιτροπή Νομικών δεν είναι νομικός σύμβουλος της Βουλής. Άλλο είναι, οπωσδήποτε, το έργο της.

Αλλά θα ήθελα να μου επιτρέψετε να παρατηρήσω και τα ακόλουθα:

Κάποια εξήγηση έπρεπε να δοθεί πώς και γιατί αυτό το νομοσχέδιο παρουσιάζεται ενώπιον του Σώματος μετά από 17 χρόνια.

Δεύτερον, κάποια μελέτη έπρεπε να γίνει και κάποιες λεπτομέρειες έπρεπε να δοθούν στη Βουλή κατά πόσο υπάρχει περίπτωση πρακτικής εφαρμογής αυτού του νόμου ή μήπως θα ψηφίσουμε ένα νόμο ο οποίος στην πράξη δεν θα εφαρμοστεί λόγω της ένστασης του Μενίππου «ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος».

Με άλλα λόγια, έχουμε ένα νόμο. Αυτός ο νόμος δημιουργεί μια υποχρέωση. Αν αυτός ο νόμος εψηφίζετο το 1971 ή 1972, όταν κατατέθηκε, πιθανώς αυτή η Εταιρεία ακόμα να είχε περιουσιακά στοιχεία στην Κύπρο τα οποία να μπορούσαν να δεσμευθούν για να πραγματοποιηθεί το όφελος το οποίο ο νομοθέτης αυτού του νόμου αποφάσισε να δώσει σ' αυτή την τάξη των ανθρώπων, των μεταλλωρύχων.

Τώρα, όμως, μετά από 17 χρόνια, θα ήθελα να ρωτήσω τα Μέλη της Επιτροπής να μας πουν κατά πόσο έχουν μελετήσει το θέμα αν αυτή η Εταιρεία έχει στην Κύπρο επαρκή περιουσιακά στοιχεία ούτως ώστε αυτός ο νόμος να μην είναι απλώς νόμος ακαδημαϊκού χαρακτήρα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα δώσω το λόγο σε τρεις ακόμα. Βλέπω το χέρι του κ. Γαλανού, του κ. Ευσταθίου και του κ. Δίγκλη και του κ. Μανώλη Χριστοφίδη και να κλείσουμε το θέμα διότι νομίζω πως έχει πάει μακριά.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Θα ήθελα να απαντήσω στο συνάδελφο κ. Παπαπέτρου να μη σπαταλά σάλιο με εκείνα που νομίζει ο ίδιος σαν συντριπτικά επιχειρήματα διότι το όλο ερώτημα το οποίο απευθύνει στο ΔΗΚΟ έχει ένα λογικό κενό, ένα πολύ καθαρό λογικό κενό.

Λέει ο κ. Παπαπέτρου: Εσείς, κύριοι του ΔΗΚΟ, είσαστε έτοιμοι να δεχθείτε τη γνωμάτευση της Νομικής Επιτροπής όπως δεν πράξατε στο θέμα των ημικρατικών οργανισμών;

Και η απάντηση είναι πολύ απλή. Αν συναινέσουμε να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Νομικών σίγουρα θα δεχτούμε και τη γνωμάτευσή της. Αλλά στην προηγούμενη περίπτωση δεν υπήρξε τέτοια συναίνεση κι εδώ είναι ακριβώς το όλο πρόβλημα. Διότι η Επιτροπή Εργασίας που συμμετέχουν όλα τα κόμματα συμφώνησε πριν προχωρήσει στο να ετοιμάσει Έκθεση να παραπεμφθεί για γνωμάτευση όσον αφορά τη συνταγματικότητα αυτού του νόμου, από την Επιτροπή Νομικών. Πήραν τη γνωμάτευση. Λοιπόν, δυο ήσαν οι απαντήσεις. Ή είναι ή δεν είναι. Αλλά αποδείχτηκε πως δεν είναι όπως λέει η Επιτροπή Νομικών. Άραγε η Επιτροπή Εργασίας και τα κόμματα που ήσαν στην

Επιτροπή Εργασίας δεν ανέμεναν ότι η Επιτροπή Νομικών μπορούσε να το θεωρήσει πως είναι αντισυνταγματικό;

Λοιπόν, υπάρχει εκτός από το θέμα της συνταγματικότητας, στο οποίο τοποθετηθήκαμε ήδη, κι ένα θέμα αρχής. Αφ' ης στιγμής αναθέτεις σε κάποιον να σου δώσει μια απάντηση πρέπει να είσαι προετοιμασμένος και για τις δυο περιπτώσεις ή όλες τις απαντήσεις. Αν δεν είσαι διατεθειμένος τότε δεν πρέπει να παραπέμπεται ένα θέμα σε μια αρμόδια Επιτροπή, διότι μειώνεται το κύρος αυτής της Επιτροπής. Και πιστεύω ότι με τη θέση των πλευρών που παραβλέπουν αυτή τη γνωμάτευση η οποία ζητήθηκε ειδικά αυτή τη φορά — δεν σημαίνει ότι είναι αυτός ο ρόλος της Επιτροπής Νομικών — μειώνουμε ειλικρινά τους συναδέλφους και το ρόλο αυτής της Επιτροπής εφόσον ζητούμε τη γνωμάτευσή της.

Θα ήθελα να συγχαρώ το συνάδελφο κ. Μαρκίδη για τη συνέπεια στον τρόπο που έχει αντιμετωπίσει αυτό το θέμα, διότι πράγματι υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις που ανεξάρτητα από κομματικές δεσμεύσεις, θέματα που οπωσδήποτε δεν υπάρχει θέμα κομματικής πειθαρχίας κάποιος πρέπει να βλέπει το όλο θέμα κατά συνείδηση. Και νομίζω σωστά ο κ. Μαρκίδης αντιμετώπισε αυτό το θέμα.

Ελπίζω ο έπαινος που του δίδω να μην του δημιουργήσει πρόβλημα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν του δημιουργεί πρόβλημα, διότι είπε ότι θα πειθαρχήσει προς τον Κοινοβουλευτικό του εκπρόσωπο.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Στο κόμμα μας δεν δημιουργούνται αυτού του είδους τα προβλήματα τόσο εύκολα όσο υποθέτει ο κ. Γαλανός.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Από ό,τι έχει λεχθεί, έντιμε κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να σταθώ σε ορισμένα σημεία.

Λέχθηκε ότι δεν έχει σχέση ποιος ήταν εκείνος που έχει απολύσει και ποιοι είναι εκείνοι που απολύθηκαν. Εγώ λέω ότι αυτή είναι η ουσία του θέματος. Διότι αυτό το θέμα συμβαδίζει — ποιος είναι εκείνος που αδίκησε και ποιοι είναι αυτοί που έχουν αδικηθεί. Και η αποστολή αυτού του Σώματος ακριβώς είναι τούτη: Να εντοπίζει τις κοινωνικές αδικίες και με τη νομοθεσία την οποία θα εισαγάγει, να διορθώνει τα κακώς έχοντα. Με άλλες λέξεις, δεν ήλθαμε εδώ για να είμεθα οι αμύντορες του κατεστημένου. Ήλθαμε εδώ για να δώσουμε ανακούφιση στον αδικούμενο άνθρωπο και αυτή είναι η αποστολή μας.

Από την άλλη μεριά, όπως έχω πει, υπάρχει πραγματικά συνταγματική διάταξη η οποία συνεχώς παραβιάζεται σε πολλές περιπτώσεις και επίπεδα και στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση για την οποία σήμερα μιλούμε. Και αναφέρομαι στο Άρθρο 9 του Συντάγματος το οποίο λέγει:

«Έκαστος έχει το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψη περί προστασίας των εργατών, αρωγής προς τους πτωχούς και συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων.»

Ο νόμος εδώ, ακριβώς, θα προβλέψει για τη μέριμνα των εργατών αυτών οι οποίοι έδωσαν τη ζωή τους μέσα σ' εκείνες τις γαλαρίες — και πολλοί απ' αυτούς άφησαν και την τελευταία τους πνοή εκεί — τα παιδιά, δηλαδή, αυτών που πέθαναν, σήμερα δικαιούνται να τύχουν της προσοχής μας και να πάρουν εκείνα τα κατεστημένα που η αποικιακή νομοθεσία τους τα στέρησε.

Κατά συνέπεια, ιδού που υπάρχει το έρεισμα το συνταγματικό από μια άλλη άποψη για να επιτελέσουμε το καθήκον μας.

Και να έχουμε υπόψη μας και κάτι άλλο: Το αρμόδιο Σώμα για να νομοθετεί και να τροποποιεί το Σύνταγμα είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων του λαού. Αν οι συνάδελφοι Τούρκοι για άλλους λόγους δεν έρχονται εδώ, δεν σημαίνει ότι το Σώμα τούτο έχει αποσιλωθεί και αποστερηθεί των εξουσιών του ως φορέας κρατικής εξουσίας, όταν δεχόμεθα εμείς οι ίδιοι ότι κανένας άλλος από τους φορείς, τους ψηλούς φορείς της εξουσίας δεν έχει αποστερηθεί οποιασδήποτε εξουσίας.

Κατά συνέπεια, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι και έντιμε κύριε Πρόεδρε, είναι η πεποίθησή μου, η ταπεινή μου πεποίθηση, ότι έχουν ωριμάσει οι συνθήκες — όχι νομοθέτημα σαν αυτό, πολλά νομοθετήματα σαν αυτό — να ψηφιστούν για να τύχει εφαρμογής μεταξύ του λαού το Άρθρο 9 του Συντάγματος, το οποίο είναι απαραίτητο συστατικό στοιχείο για να λέμε ότι έχουμε κράτος για το οποίο, τουλάχιστον να μην ντρεπόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από προηγούμενους αγορητές έχουν υποβληθεί δυο ερωτήματα στα οποία θα προσπαθήσω να δώσω απάντηση. Το ένα ερώτημα είναι κατά πόσο το νομοθέτημα, το οποίο σήμερα θα εγκρίνουμε, θα έχει υλικό αντίκρυσμα. Κατά πόσο δηλαδή οι εργαζόμενοι, οι οποίοι ενδιαφέρονται για την ψήφιση αυτού του νόμου, θα έχουν τη δυνατότητα να πάρουν τις αποζημιώσεις τις οποίες δικαιούνται, βάσει αυτού του νόμου.

Η απάντηση η δική μας εξ όσων γνωρίζουμε, είναι ότι υπάρχουν οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για να πάρουν αυτές τις αποζημιώσεις. Αλλά πιστεύω ότι το κύριο στην προκειμένη περίπτωση είναι η τοποθέτηση της Βουλής κατά πόσο διά του νομοθετήματος αυτού αναγνωρίζει το δικαίωμα στους εν λόγω εργαζόμενους να διεκδικήσουν αυτές τις αποζημιώσεις, ακόμα και αν ο φορέας αυτών των αποζημιώσεων δεν έχει την υλική δυνατότητα. Αλλά εν πάση περιπτώσει επαναλαμβάνω και υπογραμμίζω ότι εξ όσων γνωρίζουμε υπάρχουν υλικές προϋποθέσεις γι' αυτές τις αποζημιώσεις.

Το δεύτερο ερώτημα το οποίο ετέθη, είναι γιατί, ύστερα από 17 χρόνια, η Επιτροπή Εργασίας αποφαινεται με την έκθεσή της επί αυτής της πρότασης νόμου. Θέλω να επισύρω την προσοχή του Σώματος στη σχετική παράγραφο της έκθεσης της Επιτροπής η οποία αναφέρει ότι η πρόταση την οποία συζητούμε είναι του 1983 σε αντικατάσταση παλαιότερης πρότασης νόμου η οποία απεσύρθη για ορισμένους τεχνικούς λόγους. Συνεπώς η πρόταση νόμου την οποία πιστεύω σήμερα θα ψηφίσει η Βουλή σε Νόμο δεν έχει ηλικία 17 χρόνων όπως ανεφέρθη αλλά μικρότερη, πολύ μικρότερη ηλικία.

Όσον αφορά τα άλλα ζητήματα τα οποία έχουν εγερθεί: Πιστεύω ακράδαντα ότι η αιχμή η οποία από προηγούμενους συναδέλφους έχει αφεθεί ότι

δηλαδή η Επιτροπή Εργασίας, μη υιοθετώντας την κατά πλειοψηφία θέση της Επιτροπής Νομικών, εκφράζει έλλειψη σεβασμού προς αυτή την Επιτροπή, πιστεύω ότι είναι άδικη και ανυπόστατη.

Σεβόμαστε την Επιτροπή Νομικών γι' αυτό παραπέμφθηκε αυτή η πτυχή του θέματος για γνωμάτευση από την Επιτροπή Νομικών. Αλλά πιστεύω είναι φανερό ότι όταν ένα θέμα παραπέμπεται, όπως στην προκείμενη περίπτωση στην Επιτροπή Νομικών, δεν εξυπνοείται ότι η Επιτροπή η οποία παραπέμπει είναι έτοιμη να υιοθετήσει οιαδήποτε γνωμάτευση της Επιτροπής της οποίας ζητείται η βοήθεια. Και στην προκείμενη περίπτωση πιστεύω ότι η Επιτροπή Εργασίας ορθώς έπραξε λαμβάνοντας υπόψη τη γνωμάτευση της Επιτροπής Νομικών, λαμβάνοντας υπόψη και τις αντιφατικές γνωματεύσεις της Γενικής Εισαγγελίας να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ενδείκνυται η ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο. Επαναλαμβάνω ότι αυτό ουδόλως εξυπνοεί έλλειψη σεβασμού. Και είναι φανερό, κ. Πρόεδρε, και από τις νομικές επικλήσεις οι οποίες έγιναν, από την επίκληση του σχετικού Άρθρου του Συντάγματος 24, ότι πράγματι οι δυο γνωματεύσεις οι οποίες ελήφθησαν από τη Γενική Εισαγγελία, είναι αντιφατικές. Το Άρθρο 24 του Συντάγματος σαφώς αναφέρεται σε φορολογίες, τέλη και εισφορές που πιστεύω ουδεμία σχέση έχουν με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου. Συνεπώς υπήρχε αντιφατικότητα στις γνωματεύσεις της Γενικής Εισαγγελίας και είναι ακριβώς βάσει και αυτής της αντιφατικότητας, όχι μόνο σαν αποτέλεσμα αυτής της αντιφατικότητας αλλά και εξαιτίας αυτής της αντιφατικότητας που η Επιτροπή Εργασίας έκρινε ότι θα πρέπει να υποστηριχθεί η σχετική πρόταση νόμου.

Και το τελευταίο σημείο στο οποίο θέλω να αναφερθώ, κ. Πρόεδρε, είναι ότι με την ψήφιση αυτής της πρότασης σε νόμο θα δικαιωθεί ένα δίκαιο αίτημα των εν λόγω εργαζομένων, γιατί οι περιστάσεις υπό τις οποίες οι εργαζόμενοι αυτοί απελύθησαν χωρίς να τύχουν των αποζημιώσεων που τυγχάνουν, θα έλεγα, σχεδόν όλοι οι εργαζόμενοι που απολύονται υπό παρόμοιες περιστάσεις, με την ψήφιση αυτού του νόμου θα αντιμετωπιστεί. Συνεπώς πιστεύω ότι αποτελεί υποχρέωση αυτού του Σώματος να ψηφίσει αυτή την πρόταση σε νόμο σαν ένδειξη δικαιοσύνης, σαν ένδειξη ευαισθησίας αυτού του Σώματος προς ένα δίκαιο αίτημα μιας ομάδας εργαζομένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο τελευταίος ομιλητής, ο κ. Μανώλης Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Φαίνεται ότι υπάρχει μια παρανόηση στο θέμα. Η γνώμη, όπως την είχα εκφράσει στην αρχή, ήταν βασισμένη σε δυο σκέλη. Όλοι οι ομιλητές, μηδέ του Προέδρου εξαιρουμένου, προτίμησαν να στηριχθούν ή να λάβουν υπόψη το ένα σκέλος που αναφέρεται στο Άρθρο 24 εδάφιο (3) του Συντάγματος. Δεν έχετε δώσει σημασία στο δεύτερο σκέλος που λέει:

«Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών φρονεί πως, κάτω από τέτοια ή παρόμοια περιστατικά, το αναδρομικό ή το οπισθενεργό του Νόμου δεν επιτρέπεται».

Εδώ δεν τίθεται θέμα να κρίνουμε ή να εξετάσουμε τα φιλεργατικά αισθήματα οποιουδήποτε κόμματος ή οποιουδήποτε Βουλευτή. Αυτά εξυπακούεται ότι υπάρχουν από όλους μας για όλο τον εργατικό χώρο.

Τα φιλεργατικά νομοθετήματα αυτού του Σώματος είναι πολλά και ψηφίστηκαν από αυτό το Σώμα ομόφωνα. Ειπώθηκε ότι είναι θέμα να δικαιώσουμε, επιτέλους, κάποιους ανθρώπους οι οποίοι αδικήθηκαν. Επαναλαμβάνω ότι δεν είναι αυτό το θέμα που έχουμε ενώπιόν μας. Το νομοθέτημα που προτείνεται έχει τίτλο «Νόμος προνοών περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα». Δεν διαφωνεί κανένας να προβλέπονται αποζημιώσεις για απολυόμενα πρόσωπα, να καταβάλλονται, όπως, οι αποζημιώσεις από τις Μεταλλευτικές Εταιρείες. Αυτό θα περάσει. Παρόλο που και γι' αυτό το σημείο υπάρχουν αντίθετες γνώμες επιστημονικές ότι και αυτό είναι αντισυνταγματικό. Αλλά δεν το εξετάζω για τους σκοπούς αυτής της συζήτησης.

Επομένως, στην ουσία του θέματος, του νομοθετήματος του προτεινόμενου θα υπάρξει μια ομοφωνία. Θα ψηφιστεί. Εκείνο το οποίο παραμένει είναι η αναδρομικότητα που του δίνουμε. Και οφείλω να σας διαβεβαιώσω ότι σε όλη μου τη ζωή μέχρι σήμερα δεν έχω δει νομοθέτημα που να έχει δώσει τέτοια αναδρομικότητα σε χρόνο και να επιβάλλει σε πρόσωπα ή σε ιδιώτες ή στο κράτος ή σε φορολογούμενους υποχρεώσεις τέτοιας μορφής και μέσα σε τέτοια πλαίσια.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έχει λεχθεί ότι το Άρθρο 9 του Συντάγματος προβλέπει ότι οι νόμοι πρέπει να εξασφαλίζουν προστασία στον εργάτη. Το Άρθρο 9 λέει απλώς τα εξής:

«Έκαστος έχει το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβιώσεως και κοινωνικής ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψη περί προστασίας των εργατών, αρωγής προς τους φτωχούς και συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων.»

Αυτό το έχουμε κάμει. Η Δημοκρατία της Κύπρου έχει ψηφίσει σωρεία νόμων που προστατεύουν αυτά τα δικαιώματα και τα αναγνωρίζουν. Πολύ πρόχειρα λέγω ότι έχουμε τον περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμο ο οποίος, σε ολόκληρο φάσμα, προβλέπει το τι γίνεται σε τέτοιες περιπτώσεις που υπάρχει θέμα κοινωνικής δικαιοσύνης.

Επομένως, κύριε Πρόεδρε, εκφράζοντας όσες γνώμες έχω εκφράσει στη σημερινή συνεδρία πάνω σ' αυτό το θέμα, το κάμνω από μια αυστηρή συμμόρφωση προς την αρχή της νομιμότητας στην οποία έχω χρέος να είμαι πιστός και γι' αυτό παίρνω αυτή τη θέση.

Όσον αφορά τον όρκο, τη διαβεβαίωση του Βουλευτή στο Άρθρο 69 και στην ερμηνεία που έχει δώσει ο συνάδελφος κ. Παπαπέτρου του ΑΚΕΛ, διαφωνώ. Ο Βουλευτής, όταν πιστεύει ότι το προτεινόμενο νομοθέτημα αντίκειται προς το Σύνταγμα, έχει χρέος να μην ψηφίσει αυτό το νόμο. Και επειδή τέτοια θέση έχω πάρει σήμερα, είμαι υποχρεωμένος, εφόσον είμαι παρών στη συνεδρία, να καταψηφίσω τη σχετική διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει άλλος εκτός από τον κ. Παπαϊωάννου;

Γιατί αν υπάρχει θα βάλω θέμα τερματισμού. Αν δεν υπάρχει, τότε δεν υπάρχει λόγος να βάλω. Τότε ο κ. Παπαϊωάννου θα είναι ο τελευταίος ομιλητής.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Απλώς, κ. Πρόεδρε, ήθελα να ξεκαθαρίσω το εξής: Δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με την ερμηνεία που έδωσε ο κ. Γαλανός ως προς το ρόλο της Επιτροπής Νομικών. Διότι περίπου ο κ. Γαλανός μας είπε πως η Επιτροπή

Νομικών είναι το σώμα εκείνο στο οποίο παραπέμπονται διάφορα νομοθετήματα για να γνωματεύσει ως προς τη συνταγματικότητά τους ή όχι. Απ' ό,τι έχω υπόψη μου τα περισσότερα νομοθετήματα που έχει εξετάσει η Επιτροπή Νομικών δεν είναι αυτού του είδους εργασία που έχει κάνει. Η εργασία που έκανε η Επιτροπή Νομικών πάνω στα διάφορα νομοθετήματα ενώπιον της οποίας παραπέμπονται, είναι ως προς τη νομοτεχνική πτυχή του νομοθετήματος και όχι τόσο ως προς τη συνταγματική. Βέβαια ακούμε και γνωματεύσεις ως προς τη συνταγματική, αλλά μέχρι σήμερα τουλάχιστο, μέσα στα τελευταία 27 χρόνια που είμαι Βουλευτής σ' αυτό το Σώμα, απ' ό,τι έχω υπόψη μου, η Επιτροπή Νομικών μας γνωμάτευσε πάνω σε διάφορα νομοθετήματα αναφορικά με τη νομοτεχνική πτυχή των νομοθετημάτων αυτών.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω πως υπάρχει μια παρεξήγηση. Κανένας δεν είπε ότι ο ρόλος της Νομικής Επιτροπής είναι ρόλος συνταγματικού δικαστηρίου. Και επομένως συμφωνούμε με τον κ. Παπαϊωάννου ότι δεν είναι αυτός ο ρόλος.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, σαν Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών το είχα κάνει ξεκάθαρο ότι δεν διεκδικούμε ότι είμαστε ο νομικός σύμβουλος της Βουλής είτε οποιασδήποτε Επιτροπής. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών είναι μια Επιτροπή από το σύνολο των Επιτροπών της Βουλής κατά πάντα ισότιμη με όλες τις άλλες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σίγουρα.

Λοιπόν προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κήρυξις Μεταλλευτικής εταιρείας ως αρχισάσης τερματισμός των δραστηριοτήτων της. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις εις απολυόμενα υπό μεταλλευτικής εταιρείας πρόσωπα. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η πρώτη παράγραφος.

Υπάρχει ένσταση; Ναι; Τότε θα τεθεί χωριστά.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Το άρθρο 5, κ. Πρόεδρε, στα εδάφια του να μπει ξεχωριστά σε ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ας μπουν όλα τα εδάφια ξεχωριστά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εδάφιον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εδάφιον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

33.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 58) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 58) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £144,744 και η διάθεσή του για την κάλυψη των δαπανών απασχόλησης έκτακτου προσωπικού στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων σχετικά με την εκτέλεση αριθμού αναπτυξιακών έργων κατά την περίοδο Ιουλίου — Δεκεμβρίου 1987.

Ειδικότερα, η συμπληρωματική πίστωση που ζητείται θα διατεθεί για την κάλυψη της δαπάνης για την απασχόληση του πιο κάτω έκτακτου προσωπικού στα διάφορα υδατικά αναπτυξιακά έργα:

(α) 5 Εκτελεστικοί Μηχανικοί, 2ας Τάξεως.

(β) 2 Τοπογράφοι/Μηχανικοί Αρδεύσεως, 2ας Τάξεως.

(γ) 63 Τεχνικοί, 2ας Τάξεως.

(δ) 3 Γραφείς, 2ας Τάξεως.

Με βάση τα στοιχεία που ζήτησε και πήρε η Επιτροπή αναφορικά με τις πραγματικές ανάγκες απασχόλησης του πιο πάνω έκτακτου προσωπικού προκύπτει ότι ως το τέλος του χρόνου θα δαπανηθεί ποσό ύψους £55,600, αντί £144,744 που αρχικά ζητήθηκε.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, όπως τελικά έχει διαμορφωθεί, έχει τροποποιήσει ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για το οποίο και εισηγείται ομόφωνα στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 62) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £55,600 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέτται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 62) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 74) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 74) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίγιος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους

£42,040 και η διάθεσή του για την ενίσχυση της Μορφωτικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας προς ικανοποίηση έκτακτων αναγκών της.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε λεπτομερή κατάλογο για τις δαπάνες που απαιτούνται σε δραστηριότητες της Μορφωτικής Υπηρεσίας μέχρι το τέλος του χρόνου. Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής προκύπτει ότι μέχρι το τέλος του χρόνου αναμένεται να δαπανηθεί για τις ανάγκες της Μορφωτικής Υπηρεσίας, κάτω από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, το ποσό των £34,570, αντί £42,040 που αρχικά ζητήθηκε.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (αρ. 63) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £34,570 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέτῃται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 43) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 43) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £457,209 και η διάθεσή του για τη συνέχιση ή/και συμπλήρωση αριθμού αρδευτικών και υδρευτικών έργων μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Με βάση τα αναλυτικά στοιχεία που τέθηκαν εγγράφως στην Επιτροπή και τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν για την εκτέλεση των έργων αυτών μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Για τα Δευτερεύοντα Αρδευτικά Έργα κάτω από το άρθρο 602 και Κεφάλαιο 02.02Δ «Ανάπτυξις Υδάτων» — 'Αρδευσις, Αποχέτευσις και Υδατοφράκταις» θα απαιτηθούν £26,405 αντί £169,385 όπως αρχικά ζητήθηκαν.
- (β) Για τα άλλα Μείζονα Υδατικά Έργα κάτω από το άρθρο 849 του ίδιου πιο πάνω Κεφαλαίου θα απαιτηθούν £55,710 αντί £55,767 όπως αρχικά ζητήθηκαν.
- (γ) Για τη βελτίωση υδατοπρομηθειών χωρίων κάτω από το άρθρο 607 και Κεφάλαιο 02.07Δ «Ανάπτυξις Υδάτων — Υδατοπρομήθειαι Χωρίων» θα απαιτηθούν £188,598 αντί £232,057, όπως αρχικά ζητήθηκαν.

Με βάση τα πιο πάνω η Επιτροπή έχει διαμορφώσει ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για το οποίο και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 56) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκριση πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £270,713 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 56) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 49) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 49) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους

£184,471 και η διάθεσή του για την αντιμετώπιση αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Επειδή οι ζητούμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο συμπληρωματικές πιστώσεις προορίζονται να διατεθούν μέσα στον τρέχοντα χρόνο, δηλαδή σε πολύ περιορισμένη χρονική περίοδο πριν από την έγκριση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 1988, η Επιτροπή ζήτησε και πήρε διαβεβαιώσεις από τους αρμοδίους ότι είναι σε θέση να εκτελέσουν την προγραμματισθείσα για τα έργα αυτά εργασία, χωρίς οποιεσδήποτε καθυστερήσεις που θα συνεπάγονται αύξηση του κόστους των έργων αυτών.

Με γνώμονα τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 57) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £184,471 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 57) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 52) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 52) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £128,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για την άμεση έναρξη της εκτέλεσης του Μέρους Ι του έργου μεταφοράς νερού από το «Μέσα Ποταμό» για την άρδευση αμπελώνων σουλτανίνης στα χωριά Λάνια και Δωρό.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε από τους αρμοδίους στοιχεία αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα της εκτέλεσης του πιο πάνω έργου και τη συνολική δαπάνη που θα απαιτηθεί μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου. Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν, προκύπτει ότι θα απαιτηθεί ποσό ύψους £60,000, αντί £128,000 που αρχικά ζητήθηκε και ότι το μέρος της εργασίας που έχει προγραμματιστεί θα γίνει μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τέθηκαν.

Με γνώμονα τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη τώρα συμπληρωματική πίστωση, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί με τη διασφάλιση ότι το υπό εκτέλεση έργο θα γίνει μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τέθηκαν και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 58) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £60,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 58) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 65) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 65) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £88,134 και η διάθεσή του για την εκτέλεση ή και συμπλήρωση αριθμού υδατικών έργων.

Με βάση τα στοιχεία που ζήτησε η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού στα πλαίσια της διερεύνησης των πραγματικών δυνατοτήτων του αρμόδιου Τεχνικού Τμήματος να εκτελέσει τα έργα για τα οποία ζητούνται οι πιο πάνω συμπληρωματικές πιστώσεις, προκύπτει ότι το ποσό των £17,311 που ζητείται να εγκριθεί κάτω από το άρθρο 841 — «Μείζονα Υδατικά Έργα Πάφου» του Κεφαλαίου 02.02Δ «Ανάπτυξις Υδάτων — Άρδευσις, Αποχέτευσις

και Υδατοφράκται», δεν θα ξοδευτεί γιατί οι δαπάνες για τις οποίες προορίζεται θα καλυφθούν από εξοικονομήσεις του ίδιου άρθρου λόγω καθυστέρησης στην έναρξη των εργασιών άλλων έργων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η Επιτροπή έχει διαμορφώσει ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 60) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £70,823 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 60) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 72) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 72) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £36,000 και η διάθεσή του για την καταβολή επιδοτήσεων σε αμπελουργούς για την εφαρμογή του υφιστάμενου σχεδίου αναμπέλωσης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού στα πλαίσια εξέτασης του όλου θέματος ζήτησε και πήρε από το αρμόδιο Υπουργείο έγγραφη διαβεβαίωση ότι το ύψος της πίστωσης που ζητείται θα διατεθεί μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν και επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £36,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 73) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 73) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £109,133 και η διάθεσή του για την αντιμετώπιση αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Με βάση τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων που δόθηκαν προκύπτει ότι τα ποσά που ζητούνται προβλέπεται να δαπανηθούν μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου στην ολότητά τους.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του πιο πάνω νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
 Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £109,133 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987» αποσύρθηκαν.

Επίσης «Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987» αποσύρθηκαν.

Το επόμενο είναι «Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Κυπερούντας του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΩΝ (ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Χρίστος Σολωμής

Μανώλης Χριστοφίδης

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 1987.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 24 της περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση των περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) Κανονισμών της Κοινότητας Κυπερούντας για την αναθεώρηση των επιβαλλόμενων δικαιωμάτων σφαγείων και λειτουργίας υποστατικών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών επιβεβαιώνοντας ότι τα προτεινόμενα δικαιώματα βρίσκονται στα ίδια επίπεδα που ισχύουν σ' άλλα Συμβούλια Βελτίσεως, συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό εξέταση Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Υπάρχει ένσταση για να εγκριθούν οι Κανονισμοί;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο είναι «Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την άμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Επιτροπή Οικονομικών και
Προϋπολογισμού

Επιτροπή Άμυνας

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Πάυλος Δίγκλης
Κωνσταντίνος Λόρδος
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Τάκης Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος
Ανδρέας Γεωργίου
Νίκος Μουσιούττας
Στέλιος Μανδριώτης
Νίκος Φλουρέντζος

Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Οικονομικών και Προϋπολογισμού και Άμυνας μελέτησαν την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κηρύχθηκε κατά τη σημερινή συνεδρία του Σώματος ως θέμα επείγουσας φύσεως.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η παράταση της ισχύος της νομοθεσίας για την επιβολή έκτακτης εισφοράς για την άμυνα της Δημοκρατίας μέχρι της 31ης Οκτωβρίου 1988 με την ταυτόχρονη αύξηση του φορολογικού συντελεστή από 1% σε 2%.

Η προτεινόμενη παράταση της έκτακτης εισφοράς για την άμυνα κρίνεται αναγκαία επειδή οι δυο Επιτροπές δεν έχουν ολοκληρώσει ως τώρα τις διαβουλεύσεις τους στα πλαίσια της εξεύρεσης νέων πόρων για τη χρηματοδότηση των αυξημένων αναγκών για την άμυνα.

Οι δυο Επιτροπές, λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόταση που προτείνεται αποτελεί προσωρινή ρύθμιση του θέματος μέχρι που να ολοκληρωθούν οι πιο πάνω διαβουλεύσεις που βρίσκονται σε πολύ προχωρημένο στάδιο, εισηγούνται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού και τα Μέλη των δυο Επιτροπών κ.κ. Π. Δίγκλης, Στ. Μανδριώτης και Ν. Φλουρέντζος διαφωνώντας με την πιο πάνω απόφαση δήλωσαν ότι θα εκθέσουν τις απόψεις τους αναφορικά με το όλο θέμα κατά τη συζήτησή του ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το θέμα της αμυντικής θωράκισης είναι ένα θέμα το οποίο αντικρύζεται, αντιλαμβάνομαι, από όλο το Σώμα με το ίδιο πνεύμα. Ότι χρειάζεται ενίσχυση η αμυντική θωράκιση του τόπου. Επ' αυτού του σημείου δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Το Σώμα εδώ είναι ομόφωνο.

Πού υπάρχει η διαφορά; Η διαφορά, κύριε Πρόεδρε, βρίσκεται στη φιλοσοφία ή, αν θέλετε, στη θέση ποιοι και πώς θα πρέπει να επιβαρυνθούν για το Ταμείο αυτό. Κατά πόσο, δηλαδή, θα εφαρμοστεί και εδώ αυτό που είναι η γενική απαίτηση για την κατανομή των βαρών ανάλογα με τα εισοδήματα του καθενός.

Το θέμα αυτό συζητήθηκε στο Σώμα και κατά την προηγούμενη συνεδρίαση. Ότι η επιβολή ενός ενιαίου ποσοστού εφ' όλης της κλίμακας των εισοδηματιών και των εισοδημάτων δουλεύει σε βάρος των πλατιών μαζών των εργαζομένων.

Με την εισήγηση των τριών κομμάτων το 1% γίνεται εισήγηση να αυξηθεί σε 2%. Η απόφαση αυτή του Σώματος θα κάμει ακόμα πιο άδικη αυτή τη συνεισφορά.

Κύριοι συνάδελφοι,

Υπάρχει η μάζα 50.000 συνταξιούχων των οποίων οι συντάξεις κυμαίνονται από £50, γι' αυτούς που παίρνουν μειωμένη σύνταξη, μέχρι £100. Αυτούς δηλαδή που έχουν ένα εισόδημα £1,000 το χρόνο. Κι ερχόμαστε τώρα να πούμε ότι αυτοί θα πρέπει να φορολογηθούν με το ίδιο ποσοστό που θα φορολογηθούν και εκείνοι που έχουν εισοδήματα πέραν των £10,000.

Είναι η μάζα των εργαζομένων γυναικών, οι οποίες αμείβονται γύρω στις £150 το μήνα. Και με την απόφαση που θέλει να πάρει σήμερα το Σώμα, θέλει να τους αυξήσει το 1% σε 2%. Και αυτό να θεωρείται ότι είναι δίκαιο, το ότι θα πληρώσει 2% μια εργάτρια των £150 το μήνα, με ένα επιχειρηματία των £15,000 ή των £20,000 εισόδημα.

Δεν θάθελα να συνεχίσω πάνω σ' αυτή τη βάση, κύριε Πρόεδρε. Αλλά γίνεται μνεία στην Έκθεση ότι η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και η Επιτροπή Άμυνας συζητούσαν για να βρουν άλλους και δικαιότερους τρόπους κατανομής αυτής της φορολογίας. Να αυξηθούν τα έσοδα αλλά τα βάρη να κατανεμηθούν ανάλογα με το βάρος που μπορεί να σηκώσει ο καθένας από μας. Και μπροστά σ' αυτή την Επιτροπή υπήρχε η δική μας εισήγηση η οποία, κύριε Πρόεδρε, έλεγε ότι θα μπορούσε η εισφορά να κλιμακωθεί έτσι που μέχρι £1,000, που καλύπτονται δηλαδή όλοι οι συνταξιούχοι, θα ήταν μηδέν η συνεισφορά, από £1,000 μέχρι £3,000 που είναι τα φτωχότερα στρώματα του πληθυσμού με 1/2%, από £3,000—£5,000 1%, από £5,000—£7,000 2%, από £7,000—£10,000 3% και από £10,000 και άνω 4%.

Κατά συνέπεια και εμείς μιλούμε για ποσοστά και μάλιστα ψηλότερα του 2%. Αλλά τα κλιμακώσαμε για να βαρύνουν εκείνους που θα μπορούσαν να πληρώσουν τα αυξημένα ποσά.

Με τη σημερινή εισήγηση που γίνεται προσπαθούμε τα πρόσθετα £17,000,000 που θα επιβάλλουμε πάνω στο λαό για την άμυνα — και εγώ θα έλεγα, για να μην παρεξηγηόμαστε, και μεγαλύτερα ακόμα ποσά από τα £17 εκ. — θέλουμε να τα κατανέμουμε εξίσου πάνω σε όλους τους εργαζομένους, ανεξάρτητα από το αν οι εργαζόμενοι αυτοί είναι χαμηλά ή ψηλά αμοιβόμενοι

Έτσι, τη μάζα των £17 εκ. θα την πληρώσουν οι πλατιές μάζες των εργαζομένων.

Είναι η άποψη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΑΚΕΛ—Αριστεράς ότι ο τρόπος αυτός της φορολογίας είναι άδικος σε βάρος των φτωχών στρωμάτων των εργαζομένων. Εμείς εισηγηθήκαμε και είμαστε έτοιμοι να επιβληθεί και ψηλότερη, από ό,τι βλέπετε, εισφορά και από το 2% που γίνεται σήμερα πρόταση, αλλά να κλιμακωθεί με βάση τα εισοδήματα.

Φαίνεται ότι δυστυχώς, τα άλλα κόμματα δεν είναι έτοιμα να αποδεχθούν μια τέτοια κλιμάκωση. Διότι δεν εξηγείται διαφορετικά γιατί, ενώ η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μαζί με την Επιτροπή Άμυνας, στην πρωινή τους συνεδρία κατέληξαν — με διαφωνία του ΔΗ.ΚΟ. — ότι θα μπορούσαμε να ψηφίσουμε παράταση της φορολογίας αυτής για δυο μήνες για να συνεχιστούν οι διαβουλεύσεις έτσι που να εξευρεθούν νέες πηγές οι οποίες να μη βαρύνουν τα πλατιά στρώματα των εργαζομένων. Και μάλιστα με έκπληξή μου διαβάζω στη σχετική Έκθεση ότι:

«Οι δυο Επιτροπές, λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόταση που προτείνεται αποτελεί προσωρινή ρύθμιση του θέματος μέχρι που να ολοκληρωθούν οι πιο πάνω διαβουλεύσεις που βρίσκονται σε πολύ προχωρημένο στάδιο, εισηγούνται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου.»

Κύριοι συνάδελφοι,

Σας ρωτώ: Όταν τα τρία κόμματα από κοινού, αποφασίζετε να αυξήσετε το 1% σε 2%, τι περαιτέρω διαβουλεύσεις θα γίνουν; Πάνω σε ποια βάση δηλαδή; Όταν απορρίπτεται η βασική εισήγηση του ΑΚΕΛ—Αριστεράς για κλιμάκωση της φορολογίας, έρχεστε τώρα και λέτε ότι θα κάτσουμε μετά να συζητήσουμε και πρόσθετα προς αυτή την κατεύθυνση; Δηλαδή η Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αριστεράς να βρίσκεται μπροστά στο τετελεσμένο γεγονός, ότι φορτώνουμε στις πλάτες των εργαζομένων το 2% και στη συνέχεια να δούμε και πρόσθετα μέτρα.

Εμείς, κύριοι συνάδελφοι, δεν θα γίνουμε συνεργοί στο να επιβληθεί νέα φορολογία σε βάρος των πλατιών μαζών των εργαζομένων υπό το πρόσχημα της ενίσχυσης του Ταμείου της Αμυντικής Θωράκισης. Είμαστε πάντοτε έτοιμοι να εισηγηθούμε, και έχουμε κάμει συγκεκριμένες εισηγήσεις — για την αύξηση των εσόδων για την άμυνα, αλλά με κατανομή των βαρών εκεί και όπου αυτό το βάρος μπορούν να το σηκώσουν.

Γι' αυτό η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, υπό αυτές τις συνθήκες, θα καταψηφίσει το νομοσχέδιο, χωρίς να αφίσταται της πάγιας θέσης της ότι χρειάζεται η ενίσχυση της αμυντικής μας θωράκισης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πράγματι ο κ. Κωνσταντίνου έχει δίκαιο γιατί μέχρι το απόγευμα τα τρία άλλα Κόμματα είχαν σχεδόν συμφωνήσει στο να δοθεί παράταση του 1% μέχρι τέλος του έτους. Όμως χαιρόμεθα που ίσως η δική μας η επιμονή να παραμείνουμε σταθεροί στο να αυξηθεί τώρα το ποσό για την άμυνα, στο 3% βέβαια ήταν η θέση μας, βοήθησε στο να υπάρξει τουλάχιστον μια πλειοψηφία που να είναι έτοιμη να ψηφίσει κάποια αύξηση για την άμυνα.

Πιστεύουμε ότι δόθηκε πολλή παράταση για να εύρουμε διάφορους τρόπους ώστε να προχωρήσουμε ομόφωνα όσον αφορά τα κονδύλια για την άμυνα.

Υπενθυμίζω ότι πριν από τις θερινές διακοπές εδόθη παράταση, παρέμεινε το 1%, είχαμε όλο το καλοκαίρι μπροστά μας, μέχρι τον Οκτώβριο για να εύρουμε κάποιους κοινούς παρονομαστές, κάποιες κοινές φόρμουλες για να αυξηθούν τα κονδύλια για την άμυνα που όλοι είχαμε συμφωνήσει ότι μπορούσαν να αυξηθούν. Δυστυχώς δεν συμφωνήσαμε, υπήρξε μια πράγματι, μια πραγματική διαφορά στην όλη φιλοσοφία του όλου θέματος.

Εμείς πρέπει να τονίσουμε πολύ καθαρά σαν Δημοκρατικό Κόμμα ότι δεν είμεθα ικανοποιημένοι που η αύξηση είναι μόνο από το 1% στο 2%.

Εμείς πιστεύουμε ότι τα κονδύλια που χρειάζονται είναι πολύ μεγαλύτερα και ότι το 3% που ζήτησε η Κυβέρνηση ήταν το ελάχιστο για να ανταποκριθούμε στις ανάγκες που εμείς οι ίδιοι ψηφίσαμε. Και υπενθυμίζω ότι τον τελευταίο ένα χρόνο, τους τελευταίους μήνες ψηφίσαμε ανάγκες για την άμυνα που η εξυπηρέτησή τους στα προσεχή πέντε χρόνια ετησίως θα χρειάζεται τουλάχιστο το ανάλογο του 3% για το οποίο μιλούμε. Όμως δεχόμαστε το 2% για να υπάρξει τουλάχιστο μια πλειοψηφία που να δώσει περισσότερα χρήματα στην άμυνα, περισσότερα κονδύλια στην άμυνα.

Ο κ. Κωνσταντίνου ανέφερε ότι η φορολογία αυτή είναι πολύ άδικη για τους εργαζομένους και ότι το ποσό, τα περαιτέρω κονδύλια θα τα υποφέρουν οι ώμοι των εργαζομένων. Νομίζουμε, κ. Κωνσταντίνου ότι υπάρχει ειλικρινά μια δόση υπερβολής σ' αυτό το θέμα, αλλά θα εξηγήσω για ποιο λόγο πιστεύω ότι υπάρχει αυτή η δόση υπερβολής. Πρώτα-πρώτα τα ολικά κονδύλια που δαπανούνται στην Κύπρο για την άμυνα είναι πάρα πολύ χαμηλά πάνω σε μια διεθνή κλίμακα. Όταν ο μέσος όρος άλλων χωρών που δεν αντιμετωπίζουν τους ίδιους κινδύνους που αντιμετωπίζουμε εμείς κυμαίνεται μεταξύ του 4%, 5%, 7% και 8% και ψηλότερα, και η Κύπρος δαπανά για την άμυνα μόνο 2.4%, δηλαδή χαμηλότερα απ' ό,τι δαπανά π.χ. η Ελλάδα, η Ελβετία, οι Σκανδιναβικές χώρες, τότε δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι μεγάλη η επιβάρυνση των κονδυλίων για την άμυνα. Όταν χώρες όπως το Ισραήλ και η Συρία ξοδεύουν 50% και 60% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος δεν νομίζω ότι το 2.4% είναι κάτι το υπερβολικό, τουναντίον είναι πολύ χαμηλό.

Όταν βλέπουμε καθημερινά την Τουρκία να υπεροπλίζεται, όταν βλέπουμε την αναβάθμιση των τουρκικών στρατευμάτων και ποσοτικά και ποιοτικά, όταν ο τόπος μας είναι υπό ημικατοχή, όταν καθημερινά βλέπουμε απέναντί μας την πράσινη γραμμή, όταν μιλούμε για αγώνα, πώς μπορούμε να συζητούμε για μεγάλα βάρη και μεγάλα κονδύλια για την άμυνα όταν αυτά δεν υπερβαίνουν το 2.4%; Πώς μπορούμε να μιλούμε για μεραρχία από την Ελλάδα, που ορισμένοι ομιλούν, όταν εμείς οι ίδιοι δεν είμαστε πρώτοι έτοιμοι να δώσουμε το παράδειγμα με το να αυξήσουμε τα κονδύλια; Και η αύξηση των κονδυλίων αυτών ακόμα και αν ψηφίζαμε το 3%, δηλαδή το επιπρόσθετο 2%, δεν θα υπερέβαινε το 4% του ακαθάριστου ετήσιου εισοδήματος. Τώρα με το 2% που ψηφίσαμε, και ελπίζουμε βεβαίως να αναθεωρηθεί — κι εδώ απαντώ στον κ. Κωνσταντίνου ότι δεν είμαστε ικανοποιημένοι με το 2% — πιστεύουμε ότι για να ανταποκριθούμε στις μεγάλες ανάγκες της άμυνας θα πρέπει να δούμε και άλλους τρόπους και αυτούς θα τους συζητήσουμε μέχρι τέλος Δεκεμβρίου. Επομένως και με το 2% η αύξηση από 2.4% γίνεται περίπου 3.2% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος.

Τώρα ερχόμεθα στο θέμα της φορολογίας. Παρόλο που γνωρίζω ότι ο κ. Κωνσταντίνου και ο κ. Δίγκλης επιμένουν ότι ο Κύπριος φορολογείται,

υφίσταται σοβαρή φορολογική επιβάρυνση, εμείς πιστεύουμε, με βάση διεθνείς στατιστικές και διεθνή δεδομένα, ότι η φορολογική επιβάρυνση στην Κύπρο είναι σχετικά χαμηλή σε σύγκριση με άλλες αναπτυγμένες χώρες ή οποιεσδήποτε άλλες χώρες στον ίδιο βαθμό ανάπτυξης της Κύπρου.

Η φορολογία στην Κύπρο ήταν το 1986 περίξ του 21.6%, 21% πέντε, του μέσου όρου εισοδήματος. Το 1988 αναμένεται η φορολογία αυτή να μειωθεί στο 20% χωρίς να υπολογίζουμε τα £5 εκ. τα οποία θα απολεσθούν από το γεγονός ότι με την Τελωνειακή Ένωση η Κυβέρνηση θα εισπράσσει λιγότερους εισαγωγικούς φόρους. Εάν δηλαδή διατηρήσουμε τη φορολογία, το γενικό επίπεδο της φορολογίας στα επίπεδα του 1986, δηλαδή στο 21.6%, τότε δεν θα χρειάζεται το επιπρόσθετο 2% για να εισπράξουμε για την άμυνα τα απαιτούμενα κονδύλια. Δηλαδή τα εκατομμύρια, η διαφορά μεταξύ του 21.6% και του 20% είναι η διαφορά την οποία ζητά η Κυβέρνηση για την άμυνα, το 3% το οποίο δεν δώσαμε αλλά δώσαμε μόνο το 2%. Επομένως και πάλι το 1988 η φορολογία θα είναι χαμηλότερη απ' ό,τι ήταν το 1986.

Όσον αφορά τώρα τον τρόπο φορολογίας. Δεν μπορεί ένας να αποφασίζει κατά πόσο μια φορολογία είναι επώδυνη μόνο και μόνο από τον α' τρόπο φορολογίας. Ένας πρέπει να αντικρίσει, να αντιμετωπίσει το όλο φορολογικό σύστημα γενικά για να αποφασίσει κατά πόσο είναι προοδευτική ή όχι η φορολογία ενός τόπου. Εδώ η επιβάρυνση για την άμυνα, η εισφορά για την άμυνα είναι μόνο μια μορφή φορολογίας, πρέπει να τη συναρτήσουμε με τους πολλούς άλλους τρόπους που μπορεί να υπάρχουν για φορολογία, για να αποφασίσουμε αν είναι προοδευτικό ή όχι το σύστημα. Και αυτό το θεώρημα το γνωρίζουν οι βουλευτές του ΑΚΕΛ γιατί άλλως πως δεν θα εισηγούντο να εισαχθεί ειδικός φόρος πάνω στις εισαγωγές ένα ανάλογο του TRL για την άμυνα ενώ γνωρίζουν ότι αυτού του είδους η φορολογία είναι έμμεση φορολογία, δηλαδή αντίθετη με τη φιλοσοφία του ΑΚΕΛ περί άμεσης φορολογίας. Αλλά σίγουρα οι βουλευτές του ΑΚΕΛ όταν προτείνουν κάποιας μορφής φορολογίας σίγουρα λαμβάνουν υπόψη τους το γενικό πλαίσιο της φορολογίας, δηλαδή το γενικό πλαίσιο να είναι προοδευτικό και όχι την α ή β φορολογία.

Πέραν όμως αυτού θα ήθελα να τονίσω ότι η κλιμάκωση εξαρχής αντιμετωπίζει πολύ σοβαρά πρακτικά προβλήματα. Πρώτα-πρώτα για να εφαρμοστεί από τα Κυβερνητικά Τμήματα η κλιμάκωση θα χρειαζότο 12—18 μήνες. Αυτό σημαίνει ότι η όλη εισφορά για την άμυνα αναβάλλεται για 12—18 μήνες, η όλη υπόθεση δηλαδή παραπέμπεται στις «Ελληνικές Καλένδας» και δημιουργείται ένα σοβαρότατο κενό.

Το δεύτερο σημείο το οποίο θέλουμε να τονίσουμε όσον αφορά την κλιμάκωση. Το σύστημα της κλιμάκωσης εμπεριέχει πολύ σοβαρές αδικίες. Δηλαδή, αν πάρουμε ένα άγαμο ο οποίος έχει εισόδημα £4,999 ο οποίος θα φορολογείται 1%, και αν πάρουμε έναν πολύτεκνο με εισόδημα £10,000 ο οποίος φορολογείται 4%, αυτομάτως — και βέβαια θα πληρώσει με την κλιμάκωση πολύ μεγαλύτερο ποσό — αυτό σίγουρα εκ πρώτης όψεως και πολύ καθαρά είναι κάτι το άδικο.

Επίσης το θέμα της εισπραξης της φορολογίας αυτής πάνω στους τόκους είναι κάτι που είναι πολύ δύσκολο να εφαρμόσουν οι Τράπεζες. Έχουμε όμως και το θέμα των διοικητικών προβλημάτων. Θα χρειαστεί αυξημένο προσωπικό στο Φόρο Εισοδήματος, θα χρειαστούν τουλάχιστο £600,000 για να εφαρμοστεί σε 12—18 μήνες αυτού του είδους η φορολογία. Να αφήσουμε ότι οι μισθωτοί σε

πολλές περιπτώσεις έχουν και άλλα εισοδήματα και μέχρις ότου υπολογιστούν αυτά τα άλλα εισοδήματα και προχωρήσουν οι υπάλληλοι του Φόρου Εισοδήματος στις διακανονίσεις, θα δημιουργείται και πάλι ένα τεράστιο διοικητικό πρόβλημα, θα δημιουργούνται καθυστερήσεις σε βάρος της όλης εισπραξης φόρου.

Όμως παρόλα αυτά τα μειονεκτήματα, τα οποία πιθανώς να εμπεριέχονται στο όλο σύστημα της κλιμάκωσης, εμείς, σαν Δημοκρατικό Κόμμα, είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε κλιμάκωση νοουμένου ότι δεχόμεθα σαν το ελάχιστο ποσοστό το 2%. Εάν συμφωνήσουμε δηλαδή στο 2% και προχωρήσουμε να καλύψουμε τις περαιτέρω ανάγκες μας με κλιμάκωση, τότε είμαστε σύμφωνοι να εφαρμόσουμε την κλιμάκωση παρόλες τις δυσκολίες τις οποίες μπορεί να αναμένουμε. Όμως δεν θα ήταν σωστό να διαγράψουμε οποιαδήποτε άλλη φορολογία για να προχωρήσουμε σε κλιμάκωση από την αρχή, όταν γνωρίζουμε ότι για 12—18 μήνες θα ήταν πάρα πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί.

Μίλησε ο κ. Κωνσταντίνου για το θέμα των συνταξιούχων και των άλλων χαμηλά αμειβομένων. Εμείς πρώτοι λέμε ότι αν πράγματι οι συνταξιούχοι ή οι άλλοι χαμηλά αμειβόμενοι υφίστανται σοβαρή επιβάρυνση που να επηρεάσει το βιοτικό τους επίπεδο, τότε να εύρουμε έναν τρόπο, και δεν είναι δύσκολο να βρεθεί ο τρόπος, ώστε να αυξηθούν οι συντάξεις και να αυξηθούν τα εισοδήματα των χαμηλά αμειβομένων. Όμως είναι θέμα αρχής για ένα λαό που αγωνίζεται, για ένα λαό ο οποίος αγωνίζεται για αποκατάσταση των δικαίων του, όλοι να συνεισφέρουν για την άμυνα. Δεν είναι σωστό, και πιστεύω ότι πολλοί συνταξιούχοι δεν θα ήθελαν οι ίδιοι να μην πληρώνουν για την άμυνα, να θεωρηθούν σαν μια προνομιακή τάξη ή αντίθετα σαν μια τάξη η οποία δεν δέχεται και δεν στερείται για την άμυνα. Πρώτοι εμείς είμαστε έτοιμοι να αυξήσουμε τις συντάξεις στο επίπεδο εκείνο που θα καλύπτει πλήρως την εισφορά των συνταξιούχων για την άμυνα. Όμως πιστεύω ότι προσβάλλουμε ένα μεγάλο αριθμό συνταξιούχων όταν θεωρούμε πως θα εδέχοντο ασμένως να αφαιρεθούν από την ειδική εισφορά για την άμυνα.

Το ΑΚΕΛ εισηγήθηκε μέσα στις διάφορες άλλες προτάσεις, που ανέφερε ο κ. Κωνσταντίνου, διάφορα άλλα μέτρα για τη συμπλήρωση των ολικών κονδυλίων που χρειάζονται για την άμυνα. Πολύ φοβούμαι ότι απεδείχθησαν εκ των πραγμάτων ότι πολλά από τα μέτρα τα οποία εισηγήθηκε η ηγεσία του ΑΚΕΛ δεν μπορούν να εφαρμοστούν πρακτικά. Γι' αυτό δεν θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε τα κονδύλια τα οποία αρχικώς το ΑΚΕΛ επίστευε πως μπορούσε να συγκεντρωθούν και γι' αυτό υπήρξε η διαφορά στην όλη φιλοσοφία.

Εν πρώτοις το ΑΚΕΛ, εκτός από την κλιμάκωση, εισηγήθηκε ειδικό φόρο πάνω στις εισαγωγές, δηλαδή το ανάλογο με αυτό που ονομάζουμε TRL. Αυτό είναι αδύνατο να εφαρμοστεί, γιατί υπεγράφη από την Κυπριακή Κυβέρνηση η Τελωνειακή Ένωση και αντίκειται ξεκάθαρα με τις πρόνοιες της Τελωνειακής Ένωσης. Βέβαια κάποιος μπορεί να πει ότι το ποσό αυτό το οποίο ΑΚΕΛ είχε υπόψη του να εισπραχθεί από το TRL πάνω στις εισαγωγές μπορούσε να αντικατασταθεί από ένα φόρο προστιθέμενης αξίας, δηλαδή το VAT το οποίο θα εισαχθεί αργότερα για να αντικαταστήσει τα ποσά τα οποία δεν θα εισπράττει η Κυβέρνηση από τις εισαγωγές. Όμως για να εφαρμοστεί ο φόρος επί προστιθέμενης αξίας, το VAT, θα χρειαστεί και πάλιν ένα σοβαρό χρονικό διάστημα 12—18 μηνών. Εμείς είμεθα έτοιμοι να μειώσουμε το τελικό ποσό που θα αποφασίσουμε για την άμυνα με εκείνο το ποσοστό που θα μπορέσουμε να εισπράξουμε όταν εφαρμοστεί το VAT. Όμως δεν μπορούμε από τώρα να

προχωρούμε πάνω σε σχέδια για να εισπράξουμε κονδύλια για την άμυνα με προοπτική να εισπράξουμε μετά ενάμιση χρόνο. Είναι ανεφάρμοστες τέτοιες σκέψεις και σίγουρα αν βασισταύμε σε τέτοιου είδους σχέδια και τέτοιου είδους εισπράξεις για την περίοδο που χρειαζόμαστε τα χρήματα δεν θα μπορούμε να εισπράξουμε.

Άλλη εισήγηση της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, ή μάλλον για να είμαι ειλικρινής ήταν εισηγήσεις του Προέδρου της Επιτροπής Οικονομικών του κ. Κωνσταντίνου, μετά που του ζητήθηκε από τα Μέλη, αλλά αργότερα υιοθετήθηκαν αυτές οι εισηγήσεις από την πλευρά τους, άλλη εισήγηση, επαναλαμβάνω, ήταν ένας φόρος επί των κερδών των επιχειρήσεων πριν από τις αποσβέσεις. Και πάλι εδώ υπάρχει μεγάλη δυσκολία στην εφαρμογή, γιατί σε καμιά χώρα του κόσμου οι αποσβέσεις δεν θεωρούνται σαν ένα περιουσιακό στοιχείο για φορολογία, θεωρούνται μάλλον μέρος του κόστους των επιχειρήσεων. Αφήστε που υπάρχει καθαρά μια δυσμενής διάκριση και η όλη πρόταση έχει το στοιχείο της αντισυνταγματικότητας, γιατί αν υπήρχε μια σύγκριση με άλλους επιχειρηματίες, με συνεταιρισμούς ή με εταιρείες που αποτελούνται μόνο από ένα άτομο, τότε είναι φανερό ότι οι επιχειρήσεις αυτές βρίσκονται, υπάρχει ένα στοιχείο αντισυνταγματικότητας.

Άλλη εισήγηση η οποία έγινε ήταν να μειωθεί το ποσοστό των αποσβέσεων, δηλαδή να μειωθούν τα κίνητρα πάνω στις αποσβέσεις και το 140% να γίνει 100%. Και πάλιν η υπόθεση αυτή παρουσιάστηκε σαν πρακτικώς όχι εύκολα εφαρμόσιμη, γιατί το 100% αποτελεί απλώς την αντικατάσταση του κόστους ή άμεσα ή έμμεσα ή με κάποια επιβράδυνση. Αφήστε που πολλές επιχειρήσεις προχώρησαν σε αποσβέσεις με βάση το 140% και θα ήταν πάρα πολύ άδικο να αρθεί αυτή η διάταξη, γιατί θα βρεθούν προ προβλημάτων γιατί προγραμματίσαν τις επενδύσεις τους με βάση το 140%. Όμως και αυτή η εισήγηση πιστεύουμε ότι είναι αντιπαραγωγική, γιατί σίγουρα θα επηρεάσει την οικονομική δραστηριότητα και το επίπεδο των επενδύσεων.

Άλλη εισήγηση η οποία έγινε, και πάλι πρακτικά ανεφάρμοστη, είναι να φορολογηθεί η υπεραξία των ακινήτων μεταξύ του 1974 και του 1987. Είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί γιατί. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θέλω να διακόψω, αλλά φοβούμαι ότι αν αυτά πρόκειται κάποτε να συζητηθούν από αυτή τη Βουλή, αυτή τη στιγμή προκαταλαμβάνουμε τις συζητήσεις που ίσως να είναι εναντίον ακριβώς του θέματος που θέλουμε να εξυπηρετήσουμε. Γιατί δεν νομίζω ότι έχουμε μπροστά μας αυτά τα θέματα τώρα. Και πολύ φοβούμαι ότι αν εμπλακούμε, και θα εμπλακούμε μια και εσείς τα θέτετε πρώτος, έχω την εντύπωση ότι θα προκαταλάβει η Βουλή τις αποφάσεις που ίσως λάβει ή δεν λάβει στο μέλλον.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ανέφερα τις υπαλλακτικές εισηγήσεις οι οποίες έγιναν. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα δεν υπάρχουν εισηγήσεις ενώπιον του Σώματος.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Αυτές οι εισηγήσεις ήταν ενώπιον της Επιτροπής και εκ πρώτης όψεως όλες οι πλευρές είδαν ότι πολλές από αυτές δεν μπορούσαν να εφαρμοστούν πρακτικά. Όμως προχωρώ, δεν θα αναφερθώ οπωσδήποτε σ' εκείνες τις εισηγήσεις που για τους λόγους που ανέφερα και δεν θα αναφέρω περαιτέρω, θεωρήθηκαν σαν πρακτικώς ανεφάρμοστες.

Εκείνο που θα ήθελα να τονίσω είναι ότι κατόπιν πολλής μελέτης, γιατί το θέμα αυτό συζητείται για πολύ καιρό, η Κυβέρνηση και εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα κρίναμε ότι το 2%, η αύξηση μάλλον στο 2% ήταν η ελάχιστη που μπορούσαμε να δεχθούμε στο παρόν στάδιο και ότι οποιαδήποτε άλλη μορφή φορολογίας δεν θα απέδιδε ή θα περιείχε τέτοιες πρακτικές δυσκολίες που να δημιουργούν τεράστια προβλήματα στο όλο θέμα της είσπραξης των κονδυλίων για την άμυνα.

Δεν είναι θέμα φιλολαϊκής πολιτικής ή όχι, γιατί η φιλολαϊκή πολιτική ενός θέματος εκφράζεται με πολλούς τρόπους. Είναι θέμα του πώς θα εξοικονομήσουμε τα απαραίτητα κονδύλια για την άμυνά μας σ' ένα τόπο ο οποίος δοκιμάζεται από την τουρκική κατοχή, σ' ένα τόπο που καθημερινά αντικρίζουμε τα τουρκικά τανκς, σ' ένα τόπο που οπωσδήποτε πρέπει να ενισχύσουμε με κάθε τρόπο την άμυνά μας. Προσπαθώντας να εισάξουμε ταξικά στοιχεία σε μια φορολογία η οποία κανονικά δεν θα έπρεπε να είχε τεθεί πάνω σε ταξικό επίπεδο, νομίζω ότι παρεκλύουμε το όλο θέμα και βρίσκουμε και προσπαθούμε να εξεύρουμε προφάσεις για να μην προχωρήσουμε στο να ενισχύσουμε την άμυνά μας στο σημείο εκείνο το οποίο πρέπει να την ενισχύσουμε.

Εμείς σαν ΔΗΚΟ, επαναλαμβάνω, ότι δεν είμεθα ικανοποιημένοι με το 2%. Το ψηφίζουμε όμως γιατί εκείνο το ποσοστό που υποστηρίζει μια πλειοψηφία και αντιπροσωπεύει μια αύξηση. Πιστεύουμε ότι το κονδύλι το οποίο η Κυβέρνηση χρειάζεται είναι εκείνο το οποίο εξευρίσκεται με το 3% και αναμένουμε από τους συναδέλφους να συζητήσουμε εποικοδομητικά και άλλες φορολογίες, ώστε το ολικό κονδύλι, το οποίο τελικά θα αποφασιστεί για την άμυνα σαν ειδική εισφορά να μην απέχει από το κονδύλι εκείνο που αντιπροσώπευε το 3%. Γι' αυτό το λόγο θέλουμε να πιστεύουμε ότι όλοι μας με καλή πίστη θα προσπαθήσουμε, συνεργαζόμενοι μεταξύ μας, να εξεύρουμε τα κονδύλια που χρειαζόμαστε για την αμυντική μας θωράκιση, γιατί πραγματικά είναι μεγάλη ανάγκη να ενισχυθεί η άμυνα ενός τόπου που, επαναλαμβάνω ζει καθημερινά κάτω από την τουρκική κατοχή της μισής πατρίδας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου. Απλώς είχα ζητήσει το λόγο για να πω τα δυο βασικά μειονεκτήματα της κλιμακωτής φορολογίας.

Μας είχε δηλωθεί ότι, πράγματι, θα χρειαζόταν μέχρι 10 ή 12 μήνες για ν' αποδώσει και θα χρειαζόταν άλλες £600,000 σε προσωπικό. Αλλά ήδη αναφέρθηκαν αυτά και συνεπώς δεν έχω ανάγκη να τα επαναλάβω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου και μετά ο κ. Σολωμής.

Με συγχωρείτε, τότε ο κ. Παπαϊωάννου προηγείται. Όπως θέλετε. Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι γεγονός ότι αρχίσαμε μια παράδοση συζήτηση γύρω από την άμυνα και γύρω από την ανανέωση της εισφοράς για την άμυνα. Γιατί είναι γεγονός ότι

μέχρι το πρωί είχε διαμορφωθεί κάποιο άλλο κλίμα και κάποια άλλη αντίληψη γύρω από τους προβληματισμούς που έπρεπε να επικρατήσουν γύρω από το θέμα της κάλυψης των αναγκών για την άμυνα.

Είμαι υποχρεωμένος ευθύς εξαρχής να αναφέρω ότι η πλευρά η δική μας είχε δηλώσει από την πρώτη στιγμή ότι δεν έχει κανένα δισταγμό να ψηφίσει οποιοδήποτε ποσοστό και οποιοδήποτε ποσό γύρω από την άμυνα. Όμως αναζητούμε μια λογική και μια αντίληψη γύρω απ' αυτό το θέμα. Μια λογική και μια αντίληψη όπου θα είναι δυνατό να υπάρξει μια κοινή προσέγγιση, μια εθνική πολιτική πάνω στο θέμα της άμυνας. Και υπήρχαν όλες οι προϋποθέσεις για να το πετύχουμε αυτό το πράγμα. Και είναι κρίμα ότι, τουλάχιστον για σήμερα, χάνουμε αυτή την ευχέρεια γιατί δεν θα συμφωνήσω για κανένα λόγο με την άποψη ότι οι διαφωνίες που υπήρξαν γύρω από την εισφορά για την άμυνα αποκρύβουν φίλους ή εχθρούς της άμυνας, ότι αποτελούν πρόσχημα ή προσπάθεια οποιασδήποτε πλευράς για να αποφύγει να αναλάβει τις ευθύνες και τα βάρη της έναντι της άμυνας του τόπου. Γιατί θα πρέπει να κατατεθεί με τον πιο υπεύθυνο τρόπο από το Βήμα της Βουλής ότι όλες οι πλευρές έδειξαν υπερβάλλοντα ζήλο για την εξυπηρέτηση της άμυνας και ανέλαβαν τις ευθύνες ενώπιον του Κυπριακού λαού, του παρόντος και του μέλλοντος, όταν τους ζητήθηκε να πάρουν τις πολύ μεγάλες αποφάσεις γύρω από την άμυνα για τις οποίες, δεν θέλω να επεκταθώ αλλά συνεννοούμαστε όλοι γύρω απ' αυτό το θέμα. Αν υπήρχαν κάποιες διαφορές, και υπήρχαν διαφορές γύρω από το θέμα του τρόπου της εισπραχίας των χρημάτων, της μεθόδευσης της εισπραχίας των αναγκαίων ποσών.

Το να επιτυγχάνεται μια πλειοψηφία στην επικράτηση της μιας ή της άλλης άποψης μπορεί να λύει τυπικά το θέμα, όμως παραμένει ανοικτό το πολιτικό πρόβλημα της συνεννόησης μεταξύ μας και της εξεύρεσης αυτού του κοινού εδάφους. Από ορισμένες πλευρές δεν υπάρχει ή υπάρχει η αντίληψη ότι είναι επιβλαβής η κλιμάκωση ή η κλιμάκωση μέχρις ενός ορισμένου σημείου. Όμως θα έπρεπε να γίνει κατανοητή και η αντίληψη της άλλης πλευράς όταν επιμένει και θέτει θέμα αρχής πάνω σε θέματα κλιμάκωσης. Διότι όταν αναζητούμε θέματα κοινής προσέγγισης θα πρέπει να είμαστε σε θέση να δούμε τις απόψεις της κάθε πλευράς και του κάθε κόμματος και να ανεύρουμε ένα κοινό σημείο προσέγγισης. Γιατί υπήρχε η ελπίδα, οι συζητήσεις στην Επιτροπή Οικονομικών και Άμυνας είχαν προχωρήσει σε πολύ σημαντικό βαθμό, για την εξεύρεση κοινού πεδίου. Όλα όσα ανέφερε προηγουμένως ο κ. Γαλανός είχαν συζητηθεί και είχαν συμφωνηθεί και εκπλήττομαι, διότι από το βήμα αυτό χρησιμοποιήθηκαν επιχειρήματα για να καταρριφθούν απόψεις που εκφράστηκαν στην Επιτροπή, παρόλο που μας δηλώθηκε ότι είναι κι εκείνοι σύμφωνοι με όλες τις άλλες εισηγήσεις και απόψεις.

Έτσι θα πρέπει πράγματι να αναζητείται και να υπάρχει η δυνατότητα ενός διαλόγου για κάποια προσέγγιση πάνω σ' αυτά τα θέματα. Διότι έχει δίκαιο και ο κ. Κωνσταντίνου όταν λέει ότι με το να προχωρούμε με τη μέθοδο αυτή, στην πραγματικότητα παραμερίζονται όλες οι άλλες εισηγήσεις και όλες οι άλλες πρόνοιες που δεν είναι του κ. Κωνσταντίνου και δεν είναι του ΑΚΕΛ, είναι και του Συναγερμού, είναι και του ΔΗ.ΚΟ., είναι και της ΕΔΕΚ. Διότι όλες εκείνες οι εισηγήσεις που εμφανίστηκαν σαν εισηγήσεις του Προέδρου της Επιτροπής Οικονομικών δεν ήταν τίποτε άλλο από τη συγκέντρωση όλων των εισηγήσεών μας και στην ολομέλεια του Σώματος και στις Επιτροπές για εξεύρεση πρόσθετων πόρων για την Εθνική Φρουρά, για την άμυνα του τόπου, εκτός αν

όταν τα ελέγαμε από το βήμα της Βουλής τα ελέγαμε μόνο για λαϊκή κατανάλωση και δεν τα εννοούσαμε και δεν ηθέλαμε να πάμε μέχρι τέλους στην ανεύρεση άλλων πόρων.

Ποια είναι η διαφορά της φιλοσοφίας των άλλων εισηγήσεων και της πρότασης για ένα συγκεκριμένο ποσό που να αποκόπτεται από τα εισοδήματα των εργαζομένων και γενικότερα το 2% είναι εύκολο να το προσεγγίσει κανένας. Όσον αφορά το πρώτο βρίσκουμε μια εύκολη καταφυγή, που πολύ φοβούμαι — και εκφράζω αυτή την υποψία, που ελπίζω να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα — επιζητώντας και επιδιώκοντας να καλύψουμε άλλες οικονομικές σκοπιμότητες και άλλους κινδύνους για την Κυπριακή οικονομία, άσχετους με την άμυνα. Η επιμονή αυτή στο 2 ή στο 3% χωρίς να συζητούνται ή με το να παραμερίζονται με εύσχημο τρόπο ή να απορρίπτονται οι άλλες εισηγήσεις και από την ίδια την Κυβέρνηση, πρέπει να εξεταστεί.

Ποια σκοπιμότητα εξυπηρετεί αυτή η πλήρης απόρριψη όλων των άλλων εισηγήσεων γύρω από την άμυνα; Έτσι ενώ στην πραγματικότητα παραμένουν στις δυο Επιτροπές φοβούμαι πράγματι ότι κατά κάποιο τρόπο είτε παραμένουν για να απορριφθούν είτε ελπίζουν διάφοροι ότι είναι πιθανό να παραμερισθούν. Και πράγματι πρέπει όταν καθόμαστε σ' αυτή την αίθουσα ως εκπρόσωποι του λαού να λογαριάζουμε ποιοι και πώς πληρώνουν τα θέματα της άμυνας. Γιατί έχει διαπιστωθεί ότι η ισότιμη φορολογία το 1% και τώρα το 2%, σίγουρα επιβαρύνει τη μάζα των εργαζομένων και τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα. Και αν πράγματι ρωτήσουμε κατά ποιο τρόπο καλύπτονται τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα, έστω και με κλιμάκωση, τι θα ανεύρουμε; Ότι δεν προσφέρουν τίποτε. Διότι δεν υπάρχουν δήθεν ανώτερα εισοδήματα τα οποία πρέπει να κληθούν για να εξυπηρετήσουν. Και σίγουρα θα έπρεπε να βρεθούν τρόποι ώστε να συμμετάσχουν όχι οι εργαζόμενοι κατά κύριο λόγο αλλά το σύνολο της οικονομίας, πώς θα συμμετάσχει το σύνολο της οικονομίας, το σύνολο της κατασκευής του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος στις δαπάνες γύρω από την άμυνα. Και είναι ένα στοιχείο που έχει παραμερισθεί.

Και υπάρχουν θέματα που λέμε ότι είναι τα θέματα της άμυνας και το αναγκαίο ποσοστό που πρέπει να καλύπτουν τις δαπάνες για την άμυνα και τα πρόσθετα έξοδα που έχουμε και ότι είναι πάρα πολύ χαμηλό το ποσοστό που δίνουμε για την άμυνα. Μα γιατί να είναι χαμηλό το ποσοστό που δίνουμε για την άμυνα; Εδώ η Κυβέρνηση έχει στα χέρια της εκατοντάδες εκατομμύρια λίρες. Και είναι σε θέση να κάμει τις επιλογές της και να αποφασίσει η Κυβέρνηση ποιο θα είναι το ποσοστό το οποίο θα πληρώνουμε για την άμυνα σε σχέση με το ακαθάριστο εθνικόν προϊόν. Και να συμπεριλαμβάνεται στους προϋπολογισμούς του κράτους, και να μη μας πουν ότι δεν υπάρχουν χρήματα, γιατί όταν στην προηγούμενη συζήτηση των προϋπολογισμών συζητούσαμε τα θέματα της άμυνας και ζητήσαμε να αυξηθεί το ποσό που καταβάλλεται με τον προϋπολογισμό μας είπαν ότι μπορεί να γίνει κατά ένα εκατομμύριο και βαθμηδόν θα γίνεται και τα επόμενα χρόνια μια ανάλογη αύξηση — και ήταν μια προσέγγιση. Αλλά με τη λογική ότι αυτή θα ήταν μια από τις λίγες αυξήσεις του προϋπολογισμού. Τι να πούμε όταν μέσα σ' ένα χρόνο επιβαρύνθηκε ο κρατικός προϋπολογισμός κατά £120 εκ. για ο,τιδήποτε άλλο εκτός από την άμυνα! Γιατί να μη συμπεριλαμβάνονται στην άμυνα; Αυτός ο προβληματισμός που στέκεται σήμερα; Πώς τοποθετούμαστε πάνω σ' αυτά τα ζητήματα;

Έτσι αν υπάρχουν ζητήματα πάνω στο θέμα των ποσοστών σίγουρα δεν φταίνε ούτε τα κόμματα, ούτε ο λαός, αλλά σίγουρα φταίνε εκείνοι οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν μια πολιτική πάνω στα θέματα αυτά.

Και φυσικά και το θέμα της άμυνας αν πραγματικά μείνουμε πάνω σ' ένα ορισμένο ποσοστό φορολογίας δεν θα μπορέσουμε να δώσουμε το μήνυμα που θέλουμε, το μήνυμα της έννοιας της λαϊκής συμμετοχής, το μήνυμα της έννοιας της δημιουργίας άλλου ψυχολογικού κλίματος, της ίδιας της έννοιας της λήψης των ανάλογων αποφάσεων για το θέμα της άμυνας που είναι πολύ ευρύτερο ακόμα και από τη δημιουργία ταμείου, ακόμα και από την αγορά κάποιων όπλων. Είναι υπόθεση που συνδέεται με το τι κράτος έχουμε, ποιες αξίες έχουμε, πώς τις καθιερώνουμε, πώς επιβαρύνεται η κάθε πλευρά, πώς πραγματικά συνεισφέρουν εκείνοι οι οποίοι θα έπρεπε να συνεισφέρουν. Και να μη λέγεται ότι όσοι εισηγούνται για δίκαιη κατανομή των βαρών κάμνουν την προδοσία να φέρνουν ταξικά στοιχεία στη συζήτηση του θέματος της άμυνας. Είναι μια προσέγγιση που προδίδει πραγματικά ταξικά κριτήρια αλλά με τη νοοτροπία ότι κάποιος πρέπει να διατηρούν τα προνόμιά τους ακέραια, όπως ελέχθη και προηγουμένως, και κάποιος οι οποίοι πρέπει να βαρύνονται μόνιμα. Να μην επηρεάζονται τα κίνητρα, να μην επηρεάζονται τα μεγάλα εισοδήματα, είναι αντισυνταγματικό να επιβαρύνονται τα κέρδη των επιχειρήσεων και δεν ξέρω τι άλλες αντισυνταγματικότητες. Τώρα μπήκε και η ΕΟΚ μέσα στη μέση για να μας κλείσει και άλλες πόρτες και να μας πει ότι πρέπει να στραφούμε ακόμα περισσότερο προς τους εργαζομένους.

Ειλικρινά τουλάχιστον θάπρεπε να είμαστε πολύ πιο συγκρατημένοι και πολύ πιο σεμνοί όταν μιλούσαμε πάνω στο θέμα του 2%, ώστε τουλάχιστον να υπήρχε συναίσθηση και συνείδηση της ευαισθησίας και των αντιλήψεων όλων των πλευρών. Και φυσικά το τι αναφέρθηκε για την Τουρκία και για την αύξηση των τουρκικών δυνάμεων είναι κι αυτό κάτι πολύ γνωστό.

Αλλά αν η κλιμάκωση δημιουργεί αδικίες είχαμε όλο τον καιρό να τις συζητήσουμε και να λύσουμε τις συγκεκριμένες αδικίες. Και όχι να επικαλούμαστε κάποια πιθανά προβλήματα. Πιθανά προβλήματα από τα οποία δεν υπάρχει και θεραπεία για να αποκλείσουμε στην πραγματικότητα την ίδια την κλιμάκωση. Και μπορώ να πω ότι ακόμα πάνω στο θέμα των συνταξιούχων, για τους οποίους έγινε λόγος, αν δει κανένας τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ συνταξιούχων που πληρώνουν ή συνταξιούχων και χαμηλότερων εισοδημάτων που θα μπορούσε να απαλλαχθούν είναι ειλικρινά πολύ ελάχιστο το ποσοστό, είμαι απ' εκείνους που υποστήριξαν ότι πρέπει οι συνταξιούχοι να πληρώνουν και ζήτησα να μπουν 1% αλλά είδα κι εγώ τον αριθμό. Και λέει ο αριθμός: Εισοδήματα χαμηλών εισοδημάτων των τάξεων που επιβαρύνονται με φορολογία 1% σημαίνει £600,000 και μόνο £600,000. Ας κάτσουμε να προβληματιστούμε, αν θέλουμε να το επιβαρύνουμε δεν έχω καμιά αντίρρηση αλλά να μην υπερβάλλουμε στο τι θα συνεισέφεραν οι συνταξιούχοι πάνω στο θέμα αυτό, ώστε να δημιουργείται θέμα αρχής ότι με τη συμμετοχή της μιας ή της άλλης ομάδας χαμηλών εισοδημάτων θα μπορούσε να υπάρξει διαφορετική κατάσταση.

Τελειώνοντας θέλω να πω ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα θα ψηφίσει το 2% και είναι πρόθυμο να δώσει θετική ψήφο σε ο,τιδήποτε αναφέρεται για την άμυνα αλλά αναζητά μια λογική, αναζητά εθνική πολιτική και αναζητά ισότιμη κατανομή βαρών και θα εξακολουθήσει να το αναζητά.

Ευχαριστώ, x. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ο κ. Σολωμής, αν ο κ. Παπαϊωάννου δεν έχει ένσταση.

Ορίστε, κ. Σολωμή.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Είχε ζητήσει προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν πειράζει, προηγούνται οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι αλλά εσείς ο ίδιος μπορείτε να παραχωρήσετε τη σειρά σας.

Ορίστε.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι πραγματικά γιατί νιώθω αυτή τη στιγμή την ανάγκη ν' αναφέρω στο Σώμα το σοβαρό τούτο θέμα της άμυνας με την εκτροπή μάλιστα που έχει πάρει η συζήτηση μετά από την τοποθέτηση μερικών συναδέλφων.

Είναι σε πίστη του Σώματος, είναι σε πίστη της Επιτροπής Οικονομικών και Άμυνας της Βουλής, γιατί τα τελευταία δυο χρόνια πραγματικά το πνεύμα το οποίο επικράτησε στην αντιμετώπιση του σοβαρού τούτου προβλήματος και θέματος ήταν τέτοιο που δεν μας χώριζε καμιά κομματική ή άλλη κοινωνικο-ιδεολογική διαφορά. Ήταν θέμα πράγματι αντιμετώπισης του κινδύνου μέσα στα πλαίσια μιας απόφασης που θα έπρεπε το Σώμα, με όλες τις πλευρές του ομόφωνα, αν ήταν δυνατό, να ακολουθήσει.

Λυπούμαι όμως γιατί σήμερα, κύριε Πρόεδρε, είμαστε και πάλι υπόχρεοι να αναφέρουμε αυτά τα οποία τονίσαμε κατά κόρο τα τελευταία τρία χρόνια. Ναι, έχει δικαίο ο κ. Κωνσταντίνου στο γεγονός ότι πράγματι μπορεί το 2%, η αύξηση του φορολογικού συντελεστή από 1% σε 2%, να δημιουργεί κάποιες αδικίες. Εμείς δεν ισχυριζόμαστε ότι υπάρχει πράγματι εκείνη η μαγική ράβδος την οποία οποιαδήποτε πλευρά του Σώματος ή και ολόκληρο το Σώμα αν κινήσει θα αποδοθεί 100% δικαιοσύνη στην ίση κατανομή των βαρών όσον αφορά την ενίσχυση του Ταμείου της Άμυνας. Μάλιστα. Είτε το αναλογικό εφαρμόσουμε, το κλιμακωτό σύστημα είτε και το σύστημα του φορολογικού συντελεστή, το οποίο σήμερα αυξάνουμε από 1% σε 2%. Είμαστε όμως, σαν Δημοκρατικός Συναγερμός και το έχουμε διακηρύξει, στη διάθεση και της Εκτελεστικής Εξουσίας και οπωσδήποτε των άλλων πλευρών της Βουλής, για να βρούμε την κοινή συνισταμένη που θα είναι τέτοια, ναι, ώστε να μην πλήττονται τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. Οπωσδήποτε το βάρος να κατανέμεται ίσα μεταξύ όλων των στρωμάτων του λαού και, αν πρέπει να επιβαρυνθούν κάποιιοι, θα πρέπει να δούμε σε έκταση και σε βάθος αν μπορούμε σαν Βουλή αυτό το πράγμα να το νομοθετήσουμε και να το αποφασίσουμε.

Ίσως είναι δικαιολογημένη η κάποια αμφιβολία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΑΚΕΛ αν με το 1% που γίνεται σήμερα 2% σαν φορολογικός συντελεστής, δεν πλήττεται σε κάποιο βαθμό η χαμηλά αμειβόμενη σήμερα τάξη, τα χαμηλά αμειβόμενα στρώματα.

Λέω ίσως, διότι για μένα δεν είναι τόσο σοβαρό το θέμα πράγματι για να ασχοληθούμε με αριθμούς. Πλην όμως υπάρχει και στην Έκθεση των δυο Επιτροπών, αλλά ήταν και διάχυτο στα Μέλη των δυο Επιτροπών της Βουλής,

ότι θα επανέλθουμε αμέσως μετά την ψήφιση του 2% να μελετήσουμε άλλα μέτρα και όταν λέγαμε να μελετήσουμε άλλα μέτρα, μέσα σ' αυτά δεν αποκλειόταν οποιαδήποτε άλλη μεθόδευση για τη θετική αντιμετώπιση, σε μια προσπάθεια που απέτυχε η Κυβέρνηση του κ. Κυπριανού επί 13 χρόνια να δημιουργήσει σήμερα στο λαό το αίσθημα της ασφάλειας ενισχύοντας την άμυνά μας. Και ήλθε η Βουλή, ναι, τα τελευταία 2—3 χρόνια να ξεχάσει οποιεσδήποτε διαφορές, να ξεχάσει οποιεσδήποτε οικονομικές ατασθαλίες, κακοδιαχειρίσεις, Εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή ακόμα, αν θέλετε, και να πει: Ναι, επειδή το θέμα τούτο είναι της άμυνας, θα αφήσουμε κατά μέρος και έστω και αν έγιναν από το Βήμα τούτο διακηρύξεις και θέσεις που ετέθησαν από τον ίδιο τον Πρόεδρο μας τον κ. Κληρίδη, μεταξύ των οποίων και υπενθυμίζω, κύριοι συνάδελφοι, ότι θα μπορούσε και έτσι θα έπρεπε να αντικριστεί το θέμα της άμυνας, εφόσον ο Υπουργός Άμυνας θα ήταν υπερκομματικό πρόσωπο. Εφόσον θα μπορούσε να ελέγχεται κανονικά αυτό το περιβόητο Ταμείο Άμυνας, ώστε να διατίθενται όλοι οι πόροι που εισρέουν σ' αυτό το Ταμείο αποκλειστικά για την άμυνα, ώστε να υπάρχει έλεγχος, ναι, έχοντας υπόψη τα μέχρι τούδε δεδομένα από τις κακοδιαχειρίσεις του δημόσιου χρήματος, και παρόλο τούτο ο Δημοκρατικός Συναγερμός ήταν, είναι και θα είναι ανοικτός για συζήτηση έχοντας υπόψη το πνεύμα το οποίο θέλουμε να επικρατήσει.

Αλλά ερχόμαστε τώρα στον πανηγυρικό της ημέρας που ακούσαμε από τον κ. Γαλανό. Εδώ προσπάθησε να μας συγκινήσει βλέποντας τουρκικά τανκς απέναντί μας. Μα τώρα τα είδε ο κ. Γαλανός τα τούρκικα τανκς; Εμείς έχει 13 χρόνια που τα βλέπουμε, κ. Γαλανέ. Αλλά, όταν επί 11 ολόκληρα χρόνια στον Τακτικό Προϋπολογισμό που κατετίθετο σ' αυτό το Σώμα, όπως ορθώς λέχθηκε προηγουμένως από τον κ. Χατζηδημητρίου, βλέπαμε το κονδύλι των £10 εκ. στα £400, £500—600 τόσα εκατομμύρια των Προϋπολογισμών, ποιος έπρεπε να διερωτηθεί αν θέλει, πράγματι, την ενίσχυση της άμυνας; Όταν βλέπαμε να μην υπάρχει ουσιαστικός φορέας, όταν δεν υπήρχε Ταμείο, όταν δεν υπήρχε έλεγχος και υπήρχαν τόσα που βοούσαν και εντός και εκτός της Βουλής για κακοδιαχειρίσεις στα θέματα της άμυνας είτε τούτα αφορούσαν το έμφυχο υλικό, τις τοποθετήσεις, τις προαγωγές είτε αξιωματικών, είτε υπαξιωματικών, είτε οπλιτών.

Εμείς πιστώνουμε όλες τις πλευρές της Βουλής ότι έχουν, ακριβώς μαζί μας, την ίδια επιδίωξη. Να βοηθήσουμε να ενισχυθεί η άμυνά μας. Ναι, να ενισχυθεί ο τόπος μας. Και φυσικά το αναγνωρίζουμε και στο ΑΚΕΛ οπωσδήποτε αυτό. Ανεξάρτητα αν στη μεθόδευση — και ελπίζουμε για σύντομο τώρα χρονικό διάστημα — υπάρχουν διαφορετικές απόψεις. Αν θα πρέπει ο φορολογικός συντελεστής να αυξηθεί ή να υιοθετήσουμε κάποιο κλιμακωτό σύστημα. Αλλά έσπευσε ο κ. Γαλανός να πρωτοτοποθετηθεί και σαν Δημοκρατικό Κόμμα και να πρωτοτοποθετήσει και τη Βουλή σε άλλες εισηγήσεις που υπάρχουν. Είτε τούτες αναφέρονται σε κάποια εισοδήματα από τα ιπποδρομιακά στοιχήματα, είτε από το T.R.L., όπως είναι γνωστό, είτε από τις υπεραξίες των κτημάτων του Νότου μετά που χάσαμε το Βορρά, είτε, είτε, είτε. Αν αυτό είναι το πνεύμα, τότε πράγματι αμφιβάλουμε αν πρόθεση του κυβερνώντος κόμματος, διά της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας, είναι να ενισχύσει την άμυνα και δεν είναι πραγματικά η υποψία την οποία πάντοτε έχουμε και θα έχουμε ότι θέλει να δημιουργήσει ακόμα ένα Ταμείο, το οποίο να χρησιμοποιεί σαν συγκοινωνούντα δοχεία με τα άλλα κρατικά Ταμεία για να καλύπτει άλλες πράξεις εντελώς άσχετες με την άμυνα.

Και αν θα πρέπει κάποιος να διαμαρτυρηθεί σήμερα που η κατάσταση της άμυνας είναι απαράδεκτη — και είναι γι' αυτό το λόγο ίσως που και η Βουλή έσπευσε να μελετήσει όλους τους τρόπους να βοηθήσει στον τομέα τούτο είναι — και να μην κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας — ότι η άμυνά μας σήμερα κάθε άλλο παρά βρίσκεται σε επιθυμητά πλαίσια και επίπεδα. Και ποιος είναι που ευθύνεται; Εδώ πότε ήλθε — και μιλώ συγκεκριμένα για τα τελευταία δυο χρόνια — η Κυβέρνηση στην Επιτροπή Οικονομικών ή 'Αμυνας της Βουλής και ζήτησε συγκεκριμένα κονδύλια τα οποία δεν της ενεκρίθησαν; Σε καμιά περίπτωση, κύριοι συνάδελφοι. Και αντί αυτό το πράγμα να αποτελέσει έστω, περιμέναμε, κάποιας μορφής έπαινο από το κυβερνών κόμμα σήμερα στη Βουλή στο ότι έσπευσαν ναι, έστω η πλειοψηφία της Βουλής, να διπλασιάσει τη φορολογία σε βάρος, ναι, του λαού. Το 1% όταν γίνεται 2% διπλασιάζουμε τη φορολογία ειδικά για την άμυνα. Αυτό το πράγμα μάλιστα ταυτόχρονα γίνεται με δήλωση — δήλωση από όλες τις πλευρές της Βουλής — ότι είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε και όλα τα άλλα μέτρα. Είτε υιοθέτηση κάποιου κλιμακωτού συστήματος είτε εξεύρεση άλλων τρόπων ενίσχυσης του Ταμείου της 'Αμυνας. Να μη θεωρείται σήμερα, και είναι ένας από τους λόγους, μάλιστα κ. Κωνσταντίνου, εδώ που πρέπει ν' αναφέρω που προβληματίστηκε για δεύτερη φορά ο Δημοκρατικός Συναγερμένος μετά από την πρωινή συνεδρία όσον αφορά την παράταση της ισχύος της υπάρχουσας νομοθεσίας για ακόμα 2—3 μήνες, ώστε να δοθεί χρόνος να επανεξεταστούν οι διάφορες απόψεις. Η παράταση σήμερα να συζητηθεί το θέμα Δεκέμβριο ή και Ιανουάριο. Αντιλαμβάνεστε, κύριε Πρόεδρε, τι πύρινοι προεκλογικοί δημοσκοπικοί λόγοι θα ακούονταν απ' αυτό το Βήμα, όταν σήμερα ακούσαμε από τον ίδιο τον κ. Γαλανό τέτοιους λόγους. Και είναι εδώ, δηλαδή, που εξωθείται οποιοσδήποτε ομιλητής στο θέμα τούτο να αναφερθεί και να πει τι; Αν έχουμε οποιαδήποτε χάλια στην άμυνά μας ποιος ευθύνεται; Οποτεδήποτε ήλθανε στη Βουλή να ζητήσουν οτιδήποτε το εγκρίναμε. £10 εκ. στους Προϋπολογισμούς είχαμε επί χρόνια ολόκληρα: £400—£500—£600 εκατομ. οι Τακτικοί Προϋπολογισμοί. Ποιες ήταν οι θέσεις οι οποίες υποδείχθηκαν από όλες τις πλευρές της Βουλής και από το Δημοκρατικό Συναγερμό: «Ναι, μελετήστε το κλιμακωτό σύστημα. Δώστε μας εισηγήσεις για τον Υπουργό 'Αμυνας. Δώστε μας σκέψεις και εισηγήσεις γενικότερα. Είτε σε κλειστές, είτε σε ανοικτές συνεδρίες για την ουσιαστική ενίσχυση της άμυνάς μας. Δώστε μας κάποια σχέδια». Και η ενημέρωση που γίνεται στην Επιτροπή 'Αμυνας της Βουλής, όπως θα ξέρετε, είναι σε πολύ γενικά πλαίσια και περιθώρια που γίνεται. Δεν θέλουμε βέβαια, σαν Νομοθετικό Σώμα να γίνουμε, αυστηρά ομιλούντες, ελεγκτές. Αλλά οπωσδήποτε εκεί να υπάρχει συνεργασία. Και σ' αυτή τη συνεργασία αν υπάρχει διαπίστωση ότι σήμερα, επαναλαμβάνω, δεν είμαστε στα επιθυμητά πλαίσια, οποιοδήποτε άλλοι φταίνε εκτός από τα άλλα τρία κόμματα που είναι σήμερα στη Βουλή. Και αποκλειστικά αυτό είναι ευθύνη της Κυβέρνησης. Και αν το πνεύμα, το οποίο τείνει να δημιουργήσει από μόνη της η Βουλή, όλες οι πλευρές, της ενότητας και της κοινής αντιμετώπισης του εθνικού τούτου σκοπού υπάρχει, κάποιος που το τορπιλλίζει και σήμερα ακόμα, είναι το κυβερνών κόμμα.

Επαναλαμβάνω, μπορεί να είναι κάποιες υπερβολές στην τοποθέτηση του κ. Κωνσταντίνου όπως, μέχρι της στιγμής, τουλάχιστον, ακούσαμε από την πλευρά του ΑΚΕΛ, αναφορικά με την άνιση, τρόπον τινά, μεταχείριση των χαμηλά αμειβόμενων στρωμάτων του λαού. Αλλά μήπως, κ. Κωνσταντίνου, ερωτώ, έστω

και αν υιοθετήσουμε την εισήγησή σας, δεν διαφωνεί καταρχήν κανένας από εμάς αν θα πρέπει να εξαιρεθούν και οι συνταξιούχοι και άλλοι αναξιοπαθούντες από οποιαδήποτε φορολογία. Όχι μόνο για το Ταμείο της Άμυνας, από οποιαδήποτε φορολογία. Ναι, είναι δήλωση του Δημοκρατικού Συναγερμού, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα. Δεν είναι οι £10,000 ή £20,000 που θα αυξομειώνονται ανάλογα κάθε χρόνο με το να συμμετέχουν οι συνταξιούχοι ή άλλοι χαμηλά αμειβόμενοι. Το θέμα είναι άλλο. Είναι της καθολικής συμμετοχής. Λέω να προβληματιστούμε. Έχει σημασία μήπως αν και ο φτωχός ο άνθρωπος ή ο συνταξιούχος νιώθει ότι δίνει £1 για την άμυνα της πατρίδας του; Να το δούμε. Αν έχει σημασία να το υιοθετήσουμε. Αλλά μήπως κ. Κωνσταντίνου, μ' αυτό τον τρόπο, φέρνουμε, πράγματι την ίση κατανομή των βαρών; Με την ίδια συλλογιστική έρχομαι και λέω εγώ — χωρίς να θέλω να παριστάνω τον προσφυγοπατέρα — γιατί ο πρόσφυγας συνταξιούχος να τυγχάνει της ίδιας μεταχείρισης ακριβώς που τυγχάνει ο συνταξιούχος που δεν είναι πρόσφυγας; Γιατί με την ίδια συλλογιστική σε όλες τις μορφές της φορολογίας που έχουμε από το 1974 — που είχαμε την εισβολή στην Κύπρο μέχρι σήμερα — δεν υπάρχει καμιά εξαίρεση γι' αυτούς που έχασαν τα πάντα, κ. Κωνσταντίνου; Δεν διαφωνούμε να γίνει, ναι, ίση κατανομή των βαρών. Και αν πρέπει να βρεθεί κάποιος τρόπος, κ. Γαλανέ, ορθά να κατανεμηθεί το βάρος σε κάποιες υπεραξίες ακινήτων ή άλλων περιουσιών που αποκτήθηκαν, τολμώ να πω, ναι, σε βάρος των περιουσιών του Βορρά, και αυτό να αντιμετωπιστεί, κ. Γαλανέ. Και δεν είναι φαινόμενο που θα γίνει μόνο στην Κύπρο. Έγινε και σε άλλες χώρες. Επομένως, να μην το αντιμετωπίζουμε το θέμα της άμυνας ευκαιριακά, το μεν Δημοκρατικό Κόμμα να μας παριστάνει κάθε έξι μήνες που συζητούσαμε πρόσφατα το θέμα τούτο την αθώα περισσότερά στο ότι βρισκόμαστε σε κάποιες δυσκολίες και θέλουμε χρήματα. Οι δυσκολίες υπάρχουν διότι εσείς κυβερνάτε και οπωσδήποτε ρυθμίζετε τα της άμυνας. Να αναφερθούμε δε και πρόσφατα είτε σε μεταχείριση Διοικητών της Εθνικής Φρουράς που εν μια νυκτί τους αποπέψαμε από την Κύπρο; Ή σε αποκαλύψεις για ολόκληρες οπλαποθήκες οι οποίες είχαν ανατιναχθεί και μέχρι τώρα ανακρίσεις δεν έγιναν και χάθηκαν ολόκληρα εκατομμύρια λίρες; Και τι ζήτησε η Βουλή; Ζήτησε να ενισχύσει αυτή την προσπάθεια, αφού θα έχει κάποιο έλεγχο, και δέχθηκε σιωπηρώς ο Συναγερμός. Και δεν επιμένει στην προϋπόθεση της αντικατάστασης του Υπουργού Άμυνας με Υπουργό υπερκομματικό, που ήταν το λιγότερο, κ. Γαλανέ. Και ειδικότερα όταν βρισκόμαστε σε παραμονές προεδρικών εκλογών.

Επομένως το λιγότερο που θα έπρεπε σήμερα, επαναλαμβάνω, να κάμετε ήταν να χαιρετίσετε τη συμπεριφορά και των τριών κομμάτων, ναι, διότι και το ΑΚΕΛ δηλώνοντας ότι είναι εναντίον της σημερινής αύξησης του φορολογικού συντελεστή από 1% σε 2%, δήλωσε προεισαγωγικά και εισαγωγικά ότι δεν είναι εναντίον της ενίσχυσης της άμυνας. Είναι θέμα μεθόδευσης. Και αλοιμόνο δηλαδή, αν δεν προβληματιστούμε να βρούμε την καλύτερη μεθόδευση. Και είπε και ο κ. Χατζηδημητρίου ή και ο κ. Κωνσταντίνου σε κάποιο βαθμό: Μάλιστα και πέραν του 4%. Είναι εύκολο να λέμε από εδώ. Και πέραν του 10% λέμε εμείς. Το πρόβλημα είναι να το υλοποιήσουμε, να υπάρξει ίση κατανομή και αυτού του βάρους που είναι βασικό της ενίσχυσης του Ταμείου της Άμυνας αλλά οπωσδήποτε να μην υπάρχει εκμετάλλευση. Όπως ελπίζουμε ότι η εκμετάλλευση αυτή όσον αφορά τη συμπεριφορά και το άκουσμα εκτός του Σώματος, διότι δεν θα την κάμει καμιά πλευρά. Είναι μια κοινή προσπάθεια που γίνεται και την οποία σήμερα δυστυχώς, διαπιστώνουμε ότι τορπιλλίζει και πάλι το Δημοκρατικό

Κόμμα με τη συμπεριφορά του. Αν αυτή θα είναι η τακτική στη συνέχεια, τότε δεν θα πρέπει να αναμένεται λογικά κάποιος να βοηθά οποιοδήποτε έργο έχει σχέση με την άμυνα και προερχόμενο από την Κυβέρνηση, νοούμενου ότι δεν θα γίνουν αποδεκτές οι θέσεις της Βουλής. Και όταν σήμερα λέμε ότι διατίθενται ολόκληρα εκατομμύρια λίρες, ναι, γίνεται κάποιος έλεγχος, ναι. Αλλά ο έλεγχος αυτός είναι κάποιος. Και αν δεν υπάρξει αίσθημα εμπιστοσύνης και συνεννόησης, ούτε το 2%, ούτε το 3% μπορεί να μας σώσει. Όπως, και δικαιολογημένα θα αντιδράσει οποιαδήποτε πλευρά της Βουλής, αν είναι αυτή η συμπεριφορά την οποία θα ακολουθήσετε, θα δυσκολευτείτε να έχετε την έγκριση οποιοδήποτε ποσού.

Αυτά και αν χρειαστεί θα επανέλθω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου. Μετά τον κ. Παπαϊωάννου είναι ο κ. Μανώλης Χριστοφίδης και μετά ο κ. Μαρκίδης και μετά ο κ. Δίγκλης και μετά..... Είπα μερικούς γιατί εγώ θα φύγω μετά τον κ. Παπαϊωάννου και θα τον παρακαλέσω να με αντικαταστήσει.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς συμφωνεί ότι αυτός ο τόπος πρέπει να έχει τη δυνατότητα όσο πρακτικά τούτο είναι δυνατό να αμυνθεί. Και όταν μιλούμε για άμυνα δεν εννοούμε μόνο τα υλικά μέσα, τα άψυχα μέσα αλλά προπαντός τα έμψυχα μέσα. Κι εγώ θα αναφερθώ και στα δυο. Διότι και τα δυο συνιστούν την άμυνα αυτού του τόπου.

Συζητούμε σήμερα τα άψυχα μέσα. Συζητούμε τη φορολογία που πρέπει να επιβάλουμε πάνω στο λαό για να αποκτήσουμε εκείνα τα οικονομικά μέσα που θα μας επιτρέψουν να δώσουμε στην Εθνοφρουρά μας, να δώσουμε στους εφένδρους μας εκείνα τα μέσα που χρειάζονται για να υπεραμυνθούν αυτού του τόπου.

Ο κ. Γαλανός μας είπε ότι εισάγουμε ταξικά στοιχεία όταν λέμε ότι θα πρέπει να υπάρξει δίκαιη κατανομή των βαρών. Ίσως ο κ. Γαλανός να έχει δίκαιο κατά τούτο, ότι πράγματι το 2% αποτελεί ταξικό στοιχείο. Υπό ποια έννοια; Ότι εκείνος ο οποίος πηγαίνει σ' ένα κέντρο ένα βράδυ — κι εγώ ξέρω μερικούς — και ξοδεύει £800 για να διασκεδάσει — ένα βράδυ μόνο ξοδεύει £800 — θα πρέπει να μπει σε ίση μοίρα με το συνταξιούχο που μαζί με τη γυναίκα του πρέπει να ζήσουν ένα ολόκληρο χρόνο με τις £800, αν παίρνουν, διότι έχει πολλούς που δεν παίρνουν £800 ολόκληρο το χρόνο.

Κατά συνέπεια, κύριε Γαλανέ, υπάρχει το ταξικό στοιχείο. Αλλά το ταξικό στοιχείο, του οποίου εσείς υπεραμύνεσθε, είναι το στοιχείο εκείνο που έχει μπόλικο στη διάθεσή του να τα πετά μάλιστα στα night clubs, στα κέντρα διασκέδασης κάθε βράδυ. Εμείς λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη τα χαμηλά αμειβόμενα στρώματα του λαού. Και δεν μπορούμε να μη λάβουμε υπόψη μας τις 80,000 συνταξιούχους, άνδρες και γυναίκες — ο κ. Κωνσταντίνου μίλησε για 60,000 — οι συνταξιούχοι μαζί με τις γυναίκες τους αν δεν απατώμαι φτάνουν τις 80,000. Δεν μπορούμε να μη λαμβάνουμε υπόψη μας αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να αποζούν με τη σύνταξή τους που παίρνουν κάθε μήνα και κάποτε, όταν θα καθυστερήσει η επιταγή έστω και για μερικές μέρες, ξέρω περιπτώσεις που δεν έχουν να φάνε. Και πάμε να πάρουμε απ' αυτούς τους

συνταξιούχους, να βάλουμε το χέρι μας στην τσέπη τους και να τους πάρουμε έστω κι' εκείνες τις μια, δυο λίρες, να τις πάρουμε απ' αυτούς τους συνταξιούχους για να τις χρησιμοποιήσουμε για την άμυνα και μάλιστα λέμε ότι προσβάλλουμε τους συνταξιούχους αν δεν τους φορολογήσουμε! Δηλαδή τους ειρωνευόμαστε κιόλας διότι τους φορολογούμε κατά τον ίδιο τρόπο, στον ίδιο βαθμό που φορολογείται κι εκείνος ο οποίος έχει εισοδήματα ίσως £100,000 το χρόνο με εκείνο που μαζί με τη γυναίκα του έχει £800 το χρόνο σύνταξη.

Πρέπει να δούμε τα υλικά μέσα χρειάζονται; Ασφαλέστατα χρειάζονται. Η φορολογία χρειάζεται; Ασφαλέστατα χρειάζεται η φορολογία. Όμως από πού πρέπει να προέλθει η φορολογία; Να προέλθει η φορολογία από εκείνα τα στρώματα του λαού που είναι σε καλύτερη θέση να σηκώσουν τα βάρη. Απ' ό,τι έχω υπόψη μου στη Μεγάλη Βρετανία, και ήμουν εκεί καθόλη τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, φορολογήθηκε και ο πλούτος και επιβλήθηκε ακόμα και το λεγόμενο 'excess profit tax', φόρος επί των υπερκερδών. Και τα κέρδη αλλά και πάνω στα υπερκέρδη και νομίζω ο φόρος των υπερκερδών ήταν 19.5 σελίνια της λίρας. Μάλιστα. Ό,τι θεωρείτο υπερκέρδος θεωρείτο το κέρδος εκείνο το οποίο πραγματοποιείτο από το 1939, δηλαδή από την ημέρα που εξεβράγη ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και εδώθε. Εκείνο το κέρδος θεωρείτο υπερκέρδος και πάνω σ' εκείνο το υπερκέρδος η φορολογία ήταν 19.5 σελίνια της λίρας. Υπήρχε βέβαια και ο φόρος επί των κερδών.

Ο κ. Γαλανός θέλει όλους αυτούς τους ανθρώπους που πλούτισαν μέσα σ' αυτό το διάστημα των 13.5 χρόνων και έκαμαν εκατομμύρια λίρες — και δεν είναι λίγοι, ξέρω πολλούς εκατομμυριούχους, μερικές εκατοντάδες εκατομμυριούχους — μας θέλει να μην τους φορολογήσουμε όπως πρέπει να φορολογηθούν και να ρίξουμε τα βάρη με το 2% φλατ πάνω στους χαμηλά αμειβόμενους, πάνω στους εργαζόμενους και συγκεκριμένα πάνω σ' εκείνους που παίρνουν εισοδήματα από τις £5,000 και κάτω. Διότι εγώ πιστεύω, δεν έχω κομπιούτερ αυτή τη στιγμή μαζί μου για να το επεξεργασθώ αλλά πιστεύω, ότι από τα £17 εκ. φόρο που θα εισπράξουμε τα £15 εκ. θα τα εισπράξουμε από εκείνους οι οποίοι έχουν εισόδημα από τις £5,000 και κάτω με το 2%. Και ισχυριζόμαστε ότι αυτό είναι δίκαιη φορολογία! Δίκαιη φορολογία θα ήταν η κλιμάκωση και η σπουδή με την οποία πάμε να εφαρμόσουμε αυτή τη φορολογία του 2% πάνω σε όλους ανεξαιρέτα, ανεξάρτητα αν το εισόδημα της εργάτριας είναι £100—£120 το μήνα ή όχι, πάμε να της πάρουμε £2 και περισσότερα απ' αυτό το χαμηλό, πενιχρότατο εισόδημα που δεν την αρκεί ούτε να φάει, για την άμυνα αυτού του τόπου.

Πιο δίκαιη φορολογία, επαναλαμβάνα, θα ήταν αυτή που πρότεινε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών στην Επιτροπή, η κλιμάκωση που θα απάλλαζε κάθε φορολογίας εκείνους οι οποίοι έχουν εισόδημα από τις £1,000 και κάτω και από εκεί και πέρα θα υπήρχε μια κλιμακωτή φορολογία, όπως την ανέπτυξε.

Κι' εμείς προτιθέμεθα κατά την ψήφιση αυτού του νόμου να προτείνουμε αυτή την κλιμάκωση, ανεξάρτητα αν θα υποστηριχθεί ή όχι, θα προτείνουμε αυτή την κλιμάκωση.

Ο κ. Γαλανός μας υπενθύμισε ότι θα έχουμε πολύ σύντομα και τη φορολογία VAT. Εμείς θα καταψηφίσουμε τη φορολογία VAT και σας το λέμε εκ των προτέρων. Διότι αυτή η φορολογία είναι το αποτέλεσμα, πληρώνουμε τα σπασμένα για να μπούμε στην ΕΟΚ και θα την καταψηφίσουμε. Αλλά θα δούμε

ότι με την ψήφιση αυτής της φορολογίας το κόστος της ζωής θα ανέβει πολύ ψηλά και οι συνταξιούχοι μας που έχουν σήμερα να ζουν με αυτό το πενιχρό επίδομα, δεν θα μπορούν να ζουν όταν θα έχουν να αγοράζουν τα τρόφιμά τους και τα άλλα είδη πρώτης ανάγκης σε πολύ ψηλές τιμές. Επομένως από τώρα λέμε ότι θα καταψηφίσουμε αυτή τη φορολογία.

Ο κ. Γαλανός μας είπε: «Μα ξέρετε υπάρχει δυσκολία στο να επιβάλουμε φορολογία επί των κερδών». Μας προβάλλει τις δυσκολίες για τη φορολογία επί των κερδών, για τη φορολογία πάνω στα μεγάλα εισοδήματα αλλά εύκολη λύση να βάλουμε το χέρι μας στην τσέπη των χαμηλά αμειβόμενων στρωμάτων της κοινωνίας κι έτσι να λύσουμε το πρόβλημα της άμυνας.

Έπειτα εγώ θέλω να εγείρω κι ένα άλλο σοβαρότατο θέμα. Είμαστε βέβαιοι, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι τα χρήματα αυτά που προορίζονται για την άμυνα ξοδεύονται όπως πρέπει; Εγώ δεν είμαι βέβαιος και το λέγω υπεύθυνα ενώπιον αυτού του Σώματος. Δεν είμαι ικανοποιημένος ότι τα χρήματα αυτά ξοδεύονται όπως πρέπει. Θα μου πείτε, μα καλά γιατί δεν ζητάς εξηγήσεις; Έχω ορισμένες εξηγήσεις αλλά και πάλι δεν είμαι ικανοποιημένος διότι μη με προκαλέσετε να πω μερικά πράγματα που δεν πρέπει να λεχθούν ανοικτά. Δεν πρέπει να λεχθούν, διότι αφορούν την άμυνα αυτού του τόπου. Επομένως αν θέλουμε να συζητήσουμε ορισμένα ζητήματα ας τα συζητήσουμε σε κλειστό χώρο, διότι είναι πολύ σοβαρά ζητήματα και δεν νομίζω ότι χρειάζεται να τα πούμε σ' αυτό τον ανοικτό χώρο.

Τώρα έρχομαι στην άλλη πτυχή της άμυνας. Το έμφυχο υλικό. Διότι άμυνα πρωτίστως κατά τη γνώμη μου σημαίνει έμφυχο υλικό.

Ας δούμε τώρα την πολιτική που εφαρμόζεται αναφορικά με το έμφυχο υλικό. Είμαστε ικανοποιημένοι ότι τερματίστηκαν οι δυσμενείς διακρίσεις στην Εθνοφρουρά και γενικά στα σώματα ασφαλείας και ότι ο λαός, ανεξάρτητα από ιδεολογικές ή άλλες διαφορές στο θέμα της άμυνας, αντιμετωπίζεται σαν ίσος προς ίσο; Εμείς καταγγείλαμε πολλές φορές απ' αυτό το βήμα της Βουλής, καταγγέλλουμε και σήμερα ότι, δυστυχώς, οι δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος του ΑΚΕΛ—Αριστεράς στην Εθνική Φρουρά συνεχίζονται και σήμερα ακόμα και αυτό αποβαίνει σε βάρος της άμυνας αυτού του τόπου.

Είναι όμως και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες είναι υποχρεωμένη να ζει και να εργάζεται, να γυμνάζεται η Εθνική Φρουρά. Πολύ πρόσφατα είχαμε τις γνωστές επιδημίες σε ορισμένα στρατόπεδα. Αυτό υποσκάπτει την άμυνά μας. Και πρέπει να το προσέξουμε. Πρέπει οι συνθήκες στα στρατόπεδα να είναι πλήρως ικανοποιητικές απ' όλες τις απόψεις, αν θέλουμε πραγματικά η άμυνά μας να λειτουργεί πάνω σε σωστή βάση, αν θέλουμε οι εθνοφρουροί μας να είναι πάντα έτοιμοι να υπερασπίσουν αυτό τον τόπο.

Δεν είμαι σίγουρος κατά πόσο οι συνθήκες, μάλλον όχι δεν είμαι σίγουρος, αλλά η ζωή απέδειξε ότι δεν μπορούμε να είμαστε ικανοποιημένοι με τις υγειονομικές συνθήκες που επικρατούν στα στρατόπεδα. Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο. Είμαστε ικανοποιημένοι με εκείνο το γλίσχρο επίδομα που παίρνουν οι εθνοφρουροί μας; Είμαστε ικανοποιημένοι να βλέπουμε στους δρόμους κατά χιλιάδες πολλές φορές εθνοφρουρούς να κάνουν αυτο stop για να μεταβούν από το στρατόπεδό τους στο χωριό τους, στην πόλη τους ή από την πόλη τους στο στρατόπεδο;

Νομίζω ότι είναι καιρός να επιληφθούμε και αυτού του ζητήματος αν θέλουμε πραγματικά να μιλούμε υπεύθυνα για την ενίσχυση της αμυντικής μας θωράκισης.

Με αυτά, κύριε Πρόεδρε, υποστηρίζουμε ότι η άμυνά μας θα πρέπει να ενισχυθεί αλλά πάνω σε κλιμακωτή βάση. Προτιθέμεθα να εισηγηθούμε αυτή τη βάση και εν πάση περιπτώσει δεν προτιθέμεθα να υποστηρίξουμε το 2% φλατ πάνω σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χριστοφίδης.

Θα παρακαλούσα τον κ. Παπαϊωάννου αν έχει την καλωσύνη να με αντικαταστήσει.

(Ο κ. Παπαϊωάννου αντικαθιστά τον Πρόεδρο στην έδρα του)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Ορίστε κ. Χριστοφίδη.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Για το θέμα της άμυνας και της αμυντικής μας θωράκισης δεν χρειαζόμαστε διδάγματα. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός από της ίδρυσής του έχει διακηρύξει την πίστη του στην ανάγκη ύπαρξης αμυντικής θωράκισης στον τόπο. Αν διαβάσει ένας τη διακήρυξη των αρχών του και αν διαβάσει το καταστατικό του θα δει ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός από τότε είναι ένας κήρυκας για την ανάγκη αμυντικής θωράκισης στον τόπο. Όλα αυτά τα χρόνια αποτελεί μόνιμο αίτημα και αποτελεί θεμελιακή θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού η ανάγκη αμυντικής θωράκισης του τόπου.

Είναι γεγονός πως στα χρόνια που πέρασαν από την τούρκικη εισβολή μέχρι σήμερα /αυτή η πολιτεία, της Δημοκρατίας της Κύπρου, κρατήθηκε για πολλά χρόνια ανοχύρωτη πολιτεία.

Και τίθεται το ερώτημα: Ποιοι για χρόνια κράτησαν αυτή την πολιτεία ανοχύρωτη; Η απάντηση που δίνει ο Δημοκρατικός Συναγερμός είναι ότι απ' όλους ο Δημοκρατικός Συναγερμός είναι εκείνος που δεν φταίει γι' αυτό το γεγονός, για το ότι κρατήθηκε η πολιτεία της Κύπρου ανοχύρωτη για χρόνια.

Από τότε που ο Δημοκρατικός Συναγερμός μπήκε στη Βουλή διακηρύσσει συνέχεια την ανάγκη για αμυντική θωράκιση του τόπου. Υπήρξαμε πολύ αυστηροί στην κριτική μας και υπήρξαμε πολύ αυστηροί στον έλεγχο που κάμαμε στους κυβερνώντες για το θέμα της άμυνας. Αν για αρκετό χρόνο παρατηρείται ότι τα κονδύλια για την άμυνα δεν είναι τόσα όσα ζητούν οι κυβερνώντες, η ευθύνη δεν βαρύνει την αντιπολίτευση. Η ευθύνη βαρύνει τους κυβερνώντες. Και οι λόγοι είναι απλοί. Διότι στα επανειλημμένα αιτήματα των κυβερνώντων για αυξημένα κονδύλια για την άμυνα η Βουλή αντέταξε μια πολύ απλή θέση και είπε: Κύριοι, η Βουλή είναι στη διάθεση της Εκτελεστικής Εξουσίας να δώσει όσα κονδύλια χρειάζονται για την άμυνα. Αλλά θέλουμε τάξη, θέλουμε εχέγγυα, θέλουμε ασφαλιστικές δικλείδες ότι όλα αυτά τα οποία θα δώσουμε θα τύχουν χρηστής διαχείρισης. Ζητήσαμε, και ήταν μόνιμο αίτημα ότι τουλάχιστο για το θέμα της άμυνας χρειάζεται ένας υπερκομματικός Υπουργός Άμυνας. Το αίτημα μέχρι

σήμερα είναι ανικανοποίητο. Ζητήσαμε σαν Βουλή και είπαμε στους Κυβερνώντες: «Παρουσιάστε προγράμματα. Παρουσιάστε αμυντικά προγράμματα μελετημένα. Δώστε μας μελετημένα συστήματα οπλικά. Εξηγήστε μας. Παρουσιάστε Εκθέσεις. Και όταν όλα αυτά τα παρουσιάσετε και ικανοποιηθεί η Βουλή, η Βουλή έχει χρέος πλέον να σας δώσει όσα κονδύλια χρειάζονται». Και φτάνουμε σήμερα και ψηφίζουμε διπλασιασμό κάποιας φορολογίας που αφορά την άμυνα. Ψηφίζουμε ένα νόμο με τον οποίο τουλάχιστο κατά £17 εκ. θα αυξηθεί ένα συγκεκριμένο κονδύλι για την άμυνα.

Μας είπε ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ ότι αυτό το οποίο κάμνουμε σήμερα το κάμνουμε μετά από την πίεση του ΔΗΚΟ. Μα είναι κακοποίηση της ιστορίας που αφορά στο αμυντικό μας θέμα και στην αμυντική μας θωράκιση. Αν σήμερα ψηφίζουμε αυτό το νομοθέτημα δεν είναι από πίεση του ΔΗΚΟ. Στη θέση που βρισκόμαστε σήμερα να ψηφίσουμε, βρισκόμαστε, γιατί μετά από πιέσεις της Βουλής μπήκε μια εκ πρώτης όψεως τάξη στα αμυντικά μας πράγματα. Γιατί κάτω από την πίεση των απαιτήσεων της Βουλής ήλθε η Εκτελεστική Εξουσία και παρουσίασε κάποια προγράμματα.

Και αν σήμερα ψηφίζουμε, επαναλαμβάνω, δεν ψηφίζουμε, γιατί μας πιέζει το ΔΗΚΟ. Ψηφίζουμε, γιατί μετά απ' όλες αυτές τις πιέσεις της Βουλής είχαμε, όπως είπα και προηγούμενα, κάποια προγράμματα και διότι υπεύθυνα εμείς ανάψαμε στην Εκτελεστική Εξουσία πράσινο φως για κάποια προγράμματα που συνεπάγονται δαπάνη.

Επομένως όταν σήμερα με το νομοθέτημα αυξάνουμε τα εισοδήματα για τα αμυντικά μας προγράμματα το κάνουμε από συνέπεια στη θέση που ήδη έχουμε πάρει και στο πράσινο φως που ήδη έχουμε ανάψει στην Εκτελεστική Εξουσία.

Επομένως αν η Βουλή μέχρι σήμερα δεν έδινε όσα κονδύλια ζητούσε η Εκτελεστική Εξουσία για την άμυνα, το έκαμνε, γιατί η Εκτελεστική Εξουσία δεν ανταποκρινόταν στις επανειλημμένες εκκλήσεις της Βουλής για νοικοκυρεμένα, μελετημένα προγράμματα αμυντικά.

Έρχομαι τώρα στο είδος της φορολογίας που επιβάλλουμε. Μιλούμε ότι το σύστημα που είχαμε μέχρι τώρα το υιοθετούμε και πάλι με τη διαφορά ότι το 1% της φορολογίας διπλασιάζεται και ξέρουμε όλοι ότι αυτό το 1% σημαίνει αύξηση κατά 17 ολόκληρα εκατομμύρια λίρες.

Έχει παρατηρηθεί ότι είναι άδικο αυτό το σύστημα. Είναι όμως ένα σύστημα αναλογικό στο θέμα των βαρών για την άμυνα. Και δεν υπάρχει απ' όλα τα συστήματα τα φορολογικά ούτε απόλυτα δίκαιο ούτε απόλυτα άδικο. Το αναλογικό σύστημα κρίνεται ένα από τα δίκαια συστήματα. Και αυτό είναι το σύστημα που φέρνουμε σήμερα. Είναι εύκολο να λένε ότι δεν είναι δίκαιο να πληρώνει 2% και ο πλούσιος και ο φτωχός. Μα δεν πληρώνει το ίδιο. Απλώς το ποσοστό είναι το ίδιο. Και μια απλή εικόνα αριθμητική μας το δίνει. Μας δίνει ξεκάθαρα την εικόνα και λέει: Αν ένας παίρνει £600 το χρόνο θα πληρώσει συνολικά όλο το χρόνο £12, δηλαδή του έρχεται £1 το μήνα. Αν παίρνει £1,500 το χρόνο θα πληρώσει £30 το χρόνο, δηλ. £2.5 το μήνα. Αν παίρνει £5,000 το χρόνο είναι £100 που αναλογούν με το 2%, είναι κάπου £8.33 το μήνα και στις £10,000 είναι £200.

Επομένως δεν πληρώνουν όλοι το ίδιο. Πληρώνει ο καθένας ανάλογα του εισοδήματός του. Με αυτή τη σκέψη φαίνεται ότι λειτουργεί το αναλογικό σύστημα και όπως είπα και προηγούμενα δεν υπάρχει σύστημα απόλυτα δίκαιο

και απόλυτα άδικο. Αυτό όμως το σύστημα που ψηφίζουμε απόψε είναι ένα από τα δίκαια συστήματα.

Μας είπαν, γιατί να επιβαρυνθούν οι χαμηλά αμειβόμενοι; Πιστεύω ότι αν υπάρχει μια φορολογία στην οποία δεν πρέπει να είναι ούτε ένας απών από τους πολίτες της Δημοκρατίας αυτή η φορολογία είναι η φορολογία της άμυνας. Και δεν πιστεύω να υπάρχει πολίτης της Δημοκρατίας που να πει ότι αν στο μικρό του εισόδημα των £50 το μήνα ή της σύνταξής τους των £50 το μήνα του αναλογούν 50 σεντ για την άμυνα της πατρίδας του ότι αυτός ο πολίτης θα διαμαρτυρηθεί γι' αυτή την εισφορά του στην άμυνα.

Μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι με αυτό το σύστημα που ψηφίζουμε ευεργετείται το μεγάλο κεφάλαιο. Δεν είμαστε εκπρόσωποι του μεγάλου κεφαλαίου. Μεγάλο κεφάλαιο υπάρχει και στο χώρο του ΑΚΕΛ, υπάρχει και στο χώρο της ΕΔΕΚ, υπάρχει και στο χώρο του ΔΗΚΟ, υπάρχει και στο χώρο του Δημοκρατικού Συναγερμού. 'Αρα δεν υπήρξαμε προστάτες κανενός. Σήμερα λέμε τι ο καθένας μας πρέπει να προσφέρουμε για την πατρίδα μας. Και λέμε όλοι ανεξαιρέτα να πληρώσουμε. Αν θα υπάρξουν άλλες φορολογίες για το μεγάλο κεφάλαιο, για άλλα κέρδη, για υπερκέρδη, αυτό είναι άλλο θέμα. Η Έκθεσή μας μιλά ότι είναι προσωρινό το μέτρο τούτο. Θα μελετηθούν και εκείνα και θα είμαστε ευτυχείς όλα αυτά να μελετηθούν και να καταλήξουμε το συντομότερο δυνατό.

Καταλήγω, κύριοι συνάδελφοι, με το εξής: Αν έστω κι ένας πολίτης αυτής της Δημοκρατίας πει, τι με ενδιαφέρει εμένα για την άμυνα του τόπου μου ή γιατί εγώ πρέπει να συνεισφέρω στην άμυνά της, τότε πιστεύω ότι αυτός ο τόπος είναι προορισμένος να καταστραφεί. Πιστεύω όμως ότι όλοι μας αγαπούμε αυτό τον τόπο και θα δώσουμε. Και εκείνοι που έχουν πολλά και εκείνοι που έχουν λίγα θα δώσουν όσα λίγα το εισόδημά τους τους επιτρέπει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης, ο κ. Μουσιούττας. Θα ήθελα να γνωρίζω πόσοι συνάδελφοι...

Ο κ. Δίγκλης είναι εγγεγραμμένος στον κατάλογο.

Πόσοι θα ήθελαν να μιλήσουν απόψε; Είναι δευτερολογία, κύριε Γαλανέ.

Ο κ. Στυλιανού, ο κ. Αναστασιάδης, ο κ. Ευσταθίου, ο κ. Πουμπουρής. Υπάρχουν άλλοι συνάδελφοι;

Ναι, ο κ. Μαρκίδης είναι εγγεγραμμένος στον κατάλογο.

Ο κ. Χαραλαμπίδης, ο κ. Δημητρίου.

Ναι, ο κ. Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είχα κατά νου να ξεκινήσω κάπως αλλιώς την ομιλία μου, αλλά είμαι βέβαιος πως με το κλίμα που έχει δημιουργηθεί θα ήταν παραφωνία. Γι' αυτό θα χαιρετήσω τα τελευταία λόγια του συνάδελφου Μανώλη Χριστοφίδη αναφορικά με την αναγκαιότητα συμμετοχής όλων μας στη φορολογία για την άμυνα και φτωχών και πλουσίων και τη σημασία που έχει η συμμετοχή όλων μας σ' αυτή τη φορολογία.

Το θέμα που συζητούμε σήμερα το αντιλαμβάνομαι ως εξής: Πράγματι υπήρξε συναντίληψη από όλα τα Κόμματα αναφορικά με την ανάγκη ενίσχυσης της άμυνάς μας. Η ενίσχυση της άμυνάς μας θα ακολουθούσε κάποιο προγραμ-

ματισμό που ήταν κάτι που, αν θυμούμαι καλά πριν ενάμιση χρόνο όταν συζητούσαμε πάλι για την άμυνα, είχε τεθεί μαζί με τον έλεγχο των δαπανών για την άμυνα σαν βασική προϋπόθεση για ψήφιση κονδυλίων. Αυτός ο προγραμματισμός σήμερα υπάρχει, παραμένει εκκρεμής η υλοποίηση αυτού του προγραμματισμού. Το ποσό που χρειάζεται για να ανταποκριθούμε στις ανάγκες εξυπηρέτησης αυτού του προγράμματος είναι εκείνο που βγαίνει από ό,τι αντιπροσωπεύει η εισήγηση της Εκτελεστικής Εξουσίας για 3%. Εμείς είχαμε δηλώσει και δηλώνουμε και πάλιν πως δεν έχουμε καμιά προκατάληψη για το πώς θα εξευρεθούν αυτοί οι πόροι και υπερθεματίζουμε την ιδέα η επιβάρυνση να είναι μεν καθολική αλλά να είναι δίκαιη. Έχουμε όμως μια μεγάλη αγωνία για το πότε θα υλοποιηθεί ο στόχος εξυπηρέτησης αυτού του προγραμματισμού, γιατί ο εχθρός είναι εντός των τειχών και δεν ξέρουμε πότε θα 'ρθει η κακιά ώρα.

Είχαν γίνει πάρα πολλές εισηγήσεις και χρονοβόρες συνεδρίες μας έφεραν μέχρι την ημέρα λήξης της ισχύος του νόμου για έκτακτη εισφορά για την άμυνα. Εδώ πρέπει να πω ότι εκείνο που βγήκε από τις συζητήσεις, η μόνη ομοφωνία που καταλήξαμε ήταν πάνω στα λαχεία και πάνω στα κέρδη από τα στοιχήματα. Αν το πάρουμε μεμονωμένα αυτό το ζήτημα συνθέτει μίαν εικόνα πικρής ειρωνείας, θα έλεγα, να ομοφωνήσουμε πάνω στα λαχεία και τα στοιχήματα, για να εξυπηρετήσουμε την πρώτη αναγκαιότητα του τόπου μας.

Θεωρώ πολύ εποικοδομητική την εισήγηση του Συναγερμού για το 2% σαν μια κάποια λύση του προβλήματος με τις προϋποθέσεις ότι θα συζητηθούν όλοι οι τρόποι και οι πιο δίκαιοι τρόποι για κάλυψη του στόχου. Πραγματικά το θέμα της άμυνας είναι μια υπόθεση που μας αφορά όλους, γιατί τούτος ο τόπος δεν ανήκει ούτε στους δεξιούς, ούτε στους αριστερούς μήτε στους κεντρώους, ούτε στους φτωχούς ή τους πλούσιους, τους νέους ή τους γέροντες. Όλοι πρέπει να συμμετάσχουμε και αν χρειαστεί όλοι πρέπει να στερηθούμε, γιατί αν δεν στερηθούμε στις λεπτομέρειες μπορεί να χάσουμε την ουσία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκιάδης.

Α. ΜΑΡΚΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα αρχίσω από ένα σημείο της ομιλίας του κ. Κωνσταντίνου και των άλλων συναδέλφων, γιατί έχω την εντύπωση ότι δεν έχει τονισθεί μέχρι της στιγμής ένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικό γνώρισμα του βασικού Νόμου περί Επιβολής Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα, ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα το οποίο δεν αλλάσσει με τον τροποποιητικό νόμο που ευρίσκεται ενώπιον του Σώματος προς ψήφιση σήμερα.

Ελέχθη ότι με το 2% επιβαρύνονται όλοι ανεξαιρέτα και πλούσιοι και μεσαίοι και πτωχοί. Αυτό είναι αλήθεια· το 2% από μια άποψη επιβαρύνει όλους, αλλά σύμφωνα με αυτό το Νόμο υπάρχει και μια τάξη ατόμων που δεν επιβαρύνεται απλώς με 2% αλλά επιβαρύνεται με πολύ μεγαλύτερο ποσοστό. Και αυτή είναι στην πραγματικότητα η τάξη των εργοδοτών και γενικά πιθανώς των αυτοτελών εργαζομένων. Γιατί στην πραγματικότητα ο μισθωτός πληρώνει 1% πάνω στο δικό του μισθό και τελειώνει η υποχρέωσή του. Και με την πρόταση νόμου που έχουμε ενώπιόν μας η υποχρέωσή του και το βάρος διπλασιάζονται, ούτως ώστε ο μισθωτός θα πληρώνει 2% επί του μισθού του και θα τελειώνει η υποχρέωσή του για την άμυνα, εκτός εάν έχει εισοδήματα από άλλες πηγές, οπότε και από εκεί

θα πληρώνει 2%. Αντίθετα ο εργοδότης πληρώνει 2% πάνω στα δικά του εισοδήματα αλλά ταυτόχρονα πληρώνει και 2% πάνω στους μισθούς των μισθωτών του, πράγμα το οποίο δεν έχει τονιστεί μέχρι σήμερα. Και πάλι βέβαια το 2% πέφτει εξίσου πάνω σε όλους τους εργοδότες και εκείνους που εργοδοτούν ένα υπάλληλο και εκείνους που εργοδοτούν 200 και 300 και 500 υπαλλήλους. Αλλά είναι 2% πλέον φόρος, όχι επί εισοδήματος, αλλά πράγμα αρκετά πρωτότυπο για φορολογική νομοθεσία, επί εξόδων.

Ώστε στην πραγματικότητα πρέπει, προτού καταλήξουμε σε οποιοδήποτε συμπέρασμα αν αυτή η φορολογία είναι δίκαιη ή άδικη ή άδικη μάλλον στο βαθμό που έχει ισχυριστεί ο κ. Κωνσταντίνου, θα πρέπει να δούμε το πράγμα πιο σφαιρικά έχοντας υπόψη και αυτό το γεγονός ότι δηλαδή υπάρχει μια ιδιαίτερη επιβάρυνση στους ώμους των εργοδοτών που τουλάχιστον καθ' υπόθεση ή εξορισμού είναι πιο οικονομικά ισχυροί από τους εργοδοτούμενούς τους.

Τώρα, εκτός από το σημείο αυτό. Δεν αμφισβητεί κανένας ότι από αρχαιότητας εποχής προκειμένου περί άμυνας χρειάζονταν χρήματα και βεβαίως ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαίας εποχής είναι περίφημος για το περίφημο «Δει δη χρημάτων... ω άνδρες Αθηναίοι» και ασφαλέστατα μιλούσε για την άμυνα των Αθηνών την αρχαία εκείνη εποχή. Και η κατάσταση δεν έχει αλλάξει από τότε μέχρι σήμερα. Προκειμένου να ενισχυθεί η άμυνα ενός τόπου οπωσδήποτε χρειάζεται η δαπάνη χρημάτων, επομένως χρειάζεται η πολιτική απόφαση και η διάθεση για θυσία για σκοπούς άμυνας. Αλλά πέραν αυτού για την ισχυροποίηση της άμυνας ενός τόπου στη σύγχρονη εποχή που ευρισκόμεθα συμβάλλουν και πολλοί άλλοι παράγοντες. Δεν μπορεί να γίνει σοβαρή προσπάθεια ενίσχυσης της άμυνας αυτού του τόπου ούτε οποιαδήποτε προσπάθεια θα έχει σοβαρά αποτελέσματα αν, παράλληλα, καταρρεύσει η οικονομία μας. Γιατί τα δύο αυτά θέματα είναι οπωσδήποτε αλληλένδετα. Ισχυρή οικονομία δίνει τη δυνατότητα ενισχύσεως άμυνας, αδύνατη οικονομία στερεί τον τόπο από την δυνατότητα, όχι απλώς ενισχύσεως της άμυνας, διατηρήσεως του επιπέδου της υπάρχουσας άμυνας. Πέραν αυτού υπάρχουν και πολλά μέτρα τα οποία δεν είναι του παρόντος να λεχθούν που μπορεί αποτελεσματικά να βελτιώσουν την άμυνα αυτού του τόπου, χωρίς μεγάλη δαπάνη χρημάτων.

Προπαντός για την ενίσχυση της άμυνας απαιτείται ηθικό, όχι μόνο στο στρατό αλλά και στο λαό. Και για να υπάρξει το ηθικό που χρειάζεται και στο στρατό και στο λαό χρειάζεται ηγεσία εμπνευσμένη, ηγεσία ικανή να εμπνεύσει αυτό το ηθικό και στο στρατό και στο λαό. Και έχω την εντύπωση ότι αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει μια τέτοια ηγεσία και όλοι ελπίζουμε ότι θα προκύψει από τις προσεχείς προεδρικές εκλογές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ασφαλώς είναι πασιφανές ότι και η δική μας πλευρά, η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα, υποστηρίζει ανεπιφύλακτα όλα τα αναγκαία μέτρα για την ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Υπογραμμίζω τις λέξεις: Για την ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης και για να εξασφαλιστούν τα μέσα για την ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα υπέβαλε ολοκληρωμένο σχέδιο αύξησης των εσόδων του κράτους για

σκοπούς άμυνας το οποίο δυστυχώς δεν υιοθετήθηκε. Και δεν υιοθετήθηκε πρώτα από όλα από την Εκτελεστική Εξουσία και συναφώς θέλω ν' αναφέρω ότι ό,τι έχει πει ο συνάδελφος κύριος Μουσιούττας ότι στις δυο Επιτροπές Οικονομικών και Άμυνας ό,τι κατορθώσαμε να ομοφωνήσουμε αφορούσε μόνο την επιβολή φορολογίας στα λαχεία και στα στοιχήματα, αυτό δεν είναι ακριβές. Γιατί και επί άλλων εισηγήσεων οι δυο Επιτροπές συμφώνησαν αλλά υπογραμμίζω ότι η συζήτηση δεν ολοκληρώθηκε. Απλώς συμφωνήσαμε πάνω σ' αυτά που συμφωνήσαμε με τη διευκρίνιση ότι θα συνεχιστούν οι συζητήσεις και διαβουλεύσεις με στόχο την επίτευξη ευρύτερης συμφωνίας όσον αφορά τις φορολογίες με σκοπό την ενίσχυση του Ταμείου Άμυνας.

Δυστυχώς παρά αυτές τις προσπάθειες και παρά τα φαινόμενα που με τις ενδείξεις που υπήρχαν μέχρι σήμερα το μεσημέρι, συζητούμε τώρα ένα νομοσχέδιο, μια πρόταση νόμου η οποία προνοεί για αύξηση του ποσοστού φορολογίας από 1% σε 2%.

Και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ—Αριστεράς κ. Παπαϊωάννου και ο κ. Ντίκος Κωνσταντίνου έχουν εκθέσει τη θέση μας επ' αυτής της πρότασης νόμου.

Θα προσθέσω τις δικές μου σκέψεις σε όσα έχουν λεχθεί. Και πιστεύω ότι όταν αυτή η Βουλή συζητά την επιβολή ή την αύξηση οποιασδήποτε φορολογίας, το κείμενο ερώτημα είναι κατά πόσο αυτή η φορολογία είναι δίκαιη ή άδικη. Κατά πόσο η συγκεκριμένη φορολογία θα καταστήσει δικαιότερη ή θα καταστήσει περισσότερο άδικη την ήδη άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Λέχθηκε απ' αυτό το βήμα ότι η αύξηση του ποσοστού φορολογίας θα βαρύνει όλους εξίσου κατά 2% και υποστηρίχθηκε ότι αυτό το αναλογικό σύστημα φορολογίας είναι δίκαιη μορφή φορολογίας. Μόνο που ο συνάδελφος κ. Χριστοφίδης, αποφαινόμενος για το δίκαιο αυτού του αναλογικού συστήματος, απέφυγε να ενδιατρίψει στη φοροδοτική ικανότητα του συνταξιούχου που παίρνει £60, £80 ή £100 το μήνα και στη φοροδοτική ικανότητα εκείνου που παίρνει £1,000, £1,500 ή £2,000 το μήνα. Ασφαλώς η εισφορά, η φορολογία, θα είναι για τον καθένα 2%. Αλλά ποια είναι η φοροδοτική ικανότητα των διαφόρων εισοδηματικών στρωμάτων, των διαφόρων τάξεων, κ. Γαλανέ; Και νομίζω ότι θα ήταν παραλογισμός αν οποιοσδήποτε υποστήριζε ότι η φοροδοτική ικανότητα όλων των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας, όλων των φορολογουμένων είναι ίση, ανεξάρτητα από το ύψος του εισοδήματός τους. Άλλωστε, αν ο συνάδελφος κ. Χριστοφίδης ενδιέτριβε ή γνώριζε το ύψος της φορολογίας που ισχύει σε διάφορες χώρες του κόσμου, θα διαπίστωνε ότι όσο πλουσιότερη είναι μια χώρα, όσο ψηλότερο είναι το εθνικό της εισόδημα κατά κεφαλή, τόσο ψηλότερο είναι και το ποσοστό της φορολογίας. Αυτά για τα όσα είπε ο κ. Χριστοφίδης για το δίκαιο του αναλογικού συστήματος φορολογίας του 2%.

Ο συνάδελφος κ. Μαρκίδης έθιξε μια άλλη πλευρά αυτής της φορολογίας. Και στόχος του ήταν να καταδείξει ότι εκείνοι που επιβαρύνονται στην πραγματικότητα περισσότερο δεν είναι οι εργάτες και οι υπάλληλοι, οι μισθωτοί. Αλλά εκείνοι που επιβαρύνονται περισσότερο, απεφάνθη ο κ. Μαρκίδης, είναι οι εργοδότες, οι εταιρείες.

Να μου επιτρέψετε να ασχοληθώ μ' αυτή τη γνώμη, μ' αυτή τη διαπίστωση.

Είναι γεγονός ότι οι εταιρείες, οι εργοδότες, πληρώνουν επί των κερδών το καθορισμένο ποσοστό και είναι γεγονός ότι πληρώνουν επίσης το ίδιο ποσοστό επί

του μισθολογίου. Είναι αλήθεια ότι οι εταιρείες και οι εργοδότες πληρώνουν 2% με το υφιστάμενο σύστημα και θα πληρώνουν αύριο 4% με το νόμο που θα ψηφιστεί από τη Βουλή, αν ψηφιστεί; Πιστεύω ότι ένα τέτοιο συμπέρασμα αποτελεί οπτική απάτη. Και εγώ θα αντιστρέψω τα πράγματα. Εκείνοι που πληρώνουν σήμερα 2% και θα πληρώνουν αύριο 4%, στην πραγματικότητα δεν είναι οι εταιρείες και οι εργοδότες. Είναι οι εργαζόμενοι, οι οποίοι θα πληρώνουν 2% επί του μισθού τους και του εισοδήματός τους και θα πληρώνουν και άλλο 2% μέσω των τιμών. Γιατί οι εταιρείες και οι εργοδότες ασφαλώς τη φορολογία επί του μισθολογίου τη μεταβιβάζουν στις τιμές και, ως εκ τούτου, είναι φανερό ότι αυτή η φορολογία εκείνους που βαρύνει περισσότερο από όλους είναι τους εργαζομένους. Οι εργαζόμενοι θα καταβάλουν ουσιαστικά σχεδόν τα 17 πρόσθετα εκατομμύρια λίρες που θα προνοεί η ψήφιση της σημερινής πρότασης νόμου. Οι εργαζόμενοι βασικά θα καταβάλουν τα 34 εκατομμύρια λίρες τα οποία θα αποδώσει η ψήφιση της πρότασης που βρίσκεται μπροστά μας για συζήτηση.

Και αφού έτσι έχουν τα γεγονότα υποβάλλω το ερώτημα: Είναι δίκαιη αυτή η μορφή φορολογίας; Εμείς δεν αμφιβάλουμε πως είναι άδικη αυτή η φορολογία που πάει να ψηφιστεί από τη Βουλή. Θα ήταν δίκαιη φορολογία αν ήταν προοδευτική. Αν πράγματι εξαρτάτο το ύψος και το ποσοστό φορολογίας από το ύψος του εισοδήματος. Αλλά δυστυχώς αυτή η πρόταση του ΑΚΕΛ—Αριστεράς δεν έγινε δεκτή. Και ψηφίζοντας αυτή την πρόταση σε νόμο θα συμβάλουμε ούτως ώστε η ήδη υφιστάμενη άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών να γίνει ακόμα περισσότερο άδικη.

Μιλώντας από το βήμα ο κ. Γαλανός απεφάνθη ή επανέλαβε διαπιστώσεις της Εκτελεστικής Εξουσίας και του ΔΗΚΟ, ότι η φορολογία που υπάρχει στην Κύπρο δεν είναι ψηλή, ότι είναι χαμηλή συγκρινόμενη με άλλες χώρες. Έχουμε πει στο παρελθόν, θα επαναλάβουμε και τώρα ότι η φορολογία στην Κύπρο είναι ψηλή. Είναι από τις ψηλότερες φορολογίες που υπάρχουν στον κόσμο λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης στην Κύπρο.

Βέβαια, είναι γνωστό ότι η Εκτελεστική Εξουσία και το ΔΗΚΟ καταλήγουν στη διαπίστωση ότι η φορολογία στην Κύπρο είναι χαμηλή σε σύγκριση με άλλες χώρες, αφού όμως συγκρίνουν ανομοιογενή πράγματα. Αφού για μεν την Κύπρο λαμβάνουν υπόψη τη φορολογία εκτός των εισφορών για τις κοινωνικές ασφάλισεις, ενώ για άλλες χώρες προστιθεμένων των εισφορών για τις κοινωνικές ασφάλισεις.

Επαναλαμβάνω ότι η φορολογία στην Κύπρο είναι και άδικη η κατανομή της αλλά και ψηλή. Και η απαίτησή μας είναι η Κυβέρνηση να προχωρήσει σε ριζική αναθεώρηση του φορολογικού συστήματος ούτως ώστε να προωθηθεί η δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Έχει παραπονεθεί ξανά ο κ. Γαλανός ότι η δαπάνη για την άμυνα είναι χαμηλή. Επαναλαμβάνουμε, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, δεν αποτελεί ευθύνη της Βουλής αν από τις εκατοντάδες εκατομμύρια λίρες που εισπράττει η Κυβέρνηση μέσω των διαφόρων μορφών φορολογίας, δεν διαθέτει για την άμυνα το αναγκαίο ποσό. Αυτό αποτελεί ευθύνη της Κυβέρνησης. Και συναφώς θέλω να υπομνήσω ότι οι δαπάνες των φετινών Προϋπολογισμών, όπως αρχικά είχαν ψηφιστεί, ανέρχονταν στα 400 και μισό εκατομμύρια λίρες και, προστιθεμένων των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, ανέρχονται στα £520 εκ. Αντιστοιχούν δηλαδή στο 31% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Είναι ευθύνη της

Κυβέρνησης και βαρύνει αποκλειστικά την Κυβέρνηση το γεγονός ότι δεν διαθέτει για την άμυνα το αναγκαίο ποσό, το αναγκαίο ποσοστό από τα τεράστια ποσά που εισπράττει μέσω των διάφορων φορολογιών.

Είπε επίσης ο κ. Γαλανός ότι το 1988 το ποσοστό της φορολογίας επί του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος θα μειωθεί γύρω στο 20% — αναφέρει και το σημείωμα της Εκτελεστικής Εξουσίας — και ότι ανέμενε αυτό το ποσοστό στο επίπεδο του 1986 δηλαδή στο 21.6%, όπως είπε ο ίδιος, τότε δεν θα χρειαζόταν να αυξήσουμε σήμερα το ποσοστό φορολογίας από το 1% στα 2%. Θάθελα να ρωτήσω τον κ. Γαλανό: Αν έτσι έχουν πράγματι τα γεγονότα, αν αυτό είναι αλήθεια, πώς εξηγείται τότε ότι η Εκτελεστική Εξουσία και το ΔΗΚΟ από αρκετού χρόνου και επανειλημμένα ζητούσε αύξηση του ποσοστού από το 1% στο 3%; Συνεπώς η διαπίστωση του κ. Γαλανού είναι ανυπόστατη και είναι δεδομένο ότι η Εκτελεστική Εξουσία είχε και έχει μόνιμο στόχο της την αύξηση του ποσοστού εισφοράς στο Ταμείο για την άμυνα στο 3%.

Έχει παραπονεθεί επίσης ο κ. Γαλανός ότι στη συζήτηση υπεισήλθε το ταξικό στοιχείο. Εμείς δεν είμαστε ρομαντικοί, κ. Γαλανέ. Εμείς λέμε καθαρά ότι ζούμε σε μια ταξική κοινωνία. Υπάρχουν τάξεις. Τάξεις δεν θα υπάρχουν μόνο στο σοσιαλισμό. Και τα διάφορα μέτρα τα φορολογικά επηρεάζουν διάφορες τάξεις. Και στην προκείμενη περίπτωση επηρεάζουν διαφορετικά τις διάφορες τάξεις. Οι εργαζόμενοι, επαναλαμβάνω, θα πληρώσουν τον κύριο όγκο της αυξημένης φορολογίας.

Αλλά θάθελα να ρωτήσω και τον κ. Γαλανό και την Εκτελεστική Εξουσία, μήπως οι ίδιοι αντικρύζουν αυτό το θέμα υπεράνω τάξεων και ταξικών σκοπιμοτήτων; Θάθελα να ρωτήσω η αντίδραση και της Κυβέρνησης και του κ. Γαλανού στην εισήγηση για αύξηση των κερδών των Εταιρειών μήπως αυτή η αντίδραση στερείται ταξικών ελατηρίων; Μήπως η αντίδραση για μείωση του ποσοστού των αποσβέσεων από 140% στο 100% στερείται ταξικών κριτηρίων και δεν αποσκοπεί να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα των εταιρειών;

Γι' αυτό το περί ταξικών στοιχείων αλλού, κ. Γαλανέ. Και εσείς και εμείς, προσεγγίζοντας τα διάφορα φορολογικά θέματα, μάλιστα, τα προσεγγίζουμε ξεκινώντας από την ταξική μας προέλευση και την ταξική μας τοποθέτηση. Και έχοντας ασφαλώς πάντα υπόψη τα συμφέροντα της Κύπρου. Και στην προκείμενη περίπτωση τα συμφέροντα ενίσχυσης της αμυντικής θωράκισης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Θάθελα, με την ευκαιρία που έχω το λόγο κ. Πρόεδρε, να θίξω ακόμα ένα ζήτημα. Και στο σημείωμα της Εκτελεστικής Εξουσίας και ο κ. Γαλανός μιλώντας από το βήμα είπε ότι υπήρχε και υπάρχει κώλυμα για την επιβολή πρόσθετου δασμού 1% ή κάποιου δασμού επί των εισαγωγών, γιατί μας το απαγορεύει η ΕΟΚ με την οποία έχουμε υπογράψει συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης. Δεν θα αμφισβητήσω το γεγονός ότι μας το απαγορεύει η Συμφωνία για Τελωνειακή Ένωση. Επιθυμώ όμως με την ευκαιρία να υποδείξω πόσο αντίκρουσμα έχουν οι διαπιστώσεις των υποστηρικτών της Τελωνειακής Ένωσης ότι η Τελωνειακή Ένωση καθόλου δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το παράδειγμα που έχουμε μπροστά μας είναι ένα μόνο και κλασικό παράδειγμα που αποδεικνύει πόσο η Τελωνειακή Ένωση επηρεάζει την ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Τελειώνοντας, θα υπογραμμίσω ξανά ότι τασσόμαστε υπέρ όλων των αναγκαίων μέτρων για την ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τασσόμαστε υπέρ δίκαιων φορολογικών μέτρων γι' αυτό το σκοπό. Φορολογικών μέτρων που δεν θα βαρύνουν κυρίως τους εργαζομένους. Που θα κατανέμονται δίκαια μεταξύ των διάφορων τάξεων και στρωμάτων του πληθυσμού. Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι η υπό συζήτηση πρόταση νόμου δεν εξασφαλίζει δίκαιη κατανομή των βαρών. Αντίθετα την κάμνει ακόμα περισσότερο άδικη.

Και ένα τελευταίο στοιχείο: Πιστεύουμε ότι επιβάλλεται περισσότερη σοβαρότητα και περισσότερη προσοχή όταν προγραμματίζονται οι δαπάνες για την αμυντική θωράκιση. Και εξηγούμαι: Πολύ διαφορετικοί αριθμοί έχουν δοθεί στην Επιτροπή Οικονομικών αναφορικά με τις αμυντικές μας ανάγκες πριν ένα χρόνο — από την Εκτελεστική Εξουσία δόθηκαν αυτοί οι αριθμοί και τα στοιχεία — και πολύ διαφορετικοί αριθμοί δίδονται σήμερα.

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ότι από μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας υπάρχει το στοιχείο της προχειρότητας όσοι αφορά τον προγραμματισμό των αναγκών για την αμυντική θωράκιση. Και πιστεύω ότι με ένα καλύτερο και προσεκτικότερο προγραμματισμό περισσότερο υπεύθυνο, πιστεύω ότι ίσως να μην ήταν αναγκαία η αύξηση της εισφοράς για την άμυνα ή να μην ήταν αναγκαία στο βαθμό που η Κυβέρνηση επιζητεί, στο 3% δηλαδή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι,

Ασφαλώς δεν μπορούμε παρά να χαιρετίσουμε θερμά τη σημερινή απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων, που κατά τη μεγίστη πλειοψηφία της υιοθετεί και προωθεί την αύξηση του φορολογικού συντελεστή στην υφιστάμενη νομοθεσία για την επιβολή έκτακτης εισφοράς για την αμυντική θωράκιση της ημικατεχόμενης πατρίδας από μεθαύριο 1.11.1987, κατά 1%. Και δεν μπορούμε παρά να χαρακτηρίσουμε σαν ιστορική τη σημερινή μέρα, που πρέπει να καταξιωθεί και να πιστωθεί στο ενεργητικό του Σώματος αυτού. Γιατί δείχνει πως οι εκλελεγμένοι λαϊκοί εκπρόσωποι συνειδητοποιώντας βαθιά το σταδιακά αναβαθμιζόμενο αίτημα για ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης, ανταποκρίνονται πλήρως προς τις ορθές απαιτήσεις του λαϊκού αισθήματος. Κι είναι κρίμα, που από μόνοι κάποιοι συνάδελφοι ενσυνείδητα ή ασυνείδητα υποβάθμισαν το περιεχόμενο αυτής της σημαντικής ομολογουμένως μέρας.

Τι το ήθελαν κι ήταν άραγες ανάγκη, στ' αλήθεια, ορισμένοι συνάδελφοι της δεξιάς πτέρυγας του Σώματος να διακηρύξουν ή να ανθομολογήσουν, αν θέλετε, πως έσπευσαν να συνταχθούν με τις προτάσεις του Δημοκρατικού Κόμματος, μήπως κι η αναβάθμιση της εισφοράς γινόταν σε πιο κρίσιμη και σε πιο καιρία στιγμή της προεκλογικής περιόδου και πιστωνόταν έτσι το κυβερνών Δημοκρατικό Κόμμα; Κρίμα, γιατί στ' αλήθεια είχαμε αρχίσει να στοχοθετούμε σε ψηλότερους και ιδανικότερους πολιτικούς αναβαθμούς.

Παρά το γεγονός όμως αυτό δεν μπορούμε παρά — επανατονίζουμε — να εξάρουμε και να χαιρετίσουμε τη σημαντική τούτη συναινετική βούληση της

Βουλής. Γιατί είναι σίγουρο πως η ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης θα εμπνεύσει στο λαό αυτοπεποίθηση, ενθουσιασμό κι εμπιστοσύνη στην καταξίωση των στόχων του, στοιχείο που με τη συμπαράταξη του ελληνικού έθνους στον αγώνα για φυσική κι εθνολογική επιβίωση του Κυπριακού ελληνισμού, προσγράφεται κι επιμετρά θετικά στο δραματικό αγώνα σωτηρίας αλλά και δικαίωσης που διεξάγουμε.

Στο Σώμα τούτο απόψε, έντιμοι κ. συνάδελφοι, ακούστηκαν ως μη όφειλε, και κάποια σακρύβρεχτα ελεγεία ποιητικά, έμπλεα από ολοφυρμούς για τη δ΄θθεν τραγωδία και συμφορά που θα πλήξει τις ασθενέστερες λαϊκές τάξεις από την αναβάθμιση κατά 1% του φορολογικού συντελεστή πάνω στις απολαβές τους. Γιατί αν πάρουμε και την περίπτωση της απλής εργάτριας, για την οποία μας μίλησαν κάποιοι συνάδελφοι, με τις μηνιαίες απολαβές της να μην υπερακοντίζουν, έστω, τις £150 το μήνα, σημαίνει πως — με το 2.4% που θα επιβαρυνθεί — η εργάτρια αυτή, θα κληθεί να καταβάλει ένα ποσό όχι κατά πολύ ψηλότερο των £3 το μήνα για την αμυντική θωράκιση της υπόλοιπης λεύτερης πατρίδας, γεγονός που δεν πιστεύουμε ειλικρινά πως θα επηρεάσει σημαντικά το ύψος των απολαβών της και το επίπεδο διαβίωσής της (ισοδυναμεί με 10 αναψυκτικά). Παραμένει βέβαια, άλλο θέμα το γεγονός της ανάγκης της αναδιάρθρωσης της εισοδηματικής πολιτικής μας, καθώς και της ανάγκης εμπέδωσης συνθηκών αντικειμενικής κοινωνιοκρατικής πολιτικής, με την όσο το δυνατό μεγαλύτερη σμίκρυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων.

Θα 'θελα με την ευκαιρία να επανατοποθετήσω στις ορθές του διαστάσεις το θέμα της εισφοράς στην αμυντική θωράκιση των συνταξιούχων συμπατριωτών μας, που σωστά το συνέλαβε και το πρόβαλε ο συνάδελφος Αλέξης Γαλανός. Γιατί ο συνάδελφος κ. Γαλανός — που και στο σημείο αυτό η ομιλία του έχει βληθεί και σκόπιμα παρερμηνευθεί — τόνισε και πολύ σωστά κατά την άποψή μας, πως σε καμιά απολύτως περίπτωση δεν έχουμε το δικαίωμα ν' αποστερήσουμε από τους συνταξιούχους μας το αίσθημα της βαθιάς ικανοποίησης από τη συμμετοχή τους, μαζί με όλο τον άλλο λαό, στην ενίσχυση των προσπαθειών για μια σωστή αμυντική θωράκιση.

Σε καμιά απολύτως περίπτωση δε μίλησε, κι ούτε ποτέ διανοήθηκε, για εξαναγκασμό και στραγγαλισμό των συρρικνωμένων συνταξιοδοτικών απολαβών των συμπατριωτών μας αυτών έσπευσε μάλιστα ο κ. συνάδελφος — προκαταλαμβάνοντας προφανώς οποιεσδήποτε δημαγωγικές τάσεις που ενδεχόμενα ν' αναπτύσσονταν από άλλους συναδέλφους — να τονίσει πως η δική μας η πλευρά είναι έτοιμη να υποβοηθήσει στην επαύξηση των συνταξιοδοτικών κλιμάκων, προκειμένου να δοθεί η απόλυτη ευχέρεια, η ικανοποίηση η ηθική και στους συνταξιούχους μας να προσφέρουν κι αυτοί — χωρίς ουσιαστικές επιπτώσεις στο επίπεδο διαβίωσής τους — για την άμυνα της πατρίδας τους. Γιατί, έντιμοι κ. συνάδελφοι, οι Κύπριοι συνταξιούχοι όχι μονάχα δεν υστερούν σε πατριωτισμό, μα αποδειχνουν με τις καθημερινές σχεδόν συγκινητικές, αυθόρμητες, ειλικρινείς και πηγαίες προσφορές τους στο ταμείο της αμυντικής θωράκισης, πόσο ακριβώς ψηλό έχουν το αίσθημα του πατριωτισμού και της ελευθερίας την έφεση. Να υπομνήσουμε, έντιμοι κ. συνάδελφοι, ή μάλλον να παραθέσω όσο μονάχα παραδείγματα ύψους της λαϊκής εισφοράς στην αμυντική θωράκιση των χωρών τους; Δεν αντέχω στον πειρασμό να μην το πράξω. Θ' αναφερθώ, συγκεκριμένα, στην Ελλάδα — όπου ο εχθρός βρίσκεται ANTE PORTAS και ANTE MUROS, κι όχι όπως στην τραγική περίπτωση της Κύπρου, που ήδη ο εχθρός βρίσκεται στα

κάστρα πάνω και στα τείχη μέσα — που η λαϊκή συνεισφορά στην αμυντική θωράκιση ανέρχεται, αν δε κάνω λάθος, στο 8% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος· εξάλλου η Ελβετία με δεκαετίες πολλές φιλειρηνικής πολιτικής και παράδοσης, χωρίς εσωτερικούς ή εξωτερικούς περισπασμούς, χωρίς κανένα απολύτως όχι απλά να μην επαπειλεί, αλλά ούτε και να διανοείται καν να απειλήσει την εδαφική κι εθνική ανεξαρτησία της, εκδαπανά το 7% του ακάθαρτου εθνικού της εισοδήματος για την αμυντική της θωράκιση.

Αναφερόμενος σ' ορισμένους από τους συναδέλφους που μίλησαν για υπερβάλλοντα τάχατες ζήλο που επιδείχθηκε από τη δική μας πλευρά στην επιψήφιση της επαυξημένης εισφοράς στην αμυντική μας θωράκιση, θα 'θελα να τονίσω πως δυστυχώς ο εισηγούμενος κι ο προτεινόμενος — από τους μη συναϊνέσαντες συναδέλφους — τρόπος είσπραξης κάποιων πρόσθετων τελών, όχι απλά δεν κάλυπτε το επιζητούμενο και συμπεφωνηθέν ύψος στοιχειωδών δαπανών για την αμυντική μας θωράκιση, μα ούτε καν το προσέγγιζε. Έτσι, ενώ με το 1% έχουμε μια πρόσοδο της τάξης των 17 περίπου πρόσθετων εκατομμυρίων, με τις φορολογικές επιβαρύνσεις στα ιπποδρομιακά στοιχήματα, τα προγνωστικά και μερικά άλλα εισηγούμενα από τους πιο πάνω συναδέλφους μέτρα, το ύψος των εκατομμυρίων που θα προέκυπτε για την αμυντική μας θωράκιση θα επιμετρείτο σε μερικά μονάχα δάχτυλα της μιας μόνο παλάμης. Και δυστυχώς δεν είχαμε άλλα αναπνευστικά χρονικά περιθώρια προσμονής και διαβουλεύσεων, μιας και ο νόμος μεθαύριο εκπνέει. Εδώ ακριβώς έγκειται η διαφορά μας — στην πραχτική και συγκεκριμένη δηλαδή αντίκριση της ουσίας του ζητήματος — κι όχι αντίθετα στην επισήμανση κάποιων ακαθόριστων φιλοσοφικών προσεγγίσεων κι αφηρημένων στάσεων στο όλο πρόβλημα...

Αναφορικά, εξάλλου, με τον ισχυρισμό πως η κυβέρνηση από τα 120 συνολικά εκατομμύρια των φετινών συμπληρωματικών προϋπολογισμών δε διέθεσε ούτε ένα έστω εκατομμύριο για την αμυντική θωράκιση του τόπου, θα 'θελα να υπενθυμίσω πως 52 και περισσότερα εκατομμύρια λίρες από το πιο πάνω ποσό δεν αφορούσαν στην ουσία συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, μα δανειοδοτήσεις· αναλυτικότερα τα £42.5 εκατομμύρια αφορούσαν το ειδικό δάνειο (SUBORDINATED LOAN) προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, άλλα £5.1 εκ. επιστροφή του προστίμου προς την ίδια Τράπεζα και τέλος άλλο ένα ποσό £5.1 εκ. αφορούσε το Συμβούλιο Αποχετεύσεως Λευκωσίας για δάνειο και χορηγία από την ΕΟΚ.

Έτσι στην ουσία η ποσοστιαία προσαύξηση των ταχτικών προϋπολογισμών με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς δεν ξεπέρασε το 14%, ύψος το οποίο ανταποκρίνεται στο μέσο περίπου όρο των ετήσιων προσαυξήσεων — με την κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών — των ταχτικών προϋπολογισμών του κράτους, της τελευταίας πενταετίας.

Κάποιοι άλλοι συνάδελφοι επανερχόμενοι στο παλιό σενάριο του υπερκομματικού Υπουργού 'Αμυνας, δε μας προσδιόρισαν μ' ακρίβεια την εμπέλεια των συναφών τους απαιτήσεων, καθώς και το ακριβές σημείο, απ' όπου θα χαραχθεί η τομή για τον καθορισμό και τον προσδιορισμό της έννοιας του υπερκομματικού Υπουργού.

Γιατί στ' αλήθεια, έντιμοι κ. συνάδελφοι, να μην επιζητούμε έτσι την ύπαρξη κι υπερκομματικού Υπουργού Παιδείας, την ύπαρξη υπερκομματικού Υπουργού Δικαιοσύνης ή ακόμα κι υπερκομματικού Υπουργού Εσωτερικών, σ' ένα Υπουργείο τόσο καθοριστικό και καίριο όπως το τελευταίο τούτο Υπουργείο είναι;

Δυστυχώς για ορισμένους έντιμους κ. συναδέλφους, η δική μας η πλευρά είναι η τελευταία που μπορεί να προσβληθεί για τη σχετική στατικότητα και καθήλωση, καθώς και για το μη εμπρέποντα ανασχεδιασμό της αμυντικής μας θωράκισης. Κι είναι επομένως εν προκειμένω εντελώς απυρόβλητη κι άτρωτη, μιας κι είναι γνωστές οι σύντομες προσπάθειες που καταβάλλαμε γι' αναδιάρθρωση κι αναδιοργάνωση της άμυνας, σε συνάρτηση με το επιζητούμενο ύψος των ποσών της αμυντικής θωράκισης. Και χωρίς να ισχυριστώ ποσώς πως για ορισμένους συναδέλφους ισχύει το ρητό πως «μεταξύ κύλικος και χειλέων πολλά πέλει», αναφορικά με το θέμα της αμυντικής μας θωράκισης, θέλω να πιστεύω πως κι ο τελευταίος καλόπιστος παρατηρητής σ' αυτό τον τόπο, σε κάποιες άλλες πλευρές — κι όχι ασφαλώς στη δική μας — θα πρέπει ν' αναζητήσει τις ευθύνες για τις οποιοσδήποτε τυχόν αμυντικές στατικότητες και καθηλώσεις...

Αναφορικά με τους χαρακτηρισμούς, από το συνάδελφο Μανώλη Χριστοφίδη, της Κύπρου ως πολιτείας ανοχύρωτης — κάποιο συναφές με περίπου ομώνυμο τίτλο σύγγραμμα Κυπρίου συγγραφέα που διαμένει στην Αθήνα μου θυμίζει — θα 'θελα απλά να επερωτήσω το διαπορούντα συνάδελφο: Αλλά ποιος εκπόρθησε εκ των έσω την ανοχύρωτη πολιτεία;

Κάποιος άλλος εξάλλου συνάδελφος υπέβαλε το θέμα της μη διάθεσης κρατικών κονδυλίων για την άμυνα από τον κρατικό προϋπολογισμό, όταν είναι γνωστό πως η μεταλλαγή και μετάταξη κονδυλίων όχι μονάχα απαγορεύεται από Υπουργείο σε Υπουργείο αλλά κι από κεφάλαιο σε κεφάλαιο. Όσον αφορά τον ισχυρισμό πως η δική μας η πλευρά τάχατες ενίσταται στη θέσπιση της λεγόμενης κλιμακωτής συνεισφοράς, θα πρέπει να διευκρινίσουμε γι' άλλη μια φορά στους σκόπιμα συγχύζοντας το όλο θέμα, πως η δική μας η πλευρά καθόλου δεν ενίσταται στην εφαρμογή της λεγόμενης κλιμακωτής συνεισφοράς, αλλά μόνο με την προϋπόθεση της αρχικά και πρώτα επαύξησης του συντελεστή ύψους. Κι είμαστε έτοιμοι οποιαδήποτε στιγμή — αλλά, ξανατονίζουμε, μόνο μετά την αναβάθμιση του φορολογικού συντελεστή από ένα σε δυο τουλάχιστον τοις εκατόν — να προχωρήσουμε στη συναινετική επιψήφιση κι εφαρμογή της κλιμακωτής συνεισφοράς και μάλιστα με αναδρομική ισχύ, όπως ακριβώς και πάλι το Σώμα τούτο πριν από λίγο έπραξε στη δίκαιη υπόθεση των χιλιάδων χειμαζομένων μεταλλωρύχων που απολύθηκαν από την Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία, την περιβόητη C.M.C. Πιστεύουμε έτσι πως έχουμε ξεκαθαρίσει τις θέσεις μας στο θέμα της εισφοράς (των συντελεστών και της κλιμακωτής εισφοράς) — που δεν επιφλοχωρεί οποιαδήποτε παρερμηνεία απ' οποιαδήποτε πλευρά. Άλλωστε ξεκάθαρα μίλησε στο θέμα τούτο κι ο συνάδελφος κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ Αλέξης Γαλανός. Είμαστε για τούτο, πιστεύουμε και πάλι, απόλυτα σαφείς και διαυγέστατα κατανοητοί.....

Αναφορικά με τις παρατηρήσεις του προεδρεύοντα του Σώματος κ. Παπαϊωάννου θέλω να τονίσω τούτα: Έχει στην Επιτροπή συμφωνηθεί η διαδικασία κι η πρακτική αντίρρησης των οποιωνδήποτε προβλημάτων παρουσιάζονται στο στράτευμα για οποιοσδήποτε τυχόν ατασθαλίες, ατέλειες, ή πλημμελήματα παρουσιάζονται. Κι είμαστε έτοιμοι και στην Επιτροπή, σε κλειστή ή ανοιχτή συνεδρία της ή σ' οποιοδήποτε άλλο Σώμα να εξετάσουμε με προσοχή και σε βάθος και νεότερες και παλιότερες τυχόν καταγγελίες — στις οποίες αναφέρθηκε ο προεδρεύων του Σώματος — με υψηλό αίσθημα υπευθυνότητας αλλά κι αυστηρότητας. Κι είμαστε απόλυτα έτοιμοι όχι απλά να προσεπιμετρήσουμε ποινές, μα και να συνεπιψηφίσουμε αναθεώρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας, έτσι που να επιμερίζονται αυστηρότατες ποινές για τους οποιοσδήποτε παρανομούντες κι αισχροκερδούντες σε βάρος αυτής της ίδιας της υπόστασης της

καταταλαιπωρημένης πατρίδας. Θέλω επίσης να τονίσω πως συμφωνούμε απόλυτα με τις θέσεις του κ. Παπαϊωάννου για παροχή υγιέστερων συνθηκών διαβίωσης στα στρατόπεδα της εθνοφρουράς αλλά και για κατάργηση των απαράδεχτων και υποτιμητικών για το κύρος του στρατεύματος ελλείψεων μεταφορικών μέσων των εθνοφρουρών μας, που τους εξαναγκάζει να χρησιμοποιούν την καθόλου τιμητική πραχτική και μέθοδο του ωτο — στοπ. Όμως όλα αυτά συνάπτονται και συσχετίζονται με την ύπαρξη αμυντικού προϋπολογισμού, όπως ακριβώς τόνισε και σε κάποια συνεδρία της Επιτροπής Άμυνας ο αρμόδιος Υπουργός. Γι' αυτό κι επανατονίζω το ίδιο ακριβώς απόφθεγμα που επικαλέστηκε ο συνάδελφος κ. Μαρκίδης, τη γνωστή δημοσθένεια ρήση του μεγάλου ρήτορα προς τους συμπατριώτες του Αθηναίους, προεχτεινοντας και συμπληρώνοντάς την: «Δει δη χρημάτων ...και ουδέν έστι άνευ τούτων γενέσθαι των δεόντων». Και αυτά τα δέοντα χρειάζονται τη συναινετική μας στάση, έντιμοι κ. συνάδελφοι, για να ολοκληρωθούν. Εν κατακλείδι και παρά τις οποιοσδήποτε τυχόν αντιπαραθέσεις μας και τις κάποιες επικριτικές μας στάσεις, οφείλουμε ξανά να εξάρουμε το συναινετικό πνεύμα που η Βουλή στη μεγάλη πλειοψηφία της επιδεικνύει απόψε στο ζωτικό τούτο θέμα της αμυντικής μας θωράκισης και να το χαιρετίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αν και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ άρχισε την ομιλία του ή μιλούσε τουλάχιστον μέσα στο πνεύμα των τελευταίων λόγων του κ. Πέτρου Στυλιανού, σίγουρα η συζήτηση θα είχε τερματισθεί από ώρα. Όμως, δυστυχώς για το ΔΗΚΟ, για τον ίδιο τον κ. Γαλανό, αλλά και για την παραγωγικότερη δουλειά του Σώματος, ο κ. Γαλανός θέλησε να παραστήσει πως είναι εκείνος και το ΔΗΚΟ οι μόνοι φιλοπάτριδες και άρχισε την ομιλία του λέγοντας πως ευτυχώς σ' αυτή τη Βουλή και σε τούτο τον τόπο που υπάρχει το ΔΗΚΟ, διαφορετικά δεν επρόκειτο να αυξηθούν τα έσοδα για την άμυνα. Ευτυχώς που υπήρχε το ΔΗΚΟ που απειλούσε πως, αν δεν δεχόντουσαν τα υπόλοιπα κόμματα το 2%, το ΔΗΚΟ θα υποστήριζε και υποστηρίζει ακόμα το 3%.

Μετά απ' αυτά, όπως αντιλαμβάνεστε, διερωτάται κανένας, ο κ. Γαλανός ποιους αντιπροσωπεύει επιτέλους, την αντιπολίτευση ή την Κυβέρνηση;

Αλήθεια πιστεύει ότι βρίσκεται στο εξωτερικό ή ότι επιτέλους έχει προσγειωθεί και βρίσκεται μέσα στη Βουλή της Κύπρου; Λυπούμαι να πω, κύριε Γαλανέ, ότι είστε ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματος που στηρίζει την Κυβέρνηση. Την Κυβέρνηση που εδώ και δέκα χρόνια παρουσιάζει προϋπολογισμούς σ' αυτό το Σώμα που αποδεικνύουν ποια είναι η πολιτική της πάνω στην άμυνα. Και είναι αυτή πρώτα που έπρεπε να ψέξετε και μετά τα κόμματα στη Βουλή που, παρά τις οποιοσδήποτε αντιθέσεις, τις δικαιολογημένες, για την ανύπαρκτη ουσιαστικά αμυντική πολιτική, με προθυμία και πατριωτισμό συγκατατέθηκαν να αυξηθούν τα έσοδα της άμυνας, επαναλαμβάνω, παρά τις διαφωνίες τους για την ανυπαρξία οποιασδήποτε αμυντικής πολιτικής, για την κακοδιαχείριση του δημόσιου χρήματος ακόμα για το γεγονός πως ακόμα και την άμυνα την έχετε μετατρέψει σε κομματικό φέουδο απλώς και μόνο για να μαζεύετε ψήφους χάριν της εξουσίας.

Εδώ, κύριε Γαλανέ, υπομνήσατε στο Σώμα πως, κύριοι συνάδελφοι, αλλοδαποί συνάδελφοι, ξέρετε στην Κύπρο υπάρχει εισβολή και κατοχή! Η Κύπρος απειλείται! Εμείς το αγνοούσαμε όλοι. Οι μόνοι που το γνωρίζουν είναι η Κυβέρνηση του ΔΗΚΟ που για δέκα χρόνια τέτοια είναι η αμυντική της πολιτική που από τα έσοδα του κράτους το ποσοστό που διαθέτει δεν ξεπερνά το 2.4%.

Και μίλησε ο κ. Στυλιανού για να μας φέρει σαν παράδειγμα την Ελβετία που δίνει 7% και την Ελλάδα που δίνει 8%. Αλλά ποιος εμπόδιζε τη φιλοπάτριδα Κυβέρνησή σας, κύριε Γαλανέ, να ανακατανέμει τους προϋπολογισμούς και αντί να προσλάβει τα τελευταία δέκα χρόνια 7,000 πλεονάζοντες υπαλλήλους για κομματικούς λόγους να διαθέσει αυτά τα κονδύλια για την άμυνα; Ποιος κύριε Γαλανέ, είναι εκείνος που διασπαθίζει ετησίως 4—5 εκατομμύρια λίρες το χρόνο σύμφωνα με τις Εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή; Ποια θα ήταν τα αποτελέσματα, κύριε Γαλανέ, αν υπήρχε χρηστή διοίκηση και αποφεύγοντο τα σκάνδαλα της ΞΕΚΤΕ και των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών ή των Συνεργατικών Βιομηχανιών του Ανατολικού ή τα τόσα άλλα σκάνδαλα με τα οποία βαρύνεται η Κυβέρνηση την οποία υπερασπίζεστε;

Ποια θα ήταν η σημερινή αμυντική κατάσταση αν υπήρχε πραγματική αμυντική πολιτική; Και σας προκαλώ όταν δευτερολογείτε να μας την πείτε, κύριε Γαλανέ.

Μας υπομνήσατε πολλές φορές πως οι Τούρκοι είναι ακριβώς μέσα στις πύλες, ότι είμαστε υπό συνθήκες κατοχής, ότι είμαστε υπό συνθήκες εισβολής και διατρέχουμε κίνδυνο. Και όμως η Κυβέρνηση που υπερασπίζεστε δεν εδείλασε, κύριε Γαλανέ, ούτε σκέφθηκε, ώστε εν μια νυκτί να εκδιώξει τον στρατηγό Ματαφιά, γιατί απλούστατα δεν πενούσαν τα ρουσφέτια του δικού σας κόμματος, κύριε Γαλανέ. Αυτή ήταν η αγάπη σας, η αγάπη της Κυβέρνησης για την άμυνα. Τόση που όταν εκαιόντο αποθήκες οπλισμού στα Πολεμείδια και καταστρέφετο υλικό £6 εκ. ακόμα να διερωτάται ο λαός πού βρίσκονται οι έρευνες. Ακόμα διερωτάται ο λαός, πολύ πρόσφατα, πως διέρρευσε η βενζίνη ή τα καύσιμα από κάποιες αποθήκες καυσίμων.

Θα αποδοθούν ευθύνες λένε. Και όλοι γνωρίζετε πόσοι έχουν καταδικαστεί σ' αυτό τον τόπο για τις ευθύνες που φέρουν για την καταστροφή της οικονομίας ή για την έλλειψη σωστού προγραμματισμού. Για όλα αυτά ο κ. Γαλανός δεν είχε τίποτε να αναφέρει. Ήθελε μόνο να ανέβει στο βήμα για να διαλαλήσει πως ευτυχώς τώρα που αφυπηρετεί η Κυβέρνηση — ευτυχώς για τον τόπο λέω εγώ — ενθυμήθηκε πως υπάρχει και ανάγκη για άμυνα σ' αυτό τον τόπο. Ενθυμήθηκε τρεις μήνες πριν τις εκλογές πως χρειαζόμαστε και ελικόπτερα και τανκς. Δέκα χρόνια δεν το γνώριζε! Γιατί αν το ήξερε, αν ενδιαφερόταν πραγματικά για την άμυνα αυτού του τόπου, τα κονδύλια στους κρατικούς προϋπολογισμούς, επαναλαμβάνω, και είναι ευθύνη της Κυβέρνησης να το πράξει, θα ήταν στην πρώτη προτεραιότητα κι' έτσι σήμερα θα είχαμε πραγματική αμυντική θωράκιση.

Εξάλλου ο φιλόπατρις κύριος Γαλανός προσποιήθηκε πως δεν γνώριζε ή πως λησμόνησε πως κάποια εκατομμύρια που δόθηκαν τελευταία για Γαλλικά προϊόντα, και γνωρίζετε τι εννοώ κύριε Γαλανέ, είναι με τη συγκατάθεση όλων ανεξαιρέτα των πλευρών της Βουλής.

Συνεπώς, αν αυτή η Βουλή αρνιόταν, δεν θα εκορδακίζεσθε ούτε εσείς ούτε κάποιιοι που edέχοντο τον χαιρετισμό της παρέλασης πως δήθεν έκαμαν αμυντική θωράκιση. Αμυντική θωράκιση αν γίνεται είναι γιατί υπάρχει συγκατάθεση απ'

όλες ανεξαιρέτα τις πλευρές. Εκείνο που δεν υπάρχει από πλευράς σας είναι αμυντική πολιτική. Ναι. Και είπε ο κ. Πέτρος Στυλιανού: «Μα αυτό που δημιουργεί κάποιες υποψίες είναι η αξίωσή σας για υπερκομματικό Υπουργό 'Αμυνας. Και πού σταματά», λέει, «αυτό;»

Βέβαια, κύριε Γαλανέ, όταν παρακολουθείς μια Κυβέρνηση η οποία διασπαθίζει το δημόσιο χρήμα, η οποία αδιαφορεί για την άμυνα, η οποία κομματικοποιεί τον κίνδυνο της κατάληψης ολόκληρης της Κύπρου προκειμένου να πάρει ψήφους για να επανεκλεγεί στην Προεδρική καρέκλα, ένας Πρόεδρος που έχει δοκιμαστεί κι' έχει αποδειχτεί πόσο είναι ικανός για να κυβερνήσει αυτό τον τόπο, τότε κύριε Γαλανέ, φυσικό είναι και αξίωση, και παραμένει η αξίωσή μας για υπερκομματικό Υπουργό 'Αμυνας και για δημιουργία Συμβουλίου Εθνικής 'Αμυνας και για τη λήψη ή και για την προβολή συγκεκριμένης αμυντικής πολιτικής την οποία μέχρι σήμερα ούτε εσείς ούτε η Κυβέρνηση που αντιπροσωπεύετε έχετε κατορθώσει να παρουσιάσετε ποτέ σ' αυτή τη Βουλή ή στο λαό γενικότερα για να τον πείσετε πως ενδιαφέρεστε για την άμυνα του τόπου. Και μιλήσατε ακόμα για κάποιους που μιλούν για την Ελληνική Μεραρχία ή την κάθοδο Ελληνικών στρατευμάτων, γιατί δεν είπατε ποια είναι η δική σας πολιτική, κύριε Γαλανέ και ποιος είναι αυτός που παρεμποδίζει την κάθοδο της Μεραρχίας, αν πράγματι η Κυβέρνησή σας ενδιαφέρεται να υπάρχει στην Κύπρο μια τέτοια μεραρχία. Εμάς οι θέσεις μας είναι ξεκάθαρες.

Για να καταλάβετε όμως πόσο φιλόστοργη είναι η Κυβέρνηση επί αμυντικών θεμάτων ιδιαίτερα και πόσο σκέφτεται το φρόνημα του στρατεύματος, αρκεί να σας υπενθυμίσω, που δεν χρειάζεται πιστεύω, αλλά αρκεί να αναφέρω στο Σώμα πως μόλις την περασμένη βδομάδα ο έντιμος Υπουργός 'Αμυνας της Κυβέρνησης του κ. Κυπριανού που κυβερνά τον τόπο για δέκα ολόκληρα χρόνια, θυμήθηκε πως οι στρατιώτες πρέπει να μπαίνουν δωρεάν στα γήπεδα, δωρεάν στα θέατρα και πως θα πρέπει να τρώνε και πρόγευμα στις 10 η ώρα τώρα. Τόσα χρόνια δεν υπήρχαν ανάγκες για τους στρατευμένους. Τόσα χρόνια δεν ήξεραν οι Υπουργοί 'Αμυνας και οι κυβερνήτες μας ότι οι στρατιώτες παρακολουθούν και θέατρο, παρακολουθούν και ποδόσφαιρο και έχουν ανάγκη να διατρέφονται και περί την 10η πρωινή. Λίγους μήνες προ των εκλογών γεννήθηκαν οι ανάγκες των στρατιωτών. Με υπενθυμίζει κάποιος, ως γεγονός, ότι οι πνευματικές ανάγκες των στρατευμένων μας προ δεκαετίας ήταν αρκετά χαμηλού επιπέδου, ώστε να μη χρειάζονται περιοδικό. Τρεις μήνες πριν από τις εκλογές θα εκδίδεται και περιοδικό στο οποίο φαντάζομαι θα προβάλλονται τα έργα της Κυβέρνησης. Έτσι είναι η αμυντική θωράκιση, κύριοι συνάδελφοι, όπως την αντιλαμβάνεται ο κ. Γαλανός, το ΔΗΚΟ και η Κυβέρνηση.

Είναι λυπηρό γιατί, επαναλαμβάνω, εκεί όπου υπάρχει μια ομοφωνία, μια ομοψυχία, μια συναντίληψη, υπάρχουν κάποιιοι που θέλουν να βγουν εδώ στο βήμα της Βουλής για να δημαγωγήσουν.

Δεν ήταν κανενός η πρόθεση να επικρίνει κανένα. Και όμως ο κ. Γαλανός φαίνεται επειδή συζητούμε για θέματα άμυνας έκρινε πως ήταν η ώρα να εκτοξεύσει ρουκέττες, όπως έπραξε και ο κ. Στυλιανού, έστω κι αν δεν είναι ελεγχόμενες — φράση δική σας, κύριε Γαλανέ.

Έχω την εντύπωση, κύριοι συνάδελφοι, πως ελέχθησαν πολλά. Ελέχθησαν πολύ περισσότερα από εκείνους που θάπρεπε να σιωπούν, ήθελα να πω, κύριε Γαλανέ. Συνεπώς η δική μου η θέση θα πρέπει πλέον να περιοριστεί σ' αυτό που

έχουν πει ήδη οι προηγούμενοι δικοί μου συνάδελφοι. Σ' αυτό που έχουν πει όλες οι πλευρές της Βουλής πως κανένας, μα κανένας δεν αδιαφορεί για την άμυνα του τόπου. Αν υπήρξαν διάφορες τοποθετήσεις ή εκτιμήσεις όσον αφορά τα έσοδα της άμυνας δεν είναι από έλλειψη πατριωτισμού από οποιοδήποτε, όπως θέλησε να το παρουσιάσει ο κ. Γαλανός, αλλά από ύπαρξη υπευθυνότητας, πατριωτισμού, αλλά την ίδια ώρα και από έλλειψη αμυντικής, όπως έχω αναφέρει, πολιτικής από πλευράς της Κυβέρνησης.

Εμείς θα ψηφίσουμε σήμερα το 2% και θα είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε κάθε μέτρο που θα συντείνει στην αύξηση των εσόδων για καλύτερη αμυντική θωράκιση αφού πιστεύουμε ακράδαντα — κι εδώ τελειώνω, κύριε Γαλανέ — πως από το Φεβράρη δεν θα υπάρχει λόγος να κρίνουμε ή να επικρίνουμε κάποιους για τους κομματικούς τους μπράβους που χρησιμοποιούν στην άμυνα ή στο Υπουργικό τους Συμβούλιο.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Δεν είχα πρόθεση να μιλήσω για το θέμα το οποίο συζητούμε σήμερα. Αλλά ο έντιμος κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ με τον τρόπο που μίλησε ο ίδιος έδωσε να αντιληφθούμε οι άλλοι και εκτός από μας οι επέκεινα άλλοι ότι το κόμμα του είναι ο αμύντορας της άμυνας της Κύπρου και ότι τάχατες ήταν η επιμονή του ΔΗΚΟ που είχε ως κατάληξη να ψηφιστεί το 2%.

Τούτο, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι ακριβές διότι αν βάλω το δάκτυλό μου σ' ένα από τα προηγούμενα νομοθετήματα για την άμυνα θα λερωθεί, διότι το μελάνι δεν έχει στεγνώσει όταν το ΔΗΚΟ ψήφισε 1/2% όταν η πρόταση του νόμου ήταν 1%.

Συνεπώς δεν είναι σωστό να σηκωνόμαστε και να παίρνουμε τις θέσεις που πήρε ο έντιμος συνάδελφος.

Εκείνο που πραγματικά συμβαίνει στο πραγματικά πολύ σοβαρό και πολύ ουσιαδές θέμα της άμυνας είναι ότι η άμυνα της Κύπρου έχει παραμεληθεί συστηματικά από την Κυβέρνηση τα τελευταία χρόνια και ότι το ποσοστό της άμυνας που παρουσιάζεται στον προϋπολογισμό του κράτους είναι τόσο αμελητέο και ασήμαντο που νομίζω εξισώνεται με τις δαπάνες για τον κλιματισμό των γραφείων ορισμένων δημοσίων υπαλλήλων ή για ορισμένες υπερωρίες. Περίπου είναι £10 εκ. το κονδύλι αυτό, νομίζω περίπου τόση είναι και η άμυνα· £12 — £13 εκ. νομίζω έγινε τελευταία η άμυνα.

Κι ενώ, όπως έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου, με τη μέθοδο των συμπληρωματικών προϋπολογισμών ψηφίστηκαν άλλα £120 εκ. μέσα στους μήνες που πέρασαν το 1987, δεν έχει παρουσιαστεί ούτε £1 για την ενίσχυση των κονδυλίων και των ποσών που χρειάζεται η πατρίδα μας για να εδραιώσει την άμυνά της. Ενώ σ' αυτά τα £120 εκ. βλέπουμε προβλέψεις για νέες προσλήψεις εκεί που υπάρχουν δεκάδες χιλιάδες δημόσιοι υπάλληλοι και που οι ίδιοι οι δημόσιοι υπάλληλοι με τις συντεχνίες τους μας λένε ότι κείμεθα υπεράριθμοι και πρέπει να εφοδιαστούμε με ορισμένα μέσα για να μπορέσουμε να κάμουμε τη δουλειά μας καλύτερα και σιγά — σιγά να λιγοστεύει ο αριθμός των

δημόσιων υπαλλήλων». Κι ενώ υπάρχουν κονδύλια για ταξίδια, υπάρχουν κονδύλια για πολυτελείς δαπάνες, δεν υπάρχει τίποτε μα τίποτε για την άμυνα της Κύπρου. Αυτός είναι ο Προϋπολογισμός του κράτους.

Και εκείνο το οποίο πρέπει να εξετάσουμε τώρα είναι το εξής: Είναι και αποτελεί τούτο ορθή πολιτική υπεύθυνης Κυβέρνησης που διαχειρίζεται τα κοινά υπό τόσο δυσμενείς για τον τόπο και για το λαό αυτό συνθήκες;

Όταν εξάλλου ο λαός αυτός άρχισε να ανακτά το θάρρος του, όταν άρχισαν οι έφεδροι να επιτελούν ένα σκοπό και να είναι έτοιμοι να επιτελέσουν τον προορισμό τους, η ίδια αυτή Κυβέρνηση απομάκρυνε, όπως είπε και ο ευπαιδευτος συνάδελφος που μίλησε προ ολίγου, το φορέα αυτού του νέου πνεύματος, το Στρατηγό Ματαφιά, επειδή δεν εδέχτο ο Στρατηγός Ματαφιάς να γίνει όργανο κομματικοποίησης και επαύξησης της δύναμης του κυβερνώντος κόμματος με τη μέθοδο της εκμετάλλευσης του αισθήματος του λαού για τα στρατευμένα του παιδιά.

Έτσι το ερώτημα που τίθεται είναι: Πράγματι θέλει την άμυνα η Κυβέρνηση; Εγώ δεν της το αρνούμαι ότι θέλει την άμυνα. Αλλά πώς τη θέλει την άμυνα. Θέλει την άμυνα χωρίς να θίξει καθόλου τα σχέδιά της για προσλήψεις, για πολυτελείς δαπάνες, για έξοδα ψυχαγωγίας, για το εξοδολόγιό της το σπάταλο, το αλόγιστα σπάταλο εξοδολόγιό της, θέλει να μείνει τελειώς άθικτο και να επιβάλλει τα βάρη για την εξεύρεση των κονδυλίων πάνω στις πλάτες του εργαζόμενου λαού που αποτελεί την συντριπτική πλειοψηφία στον τόπο εδώ.

Ενώ δε αρνείται η Κυβέρνηση τη φορολογία με βάση μίαν αμυντική κλιμάκωση, ενώ αυτό το κάμνει, μας λέγει ότι είναι ο αμύντορας της άμυνας του τόπου.

Έτσι, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, καλείται και πάλι η πολύ μεγάλη μάζα του λαού να πληρώσει τα κονδύλια με τη φορολογία με βάση όχι την κλιμάκωση της φορολογίας, για να εξευρεθούν τα κονδύλια και να υποστεί τα βάρη της άμυνας.

Φαίνεται ότι αυτή είναι η μοίρα αυτού του λαού που δίδει τους στρατιώτες της πατρίδας, που δημιουργεί τον πλούτο αλλά δεν συμμετέχει στον πλούτο, που στηρίζει τους θεσμούς αλλά δεν ευεργετείται καθόλου από τους θεσμούς, να καλείται να πληρώνει πάντοτε τα μεγάλα βάρη για να απολαμβάνουν τη ζωή τους καλύτερα άλλοι.

Εμείς δεν διαφωνούμε με την εισήγηση καθόλου ότι το σωστό θα ήταν να επιβάλλετο φορολογία με προοδευτική κλιμάκωση. Αντίθετα ήταν η εισήγηση του Κοινοβουλευτικού μας εκπροσώπου κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και Προέδρου της Επιτροπής Άμυνας, η κλιμακωτή επιβολή φορολογίας και είναι μέσα στις προτάσεις που υπήρχαν όταν συζητούσαμε το θέμα στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Θα ψηφίσουμε όμως το νομοθέτημα τούτο. Γιατί θα το ψηφίσουμε; Γιατί στην πραγματικότητα δεν έχουμε άλλη επιλογή. Η επιλογή ήταν για μας, άμυνα ή όχι άμυνα. Και την επιλογή αυτή μας την επέβαλαν εκείνοι που ετοιμάζουν τα νομοσχέδια και θα ψηφίσουμε για την άμυνα της Κύπρου. Και δυο αν ήταν και τρία αν ήταν και τέσσερα θα το ψηφίζαμε και θα ψηφίζουμε πάντα, διότι πιστεύουμε ότι σήμερα όσο ουδέποτε άλλοτε ισχύει για μας εδώ το αρχαίο ρητό ότι «ένας οϊωνός είναι άριστος, η άμυνα για τη σωτηρία της πατρίδας».

Και θα ψηφίσουμε συνεπώς το νομοσχέδιο έστω και με τη μορφή αυτή την οποία εμείς λέγουμε ότι δεν τη δεχόμεθα ή ότι είναι άδικη και πλήττει άδικα τη

μεγάλη μάζα του λαού, και διότι, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν πρέπει να υπάρχει από κανένα μας καμιά αμφιβολία πια ότι είναι γεγονός πως η Τουρκία δεν πρόκειται και δεν θέλει — και αυτό έγινε αντιληπτό σ' εμάς — πολιτική λύση του προβλήματος. Καιροφυλακτεί εκεί για να καταλάβει και την υπόλοιπη Κύπρο, όταν το επιτρέψουν οι διεθνείς συνθήκες ή συγκυρίες και ας μην έχουμε καμιά αυταπάτη ότι ο μόνος τρόπος για να σωθεί αυτός ο τόπος είναι να δημιουργηθεί σωστή αμυντική θωράκιση που θα κρατήσει τον εχθρό έξω και από την υπόλοιπη Κύπρο, και γιατί όχι, για να απελευθερώσουμε την πατρίδα μας, όταν και πάλι οι συνθήκες θα είναι ευνοϊκές και για μας.

Έτσι θα ψηφίσουμε με λύπη διότι ισοπεδώνεται ο λαός και ισοπεδώνεται ο λαός πάλι από την Κυβέρνηση όχι κατά τον τρόπο που θα έπρεπε μια Κυβέρνηση να επιτελεί τον προορισμό της να δώσει την ισότητα στη δικαιοσύνη. Δίδει την ισότητα εδώ στην επιβάρυνση και οι πλούσιοι μένουν πάρα πολύ πλούσιοι και πάλι και οι φτωχοί γίνονται κατά τι φτωχότεροι, αλλά αυτή είναι η αλόγιστη πολιτική μιας Κυβέρνησης η οποία θέλει να τα εκμεταλλεύεται όλα και όταν ακόμα είναι οπωσδήποτε σφάλμα και το αντιλαμβάνονται όλοι. Διότι το να μην έχουμε σήμερα τη σωστή άμυνα είναι ένα φοβερό σφάλμα της Κυβέρνησης και το να έχουμε προϋπολογισμό όπου το κονδύλι της άμυνας είναι 1% ή 2%, δεν ξέρω πόσο είναι, μας γελοιοποιεί και έναντι της ιστορίας.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν προτίθεμαι να απαντήσω στην επιχειρηματολογία ομιλητών άλλων κομμάτων παρόλο που ακούοντας ορισμένους, όπως π.χ. το συνάδελφο Νίκο Αναστασιάδη, είναι μεγάλος ο πειρασμός να αναφέρω ότι τυγχάνει στην παρούσα τουλάχιστο περίπτωση, πλήρους εφαρμογής η παροιμία «φωνάζει ο κλέφτης να φοβηθεί ο νοικοκύρης».

Η άμυνα, πιστεύω, δεν πρέπει να αποτελεί θέμα έντονης κομματικής αντιπαράθεσης και εκμετάλλευσης.

Κύριε Πρόεδρε,

Αναφερόμενος στη σημερινή πρόταση νόμου περί Εκτάκτου Εισφοράς για την άμυνα πιστεύω ότι η άμεση φορολογία που προτείνεται δημιουργεί τον ψυχολογικό εκείνο παράγοντα που οδηγεί έμπρακτα στην αποδοχή και συμμετοχή στην προσπάθειά μας για εθνική και φυσική επιβίωση. Η άμεση συμμετοχή και η πραγματική ενίσχυση της άμυνας βοηθά στην ανύψωση του ηθικού του λαού και τη δημιουργία αγωνιστικού πνεύματος, του ουσιαστικότερου παράγοντα μετά τη συμπαράσταση της Ελλάδας για επιτυχία του αγώνα μας.

Υποστηρίζοντας, κύριε Πρόεδρε, την αύξηση του φορολογικού συντελεστή δεν αποκλείουμε την εξεύρεση άλλων τρόπων ενίσχυσης της άμυνάς μας. Η ψήφιση του φορολογικού συντελεστή, όπως προτείνεται σε 2%, δεν αποκλείει, όπως ισχυρίστηκε ο κ. Κωνσταντίνου, την εξέταση επιβολής κλιμακωτής φορολογίας όταν θα είμεθα έτοιμοι για τούτο. Γιατί, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η επιβολή κλιμακωτής φορολογίας απαιτεί προετοιμασία μεγάλου χρονικού διαστήματος, 12—18 μηνών, ενώ η άμυνά μας έχει άμεσες ανάγκες. Ήδη έχουμε αναλάβει με τη σύμφωνο γνώμη και της Βουλής συμβατικές υποχρεώσεις.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, παρόλο που πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία η αύξηση του φορολογικού συντελεστή σε 3%, χαιρετίζουμε τη δήλωση όλων των πλευρών του Σώματος ότι θεωρούν αναγκαία την περαιτέρω ενίσχυση της άμυνάς μας και περισσότερο τη θέση της πλειοψηφίας για αύξηση του φορολογικού συντελεστή έστω και σε 2% και τη συνεχή προσπάθεια εξεύρεσης νέων πόρων για ενίσχυση της άμυνάς μας.

Η σημερινή τοποθέτηση ότι είναι αναγκαία η ενίσχυση της άμυνάς μας είναι πιστεύω δικαίωση της θέσης όλων εκείνων που για τόσο καιρό επιμένουν στην ενίσχυση της άμυνάς μας. Και είμαι βέβαιος ότι ο λαός γνωρίζει ποιοι είναι αυτοί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αποτελεί θετικό στοιχείο το ότι καμιά πλευρά εδώ δεν έχει αμφισβητήσει την πρόθεση και τη θέλησή του ΑΚΕΛ να συμβάλει στην αύξηση της αμυντικής θωράκισης της Κύπρου. Αυτό είναι θετικό. Σχεδόν όλες οι πλευρές με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο δεν έχουν απορρίψει την πρόταση για κλιμάκωση και αυτό είναι επίσης θετικό.

Υπήρξε όμως, είναι επιχείρημα και από τον κ. Γαλανό και από άλλους ομιλητές του ΔΗΚΟ ότι: «Ξέρετε είναι καλή η ιδέα για κλιμάκωση αλλά δεν μας παρέχεται ο χρόνος, δεν έχουμε χρόνο να κάνουμε την κλιμάκωση. Θέλουμε ένα χρόνο, 15 μήνες να κάμουμε την κλιμάκωση. Γι' αυτό δεν μπορούσαμε τώρα να αναβάλουμε την ψήφιση αυτού του νόμου έτσι που να αυξηθούν τα έσοδα σε 2%.»

Το ερώτημα που προκύπτει, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι το εξής: Η άποψη για κλιμάκωση είναι χθεσινή; Η άποψη για κλιμάκωση περιέχεται μόνο στην πρόταση νόμου που έκαμε το ΑΚΕΛ τον περασμένο Σεπτέμβρη; Όχι.

Η άποψη για κλιμάκωση περιέχεται στα πρακτικά της Βουλής και στις ομιλίες των εκπροσώπων της ΕΔΕΚ και στις ομιλίες των εκπροσώπων του ΑΚΕΛ εδώ και δυο χρόνια, αν δεν με απατά η μνήμη μου.

Κατά συνέπεια το θέμα που εγείρεται τώρα είναι. Αν η Κυβέρνηση ήθελε πράγματι την κλιμάκωση, αν είναι ειλικρινής στις διακηρύξεις της ότι είναι υπέρ της κλιμάκωσης, γιατί δεν έχει προβληματιστεί εδώ και δυο χρόνια πάνω σ' αυτό το βασικό θέμα;

Η άποψή μου, λοιπόν είναι ότι, παρά τα όσα λέγονται εδώ ότι το ΔΗΚΟ είναι υπέρ της κλιμάκωσης, δεν ήταν υπέρ της κλιμάκωσης. Δεν είναι έλλειψη χρόνου που είχαμε για να μελετήσουμε το θέμα της κλιμάκωσης, είναι έλλειψη καλής θέλησης από το ΔΗΚΟ που υπήρξε πάνω σ' αυτό το βασικό θέμα. Γιατί; Γιατί αυτό το θέμα, όπως ελέγχθη και από άλλους συναδέλφους, προσεγγίζεται από το ΔΗΚΟ και πιστεύω και από τους συναδέλφους του Δημοκρατικού Συναγερμού, από ταξική σκοπιά για να ισοπεδώσουν την επιβολή φορολογίας του 2% και πάνω στους εργαζομένους και πάνω στους ευπόρους, πάνω στα κέρδη και υπερκέρδη. Αυτή είναι η ουσία του προβλήματος.

Λέχθηκε ακόμα ότι υπάρχει υπερβολή στην άποψη ότι με την αύξηση του ποσοστού της φορολογίας από 1 σε 2% θα επιβαρυνθούν τα λαϊκά στρώματα, αφού ελέγχθη δεν είναι απλώς η ποσοστιαία αύξηση αλλά είναι και το ποσό το

οποίο θα πληρώνουν όλοι ανάλογα με τα εισοδήματά τους. Εξαρτάται από ποια σκοπιά προσεγγίζει ένας το θέμα.

Και ερωτώ: 'Όταν ένας πτωχός οικογενειάρχης παίρνει £300 το μήνα και θα υποχρεωθεί να πληρώνει £3 το μήνα αύξηση ή £36 το χρόνο αύξηση, είναι το ίδιο με ένα που παίρνει £10,000 το χρόνο και θα πληρώσει βέβαια μεγαλύτερο ποσό αλλά τα εισοδήματά του αυτού είναι εντελώς διαφορετικά, είναι δυσανάλογα ψηλότερα, τριπλάσια ή τετραπλάσια από το φτωχό βιοπαλαιστή; Κατά συνέπεια η ουσία του προβλήματος είναι ότι ναι, από άποψη ποσού θα πληρώσει μεγαλύτερο ποσό ένας πιο εύπορος, και μιλούμε για τα κέρδη και υπερκέρδη, αλλά από άποψη επιβάρυνσης αυτοί που θα επιβαρυνθούν είναι τα λαϊκά στρώματα.

Πολλά έχουν λεχθεί υπέρ των συνταξιούχων και αν θέλετε υπέρ των προσφύγων. Έχουν λεχθεί πράγματι πολλά, και ότι μερικές πλευρές είναι έτοιμες να κάμουν το κάθε τι και για τους συνταξιούχους και για τους πρόσφυγες και για τους χαμηλά αμοιβομένους. Αλλά ερωτούμε: Ποια αξία έχουν αυτές οι μεγάλοστομες διακηρύξεις όταν απόψε η πλειοψηφία της Βουλής θα επιβάλει φορολογία αυξημένη και πάνω στους συνταξιούχους, και πάνω στους πρόσφυγες και γενικά πάνω σε όλους τους χαμηλά αμοιβομένους;

Λέχθηκε ακόμα, ότι, «Ξέρετε με αυτό τον τρόπο θα τονώσουμε το αγωνιστικό φρόνημα του λαού, θα γίνει συνείδηση στο λαό ότι συνεισφέρει στην άμυνα και θα ανεβάσουμε και το αγωνιστικό φρόνημα και την ενότητά του.»

Μα, αγαπητοί συνάδελφοι, ο λαός, αυτός ο περήφανος λαός της Κύπρου, και αγωνιστικό φρόνημα έχει, και ψηλή συναίσθηση ευθύνης απέναντι στην πατρίδα διαθέτει.

Κατά συνέπεια δεν είναι σωστή η θεωρία ότι βάζοντάς του αυξημένη φορολογία θα τονώσουμε το αγωνιστικό του φρόνημα και θα προαγάγουμε το πνεύμα της ενότητας.

Είνα αξίωμα ότι κάθε φορά που μια φορολογία γίνεται πιο δυσβάστακτη ή πιο βαριά για τους εργαζομένους, προκαλούνται τα αντίθετα αισθήματα απ' αυτά που μερικοί συνάδελφοι νομίζουν.

Και το τελευταίο σημείο που ήθελα να θίξω είναι πως ένα βασικό στοιχείο της αμυντικής θωράκισης του τόπου είναι ότι πρέπει να τεθεί τέρμα στις διακρίσεις που γίνονται σε βάρος της Αριστεράς σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής του τόπου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητρίου.

Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μετά από τόσους ομιλητές δεν είχα πραγματικά πρόθεση να μιλήσω πάνω στο θέμα, και αν ζήτησα το λόγο το έπραξα μόνο και μόνο για να σχολιάσω κάποιες προσπάθειες κάποιων συναδέλφων για μια πραγματική κακοποίηση της αλήθειας.

Ακούστηκε, δυστυχώς, από συναδέλφους σ' αυτή την όλη προσπάθεια ενίσχυσης της άμυνάς μας, ότι η συνεισφορά αυτή είναι πολύ ψηλή και πλήττει τις πλατιές μάζες του Κυπριακού λαού. Δεν θα συμφωνούσαμε καθόλου σ' αυτό το

σημείο, κύριοι συνάδελφοι, γιατί θεωρούμε απαραίτητη και στοιχειώδη υποχρέωση του καθενός μας μέσα σ' αυτό τον τόπο, τη θεωρούμε στοιχειώδη υποχρέωση τη συνεισφορά για την άμυνά μας, γιατί η άμυνά μας είναι καθολική υποχρέωση και καθολική θα πρέπει να είναι και η συνεισφορά σ' αυτή.

Από την άλλη είναι αδύνατη η εξεύρεση τέτοιων κριτηρίων που να γίνει 100% ακριβοδίκαιη μεταχείριση σ' αυτό το ταμείο. Όσες προσπάθειες και να καταβληθούν είναι εντελώς αδύνατο να βρεθεί η χρυσή τομή και η πιο ακριβοδίκαιη φόρμουλα. Όπως όμως έχει δηλωθεί από όλους τους συναδέλφους του Δημοκρατικού Κόμματος είμαστε και συνεχίζουμε να είμαστε έτοιμοι για συζήτηση οποιασδήποτε άλλης εισήγησης που θα κριθεί από το Σώμα αυτό ότι είναι η πιο λογική.

Θα ήθελα με τη δική μου σειρά να χαιρετήσω, και να θεωρηθεί προς πίστη κάποιων κομμάτων, που έστω και την ύστατη στιγμή έχουν αλλάξει και έχουν μετακινηθεί θετικά υπέρ της αύξησης του συντελεστή από 1 σε 2%.

Είμαι υποχρεωμένος όμως εκ των πραγμάτων να σχολιάσω και κάτι που αναφέρθηκε για το θέμα του υπερκομματικού Υπουργού. Μα, κύριοι συνάδελφοι, σε λίγες μέρες θα κατέλθουμε στις Προεδρικές εκλογές. Τρία από τα τέσσερα κόμματα κατέρχονται στις εκλογές με υποψήφιους τους Προέδρους τους. Μήπως, κύριοι συνάδελφοι, ο ρόλος ενός Προέδρου είναι υποδεέστερος από το ρόλο ενός Υπουργού; Ή μήπως, κύριοι συνάδελφοι, όταν εκλεγεί ο οποιοσδήποτε Πρόεδρος υποψήφιος κάποιου κόμματος θα πάψει επιτέλους να είναι κομματικός;

Ακούστηκε επίσης ότι για να βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο η άμυνά μας ευθύνη γι' αυτό φέρει αποκλειστικά η Εκτελεστική Εξουσία. Ειλικρινά διερωτούμαι, αγαπητοί συνάδελφοι, πώς τολμούν κάποιοι συνάδελφοι από αυτό εδώ το βήμα να χρησιμοποιούν τέτοιες αστήρικτες επιχειρηματολογίες. Ο αγαπητός συνάδελφος, κ. Χριστοφίδης που δεν είναι του Δημοκρατικού Κόμματος, ανέφερε, ενώ μιλούσε προηγουμένως από το βήμα, ότι έχει διαπιστώσει μέσα από τη Βουλή ότι η άμυνά μας έχει κάνει σημαντική πρόοδο και αυτός ήταν ο λόγος που το Κόμμα του αποφάσισε να υποστηρίξει την αύξηση του συντελεστή του 1% για να γίνει 2%.

Λυπούμαι όμως, κύριε Πρόεδρε, που είμαι κι εγώ υποχρεωμένος με τη σειρά μου, όπως και σεις αναφέρατε όταν είσαстан σ' αυτό το βήμα, ότι είναι αδύνατο να μιλήσετε ελεύθερα και να πείτε αυτά που θέλετε να πείτε για την άμυνα. Οι ίδιοι ακριβώς λόγοι ισχύουν και για μας του Δημοκρατικού Κόμματος που θέλουμε πραγματικά να πούμε, τι έχει γίνει για την άμυνα αλλά δυστυχώς το απόρρητο μας επιβάλλει ότι πρέπει να μείνουμε σ' αυτά τα κλειστά πλαίσια και να μην αναφέρουμε τι έχει γίνει πραγματικά για την άμυνα και κάτω από κάποιες συνθήκες, και κάτω από τις συνθήκες που έχει γίνει. Και δεν θα αναφερθώ για τα Γαλλικά προϊόντα που τόλμησε να αναφέρει ο κ. Αναστασιάδης, ούτε για την έκρηξη που μίλησε στα Πολεμίδα. Από τη μια δηλαδή θέλουμε να παρουσιάζομαστε ότι τα πάντα είναι απόρρητα και σιγά σιγά όλα τα λέμε εδώ πέρα.

Όσον αφορά το μένος και το ξέσπασμα του αγαπητού συναδέλφου κ. Αναστασιάδη με το σαρκαστικό ύφος με το οποίο μίλησε από το βήμα της Βουλής δεν το αδικούμε ποσώς, γιατί όλοι τον γνωρίζουμε. Όμως έχουμε να του πούμε και το εξής: Ότι αν σαν άνθρωποι έχουμε κάποιες αδυναμίες θα προσπαθήσουμε μετά από το Φεβρουάριο να τις βελτιώσουμε και θα προσπαθήσουμε κατά τον καλύτερο τρόπο όσο μας είναι ανθρωπίνως δυνατό να τις βελτιώσουμε.

Όμως θα ήθελα πριν αποχωρήσω από το βήμα να απαντήσω στον κ. Αναστασιάδη με μια λαϊκή παροιμία, όπως ο αγαπητός συνάδελφος κύριος Χααραλαμπίδης μίλησε προηγουμένως, και το αφήνω στην κρίση του ίδιου του λαού γιατί ξέρει και τον κ. Αναστασιάδη, και να του πω ότι «αντί να τρίζει η άμαξα τρίζει ο αμαξηλάτης».

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Φάντης είναι ο τελευταίος ομιλητής που ζήτησε να πρωτολογήσει.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έχει τεθεί το ερώτημα από το Βουλευτή από τα έδρανα του Συναγερμού αν είναι ανάγκη να μιλήσουμε. Ακριβώς αυτό θα ήθελα να πω ότι έχουν λεχθεί τόσα πολλά στην τρίωρη περίπου τούτη συζήτηση για το νομοσχέδιο, που ελάχιστα πράγματα έχουν να λεχθούν ή να προστεθούν. Γι' αυτό εγώ θα είμαι πολύ σύντομος.

Το πρώτο που ήθελα να επισημάνω είναι ότι είναι πάρα πολύ ευχάριστο το γεγονός ότι όλες οι πλευρές της Βουλής τοποθετούνται θετικά υπέρ της ανάγκης για βελτίωση της αμυντικής θωράκισης.

Για ένα συνάδελφο ο οποίος είπε ότι είναι ευχάριστο ότι και το ΑΚΕΛ τοποθετείται θετικά πάνω σ' αυτό το θέμα, θα ήθελα να πω ότι πάντοτε το ΑΚΕΛ υποστήριζε τη βελτίωση της αμυντικής θωράκισης και της αμυντικής ικανότητας της αγωνιζόμενης πατρίδας μας και αν υπάρχουν κάποιοι που δεν συμμορφώνονταν ή οι οποίοι δεν υποβοηθούσαν αυτή την προσπάθεια δεν είναι το ΑΚΕΛ αλλά είναι κάποιοι άλλοι με τις διακρίσεις που έκαμαν στο στρατό και που κάμουν στο στράτευμα και σε άλλες δημόσιες και ημικρατικές επιχειρήσεις.

Εν πάση περιπτώσει επαναλαμβάνω ότι είναι ευχάριστο ότι όλες οι πλευρές αντικρίζουν θετικά το θέμα της βελτίωσης της αμυντικής θωράκισης την οποία εμείς αντιλαμβανόμαστε, όπως εξήγησε και ο Κοινοβουλευτικός μας εκπρόσωπος, όχι μόνο σαν βελτίωση του εξοπλισμού αλλά και σαν βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εκγύμνασης των εθνοφρουρών, γενικά σαν βελτίωση των όρων κάτω από τους οποίους υπηρετούν οι εθνοφρουροί, ώστε το αγωνιστικό τους φρόνημα να ενισχύεται διαρκώς.

Όμως, κύριε Πρόεδρε, είναι πράγματι λυπηρό το γεγονός ότι ένα θέμα τόσο ζωτικής και ουσιάδους σημασίας όπως είναι το θέμα της άμυνας, και για το οποίο υπάρχει, όπως είπα ομοφωνία, και στο οποίο θα μπορούσε αυτή η Βουλή να ψηφίσει ομόφωνα ένα νομοσχέδιο τουλάχιστον όπως εφαινετο μέχρι το μεσημέρι από τις διαβουλεύσεις που γίνονταν στην Επιτροπή ανάμεσα στα κόμματα, την τελευταία στιγμή ξαφνικά ένα κόμμα, το ΔΗΚΟ, δημιούργησε συνθήκες που έφεραν τα άλλα κόμματα μπροστά σε τετελεσμένο γεγονός. Εντελώς ξαφνικά και όχι σε επίσημη συνεδρία της Επιτροπής, το ΔΗΚΟ, πρότεινε να υποβάλει πρόταση για το 2% και αυτή η πρόταση, όπως είπα, έφερε τα άλλα δυο κόμματα μπροστά σ' ένα τετελεσμένο γεγονός και δίνουμε την εικόνα αυτή που παρουσιάζουμε, την τρίωρη αυτή συζήτηση, να είμαστε διχασμένοι όσον αφορά αυτό το σημείο της άμυνας.

Τώρα πού οφείλεται αυτή η εξέλιξη; Πιστεύω ότι ουσιαστικά αυτή η εξέλιξη οφείλεται σε μια υπαναχώρηση του ΔΗΚΟ απ' ό,τι είχε προσανατολιστεί στη συζήτηση στην Επιτροπή Οικονομικών, γιατί στην Επιτροπή Οικονομικών κατ'

αρχήν φαίνεται ότι υπήρχε ομοφωνία στο να συζητηθεί η κλιμάκωση της επιβολής της φορολογίας αυτής, της εισφοράς για την άμυνα και συμπληρωματικά με την κλιμακωτή επιβολή αυτής της φορολογίας να συζητηθούν επίσης και άλλα μέτρα για την αύξηση της εισφοράς για την άμυνα.

Δυστυχώς, όπως είπα, τα πράγματα οδηγήθηκαν κατά τέτοιο τρόπο από μέρους του ΔΗΚΟ ώστε τρία κόμματα αυτή τη στιγμή να βρίσκονται μπροστά στο γεγονός ότι είναι υποχρεωμένα να υποστηρίξουν τη φορολογία του 2%.

Τώρα τίθεται το ερώτημα: Είναι δίκαιη αυτή η φορολογία; Θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να υπενθυμίσω τη συνταγματική διάταξη σύμφωνα με την οποία ο καθένας συνεισφέρει στα δημόσια ανάλογα με τις δυνάμεις και τις δυνατότητές του, εννοώντας τις οικονομικές δυνάμεις και δυνατότητές του. Και όταν επιβάλλουμε το 2% για όλους, και φτωχούς και πλούσιους, ασφαλώς δεν συμμορφωνόμαστε και δεν ενεργούμε σύμφωνα με αυτή τη συνταγματική διάταξη.

Θάθελα για πληροφορία των συναδέλφων του Σώματος να αναφέρω εδώ ορισμένα στοιχεία παρμένα από το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών για τα εισοδήματα ορισμένων ομάδων του πληθυσμού.

Σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών για το 1985, που είναι τα τελευταία διαθέσιμα — τουλάχιστον αυτά που έχω εγώ υπόψη μου, δεν έχω υπόψη μου αν υπάρχουν στοιχεία για το 1986 — από το σύνολο 146,500 μισθωτών 1611 άτομα είχαν εισόδημα το 1985 μέχρι £100 το μήνα, 14,796 άτομα ή το 10.1% είχαν εισόδημα από £100 — £149 το μήνα. Συνοπτικά 60,000 άτομα ή το 41% των μισθωτών είχαν εισόδημα το 1985 γύρω στις £2,500 το χρόνο. Υπάρχουν όμως και άλλοι που βρίσκονται σε χειρότερη κατάσταση απ' αυτούς, και πάλι με βάση τα επίσημα στοιχεία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Ευημερίας, πάλι για το 1985, υπάρχουν, αγαπητοί συνάδελφοι, 4,850 άτομα τα οποία παίρνουν βοήθημα από την Κυβέρνηση, από το Ταμείο Χορηγημάτων, πόσα νομίζετε; £33 το μήνα! 4,850 άτομα παίρνουν βοήθημα £33 το μήνα ή μόλις £400 το χρόνο!

Τέλος πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι υπάρχουν μερικές χιλιάδες συνταξιούχοι, είναι περίπου δύο μέχρι τρεις χιλιάδες, με εξαρτώμενα πρόσωπα που παίρνουν μόνο £34—56 το μήνα σύνταξη. Και πάνω σ' αυτούς τους συνταξιούχους και πάνω σ' αυτούς οι οποίοι παίρνουν γύρω στις £33 το μήνα βοήθημα για να ζήσουν αυτοί οι άνθρωποι, θα τους βάλουμε τώρα και το 2% της εισφοράς για την άμυνα.

Ε, νομίζω ότι θα μπορούσε κανένας να πει ότι αυτό αποτελεί αναλγησία απέναντι αυτών των ανθρώπων.

Γι' αυτό καταλήγοντας, επαναλαμβάνω, όπως είπε ο Κοινοβουλευτικός μας εκπρόσωπος, εμείς στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου θα υποβάλουμε την τροποποίησή μας για κλιμακωτή επιβολή της εισφοράς για την άμυνα. Κάμνω έκκληση στα κόμματα, έστω και αυτή την τελευταία στιγμή να αναλογιστούν τις ευθύνες τους απέναντι σ' όλους αυτούς τους συνανθρώπους μας που συντηρούνται με τόσο χαμηλό εισόδημα, να συναισθανθούν τις ευθύνες τους, να εγκαταλείψουν την άποψη για το 2% πάνω σε όλους και να υποστηρίξουν την άποψή μας για κλιμακωτή επιβολή της εισφοράς για την άμυνα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προτίθεμαι να δώσω το λόγο σε ένα συνάδελφο από κάθε κόμμα να δευτερολογήσει.

Ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ως θέμα τάξεως και διαδικασίας ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν δέχεται αυτού του είδους τον περιορισμό. Επικαλούμαι τον Κανονισμό της Βουλής, δευτερολογία δικαιούνται οσοιδήποτε βουλευτές έχουν πρωτολογήσει. Αν θέλουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Είμαι έτοιμος να δευτερολογήσω, κύριε Πρόεδρε, και δεν διαφωνούμε με τον κύριο Μαρκίδη. Εάν επιθυμεί ο κ. Μαρκίδης να προχωρήσουμε, έχει και δευτερολογίες και τριτολογίες, αν θέλει και παρακάτω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, υπάρχει ακόμα ένα πιο δημοκρατικό μέτρο. Να αποφασίσει η Βουλή. Αυτό είναι το πιο δημοκρατικό και προτίθεται να το θέσω ενώπιον της Βουλής.

Ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Δεν ξέρω αν επί θέματος ελευθερίας του λόγου του βουλευτή είναι θέμα πλειοψηφίας της Βουλής να του αφαιρεθεί ο λόγος και αν αυτό λέγεται Δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν είναι θέμα να του αφαιρέσει κανείς το λόγο, κύριε Μαρκίδη. Αλλά είναι θέμα κατά πόσο η Βουλή σαν Σώμα συμφωνεί με αυτή τη διαδικασία. Έχει τώρα τρεις ώρες που έχουμε απ' όλες τις πλευρές της Βουλής ακούσει τις απόψεις της. Τώρα ερχόμαστε στο στάδιο της δευτερολογίας.

Ο κύριος Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με όλο το θάρρος, εάν αυτό το οποίο λέγω είναι σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, και είναι σύμφωνο με τον Κανονισμό της Βουλής, η Βουλή δεν δικαιούται με απόφαση να αλλάξει τον Κανονισμό αυτή τη στιγμή.

Εγώ θέλω από τον Προεδρεύοντα του Σώματος να εφαρμόσει τον Κανονισμό. Δεν είναι θέμα εκάστοτε πλειοψηφίας η εφαρμογή του Κανονισμού της Βουλής. Ο Κανονισμός της Βουλής είναι ένας Κανόνας που δεσμεύει τη Βουλή εκτός εάν ομόφωνα όλοι αποφασίσουμε ότι θα χαλαρώσουμε σε συγκεκριμένη περίπτωση τον Κανονισμό και θα παραιτηθούμε των δικαιωμάτων μας. Αλλά επειδή σ' αυτή τη Βουλή επανειλημμένα τα τελευταία δύο χρόνια σταματούν οι συζητήσεις με κλείσιμο του αριθμού ομιλητών, εμείς σαν Δημοκρατικός Συναγερμός λέγουμε ότι πολύ σπάνια στο μέλλον θα δεχθούμε κάτι τέτοιο και εν πάση περιπτώσει απόψε επιμένουμε το δικαίωμα της δευτερολογίας να είναι ανοικτό για όλους τους βουλευτές μας. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα δευτερολογήσουμε όλοι. Εξαρτάται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Συμφωνούμε απόλυτα, κύριε Πρόεδρε, με τη θέση που έθεσε ο κ. Μαρκίδης. Είναι θέμα Κανονισμού και δεν μπορεί να αλλάξει σε κάθε συνεδρία μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναγνώσω το άρθρο 34 των Κανονισμών. «Απόφασις επί προτάσεως τερματισμού της συζήτησεως λαμβάνεται διά πλειοψηφίας των 2/3 των παρόντων και ψηφιζόντων Βουλευτών».

Συνεπώς είναι απόλυτο δικαίωμα οιοδήποτε να προτείνει τον τερματισμό της συζήτησης, κατά προέκταση τον περιορισμό της συζήτησης γιατί είναι το έλασσον και να αποφασίσει η Βουλή διά πλειοψηφίας των 2/3. Αυτό λέει ο Κανονισμός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό ακριβώς το άρθρο επρόκειτο να επικαλεστώ τώρα. Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Οπωσδήποτε, κ. Πρόεδρε, φαίνεται ότι δεν υπάρχει η πλειοψηφία που να επιθυμεί τερματισμό της συζήτησης και εφόσον έστω και μια πλευρά επιθυμεί συνέχιση δεν μπορούμε παρά να συνεχίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, για λόγους τάξης υπάρχει το άρθρο 34 και εφόσον υπάρχει πρόταση για τερματισμό της συζήτησης είμαι υποχρεωμένος να θέσω αυτή την πρόταση υπό την έγκριση του Σώματος. Και αν αυτή η πρόταση συγκεντρώνει τα 2/3 των παρόντων συναδέλφων, τότε ασφαλέστατα τερματίζεται η συζήτηση.

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι η πρότασή σας την οποία θα θέσετε σε ψηφοφορία στη Βουλή, αν εγκριθεί, εννοείται ότι από κάθε Κόμμα θα δευτερολογήσει ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένας από κάθε Κόμμα.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Μάλιστα, εντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτή η πρόταση δεν είναι δική μου. Αυτή η πρόταση ανήκει στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΔΗΚΟ ο οποίος μου την εισηγήθηκε και την πρότεινα στο Σώμα.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, το εισηγήθηκα νοουμένου ότι θα συμφωνούσαν και οι άλλες πλευρές. Όμως, εφόσον υπάρχουν άλλες πλευρές που δεν συμφωνούν, δεν επιθυμούμε να δοθεί η εντύπωση ότι εμείς επιθυμούμε τερματισμό της συζήτησης. Εάν υπάρχει έστω και μια πλευρά, κατά τη γνώμη μας, και οπωσδήποτε εφόσον δεν υπάρχει πλειοψηφία που αναφέρει τα 2/3, τότε δεν υπάρχει άλλη εκλογή από του να συνεχιστεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κόλοχος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, φαίνεται ότι αυτό το θέμα διήρκεσε πράγματι επί πολύ. Αλλά αυτό καταδεικνύει ακριβώς το γεγονός ότι ενδιαφέρει ζωηρά όλους τους βουλευτές όλων των κομμάτων. Και πιστεύω πως θα πρέπει να αποκλείσουμε τη διαδικασία της ψηφοφορίας με οποιοδήποτε άρθρο και με οποιοδήποτε Κανονισμό, γιατί δεν θα πρέπει σε καμιά στιγμή να νοηθεί έστω, κάτι που ισχυρίστηκε ο κ. Μαρκίδης, ότι μπορεί με κάποιο τρόπο να απαγορεύσουμε ή να συντομεύσουμε ή να συντμήσουμε το χρόνο που βουλευτές θα ήθελαν να δευτερολογήσουν και να τοποθετηθούν και πάλι πάνω σ' ένα τέτοιο ζωτικό θέμα.

Γι' αυτό θα έλεγα ότι επειδή εξόφθαλμα τουλάχιστο, και αριθμητικά εδώ φαίνεται ότι οι περισσότεροι από τους βουλευτές θέλουν συνέχιση του θέματος και επί της δευτερολογίας, και ανεξάρτητα αριθμού βουλευτών, θα έπρεπε να ακολουθηθεί αυτός ο Κανονισμός και να αφήσουμε οσοσδήποτε θα ήθελαν να δευτερολογήσουν γι' οποιονδήποτε χρόνο θέλουν. Είναι πολύ σοβαρό θέμα και αυτή είναι η δική μας πρόταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ανεξάρτητα από την ύπαρξη αυτού του Κανονισμού που, όπως πολύ σωστά λέτε, μπορεί να χρησιμοποιηθεί όταν υπάρχουν επίμαχα προβλήματα, από τη στιγμή που δυο πλευρές έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να συνεχίσει η συζήτηση, εμείς από της πλευράς μας δεν έχουμε λόγο να μη θέλουμε τη συζήτηση. Γι' αυτό η άποψή μας είναι να συνεχιστεί η συζήτηση για όσους θέλουν να μιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, ο κύριος Μαρκίδης επικαλέστηκε τους Κανονισμούς και ο Προεδρεύων επικαλέστηκε τους Κανονισμούς για να καταδείξει ότι είναι με βάση τους Κανονισμούς που τίθεται η πρόταση υπό την έγκριση του Σώματος.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μια στιγμή, αν θέλετε να πάρετε την έδρα μπορεί να μπει θέμα, δεν ξέρω. . . για να πάρετε την έδρα.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, δεν έχω πρόθεση. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον υπάρχει κάποιος που προεδρεύει, παρακαλώ να επιτρέψετε στον Προεδρεύοντα να πει αυτό το οποίο θέλει να πει.

Εφόσον όμως το Σώμα θέλει να συνεχιστεί η συζήτηση εγώ δεν έχω καμιά ένσταση να συνεχιστεί η συζήτηση.

Ο κύριος Γαλανός. Να προχωρήσουμε στη συζήτηση. Δευτερολογία.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Μάλιστα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πράγματι ήταν πολύ μακρά η συζήτηση και μάλιστα για πολλούς συναδέλφους ήταν μακρά η συζήτηση, γιατί όπως είπαν

προκληθήκαν από την ομιλία του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του Δημοκρατικού Κόμματος και προχώρησαν, ο συνάδελφος κύριος Χατζηδημητρίου, ο κύριος Σολωμής, ο κύριος Παπαϊωάννου, ο κύριος Χριστοφίδης να μας δώσουν και μαθήματα συμπεριφοράς στο Σώμα. Υπήρξε και κάποιος άλλος συνάδελφος του Συναγερμού που είπε πολλά και ωραία, αλλά τι να πούμε γι' αυτόν το συνάδελφο αφού γελά και ο ίδιος την ώρα που μιλά. Οπωσδήποτε εκείνο το οποίο εμείς έχουμε να πούμε. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Για λόγους τάξης κύριε συνάδελφε, ο κύριος Παπαϊωάννου δεν ζήτησε να δώσει μαθήματα συμπεριφοράς ούτε σε σας ούτε σε οποιοδήποτε άλλο. Απλώς θέμα τάξης.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Παπαϊωάννου, θα μου επιτραπεί να ομιλήσω χωρίς να διακοπώ; Γιατί. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι θέμα τάξης και νομίζω ότι. . . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Είναι θέμα τάξης ή είναι θέμα δικής σας κρίσης ότι κάποιος όταν κάνει σε κάποιον μια παρατήρηση είναι μάθημα συμπεριφοράς; Δεν νομίζω ότι είπα οτιδήποτε το οποίο είναι εκτός τάξεως. Είναι η κρίση η δική μου η οποία δεν νομίζω να προσβάλλει οποιονδήποτε.

Οπωσδήποτε συνεχίζω και ελπίζω να μου επιτραπεί να ολοκληρώσω, αν είναι δυνατό.

Ο λόγος που υπέστημεν αυτή την επίθεση πιστεύω είναι γιατί οι διάφορες πλευρές δεν συγχώρησαν στο Δημοκρατικό Κόμμα, ότι παρόλες τις πιέσεις τις οποίες έγιναν τις τελευταίες εβδομάδες, το Δημοκρατικό Κόμμα δεν εδέχθη αναβολή της συζήτησης πάνω στο θέμα της άμυνας. Δεν εδέχθη αναβολή μέχρι το Δεκέμβριο όπως όλες οι πλευρές ήταν έτοιμες, και πιστεύω ότι δεν είναι θέμα να προβάλλουμε το ΔΗ.ΚΟ. Όχι, το γεγονός ότι επιμέναμε να αυξηθεί η εισφορά για την άμυνα χωρίς περαιτέρω αναβολή είναι κάτι το οποίο πιστεύουμε πως πρέπει να είμεθα υπερήφανοι, γιατί δεν είναι δυνατό να αναβάλλουμε διαρκώς κονδύλια για την άμυνα. Αυτό είναι το θέμα αρχής. Και δεν είναι θέμα αν καυχάται ή όχι το ΔΗ.ΚΟ. για το ότι εφάνη σταθερό. Είμεθα περήφανοι που πετύχαμε την αύξηση στο 2% και ότι επιτέλους φεύγει ένα μήνυμα, πως αποφάσισαν τα Κόμματα στην Κύπρο διά πλειοψηφίας να διπλασιάσουν το ποσοστό της άμυνας. Φεύγει ένα μήνυμα ότι το θέμα της αμυντικής θωράκισης λαμβάνεται σοβαρότερα από προηγούμενα, ότι είμαστε έτοιμοι να κάνουμε κάποιες θυσίες για την άμυνα του τόπου μας.

Όμως λέχθησαν πολλά πράγματα. Έγιναν πολλές επιθέσεις. Πολλοί συνάδελφοι μίλησαν για την έλλειψη σχεδίων από πλευράς Κυβέρνησης, για την έλλειψη προγραμμάτων, για την έλλειψη πολιτικής, για πολλά άλλα πράγματα. Αν όμως κάποιος αντιμετωπίσει το όλο θέμα αντικειμενικά θα δει ότι η Κυβέρνηση έχει να παρουσιάσει και στην άμυνα και σε άλλα θέματα έργα. Οι κύριοι συνάδελφοι το μόνο που έχουν να παρουσιάσουν είναι λόγια, είναι λόγια επιθετικά, είναι λόγια παχιά, είναι λόγια εύηχα, είναι λόγια έντονα. Είναι όμως λόγια. Μπορεί να μην έχουμε καταφέρει σαν ΔΗ.ΚΟ. να επιτύχουμε το μάξιμουμ

που μπορεί να επιτύχει ένα κόμμα ή μια κυβέρνηση σ' ένα τόπο, όμως υπάρχουν αντικρύσματα και υπάρχουν έργα τα οποία βλέπει ο κόσμος. Με τα λόγια είναι εύκολο να γίνεται κριτική, είναι εύκολο να γίνεται στείρα αντιπολίτευση. Όμως τα έργα είναι εκεί, ενώ τα λόγια ακούονται μόνο στη Βουλή και είναι πάντοτε λόγια άρνησης. Ουδέποτε η αντιπολίτευση πίστωσε τον εαυτό της με κάποια θετική αντίκρουση πραγμάτων. Ουδέποτε η αντιπολίτευση ήλθε να πει, μάλιστα, υπάρχουν προβλήματα, προβαίνουμε σε κριτική, υπάρχουν πράγματα που καταδικάζουμε όμως υπάρχουν και πράγματα υπέρ της Κυβέρνησης. Διαβεβαιούμε τους συναδέλφους της αντιπολίτευσης ότι αν έπρατταν αυτό το πράγμα, εάν έβλεπαν και τη θετική πλευρά των πραγμάτων, αν ήταν περισσότερο εποικοδομητικοί, θα ήταν και περισσότερο αξιόπιστοι.

Ο κύριος Σολωμής μίλησε για πύρινους προεκλογικούς λόγους. Μα, ζούμε στην Κύπρο κύριε Σολωμή. Νομίζω ότι εσείς συνηθίζετε να προβαίνετε σε πύρινους προεκλογικούς λόγους και μερικές φορές χαιρόμεθα τους πύρινους προεκλογικούς λόγους σας. Επομένως μην ομιλείτε για δημοσκοπίες συναδέλφων όταν έχετε το χάρισμα του πύρινου προεκλογικού λόγου.

Και κάτι άλλο επίσης, εάν εμείς έχουμε ανακαλύψει τα τανκς. Όχι, κύριε Σολωμή, τα τανκς δεν είμαστε εμείς που τα ανακαλύψαμε. Τα τανκς γνωρίζουμε πως υπάρχουν από το 1974 και δεν είμαστε εμείς που φέραμε αυτά τα τανκς.

Ο κύριος Παπαϊωάννου αναφερθείς στο θέμα των συνταξιούχων τόνισε ότι, ανέφερε ότι, με τις φορολογίες μας και με την πολιτική μας, πρόθεσή μας είναι, όπως είπε, να βάλουμε το χέρι μας στην τσέπη των συνταξιούχων ή άλλων χαμηλά αμοιβομένων. Εμείς θα απαντήσουμε ότι, εάν δεχθούμε τη θέση ότι η Κυβέρνηση έχει βάλει το χέρι στην τσέπη των συνταξιούχων δεν είναι για να πάρει, κύριε Παπαϊωάννου, είναι για να δώσει. Και πιστεύω ότι η Κυβέρνηση ακολούθησε μιαν πολιτική την οποία αναγνωρίζουν οι συνταξιούχοι, μιαν πολιτική αγάπης και στοργής για την τάξη των συνταξιούχων και των χαμηλά αμοιβομένων. Ούτε νομίζω ότι οι συνταξιούχοι μας μπορούν να γίνουν αντικείμενο εύκολης κομματικής εκμετάλλευσης, ούτε χρειάζονται την ελεημοσύνη ουδενός. Τόσο οι συνταξιούχοι όσο και όλες οι τάξεις του Κυπριακού λαού, είμαι σίγουρος στη συντριπτική τους πλειοψηφία ότι θέλουν να συνεισφέρουν και αυτοί τον οβολό τους για την άμυνα.

Εάν υπάρξει οποιαδήποτε τάξη που πραγματικά αισθανθεί σοβαρή οικονομική επιβάρυνση από το 2%, σίγουρα είμαστε οι πρώτοι εδώ που θα έλθουμε να αυξήσουμε τις εισφορές γι' αυτή την τάξη. Αλλά η ίδια αυτή τάξη, επαναλαμβάνω τη θέση μας, ότι δεν μπορούμε να αφαιρέσουμε τάξεις του Κυπριακού λαού από τον αγώνα της Κύπρου για αμυντική θωράκιση και για σωτηρία. Και οποιαδήποτε πλευρά νομίζει ότι με το να εξαιρεί τους συνταξιούχους κερδίζει εύκολους ψήφους στον κόσμο των συνταξιούχων λανθάνεται. Οι συνταξιούχοι αντιλαμβάνονται όπως όλοι μας το καθήκον τους απέναντι της άμυνας αυτού του τόπου. Και σίγουρα δεν είναι εύκολο να πεισθούν, με όλες τις δακρύβρεκτες ομιλίες, ότι πράγματι υφίστανται καταδίωξη, όπως ορισμένοι συνάδελφοι προσπάθησαν να παρουσιάσουν.

Επαναλαμβάνουμε ακόμα μια φορά ότι είμεθα οι πρώτοι που θα αυξήσουμε τις συντάξεις εάν πράγματι οι συνταξιούχοι υποφέρουν από αυτή την υπόθεση. Ούτε είναι η πρόθεσή μας κύριε Παπαϊωάννου — απαντώντας στον κ. Παπαϊωάννου — να προστατεύσουμε τους εκατομμυριούχους. Ελέχθη από κάποιο συνάδελφο ότι πράγματι εκατομμυριούχοι υπάρχουν σε όλα τα κόμματα και στο

Συναγερμέ, πιθανώς και στο ΔΗ.ΚΟ. και στην ΕΔΕΚ και στο ΑΚΕΛ, και οπωσδήποτε η πρόθεσή μας εμάς είναι να ακολουθήσουμε ακριβοδίκαιη πολιτική. Ούτε είμαστε εμείς εκείνοι οι οποίοι προωθούμε εκατομμυριούχους για ανώτατα αξιώματα του κράτους. Με το να ζωγραφίζουμε γλαφυρές εικόνες δεν είναι εύκολο να συγκινήσουμε τους ψηφοφόρους. Δεν νομίζουμε ότι το 2% θα επιφέρει οικονομικό πλήγμα σε κανένα.

Ο κύριος Παπαϊωάννου ανεφέρθη ότι ακολουθούμε μια πολιτική ταξική υπό την έννοια ότι δεν είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε φορολογία επί των κερδών των εταιρειών. Μα όπως έχει παρουσιασθεί το θέμα, κύριε Δίγκλη, που το αναφέρατε, και κύριε Παπαϊωάννου, δεν πρόκειται περί φορολογίας επί των κερδών αλλά φορολογίας επί του κόστους, όπως ετέθη το θέμα των αποσβέσεων, εκτός βεβαίως εάν εσείς δεν δέχεστε ότι οι αποσβέσεις αποτελούν μέχρι μεγάλου βαθμού μέρος του κόστους.

Ο κύριος Μανώλης Χριστοφίδης μίλησε μεταξύ πολλών άλλων πολύ έντονα και καμπανιστά για κακοποίηση της αλήθειας. Θα λέγαμε στον κύριο Χριστοφίδη ότι εκείνοι που κακοποιούν, αφού ομιλεί για κακοποίηση της αλήθειας και της ιστορίας, ότι άλλοι υπήρξαν οι κακοποιοί της ιστορίας. Αλλά, επαναλαμβάνουμε, με τα λόγια και με τη στείρα και αρνητική κριτική δεν μπορούμε να καταλήξουμε στην ομοφωνία που όλοι επιθυμούμε. Όταν όμως ξεκινούν οι υπόλοιπες πλευρές, από την ομιλία κάποιου, που πιθανώς να αισθάνονται ότι προχώρησε μέχρι κάποιου σημείου για να επιτεθούν και να αναφέρουν ότι ο,τιδήποτε κάτω από τον ήλιο δεν βαίνει καλώς σ' αυτό τον τόπο για να κάνουν κριτική στην Κυβέρνηση, όχι μόνο για το θέμα της άμυνας, όχι μόνο για το θέμα της οικονομίας, όχι μόνο για το θέμα των συντάξεων και της κοινωνικής πολιτικής, αλλά για το ο,τιδήποτε συμβαίνει, και μέσα σε όλο αυτόν τον κυκεώνα να αναμίξουν προβλέψεις για τις προσεχείς Προεδρικές εκλογές και το τι θα επιφέρει αυτή η κατάσταση και ποιος θα γελάσει το Φεβρουάριο και πώς θα αλλάξουν τα πράγματα, νομίζω ότι ξεφεύγουμε από το θέμα μας και νομίζω ότι άλλοι είναι εκείνοι οι οποίοι προσπαθούν να δημοκοπήσουν πη θα επιφέρει αυτή η κατάσταση και ποιος θα γελάσει το Φεβρουάριο και πώς θα αλλάξουν τα πράγματα, νομίζω ότι ξεφεύγουμε από το θέμα μας και νομίζω ότι άλλοι είναι εκείνοι οι οποίοι προσπαθούν να δημοκοπήσουν πάνω σ' αυτό το θέμα και άλλοι είναι εκείνοι που ομιλούν περί αμύνης, αλλά ο νους τους είναι κάπου αλλού, στις Προεδρικές εκλογές.

Ο κύριος Δίγκλης μας ονόμασε ότι είμεθα ρομαντικοί. Πολύ πιθανώς να είμαστε ρομαντικοί, κύριε Δίγκλη. Και κάτι άλλο. Είμαστε και εθνικιστές. Αυτό ξεχάσατε να το πείτε, μερικές φορές το αναφέρετε. Εσείς από την άλλη πλευρά είσατε ρεαλιστές και διεθνιστές, και είναι εδώ στο στοιχείο του διεθνισμού που δεν είμεθα σίγουροι πόσο πραγματικά αισθάνεστε για την άμυνα και αν αισθάνεστε τόσο όσο αισθανόμαστε εμείς για το θέμα της άμυνας.

Είπατε ότι υπάρχει θέμα ταξικό. Δεν υπάρχει, κύριε Δίγκλη, θέμα ταξικό ούτε το Δημοκρατικό Κόμμα είναι το Κόμμα των εταιρειών, όπως αναφέρετε, και των άλλων συμφερόντων, τα οποία προστατεύουμε δι' αυτής της φορολογίας. Για μας πάνω από τις τάξεις σ' αυτή τη δύσκολη εποχή βάζουμε το γενικό συμφέρον και το συμφέρον του τόπου, όπως λέτε και εσείς ότι βάζετε το συμφέρον του τόπου πάνω από ο,τιδήποτε άλλο. Εμείς δεν υποστηρίζουμε να μην προβούμε σε φορολογίες προς την κατεύθυνση των εταιρειών. Αντιμετωπίζουμε το θέμα της

φορολογίας των εταιρειών με βάση αντικειμενικά δεδομένα. Εσείς όμως, πιστεύω, στην προσπάθειά σας να φορολογήσετε ακόμα και το κόστος αυτών των εταιρειών, βλέπετε με ταξικό φακό και με παρωπίδες το θέμα των εταιρειών. Γι' αυτό εδώ είναι η διαφορά που υπάρχει. 'Ότι εμείς προσπαθούμε να δούμε όλες τις τάξεις με αντικειμενικό φακό, εσείς, πιστεύω, ότι βλέπετε ορισμένες τάξεις με ταξικό φακό και με προκατάληψη. Γι' αυτό εσείς μάλλον να αφήσετε, όπως μας είπατε, τα μεγάλα λόγια και όχι εμείς.

Ο οίκτος του κυρίου Αναστασιάδη για μας είναι πράγματι πολύ συγκινητικός, σχεδόν να συγκινηθεί ακόμα και ο ίδιος. Κόβεται ο κύριος Αναστασιάδης με πολύ δραματικό ύφος για το πού βρισκόμεθα. Εδώ είμεθα κύριε Αναστασιάδη, και σας παρακολουθούμε και σας ακούμε όταν μας κατακεραυνώνετε. Αλλά νομίζουμε ότι μάλλον εσείς βρίσκεστε στο εξωτερικό, εξ ου και πολλές αναφορές σας περί αλλοδαπών και τα παρόμοια. Ούτε είναι ο Πρόεδρος που θα αφυπηρετήσει, κύριε Αναστασιάδη, το Φεβρουάριο, είναι η φαντασία σας που ελπίζω να αφυπηρετήσει.

Αλλά θέλω να σας συγχαρώ γιατί τελικά παραδέχεστε ότι ο Πρόεδρος εδοκιμάσθη και πράγματι απέδειξε ότι είναι άξιος και δεν μπορούμε να διανοηθούμε ότι αυτό το είπατε με δόση ειρωνείας, γιατί εσείς κύριε Αναστασιάδη, ούτε είρων είστε, ούτε σαρκαστής! Επομένως δεν φαντάζομαι ότι το εννοούσατε όταν το είπατε.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Πάντως, κύριε Αναστασιάδη, πιστεύω ότι ορισμένα πράγματα δεν χρειάζονται ούτε υπομνήσεις ούτε εκμετάλλευση. Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν οι συνθήκες κατοχής. Το θέμα Ματαφιά το επαναφέρατε και πάλι, κατά τη γνώμη μας για λόγους δημοκρατίας και μάλιστα υψώσατε τον τόνο της φωνής σας. Μα τα λόγια παραμένουν λόγια. 'Όσο και να φωνάζετε δεν παύουν από του να είναι λόγια. Επομένως αν ομιλείτε και αναφέρεστε σε ορισμένα πράγματα κάπως πιο ήρεμα δεν νομίζω να βλάψει την όλη συζήτηση. Οπωσδήποτε όμως εσείς προχωρήσατε και μιλήσατε για τις θέσεις του ΔΗ.ΚΟ., για τις θέσεις που δεν υπάρχουν, ενώ οι δικές σας θέσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι ξεκάθαρες. Μάλιστα, κύριε Αναστασιάδη, ξεκάθαρες οι θέσεις σας, και οι θέσεις της ηγεσίας του Συναγερμού, ξεκάθαρη η εξελικτική θεωρία, ξεκάθαρη η παραμονή των τουρκικών στρατευμάτων μετά από τη λύση, ξεκάθαρες οι καλές προθέσεις της Τουρκίας, ξεκάθαρες οι ρεαλιστικές θέσεις, ξεκάθαρα πολλά πράγματα. Αλλά αν θέλετε να ανοίξουμε γενική συζήτηση για όλα αυτά τα πράγματα να ανοίξουμε. 'Όμως ποιος κοροϊδεύει το λαό, κύριε Αναστασιάδη; Συνήθως οι δημαγωγοί έχουν το 'γνώθι σαυτόν'; και όταν ομιλείτε για το Φεβράρη ότι δεν θα υπάρχει λόγος για μας να αναφερόμεθα σε ορισμένα πράγματα, πράγματι δεν θα υπάρχει λόγος σε μερικούς να δημοσκοπούν. Και αν πιστεύουν ότι θα υπάρξουν εκείνες οι αλλαγές που θέλουν πλανώνται πλάνη οικτράν.

Το τελευταίο σημείο που θα ήθελα να αναφέρω στο συνάδελφο κύριο Φάντη είναι ότι το Δημοκρατικό Κόμμα δεν διαφοροποίησε τη γραμμή του, κύριε συνάδελφε. Δεν είστε στην Επιτροπή Οικονομικών ούτε 'Αμυνας, γι' αυτό δικαιολογείστε για το γεγονός ότι δεν γνωρίζετε ακριβώς την κατάσταση.

Η θέση του Δημοκρατικού Κόμματος εξ αρχής ήταν σταθερή στο να επιμένει πάνω στο 3%. Αυτό πιστεύω θα σας το διαβεβαιώσουν και οι συνάδελφοί σας στην Επιτροπή.

Εκείνο που θέλω να αναφέρω, τελειώνοντας και καταλήγοντας, είναι ότι σήμερα έγινε πράγματι σημαντικό βήμα με την ψήφιση η οποία πιστεύω ότι θα γίνει σε λίγο. . . .

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

(Κάτι λένε που δεν ακούεται)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην επεμβαίνουμε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

. . . και ελπίζουμε ότι τελικά θα ψηφιστεί το 2%. Πιστεύουμε ότι θα δοθεί ένα μήνυμα, όπως ανέφερα στην αρχή, πως ο λαός μας είναι αποφασισμένος να συνεχίσει να διεκδικεί τα δικά του και είναι αποφασισμένος να ενισχύσει την άμυνά του ενόψει του τουρκικού κινδύνου.

Πιστεύω ότι όλοι μας μιλήσαμε αρκετά και ίσως η συζήτηση να υπήρξε περισσότερο έντονη απ' ότι έπρεπε για ένα θέμα που πράγματι, όπως ελέχθη στην αρχή, έπρεπε να είχε τεθεί πάνω σε υπερκομματική βάση. Ίσως όλοι μας, όλες οι πλευρές να έχουν παρασυρθεί. Ίσως, κατόπιν δεύτερης σκέψης όταν άρχισε η συζήτηση, να έπρεπε να ήταν κάπως διαφορετική η τοποθέτηση. Από πλευράς δικής μας εάν η ομιλία μας στην αρχή ήταν μια πρόκληση για τις θέσεις των άλλων Κομμάτων, δεν έχουμε καμιά δυσκολία στο να απολογηθούμε γιατί πράγματι θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε να επιτύχουμε μια υπερκομματική πολιτική στο θέμα άμυνας και μια ομοφωνία. Ίσως σήμερα να μην έχουμε επιτύχει αυτό το στόχο παρόλο που πιστεύουμε ότι θα γίνει ένα σοβαρό βήμα στην ψήφιση του 2%. Ελπίζουμε όμως μελλοντικά ότι θα επικρατήσει ένα καλύτερο πνεύμα σ' αυτό το Σώμα και ότι μελλοντικές συζητήσεις πάνω στο θέμα της άμυνας θα γίνονται με περισσότερο αντικειμενικό φακό και όχι με προσπάθεια να επιτύχουμε οφέλη, κομματικά οφέλη σε βάρος των άλλων Κομμάτων.

Εμείς, κύριε Χατζηδημητρίου, είμεθα έτοιμοι να δεχθούμε μερικές φορές, αν έχουμε προχωρήσει πέραν του δέοντος. Αναρωτιέμαι όμως πόσοι συνάδελφοι και πόσες πλευρές θα ήταν έτοιμες να δεχθούν ότι και εκείνοι πολλές φορές τραβούν περισσότερο το σχοινί από ότι πρέπει. Εμείς βρισκόμαστε σε άμυνα όταν βλέπουμε ότι τρία Κόμματα συντονισμένα επιτίθενται εναντίον του Δημοκρατικού Κόμματος. Εσείς όμως σαν πλειοψηφία στη Βουλή και σαν πολλές φορές συνεργαζόμενα Κόμματα στη Βουλή, μπορείτε και εσείς να βάζετε πολλές φορές νερό στο κρασί σας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι θα ήθελαν να δευτερολογήσουν; Θα σημειώσω τα ονόματά τους. Ο κύριος Χατζηδημητρίου, ο κύριος Μαρκίδης, ο κύριος Δίγκλης, ο κύριος Σολωμής, ο κύριος Ευσταθίου, ο κύριος Αναστασιάδης, συγγνώμη ο κύριος Κωνσταντίνου, ο κύριος Στυλιανού. Είναι οκτώ συνάδελφοι που ζήτησαν το λόγο για να δευτερολογήσουν.

Ο κύριος Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ο τρόπος με τον οποίο κατέληξε ο κύριος Γαλανός με βάζει σε πολύ μεγάλο πειρασμό. Θυμήθηκα το φίλο τον κύριο Πέτρο Στυλιανού, θυμήθηκα τις παλαμικές

λέξεις και μου θύμισε και ο κύριος Γαλανός ακόμα μια παλαμική λέξη («το δάκρυο αναστεναγμών») του τέρματος της αγόρευσής του.

Όμως, για να μπορέσουμε να ακολουθήσουμε τους συλλογισμούς του, θα πρέπει να δούμε τα βασικά θέματα που δημιούργησαν αυτή τη συζήτηση απόψε, γιατί σίγουρα δεν έχουμε να πούμε πολλά πράγματα πάνω στην ίδια την ουσία. Πιο πολύ θα πρέπει να συζητήσουμε τη μεθόδευση, να αναζητήσουμε τους λόγους αυτής της συζήτησης που άλλοι συνάδελφοι τη χαιρέτησαν. Εμείς τη θεωρούμε θλιβερή.

Πραγματικά αναφέρθηκε προηγουμένως ότι πήγε να δημιουργηθεί κάποιο κλίμα γύρω από τα θέματα της άμυνας. Και αυτό είναι μια πραγματικότητα. Το κλίμα, όμως, δεν είναι υπόθεση μιας μονομερούς αντίληψης των πραγμάτων, δεν είναι, κύριοι συνάδελφοι, ένας μονόδρομος του ποιος θέλει το 3% και απ' αυτό να κρίνεται αν θέλει ή όχι την άμυνα ή αν αναζητεί την ενότητα ή αν θέλει την ψυχολογική και την άλλη προετοιμασία του λαού. Αν θέλει, τέλος πάντων, άμυνα. Δεν ήταν αυτό το σημείο. Κλίμα άμυνας και κλίμα ενότητας σημαίνει διάλογο και ανταλλαγή απόψεων πάνω σε συγκεκριμένα θέματα. Και αν υπήρξε η έκρηξη της αποψινής συζήτησης, ακριβώς οφείλεται σε τούτο το σημείο: Ότι διακόπηκε ο διάλογος πάνω στην προσπάθεια αναζήτησης κάποιας βάσης, που σίγουρα δεν θα ήταν αυτό που θέλει η Κυβέρνηση, αλλά σίγουρα ήταν και μετακίνηση από τις θέσεις όλων των πλευρών και όλων των κομμάτων. Και είναι ακριβώς, αυτό το σημείο που απόψε θα πρέπει — ας ελπίσουμε ότι θα πενήσουμε μόνο προσωρινά — και ότι από αύριο θα πρέπει να καταβληθούν νέες προσπάθειες δημιουργίας κάποιου ανάλογου κλίματος.

Όταν μιλούμε πάνω σε θέματα άμυνας, θυμούμαστε το θέμα της ενότητας και δεν υπάρχει πιο καίριο σημείο για επίκληση της ενότητας από την κοινωνική και οικονομική θέση. Και όποιος δεν βλέπει αυτή την πραγματικότητα πραγματικά αδικεί και το θέμα, αδικεί και την πολιτική που επιζητούμε. Γιατί αν υπάρχουν χάσματα μέσα στην κοινωνία, δεν είναι τα κόμματα ή οι συζητήσεις μέσα στη Βουλή που τα δημιουργούν. Αν υπάρχουν χάσματα υπάρχουν πάνω στη βάση των κοινωνικών και των οικονομικών χασμάτων των διαφόρων στρωμάτων, των ταξικών διαιρέσεων που υπάρχουν από μόνες τους μέσα στην κοινωνία και εκτρέφονται στο βαθμό που τρέφεται η αδικία, η εκμετάλλευση των ανθρώπων, η καταπίεση των ανθρώπων. Και ακριβώς αν θέλουμε ενότητα, αν θέλουμε αγωνιστικό φρόνημα, θα πρέπει τουλάχιστον να επιζητούμε τη δικαιοσύνη. Και είναι αυτό το πράγμα που θελήσαμε να πούμε. Δεν θελήσαμε να κάνουμε πολιτική πάνω στο θέμα. Θελήσαμε να αναζητήσουμε τη σωστότερη βάση πάνω στην οποία θα 'πρεπε να τοποθετηθεί η έννοια της άμυνας, της ενότητας πάνω στην άμυνα. Της δικαιοσύνης σε σχέση με την άμυνα και την ενότητα. Και, ασφαλώς, αυτό είναι που έχει, κατά κάποιο τρόπο, πληγεί με την παραγνώριση όλων των άλλων εισηγήσεων για να υπάρξει μια εμμονή σε ένα συντελεστή που διατηρούμε, όπως είπα, την αμφιβολία ότι δεν ικανοποιεί αμυντικούς λόγους, αλλά επειδή είναι άλλο θέμα δεν θα παρασυρθούμε για να βγούμε από το θέμα μας το αποψινό, διότι θα έχουμε σύντομα την ευκαιρία να τα πούμε σε άλλη περίπτωση που θα εγγίσει πιο πολύ το ζήτημα.

Κύριοι συνάδελφοι,

Μπήκε το θέμα ότι υπήρξε έντονη κομματικοποίηση απόψε. Όχι. Υπήρξαν μεγάλα σφάλματα. Μπήκε το θέμα ότι ήταν προεκλογική περίοδος. Εγώ σας

λέγω ότι η προεκλογική περίοδος ήταν, ακριβώς, μια πρόκληση γι αυτό το Σώμα. Ότι πέραν των διαδικασιών των εκλογικών, πέραν των συζητήσεων και των αναμετρήσεων, είναι δυνατό να αρθρούμε στο επίπεδο εξυπηρέτησης από κοινού, όλοι μαζί, μιας εθνικής υπόθεσης. Αυτό δυστυχώς παραγνωρίστηκε, οδηγήθηκε η όλη συζήτηση σε μια άχρηστη έξαρση.

Υπήρξε και ο λόγος ότι η Κυβέρνηση είναι έργα και εμείς είμαστε λόγια. Κύριοι συνάδελφοι, δεν θα ήθελα να χαρακτηρίσω αυτή την τοποθέτηση. Διότι λόγια είναι η Δημοκρατία, λόγια είναι η Βουλή, λόγια είναι ο διάλογος και εκείνοι που έχουν τέτοια άποψη, θέλουν να μας πουν ότι περιφρονούν το διάλογο; Περιφρονούν το λόγο; Τότε τι σέβονται; Την παραβίαση του λόγου; Την παραβίαση του διαλόγου; Την παραγνώριση απόψεων; Ειλικρινά απόψε δοκιμάζονται μέσα σ' αυτή την αίθουσα πολύ περισσότερα πράγματα από την ίδια την άμυνα του τόπου που ταλαιπωρήθηκε.

Το άλλο θλιβερό σημείο είναι το εξής: Ότι πραγματικά υπάρχει η Κυβέρνηση. Και υπάρχει και λειτουργεί με τις πράξεις. Και υπάρχει η Κυβέρνηση και πρέπει να υπάρχει και η κυβερνητική σοβαρότητα και η κυβερνητική ευθύνη και η κυβερνητική υπευθυνότητα και η σοβαρότητα και η υπευθυνότητα και από πλευράς εκείνων που εκπροσωπούν την Κυβέρνηση μέσα σ' αυτή τη Βουλή. Και δεν νομίζω να υπηρετήθηκε η έννοια ότι μέσα σ' αυτό τον τόπο που χρειαζόμαστε το κράτος και χρειαζόμαστε μια έγκυρη κυβέρνηση, σοβαρή και υπεύθυνη, έστω και αν διαφωνούμε μαζί της, ότι αυτή η έννοια της ύπαρξης μιας κυβέρνησης σαν κρατικού θεσμού εξυπηρετήθηκε απόψε. Φοβούμαι ότι πολλά πράγματα έχασαν απόψε εδώ και την έννοιά τους και τη σοβαρότητά τους.

Μας λέχθηκε ότι το ΔΗ.ΚΟ. περίπου έδειξε μια ηρωική στάση. Αντέστη εναντίον όλων ημών. Ήταν αντιστασιακό κόμμα γιατί αντιστάθηκε εναντίον μας. Ελπίζω ότι αυτό δεν εκφράζει το ΔΗ.ΚΟ. και υπάρχει μέσα στην τελική απολογία του κυρίου Γαλανού όταν είπε ότι μπορεί να παραφέρθηκε, γιατί δεν είναι από τα κόμματα της Βουλής που υπάρχει η πίεση ούτε η αντίσταση, που χρειάζεται να γίνει αντίσταση προς τα άλλα κόμματα της Βουλής. Ότι αν υπήρξε μια έμμονη ιδέα του ΔΗ.ΚΟ. αυτό δεν σημαίνει και παλληκαριά και σθένος αλλά, αντίθετα, μπορεί ακριβώς τούτο να ήταν η πηγή όλης αυτής της συζήτησης απόψε.

Μας λέχθηκε ότι είναι περήφανοι για τη στάση που κράτησαν. Εκείνο που φοβούμαστε ότι υπήρξε απόψε δεν ήταν υπερηφάνεια. Ήταν μια κομματική και κυβερνητική υπεροψία. Και αυτό έβλαψε και την άμυνα και την Κυβέρνηση και το διάλογο στην αποψινή μας συζήτηση.

Παραπονέθηκε ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗ.ΚΟ. ότι εδώ δεν συναντά τίποτε άλλο παρά μόνο την άρνηση και καμιά αναγνώριση από καμιά πλευρά. Φοβούμαι ότι συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Εδώ, μέσα σ' αυτή την αίθουσα, όλα τα κόμματα ψηφίζουν — και είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που ήλθαν νομοσχέδια με διαφωνία και μάλιστα οικονομικά — ψηφίζουν ομόφωνα όλα τα κυβερνητικά έργα και όλα τα νομοσχέδια, ακόμα και όταν έχουν επιφυλάξεις πάνω στα θέματα της γενικότερης πολιτικής. Ψηφίστηκε ακόμα ο Κρατικός Προϋπολογισμός απ' αυτά τα κόμματα, παρόλο που θα πρέπει να υπήρχαν διαφωνίες. Φυσικά εμείς διατηρήσαμε διαφορετική τοποθέτηση και αναλύσαμε τους λόγους και δεν μετανούμε. Όμως δεν δικαιούται κανένας να λέγει ότι η Κυβέρνηση δεν συνάντησε κλίμα κατανόησης σ' αυτή τη Βουλή. Πιθανό αυτή όλη η υπεροψία και η πρόκληση να οφείλεται ακριβώς στην υπερβολική ανοχή.

Δεν θα μπω σε άλλα επιμέρους θέματα. Όμως, υπάρχει ένα ζήτημα τελευταίο μόνο — θα παραλείψω όλα τα άλλα — ευρύτερης τοποθέτησης περί εθνικισμού και διεθνισμού και η ανεύρεση αντίφασης μεταξύ των δύο. Και θα πρέπει να δηλώσουμε κατηγορηματικά ότι σε καμιά περίπτωση δεν αισθανόμαστε ότι ο διεθνισμός, στον οποίο πιστεύει το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ, βρίσκεται καθ' οιονδήποτε τρόπο σε σύγκρουση με τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα αυτού του λαού. Αντίθετα, πιστεύουμε ότι όσο πιο διεθνικιστική αντίληψη έχει ένας άνθρωπος, όσο ο κάθε άνθρωπος τοποθετεί την ελευθερία τη δική του πάνω στην ίδια βάση που τοποθετεί την ελευθερία οποιουδήποτε ανθρώπου πάνω στη γη, ή που νιώθει να βρωμίζεται η ίδια του η ζωή στο βαθμό που καταπιέζονται άνθρωποι ή στερούνται της ελευθερίας σε άλλα σημεία της γης, είναι σωστός άνθρωπος μέσα στον κόσμο, είναι σωστός πατριώτης για την πατρίδα του.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επί προσωπικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ο κύριος Χατζηδημητρίου στην ομιλία του ανέφερε ότι παραδέχθηκα ότι παραφέρθηκα και επειδή αυτό το θέμα είναι διαστρέβλωση και έχουμε ακούσει και άλλες διαστρεβλώσεις, θέλω να τονίσω ότι εκείνο το οποίο είπα είναι ότι όλοι παρατραβήξαμε τη συζήτηση. Εμείς το παραδεχόμεθα. Άλλοι και σίγουρα ο κύριος Χατζηδημητρίου ουδέποτε θα το παραδεχθούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Υπάρχει μια αντίφαση στην όλη ομιλία του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του Δημοκρατικού Κόμματος γιατί κατέληξε λέγοντας πως το Δημοκρατικό Κόμμα θέλει ενότητα. Θέλει ενότητα πώς; Στην πράξη ή στα λόγια; Και όταν λέει θέλει ενότητα πόσο εννοεί και πώς εννοεί αυτή την ενότητα; Διότι όταν ένα Κόμμα μιλά με το ύφος που χρησιμοποιά ο Κοινοβουλευτικός του Εκπρόσωπος για τον Πρόεδρο του μεγαλύτερου Κόμματος σ' αυτό τον τόπο, τον άνθρωπο που υπηρέτησε και έσωσε αυτό τον τόπο το 1974, τον κύριο Γλαύκο Κληρίδη, και αρχίζει και μας μιλά εδώ με περιφρονητικό ύφος, με γεμάτο υπαινιγμούς περί εξελικτικών θεωριών, περί αποδοχής παραμονής τουρκικών στρατευμάτων και πολλές άλλες θεωρίες που επικρατούν στο ΔΗ.ΚΟ., λυπούμαι να πω αυτό το Κόμμα δεν μπορεί να φέρει την ενότητα αυτού του λαού. Γιατί αυτό το Κόμμα πρέπει να μάθει ότι προκειμένου να επιτευχθεί η ενότητα το πρώτο που πρέπει να αντιληφθεί είναι ότι πρέπει να ανέχεται τη γνώμη των πολιτικών του αντιπάλων.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν είναι ευτυχής, αλλά είναι πολύ δυστυχής, γιατί η πολιτική του πάνω στο Κυπριακό πρόβλημα όπως έχει εξαγγελθεί από την εποχή της ιδρύσεώς του έχει δικαιωθεί. Και εφόσον μιλούμε με αυτό το ύφος αναφερόμενοι στον Πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού καλά κάμνει επι-

τέλους το Δημοκρατικό Κόμμα να μας πει τι πέτυχε και πόση πρόοδο πέτυχε στο Κυπριακό πρόβλημα κατά τα δέκα έτη της διακυβέρνησης του τόπου από τον Πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αλλά αυτό δεν είναι το θέμα μας, κύριε Μαρκίδη.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Δεν διεκόπη ο κύριος Γαλανός, κύριε Πρόεδρε, θα διακόψω εγώ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν επιτρέψουμε τη συζήτηση πάνω σ' αυτή τη βάση δεν θα τελειώσουμε ποτέ μας.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Μάλιστα, μάλιστα. Αλλά. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς απαντήσαμε σε άλλους ομιλητές, δεν είμαστε εμείς που ανοίξαμε το θέμα. Επομένως ο κύριος Μαρκίδης δεν μπορεί να συνεχίσει λέγοντας ότι είναι το ΔΗ.ΚΟ. που ήγειρε αυτά τα θέματα γιατί το ΔΗ.ΚΟ. απλώς απαντούσε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ. . .

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Άνοιξε θέμα Κυπριακού προβλήματος, άνοιξε θέμα από οποιονδήποτε ομιλητή του Δημοκρατικού Συναγερμού ή του ΑΚΕΛ ή της ΕΔΕΚ, θέμα πολιτικής πάνω στο Κυπριακό πρόβλημα; Άνοιξε θέμα στόχων στο Κυπριακό πρόβλημα; Άνοιξε θέμα ποιος δέχεται ποια λύση στο Κυπριακό πρόβλημα; Καθόλου. Απλούστατα το αναφέρατε εσείς μόνος σας στην ομιλία σας για λόγους δικούς σας και για λόγους δημαγωγικών εντυπώσεων προς την κοινή γνώμη τώρα που έχουμε προεδρικές εκλογές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, παρακαλώ, θα διακόπτω από τούδε και στο εξής οιονδήποτε συνάδελφο ο οποίος θα βγει έξω από το θέμα. Λυπούμαι αλλά είμαι υποχρεωμένος να το πράξω.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Μάλιστα. Κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας μπορώ να αναφερθώ στο διαχωρισμό που έκαμε ο κύριος Γαλανός μεταξύ εθνικιστών και διεθνιστών. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπορείτε να αναφερθείτε κύριε Μαρκίδη, ασφαλώς, αλλά η παράκλησή μου είναι να βρισκόμαστε μέσα στο θέμα μας.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Μάλιστα, κι εγώ πιστεύω ότι πρέπει να βρισκόμεθα μέσα στο θέμα. Αλλά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗ.ΚΟ. προέβη σ' ένα οξύτατο διαχωρισμό μεταξύ των εθνικιστών του ΔΗ.ΚΟ. και των διεθνιστών του ΑΚΕΛ και προχώρησε να εκφράσει και αμφιβολίες για το τι πραγματικά αισθάνεται το ΑΚΕΛ για την άμυνα.

Κι εγώ ερωτώ τους εθνικιστές του ΔΗ.ΚΟ. πότε αποφάσισαν να έχουν αμφιβολίες για την πολιτική του ΑΚΕΛ πάνω στην άμυνα; Μετά το 1985 ή πριν το 1985; Όταν έκαμναν μίνιμουμ πρόγραμμα με το ΑΚΕΛ προκειμένου ο Πρόεδρος του ΔΗ.ΚΟ. να εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας, είχαν ή δεν είχαν αυτές τις αμφιβολίες οι εθνικιστές του ΔΗ.ΚΟ.; Πίστευαν και διεκήρυσσαν, τολμούσαν να χαρακτηρίσουν τον εαυτό τους εθνικιστή την εποχή εκείνη; Ή μήπως παρίσταναν τους ήρεμους κεντρώους που ήθελαν με την παρουσία τους να αποφύγουν και να εμποδίσουν την πόλωση μέσα σ' αυτό τον τόπο. Μόνο από αυτό προκύπτει στην πραγματικότητα ποία είναι η όλη στάση και ποίοι είναι οι στόχοι του Δημοκρατικού Κόμματος μέσα στην περίοδο που διανύουμε τώρα.

Αλλά και ορισμένα τα οποία ελέχθησαν από πλευράς ΑΚΕΛ δεν μπορούν να παραμείνουν αναπάντητα. Ο κύριος Δίγκλης αναφερόμενος στη δική μου ομιλία μου απέδωσε ότι είπα ότι ο εργοδότης πληρώνει 4% και μάλιστα είπε ότι αυτό είναι οπτική απάτη, δεν πληρώνει ο εργοδότης 4%. Εγώ στην ομιλία μου δεν είπα αυτό το πράγμα, ούτε επεχείρησα να υπερασπιστώ τους εργοδότες, ούτε προχώρησα να χαρακτηρίσω το νομοσχέδιο ή το νόμο σαν δίκαιο ή άδικο ή οτιδήποτε άλλο. Εκείνο το οποίο είπα είναι ότι, εάν και εφόσον χαρακτηρίζουμε ένα νομοσχέδιο σαν δίκαιο και άδικο πρέπει να τονίζουμε όλες τις πλευρές του και να λαμβάνουμε υπόψη όλα τα στοιχεία του, προκειμένου να σχηματίσουμε μια σφαιρική εικόνα για το τι, πράγματι, προνοεί ένα νομοσχέδιο. Και επί του θέματος αυτού ρητώς το άρθρο 3, εδάφιο (2), παράγραφος (β) αναφέρει ότι «Πας εργοδότης εις ποσοστόν 1% επί των αποδοχών οιοδήποτε μισθωτού απασχολουμένου υπό αυτού καταβλητέον υπό του εργοδότη». Δηλαδή, ο κάθε εργοδότης το πρώτο που έχει να κάνει είναι να πληρώσει 1% και από της ψήφισης του σημερινού νομοσχεδίου έχει να πληρώσει 2% επί του μισθολογίου των υπαλλήλων του. Πέραν αυτού θα πρέπει να πληρώσει 2% και επί των ιδικών του κερδών. Επομένως οτιδήποτε και αν λεχθεί, ο εργοδότης πληρώνει κατ' ανάγκη πέραν του 2% αρκεί να εργοδοτεί υπάλληλο.

Τώρα, πόσο πέραν του 2% πληρώνει αυτό είναι θέμα το οποίο δεν σηκώνει μια και μοναδική απάντηση, αλλά εξαρτάται από περιπτώσεως εις περίπτωση, γιατί είναι θέμα εφαρμογής αριθμών επί συγκεκριμένων μισθών. Έτσι μπορεί κάποιος εργοδότης να πληρώνει 2 1/4%, μπορεί άλλος να πληρώνει 5%, μπορεί άλλος να πληρώνει 4% και άλλος να πληρώνει 3%. Ένα πράγμα είναι σίγουρο, ο εργοδότης δεν πληρώνει 2%, πληρώνει κάτι περισσότερο από 2%. Και πέραν αυτού θα πρέπει οπωσδήποτε να έχουμε υπόψη μας και τη διάταξη που λέει ότι απροκειμένου περί επιβολής του ποσοστού αυτού του 1% μέχρι σήμερα και του 2% εάν ψηφιστεί το 2%, δεν λαμβάνεται υπόψη οποιαδήποτε ζημιά στον προηγούμενο χρόνο, δεν γίνεται οποιαδήποτε έκπτωση για λόγους επενδύσεων δεν γίνεται οποιαδήποτε έκπτωση για μείωση της αξίας και φθοράς των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων και δεν γίνεται και οποιαδήποτε έκπτωση για εισαγωγή ξένου συναλλάγματος. Με άλλα λόγια αυτές οι τέσσερις εκπτώσεις που εφαρμόζονται στο Φόρο Εισοδήματος δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί υπολογισμού του ποσοστού της έκτακτης εισφοράς για την άμυνα είτε πρόκειται για 1% είτε πρόκειται περί 2%. Έτσι στην πραγματικότητα στην περίπτωση αυτή των επιχειρήσεων και των εταιρειών, κλπ, το ποσοστό αυτό εφαρμόζεται επί ποσού το οποίο είναι μεγαλύτερο από τα πραγματικά κέρδη της συγκεκριμένης εταιρείας, πράγμα που σημαίνει ότι στην πραγματικότητα το ποσοστό είναι πέραν του 2%.

Αλλά πέραν αυτού ο κύριος Δίγκλης ανέφερε ότι στην περίπτωση των εργοδοτών ή στην περίπτωση των εταιρειών αυτές οι εταιρείες στην πραγματικότητα δεν είναι εκείνες που θα πληρώσουν την αύξηση αλλά αυξάνοντας τις τιμές των προϊόντων τους θα περάσουν και θα μεταβιβάσουν το βάρος στο ευρύ καταναλωτικό κοινό, με αποτέλεσμα ότι, στη θεωρία θα επιβαρύνεται η εταιρεία, ενώ στην πραγματικότητα θα επιβαρύνεται το ευρύ καταναλωτικό κοινό και επομένως και πάλιν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι.

Αλλά θα πρέπει να υπενθυμίσω στον κύριο Δίγκλη ότι αυτό το πράγμα είναι παράνομο, γιατί ο ίδιος αυτός νόμος, ο βασικός Νόμος, λέει το εξής: «Το ποσό το καταβαλλόμενο ως έκτακτος εισφορά δυνάμει των διατάξεων του παρόντος νόμου εν ουδεμία περιπτώσει επιτρέπεται να υπολογισθή ως στοιχείον κόστους διά την παραγωγήν προϊόντος ή την παραγωγήν υπηρεσιών, αποκλειομένης ούτω της μετακυλίσεως του ρηθέντος ποσού εις βάρος του αγοραστού του προϊόντος ή της υπηρεσίας».

Επομένως υπάρχει Νόμος ο οποίος απαγορεύει αυτή τη μετακύλιση.

Τώρα θα μου πείτε, εφαρμόζεται αυτός ο Νόμος στην πράξη ή δεν εφαρμόζεται στην πράξη; Εδώ βεβαίως είναι θέμα ευθύνης. Αυτό είναι θέμα ευθύνης της Εκτελεστικής Εξουσίας, αλλά στην πραγματικότητα ας θέσουμε το θέμα πιο ωμά. Είναι δυνατό να εφαρμοστεί αυτός ο νόμος, αυτή η νομική διάταξη στην πράξη ή δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί στην πράξη; Ας υποθέσουμε ότι είναι δυνατό να εφαρμοστεί στην πράξη. Τότε αυτό το οποίο είπε ο κύριος Δίγκλης περί μετακυλίσεως του βάρους στο ευρύ καταναλωτικό κοινό ασφαλέστατα δεν ευσταθεί. Αλλά, αν από την άλλη πλευρά αυτό το βάρος δεν είναι δυνατό να μη μετακυλισθεί επί των ώμων του μεγάλου καταναλωτικού κοινού, τότε εγώ ερωτώ: Σε περίπτωση κλιμακωτής φορολογίας δεν είναι πολύ μεγαλύτερο το ποσό το οποίο αυτές οι εταιρείες θα μετακυλίσουν επί των ώμων του ευρέως καταναλωτικού κοινού; Κι εδώ οπωσδήποτε χρειάζεται κάποια απάντηση εκ μέρους του ΑΚΕΛ. Και πέραν αυτού θα πρέπει να τονισθεί ότι το ποσό το οποίο πληρώνεται δυνάμει αυτού του νόμου ως έκτακτη εισφορά δεν αφαιρείται από το φορολογητέο εισόδημα και αυτό το προβλέπει ρητώς η διάταξη του άρθρου 6. Έτσι στην πραγματικότητα έρχεται και η λοιπή φορολογία και εφαρμόζεται επί του ποσού του εισοδήματος όπως αυτό το ποσό θα ήταν εάν δεν αφαιρείτο η έκτακτη εισφορά, ενώ στην πραγματικότητα αφαιρέθηκε η έκτακτη εισφορά.

Έτσι έχοντας υπόψη όλα αυτά, στην πραγματικότητα βλέπουμε ότι παρά το γεγονός ότι ο νόμος αναφέρει 2% γι' όλες τις περιπτώσεις στην πραγματικότητα δεν είναι 2% σε όλες τις περιπτώσεις, γιατί σε αρκετές περιπτώσεις το 2% αυτό αρχίζει πλέον να αυξάνει με τη μόνη διαφορά ότι δεν μπορούμε να γνωρίζουμε κατά τρόπο ενιαίο εκ των προτέρων πόσο αυξημένο θα είναι το ποσοστό το οποίο θα πληρώσει ο οποιοσδήποτε συγκεκριμένος εργοδότης ή εταιρεία.

Αλλά μιλώντας ο κύριος Δίγκλης ανέφερε επίσης ότι ξεκινά το Κόμμα του με ταξικά κριτήρια προσπαθώντας να εξυπηρετήσει το σύνολο του Κυπριακού λαού. Αυτό δε γίνεται. Δε γίνεται να ξεκινάς με ταξικά κριτήρια για να εξυπηρετήσεις το σύνολο ενός λαού που περιέχει περισσότερες της μιας τάξης. Αυτό μπορεί να το κάμει ο Δημοκρατικός Συναγερμός, γιατί ο Δημοκρατικός Συναγερμός, είτε αρέσει στην Αριστερά είτε δεν αρέσει στην Αριστερά είτε στο ΔΗ.ΚΟ., είναι Κόμμα πολυταξικό. Είναι κόμμα πολυταξικό που περιέχει στους κόλπους του

εργάτες, αγρότες αστούς. Και επομένως είναι υπόχρεος να προσπαθεί να βρίσκει πάντοτε τη χρυσή τομή της συνισταμένης των αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων και αυτό σημαίνει εξυπηρέτηση του συμφέροντος ολόκληρου του Κυπριακού λαού.

Εμείς δεν δογματίζουμε. Ακριβώς γιατί δεν αντιπροσωπεύουμε μια τάξη, αντιπροσωπεύουμε πολλές τάξεις και στην πραγματικότητα έχουμε φιλοσοφία η οποία εξυπηρετεί ολόκληρο τον Κυπριακό λαό και ακριβώς επειδή δεν δογματίζουμε και επειδή δεν είμαστε ανελαστικοί και επειδή ακούσαμε όσα ακούσαμε από διάφορους αγορητές της Αριστεράς το Κόμμα μας θα προτείνει την ακόλουθη τροποποίηση στο ενώπιον του Σώματος εκκρεμούν νομοσχέδιο.

Ότι προκειμένου περί της παραγράφου (δ) του εδαφίου (2) του άρθρου 3, με άλλα λόγια δηλαδή προκειμένου περί της εφαρμογής της έκτακτης εισφοράς επί των συντάξεων, το δικό μας Κόμμα θέτει περιορισμό, προτείνει τροπολογία ότι το ποσοστό της έκτακτης εισφοράς θα εφαρμόζεται προκειμένου περί συντάξεων οι οποίες υπερβαίνουν τις £100 μηνιαίως.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Ομολογώ, κύριε Πρόεδρε, ότι μετά τη στομφώδη εισαγωγή του κυρίου Μαρκίδη περί της έλλειψης δογματισμού, αναμέναμε από τα αριστερά έδρανα ότι θα υπέβαλλε καμιά εντυπωσιακή πρόταση η οποία περίπου θα προσέγγιζε τα όρια της κλιμάκωσης που εισηγήθηκε το ΑΚΕΛ. Δυστυχώς, όμως, η έλλειψη δογματισμού εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού και του κυρίου Μαρκίδη περιορίστηκε μόνο στους συνταξιούχους, οι οποίοι δεν έχουν σύνταξη πάνω από £100 το μήνα.

Εν πάση περιπτώσει, κύριε Πρόεδρε, θα ξεκινήσω τη δευτερολογία μου από τους συνταξιούχους και περισσότερο από όσα έχει πει ο κύριος Γαλανός αναφορικά με τους συνταξιούχους.

Μιλώντας ο κύριος Γαλανός είπε ότι δεν θα διστάσει το Κόμμα του να αυξήσει τις συντάξεις αν διαπιστωθεί ότι δεινοπαθούν οι συνταξιούχοι, σαν αποτέλεσμα της αύξησης της εισφοράς για την άμυνα στο 2%. Διερωτούμαι, κύριε Πρόεδρε, από πότε το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων έγινε αμπελοχώραφο του ΔΗ.ΚΟ.. Και από πότε το ΔΗ.ΚΟ. απόκτησε αρμοδιότητα ή ακόμα και η ίδια η Εκτελεστική Εξουσία να αυξάνει ή να μην αυξάνει κατά το δοκούν το ύψος των συντάξεων; Μήπως διαφεύγει του κυρίου Γαλανού ότι η αναθεώρηση των συντάξεων υπόκειται στη νομοθεσία και στους Κανονισμούς και υπόκειται σε αναλογιστικές μελέτες; Και μήπως διαφεύγει του κυρίου Γαλανού ότι το Συνδικαλιστικό Κίνημα αγωνίστηκε αρκετά, πριν το ΔΗ.ΚΟ. καταστεί κυβερνών κόμμα, για να εισαχθεί το Αναλογικό Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και να ψηφιστεί η υφιστάμενη νομοθεσία βάσει της οποίας — ανεξάρτητα από τη βούληση του ΔΗ.ΚΟ. ή της Κυβέρνησης — είναι υπόχρεοι να αυξάνουν τις συντάξεις; Συνεπώς, η μεγαλοφυχία του συναδέλφου κυρίου Γαλανού, του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΚΟ., δεν εξηγείται διαφορετικά παρά σαν μια επίδειξη ευσπλαχνίας έναντι των συνταξιούχων, νοουμένου ότι βρισκόμαστε τρεις μήνες μόνο προ των προεδρικών εκλογών.

Διαβεβαιώνουμε τον κύριό Γαλανό ότι εμείς άγρυπνα παρακολουθούμε το θέμα των συντάξεων και επαγρυπνούμε, ούτως ώστε να εφαρμόζεται η

υφιστάμενη νομοθεσία προς το συμφέρον των συνταξιούχων.

Ο κύριος Γαλανός αναφέρθηκε επίσης στα θέματα των ταξικών κριτηρίων και του ταξικού στοιχείου και είπε ότι το θέμα της άμυνας θα πρέπει να προσεγγίζεται πάνω από τάξεις. Και παρόλη την προσπάθειά του, όμως, δεν πέτυχε να δημιουργήσει ερωτηματικά, ερωτηματικά όσον αφορά τη δική του ταξική προσέγγιση έναντι της φορολογίας των εταιρειών και ειδικότερα στο θέμα των αποσβέσεων.

Για το θέμα των ταξικών κριτηρίων μίλησε και ο κύριος Μαρκίδης και είπε ότι αν η προσέγγιση, στα θέματα της φορολογίας, είναι ταξική με βάση ταξικά κριτήρια, δεν μπορεί να εξυπηρετείται το σύνολο του λαού. Στην προκειμένη περίπτωση, βέβαια, γίνεται λόγος για την άμυνα και πιστεύουμε ότι δεν είναι δυνατό οι διάφορες φορολογίες να προσεγγίζονται πάνω από ταξικά κριτήρια και πάνω από την ύπαρξη των τάξεων. Και επαναλαμβάνουμε ότι η υπό ψήφιση νομοθεσία, ακριβώς στηρίζεται σε ταξικά κριτήρια και ταξικές προσεγγίσεις, γιατί επιβαρύνει ιδιαίτερα τους εργαζομένους, ιδιαίτερα το λαό, ενώ καταβλήθηκε προσπάθεια όπως οι εταιρείες μη επιβαρυνθούν κατά τον ίδιο τρόπο που θα επιβαρυνθούν οι εργαζόμενοι. Επιδειχθηκε έντονη φροντίδα ούτως, ώστε οι εταιρείες να μην επιβαρυνθούν αν ήταν δυνατό.

Όσον δε για το ότι δεν μπορεί να εξυπηρετείται ο λαός αν οι προσεγγίσεις είναι ταξικές, θα λέγαμε στον κύριο Μαρκίδη ότι ο λαός είναι οι εργαζόμενοι. Και όταν η προσέγγιση στα θέματα φορολογίας γίνεται με βάση τα συμφέροντα των εργαζομένων, εμείς πιστεύουμε ότι εξυπηρετείται ο λαός.

Όσον αφορά το θέμα των εισφορών από μέρους των εργαζομένων αφενός, και των εταιρειών εργοδοτών αφετέρου, θα λέγαμε στον κύριο Μαρκίδη ότι η εισφορά για την άμυνα μεταβιβάζεται στις τιμές των εμπορευμάτων, ακριβώς όπως ο εισαγωγικός δασμός για τους σκόπους των προσφύγων μεταβιβάζεται στην τιμή των εμπορευμάτων.

Η επιθυμία που διατυπώνεται στις πρόνοιες του νόμου είναι το ένα, αλλά τι ισχύει στην πράξη είναι το άλλο. Και αν πραγματοποιήσει μια έρευνα ο κύριος Μαρκίδης θα διαπιστώσει ότι η φορολογία για τους σκοπούς της άμυνας όπως και η εισφορά, ο δασμός, για τους οποίους των προσφύγων, μεταβιβάζονται στις τιμές των εμπορευμάτων κατά τον ίδιο τρόπο που μεταβιβάζονται οι μισθοί και τα μεροκάματα, που μεταβιβάζονται οι κοινωνικές ασφαλίσεις και τα ταμεία προνοίας.

Συνεπώς, εμείς δεν έχουμε καμιά αμφιβολία ότι αυξάνοντας την εισφορά για την άμυνα στο 2% ό,τι θα πετύχουμε είναι να καταστήσουμε την κατανομή των φορολογικών βαρών ακόμα περισσότερο άδικη και να επιβαρυνθούν ακόμα περισσότερο οι εργαζόμενοι.

Και το τελευταίο σημείο κύριε Πρόεδρε:

Είπε ο κύριος Γαλανός ότι: Εκείνοι είναι ρομαντικοί και εθνικιστές, ενώ εμείς είμαστε ρεαλιστές και διεθνιστές και γι' αυτό εξέφρασε αμφιβολίες ο κύριος Γαλανός, κατά πόσο πράγματι ενδιαφερόμαστε για την άμυνα. Θα έλεγα ότι αποτελεί σοβαρή προσβολή η αιχμή και ο υπαινιγμός του κυρίου Γαλανού. Γιατί και από αυτό το Βήμα και με κάθε ευκαιρία το ΑΚΕΛ και η Αριστερά διεδήλωσε την υποστήριξή της σε όλα τα μέτρα, και σε φορολογικά μέτρα, που στοχεύουν στην ενίσχυση της αμυντικής μας θωράκισης. Συνεπώς, οι αμφιβολίες του κυρίου Γαλανού είναι και άτοπες και άστοχες.

Αλλά θα ήθελα να διαβεβαιώσω τον κύριο Γαλανό ότι ουδεμία αντίθεση ή αντιπαράθεση, ουδεμία σύγκρουση υπάρχει μεταξύ πατριωτισμού και διεθνισμού. Ναι, είμαστε διεθνιστές. Και την ίδια στιγμή είμαστε πατριώτες, γιατί αντιπροσωπεύουμε τους εργαζομένους και οι εργαζόμενοι είναι ο ίδιος ο λαός. Και δεν μπορεί να υπάρξει λαός που να μην είναι πατριώτης. Καμιά λοιπόν αντίθεση αναφορικά με τη σχέση μεταξύ πατριωτισμού και διεθνισμού.

Επαναλαμβάνω, είμαστε διεθνιστές και το διεθνισμό μας τον επεδείξαμε και τον εκδηλώσαμε επανειλημμένα. Εμείς δεν βλέπουμε ότι οι εργαζόμενοι της Τουρκίας, οι οποίοι καταδυναστεύονται από τη Χούντα του Εβρέν είναι εχθροί μας. Βλέπουμε τους εργαζομένους της Τουρκίας, μάλιστα, σαν αδελφούς μας, γι' αυτό και τους συμπαραστεκόμαστε στον αγώνα τους ενάντια στη δικτατορία, ενάντια στη Χούντα. Ούτε θεωρούμε τους εργαζόμενους τουρκοκυπρίους ότι είναι εχθροί μας. Μάλιστα θεωρούμε ότι είναι αδελφοί μας, γιατί και αυτοί οι εργαζόμενοι τουρκοκύπριοι υποφέρουν από την τούρκικη κατοχή και από την τουρκοκυπριακή ηγεσία, από το Ντενκτάς. Και υποφέρουν περισσότερο ίσως από όσο υποφέρουμε εμείς.

Γι' αυτό, επαναλαμβάνω, ναι, είμαστε και πατριώτες και διεθνιστές, γιατί καμιά αντίθεση δεν υπάρχει μεταξύ των δυο εννοιών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Σολωμής δεν είναι εδώ. Ο κύριος Ευσταθίου. Κάλεσα τον κύριο Ευσταθίου· αμέσως μετά κ. Σολωμή.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Θα είμαι πάρα πολύ σύντομος μετά τα όσα εκτεταμένα έχουν λεχθεί από άλλους συναδέλφους. Θα ήθελα να απαντήσω εντούτοις στον έντιμο συνάδελφο κύριο Γαλανό για όσα και πάλιν επανέλαβε κατά τη δευτερολογία του.

Μας είπε ο κύριος Γαλανός ότι, επιτέλους, γιατί έχουμε πετύχει το 2%. Αλλά η απάντηση είναι, είσθε η Κυβέρνηση για δέκα χρόνια και όταν μετά δέκα χρόνια βρισκόμαστε στο στάδιο να επιχαιρούμε γιατί θα ψηφιστεί από 1% σε 2%, νομίζω ότι αποτελεί πραγματικά διακωμώδηση και των εννοιών. Γιατί θα ήθελα επίσης να υπενθυμίσω ότι εσείς οι οποίοι σήμερα προσπαθείτε να παρουσιασθείτε ότι είσθε οι ηγέτες της ιδέας της συγκεντρώσεως κεφαλαίων για την άμυνά μας χλευάζατε όταν εμείς εισηγούμαστε από πάρα πολλά χρόνια ότι το σύνθημα του κάθε πατριώτη της Κύπρου, του κάθε Έλληνα της Κύπρου, θα ήταν να έχει το κάθε σπίτι του κάστρο και ο κάθε πατριώτης να είναι στρατιώτης. Και μάλιστα θα ήθελα επίσης να υπενθυμίσω ότι ήταν και το προεκλογικό σύνθημα όλων των εκλογών που προηγήθησαν για το ΔΗ.ΚΟ. και το 1981 και το 1983, η χλεύη, γιατί εμείς εισηγούμαστε ότι ήταν μέσα στα προγράμματα της εθνικής μας σωτηρίας η προετοιμασία της αμυντικής μας θωράκισης.

Επίσης, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν έχει απαντηθεί και εκείνο το οποίο θίξαμε ότι, γιατί ψηφίσατε 1/2% τότε, όταν η πρόταση ήταν 1%, και μάλιστα αν δεν απατώμαι η πρόταση ήταν από την Κυβέρνηση την ίδια; Και έρχεστε σήμερα να μας πείτε ότι επιχαιρείτε, γιατί λόγω, δήθεν, των προσπαθειών σας φθάσαμε στο 2%, που όπως φαίνεται δεν φθάσαμε απ' ό,τι είδα προ ολίγου, απ' ό,τι άκουσα από τον κύριο Μαρκίδη.

Ένα άλλο θέμα το οποίο θα ήθελα να αναφέρω είναι ότι δεν μας έχετε απαντήσει επίσης για ποιο λόγο, ενώ σε οκτώ μήνες φέρατε £120 εκ. νέες δαπάνες ξεχάσατε να βάλετε £1 για την άμυνα, την άμυνα την οποία εσείς και μόνο, δόθηκαν οι «Ηρακλείς του πατριωτισμού» της χώρας αυτής υποστηρίζετε; Για ποιο λόγο δεν φέρατε κεφάλαια για την άμυνα; Γιατί εμείς, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν επιχαιρούμε, θλιβόμεθα, γιατί έχετε αργήσει πάρα πολύ να αντιληφθείτε τη σκοπιμότητα της σωστής αμυντικής θωράκισης, την οποία εμείς αντιληφθήκαμε ευθύς από την αρχή, με αποτέλεσμα σήμερα να βρισκόμαστε εκεί που έπρεπε να βρισκόμασταν πριν πάρα πολλά χρόνια για να είναι και ο λαός αυτός ήσυχος ότι μπορεί να αντιμετωπίσει το μέλλον του κατά το σωστό τρόπο και να προγραμματίσει τον αγώνα του με προοπτική επιτυχίας.

Επίσης περιμέναμε, περιμένουμε από σας, από το ΔΗ.ΚΟ., όταν θα έλθει η στιγμή να ψηφίσετε τα ψηλότερα ποσοστά, όταν θα πρόκειται να επιβάλουμε τη φορολογία στους πλουσίους να το κάμετε και για τις εταιρείες, αν και λυπούμαι να παρατηρήσω ότι παρεμπιπτόντως μας δήλώσατε ότι τέτοια πρόθεση φαίνεται δεν θα υπάρξει από την πλευρά σας.

Τώρα, όσον αφορά την αναφορά του κυρίου Μαρκίδη ότι το ΔΗ.ΣΥ. είναι το Κόμμα το πολυταξικό, είχα μία απορία την οποία θα την υποβάλω. Ποιο κόμμα κατά τη γνώμη σας αγαπητέ κύριε συνάδελφε, είναι το κόμμα που υποστηρίζει τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου, του τραπεζικού κεφαλαίου;

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Το ΔΗ.ΚΟ., δεν το καταλάβατε τόσο καιρό;

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, παρακαλώ.

E. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Των εφοπλιστών, των εμπόρων, των βιομηχάνων; Γι' αυτό το λόγο νομίζω ως είμαστε κάπως πιο προσεκτικοί και ρεαλιστές, όταν διακηρύσσουμε από το βήμα της Βουλής ότι το ΔΗ.ΣΥ. είναι το κόμμα του εργαζόμενου λαού.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είχα δηλώσει την πρόθεσή μου να δευτερολογήσω πριν να ακούσω τη δευτερολογία του συναδέλφου κυρίου Γαλανού.

Επειδή σέβομαι το χρόνο των συναδέλφων, τη νοημοσύνη τους και φυσικά και τη νοημοσύνη μου δεν θα επεκταθώ ουσιαστικά σε δευτερολογία, απλώς θα ήθελα να επαναλάβω κάτι που είχαν υποδείξει στον κύριο Γαλανό και σε άλλες μου αναφορές. Θα πρέπει κάποτε πράγματι να δοκιμάσει να ακούσει μαγνητοφωνημένη ομιλία του και αν ο ίδιος αντιληφθεί το περιεχόμενο της ομιλίας του, τότε θα πρέπει να το σχολιάσω κι εγώ.

(Γέλωτες)

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Κόλοκος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρόλο που ο κύριος Γαλανός δεν είναι παρών, νομίζω ότι ο κύριος Σολωμής έχει προβεί σε πολύ άτοπες εκφράσεις και πολύ άτοπες προσεγγίσεις από την αρχή μέχρι το τέλος της δευτερολογίας.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αφού ο κύριος Κόλοκος θέλει να τα πω στην παρουσία του κυρίου Γαλανού, ο κύριος Γαλανός είναι στην καφετηρία των Βουλευτών, θα τον αναμένω και θα επανέλθω στο βήμα όταν ο κύριος Γαλανός θα έλθει στην αίθουσα.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Είμαι βέβαιος ότι θα πάρετε απάντηση και από τον κύριο Γαλανό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, δεν πήρατε το λόγο κύριε Κόλοκο.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Με συγχωρείτε, κύριε Πρόεδρε.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αλλά δεν δικαιούστε να το κάνετε.

Ο κύριος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Μέσα στο γενικότερο τραγελαφικό κλίμα που απόψε ατυχώς κατέληξε η αποψινή συζήτηση, είμαι υποχρεωμένος κι εγώ να ταυτιστώ, μιας και δεν μπορώ χωρίς παρεξήγηση, φαίνεται, ν' αποστώ από αυτό. Κι εκκινώντας από την ευχάριστη διαπίστωση του φίλου κυρίου Τάκη Χ' Δημητρίου πως τ' αρέσουν οι κάποιες παλαμικές αναστροφές του λόγου μου—που εν πάση περιπτώσει τον πληροφορώ πως δεν τις συνηθίζω στη Βουλή—θα 'θελα να τον ενημερώσω πως υπάρχουν και κάποιες επιγραμματικότερες ποιητικές—καβαφικές αυτή τη φορά—εγγραφές, που προσιδιάζουν, ατυχώς απόλυτα και με πρόσωπα σύγχρονα και με καταστάσεις σύγχρονες και ίσως—με κάποια προέκταση—με τη μοίρα της ίδιας της άμοιρης πατρίδας. Έτσι, θα του υπενθυμίσω, μια και τόσο εναβρύνεται σε στίχους και στροφές ποιητικές, πως θα πρέπει ν' αποχαιρετίσει την Αλεξάνδρεια που χάνει, καθώς και την πικρή καβαφική αναφορά και διαπίστωση μαζί πως απολείπειν—πια—ο Θεός Αντώνιον . . . . Όμως θα 'θελα εμφαντικά να τονίσω στο φίλο κύριο Χ' Δημητρίου πως είναι κρίμα που δεν πρόσεξε τις θέσεις τις δικές μας, επαναλαμβάνοντας άσκοπα τα ίδια ακριβώς που ακούσαμε από το στόμα του πριν από λίγα λεπτά μόλις γι' αυτό θα πρέπει να του υπομνήσουμε ξανά πως και πραχτικοί μα και χρονικοί πειθαναγκασμοί επέβαλλαν ν' ακολουθήσουμε την πορεία που ακολουθήσαμε. Λυπηρό στοιχείο αποτελεί επίσης η παραδοχή του κυρίου Χ' Δημητρίου πως ουσιαστικά πειθαναγκάστηκε να ψηφίσει την αναβάθμιση των συντελεστών. Ούτε φιλοσοφικές επεξηγήσεις ούτε πολιτικούς ελιγμούς κι υπεκφυγές η άμυνα χρειάζεται: 'Η συμφωνάτε στην ανάγκη ουσιαστικής αναβάθμισης του συντελεστή της εισφοράς ή αναζητούνται προφάσεις κι αιτιάσεις. Και το τραγικό για τον κύριο Χ' Δημητρίου είναι πως το κλίμα δεν επιδεχόταν άλλα περιθώρια δολιχοδρομιών και αμφιταλαντεύσεων.

Αναφορικά με τις κατηγορίες που εξέφρασε ο κύριος Μαρκίδης θα 'θελα να πω πως και τύποις και ουσία δεν είναι η δική μας η πλευρά που ήρξατο χειρών αδικών είναι η γνωστή άλλη πλευρά, με κάποιες αποκλίσεις από το λόγο και το θέμα, που πυροδότησαν δυστυχώς την αντιπαράθεση. Εκεί επομένως πρέπει να αναζητηθεί η υπευθυνότητα και πουθενά αλλού. Ευκαταίο βεβαίως θα ήταν να μην εξελισσόταν η συζήτηση αυτή στο σημείο τούτο της αντέγκλησης στο οποίο έχει φτάσει.

Αναφορικά με τα λεχθέντα από τον κύριο Δίγκλη θα 'θελα να πω πως ο φίλος συνάδελφος αυθαιρετολόγησε κι απόψε. Γιατί κανένας, ούτε κι ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗ.ΚΟ., δεν ζήτησε να «καρπωθεί» οποιαδήποτε οφέλη από τα κοινωνικά επιτεύγματα, όπως είναι π.χ. το αναλογικό σχέδιο των κοινωνικών ασφαλίσεων, για το οποίο η εργατική ομοσπονδία του κυρίου Δίγκλη εργάστηκε.

Αλήθεια, κύριε συνάδελφε, πού ανακαλύψατε την προσπάθεια οικειοποίησης του σχεδίου από μέρους μας; Και ποιος σας αμφισβήτησε την ενεργό συμμετοχή και δραστηριότητα στην προκείμενη περίπτωση;

Ό,τι έκανε ο κύριος Δίγκλης κι απόψε, είναι να ενσκήψει—κατά το δικό του σύνθημα LAPSUS LINGUAE—αντί κανονικά να φροντίσει να εγκύψει πάνω στο γενικότερο φάσμα των τρεχόντων οικονομικών και δημοσιονομικών κι απόψε πραγμάτων, καθιστάμενος αυτόβουλα αυτόκλητος—εχτός θέματος, κι επομένως κουραστικός—απολογητής των δικών του θέσεων κι απόψεων στο πιο πάνω πρόβλημα.

Θα 'θελα γι' άλλη μια φορά να τονίσω στους φίλους βουλευτές της Αριστεράς που ακούραστα επαναλαμβάνουν το ίδιο τροπάρι σαν τους μεσαιωνικούς καλόγερους που πίστευαν τα πιο παράδοξα—οπαδοί του δόγματος GREDO QUIAM ABSURDUM: «Πιστεύω μ' όλο που 'ναι παράδοξο»—στην αλήθεια του παράδοξου δικού τους δόγματος μονάχα: Πως σε καμιά απολύτως περίπτωση εμείς δεν υποτιμούμε την κλιμακωτή συνεισφορά, δεδομένου όμως πως πιο πριν θα προηγηθεί η αναβάθμιση των συντελεστών. Γιατί για την ώρα είναι γνωστές οι εγγενείς αδυναμίες της κλιμακωτής προσαύξεσης αν τη στιγμή τούτη—ξαναλέμε—κι από μόνη της εφαρμοζόταν: Πολύμηνος ετεροχρονισμός (από 12 ως 18 τουλάχιστον μήνες) εφαρμογής της, πολυδάπανη υπηρεσία στελέχωσής της (έπίσημα τουλάχιστον η δαπάνη υπολογίζεται σε £600,000 το χρόνο, ποσό που εμείς προσωπικά πιστεύουμε πως θα το υπερβεί κατά πολύ) και μειωμένη συγκομιδή, μιας και τα ποσοστά φορολογίας—οι συντελεστές φορολογικού ύψους—είναι μηδενισμένοι ή χαμηλοί στα εγνωσμένα μεσαία και τεκμαρτά εισοδήματα. Έτσι, όπως τονίσαμε και πριν, είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε την πρόταση ΑΚΕΛ—Αριστεράς—που 'ναι, στα σίγουρα, πιο ακριβοδίκαιη, μα με τα αρνητικά για την ώρα σύνδρομα που μνημονεύσαμε—δεδομένου πως θα προηγηθεί η αναβάθμιση των συντελεστών, που 'ναι η μόνη σίγουρη διαδικασία πως θ' αποδώσει τα 17 για την ώρα επιζητούμενα εκατομμύρια. Κι αμέσως μετά να μπει σε λειτουργία ο μηχανισμός εφαρμογής της κλιμακωτής φορολογίας, και μάλιστα μ' αναδρομική ισχύ όπως, επαναλαμβάνω, ακριβώς πράξαμε στην περίπτωση των μεταλλωρύχων της Κ.Μ.Ε., μια κίνηση, που ο ομιλητής πρώτος ανέλαβε και προώθησε εξωκοινοβουλευτικά—με μαζικές κινητοποιήσεις των απολυθέντων μεταλλωρύχων και μ' ομαδικές καθόδους—πορείες ή διαμαρτυρίες τους στην κυπριακή πρωτεύουσα—από τις αρχές του 1971 ήδη.

Αναφορικά με τα λεχθέντα από τον κύριο Ευσταθίου θα 'θελα να πω πως μιλήσαμε ήδη—αλλά φαίνεται πως δεν επισήμανε αυτά που αναφέραμε στην ομιλία μας—για τον τρόπο διάθεσης των 120 εκατομμυρίων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, με τα 57 εκατομμύρια προσφερόμενα σε πρώτιστης ανάγκης δανειοδοτήσεις.

Αναφορικά με τη στάση της ΕΔΕΚ όσον αφορά το θέμα της αμυντικής θωράκισης θα 'θελα να πω πως από μόνη της επέλεξε τη διαδικασία των έντονων προβληματισμών, των αμφιταλαντεύσεων και των δισταγμών, ενώ μπροστά της πρόβαλλε ξεκάθαρο, ολοφώτεινο, το θέμα της αναβάθμισης της εισφοράς της αμυντικής θωράκισης. 'Όλα τ' άλλα που επικαλείται είναι αιτιάσεις, που από κανένα δεν αποκρύβονται οι πολιτικές αναζητήσεις τους κι οι σχετικές πολιτικές τοξεύσεις. Μα τα εν οίκω είναι πανθορώμενα και εν δήμω. . . . 'Όσον αφορά, τέλος, τις καστρόπορτες και τα μετερίζια της αντίστασης θα 'θελα να πω πως με την πρόσφατη ηξειοαφιζική πολιτική του κόμματος—κόντρα στην παλιά έντιμη κι αταλάντευτη πολιτική στο θέμα τούτο—και τα μετερίζια παραμένουν αφρούρητα κι οι καστρόπορτες ανεπάνδρωτες. Κρίμα, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά μπήκαμε σε πολύ άσχημο δρόμο και καλώ το συνάδελφο να ανακαλέσει τη φράση του ότι η ΕΔΕΚ έπαυσε να έχει έντιμες θέσεις πάνω στα θέματα της άμυνας και ειλικρινά δεν ξέρω τι να πω παρακάτω με αυτή την ιστορία.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν νομίζω να μίλησα για ανέντιμες θέσεις. Είπα για μη ξεκάθαρες και γι' αποστασιοποίηση από παλιές έντιμες κι αταλάντευτες θέσεις.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Και έντιμες είπατε, κύριε συνάδελφε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Τότε αν είπα έτσι ή αν δόθηκε έστω αυτή η εντύπωση το ανακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα του για να ανακαλέσει τους Βουλευτές σε τάξη)

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ, παρακαλώ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, να υπάρξει και λίγος σεβασμός στην ιστορία αυτού του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Χατζηδημητρίου, λυπούμαι δεν έχω ακούσει ειλικρινά αλλά ερωτώ τους συναδέλφους. . . . Είπε έντιμες;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Μάλιστα, το είπε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Εντάξει, κύριε Πρόεδρε, χωρίς ενδιασμό το ανακαλώ και παραμένουν «οι μη ξεκάθαρες και οι μη αταλάντευτες θέσεις σας.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Για το ποιες είναι οι ξεκάθαρες θέσεις, κύριε Πρόεδρε, κάποτε θα κρίνει και ο Κυπριακός λαός.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Σίγουρα και θα κρίνει, έντιμε κύριε συνάδελφε.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Και θα κρίνει και την ύβρη, και την προπέτεια και την υπεροψία και τη μονοπώληση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι: Ο κύριος Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή άκουσα το τι έχει πει για μένα ο συνάδελφος κύριος Σολωμής δεν είναι ανάγκη να το επαναλάβει, γιατί αν το επαναλάμβανε θα έκαμνε δύο φορές το ίδιος λάθος. Εγώ δεν θα απαντήσω στο συνάδελφο διότι πιστεύω ότι ο ίδιος αργότερα θα αντιληφθεί πως δεν ήταν σωστός ο τρόπος που μίλησε. Γι' αυτό ακούμαι στο να αναφέρω στον κύριο συνάδελφο ότι εγώ δεν θα ήθελα να μιλώ για συνάδελφους με τον ίδιο τρόπο. Αν γίνεται συζήτηση μιλούμε για γενικές θέσεις αλλά ουδέποτε, τουλάχιστον εσκεμμένα, προσπαθεί οποιοσδήποτε από μας να προσβάλει συνάδελφο. Και αν ποτέ χωρίς να το αντιληφθεί κάποιος από μας προσβάλει συνάδελφο, είμεθα οι πρώτοι που θα είμεθα έτοιμοι να ανακαλέσουμε.

Γι' αυτό αν θέλουμε να διατηρήσουμε κάποιο επίπεδο σ' αυτό το Σώμα είναι καλύτερα να είμεθα λίγο πιο προσεκτικοί πώς μιλούμε για τους συνάδελφους, διότι όλοι μας μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το όπλο και του σαρκασμού και ειρωνείας. Είναι το ευκολότερο απ' όλα τα όπλα αυτό το όπλο, σας διαβεβαιώ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ειλικρινά διερωτώμαι αν κάποτε ο σαρκασμός δεν θα πρέπει και δεν επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Μόλις προ ολίγου ο κύριος Γαλανός τελείωσε την ομιλία του περί ήθους. Όταν είναι ο ίδιος στο βήμα λησμονεί το ήθος. Όταν κατέρχεται και πρόκειται άλλοι να του απαντήσουν κατά τον ίδιο τρόπο ενθυμείται ότι πρέπει να εγερθεί και να μιλήσει για το ήθος των τρίτων.

Αλλά διερωτώμαι αν απ' όσα είπε, είτε ο ίδιος ή και ο κύριος Στυλιανού, ειλικρινά δεν αξίζετε και μόνο του σαρκασμού. Μόνο έτσι θα πρέπει κανένας να σας αντιμετωπίζει δυστυχώς. Γιατί ενώ θα ανέμενε κανένας από τον κύριο Γαλανό πως τουλάχιστον ύστερα από τόση ώρα που παιδεύεται αυτό το Σώμα εξαιτίας της πρόκλησης ή της προκλητικής του ομιλίας, πως θα αντιλαμβανόταν πόσο έσφαλε όταν στην πρωτολογία του προκαλούσε, ενώ επαναλαμβάνω, θα ανέμενε κανένας πως τουλάχιστον στη δευτερολογία θα ήταν σεμνότερος ή σεμνός—διότι δεν υπήρξε σεμνός για να είναι σεμνότερος—τουλάχιστον σεμνός

στη δευτερολογία του, μας προκάλεσε ακόμα περισσότερο για να μας πει πως αισθάνεται περήφανος διότι μας εξανάγκασε το ΔΗ.ΚΟ. να δεχτούμε αύξηση της εισφοράς για την άμυνα. Για να μας πει ακόμα πως είναι περήφανος γιατί είναι εθνικιστής. Αυτό θα πρέπει να γραφεί σε όλα τα δημοσιογραφικά έντυπα για να μάθει ο κόσμος τα πιστεύω σας, κύριε Γαλανέ, ή τα κατά καιρούς πιστεύω σας. Είστε εθνικιστές! Καλό είναι να ανατρέξετε στο λεξικό της «Πρωΐας» για να μάθετε επιτέλους ποιοι είστε. Διότι αμφιβάλλω αν γνωρίζετε τι σημαίνει εθνικιστής.

Και είχε το θράσος ο κύριος Γαλανός να επιτίθεται στην αρχή . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μη χρησιμοποιούμε επίθετα, κύριε Αναστασιάδη.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, το «θράσος» δεν είναι επίθετο είναι τρόπος έκφρασης ή τρόπος ομιλίας. Δεν είναι επίθετο. Δεν αποδίδω κανένα επίθετο, δεν του είπα «θρασύ».

(Γέλωτες)

. . . να ξεκινήσει επιθετικός, σε κάποιο στάδιο να κάμει αυτοκριτική, να ξανασυνεχίσει προκαλώντας για να καταλήξει στο τέλος ο άνθρωπος με ένα απολογητικό ύφος, γιατί άκουσε από κάτω ότι «μην είστε τόσο περήφανοι, γιατί μπορεί κάποιος να αλλάξουν τη θέση τους» και ευτυχώς που είναι υπεύθυνοι και δεν παρασύρονται από ομιλίες ή από εκπροσώπους με τη βαρύτητα ομιλιών που εκφωνούν, όπως εκείνες του κυρίου Γαλανού.

Αλλά είχε το θράσος στην ομιλία του, και το τονίζω, κύριε Πρόεδρε, να αναφερθεί, δήθεν, στον Αρχηγό του Δημοκρατικού Συναγερμού πως δέχεται την εξελικτική θεωρία λύσης του Κυπριακού, πως τάχα δέχεται παραμονή στρατευμάτων, πως τάχα δέχεται παραμονή εποίκων κλπ.

Διερωτώμαι, αλήθεια, κύριε Γαλανέ, ποιος είναι αυτός που θεμελιώνει τα τετελεσμένα, που με την πολιτική του μέχρι σήμερα όχι μόνο δεν έχει διώξει ούτε ένα Τούρκο στρατιώτη, ούτε ένα Τούρκο έποικο, τουναντίον επί εποχής της διακυβέρνησής του και εξαιτίας ακριβώς αυτού που έχετε κατηγορηθεί και από την ΕΔΕΚ, και πολύ σωστά, της αλλοπρόσαλλης πολιτικής, δεν έχουμε οδηγηθεί στην ανακήρυξη ψευδοκράτους, δεν οδηγούμαστε δυστυχώς εξελικτικά στη διχοτόμηση και ειλικρινά ο Θεός να φυλάει να μην οδηγηθούμε εξελικτικά και την κατάληψη ολόκληρης της Κύπρου. Ευτυχώς υπάρχει ο Φεβράρης γι' αυτό το λαό.

Αλλά όσον αφορά τις θέσεις του κυρίου Κληρίδη, κύριε Γαλανέ, παριστάνετε τον πολιτικό. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι αλλά δεν αναφέρθηκα καθόλου στο όνομα του κυρίου Κληρίδη. Γιατί συνδέει αυτά που είπα περί εξελικτικής θεωρίας αυτόματα ο κύριος Αναστασιάδης με τον κύριο Κληρίδη;

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Φαίνεται ότι δεν αντιλαμβάνεστε, όταν ομιλείτε, σε ποιους αναφέρεστε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Υπάρχουν πρακτικά, το όνομα «Κληρίδης» δεν αναφέρθηκε κύριε Αναστασιάδη.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Αναφερθήκατε ίσως στο κόμμα μου. Τότε θα μιλήσω για το κόμμα μου.

Οι θέσεις του κόμματός μας, κύριε Γαλανέ, και του κυρίου Κληρίδη είναι πως ζητά Εθνικό Συμβούλιο που να παίρνει δεσμευτικές και συλλογικές αποφάσεις. Αξιοί εδώ και χρόνια πανεθνική διάσκεψη. Αν αυτό αντιλαμβάνεστε τι σημαίνει, δείχνει πως καμιά, μα καμιά πρόθεση δεν είχε κανένας από μας, το κόμμα μας τουλάχιστο, να δεσμεύσει με την πολιτική του ή πως τουλάχιστον στις πολιτικές μας θέσεις είμαστε αμετάθετοι.

Γιατί αν ο δικός σας Πρόεδρος — εννοώ του ΔΗ.ΚΟ., της μειοψηφίας — δεχόταν την αρχή της πλειοψηφίας, σίγουρα οποιεσδήποτε αντιεθνικές θέσεις, όπως αντιλαμβάνεστε, κύριε Γαλανέ, θα ήσαν σε μειοψηφία. Εμείς δεχόμαστε και σεβόμαστε τις θέσεις της πλειοψηφίας.

Αν συνεπώς κάποιες εκτιμήσεις ίσως είναι πέραν από τις δικές σας ή της πλειοψηφίας. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, προς Θεού, ο ομιλητής βρίσκεται σαφώς εκτός θέματος.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Δεν είπα τίποτε για σας κύριε Στυλιανού, πώς . . . .

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Το θέμα δεν είναι αν μίλησε για μένα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι θέμα τάξης κύριε Στυλιανού;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

Είπατε πως δεν θα αφήνατε κανένα πια ομιλητή να παρεκτραπεί του θέματος. Ο κύριος Αναστασιάδης δυστυχώς παρεκτρέπεται κατ' εξακολούθηση.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Είμαι εγώ που παρεκτράπηκα μιλώντας για εξελικτικές λύσεις ή ο κύριος Γαλανός; Εγώ απαντώ στην εκτροπή.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Είπαμε να μην επαναφερθεί αυτό το θέμα.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Α, ωραία. Όταν μιλάτε και εκτρέπεστε εσείς κατά τον τρόπο που εκτραπήκατε προηγουμένως. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά επανειλημμένα τη σφύρα του και ανακαλεί σε τάξη)

Κύριε συνάδελφε, παρακαλώ να μην επεμβαίνετε. Όταν αγορεύει συνάδελφος πρέπει να ζητήσετε το λόγο είτε πάνω σε θέμα τάξης είτε σε προσωπικό ζήτημα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μα μου τον έχετε δώσει το λόγο κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία, θέμα τάξης. Ωραία. Αφήστε τον Πρόεδρο να χειριστεί το ζήτημα διότι, δυστυχώς, επιτράπη σε άλλους συναδέλφους να μιλήσουν όπως μίλησαν και είναι δευτερολογία και αν εμποδίσω τώρα τη δευτερολογία τότε θα κατηγορηθώ ότι προσπαθώ να εμποδίσω την ελεύθερη συζήτηση.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

Απαντώ σε όσους εξετράπηκαν, και πολύ σωστά το είπε ο κύριος Στυλιανού, αν υπήρξε εκτροπή, απαντώ στην εκτροπήν του κυρίου Στυλιανού και υπερ-αμύνομαι των θέσεων του δικού μας κόμματος που κατηγορήθηκε. Γιατί φοβάστε να ακούσετε την αλήθεια ποια είναι; Γιατί απλούστατα εμείς είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε την οποιαδήποτε απόφαση του έθνους. Είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε την οποιαδήποτε απόφαση της πλειοψηφίας του Εθνικού Συμβουλίου αν edέχστο ποτέ την αρχή της συλλογικότητας, της ενότητας, της συναπόφασης, της συναντίληψης ολόκληρου του πολιτικού φάσματος της Κύπρου και όχι του μονοκράτορα του Προεδρικού Μεγάρου.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Είναι αυτό το θέμα, κύριε Πρόεδρε, που απόψε συζητιέται;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Στυλιανού, παρακαλώ να ζητάτε το λόγο. Εξήγησα γιατί είμαι υποχρεωμένος. . . .

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Διερωτώμαι ειλικρινά. . . .

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ δεν σας edόθη ο λόγος.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μα ήδη μου τον δώσατε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, δεν σας edώσα το λόγο.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Παρακαλώ τότε να μου τον δώσετε επί θέματος τάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία, τώρα σας τον δίνω.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Να μου τον δώσετε για να σας αναφέρω και να σας υπενθυμίσω πως είπατε κατηγορηματικά πως από τούδε και στο εξής δε θα δώσετε το λόγο σε κανένα, για να ξεφύγει της ουσίας του θέματος που συζητούμε.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Επί της διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, αφήστε με να μιλήσω αφού μου δίνει το λόγο ο Πρόεδρος για ν' αναπτύξω το θέμα τάξης που συνιστά ουσιαστικά και θέμα διαδικασίας.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Προηγείται η διαδικασία.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μα διαδικαστικά μιλούμε. Επί διαδικαστικού θέματος ζητήθηκε από μέρος μας ο λόγος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην επεμβαίνετε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επαναλαμβάνω επακριβώς τη φράση τη δική σας. Μετά από όλη την παρεκτροπή είπατε πως μελλοντικά δεν θα εδίδετε το λόγο για παρεκτροπές εκ της ουσίας.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ο τελευταίος που παρεκτράπη εσείς είστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Στυλιανού, παρακαλώ, σας αφαιρώ το λόγο διότι εξήγησα τους λόγους, γιατί είμαι υποχρεωμένος να επιτρέψω στη δευτερολογία να απαντήσει σε όσα ελέχθησαν προηγούμενα, διαφορετικά θα κατηγορηθώ ότι δεν επιτρέπω τη συζήτηση.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Απλά υπαναχωρείτε, κύριε Πρόεδρε, και λυπούμαι πολύ γι' αυτό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ. Είναι δευτερολογία τώρα.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Συνεχίζω, κύριε Πρόεδρε. Ευχαριστώ πάρα πολύ. Εκείνο που διερωτώμαι είναι γιατί ο κύριος. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όμως να είμαστε στο θέμα.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ναι κύριε Πρόεδρε, έχω τελειώσει με τις θέσεις του κόμματός μου. Είναι ξεκάθαρες και πολύ γνωστές. Απλώς απαντούσα σε μια εκτροπή.

Εκείνο που διερωτώμαι είναι γιατί δεν ήταν ευαίσθητος ο κύριος Στυλιανού όταν εξετράπετο είτε ο ίδιος είτε ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματός του. Και ενθυμήθηκε για την εκτροπή. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. . .

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε, παρακαλώ σεβαστείτε ότι είμαι στο βήμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην επεμβαίνουμε αλλιώς θα διακόψω τη συζήτηση.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν με ενδιαφέρει αν επεμβαίνει ο κύριος Γαλανός, είναι ως να μην επεμβαίνει κανένας.

Και τελειώνω με μια παρατήρηση προς τον κύριο Δημητρίου που είπε μια παροιμία άσχετη. Καλό είναι να ενδιαφερθείτε, κύριε Δημητρίου, να μάθετε τον ελεύθερο χρόνο του κυρίου Κουρτελλάρη για να σας παραδώσει λίγα μαθήματα. Έτσι θα είστε ορθότερος όταν ανέρχεστε στο βήμα και αναφέρετε παροιμίες.

Δεν είχα τι άλλο να προσθέσω, κύριε Πρόεδρε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Δημητρίου.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Επί προσωπικού θέματος.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Πρόεδρε. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μια στιγμή παρακαλώ. Ο κύριος Δημητρίου έχει το λόγο.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θέμα επί της διαδικασίας προηγείται του προσωπικού.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε συνάδελφε με συγχωρείτε, μου έδωσε το λόγο ο κύριος Πρόεδρος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Δημητρίου έχει πάρει το λόγο.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Θα ήθελα να απαντήσω κύριε Πρόεδρε, στον αγαπητό συνάδελφο κύριο Αναστασιάδη ότι δεν ήμουν καθόλου άσχετος στην παροιμία που είχα πει και την εννοούσα σε βάθος και σε πλάτος και αναφερόμουν στο βίο και την πολιτεία του κυρίου Αναστασιάδη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Παπαπέτρου.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μια στιγμή, θα πάρετε όλοι το λόγο κύριε Αναστασιάδη. Θα με αναγκάσετε να διακόψω τη συζήτηση. Ή θα επιτρέψετε στον Πρόεδρο να χειρίζεται τα της συζήτησης αλλιώς είμαι υποχρεωμένος να τη διακόψω.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι ότι πρέπει να ξεκαθαρίσει μέσα σ' αυτό το Σώμα τι είναι προσωπικό θέμα και πότε δίδεται ο λόγος επί προσωπικού θέματος. Δεν μπορεί ούτε ο κύριος Γαλανός ούτε ο κύριος Δημητρίου ούτε ο οιοσδήποτε άλλος κάθε δέκα λεπτά να κατασκευάζουν προσωπικά θέματα για να απαντήσουν σ' εκείνο που αγόρευσε προηγούμενα. Αυτά δεν είναι προσωπικά θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επαναλαμβάνω ότι υπάρχει ένας Πρόεδρος και αν δεν σας αρέσει αυτός ο Πρόεδρος τότε να εισηγηθείτε αμέσως την αντικατάστασή του. Θα ευχαριστηθώ

πολύ να επανέλθω στη θέση μου διότι θα είμαι και ελεύθερος να πάρω μέρος στη συζήτηση.

Ο κύριος Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο κύριος Δημητρίου φαίνεται ότι ούτε και όταν μίλησε αντιλήφθηκε τι είπε. Διότι ο βίος και η πολιτεία του Αναστασιάδη, κύριε Δημητρίου, είναι γνωστή. Μπορεί να παρακολουθήσετε τα εκλογικά αποτελέσματα για να αντιληφθείτε τους ψήφους που σας τίμησε ο λαός με τους ψήφους που τίμησε τον Αναστασιάδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, παρακαλώ. Είστε εκτός θέματος.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, όχι, παρακαλώ.

Ο κύριος Ηλιάδης.

Για ποιο θέμα κύριε Ηλιάδη;

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να μιλήσεις;

Όχι, όχι, ο τελευταίος ομιλητής είναι ο κύριος Κωνσταντίνου. Λυπούμαι θα διακόψω τη συζήτηση. Είχα ζητήσει προηγούμενα πόσοι συνάδελφοι ήθελαν να δευτερολογήσουν και πήρα τα ονόματά τους. Δεν μπορώ συνεχώς να προσθέτω στον κατάλογο. Λυπούμαι.

Ναι, κύριε Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ο κύριος Ηλιάδης απουσίαζε για άλλη εργασία από τη Βουλή την ώρα που παίρνατε τον κατάλογο των ομιλητών. Αν το επιτρέπετε, να προστεθεί στον κατάλογο των ομιλητών. Επαφίεται στη δική σας κρίση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι να γίνει δεκτό το αίτημα του κυρίου Χατζηδημητρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχουμε ένσταση αλλά επειδή εσείς ο ίδιος . . . . Αναφέρθηκε θέμα προσωπικό.

Ο κύριος Αναστασιάδης εμίλησε για θράσος. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, θα επανέλθουμε πάλι, κύριε Γαλανέ, στα θέματα τα προσωπικά; Παρακαλώ να λήξει αυτή η συζήτηση γιατί δεν θα τελειώσουμε ποτέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Α, τα έχουμε διαγράψει δηλαδή;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μουσιούττας είχε ζητήσει το λόγο.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν ξέρω αν παραλείψατε να με σημειώσετε αλλά είχα ψηλώσει χέρι και είπετε «Στυλιανού» την ώρα που ψήλωσα το χέρι μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν πρόσεξα, κύριε Μουσιούττα.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Είχα δηλώσει πάντως. Θα μιλήσω για δυο λεπτά μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον δεν πρόσεξα. . . .

Ο κύριος Ηλιάδης. Έχει άλλους που θα ήθελαν να μιλήσουν. Μήπως έχει κάτω στην καφετηρία και θα έλθουν ύστερα και να μας ζητούν να μιλήσουν;

(Γέλωτες)

Ο κύριος Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είχα πρόθεση να μιλήσω και λυπούμαι που ζήτησα το λόγο παρ' ότι δεν ήμουν γραμμένος στον κατάλογο, γιατί για κάποια επείγουσα εργασία έπρεπε να λείψω μια ώρα από τη Βουλή. Όμως μερικές φορές έστω και απρογραμμάτιστα πρέπει να μιλούμε.

Είναι γεγονός ότι οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. μπορεί να βρίσκονται κάτω από την πίεση ισχυρών επιχειρημάτων που προέρχονται απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής. Αυτό είναι γεγονός και γι' αυτό είναι ανθρωπίνως κατανοητή η νευρικότητα και η σπασμωδικότητα με την οποία απαντούν. Αυτό μπορούμε να το κατανοούμε και δεν τους μεμφόμεθα γι' αυτό.

Εκείνο όμως που είναι πραγματικά απαράδεκτο είναι να διαστρεβλώνονται θέσεις, να ρίχνεται υπαινιγμός και υποψίες και ερωτήματα ποια ήταν η θέση του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Κύπρου στο θέμα της άμυνας και άρχισε να αλλάζει και πού πάει και ποιοι είναι οι λόγοι πίσω από την αλλαγή αυτή που κρύβονται!

Κύριε Πρόεδρε,

Αν υπάρχει ένα θέμα για το οποίο λοιδωρήθηκε, κατηγορήθηκε για εξτρεμισμό, για πολεμοχαρία, για πολεμοκαπηλία το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Κύπρου, ήταν η εμμονή του στην άμυνα και στη θωράκιση αυτού του τόπου, όχι το 1974 με το πραξικόπημα και την εισβολή, αλλά πολύ πριν από την επιβολή της δικτατορίας, ότανμίλαγε ο Βάσος Λυσσαρίδης για πολιτικοστρατιωτικό περίγυρο, για να προλάβουμε όσα δεν μπορέσαμε να προλάβουμε.

Όμως έγινε και υπαινιγμός για κάστρα και φρούρια που πρέπει να οπλισθούν και πρέπει να επανδρωθούν. Από το 1974, αγαπητέ συνάδελφε Πέτρο Στυλιανού, τι εννοούσαμε όταν λέγαμε «κάστρα και φρούρια» και ότι κάθε πατριώτης και κάθε πατριώτισσα πρέπει να είναι στρατιώτες σ' αυτό τον τόπο; Τώρα διαπιστώσατε ότι αυτά τα πράγματα προϋποθέτουν και οπλισμό και ψυχή και φρόνημα; Και πού ήταν η μετάθεση των θέσεών μας; Μήπως εμείς με τον

κοινοβουλευτικό μας εκπρόσωπο στην προηγούμενη συζήτηση στο ίδιο θέμα δεν υποστηρίξαμε με πείσμα και συνέπεια την κλιμάκωση για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης όσον αφορά τη φορολογία για την άμυνα; Και δεν είσατε εσείς που καταψηφίζατε την κλιμάκωση και είπατε ότι στο μεταξύ θα τη μελετήσετε; Για δεν την μελετήσατε; Γιατί δεν έχετε σήμερα εισηγήσεις πάνω στο θέμα της κλιμάκωσης; Εμείς είμαστε έτοιμοι και να υποβάλουμε και να ψηφίσουμε άλλες προτάσεις για κλιμάκωση, αν υποβληθούν, από οποιαδήποτε πλευρά απόψε σ' αυτή τη Βουλή.

Λοιπόν, πού είναι η μεταβολή των θέσεων; Αν πρέπει να αναζητηθούν μεταβολές σε θέσεις, σε προγράμματα, σε συμμαχίες, σε κάποια άλλη πλευρά της Βουλής ίσως μπορούν να παρατηρηθούν, όχι όμως στη δική μας. Και η άμυνα δεν φτιάχνεται.

Εμείς θα ψηφίσουμε το 2% γιατί είναι καλύτερο από το 1%. Αλλά σίγουρα προτιμούμε την κλιμάκωση γιατί είναι άμυνα μαζί με κοινωνική δικαιοσύνη.

Είναι όμως και κάτι άλλο. Ποιοι υπηρετούν την άμυνα; Αυτοί που δεν δέχονται άμυνα με κοινωνική δικαιοσύνη ή μήπως αυτοί που διώχνουν νύκτα τους Ματαφιάδες, γιατί θέλουν να κάμουν τα Υπουργεία Άμυνας κέντρα για κομματικό ρουσφέτι όπως λειτουργούν σήμερα, και υπάρχουν άπειρα στοιχεία;

Λοιπόν, ελέχθη πολύ σωστά από τον Προεδρεύοντα στην αρχή ότι θέλουμε για την άμυνα δυο πράγματα. Πνεύμα, νεύρο, ψυχή και υλικό. Και δεν υπηρετείτε με τη στάση σας και τη συμπεριφορά σας ούτε το ένα ούτε το άλλο. Δεν αντιδικούμε μαζί σας. Δεν αντιδικούμε με καμιά πλευρά. Έχει πει πολύ σωστά ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος ότι αυτό είναι ένα εθνικό θέμα που χρειαζόμαστε διακομματική πολιτική. Αυτή την πολιτική δεν μπορούμε να τη φέρουμε αντιμετωπίζοντας τους άλλους αφ' υψηλού και διδάσκοντας πατριωτισμό. Ο πατριωτισμός δεν διδάσκεται ούτε μονοπωλείται. Εμείς έχουμε την άποψη ότι όλοι σ' αυτή την αίθουσα αγαπούμε το ίδιο αυτή την πατρίδα και νοιαζόμαστε εξ ίσου για την άμυνά της. Για ένα απλό λόγο. Αν οι Τούρκοι πάρουν ολόκληρη την Κύπρο είναι όλους που θα μας πάρουν και αν τη σώσουμε είναι για όλους που θα σωθεί η Κύπρος.

Είναι με αυτό το εθνικό πνεύμα που θα πρέπει να χαράξουμε μια εθνική πολιτική πάνω στο θέμα της άμυνας. Εμείς ήμασταν και θα παραμείνουμε σ' ένα ανοικτό διάλογο με όλες τις πλευρές. Ακούσαμε όλες τις απόψεις. Όλες έχουν τη βάση τους. Εκτός από τον εκνευρισμό, την παρεκτροπή και τη διαστρέβλωση που πραγματικά ξενίζει, όταν προέρχεται από ανθρώπους όπως ο φίλος Πέτρος Στυλιανού.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αν έμπαινε κάποιος σ' αυτή την αίθουσα σίγουρα θα δυσκολευόταν να καταλάβει για ποιο ακριβώς θέμα συζητούμε. Ακούστηκαν λόγια για πολυταξική σύνθεση κομμάτων, για Ε.Ο.Κ., για σεμνότητα και αλλοπροσαλλοσύνη, για εκλογές προεδρικές του Φεβράρη, για Καβάφη και δεν ξέρω αν άκουσα και για Μαρία Πενταγιώτισσα.

Όμως το θέμα όσο ήταν απλό άλλο τόσο ήταν και σοβαρό. Και δεν νομίζω ότι μπορεί κανένας μας να μονοπωλήσει τον πατριωτισμό. Εδώ σ' αυτή την αίθουσα φάνηκε κάτι από τη συζήτηση. Φάνηκε η ευαισθησία του λαού μας σε θέματα άμυνας και εκφράστηκε από τα χείλη των εκπροσώπων του με τον πιο επίσημο τρόπο, από το πιο επίσημο βήμα. Η ομοφωνία μας ήταν στο θέμα ενίσχυσης της άμυνας. Η διαφωνία μας ήταν στους τρόπους ενίσχυσής της. Αν δηλαδή το 2% είναι λίγο ή πολύ και αν ο τρόπος επιβολής του ήταν δίκαιος ή άδικος και αν ακόμα η εξασφάλιση άλλων πόρων είναι πρακτική.

Επειδή το θέμα έπαιρνε μάκρος εμείς κρίναμε πως ήταν πολύ σημαντικό και το επείγον της υπόθεσης να αρχίσει πρακτικά η ροή κάποιων ποσών στο τόσο ζωτικής σημασίας ταμείο της άμυνας. Και γι' αυτό χαιρετίσαμε τη συμβιβαστική πρόταση του 2%. Αυτό ήταν το θέμα, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, και εύχομαι να ήμουν ο τελευταίος ομιλητής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, δεν είσαι ο τελευταίος. Ο κύριος Κωνσταντίνου είναι ο τελευταίος ομιλητής.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν πρόκειται να μπω στη συζήτηση για το πόσο πατριωτικό ή λιγότερο πατριωτικό είναι οποιοδήποτε κόμμα σ' αυτή τη Βουλή. Εμείς εκτιμούμε και πιστεύουμε ότι όλα τα κόμματα νοιάζονται γι' αυτό τον τόπο. Νοιάζονται για την επιβίωση αυτού του τόπου, νοιάζονται για να αντισταθούν σε περίπτωση νέας επίθεσης του Αττίλα.

Γι' αυτό εμείς δεν πρόκειται να ακολουθήσουμε άλλους για μαθήματα πατριωτισμού αλλά ταυτόχρονα δηλώνουμε ότι δεν ανεχόμαστε μαθήματα πατριωτισμού από κανένα.

Επίσης, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να προσθέσω ότι η συζήτηση η αποφινή δεν είναι για να βγάλουμε λόγους για το ποιος υποστηρίζει την άμυνα πολύ ή λιγότερο ή να βγάλουμε λόγους και να κάμουμε διαλέξεις για τη σημασία της αμυντικής θωράκισης. Εδώ η ουσία του θέματος είναι ότι όλοι συμφωνούμε ότι θα πρέπει να εξευρεθούν τα μέσα για να μπορέσουμε να βελτιώσουμε την αμυντική θωράκιση του τόπου μας. Σ' αυτό συμφωνούμε όλοι. Εκεί που υπάρχουν διαφωνίες είναι αναφορικά — και συμφωνώ με τον κύριο Μουσιούττα — με τον τρόπο με τον οποίο θα εισπραχθούν αυτά τα ποσά. Και οι διαφωνίες σ' αυτό τον τομέα τουλάχιστον όσον αφορά εμάς, είναι ριζικές.

Τα λεφτά αυτά, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι το ίδιο από πόθεν θα προέλθουν. Εδώ έχει γίνει και πολύς λόγος ότι το σύνταγμα μιλά για ίση κατανομή των βαρών μεταξύ των πολιτών, ανάλογα με τις δυνατότητες τις οποίες έχουν.

Η συζήτηση αυτή η ίδια, κύριοι συνάδελφοι, έγινε και πριν ένα χρόνο όταν συζητούσαμε το θέμα του 1%. Και τότε ελέχθη ότι, ναι, να το ανανεώσουμε για ακόμα ένα χρόνο και θα μας δοθεί η δυνατότητα για να μελετήσουμε θέμα κλιμάκωσης.

Τι αποδεικνύει η σημερινή συζήτηση, κύριοι συνάδελφοι; Η σημερινή συζήτηση αποδεικνύει ότι τα θέματα αυτά εξετάζονται, όπως κι' εμείς έτσι τα εξετάζουμε, από ταξική άποψη.

Εμείς βλέπουμε ότι θα πρέπει τα βάρη να τα επωμισθούν εκείνοι οι οποίοι είναι πιο εύποροι σ' αυτό τον τόπο και όχι οι πλατιές μάζες των εργαζομένων.

‘Άλλοι συνάδελφοι σ’ αυτό το χώρο βλέπουν ότι η εύκολη λύση είναι να επωμισθούν τα βάρη οι εργαζόμενοι.

Ο κύριος Γαλανός είπε ότι θα πρέπει η Βουλή αυτή να δώσει στο λαό ένα μήνυμα. Και πράγματι με την ψήφιση της πρότασης νόμου που έχει κατατεθεί θα δοθεί πράγματι στο λαό ένα μήνυμα. Και το μήνυμα που θα δοθεί είναι ότι τα βάρη θα τα επωμισθούν οι μάζες των εργαζομένων. ‘Ότι από αύριο οι πλατιές μάζες των εργαζομένων θα προσφέρουν 2% όπως θα προσφέρουν και τα πλούσια στρώματα αυτού του λαού. Εξισώνονται δηλαδή οι πλούσιοι με τους φτωχούς.

‘Έχει εδώ λεχθεί ότι αυτό δεν επρόκειτο να το αισθανθεί η φτωχή εργάτρια η οποία αμείβεται με £100—£150 το μήνα διότι αυτό που θα κληθεί να πληρώσει πρόσθετα θα είναι καμιά δεκαριά αναψυκτικά! Ξέρετε, κύριοι συνάδελφοι, οι εργάτριες πίνουν καμιά εκατοστή αναψυκτικά το μήνα κι έτσι αν περικόψουν καμιά δεκαριά δεν χάθηκε ο κόσμος! Φαίνεται ότι δεν ξέρουμε τι πάει να πει φτώχεια και τι σημασία έχει η κάθε λίρα για μια φτωχή οικογένεια. Αλλά ο χορτάτος δεν είναι δυνατό να καταλάβει το νηστικό. Αυτό είναι το μήνυμα, κύριοι συνάδελφοι, που θέλετε με την ψήφιση αυτής της νομοθεσίας να στείλετε στο λαό και αυτό είναι το μήνυμα που θα πάρει.

Επιχειρηματολογώντας ο κύριος Γαλανός και άλλοι συνάδελφοι είπαν: «Ξέρετε έχει γίνει εισήγηση και αναφορικά με το θέμα των κερδών» αλλά όσον αφορά αυτό το θέμα των αποσβέσεων, το θέμα εκτός του ότι μπορεί να είναι και αντισυνταγματικό, είναι απορριπτέο, δεν είναι ανεκτό, διότι με αυτό θα πληγούν οι επιχειρήσεις. Αν το κίνητρο για την άμεση απόσβεση των μηχανημάτων τους, των εγκαταστάσεών τους δεν γίνει 140% αυτόματα και θα γίνει μόνο 100% θα πληγούν οι βιομηχανίες.

‘Έχει γίνει εισήγηση, είπε ο κύριος Γαλανός, για την περαιτέρω φορολόγηση των μερισμάτων. Αλλά και αυτό είναι ανέφικτο, δεν μπορεί να επιτευχθεί. Το ίδιο είπε και η Κυβέρνηση.

‘Έχει γίνει λόγος για την υπεραξία των ακινήτων. Η απάντηση είναι ότι αυτό το πράγμα δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει, διότι δεν μπορούν να βρουν πόση είναι αυτή η υπεραξία στην ακίνητη ιδιοκτησία. Είναι το θέμα των κρατικών προϋπολογισμών. Η Βουλή περιέκοψε κάπου £10 εκ. όχι από τις αναπτυξιακές δαπάνες, αλλά περιέκοψε κάπου £10 εκ. από τις μη παραγωγικές δαπάνες του κράτους. Αυτά τα £10 εκ. θα μπορούσαν κάλλιστα να πάνε για την άμυνα. Και έγινε και σχετική εισήγηση προς αυτή την κατεύθυνση. Γιατί δεν έγινε αυτό, ώστε από τον κρατικό προϋπολογισμό, με πιο νοικοκυρεμένη διαχείριση, να πάνε αρκετά αυξημένα ποσά προς αυτή την κατεύθυνση;

Αλλά, κύριοι συνάδελφοι, με όλο το σέβας, έχετε βρει τον εύκολο δρόμο. Την επιβάρυνση με το ίδιο ποσοστό και των φτωχών και των πλουσίων με το επιχείρημα ότι το 2% είναι όλο και για το χαμηλά και για τον ψηλά αμειβόμενο. Και για την εταιρεία, είπε ο κύριος Μαρκίδης, η οποία πληρώνει όσα πληρώνει και για τους υπαλλήλους της, τα οποία γλυτώνει από το φόρο εισοδήματος κατά 50% και κατά συνέπεια στην ουσία δεν είναι 2% που πληρώνει αλλά 1%.

Κατά συνέπεια όλες οι εισηγήσεις που έγιναν και οι οποίες θίγουν με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο τα πλούσια στρώματα ή το κεφάλαιο απορρίπτονται. Η μόνη αποδεκτή είναι αυτή που πλήττει τις μάζες των εργαζομένων.

Το ΑΚΕΛ, κύριοι συνάδελφοι, συμφωνεί με την ανάγκη ενίσχυσης της άμυνας. ‘Έχει κάμει πληθώρα προτάσεων. Οι προτάσεις αυτές ρίφθηκαν μέσα σε μερικές

ώρες στον κάλαθο των αχρήστων, για να ετοιμαστεί η νέα εισήγηση του 2% η οποία ήλθε τώρα στη Βουλή. Εμείς κατ' άρθρο συζήτηση της πρότασης νόμου θα υποβάλουμε τη δική μας υπαλλακτική κλιμάκωση της φορολογίας, την οποία και θα ήθελα, κύριε Πρόεδρε, να επαναλάβω, για να είναι γνωστή στους συναδέλφους, όταν θα ψηφίζουμε κατ' άρθρο.

Μέχρι £1,000 που καλύπτονται κατά συνέπεια όλοι οι συνταξιούχοι μηδέν συνεισφορά.

Από £1,000 — £ 3,000	1/2%
Από £3,000 — £ 5,000	1%
Από £5,000 — £ 7,000	2%
Από £7,000 — £10,000	3%, και
Από £10,000 και άνω	4%.

Αυτή είναι η πρόταση του ΑΚΕΛ—Αριστεράς για την ενίσχυση του Ταμείου της Άμυνας ακριβοδίκαια με βάση τα εισοδήματα των εργαζομένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κατάλογος των ομιλητών που ζήτησαν να δευτερολογήσουν έκλεισε. Υπάρχουν άλλοι συνάδελφοι που θα ήθελαν να μιλήσουν;

Εφόσον δεν υπάρχουν, θα ήθελα να αποσαφηνίσω το εξής: Όταν έλεγα ότι δεν θα επιτρέψω σε ομιλητές να βγουν έξω από το θέμα τους εννοούσα πάνω σε νέα σημεία. Όμως μιας κι επιτρέπη σε προηγούμενους συναδέλφους να θίξουν έστω και μερικά σημεία που, κατά τη γνώμη μερικών συναδέλφων, ήσαν έξω του θέματος, δεν ήταν δυνατό για τον Πρόεδρο να αρνηθεί σε άλλους συναδέλφους που θα ήθελαν να δευτερολογήσουν να απαντήσουν πάνω σ' εκείνα ακριβώς τα σημεία. Επομένως πρέπει να γίνει καθαρό ότι αφορούσε νέα σημεία.

Τώρα το θέμα του προσωπικού θέματος.

Είναι πολύ δύσκολο να πει κανείς τι είναι προσωπικό και τι δεν είναι. Μπορεί ένας συνάδελφος να ζητήσει το λόγο και να πει: «Έχουν παραποιηθεί οι απόψεις μου, έχουν διαστρεβλωθεί οι απόψεις μου». Είναι επί προσωπικού θέματος. Όπως και επί θέματος τάξεως. Υπάρχουν, αντιλαμβάνεσθε, πολύ στενά περιθώρια μέσα στα οποία είναι υποχρεωμένος ο Πρόεδρος να κινηθεί και δεν νομίζω ότι πρέπει να δυσκολεύουμε τον Πρόεδρο στο να εκτελέσει τα καθήκοντά του.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

39 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης;

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Υπάρχει τροποποίηση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πρώτα υπάρχει η τροποποίηση που εισηγήθηκε ο κύριος Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Εισηγούμαι, κύριε Πρόεδρε, στο άρθρο (2) αντί του «1%» να γίνει «2%» να μπει η ακόλουθη κλίμακα:

«Από μέχρι £1,000 εισόδημα	μηδέν
Από £1,000 — £3,000 εισόδημα	1/2%
Από £3,000 — £5,000 εισόδημα	1%
Από £5,000 — £7,000 εισόδημα	2%
Από £7,000 — £10,000 εισόδημα	3%, και
Από £10,000 εισόδημα και άνω	4%.

Αντί του εδαφίου (β) όπως υπάρχει, να αντικατασταθεί μ' αυτή την κλιμάκωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, έχετε ακούσει την τροποποιητική εισήγηση. Και θέτω αυτή την εισήγηση υπό την έγκριση του Σώματος.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22 εναντίον κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 22 ψήφους εναντίον και 17 υπέρ η πρόταση απορρίπτεται.

Προχωρούμε τώρα στην εισήγηση του κυρίου Μαρκίδη.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Να προστεθεί η παράγραφος (γ) στο άρθρο 2 ως εξής:

«(γ) Διά της εκ του εδαφίου (2) αυτού διαγραφής της παραγράφου (δ) και της αντικαταστάσεώς της διά της ακολούθου νέας παραγράφου:

'(δ) Παν πρόσωπον λαμβάνον σύνταξιν υπερβαίνουσαν τας £1,200 ετησίως εις ποσοστόν 2% επί της συντάξεως αυτού.'».

Αυτό σημαίνει ότι συνταξιούχοι των οποίων η σύνταξη δεν υπερβαίνει τις £1,200 ετησίως, ήτοι £100 το μήνα, δεν θα πληρώνουν οποιαδήποτε εισφορά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ο κύριος Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Εδώ στο πρώτο σκέλος της πρότασης του κυρίου Μαρκίδη υπάρχει το στοιχείο της πρότασης του ΑΚΕΛ ότι μέχρι τόσες λίρες δεν πληρώνουν τίποτε. Ας μπει καθαρά αυτό το πράγμα για να το ψηφίσουμε. Διότι το βάζουν διαφορετικά ότι θα δεχθούμε να πληρώνουν 2% όσοι παίρνουν πάνω από £1,200.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Νομίζω, κύριε Πουμπουρή, με την άδειά σας κύριε Πρόεδρε, ότι την ώρα που εξηγούσα τη θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού από του Βήματος είπα ότι τη διαμορφώσαμε, αφού ακούσαμε όλους τους αγορητές — και τους δικούς σας αγορητές — και είπαμε ότι εμείς δεν δογματίζουμε και δεν είμαστε ανελαστικοί, αλλά προτείνουμε αυτό το πράγμα σχετικά με τους συνταξιούχους. Δηλαδή θα ψηφίσουμε αυτή την τροποποίηση ότι οι συνταξιούχοι των οποίων η σύνταξη δεν υπερβαίνει τις £1,200 ετησίως, δεν θα πληρώνουν φόρο. Εσείς είπατε £1,000 προηγουμένως. Αλλά δεν το είπατε μόνο για τους συνταξιούχους, το είπατε γενικά και θέλατε άλλη κλιμάκωση. Εμείς περιοριζόμαστε σε ένα μέρος της δικής σας εισήγησης με μια ελαφρά τροποποίηση, γιατί τις £1,000 τις κάνουμε £1,200 για τους συνταξιούχους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ο κύριος Μαρκίδης είναι πολύ καλός νομικός. Αυτό δεν το αμφισβητώ και νομίζω ότι δεν το αμφισβητεί κανένας. Αλλά η ερμηνεία που έδωσε διαφέρει ριζικά από τη διατύπωση. Η διατύπωση λέγει ότι: «Συνταξιούχοι οι οποίοι έχουν σύνταξη πέραν των £1,200 θα πληρώνουν 2%». Αυτό δεν είναι το ίδιο, κύριε Μαρκίδη, με όλο το σέβας, με το ότι οι συνταξιούχοι οι οποίοι παίρνουν μέχρι £1,200 δεν πληρώνουν. Με όλο το σέβας έχει ουσιαστική διαφορά. Και αν δεν την καταλάβετε να σας την εξηγήσω. Γιατί εκείνος ο οποίος θέλει να μην πληρώνουν οι συνταξιούχοι μέχρι £1,200 δεν είναι και κατά ανάγκη υπόχρεος να πει ότι για εκείνους που παίρνουν £1,200 και πάνω πληρώνουν 2%. Γι' αυτό ναι, είναι ωραία η διατύπωση, έντεχνη, αλλά όχι ικανοποιητική για να μπορεί το ΑΚΕΛ να την ψηφίσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε συνάδελφε, με συγχωρείτε. Τι θέλει το ΑΚΕΛ να πει; Να αντιληφθούμε.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Μέχρι £1,200 συντάξεις δεν πληρώνουν.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Αυτό λέει, κύριε Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Όχι, όχι.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Διατυπώστε το όπως θέλετε, εγώ δεν έχω αντίρρηση. Διατυπώστε το.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ! Παρακαλώ! Κύριε Γαλανέ, παρακαλώ αφήστε τον κύριο Μαρκίδη. . .

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Μα, σας παρακαλώ, τι ενοχλώ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Μαρκίδη, συνεχίστε. Ο κύριος Γαλανός θα έχει το λόγο μετά.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Κωνσταντίνου, ας ξεχάσουμε το νομοτεχνικό μέρος. Η πρόταση του Δημοκρατικού Συναγερμού από του Βήματος ήταν καθαρότατη. Ότι συντάξεις μέχρι £1,200 ετησίως δεν θα πληρώνουν οποιοδήποτε φόρο. Με βάση αυτή τη διατύπωση έδωσα στη Γραμματέα Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και μας διατύπωσε αυτή την τροπολογία. Εγώ διαβάζοντας αυτή την τροπολογία βρίσκω ότι καλυπτόμεθα πλήρως. Αν εσείς δεν είστε ικανοποιημένοι, εμείς δεν θα αρχίσουμε διένεξη μαζί σας επί θέματος νομοτεχνικού. Διατυπώστε το όπως θέλετε, και αν το νόημα είναι το ίδιο, θα το ψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα μιλήσω, γιατί υπάρχει κίνδυνος να μου αφαιρέσετε πάλι το λόγο. Αφού προηγουμένως μου τον edώσατε και μόνος του ο κύριος Μαρκίδης, χωρίς να πάρει το λόγο σηκώθηκε. Δεν είναι σωστό αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή, κύριε Γαλανέ, είναι ο εισηγητής της τροπολογίας και ήθελε να επεξηγήσει την τροπολογία του.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εκείνο που θέλω να πω, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι αν το νόημα της τροπολογίας είναι κάτω από £1,200 να μην πληρώνουν καθόλου, να το εξηγήσει και η διατύπωση δεν είναι πρόβλημα. Πράγματι, έχει δίκαιο ο κύριος Κωνσταντίνου. Δεν βγαίνει αυτό το συμπέρασμα. Δεν βγαίνει κύριε Μαρκίδη, αλλά τι σας πειράζει αν το κάνουμε κάπως πιο καθαρό, αν αυτό είναι το νόημα;

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Προτείνω το εξής, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ! Παρακαλώ! Να ζητούμε το λόγο.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Προτείνω το εξής ότι μπορεί να λεχθεί. Θα μείνει όπως είναι η παράγραφος (α) και (β) και θα προστεθεί το εξής:

«Νοείται ότι συντάξεις μη υπερβαίνουσας τας £1,200 δεν επιβαρύνονται δι' οιοδήποτε ποσοστού φόρου».

Λοιπόν, διατυπώστε το.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εισηγούμαι όπως η πρόταση του κυρίου Μαρκίδη τροποποιηθεί, ούτως ώστε να διαλαμβάνει όχι μόνο συντάξεις, αλλά οποιοδήποτε εισόδημα κάτω των £1,200. Αυτή είναι η εισήγησή μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει τροπολογία επί της τροπολογίας και εφόσον υπάρχει τροπολογία επί της τροπολογίας είμαι υποχρεωμένος να βάλω πρώτη την τελευταία τροπολογία.

Ο κύριος Κόλοκος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επισημαίνω προ της ψηφοφορίας — απλώς επισημαίνω — έναν προβληματισμό, ο οποίος παρακαλώ να θεωρηθεί καθαρά προσωπικός δικός μου και ότι δεν εκφράζει όλη την Κοινοβουλευτική Ομάδα.

Πρώτο, ότι κανείς δεν έχει, νομίζω, σ' αυτό το Σώμα το δικαίωμα να αποστερήσει το δικαίωμα ή την προσδοκία ή και την απαίτηση οποιουδήποτε μισθωτού ή συνταξιούχου να καταβάλλει έστω και από το μικρό του εισόδημα οτιδήποτε προς την άμυνα.

Το δε δεύτερο θέμα — παρακαλώ κύριοι του ΑΚΕΛ μην . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, παρακαλώ!

(Κτυπά τη σφύρα)

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Παρακαλώ, κύριε Παπαπέτρου, ομιλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συνεχίστε.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Το δεύτερο θέμα, κύριε Πρόεδρε, το δεύτερο θέμα είναι ότι . . .

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επί της διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μια στιγμή.

(Κτυπά τη σφύρα)

Παρακαλώ! Συνεχίζει ο κύριος Κόλοκος. Πρέπει ν' αντιληφθώ τι θέλει να πει πρώτα ο κύριος Κόλοκος και μετά. Δεν κατάλαβα τι θέλει να πει.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

. . . τόνισα, λοιπόν, ότι προ της ενάρξεως της ψηφοφορίας, κύριε Πρόεδρε, ήθελα να εκφράσω προσωπικό προβληματισμό ο οποίος κατανάγκη δεν αντανάκλα στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΔΗ.ΚΟ. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ να μην επεμβαίνετε στα καθήκοντα του Προέδρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θέλω σαν Πρόεδρος να καταλάβω, προτού του αφαιρέσω το λόγο, τι θέλει να πει ο κύριος Κόλοκος. Δεν κατάλαβα μέχρι στιγμής. Ο κύριος Κόλοκος να εξηγήσει.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Και πάλι να εξηγήσω, κύριε Πρόεδρε.

Από τον κύριο Μαρκίδη υπεβλήθη μια τροποποίηση. Και άρχισε μια συζήτηση κατά πόσο συνταξιούχοι ή μη συνταξιούχοι μέχρι κάποιου ποσού θα καταβάλλουν ή όχι το ποσοστό του 2%. Και έχω απλώς προ της ψηφοφορίας και προ του γενικότερου προβληματισμού να πω πως σ' αυτό το σημείο γεννώνται σε με δυο προβληματισμοί. Ο πρώτος είναι ότι δεν νομίζουμε πως θα πρέπει με κανένα τρόπο να αποστερήσουμε οποιαδήποτε τάξη . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είναι άλλο θέμα.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Το δε δεύτερο θέμα, κύριε Πρόεδρε. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κόλοκο, αυτό είναι άποψη πλέον.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Άποψη. Μάλιστα άποψη εκφράζω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, όχι. Εδώ βρισκόμαστε στο στάδιο της ψηφοφορίας.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Να εκφράσω και τη δεύτερή μου άποψη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης έκαμε μια τροπολογία. Ο κύριος Δίγκλης έκαμε τροπολογία επί της τροπολογίας.

Επομένως τώρα πρέπει το Σώμα να τοποθετηθεί με την ψήφο του.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Να μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, να συμπληρώσω με ακόμα κάτι το οποίο δεν θα πάρει περισσότερο . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, όχι, γιατί δεν πρόκειται να τελειώσουμε ποτέ.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι άποψη αυτή, κύριε Κόλοκο.

Βρισκόμαστε στο στάδιο της ψηφοφορίας αυτή τη στιγμή.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Εντάξει, κύριε Πρόεδρε. Εγώ ήθελα απλώς να υπενθυμίσω τι θα συμβεί με κάποιον που παίρνει £100 συν ένα σεντ και τι θα συμβεί με κάποιον που παίρνει £99 και 99 σεντ. Αυτό απλώς θέλω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω θα πρέπει να γίνει μια διευκρίνιση στο θέμα της ψηφοφορίας. Η πρόταση του κυρίου Μαρκίδη είναι μόνο για τις συντάξεις, ενώ ο κύριος Δίγκλης την έχει τροποποιήσει. Νομίζω είναι σωστό να γνωρίζουμε αν ο κύριος Μαρκίδης παραμένει στην πρότασή του εκ μέρους του Συναγερμού ή αν θα γίνει ξεχωριστή ψηφοφορία. Απλώς το θέτω για να ξέρουμε τι ψηφίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο Πρόεδρος θα αποσαφηνίσει τι ακριβώς πρόκειται όταν θα κληθεί η Βουλή να αποφασίσει.

Ο κύριος Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να διασκεδάσω τους φόβους του κυρίου Κόλοκου αναφορικά με το αν θα δικαιούνται. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βρισκόμαστε στο στάδιο της τροπολογίας. Ο κύριος Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω θα υποχρεωθούμε να ψηφίσουμε παράγραφο με παράγραφο το άρθρο 2 για να μπορέσουμε να τοποθετηθούμε όλοι σωστά. Διότι είναι δυνατό να υπάρχουν συνάδελφοι που να δέχονται την τροπολογία τη δική σας, που δεν θα θέλουν όμως να δεχθούν το 2%.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι. Αν αντιλαμβάνομαι σωστά την τροπολογία του κυρίου Μαρκίδη, εισηγείται όπως εισοδηματίες κάτω των £1,200 μην πληρώνουν τίποτε. Συνταξιούχοι, συγγνώμη.

Ο κύριος Δίγκλης κάμνει τροπολογία πάνω σ' αυτή την τροπολογία και εισηγείται όπως όχι μόνο συνταξιούχοι αλλά όλοι οι εισοδηματίες κάτω των £1,200 μην πληρώνουν τίποτε.

Επομένως είναι καθαρό τι θα ψηφίσουμε.

Τίθεται η τελευταία τροπολογία του κυρίου Δίγκλη σε ψηφοφορία.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας του κυρίου Δίγκλη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13 υπέρ της τροπολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4 αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 22 ψήφους κατά και 13 υπέρ η τροπολογία απορρίπτεται.
 Τώρα τίθεται σε ψηφοφορία η τροπολογία του κυρίου Μαρκίδη.
 Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας του κυρίου Μαρκίδη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ομόφωνα. 37 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν εναντίον;
 Ο κύριος Παναγιώτου; Εναντίον ή αποχή;

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Εγώ αποχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και ο κύριος Κόλοκος αποχή.
 Μια ψήφος εναντίον και μια αποχή.
 37 υπέρ, μια ψήφος εναντίον και μια αποχή.
 Προχωρούμε πάρα κάτω.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν το (α) και το (β). Αυτό αντιλαμβάνομαι είναι το (γ) του άρθρου 2. Κατά συνέπεια πρέπει να μπει και το (α) και το (β) του άρθρου 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό, ακριβώς, εννοούσα όταν λέω να προχωρήσουμε πάρα κάτω.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ας αρχίσουμε από το εδάφιο (β) του άρθρου 2:
 (α) Διά της εκ του εδαφίου (1) αυτού διαγραφής των λέξεων και αριθμού «31ης Οκτωβρίου 1987» (τρίτη γραμμή) και της αντικαταστάσεώς των διά των λέξεων και αριθμού «31ης Οκτωβρίου 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ομόφωνα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

(β) Διά της εκ του εδαφίου (2) αυτού διαγραφής των λέξεων και του ποσοστού «ένα τοις εκατόν (1%)» όπου απαντώνται και της αντι-

καταστάσεως αυτών διά των λέξεων και του ποσοστού «δύο τοις εκατόν (2%)».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

26, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές; Δεν υπάρχουν.

Με 26 ψήφους υπέρ και 13 εναντίον το άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

26 κύριε Πρόεδρε υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές; Ουδεμία.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την Άμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

26 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές; Ουδεμία.

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 26 ψήφους υπέρ και 13 εναντίον το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Ο κύριος Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Ήθελα να αναφέρω ότι εμείς καταψηφίσαμε την κλιμακωτή φορολογία που εισηγήθηκε το ΑΚΕΛ όχι γιατί διαφωνούμε με την φιλοσοφία αυτής της γραμμής σήμερα, αλλά επειδή, όπως προτάθηκε σήμερα, δεν μπορεί να αποδώσει αμέσως για ενίσχυση της άμυνας που είναι η θέση όλων μας. Και, όπως τονίστηκε και στις ομιλίες μας, είμαστε έτοιμοι να εξετάσουμε το θέμα της κλιμακωτής φορολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Πρέπει να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΔΗ.ΚΟ. στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και από τη συζήτηση που έγινε εδώ, δεν αντιλήφθηκα κάτι τέτοιο. Αν, όμως, έχει τροποποιηθεί η άποψη του ΔΗ.ΚΟ. είναι ευχάριστο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Νομίζω επαναρχίζει η συζήτηση. Αλλά πρέπει να απαντήσουμε στον κύριο Κωνσταντίνου ότι στην ομιλία μας, κύριε Πρόεδρε. . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης έχει εγείρει θέμα τάξεως.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Εντάξει, ο κάθε Βουλευτής δικαιούται να επεξηγήσει την ψήφο του. Αλλά όταν η ψήφος επεξηγήθηκε εκ των προτέρων με σειρά αγορεύσεων, έχω την εντύπωση ότι πρόκειται πλέον περί καταχρήσεως.

Το θέμα έληξε. Εψηφίσαμε. Ο κύριος Χαραλαμπίδης κάτι είπε —καταχρηστικώς το είπε — διότι υποτίθεται η ψήφος του ΔΗ.ΚΟ. επεξηγήθηκε εκ των προτέρων από τον Κοινοβουλευτικό σας Εκπρόσωπο και από όλους τους άλλους ομιλητές σας, ο κύριος Κωνσταντίνου αναγκάστηκε να απαντήσει, το θέμα έληξε. Διότι αν το ΔΗ.ΚΟ. διεκδικεί την τελευταία λέξη πάντοτε, δηλαδή επειδή μίλησε ο κύριος Κωνσταντίνου να μιλήσει και κάποιος άλλος από το ΔΗ.ΚΟ., λυπούμαι, θα μιλήσουμε και εμείς στο τέλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχω τη γνώμη ότι ο κύριος Χαραλαμπίδης ήταν απόλυτα μέσα στο θέμα. Διότι ετέθη υπό την έγκριση του Σώματος η κλιμάκωση. Και ο κύριος Χαραλαμπίδης ζήτησε το λόγο για να εξηγήσει γιατί δεν υποστήριξε την κλιμάκωση. Επομένως ήταν απόλυτα στα πλαίσια του θέματος που συζητούμε.

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εφόσον ο κύριος Χαραλαμπίδης ήταν απόλυτα εντός του θέματος για δικαιολόγηση ψήφου, τότε είμεθα υποχρεωμένοι να απαντήσουμε στον κύριο Κωνσταντίνου, εφόσον επιτρέπη στον κύριο Κωνσταντίνου να κάμει σχόλιο. Και εκείνο που θέλουμε να πούμε, απλώς, είναι ότι στις ομιλίες μας τονίσαμε ότι δεν είμαστε εναντίον της κλιμάκωσης και δεχόμαστε να υπάρξει κλιμάκωση αλλά αφού δεχθούμε προηγουμένως τη βάση, το 2%. Δηλαδή από το 2% και πάνω να

γίνει η κλιμάκωση. Οπωσδήποτε, όμως, αυτό είναι μια εισήγηση. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα συζητήσουμε διάφορες μορφές κλιμάκωσης νοουμένου ότι αποφέρουν τα ποσά τα οποία θέλουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Λοιπόν φθάσαμε στο τέλος της συζήτησης του νομοσχεδίου που είναι το τελευταίο στο Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Παιδείας. Υπάρχει εισήγηση να κηρυχθεί επείγον;

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως κηρυχθεί επείγον;

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Για την ερχόμενη Πέμπτη, όχι γι' απόψε!
(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Για την ερχόμενη Πέμπτη. Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται επείγον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 108) του 1987.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (3) Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Μονιάτη του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (4) Οι περί Αλιείας Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στο Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (5) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών των Υπαλλήλων) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 3 Απριλίου 1987.

«Το Καλό Χωριό Λάρνακας είναι βασικά προσφυγικό χωριό. Έχει πάνω από 2.000 πρόσφυγες.

Κτίζονται νέα σπίτια και το χωριό συνεχώς επεκτείνεται. Έχει παλιά σπίτια που είναι ετοιμόρροπα και χρειάζονται κατεδάφιση για να ανοιχτούν νέα οικοπέδα. Τα νέα οικοπέδα χρειάζονται ηλεκτρικό ρεύμα.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

Πότε θα επεκταθεί το ηλεκτρικό ρεύμα στα καινούργια οικοπέδα;»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Σχετικά με την επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου στα νέα οικοπέδα που διαχωρίζονται στο Καλό Χωριό Λάρνακας, σας πληροφορώ ότι η ηλεκτροδότηση μερικών από τα 24 οικοπέδα που δημιουργήθηκαν από κατεδαφίσεις ετοιμόρροπων Τ/Κ κατοικιών δεν μπορεί προς το παρόν να γίνει γιατί χρειάζεται να αντικατασταθούν οι εναέρια παροχετευτικές γραμμές. Ήδη η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ετοιμάζει σχετική μελέτη και εκτίμηση δαπάνης ώστε να καταστεί δυνατή η διάθεση των απαιτούμενων πιστώσεων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 13 Ιουνίου 1987.

«Οι κοινότητες Π. και Κ. Πολεμιδιών, που συναριθμούν 14 περίπου χιλιάδες εκτοπισμένους (5 και 8500 χιλιάδες αντίστοιχα) αντιμετωπίζουν — όπως μας εκτέθηκαν σε νέα, εντελώς πρόσφατη επίσκεψή μας στους πιο πάνω οικισμούς — προβλήματα που σχετίζονται με τη γενικότερη αναπτυξιακή πολιτική τους. Συγκεκριμένα στα Π. Πολεμίδια ζητήθηκε: η επιδιόρθωση των πεζοδρόμων και η κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων, η παραχώρηση 50 περίπου οικοπέδων για αυτοστέγαση νεαρών ζευγαριών, η επίσπευση του ρυθμού εγκατάστασης τηλεφώνων, η επίσπευση της δημιουργίας μικρής βιοτεχνικής μονάδας, η αναδιάρθρωση του τρόπου παροχής των Τ/Κ περιουσιών, η αρίθμηση των οδών, η ανάγκη καθορισμού στάσεων για τα λεωφορεία και η κατασκευή έξι τουλάχιστον στεγάστρων, η ασφαλτόστρωση του δρόμου προς την κτηνοτροφική περιοχή και

επίσκεψη μια φορά τη βδομάδα Κυβερνητικού γιατρού στον οικισμό.

Εξάλλου στα Κ. Πολεμίδια ζητήθηκε: η επιδιόρθωση του δημοτικού σχολείου (που στεγάζει 430 μαθητές και λειτουργεί στο παλιό Τουρκικό σχολείο της κοινότητας), η αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούν τα λύματα του αγγλικού οικισμού 'Βερεγγάρια', έξω από τον οικισμό Μακάριος ο Γ', η επιτάχυνση του ρυθμού εγκατάστασης τηλεφώνων, ο διαχωρισμός νέων οικοπέδων για 50 περίπου νέα ζευγάρια, τα προβλήματα που ανακύπτουν στον οικισμό αυτοστέγασης α' φάσης, η ορθολογικότερη αντιμετώπιση του τρόπου επιδιόρθωσης των Τουρκοκυπριακών σπιτιών με ειδική έμφαση σε οικιστικές μονάδες β' κατηγορίας, η επαναπροσέγγιση της απόφασης για ομαδική αναδρομική αποπληρωμή των καθυστερημένων ενουκίων των Τ/Κ περιουσιών, η αναδιάρθρωση της διαδικασίας έγκρισης των αυτοστεγάσεων, η κατασκευή δρόμων στην κτηνοτροφική περιοχή, η ασφαλιότητα του δρόμου Πολεμιδιών-Ύψωνα, θέματα σχετικά με την άρδευση από το φράγμα Κούρρη κ.ά.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς προγραμματίζει την αντίκρουση των πιο πάνω προβλημάτων.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σ' ότι αφορά το αίτημα των κοινοτήτων Πάνω και Κάτω Πολεμιδιών για τον καθορισμό στάσεων για τα λεωφορεία και την κατασκευή έξι τουλάχιστον στεγαστρων αναφέρονται τα ακόλουθα:

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών & Έργων έχει ήδη μελετήσει το εν λόγω θέμα και έχει αποφασίσει όπως τοποθετηθούν οι στάσεις που καθορίστηκαν σε συνεργασία με την Αστυνομία και τις Τοπικές Αρχές και όπως κατασκευαστούν δύο νέα στέγαστρα και μετακινηθούν τέσσερα από τα υφιστάμενα στέγαστρα σε σημεία που ζήτησαν οι εν λόγω κοινότητες.

Η όλη εργασία αναμένεται να περατωθεί πριν το τέλος του 1987 και επομένως το σχετικό αίτημα των δυο Κοινοτήτων θα ικανοποιηθεί.

2. Αναφορικά με την τηλεφωνική εξυπηρέτηση των κατοίκων των κοινοτήτων Πάνω και Κάτω Πολεμιδιών, αναφέρονται τα ακόλουθα:

(α) **Κάτω Πολεμίδια**

Στο συνοικισμό Μακάριος ΙΙΙ άρχισε και συνεχίζεται η εγκατάσταση τηλεφώνων. Με τη λειτουργία του νέου ψηφιακού τηλεφωνικού Κέντρου στον Ύψωνα στις 29.9.1987, θα καταστεί πολύ σύντομα δυνατή η παροχή πρόσθετων τηλεφώνων στις περιοχές που έχει εγκατασταθεί τηλεφωνικό δίκτυο.

(β) **Πάνω Πολεμίδια**

Με την αποπεράτωση του Κυκλοφοριακού Κόμβου Πολεμιδιών έχει αρχίσει ήδη η κατασκευή των έργων που θα επιτρέψουν την παροχή πρόσθετων τηλεφώνων μέσα στο 1987.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χλώρακα απαιτεί όπως το Κράτος κάνει αντιπλημμυρικό έργο στο τμήμα του κύριου δρόμου Χλώρακα-Κισσόνεργας εντός του χωριού για να

αντιμετωπιστεί το σοβαρό πρόβλημα που δημιουργήθηκε μετά τα έργα της Αρχής Αναδάσμου, του Οργανισμού Ανάπτυξης Γης, και του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτό το δικαιολογημένο αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Αναφορικά με την κατασκευή αντιπλημμυρικού έργου σε τμήμα του κύριου δρόμου Χλώρακας-Κισσόνεργας μέσα στο χωριό Χλώρακα, σας πληροφορώ τα εξής:

2. Η κατασκευή αντιπλημμυρικού έργου στον πιο πάνω δρόμο, αποτελεί μέρος γενικότερου σχεδίου που προβλέπει την κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων σ' όλους τους δρόμους του χωριού, έναντι υπολογιζόμενης δαπάνης της τάξης των £127,000. Ήδη γίνονται ενέργειες από το οικείο Συμβούλιο Βελτιώσεως για τη σύναψη δανείου από Εμπορική Τράπεζα ώστε το έργο να αρχίσει το συντομότερο, η δε συνεισφορά που αναλογεί στην Κυβέρνηση να καλύπτεται σταδιακά από πιστώσεις που θα περιλαμβάνονται στους ετήσιους Προϋπολογισμούς.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χλώρακας αντιμετωπίζει σοβαρό υδρευτικό πρόβλημα και για τη λύση του απαιτείται επιτακτικά να αρχίσει η κατασκευή νέου νεποζίτου και η εγκατάσταση νέου αγωγού. Για το σκοπό αυτό κατέθεσε ήδη σχετική προκαταβολή ύψους 30 χιλιάδων λιρών και όπως ισχυρίζεται υπήρξαν και υποσχέσεις αρμοδίων για επίσπευση του έργου, πλην όμως δεν έχει γίνει ακόμα τίποτε.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτό το σοβαρό πρόβλημα και αν θα γίνει αυτό το αναγκαίο και επιτακτικό έργο.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσιικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με τα υδρευτικά θέματα του χωριού Χλώρακα σας παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:

- (α) Μεταξύ των ετών 1985 και 1987 έγινε αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου Χλώρακα έναντι δαπάνης £180,000.
- (β) Η κοινότητα Χλώρακα που υδρεύεται από το Σχέδιο Υδατοπρομήθειας των χαμηλών χωριών Πάφου αντιμετωπίζει το καλοκαίρι κάποια ανεπάρκεια πόσιμου νερού ενώ παράλληλα προωθείται η υδροδότηση της τουριστικής περιοχής της. Για την αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών σε νερό έχει εκπονηθεί σχέδιο που προβλέπει την αντικατάσταση του υφιστάμενου κεντρικού αγωγού με αγωγό μεγαλύτερης διαμέτρου, την κατασκευή κεντρικής υδατοδεξαμενής 500 κυβικών μέτρων και τη μεταφορά νερού στην τουριστική περιοχή. Το συνολικό κόστος εκτελέσεως του Σχεδίου υπολογίζεται σε £306,980 από το

οποίο ποσό £197,900 αντιπροσωπεύει το κόστος που προκύπτει από τα έργα υδροδοτήσεως της τουριστικής περιοχής και το οποίο θα επωμισθεί η κοινότητα (με σύναψη δανείων).

- (γ) 'Ηδη η κοινότητα Χλώρακα έχει καταθέσει ποσό £30,000 σαν μέρος της συνεισφοράς της έναντι της δαπάνης του έργου και ήδη από τον περασμένο Ιούλιο άρχισε η εκτέλεσή του. Το έργο θα συνεχισθεί και θα συμπληρωθεί μέσα στο 1988 νοουμένου ότι η κοινότητα θα εξασφαλίσει και το υπόλοιπο ποσό της συνεισφοράς της με δάνεια που θα συνάψει.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Ιουνίου 1987.

«Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πώς αντιμετωπίζει το πρόβλημα της ύδρευσης στο χωριό 'Άγιος Επιφάνειος αφού το έργο το οποίο υπάρχει δεν αποδίδει ικανοποιητικά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Ιουνίου 1987.

Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πώς βλέπει το πρόβλημα που δημιουργήθηκε στην Ύδατοπρομήθεια του χωριού 'Άγιος Επιφάνειος μετά τις γνωστές ατυχίες στη διάτρηση.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσικών Πόρων σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Η κοινότητα Αγίου Επιφανείου υδροδοτείται από την πηγή 'Μελισάνδρα' και τη γεώτρηση 95/77.

Σαν αποτέλεσμα της παρατεταμένης ανομβρίας των τελευταίων χρόνων, η απόδοση της πηγής και της γεώτρησης μειώθηκε σε σημείο που δεν επαρκούσε για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της κοινότητας.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος ανορύχθηκαν συνολικά τέσσερις γεωτρήσεις στην περιοχή, τρεις από τις οποίες δεν ήσαν επιτυχείς. Η τέταρτη γεώτρηση που ήτο επιτυχής δεν μπορεί ν' αξιοποιηθεί πλήρως δεδομένου ότι παρέμεινε σφηνωμένη σε κάποιο σημείο της η αερόσφουρα που χρησιμοποιείτο για την ανόρυξή της και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να μειωθεί η απόδοσή της γύρω στα 15 κ.μ. την ώρα. Με τη σύμφωνη γνώμη της Χωριτικής Αρχής Αγίου Επιφανείου, εγκαταστάθηκε στη γεώτρηση αυτή και λειτουργεί από τις 20.8.1987, κυβερνητικό εφεδρικό αντλητικό συγκρότημα, το οποίο ενισχύει προσωρινά την υδατοπρομήθεια της κοινότητας. Παράλληλα θα εξασφαλισθούν στοιχεία για την ασφαλή απόδοση της γεώτρησης τα οποία θα βοηθήσουν στη λήψη απόφασης για την αξιοποίησή της πάνω σε μόνιμη βάση.

Το Υπουργείο μου προγραμματίζει στο μεταξύ την ανόρυξη ακόμα μιας γεώτρησης μέσα στο 1988 για τις ανάγκες υδατοπρομήθειας Αγίου Επιφανείου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι οι αρχές των Βάσεων Επισκοπής έχουν προειδοποιήσει την κοινότητα Παραμαλιού ότι προτίθενται, ευθύς ως αντιμετωπίσουν οι Βάσεις έλλειψη νερού, να σταματήσουν την παροχή νερού που χρησιμοποιείται για ύδρευση από την κοινότητα.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Εάν έχει υπόψη την ως άνω κατάσταση πραγμάτων, και
- (β) Εάν προτίθεται να ανορύξει γεώτρηση ώστε να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα τούτο.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσιικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με την υδατοπρομήθεια Παραμαλιού σας παραθέτω την πιο κάτω απάντηση.

- (α) Η κοινότητα Παραμαλιού υδροδοτείται από δική της πηγή η οποία έχει απόδοση τους καλοκαιρινούς μήνες γύρω στα 60 κυβικά μέτρα νερού την ημέρα. Με βάση την αποδεκτή κατά κεφαλή ημερήσια κατανάλωση νερού που είναι 130 λίτρα, η απόδοση της πηγής επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των αναγκών 450 περίπου ατόμων. Στην κοινότητα διαμένουν μόνο 150 άτομα. Δεδομένου όμως ότι στην περίοδο της συγκομιδής των σταφυλιών απασχολείται μεγάλος αριθμός εργατών και ότι σημαντικές ποσότητες νερού χρησιμοποιούνται για το πότισμα ζώων, παρουσιάζεται κάποτε κάποια ανεπάρκεια νερού η οποία καλύπτεται από την υδατοπρομήθεια των Βρετανικών Βάσεων.
- (β) Προγραμματίζεται η ανόρυξη γεώτρησης για την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας και για την ικανοποίηση των κτηνοτροφικών αναγκών. Εφόσον η νέα γεώτρηση είναι επιτυχής, θα συνδεθεί με το υδρευτικό σύστημα και θα τεθεί σε λειτουργία όταν παραστεί ανάγκη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 9 Ιουλίου 1987.

«Επίμονες πληροφορίες αναφέρουν ότι ένας μεγάλος αριθμός Κυπριακών εισιτηρίων των Κυπριακών Αερογραμμών ύψους αρκετών χιλιάδων λιρών έχουν απολεσθεί.

Είναι τούτο ακριβές, και αν συνέβη κάτι τέτοιο, πώς αντιμετωπίζεται η κατάσταση για να προστατευτούν τα συμφέροντα της Εταιρείας, ποιος ευθύνεται και ποια μέτρα έχουν ληφθεί μέχρι στιγμής;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«1. Είναι γεγονός ότι έχουν απολεσθεί 500 εισιτήρια της Εταιρείας στη διάρκεια της διακίνησης τους από τη Λευκωσία στο Αεροδρόμιο Λάρνακας, όπου ήταν και ο προορισμός τους.

2. Ο ισχυρισμός ότι η αξία των απολεσθέντων εισιτηρίων ανέρχεται σε αρκετές χιλιάδες λίρες δεν ευσταθεί για τους εξής λόγους:

(α) Το κόστος εκτύπωσης και παράδοσης των 500 εισιτηρίων δεν υπερβαίνει τις ΛΚ 14.—

(β) Ο πιθανός κίνδυνος παράνομης εκμετάλλευσης των εν λόγω εισιτηρίων, με αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις για την Εταιρεία, έχει ουσιαστικά εκμηδενισθεί με την έγκαιρη εφαρμογή από τις Κυπριακές Αερογραμμές προληπτικών μέτρων, ήτοι με τη γνωστοποίηση των συγκεκριμένων αριθμών των απολεσθέντων εισιτηρίων σ' όλους τους σχετιζόμενους φορείς και εταιρείες, όπως είναι τα γραφεία της Εταιρείας στην Κύπρο και στο εξωτερικό, οι ξένες αεροπορικές εταιρείες που εκτελούν πτήσεις από την Κύπρο, καθώς και όλες οι ξένες αεροπορικές εταιρείες μέλη της IATA μέσω του ειδικού δελτίου 'LOSS PREVENTION BULLETIN' που εκδίδεται κάθε δεκαπενθήμερο.

3. Σχετικές έρευνες διεξάγονται τόσο από την Εταιρεία όσο και από την Αστυνομία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων γιατί καθυστερεί η πληρωμή των αποζημιώσεων σε αρκετούς πολίτες των οποίων η ακίνητη ιδιοκτησία τους απαλλοτριώθηκε για την κατασκευή του αντιπλημμυρικού έργου στην κοινότητα Λειβαδιών της Επαρχίας Λάρνακας.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Σχετικά με την καθυστέρηση που παρατηρείται στην καταβολή των αποζημιώσεων για την απαλλοτρίωση ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας σε σχέση με την κατασκευή των αντιπλημμυρικών έργων του χωριού Λειβάδια της επαρχίας Λάρνακας, σας πληροφορώ ότι η καθυστέρηση οφείλεται στο γεγονός ότι αναμένεται ακόμη η έγκριση από τη Βουλή των πιστώσεων υπό τύπο επαναψηφίσεων του 1986».

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Αμμοχώστου κ.κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι πρόσφυγες κάτοικοι των ισόγειων κατοικιών των 46 πολυκατοικιών του συνοικισμού Καμάρες στη Λάρνακα διαμαρτύρονται για τη μη εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων, γεγονός που τους αναγκάζει να πληρώνουν ψηλά τέλη ηλεκτρικού ρεύματος.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

Εάν προγραμματίζεται και πότε η εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων για τις ισόγειες κατοικίες των 46 πολυκατοικιών του συνοικισμού Καμάρες στη Λάρνακα.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Αμμοχώστου κ.κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και Νίκου Μακρίδη.

«Σχετικά με την εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων στις ισόγειες κατοικίες των πολυκατοικιών του Οικισμού Καμάρες στη Λάρνακα, σας πληροφορώ ότι οι αδειούχοι των εν λόγω κατοικιών μπορούν, αν το επιθυμούν, να εγκαταστήσουν θερμοσίφωνες, με δικά τους έξοδα, αφού προηγουμένως εξασφαλίσουν άδεια από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σε σχέση με τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές, θα τύχουν δε της σχετικής αποζημίωσης όταν θα έλθει η σειρά του Οικισμού τους για εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Στην περιοχή του Δήμου Αγίου Αθανασίου βρίσκονται οι συνοικισμοί Αγίου Αθανασίου και Λινόπετρας.

Παρόλες τις υποσχέσεις των αρμοδίων μέχρι σήμερα δεν έχουν εγκατασταθεί οι θερμοσίφωνες στις κατοικίες.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πότε προγραμματίζεται η εγκατάσταση των θερμοσιφώνων για εξυπηρέτηση των κατοίκων.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σχετικά με την εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων στους Κυβερνητικούς Οικισμούς Αγίου Αθανασίου και Λινόπετρας σας πληροφορώ ότι οι αδειούχοι των σπιτιών των εν λόγω Οικισμών, μπορούν, αν το επιθυμούν, να τοποθετήσουν με δικά τους έξοδα ηλιακούς θερμοσίφωνες αφού προηγουμένως αποταθούν στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για εξασφάλιση σχετικής άδειας, για τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και θα τύχουν της ανάλογης αποζημίωσης όταν θα έλθει η σειρά των Οικισμών τους για την εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι κατασκευαστές ειδών εξ αλουμινίου παραπονούνται για υπέρμετρη αύξηση της τιμής του αλουμινίου από βιομηχανία με μονοπωλιακά περίπου δικαιώματα και ζητούν την άμεση παρέμβαση του Υπουργείου σας.

Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει τι είναι εκείνο που εμποδίζει την παραπομπή της τιμής του αλουμινίου στην Επιτροπή Τιμών, ώστε η τιμή να καθορίζεται με βάση αντικειμενικά κριτήρια.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου & Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Οι τελευταίες αυξήσεις που επεβλήθησαν από την ντόπια βιομηχανία αλουμινίου οφείλονται κατά κύριο λόγο στην αύξηση του κόστους της πρώτης ύλης

(πιγέττας). Συγκεκριμένα με βάση στοιχεία που υποβλήθηκαν από την ντόπια βιομηχανία και τα οποία συνάδουν με τις διακυμάνσεις τιμών στη διεθνή αγορά, η τιμή ΣΙΦ της πρώτης ύλης αυξήθηκε μέχρι το Σεπτέμβριο του 1987 στα \$1,850 τον τόνο σε σύγκριση με \$1,415 τον Απρίλιο του 1986.

Δεδομένου ότι τα προϊόντα που παράγει η ντόπια βιομηχανία (ράβδοι, γωνίες, μορφαί και τομαί εξ αργιλίου, σωλήνια και απαρχαί αυτών εξ αργιλίου, ράβδοι κοίλαι εξ αργιλίου σύμφωνα με τον «περί Προμηθειών και Υπηρεσιών (Τιμαί, Έλεγχος και Ρύθμισις Πωλήσεως Εμπορευμάτων)» Διάταγμα (ΚΔΠ 253/87) είναι ελεγχόμενα προϊόντα, το Υπουργείο παρακολουθεί τις εξελίξεις των τιμών και επεμβαίνει με τον τρόπο που κρίνεται υπό τις περιστάσεις ο πιο ενδεδειγμένος με γνώμονα πάντοτε τη διαφύλαξη τόσο των συμφερόντων των κατασκευαστών προϊόντων αλουμινίου και κατ' επέκταση των καταναλωτών όσο και της ντόπιας βιομηχανίας.

Είναι ήδη αποδεκτό απ' όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη ότι η ντόπια βιομηχανία αλουμινίου όπως άλλωστε και άλλες ντόπιες βιομηχανίες, θα πρέπει να τυγχάνει κάποιας προστασίας από τα εισαγόμενα ομοειδή προϊόντα. Γι' αυτό το λόγο οι εισαγωγές αλουμινίου (mill finish) ελέγχονται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να εξασφαλίζεται στην ντόπια βιομηχανία η αναγκαία προστασία που θα της επιτρέψει να συνεχίσει να λειτουργεί βιώσιμα. Κατά τον υπολογισμό του ύψους της προστασίας που παρέχεται στην ντόπια βιομηχανία λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ορισμένες χώρες επιχορηγούν τις εξαγωγές αλουμινίου.

Το Υπουργείο παρακολουθεί τις τιμές του αλουμινίου (mill finish) της ντόπιας βιομηχανίας σε συσχετισμό με τον έλεγχο στις εισαγωγές. Όπως ήδη πληροφορήθηκε σχετικά η ντόπια βιομηχανία η διευθέτηση για προστασία της με τη μορφή του ελέγχου των εισαγωγών υπόκειται σε αναθεώρηση υπό το φως των εξελίξεων και των πρακτικών δυσκολιών που τυχόν θα προκύψουν κατά την εφαρμογή της.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Για το Κεφάλαιο Δ, κύριε Πρόεδρε, θα κάνουμε μια εισήγηση για να επαναφέρουμε την ομοφωνία δηλαδή το Κεφάλαιο Δ να συνεχιστεί στην προσεχή συνεδρίαση.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Συμφωνούμε, κύριε Πρόεδρε!

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εγώ είμαι διατεθειμένος να ακούσω την Έκθεση. Είμαι έτοιμος να την ακούσω.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, σήμερα την πήραμε.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Χθες την πήραμε.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Ήταν αργία, κύριε. . . .

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Αι Έχει δίκαιο ο κύριος. . . ναι!

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, εφόσον η Βουλή θέλει ν' αναβληθούν τα θέματα στο Κεφάλαιο Δ, θα αναβληθούν για την επόμενη συνεδρίαση της Βουλής.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Εισηγούμαι το δεύτερο θέμα που είναι απλώς η ανάγνωση της Έκθεσης ν' αναγνωστεί.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σήμερα; Τότε γιατί να μην αναγνωστεί και το πρώτο θέμα;

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Αν υπάρξει έστω και μια ανάγνωση, θα γίνει συζήτηση και το λέμε στον κύριο Κουρτελλάρη. Ή δεν μπαίνουμε στο Κεφάλαιο Δ ή προχωρούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αφήστε και τον Πρόεδρο να αποφασίζει μερικά θέματα. Είναι της δικαιοδοσίας του.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την προσεχή Πέμπτη, 5 Νοεμβρίου 1987, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987 (Πρόταση νόμου).
- (2) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987.
- (3) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 53) του 1987.

- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 62) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 66) του 1987.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 40) του 1987.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 41) του 1987.
- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 42) του 1987.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 50) του 1987.
- (12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987.
- (13) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987.
- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 67) του 1987.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 68) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 14) του 1987.
- (17) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγάι) Κανονισμοί του 1987.
- (18) Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
- (19) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.
- (20) Οι περί Λοιμοκαθαρτηρίων (Λιμένων και Αερολιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη) (18.6.87).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων για το θέμα που αναφέρεται ως «Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Πλατρών πάνω στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους». (Θέμα εγγραφέν από τους Βουλευτές κ.κ. Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Χρίστου και Στ. Μανδριώτη) (30.10.86).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανέγερση του Προσφυγικού Οικισμού Αγίου Μάμα

στο χώρο του εργοστασίου Μπαταριών Ηλέκτρα ή ΝΤΕΞΕΛ και οι κίνδυνοι για τους πρόσφυγες και όλους τους κατοίκους της γύρω περιοχής».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων) (28.2.86).

- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού «Ζήνων» στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες».

(Θέμα εγγραφέν από το Βουλευτή κ. Σ. Χ' Γιάννη) (12.3.87).

Ο Βουλευτής κύριος Χρ. Σολωμής ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η αναδιανομή του τουρκοκυπριακού γεωργικού κλήρου στους πρόσφυγες συνταξιούχους και η άνιση μεταχείριση τούτων».

Η εισήγηση είναι όπως παραπεμφθεί για πάρα πέρα μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 12.30 μεταμεσονύχτιος ώρα)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Ανδρέου Αντώνης
Γαλανός Αλέξης
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσεάς
Δίγκλης Παύλος
Ερωτοκρίτου Κώστας
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κληρίδης Γλαύκος
Κόλοκος Πολύβιος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος
Μανδριώτης Στέλιος
Μαρκίδης Αλέκος
Μάτσης Ιωάννης

Μιχαηλίδης Θαλής
Μιχαηλίδης Χαμπής
Μουσιούττας Νίκος
Ομήρου Γιαννάκης
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαϊωάννου Εζεκίας
Παπαπέτρου Μιχαήλ
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος
Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 59 του 1987).

(2) Σύντομη συζήτηση (Χρ. Σολωμής, Αλ. Γαλανός, Πρόεδρος, Ε. Παπαϊωάννου) για το χρόνο κυκλοφορίας των Εκθέσεων των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

(3) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Παροχής Αποζημιώσεως υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα Νόμος του 1983» και ψήφιση αυτής σε Νόμο. Διεξαγωγή συζήτησης από τους αξιότιμους βουλευτές κ.κ. Μ. Χριστοφίδη, Αλ. Γαλανό, Ε. Παπαϊωάννου, Ε. Ευσταθίου, Μ. Παπαπέτρου, Πρόεδρο του Σώματος, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Φάντη, Ι. Μάτση, Αλ. Μαρκίδη και Π. Δίγκλη.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 58) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 62 του 1987).

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 74) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 63 του 1987).

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 43) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 56 του 1987).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 49) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 57 του 1987).

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 52) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 58 του 1987).

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 65) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 60 του 1987).

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 72) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 61 του 1987).

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 73) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 62 του 1987).

(12) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Ο περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Κυπερούντας του 1987» και έγκρισή τους.

(13) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την Άμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» που κηρύχθηκε ως επείγον και ψήφιση αυτού σε Νόμο ύστερα από αγορεύσεις και διαλογική συζήτηση. Αγόρευσαν οι αξιότιμοι βουλευτές κ.κ. Ντ. Κωνσταντίνου, Αλ. Γαλανός, Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Σολωμής, Ε. Παπαϊωάννου, Μ. Χριστοφίδης, Ν. Μουσιούττας, Αλ. Μαρκίδης, Π. Δίγκλης, Ν. Αναστασιάδης, Ε. Ευσταθίου, Γ. Χαραλαμπίδης, Μ. Πουμπουρής, Ο. Δημητρίου, Α. Φάντης και Δ. Ηλιάδης.

(14) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(15) Ερωτήσεις και Απαντήσεις. (Επέκταση του δικτύου της Α.Η.Κ. σε καινούργια οικόπεδα στο Καλό Χωριό Λάρνακας — Προβλήματα των κοινοτήτων Πάνω και Κάτω Πολεμιδιών — Δημιουργία αντιπλημμυρικού έργου πάνω στον κύριο δρόμο του χωριού Χλώρακα — Ύδρευση του χωριού Χλώρακα — Ύδρευση του χωριού Αγίου Επιφανείου — Ύδρευση του χωριού Παραμαλιού — Φήμες για απώλεια εισιτηρίων των Κυπριακών Αερογραμμών — Η καθυστέρηση στην πληρωμή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις στο χωριό Λειβάδια της Λάρνακας — Εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων για τις ισόγειες κατοικίες των πολυκατοικιών του συνοικισμού Καμάρες — Εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων στους συνοικισμούς Αγίου Αθανασίου και Λινόπετρας — Ο καθορισμός στην τιμή του αλουμινίου να παραπέμπεται στην Επιτροπή Τιμών).

(16) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' του ακόλουθου θέματος: «Η αναδιανομή του Τουρκοκυπριακού γεωργικού κλήρου στους πρόσφυγες συνταξιούχους και η άνιση μεταχείριση τούτων» και παραπομπή του στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων. (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου βουλευτή κ. Χρ. Σολωμή).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5ης Νοεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.30 μ.μ.)

(Αρ. 7)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α΄ είναι «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).

Και «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987».

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Επιτροπής να την καταθέσει.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 5) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 5) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ψυλλίδης, Πρόεδρος

Ρήνα Κατσελλή

Αλέκος Μαρκίδης

Δήμος Γεωργιάδης

Γεώργιος Σαββίδης

Μιχάλης Παπαπέτρου

Δημήτρης Ηλιάδης, εκπροσωπών τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, που κατατέθηκε από την ίδια και έχει κηρυχθεί ως επείγουσας φύσης, σε έξι συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 24 και 29 Σεπτεμβρίου και στις 6, 13, 15 και 29 Οκτωβρίου 1987. Στα πλαίσια της μελέτης της πρότασης αυτής νόμου κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας, της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων ΟΕΑΜΕΚ, ΟΛΤΕΚ και ΠΟΕΔ, της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκαταστάσεως Αναπήρων και του Συνδέσμου Υποαπασχολουμένων Άνεργων Επιστημόνων Κύπρου (ΣΥΠΑΕΚ).

Με την πιο πάνω πρόταση νόμου επιφέρεται αριθμός τροπολογιών στον περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμο που κρίθηκαν αναγκαίες για την πλήρωση αριθμού κενών που διαπιστώθηκαν από την ως τώρα εφαρμογή του.

Στο στάδιο της μελέτης της πρότασης αυτής νόμου από την Επιτροπή, και με βάση την ανταλλαγή απόψεων που έγινε πάνω στο θέμα με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας, ετοιμάστηκε από την Κυβέρνηση και σχετικό νομοσχέδιο το οποίο κατατέθηκε ενώπιον του Σώματος στην συνεδρία του της 29ης Οκτωβρίου 1987, που επίσης κηρύχθηκε επείγον.

Και με τα δυο σχέδια νόμου σκοπεύεται, ανάμεσα σ' άλλα, η θέσπιση μεταβατικών διατάξεων ώστε η σύνταξη των πινάκων διοριστέων να διαχωριστεί από το προαπαιτούμενο ύπαρξης κενών θέσεων, η σειρά προτεραιότητας να καθορίζεται με βάση το έτος λήψης του πρώτου τίτλου και όχι το έτος υποβολής της αίτησης εγγραφής, και οι υποψήφιοι που δεν θα αποδεχθούν διορισμό μέχρι την 30ή Ιουνίου 1988 να μη διαγράφονται από τους πίνακες.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας εξετάζοντας από κοινού και τα δυο σχέδια νόμου σε δυο συνεδρίες της στις 29 Οκτωβρίου και στις 3 Νοεμβρίου 1987 προέβη στην ενοποίησή τους ενσωματώνοντας σ' αυτά τις τελικές θέσεις πάνω στις οποίες επήλθε ομοφωνία.

Επισυνάπτοντας αντίγραφο του νέου σχεδίου όπως έχει τελικά διαμορφωθεί η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο σε αντικατάσταση της υπό συζήτηση πρότασης νόμου και του Κυβερνητικού νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 28B του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 28Δ του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 35Α του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβατικές διατάξεις. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξη ισχύος. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο και η πρόταση νόμου, όπως έχουν διαμορφωθεί, ψηφίζονται σε νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο να καταθέσει την Έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 3) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Χρίστος Σολωμής

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Δημοτικού Συμβουλίου Λευκωσίας.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 85 και 87 της νομοθεσίας για τους Δήμους σκοπείται η τροποποίηση των Δημοτικών Κανονισμών Λευκωσίας για την αναπροσαρμογή των προνοιών τους όσον αφορά τις συντάξεις και τα φιλοδωρήματα των δημοτικών υπαλλήλων ώστε αυτές να συνάδουν με τα ισχύοντα για τους δημόσιους υπαλλήλους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Δήμου Λευκωσίας, η πιο πάνω τροποποίηση κρίθηκε αναγκαία μετά τις τροποποιήσεις που έγιναν το 1986 στο νόμο για τις συντάξεις και τα φιλοδωρήματα των δημοσίων υπαλλήλων, μια και η τακτική του Δήμου είναι να ακολουθεί την πολιτική της Κυβέρνησης σε ό,τι αφορά τα θέματα αυτά.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος τους ώστε να αναφέρονται ως «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο είναι οι περί Λοιμοκαθαρηρίων (Λιμένων και Αερολιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΛΟΙΜΟΚΑΘΑΡΤΗΡΙΩΝ (ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσέας Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Οκτωβρίου 1987. Στη συνεδρία

αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 6 του περί Λοιμοκαθάρσεως Νόμου σκοπείται η αναθεώρηση των τελών που προβλέπονται στους περί Λοιμοκαθαρτηρίων (Λιμένων και Αερολιμένων) Κανονισμούς για τις παρεχόμενες σχετικές υπηρεσίες ώστε να ανταποκρίνονται στη σημερινή πραγματικότητα.

Η τελευταία αναθεώρηση των πιο πάνω τελών έγινε το 1954 και η ανάγκη αύξησής τους υποδείχθηκε από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας στην ετήσια έκθεσή του προς τη Βουλή.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 109) του 1987.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 77) του 1987.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 78) του 1987.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 79) του 1987.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 80) του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Ρυθμίσεως της Μαρίνας «LIMASSOL SHERATON MARINA» (Καταβλητέα Δικαιώματα) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου & Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτίωσις) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πισσοῦριου 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα που αφορούν:

- (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και
- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόταση Νόμου.

Ο περί Κηρύξεως σε Λευκή Ζώνη της Περιοχής Ακάμα, Νόμος του 1987.

Εγγράφηκε από την κυρία Ρήνα Κατσελλή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έλεγα στην Επιτροπή Εσωτερικών, εκτός εάν υπάρχει άλλη εισήγηση. Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

Επίσης οι Αρχηγοί των Κοινοβουλευτικών Ομάδων είχαν συζητήσει ορισμένα σχέδια για Νόμο περί Ίσης Κατανομής Βαρών και Ζημιών και περί Ανακούφισεως των Οφειλετών, αλλά προτού υπάρξει επίσημη κατάθεση αυτών των προτάσεων νόμου, θα παρακαλούσα την Επιτροπή Νομικών να επιληφθεί του θέματος για να συμβουλευσει πρώτα το σώμα των Αρχηγών των Κοινοβουλευτικών Ομάδων πώς πρέπει να χειριστεί το όλο θέμα, επειδή είναι ένα θέμα το οποίο έχει μια πολύ έντονη νομική πτυχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ': Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκο Αναστασιάδη, Αυγερινό Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 26 Μαρτίου 1987.

«Επειδή η κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Μαντριών-Πλατρών παρουσιάζει καθυστέρηση.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Τι προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο 1987;
- (β) Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την αποπεράτωση της κατασκευής του;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκου Αναστασιάδη, Αυγερινού Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Ο δρόμος από τη γέφυρα Ερήμης μέχρι τα Μαντριά βελτιώνεται σαν συνεχίζόμενο έργο στα πλαίσια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Μέχρι σήμερα έχει

βελτιωθεί το τμήμα του δρόμου από τη γέφυρα Ερήμης μέχρι τη διασταύρωση προς Βάσα μήκους 27 χλμ. και απομένει η βελτίωση του υπόλοιπου τμήματος μέχρι τα Μαντριά μήκους 8 χλμ.

2. Στο φετινό Προϋπολογισμό υπάρχει πρόνοια £100,000 που θα διατεθεί για την εκτέλεση χωματουργικών εργασιών για βελτίωση πρόσθετου τμήματος μήκους 2,179 μ. προς Όμοδος. Έχει κατακυρωθεί η προσφορά για την εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών και άρχισαν οι εργασίες μετά από μικρή καθυστέρηση λόγω της αντίδρασης των κατοίκων της Βάσας σχετικά με τη χάραξη του δρόμου.

3. Η αποπεράτωση της κατασκευής του δρόμου μέχρι τα Μαντριά θα εξαρτηθεί από τις πιστώσεις που εγκρίνονται ετησίως στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως.

4. Η βελτίωση του δρόμου Μαντριά-Πλάτρες έχει ήδη ενταχθεί στο Τέταρτο Σχέδιο Οδικής Αναπτύξεως για σύντομη εκτέλεση. Αναμένεται ότι οι εργασίες βελτιώσεώς του θα αρχίσουν το 1988 και θα συμπληρωθούν μέσα στο 1989».

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 14 Μαΐου 1987.

«Πρόσφατα η Εθνική Φοιτητική Ένωση Κυπρίων Αθήνας πραγματοποίησε δυναμική διαμαρτυρία στην Ελληνική πρωτεύουσα ζητώντας τη μείωση των φοιτητικών ναύλων για την Κύπρο από τις Κυπριακές Αερογραμμές.

Επειδή οι Κυπριακές Αερογραμμές αντέδρασαν στο δικαιολογημένο φοιτητικό αίτημα κατά τρόπο άστοχο και αρνητικό, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

- (1) Ποια η θέση του πάνω στο δικαιολογημένο αίτημα των Κυπρίων Φοιτητών της Ελλάδας για μείωση των ναύλων με τις Κυπριακές Αερογραμμές;
- (2) Πώς αντιμετωπίζει την άστοχη και αρνητική ανακοίνωση της Εταιρείας των Κυπριακών Αερογραμμών;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«(1) Ο φοιτητικός ναύλος στα δρομολόγια Κύπρου-Ελλάδας και αντίστοιχα, όπως και όλα τα άλλα αεροπορικά κόμιστρα διεθνών τακτικών δρομολογίων, καθορίζονται μέσα στα πλαίσια των αποφάσεων του Διεθνούς Συνδέσμου Αεροπορικών Μεταφορών (IATA) των αντίστοιχων Κυβερνήσεων.

Η πρόσφατη κατά 840 δραχμές αύξηση του φοιτητικού ναύλου στον τομέα Αθήνας-Λάρνακας ήταν αποτέλεσμα της νομισματικής αναπροσαρμογής της δραχμής και επηρέασε ανάλογα όλα ανεξαιρέτα τα αεροπορικά ναύλα από την Ελλάδα. Σημειώνεται συναφώς πως ο φοιτητικός ναύλος για πτήσεις που ξεκινούν από την Κύπρο δεν έχει επηρεαστεί.

Σ' ότι αφορά το ύψος του εν λόγω φοιτητικού ναύλου, αναφέρεται ότι, παρόλο που σύμφωνα με τις αποφάσεις της IATA αυτός έπρεπε να

ανέρχεται στο 50% του κανονικού ναύλου, ωστόσο κυμαίνεται γύρω στο 42% περίπου του κανονικού, παραμένει δε στα ίδια επίπεδα από το 1983, με εξαίρεση την πρόσφατη νομισματική αναπροσαρμογή.

Η καθήλωση του φοιτητικού ναύλου στο ίδιο επίπεδο κατά την τελευταία τετραετία είναι προϊόν συνεννοήσεων και συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης και των Κυπριακών Αερογραμμών και αποσκοπεί στην κατά το δυνατό διευκόλυνση των Κυπρίων φοιτητών που φοιτούν σε Ελληνικά πανεπιστήμια.

- (2) Η δήλωση των Κυπριακών Αερογραμμών ότι οι πτήσεις που δρομολογούνται κατά κύριο λόγο για σκοπούς μεταφοράς φοιτητών αποβαίνουν ζημιογόνες, αποτελεί πραγματικότητα, δεδομένου ότι μόνο το ένα σκέλος τέτοιων πτήσεων αξιοποιείται, ενώ η πληρότητα του άλλου σκέλους είναι κατά κανόνα πάρα πολύ χαμηλή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Τερσεφάνου της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ο δρόμος από το κέντρο της κοινότητας μέχρι το χώρο απορρίψεως των σκυβάλων είναι χωματόδρομος και το καλοκαίρι προκαλείται η εκπομπή σκόνης ενώ το χειμώνα γίνεται αδιάβατος. Περαιτέρω ο δρόμος αυτός συνδέει την Τερσεφάνου με τον κύριο δρόμο Λάρνακας-Λεμεσού και χρησιμοποιείται από αρκετούς τουρίστες οι οποίοι επισκέπτονται το Κίτι και έτσι έχει αποκτήσει και τουριστική σημασία, γι' αυτό πρέπει να τοποθετηθούν πινακίδες που να δεικνύουν ότι έχει κατεύθυνση προς Λεμεσό.
- (β) Ο δρόμος Τερσεφάνου-Κιτίου είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση. Συγκεκριμένα είναι γεμάτος λαγκούβες, πολύ στενός, χαμηλότερος από τα παγκέττα σε αρκετά σημεία με αποτέλεσμα να προκαλούνται δυστυχήματα.
- (γ) Η Β' φάση εγκατάστασης των τηλεφώνων δεν έχει γίνει ακόμη ενώ εκκρεμούν αρκετές αιτήσεις εδώ και τέσσερα χρόνια.
- (δ) Τα σκύβαλα αρκετές φορές καίονται αντί να θάβονται με αποτέλεσμα να προκαλείται οχληρία από την εκπομπή καπνού και αιθάλης. Περαιτέρω ζητούν να ολοκληρωθεί η τοπιοτέχνηση του χώρου απορρίψεως των σκυβάλων ώστε να μη φαίνεται από το δρόμο.

Γι' αυτό ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να αντιμετωπίσει τα πιο πάνω προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Αναφορικά με τη Β' φάση εγκατάστασης τηλεφώνων στην κοινότητα Τερσεφάνου, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι η εγκατάσταση προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο Α' εξάμηνο του 1989».

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 9 Ιουλίου 1987.

«Στην κτηνοτροφική περιοχή στο χωριό Γέρι περιλαμβάνονται πάνω από 200 κτηνοτροφικές μονάδες (οικόπεδα) και από ό,τι γνωρίζουμε υπάρχει απόφαση για επέκταση και διαχωρισμό πρόσθετων κτηνοτροφικών οικοπέδων για κάλυψη της ζήτησης που υπάρχει.

Πέρασαν πάνω από τέσσερα χρόνια από την έναρξη της λειτουργίας αυτής της κτηνοτροφικής περιοχής και οι επηρεαζόμενοι μας υποβάλλουν έντονα παράπονα για τα πολλά και ποικίλα άλυτα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Ένα από τα πολύ σοβαρά τους προβλήματα αφορά την εγκατάσταση τηλεφώνων για ομαλή λειτουργία και εξυπηρέτηση των κτηνοτροφικών τους εργασιών.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο και η Κυβέρνηση να πληροφρήσουν το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Εάν έχουν μελετηθεί οι τηλεφωνικές ανάγκες αυτή της κτηνοτροφικής περιοχής και πότε θα εγκατασταθεί έστω και σε κοινοτική βάση τηλεφώνο για άμεση εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων.
- (2) Εάν έχει μελετηθεί αυτό το πρόβλημα, πότε και με ποιο κόστος προγραμματίζεται η επέκταση του τηλεφωνικού δικτύου και η κάλυψη των τηλεφωνικών αναγκών της κτηνοτροφικής περιοχής στο Γέρι.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Αναφορικά με την τηλεφωνική εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων που διατηρούν μονάδες στην κτηνοτροφική περιοχή Γερίου, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι δυστυχώς δεν μπορεί να εγκαταστήσει τηλέφωνα σε κτηνοτροφικές μονάδες ούτε και δημόσιο τηλεφωνικό θάλαμο διότι οι δρόμοι στην περιοχή δεν έχουν ακόμη κατασκευαστεί και έτσι η Αρχή δεν μπορεί να εγκαταστήσει τηλεφωνικό δίκτυο.

Εγκατάσταση ραδιοτηλεφώνου είναι επίσης ανέφικτη γιατί δεν υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα στην περιοχή.

Το θέμα θα τηρεί υπό συνεχή μελέτη από την Αρχή ώστε να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των κτηνοτρόφων ευθύς ως κατασκευαστούν οι δρόμοι ή όταν μεταφερθεί ρεύμα στην περιοχή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιο Σαββίδη και ληφθείσα στις 13 Ιουλίου 1987.

«Μεγάλος αριθμός Κυπρίων μεταναστών στη Βρετανία επιστρέφουν και εγκαθίστανται μόνιμα στην Κύπρο μετά την αφυπηρέτηση και συνταξιοδότησή τους.

Οι περισσότεροι απ' αυτούς χρειάζεται κατά καιρούς να ταξιδεύουν από την Κύπρο στη Βρετανία, είτε γιατί έχουν στη χώρα αυτή παιδιά και άλλους στενούς συγγενείς, είτε για λόγους υγείας, είτε γιατί έχουν εκεί κάποια περιουσία.

Δυστυχώς οι Κυπριακές Αερογραμμές δεν έχουν καθιερώσει για την τάξη αυτή των μεταναστών τα χαμηλά αεροπορικά ναύλα, που ισχύουν, υπό ορισμένους όρους, για τους Κυπρίους της Βρετανίας.

Δεδομένου ότι οι περισσότεροι από τους συνταξιούχους μετανάστες έχουν περιορισμένα έσοδα και ότι η Κυπριακή κυβέρνηση θέλει, για οικονομικούς και άλλους λόγους, να ενθαρρύνει την εγκατάστασή τους στην Κύπρο, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Γιατί οι Κυπριακές Αερογραμμές δεν καθιερώνουν για την τάξη αυτή των ανθρώπων τα ίδια μειωμένα ναύλα που έχουν καθορισθεί για Κυπρίους που ταξιδεύουν από τη Βρετανία στην Κύπρο;
- (β) Προτίθεται το αρμόδιο Υπουργείο να ενεργήσει για την καθιέρωση ειδικών μειωμένων ναύλων από τις Κυπριακές Αερογραμμές και για τους επαναπατρισθέντες συνταξιούχους από τη Βρετανία, τουλάχιστο για την περίοδο του έτους με χαμηλή επιβατική κίνηση;

Απάντηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιου Σαββίδη.

«Το θέμα της καθιέρωσης μειωμένων ναύλων για επαναπατριζόμενους Κυπρίους συνταξιούχους που ταξιδεύουν από την Κύπρο στο Ηνωμένο Βασίλειο, εξετάζεται σε συνεννόηση με τις Κυπριακές Αερογραμμές.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Νίκο Αναστασιάδη και ληφθείσα στις 21 Ιουλίου 1987.

«Υστερα από δημοσίευμα αγγλικής εφημερίδας ο Κυπριακός Ελληνισμός πληροφορήθηκε για πρώτη φορά πως στο Λονδίνο κατασκευάστηκε γιγαντιαίο άγαλμα του πρώην Αρχιεπισκόπου και Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, Μακαρίου Γ'.

Σύμφωνα πάντα με το δημοσίευμα που επιβεβαιώθηκε πρόσφατα και από το σημερινό Προκαθήμενο της Εκκλησίας μας, το άγαλμα κατασκευάστηκε ύστερα από παραγγελία του Αρχιεπισκόπου κ.κ. Χρυσοστόμου που ενεργούσε, όπως ο ίδιος ισχυρίζεται, κατ' εντολή του Κυπριακού Ελληνισμού, εξ ονόματος του οποίου διαχειρίζεται την εκκλησιαστική περιουσία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν το άγαλμα υπερβαίνει σε ύψος τα 10 μέτρα ενώ για την κατασκευή του χρειάστηκαν 11 τόνοι μετάλλου σημαντικής αξίας.

Επειδή ο Μακαριότατος αρνείται να αποκαλύψει το συνολικό κόστος του αγάλματος 'κολοσσού' και επειδή τα δημοσιεύματα των αγγλικών εφημερίδων αναφέρουν πως το κόστος υλικού, εργατικών, καλλιτεχνικής εμπνεύσεως και μεταφοράς υπερβαίνουν το μισό εκατομμύριο Κυπριακών λιρών και επειδή το ποσό τούτο πληρώθηκε στο εξωτερικό σε ξένο συναλλάγμα από πόρους που ανήκουν στο ελληνορθόδοξο πλήρωμα της Εκκλησίας της Κύπρου και επειδή ακόμα η εξαγωγή συναλλάγματος χωρίς την άδεια της Κεντρικής Τράπεζας θεωρείται παράνομη, ερωτάται το Υπουργείο Οικονομικών και ο Διοικητής της πιο πάνω Τράπεζας να πληροφορήσουν άμεσα τη Βουλή:—

1. Πότε ζητήθηκε άδεια εξαγωγής συναλλάγματος και για ποιο ποσό;

2. Μέσω ποιας Τράπεζας πληρώθηκε και σε ποιο νόμισμα;
3. Πάνω σε ποια αξία πληρώθηκε εισαγωγικός δασμός και τέλη προσφυγικής επιβάρυνσης;

Απάντηση ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Νίκου Αναστασιάδη.

«Η παροχή από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου οποιασδήποτε πληροφορίας που κατέχει επί του θέματος του ανδριάντα του Εθνάρχη Μακαρίου δεν επιτρέπεται με βάση το Νόμο που διέπει τη λειτουργία της Τράπεζας αυτής, επειδή ισχύει το απόρρητο.

2. Ενόψει όμως του γεγονότος ότι η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου εξέδωσε ήδη ανακοίνωση επί του θέματος και διεμήνυσε ότι δεν έχει αντίρρηση στην αποκάλυψη στοιχείων για τα ποσά που έχουν εμβαστεί για τον ανδριάντα του Εθνάρχη Μακαρίου, η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου επιβεβαιώνει ότι με βάση στοιχεία που κατέχει, το συνολικό συναλλαγματικό ποσό που εμβάστηκε για τον πιο πάνω σκοπό, ανήλθε σε £Κ (95,000) περίπου. Το ποσό αυτό έχει εμβαστεί τμηματικά στο εξωτερικό σε διάφορες ημερομηνίες μέσω Κυπριακών Τραπεζών κατόπιν άδειας της Κεντρικής Τράπεζας.

3. Σύμφωνα με την υφιστάμενη τελωνειακή νομοθεσία ανδριάντες, αγάλματα και άλλα είδη παρόμοιας φύσεως κατατάσσονται στη δασμολογική κλάση 99.03 και εισάγονται άνευ καταβολής εισαγωγικού δασμού. Τα είδη αυτά επιβαρύνονται όμως με έκτακτη προσφυγική επιβάρυνση με συντελεστή 3.9% αν προέρχονται από χώρα της ΕΟΚ ή 6% αν προέρχονται από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμόστηκε ο γενικός συντελεστής της Έκτακτης Προσφυγικής Επιβάρυνσης 6% πάνω στην αξία του ανδριάντα αντί του προτιμησιακού 3.9% γιατί η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου δεν παρουσίασε το αναγκαίο πιστοποιητικό EUR 1.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 27 Αυγούστου 1987.

«Πληροφορούμαστε ότι ενώ το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος που καταναλώνεται από τη χρήση των προβολέων του Νέου Σταδίου Γ.Σ.Ζ. σε κάθε αγώνα είναι σημαντικό, επιπρόσθετα για κάθε μήνα που θα διεξαχθεί έστω και ένας νυκτερινός αγώνας πρέπει να πληρωθεί στην Α.Η.Κ. υπό μορφή ενοικίου και/ή δικαιωμάτων το ποσό των £400.— Επειδή το ενδεχόμενο να διεξαχθούν μέσα σε ένα μήνα τέσσερις νυκτερινοί αγώνες, ώστε το ποσό των £400.— να διαμοιράζεται στα έξοδα των αγώνων αυτών, είναι απομακρυσμένο, τούτο σημαίνει ότι θα επιβαρύνεται συνήθως με το πιο πάνω ποσό μία μόνο ποδοσφαιρική ομάδα για τα έξοδα ολόκληρου του μήνα, γεγονός που θα αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στη διεξαγωγή νυκτερινών ποδοσφαιρικών αγώνων. Τούτο θεωρείται άδικο και υπερβολικό από τους αρμόδιους ποδοσφαιρικούς παράγοντες οι οποίοι ζητούν καθορισμό ενοικίου και/ή δικαιωμάτων κατά αγώνα ύψους £100.— και όχι κατά μήνα και μάλιστα ανεξάρτητα του αριθμού των αγώνων που θα διεξαχθούν με κίνδυνο το ενδεχόμενο να επιβαρυνθεί ένα μόνο σωματείο ολόκληρο το πιο πάνω ποσό.

Ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν προτίθεται να ανταποκριθεί στο δίκαιο και λογικό αυτό αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου & Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 27 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου με την οποία επικοινωνήσαμε το Υπουργείο μας, μας πληροφορεί ότι η διατίμηση που έχει επιλέξει το Νέο Στάδιο ΓΣΖ και που μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση του, είναι η υπ' αρ. Κώδικα 61. Η διατίμηση αυτή προνοεί σαφώς και επιβάρυνση ανάλογο με το ύψος της μεγίστης ζήτησης φορτίου που καταγράφεται για το Στάδιο κάθε μήνα.

Οι διατιμήσεις ηλεκτρικού ρεύματος, όπως έχουν δημοσιευθεί στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 1963 της 1ης Ιουνίου 1984, εφαρμόζονται ομοιόμορφα πάνω σε Παγκύπρια κλίμακα και επομένως η Αρχή δεν έχει την ευχέρεια να μελετήσει διαφορετικούς τρόπους χρεώσεως για το Νέο Στάδιο Γ.Σ.Ζ.».

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 8 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν στοχοθετεί — με τη νέα σχολική χρονιά — ν' αντιμετωπίσει άμεσα το αίτημα των κατοίκων Αστρομερίτη για επείγουσα ανέγερση δυο πρόσθετων αιθουσών στο Δημοτικό Σχολείο ενόψει του στεγαστικού προβλήματος που αντιμετωπίζεται στην κοινότητα και που καθεχρονικά καθίσταται οξύτερο, καθώς και της ανέγερσης δεύτερης αίθουσας προδημοτικής εκπαίδευσης λόγω συναφούς προβλήματος που και πάλι προκύπτει από την αλματώδη δημογραφική ανάπτυξη της ακριτικής αυτής κοινότητας.».

Απάντηση ημερομηνίας 12 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με το αίτημα των κατοίκων Αστρομερίτη για ανέγερση δυο πρόσθετων αιθουσών στο Δημοτικό Σχολείο, πληροφορείται το Σώμα ότι έχει κατακυρωθεί η προσφορά και αναμένεται να αρχίσουν σύντομα οι σχετικές εργασίες.

Εξάλλου για την αντιμετώπιση των στεγαστικών αναγκών της προδημοτικής εκπαίδευσης έχει ήδη αρχίσει η ανέγερση δεύτερης αίθουσας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα στα πιο κάτω άμεσα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Αστρομερίτη όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη (4/9/1987) επίσκεψή μας στην κοινότητα από τον κοινοτάρχη κι άλλους παράγοντές της:

Τη δημιουργία αποχετευτικού συστήματος για τα λιμνάζοντα νερά της ΣΕΒΕΓΕΠ, που δημιουργούν εστίες μόλυνσης και δυσωδίας. Την ονομασία των οδών, την επίσπευση του διορισμού ταχυδρομικού διανομέα, την αντιμετώπιση της χρόνιας δυσλειτουργίας στις συνεδρίες της Χωρικής Αρχής — μας αναφέρθηκε πως απαρτία έχει ν' αποτελεστεί εδώ και μήνες, αν όχι χρόνια — τον καθαρισμό

και την αξιοποίηση του κοινοτικού χώρου — από τέσσερα στρέμματα — που βρίσκεται κοντά στο ιατρείο και που έχει καταστεί χώρος απορρίψεως σκυβάλων. Την αντικατάσταση του παλιού υδρευτικού συστήματος διασωλήνωσης, την επίλυση του υδρευτικού προβλήματος, με αξιοποίηση της τρίτης γεώτρησης που παραμένει ανενεργή, ενώ οι κάτοικοι αγοράζουν νερό σε ψηλές τιμές από ιδιωτικές γεωτρήσεις· τη δημιουργία κτηνοτροφικής ζώνης για τις δεκαπέντε περίπου μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες και τις πολλές μικρότερες και την ανέγερση νέου σφαγείου εκτός κατοικημένης περιοχής, αν η κοινότητα δεν καλύπτεται από το κεντρικό σφαγείο Κοφίνου.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Για το θέμα του διορισμού ταχυδρομικού διανομέα στον Αστρομερίτη, που αποτελεί αρμοδιότητα του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, αναφέρεται πως έχει ήδη διορισθεί Αγροτικός Ταχυδρομικός Διανομέας από τις 2.10.1987, για τη διανομή της αλληλογραφίας από σπίτι σε σπίτι.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Μέχρι τώρα οι μαθητές μπορούσαν να προμηθευθούν βιβλία από την αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας. Τώρα σύμφωνα με πληροφορίες αυτό φαίνεται να έχει τερματισθεί.

Ζητούμε να πληροφορηθούμε τους λόγους που επέβαλαν αυτή την αλλαγή που τελικά είναι δυνατό να επηρεάσει δυσμενώς τις δαπάνες για την προμήθεια των αναγκαίων βιβλίων.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Όπως σας είναι γνωστό, το Υπουργείο Παιδείας εκδίδει, μέσω της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων, διδακτικά βιβλία για τα οποία διαπιστώνεται ανάγκη. Τα βιβλία αυτά προμηθεύονταν οι μαθητές των Γυμνασίων, των Λυκείων και των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών από την Αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας. Από την παρούσα σχολική χρονιά 1987/88 έχει αποφασιστεί αρμοδίως οι εκδόσεις της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης (Γυμνασίων και Λυκείων) να διατίθενται από τους βιβλιοπώλες. Για τεχνικούς λόγους, η εφαρμογή της απόφασης για τις εκδόσεις της Τεχνικής Εκπαίδευσης θα αρχίσει την επόμενη σχολική χρονιά.

Η διαδικασία που ακολουθείτο για την προμήθεια των βιβλίων αυτών δημιουργούσε πραγματικά προβλήματα τόσο στις διευθύνσεις των σχολείων και το διδακτικό προσωπικό, όσο και στους μαθητές. Οι καθηγητές (ή και οι Διευθυντές) εισέπρατταν το αντίτιμο των βιβλίων από τους μαθητές για να το παραδώσουν στον Αποθηκάριο. Οι ίδιοι οι καθηγητές, φεύγοντας ύστερα από άδεια από τα σχολεία παραλάμβαναν τα βιβλία από την Αποθήκη, τα μετέφεραν στα σχολεία και έκαμαν τη διανομή στους μαθητές. Πολλά σχολεία ήταν υποχρεωμένα να

πληρώνουν αυτοκίνητα και αχθοφόρους για το φόρτωμα και ξεφόρτωμα των βιβλίων. Με τα επιπλέον αυτά έξοδα επιβαρύνονταν τα σχολεία και οι ίδιοι οι μαθητές. Σε αρκετές περιπτώσεις τα βιβλία έφθαναν καθυστερημένα στα σχολεία γιατί το αντίτιμο δεν συγκεντρωνόταν μονομιάς.

Το Υπουργείο Παιδείας, αφού μελέτησε το θέμα της διάθεσης των βιβλίων και αφού εξετάσε όλα τα πιο πάνω προβλήματα που προέκυπταν από τον τρόπο διανομής τους, αποφάσισε οι εκδόσεις αυτές να διατίθενται στους μαθητές από τους επαγγελματίες βιβλιοπώλες.

Με το νέο τρόπο πιστεύεται ότι το σύστημα διανομής θα ελλογικευθεί και θα εξυπηρετούνται επιπλέον, με την επίσκεψη μαθητών στα βιβλιοπωλεία και εκπαιδευτικοί σκοποί.

Η επιπρόσθετη επιβάρυνση κατά μαθητή κάθε τάξης/συνδυασμού με βάση τις ανάγκες του σε εκδόσεις του Υπουργείου Παιδείας θα κυμαίνεται από £0.25 ως £1.40.

Σημειώνεται ότι οι άποροι μαθητές εξακολουθούν να παίρνουν δωρεάν τα βιβλία παρουνσιάζοντας πιστοποιητικό από το σχολείο τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω προβλήματα των κατοίκων Παλαιομετόχου:

1. Η διάνοιξη γέφυρας στην περιοχή 'Ασπρογή', γεγονός που θα συντελέσει αποφασιστικά στη ραγδαία ανάπτυξη (οικιστική, γεωργοοικονομική, κ.ά) της κοινότητας.

2. Η αποπεράτωση του δρόμου Παλαιομετόχου-Μενοίκου κι' η διάνοιξη νέου δρόμου Παλαιομετόχου-Κάτω Μονής.

3. Η εξόρυξη νέας γεώτρησης για αντιμετώπιση του υδρευτικού προβλήματος δεδομένης της ραγδαίας ετήσιας δημογραφικής ανάπτυξης της κοινότητας, που ήδη αριθμεί περισσότερους από 4,000 κατοίκους.

4. Η επίσπευση της απόφασης για βελτίωση και επέκταση του υδρευτικού συστήματος με τη διάθεση του ψηφισθέντος ποσού.

5. Η επέκταση του ιατρείου και η επίσκεψη και παιδίατρου στην κοινότητα.

6. Η ανέγερση γραφείων για το Συμβούλιο Βελτιώσεως και της Χωρικής Αρχής της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Υγείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Οι ανεγέρσεις, βελτιώσεις και επεκτάσεις των κοινοτικών ιατρείων αποτελούν ευθύνη των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων. Όσον αφορά το αίτημα για επίσκεψη παιδίατρου στην κοινότητα αναφέρουμε ότι η κάλυψη των κοινοτικών ιατρείων, που αφορά βασικά πρωτοβάθμια ιατρική φροντίδα, γίνεται από γενικούς γιατρούς. Υπηρεσίες ειδικοτήτων προσφέρονται μόνο στα γενικά, τα επαρχιακά και τα περιφερειακά νοσοκομεία, όπως επίσης και στα εξωτερικά ιατρεία των πόλεων. Η κάλυψη των κοινοτήτων με επισκέψεις από ειδικούς γιατρούς είναι αδύνατη γιατί τούτο αυτομάτως θα σήμαινε την ανάγκη πρόσληψης τεράστιου

αριθμού πρόσθετων γιατρών, ή αποδυνάμωση των υφιστάμενων νοσοκομείων/εξωτερικών ιατρείων από τα οποία προσφέρονται οι υπηρεσίες αυτές.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄. Το πρώτο θέμα είναι η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση».

Επειδή υπήρξε εισήγηση όλες οι συζητήσεις επί αυτού του θέματος να μεταδίδονται από το ραδιόφωνο, γι' αυτό θα αναβληθεί για την ερχόμενη συνεδρία της Βουλής και θα ειδοποιηθεί στο μεταξύ το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου για να κάνει όλες τις απαραίτητες διευθετήσεις, ούτως ώστε η συζήτηση να μεταδίδεται από το ραδιόφωνο.

Επομένως πάμε στο δεύτερο θέμα που είναι η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων για το θέμα που αναφέρεται ως «Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Πλατρών πάνω στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους», θέμα το οποίο έχει εγγραφεί από τους Βουλευτές κ.κ. Παπαϊωάννου, Χρίστου και Μανδριώτη.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο να καταθέσει την έκθεση.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΕΡΗΜΗΣ-ΠΛΑΤΡΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΒΑΣΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΔΟΥΣ»

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος
Ανδρέας Παναγιώτου
Αλέκος Μαρκίδης
Κώστας Ερωτοκρίτου
Χρίστος Κουρτελλάρης
Στέλιος Μανδριώτης
Δημήτρης Ηλιάδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε τέσσερις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 24 Φεβρουαρίου, 30 Ιουλίου, 24 Σεπτεμβρίου και 19 Οκτωβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή ο Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων συνοδευόμενος από ανώτερους υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου του καθώς επίσης εκπρόσωποι των Χωρικών Αρχών Βάσας και Ομόδους.

Το πιο πάνω θέμα, το οποίο έχει εγγραφεί στη Βουλή τις 30 Οκτωβρίου 1986 από τους αξιότιμους Βουλευτές Λεμεσού κ.κ. Ε. Παπαϊωάννου, Κ. Χρίστου και Στ. Μανδριώτη, παραπέμφθηκε, ύστερα από σχετική Απόφαση του Σώματος, στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων για διερεύνηση και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης.

Η Επιτροπή με βάση τους όρους εντολής που πήρε από το Σώμα επιλήφθηκε του πιο πάνω θέματος καλώντας στις συνεδρίες της εκπροσώπους όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών από τους οποίους και ζήτησε την κατάθεση στοιχείων γύρω από το όλο θέμα.

Εισάγοντας το θέμα ο εκ των εισηγητών του κ. Στ. Μανδριώτης αναφέρθηκε στις δυσμενείς επιπτώσεις που θα έχει για την κοινότητα της Βάσας ο νέος υπό κατασκευή δρόμος Ερήμης-Μανδριών τονίζοντας ότι η επιλογή της πορείας του δρόμου αυτού, όπως αποφασίστηκε από την Κυβέρνηση, θα οδηγήσει σε απομόνωση του χωριού και σε τελευταία ανάλυση σε πλήρη οικονομικό μαρασμό της κοινότητας.

Εκθέτοντας τις απόψεις τους ενώπιον της Επιτροπής οι εκπρόσωποι της Χωριτικής Αρχής Βάσας διατύπωσαν την πικρία τους για την απόφαση της Κυβέρνησης να κατασκευάσει το νέο δρόμο σε αρκετή απόσταση από το χωριό τους απομακρύνοντας έτσι κάθε προσπάθεια για την τουριστική και οικονομική ανάπτυξη του χωριού τους.

Εκ μέρους των εκπροσώπων της Χωριτικής Αρχής Ομόδους υποστηρίχθηκε η ανάγκη υλοποίησης της πολιτικής απόφασης της Κυβέρνησης για την ολοκλήρωση του υπό κατασκευή τμήματος του δρόμου ο οποίος, όπως δήλωσαν, αναμένεται να αυξήσει σοβαρά τις συγκοινωνιακές δυνατότητες της περιοχής Κρασοχωριών και να συμβάλει στην προαγωγή των αναπτυξιακών της ρυθμών. Οι ίδιοι εκπρόσωποι ανέφεραν ότι το θέμα του υπό κατασκευή δρόμου ο οποίος αποτελεί την ορθή κατασκευαστική επιλογή ύστερα από προσεκτική, υπεύθυνη και σοβαρή αξιολόγηση όλων των προσφερόμενων υπαλλακτικών λύσεων, δεν πρέπει με κανένα τρόπο να θεωρηθεί ότι αποτελεί αντικείμενο αντιδικίας μεταξύ των Κοινοτήτων Βάσας-Ομόδους των οποίων οι σχέσεις είναι άριστες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων προκύπτουν τα ακόλουθα:—

- (α) Η επιλογή της πορείας του δρόμου Γέφυρα Ερήμης-Ομόδους-Μαντριών έγινε με βάση καθαρά τεχνικά και οικονομικά κριτήρια και με κύριο γνώμονα τη συγκοινωνιακή σημασία του δρόμου για ταχεία και ασφαλή εξυπηρέτηση της κυκλοφορίας για ολόκληρη την περιοχή, περιλαμβανομένης και της Βάσας. Ιδιαίτερα λήφθηκε υπόψη η μορφολογία του εδάφους η οποία επηρεάζει τη δαπάνη, την οδική ασφάλεια και την κατασκευαστική ασφάλεια.
- (β) Το κόστος του έργου σύμφωνα με τους τελευταίους υπολογισμούς θα ανέλθει στις £670,000 (επιπλέον £352,000 περίπου για χωματουργικά) έναντι ποσού £700,000 (επιπλέον £409,500 περίπου για χωματουργικά) που απαιτείται για την καλύτερη λύση πάνω στον υφιστάμενο δρόμο.
- (γ) Η μετάθεση του προτεινόμενου δρόμου κατά 350 μ. νοτιότερα από τον υφιστάμενο δεν πρόκειται να επηρεάσει τυχόν προσπάθειες για την τουριστική αξιοποίηση της Βάσας και περαιτέρω εξέλιξη της κοινότητας. Η πρόοδος και γενικά η ανάπτυξη της κοινότητας Βάσας μπορεί να επιτευχθεί με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων.
- (δ) Η Κυβέρνηση ακριβώς στην προσπάθειά της να βοηθήσει στην ανάπτυξη της Βάσας αποφάσισε τη λήψη των πιο κάτω μέτρων:
  - (ι) Τη χορήγηση ποσού ύψους £30,000 για τη δημιουργία Μουσείου Δημητρίου Λιπέρτη που θα χρησιμοποιείται και σαν πολιτιστικό κέντρο·
  - (ιι) την κάλυψη του 50% της δαπάνης για την επιδιόρθωση από τους ιδιοκτήτες τους οικοδομών που θα κηρυχθούν διατηρητέες·

- (ιι) την προβολή του χωριού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και τις Κυπριακές Αερογραμμές·
- (ιγ) τη δημιουργία χώρων στάθμευσης στο χωριό και την εκτέλεση έργων αξιοποίησης και προβολής της αρχαίας εκκλησίας του Αγ. Γεωργίου·
- (ιδ) την προώθηση σχεδίων για τη σύσταση περιφερειακής εταιρείας για εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη του συγκοινωνιακού δικτύου με σκοπό την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής με σύγχρονα λεωφορεία και συχνά δρομολόγια·
- (ιε) τη βελτίωση της οδικής σύνδεσης της κοινότητας με το δρόμο Ερήμης-Μανδριών με δρόμο που θα έχει τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά με το δρόμο αυτό καθώς και την επέκταση του οδικού δικτύου για να συνδεθεί η Βάσα με καινούργιο δρόμο μέχρι τη Μαλλιά.

Τα Μέλη της Επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν τους έχουν καταλήξει στα πιο κάτω συμπεράσματα και διαπιστώσεις:

- (α) Τα Μέλη της Επιτροπής — Βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού, του ΑΚΕΛ—Αριστεράς και της ΕΔΕΚ πιστεύουν ότι το πρόβλημα και οι αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν για το θέμα του νέου δρόμου Ερήμης-Μανδριών οφείλονται σε λανθασμένους χειρισμούς της Κυβέρνησης και ιδιαίτερα στις υποσχέσεις που δόθηκαν στην κοινότητα της Βάσας οι οποίες τελικά δεν υλοποιήθηκαν. Η επιλογή της πορείας του δρόμου θα έπρεπε να ήταν τέτοια που να εξυπηρετούσε καλύτερα και τις δύο κοινότητες, και σαν τέτοια επιλογή προσφερόταν η λύση της κατασκευής νέου δρόμου με βάση τον υφιστάμενο δρόμο.

Τα ίδια Μέλη της Επιτροπής δήλωσαν επίσης ότι αφού για τη διαδρομή του δρόμου Ερήμης-Πλατρών έχει ήδη κατακυρωθεί η προσφορά και έχει ήδη δημιουργηθεί δεσμευτική σύμβαση για την Κυβέρνηση, οποιαδήποτε διαφορετική θέση της Βουλής πάνω στο θέμα δεν είναι δυνατό να ανατρέψει τα σχέδια που αποφασίσθηκαν. Τέλος τα πιο πάνω Μέλη της Επιτροπής πιστεύουν και αναμένουν ότι τα διάφορα μέτρα που αποφασίσθηκαν από την Κυβέρνηση για αναβίωση και προβολή της Βάσας θα υλοποιηθούν το συντομότερο.

- (β) Ο Πρόεδρος της Επιτροπής και ο εκ των Μελών της κ. Α. Παναγιώτου υποστήριξαν ότι οι αρμόδιες Κυβερνητικές Υπηρεσίες, οι οποίες έχουν και την ευθύνη του σχεδιασμού των δρόμων, έχουν επιλέξει την ορθή κατασκευαστική επιλογή του δρόμου αυτού ύστερα από υπεύθυνη αξιολόγηση όλων των προσφερόμενων λύσεων. Μεγαλύτερη σημασία, δήλωσαν οι ίδιοι Βουλευτές, θα πρέπει να δοθεί από τους κατοίκους της Βάσας στα μέτρα που η Κυβέρνηση προτίθεται να πάρει για την αναβίωση του χωριού τους παρά στο θέμα της πορείας του νέου δρόμου το οποίο καθόλου δεν επηρεάζει την κοινότητά τους αλλά αντίθετα θα τους προσκομίσει οφέλη τα οποία θα διαπιστωθούν στο μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές πάνω στην έκθεση;

Ο κ. Μανδριώτης.

ΣΤ. ΜΑΝΔΡΙΩΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έχουμε μπροστά μας την Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων, για το θέμα «Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Πλατρών πάνω στην κοινότητα Βάσας και Ομόδους». Αυτό το θέμα, όπως έχει ανακοινωθεί, έχει εγγραφεί από τους Βουλευτές Λεμεσού της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

Όπως αναφέρεται στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η πλειοψηφία των μελών της πιστεύει ότι υπήρξαν λανθασμένοι χειρισμοί της Κυβέρνησης στην κατασκευή του νέου δρόμου. Δόθηκαν υποσχέσεις από Υπουργούς ότι η κατασκευή του νέου δρόμου θα εγίνετο με βάση τον υφιστάμενο δρόμο και επίσης αυτός ο δρόμος θα στοίχιζε £100,000 με £200,000 λιγότερα. Επίσης η κατασκευή του δρόμου αν γινόταν πάνω στον υφιστάμενο δρόμο, δεν θα απομονώνετο η Βάσα και θα εξυπηρετούντο κατά τον καλύτερο τρόπο και η Βάσα και το Όμοδος. Επίσης όπως δήλωσε και ο αρμόδιος Υπουργός τον καιρό που συζητείτο αυτό το θέμα, το κόστος θα ήταν χαμηλότερο.

Ενώ έτσι είχε η κατάσταση, πληροφορηθήκαμε ότι η Κυβέρνηση προσανατολίστηκε να αλλάξει την κατεύθυνση του νέου δρόμου, να τον απομακρύνει από τον υφιστάμενο, με το επιχείρημα ότι θα εξυπηρετήσει καλύτερα τα χωριά της περιοχής και θα εξυπηρετηθεί καλύτερα ο τουρισμός.

Στα επιχειρήματα των εκπροσώπων της Βάσας, οι αρμόδιοι παραδέχθηκαν ότι η συντόμευση του δρόμου θα ήταν 300-350 μέτρα, και παραδέχτηκαν επίσης, ότι η μεταφορά του στη νέα κατεύθυνση που εισηγούνται με βάση τις μελέτες, θα στοίχιζε περισσότερο.

Η Κυβέρνηση στα επιχειρήματά της προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή δικαιολογείται τώρα ότι με τις προσφορές που πήρε, θα στοιχίσει το έργο κάπου £80,000 λιγότερα με την αλλαγή της κατεύθυνσης του δρόμου. Όμως το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων κάμνει τη μελέτη του με την προσφορά μόνο στη μία περίπτωση. Την κατασκευή του δρόμου από τον υφιστάμενο δρόμο δεν την κάμνει όσον αφορά τις προσφορές για να φανεί και εδώ η διαφορά όπως είχαμε και με τις μελέτες, που φαινόταν καθαρά ότι το κόστος θα ήτο χαμηλότερο αν ακολουθείτο ο υφιστάμενος δρόμος.

Μια άλλη βασική αδυναμία του Υπουργείου είναι ότι δεν ολοκλήρωσε τις μελέτες του για την πλήρη αποπεράτωση του έργου μέχρι τα Μανδριά, για να φανεί και το πλήρες κόστος για την ολοκλήρωση του έργου, και να κατατοπίσει το Σώμα αν με την αλλαγή της κατεύθυνσης του δρόμου, τι επιπρόσθετα κόστη θα υπάρξουν για χωματουργικά έργα αλλά και για άλλα έργα που θα χρειασθούν για να φθάσει ο δρόμος στα Μανδριά. Έχουμε δηλαδή μια όχι ορθολογιστική εξέταση του όλου έργου.

Έχουμε μελέτες και σχέδια κομματιασμένα που κανείς δεν ξέρει ποιο θα είναι το συνολικό κόστος του δρόμου Ερήμης-Μανδριών, και κυρίως τώρα με τη νέα κατεύθυνση του δρόμου.

Ένα άλλο σημείο που θέλω να θίξω είναι ότι καταβλήθηκε μια προσπάθεια αντιπαράθεσης των δύο κοινοτήτων Βάσας και Ομόδους, και είναι προς τιμή τους το γεγονός ότι στάθηκαν στο ύψος τους και οι φιλικές σχέσεις των δύο κοινοτήτων που υπήρχαν από δεκάδες χρόνια κρατήθηκαν στο ίδιο επίπεδο και πιστεύουμε ότι αυτοί οι φιλικοί δεσμοί πρέπει να συνεχισθούν.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση, η Κυβέρνηση προχώρησε στην κατακύρωση της προσφοράς και υπέγραψε στο σχετικό συμβόλαιο. Παρουσίασε εδώ μια βιασύνη. Δεν περίμενε την ολοκλήρωση της συζήτησης στη Βουλή και τα πορίσματά της. Έφερε τη Βουλή προ τετελεσμένου γεγονότος. Δεν μπορούν πλέον να ανατραπούν τα σχέδια που αποφασίστηκαν, δεν είναι δυνατό να μη λάβουμε υπόψη τα επακόλουθα μιας άρνησης του Σώματος.

Γι' αυτό αναμένουμε πως οι υποσχέσεις που δόθηκαν στους κατοίκους της Βάσας και που αναφέρονται στην Έκθεση της Επιτροπής θα υλοποιηθούν από την Κυβέρνηση το συντομότερο. Αυτές οι υποσχέσεις δεν πρέπει να μείνουν στο χαρτί. Η Βάσα πρέπει να βοηθηθεί να κρατήσει στο χωριό τους κατοίκους της που σιγά-σιγά έμειναν σ' αυτό οι συνταξιούχοι, όπως και σε πολλά άλλα χωριά. Πρέπει να βοηθηθούν οι κάτοικοι να διατηρήσουν τη γραφικότητα του χωριού, να αναπτύξουν την οικονομία τους με διάφορα έργα, να ενθαρρυνθούν οι απόδημοι να επισκέπτονται πολύ πιο συχνά το χωριό τους.

Με αυτά τα μέτρα θα εξουδετερώσουν σε κάποιο βαθμό τα δικαιολογημένα παράπονα της κοινότητας της Βάσας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Παναγιώτου και μετά ο κ. Κατσουνωτός.

A. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Συζητούμε το θέμα τυχόν επιπτώσεων στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους από το νέο υπό κατασκευή δρόμο Ερήμης-Πλατρών. Από όλη τη μελέτη του θέματος που έγινε στις επιτροπές τόσο και από την Έκθεση όσο και από τη σημερινή συζήτηση, τουλάχιστο μέχρι το παρόν, βγαίνει ένα αβίαστο συμπέρασμα ότι για την κοινότητα Ομόδους δεν εγείρεται θέμα οποιασδήποτε δυσμενούς επίπτωσης. Αντίθετα η διαπίστωση όλων μας ήτο και παραμένει ότι θα εξυπηρετηθεί όχι μόνο η κοινότητα Ομόδους, αλλά και ολόκληρη η περιοχή της εν λόγω κοινότητας που αποτελεί τη βασική περιοχή των κρασοχωριών. Και θα ήτο ορθό αυτό να μην αποσιωπάται.

Τώρα εγείρεται το θέμα στο οποίο αντιλαμβάνομαι ότι θα περιορισθεί η συζήτηση, κατά πόσο ο νέος δρόμος δημιουργεί οποιοσδήποτε τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις στην κοινότητα Βάσας.

Η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα από όλη τη μελέτη του θέματος που έγινε έχει πεισθεί πέραν πάσης αμφιβολίας ότι όχι μόνο δεν εγείρεται θέμα οποιασδήποτε δυσμενούς επίπτωσης, αλλά ο τρόπος χειρισμού και η αντιμετώπιση του θέματος είναι τέτοια, κατά τρόπο που θα εξυπηρετήσει και την κοινότητα Βάσας κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Για να γίνει κατανοητό αυτό το πράγμα θα πρέπει να αρχίσουμε από τα γεγονότα, από τα δεδομένα και τα στοιχεία που συνιστούν την υπόθεση. Πρώτα από όλα θα ήθελα να επισημάνω το γεγονός ότι και ο υπάρχων δρόμος δεν περνά μέσω της κοινότητας Βάσας, διέρχεται έξω από τη Βάσα, και σε μια απόσταση περίπου δύο χιλιομέτρων από τη Βάσα. Και μόνο από αυτό το στοιχείο δεν

νομίζω ότι μπορεί κανείς να ισχυρισθεί σοβαρά ότι η μετακίνηση του νέου δρόμου από τον υφιστάμενο σε μια απόσταση που αρχίζει από το μηδέν και φθάνει το μάξιμουμ 300 έως 400 μέτρα και αυτό για να παρακάμψει μια πολύ ανηφορική βουνοκορφή, εγείρει θέματα δυσμενών επιπτώσεων. Και θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο υπό κατασκευή νέος δρόμος και εκεί που θα παρακάμψει ακριβώς τον υπάρχοντα δρόμο είναι μόνο μια απόσταση δύο χιλιομέτρων ακριβώς στην περιοχή της Βάσας.

Ποιο όμως είναι το στοιχείο εκείνο το οποίο κατέστησε απαραίτητη αυτή τη μετακίνηση του δρόμου για να δούμε κατά πόσο θα εξυπηρετηθεί η Βάσα ή κατά πόσο θα υπάρξουν δυσμενείς επιπτώσεις.

Ο δρόμος στην περιοχή της Βάσας από το σημείο που αρχίζει η πάροδος του προς τη Βάσα ανέρχεται από την κορυφή ενός απότομου βουνού και θα πρέπει να ανεβαίνεις συνέχεια σε μιαν απόσταση περίπου δύο χιλιομέτρων και αργότερα να κατεβαίνεις συνέχεια σε άλλη τόση απόσταση. Ήταν αιώνιο και επίμονο αίτημα της περιοχής ολόκληρης όπως κατασκευασθεί ο νέος δρόμος, και ήταν επίμονο αίτημα όπως, αν θα κατασκευασθεί, θα πρέπει απαραίτητα να μην ανέρχεται την κορυφή αυτού του βουνού, διότι εν τοιαύτη περιπτώσει θα ήταν πραγματικά άχρηστος και δεν θα προτιμάτο από κανένα. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο κατέστη αναγκαίο και προκρίθηκε από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες και για σκοπούς προδιαγραφών, και για σκοπούς εξυπηρέτησης της κυκλοφορίας να κατέβει ο δρόμος σε χαμηλότερο υψόμετρο και από το σημείο της παρόδου που οδηγεί προς τη Βάσα, να παρακάμψει απλώς το βουνό, δηλαδή θα περάσει από την πλαγιά του βουνού μέχρις ότου προσπελάσει το βουνό.

Αυτό κατά την άποψή μας είναι μια ορθή τακτική από κάθε άποψη και η οποία δεν πρόκειται να δημιουργήσει οποιεσδήποτε επιπτώσεις στη Βάσα, αλλά αντίθετα θα την εξυπηρετήσει. Και για ποιους λόγους θα την εξυπηρετήσει; Διότι η όλη φιλοσοφία της πολιτικής είναι να γίνει ένας δρόμος ο οποίος θα τραβήξει από την περιοχή της Βάσας σημαντική κυκλοφορία, για να φέρει ακριβώς την κίνηση πλησίον της Βάσας. Και αυτός είναι ένας ορθός τρόπος αντιμετώπισης, διαφορετικά, αν πράγματι θα κατασκευαζόταν ένας δρόμος τον οποίο όλοι θα απέφευγαν, δεν θα υπήρχε και κανένας λόγος να γίνει.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το σημείο από το οποίο αρχίζει η πάροδος προς τη Βάσα παραμένει και πάλι περίπου το ίδιο. Δεν επηρεάζεται ουσιαστικά, αντίθετα μάλιστα τα νέα κατασκευαστικά έργα θα είναι τέτοια που θα βοηθούν ακριβώς περισσότερο και θα διευκολύνουν την κυκλοφορία για να τη διοχετεύουν προς τη Βάσα.

Το μόνο επιχείρημα το οποίο μας έχει προβληθεί και είναι γνωστό σε όλους τους συναδέλφους είναι το εξής: 'Ότι ο υπάρχων δρόμος, όταν ανέβει το βουνό, ακριβώς στη μύτη του βουνού αφού δεινοπαθήσει ένας να ανέβει εκεί πάνω και αφού κάμει τον ηρωισμό να ανέβει εκεί πάνω, σε μια απόσταση πέντε έως δέκα μέτρων του δρόμου μπορεί να δεις τη θέα της Βάσας. Ήταν το μόνο επιχείρημα το οποίο μας προβλήθηκε. Επί αυτού του θέματος θα ήθελα να τονίσω το εξής: Κατ' αρχήν δεν καταργείται αυτή η θέα απλώς μετατοπίζεται αυτό το σημείο της θέας με το νέο υπό κατασκευή δρόμο. Δηλαδή θα πρέπει να παρακάμψεις το βουνό για να μπορείς να αντικρύσεις τη Βάσα.

Το δεύτερο, δεν γνωρίζω ειλικρινά αν έχει οποιαδήποτε συναισθηματική σημασία αυτό το σημείο. Όμως εμείς πιστεύουμε ότι δεν είναι αυτό το κριτήριο

βάσει του οποίου θα εξυπηρετηθεί η Βάσα. Διότι κανένα απολύτως πρακτικό σκοπό δεν εξυπηρετεί. Για ποιο λόγο; Να πούμε παράδειγμα. Για φαντασθείτε ένας ο οποίος θα ανέβει προς τα βουνά, θα φτάσει το σημείο του δρόμου που είναι η πάροδος προς τη Βάσα, θα το περάσει αφού φθάσει στο ύψος του βουνού και όταν θα δει και θα αντικρύσει τη θέα κάπου μακριά της Βάσας θα πει «Α΄. Τώρα που την είδα να γυρίσω πίσω να ξανακατέβω το βουνό να βρω την πάροδο για να πάω με προορισμό τη Βάσα». Όπως το ίδιο θα γίνει και αν έρχομαι από την αντίθετη κατεύθυνση. Δεν είναι, αγαπητοί συνάδελφοι, αυτό το κριτήριο που θα εξυπηρετήσει τη Βάσα. Και δεν νομίζω ότι είναι ένα επιχείρημα το οποίο ευσταθεί τόσο έντονα.

Εκείνο το οποίο θα εξυπηρετήσει τη Βάσα είναι να μπορέσει να γίνει ένας δρόμος ικανοποιητικός για να διοχετεύσει την κυκλοφορία προς την περιοχή της Βάσας και αφού τη διοχετεύσει προς τα εκεί να είναι προσιτή η Βάσα σε αυτό το κοινό. Αυτό είναι το πρώτο βασικό στοιχείο και πάνω σ' αυτή τη βάση ήταν ορθή η τεχνική αντιμετώπιση του θέματος του νέου δρόμου εκ μέρους της Κυβέρνησης.

Το δεύτερο δε βασικό στοιχείο είναι κάτι άλλο. Να καταστεί η Βάσα σημείο προορισμού, για οποιοδήποτε διακινούμενο κοινό, στο δρόμο ο οποίος θα κατασκευασθεί και πάνω σ' αυτό το πράγμα και πάλιν ο χειρισμός εκ μέρους της κυβερνητικής πλευράς ήταν ορθός και από πλευράς φιλοσοφίας και από πλευράς πολιτικής αλλά και από πλευράς τεχνικής.

Και τι διαλαμβάνει τούτο; Όπως αναφέρει και η έκθεση θα καταβληθεί προσπάθεια ώστε όλη η συγκοινωνιακή κυκλοφορία, η επιβατική συγκοινωνιακή κυκλοφορία που θα υπάρχει επί της περιοχής να περνά μέσω και να πηγαίνει μέχρι τη Βάσα για να εξυπηρετεί και τους κατοίκους της Βάσας οι οποίοι τώρα πρέπει να έρθουν στο δρόμο για να εξυπηρετηθούν, αλλά ακριβώς και για να φέρει σε άμεση επαφή το διακινούμενο κοινό με την ίδια την κοινότητα της Βάσας. Και αυτό είναι μια ορθή πολιτική.

Επίσης η πάροδος προς τη Βάσα, η οποία φθάνει μέχρι τη Βάσα και από εκεί και πέρα δεν προχωρεί, θα επεκταθεί για να φθάσει μέχρι την περιοχή της Μαλιάς, σε τρόπο ώστε να μπορεί να διοχετεύει την κυκλοφορία από την περιοχή της Μαλιάς μέσω της Βάσας και αυτό είναι πάλι μια ορθή πολιτική και μια ορθή αντιμετώπιση. Και πέραν τούτου, διάφορα άλλα μέτρα στην κοινότητα που να την καταστήσουν κέντρο προορισμού, τόπο προορισμού, όπως είναι η τουριστική αξιοποίηση, και τα άλλα στοιχεία τα οποία καθορίζονται και στην Έκθεση που είναι σκοπός της κυβερνητικής πολιτικής. Διότι είτε το θέλουμε είτε όχι μια είναι η αλήθεια σ' αυτό το θέμα: Αν δεν καταστήσεις τη Βάσα τόπο προορισμού δεν μπορεί να την εξυπηρετήσεις. Και αυτά εμείς πιστεύουμε ότι ακριβώς είναι και ορθή φιλοσοφία και ορθή πολιτική και ορθή τεχνική για την αντιμετώπιση του όλου προβλήματος.

Επομένως πιστεύουμε ειλικρινά εμείς, και είναι γι' αυτό το λόγο που διαφωνήσαμε και διαφωνούμε με τις θέσεις των άλλων κομμάτων, ότι ο τρόπος που αντιμετωπίστηκε το θέμα είναι ο καταλληλότερος, προς όφελος ακριβώς των κατοίκων της Βάσας και είναι πράγμα το οποίο και οι ίδιοι θα διαπιστώσουν και οι ίδιοι θα απολαύσουν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κατσουνωτός.

I. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα της πορείας του δρόμου Ερήμης-Πλατρών είναι γεγονός ότι συζητήθηκε εκτεταμένα στην Επιτροπή Συγκοινωνιών & Έργων της Βουλής, και ταλαιπώρησε επίσης αρκετά τις Χωρικές Επιτροπές και τους κατοίκους δύο κοινοτήτων, της Βάσας και του Ομόδου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι δύο κοινότητες βρίσκονται σε αντιδικία για την κατασκευή του δρόμου, γεγονός που χρησιμοποιήθηκε σαν πρόσχημα για την καθυστέρηση της κατασκευής του.

Στην τελευταία συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών & Έργων, παρευρέθηκαν όλοι οι Βουλευτές Λεμεσού, καθώς και εκπρόσωποι των δυο κοινοτήτων Βάσας και Ομόδου.

Οι θέσεις και απόψεις των δύο αντιπροσωπειών περιγράφονται στην έκθεση, γι' αυτό δεν θα αναφερθώ σ' αυτά που διαμείφθηκαν αλλά θα σταθώ με λίγα λόγια στην τοποθέτησή μου εκ μέρους του Σ.Κ. ΕΔΕΚ, τόσο στην Επιτροπή, όσο και μπροστά στον Έντιμο Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων, μετά την αναχώρηση των εκπροσώπων των δύο κοινοτήτων Βάσας και Ομόδου.

Από τα πρακτικά που τηρήθηκαν σ' εκείνη τη συνεδρία, φαίνονται οι τελικές θέσεις της Χωρικής Επιτροπής και του Συνδέσμου Αποδήμων Βάσας, και που συνοψίζονται σε δύο κυρίως ερωτήματα, όπως τα πιο κάτω.

- (α) Να δοθεί στους κατοίκους της Βάσας ή στην Κοινοτική Αρχή, η τεχνική μελέτη για την κατασκευή του δρόμου, που να τεκμηριώνει με στοιχεία το απαγορευτικό υψόμετρο, αποδείξεις ότι αν ο δρόμος ακολουθούσε την παλιά πορεία δεν ήταν ταχείας και ασφαλούς εξυπηρέτησης και κυκλοφορίας, και
- (β) Να τους δοθεί η οικονομική μελέτη για το κόστος του δρόμου για κάθε επιλογή, δηλ. αν ο δρόμος ακολουθούσε την παλιά πορεία όπως ήταν και το αίτημα της Βάσας, πόσα θα στοίχιζε τελικά, και κατά πόσο θα ήταν δαπανηρότερος από τα ποσά που θα δαπανηθούν με τη νέα πορεία του δρόμου, όπως φαίνονται τώρα στην έκθεση.

Ταυτόχρονα οι εκπρόσωποι της Βάσας δήλωσαν, μπροστά στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή ότι αν στα δυο αυτά ερωτήματά τους, τους εδίδοντο τεχνικά τεκμηριωμένες και ικανοποιητικές απαντήσεις, τότε δεν θα δίσταζαν όχι μόνο να σταματήσουν κάθε κινητοποίηση και κωλυσιεργία, αλλά να υποστηρίξουν μάλιστα την Κυβέρνηση στο έργο της.

Αυτές τις θέσεις υποστήριξα και κάλεσα το Υπουργείο να θέσει στην διάθεση των κατοίκων της Βάσας τις δύο μελέτες, γεγονός που εκτιμήθηκε από τον Έντιμο Υπουργό Συγκοινωνιών & Έργων.

Είναι γεγονός ότι ταυτόχρονα εκφράσαμε την εκτίμησή μας στην εξαγγελία μιας δέσμης μέτρων για την τουριστική ανάπτυξη της Βάσας, μερικά μάλιστα όπως η προβολή του χωριού μέσα από το Περιοδικό ΣΑΝΤΖΕΤ των Κυπριακών Αερογραμμών, καθώς και η λειτουργία του Λιπέρτειου Μουσείου, έχουν ήδη υλοποιηθεί.

Παρόλο που αυτή μας η τοποθέτηση βρήκε σύμφωνο το Υπουργείο, φαίνεται πως τελικά αυτές οι μελέτες δεν δόθηκαν έγκαιρα στην κοινότητα Βάσας, γι' αυτό και συνεχίστηκε για αρκετό χρονικό διάστημα η παρεμπόδιση των εργασιών κατασκευής του δρόμου και δικαιολογεί απόλυτα την πικρία και την αγανάκτηση των κατοίκων της Βάσας.

Φυσικά είναι πράγματι πια πολύ αργά για οποιαδήποτε αλλαγή στην κατεύθυνση του δρόμου, ή την ικανοποίηση του συγκεκριμένου αιτήματος των κατοίκων της Βάσας, γι' αυτό επαναλαμβάνουμε την προτροπή μας για σύντομη υλοποίηση και όλων των άλλων μέτρων που εξαγγέλθηκαν από την Κυβέρνηση, για την αναβίωση και τουριστική προβολή της Βάσας, γεγονός που θα συμβάλει και στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ερωτοκρίτου.

Κ. ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως προκύπτει από ορισμένες μας έρευνες και πληροφορίες το υιό συζήτηση θέμα της κατασκευής του δρόμου Ερήμης-Πλατρών άρχισε κατά ή περί το 1984. Έκτοτε έχουν γίνει τουλάχιστον τρία σχέδια σχετικά με την πορεία που θα ακολουθούσε ο δρόμος και η τελική απόφαση λήφθηκε πρόσφατα, όταν κατακυρώθηκε και η προσφορά.

Η τελική λύση που δόθηκε δεν ικανοποιεί καθόλου την κοινότητα της Βάσας και οι εκπρόσωποί της διατύπωσαν την απαγοήτευση και την πικρία τους κατά τις συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων, στις οποίες κλήθηκαν και παρέστησαν.

Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής η απόφαση της Κυβέρνησης είναι να κατασκευαστεί ο νέος δρόμος περίπου 350 μέτρα νοτιότερα από τον υφιστάμενο, με αποτέλεσμα να μη φαίνεται η Βάσα καθόλου κατά τη διαδρομή προς Μαντριά που προσφέρει μια εξαιρετική θέα, ειδικότερα για τους τουρίστες. Από ό,τι λέχθηκε στην Επιτροπή από τις κοινότητες Βάσας και Ομόδους καθώς επίσης και από ό,τι οι εκπρόσωποι των δύο κοινοτήτων ανέφεραν σε μας σε επισκέψεις μας για μελέτη των προβλημάτων τους, φαίνεται ότι άλλα ελέγοντο από τους αρμοδίους κατά διάφορους καιρούς στην κοινότητα της Βάσας και άλλα στην κοινότητα Ομόδους για την πορεία του δρόμου.

Η κατάσταση αυτή είχε δημιουργήσει σύγχυση μεταξύ των δύο κοινοτήτων με κίνδυνο να δημιουργήσει κλίμα έντασης στην περιοχή. Σε κάποιο στάδιο μάλιστα δημιουργήθηκε η άποψη ότι ο υπό κατασκευή δρόμος έχει διακοινοτικό χαρακτήρα και επομένως αποτελούσε αντικείμενο αντιδικίας μεταξύ των κοινοτήτων Βάσας και Ομόδους.

Είναι προς τιμή και των δύο κοινοτήτων που δεν επηρεάστηκαν, κατά τη γνώμη μας, από τους εσφαλμένους χειρισμούς της Κυβέρνησης, διατήρησαν και διατηρούν εξαιρετικές σχέσεις μεταξύ τους και συνεργάζονται αρμονικά και απόλυτα για την επίλυση των διάφορων προβλημάτων της περιοχής τους όπως και στο παρελθόν.

Εξετάζοντας τώρα την τελική λύση, η μετάθεση του νέου δρόμου, κατά τους ισχυρισμούς των εκπροσώπων της κοινότητας της Βάσας, θα απομακρύνει κάθε προσπάθειά τους για την τουριστική και οικονομική ανάπτυξή της. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι στις 24.2.87 στη συνεδρία της Επιτροπής ο Πρόεδρος της Χωρικής Αρχής Βάσας ανέφερε ότι δόθηκε στο παρελθόν υπόσχεση της Κυβέρνησης από τον τότε Υπουργό Συγκοινωνιών ότι αν το υψόμετρο δεν θα είναι πέραν του 10%, τότε ο δρόμος θα κατασκευάζετο με βάση τον υφιστάμενο που ήταν και το πάγιο αίτημα της κοινότητας.

Από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή για την απόφαση της Κυβέρνησης να μεταθέσει το δρόμο δεν προέκυψε ότι το υψόμετρο θα ήταν πέραν του 10% στην κλίση της πορείας του δρόμου πάνω στον υφιστάμενο. Είναι μεταξύ άλλων και γι' αυτό το λόγο που η κοινότητα της Βάσας αισθάνεται δικαιολογημένα ότι η Κυβέρνηση αναίρεσε την υπόσχεσή της. Πιστεύουν δε ότι η δοθείσα λύση θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην κοινότητά τους που θα την οδηγήσει σε απομόνωση και οικονομικό μαρασμό.

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων κατέθεσε στην Επιτροπή διάφορα στοιχεία δικαιολογώντας την απόφαση της Κυβέρνησης για τη λύση που δόθηκε καταλήγοντας σε ορισμένα συμπεράσματα που αναφέρονται στην Έκθεση της Επιτροπής και που θεωρώ άσκοπο να επαναλάβω. Παρά ταύτα, όμως, εμείς πιστεύουμε ότι το πρόβλημα και οι αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν για το θέμα του νέου δρόμου Ερήμης-Μανδριών οφείλονται αποκλειστικά σε λανθασμένους χειρισμούς της Κυβέρνησης και ιδιαίτερα στις υποσχέσεις που δόθηκαν στην κοινότητα της Βάσας από τους αρμόδιους που τελικά δεν υλοποιήθηκαν.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι φανερό πως συνεπεία των χειρισμών αυτών της Κυβέρνησης σπαταλήθηκε αδικαιολόγητα χρόνος για την υλοποίηση του έργου, που αναμφίβολα η καθυστέρηση αυτή είχε και θα έχει οικονομικές επιπτώσεις στο φορολογούμενο, όχι μόνο για το επιπρόσθετο κόστος για την κατασκευή του έργου, αλλά και για την εξοικονόμηση που θα εγίνετο αν αυτός ο δρόμος τελείωνε και εδίδετο στην κυκλοφορία έγκαιρα και ενωρίτερα.

Εμείς πιστεύουμε — εξ ου και η θέση μας στην Έκθεση της Επιτροπής — ότι η επολογή της πορείας του δρόμου θα έπρεπε να ήταν τέτοια που να εξυπηρετούσε καλύτερα και τις δύο κοινότητες και σαν τέτοια επιλογή προσφερόταν η λύση της κατασκευής του νέου δρόμου με βάση τον υφιστάμενο δρόμο. Δεδομένου όμως ότι η προσφορά είχε ήδη κατακυρωθεί και δημιούργησε συμβατικές υποχρεώσεις με την Κυβέρνηση, η Βουλή ευρέθη προ τετελεσμένου γεγονότος και δεν είναι δυνατό να λάβει οιαδήποτε μέτρα για την ανατροπή των σχεδίων που αποφασίστηκαν.

Στην προσπάθειά της η Κυβέρνηση να πείσει τους κατοίκους της Βάσας για την ορθότητα της απόφασής της εξάγγειλε τη λήψη διάφορων μέτρων που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη της κοινότητας και που αναφέρονται στην Έκθεση και δεν πιστεύω ότι χρειάζεται να τα επαναλάβω.

Ελπίζουμε τουλάχιστο ότι η Κυβέρνηση αυτή τη φορά θα υλοποιήσει σύντομα τις υποσχέσεις της για τα διάφορα αυτά μέτρα που αποφάσισε για την αναβίωση και προβολή της κοινότητας, ούτως ώστε η κοινότητα της Βάσας να μην έχει την τύχη των άλλων κοινοτήτων της υπαίθρου που κατάντησαν γηροκομεία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να δω πόσοι ομιλητές υπάρχουν ακόμη.

Ναι σας είδα. Δύο ομιλητές. . . τρεις, τέσσερις.

Το μόνο που θα ήθελα απλώς να παρατηρήσω, παρόλο που δεν έχουμε μέσα στους Κανονισμούς ακόμα οποιαδήποτε χρονικά περιθώρια, πιστεύω ότι η Βουλή θα πρέπει να προσπαθήσει με, αν θέλετε, αυτοπειθαρχία, σε κάθε θέμα να δίνει

ορισμένα χρονικά πλαίσια, διότι πολλές φορές έχουμε κάποια δυσαναλογία μεταξύ θεμάτων και χρόνου συζήτησης μέσα στη Βουλή. Αλλά εν πάση περιπτώσει, επειδή αυτό δεν έχει γίνει μέχρι της στιγμής, θα προχωρήσουμε.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Από τη θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

‘Όχι. Παρακαλώ. Αν θέλετε να μιλήσετε από τη θέση σας είναι ένα θέμα. Θέλετε να πάρετε το λόγο;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θέλω να πάρω το λόγο, αλλά επειδή είναι πολύ. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

‘Όχι, όχι, από το Βήμα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ειλικρινά πιστεύω, έντιμε κ. Πρόεδρε, πως αν επιτρεπόταν ν’ αναπτύξω τις απόψεις μου από τη θέση μου — μιας και δε θ’ αναφερθώ στη γενικότερη ουσία του θέματος — θα ολοκλήρωνα την εισηγητική αναφορά μου σε χρόνο βραχύτερο απ’ όσο θα απαιτούσε το διάστημα της διαδρομής μου από τη θέση μου στο Βήμα.

Ούτε, κ. συνάδελφοι, θέλω να πω, πως σημειούται μίαν αντίφαση του Σώματος αναφορικά με δυο συναφείς προτάσεις και θέσεις του — η μια αφορούσε τη γνωστή περίπτωση Λυμπιών, κατά την οποία το Σώμα ψήφισε εκατοντάδες χιλιάδες λίρες γι’ αναπτυξιακά έργα στην κοινότητα, προκειμένου ν’ αντισταθμιστούν οι επιπτώσεις από τις συνέπειες της προσπέλασης σε μέρος της αγροτικής γης της ακριτικής αυτής κοινότητας από τον υπό κατασκευή υπεραστικό δρόμο Λευκωσίας-Λάρνακας, ενώ στην προκείμενη περίπτωση δυσανασχετούμε για τη μη προσπέλαση της γραφικής κι έντονα παραδοσιακής κοινότητας της Βάσας Κοιλανίου — γιατί είναι εξόφθαλμη η σχετική αντινομία. Αλλά αυτό δεν είναι το θέμα για το οποίο ζήτησα να μιλήσω με δυο λόγια από τη θέση μου, έντιμε κ. Πρόεδρε. ‘Ό,τι θα ’θελα μονάχα να πω, είναι η απλή υποβολή της πρότασης για προώθηση ενός ακόμη πολιτιστικού έργου στην κοινότητα της Βάσας. ‘Ηδη, άλλωστε και ορθά, η εκτελεστική εξουσία έχει προβεί στον καταρτισμό ενός άρτιου αναπτυξιακού προγράμματος από έξι σημεία, από τα οποία τα τρία αφορούν καθαρά πολιτιστικά αναπτυξιακά έργα. Οι αποφάσεις, συγκεκριμένα, για τη χορήγηση ποσού ύψους τριάντα χιλιάδων λιρών για τη δημιουργία Μουσείου Δημήτρη Λιπέρτη, που θα χρησιμοποιείται κι ως πολιτιστικό κέντρο· η απόφαση για την κάλυψη του 50 τοις εκατό της δαπάνης για την επιδιόρθωση από τους ιδιοκτήτες τους των οικοδομών που θα κηρυχθούν διατηρητέες· κι η απόφαση, τέλος, για την εκτέλεση έργων αξιοποίησης και προβολής της αρχαίας εκκλησιάς του Αγίου Γεωργίου της Βάσας. Πρόσθετα, ένα τέταρτο σχέδιο, η προβολή του χωριού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και τις Κυπριακές Αερογραμμές, συνιστά μικτό σχέδιο τουριστικού και πολιτιστικού περιεχομένου.

‘Ετσι, πρόσθετα, θα ’θελα να εισηγηθώ όπως στα πιο πάνω πολιτιστικά προγράμματά μας για την κοινότητα της Βάσας περιληφθεί κι η εισήγησή μας για έκδοση των Απάντων του Νεόφυτου Ροδινού. Πρόκειται για μια προσπάθεια για

την οποία ο κορυφαίος Έλληνας μελετητής της ελληνικής γραμματείας, διανοητής και φιλόσοφος, Γιώργος Βαλέτας, με τη βοήθεια μερικών Κυπρίων κι ανάμεσά τους και του ομιλητή, κατέβαλε μια συγκινητική προσπάθεια ήδη από το πρώτο κυπρολογικό συνέδριο (1969) να καταστήσει το έργο του Ροδινού — με αναφορά σ' αυτό και προγραμματιζόμενη έκδοση των «Απάντων» του — προσιτό και οικείο στο πλατύ κυπριακό κοινό. Κι ο Νεόφυτος Ροδινός, «ο Μηνιάτης της Κύπρου, ο πρόδρομος του Κοσμά του Αιτωλού, ο λησμονημένος λογογράφος του 17ου αιώνα, το μεγάλης αξίας αηδόνι του δημοτικισμού», όπως το χαρακτήρισε ο Γιώργος Βαλέτας — που κατά τον ίδιο Έλληνα ερευνητή της γραμματείας μας «τα σκορπισμένα και καταχωνιασμένα έργα του θα χαρίσουν στην Κύπρο, και στη νεοελληνική γενικότερα λογοτεχνία, μια νέα δόξα» — γεννήθηκε στην Ποταμιού κι ανδρώθηκε στη Βάσα. Έτσι θα 'ταν σημείο συγκινητικής αναφοράς, μα κι εξαιρετικής τιμής για τη Βάσα, αν προωθούσαμε την έκδοση αυτή, μια προσπάθεια που στοχοθετούμε εδώ κι είκοσι σχεδόν χρόνια τώρα, χωρίς αν την υλοποιήσουμε.

Προχωρώ, μάλιστα, να πω πως ο Νεόφυτος Ροδινός ενέχει πολύ πιο μεγάλη σημασία για την κοινότητα της Βάσας απ' όση ασφαλώς ο Λιπέρτης, γιατί — μ' όλο που μερικά από τ' αξιολογότερα ποιήματά του, ο μεγάλος βάρδος αυτός της Κύπρου τα εμπνεύστηκε στη Βάσα και μερικά απ' τα λυρικότερά του απ' τις κοπέλες της Βάσας — δεν ήταν κάτοικος μόνιμος της Βάσας.

Αυτά σε συντομία, έντιμε κ. Πρόεδρε, και σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρίστου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έχω παρακολουθήσει την ομιλία του κ. Παναγιώτου και πιστεύω ότι και οι Βασιώτες θα την έχουν παρακολουθήσει και έχει τόσο ωραιοποιήσει τα πράγματα που η άμεση συνέπεια πρέπει να είναι να του σταλούν συγχαρητήρια και στον ίδιο και στην απόφαση της Κυβέρνησης για το δρόμο που επέλεξε πραγματικά να συνδεθεί η Λεμεσός με τις Πλάτρες. Ίσως το ελαφρυντικό να είναι γιατί ο κ. Παναγιώτου δεν είναι από τη Λεμεσό, δεν ξέρει τόσο καλά την περιοχή, πέρασε τελευταία, όταν η Βουλή είχε αποφασίσει και πιστεύω ότι ίσως είναι ένα ελαφρυντικό γι' αυτόν.

Όμως η ωμή πραγματικότητα είναι εντελώς διαφορετική. Και η ωμή πραγματικότητα εκφράζεται πρώτα απ' όλα «Τι λένουν οι Βασιώτες;» Και πρέπει να ξέρει ο κ. Παναγιώτου όχι μόνο τι λένουν αλλά και τι αγώνες έκαμαν για να μπορέσει να περάσει ο δρόμος από την πλευρά που περνούσε ο παλιός δρόμος. Όχι πάνω στην ίδια γραμμή, από την ίδια πλευρά. Και πρέπει να ξέρει ο κ. Παναγιώτου ότι οι Βασιώτες έκαμαν συγκέντρωση στο χωριό στην παρουσία του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, του κ. Μαυρέλλη και από τότε αγωνίζονται κατέβηκαν στη Λεμεσό έξω από το Διοικητήριο όλοι οι κάτοικοι της Βάσας, με μια απαίτηση. Ο δρόμος να πάρει την πορεία όχι στον ίδιο, αλλά την πορεία από τον παλιό δρόμο. Και θα ήταν πολύ ανόητοι αν ήταν τόσο ωραία η κατάσταση να επέμεναν με τόση επιμονή και θα επαναλάβω, και ενωμένοι, ανεξαρτήτως κομματικής τοποθέτησης, όλοι αγωνίστηκαν για να περάσει ο δρόμος από την κατεύθυνση εκείνη.

Δυστυχώς δεν πραγματοποιήθηκε αυτή η επιθυμία τους. Και είμαι βέβαιος ότι αυτή η επιθυμία τους δεν ήταν μόνο να εξυπηρετηθεί η Βάσα αλλά και η περιοχή γενικότερα.

Πρέπει εδώ να επαναλάβω κάτι που ανέφερε κάποιος συνάδελφος ότι υπήρξε πράγματι υπόσχεση από τον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων, αν το υψόμετρο όχι δέκα, αν θυμούμαι καλά, οκτώ τοις εκατό αν θα ήτο, ο δρόμος θα γινόταν στην κατεύθυνση που υπήρχε. Μάλιστα εγώ ήμουν παρών στη συζήτηση στη Βάσα και υποσχέθηκε, ότι αν η μοναδική αιτία είναι το υψόμετρο, αν το υψόμετρο μας επιτρέπει ο δρόμος θα γίνει από εκεί. Δυστυχώς ενώ το υψόμετρο επέτρεπε και ήταν το μέξιμουμ 8%, δεν έγινε ο δρόμος. Και πολλά ερωτηματικά προβάλλουν. Γιατί;

Υπήρχε η περίπτωση του Ομόδους. Πιστεύω ότι και το Όμοδος θα εξυπηρετείτο με το δρόμο που περνούσε, δεν ξέρω από πόσα χρόνια, και δεν είναι τυχαίο γιατί ο δρόμος ο παλιός πήρε εκείνη την πορεία και δεν πήρε την πορεία που τώρα γίνεται, μέσω του ποταμού ή μέσω της πλευράς νότια.

Συνάδελφοι, έχουν αναφερθεί μερικές απόψεις. Λέχθηκε ότι θα εξυπηρετείται όλη η περιοχή. Πάλι θα εξυπηρετείτο όλη η περιοχή. Και πιστεύω ότι αυτός ο δρόμος δεν είναι υπεραστικός, γιατί τα χωριά πέραν του Ομόδους είναι τα Μανδριά, οι Τορνάρηδες, οι Πλάτρες και το Φοινί, αλλά αυτά τα χωριά κατεβαίνουν μέσω Πέρα Πεδιού κατευθείαν στη Λεμεσό. Κατά συνέπεια αν είχε κάποια τουριστική αξία, πιστεύω ότι το πέρασμα από την πλευρά που λένουν οι Βασιώτες θα εξυπηρετούσε και το Όμοδος και τη Βάσα τουριστικά.

Το δεύτερο σημείο είναι ότι, μα και ο σημερινός δρόμος δεν περνά από τη Βάσα. Δεν περνά από τη Βάσα αλλά τώρα δεν είναι μόνο ότι δεν περνά πιο κοντά. Αν ο δρόμος που είχε χαραχθεί θα μπορούσε όχι να ανεβαίνει στο βουνό, αλλά από πλάγια να θωρείς για αρκετή ώρα τη Βάσα, γαιτί θα είναι πάνω στα αχνάρια του παλιού δρόμου, θα μπορούσαν να βλέπουν καλύτερα τη Βάσα, θα χαμήλωνε ακόμα ο δρόμος, και πιστεύουν ότι θα ήτο κατάλληλος δρόμος από τουριστικής άποψης και για τη Βάσα και για το Όμοδος.

Τώρα ο δρόμος δεν απομακρύνθηκε μόνο 350 μέτρα για τα οποία γίνεται λόγος. Δεν είναι τα 350 μέτρα, αλλά από τη μια πλευρά κατεβαίνει τώρα μέσα στην ποταμιά, είναι βουνό. Στη μια πλευρά είναι η Βάσα και στην άλλη είναι ο δρόμος που πάει να γίνει, είναι ο ποταμός. Και πήραμε τον ποταμό για να παρακάμψουμε όχι απόσταση, μα για να αγνοήσουμε τη Βάσα τελείως.

Ακόμα κάτι. Έχω τη γνώμη ότι καταβλήθηκε προσπάθεια να αντιπαρβληθούν οι κάτοικοι της Βάσας με το Όμοδος και είναι προς τιμή και των δυο κοινοτήτων και των αντιπροσωπειών τους οι οποίοι δήλωσαν καθαρά «δεν πρόκειται εμείς να αντιπαραταχθούμε ο ένας στον άλλο». Αλλά πιστεύουν ότι πρέπει να γίνει καλύτερη επιλογή και είμαι βέβαιος εγώ ότι η καλύτερη επιλογή και για τη Βάσα και για το Όμοδος ήτο η πλευρά η οποία θα ακολουθούσε εκεί που έγιναν επανειλημμένα σχέδια για να πάει πραγματικά και να μην παρακάμπτεται η Βάσα. Δυστυχώς ό,τι έγινε, έγινε εις βάρος της Βάσας. Γι' αυτό όταν έχουμε όλα αυτά τα πράγματα υπόψη μας καταλαβαίνουμε πόσο κακά ενήργησε η Κυβέρνηση. Να υπόσχεται και να αλλάσσει τις απόψεις της, με αποτέλεσμα, όταν ξεκίνησε ο δρόμος, νυχθημερόν οι Βασιώτες κατέβαιναν και εμπόδιζαν να ανοίξει ο δρόμος. Και πιστεύω ότι δεν ήταν επιπόλαιοι και ανόητοι να το κάμνουν, αλλά γιατί πραγματικά έβλεπαν πόσο καταπατείται το δίκαιό τους.

Εν πάση περιπτώσει βρισκόμαστε τώρα προ τετελεσμένων γεγονότων όπως τα έχει δημιουργήσει η Κυβέρνηση, και φυσικά δεν είναι εύκολο τώρα να αλλάξουν. Όμως πιστεύω ότι η Κυβέρνηση έσφαλλε και πρέπει να γίνει αυτό κατανοητό από όλους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ελέχθησαν πολλά για το από πού θα έπρεπε να περάσει ο δρόμος που οδηγεί προς το Όμοδος. Οι θέσεις του δικού μας κόμματος έχουν ήδη εκφραστεί τόσο στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής όσο και διά στόματος του συνάδελφου κ. Ερωτοκρίτου.

Έχω την εντύπωση ότι εκείνο που θα πρέπει ίσως να απασχολήσει επίσης το Σώμα δεν είναι τόσο οι τεχνικές δυσχέρειες και ευχέρειες που υπάρχουν στην κατασκευή ή τη χάραξη ενός δρόμου. Είναι, πιστεύω ένα άλλο δείγμα της νοοτροπίας αυτών που μας κυβερνούν.

Πρέπει με σοβαρότητα αυτή η Βουλή να ασχοληθεί πάνω σ' ένα καιρίο θέμα που καθημερινά αντιμετωπίζεται. Τέτοια περίοδο το 1983 εδίδετο ταυτόσημη υπόσχεση και προς τη Βάσα και προς το Όμοδος. Η φιλόστοργη Κυβέρνηση Κυπριανού θα έλυε οριστικά το πρόβλημα της Βάσας. Η ίδια Κυβέρνηση με την ίδια τακτική και νοοτροπία θα έλυε και το πρόβλημα του Ομόδους. Πώς θα το κατόρθωνε ένας Θεός! Έκτοτε άρχισαν οι μελέτες. Όχι μία, όχι δύο, πέραν των τριών. Άρχισαν οι ανασχεδιασμοί αλλά άρχισε και η κατασκευή του δρόμου για να σταματήσει για μια ολόκληρη τριετία για να αποφασίσουν μέσα στο Υπουργικό ποιου επιτέλους από τους Υπουργούς θάπρεπε η άποψή του να επικρατήσει ή η υπόσχεση που έδωσε να υλοποιηθεί. Κι' έτσι την ίδια ώρα και για χρόνια εμπαίζετο και η κοινότητα της Βάσας αλλά και η κοινότητα του Ομόδους. Κάποτε πλησίασαν άλλες εκλογές και πήραμε τα αποτελέσματα των εκλογικών καταλόγων, τα αποτελέσματα κάποιων εκλογών, για να δούμε πού βάραιναν οι ψήφοι και ποιους έπρεπε περισσότερο να ικανοποιήσουμε. Και βρέθηκε ότι το βάρος έπεφτε προς την πλευρά του Ομόδους. Αλλά το βάρος, δυστυχώς, δεν είναι μόνο στους ώμους του Ομόδους. Είναι πάνω στη ράχη του λαού. Γιατί η καθυστέρηση για τέσσερα ολόκληρα χρόνια για μια κατασκευή δρόμου που επιτέλους θα συνέδεε κάποια αγροτικά κέντρα, είναι δείγμα του προγραμματισμού της Κυβέρνησης.

Πόσες αλήθεια δεκάδες ή εκατοντάδες χιλιάδων λιρών στοίχισε ο σχεδιασμός, ο ανασχεδιασμός αλλά και η καθυστέρηση στην εκτέλεση αυτού του έργου; Και είναι άραγε το μόνο έργο;

Ο δρόμος της ΞΕΚΤΕ ακόμα κατασκευάζεται, κύριοι συνάδελφοι. Στην Αλάμπρα διαπλατύνεται πλέον η υπόγεια διάβαση. Ουδέποτε και πουθενά υπήρξε σωστός σχεδιασμός. Και είναι με λύπη που παρατηρώ πως αν εκτελείτο τότε που ξεκίνησε ο δρόμος, όπως αρχικά σχεδιάστηκε και αν δεν παρέμβαιναν τα διάφορα πολιτικά συμφέροντα και σκοπιμότητες της Κυβέρνησης όχι μόνο θα ήταν ήδη τελειωμένος, θα στοίχιζε το ήμισυ του κόστους κατασκευής και οπωσδήποτε τα

άλλα χρήματα θα χρησιμοποιούνταν για την κατασκευή άλλων αγροτικών οδών οι οποίες είναι τόσο αναγκαίες για τη σύνδεση των αγροτικών μας κοινοτήτων με τα αστικά κέντρα.

Συνεπώς αντί να λέμε για τη φιλοσοφία, που έλεγε ο κ. Παναγιώτου, που επικράτησε της πολιτικής, ο δρόμος να μην είναι πλαγιοδρομος και ανηφορικός και τα τοιαύτα, δεν είναι εδώ η σημασία. Γιατί μια κυβέρνηση που αποφάσισε να οδηγήσει το δρόμο από το γεφύρι Μανδριών προς το Όμοδος θάπρεπε να είχε κάμει μελέτη και εφόσον έκαμνε τη μελέτη θάπρεπε να πάρει και την απόφαση υλοποίησης και όχι να ασχολείται με τους Βασιώτες αν το υψόμετρο τους έλεγαν, είναι τόσο ή αν δεν είναι. Δεν είναι έτσι που μια Κυβέρνηση παίρνει πολιτικές αποφάσεις, ούτε κι έτσι που διασπαθίζεται το δημόσιο χρήμα αν είχαμε άλλη από τη σημερινή Κυβέρνηση.

Αυτό ήταν το σημείο που θάθελα να θίξω και είναι πιστεύω απ' αυτά τα μικρά ή τα ελάχιστα που φαίνονται τα χειρότερα και τα μεγαλύτερα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές; Είχετε ζητήσει το λόγο ή όχι; Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πραγματικά δεν θα υπήρχε, και δεν υπάρχει λόγος καν συζήτησης αυτού του θέματος. Σχεδιάζεται ένας δρόμος, κατασκευάζεται ένας δρόμος. Τον πρώτο λόγο τον έχουν οι τεχνικοί. Έστω και αν ένας Υπουργός σε επισκέψεις στην ύπαιθρο λέει ότι θα μελετήσουμε το θέμα και αν πράγματι μπορεί να γίνει ο δρόμος από την α ή τη β πορεία θα τον κάνουμε εάν θα εξυπηρετήσει καλύτερα τα σχέδια και το σκοπό για τον οποίο γίνεται ένας δρόμος. Εάν όμως τα τεχνικά μέσα, η διαδρομή, ο τρόπος διέλευσης δείχνουν ότι θα πρέπει να περάσει ο δρόμος από τη μια κατεύθυνση, θα πρέπει άραγε να κρατήσουμε το λόγο του Υπουργού, έστω και αν ο Υπουργός είπε ότι θα μπορούσε να περάσει ο δρόμος, και να μην κάνουμε ορθολογιστικά προγράμματα και να κατασκευάσουμε το δρόμο ορθολογιστικά; Εάν αυτή θα ήταν η απόφαση δεν μου λέτε εδώ στη Βουλή τι θα λέγαμε; Ότι η Κυβέρνηση δημαγωγικά κατασκευάζει και τους δρόμους, αλλά επειδή η Κυβέρνηση ορθολογιστικά κατασκεύασε το δρόμο αυτή τη φορά δεν βλέπουμε πως πάλι να κατηγορήσουμε την Κυβέρνηση και βλέπουμε και τον τελευταίο αγορητή να σκέφτεται, να μιλά, να υποπτεύεται ότι στο Υπουργικό Συμβούλιο υπήρξαν διαξιφισμοί, ποιος Υπουργός θα επικρατήσει και τελικά ποιος επικράτησε, κλπ. κλπ. Εί Αν αυτά είναι σοβαρά πράγματα, κύριοι συνάδελφοι, δεν ξέρω ποια είναι τα αστεία.

Το θέμα του δρόμου είναι καθαρό. Έγινε ο δρόμος αυτός με καθαρά ορθολογιστικά κριτήρια. Ο δρόμος ο οποίος υπάρχει ανεβαίνει, όπως αναφέρθηκε, στη βουνοκορφή, φαίνεται πράγματι η Βάσα από απόσταση μικρή, αλλά εάν προσπαθήσει ο οδηγός να γυρίσει το βλέμμα του λίγο περισσότερο θα έλθει από τον γκρεμό κάτω, και αυτό εξυπηρετεί τη Βάσα.

Θα έλεγα στους συναδέλφους της Λεμεσού, οι οποίοι είναι γνώστες των δρόμων όλων, μήπως όταν περνούν από το δρόμο προς τον Σαϊττά και φαίνεται το ειδυλλιακό χωριό Αγίου Γεωργίου εξυπηρετήθηκε περισσότερο ο Άγιος Γεώργιος από τη Λάνια που δεν φαίνεται, και σήμερα η Λάνια είναι το πρώτο χωριό της περιοχής; Ερωτώ τους κατοίκους των χωριών που είναι στη Σκαρίνου, στα

Λεύκαρα, μήπως το ειδυλλιακό χωριό που φαίνεται, της Σκαρίνου, όταν περνούμε από το δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού εξυπηρετήθηκε περισσότερο και αναπτύχθηκε περισσότερο από το γνωστό ανά το παγκόσμιο χωριό των Λευκάρων που έγινε σήμερα κωμόπολη;

Δεν είναι ο δρόμος, κύριοι συνάδελφοι, ο οποίος αναπτύσσει το χωριό, είναι το χωριό τούτο, είναι ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζει το χωριό αυτό καθ' εαυτό τον εαυτό του πρώτα. Και εκείνα τα χωριά που αντιμετώπισαν ορθολογιστικά το χωριό τους αναπτύχθηκαν. Η Κυβέρνηση έρχεται να δώσει όλα εκείνα τα εφόδια και να βοηθήσει την κοινότητα, όποια κοινότητα και αν είναι, να αναπτυχθεί και στην περίπτωση αυτή δόθηκαν αρκετά για να αναπτυχθεί η Βάσα και πρέπει να αναπτυχθεί η Βάσα. Τα περισσότερα έχουν υλοποιηθεί ήδη, δεν είναι ευχή να γίνουν στο μέλλον, έχουν ήδη γίνει. Κι εκείνο το οποίο γίνεται σήμερα είναι να γίνει και ένας δρόμος ο οποίος δεν θα πηγαίνει σε αδιέξοδο αλλά θα περνά από τη Βάσα και εκείνος ο οποίος θα πηγαίνει στη Βάσα θα συνεχίζει το δρόμο του προς τις Πλάτρες, προς το Τρόδος. Δηλαδή ο τουρίστας και όχι ο κάτοικος της Κύπρου, γιατί ο κάτοικος της Κύπρου γνωρίζει τα χωριά και όταν ξεκινά από τη Λεμεσό δεν θα θέλει να δει εάν είναι αυτό το χωριό η Βάσα ή το Όμοδος ή οτιδήποτε για να πάει, εκείνοι το γνωρίζουν και πηγαίνουν. Αλλά ο τουρίστας όταν έχει το χάρτη του, όταν έχει το φυλλάδιό του, όταν έχει ακούσει γι' αυτό το χωριό θα ξεκινήσει από τη Λεμεσό ή από οποιοδήποτε άλλο μέρος, να περάσει από το χωριό που θέλει να δει, να πάει να δει τα αξιοθέατα του χωριού και να συνεχίσει την πορεία του προς άλλη κατεύθυνση. Και αυτό γίνεται σήμερα για τη Βάσα. Γίνεται ένας δρόμος ο οποίος συνδέει τη Βάσα, όχι από μακριά για να φαίνεται, αλλά για να μπορέσει ο τουρίστας να περάσει από τη Βάσα και να συνεχίσει προς τη Μαλιά και να συνεχίσει το δρόμο του προς άλλες κατευθύνσεις και άλλα χωριά. Αυτή είναι η κατάσταση του δρόμου για τον οποίο συζητούμε τώρα και για τον οποίο, όπως είπα και προηγουμένως, δεν έπρεπε να συζητούμε. Και δεν θα έπρεπε να δημιουργούμε εμείς συζητήσεις, για να ταλαιπωρούμε ακόμη περισσότερο τις κοινότητες. Γιατί η επέμβαση πολλές φορές και από μας του ιδίους εδώ προσπαθεί να δημιουργήσει κάποια ελατήρια και κάποιες πικρίες ότι τάχα το ένα ή το άλλο Κόμμα δεν εξυπηρετήσε τη μια κοινότητα, εμείς όμως προσπαθήσαμε να σας εξυπηρετήσουμε αλλά δεν έχουμε πετύχει. Η Κυβέρνηση σας απομακρύνει, σας αποκόπτει, σας αφανίζει, ενώ έπρεπε να ρθούμε να πούμε, ναι, κύριοι, η Κυβέρνηση ορθολογιστικά έχει σχεδιάσει ένα δρόμο. Σε σας δίνονται εκείνα τα εφόδια για τα οποία ο δρόμος σας ή το χωριό σας θα είναι πρώτο στη λίστα των τουριστικών χωριών. Έχουν λεχθεί στην έκθεση για το πολιτιστικό κέντρο, για το ένα, για το άλλο. Έγινε γνωστή η Βάσα και θα γίνει γνωστή ακόμα περισσότερο, αφού έχει περιληφθεί στον κατάλογο του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού. Αυτά είναι τα σωστά κριτήρια αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίζουμε την ανάπτυξη της υπαίθρου και όχι να ερχόμαστε εδώ να κατηγορούμε, να βρίσκουμε τρόπο να κατηγορούμε, γιατί δεν πέρασε από εκεί και δεν πέρασε από εδώ, όπως έγινε και με άλλους δρόμους που η καθυστέρηση δεν οφείλεται στην Κυβέρνηση, στο σχεδιασμό ή στον ανασχεδιασμό, αλλά γιατί είναι η επέμβαση η οποία θα λείει, όχι, να πάει 200 μέτρα πιο κει, να ρθει 300 μέτρα πιο εδώ, να ανέβει 100 μέτρα, να κατέβει 50 μέτρα, και αυτά είναι που καθυστερούν τα αναπτυξιακά έργα.

Αν αυτή τη στιγμή εμείς αφήσουμε εκείνους οι οποίοι είναι ειδικόι στο σχεδιασμό δρόμων, τότε τα πράγματα θα είναι πολύ διαφορετικά. Και ας μου

επιτραπεί, επειδή τελευταίως έγινε πολύ προσφιλές το θέμα της ΞΕΚΤΕ, δεν γίνεται εδώ αγόρευση χωρίς να γίνει αναφορά στο δρόμο της ΞΕΚΤΕ, έχει συζητηθεί αυτός ο δρόμος, έχουν λεχθεί τόσα για το δρόμο αυτό Λεμεσού-Λευκωσίας; Ακόμα ακούμε ότι £60 εκ. ξοδεύτηκαν περισσότερο, £50 εκ. αί, ότι θέλουμε λέμε, αριθμούς να λέμε κι όποιοι πάρει ο χάρος. Ο δρόμος Λεμεσού-Λευκωσίας έγινε. . . .

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Λευκωσίας-Λεμεσού.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Αν το θέλετε Λευκωσίας-Λεμεσού, να το πω Λευκωσίας-Λεμεσού.

Έγινε από εμπειρογνώμονες οι οποίοι εδόθησαν από τη Διεθνή Τράπεζα, η χρηματοδότηση έγινε από τη Διεθνή Τράπεζα, οι εμπειρογνώμονες έπρεπε να είναι . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εί, θα σας προειδοποιήσω ότι αν επιτρέψω συζήτηση για την ΞΕΚΤΕ θα επιτρέψω σε όλους. . . .

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

. . . . και θα ανοίξω το θέμα της ΞΕΚΤΕ διότι δεν μπορώ να επιτρέψω σε κάποιον . . . .

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Όχι, απλώς, δεν θα μιλήσω για την ΞΕΚΤΕ. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα μιλάτε ήδη.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Ανεφέρθη προηγουμένως. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, δεν έχω καμιά ένσταση, αλλά τότε δεν θα εμποδίσω κανένα να προχωρήσει σε ανάλυση του θέματος.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, σε προηγούμενη ομιλία ανεφέρθη το θέμα της ΞΕΚΤΕ. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε, ο κ. Γαλανός, θέμα διαδικασίας.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι ο κ. Ψυλλίδης απαντά σε κάτι που ελέχθη για την ΞΕΚΤΕ, δηλαδή άλλος συνάδελφος άνοιξε αυτό το θέμα και απαντά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για να είμαστε δίκαιοι, κ. Γαλανέ, ελέχθη μια φράση, ελέχθησαν μερικά πράγματα, τώρα όμως μπαίνουμε σε ανάλυση. . . . .

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Όχι δεν θα μπω. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

. . . πώς έγινε ο δρόμος της ΞΕΚΤΕ. . . .

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Όχι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οφείλω πλέον, αν κάποιος νομίζει ότι η ανάλυση δεν είναι ορθή, πώς θα τους εμποδίσω να το πουν;

Ναι, ορίστε, τώρα θέλει επί διαδικασίας ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια μπορεί να ελεγχθεί κάτι, αλλά εκείνο το κάτι μπορεί να άφησε τέτοιες αιχμές που θα πρέπει να τύχουν απάντησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ δεν έχω καμιά ένσταση.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Δεν θα αναλύσω το θέμα της ΞΕΚΤΕ, κ. Πρόεδρε. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, μπορείτε. Γιατί εφόσον υπάρχει αυτή η άποψη μπορείτε να προχωρήσετε, γιατί δεν θα εμποδίσω και άλλους, επομένως μπορείτε να πείτε ό,τι θέλετε.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Βεβαίως.

Εκείνο το οποίο ήθελα να πω, κ. Πρόεδρε, είναι ότι επειδή αναφέρθηκε ότι αυτή τη στιγμή γίνεται διαπλάτυνση γέφυρας, γίνονται υπέργειες ανισόπεδες διαβάσεις, κλπ. θα ήθελα να πω ότι εκείνους τους οποίους διάλεξε η Τράπεζα που χρηματοδότησε το έργο, έκαμαν ένα σχεδιασμό, απεδείχθη εκ των πραγμάτων ότι έπρεπε αν γίνουν ορισμένες βελτιώσεις. Μήπως πρέπει να μην προχωρήσουμε σε καμιά βελτίωση γιατί εκείνος ο οποίος αρχικά σχεδίασε το δρόμο απεφάνθη ότι τα δεδομένα τότε ήταν αυτά και σήμερα αλλοιώνονται; Επέκταση πάνω στο δρόμο της ΞΕΚΤΕ θα ήταν ολόκληρο θέμα, το συζητήσαμε σε προηγούμενες συζητήσεις και βγάλαμε και τα συμπεράσματά μας.

Αλλά τώρα θα τελειώσω μόνο με τούτο: Εμείς πιστεύουμε ότι η σχεδίαση ενός δρόμου, και αν είναι κανένας πιο ειδικός από μένα ας μου το πει, η σχεδίαση ενός δρόμου γίνεται με αντικειμενικά ορθολογιστικά κριτήρια και όχι με συναισθηματισμούς. Εάν κατά την πορεία της σχεδίασης του δρόμου μπορεί να εξυπηρετηθούν οι συναισθηματισμοί μιας κοινότητας ή πολλών κοινοτήτων, να το πράξουμε. Εάν όμως η ορθολογιστική πορεία ενός δρόμου πρέπει να χαρακτηί με κριτήρια πέραν από τους συναισθηματισμούς, τότε θα πρέπει να προχωρούμε προς τη σωστή γραμμή και να δίδουμε άλλα εφόδια προς τις κοινότητες να αναπτυχθούν όπως εκείνα τα οποία έχει εξαγγείλει η Κυβέρνηση για τη Βάσα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Μακρίδης.

Ν. ΜΑΚΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πρόθεσή μου δεν ήταν να μιλήσω γιατί προσπαθώ να μη μιλώ πολύ. Αλλά είναι ανάγκη να πω ορισμένα πράγματα όχι για να κατηγορήσω αλλά για να διορθώσω.

Επειδή τυγχάνει λίγο ή πολύ να καταλαβαίνω κι εγώ από δρόμους, από σχέδια, είμαι τεχνικός, εργάστηκα για 30 χρόνια στα Δημόσια Έργα και είμαι σε θέση να κρίνω. Και ερωτώ τον αγαπητό συνάδελφο. Όταν πρόκειται να ετοιμαστεί ένα σχέδιο και μια μελέτη ενός υπεραστικού δρόμου πρώτης τάξης, δεν έπρεπε να συμπεριληφθεί στη μελέτη και στην ετοιμασία των σχεδίων η κατασκευή ανισόπεδων ή υπόγειων διαβάσεων; Έπρεπε να σκοτωθούν 32 άτομα, αγαπητοί κύριοι, για να αποφασίσει η Κυβέρνηση να κτίσει τις ανισόπεδες διαβάσεις; Ένα σχέδιο όταν γίνεται σ' αυτό το σημείο γίνεται ένα λάθος. Πρέπει οι μελέτες και τα σχέδια να γίνονται ολοκληρωμένες και να ετοιμάζεται ένα πρόγραμμα και βάσει εκείνου του προγράμματος να γίνεται και η εκτέλεση των έργων.

Δυστυχώς σε όλες τις περιπτώσεις δεν ετοιμάζονται τα σχέδια στην ολότητά τους και βλέπουμε κάθε λίγο και λιγάκι και από την πείρα που απέκτησα εδώ, συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς για να κάμουμε το α' έργο, το β' έργο και ούτω καθ' εξής.

Πρέπει το Τμήμα Προγραμματισμού να τα ελέγχει όλα αυτά και να είναι πλέον προσεκτικοί στην ετοιμασία των σχεδίων.

Ερωτώ: μήπως ο δρόμος Λευκωσίας-Λεμεσού έγινε σύμφωνα με την έκθεση των εμπειρογνομόνων; Ερωτώ: Η ζωή του δρόμου αυτού για πόσο καιρό θα πάει; Υπάρχει άλλη έκθεση εμπειρογνομόνων η οποία δεν δημοσιεύτηκε εδώ, που λέει ότι ολόκληρος ο δρόμος, η ζωή του δρόμου θα είναι 3-4 χρόνια, το πολύ 5, και θα χρειαστεί ανακατασκευή και η ανακατασκευή αυτή θα στοιχίσει, δεν ξέρω πόσα, πέραν των 10 εκατομμυρίων λιρών.

Αυτά όλα τα ερωτήματα να μας προβληματίσουν και στο μέλλον να συστήσουμε να είναι πλέον προσεκτικοί, ιδίως το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων που είναι υπεύθυνο γι' αυτές τις δουλειές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι που δεν πρωτολόγησαν;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν είναι θέμα διαδικασίας, ορίστε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν ήθελα να διακόψω τον. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα δεν μπορούσατε να τον διακόψετε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν ήθελα να ζητήσω να τον διακόψω υπό την έννοια ότι ήταν εκτός θέματος, διότι. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε συνάδελφε, θα σας διακόψω εγώ.

Όταν προσπάθησα να αποφυγώ τη συζήτηση για το θέμα της ΞΕΚΤΕ και σας υπέδειξα ότι. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Μα δεν είναι γι' αυτό το θέμα που μιλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αλλά. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Πιστεύω ότι ήταν εκτός θέματος ο συνάδελφος κ. Μαρκίδης, όταν. . .

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, να διορθώσω μόνο. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα)

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ο κ. Μαρκίδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ κύριε. Δεν σας έδωσα το λόγο, κύριε Μαρκίδη. Να συνεχίσετε. Να τελειώσει και να σας δώσω το λόγο. Ορίστε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν ήταν η προσπάθειά μου να προσβάλω ούτε τον κ. Μαρκίδη ούτε τον κ. Μαρκίδη. Δεν ξέρω γιατί ο κ. Μαρκίδης αντέδρασε έτσι, αλλά όταν ο συνάδελφος κ. Μαρκίδης συνδυάζει θέμα επιδιορθώσεων δρόμων με θανάτους 32 ατόμων κλπ., πιστεύω ότι είναι εκτός θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, δεν είναι εκτός θέματος.

Κύριε συνάδελφε, είναι εδώ που πρέπει οι Κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι να είναι λίγο πιο προσεκτικοί. Εγώ για να αποφύγω αυτής της μορφής τις συζητήσεις άφησα μεν τον προηγούμενο ομιλητή να πει κάτι προς απάντηση του δρόμου ΞΕΚΤΕ και σ' ένα σημείο νόμιζα ότι ήταν καθήκον μου να προειδοποιήσω ότι δεν πρέπει να εμπλακούμε σε συζήτηση ενός θέματος το οποίο δεν είναι αυτή τη στιγμή ενώπιόν μας. Αλλά εσείς επιμένετε ότι ο συνδυασμός υπήρχε. Δεν μπορώ πλέον το συνδυασμό να τον περιορίσω σ' έναν ομιλητή.

Ναι, κύριε Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είναι για το θέμα της ΞΕΚΤΕ, επαναλαμβάνω. Μιλώ για συνδυασμό θανάτων με το κατά πόσο εγείρεται. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα το θέμα της ΞΕΚΤΕ μπορεί να το μιλήσει κανείς, δεν μπορώ εγώ να υποδείξω πλέον σ' έναν ομιλητή τι θεωρεί σημαντικό για την κατασκευή ενός δρόμου, κατά πόσο θεωρεί ότι υπάρχουν θέματα ασφάλειας πλέον ή θέματα ανικανότητας του δρόμου. Δεν έπρεπε να εμπλακούμε, κύριε συνάδελφε, σ' αυτή την υπόθεση. Αυτή είναι η δική μου η τοποθέτηση.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε, επειδή εκάμετε ένα σχόλιο κατά πόσο οι Κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι είναι ή όχι προσεκτικοί, θα ήθελα να αναφέρω ότι ενεπλάκη η όλη συζήτηση αφ' ης στιγμής επιτράπηκε να αναφερθεί θέμα ΞΕΚΤΕ από την αρχή. Αν δεν ανεφέρετο, τότε δεν θα δημιουργείτο αυτό το θέμα.

Οπωσδήποτε δεν είναι πρόθεσή μας να αμφισβητήσουμε το τι θεωρεί ο Πρόεδρος σαν εντός ή εκτός θέματος γι' αυτό δεν θα συνεχίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όμως ετέθη.

Λοιπόν, ποιος άλλος θέλει να μιλήσει; Αν δεν υπάρχει κανένας αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Παναγιώτου θέλει να δευτερολογήσει.

A. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν προτίθεμαι να απαντήσω επί όλου του φάσματος των ομιλιών, γιατί πιστεύω ότι το θέμα έχει εξαντληθεί επί της ουσίας του και στα επιμέρους του ζητήματα. Απλώς ήθελα να διευκρινίσω ορισμένα σημεία που εθίγησαν από άλλους ομιλητές και που σχετίζονται και με το πρόσωπό μου.

Ειδικά για το θέμα του συνάδελφου κ. Κυριάκου Χρίστου, θα ήταν ορθό όταν συζητούμε τέτοια θέματα ενώπιον της Βουλής να μη θέτουμε το προσωπικό στοιχείο μέσα σ' αυτά τα θέματα. Είναι μια εσφαλμένη τακτική. Γνώμες και απόψεις ανταλλάσσουμε και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κατεβαίνουμε στο επίπεδο το προσωπικό.

Θα ήθελα να αναφέρω επί τούτου το εξής: Υπήρξα και μελετητής και γνώστης πολύ καλός αυτού του θέματος και το εξήγησα από κάθε άποψη, και μάλιστα θυμούμαι και ο ίδιος παρευρέθη σε μερικές συνεδριάσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και θα είδε την προσπάθειά μου την προσωπική να εξετάσω όλες ανεξαιρέτως τις πτυχές του θέματος για να διαπιστώσω αν υπάρχουν οποιεσδήποτε επιπτώσεις, και μετέβηκα και προσωπικά επί τόπου για να κάμω διαπιστώσεις. Αν εκφράζω αυτές τις απόψεις και έχω γνώμη είναι γιατί πιστεύω ότι είναι σωστές. Πρέπει να υπάρχει σεβασμός στις γνώμες όλων των πλευρών και των συναδέλφων που εκφράζονται, όσο αντιτιθέμενες και αν είναι, και να μην κατερχόμεθα στο προσωπικό επίπεδο.

Βεβαίως εμείς σεβόμεθα ακόμα και τις απόψεις των ίδιων των κατοίκων που εκφράζονται περί του αντιθέτου, απλώς δεν τις συμεριζόμαστε, γιατί πιστεύουμε ότι η λύση που δόθηκε είναι αυτή που θα τους εξυπηρετήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Και αυτό το λέω ενσυνείδητα, τουλάχιστον προσωπικά, και διαβεβαιώνω και το Σώμα της Βουλής και οιονδήποτε, ότι σε θέματα που δεν πείθομαι έχω το θάρρος να λέω τη γνώμη μου και ακόμα και να διαφωνώ, όπως αποδείχθηκε με την κοινοβουλευτική μου ομάδα, και θέλω να ελπίζω ότι θα έχω και άλλους συναδέλφους που θα ακολουθούν το ίδιο παράδειγμα.

Εάν παρευρέθη στις συνεδριάσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ο ευπαίδευτος συνάδελφος θα θυμάται πολύ καλά ότι στο τέλος όλοι σχεδόν αποκρυστάλλώσαμε γνώμη ότι ο μόνος ισχυρισμός που προβαλλόταν εκ μέρους των ενδιαφερομένων για τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις είναι ότι θα χαθεί η θέα. Ήταν ο μόνος. Και αν είναι λανθασμένο μπορεί οιοσδήποτε να το διαψεύσει. Αυτό ήταν το μόνο στοιχείο. Και μάλιστα θα πρέπει να υπενθυμίσω για όσους παρευρέθησαν στις συσκέψεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ότι στο τέλος και οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι, ο εκπρόσωπος των Βασιωτών, σηκώθηκε με όλο το θάρρος της γνώμης του, κι εγώ προσωπικά τον εχάρηκα και τον συγχαίρω και είπε: «Κύριοι, αυτές είναι οι απόψεις μας απ' όσα έχουμε ακούσει. Απ' όσα έχετε ακούσει, εάν εσείς οι Βουλευτές και εσείς η Βουλή πιστεύετε ότι είναι ορθή αυτή η λύση που δίδεται, εμείς δεν θα έχουμε παράπονο». Το είπε με όλο το θάρρος της γνώμης του ο άνθρωπος. Θέμα δικό μας, έχουμε και μεις διαφορετικές γνώμες, δεν

σημαίνει όμως ότι θα πρέπει να κατερχόμεθα στα προσωπικά επίπεδα για να επιχειρηματολογούμε επί προσωπικών θεμάτων.

Δεν θα σχολιάσω βεβαίως όσα αναφέρθηκαν εκ μέρους του κ. Αναστασιάδη, το μόνο το οποίο ήθελα να αναφέρω, δυστυχώς απουσιάζει από την αίθουσα, δεν θα επεκταθώ, μόνο ένα θα αναφέρω, έχει μιλήσει για νοοτροπία των κυβερνώντων, όμως θα πρέπει να αντιμετωπίζουμε και να εξετάζουμε και εξίσου και τη νοοτροπία κάποιων άλλων και μήπως είναι και αυτή που δημιουργεί πολλά προβλήματα.

Και, κ. Κυριάκο Χρίστου, εσείς μας είπατε, ναι, οι απόψεις των ενδιαφερομένων, των χωριανών, τις σεβόμαστε, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι και οι ορθές και πρέπει να τις ασπάζόμεθα όλοι. Και ακριβώς αυτό διαψεύδει τον ισχυρισμό του κ. Αναστασιάδη. Ο κ. Αναστασιάδης λέει, μελέτες, μελέτες, και βάσει τούτων και είναι αυτές που πρέπει να υπερισχύουν, τεχνικές επιστημονικές, και είναι αυτές που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία, και είναι αυτές που θα εξυπηρετήσουν ανεξάρτητα με τους λόγους για τους οποίους η κάθε πλευρά δικαιούται να έχει γνώμη, την οποία εμείς σεβόμαστε απόλυτα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει άλλος που θέλει να. . .

Ο κ. Χρίστου. Θα σας παρακαλέσω μόνο επειδή τα προσωπικά δεν ενδιαφέρουν πολύ τη Βουλή να είσατε όσο το δυνατό σύντομος.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Όχι, δεν είναι για τα προσωπικά, κύριε Πρόεδρε. Είναι απλώς για μια σωστή ενημέρωση που, κατά τη γνώμη μου, όσα είπε ο κ. Παναγιώτου δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Έχει αναφέρει εδώ ότι ο εκπρόσωπος της κοινότητας Βάσας δεν είχε ένσταση, αποδέχτηκε ό,τι αποφασίσουν. Αυτό είναι αντίθετο εντελώς με ό,τι κατάθεσε ο κ. Κατσουνωτός από τα πρακτικά της Βουλής. Και ήμουν παρών. Φυσικά όταν το έργο είχε αρχίσει και η Βουλή ήταν προ τετελεσμένων γεγονότων και ανάφερε δυο παράγοντες, το υψόμετρο και το κόστος να τεθούν υπόψη, οπότε εμείς, λέει, είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε την απόφαση της Επιτροπής. Έβαλε δυο όρους οι οποίοι φυσικά δεν λήφθηκαν υπόψη. Αυτό είπε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Με όλο το σεβασμό προς τον έντιμο συνάδελφο. Υπήρχαν και άλλοι συνάδελφοι στην Επιτροπή κι επικαλούμαι τη μαρτυρία τους κατά πόσο ο εκπρόσωπος των Βασιωτών ανάφερε αυτό το πράγμα ή όχι. Αυτό που λέει ο κ. Χρίστου είναι άλλο πράγμα. Οι άνθρωποι από την αρχή ζητούσαν διάφορες διευκρινίσεις επί των στοιχείων που ήθελαν. Αλλά ήταν σαφής και κατηγορηματική στο τέλος η δήλωση του εκπροσώπου των Βασιωτών. Είναι ο κ. Μαρκίδης, επικαλούμαι τη μαρτυρία του, για όνομα του Θεού!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα η Βουλή δεν θα μπει. . .

Ακούουν εκείνοι που τα είπαν, ας κρίνουν εκείνοι ποιος ανταποκρίνεται στις δηλώσεις τους και ποιος δεν ανταποκρίνεται στις δηλώσεις τους. Δεν νομίζω πως

είναι θέμα της Βουλής τώρα να συζητήσουμε τι είπε ο εκπρόσωπος της Βάσας ο οποίος στο κάτω-κάτω έχει κάθε δικαίωμα να ακούσει τι είπε η Βουλή και ο ίδιος ξέρει ποιος από τους δυο ανταποκρίνεται στις απόψεις που εξέφρασε.

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές; Ορίστε.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ένας από τους εκπροσώπους που ήλθαν εκεί εκ μέρους της Βάσας ανέφερε ότι θα ήταν διατεθειμένοι να δεχτούν οτιδήποτε πει η Βουλή. Δεν νομίζω, αυτό το είπε μέσα σε πολλά άλλα. Δεν νομίζω ότι αλλάσσει η ουσία του θέματος, εν πάση περιπτώσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέλω κι εγώ με τη σειρά μου να πω ότι αυτό που επικαλέστηκε ο κ. Παναγιώτου είναι όχι η ουσία του θέματος, διότι ο άνθρωπος έκαμε μια δήλωση σεβόμενος τη δημοκρατία και το Σώμα της Βουλής. Δεν ήταν αυτό το θέμα, ότι δέχεται την εκδοχή που λέει ο κ. Παναγιώτου ή η πλευρά του ΔΗ.ΚΟ. Διότι αν δεχτούμε αυτή την ωραιοποίηση που έβαλε η πλευρά του ΔΗ.ΚΟ., τότε πρέπει να πούμε ότι αυτός ο κόσμος που είπε με τόσο τόνο στη Βουλή ότι είναι για δέσιμο. Κατέβηκε στη Λεμεσό, έκαμε διαδηλώσεις, διαμαρτυρήθηκε, ήλθε στη Βουλή εδώ μια μεγάλη αντιπροσωπεία και τώρα θέλουμε να πούμε ότι δεν υπήρχε θέμα, όλα είναι όμορφα κι ωραία και το πολύ-πολύ, δεν ξέρω, δεν κατάλαβαν ή δεν ξέρω πώς το λέει. Λυπούμαι αλλά είμαι υποχρεωμένος να πω ότι ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζεται το θέμα αδικεί την αντιπροσωπεία και παραποιεί, θα έλεγα, και τη δήλωση που ναι, είπε αυτό το λεκτικό αλλά δεν ήταν με αυτό το πνεύμα, ότι δηλαδή δέχονται αυτά που λέμε, αλλά είπε ότι αν εσείς αποφασίσετε και πείτε είναι καλό, εμείς τι θα πούμε, δηλαδή θα δεχτούμε αυτό που θα πείτε, και θα δεχτούν; τι θα κάμουν; Ήδη γίνεται ο δρόμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για να βάλω τα θέματα στη θέση τους, η Βουλή δεν μπορούσε να αποφασίσει διότι η Βουλή ήδη βρισκόταν προ γεγονότος τετελεσμένου. Και η Βουλή μέσα στην Έκθεση αντανάκλα τις απόψεις όλων των πλευρών. Νομίζω ότι περαιτέρω συζήτηση ειλικρινά δεν θα οδηγήσει πουθενά. Γι' αυτό νομίζω να θεωρήσουμε τη συζήτηση ως περατωθείσα. Οι απόψεις των διάφορων πλευρών εξεφράστησαν. Όπως η Έκθεση λέει, αυτές οι απόψεις αυτή τη στιγμή δεν έχουν πρακτική εφαρμογή λόγω του ότι ήδη το έργο άρχισε να γίνεται με την κατεύθυνση που η Κυβέρνηση έχει αποφασίσει, επομένως ήταν απλώς εδώ περισσότερο έκφραση απόψεων παρά οποιοσδήποτε πρακτικές εισηγήσεις πέραν των εισηγήσεων που αναφέρονται στην Έκθεση της Επιτροπής για τη βελτίωση της τουριστικής ανάπτυξης της Βάσας.

Νομίζω πως αν συμφωνούμε με αυτό να θεωρήσουμε το θέμα ότι έχει κλείσει.

Τώρα δεν ξέρω αν υπάρχουν ομιλητές στο επόμενο θέμα. Δεν νομίζω ότι θα πρέπει να το βάλω κάτω. Θάθελα να ξέρω ποιοι έχουν υπόψη να μιλήσουν για το θέμα της Έκθεσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανέγερση του προσφυγικού οικισμού Αγίου Μάμα στο χώρο του εργοστασίου μπαταριών ΗΛΕΚΤΡΑ ή ΝΤΕΞΕΛ και οι κίνδυνοι για τους πρόσφυγες και όλους τους κατοίκους της γύρω περιοχής».

Πόσοι ομιλητές υπάρχουν;

Ορίστε, κ. Κουρτελλάρη.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

‘Οχι δεν είναι για να μιλήσω, κ. Πρόεδρε. Θέλω να πω ότι η Έκθεση είναι ομόφωνη και με μια κατ’ αρχήν συνεννόηση είπαμε ότι δεν θα χρειαστεί να μιλήσουμε. Αλλά αν τώρα υπάρχουν προτάσεις που θέλουν να μιλήσουν είναι δικαίωμα των μελών να μιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν δεν υπάρχουν ομιλητές νομίζω ότι προλαμβάνω. Ωραία! Τότε να αναγνωσθεί η Έκθεση παρακαλώ.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΑ Ή ΝΤΕΞΕΛ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗΣ».

Παρόντες:—

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος

Μιχάλης Πουμπουρής

Δήμος Γεωργιάδης

Σοφοκλής Χ’ Γιάννης

Νίκος Μακρίδης

Πέτρος Στυλιανού

Ζαχαρίας Τουλούρας

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε πέντε συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα από τον Ιούνιο του 1986 μέχρι και τον Οκτώβριο του 1987.

Όπως είναι γνωστό το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή στις 28 Φεβρουαρίου 1986 εκ μέρους όλων των εκπροσωπούμενων σ’ αυτή κομμάτων και είχε παραπεμφθεί στις Επιτροπές Προσφύγων και Εσωτερικών για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης για ενημέρωση του Σώματος, η οποία και κατατέθηκε τελικά στην Ολομέλεια στις 19 Ιουνίου 1986.

Σύμφωνα με την Έκθεση των πιο πάνω Επιτροπών η οποία υιοθετήθηκε και από την Ολομέλεια του Σώματος καλούνται οι αρμόδιοι να επανεξετάσουν το όλο θέμα με τη δέουσα προσοχή και κατανόηση με στόχο την υιοθέτηση των ενδεδειγμένων υπό τις περιστάσεις μέτρων που να διασφαλίζουν τη διαβίωση των κατοίκων της περιοχής μακριά από οποιοδήποτε κίνδυνο, φόβο ή άγχος για την υγεία τους. Παράλληλα οι Επιτροπές διαδήλωναν την πρόθεσή τους να παρακολουθούν από κοντά την εξέλιξη του όλου θέματος ώστε να είναι έτοιμες να επιληφθούν ξανά τούτου εφόσον εκρίνετο αναγκαίο.

Ενεργώντας η Επιτροπή Προσφύγων μέσα στα πλαίσια που τέθηκαν με την πιο πάνω δήλωση για παρακολούθηση των εξελίξεων, πραγματοποίησε αριθμό συνεδριάσεων της στις οποίες κάλεσε εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων

πλευρών με στόχο την συνεχή ενημέρωσή της γύρω από το θέμα. Σύμφωνα με την ως τώρα ενημέρωση της Επιτροπής προκύπτουν τα πιο κάτω στοιχεία:—

- (α) Η Κυβέρνηση μετά από αριθμό ενεργειών της που αποσκοπούσαν στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων μέτρων για τη διασφάλιση της διαβίωσης των κατοίκων της περιοχής χωρίς κίνδυνο ή φόβο για την υγεία τους και σύμφωνα με τη σύσταση της Έκθεσης των δυο αρμόδιων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών μέσα στα πλαίσια των οποίων μεταφέρθηκε ο κλίβανος εκκαμίνευσης του εργοστασίου σε απομακρυσμένη περιοχή, αποφάσισε τελικά, σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.815 και ημερομηνία 7 Ιουλίου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ότι το εργοστάσιο κατασκευής μπαταριών «ΝΤΕΞΕΛ» πρέπει να μετακινηθεί και ανάθεσε τον παραπέρα χειρισμό του θέματος σε Επιτροπή από τους Υπουργούς Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εμπορίου και Βιομηχανίας και Οικονομικών.

Όπως δηλώθηκε στην Επιτροπή από την επίσημη πλευρά, η Κυβέρνηση ενόψει της πιο πάνω Απόφασης του Υπουργικού προέβη σε επαφές με την ενδιαφερόμενη εταιρεία η οποία κατ' αρχήν αμφισβήτησε τη νομιμότητα της Απόφασης αυτής γι' αυτό και προσέφυγε στο Ανώτατο Δικαστήριο ενώ, σε δεύτερο στάδιο και χωρίς να αποσύρει την προσφυγή της, συμφώνησε όπως προχωρήσει με την ετοιμασία τεχνοοικονομικής μελέτης για τη μεταφορά του εργοστασίου. Η διεξαγωγή της μελέτης αυτής ανατέθηκε σε ειδικούς αρχιτέκτονες και μηχανολόγους από τις 5 Οκτωβρίου 1987.

- (β) Στο μεταξύ οι κάτοικοι της περιοχής παρά την πιο πάνω εξέλιξη εξακολουθούν να καταλαμβάνονται από φόβο και άγχος για τους κινδύνους που απειλούν την υγεία τους και ιδιαίτερα των παιδιών τους και τούτο γιατί παρά τα έντονα διαβήματά τους προς τη διεύθυνση της εταιρείας και την Κυβέρνηση και παρά την πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για μετακίνηση του εργοστασίου, το όλο θέμα έχει αναχαιτιστεί με την αναμονή της ετοιμασίας της τεχνοοικονομικής μελέτης. Στα πλαίσια των δυναμικών ενεργειών τους για την άμεση μετακίνηση του εργοστασίου οι κάτοικοι της περιοχής προβαίνουν σε πολύωρες μαχητικές εκδηλώσεις έξω από το εργοστάσιο, διαδηλώνοντας το αίτημά τους, ενώ παράλληλα ο Σύνδεσμος Γονέων του Δημοτικού Σχολείου του Αγίου Μάμα έκλεισε προειδοποιητικά το σχολείο στις 9 του Οκτώβρη δηλώνοντας ότι αν δεν υπάρξουν ικανοποιητικές εξελίξεις σύμφωνα με την απόφασή του τον Ιούνιο του 1986 θα κλείσουν το σχολείο μέχρι να βρεθεί μια λύση στο πρόβλημα αυτό.

- (γ) Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών κατόπιν σχετικής σύστασης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων ανέλαβε να μεταφέρει στη διεύθυνση της εταιρείας την οξυμένη κατάσταση που επικρατεί ανάμεσα στους κατοίκους της περιοχής που ζητούν την άμεση μετακίνηση του εργοστασίου και ανέλαβε επίσης να ασκήσει κάθε δυνατή πίεση πάνω στη διεύθυνση της εταιρείας για τη συμπλήρωση της πιο πάνω μελέτης το συντομότερο χωρίς οποιαδήποτε καθυστέρηση και κωλυσιεργεία. Εντούτοις στη συνεδρία της Επιτροπής Προσφύγων που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου του 1987

δήλωσε ότι παρά την έντονη προσπάθεια που κατέβαλε, η η εν λόγω εταιρεία τον πληροφόρησε ότι η τεχνοοικονομική μελέτη θα απαιτήσει δυο με τρεις το πολύ μήνες για να ολοκληρωθεί. Ο ίδιος εκπρόσωπος δήλωσε επίσης στην Επιτροπή ότι η εταιρεία δεν είναι σε θέση να καθορίσει σε πόσο χρόνο υπολογίζεται να γίνει η μετακίνηση του εργοστασίου. Παράλληλα είπε ότι από πλευράς Κυβερνήσεως θα γίνονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την επιλογή του χώρου στον οποίο θα μεταφερθεί το εργοστάσιο «ΝΤΕΞΕΛ».

- (δ) Όπως λέχθηκε στην Επιτροπή, από τους εκπροσώπους της Επιτροπής Αγώνα για την απομάκρυνση του εργοστασίου μετά την ενημέρωσή τους με τα πιο νεώτερα στοιχεία, αυτά δεν είναι καθόλου ικανοποιητικά για τους κατοίκους γι' αυτό και αναμένεται ότι θα οξύνουν πολύ περισσότερο την ήδη τεταμένη ατμόσφαιρα που επικρατεί ανάμεσά τους ώστε να απειλείται η λήψη τέτοιων δυναμικών μέτρων τα οποία δεν θα είναι σε θέση να ελέγξει ούτε η ίδια η Επιτροπή Αγώνα.

Παράλληλα από τους εκπροσώπους του Συνδέσμου Γονέων του Β' Δημοτικού Λακατάμιας δηλώθηκε ότι οι νεώτερες αυτές εξελίξεις τους αναγκάζουν να προβούν σε περαιτέρω υλοποίηση των αποφάσεών τους για το κλείσιμο του σχολείου και να απαιτήσουν από το Υπουργείο Παιδείας την άμεση μεταγραφή όλων των παιδιών σε άλλα σχολεία της περιοχής και όπως αυτό μεριμνήσει για την καθημερινή μεταφορά με λεωφορεία στο Α' Δημοτικό Λακατάμιας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων εμμένοντας στη θέση με την οποία τάχθηκε και στο παρελθόν όταν για πρώτη φορά εξέταζε το πιο πάνω θέμα, συμπεριζεται απόλυτα το αίτημα των κατοίκων για ασφαλή διαβίωση σ' ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο δεν θα απειλείται η υγεία και η ζωή τους και στο οποίο δεν θα ζουν με τον καθημερινό φόβο και το άγχος για την τύχη της υγείας τους και ιδιαίτερα των παιδιών τους, κάτι για το οποίο οι κάτοικοι εύλογα αισθάνονται τώρα πολύ έντονα. Γι' αυτό και η Επιτροπή, ενόψει μάλιστα και των τελευταίων εξελίξεων που δείχνουν ότι η κατάσταση που επικρατεί ανάμεσα στους κατοίκους του συνοικισμού είναι τώρα πάρα πολύ τεταμένη ώστε να εγκυμονούνται δυσάρεστες καταστάσεις, καλεί την Κυβέρνηση να πάρει άμεσα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την υλοποίηση της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για τη μετακίνηση του εργοστασίου «ΝΤΕΞΕΛ» το ταχύτερο δυνατό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θα διαβιβαστεί προς το αρμόδιο Υπουργείο και θα πληροφορήσω τη Βουλή για την αντίδραση την οποία θα έχουμε από το αρμόδιο Υπουργείο.

Έτσι φτάσαμε στο τέλος της σημερινής ημερήσιας διάταξης. Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 12 του μηνός, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 53) του 1987
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 62) του 1987

- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 91) του 1987
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 95) του 1987
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 96) του 1987
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 100) του 1987
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 101) του 1987
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 103) του 1987
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 108) του 1987
- (12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 40) του 1987.
- (13) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 41) του 1987.
- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 42) του 1987.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 50) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987.
- (17) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987.
- (18) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 67) του 1987.
- (19) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 68) του 1987.
- (20) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 75) του 1987.
- (21) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 14) του 1987.
- (22) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 15) του 1987.
- (23) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987.
- (24) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987.
- (25) Οι περί Πετρελαισιδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
- (26) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 15 και 22 Οκτωβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, δυνάμει των σχετικών Νομοθεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη) (18.6.1987).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, εκ μέρους όλων των εν τη Βουλή κομμάτων, ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Οι επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής Βασιλικού, από τη λειτουργία των εργοστασίων τσιμέντου και λιπασμάτων της περιοχής», με εισήγηση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας για μελέτη.

Δεν νομίζω να υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση. Αν δεν υπάρχει ένσταση παραπέμπεται.

Ο Βουλευτής κ. Μιχάλης Παπαπέτρου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν παιδείας στους φοιτητές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επιτιστικών Τεχνών με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν διδάκτρα, με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής».

Ο κ. συνάδελφος θέλει για την ολομέλεια ή για να παραπεμφθεί σε Επιτροπή;

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Για την Επιτροπή Παιδείας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για την Επιτροπή Παιδείας. Υπάρχει ένσταση;

Αν δεν υπάρχει ένσταση πάει στην Επιτροπή Παιδείας.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Οδυσσέας Δημητρίου ζητά την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Το πρόβλημα των θεσμίων ενοικιαστών που υφίστανται έξωση λόγω κατεδάφισης ή ουσιαστικών και ριζικών αλλαγών των υποστατικών που ενοικιάζουν», με πρόταση να παραπεμφθεί για μελέτη στην Επιτροπή Νομικών.

Υπάρχει ένσταση;

Παραπέμπεται.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Νίκος Αναστασιάδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η άμεση ανάγκη ελέγχου της νομιμότητας και σκοπιμότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως που σχετίζονται με τους τομείς των χερσαίων και θαλάσσιων μεταφορών και που σαν αποτέλεσμα είχε να υποστεί η Τράπεζα και/ή το δημόσιο ζημιές που ξεπερνούν το £1 εκ.».

Η εισήγηση είναι να παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου και Δημόσιων Δαπανών.

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν υπάρχει ένσταση, κύριε Πρόεδρε, αλλά σαν να αντιλαμβάνομαι τον τίτλο λίγο μεγάλο. Θα μπορούσε να συντομευθεί κάπως; Διότι.....

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι τι θέλει να συντομεύσω. Δεν υπάρχει τίποτε που θέλω να αφαιρεθεί.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα για να είμαστε δίκαιοι, συνήθως προτιμούμε οι τίτλοι να μην προδικάζουν το αποτέλεσμα γιατί υπάρχει εδώ σαν μια προδίκηση του αποτελέσματος ότι έγινε απώλεια ενός εκατομμυρίου λιρών. Ας το αφήσουμε να το εξετάσει η Επιτροπή για να μας πει αν πράγματι υπάρχει αυτή η απώλεια.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η εγγραφή του θέματος γίνεται ακριβώς γιατί υπάρχουν τέτοιες πληροφορίες. Και συνεπώς σχετίζεται άμεσα με το θέμα έρευνας που θέλω να γίνει. Στην επιστολή που έχετε υπόψη σας γράφω ένα σωρό θέματα τα οποία, εν πάση περιπτώσει, δεν συνδέω με το θέμα άμεσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφωνώ, αυτό που απλώς διευκρινίζω είναι ότι δεν προδικάζει ότι η Βουλή δέχεται ή δεν δέχεται το γεγονός ότι υφίσταται αυτή η ζημιά.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Είναι ένας ισχυρισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μπορεί να γίνει οποιαδήποτε έρευνα θέλει ο κ. Αναστασιάδης και να συζητηθεί. Εμάς η θέση μας είναι ότι είναι μεγάλος ο τίτλος και προδικάζει το θέμα. Το έχετε παρατηρήσει κι' εσείς ο ίδιος. Επομένως δεν πρόκειται να αδικηθεί ο συνάδελφος ή η έρευνα που θα γίνει με το να συντομεύσει ο τίτλος. Θα κάμει εκείνο το οποίο θέλει. Δεν 'εχω καμιά ένσταση να εγγραφεί το θέμα αλλά κάπως συντομότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Οχι, θα πούμε ότι «που δυνατό να επιφέρει ζημιές στην τράπεζα ή στο δημόσιο». «Δυνατόν», για να μην πούμε ότι είναι και £1 εκ. Θα μας το πει η Επιτροπή Ελέγχου. Νομίζω πως δεν αλλοιώνει την όλη υπόθεση.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας.

(Ώρα λήξεως 6.20 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θάλης
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σολωμής Χρίστος
Κατσελλή Ρήνα	Στυλιανού Πέτρος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κληρίδης Γλαύκος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χρίστου Κυριάκος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χριστοφίδης Μανώλης
Μακρίδης Νίκος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μανδριώτης Στέλιος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μαρκίδης Αλέκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Κοινή Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987» και για το νομοσχέδιο «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτών σε Νόμο.

2) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987» και έγκριση αυτών.

3) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Λοιμοκαθαρηθρίων (Λιμένων και Αερολιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

4) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

5) Ερωτήσεις — Απαντήσεις. (Η καθυστέρηση στην κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Μαντριών-Πλατρών. — Η μείωση του φοιτητικού αεροπορικού ναύλου

από και προς Αθήνα. — Αιτήματα της κοινότητας Τερσεφάνου για επιδιόρθωση δρόμων, εγκατάσταση τηλεφώνων και διαμόρφωση χώρου απόρριψης σκυβάλων. — Οι ανάγκες της κτηνοτροφικής περιοχής Γερίου και ιδιαίτερα η εγκατάσταση τηλεφώνων. — Η καθιέρωση χαμηλών ναύλων για συνταξιούχους που ταξιδεύουν από την Κύπρο στην Αγγλία. — Η κατασκευή αγάλματος του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' στην Αγγλία και ο τρόπος πληρωμής του. — Η πληρωμή ενοικίου στην ΑΗΚ από τη χρήση προβολέων στο νέο στάδιο ΓΣΖ. — Η ανέγερση πρόσθετων αιθουσών διδασκαλίας στο Δημοτικό Σχολείο Αστρομερίτη. — Αιτήματα Αστρομερίτη για αποχετευτικό σύστημα κοντά στη ΣΕΔΙΓΕΠ, ονομασία οδών, το διορισμό ταχυδρομικού διανομέα, την καθαριότητα του κοινοτικού χώρου, την ύδρευση και άρδευση και τη δημιουργία κτηνοτροφικής Ζώνης. — Ο τερματισμός της προμήθειας βιβλίων σε μαθητές από την αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας. — Αιτήματα της κοινότητας Παλαιομετόχου για διάνοιξη γέφυρας στην περιοχή Ασπρογής, επιδιόρθωση δρόμων, ανόρυξη νέας γεώτρησης, επέκταση ιατρείου και ανέγερση κοινοτικών γραφείων).

6) (α) ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

- (1) Έκθεση για το θέμα «Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης-Πλατρών πάνω στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους» και αγορεύσεις από τους αξιότιμους Βουλευτές κ.κ. Στ. Μανδριώτη, Ν. Παναγιώτου, Ι. Κατσουνωτό, Κ. Ερωτοκρίτου, Π. Στυλιανού, Κ. Χρίστου, Ν. Αναστασιάδη, Α. Ψυλλίδη, Ν. Μακρίδη και Χρ. Κουρτελλάρη.
  - (2) Έκθεση για το θέμα «Η ανέγερση του προσφυγικού οικισμού Αγίου Μάμα στο χώρο του εργοστασίου μπαταριών Ηλέκτρα ή Ντέζελ και οι κίνδυνοι για τους πρόσφυγες και όλους τους κατοίκους της γύρω περιοχής» και ομόφωνη απόφαση για διαβίβασή της στο αρμόδιο Υπουργείο.
- (β) Θέματα εγγραφέντα στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπεμφθέντα στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές:
- (1) «Οι επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής Βασιλικού, από τη λειτουργία των εργοστασίων τσιμέντου και λιπασμάτων της περιοχής». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας).
  - (2) «Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν Παιδείας στους φοιτητές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν δίδακτρα, με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Παπαπέτρου).
  - (3) «Το πρόβλημα των θεσμίων ενοικιαστών που υφίστανται έξωση λόγω κατεδάφισης ή ουσιαστικών και ριζικών αλλαγών των υποστατικών που ενοικιάζουν». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Οδ. Δημητρίου).

- (4) «Η άμεση ανάγκη ελέγχου της νομιμότητας και σκοπιμότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως που σχετίζονται με τους τομείς των χερσαίων και θαλάσσιων μεταφορών συνεπεία των οποίων ενδέχεται να υποστούν ζημιές η Τράπεζα και/ή το Δημόσιο».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ν. Αναστασιάδη).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 12ης Νοεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.05 μ.μ.)

(Αρ. 8)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στο Κεφάλαιο Α' το δεύτερο θέμα έχει αποσυρθεί. Έτσι μπαίνουμε στο τρίτο θέμα «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 62) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Θα εισηγούμουν όπως οι εκθέσεις των θεμάτων 4, 12, 14, 15, 17 και 21 διαβαστούν. Για τα υπόλοιπα θέματα θα εισηγούμουν να θεωρηθούν ως αναγνωσθείσες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Αν δεν υπάρχει ένσταση, θα γίνει δεκτή η απόψη του Προέδρου της Επιτροπής.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, γιατί να μη διαβαστούν όλες οι εκθέσεις; Ή να διαβαστούν όλες ή να μη διαβαστούν. Γιατί να διαβάζονται μόνο οι εκθέσεις με παρατηρήσεις;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, ο λόγος για τον οποίο γίνεται η εισήγηση, κ. συνάδελφε, είναι ότι υπάρχουν θέματα στα οποία υπήρξαν απόψεις, εκεί που είναι ομόφωνα και χωρίς οποιαδήποτε παρατήρηση, οι εκθέσεις να θεωρηθούν ως αναγνωσθείσες.

Υπάρχει ένσταση;

Λοιπόν, θεωρείται ότι είναι αναγνωσθείσα η έκθεση του τρίτου θέματος.

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 62) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £157,868.— και η διάθεσή του για τις ανάγκες της Αστυνομικής Δύναμης σε όπλα και πυρομαχικά μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε από τους αρμοδίους στοιχεία για τις δαπάνες που απαιτούνται για τον πιο πάνω σκοπό μέχρι το τέλος του χρόνου. Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής προκύπτει ότι για τις ανάγκες της Αστυνομίας σε όπλα και πυρομαχικά μέχρι το τέλος του χρόνου αναμένεται να δαπανηθεί ποσό ύψους £66,000.— αντί £157,868.— που αρχικά ζητήθηκε.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 64) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £66,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 64) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 63) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £120,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη των αναγκών της Αστυνομικής Δύναμης σε εξοπλισμό μέχρι το τέλος του χρόνου.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε από τους αρμόδιους στοιχεία για τις δαπάνες που απαιτούνται για τον πιο πάνω σκοπό μέχρι το τέλος του χρόνου. Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον

της Επιτροπής προκύπτει ότι μέχρι το τέλος του χρόνου αναμένεται να δαπανηθεί για τις ανάγκες της Αστυνομίας σε εξοπλισμό το ποσό των £25,000.—, αντί £120,000 που αρχικά ζητήθηκε.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 65) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £25,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 65) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Υπάρχει άποψη του Δημοκρατικού Κόμματος ότι πρέπει να αναγνωσθούν όλες οι εκθέσεις και φυσικά είμαι υποχρεωμένος να τη σεβαστώ. Νόμιζα ότι ήταν η άποψη ενός ατόμου, αλλά τώρα πληροφορούμαι ότι είναι η άποψη μιας ομάδας.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΔ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, για να δικαιολογήσω αυτή την άποψη. Εφόσον όλες οι εκθέσεις είναι ομόφωνες, εάν τα άλλα Κόμματα συμφωνούσαν να μη διαβαστούν,

θα συμφωνούσαμε και μεις. Αλλά επειδή διαβάζονται μόνο εκείνες στις οποίες υπάρχουν απόψεις και μπορεί να δοθεί μια διαφορετική εντύπωση, γι' αυτό υπό αυτές τις συνθήκες, θα θέλαμε να διαβαστούν όλες οι εκθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα έχω να ρωτήσω: Θέλετε να διαβαστούν όλες ή καμιά;
Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Όλες, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όλες.

Λοιπόν, «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 91) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 91) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £746,000.— και η διάθεσή του για την αντιμετώπιση των αναγκών των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών σε φάρμακα και άλλες ιατρικές προμήθειες μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η πρόνοια που εγκρίθηκε στο φετινό Προϋπολογισμό για την αγορά φαρμάκων και άλλου φαρμακευτικού υλικού θεωρείται ανεπαρκής ιδιαίτερα λόγω της αύξησης της τιμής των διαφόρων φαρμάκων και ιατρικών προμηθειών, της έγκρισης νέων φαρμάκων από την Ειδική Επιτροπή Φαρμάκων καθώς και της συνεχούς επέκτασης και βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 66) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £746,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 66) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 95) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 95) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου

1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £19,000 και η διάθεσή του για τις ανάγκες των Υπουργείων Εσωτερικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για ναύλα και άλλα έξοδα για συνέδρια, αποστολές και άδειες επί καθηκόντι στο εξωτερικό μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 67) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £19,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 67) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 96) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 96) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Γάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £30,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη των αναγκών των διαφόρων Υπουργείων και Υπηρεσιών για έξοδα φιλοξενίας μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 68) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £30,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 68) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 100) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 100) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £350,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη των αυξημένων δαπανών για την εφαρμογή του σχεδίου θεραπείας Κυπρίων στο εξωτερικό μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 69) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £350,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ.

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 69) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 101) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 101) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £71,000.— και η διάθεσή του για την αγορά προμηθειών για τις ανάγκες των διαφόρων Εργαστηρίων και Ακτινολογικών Συσκευών του Υπουργείου Υγείας μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 70) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £71,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 70) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 103) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 103) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,500,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη των αναγκών των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών για υπερωριακή εργασία μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Όπως είναι γνωστό κατά τη συζήτηση των Προϋπολογισμών για το 1987 η Βουλή, ύστερα από εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, έχει περικόψει τις περιλαμβανόμενες και στους τρεις Προϋπολογισμούς δαπάνες για υπερωριακή απασχόληση από £4,019,245.— σε £1,275,000.—, ποσό που αντιπροσωπεύει το 1/3 του συνόλου της προταθείσας δαπάνης με απώτερο στόχο όπως δοθεί η ευκαιρία στο Σώμα να εξετάσει και αξιολογήσει ξεχωριστά κάθε περίπτωση καταβολής υπερωριών αν και εφόσον ετίθετο ενώπιόν του υπό τη μορφή Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Παράλληλα η Βουλή για σκοπούς πιο ορθολογιστικού ελέγχου ζήτησε και έγινε δεκτό όπως η δαπάνη για υπερωριακή αποζημίωση τεθεί κάτω από τον έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών.

Το Υπουργείο Οικονομικών για την υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης της Βουλής εξέδωσε το Μάρτιο του 1987 σχετική εγκύκλιο στην οποία ζητούσε όπως η κάθε Υπηρεσία υποβάλλει πλήρη στοιχεία που να δικαιολογούν την ανάθεση υπερωριακής εργασίας σε κρατικούς υπαλλήλους για μελέτη και χορήγηση της απαιτούμενης εξουσιοδότησης. Μέχρι την μελέτη των λεπτομερειών από την Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού και για σκοπούς απρόσκοπτης και ομαλής διεξαγωγής των εργασιών των Τμημάτων και Υπηρεσιών το Υπουργείο Οικονομικών υπόβαλε σχετικό Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για £2,8 εκ. για υπερωρίες ο οποίος εγκρίθηκε από τη Βουλή με τη μείωση του ποσού σε £1,8 εκ.

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών που συνοδεύει το υπό εξέταση νομοσχέδιο, με βάση τη μελέτη που έγινε ύστερα από την αξιολόγηση των στοιχείων που είχε ενώπιόν της η Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού αναφορικά με την υπερωριακή απασχόληση στα διάφορα Τμήματα και Υπηρεσίες, θα απαιτηθούν μέχρι το τέλος του χρόνου πρόσθετες πιστώσεις συνολικού ύψους £1,595,000.— για υπερωριακή αποζημίωση σε κρατικούς υπαλλήλους που κατανέμεται ως ακολούθως:—

(α) Τακτικός Προϋπολογισμός:	£1,500,000
(β) Προϋπολογισμός Αναπτύξεως:	£90,000
(γ) Προϋπολογισμός του ΤΑΕΠ:	£5,000

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος στην Επιτροπή δηλώθηκε από τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών ότι μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου θα απαιτηθεί για σκοπούς υπερωριακής αποζημίωσης κάτω από τον Τακτικό Προϋπολογισμό ποσό ύψους £1,450,000.— αντί £1,500,000.— που αρχικά ζητήθηκε. Αναφορικά με τους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως και ΤΑΕΠ, δηλώθηκε ότι οι ζητούμενες για τον ίδιο σκοπό με άλλα σχετικά νομοσχέδια συμπληρωματικές πιστώσεις ύψους £90,000.— και £5,000.—, αντίστοιχα κρίνονται αναγκαίες μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου. Για τους Συμπληρωματικούς αυτούς Προϋπολογισμούς γίνεται αναφορά σε άλλες σχετικές εκθέσεις της Επιτροπής Οικονομικών.

Με βάση τα πιο πάνω και επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις κάτω από το μηχανισμό ελέγχου που υιοθετήθηκε, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου όπως τελικά διαμορφώθηκε με τη μείωση της ζητούμενης πρόνοιας από £1,500,000.— σε £1,450,000.— και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να

αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,450,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 71) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 108) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 108) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου

1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £150,000 και η διάθεσή του για την αγορά εξοπλισμού και την κατασκευή δύο υδατοστεγών δεξαμενών για την αντιμετώπιση του προβλήματος που δημιουργήθηκε από την απόρριψη στο περιβάλλον του τοξικού υγρού «ΑΣΚΑΡΕΛ».

Όπως είναι γνωστό, το πρόβλημα που δημιουργήθηκε στη μόλυνση του περιβάλλοντος από την αποσυναρμολόγηση μετασχηματιστών που περιείχαν τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ και που εισήχθησαν στην Κύπρο από την Εταιρεία «Επιφανίου Σκράπ Μέταλς Λτδ.», μελετήθηκε από Τεχνική Επιτροπή που ορίστηκε για το σκοπό αυτό από εξ Υπουργών Επιτροπή. Η Τεχνική Επιτροπή, με βάση τις μελέτες της έκανε αριθμό εισηγήσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μόλυνσης του περιβάλλοντος από το υγρό αυτό. Ανάμεσα στις εισηγήσεις της Τεχνικής Επιτροπής περιλαμβάνεται και η εισήγηση για την εξουδετέρωση της εστίας μόλυνσης με τον ενταφιασμό του μολυσμένου χώματος σε ειδικά κατασκευασμένες υδατοστεγείς δεξαμενές καθώς επίσης η αγορά του κατάλληλου εξοπλισμού για την παρακολούθηση της μολυσμένης περιοχής για τα επόμενα 40 τουλάχιστο χρόνια. Για την υλοποίηση των πιο πάνω εισηγήσεων απαιτείται έγκριση ποσού ύψους £150,000.— (£125,000.— για την κατασκευή δύο υδατοστεγών δεξαμενών και £25,000.— για την αγορά του εξοπλισμού) και σ' αυτό ειδικότερα αποβλέπει το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Όπως αναφέρεται στην Εισηγητική Έκθεση του αρμόδιου Υπουργείου, το θέμα για τυχόν ποινική δίωξη της Εταιρείας «Επιφανίου Σκράπ Μέταλς Λτδ.» που εισήξε τους μετασχηματιστές που περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ, και της ανάληψης από αυτή των αστικών ευθυνών που τυχόν εκπηγάζουν από τις συγκεκριμένες ενέργειές της, βρίσκεται ενώπιον της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για έκδοση νομικής γνωμάτευσης.

Εξάλλου το όλο πρόβλημα που δημιουργήθηκε από το τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ μελετάται από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας η οποία και αναμένεται να ενημερώσει σχετικά το Σώμα με Έκθεσή της που θα καταθέσει στην επόμενη συνεδρία της Βουλής.

Με βάση τα πιο πάνω και επικροτώντας η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 72) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προϊμίον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £150,000 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 72) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 40) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 40) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £390,753.— και η διάθεσή του για τη συνέχιση ή/και συμπλήρωση αριθμού έργων αγροτικής ανάπτυξης, ανάπτυξης οδικού δικτύου και άλλων υπηρεσιών που υπάγονται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Επειδή οι ζητούμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο συμπληρωματικές πιστώσεις προορίζονται να διατεθούν μέσα στον τρέχοντα χρόνο, δηλαδή σε πολύ

περιορισμένη χρονική περίοδο πριν από την έγκριση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 1988, η Επιτροπή ζήτησε και πήρε διαβεβαιώσεις από τους αρμοδίους ότι είναι σε θέση να εκτελέσουν την προγραμματισθείσα για τα έργα αυτά εργασία, χωρίς οποιεσδήποτε καθυστερήσεις που θα συνεπάγονται αύξηση του κόστους των έργων αυτών. Με βάση τα αναλυτικά στοιχεία και τις νέες εκτιμήσεις των αρμοδίων που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής αλλά και τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν, προκύπτουν τα πιο κάτω:—

- (α) Για τη βελτίωση του δρόμου Φρενάρους-Βρυσούλλων από την πίστωση ύψους £13,951.— που ζητήθηκε δεν θα απαιτηθεί κανένα ποσό. Επίσης κανένα ποσό δεν θα απαιτηθεί για το δρόμο Φρενάρους-Αγίου Νικολάου (£41).
- (β) Για το δρόμο Λεμούθου-Πεδουλά θα απαιτηθεί το ποσό των £8,500.— αντί £11,039.—, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (γ) Για τη βελτίωση του δρόμου Πάφου-Μαραθούντας-Επισκοπής θα απαιτηθεί το ποσό των £12,000.— αντί των £17,000.—, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (δ) Για την ασφάλτωση των δρόμων προσπέλασης από χωριά μέχρι τις κύριες οδούς θα απαιτηθούν £21,000.— αντί £31,634.—, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (ε) Για τη βελτίωση του δρόμου Εργατών-Βιομηχανικής Περιοχής Εργατών θα απαιτηθεί ολόκληρο το ποσό των £18,203.— που ζητήθηκε.
- (στ) Για τα αντιπλημμυρικά έργα της περιοχής Λειβαδιών-Αραδίππου θα απαιτηθεί το ποσό των £55,000.— αντί £70,511.—, όπως αρχικά ζητήθηκε.
- (ζ) Για τα αντιπλημμυρικά και αποχετευτικά έργα Παλαιάς Κακοπετριάς δεν θα απαιτηθεί κανένα ποσό από το ποσό των £55,173.— που ζητήθηκε.
- (η) Για τη μετακίνηση του χωριού 'Αλασσας θα απαιτηθεί ολόκληρο το ποσό των £159,369.— που ζητήθηκε.
- (θ) Για τη συλλογή σκυβάλων θα απαιτηθεί το ποσό των £500.— αντί £12,772.—, όπως αρχικά ζητήθηκε.

Με βάση τα πιο πάνω, το ύψος των πιστώσεων που ζητούνται με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο έχει διαφοροποιηθεί με βάση τις νέες εκτιμήσεις του αρμόδιου Υπουργείου. Τις διαφοροποιήσεις αυτές η Επιτροπή έχει εντάξει στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Όμως, επειδή η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο θέμα της έγκαιρης και μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τίθενται εκτέλεσης του κάθε έργου ξεχωριστά, εισηγείται την περίληψη στην υπό συζήτηση νομοθεσία σχετικής διάταξης, με την οποία διασφαλίζεται, στο βαθμό που είναι δυνατό, η έγκαιρη εκτέλεση των προγραμματισθέντων έργων.

Με γνώμονα όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 63) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £274,672 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 63) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 41) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 41) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £3,601.— και η διάθεσή του για την τοποθέτηση των θηροφυλάκων στην αφετηρία της μισθοδοτικής Κλίμακας Α1 αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 1987.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση είναι αναγκαία για την υλοποίηση της σχετικής συμφωνίας που έγινε μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της ΠΑΣΥΔΥ αναφορικά με τη μισθοδοσία των θηροφυλάκων.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £3,601 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 64) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 42) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 42) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Διμητηρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £283,166.— και η διάθεσή του για τη συμπλήρωση του Σχεδίου Αποχετεύσεως και Επεξεργασίας Λυμάτων στον Άγιο Σωζόμενο.

Στα πλαίσια της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε λεπτομερή στοιχεία για το συνολικό ποσό που αναμένεται να δαπανηθεί για το πιο πάνω έργο μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου. Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν προκύπτει ότι μέχρι το τέλος του χρόνου είναι δυνατό να δαπανηθεί ποσό ύψους £130,000.— αντί του ποσού των £283,166.—, που αρχικά ζητήθηκε.

Ενόψει των πιο πάνω και επικροτώντας η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως τελικά διαμορφώθηκε και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 65) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £130,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 65) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Αντιλαμβάνομαι ότι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 54) απεσύρθη.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, αλλά η έκθεση της Επιτροπής πρέπει να αναγνωσθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία, να αναγνώσετε την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 50) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £327,000.— και η διάθεσή του για την εκτέλεση των ακολούθων οδικών έργων μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου:—

(α) Για τη βελτίωση του δρόμου Κιτίου-Περβολιών	£20,000.—
(β) Για τη βελτίωση του δρόμου Πάφου-Μαραθούντας-Επισκοπής	£50,000.—
(γ) Για την ασφάλτωση δρόμων προσπέλασης από χωριά μέχρι τις κύριες οδούς	£101,000.—
(δ) Για τη βελτίωση του δρόμου Κιτίου-Μαζωτού	£96,000.—
(ε) Για την ασφάλτωση του δρόμου Αγίου Θεοδώρου μέχρι το δρόμο Ζυγίου-Μαζωτού	£60,000.—
	<hr/>
Σύνολο	£327,000.—

Η Επιτροπή, όπως και στις άλλες περιπτώσεις προτεινόμενων οδικών έργων, ζήτησε από τους αρμοδίους να τη διαβεβαιώσουν αν και κατά πόσο τα τεχνικά τμήματα είναι σε θέση να εκτελέσουν όλα τα πιο πάνω έργα μέσα στον τρέχοντα χρόνο, δηλαδή σε τόσο περιορισμένη χρονική περίοδο πριν από την έγκριση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 1988.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των αρμοδίων καμιά από τις ζητούμενες πιο πάνω συμπληρωματικές πιστώσεις είναι απαραίτητη γιατί, όπως δήλωσαν, έχουν προκύψει ορισμένα προβλήματα σε ό,τι αφορά την ασφαλτόστρωση των υπό εξέταση οδικών έργων γι' αυτό και ζήτησαν τη απόσυρση του υπό εξέταση νομοσχεδίου από το Σώμα.

Θεωρώντας το υπό συζήτηση νομοσχέδιο άνευ αντικειμένου η Επιτροπή με την ευκαιρία αυτή θεωρεί σκόπιμο να παρατηρήσει ότι παρόλες τις υποδείξεις της εξακολουθεί να συνεχίζεται το φαινόμενο της απρογραμματίστης ζήτησης κονδυλίων για την εκτέλεση έργων χωρίς τη συνεκτίμηση των πραγματικών δυνατοτήτων εκτέλεσής τους, γεγονός που επηρεάζει άλλα έργα δημόσιας ωφέλειας που από πολλούς αναμένουν τη χρηματοδότησή τους από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει αντικείμενο, δε θα το θέσω στη Βουλή.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 61) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £64,439.— και η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεων σε σχέση με την απαλλοτρίωση και επίταξη ιδιωτικής ακίνητης ιδιοκτησίας για τη δημιουργία δρόμων πρωταρχικής σημασίας που προνοούνται από τα Τοπικά Σχέδια.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 66) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £64,439 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 66) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 62) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου

1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £60,000 και η διάθεσή του για την κατασκευή του αποχετευτικού συστήματος λυμάτων στις λεωφόρους Γρηγόρη Αυξεντίου και Λουκή Ακρίτα στον Άγιο Δομέτιο.

Επειδή οι ζητούμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο συμπληρωματικές πιστώσεις προορίζονται να διατεθούν μέσα στον τρέχοντα χρόνο, δηλαδή σε πολύ περιορισμένη χρονική περίοδο πριν από την έγκριση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 1988, η Επιτροπή ζήτησε και πήρε από τους αρμοδίους στοιχεία για το ποσό που είναι δυνατόν να δαπανηθεί μέχρι το τέλος του χρόνου. Με βάση τις εκτιμήσεις των αρμοδίων προκύπτει ότι από το ποσό ύψους £60,000.— που αρχικά ζητήθηκε για το πιο πάνω έργο, θα διατεθεί ως το τέλος του χρόνου το ποσό των £27,000.— μόνο.

Με γνώμονα τα πιο πάνω η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £27,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 67) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 67) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεάνδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £338,983.— και η διάθεσή του για την αγορά κατοικίας στις Βρυξέλλες για τον Πρόσβυ της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, το υπό αγορά ακίνητο στις Βρυξέλλες για τη στέγαση της κατοικίας του Πρόσβυ της Δημοκρατίας θεωρείται κατάλληλη ευκαιρία και μακροχρόνια η επένδυση αυτή θα αποβεί προς όφελος της Δημοκρατίας αφού σήμερα καταβάλλεται για τη στέγαση της κατοικίας του Πρόσβυ μηνιαίο ενοίκιο £1,000.— περίπου με προοπτική παραπέρα αύξησής του. Από την άλλη, η υπό αγορά κατοικία παρουσιάζει πλεονεκτήματα τόσο από της άποψης τοποθεσίας όσο και από της άποψης έκτασης και ποιότητας. Το ακίνητο αυτό έχει εμβαδόν 777 τ.μ. με τους αναγκαίους χώρους υποδοχής και παραστάσεων και βρίσκεται σε μια από τις καλύτερες περιοχές κοντά στο κέντρο των Βρυξελλών.

Όπως είναι γνωστό η Επιτροπή, στα πλαίσια της συζήτησης των Κρατικών Προϋπολογισμών, ασχολήθηκε επανειλημμένα με τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν από τη στέγαση των διάφορων διπλωματικών αποστολών μας στο εξωτερικό και κάλεσε τους αρμοδίους να διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες αγοράς ιδιόκτητων ακινήτων όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο από οικονομικής άποψης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ιδέα της αγοράς ιδιόκτητων ακινήτων για τη στέγαση των διπλωματικών αποστολών μας στο εξωτερικό υποστηρίζεται και από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Με βάση όλα τα πιο πάνω και αφού η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού πήρε τη διαβεβαίωση των αρμοδίων ότι η προτεινόμενη αγορά γίνεται ύστερα από προσεκτική συνεκτίμηση όλων των παραγόντων συμφωνεί με

τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £338,983 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 67) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 68) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 68) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £20,000 και η διάθεσή του για τη διαπλάτυνση και ανακατασκευή της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή στη Λευκωσία από την οδό Προδρόμου μέχρι την οδό Θεμιστοκλή Δέρβη.

Εξετάζοντας το όλο θέμα η Επιτροπή ζήτησε και πήρε διαβεβαιώσεις από τους αρμοδίους ότι είναι σε θέση να εκτελέσουν την προγραμματισθείσα για το έργο αυτό εργασία, χωρίς οποιεσδήποτε καθυστερήσεις που θα συνεπάγονται αύξηση του κόστους του έργου αυτού.

Με γνώμονα τις διαβεβαιώσεις που της δόθηκαν η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £20,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικέυσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 68) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικέυσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 75) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 75) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £90,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη των αναγκών σε υπερωριακή απασχόληση των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται από τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως.

Αναλυτικά στοιχεία και λεπτομέρειες για το θέμα των πιστώσεων που έχουν εγκριθεί στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς για υπερωριακή αποζημίωση καθώς και ο έλεγχος και η διαδικασία καταβολής των αποζημιώσεων αυτών αναφέρονται σε άλλη σχετική έκθεση της Επιτροπής που αφορά τον Τακτικό Προϋπολογισμό.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 70) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προϊμίον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £90,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 70) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 14) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 14) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,687,500.— και η διάθεσή του για τη συνέχιση της εφαρμογής των διαφόρων στεγαστικών σχεδίων για τους εκτοπισθέντες.

Με βάση τα αναλυτικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, και τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων που δόθηκαν για την εκτέλεση των έργων αυτών με βάση τις τελευταίες εκτιμήσεις τους προκύπτουν τα πιο κάτω:—

- (α) Για την ανέγερση Κυβερνητικών Οικισμών κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £175,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (β) Για τα έργα υποδομής σε κυβερνητικούς συνοικισμούς αυτοστέγασης κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £90,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.

- (γ) Για αποχετευτικά συστήματα σε συνοικισμούς αυτοστέγασης κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £72,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (δ) Για την επιχορήγηση αυτοστέγασης σε κυβερνητικά οικόπεδα κανένα ποσό δεν είναι δυνατόν να δαπανηθεί από τις £250,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (ε) Για την επιχορήγηση αυτοστέγασης σε ιδιόκτητα οικόπεδα κανένα ποσό δεν είναι δυνατόν να δαπανηθεί από τις £250,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (στ) Για τη δανειοδότηση αυτοστέγασης σε ιδιόκτητα οικόπεδα κανένα ποσό δεν είναι δυνατόν να δαπανηθεί από τις £250,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (ζ) Για την αγορά διαμερισμάτων και οικιών θα απαιτηθούν τα ποσά των £250,000.— για επιχορηγήσεις και των £350,000.— για δάνεια, όπως αρχικά ζητήθηκαν.

Με βάση τα πιο πάνω η Επιτροπή έχει διαμορφώσει ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο με τη μείωση της ζητούμενης πίστωσης από £1,687,500.— σε £600,000.— και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκριση πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £600,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 14) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 15) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 15) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £5,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη των αναγκών σε υπερωριακή απασχόληση των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται από τον Προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ.

Αναλυτικά στοιχεία και λεπτομέρειες για το θέμα των πιστώσεων για υπερωριακή αποζημίωση και τον έλεγχο και τη διαδικασία καταβολής των αποζημιώσεων αυτών περιλαμβάνονται σε άλλη σχετική έκθεση της Επιτροπής.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επικροτώντας τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £5,000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 15) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τρεις συνεδρίες της που συγκροτήθηκαν στις 20 και 29 Οκτωβρίου και στις 5 Νοεμβρίου 1987. Στη δεύτερη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, της Ένωσης Δήμων Κύπρου και του Δημοτικού Συμβουλίου Λευκωσίας.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 87 της περί Δήμων νομοθεσίας σκοπείται ο εκσυγχρονισμός αριθμού διατάξεων των Δημοτικών Κανονισμών Λευκωσίας σ' ότι αφορά τον τύπο των σκαβαλοδοχείων που θα χρησιμοποιούνται και το χρόνο πληρωμής των τελών σκαβάλων με την ταυτόχρονη αύξηση του ανώτατου ορίου των τελών αυτών, για να παρέχεται στο Δημοτικό Συμβούλιο η ευχέρεια επιβολής τέλους ανάλογα με την κάθε περίπτωση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών λαμβάνοντας υπόψη τις διαβεβαιώσεις του Δημοτικού Συμβουλίου ότι δεν πρόκειται να επιβληθούν τα

προτεινόμενα τέλη στο ανώτατό τους όριο αλλά θα υπάρξει σταδιακή αύξηση τούτων, ως θέμα αρχής συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών.

Με γνώμονα τη θέση αυτή η Επιτροπή προχώρησε στην εξέταση των επιμέρους προνοιών των Κανονισμών αυτών λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα αναλυτικά έξοδα λειτουργίας της υπηρεσίας καθαριότητας του Δήμου Λευκωσίας που τέθηκαν υπόψη της και τα κριτήρια με βάση τα οποία επιβάλλονται, κατά περίπτωση, τα τέλη συλλογής σκυβάλων.

Η Επιτροπή αφού σημείωσε επίσης το γεγονός ότι η τελευταία τροποποίηση των δημοτικών κανονισμών για αύξηση των τελών αποκομιδής σκυβάλων έγινε στις 3.10.1980 και ότι το ύψος τους που τώρα προτείνεται ισχύει και σ' άλλους Δήμους της νήσου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των Κανονισμών αυτών αφού διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενες αυξήσεις δεν θα υπερβαίνουν το 15% ετησίως μέχρι κάλυψης του ανωτάτου ορίου και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος τους ώστε να αναφέρονται ως «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΤΙΜΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Θαλής Μιχαηλίδης

Γάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε δύο συνεδρίες της που συγκροτήθηκαν στις 21 Οκτωβρίου και στις 4 Νοεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, οι οποίοι ανέλυσαν τις αρχές και τα κριτήρια με βάση τα οποία καθορίστηκαν οι λιανικές τιμές πωλήσεως των πετρελαιοειδών που εκτίθενται στους υπό συζήτηση Κανονισμούς, καθώς επίσης ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου των Κυπριακών Αερογραμμών ο οποίος αναφέρθηκε στο θέμα της τιμής του πετρελαίου για τις Κυπριακές Αερογραμμές και τα προβλήματα που

παρουσιάζονται λόγω της μειωμένης παραγωγής του Κυπριακού Διυλιστηρίου σε καύσιμα των αεροσκαφών.

Σύμφωνα με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται από τον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας και κατατίθενται στη Βουλή για έγκριση, προτείνεται η αναπροσαρμογή της ανώτατης λιανικής τιμής πωλήσεως πετρελαιοειδών για τους επόμενους έξι μήνες με έναρξη ισχύος την 8η Οκτωβρίου 1987.

Οι Κανονισμοί αυτοί, όπως είναι γνωστό, αποτελούν ουσιαστικά το αποτέλεσμα της ψήφισης από τη Βουλή των Αντιπροσώπων του περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) Νόμου του 1986 (Αρ. 23 του 1986) σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου ανατέθηκε στον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας η υποχρέωση να προβαίνει στην περιοδική αναπροσαρμογή της ανώτατης λιανικής τιμής των πετρελαιοειδών λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς τιμές του αργού πετρελαίου σε συνδυασμό με τη συναλλαγματική ισοτιμία του δολλαρίου έναντι της Κυπριακής λίρας.

Το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας λαμβάνοντας ακριβώς υπόψη τα τελευταία δεδομένα σε σχέση με τη μέση τιμή αργού πετρελαίου και το μέσο όρο της ισοτιμίας της Κυπριακής λίρας προς το Αμερικανικό δολλάριο προτείνει με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς τη διατήρηση των ίδιων ανώτατων λιανικών τιμών πώλησης πετρελαιοειδών που ίσχυσαν και στην προηγούμενη εξάμηνη περίοδο.

Η Επιτροπή αφού διεξήλθε κάθε μια από τις προϋποθέσεις που λήφθηκαν ως βάση για τον καθορισμό των προτεινόμενων τιμών, ως θέμα αρχής, συμφωνεί με αυτές όπως καθορίζονται στον Πίνακα των υπό συζήτηση Κανονισμών. Αναφορικά με τα καύσιμα των Κυπριακών Αερογραμμών η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της ότι τα δεδομένα που λήφθηκαν υπόψη στον καθορισμό της τιμής των καυσίμων αυτών ανατράπηκαν ριζικά λόγω της αδυναμίας του Κυπριακού Διυλιστηρίου να παράξει τις ποσότητες που αρχικά υπολογίστηκαν, θεωρεί ότι τυχόν διατήρηση στα ίδια επίπεδα της προηγούμενης τιμής του καυσίμου αυτού θ' αντανακλά δυσμενώς στον εθνικό μεταφορέα και στην ουσία θα εξουδετερώνει την αρχική πρόθεση της Βουλής για την ενίσχυσή του. Λόγω ακριβώς της μειωμένης παραγωγής του Κυπριακού Διυλιστηρίου οι Κυπριακές Αερογραμμές υποχρεώθηκαν να καλύψουν τις ανάγκες τους σε καύσιμα σε αυξημένες τιμές με αποτέλεσμα να περιοριστούν οι δυνατότητές τους για χαμηλότερα ναύλα και άλλες υπηρεσίες ιδιαίτερα για την εξαγωγή γεωργικών προϊόντων.

Γι' αυτό και η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της εισηγείται τον καθορισμό ενιαίας τιμής για τα καύσιμα των Κυπριακών Αερογραμμών με την ταυτόχρονη μείωσή της καθόσο αφορά το εξάμηνο που αρχίζει από τις 8 Οκτωβρίου 1987, στα πλαίσια υλοποίησης των αρχικών προθέσεων του Σώματος για την επιχορήγηση του εθνικού μεταφορέα και με βάση τη συνεκτίμηση των δεδομένων όπως αυτά διαμορφώθηκαν στην πορεία των πραγμάτων.

Υπό το φως όλων των πιο πάνω η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των υπό συζήτηση Κανονισμών, όπως τελικά έχουν διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί να εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι « Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 15 και 22 Οκτωβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου δυνάμει των σχετικών Νομοθεσιών.»

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ, ΣΤΙΣ 15 ΚΑΙ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1987 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1987.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 15 και 22 Οκτωβρίου 1987 από τους Υπουργούς Οικονομικών, Παιδείας και Εμπορίου και Βιομηχανίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Ειδικότερα με τα υπό εξέταση έγγραφα σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στις ακόλουθες Υπηρεσίες της Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και Ημικρατικούς Οργανισμούς:—

Α) ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

(α) **Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών**

12 Ταχυδρομικοί Λειτουργοί για 540 ανθρωποημέρες
Μέχρι 80 Ταχυδρομικοί Λειτουργοί για 3,000 εργάσιμες μέρες.

(β) **Υπουργείο Υγείας**

62 Νοσοκόμες

- 15. Νοσοκόμοι επί του προσωπικού
  - 4 Ιατρικοί Λειτουργοί
- (γ) **Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας**
  - 19 Γραφείς
- (δ) **Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας**
  - 1 Κλητήρας
- (ε) **Υπηρεσία Μεταναστεύσεως**
  - 1 Έκτακτος Γραφέας
- (στ) **Τμήμα Δημοσίων Έργων και Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών**
  - 1 Υπολογιστής Ποσοτήτων
  - 1 Εκτελεστικός Μηχανικός
  - 1 Μηχανολόγος Μηχανικός
  - 1 Ηλεκτρολόγος Μηχανικός

B) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

- 3 Επιμελητές
- 3 Καθηγητές
- 1 Σκηνοθέτης/Ηθοποιός για την Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου.

Γ) ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

- (α) **Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού**
  - 4 Γραφείς
- (β) **Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου**
  - 1 Προϊστάμενος Αναπτυξιακού Τομέα.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τις πιο πάνω προσλήψεις ή παρατάσεις των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους προτείνονται, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος. Πρόσθετα η Επιτροπή έχει πάρει τη διαβεβαίωση ότι οι σκοπούμενες προσλήψεις θα γίνουν κατόπιν αντικειμενικής επιλογής των υποψηφίων με βάση τις καθιερωμένες αρχές.

Με την ευκαιρία της μελέτης των πιο πάνω προτάσεων, η Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι ορισμένες υπηρεσίες έχουν παράνομα και παράτυπα εκμεταλλευτεί την ευχέρεια για δεκαπενθήμερη απασχόληση προσωπικού χωρίς την έγκριση της Βουλής σε τρόπο που να καταστρατηγείται στην πράξη η σχετική διάταξη της οικείας νομοθεσίας. Ειδικότερα η Επιτροπή γνωρίζει περιπτώσεις στις οποίες έγιναν προσλήψεις προσωπικού πάνω σε δεκαπενθήμερη βάση και στη συνέχεια οι προσλήψεις αυτές ανανεώθηκαν για να καλύψουν όχι αυστηρά έκτακτες ανάγκες της υπηρεσίας.

Για το θέμα αυτό η Επιτροπή έχει ήδη απευθυνθεί στον αρμόδιο Υπουργό υποδεικνύοντας προς αυτόν όπως πάρει τα αναγκαία μέτρα για να τερματιστεί το φαινόμενο αυτό, διαφορετικά η Επιτροπή θα είναι υποχρεωμένη να εισηγηθεί στο Σώμα τη λήψη των ανάλογων υπό τις περιστάσεις μέτρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Εγγράφων;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Φθάσαμε στο τέλος της νομοθετικής εργασίας. Προχωρούμε με την κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το Υπουργείο Οικονομικών στάληκαν τα ακόλουθα:

- (1) Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (3) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
- (4) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 110) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 111) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 112) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 113) του 1987.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 81) του 1987.
- (10) Οι περί Ταμείου Προνοίας των Εργατών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Κανονισμοί του 1987.
- (11) Έγγραφα που αφορούν:
  - (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και
  - (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται όλα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**Προτάσεις Νόμου.**

Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. Κατατέθηκε από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ και ΑΚΕΛ.

Ο περί Ίσης Κατανομής Βαρών και Ζημιών Νόμος του 1987. Κατατέθηκε από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ και ΑΚΕΛ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Οικονομικών και Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. Κατατέθηκε από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες ΔΗ.ΣΥ, ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησης) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 23 Απριλίου 1987.

«Παρακαλώ να μου επιτρέψετε να σχολιάσω και υποβάλω ταυτόχρονα και μερικά ερωτήματα αναφορικά με αυτά που διαδραματίστηκαν και εξακολουθούν να διαδραματίζονται γύρω από τη θέση του Διευθυντή Αερολιμένα Λάρνακας, που χηρεύει από το 1983.

- (1) Εξ όσων γνωρίζω ο Διευθυντής Αερολιμένα είναι πρόσωπο με νομική υπόσταση γι' αυτό άλλωστε υπάρχει και ο περί Αεροδρομίου Νόμος του 1955, ο οποίος τον περιβάλλει μ' ένα σωρό αρμοδιότητες και εξουσίες.
- (2) Τέλη του 1983, δεν θυμάμαι ακριβώς πότε, μετά τη χήρευση της θέσης αυτής το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας προκήρυξε τη θέση και ζήτησε αιτήσεις για την πλήρωσή της. Ακολούθησε η υποβολή αιτήσεων από τους ενδιαφερομένους προς την αρμόδια Αρχή, που είναι η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, και παρόλο που υπήρχαν προσοντούχα πρόσωπα που πληρούσαν όλους τους σχετικούς όρους η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας δεν προχώρησε στην πλήρωσή της και η θέση έκτοτε παραμένει κενή με δυσμενείς επιπτώσεις σε βάρος της εύρυθμης λειτουργίας του Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας και του τόπου γενικότερα.
- (3) Το περίεργο στην περίπτωση αυτή είναι ότι όχι μόνο δεν πληρώθηκε η θέση αυτή που είναι τόσο ζωτικής σημασίας για ένα αερολιμένα, αλλά ακολούθησε αλλαγή του τίτλου τόσο αυτής όσο και των θέσεων Βοηθών Διευθυντών Αερολιμένα. Ο μεν Διευθυντής μετονομάσθηκε σε Ανώτερο Λειτουργό Αεροπορικών Μεταφορών, οι δε Βοηθοί Διευθυντές σε Ανώτερους Επιθεωρητές.
- (4) Επειδή η καθυστέρηση στο θέμα αυτό μου δημιούργησε ορισμένες αμφιβολίες και αφήνει σκοτεινά σημεία, ζητώ από τους αρμοδίους να απαντήσουν στα πιο κάτω ερωτήματα:—
  - (α) Γιατί για 4 σχεδόν ολόκληρα χρόνια μια θέση τόσο ζωτικής σημασίας παραμένει κενή;

- (β) Σε τι αποσκοπούσαν οι αλλαγές των Τίτλων τόσο του Διευθυντή Αερολιμένα όσο και των Βοηθών του, Βοηθών Διευθυντών Αερολιμένα, σε Ανώτερο Λειτουργό Αεροπορικών Μεταφορών και Ανώτερων Επιθεωρητών Αερολιμένα αντίστοιχα;
- (γ) Στα 4 χρόνια που η θέση του Διευθυντή Αερολιμένα χήρευε ποιον κάλυπτε ο περί Αεροδρομίου Νόμος του 1955; Μήπως το Βοηθό του που τον αναπληρούσε όταν ο Διευθυντής Αερολιμένα βρισκετο μακράν της Υπηρεσίας είτε με άδεια κανονική, είτε με άδεια ασθενείας, μετεκπαίδευση κτλ. και αν είναι έτσι, μήπως έγινε η σχετική τροποποίηση στον περί Αεροδρομίου Νόμο του 1955 που μιλά για Διευθυντή Αερολιμένα, έτσι που να μιλά για Ανώτερο Λειτουργό Αεροπορικών Μεταφορών ή τον αναπληρωτή του;»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«(α) Η πρώην θέση Διευθυντή Αερολιμένα κενώθηκε το Σεπτέμβριο του 1983. Ακολούθως κινήθηκε η διαδικασία για την πλήρωσή της και στις 16 Μαρτίου 1984 δημοσιεύθηκε σχετική γνωστοποίηση στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Στο μεταξύ, για λόγους καθαρά λειτουργικούς, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε σχέδιο αναδιάρθρωσης της υπηρεσίας αερολιμένων, το οποίο διελάμβανε, μεταξύ άλλων, και αλλαγή του τίτλου της θέσης αυτής. Το Δεκέμβριο του 1984, τόσο η εν λόγω θέση, όσο και εκείνη του Διευθυντή Αερολιμένα Πάφου καταργήθηκαν από τη Βουλή και επανιδρύθηκαν με τον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 1986, με το νέο τίτλο του Ανώτερου Λειτουργού Αεροπορικών Μεταφορών και Αερολιμένων. Ακολούθησε η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης του σχετικού σχεδίου υπηρεσίας που ήταν μακροχρόνια, λόγω ορισμένων διαφωνιών μεταξύ της Κυβερνητικής και της δημοσιούπαλληλικής πλευράς.

Αμέσως μετά την έγκριση του σχεδίου υπηρεσίας κινήθηκε και πάλιν η διαδικασία πλήρωσης των δυο κενών θέσεων και δημοσιεύθηκε σχετική γνωστοποίηση στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαΐου 1987. Έχουν υποβληθεί συνολικά δώδεκα αιτήσεις οι οποίες και εξετάζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες.

(β) Με τη δημιουργία της θέσης Πρώτου Λειτουργού Αεροπορικών Μεταφορών στο Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας προέκυψε η ανάγκη για πλέον ορθολογιστική δομή του κλάδου Αερομεταφορών και Αερολιμένων, με τη δημιουργία θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Αεροπορικών Μεταφορών, στις οποίες έχει ενταχθεί και η πρώην θέση Διευθυντή Αερολιμένα. Οι κάτοχοι αυτών των θέσεων θα εκτελούν είτε καθήκοντα διοίκησης αερολιμένων, εφόσο θα είναι τοποθετημένοι στους Αερολιμένες, είτε θα ασχολούνται με θέματα αερομεταφορών και αερολιμένων, εφόσο θα είναι τοποθετημένοι στα κεντρικά γραφεία του Τμήματος.

(γ) Για την εύρυθμη λειτουργία των αερολιμένων η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, μετά από σχετική εισήγηση της αρμόδιας αρχής, έχει προβεί σε

αναπληρωτικούς διορισμούς λειτουργών του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας στις κενές θέσεις πρώην Διευθυντή Αερολιμένα/Ανώτερου Λειτουργού Αεροπορικών Μεταφορών και Αερολιμένων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Αγίας Άννας της Επαρχίας Λάρνακας έχουν μεταξύ άλλων και τα εξής αιτήματα:

- (α) Προς καταπολέμηση της αστυφιλίας και λόγω ελλείψεως οικοπέδων και οικοπεδοποιήσιμης γης, ζητούν να διαχωρισθούν οικόπεδα σε χαλίτιχη γη, τα οποία να πωληθούν σε νεαρά ζευγάρια πολυμελών άπορων οικογενειών και προσφύγων.
- (β) Ζητούν να εγγραφούν οι αγροτικοί δρόμοι οι οποίοι έγιναν από το 1978.
- (γ) Ζητούν να επισπευσθεί η κατασκευή γεφυριού στον ποταμό Τρίμιθο, ώστε να εκλείψει οριστικά το πρόβλημα της προσπέλασης προς τα κτήματά τους.
- (δ) Η διάτρηση που έγινε το 1986 ζητούν να εφοδιασθεί με ηλεκτροτουρπίνα ώστε να μπορεί να λειτουργήσει για τις ανάγκες της κοινότητας.
- (ε) Ζητούν οικονομική βοήθεια ώστε να επισπευσθεί η επέκταση του παλαιού κτιρίου του σχολείου και να ενωθεί με το νέο κτίριο του σχολείου, ως επίσης και δεύτερο δάσκαλο για το νέο σχολικό έτος.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να ικανοποιήσει τα πιο πάνω αιτήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

(α) Οικόπεδα για πτωχές οικογένειες

Δεν προωθήθηκε αίτημα της Χωριτικής Αρχής για το διαχωρισμό οικοπέδων για πτωχές οικογένειες, γιατί από έρευνα διαπιστώθηκε πως δεν υπάρχει στην Αγία Άννα ικανοποιητικός αριθμός οικογενειών που να πληρούν τα κριτήρια του σχετικού σχεδίου. Από τις εννέα οικογένειες που υπέδειξε η Χωριτική Αρχή, μόνο μια πληροί τα κριτήρια και αυτή συμβουλευτήκε να υποβάλει αίτηση για παραχώρηση κρατικής γης για επίλυση του στεγαστικού της προβλήματος για να εξεταστεί, ως μεμονωμένη περίπτωση.

(β) Εγγραφή αγροτικών δρόμων

Δόθηκαν ήδη οδηγίες στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας να προχωρήσει με τη διαδικασία εγγραφής των αγροτικών δρόμων στις περιπτώσεις που η Χωριτική Αρχή εξασφάλισε τις συγκαταθέσεις των επηρεαζόμενων ιδιοκτητών.

(γ) Προσπέλαση πάνω από τον ποταμό Τρέμιθο

Επειδή η δαπάνη για την κατασκευή 'γεφυροτουσιμέ' είναι σχετικά ψηλή (απαιτείται ποσό £45,000 περίπου) και επειδή το πρόβλημα

παρουσιάζεται σε μικρή έκταση κατά τη χειμερινή περίοδο μόνο, μελετούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες άλλοι υπαλλακτικοί και πιο οικονομικοί τρόποι επίλυσης του προβλήματος.

(δ) **Υδατοπρομήθεια**

Μελετάται εισήγηση της Χωρικής Αρχής για χρησιμοποίηση μιας διάτρησης που ανορύχθηκε το 1986, για ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας. Αν από τις δοκιμαστικές αντλήσεις και την ανάλυση του νερού διαπιστωθεί ότι το νερό της διάτρησης είναι ποσοτικά και ποιοτικά κατάλληλο, θα ετοιμαστεί σχέδιο αξιοποίησης της διάτρησης.

(ε) **Σχολείο**

Έχει πρόσφατα παραχωρηθεί από την Κυβέρνηση ποσό £1,200 για τις αναγκαίες επιδιορθώσεις και μετατροπές στο σχολικό κτίριο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Δεδομένου πως το αρμόδιο Υπουργείο έχει εξαγγείλει (και με σχετική κοινοποίησή του και σε μας) πρόθεσή του για ασφαλτόστρωση μέσα στο 1986 του δρόμου Δένειας-Ακακίου, μήκους 3 περίπου χιλιομέτρων, γεγονός που θα υποβοηθήσει αποφασιστικά και την ακριτική Δένεια στην προσπάθεια συντήρησής της στη νευραλγική και τόσο ευαίσθητη περιοχή της, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται το θέμα.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με την ασφαλτόστρωση του δρόμου Δένειας-Ακακίου σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

Για την ασφαλτόστρωση του δρόμου, σε πλάτος 3.50 μέτρων, απαιτείται δαπάνη £60,000 περίπου. Για φέτος υπάρχει διαθέσιμο ποσό £20,000 και έχει ήδη ανατεθεί η εκτέλεση της εργασίας στην εταιρεία ΣΑ·Υ·ΠΑΡΚΟ στην οποία κατακυρώθηκε η σχετική προσφορά. Πρόσθετο ποσό £20,000 προγραμματίζεται να διατεθεί και τον επόμενο χρόνο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 15 Ιουλίου 1987.

«Στον Αγ. Ιωάννη Αγρού υπάρχει ο μοναδικός ασφαλτοστρωμένος δρόμος που διασχίζει το χωριό και τον οποίο χρησιμοποιούν όλα τα χωριά της Πιτσιλιάς που κατεβαίνουν στη Λεμεσό.

Ο δρόμος αυτός όμως είναι πολύ στενός και με τη συμφόρηση που δημιουργείται στο χωριό από την τροχαία κίνηση, τόσο οι κάτοικοι όσο και οι οδηγοί αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα και ταλαιπωρίες. Σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις έγιναν και πολλά δυστυχήματα.

Στο χωριό υπάρχει παρακαμπτήριος δρόμος που οδηγεί στο γήπεδο χαραγμένος από πάρα πολλά χρόνια, μήκους περίπου ενός χιλιομέτρου, για τον οποίο οι κάτοικοι αγωνίζονται από το 1960 να διευρυνθεί σε ορισμένα σημεία και ν' ασφαλτοστρωθεί ώστε να βοηθήσει πολύ στην αποσυμφόρηση της τροχαίας.

Σε ερώτησή μου αρ. 339 ημερ. 22.5.86, το Υπουργείο Συγκοινωνιών μου απάντησε ότι ο δρόμος αυτός δεν κρίνεται σαν έργο προτεραιότητας ένεκα της χαμηλής οδικής κυκλοφορίας στον κύριο δρόμο που διέρχεται μέσα στο χωριό.

Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται και επικαλούνται τη μαρτυρία της αστυνομίας η οποία κλήθηκε σε πολλές δεκάδες περιπτώσεις να βοηθήσει στη διακίνηση των οχημάτων τα οποία για ώρες μένουν ακίνητα και μποτιλιαρισμένα λόγω της στενότητας του δρόμου.

Με βάση τα πιο πάνω ερωτάται και πάλιν το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πότε επιτέλους σκοπεύει να επιδιορθώσει και ασφαλτοστρώσει τον παρακαμπτήριο δρόμο του χωριού για να ανασάνουν και οι κάτοικοι και οι οδηγοί από τις ταλαιπωρίες που αντιμετωπίζουν.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Το αίτημα για τη βελτίωση και ασφαλτόστρωση του δρόμου του γνωστού σαν παρακαμπτήριου που αρχίζει από το σημείο του κύριου δρόμου Αγ. Ιωάννη-Αγρού που διέρχεται βόρεια από το χωριό και καταλήγει σε σημείο του δρόμου Αγ. Ιωάννη-Αγ. Θεοδώρου εξετάσθηκε σε Περιφερειακή Σύσκεψη των Υπουργών Εσωτερικών, Συγκοινωνιών και Έργων και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων που έγινε στον Αγρό στις 12 Σεπτεμβρίου 1987, για εξέταση προβλημάτων των περιοχών.

2. Στη σύσκεψη αποφασίσθηκε όπως το έργο προωθηθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών το 1988 και όπως καταβληθεί προσπάθεια για έναρξη των εργασιών πριν το τέλος του 1987.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα την 1η Σεπτεμβρίου 1987.

«Στην ενορία της Χρυσαινιώτισσας, και στις οδούς Αγίου Γεωργίου (Αρ. 3) και Αυτοκράτειρας Θεοδώρας, αφενός και Αξιοθέας (Αρ. 11) και Αγαμέμνονος, αφετέρου, εγκαταλειμμένα, έχουμε επισημάνει πρόσφατα παλιά αρχοντικά των πρώτων χρόνων της αγγλοκρατίας, με πολύ αξιόλογη αρχιτεκτονική δομή, με πολλές αίθουσες το καθένα, που θα μπορούσαν όπως επιζητούν οι κοινοτάρχες Χρυσαινιώτισσας και Αγίου Κασσιανού κι οι κάτοικοι της περιοχής, που βρίσκεται ακριβώς το σημείο αντιπαράθεσης παρά το φυλάκιο του Δημοτικού Σχολείου του Αγίου Κασσιανού — ή ένα τουλάχιστον απ' αυτά, και με λίγα σχετικά έξοδα αναπαλαιούμενα ν' αξιοποιηθούν ως χώροι πολλαπλής πολιτιστικής χρήσης σ' ένα κέντρο και νευραλγικό σημείο της κυπριακής πρωτεύουσας.

Ερωτάται για τούτο το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν — μετά τη σχετική μελέτη — στοχοθετεί την πολιτιστική αξιοποίησή τους μ' οποιοδήποτε τρόπο.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με την αξιοποίηση διαφόρων οικοδομών με αξιόλογη αρχιτεκτονική

δομή στην περιοχή Αγ. Κασσιανού-Χρυσαινιώτισσας σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

- (α) Η οικοδομή στην οδό Αγ. Γεωργίου (Αρ. 3) και Αυτοκράτειρας Θεοδώρας, έχει κηρυχθεί διατηρητέα και σύμφωνα με τη μελέτη για την αναβίωση και αναζωογόνηση της περιοχής Αγίου Κασσιανού-Χρυσαινιώτισσας, προτείνεται να απαλλοτριωθεί και να ανακαινιστεί για να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία,
- (β) η οικοδομή στην οδό Αξιοθέας (Αρ. 11) και Αγαμέμνονος έχει κηρυχθεί ως αρχαίο μνημείο με βάση το νόμο περί Αρχαιοτήτων, και αρμοδιότητα για τυχόν αξιοποίηση της έχει το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στο οποίο κοινοποιήθηκε η Ερώτηση για ανάλογη απάντηση, και
- (γ) για τη δημιουργία χώρων πολλαπλής πολιτιστικής χρήσης έχουν εντοπιστεί άλλες αξιόλογες οικοδομές στην περιοχή και το θέμα προωθείται μέσα στα πλαίσια της όλης μελέτης για την περιοχή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 8 Σεπτεμβρίου 1987.

«Πάγιο αίτημα της Λάρνακας είναι η μετακίνηση των διυλιστηρίων από το χώρο που βρίσκονται. Φυσικά οι Λαρνακείς αντιλαμβάνονται τις δυσκολίες που υπάρχουν αλλά ανησυχούν γιατί δεν διαφαίνεται οποιαδήποτε ένδειξη, έστω και απομακρυσμένη, για το χρόνο της μετακίνησής τους. Περισσότερο όμως οι Λαρνακείς ανησυχούν για τους κινδύνους που εγκυμονεί η ύπαρξη των διυλιστηρίων στη Λάρνακα. Συγκεκριμένα δεν υπάρχουν επαρκή μέτρα ασφάλειας με αποτέλεσμα να κινδυνεύει η Λάρνακα να 'τιναχθεί στον αέρα' από ένα λάθος ή αμέλεια ή/και γιατί όχι, από μια πράξη δολιοφθοράς που μπορεί να συμβεί κατά τη διάρκεια της νύκτας. Μια απλή επίσκεψη στο χώρο των εγκαταστάσεων των διυλιστηρίων θα οδηγήσει στη διαπίστωση ότι αυτές είναι εκτεθειμένες, αφού δεν υπάρχει επαρκής φρούρηση είτε από ανθρώπινο δυναμικό είτε από σκύλους κατάλληλα εκπαιδευμένους, ώστε οι εγκαταστάσεις να είναι απρόσιτες σε οποιοδήποτε δεν έχει εργασία σ' αυτές.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Πότε προγραμματίζεται η μετακίνηση των διυλιστηρίων από τη Λάρνακα;
- (β) Ποια μέτρα ασφάλειας υπάρχουν εναντίον των κινδύνων που συνεπάγεται τυχόν ανθρώπινο λάθος ή αμέλεια ή πράξη δολιοφθοράς;
- (γ) Υπάρχει πρόθεση να τοποθετηθούν φρουροί και σκύλοι, ιδίως στη διάρκεια της νύκτας ώστε οι εγκαταστάσεις των διυλιστηρίων να είναι εντελώς απρόσιτες σε πρόσωπα που δεν έχουν εργασία σ' αυτές;
- (δ) Υπάρχει πρόθεση να διαφωτισθεί το κοινό της Λάρνακας για τους πραγματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει από την ύπαρξη των διυλιστηρίων;
- (ε) Είναι πράγματι βάσιμοι οι φόβοι ότι η Λάρνακα μπορεί να 'τιναχθεί στον αέρα' από ένα λάθος ή αμέλεια ή πράξη δολιοφθοράς;»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου & Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«(α) Η Εταιρεία του Κυπριακού Διυλιστηρίου Πετρελαίου Λτδ., δεν προγραμματίζει μετακίνηση των εγκαταστάσεων. Υπενθυμίζεται ότι τυχόν μετακίνηση των εγκαταστάσεων του Διυλιστηρίου θα πρέπει να συνοδεύεται και με μετακίνηση των εγκαταστάσεων των εταιρειών πετρελαιοειδών. Το συνολικό κόστος τέτοιας ενέργειας υπολογίζεται σε 60-70 εκατομμύρια λίρες.

(β) Η ασφαλής λειτουργία του Διυλιστηρίου ήταν το πρώτο μέλημα κατά το σχεδιασμό του Διυλιστηρίου και είναι και τώρα σ' ότι αφορά την καθημερινή λειτουργία του.

Ο σχεδιασμός του διυλιστηρίου περιλαμβάνει ειδικά συστήματα για να εξασφαλισθεί ένα ψηλό επίπεδο ασφάλειας. Κάθε μια από τις μονάδες του Διυλιστηρίου έχει δικό της αυτόματο σύστημα έτσι ώστε, σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, να μπορεί η μονάδα που έχει πρόβλημα να σταματήσει και να απομονωθεί χωρίς να θέσει σε κίνδυνο κι άλλες μονάδες.

Επιπρόσθετα το Διυλιστήριο έχει υπόγειο σύστημα για τη διακλάδωση νερού που προμηθεύεται από τη θάλασσα με ειδικές αντλίες για να χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση πιθανής πυρκαγιάς. Το προσωπικό της βάρδιας εξασκείται κάθε βδομάδα στη χρήση της ιδιόκτητης πυροσβεστικής και άλλων μέσων πυρόσβεσης σβήνοντας μικρές πυρκαγιές που ανάβονται ειδικά για την εξάσκηση. Η Πυροσβεστική Υπηρεσία στη Λάρνακα δίνει αμέριστη συμπαράσταση στο Διυλιστήριο και κατά διαστήματα γίνονται κοινά γυμνάσια για να εξασφαλισθεί απόλυτη συνεργασία για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών. Επειδή όμως σε περίπτωση πυρκαγιάς αναπόφευκτα θα υπάρξει κάποιος χρόνος (μερικά λεπτά) μέχρι να φτάσουν οι άνδρες της πυροσβεστικής υπηρεσίας, ένα αναπόσπαστο μέρος των καθηκόντων του προσωπικού της βάρδιας είναι και η αντιμετώπιση πυρκαγιάς μέχρι να φτάσει βοήθεια από την Πυροσβεστική Υπηρεσία στη Λάρνακα.

Επιπρόσθετα το Διυλιστήριο συνέχεια επιμορφώνει το προσωπικό σε θέματα ασφάλειας και πυρόσβεσης, αποτέλεσμα δε αυτής της προσπάθειας είναι ότι το τελευταίο βιομηχανικό δυστύχημα με απώλεια χρόνου ήταν τον Αύγουστο του 1984. Αυτή η επίδοση κατατάσσει το Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαίου ανάμεσα στα πιο ασφαλή στον κόσμο ενώ πρέπει παράλληλα να σημειωθεί ότι δεν υπήρξε περιστατικό σοβαρής πυρκαγιάς στα 16 χρόνια λειτουργίας του.

(γ) Το θέμα της τοποθέτησης φρουράς, όχι όμως σκύλων, μελετάται με τα αρμόδια σώματα. Επιπρόσθετα, έχουν ενδυναμωθεί τα στατικά μέτρα ασφάλειας, ενώ ο έλεγχος των προσώπων που μπαίνουν στο Διυλιστήριο είναι αυστηρότατος και ο αριθμός τους έχει ελαττωθεί στο ελάχιστο.

(δ) Το κοινό της Λάρνακας κατατοπίζεται για τις επιπτώσεις από την ύπαρξη του Διυλιστηρίου κοντά στην πόλη όταν Λαρνακείς απευθύνονται στο Διυλιστήριο με συγκεκριμένες ερωτήσεις. Το Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαίου δεν προγραμματίζει διαφωτιστική εκστρατεία για κατατόπιση του κοινού για τις επιπτώσεις της γειτνίασής του με την πόλη.

(ε) Οι φόβοι ότι η Λάρνακα μπορεί να τιναχθεί στον αέρα είναι αβάσιμοι. Η πρόκληση πυρκαγιάς από λάθος ή αμέλεια ή πράξη δολιοφθοράς θα δημιουργήσει

μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Οι επιπτώσεις της δεν μπορούν να προκαθορισθούν με ακρίβεια αλλά είναι σημαντικό να σημειωθούν οι επιπτώσεις που υπήρξαν από τις άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στη Λάρνακα όταν το 1966 έγινε η μεγάλη πυρκαγιά στις δεξαμενές της SHELL καθώς και το δυστύχημα με υγραέριο έξω από τις εγκαταστάσεις της Πετρολίνας το 1985.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μανώλη Χριστοφίδη και ληφθείσα στις 24 Σεπτεμβρίου 1987.

«Επειδή εδώ και αρκετούς αιώνες είναι διαπιστωμένο πως ο μόλυβδος αποτελεί δηλητήριο και το βασικότερο στοιχείο μόλυνσης του περιβάλλοντος,

Επειδή είναι τρομακτικές οι συνέπειες από τη δηλητηρίαση του ανθρώπου από το μόλυβδο, όπως αναιμία, αιμορραγίες, επηρεασμός νευρικού συστήματος, αποβολές ή νεογέννητα με προβλήματα διανοητικής καθυστέρησης και χαμηλού δείκτη νοημοσύνης,

Επειδή το μεγαλύτερο ποσοστό μολύβδου στην ατμόσφαιρα προέρχεται από τα καυσαέρια των βενζινοκίνητων οχημάτων και υπολογίζεται ότι η ατμόσφαιρα στην Κύπρο μολύνεται με 100 τουλάχιστο τόννους μολύβδου το χρόνο που απελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα κατά την καύση της βενζίνης,

Επειδή χώρες όπως η Ιαπωνία, οι Η.Π.Α. και η Δυτική Γερμανία άρχισαν και παράγουν και χρησιμοποιούν αμόλυβδη βενζίνη και άλλες χώρες όπως εκείνες της Ε.Ο.Κ. προχωρούν στην υποχρεωτική καθιέρωση της αμόλυβδης βενζίνης από το 1989, ενώ σήμερα οι περισσότερες απαγορεύουν την πώληση βενζίνης που περιέχει μόλυβδο σε μεγαλύτερη ποσότητα από 0,15 γραμ. το λίτρο, και

Επειδή οι τεχνολογικές εξελίξεις στην κατασκευή των βενζινοκίνητων αυτοκινήτων επιτρέπουν σήμερα τη χρήση συνήθους βενζίνης με 92 οκτάνια κι' έτσι η χρήση μολύβδου στη βενζίνη δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση,

Ερωτούνται τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα να απαντήσουν στα ακόλουθα ερωτήματα:—

1. (α) Η Κύπρος θα ακολουθήσει και, αν ναι, από πότε το παράδειγμα των πολιτισμένων χωρών για υποχρεωτική καθιέρωση της αμόλυβδης βενζίνης ή για απαγόρευση πώλησης βενζίνης που περιέχει μόλυβδο σε μεγαλύτερη ποσότητα από 0,15 γραμ. το λίτρο;

(β) Η Κύπρος γιατί δεν ακολούθησε μέχρι σήμερα το πιο πάνω παράδειγμα των πολιτισμένων χωρών;

2. Γιατί στην Κύπρο παράγουμε βενζίνη υψηλής συμπίεσης με 98 οκτάνια και ποσοστό κατανάλωσης 90% και συνήθη με 87 οκτάνια και ποσοστό κατανάλωσης 1% ενώ τα περισσότερα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν στην Κύπρο θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν συνήθη βενζίνη με 92 οκτάνια;

3. Γιατί ενώ τα περισσότερα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν στην Κύπρο χρειάζονται συνήθους τύπου βενζίνη με 92 οκτάνια, τους προσφέρεται συνήθης με 87 οκτάνια που τους είναι άχρηστη και οδηγούνται στην ανάγκη χρησιμοποίησης βενζίνης υψηλής συμπίεσης με 98 οκτάνια με άμεση συνέπεια:

(α) την αύξηση του μολύβδου στη βενζίνη, αφού η αύξηση των οκτανίων της βενζίνης χρειάζεται προσθήκη σ' αυτή περισσότερων οργανικών ενώσεων μολύβδου με συνεπακόλουθη αύξηση της τιμής της βενζίνης και του βαθμού ρύπανσης της ατμόσφαιρας με μόλυβδο·

- (β) την αύξηση των μηχανικών βλαβών των αυτοκινήτων και τη συντόμευση της διάρκειας ζωής του αυτοκινήτου και των εξαρτημάτων του με συνεπακόλουθη αύξηση του ξένου συναλλάγματος που απαιτείται σχετικά με τα πιο πάνω.

4. Είναι αλήθεια ότι η παραγωγή συνήθους βενζίνης με 92 οκτάνια μπορεί να γίνει άμεσα από το Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαίου χωρίς κανένα πρόβλημα και χωρίς καμιά σχεδόν οικονομική επιβάρυνση και με άμεση συνέπεια:

- (α) να χρησιμοποιείται από τη συντριπτική πλειοψηφία των αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στην Κύπρο·
 (β) να μειωθεί η συνολική δαπάνη για καύσιμα των αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στην Κύπρο και η δαπάνη κάθε καταναλωτή για καύσιμα·
 (γ) ένα καθαρότερο περιβάλλον για μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

5 Μπορείτε να χαρακτηρίσετε απαράδεκτη τη νοοτροπία και εγκληματική την αδιαφορία που έχει επιδειχθεί πάνω σ' αυτό το ζωτικό θέμα και, αν όχι, ποιους χαρακτηρισμούς μπορείτε να δώσετε για μια τέτοια νοοτροπία και αδιαφορία;»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου & Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Μανώλη Χριστοφίδη.

«Το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας αποφάσισε το Μάιο, 1985, τη σύσταση τεχνικής επιτροπής για να μελετήσει όλες τις πτυχές του θέματος, 'Μείωση του Μολύβδου στη Βενζίνη', και να υποβάλει τις εισηγήσεις της με σκοπό να καταστεί δυνατή στο μέλλον λήψη κάποιων αποφάσεων.

Στην Επιτροπή αυτή είχαν εκπροσωπηθεί το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας, το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, το Τμήμα Οδικών Μεταφορών, η Υπηρεσία Διατήρησης Φυσικού Περιβάλλοντος, το Γενικό Χημείο του Κράτους, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαίου Λτδ., οι Εταιρείες πετρελαιοειδών, η Παγκύπρια Ένωση Επιστημόνων Χημικών, ο Σύνδεσμος Επιστημόνων Μηχανικών, ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Αυτοκινήτων και ο Σύνδεσμος Προστασίας Καταναλωτών.

Μετά από σειρά συσκέψεων, η τεχνική επιτροπή αποπεράτωσε τις εργασίες της το Νοέμβριο του 1986 και τα αποτελέσματα συνοψίζονται στα πιο κάτω:

- (1) Άρχισε από το Μάρτη του 1986, η παραγωγή και η διάθεση βενζίνης ψηλής συμπίεσης 98 οκτανίων, με μειωμένη περιεκτικότητα μολύβδου, δηλ. 0.6 g/1 αντί 0.84 g/1 που ήταν προηγουμένως.
- (2) Ήδη το κυπριακό διυλιστήριο προβαίνει στις αναγκαίες τροποποιήσεις ώστε να είναι δυνατή η παραγωγή και η διάθεση βενζίνης υψηλής συμπίεσης 98 οκτανίων με ακόμη λιγότερη περιεκτικότητα μολύβδου δηλ. 0.4 g/1. Προγραμματίζεται ότι η ποιότητα αυτή της βενζίνης θα είναι διαθέσιμη περί το τέλος του 1987.
- (3) Έγινε εισήγηση όπως αντικατασταθεί η συνήθης βενζίνη 87 οκτανίων, με συνήθη βενζίνη 92 οκτανίων, η οποία θα έχει πολύ μειωμένη περιεκτικότητα μολύβδου, δηλ. 0.15 g/1.

Σχετικά με την πιο πάνω εισήγηση, το Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαίου Λτδ, μπορεί χωρίς κανένα σχεδόν πρόβλημα να παράξει την εν λόγω βενζίνη ενώ οι εταιρείες Πετρελαιοειδών φαίνεται να αντιμετωπίζουν βασικά προβλήματα και πρακτικές δυσκολίες σχετικά με τη διάθεσή της.

Τα προβλήματα αυτά, πηγάζουν κυρίως από την αδυναμία των Εταιρειών Πετρελαιοειδών να πληρούν τους υφιστάμενους Κανονισμούς, (Οι περί Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών) αναφορικά με την εγκατάσταση ντεποζιτών και αντλιών στα πρατήρια πετρελαιοειδών.

Με σκοπό να υπερπηδηθεί το πρόβλημα διάθεσης της συνήθους βενζίνης με 92 οκτάνια και 0.15 g/1 μόλυβδο, η τεχνική επιτροπή προέβηκε στην αποστολή σχετικού Μνημονίου προς τον Υπουργό Εσωτερικών, το οποίο γνωστοποιήθηκε και λήφθηκε υπόψη από τα μέλη της Επιτροπής, που συστάθηκε από το εκεί Υπουργείο, για την τροποποίηση των περί Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών, Κανονισμών του 1972 (ΔΠ 83/72). Από τις εργασίες της επιτροπής διαφάνηκε ότι οι εν λόγω προτεινόμενοι τροποποιητικοί Κανονισμοί που προωθούνται για έγκριση, θα επιτρέπουν επέκταση, επισκευή/μερική κατεδάφιση/ανακατασκευή στα υφιστάμενα πρατήρια έτσι που να μπορούν να βελτιώνονται και να συνεχίζουν τη λειτουργία τους στη σημερινή τους θέση.

Ταυτόχρονα ζητήθηκε από τις Εταιρείες Πετρελαιοειδών να υποβάλουν χρονοδιάγραμμα βάσει του οποίου η κάθε Εταιρεία θα μπορεί να αρχίσει τη διανομή του νέου τύπου βενζίνης 92 οκτανίων και με 0.15 g/1 μόλυβδο.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση», θέμα που έχει εγγραφεί με εισήγηση του βουλευτή κ. Μανώλη Χριστοφίδη.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Η ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δέγκλης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θάλης Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' Δημητρίου.

Όπως είναι γνωστό η Βουλή κατά τη συνεδρίασή της της 6ης Φεβρουαρίου 1987 ολοκλήρωσε τη συζήτηση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 1987 τον οποίο και τελικά ενέκρινε.

Αναλυτικότερα ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987, που συνίσταται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και τον Προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ, προβλέπει τις πιο κάτω κατά περίπτωση δαπάνες οι οποίες, κατ' έγκριση της Βουλής, καταβάλλονται από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας:

Τακτικός Προϋπολογισμός	£302,820,768
Προϋπολογισμός Αναπτύξεως	£ 64,996,116
Προϋπολογισμός ΤΑΕΠ	£ 32,598,902

Ένα άλλο ποσό της τάξης των £130,357,311 βαρύνει το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας. Το ποσό αυτό, σύμφωνα με τις ισχύουσες συνταγματικές διατάξεις, δεν χρειάζεται την έγκριση της Βουλής.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, πρόβλεπε τις πιο κάτω κατά περίπτωση δαπάνες:—

Τακτικός Προϋπολογισμός	£309,145,462
Προϋπολογισμός Αναπτύξεως	£ 67,903,066
Προϋπολογισμός ΤΑΕΠ	£ 32,969,629

Όπως προκύπτει από τη σύγκριση των δύο Προϋπολογισμών, δηλαδή αυτού που αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή και αυτού που τελικά εγκρίθηκε από το Σώμα, ένα ποσό της τάξης των £9,602,371 αποτέλεσαν περικοπές δαπανών/κονδυλίων που εισηγήθηκε η Επιτροπή Οικονομικών και οι οποίες στη συνέχεια εγκρίθηκαν από την Ολομέλεια του Σώματος.

Από την ανάλυση των περικοπών αυτών στα επιμέρους κονδύλια του Προϋπολογισμού όπως επίσης από την Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών για τους Προϋπολογισμούς, προκύπτει ότι η Επιτροπή στήριξε τις εισηγήσεις της για περικοπές αφού έλαβε υπόψη τους πιο κάτω παράγοντες, αθροιστικά ή/και κατά περίπτωση:—

- (α) Ορισμένα κονδύλια αφορούσαν καταναλωτικές κυρίως δαπάνες οι οποίες, παρόλες τις επανειλημμένες προτροπές του Σώματος, δεν συμπίεστηκαν στο βαθμό που έπρεπε ή γιατί τα αρμόδια Τμήματα απέφυγαν να κάμουν τις επιβαλλόμενες οικονομίες που συνεχώς υποδεικνύονταν τόσο από την Επιτροπή Οικονομικών όσο και από τις εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών (Δαπάνες για τηλέφωνα, ηλεκτρισμό, έξοδα λειτουργίας γραφείων, ταξίδια στο εξωτερικό, οδοιπορικά, κλπ.).
- (β) Ορισμένες δαπάνες που ζητούνταν δεν συνοδεύονταν με τα αναγκαία δικαιολογητικά ή/και απουσίαζαν τα αναγκαία σχέδια υλοποίησής τους.
- (γ) Ορισμένα κονδύλια για έργα ανάπτυξης δεν συνοδεύονταν από τα αναγκαία σχέδια και χρονοδιαγράμματα εκτέλεσης.
- (δ) Ορισμένες χορηγίες σε ημικρατικούς κυρίως οργανισμούς εδίδονταν χωρίς να προηγηθεί η έγκριση του Προϋπολογισμού τους, πράγμα που δεν επέτρεπε την ασφαλή εκτίμηση των συνολικών αναγκών τους.
- (ε) Ορισμένες δαπάνες αφορούσαν τη δημιουργία αριθμού νέων θέσεων σε Υπηρεσίες ή Τμήματα στα οποία πολλές από τις υφιστάμενες ήδη θέσεις ήταν κενές.

Σε σχέση με τα έργα ανάπτυξης για τα οποία έγιναν περικοπές η Επιτροπή, όπως προκύπτει άλλωστε από την Έκθεσή της για τους Προϋπολογισμούς προς τη Βουλή, δεν εισηγείτο τη διαγραφή των σχεδίων στο σύνολό τους αλλά, διατηρώντας συμβολική γι' αυτά πρόνοια, καλούσε τους αρμοδίους να επανέλθουν σύντομα ενώπιόν της με τα αναγκαία σχέδια.

Προβαίνοντας η Επιτροπή στις εισηγήσεις της για περικοπές, τις οποίες τελικά ενέκρινε η Ολομέλεια του Σώματος, ανέμενε από τις Κυβερνητικές Υπηρεσίες το λιγότερο να συμμορφωθούν στις υποδείξεις που έγιναν, τις οποίες δεν υπαγόρευε τίποτε άλλο παρά μόνο η σημερινή οικονομική κατάσταση και

ειδικά η ανησυχητική δημοσιονομική κατάσταση με το αυξημένο δημοσιονομικό έλλειμμα.

Εκτιμώντας την όλη κατάσταση που στη συνέχεια δημιουργήθηκε η Επιτροπή είναι με πολλή ανησυχία που διαπιστώνει ότι οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που ακολούθησαν τον Κρατικό Προϋπολογισμό εξέφυγαν από τον προορισμό τους. Βασικές υποδείξεις που έγιναν κατά τη συζήτηση του Κρατικού Προϋπολογισμού τέθηκαν σε δεύτερη μοίρα ή/και έπαυσαν ν' αποτελούν γνώμονα υιοθέτησης οποιασδήποτε νέας πρότασης για διάθεση δαπάνης. Είναι με αυτές τις ανησυχίες υπόψη που η Επιτροπή κατέθεσε ενδιάμεση Έκθεση πριν από τις θερινές διακοπές του Σώματος για το θέμα της αθρόας κατάθεσης στη Βουλή συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Μέχρι την ημερομηνία που ετοιμάστηκε η Έκθεση αυτή (24 Οκτωβρίου 1987) έχουν κατατεθεί οι πιο κάτω συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που προνοούν συνολικές δαπάνες ύψους £119.8 εκ. σε σύγκριση με £49.3 που προνοούσαν συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που κατατέθηκαν τον περασμένο χρόνο.

Τακτικός Προϋπολογισμός — Συμπληρωματικοί	
	Προϋπολογισμοί 107
Προϋπολογισμός Αναπτύξεως —	» 76
Προϋπολογισμός ΤΑΕΠ —	» 17
	<hr/>
	Σύνολο 200
	<hr/>

Μόνο στις τελευταίες δύο συνεδρίες του Σώματος έχουν κατατεθεί ενώπιον της Βουλής 31 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί για το 1987, δηλαδή σε χρόνο που θάπρεπε να ήταν ενώπιον της Βουλής ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1988.

Αν ληφθούν υπόψη και οι τρεις Προϋπολογισμοί μαζί, προκύπτει ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987, ύψους £403 εκ. περίπου, ανατράπηκε μέσα σε διάστημα 7 μηνών πάνω από το ένα τέταρτό του. Ας σημειωθεί ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987 ψηφίστηκε από τη Βουλή το Φεβρουάριο του τρέχοντος χρόνου.

Μόνο ο Τακτικός Προϋπολογισμός για το 1987, που σχεδόν στην ολότητά του περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενες δαπάνες, ύψους £302,8 εκ. περίπου, έχει ξεπεραστεί στο ίδιο πιο πάνω χρονικό διάστημα κατά το ένα τρίτο του.

Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού κατά την ανάλυση και των τριών Προϋπολογισμών για το 1987 είχε παρατηρήσει στη σχετική Έκθεσή της προς το Σώμα, ότι οι Προϋπολογισμοί αυτοί παρουσίαζαν ένα συνολικό έλλειμμα της τάξης των £138,2 εκ. Αν το έλλειμμα αυτό συνυπολογιζόταν με τους υπόλοιπους λογαριασμούς, όπως είναι η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, η Εθνική Φρουρά, οι Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες και άλλα, προέκυπτε ένα συνολικό έλλειμμα της τάξης των £165.9 εκ. έναντι £160,000 εκ. το 1986.

Το έλλειμμα αυτό, ύστερα από την κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών για τους οποίους γίνεται λόγος στην παρούσα Έκθεση, έχει κατά πολύ υπερακοντιστεί και οι σοβαρές ανησυχίες της Επιτροπής που τότε

εξέφραζε στην Έκθεσή της τώρα επιτείνονται ακόμα περισσότερο.

Για σκοπούς εξαγωγής των σωστών συμπερασμάτων η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να διεξέλθει τόσο τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς που εγκρίθηκαν ήδη από το Σώμα στη διάρκεια του διαρρέυσαντος από το Φεβρουάριο 1987 χρόνου μέχρι σήμερα όσο και αυτούς που εκκρεμούν ενώπιόν της.

Από την ανάλυση που έχει γίνει προκύπτουν τα πιο κάτω:—

- (α) Σε πολλές περιπτώσεις ζητήθηκε η έγκριση δαπανών που μπορούσαν, ως θέμα καλού προγραμματισμού, να περιληφθούν στον Κρατικό Προϋπολογισμό γιατί στην ουσία αναφέρονται σε από πολλού διαπιστωμένες ανάγκες. Όμως ο κατατεθείς Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987 αποδεικνύεται ότι εσκεμμένα διατηρήθηκε σε χαμηλό επίπεδο για να αυξηθεί υπέρμετρα αργότερα για σκοπούς άσχετους με τις πραγματικές ανάγκες.

Η ενέργεια αυτή δεν επιτρέπεται ούτε μπορεί ν' αφηθεί απαρατήρητη όταν κύριο μέλημα της Επιτροπής κατά τη μελέτη του Προϋπολογισμού αυτού ήταν ο περιορισμός με κάθε θυσία του δημοσιονομικού ελλείμματος που κατά κοινή ομολογία επενεργεί αρνητικά σ' όλα τα οικονομικά μεγέθη.

- (β) Ζητήθηκε η διάθεση δαπανών σε τομείς που κατ' αντικειμενική εκτίμηση θάπρεπε να συμπιεστούν για όλους τους λόγους που η Επιτροπή σχολαστικά εξήγησε στην Έκθεσή της προς το Σώμα για τους Προϋπολογισμούς του 1987. Οι δαπάνες αυτές είναι κατά κύριο λόγο καταναλωτικές που ανεξάρτητα από το ύψος των εξοικονομήσεων που θα προέκυπταν, θα δημιουργούσαν την επιθυμητή διάθεση για άσκηση οικονομίας και περισυλλογής από μέρους του κρατικού τομέα.

Αυτό όμως δεν απέτρεψε την Κυβέρνηση να επανέλθει ζητώντας αύξηση των καταναλωτικών δαπανών θέτοντας έτσι το Σώμα μπροστά στο δίλημμα να εγκρίνει δαπάνες που δεν δικαιολογούνται εκ των πραγμάτων.

Η Επιτροπή έχει από πολλού προειδοποιήσει ότι η Κυβερνητική προώθηση της ψήφισης δαπανών χωρίς τη συνεκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, δεν εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον αλλά ούτε τους άμεσα ωφελουμένους γιατί είναι η ίδια η οικονομία που σε τελευταία ανάλυση υποσκάπτεται.

Είναι πολύ λυπηρό που με αφετηρία αυτές τις Κυβερνητικές ενέργειες δημιουργούνται συνθήκες που δεν επιτρέπουν την εξέταση θεμάτων του Προϋπολογισμού με καθαρά οικονομικά και δημοσιονομικά κριτήρια. Η Επιτροπή είναι εκ των πραγμάτων αναγκασμένη να εξετάζει τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις κάτω από την πίεση πραγμάτων που απέχουν κατά πολύ από τις ορθολογικές αρχές θεώρησης και κρίσης θεμάτων Προϋπολογισμού.

- (γ) Ζητούνται πιστώσεις για έργα ή σκοπούς που στην ανάλυσή τους δεν μπορούν να υλοποιηθούν στο σύντομο χρονικό διάστημα στο οποίο προτείνεται η εκτέλεσή τους, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις δηλώσεις των ίδιων των Κυβερνητικών εκπροσώπων στην Επιτροπή. Και τούτο όταν η Επιτροπή καθεχρονικά διαπιστώνει ότι ο Κρατικός

Προϋπολογισμός και κυρίως οι αναπτυξιακές του δαπάνες δεν υλοποιούνται στο βαθμό που προγραμματίζονται.

- (δ) Ζητείται η διάθεση δαπανών για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιαστεί ή/και εκ των πραγμάτων είναι αδύνατη η εκτέλεσή τους όταν ήδη εγκεκριμένα και συνεχιζόμενα έργα καθυστερούν για πολύ χρόνο αδικαιολόγητα σε βάρος των ενδιαφερομένων και του τύπου γενικότερα.
- (ε) Ζητείται η δημιουργία νέων θέσεων όταν οι υφιστάμενες οργανικές θέσεις είναι κενές και δεν προβλέπεται σύντομα η πλήρωσή τους.

Σύμφωνα με την ισχύουσα συνταγματική διάταξη, ψηφίζεται ένας συμπληρωματικός προϋπολογισμός από τη στιγμή που διαπιστώνεται ότι το σχετικό κονδύλι για το δοσμένο έργο ή τη δοσμένη ανάγκη είναι ανεπαρκές ή όταν παρίσταται ανάγκη διάθεσης κονδυλίου για σκοπούς που δεν προνοούνται στον Προϋπολογισμό.

Η Επιτροπή με βάση την ως τώρα εμπειρία της διαπιστώνει ότι ζητείται η έγκριση κονδυλίων για εντελώς νέους σκοπούς και έργα όταν ήδη καθυστερεί η εκτέλεση αυτών που προνοούνται στον Προϋπολογισμό ή/και ζητείται η έγκριση κονδυλίων για σκοπούς που ήταν σαφώς και εκ των προτέρων γνωστοί στις αρμόδιες υπηρεσίες στο στάδιο του καταρτισμού του Κρατικού Προϋπολογισμού. Συνεπώς και από την άποψη αυτή η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Κυβέρνηση εξέφυγε τόσο από το γράμμα όσο και το πνεύμα της σχετικής συνταγματικής διάταξης.

Αλλά πριν απαντήσει στο ερώτημα ως προς το κατά πόσο γίνεται πράγματι καταχρηστική κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να ενδιαιτρίψει στη θεσμική έννοια και τους σκοπούς ενός Κρατικού Προϋπολογισμού κάτω από οποιοδήποτε σύστημα διακυβέρνησης.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός, από την άποψη των δημόσιων δαπανών του, συνιστά εξ ορισμού του το σύνολο των λογαριασμών που περιέχουν τα ποσά των δημοσίων δαπανών που έχουν σχεδιαστεί για μια μελλοντική χρονική περίοδο αναφορικά με τους επιμέρους τομείς της δημόσιας δραστηριότητας. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός, ως βραχυχρόνιο λειτουργικό μέσο προγραμματισμού, αποτελεί στην ουσία ετήσιο σχέδιο οικονομικής δράσης που επιδιώκει τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός διαφέρει οποιουδήποτε άλλου δημοσιονομικού προγράμματος γιατί είναι δεσμευτικός για την Κυβέρνηση τόσο ως προς τις δαπάνες του όσο και ως προς τις λεπτομέρειες διάθεσής τους.

Ο Προϋπολογισμός αυτός στην πορεία της εφαρμογής και υλοποίησής του δεν μπορεί να υπόκειται σε τέτοιες διαφοροποιήσεις που στην ουσία να καταλήγουν στην εξουδετέρωση βασικών κριτηρίων μελέτης και ανάλυσής του, όπως είναι η εκτίμηση του βαθμού σπουδαιότητας κάθε δαπάνης, η ιεράρχηση των δημοσίων αναγκών και η ορθολογική κατανομή τους, κλπ. με βασικό πάντοτε στόχο την εφαρμογή της αρχής της μέγιστης κοινωνικής ωφέλειας.

Συνεπώς η σημασία της ακριβούς εκτιμήσεως των διαφόρων δαπανών στο στάδιο του καταρτισμού του Προϋπολογισμού είναι μεγάλη. Με την εφαρμογή της αρχής της ακριβείας του Προϋπολογισμού αποφεύγονται σοβαρές συνέπειες από την υποτίμηση ή την υπερεκτίμηση των δημόσιων δαπανών που αντανακλούν άμεσα στο αναμενόμενο υπέρ του κοινωνικού συνόλου όφελος από τις δημόσιες δαπάνες.

Το ερώτημα που απασχόλησε την Επιτροπή είναι αν έχουν τηρηθεί οι βασικές αρχές με βάση τις οποίες έχει καταρτιστεί ο Προϋπολογισμός για το 1987. Δυστυχώς η σωρεία των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που ακολούθησαν την έγκριση του Προϋπολογισμού αυτού δεν τεκμηριώνει θετική απάντηση στο ερώτημα αυτό. Η Επιτροπή αντίθετα διαπιστώνει κατά συρροή παράβαση των αρχών αυτών. Η Επιτροπή δεν μπορεί να υποστηρίξει τη θέση ότι η αρχή της μεγιστοποίησης του κοινωνικού οφέλους έχει τηρηθεί ή ότι τέτοιοι στόχοι όπως είναι η ελαχιστοποίηση του ελλείμματος του Προϋπολογισμού επιτεύχθηκαν.

Με βάση τις προμνησθείσες αρχές αλλά και τα στοιχεία που ήδη έχουν αναφερθεί, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι πράγματι έγινε και γίνεται καταχρηστική χρήση του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Και μάλιστα σε βαθμό που θέτει σε κίνδυνο την οικονομία στο σύνολό της.

Γεννάται ζήτημα κατά πόσο η Βουλή, ένα κατά κύριο λόγο πολιτικό Σώμα, μπορεί να ανακόψει την πορεία αυτή που πραγματικά δεν εξυπηρετεί το καλώς νοούμενο δημόσιο συμφέρον. Παρόλο που η Επιτροπή δεν έπαυσε να εξετάζει κάθε πρόταση που παραπέμπεται ενώπιόν της με μόνο κριτήριο την εξυπηρέτηση του καλώς νοούμενου δημόσιου συμφέροντος, δυστυχώς οι συνθήκες κάτω από τις οποίες προωθούνται τα ζητήματα αυτά και οι πιέσεις που στη συνέχεια ασκούνται δεν προσφέρουν τα επιθυμητά περιθώρια άσκησης του έργου αυτού, εφόσον η Κυβέρνηση θα συνεχίσει ακολουθώντας την τακτική αυτή.

Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι αδικαιολόγητη η έγκριση ορισμένων έργων ή/και δαπανών, αν θεθούν στη σωστή τους προοπτική.

Η σωστή όμως εκτίμηση τέτοιων κονδυλίων δεν είναι δυνατή κάτω από τις συνθήκες που προωθούνται. Η Επιτροπή θα ήταν ιδιαίτερα ικανοποιημένη αν η προώθηση έργων και δαπανών συνδυαζόταν με αυξημένους ρυθμούς εκτέλεσής τους. Η ως τώρα όμως πείρα δεν επιβεβαιώνει ότι πράγματι αυτός είναι ο λόγος της αθρόας κατάθεσης προϋπολογισμών. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής οι λόγοι είναι πολύ διαφορετικοί και δεν πρέπει ούτε μπορούν να παρασιωπηθούν. Είναι διαπίστωση της Επιτροπής ότι η Κυβέρνηση προβαίνοντας στις ενέργειες αυτές εξυπηρετεί ένα και μοναδικό στόχο: τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες και τούτο άσχετα με τις συνέπειες που θα επακολουθήσουν.

Από της πλευράς της η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι δεν πρόκειται ν' ακολουθήσει τον εύκολο δρόμο των εντυπώσεων. Πρόθεση των Μελών της είναι να συνεχίσουν να εξετάζουν αντικειμενικά και ανεπηρέαστα κάθε πρόταση που τίθεται ενώπιόν τους και να τοποθετούνται με μόνο κριτήριο την καλύτερη εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και στο βαθμό που οι δημιουργούμενες συνθήκες τους επιτρέπουν.

Επειδή εντούτοις πιστεύουν ότι οικονομικοί λόγοι αλλά και λόγοι πολιτικής συνέπειας επιβάλλουν την εκτέλεση των έργων που προτείνονται στα χρονο-διαγράμματα που τίθενται, πρόθεση της Επιτροπής είναι να εισηγηθεί την απόδοση ευθυνών στους αρμοδίους εκεί που αποφασίζεται η εκτέλεση έργων αλλά αυτή δεν υλοποιείται με αποτέλεσμα να μην ικανοποιούνται οι ανάγκες των κατοίκων και το κόστος των έργων αυτών να υπερακοντίζεται σε βάρος των δημόσιων οικονομικών και της οικονομίας γενικότερα.

Τα Μέλη της Επιτροπής κ.κ. Γαλανός και Μιχαηλίδης, διαφωνώντας με τα συμπεράσματα και τις εκτιμήσεις της πλειοψηφίας της Επιτροπής, δήλωσαν ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε εσκεμμένη Κυβερνητική προσπάθεια για τη διατήρηση

του Κρατικού Προϋπολογισμού σε χαμηλά επίπεδα για να έλθει στη συνέχεια να τα αυξήσει και ότι η κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που παρουσιάζεται στη διάρκεια κάθε χρόνου αποτελεί πάγια τακτική που χρονο-λογείται από πολλούς και αποβλέπει στην ικανοποίηση διάφορων αναγκών που παρουσιάζονται στη διάρκεια του χρόνου και για την οποία παρέχεται η ευχέρεια σύμφωνα με τις ισχύουσες συνταγματικές διατάξεις. Τα ίδια Μέλη της Επιτροπής παρατήρησαν επίσης ότι η τακτική αυτή συνιστά μέρος της εν γένει οικονομικής πολιτικής που κατά καιρούς έχει επικροτηθεί, γι' αυτό και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ειδικά φέτος γίνεται κατάχρηση ή/και σκόπιμη κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

θα καλέσω ως πρώτο ομιλητή τον εισηγητή του θέματος κ. Μανώλη Χριστοφίδη.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όταν στις 18 Ιουνίου 1987 ζητούσα την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της ημερήσιας διάταξης της Βουλής του θέματος «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση» γνώριζα ότι μέχρι εκείνης της στιγμής η Κυβέρνηση είχε καταθέσει 141 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς: 71 του Τακτικού Προϋπολογισμού, 56 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Ταμείου Αναπτύξεως και 14 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων. Από τότε έχουν κατατεθεί από την Κυβέρνηση Κυπριανού και άλλοι 38 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί του Τακτικού Προϋπολογισμού, 24 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Ταμείου Αναπτύξεως και τρεις Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων. Και έτσι, μέχρι αυτής της στιγμής, η Κυβέρνηση έχει καταθέσει στη Βουλή 109 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς του Τακτικού Προϋπολογισμού, 80 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Ταμείου Αναπτύξεως και 17 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Τ.Α.Ε.Π. Δηλαδή μέχρι αυτής της στιγμής η Κυβέρνηση έχει καταθέσει συνολικά 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς και Πιστώσεις.

Μέχρι της στιγμής αυτής που συζητούμε, έχουν ψηφιστεί οι 157 από τους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς. Έχουν, δηλαδή, ψηφιστεί τα 3/4 και πλέον των κατατεθέντων Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και Πιστώσεων. Ψηφίστηκαν συνολικά 72 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί του Τακτικού Προϋπολογισμού, 70 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Ταμείου Αναπτύξεως και 15 Συμπληρωματικές Πιστώσεις του Τ.Α.Ε.Π.

Με τους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που κατατέθηκαν, απαιτούνται επιπρόσθετα κονδύλια ύψους £121 και πλέον εκατομμυρίων λιρών. •

Με τους 157 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς και Πιστώσεις που ψηφίστηκαν εγκρίθηκαν επιπρόσθετα κονδύλια συνολικού ύψους £51 και πλέον εκατομμυρίων.

Είναι ή δεν είναι καταχρηστική η κατάθεση τόσων συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και Πιστώσεων από την Κυβέρνηση;

Τι σημαίνει «καταχρηστική»;

Τα λεξικά της ελληνικής γλώσσας και της αρχαίας και της νέας και της καθαρεύουσας και της δημοτικής και τα πιο μεγάλα και τα πιο μικρά, την ίδια ερμηνεία δίνουν στη λέξη «καταχρηστική» μέσα στις χιλιοτηρίδες της ελληνικής πορείας.

«Καταχρηστική κατάθεση» με βάση τα λεξικά μας σημαίνει αυτή που γίνεται με υπερβολή, με παράβαση του κανόνα, με υπέρβαση του μέτρου. «Καταχρηστική κατάθεση» είναι η κατάθεση εκείνη της οποίας γίνεται κακή χρήση. Είναι εκείνη στη χρήση της οποίας υπάρχει ακράτεια και ακολασία.

Ποιο πρέπει να είναι το μέτρο και ποιος πρέπει να είναι ο κανόνας στην κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών; Την απάντηση στο ερώτημά μας τη δίνει το Σύνταγμά μας. Μας τη δίνει το Δημοσιονομικό Δίκαιο· μας τη δίνει το δίκαιο του Κρατικού Προϋπολογισμού και ο ίδιος ο θεσμός του Κρατικού Προϋπολογισμού και οι βασικές αρχές που τον διέπουν. Μας τη δίνει ακόμα και η πιο απλή ανάλυση της έννοιας του Προϋπολογισμού και του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.

Ο όρος «Προϋπολογισμός» έχει αποκτήσει ορισμένη καθορισμένη έννοια στο Δημόσιο Δίκαιο και τα δημόσια οικονομικά. Αποτελεί ο Δημόσιος Προϋπολογισμός βραχυχρόνιο προγραμματισμό οικονομικής δράσης. Ο νόμος του Προϋπολογισμού είναι ιδιότυπος τυπικός νόμος ισχύος ενός χρόνου.

Προϋπολογισμός είναι ο νόμος με τον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους για το κάθε οικονομικό έτος.

Προϋπολογισμός, ως και το όνομα δηλοί, γράφει ο Σαρίπολος, Πατήρ, ο Κύπριος επιστήμονας που θεμελίωσε το Συνταγματικό Δίκαιο στον ελληνικό χώρο, σημαίνει νόμο εσόδων και εξόδων καθ' υπολογισμόν εκ των προτέρων γινόμενον, εις προσδιορισμόν των αναγκαίων δαπανών και του πόθεν αύται πορισθήσονται.

Ο Προϋπολογισμός πρέπει να αποτελεί τον αληθινό καθρέφτη της δημοσιονομικής καταστάσεως. Πάνω στον Προϋπολογισμό κρηπιδούται η δημοσιονομία της πολιτείας. Χαρακτηρίζεται ο Προϋπολογισμός σαν ο κυριότατος των νόμων και σαν ύψιστη πολιτειακή πράξη με όλως ιδιάζοντα χαρακτήρα.

Ο Προϋπολογισμός αποτελεί μέσο δέσμευσης της διοικήσεως στη θέληση του Κοινοβουλίου και τροχοπέδη στη δαπάνη των δημόσιων χρημάτων. Αποτελεί, ακόμα, μέσο άσκησης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Βασικοί κανόνες του δικαίου του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι:

- Ο κανόνας του ενιαυσίου του Προϋπολογισμού.
- Ο κανόνας της ενότητας ή της πληρότητας του Προϋπολογισμού.
- Ο κανόνας της καθολικότητας του Προϋπολογισμού.
- Ο κανόνας του μη ειδικού προορισμού των εσόδων. και
- Ο κανόνας της ειδικότητας των πιστώσεων.

Για τους σκοπούς του θέματος που συζητούμε είναι χρήσιμη η μερική ανάπτυξη του ενιαυσίου του Προϋπολογισμού και της ενότητας ή πληρότητας του Προϋπολογισμού.

Ο κανόνας του ενιαυσίου του Προϋπολογισμού σημαίνει ότι η προηγούμενη εξουσιοδότηση που παρέχει η Νομοθετική Εξουσία προς την Εκτελεστική για την

είσπραξη των δημόσιων εσόδων και τη διενέργεια των δαπανών του Κράτους ισχύει μόνο για ένα χρόνο. Στην Κύπρο συμπίπτει το οικονομικό έτος με το ημερολογιακό έτος.

Γιατί επεκράτησε ο κανόνας του ενιαυσίου του Προϋπολογισμού και δεν καθιερώθηκε Προϋπολογισμός ισχύος δυο ή και περισσότερων χρόνων; Γιατί το πολίτευμα «ου συγχωρεί... ψηφισασθαι τον Προϋπολογισμόν... επί διαρκείας μακροτέρας του ενιαυτού»;

Οι λόγοι είναι τεχνικοί και πολιτικοί. Όσο μακροτέρα είναι η χρονική περίοδος του Προϋπολογισμού τόσο επισφαλέστερη θα είναι η πρόβλεψη για τα δημόσια έσοδα και τις δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν.

Με το ενιαύσιο του Προϋπολογισμού εξασφαλίζεται μεγαλύτερη ακρίβεια στις προβλέψεις για τα δημόσια έσοδα και τις δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν και γίνεται πιο αποτελεσματικός ο κοινοβουλευτικός έλεγχος πάνω στα οικονομικά του κράτους, έτσι που να διασφαλίζει τη χρηστή οικονομική διοίκηση.

Ο Προϋπολογισμός μακράς διαρκείας εξασθενεί τη δύναμη της Βουλής και ενισχύει τη δυνατότητα αυθαιρεσιών από μέρους της Κυβέρνησης.

Μ' αυτές τις σκέψεις και ο δικός μας συντακτικός νομοθέτης καθιέρωσε ιδιαίτερα με τα άρθρα 81 και 167 του Συντάγματος τον κανόνα του ενιαυσίου του κρατικού Προϋπολογισμού.

Το Σύνταγμά μας, υιοθετώντας τον κανόνα του ενιαυσίου του Προϋπολογισμού, ότι, δηλαδή, δι' έν και μόνον εκάστοτε έτος ψηφίζεται ο Προϋπολογισμός, «καθιερώ αρχήν» για να επαναλάβω και πάλι τα λόγια του Σαρίπολου «τα μάλιστα πολιτική και σωτήριοι ην αυτομάτως η ελευθερία απεκάλυψε τοις ανθρώποις των βαρβάρων του Μεσαίωvus χρόνων, πριν ή ο Μοντέσκιος ορίσας αυτήν φιλοσοφικώς εις πολιτικόν καταστήσει απαράτρεπτον δόγμα».

Έρχομαι, τώρα, στην ανάλυση του κανόνα της ενότητας ή της πληρότητας του κρατικού Προϋπολογισμού.

Ο κανόνας της ενότητας ή της πληρότητας του Κρατικού Προϋπολογισμού επιβάλλει όπως όλα τα έσοδα και έξοδα του κράτους είναι συγκεντρωμένα σε ένα ενιαίο κείμενο.

Σύμφωνα με τον κανόνα της ενότητας ή της πληρότητας του Κρατικού Προϋπολογισμού, η προηγούμενη εξουσιοδότηση για είσπραξη των δημόσιων εσόδων και διενέργεια των δαπανών του Κράτους, πρέπει να παρέχεται από τη Νομοθετική Εξουσία προς την Εκτελεστική Εξουσία με μια πράξη.

Ο κανόνας της πληρότητας επιβάλλει να μην παραλείπονται από τον υποβαλλόμενο προς έγκριση Προϋπολογισμό έσοδα ή δαπάνες όταν υφίσταται αντικειμενικά η δυνατότητα να προβλεφθούν στο χρόνο κατάρτισης του Προϋπολογισμού. Διότι διαφορετικά η Βουλή δεν θα έχει υπόψη της τις συνολικές δημόσιες ανάγκες και τους συνολικά διαθέσιμους χρηματικούς πόρους με άμεση συνέπεια να υπάρχει κίνδυνος να μη γίνεται με τον ψηφιζόμενο Προϋπολογισμό σωστή κατανομή των χρηματικών πόρων του Κράτους μεταξύ των διαφόρων δημόσιων αναγκών κατά το λόγο της σπουδαιότητας αυτών και να μην επιτυγχάνεται το μέγιστο κοινωνικό όφελος από τις συνολικά διενεργούμενες δημόσιες δαπάνες.

Αυτός ο θεμελιακός κανόνας της πληρότητας του Κρατικού Προϋπολογισμού καθιερώνεται και από το δικό μας Σύνταγμα.

Όταν το Σύνταγμά μας αναφέρεται στον Προϋπολογισμό, όπως π.χ. ενδεικτικά στα Άρθρα 48(ζ), 49(ζ), 51, 54, 81, 167, χρησιμοποιεί τη λέξη «Προϋπολογισμός» στον ενικό αριθμό. Τούτο σημαίνει καθιέρωση του κανόνα της ενότητας ή της πληρότητας του Προϋπολογισμού.

Όταν το Σύνταγμά μας με το Άρθρο 167 καθορίζει ότι:—

«1. Ο Υπουργός των Οικονομικών ευθύς ως λάβη τας προβλέψεις εκάστου Υπουργείου και εκάστης ανεξαρτήτου υπηρεσίας της Δημοκρατίας, μεριμνά διά την σύνταξιν εν σχέσει προς έκαστον οικονομικόν έτος πλήρους προϋπολογισμού της Δημοκρατίας διά το εν λόγω έτος, όστις μετ' έγκρισιν αυτού υπό του Υπουργικού Συμβουλίου κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.».

Τι άλλο σημαίνει η επιταγή για «πλήρη προϋπολογισμό» από καθιέρωση του κανόνα της ενότητας ή της πληρότητας του Προϋπολογισμού; Τι άλλο σημαίνει από καθιέρωση του κανόνα να είναι συγκεντρωμένα σε ένα ενιαίο κείμενο όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους;

Τι άλλο σημαίνει από καθιέρωση του κανόνα να παρέχεται με μια μόνο πράξη η εξουσιοδότηση της Βουλής στην Κυβέρνηση για είσπραξη των δημόσιων εσόδων και διενέργεια των δαπανών;

Λόγοι δημοσιονομικοί και πολιτικοί δικαιολογούν την ανάγκη καθιέρωσης του κανόνα της ενότητας ή πληρότητας του Προϋπολογισμού.

Ο κανόνας της πληρότητας του Προϋπολογισμού είναι κανόνας σαφήνειας και τάξης στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος. Εξασφαλίζει άμεση και σαφή εικόνα της όλης δημοσιονομικής κατάστασης και της ταξινόμησης των διαφόρων κρατικών αναγκών για ικανοποίηση των οποίων διατίθενται τα κρατικά έξοδα. Η συγκέντρωση όλων των εσόδων και εξόδων του Κράτους σε ενιαίο κείμενο διευκολύνει τη διαπίστωση του συνολικού των ύψους και διευκολύνει στο να διαπιστωθεί αν ο Προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος ή όχι και πόσο είναι το έλλειμμά του. Η εμφάνιση των κρατικών εξόδων σε ενιαίο κείμενο επιτρέπει την ορθολογικότερη ταξινόμηση των διαφόρων κρατικών αναγκών, σύμφωνα με την αρχή της μέγιστης κοινωνικής ωφέλειας, έτσι που να αποφεύγεται η σπατάλη του δημόσιου χρήματος.

Εξάλλου, η συγκέντρωση των εσόδων και εξόδων του κράτους σε ενιαίο κείμενο παρέχει τη δυνατότητα στη Νομοθετική Εξουσία και στην κοινή γνώμη να ασκήσει πραγματικό και αποτελεσματικό έλεγχο, ιδιαίτερα πάνω στο βαθμό της αναγκαιότητας διενέργειας των εξόδων που αναγράφονται στον υπό ψήφιση Προϋπολογισμό.

Η παρεχόμενη με την ψήφιση του Προϋπολογισμού εξουσιοδότηση προς την Κυβέρνηση ως προς τα κρατικά έξοδα είναι περιοριστική και ως προς τη φύση των εξόδων και ως προς το ύψος τους.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως σε κάθε κανόνα υπάρχουν εξαιρέσεις, έτσι υπάρχουν εξαιρέσεις και στους κανόνες του ενιαυσίου και της πληρότητας του Προϋπολογισμού.

Η αυστηρή και άκαμπτη εφαρμογή των κανόνων του ενιαυσίου και της πληρότητας του Προϋπολογισμού θα δημιουργούσε μεγάλα προβλήματα στις περιπτώσεις διαπιστώσεως ανεπάρκειας των ψηφισθέντων από τη Βουλή για οποιοδήποτε σκοπό κονδυλίων ή στις περιπτώσεις διαπίστωσης ανάγκης διάθεσης κονδυλίου για σκοπό για τον οποίο ουδέν κονδύλιο έχει ψηφισθεί.

«Ἐρρέθη ὅτι ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἀμύχανον εἶναι τὸν Προϋπολογισμόν κατὰ πάντα ἀκριβή, ὅθεν ἔδει προβλέψει τὸν νόμον περὶ τοῦ πῶς τὸν τακτικὸν πιστώσεων μὴ ἐπαρκουσῶν θεραπευτέον τὸ πρᾶγμα».

Στις ἐξαιρετικὲς αὐτὲς περιπτώσεις τέτοιων διαπιστώσεων ἐπιτρέπεται κάμψη καὶ παρέκκλιση ἀπὸ τοὺς κανόνες.

Τὸ Σύνταγμά μας ἀναγνωρίζει αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο καὶ με τὸ Ἄρθρο 167 παράγραφοι 5 καὶ 6 ἐπιτάσσει τὰ ἀκόλουθα:

«5. Εἴάν κατὰ τι οικονομικὸν ἔτος διαπιστωθεῖ ὅτι τὸ ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων δι' οἰονδήποτε σκοπὸν κονδύλιον εἶναι ἀνεπαρκές ἢ ὅτι παρίσταται ἀνάγκη διαθέσεως κονδυλίου διὰ σκοπὸν, δι' ὃν οὐδὲν κονδύλιον ἔχει ψηφισθεῖ, κατατίθεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων πρὸς ψήφισιν συμπληρωματικὸς προϋπολογισμὸς ἐμφαινῶν τὰ ἀπαιτούμενα χρηματικὰ ποσὰ καὶ ἐφ' ὅσον οὗτος ψηφισθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, συμπεριλαμβάνεται τὸ κονδύλιον εἰς τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ οικονομικοῦ ἔτους, εἰς ὃ ἀναφέρεται.

6. Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων δύναται νὰ ψηφίσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῆ τὴν ψήφισιν οἰασδήποτε δαπάνης περιλαμβανομένης εἰς συμπληρωματικὸν προϋπολογισμόν,.....».

Ἡ κάμψη καὶ ἡ παρέκκλιση ἀπὸ τοὺς κανόνες διὰ τῆς παροχῆς πρόσθετων πιστώσεων στὴ διάρκειά τοῦ οικονομικοῦ ἔτους με συμπληρωματικούς προϋπολογισμοὺς εἴτε γιὰ τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν, εἴτε γιὰ τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ Ταμείου Ἀναπτύξεως, εἴτε γιὰ τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ Τ.Α.Ε.Π., πρέπει νὰ γίνεταί με φειδῶ καὶ με μέτρο. Διαφορετικὰ ὀδηγεῖ σὲ σπατάλη τοῦ δημόσιου χρήματος, ἐξασθενίζει τὴν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ δύναμη τοῦ Κοινοβουλίου καὶ μετατρέπει ἰσοσκελισμένο Προϋπολογισμόν σὲ ἐλλειμματικὸ ἢ αὐξάνει καὶ διευρύνει τὸ ἔλλειμά του.

Γιὰ πραγμάτωση τοῦ στόχου αὐτοῦ ἐνδείκνυται ἡ ὅσο τὸ δυνατό ἀκριβῆς πρόβλεψη τῶν δημόσιων ἀναγκῶν καὶ ἐπιβάλλεται πνεῦμα οικονομίας στὴ διάθεση τῶν ἀναγραφομένων στὸν Προϋπολογισμόν πιστώσεων.

Ποιο εἶναι τὸ μέτρο στὶς συμπληρωματικὲς πιστώσεις ἢ στοὺς συμπληρωματικούς προϋπολογισμοὺς θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὸ πόσο ἀναγκαῖος ἢ ἐπείγον ἢ ἐκτακτος ἢ ἀπρόβλεπτος εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ πόσο ἀναγκαῖα ἢ ἐπείγουσα ἢ ἐκτακτὴ ἢ ἀπρόβλεπτη εἶναι ἡ δαπάνη.

«Ἀπρόοπτοι καὶ κατεπείγουσαι περιστάσεις περὶ ὧν οὐ πρόεβλεψε ὁ Προϋπολογισμὸς, συμπεσοῦσαι ταχεῖαν ἀπαιτούσι τὴν δαπάνην, ἵνα μὴ τι κακὸν πάθῃ ἡ Πολιτεία..... ὡς ἐν παραδείγματι λοιμὸς, λιμὸς, πλημμύραι, σεισμοί, ἐπιδρομὴ ληστῶν, κήρυξη πολέμου κλπ.»

Ἔτσι, φτάνουμε στὸ θεσμὸ ψήφισης συμπληρωματικῶν προϋπολογισμῶν ποὺ ὅταν ψηφιστοῦν ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ἐνσωματώνονται στὸν Προϋπολογισμόν τοῦ οικονομικοῦ ἔτους στὸ ὁποῖο ἀναφέρονται.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ἄσκα ἀποθέματα ἐπιείκειας κι' ἀν διαθέτει κανεὶς δὲν μπορεῖ με ὅλα αὐτὰ τὰ δοσμένα στοιχεῖα παρὰ νὰ εἶναι βέβαιος πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία πῶς ὑπάρχει καταχρηστικὴ κατάρθεση συμπληρωματικῶν προϋπολογισμῶν ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση Κυπριανοῦ.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Από οποιαδήποτε σκοπιά και αν προσεγγίσει κανείς το θέμα, με οσαδήποτε αποθέματα επιείκειας και αν διαθέτει, δεν μπορεί να σταθεί απαθής και αδιάφορος μπροστά στη δημοσιονομική αταξία και σύγχυση, μπροστά στον κυκεώνα και το λαβύρινθο, μπροστά στο πρωτοφανές δημοσιονομικό έγκλημα που διαπράττει συστηματικά και κατ' εξακολούθηση, με δόλο και υπαιτιότητα η Κυβέρνηση Κυπριανού με την καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών και πιστώσεων.

Όταν το δίκαιο του κρατικού προϋπολογισμού επιβάλλει και το Σύνταγμά μας απαιτεί να είναι ένας και να είναι πλήρης ο προϋπολογισμός του Κράτους και μόνο κατ' εξαίρεση επιτρέπει τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς για κάτι απρόβλεπτο και κατεπείγον:

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφισβητεί ότι είναι καταχρηστική η κατάθεση από την Κυβέρνηση Κυπριανού 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και Πιστώσεων μέσα σε 9 μήνες, από το Φεβράρη που ψηφίστηκε ο Προϋπολογισμός του 1987 μέχρι σήμερα;

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφισβητεί ότι η κατάθεση 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών μέσα σε 9 μήνες του 1987 συνιστά υπέρβαση του μέτρου και κακή χρήση του θεσμού των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση Κυπριανού;

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφισβητεί ότι η κατάθεση 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών μέσα σε 9 μήνες αποτελεί συνταγματική και δημοσιονομική αταξία και καταχρηστική άσκηση δικαιώματος;

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όταν ο κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987 είναι ύψους £403 εκ. και η Κυβέρνηση Κυπριανού με τους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς ζητά από τη Βουλή να αυξήσει τα έξοδα κατά £121 και πλέον εκατομμύρια λίρες, ζητά δηλαδή αύξηση 30% και πλέον:

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να μη θεωρεί καταχρηστική την κατάθεση των 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών;

Όταν τα ελλείμματα του Προϋπολογισμού 1987 είναι περίπου £140 εκατομμύρια και η Κυβέρνηση Κυπριανού με τους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς ζητά να διπλασιάσει σχεδόν το έλλειμμα του Προϋπολογισμού του 1987:

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να μη θεωρεί καταχρηστική την κατάθεση των 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση Κυπριανού;

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφισβητεί ότι η Κυβέρνηση Κυπριανού θα προσφύγει στην προσφιλή της μέθοδο των δανείων για να καλύψει όλα αυτά τα ελλείμματα;

Αλήθεια, ο κ. Κυπριανού παράλαβε τη διακυβέρνηση της Κύπρου με ένα χρέος £100 περίπου εκατομμυρίων και με ολυμπιακή ταχύτητα μας έφερε σήμερα στο σημείο να πληρώνουμε πέραν των £100 εκατομμυρίων για τοκοχρεωλύσια μόνο για όλα τα χρηματικά χρέη που φόρτωσε στην Κύπρο και στο λαό της.

Αλήθεια, «εν τοις καθ' ημάς χρόνοις μεγάλη γίνεται του διά δανείων πορίζεσθαι κατάχρησις. Ο άτεγκτος, όμως, οικονομικός νόμος αδυσωπήτως

τιμωρεί τους καταχρησαμένους το σύστημα των δανείων και προς μη παραγωγούς δαπάνας αναλώσαντας διότι τότε το τε Κράτος πτωχίζεται και το υπήκοον, το μεν Κράτος ως την πίστιν απολλύον το δ' υπήκοον ως δυσφορήτους και υπέρ το ανάλογον ως παρά της Πολιτείας καρπούται αγαθών φόρους τίνον».

Ο κ. Κυπριανού προσπαθεί να πείσει με αριθμούς ότι ευημερεί ο λαός. Ευημερούν, όμως, μόνο οι αριθμοί, όπως έλεγε ο Γεώργιος Παπανδρέου. Ο λαός υποφέρει. Ο αγρότης είναι καταχρεωμένος. Ποτίζει με τον ιδρώτα του τη γη και δεν αποζημιώνεται ούτε για τον ιδρώτα του. Ο εργάτης και η μεσαία τάξη και ο Κυπριακός λαός γενικά πολύ απέχουν ακόμα από την πραγματικά ευτυχισμένη ζωή που έχει βασικό και πρώτιστο χρέος η πολιτεία να του προσφέρει.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ας μου επιτραπεί να αποδείξω και με μια άλλη μέθοδο την καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση Κυπριανού.

Είναι γνωστό πως μέσα στον αριθμό των νόμων που κάθε χρόνο ψηφίζει η Βουλή, περιλαμβάνονται και όλοι οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί.

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, μέσα στα 26 χρόνια της Δημοκρατίας από το 1960—1986 ο συνολικός αριθμός όλων των νόμων κάθε χρόνο μόνο σε 5 περιπτώσεις πέρασε τον αριθμό 100 και έρχεται το 1987 η Κυβέρνηση Κυπριανού να καταθέσει 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς.

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφισβητεί ότι η κατάθεση 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών το 1987 από την Κυβέρνηση Κυπριανού αποτελεί καταχρηστική κατάθεση;

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, μέσα στα 26 χρόνια της Δημοκρατίας από το 1960 έως το 1986 οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί κάθε χρόνο δεν έφτασαν ποτέ το 100.

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, μέχρι και το 1984 οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί κάθε χρόνου δεν έφτασαν ούτε τον αριθμό 50:

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφισβητεί ή να αμφιβάλλει πως είναι καταχρηστική η κατάθεση από την Κυβέρνηση Κυπριανού 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών μεταξύ Φεβρουαρίου και Νοεμβρίου 1987;

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, μέσα σε δυο μόνο συνεδρίες του Οκτωβρίου 1987 η Κυβέρνηση Κυπριανού κατάθεσε 31 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς και μέσα στα 14 από τα 26 χρόνια της ζωής της Δημοκρατίας της Κύπρου οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί ολόκληρου χρόνου δεν έφτασαν τον αριθμό 31, υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που να αμφιβάλλει ότι η Κυβέρνηση Κυπριανού ακολούθησε πολιτική καταχρηστικής κατάθεσης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών;

Στην αρχή της ομιλίας μου είχα πει πως καταχρηστική κατάθεση είναι εκείνη στη χρήση της οποίας υπάρχει ακράτεια και ακολασία.

Ερωτάται: Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που αμφιβάλλει πως τον κατακλυσμό των 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών τον δημιούργησε η ακράτεια της Κυβέρνησης Κυπριανού στη ψηφοθηρική και δημαγωγική της εκστρατεία;

Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που αμφιβάλλει πως ο κατακλυσμός 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών αποτελεί συνταγματική και δημοσιονομική ακολασία της Κυβέρνησης Κυπριανού;

Η Κυβέρνηση Κυπριανού που θεωρείτο πάντοτε ανίκανη από το Δημοκρατικό Συναγερμό και σήμερα θεωρείται ανίκανη και από όλους τους πρώην συνεργάτες της και υποστηρικτές της, αποδεικνύεται με την καταχρηστική κατάθεση Προϋπολογισμών και ανίκανη να συντάξει ένα πλήρη Κρατικό Προϋπολογισμό, όπως απαιτεί το Σύνταγμα, η επιστήμη και οι νόμοι.

Αν πράγματι, η Κυβέρνηση Κυπριανού, μέσα σε 9 μήνες, μεταξύ του Φεβράρη του 1987 και του Νιόβρη του 1987, θυμήθηκε 206 θέματα αναγκαία ή επείγοντα, που τα είχε κυριολεκτικά ξεχάσει και δεν τα περιέλαβε στον Προϋπολογισμό του 1987 και αναγκάστηκε να στείλει γι' αυτά 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, θα παραμείνει στην πολιτική ιστορία της Κύπρου σαν η Κυβέρνηση της λήθης και θα απονεμίει ο κυρίαρχος λαός στον Πρόεδρο της το ανώτατο διάδημα που δεν είναι άλλο από το μαύρο πέπλο της λήθης.

Με την καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών η Κυβέρνηση Κυπριανού έχει καταπατήσει κάθε αρχή που διέπει το δίκαιο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Οι αριθμοί και οι στατιστικές αποδεικνύουν μάταιη και απρόσφορη κάθε προσπάθεια των Δημοσίων να αποδείξουν πως οι 206 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί κατατέθηκαν μέσα στα πλαίσια μιας πάγιας τακτικής και καθιερωμένης οικονομικής πολιτικής.

Αν υπάρχει μια πολιτική που δικαιολογεί απόλυτα την καταχρηστική κατάθεση 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, είναι η πολιτική της δημαγωγίας και της ψηφοθηρίας.

Το ΔΗΚΟ, που γεννήθηκε και μεγάλωσε όσο μεγάλωσε, δημοσία δαπάνη, επιδιώκει ψηφοθηρικά και δημαγωγικά να μεγαλώσει περισσότερο και πάλι δημοσία δαπάνη, με τους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς για να φτάσει στο δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών. Σ' αυτό τον αγώνα, όμως, ο κ. Κυπριανού δεν μπορεί να φτάσει το 206. Το 206 το φτάνει μόνο ελέω δημοσκοπήσεων. Αν φύγουμε το μηδέν από το 206, βρίσκουμε τον αριθμό που θα φτάσει στον πρώτο γύρο και ο αριθμός είναι 26. Ο αριθμός 26, όμως, δεν του εξασφαλίζει εισιτήριο για το δεύτερο γύρο των εκλογών. Εξασφαλίζει το μηδενισμό του με το μηδεν που απόμεινε από το 206.

Θα ήταν παράλειψή μου αν δεν επαινούσα την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την εμπειριστατωμένη Έκθεσή της πάνω στο θέμα που συζητούμε. Οι διαπιστώσεις της είναι καταπελτικές και απογυμνώνουν την Κυβέρνηση Κυπριανού και την παρουσιάζουν όπως πράγματι είναι: Ψηφοθηρική και δημαγωγική.

Διακηρύσσει η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού:

—«...Οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, που ακολούθησαν τον Κρατικό Προϋπολογισμό εξέφυγαν από τον προορισμό τους...»

—«...Σε πολλές περιπτώσεις ζητήθηκε η έγκριση δαπανών που μπορούσαν, ως θέμα καλού προγραμματισμού, να περιληφθούν στον Κρατικό Προϋπολογισμό γιατί στην ουσία αναφέρονται σε από πολλού διαπιστωμένες ανάγκες...»

—«...Είναι πολύ λυπηρό που με αφετηρία αυτές τις Κυβερνητικές ενέργειες δημιουργούνται συνθήκες που δεν επιτρέπουν την εξέταση θεμάτων του Προϋπολογισμού με καθαρά οικονομικά και δημοσιονομικά κριτήρια...»

—«...Ζητούνται πιστώσεις για έργα ή σκοπούς που στην ανάλυσή τους δεν μπορούν να υλοποιηθούν στο σύντομο χρονικό διάστημα στο οποίο προτείνεται η εκτέλεσή τους, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις δηλώσεις των ίδιων των Κυβερνητικών εκπροσώπων στην Επιτροπή...»

—«...Ζητείται η έγκριση κονδυλίων για σκοπούς που ήταν σαφώς και εκ των προτέρων γνωστές στις αρμόδιες υπηρεσίες στο στάδιο του καταρτισμού του Κρατικού Προϋπολογισμού. Συνεπώς και από την άποψη αυτή η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Κυβέρνηση εξέφυγε τόσο από το γράμμα όσο και το πνεύμα της σχετικής συνταγματικής διάταξης...»

—«...Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι πράγματι έγινε και γίνεται καταχρηστική χρήση του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Και μάλιστα σε βαθμό που θέτει σε κίνδυνο την οικονομία στο σύνολό της...».

—«...Είναι διαπίστωση της Επιτροπής ότι η Κυβέρνηση προβαίνοντας στις ενέργειες αυτές εξυπηρετεί ένα και μοναδικό στόχο: Τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες και τούτο άσχετα με τις συνέπειες που θα επακολουθήσουν...».

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός χαιρετίζει ιδιαίτερα το ακόλουθο απόσπασμα της Έκθεσης:

—«...Επειδή... οικονομικοί λόγοι αλλά και λόγοι πολιτικής συνέπειας επιβάλλουν την εκτέλεση των έργων που προτείνονται στα χρονοδιαγράμματα που τίθενται, πρόθεση της Επιτροπής είναι να εισηγηθεί την απόδοση ευθυνών στους αρμοδίους εκεί που αποφασίζεται η εκτέλεση έργων αλλά αυτή δεν υλοποιείται με αποτέλεσμα να μην ικανοποιούνται οι ανάγκες των κατοίκων και το κόστος των έργων αυτών να υπερακοντίζεται σε βάρος των δημόσιων οικονομικών και της οικονομίας γενικότερα...».

Το απόσπασμα αυτό της Έκθεσης έχει δημιουργήσει ήδη τα πρώτα ευεργετικά αποτελέσματα. Έγινε η απαρχή να αποσύρονται Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί γιατί τα κονδύλια τους δεν μπορούν να διατεθούν γιατί τα σχετικά έργα δεν μπορούν να εκτελεστούν μέσα στο 1987.

Θα ήταν, ακόμα, παράλειψή μου, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, αν δεν επαινούσα την Τέταρτη Εξουσία για το ανελέητο μαστίγωμα που έδωσε στην Κυβέρνηση Κυπριανού για την καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τι, αλήθεια, λιγότερο από την καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών θα αναμέναμε από μια Κυβέρνηση που βρίσκεται καταχρηστικά στην Εξουσία; Από μια Κυβέρνηση που αναδείχθηκε καταχρηστικά με το λαϊκό μέτωπο και το μίνιμουμ πρόγραμμα και παραμένει καταχρηστικά στην Εξουσία και μετά τη διάλυση του λαϊκού μετώπου και μετά τη διάλυση του μίνιμουμ προγράμματος;

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τι χρείαν έχομεν άλλων μαρτύρων;

Ένα είναι το πόρισμα: Καταδικαστικό.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού κενή, ψηφοθηρική και δημαγωγική προφάσει κατεχρήσατο τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς παρά τους νόμους και το Σύνταγμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Υπάρχουν ειδικοί μεταξύ των συναδέλφων στη χρησιμοποίηση της ελληνικής γλώσσας των διάφορων περιόδων της παράδοσής της. Εγώ θα αρκесθώ στην καθομιλούμενη πανελλήνια δημοτική.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ενώ κατατίθενται οι Προϋπολογισμοί για το 1988, η Βουλή αισθάνεται υποχρεωμένη να συζητήσει σήμερα το θέμα της αθρόας κατάθεσης από την Κυβέρνηση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που άρχισε αμέσως μετά την ψήφιση των τριών προϋπολογισμών το Φλεβάρη του 87 και συνεχίζεται με αμείωτο ρυθμό μέχρι σήμερα.

Αισθανόμαστε έντονα την ανάγκη να συζητήσουμε το θέμα αυτό και να καταγγείλουμε από το βήμα της Βουλής τη χωρίς προηγούμενα τακτική της Κυβέρνησης να κατακλύσει τη Βουλή με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, κατά παράβαση συνταγματικών θεσμών και με ψηλαφητό τον κίνδυνο της ανατίναξης στον αέρα της εύθραυστης δημοσιονομικής μας κατάστασης.

Η συζήτηση αυτή είναι ουσιαστικής σημασίας και παίρνει τελικά το χαρακτήρα του επίλογου της εξέτασης και αξιολόγησης των προϋπολογισμών του 1987.

Η δημόσια και ανοικτή συζήτηση μπροστά σ' ολόκληρο το λαό είναι αναγκαία γιατί η υπόθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών πήρε διαστάσεις μάστιγας για τη Βουλή, ναρκοπέδιου για την οικονομία και δημαγωγίας ενόψει των εκλογών.

Κανονικά η κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών δε θάπρεπε να μας είχε εκπλήξει. Είχε περίπου προαναγγελθεί στη συζήτηση των προϋπολογισμών, όταν η πλειοψηφία της Βουλής εισηγείτο την περικοπή κάποιων προνοιών.

Όμως κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει την έκταση που θα έπαιρνε η κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Με την πάροδο του χρόνου κι όσο πλησιάζουμε στο τέλος του 1987 η κατάθεση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών έγινε επιδημία, έγινε χιονοστιβάδα που απειλεί να παρασύρει στο βάραθρο την οικονομία του τόπου.

Φτάσαμε αισίως στον αριθμό των διακοσίων και πλέον Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Πετύχαμε έτσι ένα ρεκόρ στην ιστορία της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Δυστυχώς αυτό είναι ένα ρεκόρ για το οποίο δεν μπορεί να περηφανεύεται η Κυβέρνηση.

Η επίδοση στον αριθμό των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών συνδυάστηκε με μια νέα πρωτοφανή επίδοση για τα ποσά που προνοούν, που φτάνουν και ξεπερνούν τα 120 εκατομμύρια λίρες.

Λόγω των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών οι εργασίες της Επιτροπής Οικονομικών έγιναν ένα βαρύ καταθλιπτικό καθήκον και η ολομέλεια παρου-

σιαζόταν κάθε εβδομάδα μπροστά στον κυπριακό λαό να ψηφίζει μαζικά διάφορα νομοσχέδια που προνοούσαν δαπάνες εκατομμυρίων λιρών.

Η κατάσταση αυτή δεν ήταν ούτε σε πίστη της Κυβέρνησης ούτε της Βουλής.

Η απορία μέσα στο λαό ήταν έντονη: Πώς η Βουλή ψηφίζει μέσα στη λίγη ώρα μιας συνεδρίας τόσα εκατομμύρια;

Με τη μέθοδο αυτή της αθρόας κατάθεσης και ψήφισης των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών οδηγούμαστε σε μια οικονομική αλλά και πολιτειακή εκτροπή με την Κυβέρνηση να ενεργεί ανεύθυνα και τη μετάθεση ευθυνών στη Βουλή που δεν της ανήκουν.

Την ευφορία των σημερινών Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών είναι βέβαιο ότι θα τη διαδεχθεί η αυριανή συνάθροιση δυσκολιών που τελικά θα πληρώσει ο λαός.

Προκαταβολικά έγινε προσπάθεια δικαιολόγησης των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Ελέχθη από τις αρχές του χρόνου ότι η κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών έγινε αναγκαία γιατί η Βουλή έκαμε περικοπές.

Για ορισμένες περικοπές αυτό είναι αλήθεια κι ήταν σε γνώση των Βουλευτών ότι θα κατατίθεντο Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, όπως για παράδειγμα συνέβη με την περικοπή των υπερωριών. Η δαπάνη ήταν μεγάλη και ο έλεγχος ανύπαρκτος. Με την περικοπή της δαπάνης, τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς και την υπαγωγή των υπερωριών σε κεντρικό έλεγχο φαίνεται να είμαστε σήμερα σε καλύτερη θέση για να εκτιμήσουμε την όλη κατάσταση. Τα στοιχεία που πια υπάρχουν μπορούν μελλοντικά να οδηγήσουν σε σημαντικές εξοικονομήσεις. Αυτό τουλάχιστο μας επιβεβαιώνει και η Κυβέρνηση.

Άλλες όμως περικοπές ήθελαν να δώσουν ένα μήνυμα περισυλλογής κι εξοικονομήσεων, όπως για παράδειγμα εκείνες που αφορούσαν τα τηλέφωνα και το ρεύμα.

Δυστυχώς αυτό δεν έγινε αντιληπτό. Είχαμε αύξηση των ποσών αυτών κι όταν ακόμα είχαμε μείωση της τιμής του ρεύματος.

Περικοπές έγιναν ακόμη σε προτάσεις για έργα για τα οποία δεν υπήρχαν ούτε σχέδια ούτε χρονοδιαγράμματα εκτέλεσής τους. Κι αναφερόμαστε σ' όλα εκείνα που φέρουν το χαρακτηριστικό σταυρό που σημαίνει δέσμευση των χρημάτων κι από την ίδια την Κυβέρνηση μέχρις ότου παρουσιαστούν σχέδια.

Περικοπές έγιναν σε αναβαθμίσεις θέσεων και μισθολογίου για τα ίδια καθήκοντα, για θέσεις που δεν προβλεπόταν η συμπλήρωσή τους μέσα στο χρόνο και κύρια για τις εκατοντάδες των άλλων θέσεων που σε μια υπεράριθμη Δημόσια Υπηρεσία εξητείτο και για τις οποίες η Βουλή είχε τη γνώμη ότι ήταν αχρείαστες. Περικοπές έγιναν ακόμη σε παροχές προς ημικρατικούς οργανισμούς που δεν είχαν καταρτίσει τους δικούς τους προϋπολογισμούς, όπως συνέβη με τον ΚΟΑ και το ΘΟΚ.

Και πάλιν αν οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί αφορούσαν αυτές τις περικοπές θα είχαμε σήμερα ένα απολογισμό ενός μικρού αριθμού νομοσχεδίων κι ένα περιορισμένο ποσό χρημάτων.

Η πλειοψηφία της Βουλής περιέκοψε 9 εκατ. λίρες κι η Κυβέρνηση έφερε Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς για 120 εκατομμύρια.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός που ψηφίστηκε το Γενάρη ήταν 401 εκ. Τώρα με τους συμπληρωματικούς έγινε γύρω στα 100 εκ. και πλέον πιο ψηλός και φτάσαμε και ξεπεράσαμε τα 500 εκ.

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός που περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενες δαπάνες ύψους 302,8 εκ. ξεπεράστηκε, όπως λέει και η Έκθεση, κατά 1/3 και στο σύνολό τους οι Προϋπολογισμοί ξεπεράστηκαν κατά 30%.

Είναι φανερό ότι οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί δεν ήταν μια απλή αναγκαιότητα που προέκυψε από τις περικοπές, αλλά ένα σχέδιο τακτικής που η Κυβέρνηση αναδίπλωσε σταδιακά μπροστά στη Βουλή και στον Κυπριακό λαό.

Το νόημα αυτής της τακτικής είναι που σήμερα καλούμαστε να εξετάσουμε.

Με τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς η Κυβέρνηση καταχρηστικά και κατά παράβαση των υφιστάμενων θεσμών έχει καταθέσει στη Βουλή με δόσεις ένα δεύτερο Κρατικό Προϋπολογισμό για το 1987 χωρίς μια συνολική δικαιολογία, χωρίς εξηγήσεις, χωρίς πρόγραμμα, χωρίς σχεδιασμό.

Τι εξυπηρετούσε.

Όχι την οικονομία κι ούτε τον τόπο. Εξυπηρετούσε το κόμμα και τις εκλογικές του σκοπιμότητες. Κι αυτό θα αναλύσουμε και θα αποδείξουμε πιο κάτω.

Υπάρχουν φυσικά, όπως ήδη αναφέρθηκαν και στην Έκθεση και από τον προηγούμενο ομιλητή, οι θεσμικές πρόνοιες που παραβιάστηκαν κατάφορα.

Σύμφωνα με την ισχύουσα συνταγματική διάταξη ένας συμπληρωματικός προϋπολογισμός ψηφίζεται εφόσον διαπιστωθεί ότι το σχετικό κονδύλι για το δοσμένο έργο είναι ανεπαρκές ή όταν παρίσταται ανάγκη διάθεσης κονδυλίου για σκοπούς που δεν προνοούνται από τον προϋπολογισμό.

Η συνταγματική διάταξη σημαίνει ότι προσθέτει δαπάνες για τη συνέχιση υφιστάμενων έργων. Στην περίπτωση μας όμως έχουμε έργα αρχινισμένα που χρονίζουν, ενώ ταυτόχρονα ζητούνται χρήματα για νέα έργα.

Όταν το Σύνταγμα αναφέρεται σε νέα έργα ή άλλους σκοπούς, αυτό έχει το χαρακτήρα του εξαιρετικού, έξω από κάθε πρόβλεψη, που για κανένα λόγο δεν μπορεί να περιμένει για να συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του επόμενου χρόνου χωρίς ζημιά για το δημόσιο.

Αν κάνουμε αναφορά στο Σύνταγμα, αυτό δεν είναι για να πούμε ότι το πρόβλημα που εξετάζουμε είναι νομοτεχνικό. Κάθε άλλο· είναι βαθιά πολιτικό και οικονομικό. Συνδέεται με την έννοια και της ανάγκης του προγραμματισμού και της υπεύθυνης διαχείρισης των κοινών.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός μας δίνει την έκταση των δημόσιων δαπανών με το μέγιστο οικονομικό όφελος για ένα σαφές και συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός εντάσσεται μέσα στα πλαίσια πενταετών προγραμμάτων και επιδιώκει την πραγματοποίηση ενός τμήματος του σχεδίου, ώστε στο τέλος της πενταετίας να έχει ολοκληρωθεί μια συγκεκριμένη πολιτική.

Η ύπαρξη προϋπολογισμού σημαίνει και ύπαρξη σχεδιασμού κι εμείς πιστεύουμε στην απόλυτη αξία της ύπαρξης ενός οικονομικού σχεδίου.

Είναι από το σχέδιο αυτό που θα κρίνουμε αν η οικονομική πολιτική είναι καλή ή όχι, αν έχει αδυναμίες και πώς θα πρέπει να διορθωθούν.

Αν χάσουμε την έννοια του σχεδίου τότε μένουμε αθύρματα μιας ανοργάνωτης κι ασύνδετης οικονομίας και σε προέκταση μιας τυχαίας πολιτείας.

Και αυτό που συμβαίνει όταν πλήττεται η έννοια του προϋπολογισμού, όταν η έννοια του σχεδιασμού εγκαταλείπεται, του οποιουδήποτε σχεδιασμού, είναι να

διαπιστώνουμε ότι με τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς παραγνωρίζεται ο ετήσιος Προϋπολογισμός και σε μια τεράστια αναλογία βλέπουμε να δημιουργείται σύγχυση γύρω από το κεντρικό οικονομικό σχέδιο της Κυβέρνησης.

Με την αθρόα κατάθεση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών χάνει κάθε νόημα ο ετήσιος προϋπολογισμός και η Βουλή παύει από του να μπορεί να ιεραρχεί και ν' αξιολογεί συνολικά τις δαπάνες.

Υπάρχει μια ολόκληρη Κυβερνητική μεθοδολογία που γεννά τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς.

Αυτή βρίσκεται στην τακτική της Κυβέρνησης, παρά τη στενότητα των πόρων, να εξαγγέλλει και ν' αρχίζει μεγάλο αριθμό έργων που παίρνουν πολλά χρόνια για να γίνουν. Αποτέλεσμα, απαράδεκτες καθυστερήσεις και ταλαιπωρία του κοινού. Τωρινό παράδειγμα ο δρόμος προς την Πλατανιστάσα — Άλωνα και ο άλλος του Αγρού.

Ζητείται ακόμη η διάθεση χρημάτων για έργα που δεν έχουν σχεδιαστεί, όπως το περίφημο σχέδιο για την ενέργεια, ή που δεν μπορούν να γίνουν στο χρονικό διάστημα που ορίζεται και στην κατηγορία αυτή υπάρχουν πολλά για τα οποία έχει και η Βουλή πλούσια πείρα ακόμα και από τη σημερινή της συνεδρίαση.

Συμβαίνει επίσης να ζητείται η δημιουργία νέων θέσεων, όταν οι υφιστάμενες οργανικές δεν έχουν συμπληρωθεί ή υπάρχουν κενές θέσεις και διορίζονται προσωρινοί, ακόμα προσλαμβάνονται και δεκαπενθήμεροι. Αποτέλεσμα ένας φαύλος κύκλος δαπανών και σπατάλης.

Επιμένουμε στο μεγάλο αριθμό των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, γιατί το στοιχείο αυτό το θεωρούμε σημαντικότερο κι από την ίδια την έκταση των δαπανών.

Οι πολλοί συμπληρωματικοί σημαίνουν πολλές πρόνοιες, πολλά έργα, αδυναμία ελέγχου και προγραμματισμού.

Αντίθετα, αν οι συμπληρωματικοί, έστω και για μεγάλα ποσά, αφορούσαν κάποια συγκεκριμένα έργα θα ήταν ευχερέστερος ο έλεγχος κι η ενημέρωση του Σώματος. Τούτο όμως δε συμβαίνει, γιατί οι συμπληρωματικοί δεν έρχονται για να ικανοποιήσουν ένα πρόγραμμα ανάπτυξης.

Κύρια αποστολή των συμπληρωματικών είναι η δημαγωγία και η ψηφοθηρική νοοτροπία που έγινε ο κύριος στόχος της Κυβέρνησης ιδιαίτερα το φετινό προεκλογικό χρόνο.

Οι περισσότερες δαπάνες που ζητήθηκαν με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον Τακτικό Προϋπολογισμό, γιατί αναφέρονταν σε από καιρό διαπιστωμένες ανάγκες.

Όμως αυτό δεν ήταν επιθυμητό στις αρχές του χρόνου που ήθελε η Κυβέρνηση να εμφανίσει χαμηλά ελλείμματα.

Θα μπορούσε ακόμα ορισμένες δαπάνες να τις άφηγε για τον προϋπολογισμό του 1988. Όμως τότε θα ήταν αργά για την εξυπηρέτηση των ιδιαίτερων στόχων της, που δεν είναι άλλοι από ψηφοθηρικοί.

Άλλωστε προς τι οι περιόδεις των Υπουργών, αν δεν ακολουθούνταν από κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών;

Υπάρχει μια φανερή σύμπτωση των περιοδειών των διάφορων Υπουργών και των έργων που ενέκρινε στη συνέχεια το Υπουργικό μαζί με τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που κατατέθηκαν στη Βουλή.

Τα Κυβερνητικά προγράμματα μεταβλήθηκαν σε επί μέρους και σπασμαδικές αποφάσεις για εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων.

Ο προγραμματισμός αντικαταστάθηκε με την προχειρότητα.

Η εξυπηρέτηση των κοινωνικών και οικονομικών αναγκών αντικαταστάθηκε από την εξυπηρέτηση του κόμματος.

Αυτό άλλωστε φαίνεται και από την εκλογική τακτική του ΔΗΚΟ.

Διαφημίζει τα μικρά και μεγάλα έργα που έγιναν στον τόπο με τα χρήματα των Κυπρίων φορολογουμένων ωσάν να ήταν έργα του κόμματος, ωσάν να έγιναν με χρήματα και από μέλη του ΔΗΚΟ.

Αυτή η νοοτροπία προδίδει μια βαθιά σύγχυση που υπάρχει στην αντίληψη των Κυβερνώντων να ταυτίζουν το κόμμα με το κράτος.

Λέγει η Κυβέρνηση ότι έκανε έργα. Τι άλλο όμως μπορούσε να κάνει 10 χρόνια που βρίσκεται στην εξουσία; Θα μπορούσε να κυβερνούσε για 10 χρόνια, χωρίς να κάμει κάποια έργα; Τα έργα που έγιναν άλλωστε ακριβοπληρώθηκαν και ήταν από πολλούς προγραμματισμένα και επιβεβλημένα από την ανάγκη, όπως ο δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσού και ο Νότιος Αγωγός.

Και τ' άλλα έργα που βρίσκονται στα προγράμματα, όχι τα τυχαία των υπουργικών υποσχέσεων, ήταν δικαιολογημένα αιτήματα του πληθυσμού.

Φυσικά υπάρχουν και οι υποσχέσεις για ένα σωρό άλλα έργα που δεν πρόκειται να γίνουν ποτέ και που η Κυβέρνηση δεν έχει το θάρρος να το πει φανερά. Αλήθεια θα θέλαμε να ξέρουμε πόσους νέους υδατοφράκτες σκοπεύει να κάμει η Κυβέρνηση και επίσης απορούμε πού βρίσκεται ο περίφημος δρόμος Πύργου—Λευκωσίας; Για ν' αρκεστούμε σε δύο μόνο ερωτήματα.

Για να εκτιμηθεί η αποδοτικότητα όμως της Κυβέρνηση θα πρέπει να γίνει και μια σύγκριση των δαπανών με τα έργα που πραγματοποιήθηκαν.

Τότε θάχουμε πραγματικά την έκταση της κυβερνητικής αποδοτικότητας που φοβούμαστε ότι θα αποδειχθεί αξιοθρήνητη.

Είναι γνωστή η περίπτωση του δρόμου Λευκωσίας — Λεμεσού που χρειάστηκε υπερδιπλάσιο χρόνο και δαπάνες για να εκτελεστεί, από ό,τι είχε αρχικά προγραμματιστεί. Και τώρα πληροφορούμαστε ότι εξαιτίας της κακής εκτέλεσης μέρους τουλάχιστον του δρόμου θα χρειαστούν αρκετά άλλα εκατομμύρια για τη συντήρηση και ανακατασκευή του. Και το χειρότερο είναι ότι η Κυβέρνηση φαίνεται να προσανατολίζεται στην αναβολή της εκτέλεσης αναγκαίων διορθωτικών έργων που πρότειναν ξένοι ειδικοί, προκειμένου να αποφευχθούν δυσμενείς εντυπώσεις κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, με κίνδυνο όμως η κατάσταση του δρόμου να χειροτερεύσει και να απαιτηθούν μεγαλύτερα ποσά για την ανακατασκευή του μελλοντικά.

Είναι επίσης γνωστή η περίπτωση του δρόμου που απασχόλησε πρόσφατα την Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής, για την κατασκευή του οποίου δαπανήθηκαν 90 χιλ. λίρες και μόλις τέλειωσε χρειάστηκε να δαπανηθούν άλλες 34 χιλιάδες για την ανακατασκευή του.

Τι όμως να πρωτοθυμηθούμε; Τις Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες, τις βιομηχανίες του Συνεργατισμού; Υπάρχει ακόμη και μια σωρεία άλλων περιπτώσεων που αναφέρονται στις εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή και που δεν είναι του παρόντος να τις επαναλάβουμε.

Πολλά ακούονται για υπερβάσεις ακόμη εκατομμυρίων λιρών στην εκτέλεση μεγάλων έργων.

Για το Νότιο Αγωγό, για τον οποίο ψηφίζει συνέχεια ποσά η Βουλή, πληροφορούμαστε ότι η Κυβέρνηση συμφώνησε να καταβάλει στους εργολάβους πρόσθετα ποσά που συμποσούνται σε εκατομμύρια λίρες για την επίτευξη της συμπλήρωσης του έργου, όχι τόσο γιατί νοιάζεται για την ταχύτερη εκτέλεσή του, αλλά για να συμπληρωθεί πριν από τις εκλογές του Φλεβάρη του 1988. Θα μπορέσει έτσι η Κυβέρνηση να κομπάσει για την εκτέλεση του έργου αδιαφορώντας για τη διασπάθιση εκατομμυρίων λιρών που θα θυσιαστούν στο βωμό του κομματικού συμφέροντος.

Και βέβαια κανένας δεν έχει ένσταση στην ταχύτερη δυνατή συμπλήρωση ενός τόσο σημαντικού έργου, όπως είναι ο Νότιος Αγωγός.

Όμως πιστεύουμε ακράδαντα ότι και αυτό αποδεικνύει ότι είπαμε προηγουμένως και τα γεγονότα επιβεβαιώνουν ότι μια νοικοκυρεμένη Κυβέρνηση που σέβεται το φορολογούμενο, θάπρεπε να προγραμματίσει από την αρχή την εκτέλεση του έργου έτσι που η συμπλήρωσή του να συμπέσει με την έναρξη του φετινού χειμώνα, ώστε από τη μια να γίνει δυνατή η λειτουργία του Νότιου Αγωγού και από την άλλη να αποφευχθεί η σπατάλη εκατομμυρίων λιρών για την επίτευξη του έργου εκ των υστέρων.

Το ίδιο ισχύει και για το Συνεδριακό Κέντρο που ανέλυσε πολύ εμπειριστατωμένα σε προηγούμενη συνεδρίαση ο συνάδελφος κ. Δ. Ηλιάδης. Εκεί το απρογραμμάτιστο της κατασκευής και η σπουδή για την αποπεράτωση του έργου, σίγουρα θα επιβαρύνει το κόστος κατασκευής σημαντικά.

Η Κυβέρνηση και οι υποστηρικτές της πολιτικής της προσπαθούν να μειώσουν τη σημασία των ελλειμμάτων με διάφορες αριθμητικές αλχημείες.

Λέγουν ναι, είναι 120 εκ. λίρες το ύψος των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, όμως τα 42,5 εκ. αφορούν δάνεια προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα.

Όμως ούτε αυτό το επιχείρημα στέκει, γιατί δεν ήταν μια απρόβλεπτη δαπάνη το δάνειο προς τη Συνεργατική Τράπεζα. Κανονικά θάπρεπε να περιληφθεί στον Τακτικό Προϋπολογισμό. Ο Νόμος για βοηθητικά δάνεια ψηφίστηκε πριν από δυο περίπου χρόνια.

Ούτε όμως η αναφορά του προβλήματος του Συνεργατισμού προσφέρει άλλοθι, γιατί μεγάλο είναι το μερίδιο της Κυβερνητικής ευθύνης για τη δημιουργία και τη διαιώνιση του προβλήματος.

Αν φέτος υπάρχει μια διαφορετική κατάσταση, αυτό φαίνεται καθαρά από τα σχετικά στοιχεία.

Η σύγκριση των συμπληρωματικών είναι αποκαλυπτική.

Το 1984 ήταν ύψους £54 εκατομ.

Το 1985 φθάνει στα £68 εκ. Και εδώ πρέπει να υπάρχει μια σχετική ερμηνεία. Και αν θυμηθούμε ότι ήταν έτος Βουλευτικών Εκλογών, τότε μπορούμε να αντιληφθούμε τη διαφορά και το ύψος του άλματος.

Το 1986 πέφτει στα £49 εκ. και το 1987 ξεπερνάμε τα £120 εκ.

Στα 120 εκατομμύρια λίρες θα πρέπει να προστεθούν και τα δάνεια από Συνεργατικές που πολλά χωριά πήραν με προτροπή και υπόσχεση της Κυβέρνησης ότι θα τους τα επιστρέψει για εξόφληση των δανείων ύστερα από την έγκριση των προϋπολογισμών.

Αυτά τα δάνεια θέτουν οικονομικά και πολιτικά προβλήματα οικονομικά, γιατί αυξάνουν περισσότερο τα ελλείμματα και πολιτικά, γιατί η Κυβέρνηση ενθάρρυνε και προχώρησε σε δαπάνες χωρίς την έγκριση της Βουλής.

Τι να ονομάσουμε αυτή την τακτική; Κατάχρηση εξουσίας ή αυθαιρεσία και παραγνώριση του Σώματος;

Κι αν αύριο βρει η Βουλή ότι τα έργα για τα οποία ζητούνται χρήματα έχουν κιόλας τελειώσει κι αρνηθεί να τα εγκρίνει, ποιος θα τα πληρώσει; Οι κάτοικοι των χωριών; Όμως η ευθύνη δεν είναι δική τους αλλά των Υπουργών και της Κυβέρνησης που εξώθησαν κοινοτικά Συμβούλια στην παρανομία και την παραγνώριση νόμων και των θεσμών της πολιτείας.

Αυτούς τους κυρίους που περιέρχονται τα χωριά σαν αφεντικά, που υπόσχονται έργα και χρήματα ποιος αλήθεια θα τους δικάσει;

Ποιες είναι οι ευθύνες τους, όταν εξωθούν σ' ανάληψη δανείων πέραν των εξουσιών τους;

Η άποψη της πλειοψηφίας της Βουλής που εκφράστηκε με διάφορους τρόπους ήταν αυστηρός προγραμματισμός έργων, αποφυγή μη αναγκαίων δαπανών, περιοχή άλλων κονδυλίων και περιορισμός τους στα μέτρα των δυνατοτήτων υλοποίησής τους, συμπίεση καταναλωτικών δαπανών και εκδήλωση περισυλλογής και οικονομίας από μέρους του κρατικού τομέα.

Η Κυβέρνηση παραγνώρισε όλες αυτές τις εισηγήσεις και ακολούθησε μια ανορθόδοξη και έξω από κάθε λογική και οικονομική αρχή.

Είναι εντελώς παράλογο και εξαιρετικά επικίνδυνο να ναρκοθετείται η σημερινή εύθραυστη οικονομική ισορροπία με την ανατροπή της δημοσιονομικής κατάστασης με την κατάθεση τόσων συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα αποτελεί σήμερα τον υπ' αριθμό ένα κίνδυνο για την οικονομία μας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε υπόψη μας μέσα στους πρώτους 8 μήνες του 1987 το δημοσιονομικό έλλειμμα έφτασε στα £39,8 εκ. λίρες σε σύγκριση με 31,4 εκ. λίρες για την ίδια περίοδο του 1986.

Για ολόκληρο το 1987 αναμένεται να φτάσει στα 80 εκ. λίρες σε σύγκριση με 63,8 εκ. λίρες το 1986.

Εξάλλου το εξωτερικό χρέος, που στο τέλος του 1986 ήταν 635 εκ. λίρες, φέτος υπολογίζεται να φθάσει στα 670 εκ. λίρες. Κι όλα αυτά παρά τη δήλωση που έκανε ο Υπουργός Οικονομικών κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών ότι «το δημοσιονομικό έλλειμμα προβλέπεται ότι θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα, ενώ το εξωτερικό χρέος αναμένεται να σημειώσει κάμψη σε απόλυτους αριθμούς».

Οι αναφορές σε αντιμετώπιση και μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος είναι πολλές μέσα στην ομιλία σχετικά με τον Προϋπολογισμό κατά την έναρξη των συζητήσεών τους το Φεβράρη του 1987.

Οι ευθύνες και οι ενοχές της Κυβέρνησης είναι σοβαρές, γιατί επιζητήθηκε με τον ισχυρισμό αυτό η παραπλάνηση της Βουλής με απόκρυψη των πραγματικών επιλογών της.

Αν ήταν στις προθέσεις της Κυβέρνησης ο περιορισμός του δημοσιονομικού ελλείμματος, δεν έπρεπε να παρουσιάσει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Θάπρεπε να προχωρούσε σε ένα πρόγραμμα λιτότητας και θάχε την υποστήριξη της Βουλής.

Με τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς ούτε πολιτική λιτότητας παρατηρήθηκε ούτε προσπάθεια συγκράτησης των ελλειμμάτων σημειώθηκε. Δηλαδή άλλες ήταν οι διακηρύξεις της Κυβέρνησης και άλλα τα έργα της, αντίθετα προς ό,τι μας έλεγε.

Η φετινή βελτίωση της κατάστασης της οικονομίας και η επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης είναι εντελώς συμπτωματική και πλασματική. Στηρίχτηκε σε ορισμένους εξωγενείς παράγοντες, όπως η ανάκαμψη της ζήτησης για τις εξαγωγές μας και κύρια, και αυτό μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα, από τη διοχέτευση στην οικονομία εκατοντάδων εκατομμυρίων μέσω των προϋπολογισμών του 1987 και τη σωρεία των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Αυτοί οι δυο παράγοντες, οι εξαγωγές μαζί με τους Προϋπολογισμούς Τακτικό και Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης σε ένα πλασματικό 6,8%. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μας είπε τον αριθμό 7% στα εγκαίνια της Βιομηχανικής Περιοχής Εργατών που τελέστηκαν χτες, ενώ η Βιομηχανική Περιοχή είχε τελειώσει πριν δυο χρόνια.

Όμως ακριβώς αυτή η υπερθέρμανση της οικονομίας θα δικαιολογούσε ακριβώς το αντίθετο από αυτό που συμβαίνει σήμερα με την κατάθεση της σωρείας των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών ταυτόχρονα με την κατάθεση των Προϋπολογισμών του 1988.

Σε περιόδους υπερθέρμανσης όχι μόνο δεν αυξάνονται οι δημόσιες δαπάνες, αλλά και περικόπτονται ή επιβραδύνεται ο ρυθμός πρόωθησης κάποιων δυνατών δαπανών.

Εκείνο που θα έπρεπε να επιδιώξει η Κυβέρνηση είναι η περισυλλογή, η συμπίεση των δημόσιων δαπανών και η εν γένει εγρήγορση της υπό το φως της εμφάνισης ανησυχητικών στοιχείων στο δημοσιονομικό έλλειμμα.

Παρόλο που η Κυβέρνηση γνώριζε ότι υπήρχε η επιδείνωση στη δημοσιονομική κατάσταση, προχώρησε στην κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών εκατομμυρίων λιρών θέτοντας βόμβα ουσιαστικά στα θεμέλια της Κυπριακής οικονομίας.

Ενώ υπήρχε ένα αυξανόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα, ανακοίνωσε επιλεκτικά βελτίωση ορισμένων μόνο οικονομικών δεικτών μ' ένα και μοναδικό στόχο: να δημιουργήσει και πάλι ψευδείς ή επιφανειακές εντυπώσεις για την οικονομική κατάσταση του τόπου.

Πιστεύουμε ότι δε θα είμαστε εκτός πραγματικότητας, αν προβλέπαμε ότι το τεχνητό φούσκωμα της οικονομίας θα ακολουθήσει ένα θεαματικό ξεφούσκωμα μετά τις εκλογές με μια ανώμαλη μετεκλογική προσγείωση. Τότε θ' αρχίσουν να συσσωρεύονται τα προβλήματα, θ' ακολουθήσει η κάμψη, τα άδεια ταμεία, η περικοπή επιχορηγήσεων και αναπόφευκτα η επιβολή νέων φορολογιών και μάλιστα του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, όπως εξάλλου εισηγείται το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Θάθελα όμως να θέσω κι ένα ερώτημα: Αν όλες οι δαπάνες που προβλέπονται στους προϋπολογισμούς εγκριθούν και προχωρήσει η υλοποίησή τους, πώς θα αντιμετωπιστεί η χρηματοδότησή τους;

Αν δεν γίνει με νέες φορολογίες δεν θα είναι αναγκαίος ένας νέος εξωτερικός κι εσωτερικός δανεισμός;

Η Κυβέρνηση δεν φαίνεται να ανησυχεί για την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και για το εξωτερικό χρέος, που σύμφωνα και πάλι με την έκθεση της Διεθνούς Τράπεζας έφθασε στα 40% του ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, επίπεδο που, όπως λέει η Διεθνής Τράπεζα, αγγίζει και συγκρίνεται με εκείνα της Βραζιλίας και της Ν. Κορέας — δεν είναι δικές μας οι αναφορές.

Υπάρχει μια αναφορά στην έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών που θεωρούμε σωστό να τονίσουμε ιδιαίτερα, γιατί αγγίζει το ευαίσθητο θέμα της αύξησης των δαπανών σε συνδυασμό με εκείνους που νομίζουν ότι άμεσα ωφελούνται.

Λέγει η έκθεση ότι: «...η προώθηση ψήφισης δαπανών χωρίς τη συνεκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δεν εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον...αλλά ούτε τους άμεσα ωφελούμενους, γιατί είναι η οικονομία που σε τελευταία ανάλυση υποσκάπτεται...».

Δεν νομίζουμε ότι χρειάζεται πολλή σοφία κι ανάλυση η άποψη αυτή, γιατί το νόημα της είναι σαφές. Μας οδηγεί σε άσχημους δρόμους όπου τα μεν έσοδά μας αυξάνονται, όμως η αγοραστική τους δύναμη μειώνεται με πιο επικίνδυνη εξέλιξη την αύξηση του πληθωρισμού, που φέτος παρουσιάζει αισθητή διαφορά από πέρσι. Χωρίς να έχουν αλλάξει ουσιαστικά οι συντελεστές που τον επηρεάζουν και ιδιαίτερα η τιμή του πετρελαίου στην τιμή κατανάλωσης — αναφέρω προς αποφυγή οποιασδήποτε παρεξήγησης: όχι προμήθειας αλλά κατανάλωσης — υπολογίζεται ότι ο πληθωρισμός θα φθάσει στα 4% περίπου από 1,2% που ήταν πέρσι.

Μπορεί σήμερα να μη γίνεται έντονα αισθητό το οικονομικό πρόβλημα, όμως το πρόβλημα υπάρχει και δε θα αργήσει να γίνεται αισθητό σε όλους.

Μπορεί οι απόψεις μας με την Κυβέρνηση να διαφέρουν σε πολλά σημεία, όμως δεν πιστεύουμε ότι υπάρχει κανένας σε αυτό τον τόπο που να αμφισβητεί την ύπαρξη ενός σοβαρού οικονομικού προβλήματος. Και θα ήταν ανεύθυνο από την πλευρά τη δική μας να μην το τονίζαμε σήμερα συζητώντας τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς.

Η αναφορά στο οικονομικό πρόβλημα αποτελεί πράξη πολιτικής ευθύνης, γιατί σίγουρα η οικονομική κατάσταση δεν επιτρέπει δημαγωγίες και δεν ανέχεται αλόγιστες δαπάνες.

Η διαπίστωση ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο παρακμής της οικονομίας, μείωσης των ευκαιριών απασχόλησης, που φοβούμαστε ότι λόγω ορισμένων κυβερνητικών αποφάσεων θα επιδεινωθούν τον προσεχή χρόνο, πράγματα που είναι σε όλους μας γνωστά, κάνει ακόμα πιο αισθητό το οικονομικό πρόβλημα. Και εκδηλώνεται η παρακμή αυτή της οικονομίας μας με στασιμότητα στις παραγωγικές επενδύσεις όλα τα τελευταία χρόνια. Και διερωτόμαστε, γιατί αυτό να μην ανησυχεί την Κυβέρνηση; Και διερωτόμαστε, πότε θα την ανησυχήσει; Όταν δεν θα υπάρχει πια τρόπος σωτηρίας;

Όταν συζητούσαμε τους προϋπολογισμούς, η Κυβέρνηση καταγγελλόταν για αλόγιστες σπατάλες και εκδηλώνονταν δυσφορία στα συμπολιτευόμενα έδρανα. Αυτά όμως που τότε καταγγέλλονταν ως πρόθεση, τώρα έγιναν πραγματικότητα. Συντελέστηκε μια τρομερή επιδείνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και πλήρης παραγνώριση του μηνύματος που η πλειοψηφία της Βουλής έδινε για περισυλλογή και λιτότητα.

Οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες δεν συμπίεστηκαν κι ούτε έγινε ιεράρχηση των αναπτυξιακών δαπανών με κριτήριο τη συνεισφορά στη δημιουργία του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος.

Η κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών διόγκωσε τα φετινά ελλείμματα και πρόσθετα δημιούργησε αρνητικές προϋποθέσεις για το 1988.

Θα έχει ιδιαίτερη σημασία η καταγραφή και η σύγκριση του ελλείμματος που προβλέφθηκε στους προϋπολογισμούς για το 1987 με το πραγματικό έλλειμμα με το οποίο θα κλείσει ο φετινός χρόνος.

Η διάσταση μεταξύ των δύο αριθμών, δηλαδή του αριθμού που προβλέφθηκε και του αριθμού που τελικά θα υπάρξει, θα μας δώσει και την έκταση και θα μας περιγράψει το βαθμό της ανευθυνότητας της Κυβέρνησης.

Η Επιτροπή, με διαφωνία φυσικά του ΔΗΚΟ, διατυπώνει την άποψη ότι η αθρόα κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών δεν έχει άλλο σκοπό παρά τη δημιουργία εντυπώσεων για ψηφοθηρικούς λόγους.

Αυτό καταδεικνύεται από τις αποφάσεις του Υπουργικού και τον αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που κατατέθηκαν.

Αν δεν ήταν έτσι, τότε γιατί φέτος η Κυβέρνηση υπερέβαλε τον εαυτό της;

Αν ήταν απλώς θέμα δραστηριότητας της Κυβέρνησης, να υποθέσουμε ότι όλα τα προηγούμενα χρόνια η Κυβέρνηση αδρανούσε;

Όταν στις προηγούμενες εκλογές γινόντουσαν κάποιες παρόμοιες ενέργειες μ' έμφαση ακόμα και στις συντάξεις των γερόντων, όχι φυσικά στην τωρινή τους έκταση, στις καταγγελίες μας παίρναμε την απάντηση ότι έτσι κάνουν όλες οι Κυβερνήσεις προεκλογικά.

Αν αυτή η παραδοχή που υπήρξε τότε υπήρχε και σήμερα, θα λέγαμε ότι οι άνθρωποι προχωρούν προς αυτή την τακτική αλλά είναι τουλάχιστον ειλικρινείς.

Όμως ν' αρνούνται την εκλογική σκοπιμότητα, τούτο φανερώνει υποκρισία και δεν γίνεται δεκτό από κανένα.

Παραμένει το τελευταίο ερώτημα που αφορά τη Βουλή.

Γιατί να ψηφίζει η Βουλή συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς;

Οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί είναι τις περισσότερες περιπτώσεις απόλυτα εξειδικευμένοι προϋπολογισμοί. Αφορούν συγκεκριμένα χωριά η συγκεκριμένες ακόμα ομάδες ανθρώπων.

Η διαφωνία μας όμως με την Κυβέρνηση, η άσκηση κριτικής πάνω στην Κυβερνητική πολιτική θα ήταν παράλογο να σήμαινε τιμωρία της μιας ή της άλλης κοινότητας, της μιας ή της άλλης ομάδας ανθρώπων.

Το Σ.Κ. ΕΔΕΚ δεν διαφωνεί ούτε με το δρόμο των Λαγουδερών ούτε με τα χρήματα του αρδευτικού της Τσακκίστρας. Το Σ.Κ. ΕΔΕΚ υποστηρίζει αύξηση της παραγωγικότητας της κρατικής μηχανής. Το Σ.Κ. ΕΔΕΚ λέγει όχι στα ανεξέλεγκτα δημοσιονομικά ελλείμματα.

Τ' άλλα κόμματα θέλησαν να δώσουν αυτό το μήνυμα με περικοπές στους προϋπολογισμούς.

Η Κυβέρνηση όμως δεν θέλησε να το αντιληφθεί. Εμείς το ίδιο μήνυμα προτιμήσαμε να το δώσουμε ακολουθώντας ένα άλλο δρόμο. Την καταψήφιση των Προϋπολογισμών του 1987. Σήμερα κάνοντας ένα απολογισμό και βλέποντας την κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε, μπορούμε να πούμε ότι αν ακολουθείτο ο δρόμος ο δικός μας, θα μπορούσαν στην επανασυζήτηση του Προϋπολογισμού να έμπαιναν κάποιοι δεσμευτικοί όροι ακόμα και για τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς.

Το λάθος των άλλων κομμάτων είναι ότι έδωσαν, έστω και με επιφυλάξεις, εμπιστοσύνη στην Κυβέρνηση. Το Σ.Κ. ΕΔΕΚ αντίθετα δεν είχε εμπιστοσύνη ούτε στην πολιτική ούτε στην ποιότητα της Κυβέρνησης.

Είναι γι' αυτό που το Σ.Κ. ΕΔΕΚ ακολουθεί μια συνεπή πολιτική σοσιαλιστικής αντιπολίτευσης κι αγωνίζεται για μια άλλη Κυβέρνηση, για μια άλλη οικονομία, για μια άλλη κοινωνία.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ακούσαμε πολλά και διάφορα από την αντιπολίτευση που επέλεξε αυτό το θέμα, γιατί πιστεύει ότι της προσφέρει πρόσφορο έδαφος για να καυστηριάσει την Κυβέρνηση.

Αυτά τα πολλά και διάφορα βεβαίως θα τα απαντήσουμε και με στοιχεία και με συγκεκριμένες λεπτομέρειες και με συγκεκριμένα παραδείγματα. Ας μας επιτραπεί όμως προηγουμένως να σχολιάσουμε μερικά πράγματα από τα πολλά που λέχθηκαν από τον κ. Χριστοφίδη και από τον κ. Χατζηδημητρίου.

Ο κ. Μανώλης Χριστοφίδης, στη νομική διάλεξη που μας έδωσε, μίλησε για ακράτεια και ακολασία περιγράφοντας τι εννοεί η αντιπολίτευση καταχρηστική τακτική, αφού όμως προηγουμένως με τα ίδια τα στοιχεία που μας έδωσε παρεδέχθη ότι η ίδια η αντιπολίτευση ψήφισε τα τρία τέταρτα, πάνω από τα τρία τέταρτα, αυτών που ονόμασε καταχρηστική κατάθεση προϋπολογισμών.

Μετά ο κ. Χριστοφίδης ανεφέρθη στο Σαρίπολο για να μας εξηγήσει τι σημαίνει η λέξη «προϋπολογισμοί», περί ενιαυσίου των προϋπολογισμών, περί ενότητας και πληρότητας των προϋπολογισμών και αρκετές άλλες αναλύσεις όρων και συνέδεσε βεβαίως τον ενιαύσιο με τα κοινωνικά οφέλη. Αργότερα μίλησε για δημοσιονομικό έγκλημα και δόλο και υπέβαλε ερωτήματα σε καλόπιστους ανθρώπους, χρησιμοποιώντας βεβαίως όχι καλόπιστες συγκρίσεις και αριθμούς, όπως θα αποδείξουμε πιο κάτω.

Λυπούμαστε βεβαίως, που δεν έχουμε χρόνο να μεταφράσουμε το μέρος της ομιλίας του κ. Χριστοφίδη που έγινε σε αρχαία ελληνικά. Ούτε να συγκρίνουμε τα ανόμοια μεγέθη, διότι άλλο οι γενικοί νόμοι και άλλο οι πιστώσεις και οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Οι αριθμοί έχουν σημασία μόνο όταν συναρτώνται με έργα. Αλλά τα όσα ακούσαμε από τον κ. Χριστοφίδη ήταν πράγματι κατακλυσμός λόγων, επιθέτων, ορισμών αρχαίων ελληνικών, χωρίς όμως νομίζω πραγματικά επιχειρήματα. Στο τέλος βέβαια ήλθε στο συγκεκριμένο ο κ. Χριστοφίδης και στο τι επιφυλάσσει στην Κυβέρνηση. Και μας είπε ότι επιφυλάσσει το μαύρο πέπλο της λήθης. Και τελειώνοντας — εκτός θέματος βεβαίως αυτές οι αναφορές και εκτός πραγματικότητας με βάση το «από την πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα» — συνέδεσε το 206 με τα κομματικά ποσοστά των αντιπάλων του. Δεν θα χαρακτηρίσουμε όλο αυτό το αμάλγαμα των αρχαίων ελληνικών, των νομικών ορισμών, των προβλέψεων για τις Προεδρικές εκλογές και των ευσεβοποθισμών, αλλά καλώ τους συναδέλφους οι ίδιοι να βρουν κάποιο επιεική χαρακτηρισμό. Και γιατί ξέχασε στο τέλος, μετά από τα τόσα που μας είπε, εκείνο που αρχικά παρεδέχθη,

ότι δηλαδή η αντιπολίτευση ψήφισε πάνω από τα 75% όλων αυτών των «δολίων και καταπληκτικών πραγμάτων».

Ο κ. Χατζηδημητρίου, σε νέα ελληνικά αυτή τη φορά, και χαιρόμεθα, μίλησε για μάστιγα και δημοκοπία που αργότερα έγινε επιδημία και χιονοστιβάδα. Όλα αυτά αργότερα συνεπικνώθησαν σε μια νέα πρωτοφανή επίδοση που κατέστη καταθλιπτικό πρόβλημα για την Επιτροπή Οικονομικών. Αλλά δεν έμεινε ο συμπαθής συνάδελφος σε αυτούς τους χαρακτηρισμούς και έφθασε να μιλήσει περί πολιτειακής εκτροπής και ότι όλα αυτά αποτελούν σχέδιο που συνέλαβε πονηρά η Κυβέρνηση και αναδίπλωσε μπροστά στο λαό! Μετά συνέδεσε αυτό το θέμα με τα κομματικά συμφέροντα και την εξυπηρέτηση του κόμματος, δηλαδή του ΔΗΚΟ. Τέλος παρεδέχθη κατά βάθος ότι υπάρχει οικονομική άνοδος και ψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, τους οποίους όμως χαρακτήρισε σαν οικονομικό φούσκωμα και συμπτωματικά και πλασματικά φαινόμενα, προβλέποντας, ως συνήθως, το ξεφούσκωμα μετά από τις εκλογές, ζωγραφίζοντας βέβαια με τα πιο ζοφερά χρώματα το τραγικό μέλλον που θα διαδεχθεί τη σημερινή οικονομική άνθηση και αισθανόμενος ότι ο ίδιος και το κόμμα του δικαιώνονται όχι από τη σημερινή οικονομική άνθηση, αλλά από το τραγικό μέλλον που θα επέλθει. Βέβαια, κατηγόρησε επίσης ο κ. συνάδελφος την Κυβέρνηση ότι προβάλλει το έργο της. Σαν να υπάρχει κάποια κυβέρνηση, κάπου στον κόσμο, που να μην προβάλλει το έργο της. Τέλος πάντων παραδεχθήκαμε ότι υπάρχει κάποιο έργο για να το προβάλλουμε. Παραδέχεται όμως ο συνάδελφος και πάλι την υπερβολή των αριθμών που ανέφερε προηγουμένως, γι' αυτό και παραθέτει σαν αλχημεία το γεγονός ότι το βοηθητικό δάνειο της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας των £50 εκατ., που θα το περιγράψουμε πιο κάτω στη συζήτησή μας, αποτελεί κατά βάθος μέρος των Προϋπολογισμών αυτών και ότι δεν κατετέθη με τους τακτικούς προϋπολογισμούς. Που δεν είναι αυτό το θέμα. Διότι το επιχείρημα εδώ δεν είναι κατά πόσο κατετέθη ή όχι με τους τακτικούς κρατικούς προϋπολογισμούς, αλλά κατά πόσο πράγματι πρόκειται περί νέων δαπανών και όχι περί λογιστικής πράξης, που είναι λογιστική πράξη. Επομένως όλα τα πώσα που ανεφέρθησαν και θα μιλήσουμε πιο συγκεκριμένα πιο κάτω μοιράζονται στο μισό.

Όσον αφορά δε το δημοσιονομικό έλλειμμα και το εξωτερικό χρέος που και πάλι μίλησε ο κ. συνάδελφος, όπως και ο κ. Χριστοφίδης που μίλησε πιο γενικά για την οικονομία — θα απαντηθεί, θα το απαντήσουμε και αυτό με τη σειρά του, όταν μιλήσουμε για την οικονομία και πώς συνδέεται το θέμα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών με την οικονομία: εφόσον έγιναν αναφορές σε οικονομική άνοδο, σε προβλεπόμενη οικονομική καθίζηση, σε δημοσιονομικά ελλείμματα, εξωτερικά χρέη κλπ, θα αναφερθούν και θα απαντηθούν.

Ακόμα η αντιπολίτευση στη Βουλή ανέβαλε τη συζήτηση αυτού του θέματος, που φυσιολογικά θα συζητείτο την περασμένη Πέμπτη, για να καλέσει σήμερα το ΡΙΚ να μεταδώσει όλη τη συζήτηση και να κατακεραυνώσει την Κυβέρνηση, εφόσον μάλιστα βρισκόμαστε στις παραμονές Προεδρικών εκλογών.

Όμως, πάνω στο θέμα που συζητούμε, ποια είναι η πραγματικότητα; Ποια είναι η αλήθεια; Πώς απαντάται το ερώτημα αν υπήρξε πράγματι τακτική εκ του πονηρού από την Κυβέρνηση, όπως διατείνεται η αντιπολίτευση, με την «καταχρηστική» κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών το 1987. Και τι συνέβαινε τα άλλα έτη που δεν υπήρχαν Προεδρικές εκλογές; Και ποια είναι η πλευρά που αποβλέπει σε δημιουργία εντυπώσεων, η Κυβέρνηση ή η αντιπολίτευση;

Άραγε το πονηρό και το σκόπιμο και η τάση για κατάχρηση κάποιων πραγμάτων βρίσκεται στην κυβερνητική όχθη ή στην αντίπερα όχθη, στα έδρανα της αντιπολίτευσης;

Η απάντηση, έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, για μας είναι ξεκάθαρη και πιστεύουμε ότι ο λαός που μας ακούει και του οποίου πολλές φορές μερικοί υποτιμούμε τη νοημοσύνη και κρίση και ωριμότητα έχει, ώστε και πάλι αυτή η νέα άδικη προσπάθεια της αντιπολίτευσης να πέσει στο κενό. Και εξηγούμε:

Όπως ήδη ανεφέρθη, η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών προνοείται από το άρθρο 167 του συντάγματος, αλλά και από το άρθρο 4 των ετήσιων περί Προϋπολογισμών Νόμων και των ειδικών πιστώσεων που προβλέπουν οι προϋπολογισμοί ανάπτυξης. Συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί καθίστανται αναγκαίοι για τέσσερις βασικά λόγους:

- (1) Όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες ανάλογες εξοικονομήσεις από άλλα άρθρα του ίδιου κεφαλαίου δαπανών.
- (2) Όταν παρίσταται ανάγκη δημιουργίας νέου κεφαλαίου δαπανών.
- (3) Όταν παρίσταται ανάγκη νέου άρθρου, έστω και αν υπάρχει εξοικονόμηση σε άλλο άρθρο του ίδιου κεφαλαίου. Και
- (4) Όταν δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν οι δαπάνες από το Κεφάλαιο «Μη προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό».

Με βάση αυτά, ας δούμε ποια ήταν η κατάσταση τα τελευταία πέντε χρόνια με μια αναδρομή στο τι συνέβαινε από το 1982, ώστε να αποφασίσουμε όλοι μαζί κατά πόσο μπορούμε να μιλήσουμε για καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών το 1987 και αν πράγματι υπάρχει ιδιομορφία σ' ότι γίνεται το 1987 σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Το 1982 κατετέθησαν 16 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί συνολικού ύψους £26,1 εκ. και αυτό αποτελεί αύξηση 14,7% στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 1982. Τονίζω τα ποσοστά, διότι μετά η σύγκριση που θα γίνει με το 1987, όσον αφορά το ποσοστό της αύξησης, θα αποδείξει ότι το 1987 δεν διαφέρει στο μέσο όρο από το μέσο όρο των πέντε προηγούμενων ετών.

Έρχομαι στο 1983. Κατετέθησαν 14 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ύψους £35 εκ. που αποτελεί ένα 17% αύξηση στους ετήσιους προϋπολογισμούς.

Το 1984 24 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ύψους £22.8 εκ. 10% ποσοστό αύξησης, το 1985 43 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ύψους £40,4 εκ. 16% αύξηση και το 1986 55 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ύψους £16,4 εκ. ποσοστό αύξησης 5,5%. Δηλαδή ο μέσος όρος των τελευταίων πέντε ετών της αύξησης στους ετήσιους προϋπολογισμούς ήταν 12,5%.

Αν προσέξουμε, από το 1985 η αύξηση στον αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών δεν είναι τυχαία. Διότι από τότε η Βουλή εγκαινίασε μια πολιτική που δεν είναι σκοπός μας να την κριτικάρουμε, εγκαινίασε, επαναλαμβάνω και αναφέρω απλώς ένα γεγονός, μια νέα πολιτική αποκοπών, είτε των ειδικών δαπανών, όπως οδοιπορικά, έξοδα λειτουργίας γραφείων και άλλα, είτε των γενικών δαπανών όλων των κεφαλαίων. Από το 1986 ενισχύθηκε αυτή η τάση της Βουλής για μείωση των ετήσιων προϋπολογισμών. Το 1986 είχαμε αποκοπές £9,6 εκ. από τους Τακτικούς Προϋπολογισμούς· 5,8 εκ. επηρέασαν 22 άρθρα και 15 Κεφάλαια και άλλα 3,7 εκ. επηρέασαν όλα τα κεφάλαια. Ταυτόχρονα η Βουλή

μείωσε σημαντικά τις πρόνοιες του Κεφαλαίου «Μη προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό» και περιόρισε τη χρήση αυτού του κεφαλαίου για εξαιρετικές, επείγουσες και απρόβλεπτες δαπάνες που δεν προνοούνται σε συγκεκριμένα κεφάλαια.

Προηγουμένως, μέχρι το 1985, αυτό το Κεφάλαιο «Μη Προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό» χρησιμοποιείτο για συμπλήρωση κονδυλίων που αποδεικνύοντο ανεπαρκή και υπήρχε μια πολύ μεγαλύτερη ελαστικότητα και ευχέρεια στη χρήση του κεφαλαίου αυτού, που δεν υπάρχει τώρα.

Επίσης στο θέμα των επαναψηφίσεων θα ήθελα και πάλι να υπενθυμίσω την έκθεση της ίδιας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών το 1986. Διαβάζω από την έκθεση:

«Στο μέλλον κάθε σχέδιο που προτείνεται στον προϋπολογισμό να συνοδεύεται με σαφές χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, ειδικά η διάθεση οποιωνδήποτε κονδυλίων που πρόσθετα απαιτούνται ή παραμένουν αδιάθετα να αποτελέσει αντικείμενο συμπληρωματικών προϋπολογισμών.»

Δηλαδή, η ίδια η Επιτροπή για σκοπούς καλύτερης οργάνωσης και οικονομίας προέτρεπε και ενίσχυε την ανάγκη για κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, όσον αφορά τις επαναψηφίσεις. Έτσι η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών συνεχίζει, και πάλι διαβάζω:

«Η Βουλή θα έχει την ευχέρεια ξεχωριστής εκτίμησης των αποτελεσμάτων κάθε έργου και εκεί όπου παρουσιάζονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις να αποδίδονται και οι ανάλογες ευθύνες.»

Φαίνεται, κύριοι συνάδελφοι, από τα πιο πάνω ότι η ίδια η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών έρχεται με την έκθεσή της του 1986 να απαντήσει στη σημερινή έκθεση του 1987. Αλλά δυστυχώς και πόσα άλλα πράγματα βολικά ξεχνιούνται, όταν για την αντιπολίτευση αλλάζει το σενάριο!

Από τα πιο πάνω γίνεται πλέον φανερό ότι σε πολύ μεγάλο βαθμό η αύξηση του αριθμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών οφείλεται:

1. Στη διαγραφή του ποσού για επαναψηφίσεις.
2. Στη σημαντική μείωση του αποθεματικού ένεκα του περιορισμού του Κεφαλαίου «Μη προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό». Και
3. Στην απαίτηση της Βουλής για την υποβολή των πρόσθετων αναγκών με ειδικούς προϋπολογισμούς.

Επί πλέον θα πρέπει να αναφερθεί ότι μέχρι το 1985 για τις επαναψηφίσεις υποβάλλετο μόνο ένας συμπληρωματικός προϋπολογισμός, όπως επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι μέχρι το 1985 πολλές ανάγκες που σήμερα αποτελούν αντικείμενο ειδικών συμπληρωματικών προϋπολογισμών υποβάλλοντο και πάλι με ένα συμπληρωματικό προϋπολογισμό κάτω από το Κεφάλαιο «Μη προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό».

Επίσης μικρές ανάγκες των κυβερνητικών τμημάτων μπορούσαν μέχρι το 1985 να αντιμετωπισθούν άνετα από τις «Μη προβλεπόμενες δαπάνες και αποθεματικό».

Υπήρξαν περιπτώσεις το 1983 και 1984 που από κονδύλια των £200 και £300 χιλιάδων ικανοποιήθηκαν ανάγκες 84 άρθρων και κεφαλαίων.

Για να μην σας κουράσουμε περισσότερο πάνω στο θέμα των αριθμών απλώς θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ισχύουν τα ίδια για τον προϋπολογισμό αναπτύξεως και για τον προϋπολογισμό των εκποισθέντων.

Ερχόμαστε τώρα στο 1987, κύριοι συνάδελφοι, που είναι το επίμαχο έτος και που γίνεται προσπάθεια να λεχθεί από πλευράς αντιπολίτευσης ότι υπάρχει μια ιδιομορφία και μια κατάχρηση στην κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Ερώτημα: Είναι δίκαιη η μομφή και η χρησιμοποίηση του χαρακτηρισμού ακαταχρηστική; Και αν όχι, που είναι όχι λέμε, ποιοι είναι οι λόγοι που ώθησαν την αντιπολίτευση στο να εγγράψει αυτό το θέμα;

Για μας το συμπέρασμα είναι απλό: Αν δεν υπήρχαν προεδρικές εκλογές, μια τέτοια έκθεση δεν θα γινόταν, γιατί δεν θα δικαιολογείτο αντικειμενικά από τα πράγματα. Και εξηγούμαστε πάλι:

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός του 1987 που κατατέθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία προνοούσε δαπάνες συνολικού ύψους £540 εκ. συμπεριλαμβανομένων και των επιβαρύνσεων του Πάγιου Ταμείου που είναι £130,4 εκ. Η Βουλή μείωσε αυτό το ολικό ποσό των £540 εκ. κατά £9,5 εκ., δηλαδή περίπου στα £530,8 εκ.

Τώρα, όσον αφορά τον αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών απλώς θέλουμε να υπενθυμίσουμε ότι η ίδια η Βουλή μείωσε τις δαπάνες 29 άρθρων που αφορούν 11 κεφάλαια του τακτικού προϋπολογισμού και προέβη σε γενικές μειώσεις όλων των κεφαλαίων.

Όσον αφορά τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως, μειώθηκαν δαπάνες 18 άρθρων που αφορούν 9 κεφάλαια και επίσης έγιναν αποκοπές στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και στο ΤΑΕΠ.

Μέχρι σήμερα υποβλήθηκαν 199 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί — ήταν πριν λίγες μέρες 206 ανέφεραν οι συνάδελφοι — συνολικού ύψους περίπου £119 εκ. Τονίζουμε και υπενθυμίζουμε ότι τα £42,5 εκ. αφορούν το ειδικό δάνειο SUBORDINATED LOAN προς τη Συνεργατική Τράπεζα, άλλα £5,1 εκ. αφορούν επιστροφές προστίμου προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και άλλα £5,1 εκ. αφορούν το Συμβούλιο Αποχετεύσεων είναι δάνειο, για να καλυφθούν οι ανάγκες του, μέχρις ότου εισπράξει το δάνειο από τις χώρες της ΕΟΚ. Δηλαδή το ολικό ποσό αυτών των δανείων, που δεν είναι δαπάνες, αλλά αποτελούν λογιστική πράξη, είναι £52,7 εκ. και αν αφαιρεθούν τα 52,7 εκ., μένουν £66 εκ., που αντιπροσωπεύουν αύξηση 12,4% πάνω στον αρχικό προϋπολογισμό, δηλαδή μέσα στο μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών, όπως ανέφερα προηγουμένως, παρά τους λόγους που ήδη αναφέραμε για την αύξηση των κονδυλίων που απαιτούνται μέσω των συμπληρωματικών προϋπολογισμών από τις αποκοπές της Βουλής και της νέας τακτικής της Βουλής που εγκαινίασε το 1985—1986.

Επομένως, πού η κατάχρηση όταν μιλούμε για το μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών; Τι άλλο μένει; Μια ακόμα άδικη προσπάθεια της αντιπολίτευσης να πλήξει και να εκθέσει την Κυβέρνηση που όμως δεν θα το επιτύχει, γιατί τα κίνητρά της καθίστανται εξόφθαλμα και τα επιχειρήματα της αβάσιμα.

Η αρχική μας ερώτηση ήταν κατά πόσο το 1987 παρουσιάζει πραγματικά την ιδιομορφία της τάσης για καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, ώστε η Βουλή ή μάλλον η αντιπολίτευση να αισθανθεί την ανάγκη να καυτηριάζει αυτή τη μεγάλη, σε εισαγωγικά, κυβερνητική κατάχρηση και μάλιστα να αναβάλλει τη συζήτηση του θέματος την περασμένη Πέμπτη, για να φέρει το ΡΙΚ και να παρουσιάσει ζωντανή τη συζήτηση στο λαό, εκθέτοντας έτσι τα λάθη και τις σκοπιμότητες, και πάλι σε εισαγωγικά, της κυβερνητικής πλευράς στο λαό που μας ακούει.

Η πραγματικότητα όμως είναι άλλη. Η αλήθεια είναι διαφορετική και πιστεύουμε ότι έχει γίνει ξεκάθαρη με τα στοιχεία που παραθέσαμε.

Υπάρχει πράγματι μια ιδιομορφία στο 1987. Στο γεγονός ότι βρισκόμαστε στις παραμονές Προεδρικών εκλογών. Πιστεύω ότι τα στοιχεία και οι αριθμοί και οι συγκρίσεις που παραθέσαμε αποδεικνύουν χωρίς αμφιβολία ότι καμιά τέτοια καταχρηστική τάση από πλευράς Κυβέρνησης δεν υπήρξε και ότι η αντιπολίτευση, με μεγάλη δόση υπερβολής, σκαρφίστηκε θέμα που αποσκοπεί στη δημιουργία δυσμενών εντυπώσεων για την Κυβέρνηση. Προσπάθεια όμως αβάσιμη και αστήρικτη.

Αν το 1987 δεν ήταν προεκλογικό έτος, κύριοι συνάδελφοι, το ποσό του 12,4% αύξησης στον τακτικό προϋπολογισμό, που προέρχεται από την κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, θα θεωρείτο ως απόλυτα φυσιολογικό και πολύ κοντά στο επίπεδο μέσου όρου των τελευταίων πέντε ετών.

Η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, όπως όλοι γνωρίζουμε, αποτελεί απαραίτητο και αναπόσπαστο συμπλήρωμα και μέρος της γενικής κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής, πράγμα που παρεδέχθη εξάλλου και σχολίασε ευμενώς η ίδια η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και κατ' επέκταση ολόκληρη η Βουλή. Η οικονομία ενός τόπου, ενός κράτους, είναι ζωντανή και διαρκώς εξελισσόμενη και η πάγια τακτική της κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών ενισχύει την ανάγκη προσαρμοστικότητας και ελαστικότητας αλλά και το δυναμισμό της οικονομικής πολιτικής του κράτους. Και ο δυναμισμός και τα αποτελέσματα αυτής της οικονομικής πολιτικής στην Κύπρο κατοπτρίζονται στους ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, τα μεγάλα και συνεχή έργα δομής, υποδομής και αναστήλωσης, όπως και στις πολλαπλές κοινωνικές παροχές, πράγματα θα έλεγα ορατά και δεδομένα σε όλους που δεν εθελουφυλούν.

Επομένως για μας, και πιστεύω και για το λαό, το συμπέρασμα που βγαίνει αβίαστα είναι ότι η ίδια η αντιπολίτευση είναι εκείνη που προέβη σε κατάχρηση των αντιπολιτευτικών της τάσεων, διαθέσεων και ρόλου και όχι η κυβερνητική πλευρά που ειλικρινά άδικα κατηγορείται και μάλιστα κατόπιν τόσης προετοιμασίας και τόσης τυμπανοκρουσίας.

Επομένως πιστεύουμε ότι αυτή η νέα προσπάθεια να εκθέσει η αντιπολίτευση την Κυβέρνηση θα αποτύχει, γιατί δεν στηρίζεται σε δίκαιες και αντικειμενικές θέσεις. Συμβουλευόμαστε όμως ακόμα μια φορά την αντιπολίτευση να μην επιλέγει την οικονομία σαν θέμα για αντιπολίτευση, γιατί δεν πείθει, δεν μπορεί να πείσει. Διότι το άσπρο δεν γίνεται μαύρο. Και γιατί είναι αδύνατο να ανατραπεί η πραγματικότητα, όταν όλοι τη ζούμε καθημερινά και ο ίδιος ο λαός είναι μάρτυρας των πολύ σημαντικών οικονομικών και κοινωνικών επιτευγμάτων της Κυβέρνησης.

Το επιχείρημα ότι επίτηδες και τεχνικά κρατήθηκαν σε χαμηλό επίπεδο οι ετήσιοι προϋπολογισμοί για να μην παρουσιασθεί μεγάλο έλλειμμα για λόγους προεκλογικούς δεν ισχύει, γιατί στο τέλος του 1987 το πραγματικό έλλειμμα θα ήταν γνωστό και οπωσδήποτε οι εκλογές είναι το Φεβράρη του 1988 που θα γίνουν.

Αλλά ας δούμε και πολύ σύντομα την επίδοση της οικονομίας το 1987, πριν αποφασίσουμε κατά πόσο ο ελλειμματικός προϋπολογισμός, είτε ο ετήσιος είτε αν συνυπολογισθούν και οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την οικονομία, όπως οι συνάδελφοι προηγουμένως προσπάθησαν να πουν.

Εμείς θα απαντήσουμε με συγκεκριμένα στοιχεία για να αποφασίσουμε εδώ όλοι μαζί και ο λαός που μας ακούει, αν πράγματι κινδυνεύει η οικονομία, όπως λέχθηκε, σαν σύνολο ή αν ωφελήθηκε η οικονομία σαν σύνολο από την κυβερνητική οικονομική πολιτική, από τους τακτικούς προϋπολογισμούς και από την κατάσταση συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Να δούμε λοιπόν τα αποτελέσματα αυτής της «κατάχρησης»:

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας το 1987 — ο κ. Χατζηδημητρίου ήδη το παρεδέχθη — είναι περίξ του 6% έναντι 3% του 1986 και έναντι 3% που είναι ο παγκόσμιος μέσος όρος. Επομένως πολύ ψηλός ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας!

Η ανεργία που μπορεί να προέλθει, θα έλεγε κάποιος, από ελλειμματικούς προϋπολογισμούς μειώθηκε κατά 1,118 άτομα τον Ιούλιο του 1987, δηλαδή κατά 10,2% σε σύγκριση με το 1986. Και ο δείκτης του ποσοστού ανεργίας στο τέλος του 1987 θα είναι περίξ του 3,4% έναντι 3,6% το 1986 και έναντι 8% ανεργίας σε βιομηχανικές χώρες και άνω του 20% ανεργίας σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, στο οποίο και πάλι έγινε αναφορά από συναδέλφους, φέτος θα παρουσιάσει πλεόνασμα £50 εκ., δηλαδή για πρώτη φορά θα υπάρξει πλεόνασμα από το 1967. Αυτό θα είναι το μεγαλύτερο πλεόνασμα από την 1η μέρα της ανεξαρτησίας, ενώ πέρυσι υπήρξε έλλειμμα £3,5 εκ. και το 1985 έλλειμμα £98,7 εκ. Και η βελτίωση αυτή υπήρξε παρόλο που οι τιμές του πετρελαίου παρουσίασαν άνοδο, πράγμα που υπό κανονικές συνθήκες θα έπρεπε να είχε επηρεάσει δυσμενώς αυτό το δείκτη.

Ο ρυθμός του πληθωρισμού και αυτός χαμηλός, 3% έναντι άνω του 3% σε ανεπτυγμένες χώρες και περίξ του 30% στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Και έρχομαι στο δημοσιονομικό έλλειμμα που ανέφεραν πολύ ειδικά οι συνάδελφοι. Το δημοσιονομικό έλλειμμα θα είναι το 1987 4% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, έναντι 4,2% που ήταν το 1986, έναντι 4,6% που είναι ο μέσος όρος των ανεπτυγμένων χωρών, έναντι 6% που είναι των αναπτυσσόμενων χωρών και παρόλα τα ειδικά προβλήματα της εισβολής. Με άλλα λόγια η Κύπρος έχει ένα αρκετά χαμηλό συγκριτικά δημοσιονομικό έλλειμμα. Ταυτόχρονα δεν θα πρέπει να ξεχνούμε ότι πολλές φορές οι ελλειμματικοί προϋπολογισμοί, η ύπαρξη κάποιου ελλείμματος, όταν το ύψος του βέβαια είναι μέσα σε λογικά πλαίσια, δύναται να ενισχύσει τη ζήτηση και κατ' επέκταση την παραγωγική δραστηριότητα και την απασχόληση. Τονίζουμε όμως, πάντοτε ενόσω υπάρχει σταθερή οικονομία.

Εμείς πιστεύουμε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα είναι σε χαμηλό επίπεδο, συγκρίνεται πολύ ευνοϊκά με όλες τις χώρες του κόσμου κι ούτε υπήρξε αύξηση σε σχετικούς αριθμούς κατά το 1987. Αλλά επειδή έγινε και αναφορά στο εξωτερικό χρέος, δημόσιο και ιδιωτικό, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα £635,5 εκ. που μπορεί, όπως ανέφερε ο συνάδελφος, να αυξηθήκαν, εμείς όμως τονίζουμε ότι δεν υπήρξε καμιά αλλαγή το 1987, αποτελούν 36,5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος έναντι 40% που ήταν το 1986 και αν συγκριθεί αυτό το ποσοστό με πολλές άλλες χώρες του κόσμου και πάλι η Κύπρος βρίσκεται σε πολύ ευνοϊκή θέση. Αλλά εκείνος ο δείκτης που πράγματι είναι ο παγκόσμια αποδεκτός δείκτης σύγκρισης, όσον αφορά το εξωτερικό χρέος, είναι το ποσοστό αποπληρωμής του εξωτερικού χρέους έναντι των ολικών εξόδων, αγαθών και υπηρεσιών στο τέλος του χρόνου. Στην Κύπρο αυτό το επίπεδο το 1987 θα είναι αυτό το ποσοστό 13%

σε σύγκριση με 23% που είναι ο μέσος όρος των αναπτυσσόμενων χωρών και σε 20 έως 25% που είναι ο όρος ασφάλειας που έχει θέσει η Διεθνής Τράπεζα.

Τα συναλλαγματικά μας αποθέματα είναι υγιέστατα και καλύπτουν 4,5 χρόνια τόκου και αποπληρωμών και έχουν αυξηθεί κατά £450 εκ. μεταξύ 1975 και 1987. Σήμερα το 1987 τα συναλλαγματικά αποθέματα παρουσιάζουν αισθητή αύξηση. Είναι της τάξης των £530 εκ., έναντι £479 εκ. στο τέλος του 1986 και αντιπροσωπεύουν 10 μηνών εισαγωγές σε σύγκριση με ένα έως δύο μήνες της πλειοψηφίας των άλλων χωρών.

Δεν θα αναφέρω ότι με το εξωτερικό χρέος η Κυβέρνηση κατόρθωσε, και τονίζω τη λέξη, κατόρθωσε να δημιουργήσει αξιόλογο εθνικό πλούτο τα τελευταία δέκα χρόνια.

Δεν θα αναφερθώ στα τεράστια έργα δομής, υποδομής και αναστήλωσης ούτε στα £5 δισεκατομμύρια που δαπανήθηκαν για αυτές τις μεγάλες επενδύσεις.

Ούτε επίσης στα £2,5 δισεκατ. που δαπανήθηκαν για κοινωνικές παροχές και για βοήθεια των ασθενέστερων στρωμάτων του λαού μας, διότι πιστεύω ότι όλοι γνωρίζουν και όλοι βλέπουν και όλος ο λαός αντιλαμβάνεται το έργο που επιτελέστηκε. Γι' αυτό θα ήθελα τελειώνοντας να τονίσω ακόμα μια φορά ότι δεν υπάρχει καμιά προσπάθεια καταχρηστικής κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί είναι αναπόσπαστο μέρος μιας οικονομικής πολιτικής, μιας πετυχημένης οικονομικής πολιτικής η οποία είναι πετυχημένη όχι μόνο στα μάτια τα δικά μας, αλλά και στα μάτια των ξένων, και θα έλεγα ακόμα μια φορά ότι οποιαδήποτε προσπάθεια να χρησιμοποιηθεί η οικονομία του τόπου ως όπλο για αντιπολίτευση θα πέσει στο κενό, διότι η οικονομία αυτού του τόπου είναι τόσο ακμαία και οι δείκτες της οικονομίας τόσο θετικοί που δεν μπορεί η αντιπολίτευση να πείσει χρησιμοποιώντας την οικονομία σαν θέμα αντιπολιτευτικό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Σήμερα συζητά το Σώμα το θέμα της καταχρηστικής κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών από μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού ήταν και αντικειμενική και περιεκτική και έδωσε την πραγματική εικόνα της κατάστασης.

Δεν πρόκειται να επαναλάβω αυτά που με τόση σαφήνεια η Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής έχει θέσει μπροστά στο Σώμα. Θάθελα όμως να ασχοληθώ με ορισμένες πτυχές του θέματος.

Η Βουλή έχει εγκρίνει τους Προϋπολογισμούς του 1987 τον περασμένο Φεβράρη. Οι συνολικές δαπάνες των Προϋπολογισμών αυτών, όπως κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία, ανέρχονταν σε κάπου £410 εκατομμύρια. Η Επιτροπή Οικονομικών, ύστερα από λεπτομερή μελέτη των Προϋπολογισμών, εισηγήθηκε στο Σώμα περικοπές δαπανών του ύψους των £10 εκ., τις οποίες και το Σώμα θεώρησε δικαιολογημένες και τις ενέκρινε.

Τι αφορούσαν οι περικοπές αυτές των £10 εκατομμυρίων;

Οι περικοπές αυτές αφορούσαν πρώτα από όλα μείωση των μη αναγκαίων καταναλωτικών δαπανών των Προϋπολογισμών.

Δεύτερο, αφορούσαν δαπάνες που δεν συνοδεύονταν με τα αναγκαία δικαιολογητικά ή δεν υπήρχαν σχέδια για το δοσμένο έργο.

Τρίτο, χορηγίες σε Ημικρατικούς Οργανισμούς, γιατί οι Προϋπολογισμοί τους όχι μόνο δεν είχαν κατατεθεί στο Σώμα, αλλά δεν είχαν καν εγκριθεί από την ίδια την Κυβέρνηση.

Τέταρτο, αφορούσαν νέες θέσεις σε υπηρεσίες ή τμήματα στα οποία πολλές από τις υφιστάμενες οργανικές θέσεις παρέμεναν κενές.

Τέλος, η Επιτροπή Οικονομικών κατέβαλε μια προσπάθεια μείωσης του ταμειακού ελλείμματος των Προϋπολογισμών που, παρά τις περικοπές, θα ανερχόταν το 1987, αν τα πράγματα έμεναν όπως τότε που ψηφίστηκαν, στα £165 εκ., πράγμα που θα διόγκωνε περαιτέρω το τεράστιο δημόσιο χρέος. Η Βουλή δηλαδή, κύριοι συνάδελφοι, με τις περικοπές αυτές έδινε στην Κυβέρνηση ένα μήνυμα. Ένα μήνυμα για λιτότητα και περισυλλογή. Οι περικοπές αυτές δεν ήταν ούτε η αιτία ούτε πολύ περισσότερο ο λόγος για την κατάθεση σ' αυτή την περίοδο τόσων πολλών συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Δεν ήταν οι περικοπές των £10 εκ. που ώθησαν την Κυβέρνηση να στείλει τους συμπληρωματικούς αυτούς προϋπολογισμούς. Η Βουλή με τις περικοπές αυτές, όπως είπα, έδινε στην Κυβέρνηση ένα μήνυμα για λιτότητα και περισυλλογή. Και στις ομιλίες του ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών κατά τη συζήτηση των Προϋπολογισμών αναφέρεται πολύ στο θέμα της λιτότητας και της περισυλλογής. Αλλά φαίνεται ότι αυτό το θέμα δεν αφορά την κυβερνητική πλευρά. Αφορά τις μάζες των εργαζομένων, οι οποίες και να θέλουν δεν έχουν τη δυνατότητα για περαιτέρω λιτότητα. Η λιτότητα είναι εδώ στον κυβερνητικό τομέα που πρέπει να γίνει. Δηλαδή να χρησιμοποιούνται λελογισμένα τα λεφτά που ο ίδιος ο λαός δίνει για τη λειτουργία του κράτους και την ανάπτυξη του τόπου.

Δυστυχώς, η Κυβέρνηση όχι μόνο δεν πήρε το μήνυμα της Βουλής για λιτότητα, αλλά και το αγνόησε. Ποια είναι τα δεδομένα που στηρίζουν αυτή τη διαπίστωση;

Από το Φεβράρη που ψηφίστηκαν οι Προϋπολογισμοί μέχρι σήμερα, αφαιρουμένων των δυο μηνών των διακοπών της Βουλής — μέσα σε 7 μήνες δηλαδή — κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία 206 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί που προνοούν συνολικές δαπάνες κάπου £121 εκ. Η Βουλή ενέκρινε πριν 7 μήνες τους 3 Προϋπολογισμούς με συνολικές δαπάνες £400 εκ. Και η Εκτελεστική Εξουσία με τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς μέχρι τώρα αυξάνει αυτές τις δαπάνες σε £521 εκ. ή κατά κάπου 30%. Ο κ. Γαλανός μας είπε ότι δεν είναι ορθά αυτά τα στοιχεία που δίνουμε, γιατί θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε συγκρίσεις και των προηγούμενων χρόνων. Και, κύριοι συνάδελφοι, θα χρησιμοποιήσω τα ίδια στοιχεία τα οποία είχε μπροστά του και ο κ. Γαλανός.

Ο κ. Γαλανός είπε: «Ξέρετε, κύριοι, το 1982 κατατέθηκαν 16 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, που ισοδυναμούν με αύξηση 14,7%. Το 1986 κατατέθηκαν 55 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, δηλαδή αύξηση 5,4%. Κατά συνέπεια γιατί όλος αυτός ο θόρυβος;» Και για να μην κουράσει το ακροατήριο τους είπε: «Για να μη σας κουράσω δεν θα ασχοληθώ με αριθμούς».

Κύριοι συνάδελφοι,

Εγώ θα σας κουράσω λίγο και εσάς και το ακροατήριο. Και τα στοιχεία αυτά, τα οποία είναι στοιχεία που ετοιμάστηκαν από αρμόδια Σώματα του Υπουργείου Οικονομικών, λεν τα ακόλουθα. Είναι τα δεδομένα, αυτά που συνέβησαν:

Το 1982 κατατέθηκαν στο Σώμα 26 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί για ολόκληρο το χρόνο. Το 1983 24 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί. Οι αριθμοί που έδινε ο κ. Γαλανός ήταν μόνο για τον Τακτικό Προϋπολογισμό. Τους άλλους Προϋπολογισμούς, τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και τον Προϋπολογισμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων, εκείνους δεν τους έλαβε υπόψη. Δεν ήταν Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί βλέπετε!

Το 1984 40 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Το 1985 90 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Το 1986 95 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Το 1987 μέχρι τώρα — γιατί συνεχίζεται η κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών — 206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί. Κατά συνέπεια, τίποτε το ιδιαίτερο δεν παρουσιάστηκε το 1987! Ήταν η ίδια τακτική που ακολουθείτο και στα προηγούμενα χρόνια.

26 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί κατατέθηκαν το 1982.

206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί κατατέθηκαν το 1987.

Σύγκριση με το 1986 95 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί για ολόκληρο το 1986, 206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί μέχρι το Νιόβρη του 1987.

Ας πάρουμε όμως και το θέμα των κονδυλίων. Διότι μπορεί να μεν να είναι πολλοί οι Προϋπολογισμοί, αλλά μικρά τα ποσά.

Το 1982 οι Προϋπολογισμοί αυτοί ήταν του ύψους των £34,7 εκ.

Το 1983 οι Προϋπολογισμοί αυτοί ήταν του ύψους των £51,5 εκ.

Το 1984 οι Προϋπολογισμοί αυτοί ήταν του ύψους των £52,3 εκ.

Το 1985 οι Προϋπολογισμοί αυτοί ήταν του ύψους των £70,8 εκ.

Το 1986 οι Προϋπολογισμοί αυτοί ήταν του ύψους των £49,1 εκ.

Και το 1987 αισίως μέχρι τώρα οι προϋπολογισμοί αυτοί ήταν του ύψους των £121 εκ.

Ο κ. Γαλανός λέει: «Ξέρετε, εκείνο το δάνειο που αφορά την Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα θα πρέπει να αφαιρεθεί». Μα κι εκείνο να αφαιρεθεί, κύριοι συνάδελφοι, αν δεν είναι τριπλάσια τα ποσά, είναι υπερδιπλάσια! Κατά συνέπεια δεν δικαιολογείται το θέμα. Άσε που δεν εξετάζεται το θέμα για ποιους σκοπούς είναι που ζητούνται τα ποσά αυτά και για ποιους όχι. Είναι ποσά που ζητήθηκαν και βαρύνουν το 1987.

Αυτοί είναι οι αριθμοί και λυπούμαι που σας έχω κουράσει, κύριοι συνάδελφοι, αλλά έχω τη γνώμη ότι και εσάς και το λαό γενικά τον έχουν διαφωτίσει καλύτερα.

Κατά συνέπεια, κύριοι συνάδελφοι, ένα είναι το γεγονός: Η Κυβέρνηση έχει ουσιαστικά ανατρέψει τους αρχικούς Προϋπολογισμούς που η ίδια έχει επεξεργαστεί και καταθέσει στη Βουλή. Και δικαιολογημένα υπάρχει το ερώτημα: Υπάρχει προγραμματισμός; Οι Προϋπολογισμοί που κατατίθενται είναι μετά από ορθό προγραμματισμό, ορθή μελέτη όλων των δεδομένων;

Είναι λυπηρό, αλλά δυστυχώς δεν μπορεί να απαντήσει κανείς στο ερώτημα αυτό θετικά. Τα δεδομένα δείχνουν ότι και αν ακόμα υπάρχει προγραμματισμός, αυτός είναι πολύ άστοχος. Πολύ πρόχειρα επεξεργασμένος. Και ιδιαίτερα το 1987.

Υπάρχει όμως και μια άλλη πολύ σοβαρή πτυχή. Το ταμειακό έλλειμμα — όχι το δημοσιονομικό έλλειμμα, κύριοι συνάδελφοι — το ταμειακό έλλειμμα, γιατί πολύ αρέσκειται η Εκτελεστική Εξουσία να αναφέρεται στο δημοσιονομικό έλλειμμα, το οποίο αποκρύπτει πολλές πραγματικότητες. Το ταμειακό έλλειμμα υπολογιζόταν στην αρχή του χρόνου στα £165 εκ. Αν προστεθούν τώρα και τα £121 εκ. των νέων Προϋπολογισμών, το ταμειακό έλλειμμα θα πλησιάσει τα £290 εκ. Και αν η τάση συνεχιστεί ως το τέλος του χρόνου, θα ξεπεράσει τα £300 εκ.

Πώς θα καλυφθεί αυτό το έλλειμμα; Ασφαλώς με πρόσθετο δανεισμό. Και το ήδη πολύ ψηλό δημόσιο εξωτερικό και εσωτερικό χρέος θα αυξηθεί σημαντικά. Έχει προβληματιστεί η Κυβέρνηση με το πολύ σοβαρό αυτό θέμα; Από ό,τι φαίνεται, η απάντηση στο ερώτημα είναι αρνητική.

Η Βουλή όμως ανησυχεί. Και δικαιολογημένα, κύριοι συνάδελφοι, ανησυχεί. Η Κυβέρνηση αντί της πολιτικής της λιτότητας και περισυλλογής, που η ίδια επανειλημμένα έχει διακηρύξει, εφαρμόζει πολιτική σπατάλης, πολιτική διασπάθισης του δημόσιου χρήματος και μάλιστα για σκοπούς άσχετους με την οικονομία του τόπου και το δημόσιο συμφέρον.

Προβάλλεται, κύριοι συνάδελφοι, συχνά το ερώτημα:

Είναι μήπως αντισυνταγματικό, ανορθόδοξο να κατατίθενται στη διάρκεια του χρόνου συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί; Θα πρέπει να απαντηθεί αυτό το ερώτημα. Όχι, ούτε ανορθόδοξο είναι ούτε αντισυνταγματικό. Αντίθετα, προβλέπεται από το Σύνταγμα. Η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι αντίθετα αναπόφευκτη και αναγκαία υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Υπάρχουν δαπάνες που δεν είναι δυνατό να προβλεφθούν και που προκύπτουν στη διάρκεια του χρόνου. Η κάλυψή τους δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά παρά με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς. Και η Βουλή για τέτοιες δικαιολογημένες περιπτώσεις δεν αρνείται την ψήφισή τους.

Υπάρχει ανάγκη, κύριοι συνάδελφοι, πρόσθετων δαπανών που μπορούν να προκύψουν από την επίσπευση της εκτέλεσης κάποιου έργου. Δυστυχώς, όσον αφορά αυτόν τον τομέα δεν μας έχει συνηθίσει η Κυβέρνηση με τέτοιου είδους δαπάνες. Με υπερεκπλήρωση δηλαδή των έργων. Εντούτοις, αν και όταν υπάρξουν, η Βουλή όχι μόνο τις εγκρίνει, αλλά και τις χαιρετίζει, γιατί ήταν και είναι υπέρ της επίσπευσης της εκτέλεσης αναπτυξιακών έργων.

Τέλος, είναι οι περιπτώσεις νέων σχεδίων για έργα που συμπληρώθηκαν στη διάρκεια του χρόνου και κατά συνέπεια απαιτούνται νέες πιστώσεις.

Ανάμεσα, κύριοι συνάδελφοι, στα 206 νομοσχέδια που έχουν κατατεθεί, υπάρχουν νομοσχέδια που εμπίπτουν στις πιο πάνω προϋποθέσεις; Η απάντηση είναι θετική. Ναι, υπάρχουν τέτοια νομοσχέδια. Και, όπως ξέρετε, η Βουλή τα έχει ψηφίσει.

Όμως μεγάλο μέρος των νομοσχεδίων που έχουν κατατεθεί δεν εμπίπτουν σ' αυτή την κατηγορία. Ένας μεγάλος αριθμός νομοσχεδίων αφορά την εκτέλεση οδικών έργων που δεν έχουν προγραμματιστεί και που τα έχουν υποσχεθεί τώρα, φέτος, για ειδικούς σκοπούς. Ενώ οδικά έργα που έχουν προγραμματιστεί, είτε δεν άρχισε η εκτέλεσή τους είτε καθυστερούν σημαντικά. Και όχι μόνο αυτό. Τα

νομοσχέδια που αφορούν τα έργα αυτά συντάχθηκαν με τόση βιασύνη και προχειρότητα που, όταν οι αρμόδιοι βρίσκονταν μπροστά στην Επιτροπή Οικονομικών, αναγκάστηκαν να ομολογήσουν ότι τα έργα αυτά δεν θα συμπληρωθούν μέχρι το τέλος του χρόνου και ότι τα ποσά που θα μπορούσαν να δαπανηθούν είναι πολύ μικρότερα από αυτά που ζητούνται.

Κύριοι συνάδελφοι,

Υπήρξατε μάρτυρες σήμερα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, για να μην αναφερθώ σε προηγούμενες ημερομηνίες. Κατετέθη Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων για £1,680,000 εκ. για διάφορα στεγαστικά προγράμματα για τους πρόσφυγες. Και όταν το αρμόδιο Υπουργείο ήλθε στην Επιτροπή μας είπε: «Ξέρετε, απ' αυτά τα £1,680,000 εκ. μόνο £600,000 είναι που χρειαζόμαστε». Και ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι, γιατί κατατέθηκε ο Συμπληρωματικός αυτός Προϋπολογισμός; Γιατί κατατέθηκε, εφόσον η Εκτελεστική Εξουσία δεν χρειαζόταν αυτά τα ποσά; Κατατέθηκε, κύριοι συνάδελφοι, για να γίνεται αυτό που γινόταν σε μένα αλλά και σε σας. Να σας τηλεφωνούν οι πρόσφυγες και να σας λεν: «Πότε θα ψηφίσετε το νομοσχέδιο που αφορά τα στεγαστικά μας προγράμματα για να στεγαστούμε το συντομότερο;» Και αυτός ήταν ο στόχος της κατάθεσής του. Όταν όμως οι αρμόδιοι ήλθαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή και όταν η Επιτροπή τους προειδοποίησε ότι αυτά που καταθέτουν εμπίπτουν στις πρόνοιες της νομοθεσίας που ψήφισε η Βουλή για την κατάθεση στοιχείων, και δεύτερον ότι η Βουλή θα βάλει πρόνοια με την οποία θα καθιστά υπεύθυνους εκείνους που ελέγχουν την εκτέλεση αυτών των έργων, τότε κατατέθηκε η αλήθεια. Ό,τι γι' αυτά μόνο ήταν. Αλλά τι έχαναν να μιλήσουν για περισσότερα σε μια προεκλογική περίοδο; Αυτός ήταν ο στόχος.

Δεν θέλω ν' αναφερθώ για το άλλο κονδύλι, κύριοι συνάδελφοι, των £360,000 για δρόμους για τους οποίους τελικά ήλθαν και μας είπαν ότι: «Ε! δεν πρόκειται να εκτελεστούν, το αποσύρουμε».

Στόχος, κύριοι συνάδελφοι, αυτής της κατάστασης είναι να δοθεί η ψευδής εντύπωση στις κοινότητες ότι εκτελούνται έργα. Ενώ στην πραγματικότητα κανένα απ' αυτά δεν θα περατωθεί μέσα στο 1987. Και όλα αυτά για τους γνωστούς λόγους των εντυπώσεων ενόψει εκλογών.

Θάθελα, κύριοι συνάδελφοι, ν' αναφέρω ένα ακόμα περιστατικό πολύ χαρακτηριστικό:

Ήλθε ένας κοινοτάρχης στη Βουλή, με επισκέφθηκε επανειλημμένα στο γραφείο μου για να ψηφίσουμε το κονδύλι για το δρόμο της κοινότητάς του. Και σε απάντησή μου ότι «μα ακόμα δεν υπάρχει κατατεθειμένο τέτοιο νομοσχέδιο» ο κοινοτάρχης ο καυμένος, στην προσπάθειά του να προωθήσει το έργο της κοινότητάς του, εξασφάλισε το νομοσχέδιο που θα κατέθετε η Εκτελεστική Εξουσία στη Βουλή και μου το έφερε στο γραφείο μου και μου είπε: «Έτο, κύριε Κωνσταντίνου. Σε παρακαλώ βάλτο στην Επιτροπή για να το περάσετε!» Αυτή είναι η δραματική κατάσταση φέτος αναφορικά με αυτά τα ζητήματα.

Ένας άλλος αριθμός νομοσχεδίων, κύριοι συνάδελφοι, αφορά τη δημιουργία νέων οργανικών θέσεων σε διάφορα Υπουργεία, τη στιγμή που στα ίδια Υπουργεία υπάρχουν κενές δεκάδες οργανικές θέσεις. Και αυτό τις παραμονές της κατάθεσης των Προϋπολογισμών για το 1988 στη Βουλή και όταν εκ των πραγμάτων είναι αδύνατη η πλήρωση αυτών των θέσεων μέσα στο 1987.

Και δημιουργείται εύλογα το ερώτημα: Γιατί ζητούνται αυτές οι νέες θέσεις;

Η απάντηση είναι μια και μοναδική. Οι νέες αυτές θέσεις χρειάζονται για να είναι λογικοφανείς οι απλόχερες υποσχέσεις των κυβερνώντων για την εξασφάλιση εργασίας σε ανέργους, έναντι ενός μικρού, πολύ μικρού ανταλλάγματος: Να πάρουν την ταυτότητα του ΔΗ.ΚΟ. και να ψηφίσουν στις προσεχείς εκλογές τον κ. Κυπριανού. Είναι μια καθόλα ανεπίτρεπτη και λυπηρή κατάσταση. Δυστυχώς όμως, κύριοι συνάδελφοι, είναι μια πραγματικότητα.

Το άλλο ερώτημα που προβάλλεται είναι:

Δεν είναι κάθε χρόνο που κατατίθενται Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί; Η απάντηση είναι θετική. Κατατίθενται κάθε χρόνο Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί. Υπήρξε και στα προηγούμενα χρόνια καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Φέτος όμως η κατάχρηση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών έχει υπερβεί κάθε προηγούμενο. Μιλούν οι αριθμοί τους οποίους σας έδωσα προηγουμένως.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, κύριοι συνάδελφοι, βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα: Έχει γίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό κατάχρηση του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και μάλιστα σε βαθμό που να ανατρέπονται οι προϋπολογισμοί για το 1987, να μεγεθύνεται επικίνδυνα το ταμειακό έλλειμμα και κατ' επέκταση το δημόσιο χρέος και να τίθεται σε κίνδυνο η οικονομία στο σύνολό της. Αυτή είναι η απάντηση στο ερώτημα που τίθεται κατά πόσο φέτος υπάρχει καταχρηστική κατάθεση προϋπολογισμών.

Ποιοι είναι οι πραγματικοί λόγοι για την αθρόα κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών ειδικά φέτος;

Στην Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού προς το Σώμα δίνεται σαφής απάντηση στο καιρίο αυτό ερώτημα. «Είναι διαπίστωση της Επιτροπής», λέγεται, «ότι η Κυβέρνηση, προβαίνοντας στις ενέργειες αυτές, εξυπηρετεί ένα και μοναδικό σκοπό: Τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες. Και τούτο άσχετα με τις συνέπειες που θα επακολουθήσουν».

Δεν μπορεί παρά να συμφωνήσει οποιοσδήποτε αντικειμενικά σκεπτόμενος άνθρωπος με τη διαπίστωση αυτή της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού της Βουλής. Βοούν τα ίδια τα γεγονότα. Δε χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να καταλήξει κανένας σ' αυτό το συμπέρασμα παρά τις φωνές του ΔΗ.ΚΟ. και της Κυβέρνησης για το αντίθετο.

Εμείς, κύριοι συνάδελφοι, δηλώνουμε κατηγορηματικά ότι δεν θα ακολουθήσουμε την Κυβέρνηση σ' αυτόν τον κατήφορο. Εμείς, όπως μέχρι τώρα, θα συνεχίσουμε να εξετάζουμε τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τις άλλες νομοθεσίες με υπευθυνότητα και με μοναδικό κριτήριο την εξυπηρέτηση του λαού, της οικονομίας του τόπου και του δημόσιου συμφέροντος.

Λίγα λόγια, κύριοι συνάδελφοι, για μερικά σημεία από την ομιλία του κ. Γαλανού.

Ο κ. Γαλανός ισχυρίστηκε ότι αναβλήθηκε η συζήτηση για μια βδομάδα, για να γίνει διευθέτηση η συζήτηση αυτή να μεταδίδεται από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου. Και λέει ότι αυτό έγινε σκόπιμα από τα άλλα κόμματα. Κύριοι συνάδελφοι, εδώ γίνεται συζήτηση πάνω σε σοβαρά θέματα, γίνεται συζήτηση πάνω σε θέματα που αφορούν την πολιτεία της Κυβέρνησης, όσον αφορά τα θέματα των Κρατικών Προϋπολογισμών, και ο λαός πρέπει να γνωρίζει τι γίνεται. Εξάλλου, αν πράγματι το ΔΗΚΟ και η Εκτελεστική Εξουσία είναι

ασπροπρόσωποι και δεν φοβούνται, τότε γιατί φοβούνται τη συζήτηση και μιλούν για σκοπιμότητα;

Ο κ. Γαλανός είπε ότι ο λαός έχει ωριμότητα. Συμφωνώ απόλυτα μαζί με τον κ. Γαλανό. Ο λαός είναι και ώριμος και κρίνει και θα κρίνει. Και γι' αυτό η συζήτηση αυτή από το βήμα της Βουλής, την οποία ο λαός ακούει μέσω του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, έχει τη δύναμη να κρίνει.

Ο κ. Γαλανός είπε ότι: «Ξέρετε ένας κακός δαίμονας για το ότι η Κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να στέλλει πολλούς συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς είναι το μέτρο που πήρε η Βουλή για το θέμα των επαναψηφίσεων και για τα θέματα του αποθεματικού». Και αναφέρθηκε ο κ. Γαλανός στα προηγούμενα χρόνια. Εγώ θα αναφερθώ μόνο στο 1986. Το 1986, κ. Γαλανέ και κύριοι συνάδελφοι, οι περιορισμοί που έβαλε η Βουλή στα θέματα των επαναψηφίσεων και το αποθεματικό ίσχυαν. Και ερωτώ: Γιατί η Κυβέρνηση το 1986 κατάθεσε μόνο 95 συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και το 1987 μέχρι τώρα 206; Εφόσον ίσχυαν τα ίδια και το 1986, θάπρεπε και τότε να υποβληθεί πληθώρα συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Άρα λοιπόν η επιχειρηματολογία αυτή του κ. Γαλανού δεν αλλάζει την πραγματική κατάσταση.

Ο κ. Γαλανός αναφέρθηκε ότι «ναι, ξέρετε εφόσον έτσι έχουν τα πράγματα, γιατί η Βουλή ψηφίζει τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς;» Η Βουλή, κ. Γαλανέ, ψηφίζει εκείνους τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς που αποδεδειγμένα υπάρχουν και σχέδια και δυνατότητες εκτέλεσης. Γι' αυτό και οι περικοπές, γι' αυτό και η απόρριψη πολλών προϋπολογισμών. Μέσα στο 1987 με την κατάχρηση κατάθεσης αυτών των προϋπολογισμών για δημοκοπικούς λόγους και για σκοπούς εκλογών, ήταν φυσικό ότι το κλίμα ήταν πολύ διαφορετικό από άλλα χρόνια και αυτό είναι γνωστό.

Θάθελα ακόμα ένα σημείο της ομιλίας του κ. Γαλανού να σχολιάσω. Ο κ. Γαλανός μίλησε για την οικονομία. Αυτά θα έχουμε τη δυνατότητα να τα πούμε και στη συνέχεια, αλλά ιδιαίτερα κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών. Αλλά ένα σημείο θάθελα, κύριοι συνάδελφοι, να σχολιάσω. Ο κ. Γαλανός ανέφερε ότι «το Κράτος ξοδεύει τόσα για κοινωνικές παροχές». Και επειδή ξέρετε ότι αυτό είναι ένα από τα μέσα που χρησιμοποιά το ΔΗΚΟ σ' αυτές τις εκλογές, θάθελα και από του βήματος της Βουλής να το θίξω. Οι συντάξεις, κύριοι συνάδελφοι, είναι μια σημαντική κοινωνική παροχή. Είναι μια κοινωνική παροχή για την οποία ξοδεύονται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων πολλά εκατομμύρια κάθε χρόνο. Ξοδεύονται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων των ιδίων των ασφαλιζομένων, το οποίο κέρδισαν ύστερα από μακρούς και επίπονους αγώνες, όταν ακόμα το Δημοκρατικό Κόμμα δεν υπήρχε στη ζωή. Είναι μια από τις σημαντικότερες κατακτήσεις των εργαζομένων το θέμα των κοινωνικών ασφαλίσεων, της βελτίωσής τους και των συντάξεων. Και δεν αποτελεί παροχή από την Κυβέρνηση.

Όμως, κύριοι συνάδελφοι, είμαι υποχρεωμένος να πω ότι κάτω γίνεται πολλή προπαγάνδα από μέρους του ΔΗΚΟ ότι «ξέρετε, αν δεν ψηφίσετε τον κ. Κυπριανού, θα σας περικοπούν οι συντάξεις». Τίποτε το αναληθέστερο, διότι οι συντάξεις δεν είναι θέμα το οποίο χειρίζεται η Κυβέρνηση ή παρέχει η Κυβέρνηση. Είναι παροχή που τη δικαιούνται οι συνταξιούχοι. Και κανένας δεν μπορεί να τους την αφαιρέσει. Γι' αυτό δεν θα πρέπει να εμπíπτουν στον εκβιασμό, σ' ένα από τους εκβιασμούς που γίνονται για εκλογική σκοπιμότητα.

Κύριοι συνάδελφοι, το θέμα είναι καθαρό. Η έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών έχει τοποθετήσει με αντικειμενικότητα το θέμα. Η εκτελεστική Εξουσία, ενόψει Προεδρικών εκλογών και μέσω των προϋπολογισμών, για δημαγωγικούς σκοπούς, προσπάθησε να εξασφαλίσει ψήφους. Αυτοί είναι οι πραγματικοί λόγοι για τους οποίους κατατέθηκε η πληθώρα αυτών των νομοσχεδίων και συνεχίζεται η κατάθεσή τους. Είμαστε βέβαιοι ότι ο λαός, ο οποίος έχει κρίση και ωριμότητα, δεν πρόκειται να παρασυρθεί από τέτοια τεχνάσματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν ξέρω αν θέλετε να συνεχίσει η συζήτηση. Τότε θα δώσω το λόγο σε ένα Βουλευτή από κάθε πλευρά.

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ο συνάδελφος κ. Γαλανός έχει όλη τη συμπάθειά μου. Ανέλαβε ένα άχαρο έργο. Να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα. Όμως θα ανέμενε κανείς από ένα επιχειρηματία, όπως ο κ. Γαλανός, και μάλιστα πετυχημένο — που ξέρει τη σημασία του προϋπολογισμού σε κάθε επιχείρηση — ότι δεν θα αναλάμβανε να μας πείσει ότι τίποτε το άτοπο δεν υπάρχει και ότι είναι σωστό ένας προϋπολογισμός £403 εκατομμυρίων που εγκρίθηκε το Φεβρουάριο να ανατρέπεται μέσα σε 8 μήνες με ένα μάτσο από συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Παρόλη τη φιλότιμη προσπάθειά του και το παίξιμο με αριθμούς, για να μην πω παραποίηση των αριθμών, κανένα δεν έπεισε — ούτε και τον εαυτό του νομίζω. Και το μόνο που κατάφερε είναι να επιβεβαιώσει — αν χρειάζεται επιβεβαίωση βέβαια — ότι η Κυβέρνηση την οποία ανέλαβε να υπερασπίσει, δεν ήταν σε θέση να προβλέψει δαπάνες και έργα που ήταν προβλεπτά. Δηλαδή εκθέτει την ανικανότητα της Κυβέρνησης να προγραμματίσει σωστά και να κάμει έγκαιρα τις αναγκαίες προβλέψεις στους προϋπολογισμούς. Ακόμα εκθέτει και την ανικανότητα της Κυβέρνησης να συγκρατήσει τις δαπάνες της μέσα στα όρια που καθορίζει ο προϋπολογισμός και ότι ακόμα για σκοπούς εντυπώσεων — ενόψει εκλογών βέβαια — στέλλει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιαστεί ή που η εκτέλεσή τους είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη.

Ακόμα και απόψε, κύριοι συνάδελφοι, όπως είδαμε από την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τον «Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμον (Αρ. 14)», ζητήθηκε πίστωση με συμπληρωματικό προϋπολογισμό για £1,687,500.— για διάφορα στεγαστικά σχέδια για τους εκτοπισθέντες.

Ας δούμε όμως τι λέει η σχετική έκθεση της Επιτροπής:

«Με βάση τα αναλυτικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής» — λέει η Επιτροπή — «και τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων που δόθηκαν για την εκτέλεση των έργων αυτών με βάση τις τελευταίες εκτιμήσεις τους, προκύπτουν τα πιο κάτω:—

- (α) Για την ανέγερση Κυβερνητικών Οικισμών κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £175,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (β) Για τα έργα υποδομής σε κυβερνητικούς συνοικισμούς αυτοστέγασης κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £90,000 που αρχικά ζητήθηκαν.

- (γ) Για αποχετευτικά συστήματα σε συνοικισμούς αυτοστέγασης κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £72,800.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (δ) Για την επιχορήγηση αυτοστέγασης σε κυβερνητικά οικόπεδα κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £250,000.— που αρχικά ζητήθηκαν.
- (ε) Για την επιχορήγηση αυτοστέγασης σε ιδιόκτητα οικόπεδα κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £250.000.— που αρχικά ζητήθηκαν.»

Δηλαδή καταλήγει στο τέλος από το £1,687.500.— που ζήτησαν μόνο £600,000 να μπορούν να δαπανηθούν. Και διερωτάται κανείς: Γιατί κατατέθηκε αυτός ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός; Όχι για ψηφοθηρία;

Κύριε Πρόεδρε,

Η έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμών που αναγνώστηκε απόψε είναι τόσο σαφής και τόσο τεκμηριωμένη που πολύ λίγα μπορεί κανείς να προσθέσει. Τόσο ο συνάδελφος κ. Χριστοφίδης όσο και ο συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου έκαμαν μια πολύ βαθιά τομή στην απαράδεκτη αυτή κατάσταση.

Παρόλο τούτο θα υπενθυμίσω στον κ. Γαλανό μερικά σημεία της έκθεσης αυτής. Το θέμα εγέρθηκε από τη στιγμή που η Κυβέρνηση άρχισε να στέλλει βροχηδόν συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς μετά την έγκριση των προϋπολογισμών το Φεβρουάριο του 1987. Όπως αναφέρει η έκθεση μέχρι τις 24 Οκτωβρίου κατατέθηκαν στη Βουλή 206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί συνολικού ύψους 120 και πλέον εκατομ. Σε δυο και μόνο συνεδρίες κατατέθηκαν 31 τέτοιοι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί — και τότε, αγαπητοί συνάδελφοι; Όταν οι προϋπολογισμοί του 1988 βρισκόντουσαν στο τελικό στάδιο επεξεργασίας τους.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός (και οι τρεις μαζί) ψηφίστηκε το Φεβρουάριο του 1987 με δαπάνες ύψους £403 εκ. Και όμως σε διάστημα 8 μόλις μηνών από την ψήφισή του, με την ακατάσχετη κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, ανατράπηκε κατά 120 και πλέον εκατομ. Ο κ. Γαλανός επικαλείται συνταγματικές διατάξεις αναζητώντας φύλλον συκής για να καλύψει τη γύμνια των επιχειρημάτων του. Το Σύνταγμα προνοεί για συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Δεν μπορεί όμως ο κ. Γαλανός να ισχυρισθεί ότι ήταν πρόθεση του Νομοθέτη να επιτρέψει και ασφαλέστατα δεν επιτρέπει την κατάθεσή τους σε τέτοιο βαθμό που να ανατρέπουν τον εγκριθέντα προϋπολογισμό κατά δεκάδες εκατομμύρια. Σε τέτοια περίπτωση οι Προϋπολογισμοί θάχχαναν την αξία τους τελείως.

Στην απελπισμένη προσπάθειά του να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα ο κ. Γαλανός μας είπε και τούτο: Ότι η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών αποτελεί πάγια τακτική που χρονολογείται από πολλού. Φαίνεται πως ο κ. συνάδελφος δεν αντιλαμβάνεται ή προσποιείται ότι δεν αντιλαμβάνεται την ουσία του θέματος. Εμείς δεν λέμε ότι απαγορεύεται η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Εκείνο που εμείς λέμε, είναι τούτο: Ότι είναι άτοπο και αποτελεί κατάχρηση του θεσμού αυτού η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών σε αριθμούς και σε ύψος που να ανατρέπουν τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό κατά δεκάδες εκατομμύρια. Όπως συνέβη μέσα στο 1987, όπου σε διάστημα 8 μηνών από σήμερα, από την ημέρα που εγκρίθηκε ο προϋπο-

λογισμός κατατέθηκαν 206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί συνολικού ύψους πέραν των 120 εκατ. Αυτή είναι η ουσία, κ. Γαλανέ. Πέρσι το ύψος των συμπληρωματικών προϋπολογισμών δεν υπερέβηκε τα £49.3 εκ., αλλά τότε βέβαια δεν υπήρχαν εκλογικές σκοπιμότητες.

Οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που κατατέθηκαν αφορούσαν έργα που με καλό προγραμματισμό μπορούσαν να προβλεφθούν και να περιληφθούν στον Κρατικό Προϋπολογισμό ή και δαπάνες που μπορούσαν να συγκρατηθούν στα περιθώρια που καθόριζε ο προϋπολογισμός που εγκρίθηκε.

Πρόδηλο λοιπόν ότι υπήρξε καταστρατήγηση και κατάχρηση του θεσμού των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και μάλιστα σε βαθμό που θέτει σε κίνδυνο την οικονομία στο σύνολό της. Η Κυβέρνηση βρίσκεται υπό κατηγορία ότι σκόπιμα έκρυψε δαπάνες που θα κατέληγαν σε πρόσθετο ταμειακό έλλειμμα 120 και πλέον εκατομμυρίων στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς με τη μέθοδο — το κόλπο θα μπορούσε κανείς να πει — των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Αντί δηλαδή να παρουσιάσει τις πραγματικές δαπάνες και το πραγματικό ταμειακό έλλειμμα ύψους 258 εκ. παρουσίασε μόνο 138.2 εκ. Αλλά η Κυβέρνηση βρίσκεται και υπό άλλη κατηγορία! 'Οτι καταθέτει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς για έργα και δαπάνες που δεν μπορούσαν να προωθηθούν έγκαιρα με ένα και μοναδικό σκοπό. Τη δημιουργία εντυπώσεων ενόψει εκλογών.

Και με τον τρόπο αυτό καταστρατηγούνται όλες οι βασικές αρχές που διέπουν τον καταρτισμό του Προϋπολογισμού του 1987. Η επιτροπή διαπίστωσε παράβαση των αρχών αυτών κατά συρροή.

Το αποτέλεσμα: άλλο προϋπολογισμό μας παρουσιάζουν και εγκρίνουμε το Φεβρουάριο και σε άλλο τελικά καταλήγουμε. Ο συνάδελφος κ. Κουρτελλάρης έχει μια παροιμία γι' αυτό την οποία όμως σεβόμενος το Σώμα δεν θα αναφέρω. Θα πω όμως ότι οι αρχικοί Προϋπολογισμοί έχασαν την αξία τους και αν δεν πρόκειται για σκόπιμη παραπλάνηση, πρόκειται για σκέτη, κοροϊδία της Βουλής. Οπωσδήποτε πρόκειται για ανικανότητα της Κυβέρνησης να προγραμματίσει σωστά.

Και από εδώ, κύριοι συνάδελφοι, γεννιέται το ερώτημα: Τι κάμνει το Σώμα αυτό; Θα δεχτεί τη συνέχιση αυτής της απαράδεκτης κατάστασης; Την απάντηση τη δίνει και πάλι η έκθεση της Επιτροπής. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού θα συνεχίσει να εξετάζει αντικειμενικά και ανεπηρέαστα κάθε συμπληρωματικό προϋπολογισμό με μόνο κριτήριο την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού και του δημόσιου συμφέροντος. Αλλά ακόμα η Επιτροπή θα εισηγηθεί και απόδοση ευθυνών, σε περίπτωση που δεν υλοποιούνται εγκεκριμένα έργα, με αποτέλεσμα τον υπερακοντισμό των προϋπολογισθέντων κόστων και την απογοήτευση των κατοίκων από τη μη ικανοποίηση των αναγκών τους.

Οι κρατικοί προϋπολογισμοί για το 1988 βρίσκονται στο τελικό στάδιο μελέτης τους από το Υπουργικό Συμβούλιο και πολύ σύντομα — πιθανόν την ερχόμενη εβδομάδα — θα λάβουν την άγουσαν προς τη Βουλή.

Εισηγούμαι όπως η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών τεθεί έγκαιρα υπόψη των αρμοδίων με σαφή προειδοποίηση ότι αυτή η Βουλή δεν πρόκειται να δεχθεί κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέσα στο 1988 σε βαθμό που να ανατρέπουν τον προϋπολογισμό που θα εγκριθεί το Φεβρουάριο του 1988. Οι προϋπολογισμοί του 1988 δεν πρέπει να δημιουργούν προβλήματα

στη νέα Κυβέρνηση που θα αναδειχθεί από τις εκλογές το Φεβρουάριο την Κυβέρνηση της αλλαγής.

Προτού κατέλθω από το βήμα, κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ σε δυο σημεία της ομιλίας του κ. Γαλανού, ο οποίος μας είπε ότι αν δεν υπήρχαν εκλογές, δεν θα γινόταν η έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών. Εμείς θα του λέγαμε ότι αν δεν υπήρχαν εκλογές, δεν θα υποβάλλονταν 206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Μας έδωσε και μια συμβουλή ο κ. Γαλανός. Συμβουλεύω, λέει, την αντιπολίτευση να μη χρησιμοποιεί την οικονομία για αντιπολιτευτικούς σκοπούς. Εμείς τον συμβουλεύουμε να συμβουλευτεί την Κυβέρνηση να μη χρησιμοποιεί την οικονομία για ψηφοθηρικούς σκοπούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιαννάκης Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν πρόκειται να ασχοληθώ με το σύνολο της ομιλίας του κ. Γαλανού στην οποία λεπτομερέστερη απάντηση θα δοθεί κατά τις δευτερολογίες του Σοσιαλιστικού Κόμματος. Θεωρώ ωστόσο αναγκαίο να αναφερθώ σε μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα της ομιλίας του.

Παραπονείται ο κ. Γαλανός ότι αυτή η συζήτηση μεταδίδεται από το Ρ.Ι.Κ. Και ότι έχει ο λαός τη δυνατότητα να πληροφορείται τις απόψεις των πολιτικών κομμάτων πάνω σε κρίσιμα προβλήματα που τον απασχολούν, όπως είναι η οικονομία του τόπου. Αλλά, αν ο κ. Γαλανός είναι σίγουρος για τα όσα είπε, αν είναι βέβαιος ότι το συζητούμενο θέμα είναι χωρίς αντικείμενο και βάση, προς τι ο φόβος του και η αντίθεσή του για την ολόπλευρη πληροφόρηση του λαού; Τι είναι εκείνο που ο κ. Γαλανός φοβάται και θέλει να αποκρύψει από το λαό επιδιώκοντας τη συσχότιση αυτής της συζήτησης;

Παραπονείται ακόμα ο κ. Γαλανός ότι αναφέρθηκε από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ, κ. Χατζηδημητρίου, πως το φαινόμενο της χωρίς φραγμό κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών αποτελεί πολιτειακή εκτροπή. Μα γιατί εκπλήττεται ο κ. Γαλανός; Δεν άκουσε και δεν διάβασε τη συγκεκριμένη συνταγματική διάταξη που καθορίζει με πολλή σαφήνεια το κατ' εξαίρεση και εκτάκτως επιτρεπτό της κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών; Και τι είναι πράγματι, παρά πολιτειακή εκτροπή η κατάχρηση και παραβίαση αυτής της συνταγματικής διάταξης για εξυπηρέτηση σκοπιμοτήτων, εντυπωσιασμού, χάριν προσδοκώμενων εκλογικών ωφελημάτων που θέτουν σε κίνδυνο την οικονομία του τόπου, που αποτελεί και τη βάση της οντότητας της Κυπριακής πολιτείας;

Παραπονείται ακόμα ο κ. Γαλανός για δυσόιωνες προβλέψεις. Όμως η σοβαρότητα και η υπευθυνότητα απαιτούν τη ρεαλιστική στάθμιση των δεδομένων και την προειδοποίηση για τους επερχόμενους ορατούς κινδύνους. Άλλωστε ο κ. Γαλανός, παρά το ότι επιδόθηκε πράγματι σε αλχημεία αριθμών και ποσοστών, μετατρέποντας τους αριθμούς, όπου αυτό τον βόλεψε, σε ποσοστά, δεν αμφισβήτησε σε καμιά περίπτωση το τεράστιο εξωτερικό χρέος που συνεχώς αυξάνεται, παρά τις περί του αντιθέτου προβλέψεις της Κυβέρνησης, και που υπερβαίνει τα £670 εκ. και που μας κατατάσσει στις πιο βαριά χρεωμένες χώρες στον κόσμο.

Ο κ. Γαλανός επιχειρεί ακόμα να χρησιμοποιήσει σαν άλλοθι της κυβερνητικής ανευθυνότητας το γεγονός ότι η Επιτροπή Οικονομικών κάλεσε την Κυβέρνηση να προγραμματίσει τα διάφορα έργα και μετά να έρχεται στη Βουλή για έγκριση δαπανών. Είναι πραγματικά εκπληκτική αυτή η νοοτροπία. Αν η Βουλή πραγματικά έχει διαπιστώσει, και διαπίστωσε, την κυβερνητική ανευθυνότητα, την έλλειψη προγραμματισμού και την προχειρότητα που διακρίνει την Κυβέρνηση και ζήτησε από αυτή να προγραμματίζει σωστά τα διάφορα έργα και δαπάνες, αυτό σημαίνει ότι η Κυβέρνηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση ευρύτερου και υπεύθυνου προγραμματισμού, όπως αυτός πρέπει να εκφράζεται με τους ετήσιους προϋπολογισμούς; Και θα πρέπει τελικά περίπου να τους καταργήσει, συμπεριφερόμενη όπως τώρα με την αποσπασματική και κατά τύχη επιδίωξη έγκρισης κονδυλίων από τη Βουλή;

Δυναμισμός και ελαστικότητα, μας είπε ο κ. Γαλανός, είναι η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση. Αλλά από πότε η έλλειψη προγραμματισμού, η ανευθυνότητα, η καταστρατήγηση ρητών συνταγματικών διατάξεων, η παραβίαση κάθε ορθού δημοσιονομικού κανόνα αποτελούν ελαστικότητα και δυναμισμό; Και από πότε η επιχείρηση δημαγωγίας της Κυβέρνησης και η απόπειρα εξαπάτησης του λαού μπορεί να ωραιοποιείται με αυτό τον ανεύθυνο τρόπο;

Κύριε Πρόεδρε,

Το γεγονός και μόνο ότι η Βουλή είναι υποχρεωμένη να ασχοληθεί με το θέμα της καταχρηστικής κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών και συνεπώς να ασχοληθεί με τη δημοσιονομική κυβερνητική πολιτική σ' αυτό το χρονικό σημείο, λίγο πριν από την κατάθεση των νέων προϋπολογισμών, δείχνει το ανησυχητικό της κατάστασης και την ανάγκη δραστηρικής παρέμβασης του Σώματος αυτού.

Μιλώντας για τους προϋπολογισμούς του 1987 το Φεβράρη αυτού του χρόνου επισημαίναμε ανάμεσα στα άλλα και τα εξής:

«Το μεγάλο δημόσιο χρέος, η άνιση κατανομή του εθνικού εισοδήματος, η καταθλιπτική δυσαναλογία άμεσων και έμμεσων φόρων, η πτώση των επενδύσεων και το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα δεν μας επιτρέπουν να συμβαδίσουμε με μια τέτοια πολιτική. Μια πολιτική που γίνεται ακόμα πιο επικίνδυνη από την κακοδιοίκηση, την κακοδιαχείριση και την υπαγωγή κάθε κυβερνητικής ενέργειας στο βωμό κομματικών σκοπιμοτήτων και την επιδίωξη άγρας κομματικής πελατείας.»

Όταν αναφέραμε αυτά στις αρχές του χρόνου, δεν φανταζόμαστε ότι η κυβερνητική πολιτική θα έφτανε στο σημερινό σημείο ασυδοσίας και αποχαλιναγώγησης. Ούτε υπολογίζαμε ότι η ανευθυνότητα και οι αδίστακτες εκλογικές σκοπιμότητες θα οδηγούσαν στην άσκηση μιας τόσο επικίνδυνης και ολέθριας για το λαό και τον τόπο οικονομικής πολιτικής.

Η χωρίς φραγμούς και όρια κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών πέρα από το ότι έχει ανατρέψει κάθε υπολογισμό και προγραμματισμό στον οικονομικό τομέα, πράγμα καταστροφικό για την οικονομία, έχει στην πραγματικότητα παραβιάσει και την ισχύουσα συνταγματική διάταξη αναφορικά με το επιτρεπτό κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Στο εδάφιο 5 του άρθρου 167 του Συντάγματος ορίζεται ρητά ότι συμπληρωματικός προϋπολογισμός κατατίθεται, εφόσον διαπιστώνεται ότι κονδύλι που ήδη ψηφίστηκε από τη Βουλή είναι ανεπαρκές ή όταν παρίσταται ανάγκη

διάθεσης κονδυλίου για σκοπό για τον οποίο κανένα κονδύλι δεν έχει ψηφισθεί στους προϋπολογισμούς.

Είναι άραγε αυτές οι περιπτώσεις της πληθώρας των συμπληρωματικών προϋπολογισμών; Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών στην έκθεση που ετοίμασε αναφέρει ότι με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς η Κυβέρνηση ζητά έγκριση ποσών για εντελώς νέους σκοπούς και έργα, όταν ήδη καθυστερεί η εκτέλεση έργων που προνοούνται στους προϋπολογισμούς. Κι ακόμα ζητείται η έγκριση κονδυλίων για σκοπούς που ήταν σαφώς και εκ των προτέρων γνωστοί στις αρμόδιες υπηρεσίες, όταν συντάσσονταν οι Κρατικοί Προϋπολογισμοί.

Τέλος κατατίθενται συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, όταν η Κυβέρνηση γνωρίζει ότι δεν είναι σε θέση να εκτελέσει τα προτεινόμενα έργα μέσα στα δοσμένα χρονικά πλαίσια.

Αυτά σημαίνουν ότι η Κυβέρνηση με την καταχρηστική κι ασύδοτη κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών παραβιάζει βάνουσα τη σχετική ρητή συνταγματική διάταξη.

Γιατί το Σύνταγμα καθόρισε στην πραγματικότητα τη φύση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών ως ενέργεια αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών ή μη προβλεφθέντων. Κι αυτό βέβαια πρέπει να είναι η εξαίρεση.

Η Κυβέρνηση όμως αντί λελογισμένης καταφυγής στους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς τους ανήγαγε σε μέθοδο και πρακτική κανόνα.

Η πιο πάνω πρακτική, πέραν των προφανών σκοπιμοτήτων που υπηρετεί και στις οποίες θα αναφερθούμε πιο κάτω, αποκαλύπτει και την άναρχη και απρογραμμάτιστη οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης.

Τι είδους οικονομικός προγραμματισμός είναι αυτός που μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο, μέσα μόνο σε επτά μήνες, ανατρέπεται κατά το ένα τέταρτό του;

Και πώς αναμένει αυτή η Κυβέρνηση να την πιστώσουμε με υπευθυνότητα και αίσθημα δημόσιου συμφέροντος, όταν στον καθορισμένο συνταγματικό χρόνο για κατάθεση των κρατικών προϋπολογισμών καταθέτει κατά δεκάδες τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς;

Και τι δικαιολογία θα μπορούσε να προβληθεί, όταν αυτή η τακτική έχει επιβαρύνει ακόμα πιο πολύ το τρομακτικό έλλειμμα των προϋπολογισμών του 1987 που ανερχόταν στα 165,9 εκατομμύρια λίρες;

Κι ακόμα πώς είναι δυνατόν η Κυβέρνηση να πιστώνεται με σοβαρότητα ή ότι λειτουργεί με βάση στοιχειώδεις κανόνες προγραμματισμού, όταν ζητά με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς διάθεση δαπανών για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιαστεί ή που η εκτέλεσή τους αποδεικνύεται πως είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη;

Τέλος ποιος χαρακτηρισμός μπορεί να αποδοθεί εκτός από ανευθυνότητα και περιφρόνηση κάθε κανόνα ορθής δημοσιονομικής πρακτικής για την τακτική της Κυβέρνησης να ζητά τη δημιουργία νέων θέσεων, όταν υφιστάμενες παρόμοιες θέσεις είναι κενές και όταν η πλήρωσή τους δεν προβλέπεται να γίνει στο σύντομο μέλλον;

Είναι φανερό από αυτή τη συμπεριφορά της Κυβέρνησης πως βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα φαινόμενο κυβερνητικής οικονομικής αντίληψης και πρακτικής του οποίου τις βαριές συνέπειες θα κληθεί να πληρώσει ο λαός και ο τόπος. Άλλωστε η συγκεκριμένη αυτή πρακτική, όπως εκφράζεται με την ασύδοτη κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί και με τη συμπεριφορά της Κυβέρνησης στις άλλες οικονομικές της εκφράσεις.

Η έλλειψη σωστού προγραμματισμού, η λανθασμένη δημοσιονομική πολιτική, τα ελλείμματα οδηγούν σε μια αναρχούμενη οικονομική πραγματικότητα. Αυτή την πραγματικότητα την επιτείνουν σε μεγαλύτερο βαθμό η απώλεια δεκάδων εκατομμυρίων λιρών του δημοσίου που συνόδεψαν τη διακυβέρνηση του τόπου την τελευταία δεκαετία ως αποτέλεσμα σκανδάλων, ατασθαλιών και κακοδιαχείρισης. Δεν χρειάζονται μαντικές ικανότητες, για να προβλέψει κανένας τις μεγάλες δυσκολίες που θα αντιμετωπίσει ο τόπος τα επόμενα χρόνια.

Δεν χρειάζονται ιδιαίτερες οικονομικές γνώσεις, για να γίνει πρόβλεψη πως μια σειρά προβλήματα θα προκύψουν και πως άλλα υφιστάμενα θα οξυνθούν.

Και πάνω από όλα εκείνο που θα συμβεί, είναι ότι αυτές τις δυσμενείς εξελίξεις θα τις πληρώσει ο ίδιος ο λαός και πιο συγκεκριμένα οι εργαζόμενοι με τη συμπίεση των εισοδημάτων τους.

Η πολιτική αυτή μπορεί ακόμα να προβλεφθεί ότι θα οδηγήσει σε ύφεση την οικονομία. Και συνακόλουθο της ύφεσης είναι η ανεργία. Είναι οι εκτιμήσεις μας, που ευχόμαστε ειλικρινά να βγουν λανθασμένες, πως η ανεργία και η υποαπασχόληση θα αποτελέσει ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα των ερχόμενων χρόνων, λαμβανομένων υπόψη και των επιπτώσεων από την τελωνειακή ένωση με την ΕΟΚ πάνω στην εγχώρια βιομηχανία.

Άλλωστε η σταθερή αύξηση του αριθμού των ανέργων τα τελευταία χρόνια, από 3691 το 1979 στους 9,196 ή 3,6 τοις εκατό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού το 1986, μ' ένα δηλαδή ετήσιο ρυθμό 14 τοις εκατό το χρόνο αποδίδει ήδη την ύπαρξη ανησυχητικού προβλήματος.

Η σημερινή ακόμα πολιτική της Κυβέρνησης για υπερθέρμανση της οικονομίας, που θα οδηγήσει αργότερα σε ύφεση, θα τροφοδοτήσει αναγκαστικά και τον πληθωρισμό. Γιατί παρά το γεγονός ότι ο πληθωρισμός διατηρείται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα, κύρια ως αποτέλεσμα των τιμών του πετρελαίου, αυτό δεν θα μπορεί να συνεχιστεί, αφού για την εξυπηρέτηση του τεράστιου εξωτερικού χρέους θα υπάρξει ανάγκη μέτρων.

Όπως έχουν σήμερα τα πράγματα τα σημερινά οικονομικά προβλήματα του τόπου θα χρειαστούν ριζική αντιμετώπιση. Θα χρειαστούν θεραπείες που θα βασίζονται πάνω σε βαθιές δομικές αλλαγές στο όλο σύστημα της οικονομίας. Οι αλλαγές όμως αυτές προϋποθέτουν μια εντελώς διαφορετική φιλοσοφία και πρακτική οικονομικού προγραμματισμού. Η σημερινή όμως Κυβέρνηση ούτε την πολιτική βούληση διαθέτει ούτε στην αναγκαία διαφορετική φιλοσοφία πιστεύει για να μπορέσει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα προβλήματα.

Αν αυτή η διακυβέρνηση συνεχιστεί, το μόνο που θα πρέπει να αναμένουμε με βεβαιότητα είναι η εφαρμογή μέτρων συμπίεσης των εισοδημάτων των εργαζομένων και κατ' επέκταση επιδείνωση της κοινωνικής ανισότητας.

Κύριε Πρόεδρε,

Η ολέθρια πρακτική που ακολουθεί σήμερα η Κυβέρνηση με την παραβίαση κάθε αρχής στοιχειώδους προγραμματισμού έχει βάνουσα, κατάφορα και προκλητικά παρακάμψει τις θέσεις που η Βουλή είχε αναπτύξει κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών του φετινού χρόνου.

Η Κυβέρνηση όχι μόνο δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της Βουλής για συμπίεση των καταναλωτικών δαπανών και για λιτότητα, αλλά με το ξέφρενο ρυθμό κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών διογκώνει τις δαπάνες, επιβαρύνει το δημόσιο χρέος και μεγεθύνει τα ελλείμματα.

Όχι μόνο δηλαδή η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της Βουλής για λιτότητα, αλλά ενεργώντας εντελώς αντίθετα ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Αντί να περικόψει δαπάνες αμφισβητούμενης σκοπιμότητας και ανύπαρκτης αποδοτικότητας, τις υιοθέτησε και τις ενέτεινε.

Ακόμα και όπου τα έργα χρειάζονται για σκοπούς βελτίωσης των συνθηκών της ζωής του λαού σε επίπεδο οδικών και άλλων έργων η απρογραμματίστη πολιτική της Κυβέρνησης, όπως τεκμηριώνεται και στην έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών, οδηγεί στη διόγκωση των απαιτούμενων δαπανών με δυσβάσταχτο τελικά κόστος για την οικονομία.

Η συνολική αυτή συμπεριφορά στη δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης απέδειξε πως η αρνητική ψήφος προς τους ετήσιους προϋπολογισμούς θα μπορούσε να αποτελέσει ένα ισχυρό παράγοντα αποθάρρυνσης και αποτροπής από μια τέτοια πολιτική. Γιατί μια τέτοια αρνητική ψήφος που θα σήμαινε την επανεξέταση των προϋπολογισμών υπό το φως των παρατηρήσεων, συστάσεων και απόψεων της Βουλής, θα οδηγούσε αναγκαστικά την Κυβέρνηση σε αναθεώρηση και των προϋπολογισμών και της γενικότερης συμπεριφοράς της στον οικονομικό τομέα.

Εμείς του Σ.Κ. ΕΔΕΚ, αρνούμενοι να δώσουμε θετική ψήφο σε μια πολιτική που προβλέπαμε πως θα οδηγούσε στη σημερινή κατάσταση πραγμάτων, είχαμε τη σταθερή πεποίθηση πως υπηρετούσαμε σωστά το λαό και τον τόπο.

Αυτό αποδεικνύεται σήμερα με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο, αφού είναι φανερό πως η πολιτική της Κυβέρνησης ούτε τα συμφέροντα των εργαζομένων εξυπηρετεί ούτε τις άμεσες και πρωταρχικές εθνικές ανάγκες.

Η παραβίαση κάθε αρχής προγραμματισμού, η ουσιαστική ανατροπή των κρατικών προϋπολογισμών, ο παραγνωρισμός των απόψεων της Βουλής για περιορισμό των καταναλωτικών δαπανών και λιτότητα, όλα τα πιο πάνω, όπως εκφράζονται με την αναρχούμενη οικονομική πραγματικότητα που δημιουργεί η χωρίς μέτρο καταχρηστική κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, ένα και μόνο σκοπό υπηρετούν, την επανεκλογή του κ. Κυπριανού στην εξουσία.

Με τη διόγκωση των δημόσιων δαπανών, με τη χωρίς στοιχειώδη προγραμματισμό εξαγγελία έργων που δεν είναι σε θέση να εκτελέσει, αποβλέπει η Κυβέρνηση στη δημιουργία εντυπώσεων και στη δημαγωγική εκμετάλλευση των αναγκών του λαού. Αδιαφορεί για τις δυσμενείς επιπτώσεις στις μελλοντικές προοπτικές της οικονομίας και επιδιώκει τον πρόσκαιρο και επίπλαστο εντυπωσιασμό προς άγρα κομματικής πελατείας.

Μια τέτοια όμως πολιτική που υποτάσσει τα μεγάλα προβλήματα, τις ανάγκες του λαού και τις μελλοντικές προοπτικές σε εφήμερες εκλογικές σκοπιμότητες αποτελεί ολέθρια τακτική, ασυγχώρητη συμπεριφορά και ενσυνείδητη πρακτική εθνικής ανευθυνότητας.

Είμαστε υποχρεωμένοι να στηλιτεύσουμε και να καταγγείλουμε στο λαό αυτή τη συμπεριφορά.

Είμαστε υποχρεωμένοι να προειδοποιήσουμε πως αυτή η πολιτική εγκυμονεί κινδύνους για το οικονομικό μέλλον του τόπου.

Είμαστε υποχρεωμένοι με αίσθημα ευθύνης να πάρουμε σαν νομοθετική εξουσία κάθε μέτρο για ανακοπή αυτής της επικίνδυνης πορείας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Η κ. Κατσελλή.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η σημερινή έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών που συζητούμε ισχυρίζεται πως γίνεται καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση για δημαγωγικούς λόγους και συγκεκριμένα γιατί τον ερχόμενο Φεβράρη θα διεξαχθούν Προεδρικές εκλογές.

Εμείς του ΔΗΚΟ όχι μόνο διαφωνούμε με αυτό τον ισχυρισμό, αλλά βλέπουμε (και αυτό μπορεί κάθε λογικός άνθρωπος να το διαπιστώσει) πως αντίθετα η έκθεση αυτή έχει γίνει ειδικά από τα τρία άλλα κόμματα και προωθήθηκε στην ολομέλεια της Βουλής τώρα, για να αποτελέσει ένα όπλο εναντίον της Κυβέρνησης Κυπριανού ενόψει των Προεδρικών εκλογών του Φεβρουαρίου.

Δεν εξηγείται αλλιώς γιατί να έχουμε τώρα αυτή την πολυσέλιδη έκθεση, αφού όπου και νά 'ναι κατατίθενται οι προϋπολογισμοί και σε λίγες βδομάδες θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για την ορθότητα ή μη της κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών, που στο κάτω-κάτω αν κρίνει σωστό συναινεί και τους ψηφίζει η Βουλή. Και το παράξενο είναι πως αυτά τα ποσά που ισχυρίζονται τα άλλα κόμματα ότι είναι τάχα μεγάλα, δυσανάλογα, καιροσκοπικά για το κομματικό συμφέρον μόνο του Προέδρου Κυπριανού τα ψηφίζει η Βουλή και είναι στη συντριπτική τους πλειοψηφία ομόφωνα. 'Ηδη οι ίδιοι έχουν παραδεχθεί ότι από τους φετινούς συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς έχει εγκριθεί από αυτή τη Βουλή πάνω από το 75% και αργότερα θα εξηγήσουμε και για ποιους λόγους αφαιρεί από μερικά ποσά και εγκρίνει λιγότερα από ό,τι έχουν οι αρχικοί συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που κατατίθενται. Αυτό τι σημαίνει; 'Ότι η Βουλή ενεργεί λανθασμένα ψηφίζοντας καιροσκοπικούς συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς ή ότι αυτοί οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί είναι αναγκαίοι και ωφελούν τον τόπο γενικά; Εμείς του ΔΗΚΟ ισχυριζόμαστε πως συμβαίνει το δεύτερο. Δηλαδή πως ψηφίζοντας τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς συναινούμε όλοι στην αναγκαιότητα και ορθότητα της διάθεσης των κονδυλίων του καθενός σχεδίου ξεχωριστά για το καλό όλου του τόπου.

Η νομιμότητα κατάθεσης συμπληρωματικών Προϋπολογισμών ασφαλώς δεν αμφισβητείται, αν και κάποιος συνάδελφος την έχει αμφισβητήσει, μια και είναι κατοχυρωμένη από το άρθρο 167 του Συντάγματος. Και είναι πάγια τακτική και πρακτική σε όλες τις χώρες πλουραλιστικών δημοκρατιών να κατατίθενται συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί όλο το χρόνο. Υπάρχει ένας πολύ ισχυρός λόγος γι' αυτό: η ζωή ενός κράτους, όπως και κάθε άλλος ζωντανός οργανισμός, έχει μια συνεχή ροή δράσης. Τα χρονικά πλαίσια είτε εβδομάδα είτε μήνας είτε χρόνος, αιώνας ή χιλιετηρίδα τα βάζουμε εμείς οι άνθρωποι θεωρητικά, για τεχνικούς λόγους στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν.

'Ένας από τους ισχυρισμούς είναι πως φέτος ειδικά το χρηματικό ύψος των συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι επικίνδυνα ψηλό. Και για να το ψηλώσει ακόμα περισσότερο η έκθεση της Επιτροπής προσθέτει και τα £52.7 εκ. που ουσιαστικά είναι απλές λογιστικές πράξεις. (£42.5 εκ. αφορούν το ειδικό δάνειο προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, £5.1 εκ. είναι επιστροφή προστίμου προς

τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και £5.1 εκ. αφορούν δάνειο από την ΕΟΚ προς το Συμβούλιο Αποχτετεύσεως Λευκωσίας το οποίο θα δοθεί πίσω).

Έτσι το ποσό που αντιπροσωπεύουν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί φέτος είναι μόνο 12.4% πάνω στον αρχικό προϋπολογισμό και δεν είναι μαγικοί αριθμοί. Για να δούμε αν φέτος οι προϋπολογισμοί είναι υπέρογκοι δεν πρέπει να λέμε αριθμό νομοσχεδίων, αλλά κατ' αναλογία. Το «επικίνδυνο» αυτό ποσό του 12.4%, όπως ισχυρίζεται η έκθεση, δεν είναι τόσο τρομερό, αν μελετηθούν τα ποσοστά των προηγούμενων χρόνων που είναι:

Το 1982 οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί είχαν φθάσει το 14.7%, το 1983 το 17%, το 1984 το 9.8%, το 1985 το 15.6% και το 1986 το 5.4%.

Το περσινό χαμηλό ποσοστό είναι μια απλή σύμπτωση που δε σημαίνει ότι πέρσι η Κυβέρνηση ήταν πιο φρόνιμη ή πιο συνεπής από φέτος. Όποιος ισχυριστεί κάτι τέτοιο, δεν νομίζω πως θα έχει επιχειρήματα να το στηρίξει.

Δεν ισχυριζόμαστε πως μέσα στους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς δεν υπάρχουν και προϋπολογισμοί που η κατάθεσή τους ίσως δεν είναι απόλυτα αναγκαία στο χρόνο που κατατίθενται. Αυτό όχι όμως σκόπιμα, μα γιατί και τους προϋπολογισμούς τους καταρτίζουν άνθρωποι και οπωσδήποτε οι άνθρωποι που έχουν τόσα να κάνουν είναι φυσικό κάποτε να μην είναι απόλυτα ακριβείς. Και είναι χαρακτηριστικό πως τα συμπληρωματικά νομοσχέδια που έχουν τυχόν ελλείψεις είναι νομοσχέδια που αφορούν οικοδομικά έργα. Όλοι λίγο-πολύ γνωρίζουμε πως σε αυτό τον τομέα που έχει κατασκευές που εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες, είναι σίγουρο πως ποτέ δεν μπορεί να γίνουν επακριβείς όλοι οι υπολογισμοί είναι φυσικά αδύνατο κάτι τέτοιο. Και πολλές φορές ο αρμόδιος τεχνοκράτης προτιμά να υποβάλλει συνοπτικούς προϋπολογισμούς, γιατί πρέπει να έχει διασφαλισμένο το σύνολο του ποσού ενός έργου, για να μη διακινδυνεύει και για να μη βρεθεί σε δεδομένη στιγμή να μείνει στο μέσο ένα έργο γιατί δεν προνόησε να καταθέσει ολοκληρωτικούς προϋπολογισμούς για όλο το έργο. Γι' αυτό η Κυβέρνηση έχει καταθέσει το ποσό του £1,680.000 για τους πρόσφυγες από το ΤΑΕΠ. Γιατί η πολιτική της Κυβέρνησης πάνω στους πρόσφυγες ήταν και είναι πάντα ολοκληρωμένη. Το ότι το μείωσε η Βουλή τώρα είναι άλλος λόγος. Δεν είναι γιατί ήταν ανόητο ή γιατί έγινε για καιροσκοπικούς λόγους. Διότι από τότε που κατατέθηκε, μέχρι το χρόνο που εξετάστηκε — και εξετάστηκε στις 12 αυτού του μήνα — πέρασαν πέντε ολόκληροι μήνες. Και γι' αυτό ψηφίστηκε μόνο το ποσό που χρειάζεται από την ημέρα που ψηφίστηκε μέχρι το τέλος του χρόνου. Και πέντε ολόκληρους μήνες το είχαμε και δεν το εξετάζαμε λόγω θερινών διακοπών και άλλου φόρτου εργασίας.

Η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών ή προϋπολογισμών με όλο το ποσό ενός έργου δεν έχει ως πρόθεση να γίνουν καταχρήσεις, γιατί ούτως ή άλλως το κάθε τι ελέγχεται. Αλλά, όπως είπα και προηγουμένως, για να έχει ο τεχνοκράτης και όλο το συνεργείο ενός τεράστιου οικοδομικού έργου, είτε φράγμα είναι αυτό είτε δρόμος είναι αυτός, διασφαλισμένο ολόκληρο το ποσό. Ένα σπίτι κτίζει κάποιος και του παρουσιάζονται ένα σωρό απρόβλεπτα μικροποσά ή πράγματα που πρέπει να κάνει, όχι σε τεράστια έργα, μεγάλα, όπως είναι αυτά της Κυβέρνησης. Δεν αντιλέγουμε ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης προγραμματισμού και δεν το αρνείται κανένας αυτό. Όχι όμως το περιστασιακό να το μεγαλοποιούμε σε βάρος του συνόλου της αναγκαιότητας και της ωφέλειας των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Τη στιγμή που η ίδια η Επιτροπή Οικο-

νομικών συνέβαλε τα τελευταία χρόνια στην αύξησή τους, με το να ζητά λεπτομερή σχέδια, και πολύ σωστά ζητά λεπτομερή σχέδια για κάθε έργο, προτρέποντας ακριβώς στην περσινή έκθεσή της να μη συμπεριλαμβάνουν έργα τα οποία δεν έχουν λεπτομερή σχεδιασμό και προϋπολογισμό και να προτιμούν να τα καταθέτουν ολοκληρωμένα με συμπληρωμένους προϋπολογισμούς.

Αυτό που πρότεινε πέρσι η Βουλή και το έκανε η Κυβέρνηση, ερχόμαστε φέτος να κατηγορήσουμε την Κυβέρνηση ότι το κάνει για καιροσκοπικούς λόγους.

Επίσης η ίδια η Βουλή, με το να μειώσει σημαντικά την πρόνοια του Κεφαλαίου «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό», αναγκάζει τα διάφορα Υπουργεία να έχουν μια συνεχή ροή κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών σε διάφορα κεφάλαια και γι' αυτό μεγαλώνει ο αριθμός των συμπληρωματικών νομοσχεδίων. Αν δεν κατατεθούν αυτά τα νομοσχέδια, θα παραλύσουν οι υπηρεσίες και παροχές του κράτους που ζει και η ζωή του πέρα από τους προβλεπτούς προϋπολογισμούς και σχεδιασμούς της είναι γεμάτη από μη προβλεπόμενα. Και τα μη προβλεπόμενα σ' ένα Κράτος είναι πολλές φορές σημαντικότερα. Και ένα έργο είναι φυσικό, όσο κι αν γίνει προγραμματισμός, να μην τελειώνει την 31η Δεκεμβρίου κάθε χρόνου. Και γιατί να τελειώνει, εφόσον η ζωή συνεχίζεται.

Ούτε το Υπουργικό ούτε το Υπουργείο Υγείας μπορεί να σταματήσει να παρέχει υπηρεσίες, έστω και αν δεν είχαν προβλεφθεί οι δαπάνες τους, ούτε το Υπουργείο Παιδείας να σταματήσει να διορίζει συμπληρωματικά καθηγητές και δασκάλους στα σχολεία, ούτε να σταματήσει η Κυβέρνηση τα διάφορα έργα του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, για να αναφέρω μόνο μερικά παραδείγματα. Αφήνω πίσω τις έκτακτες περιπτώσεις αποζημιώσεων από θεομηνίες που δεν πρέπει να ξεχνούμε πως η Βουλή τις μελετά και τις εγκρίνει.

Το γεγονός ότι σήμερα εκκρεμούν πολλά νομοσχέδια συμπληρωματικών προϋπολογισμών οφείλεται στο ότι έχουν κατατεθεί λίγο πριν τις θερινές διακοπές και έχει καθυστερήσει η μελέτη τους από την Επιτροπή Οικονομικών, όπως το νομοσχέδιο για το ΤΑΕΠ που ανέφερα.

Πέρα από τούτα η έκθεση επισείει κίνδυνο του δημοσιονομικού ελλείμματος. Είμαστε υπέρ της μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος· από την άλλη μεριά όμως δεν υπάρχουν περιθώρια να μην είμαστε καλοί έμποροι. Και ο κάθε καλός έμπορος φροντίζει να επεκτείνει τις δραστηριότητές του εξασφαλίζοντας δάνεια. Και ένα δάνειο 10 χιλιάδων λιρών σε μια επιχείρηση 70 χιλιάδων είναι υπέρ της επιχείρησης, παρά να αφήνεται σε μαρασμό, γιατί φοβάται το δανεισμό.

Υποστηρίχθηκε ότι η Κυβέρνησή μας βρίσκεται σε επικίνδυνα και κρίσιμα σημεία. Όμως αυτό δεν αληθεύει, γιατί η οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης είναι απόλυτα πετυχημένη και συγκριτικά είναι από τις καλύτερες παγκόσμια. Εξάλλου είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι υπάρχουν πολλοί που μας δανείζουν και οι δανειστές το πρώτο πράγμα που ερευνούν πριν δανείσουν είναι αν η οικονομική κατάσταση του δανειζόμενου είναι πολύ καλή. Και η Κυβέρνηση Κυπριανού σε έργα για το καλό του τόπου αποδείχτηκε τολμηρή, ειδικά μετά την καταστροφική τουρκική εισβολή το 1974. Και τα έργα της Κυβέρνησης Κυπριανού φαίνονται και σημειώνουν μια συνεχή ανοδική πορεία, είτε είναι προεκλογική περίοδος είτε δεν είναι, για την άνοδο φυσικά της γενικότερης ανάπτυξης του συνόλου του λαού.

Βρίσκω πως η έκθεση μειώνει τη Βουλή, όταν η πλειοψηφία της ισχυρίζεται πως «γίνεται καταχρηστική χρήση του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπο-

λογισμών και οι πιέσεις που στη συνέχεια ασκούνται δεν προσφέρουν τα επιθυμητά περιθώρια άσκησης του έργου αυτού.»

Η Βουλή μπορεί να μελετά κάθε νομοσχέδιο και οι αρμόδιοι υπάλληλοι πάντα πρόθυμα δίνουν κάθε εξήγηση. Δε νομίζω ότι ο φόρτος εργασίας της Επιτροπής Οικονομικών, που είναι αδιαμφισβήτητος, έχει αποτέλεσμα να ψηφίζουμε κάτω από πίεση νομοσχέδια, ειδικά όταν αυτά αφορούν σημαντικά χρηματικά κονδύλια, επιδόλαια ή λανθασμένα. Προσωπικά πιστεύω πως ένας συμπληρωματικός προϋπολογισμός για ένα ορισμένο ειδικά έργο ίσως είναι προτιμότερος, γιατί έτσι εξετάζεται ξεχωριστά και με κάθε λεπτομέρεια, παρά μέσα στο σύνολο των προϋπολογισμών του Κράτους που, όπως όλοι ξέρουμε, είναι τόσοι πολλοί που τους εξετάζουμε συνοπτικά.

Δεν θα επεκταθώ σε λεπτομέρειες, πρώτα, γιατί άλλοι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ αναφέρθηκαν και θα αναφερθούν και δεύτερο, γιατί η ουσία είναι ξεκάθαρη: Οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί είναι θεσμοθετημένοι και αποτελούν μακροχρόνια πάγια τακτική. Το ποσοστό τους δεν είναι φέτος, σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, ψηλό, αν ληφθούν υπόψη οι πρόσφατοι περιορισμοί και οι απαιτήσεις της Βουλής.

Μπορεί να φαίνεται ότι είναι μεγάλος ο αριθμός των νομοσχεδίων, αν όμως εξεταστεί ένα-ένα ξεχωριστά, θα δούμε ότι η κατάθεσή τους είναι δικαιολογημένη.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού κάνει την τελευταία δεκαετία προγραμματισμό και έργα μέσα στα πλαίσια του δυνατού και κατά κοινή ομολογία με επιτυχία. Δεν έχει ανάγκη να καταθέτει προϋπολογισμούς για καιροσκοπικούς λόγους. Αλλού πρέπει να ψάχνει κάποιος για καταχρηστικές, για καιροσκοπικές κινήσεις.

Και κάτι για τον τίτλο του θέματος που συζητούμε. Αναφέρεται η λέξη «καταχρηστική». Η λέξη «καταχρηστική» ενέχει μέσα την έννοια «ζημιογόνα». Η κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι για έργα και υπηρεσίες προς το λαό όλο της Κύπρου, που ελέγχονται και εγκρίνονται από τη Βουλή. Κανένας δεν το αμφισβήτησε αυτό. Άρα ό,τι και νάναι, δεν μπορεί οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί να είναι καταχρηστικοί.

Και πριν κατεβώ από το βήμα να μου επιτρέψετε να αναφερθώ σε μερικές παρατηρήσεις πάνω σε προηγούμενες ομιλίες συναδέλφων. Ένας συνάδελφος διερωτάται πόσα αποθέματα επιείκειας πρέπει να έχει κάποιος για να συγχωρέσει την Κυβέρνηση για τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Η απάντηση είναι απλή: Πάνω από 75%, γιατί αυτή η Βουλή έχει ψηφίσει πάνω από 75% των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Ο συνάδελφος κ. Χριστοφίδης επαναλάμβανε συνέχεια τον αριθμό «206 συμπληρωματικά νομοσχέδια» και «ποιος καλόπιστος άνθρωπος», πολλές φορές, σαν να ήταν μαγικοί αριθμοί και μαγικές λέξεις ή σαν να ήταν το αλληλούια στις ιερές μας ακολουθίες. Δεν υπάρχουν μαγικοί αριθμοί και πέρα από τους καλόπιστους ανθρώπους, τους οποίους επικαλείτο, υπάρχουν στην Κύπρο άνθρωποι με λογική, ικανοί να σκέφτονται, να συγκρίνουν και να βρίσκουν τις σωστές αναλογίες, όχι να λεν συνεχώς απλά νούμερα.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού χαρακτηρίστηκε ως ανίκανη, επειδή έστειλε τόσους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, αυτούς που ψηφίσαμε στη συντριπτική τους πλειοψηφία. Χρειάζεται απάντηση;

Επίσης προβλήθηκε ισχυρισμός ότι πολλοί από αυτούς είναι απλώς για εκλογικές εντυπώσεις. Πιστεύουμε πως εντυπώσεις χωρίς έργα δεν έχουν κανένα

περιεχόμενο και κανένα εκτόπισμα εκλογικό. Πρέπει να το μάθει αυτό ο συνάδελφος που το ανέφερε, γιατί πραγματικά πολύ κοπίασε για να μας εντυπωσιάσει.

Επίσης ο κ. Χριστοφίδης ισχυρίστηκε ότι κατατίθενται αυτοί οι προϋπολογισμοί παρά το Σύνταγμα και τους Νόμους. Με ανακούφιση άκουσα το συνάδελφο κ. Ζαχαριάδη να διαφωνεί, κ. Πρόεδρε, και φυσικά δεν σοβαρολογούμε, όταν ισχυριζόμαστε «ότι είναι παρά το Σύνταγμα που κατατίθενται οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί» και ακόμα περισσότερο, όταν ισχυριζόμαστε πως «το ΔΗΚΟ έχει ανδρωθεί και έχει κερδίσει το ποσοστό του δημοσία δαπάνη». Τα πολιτικά κόμματα ανεβάζουν τα ποσοστά τους με τις αρχές τους και τη συνέπειά τους στις αρχές αυτές. Και είμαστε σίγουροι πως κανένας Έλληνας Κύπριος, και όλοι μας υποφέραμε τόσο πολύ και ζούμε δίπλα από τον τούρκικο Ατίλλα, πως κανένας Έλληνας Κύπριος ζώντας υπό αυτές τις συνθήκες δεν είναι διατεθειμένος να πουληθεί με μερικά συμπληρωματικά νομοσχέδια.

Ο συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου ισχυρίστηκε ότι πολλοί συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί θα μπορούσαν να περιμένουν του χρόνου. Θέλω να σημειώσω ότι πάρα πολλοί έχουν κατατεθεί πριν το μέσο του χρόνου και όχι τώρα, μεσολάβησαν εν τω μεταξύ οι θερινές διακοπές και γι' αυτό φαίνονται πολλά νομοσχέδια τώρα στο τέλος του χρόνου. Αλλά και αυτό να μη συνέβαινε, πρέπει αυτούς τους δυο μήνες ενόψει των προϋπολογισμών του νέου έτους να σταματήσει η ροή της ζωής ενός Κράτους;

Επίσης ο συνάδελφος Χατζηδημητρίου έχει κακοφαινηθεί κατά κάποιο τρόπο ή ενοχλείται τουλάχιστον, γιατί η Κυβέρνηση παρουσιάζει έργα τα οποία, λέει, τα κάνει ο λαός. Και φυσικά, δεν διαφωνούμε. Η Κυβέρνηση αντιπροσωπεύει τον κυπριακό λαό και τα έργα οπωσδήποτε έγιναν με συλλογική προσπάθεια του κυπριακού λαού. Κανένας δεν το αμφισβητεί αυτό. Όμως είναι καθήκον της Κυβέρνησης να κοινοποιεί στο λαό τα έργα που προγραμματίζει και πραγματοποιεί.

Όσο για τα προγράμματα ανάπτυξης υπάρχουν και έχουν προγραμματιστεί και δεν είναι ανάγκη να ρωτά ο συνάδελφος πόσα φράγματα θα κατασκευάσει η Κυβέρνηση. Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη ο Νότιος Αγωγός, ο οποίος τον δυσαρεστεί, γιατί θα συμπληρωθεί πρόωρα, ενώ για άλλα, που έχουν καθυστερήσει, είναι το ίδιο δυσαρεστημένος. . . .

Ο κ. Κωνσταντίνου ισχυρίζεται ότι, όταν το ΔΗΚΟ απευθύνεται στο λαό, μιλά και καταφεύγει σε ψεύτικες απειλές πως τάχα θα κοπούν οι συντάξεις. Το σύστημα Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι γνωστό πως υποστηρίζεται από όλους και έχει εκσυγχρονιστεί τα τελευταία χρόνια και η Κυβέρνηση Κυπριανού το προσέχει σαν κόρη οφθαλμού, δεν το χρησιμοποιεί δημοκοπικά σε καμία περίπτωση. Τον βεβαιούμε πως έχουμε πολύ καλύτερα και ισχυρότερα επιχειρήματα όταν κατεβαίνουμε στο λαό και τα χρησιμοποιούμε και δεν χρησιμοποιούμε επιχειρήματα ψεύτικα που δεν στέκουν και που ένα μικρό ακόμα παιδί βλέπει ότι είναι ψεύτικα.

Αυτά, κ. Πρόεδρε, και πιστεύουμε ότι η Κυβέρνηση θα συνεχίσει, όποτε είναι ανάγκη, να καταθέτει στη Βουλή συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και δεν λέμε, όπως ένας συνάδελφος, ότι δεν θα ψηφίσουμε κανένα. Αυτό είναι μεγάλη ανευθυνότητα. Η Βουλή αυτή θα δει με υπευθυνότητα όσους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς κατατεθούν και του χρόνου και είμαι σίγουρη ότι θα τους

ψηφίσει στη συντριπτική τους πλειοψηφία, όπως και τους φετινούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λάκης Θεοδούλου.

Α. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πριν καταθέσω την κύρια ομιλία μου θα απαντήσω σε ένα ερώτημα που τέθηκε από τους συναδέλφους του Δημοκρατικού Κόμματος και στη συνέχεια θα υποβάλω και εγώ ένα δικό μου ερώτημα.

Τέθηκε το ερώτημα γιατί η αντιπολίτευση ψήφισε εκείνους τους φετινούς προϋπολογισμούς που ψήφισε. Η δική μου η απάντηση είναι ότι η αντιπολίτευση ψήφισε εκείνους τους προϋπολογισμούς που ήταν αναγκαίοι. Εκείνους που έπρεπε να περιλαμβάνονται στους τακτικούς προϋπολογισμούς και η Κυβέρνηση παρέλειψε να περιλάβει, για να μειώσει τεχνικά το ταμειακό έλλειμμα το Φεβράρη του 1987.

Αναφορικά με το Ταμείο των Εκτοπισθέντων λέχθηκαν πολλά. Αλλά η σημερινή έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών νομίζω δίδει σαφή απάντηση πάνω σε αυτό το πρόβλημα.

Ακούσαμε σήμερα ένα σωρό πράγματα, ένα σωρό κονδύλια ύψους £1,600,000 και διαπιστώθηκε ότι το £1 εκατ. δεν είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί σε αυτή την περίοδο. Και όμως ζητήθηκαν αυτά τα λεφτά. Είναι αυτή η συμπεριφορά που αρμόζει σε μια υπεύθυνη Κυβέρνηση και ειδικά στον τομέα του προσφυγικού κόσμου, όταν υπάρχουν ένα σωρό καυτά προβλήματα, ένα σωρό άστεγοι που υποφέρουν και όταν αυτή η Κυβέρνηση στα λόγια κόπτεται ότι ενδιαφέρεται και έχει μεγάλη στοργή για τον προσφυγικό κόσμο;

Γιατί αυτά τα κονδύλια, που είναι αναγκαία, δεν τα είχε περιλάβει νωρίτερα στους προϋπολογισμούς, στον Τακτικό Προϋπολογισμό; Γιατί ακόμα και το καλοκαίρι, τις παραμονές της διακοπής των συνεδριών της Βουλής, έστειλε και ζητούσε την έγκριση κάποιων κονδυλίων για τους πρόσφυγες; Επαναλαμβάνω, γιατί όλα αυτά τα πράγματα δεν τα είχαν περιλάβει από την αρχή; Μήπως είναι άγνωστο το στεγαστικό πρόβλημα των προσφύγων; Αυτό σημαίνει υπευθυνότητα έναντι του προσφυγικού κόσμου, έναντι του λαού μας από μια υπεύθυνη Κυβέρνηση, όπως θέλει να διατείνεται ότι είναι; Αυτό είναι ένα καυτό ερώτημα το οποίο είναι καλά να απαντήσουν οι συνάδελφοι του κυβερνώντος κόμματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κατ' αρχήν οφείλω να υπογραμμίσω ότι, όπως προκύπτει καθαρά από την έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών αλλά και την προσωπική μας εμπειρία στα καθημερινά προβλήματα που συναντούμε, το θέμα που έχουμε μπροστά μας είναι πολύ σοβαρό.

Είναι ένα θέμα που αφορά την κρατική μας λειτουργία σε συνθήκες ημικατοχής και τεράστιων κινδύνων, ένα θέμα χειρισμού των δημόσιων οικονομικών, αντίκρουσης των κοινωνικοοικονομικών και γενικότερα των προβλημάτων αυτού του τόπου στο σύνολό τους.

Δεν είναι καθόλου υπερβολή, αν διαπιστώσουμε ότι μέσα απ' αυτό το θέμα μπορεί να κριθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό ο προγραμματισμός, η διαχείριση, η νοικοκυροσύνη, η ικανότητα και η υπευθυνότητα μιας Κυβέρνησης.

Στην προκείμενη κατάσταση προκύπτει ότι η Κυβέρνηση, από την επόμενη που εγκρίθηκαν οι προϋπολογισμοί, άρχισε εντατικά τη μαζική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, οι οποίοι για πρώτη χρονιά ξεπέρασαν τους 230 σε αριθμό, σε σύγκριση με 95 το 1986.

Τα δε χρηματικά κονδύλια αυτών των κατά παραγγελία συμπληρωματικών προϋπολογισμών ξεπέρασαν τα 125 εκ. λίρες, έναντι 49,3 εκ. λιρών του 1986.

Από τα αριθμητικά αυτά και μόνο στοιχεία είναι υπεραρκετό να δικαιολογηθεί πλήρως και απόλυτα ο χαρακτηρισμός της καταχρηστικής κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση.

Με βάση αυτά τα αδιαμφισβήτητα στοιχεία εγείρεται το ερώτημα κατά πόσο είναι δυνατό να εξευρεθούν οποιοδήποτε, άτομα και πολύ περισσότερο οργανωμένα σύνολα και επίσημα πολιτικά ή πολιτειακά σώματα, τα οποία να μπορούν και να τολμούν να αρνηθούν ένα τόσο εξόφθαλμο γεγονός.

Και όμως, αγαπητοί συνάδελφοι, η γη κινείται. Υπάρχουν τέτοιες καταστάσεις οι οποίες ανεξάρτητα από το αν πιστεύουν σ' αυτά που λένε, μπορούν και τολμούν όμως μπροστά στη Βουλή, μπροστά στον Κυπριακό λαό, να αρνούνται αυτή την καταχρηστική και σκόπιμη πράξη, παρουσιάζοντας ένα αληθινό γεγονός σαν ψέμα, σαν μια ανύπαρκτη πράξη.

Κι αυτές οι καταστάσεις είναι οι συνάδελφοι της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΚΟ, η ηγεσία του Κυβερνώντος Κόμματος και φυσικά και η ίδια η Κυβέρνηση, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι αυτό που συμβαίνει αποτελεί σύνθητες φαινόμενο και πάγια ταχτική για την ικανοποίηση κάποιων αναγκών.

Με όλο το σεβασμό όμως είμαι υποχρεωμένος από τη συνείδησή μου να παρατηρήσω ότι επιχειρούν μια πρωτοφανή διαστροφή των γεγονότων που επιμαρτυρεί μια εξωπραγματική ικανότητα και τόλμη.

Απλούστατα διότι αυτό που αντιμετωπίζουμε, δεν είναι το σύνθητες φαινόμενο, αλλά το ασύνθητες φαινόμενο και γεγονός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Δηλαδή το γεγονός ότι φέτος κατατέθηκε σχεδόν τριπλάσιος αριθμός με τριπλάσια σχεδόν ποσά χρημάτων από το 1986, φαινόμενο που αμφιβάλλω πολύ, αν σημειώνεται σε οποιαδήποτε άλλη χώρα του κόσμου.

Αναφορικά με τη θέση των συνάδελφων του ΔΗΚΟ ότι αυτοί οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί στοχεύουν στην ικανοποίηση κάποιων αναγκών, έχω τη γνώμη ότι ουδείς διαφωνεί. Όμως το θέμα είναι ποιες ανάγκες θα ικανοποιήσουν κι εδώ βρίσκεται και πάλι η ουσία του ζητήματος που έχουμε μπροστά μας.

Διότι για την προώθηση ή ικανοποίηση οποιωνδήποτε πραγματικών αναγκών ούτε η Επιτροπή Οικονομικών ούτε και κανένας συνάδελφος δημιουργεί πρόβλημα ή έφερε ένσταση.

Πέρα όμως απ' αυτές τις πραγματικές ανάγκες των 50, των 60 εκ. λιρών υπάρχουν και άλλα 60 εκ. περίπου φέτος επιπρόσθετα κονδύλια και είναι γι' αυτά που πρέπει να μιλήσουμε όλοι, μαζί και οι συνάδελφοι του Δημοκρατικού Κόμματος.

Πρέπει να μιλήσουμε, επειδή ζητούνται δαπάνες για έργα που δεν έχουν σχεδιαστεί, για έργα που είναι αδύνατη η εκτέλεσή τους.

Πρέπει να μιλήσουμε, επειδή ζητούνται δαπάνες για δημιουργία νέων θέσεων, όταν στον ίδιο τομέα υπάρχουν κενές οργανικές θέσεις.

Να τοποθετηθούμε, επειδή η Κυβέρνηση αυξάνει διαρκώς τις καταναλωτικές δαπάνες, παρά τις προσπάθειες της Βουλής για περιορισμό τους.

Να πάρουμε θέση, υπεύθυνη θέση, επειδή ζητείται έγκριση δαπανών εκ των υστέρων, όταν μπορούσαν κάλλιστα να περιληφθούν στον τακτικό προϋπολογισμό.

Η εξήγηση όλων αυτών των φετινών φαινομένων και αληθινών γεγονότων δίδεται πολύ σωστά και υπεύθυνα από την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών. Κι αυτή είναι η προεκλογική περίοδος. Η κύρια εξήγηση βρίσκεται στο γεγονός ότι η σημερινή Δημοτική εξουσία μπήκε από καιρό στον κατήφορο της υποταγής των πάντων σ' αυτό τον τόπο κάτω από την προώθηση των κομματικών και σε προέκταση και των ιδιοτελών συμφερόντων.

Παίρνοντας αυτό τον ολισθηρό κατήφορο η Δημοτική εξουσία θεληματικά ή άθελα, αλλά αναγκαστικά, παραβίασε και καταπάτησε τις βασικές αρχές διαχείρισης της οικονομίας του τόπου με προεκτάσεις και σ' όλη την κοινωνική και πολιτική μας ζωή. Ο προγραμματισμός, η νοικοκυροσύνη και η υπευθυνότητα, αρχές που πρέπει να αποτελούν κανόνες της ζωής κάθε κράτους, θυσιάστηκαν στο βωμό της προσπάθειας για να διατηρήσουν την εξουσία.

Στη θέση αυτών των αρχών επιβλήθηκε η προχειρότητα, η ανευθυνότητα, η σκοπιμότητα, με αποτέλεσμα να ξαπλώνει διαρκώς η αρρώστια του νεποτισμού, του ρουσφετιού, του καιροσκοπισμού, να πληθαίνουν τα σκάνδαλα και να φθιρόνται οι συνειδήσεις, να παραμερίζεται και να χάνεται ο αναγκαίος διοικητικός και κοινωνικός έλεγχος και γενικότερα να καταστρέφονται όλα τα απαραίτητα εχέγγυα για την πρόοδο της κοινωνίας μας, ακόμα και για την επιτυχή ευόδωση του σκληρού και δίκαιου αγώνα του λαού μας.

Αυτή η σαθρή και επικίνδυνη κατάσταση πρέπει να ανακοπεί. Ο τόπος χρειάζεται μια ουσιαστική αλλαγή μέσα από την οποία να επέλθει και να εμπεδωθεί η αξιοκρατία, ο προγραμματισμός και η νοικοκυροσύνη προς το συμφέρον του συνόλου του λαού μας.

Η Δημοτική εξουσία μέσα απ' αυτό το πλέγμα της πολιτικής της, μέσα από την παραβίαση των βασικών αρχών διαχείρισης και με τον ολισθηρό κατήφορο που πήρε το Φεβράρη του 1987, σίγουρα σκόπιμα μας παρουσίασε τους προϋπολογισμούς με μειωμένες δαπάνες. Ένα χρόνο πριν τις εκλογές ήθελε να αποφύγει την επίκριση για κακοδιαχείριση των οικονομικών μας.

Γι' αυτό ακολούθησε μετά η μαζική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Ήθελε πρώτα να παρουσιάσει μια καλή οικονομική εικόνα ξεγελώντας τη Βουλή και το λαό και μετά, στη συνέχεια, με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς ν' αρχίσει να υπόσχεται, να βολεύει ημετέρους να μαζεύει ψήφους για τη διατήρηση της εξουσίας.

Σήμερα θα μας πει η Δημοτική εξουσία ότι όλα αυτά είναι υπερβολές, θα μας πει ότι η οικονομία μας είναι βασικά καλή και συγκρίνεται ευνοϊκά με άλλες χώρες όσο και αν τη διαψεύδουν όλες οι πλευρές, οι οικονομολόγοι του τόπου, τα στοιχεία και οι αριθμοί.

Το ερώτημα όμως που καλείται επίσης να απαντήσει η Δημοτική εξουσία, είναι αν μπορούσε κι αν μπορεί μέσα από την πολιτεία της να δει την πραγματικότητα και τα λάθη της, ανεξάρτητα από τη φιλοδοξία της εξουσίας. Και είναι εδώ που χρειάζεται η δύναμη και η τόλμη την οποία δεν μπορεί να έχει η Δημοτική ηγεσία και εξουσία.

Αυτή η δύναμη και τόλμη μπορεί να βρεθεί μόνο από δυνάμεις που σέβονται αρχές και θεσμούς, που υποτάσσουν τα ιδιοτελή και κομματικά συμφέροντα στα γενικότερα και καθολικά συμφέροντα.

Καταλήγοντας, κ. Πρόεδρε εκφράζω τη συμφωνία μου με την έκθεση της πλειοψηφίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα θα παραμείνει στην ημερήσια διάταξη και για την επόμενη συνεδρία της Βουλής η οποία ορίζεται την προσεχή Πέμπτη, 19 Νοεμβρίου 1987, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί του Πρωτοκόλλου διά την Προστασίαν της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως Προερχομένης εκ Χερσαίων Πηγών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί του Πρωτοκόλλου περί των Ειδικών Προστατευομένων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (3) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 76) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 78) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 81) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 87) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 93) του 1987.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 102) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 104) του 1987.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 16) του 1987.
- (12) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.
- (13) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (14) Ο περί της εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (15) Ο περί της εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (16) Ο περί της Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (17) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγή) Κανονισμοί του 1987.
- (18) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών των Υπαλλήλων) Κανονισμοί του 1987.

- (19) Οι περί Υδατοπρομήθειας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
- (20) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
- (21) Οι περί Αλιείας Κανονισμοί του 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Συνέχιση της συζήτησης).
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη). (18.6.87).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ».
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές του ανάγκες».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη) (12.3.87).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε μπαράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων) (8.10.87).

Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΒΔΕΚ κ. Τάκης Χατζηδημητρίου εισηγείται την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Οι ζημιές από χαλάζι σε ορεινές περιοχές της Πιτσιλιάς και Μαραθάσας» και εισηγείται την παραπομπή του στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Υπάρχει ένσταση; Παραπέμπεται.

Επίσης ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, Βουλευτής κ. Γλαύκος Κληρίδης εισηγείται την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Το αδιάβλητο των Προεδρικών Εκλογών, η συμπεριφορά της Κυβέρνησης και ο ρόλος της κρατικής μηχανής».

Υπάρχει ένσταση για να εγγραφεί το θέμα; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 9.00 μ.μ.)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:**

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θαλής
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαπέτρου Μιχάλης
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαρές Αυγερινός
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παρισινός Ανδρέας
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Πέτας Χρίστος
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πουμπουργής Μιχάλης
Ηλιάδης Δημήτρης	Σαββίδης Γεώργιος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σολωμής Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσελλή Ρήνα	Φάντης Ανδρέας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φλουρέντζος Νίκος
Κληρίδης Γλαύκος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λαδάς Γεώργιος	Χρίστου Κυριάκος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μακρίδης Νίκος	Χρυσοστόμου 'Αριστος
Μανδριώτης Στέλιος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μαρκίδης Αλέκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) 'Εκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 62) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 64 του 1987).
- (2) 'Εκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 63) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 65 του 1987).
- (3) 'Εκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 91) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 66 του 1987).
- (4) 'Εκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 95) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 67 του 1987).
- (5) 'Εκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 96) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 68 του 1987).
- (6) 'Εκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 100) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 69 του 1987).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 101) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 70 του 1987).

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 103) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 71 του 1987).

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 108) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 72 του 1987).

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 40) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 63 του 1987).

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 41) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 64 του 1987).

(12) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 42) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 65 του 1987).

(13) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 50) του 1987». Το νομοσχέδιο αποσύρθηκε.

(14) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 61) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 66 του 1987).

(15) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 62) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 69 του 1987).

(16) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 67) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(17) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 68) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(18) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 75) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 70 του 1987).

(19) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 14) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(20) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 15) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(21) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Λευκωσίας του 1987» και έγκριση αυτών (ως υπ' αρ. 3 του 1987).

(22) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(23) Έκθεση για τα Κατατεθέντα στη Βουλή στις 15 και 22 Οκτωβρίου 1987 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(24) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Εγγράφων και Κανονισμών.

(25) Ερωτήσεις-Απαντήσεις (Η καθυστέρηση όσον αφορά την πλήρωση της θέσης του Διευθυντή Αερολιμένα Λάρνακας — Τα αιτήματα των κατοίκων της κοινότητας Αγίας Άνας της επαρχίας Λάρνακας — Η ασφατόστρωση του δρόμου Δένειας -Ακακίου — Η βελτίωση και ασφατόστρωση του παρακαμπτήριου δρόμου Αγ. Ιωάννη Αγρού — Η αξιοποίηση διάφορων οικοδομών με αξιόλογη αρχιτεκτονική δομή στην περιοχή Αγ. Κασσιανού-Χρυσалиνιώτισσας — Η μετακίνηση και ασφαλής λειτουργία των διυλιστηρίων Λάρνακας — Η μείωση του μολύβδου στη βενζίνη).

(26) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση» που είχε εγγραφεί με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Μανώλη Χριστοφίδη και οι αγορεύσεις Βουλευτών (Μ. Χριστοφίδης, Τ. Χ' Δημητρίου, Αλ. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Ζαχαριάδης, Γ. Ομήρου, Ρ. Κατσελλή, Μ. Θεοδούλου).

(27) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Οι ζημιές από χαλάζι σε ορεινές περιοχές της Πιτσιλιάς και Μαραθάσας.»

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ, κ. Τάκη Χατζηδημητρίου). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

(β) «Το αδιάβλητο των Προεδρικών Εκλογών, η συμπεριφορά της Κυβέρνησης και ο ρόλος της κρατικής μηχανής».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ., κ. Γλ. Κληρίδη).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 19ης Νοεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.10 μ.μ.)

(Αρ. 9)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού μπούμε στην ημερήσια διάταξη, θα ήθελα να δηλώσω, εκ μέρους όλων των πλευρών της Βουλής, ότι αυτή η Βουλή στο σύνολό της, θέλει να τιμήσει την ηρωϊκή θυσία του Κυριάκου Μάτση και των παιδιών του Πολυτεχνείου.

Αυτή η συνεδρία συμπίπτει με τη θυσία του Κυριάκου Μάτση, ενός αγωνιστή με άκρατο πατριωτισμό, απέραντη ανθρωπιά και αγάπη για όλους τους ανθρώπους. Ενός αγωνιστή που συνέλαβε σωστά το νόημα και τα οράματα του λαού μας.

Η θυσία του εμπνέει και καθοδηγεί τον αγώνα μας μέσα στις δύσκολες συνθήκες που αντιμετωπίζει η πατρίδα μας. Μια θυσία που οριοθετεί και τη δική μας πορεία και καθορίζει και τα δικά μας καθήκοντα.

Συμπίπτει, επίσης, με την επέτειο της αντίστασης του Ελληνικού λαού στο Πολυτεχνείο. Μιας αντίστασης που σήμερα αποτελεί το μεγάλο σύμβολο της δημοκρατίας και πηγή έμπνευσης, ιδιαίτερα για τη νέα γενιά, να σταθεί άγρυπνος φρουρός για την προάσπιση της δημοκρατίας και της ελευθερίας.

Σ' ένδειξη σεβασμού για τον ήρωα Κυριάκο Μάτση και τα ηρωϊκά παιδιά του Πολυτεχνείου, καλώ τη Βουλή να τηρήσει μονόλεπτη σιγή.

(Μονόλεπτη σιγή)

Αιωνία τους η μνήμη.

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α' Νομοθετική Εργασία, είναι «Ο περί

Πρωτοκόλλου διά την Προστασίαν της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως προερχομένης εκ Χερσαίων Πηγών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΕΩΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΗΣ ΕΚ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΠΗΓΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:—

Χαμπής Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Χρίστος Κουρτελλάρης
Χρίστος Σολωμής
Ανδρέας Παρισινός
Αυγερινός Παπαρές
Άριστος Χρυσοστόμου
Γεώργιος Χαραλαμπίδης
Γιαννάκης Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους για το νομοσχέδιο εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση του Πρωτοκόλλου για την Προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως της Προερχομένης εκ Χερσαίων Πηγών του 1980, στο οποίο η Κύπρος αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.523/9 και ημερομηνία 7 Μαΐου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση του πιο πάνω Πρωτοκόλλου.

Με το πρωτόκολλο αυτό, το οποίο επίσης εντάσσεται στα γενικότερα πλαίσια των προσπαθειών για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης που καθιέρωσε η Βασική Σύμβαση για την Προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης του 1976, (Κυρωτικός Νόμος Αριθμός 51 του 1979), σκοπείται η συνεργασία ανάμεσα στα Συμβαλλόμενα Μέρη για τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από την ρύπανση που προέρχεται από χερσαίες πηγές.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του πιο πάνω Πρωτοκόλλου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση του Πρωτοκόλλου αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
Όχι. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Πριν μερικούς μήνες, συζητώντας την καθυστέρηση της υποβολής διαφόρων Διεθνών Συμβάσεων σ' αυτό το Σώμα, χαρακτηρίσαμε αυτή την τακτική της Κυβέρνησης σαν εντελώς αδικαιολόγητη.

Το Πρωτόκολλο αυτό για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως είναι ακόμα ένα δείγμα αυτής της αδιαφορίας της Κυβέρνησης για ζωτικά θέματα που αφορούν τον τόπο.

Ασφαλώς η Κύπρος έχει τεράστιο ενδιαφέρον για τη μη ρύπανση της Μεσογείου, ιδιαίτερα ύστερα από την γρήγορη ανάπτυξη, όχι μόνο του εξωτερικού αλλά και του εσωτερικού τουρισμού.

Αυτό το Πρωτόκολλο, που είναι πολύ σημαντικό για τη σωτηρία της Μεσογείου, γιατί το 80% της ρύπανσης προέρχεται από χερσαίες πηγές, έχει εγκριθεί διεθνώς το 1980. Και μόλις το 1987 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εγκρίνει την προσχώρηση της Κύπρου στο πρόγραμμα. Αλλά υπάρχει μια ολόκληρη ιστορία γύρω από αυτό το πρωτόκολλο στην οποία έχει εμπλακεί και η Βουλή.

Εκ μέρους της Υπεπιτροπής για τη Σωτηρία της Μεσογείου είχα στείλει μια επιστολή στο Υπουργείο Εξωτερικών στις 23 Φεβρουαρίου 1984, η οποία βρίσκεται κατατεθειμένη στα Αρχεία της Βουλής, ρωτώντας εκ μέρους της Βουλής και δίνοντας τους σοβαρούς λόγους που είχαμε, γιατί είχε ενδιαφερθεί η Διακοινοβουλευτική Ένωση και το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το φυσικό περιβάλλον πότε αυτά τα πρωτόκολλα — τα οποία συζητούνται σήμερα ως πρώτο και δεύτερο θέμα — θα εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο και θα έλθουν στη Βουλή.

Έχω επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών, ημερομ. 15 Μαρτίου του 1984, την οποία πήρα από το Αρχείο της Βουλής, η οποία μας απαντά ότι το αργότερο σε δυο μήνες αυτά τα δυο Πρωτόκολλα θα υπογραφούν και θα έλθουν στη Βουλή. Θα γίνει δηλαδή η προσχώρηση της Κύπρου στο πρόγραμμα για την προστασία της Μεσογείου και η επικύρωση του Πρωτοκόλλου.

Έχουν περάσει τρία ολόκληρα χρόνια για να γίνει αυτή η διαδικασία. Πρέπει ν' αναφέρω ότι αυτά τα τρία χρόνια επανειλημμένα ρωτήσαμε τι γίνεται και φροντίσαμε γι' αυτή την υπόθεση. Δεν είναι δυνατό Διεθνή Πρωτόκολλα και Διεθνείς Συμβάσεις, που γίνονται για τόσο σοβαρά θέματα, όπως τη σωτηρία της Μεσογείου να μένουν θαμμένα κάπου στα συρτάρια κάποιων Υπουργείων ή να ξεχνιούνται.

Ίσως, ακόμα, να είναι πολύ πιο σοβαρό το τι γίνεται μ' αυτά τα Πρωτόκολλα και αυτές τις Συμβάσεις όταν εγκριθούν και ύστερα. Νομίζω ότι ακόμα μια φορά η Βουλή πρέπει να τονίσει στην Εκτελεστική Εξουσία ότι πρέπει με μεγαλύτερη φροντίδα και μεγαλύτερη συνέπεια να παρακολουθούνται αυτές οι Διεθνείς Συμβάσεις που έχουν σημασία για την Κύπρο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δυο λόγια απλώς από τη θέση μου.

Γνωρίζουμε, πράγματι, το ζωνρό ενδιαφέρον του συναδέλφου κ. Σαββίδη πάνω σε θέματα περιβάλλοντος, ιδιαίτερα σε θέματα ρύπανσης της Μεσογείου και συμφωνούμε ότι υπήρξε, πράγματι, καθυστέρηση.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα δοθούν αντικειμενικές εξηγήσεις για τους λόγους που σημειώθηκε αυτή η καθυστέρηση, ειδάλλως αν, πράγματι, αληθεύουν αυτά που ανέφερε ο συνάδελφος κ. Σαββίδης, να γίνει μια έρευνα και να λάβει μέτρα η Κυβέρνηση για εκείνους τους υπαλλήλους των αρμόδιων Υπουργείων που, πράγματι, δεν προώθησαν αυτό το θέμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Συμφωνώ απόλυτα ότι πρέπει να γίνει η έρευνα. Αλλά πρέπει κάποτε να γίνεται η έρευνα αυτή και αμφίδρομη προς την πλευρά της Βουλής. Είναι δεκάδες τα νομοσχέδια που καθυστερούν, με αποτέλεσμα, αν οι καθυστερήσεις συμψηφίζονται, να έχουμε καθυστερήσεις της διάρκειας των 100 περίπου χρόνων όπως είναι για παράδειγμα η πρόταση νόμου που εσείς κ. Πρόεδρε της Βουλής καταθέσατε, — η πρόταση για αποζημίωση των απολυθέντων από την Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία που η μελέτη της καθυστέρησε για 17 χρόνια περίπου, καθώς και το νομοσχέδιο περί Τύπου, που καθυστερεί εδώ και κάπου 8 χρόνια μπροστά στο Σώμα και που μονάχα ένα μέρος του — ίσως όχι το πιο σημαντικό — ψηφίσαμε πρόσφατα. Κάποιες, εξάλλου, εισηγήσεις δικές μας, από τη δεκαετία 1960-1970 αναφορικά με το Πανεπιστήμιο και την υγιή απασχόληση της νεολαίας, ακόμα καθυστερούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, απλώς για λόγους διευκρινιστικούς:

Στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή μόλις ήλθαν τα νομοσχέδια που ρύθμιζαν τη διεξαγωγή των Προεδρικών Εκλογών εξετάστηκαν και ετοιμάστηκαν οι Εκθέσεις τους. Άρα η Βουλή δεν καθυστερεί νομοσχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, μπαίνουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Πρωτοκόλλου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί του Πρωτοκόλλου διά την Προστασίαν της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως προερχομένης εκ Χερσαίων Πηγών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί του Πρωτοκόλλου περί των Ειδικώς Προστατευομένων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΘΑΛΑΣΣΗΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Χαμπής Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Χρίστος Κουρτελλάρης
Χρίστος Σολωμής
Ανδρέας Παρισινός
Αυγερινός Παπαρές
Άριστος Χρυσοστόμου
Γεώργιος Χαραλαμπίδης
Γιαννάκης Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους για το νομοσχέδιο εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση του Πρωτοκόλλου περί Ειδικώς Προστατευομένων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης του 1982 στο οποίο η Κύπρος αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.523/9 και ημερομηνία 7 Μαΐου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση του πιο πάνω Πρωτοκόλλου.

Με το Πρωτόκολλο αυτό, το οποίο εντάσσεται στα γενικότερα πλαίσια των προσπαθειών για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης που καθιέρωσε η Βασική Σύμβαση για την Προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης (Κυρωτικός Νόμος Αριθμός 51 του 1979), σκοπείται η προστασία και εφόσον ενδείκνυται η βελτίωση της κατάστασης των φυσικών πόρων και τοπίων της Μεσογείου Θαλάσσης καθώς και της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής με τη δημιουργία από τα Συμβαλλόμενα Μέρη ειδικά προστατευόμενων περιοχών περιλαμβανομένων των θαλασσίων περιοχών και του περιβάλλοντος αυτών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του πιο πάνω Πρωτοκόλλου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση του Πρωτοκόλλου αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Πρωτοκόλλου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί του Πρωτοκόλλου περί των Ειδικώς Προστατευομένων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης (Κυρωτικός Νόμος του 1987).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεάνδρος Ζαχαριάδης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Θάλης Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, σε τρεις συνεδρίες της με τελευταία συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 11 Νοεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση της περί Φορολογίας των Κληρονομιών νομοθεσίας με απώτερο στόχο οι διατάξεις του που αναφέρονται στις εκπτώσεις που παρέχονται για σκοπούς φορολογίας στους επιζώντες συζύγους και τα τέκνα του αποθανόντος να εφαρμόζονται σε σχέση με την φορολογία της κληρονομίας προσώπου που απεβίωσε κατά ή μετά την 1ην Ιανουαρίου 1986.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της προτεινόμενης πρότασης νόμου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο όπως τελικά έχει διαμορφωθεί από νομοτεχνικής άποψης και αφού τροποποιηθεί η προβλεπόμενη σ' αυτή ημερομηνία, ώστε οι διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας που αναφέρονται στις εκπτώσεις που παρέχονται για σκοπούς φορολογίας στους νόμιμους κληρονόμους να εφαρμόζονται από την οποία τέθηκε το θέμα για επανεξέταση των φορολογικών συντελεστών προκειμένου να αίρονταν οι αδικίες ή/και αδυναμίες που εντοπίστηκαν από την τελευταία αναθεώρηση της φορολογίας κληρονομιών που έγινε το 1970.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 5 του περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 1986. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 2 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 76) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 76) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £10,186.— και η διάθεσή του για την έναρξη της λειτουργίας της Ξενοδοχειακής Σχολής Λεμεσού για το σχολικό έτος 1987-1988 στις εγκαταστάσεις της πρώην Σχολής Λάμπουσας στη Λεμεσό.

Σύμφωνα με την εισηγητική Έκθεση του αρμόδιου Υπουργείου, η ίδρυση και λειτουργία Ξενοδοχειακής Σχολής στη Λεμεσό για τη βασική κατάρτιση στις ειδικότητες της μαγειρικής και της τραπεζοκομίας θεωρείται αναγκαία για την επάνδρωση των ξενοδοχειακών και άλλων επισιτιστικών μονάδων της Λεμεσού που συγκεντρώνει τις περισσότερες ξενοδοχειακές κλίνες παγκύπρια και απασχολεί μεγάλο αριθμό προσωπικού.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού μειωθεί η προβλεπόμενη σ' αυτό πίστωση από £10,186 σε £5,080.—

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5,080 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 76) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 78) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 78) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Κ. Λόρδο
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £12,000.— και η διάθεσή του για την καταβολή χορηγίας στη Σχολή Αγίου Ιωσήφ στη Λευκωσία για να καταστεί δυνατή η συντήρηση του κτιρίου της και η διαμόρφωση και λειτουργία σ' αυτή νέου τμήματος δημόσιου νηπιαγωγείου.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £12,000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 78) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 81) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 81) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £5,547.— και η διάθεσή του για τη δημιουργία μιας νέας θέσης Διευθυντή και μιας νέας θέσης Βοηθού Διευθυντή Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης για την προαγωγή εγκλωβισμένων εκπαιδευτικών οι οποίοι πληρούν τα τυπικά προσόντα για την προαγωγή τους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, οι δημιουργούμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο νέες θέσεις στη Δημοτική Εκπαίδευση θα πληρωθούν με την προαγωγή εκπαιδευτικών που προσφέρουν οικειοθελώς τις υπηρεσίες τους σε δημοτικά σχολεία στην τουρκοκρατούμενη περιοχή της Κύπρου και οι οποίοι έχουν συμπληρώσει τα απαιτούμενα χρόνια υπηρεσίας. Οι προαγωγές των εκπαιδευτικών αυτών κρίνονται ως ελάχιστη ανταμοιβή για τη σημαντική εθνική προσφορά τους.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους οι οποίοι συνηγορούν υπέρ της δημιουργίας των πιο πάνω νέων θέσεων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 73) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5,547 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις νέων θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 73) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 87) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 87) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
 Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Κ. Λόρδο
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £4,516.— και η διάθεσή του για τη δημιουργία μιας νέας θέσης Βοηθού Διευθυντή Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και μιας νέας θέσης Καθηγητή για την προαγωγή εγκλωβισμένων εκπαιδευτικών που έχουν τα τυπικά προσόντα για τις προαγωγές αυτές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, οι δημιουργούμενες με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο νέες θέσεις στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση θα πληρωθούν με την προαγωγή εκπαιδευτικών που προσφέρουν οικειοθελώς τις υπηρεσίες τους σε σχολεία στην τουρκοκρατούμενη περιοχή της Κύπρου και οι οποίοι έχουν συμπληρώσει τα απαιτούμενα χρόνια υπηρεσίας. Οι προαγωγές αυτές των εκπαιδευτικών αυτών θεωρούνται ως ελάχιστη ανταμοιβή για τη σημαντική εθνική προσφορά τους.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους οι οποίοι συνηγορούν υπέρ της δημιουργίας των πιο πάνω νέων θέσεων επικροτεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου του οποίου και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 74) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £4,516 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις νέων θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 74) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 93) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 93) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Διμητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους

£883,500.— και η διάθεσή του για την κάλυψη της Κυβερνητικής εισφοράς στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Τερματισμού Απασχολήσεως.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, η ανεπάρκεια των εγκεκριμένων στους φετινούς Προϋπολογισμούς πιστώσεων για τους πιο πάνω σκοπούς οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ανώτατου ορίου των ασφαλιστέων αποδοχών από £162.— σε £170.— εβδομαδιαία, στην παραχωρηθείσα κατά 4% αύξηση στους μισθούς των κρατικών υπαλλήλων βάσει των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές και στην επιστροφή ποσοστού 3% στους έκτακτους κυβερνητικούς υπαλλήλους που διορίστηκαν αναδρομικά σε μόνιμες θέσεις σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Επικροτώντας η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 75) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £883,500 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 75) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 102) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 102) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
 Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £21,000.— και η διάθεσή του για την καταβολή κατά χάριν οικονομικής βοήθειας σε ανάπηρους πολίτες της Δημοκρατίας.

Η Επιτροπή ύστερα από μελέτη κάθε μιας από τις προτεινόμενες στο νομοσχέδιο χορηγίες επικροτεί τους σκοπούς διάθεσής τους γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 77) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £21,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 77) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 104) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 104) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας συμβολικής πρόνοιας £20.— για να καταστεί νομοτυπικά δυνατή η μεταβίβαση της σύνταξης στις συζύγους δύο προσώπων που έπαιρναν, πριν από το θάνατό τους, χαριστικές συντάξεις.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 79) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £20 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 79) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 16) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 16) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ΄ Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το

πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού χρημάτων ύψους £150,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη της αυξημένης δαπάνης καταβολής ενοικίων στους δικαιούχους εκτοπισθέντες μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Σύμφωνα με την εισηγητική Έκθεση του αρμόδιου Υπουργείου η ανεπάρκεια της εγκριμένης στο φετινό Προϋπολογισμό πρόνοιας για τον πιο πάνω σκοπό οφείλεται στις βελτιώσεις των κριτηρίων και επιδομάτων ενοικίου που προβλέπονται σε σχετικούς Κανονισμούς του έχουν ήδη εγκριθεί από το Σώμα.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £150,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανησομένων ποσών. Πίναξ. 'Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 16) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987 αποσύρθηκαν.

Επίσης αποσύρθηκαν οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987, οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987 ως και οι περί Αλιείας Κανονισμοί του 1987.

Το τελευταίο θέμα στη σημερινή ημερήσια διάταξη, στο Κεφάλαιο Α' είναι «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών των Υπαλλήλων) Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Παναγιώτου, Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Νίκος Μακρίδης
 Χρίστος Κουρτελλάρης
 Στέλιος Μανδριώτης
 Δημήτρης Ηλιάδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Συγκοινωνιών και Έργων και Οικονομικών, της Αρχής Λιμένων Κύπρου, της Συντεχνίας Ημικρατικών, Δημοτικών και Κοινοτικών Εργατοϋπαλλήλων Κύπρου και της ΠΑΣΥΔΥ. Στην ίδια συνεδρία ήταν παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Α. Ψυλλίδης.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση την περί Αρχής Λιμένων Κύπρου νομοθεσία, σκοπεύεται η παραχώρηση γενικής αύξησης ύψους 4% στους μισθούς των υπαλλήλων της Αρχής Λιμένων Κύπρου με ημερομηνίες εφαρμογής 2% από την 1η Ιανουαρίου 1986 και πρόσθετο 2% από την 1η Ιουλίου 1986.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, το αίτημα για τη γενική αύξηση των μισθών των υπαλλήλων της Αρχής Λιμένων Κύπρου, τέθηκε από τις συντεχνίες της από το 1985 ύστερα από τη συμφωνία που επιτεύχθηκε και αφορούσε τους υπαλλήλους των υπολοίπων ημικρατικών οργανισμών.

Το κόστος για την καταβολή των πιο πάνω αυξήσεων υπολογίζεται να ανέλθει, σύμφωνα με τους αρμοδίους, στις £80,000-£90,000 ετήσια.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό εξέταση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στην έγκριση των Κανονισμών.

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Θα υπάρξει ένα μικρό διάλειμμα και θα παρακαλέσω όλους τους Βουλευτές, μόλις κτυπήσουν τα κουδούνια, να είναι εδώ γιατί θα συνεχίσουμε τη συζήτηση του θέματος στο Κεφάλαιο Δ, του οποίου η συζήτηση είχε ήδη αρχίσει.

Μπορούμε να προχωρήσουμε στην Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων εφόσον έχουμε χρόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 114) του 1987.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 82) του 1987.
- (3) Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988.
- (4) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται όλα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (6) Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Άμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (7) Οι περί Γεωργικών Φαρμάκων (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (8) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (9) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987. Και
- (10) Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγή) Κανονισμοί του 1987.
- Εστάλησαν και οι δυο από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το Υπουργείο Οικονομικών στάληκαν τα ακόλουθα:

- (11) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 13.11.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1987 (Αρ. 9 του 1987).
- (12) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 13.11.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 (Αρ. 17 του 1986) και το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1986 (Αρ. 18 του 1986).
- (13) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 16.11.87 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1987 (Αρ. 10) του 1987).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται όλα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (14) Ετήσια Έκθεση της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου για το έτος 1986.
- Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**Πρόταση Νόμου**

- (15) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- Κατατέθηκε από όλα τα κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 19 Μαΐου 1987.

«Οι πρόσφυγες που διαμένουν στο τουρκοκυπριακό χωριό Αλέκτορα καταγγέλλουν ότι ορισμένοι βοσκοί έχουν ανεγείρει αυθαίρετα μάντρες στην περιοχή 'Λάκος του Φράγκου' με αποτέλεσμα τα κοπάδια τους να προκαλούν σοβαρές ζημιές στα αμπέλια της περιοχής.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο γιατί δεν απομακρύνει τα παράνομα υποστατικά και, εν πάση περιπτώσει, αν μελετάται η λήψη μέτρων εναντίον των παρανομούντων.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Πρόκειται για 5 μάντρες που κτίστηκαν χωρίς άδεια από τους Τουρκοκύπριους κατοίκους Αλέκτορας πριν το 1974 και που χρησιμοποιούνται από το 1975 από μη πρόσφυγες κτηνοτρόφους από το Πισσούρι. Στην περιοχή των μαντρών (που βρίσκεται περί τα 5 χιλιόμετρα από το χωριό) υπάρχει έκταση 3,000 περίπου δεκαρίων Τ/Κ γης, με αρκετά χαρουπόδενδρα, η οποία πρόσφατα διαχωρίστηκε σε κλήρους και παραχωρήθηκε σε πρόσφυγες κατοίκους Αλέκτορας.

Μέχρι σήμερα δεν λήφθηκαν μέτρα για υποχρέωση των πιο πάνω κτηνοτρόφων να εγκαταλείψουν την απομακρυσμένη αυτή περιοχή, γιατί κρίθηκε ότι δεν υπήρχαν σοβαροί προς τούτο λόγοι και γιατί, σε περίπτωση μετακίνησής τους, θα δημιουργούνταν ίσως μεγαλύτερα προβλήματα. Αναμένεται ότι με την αξιοποίηση της Τ/Κ γης της περιοχής από τους πρόσφυγες, οι κτηνοτρόφοι θα την εγκαταλείψουν· σ' αντίθετη περίπτωση θα κινηθεί εναντίον τους η δικαστική διαδικασία.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, διαπιστώνεται πως δεν παρατηρήθηκαν ασυνήθιστες έκτασης ζημιές στην περιοχή. Πέρσι προξενήθηκε ζημιά σε μια μόνο περίπτωση, και επειδή ο ιδιοκτήτης των ζώων δεν ανακαλύφθηκε, καταβλήθηκε στον ενδιαφερόμενο πρόσφυγα αποζημίωση £250 με βάση τον 'περί Αναλήψεως Αποζημιώσεως διά Ζημιών Επενεχθείσαν εις Περιουσίαν Νόμον'. Εξάλλου φέτος προξενήθηκε ζημιά ύψους £350 από τα ζώα ενός των προαναφερθέντων κτηνοτρόφων και κινήθηκε πολιτική αγωγή εναντίον του για αποζημίωση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Ο νέος συνοικισμός Προφήτης Ηλίας της Συκόπετρας που αριθμεί γύρω στα 50 άτομα, είναι μία περιοχή που αναπτύσσεται σταθερά αλλά αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα.

Το σοβαρότερό τους πρόβλημα για το οποίο από χρόνια αγωνίζονται για να λύσουν είναι η ασφαλτόστρωση της πλατείας του συνοικισμού για να μην ταλαιπωρούνται οι κάτοικοι από τις σκόνες και τις λάσπες καθώς και του δρόμου Προφήτη Ηλία-Συκόπετρας μήκους δύο περίπου χιλιομέτρων.

Νοουμένου ότι αυτή τη στιγμή το δρόμο χρησιμοποιούν δύο λεωφορεία, ένα ταξί και 10 άλλα οχήματα εκτός των ξένων που επισκέπτονται την περιοχή,

ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν σκοπεύει και πότε προγραμματίζει την ασφαλτόστρωση τόσο της πλατείας του χωριού όσον και του δρόμου που οδηγεί στο χωριό.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Σχετικά με διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο συνοικισμός Προφήτης Ηλίας, Συκόπετρας σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

- (α) Για την ασφαλτόστρωση της πλατείας του συνοικισμού απαιτείται ποσό £3,000 και η εκτέλεση του έργου αναμένεται να προωθηθεί μέσα στο 1988. Στο μεταξύ, ποσό £1600 θα δαπανηθεί φέτος για επιστροφή με μπετόν της πλατείας γύρω από την εκκλησία, που ουσιαστικά αποτελεί μέρος της πλατείας του συνοικισμού,
- (β) για τη βελτίωση του δρόμου Συκόπετρας-Προφήτη Ηλία-Παλαιχωριού δαπανήθηκε τα τελευταία χρόνια ποσό £10,000 για χωματουργικές εργασίες· η συμπλήρωση των εργασιών αυτών και η ασφαλτόστρωση του δρόμου προϋποθέτουν πρόσθετη δαπάνη £180,000, και
- (γ) μέσα στο 1988 θα συνεχιστούν οι βελτιωτικές εργασίες, με προτεραιότητα το τμήμα του δρόμου από τη Συκόπετρα μέχρι το συνοικισμό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων Γερακιών:

Η επιδιόρθωση των συστημάτων της τηλεφωνικής εγκατάστασης λόγω των αδυναμιών που παρουσιάζονται στο τηλεφωνικό κέντρο και στις καλωδιακές εγκαταστάσεις, η επίσπευση της διασωλήνωσης της γεώτρησης και μάλιστα προ του θέρους — οπότε η κατάσταση καθίσταται πραγματικά τραγική — η διαπλάτυνση του δρόμου στην είσοδο της κοινότητας, η αντιμετώπιση των απωλειών στο αρδευτικό σύστημα της κοινότητας και η κατασκευή χώρου στάθμευσης.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με την τηλεφωνική εξυπηρέτηση της κοινότητας Γερακιών η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών & Έργων ότι μετά από τροποποιήσεις στο δίκτυο της Αρχής τα τηλέφωνα του χωριού λειτουργούν κανονικά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 10 Σεπτεμβρίου 1987.

«Πολλά σχολεία της υπαίθρου ιδιαίτερα σε μικρά χωριά, έχουν κλείσει. Θα θέλαμε να πληροφορηθούμε ποιος είναι ο αριθμός των σχολείων που έχουν κλείσει, τι σημαίνει αυτό σε αίθουσες κι' επενδύσεις.

Θα θέλαμε επίσης να πληροφορηθούμε, ποια σχέδια έχει η Κυβέρνηση για την αξιοποίηση των σχολικών κτιρίων, ώστε να μην παύσει το σχολείο να αποτελεί ένα πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο για τα χωριά.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Ο αριθμός των χωριών, της ελεύθερης Κύπρου, στα οποία δε θα λειτουργήσει τη φετινή χρονιά (1987-88) σχολείο, είναι 136. Ο αριθμός των αιθουσών, των σχολικών κτιρίων των χωριών αυτών, ανέρχεται σε 240, με συνολικό εμβαδό 14,600 τετρ. μέτρα. Υπολογίζεται, με σημερινές τιμές, ότι οι κτιριακές αυτές εγκαταστάσεις θα στοίχιζαν 1,150,000 λίρες. Τα περισσότερα από τα κτίρια αυτά έχουν κτιστεί πριν το 1960.

Στο Υπουργείο Παιδείας βρίσκεται σε εξέλιξη προσπάθεια καταγραφής και μελέτη αξιοποίησης των σχολικών αυτών κτιρίων, προς όφελος των χωριών στα οποία ανήκουν, με γνώμονα κυρίως την πολιτιστική ανάπτυξη των χωριών και της υπαίθρου γενικότερα.

Στα πλαίσια αυτής της πολιτικής το Υπουργείο Παιδείας έχει παραχωρήσει σε ορισμένες περιπτώσεις άδεια ή/και χρηματική βοήθεια σε κοινότητες, για τη μετατροπή τέτοιων κτιρίων σε πολιτιστικά κέντρα, μουσεία, μαθητικές κατασκηνώσεις, κλπ., όπως στη Βάσα Κοιλανίου, Πέρα Ορεινής, Πελέντρι, Κάτω Δρυ, κ.ά.

Καταγράφονται επίσης σχολικά κτίρια με αρχιτεκτονική αξία και αναζητούνται τρόποι και πόροι συντήρησης και διατήρησής τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Στον προσφυγικό συνοικισμό Ξυλοφάγου κατά την περίοδο του περσινού χειμώνα είχε κληθεί η πυροσβεστική υπηρεσία για βοήθεια πλημμυρισάντων υποστατικών ένεκα του ότι το υπάρχον γεφύρι έχει αχρηστευθεί από την ανέγερση οικοδομής.

Ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

Εάν προτίθεται και πότε να επιλύσει το πρόβλημα τούτο.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με την αποχέτευση των νερών της βροχής στο Συνοικισμό Ξυλοφάγου, σας πληροφορώ ότι το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει ετοιμάσει σχέδιο για την εκτέλεση ορισμένων αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή για αντιμετώπιση του προβλήματος. Οι αναγκαίες πιστώσεις παραχωρήθηκαν στο εν λόγω Τμήμα και άρχισε ήδη η κατασκευή του έργου το οποίο αναμένεται να συμπληρωθεί μέχρι το τέλος τρέχοντος μηνός.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι γέροντες πρόσφυγες που διαμένουν στο συνοικισμό Ξυλοφάγου διαμαρτύρονται για την κακή κατάσταση των κατοικιών τους, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του χειμώνα, λόγω της φθηνής κατασκευής και προχειρότητάς τους και ζητούν όπως η αρμόδια Αρχή λόγω του ιδιάζοντος της περιπτώσεώς τους αναλάβει γρήγορα την επιδιόρθωση των κατοικιών τους.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Από πότε έχουν να επιδιορθωθούν οι κατοικίες αυτές των γερόντων προσφύγων.
- (β) Εάν προτίθεται και πότε η αρμόδια Αρχή να προβεί σε επιδιορθώσεις των ως άνω κατοικιών.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με την επιδιόρθωση των κατοικιών για υπερήλικες που βρίσκονται στο Συνοικισμό Αυτοστέγασης Ξυλοφάγου, σας πληροφορώ ότι στους ενοίκους των 32 τέτοιων κατοικιών που υπάρχουν στο Συνοικισμό θα παραχωρηθεί οικονομική βοήθεια για διενέργεια των αναγκαίων επιδιορθώσεων, ευθύς μετά που θα επιθεωρηθούν από τους τεχνικούς του Τμήματος Δημοσίων Έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Αμμοχώστου κ.κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι πρόσφυγες κάτοικοι του συνοικισμού Καμάρες στη Λάρνακα διαμαρτύρονται για την εκπομπή δυσοσμίων από το Βιολογικό σταθμό ο οποίος φαίνεται ότι δεν λειτουργεί κανονικά.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:—

Αν έχει διαπιστώσει την μη κανονική λειτουργία του Βιολογικού σταθμού και αν προτίθεται να πάρει μέτρα για την προστασία του κοινού από τις δυσοσμίες.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Αμμοχώστου κ.κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και Νίκου Μακρίδη.

«Σχετικά με τη λειτουργία της βιολογικής μονάδας του Οικισμού 'Καμάρες' στη Λάρνακα, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Η υφιστάμενη βιολογική μονάδα εξυπηρετεί τους Κυβερνητικούς Οικισμούς 'Καμάρες II' και 'Ζήνων' και συντηρείται τακτικά από το Επαρχιακό Γραφείο του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών Λάρνακας. Είναι γεγονός ότι σε κάποιο στάδιο επισημάνθησαν ορισμένες ατέλειες που επηρέαζαν την κανονική λειτουργία της μονάδας, οι οποίες όμως στο μεταξύ επιδιορθώθηκαν χωρίς τώρα να υπάρχουν οποιαδήποτε προβλήματα.

- (β) Η ελαφρά δυσοσμία που παρατηρείται περιοδικά οφείλεται στην αφαίρεση της λάσπης της μονάδας από τα βυτιοφόρα, που γίνεται κάθε δυο μήνες περίπου για να λειτουργεί η μονάδα κανονικά.
- (γ) Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως θα προβεί σύντομα σε διευθετήσεις για δεινδροφύτευση της περιφραξής της βιολογικής μονάδας για σκοπούς αισθητικής βελτίωσης του χώρου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι πρόσφυγες κάτοικοι του Συνοικισμού Δ' φάσης στην Επισκοπή παραπονούνται γιατί μέχρι σήμερα οι δρόμοι του Συνοικισμού παραμένουν ανασφάλτωτοι με αποτέλεσμα τη δημιουργία διάφορων προβλημάτων.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:—

Πότε προγραμματίζεται η ασφαλτόστρωση των δρόμων του Συνοικισμού Δ' φάσης στην Επισκοπή;»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με την ασφαλτόστρωση των δρόμων του Συνοικισμού Αυτοστέγασης Επισκοπής (Περιοχή Δ) σας πληροφορώ ότι η καθυστέρηση στη συμπλήρωση του έργου οφείλεται στην παράδοση από ιδιώτη προμηθευτή υλικού θεμελίου που δεν πληρούσε τις προδιαγραφές του συμβολαίου, με επακόλουθο να απορριφθεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Τελικά η προμήθεια του κατάλληλου υλικού έγινε από άλλο προμηθευτή και οι εργασίες ασφαλτόστρωσης συνεχίστηκαν κανονικά, αναμένεται δε να συμπληρωθούν μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει τους λόγους που επέβαλαν την απομάκρυνση του Χριστάκη Νεοφύτου και της κας Νεοφύτου από τη θέση τους στη Σχολική Εφορεία Λάρνακας, μια θέση στην οποία ο Χρ. Νεοφύτου εργάστηκε πάνω από 20 χρόνια.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Πάγια πολιτική του Υπουργείου Παιδείας είναι να τοποθετείται ως Προϊστάμενος στα Γραφεία των Σχολικών Εφορειών, όπου τούτο είναι δυνατό, Ανώτερος Επιμελητής. Με την πολιτική αυτή συμφωνεί και ο κλάδος των Επιμελητών, που υπάγεται στην ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.

Το Υπουργείο επίσης καταβάλλει προσπάθεια όπως όλοι οι Επιμελητές των σχολείων εργασθούν σε όλους τους τύπους σχολείων, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές, όσο και στα Γραφεία των Σχολικών Εφορειών για να μάθουν όλο το φάσμα των εργασιών με τις οποίες είναι δυνατό να απασχοληθούν.

Με βάση τα πιο πάνω έχει μετακινηθεί ο κ. Χριστάκης Νεοφύτου από τη Σχολική Εφορεία Λάρνακας, σε σχολεία της Λάρνακας.

Τώρα στη Σχολική Εφορεία Λάρνακας τοποθετήθηκε Ανώτερος Επιμελητής που προΐσταται του γραφείου. Ο κ. Νεοφύτου είναι Επιμελητής 2ης Τάξης και όχι Ανώτερος Επιμελητής.

Ανώτεροι Επιμελητές υπηρετούν στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Στροβόλου και Λεμεσού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 21 Σεπτεμβρίου 1987.

«Η κοινότητα Νέου Χωριού Πάφου αντιμετωπίζει για χρόνια σοβαρό υδρευτικό πρόβλημα. Χαρακτηριστικά πληροφορούμαι ότι τα σπίτια υδροδοτούνται μόνο μίαν ώρα την ημέρα. Το πρόβλημα αυτό εκτέθηκε επανειλημμένα, όπως δήλωσαν οι κάτοικοι στην Επαρχιακή Διοίκηση και προς τον Υπουργό Εσωτερικών. Παρά το γεγονός ότι για τρία τώρα χρόνια υπάρχουν δύο κατάλληλες γεωτρήσεις για υδροδότηση της κοινότητας, για λόγους άγνωστους δεν προωθείται το αναγκαίο έργο με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να υπόκεινται σε τεράστιες ταλαιπωρίες.

Κάτω απ' αυτή την κατάσταση καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (1) Πώς αντιμετωπίζει το σοβαρό αυτό υδρευτικό πρόβλημα;
- (2) Ποια σχέδια υπάρχουν και πότε θα εκτελεστούν έτσι που να υδροδοτηθεί ικανοποιητικά αυτή η κοινότητα;»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Έχει ετοιμαστεί σχέδιο για ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας, το οποίο καλύπτει επίσης και την τουριστική περιοχή. Η δαπάνη εκτέλεσης του έργου υπολογίζεται σε £200,000 και η Χωριτική Αρχή ανέλαβε να εξασφαλίσει ολόκληρο το ποσό με δάνειο από εμπορική Τράπεζα, για να εκτελεστεί το έργο ως κοινοτικό και μ' αυτό τον τρόπο να καρπούται η κοινότητα τα οικονομικά οφέλη από τα δικαιώματα σύνδεσης με την υδατοπρομήθεια και τα τέλη πώλησης νερού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χρίστο Πέτα και ληφθείσα στις 28 Σεπτεμβρίου 1987.

«Υπάρχει αριθμός παιδιών, δυστυχώς όχι μικρός, που πάσχουν από κώφωση. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, κατά κανόνα, μ' ελάχιστες ίσως εξαιρέσεις, όλα τα παιδιά γεννούνται με την αναπηρία να μην μπορούν να μιλούν και ν' ακούουν.

Στο ίδρυμα κωφαλάλων του κράτους δέχονται αναπήρους που έχουν συμπληρώσει το βον έτος της ηλικίας τους και τους παρέχεται διδασκαλία συνεννόησης με νοήματα κλπ.

Σε άλλα ιδιωτικά ιδρύματα οι ανάπηροι υποβάλλονται σε λογοθεραπεία.

Η ιατρική επιστήμη χρησιμοποιεί επίσης και τη χειλεοανάγνωση, η οποία

εκτιμάται σαν σημαντική θεραπευτική αγωγή για τις περιπτώσεις αυτής της αναπηρίας. Η θεραπεία αυτή σε ειδικές κλινικές του εξωτερικού ξεκινά από μικρή ηλικία και συγκεκριμένα από ηλικία δυο χρόνων.

Ενόψει του γεγονότος ότι οι γονείς σημαντικού αριθμού παιδιών που υποφέρουν από την πάθηση αυτή υποχρεώνονται να υποβάλλονται σε τεράστια έξοδα για να τους μεταφέρουν σε κλινικές του εξωτερικού για θεραπεία.

Και ενόψει του γεγονότος ότι όταν παιδιά που εκπαιδεύονται με τη μέθοδο της χειλοανάγνωσης παρακολουθήσουν μάθημα συνεννόησης με νοήματα, ξεχνούν ότι έμαθαν με χειλοανάγνωση, η οποία είναι και η πιο σημαντική θεραπεία.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

Γιατί δεν ιδρύεται στην Κύπρο ειδικός κλάδος θεραπευτικής της κώφωσης με τη μέθοδο της χειλοανάγνωσης που θεωρείται σαν η πιο σημαντική θεραπεία γι' αυτή την αναπηρία.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χρίστου Πέτα.

«Στην Κύπρο λειτουργεί από το 1953 η Σχολή Κωφών. Η μέθοδος διδασκαλίας που χρησιμοποιείται στη Σχολή είναι η προφορική η οποία στηρίζεται, βασικά, στη χειλανάγνωση, στην ακροαστική άσκηση μέσω ισχυρών ακουστικών συσκευών και στη λογοθεραπεία.

Η προφορική μέθοδος ενισχύεται από το γραπτό λόγο και άλλα βοηθητικά στοιχεία για πιο αποτελεσματική επικοινωνία. Η χρήση συμπληρωματικών βοηθητικών στοιχείων θεωρείται αναγκαία, γιατί με μόνη τη χειλανάγνωση, που δεν αποτελεί τρόπο θεραπείας, δεν μπορεί να κατανοηθεί πλήρως η προφορική γλώσσα.

Το διδακτικό προσωπικό της Σχολής είναι ειδικευμένο στη διδασκαλία της προφορικής μεθόδου και, επομένως, και της χειλανάγνωσης. Στο προσωπικό αυτό συμπεριλαμβάνεται λογοθεραπευτής και ακουολόγος.

2. Στη Σχολή γίνονται δεκτά παιδιά από την ηλικία των πέντε χρόνων, όπως προνοείται από το Νόμο περί Ειδικής Εκπαίδευσεως 47/79, άρθρο 2. Όταν παρουσιαστεί περίπτωση κωφού παιδιού ηλικίας μικρότερης των πέντε χρόνων, το οποίο χρειάζεται άμεση εισδοχή στη Σχολή, το Υπουργείο Παιδείας παραχωρεί τη σχετική άδεια. Ήδη φοιτούν παιδιά μικρότερα των πέντε χρόνων.

3. Με βάση την αρχή της ενσωμάτωσης παιδιών με ειδικές ανάγκες μέσα στο κοινωνικό σύνολο, το Υπουργείο Παιδείας εφάρμοσε το θεσμό του δασκάλου ειδικής εκπαίδευσης στα δημοτικά σχολεία. Μέσα στα προγράμματα αυτά συμπεριλαμβάνονται και βαρύκοα ως και κωφά παιδιά τα οποία παρακολουθούν ειδικό εξατομικευμένο πρόγραμμα στο δημοτικό σχολείο, με τη βοήθεια ειδικευμένου προσωπικού. Το Υπουργείο Παιδείας επιλαμβάνεται όλων των περιπτώσεων κωφών και βαρύκοων παιδιών, σε σημείο ώστε να μην υπάρχει παιδί της ομάδας αυτής το οποίο να μην ωφελείται από ειδικό για την περίπτωσή του πρόγραμμα.

4. Παράλληλα προς την πιο πάνω φροντίδα, στη Σχολή Κωφών λειτουργεί ειδική υπηρεσία για καθοδήγηση των γονιών που έχουν παιδιά κωφά ή βαρύκοα, προσχολικής ηλικίας. Στους γονείς αυτούς παρέχονται όλες οι διευκολύνσεις για την αναγκαία προετοιμασία των παιδιών τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή ποια είναι η ακριβής κλιμάκωση της τιμής του νερού που επιβάλλει το Συμβούλιο Βελτίωσης Ξυλοφάγου και να δικαιολογήσει το ύψος της δεδομένου ότι οι κάτοικοι, και ιδιαίτερα οι πρόσφυγες, είναι αγανακτισμένοι με την υπέρογκη και δυσβάστακτη επιβάρυνση που υφίστανται.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Σχετικά με τα τέλη υδατοπρομήθειας της Περιοχής Βελτιώσεως Ξυλοφάγου, παραθέτω πιο κάτω τα τέλη που ισχύουν από τις 15.8.1987, με βάση τριμηνιαία κατανάλωση:

- (α) Μέχρι 10 τόνους, καταναλωθέντες ή όχι £3.50.
- (β) Από 11 μέχρι 20 τόνους: 25 σ. τον τόνο.
- (γ) Από 21 μέχρι 40 τόνους: 30 σ. τον τόνο.
- (δ) Από 41 μέχρι 60 τόνους: 50 σ. τον τόνο.
- (ε) Από 61 τόνους και πάνω: £1.00 τον τόνο.

Τα πιο πάνω τέλη κρίνονται λογικά για να μπορεί το Συμβούλιο Βελτιώσεως να καλύπτει τόσο τα κεφαλαιουχικά του έξοδα όσο και τα έξοδα συντήρησης του συστήματος υδατοπρομήθειας του χωριού. Οι δυο τελευταίες διατιμήσεις αποσκοπούν στον περιορισμό της σπατάλης νερού. Ας σημειωθεί ότι το Συμβούλιον Βελτιώσεως Ξυλοφάγου προμηθεύεται τη μεγαλύτερη ποσότητα του νερού από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων προς 21.7 σ. τον τόνο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Υπάρχουν πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες η ποιότητα μαζούτ που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες της ΑΗΚ δεν είναι η ενδεδειγμένη, με αποτέλεσμα την αύξηση των εργατικών κόστων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς και αποθήκευσής του από το πλοίο στις δεξαμενές, την αύξηση των κόστων προθέρμανσής του στους ειδικούς λέβητες πριν την καύση του, και μεγαλύτερες φθορές των μηχανημάτων.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- (1) Ποιες ποσότητες και πόσης αξίας μαζούτ καταναλώνουν οι ηλεκτροπαραγωγικοί σταθμοί της ΑΗΚ κάθε χρόνο;
- (2) Από ποιες χώρες αγοράζεται το μαζούτ και ποια η αναλογία κάθε χώρας;
- (3) Ποιες διαδικασίες ισχύουν στην αγορά μαζούτ;
  - (α) Η ΑΗΚ προμηθεύεται το μαζούτ μέσω του εμπορικού της τμήματος, ή μέσω αντιπροσώπων;
  - (β) Υπήρξαν περιπτώσεις κατά τις οποίες πρώην ανώτεροι

υπάλληλοι της ΑΗΚ μετά την αφυπηρέτησή τους, εκτελούσαν χρέη προμηθευτή ή μεσίτη στην προμήθεια μαζούτ;

Αν ναι, αυτή η κατάσταση συνεχίζεται και σήμερα;

- (γ) Αληθεύει ότι η ροή του Σοβιετικού μαζούτ από το πλοίο προς τις δεξαμενές γινόταν απρόσκοπτα ένεκα της άριστης ποιότητάς του, ενώ για το μαζούτ άλλης χώρας παρίσταται ανάγκη να σταματά η ροή κάθε λίγο για να καθαρίζονται τα φίλτρα ένεκα της όχι καλής ποιότητάς του;
- (δ) Υπάρχουν περιπτώσεις που η ΑΗΚ αγοράζει μαζούτ εκτός προδιαγραφών και, αν ναι, γιατί επιτρέπεται τέτοια αγορά;
- (ε) Μέχρι που φτάνει η ελαστικότητα των προδιαγραφών για να γίνει δεκτή μια ποσότητα μαζούτ;

Μπορεί να φτάσει και μέχρι το μέξιμουμ χειρίστης ποιότητας;»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου με την οποία επεκοινώνησε το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας μας πληροφόρησε τα εξής:

- (1) Οι ποσότητες μαζούτ που καταναλώνουν οι Ηλεκτροπαραγωγοί Σταθμοί της ΑΗΚ κάθε χρόνο, εξαρτώνται από τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας. Κατά τα τελευταία χρόνια η ποσότητα μαζούτ που καταναλώθηκε από τους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της ΑΗΚ ήταν
- 1985 — 370,730 μετρικοί τόνοι κόστους £34,673,000
- 1986 — 392,090 μετρικοί τόνοι κόστους £17,163,000
- ενώ για το 1987 αυτή η ποσότητα αναμένεται να ανέλθει στους 420,000 μετρικούς τόνους, κόστους £18,500,000 περίπου.
- (2) Η επιλογή της χώρας από την οποία θα προέλθει το μαζούτ επαφίεται στον Προμηθευτή. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το 1986, το μαζούτ που εισήχθη για τις ανάγκες της Αρχής, προερχόταν από τις ακόλουθες χώρες:

Συρία	73,963	μετρικοί τόνοι
Ιταλία	100,422	» »
Αίγυπτος	50,929	» »
Ρουμανία	30,131	» »
Αιθιοπία	18,789	» »
Σοβιετική Ένωση	24,010	» »

298,244

Πέρα από αυτή τη συνολική ποσότητα που εισήχθη, παραδόθηκαν κατά την ίδια χρονιά ακόμη 87,000 μετρικοί τόνοι από το Κυπριακό Διυλιστήριο.

- 3.—(α) Λαμβανομένης υπόψη της προβλεπόμενης ποσότητας που θα παραδοθεί από το Κυπριακό Διυλιστήριο, η Αρχή προκηρύσσει κάθε χρόνο διεθνή διαγωνισμό για την ικανοποίηση των υπόλοιπων αναγκών της σε μαζούτ, με βάση την καθορισμένη

διαδικασία που ακολουθείται για την αγορά και όλων των άλλων προμηθειών της. Προμηθευτές μαζούτ είναι συνήθως Εμπορικές Εταιρείες Πετρελαιοειδών του εξωτερικού με τις οποίες συμβάλλεται η Αρχή. Οι Εταιρείες αυτές μπορεί να έχουν αντιπροσώπους τους και στην Κύπρο.

- (β) Υπήρξαν περιπτώσεις κατά τις οποίες αντιπρόσωποι των προμηθευτών μαζούτ στην Κύπρο, ήταν Κυπριακές Εταιρείες στις οποίες μετείχαν μετά την αφυπηρέτησή τους και πρώην υπάλληλοι της Αρχής. Για το 1986 και 1987 αντιπρόσωποι των προμηθευτών δεν ήταν Εταιρείες με μετόχους πρώην υπαλλήλους της ΑΗΚ.
- (γ) Υπήρξαν μεμονωμένες περιπτώσεις φορτίων μαζούτ προερχομένου είτε από τη Σοβιετική Ένωση είτε από άλλες χώρες, που η ροή τους προς τις δεξαμενές αποθηκείσεως δεν ήταν απρόσκοπτη, με συνέπεια να χρειάζεται διακοπή της άντλησης για να καθαριστούν τα φίλτρα.
- (δ) Η Αρχή δεν αγοράζει μαζούτ εκτός προδιαγραφών.
- (ε) Κατά κανόνα δεν υπάρχει ελαστικότητα στις προδιαγραφές. Εκείνο που επιτρέπεται είναι η διακύμανση της ποιότητας μέσα στα πλαίσια που καθορίζονται στις Προδιαγραφές.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε προτίθεται να προχωρήσει στην ολοκλήρωση των διαδικασιών για τη μονιμοποίηση των στρατιωτικών γιατρών που εργάζονται στην Εθνική Φρουρά.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Άμυνας σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Σχετικά με την ολοκλήρωση των διαδικασιών για τη μονιμοποίηση των στρατιωτικών γιατρών που εργάζονται στην Εθνική Φρουρά σας πληροφορώ τα εξής:—

- (i) Πρέπει να διευκρινίσουμε από την αρχή ότι στην Εθνική Φρουρά υπηρετούν δύο ειδικοί γιατροί με μερική απασχόληση και άλλοι 20 γιατροί με ονομαστική κλήση.
- (ii) Αναφορικά με τους γιατρούς που υπηρετούν με μερική απασχόληση δεν τέθηκε θέμα μονιμοποίησης ούτε από τους ίδιους ούτε από το Υπουργείο μας.
- (iii) Αναφορικά με τους γιατρούς που υπηρετούν με ονομαστική κλήση έχει αποφασιστεί να τερματιστεί ο θεσμός αυτός, ο οποίος εξάλλου θεωρείται ξεπερασμένος με βάση τα σημερινά δεδομένα. Αντ' αυτού έχουμε ζητήσει στα πλαίσια των προτάσεών μας για τη δημιουργία νέων μόνιμων θέσεων στο Στρατό της Δημοκρατίας για το 1988 και νέες μόνιμες θέσεις Υπολοχαγών στις οποίες θα προσληφθεί Ιατρικό Προσωπικό.

2. «Όσοι από τους γιατρούς που υπηρετούν με ονομαστική κλήση επιθυμούν να υπηρετήσουν ως μόνιμο στρατιωτικό προσωπικό και χωρίς το δικαίωμα της ιδιωτικής απασχόλησης που έχουν τώρα, μπορούν να αποταθούν και θα θεωρηθούν υποψήφιοι για διορισμό. Σ' αυτούς θα δοθεί προτεραιότητα λόγω της μέχρι σήμερα υπηρεσίας τους με ονομαστική κλήση».

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν πρόσθετα και παράλληλα από την πολύ σωστή απόφαση της εκτελεστικής εξουσίας για παραχώρηση του δικαιώματος αξιοποίησης ορισμένων οικισμών προσφύγων — όπως για παράδειγμα του Αγίου Μάμα, στη Λακατάμια, του Αγίου Ελευθερίου, της Ανθούπολης, του Πλατύ Στροβόλου II και III κι ορισμένων άλλων — για στέγαση νέων ζευγαριών, στοχοθετεί την παραχώρηση του δικαιώματος αυτού και σ' όλους ανεξαιρέτα τους λοιπούς προσφυγικούς οικισμούς — όπου προκύπτουν άμεσα προβλήματα στέγασης νέων ζευγαριών — και που κινδυνεύουν να μετατραπούν σταδιακά σε οικισμούς γερόντων.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με τη στέγαση νέων ζευγαριών σε Κυβερνητικούς Οικισμούς, σας πληροφορώ ότι ύστερα από σχετική τροποποίηση των κριτηρίων που αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον περασμένο Φεβρουάριο, τα νέα ζευγάρια δικαιούνται στεγάσεως σε διαμέρισμα σ' όλους τους Κυβερνητικούς Οικισμούς ακόμα δε και σε ξεχωριστές κατοικίες στις περιπτώσεις των Οικισμών που δεν διαθέτουν διαμερίσματα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 5 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντιμετώπιση των πιο κάτω προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι κάτοικοι που διαμένουν στο Πλατύ: Η δημιουργία αποχετευτικού συστήματος που θα ενώσει τον οικισμό με το κεντρικό αποχετευτικό σύστημα της πρωτεύουσας. Η αξιοποίηση του προγραμματιζόμενου χώρου πρασίνου, εκτάσεως έξι με επτά περίπου στρέμματα και που για την ώρα χρησιμεύει ουσιαστικά ως χώρος απορρίψεως σκυβάλων. Η δημιουργία κλειστών χώρων αποθήκευσης σκυβάλων για αξιοποίησή τους από τους ενοίκους των πολυκατοικιών στην οδό Βουφαβέντο.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με προβλήματα του Κυβερνητικού Οικισμού 'Πλατύ' Αγλαντζιάς, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

- (α) Ο πιο πάνω Οικισμός αναμένεται να συνδεθεί με το Κεντρικό Αποχετευτικό Σύστημα Λευκωσίας μέσα στο 1988·

- (β) Οι εργασίες για αξιοποίηση του χώρου πρασίνου του Οικισμού αναμένεται να αρχίσουν μέσα στον τρέχοντα μήνα και
- (γ) η δημιουργία κλειστών χώρων αποθήκευσης σκυβάλων για τις πολυκατοικίες του Οικισμού δεν ενδείκνυται γιατί η πείρα απέδειξε ότι σε όσους Οικισμούς δημιουργήθηκαν τέτοιες αποθήκες σκυβάλων, αυτές αποτελούν μόνιμες εστίες μόλυνσης και δυσσομίας. Κατά συνέπεια η καλύτερη υπό τις περιστάσεις λύση είναι η χρησιμοποίηση πλαστικών δοχείων για την τοποθέτηση των σκυβάλων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γλαύκο Κληρίδη και ληφθείσα στις 20 Οκτωβρίου 1987.

«Διερχόμενος χθες από την πόλη της Λεμεσού καθ' οδόν προς την Πάχνα διαπίστωσα ότι η κατάσταση που δημιουργήθηκε στους δρόμους της Λεμεσού εξαιτίας της ψηλής βροχόπτωσης ήταν πραγματικά απελπιστική. Το πλημμύρισμα των δρόμων και η εξάθρωση του οδικού δικτύου της πόλης μετά από μιας ώρας βροχή, έστω και ραγδαίας, δεν μπορούν να είναι φαινόμενα σύγχρονης πόλης. Επιβάλλεται άμεσα η προώθηση κατασκευής αποχετευτικού συστήματος και η βοήθεια στη χρηματοδότηση του έργου από την Κυβέρνηση δεδομένου ότι ο Δήμος Λεμεσού δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να αντιμετωπίσει το μεγάλο κόστος του όλου έργου.

Ερωτάται η Κυβέρνηση αν υπάρχουν σχέδια για κατασκευή αποχετευτικού συστήματος στη Λεμεσό και αν προτίθεται να συνδράμει στη χρηματοδότηση του όλου έργου.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γλαύκου Κληρίδη.

«Η κατασκευή αποχετευτικού συστήματος για τα όμβρια νερά της Λεμεσού μελετάται από το Δήμο και το Συμβούλιο Αποχετεύσεων της πόλης, σε συνδυασμό με την εκτέλεση του κεντρικού αποχετευτικού συστήματος λυμάτων. Ας σημειωθεί ότι η Κυβέρνηση ενθαρρύνει την κατασκευή του έργου γιατί πιστεύει ότι είναι απαραίτητη και για το σκοπό αυτό βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τις αρχές της πόλης για την επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζονται περιλαμβανομένης της χρηματοδότησής του.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα και θα επανέλθουμε μόλις κτυπήσουν τα κουδούνια.

(Ώρα διακοπής: 4.45 μ.μ.)

(Ώρα έναρξης: 5.05 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζεται η συζήτηση του θέματος με τον τίτλο:

«Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Συνέχιση της συζήτησης).

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Μανώλη Χριστοφίδη). (18.6.1987).

Ποιος θέλει να μιλήσει;

Ας πάρουμε πρώτα κατά σειρά κοιμμάτων.

Ο κ. Γεωργίου έχει το λόγο.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Για να τοποθετηθεί κανείς σωστά στο θέμα που συζητούμε σήμερα, πρέπει να ανατρέξει στις ισχύουσες συνταγματικές διατάξεις και τις γενικές αρχές που διέπουν την κατάρτιση του Κρατικού Προϋπολογισμού και την κατάθεση συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Σύμφωνα με το άρθρο 167 του Συντάγματος, συντάσσεται πλήρης Προϋπολογισμός για κάθε οικονομικό έτος, ο οποίος απεικονίζει, τα συνολικά κονδύλια που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των δημόσιων αναγκών, για τις οποίες γίνεται πρόβλεψη.

Εάν δε διαπιστωθεί, ότι το κονδύλι που έχει ψηφισθεί από τη Βουλή, για οποιοδήποτε σκοπό, είναι ανεπαρκές, ή ότι είναι ανάγκη να διατεθεί κονδύλι, για σκοπό για τον οποίο δεν έχει ψηφισθεί κανένα ποσό, τότε μπορεί να κατατεθεί προς ψήφιση, συμπληρωματικός προϋπολογισμός.

Όταν δε ψηφισθεί ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός, το κονδύλι του, συμπεριλαμβάνεται στον Προϋπολογισμό του έτους, στο οποίο αναφέρεται.

Από την προσεκτική μελέτη του πιο πάνω άρθρου του Συντάγματος, και τη γραμματική και νομική ερμηνεία αυτού, προκύπτει ότι κατά τη σύνταξη του Κρατικού Προϋπολογισμού, πρέπει να εφαρμόζονται με αυστηρότητα και συνέπεια, οι ακόλουθες, ενδεικτικά αναφερόμενες, αρχές:

Πρώτη Αρχή, η αρχή της πληρότητας, σύμφωνα με την οποία, ο Προϋπολογισμός πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που έχουν προγραμματισθεί δια το έτος στο οποίο αναφέρεται, κατά τρόπον ώστε, να μην παραλείπονται δαπάνες, για τις οποίες υπάρχει αντικειμενικά, η δυνατότητα να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού.

Η μη τήρηση της αρχής της πληρότητας, έχει ως άμεση συνέπεια, να μην έχει υπ' όψη της η Βουλή, όλες τις δημόσιες ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν, κατά την ψήφιση του Προϋπολογισμού, με αποτέλεσμα, να αλλοιώνεται η κατανομή των δημόσιων αναγκών κατά βαθμό σπουδαιότητας, να υπάρχει προχειρότητα στον Προϋπολογισμό, και ανάγκη έγκρισης εκ των υστέρων, Συμπληρωματικών Πιστώσεων η οποία συνεπάγεται αναπόφευκτα τη δημιουργία ελλείμματος, στην περίπτωση μας δε, στην αύξηση του ήδη υπάρχοντος ελλείμματος του Προϋπολογισμού.

Δεύτερη αρχή, η αρχή της ακρίβειας, σύμφωνα με την οποία, πρέπει να υπάρχει γνώση των οικονομικών δεδομένων και προγραμματισμός, ώστε να επιτευχθεί όσο το δυνατό μεγαλύτερος βαθμός ακρίβειας κατά την εκτίμηση του ύψους των δημόσιων δαπανών, και όσον το δυνατό μικρότερη διαφορά, μεταξύ των προϋπολογιζομένων και των πραγματοποιουμένων εξόδων.

Η αρχή της απεικόνισης με ακρίβεια του ύψους των προϋπολογιζομένων δημόσιων δαπανών, απαγορεύει την υποεκτίμηση, την υπερεκτίμηση, ή την παράλειψη οποιασδήποτε δαπάνης η οποία ήταν δυνατόν αντικειμενικά να προβλεφθεί, για να μην παραπλανάται η Βουλή και η Κοινή Γνώμη, με την ψευδή εμφάνιση ευνοϊκής κατάστασης των Δημόσιων οικονομικών μας.

Η Τρίτη αρχή, η οποία προκύπτει από το άρθρο 167 του Συντάγματος, είναι η αρχή της κατ' εξαίρεση, και διά εντελώς περιοριστικά αναφερόμενους λόγους, κατάθεσης προς ψήφιση, Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του πιο πάνω άρθρου, επιτρέπεται κατάθεση Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, μόνο κατ' εξαίρεση, στις εξής περιπτώσεις:

- (α) Όταν διαπιστωθεί ότι το κονδύλι που ψηφίστηκε από τη Βουλή, για οποιοδήποτε σκοπό είναι ανεπαρκές είτε διότι η Βουλή περιέκοψε μέρος τούτου είτε διότι η δαπάνη στην οποία αναφέρεται από τη φύση της καθιστά δυσχερή την ακριβή εκτίμηση και πρόβλεψή της είτε διότι έχουν εν τω μεταξύ παρεμβληθεί απρόβλεπτοι εξωγενείς παράγοντες.

Στην περίπτωση όμως αυτή πρέπει απαραίτητως να έχει γίνει πρόβλεψη στον προϋπολογισμό.

- (β) Όταν, ενώ έχει προϋπολογισθεί κονδύλι για συγκεκριμένο σκοπό, για τον οποίο η Βουλή δεν ψήφισε κανένα κονδύλι, παρίσταται ανάγκη διάθεσης κονδυλίου για το σκοπό αυτό, και
- (γ) Όταν υπάρχει αντικειμενική αδυναμία πρόβλεψης, κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού, ορισμένης δαπάνης, η οποία ανακύπτει μετά την κατάρτιση του προϋπολογισμού, και πρέπει να ικανοποιηθεί άμεσα, όπως για παράδειγμα η δαπάνη για αντιμετώπιση των συνεπειών μιας φυσικής καταστροφής.

Η εφαρμογή με συνέπεια των πιο πάνω αρχών, που διέπουν τη σύνταξη του Κρατικού Προϋπολογισμού, και την κατ' εξαίρεση κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, οδηγεί στην πραγμάτωση της ορθολογιστικής λειτουργίας του προϋπολογισμού, η οποία προϋποθέτει σωστό προγραμματισμό των δημόσιων δαπανών, με βάση την ιεράρχηση κατά σπουδαιότητα των δημόσιων αναγκών που πρέπει να ικανοποιηθούν, και με στόχο τη μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους και την ελαχιστοποίηση του κοινωνικού κόστους.

Κύριε Πρόεδρε,

Ας δούμε αν έχουν τηρηθεί από την Κυβέρνηση οι πιο πάνω αρχές. Η Κυβέρνηση έχει προβεί σε υποσχέσεις, προς το λαό κυρίως της υπαίθρου, για ικανοποίηση αναγκών που έχουν διαπιστωθεί προ πολλού. Οι δαπάνες για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών, δεν έχουν προβλεφθεί ούτε στον προϋπολογισμό του 1987, ούτε στους προηγούμενους προϋπολογισμούς.

Ενόψει όμως των προεδρικών εκλογών, έπρεπε η Κυβέρνηση να δείξει στο λαό ότι υλοποιεί τις υποσχέσεις της και ότι κάμνει έργα. Γι' αυτό επέλεξε τη μέθοδο της συλλήβδην κατάθεσης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, με αποτέλεσμα, σε διάστημα 8 μηνών από την ψήφιση του Κρατικού Προϋπολογισμού, και ενώ θα έπρεπε να ήταν ενώπιον της Βουλής ο προϋπολογισμός για το 1988, να έχουν κατατεθεί πέραν των 200 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Ο αριθμός και μόνο των κατατεθέντων Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, καταδεικνύει καθαρά, την υπερβολή και την κατάχρηση, την έλλειψη προγραμματισμού από μέρους της Κυβέρνησης, και τη μη τήρηση των σχετικών αρχών. Καταδεικνύει ακόμα την επίδραση των επικειμένων εκλογών στη συμπεριφορά της Κυβέρνησης, και τη σταθερή και κατ' αποκλειστικότητα προσήλωσή της, στην εξυπηρέτηση της πολιτικής και μόνον λειτουργίας του Προϋπολογισμού και των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, με σκοπό τη δημιουργία παραπλανητικών προεκλογικών εντυπώσεων.

Τούτο ενισχύεται ακόμα περισσότερο, από το γεγονός ότι αρκετοί Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί κατατέθηκαν στη Βουλή, λίγο πριν από τις θερινές διακοπές. Και ενώ ε γνώριζαν, ότι τα νομοσχέδια αυτά δεν μπορούσαν να

μελετηθούν και να ψηφισθούν πριν από τα μέσα του Οκτωβρίου, οι υπουργοί της Κυβέρνησής μας, εξαπολύθηκαν στις κοινότητες για να πληροφορήσουν το λαό, ότι ενώ έχουν υλοποιήσει τις υποσχέσεις τους, εννοώντας σαφώς την κατάθεση των νομοσχεδίων στη Βουλή, τα έργα δεν εκτελούνται, διότι δεν ψηφίστηκαν τα κονδύλια από τη Βουλή, και επομένως φταίει η Βουλή, μετατρέποντας έτσι τους βουλευτές και τα αντιπολιτευόμενα κόμματα, σε μοναδικούς φταίχτες της όλης κατάστασης, και σε κατηγορούμενους.

Ήταν και είναι φανερή η προσπάθεια της Κυβέρνησης, να μετατοπίσει το βάρος της ευθύνης στη Βουλή, και να αποκτήσει άλλοθι, για τη μέχρι σήμερα μη πραγματοποίηση των υποσχέσεών της προς το λαό, με παράλληλη δημιουργία κλίματος οργασμού εκτέλεσης έργων.

Κύριε Πρόεδρε,

Από την όλη πρόχειρη και υστερόβουλη συμπεριφορά της Κυβέρνησης, η οποία μας δίνει και το βαθμό της έλλειψης προγραμματισμού και οικονομικής συνείδησης των διαχειριστών των δημοσίων οικονομικών μας, έχει αυξηθεί το συνολικό έλλειμμα, και έχει ανατραπεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 1987, πάνω από το ένα τέταρτό του. Έχουν δηλαδή υποεκτιμηθεί σε σημαντικό βαθμό οι δημόσιες δαπάνες, εσχεμμένα και ενσυνείδητα, με ανυπολόγιστα δυσμενείς συνέπειες, για την οικονομία μας.

Και ερωτούμε:

- Γιατί οι δαπάνες αυτές δεν έχουν προβλεφθεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 1987;
- Οι δαπάνες και τα έργα για τα οποία κατατέθηκαν συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, δεν ήταν γνωστές, και δεν μπορούσαν αντικειμενικά να προβλεφθούν, κατά τον καταρτισμό του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 1987; Εάν ήταν γνωστές και δεν περιλήφθηκαν στον Κρατικό Προϋπολογισμό, έχουμε υστερόβουλη Κυβέρνηση, η οποία καταχράται του δικαιώματός της για κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Εάν δεν προβλέφθηκαν, και εφόσον δεν έχουν το στοιχείο του απρόπτου, τότε έχουμε ανίκανη κυβέρνηση.
- Ερωτούμε ακόμα: Οι δαπάνες που προβλέπονται στους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, που κατατέθηκαν τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο, δεν μπορούσαν να περιληφθούν στον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 1988; Και μπορούν να εκτελεσθούν μέσα στο σύντομο χρονικό διάστημα που απομένει μέχρι τη λήξη του τρέχοντος οικονομικού έτους;
- Γιατί χωρίς να εκτελεσθούν τα έργα που προνοούνται στον προϋπολογισμό, ζητείται η ψήφιση κονδυλίων, για εντελώς νέα έργα και για εντελώς νέους σκοπούς;
- Έχοντας υπόψη, ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός, αντανακλά το πρόγραμμα και τον προγραμματισμό της Κυβέρνησης, για το οικονομικό έτος στο οποίο αναφέρεται, ποιο ήταν το πρόγραμμα, και ποιος ο προγραμματισμός για το 1987;

Ασφαλώς, δεν μπορεί να δοθεί ορθολογιστική απάντηση στα ερωτήματα αυτά. Η μόνη απάντηση που μπορεί να δοθεί, είναι ότι η Κυβέρνηση καταχράται το θεσμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αδιαφορώντας για τις μετέπειτα οικονομικές συνέπειες, με μοναδικό στόχο, όπως αναφέρει και η Έκθεση

της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες, εντυπώσεων οι οποίες θα έπρεπε να αντανακλώνονται στην πράξη με έργα που έπρεπε να προγραμματισθούν και εκτελεσθούν ήδη προ πολλού, κατά τη δεκαετή διακυβέρνηση του κ. Κυπριανού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, μετέτρεψαν το θέμα, και ούτε λίγο ούτε πολύ, μας είπαν ότι η κατάσταση της οικονομίας μας είναι από τις καλύτερες του κόσμου. 'Ότι ο δείκτης της ανεργίας μας, είναι χαμηλός. 'Ότι γίνονται έργα. 'Ότι η Κυβέρνηση προβαίνει σε κοινωνικές παροχές. Και ότι ο κόσμος μας περνά καλά. Μας συμβούλευσαν, μάλιστα, να μην επιλέγουμε την οικονομία, για αντιπολιτευτικούς σκοπούς, διότι τούτο αποβαίνει σε βάρος μας.

Ας δούμε όμως τι συμβαίνει στην πράξη. Η Κυβέρνηση, υποχρεούται να προγραμματίζει, να σχεδιάζει και να εκτελεί έργα, για τα οποία ψηφίζει η Βουλή κονδύλια, τα οποία πληρώνει ο λαός.

Επομένως για το κάθε έργο συμβάλλουν ισοδύναμα, Κυβέρνηση, Βουλή και Λαός. Η μονοπώληση λοιπόν της επιτυχίας, για κάποιο έργο από την Κυβέρνηση, ένα και μόνο σκοπό εξυπηρετεί. Την ψηφοθηρία. Γιατί η εκτέλεση ενός έργου από την Κυβέρνηση, τίποτε άλλο δεν σημαίνει, παρά την απλή εκπλήρωση της αποστολής της έναντι του λαού. Και ένας πρόεδρος εκπληρώνει την αποστολή του στον τομέα της εκτέλεσης έργων, εάν η Κυβέρνησή του προγραμματίσει σωστά και εκτελέσει έγκαιρα όλα εκείνα τα έργα, που ήταν δυνατό να προγραμματισθούν και εκτελεσθούν, κατά τη διάρκεια της θητείας του.

'Εχουν όμως, ο κ. Κυπριανού και οι υπουργοί του, προγραμματίσει σωστά και εκτελέσει έγκαιρα όλα τα έργα που έπρεπε να κάνουν κατά τη δεκαετή διακυβέρνησή τους;

'Όταν τον περασμένο Ιούνιο, ο υπουργός Εσωτερικών, επισκέφθηκε περιφερειακή σύσκεψη στη Μοσφιλωτή, για μελέτη προβλημάτων, ένας από τους παρευρισκόμενους κοινοτάρχες του ανέφερε: «Κύριε υπουργέ, το υπόμνημα που σας επέδωσα είναι ακριβής αντιγραφή του υπομνήματος που σας επέδωσα λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές του 1983. Πέρασαν σχεδόν τέσσερα χρόνια και κανένα από τα προβλήματά μας δεν ελύθη. Κανένα έργο δεν έγινε».

Πόσοι αλήθεια κοινοτάρχες των χωριών της υπαίθρου μας, στην Κύπρο ολόκληρη, θα μπορούσαν να διαφωνήσουν με αυτά τα λόγια; Ασφαλώς κανένας.

Εμείς, οι βουλευτές της αντιπολίτευσης, είμαστε κατηγορούμενοι καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού, από τους κατοίκους του Αγίου Θεοδώρου, γιατί, όπως τους ανέφερε η Κυβερνητική πλευρά, δεν ψηφίσαμε το κονδύλι για το δρόμο τους. 'Όμως το νομοσχέδιο αποσύρθηκε γιατί ούτε σχέδια υπήρχαν, ούτε δυνατότητα αποπεράτωσής του, υπήρχε. Μέχρι την απόσυρσή του, φταίγαμε εμείς. Τώρα ποιος φταίει, κύριε Γαλανέ και κύριοι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ; Ποιος φταίει που δεν θα γίνει ούτε η βελτίωση του δρόμου Κιτίου — Περβολιών και Κιτίου — Μαζωτού;

Μήπως έχει αρχίσει η κατασκευή του τετραπλής κατεύθυνσης δρόμου Λάρνακας — Λευκωσίας; Γιατί ενώ προγραμματίστηκε η έναρξη των εργασιών τον Οκτώβρη, οι προσφορές θα ανοιχθούν στο τέλος αυτού του μήνα; Πότε θα ολοκληρωθούν τα σχέδια του παρακαμπτήριου δρόμου προς τη Δεκέλεια;

Πότε θα αρχίσουν οι εργασίες βελτίωσης του δρόμου Καλού Χωριού — Μοσφιλωτής; Γιατί έχει καταδικασθεί σε μαρασμό και ερήμωση, ολόκληρη η

περιοχή Ορεινής της Επαρχίας Λάρνακας, με τη μη εκτέλεση και βελτίωση του δρόμου Χοιροκοιτίας — Αγίων Βαβατσεινιάς και Οδού — Φαρμακά; Γιατί δεν έχει βελτιωθεί και διαπλατυνθεί ο δρόμος Λάρνακας — Κοφίνου;

Αυτά είναι μόνο μερικά από τα έργα, μιας μόνο κατηγορίας, της κατηγορίας των οδικών έργων, που δεν προγραμματίστηκαν και/ή δεν εκτελέστηκαν σε μια μόνο Επαρχία. Την Επαρχία Λάρνακας. Φανταστείτε τι γίνεται με ολόκληρη την Κύπρο. Και όμως πέρασαν δέκα χρόνια διακυβέρνησης του κ. Κυπριανού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έρχομαι τώρα, στο θέμα της ανεργίας. Μας ανέφερε ο κ. Γαλανός ότι ο δείκτης της ανεργίας ανέρχεται στο ποσοστό του 3,4% μόνο. Με όλο το σεβασμό προς τον έντιμο συνάδελφο, το ποσοστό αυτό, είναι τουλάχιστον πλασματικό. Οι άνεργοι νέοι μας, επιστήμονες και μη, είναι χιλιάδες. Άνεργοι, δεν είναι μόνον όσοι είναι επίσημα εγγεγραμμένοι, στο γραφείο εξευρέσεως εργασίας. Γιατί δεν είναι εγγεγραμμένοι στο γραφείο αυτό, όλοι οι άνεργοί μας. Εκτός αυτού υπάρχουν νέοι, και μάλιστα επιστήμονες, οι οποίοι υποαπασχολούνται σε εργασίες που δεν είναι της ειδικότητάς τους και αμείβονται πενιχρά. Έχουμε δει από την τηλεόραση πτυχιούχους να εργάζονται στο μάζεμα του άλατος στην αλυκή της Λάρνακας. Γκαρσόνια σε εστιατόρια και σε άλλες εργασίες που δεν είναι της ειδικότητάς τους.

Αλήθεια πόσες χιλιάδες είναι οι νέοι μας που εργάζονται στην Ελλάδα, στις Αραβικές χώρες και αλλού, ενώ περιμένουν να βρουν δουλειά στην Κύπρο για να επιστρέψουν στα σπίτια τους; Και τι θα γινόταν αν αποφάσιζαν όλοι να επιστρέψουν μια μέρα;

Γιατί είναι κατά χιλιάδες οι αιτήσεις που υποβάλλονται, όταν προκηρυχθούν θέσεις, για τράπεζες, για τη ΣΥΤΑ, για την Αρχή Ηλεκτρισμού, για την αστυνομία, για την πυροσβεστική, για το στρατό, για το αεροδρόμιο, για τις Κυπριακές Αερογραμμές, ακόμα και για τον ιδιωτικό τομέα.

Σχεδόν κάθε Κυπριακή οικογένεια, έχει στο σπίτι της και ένα άνεργο ή υποαπασχολούμενο νέο, ο οποίος γνωρίζει ότι δεν μπορεί να προσληφθεί σε καμιά θέση, αν δεν έχει ταυτότητα του ΔΗΚΟ. Είναι αυτή ακριβώς την κατάσταση της ανεργίας που εκμεταλλεύεται ψηφοθηρικά και με υποσχέσεις η Κυβέρνηση, για την επανεκλογή του κ. Κυπριανού.

Η αξία, η ικανότητα, η μόρφωση, η καριέρα, τα όνειρα και το δικαίωμα των νέων μας για εργασία, καταπατούνται από τα φακελώματα της ΚΥΠ και από την αναξιοκρατία των Κυβερνώντων, χάριν των υποτακτικών του ΔΗΚΟ.

Προκηρύσσονται θέσεις, χωρίς να πληρούνται. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις, οι υποψήφιοι καλούνται και σε συνέντευξη, για να είναι πιο λογικοφανές το δέσιμό τους, στο άρμα της δηκοποιημένης κρατικής μηχανής. Εξευτελίζονται έτσι και ταπεινώνονται οι νέοι μας και τορπιλλίζονται τα ιδανικά τους, χάριν της επανεκλογής του κ. Κυπριανού.

Είναι όμως και κάτι άλλο, αγαπητοί συνάδελφοι. Γιατί τώρα θυμήθηκε η Κυβέρνηση ότι έχουν γεννηθεί στην Κύπρο τρίδυμα και τετράδυμα; Γιατί θυμήθηκε τώρα να δώσει βοήθεια ύψους £3,000 στις οικογένειες που έχουν γεννήσει τρίδυμα και τετράδυμα;

Γιατί θυμήθηκε τώρα, η Κυβέρνηση του κ. Κυπριανού, ότι είναι χαμηλό το επίδομα των εθνοφρουρών μας;

Γιατί έπρεπε να κατατεθούν προτάσεις νόμου στη Βουλή και να γίνει απεργία από τους φοιτητές, για να παραχωρηθεί δωρεάν παιδεία, στο Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο και το Ινστιτούτο Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών;

Γιατί έπρεπε να κατατεθεί πρόταση νόμου από το Δημοκρατικό Συναγερμό, για να μειωθεί το ποσοστό πρόσθετου τέλους, που επιβάλλεται σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής των εισφορών των Κοινωνικών Ασφαλίσεων;

Ποιες είναι οι κοινωνικές παροχές που έχει κάμει η Κυβέρνηση; Μήπως έχει ανταποκριθεί πλήρως στα αιτήματα των τυφλών, των αναπήρων και των πολυτέκνων; Μήπως έχει προσφέρει συνταξιοδότηση των γυναικών στο εξηκοστό έτος; Μήπως έχει προσφέρει στους καρδιοπαθείς, στους αγρότες, τους οικοδόμους, και γενικά στους ασχολούμενους με βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα, σύνταξη στο εξηκοστό έτος; Άλλωστε πώς θα μπορούσε να τα κάμει όλα αυτά, αφού έχει αδειάσει το ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων;

Κι όμως, αγαπητοί συνάδελφοι. Ο κ. Κυπριανού μας ερωτά. Δεν έχετε ό,τι θέλετε; Δεν περνάτε καλά; Προς τι και διατί η αλλαγή;

Όχι, κύριε Κυπριανού. Ο λαός δεν περνά καλά, όπως αρέσκεστε να ισχυρίζεστε. Ούτε έχει ό,τι θέλει. Θα περνούσε καλύτερα ο λαός, αν δεν υπήρχε η κακοδιαχείριση και τα σκάνδαλα. Αν υπήρχε ίση μεταχείριση. Αν υπήρχε αξιοκρατία. Αν υπήρχε πραγματική κοινωνική πρόνοια. Αν υπήρχε σωστός προγραμματισμός και συνέπεια. Και αν δεν υπήρχε διαχωρισμός του λαού σε «ημετέρους» και αντιπάλους. Σε ευνοούμενους και μη.

Πόσα είναι αλήθεια, αγαπητοί συνάδελφοι, τα προβλήματα των γεωργών μας, των κτηνοτρόφων μας, των αμπελουργών μας, των πατατοπαραγωγών μας, των εσπεριδοκαλλιεργητών μας, και γενικά του αγροτικού μας κόσμου;

Ποια ήταν η συμπαράσταση και η βοήθεια της Κυβέρνησης στα αιτήματα των αγροτών μας, όταν έκρουαν τον κώδωνα ότι δεν τα βγάζουν πέρα; Μήπως ήταν συμπαράσταση η απειλή από την Κυβέρνηση για διακοπή της παροχής του νερού στον Άγιο Θεόδωρο ή ο ξυλοδαρμός των αμπελουργών στο προεδρικό, για να δώσουμε μερικά παραδείγματα της συμπεριφοράς της; Μήπως έχουν αυξηθεί οι κίνδυνοι που καλύπτονται από τον ΟΓΑ; Και είναι άραγε ικανοποιητικές οι αποζημιώσεις που πληρώνονται, όταν πληρώνονται από τον ΟΓΑ;

Γιατί υπάρχουν παράπονα για τους γεωργικούς κλήρους και τη χαλίτικη γη, από τον αγροτικό μας κόσμο; Μήπως επειδή οι αγρότες μας περνούν καλά; Ή μήπως διότι εφαρμόζεται κοινωνική δικαιοσύνη;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είμαι υποχρεωμένος να σας προειδοποιήσω ότι έχετε ακόμα ένα λεπτό.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Είναι μήπως ικανοποιητικός ο μέσος όρος μισθού των εργαζομένων μας; Έχουν όλοι οι εργάζόμενοι μας δικό τους σπίτι; Και πόσοι από αυτούς που έχουν σπίτι, δεν το χρωστούν και δεν το έχουν υποθηκευμένο; Πόσα από τα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν δεν οφείλονται από τους κατόχους τους στις τράπεζες; Γιατί έχουν υπερδιπλασιαστεί οι αγωγές για χρέη στα Δικαστήρια; Γιατί έχει αυξηθεί ανησυχητικά ο αριθμός των ατόμων που πτωχεύουν και των εταιρειών που διαλύονται; Πόσοι σύρονται καθημερινά στα Δικαστήρια διότι δεν έχουν να

πληρώσουν τις εισφορές των κοινωνικών ασφαλίσεών τους; Πόσων εκατομμυρίων επιταγές κυκλοφορούν χωρίς αντίκρουσμα; Γιατί έχουν αυξηθεί τα εγκλήματα κατά της περιουσίας;

Έτσι είναι λοιπόν, που περνά ο κόσμος καλά; Μήπως οι κυβερνώντες κρίνουν εξ ιδίων τα αλλότρια;

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η όλη προσπάθεια των συναδέλφων του ΔΗΚΟ να ωραιοποιήσουν την κατάσταση της οικονομίας μας για προεκλογικούς σκοπούς, προσκρούει στη λογική του λαού, ο οποίος αυτή τη στιγμή που μας ακούει, βάζει το χέρι στην τσέπη του, αναλογίζεται τα χρέη και τις οικονομικές στενοχώριες του, τα προβλήματά του και συνειδητοποιεί την πραγματικότητα. Γι' αυτό και το Φεβράριθ θα απαντήσει με την ψήφο του. ΟΧΙ στον κ. Κυπριανού και ΝΑΙ στην αλλαγή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πριν ασχοληθώ με την Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών να μου επιτραπεί να σχολιάσω τις ομιλίες των συναδέλφων Γαλανού και Κατσελλή.

Ένα από τα ζητήματα που θα σχολιάσω είναι το επιχείρημα πως η αντιπολίτευση παρά το θόρυβο που δημιουργεί όπως είπαν οι συνάδελφοι ψήφισε το 75% των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που κατέθεσε η κυβέρνηση. Με αυτό το επιχείρημα οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ νόμισαν ότι έχουν πιάσει το αβου από τα κέρατα». Όμως είναι άθρακες ο θησαυρός.

Από τα στοιχεία που υπάρχουν διαπιστώνεται πως μέχρι τότε που ετοιμαζόταν η Έκθεση που συζητούμε είχαν εγκριθεί 162 από του 200 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που είχε καταθέσει η Κυβέρνηση. Δηλαδή με την υποστήριξη και της αντιπολίτευσης εγκρίθηκε, αγαπητοί συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, από τη Βουλή όχι το 75% αλλά το 80% των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που κατέθεσε η κυβέρνηση.

Θάλεγαν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ πως αυτό το ποσοστό ενισχύει το δίκαιό τους. Όμως ας μη βιάζονται.

Τα ίδια στοιχεία μαρτυρούν, κ. Πρόεδρε, πως: ενώ οι 202 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί που κατέθεσε η κυβέρνηση αντιπροσώπευαν ποσό £119.9 εκ., το 80% των προϋπολογισμών που ψήφισε η Βουλή αντιπροσωπεύει μόνο ποσό £46.2 εκ. Δηλαδή από άποψης οικονομικής επιβάρυνσης το ποσό που ψήφισε η Βουλή αντιστοιχεί μόνο στο 38.5% του ποσού που ζήτησε η κυβέρνηση.

Αυτοί οι αριθμοί, συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, βεβαιώνουν πως βασικά η Βουλή δεν ενέκρινε, ουσιαστικά απέρριψε η Βουλή τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς όπως τους κατέθεσε η κυβέρνηση. Αυτοί οι αριθμοί αποτελούν πιστέω κόλαφο ενάντια στην κυβέρνηση για την ανευθυνότητά της.

Υπάρχει βέβαια πληθώρα παραδειγμάτων που αποδεικνύουν αυτή την ανευθυνότητα. Δε θα επαναλάβω τον Προϋπολογισμό 14 του Ταμείου Προσφύγων που από το £1,687,000 η Βουλή ψήφισε μόνο £600,000. Θα πω για το Νομοσχέδιο

που αφορούσε τον ΚΟΑ και το οποίο από £480,000 που ζητούσε, η Βουλή ψήφισε μόνο £180,000. Θα πω για το Νομοσχέδιο αρ. 39 το οποίο προνοούσε δαπάνη £1,192,691 και η Βουλή το απέρριψε εξολοκλήρου. Δε θα παραθέσω άλλα παραδείγματα από το μακρύ κατάλογο που υπάρχει.

Κύριε Πρόεδρε,

Ένα άλλο επιχείρημα του κ. Γαλανού και της κ. Κατσελλή είναι πως από τα £120 εκ. των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών τα £52.7εκ. αντιπροσωπεύουν λογιστικές πράξεις, μεταξύ των οποίων και τα £42.5 εκ. του δανείου προς την Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα.

Ο κ. Γαλανός είναι και οικονομολόγος και επιχειρηματίας και ξέρει καλά τι σημαίνουν οι λογιστικές πράξεις. Ξέρει καλά πως η κάθε λογιστική πράξη αντιπροσωπεύει ένα συγκεκριμένο ποσό χρέωσης ή πίστωσης. Στην προκείμενη περίπτωση το δημόσιο χρεώθηκε με £42.5 εκ. Γι' αυτή την ευθύνη θάχει βέβαια να παίρνει από την Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα. Θα έχει να παίρνει. Αν θα τα πάρει ή όχι είναι άλλο ζήτημα. Ως εκ τούτου το βέβαιο είναι ότι το δημόσιο χρεώθηκε με £42.5 εκ. και δεν ξέρω αν ο κ. Γαλανός σαν επιχειρηματίας θα δεχόταν να χρεωθεί με μια λογιστική πράξη ένα τέτοιο ποσό.

Υπάρχουν και άλλες πτυχές του θέματος του Συνεργατισμού, όπως για παράδειγμα, γιατί η Κυβέρνηση δεν περιέλαβε αυτό το ποσό στον Τακτικό Προϋπολογισμό, στον Ετήσιο και άλλα. Θα καταπιαστώ όμως με ακόμα μια πτυχή αυτού του δανείου των £42.5 εκ. Υποβάλλεται το ερώτημα: Γιατί χρεώνεται, αγαπητοί συνάδελφοι, σήμερα το δημόσιο, γιατί υποχρεώνεται να δίνει δανεικά, και κατά πάσα πιθανότητα αγύριστα στην Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα £42.5 εκ.; Γιατί οδηγηθήκαμε σ' αυτή την αδήριτη ανάγκη; Γιατί δεν απασχολεί τον κ. Γαλανό αυτό το αμείλιχτο ερώτημα;

Δεν τον απασχολεί γιατί ξέρει την απάντηση. Γιατί ξέρει πως αν σήμερα υποχρεώνεται το δημόσιο να χορηγεί δανεικά κι αγύριστα £42.5 εκ. είναι εξ αιτίας των σκανδάλων του Συνεργατισμού επί προεδρίας Κυπριανού. Είναι εξ αιτίας των ανεύθυνων κι αλόγιστων επενδύσεων. Είναι εξ αιτίας της διασπάθισης των χρημάτων του Συνεργατισμού από τον πρώην διοικητή του. Κι η Κυβέρνηση Κυπριανού φέρει άμεση και βαριά ευθύνη γι' αυτές τις αλόγιστες επενδύσεις, γι' αυτή τη διασπάθιση, αφού ο διοικητής του Συνεργατισμού είναι υπάλληλός της κι αφού ευλογούσε η Κυβέρνηση Κυπριανού αυτές τις αλόγιστες επενδύσεις. Γι' αυτό λοιπόν, κ. Γαλανέ, υποχρεώνεται σήμερα το δημόσιο να πληρώσει £42.5 εκ., να καταβάλει ο εργαζόμενος λαός μέσω βαριάς φορολογίας αυτό το τεράστιο ποσό το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να κτιστούν σπίτια για τους πρόσφυγες ή για να εισαχθεί το εθνικό σχέδιο υγείας.

Κύριε Πρόεδρε,

Ο κ. Γαλανός για να εντυπωσιάσει τόριξε στη γενικόλογια. Μίλησε για το ρυθμό ανάπτυξης που αναμένεται να σημειώσει φέτος η οικονομία.

Εμείς αισθανόμαστε ικανοποίηση όταν βλέπουμε την οικονομία ν' αναπτύσσεται με ικανοποιητικούς ρυθμούς. Αποτελεί μόνιμη απαίτησή μας να αναπτύσσεται η οικονομία με ψηλούς ρυθμούς, γιατί έτσι βελτιώνεται ταχύτερα το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων.

Δυστυχώς όμως η κυβέρνηση Κυπριανού δεν πέτυχε μέχρι τώρα να εξασφαλίσει σταθερούς ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας. Οι ρυθμοί ανάπτυξης

της οικονομίας τα τελευταία χρόνια, ακολουθούν μειωτική τάση. Η οικονομία μας ακολουθεί λανθασμένη στατηγική ανάπτυξης.

Ο φετινός ρυθμός ανάπτυξης δεν μπορεί να θεωρηθεί κατόρθωμα της κυβέρνησης Κυπριανού. Ο φετινός ρυθμός ανάπτυξης οφείλεται βασικά σε εξωγενείς, και αστάθμητους παράγοντες, σε περιστασιακούς παράγοντες. Και αυτοί οι ίδιοι παράγοντες είναι δυνατό τον επόμενο χρόνο να οδηγήσουν σε στασιμότητα και σε ύφεση.

Μιλώντας ο κ. Γαλανός προέβη και σε μερικές ταχυδακτυλουργίες. Στη δεκαετία της προεδρίας Κυπριανού επενδύθηκαν, λέει ο κ. Γαλανός £5 δισεκ. Αναφέρει αυτό το ποσό ο κ. Γαλανός για να εντυπωσιάσει και για να δικαιολογήσει το υπέρογκο δημόσιο χρέος — εσωτερικό και εξωτερικό — που φέτος θα ξεπεράσει τα £1,250 εκ.

Ο κ. Γαλανός, η κυβέρνηση και το ΔΗΚΟ υπολογίζουν τις επενδύσεις της δεκαετίας σε £5 δισεκ. (σε σημερινές τιμές), περιλαμβάνουν το σύνολο των επενδύσεων της οικονομίας — ιδιωτικές και δημόσιες. Όμως, κ. Γαλανέ, το χρέος είναι δημόσιο. Οφείλεται στα ελλείμματα και στις δαπάνες του δημόσιου. Καμιά σχέση δεν έχουν στην οικονομία οι ιδιωτικές επενδύσεις με το δημόσιο χρέος. Γιατί λοιπόν ανακατεύετε τις ιδιωτικές επενδύσεις με τις δημόσιες όταν γίνεται λόγος για το δημόσιο χρέος;

Οι επενδύσεις του δημοσίου ασφαλώς σχετίζονται με το δημόσιο χρέος. Όμως οι δημόσιες επενδύσεις απέχουν πολύ από του να εξηγήσουν και να δικαιολογήσουν το δημόσιο χρέος. Γιατί στη δεκαετία Κυπριανού οι αναπτυξιακές δαπάνες της κυβέρνησης ανήλθαν μόνο στα £488.9 εκ. δηλαδή λιγότερο από μισό δισεκατομμύριο λίρες, ενώ το δημόσιο χρέος θ' ανέλθει φέτος στα £1 δισεκ., 250 εκ. Ούτε τα ελλείμματα των προϋπολογισμών για τους πρόσφυγες είναι αρκετά για να δικαιολογήσουν το δημόσιο χρέος. Γιατί αυτά τα ελλείμματα στη δεκαετία Κυπριανού ήσαν μόνο £31.7 εκ. Μαζί με τις αναπτυξιακές δαπάνες συμποσούνται στα £520.6 εκ. Αντιπροσωπεύουν δηλαδή μόνο το 42% του υπέρογκου δημόσιου χρέους των £1250 εκ.

Υπάρχει μια λαϊκή παροιμία την οποία θα συνιστούσαμε στους συναδέλφους του ΔΗΚΟ, η οποία λέει ότι δε μιλούν για σχοινί στο σπίτι του κρεμασμένου. Είναι καλά οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ να είναι πιο προσεκτικοί.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το υπό συζήτηση θέμα είναι εξαιρετικά σοβαρό. Καθάπτεται της ευρύτερης και μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής πολιτικής, της δημοσιονομικής υπόστασης και ευρωστίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, επηρεάζει εξαιρετικά την κατάσταση της οικονομίας, τις δυνατότητες και τις προοπτικές της. Το υπό συζήτηση θέμα συνδέεται άρρηχτα με το βιοτικό επίπεδο του Κυπριακού λαού, καθώς ευρύτερα και με το οικονομικό υπόβαθρο του πολιτικού μας αγώνα.

Για πρώτη φορά στην Ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας παρατηρείται το παρόν φαινόμενο της πλημμυρίδας των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Οι δαπάνες που προνοούνται από τους κατατεθέντες το 1987 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς ξεπερνούν κατά 130% τις δαπάνες που κάλυπταν οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί που κατατέθηκαν το 1986.

Ο προγραμματισμός των δημόσιων οικονομικών που έγινε με τους ετήσιους προϋπολογισμούς ανατρέπεται εκ θεμελίων. Σύμφωνα με στοιχεία το έλλειμμα των τριών προϋπολογισμών προγραμματίστηκε να φτάσει τα £165 εκ. Με τους

Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, αν ψηφίζονταν, οι δαπάνες θα αυξάνοντο κατά £120 εκ. Το έλλειμμα των τριών προϋπολογισμών σχεδόν θα διπλασιαζόταν. Η ήδη άθλια κατάσταση των δημόσιων οικονομικών θα επιδειωνόταν έτι περαιτέρω με την ψήφιση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Στην προέχταση διογκώνεται βέβαια ακόμη περισσότερο το δημόσιο χρέος, εσωτερικό κι εξωτερικό.

Σε σχέση με την πλημμυρίδα των φετινών Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών προκύπτει ένα ερώτημα:— Είναι μήπως τυχαία αυτή η πλημμυρίδα;

Η απάντηση είναι σαφώς αρνητική. Αυτή η πλημμυρίδα αποτελεί προεκλογικό τέχνασμα, αποτελεί φτηνή προεκλογική δημοκοπία με αποκλειστικό στόχο την εξαπάτηση και την παραπλάνηση του λαού, την υφαρπαγή της ψήφου του. Η πλημμυρίδα των φετινών Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών προδίδει βέβαια το άγχος που διακατέχει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το κυβερνών κόμμα. Άγχος δικαιολογημένο γιατί βλέπουν να τερματίζεται η δεκαετία της διακυβέρνησης Κυπριανού.

Κύριε Πρόεδρε,

Η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών διαπιστώνει πως οι δαπάνες που καλύπτουν αρκετοί Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί αντιπροσωπεύουν ανάγκες που ήταν γνωστές στην κυβέρνηση.

Σαν αποτέλεσμα αυτής της διαπίστωσης υποβάλλεται το ερώτημα: Γιατί η κυβέρνηση δεν περιέλαβε τις δαπάνες στους Ετήσιους Προϋπολογισμούς;

Η απάντηση μπορεί να είναι μόνο μια: Δεν περιέλαβε αυτές τις δαπάνες είτε από ανικανότητα να τις προβλέψει είτε από σκόπιμη παράλειψη. Πιστεύουμε ότι ισχύουν και τα δυο.

Θα σχολιάσω το δεύτερο. Τη σκόπιμη παράλειψη της Κυβέρνησης να περιλάβει στους ετήσιους προϋπολογισμούς αρκετές από τις δαπάνες που αντιπροσωπεύουν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Η σκόπιμη παράλειψη της Κυβέρνησης στόχευε τεχνητά και φαινομενικά να «συμπιέσει» το ήδη υπέρογκο έλλειμμα των τριών Προϋπολογισμών. Στόχευε επίσης να εκμεταλλευτεί την κατάθεση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών για εξυπηρέτηση προεκλογικών σκοπιμοτήτων.

Με τη σκόπιμη παράλειψή της η Κυβέρνηση στόχευε ακόμα να παραπλανήσει τη Βουλή, να δημιουργήσει λανθασμένες εντυπώσεις για να εξασφαλίσει την ψήφιση των Προϋπολογισμών.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς σαν θέμα αρχής υποστηρίζει την ιδέα Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών όμως για την αντιμετώπιση έκτακτων επειγουσών αναγκών για παράδειγμα για τους πρόσφυγες ή για την αντιμετώπιση αναγκών που πηγάζουν από επείγοντα προβλήματα του λαού, όταν αυτά ήταν άγνωστα και δεν μπορούσαν να προβλεφτούν κατά τον καταρτισμό των ετήσιων Προϋπολογισμών ή ακόμα για την κάλυψη πρόσθετων δαπανών για προγραμματισθέντα έργα. Το ερώτημα όμως είναι:— Σε ποια έχταση δικαιολογούνται αυτές οι έκτακτες ανάγκες; Αυτές οι συμπληρωματικές δαπάνες;

Είμαστε πεπεισμένοι πως αυτές οι έκτακτες και συμπληρωματικές δαπάνες σε καμιά περίπτωση δεν δικαιολογούνται στην έχταση που καλύπτουν οι κατατεθέντες Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί. Γιατί αν η πληθώρα των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών δικαιολογείται, τότε αποδεικνύεται πως η

Κυβέρνηση είχε άγνοια των προβλημάτων και των αναγκών και πως είναι ανίκανη να εξασφαλίσει ορθολογιστικό προγραμματισμό κι ορθολογιστική διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

Η σωρεία των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που κατέθεσε φέτος η Κυβέρνηση αποδεικνύει την έλλειψη προγραμματισμού στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

Γιατί δεν είναι δυνατό να υπάρχει προγραμματισμός όταν η δαπάνη που προβλέπεται από τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς αντιστοιχεί στο 30% των δαπανών που πρόβλεπαν οι ετήσιοι προϋπολογισμοί.

Η έλλειψη υγιούς προγραμματισμού στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών είναι χαρακτηριστικό της κυβέρνησης Κυπριανού ιδιαίτερα μετά το 1980. Τα τεράστια ελλείμματα στους κρατικούς προϋπολογισμούς, το υπέρογκο δημόσιο χρέος — εσωτερικό κι εξωτερικό — είναι ακριβώς καρπός της ανεύθυνης διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών από την Κυβέρνηση Κυπριανού. Θα αναφέρω μερικούς χαρακτηριστικούς αριθμούς.

Το 1978 το έλλειμμα των τριών Προϋπολογισμών αντιστοιχούσε προς 19% των εσόδων του κράτους. Το 1986 αυτό το έλλειμμα έφθασε το 40% ενώ το 1987, αν ψηφίζονταν όλοι οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί που κατέθεσε η Κυβέρνηση το έλλειμμα θ' αντιστοιχούσε στο 72% των εσόδων του κράτους. Σαν ποσοστό επί του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος το έλλειμμα των τριών Προϋπολογισμών το 1980 αντιστοιχούσε προς 8,6%, ενώ το 1987 αν εγκρίνονταν οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί θα έφθανε το 17,2%.

Τα μεγάλα ελλείμματα στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς καταλήγουν σ' ένα καρκίνωμα, που αν δεν του δοθεί η πρέπει σημασία μπορεί να οδηγήσει στην οικονομική χρεωκοπία:— Το καρκίνωμα του δημόσιου χρέους — εσωτερικού κι εξωτερικού.

Όταν ο Πρόεδρος Κυπριανού αναλάμβανε την προεδρία το συνολικό δημόσιο χρέος ήτο μόνο £102,7 εκ. Το 1987 υπολογίζουμε να ξεπεράσει τα £1250 εκ. δηλαδή θα δεκατριπλασιασθεί σε σχέση με το 1977. Σαν ποσοστό επί του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος το συνολικό δημόσιο χρέος το 1977 αντιστοιχούσε μόνο στο 26,3%. Το 1987 θ' αντιστοιχεί περίπου στο 74% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Με βάση αυτό το κριτήριο η Κύπρος είναι από τις βαρύτερα χρεωμένες χώρες του κόσμου.

Η καταχρέωση του δημοσίου είναι ακριβώς καρπός της ανεύθυνης κι απρογραμματίστης διαχείρισης, είναι καρπός της διασπάθισης των Δημόσιων Οικονομικών από την Κυβέρνηση Κυπριανού.

Αυτή η καταχρέωση έχει σαν αποτέλεσμα διαρκώς και μεγαλύτερο μέρος των εθνικών μας πόρων να διατίθεται για την πληρωμή τόκων. Για παράδειγμα το 1981 πληρώσαμε £20 εκ. για τόκους ενώ το 1986 πληρώσαμε £60 εκ.

Έχοντας υπόψη τη συνεχή και ραγδαία αύξηση του ποσού που το δημόσιο πληρώνει υπό μορφή τόκων είναι βέβαιο ότι διαρκώς και περισσότερο η οικονομία μας θα αφαιμάσσεται και θα περιορίζονται οι επενδυτικές της δυνατότητες απλώς και μόνο για να καλύπτουμε τους τόκους.

Υπάρχει όμως, κ. Πρόεδρε, ακόμα ένας σοβαρός κίνδυνος από τα υπέρογκα ελλείμματα και το αυξανόμενο δημόσιο χρέος:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μόνο που θας σας προειδοποιήσω ότι πρέπει να συντομεύσετε, κ. συνάδελφε.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Τελειώνω σε δυο λεπτά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Η Κυβέρνηση θα φροντίζει ν' αυξάνει διαρκώς και περισσότερο τις φορολογίες για να σμικρύνει το έλλειμμα. Όμως η αύξηση των φορολογιών θα πλήττει διαρκώς και περισσότερο τους εργαζόμενους, οι οποίοι υποβαστάζουν τον κύριο όγκο των φορολογικών βαρών. Η ήδη βαριά φορολογία θα γίνεται διαρκώς επαχθέστερη. Οι εργαζόμενοι θα κληθούν να καταβάλουν το τίμημα της ανεύθυνης διασπάθισης των δημόσιων οικονομικών. Θα υπονομεύεται διαρκώς το βιοτικό επίπεδο κι οι κατακτήσεις των εργαζομένων εξαιτίας της ανευθυνότητας και ανικανότητας της κυβέρνησης Κυπριανού. Γιατί μεταξύ άλλων ο κ. Κυπριανού απότυχε στη δεκαετή προεδρία του να πατάξει τη φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή. Ενώ υπό μορφή φόρου εισοδήματος οι εταιρείες θάπρεπε το 1986 να καταβάλουν φόρο πάνω από £100 εκ., πλήρωσαν μόνο £12 εκ., ενώ οι εργαζόμενοι πλήρωσαν το 72% των συνολικών εισπράξεων για το φόρο εισοδήματος.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η πλημμυρίδα των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που κατέθεσε η κυβέρνηση Κυπριανού αποτελεί ένα μέτρο της ανευθυνότητας και των δημαγωγικών ψηφοθηρικών διαθέσεων που τη χαρακτηρίζουν. Αυτή η ανευθυνότητα θέτει σε κίνδυνο την οικονομία, το βιοτικό επίπεδο του λαού. Υποθηκεύει και τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Υπονομεύοντας την οικονομική σταθερότητα υπονομεύει το οικονομικό υπόβαθρο του πολιτικού μας αγώνα.

Επιβάλλεται αλλαγή νοοτροπίας και πολιτικής. Επιβάλλεται οικονομική περισυλλογή. Επιβάλλεται υπευθυνότητα στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Για να σμικρυνθούν τα ελλείμματα. Για να μειωθεί το δημόσιο χρέος.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού αποδείχτηκε ανίκανη για υπευθυνότητα και περισυλλογή. Αποδείχτηκε ικανή για ανευθυνότητα και διασπάθιση των δημόσιων οικονομικών. Αποδείχτηκε ικανή να οδηγήσει την Κύπρο στην καταχρέωση. Γι' αυτό χρειάζεται ΑΛΛΑΓΗ στην προεδρία. Και την ΑΛΛΑΓΗ θα τη φέρει ο λαός μας με την ψήφο του τον ερχόμενο Φεβράρη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Βέβαια στο συνάδελφο κ. Δίγκλη θα απαντήσουν εκτενέστερα αργότερα οι συνάδελφοι. Αλλά πιστεύω ότι σαν Οικονομολόγος δεν πρέπει να παραποιεί τους αριθμούς, γιατί αυτό συνιστά παραπλάνηση και εξαπάτηση και γι' αυτό δεν πρέπει να κατηγορεί τους άλλους ότι εξαπατούν το λαό.

Κυριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Στην περασμένη συνεδρία της Βουλής μίλησαν διάφοροι συνάδελφοι και εξέθεσαν τις απόψεις τους αναφορικά με το θέμα των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Οι θέσεις του Δημοκρατικού Κόμματος υποστηρίχτηκαν με

ατράνταχτα επιχειρήματα από τον Κοινοβουλευτικό μας εκπρόσωπο κ. Αλέξη Γαλανό ο οποίος πρόβαλε πειστικά τα επιχειρήματά του που στηρίζονται στα γεγονότα.

Μετά την πρώτη μέρα της συζήτησης στη Βουλή του θέματος των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που ενέγραψε η ίδια η Αντιπολίτευση, τα επιχειρήματά της κατέρρευσαν, όπως αναμενόταν, σαν χάρτινος πύργος, τόσο από τη σαφή και ξεκάθαρη επιχειρηματολογία του κ. Αλέξη Γαλανού όσο και από το γεγονός ότι ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών κ. Μαυρέλλης εξήγησε με δημόσια δήλωσή του και με την παρουσίαση των γεγονότων και αριθμών για τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, που θα έπρεπε να είχαν προβληματίσει τη Βουλή αυτή κατά πόσο εξακολουθεί ακόμη για καθαρά σκοπούς δημιουργίας λανθασμένων εντυπώσεων, για σκοπούς καθαρά προεκλογικής σκοπιμότητας, να θέλει να συνεχίσει τη συζήτηση η οποία, κατά την άποψή μου, είναι και χρονοβόρα και αχρεία συζήτηση αφού αναφέρεται σε θέματα γνωστά.

Αφού όμως η συζήτηση συνεχίζεται — πράγμα που καθόλου δεν μας φοβίζει — είμαι υποχρεωμένος υπό τις περιστάσεις να εκφράσω μερικές απόψεις πάνω στο θέμα που συζητούμε.

Πρώτα απ' όλα θέλω να σχολιάσω και εγώ με τη σειρά μου το γεγονός ότι στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών λανθασμένα και παραπλανητικά αναφέρεται ότι το ύψος των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών για το 1987 είναι της τάξης των £119 εκ. και ίσως εσκεμμένα δεν αφαιρείται ποσό £53 εκ. που δεν αποτελεί επιπρόσθετες δαπάνες για το 1987, αλλά που αποτελεί μία απλή λογιστική πράξη, γιατί αφορά ποσά (α) £42.5 εκ. ειδικό δάνειο από τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, (β) £5.1 εκ. επιστροφή προστίμων στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και (γ) £5.1 εκ. δάνειο στο Συμβούλιο Αποχετεύσεων. Μ' αυτή την ευκαιρία θάθελα να πω στο συνάδελφο κ. Δίγκλη ότι δεν ευθύνεται ο Πρόεδρος Κυπριανού για το Συνεργατισμό — και το ξέρει πολύ καλά ο ίδιος και όλοι οι συνάδελφοι — αλλά ο Πρόεδρος Κυπριανού έχει ξεκαθαρίσει το Συνεργατισμό.

Επομένως το ποσό για Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς του 1987 ανέρχεται σε £66 εκ. και όχι £119 εκ., όπως λανθασμένα αναφέρεται στην Έκθεση, που αντιπροσωπεύουν αύξηση 12.4% πάνω στον αρχικό Προϋπολογισμό, ποσοστό που κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα περίπου των προηγούμενων χρόνων και τούτο παρά το γεγονός ότι:

- (1) η Βουλή από το 1985 διέγραψε τα ποσά τα οποία πάντοτε ψηφίζονταν για τη συνέχιση έργων αναπτύξεως ως επαναψηφίσεις και με την πράξη της αυτή η Βουλή στην πραγματικότητα παρακαλύει το έργο της εκτέλεσης έργων αναπτύξεως στις αρχές του χρόνου
- (2) στη σημαντική μείωση του αποθεματικού ένεκα της μείωσης του Κεφαλαίου «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό», και
- (3) στην απαίτηση της Βουλής για την υποβολή των πρόσθετων αναγκών με ειδικούς Προϋπολογισμούς.

Είναι επίσης γνωστό ότι για το 1987 η ίδια η Βουλή μείωσε τις δαπάνες 29 άρθρων που αφορούν 11 Κεφάλαια του Τακτικού Προϋπολογισμού και προέβη σε γενικές μειώσεις όλων των Κεφαλαίων. Επιπρόσθετα στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως μειώθηκαν δαπάνες 18 άρθρων που αφορούν 9 Κεφάλαια.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το ερώτημα που τίθεται με την Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού είναι αν γίνεται καταχρηστική κατάθεση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών στη Βουλή.

Πριν εξετάσουμε το ερώτημα αυτό θα ήταν φρόνιμο να δούμε τόσο το νομικό καθεστώς όσο και τις συνθήκες που δημιούργησαν και δημιουργούν την ανάγκη για την κατάθεση τέτοιων Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών στη Βουλή.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα η διάθεση δαπανών για διάφορα έργα και ανάγκες δε σταματά με την έγκριση και μόνο του Κρατικού Προϋπολογισμού από τη Βουλή. Αντίθετα το ίδιο το Σύνταγμα δίδει τη δυνατότητα στην Κυβέρνηση να καταθέσει και στη Βουλή να εγκρίνει Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που η αναγκαιότητά τους αναφέρεται στη διάρκεια του δοσμένου χρόνου. Αν ακόμα ανατρέξει κανένας στο παρελθόν — και έχουμε ως μάρτυρά μου τα ίδια τα Πρακτικά της Βουλής — θα διαπιστώσει ότι η κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών στη Βουλή δεν είναι καινούργιος θεσμός, αλλά αποτελεί πάγια τακτική την οποία δεν είναι λίγες οι φορές που το ίδιο το Σώμα προκαλεί ζητώντας από την Κυβέρνηση την κατάθεση δαπανών για την ικανοποίηση διάφορων αναγκών που το ίδιο το Σώμα διαπιστώνει και υποδεικνύει.

Αλλά αλήθεια ποιοι είναι οι λόγοι που προκαλούν ή έχουν προκαλέσει την κατάθεση των Συμπληρωματικών αυτών Προϋπολογισμών;

Οι λόγοι, κύριε Πρόεδρε, για την κατάθεση των Προϋπολογισμών αυτών δεν είναι δύσκολο να ανευρεθούν. Αρκεί να ανατρέξουμε στο πολύ πρόσφατο παρελθόν, όταν η Βουλή αλλά και η Επιτροπή Οικονομικών μελετούσαν τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Σε εκείνο ακριβώς το στάδιο δεν είναι λίγες οι φορές που βλέπαμε Κοινοβουλευτική Επιτροπή και Βουλή να αποκόπτουν κονδύλια γιατί δεν είχαν — τάχα — επαρκείς εξηγήσεις ή γιατί ήθελαν περισσότερες πληροφορίες.

Η ίδια η Κοινοβουλευτική Επιτροπή στην Έκθεσή της για τους Προϋπολογισμούς του 1987 έλεγε και ερμήνευε την περικοπή δαπανών από μέρους της όχι σαν άρνηση προς το σκοπούμενο έργο, αλλά γιατί ήθελε περισσότερη πληροφόρηση. Ή γιατί επιθυμία της Βουλής ήταν να εξετάσει πιο ολοκληρωμένα το θέμα. Από της πλευράς μας ήταν σεβαστές οι επιθυμίες αυτές του Σώματος. Το ίδιο τις σεβάστηκε και η Κυβέρνηση.

Και όπως ήταν φυσικό η Κυβέρνηση επανήλθε στη Βουλή προσκομίζοντας αυτές τις πληροφορίες μαζί με τους αναγκαίους Προϋπολογισμούς.

Και όμως, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, τώρα φθάσαμε στο σημείο που αντί να εκφράζουμε την ικανοποίησή μας, γιατί η Κυβέρνηση ανταποκρίθηκε έγκαιρα σ' αυτά που ζήτησε η ίδια η Βουλή, την κατηγορούμε, γιατί μας έφερε πολλούς Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς.

Αλήθεια μου είναι ακατανόητη αυτή η συλλογιστική.

Αλλά ας έλθουμε και στην ουσία του θέματος. Ποιο είναι το περιεχόμενο των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών; Εξυπηρετούν πράγματι δικαιολογημένες ανάγκες ή στοχεύουν σε εντυπώσεις, όπως ισχυρίζεται η πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών;

Την απάντηση στα ζητήματα αυτά δίδει η ίδια η Επιτροπή με τις Εκθέσεις της που εβδομαδιαία καταθέτει μπροστά στο Σώμα. Αλήθεια η Επιτροπή τι λέγει στις Εκθέσεις της προς τη Βουλή;

Απλούστατα ότι μελέτησε το δοσμένο κονδύλι, έκαμε τις υποδείξεις της στους αρμοδίους, αλλά στο τέλος επικροτεί στους σκοπούς διάθεσης του κονδυλίου και καταλήγει να εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή του πράγμα που η τελευταία ευχαρίστως κάμνει.

Εμείς, ως Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος, επικροτούμε την τελική θέση που παίρνει το Σώμα γιατί είναι σωστή και δικαιολογημένη. Δεν μπορούμε όμως να αντιληφθούμε γιατί τώρα η Επιτροπή διαπιστώνει ότι κακώς κατατίθενται στη Βουλή οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, που στη συντριπτική πλειοψηφία τους, ομόφωνα, ψηφίζονται και προορίζονται για έργα και δαπάνες που ομόφωνα επικροτούνται.

Μήπως οι σκοπιμότητες που αποδίδει τώρα στην Κυβέρνηση η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών είναι σκοπιμότητες κάποιων άλλων;

Πραγματικά, μας είναι δύσκολο να το πιστέψουμε. Γιατί θα ήταν τραγικό, έργα και δαπάνες που επιλύουν προβλήματα του λαού να προσφέρονται με τόση άνεση στο βωμό της μικροπολιτικής.

Ασκώντας κριτική εκεί που θάπρεπε να επικροτούμε. Αποδοκιμάζοντας εκεί που θάπρεπε να επιδοκιμάζουμε.

Γιατί αλήθεια, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πού στόχευαν οι ομιλίες που ακούστηκαν; Ποιο περιεχόμενο είχαν; Γεγονότα ή μήπως δημοκοπία;

Μήπως, δηλαδή, εξαιτίας των εκλογών γίνεται προσπάθεια κάθε έργο της Κυβέρνησης Κυπριανού να φανεί αρνητικό και ζημιογόνο;

Φοβούμαι πως αυτή είναι η αλήθεια. Και επειδή δεν είναι δυνατό με στοιχεία και γεγονότα να κτυπηθεί ο Πρόεδρος Κυπριανού, φροντίζουν μερικοί συνάδελφοι είτε με ανήκουστους χαρακτηρισμούς είτε με χοντροκομμένη διαστρέβλωση, να δημιουργούν εντυπώσεις στο λαό. Έστησαν μάλιστα ή τουλάχιστον δοκίμασαν να στήσουν και κατάλληλο σκηνικό. Απαίτησαν η συνεδρία της Βουλής ν' ακούεται από το ραδιόφωνο μήπως μείνει κανένας που δε θ' ακούσει την πολεμική κατά της Κυβέρνησης.

Όμως, παρέλειψαν τη λογική και την ικανότητα του λαού μας ν' αντιλαμβάνεται τέτοιες σκηνοθεσίες. Υποτίμησαν το λαό και πίστεψαν πως θα υποβάθμιζαν το έργο της Κυβέρνησης Κυπριανού ενόψει των εκλογών. Και για εκείνους που απαίτησαν ν' ακουστούν το ραδιόφωνο έγινε το ίδιο μάρτυρας για το λαό της αντιπολιτευτικής μανίας και όχι του ενδιαφέροντος για τον τόπο, της προσπάθειας όχι να χτίζουν αλλά να χαλούν.

Πώς γίνεται αλήθεια η ίδια αυτή η Βουλή να αναγνωρίζει και να ψηφίζει κονδύλια από τη μια ως αναγκαία για την ανάπτυξη του τόπου και από την άλλη να θέτει θέμα καταχρηστικής κατάθεσης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών; Εκτός και αν και στις δυο περιπτώσεις οδηγός των πράξεων της Αντιπολίτευσης είναι η σκοπιμότητα και όχι η συμβολή στην πρόοδο του τόπου.

Ακριβώς αυτό απέδειξε η συζήτηση ως τώρα. Ότι δηλαδή από τη μια η Κυβέρνηση Κυπριανού προγραμματίζει και δημιουργεί έργα τα οποία υπάρχουν και φαίνονται και πείθουν και από την άλλη η Αντιπολίτευση προσπαθεί με αναληθή, αβάσιμα και φτιαχτά στοιχεία να στηρίξει αστήριχτες θέσεις, να εκτοξεύσει κατηγορίες που δεν πείθουν κανένα πια και να χαρακτηρίζει τα έργα αυτά απαράδεκτα.

Αλλά, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, μπορεί να πει κάποιος «εκλογές έρχονται, τι περιμένετε»; Θα λένε, θα κατηγορούν, θα διαστρεβλώνουν, με την ελπίδα ότι κάτι θα μείνει απ' όλα. Κάποια αμφιβολία έστω ας δημιουργηθεί. Όμως αν αυτό μπορούμε να το δεχτούμε ή ανεχτούμε ή έστω δικαιολογήσουμε, γιατί βλέπουν ξεκάθαρα πού οδηγούν οι προεδρικές εκλογές, εκείνο που σίγουρα κανένας δε δέχεται και δε δικαιολογεί είναι εκείνο που κάθε καλόπιστος πολίτης δε δικαιολόγησε, είναι οι αστήριχτοι, οι απαράδεχτοι χαρακτηρισμοί που ακούστηκαν.

Ας το αντιληφθούν όλοι ότι τέτοια στάση ούτε τη Βουλή ωφελεί, ούτε και κανένα πείθει. Ας διατηρήσουμε λοιπόν την ψυχραιμία μας ενόψει των εκλογών και ας περιοριζόμαστε μόνο σε γεγονότα. Εμείς τουλάχιστο δεν έχουμε κανένα πρόβλημα ν' ακολουθούμε αυτή την τακτική. Θα ήθελα επίσης, κύριοι συνάδελφοι, να ρωτήσω αν πράγματι αποδείχθηκε ότι η Κυβέρνηση ενήργησε παράτυπα από οποιαδήποτε στοιχεία αναφέρθηκαν ή αν — όπως πιστεύω — φάνηκε καθαρά ότι η Κυβέρνηση ενεργούσε και ενεργεί μέσα ακριβώς στα πλαίσια της πάγιας τακτικής που ακολουθείται και της ίδιας της πολιτικής της Βουλής στη διαδικασία κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Εμείς πιστεύουμε και μαζί μας όλοι οι καλόπιστοι άνθρωποι αυτού του τόπου ότι όλα τα έργα της Κυβέρνησης Κυπριανού στοχεύουν στην ανάπτυξη της οικονομίας της Κύπρου και στην ευμάρεια των πολιτών. Αν αυτό το πέτυχε ή όχι η Κυβέρνηση Κυπριανού φαίνεται καθαρά από τα έργα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τη σημερινή εποχή το κράτος δικαίου και κοινωνικής ευημερίας με τη δημοσιονομική πολιτική που αφορά στο σκέλος των δαπανών, των εσόδων και του δημόσιου δανεισμού και το ρόλο που αυτό διαδραματίζει μέσα στο οικονομικό σύστημα με τις πολλαπλές υπηρεσίες που παρέχει σε όλες τις ομάδες του πληθυσμού, αποτελεί ένα από τους κύριους συντελεστές της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης του τόπου.

Εκτός από την άμεση παροχή κοινωνικής φύσεως αγαθών και υπηρεσιών όπως είναι η εκπαίδευση, η υγεία, η στέγαση, η εσωτερική ασφάλεια και η άμυνα, η χρηματοδότηση ενός βελτιωμένου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το κράτος ενισχύει με πληθώρα άλλων μέτρων και δραστηριοτήτων τη φυσική και κοινωνική υποδομή που είναι απαραίτητη για την προώθηση της ανάπτυξης των επενδύσεων της διαρθρωτικής αλλαγής και της επαναδραστηριοποίησης των προσφύγων. Είναι γνωστό, κύριοι συνάδελφοι, πως η κυβέρνηση είναι μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού και των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και της δημοσιονομικής της πολιτικής που προγραμματίζει το ρυθμό ανάπτυξης του τόπου. Και στο σύνολό του ο Προϋπολογισμός περιλαμβάνει και συμπληρωματικές πιστώσεις που ζητούνται και από τη Βουλή από καιρού εις καιρό και είναι σωστό το πρόγραμμα αυτό να ελέγχεται από τη Βουλή.

Είναι φανερό, κύριοι συνάδελφοι, πως το πρόγραμμα του Προέδρου Κυπριανού κατά τα τελευταία χρόνια, όπως υποβάλλεται μέσω των Κρατικών Προϋπολογισμών και των συμπληρωματικών προϋπολογισμών προς τη Βουλή, είναι εκείνο που έχει αποδώσει σε ψηλό βαθμό και έχει δημιουργήσει τις συνθήκες για μια σωστή ανάπτυξη σ' όλους γενικά τους τομείς της οικονομίας, έτσι που σήμερα το κατά κεφαλή εισόδημα του Κύπριου πολίτη να ανέλθει πέραν των £3,000, η κατά κεφαλή ιδιωτική κατανάλωση στις £2,000 και ο μέσος ρυθμός

ανάπτυξης της Κυπριακής Οικονομίας την τελευταία δεκαετία της διακυβέρνησης του τόπου από τον Πρόεδρο Κυπριανού ήταν της τάξης του 7% σε σύγκριση με μόνο 3% που ήταν εκείνος της διεθνούς οικονομίας. Κατά δε το 1987 ο ρυθμός ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας παρουσιάζει θεαματική άνοδο ύψους 7.0% περίπου σε σύγκριση με 2.5% της διεθνούς οικονομίας. Ο ρυθμός δε πληθωρισμού στο επίπεδο του 3% θεωρείται πολύ χαμηλός με βάση τα σημερινά διεθνή δεδομένα.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα έλεγα ότι η σημερινή συζήτηση δεν εξυπηρετεί τα πραγματικά συμφέροντα του λαού τα οποία τόσο πολύ επικαλείται η πλειοψηφία της Επιτροπής. Αντίθετα η σημερινή συζήτηση επιβεβαιώνει πόσο εύκολο είναι ορισμένες πλευρές να θυσιάζουν τα συμφέροντα του λαού στο βωμό της εξυπηρέτησης μικροπολιτικών τους συμφερόντων. Εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα δεν πρόκειται να τους ακολουθήσουμε.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε σήμερα είναι θέμα πάρα πολύ σημαντικό. Είναι πρώτα απ' όλα θέμα συνταγματικής τάξεως, γιατί αφορά παραβίαση και του γράμματος αλλά και του πνεύματος του Συντάγματος σε ουσιώδεις διατάξεις του.

Είναι όμως και σημαντικό, γιατί αφορά την ορθή άσκηση μιας από τις πιο σπουδαίες αρμοδιότητες της Βουλής των Αντιπροσώπων του λαού αναφορικά προς τη διάθεση των κρατικών προσόδων επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου.

Το Σύνταγμα στο Άρθρο 167 επιβάλλει την υποχρέωση στον Υπουργό των Οικονομικών να λάβει τις προβλέψεις των δαπανών στους τομείς του κάθε Υπουργείου και άμα τις λάβει να καταρτίσει πλήρη Προϋπολογισμό.

Αφού ετοιμασθεί αυτός ο πλήρης Προϋπολογισμός, υποβάλλεται στη Βουλή προς ψήφιση. Όταν ψηφισθεί, αποτελεί τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κράτους.

Αυτός είναι ο συνταγματικός κανόνας. Κατ' εξαίρεση του κανόνα αυτού, στο Άρθρο 167, παράγραφος (5) προβλέπεται ότι:

«5. Εάν κατά τι οικονομικών έτος διαπιστωθή ότι το ψηφισθέν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων δι' οιονδήποτε σκοπόν κονδύλιον είναι ανεπαρκές ή ότι παρίσταται ανάγκη διαθέσεως κονδυλίου διά σκοπόν, δι' ον ουδέν κονδύλιον έχει ψηφισθή, κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς ψήφισιν συμπληρωματικός προϋπολογισμός εμφανίων τα απαιτούμενα χρηματικά ποσά και εφόσον ούτος ψηφισθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, συμπεριλαμβάνεται το κονδύλιον εις τον προϋπολογισμόν του οικονομικού έτους, εις ο αναφέρεται.»

Συνεπώς το Σύνταγμα επιβάλλει την υποχρέωση στην Κυβέρνηση για κατάθεση πλήρους Τακτικού Προϋπολογισμού σύμφωνα με το συνταγματικό κανόνα.

Συμπληρωματικός προϋπολογισμός κατατίθεται μόνο, όταν προκύπτει ανάγκη, δαπάνης για σκοπό που δεν έχει ψηφισθεί κονδύλι. Δηλαδή προκύπτει

ανάγκη πέραν των προβλέψεων των δαπανών των Υπουργείων, που οι Υπουργοί της Κυβερνήσεως υπέβαλαν στον Υπουργό των Οικονομικών, για την κατάρτιση του πλήρους προϋπολογισμού.

Στην Κύπρο όμως δυστυχώς συμβαίνει το εξής παράδοξο: Υπεβλήθη ο υποτιθέμενος πλήρης Προϋπολογισμός του Κράτους και το Φεβρουάριο του 1987 εψηφίσθη. Ευθύς όμως μετά την ψήφισή του και από το Φεβρουάριο του 1987 μέχρι την προηγούμενη συνεδρία του Σώματος, κατατέθηκαν άλλοι 206 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί σε διάστημα οκτώ μηνών.

Ο συνταγματικός όμως κανόνας για την υποχρέωση της Κυβέρνησης να καταθέτει πλήρεις Προϋπολογισμούς, και κατ' εξαίρεση Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, ως στόχο έχει να δίδεται η ευκαιρία και η άνεση του χρόνου στη Βουλή των Αντιπροσώπων του λαού να ελέγχει και να διαθέτει τα έσοδα του Κράτους λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των προβλέψεων, ώστε να αξιολογηθούν οι κοινωνικές προτεραιότητες και ανάγκες.

Τούτο διότι, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι και έντιμε κύριε Πρόεδρε, τα χρήματα των Προϋπολογισμών δεν είναι χρήματα της Κυβέρνησης. Είναι τα χρήματα του λαού. Είναι τα χρήματα που καταβάλλει ο λαός υπό τη μορφή των άμεσων και ιδίως των έμμεσων φόρων που του επιβάλλονται. Και το δικαίωμα της απόφασης ή η αρμοδιότητα της απόφασης που και πώς θα διατίθενται αυτά τα χρήματα ανήκει στο λαό, μέσω των αντιπροσώπων του, που είναι η Βουλή. Για το λόγο αυτό, η αρμοδιότητα της Βουλής για έλεγχο και ψήφιση των προϋπολογισμών είναι σπουδαία και σημαντική· η δε ευθύνη της είναι κυριολεκτικά συντριπτική γιατί στην ουσία η Βουλή καλείται να εγκρίνει τη διάθεση του υστερήματος των εργαζομένων, για την εξυπηρέτηση της ολότητας.

Και εδώ θέλω να τονίσω και να υπενθυμίσω ότι ο μεγαλύτερος όγκος των κρατικών εσόδων προέρχεται από τη φορολογία των μισθωτών, των εργατών και των υπαλλήλων υπό μορφή των άμεσων και των έμμεσων φόρων.

Για να γίνει δε αντιληπτό πόσο επαχθής είναι η φορολογία στην Κύπρο, πόσο επαχθής είναι η φορολογία αυτού του λαού, είναι αρκετό να αναφερθεί ότι στις 500,000 κατοίκους των ελεύθερών μας περιοχών, υπάρχει προϋπολογισμός £540 εκατ. που σημαίνει ότι ο κάθε Κύπριος πολίτης, από της βρεφικής του ηλικίας μέχρι και τα βαθιά του γεράματα, επιβαρύνεται πέραν των £1,000 το χρόνο υπό μορφή φόρων και παροχών. Και ότι επιπρόσθετα, ο κάθε πολίτης επιβαρύνεται με τη σωρεία των άλλων επιβαρύνσεων υπό τη μορφή δημοτικών και κοινοτικών φόρων και τελών, καθώς και με τους Προϋπολογισμούς των ημικρατικών οργανισμών που ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια λίρες.

Η αναγκαιότητα συνεπώς της διάθεσης των εσόδων με πλήρεις Προϋπολογισμούς, με περίσκεψη και προσοχή, είναι επιβεβλημένη. Γιατί τότε μόνο δίδεται η σωστή ευκαιρία, τότε μόνο η Βουλή είναι σε θέση να αξιολογεί σωστά τις ανάγκες, ώστε να προέρχεται η μεγαλύτερη δυνατή ωφέλεια στο κοινωνικό σύνολο. Όταν οι επιφορτισμένοι με το έργο αυτό έχουν μπροστά τους όλα τα κονδύλια, έχουν πλήρεις Προϋπολογισμούς. Άλλως πως, δεν μπορούν, δεν είναι σε θέση να αξιολογούν και να ελέγχουν σωστά. Αυτό μας λείπει η λογική, αλλά και οι ίδιοι οι έντιμοι συνάδελφοι της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Και αλήθεια, πώς είναι δυνατό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι και έντιμε κύριε Πρόεδρε, να ελέγχονται άλλοι 206 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, μέσα στα

περιθώρια των οκτώ μηνών, με την πίεση του χρόνου, αλλά και με την πίεση των επηρεαζόμενων προσώπων; Τεχνικά καθίσταται σχεδόν αδύνατος ο έλεγχος και εν πάση περιπτώσει δεν γίνεται ο επιβεβλημένος και οφειλόμενος έλεγχος.

Και αφού έτσι έχουν τα πράγματα, θέλω να αναφέρω και εγώ με τη σειρά μου και να ρωτήσω τους συναδέλφους της φιλοκυβερνητικής μειοψηφίας: Είναι άδικο το παράπονο της συντριπτικής πλειοψηφίας της Βουλής, ενόψει των γεγονότων που έχω αναφέρει; Γιατί ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ είπε ότι η πολεμική είναι άδικη. Δεν αποτελεί κατάχρηση το ότι έναντι των τριών Τακτικών Προϋπολογισμών, κατατέθηκαν άλλοι 206 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί; Δεν είναι κατάχρηση; Κατάχρηση είναι ο πλέον επιεικής όρος.

Εκείνο που συμβαίνει, δυστυχώς όμως εδώ, είναι κάτι το πολύ — πολύ πιο σοβαρό. Η Κυβέρνηση σκόπιμα παρέλειψε και παραλείπει να συμπεριλαμβάνει στους Τακτικούς Προϋπολογισμούς τα επιπρόσθετα, στην προκείμενη περίπτωση, £20 εκατ. και τις προτιθέμενες διαθέσεις των, για να εξυπηρετήσει δικούς της ανεπίτρεπτους σκοπούς. Πρώτα για να συγκαλύψει τις δαπάνες της ώστε να μη φανούν ότι είναι υπέρογκες σε σύγκριση με τις δυνατότητες πληρωμής τους από το λαό.

Ο δεύτερος στόχος ήταν να έλθει μετά η Κυβέρνηση και με τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, όπου στον κάθε ένα από αυτούς ξεχωριστά περιλαμβάνονται εξειδικευμένες δαπάνες, να κάμει νέες προβλέψεις, για να εξυπηρετήσει δήθεν συγκεκριμένες ομάδες πολιτών. Και αν η Βουλή δεν τους ψηφίσει, να λείι στους συγκεκριμένους αυτούς ανθρώπους, στις συγκεκριμένες αυτές ομάδες πολιτών ότι είναι η Βουλή που ευθύνεται για τη μη ψήφισή τους. Αν καθυστερεί την εξέτασή τους λόγω του αριθμού και των περιορισμένων χρονικών πλαισίων, να λείι ότι η Βουλή τους καθυστερεί. Και έτσι, είτε υφαρπάζει τη συγκατάθεση της Βουλής είτε σε περίπτωση μη ψήφισής τους, επιρρίπτεται η ευθύνη στη Βουλή.

Με τον τρόπο αυτό και τις υπέρογκες της δαπάνες συγκαλύπτει, αλλά και ευκαιριακή αποκόμιση προεκλογικών ωφελημάτων επιτυγχάνει. Ταυτόχρονα όμως παρουσιάζεται στην κοινή γνώμη ότι δήθεν προγραμματίζονται ή βρίσκονται υπό κατασκευή μεγάλη σειρά και πληθούς κοινωφελών έργων.

Έτσι βλέπουμε στους περίφημους πια Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς να ζητούνται χρήματα για συμπλήρωση έργων που δεν μπορούν να συμπληρωθούν, διότι ο εναπομένον χρόνος μέχρι το Δεκέμβριο του 1987, που θα ψηφισθούν οι νέοι Προϋπολογισμοί, είναι πολύ σύντομος. Ζητούνται δηλαδή χρήματα για έργα που δεν μπορούν να εκτελεσθούν και τούτο σε γνώση εκείνων που τα ζητούν. Έχουν ζητούνται χρήματα για έργα, που τα κονδύλια που έχουν ψηφισθεί δεν έχουν ακόμα δαπανηθεί, αλλά και για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιασθεί. Ζητούνται χρήματα για δαπάνες που έχουν απορριφθεί ήδη ως ασύμφορες ή καταναλωτικές. Έχουν ζητούνται εκατομμύρια λιρών για τη δημιουργία μη αναγκαίων θέσεων στη Δημόσια Υπηρεσία και στην Αστυνομία, όταν η Συντεχνία των Δημόσιων Υπαλλήλων μας λείι ότι υπάρχουν χιλιάδες υπεράριθμοι υπάλληλοι. Και τούτο για να υπόσχονται τις θέσεις αυτές προς άγρα ψηφοφόρων.

Ταυτόχρονα όμως έχει διαπιστωθεί ότι ήδη έργα για τα οποία ψηφίστηκαν κονδύλια δεν εκτελούνται σύμφωνα με τον προγραμματισμό τους, με αποτέλεσμα να διογκώνονται τα έξοδα εκτέλεσής τους λόγω της έλλειψης προγραμματισμού για την εντός των προθεσμιών διεκπεραίωσή τους.

Όλες αυτές οι διεργασίες είναι παράνομες, γιατί και το Σύνταγμα παραβιάζουν και παραπλανητικές για τη Βουλή και το λαό είναι. Αλλά ο τρόπος αυτός

της ενέργειας πλήττει και το κύρος του Κράτους στο σύνολό του. Γιατί εμφανίζεται το Κράτος στα μάτια του λαού όχι όπως θα πρέπει να είναι. Δηλαδή ως ο φορέας της νομιμότητας και της ηθικής της κοινωνίας, αλλά ως ο πονηρός εκείνος οργανισμός ο οποίος προσπαθεί να παραπλανήσει την κοινή γνώμη, για να υπαρπάσει, μέσω αυτών των απαράδεκτων μεθοδεύσεων, ψήφους υπέρ των κυβερνώντων.

Ο έντιμος Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ, που αποτελεί τη φιλοκυβερνητική μειοψηφία του Σώματος, έχει παραπονεθεί ότι δεν έπρεπε να χαρακτηριστεί το φαινόμενο ως πολιτειακή εκτροπή. Και ότι δεν υπήρξε πολιτική εκ του πονηρού εκ μέρους της Κυβέρνησης. Η απάντησή μας είναι ότι και πολιτειακή εκτροπή υπήρξε, αλλά και πολιτική εκ του πονηροτάτου. Τούτο διότι είναι αντίθετο προς το Σύνταγμα, το οποίο ρυθμίζει κυριαρχικά την οργάνωση και τη λειτουργία της κρατικής εξουσίας. Το Σύνταγμα αποτελεί το θεμέλιο της νομιμότητας του πολιτικού και του κοινωνικού βίου μιας χώρας. Το Σύνταγμα επιβάλλει τη νόμιμη άσκηση της κρατικής εξουσίας και των κρατικών αρμοδιοτήτων. Η Κυβερνητική πρακτική, στην προκειμένη περίπτωση παραβιάζει το συνταγματικό κανόνα και για το λόγο, ακριβώς αυτό αποτελεί πολιτειακή εκτροπή.

Όπως έχω ήδη πει, η επιδιωχθείσα απόκρυψη των υπέρογκων κρατικών δαπανών με τη μη συμπερίληψή τους στους Τακτικούς Προϋπολογισμούς και η συμπερίληψη αυτών των δαπανών στους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς σημαίνει πως το Κράτος δεν ενήργησε με την επιβαλλόμενη και οφειλόμενη καλή πίστη και ειλικρίνεια. Γιατί στην πραγματικότητα παραπλανά και το λαό και τη Βουλή των Αντιπροσώπων του, για να εξασφαλίσει τα ωφελήματα που έχω πει. Απόκρυψη υπέρογκων δαπανών, αποκόμιση προεκλογικών ωφελημάτων, ψηφοθηρία.

Έτσι ο λαός είχε μπροστά του τους Τακτικούς Προϋπολογισμούς, δεν γνώριζε ότι άλλα £121 εκ. λίρες θα δαπανώντο από το Κράτος και για ποιο σκοπό, μέσα στο 1987. Τις επιπρόσθετες αυτές δαπάνες θα τις πληρώσει βεβαίως ο λαός. Ακόμα ο λαός δεν γνώριζε ότι το ταμειακό έλλειμμα του κρατικού ταμείου για το 1987 δεν ήταν £165 εκ., όπως λέχθηκε τότε, αλλά μέχρι τις 12 του Νοβέρη 1987 θα ήταν £290 εκ. σε ένα και μόνο χρόνο. Και το ταμειακό έλλειμμα θα το πληρώσει βεβαίως ο φορολογούμενος εργαζόμενος λαός.

Λέχθηκε για να δικαιολογηθεί η εντελώς απαράδεκτη αυτή κατάσταση, ότι έγιναν έργα. Συμφωνούμε ότι έγιναν έργα, αλλά τα έργα αυτά έγιναν με τον υπερδανεισμό, πέραν των £1,200 εκ. που αποτελεί το εσωτερικό μας και εξωτερικό μας χρέος, που το δανείστηκε η Κυβέρνηση στα χρόνια της θητείας της και που ισοδυναμεί με πέραν από £2,000, για κάθε Κύπριο από την ημέρα που γεννάται μέχρι τα βαθιά του γεράματα.

Λέχθηκε επίσης ότι δήθεν με τις υπέρογκες δαπάνες έγιναν κοινωνικές παροχές που βελτίωσαν τη λαϊκή ευημερία, και ότι δήθεν συγκρινόμαστε ευνοϊκά με τις πιο προηγμένες χώρες της Ευρώπης. Ούτε και το επιχείρημα αυτό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι και έντιμε κύριε Πρόεδρε, είναι ορθό. Γιατί στην Κύπρο υπάρχει για ένα πολύ μεγάλο τμήμα του λαού φτώχεια. Θα σας διαβάσω από την Επίσημη Έκθεση του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών ποια είναι τα λαϊκά εισοδήματα των οικογενειών της Κύπρου.

Το 7,2% των οικογενειών της πατρίδας μας έχουν εισόδημα κάτω από £1,000 το χρόνο ή κάτω από £83 το μήνα. Από £35 ως £83 το μήνα.

Το 11,4% των οικογενειών έχουν εισόδημα από £83 — £166 το μήνα.

Το 12,5% από £166 — £250 το μήνα.

Και μιλούμε για οικογένειες, δε μιλούμε για άτομα.

Μιλούμε για ανθρώπους οι οποίοι πληρώνουν φόρους. Γιατί αυτοί που πληρώνονται αυτά τα πενιχρά εισοδήματα και αυτοί θέλουν να ζήσουν και αυτοί έχουν ηλεκτρικό ρεύμα και αυτοί πληρώνουν για νερό και αυτοί πληρώνουν τα τρόφιμα πάνω στα οποία επιβάλλεται φορολογία.

Δηλαδή, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ο μέσος όρος των απολαβών του ενός τρίτου των οικογενειών της Κύπρου είναι περίπου της τάξης των £140 κατά μέσο όρο μηνιαίως.

Αυτά τα στοιχεία είναι τα στοιχεία της επίσημης στατιστικής της Κυβέρνησης. Αναφέρονται στο τελευταίο της δελτίο στη σελίδα 18.

Και με το μέσο αυτό όρο μισθών θεσμοθετείται στον τόπο μας η στέρηση, όχι η ευημερία, η οποία μας επαγγέλθηκε από όλους τους ομιλητές της φιλοκυβερνητικής μειοψηφίας.

Οι έμμεσοι δε και οι άμεσοι φόροι, όπως έχω πει, δεν εξαιρούν και αυτή την τάξη των συμπολιτών μας από τη φορολογία. Και αυτό αποτελεί τη συντριπτική υποχρέωση και την ευθύνη του Σώματος αυτού να ελέγχει τη διάθεση των χρημάτων του υστερήματος του λαού με την ενδελεχή και προσεκτική μελέτη των προϋπολογισμών, πράγμα το οποίο για να γίνει απαιτεί οπωσδήποτε να υπάρχουν μπροστά την Επιτροπή, η οποία αποτελείται από έξοχους οικονομολόγους, όλα τα στοιχεία, ούτως ώστε να αξιολογούνται ορθολογιστικά οι δαπάνες του Κράτους. Τα χρήματα που δεν είναι του Κράτους, αλλά τα χρήματα που ανήκουν στο λαό και τα δίδει από το υστέρημά του. Και το μόνο αρμόδιο όργανο δεν είναι άλλο εκτός από την αντιπροσωπεία του λαού που είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων του.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Φάντης.

A. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι πραγματικά πρωτοφανές το φαινόμενο που διαπιστώνει η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, ότι δηλ. «έγινε και γίνεται καταχρηστική χρήση του θεσμού των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και μάλιστα σε βαθμό που θέτει σε κίνδυνο την οικονομία στο σύνολό της».

Βασισμένη πάνω σε συγκεκριμένα δεδομένα και αναλύοντας την τακτική της Κυβέρνησης για την καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική συνταγματική διάταξη, η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού καταλήγει στη διαπίστωση, ότι «η Κυβέρνηση προβαίνοντας στις ενέργειες αυτές εξυπηρετεί ένα και μοναδικό στόχο: Τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες και τούτο άσχετα με τις συνέπειες που θα ακολουθήσουν».

Η διαπίστωση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού αποτελεί ένα δριμύ κατηγορώ ενάντια στην πολιτική της Κυβέρνησης που, αδιαφορώντας για τις συνέπειες των ενεργειών της και ειδικά για τη

διόγκωση του ελλείμματος των προϋπολογισμών, ακολουθεί μια αλόγιστη οικονομική πολιτική, μόνο και μόνο για δημαγωγικούς ψηφοθηρικούς σκοπούς. Αυτή η διαπίστωση της Επιτροπής ενόχλησε πάρα πολύ τους συναδέλφους του ΔΗΚΟ, γι' αυτό και την καταπολέμησαν με τόσο πείσμα και επιμονή.

Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος και άλλοι Βουλευτές του Κυβερνώντος Κόμματος με τις ομιλίες τους στη Βουλή κατέβαλαν φιλότιμες προσπάθειες να αντικρούσουν τις διαπιστώσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Με διάφορα αστήριχτα επιχειρήματα προσπάθησαν να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα και να υπερασπίσουν μια άδικη και χαμένη υπόθεση. Ο κ. Γαλανός στην προσπάθειά του ν' αμφισβητήσει τις καταπελτικές για την Κυβέρνηση Κυπριανού διαπιστώσεις της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής παρέθεσε στοιχεία για τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς για το 1983, 84, 85 και 86 και ισχυρίστηκε ότι ο μέσος όρος των κονδυλίων των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών σε σχέση με τους αρχικούς Προϋπολογισμούς για κείνα τα χρόνια ήταν του ύψους του 12,5%. Ακόμα κι αν δεχθούμε σαν ακριβή τα στοιχεία του κ. Γαλανού, αυτός ο μέσος όρος των τελευταίων 4 χρόνων ξεπεράστηκε στο διπλάσιο και πέρα με τους μέχρι σήμερα Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς του 1987 που είναι του ύψους του 25%.

Ο κ. Γαλανός μας είπε επίσης ότι για το 1987 υπάρχει ιδιομορφία και γι' αυτό η Κυβέρνηση καταθέτει «σωρηδόν» Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς. Πραγματικά υπάρχει, κύριοι συναδέλφοι, φέτος μια ιδιομορφία. Είναι η ιδιομορφία της προεκλογικής περιόδου που ωθεί την Κυβέρνηση Κυπριανού σε μια δημαγωγική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Στη μάταιη προσπάθεια να δικαιολογηθούν τα αδικαιολόγητα ήρθε αρωγός και ο Υπουργός Οικονομικών κ. Μαυρέλλης με την ανακοίνωσή του, ημερ. 14ης τρέχοντος, την οποία επικαλέστηκε μόλις προ ολίγου ο συνάδελφος κ. Παναγιίδης.

Ο κ. Μαυρέλλης ουσιαστικά επανέλαβε τα ίδια επιχειρήματα που επικαλέστηκαν στις αγορεύσεις τους οι Βουλευτές του Κυβερνώντος Κόμματος. Τα βασικά επιχειρήματα που επικαλείται η Κυβερνητική πλευρά για να δικαιολογήσει τη «βροχηδόν» κατάθεση 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών μέσα σε 7 μήνες είναι:

- (α) 'Ότι η Βουλή από το 1986 μείωσε σημαντικά την πρόνοια του Κεφαλαίου «Μη προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό».
- (β) 'Ότι η Βουλή από το 1986 υιοθέτησε την αρχή ότι οι επαναψηφίσεις κονδυλίων θα πρέπει ν' αποτελούν αντικείμενο ειδικού Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού. Και
- (γ) 'Ότι από το 1985 άρχισε η περικοπή από τη Βουλή ειδικών δαπανών.

Οι δικαιολογίες που επικαλούνται τόσο ο κ. Υπουργός όσο και οι Βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος δεν αναιρούν ούτε στο ελάχιστο τις διαπιστώσεις της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι στις δυο τελευταίες συνεδριάσεις της η Βουλή ομόφωνα, δηλαδή και με την ψήφο των συναδέλφων του κυβερνώντος κόμματος, μείωσε τα ποσά ορισμένων Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών κατά μερικά εκατομμύρια λίρες για το λόγο ότι κατά την εξέταση αυτών των Προϋπολογισμών στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή ομόφωνα διαπιστώθηκε ότι η εκτέλεση των έργων για τα οποία προορίζονταν αυτές οι δαπάνες δεν είναι δυνατό να εκτελεσθούν.

Τι άλλο αποτελεί αυτό παρά επικύρωση και επιβεβαίωση της διαπίστωσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών σύμφωνα με την οποία «ζητούνται

πιστώσεις για έργα ή σκοπούς που στην ανάλυσή τους δεν μπορούν να υλοποιηθούν στο σύντομο χρονικό διάστημα στο οποίο προτείνεται η εκτέλεσή τους, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις δηλώσεις των ίδιων των κυβερνητικών εκπροσώπων στην Επιτροπή». Πολύ περισσότερο δεν αναιρούν και την άλλη διαπίστωση της Επιτροπής που είναι ακόμα χειρότερη για την Κυβέρνηση Κυπριανού και πιο κραυγαλέα σύμφωνα με την οποία: «Ζητείται η διάθεση δαπανών για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιαστεί ή και εκ των πραγμάτων είναι αδύνατη η εκτέλεσή τους, όταν ήδη εγκεκριμένα και συνεχιζόμενα έργα καθυστερούν για πολύ χρόνο αδικαιολόγητα σε βάρος των ενδιαφερομένων και του τόπου γενικότερα».

Ποια σχέση μπορούν να έχουν οι λόγοι που επικαλούνται ο Υπουργός Οικονομικών και οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ για μείωση του Κεφαλαίου «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες» ή με το ότι οι επαναψηφίσεις πρέπει ν' αποτελούν αντικείμενο ειδικού Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού με τις πιο πάνω διαπιστώσεις της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού;

Τι άλλο συνιστούν αυτές οι αποφάσεις και οι ενέργειες της Κυβέρνησης Κυπριανού παρά μια φθηνή και αχαλίνωτη δημαγωγία για σκοπούς ψηφοθηρικούς και εντυπώσεων; Πού ξανακούστηκε, κύριοι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, να καταθέσει μια Κυβέρνηση Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς και να ζητά από τη Βουλή να εγκρίνει δαπάνες «για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιασθεί»; 'Η για έργα ή σκοπούς που στην ανάλυσή τους δεν μπορούν να υλοποιηθούν; Αυτό από μόνο του αποτελεί σκάνδαλο. Αλλά από μια Κυβέρνηση σαν αυτή του Προέδρου κ. Κυπριανού, που επιβαρύνεται με τόσα σκάνδαλα και διανύει τους τελευταίους μήνες της παραμονής της στην εξουσία, όλα μπορεί να τα περιμένει κανείς ακόμα κι αυτό το πρωτοφανές σκάνδαλο.

Η Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής μας πληροφορεί, παραθέτοντας συγκεκριμένα στοιχεία, ότι στο διάστημα των 7 μηνών που μεσολαβούν από την έγκριση των Προϋπολογισμών του περασμένου Φεβράρη από τη Βουλή ως το τέλος του Οκτώβρη κατατέθηκαν από την Κυβέρνηση Κυπριανού 206 συνολικά Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί συνολικού ύψους £100 εκ. ή περίπου το 1/4 του συνολικού ποσού των Κρατικών Προϋπολογισμών. Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία αναλογούν 29 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί το μήνα ή 1 περίπου την ημέρα.

Οι υποστηρικτές του Προέδρου κ. Κυπριανού Βουλευτές του κυβερνώντος Κόμματος ισχυρίστηκαν ότι αυτό δεν αποτελεί ούτε δημαγωγία ούτε αντισυνταγματική αταξία. Αυτό, όπως είπαν, αποτελεί ένα συνηθισμένο φαινόμενο για κάθε Κυβέρνηση. Ισχυρίστηκαν ακόμα ότι δεν πρέπει να μας ξαφνιάζει ή να μας ανησυχεί ο αριθμός των 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, πράγμα που θεωρούν φυσιολογικό και καθόλου υπερβολή.

Για σκοπούς πληροφόρησης του Σώματος και σύγκρισης θα παραθέσω στοιχεία για τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς του 1985, 1986 και 1987. Το 1985 κατατέθηκαν συνολικά 83 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί και το 1986 93 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, ενώ για 7 μήνες του 1987 κατατέθηκαν 206 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί. Δηλαδή φέτος μέσα σε 7 μήνες η Κυβέρνηση κατέθεσε περισσότερους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς απ' όσους κατέθεσε το 1985 και 1986 μαζί — 206 έναντι 176.

Είναι όμως ενδιαφέρον να εκθέσουμε για σκοπούς σύγκρισης και τι προνοούσαν σε ποσά οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί του 1985, 1986 και

1987. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία το 1985 οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί προνοούσαν συμπληρωματικά ποσά £73,449,943 ή 16,24% των αρχικών Προϋπολογισμών. Το 1986 οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί προνοούσαν £47,280,458 ή 8,95% των αρχικών Προϋπολογισμών. Για το 1987 οι αντίστοιχοι αριθμοί είναι: Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί £100 και πέραν εκ. ή το 1/4 των αρχικών Προϋπολογισμών.

Οι αριθμοί που παραθέσαμε πιο πάνω μιλούν πολύ εύγλωττα για την αλόγιστη και αχαλίνωτη κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που από μόνοι τους κάμνουν ολοφάνερους τους δημαγωγικούς σκοπούς και τις εκλογικές σκοπιμότητες της Κυβέρνησης Κυπριανού. Μ' αυτή την τακτική της η Κυβέρνηση Κυπριανού είναι υπόλογη απέναντι στο λαό για την πολιτική ανευθυνότητας και αουδοσίας. Οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ, για να δικαιολογήσουν αυτή την πολιτική ανευθυνότητας και αουδοσίας, πρόταξαν το επιχείρημα ότι αυτό αποτελεί ένδειξη και εκδήλωση φιλολαϊκής πολιτικής της Κυβέρνησης Κυπριανού. Αυτό όμως το επιχείρημα ανατρέπεται και εξουδετερώνεται από τη διαπίστωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής σύμφωνα με την οποία:

«Ζητείται η διάθεση δαπανών για έργα που δεν έχουν ακόμα σχεδιαστεί ή και εκ των πραγμάτων είναι αδύνατη η εκτέλεσή τους . . . » Αυτό και μόνο ανατινάσσει στον αέρα το επιχείρημα των συναδέλφων του ΔΗΚΟ για φιλολαϊκή πολιτική της Κυβέρνησης Κυπριανού. Ό,τι αποδείχνει αυτή η διαπίστωση είναι απλώς η έλλειψη νοικοκυρεμένης οικονομικής πολιτικής που ακολουθείται συνειδητά από την Κυβέρνηση για εντελώς ψηφοθηρικούς σκοπούς.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Στην Έκθεσή της η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή πέραν από τις διαπιστώσεις της που βασίζονται πάνω στη «βροχηδόν» κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών θίγει ακόμα ένα πολύ σοβαρό θέμα: Του κατά πόσον ο τρόπος που η Κυβέρνηση χειρίζεται το θέμα της κατάθεσης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών είναι σύμφωνος και συνάδει με τη σχετική Συμπληρωματική διάταξη. Η Επιτροπή διαπιστώνει «ότι η Κυβέρνηση ξέφυγε τόσο από το γράμμα όσο και από το πνεύμα της σχετικής συνταγματικής διάταξης». Φυσικά οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ διαρρηγγύουν τα ιμάτιά τους διαμαρτυρόμενοι γι' αυτή τη διαπίστωση της Επιτροπής και ισχυρίζονται ότι καμιά συνταγματική διάταξη δεν παραβιάζει με την τακτική της Κυβέρνησης Κυπριανού να καταθέτει κατά μέσο όρο ένα Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό κάθε μέρα.

Ας δούμε πώς έχουν τα πράγματα απ' αυτή τη σκοπιά. Το Άρθρο 167 του Συντάγματος προνοεί ότι: «Ο Υπουργός των Οικονομικών. . . μεριμνά διά την σύνταξιν εν σχέσει προς έκαστον οικονομικόν έτος πλήρους προϋπολογισμού της Δημοκρατίας διά το εν λόγω έτος. . . » Όσον αφορά την κατάθεση Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού το σχετικό Άρθρο προνοεί ότι τότε μόνο κατατίθεται τέτοιος Προϋπολογισμός, «αν διαπιστωθεί ότι το εγκριθέν υπό της Βουλής δι' οιονδήποτε σκοπόν κονδύλιον είναι ανεπαρκές ή ότι παρίσταται ανάγκη διαθέσεως κονδυλίου διά σκοπόν δι' ον ουδέν κονδύλιον έχει ψηφισθή».

Με βάση τις πιο πάνω συνταγματικές διατάξεις τίθεται το ερώτημα: Συντρέχουν στην περίπτωση της κατάθεσης 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών είτε ο ένας είτε ο άλλος λόγος; Η απάντηση δίνεται από την ίδια την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή η οποία στην έκθεσή της προς το Σώμα κινάφέρει: «Ζητούνται πιστώσεις για έργα ή σκοπούς που στην ανάλυσή τους δεν

μπορούν να υλοποιηθούν στο σύντομο χρονικό διάστημα στο οποίο προτείνεται η εκτέλεσή τους, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις δηλώσεις των ίδιων των Κυβερνητικών Εκπροσώπων στην Επιτροπή. Και τούτο, όταν η Επιτροπή καθεχρονικά διαπιστώνει ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός και κυρίως οι αναπτυξιακές του δαπάνες δεν υλοποιούνται στο βαθμό που προγραμματίζονται». Αν η Κυβέρνηση, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, από τον πρώτο μήνα μετά την έγκριση των Κρατικών Προϋπολογισμών από τη Βουλή αρχίζει να καταθέτει «σωρηδόν» Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, ώστε να φθάσουμε σε 7 μήνες τους 206 με ποσά περίπου ίσα προς το 1/4 ή το 1/3 των αντίστοιχων Προϋπολογισμών, αυτό τι άλλο αποδειχίνει παρά την προχειρότητα με την οποία η Κυβέρνηση κατάρτισε τους Κρατικούς Προϋπολογισμούς για το 1987;

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η συνάδελφος κ. Κατσελλή, όπως και άλλοι της Ομάδας του ΔΗΚΟ, στις αγορεύσεις τους είπαν ότι σκόπιμα κατατέθηκε τώρα η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού και συζητείται ενόψει εκλογών για δημαγωγικούς ψηφοθηρικούς σκοπούς. Πραγματικά στην υπόθεση της «καταχρηστικής» κατάθεσης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών υπάρχει το στοιχείο της δημαγωγίας και της ψηφοθηρίας. Αλλά αυτό το στοιχείο δεν βρίσκεται στην πλευρά της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αλλά στην πλευρά της Κυβέρνησης Κυπριανού. Αυτή η διαπίστωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής τεκμηριώνεται κατ' αδιαμφισβήτητο τρόπο όχι μόνο με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση της Επιτροπής, αλλά και από σειρά αποφάσεων που το Υπουργικό Συμβούλιο εγκρίνει τελευταία. Συγκεκριμένα το αίτημα για τη βελτίωση των επιδομάτων των εθνοφρουρών εκκρεμεί από χρόνια — κι αυτό το αίτημα το ήγειρε και το πρόβαλε επανειλημμένα η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς. Η Κυβέρνηση όμως θυμήθηκε αυτό το αίτημα μόλις τελευταία και αποφάσισε στις 24.9 να παραχωρήσει αυξήσεις στα επιδόματα και στα χορηγήματα για τους Εθνοφρουρούς και τους εξαρτωμένους τους.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Η Κυβέρνηση Κυπριανού θυμήθηκε επίσης τελευταία ότι υπάρχει στεγαστικό πρόβλημα για τους άπορους, τους χαμηλά αμειβομένους και τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα. Και μια και θυμήθηκε ότι υπάρχει αυτό το πρόβλημα, ακριβώς τώρα μέσα σε προεκλογική περίοδο, εξήγγειλε στις 30 του περασμένου μήνα απόφαση να διαθέσει £50 εκ. για τη «ριζική» αντιμετώπιση, όπως δημοσιεύθηκε, του στεγαστικού προβλήματος γι' αυτά τα στρώματα. Βλέπετε, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, η προεκλογική περίοδος είναι η πιο κατάλληλη και η πιο πρόσφατη να εξαγγέλλει η Κυβέρνηση αποφάσεις και διάφορα σχέδια και για την αντίκρουση αιτημάτων των Εθνοφρουρών και των οικογενειών τους και για το κτίσιμο εκκλησιών σε προσφυγικούς συνοικισμούς — που με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 24.9 θα διατεθούν £137,000 — και για το στεγαστικό που θα το λύσει η Κυβέρνηση Κυπριανού με £50 εκ. Βλέπετε, κύριοι συνάδελφοι, όλ' αυτά τα προβλήματα δεν υπήρχαν προηγούμενα για την Κυβέρνηση Κυπριανού και τα θυμήθηκε τώρα, τα έβγαλε στην επιφάνεια τώρα, στους τελευταίους 3 μήνες της θητείας της. Κι όλ' αυτά, κατά τους Βουλευτές του κυβερνώντος Κόμματος και την ηγεσία του ΔΗΚΟ, δεν αποτελούν δημαγωγία και δεν έχουν σχέση με ψηφοθηρικούς σκοπούς και επιδιώξεις. Αν όλα αυτά δεν αποτελούν δημαγωγία, όπως ισχυρίζονται οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, τότε οι λέξεις έχουν χάσει τη σημασία τους.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς συμφωνεί πλήρως και προσυπογράφει τις διαπιστώσεις της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και συγκεκριμένα «ότι η Κυβέρνηση προβαίνοντας στις ενέργειες αυτές εξυπηρετεί ένα και μοναδικό στόχο: Τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες και τούτο άσχετα με τις συνέπειες που θα επακολουθήσουν».

Ο λαός όμως θα δώσει την απάντηση που πρέπει σ' αυτή την ψηφοθηρική πολιτική θέτοντας τέρμα με την ψήφο του στη μονοκρατορική διακυβέρνηση Κυπριανού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η πλειοψηφία της Βουλής έχει κατηγορήσει την Κυβέρνηση και έχει βγάλει το συμπέρασμα, που φαίνεται και στην Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, ότι η Κυβέρνηση έχει κάμει κατάχρηση στη χρήση του θεσμού των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, ότι η χρήση του μέσου των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών έγινε από την Κυβέρνηση με προεκλογικά κριτήρια για αποκόμιση προεκλογικών ωφελημάτων.

Έχει καταγγελθεί επίσης η Κυβέρνηση ότι έχει χρησιμοποιήσει το μέσο των συμπληρωματικών προϋπολογισμών κατά παράβαση του πνεύματος αλλά και του γράμματος του Συντάγματος. Έχει επίσης καταγγελθεί η Κυβέρνηση ότι έχει χρησιμοποιήσει τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς κατά τρόπο που φανερώνει πλήρη έλλειψη υπεύθυνου προγραμματισμού στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

Από την άλλη πλευρά οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, αλλά και δημόσια από του βήματος αυτού έχουν διαφωνήσει με τη θέση αυτή της πλειοψηφίας της Βουλής.

Ο κ. Παναγίδης, ο οποίος έχει μιλήσει από του βήματος αυτού προ ολίγου έχει πει μεταξύ άλλων ότι ο μεγάλος αριθμός των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που κατέθεσε η Κυβέρνηση φέτος στους επτά μήνες που έχουν μεσολαβήσει από την ψήφιση του Κρατικού Προϋπολογισμού το Φεβράρη οφείλεται στο γεγονός ότι η Βουλή έχει περικόψει κονδύλια από τους Κρατικούς Προϋπολογισμούς του Φεβράρη. Έχει επίσης πει ότι η κριτική που υφίσταται η Κυβέρνηση σήμερα κινείται από μικροπολιτικά ελατήρια ενόψει των επερχόμενων εκλογών και απεγνωσμένα και με παράπονο ο κ. Παναγίδης έχει πει ότι δεν είναι δυνατόν να κατηγορούμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνησή του, χωρίς να υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία. Εζήτησε λοιπόν ο κ. Παναγίδης συγκεκριμένα στοιχεία.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εγώ δεν θα ακολουθήσω την τακτική άλλων συναδέλφων, αλλά θα απαντήσω σ' αυτό το ερώτημα και αυτό το παράπονο του κ. Παναγίδη με τα όσα οι συνάδελφοι του κ. Παναγίδη — οι συνάδελφοί του μιλώ στο ΔΗ.ΚΟ., ο κ. Αλέξης Γαλανός και ο κ. Θαλής Μιχαηλίδης — έχουν αναφέρει κατά καιρούς στην Επιτροπή Οικονομικών όταν συζητούνταν θέματα Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Με αυτό ακριβώς τον τρόπο δεν θα μπορεί ο κ. Παναγίδης και το

ΔΗ.ΚΟ. να πει ότι είναι η πλειοψηφία του Σώματος που κατηγορεί την Κυβέρνηση Κυπριανού, αλλά θα διαπιστώσει χωρίς καμιά απόλυτα δυσκολία ότι είναι οι ίδιοι του οι συνάδελφοι, ο κ. Γαλανός και ο κ. Μιχαηλίδης εκ μέρους του ΔΗ.ΚΟ., που έχουν κατηγορήσει τον κ. Κυπριανού και την Κυβέρνησή του.

Υπάρχει ένα τμήμα της καταγγελίας ή της κατηγορίας η οποία απευθύνεται προς την Κυβέρνηση Κυπριανού όσον αφορά τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που συνίσταται στο ότι η Κυβέρνηση έχει καταθέσει Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς καθυστερημένα. Είναι μια από τις κατηγορίες τις οποίες κάμνει η αντιπολίτευση.

Ας δούμε όμως τι είπαν ο κ. Αλέξης Γαλανός και ο κ. Θαλής Μιχαηλίδης στις 27.6.87 όταν συζητείτο η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών πάνω στο θέμα της κατάθεσης των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση.

Ομόφωνα η Έκθεση, και ο κ. Γαλανός και ο κ. Μιχαηλίδης, έχουν πει: «Θα πρέπει συνεπώς να εκτιμηθεί ότι η ευθύνη για τη μη προώθηση της ψήφισης των Προϋπολογισμών αυτών δεν βαρύνει ούτε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ούτε τη Βουλή, γιατί οι Προϋπολογισμοί αυτοί οι Συμπληρωματικοί έχουν κατατεθεί στη Βουλή καθυστερημένα, με αποτέλεσμα να μην προσφέρεται ικανοποιητικός χρόνος υπεύθυνης μελέτης.»

Ιδού λοιπόν ο κ. Γαλανός και ο κ. Μιχαηλίδης κατηγορούν την Κυβέρνηση Κυπριανού ότι καθυστερημένα προέβηκε στην κατάθεση αριθμού Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Ας έλθουμε τώρα στην καταγγελία ή την κατηγορία ότι η Κυβέρνηση καταθέτει Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς με σημαντικά ποσά που αναφέρονται σε θέματα που θα έπρεπε να εκφραστούν στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς και ότι επίσης η τακτική την οποία ακολουθεί η Κυβέρνηση στο θέμα των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών και η συμπεριφορά της είναι εντελώς αδικαιολόγητη. Ας δούμε είναι άραγε μόνο η πλειοψηφία του Σώματος που έχει καταγγείλει την Κυβέρνηση;

Στις 28 του Φεβρουάριου 1987, θα έλεγα πριν αλέκτωρ φωνήσει, λίγο μετά την ψήφιση των Κρατικών Προϋπολογισμών στη συζήτηση του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Αρ. 4, που αναφερόταν στην πληρωμή ποσού χρημάτων ύψους £500,000 για την καταβολή κρατικής χορηγίας στους Δήμους, ο κ. Αλέξης Γαλανός και ο κ. Θαλής Μιχαηλίδης συμφώνησαν ομόφωνα με την Επιτροπή η οποία έχει πει τα εξής:

«Η Επιτροπή επιθυμεί να παρατηρήσει ότι δεν συμμερίζεται την τακτική αυτή, γιατί, εκτός του ότι είναι αδικαιολόγητη και αχρείαστη, παρουσιάζει τους Ετήσιους Προϋπολογισμούς που κατατίθενται στη Βουλή με διαφορετική από την πραγματική τους εικόνα σ' ό,τι αφορά το ύψος των προβλεπόμενων σ' αυτούς δαπανών».

Τι άραγε περιμένουν οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ., για να αντιληφθούν ότι ο κ. Γαλανός και ο κ. Θαλής Μιχαηλίδης έχουν κατηγορήσει την Κυβέρνηση ότι χρησιμοποιεί το μέσο των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών αδικαιολόγητα και αχρείαστα με πρόθεση να παρουσιάσει τους Ετήσιους Προϋπολογισμούς χαμηλότερου ύψους από εκείνο το οποίο στην πραγματικότητα έχουν.

Ας δούμε τώρα, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, τι έχει πει ομόφωνα ο κ. Γαλανός και ο κ. Μιχαηλίδης κατά τη 12.6.87, όταν συζητείτο το θέμα του

Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού που αναφέρεται στην έγκριση πληρωμής από το Λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £2,840,000 και της διάθεσής του για την κάλυψη των αναγκών των διάφορων Τμημάτων και Υπηρεσιών για υπερωριακή εργασία. Εζήτησε λοιπόν η Κυβέρνηση £2,840,000 για τις υπερωρίες. Και λέει ο κ. Γαλανός και ο κ. Μιχαηλίδης μαζί με την υπόλοιπη Επιτροπή: «Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, αλλά και εμμένοντας σε προηγούμενη θέση της ότι στα θέματα υπερωριών επιβάλλεται και είναι δυνατή η άσκηση πολιτικής οικονομικών και περισυλλογής εισηγείται τη μείωση της ζητούμενης πίστωσης στο £1,800,000 για να μπορέσουν από τη μια τα Τμήματα να καλύψουν την υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού τους, που εκ των πραγμάτων είναι αναγκαία και απαραίτητη, και από την άλλη οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών να ολοκληρώσουν την αξιολόγησή τους με στόχο την εφαρμογή της νέας αυστηρής πολιτικής που θα διαμορφωθεί στο θέμα των υπερωριακών επιδομάτων.

Είναι λοιπόν σαφές ότι και σ' αυτή την περίπτωση έχουν συμφωνήσει οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. ότι η Κυβέρνηση έχει καταθέσει ένα Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό ο οποίος ήταν μεγαλύτερος και απαράδεκτος κατά ένα ολόκληρο εκατομμύριο λίρες, γι' αυτό άλλωστε το λόγο και οι δυο αυτοί συνάδελφοί σας, κύριοι του ΔΗ.ΚΟ., έχουν συμφωνήσει στην περικοπή αυτού του ενός εκατομμυρίου το οποίο ήταν εντελώς αδικαιολόγητο.

Αυτή η Έκθεση και αυτό το Νομοσχέδιο φανερώνει ξεκάθαρα ότι δεν υπάρχει πολιτική λιτότητας και πολιτική υπεύθυνης διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών του κράτους. Γιατί είναι πολύ φανερό ότι ο κ. Γαλανός και ο κ. Μιχαηλίδης θεωρούσαν ότι η Κυβέρνηση όφειλε σ' αυτή την περίπτωση να μη διαθέσει ένα ολόκληρο εκατομμύριο λίρες το οποίο εκείνη επέμενε ότι έπρεπε να διαθέσει.

Ερχόμεθα τώρα, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, στις 12.11.87 σε μια άλλη ομόφωνη Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών. Αναφέρεται σε αίτημα της Κυβέρνησης για έγκριση πληρωμής από το Λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,687,500. Με βάση τη συζήτηση που έγινε στην Επιτροπή η Επιτροπή αποφάσισε ότι για την ανέγερση των Κυβερνητικών οικισμών κανένα ποσό δεν είναι δυνατό να δαπανηθεί από τις £175,000 που ζητήθηκαν αρχικά από την Κυβέρνηση. Ένα άλλο ποσό £90,000 και εκείνο έχει απορριφθεί από την Επιτροπή. Ένα επίσης άλλο ποσό £72,000 και αυτό έχει απορριφθεί από την Επιτροπή, διότι δεν έχει προσαχθεί κανένα δικαιολογητικό. Επίσης ένα ποσό £250,000 για επιχορήγηση για αυτοστέγαση σε κυβερνητικά οικόπεδα δεν πείσθηκε η Επιτροπή ότι ήταν δυνατό να δαπανηθεί. Για την επιχορήγηση αυτοστέγασης σε ιδιόκτητα οικόπεδα ζήτησε η Κυβέρνηση £250,000. Και αυτό αποδείχτηκε ενώπιον της Επιτροπής ότι ήταν εντελώς αδικαιολόγητο, διότι δεν μπορούσε η Κυβέρνηση να πραγματοποιήσει αυτό το έργο μέσα στο χρόνο που είχε απομείνει. Για τη δανειοδότηση αυτοστέγασης σε ιδιόκτητα οικόπεδα ζήτησε η Κυβέρνηση £250,000 και τελικά υποχώρησε η Κυβέρνηση, διότι αποδείχτηκε ότι και αυτό το ποσό δεν μπορούσε να δαπανηθεί στις 12.11.87 ή στις 18 Ιουνίου 1987, όταν είχε καταθέσει η Κυβέρνηση το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό. Άρα παρουσιάστηκε η Κυβέρνηση εντελώς αδικαιολόγητη, ανέτοιμη, πρόχειρη, ανυπεύθυνη, χωρίς καμιά υπευθυνότητα και παρουσίασε αυτό

το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό ο οποίος στη συντριπτική του πλειοψηφία έχει απορριφθεί από τη Βουλή και έχει απορριφθεί και από τον κ. Γαλανό και τον κ. Μιχαηλίδη.

Σε μια άλλη Έκθεση στις 22.10.87 σ' ένα άλλο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό που έχει καταθέσει η Κυβέρνηση από το Σεπτέμβρη και πάλι του 1987 αναφέρεται στην Επιτροπή, στην οποία παρών αυτή τη φορά ήταν μόνο ο κ. Θαλής Μιχαηλίδης: «Όπως προκύπτει από τα στοιχεία και τις νέες εκτιμήσεις του αρμόδιου Υπουργείου, που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, αλλά και από τις άλλες συμπληρωματικές πιστώσεις που ζητούνται για αριθμό άλλων οδικών έργων, σημαντικά ποσά πιστώσεων που ζητούνται παραμένουν αδαπάνητα και ούτε προβλέπεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ίδιου του Τμήματος, να διατεθούν στο ύψος που αρχικά ζητούνται. Γι' αυτό η Επιτροπή έχει μειώσει ανάλογα τα ποσά αυτά περιλαμβάνοντας στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο σχετική διάταξη σύμφωνα με την οποία διασφαλίζεται ότι η εκτέλεση των έργων που έχουν προγραμματιστεί θα γίνει με βάση τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν στην Επιτροπή.

Είναι φανερό ότι και σ' αυτή την περίπτωση οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. στην αρμόδια Επιτροπή ομολογούν ότι ζητούνται πιστώσεις οι οποίες δεν είναι δικαιολογημένες και/ή για ποσά τα οποία δεν δαπανήθηκαν και δεν πρόκειται να δαπανηθούν. Στην περίπτωση Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού το Νοέμβριο του 1987 που αφορούσε £157,000 για τις ανάγκες της αστυνομικής δύναμης σε όπλα και πυρομαχικά φάνηκε στην Επιτροπή ότι η Κυβέρνηση όφειλε να είχε καταθέσει αυτό τον Προϋπολογισμό στους κρατικούς προϋπολογισμούς του 1987 και όχι να έλθει με Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό. Φάνηκε επίσης ότι η Κυβέρνηση είχε ζητήσει 90 ολόκληρες χιλιάδες λίρες εντελώς αδικαιολόγητα τις οποίες και η Επιτροπή προφανώς, συμπεριλαμβανομένου και του κ. Θαλή Μιχαηλίδη, είχε περικόψει.

Υπάρχουν πολλές άλλες περιπτώσεις, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, και αναφέρομαι σε μια χαρακτηριστική περίπτωση στις 22.10.87 σε Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό ύψους £391,768. Σ' αυτό τον Προϋπολογισμό έχει ζητηθεί ένα ποσό £12,000 για βελτίωση και συντήρηση υφιστάμενων δρόμων και τελικά, όπως αναφέρεται στην Επιτροπή, στην οποία συμφώνησε και ο κ. Μιχαηλίδης, δεν θα χρειαστούν αυτές οι £12,000, γιατί με βάση τη διερεύνηση της Επιτροπής προκύπτει ότι οι εργασίες αυτές έχουν ήδη εκτελεσθεί και καλυφθεί από εξοικονομήσεις. Κατέθεσε λοιπόν η Κυβέρνηση Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για εργασίες οι οποίες είχαν ήδη εκτελεσθεί από εξοικονομήσεις ή και άλλως πως. Αν μπορεί κανένας να πει ότι πρόκειται περί υπεύθυνου προγραμματισμού τότε, όπως έχει πει και άλλος συνάδελφος, δεν γνωρίζουμε τι είναι υπευθυνότητα.

Αλλά προχωρεί σ' αυτή την Έκθεση η Επιτροπή και λέει:

«Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω και παρόλες τις επανειλημμένες υποδείξεις της Επιτροπής προς τους αρμόδιους εξακολουθεί να συνεχίζεται το φαινόμενο της απρογραμματίστης ζήτησης κονδυλίων για την εκτέλεση έργων, με αποτέλεσμα οι καθυστερήσεις που στη συνέχεια παρουσιάζονται να πλήττουν το βασικό σκοπό της μεγιστοποίησης του κοινωνικού οφέλους που εύλογα αναμένεται από την εκτέλεση δοσμένου έργου μέσα στα χρονοδιαγράμματα που τίθενται. Η ανεξέλεγκτη», λέει η Επιτροπή «διεκδίκηση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών χωρίς τη συνεκτίμηση των πραγματικών δυνατοτήτων εκτέλεσης ενός έργου

επηρεάζει κατά τη γνώμη της Επιτροπής άλλα έργα δημόσιας ωφελείας που από πολλού αναμένουν τη χρηματοδότησή τους από τον κρατικό προϋπολογισμό».

Αυτά τα λόγια, αγαπητοί συνάδελφοι, τα έχει υιοθετήσει επί λέξει ο κ. Θαλής Μιχαηλίδης εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.

Έχει κατατεθεί Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός που ζητείτο, ύψους £327,000 στις 12.11.87 για έργα που αφορούσαν τη βελτίωση του δρόμου Κιτίου-Περβολιών, Πάφου-Μαραθούνας, Κιτίου-Μαζωτού και του δρόμου Αγίου Θεοδώρου-Ζυγίου και Μαζωτού, £327,000 τις οποίες η Κυβέρνηση απέσυρε ως Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, διότι θεωρήθηκε άνευ αντικειμένου αφού αυτά τα έργα, όπως και ο κ. Μιχαηλίδης δέχτηκε στην Επιτροπή, δεν ήταν δυνατό να εκτελεσθούν στο χρόνο που έχει κατατεθεί ο Συμπληρωματικός αυτός Προϋπολογισμός. Είναι φανερό ότι έχει κατατεθεί και αυτός και οι υπόλοιποι με μόνο στόχο την αποκόμιση κομματικών οφελών για να εξαπατήσουν τους κατοίκους των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων, αλλά και σε μια προσπάθεια εξαπάτησης και της ίδιας της Βουλής, γιατί αλλοίμονο αν η Βουλή ψήφιζε αυτούς τους Προϋπολογισμούς, χωρίς να υπάρχει πιθανότητα τα έργα αυτά να πραγματοποιηθούν στο εγγύς μέλλον ή πριν από την έγκριση των επερχόμενων προϋπολογισμών του κράτους.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έχω αναφερθεί με πολλή λεπτομέρεια σε θέσεις και καταγγελίες άμεσες ή και έμμεσες που η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΔΗ.ΚΟ., του κυβερνώντος κόμματος, έχει καταμαρτυρήσει εναντίον του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κυβέρνησής του, της Κυβέρνησης η οποία εκπροσωπεί τους συναδέλφους του ΔΗ.ΚΟ.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Προτού τελειώσω θα ήθελα να προβώ σε μια σύγκριση των Προϋπολογισμών οι οποίοι είχαν κατατεθεί σε προηγούμενα χρόνια με τους Προϋπολογισμούς που έχουν κατατεθεί φέτος.

Αντιλαμβάνομαι ότι έχει περατωθεί ο χρόνος μου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, έχετε ένα λεπτό ακόμα.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Θα ήθελα να πω με πολλή συντομία ότι το 1983, ενώ είχαν κατατεθεί 31 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί με 201 το 1987, έχουμε μια αύξηση 548,3%, το 1984 με 43 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς σε σύγκριση με το 1987 με 201, αύξηση 367,4%. Το 1985 με 115 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς έναντι του 1987 με 201, αύξηση 74,7% και το 1986 με 116 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς έναντι του 1987 με 201, αύξηση 73,2%.

Αν συγκρίνουμε τους Προϋπολογισμούς Ανάπτυξης του 1984 έχουν κατατεθεί 13 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί έναντι του 1987 που έχουν κατατεθεί 76, μια αύξηση 330,7%. Το 1983 έχουν κατατεθεί 33 Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί στο Ταμείο Αναπτύξεως και το 1987 76, που σημαίνει μια αύξηση 130,3%.

Αυτά θα ήθελα να αναφέρω, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, παρόλο που θα είχα κι άλλα να πω, αλλά δυστυχώς ο χρόνος έχει τελειώσει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Σ' απόλυτη συνάρτηση μ' όλες τις συνταγματικές και τις νομικές πρόνοιες του κράτους η Εκτελεστική Εξουσία προχώρησε στην κατάθεση των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών γι' αντίκρουση ουσιαστικών αναγκών της χειμαζόμενης πατρίδας και μέσα στο 1987.

Το συναινετικό με τη συνταγματική πτυχή σχετικό Άρθρο, το υπ' αριθμό 167 συγκεκριμένα κι ειδικότερα στην πέμπτη παράγραφο του τονίζει κατά λέξη:

«Εάν κατά τι οικονομικόν έτος διαπιστωθή ότι το ψηφισθέν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων δι' οιονδήποτε σκοπόν κονδύλιον είναι ανεπαρκές ή ότι παρίσταται ανάγκη διαθέσεως κονδυλίου διά σκοπόν, δι' ον ουδέν κονδύλιον έχει ψηφισθεί, κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς ψήφισιν Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός εμφανίων τα απαιτούμενα χρηματικά ποσά και εφ' όσον ούτος ψηφισθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, συμπεριλαμβάνεται το κονδύλιον εις τον προϋπολογισμόν του οικονομικού έτους, εις ο αναφέρεται».

Γνωστή εξάλλου η πρόσθετη συνταγματική διάταξη, που διαλαμβάνεται στην έκτη παράγραφο του ίδιου Άρθρου, και που χαρακτηριστικά και πάλι τονίζει:

«Η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να ψηφίση ή να αρνηθή την ψήφισιν οιασδήποτε δαπάνης περιλαμβανομένης εις Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν, δεν δύναται όμως να ψηφίση αύξησιν δαπάνης ή μεταβολήν του σκοπού, δι' ον αύτη προορίζεται».

Πέρα και πρόσθετα όμως από τις συνταγματικές διατάξεις οι σχετικές νομικές θεσμοθετήσεις αλλά κι οι κοινοβουλευτικοί κανονισμοί διαλαμβάνουν συγκεκριμένες πρόνοιες για την ύπαρξη και το χαρακτήρα, τη σκοπιμότητα και την αποστολή των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που η Βουλή εκάστοτε καλείται να επιψηφίσει.

Το Σύνταγμα τονίζει επί λέξει πως εναπόκειται στη Βουλή των Αντιπροσώπων «να ψηφίση ή ν' αρνηθή την ψήφισιν οιασδήποτε δαπάνης περιλαμβανομένης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. . . », διάταξη που είναι γνωστή και στον τελευταίο σχεδόν Κύπριο πολίτη. Κι ήταν απόλυτα στα μέτρα και τις δυνατότητες μέσα της νομοθετικής εξουσίας ν' αρνηθεί την επιψήφισή ή να μειώσει δραστικά τα κονδύλια και τις δαπάνες που προνοούνταν στους Προϋπολογισμούς αυτούς.

Αντί όμως να δούμε με το φακό τούτο το θέμα της γενικότερης αναπτυξιακής πολιτικής του τόπου, αντί να δούμε την ανάγκη και την αγωνία των κατοίκων της υπαίθρου να δουν τ' αναπτυξιακά προγράμμά τους υλοποιούμενα — προγράμματα που εξαναγκαστικά καθυστέρησαν να τεθούν σ' εφαρμογή λόγω των δραματικών γεγονότων κι αστάθμητων συντελεστών που έπληξαν κι ενέσκηψαν στην πατρίδα — προσπαθούμε να ετεροχρονίσουμε τους αναπτυξιακούς βηματισμούς της κυπριακής υπαίθρου, αλλά και του γενικότερου αναπτυξιακού προγράμματος της πατρίδας.

Επικαλούμενοι άλλοτε την κούραση — λέχθηκε κι αυτό στο Σώμα τούτο, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, των μελών της Επιτροπής Οικονομικών, κάτι που ούτε

να διανοηθεί μπορούσε η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή στο παρελθόν, τουλάχιστον εκείνη της δεκαετίας του 60-70 της οποίας για μια πενταετία περίπου ήμουν μέλος και συνεδρίαζε από δυο ίσαμε και τέσσερις περίπου φορές τη βδομάδα με πολλή προθυμία κι εξαιρετη συναντίληψη με την Εκτελεστική Εξουσία επιτελούσε το ρόλο της — κι άλλοτε το φόρτο εργασίας της η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή μεταθέτει εδώ κι ενάμιση τώρα περίπου χρόνο — μήνες πολλούς νωρίτερα πριν αρχίσει η στοιχειώδης προεκλογική προετοιμασία — όσο μπορεί γι' αργότερα τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς του κράτους.

Δέσμια των δικών της αρνητικών αποφάσεων καταταλαιπωρεί και «ταλαιπωρείται», στο βαθμό που ταλαιπωρείται, αυταναγκαστικά κι όχι εξαναγκαστικά, προσπαθεί να μεγεθύνει και να μεγιστοποιήσει, ως μη όφειλε, ένα απλό θέμα και να το καταστήσει κείριο περίπου πολιτικό πρόβλημα του τόπου, ζητώντας μάλιστα και τη ραδιοφωνική του κάλυψη, για ν' αποδείξει στον κυπριακό λαό το δραματικό τάχα περιεχόμενο του όλου θέματος.

Κι όμως ήταν η ίδια η Επιτροπή Οικονομικών, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, που στη σχετική φετινή εισηγητική της Έκθεση κατά τη συζήτηση των τριών Προϋπολογισμών του κράτους — όπως άλλωστε τονίστηκε — που ζητούσε από την Εκτελεστική Εξουσία τη συρρίκνωση των Προϋπολογισμών και την επιλογή της τακτικής και της πρακτικής του θεσμού των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών για αντίκρουση των οικονομικών προβλημάτων εκείνων που είτε έκτακτα αναφύονταν είτε δεν μπορούσαν να συμπεριληφθούν στο γενικότερο σχεδιασμό των Προϋπολογισμών είτε δεν παρεχόταν ο επακριβής κι επαρκής χρόνος για τη σχεδιοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Έτσι η ουσιαστική κατάργηση του κεφαλαίου των μη προβλεπόμενων δαπανών κι η ουσιαστική και πάλι κατάργηση της δυνατότητας μεταφοράς κονδυλίων, οδήγησε στην άφευκτη προσάξηση του αριθμού των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, χωρίς και την κατ' αναγκαιότητα αντίστοιχη μεγιστοποίηση των προνοούμενων δαπανών των ετήσιων Προϋπολογισμών.

Ο κ. Μαθηκολώνης απομόνωσε ατυχώς παρατηρήσεις επιμέρους, όπως στην περίπτωση του £1 εκ. των υπερωριών, που αρχικά απ' την Επιτροπή περικόπηκε και μετά απ' τη Βουλή επαναψηφίστηκε.

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Ασφαλώς η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών» θα χαρακτηριστεί κάποτε ως μνημείο αντιφατικών, προχειρολόγων κι επιπόλαιων συρραφών, μικροπολιτικών αντιδράσεων και απορριπτέων αιτιάσεων.

Συγκεκριμένα θα πρέπει να τονιστεί πως η Βουλή καθηκόντως οφείλει να τοποθετείται σε κάθε εξειδικευμένη περίπτωση, που μπροστά της τίθεται, προκειμένου να λαμβάνει αποφάσεις ανάλογα με την περίπτωση και το θέμα που μπροστά της παρουσιάζεται. Άλλωστε η ίδια Επιτροπή χαρακτηριστικά τονίζει στην 1η παράγραφο της 8ης σελίδας της Έκθεσής της και τούτα τα σωστά:

«Από της πλευράς της η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι δεν πρόκειται ν' ακολουθήσει τον εύκολο δρόμο των εντυπώσεων. Πρόθεση, των Μελών της είναι να συνεχίσουν να εξετάζουν αντικειμενικά και ανεπηρέαστα κάθε πρόταση που τίθεται ενώπιόν τους και να τοποθετούνται με μόνο κριτήριο την καλύτερη εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και στο βαθμό που οι δημιουργούμενες συνθήκες τους επιτρέπουν».

Έτσι είναι περίεργο ν' αναμένει η Επιτροπή από την Εκτελεστική Εξουσία να την εξάξει από τα τυχόν αδιέξοδα, στα οποία η ίδια αυταναγκαστικά κι αυτόβουλα — κι ως μη όφειλε — εμπίπτει. Και σύμφωνα με την αναντίληκτη πρακτική πως κάθε αρχή πρέπει ν' αναλαμβάνει τις ευθύνες των πράξεών της, αν η Επιτροπή πιστεύει πως η Κυβέρνηση οδηγεί τον Προϋπολογισμό σε απαράδεχτα δημοσιονομικά ελλείμματα ή αν έχει την πεποίθηση πως τα προτεινόμενα έργα δεν είναι άμεσης προτεραιότητας ή με μηδενισμένη σημασία ή τέλος αν τρέφει την πεποίθηση πως οι προτεινόμενες πιστώσεις είτε είναι για την ώρα αχρείαστες είτε μπορούν να ετεροχρονιστούν, χωρίς να ζημιώσει ο τόπος, τότε θα 'πρεπε να 'χει το θάρρος να το διακηρύξει και σταθμίζοντας τη θέση της, να πράξει ανάλογα — απορρίπτοντας τους προϋπολογισμούς εκείνους.

Κι αν ακόμα δεν λάβουμε υπόψη το αναντίρρητο γεγονός πως τα £42.5 εκατομμύρια — από ένα συνολικό ύψος £118.7 εκατομμυρίων λιρών των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών του 1987 — αφορούν το ειδικό δάνειο (SUBORTINATED LOAN) προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, που πρώτος το τονίσαμε, εμφαντικά μάλιστα, κατά τη συζήτηση του θέματος της αυξημένης εισφοράς για την άμυνα, το γεγονός πως άλλα £5.1 εκατομμύρια αφορούν την επιστροφή του προστίμου προς την ίδια Τράπεζα, ενώ τέλος άλλα £5.1 εκατομμύρια αφορούν το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας για δάνειο και χορηγία από την ΕΟΚ, δηλαδή συνολικό ύψος £52.7 εκατομμύρια, που θα εμφανιστεί ως δαπάνη, θα παρουσιαστεί ταυτόχρονα και στα έσοδα, όπως με καθαρότητα υπερτονίζεται τούτο στα σχετικά νομοσχέδια που μπροστά στο Σώμα κατατίθενται — και που αν η Επιτροπή σκόπιμα παραλείπει να το μνημονεύσει — αν, επαναλαμβάνω, λάβουμε υπόψη το γεγονός πως το υπόλοιπο ποσό των £66 εκατομμυρίων των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, αν κι εκείνο μάλιστα στην ολότητά του εγκριθεί, αντιπροσωπεύει μια αύξηση της τάξης του 12.4% μονάχα πάνω στον αρχικό Προϋπολογισμό, η Επιτροπή, επαναλαμβάνω, κι ίσως η Βουλή κατ' επέκταση, δεν είναι αμέτοχη κι άμοιρη ευθυνών στην προκύπτουσα κατάσταση γιατί:

Αχρείαστα και για γνωστούς λόγους δημιουργίας εύκολων εντυπώσεων μείωσε κονδύλια του Προϋπολογισμού ύψους £9.6 εκατομμυρίων λιρών — μ' αποτέλεσμα να επηρεάσουν οι μεν ειδικές αποκοπές, που ήταν της τάξης των £5.8 εκατομμυρίων 21 άρθρα σε 15 κεφάλαια, ενώ οι γενικές αποκοπές ύψους £3.7 εκατομμυρίων να επηρεάσουν όλα τα κεφάλαια του Προϋπολογισμού — εν γνώσει της ότι θα επανέρχονταν τα κονδύλια αυτά για επαναφήφιση, όπως ακριβώς κι επανήλθαν.

Μετάλλαξε από μόνη της τη θεσμοθετημένη από χρόνια πάγια πρακτική της μεθόδου των επαναφημίσεων επιζητώντας από το 1987 κάθε μια ξεχωριστά περίπτωση μεμονωμένου έργου να κατατίθεται και να προωθείται με Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό. Προηγούμενα στην πρακτική των επαναφημίσεων οι επαναφημίσεις κατατίθενταν όλες μαζί. Έτσι το γεγονός και μόνο τούτο δίνει μια πρώτη, πρακτική όμως και συγκεκριμένη, απάντηση τους επαυξημένους αριθμούς νομοσχεδίων για συμπληρωματικές πιστώσεις, για τις οποίες παραπονείται τώρα η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Έχουμε έτσι μπροστά μας, έντιμοι κ. συνάδελφοι, μια πραγματικά τραγελαφική κατάσταση, που αμφιβάλλω αν κάποιος μελλοντικά που θα μας επιμετρήσει, θα βρει άκρη στούτο το confusio — την απόλυτη σύγχυση — που έχει σημειωθεί στο Σώμα τούτο: Να ζητάμε δηλαδή από μόνοι μας την

κατάτμηση, τον επιμερισμό και την εξειδίκευση και να κλαυθμηρίζουμε στη συνέχεια παλιμπαιδίζοντας για τον αυξημένο αριθμό των συμπληρωματικών πιστώσεων! Ε, αυτό είναι κι αν δεν είναι από τα πιο γραφικά και κωμικοτραγικά στοιχεία που έχει να παρουσιάσει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Επανερχονται έτσι κατά συρροή και κατ' εξακολούθηση — στο πολυσυζητημένο τούτο θέμα — σαν τους μεσαιωνικούς καλόγερους στο σκοταδίστικο αποφθεγματισμό *credo quiam absurdum est*, πιστεύω μόλο που είναι παράδοξο, όσα στοιχεία κι αν μπροστά τους κατατίθενται.

Στη σελίδα (4α) και στην πρώτη παράγραφο η Επιτροπή σε μια εκγενίκευση μιλά ως από καθέδρας κριτής, στοιχείο ασφαλώς που δεν συνιστά σωστή την εποικοδομητική πρακτική και κριτική προσέγγιση. Η Επιτροπή εδώ συγκεκριμένα αιτιάζεται την Εκτελεστική Εξουσία γιατί γίνηκε *underestimated*, υποεκτίμηση, της απαιτηθσόμενης δαπάνης, ενώ στη σελίδα (5γ) η Επιτροπή αναφέρει επί λέξει:

«Ζητούνται πιστώσεις για έργα ή σκοπούς που στην ανάλυσή τους δεν μπορούν να υλοποιηθούν στο σύντομο χρονικό διάστημα στο οποίο προτείνεται η εκτέλεσή τους, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις δηλώσεις των ίδιων των κυβερνητικών εκπροσώπων στην Επιτροπή. Και τούτο όταν η Επιτροπή καθεχρονικά διαπιστώνει ότι ο κρατικός προϋπολογισμός, και κυρίως οι αναπτυξιακές του δαπάνες, δεν υλοποιούνται στο βαθμό που προγραμματίζονται».

Επικρίνεται έτσι η Κυβέρνηση κι εδώ σημειούται κάθετη και κορυφαία αντίφαση κι αντινομία ανάμεσα στις παραγράφους των σελίδων 4α και 5γ. Γιατί απλούστατα αν ανατρέξει κανένας στα επί μέρους έργα θα διαπιστώσει από μόνος του ότι υπάρχουν περιπτώσεις που είτε η πλήρης υλοποίηση ή ο βαθμός υλοποίησής τους συναρτάται και συνάπτεται από πολλούς — και πολλές φορές αστάθμητους — παράγοντες, ώστε να μην είναι δυνατόν να προϋπολογιστεί επακριβώς η δαπάνη που πραγματικά επιβάλλεται να γίνει και που αφευκτα κι αναντίρρητα θα γίνει. Γνωστό είναι πως η σύνταξη του Προϋπολογισμού γίνεται το προηγούμενο του Προϋπολογισμού θέρος, η έγκρισή του από το Υπουργικό τον Οκτώβρη κι η επιψήφισή του από τη Βουλή το Φεβράρη. Είναι έτσι *mutatis mutandis* — εκ των πραγμάτων — αδύνατο να επιτύχει κανένας σ' όλες ακριβώς τις περιπτώσεις με την ίδια ακρίβεια τον επιζητούμενο στόχο. Γι' αυτό άλλωστε υπάρχουν κι οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, για ν' αντιμετωπίσουν ανάγκες που προκύπτουν από τις συνταγματικά προσφερόμενες λύσεις του Άρθρου 167 του Συντάγματος και του άρθρου 4 του ετήσιου περί Προϋπολογισμού Νόμου καθώς και των ετήσιων περί ειδικευμένων πιστώσεων — Ταμείου Αναπτύξεως και Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων — νομοθετικών προνοιών που σαφώς προσδιορίζουν πως οι προϋποθέσεις καταθέσεώς τους συναρτώνται με τα γεγονότα: Πως, είτε:

- (i) η επιπρόσθετη δαπάνη δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί από τις μη προβλεπόμενες δαπάνες κι αποθεματικό.
- (ii) Είτε όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες ισάξιες εξοικονομήσεις από άλλα άρθρα του ίδιου Κεφαλαίου δαπάνης κάθε Προϋπολογισμού.
- (iii) Είτε όταν παρίσταται ανάγκη να δημιουργηθεί νέο Κεφάλαιο δαπάνης στους Προϋπολογισμούς του Κράτους και τέλος
- (iv) Είτε όταν παρίσταται ανάγκη να δημιουργηθεί νέο άρθρο, έστω κι αν υπάρχουν εξοικονομήσεις κάτω από άλλα άρθρα του ίδιου Κεφαλαίου.

Στη σελίδα 5 της Έκθεσής της η Επιτροπή προειδοποιεί για εκδαπάνηση χωρίς τη συνεκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, μ' αποτέλεσμα να μην εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον αλλά ούτε οι άμεσα ωφελούμενοι, γιατί υποσκάπτεται, όπως κι η ίδια αναφέρει, σε τελευταία ανάλυση η ίδια η οικονομία. Πιστεύουμε όμως, έντιμε κ. Πρόεδρε, πως η Κυβέρνηση έχει καταρτίσει και μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες θεωρήσεις και εκτιμήσεις των δημοσιονομικών πραγμάτων και με βάση τα δεδομένα αυτά είναι που σταθμίζει τους συναφείς βηματισμούς της. Αν το πρόβλημα της Επιτροπής αναφέρεται ειδικότερα στο δημοσιονομικό έλλειμμα, τότε θα μπορούσε να ζητήσει από την Κυβέρνηση να συζητήσει και το θέμα αυτό, χωρίς να καταφεύγει σ' αχρείαστες γενικεύσεις ή υποστηρίζοντας διαφοροποιημένες θέσεις.

Στη σπάνια και πάλι περίπτωση — για να επανέλθω στη σελίδα 5 και στην ίδια ακριβώς παράγραφο της, τη γ — που ζητούνται μεγαλύτερες πιστώσεις από όσες επακριβώς χρειάζονται, για να μην επανέρχεται η Εκτελεστική Εξουσία ακριβώς κάθε λίγο και λιγάκι στη Βουλή με Συμπληρωματικές Πιστώσεις, υπήρξε πρακτική που η ίδια η Βουλή δεν αποδέχθηκε, για να δημιουργηθεί ο κύκλος που πιο πάνω μνημονεύσαμε· όμως το πλεονάζον στις λίγες εκείνες περιπτώσεις, ξανατονίζεται, δεν εξαφανίζεται· απλούστατα επαναξιοποιείται.

Η αναφορά της Επιτροπής στην τελευταία παράγραφο της 5ης σελίδας, ότι δηλαδή «σύμφωνα με την ισχύουσα συνταγματική διάταξη ψηφίζεται ένας Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός από τη στιγμή που διαπιστώνεται ότι το σχετικό κονδύλι για το δοσμένο έργο ή τη δοσμένη ανάγκη είναι ανεπαρκές ή όταν παρίσταται ανάγκη διάθεσης κονδυλίου για σκοπούς που δεν προνοούνται στον Προϋπολογισμό», απαντάται από το τραγελαφικό και πάλι συμβάν: Πως η ίδια η Βουλή από μόνη της περιόρισε την ευρεία μεταφορά ποσών από ένα άρθρο σε άλλο, μ' αποτέλεσμα, ακόμα και για πολύ συγγενικά και συναπτόμενα άρθρα, να μην μπορεί να γίνει μεταφορά· έτσι και για μικρά ποσά επιβάλλεται να κατατεθούν Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί. Εν άλλαις λέξεσιν μεγάλη — αν όχι τη μέγιστη — ευθύνη γι' αυτή την ανωκατωποταμική τακτική, την οποία η ίδια η Επιτροπή θεσμοθέτησε, για την οποία διαμαρτύρεται και τη φέρνει, επαναλαμβάνω, η ίδια με τις συναπτές και συναφείς της αποφάσεις της τελευταίας τριετίας. Μια ανεμομυλική πολιτική που θυμίζει την ιστορία του τρελού που μπήκε στο περβόλι με τις πρασιές και τα λασάνια με τις λεμονιές, που αφού τις ξερίζωνε και τις τοποθετούσε δέσμες, και διαπιστώνοντας στερνά πως του 'χανε ξεμείνει οι τελευταίες βαθύριζες στον κήπο, άρχισε να φωνάζει στους ιδιοκτήτες να ρθουν κι αυτοί οι «ανεπρόκοποι» βοήθειά του να βάλουν ένα χέρι μαζί του στο ξερίζωμα!

Κάπου εκεί καταντήσαμε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Στη σελίδα 6 της Έκθεσης η Επιτροπή ύστερα από εξάστιχο σκεπτικό διαπιστώνει τάχα πως «η Κυβέρνηση ξέφυγε από το γράμμα και το πνεύμα της σχετικής συνταγματικής διάταξης» παραγνωρίζοντας ασφαλώς το αναντίρρητο γεγονός πως δεν υπάρχει πουθενά καμιά συνταγματική διάταξη που ν' απαγορεύει την κατάθεση στη Βουλή οποιουδήποτε νομοσχεδίου περιλαμβανομένων ασφαλώς και των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Εναπόκειται στη Βουλή και μόνο να τοποθετηθεί απέναντί του και να το εγκρίνει ή να το απορρίψει ή και να το διαφοροποιήσει.

Καμιά διαφωνία από πλευράς δικής μας δεν υπάρχει στις παραγράφους 2, 3, 4, 5 και συμφωνούμε επακριβώς με το περιεχόμενό τους. Να πούμε όμως πως δεν

πρέπει να ξεχνούμε πως στην Κύπρο εφαρμόζουμε πιστό ενδεικτικό προϋπολογισμό, ευέλικτο, ώστε ν' αυξομειώνουμε τις κρατικές δραστηριότητες στις περιπτώσεις εκείνες που ακριβώς ενδείκνυται.

Δυο λόγια θα 'θελα να προσθέσω αναφορικά με το επιχείρημα για αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Επικαλούνται συγκεκριμένα μερικοί συνάδελφοι το γεγονός πως το δημόσιο χρέος στα 1986 αυξήθηκε σε σχέση με το 1981. Όμως, αν συγκρίνουμε το ποσό τούτο σε σχέση με το εθνικό εισόδημα, θα διαπιστωθεί άσφαλτα κάθετη πτωτική τάση ανάμεσα στους δυο αριθμούς που κάποιιοι συνάδελφοι επικαλέστηκαν. Έτσι το ποσό του δημοσιονομικού ελλείμματος του 1981 συνιστά ποσό 6.6%, ενώ αντίθετα το δημοσιονομικό έλλειμμα σ' απόλυτους αριθμούς στα 1986 συνιστά, σε σχέση με το εθνικό εισόδημα, ποσοστό της τάξης του 4% μονάχα. Έχουμε δηλαδή μια ουσιαστική πτωτική τάση που σχεδόν προσεγγίζει τα επίπεδα του 60%.

Έτσι η επίκληση της τυπικής προσαύξησης, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ανταπαντάται με το καταπελτικό αντεπιχείρημα της ουσιαστικής πτωτικής ροπής και μάλιστα του ύψους — του συγκλονιστικού, θα 'λεγα, ύψους — του 60% που μνημονεύσαμε.

Επίκληση γίνηκε επίσης για επαύξηση του εξωτερικού χρέους στο δημοσιονομικό τομέα απο τα £143.4 εκ. στα 1981, σε 570 περίπου εκ. στα 1986. Λησμονούν όμως οι έντιμοι κύριοι συνάδελφοι ή προσποιούνται πως λησμονούν το γεγονός πως ένα ποσό του εξωτερικού χρέους του 1986, από μερικές δεκάδες εκ. λίρες, συνάφθηκε για την αποπληρωμή παλιού χρέους. Και σημασία ασφαλώς ενέχει όχι απλά αν συνάφθηκε ένα χρέος — κι είναι γνωστό τούτο και στους πρωτοετείς φοιτητές και της τελευταίας οικονομικής σχολής — αλλά αν διαθέτουμε τα μέσα να αποπληρώσουμε το χρέος τούτο. Ένα χρέος, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, που συνάφθηκε όχι για οποιαδήποτε συμβατική, περιστασιακή ή λαθεμένη οικονομική και δημοσιονομική ενέργεια από μέρους των αρμόδιων κρατικών φορέων, μα από το γεγονός πως η οικονομία κι η πατρίδα μας βρέθηκαν στο επίκεντρο της φοβερής δίνης, που γνωστοί συσσωρευτικοί εξωτερικοί περισπασμοί — το πραξικόπημα κι η τούρκικη εισβολή — έπληξαν την πατρίδα καίρια, επαπειλούντες την με κινδύνους θανάσιμους, αν τα διαγνωστικά μέσα δεν συλλάμβαναν σωστά τις ορθολογιστικές κινήσεις που έπρεπε έγκαιρα ν' αναληφθούν για την προιούσα ανάκαμψη της καταπληγωμένης εθνικής οικονομίας. Κι αν ακόμα αναφερθούμε στο συνολικό ύψος του εξωτερικού χρέους — επιμετρούντες δηλαδή στο κρατικό και το ιδιωτικό το χρέος — θα διαπιστώσουμε πως τα 600 περίπου εκ. του χρέους του 1986 σε σχέση με το χρέος του 1981, θα διαπιστώσουμε, ξαναλέμε, πως η εξυπηρέτηση του χρέους αυτού — το ποσοστό δηλαδή ετήσιας αποπληρωμής των τόκων του χρέους — κυμαίνεται στο 13.3% το 1986 (σε σχέση με 8.5% το 1981), ένα ποσοστό που θεωρείται ως πολύ ικανοποιητικό. Γιατί μονάχα αν ξεπερνούσαμε το 20%, θα προσεγγίζαμε σ' επίπεδα επικίνδυνα.

Επανερχόμενος όμως στους συντελεστές της σύναψης του εξωτερικού χρέους θα πρέπει να επαναυπομνήσουμε σ' όσους από τους συναδέλφους προσποιούνται άγνοια πως το χρέος συνάφθηκε μετά την τουρκική εισβολή ενάντια στη γη μας. Κι είναι προς τιμή της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, που σταθμίζοντας κι επιμετρώντας σωστά το μέγεθος της τραγωδίας που μας έπληξε, πήρε και τα σωστά αλλά και — το ξανατονίζουμε εμφαντικά τούτο — έγκαιρα τα διορθωτικά εκείνα μέτρα που απαιτούνταν για ανάσχεση των φυγόκεντρων τάσεων

και ροπών στην ομαλή ανελικτική πορεία που προπραξικοπηματικά χαρακτήριζε την Κυπριακή οικονομία, αλλά και για σωστή ανάκαμψή της. Έτσι, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση ανέλαβε το γνωστό πρωτοποριακό ρόλο για δημιουργία προϋποθέσεων επαναδραστηριοποίησης από τη μια, αλλά κι αντι-στήριξης από την άλλη ατόμων και μικροβιοτεχνιών, για να επαναδραστηριοποιηθούν ως αυτοδύναμες κοινωνικές μονάδες, επαναποκτούντες το σεβασμό και την αυτοπεποίθηση, συντελεστές πρωταρχικούς για ανάκαμψη κι ανάπτυξη του λαϊκού φρονήματος. Η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τα σωστά διορθωτικά μέτρα της Κυπριακής οικονομίας ενεργοποίησε το προσφυγικό δυναμικό παρέχοντάς του αρχικά τις προϋποθέσεις μιας στοιχειώδους ανθρώπινης επιβίωσης. Έτσι, μετά τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης του προσφυγικού δυναμικού, προχώρησε στην ουσιαστική καταξίωση και διασφάλιση του εισοδήματος του προσφυγικού κόσμου με την κάλυψη από μέρος του κράτους της ιατροφαρμακευτικής του περίθαλψης, της ανάληψης των σπουδών των παιδιών του από μέρος του κράτους, τη δωρεάν μεταφορά των μαθητών των ξεριζωμένων αδελφών μας από μέρος του κράτους και — το σπουδαιότερο — την ανάληψη της συγκλονιστικής ομολογουμένως πρωτοβουλίας για στέγαση των 200 χιλιάδων ξεριζωμένων συμπατριωτών μας. Έτσι επιτεύχθηκε το θαύμα της ουσιαστικής παροχής στεγαστικών δυνατοτήτων με το σύστημα της αυτοστέγασης στα καινούργια ζευγάρια. Και με την πρακτική που ακολουθήθηκε με κοινή συναινετική πολιτική της ηγεσίας του προσφυγικού δυναμικού και της Εκτελεστικής Εξουσίας αλλά και της Νομοθετικής πρόσθετα, στεγάστηκαν (κι είναι τούτο γνωστό και στον τελευταίο Κύπριο) όχι μονάχα δυο και τρία παιδιά, μα και πέντε πολλές φορές ή και επτά παιδιά ξεριζωμένων συμπατριωτών μας. Δόθηκαν έτσι οι προϋποθέσεις για ανέγερση επτά στεγαστικών μονάδων, επτά δηλαδή κατοικιών, σε μια και μόνο εκτοπισμένη οικογένεια, που είχε επτά για παράδειγμα κόρες, έστω κι αν στο κατεχόμενο τμήμα της πατρίδας μας δεν είχε χάσει ιδιόκτητο υποστατικό, αλλά απλά και μόνο το νοικοκυριό της. Το κράτος στέγασε επίσης στους οικισμούς τις οργανικές οικογένειες και προικοδότησε τους οικισμούς αυτούς σταδιακά με κέντρα Νεότητας, χώρους πρασίνου, εκκλησίες και γυμνάσια, εμπορικά κέντρα και καφενεία και μ' οποιαδήποτε άλλα κέντρα ωφέλειας δημόσιας. Κι όλα αυτά τα συγκλονιστικά ομολογουμένως έργα επιτεύχθηκαν, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, χωρίς καμιά απολύτως τάξη να επιβαρυνθεί ουσιαστικά από το απύθμενο τούτο δράμα και τη συμφορά που μας έπληξε.

Μοναδική περίπτωση ήταν η πράξη των δημόσιων υπαλλήλων και άλλων μισθωτών που για δυο περίπου χρόνια μετά την εισβολή κάλυψε μέρος της δαπάνης· αλλά και στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση υπερκεράστηκε η προσφορά μετά τις αλματώδεις μισθολογικές προσαυξήσεις που ακολούθησαν και που είχαν σαν αποτέλεσμα το διπλασιασμό μέσα σε 4 χρόνια των μισθολογικών κλιμάκων των δημόσιων υπαλλήλων.

Το τρομερό, επαναλαμβάνουμε, πρόβλημα της επαναδραστηριοποίησης έπρεπε ν' αντιμετωπιστεί, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, άμεσα από το κράτος και σωστά το τελευταίο κινήθηκε προς την ορθή κατεύθυνση. Δεν μπορούσε το κράτος να παραμείνει απαθές σε μια τέτοια καθοριστική, σε μια τέτοια οριακή στιγμή. Έπρεπε για ορισμένο χρονικό διάστημα ν' αναλάβει υπεύθυνα το βάρος των εθνικοπολιτικών ευθυνών του· και τις ανέλαβε: Χρησιμοποίησε και τα αποθέματα και την πολύ καλή δανειοληπτική ικανότητα της Κύπρου — πάντοτε όμως,

Ξαναλέμε, σε πλαίσια ανεκτά, όπως το 13% το ποσοστό ύψους της εξυπηρέτησης του χρέους και σε 4% μόνο καθλώνοντας το ποσοστό του δημοσιονομικού ελλείμματος σε σχέση με τ' ακαθάριστο προϊόν — για να επιτύχει το κυπριακό οικονομικό θαύμα, όπως όχι μονάχα ξένοι, μα κι η ίδια η σημερινή κυπριακή αντιπολίτευση το είχε ίσαμε το 1985 τουλάχιστον — και προς τιμήν της τότε βέβαια — χαρακτηρίσει.

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Πολλές φορές το Σώμα τούτο έχει ταλανισθεί από μεγαλόστομες διακηρύξεις και βαρύγδουπους αφορισμούς, ιδιαίτερα από μέρους των οικονομολόγων του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, που αποφαίνονταν μ' εμβρίθεια κησώρων των δημοσιονομικών μας πραγμάτων για την πτωτική τάχα τάση της Κυπριακής οικονομίας. Κι είναι δυστυχώς οι ίδιοι, επαναλαμβάνω, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, σοφοί οικονομολόγοι που όχι για ένα, μα για πολλά χρόνια εξεθείαζαν το «οικονομικό θαύμα», όπως οι ίδιοι ακριβώς το αποκαλούσαν, της διακυβέρνησης Κυπριανού· ένα όμως θαύμα που ο πέπλος του κατεσχίσθη, ως το καταπέτασμα τ' ουρανού από τους ίδιους, ευθύς ως οι γνωστές πολιτικές διαστρωματώσεις ανατράπηκαν. Αυτό είναι κι αν δεν είναι «συνεπής, σοφή και τεκμηριωμένη» προσέγγιση από τους συναδέλφους κ.κ. Κωνσταντίνου και Δίγκλη των οικονομικών και δημοσιονομικών πραγμάτων του δύσμοιρου και ταλαίπωρου τούτου τόπου, της πατρίδας. Μια προσέγγιση τόσο σοφή και τόσο τεκμηριωμένη επιστημονικά, που συγκρούεται κι αλληλογρονθοκοπείται — για να μην πούμε και θεαματικά κατεξυτελίζεται — κατά τον τραγελαφικότερο τρόπο και μάλιστα μέσα σ' επίσημες συνεδρίες της Βουλής των Αντιπροσώπων. Έτσι θα ήταν χρήσιμο να λεχθεί στο Σώμα πως οι δυο σοφοί κήσορες του ΑΚΕΛ—Αριστεράς μιλούντες την ίδια ακριβώς μέρα με διαδρομή χρονική λίγων λεπτών μονάχα ο ένας από τον άλλο ανήγαγαν ο μεν κ. Δίγκλης το ταμειακό, όπως το ονομάζει έλλειμμα — αντί δημοσιονομικό, όπως το αποκαλεί το International Monetary Fund, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αποδίδοντας κι εδώ, στη σελίδα 176, των δακτυλογραφημένων πρακτικών του Σώματος, της συνεδρίας εκείνης, γιατί δυστυχώς έντυπα πρακτικά του Σώματος έχουμε να δούμε από τα μέσα του Οκτώβρη του 1986, μια ανεπίτρεπτη δηλαδή καθυστέρηση που υπερβαίνει τον ένα ήδη τώρα χρόνο, αποδίδοντας, επαναλαμβάνουμε, κι εδώ ο κ. Δίγκλης λανθασμένες προσεγγίσεις, αν όχι και κρυψίνιες στο κράτος — σε χίλια δεκαοκτώ εκ. τονίζοντας επί λέξει: «Μόνο το δημόσιο εξωτερικό κι εσωτερικό χρέος — και το υπογραμμίζω για να το προσέξουμε», τονίζει ο κ. Δίγκλης, μπας και δεν το προσέξουμε και δε «φωτιστούμε» έτσι επακριβώς! «ανερχόταν το 1986 στα £1018 εκ. (£441 εκ. + £577 εκ.) . . .». Αντίθετα ο κ. Κωνσταντίνου μιλώντας την ίδια, επαναλαμβάνω, μέρα και στη σελίδα 176 των δακτυλογραφημένων μεν αλλά επίσημων πρακτικών του Σώματος τόνιζε ανάμεσα στ' άλλα: «Με απλά λόγια το εξωτερικό και το εσωτερικό χρέος — και τα δύο είναι χρέη, κ. Γαλανέ, η διαφορά υπάρχει μεταξύ τους, αλλά είναι χρέη, έφτασε το 1986 το £1,236 εκ. . . .».

Έτσι την ίδια ακριβώς μέρα οι οικονομολόγοι του ΑΚΕΛ έχουν μία απύθμενη διαφορά αναφορικά με τους στοιχειώδεις τούτους αριθμητικούς υπολογισμούς τους, που ανέρχεται «στο όχι και πολύ σημαντικό ποσό» των £218 εκ. Αν, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, το λάθος αφορούσε κάποιον Υπουργό Οικονομικών και ανερχόταν σε 1 έστω εκ., ο Υπουργός αυτός έπρεπε ν' απολογηθεί δημόσια, αν δεν παραιτείτο κιόλας. Εδώ οι ίδιοι σοφοί εγχέφαλοι του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, οι πολύ άρτια καταρτισμένοι οικονομολογικά, κατά το φίλο, το

φιλάτο συνάδελφο τον κ. Ε. Ευσταθίου συλλαμβάνονται επ' αυτοφώρω να πελαγοδρομούν και ν' αντιφάσκουν κατά τρόπο θεαματικό μα και τραγικό μαζί συναμεταξύ τους, την ίδια μέρα και την ίδια μάλιστα ώρα. Προχώρησαν όμως οι σοφοί οικονομολόγοι να εξάξουν και να προσδιορίσουν επακριβώς την ποσοστιαία αποτίμηση του εσωτερικού κι εξωτερικού χρέους σε συνάρτηση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Έτσι ο μεν κ. Δίγκλης στη σελίδα 171 και πάλι των ίδιων πρακτικών μας πληροφορεί με ύφος βαθυστόχαστο πως το συνολικό ύψος του χρέους ανέρχεται στο 70% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, ενώ ο κ. Κωνσταντίνου το τοποθετεί στη σελίδα 176 των επίσημων πρακτικών του Σώματος επακριβώς στο 80% της συνολικής ακαθάριστης παραγωγής της Κύπρου. Έτσι το πόσο υπεύθυνα και επακριβώς σκέπτονται οι οικονομολόγοι του ΑΚΕΛ αποκαλύπτεται κατά τρόπο ανάγλυφο και από τα στοιχεία που παραθέσαμε, αλλά κι από τα γενικότερα κείμενα των ομιλιών τους που συνιστούν πραγματικά μνημεία αντιφατικών παραδοξολογιών, ανισοτήτων και ανακριβειών. Θα άξιζε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, τα δυο αυτά κείμενα των αλληλογρονθοκοπούμενων ομιλιών να κατατεθούν στη Γραμματεία της Βουλής για διερεύνησή τους από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο. Οι ίδιοι εξάλλου κασσανδρικοί χρησιμωδοί μιλούν για πτωτική τάση των αναπτυξιακών ρυθμών της Κυπριακής οικονομίας, όταν ο ρυθμός ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας αναμένεται να ανέλθει φέτος στο επίπεδο του 7% — στοιχείο που είναι τριπλάσιο του επιπέδου της διεθνούς οικονομίας — όταν παρατηρείται φέτος για πρώτη φορά κατά τα τελευταία 20 χρόνια πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ένα πλεόνασμα που αναμένεται να είναι πολύ ψηλό, κι υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσει τα £50 εκ., όταν ο κλάδος της μεταποιητικής βιομηχανίας — για τον οποίο κι εξέφραζαν κάποτε οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ—Αριστεράς θρηνητικούς αφορισμούς, για να καταλήξουν στην γνωστή τους επωδή πως χρειάζεται δήθεν αλλαγή της πολιτικής γενικά και της οικονομικής πολιτικής ειδικότερα, αλλαγή που κατ' αυτούς έπρεπε να γίνει με αλλαγή και του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κυβέρνησής του — όταν ο κλάδος, επαναλαμβάνουμε, τούτος αναμένεται να παρουσιάσει προσούξηση παραγωγής πέραν του 8% σε σύγκριση με την περσινή παραγωγή, όταν οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων στα 1962 ήταν της τάξης των £2.3 εκ., για να φτάσουν στα 1986 στα £217 εκ., ένα ποσό που για το 1986 αντιπροσωπεύει το 72% του συνόλου των εξαγωγών εγχώρια παραγόμενων αγαθών· κι όταν το ποσό αυτό της σημερινής προσφοράς του μεταποιητικού τομέα συνιστά το 16% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.

Κι ερχόμαστε τώρα σ' ένα θέμα που αφορά τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς για τον προσφυγικό μας κόσμο. Εγκρίναμε, μ' ένα Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό τη διάθεση ποσού 3 εκ. 555 χιλιάδων λιρών, από τις οποίες το 1 εκ. για τη σύνδεση του αποχετευτικού συστήματος του οικισμού της Ανθούπολης με τη Λευκωσία — ένα θέμα, που καταλαιπώρησε για δέκα περίπου χρόνια τώρα τις πέντε σχεδόν χιλιάδες των εκτοπισμένων συμπατριωτών μας του οικισμού αυτού — 1 εκ. λίρες για επιδιορθώσεις Τ/Κ σπιτιών, 400 χιλιάδες λίρες για επιδιορθώσεις δρόμων και κατασκευή πεζόδρομων, 250 χιλιάδες λίρες για ανέγερση 25 νέων εκκλησιών και με δεύτερο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό εγκρίναμε δαπάνη 350 χιλιάδων λιρών για κατασκευή πορτοπαράθυρων σε προσφυγικούς οικισμούς — που κατακυρώθηκαν ήδη για το θέμα τούτο οι προσφορές, κι άρχισε η κατασκευή τους — θέματα κι αιτήματα που αποτελούσαν

πάγια και μόνιμα, επιτακτικά και δικαιολογημένα αιτήματα του προσφυγικού δυναμικού που καθεχρονικά αναβαθμίζονταν.

Με τρίτο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, ύψους 80 χιλιάδων λιρών, εγκρίναμε τη διάθεση πιστώσεων για αγορά μηχανημάτων για αντιμετώπιση επειγόντων κι απρόβλεπτων περιστατικών, που αφορούσαν το αποχετευτικό προσφυγικών οικισμών.

Μ' άλλο κονδύλι — Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό — ύψους 250 χιλιάδων λιρών, προωθήθηκε η κατασκευή αρδευτικών έργων κι έργων δενδροφύτευσης σε περιοχή γειτνιάζουσα με την τουρκοκρατούμενη περιοχή της Αυλώνας και της Κατωκοπιάς.

Μ' άλλα νομοσχέδια, που είτε εγκρίθηκαν είτε κατατέθηκαν στο Σώμα, προωθείται η διάθεση πιστώσεων 400 χιλιάδων λιρών για επιδιόρθωση Τ/Κ σπιτιών στο Μούτταλο, στα Μανδριά, στη Σταυροκόννου, την Κολώνη κι αλλού, ενώ μ' άλλα νομοσχέδια που παρέλκει η μνημόνευσή τους κι η ειδική μνεία επιμερισμού των ποσών, αντιμετωπίστηκαν νευραλγικές, ουσιώδεις και πολλές φορές αστάθμητες κι απρόβλεπτες ανάγκες των ξεριζωμένων συμπατριωτών μας.

Όμως τούτο δε συνιστά το μόνο επιζητούμενο και συζητούμενο. Το πρόβλημα δεν αφορά μόνο την εκ των ων ουκ άνευ αναγκαιότητα συνδρομής και συμπαραστάσης προς τους εκτοπισμένους συμπατριώτες μας, τα προβλήματα των οποίων είναι και πιεστικά και της μορφής του αιφνίδιου ανασχεδιασμού, που δεν επιδέχεται ετεροχρονισμούς, όχι απλά μακροπρόθεσμους, αλλά ούτε καν βραχυπρόθεσμους. Αφορά και θέμα αρχής που πρέπει να διέπει την πρακτική και τις μεθοδεύσεις της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Έτσι, για παράδειγμα, ενώ από τον περασμένο Μάη και τον Ιούνη κατατέθηκαν στο Σώμα Συμπληρωματικές Πιστώσεις — και αναφέρομαι αποκλειστικά και μόνο στον προσφυγικό τομέα — ενός εκ. και 687 χιλιάδων λιρών για χρηματοδοτήσεις, ανάμεσα σε άλλα σχέδια, νεώτερων μορφών στεγαστικών αναγκών του προσφυγικού δυναμικού — όπως είναι τα διαμερίσματα, στεγαστικός θεσμός που είναι πολύ αποδεκτός μεταξύ των προσφύγων — η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, επικαλούμενη φόρτο εργασίας, ετεροχρόνιζε όχι μόνο το νομοσχέδιο εκείνο μα κι άλλα νομοσχέδια με συμπληρωματικές πιστώσεις που κατατίθενταν από την Εκτελεστική Εξουσία — για τους λόγους βασικά που πιο πάνω μνημονεύθηκαν — για ανακούφιση των ξεριζωμένων συμπατριωτών μας ή της Κυπριακής υπαίθρου.

Και δεν φτάνει ο ετεροχρονισμός κι η μετάθεση, παρά κάποιιοι αφήνουν να διαρρεύσουν στον τύπο που κηδεμονεύουν — και ξέρουμε πόσο δυναμικά τον κηδεμονεύουν — και κάποιους εξυπνακίζοντες νυγμούς για δήθεν «ανθομολόγηση» από κάποιους κυβερνητικούς παράγοντες φυσιολογικής κι αναπόδραστης άλλωστε αδυναμίας ολοκλήρωσης έργων μέχρι το τέλος του χρόνου. Μα είναι φυσικό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, μερικά από τα έργα που κατατέθηκαν από το Μάη ή τον Ιούνη να μην μπορούν να εκτελεστούν, όταν η επιζητούμενη έγκριση, που ζητήθηκε έξι περίπου μήνες νωρίτερα, δόθηκε χθες μόλις. Κι εύλογα κι εύκολα θα μπορούσε ο κάθε παρατηρητής να διαπορηθεί: Χρειαζόταν, μήπως, μεγάλη δόση αλτρούϊσμού κι αυτοθυσιές από μέρους της Επιτροπής, αν συγκαλούσε δυο ή και τρεις τουλάχιστον φορές τη βδομάδα σε συνεδρίες τα μέλη της ή να εισηγηθεί παράταση των εργασιών της Βουλής κι αντίστοιχη μείωση των τετράμηνων διακοπών της σε τρίμηνες; Ήταν άραγε μεγάλος ο άθλος, αν με τον τρόπο τούτο προωθούσε τα νομοσχέδια που μπροστά της κατατίθενταν κι απέφευγε έτσι την

επίκληση αρχικά με του φορτισμού και της κούρασης, που του μετέλλαξε μ' ευθείες τροχιές βολών κατά της Εκτελεστικής Εξουσίας εδώ και λίγες βδομάδες με τους αχαλακτριστούς χαρακτηρισμούς που της επιρρίπτει στην Έκθεση που συνέταξε:

Όμως τούτο, έντιμοι κ. συνάδελφοι, δε συνιστά ορθή, συνεπή και πειστική προσέγγιση του θέματος. Συνιστά περίπου δικολαβισμούς πεπερασμένους και διαβλητούς.

Αυτή είναι η πικρή για την αντιπολίτευση αλήθεια, έντιμε κύριε Πρόεδρε, και σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, εγώ καταλαβαίνετε ότι δεν θα ασχοληθώ με τους μεσαιωνικούς καλογήρους, γιατί αυτό είναι χάρισμα του αγαπητού Πέτρου Στυλιανού. Ούτε επίσης θα ασχοληθώ με τους αριθμούς. Απάντηση στα όσα είπε για τους οικονομολόγους του ΑΚΕΛ θα πάρει ο αγαπητός Πέτρος, θα πάρει από τους ίδιους τους οικονομολόγους οι οποίοι και στοιχεία παρέθεσαν και αριθμούς παρέθεσαν και τεκμηριωμένες αποδείξεις έχουν παραθέσει τις οποίες δεν μπορέσατε να απαντήσετε, κύριοι του ΔΗΚΟ.

Έχουμε ως τώρα ακούσει μερικούς ομιλητές του ΔΗΚΟ και έχουμε επίσης διαβάσει τη δήλωση του Υπουργού Οικονομικών που θεώρησε σκόπιμο να αποκρούσει ή να φροντίσει να αποκρούσει την Έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής. Όλων η προσπάθεια και η φροντίδα είναι πώς να πείσουν τον κόσμο που μας ακούει πως μια μεγάλη αναλογία των 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που κατατέθηκαν φέτος δεν είχαν ψηφοθηρικό χαρακτήρα. Όλων η προσπάθεια ήταν να πείσουν και να παραπείσουν το λαό πως η ηγεσία του ΔΗΚΟ δεν συνδέει τους 206 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς με τις προεκλογικές της σκοπιμότητες, έστω και αν είναι και στον τελευταίο Κύπριο γνωστό πως για να προσληφθεί ένας σε Κυβερνητική δουλειά πρέπει νάχει ταυτότητα του ΔΗΚΟ. Έστω και αν υπάρχει η παραδοχή από αυτό το βήμα από την ηγεσία του ΔΗΚΟ ότι το ρουσφέτι έχει γίνει θεσμός σ' αυτό τον τόπο, έστω και αν όλοι σχεδόν οι κοινοτάρχες λένε στους Υπουργούς που τους επισκέπτονται για άγρα ψήφων ότι αυτά τα αιτήματα που σας υποβάλλουμε σας τα υποβάλαμε και πριν τρία και πριν τέσσερα χρόνια χωρίς αποτέλεσμα.

Ποια είναι όμως τα επιχειρήματα που επιστρατεύουν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ;

Το πρώτο επιχείρημα είναι πως το συνολικό ποσό που προνοούν οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί του 1987 δεν είναι 119.8 εκ. λίρες, όπως αναφέρεται στην Έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής, αλλά πολύ χαμηλότερο και ότι απλώς αντιστοιχεί προς το 12% περίπου των ετήσιων προϋπολογισμών. Γιατί, όπως ισχυρίζονται, πρέπει ν' αφαιρεθούν από τα 119.8 εκ. λίρες το ειδικό δάνειο προς την Κ.Σ. Τράπεζα και άλλα παρόμοια ποσά. Αλλά και όταν αφαιρεθούν αυτά τα ποσά, αγαπητοί συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, οι φετινοί Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί θα είναι κατά πολύ ψηλότεροι απ' ότι ήταν οι περσινοί και εκείνοι του 1985.

Με τις ομιλίες οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ προσπάθησαν να δημιουργήσουν την εντύπωση πως πέρσι δεν υπήρχαν Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί με δάνεια.

Γιατί όμως αυτή η ανακρίβεια κύριοι συνάδελφοι; Μήπως, για ν' αναφέρουμε μόνο δυο παραδείγματα, ο νόμος 22 του 86 περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού δεν προνοούσε δάνειο 107,000 λίρες προς τις χημικές βιομηχανίες; Μήπως ο νόμος 20 του 86 και πάλι περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού δεν προνοούσε δάνειο 2 εκ. λιρών στο Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων;

Γιατί λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, τη μια χρονιά περιλαμβάνετε στις συγκρίσεις σας και τα δάνεια και την άλλη χρονιά τ' αφαιρείτε; Ύστερα με βάση ποια λογική ή εγγύηση, το δάνειο μετατρέπεται σε λογιστική πράξη;

Προβάλλεται ακόμα ο ισχυρισμός πως, από τη στιγμή που και τ' άλλα κόμματα ψήφισαν το 75% των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, αυτό σημαίνει πως δεν είχαν ψηφοθηρικό χαρακτήρα οι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί.

Μα αυτό, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι επιχείρημα. Αυτό είναι υπεκφυγή. Εμείς ουδέποτε υποστηρίξαμε πως δε χρειαζόταν κανένας Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός. Υποστηρίξαμε όμως — και το επαναλαμβάνουμε και τώρα — πως τα ποσά πολλών Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών του 1987 που προνοούσαν για έργα ανάπτυξης μπορούσαν και έπρεπε να περιληφθούν στους ετήσιους Προϋπολογισμούς. Αλλά η Κυβέρνηση στην προσπάθειά της να μη δείξει μεγαλύτερα ελλείμματα απ' αυτά που έδειξε δεν τα περιέλαβε όλα στους Προϋπολογισμούς. Με αποτέλεσμα την επομένη της έγκρισης των ετήσιων Προϋπολογισμών ν' αρχίσει η κατάθεση Συμπληρωματικών.

Από την άλλη είναι λάθος να μένει η εντύπωση πως, από τη στιγμή που η Βουλή ψήφισε το 75% των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών του 1987 ότι ψήφισε ταυτόχρονα και το 75% των ποσών που περιείχαν αυτοί. Όχι. Όλοι γνωρίζουν πολύ καλά, και καλύτερα απ' όλους οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ, πως σχεδόν σε όλους τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς έγιναν σημαντικές περικοπές. Για παράδειγμα μόνο από 6 Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που εγκρίθηκαν στην περασμένη συνεδρία της Βουλής από το συνολικό ποσό των 3,808,534 λιρών που ζητούσε η Κυβέρνηση εγκρίθηκαν μόνο £2,298,000 και έγιναν περικοπές 1,510,513 λίρες. Και αυτό όχι αυθαίρετα, αλλά με βάση τις εξηγήσεις που έδωσαν στην αρμόδια Επιτροπή εκπρόσωποι της Κυβέρνησης.

Έτσι παραμένει τετραγωνικά σωστή η διαπίστωση πως η Κυβέρνηση Κυπριανού για σκοπούς ψηφοθηρίας και μόνο έκαμε καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Κύριε Πρόεδρε,

Λέχθηκε ότι η οικονομική και δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης πρέπει να προσαρμόζεται στις δοσμένες συνθήκες, δεν πρέπει να είναι άκαμπτη.

Πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα προβλήματα και τις απαιτήσεις του λαού, τις ανάγκες των προσφύγων.

Το ερώτημα όμως που προκύπτει είναι τούτο. Τώρα εμφανίστηκαν τα προβλήματα των κοινοτήτων και τα προβλήματα των προσφύγων που καλύπτονται από τους Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς;

Ας γίνουμε πιο συγκεκριμένοι:

Υποβλήθηκε από την Κυβέρνηση στα μέσα του 1987 και εγκρίθηκε ο Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός για τη μετακίνηση των χοιροστασιών Αραδίππου και για τη βελτίωση της λεωφόρου Αθηνών της κοινότητας μέχρι τα δημοτικά όρια Λάρνακας. Αλλά οι κάτοικοι της Αραδίππου και οι πρόσφυγες της

περιοχής υποβάλλαν το αίτημα για την κατασκευή αυτών των έργων εδώ και 10 ολόκληρα χρόνια. Γιατί λοιπόν επιδείχθηκε τόση καθυστέρηση στην επίλυση χρόνιων προβλημάτων;

Το 1981 η Κυβέρνηση απαντώντας σε σχετική ερώτηση που υποβλήθηκε στη Βουλή έλεγε πως δεν μπορούσε να μετακινήσει τα χοιροστάσια Αραδίππου γιατί συνεπάγονταν μεγάλη δαπάνη. Αλλά η μεγάλη δαπάνη που υπολογίστηκε και μέρος της εγκρίθηκε φέτος για την εξάλειψη αυτής της ανθυγιεινής κατάστασης είναι περίπου η ίδια με τα ποσά που θα διατεθούν για το θάψιμο του θανατηφόρου Ασκαρέλ, για το οποίο φέρει ευθύνη η Κυβέρνηση. Γιατί λοιπόν η Κυβέρνηση άφησε τους πρόσφυγες και τους κατοίκους της Αραδίππου να αναπνέουν την μπόχα των χοιροστασίων για επτά ολόκληρα χρόνια;

Η Κυβέρνηση γνώριζε ότι το ποσό που περιλήφθηκε στο ΓΑΕΠ για αγορά διαμερισμάτων από μέρους των προσφύγων δεν αρκούσε. Κι όμως έμεινε τον Ιούνιο, παραμονές των θερινών διακοπών της Βουλής, για να φέρει στο Σώμα το σχετικό Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό.

Και ενεργώντας εντελώς απρογραμματίστα και χωρίς υπολογισμούς δεν ζήτησε απλώς ένα ποσό για διαμερίσματα που ήταν αναγκαίο. Ζήτησε 1,687,500 λίρες για διάφορα άλλα στεγαστικά προγράμματα που, όπως δήλωσε εκπρόσωπος του Υπουργείου στην Επιτροπή της Βουλής, δεν μπορούσαν να γίνουν το 1987, με αποτέλεσμα να μειωθεί το ζητούμενο ποσό από 1,686,500 σε 600 χιλ. λίρες.

Ερωτούμε λοιπόν. Τι άλλο από προεκλογική σκοπιμότητα εξυπηρετούσε η εξαγγελία της Κυβέρνησης ότι θα διαθέσει το ποσό του £1,686,500 για τους πρόσφυγες; Και τι άλλο από τσαπατσουλιά και κακοδιαχείριση φανερώνει όταν αντί για 600 χιλ. λίρες η Κυβέρνηση Κυπριανού ζητά σχεδόν τριπλάσιο ποσό;

Από πολλά τώρα χρόνια οι κάτοικοι της περιοχής Κιτίου, Περβολιών-Μαζωτού ζητούν οδικά και άλλα έργα. Πήγε λοιπόν ο Έντιμος Υπουργός Εσωτερικών στις 10.4.1987 στην περιοχή και έδωσε υποσχέσεις. Στην απαίτηση της κοινότητας Περβολιών ότι δεν αρκούν οι 30 χιλ. που είχαν στο χέρι για τη βελτίωση του δρόμου Κιτίου-Περβολιών ανακοίνωσε ο κ. Υπουργός άλλες 20 χιλιάδες και 96 χιλ. για το δρόμο Κιτίου-Μαζωτού. Και να λοιπόν εκεί που οι κάτοικοι της περιοχής ανέμεναν την κατασκευή των οδικών έργων, η Εκτελεστική Εξουσία ζητά την απόσυρση του νομοσχεδίου, γιατί όπως κατέθεσαν στην αρμόδια Επιτροπή «έχουν προκύψει προβλήματα και δεν μπορούμε να κάνουμε τώρα αυτά τα οδικά έργα».

Εμείς δεν αποκλείουμε να προέκυψαν ορισμένα προβλήματα. Το ερώτημα όμως είναι: Πώς συμβαίνει να προκύψουν προβλήματα για οδικά έργα που αφορούν και την περιοχή Κιτίου-Περβολιών και την περιοχή Μαζωτού-Αγ. Θεοδώρου, αλλά και την περιοχή της Πάφου.

Και γιατί αυτά τα προβλήματα δεν τα πρόβλεψαν και δεν τα υπολόγισαν οι αρμόδιοι, πριν ο κ. Υπουργός δώσει τις υποσχέσεις του; Δεν είναι αυτό μια ακόμα απόδειξη των ψηφοθηρικών εξορμήσεων και υποσχέσεων των Υπουργών του κ. Κυπριανού για έργα;

Είναι — λένε — εύκαμπτη και προσαρμοστική η οικονομική και κοινωνική πολιτική της Κυβέρνησης.

Μα, αν έτσι έχουν τα πράγματα, γιατί σημειώνεται τόση καθυστέρηση στην ικανοποίηση ώριμων αιτημάτων των κοινοτήτων και προσφυγικών συνοικισμών; Αναφέρω ενδεικτικά, κ. Πρόεδρε, το αίτημα όλων των ελεύθερων χωριών της

Αμμοχώστου όπως δημιουργηθεί Τεχνική Σχολή στην περιοχή το οποίο απαντά μεν η Κυβέρνηση θετικά αλλά δεν το υλοποιεί. Λέγει από καιρό η Κυβέρνηση πως θα βοηθήσει για την παραχώρηση νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και την εγκατάσταση τηλεφώνων στη βιομηχανική ζώνη Δερύνειας, μιας κοινότητας που έχασε το μεγαλύτερο μέρος των κτημάτων της, αλλά μέχρι της στιγμής δεν εκπληρώθηκαν αυτές οι υποσχέσεις.

Είναι λέγει συνεπής η Κυβέρνηση στις υποσχέσεις και υποχρεώσεις της. Να όμως που υπάρχει μια απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 29.4.83, σύμφωνα με την οποία θα δημιουργηθεί στη Δερύνεια ταχυδρομείο. Κατατέθηκαν μέχρι τώρα 4 ετήσιοι προϋπολογισμοί και η Κυβέρνηση δεν περιέλαβε σ' αυτούς κανένα κονδύλι για την υλοποίηση της απόφασής της. Δεν ξέρω αν υπάρχει στους σημερινούς προϋπολογισμούς που έχουμε πάρει σχετικό κονδύλι, εύχομαι να υπάρχει. Και κάθε φορά που οι κάτοικοι εγείρουν αυτό το ζήτημα, θα πάρουν τη στερεότυπη απάντηση ότι ευθύνεται η Βουλή που δεν εγκρίνει την πρόσληψη νέων ταχυδρομικών υπαλλήλων.

Το ερώτημα όμως είναι γιατί για 4 ολόκληρα χρόνια δεν περιλήφθηκαν τ' αναγκαία ποσά στον Τακτικό Προϋπολογισμό;

Είναι λένε εύκαμπτη η πολιτική της Κυβέρνησης πάνω στα προβλήματα και τις ανάγκες του λαού.

Αλλά μέχρι σήμερα, παρόλο που έχουν περάσει 13 ολόκληρα χρόνια, η Κυβέρνηση δεν έδωσε καμιά βοήθεια στους πρόσφυγες που στεγάστηκαν με δικά τους έξοδα σε τουρκοκυπριακή γη, κ. Στυλιανού.

Απλώς η εύκαμπτη και προσαρμοστική πολιτική της Κυβέρνησης συνεχίζει να μελετά και να μελετά το αίτημά τους, όπως συνεχίζει να μελετά και να μελετά το αίτημα του ΣΙΤΟΠ για ίση κατανομή των βαρών. Αντί η Κυβέρνηση να σεβαστεί και να εφαρμόσει την ομόφωνη θέση που ψήφισε η Βουλή πριν τις διακοπές για θετική αντίκριση των στεγαστικών αναγκών των προσφύγων των έκαμαν το τραγικό λάθος να παντρευτούν μη προσφυγοπούλα, το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24 του περασμένου Σεπτεμβρίου επαναβεβαίωσε προηγούμενη απόφασή του, πως αν αυτοί οι πρόσφυγες θέλουν να παντρευτούν ας πάνε στην Κλήρου, στον Αναλυόντα, στην Αγροκησιά, στον Άγιο Θωμά και το Αρμενοχώρι. Έτσι απλά είναι τα πράγματα. Να αφήσει ένας πρόσφυγας τη δουλειά του στο Παραλίμνι, στη Λάρνακα και στη Λευκωσία ή αλλού και να πάει στο Αρμενοχώρι να στεγαστεί βάσει της λογικής της εύκαμπτης πολιτικής της Κυβέρνησης.

Κύριε Πρόεδρε, η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών κατ' ανεξέλεγκτο και καταχρηστικό τρόπο έχει μια άλλη επικίνδυνη προέκταση, την προέκταση της αντιπαράθεσης της Εκτελεστικής και Νομοθετικής Εξουσίας, πράγμα επιζήμιο γι' αυτό τον τόπο. Αυτό φάνηκε καθαρά, όταν καταβαλλόταν μια προσπάθεια να μετατεθούν οι ευθύνες από τους ώμους της Κυβέρνησης στους ώμους της Βουλής. Έτσι συναντήσαμε πολλές περιπτώσεις ανθρώπων να παραπονούνται ότι ενώ η Κυβέρνηση έστειλε το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό η Βουλή δεν τον ενέκρινε. Άλλοι παραπονούνταν ότι δεν τους δίνεται βοήθεια για αγορά διαμερίσματος, άλλοι δεν τους έδιναν τα ποσά να κάνουν δρόμους, άλλοι δεν τους έδιναν επιχορηγημένα φάρμακα και άλλοι ότι η Βουλή τους αποστειρεί τη δουλειά τους.

Μα, σε τι ευθύνεται η Βουλή, αν η Κυβέρνηση δεν περιέλαβε τα αναγκαία έργα μέσα στους Προϋπολογισμούς τους Τακτικούς;

Κύριε Πρόεδρε, ο κ. Παναγίδης είπε ότι θα ήταν τραγικό, αν έργα και δαπάνες που διατίθενται για το καλό του λαού γινόντουσαν αντικείμενο εκμετάλλευσης και δημαγωγίας. Κύριε συνάδελφε, δημαγωγία δεν είναι να επικρίνεις την Κυβέρνηση για το ότι καταθέτει Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς με διπλάσια ή τριπλάσια ποσά απ' ό,τι χρειάζεται ένα έργο. Δημαγωγία είναι να εκμεταλλεύεται η Κυβέρνηση το δράμα και τον πόνο και τα προβλήματα των εργαζομένων και να δίνει προεκλογικές υποσχέσεις για ψηφοθηρικούς σκοπούς. Είναι γι' αυτό που ο λαός τον ερχόμενο Φλεβάρη θα βάλει τέρμα στην Προεδρία του κ. Κυπριανού και της Κυβέρνησής του, μιας Κυβέρνησης ρουσφετιού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω πως θα μείνει το θέμα και για την επόμενη συνεδρία της Βουλής η οποία θα είναι και η τελευταία αναφορικά με αυτό το θέμα. Γι' αυτό προειδοποιώ αυτούς που θέλουν να μιλήσουν (με βάση τη συμφωνία που έγινε μεταξύ των κομμάτων) ότι θα μιλήσουν στην ερχόμενη συνεδρία της Βουλής.

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 26 Νοεμβρίου, στις 4.00 το απόγευμα. Η ημερήσια διάταξη είναι η ακόλουθη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

- (1) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 90) του 1987.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 94) του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 99) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 109) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 111) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 112) του 1987.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 71) του 1987.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 77) του 1987.
- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 79) του 1987.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 17) του 1987.
- (12) Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Μονιάτη του 1987.
- (13) Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987.
- (14) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 5 και 12 Νοεμβρίου 1987 και που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Συνέχιση της συζήτησης).
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη). (18.6.87).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ».
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άنيση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη). (12.3.87).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε μπαράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων). (8.10.87).

Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Γλαύκος Κληρίδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η άρση της αδικίας σε βάρος εκτοπισθέντων των οποίων η μόνιμη κατοικία και περιουσία βρίσκεται στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, αλλά δεν θεωρούνται εκτοπισθέντες για σκοπούς αυτοστέγασης λόγω του ότι διέμεναν προσωρινά με ενοίκιο στις ελεύθερες περιοχές».

Η εισήγηση είναι όπως παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών — φαντάζομαι — για τα περαιτέρω.

Υπάρχει ένσταση;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Προσφύγων, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προσφύγων. Υπάρχει ένσταση; Παραπέμπεται.

Ο Βουλευτής κ. Μιχάλης Παπαπέτρου ζητά την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΑΚΕΛ—Αριστεράς του πιο κάτω θέματος:

«Οι ανεπίτρεπτες παρεμβάσεις του Υπουργού Παιδείας και ορισμένων Μαθητικών Συμβουλίων, η αυθαίρετη καθαίρεση του Προέδρου του Μαθητικού Συμβουλίου της Β' Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας και οι χειροδικίες εναντίον μαθητών που έγιναν από καθηγητές κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων καταδίκης του ψευδοκράτους.»

Υπάρχει εισήγηση για Επιτροπή από τον εισηγητή;

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Επιτροπή Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγηση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας.

Υπάρχει ένσταση; Παραπέμπεται.

Οι Βουλευτές του ΔΗ.ΣΥ. περιφέρειας Λάρνακας κ.κ. Α. Μαθηκολώνης, Α. Ανδρέου και Α. Γεωργίου ζητούν την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη προσθήκης έξι ακόμα αιθουσών διδασκαλίας στο υπό ανέγερση νέο δημοτικό σχολείο Ξυλοφάγου και η επίσπευση της αποπεράτωσης του».

Υπάρχει ένσταση; Παραπέμπεται.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 7.45 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Χαμπής
Ανδρέου Αντώνης	Μουσιούττας Νίκος
Γαλανός Αλέξης	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργιάδης Δήμος	Παναγίδης Κίμων
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παπαϊωάννου Έζεχίας
Δίγκλης Παύλος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαρές Αυγερινός
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σαββίδης Γεώργιος
Κατσελλή Ρήνα	Σολωμής Χρίστος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Στυλιανού Πέτρος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Φάντης Ανδρέας
Λαδάς Γεώργιος	Φλουρέντζος Νίκος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μακρίδης Νίκος	Χρίστου Κυριάκος
Μαρκίδης Αλέκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μάτσης Ιωάννης	Χρυσοστόμου Άριστος
Μιχαηλίδης Θάλης	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Σύντομη ομιλία του Προέδρου της Βουλής με την ευκαιρία των επετείων της θυσίας του Κυριάκου Μάτση και των γεγονότων του Πολυτεχνείου.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Πρωτοκόλλου διά την Προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης κατά της Ρυπάνσεως προερχομένης εκ Χερσαίων Πηγών (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», η συζήτηση που έγινε πάνω στο θέμα (Γ. Σαββίδης, Αλ. Γαλανός, Π. Στυλιανού, Χρ. Κουρτελλάρης) και η ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί του Πρωτοκόλλου περί των Ειδικώς Προστατευομένων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 76) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 78) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 81) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 73 του 1987).

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 87) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 74 του 1987).

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 93) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 75 του 1987).

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 102) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 77 του 1987).

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 104) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 79 του 1987).

(12) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 16) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(13) Απόσυρση:

(α) των περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμών του 1987.

(β) των περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικών) (Αρ. 2) Κανονισμών του 1987.

(γ) των περί Αλιείας Κανονισμών του 1987 και

(δ) των περί Υδατοπρομήθειας Λεμεσού (Τροποποιητικών) Κανονισμών του 1987.

(14) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών των Υπαλλήλων) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(15) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Εγγράφων και Κανονισμών.

(16) Ερωτήσεις-Απαντήσεις: (Η παράνομη ανέγερση μαντρών στην περιοχή 'Λάκος του Φράγκου' στο Τουρκοκυπριακό χωριό Αλέκτορα — Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο νέος συνοικισμός Προφήτης Ηλίας Συκόπετρας — Τα

προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Γερακιών — Το κλείσιμο πολλών σχολείων της υπαίθρου — Το πρόβλημα αποχέτευσης των νερών της βροχής στον προσφυγικό συνοικισμό Ξυλοφάγου — Τα προβλήματα (δυσσομίας) που προκαλεί ο Βιολογικός Σταθμός στους κατοίκους του προσφυγικού συνοικισμού Καμάρες — Η ασφαλτόστρωση των δρόμων του Συνοικισμού Δ' φάσης στην Επισκοπή — Η απομάκρυνση του κ. και της κας Νεοφύτου από τη θέση τους στη Σχολική Εφορεία Λάρνακας — Το Υδρευτικό πρόβλημα του Νέου Χωριού Πάφου — Η ίδρυση στην Κύπρο ειδικού κλάδου θεραπευτικής της Κώφωσης με τη μέθοδο της χειλανάγνωσης — Η ακριβής κλιμάκωση και το ύψος της τιμής του πόσιμου νερού που επιβάλλει το Συμβούλιο Βελτίωσης Ξυλοφάγου — Η μη ενδεδειγμένη ποιότητα του μαζούτ που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες της ΑΗΚ — Η ολοκλήρωση των διαδικασιών για τη μονιμοποίηση των στρατιωτικών γιατρών που εργάζονται στην Εθνική Φρουρά — Η στέγαση νέων ζευγαριών σε κυβερνητικούς προσφυγικούς οικισμούς — Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι στο συνοικισμό Πλατύ — Η κατασκευή αποχετευτικού συστήματος για τα όμβρια νερά της Λεμεσού).

(17) Αγορεύσεις Βουλευτών (Α. Γεωργίου, Π. Δίγκλης, Κ. Παναγίδης, Ε. Ευσταθίου, Α. Φάντης, Α. Μαθηκολώνης, Π. Στυλιανού, Μ. Πουμπουρής) πάνω στο θέμα «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη). (Συνέχιση της συζήτησης).

(18) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακολούθων θεμάτων:

(α) «Η άρση της αδικίας σε βάρος εκτοπισθέντων των οποίων η μόνιμη κατοικία και περιουσία βρίσκεται στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, αλλά δεν θεωρούνται εκτοπισθέντες για σκοπούς αυτοστέγασης λόγω του ότι διέμεναν προσωρινά με ενοίκιο στις ελεύθερες περιοχές».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ. κ. Γλ. Κληρίδη).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων).

(β) «Οι ανεπίτρεπτες παρεμβάσεις του Υπουργού Παιδείας και ορισμένων Μαθητικών Συμβουλίων, η αυθαίρετη καθαίρεση του Προέδρου του Μαθητικού Συμβουλίου της Β' Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας και οι χειροδικίες εναντίον μαθητών που έγιναν από καθηγητές κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων καταδίκης του ψευδοκράτους».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Μ. Παπαπέτρου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς).

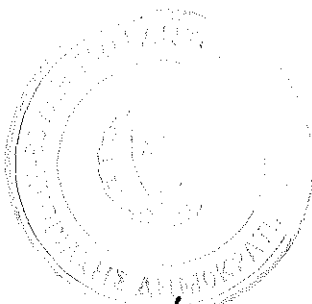
(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας).

(γ) «Η ανάγκη προσθήκης έξι ακόμα αιθουσών διδασκαλίας στο υπό ανέγερση νέο δημοτικό σχολείο Ξυλοφάγου και η επίσπευση της αποπεράτωσής του».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξιότιμων Βουλευτών κ.κ. Α. Μαθηκολώνη, Α. Ανδρέου και Α. Γεωργίου).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 26ης Νοεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.15 μ.μ.)

(Αρ. 10)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ):

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ):

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α, Νομοθετική Εργασία, είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ.2) Νόμος του 1987».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Banque de l' Union Europeene για τη σύναψη δανείου συνολικού ύψους μέχρι 3,560,012 Γερμανικών Μάρκων για τη χρηματοδότηση της αγοράς γαλλικών προϊόντων.

Η πιο πάνω Συμφωνία δανείου είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά την άσκηση των δημοσιονομικών εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Το δεύτερο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 90) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟ-
ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 90) ΤΟΥ 1987»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρξίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £140,398 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού επιμέρους δαπανών που κρίθηκαν ανεπαρκείς μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπο συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 80) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Πάγιου Ταμείου ποσού £140,398 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 80) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 94) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 94) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε και εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £25,000 και η διάθεσή του για την εκτέλεση αριθμού έργων για την επιδιόρθωση και συντήρηση του Διεθνούς Αερολιμένα Λευκωσίας.

Σύμφωνα με την εισηγητική Έκθεση του αρμόδιου Υπουργείου, η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση θα διατεθεί ειδικότερα για τη συνέχιση των εργασιών για επιδιόρθωση και στεγανοποίηση της πλάκας του κτιρίου του Διεθνούς Αερολιμένα Λευκωσίας, εργασία η οποία δεν κατέστη δυνατό να ολοκληρωθεί μέσα στο 1986 λόγω των ακατάλληλων καιρικών συνθηκών.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 81) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £25,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 81) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 99) του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 99) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £147,500 και η διάθεσή του για την επιδιόρθωση και συντήρηση μηχανημάτων, εξοπλισμού και μηχανοκινήτων οχημάτων της Κυβερνητικής Υπηρεσίας μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή με σχετική επιστολή του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας, παράλο που ο ακριβής υπολογισμός της δαπάνης για τους πιο πάνω σκοπούς δεν είναι κατορθωτό να γίνει λόγω αστάθμητων παραγόντων, κρίνεται αναγκαία η έγκριση του πιο πάνω ποσού για σκοπούς αποφυγής ενδεχομένων υπερβάσεων και απόλυσης εργατικού δυναμικού.

Η Επιτροπή έχοντας υπόψη τα πιο πάνω επικροτεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 82) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Πάγιου Ταμείου ποσού £147,500 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 82) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 71) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 71) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £78,200 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για τη συνέχιση του προγράμματος παροχής Κρατικών Υποτροφιών. Επιπρόσθετο ποσό ύψους £12,200 θα παραχωρηθεί από τους Δανειστικούς Επιτρόπους.

Η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £78,200 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 71) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 77) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 99) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £561,279 και η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας για αρχαιολογικούς σκοπούς.

Επιτροτώντας η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 72) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £561,279 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 72) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 79) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 79) ΤΟΥ
1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Κ. Λόρδο
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £516,225 και η διάθεσή του για τη συνέχιση των εργασιών βελτίωσης του Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 73) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £516,225 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 73) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Μονιάτη 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΩΝ (ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΜΟΝΙΑΤΗ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1987.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 24 της περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) νομοθεσίας σκοπείται ο καθορισμός και η επιβολή δικαιωμάτων για την περίπτωση σύνδεσης ακινήτων με το σύστημα υδατοπρομήθειας του Συμβουλίου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από το Υπουργείο Εσωτερικών, η επιβολή των πιο πάνω δικαιωμάτων αποσκοπεί στο να δώσει στο Συμβούλιο την οικονομική ευχέρεια για την αντιμετώπιση των εξόδων για τη μεταφορά αυξημένων ποσοτήτων νερού για την κάλυψη των αναγκών του Συμβουλίου που διαρκώς αυξάνονται λόγω του συνεχούς διαχωρισμού γης σε οικόπεδα και της ανέγερσης εξοχικών κατοικιών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών επιβεβαιώνοντας ότι τα προτεινόμενα δικαιώματα βρίσκονται στα ίδια επίπεδα που ισχύουν σ' άλλα Συμβούλια

Βελτιώσεως, συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό εξέταση Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, νοουμένου ότι η διάρκεια ισχύος τους θα είναι ως τις 31 του Μαρτίου 1988 για να δοθεί ως τότε ο χρόνος για ομοιόμορφη ρύθμιση των δικαιωμάτων υδατοπρομήθειας που επιβάλλονται απ' όλα τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1987.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 49 της περί Αποχετευτικών Συστημάτων νομοθεσίας σκοπείται η ίδρυση και ο καθορισμός της λειτουργίας του Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εσωτερικών, οι πιο πάνω Κανονισμοί ετοιμάστηκαν από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας κατόπιν σχετικής συμφωνίας με τη συνδικαλιστική πλευρά που εκπροσωπεί το εργατικό προσωπικό του Συμβουλίου αυτού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.**ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεων (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 83) του 1987.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεων (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 84) του 1987.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 115) του 1987.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 116) του 1987.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 117) του 1987.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 118) του 1987.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 119) του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 120) του 1987.
- (9) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

Όλα εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται όλα στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (10) Οι περί Τροχαίας (Τροποποιητικοί) Δημοτικοί Κανονισμοί του Δήμου Πόλης (Χρυσοχούς) του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (11) Οι περί Εκρηκτικών Υλών (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (12) Οι περί Συντηρητικών εις τα Τρόφιμα (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (13) Ετήσια Έκθεση του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης για το έτος 1986.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (14) Ετήσια Έκθεση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου για το έτος 1986.

Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (15) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων από τις Σχολικές Εφορείες, Λευκωσίας, Λεμεσού, Ανθούπολης και Παραλιμνίου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (16) Έγγραφα που αφορούν:

- (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και
- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου

- (17) Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Κατετέθη από τον κ. Τ. Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ. Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(18) Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Κατετέθη από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(19) Ο περί Γεωργικής Ασφάλισης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

Κατετέθη από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 14 Μαρτίου 1987.

«Στην Κτηνοτροφική περιοχή Δρομολαξιάς ζουν γύρω στους 60 κτηνοτρόφους πρόσφυγες. Ο δρόμος που οδηγεί στην κτηνοτροφική περιοχή είναι μόνο μήκους 1,1/2 μιλίου. Ζήτησαν πολλές φορές να διορθωθεί αυτός ο δρόμος. Ο Έπαρχος όμως δεν άκουσε τις εισηγήσεις της κοινότητας και των κτηνοτρόφων.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

Πότε θα ασφαλτοστρωθεί ο δρόμος της κτηνοτροφικής περιοχής Δρομολαξιάς;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Σχετικά με τους χωμάτινους δρόμους που οδηγούν στις δυο κτηνοτροφικές περιοχές Δρομολαξιάς, αναφέρω πως οι δρόμοι αυτοί συντηρούνται κανονικά και βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση. Θέμα ασφαλτόστρωσης τους δεν εξετάζεται στο παρόν στάδιο λόγω άλλων προτεραιοτήτων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Τερσεφάνου της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ο δρόμος από το κέντρο της κοινότητας μέχρι το χώρο απορρίψεως των σκυβάλων είναι χωματόδρομος και το καλοκαίρι προκαλείται η εκπομπή σκόνης ενώ το χειμώνα γίνεται αδιάβατος. Περαιτέρω ο δρόμος αυτός συνδέει την Τερσεφάνου με τον κύριο δρόμο Λάρνακας — Λεμεσού και χρησιμοποιείται από αρκετούς τουρίστες οι οποίοι επισκέπτονται το Κίτι και έτσι έχει αποκτήσει και τουριστική σημασία, γι' αυτό πρέπει να τοποθετηθούν πινακίδες που να δεικνύουν ότι έχει κατεύθυνση προς Λεμεσό.

- (β) Ο δρόμος Τερσεφάνου — Κιτίου είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση. Συγκεκριμένα είναι γεμάτος λαγκούβες, πολύ στενός, χαμηλότερος από τα παγκέττα σε αρκετά σημεία με αποτέλεσμα να προκαλούνται δυστυχήματα.
- (γ) Η Β' φάση εγκατάστασης των τηλεφώνων δεν έχει γίνει ακόμη ενώ εκκρεμούν αρκετές αιτήσεις εδώ και τέσσερα χρόνια.
- (δ) Τα σκύβαλα αρκετές φορές καίονται αντί να θαβονται με αποτέλεσμα να προκαλείται οχληρία από την εκπομπή καπνού και αιθάλης. Περαιτέρω ζητούν να ολοκληρωθεί η τοπιοτέχνηση του χώρου απορρίψεως των σκυβάλων ώστε να μη φαίνεται από το δρόμο.

Γι' αυτό ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να αντιμετωπίσει τα πιο πάνω προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

- «(α) Ο χωματόδρομος που οδηγεί από το χωριό προς τον σκυβαλότοπο του Δήμου Λάρνακας έχει μήκος 5 χιλιομέτρων περίπου και για την ασφαλτόστρωσή του απαιτείται δαπάνη £75,000. Επειδή η χρήση του δρόμου είναι περιορισμένη, η ασφαλτόστρωσή του δεν έχει προτεραιότητα και γι' αυτό συντηρείται κανονικά, πιστεύεται δε ότι η κατάστασή του είναι ικανοποιητική,
- (β) για γενικές βελτιώσεις στο δρόμο που οδηγεί από το χωριό προς τον κύριο δρόμο Κιτίου — Μαζωτού διατέθηκε φέτος ποσό £11,000 και
- (γ) στην περίμετρο του σκυβαλότοπου του Δήμου Λάρνακας, που βρίσκεται περί τα 5 χιλιόμετρα από το χωριό, έχουν φυτευτεί κυπαρίσια για να μειωθεί η οπτική οχληρία στην περιοχή. Αν και ο Δήμος Λάρνακας δεν καίει τα σκύβαλα, ωστόσο επειδή παρατηρήθηκε πως ορισμένοι από τους ιδιώτες που χρησιμοποιούν τον ίδιο χώρο προβαίνουν κάποτε στην καύση των σκυβάλων τους, ο Δήμος τοποθέτησε σχετικές απαγορευτικές πινακίδες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Κατζηγιάνη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι νέα ζευγάρια προσφύγων που διαμένουν στην Αυδήμου έχουν υποβάλει αιτήσεις για παραχώρηση Τ/Κ κλήρου αποτελούμενου από αμπέλια.

Ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει το Σώμα γιατί δεν έχουν ακόμα ικανοποιηθεί οι ενδιαφερόμενοι πρόσφυγες.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Κατζηγιάνη.

«Η διανομή των γεωργικών κλήρων και η κατ' έτος αναθεώρηση και αναδιανομή τους, τόσο στο χωριό Αυδήμου όσο και σε άλλες περιοχές, γίνεται από τις Επαρχιακές Επιτροπές Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών στις οποίες εκπροσωπούνται τόσο οι Αγροτικές Οργανώσεις ΠΕΚ, ΕΚΑ και

Αγροτική όσο και η ΠΕΠ, με βάση αντικειμενικά κριτήρια που έχουν εγκριθεί από την Κεντρική Επιτροπή Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών και αφού ληφθούν υπόψη οι εισηγήσεις των Τοπικών Επιτροπών που υπάρχουν στην κάθε κοινότητα.

Στο χωριό Αυδήμου έχουν παραχωρηθεί γεωργικοί κλήροι σε 143 προσφυγικές οικογένειες από τις οποίες οι 105 είναι παλιές οργανικές οικογένειες και οι υπόλοιπες 38 είναι προσφυγικές οικογένειες που δημιουργήθηκαν στο χωριό μετά το 1974. Στα πλαίσια της ετήσιας αναθεώρησης των Τ/Κ κλήρων μελετούνται όλες οι αιτήσεις που υποβάλλονται περιλαμβανομένων και νεαρών προσφυγικών ζευγαριών και εξετάζονται με βάση τα υφιστάμενα κριτήρια. Η έγκριση όλων των αιτήσεων δεν είναι δυνατή, γιατί η διαθέσιμη Τ/Κ γη είναι περιορισμένη».

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει τα προβλήματα Πάνω Γιαλιάς, όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη επίσκεψή μας σ' αυτή:

- (1) Την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Αναφέρθηκε συναφώς πως οι υδροσωλήνες έχουν σαπίσει κι επιβάλλεται η αντικατάστασή τους καθώς και η επέκταση του ντεποζίτου νερού.
- (2) Να καταβληθούν προσπάθειες για εξεύρεση πρόσθετου αρδευσιμου νερού.
- (3) Να επιδιορθωθούν τα Τ/Κ σπίτια της κοινότητας.
- (4) Να επισπευσθεί η δημιουργία νηπιαγωγείου στην Αγία Μαρίνα που καλύπτει και τις ανάγκες της Πάνω Γιαλιάς καθώς και των Νέων Δημμάτων, δίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση, μιας και πρόκειται τόσο για προσφυγική όσο και για ακριτική περιοχή.
- (5) Να καθαριστούν οι κοίτες των ποταμών.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«(α) Επιδιορθώσεις Τ/Κ σπιτιών

Οι 31 Τ/Κ κατοικίες, στις οποίες διαμένουν ισάριθμες προσφυγικές οικογένειες, συντηρούνται και επιδιορθώνονται κανονικά κατά δε τη διάρκεια των ετών 1984—1986 δαπανήθηκαν για το σκοπό αυτό £26,000.

Μόνο δυο από τις κατοικίες ανήκουν στην κατηγορία «Γ» και η οικογένεια που διαμένει στη μια εγκρίθηκε για αυτοστέγαση ενώ η άλλη μεταστεγάζεται σε κατοικία κατηγορίας «Β».

(β) Δημιουργία Κυβερνητικού Νηπιαγωγείου

Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το Κοινοτικό Νηπιαγωγείο Αγίας Μαρίνας Χρ. έχει μετατραπεί σε κρατικό και εξυπηρετεί επίσης τις κοινότητες Γιαλιάς και Νέων Δημμάτων.

(γ) Καθάρισμα της κοίτης του ποταμού Γιαλιά

Κατά τα τελευταία δυο χρόνια η κοίτη του ποταμού καθαρίστηκε σε μήκος 770 μέτρων, ενώ πρόσθετο μήκος 400 μέτρων περίπου θα καθαριστεί φέτος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει τα προβλήματα Πάνω Γιαλιάς, όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη επίσκεψή μας σ' αυτή:

- (1) Την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Αναφέρθηκε συναφώς πως οι υδροσωλήνες έχουν σαπίσει κι επιβάλλεται η αντικατάστασή τους καθώς και η επέκταση του ντεποζίτου νερού.
- (2) Να καταβληθούν προσπάθειες για εξεύρεση πρόσθετου αρδευσιμου νερού.
- (3) Να επιδιορθωθούν τα Τ/Κ σπίτια της κοινότητας.
- (4) Να επισπευσθεί η δημιουργία νηπιαγωγείου στην Αγία Μαρίνα που καλύπτει και τις ανάγκες της Πάνω Γιαλιάς καθώς και των Νέων Δημμάτων, δίδοντας ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση, μιας και πρόκειται τόσο για προσφυγική όσο και για ακριτική περιοχή.
- (5) Να καθαριστούν οι κοίτες των ποταμών.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(α) Ύδρευση

(ι) Η κοινότητα υδροδοτείται από την πηγή 'Βάτος' που βρίσκεται μέσα στο δάσος Πάφου. Η απόδοση της πηγής αυτής κατά τους καλοκαιρινούς μήνες κυμαίνεται γύρω στα 12 κ.μ. νερού την ημέρα και θεωρείται σαν πολύ ικανοποιητική για τις υδρευτικές ανάγκες των 90 περίπου κατοίκων της κοινότητας. Πέραν τούτου, η κοινότητα έχει τη δυνατότητα να συμπληρώνει τις υδρευτικές της ανάγκες, αν και όταν παραστεί μια τέτοια ανάγκη, από το νερό υφιστάμενου λάκκου ο οποίος διαθέτει τις αναγκαίες αντλητικές και άλλες εγκαταστάσεις και που χρησιμοποιείται και παλαιότερα, τόσο για υδρευτικές όσο και αρδευτικές ανάγκες της κοινότητας.

(ιι) Το σύστημα διακλάδωσης του νερού δεν παρουσιάζει προς το παρόν πρόβλημα. Παρόλον τούτο, λόγω της επιμονής της κοινότητας για αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου το θέμα θα εξετασθεί μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1988 και θα ετοιμασθεί κατάλληλο σχέδιο από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

(β) Άρδευση

Το Αρδευτικό Τμήμα Γιαλιάς έχει δικαίωμα να παίρνει νερό από τον ποταμό Γιαλιά 4 μέρες τη βδομάδα. Μπορεί επίσης να

συμπληρώνει τις αρδευτικές του ανάγκες από τον υφιστάμενο λάκκο, ο οποίος, όπως ανέφερα ήδη, διαθέτει τις αναγκαίες εγκαταστάσεις (αντλία, σωληναγωγούς και υδατοδεξαμενές). Επιπρόσθετα για ενίσχυση του Αρδευτικού Τμήματος Γιαλιάς και για πληρέστερη ικανοποίηση των αρδευτικών αναγκών ανορύχθηκε ήδη γεώτρηση (αρ. 16/86) με απόδοση 12 κ.μ. την ώρα η οποία θα μπορούσε να παραχωρηθεί σε ενδιαφερόμενους γεωργούς της κοινότητας, εφόσο η απόδοσή της είναι τέτοια που να μη επιτρέπει ένταξή της στο υφιστάμενο Αρδευτικό Τμήμα.

Πέραν των πιο πάνω έχει επιλεγεί από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης κατάλληλη θέση για ανόρυξη πρόσθετης γεώτρησης στο προσεχές μέλλον.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 26 Αυγούστου 1987.

«Το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν δημιουργηθεί σοβαρές υποθέσεις αγοραπωλησιών κτημάτων σε διάφορες πόλεις που αφορούν χιλιάδες ενδιαφερομένους. Δημοσιεύθηκε στις εφημερίδες ότι εκτός της περίπτωσης του κ. Κ. Κυπριανού Εστέτης, υπάρχει η περίπτωση μιας 'προσωπικής' εταιρείας στη Λεμεσό, ως και άλλες περιπτώσεις.

Πρόκειται για μεγάλα σκάνδαλα που πιθανόν να ξεσπάσουν. Λέγεται ότι η πιο πάνω 'προσωπική' εταιρεία πώλησε 44 οικόπεδα σε διάφορους δίχως να μπορεί να τα μεταβιβάσει γιατί τα οικόπεδα δεν υπάρχουν.

Υπάρχει όμως και σχετική νομοθεσία.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Θα αφήσει ανεξέλεγκτη αυτή την κατάσταση;
- (2) Μελετούνται οι ελλείψεις και αυτού του νόμου;
- (3) Πότε πρόκειται να γίνουν οι αναγκαίες τροπολογίες στο σχετικό νόμο;»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Σας πληροφορώ ότι με την εφαρμογή του περί Κτηματομεσιτών Νόμου παρέχεται επαρκής προστασία του κοινού στις περιπτώσεις των αγοραπωλησιών ακίνητης ιδιοκτησίας. Εξάλλου, όπως είναι γνωστό, με βάση τον πιο πάνω νόμο ιδρύθηκε Συμβούλιο Εγγραφής Κτηματομεσιτών το οποίο, μεταξύ άλλων, μελετά την ανάγκη τροποποίησης της νομοθεσίας και αναμένεται να υποβάλει σχετικές εισηγήσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1987.

«Πληροφορούμαστε ότι παγκυπρίως υπάρχει απώλεια νερού 25% μέχρι 27%, με αποτέλεσμα να επιτείνεται το πρόβλημα της έλλειψης νερού και να αυξάνεται το κόστος του πράγματι καταναλισκόμενου από το κοινό νερού.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αληθεύει η πιο πάνω πληροφορία,
- (β) Εάν ναι, πού οφείλεται η πιο πάνω απώλεια και τι μέτρα λαμβάνονται για τον περιορισμό και/ή την εξάλειψή της;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρινακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Είναι κοινώς γνωστό και παραδεδομένο ότι σε όλα τα στάδια της συλλογής, αποθήκευσης, επεξεργασίας, μεταφοράς και διανομής νερού, υπάρχουν κάποιες απώλειες που θεωρούνται αναπόφευκτες.

Οι απώλειες οφείλονται κυρίως στην εξάτμιση από φράγματα και ανοικτές δεξαμενές, στα σπασίματα κ.ά. Οι απώλειες διαφέρουν αρκετά από περίπτωση σε περίπτωση, ανάλογα με το συνολικό μήκος, την ηλικία και τη φυσική κατάσταση των αγωγών, τις πιέσεις μέσα στο σύστημα και τη διακύμανσή τους. Τονίζεται επίσης ότι κανένα φράγμα, δεξαμενή, σύστημα αγωγών μεταφοράς ή διανομής νερού μπορεί να είναι απόλυτα υδατοστεγές.

Στα πλαίσια των προσπαθειών που καταβάλλονται τόσο από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων όσο και από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας για τον περιορισμό των απωλειών στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο, γίνεται, μεταξύ άλλων, συστηματικός έλεγχος των δικτύων διανομής, περιορίζονται οι ψηλές πιέσεις, ελέγχονται ή αντικαθίστανται οι μετρητές που δεν έχουν την απαιτούμενη ακρίβεια και ανευρίσκονται και επιδιορθώνονται άδηλες διαρροές. Τα ευεργετικά αποτελέσματα των προσπαθειών αυτών άρχισαν ήδη να διαφαίνονται και οι απώλειες στις πόλεις μέσα στο 1986 παρουσίασαν ικανοποιητική μείωση, σε σύγκριση με το 1985 και κυμάνθηκαν μεταξύ 18.9% και 24.5%.

Στόχος των ενδιαφερομένων αρμόδιων αρχών παραμένει η μείωση των απωλειών νερού στο χαμηλότερο δυνατό βαθμό με τη λήψη πάνω σε συνεχή βάση, όλων των αναγκαίων μέτρων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Σε επίσκεψή μου στην Επισκοπή οι πρόσφυγες κάτοικοί της που ασχολούνται με τους κήπους με πληροφόρησαν ότι υπάρχει εκκρεμές αίτημά τους όπως ανορυχθεί διάτρηση για τις ανάγκες του αρδευτικού αρ. 1 της Επισκοπής, διότι δεν ικανοποιείται από την ήδη υπάρχουσα διάτρηση.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

Εάν προγραμματίζεται και πότε η ανόρυξη νέας διάτρησης για τις ανάγκες του αρδευτικού αρ. 1 της Επισκοπής.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Το Αρδευτικό Τμήμα αρ. 1 Επισκοπής αρδεύει την περιοχή του από δυο ιδιόκτητες γεωτρήσεις. Από το 1984 το Αρδευτικό τούτο Τμήμα ενισχύεται, όταν

υπάρχει ανάγκη, από Κυβερνητική γεώτρηση στην περιοχή κατά τρόπο που να ικανοποιούνται οι αρδευτικές του ανάγκες.

Για τους πιο πάνω λόγους και δεδομένου ότι έχει ήδη αποφασισθεί η επίσπευση της κατασκευής του αρδευτικού δικτύου της περιοχής στα πλαίσια του Έργου του Νοτίου Αγωγού, δεν προκύπτει θέμα ανόρυξης νέας γεώτρησης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Εζεκία Παπαγιωάννου και ληφθείσα στις 22 Σεπτεμβρίου 1987.

«Η από μέρος της Κυπριακής Κυβέρνησης εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων σε Ισραηλίτες στο αεροδρόμιο Λάρνακας και στο λιμάνι της Λεμεσού συνιστά νέα κατάφωρη παραβίαση της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Γι' αυτό και ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Τι ακριβώς διαλαμβάνει η συμφωνία εκχώρησης τέτοιων δικαιωμάτων στους Ισραηλίτες και γιατί δεν υποβλήθηκε για επικύρωση από τη Βουλή, όπως προνοεί το Σύνταγμα;
- (β) Κατά πόσο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο σαν Σώμα.
- (γ) Πότε θα τερματιστεί η συμφωνία;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987, των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών και Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Σεπτεμβρίου 1987 του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΑΚΕΛ κ. Εζεκία Παπαγιωάννου.

«Τα Κυπριακά λιμάνια και αεροδρόμια τελούν υπό την κυριαρχία της Δημοκρατίας η οποία ασκεί σ' αυτά αποκλειστική δικαιοδοσία.

Οι αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας ασκούν στο χώρο των λιμανιών και αεροδρομίων πλήρη και αποτελεσματικό έλεγχο.

Σε κανένα και πουθενά στη Δημοκρατία δεν έχουν εκχωρηθεί κυριαρχικά δικαιώματά μας ούτε έχει συναφθεί οποιαδήποτε συμφωνία με άλλο κράτος που να προβλέπει για τέτοια εκχώρηση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Σεπτεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως στο νηπιαγωγείο του Μούτταλλου υπάρχουν μόνο δυο νηπιαγωγοί, ενώ ο αριθμός των παιδιών είναι σημαντικά μεγάλος, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί την κατάλληλη επάνδρωση του νηπιαγωγείου.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Στο Δημόσιο Νηπιαγωγείο Μούτταλλου φοιτούν κατά τη φετινή χρονιά 59 παιδιά.

Σύμφωνα με τους πιο πάνω αριθμούς η στελέχωση του νηπιαγωγείου με δυο νηπιαγωγούς είναι απόλυτα επαρκής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Δεδομένου πως σύμφωνα με τις διεθνείς στατιστικές ένα στα χίλια περίπου παιδιά γεννιέται με προβλήματα κώφωσης — πράγμα που σημαίνει πως στην Κύπρο υπάρχουν προβλήματα για 500-600 παιδιά — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί τη δημιουργία ακουολογικού κέντρου και στην Κύπρο, όπως είναι από χρόνια κύριο και κάρριο αίτημα των γονιών με παιδιά που πάσχουν από συναφή προβλήματα.

Σ' ένα τέτοιο κέντρο, που θα μπορούσε να πλαισιωθεί με ακουολόγο, δάσκαλο κωφών παιδιών, παιδοψυχολόγο, τεχνικό κι' ένα - δυο άλλους, θα μπορούσαν να βοηθηθούν τόσο οι γονείς όσο και τα παιδιά στα πρώτα και κρίσιμα στάδια της ανάπτυξής τους και συγκεκριμένα από το πρώτο έτος της ηλικίας τους ως το έκτο έτος, που αναλαμβάνονται από τη σχολή κωφών παιδιών.

Μέχρι τώρα τη βασική αγωγή — πλημμελή, όμως, λόγω μη επαρκούς καθοδήγησης και εξοπλισμού — παρείχε ο Κύπριος γονιός, με αποτέλεσμα την αναστολή της ομαλής αναπτυξιακής πορείας των παιδιών αυτών.

Τέλος παρακαλείται το Υπουργείο Οικονομικών να ενημερώσει το Σώμα αν προγραμματίζει την απαλλαγή του τελωνειακού δασμολογίου από τις ακουοτικές συσκευές (βαρυκοΐας), που κάθε δυο με τρία χρόνια οι γονείς είναι υπόχρεοι να τας αντικαθιστούν.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το θέμα της ίδρυσης και λειτουργίας ακουολογικού κέντρου στην Κύπρο είναι, βασικά, θέμα ιατρικό και υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας.

Από πλευράς Υπουργείου Παιδείας θα χρειαστεί ο διορισμός 1—2 ειδικευμένων δασκάλων κωφών παιδιών.

Επειδή δεν έχει ακόμη λειτουργήσει στην Κύπρο ένα τέτοιο κέντρο και επειδή το Υπουργείο Παιδείας ευνοεί τη λειτουργία του, δημιούργησε ειδική μονάδα στη Σχολή Κωφών Παιδιών, η οποία περιλαμβάνει ακουολογική υπηρεσία, καθοδήγηση γονιών παιδιών προσχολικής ηλικίας και ατομική βοήθεια σε κωφά παιδιά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 15 Οκτωβρίου 1987.

«Δεδομένου πως στην Παιδαγωγική Ακαδημία φοιτούν, σήμερα 508 φοιτητές (υποψήφιοι δάσκαλοι και νηπιαγωγοί), ενώ προβλέπεται η αύξηση του αριθμού τους στα επόμενα χρόνια, στον ίδιο κλάδο, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να προβεί στη δημιουργία οργανικών θέσεων στην ΠΑΚ, όπως και με παλιότερο υπόμνημά μας αρμόδια σημάναμε και με σχετικές μας αγορεύσεις από το βήμα της Βουλής τονίσαμε, μιας και, τρεις

περίπου δεκάδες χρόνια τώρα μετά τη σύστασή της, μονάχα η θέση του Διευθυντή είναι οργανική, και:

- (1) Καθηγητές με κάποια προσκτώμενη πείρα στην Ακαδημία, προαγόμενοι, εγκαταλείπουν την έδρα τους σ' αυτή, μ' όλες τις αρνητικές κι εξόφθαλμες επιπτώσεις από την πρακτική και τακτική αυτή σε βάρος της ομαλής εκπαίδευσης αλλά και της εύρυθμης λειτουργίας της Ακαδημίας.
- (2) Η μελετώμενη αναβάθμιση της Ακαδημίας σε Φιλοσοφική Σχολή, συνιστά θέμα εντελώς διάφορο από μια άρτια, ισόρροπη και πλήρη στελέχωση ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος στον τόπο.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το θέμα της στελέχωσης της Παιδαγωγικής Ακαδημίας μελετάται μέσα στα πλαίσια της αναβάθμισης της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 1988—1989, σε Τμήμα Επιστημών της Αγωγής της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου».

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 17 Οκτωβρίου 1987.

«Έχουμε πληροφορηθεί ότι η χαλίτικη γη όπου βρίσκεται το Παιδικό Πάρκο της Δασούπολης και που φιλοξενά καθημερινά τα παιδιά της περιοχής, έχει δοθεί σε ιδιώτες για κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Το πάρκο αυτό και ο χώρος πρασίνου είχε δημιουργηθεί από τους κατοίκους της περιοχής.

Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή κατά πόσο αληθεύουν οι πιο πάνω πληροφορίες, και σε τέτοια περίπτωση με ποια κριτήρια καταστρέφεται το περιβάλλον και οι χώροι πρασίνου, αντί να προωθούνται σχέδια προστασίας του περιβάλλοντος και δημιουργίας νέων χώρων για ψυχαγωγία των παιδιών και χώρων πρασίνου.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικά με την εκμίσθωση σε ιδιώτη κρατικής γης στην περιοχή Δασούπολης 'Στροβόλου' αναφέρω τα ακόλουθα:

- (α) Είναι γεγονός ότι, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομ. 5.3.1987, εκμισθώθηκε στην εκτοπισθείσα ιδιοκτήτρια της σχολής μοντελίστ ΣΙΤΑΜ έκταση 610 τετραγωνικών μέτρων κρατικής γης στη Δασούπολη για μεταστέγαση της σχολής της. Η εκμίσθωση έγινε με βάση τα υφιστάμενα καθορισμένα κριτήρια και μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για υποβοήθηση των εκτοπισθέντων για επαναδραστηριοποίηση.
- (β) Η κρατική γη που εκμισθώθηκε δεν ζητήθηκε από το Δήμο Στροβόλου, η δε δενδροφύτευσή της με οπωροφόρα και άλλα δένδρα έγινε από τον ιδιοκτήτη γειτονικού κτήματος χωρίς έγκριση και τα διάφορα παιδικά

παγνίδια τοποθετήθηκαν από κατοίκους της περιοχής, χωρίς πάλιν έγκριση, όταν έγινε γνωστή η απόφαση για εκμίσθωση της γης σε ιδιώτη, και

- (γ) πολιτική της Κυβέρνησης είναι η ενθάρρυνση της ανάπτυξης του πρασίνου και για το σκοπό αυτό υποβοηθά τοπικές Αρχές στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν κοινοτικά πάρκα και χώρους πρασίνου, με την παραχώρηση ή εκμίσθωση σ' αυτές κρατικής γης που δεν είναι αναγκαία για άλλους κοινωνωφελείς σκοπούς.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι τα πωλούμενα στην Κυπριακή αγορά λιπάσματα προέρχονται από το Κυπριακό εργοστάσιο λιπασμάτων που άρχισε τη λειτουργία του προσφάτως και πωλούνται σε τιμές υψηλότερες από εκείνες των εισαγόμενων λιπασμάτων που η εισαγωγή τους έχει ήδη σταματήσει. Και επειδή από την κατάσταση αυτή θα πληγούν τα εισοδήματα του γεωργικού μας κόσμου, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Γιατί τα επιτοπίως κατασκευαζόμενα λιπάσματα πωλούνται σε τιμές υψηλότερες εκείνων που εισάγονταν; Πού οφείλεται το γεγονός τούτο;
- (2) Ποιος καθορίζει το ύψος της τιμής λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος του μονοπωλίου των Κυπριακών λιπασμάτων;
- (3) Λήφθηκε υπόψη στον καθορισμό της τιμής ότι θα μειωθούν περαιτέρω τα εισοδήματα του γεωργικού μας κόσμου;
- (4) Μήπως το ασύμφορο της λειτουργίας του εργοστασίου θα το πληρώσουν οι γεωργοί μας;
- (5) Τι μέτρα προτίθεται να λάβει η αρμόδια αρχή για μείωση παρά για αύξηση των τιμών;»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σύμφωνα με το «περί Προμηθειών και Υπηρεσιών (Τιμαί, Έλεγχος και Ρύθμισις Πωλήσεως Εμπορευμάτων) Διάταγμα του 1987 (Κ.Δ.Π. 253/87) οι ανώτατες τιμές τόσο των ντόπιων όσο και των εισαγόμενων λιπασμάτων καθορίζονται υπό της Αρμοδίας Αρχής που είναι το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Για τον καθορισμό των τιμών στις οποίες αγοράζει τα επιτοπίως παραγόμενα λιπάσματα, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ. λήφθηκαν υπόψη οι διεθνείς τιμές στις οποίες θα μπορούσε να προμηθευτεί η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα από το εξωτερικό τέτοια λιπάσματα.

Με βάση τις πιο χαμηλές τιμές που εξασφάλισε η Σ.Κ.Τ. από την Ελλάδα κατόπιν διεθνών προσφορών, το συνολικό κόστος των ίδιων τύπων λιπασμάτων μέχρι το λιμάνι παραλαβής θα ήταν περίπου 8% πιο χαμηλό από τις τιμές που καθορίστηκαν για τα ντόπια λιπάσματα. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι στις τιμές που είχε εξασφαλίσει η Σ.Κ.Τ. από την Ελλάδα συμπεριλαμβάνετο και μια επιδότηση εξαγωγής της τάξης του 9%. Συνεπώς αν η επιδότηση δεν ληφθεί

υπόψη στο κοστολόγιο, οι πραγματικές τιμές των εισαγόμενων λιπασμάτων θα ήταν ελαφρά πιο ψηλές σε σύγκριση με τις τιμές που καθορίστηκαν για τα λιπάσματα της ντόπιας βιομηχανίας.

Είναι πιστεύουμε ήδη αποδεκτό απ' όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη ότι οι ντόπιες βιομηχανίες θα πρέπει να τυγχάνουν, ιδιαίτερα στα πρώτα στάδια της λειτουργίας τους, κάποιας προστασίας από τα εισαγόμενα ομοειδή προϊόντα και μάλιστα όπου οι εξαγωγές τέτοιων προϊόντων επιδοτούνται από τις χώρες από τις οποίες εξάγονται. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι οι ντόπιες βιομηχανίες θα αφήνονται να καθορίζουν ελεύθερα και χωρίς κανένα έλεγχο τις τιμές πώλησης των προϊόντων τους, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για μονοπωλιακές ή ολιγοπωλιακές επιχειρήσεις.

Σημειώνεται επίσης ότι οποιοδήποτε αυξημένο κόστος στην καλλιέργεια σιτηρών που απορροφά ένα μεγάλο ποσοστό σύνθετων λιπασμάτων, λαμβάνεται υπόψη στον καθορισμό των τιμών των σιτηρών.

Αναφέρεται τέλος ότι οι τιμές λιανικής πώλησης των λιπασμάτων τόσο των εισαγόμενων όσο και των ντόπιων καθορίζονται επίσης σύμφωνα με το πιο πάνω διάταγμα με βάση το κόστος αποθήκης του χονδροπώλη.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και έτσι φθάσαμε στο Κεφάλαιο Δ'.

Όμως θα διακόψουμε, διότι χρειάζεται.....

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Αντιλαμβάνομαι, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει διευθέτηση να συνεχίσουμε το Κεφάλαιο Δ' για το θέμα των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από η ώρα 5.05 μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αυτό ακριβώς είναι.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Η ώρα είναι 4.40 μ.μ. Αν θέλει η Βουλή μπορεί να αναγνωστεί η Έκθεση για το ΑΣΚΑΡΕΛ και να μείνει να αρχίσει η συζήτηση την επόμενη εβδομάδα. ούτως ώστε να μην έχουμε αυτό το εικοσιπεντάλεπτο διάλειμμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν υπάρχει χρόνος ναι. Δεν ξέρω πόσο μεγάλη είναι η Έκθεση.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Είναι μεγάλη, κ. Πρόεδρε. Είναι μεγάλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τότε δεν προλαβαίνουμε να την αναγνώσουμε και να κάνουμε και ένα πεντάλεπτο τουλάχιστο διάλειμμα. Διότι μας ζητείται από το Ρ.Ι.Κ. ένα πεντάλεπτο διάλειμμα.

Επομένως θα διακόψουμε μέχρι τις 5.00 μ.μ.

(Ώρα διακοπής: 4.35 μ.μ.)

(Ώρα επανέναρξης: 5.05 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη συζήτηση του θέματος που είναι εγγεγραμμένο στο Κεφάλαιο Δ'. Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και

Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση».

Συνέχιση της συζήτησης.

Ποιος θα είναι ο πρώτος ομιλητής;

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το κύριο επιχείρημα που προβάλλει το ΔΗΚΟ είναι ότι οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί δικαιολογούνται, ότι δηλαδή είναι φυσικό να κατατίθενται συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί.

Άρα το πρώτο ερώτημα που προβάλλει είναι κατά πόσο οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που κατατέθηκαν μέσα στο 1987 ήταν δικαιολογημένοι.

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν είναι ένα ναι ή όχι. Η Κυβερνητική πλευρά αυτό το ερώτημα το απαντά με ένα απλό και αβασάνιστο Ναι. Δυστυχώς η υπεραπλούστευση διακρίνει τη συμπεριφορά τους σε όλα τα θέματα.

Η δική μας απάντηση στο πιο πάνω ερώτημα είναι πιο σύνθετη. Εμείς λέμε ότι ένας περιορισμένος αριθμός συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι ίσως δικαιολογημένος. Ποιοι είναι αυτοί οι προϋπολογισμοί; Είναι αυτοί οι προϋπολογισμοί που αφορούν έργα για τα οποία υπάρχουν τα αναγκαία σχέδια μαζί με χρονοδιαγράμματα κατασκευής τους. Σ' αυτές τις περιπτώσεις τουλάχιστο φαίνεται να υπάρχει πρόθεση για υλοποίησή τους.

Ο μεγαλύτερος όμως αριθμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών του 1987 δεν μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένος. Δεν μπορεί ένας προϋπολογισμός μέσα σε 7 μήνες να ανατρέπεται κατά 30%. Προϋπολογισμός σημαίνει υπολογισμός εκ των προτέρων των εσόδων και των εξόδων.

Όταν ένας προϋπολογισμός μέσα σε 7 μήνες ανάτρεψε τις δαπάνες του κατά το 1/3, τότε αυτός δεν είναι προϋπολογισμός. Προεκλογικός υπολογισμός ίσως να μπορεί να χαρακτηριστεί. Προϋπολογισμός όμως σίγουρα όχι.

Το δεύτερο ερώτημα που προβάλλει είναι: Υπάρχει πραγματική πρόθεση για υλοποίηση των έργων που προβλέπουν αυτοί όλοι οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που κατατίθενται στη Βουλή;

Και εδώ η απάντηση των κυβερνώντων είναι ένα υπεραπλουστευμένο ναι. Η δική μας απάντηση είναι και εδώ πιο σύνθετη. Για ένα περιορισμένο αριθμό έργων φαίνεται να υπάρχει πρόθεση υλοποίησής τους. Είναι τα έργα, όπως ανέφερα και πιο πάνω, για τα οποία υπάρχουν σχέδια και χρονοδιαγράμματα υλοποίησής τους.

Για έναν άλλο αριθμό έργων υπάρχει πρόθεση να γίνουν πολύ λιγότερα από αυτά που προβλέπονται στους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Γι' αυτό και όταν στην Επιτροπή Οικονομικών ζητήσαμε από τους αρμοδίους να μας πουν το πραγματικό κονδύλι που θα απαιτηθεί για την κάθε περίπτωση, οι απαντήσεις τους ήταν γεμάτες αοριστίες και υπεκφυγές. Έτσι υποχρεωθήκαμε να τους ζητήσουμε να μας δώσουν τις απαντήσεις τους γραπτώς και ταυτόχρονα τους είχαμε επισύρει την προσοχή στη νομοθεσία που πέρασε η Βουλή για κατάθεση ψευδών στοιχείων.

Αμέσως τότε πολλά κονδύλια αλλοιώθηκαν. Για παράδειγμα εκεί που μας ζητούσαν κονδύλι £70,000 το μείωσαν στις £18,000. Εκεί που μας ζητούσαν £50,000 τις έκαναν £11,000 και ούτω καθ' εξής.

Υπάρχει όμως, κύριοι συνάδελφοι, και μια τρίτη κατηγορία συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Γι' αυτή την κατηγορία δεν υπάρχει καμιά πρόθεση υλοποίησής τους. Γι' αυτό και όταν η Επιτροπή Οικονομικών ζήτησε από τους αρμοδίους να μας δηλώσουν γραπτώς το ύψος του ποσού που χρειάζονταν, πολλά κονδύλια μας ζήτησαν να τα απαλείψουμε πλήρως.

Και τὰ ερωτήματα που προβάλλουν εδώ είναι: Γιατί μέσα στο 1987 κατατέθηκε από την Κυβέρνηση ασυνήθιστα μεγάλος αριθμός συμπληρωματικών προϋπολογισμών; Γιατί για ένα μεγάλο αριθμό κονδυλίων μας ζητούν διογκωμένα ποσά από αυτά που στην πραγματικότητα προτίθενται να δαπανήσουν; Και τρίτο, γιατί καταθέτουν συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς με εντελώς εικονικά ποσά;

Η εξήγηση βρίσκεται στο ότι το 1987 είναι προεκλογικός χρόνος. Και κάθε προεκλογικό χρόνο οι κ.κ. Υπουργοί θυμούνται να μελετούν επί τόπου προβλήματα. Έτσι αρχίζουν να επισκέπτονται διάφορες κοινότητες. Χωρίς πολλή περισκεψή μοιράζουν διάφορες υποσχέσεις. Έχουν οδηγίες να μοιράζουν υποσχέσεις.

Όταν γυρίσουν πίσω στα γραφεία τους συνειδητοποιούν ότι από τις πολλές υποσχέσεις που μοίρασαν σε κάθε κοινότητα θα πρέπει να υλοποιήσουν τουλάχιστο μια.

Έτσι αρχίζουν ασυντόνιστα και απρογραμματίστα να πιέζουν τους αρμοδίους και τις διάφορες υπηρεσίες να δώσουν προτεραιότητα στο Α ή στο Β πρόβλημα. Η συνηθισμένη απάντηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες είναι ότι δεν προλαμβάνουμε. Όμως, οι κύριοι Υπουργοί συνεχίζουν να τους πιέζουν.

Έτσι στο τέλος βρίσκεται ένας ασυνάρτητος συμβιβασμός. Να σταλεί συμπληρωματικός προϋπολογισμός στη Βουλή και βλέπουμε. Αν προλάβουμε, κάνουμε μέρος του έργου. Εκεί που δεν προλαβαίνουμε, τουλάχιστο να προσπαθήσουμε να αρχίσουμε το έργο. Και εκεί που ούτε αυτό είναι δυνατό, τότε τουλάχιστο να επιφέρουμε κάποια σύγχυση ότι έχουμε πρόθεση να το κάνουμε.

Σε όλες όμως αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει και μια άλλη τακτική. Μια φθηνή συμπεριφορά. Μια τακτική στην οποία καμιά, έστω υποφερτά, μη γελοία διοίκηση δεν θα καταδεχόταν να καταφύγει. Όμως από τη σημερινή Κυβέρνηση της Κύπρου όλα πρέπει να τα περιμένει κανείς.

Ποια είναι αυτή η τακτική; Εκεί που εκτιθέμεθα σαν Κυβέρνηση να ρίχνουμε την ευθύνη πάνω στη Βουλή. Αυτό να γίνεται, έστω κι αν λέμε ανακρίβειες, έστω και αν παραπλανούμε, έστω ακόμα κι αν χρειαστεί να πούμε ασύστολο ψέμα. Αυτό είναι το κατόντημα της επίσημης Κυβέρνησης της Κύπρου.

Είναι πολλές φορές, κύριοι συνάδελφοι, που ήλθαν αντιπροσωπείες στο γραφείο μου με πληροφορίες από την εκτελεστική εξουσία ότι η Βουλή καθυστέρησε να μελετήσει ή η Βουλή δεν ενέκρινε ή η Βουλή μείωσε το Α ή το Β κονδύλι που αφορά αναπτυξιακά έργα.

Πιστεύω ότι και άλλοι συνάδελφοι θα έχουν παρόμοιες εμπειρίες, ιδιαίτερα όσοι είναι μέλη της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής.

Εδώ πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ισχυρισμοί αυτοί της Κυβέρνησης αποτελούν ασύστολα ψέματα. Το λέω και το υπογραμμίζω αυτό. Γιατί πιστεύω ότι πρέπει να είναι πολύ λίγοι οι πολίτες που είναι δυνατό να πιστέψουν ή να φανταστούν ότι η επίσημη Κυβέρνηση λέει ψέματα.

Και όμως αυτή η Κυβέρνηση που εκπροσωπεί της επίσημη πλευρά σ' αυτή την κοινωνία λέει ψέματα. Όχι ανακρίβειες, όχι υπερβολές. Ψέματα. Ασύστολα

ψέματα για να υποσκάψει τη Βουλή με τον πιο απαράδεκτο τρόπο.

Γι' αυτό πρέπει να γίνει ξεκάθαρο από το βήμα της Βουλής ότι η Βουλή ουδέποτε απέρριψε ή μείωσε κονδύλια για αναπτυξιακά έργα. Απαλείφει η μειώνει τέτοια κονδύλια μόνο όταν η Κυβερνητική πλευρά μας δηλώνει ότι δεν είναι έτοιμη να αρχίσει το έργο. Ουδέποτε όμως η Βουλή από μόνη της ήλθε να εμποδίσει ή να επιβραδύνει την κατασκευή οποιουδήποτε αναπτυξιακού έργου. Καταναλωτικές δαπάνες απορρίπτουμε. Ουδέποτε όμως αναπτυξιακά κονδύλια. Οτιδήποτε άλλο λεχθεί είναι ασύστολο ψέμα.

Αντίθετα αυτή η πολυκομματική Βουλή εργάζεται και ομαλά και εποικοδομητικά. Έχει δε εισάξει πρακτικούς τρόπους που να υποχρεώνουν τις αρμόδιες αρχές να υλοποιούν τα έργα που εγκρίνει η Βουλή.

Γιατί σε αντίθεση με την Κυβερνητική πλευρά αυτό το Σώμα δεν ενδιαφέρεται για τις εντυπώσεις αλλά για το τι γίνεται στην πράξη.

Υπενθυμίζω, κύριοι συνάδελφοι, ότι το κύριο επιχείρημα που προβάλλει το ΔΗΚΟ είναι ότι ο θεσμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι αποδεκτός. Μα δεν είναι αυτό το θέμα που συζητούμε.

Επαναλαμβάνω ότι ένας περιορισμένος αριθμός συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι μέσα στα αποδεκτά πλαίσια.

Εκείνο που είναι απαράδεκτο είναι αυτό που συνέβη αυτό το χρόνο, το 1987. Γι' αυτό το χρόνο η Κυβέρνηση κατέθεσε δείγμα ενός υποτιθέμενου ετήσιου προϋπολογισμού. Και από τότε βομβαρδίζει τη Βουλή καθημερινά με σωρεία από συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Αυτοί που κατέθεσε στην αρχή του χρόνου δεν είναι προϋπολογισμοί αυτοί που καταθέτει μετά είναι υστερολογισμοί.

Στην ομιλία της η κ. Κατσελλή αισθάνθηκε την ανάγκη να αναφέρει ότι είναι άνθρωποι αυτοί που ετοιμάζουν τους προϋπολογισμούς. Πολύ καλά έκανε και το διευκρίνισε η κ. Κατσελλή το ότι είναι άνθρωποι αυτοί που ετοιμάζουν αυτούς τους προϋπολογισμούς. Θα έλεγα ότι η κ. Κατσελλή θα ήταν ίσως πιο πειστική, αν τόνοιζε περισσότερο αυτό το σημείο στην ομιλία της. Πραγματικά χρειάζεται περισσότερη έμφαση το ότι είναι άνθρωποι αυτοί που κάνουν αυτούς τους προϋπολογισμούς.

Σ' ένα άλλο σημείο της ομιλίας της η κ. Κατσελλή λέει «Η Βουλή μπορεί να μελετά κάθε νομοσχέδιο και οι αρμόδιοι υπάλληλοι πάντα πρόθυμα δίνουν κάθε εξήγηση». Υπογραμμίζω το «οι αρμόδιοι πάντα πρόθυμα δίνουν κάθε εξήγηση».

Βέβαια η κ. Κατσελλή δεν είναι μέλος της Επιτροπής Οικονομικών και δεν ξέρω πάνω σε ποιες εμπειρίες βασίζει τον πιο πάνω ισχυρισμό της. Πάντως τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών δεν έχουμε τέτοιες εμπειρίες.

Αντίθετα είναι πολλές οι περιπτώσεις — μερικές καταγγέθηκαν και δημόσια από αυτό το βήμα — που οι αρμόδιοι απαντούν με μισόλογα και παραπλανητικά.

Είναι γι' αυτό που αυτή η Βουλή υποχρεώθηκε να περάσει νομοθεσία για την κατάθεση στοιχείων. Είναι γι' αυτό που η Επιτροπή Οικονομικών, όπως ήδη ανέφερα, επικαλέστηκε αυτή τη νομοθεσία και ζήτησε από τους αρμοδίους να ξανακαταθέσουν στοιχεία γραπτώς για τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Όταν ζήτησε αυτή τη διαδικασία, κανένας Βουλευτής της Επιτροπής Οικονομικών δεν ήγειρε θέμα. Γιατί όλοι συμφέρζονταν το αίσθημα ότι τα ποσά που μας δόθηκαν δεν ήταν ακριβή. Εξάλλου όταν υποχρεώθηκαν να μας δώσουν γραπτώς τα στοιχεία, τα αρχικά ποσά άλλαξαν ριζικά.

Οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ αναφέρθηκαν και στις παροχές στους πρόσφυγες. Μάλιστα η κ. Κατσελλή περιηφανεύτηκε ότι «η πολιτική της Κυβέρνησης πάνω στους πρόσφυγες είναι πάντα ολοκληρωμένη».

Η κ. Κατσελλή από τα στοιχεία που της δίνουν «πρόθυμα» οι αρμόδιοι πείσθηκε ότι η Κυβέρνηση δίνει προτεραιότητα στην ανακούφιση των προσφύγων με «ολοκληρωμένη πολιτική».

Την πληροφορώ ότι την προμηθεύουν με παραπλανητικά στοιχεία. Αυτή η Κυβέρνηση όχι μόνο δεν δίνει προτεραιότητα στους πρόσφυγες. Όχι μόνο δεν πληρώνει από τη γενική φορολογία ο,τιδήποτε ούτε λίρα για τους πρόσφυγες, αλλά χρήματα που έρχονται από το εξωτερικό αποκλειστικά για τους πρόσφυγες τα ξοδεύει για σκοπούς άλλους.

Πιο συγκεκριμένα. Όπως είναι σε όλους γνωστό, κάθε χρόνο παίρνουμε Αμερικάνικη βοήθεια ύψους 15 εκ. δολλαρίων μέσω της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών. Τα χρήματα αυτά έρχονται αποκλειστικά σαν βοήθεια προς τους πρόσφυγες. Τα τελευταία έξι χρόνια, συγκεκριμένα από το 1982, η βοήθεια αυτή δεν πάει στο Ταμείο των Προσφύγων, ούτε χρησιμοποιείται για τους πρόσφυγες. Ξοδεύεται από την Κυβέρνηση για διάφορους σκοπούς άσχετους με τους πρόσφυγες. Εδώ πρέπει να διευκρινιστεί ότι το ΤΑΕΠ, το Ταμείο δηλαδή των Προσφύγων, χρηματοδοτείται πλήρως από τις ειδικές φορολογίες που έχει θεσπίσει η Βουλή. Δηλαδή από την προσωρινή φορολογική επιβάρυνση πάνω στις εισαγωγές, από την έκτακτη εισφορά και από το προσφυγόσημο. Η Κυβέρνηση δεν συνεισφέρει τίποτε από τη γενική φορολογία στο ΤΑΕΠ. Και όχι μόνο δεν συνεισφέρει τίποτε αλλά για έξι χρόνια τώρα παίρνει 15 εκ. δολάρια κάθε χρόνο και τα διαθέτει για σκοπούς άσχετους με τους πρόσφυγες. Υφαρπάζει ουσιαστικά χρήματα τα οποία δικαιωματικά ανήκουν στους πρόσφυγες. Αυτά τα χρήματα πρέπει να επιστραφούν στο Ταμείο των Προσφύγων. Τους ανήκουν.

Βλέπετε, κα Κατσελλή, αυτή η ολοκληρωμένη πολιτική της Κυβέρνησης για τους πρόσφυγες φαίνεται να έχει και κάποιες ατέλειες. Είμαι βέβαιος ότι σαν αντιπρόσωπος της πιο προσφυγοποιημένης επαρχίας θα δείξετε ιδιαίτερη ευαισθησία για την υφαρπαγή αυτών των χρημάτων από το Ταμείο των Προσφύγων. Ενώστε λοιπόν και τη δική σας φωνή με τη δική μας για να επιστραφούν αυτά τα χρήματα στους δικαιούχους τους, να επιστραφούν στους πρόσφυγες.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Άριστος Χρυσοστόμου.

Παρακαλώ τους συναδέλφους να έχουν υπόψη τους ότι ο χρόνος που έχουμε στη διάθεσή μας είναι είκοσι λεπτά και ευχαριστώ τον κ. Ιεροδιακόνου γιατί ήταν ακριβής στο χρόνο.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Προτού εκθέσω στις απόψεις μου για το συζητούμενο θέμα θα σχολιάσω ανακρίβειες, υπερβολές και ανυπόστατους ισχυρισμούς συναδέλφων.

Μερικοί συνάδελφοι στη διάρκεια της συζήτησης αντιλήφθηκαν ότι η προσπάθεια για δημοκοπία και κομματική εκμετάλλευση απέτυχε, γι' αυτό μέσα στη σύγχυση που τους κατέχει και από έλλειψη επιχειρημάτων χρησιμοποίησαν απαράδεκτες εκφράσεις.

Άρχισε ο έντιμος συναδελφός κ. Δίγκλης την αγόρευσή του κάνοντας αναφορά στον «βουν με τα κέρατα». Σεβόμενοι το χώρο της Βουλής αλλά και τον εαυτό μας δεν θα τον ακολουθήσουμε στον κατήφορο που πήρε. Το Φλεβάρη του ευχόμαστε ομαλή προσγείωση.

Ο συναδελφός Χατζηδημητρίου στην ομιλία του παραπονέθηκε γιατί το ΔΗΚΟ «διαφημίζει τα μικρά και τα μεγάλα έργα που έγιναν στον τόπο με τα χρήματα των φορολογουμένων». Παρόμοιες απόψεις εκφράστηκαν επανειλημμένα και από συναδέλφους των άλλων κομμάτων.

Συναδέλφои, όταν απευθύνεσθε στο κόμμα μας, το ΔΗΚΟ, μας αποκαλείτε το Κυβερνών κόμμα. Και είμαστε το Κυβερνών κόμμα. Τι θέλετε λοιπόν να διαφημίζουμε; τα έργα που εκτελεί ο κ. Ρήγκαν η ο κ. Γκορπατσιώφ ή ο κ. Γκαντάφι; Σίγουρα θα διαφημίζουμε τα έργα που εκτελεί η δική μας Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση Κυπριανού. Στ' αλήθεια έχετε πολύ παράξενη νοοτροπία. Αν σκοπός σας είναι να επιβάλετε λογοκρισία ή σιωπή στο κόμμα μας, για να μη διαφημίζει τα έργα που εκτελεί η Κυβέρνηση Κυπριανού, αποτύχατε. Σας διαβεβαιώ, συναδέλφои, μάρτυράς μου ο Λαός, και αν ακόμα εμείς δεν μιλούσαμε για τα έργα της δεκαετίας της διακυβέρνησης του τόπου από τον Πρόεδρο Κυπριανού, τα έργα δεν παραμένουν βουβά, μιλούσαν, μιλούν και θα μιλούν από μόνα τους.

Και μια άλλη απορία συναδέλφои. Λέτε πως τα μικρά και τα μεγάλα έργα (παραδέχεστε επιτέλους ότι έγιναν και μικρά και μεγάλα έργα) έγιναν με τα χρήματα των φορολογουμένων. Μα ούτε εμείς διαφωνούμε. Τα έργα έγιναν από τα έσοδα του κράτους και όχι από ύποπτες και μυστικές πηγές. Εκείνο όμως που έχει σημασία για το λαό και που αθέλητα το παραδέχεστε είναι ότι η Κυβέρνηση Κυπριανού χρησιμοποίησε τα χρήματα των φορολογουμένων κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο κάνοντας έργα, και δημιούργησε το οικονομικό θαύμα που σχολιάζεται ευνοϊκά από όλους και για το οποίο περηφανεύεται ο λαός μας.

Ο συναδελφός κ. Χατζηδημητρίου στην ομιλία του με έντονο ύφος αναρωτήθηκε: «Λέγει η Κυβέρνηση ότι έκανε έργα. Τι άλλο όμως μπορούσε να κάνει τα δέκα χρόνια που βρισκεται στην εξουσία;» Ναι κ. Χ' Δημητρίου συμφωνούμε απόλυτα μαζί σου στο ότι η Κυβέρνηση Κυπριανού τίποτε άλλο δεν μπορούσε να κάνει παρά μόνο έργα. Και αυτό έκανε στα δέκα χρόνια που κυβερνά. Έργα και όχι λόγια. Έργα που τα συναντούμε στο κάθε μας βήμα. Έργα που βοήθησαν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού μας. Έργα που ανέβασαν το κατά κεφαλή εισόδημα. Έργα που βοήθησαν στην αύξηση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης. Έργα που διατήρησαν τον πληθωρισμό σε χαμηλό επίπεδο. Έργα που τα περισσότερα θα αποδώσουν τα επόμενα χρόνια και που θα ανεβάσουν ακόμα περισσότερο το βιοτικό επίπεδο του λαού μας. Έργα που τα ζούμε καθημερινά. Και ο προοδευτικός λαός μας εκτιμά την εκτέλεση των έργων που γίνονται τόσο στα πλαίσια των τακτικών προϋπολογισμών όσο και στα πλαίσια των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Ο κ. Χατζηδημητρίου μίλησε επίσης και για την περίπτωση του δρόμου για την κατασκευή του οποίου δαπανήθηκαν £90,000 και μόλις τέλειωσε χρειάστηκαν να δαπανηθούν άλλες £34,000 για την ανακατασκευή του.

Για το ίδιο θέμα μίλησε και ο υποψήφιος του ΑΚΕΛ — με συγχωρείτε — ο ανεξάρτητος υποψήφιος.

Μα βιαστήκανε πολύ και οι δυο. Το θέμα συζητείται στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και αν ρωτούσαν τους συναδέλφους που τους εκπροσωπούν στην

Επιτροπή θα τους ενημέρωναν πως κάποια στοιχεία δεν είναι ορθά, ότι τα ποσά που χρησιμοποιήσαν είναι λανθασμένα.

Συνάδελφε κ. Χατζηδημητρίου αν δεν είχες μοναδικό σκοπό τη δημοκοπία, όπως και ο υποψήφιος του ΑΚΕΛ «ο ανεξάρτητος» θα περιμένατε την Έκθεση της Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Χρυσοστόμου, παρακαλώ να παύσουν οι ειρωνείες. Ή είναι ανεξάρτητος ή είναι υποψήφιος του ΑΚΕΛ.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Και τα δυο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, κ. Χρυσοστόμου. Δεν γίνεται και παρακαλώ να σταματήσουν αυτές οι ειρωνείες διότι είναι εκτός τάξεως.

Προχωράτε.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου αναφέρθηκε και στο Νότιο Αγωγό και παρέθεσε στην ομιλία του «πληροφορία» που μια και θα μιλούσε στη Βουλή και θα τον άκουε ο λαός από το ραδιόφωνο, δεν ενδιαφέρθηκε να την εξακριβώσει. Γνωστή Γκαιοπελική μέθοδος. Από τα πολλά που θα πεις και από τις επαναλήψεις κάτι μένει. Η ανεξακριβωτή πληροφορία που πλάσαρε ο κ. Χ' Δημητρίου τον πληροφορούσε επίσης ότι η Κυβέρνηση κατέβαλε στους εργολάβους πρόσθετα ποσά που συμποσούνται σε αρκετά εκατομμύρια λίρες για την επίσπευση της συμπλήρωσης του έργου. Και συνέχισε. «Και βέβαια», είπε ο κ. Χατζηδημητρίου, «κανένας δεν έχει ένσταση στην ταχύτερη δυνατή συμπλήρωση ενός τόσο σημαντικού έργου όπως είναι ο Νότιος Αγωγός». Φάσκει και αντιφάσκει ο συνάδελφος. Διαφωνά και ταυτόχρονα συμφωνά.

Μα συνάδελφε, έγινε επίσπευση του έργου με μερικές μόνο χιλιάδες λίρες, όχι αρκετά εκατομμύρια όπως φαντάστηκες, για να προλάβουμε το Χειμώνα, να κλείσει το φράγμα έγκαιρα νωρίς το Νιόβρη και να μη χυθεί το τόσο πολύτιμο νερό στη θάλασσα. Αυτός είναι ο μοναδικός λόγος, και ο σκοπός επιτεύχθηκε. Για σας όμως, ότι γίνεται, στόχο έχει τις εκλογές. Αν όμως έχετε πρόβλημα με τις εκλογές, δεν πρέπει να σας φταίνε τα έργα και ούτε πρέπει να υποστεί συνέπειες η οικονομία και ο λαός.

Ο συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου του ΑΚΕΛ θυμήθηκε τους συνταξιούχους. Βλέπετε σήμερα που το βιοτικό επίπεδο του Λαού μας ανέβηκε, ανέβηκε και ο μέσος όρος ζωής των Κυπρίων με αποτέλεσμα μεγάλο αριθμό ψηφοφόρων στην τάξη των συμπαθών συνταξιούχων. Ο κ. Κωνσταντίνου, πολύ αθώα βέβαια, προσπάθησε να μας πείσει πως δεν έχει στη σκέψη του την εκλογική σκοπιμότητα.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι μετά την Τούρκικη εισβολή το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων απειλήθηκε με χρεωκοπία, γιατί έχασε το 40% των εσόδων του και ταυτόχρονα όφειλε να καταβάλλει ανεργιακά επιδόματα σε πολλές χιλιάδες ανέργων. Με τη σωστή όμως οικονομική πολιτική της κυβέρνησης Κυπριανού δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις, ώστε όχι μόνο να μη χρεωκοπήσει το Ταμείο, αλλά και να εισαχθεί από το 1980 το νέο Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων που αποτελεί το σημαντικότερο μέτρο που λήφθηκε ποτέ στην Κύπρο στον τομέα της Κοινωνικής Ασφάλισης. Σήμερα πάνω από 55,000 συνταξιούχοι,

που με τους εξαρτώμενούς τους ξεπερνούν τις 110,000, στηρίζουν την επιβίωσή τους στις συντάξεις που ξεπερνούν τα 55 εκατομμύρια λίρες το χρόνο. Δεν μπορείς, κ. Κωνσταντίνου, να αμφισβητάς το σώφρονα και εποικοδομητικό ρόλο της Κυβέρνησης Κυπριανού στον τομέα αυτό.

Ο συνάδελφος κ. Δίγκλης στην εισηγητική ομιλία του στο 20ό Συνέδριο της ΠΕΟ ανέφερε: «Στην περίοδο που ανασκοπούμε οι βασικοί (πραγματικοί) μισθοί αυξήθηκαν κατά 16.1% ή με μέσο ετήσιο ρυθμό 3.8%. Γενικά οι όροι εργασίας και το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων βελτιώθηκε σ' αυτή την περίοδο κατά 18.4% ή με μέσο ετήσιο ρυθμό 4.3%. Στην ίδια περίοδο — λέει ο κ. Δίγκλης — αυξήθηκαν οι συντάξεις, τα ανεργιακά επιδόματα, τα επιδόματα ασθένειας, το επίδομα μητρότητας, ολοκληρώθηκε η δωρεάν μέση εκπαίδευση και εξασφαλίστηκε η δωρεάν φοίτηση στο ΑΤΙ και το ΙΕΕΤ. Τροποποιήθηκε — λέει ο κ. Δίγκλης — ο νόμος περί φόρου εισοδήματος για ανακούφιση των χαμηλά και μεσαία αμειβομένων. Ψηφίστηκε ο νόμος περί προστασίας της μητρότητας, περί ισομισθίας αντρών και γυναικών κλπ.»

Αντίθετα με τους κλαυθρισμούς της αντιπολίτευσης και του ίδιου του κ. Δίγκλη στο χώρο αυτό και στα έντυπα που ελέγχουν, ότι τάχα η Κυβέρνηση Κυπριανού οδήγησε την οικονομία στη χρεωκοπία, ο συνάδελφος Δίγκλης υποχρεώθηκε στο συνέδριο να πει μερικές αλήθειες. Το μόνο που δεν μπόρεσε να εξηγήσει ο συνάδελφος Δίγκλης ήταν πως μια κατά τα άλλα χρεωκοπημένη οικονομία, όπως την χαρακτηρίζει, είχε τη δυνατότητα να προσφέρει στο Λαό τόσα ωφέληματα. Τώρα μη βάλετε κακό στο μυαλό σας· ίσως να του διέφυγε, ίσως από αβλεψία όχι όμως σκόπιμα λόγω εκλογών.

Εμείς του ΔΗΚΟ δεν αρνηθήκαμε ποτέ τη συμβολή των εργαζομένων και όλων των τάξεων στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού μας. Διακηρύττουμε όμως ότι, παρά τις αντίξοες συνθήκες που προκάλεσε η εισβολή και η κατοχή, η Κυβέρνηση Κυπριανού με την ορθή οικονομική διαχείριση, την ορθολογιστική ανάπτυξη και τη φιλολαϊκή πολιτική που χάραξε και ακολούθιά, ο Λαός μας απολαμβάνει όλων εκείνων των επιτευγμάτων που διαφήμισε ο κ. Δίγκλης. Βέβαια για το συνάδελφο πρόκειται απλώς και μόνο για κατάκτηση.

Οι συνάδελφοι της αντιπολίτευσης ενοχλούνται πολύ από τις επισκέψεις των Υπουργών στην Ύπαιθρο και στους Δήμους και προσπάθησαν να αποδώσουν ψηφοθηρικό χαρακτήρα. Συνάδελφοι, η τακτική των επισκέψεων των Υπουργών στην Ύπαιθρο δεν είναι κάτι το καινούργιο. Δεν είναι κάτι που εγκαινιάστηκε φέτος. Η τακτική των επισκέψεων εφαρμόζεται από πολλά τώρα χρόνια και η άμεση επαφή της Κυβέρνησης με το Λαό είναι μόνιμο χαρακτηριστικό της διακυβέρνησης Κυπριανού.

Στις συσκέψεις που πραγματοποιούνται, Βουλευτές από όλα τα κόμματα και εκπρόσωποι επαγγελματικών οργανώσεων λαμβάνουν μέρος και σε ένα άψογο διάλογο του Κράτους με το Λαό και με την ουσιαστική συμβολή των Βουλευτών και των Οργανώσεων αντικρύζονται, μελετούνται και προωθούνται για λύση τα προβλήματα του Λαού μας. Ο θεσμός αυτός εκτιμάται πολύ από το Λαό γιατί αποφέρει ουσιαστικά.

Δυστυχώς, ορισμένοι συνάδελφοι, ειδικά φέτος — και είναι ευνόητος ο λόγος — σαμπόταραν το χρήσιμο τούτο θεσμό.

Ο συνάδελφος Γεωργίου από τη Λάρνακα και ο συν. Θεοδούλου από την Πάφο αναφέρθηκαν σε υπόσχεση που δεν τηρήθηκε και σε συμπληρωματικό προϋπο-

λογισμό για οδικά έργα που αποσύρθηκε.

Το νομοσχέδιο προνοούσε:

Βελτίωση του δρόμου Κιτίου — Περβολιών	£20,000
Βελτίωση του δρόμου Πάφου — Μαραθούνας — Επισκοπής	50,000
Βελτίωση του δρόμου Κιτίου — Μαζωτού	96,000
Ασφάλτωση του δρόμου Αγ. Θεοδώρου μέχρι το δρόμο Ζυγίου — Μαζωτού	60,000
Ασφάλτωση δρόμων προσπέλασης από χωριά μέχρι κύριο δρόμο	101,000

Ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός υποβλήθηκε στις 15/6/1987 και συζητήθηκε στην αρμόδια επιτροπή το Νιόβρη, πέντε μήνες μετά την κατάθεσή του, έτσι το χρονικό περιθώριο που απόμεινε μέχρι το τέλος του χρόνου δεν επέτρεπε την εκτέλεση του έργου.

Οι αρμόδιοι λειτουργοί ανέφεραν στην Επιτροπή ότι εκτός από την καθυστέρηση των πέντε μηνών το Διύλιστήριο που προμηθεύει την ασφαλτο διέκοψε τη λειτουργία του για λόγους συντήρησης των εγκαταστάσεων. Για τους δυο αυτούς λόγους το νομοσχέδιο αποσύρθηκε.

Οι συνάδελφοι όχι μόνο απέκρυψαν, κατά την αγόρευσή τους, τους λόγους αλλά παραπλανητικά το απέδωσαν σε προχειρότητα και έλλειψη σχεδιασμού και ότι η βιασύνη για την κατάθεσή του είχε εκλογική σκοπιμότητα. Συνάδελφοι, η αλήθεια γίνεται γνωστή και οι κάτοικοι των ενδιαφερόμενων χωριών γνωρίζουν, κρίνουν και, μην ανησυχείτε, θα αποφασίσουν σωστά.

Ο κ. Κωνσταντίνου του ΑΚΕΛ και ο κ. Μαθηκολώνης του ΔΗΣΥ (οι ηγεσίες των δύο άκρων συναντώνται) με στόμφο αναφέρθηκαν στο νομοσχέδιο για στεγαστικά προβλήματα των προσφύγων για το ποσό του £1,680,500 και οι δύο σε απόλυτη ομοφωνία απέκρυψαν ουσιώδη στοιχεία και προσπάθησαν να πείσουν ότι το νομοσχέδιο κατατέθηκε για εκλογικές σκοπιμότητες. Συνάδελφοι, η μισή αλήθεια είναι χειρότερη και από το ψέμα.

Στις 18/6/1987 κατατέθηκε το νομοσχέδιο και η αρμόδια επιτροπή το συζήτησε το Νιόβρη με πέντε μήνες καθυστέρηση.

Το νομοσχέδιο περιλάμβανε ποσό £175,000 επιπρόσθετα από άλλα ποσά που εγκρίθηκαν στον Τακτικό Προϋπολογισμό για τον ίδιο σκοπό.

Το ποσό τούτο αποσύρθηκε, γιατί συμβόλαιο ύψους £292,955 που κατακυρώθηκε στις 10/7/1987 από το ίδιο κεφάλαιο δεν εκτελέστηκε από τον εργολάβο και έτσι το ποσό των £175,000 που ζητήθηκε στις 18/6/1987 δεν ήταν αναγκαίο πλέον.

Το θέμα αθέτησης συμβολαίου από τον εργολάβο βρίσκεται ενώπιον της Γενικού Εισαγγελέως. Γιατί, συνάδελφοι, αποκρύψατε αυτό το στοιχείο;

Με το ίδιο νομοσχέδιο ζητήθηκε ποσό £750,000 για επιχορήγηση αυτοστέγασης σε ιδιόκτητα οικόπεδα, δάνεια για αυτοστέγαση σε ιδιόκτητα οικόπεδα και δάνεια για αγορά διαμερισμάτων και οικιών.

Όπως ανέφερα και προηγούμενα η ετοιμασία των προϋπολογισμών για το 1988 άρχισε από τον Απρίλη του 1987. Στην προκειμένη περίπτωση για τον προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ, οι προβλέψεις και τα δεδομένα που υπήρχαν τον Απρίλιο του 1987 (8 μήνες πριν την έναρξη του οικονομικού έτους 1988) έδειχναν

ότι τα ποσά που τελικά εγκρίθηκαν από τη Βουλή ήταν αρκετά για το έτος αυτό.

Μετά την έγκριση των προϋπολογισμών υποβλήθηκαν από δικαιούχους εκτοπισμένους αιτήσεις για στέγαση/αυτοστέγαση και για αγορά έτοιμης κατοικίας ή διαμερίσματος πολύ περισσότερες από ότι αναμένοντο και επειδή οι αιτήσεις εξακολουθούσαν να καταφθάνουν θεωρήθηκε σκόπιμο να κατατεθεί στις 18/6/1987 συμπληρωματικός προϋπολογισμός.

Απώτερος σκοπός της ενέργειας αυτής ήταν όπως σε περίπτωση εξάντλησης των εγκεκριμένων πιστώσεων να υπάρχουν τα αναγκαία ποσά για παραχώρηση σε δικαιούχους. Αν δηλαδή η πρόθεση της Κυβέρνησης για άμεση ικανοποίηση των προσφύγων σε επιχορηγήσεις και δάνεια θεωρείται από την αντιπολίτευση σπατάλη δημόσιου χρήματος και κακός προγραμματισμός, τότε ας κρίνει ο αδέκαστος λαός.

Τι θα συνέβαινε όμως αν δεν υπήρχαν διαθέσιμες πιστώσεις για παραχώρηση στους δικαιούχους; Δεν θα κατηγορείτο πάλι η Κυβέρνηση για κακό προγραμματισμό;

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα το θέμα που χαρακτηρίστηκε «Η καταχρηστική Κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών».

Από τη συζήτηση του θέματος που ολοκληρώνεται σήμερα θα διαφανεί και ο λαός θα κρίνει αν ο χαρακτηρισμός «Καταχρηστική Κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών» είναι ορθός ή άδικος και υπερβολικός και θα κρίνει αν εκ των πραγμάτων επιβάλλετο η κατάθεση όλων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Η Επιτροπή Οικονομικών στην έκθεσή της, με διαφώνια των Βουλευτών του ΔΗΚΟ, καταβάλλει προσπάθεια να κατηγορήσει την Κυβέρνηση ότι η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών μοναδικό στόχο έχει τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες.

Ο λαός από τη συζήτηση αυτή θα κρίνει αν η Κυβέρνηση επιλύοντας προβλήματα σκοπό έχει τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογικές σκοπιμότητες ή αν η αντιπολίτευση στη σύγχυσή της για τα ευνοϊκά αποτελέσματα των έργων που εκτελούνται καταβάλλει προσπάθεια να μετατρέψει το άσπρο σε μαύρο για το σκοπό που η ίδια κατηγορεί την Κυβέρνηση.

Στην έκθεσή της η Επιτροπή Οικονομικών τονίζει ότι περιέκοψε ποσό της τάξης των £9,602,371 από τους προϋπολογισμούς που αρχικά κατατέθηκαν. Σαν δικαιολογητικό για την περικοπή, μεταξύ άλλων αναφέρει ότι «ορισμένες δαπάνες που ζητούνταν δεν συνοδεύονταν με τα αναγκαία δικαιολογητικά ή και απουσίαζαν τα αναγκαία σχέδια υλοποίησής τους» ή ότι «ορισμένα κονδύλια για έργα ανάπτυξης δεν συνοδεύονταν από τα αναγκαία σχέδια και χρονοδιαγράμματα εκτέλεσης».

Το ότι συμπεριλήφθηκαν έργα στους προϋπολογισμούς χωρίς σχέδια αποδεικνύει την πρόθεση της Κυβέρνησης για εκτέλεσή τους στο χρόνο για τον οποίο κατατέθηκαν οι προϋπολογισμοί. Είναι γνωστό ότι η προετοιμασία των προϋπολογισμών για τον επόμενο χρόνο αρχίζει από το τέλος Απριλίου. Έτσι οι Τεχνικές Υπηρεσίες χρησιμοποιούν το μεσολαβούν χρονικό διάστημα από την προετοιμασία τέλους Απριλίου μέχρι τη συζήτησή τους από τη Βουλή (το 1987 συζητήθηκαν το Φλεβάρη), για να ετοιμάσουν τα σχέδια.

Η Επιτροπή Οικονομικών έκρινε ορθό να περικόψει τα ποσά χωρίς να διαγράψει τα έργα τονίζοντας ότι ήταν διατεθειμένη να τα εγκρίνει όταν θα υποβάλλοντο σχέδια, υπολογισμοί και χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης.

Η Επιτροπή Οικονομικών συνεχίζει στην έκθεσή της «Σε σχέση με τα έργα ανάπτυξης για τα οποία έγιναν περικοπές, η Επιτροπή όπως προκύπτει άλλωστε από την έκθεσή της για τους προϋπολογισμούς προς τη Βουλή, δεν εισηγείτο τη διαγραφή των σχεδίων στο σύνολό τους αλλά, διατηρώντας συμβολική γι' αυτά πρόνοια, καλούσε τους αρμοδίους να επανέλθουν σύντομα ενώπιόν της με τα αναγκαία σχέδια».

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν προτίθεται να αναφερθώ στα Άρθρα του Συντάγματος τα οποία ήδη επεξηγήθηκαν κατά κόρο από όλες τις πλευρές. Θα αναφερθώ όμως στις πέντε βασικές αιτίες που επέβαλαν την κατάθεση μεγαλύτερου αριθμού συμπληρωματικών προϋπολογισμών το 1987.

- (1) Στην περικοπή που έκανε η Βουλή από τους Τακτικούς Προϋπολογισμούς. (Η Επιτροπή, όταν προέβαινε στην περικοπή, καλούσε τους αρμοδίους να επανέλθουν σύντομα με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τα αναγκαία σχέδια).
- (2) Στη σημαντική μείωση του Κεφαλαίου «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό» και στον περιορισμό της χρήσης του.
- (3) Στο ότι η Βουλή επέβαλε την αρχή όπως οι επαναψηφίσεις κονδυλίων μη υποβάλλονται όλες μαζί με ένα συμπληρωματικό προϋπολογισμό.
- (4) Στην κάλυψη επειγουσών αναγκών και στην εκτέλεση έργων προτεραιότητας. Στο σημείο αυτό θα επεκταθώ για να δώσω κάποιες λεπτομέρειες.

Οι Βουλευτές επισκέπτονται τα χωριά για μελέτη προβλημάτων ή δέχονται αντιπροσωπείες για τον ίδιο σκοπό. Στη συνέχεια διευθετούνται συναντήσεις με τις αρμόδιες αρχές. Στις συναντήσεις αυτές οι Βουλευτές επίμονα ζητούν από την Κυβέρνηση την εκτέλεση κάποιου έργου που κατά τη γνώμη τους είναι έργο προτεραιότητας. Αν οι αρμόδιες υπηρεσίες αποφασίσουν ότι είναι έργο προτεραιότητας, τότε κατατίθεται συμπληρωματικός προϋπολογισμός (Οι Βουλευτές γνωρίζουν ότι το έργο το οποίο ζητούν δεν συμπεριλαμβάνεται στους τακτικούς προϋπολογισμούς).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δύο λεπτά έχετε, κ. συνάδελφε.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Μάλιστα.

Τα προβλήματα που υποβάλλονται αξιολογούνται και αν οι αρμόδιες υπηρεσίες διαπιστώσουν ότι το πρόβλημα είναι επείγον, τότε προωθείται η λύση του με συμπληρωματικό προϋπολογισμό.

- (5) Η πέμπτη αιτία, κύριοι συνάδελφοι, είμαστε εμείς οι Βουλευτές, η ίδια η Βουλή. Μήπως, κύριε Πρόεδρε, χρειάζεται αντί μόνο σε κριτική να προβούμε και σε αυτοκριτική; Με την αρχή που υιοθέτησε η ίδια η Βουλή αναγκαστικά κατατέθηκε μεγάλος αριθμός συμπληρωματικών

προϋπολογισμών το Μάιο και Ιούνιο και η Βουλή τους συζήτησε το Νιόβρη. Η Βουλή διέκοψε τις εργασίες της για τις θερινές διακοπές στις 3/7/1987. Άρα οι θερινές διακοπές ήσαν από τις 3/7/1987 μέχρι τις 24/9/1987, τρεις μήνες. Η Βουλή θέλει να επιβάλει αυστηρότερο έλεγχο και είναι δικαίωμα και καθήκον της. Αυτό όμως συνεπάγεται περισσότερο χρόνο. Πυκνότερες συνεδριάσεις των Επιτροπών και ίσως λιγότερος χρόνος για διακοπές. Οι θερινές διακοπές των Βουλευτών εξισώνονται με τις διακοπές των καθηγητών και των δασκάλων. Μα οι δάσκαλοι και οι καθηγητές έχουν να κάνουν με παιδιά και οι διακοπές είναι αναγκαίες. Εμείς όμως, συνάδελφοι, έχουμε να κάνουμε με το λαό και ειλικρινά πιστεύω ότι διαθέτουμε πολύ λίγο χρόνο από το χρόνο μας στο χώρο της Βουλής.

Το Φλεβάρη του 1987 η Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής στην έκθεσή της καλούσε τις αρμόδιες υπηρεσίες να επανέλθουν σύντομα στην Επιτροπή με τα αναγκαία σχέδια.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν και επανήλθαν με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τα αναγκαία σχέδια το Μάιο 1987.

Κύριε Πρόεδρε,

Με τα μέτρα που πήρε η ίδια η Βουλή ήταν φυσικό επόμενο και λογικά έπρεπε να αναμένετο ο αυξημένος αριθμός συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης καταβλήθηκε συντονισμένη προσπάθεια από τους συναδέλφους και των τριών κομμάτων να αποσπάσουν την προσοχή της κοινής γνώμης από την ουσία του θέματος ότι με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς έγιναν έργα και ότι η ίδια η Βουλή με τα μέτρα που πήρε επέβαλε την κατάθεση μεγαλύτερου αριθμού νομοσχεδίων. Διαστρεβλώνοντας τα γεγονότα υπερτόνιζαν το μεγάλο αριθμό νομοσχεδίων λες και εκείνο που ενδιαφέρει το λαό είναι τα λόγια και όχι τα έργα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχετε υπερβεί το χρόνο σας κατά δυο λεπτά, κ. συνάδελφε.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Τελειώνω, κ. Πρόεδρε.

Εφόσον δεν αμφισβητήθηκε η αναγκαιότητα και το επείγον της χρήσης κονδυλίων και ούτε αμφισβητήθηκε η ωφελιμότητα που θα προκύψει από την κατασκευή τους και εφόσον η Βουλή συμφώνησε και ψήφισε τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, αβίαστα και λογικά βγαίνει το συμπέρασμα ότι δεν μπορούμε να μιλούμε για «Καταχρηστική» κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών αλλά για επιβεβλημένη διαδικασία.

Στη διάρκεια της συζήτησης, κάποιοι συνάδελφοι εκ δεξιών και άλλοι εξ αριστερών, δεν παρέλειψαν να μιλήσουν και για «αλλαγή».

Μα, συνάδελφοι, σας διαβεβαιώ, ο Φλεβάρης του 1988 θα επιφέρει αλλαγή. Αλλαγή στη δική σας νοοτροπία.

Αλλαγή στην αποτυχημένη πολιτική σας.

Ο Κυπριακός Λαός έχει κρίση. Το απέδειξε στο παρελθόν. Θα το αποδείξει και το Φλεβάρη επανεκλέγοντας θριαμβευτικά τον άξιο ηγέτη του, το Σπύρο Κυπριανού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Νίκος Φλουρέντζος. Και παρακαλώ να είμαστε ακριβείς στο χρόνο μας, διότι διαφορετικά θα υπερβούμε τα χρονικά περιθώρια που έχουμε στη διάθεσή μας.

Ν. ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που η Επιτροπή Οικονομικών με την Έκθεσή της ανέλυσε στο Σώμα τιτλοφορείται «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση».

Οι απόψεις της Επιτροπής Οικονομικών που τέθηκαν μπροστά στο Σώμα σαν απόψεις της πλειοψηφίας των Μελών της με εξαίρεση εκείνων του ΔΗΚΟ, φέρουν την Κυβέρνηση να χρησιμοποιεί μια ανεπίτρεπτη και πονηρή τακτική όσον αφορά τη διαχείριση των οικονομικών μας πραγμάτων.

Μια τακτική που ειδικά στο θέμα των Προϋπολογισμών αποσκοπούσε, κατά την κατάθεσή τους στη Βουλή, να φανούν όσο πιο υγιείς μπορούσαν, με πρόθεση — και εδώ βρίσκεται το στοιχείο του πονηρού — εκεί που υπήρχαν αδυναμίες να καλύπτονται με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς.

Δεν ισχυριζόμαστε πως κατά την κατάρτιση των Προϋπολογισμών μπορούν όλα να προβλεφθούν και να προϋπολογισθούν. Ομως ισχυριζόμαστε πως ένας σωστός, καλά μελετημένος Προϋπολογισμός κρίνεται από όσο το δυνατό λιγότερες συμπληρώσεις ζητηθούν κατά την περίοδο της χρήσης του.

Άλλωστε ο ισχυρισμός μας πιστεύω πως αποτελεί αξίωμα που ισχύει σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Είναι σωστό έργο χαρακτηρίζεται από όσο το δυνατό λιγότερες συμπληρώσεις ή αλλαγές ζητηθούν να γίνουν κατά το διάστημα της εκτέλεσής του.

Είναι, κατά συνέπεια, σωστή η ανησυχία της πλειοψηφίας των Μελών της Επιτροπής Οικονομικών για τον καταπληκτικό αριθμό των 206 Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών που κατατέθηκαν στο Σώμα μέχρι σήμερα. Κι αν μου επιτραπεί να πω πως τα έντιμα Μέλη της Επιτροπής, μέλη της Ομάδας του ΔΗΚΟ, θα κέρδιζαν και τη δική μας εκτίμηση και εκείνη της κοινής γνώμης αν συμπεριζόνταν αυτή την καθ' όλα δικαιολογημένη ανησυχία.

Αντί τούτου η πλευρά του Κυβερνώντος Κόμματος ανέλαβε μια ανεπιτυχή προσπάθεια να δικαιολογήσει την Κυβέρνηση χωρίς να σταματά μέχρις εδώ. Προχωρούν οι έντιμοι Συνάδελφοι του ΔΗΚΟ να ζητούν και δάφνες για τη νοικοκυρεμένη οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης και για τα επιτεύγματα στον οικονομικό, κοινωνικό και δημοσιονομικό τομέα.

Κύριε Πρόεδρε,

Άκουσα με πολλή προσοχή την αγόρευση του έντιμου συνάδελφου κ. Γαλανού πάνω στο θέμα κατά τη συνεδρία του Σώματος τη 12η Νοεμβρίου. Λυπούμαι να πω πως όχι μόνο δεν μας έπεισε πως η Επιτροπή Οικονομικών βρίσκεται εν αδίκω μα, αντίθετα, ισχυροποίησε την εντύπωσή μας πως η Επιτροπή Οικονομικών τοποθετείται στην πλευρά του δικαίου.

Κατ' αρχήν ο ισχυρισμός του συναδέλφου πως η ενέργεια της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών εμφορείται από εκλογικές σκοπιμότητες πέφτει στο κενό. Γιατί; Για τον απλούστατο λόγο πως η Κυβερνητική πλευρά με την πονηρή τακτική της, πρώτη εκτίθεται για ενέργειες που στοιχειοθετούν

εκλογική σκοπιμότητα και μάλιστα ένα ολόκληρο χρόνο πριν τις Προεδρικές εκλογές.

Πέρα όμως απ' αυτό ο έντιμος συνάδελφος προσπάθησε με θεωρητικά επιχειρήματα να ανατρέψει την κραυγάζουσα πραγματικότητα. Παραθέτοντας αριθμούς και ποσοστά επιχείρησε να εμφανίσει την εικόνα της οικονομικής μας κατάστασης με τα λαμπρότερα χρώματα.

Αναφερόμενος στο ρυθμό ανάπτυξης που, όπως είπε, το 1987 θα ανέλθει στο 6% διατείνεται πως είναι ένας από τους πιο ψηλούς ρυθμούς, αν συγκριθεί με αναπτυσσόμενες χώρες ή και με αναπτυσσόμενες, όπως είναι η Κύπρος.

Ωστόσο παρέλειψε να αναφέρει πως ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων βιομηχανικών χωρών οφείλεται στο γεγονός πως αυτές έχουν φτάσει σε πολύ ψηλά επίπεδα με αποτέλεσμα τα περιθώρια ανάπτυξης να μειώνονται. Κατά συνέπεια, υπολείπομαστε πολύ όχι των ρυθμών αλλά των επιπέδων ανάπτυξης των προηγμένων χωρών, με μερικές από τις οποίες — ειρήσθω εν παρόδω — καλούμαστε να ζήσουμε σαν μια οικογένεια, άσχετα αν πάντα θα είμαστε οι φτωχοί συγγενείς.

Ανεφέρθη ο έντιμος συνάδελφος και στην ανεργία για να μας πει πως αυτή δεν θα ξεπεράσει το 3.4% κατά το 1987.

Γνωρίζει, άραγε, πόσοi άνεργοι επιστήμονες υπάρχουν; Γιατί παραβλέπει αυτό το τεράστιο πρόβλημα; Το οξύτατο πρόβλημα της ανεργίας που μαστίζει το καλύτερο κομμάτι της νεολαίας μας; Γιατί παραγνωρίζει το άγχος που διακατέχει τους νέους αυτούς που πολλοί αναγκάζονται να κάμνουν χειρωνακτική δουλειά για να ζήσουν; Ποία λύση έδωσε η Κυβέρνηση στο θέμα αυτό με τις πολύ επικίνδυνες κοινωνικές προεκτάσεις, εκτός από υποσχέσεις;

Ο πληθωρισμός, λέγει ο συνάδελφος, είναι της τάξης του 3%, ένα ποσοστό που θα ζήλευαν, κατά τον ίδιο, πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Δεν αμφισβητούμε την ορθότητα του αριθμού. Αυτό όμως που εμείς βλέπουμε και ζούμε είναι η πραγματικότητα και το αποτέλεσμα. Το γεγονός πως μέρα με τη μέρα πέφτει η αγοραστική δύναμη του αγρότη, κάθε εργαζόμενου. Προχθές ακόμη είχαμε τα επεισόδια με τους αμπελουργούς, γιατί οι άνθρωποι έφτασαν στο στάδιο της απελπισίας.

Το παζάρι φθίνει. Οι βιοτέχνες και επαγγελματίες κτυπούνται από την αναδουλειά.

Μια μεγάλη μερίδα προσφύγουν εξακολουθεί να στεγάζεται σε τρώγλες, γιατί δεν έχει τη δύναμη να αποκτήσει ανθρωπινότερες συνθήκες ζωής.

Με λίγα λόγια, απόλυτα ισχύει αυτό που είπε κάποτε ο Γεώργιος Παπανδρέου:

«Οι αριθμοί ευημερούν αλλά ο λαός ταλαιπωρείται».

Δεν είναι λοιπόν οι αριθμοί που μετρούν αλλά η ωμή πραγματικότητα. Ο αριθμοί ωραιοποιούν και διαστρεβλώνουν εντυπώσεις. Η πραγματικότητα είναι χειροπιαστή και δύσκολα μπορείς να της αλλάξεις όψη.

Και για να μη διαστρεβλωθεί η δική μου θέση κάμνω καθαρό πως σέβομαι την επιστημονική έρευνα και παραδέχομαι την επιστημονική αντίκρουση κάθε θέματος.

Ωστόσο κάμνω, επίσης, καθαρό πως αν η επιστημονική εργασία δεν συνοδεύεται από επαγγελματική ευσυνειδησία, είναι εύκολο να οδηγήσει σε λανθασμένες εντυπώσεις και συμπεράσματα.

Παρακολουθήσαμε το φαινόμενο αυτό στη συζήτηση της προπερασμένης Πέμπτης, όταν ο συνάδελφος κ. Γαλανός για να δημιουργήσει εντυπώσεις, χρησιμοποίησε στοιχεία μόνο από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, ενώ ο συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου απέδειξε πως αν χρησιμοποιούνταν και ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως και ο Προϋπολογισμός του ΤΑΕΠ το συμπέρασμα θα ήταν πολύ διαφορετικό.

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι, πράγματι, πολύ θλιβερό όταν ο λαός μας ζει σε συνθήκες ημικατοχής με ένα σωρό προβλήματα, να παρουσιάζεται το κόμμα που βρίσκεται στην εξουσία, με τέτοιο πρόσωπο και να αγωνίζεται να πείσει εμάς και την κοινή γνώμη πως όλα πάνε καλά και η Κυβέρνηση υπερβάλλει τον εαυτό της στην υπηρεσία του λαού.

Νομίζω πως δικαιούμαστε κι εμείς εδώ σ' αυτή την Αίθουσα και ο λαός περισσότερου σεβασμού. Γιατί ζούμε την Κυπριακή πραγματικότητα και είμαστε σε θέση να κρίνουμε.

Και το παρδαλό κατσίκι ξέρει πως, ενώ η Κυβέρνηση προσπαθεί να ενισχύσει το Δημοτικό δυναμικό στην κυβερνητική μηχανή, ενώ ανήγαγε το ρουσφέτι σε τέχνη, ενώ ευνοϊκά και σκανδαλωδώς αντιμετωπίζει τη δημοτική ταυτότητα του πολίτη, στους άλλους, που δεν ανήκουν στη δημοτική παράταξη, μοιράζει μόνο υποσχέσεις. Υποσχέσεις ανεκπλήρωτες μα που πιθανό να βοηθήσουν εκλογικά.

Στο μεταξύ τα προβλήματα του λαού μένουν άλυτα και διερωτάται κανείς μέχρι πού θα πάει αυτό το βιολί της κυβερνητικής ασυνέπειας.

Ζω, κύριε Πρόεδρε, την προσφυγική πραγματικότητα κι ας μου επιτραπεί να φέρω μόνο δυο εύγλωττα παραδείγματα που μαρτυρούν όχι μόνο την κυβερνητική ασυνέπεια, μα και τον εμπαιγμό που γίνεται στους πρόσφυγες.

Κατά τον Οκτώβρη του 1986 ο ομιλών μαζί με το συνάδελφο κ. Κουρτελλάρη παρουσιάσαμε στον τύπο την απαράδεκτη κατάσταση που επικρατεί στη συνοικία Αγ. Αντωνίου Λεμεσού όσον αφορά το στεγαστικό.

Σ' απάντηση το Υπουργείο Εσωτερικών εξέδωσε, μέσω του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, στις 16 Οκτωβρίου 1986 ανακοίνωση που, μεταξύ άλλων, ανέφερε: «Ο ισχυρισμός για δήθεν απαράδεκτες στεγαστικές συνθήκες στην τουρκοκυπριακή συνοικία της Λεμεσού, λόγω μη υλοποίησης κυβερνητικών υποσχέσεων για 13 χρόνια, είναι εντελώς αβάσιμος.»

Δεν πέρασαν δυο μήνες και μετά από βροχές κατέρρευσε μέρος της κατοικίας στην οποία διαμένει η οικογένεια του Αντώνη Λευτέρη. Ευτυχώς δεν υπήρξαν θύματα και δόθηκε η υπόσχεση από την κυβέρνηση στον Αντώνη Λευτέρη για σύντομη μεταστέγαση σε συνοικισμό. Ο Αντώνης Λευτέρη δεν μεταστεγάστηκε μέχρι σήμερα και διαμένει σ' αυτή την πρόχειρα επιδιορθωθείσα κατοικία και η οικογένειά του θα περάσει ακόμα ένα χειμώνα κάτω από την ίδια στέγη.

Ο Κώστας Μητίδης κατοικεί σε μια ανάλογη κατοικία. Εγκρίθηκε για μεταστέγαση πριν 4 χρόνια. Ο Κώστας Μητίδης εξακολουθεί να κατοικεί σ' αυτή την παλιά κατοικία στην οδό Καζή Πασιά 36.

Είναι ή δεν είναι και άλλες πολλές περιπτώσεις, μαρτυρίες της ασυνέπειας της Κυβέρνησης στην εκπλήρωση των υποσχέσεών της; Υποσχέσεις που δίνονται σε ταλαιπωρημένους ανθρώπους που στερούνται και της ελάχιστης οικονομικής δύναμης για βελτίωση των στεγαστικών τους συνθηκών.

Κι όμως, είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, που σύμφωνα με τη δήλωση του Προέδρου της Επιτροπής Οικονομικών, από ποσό £1,686,000 που υπήρχε στον Προϋπολογισμό για εκτοπισθέντες, είτε πως μόνο £600,000 χρειάζεται.

Από την άλλη, αν εκτιμήσει κανείς την κυβερνητική ικανότητα σε θέματα προγραμματισμού και εκτέλεσης έργων, η αταξία και καθυστέρηση που παρουσιάζονται είναι παροιμιώδεις.

Θα αναφερθώ και πάλι σε μαρτυρία — σε ξένα γεγονότα — μαρτυρία που μιλά από μόνη της.

Στο χωριό Επισκοπή της Λεμεσού, που κατοικούν, μαζί με τους αυτόχθονες, πρόσφυγες από 13 κοινότητες του Βορρά, αποφασίστηκε αλλαγή του δικτύου υδρεύσεως, γιατί οι παλιές σωλήνες έχουν σκουριάσει. Προς το σκοπό αυτό η Κυβέρνηση διέθεσε και ποσό από το ΤΑΕΠ.

Άρχισε το έργο από το 1986. Η πρώτη φάση που κάλυψε μέρος του χωριού τέλειωσε από τις αρχές του 1987. Η δεύτερη φάση που θα καλύψει τη μεγαλύτερη έκταση του χωριού, δεν έχει ακόμα αρχίσει, παρόλο ότι σε διαβήματα της τοπικής επιτροπής προσφύγων και της Χωριτικής Αρχής από το Μάρτη του 1987, το Υπουργείο Εσωτερικών έδωσε τη διαβεβαίωση τον Αύγουστο του 1987 πως μέσα σε τούτο το χρόνο το έργο θα συμπληρωνόταν.

Τα χρήματα υπάρχουν. Οι σωλήνες που θα αντικαταστήσουν τις παλιές βρίσκονται σε σωρό σε ένα οικόπεδο.

Κι όμως, είμαστε μόνο ένα μήνα μακριά από το τέλος του χρόνου και το έργο δεν άρχισε.

Στο μεταξύ οι κάτοικοι προμηθεύονται και πίνουν νερό γεμάτο σκουριές.

Είναι, κ. Πρόεδρε, ή δεν είναι αυτό δείγμα ανευθυνότητας και έλλειψης σεβασμού προς μια προσφυγική κοινότητα που δικαιολογημένα διερωτάται πού βρίσκεται η δυσκολία για τη λύση αυτού του σοβαρού προβλήματός τους;

Είναι ή δεν είναι αυτό δείγμα μιας απαράδεκτης προχειρότητας που το αποτέλεσμα της πληρώνει μόνο ο λαός;

Ο μεγάλος Αϊνστάϊν είπε κάποτε κ. Πρόεδρε:

«Αν μου έδιναν ένα πρόβλημα για να το λύσω σε μια ώρα κι από τη λύση του εξαρτάτο η ζωή μου, θα διέθετα 40 λεπτά για να το μελετήσω, 15 λεπτά για να το επανεξετάσω και 5 λεπτά για να το λύσω».

Πολύ φοβούμαι πως αν οι κυβερνώντες σ' αυτό τον τόπο βρισκόντουσαν στην ίδια θέση θα διέθεταν μόνο 5 λεπτά για να μελετήσουν το πρόβλημα, 15 για να το εξετάσουν και 40 ολόκληρα λεπτά για να το λύσουν!

Είναι κατά συνέπεια κατανοητή η αγωνιώδης προσπάθεια των συναδέλφων του ΔΗΚΟ να δικαιολογήσουν καταστάσεις που είναι αδύνατο να δικαιολογηθούν.

Κατανοούμε την αγωνία τους μα δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε μαζί τους.

Αντίθετα, θα συνεχίσουμε την αυστηρή μας κριτική. Αυτό είναι το καθήκον μας και το τιμούμε.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Φλουρέντζο για το ότι τέλειωσε την ομιλία του κατά τρία λεπτά πριν το χρόνο του.

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η πρώτη διαπίστωση που πρέπει να κάνουμε είναι πως απόψε έχουμε μια μοναδική δυνατότητα στη μέχρι σήμερα θητεία αυτής της Βουλής: Τη δυνατότητα ν' ακούγεται αυτή η συζήτηση απευθείας από το ραδιόφωνο του Ρ.Ι.Κ.

Και εδώ υπήρξε η πρώτη έκφραση διαφωνίας και έντονης δυσφορίας από μέρους των συναδέλφων βουλευτών του ΔΗΚΟ, που μίλησαν μέχρι και για «στημένο σκηνικό» μέσα από το οποίο, όπως είπαν, προσπαθούμε να περάσουμε «την αντιπολιτευτική μας μανία και όχι το ενδιαφέρον για τον τόπο, στην προσπάθειά μας όχι να κτίζουμε, αλλά να χαλούμε. . .», όπως μας είπαν.

Δεν είναι η πρώτη φορά που αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο. Το αντίθετο θα μας εξέπληττε.

Όταν ένας συνηθίσει στη μονοπωλιακή χρήση της κρατικής ραδιοτηλεόρασης, είναι φυσικό να αισθάνεται σαν ιδιοκτήτης και να ενοχλείται από την παραβίαση του νομοπωλίου.

Εξάλλου δεν είναι πολύς καιρός που η Βουλή, αντιμετώπιη ακριβώς με αυτή τη νοοτροπία, αναγκάστηκε να την υπερβεί ψηφίζοντας νομοθεσία για την εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης των υποψήφιων προέδρων, χωρίς βέβαια τις ψήφους του ΔΗΚΟ.

Εμείς του Σ.Κ. ΕΔΕΚ έχουμε μια αλλιώςτική άποψη: Το ραδιόφωνο θα πρέπει να μεταδίδει ζωντανές όλες τις συνεδρίες της Βουλής για να πληροφορείται ο λαός απευθείας τι και πώς συζητούμε εμείς εδώ σαν αντιπρόσωποί του.

Η διασφάλιση του πλουραλισμού, η ελεύθερη διακίνηση ιδεών και απόψεων μέσα από τα κρατικά μέσα μαζικής επικοινωνίας και ακόμη παραπέρα η θεσμοθέτηση της ελεύθερης ραδιοφωνίας, αποτελούν ώριμα αιτήματα των καιρών και κατάκτηση των σύγχρονων κοινωνιών που ξεπερνούν το φράγμα των μονοδιάστατων αντιλήψεων.

Να μην ανησυχούν, λοιπόν, για τη σημερινή μετάδοση από το ραδιόφωνο του Ρ.Ι.Κ.

Η δημοκρατία είναι το πολίτευμα της ευθύνης όχι μόνο των κυβερνώντων, που αδιάκοπα κρίνονται, αλλά και των αντιπολιτευομένων που κρίνοντας κρίνονται και οι ίδιοι με τα ίδια μέτρα. Ας αφήσουμε, λοιπόν, το λαό να μας κρίνει όλους.

Οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ μας είπαν επίσης πως αυτή η συζήτηση δεν ξεκινά από την έγνοια μας για το λαό και τον τόπο, αλλά υπηρετεί προεκλογικές σκοπιμότητες. Αυτό είναι λάθος.

Εμείς έχουμε αντίθετη άποψη. Τώρα που τελειώνει αυτό το οικονομικό έτος, είναι, πιστεύουμε, η πιο κατάλληλη ώρα να κάνουμε τον απολογισμό της πολιτικής και πρακτικής που ακολούθηθηκε το 1987 σε σχέση με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς.

Εκφράζουν έκπληξη και απορία οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ και ερωτούν τάχα: Μα πού υπάρχει θέμα, αφού η κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι πάγια τακτική που συμβαδίζει με μια ευέλικτη οικονομική πολιτική;

Πάγια τακτική είναι, είμαστε σύμφωνοι, μόνο που φέτος, ενόψει εκλογών, έχει αποκτήσει τέτοια ευελιξία που κατάντησε προβληματική για την οικονομία του τόπου.

Και δημιουργήθηκε σοβαρό θέμα γιατί η κυβέρνηση, πράγματι, έχει ξεπεράσει το μέτρο που καθορίζει το σύνταγμα και επιβάλλει η κοινή λογική, δηλαδή οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί να συμπληρώνουν κοινά που αποδεικνύονται ανεπαρκή ή να καλύπτουν απρόβλεπτες δαπάνες. Δεν αποτελούν ένα δεύτερο προϋπολογισμό, ούτε ανατρέπουν τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό. Κι αν έτσι λειτουργούσε η κυβέρνηση, στ' αλήθεια, δεν θα υπήρχε θέμα για συζήτηση.

Όμως δεν λειτούργησε έτσι κι' αυτό το έχει καταδείξει με αριθμούς και αδιάσειστα στοιχεία τόσο η έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού όσο και πολλοί συνάδελφοι με τις τεκμηριωμένες ομιλίες τους. Δεν υπάρχει κανένας λόγος επανάληψης αριθμών και οικονομικών μεγεθών.

Η κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών το 1987 γίνεται μ' ένα τέτοιο ρυθμό που, όσο πλησιάζουμε προς το τέλος του χρόνου άρα και προς τις προεδρικές εκλογές, παίρνει τη μορφή πραγματικής επιδημίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Όλοι σχεδόν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ μας είπαν μια σειρά τυποποιημένα επιχειρήματα-κονσέρβες που θ' άξιζε να απαντηθούν στα πλαίσια αυτής της συζήτησης.

Στην αρχή, βέβαια, είχαμε τις συνηθισμένες συμβουλές του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΔΗΚΟ που εννοεί να παίζει μονότονα το ρόλο του γνωστικού συμβουλάτορα προς όλες τις πλευρές, σε κάθε περίπτωση, για κάθε θέμα. Ας είναι, το έχουμε πια συνηθίσει.

Παρακάτω μας λέχθηκε ότι με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς γίνονται έργα για το καλό του λαού και του τόπου κι έγινε και μια μεγαλόστομη επίκληση στην «αντίκρουση ουσιαστικών αναγκών της χειμαζόμενης πατρίδας» — θα προσθέταμε της χειμαζόμενης και από την κυβερνητική πολιτική πατρίδας. . . .

Μας είπαν για κοινωνικές παροχές, κοινωνική ευημερία και κυβερνητική πολιτική που στοχεύει στην ευμάρεια των πολιτών. Θα διαφωνήσω με τον προηγούμενο συνάδελφο που είπε πως στην Κύπρο ευημερούν οι αριθμοί.

Ναι, εκτός όμως από τους αριθμούς ευημερούν και οι πλούσιοι. Τα χαμηλότερα εισοδηματικά λαϊκά στρώματα αντιμετωπίζουν καθημερινά προβλήματα επιβίωσης. Σύμφωνα με το τμήμα στατιστικής της κυβέρνησης το 30% των οικογενειών στην Κύπρο έχουν οριακά εισοδήματα που κυμαίνονται γύρω στις 125 λίρες το μήνα. Είναι ακόμη οι ηλικιωμένοι με τις ανεπαρκείς συντάξεις, τα πενιχρά ή ανύπαρκτα επιδόματα.

Υπάρχει ευμάρεια, ναι. Για ποιους και για πόσους όμως; Κοντά στον προκλητικό πλούτο και τη σπάταλη χλιδή υπάρχει η λαϊκή συνοικία, ο προσφυγικός συνοικισμός, η παραμελημένη ύπαιθρος.

Μας είπαν για την παιδεία. Και όμως δεν έχουμε δει ακόμη ούτε το νόμο πλαίσιο, ούτε το συμπληρωματικό προϋπολογισμό για την ίδρυση του κυπριακού πανεπιστημίου και τα περιμένουμε από τον περασμένο Ιούνιο σύμφωνα με τις υποσχέσεις του Υπουργού της Παιδείας που δόθηκαν απ' αυτό το ίδιο επίσημο βήμα της Βουλής.

Μας είπαν και για την υγεία κι όμως ούτε καν μελετάται ένα κρατικό σχέδιο υγείας για όλο το λαό και δεν είδαμε τέτοιο συμπληρωματικό προϋπολογισμό.

Μας είπαν και για τους πρόσφυγες και λέχθηκε ότι «η πολιτική της κυβέρνησης ήταν πάντα ολοκληρωμένη» σε σχέση με το προσφυγικό πρόβλημα. Όμως, παρά τα όσα έγιναν, θα μπορούσε και έπρεπε να γίνουν πολύ περισσότερα. Ένας συνάδελφος του ΔΗΚΟ μας παρουσίασε τόσο ποιητικά και ειδυλλιακά τους προσφυγικούς συνοικισμούς που θα νόμιζε κανείς ότι είναι ζηλευτοί τόποι διαμονής κάπου στην Ελβετία. Ωσάν εμείς να μην είμαστε πρόσφυγες, ωσάν εμείς να μη ζούμε στην Κύπρο, ωσάν εμείς να μη γνωρίζουμε τα προσφυγικά γκέτο της Κύπρου.

Οι συνθήκες στέγασης και ζωής των προσφύγων είναι πολλές φορές και απαράδεκτες και ανυπόφορες σε αρκετούς συνοικισμούς, τούρκικες συνοικίες και χωριά.

Και είμαστε και σ' αυτό τον τομέα μάρτυρες εκπληκτικών φαινομένων προγραμματισμού, όπως αυτό του συνοικισμού «ΖΗΝΩΝ» στη Λάρνακα που είχε προϋπολογισμένη δαπάνη 2 εκ. λίρες για να στοιχίσει τελικά 4 εκ. λίρες.

Με την ίση κατανομή βαρών τι γίνεται; Θα προχωρήσουμε κάποτε από τις διακηρύξεις στις πράξεις;

Μας είπαν ακόμα και για την άμυνα. Ναι, με καθυστέρηση δεκατριών ολόκληρων χρόνων κάτι άρχισε να γίνεται και χρησιμοποιείται σαν διαφημιστικό ατού, ενώ θα έπρεπε η άμυνα να είχε αλλιώςτικα ιεραρχηθεί στους προϋπολογισμούς, τακτικούς και συμπληρωματικούς, και σε άλλη πολύ πιο προχωρημένη φάση να βρισκόταν σήμερα η στρατιωτική μας θωράκιση.

Ακούσαμε από πλευράς ΔΗΚΟ. ότι το κράτος μας πρέπει να είναι ένας «καλός έμπορος». Και δεν εκπλαγήκαμε. Η νοοτροπία του κράτους — εμπόρου συμβαδίζει με τα μονεταριστικά πρότυπα της θατσερικής οικονομικής πολιτικής που ακολουθεί η Κυπριακή κυβέρνηση. Τι άλλο να περιμέναμε σε μια οικονομία όπου απόλυτος κανόνας είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους;

Μας λέχθηκε ότι οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί είναι αναπόσπαστο μέρος μιας «απόλυτα πετυχημένης» οικονομικής πολιτικής που συγκριτικά, κατά μεν τους βουλευτές του ΔΗΚΟ, «είναι από τις καλύτερες παγκόσμια», κατά δε τη Διεθνή Τράπεζα πάσχει από ένα τέτοιο εξωτερικό χρέος που φτάνει το 40% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, φτάνει, δηλαδή, τα άκρως επικίνδυνα επίπεδα του εξωτερικού χρέους της Βραζιλίας και των άλλων υπερχρεωμένων χωρών της Λατινικής Αμερικής καθώς και της Ν. Κορέας, σύμφωνα με έκθεση της Διεθνούς Τράπεζας.

Μας είπαν ακόμη κατά λέξη ότι «η κυβέρνηση ενισχύει με πληθώρα μέτρων και δραστηριοτήτων τη φυσική και κοινωνική υποδομή, που είναι απαραίτητη για την προώθηση της ανάπτυξης των επενδύσεων της διαρθρωτικής αλλαγής» της οικονομίας μας. Κάτι τέτοιο σ' αυτόν τον τόπο φαίνεται ότι μόνο οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ το έχουν αντιληφθεί.

Κανένα μέτρο δεν λαμβάνεται και καμιά παραγωγική επένδυση δεν γίνεται για τη διαρθρωτική αλλαγή της οικονομίας. Ας μας αναφέρουν μια μόνο επένδυση ή έστω ένα συμπληρωματικό προϋπολογισμό που προωθεί ένα μέτρο προς την κατεύθυνση μιας και μόνης διαρθρωτικής αλλαγής.

Ένα παράδειγμα: Η κυπριακή βιομηχανία κατά γενική ομολογία, είναι ο κατ' εξοχήν τομέας που θα επηρεαστεί αρνητικά από την τελωνειακή ένωση με την ΕΟΚ που έχει ήδη υπογραφεί. Γι' αυτό ασκείται πολύ έντονη πίεση προς την κυβέρνηση από όλες τις παραγωγικές τάξεις, τις συντεχνίες και τους βιομήχανους,

για τη λήψη μιας σειράς αναγκαίων μέτρων για την προσαρμογή της βιομηχανίας μας στα νέα δεδομένα.

Ωστόσο κανένα μέτρο δεν έχει ληφθεί μέχρι σήμερα και ενώ μιλάμε για ανύπαρκτες διαρθρωτικές αλλαγές, η κυπριακή βιομηχανία βαδίζει ξυπόλητη προς τ' αγκάθια της ΕΟΚ.

Όμως κ. Πρόεδρε, εύλογα μας ερωτούν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ: Μα καλά, αφού διαφωνείτε, γιατί ψηφίσατε μέχρι και το 75% των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που έστειλε η κυβέρνηση;

Και πρέπει να απαντήσουμε ότι εδώ βρίσκεται, εδώ είναι η υψηλή συναίσθηση ευθύνης που διακρίνει αυτή τη Βουλή.

Παρά τις πολλές και σοβαρές διαφωνίες μας, μήπως άραγε θα έπρεπε να καταψηφίζαμε το κονδύλι των £1,300,000 για το ξεκίνημα των εργασιών του συνεδριακού κέντρου με αποτέλεσμα την καθυστέρηση και τη ματαίωση της συνόδου των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο;

Η μήπως θάπρεπε να καταψηφίζαμε το κονδύλι των £150,000 για το θάψιμο του δηλητηριώδους Ασκαρέλ επειδή το πρόβλημα προέκυψε από την απίστευτη ανευθυνότητα της κυβέρνησης να επιτρέψει την εισαγωγή του; Πολύ περισσότερο που αυτά τα χρόνια συνέχεια, διαρκώς το Κυπριακό περιβάλλον καταστρέφεται θύμα στο βωμό της πιο ασύδοτης κερδοσκοπίας.

Η μήπως θα έπρεπε να καταψηφίζαμε τα κονδύλια για τη στέγαση των προσφύγων τιμωρώντας τους πρόσφυγες και όχι την Κυβέρνηση, επειδή η κυβέρνηση δεν έχει προγραμματισμό;

Αυτή είναι η συναίσθηση ευθύνης που η Βουλή διαθέτει, αλλά η κυβέρνηση δεν μας έπεισε για την αντίστοιχη δική της.

Είναι, λοιπόν, σαφές για μας του Σοσιαλιστικού Κόμματος ότι ο κατακλυσμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών του 1987 δεν είναι παρά μια ευκαιριακή και ψηφοθηρική τακτική της κυβέρνησης ενόψει των προεδρικών εκλογών. Είναι προσπάθεια εντυπωσιασμού και χαρακτηριστική έκφραση του άγχους της επανεκλογής.

Τα προβλήματα του τόπου και η εκτέλεση έργων, όταν εκτελούνται, αντικρύζονται χωρίς συγκροτημένο πρόγραμμα, χωρίς συγκεκριμένο όραμα, πράγματα που λείπουν και το ένα και το άλλο. Η σπασμωδική αντιμετώπιση του σήμερα προοιωνίζει επιδείνωση των προβλημάτων και περιορίζει τις προοπτικές του μέλλοντος.

Οι οικονομικές συνέπειες της πολιτικής αυτής είναι κυρίως η κατακόρυφη μέχρι σχεδόν διπλασιασμού αύξηση του ταμειακού ελλείμματος για το 1987 που, από 165 εκ. λίρες που προβλέφθηκε, αναμένεται να κυμανθεί γύρω στα £300 εκ. με συνέπεια, βέβαια, τη σημαντική αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος.

Είναι ακόμη η θεαματική όσο και επικίνδυνη απογείωση του δημόσιου χρέους με την τεράστια αύξηση του εσωτερικού χρέους, τις εκρηκτικές διαστάσεις του εξωτερικού δανεισμού και κατά συνέπεια τη συνεχώς εντεινόμενη ανάγκη για περαιτέρω δανεισμό.

Τι σημαίνουν όλα αυτά; Σημαίνουν πως ο λαός, όπως πάντα, θα κληθεί να πληρώσει τη σπάταλη, αλόγιστη και ασύνητη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Πως οι εργαζόμενοι θα είναι και πάλι τα εύκολα θύματα με συμπύεση των εισοδημάτων και υποβάθμιση των όρων ζωής.

Σημαίνουν ακόμη πως καθλώνονται οι παραγωγικές επενδύσεις άρα και η οικονομική ανάπτυξη, πως η ανεργία που αυξάνεται σταθερά, 15% κάθε χρόνο και παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις, ιδίως ανάμεσα στους νέους μας, θα συνεχίσει να παρουσιάζει αυξητικές τάσεις και πως ο πληθωρισμός θα αρχίσει να ανεβαίνει σε επικίνδυνα για την οικονομία αλλά και για το πραγματικό εισόδημα των εργαζομένων επίπεδα.

Ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Σοσιαλιστικού Κόμματος Τάκης Χατζηδημητρίου προσδιορίζοντας το θέμα τόνισε εύστοχα ότι το πρόβλημα είναι πολιτικό και οικονομικό. Και ακούστηκαν ψίθυροι διαμαρτυρίας από τα έδρανα του ΔΗΚΟ: από πού κι' ως πού πολιτικό;

Μα αν δεν είναι πολιτικό θέμα ο τρόπος άσκησης της εκτελεστικής εξουσίας, όπως αποτυπώνεται από τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών από μια κυβέρνηση, τότε τι άλλο μπορεί να είναι; Και σωστά ιεραρχήθηκε από τον Τ. Χατζηδημητρίου: πρώτα πολιτικό και ύστερα οικονομικό, γιατί πάντα προηγείται η πολιτική απόφαση.

Εμείς του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ λέμε όχι σ' αυτό τον τρόπο διακυβέρνησης και διαχείρισης, στην τακτική της προχειρότητας που οδηγεί στο σταδιακό εκφυλισμό των πολιτειακών θεσμών. Λέμε όχι σε πολιτικές και πρακτικές που υποθηκεύουν το αύριο στις σκοπιμότητες του σήμερα.

Είναι αυτή η ίδια νοοτροπία που στήνει τους περιοδεύοντες θιάσους των περιφερόμενων και πολλά υποσχόμενων υπουργών κάθε παραμονές εκλογών, που καταλήγουν με τη μόνιμη επωδό: εμείς θα στείλουμε συμπληρωματικό προϋπολογισμό στη Βουλή, πέστε στους βουλευτές να τον ψηφίσουν.

Είναι η ίδια νοοτροπία που έχει αναγάγει σε θεσμό το κομματικό κράτος και την ευνοιοκρατία σε καθημερινή ρουτίνα, που έκαμε το Υπουργείο 'Αμυνας κέντρο ανέξοδης διεκπεραίωσης ψηφοθηρικών εξυπηρετήσεων που υπονομεύουν την ίδια τη άμυνα του τόπου.

Είναι με την ίδια νοοτροπία που οι θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία είναι δοσμένες πριν την προκήρυξή τους, κάποτε μάλιστα και πριν από την ίδια την ψήφισή τους, όπως αποδείχτηκε, σ' αυτό το Σώμα.

Είναι ακόμα η ίδια νοοτροπία που μειώνει και εξευτελίζει τον πολίτη εκμεταλλεόμενη τις βιοτικές ανάγκες και τα προβλήματά του.

Κι αυτό το τελευταίο έχει μια ιδιαίτερη αρνητική σημασία. Γιατί αν εμείς, στο ελεύθερο κομμάτι της Κύπρου, τσακίσουμε την αξιοπρέπεια των ανθρώπων, τότε με ποιο ελεύθερο φρόνημα θα μπορέσουμε να διεκδικήσουμε με περηφάνεια τη λευτεριά της πατρίδας μας;

Κύριε Πρόεδρε,

Το θέμα για μας τους σοσιαλιστές είναι ένας διαφορετικός, δημοκρατικός και παραγωγικός δημόσιος τομέας, είναι η ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών (και όχι των ψηφοφόρων), νέες σχέσεις ισορροπίας κράτους-οικονομίας, κράτους-κοινωνίας, κράτους-ατόμου.

Το αύριο δεν αντιμετωπίζεται ούτε με τη νοοτροπία των συμπληρωματικών προϋπολογισμών της κυβέρνησης, αλλά ούτε και με μια στείρα καταστροφολογία από την αντιπολίτευση.

Αν κάτι πρέπει να επιδιώκουμε είναι η ικανότητα της κοινωνίας μας να σχεδιάζει το μέλλον, να προγραμματίζει την ανάπτυξή της και να χαράσσει την

πορεία της μέσα από πολιτικές και οικονομικές επιλογές στηριγμένες στα πραγματικά δεδομένα και προσανατολισμένες στην απελευθέρωση της πατρίδας μας από την κατοχή και την επιβίωση του λαού μας.

Γι' αυτό, άλλωστε, πιστεύουμε πως η συζήτηση τούτη έχει μια ιδιαίτερη σημασία μόνο στο βαθμό που θα μεταδώσει τον πιο κάτω προβληματισμό σε όλους μας και το λαό.

Θα αφήσουμε ν' απλωθεί και να εισχωρήσει στην κοινωνία μας ο πολιτικός μιθριδατισμός, που λίγο-λίγο θα μας αφήνει αδιάφορους στις όποιες πολιτικές και πρακτικές ακολουθούνται; Ή μήπως σαν πολίτες θα έχουμε γνώμη και θ' αξιώνουμε συμμετοχή;

Η κοινωνία και η οικονομία μας χρειάζονται εκσυγχρονισμό. Αποφασιστικές τομές και ουσιαστικές δομικές, διαρθρωτικές αλλαγές με τους εργαζόμενους στο επίκεντρο της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής εξέλιξης.

Γι' αυτό διαφωνούμε με την κυβερνητική πολιτική, όπως εκφράζεται και μέσα από τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Και η διαφωνία μας είναι βαθιά πολιτική.

Γι' αυτό ασκούμε μια συνεπή και υπεύθυνη σοσιαλιστική αντιπολίτευση.

Γι' αυτό μόνιμα και μόνιμοι μας τις περισσότερες φορές καταψηφίζουμε κάθε χρόνο τους τακτικούς προϋπολογισμούς της κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο χρόνος σας έχει λήξει, κύριε συνάδελφε.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Παρακαλώ ένα λεπτό ακόμα και τελειώνω, κ. Πρόεδρε. Ο τόπος μας αντιμετωπίζει μια πολύπλευρη κρίση με κορυφαίο σημείο την κατοχή και την απειλή αφανισμού, που δεν ξεπερνιέται ούτε με τις πρόχειρες λύσεις των συμπληρωματικών προϋπολογισμών ούτε, κυρίως, με την πρόχειρη φιλοσοφία των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Εμείς του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ πιστεύουμε ότι είναι ένα άλλο πρόγραμμα, μια άλλη οικονομία, μια άλλη κοινωνική αντίληψη που χρειαζόμαστε για να προχωρήσουμε μπροστά στους μεγάλους στρατηγικούς στόχους και τα μεγάλα οράματα της εθνικής και κοινωνικής απελευθέρωσης.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπαίνουμε τώρα στη δευτερολογία με πρώτο ομιλητή τον εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Από τη μέχρι σήμερα συζήτηση έχει γίνει ξεκάθαρο πως το θέμα που συζητούμε, πέρα από τη νομική ή συνταγματική πτυχή, έχει οπωσδήποτε ευρύτερες διαστάσεις με διαφανέστατους τους στόχους της μειοψηφίας, άσχετους οπωσδήποτε με το συμφέρον του συνόλου, ενώ παράλληλα και ταυτόχρονα έχει καταδείξει πως η απερχόμενη Κυβέρνηση στερείται και προγραμματισμού και οικονομικής ή δημοσιονομικής πολιτικής.

Οι πιο πάνω διαπιστώσεις, που με στοιχεία και γεγονότα θα θεμελιωθούν, εντείνουν τις ανησυχίες όχι μόνο για τη συντελούμενη εκτροπή μα και την παραπέρα πορεία του εθνικού μας θέματος, αφού, όπως όλοι γνωρίζουμε, ένας τέτοιος αγώνας έχει σαν βασικό υπόβαθρο την οικονομική ευρωστία του κράτους.

Κύριοι Βουλευτές,

Θα ήμουν οπωσδήποτε αυθαίρετος αν κατέληγα σε διαπιστώσεις βασισμένους πάνω σε υποθετικά συμπεράσματα ή αστήρικτα επιχειρήματα. Για τούτο και στη συνέχεια θα αναφερθώ σε αριθμούς, γεγονότα και στοιχεία που αποδεικνύουν πέρα για πέρα όσα με λύπη έχω προαναφέρει. Για λόγους σαφέστερης αντίληψης των όσων θα λεχθούν έκρινα πως σαν πρώτο προς συζήτηση θα πρέπει να προταχθεί το ερώτημα, αν υπήρξε ή όχι καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών και στη συνέχεια να αναφερθώ στα όσα συνδέονται με τα αίτια ή τις σκοπιμότητες της πιο πάνω κυβερνητικής συμπεριφοράς.

Έτσι για να αντιληφθούμε το μέτρο της χρήσης και το μέγεθος της κατάχρησης, δεν έχουμε παρά να απαντήσουμε στην απορία του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗΚΟ που στην ομιλία του ρωτούσε με περισσή αυτοπεποίθηση. Και τι συνέβαινε, έλεγε ο κ. συνάδελφος, τα άλλα έτη που δεν υπήρχαν προεδρικές εκλογές; Μόνο μερικοί αριθμοί είναι αρκετοί, κύριοι συνάδελφοι, για να διαφωτίσουν και τον κ. Γαλανό και όσους ακόμα έχουν τις ίδιες με αυτόν απορίες.

Και για να δώσω το μέτρο της χρήσης σας αναφέρω πως από το 1974 μέχρι και το 1984, για 11 δηλαδή ολόκληρα χρόνια το σύνολο των συμπληρωματικών προϋπολογισμών δεν ξεπέρασε τους 249 ή με λιγότερα λόγια ήταν σχεδόν ο ίδιος με τους προϋπολογισμούς που κατατέθηκαν μέσα σε επτά μήνες μόνο το 1987. Και ας μη βιαστούν κάποιοι να μου πουν πως δεν είναι ο αριθμός των προϋπολογισμών που μετρά αλλά τα ζητούμενα κεφάλαια. Γιατί μια απλή σύγκριση και μόνο των τελευταίων τεσσάρων χρόνων μαρτυρεί πως το 1984 κατατέθηκαν συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που το ύψος του δεν ξεπερνούσε τα £23 εκατ. Το 1985, υπενθυμίζω απλώς, που ήταν χρόνος πολιτικά δύσκολος και με πιθανή τη διενέργεια προεδρικών ή βουλευτικών εκλογών, τα ποσά ανέβηκαν στα £40,500,000, ενώ το 1986 που ήταν χρόνος εφησυχασμού, ύστερα από τα αποτελέσματα των εκλογών του 1985, έχουμε κάθετη πτώση στα κονδύλια των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που δεν ξεπερνούν τα £16 εκατ. Για να φθάσουμε, κύριοι συνάδελφοι, σιγά-σιγά με μεθοδικότητα και προγραμματισμό στο σωτήριο έτος 1987 που είναι, όπως μας λέει και ο κ. Γαλανός, το έτος των προεδρικών εκλογών, για να ξεπεράσουν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί όχι τα £16 εκατ., τα £120 εκατ. συνολικά.

Κύριοι συνάδελφοι,

Στην προσπάθειά του να ωραιοποιήσει την απόπειρα της Κυβέρνησης, και λυπάμαι γι' αυτό που θα πω, να εξαπατήσει το εκλογικό σώμα είπε και τα ακόλουθα ο κ. Γαλανός. «Η πάγια τακτική της κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών είναι αναπόσπαστο μέρος μιας πετυχημένης οικονομικής πολιτικής.» Αυτή η νεοφανής θεωρία σίγουρα κάνει τον κ. Γαλανό να ξεχωρίζει. Εκείνο που παράβλεψε ο συμπαθής συνάδελφος είναι βασικές αρχές, γεγονότα, αλλά και το Σύνταγμα. Γιατί αν έτσι είχαν τα πράγματα, τότε προς τι και διά τι, κύριοι του ΔΗΚΟ, οι ετήσιοι προϋπολογισμοί; Από πότε ο σωστός προγραμματισμός, η οικονομική πολιτική, στρατηγική και στόχοι μιας κυβέρνησης εκφράζονται με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς; Γιατί ο έντιμος συνάδελφος

δεν μας έδωσε έστω και ένα παράδειγμα οποιασδήποτε άλλης χώρας στον κόσμο, ακόμα και υποανάπτυκτης, όπου η κυβέρνηση καταθέτει μέσα σε 210 μέρες, από την ψήφιση μάλιστα του ετήσιου προϋπολογισμού, 211 συνολικά συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς; Περισσότερους δηλαδή από ό,τι και οι μέρες των επτά μηνών. Αλλά γιατί άραγε να ζητώ από τους συναδέλφους του ΔΗΚΟ να πάνε στο εξωτερικό για να μας πουν ποια είναι η πάγια τακτική, αφού μπορούμε να τους βοηθήσουμε με το τι στην Κύπρο είχαμε σαν πάγια τακτική.

Με βάση τον πίνακα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, που ήδη έχω δώσει, φαίνεται πως η πάγια τακτική που ίσχυε στην Κύπρο από το 1974, για να μην κάμω αναφορά από την ανεξαρτησία και μετά, μέχρι και το 1984 ήταν η κατάθεση κατά μέσο όρο 22 τέτοιων προϋπολογισμών το χρόνο. Αν υπολογίσουμε και το 1985 και 1986 που παρουσιάζεται μια αύξηση για τους λόγους που έχω προαναφέρει, τότε η πάγια τακτική του κ. Γαλανού ή ο μέσος ετήσιος όρος, δεν ξεπερνά τους 36 συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς το χρόνο.

Και μετά από αυτά συνεχίζει να ερωτά ο έντιμος συνάδελφος: «Άραγε το πονηρό και το σκόπιμο και η τάση για κατάχρηση κάποιων πραγμάτων βρίσκεται στην κυβερνητική όχθη ή στην αντιπέρα όχθη, στα έδρανα της αντιπολίτευσης;»

Σας απαντώ με την ανάλογη σοβαρότητα κύριε συνάδελφε: Με βάση τα πιο πάνω και όσα θα λεχθούν στη συνέχεια ένα είναι βέβαιο. Η Κυβέρνηση στα σίγουρα δεν βρίσκεται σε καμιά από τις δυο όχθες. Την έχει πάρει το ρέμα.

Και για να τελειώνω, κύριοι συνάδελφοι, με τους αριθμούς, τις λογιστικές πράξεις και τις θεωρίες του ΔΗΚΟ, ερωτώ αν υπάρχει ακόμα έστω και κακόπιστος άνθρωπος που να ισχυρίζεται πως η κατάθεση ενός συμπληρωματικού προϋπολογισμού την ημέρα, των Κυριακών, αργιών και εορτών μη εξαιρουμένων, είναι έργο μελέτης ή οικονομικού σχεδιασμού και όχι μια χωρίς προηγούμενο αλόγιστη διασπάθιση του δημόσιου χρήματος, όχι χάριν του συνόλου, μα χάριν καθαρά των κομματικών σκοπιμοτήτων που δεν εξυπηρετούν άλλο από τον υποψήφιο του κόμματος της μειοψηφίας.

Πού όμως, κύριοι συνάδελφοι, μας οδήγησαν οι αλόγιστες, οι χωρίς προγραμματισμό σπατάλες και ο πληθωρισμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών; Σίγουρα, και είναι σε όλους γνωστό, στην οικονομική υποθήκευση που οδηγεί στην πολιτική υποθήκευση. Όταν αναλάμβανε το 1978, το δημόσιο χρέος ήταν μόλις £100,800,000. Σήμερα, δέκα χρόνια μετά, κατόρθωσε ο Πρόεδρος και η Κυβέρνηση που τόσα έχουν δώσει καλά σε τούτο τον τόπο, να αυξήσουν το δημόσιο χρέος σε £1 δισεκ. £250 εκατ. Και για να καταλάβετε πόσο ο «προγραμματισμός» μας έχει στοιχίσει σας λέγω πως από το £1,250,000,000 δημόσιον χρέος, οι αναπτυξιακές δαπάνες δεν ξεπέρασαν τα £520 εκατ. Αν από αυτό το ποσό αφαιρέσουμε τα £100 εκατ. που ήταν χρέος που παρέλαβε ο κ. Κυπριανού, σημαίνει πως £629 εκατ., το επαναλαμβάνω, κύριοι συνάδελφοι, £629 εκατ. του δημόσιου χρέους που μας προίκισε ο κ. Κυπριανού, έχουν διασπαθισθεί σε αλόγιστες, απρογραμμάτιστες, σε οπωσδήποτε όχι δαπάνες για το καλό του συνόλου.

Γιατί; Ερωτούμε. Πού πήγαν;

Και ως μας απαντήσει ο κ. Γαλανός ή όποιος θέλει από το ΔΗΚΟ. Αυτά τα £629 εκατ. του δημόσιου χρέους, που ξοδεύτηκαν αλήθεια αυτά τα £629 εκατ.; Πόσα έργα θα μπορούσαν να γίνουν, ώστε σήμερα οι κάτοικοι της υπαίθρου να μην είναι πραγματικά υποθηκευμένοι για να μπορούν να ξοφλήσουν τους φόρους

που κάθε χρόνο πληρώνουν για τα δήθεν κοινοτικά έργα που η Κυβέρνηση προγραμματίζει;

Ποιος από σας, κύριοι συνάδελφοι, δεν έχει διαπιστώσει πως τα έργα κατά κανόνα εκτελούνται το χειμώνα; Ποιος από σας δεν έχει διαμαρτυρηθεί με ερώτηση, δεν έχει υποβάλει στην Κυβέρνηση να του απαντήσει, πότε επιτέλους θα υπάρχει σωστός προγραμματισμός στην εκτέλεση των διαφόρων έργων; Ποιος από σας αγνοεί πως τα περισσότερα ποσά διασπαθίζονται σε ημεραργίες λόγω των κακών καιρικών συνθηκών, αφού η εποχή που επιλέγεται να εκτελεστούν τα έργα είναι κατά κανόνα οι χειμερινοί μήνες;

Μήπως θέλετε τρανότερο παράδειγμα από την Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών, που μόλις τον Ιούνιο επισήμανε, πως μέσα στον μήνα Ιούνιο είχαν κατατεθεί 71 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, ενώ τις δύο τελευταίες συνεδρίες του μήνα Οκτώβρη άλλοι 31 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί;

Σας ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι. Πότε ανέμεναν, γνωρίζοντας πως έχουμε θερινές διακοπές, να εγκριθούν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί για να εκτελεστούν τα έργα; Άραγε υπάρχει Κυβέρνηση που αγνοεί πως υπάρχει και χειμώνας σ' αυτό τον τόπο; Μα είναι από αυτή την Κυβέρνηση που αναμένουμε προκοπή και σιγουριά; Είναι αυτή η Κυβέρνηση που θα διασπαθίσει τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, και δεν είναι τυχαίο τρεις μήνες πριν τις εκλογές. Απλώς θα ανασκάπτονται οι δρόμοι, τα πεζοδρόμια, «αι ρύμαι και αι αγυιαί», για να πληροφορείται ο λαός της υπαίθρου και της πόλης πως εκτελούνται έργα.

Κύριοι συνάδελφοι,

Η Κυβέρνηση που ελέγχει το διυλιστήριο ζήτησε συνολική δαπάνη £327,000 για να ασφαλτοστρώσει δρόμους μέσα σε ποιο μήνα; Το μήνα Νοέμβριο. Αλήθεια, ήλθε και ο κ. Χρυσοστόμου, ο άνθρωπος κατέβαλε φιλότιμη προσπάθεια να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα, για να μας πει πως ει το Νοέμβριο, δυστυχώς, έκλεισε το διυλιστήριο; κύριοι συνάδελφοι, και δεν υπήρχε άσφαλτος. Μα αλλοίμονο αν η Κυβέρνηση δεν γνωρίζει πότε ένας Ημικρατικός Οργανισμός ή μια δημόσια επιχείρηση συντηρεί τα μηχανήματά της ή κατά πόσο ζητά προϋπολογισμό χωρίς εκ των προτέρων να είναι σε γνώση της αν υπάρχει ή όχι άσφαλτος; Διερωτώμαι ειλικρινά πόση σοβαρότητα διακρίνει τα τμήματα της Κυβέρνησης και πόση προκοπή μπορεί να περιμένει κανένας από τέτοια Κυβέρνηση.

Αλλά είναι και το άλλο. Ο Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός κατατέθηκε για να διατυμπανίζεται στους πολλούς και διάφορους, μέχρι να το πάρουν είδηση θα φθάναμε στις προεδρικές εκλογές, πως εμείς η Κυβέρνηση μεριμνήσαμε· θα ασφαλτοστρωθούν οι δρόμοι. Οι κύριοι Υπουργοί περιφέρονται, όπως πολύ σωστά λέχθηκε σαν ένα κομμάτι του θεσμού, στις κοινότητες και υπόσχονται λύση των προβλημάτων.

Κύριοι συνάδελφοι,

Το έχω αναφέρει και παλιά, πρέπει να το πω και τώρα. Είναι αρκετό για να καταλάβετε τη σκοπιμότητα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και που στοχεύουν, αν αναλογισθείτε πως μόνο σε μια μέρα στη Λεμεσό η τριάδα των θαυματοποιών της Κυβέρνησης, των Υπουργών που περιφέρονται για να λύσουν προβλήματα αυτές τις μέρες, με υποσχέσεις περισσότερο, είχαν περιφερειακές συσκέψεις, επιλήφθηκαν και επίλυσαν προβλήματα 73 συνολικά κοινοτήτων! Και

είναι, κύριοι συνάδελφοι, για να διερωτάται επιτέλους κανένας. Μα αν αυτή η Κυβέρνηση, όπως ισχυρίζεται, για δέκα χρόνια δεν πράττει άλλο από έργα, πού βρέθηκαν τα προβλήματα για να τρέξει να τα λύσει σε 73 κοινότητες εν μια μόνο ημέρα;

Αλλά ερωτώ και τους κυρίους συναδέλφους και ιδιαίτερα τους συναδέλφους του ΔΗΚΟ που περιφέρονται στις κοινότητες μεταξύ άλλων και για τα προβλήματά τους. Πόσοι από τους κοινοτάρχες δεν λένε το τυποποιημένο εκείνο:

Επαναλαμβάνεται το αίτημα για ευθυγράμμιση και ασφαλόστρωση του δρόμου που συνδέει το χωριό με τον κύριο δρόμο.

Επαναλαμβάνεται το αίτημα για επιχορήγηση του ηλεκτρικού ρεύματος.

Επαναλαμβάνεται το αίτημα για επέκταση του υδρευτικού συστήματος.

Επαναλαμβάνεται το αίτημα για λύση του αρδευτικού προβλήματος.

Επαναλαμβάνεται το αίτημα της επιχορήγησης των αμπελοκαλλιεργητών.

Επαναλαμβάνεται το αίτημα, και αυτό είναι το κύριο αίτημα, της επανόδου στην κυβερνητική συμμετοχή κατά δύο τρίτα στα εκτελούμενα κοινοτικά έργα και κατά το ένα τρίτο από το κοινοτικό ταμείο.

Επαναλαμβάνεται το αίτημα για την άλφα ή βήτα διάτρηση. Οπουδήποτε πάτε θα δείτε τα αυτά προβλήματα να επαναλαμβάνονται την τελευταία δεκαετία και όμως η Κυβέρνηση και οι Βουλευτές της στη Βουλή προσπαθούν, όπως είπε και ο κ. Γαλανός, να κάνουν το άσπρο μαύρο. Ε! δεν γίνεται, κύριοι συνάδελφοι. Γιατί ζούμε και ο λαός αντιλαμβάνεται και ζει φυσικά καθημερινά τα προβλήματα. Το μόνο που έχετε διαπράξει είναι το λάθος να αρχίσετε έργα σε εποχή όπου μόνο κατάρες θα ακούετε. Διότι δεν πρόκειται να τελειώσετε κανένα από τα έργα που αρχίσετε, ενώ οι καιρικές συνθήκες θα καθιστούν τους δρόμους που ανασκάπτετε αδιάβατους, όπως συνέβη με το Παλιομέτοχο, όπου δεν μπορούσαν οι άνθρωποι να χρησιμοποιούν πλέον τους δρόμους εξαιτίας των έργων που αποφάσισε η Κυβέρνηση φέτος, τώρα. Και διερωτώμαι: Αλήθεια, κύριοι συνάδελφοι, μπορείτε να μας πείτε τι έγινε το Τρίτο Οδικό Σχέδιο Ανάπτυξης; Το σχέδιο που τόσο διατυμπανίζετε. Πού είναι ο προγραμματισμός σας με βάση εκείνο το σχέδιο και τους δανεισμούς που κάματε στο εξωτερικό;

Αλλά απαντούν οι κύριοι. Τι θέλετε; Δεν αντιλαμβάνεσθε ότι η οικονομία μας πάει καλά, πως όλοι ευημερούν; Απόδειξη όλοι θέλουν να μας κάνουν δάνεια. Αυτή είναι μια άλλη φιλοσοφία. Βεβαίως και θέλουν να μας κάνουν δάνεια. Αλλά ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι, ερωτώ να μου απαντήσετε. Αν στο τέλος υποθηκεύσουμε την οικονομία μας, υποθηκευόμεθα πολιτικά ναι ή όχι; Αν αύριο μια των Ισλαμικών χωρών που μας δανείζει χρήματα αναγνωρίσει το ψευδοκράτος Ντενκτάς, θα έχετε τη δυνατότητα ή τη δύναμη να αντισταθείτε, αφού θα είστε υποχείρια στις οικονομικές ανάγκες που έχετε δημιουργήσει;

Ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι. Αν μια από τις άλλες χώρες που ελέγχουν τα διάφορα ταμεία που έχετε δανειστεί τα χρήματα που διασπαθίσατε, αναγνωρίσει το ψευδοκράτος πώς θα αντιδράσετε; Με ποια δύναμη ή δυνατότητα θα αντιδράσετε; Ήδη εσείς ισχυρίζεσθε, και ο καθ' ένας από μας το αναγνωρίζει, πως το οικονομικό υπόβαθρο είναι ένα από τα πιο στερεά υπόβαθρα για τον εθνικό μας αγώνα. Εσείς το έχετε εκθεμελιώσει, το έχετε υποθηκεύσει. Και ισχυρίζεσθε κατά τα άλλα, πως ευημερεί ο λαός. Πώς ευημερεί κύριοι; Χρεωμένος; Ερωτήσατε πόσοι είναι ή όχι με καταθέσεις στις τράπεζες;

Ερωτήσατε πόσοι ή όχι είναι καταχρεωμένοι στις τράπεζες; Βεβαίως ευημερούμε. Βεβαίως η οικονομία μας είναι θαυμαστή φέτος. Κατά συγκυρία είτε λόγω μειώσεως της τιμής του δολλαρίου είτε άλλων γεγονότων. Αλλά πάνω σε τέτοια επισφαλή δεδομένα μπορεί να στηριχθεί υγιής οικονομία; Και αν, ω! μη γένοιτο, προκληθεί το παραμικρό επεισόδιο και ο τουρισμός που είναι μια βασική πηγή οικονομικών εσόδων, καταρρεύσει αν αύριο αλλάξουν τα οικονομικά δεδομένα και η τιμή του δολλαρίου αυξηθεί και η τιμή του πετρελαίου αυξηθεί, σας ερωτώ κύριοι του ΔΗΚΟ, με τα χρέη που έχετε δώσει σ' αυτό το λαό πώς θα μπορούμε να αντεπεξέλθουμε και πώς η οικονομία μας θα μπορεί να σταθεί;

Αλλά ακόμα είπατε και περισσότερα. Μιλήσατε για το πρόβλημα της ανεργίας που το έχετε λύσει. Σίγουρα όσοι είναι του ΔΗΚΟ το έχουν λύσει ή τουλάχιστο οι ευνοούμενοι του ΔΗΚΟ, διότι πιστεύουμε ότι και μέσα στο ΔΗΚΟ υπάρχουν αδικημένοι. Οι εκλεκτοί των εκλεκτών το έχουν λύσει το πρόβλημα της ανεργίας. Αγνοούν οι άνθρωποι τους αριθμούς. Ας ρίξουν μια ματιά στον κατάλογο διοριστέων της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας.

6,500 άνθρωποι είναι γραμμένοι και θα περιμένουν για δεκαετίες την ευκαιρία για διορισμό.

8,000 άνθρωποι επιστήμονες βρίσκονται στο εξωτερικό σαν μετανάστες.

2,000 είναι γραμμένοι στα γραφεία ανεργίας.

Άλλες οι χιλιάδες απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας.

Αλλά ερωτώ. Χρειάζεται να πω περισσότερα όταν για 150 θέσεις στη ΣΥΤΑ έχουν υποβάλει 8,000 αιτητές και εκλιπαρούν για δουλειά, οι περισσότεροι από τους οποίους παίρνουν μάλιστα υποσχέσεις από το ΔΗΚΟ ότι θα διοριστούν; Τώρα πώς θα κατορθώσουν να χωρέσουν 8,000 σε 150 θέσεις πρόβλημα δικό τους.

Είναι μήπως. . . χρειάζεται να πω περισσότερα από το γεγονός πως για 30 θέσεις σε τράπεζα παρακάθησαν στις εξετάσεις 3,300 επιστήμονες και απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας; Μήπως ευσταθεί ο ισχυρισμός σας πως αυτοί που αποτείνονται εργάζονται δήθεν αλλού; Μήπως εννοείτε κάποιους οικονομολόγους που ασκούν και το επάγγελμα του ταξιτζή; Μήπως εννοείτε κάποιους μαθηματικούς που ασκούν το επάγγελμα του οικοδόμου; Μήπως εννοείτε κάποιους άλλους που απασχολούνται ως γκαρσόνια; Αυτές είναι οι συνθήκες ευημερίας πράγματι που προσφέρετε; Αυτό είναι το πρόβλημα της ανεργίας που έχετε λύσει και δεν το έχετε πολλαπλασιάσει με τις τόσες και τόσες διακρίσεις που μέχρι σήμερα κάνατε σε βάρος του λαού; Και λέτε προς τι και γιατί η αλλαγή; Η αλλαγή χρειάζεται, κύριοι για να αλλάξει νοοτροπία, να αλλάξει πολιτική νοοτροπία αυτός ο τόπος. Είναι καιρός πια να καταλάβετε πως οι εκλεκτοί δεν είναι μέσα στο ΔΗΚΟ, οι εκλεκτοί είναι και στους αριστερούς, και στους σοσιαλιστές και στους δεξιούς και σε σας. Δεν είναι δυνατό να λέτε πως πρέπει εσείς να κυβερνάτε. Γιατί άραγε; Για να συνεχίσετε να ικανοποιείτε τα δικά σας στελέχη ή τους δικούς σας οπαδούς, τους εκλεκτούς μάλιστα από αυτούς; Για να αρχίσετε να κομματικοποιείτε τη δημόσια ζωή αυτού του τόπου;

Άραγε νομίζετε πως τα τρία κόμματα, η συντριπτική πλειοψηφία του λαού, το μέγιστο ποσοστό των άλλοτε οπαδών σας, τυχαία έχουν στραφεί και θέλουν μια νέα εποχή και αλλαγή; Πιστεύετε πως με τα τόσα δήθεν που έχετε προσφέρει έχετε ικανοποιήσει, πέρα από το πολύ στενό κύκλο των κομματικών μπράβων και άλλους; Έχετε καταντήσει, κύριοι, την κομματική ταυτότητα, το ιερότερο των πάντων. Το μεγαλύτερο στοιχείο. Ως να είσθε οι εκλεκτοί των εκλεκτών.

Το είπα και άλλοτε το επαναλαμβάνω και σήμερα. Αυτές οι διακρίσεις μόνο στη Νότιο Αφρική του κ. Μπόθα συμβαίνουν. Εκεί οι λευκοί έχουν δικαιώματα και οι μαύροι υποχρεώσεις. Εδώ οι του ΔΗΚΟ έχουν δικαιώματα, οι της ΕΔΕΚ, του ΑΚΕΛ και του Συναγερμού έχουν υποχρεώσεις. Κατά τα λοιπά ευημερούμε, κατά τα λοιπά γιατί θέλουμε την αλλαγή; Κατά τα λοιπά διερωτώνται αν υπήρξε σκοπιμότητα στην κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Και αν υπήρξε κατάχρηση. Οι αριθμοί απέδειξαν αν υπήρξε κατάχρηση. Τα γεγονότα μαρτυρούν αν υπάρχει σκοπιμότητα. Συνεπώς άδικη η προσπάθεια, ατυχέστατη η προσπάθεια, κύριοι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ.

Αλλά αφού μιλούμε για την ευημερία, μπορείτε να μας πείτε πόσες χιλιάδες αλήθεια από τους αυτοτελώς εργαζόμενους σύρονται καθημερινά στα δικαστήρια, γιατί ευμερούν και δεν έχουν να πληρώσουν τις κοινωνικές τους ασφαλίσεις;

Μπορείτε να μας πείτε πόσες εταιρείες, δεκάδες, εκατοντάδες ετησίως σύρονται για πτώχευση, επειδή ευημερούν μέσα στα πλαίσια της διακυβέρνησης Κυπριανού;

Αλήθεια, κύριοι συνάδελφοι, κάποτε πιστεύουμε πως θα πρέπει να ξεπεράσουμε κάποιες παλαιοκομματικές νοοτροπίες. Θα πρέπει να υιοθετήσουμε κάποιο άλλο τρόπο ζωής. Και είναι αποδειγμένο πως τη δεκαετία που πέρασε εσείς έχετε αποτύχει. Παταγωδώς! Δεν απομένει, αυτό για να απαντήσω στον κ. Χρυσοστόμου που στο τέλος νόμισε πως μιλούσε σε συλλαλητήριο, παρά ο Φεβράρης για να πάρετε το αντίτιμο των όσων έχετε προσφέρει σε τούτο τον τόπο. Και να είσθε σίγουροι πως από τον Φεβράρη, ναι, μια νέα εποχή θα ανατείλει για τούτο τον τόπο και για τους οπαδούς σας και για τους οπαδούς όλων των άλλων κομμάτων. Όχι μόνο για τους οπαδούς σας.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Φθάνουμε στο τέλος μιας μαραθώνιας συζήτησης που κράτησε πάνω από 12 ώρες σε τρεις συνεχείς συνεδρίες της Βουλής. Πολύ φοβούμαι μιας συζήτησης για ένα πρόβλημα ανύπαρκτο, κ. Αναστασιάδη, στην πραγματικότητα.

Μιας συζήτησης που όπως θα έλεγε και ο μεγάλος γέρος της ελληνικής πολιτικής, ο αείμνηστος Γεώργιος Παπανδρέου, «στην οποία ευδοκίμησαν τα λόγια και οι αριθμοί αλλά υπέφερε η αλήθεια και η πραγματικότητα».

Ακούσαμε πολλά και διάφορα από συνάδελφους, από την πολιτική φιλοσοφία και συνταγματολογία του Σαρίπολου, το φάντασμα του οποίου πρέπει να περιπλανάται πάνω από την Κυπριακή Βουλή και ίσως να κυνηγά και μερικούς συναδέλφους που ταλαιπώρησαν τη μνήμη του, μέχρις επακριβείς προφητείες για το αποτέλεσμα των προσεχών προεδρικών εκλογών. Συζητήθηκε η Οικονομία του τόπου γενικά αλλά και επί μέρους οικονομικά προβλήματα περιοχών και τάξεων ψηφοφόρων.

Στατιστικές και αριθμοί, διαστρεβλώθηκαν και παρερμηνεύθηκαν για να σπλίσουν την επιχειρηματολογία της αντιπολίτευσης. Και τα τρία κόμματα μαζί, της αντιπολίτευσης, επιτέθηκαν με ιδιαίτερη σφοδρότητα και με πολλούς και ανοίκειους χαρακτηρισμούς εναντίον του Προέδρου και της Κυβέρνησης τους

οποίους κατηγορήσαν σαν υπεύθυνους για ο,τιδήποτε δεν βαίνει καλώς υπό τον ήλιον. Σχεδόν έμεινε να κατηγορηθεί ο Πρόεδρος σαν υπεύθυνος και γι' αυτό το προπατορικό αμάρτημα.

Ήταν η όλη υπόθεση μια γενική πρόβα της καθιερωμένης συζήτησης των ετήσιων προϋπολογισμών. Ακούσαμε Πανηγυρικούς και Φιλιππικούς ενάντια στην Κυβέρνηση, κεραυνούς και βροντές ενάντια στο ΔΗ.ΚΟ. που την υποστηρίζει, ενώ σχεδόν όλοι οι ομιλητές της αντιπολίτευσης τέλειωναν στερεότυπα τις ομιλίες τους με επώδω τον ευσεβή πόθο να αναδειχθεί πρόεδρος ο υποψήφιος του κόμματός τους, τότε εκείνος της ανοιξιάτικης αμυδαλιάς και πότε αυτός της Αλλαγής που υποστηρίζει η ηγεσία του ΑΚΕΛ.

Όμως, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, πολύ φοβούμεθα ότι η συζήτηση υπήρξε ένα «Μπούμεραγκ» για την αντιπολίτευση. Γιατί διάλεξαν λάθος θέμα να αναλώσουν τον αντιπολιτευτικό τους οίστρο και γιατί ο Λαός που μας ακούει, όπως πολλές φορές το απέδειξε και κρίση έχει και επίγνωση και γνωρίζει να διακρίνει το πραγματικό από το πλαστό και κάποιο μήνυμα πήρε παρ' όλη τη Βαβυλωνία που δυστυχώς επικράτησε.

Γιατί η αντιπολίτευση δεν μπορεί να κρατά και το κρέας και το μαχαίρι.

Γιατί δεν μπορείτε, κύριοι συνάδελφοι, κύριε Κωνσταντίνου και κύριε Ζαχαριάδη και κύριε Ιεροδιακόνου, από τη μια μεριά να συνιστάτε τη μέθοδο των συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέσω των Εκθέσεων της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών για λόγους καλύτερης οργάνωσης και προγραμματισμού και από την άλλη να ομιλείτε για κατάχρηση κατάθεσης των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Γιατί δεν μπορείτε, κύριοι συνάδελφοι, να ζητάτε έργα και έργα είδατε — και είδατε πολλά την τελευταία δεκαετία — και από την άλλη να μη θέλετε να γίνονται δαπάνες για την πραγματοποίησή τους.

Γιατί δεν μπορείτε να ομιλείτε για οικονομική κρίση και ακόμα μερικές φορές να υπαινίσσεσθε οικονομική χρεωκοπία και κατάρρευση και από την άλλη να έχουμε μια από τις πιο ανθηρές και σταθερές οικονομίες του κόσμου, έναν από τους ψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, ένα από τα μεγαλύτερα συναλλαγματικά αποθέματα, ένα από τα μικρότερα ποσοστά ανεργίας, ένα από τα μικρότερα ποσοστά πληθωρισμού, ένα από τα ψηλότερα διεθνώς βιοτικά επίπεδα.

Και δεν μπορούν μερικοί συνάδελφοι να υποτιμούν την οικονομική πρόοδο και ρωμαλαιότητα σαν ένα «φούσκωμα» για να χρησιμοποιήσω δικά τους λόγια και μετά να προφητεύουν το «απότομο ξεφούσκωμα» που για 10 χρόνια τώρα περιμένουν μα δεν έρχεται. Και μάλιστα μερικές φορές συγχαίρουν τον εαυτό τους για το ότι προφητεύουν την καταστροφή που θάρθει και δίδουν την εντύπωση μάλιστα ότι αγωνιούν μήπως δεν έλθει και έτσι δεν δικαιωθούν σαν σύγχρονες Κασσάνδρες.

Κύριοι συνάδελφοι,

Η αντιπολίτευση για να είναι πειστική πρέπει να είναι εποικοδομητική και αντικειμενική. Όταν είναι διαρκώς στεία και εξωπραγματική δεν πείθει. Όταν υπάρχει διαρκώς άρνηση και υπερβολή ακόμα και εκεί που υπάρχει κάποια βάση και αυτή εξουδετερώνεται.

Όταν κάποιοι δεν έχουν ένα καλό λόγο να πουν για το έργο της Κυβέρνησης μετά το 1974 και διαρκώς βλέπουν λάθη και καταστροφές, ο κόσμος που τους ακούει και μας ακούει δυσανασχετεί, γιατί δεν είναι εύκολο να ζητούμε απ' όσους

έχουν μάτια και βλέπουν να συμφωνήσουν ότι το άσπρο είναι μαύρο και το μαύρο είναι άσπρο, ή ακόμα ότι δεν υπάρχει ύλη ή υπόσταση.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αντιπολίτευση με όλο τον τύπο που διαθέτει και παρ' όλα τα δημογραφικά πυρά που επιστρατεύει υπέστη «Μπούμεραγκ» για τους εξής λόγους:

1. Η αύξηση στον αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών οφείλεται στην πολιτική της Βουλής που για λόγους καλύτερης οργάνωσης προώθησε την τακτική της κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών και που περιέκοψε τα κονδύλια των Επαναψηφίσεων και περιόρισε το Κεφάλαιο «Μη Προβλεπόμενα Δαπάναι και Αποθεματικό», ενώ ταυτόχρονα από το 1985 περικόπτει μεγάλο αριθμό Άρθρων και Κεφαλαίων όσον αφορά ειδικά κονδύλια αλλά και όλων των Άρθρων και όλων των Κεφαλαίων όσον αφορά Γενικά κονδύλια των Ετήσιων Προϋπολογισμών.
2. Η αύξηση των δαπανών των Προϋπολογισμών που αντιπροσωπεύουν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί που κατατέθηκαν το 1987 δεν υπερβαίνει το 12.5%, αφού αφαιρεθούν οι καθαρά λογιστικές πράξεις, ποσοστό που συμπύπτει απόλυτα με το μέσο όρο των τελευταίων 5 ετών.
3. Η οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης, ιδιαίτερα το 1987 που είναι το επίμαχο για την αντιπολίτευση έτος, υπήρξε πολύ επιτυχής και το 1987 ήταν έτος ρεκόρ από κάθε άποψη και όλοι οι οικονομικοί δείκτες της Οικονομίας παρουσίασαν βελτίωση έναντι των προηγούμενων ετών συγκρινόμενοι ευνοϊκά με τη μεγάλη πλειοψηφία των κρατών διεθνώς. Επομένως οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί σαν όπλο και τακτική οικονομικής πολιτικής προσδίδουν την αναγκαία ελαστικότητα, δυναμισμό και προσαρμοστικότητα στην Οικονομία. Και είναι αυτό ακριβώς που αντιλαμβάνεται ο Λαός όσο και να πασχίζουν οι κύριοι Συνάδελφοι της αντιπολίτευσης. Όπως είπε κάποτε ο ηγέτης της Κίνας κ. Ντέγκ «το χρώμα της γάτας δεν έχει σχέση αν είναι μαύρο ή άσπρο φτάνει να πιάνει ποντικούς». Και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για την οικονομική πολιτική ενός κράτους.
4. Έγινε πλέον φανερό ότι το πραγματικό θέμα της αντιπολίτευσης δεν είναι η καταχρηστική κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση, όπως διατείνονται, αλλά οι Προεδρικές Εκλογές και η προσπάθειά τους να πλήξουν τον Πρόεδρο Κυπριανού με κάθε τρόπο, με κάθε μέσο, με κάθε ευκαιρία. Και αυτό φυσιολογικά θα συνεχιστεί και μέχρι τις εκλογές.

Έτσι η κατάχρηση βρίσκεται σ' αυτή την τακτική και όχι στους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και στην Οικονομία του τόπου που κατά κακή ίσως τύχη της αντιπολίτευσης και καλή τύχη του Λαού συνεχίζει την ανοδική της πορεία και μάλιστα για το 1987 πολύ θεαματικά και ελάχιστα προσφέρεται για αντιπολιτευτικούς μύδρους.

Παρ' όλα αυτά η αντιπολίτευση συνεχίζει να πιστεύει ότι θέματα της Οικονομίας μπορεί να την βοηθήσουν φθάνει να διαστρεβλώσουν και να παρερμηνεύσουν, πράγμα όμως που πιστεύω ότι δεν επιτυγχάνουν εξ ου και το επερχόμενο «Μπούμεραγκ».

Όσο δε αφορά την τελευταία παράγραφο σχεδόν όλων των ομιλιών των συναδέλφων που θριαμβευτικά αναγγέλλουν τη νίκη της μιας αλλαγής ή της άλλης, το μόνο που θα τους πούμε εμείς είναι ότι καλά κάνουν να γιορτάζουν προεόρτια γιατί αυτά μόνο θα τους μείνουν. Δεν θα υπάρξουν μεθεόρτια γι' αυτούς και γιατί ο λαός στο σύνολό του θα συνεχίσει να υποστηρίζει τη σωστή εθνική πορεία και την οικονομική ευημερία και πρόοδο επιλέγοντας τη συνέχιση των έργων και όχι την υπόσχεση των λόγων, ιδιαίτερα ανδρών άπειρων και άσχετων «περί τα κοινά».

Κύριε Πρόεδρε,

Είμαι υποχρεωμένος να μην αφήσω ασχολίαστα ορισμένα συγκεκριμένα πράγματα, ιδιαίτερα την ομιλία του κ. Π. Δίγκλη τον οποίο με αυτή την ευκαιρία συγχαίρω τόσο για την ανάληψη της Γεν. Γραμματείας της ΠΕΟ όσο και το ότι διαδέχεται σ' αυτή τη θέση έναν Ανδρέα Ζιαρτίδη του οποίου οι υπηρεσίες στο Συνδικαλιστικό Κίνημα είναι μεγάλες και ανεκτίμητες ανεξάρτητα από τη διάφωνία μας με τις απόψεις και επιλογές του πάνω στα εθνικά θέματα.

Ο κ. Δίγκλης στήριξε την επιχειρηματολογία του σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι μέχρι στιγμής η Βουλή ενέκρινε μεν τα 80% του αριθμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών αλλά μόνο το 38.5% του συνολικού ποσού που πρότεινε η Κυβέρνηση με τους προϋπολογισμούς αυτούς. Μας είπε μάλιστα ότι το γεγονός ότι η Βουλή ενέκρινε μόνο το 38.5% του ποσού που ζητήθηκε «... τι άλλο σημείο παρά πως οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί αποτελούν κλασσική απόδειξη της προχειρότητας και ανευθυνότητας που χαρακτηρίζει την Κυβέρνηση».

Λυπούμαι, αγαπητέ κύριε συνάδελφε, όμως δεν είναι την ανευθυνότητα και προχειρότητα της Κυβέρνησης που αποδείξατε με το επιχείρημά σας, αλλά την προχειρότητα και δημαγωγική διάθεση της δικής σας πλευράς. Γιατί έντεχνα αποσιωπήσατε το γεγονός ότι αρκετοί προϋπολογισμοί δεν έχουν συζητηθεί καν στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Ας πάρουμε για παράδειγμα τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς που αφορούν το δάνειο προς το Συνεργατισμό των £42.5 εκ. ή την επιστροφή του προστίμου των £5.1 εκ. Θα τους ψηφίσει ή όχι τους προϋπολογισμούς αυτούς το ΑΚΕΛ και η αντιπολίτευση γενικότερα; Αν όχι, αυτό σημαίνει ότι δημαγωγούσαν ασύστολα και κοροϊδεύαν τους συνεργατιστές όποιοι υποστήριζαν τα μέτρα αυτά. Αν ναι, σημαίνει ότι το ποσοστό έγκρισης θα διπλασιαστεί. Κι αν σ' αυτό προστεθεί τουλάχιστον και το ποσό που αφορά τη χορηγία της Ε.Ο.Κ. προς το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας ύψους £5.1 εκ., που θα ήταν παράλογο να καταψηφιστεί, το ποσοστό έγκρισης ξεπερνά το 82%, ακόμα και αν καταψηφιστούν όλοι οι άλλοι εκκρεμούντες προϋπολογισμοί. Και είμαι σίγουρος ότι το ποσοστό θα είναι ακόμα μεγαλύτερο, γιατί θα ψηφιστούν και άλλοι προϋπολογισμοί, εκτός κι αν η αντιπολίτευση διαμοιράζει στους ενδιαφερομένους υποσχέσεις που δεν έχει σκοπό να τηρήσει.

Ο κ. Δίγκλης ανέφερε και παραδείγματα συμπληρωματικών προϋπολογισμών που είτε καταψηφίστηκαν είτε μειώθηκαν οι σχετικές πρόνοιες. Τον προκαλούμε: ας προσθέσει όλα τα ποσά που καταψηφίστηκαν κι ας πει πιο ποσοστό του συνόλου των προϋπολογισμών που συζητήθηκαν (κι όχι κατατέθηκαν) αποτελούν. Κι αυτό παρά το γεγονός ότι αρκετά κονδύλια δεν εγκρίθηκαν ή μειώθηκαν, γιατί λόγω της καθυστέρησης που υπήρξε στη συζήτηση των σχετικών Προϋπολογισμών απωλέσθηκε πολύτιμος χρόνος που δεν επιτρέπει την εκτέλεση των σχετικών έργων ή μέρους τους.

Συνεπώς δεν είμαστε εμείς, αγαπητέ συνάδελφε, που «νομίσαμε πως πιάσαμε τον βουν από τα κέρατα» ούτε είναι ο δικός μας θησαυρός που αποδείχτηκε άνθρακας. Ούτε είναι η δική μας πλευρά που επιχειρεί ταχυδακτυλουργίες. Γιατί είτε δημαγωγούσατε, όταν μοιράζατε υποσχέσεις, κι επομένως το ποσοστό έγκρισης θα παραμείνει στο 38,5%, είτε θα ψηφίσετε πέραν του 90% των δαπανών που προτάθηκαν με τους συμπληρωματικούς, οπότε αν γνώσει σας δημαγωγείτε σήμερα και κοροϊδεύετε το λαό με την ευκαιρία που οι ομιλίες μεταδίδονται από το ραδιόφωνο. Λυπούμαι πραγματικά αλλά δεν υπάρχει άλλη εξήγηση, όσο κι αν προσπαθείτε.

Επισημαίνω απλώς ότι ο κ. Δίγκλης τόνισε στην ομιλία του για το δάνειο προς το Συνεργατισμό ότι «πρόκειται για δανεικά κι αγύριστα». Δεν θα το σχολιάσω το σημείο αυτό, γιατί νομίζω ότι αρμόδιοι να απαντήσουν είναι οι ίδιοι οι συνεργατιστές. Όμως απλώς ενημερώνω τον κ. Δίγκλη ότι πρόκειται για δάνειο που θα παραχωρηθεί για τη στήριξη της ρευστότητας της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας και γενικότερα του συνεργατικού κινήματος, που δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί. Κι ακόμα διερωτώμαι, γιατί αν τέτοια είναι η πρόβλεψη του κ. Δίγκλη, γιατί το Κόμμα του επανειλημμένα τάχθηκε υπέρ της παροχής του δανείου και πίεζε να κατατεθεί ο σχετικός συμπληρωματικός προϋπολογισμός, προτού ολοκληρωθούν οι αναγκαίες σε βάθος μελέτες.

Ο κ. Δίγκλης κατηγορήσε την Κυβέρνηση Κυπριανού σαν υπεύθυνη για τα σκάνδαλα του Συνεργατισμού. Μα, αγαπητέ κ. συνάδελφε, εσείς οι ίδιοι επανειλημμένα είχατε επαιτήσει την Κυβέρνηση και τον ίδιο τον Πρόεδρο Κυπριανού, γιατί με τη δική τους πρωτοβουλία διερευνήθηκε πλήρως η κατάσταση κι επήλθε η κάθαρση. Όμως με την ίδια τη λογική που υιοθετείτε σήμερα, σ' αντίθεση με όσα λέγατε μέχρι λίγα χρόνια πριν, θα μπορούσε κάποιος να κατηγορήσει και τις ηγεσίες του ΑΚΕΛ και της ΠΕΟ, πιστεύω και ελπίζω άδικα, δυστυχώς, όπως και εσείς πράξατε την περασμένη βδομάδα, ότι ευθύνονται αποκλειστικά για τα σκάνδαλα που σημειώθηκαν σε Συνεργατικές Εταιρείες που βρίσκονται υπό τον πλήρη έλεγχο τους και για τη χρεωκοπία αρκετών απ' αυτές. Δεν είμαστε εμείς λοιπόν, αγαπητέ κ. Δίγκλη, που ζούμε σε γυάλινο σπίτι και ρίχνουμε πέτρες. Ούτε το σπίτι μας είναι γυάλινο ούτε πέτρες θέλουμε να ρίξουμε σ' οποιονδήποτε.

Με κατηγορήσε ο κ. Δίγκλης ότι τόριξα στη γενικολογία. Ποια όμως είναι η γενικολογία μου;

- Μήπως το γεγονός ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της Οικονομίας μας που θα ξεπεράσει το 7% και θα είναι τριπλάσιος του διεθνούς μέσου όρου είναι γενικολογία;
- Μήπως το γεγονός ότι το κατά κεφαλήν εισόδημά μας θα αυξηθεί σε ρυθμό πενταπλάσιο του διεθνούς μέσου όρου είναι γενικολογία;
- Μήπως το γεγονός ότι έχουμε συνθήκες πλήρους σχεδόν απασχόλησης κι η ανεργία μειώνεται είναι γενικολογία;
- Μήπως άραγε το γεγονός ότι θα έχουμε πλεόνασμα-ρεκόρ στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών που θα ξεπεράσει τα £50 εκ. είναι γενικολογία;
- Μήπως και πάλι το γεγονός ότι ο ρυθμός πληθωρισμού μας είναι από τους πιο χαμηλούς διεθνώς, γύρω στο 3%, σε σύγκριση με 30% στις αναπτυσσόμενες χώρες, είναι κι' αυτό γενικολογία;

Μα αν όλα αυτά είναι γενικολογίες, αν η αναφορά στα πιο βασικά οικονομικά μεγέθη είναι γενικολογία, τότε ποιοι είναι οι δείκτες με τους οποίους επιμετρά ο

κ. Δίγκλης την κατάσταση μιας Οικονομίας; Κι αν η Οικονομία μας με όλα αυτά τα επιτεύγματα, που συγκέντρωσαν τη διεθνή προσοχή και θαυμασμό, νοσεί, τότε ποια Οικονομία κ. Δίγκλη είναι υγιής; Ας ρίξει μια ματιά γύρω του ο κ. συνάδελφος για να δει τι συμβαίνει στη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών. Ή ακόμα πιο εύκολο ας ψάξει τους φακέλους του για να δει τι έλεγε κι ο ίδιος και οι άλλοι οικονομολόγοι του ΑΚΕΛ, όταν άλλες «Κασσάνδρες» προμήνυαν σημεία και τέρατα. Μα επιτέλους, κύριοι συνάδελφοι της αντιπολίτευσης, μπορείτε να μας πείτε πόσα χρόνια τώρα ασχολείστε με το χόμπυ της προφητείας οικονομικών καταστροφών και κρίσεων, που η ίδια η πραγματικότητα πανηγυρικά διαψεύδει, παράλληλη την ψυχολογική ζημιά που προκαλεί η προσέγγισή σας αυτή;

Θα ήθελα να πω και δυο λόγια για το εξωτερικό μας χρέος. Και πρώτα απ' όλα να υπενθυμίσω ότι αυτό καλύπτεται κατά 80% από τα συναλλαγματικά μας αποθέματα, γεγονός που σε ελάχιστες αναπτυσσόμενες χώρες συμβαίνει. Το χρέος, κ. Δίγκλη, αυτό δημιουργήθηκε, γιατί η Κυβέρνηση συνειδητά αποφάσισε ότι θα έπρεπε η Οικονομία να επαναδραστηριοποιηθεί όσο το δυνατό πιο σύντομα, οι πρόσφυγες να στεγαστούν σε χρόνο-ρεκόρ, η αναπτυξιακή βάση να διευρυνθεί και οι κοινωνικές υπηρεσίες και παροχές προς τους πρόσφυγες και τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα να επεκταθούν. Ναι κ. Δίγκλη, τα 5 δισεκατομμύρια λίρες των επενδύσεων είναι σε σημερινές τιμές, γιατί και το χρέος με το οποίο τις συγκρίνουμε είναι σε σημερινές τιμές. Και έχετε δίκαιο· αφορούν τόσο επενδύσεις του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Σαν οικονομολόγος, όμως, κ. Δίγκλη, γνωρίζετε ότι η Κυβέρνηση θα μπορούσε να καλύψει τα 2.5 δισεκατομμύρια λίρες των δικών της επενδύσεων και των κοινωνικών υπηρεσιών και παροχών με επιπρόσθετη φορολογία ή εσωτερικό δανεισμό, πράγμα όμως που θα εξανάγκαζε τον ιδιωτικό τομέα να καταφύγει αυτός στον εξωτερικό δανεισμό. Μήπως κ. Δίγκλη, θα προτιμούσατε μια τέτοια προσέγγιση, που θα είχε εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις πάνω στις επενδυτικές δαπάνες του ιδιωτικού τομέα και θα επιβράδυνε την πορεία επαναδραστηριοποίησης και παραπέρα ανάπτυξης της Οικονομίας μας; Κι ακόμα θα αύξανε το κόστος δανεισμού της χώρας μας σας σύνολο, δεδομένου ότι, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, ο δημόσιος τομέας μπορεί να δανειστεί από το εξωτερικό με πολύ πιο ευνοϊκούς όρους; Ή μήπως, κ. Δίγκλη, θα προτιμούσατε τα 2.5 δισεκατομμύρια λίρες των επενδύσεων και κοινωνικών υπηρεσιών και παροχών να αντιμετωπιστούν με αυξημένη έκδοση νέου χρήματος, γεγονός που θα οδηγούσε, εκτός των άλλων, σε κατακόρυφη κάμψη των συναλλαγματικών μας αποθεμάτων που σήμερα βρίσκονται σε εξαιρετικά ψηλά επίπεδα;

Είτε το θέλετε, είτε όχι, κ. συνάδελφε, το **καθαρό** εξωτερικό μας χρέος (αυτό δηλαδή που χρωστάμε σαν χώρα προς τρίτους, σ' αντίθεση με το εσωτερικό, που αποτελεί οφειλή των ιδίων προς τους εαυτούς μας και εν μέρει έκδοση χρήματος που έγινε στο παρελθόν) φτάνει σήμερα τα £130 εκ. λαμβανομένων υπόψη και των Συναλλαγματικών Αποθεμάτων. Συγκρίνατε αυτό το χρέος με το **καθαρό** χρέος άλλων χωρών που μόνο τα προβλήματα που δημιούργησε η αύξηση των τιμών του πετρελαίου είχαν να αντιμετωπίσουν κι όχι μια εισβολή που οδήγησε στην κατάληψη του 70% των πλουτοπαραγωγικών μας πόρων και θα φτάσετε στα ορθά συμπεράσματα. Γιατί είναι το καθαρό χρέος που λαμβάνει υπόψη του κάποιος και τα συναλλαγματικά αποθέματα που πρέπει να χρησιμοποιήσετε σαν μέτρο σύγκρισης, ιδιαίτερα αφού οι περισσότερες χρεωμένες χώρες ελάχιστα τέτοια αποθέματα διαθέτουν. Και ας μη ξεχνούμε, κ. συνάδελφε, ότι οι δύο ενεργειακές

κρίσεις μας κόστισαν £900 εκ. επιπλέον του τι κανονικά θα καταβάλλαμε για εισαγωγικές πετρελαιοειδών, δηλαδή 7 φορές περίπου περισσότερο από το συνολικό μας χρέος.

Θυμηθείτε όμως, κ. συνάδελφε, κι αυτά που μόλις μια πενταετία πριν μας λέγατε μαζί με τον άλλο αγαπητό συνάδελφο οικονομολόγο του ΑΚΕΛ τον κ. Κωνσταντίνου. 'Ότι δηλαδή εκείνο που έχει σημασία δεν είναι το ύψος του χρέους, αλλά οι δυνατότητες αποπληρωμής του, όπως μετρούνται από το ποσοστό εξυπηρέτησης του χρέους. Και το ποσοστό αυτό στην περίπτωση μας ανέρχεται μόνο στο 13% των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών σε σύγκριση με 25% που είναι ο μέσος όρος των αναπτυσσόμενων χωρών. Και αυτό γιατί, κ. Δίγκλη, εμείς κάναμε ορθολογιστική χρήση του εξωτερικού δανεισμού και αυξήσαμε θεαματικά τις εξαγωγές μας σαν κράτος. Ακόμα, κ. συνάδελφε, υπάρχει ένας άλλος σημαντικός δείκτης στον οποίο αντανακλάται ο βαθμός ασφάλειας και η ικανότητα αποπληρωμής του εξωτερικού χρέους μιας χώρας. Και αυτός είναι η περίοδος αποπληρωμών και τόκων που καλύπτονται από τα συναλλαγματικά μας αποθέματα, που στην περίπτωση μας είναι 4.5-5 χρόνια, σε σύγκριση με μερικούς μήνες στις χώρες που πραγματικά έχουν πρόβλημα εξωτερικού χρέους.

Ο κ. Δίγκλης αναφέρθηκε και στο πρόσφατο κραχ στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης τονίζοντας ότι αυτό οφείλεται στη δημοσιονομική πολιτική του Προέδρου Ρήγκαν και παραλληλίζοντας την κατάσταση αυτή με το τι συμβαίνει στην Κύπρο. 'Όμως, κ. Δίγκλη, άλλο πράγμα είναι να έχεις δημοσιονομικό έλλειμμα και μάλιστα ψηλό, όταν αντιμετωπίζεις σοβαρό έλλειμμα στις τρέχουσες συναλλαγές της χώρας, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, κι άλλο όταν έχεις πλεόνασμα, όπως εμείς. Ακόμα, κ. Δίγκλη, η ενδιαφέρουσα πραγματικά αναφορά σας στη δημοσιονομική πολιτική του Προέδρου Ρήγκαν γεννά αυτόματα ένα πολύ βασικό ερώτημα: αφού έτσι αισθάνεστε, γιατί η ηγεσία, και τονίζω το «η ηγεσία» του Κόμματός σας και ακόμα πιο συγκεκριμένα η ηγεσία της ΠΕΟ υποστηρίζουν τον κ. Βασιλείου που η οικονομική και ειδικότερα η δημοσιονομική πολιτική του, όπως προκύπτει καθαρά από το πρόγραμμά του, είναι εμπνευσμένη από την πολιτική του σκέλους της προσφοράς (Supply Side Economics) που είναι πιο γνωστή διεθνώς σαν Reaganomics ή Ρηγκανισμός.

Μας μίλησε και για δυσβάσταχτες φορολογίες ο κ. Δίγκλης. Δεν θα ήθελα να συγκρίνω το ποσοστό φορολογίας στην Κύπρο που ανέρχεται μόλις στο 20.4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος με το μέσο όρο των χωρών-μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) που πλησιάζει το 40%, γιατί ο κ. Δίγκλης θα αντιτείνει ότι στις χώρες αυτές οι κοινωνικές υπηρεσίες και παροχές είναι καλύτερης ποιότητας κατά μέσο όρο βέβαια. Ας πάρουμε όμως τις πέντε Ευρωπαϊκές χώρες που κατατάσσονται στην κατηγορία των χωρών με μεσαίο κατά κεφαλήν εισόδημα, όπως κι εμείς, δηλαδή την Ιταλία, την Ιρλανδία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα και την Ισπανία. Πιστεύω ότι όλοι θα συμφωνήσουμε ότι δεν υπάρχει ουσιώδης διαφορά στο επίπεδο των υπηρεσιών και παροχών μεταξύ μας και των χωρών αυτών. 'Όμως η φορολογική επιβάρυνση στις χώρες αυτές είναι σήμερα γύρω στο 36% έναντι 20.4% στην Κύπρο. Εξέρετε τι σημαίνει αυτό; Αν αυξανόταν η φορολογική επιβάρυνση στην Κύπρο στα ίδια επίπεδα με τις χώρες αυτές, τα φορολογικά έσοδα θα αυξάνονταν κατά £260 εκ., δηλαδή σχεδόν θα διπλασιάζονταν. Πού είναι λοιπόν οι δυσβάσταχτοι φόροι στην Κύπρο;

Ας μου επιτραπεί τώρα να πω και δυο λόγια για τα όσα πολύ φιλοσοφημένα αναφέρθηκαν από διάφορους ομιλητές για τις ιδιότητες που πρέπει να πληρεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός. Και πρώτα απ' όλα θα ήθελα να τονίσω ότι σέβομαι βαθιά τους σπουδαίους νομικούς του περασμένου αιώνα και των πρώτων δεκαετιών του αιώνα μας σε κείμενα των οποίων έγινε αναφορά. Όμως κύριοι συνάδελφοι, για να χρησιμοποιήσω και εγώ τις γνώσεις μου της αρχαίας ελληνικής, «τα πάντα ρει». Η επιστήμη προοδεύει. Η τραγική εμπειρία της μεγάλης οικονομικής κρίσης του 1929 και η μετέπειτα εξέλιξη του Κεϋνσιανισμού και των άλλων οικονομικών ρευμάτων, έχει διαφοροποιήσει πλήρως το ρόλο των κρατικών προϋπολογισμών και της δημοσιονομικής πολιτικής γενικότερα. Ιδιαίτερα στην περίπτωση μιας μικρής κι εξαιρετικά ανοικτής οικονομίας, όπως η δική μας, μόνο με τη συνεχή και ευέλικτη προσαρμογή των δημοσιονομικών μεγεθών μπορεί η Οικονομία να αντιμετωπίζει με επιτυχία τους κραδασμούς που επιφέρουν εξωγενείς δυσμενείς παράγοντες ή να μεγιστοποιεί το όφελος από τη θετική επίδραση ευμενών εξωγενών παραγόντων.

Θα ήθελα τώρα, κύριοι συνάδελφοι, να αναφερθώ σε μερικά σημεία τα οποία ανέφερε ο κ. Ιεροδιακόνου. Ο κ. Ιεροδιακόνου με βαθυστόχαστο ύφος αναφέρθηκε και για τους πρόσφυγες και ανακάλυψε ότι η ξένη βοήθεια δεν πηγαίνει ολόκληρη στους πρόσφυγες. Φαίνεται ότι ο συνάδελφος δε γνωρίζει την πραγματικότητα ή προσποιείται πως δε τη γνωρίζει, για να ψαρέψει σε θολά νερά και να ψηφοθηρίσει μέσα στους πρόσφυγες.

Πρέπει να γνωρίζει ο κ. συνάδελφος ότι ολόκληρο το ποσό πηγαίνει στους πρόσφυγες και μάλιστα εκείνοι οι οποίοι δίδουν αυτό το ποσό προαποφασίζουν για τα ειδικά έργα που θα χρησιμοποιηθεί το ποσό αυτό. Παραπέμπουμε τον ευαίσθητο στα προβλήματα των προσφύγων συνάδελφο στη σελίδα 46 του Τ.Α.Ε.Π. που δίδει πλήρη ανάλυση των διάφορων ποσών που χρησιμοποιούνται για τους πρόσφυγες.

Όσον αφορά το συνάδελφο της ΕΔΕΚ κ. Ηλιάδη που τάχθηκε εναντίον οποιουδήποτε πολιτικού Μιθριδατισμού θα συμφωνήσουμε μαζί του αλλά θα θέλαμε να συμπεριλάβει και τον πολιτικό Ταρτουφισμό σ' αυτή την κατηγορία.

Όσον αφορά ομιλίες άλλων συναδέλφων δεν θα ασχοληθώ γιατί τις απάντησα στις γενικές μου παρατηρήσεις και γιατί κατά κανόνα οι περισσότερες απ' αυτές ήταν μάλλον προεκλογικού περιεχομένου. Επομένως δεν θα ασχοληθώ, παρ' όλη την πικρία για άδικες επιθέσεις και ανοίκειους χαρακτηρισμούς. Βέβαια μερικοί συνάδελφοι παρεξηγούν το ρόλο τους και νομίζουν ότι η Βουλή είναι σχολικός σύλλογος ακαδημαϊκών συζητήσεων και εξάσκησης ρητορικών ικανοτήτων, κύριε Αναστασιάδη.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Σαν κατακλείδα, δεν είμεθα εξ εκείνων που χαίρονται όταν μειώνεται το επίπεδο της Βουλής, ώστε συγκριτικά και αυτόματα να ανεβαίνει το επίπεδο της Εκτελεστικής Εξουσίας. Γι' αυτό λυπούμεθα να παρατηρήσουμε ότι, όχι μόνο η συζήτηση που έγινε δεν διατήρησε κάποιο επίπεδο, αλλά ξέφυγε σε μεγάλο βαθμό από το θέμα ή μάλλον το «Μη Θέμα» ουσιαστικά.

Για μας επίσης, ο ρόλος της αντιπολίτευσης σε μια Δημοκρατία είναι απαραίτητος και θεσμικά και πολιτικά. Όμως, όταν η αντιπολίτευση καταντά να είναι στερεότυπα αρνητική και στείρα «αδικεί τον ίδιο τον εαυτό της» και δεν προάγει το καλώς νοούμενο Δημόσιο Συμφέρον. Όταν η αντιπολίτευση επιλέγει

θέματα σαν αυτό που συζητούμε και αντί να αποδείξει «κατάχρηση Εξουσίας» καταχράται η ίδια το θέμα και για τρεις ολόκληρες συνεδρίες ασχολείται με «Ελεύθερες Βολές», προεδρολογίες, προγνωστικά, σύνθετες και πολυσύνθετες προσεγγίσεις και δημοσκοπίες για όλους και για όλα, δηλώνουμε με όλο το σέβας ότι δεν εκτελεί τον προορισμό της.

Δεν γίνεται να αναμένει υπευθυνότητα η αντιπολίτευση από την Κυβέρνηση αλλά η ίδια να αντιπολιτεύεται ουχί υπεύθυνα και εποικοδομητικά.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση πιστεύουμε και επαναλαμβάνουμε ότι το θέμα που ενέγραφε η αντιπολίτευση, δηλαδή η δήθεν κατάχρηση στην κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, κατέστη «Μπούμεραγκ» μέσα στο Λαό για τα 3 συνεργαζόμενα εναντίον της Κυβέρνησης κόμματα, γιατί κατάχρησή υπήρξε μόνο στη δική τους τακτική της αρνητικής και στείρας αντιπολίτευσης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον πρεσβύτερο εκ των παρόντων συναδέλφων να με αντικαταστήσει στην προεδρία, διότι θα ήθελα να ασκήσω το δικαίωμά μου να ομιλήσω από το βήμα της Βουλής σαν Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος.

(Ο Προεδρεύων της Βουλής αντικαθίσταται στην έδρα του από τον κ. Μακρίδη)

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την «καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών» από μέρους της Κυβέρνησης είναι μια καλομελετημένη, καλοζυγισμένη, σαφής, αντικειμενική έκθεση που θίγει ένα σοβαρότατο θέμα. Δεν πρόκειται να επαναλάβω όσα αναφέρονται στην Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών, ούτε και όσα είπαν άλλοι συνάδελφοι που μίλησαν υπέρ της Έκθεσης.

Την Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών υποστηρίζουν 40 από τους 56 βουλευτές. Δηλαδή, η συντριπτική πλειοψηφία της Βουλής. Και αν το σύστημά μας ήταν Κοινοβουλευτικό και όχι Προεδρικό, αν η Κυβέρνηση στηριζόταν στην υποστήριξη ή μη της Βουλής, θα έπρεπε να είχε παραιτηθεί από καιρό. Έστω όμως και με το προεδρικό σύστημα που έχουμε, αν η Κυβέρνηση είχε την ευθιξία που έπρεπε να έχει και πάλι θα έπρεπε να είχε παραιτηθεί. Γιατί όλα όσα αναφέρονται στην Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού είναι πολύ σοβαρά και ανεπίτρεπτα.

Γιατί όταν 40 από τους 56 βουλευτές αυτού του Σώματος τάσσονται εναντίον της Κυβέρνησης και μάλιστα πάνω σ' ένα τόσο σοβαρό ζήτημα, δεν είναι εύκολο για ένα δημοκράτη να το παραγνωρίσει. Φαίνεται όμως ότι πολλά ζητούμε από μια Κυβέρνηση που χρησιμοποιεί ακόμη και τα πιο αθέμιτα μέσα για να κρατηθεί στην εξουσία. Ο κυρίαρχος λαός όμως έβγαλε ήδη την ετυμηγορία του, μάλιστα κ. Γαλανέ και κ. Χρυσοστόμου, και στις 14 του Φλεβάρη 1988 θα την επισημοποιήσει με την ψήφο του.

Έρχομαι τώρα σε μερικά ζητήματα που θίγηκαν κατά τη συζήτηση και που κατά τη γνώμη μου χρήζουν περαιτέρω θεώρησης. Ελέχθη για παράδειγμα από τους συναδέλφους του κυβερνώντος κόμματος ότι αυτό που γίνεται από την Κυβέρνηση με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς είναι λογικό και στα πλαίσια μιας υγιούς οικονομικής πολιτικής.

Η αποστολή ως τώρα μέσα στο 1987, δηλαδή από το Φεβράρη του 1987 μέχρι σήμερα, 220 συμπληρωματικών προϋπολογισμών, σύμφωνα με τους συναδέλφους του κυβερνώντος Κόμματος συνιστά στοιχείο μιας υγιούς οικονομικής πολιτικής! Αν δεχτούμε αυτή την άποψη τότε προς τι οι τακτικοί προϋπολογισμοί και οι προϋπολογισμοί αναπτύξεως; Πώς είναι δυνατό να διαγράφεται μια οικονομική πολιτική μέσω των κρατικών προϋπολογισμών και να έρχεται η κυβέρνηση μέσω συμπληρωματικών προϋπολογισμών να ανατρέπει αυτή την πολιτική;

Κύριοι συνάδελφοι, την περασμένη Πέμπτη κατατέθηκαν στη Βουλή οι Προϋπολογισμοί για το 1988 και δεν πέρασε μια μόλις βδομάδα και να την Κυβέρνηση να μας φέρνει τροποποίηση αυτών των Προϋπολογισμών και να μας ζητά 500 νέους ειδικούς αστυφύλακες. Γιατί νομίζετε; Γιατί οι 500 νέοι ειδικοί αστυφύλακες σημαίνουν μερικές χιλιάδες ψήφους και θα υποσχεθεί η ηγεσία του ΔΗΚΟ αυτές τις θέσεις σε μερικές χιλιάδες υποψήφιους ειδικούς αστυφύλακες. Αυτό άλλωστε κάμνει.

Είναι ολοφάνερο και στους πλέον αφελείς ότι οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί στοχεύουν στη δημιουργία εντυπώσεων. Είναι πέρα για πέρα ψηφοθηρικοί. Αποτελούν ένδειξη μιας πρόχειρης και ανεύθυνης οικονομικής πολιτικής που νοσεί. Εμείς δε λέμε ότι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί δεν πρέπει να κατατίθενται όταν αυτοί χρειάζονται. Όχι όμως και 220 μέσα σε οκτώ μόλις μήνες. Αν αυτοί έφταναν τουλάχιστο το ένα τέταρτο αυτών που κατατέθηκαν, όπως αυτό που έγινε στο παρελθόν, δεν θα κάμναμε κανέναν λόγο. Όταν όμως φτάνει τον αριθμό των 220 και μάλιστα πάνω στην εκπνοή της θητείας του Προέδρου της Δημοκρατίας, μόλις δύομισι μήνες από τις επικείμενες Προεδρικές Εκλογές, είναι ή δεν είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι γίνεται για καθαρά δημοκοπικούς σκοπούς; Είναι ή δεν είναι καθαρό πώς σκοπός είναι να παγιωθούν οι εκλογείς και να παρασυρθούν από την αχαλίνωτη κυβερνητική προπαγάνδα ότι τάχα η επιδιώξή της είναι τα έργα; Δέκα ολόκληρα χρόνια δημοκράτης διακυβέρνησης και χιλιάδες προβλήματα στις πόλεις και στα χωριά παραμένουν άλυτα και λίγους μόνο μήνες πριν από τις Προεδρικές εκλογές, χωρίς πρόγραμμα, χωρίς σχέδια, η Κυβέρνηση επιζητεί με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς να δημιουργήσει μέσα στον λαό την εντύπωση ότι προχωρεί για τη λύση αυτών των προβλημάτων!

Ναι, όμως λέει η συμπολίτευση, αλλά τους ψηφίσατε. Αν δεν χρειάζονταν τότε γιατί τους ψηφίσατε; Ψηφίσαμε αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, μόνο τα £46.2 εκ. από τα £119.9 εκατ. που ζήτησε η Κυβέρνηση. Απορρίψαμε δηλ. σαν Βουλή τα £73.7 εκατ. από το συνολικό ποσό που ζητούσε η Κυβέρνηση. Και ψηφίσαμε τα υπόλοιπα, γιατί κρίναμε ότι αυτά έπρεπε να ψηφισθούν για να μην παρασχεθεί το άλλοθι στην κυβέρνηση για τη μη εκτέλεση έργων. Επανειλημμένα όμως αποδείχτηκε ότι η Κυβέρνηση κατάθετε συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς στη Βουλή για έργα για τα οποία δεν υπήρχαν καν σχέδια. Αν αυτό δεν είναι απάτη, τότε ρωτούμε τη συμπολίτευση να μας πει τι είναι; Πόσες φορές σαν βουλευτές, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν αντιμετωπίσαμε παράπονα από το λαό ότι το άλφα ή βήτα έργο καθυστερεί και μάλιστα με τη δικαιολογία από μέρους της Κυβέρνησης ότι φταίει η Βουλή δεν ψήφισε τάχα το σχετικό κονδύλι;

Και ερωτώ. Υπάρχει έστω και μια συγκεκριμένη περίπτωση που αυτή η Βουλή αρνήθηκε να ψηφίσει κονδύλι για οποιοδήποτε έργο, όταν γι' αυτό υπήρχαν

τα σχετικά σχέδια; Ούτε μια. Αντίθετα η Βουλή αδημονεί για την καθυστέρηση ή την ανυπαρξία εκτέλεσης έργων. Πόσες φορές δεν επισκεφθήκαμε κοινότητες που μας έθεσαν τα ίδια ακριβώς προβλήματα που υπήρχαν και πριν 10 ή και περισσότερα χρόνια; Ντρεπόμαστε για λογαριασμό της Κυβέρνησης όταν αντιμετωπίζουμε τα ίδια ακριβώς προβλήματα για τόσα πολλά χρόνια συνέχεια. Και όμως, τόσο η Κυβέρνηση όσο και οι βουλευτές της συμπολίτευσης επαιρούνται για τα έργα που έχουν εκτελεστεί. Μόλις τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ μας είπε περίπου ότι μετάρτησε την Κύπρο σ' ένα σωστό παράδεισο. Δεν λέμε ότι δεν έχουν εκτελεστεί καθόλου έργα. Όμως αν συγκρίνουμε τα ποσά που έχουν δαπανηθεί με τα έργα που έχουν εκτελεστεί, θα διαπιστώσουμε ότι με τα ίδια ποσά θα έπρεπε να εκτελεστούν πολύ περισσότερα έργα. Άλλωστε είναι καθήκον της Κυβέρνησης να εκτελεί έργα. Είναι με τα χρήματα του λαού που εκτελούνται αυτά τα έργα και όχι από την τσέπη του Προέδρου ή της Κυβέρνησης.

Το θέμα όμως που συζητούμε δεν είναι γιατί ψηφίσαμε τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, που ψηφίσαμε για τους λόγους τους έχουμε αναφέρει, αλλά γιατί δεν μπορούσαν αυτοί ή οι περισσότεροι από αυτούς να συμπεριληφθούν στους προϋπολογισμούς για το 1987. Και μια υπεύθυνη οικονομική πολιτική θα έπρεπε να τους συμπεριλάβει στους Προϋπολογισμούς αυτού του χρόνου. Οι λόγοι που δίνει ο Υπουργός Οικονομικών κανένα δεν πείθουν.

Δεν συμπεριλήφθηκαν όμως για να μη φανεί ολόκληρο το έλλειμμα στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς από τη μια κι από την άλλη για να παρουσιάζεται η Κυβέρνηση δημοκοπικά ότι εκτελεί έργα! Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια, όπως λέει και η παροιμία.

Αν τα ποσά που ζήτησε η Κυβέρνηση με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς συμπεριλαμβάνονταν στους κρατικούς προϋπολογισμούς του 1987 το έλλειμμα θα έφτανε τα £285 εκατ. περίπου αντί των £165 εκατ. που προγραμματίστηκε. Δηλαδή, η Κυβέρνηση ήθελε να αποκρύψει από το λαό αυτό το τεράστιο έλλειμμα. Ήθελε να μετριάσει, βλέπετε, τις κακές εντυπώσεις. Ήθελε το λαό να πιστέψει ότι η Κυπριακή Οικονομία ευημερεί ενώ στην πραγματικότητα ευημερούν οι αριθμοί και οι παραπλανητικές εντυπώσεις.

Και αν αμφιβάλλει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ ως προς τη φτώχεια που επικρατεί, ιδιαίτερα σε πολλές αγροτικές κοινότητες, τον προσκαλώ να επισκεφθούμε μαζί αυτές τις κοινότητες και να πει στους κατοίκους αυτών των κοινοτήτων αυτά ακριβώς που είπε σήμερα, απόψε, στη Βουλή για να πάρει και την απάντηση που θα του δώσουν οι ίδιοι οι κάτοικοι.

Ακόμη και με τις περικοπές που έκαμε η Βουλή, το έλλειμμα στους κρατικούς μας προϋπολογισμούς είναι πολύ σοβαρό κι αυτός ο δύσμοιρος λαός θα κληθεί να πληρώσει τα σπαδμένα μιας ανεύθυνης, δημοκοπικής, καθαρά κομματικής οικονομικής πολιτικής που εφαρμόζει η ηγεσία του ΔΗΚΟ. Δεν χρειάζεται να είναι κανείς οικονομολόγος για να διαπιστώσει ότι ζούμε από τα δανεικά. Δεν μπορούμε όμως να δανειζόμαστε συνέχεια. Τα δάνεια θα πληρωθούν. Και μαζί μ' αυτά θα πληρωθούν και οι τόκοι. Αν συνεχιστεί αυτή η πορεία, οδηγούμαστε με μαθηματική ακρίβεια στην κρίση και στη χρεωκοπία. Το δημόσιό μας χρέος, εξωτερικό και εσωτερικό, έφτασε περίπου το £1,300 εκατ. Αυτό σημαίνει πως κάθε Κύπριος από την ημέρα που θα γεννηθεί χρωστά πάνω από £2,000! Είμαστε από τις πιο βαριά χρεωμένες χώρες του κόσμου. Συγκρινόμαστε

ήδη με χώρες της Λατινικής Αμερικής από πλευράς χρεών. Δεν υπάρχει λοιπόν τίποτε για το οποίο να επαίρονται οι συνάδελφοι της συμπολίτευσης. Η οικονομική πολιτική του κ. Κυπριανού και της Κυβέρνησής του μας οδηγεί στο βάραθρο της οικονομικής κρίσης και χρεωκοπίας.

Ανησυχούμε πολύ και με όσα μας έχει πει ο Υπουργός Οικονομικών ανησυχούμε ακόμη περισσότερο. Γιατί ο Υπουργός Οικονομικών μας λέει ότι τα ελλείμματα θα καλυφθούν από δάνεια. Δηλαδή, ακόμη πιο ψηλά το δημόσιο χρέος, εξωτερικό και εσωτερικό. Τώρα μας λέει ότι μέσα στο 1988 θα αυξηθούν σημαντικά και οι φόροι. Επομένως ας το έχουν υπόψη τους οι εκλογείς στις 14 του Φεβράρη του 1988. Αυτή δεν είναι λύση, είναι διάλυση. Η Κυβέρνηση δεν έχει πολιτική για το πώς θα καλύψουμε τα ελλείμματα. Για το πώς θα πληρώσουμε τα χρέη και τους τόκους. Περισσότερα δάνεια είναι η συνταγή του Υπουργού Οικονομικών. Μα αυτή δεν είναι πολιτική αλλά χρεωκοπία πολιτικής. Ενώ οδηγούμαστε στη οικονομική κρίση και χρεωκοπία οι ιθύνοντες είτε δεν το έχουν συνειδητοποιήσει είτε αδιαφορούν για το τι θα γίνει. Δεν εξηγείται διαφορετικά το γεγονός ότι συνεχίζουν να μιλούν για ανύπαρκτα οικονομικά θαύματα και για δήθεν υγιή οικονομική πολιτική.

Αν στέκει ακόμη η οικονομία μας, αυτό δεν οφείλεται στην ανύπαρκτη υγιή πολιτική της Κυβέρνησης, αλλά στις μεγάλες θυσίες που έκαμαν οι εργαζόμενοι μετά την τούρκικη εισβολή και κατοχή. Οφείλεται στον πατριωτισμό των εργαζομένων και στα διετή προγράμματα, μάλιστα στα διετή προγράμματα οικονομικής ανάκαμψης και ανασυγκρότησης, που επεξεργάστηκε και υπέβαλε προς την Κυβέρνηση το ΑΚΕΛ.

Φτάσαμε όμως σ' ένα στάδιο που οι εργαζόμενοι δεν μπορούν και δεν πρέπει να ζητείται από αυτούς να κάμουν άλλες θυσίες. Όταν οι εργαζόμενοι έκαμαν ενσυνείδητα τις θυσίες που έκαμαν για να αναστηλωθεί η κυπριακή οικονομία από τα ερείπια που επισώρευσαν το προδοτικό χουντοφασιστικό πραξικόπημα και η βάρβαρη τούρκικη εισβολή και κατοχή, όταν το ένα τρίτο σχεδόν του πληθυσμού της Κύπρου μετατρέπονταν σε πρόσφυγες στην ίδια την πατρίδα τους, άλλοι θησαυρίζαν και μετατρέπονταν σε πολυεκατομμυριούχους.

Έφθασε ο καιρός όμως για δικαιότερη κατανομή και ανακατανομή του εθνικού εισοδήματος. Οι εργαζόμενοι δικαιούνται πολύ μεγαλύτερο μερίδιο από το εθνικό εισόδημα που οι ίδιοι παράγουν. Και θα αγωνισθούν για να το εξασφαλίσουν. Είναι αυτό ακριβώς που καίει τη συμπολίτευση, διότι οι εργαζόμενοι δεν είναι πια διατεθειμένοι να κάμουν μόνοι τους θυσίες για να θησαυρίζουν μερικοί χρυσοκάνθαροι.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού δεν έχει ακόμη ξεκαθαρίσει τη θέση της αναφορικά με την αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Αρνείται ακόμη να δημοσιεύσει το πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής που είχε συσταθεί γι' αυτό το θέμα. Φαίνεται ότι βάζει αυτί στους εργοδότες και προσανατολίζεται να δεχθεί τροποποίηση της ΑΤΑ. Η ΑΤΑ όμως είναι μια από τις σοβαρότερες κατακτήσεις των εργαζομένων. Ουδέποτε οι εργαζόμενοι θα ανεχθούν παραβίαση των κεκτημένων τους. Ουδέποτε θα ανεχθούν έστω και την παραμικρή τροποποίηση της ΑΤΑ. Και το ΑΚΕΛ θα σταθεί δίπλα τους, συνεπής υποστηρικτής των δικαίων τους. Κάτω λοιπόν τα χέρια από την ΑΤΑ.

Τα υπέρογκα ελλείμματα και το διαρκώς αυξανόμενο δημόσιο χρέος δημιουργεί σοβαρότατους κινδύνους για την κυπριακή οικονομία και το βιοτικό

επίπεδο των εργαζομένων. Πρέπει να θεωρείται βέβαιο πως η Κυβέρνηση θ' αυξήσει τις φορολογίες. Μας το είπε ήδη ο Υπουργός Οικονομικών. Θα εισαχθεί το φορολογικό σύστημα VAT που θα πλήξει καίρια το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων. Στο μεταξύ η φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή στην Κύπρο θεωρείται ένα από τα κατορθώματα της δεκαετούς διακυβέρνησης Κυπριανού. Και είναι κυρίως οι μεγάλες επιχειρήσεις και τα μεγάλα κέρδη που εξαπατούν το ταμείο δημόσιων προσόδων. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι, ενώ οι εργαζόμενοι πλήρωσαν £52 εκατ. υπό μορφή φόρου εισοδήματος, οι Εταιρείες πλήρωσαν μόνο £11.7 εκατ.

Κύριε Πρόεδρε,

Υπάρχει ακόμη κάτι σχετικά με την πλημμυρίδα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που κατάθεσε η Κυβέρνηση Κυπριανού φέτος που θάθελα να θιξώ. Στη συζήτηση έγινε αναφορά σε κενές θέσεις στη δημόσια και ημικρατική υπηρεσία που δεν έχουν συμπληρωθεί. Και ο λόγος είναι γιατί η Κυβέρνηση εκμεταλλεύεται αυτές τις θέσεις ή ακριβέστερα εκμεταλλεύεται την ανεργία για ψηφοθηρικούς σκοπούς. Μας καταγγέλλθηκαν περιπτώσεις που την ίδια θέση η ηγεσία του ΔΗΚΟ την υποσχέθηκε σε πολλούς άνεργους επιστήμονες εκατοντάδες αν όχι και χιλιάδες άνεργους επιστήμονες. Μας καταγγέλλθηκαν ακόμη περιπτώσεις που η Κυβέρνηση και η ηγεσία του ΔΗΚΟ — ένα και το αυτό Κυβέρνηση και ηγεσία του ΔΗΚΟ — κατηγορούν τη Βουλή ότι δήθεν δεν εγκρίνει κονδύλια για νέες θέσεις. Αυτά είναι τα μέσα που χρησιμοποιεί η Κυβέρνηση και η ηγεσία του ΔΗΚΟ για να παραπλανεί το λαό και ειδικά τους άνεργους επιστήμονες.

Για καθαρά ψηφοθηρικούς σκοπούς σκορπά υποσχέσεις, ρουσφέτια και ό,τι άλλο είναι δυνατό να επηρεάσει το εκλογικό Σώμα με στόχο να υποκλέψει την ψήφο του. Ο κρατικός μηχανισμός μετατράπηκε σε μηχανισμό εξυπηρέτησης ενός κόμματος, του ΔΗΚΟ. Η αξιοκρατία μετατράπηκε σε αναξιοκρατία. Η Δημοκρατία σε δημοκρατία. Ακόμη και μια απλή καθαρίστρια για να πάρει δουλειά σε κάποιο κρατικό ίδρυμα θα πρέπει, σύμφωνα με τα κελεύσματα της δημοϊκής ηγεσίας, να πάρει πρώτα ταυτότητα του ΔΗΚΟ.

Οι κρατικοί προϋπολογισμοί, οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, οι εξορμήσεις των Υπουργών της Κυβέρνησης Κυπριανού στην ύπαιθρο και όλα γενικά στοχεύουν στο πώς να διατηρηθεί το κατεστημένο του κ. Κυπριανού στην προεδρική καρέκλα. Ο εις και μόνος! Ο αναντικατάστατος! Μετά τον Κυπριανού ο κατακλυσμός! Αυτά περίπου θέλουν τον κόσμο να πιστέψει οι προπαγανδιστές της δημοϊκής ηγεσίας.

Η δεκαετία Κυπριανού στην εξουσία όμως πρέπει να έχει πείσει και τους πλέον αφελείς, ότι αυτό που μας εγγυάται η παράταση της θητείας του είναι οριστικοποίηση του διαμελισμού της Κύπρου και ίσως χειρότερα. Αναφορικά με την κυπριακή οικονομία η παράταση της θητείας του κ. Κυπριανού για μια ακόμη πενταετία σημαίνει κρίση και χρεωκοπία. Με τον κ. Κυπριανού στην εξουσία υπάρχει το λιγότερο η αβεβαιότητα για το μέλλον. Γι' αυτό και ο λαός πήρε ήδη την απόφασή του να φέρει τη δημοκρατική αλλαγή. Κι αυτό θα γίνει με βεβαιότητα στις Προεδρικές Εκλογές του Φλεβάρη 1988. Για να σωθεί η Κύπρος. Για ν' ανοίξει ο δρόμος για ένα φωτεινό ελπιδοφόρο μέλλον για το λαό μας και ιδιαίτερα για τη νεολαία μας.

Ευχαριστώ.

(Ο κ. Παπαϊωάννου επανέρχεται στην έδρα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
(Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ)

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Στην πρωτολογία μας είχαμε κάνει μια τεκμηριωμένη κριτική της αθρόας και χωρίς προηγούμενο κατάθεσης από την Κυβέρνηση στη Βουλή πάνω από 200 συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς που προνοούν δαπάνες της τάξης των 120 εκατομμυρίων λιρών πέραν των ολικών δαπανών ύψους 401 εκατ. λιρών που προνοούν οι τρεις προϋπολογισμοί που η Βουλή ψήφισε τον περασμένο Φλεβάρη.

Στην ομιλία μας είχαμε επισημάνει ότι με τον πραγματικό κατακλυσμό της Βουλής με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, η Κυβέρνηση έκανε κατάχρηση συνταγματικών θεσμών για την πρόωθηση καθαρά εκλογικών και κομματικών σκοπιμοτήτων αδιαφορώντας για τις δυσμενείς επιπτώσεις των ενεργειών της στη δημοσιονομική και γενικά την οικονομική κατάσταση του τόπου.

Τόνισαμε ότι με τις ενέργειές της αυτές η Κυβέρνηση παραβίασε κάθε αρχή στοιχειώδους προγραμματισμού και έπληξε την έννοια των ετήσιων προϋπολογισμών υπεραχοντίζοντας τις δαπάνες τους κατά 30 τοις εκατόν.

Παραγνώρισε τις υποδείξεις της Βουλής για λιτότητα και περισυλλογή αυξάνοντας το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού από 165 εκ. λίρες σε 290 εκ. λίρες και του δημοσιονομικού ελλείμματος από 63,8 εκ. λίρες το 1986 σε 80 εκ. λίρες το 1987.

Ακόμη η Κυβέρνηση έχει δημιουργήσει με τις ενέργειές της αυτές τις προϋποθέσεις για παραπέρα αύξηση του εξωτερικού χρέους που αναμένεται να φθάσει τα 670 εκ. λίρες το 1987.

Υπογραμμίσαμε ακόμη ότι με την υιοθέτηση της προχειρότητας και της απρογραμματίστης πολιτικής η Κυβέρνηση ουσιαστικά ναρκωθετεί τη μελλοντική οικονομική ανάπτυξη με το άδειασμα των δημόσιων ταμείων, το τεχνητό φούσκωμα και την υπερθέρμανση της οικονομίας και επιμένουμε και στους όρους και στις προβλέψεις.

Οφείλουμε όμως και μια απάντηση σε αναφορά τόσο της κ. Κατσελλή όσο και του κ. Χρυσοστόμου για την άποψη που υποστηρίξαμε σχετική με την εκτέλεση των έργων του Νότιου Αγωγού.

Στην αναφορά μου για το Νότιο Αγωγό έκαμε την εξής διαπίστωση: «Ότι βέβαια κανένας δεν έχει ένσταση στην ταχύτερη δυνατή συμπλήρωση ενός τόσο σημαντικού έργου όπως ο Νότιος Αγωγός. Όμως πιστεύουμε ακράδαντα και αυτό το αποδείχνουν τα γεγονότα ότι με μια νοικοκυρεμένη κυβέρνηση που σέβεται το φορολογούμενο, θάπρεπε να είχε προγραμματιστεί από την αρχή η εκτέλεση του έργου έτσι ώστε να συμπληρωθεί με την έναρξη του φετινού χειμώνα και να αρχίσει κανονική λειτουργία του έργου και να αποφευχθεί η σπατάλη εκατομμυρίων λιρών για την επίσπευση του έργου.»

Αν εξέφρασα δυσαρέσκεια που εξακολουθεί να ισχύει είναι γιατί λόγω του κακού προγραμματισμού ο Νότιος Αγωγός δεν επρόκειτο να συμπληρωθεί πριν το Φλεβάρη κι έτσι η Κυβέρνηση υποχρεώθηκε να καταβάλει εκατομμύρια λίρες για την επίσπευση της συμπλήρωσης του έργου.

Ο κ. Χρυσόστομος όμως, παρόλο που δεν διαψεύδει τις πληροφορίες και το πρόβλημα, εκείνο που αναφέρει και προσπαθεί να κάμει είναι να το μειώσει. Και λέγει ότι, ναι μεν αυξήθηκε το κόστος αλλά μόνο για «μερικές χιλιάδες». Εμείς επιμένουμε στη λέξη για «εκατομμύρια». Στοιχίσε £1.5 εκ. επιπλέον το φράγμα και άλλο μισό εκατομμύριο που μόλις χθες εγκρίθηκε από την Κυβέρνηση και θα δοθεί χαριστικά στον εργολάβο ως παροχή για την επίτευξη του έργου. Και αυτή η αποπεράτωση τώρα μέσα στον Οκτώβρη/Νοέμβρη γίνεται χωρίς να μπορεί να λειτουργήσει το έργο, γιατί ακόμα δεν συγκεντρώθηκε αρκετό νερό.

Η άλλη άποψη γύρω από την κριτική που κάναμε για τα έργα, αυτή του κ. Χρυσόστομου και των άλλων ομιλητών του ΔΗΚΟ, λέει ότι η Κυβέρνηση έκανε έργα ενώ εμείς μείναμε στα λόγια. Και ελέχθη και από εμάς και στην προηγούμενη συνεδρίαση και τώρα ότι είναι έργο της Κυβέρνησης να επιτελεί, να προωθεί και να υλοποιεί κάποια σχέδια και είναι ευθύνη των Κομμάτων που δεν μετέχουν στην Κυβέρνηση να ασκούν αντιπολίτευση. Είναι οι λειτουργίες του πολιτεύματος και αυτή η λειτουργία δεν γίνεται κατά παραγγελία και μάλιστα του Κόμματος της Κυβέρνησης. Έτσι ακόμα και η αναφορά ότι περίπου εδώ στη Βουλή γίνεται κάτι που θυμίζει την ιστορία του Δαβίδ και του Γολιάθ, όπου οι πολλοί επιτίθενται εναντίον των ολίγων οι οποίοι δέχονται άδικη επίθεση με θάρρος και αποφασιστικότητα, δεν ανταποκρίνεται στην πολιτική πραγματικότητα. Εκείνο το οποίο συμβαίνει σ' αυτή τη Βουλή, που θα έπρεπε να το δει και το Κυβερνητικό Κόμμα και η Κυβέρνηση είναι ότι τρία κόμματα, ναι τρία κόμματα, όχι ως ενιαία αντιπολίτευση αλλά το κάθε ένα από τη δική του σκοπιά, το κόμμα του Συναγερμού, κόμμα που ανήκει στη δεξιά βλέποντας τα θέματα από τη σκοπιά της ελεύθερης οικονομίας για λόγους διαχειριστικούς δεν ικανοποιείται από την πολιτική του ΔΗΚΟ και δεν ικανοποιείται από την πολιτική του ΔΗΚΟ και το ΑΚΕΛ λόγω του ότι διαφέρει ριζικά με τη δική του πολιτική και διαφέρει ριζικά και με τη σοσιαλιστική πολιτική ή πολιτική του κόμματος του ΔΗΚΟ και της Κυβέρνησης και των συναδέλφων οι οποίοι βρίσκονται εδώ. Αυτή η πραγματικότητα αντί να ανησυχήσει διότι βρίσκεται σε σύγκρουση με το σύνολο των απόψεων γύρω από απόψεις της οικονομικής πολιτικής και των απόψεων που συγκροτούν την ίδια την πολιτική ζωή προσπαθεί να την μετατρέψει σε επιχείρημα υπέρ του το ΔΗΚΟ για να στηρίξει την άποψή του. Έτσι αν πρέπει να αναζητηθούν λόγοι για τη μοναξιά του ΔΗΚΟ, για την απομόνωση του ΔΗΚΟ, αυτοί αλλού θα πρέπει να αναζητηθούν. Θα πρέπει να αιτιάζεται τον εαυτό του ότι βρέθηκε μόνο το ΔΗΚΟ, μόνο μέσα σ' αυτή τη Βουλή και γενικότερα έναντι των ευθυνών του, έναντι του τόπου, της ιστορίας του τόπου, της οικονομίας αλλά και της πολιτικής του τόπου. Ευρέθη μόνο γιατί αντιπροσώπευε μια αδύνατη άποψη και μια αδύνατη συνεργασία, η οποία κατάρρευσε και είναι προϊόν ανώμαλης πολιτικής διαμόρφωσης στον τόπο και είναι αυτό που θα έπρεπε να είχε προσέξει το ΔΗΚΟ, ώστε να προβαίνει στις σωστές διαπιστώσεις και συμπεράσματα σχετικά με τους λόγους που το κάνουν να βρίσκεται μόνο σ' αυτή την αίθουσα και να δέχεται την κριτική όλων των άλλων πλευρών που το κάθε ένα βλέπει από τη δική του σκοπιά τα κοινωνικά, τα οικονομικά και τα πολιτικά φαινόμενα.

Όμως έρχομαι στα επιχειρήματα του Υπουργού. Οικονομικών, όταν εξάγγελλε την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του ρυθμού αύξησης των καταναλωτικών δαπανών και τη συγκράτηση του ρυθμού αύξησης της εγχώριας

ζήτησης, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από τη χρηματοδότηση του εξωτερικού. Και αυτή ακριβώς την πολιτική, όχι που υποστηρίξαμε εμείς, όχι που αναπτύχθηκε με την αφορμή του μη υπαρκτού προβλήματος των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αλλά αυτή ακριβώς την πολιτική του περιορισμού της εγχώριας ζήτησης και του ρυθμού αύξησης των καταναλωτικών δαπανών που εξαγγείλε ο Υπουργός τον καταστρατήγησε η Κυβέρνηση με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου και του Υπουργού Οικονομικών με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Είναι αυτό το πρόβλημα που ευρίσκετο ενώπιον της Βουλής και ενώπιον του Κυπριακού λαού.

Έτσι ενώ στις αρχές του χρόνου ο Υπουργός Οικονομικών πρόβλεψε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα θα παραμείνει στα ίδια περίπου επίπεδα με τον περασμένο χρόνο και ότι το εξωτερικό χρέος της χώρας θα σημείωνε κάμψη και σε απόλυτους αριθμούς, δηλαδή αντί 640 θα έπρεπε να είχαμε σήμερα 600 εκ. χρέος, αντί λοιπόν να υπάρξει κάμψη, με την αθρόα κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών η Κυβέρνηση πέτυχε ακριβώς το αντίθετο. Ακόμα μια επιτυχία της Κυβέρνησης, άλλα εξαγγέλλει και άλλα να επιτελεί και να παραπονείται ταυτόχρονα ότι δέχεται την κριτική των κομμάτων.

Δεν πρόκειται να σας κουράσω επαναλαμβάνοντας τα στοιχεία που ανέφερα στην πρωτολογία. Τα στοιχεία αυτά είναι αδιάφυστα και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των συναδέλφων του ΔΗΚΟ να τα αντικρούσουν, εξακολουθούν να αποτελούν την πιο ζωντανή απόδειξη της ανεύθυνης πολιτικής που ακολούθησε η Κυβέρνηση και επαναλαμβάνουμε με θλίψη μας για καθαρά ψηφοθηρικούς λόγους. Εμείς αναφέραμε συγκεκριμένους αριθμούς και το ΔΗΚΟ επικαλέστηκε ποσοστά και είναι γνωστό πώς μπορούν να γίνουν συγκαλύψεις της πραγματικότητας με το παιγνίδι των αριθμών στην κάλυψη αριθμών με τα ποσοστά.

Θα αναφερθώ όμως στη δήλωση που δόθηκε στη δημοσιότητα την προηγούμενη Παρασκευή με την οποία ο Υπουργός Οικονομικών επιχειρεί να επανορθώσει τις δήθεν λανθασμένες εντυπώσεις από τη συζήτηση στη Βουλή, επιχειρήματα που επαναλήφθηκαν άλλωστε και σήμερα. Γιατί καταβλήθηκε η προσπάθεια να επιρριφθούν οι ευθύνες πάνω στη Βουλή για τους αυξημένους προϋπολογισμούς και τον αυξημένο αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Ευθύνεται λεί ο Υπουργός και οι βουλευτές του ΔΗΚΟ, και η Βουλή, γιατί από το 1986 υιοθέτησε την αρχή ότι και οι επαναψηφίσεις κονδυλίων πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συμπληρωματικού προϋπολογισμού, ενώ προηγουμένως, μας λένε, υποβάλλονταν όλες μαζί οι επαναψηφίσεις σε ένα μόνο συμπληρωματικό προϋπολογισμό.

Ευσταθεί ο ισχυρισμός αυτός; Ο ίδιος ο κ. Μαυρέλλης παραδέχεται ότι η απόφαση της Βουλής για υποβολή ξεχωριστού συμπληρωματικού προϋπολογισμού για κάθε κονδύλι, του οποίου ζητείται η επαναψηφίση, ισχύει από το 1986. Και όμως το 1986 η Κυβέρνηση κατάθεσε στη Βουλή 95 συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς με σύνολο δαπανών 49 εκ. λιρών, ενώ το 1987 η Κυβέρνηση κατάθεσε πάνω από 200 κάτι μεταξύ 210 και 220 συμπληρωματικούς για το 1987, και δεν επιμένουμε στους αριθμούς.

Εμείς δεν επιμένουμε στο ύψος του ποσού που προνοούν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί. Επιμένουμε στον αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, γιατί αυτό είναι που διαφοροποιεί και καθορίζει την ίδια την ουσία του

προβλήματος που συζητούμε. Την τυχαιότητα της έγκρισης κονδυλίων και δαπανών από την Κυβέρνηση για να υπηρετήσει άλλους σκοπούς άσχετους με τις πραγματικές ανάγκες του τόπου.

Οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους. Και ως μη ματαιοπονεί η Κυβέρνηση να μεταθέσει στη Βουλή τις ευθύνες που βαρύνουν την ίδια.

Γνωρίζει όμως και ο Υπουργός και συμφώνησε και το Υπουργείο Οικονομικών ότι οι συνεχείς επαναψηφίσεις για το ίδιο πολλές φορές έργο δεν βοηθούσαν τη δημοσιονομική πολιτική.

Η κατάργηση των συνοπτικών επαναψηφίσεων ήταν μια αναγκαιότητα που συνδέθηκε με την παρακολούθηση και την εκτέλεση των έργων που αναφέρονται.

Κι η αναγκαιότητα αυτή έγινε μεγαλύτερη ύστερα από τη διαπίστωση ότι ποσά που προορίζονταν για έργα με τη μέθοδο των εξοικονομήσεων, το γνωστό άρθρο 4, διοχετεύονταν σε καταναλωτικές ανάγκες.

Το θέμα των επαναψηφίσεων δεν είναι λοιπόν τόσο απλό και δεν συνδέεται με καμιά γραφειοκρατική διάθεση της Βουλής, αλλά συνδέεται απόλυτα με το νοικοκύρεμα των προϋπολογισμών και την προστασία της οικονομίας του τόπου.

Αν όμως η Κυβέρνηση θέλει τον τερματισμό αυτής της τακτικής, δεν έχει παρά, ανοικτά και καθαρά, να το ξαναπροτείνει στη Βουλή και να το ξανασυζητήσουμε από την αρχή ποια θα πρέπει να είναι η τακτική που θα ακολουθούμε: Να ψηφίζουμε και να ξαναψηφίζουμε για έργα που δεν γίνονται και για χρήματα που ψηφίζονται για έργα και πηγαίνουν για καταναλωτικές δαπάνες ή το κάθε ποσό που ψηφίζουμε να πηγαίνει για συγκεκριμένο έργο; Αυτό είναι το ερώτημα. Αν θέλει η Κυβέρνηση μπορεί να το επαναφέρει για να ξανασυζητηθεί.

Το ίδιο ισχύει για τον περιορισμό της πρόνοιας στο κεφάλαιο «μη προβλεπόμεναι δαπάναι κι αποθεματικό», στο οποίο αναφέρθηκε προηγουμένως και ο κύριος Γαλανός.

Το ποσό που περιλαμβάνει η πρόνοια αυτή θάπρεπε να χρησιμοποιείται σ' εξαιρετικά επείγουσες ανάγκες, όμως διαπιστώθηκε ότι έχει εκτραπεί του προορισμού του κι έδωσε ευκαιρία ανάπτυξης μιας ανεξέλεκτης κι ασύδοτης κατάστασης.

Και πάλι η Βουλή δεν κατάργησε την πρόνοια «μη προβλεπόμεναι δαπάναι και αποθεματικό» αλλά μόνο περιόρισε το ποσό και το περιόρισε όχι σ' ένα χαμηλό ποσό, αλλά σ' ένα αρκετά σημαντικό ποσό για να μπορεί να καλύψει οποιαδήποτε έκτακτη ανάγκη. Όλ' αυτά λοιπόν τα τεχνικής σημασίας επιχειρήματα δεν μπορούν να εξηγήσουν τον αριθμό των 211 συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Οι δαπάνες που προνοούν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ήταν τόσο δικαιολογημένες, μας είπε ο κ. Μαυρέλλης, ώστε η Βουλή ενέκρινε τις περισσότερες απ' αυτές. Γιατί λοιπόν διαμαρτύρεται η Βουλή για τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, αφού έχει εγκρίνει τους περισσότερους από αυτούς; Το ίδιο μας λέχθηκε σήμερα και από τους ομιλητές του ΔΗΚΟ.

Η Κυβέρνηση γνώριζε πολύ καλά ποια ήταν η αντίδραση της Βουλής στην αθρόα κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Δεν δίστασε όμως να επιδιώξει παγίδευση της Βουλής θέτοντάς την μπροστά στο δίλημμα της απόρριψης συμπληρωματικών προϋπολογισμών, για να κατηγορηθεί η πλειοψηφία της Βουλής, για να κατηγορηθεί ο θεσμός του Κοινοβουλευτισμού, για να χρεωκοπήσει η ίδια η έννοια του Κοινοβουλευτισμού μέσα στη συνείδηση του

λαού· για να εξυπηρετήσουμε τι; Αν επιτρέψουμε τέτοιου είδους παγιδεύσεις και τέτοιου είδους παραπλανήσεις του πολίτη, τι άλλο πετυχαίνουμε από του να οδηγούμαστε σε καταστάσεις ανεπιθύμητες για τον τόπο και τους πολιτικούς μας θεσμούς; Αυτός όμως ήταν ο στόχος της Κυβέρνησης, όταν προωθούσε πολιτική όχι με τους προϋπολογισμούς, ή μάλλον όταν είδε ότι δυσκολευόταν να προωθήσει όπως ήθελε ή όπως αντιλαμβανόταν με κριτήρια μικροπολιτικής τους προϋπολογισμούς. Τότε ακριβώς η Κυβέρνηση προχώρησε στη δημιουργία των συμπληρωματικών προϋπολογισμών για τα μικρά — αφού θυμηθήκαμε όλοι τον Παπανδρέου απόψε ας θυμηθούμε ακόμα μια λέξη του Παπανδρέου — όχι τα κοινωφελή αλλά τα κομματοφελή έργα και είναι αυτό το οποίο έχει συμβεί στην περίπτωση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και της πολιτικής της Κυβέρνησης.

Και μας ελέχθη ότι «μα ξέρετε, έγινε όμως καλή χρήση των χρημάτων των ανθρώπων, διότι έγιναν έργα.» Και είναι γεγονός ότι τα μικρά έργα, όλα αυτά τα έργα που είχαν τις συγκεκριμένες σκοπιμότητες ανήκουν πραγματικά στην Κυβέρνηση. Τα μεγάλα έργα ανήκουν στον κυπριακό λαό και ανήκουν στο σύνολο της Βουλής που έδωσε την υποστήριξή της, όχι μόνο την υποστήριξή της, αλλά την επανειλημμένη ώθηση προς αυτή την κατεύθυνση, και κακό είναι και επικίνδυνο η μονοπώληση των πάντων μέσα σ' αυτό τον τόπο και προπάντων όταν υπάρχει η προσπάθεια της μονοπώλησης σ' οτιδήποτε θετικό υπάρχει από ορισμένους ανθρώπους. Ναι, έγιναν έργα. Έγιναν έργα, χρήσιμα έργα. Έγιναν έργα όμως πολλές φορές χρειάστηκε να συζητηθούν επανειλημμένα σ' αυτό το Σώμα, γιατί έκρυβαν και πολλές άλλες αυθαιρεσίες. Εμείς μπορούμε και επιμένουμε στην άποψη ότι δεν έγινε καλή χρήση των χρημάτων του λαού όλα τα χρόνια της διακυβέρνησης του Κυπριανού, ούτε ακόμα εκεί που έγιναν έργα και για να υπενθυμίσουμε ορισμένους μόνο τομείς, θα πρέπει να θυμηθούμε το πρόβλημα των Συνεργατικών Βιομηχανιών, το ζήτημα των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών, τα Τελωνεία, τα Μερσεντές, τα Ασκαρέλ και το πρόσφατο του Υπουργείου Γεωργίας. Αλλά ταυτόχρονα εγκαινιάστηκε αυτή η πορεία με όλα αυτά τα μικρά έργα.

Και έχει ανασκαφεί η Κύπρος ολόκληρη. Και όπου πας, όπου κυκλοφορήσεις, βρίσκεσαι μέσα σε χώρους που διερωτάσαι αν είναι χωράφια σε ώρα σποράς ή αν είναι δρόμος. Έτσι τουλάχιστον για να αρκεστώ στα γειτονικά εδώ της Επαρχίας Λευκωσίας χωριά, αναφέρθηκε και προηγουμένως το Παλιομέτοχο, δυο προσβάσεις προς τη Λευκωσία είναι ανασκαμμένες και οι δύο. Ο δρόμος της Πιτσιλιάς ξεκίνησε από πολλά χρόνια και συνεχίζεται ακόμα, της Πλατανιστάσας έχει καλύψει πάνω από 10-12 χρόνια και συνεχίζεται ακόμα το έργο ανασκαμμένο. Τώρα είναι και η Ορούντα, είναι και ο δρόμος του Μιτσερού, είναι ο δρόμος του Κάμπου, είναι ο δρόμος των Γερακιών, για να αναφέρουμε μόνο ορισμένα από αυτά τα έργα, που διερωτάται κανένας, πότε θα τελειώσουν αυτά τα έργα, και τι θα γίνει με όλα αυτά τα έργα όπως ξεκίνησαν κατά τρόπο βιαστικό, όχι προγραμματισμένο, που σημαίνουν δαπάνες και θα σημαίνουν και ταλαιπωρία πολλή. Έτσι όχι μόνο αύξηση του βιοτικού επιπέδου δε θα έχουμε του λαού. Θα έχουμε προβλήματα στο βιοτικό επίπεδο του λαού, διότι όλα αυτά τα έργα με τις κακοτεχνίες και με τα προβλήματα που συνδέονται, για να θυμηθούμε ακόμα και τον ίδιο το δρόμο της Λεμεσού που αναφέραμε στην προηγούμενη ομιλία ότι παρουσιάζει τέτοιες βλάβες, που χρειάζονται σημαντικά τμήματά του ανακατασκευή, όχι μόνο λοιπόν δεν μπορεί να περηφανεύεται η Κυβέρνηση ότι έκαμε

καλή χρήση των χρημάτων, αλλά ακριβώς διαπιστώνεται το αντίθετο και πιθανό κάποτε να χρειαστεί, αν διερευνηθούν βαθύτερα οι ευθύνες, να δοθεί λόγος για την κατασπατάληση αυτών των δημόσιων χρημάτων. Κι έγινε και η αναφορά για Ρήγκαν και για Γκορπατσιώφ και για Καντάφι, και είναι φανερός ο υπαινιγμός και δίνει την αίσθηση καταφυγής σε υπονοούμενα για να χαρακτηρίζονται πολιτικά τα κόμματα της κυπριακής Βουλής και της κυπριακής πολιτικής σαν εξαρτώμενα. Και προδίδουν μια επικίνδυνη νοοτροπία στιγματισμού που προδίδει κάποια ολοκληρωτική αντίληψη και είναι πράγματι από τα θλιβερά συμπτώματα της συζήτησης στη Βουλή αυτού του θέματος. Αλλά μας είπαν κιόλας ότι με τις αναφορές μας θυμίζουμε Γκαιομπελική νοοτροπία. Το είπε ο κύριος Χρυσοστόμου. Και τι είναι αυτό που εκτίμησε «Γκαιομπελισμός» ο κύριος Χρυσοστόμου; Η αναφορά ενός θέματος που συζητείται στην Επιτροπή Ελέγχου. Και δέχομαι την πρόκληση. Να αναμένουμε το αποτέλεσμα της Επιτροπής Ελέγχου για να δούμε τι πραγματικά συνέβη. Όμως υπάρχουν και πολλά άλλα θέματα που διερωτώμαστε αν είναι Γκαιομπελισμός, αν πούμε ότι έγιναν κακοτεχνίες και σκάνδαλα στους προσφυγικούς συνοικισμούς. Να μας πουν αν είναι Γκαιομπελισμός η υπέρβαση κατά δύο εκατομμύρια των δαπανών στο συνοικισμό ΖΗΝΩΝ. Να μας πουν για το δρόμο του Παλαιχωριού που χάλασε πριν καλά-καλά τελειώσει. Για το δρόμο του Πύργου της Τυλληρίας που γίνεται κάθε χρόνο και κάθε χρόνο χαλά.

Για το δρόμο, όπως αναφέραμε προηγουμένως, Λευκωσίας-Λεμεσού, που αντιμετωπίζει πάρα πολύ σοβαρά προβλήματα και τα αναφέραμε στην προηγούμενή μας συνεδρία. Να μας πουν, αν όλα αυτά είναι Γκαιομπελισμός.

Τόνισαμε όμως στην ομιλία μας στην πρωτολογία, ότι η διαφωνία μας δεν αφορά το ένα ή το άλλο έργο στην ύπαιθρο ή τις πόλεις ούτε ακόμα τα συνδικαλιστικά αιτήματα που δέχτηκε τώρα πρόσφατα η Κυβέρνηση.

Η διαφωνία μας με την Κυβέρνηση αφορά τη συνολική κοινωνική και οικονομική της πολιτική. Και για να την κάνουμε φανερή, εμείς του Σοσιαλιστικού Κόμματος καταψηφίσαμε τους προϋπολογισμούς της Κυβέρνησης.

Και επαναλαμβάνουμε την πρόταση σ' αυτό το Σώμα. Ότι αν είχαν πράξει το ίδιο και τα άλλα κόμματα πιθανό σήμερα να μην αντιμετωπίζαμε το πρόβλημα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και να είχαμε πράγματι βοηθήσει στο να συγκρατήσουμε αλόγιστες δαπάνες, τεράστια χρέη και ελλείμματα.

Η Κυβέρνηση εκμεταλλεύτηκε την επιείκεια των άλλων κομμάτων κι επιδιώκει μάλιστα από αυτό τη μετάθεση ευθυνών. Είναι ακόμα ένα πρόσθετο μάθημα για όλα τα κόμματα της Βουλής.

Όμως η έγκριση αυτή της Βουλής δεν μπορεί να ερμηνευθεί σαν έγκριση της δημοσιονομικής και της όλης οικονομικής της πολιτικής. Ούτε μπορεί η Βουλή να επωμισθεί μέρος της ευθύνης για τις συνέπειες της διόγκωσης των ελλειμμάτων των προϋπολογισμών, του δημοσιονομικού ελλείμματος και του εξωτερικού χρέους που με μαθηματική ακρίβεια προκαλούν οι αυξημένες δαπάνες που προνοούν οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί. Την ευθύνη αυτή φέρει ακέραιη η Κυβέρνηση που χειρίζεται τα δημοσιονομικά του κράτους και που παρά τις προειδοποιήσεις της Βουλής εξακολουθεί να προβάλλει τη δήθεν ανθηρή οικονομική κατάσταση του τόπου.

Καμιά ανησυχία δεν φαίνεται να έχει ο Υπουργός Οικονομικών ούτε οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ για την πραγματική ανησυχητική διόγκωση των ελλειμμάτων των προϋπολογισμών και του δημοσιονομικού ελλείμματος και του εξωτερικού χρέους.

Ο κ. Μαυρέλλης μας λέει ακόμα ότι η οικονομική μας κατάσταση και ειδικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών έχουν βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε να υπάρχουν τώρα περιθώρια για αύξηση των δημόσιων δαπανών πέραν των επιπέδων που προνοούσαν οι αρχικοί Προϋπολογισμοί και έτσι δικαιολογεί ο Υπουργός Οικονομικών την αθρόα κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών και την καταναλωτική μανία της Κυβέρνησης.

Αντί η Κυβέρνηση να εκμεταλλευθεί την πρόσκαιρη βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, λόγω κυρίως ευνοϊκών συγκυριών στη διεθνή αγορά, της πτώσης της τιμής του αργού πετρελαίου, της ισοτιμίας του δολλαρίου κ.λ.π. Αντί να προβεί στη λήψη διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση των δημοσιονομικών πραγμάτων του τόπου, η Κυβέρνηση, αντίθετα και με τις δικές της διακηρύξεις τις οποίες φαίνεται ξεχνά χάριν εκλογικών σκοπιμοτήτων, πυροδοτεί αθρόα κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, νέο φαύλο κύκλο δημόσιων δαπανών και ελλειμμάτων που υποθηκεύουν το οικονομικό μέλλον του τόπου.

Όμως η πρόσκαιρη και τυχαία βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που μπορεί εύκολα να αλλοιωθεί δεν έλυσε ή έστω απάμβλυσε κανένα από τα σοβαρά προβλήματα της οικονομίας του τόπου, όπως είναι τα ελλείμματα των προϋπολογισμών, το δημοσιονομικό έλλειμμα, το εξωτερικό χρέος.

Αντί λοιπόν να πανηγυρίζει για δήθεν θεαματική βελτίωση της οικονομίας, αντί να δημιουργεί κλίμα ευφορίας και εφησυχασμού, η Κυβέρνηση θάπρεπε να μας δώσει ορισμένες εξηγήσεις.

Μέσα στα πλαίσια του Τέταρτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης 1982-86 (του Τέταρτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης της Κυβέρνησης) εκφράστηκε η ανησυχία για την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος από 31.8 εκ. λίρες σε 59,6 εκ. το 1981. Γι' αυτό έθετε σαν στόχο τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος το 1986 στα 18 εκ. ή στο 1.2 τοις εκατόν του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Στόχος της Κυβέρνησης ήταν το 1986 να έχουμε 18.8 εκ. λίρες. Ποιο είναι όμως το αποτέλεσμα το 1986; Το δημοσιονομικό έλλειμμα έφθασε στα 63,8 εκ. Αντί δηλαδή 18 εκ. που ήταν ο στόχος της Κυβέρνησης, στα 63.8 εκ. Κι αυτό ανάμεσα στις επιτυχίες της Κυβέρνησης; Και φυσικά τα 4.1 . . .

(Δόθηκε σημείωμα στον κύριο Χατζηδημητρίου από τον Πρόεδρο ότι ξεπέρασε το χρονικό όριο).

Έχω δικαίωμα να μιλήσω 30 λεπτά και περισσότερα και λυπούμαι αν δημιουργείται κάποια περιπλοκή, αλλά δεν είμαι υπεύθυνος γι' αυτό.

Μέσα στα πλαίσια του Τέταρτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης η Κυβέρνηση εξέφραζε ανησυχία για την αύξηση του εξωτερικού χρέους από 67.4 εκ. λίρες το 1978 σε 142 εκ. λίρες το 1981. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ίδιου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης, το ύψος του χρέους θα ανερχόταν σε 227 εκ. το 1986. Όμως το 1986 το εξωτερικό χρέος έφθασε στα 635 εκ. λίρες και προβλέπεται ότι θα φθάσει στα 670 εκ. λίρες το 1987. Δηλαδή στόχος της Κυβέρνησης το 227 εκ. και επίτευγμά της το 670 εκ. λίρες.

Μέσα στα πλαίσια του Τέταρτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσης η Κυβέρνηση είχε προβλέψει ότι το ποσοστό εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους θα αυξανόταν από 4.7 τοις εκατόν το 1981 σε 5.7 τοις εκατόν το 1986. Το 1986 το ποσοστό εξυπηρέτησης ξεπέρασε τα 13 τοις εκατόν και για το 1987 προβλέπεται το 14 τοις εκατό. Δηλαδή αναφέρω ξανά ενδεικτικά αντί 5.7 που ήταν ο στόχος της Κυβέρνησης φθάσαμε στα 14 τοις εκατόν. Δηλαδή μια εντελώς ανεξέλεγκτη

κατάσταση μέσα στα πλαίσια κάποιου κυβερνητικού και οικονομικού προγραμματισμού.

Όμως είτε η Κυβέρνηση ανηχουχεί είτε εφησυχάζει, τα σοβαρά προβλήματα των ελλειμμάτων των προϋπολογισμών, του δημοσιονομικού ελλείμματος και του εξωτερικού χρέους, υπάρχουν και όσο καθυστερεί η αποτελεσματική αντιμετώπισή τους τόσο θα γίνονται πιο απειλητικά.

Αυτά δεν τα λέμε μόνο εμείς. Τα λέει και η Διεθνής Τράπεζα στις εκθέσεις της που η Κυβέρνηση αρέσκεται ν' αναφέρεται αλλά φυσικά μόνο όταν της συμφέρουν.

Θα διαβάσω δυο μικρά αποσπάσματα από Έκθεση της Διεθνούς Τράπεζας που είναι σαν να μετέχει η Διεθνής Τράπεζα. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Χρυσοστόμου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

. . . . στη συζήτηση των προϋπολογισμών.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εμάς μας διακόπτατε συνέχεια, όταν πέρασε ελάχιστα δευτερόλεπτα ο χρόνος, ενώ εδώ δεν επεμβαίνετε, δεν ξέρω, σαν να γίνεται διάκριση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Χατζηδημητρίου είναι ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της ομάδας του και ήδη έχει ειδοποιηθεί για την ώρα και το γνωρίζει.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της ομάδας του κυρίου Χρυσοστόμου μίλησε πάνω από 45 λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, 32 λεπτά μίλησα και μου είπατε να μη μιλήσω πέραν των 35 λεπτών και το σεβάστηκα. Αλλά να μιλήσει ο κύριος Χατζηδημητρίου, δε θέλουμε να τον διακόψουμε, απλώς να γίνονται σεβαστές ορισμένες συμφωνίες που γίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Χάριν ακριβείας, πράγματι 33 λεπτά μίλησε ο κύριος Γαλανός.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Είμαι κι εγώ προς το τέλος κύριε Πρόεδρε.

Λοιπόν, λέει η Διεθνής Έκθεση ότι οι συνθήκες πλήρους απασχόλησης επιτεύχθηκαν εν μέρει με τη διατήρηση σε ψηλά επίπεδα της εγχώριας ζήτησης που στα τελευταία χρόνια ήταν κυρίως το αποτέλεσμα της ταχείας αύξησης της κατανάλωσης τόσο του κρατικού όσο και του ιδιωτικού τομέα. Ενδεικτικό της κατάστασης αυτής είναι τα συνεχιζόμενα ψηλά επίπεδα των ελλειμμάτων των προϋπολογισμών με μέσο όρο σχεδόν 7 τοις εκατόν του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά την περίοδο 1983-85 και οι αρνητικές κυβερνητικές αποταμιεύσεις. Τούτο έχει δημιουργήσει ένα σταθερά ψηλό έλλειμμα στους πόρους κατά την τελευταία δεκαετία. Αν και το έλλειμμα σημειώνει κάποια κάμψη, τούτο εξακολουθεί να παραμένει ψηλό στα 9.5 τοις εκατόν του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος του 1985 σε σύγκριση με τον όρο 3 τοις εκατόν στις μη

πετρελαιοπαραγωγές χώρες με μεσαίο εισόδημα. Το έλλειμμα καλύπτεται μερικώς από εισροές ιδιωτικών κεφαλαίων κυρίως Κυπρίων εγκατεστημένων στο εξωτερικό και από χορηγίες προς την Κυβέρνηση. Όμως ένα μεγάλο μέρος καλύφθηκε με εξωτερικό δανεισμό. Σαν αποτέλεσμα, το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε γρήγορα σε επίπεδα που πλησιάζουν το 40 τοις εκατόν του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και συγκρίνονται με εκείνα της Βραζιλίας και Ν. Κορέας. Παρόλο που δεν φαίνεται να υπάρχει πρόβλημα εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους στο εγγύς μέλλον, λέει η Διεθνής Τράπεζα, το 1985 το ποσοστό εξυπηρέτησης ήταν 14 τοις εκατόν, η Κύπρος πρέπει να μειώσει δραστικά το έλλειμμα στους πόρους αν θέλει να αποφύγει την αύξηση του εξωτερικού της χρέους σε επίπεδο που δεν θα μπορεί να αντέξει. Δηλαδή εκεί που δεν ανησυχεί η Κυβέρνηση, η Διεθνής Τράπεζα ανησυχεί.

«Ο εξωτερικός δανεισμός, λέει παρακάτω, έχει καταστεί η κυριότερη πηγή κεφαλαίων για την κάλυψη των ψηλών ελλειμμάτων των προϋπολογισμών, ωσάν να μετέχει και η Διεθνής Τράπεζα στη σημερινή μας συζήτηση. Όπως αναφέρεται σε προηγούμενη έκθεση της Διεθνούς Τράπεζας, παρόλο που δεν φαίνεται να υπάρχει άμεσο πρόβλημα με το σημερινό επίπεδο του εξωτερικού χρέους, το συνεχιζόμενο ψηλό επίπεδο εξωτερικού δανεισμού μαζί με μια σοβαρή πτώση στις εξαγωγές, θα μπορούσε να δημιουργήσει δυσχέρειες στην εξυπηρέτηση του χρέους. Το ποσοστό εξυπηρέτησης του χρέους αυξήθηκε ραγδαία από ένα πολύ χαμηλό ποσοστό τη δεκαετία του 1970 στο 14 τοις εκατόν πλησιάζοντας το μέσο όρο των μη πετρελαιοπαραγωγών χωρών με μεσαίο εισόδημα λίγο πιο ψηλό από το 16 τοις εκατόν.

Ύστερα από όλα αυτά που ακούσαμε, θα αρχίσει άραγε η Κυβέρνηση ν' ανησυχεί, ώστε να θέσει τέρμα στον καταστροφικό κατήφορο που οδηγεί την οικονομία του τόπου και που οπωσδήποτε έχουν συμβάλει και οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, που αθρόα κατέθεσε στη Βουλή για την εξυπηρέτηση των δικών της κομματικών σκοπών.

Πιστεύουμε ότι η συζήτηση αυτή θα έκαμνε την Κυβέρνηση να αναλογιστεί τις ευθύνες της και να δώσει κάποια δείγματα αυτοσυγκράτησης. Δυστυχώς οι ελπίδες μας αυτές διαψεύστηκαν με την κατάθεση των προϋπολογισμών για το 1988. Η Κυβέρνηση αγνόησε τις υποδείξεις στη Βουλή, αγνόησε τις υποδείξεις των διεθνών οργανισμών με την πρόσφατη ότι υπάρχει θεαματική βελτίωση της οικονομίας και κατέθεσε τους νέους προϋπολογισμούς για το 1988, με ένα συνολικό έλλειμμα 166 εκ. λιρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε συνάδελφε, λυπούμαι, αλλά δε συζητούμε τους προϋπολογισμούς του 1988.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι ότι έχουν μειωθεί κατά 5 εκ. οι παραγωγικές δαπάνες. Αν λοιπόν το 1987 υπήρχε το έλλειμμα των 290 εκ. λιρών, διερωτώμαστε τι θα γίνει το 1988. Προσπαθεί η Κυβέρνηση με αριθμητικά τεχνάσματα να συγκαλύψει το πρόβλημα επικαλούμενη τα ποσοστά. Μπορεί το 4% που ανέφερε ο κύριος Υπουργός γι' αυτή τη συζήτηση και γι' αυτό το θέμα, για το δημοσιονομικό έλλειμμα ένα 4% που γίνεται με αμφιλεγόμενες

μεθόδους σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν να είναι το ίδιο με πέρυσι. Όμως σε απόλυτους αριθμούς το 4% είναι αυξημένο σημαντικά.

Διερωτούμαστε αληθινά γιατί η Κυβέρνηση να μην ανησυχεί από αυτά τα ελλείμματα. Εμείς ανησυχούμε, ανησυχούμε βαθιά και ειλικρινά για την όλη κατάσταση. Η συζήτηση φώτισε από πολλές πλευρές το όλο ζήτημα. Δόθηκαν πολλά στοιχεία. Πιστεύουμε ότι οι πολίτες είναι πια καλύτερα πληροφορημένοι για να καταλήξουν οι ίδιοι στα δικά τους συμπεράσματα. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε συνάδελφε, παρακαλώ να συντομεύσουμε, να κλείσουμε.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

. . . . και να δώσουν τα δικά τους μηνύματα για τις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν.

Κεντρικό συμπέρασμα παραμένει η κακοδιοίκηση, η σπατάλη δημόσιου χρήματος, η έλλειψη προγραμματισμού. Συνέχιση αυτής της κατάστασης θα οδηγήσει τον τόπο και το λαό σε οικονομικές περιπέτειες. Είμαστε υποχρεωμένοι με αίσθημα ευθύνης να τονίσουμε την ανάγκη μιας άλλης πολιτικής που να ανταποκρίνεται στα πραγματικά συμφέροντα του λαού και να υπηρετεί τις βραχυπρόθεσμες αλλά και τις μακροπρόθεσμες προοπτικές της πατρίδας.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε,

Λυπούμαι αν επεξετάθηκα, αλλά η πρόκληση από ορισμένες πλευρές ήταν αρκετά ισχυρή. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα έπαιρνα το λόγο αν και ο κ. συνάδελφος δεν έλεγε ότι επεξετάθηκα, γιατί υπήρξε πρόκληση. Η κάθε πλευρά μπορεί να θεωρήσει ότι υπάρχει πρόκληση αλλά υπάρχει κάποια συνεννόηση που γίνεται μεταξύ όλων των κομμάτων. Αν πρόκειται να τηρείται, να τηρείται. Αν δεν πρόκειται να τηρείται, τότε να το πάρουμε απόφαση να μη γίνεται οποιαδήποτε συνεννόηση.

Ο κ. συνάδελφος είναι ελεύθερος να μιλά και δύο ώρες εδώ στη Βουλή, αλλά δεν έπρεπε να υπάρξει αυτή η προσυνεννόηση, γιατί μπορεί να ήθελαν κι άλλοι να μιλήσουν περισσότερη ώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι γεγονός ότι ο κ. συνάδελφος έχει υπερβεί τα χρονικά όρια που έχουν καθορισθεί κατά οκτώ ως εννέα λεπτά, αλλά νομίζω ότι δεν χρειάζεται να συζητούμε περισσότερο.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Όχι, κ. Πρόεδρε, υπήρχε μια ελευθερία σε ό,τι αφορά το χρόνο για τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους για τις δευτερολογίες και ήταν αυτό δεδομένο.

Σε ό,τι αφορά την πρόκληση, ναι, υπάρχουν οι προκλήσεις υπάρχουν και οι απαντήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο εισηγητής του θέματος. . . .

Παρακαλώ να μη συνεχίσουμε πάνω στο ίδιο θέμα. Έκλεισε αυτή η συζήτηση.

Ο εισηγητής του θέματος ο κ. Χριστοφίδης θα κλείσει τη συζήτηση την ερχόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 3 Δεκεμβρίου στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (3) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (4) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (5) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
- (6) Ο περί της Ατελούς Εισαγωγής Αυτοκινήτων από Κύπριους πολίτες οι οποίοι εργάζονται στο εξωτερικό Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (7) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 86) του 1987.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 89) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 92) του 1987.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 109) του 1987.
- (12) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 110) του 1987.
- (13) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 111) του 1987.
- (14) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 112) του 1987.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 74) του 1987.
- (17) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 81) του 1987.

- (18) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 82) του 1987.
- (19) Ο περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πισσουρίου του 1987.
- (20) Οι περί Ρυθμίσεως της Μαρίνας «Limassol Sheraton Marina» (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοί του 1987.
- (21) Οι περί Ταμείου Προνοίας των Εργατών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Κανονισμοί του 1987.
- (22) Οι περί Γεωργικών Φαρμάκων (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1987.
- (23) Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
- (24) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 5, 12 και 26 Νοεμβρίου 1987 και που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και τις Σχολικές Εφορείες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση». (Συνέχιση της συζήτησης). (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Μ. Χριστοφίδη). (18.6.87).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ».
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνηση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη). (12.3.87).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε κατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε μπαράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων). (8.10.87).

Κηρύττω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης 8.30 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Χαμπής
Ανδρέου Αντώνης	Μουσιούττας Νίκος
Γαλανός Αλέξης	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργιάδης Δήμος	Παναγίδης Κίμων
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Δίγκλης Πάυλος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαρέας Αυγερινός
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παρισινός Ανδρέας
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Πέτας Χρίστος
Ηλιάδης Δημήτρης	Πουμπουρής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μακρίδης Νίκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μιχαηλίδης Θαλής	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 90) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 80 του 1987).

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 94) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 81 του 1987).

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 99) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 82 του 1987).

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 71) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 77) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 72 του 1987).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 79) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 73 του 1987).

(8) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελιώσις) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί Μονιάτη 1987» και έγκριση αυτών.

(9) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ταμείου Προνοίας του Εργατικού Προσωπικού του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(10) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(11) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Το αίτημα της κοινότητας Δρομολαξιάς για επιδιόρθωση του δρόμου που οδηγεί στην κτηνοτροφική περιοχή — Προβλήματα της κοινότητας Τερσεφάνου όπως επιδιόρθωση δρόμων, εγκατάσταση τηλεφώνων και αποκομιδή σκυβάλων — Διανομή Τ/Κ κλήρων σε νέα ζευγάρια προσφύγων στην Αυδήμου — Τα προβλήματα ύδρευσης, επιδιόρθωσης Τ/Κ σπιτιών και δημιουργίας νηπιαγωγείου στο χωριό Πάνω Γιαλιά — Οι αγοραπωλησίες ανύπαρκτων κτημάτων και η τροποποίηση της νομοθεσίας — Η απώλεια νερού και τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπισή της — Το αρδευτικό αρ. 1 της Επισκοπής και η ανάγκη ανόρυξης νέας διάτρησης — Η εκχώρηση δικαιωμάτων στους Ισραηλίτες στο λιμάνι Λεμεσού και το αεροδρόμιο Λάρνακας — Η επάνδρωση του νηπιαγωγείου στο Μούτταλλο — Προβλήματα κώφωσης στα παιδιά και δημιουργία ακουσολογικού κέντρου — Η στελέχωση της Παιδαγωγικής Ακαδημίας — Η παραχώρηση σε ιδιώτη χαλίτικης γης στη Δασούπολη που έχει μετατραπεί σε πάρκο — Οι τιμές των ντόπιων λιπασμάτων και η προσπάθεια μείωσής τους).

(12) Αγορεύσεις Βουλευτών (Λ. Ιεροδιακόνου, Αρ. Χρυσοστόμου, Ν. Φλουρέντζος, Δ. Ηλιάδης, Ν. Αναστασιάδης, Αλ. Γαλανός, Εζ. Παπαϊωάννου και Τ. Χατζηδημητρίου) πάνω στο θέμα «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση» που είχε εγγραφεί με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μανώλη Χριστοφίδη. (Συνέχιση της συζήτησης).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3ης Δεκεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.15 μ.μ.)

(Αρ. 11)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω συμπληρωματική ημερήσια διάταξη.

Το πρώτο θέμα είναι «Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ή οποιοδήποτε μέλος της Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Προεδρεύων
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Χρ. Σολωμή
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1987.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της νομοθεσίας για το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου έτσι ώστε το προβλεπόμενο σ' αυτή δικαίωμα των υποψηφίων Προέδρων να απευθύνονται προς το Λαό μέσω του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης κατά τη διάρκεια της πρώτης προεκλογικής περιόδου να επεκταθεί και στη δεύτερη προεκλογική περίοδο, όπως οι περίοδοι αυτές καθορίζονται με βάση την εν λόγω νομοθεσία.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης αυτής νόμου γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Ν. Μουσιούττας και Π. Κόλοκος δήλωσαν ότι η δική τους πλευρά θα εξετάσει κατά πόσο θα κάμει χρήση της προτεινόμενης τώρα πρόσθετης κάλυψης από το Ρ.Ι.Κ., εντούτοις, δεν έχουν ένσταση να ψηφιστεί η υπό συζήτηση πρόταση νόμου εφόσον τα άλλα κόμματα αισθάνονται ότι έχουν ανάγκη την κάλυψη αυτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 5 του Τροποποιητικού Νόμου του 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987». Πρόκειται περί προτάσεως νόμου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 16 και 23 Νοεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τις πρόνοιες του νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται επιφέρεται αριθμός τροπολογιών στην περι Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου νομοθεσία που κρίθηκαν αναγκαίες από την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της.

Ειδικότερα με το νομοσχέδιο αυτό:—

- (α) Παρέχεται στην Κεντρική Υπηρεσία Εκλογών η εξουσία να προβαίνει κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, στις αναγκαίες διορθώσεις του εκλογικού καταλόγου σε περιπτώσεις αλλαγής της διεύθυνσης της κατοικίας των εκλογέων.
- (β) Διευκρινίζεται ότι ο στερηθείς της ελευθερίας του λόγω νόμιμης φυλάκισης δεν θα δικαιούται να ψηφίζει σε εκλογή αν κατά την ημέρα της διεξαγωγής της εκλογής εκτίει ποινή νόμιμης φυλάκισης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου επέφερε σ' αυτό αριθμό επιμέρους νομοτεχνικών τροπολογιών για τη σαφέστερη απόδοση του κειμένου του με την ταυτόχρονη επέκταση της προθεσμίας επιθεώρησης του συμπληρωματικού εκλογικού καταλόγου της 1ης Ιανουαρίου 1988 από δυο σε δέκα ημέρες.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως αυτό έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου 8Α.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του Νόμου 200 του 1987 και βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟ-
ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η παράταση της ισχύος ορισμένων από τα φορολογικά κίνητρα που παραχωρούνται με βάση τη νομοθεσία περί Φορολογίας του Εισοδήματος και που λήγουν στο τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο παρατείνεται για ακόμα ένα χρόνο το κίνητρο της άμεσης επιταχυνόμενης απόσβεσης που παραχωρείται για επενδύσεις σε μηχανήματα, εξοπλισμό και βιομηχανικά κτίρια στον τομέα της μεταποίησης και για μηχανήματα και εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται για γεωργικούς ή κτηνοτροφικούς σκοπούς.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών, ολόκληρο το φάσμα των φορολογικών κινήτρων και απαλλαγών που παραχωρούνται με βάση την υπό τροποποίηση νομοθεσία, εξετάζονται από Ειδική Τεχνική Επιτροπή με στόχο τη μελλοντική αναθεώρησή τους ώστε τα κίνητρα αυτά να ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες που τέθηκαν στο Πέμπτο Έκτακτο Σχέδιο για κάθε τομέα της Οικονομίας. Σύμφωνα με τους ίδιους εκπροσώπους και τη γραπτή διαβεβαίωση που δόθηκε οι μελέτες αυτές αναμένεται να ολοκληρωθούν μέσα στο 1988 οπότε και θα κατατεθούν οι σχετικές εισηγήσεις στη Βουλή.

Η Επιτροπή με βάση τη δήλωση των αρμοδίων ότι μέσα στο 1988 θα κατατεθεί στη Βουλή νομοσχέδιο για αναθεώρηση των φορολογικών κινήτρων αποδέχεται στους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και να επαναδιατυπωθούν οι ορισμοί των όρων «αλλοδαπός» και «πολίτης της Δημοκρατίας» που υιοθετήθηκαν κατά την τελευταία γενική αναθεώρηση της υπό τροποποίηση νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Συγγνώμη. . .

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Να γίνει ψηφοφορία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει. Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Άρθρον 1. Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν θα το θεωρήσω ότι αυτό είναι για όλα τα άρθρα για να μην ταλαιπωρώ τη Βουλή ότι υπάρχουν και αποχές εκ μέρους του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ. Λοιπόν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται με πλειοψηφία και με αποχές.

Ορίστε, ναι, μήπως. . . .

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Όχι, στο τέλος θα δικαιολογήσουμε την ψήφο μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ισχύει το ίδιο. Αν θέλετε, αλλά μπορείτε να το κάμετε και μετά την επιψήφιση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ισχύει το ίδιο.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ορίστε κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι γνωστές οι απόψεις μας πάνω στο θέμα των κινήτρων ότι χρειάζονται αναθεώρηση. Φυσικά υπόσχεται η Κυβέρνηση ότι θα φέρει μέχρι το τέλος του 1987, αλλά πολλές φορές μέχρι τώρα δόθηκαν αυτές οι διαβεβαιώσεις χωρίς να εκπληρωθούν. Έτσι θα διατηρήσουμε την ίδια θέση που είχαμε στο παρελθόν και να πάρουμε συνολική θέση μετά που θα έλθουν οι απόψεις της Κυβέρνησης και θα έχουμε κάτι το συγκεκριμένο σχετικά με την αναθεώρηση της πολιτικής της πάνω στο θέμα των κινήτρων, που σήμερα τη θεωρούμε ότι και την ανάπτυξη του τόπου δεν εξυπηρετεί και επηρεάζει γενικότερα τη δίκαιη κατανομή των εισοδημάτων παρέχοντας προνόμια σε πολλούς που δε δικαιούνται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η παρατήρησή μου είναι ότι αυτό είναι ομιλία επί θέματος αρχής. Έπρεπε να γίνει πριν. Εν πάση περιπτώσει. Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Επειδή ακριβώς ελέγχθησαν ορισμένα πράγματα, εμείς οπωσδήποτε θα τονίσουμε ότι υποστηρίζουμε αυτή την πρόταση νόμου, γιατί θεωρούμε ότι πράγματι τα κίνητρα υπήρξαν ευεργετικά για την οικονομία και οπωσδήποτε όμως, αναμένουμε από την Κυβέρνηση, όπως υποσχέθηκε να καταθέσει το 1988, αρχές του 1988, απόψεις για τροποποίηση των κινήτρων προς το καλύτερο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οπωσδήποτε νομίζω πως το θέμα κλείει.

Το επόμενο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνομολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και Αυστριακού Οίκου για τη σύναψη δανείου μέχρι συνολικού ύψους 29,900,195 Αυστριακών Σελινίων για τη χρηματοδότηση της αγοράς αυστριακών προϊόντων.

Η πιο πάνω Συμφωνία δανείου είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία που ρυθμίζει τα θέματα άσκησης των δημοσιονομικών εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 86) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 86) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ζαχαριάδη
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £30,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για την απασχόληση έκτακτου μη εκπαιδευτικού προσωπικού στα νυκτερινά επιμορφωτικά κέντρα για την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή αφού έλαβε υπόψη ότι η πρόσληψη του πιο πάνω έκτακτου προσωπικού για τα νυκτερινά επιμορφωτικά κέντρα έχει ήδη εγκριθεί από το Σώμα με βάση την ισχύουσα διαδικασία πρόσληψης εκτάκτων, επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Πάγιου Ταμείου ποσού £30,000 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 86) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 89) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 89) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,251 και η διάθεσή του για την κάλυψη των εξόδων για τη δεξίωση που δόθηκε προς τιμή των ξένων αντιπροσωπειών της Γενική Συνέλευσης των Γενικών Γραμματέων των Ευρωπαϊκών Ολυμπιακών Επιτροπών, τον Ιούνιο του 1987.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής; Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,251 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 89) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 92) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 92) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Διμητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας συμβολικής πρόνοιας £10 για την υλοποίηση της συμφωνίας σχετικά με τα επιδόματα των ιατρικών λειτουργών για υπηρεσία πέραν των συνήθων ωρών εργασίας τους.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να

αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 83) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £10 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 83) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 109) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 109) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου

1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £150,000.— και η διάθεσή του για την παραχώρηση πρόσθετης Κρατικής χορηγίας προς τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού στο στάδιο της μελέτης του πιο πάνω συμπληρωματικού προϋπολογισμού, ζήτησε και πήρε αναλυτική κατάσταση των έργων για τα οποία θα διατεθεί η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση, καθώς και διαβεβαιώσεις ότι τα υπό κατασκευή έργα θα συμπληρωθούν μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Υπό το φως των πιο πάνω διαβεβαιώσεων η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 84) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £150,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 84) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 110) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 110) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £498,934.—και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού επιμέρους δαπανών που κρίθηκαν ανεπαρκείς μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή ύστερα από τη μελέτη κάθε μιας περίπτωσης διάθεσης συμπληρωματικής πίστωσης επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 85) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £498,934 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 85) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 111) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 111) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £45,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη των αναγκών των Ιατρικών Υπηρεσιών για ενοικίαση από ιδιωτική εταιρεία υπηρεσιών του αξονικού τομογράφου της μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή υπολογίζεται ότι οι Ιατρικές Υπηρεσίες θα παραλάβουν και θα εγκαταστήσουν το δικό τους τομογράφο μέχρι το τέλος του τρέχοντος ή αρχές του επόμενου χρόνου οπότε και δεν θα υπάρχει ανάγκη ενοικίασης των υπηρεσιών αξονικού τομογράφου ιδιωτικής εταιρείας.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 87) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £45,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 87) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τό νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 112) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 112) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £416,860 και η διάθεσή του για την κάλυψη της αμοιβής 266 έκτακτων καθηγητών/εκπαιδευτών που έχουν προσληφθεί για την περίοδο μεταξύ 1ης Οκτωβρίου και 31ης Δεκεμβρίου 1987 με βάση τη διαδικασία που προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία και ύστερα από πρόσφατη έγκριση της Βουλής.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 88) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £416,860 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 88) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 69) ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Αλέκος Μαρκίδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £130,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για την καταβολή αποζημιώσεων για την απαλλοτρίωση ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας για τη δημιουργία της νέας Βιομηχανικής Περιοχής Λεμεσού.

Η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 75) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £130,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών συν Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 75) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 74) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 74) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £98,612 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για την εκτέλεση διαφόρων έργων για την προστασία της παραλίας.

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή ζήτησε και πήρε διαβεβαιώσεις ότι το ύψος της πίστωσης που ζητείται θα διατεθεί μέχρι το τέλος του 1987 για έργα, πολλά από τα οποία έχουν ήδη κατακυρωθεί και βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο συμπλήρωσης.

Η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £98,612 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 74) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 81) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 81) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £33,477 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού επιμέρους δαπανών που κρίθηκαν ανεπαρκείς μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του

υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 76) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £33,477 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 76) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 82) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 82) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £15,000.— και η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεων στους χοιροτρόφους της Κοινότητας Αραδίππου για τα έξοδα μετακίνησης των χοιροστασιών τους στην κτηνοτροφική περιοχή.

Η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πίστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 77) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £15,000 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση; Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πίστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 77) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Οι περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτίωσις) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πισσουρίου 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο ή οποιοδήποτε μέλος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΩΝ (ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΠΙΣΣΟΥΡΙΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1987.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 24 της περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτιώσις) νομοθεσίας σκοπείται η αύξηση των τελών υδατοπρομήθειας που εισπράττει το Συμβούλιο Βελτιώσεως Πισσουρίου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εσωτερικών, η αύξηση των τελών κρίθηκε αναγκαία για την κάλυψη των εξόδων που απαιτούνται για να λειτουργήσει το σύστημα υδατοπρομήθειας της εν λόγω κοινότητας. Σύμφωνα επίσης με τα ίδια στοιχεία τα έσοδα από τα τέλη κατανάλωσης πόσιμου νερού ανήλθαν το 1985 στις £6,900 και το 1986 στις £5,685 ενώ το 1987 προβλέπεται να εισπραχθεί ποσό ύψους £6,200.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού προηγουμένως τροποποιηθούν ώστε για λόγους δικαιότερης μεταχείρισης των καταναλωτών, να προβλεφθούν δυο περαιτέρω κλίμακες με βάση τις οποίες θα επιβάλλονται τα πιο πάνω τέλη ανάλογα με την ποσότητα νερού που καταναλώνεται από τα διάφορα υποστατικά, και να καθοριστεί ότι η διάρκεια ισχύος τους θα είναι ως την 31 Μαρτίου 1988 για να δοθεί ως τότε ο χρόνος για ομοιόμορφη ρύθμιση των δικαιωμάτων υδατοπρομήθειας που επιβάλλονται από όλα τα Συμβούλια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Ρυθμίσεως της Μαρίνας «Limassol Sheraton Marina» (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοί του 1987» έχουν αποσυρθεί.

«Οι περί Ταμείου Προνοίας των Εργατών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Πάυλος Δίγκλης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 21 του περί Ελέγχου Σιτηρών Νόμου σκοπείται ο εκσυγχρονισμός και η νομοθετική θέσπιση των Κανονισμών που αφορούν την ίδρυση και τη λειτουργία του Ταμείου Προνοίας των Εργατών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου.

Στην εισηγητική Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών που συνοδεύει τους Κανονισμούς αυτούς αναφέρεται ότι από το έτος 1956 λειτουργεί στην Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου Ταμείο Προνοίας στο οποίο συμμετείχαν τόσο οι υπάλληλοι όσο και οι εργάτες της Επιτροπής. Το Ταμείο αυτό ιδρύθηκε επί αποικιακής Κυβέρνησης γι' αυτό και οι σχετικοί Κανονισμοί δεν έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Αναφέρεται επίσης ότι σχετικά πρόσφατα ιδρύθηκε για τους υπαλλήλους της Επιτροπής Ταμείο Παροχής Συντάξεων, οι Κανονισμοί του οποίου εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο. Για το λόγο αυτό αλλά και για σκοπούς εκσυγχρονισμού των Κανονισμών του Ταμείου Προνοίας των Εργατών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου κρίθηκε σκόπιμη η ετοιμασία των πιο πάνω Κανονισμών, το περιεχόμενο των οποίων έχει συμφωνηθεί με τις συντεχνίες των εργατών της Επιτροπής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού προηγουμένως επενεχθούν σ' αυτούς αριθμός επιμέρους νομοτεχνικών και λεκτικών τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, ερωτώ αν υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών.

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Γεωργικών Φαρμάκων (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ.3) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος
Χαμπής Μιχαηλίδης
Ανδρέας Παρισινός
Άριστος Χρυσοστόμου
Δημήτρης Ηλιάδης, εκπροσωπών τον κ. Γ. Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 24 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων οι οποίοι εξήγησαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών αυτών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 25 της περί Γεωργικών Φαρμάκων νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση του απαιτούμενου τύπου της αίτησης για την εγγραφή ή ανανέωση εγγραφής γεωργικού φαρμάκου ώστε να περιλαμβάνει πιο λεπτομερειακά στοιχεία αναφορικά με το φάρμακο του οποίου ζητείται η εγγραφή.

Η Τροποποίηση που προτείνεται αναμένεται να απλουστεύσει γενικά τη διαδικασία για την εγγραφή των γεωργικών φαρμάκων και θα εξυπηρετήσει τους ενδιαφερόμενους αιτητές που θα γνωρίζουν εκ των προτέρων το σύνολο των στοιχείων που απαιτούνται για την εγγραφή του φαρμάκου που ζητούν.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους προτείνεται η πιο πάνω τροποποίηση γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των πιο πάνω Κανονισμών, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΑΒΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Τάκης Χ' ' Δημητρίου, Πρόεδρος
Χρίστος Σολωμής
Ανδρέας Γεωργίου
Αντώνης Ανδρέου
Νίκος Μουσιούττας
Κίμων Παναγίδης
Στέλιος Μανδριώτης
Νίκος Φλουρέντζος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 26 Νοεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και ανέλυσαν τις πρόνοιες των Κανονισμών εκπρόσωποι του Υπουργείου 'Αμυνας.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς οι οποίοι εκδίδονται με βάση τα άρθρα 23 και 28 της περί της Εθνικής Φρουράς νομοθεσίας, αυξάνεται το μηνιαίο βασικό χορηγήμα των εθνοφρουρών από £8.— σε £15.— και επιφέρονται αυξήσεις στα μηνιαία χορηγήματα των εθνοφρουρών για εξαρτώμενα πρόσωπα καθώς και στα χορηγήματα εθνοφρουρών που είναι τέκνα πολύτεκνων οικογενειών.

Οι προτεινόμενες στους υπό εξέταση Κανονισμούς αυξήσεις στα χορηγήματα των εθνοφρουρών είναι ειδικότερα οι πιο κάτω:—

(α) **Μηνιαίο βασικό επίδομα:**

Από £8.00 σε £15.00

(β) **Χορηγήμα για εξαρτώμενους:**

(ι) για ένα εξαρτώμενο: από £ 8.50 σε £15.00

(ιι) για δύο εξαρτώμενους: από £13.00 σε £20.00

(ιιι) για πέραν των δύο εξαρτώμενους: από £17.50 σε £25.00

(γ) **Χορηγήμα για εθνοφρουρούς-τέκνα πολύτεκνων οικογενειών:**

(ι) μηνιαίο βασικό χορηγήμα: από £16.00 σε £30.00

(ιι) για ένα εξαρτώμενο: από £13.00 σε £30.00

(ιιι) για δύο εξαρτώμενους: από £26.00 σε £40.00

(ιιιι) για πέραν των δύο εξαρτώμενους: από £35.00 σε £50.00

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου 'Αμυνας η υλοποίηση των προτεινόμενων αυξήσεων στα χορηγήματα των εθνοφρουρών συνεπάγεται επιπρόσθετο ετήσιο κόστος ύψους £830,000.

Η Επιτροπή επικροτώντας τις προτεινόμενες αυξήσεις στα χορηγήματα των εθνοφρουρών εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των υπό συζήτηση Κανονισμών, όπως κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ο λόγος για τον οποίο θα ήθελα να ασχοληθώ με την ψήφιση και την έγκριση των κανονισμών περί αυξήσεως των χορηγημάτων και των απολαβών στους εθνοφρουρούς μας δεν είναι κανένας άλλος, παρά μόνο να διευκρινιστούν μερικά πράγματα και, κατά κύριο λόγο, να αποκατασταθεί η αλήθεια και να διαπιστωθεί η πραγματικότητα, ως προς το κατά πόσο είναι από μόνη της η Κυβέρνηση η οποία σκέφθηκε και αποφάσισε την αύξηση αυτών των επιδομάτων και απολαβών.

Και αυτή η επεξήγηση, η διευκρίνιση, είναι απαραίτητη, γιατί όλοι θυμούμαστε ότι περί το τέλος Οκτωβρίου, όταν το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την αύξηση των χορηγημάτων και των απολαβών στους εθνοφρουρούς, την αποφάσισε και τη διακήρυξε με πολύ πανηγυρικό τρόπο σαν να ήταν μια απόφαση στην οποία το Υπουργικό Συμβούλιο είχε καταλήξει από μόνο του, κατόπιν του προβληματισμού του Υπουργικού Συμβουλίου πάνω στο συμφέρον και πάνω στα προβλήματα, τα οικονομικά και τα άλλα, που απασχολούν τους εθνοφρουρούς μας.

Επειδή όμως η πραγματικότητα δεν είναι αυτή, αλλά αντίθετα η αύξηση αυτή των επιδομάτων έχει αποφασισθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο κατόπιν συγκεκριμένης εισήγησης της Βουλής για αυτό το λόγο ακριβώς πρέπει να ξεκαθαριστούν τα πράγματα, για να ακούσουν και οι εθνοφρουροί ποιοι είναι που πράγματι ενδιαφέρονται γι' αυτούς και ποιοι είναι που δεν ενδιαφέρονται γι' αυτούς.

Πράγματι, στις 14.4.1987 η Επιτροπή 'Αμυνας της Βουλής, ομόφωνα — και στην Επιτροπή αυτή παρακαθόταν και ο κ. Μουσιούτσας, ο συνάδελφος του ΔΗ.ΚΟ. — ομόφωνα λοιπόν η Επιτροπή, ασχοληθείσα με τα προβλήματα των εθνοφρουρών μεταξύ των οποίων και το χαμηλό ύψος του επιδόματός τους, εισηγήθηκε, ζήτησε μάλλον, όπως ρητώς αναφέρεται στη δεύτερη σελίδα της έκθεσης, ζήτησε από την Κυβέρνηση να αυξήσει το επίδομα των εθνοφρουρών.

Και πράγματι, αφού η Βουλή στις 14 Απριλίου πήρε αυτή την απόφαση, στις 16 Απριλίου, με επιστολή του Διευθυντή της Βουλής, κοινοποιήθηκε αυτή η απόφαση στο Υπουργείο 'Αμυνας. Και ερχόμαστε στην απάντηση του Υπουργείου 'Αμυνας που περιέχεται σε επιστολή του Υπουργείου, ημερομηνίας 22.7.1987. Στην απάντηση αυτή είναι χαρακτηριστικό ότι το Υπουργείο 'Αμυνας φανερώνει ότι μέχρι τον Ιούλιο του 1987 δεν είχε καν αποφασίσει και δεν είχε σκεφθεί να δώσει οποιαδήποτε αύξηση στα επιδόματα των εθνοφρουρών μας. Απλώς το Υπουργείο 'Αμυνας, στη δεύτερη σελίδα της απαντητικής του επιστολής, κοινοποιεί απλώς στη Βουλή το ποια είναι η πραγματική κατάσταση ως προς τις απολαβές των εθνοφρουρών, σαν η Βουλή να μη γνώριζε αυτό το πράγμα.

Και πράγματι, ενώ μέχρι τον Ιούλιο του 1987 δεν είχε καμιά απόφαση και καμιά πρόθεση η Κυβέρνηση και δεν είχε μελετήσει καν το θέμα της αύξησης των απολαβών και των αποδοχών των εθνοφρουρών μας, ήρθε στις 29 ή περί το τέλος του Οκτωβρίου του 1987 να καταθέσει τους κανονισμούς αυτούς και να πάρει αυτή την απόφαση, όχι για τίποτε άλλο, όχι διότι πράγματι αισθανόταν η

Κυβέρνηση την ανάγκη να παραχωρήσει αυτές τις αυξήσεις, αλλά πρώτο, γιατί πιεζόταν από τη Βουλή και δεύτερο, επειδή προσέγγιζε και προσεγγίζει ο χρόνος των Προεδρικών Εκλογών. Σκέφθηκε η Κυβέρνηση ότι ήταν μια καλή ευκαιρία για να δημοκοπήσει και με αυτό τον τρόπο.

Αυτά ήθελα να πω, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, απλώς και μόνο για να αποκαταστήσω μια αλήθεια, ότι δηλαδή η αύξηση στα επιδόματα των εθνοφρουρών και ο διπλασιασμός τους τώρα δεν οφείλεται στην πολιτική της Κυβέρνησης πάνω στα προβλήματα των εθνοφρουρών, αλλά οφείλεται αντίθετα στην πολιτική που η Βουλή έχει, να φροντίζει δηλαδή τα προβλήματα όλων των τάξεων και περισσότερο ακόμα των εθνοφρουρών μας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κύριος Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δυο λόγια μόνο από τη θέση μου. Δεν είναι ασυνήθιστο φαινόμενο η Κυβέρνηση, η Εκτελεστική Εξουσία, να στήνει «ευήκοον ους» στα αιτήματα, είτε αυτά προέρχονται από τη Βουλή είτε από οργανώσεις είτε από οποιοδήποτε. Εκείνο που διερωτώμαι είναι ότι αν δεν υποβάλλετο από τη Βουλή, από την Επιτροπή 'Αμυνας της Βουλής και έπαιρνε πρωτοβουλία η Κυβέρνηση για να δώσει αυτές τις αυξήσεις, τότε σίγουρα θα είχε να ακούσει πολύ περισσότερα απ' όσα άκουσε σήμερα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, στη συνέχεια των όσων ανέφερε ο συνάδελφος κ. Μουσιούττας, θα ήθελα να πω το εξής: 'Ότι για μας σημασία έχει ότι πράγματι αυξήθηκαν τα επιδόματα. Γι' αυτό το λόγο ας μην κοιτάζουμε πού ανήκει η πατρότητα. Σημασία έχει ότι η Κυβέρνηση σε συνεργασία με όλες τις πλευρές της Βουλής έχει αυξήσει αυτά τα επιδόματα και ο οποιοσδήποτε προσπαθεί να χρησιμοποιήσει αυτό το πράγμα είναι εκείνος που δημαγωγεί.

Επομένως η απάντηση στο συνάδελφό μου είναι ότι δεν προσπάθησε η Κυβέρνηση να εκμεταλλευτεί αυτό το θέμα, ο κ. συνάδελφος προσπάθησε να δημαγωγήσει πάνω σε κάτι που όλοι είμαστε σύμφωνοι και δεν προσφέρεται αυτό το θέμα πράγματι για δημαγωγία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Από τη θέση μου θα ήθελα να πω, κ. Πρόεδρε, ότι πέραν του γεγονότος ότι οι εθνοφρουροί δεν ψηφίζουν, και επομένως δεν το κάνουν για λόγους δημαγωγικούς, η τεράστια, τουλάχιστο η συντριπτική πλειοψηφία τους, θέλω να πω ότι επανειλημμένα, σε πολλές περιπτώσεις, η Εκτελεστική Εξουσία έτεινε, όπως είπε ο συνάδελφος Νίκος Μουσιούττας, «ευήκοον ους» στις εισηγήσεις της Νομο-

θετικής. Απόδειξη είναι πως πρόσφατα, πριν ακόμα περάσει ο Νόμος περί Πολυτέκνων, με εισήγηση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και συγκεκριμένα του Προέδρου της και όλων των άλλων μελών, του συναδέλφου Ζιαρτίδη, η Εκτελεστική Εξουσία, το Υπουργικό Συμβούλιο, προχώρησε στην επαύξηση των επιδομάτων για τους πολύτεκνους. Επομένως, προτού ακόμα έλθει το νομοσχέδιο εκείνο στη Βουλή για ρύθμισή του και επιψήφισή του, η Εκτελεστική Εξουσία προέβη σε ριζικές αναδιαρθρώσεις του νομοσχεδίου με βάση τις εισηγήσεις της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κι εγώ με τη σειρά μου από τη θέση μου, νομίζω ότι είναι απώλεια χρόνου η συζήτηση η οποία διεξάγεται. Είμαστε όλοι ευτυχείς, γιατί αυξήθηκαν τα επιδόματα των εθνοφρουρών, ίσως αν είχαμε εκλογές πριν δυο χρόνια οι εθνοφρουροί θα ήταν ευτυχέστεροι, γιατί θα αυξάνονταν νωρίτερα τα επιδόματά τους. Οι ίδιοι δεν ψηφίζουν, αλλά ψηφίζουν οι γονείς τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μανδριώτης.

ΣΤ. ΜΑΝΔΡΙΩΤΗΣ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, η δική μας Ομάδα ψήφισε υπέρ της αύξησης των επιδομάτων και είναι ευχάριστο το γεγονός ότι όλες οι πλευρές ψήφισαν την αύξηση των επιδομάτων των στρατιωτών μας. Όμως πρέπει να τονίσουμε ότι υπάρχουν ακόμα πάρα πολλά προβλήματα των στρατιωτών μας που είναι ανάγκη να μελετηθούν και να επιλυθούν, για να κάνουμε τη ζωή των στρατιωτών μας ακόμα καλύτερη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου και μετά ο κ. Παπαϊωάννου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχουμε παρά να εκφράσουμε την ικανοποίησή μας από την αύξηση των παροχών προς τους εθνοφρουρούς. Ήταν πράγματι μια διαπίστωση της Επιτροπής, η οποία βρήκε ανταπόκριση από μέρους της Κυβέρνησης. Πολύ σωστά αναφέρθηκε ότι υπάρχουν και άλλα προβλήματα. Ανταλλάσσουμε απόψεις με την Εκτελεστική Εξουσία και πολύ σύντομα θα έλθει ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος Έκθεση της Επιτροπής Άμυνας σχετικά με το συνολικό θέμα «Προβλήματα Εθνοφρουρών» για να συζητηθούν συνολικά από το Σώμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, για χρόνια τώρα η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς ζητά την αύξηση των επιδομάτων των εθνοφρουρών και χαίρομαστε για το γεγονός ότι έστω και αργά αυτά τα επιδόματα έχουν αυξηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλακός

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Απλώς, κ. Πρόεδρε, για να διορθώσω τον κ. Κληρίδη· είχε εκλογές πριν δυο χρόνια, είχε βουλευτικές εκλογές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Αναφερόμενος στη συνέχεια των όσων ελέχθησαν, κ. Πρόεδρε, θα πρέπει να υπενθυμίσω στους συναδέλφους του ΔΗΚΟ ότι το «ευήκοον ους» δεν πρέπει να στρέφεται από την Εκτελεστική Εξουσία προς τη Βουλή μόνο για την αύξηση κάποιων επιδομάτων, αλλά θα έπρεπε να είχε κάποια συμβουλή η Εκτελεστική Εξουσία να στρέφεται και σε βασικά θέματα, όταν υπό μορφή ψηφισμάτων ή αποφάσεων η πλειοψηφία αυτής της Βουλής τάσσεται. Και είμαστε βέβαιοι ότι το «ευήκοον αυτό ους» είναι σήμερα στημένο προς όλες τις κατευθύνσεις, για να ακούσει επιτέλους ότι η Εκτελεστική αυτή Εξουσία οριστικά το Φεβράρη θα δει την αρχή του τέλους των όσων δεινών επισώρευσε στον τόπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, καμιά σχέση δεν έχει το «ευήκοον ους» με τα όνειρα θερινής νυκτός του κ. Σολωμή.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, το ους του κ. Προέδρου άκουσε αρκετά και νομίζω ότι μπορούμε να διακόψουμε.

(Γέλωτες)

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Νομίζω ότι την έκθεση για τα κατατεθέντα έγγραφα μπορούμε να τη θεωρήσουμε, αν συμφωνείτε, ως αναγνωσθείσα ή θέλετε να αναγνωσθεί; Εάν συμφωνείτε να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ, ΣΤΙΣ 5, 12 ΚΑΙ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1987 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Λ. Ζαχαριάδη

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 25 Νοεμβρίου και 2 Δεκεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Δικαιοσύνης και της Συντεχνίας των υπαλλήλων των Φυλακών.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 5, 12 και 26 Νοεμβρίου 1987 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Παιδείας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Έκτακτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

Αναφορικά με τις προτεινόμενες προσλήψεις δεσμοφυλάκων η Επιτροπή συμφωνεί μ' αυτές ως ενδιάμεσο μέτρο μέχρι που να ολοκληρωθεί η μελέτη των διαφόρων θεμάτων που αφορούν τη λειτουργία και γενικά την ασφάλεια των Φυλακών, αναμένοντας ότι η εργασία αυτή θα γίνει σύντομα όπως άλλωστε διαβεβαίωσαν την Επιτροπή οι αρμόδιοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Λ. Ιεροδιακόνου και Δ. Γεωργιάδης δήλωσαν ότι, παρόλο ότι συμφωνούν με τις προτεινόμενες προσλήψεις για τους λόγους που έχουν αναφερθεί, εν τούτοις δεν έχουν πεισθεί ότι τα ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία των Φυλακών υπάρχει οποιοσδήποτε προγραμματισμός ή άλλο συγκροτημένο σχέδιο δράσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και ερωτώ:

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Εγγράφων;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αραδίππου 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αύξεις Συμπληρωματικών Παροχών) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987. Εστάλησαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου.

Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. Κατετέθη από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως, (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987. Κατετέθη από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Υπάρχει επίσης Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων αναφορικά με τους πιο κάτω νόμους που δεν έχουν ακόμα εκδοθεί και εκκρεμούν ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου για γνωμάτευση:

- (α) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987, και
- (β) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών και να μπει στην ημερήσια διάταξη για την επόμενη συνεδρία της Βουλής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα στις 17 Μαρτίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων, πότε θα διαπλατυνθεί και ασφαλοστρωθεί ο δρόμος Λεμεσού-Φασούλας, ο οποίος είναι εξαιρετικά επικίνδυνος και πότε θα ασφαλοστρωθεί ο δρόμος Φασούλας-Σπιταλιού.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

- «(α) Ο δρόμος Λεμεσού-Φασούλας έχει μήκος 8 χιλιομέτρων και ασφαλτικό οδόστρωμα πλάτους 3.50 μέτρων. Για την ευθυγράμμιση και διαπλάτυνσή του απαιτείται δαπάνη £37,000 και προωθείται έναρξη εκτέλεσης του έργου μέσα στο 1988. Ένα επικίνδυνο γεφύρι του δρόμου αυτού διαπλατύνθηκε μέσα στο 1986 με δαπάνη £5,000.
- (β) Για την ασφαλτόστρωση του χωματόδρομου Φασούλας-Σπιταλίου απαιτείται δαπάνη £60,000. Ο δρόμος αυτός χρησιμοποιείται κυρίως ως αγροτικός και συντηρείται κανονικά. Λόγω άλλων προτεραιοτήτων δεν μελετάται ασφαλτόστρωσή του στο παρόν στάδιο. Ας σημειωθεί ότι τόσο η Φασούλα όσο και το Σπιτάλι συνδέονται με τη Λεμεσό με άλλο ασφαλτοστρωμένο δρόμο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκο Αναστασιάδη, Αυγερινό Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1987.

«Το χωριό Σούνι Ζανατζιά παρόλο που βρίσκεται σε μια περιοχή που αναπτύσσεται συνεχώς, εντούτοις οι δρόμοι προσπελάσεως που οδηγούν προς τις δύο συνοικίες του χωριού, παρά τα πολλαπλά διαβήματα της Χωριτικής Αρχής, εξακολουθούν να παραμένουν χωματόδρομοι.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, πότε επιτέλους προγραμματίζει την ευθυγράμμιση, διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση των δρόμων προσπελάσεως του χωριού;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκου Αναστασιάδη, Αυγερινού Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σχετικά με τους δρόμους προσπελάσεως προς τις δυο συνοικίες του χωριού Σούνι Ζανατζιά σας πληροφορώ ως ακολούθως:—

- (α) Για την ευθυγράμμιση και ασφαλτόστρωση των δρόμων αυτών μήκους 2.4 χλμ. απαιτείται δαπάνη £80,000. Εργασίες άρχισαν το 1985 και μέχρι τώρα δαπανήθηκε ποσό £30,000 για χωματουργικά και άλλα έργα.
- (β) Πιστώσεις για συνέχιση του έργου θα διατεθούν και το 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 7 Μαΐου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Αν έχουν γίνει μελέτες και προγραμματισμός σχετικά με τις φυτείες και τη διάθεση της παραγωγής στις αρδευόμενες περιοχές από το αρδευτικό έργο του φράγματος 'ΕΥΡΕΤΟΥ', ώστε να προληφθούν ασύμφορες καλλιέργειες.

2. Αν προτίθεται να εξετάσει θετικά το αίτημα πολλών ιδιοκτητών γης για συμπερίληψη στις αρδευόμενες περιοχές και άλλων κτημάτων που μπορούν ν' αρδευθούν.
3. Αν τα υφιστάμενα αρδευτικά μπορούν να συμπεριληφθούν στο μεγάλο αρδευτικό της κοιλάδας Πόλης Χρυσοχούς.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιου Παπαδόπουλου.

- «(α) Η τεχνοοικονομική μελέτη που έγινε για το Αρδευτικό Έργο Χρυσοχούς κάλυψε, μεταξύ άλλων, και τις φυτείες που ήτο επιθυμητό να καλλιεργηθούν στις περιοχές του Έργου, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες όσο και τις προοπτικές διαθέσεως της παραγωγής. Σχετικές συμβουλές δίδονται στους ενδιαφερόμενους γεωργούς.
- (β) Η περιοχή που θα αρδευείται από το Αρδευτικό Έργο Χρυσοχούς έχει ήδη καθορισθεί με βάση συγκεκριμένα κριτήρια όπως είναι η καταλληλότητα του εδάφους και το υψόμετρο του κάθε τεμαχίου. Με βάση τα κριτήρια αυτά, έχουν περιληφθεί στο Σχέδιο όλες οι περιοχές που θα μπορούσαν να αρδευτούν με το νερό που υπολογίζεται να είναι διαθέσιμο από το έργο και έτσι δεν υπάρχουν περιθώρια για περίληψη πρόσθετων εκτάσεων γης.
- (γ) Τα υφιστάμενα Αρδευτικά Τμήματα Γουδί-Χόλι-Σκούλλι έχουν ήδη συνδεθεί με τα νέα αρδευτικά δίκτυα της περιοχής με σκοπό να παραχωρείται σ' αυτά ποσότητα νερού από το φράγμα της Ευρέτου για την κάλυψη των πρόσθετων αναγκών που θα προκύψουν σε σχέση με την άρδευση υφιστάμενων φυτειών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 21 Μαΐου 1987.

«Όπως είναι γνωστό κατά τη συζήτηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων του προβλήματος των κατοικιών που κτίστηκαν από το κράτος την περίοδο 1973-75 στο χωριό Χολέτρια της Πάφου, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε από το μήνα Γενάρη του 1987 τη σύσταση ειδικής Διερευνητικής Επιτροπής υπό την προεδρία του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για να εξετάσει αυτό το πρόβλημα μέσα σε διάστημα 3 μηνών.
- (β) Η Βουλή των Αντιπροσώπων αφού συζήτησε το όλο πρόβλημα υπογράμμισε τη πρόθεσή της να το επανεξετάσει μετά την αποπεράτωση της μελέτης από την ειδική Διερευνητική Επιτροπή, την οποία κάλεσε να επισπεύσει το έργο της λόγω της σοβαρότητας του προβλήματος.

Κάτω απ' αυτά τα δεδομένα ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Ολοκληρώθηκε η μελέτη της ειδικής Διερευνητικής Επιτροπής και αν δεν ολοκληρώθηκε τότε προβλέπεται αυτό να γίνει;
2. Πότε θα σταλεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων η μελέτη της Διερευνητικής Επιτροπής;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με το θέμα των κατοικιών του μετακινηθέντος χωριού Χολέτρια, σας πληροφορώ ότι η Ερευνητική Επιτροπή που συστάθηκε για να μελετήσει το θέμα συμπλήρωσε το έργο της και η έκθεσή της υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο και όρισε Υπουργική Επιτροπή για να μελετήσει τα πορίσματά της, αφού πρώτα η Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας αποφανθεί κατά πόσο στοιχειοθετείται οποιοδήποτε πειθαρχικό αδίκημα από μέρους οποιουδήποτε. Ήδη η Γενικός Εισαγγελέας έχει γνωματεύσει σχετικά και του θέματος επιλαμβάνεται η ορισθείσα Υπουργική Επιτροπή η οποία θα υποβάλει σύντομα τις εισηγήσεις της προς το Υπουργικό Συμβούλιο. Αντίγραφο της έκθεσης της Ερευνητικής Επιτροπής θα σταλεί στη Βουλή ευθύς ως ολοκληρωθεί η μελέτη της από το Υπουργικό Συμβούλιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 27 Μαΐου 1987.

«Οι Άγγλοι στρατιώτες της Βάσης Δεκέλειας που επισκέπτονται καθημερινά την Αγία Νάπα έχουν καταντήσει αληθινή μάστιγα. Μεθούν, υβρίζουν χυδαία, προκαλούν επεισόδια και ζημιές, επιτίθενται σε ανυποψίαστους περαστικούς, ξεγυμνώνονται εντελώς και ασχημονούν δημοσίως στην πλατεία της Αγίας Νάπας και γενικά τρομοκρατούν τους κατοίκους και τους τουρίστες.

Η βάρβαρη συμπεριφορά τους προσβάλλει τον πολιτισμό και τα ήθη του λαού μας, επηρεάζει τον τουρισμό μας δημιουργώντας δυσάρεστες εντυπώσεις στους ξένους παραθεριστές και θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια των πολιτών και της περιουσίας τους.

Στο μεταξύ ο αριθμός των ανδρών του αστυνομικού σταθμού της Αγίας Νάπας παραμένει περιορισμένος και πάντως εντελώς ανεπαρκής για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Στην κοινότητα της Αγίας Νάπας επικρατεί αγανάκτηση και κατακραυγή γιατί ενώ αυτό το φαινόμενο παρουσιάστηκε από πέρσι συνεχίζεται και φέτος χωρίς να έχουν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα για την πάταξή του.

Γι' αυτό ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

1. Ποια μέτρα πρόκειται να ληφθούν για να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η απαράδεκτη συμπεριφορά των Βρεττανών στρατιωτών, και
2. αν έγιναν ή θα γίνουν οποιοσδήποτε παραστάσεις στις αρχές των Βρεττανικών Βάσεων σχετικά με τις απρέπειες και τις παρανομίες των στρατιωτών τους.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«1. Μετά την αλματώδη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής της Αγίας Νάπας και τη συνεχή αύξηση του αριθμού των προσώπων που διακινούνται στην

εν λόγω περιοχή, είναι φυσικό να δημιουργούνται επεισόδια και ανεπιθύμητες καταστάσεις τόσο από Κύπριους πολίτες όσο και από ξένους. Τα επεισόδια και οι καταστάσεις αυτές αντιμετωπίζονται από την τοπική αστυνομία με συνέπεια και αποφασιστικότητα.

2. Η πρόκληση επεισοδίων και γενικά η συμπεριφορά των βρεττανών στρατιωτών εξετάζονται από την αστυνομία αμέσως και στις περιπτώσεις που στοιχειοθετείται ποινικό αδίκημα, λαμβάνονται δικαστικά μέτρα εναντίον των προνομούντων όπως ακριβώς συμβαίνει με όλους τους παραβάτες.

3. Στις περιπτώσεις που βρεττανοί στρατιωτικοί ενέχονται στην πρόκληση επεισοδίων ή άλλων ανεπιθύμητων καταστάσεων ενημερώνονται οι Αρχές των Βρετανικών Βάσεων και γίνονται προς αυτές οι ανάλογες παραστάσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Λεμόνας ζητά να υλοποιηθεί η υπόσχεση του έντιμου Υπουργού Εσωτερικών για παραχώρηση £600.— για περίφραξη του κοινοτικού νεκροταφείου, η οποία ανακοινώθηκε πριν 2 χρόνια σε περιφερειακή σύσκεψη στην Τσάδα.

Παράλληλα διαμαρτύρεται διότι τίθεται όρος όπως διαθέσει κι' αυτή ποσό £600.—, πράγμα που δεν χρειάζεται διότι θεωρεί το ποσό που προσφέρθηκε ικανοποιητικό για το έργο το οποίο θα εκτελεστεί με εθελοντική εργασία των κατοίκων.

Ως εκ τούτου καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτό το αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με το κοιμητήριο του χωριού Λεμόνα, σας πληροφορώ πως η εξαγγελθείσα κυβερνητική οικονομική βοήθεια των £600 για περίφραξη του κοιμητηρίου και βελτίωση του δρόμου που οδηγεί σ' αυτό έχει ήδη παραχωρηθεί.

Το έργο θα εκτελεστεί από την κοινότητα με τεχνική επίβλεψη και καθοδήγηση της Επαρχιακής Διοίκησης Πάφου. Η οικεία Χωρική Αρχή ανέλαβε να καλύψει τυχόν πρόσθετη δαπάνη με προσφορά εθελοντικής εργασίας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 15 Ιουλίου 1987.

«Το Αρδευτικό Έργο 'Αγκουλους' και 'Διποτάμια' είναι ημιτελές διότι κατασκευάστηκε μόνο μία δεξαμενή με αποτέλεσμα να ξεχειλίζει και να χάνονται μεγάλες ποσότητες νερού.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή πότε προγραμματίζει τη συμπλήρωση του έργου καθώς και τη συμπλήρωση της διασωλήνωσής του.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Το Αρδευτικό Έργο 'Αγγουλος-Διποτάμια' των χωριών 'Άγιος Ιωάννης και Κάτω Μύλος εκτελέστηκε με βάση αρδευτικό σχέδιο που εγκρίθηκε από την τότε Αρδευτική Επιτροπή. Το αρδευτικό τούτο σχέδιο πρόβλεπε την κατασκευή μιας μόνο δεξαμενής στον ποταμό 'Αγγουλο' η οποία θα συγκέντρωνε το νερό τη νύκτα για άρδευση κατά τη διάρκεια της ημέρας. Πρόβλεπε επίσης την κατασκευή αρδευτικού δικτύου από τσιμενταύλακα.

Αναφέρεται συναφώς πως το εν λόγω Αρδευτικό Τμήμα έχει έκταση 11 περίπου εκταρίων (80 σκαλών) και οι ανάγκες του σε νερό υπερκαλύπτονται από το νερό που συγκεντρώνει η δεξαμενή κατά τις νυκτερινές ώρες και από το νερό της ημερήσιας ροής του ποταμού.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω θεωρούμε το όλο αρδευτικό έργο σαν δεόντως συμπληρωμένο. Σε ότι αφορά το θέμα που εγείρει ο αξιότιμος Βουλευτής για αντικατάσταση των τσιμενταυλάκων με σωλήνες σας πληροφορώ πως τέτοιο θέμα δεν έχει εγερθεί.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 16 Αυγούστου 1987.

«Σε σχετική ερώτησή μας στις 3.1.1986 και συναφή (στις 21.5.1986) απάντηση του αρμόδιου Υπουργείου αναφορικά με τα προβλήματα των δυσπράγουςών περιοχών της εντός των τειχών της Λευκωσίας ζώνης, κι ιδιαίτερα των καταστηματαρχών της πράσινης γραμμής, γινόταν μνεία του ενιαίου Ρυθμιστικού σχεδίου, που εκπονήθηκε με τη βοήθεια του προγράμματος ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, σε συνεργασία με το τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, το Δήμο Λευκωσίας και ξένους εμπειρογνώμονες και που περιλαμβάνει εισηγήσεις και προτάσεις για συγκεκριμένα έργα που αφορούν την ανάπτυξη της εντός των τειχών Λευκωσίας.

Δεδομένου του γεγονότος πως οι καταστηματαρχές της πράσινης γραμμής — όπως μας ανέφεραν και στην τελευταία (11.8.87) επίσκεψή μας, και ιδιαίτερα των γνωστών ευαίσθητων περιοχών — διακατέχονται από αγωνία για την επίσπευση εφαρμογής του εκπονηθέντος σχεδίου, λόγω και του καθεχρονικά επιδεινούμενου φάσματος του οξύτατου ανταγωνισμού που αντιμετωπίζουν και από τη δημιουργία ή τα δημιουργούμενα πολυκαταστήματα (υπεραγορές) καθώς και την επιταχυνόμενη ανάπτυξη άλλων περιοχών στα νότια προάστεια και κράσπεδα της Λευκωσίας (Λακατάμια, Στρόβολος κ.ά.), γεγονός που επιδεινώνει και βαθαίνει την ήδη οξεία οικονομική κρίση και δυσπραγία τους, με κίνδυνο πλήρους οικονομικής κατάρρευσης, αν τα καταρτισθέντα σχέδια ιδιαίτερα το συγκοινωνιακό κι' οι χώροι στάθμευσης, δεν τεθούν σ' άμεση πρακτική εφαρμογή, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκονται.

1. Η προώθηση της μελέτης που ασχολείται με το κυκλοφοριακό πρόβλημα της κεντρικής περιοχής της Λευκωσίας, με ιδιαίτερη έμφαση την επανασύνδεση της παλιάς Λευκωσίας με την υπόλοιπη πόλη.

2. Η προώθηση των μέτρων για τη διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα της παλιάς Λευκωσίας.
3. Η προώθηση της θέσης για αξιοποίηση κι' εξωραϊσμό συγκεκριμένων περιοχών και χώρων.
4. Η ολοκλήρωση των σχεδίων για δημιουργία οικισμού στην περιοχή Ταχτ-ελ-Καλέ, με την πρόνοια για ανέγερση νέων οικιστικών μονάδων και τη συντήρηση των παλιών.
5. Η προώθηση των σχεδίων για τη συντήρηση υφιστάμενων κατοικιών στη Χρυσολιωτίσσα.
6. Η δυνατότητα άμεσης μεταστέγασης κρατικών υπηρεσιών και γραφείων, που έχουν σχέση με το πλατύ κοινό.
7. Τα οποιαδήποτε άλλα διαλαμβανόμενα στο ενιαίο Ρυθμιστικό Σχέδιο έργα, ή νέες ιδέες για το όλο δημοσιονομικό, κοινωνικοοικονομικό και εθνικό — στην τελευταία προέκτασή του — τούτο πρόβλημα της ημικατεχόμενης κυπριακής πρωτεύουσας».

Απάντηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(1) Κυκλοφοριακό σύστημα

Με στόχο την πιο αποτελεσματική σύνδεση της εντός των τειχών παλιάς πόλης με την νέα εμπορική περιοχή έξω από τα τείχη, το Ενιαίο Ρυθμιστικό Σχέδιο δίνει προτεραιότητα στη λήψη στα επόμενα πέντε έτη ειδικών μέτρων κυκλοφοριακής διαχείρισης μεταξύ των οποίων και τα ακόλουθα:

- (α) Την εισαγωγή γραμμής μικρο-λεωφορείων (mini-bus) για εξυπηρέτηση της διακίνησης μεταξύ της παλιάς πόλης και της νέας εμπορικής περιοχής·
- (β) την πεζοδρομοποίηση των οδών Λήδρας και Ονασαγόρου·
- (γ) τη δημιουργία συστήματος μονοδρόμων δακτυλίων (loops);
- (δ) τη δημιουργία έξι περίπου χώρων στάθμευσης στην ευρύτερη περιοχή των οδών Λήδρας και Ονασαγόρου·
- (ε) τη μεταφορά του τερματικού σταθμού αστικών λεωφορείων από την πλατεία Σολωμού στο παλιό Τούρκικο κοιμητήριο μεταξύ των οδών Βύρωνος, Αυξεντίου και Παλαμά·
- (στ) τη χρησιμοποίηση της πλατείας Σολωμού σαν κύριας εισόδου ιδιωτικών οχημάτων προς την παλιά πόλη, κλπ.

(2) Παραδοσιακός χαρακτήρας

Για τη διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα της παλιάς Λευκωσίας προωθούνται τα ακόλουθα τρία ειδικά μέτρα:

- (α) Έλεγχος στη χρήση της γης μέσω του Τοπικού Σχεδίου Λευκωσίας, το οποίο θα υλοποιηθεί με την εφαρμογή του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου.
- (β) Παροχή αριθμού κινήτρων για ενθάρρυνση της διατήρησης και συντήρησης οικοδομών αρχιτεκτονικού και άλλου ενδιαφέροντος.

- (γ) Η αναβίωση και αναζωογόνηση της περιοχής Χρυσалиνιώτισσας—Αγίου Κασσιανού, για την οποία αναφέρεται ειδικότερα η παρακάτω παρ. (5).

(3) Αξιοποίηση και εξωραϊσμός χώρων

Στις προτεραιότητες του Ενιαίου Ρυθμιστικού Σχεδίου περιλαμβάνονται η αναμόρφωση των πλατειών Ελευθερίας και Σολωμού και η αναβάθμιση του χώρου γύρω από την εκκλησία της Φανερωμένης. Οι γενικές μελέτες είναι έτοιμες και για τα τρία σχέδια και προωθείται τώρα ο λεπτομερέστερος σχεδιασμός τους.

(4) Περιοχή Ταχτ-ελ-Καλέ

Βρίσκεται σε εξέλιξη η εκτέλεση του σχεδίου για τη δημιουργία οικισμού στην περιοχή, ο οποίος διαλαμβάνει την ανέγερση τριών συγκροτημάτων με 45 συνολικά νέες οικιστικές μονάδες και την ανακαίνιση 12 υποστατικών Τουρκοκυπριακής ιδιοκτησίας (10 κατοικιών και 2 καταστημάτων).

Περί τις 30 νέες οικιστικές μονάδες θα παραδοθούν σε δικαιούχες προσφυγικές οικογένειες μέχρι το τέλος του χρόνου και οι υπόλοιπες λίγους μήνες μετά. Η ανακαίνιση των Τουρκοκυπριακών υποστατικών άρχισε ήδη και θα συμπληρωθεί κατά φάσεις μέχρι τις αρχές του 1989.

(5) Περιοχή Χρυσалиνιώτισσας-Αγ. Κασσιανού

Η ειδική μελέτη για την αναβίωση και αναζωογόνηση της περιοχής Χρυσалиνιώτισσας-Αγίου Κασσιανού αρχίζει να υλοποιείται σύντομα, με χρηματοδότηση της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Η μελέτη περιλαμβάνει —

- (α) τη συντήρηση 25 περίπου υφιστάμενων ερειπωμένων κατοικιών, για επαναχρησιμοποίηση·
- (β) την ανέγερση 11 νέων μονάδων σε κενά τεμάχια·
- (γ) την παραχώρηση ορισμένων οικοδομών για χρήσεις γενικής εξυπηρέτησης (κοινοτικό κέντρο πολλαπλών υπηρεσιών, νηπιαγωγείο, δημοτική αγορά, κλπ.)·
- (δ) τη δημιουργία ανοικτών δημόσιων χώρων πρασίνου·
- (ε) τη δημιουργία τριών μεγάλων χώρων στάθμευσης (για 100 περίπου οχήματα)·
- (στ) τη λήψη μέτρων κυκλοφοριακής ρύθμισης· και
- (ζ) τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες για τη βελτίωση του γενικού χαρακτήρα της περιοχής.

Αναφέρεται συμπληρωματικά ότι βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο η συντήρηση και αναστήλωση από το Τμήμα Αρχαιοτήτων ενός οικοδομικού συγκροτήματος στο κέντρο της περιοχής.

(6) Μεταστέγαση υπηρεσιών

Η μεταστέγαση κρατικών υπηρεσιών και γραφείων στην παλιά πόλη αποτελεί μια από τις πρόνοιες του Ενιαίου Ρυθμιστικού Σχεδίου, αλλά περιλαμβάνεται στα μακροπρόθεσμα μέτρα, επειδή πρέπει να δημιουργηθούν πρώτα οι κατάλληλες συνθήκες και να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες παρεμφερείς διευκολύνσεις.

(7) Γενικά

Με τη συνολική εφαρμογή και εκτέλεση των διαφόρων έργων και μέτρων που προτείνονται, αναμένονται τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- (α) Δημιουργία συνθηκών εύκολης προσπέλασης και άνετης διακίνησης πεζών για σκοπούς εμπορικής δραστηριότητας, αναβάθμιση της βιωσιμότητας των εμπορικών υποστατικών, αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και, κατ' επέκταση, βελτίωση της οικονομικής ευημερίας της εμπορικής περιοχής της παλιάς Λευκωσίας σε σχέση με τις περιφερειακές εμπορικές περιοχές,
- (β) θετικές αλλαγές στο περιβάλλον της παλιάς πόλης και βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής τόσο για οίκηση όσο και για νέες δραστηριότητες οικονομικής απόδοσης, με θετικές επιπτώσεις πάνω στις αξίες της γης και των ακινήτων,
- (γ) αναβάθμιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος και παροχή στις χαμηλές εισοδηματικές ομάδες του πληθυσμού νέων ευκαιριών στέγασης, γεγονός που θα συμβάλει στην αύξηση του πληθυσμού της περιοχής που για χρόνια τώρα μειώνεται, κλπ.

Βέβαια, οι πιο πάνω στόχοι θα επιτευχθούν σταδιακά ανάλογα με την πρόοδο υλοποίησης των διαφόρων προγραμμάτων, που βασίζονται στις προτεραιότητες που καθορίστηκαν και τις οικονομικές δυνατότητες χρηματοδότησης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κυριάκο Χρίστου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Σε διάφορες κοινότητες ή περιοχές έχουν ιδρυθεί Σύνδεσμοι Προστασίας Φυτών, οι οποίοι προβαίνουν σε ομαδικούς ψεκασμούς χρησιμοποιώντας προς το σκοπό αυτό μικρά αεροπλάνα κλπ. Ένας τέτοιος Σύνδεσμος Προστασίας Φυτών υπάρχει στο Πισσούρι και τα μέλη του είναι ιδιοκτήτες γης και φυτειών που η έκτασή τους ανέρχεται γύρω στις δώδεκα (12) χιλιάδες σκάλες.

Όπως μας έχει λεχθεί, το Υπουργείο Γεωργίας επιχορηγεί τέτοιους οργανισμούς με ένα ποσό γύρω στα 15% της όλης δαπάνης, ποσό που θεωρείται πολύ χαμηλό, γι' αυτό και ζητούν να αυξηθεί γύρω στα 25%. Επειδή αυτό το ποσό καθυστερεί να δοθεί φέτος, αλλά και επειδή πρόκειται για ένα έργο και μια προσπάθεια πολύ σημαντική, όπως είναι οι ομαδικοί ψεκασμοί, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Τι ποσά διατίθενται συνολικά για ομαδικούς ψεκασμούς;
2. Πόσοι Σύνδεσμοι Προστασίας Φυτών υπάρχουν;
3. Ποια η ανώτατη συνεισφορά της Κυβέρνησης στους Συνδέσμους αυτούς;
4. Γιατί καθυστερεί η εισφορά της Κυβέρνησης στο Σύνδεσμο Προστασίας Φυτών Πισσουρίου;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κυριάκο Χρίστου.

- (α) Για το 1987 το ποσό που θα διατεθεί σαν επιχορήγηση για ομαδικούς ψεκασμούς ανέρχεται σε £12,000, σε σύγκριση με £10,420 το 1986 και £7,240 το 1985.
- (β) Υπάρχουν και λειτουργούν 20 Σύνδεσμοι Προστασίας Φυτών, που καλύπτουν κυρίως τα ελαιόδενδρα και τα αμπέλια.

- (γ) Η επιχορήγηση της Κυβέρνησης στους Συνδέσμους Προστασίας Φυτών ανέρχεται μέχρι 15% των ολικών ετήσιων εξόδων κάθε Συνδέσμου.
- (δ) Το ύψος της εισφοράς της Κυβέρνησης στους Συνδέσμους καθορίζεται μετά το πέρας των ομαδικών ψεκασμών που διεξάγονται από τους 20 Συνδέσμους και αφού υποβληθούν απ' αυτούς οι σχετικοί λογαριασμοί. Αυτό χρειάζεται να γίνει για να καταστεί δυνατή η ακριβοδίκαιη κατανομή σ' όλους τους Συνδέσμους του ποσού που έχει εγκριθεί για σκοπούς επιχορήγησης, στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως.

Η πιο πάνω εργασία, δηλαδή η καταβολή της κυβερνητικής εισφοράς σ' όλους τους Συνδέσμους Προστασίας Φυτών περιλαμβανομένου και του Συνδέσμου Προστασίας Φυτών για τη γεωργική περιφέρεια Πισσουρίου, αναμένεται να συμπληρωθεί περί το τέλος του ερχόμενου μήνα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Έχει δημοσιευθεί στον τύπο ότι η Υπουργική Επιτροπή για τον Ακάμα απόρριψε πρόσφατα εισήγηση του Τμήματος Πολεοδομίας και του πολεοδομικού Συμβουλίου για κήρυξη της περιοχής Ακάμα σε 'Λευκή Ζώνη'.

Επειδή η απόφαση, φωτοτυπία της οποίας μάλιστα δημοσιεύτηκε στον τύπο, ανοίγει το δρόμο σε επεμβάσεις που θα καταστρέψουν τη μοναδική σε φυσική ομορφιά περιοχή του Ακάμα και επειδή είναι φανερό πως προετοιμάζεται η παράδοσή της στη λεγόμενη ανάπτυξη που θα εξαφανίσει το ιστορικό βιολογικό και οικολογικό ενδιαφέρον της περιοχής, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα τα εξής:

1. Αληθεύει ότι υπήρξε η πιο πάνω απόφαση της Υπουργικής Επιτροπής;
2. Γιατί η Κυβέρνηση αρνείται πεισματικά να προστατεύσει τη μοναδική αυτή περιοχή του νησιού μας;
3. Γιατί κωφεύει στις παραστάσεις και τα διαβήματα του λαού των διαφόρων φορέων και διεθνών οργανώσεων για επείγουσα λήψη θεσμικών μέτρων για την κήρυξη της περιοχής του Ακάμα σε εθνικό πάρκο;»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«(α) Η Κυβέρνηση δεν παραλείπει να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για προστασία και αξιοποίηση της περιοχής Ακάμα, η οποία θεωρείται μοναδική λόγω του ότι συνδυάζει φυσικές καλλονές και τεράστιο οικολογικό και τουριστικό ενδιαφέρον. Γι' αυτό, έχει ήδη αναθέσει στις αρμόδιες Κυβερνητικές υπηρεσίες την ετοιμασία Τοπικού Σχεδίου με βάση τον περί Πολεοδομίας και Χώροταξίας Νόμο, με στόχο την ορθολογιστική διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών και άλλων χαρακτηριστικών της περιοχής. Το Τοπικό Σχέδιο αναμένεται να είναι έτοιμο σύντομα.

(β) Οι απόψεις της Κυβέρνησης σχετικά με την εισήγηση για κήρυξη της περιοχής Ακάμα σε Λευκή Ζώνη, που θα είχε σαν αποτέλεσμα την

παγοποίηση της ανάπτυξης και, γενικά, την απαγόρευση της αλλαγής των υφιστάμενων χρήσεων της γης, θα εκτεθούν κατά τη συζήτηση της σχετικής Πρότασης Νόμου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, η οποία δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Κυβέρνησης ημερ. 13.11.87.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Είναι γνωστό πως στο Παγκύπριο Γυμνάσιο αποτεφρώθηκε πριν από λίγους μόλις μήνες όλο το πολύ αξιόλογο αρχαιακό υλικό του που φυλασσόταν ως κόρη οφθαλμού για δεκαετίες όλες στο αρχείο του αρχαιότερου Γυμνασίου του τόπου, μ' αποτέλεσμα να καταστραφεί ολοσχερώς κι ανέκκλητα όλο το σχετικό αρχαιακό υλικό που αναφερόταν όχι μονάχα στο Μακάριο και σε μια πλειάδα προσωπικοτήτων του τόπου, μα και σ' ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και ιστορικών γενικότερα πραγμάτων του τόπου, χωρίς τουλάχιστον να παρασχεθεί καμιά σχετική προειδοποίηση σε αρμόδιους οργανισμούς ή άτομα που θα ενδιαφέρονταν, όπως πληροφορούμαι, ζωηρά για διαφύλαξη του υλικού που τους αφορούσε και που μας εξέφρασαν την έντονη απογοήτευσή τους για ό,τι συνέβηκε.

Δεδομένου πως είναι πολύ ενδεχόμενο η ατυχέστατη αυτή ενέργεια να επαναληφθεί και σε άλλα Γυμνάσια — αν όχι με την ίδια, πάντως πολύ σημαντική παράδοση ανάλογη — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να προβεί στην αξιολόγηση του υπάρχοντος υλικού και στη διαφύλαξη του πιο σημαντικού κατά την κρίση του.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Έχουν δοθεί από ετών οδηγίες στους διευθυντές να επιστρέφουν στους μαθητές τους τίτλους σπουδών τους αφού τους καταγράψουν στα επίσημα βιβλία των σχολείων. Όπως είναι γνωστό, η εγγραφή των μαθητών διενεργείται με βάση τους τίτλους αυτούς. Επιστρέφονται στους κατόχους πιστοποιητικά γεννήσεως, απολυτήρια δημοτικού σχολείου, ενδεικτικά γυμνασίων, ατομικά δελτία προόδου.

Ύστερα από αυτή την απόφαση καταστράφηκαν παρόμοια έγγραφα που φυλάγονται στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και αναφέρονταν σε παλαιότερους μαθητές γιατί η φύλαξή τους δημιούργησε πραγματικά προβλήματα στο σχολείο. Ουσιαστικά όμως όλα τα στοιχεία των μαθητών είχαν καταγραφεί στα επίσημα βιβλία του σχολείου.

Συνηθίζεται επίσης να καταστρέφονται τα διαγωνίσματα των μαθητών μετά πάροδο τριών ετών από το έτος διεξαγωγής τους.

Τα επίσημα βιβλία του αρχείου του κάθε σχολείου φυλάσσονται με επιμέλεια σε χώρους ασφαλισμένους, προστατευμένους με κιγκλίδωμα.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησή μου είναι στο παρόν στάδιο να γίνει ένα δεκάλεπτο διάλειμμα, γιατί, όπως ξέρετε, για το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Δ' θα συνδεθούμε με το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου για να γίνουν οι διευθετήσεις. Αλλά μόλις παίζου

τα κουνούνια θα σας παρακαλέσω να είσαστε στις θέσεις σας, γιατί αμέσως μετά θα αρχίσει η αγόρευση και η μετάδοση.

(Ώρα διακοπής 5.10 μ.μ.)

(Ώρα επανέναρξης 5.17 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Δ. Θα συμπληρωθεί η συζήτηση για το θέμα που τιτλοφορείται «Η καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών».

Ο τελευταίος ομιλητής είναι ο εισηγητής του θέματος κ. Μανώλης Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μετά από μια πολύωρη και έντονη Κοινοβουλευτική συζήτηση επιβεβαιώνεται και δικαιώνεται πανηγυρικά η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού πάνω στο θέμα: «Η κατάχρηση κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση».

Η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού επιβεβαιώνεται και δικαιώνεται πανηγυρικά στην Ολομέλεια του Σώματος. Την επιβεβαιώνουν και τη δικαιώνουν τα τρία από τα τέσσερα πολιτικά κόμματα που είναι στη Βουλή.

- Την επιβεβαιώνουν και τη δικαιώνουν οι σαράντα από τους πενήντα έξι Βουλευτές της Βουλής.
- Την επιβεβαιώνει και τη δικαιώνει ο πολιτικός κόσμος στη συντριπτική του πλειοψηφία που δεν είναι σ' αυτή την περίπτωση μικρότερη από το 75% περίπου.

Και έτσι παραμένει απλό, γλαφυρό, επιγραμματικό, πειστικό, αδιαμφισβήτητο και καταπελτικό το πόρισμα της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, που γίνεται τώρα και πόρισμα της Ολομέλειας της Βουλής, για να διακηρύσσει: Πως έγινε πράγματι και γίνεται καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση Κυπριανού και μάλιστα σε βαθμό που θέτει σε κίνδυνο την οικονομία στο σύνολό της.

Θα διακηρύσσει ακόμα πως η Κυβέρνηση Κυπριανού, προβαίνοντας στην αθρόα και καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών, εξυπηρετεί ένα και μοναδικό στόχο. Τη δημιουργία εντυπώσεων για εκλογική σκοπιμότητα, και τούτο άσχετα με τις συνέπειες που θα επακολουθήσουν.

Το πόρισμα, κύριοι συνάδελφοι, είναι αδιάσειστο και ατράνταχτο. Δεν θα επαναλάβω τους λόγους, τις λεπτομέρειες και όλα τα δικαιολογητικά του στοιχεία. Βρίσκονται όλα αυτά, με κάθε λεπτομέρεια, στην έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Βρίσκονται στην εισηγητική ομιλία και σε όλες τις εμπειριστατωμένες ομιλίες των συναδέλφων Βουλευτών που με καταγισμό λογικών, πολιτικών και επιστημονικών επιχειρημάτων έχουν αποδείξει πως είναι πράγματι καταχρηστική, ψηφοθηρική και δημαγωγική η χρήση του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση Κυπριανού και μάλιστα σε βαθμό που θέτει σε κίνδυνο την οικονομία στο σύνολό της.

Στις 18.6.1987 η αντίδρασή μας για την ανησυχητική αύξηση του αριθμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών πήρε την επίσημη μορφή εγγραφής του θέματος στο Κεφάλαιο Δ της Ημερήσιας Διάταξης της Βουλής με τίτλο «Η καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση».

Και είχαν μέχρι τότε, μέχρι δηλαδή τις 18.6.1987, κατατεθεί μόνο 141 συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί και πιστώσεις.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού δεν έδωσε καμιά σημασία στις καλόπιστες αντιδράσεις μας. Δεν θέλησε να κατανοήσει πως οι αντιδράσεις αποτελούσαν υπεύθυνη και αντικειμενική Κοινοβουλευτική αντίδραση. Μπροστά στο απαράδεκτο επιστημονικά, δημοσιονομικά και συνταγματικά φαινόμενο κατάθεσης εκατοντάδων συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέσα σε μια μονάχα χρονιά και μάλιστα όταν το Σύνταγμα επιβάλλει να είναι ένας ο προϋπολογισμός κάθε χρονιάς και να είναι πλήρης.

Και από τότε, από τις 18.6.1987 μέχρι σήμερα, η Κυβέρνηση Κυπριανού ασυγκράτητα, προκλητικά, δημαγωγικά και ψηφοθηρικά κατάθεσε καταχρηστικά άλλους 69 συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς αυξάνοντας έτσι τον αριθμό 141 του Ιουνίου κατά 50% και αυξάνοντας το συνολικό αριθμό συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέχρι σήμερα στους 220, που αποτελεί εξωφρενικό αριθμό συμπληρωματικών προϋπολογισμών, απαράδεκτο και κατακριτέο.

Με την κυβέρνηση Κυπριανού, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, έχουν χάσει και οι λέξεις την έννοια και τη σημασία τους.

Όταν το Σύνταγμα απαιτεί να είναι ένας και να είναι πλήρης ο προϋπολογισμός του κράτους για κάθε χρόνο, τι άλλο απαιτεί από του να είναι τέλειος, άρτιος, ανελλιπής και ολοκληρωμένος ο προϋπολογισμός του κράτους για κάθε χρόνο;

Όταν η Κυβέρνηση Κυπριανού καταθέτει εκατοντάδες συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς μέσα στο 1987, όταν με άλλα λόγια η Κυβέρνηση Κυπριανού καταθέτει εκατοντάδες συμπληρώματα στον προϋπολογισμό του 1987, υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που σέβεται τον εαυτό του και τους άλλους, που σέβεται την κοινή λογική και το λαό, που να μπορεί να ισχυριστεί πως ήταν πλήρης, τέλειος, άρτιος, ανελλιπής και ολοκληρωμένος ο προϋπολογισμός του 1987 που κατέθεσε η Κυβέρνηση Κυπριανού και μάλιστα μετά από προβληματισμό και μελέτη; Όταν η Κυβέρνηση Κυπριανού οφείλει και πρέπει να γνωρίζει πως το Σύνταγμα της επιτρέπει να καταθέτει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις, απρόβλεπτες, απρόοπτες και κατεπείγουσες, όταν τα κονδύλια του προϋπολογισμού αποδεικνύονται ανεπαρκή ή όταν παρίσταται ανάγκη διάθεσης κονδυλίου για σκοπό για τον οποίο δεν ψηφίστηκε οποιοδήποτε κονδύλι.

Υπάρχει καλόπιστος άνθρωπος που σέβεται την κοινή λογική και το λαό που να μπορεί να ισχυριστεί ότι οι εκατοντάδες των φετινών συμπληρωματικών προϋπολογισμών εξυπηρετούσαν τέτοιους σκοπούς, απρόβλεπτους και απρόοπτους;

Και η πιο απλή μελέτη των εκατοντάδων φετινών συμπληρωματικών προϋπολογισμών και πιστώσεων αποκαλύπτει πως στη συντριπτική τους πλειοψηφία ούτε απρόοπτους ούτε απρόβλεπτους σκοπούς εξυπηρετούσαν. Οι σκοποί και οι στόχοι της συντριπτικής πλειοψηφίας των συμπληρωματικών προϋπολογισμών με τους οποίους η Κυβέρνηση Κυπριανού κατέκλυσε τη Βουλή μέσα στο 1987 ήσαν γνωστοί και προβλεπτοί, όταν η Κυβέρνηση Κυπριανού σύντασσε και κατέθετε στη Βουλή τους προϋπολογισμούς του 1987.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού απρογραμμάτιστη και ανοικοκύρευτη, όπως είναι, αποδεικνύεται και ανίκανη να ανταποκριθεί στη στοιχειώδη συνταγματική της υποχρέωση να καταρτίσει έναν πλήρη κρατικό προϋπολογισμό και να επιδείξει στοιχειώδη σεβασμό και συμμόρφωση στις συνταγματικές διατάξεις που αφορούν την κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Ο λαός, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζει τώρα πολύ καλά πως δεν είναι από ιδιοτροπία, αλλά από επιτακτικό καθήκον που η Βουλή απαιτεί πλήρη προϋπολογισμό κάθε χρόνο και αντιδρά έντονα στην πλημμυρίδα και τον κατακλυσμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Ο λαός γνωρίζει τώρα πολύ καλά πως οι αντιπρόσωποί του στη Βουλή, οι Βουλευτές του, είναι απόλυτα δικαιολογημένοι να αξιούν κρατικό προϋπολογισμό πλήρη και ολοκληρωμένο και συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς όχι εκατοντάδες, αλλά με μέτρο.

- Γιατί έτσι μονάχα θα έχει η Βουλή, όπως πρέπει, μπροστά της τον αληθινό καθρέφτη και την πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης.
- Γιατί έτσι μονάχα θα έχει η Βουλή, όπως πρέπει, τη δυνατότητα να ασκήσει πραγματικό και αποτελεσματικό έλεγχο.
- Γιατί έτσι μονάχα θα περιορίσει η Βουλή, όπως πρέπει, τις σπατάλες του δημόσιου χρήματος.
- Γιατί έτσι θα πετύχει η Βουλή, όπως πρέπει, την πιο ορθολογική ταξινόμηση των διάφορων κρατικών αναγκών και την πιο μεγάλη κοινωνική ωφέλεια.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού με την ακράτεια που παρουσίασε μέσα στο 1987 καταθέτοντας 220 μέχρι σήμερα συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς αποδεικνύεται πως πάσχει από την επικίνδυνη ασθένεια της νομομανίας. Η νομομανία της Κυβέρνησης για συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς δεν πρέπει να μεταδοθεί και στο Κοινοβούλιο. Πρέπει να θεραπευθεί ριζικά. Δεν είναι φυσιολογική κατάσταση. Είναι κατάσταση παθολογική.

Όταν το δίκαιο του κρατικού προϋπολογισμού και το Σύνταγμά μας με το Άρθρο 167 επιβάλλει να είναι ένας και να είναι πλήρης ο κρατικός προϋπολογισμός και επιτρέπει να κατατίθενται συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί εξαιρετικά και σε εξαιρετικές περιπτώσεις μόνο, που καθορίζει, δεν αποτελεί ύβρη ενάντια στην κοινή λογική και προσβολή ενάντια στην κοινή νοημοσύνη ο ισχυρισμός ότι δεν είναι καταχρηστική η κατάθεση μέσα σε 9 μήνες από της καταθέσεως του κρατικού προϋπολογισμού μερικών εκατοντάδων συμπληρωματικών προϋπολογισμών ή πιο συγκεκριμένα 220 συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέχρι σήμερα;

Όταν το συμπλήρωμα του κρατικού προϋπολογισμού μας για το 1987 αποτελείται από εκατοντάδες συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, δεν μπορεί παρά να χαρακτηριστεί συμπλήρωμα καταχρηστικό.

Δεν είναι υποκειμενικό το θέμα που συζητούμε. Είναι αντικειμενικό. Είναι θέμα επιστημονικό και η επιστήμη του δικαίου του κρατικού προϋπολογισμού έτσι χαρακτηρίζει ένα τέτοιο συμπλήρωμα με εκατοντάδες συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Η επιστημονική θέση δεν παραμερίζεται με ευκαιριακές τοποθετήσεις. Τα αδικαιολόγητα με το «λόγο» δεν δικαιολογούνται με τους «λόγους».

Μόνοι από το σύνολο των Βουλευτών, οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ το θεώρησαν και πάλι καθήκον τους να σταθούν στο πλευρό της Κυβέρνησης και σ' αυτό το κρυστάλλινα καθαρό θέμα που συζητούμε. Και αθώωσαν την Κυβέρνηση. Και καταδίκασαν τη Βουλή. Περύεργη πράγματι απονομή δικαιοσύνης. Η γνώμη τους όμως είναι γνώμη μειοψηφίας και σώζεται έτσι το γόητρο της Βουλής.

Δεν είδαν οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Είδαν βέβαια την πλημμυρίδα των 220 συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αλλά δεν είδαν τίποτε το καταχρηστικό. Έτσι δείχνουν τα πράγματα και έτσι φαίνονται, όταν τα κοιτάξεις με δημοϊκές κοινοβουλευτικές παρωπίδες.

Ο συμπαθής μάλιστα κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ εξέφρασε με στόμφο το φόβο του πως συζητούμε πρόβλημα ανύπαρκτο στην πραγματικότητα και πως ουσιαστικά το θέμα μας δεν είναι θέμα αλλά ΜΗ ΘΕΜΑ. Ακούστε, κύριοι συνάδελφοι: ΜΗ ΘΕΜΑ! Θυμάστε, κύριοι συνάδελφοι, επίπεδο! Και όμως, ο συμπαθής κατά τα άλλα συνάδελφος, τόλμησε να παραπονεθεί με λύπη πως η συζήτησή μας δεν διατηρήθηκε σε κάποιο επίπεδο. Πώς τολμά αλήθεια να παραπονιέται για τη δική του προσφορά στην όλη συζήτηση που είχαμε;

Είναι κοινή η θέση των ομιλητών της Κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ ότι:

- (α) Δεν υπάρχει τίποτε το επιλήψιμο στις δεκάδες ή εκατοντάδες των συμπληρωματικών προϋπολογισμών με τις οποίες η Κυβέρνηση κατέκλυσε τη Βουλή, και ότι
- (β) Αν είναι εκατοντάδες οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί, ακέραη την ευθύνη τη φέρει η Βουλή με την τακτική που επέβαλε στο θέμα του προϋπολογισμού και συγκεκριμένα:
  - με τη διαγραφή του ποσού για επαναψηφίσεις
  - με τη σημαντική μείωση του αποθεματικού και περιορισμό του κεφαλαίου «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό», και
  - με την απαίτηση της Βουλής για την υποβολή των πρόσθετων αναγκών με ειδικούς προϋπολογισμούς.

Το επαναλαμβανόμενο ρεφραίν των ομιλητών του ΔΗΚΟ ήταν:

- Γιατί κύριοι συνάδελφοι, διαμαρτύρεστε;
- Δεν είναι δικαίωμα της Κυβέρνησης να καταθέτει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς;
- Δεν είναι δικαίωμα της Βουλής να ψηφίσει ή να αρνηθεί να ψηφίσει οποιοδήποτε συμπληρωματικό προϋπολογισμό;

Γιατί διαμαρτύρεστε, κύριοι συνάδελφοι, μας ρωτούν οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ, αφού με δική σας ευχαρίστηση και με δική σας έγκριση και με δική σας ψήφο ψηφίζονται οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί;

Είναι αμίμητοι οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ και στις θέσεις και στην επιχειρηματολογία τους πάνω στο θέμα που συζητούμε.

Οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ με φαρισαϊκή υποκρισία μας ρωτούν: Γιατί χαρακτηρίζετε καταχρηστική την κατάθεση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αφού εσείς οι ίδιοι τους έχετε ψηφίσει;

Γιατί κλαυθμηρίζετε. . . παλιμπαιδίζοντες για τον αυξημένο αριθμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, ρωτά ο συνάδελφος Στυλιανού και μας ρωτά στη συνέχεια:

— Δεν είναι η Βουλή που ευθύνεται για την αύξηση του αριθμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών;

Κύριοι συνάδελφοι, θα απαντήσω με τα ίδια τα λόγια που ο συνάδελφος Στυλιανού χρησιμοποίησε κατηγορώντας μας:

Είναι αλήθεια τραγελαφική, τραγική και κωμικοτραγική η τοποθέτηση των Δημοτικών συναδέλφων Βουλευτών πάνω στο θέμα που συζητούμε.

Με δοσμένα στοιχεία, ένα προϋπολογισμό και εκατοντάδες συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, τολμά το ΔΗΚΟ με το στόμα του κοινοβουλευτικού του εκπροσώπου, συνάδελφου Γαλανού, να διατυπώσει τη θέση πως η αντιπολίτευση με μεγάλη δόση υπερβολής σκαρφίστηκε θέμα που αποσκοπεί στη δημιουργία δυσμενών εντυπώσεων για την Κυβέρνηση Κυπριανού.

Στην περίπτωση του συνάδελφου Γαλανού το «Παν μέτρον άριστον» μετατρέπεται σε «Παν μέτρον άχρηστον».

Ακούστε, είναι σαν να λέγει ο συνάδελφος Γαλανός. Ακούστε, Ούννοι, Γότθοι, Βησιγότθοι, Οστρογότθοι. Ακούστε τι σκαρφίστηκε η κυπριακή αντιπολίτευση. Βλέπει η κυπριακή αντιπολίτευση να κατατίθενται στη Βουλή εκατοντάδες συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί και αυτή αντί, κατά το συνάδελφο Παναγίδη, να εκφράζει τη μεγάλη ικανοποίησή της, κατηγορεί η «αφιλότιμη» την Κυβέρνηση Κυπριανού, γιατί της κατάθεσε τόσους πολλούς συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τολμά δημοκοπικά να χαρακτηρίζει καταχρηστική την κατάθεσή τους.

Έδωσαν μεγάλη βαρύτητα οι Βουλευτές του ΔΗΚΟ στο επιχείρημά τους πως η Βουλή δεν δικαιούται να δημιουργεί θέμα για τον κατακλυσμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Και αναπτύσσοντας το επιχείρημα πρόσθεταν:

Η Κυβέρνηση έχει δικαίωμα να στέλλει συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και η Βουλή έχει δικαίωμα να τους ψηφίζει ή να τους καταψηφίζει. Και συνεχίζουν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ:

Αφού η Βουλή ψήφισε τόσους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς το 1987, γιατί διαμαρτύρεται τελικά για το μεγάλο αριθμό τους;

Φαρισαϊκές πραγματικά υποκρισίες και δικολαβικές σοφιστείες.

Η απάντηση της πλειοψηφίας της Βουλής σ' αυτό το ερώτημα των Δημοτικών είναι απλή και καθαρή.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού καταθέτοντας εκατοντάδες συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς μέσα στο 1987, που είναι χρονιά προεκλογική, δημαγωγεί και ψηφοθηρεί και κάνει έκδηλη κατάχρηση του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Η Βουλή αντιμετώπισε με πολιτική σύνεση και υπευθυνότητα τη λαίλαπα αυτών των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Δεν καταψήφισε τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς στο σύνολό τους.

Θα μπορούσε να μην τους ψήφιζε και να κατάγγελλε στο λαό την Κυβέρνηση Κυπριανού και να εξηγούσε στο λαό πως στη διάρκεια του έντονου προεκλογικού αγώνα δεν θα το θεωρούσε σωστό να ψηφίζει τέτοιους προϋπολογισμούς.

Αν όμως η Βουλή δεν ψήφισε τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς ή αν καταψήφισε τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς θα έπαιζε το πονηρό παιγνίδι της Κυβέρνησης Κυπριανού και θα καθιστούσε ίσως εφικτούς τους δημαγωγικούς και ψηφοθηρικούς προεκλογικούς της σκοπούς και στόχους.

Κορδαπή θαρχόταν σε μια τέτοια περίπτωση η Κυβέρνηση Κυπριανού και θα διατυμπάνιζε πως εκείνη ζητούσε έργα από αγάπη τάχατες για τον λαό και άστοργα οι Αντιπρόσωποι του λαού τα απέρριπταν.

Έτσι δεν παίξαμε το παιγνίδι της Κυβέρνησης Κυπριανού και υιοθετήσαμε τακτική που εξασφαλίζει και ικανοποιεί όλους τους αναγκαίους στόχους.

Η τακτική που ακολουθήσαμε εξασφάλισε από τη μια το αυστηρό και ανελέητο μαστίγωμα και στηλίτευμα της Κυβέρνησης Κυπριανού για την καταχρηστική κατάθεση εκατοντάδων συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέσα στο 1987 και μάλιστα σε επήκοο του κυρίαρχου λαού μέσω του Ρ.Ι.Κ. και εξασφάλισε από την άλλη την αντικειμενική και ανεπηρέαστη εξέταση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και την ψήφιση των περισσοτέρων από αυτούς με μόνο κριτήριο την καλύτερη εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος.

Ο λαός, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζει τώρα πολύ καλά πως δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρχει ανάμεσα Βουλής και Κυβέρνησης διαφωνία για εκτέλεση έργων που εξυπηρετούν το λαό και το δημόσιο συμφέρον.

Ο λαός γνωρίζει τώρα πολύ καλά πού βρίσκεται η διαφωνία της Βουλής με την Κυβέρνηση.

Ο λαός γνωρίζει τώρα πολύ καλά πως τα κόνδυλια για εκτέλεση έργων γνωστών και προβλεπτών ή για εκτέλεση έργων που ο λαός απόκαμε να αναμένει για χρόνια την εκτέλεσή τους μπαίνουν στον τακτικό προϋπολογισμό.

Ο λαός γνωρίζει τώρα πολύ καλά πως η Κυβέρνηση Κυπριανού που τόσα χρόνια κώφευε στα διάφορα προβλήματα του λαού θυμήθηκε τώρα ξαφνικά δημαγωγικά και ψηφοθηρικά λίγους μήνες πριν από τις Προεδρικές εκλογές την ανάγκη εκτέλεσης έργων και καταχρηστικά κατέκλυσε τη Βουλή με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς.

Αυτό είναι το θέμα, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι. Είναι θέμα καταχρηστικής κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Είναι θέμα κατάχρησης του θεσμού των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Μάταια οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ προσπαθούν να πείσουν πως δεν υπάρχει θέμα.

Μάταια οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ προσπαθούν να μεταθέσουν το θέμα.

Μάταια ο συνάδελφος Γαλανός πάσχισε αλχημιστικά να μετατρέψει το θέμα σε ΜΗ ΘΕΜΑ.

Το μεγάλο μήνυμα της νομοθετικής εξουσίας προς την εκτελεστική εξουσία, όπως διαμορφώθηκε μέσα από τη σοβαρή εξέταση του θέματος που συζητούμε, είναι πως η νομοθετική εξουσία θα κάνει ό,τι εξαρτάται από αυτή για εξοστρακισμό της απαράδεκτης νοοτροπίας που αναπτύχθηκε επί Κυπριανού για καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Δεμ πρέπει να ξεχνούμε, μας είπε ο συνάδελφος Στυλιανού, πως στην Κύπρο αποφασίζουμε πιστά ενδεικτικό προϋπολογισμό.

Πλανάσθε επικίνδυνα, συνάδελφε Στυλιανού. Στην Κύπρο δεν χρησιμοποιούμε ενδεικτικό προϋπολογισμό. Μη συγχύζετε σαν καθηγητής που είσθε το ενδεικτικό

του Γυμνασίου με τον Κρατικό προϋπολογισμό. Το Σύνταγμά μας δεν επιτρέπει ενδεικτικό Προϋπολογισμό. Το Σύνταγμά μας απαιτεί πλήρη προϋπολογισμό.

Απαρίθμησε ο συνάδελφος Στυλιανού διάφορα έργα για τον προσφυγικό κόσμο που ζητήθηκε η έγκρισή τους με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και ανέπτυξε τους λόγους που επέβαλλαν την εκτέλεση των έργων.

Η επιχειρηματολογία όμως του έντιμου συναδέλφου δεν δικαιολογεί την κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών για την έγκριση των έργων. Η επιχειρηματολογία του συναδέλφου Στυλιανού, αντίθετα, δικαιολογεί και επιβάλλει την εγγραφή των κονδυλίων για τα έργα αυτά στον Τακτικό, στο βασικό προϋπολογισμό του χρόνου.

Όταν ο συνάδελφος Στυλιανού μιλά για θέματα και αιτήματα που αποτελούσαν πάγια και μόνιμα, επιτακτικά και δικαιολογημένα αιτήματα του προσφυγικού δυναμικού που καθεχρονικά αναβαθμίζονταν ή όταν ο κ. Στυλιανού μιλά για θέματα και αιτήματα που καταταλαιπώρησαν για δέκα περίπου χρόνια τους πρόσφυγες, δεν μπορεί να υποστηρίζει τη θέση πως τα θέματα αυτά και τα αιτήματά ικανοποιούνται με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Διότι τα θέματα αυτά και τα αιτήματα που είναι για χρόνια γνωστά, υπαρκτά, βασανιστικά, χειροπιαστά μπορούν και πρέπει να έχουν θέση προτεραιότητας, τιμητική και προνομιακή μέσα στο βασικό ετήσιο προϋπολογισμό και όχι μέσα στους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς. Η εγγραφή των κονδυλίων για τα έργα αυτά στον Τακτικό Προϋπολογισμό, στο Βασικό ετήσιο Προϋπολογισμό αποτελεί υπεύθυνη προσφυγική πολιτική. Το παραμέρισμα όμως των έργων αυτών για χρόνια και η όψιμη θύμησή τους στη διάρκεια μιας προεκλογικής χρονιάς και η προώθησή τους με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, εμπεριέχει στοιχεία δημαγωγικά, ψηφοθηρικά και προσφυγοκατηλιικά.

Είναι, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, γραφικά υπέροχος και υπέροχα γραφικός ο συνάδελφος Στυλιανού, όταν με τη λεξοπλαστική του δεινότητα χαρακτηρίζει την τακτική αθρόας κατάθεσης συμπληρωματικών προϋπολογισμών σαν τακτική ανακατωποταμική και σαν ανεμομυλική πολιτική.

— Συμφωνώ απόλυτα με τους χαρακτηρισμούς αυτούς.

Ωραιότεροι, γραφικότεροι και παραστατικότεροι χαρακτηρισμοί δεν θα μπορούσαν να υπάρξουν για την πλημμυρίδα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Είναι πράγματι η καταχρηστική κατάθεση 220 συμπληρωματικών προϋπολογισμών μέχρι σήμερα το θλιβερό αποτέλεσμα μιας πραγματικά ανακατωποταμικής τακτικής και μιας ανεμομυλικής πολιτικής.

Την ευθύνη βέβαια γι' αυτή την τακτική και γι' αυτή την πολιτική ο συνάδελφος Στυλιανού και οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ την επιρρίπτουν στη Βουλή και ιδιαίτερα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Η συντριπτική όμως πλειοψηφία της Βουλής την επιρρίπτει στην Κυβέρνηση Κυπριανού και την Κυβέρνηση Κυπριανού θεωρεί υπεύθυνη γι' αυτή την ανακατωποταμική τακτική και την ανεμομυλική πολιτική.

Όπως είναι γνωστό, κύριοι συνάδελφοι, εκείνο που μετρά στη Δημοκρατία είναι η γνώμη της πλειοψηφίας, γιατί αυτής η γνώμη αποτελεί την απόφαση.

Μας μίλησε ο συνάδελφος Γαλανός και για τον αξιόλογο εθνικό πλούτο που αποκτήσαμε στη δεκαετία Κυπριανού. Δεν μας ανέφερε όμως ο συνάδελφος

Γαλανός πόσο βαρετά υποθήκευσε το οικονομικό μας μέλλον η Κυβέρνηση Κυπριανού με όλα τα δάνεια που έχει συνάψει.

Δεν μας είπε ακόμα ο συνάδελφος Γαλανός πως στη δεκαετία Κυπριανού δανειστήκαμε ένα δισεκ. λίρες περίπου και πως αυτό το δισεκατομμύριο μόνο ως προς τα μισά του διατέθηκε στη δεκαετία Κυπριανού για τους προϋπολογισμούς αναπτύξεως. Μόνο τα μισά πήγαν για δημόσιες επενδύσεις. Πού πήγαν τα άλλα; Πήγαν σε καταναλωτικές κρατικές δαπάνες και πάρα πολλά πήγαν στον αγύριστο δρόμο των σκανδάλων.

Η Κυβέρνηση Κυπριανού έχει διαπρέψει στην ικανότητα να δανείζεται και δεν έμεινε ταμείο ή πηγή που να της διέφυγε. Ούτε το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν διέφυγε του δανειστικού της οίστρου. 240 εκατομμύρια λίρες δανείστηκε η Κυβέρνηση από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που δεν είναι δικό της Ταμείο και Κύριος οίδε, κύριοι συνάδελφοι, τότε και πώς θα αποπληρωθούν όλα αυτά τα δάνεια. Φόρτωσε υποθήκες την οικονομία μας η Κυβέρνηση Κυπριανού. Και, όπως διέπρεψε στην ικανότητα να δανείζεται, διαπρέπει και στην ικανότητα να αποφεύγει να μας εξηγήσει πώς θα αντέξουμε τα δυσβάστακτα οικονομικά βάρη και πώς θα ξοφλήσουμε τα τεράστια χρέη. Υπήρξαν, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, κράτη στην ιστορία που αναφώνησαν: «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν». Και δεν θέλουμε να προστεθεί η Κύπρος στον κατάλογό τους.

Περηφανεύεται η Κυβέρνηση Κυπριανού και διατυμπανίζει πως όλοι στο εξωτερικό τρέχουν και στριμώχνονται ποιος να τη δανείσει πρώτος. Και αυτό το θεωρεί απόδειξη του Κυπριανικού οικονομικού θαύματος. Δεν διερωτήθηκε αλήθεια ποτέ πως το αλυσοδέσιμο της Κύπρου με τεράστια χρέη μπορεί μια μέρα να αποδειχθεί πως δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Κύπρου και του λαού της.

«Ο άτεγκτος. . . οικονομικός νόμος αδυσωπήτως τιμωρεί τους καταχρησμένους το σύστημα των δανείων και προς μη παραγωγούς δαπάνες ανάλωσαντας, διότι τότε κράτος πτωχίζεται και το υπήκοον».

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αυτά τα απλά λόγια που αποτελούν καθολικά αποδεκτή αλήθεια μέσα στους αιώνες και ανήκουν αυτούσια στο συμπατριώτη μας και μεγάλο συνταγματολόγο Σαρίπολο ο συνάδελφος Γαλανός τα θεώρησε αρχαία και ζητά επίμονα μετάφρασή τους για να τα καταλάβει. Στα αρχαία: «Ποιεί την νήσσαν» ο συνάδελφος Γαλανός. Στην πανελλήνια δημοτική: «Κάνει την πάπια». Στην Κυπριακή διάλεκτο είναι κάτι άλλο.

Είναι πάγια, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, η τακτική της Κυβέρνησης Κυπριανού να θεωρεί αρχαίο και ακαταλαβίστικο ο,τιδήποτε δεν της συμφέρει και ο,τιδήποτε απογυμνώνει και εκθέτει τη λανθασμένη και δημαγωγική πολιτική της.

Οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. προσπάθησαν να δικαιολογήσουν την πλημμυρίδα των συμπληρωματικών προϋπολογισμών λέγοντας: «Τι σχέση έχει ο αριθμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αφού τα ποσά που τα κονδύλια που αναγράφονται σ' αυτούς δεν υπερβαίνουν συνολικά το 12.5% του αρχικού ποσού του κρατικού προϋπολογισμού που αποτελεί και το μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών;»

Είναι αυθαίρετος, κύριοι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ., ο συλλογισμός σας. Ποιος σας είπε πως μπορούμε να καθιερώσουμε μέσο όρο υπέρβασης του ποσού του κρατικού προϋπολογισμού με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς;

Όσο πιο νοικοκυρεμένοι και μελετημένοι είναι οι κρατικοί προϋπολογισμοί, τόσο λιγότεροι θα είναι οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί και τόσο λιγότερα θα είναι τα έξτρα κονδύλια που θα χρειαστούν. Δεν αποκλείεται μάλιστα σε εξαιρετικές περιπτώσεις να είναι και πολύ μεγάλα τα έξτρα κονδύλια ανάλογα με τη σοβαρότητα των απρόβλεπτων και επείγουσών περιπτώσεων που θα παρουσιαστούν.

Ο συνάδελφος Γαλανός, χωρίς να του καιγεται καρφί για τον κατακλυσμό των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, προχώρησε να μας εξηγήσει πως η Κυβέρνηση Κυπριανού χρησιμοποιεί τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς σαν όπλο και τακτική οικονομικής πολιτικής, που προσδίδουν την αναγκαία ελαστικότητα, δυναμισμό και προσαρμοστικότητα στην οικονομία.

Να μας λείπουν όλα αυτά, κύριε Γαλανέ. Οι εκατοντάδες των συμπληρωματικών προϋπολογισμών δεν μπορούν να αποτελούν τακτική οικονομικής πολιτικής. Αντίθετα αποτελούν άτακτη και απρογραμματίστη οικονομική πολιτική.

«Δεν μπορείτε» συνεχίζει ο συνάδελφος Γαλανός «να ζητάτε έργα και από την άλλη να μη θέλετε να γίνονται δαπάνες για την πραγματοποίησή τους».

Και έργα ζητούμε και δαπάνες εγκρίνουμε, συνάδελφε Γαλανέ. Εκείνο που δεν εγκρίνουμε είναι οι υπερβάσεις και τα σκάνδαλα στην κατασκευή των έργων που αποτελούν χαρακτηριστικό γνώρισμα των έργων της δεκαετίας Κυπριανού.

Παραπονείται ο συνάδελφος Γαλανός για τις κατηγορίες των τριών κομμάτων ενάντια στην Κυβέρνηση και τόνισε πως σχεδόν έμεινε να κατηγορηθεί ο Πρόεδρος σαν υπεύθυνος και γι' αυτό το προπατορικό αμάρτημα.

Τι σχέση έχει ο Πρόεδρος με το προπατορικό αμάρτημα, κύριε συνάδελφε;

Το προπατορικό αμάρτημα έγινε στον παράδεισο. Εμείς κατηγορούμε τον Πρόεδρο Κυπριανού για τα επίγεια αμαρτήματά του που συνθέτουν την κυπριακή κόλαση.

Κατηγόρησε ο συνάδελφος Γαλανός την αντιπολίτευση και τη χαρακτήρισε στείρα και αρνητική. Στείρα και αρνητική, συνάδελφε Γαλανέ, αποδείχτηκε η πολιτική σας μέσα σε ολόκληρη τη δεκαετία Κυπριανού. Σε κάθε πτυχή της ζωής της Κύπρου και του λαού της. Αντίθετα υπήρξατε γόνιμοι και πολύτεκνοι σε σκάνδαλα και ατασθαλίες.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει προσφέρει στον τόπο αντιπολίτευση θετική, δημιουργική, σοβαρή και υπεύθυνη. Η ιστορία έχει καταγράψει στο ενεργητικό του Δημοκρατικού Συναγερμού αυτή τη μεγάλη προσφορά του στην Κύπρο και στη Δημοκρατία.

Η συνάδελφος κυρία Κατσελλή πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι δε σοβαρολογούμε, όταν ισχυριζόμαστε πως το ΔΗ.ΚΟ. γεννήθηκε και μεγάλωσε ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ και πως με δημόσια δαπάνη ζητά να αυξάνει τη δύναμή του. Τα γεγονότα όμως αποδεικνύουν και τη σοβαρότητα του θέματος και τη σοβαρότητα του ισχυρισμού.

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, στη διάρκεια της διακυβέρνησης Κυπριανού αυξήθηκε κατά χιλιάδες ο αριθμός των δημόσιων υπαλλήλων και των υπαλλήλων των ημικρατικών οργανισμών μέσα στα πλαίσια ενός αδίσταχτου σχεδίου κομματικοποίησης της κρατικής μηχανής και απόκτησε έτσι η Κύπρος το θλιβερό προνόμιο να είναι ανάμεσα στις χώρες με τις πιο πολυδάπανες κρατικές μηχανές

και να διαθέτει εκατοντάδες υπεράριθμους υπαλλήλους στην κρατική μηχανή, όπως ομολογούν τα αρμοδιότερα όργανα ανάμεσα στα οποία και η ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ., σοβαρολογούμε ή δεν σοβαρολογούμε, κυρία συνάδελφε, όταν ισχυριζόμαστε ότι το ΔΗ.ΚΟ. προσπαθεί να αυξάνει τη δύναμή του δημοσία δαπάνη;

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, ο κύριος Πρόεδρος της Δημοκρατίας μέσα στα πλαίσια κομματικοποίησης της κρατικής μηχανής ήθελε να δώσει ένα μάθημα στα μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας και με το «έτσι θέλω» τερμάτισε τις υπηρεσίες δύο άξιων μελών της και αυτό το «έτσι θέλω» το πλήρωσε η Δημοκρατία με £50,000 αποζημιώσεις για την παράνομη απόλυση σοβαρολογούμε ή δε σοβαρολογούμε ότι το ΔΗ.ΚΟ. προσπαθεί να μεγαλώσει δημοσία δαπάνη;

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Μια γνώριμη επωδός στις ομιλίες των συναδέλφων του ΔΗ.ΚΟ. ήταν η βεβαιότητά τους για την επανεκλογή του κυρίου Κυπριανού το Φεβράρη.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. είναι ανησυχητικά αθεράπευτοι.

Την καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών διαδέχεται τώρα και η καταχρηστική διατήρηση φρούδων ελπίδων για την Προεδρία. Η ψυχρολουσία του Φεβράρη θα τους θεραπεύσει.

Οι πολιτικές δυνάμεις που πρόσφεραν μέχρι σήμερα υπεύθυνη και σοβαρή αντιπολίτευση θα προσφέρουν αύριο και υπεύθυνη και σοβαρή κυβέρνηση εθνικής ενότητας.

Αν δεν υπήρχαν Προεδρικές εκλογές μια τέτοια έκθεση δεν θα γινόταν, μας είπε ο συνάδελφος Γαλανός, γιατί δεν θα δικαιολογούνταν αντικειμενικά αυτά τα πράγματα.

Συμφωνούμε με το συνάδελφο Γαλανό. Αλλά γιατί δεν θα γινόταν; Ποια αντικειμενικά πράγματα δεν θα τη δικαιολογούσαν; Απαντούμε στον κ. Γαλανό και λέμε πως πράγματι, αν δεν υπήρχαν οι προεδρικές εκλογές, δεν θα υπήρχε ούτε η ψηφοθηρική πλημμυρίδα ούτε ο δημαγωγικός κατακλυσμός των συμπληρωματικών προϋπολογισμών και έτσι ούτε θέμα θα είχαμε ούτε και έκθεση να συζητούμε.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Αποτελεί θέση των συναδέλφων του ΔΗ.ΚΟ. πως η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού θα παραμείνει μνημείο αντιφατικών, προχειρόλογων και επιπόλαιων συρραφών, μικροπολιτικών αντιδράσεων και απορριπτέων αιτιάσεων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. με τις αντιφατικές, προχειρόλογες και επιπόλαιες συρραφές τους, τις μικροπολιτικές αντιδράσεις και απορριπτέες αιτιάσεις τους ενάντια στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και ενάντια στη συντριπτική πλειοψηφία της Βουλής, έχουν διαδραματίσει στα πλαίσια της κοινοβουλευτικής αυτής συζήτησης ρόλο νεκροθαφτών της κοινοβουλευτικής σοβαρότητας και υπευθυνότητας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι και ιδιαίτερα κύριοι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. Η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού θα παραμείνει στην κοινοβουλευτική μας ιστορία μνημείο υποδειγματικής κοινοβουλευτικής σοβαρότητας και υπευθυνότητας. Και αυτή η μνημειώδης έκθεση θα διακηρύσσει για πάντα, πως έγινε πράγματι και γίνεται καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση Κυπριανού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα σας δώσω το λόγο, γιατί η δική μου άποψη ήταν πάντοτε ότι ο εισηγητής πρέπει να κλείνει το θέμα περισσότερο κάνοντας μια περίληψη του τι έχει λεχθεί, σίγουρα δίνοντας έμφαση στα δικά του επιχειρήματα και στις δικές του απόψεις. Αυτό είναι φυσιολογικό.

Αλλά πρέπει να ομολογήσω ότι αυτό αποτελούσε δευτερολογία περισσότερο παρά αποτελούσε κλείσιμο της συζήτησης.

Ο κ. Γαλανός και μετά ο κ. Παπαϊωάννου.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αυτό θέλαμε και μεις να τονίσουμε ότι εκμεταλλεύθηκε ο εισηγητής του θέματος την ευκαιρία ότι ηδύνατο να το κλείσει και αντί να συγκεντρωθεί σε γενικές εισηγήσεις και γενικά συμπεράσματα όχι μόνο προχώρησε σε δευτερολογίες, επιχειρηματολογίες, αλλά και σε προεδρολογίες.

Φοβούμαστε πολύ ότι κατάχρηση έγινε εκ μέρους του και ακόμα μια φορά απέδειξε με την τακτική του αυτή πού βρίσκεται η κατάχρηση. Αλλά πολύ φοβούμαι, θα έλεγα στον κύριο Χριστοφίδη, με αυτή την τακτική του ότι δεν μπορείτε να στηρίζετε στο ότι «όποιος δεν αντρέπεται, ο κόσμος εν' δικός του».

Δεν είναι δικός του, κύριε Χριστοφίδη. Γι' αυτό η τακτική που ακολουθήσατε ήταν πολύ λανθασμένη και πιστεύω ότι μειώθηκε το επίπεδο αυτής της Βουλής, όταν εκείνος που κλείνει το θέμα δεν χρησιμοποιεί σωστά αυτό το προνόμιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κύριος Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Αυτό που ήθελα να πω, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι η μέχρι σήμερα πρακτική που ακολουθούμε στη Βουλή είναι ότι όλα τα θέματα που εγγράφονται στο Κεφάλαιο Δ' συζητούνται και ο εισηγητής απαντά στη συζήτηση και κλείνει το θέμα. Αν ο εισηγητής κατά την απάντησή του εγείρει θέματα που κατά τη γνώμη των συναδέλφων του είναι προσωπικού θέματος, τότε έχει δικαίωμα ο οποιοσδήποτε συνάδελφος να εγερθεί, να ζητήσει το λόγο και να μιλήσει για το θέμα για το οποίο έχει θιγεί προσωπικά. Αλλά έχω τη γνώμη ότι δεν μπορούμε να συνεχίσουμε αυτή τη συζήτηση πάνω σ' ένα θέμα το οποίο κατά τη γνώμη μας έχει εξαντληθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν νομίζω ότι ζήτησε κανείς τη συνέχιση της συζήτησης. Αυτό απλώς το οποίο υπέδειξα, όχι μόνο στην παρούσα περίπτωση, για να είμαι δίκαιος, διότι δυστυχώς παρά το γεγονός ότι έχει αποφασισθεί ότι ο εισηγητής πρέπει να είναι προσεκτικός να μη θίγει νέα θέματα κατά το κλείσιμο της συζήτησης, δεν νομίζω

ότι υπάρχει θέμα συνέχισης της συζήτησης. Δε νομίζω ότι χρειάζεται περαιτέρω.....

Ορίστε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι αδικείτε τον εισηγητή με τις παρατηρήσεις που έγιναν. Η ομιλία είναι γραμμένη και μπορεί να κριθεί από οποιοδήποτε αργότερα. Ο εισηγητής όμως σ' αυτή τη συζήτηση δεν είχε το προνόμιο να δευτερολογήσει, όπως δευτερολόγησαν όλοι οι άλλοι συνάδελφοι. Και έτσι ήταν φυσικό μέσα στα πλαίσια της σύναψης να μπου απαντήσεις. Όσον αφορά τη θέση των Δημοϊκών συναδέλφων, έχω εκθέσει με κάθε λεπτομέρεια τις θέσεις τους μέσα στην έκθεση. Στην αρχή της ομιλίας, η ενότητα εκθέτει τις θέσεις της πλειοψηφίας. Αυτό έκαμα και όταν δει ένας προσεκτικά και διαβάσει και μελετήσει αυτή την ομιλία τη σημερινή, θα δει ότι περιέχονται όλα όσα πρέπει να περιέχονται σε ένα κλείσιμο μιας τέτοιας συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα δώσω και στον κύριο Γαλανό μόνο ένα λεπτό και θα κλείσω τη συζήτηση. Ορίστε, κύριε Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο εισηγητής είχε την ευκαιρία να δευτερολογήσει, αν ήθελε. Δεν εδικαιούτο όμως να χρησιμοποιήσει το κλείσιμο του θέματος με τον τρόπο που το χρησιμοποίησε με χαρακτηρισμούς, παρατηρήσεις, και μάλιστα εσείς τον διακόψατε κατά τη διάρκεια της ομιλίας του, με χαρακτηρισμούς οι οποίοι δεν ήταν σωστοί και γενικά τονίζουμε ακόμα μια φορά ότι έκαμε κατάχρηση αυτού του δικαιώματος. Γι' αυτό το λόγο δε νομίζω ότι τον αδικεί κανένας. Ο ίδιος αδικησε τον εαυτό του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είπα ότι δυστυχώς, για να είμαι δίκαιος έναντι όλων των συναδέλφων, ακόμη δεν έχουμε φθάσει στο σημείο που πράγματι ο εισηγητής να κλείνει το θέμα κατά τρόπο, ας τον πω, πολύ συνοπτικό. Επομένως δε μπορώ να πω ότι αυτό οφείλεται μόνο στον Α συνάδελφο ή στο Β συνάδελφο. Είναι γενικό φαινόμενο, επομένως δεν μπορώ να καταλογίσω ευθύνη σε κανένα.

Απλώς λέγω ότι είναι καλά η Βουλή στο μέλλον να προσπαθήσει, ούτως ώστε όλοι μας να συμμορφωθούμε με την άποψη ότι ο εισηγητής καλύτερα να κλείνει το θέμα χωρίς νέες αιχμές.

Εν πάση περιπτώσει, το θέμα θεωρείται λήξαν και θα προχωρήσουμε στο επόμενο θέμα το οποίο είναι η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ. Αντιλαμβάνομαι ότι η έκθεση έχει αναγνωσθεί, επομένως ερωτώ αν υπάρχουν . . .

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Δεν έχει αναγνωσθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχει αναγνωσθεί; Τότε παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να την αναγνωσει.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ
 ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΤΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΤΟΞΙΚΟ ΥΓΡΟ
 ΑΣΚΑΡΕΛ».

Παρόντες:—

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
 Γεώργιος Παπαδόπουλος
 Ανδρέας Παρισινός
 Ιωάννης Ιωαννίδης
 Οδυσσέας Δημητρίου
 Κυριάκος Χρίστου
 Μιχαήλ Θεοδούλου
 Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε έξι συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 3, 8 και 24 Σεπτεμβρίου, 2 Οκτωβρίου, 5 και 12 Νοεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή η αρμόδια εξ Υπουργών Επιτροπή, ο Πρόεδρος και Μέλη της Τεχνικής Επιτροπής που ορίστηκε για το όλο θέμα, εκπρόσωποι της Εταιρείας Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ., της Ένωσης Χημικών Κύπρου, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ και ΠΑΣΥΔΥ και των Συνδέσμων Λιμενεργατών και Αχθοφόρων. Σε ορισμένες από τις συνεδρίες ήταν παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Στυλιανού, Χρ. Κουρτελλάρης και Ε. Ευσταθίου.

Το πιο πάνω θέμα εξετάσθηκε αυτεπάγγελτα από την Επιτροπή Υγείας ύστερα από τα διάφορα δημοσιεύματα στον τύπο ότι σε μετασχηματιστές που εισήχθηκαν στην Κύπρο περιείχεται το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ κατά τρόπο που ενδεχόμενα να προκαλούσε κινδύνους στο περιβάλλον και στην υγεία των προσώπων που ήλθαν σε επαφή με το υγρό αυτό. Στην επιθυμία της η Επιτροπή να ενημερωθεί για το όλο θέμα πραγματοποίησε αριθμό συνεδριών της στις οποίες και κάλεσε εκπροσώπους τόσο των αρμοδίων Κυβερνητικών Υπηρεσιών όσο και των συνδικαλιστικών και άλλων οργανώσεων από τους οποίους και ζήτησε την κατάθεση στοιχείων για το πώς έχει δημιουργηθεί το όλο πρόβλημα και ποια τα αναγκαία μέτρα που έχουν ληφθεί ή που προγραμματίζεται να ληφθούν για την αντιμετώπισή του.

Με βάση την ενημέρωση που έγινε στην Επιτροπή από την εξ Υπουργών Επιτροπή και την Τεχνική Επιτροπή για το ΑΣΚΑΡΕΛ αναφορικά με το ιστορικό, τη μορφή, την έκταση και τα μέτρα για την αντιμετώπιση του όλου προβλήματος προκύπτουν τα πιο κάτω.—

Α) Χρονολογική σειρά των γεγονότων:

Το όλο πρόβλημα δημιουργήθηκε μετά την εισαγωγή μετασχηματιστών που περιείχαν το υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ για τη χημική σύνθεση του οποίου υπήρχε η άποψη ότι εμπεριείχε κινδύνους για το περιβάλλον. Ειδικότερα το υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ περιείχεται σε μετασχηματιστές που εισήχθηκαν από την Εταιρεία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ.» το Γενάρη του 1987 ύστερα από σχετική άδεια εισαγωγής του αρμόδιου Υπουργείου. Οι 170 μετασχηματιστές περιείχαν συνολικά 120

τόνους ΑΣΚΑΡΕΛ από τους οποίους 108 τόνοι χύθηκαν κατά την αποσύνθεση των μετασχηματιστών σ' ένα εγκαταλελειμμένο λατομείο χαβάρνας δίπλα από τη βιομηχανική περιοχή Λεμεσό κοντά στο εργοστάσιο, ενώ το υπόλοιπο υγρό (12 τόνοι) τοποθετήθηκε σε 35 βαρέλια σε περιφραγμένο χώρο του εργοστασίου. Στο ίδιο εργοστάσιο βρισκόνταν επίσης 2 κυβικά μέτρα ξυλείας εμποτισμένης με ΑΣΚΑΡΕΛ καθώς και 2 κ.μ. διαφόρων εξαρτημάτων που επηρεάστηκαν από το υγρό αυτό.

Τον Ιούλιο του 1987 η ίδια πιο πάνω Εταιρεία εξασφάλισε από τις αρμόδιες Υπηρεσίες άλλες δυο άδειες εισαγωγής μετασχηματιστών για 99 και 573 τόνους, αντίστοιχα, και σύμφωνα με τις άδειες αυτές έφτασαν στο λιμάνι Λεμεσού στις 14 Ιουλίου 1987 και στις 30 Ιουλίου 1987, αντίστοιχα:—

(α) 7 εμπορευματοκιβώτια που περιείχαν 99 τόνους μετασχηματιστών και

(β) 177 μετασχηματιστές (573 τόνοι).

Κατά τη μεταφορά τους με το πλοίο και στο λιμάνι Λεμεσού οι μετασχηματιστές αυτοί έπαθαν ζημιά και διαρροή με αποτέλεσμα να μολύνουν μια περιοχή στην αποθήκη Νο. 1 του νέου λιμανιού με το υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ.

Εκ μέρους της εξ Υπουργών Επιτροπής αναφέρθηκε στην Επιτροπή ότι το όλο πρόβλημα τέθηκε για πρώτη φορά υπόψη του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας στις 21 Ιουλίου 1987 όταν ο Βοηθός Τελώνης Λεμεσού ζήτησε την άποψη του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας κατά πόσο έπρεπε να επιτρέψει την εκτελώνιση ή όχι του φορτίου των ηλεκτρικών μετασχηματιστών που εισήχθησαν ύστερα από σχετικές άδειες εισαγωγής, δεδομένων των πληροφοριών που συγκέντρωσε ότι στους μετασχηματιστές αυτούς υπήρχε τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ και ενόψει του γεγονότος ότι οι αρμόδιοι της εταιρείας που τους εισήξε ανέφεραν ότι επειδή ούτε η χώρα προέλευσης ούτε η χώρα φόρτωσης επιτρέπουν την καταστροφή του υγρού στο έδαφός τους για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, η εταιρεία τους θα εναποθέσει το τοξικό υγρό μέσα σε λάκκους.

Με βάση τα πιο πάνω, όπως κατατέθηκε στην Επιτροπή, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας αποφάσισε ύστερα από σχετική διερεύνηση του θέματος όπως μη επιτραπεί τέτοια εισαγωγή και έγιναν ενέργειες για την ακύρωση των σχετικών αδειών εισαγωγής. Οι λόγοι της ακύρωσης των αδειών αυτών που κοινοποιήθηκαν στην ενδιαφερόμενη εταιρεία ήταν ότι οι αιτητές παρέλειψαν να δηλώσουν στην αίτηση για άδεια εισαγωγής ότι οι μετασχηματιστές περιείχαν χημικό τοξικό υγρό και το γεγονός ότι εφόσον η καταστροφή του υγρού απαγορεύθηκε στις χώρες προέλευσης και φόρτωσης για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, οι ίδιοι λόγοι θα έπρεπε να ισχύουν και για την Κύπρο.

Όπως επίσης δηλώθηκε στην Επιτροπή από την εξ Υπουργών Επιτροπή, με βάση τη συμφωνία της Εταιρείας «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ.» και της Γαλλικής Εταιρείας, αντίγραφο της οποίας κατατέθηκε στην Επιτροπή, υπάρχει από της πλευράς της Κυπριακής Εταιρείας η δέσμευση όπως η αποσυναρμολόγηση των μετασχηματιστών και η καταστροφή του ΑΣΚΑΡΕΛ που περιέχεται σ' αυτούς θα γίνεται σύμφωνα με τους Κανονισμούς που ισχύουν στην Κύπρο χωρίς τον κίνδυνο ρύπανσης του περιβάλλοντος είτε κατά το χρόνο της καταστροφής αυτών είτε μεταγενέστερα και ότι η αποσυναρμολόγηση των μετασχηματιστών και η καταστροφή τους θα γίνεται κάτω από προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος.

Κατόπιν των πιο πάνω η αρμόδια εξ Υπουργών Επιτροπή, που αποτελείται από τους Υπουργούς Εμπορίου και Βιομηχανίας, Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, όρισε στις 13 Αυγούστου 1987 Τεχνική Επιτροπή με όρους εντολής τον επακριβή καθορισμό της έκτασης του προβλήματος, την υποβολή εισηγήσεων για την οριστική επίλυσή του καθώς και την υποβολή εισηγήσεων για τη λήψη των αναγκαίων προστατευτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ενδεχομένων κινδύνων από το υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ. Παράλληλα, για τον ίδιο σκοπό η Κυβέρνηση μετεκάλεσε από το εξωτερικό εμπειρογνώμονα του Προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών.

Β) Το λάδι ΑΣΚΑΡΕΛ σε Μετασχηματιστές

Στα πλαίσια της όλης ενημέρωσης που έγινε στην Επιτροπή Υγείας αναλύθηκε η σύσταση, οι ιδιότητες και οι συνεπαγόμενοι κίνδυνοι για την υγεία από τη χρήση του υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ. Σύμφωνα με τους αρμοδίους τα PCB's (πολυχλωριωμένα διφαινύλια), που αποτελούν το 60% του χημικού μείγματος του λαδιού ΑΣΚΑΡΕΛ, έχουν μεγάλη χημική και βιοχημική σταθερότητα και δεν καταστρέφονται εύκολα από τις συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον. Είναι πολύ λιποδιαλυτά και έτσι συγκεντρώνονται αθροιστικά στους λιπώδεις ιστούς με αποτέλεσμα να μολύνουν όλες τις μορφές ζωής. Καταλήγουν στο περιβάλλον με πολλούς τρόπους όπως με τον αέρα, το νερό, το έδαφος, από ατυχήματα, κλπ. Όταν καίγονται σε πολύ ψηλές θερμοκρασίες παράγονται πολύ τοξικές χημικές ουσίες και αποτελούν γενικά ουσίες με ψηλό συντελεστή κινδύνου σε εργασιακούς χώρους. Σε άτομα που εκτίθενται σε PCB's στους χώρους όπου εργάζονται έχει παρουσιαστεί ένα ευρύ φάσμα συμπτωμάτων, όπως αλλαγές στο δέρμα, φούσκωμα των βλεφάρων, κάψιμο στα μάτια, οίδημα στο πρόσωπο και τα χέρια, ερεθισμός του αναπνευστικού συστήματος, πόνος στην κοιλιά, ανορεξία, ναυτία, ίκτερος και σπάνια κώμα και θάνατος. Το Γραφείο Προστασίας του Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής κατατάσσει τα PCB's στις καρκινογόνες ουσίες. Όλα τα πιο πάνω, σύμφωνα με τους αρμοδίους, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα PCB's θα πρέπει για πρακτικούς λόγους να θεωρηθούν ότι αποτελούν ουσίες που πιθανόν να προκαλέσουν καρκίνο στον άνθρωπο.

Σαν αποτέλεσμα των αρνητικών τους επιπτώσεων στην υγεία του ανθρώπου πολλές χώρες έχουν θεσπίσει Κανονισμούς και η παραγωγή και η χρήση τους έχει δραστηρικά περιοριστεί ή απαγορευθεί σε διάφορες χώρες μεταξύ των οποίων οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Ιαπωνία και οι Σκανδιναβικές χώρες. Οι εργάτες που έχουν οποιαδήποτε σχέση με τα PCB's θα πρέπει να πληροφορούνται για τους κινδύνους και να τους παρέχεται κατάλληλος προστατευτικός εξοπλισμός όπως π.χ. ολόσωμες φόρμες εργασίας, μπότες, γάντια, γυαλιά για τα μάτια και αναπνευστικές συσκευές.

Γ) Άμεσα μέτρα που λήφθηκαν:

Η Τεχνική Επιτροπή αμέσως μετά τη σύστασή της και ύστερα από αριθμό επισκέψεών της τόσο στο χώρο αχρήστων όπου χύθηκε ΑΣΚΑΡΕΛ κοντά στη βιομηχανική περιοχή Λεμεσού όσο και στο λιμάνι της Λεμεσού έλαβε αριθμό μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος, με αποτέλεσμα η κατάσταση και στις δυο περιοχές να τεθεί κάτω από έλεγχο και συνεχή παρακολούθηση.

Τα μέτρα αυτά ειδικότερα ήταν, όσον αφορά το λιμάνι της Λεμεσού, η μετάγγιση σε σιδερένια βαρέλια του υγρού από τους μετασχηματιστές που

παρουσίαζαν διαρροές, η κάλυψη της μολυσμένης περιοχής με άμμο, πεντονίτη και χοντρό πλαστικό, και η περιφράξη της περιοχής στο χώρο του λιμανιού. Όλα τα πιο πάνω ενδιάμεσα και βραχυπρόθεσμα μέτρα λήφθηκαν μέχρι τη ριζική αντιμετώπιση και επίλυση του προβλήματος στο χώρο του λιμανιού που συνίστατο στην πλήρη απομάκρυνση όλων των μετασχηματιστών και των δοχείων που περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ και στην απορρύπανση της περιοχής.

Όσον αφορά την περιοχή στο χώρο αχρήστων της Εταιρείας, η Τεχνική Επιτροπή στα πλαίσια των ερευνών της για τη διαπίστωση του βαθμού ρύπανσης από το ΑΣΚΑΡΕΛ πραγματοποίησε διατρήσεις, γεωφυσικές έρευνες, γεωτρήσεις, δειγματοληψία βλάστησης καθώς και αναλύσεις δειγμάτων σόγιας που βρισκόταν σε αποθήκη δίπλα από το σωρό των άχρηστων μετασχηματιστών που είχαν ρυπανθεί με ΑΣΚΑΡΕΛ. Παράλληλα λήφθηκαν για ανάλυση δείγματα του αίματος των εργατών του εργοστασίου.

Δ) Αποτελέσματα των ερευνών και των χημικών αναλύσεων

Με βάση τις υδρογεωλογικές μελέτες, τις διατηρητικές εργασίες και τις χημικές αναλύσεις της Τεχνικής Επιτροπής έχουν εξαχθεί τα πιο κάτω συμπεράσματα:—

- (i) Η απόρριψη του ΑΣΚΑΡΕΛ στο λατομείο χαβάρας πλησίον του εργοταξίου της Εταιρείας «Επιφανίου Σχραπ Μέταλς Λτδ.» δημιούργησε εστία μόλυνσης που στο παρόν στάδιο περιορίζεται σε όγκο εδάφους της τάξης των 11,000μ³.
- (ii) Από τις υδρογεωλογικές μελέτες που περιλαμβάνουν την ανόρυξη 12 γεωτρήσεων στην περιοχή γύρω από το λατομείο και την αξιολόγηση των υπάρχοντων και νέων υδρογεωλογικών και γεωλογικών στοιχείων, έχει αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει υδροφόρος ορίζοντας κάτω από το σημείο απόρριψης του ΑΣΚΑΡΕΛ και επομένως άμεσος κίνδυνος μόλυνσης των υπόγειων υδάτων δεν υπάρχει. Μελλοντική, όμως, ρύπανση των υδροφόρων αυτών στρωμάτων θεωρείται πολύ πιθανή αν η εστία μόλυνσης παραμείνει ως έχει μια και έχει φανεί ότι τα υδροφόρα στρώματα στα ανατολικά, νότια και δυτικά έχουν έμμεση υδρολογική επικοινωνία με τον ορίζοντα της μάργας που βρίσκεται κάτω από το σημείο ρύπανσης.
- (iii) Ύστερα από χημικές αναλύσεις για τη διερεύνηση του κατά πόσο υπήρξε οποιαδήποτε ρύπανση στα πλησίον του λατομείου υδροφόρα στρώματα καθώς και στα διάφορα γεωργικά προϊόντα που καλλιεργούνται στις γειτνιαζουσες περιοχές του λατομείου έχει διαπιστωθεί ότι:
  - τα δείγματα υπόγειων νερών και τα δείγματα σόγιας και αραβοσίτου δεν παρουσίασαν καμιά μόλυνση·
  - τα δείγματα φρούτων, λαχανικών και κτηνοτροφικών χόρτων βρέθηκαν απαλλαγμένα από οποιαδήποτε μόλυνση με εξαίρεση τριών δειγμάτων (τριφύλλι, φύλλα αραβοσίτου και χαρούπια) τα οποία παρουσίασαν σχετική μόλυνση από PCB's που πιθανόν να προήλθε από μολυσμένη σκόνη·
  - τα δείγματα εδάφους έδειξαν διάφορα ποσοστά πολυχλωριωμένων διφαινυλίων (PCB's). Με βάση τα διεθνή δεδομένα και τις τοπικές συνθήκες, (βροχόπτωση, υδρογεωλογία, χρήση γης, κ.ά.)

καθορίζεται σαν μολυσμένο έδαφος εκείνο το οποίο έχει πέραν των 50 μερών ανά εκατομμύριο PCB's. Με βάση το κριτήριο αυτό και τα αποτελέσματα των χημικών αναλύσεων εδάφους/υπεδάφους καθορίστηκαν οι διαστάσεις του όγκου του μολυσμένου χώματος στο σημείο απόρριψης του ΑΣΚΑΡΕΛ. Ο όγκος αυτός έχει επιφάνεια της τάξης των 1,800 τ. μέτρων και βάθος 5—7 μέτρων.

- (iv) Παράλληλα με τις πιο πάνω έρευνες και χημικές αναλύσεις η Τεχνική Επιτροπή σε συνεργασία με εργαστήρια ψηλής τεχνολογίας του εξωτερικού προέβη σε αναλύσεις δειγμάτων του αίματος των εργατών του εργοστασίου. Από τις αναλύσεις το συμπέρασμα είναι ότι δεν υπάρχει πειστική μαρτυρία ότι λόγω του ΑΣΚΑΡΕΛ υπήρξαν δυσμενείς επιδράσεις στην υγεία των ατόμων που εξετάστηκαν. Σύμφωνα όμως με την ενημέρωση που έγινε στην Επιτροπή, η ύπαρξη PCB's στο αίμα των ατόμων αυτών βρίσκεται «σε αποδεκτά επίπεδα» όρος, όμως, ο οποίος είναι σχετικός αφού οι εξετάσεις έγιναν στις 17 Αυγούστου 1987, δυο μήνες ύστερα που τα άτομα αυτά εκτέθηκαν στο τοξικό υγρό, και ενόψει του γεγονότος ότι επιστημονικά υπάρχει η άποψη ότι από τη στιγμή που τα PCB's είναι καρκινογενή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχουν ασφαλή όρια τούτων. Όπως αναφέρθηκε, οι εξετάσεις θα συνεχιστούν και θα επεκταθούν και στους εργάτες του λιμανιού.

Ε) Μέτρα που λήφθηκαν μέχρι σήμερα για ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος:

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα για την ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος που έχει δημιουργηθεί από το τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ είναι:

- (i) Η μεταφορά εκτός Κύπρου όλων των μετασχηματιστών που βρισκόνταν στο λιμάνι της Λεμεσού·
- (ii) στον αποθηκευτικό χώρο Νο. 1 του λιμανιού το μολυσμένο από τη διαρροή του ΑΣΚΑΡΕΛ χώμα έχει ανασκαφεί και μεταφερθεί στο χώρο του λατομείου·
- (iii) στο χώρο του εργοταξίου όπου υπήρχαν μικρές εστίες μολυσμένου χώματος αυτές ανεσκάφησαν και το μολυσμένο χώμα μεταφέρθηκε στο χώρο του λατομείου. Ο χώρος εκσκαφής καλύφθηκε με καθαρό χώμα και επιστρώθηκε με μπετόν·
- (iv) τα βαρέλια με ΑΣΚΑΡΕΛ καθώς και η μολυσμένη ξυλεία φορτώθηκαν με τους μετασχηματιστές και μεταφέρθηκαν εκτός Κύπρου.

Αναφορικά με την εξουδετέρωση της εστίας μόλυνσης που δημιουργήθηκε στο λατομείο, η Τεχνική Επιτροπή ύστερα από σοβαρό προβληματισμό και αξιολόγηση όλων των δεδομένων εισηγείται τον ενταφιασμό του μολυσμένου χώματος σε ειδικά κατασκευασμένες υδατογενείς δεξαμενές στο νοτιοδυτικό τμήμα του λατομείου, 40 περίπου μέτρα από την εστία μόλυνσης.

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά σχέδια που έγιναν από ειδικούς μηχανικούς/μελετητές του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων φαίνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα κατασκευής της ειδικής υδατοστεγούς δεξαμενής χωρητικότητας 10—12,000μ³ μέσα στην οποία θα τοποθετηθεί το μολυσμένο χώμα. Ταυτόχρονα το έργο που θα διανοιγεί με την εκσκαφή του μολυσμένου χώματος θα δια-

μορφωθεί κατάλληλα σε δεύτερη ειδική υδατοστεγή δεξαμενή στην οποία θα ενταφιασθούν άλλα χώματα ή αντικείμενα που ενδεχόμενα έχουν μολυνθεί καθώς επίσης τα μολυσμένα χώματα από τις περιοχές του λιμανιού και του εργοταξίου. Μετά τον ενταφιασμό των μολυσμένων εδαφών ο χώρος θα διαμορφωθεί και θα αποκλεισθεί με περίφραξη.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις εισηγήσεις της Τεχνικής Επιτροπής, θα πρέπει να αγοραστεί κατάλληλος τεχνικός εξοπλισμός έτσι που οι σχετικές αναλύσεις να μπορούν να συμπληρωθούν στην Κύπρο και να γίνονται επίσης μελλοντικές αναλύσεις για παρακολούθηση της περιοχής για τα επόμενα 40 τουλάχιστον χρόνια.

Το κόστος για την κατασκευή των υδατογενών δεξαμενών, για τη διαμόρφωση του χώρου και για την περίφραξη υπολογίζεται στις £125,000, το δε κόστος για την αγορά του αναγκαίου πιο πάνω εξοπλισμού στις £25,000. Για την έγκριση των δαπανών αυτών έχει ήδη εγκριθεί από τη Βουλή σχετικός συμπληρωματικός προϋπολογισμός.

Οι εκπρόσωποι όλων των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των Συνδέσμων των Λιμενεργατών και Αχθοφόρων που παρευρέθηκαν στην Επιτροπή στο αρχικό στάδιο της μελέτης του όλου θέματος και πριν από τη λήψη από την Τεχνική Επιτροπή των άμεσων μέτρων αντιμετώπισης του προβλήματος, υποστήριξαν την ανάγκη για άμεση εξαγωγή των μετασχηματιστών και του άλλου υλικού που βρίσκεται στο λιμάνι Λεμεσού, για άμεση εξέταση των μελών τους που ήλθαν σε επαφή με το ΑΣΚΑΡΕΛ στο λιμάνι Λεμεσού καθώς και τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων προστασίας της υγείας των ατόμων που θα εργάζονταν για την επανεξαγωγή του ΑΣΚΑΡΕΛ.

Οι εκπρόσωποι της Εταιρείας «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ.» που παρευρέθηκαν στην Επιτροπή στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος υποστήριξαν ότι:

- Σε κανένα στάδιο των διαπραγματεύσεών τους με τη Γαλλική Εταιρεία E.C.A. από την οποία αγόρασαν τους μετασχηματιστές αναφέρθηκε ότι οι μετασχηματιστές περιείχαν λάδι το οποίο ήταν διαφορετικό από τα συνηθισμένα·
- η εταιρεία τους ποτέ δεν ασχολήθηκε με χημικές ουσίες ώστε να ήταν δυνατό να γνωρίζει τη διαφορά μεταξύ του λαδιού ΑΣΚΑΡΕΛ και των άλλων λαδιών που περιείχαν οι μετασχηματιστές που αγοράζονταν στο παρελθόν·
- δεν ήταν δυνατό η Εταιρεία τους να γνωρίζει κατά πόσο το λάδι αυτό ήταν τοξικό και μπορούσε να προκαλέσει προβλήματα στην υγεία των εργαζομένων, γιατί ούτε οι πωλητές αποκάλυψαν κάτι τέτοιο ούτε και οι Κυβερνητικές Υπηρεσίες εγνώριζαν για να τους προειδοποιήσουν σχετικά·
- κατά τη διαδικασία της διάλυσης των μετασχηματιστών με την παρουσία των Γάλλων το λάδι τοποθετείτο στα βαρέλια και σε κανένα στάδιο δεν έδειχναν οι Γάλλοι να λαμβάνουν οποιαδήποτε προστατευτικά μέτρα·
- κατόπιν αποτυχίας των προσπαθειών της Εταιρείας για πώληση του λαδιού των μετασχηματιστών αποφασίστηκε να απορρίπτεται τούτο στο σκουπιδότοπο κοντά στην αποθήκη της Εταιρείας·

- η πιθανότητα τοξικότητας του ΑΣΚΑΡΕΛ έγινε γνωστή στην Εταιρεία όταν τέθηκε το θέμα ακύρωσης των αδειών για εισαγωγή μετασχηματιστών·
- στην αίτηση που υποβλήθηκε για την εξασφάλιση της πρώτης άδειας εισαγωγής, δεν αναφέρετο στο προτιμολόγιο ότι οι μετασχηματιστές περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ. Στο επίσημο τιμολόγιο που παρουσιάστηκε στο Τελωνείο κατά την εκτελώνιση του φορτίου των μετασχηματιστών στις 30 Ιανουαρίου 1987 υπήρχε περιγραφή που έλεγε «Παλαιοί ηλεκτρικοί μετασχηματιστές περιέχοντες ΑΣΚΑΡΕΛ προς διάλυση και καταστροφή»·
- με βάση τις μελέτες και τα στοιχεία που συγκέντρωσε η Εταιρεία φαίνεται ότι η οξεία τοξικότητα των PCB's είναι πολύ χαμηλή για τον άνθρωπο και το πραγματικό πρόβλημα τοξικότητας του ΑΣΚΑΡΕΛ προέρχεται μόνο όταν το υγρό αυτό εκτεθεί σε πολύ ψηλές θερμοκρασίες, οπότε παράγονται τοξικές ουσίες·
- θα ήταν αδιανόητο η Εταιρεία να έθετε εν γνώσει της σε κίνδυνο την υγεία των εργαζομένων της γι' αυτό και είναι πολύ άδικο να κατηγορείται για τέτοιες προθέσεις ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι μεταξύ των εργαζομένων της Εταιρείας υπάρχουν πολλοί συγγενείς των διευθυντών και ότι στην περίπτωση του ΑΣΚΑΡΕΛ και οι ίδιοι οι διευθυντές ήλθαν σε επαφή με το υγρό αυτό και συνεπώς εξετέθηκαν στους ίδιους κινδύνους όπως οι άλλοι εργαζόμενοι·
- για την ασφάλεια των εργαζομένων η Εταιρεία ακολουθεί τις συστάσεις των αρμοδίων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και δεν θα φεισθεί προσπαθειών και δαπάνης για να δημιουργήσει υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες στους χώρους εργασίας.

Στα πλαίσια της όλης ενημέρωσης που έγινε στην Επιτροπή για το όλο θέμα, κατατέθηκαν επίσης ενώπιόν της η ενδιάμεση Έκθεση του εμπειρογνώμονα του Προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών, η Έκθεση της ιατρικής εξέτασης των εκτεθέντων στο ΑΣΚΑΡΕΛ εργατών του εργοστασίου, η προκαταρκτική Έκθεση της Τεχνικής Επιτροπής για το ΑΣΚΑΡΕΛ, αριθμός εγγράφων αναφορικά με την εισαγωγή και την ακύρωση των αδειών για την εισαγωγή των μετασχηματιστών καθώς και σημείωμα για τα τελικά συμπεράσματα της Τεχνικής Επιτροπής για την αντιμετώπιση του όλου προβλήματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας με βάση όλες τις απόψεις που εκτέθηκαν ενώπιόν της καθώς και τα διάφορα έγγραφα και εκθέσεις που κατατέθηκαν αναφορικά με το όλο θέμα έχει καταλήξει στα πιο κάτω συμπεράσματα και εισηγήσεις:—

(1) Η Επιτροπή κατάληξε στο συμπέρασμα πως στο θέμα της εισαγωγής των μετασχηματιστών οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες δεν λειτούργησαν κατά τρόπο ικανοποιητικό με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η κατάσταση που έχει περιγραφεί πιο πάνω.

Είναι αλήθεια ότι το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας εξέδωσε την πρώτη άδεια εισαγωγής με βάση προτιμολόγιο, στο οποίο δεν αναφερόταν η ύπαρξη ΑΣΚΑΡΕΛ στους μετασχηματιστές. Αλλά η ύπαρξη του ΑΣΚΑΡΕΛ στους μετασχηματιστές αναφερόταν στα σχετικά τιμολόγια, βάσει των οποίων εξεδόθησαν η δεύτερη και η τρίτη άδεια εισαγωγής. Παρά τη ρητή αναφορά στην

ύπαρξη ΑΣΚΑΡΕΛ, εντούτοις οι σχετικές άδειες εξεδόθησαν. Είναι φανερό πως κατά την κρίσιμη χρονική στιγμή εξεδόθησαν άδειες εισαγωγής χωρίς προηγουμένως να είχε γίνει οποιαδήποτε έρευνα για να διαπιστωθεί η φύση αυτού του πράγματος, το οποίο αναφέρεται πάνω στο σχετικό έγγραφο σαν ΑΣΚΑΡΕΛ.

Εξάλλου, όπως έχει ήδη κατατεθεί ενώπιον της Επιτροπής, στους μετασχηματιστές υπήρχε τοποθετημένη ειδική πινακίδα που προειδοποιούσε για τους κινδύνους μόλυνσεως του περιβάλλοντος από την ύπαρξη ΑΣΚΑΡΕΛ στους μετασχηματιστές. Παρόλα αυτά η ύπαρξη των πινακίδων δεν ήταν αρκετή για να κινήσει την περιέργεια των τελωνειακών αρχών καθόσον αφορά την πρώτη εισαγωγή, από την οποία και προήλθε η μεγαλύτερη ζημιά.

Ευτυχώς η ύπαρξη των πινακίδων εκίνησε την περιέργεια υπαλλήλου του τελωνείου όταν οι μετασχηματιστές της δεύτερης εισαγωγής ξεφορτώθηκαν στο λιμάνι της Λεμεσού. Σαν αποτέλεσμα αυτού ο υπάλληλος αυτός του τελωνείου, ο οποίος είναι άξιος κάθε επαίνου για την πρωτοβουλία του, επικοινωνήσε με τους αρμοδίους του Υπουργείου Εμπορίου, τους οποίους και πληροφόρησε σχετικά με την ύπαρξη του ΑΣΚΑΡΕΛ.

Έτσι είναι φανερό πως αν το θέμα δεν ανακινείτο από τον εν λόγω τελωνειακό υπάλληλο, τόσο η δεύτερη όσο και η τρίτη εισαγωγή των μετασχηματιστών θα διεκπεραιούτο ομαλά με αποτέλεσμα την περαιτέρω και σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό μόλυνση του περιβάλλοντος και την πρόκληση κινδύνου για όσους θα έρχονταν σε επαφή με το ΑΣΚΑΡΕΛ, των μετασχηματιστών της δεύτερης και τρίτης εισαγωγής. Δεν θα ε γνώριζε οποιοσδήποτε για τη μόλυνση με αποτέλεσμα την σε κάποιο στάδιο μόλυνση και των υπόγειων υδάτων της περιοχής του λατομείου, πράγμα που οπωσδήποτε θα είχε καταστροφικά αποτελέσματα.

(2) Οι αρμόδιοι Υπουργοί παρατήρησαν πως χρειάζεται η θέσπιση νέων Κανονισμών για τον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών των διαφόρων Υπουργείων σε σχέση με θέματα προλήψεως κινδύνων που απειλούν την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η έλλειψη συντονισμού θα έπρεπε να είχε από καιρό διαπιστωθεί και θα έπρεπε από καιρό να είχαν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση σύγχρονων Κανονισμών που να παρέχουν αποτελεσματική προστασία κατά των κινδύνων που η σύγχρονη τεχνολογία έχει δημιουργήσει, τόσο για την ανθρώπινη υγεία όσο και για το φυσικόν περιβάλλον.

(3) Η Επιτροπή διαπίστωσε αδυναμία στον τρόπο εφαρμογής του περί Εργοστασίων Νόμου. Ο ίδιος ο Υπουργός Εργασίας δήλωσε ενώπιον της Επιτροπής ότι το Υπουργείο του δεν διαθέτει τις αναγκαίες υπηρεσίες, προκειμένου να εξακριβώνει, εξ ιδίας πρωτοβουλίας, αν ένας τόπος εργασίας αποτελεί εργοστάσιο με την έννοια του περί Εργοστασίων Νόμου. Το εργοτάξιο της εταιρείας, που εισήγαγε τους μετασχηματιστές, δεν ήταν γραμμένο σαν εργοστάσιο, ενώ εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι εμπίπτει στην έννοια του εργοστασίου, όπως την ορίζει ο περί Εργοστασίων Νόμος. Το αποτέλεσμα της δηλώσεως του εντίμου Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι στην πραγματικότητα το εξής: Αν κάποιος πολίτης δηλώσει το εργοτάξιο του ή το εργαστήριό του ως εργοστάσιο τότε το εργαστήριο εγγράφεται ως εργοστάσιο και υπόκειται στην επιθεώρηση και στα μέτρα που προνοεί ο περί Εργοστασίων Νόμος. Αν όμως ένας πολίτης δεν δηλώσει, για οποιοδήποτε λόγο, το εργαστήριό του ή το

εργοτάξιό του σαν εργοστάσιο, τότε το Υπουργείο μόνο τυχαία μπορεί να πληροφορηθεί για την ύπαρξη εργοστασίου και να λάβει έτσι τα αναγκαία μέτρα εξαναγκασμού του πολίτη αυτού να συμμορφωθεί με τον περί Εργοστασίων Νόμο. Είναι φανερό πως η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική.

(4) Από τη στιγμή που διαπιστώθηκε η φύση του υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ, μετά την παρέμβαση του τελωνειακού υπαλλήλου, όπως πιο πάνω εξηγήθηκε, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας έδρασε κεραυνοβόλα και έλαβε το μέτρο, που πραγματικά οι περιστάσεις απαιτούσαν, δηλαδή την ακύρωση των αδειών εισαγωγής. Ταυτόχρονα η Κυβέρνηση διόρισε και την τεχνική επιτροπή, με σκοπό να τη συμβουλευσει πάνω στο θέμα που δημιουργήθηκε.

(5) Η Επιτροπή, δεν μπορεί να παραγνωρίσει το σοβαρό κα υπεύθυνο επιστημονικό έργο το οποίο έχει επιτελέσει η τεχνική επιτροπή που ορίστηκε από την εξ Υπουργών Επιτροπή για τη μελέτη του όλου προβλήματος. Η Επιτροπή αυτή υπεύθυνα και χωρίς χρονοτριβή προέβηκε στις αναγκαίες έρευνες και μελέτες καθώς και στη λήψη μέτρων ή/και την υποβολή εποικοδομητικών εισηγήσεων για τη ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος.

(6) Η Επιτροπή δεν είναι ικανοποιημένη ότι η Κυβέρνηση έδρασε με την απαιτούμενη ταχύτητα για την υλοποίηση των σχετικών εισηγήσεων της τεχνικής επιτροπής σχετικά με τον τρόπο αποτροπής κινδύνου περαιτέρω μόλυνσεως του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα προκειμένου περί του τρόπου αποφυγής μόλυνσεως των υπόγειων υδάτων. Έτσι και ενώ στην προκαταρκτική έκθεση της τεχνικής επιτροπής αναφερόταν ρητώς ότι «θα πρέπει να γίνουν αμέσως όλες οι κατάλληλες ενέργειες για τη δημιουργία κατ' αρχήν ενός ειδικού χώρου ασφαλούς ταφής στον οποίο θα μπορούσε να απορριφθεί ο μεγαλύτερος όγκος του εδάφους που έχει ρυπανθεί, πολιτικοί μηχανικοί, με γνώσεις και πείρα στην κατασκευή τέτοιων χώρων, θα πρέπει να απασχοληθούν πάνω σε συνεχή βάση για συμπλήρωση της όλης εργασίας μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου», εντούτοις μέχρι της ημέρας συντάξεως της εκθέσεως αυτής οι σχετικές εργασίες δεν είχαν αρχίσει. Όπως εξηγήθηκε στην Επιτροπή ο λόγος που τέθηκε σαν προθεσμία συμπληρώσεως της εργασίας ως το τέλος του Σεπτεμβρίου ήταν ο κίνδυνος ευρύτερης μόλυνσεως της περιοχής, περιλαμβανομένης και της μόλυνσεως των υπόγειων υδάτων σε περίπτωση βροχόπτωσης.

Το γεγονός ότι η τεχνική επιτροπή μετά από περαιτέρω έρευνα και εξέταση διαπίστωσε εκ των υστέρων και μετά την πρώτη βροχόπτωση μέσα στον Οκτώβριο ότι από τη βροχόπτωση δεν υπήρχε άμεσος κίνδυνος, δεν απαλλάσσει την Κυβέρνηση από τις σχετικές ευθύνες που υπέχει σχετικά με το θέμα της ταχύτητας διεκπεραιώσεως της όλης εργασίας. Στο σημείο αυτό η Επιτροπή έχει σημειώσει ότι πραγματικά σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν από τις περαιτέρω έρευνες της τεχνικής επιτροπής, ο κίνδυνος μόλυνσεως των υπόγειων υδάτων στην περιοχή του λατομείου, όπου τοποθετήθηκε το ΑΣΚΑΡΕΛ, δεν είναι τόσο μεγάλος όσο αρχικά είχε νομισθεί. Θα πρέπει όμως, να σημειωθεί ότι παρά το γεγονός αυτό, εντούτοις η ίδια η τεχνική επιτροπή, όπως φαίνεται από την έκθεση που έγινε περί τα μέσα Οκτωβρίου, και περιέχει τα συμπεράσματα και τις εισηγήσεις της, το όλο θέμα της μετακινήσεως των μολυσμένων χωμάτων εξακολουθεί να είναι επείγουσας φύσεως.

(7) Η Επιτροπή σημειώνει ότι υπήρχαν αρκετά στοιχεία σε γνώση ή στη διάθεση της εταιρείας, που έχει εισαγάγει τους μετασχηματιστές, όπως π.χ. οι

πινακίδες και οι όροι του συμβολαίου η φύση των οποίων ήταν τέτοια, ώστε το ελάχιστο που μπορεί να λεχθεί είναι ότι η εταιρεία έπρεπε να είχε ερευνήσει περισσότερο για να μάθει τη φύση του υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ, προτού επιχειρήσει τη διάλυση των μετασχηματιστών και πολύ περισσότερο προτού αποφασίσει την ταφή του σε χώρο που δεν της ανήκει.

Με εξαίρεση την πιο πάνω παρατήρηση, η Επιτροπή δεν προτίθεται να ασχοληθεί με το ζήτημα της τυχόν ευθύνης της πιο πάνω εταιρείας. Η εταιρεία αυτή δεν αποτελεί κρατικό όργανο ώστε να υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Ούτε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας ούτε και η Βουλή είναι τα κατάλληλα όργανα προκειμένου να καθορίσουν τη φύση και την έκταση της ευθύνης της συγκεκριμένης ιδιωτικής εταιρείας. Το θέμα, όπως έχει λεχθεί στην Επιτροπή, εκκρεμεί προς μελέτη στο Γραφείο της Γενικού Εισαγγελέως. Είναι ή δεν είναι υπόχρεως η εταιρεία αυτή να αποζημιώσει το δημόσιο σχετικά με τη δαπάνη, που το τελευταίο υπέστη, προκειμένου να αποτρέψει τους κινδύνους περαιτέρω μόλυνσεως του περιβάλλοντος, που προήρχοντο από την ύπαρξη του ΑΣΚΑΡΕΛ στο λατομείο κοντά στο εργοστάσιο της εταιρείας; Υπέχει ή δεν υπέχει οποιαδήποτε ποινική ευθύνη η πιο πάνω εταιρεία σχετικά με τα όσα συνέβησαν; Αυτά είναι ακριβώς τα ερωτήματα, στα οποία θα πρέπει να απαντήσει η Γενικός Εισαγγελέας. Η Εκτελεστική Εξουσία ασφαλέστατα υπέχει στοιχειώδη υποχρέωση να συμμορφωθεί με την οποιαδήποτε γνώμη της Γενικού Εισαγγελέως. Αν σαν αποτέλεσμα τέτοιας συμμορφώσεως το θέμα καταλήξει στα δικαστήρια, τότε ασφαλέστατα τελικός κριτής θα είναι η αδέκαστη Κυπριακή δικαιοσύνη, στο έργο της οποίας η Βουλή επιμελώς αποφεύγει κάθε ανάμειξη.

(8) Η Επιτροπή επιθυμεί να επισύρει την προσοχή των αρμοδίων και της κοινής γνώμης ότι παρήλθε ένας και πλέον μήνας από την ημέρα κατά την οποία, σύμφωνα με όσα πληροφόρησε την Επιτροπή ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας, ζητήθηκε η γνωμοδότηση του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέως. Εξόσων γνωρίζει η Επιτροπή μέχρι την ημέρα της σύνταξης της εκθέσεως αυτής δεν δόθηκε η γνωμοδότηση αυτή. Πρέπει και η Γενικός Εισαγγελέας να αντιληφθεί ότι υπάρχουν ορισμένα θέματα στα οποία πρέπει να δίδεται προτεραιότητα ακριβώς γιατί προκαλούν την ευαισθησία της κοινής γνώμης. Ένα από τα θέματα αυτά είναι ασφαλέστατα και η συγκεκριμένη περίπτωση που αφορά το ΑΣΚΑΡΕΛ.

(9) Το υπό εξέταση επεισόδιο με το ΑΣΚΑΡΕΛ έχει αποκαλύψει τους κινδύνους που ανά πάσαν στιγμή διατρέχει η κοινωνία μας, από την έλλειψη σύγχρονης νομοθεσίας για την προστασία της υγείας του λαού και του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο ζει, από τους κινδύνους που πολύ συχνά δημιουργούν οι σύγχρονες συνθήκες ζωής. Η Επιτροπή πιστεύει ότι είναι πια καιρός η Κυβέρνηση να ασχοληθεί σοβαρά με το θέμα της θεσπίσεως μιας τέτοιας σύγχρονης νομοθεσίας.

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Ι. Ιωαννίδης και Ο. Δημητρίου διαφώνησαν με ορισμένα συμπεράσματα της Επιτροπής και υποστήριξαν την άποψη ότι υπό τις περιστάσεις που εισηγήθηκε το ΑΣΚΑΡΕΛ είναι τουλάχιστον άδικο να επιρρίπτονται ευθύνες στην Κυβέρνηση γιατί—

- (α) ο εισαγωγέας απέκρυψε γεγονότα τα οποία εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει και τα οποία θα απέτρεπαν την εισαγωγή του ΑΣΚΑΡΕΛ αν τα έθετε υπόψη των αρμοδίων και

(β) η Κυβέρνηση ενήργησε με τη δέουσα ταχύτητα και προσοχή και έθεσε υπό έλεγχο την κατάσταση που δημιουργήθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Κατσουνωτός.

I. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η έκθεση που διαβάστηκε πριν λίγο για το ΑΣΚΑΡΕΛ είναι προϊόν σκληρής δουλειάς της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας, που ενήργησε αυτεπάγγελτα μετά που είδαν το φως της δημοσιότητας, και κύρια στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», άρθρα που επισήμαναν την τοξικότητα του υγρού που υπήρχε σε μετασχηματιστές που εισήχθησαν από την Εταιρεία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ.».

Οι έξι πολύωρες συνεδρίες της Επιτροπής καθώς και άλλες δυο για το φορμάρισμα της έκθεσης δείχνουν τη σοβαρότητα του προβλήματος που δικαιολογημένα ανησύχησε τον Κυπριακό λαό και ιδιαίτερα τους κατοίκους της Λεμεσού και των περιχώρων.

Η ανησυχία αυτή εντάθηκε, όταν και πάλι στον Τύπο δημοσιεύτηκε η ανάλυση της σύστασης και ιδιοτήτων του ΑΣΚΑΡΕΛ ή των «πολυχλωριωμένων διφαινυλίων» όπως επιστημονικά ονομάζονται, και προπάντων έγινε γνωστό ότι περιέχουν καρκινογενείς ουσίες.

Δεν θάθελα να επαναλάβω όλα τα συμπτώματα που μπορεί να παρουσιαστούν σε άτομα που εκτίθενται στην επίδραση του ΑΣΚΑΡΕΛ, αλλά θα υπενθυμίσω απλώς πως αν δεν υπήρχε το προσωπικό ενδιαφέρον του βοηθού Τελώνη κ. Βονιτσιάνου, πιθανόν η εισαγωγή μετασχηματιστών να συνεχιζόταν σε πολύ μεγαλύτερους αριθμούς, η απόρριψη του υγρού στο χώρο που χύθηκε θα πολλαπλασιαζόταν και τόσο οι εργαζόμενοι στο εργοστάσιο όσο και εκείνοι της γύρω περιοχής θα υφίσταντο τις συνέπειες μιας μακρόχρονης επαφής με το τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ.

Κύριε Πρόεδρε, τα συμπεράσματα της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας είναι πέρα για πέρα αντικειμενικά και πολύ προσεκτικά διατυπωμένα; αλλά με μια προσεκτική ανάγνωση φαίνεται και η σοβαρή, η μη αποκρυβόμενη αμφιβολία κατά πόσο οι κίνδυνοι έχουν οριστικά παρέλθει ή θα εκλείψουν μετά το θάψιμο του υγρού σε υδατοστεγείς δεξαμενές.

Γιατί, όσο και να πανικοβλήθηκε η Ερευνητική Επιτροπή από τη γενική ανησυχία, δεν ήταν δυνατό στην πρώτη της έκθεση να επισύρει την προσοχή των αρμοδίων στον ενταφιασμό των χωμάτων τόσο του λιμανιού όσο και εκείνων του Λατομείου πριν πέσουν οι βροχές. Οι βροχές έπεσαν και μάλιστα ραγδαίες και ξανάπεσαν και ακόμη ο ενταφιασμός δεν έχει τελειώσει.

Φυσικά υπάρχει η δεύτερη έκθεση που ελαχιστοποιεί τους κινδύνους εισχώρησης και μόλυνσης των υπόγειων νερών, γιατί τα υδροφόρα στρώματα βρίσκονται 500 μέτρα από το σημείο απόρριψης του υγρού, αλλά πιστεύω πως η ανησυχία του κοινού δεν καθησυχάζεται από αυτές τις διαβεβαιώσεις.

Και είναι φυσικό να μην καθησυχάζουν οι ανησυχίες για όσα δημοσιεύτηκαν για την τοξικότητα του ΑΣΚΑΡΕΛ κυρίως από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με επιστολή του προς το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας ημερομ. 8 Αυγούστου 1987.

Η επιστολή αναφέρει σχετικά ότι το ΑΣΚΑΡΕΛ ανήκει στη γενική ομάδα των πολυχλωριωμένων διφαινυλίων οι οποίες θεωρούνται άκρως επικίνδυνες ουσίες για τον άνθρωπο και παρουσιάζουν σοβαρότατο κίνδυνο για τη ρύπανση του περιβάλλοντος.

Παρουσιάζουν αυξημένη σταθερότητα σε ψηλές θερμοκρασίες, καθώς και στα διάφορα οξέα, αλκάλια και άλλες χημικές ουσίες.

Στη συνέχεια η επιστολή επισημαίνει κάτι πολύ σοβαρό που θα διαβάσω πιο κάτω, που κατά τη γνώμη μου βρίσκεται σε σοβαρή αντίφαση με την τελευταία έκθεση της Τεχνικής Επιτροπής περί μη υπάρξεως σοβαρών κινδύνων.

Συνεχίζει η επιστολή.

«Από μελέτες για τη ρύπανση των υπογείων υδάτων που διεξάγει το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης τα τελευταία δυο χρόνια υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις παρουσίας πολυχλωριωμένων διφαινυλίων σε πολλά δείγματα υπογείων και επιφανειακών υδάτων.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο και ένεκα του ότι είναι πολύ δύσκολη αν όχι αδύνατη η αποικοδόμηση των ουσιών αυτών στην Κύπρο ή η υπό έλεγχο εναπόθεσή τους ένεκα των τεράστιων ποσοτήτων (160 τόνοι) σε ειδικό χώρο απορρίψεως χημικών ουσιών, εισηγούμαστε όχι μόνο να μην επιτραπεί η εισαγωγή τους στην Κύπρο, αλλά και η ποσότητα που εισήχθη πρέπει να επανεξαχθεί το συντομότερο δυνατό».

Αυτή είναι επιστολή του Υπουργείου Γεωργίας προς το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Είναι γεγονός ότι κάποιοι μετασχηματιστές και μερικά βαρέλια με ΑΣΚΑΡΕΛ επανεξήχθησαν, αλλά οι 108 τόνοι χύθηκαν ήδη στο λατομείο στη βιομηχανική περιοχή της Λεμεσού.

Δεν νομίζω ότι μειώνονται οι κίνδυνοι που το ίδιο το Υπουργείο επισημαίνει πιο πάνω, αν οι τόνοι του ΑΣΚΑΡΕΛ που χύθηκαν στο λατομείο είναι 108 και όχι 160. Ούτε επίσης απαλλάσσει την εταιρεία Επιφανίου Σκραπ Μέταλς το γεγονός ότι επανεξήγαγε τους απαγορευμένους μετασχηματιστές και τα βαρέλια, όταν γνώριζε τουλάχιστον ότι το λάδι των μετασχηματιστών, που ήταν γραμμένο ολοκάθαρα στις πλάκες με το ενδεικτικό ΑΣΚΑΡΕΛ, ότι ήταν επικίνδυνο για το φυσικό περιβάλλον και ούτε η χώρα κατασκευής ούτε η χώρα προέλευσης εδέχοντο την απόρριψη του ΑΣΚΑΡΕΛ στο έδαφός τους.

Το γεγονός ότι βρέθηκαν μολυσμένα δείγματα από τριφύλλι, φύλλα αραβοσίτου (σιταροπούλλας) και χαρούπια, έστω και από μεταφορά μολυσμένης σκόνης, ποιος εγγυάται ότι η μόλυνση δεν έχει μεταφερθεί και σε πιο μακρινές αποστάσεις που δεν εξετάστηκαν από τους ειδικούς;

Ποιος εγγυάται επίσης ότι σταδιακά το ΑΣΚΑΡΕΛ που απορροφήθηκε από τη χαβάρα του λατομείου δεν θα προχωρήσει και προς το βάθος και προς τα κάτω και προς τα πλάγια, ώστε να μολύνει τα υπόγεια νερά και τα υδροφόρα στρώματα της περιοχής έστω και μετά τον ενταφιασμό;

Κάτι άλλο που επισημαίνεται και στην έκθεση είναι οι χημικές αναλύσεις του αίματος των εργατών του εργοστασίου και των λιμενεργατών που ακαφέρουν ότι δεν υπάρχει πειστική μαρτυρία ότι υπήρξαν δυσμενείς επιδράσεις στην υγεία αυτών που εξετάστηκαν από το ΑΣΚΑΡΕΛ. Και όμως πιο κάτω η ίδια έκθεση, επεξηγώντας τον όρο «φυσιολογικά επίπεδα» εξηγά πως αυτές οι αναλύσεις έγιναν δυο μήνες ύστερα από την επαφή των ανθρώπων με το τοξικό υγρό και ότι

η ποσότητα διφαινυλίων υποβιβάζεται στο 50% με την παρέλευση πέραν των δυο μηνών.

Ας ελπίσουμε ότι με την αγορά του αναγκαίου τεχνικού εξοπλισμού οι αναλύσεις αίματος τόσο των ανθρώπων που ήρθαν σε επαφή με το ΑΣΚΑΡΕΛ, της βλάστησης και των υπόγειων νερών θα συνεχιστούν για μακρότατο χρονικό διάστημα και σε συχνότητα που θα μας δίνει τη βεβαιότητα ότι οι άνθρωποι και το περιβάλλον βρίσκονται εκτός κινδύνου.

Τώρα όσον αφορά τις ευθύνες στην περίπτωση της Εταιρείας, επειδή το όλο θέμα βρίσκεται στα γραφεία της Γενικού Εισαγγελέως, θα περιοριστούμε να επισημάνουμε πως, ενώ ήξερε ότι το περιεχόμενο των μετασχηματιστών ήταν επικίνδυνο για το φυσικό περιβάλλον τουλάχιστον και όταν αντιλήφθηκε τις τρομακτικές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, αφού καμιά χώρα δεν το εδέχετο, με επιστολή της στις 24/7/87, διαμαρτυρούμενη για την ακύρωση της δεύτερης άδειας εισαγωγής, ζητούσε από το Κράτος την ανάληψη της δαπάνης για επανεξαγωγή τους.

Αν τελικά τα έξοδα επανεξαγωγής των μετασχηματιστών αναλήφθηκαν από την εταιρεία που τους προμήθευσε, παραμένει η επίδειξη μιας τέτοιας νοοτροπίας που είναι ανεπίτρεπτη.

Πολύ περισσότερο που το δημόσιο επιβαρύνθηκε με το ποσό των 150 χιλιάδων λιρών, χωρίς να ξέρουμε ποιος τελικά θα πληρώσει για μια ενέργεια που προξένησε τόση ανησυχία και εξέθεσε σε τόσο μεγάλο κίνδυνο την υγεία χιλιάδων ατόμων.

Όσον αφορά την ευθύνη των διάφορων Υπουργείων που εμπλέκονται στην υπόθεση ΑΣΚΑΡΕΛ, η έκθεση της Επιτροπής είναι αρκετά σαφής και κατηγορηματική. Απουσιάζει παντελώς ο σοβαρός και υπεύθυνος προβληματισμός των αρμοδίων πάνω σε τόσο σοβαρά θέματα που θα έπρεπε οπωσδήποτε να υπάρχει πλήρης έλεγχος και εφαρμοσμένη πρακτική.

Είναι εξάλλου και των ίδιων των Υπουργείων διαπίστωση ότι λείπει ο αναγκαίος συντονισμός μεταξύ τους και η θέσπιση εκσυγχρονισμένης Νομοθεσίας.

Τέλος, όσον αφορά την τεχνική Επιτροπή που εργάστηκε εντατικά για την αντιμετώπιση του σοβαρού αυτού προβλήματος με την υποβολή δύο εμπεριστατωμένων εκθέσεων, μαζί με την εκτίμησή μας, θα εκφράσουμε ακόμη μια φορά τις επιφυλάξεις μας κι ευχόμαστε να είναι αβάσιμοι οι φόβοι μας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, βρεθήκαμε σχεδόν όλοι μας μπροστά σ' ένα άγνωστο σοβαρό κίνδυνο που δεν είμαστε ακόμη σίγουροι ότι έχει εντελώς αποσοβηθεί. Θα το επαναλάβω ακόμη μια φορά ότι χάρη στην παρατηρητικότητα και την ανθρωπιά του κ. Βονιτσιάνου πάρθηκαν τα μέτρα που πάρθηκαν με την απομάκρυνση μετασχηματιστών και ΑΣΚΑΡΕΛ σε βαρέλια, αποφασίστηκε ο ενταφιασμός του όγκου των χωμάτων σε υδατοστεγείς δεξαμενές, έγιναν αναλύσεις, γεωτρήσεις, γεωφυσικές έρευνες και δειγματοληψία βλάστησης με τα γνωστά αποτελέσματα.

Το θέμα της νομικής ευθύνης βρίσκεται στη Γενική Εισαγγελία και μετά τη δημοσίευση της γνωμοδότησης θα επανέλθουμε.

Εκείνο που όλοι πρέπει ν' απαιτήσουμε είναι η άγρυπνη παρακολούθηση των εξελίξεων και ο έλεγχος της επίδρασης της τοξικής αυτής υγροβόμβας που βρίσκεται θαμμένη μερικά μέτρα από τη Βιομηχανική Περιοχή της Λεμεσού και λίγα χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης της Λεμεσού.

Γι' αυτό και η ευθύνη του κράτους είναι τεράστια κι αυτό θα πρέπει να βρίσκεται σε συνεχή επαγρύπνηση για την προστασία της υγείας του λαού.

Εμείς σαν Σ.Κ. ΕΔΕΚ θα είμαστε σε επιφυλακή για κάθε ενδεχόμενο. Το ίδιο θα πρέπει να είναι και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, μέχρις ότου παρέλθει οριστικά κάθε κίνδυνος τόσο για τους ανθρώπους όσο και για το περιβάλλον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παρισινός.

Α. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τον περασμένο Αύγουστο για πρώτη φορά έκανε εντυπωσιακά την εμφάνισή του στον Κυπριακό τύπο ένας νέος κίνδυνος με το όνομα ΑΣΚΑΡΕΛ.

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής από καθαρό αίσθημα ευθύνης αυτεπάγγελτα εξέτασε το θέμα και χρειάστηκε έξι πολύωρες συνεδριάσεις για πληροφόρηση κι ανάλυση στοιχείων και γεγονότων, ώστε να μπορέσει να σχηματίσει άποψη.

Είναι αναλυτική και διαφωτιστική η πολυσέλιδη έκθεση που διαβάστηκε μόλις τώρα κι υπογραμμίζει χαρακτηριστικά ότι ναι υπήρξε πράγματι πελώριο θέμα που δίκαια αναστάτωσε την κοινή γνώμη.

Πέρα λοιπόν από την εμπεριστατωμένη έκθεση θα πρέπει να καταπιαστούμε ξεχωριστά με ορισμένες πτυχές του όλου θέματος.

ΠΟΛΥΧΛΩΡΙΩΜΕΝΑ ΔΙΦΑΙΝΥΛΙΑ είναι το χημικό στοιχείο που άμεσα μας ενδιαφέρει κι είναι το κύριο συστατικό του τοξικού υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ.

Το ερώτημα είναι δίκαια ανησυχήσαμε για την παρουσία μεγάλης ποσότητας ΑΣΚΑΡΕΛ στην πατρίδα μας;

Ασφαλέστατα ναι, γιατί οι ειδικοί επιστήμονες λένε ότι τα πολυχλωριωμένα διφαινύλια, άρα και το ΑΣΚΑΡΕΛ, δεν καταστρέφονται εύκολα, μολύνουν όλες τις μορφές ζωής, έχουν πολύ ψηλό συντελεστή κινδύνου σε εργασιακούς χώρους και κατατάσσονται στις καρκινογενείς ουσίες, όπως λέει και η έκθεση του Γραφείου Προστασίας του Περιβάλλοντος των ΗΠΑ το Δεκέμβρη του 1981.

Σήμερα εκατομμύρια άνθρωποι ανήκουν σε οργανώσεις για την Προστασία του Περιβάλλοντος και πολύ σωστά κυβερνήσεις πια πολλών χωρών και διεθνείς οργανισμοί παίρνουν συγκεκριμένα μέτρα, γιατί προστασία του περιβάλλοντος σημαίνει προστασία της ίδιας της ζωής, του ίδιου του ανθρώπου.

Στο συμβόλαιο της πώλησης η Γαλλική κατασκευάστρια εταιρία τονίζει ότι «...η αποσυναρμολόγηση των μετασχηματιστών και η καταστροφή τους θα γίνεται κάτω από προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος...» και σε άλλο σημείο «...η καταστροφή του ΑΣΚΑΡΕΛ που περιέχεται θα γίνεται σύμφωνα με τους κανονισμούς στην Κύπρο».

Εδώ διαπιστώσαμε, όταν ζητούσαμε άρον άρον να φύγει το ΑΣΚΑΡΕΛ από το νησί μας, ότι τόσο η Γαλλία όσο και η Σαουδική Αραβία μας είπαν ότι δεν επιτρέπουν την καταστροφή του στο δικό τους έδαφος.

Εμείς λοιπόν θα το καταστρέψαμε... σύμφωνα με τους κανονισμούς που ισχύουν στην Κύπρο.....

Αλλά αφού εμείς δεν ξέραμε επίσημα καν τι είναι το ΑΣΚΑΡΕΛ σε ποιους κανονισμούς παραπέμπουμε δηλ. μας κατέταξαν στους υπανάπτυκτους που δεχόμαστε τη μόλυνση του περιβάλλοντος της μικρής μας πατρίδας για λόγους άγνοιας.

Η τύχη μας βοήθησε να βγει στην επιφάνεια το πρόβλημα, πριν μάλιστα πολλαπλασιαστεί, χάρη στον παρατηρητικό κι ευσυνείδητο βοηθό Τελώνη της Λεμεσού, που όχι μόνο ειδοποίησε αμέσως την προϊστάμενη αρχή, αλλά πρωτοβουλιακά επικοινωνήσε, την ίδια ώρα, με το Διευθυντή του Κρατικού Χημείου, ο οποίος έγραψε προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας ότι:

- (1) Οι ενώσεις αυτές κατατάσσονται στους ιδιαίτερα τοξικούς ρυπαντές περιβάλλοντος.
- (2) Κρίνεται απαράδεκτη οποιαδήποτε απόρριψη της τεράστιας αυτής ποσότητας στην Κύπρο, και
- (3) Ιδιαίτερα τονίζεται ο κίνδυνος από τυχόν απόρριψη στη θάλασσα.

Για να φτάσει όμως το ΑΣΚΑΡΕΛ στην Κύπρο, να χυθεί, να μολύνει και σήμερα να προσπαθούμε να το θάψουμε, σίγουρα υπήρξαν κάποιες αδυναμίες, κάποια κενά, κάποιες ευθύνες.

Η Επιτροπή Υγείας στην έκθεσή της αναφερόμενη στην εισαγωγική εταιρία λέει ότι θάπρεπε να της κινηθούν κάποιες υποψίες, ώστε να ψηλαφήσει περισσότερο το θέμα της φύσης του υγρού, κι όταν ζητούμε κάτι τέτοιο από μια ιδιωτική επιχείρηση σίγουρα είμαστε απόλυτα απαιτητικοί από το κράτος, την αρμόδια κρατική μηχανή, γιατί από τα έγγραφα που πρόθυμα μας απόστειλε το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας είναι ολοφάνερο ότι:

Από βιβλιογραφία που έχει στη διάθεσή του το Υπουργείο διαπιστώνεται ότι πολλές χώρες από το 1973 έχουν θεσπίσει ειδικές απαγορεύσεις, όπως π.χ.

Γερμανία — Δανία — Ιαπωνία	1978
Καναδάς	1980
Η.Π.Α.	1982
Ε.Ο.Κ.	1982

Σε έγγραφο της Αρχής Ηλεκτρισμό Κύπρου αναφέρεται ότι η Αρχή στις προσφορές για αγορά μετασχηματιστών απαιτεί το «Λάδι» που περιέχεται σ' αυτούς να συνάδει με τα βρετανικά πρότυπα... χωρίς τοξικές ουσίες, όπως το ΑΣΚΑΡΕΛ...

Και συμπληρώνει: «Επειδή πριν μερικά χρόνια» και ας προσέξουμε την έκφραση «άρχισε να γίνεται πολύς λόγος για το θέμα χρήσης του βλαβερού τοξικού υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ και τις δυσμενείς συνέπειες στην υγεία του λαού..... έχει προβεί στην εισαγωγή αναγκαίων συσκευών για προκαταρκτικό έλεγχο του λαδιού που χρησιμοποιεί».

Ήρα, η Αρχή Ηλεκτρισμού ήξερε, άλλοι αρμόδιοι αγνοούσαν.

Σε επιστολή της αρμόδιας υπηρεσίας για την ακύρωση της β' και γ' άδειας διαβάζουμε:

«Οι λόγοι για την ακύρωση είναι ότι παραλείψατε να δηλώσετε στην αίτησή σας για άδεια εισαγωγής ότι το φορτίο περιέχει μεγάλες ποσότητες λαδιού ΑΣΚΑΡΕΛ, τοξικού αδιάλυτου...» ημερομ. 23 Ιουλίου 1987.

Αλλά....

Κατά την εκτελώνιση του πρώτου φορτίου στο έγγραφο με ημερ. 31 Ιανουαρίου 1987 είναι καρφίτωμένο και το επίσημο τιμολόγιο στο οποίο γράφει:

«Παλαιοί ηλεκτρικοί μετασχηματιστές περιέχοντες ΑΣΚΑΡΕΛ προς διάλυση και καταστροφή».

Αυτό τον Ιανουάριο, ενώ οι νέες άδειες δόθηκαν πολύ πιο ύστερα και είχαν μαζί προτιμολόγια, όπου ανέφεραν πολύ καθαρά την περιεκτικότητα ΑΣΚΑΡΕΛ.

Μια άλλη παρατήρηση είναι ότι δηλώθηκε η ονομασία ΑΣΚΑΡΕΛ και όχι η χημική σύνθεση που θα βοηθούσε να εντοπιστεί το πρόβλημα έγκαιρα.

Όμως στην προκαταρκτική έκθεση της Τεχνικής Επιτροπής στη σελ. 3 αναγράφονται δέκα (10) εμπορικά ονόματα για μίγματα με το ίδιο τοξικό στοιχείο.

Τι σημαίνει τούτο: Απλούστατα ότι πολλοί επιστήμονες στην Κύπρο ξέρουν...

Στο σημείο τούτο πρέπει δημόσια να συγχαρούμε την Τεχνική Επιτροπή για την πραγματικά εξαιρετική δουλειά της, που αποδεικνύει ότι έχουμε ικανότατους επιστήμονες που μπορούν ν' αξιοποιούνται σωστά για τα συμφέροντα του συνόλου, κι ας τους δώσουμε εμπιστοσύνη παρά να τρέχουμε προς τα έξω με το παραμικρό.

Συμπέρασμα αυτών που ανέφερα, όχι δικό μου αλλά των ίδιων των Υπουργών, είναι ότι χρειαζόμαστε θέσπιση νέων κανονισμών για πρόληψη κινδύνων που απειλούν τον άνθρωπο και το περιβάλλον του.

Περιμένουμε αυτή η δήλωση να μεταπηδήσει από την κατηγορία της ευχής στην κατηγορία της πράξης.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τρόπος αντιμετώπισης για το πρόβλημα που βρίσκεται τώρα στο λατομείο Χαβάρας προκρίθηκε το θάψιμο σε υδατοστεγή δεξαμενή και όχι η μεταφορά του χώματος στο εξωτερικό για κάψιμο που και δύσκολη είναι και θα κόστιζε στο φορολογούμενο μερικά εκατομμύρια λίρες.

Είμαστε υποχρεωμένοι εδώ να παρατηρήσουμε ότι στην πρώτη έκθεση της Τεχνικής Επιτροπής στη σελ. 12 τονίζεται:

«...πολιτικοί μηχανικοί με γνώσεις και πείρα να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για συμπλήρωση της όλης εργασίας μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου... Θα πρέπει να γίνει παρέκκλιση από τη συνήθη διαδικασία προσφορών..... κτλ.». Φαίνεται έντονα λοιπόν το επείγον του θαψίματος πριν τις βροχές....

Ποια η συνέχεια...

Καθυστέρησε πολύ πέρα από το Σεπτέμβριο η κατάθεση συμπληρωματικού προϋπολογισμού για τις χρειαζόμενες 150 χιλιάδες λίρες και πέρασε ακόμα τόσος χρόνος από τότε που εγκρίθηκε κι ακόμα το έργο δεν έγινε.

Γιατί;

Αν μας βοήθησε η τύχη να περιορίσουμε το πρόβλημα, γιατί να την προκαλούμε πάλι με αδικαιολόγητη βραδύτητα;

Όλοι θυμόμαστε, όταν ο τύπος είχε το θέμα πρωτοσέλιδα σε χρόνο ρεκόρ στήθηκαν Υπουργικές ή Τεχνικές Επιτροπές, ήρθαν εμπειρογνώμονες ξένοι, στείλαμε δικούς μας σε ξένα εργαστήρια, δώσαμε ανακοινώσεις και τόσα άλλα. Σήμερα γιατί μειώθηκε αυτή η θαυμαστή κινητικότητα;

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε.

Θάθελα να σταθώ σε μια πάρα πολύ ανησυχητική διαπίστωση του Υπουργείου Γεωργίας που λέει ότι τα δυο τελευταία χρόνια βρίσκει τα ίδια τοξικά στοιχεία του ΑΣΚΑΡΕΛ σε υπόγεια και επιφανειακά νερά, π.χ. αναφέρθηκαν οι πηγές του ποταμού Κούρρη.

Τούτο μας υποχρεώνει να παρατηρήσουμε ότι η προστασία της υγείας του λαού από την εισαγωγή και χρήση πολλών νέων χημικών προϊόντων και φαρμάκων πρέπει να αποτελέσει ξεχωριστή μέριμνα για το Κράτος τώρα πριν είναι πολύ αργά, γιατί ο εδαφικός μας χώρος σαν νησί είναι περιορισμένος και δεν έχουμε την πολυτέλεια να τον μολύνουμε.

Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Παρισινού ο Πρόεδρος αντικαταστάθηκε στην έδρα του από τον κ. Α. Φάντη).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Ο κ. Κυριάκος Χρίστου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η υπόθεση ΑΣΚΑΡΕΛ, όπως έχει αναφερθεί, εξετάστηκε αυτεπάγγελα από την Επιτροπή Υγείας σε έξι συνεδρίες της. Το πρόβλημα ΑΣΚΑΡΕΛ απασχόλησε τον τύπο και την κοινή γνώμη και προκάλεσε σοβαρές ανησυχίες στον Κυπριακό λαό, ιδιαίτερα τους εργάτες που βρίσκονταν στο λιμάνι και εργάστηκαν στην εταιρεία Επιφανίου Σκραπ Μέταλς. Η συζήτηση αυτού του ζητήματος στην Επιτροπή Υγείας και στον τύπο συνέβαλε θετικά στο να αντιμετωπιστούν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα προβλήματα που ανέκυψαν από την εισαγωγή των μετασχηματιστών με το ΑΣΚΑΡΕΛ.

Ταυτόχρονα βγήκαν στην επιφάνεια αδυναμίες, ελλείψεις και κενά στον κρατικό μηχανισμό, που η διατήρησή τους θα είχε ενδεχομένως σοβαρές συνέπειες στην υγεία του λαού.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση της Επιτροπής Υγείας, «το υπό εξέταση επεισόδιο έχει αποκαλύψει τους κινδύνους που ανά πάσαν στιγμή διατρέχει η κοινωνία μας από την έλλειψη σύγχρονης νομοθεσίας για την προστασία της υγείας του λαού και του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο ζει, από τους κινδύνους που πολύ συχνά δημιουργούν οι σύγχρονες συνθήκες ζωής». Η Επιτροπή πιστεύει ότι είναι πια καιρός η κυβέρνηση να ασχοληθεί σοβαρά με το θέμα θεσπίσεως μιας τέτοιας σύγχρονης νομοθεσίας.

Παρόλο που το τελικό αυτό συμπέρασμα τεκμηριώνεται με μια σειρά γεγονότα που αναφέρονται στην Έκθεση της Επιτροπής Υγείας, ωστόσο αξίζει να σχολιαστούν μερικά σημεία ακόμα περισσότερο, με στόχο πάντοτε να τονιστεί το καθήκον όπως ξεπεραστούν τα κενά που παρουσιάστηκαν και να ληφθούν μέτρα για την προστασία της υγείας του λαού.

Τι είναι όμως το ΑΣΚΑΡΕΛ που η εισαγωγή του προκάλεσε τόσα προβλήματα; Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής Υγείας, τα PCB's (πολυχλωριωμένα διφαινόλια), που αποτελούν το 60% του χημικού μίγματος του λαδιού ΑΣΚΑΡΕΛ, έχουν μεγάλη χημική και βιοχημική σταθερότητα και δεν καταστρέφονται εύκολα από τις συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον.

Πέραν αυτών που αναφέρονται στην Έκθεση, ο Βρετανός εμπειρογνώμονας κ. Άλαν Πάρκερ που κλήθηκε και ήλθε για τον σκοπό αυτό στην Κύπρο, αναφέρει στην Έκθεσή του μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

«Παρόλο που το ΑΣΚΑΡΕΛ δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν πολύ τοξικό, είναι εξαιρετικά σημαντικό να μην εισχωρήσει στο περιβάλλον, αφού συγκεντρώνεται στους λιπαρούς ιστούς του ανθρώπινου σώματος, μπορεί να προκαλέσει βλάβη στο σπλάχν και πιστεύεται ότι προκαλεί καρκίνο. Επιπρόσθετα λόγω της μεγάλης χημικής σταθερότητάς του διατηρείται διά μέσου του βιολογικού κύκλου των ζώων» κλπ.

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος της Γαλλίας που συγκέντρωσε αργότερα η Εταιρεία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς» σχετικά με την τοξικότητα των PCB αναφέρει ότι επαναλαμβανόμενες εκθέσεις σε μικρές ποσότητες PCB μπορούν να επιφέρουν ερεθισμούς του δέρματος και πιο σπάνια μολύνσεις του ήπατος και επηρεασμούς των νεύρων και χρόνια βρογχίτιδα, καρκινογόνες συνέπειες και προβλήματα στην αναπαραγωγή παρατηρήθηκαν σε μερικά είδη ζώων, αλλά, όπως λέει, δεν εντοπίστηκαν στον άνθρωπο.

Από τη βιβλιογραφία, όπως αναφέρει η έκθεση της Εταιρείας «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς», φαίνεται ότι σε διάφορες ανεπτυγμένες χώρες η μια μετά την άλλη δημιουργούν νόμους και κανονισμούς που διέπουν τη χρήση των PCB. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι απέτυχε κάθε προσπάθεια της Εταιρείας αυτής να διαθέσει το λάδι στην Αγγλία, στη Γερμανία και στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα να αποφασίσει τελικά να το ρίψει στο σκουπιδότοπο κοντά στη Βιομηχανική περιοχή με όλες τις σοβαρές συνέπειες για την υγεία του λαού.

Δεν υπάρχει ασφαλώς καμιά ένδειξη ότι η εταιρεία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς» ενήργησε όπως ενήργησε έχοντας επίγνωση του κινδύνου που προκαλούσε με το χύσιμο του λαδιού στο σκουπιδότοπο. Ωστόσο το γεγονός ότι στους εισαγόμενους μετασχηματιστές υπήρχε τοποθετημένη ειδική πινακίδα που προειδοποιούσε για τους κινδύνους μόλυνσεως του περιβάλλοντος από την ύπαρξη ΑΣΚΑΡΕΛ δεν απαλλάσσει την εταιρία οποιασδήποτε ευθύνης και πολύ ορθά η Επιτροπή Υγείας σημειώνει ότι κυπήρχαν αρκετά στοιχεία σε γνώση ή στη διάθεση της εταιρείας που έχει εισαγάγει τους μετασχηματιστές, ώστε το ελάχιστο που μπορεί να λεχθεί είναι ότι η εταιρία έπρεπε να είχε ερευνήσει περισσότερο για να μάθει τη φύση του υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ, προτού επιχειρήσει τη διάλυση των μετασχηματιστών και πολύ περισσότερο προτού αποφασίσει την ταφή του σε χώρο που δεν τους ανήκε.

Το καίριο ερώτημα που προβάλλει όμως είναι τούτο: Πώς και γιατί δόθηκαν τρεις άδειες εισαγωγής μετασχηματιστών που περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ; Για την πρώτη άδεια υπάρχει το δικαιολογητικό ότι δεν αναφέρετο στο προτιμολόγιο η ύπαρξη ΑΣΚΑΡΕΛ στους μετασχηματιστές. Στις δυο όμως άδειες αργότερα αναφέρεται και στα προτιμολόγια ότι οι μετασχηματιστές περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ. Πιο πέρα και στους πρώτους και στους δεύτερους μετασχηματιστές υπήρχε σε κάθε μετασχηματιστή πινακίδα που προειδοποιούσε για τους κινδύνους μόλυνσεως του περιβάλλοντος από την ύπαρξη ΑΣΚΑΡΕΛ στους μετασχηματιστές.

Και όμως παρά τα πιο πάνω στοιχεία, δηλαδή την αναφορά και στα προτιμολόγια της ύπαρξης ΑΣΚΑΡΕΛ, η Κυβέρνηση έδωσε άδεια εισαγωγής των μετασχηματιστών, επέτρεψε την εκφόρτωσή τους και είναι μόνο κατόπιν κάποιας τυχαίας παρατήρησης και πρωτοβουλίας υπαλλήλου του τελωνείου που το όλο

πρόβλημα βγήκε στην επιφάνεια. Εδώ είναι που βρίσκεται η ευθύνη της Κυβέρνησης. Πολύ ορθά η Επιτροπή τονίζει πως ακατά την κρίσιμη χρονική στιγμή εξεδόθησαν άδειες εισαγωγής, χωρίς προηγουμένως να είχε γίνει οποιαδήποτε έρευνα για να διαπιστωθεί η φύση αυτού του πράγματος το οποίο αναφέρεται πάνω στο σχετικό έγγραφο ως ΑΣΚΑΡΕΛ.

Αν δηλαδή δεν έπεφτε τυχαία στην αντίληψη του τελωνειακού υπαλλήλου και δεν το ανακινούσε αυτός το όλο ζήτημα, όλα θα εξελίσσοντο ομαλά και το ΑΣΚΑΡΕΛ θα πλημμύριζε την περιοχή κοντά στη βιομηχανική περιοχή με ολέθριες συνέπειες στην υγεία του λαού. Δικαιολογείται η Κυβέρνηση να έχει άγνοια της τοξικότητας και των συνεπειών αυτού του υγρού στην υγεία του λαού και να επιτρέπει την εισαγωγή του; Υπάρχει κενό στο νόμο; Αυτό το κενό, αν υπάρχει, έπρεπε να είχε καλυφθεί από καιρό. Αυτό όμως εν πάση περιπτώσει πρέπει να γίνει αμέσως έστω και τώρα.

Το δεύτερο σημείο στο οποίο ήθελα να σταθώ είναι αυτό που σχετίζεται με την εφαρμογή του περί εργοστασίων νόμου. Όπως αναφέρεται και στην έκθεση στο εργοτάξιο της εταιρείας που εισήγαγε τους μετασχηματιστές δεν ήταν γραμμένο σαν εργοστάσιο, ενώ εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι εμπίπτει στην έννοια του εργοστασίου, όπως και ορίζει ο περί Εργοστασίων νόμος.

Ο Υπουργός Εργασίας δήλωσε ενώπιον της Επιτροπής ότι το Υπουργείο του δεν διαθέτει τις αναγκαίες υπηρεσίες για να εξακριβώνει εξ ιδίας πρωτοβουλίας αν ένας τόπος εργασίας αποτελεί εργοστάσιο με την έννοια του περί εργοστασίων νόμου. Έχουμε τη γνώμη πως δεν ευσταθούν τέτοια επιχειρήματα. Δεν ξέρουμε κατ' αρχήν τι προσωπικό και τι υπηρεσίες διαθέτει το Υπουργείο Εργασίας όμως γιατί η διακρίβωση ενός τόπου εργασίας, αν δηλαδή εμπίπτει στον περί Εργοστασίων νόμο ή όχι, να αποτελεί ευθύνη μόνο του Υπουργείου Εργασίας; Γιατί η εγγραφή ενός τόπου δουλειάς σε εργοστάσιο να εξαρτάται από την καλή θέληση ενός πολίτη να το δηλώσει ή όχι, και στην πρωτοβουλία του Υπουργείου Εργασίας να το διακριβώσει; Υπάρχει και εδώ κενό; Έπρεπε από καιρό να είχε επισημανθεί και να γίνει η αναγκαία τροποποίηση στο νόμο. Υπάρχει, κατά τη γνώμη μας, και εδώ η ευθύνη της Κυβέρνησης που όφειλε να επισημάνει αυτά τα κενά και να τα θεραπεύσει.

Το τρίτο σημείο της αναφοράς μου έχει σχέση με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για το θάψιμο του χώματος που έχει μολυνθεί από το ΑΣΚΑΡΕΛ. Εδώ φαίνεται πως προχωρούμε με αργούς ρυθμούς. Πιστεύω δε πως έπρεπε όλα να τελειώσουν σύντομα. Βρισκόμαστε στις αρχές του χειμώνα. Πρέπει να εκμεταλλευτούμε κάθε ώρα που μας παρέχεται τώρα που ακόμα ο καιρός δεν είναι βροχερός. Αν βρέξει, το έργο της διεκπεραίωσης όχι μόνο θα γίνει πιο δύσκολο, αλλά και είναι δυνατόν να προκύψουν κίνδυνοι για την υγεία του λαού, όταν οι εργασίες θα διεξάγονται μέσα σε βροχερό καιρό. Πολύ δικαιολογημένη λοιπόν η παρατήρηση της Επιτροπής Υγείας ότι η Κυβέρνηση δεν έδρασε με την απαιτούμενη ταχύτητα για την υλοποίηση των εισηγήσεων της Τεχνικής Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο αποτροπής του κινδύνου περαιτέρω μόλυνσεως του περιβάλλοντος και αποφυγής μόλυνσεως των υπογείων υδάτων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πριν κλείσω θα ήθελα με τη σειρά μου να εκφράσω την εκτίμησή μας για τον τρόπο που εργάστηκε η Τεχνική Επιτροπή, τόσο για τη διακριβωση της έκτασης της μόλυνσης στο χώρο που χυνόταν το λάδι με το ΑΣΚΑΡΕΛ όσο και για την

επίδραση που δυνατόν να είχε πάνω στην υγεία των εργατών στο λιμάνι ειδικά, αλλά και πάνω σε όλους εκείνους που είχαν επαφή με οποιονδήποτε τρόπο με το ΑΣΚΑΡΕΛ.

Πολύ ορθά αναφέρεται ότι παρά την έκταση των ευθυνών της Κυβέρνησης και της Εταιρείας «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς» για την εισαγωγή των μετασχηματιστών με το λάδι ΑΣΚΑΡΕΛ, μετά την επισήμανση των κινδύνων επεδείχθη από όλους προθυμία και ενδιαφέρον για αποτροπή του κινδύνου μόλυνσεως του περιβάλλοντος. Αποτέλεσμα φυσικά ήταν να ληφθούν αρκετά προστατευτικά μέτρα και να εξαχθούν τελικά οι μετασχηματιστές που βρίσκονταν στο λιμάνι.

Ο τύπος επίσης προβάλλοντας το όλο πρόβλημα, έστω και με το δικό του τρόπο, συνέβαλε, ώστε να αντιμετωπιστεί η κατάσταση και να αποτραπούν μεγαλύτεροι κίνδυνοι.

Τελικά έχουμε τη γνώμη πως χωρίς άλλη καθυστέρηση πρέπει να ληφθούν μέτρα για την υλοποίηση των παρατηρήσεων της Επιτροπής Υγείας που σκοπό έχουν τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της Κυπριακής νομοθεσίας και των τεχνικών μέσων για αποτελεσματική προστασία του λαού από ενδεχόμενους κινδύνους που η σύγχρονη τεχνολογία έχει δημιουργήσει τόσο για την ανθρώπινη υγεία όσο και για το φυσικό περιβάλλον.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ιωαννίδης.

Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Η συζήτηση του θέματος, «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ» και ο θόρυβος που γίνεται γύρω από το όλο θέμα είναι ένα άλλο δείγμα της ενορχηστρωμένης προσπάθειας για να πληγεί προεκλογικά η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Κυβέρνησης.

Ειλικρινά δεν αντιλαμβάνομαι τι ακριβώς επιδιώκεται με όλο αυτό το θόρυβο που γίνεται γύρω από το θέμα του τοξικού υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ που βρισκόταν μέσα σε ηλεκτρικούς μετασχηματιστές και που εισήγαγε στην Κύπρο από τη Γαλλία η Εταιρεία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ».

Μήπως η συζήτηση γίνεται για να επισημανθούν οι κίνδυνοι που επικρέμονται πάνω από ολόκληρη την ανθρωπότητα και που είναι πολλοί και θανάσιμοι, αλλά αποτελούν δυστυχώς το αναγκαίο τίμημα που καλείται η ανθρωπότητα να πληρώσει για την τεχνολογική ανάπτυξη και πρόοδο που παρατηρείται στην εποχή μας; Αν αυτός είναι ο λόγος, τότε είμαστε και εμείς υπέρ της ευαισθητοποίησης όλων των φορέων, ώστε αυτοί οι κυριολεκτικά θανάσιμοι κίνδυνοι που απειλούν την ανθρωπότητα να εξουδετερωθούν ή να ελαχιστοποιηθούν με προληπτικά μέτρα. Αν όμως όλος ο θόρυβος από την υπόθεση ΑΣΚΑΡΕΛ γίνεται μέσα στα πλαίσια της οργανωμένης προσπάθειας της αντιπολίτευσης για δυσμήμηση των αρμόδιων Υπουργείων και Κυβερνητικών Τμημάτων και κατ' επέκταση της Κυβέρνησης ενόψει των προεδρικών εκλογών του προσεχούς Φεβρουαρίου, τότε νομίζω ότι «παιίζομεν εν ου παικτοίς».

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όλοι μας αγωνιούμε και σ' αυτό τον τόπο αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα για τους πραγματικά τεράστιους κινδύνους που διατρέχει η ανθρωπότητα από τις

ποικίλες μορφές μόλυνσης του περιβάλλοντος. Η Κυβέρνηση έχει κυρώσει πλείστες όσες διεθνείς συμφωνίες που σκοπό έχουν την πρόληψη ή τουλάχιστον τον περιορισμό στο ελάχιστο της μόλυνσης και ρύπανσης του φυσικού περιβάλλοντος και θα εξακολουθήσει σε συνεννόηση με κυβερνήσεις του εξωτερικού και με διεθνείς οργανισμούς να προωθεί κανονισμούς για την προστασία του περιβάλλοντος επιδιώκοντας ακόμα και τη συνεργασία και συμπαράσταση ατόμων και άλλων φορέων.

Κύριε Πρόεδρε,

Πιστεύουμε ότι είναι άδικη και αστήρικτη η κατηγορία που διατυπώνεται για ευθύνη των Υπουργείων και αρμόδιων Τμημάτων για ολιγωρία και αμέλεια διότι: Η αυξανόμενη βιομηχανική δραστηριότητα η μεγάλη τεχνολογική πρόοδος και η ανακάλυψη καθημερινά νέων χημικών ουσιών και προϊόντων είναι φυσικό να μη δίδουν την ευκαιρία σε άμεσες νομοθετικές αλλαγές και ρυθμίσεις που επιβάλλουν οι περιστάσεις.

Εμείς έχουμε κληρονομήσει μια σειρά νόμων και κανονισμών από την αποικιακή Κυβέρνηση που σιγά — σιγά τους εκσυγχρονίζουμε και τους προσαρμόζουμε στις δικές μας απαιτήσεις και εξελίξεις και με γνώμονα πάντοτε την καθημερινή πράξη.

Είναι γεγονός, και νομίζω είναι σε πίστη της Κυβέρνησης, πως στο διάστημα αυτό (από την ανεξαρτησία και μετά) και με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε αλλά και τη διεθνή πρακτική ετοιμάστηκαν νομοθεσίες που ρυθμίζουν επί μέρους θέματα όπως:

- (1) Φυτοφάρμακα και εντομοκτόνα οικιακής χρήσεως (ο περί Γεωργικών Φαρμάκων Νόμος του 1967, 1983, 1986).
- (2) Τρόφιμα και φάρμακα (Ο περί Πωλήσεως Τροφίμων και Φαρμάκων Νόμος του 1967).
- (3) Πετρελαιοειδή (Ο περί Πετρελαιοειδών Νόμος του 1975).
- (4) Ορισμένα Κυπριακά πρότυπα.

Επίσης έχουν εγκριθεί νομοθεσίες για τα εργοστάσια που ρυθμίζουν τη λειτουργία τους και τις συνθήκες εργασίας. Επί πλέον θέλουμε να τονίσουμε ότι προκειμένου περί εισαγωγής χημικών προϊόντων το πρόβλημα δεν είναι η εισαγωγή ή όχι, αλλά η διασφάλιση των προϋποθέσεων σωστής και ασφαλούς χρήσης, απόρριψης ή καταστροφής.

Για υλοποίηση των πιο πάνω θέλω να τονίσω πως το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας βρίσκεται σε καθημερινή επαφή και συντονισμό με τα άλλα αρμόδια Υπουργεία και εντοπίζει τις αδυναμίες στο θεσμικό πλαίσιο με σκοπό την προώθηση νέας νομοθεσίας και νέων διαδικασιών. Έτσι, ύστερα από την εμπειρία του ΑΣΚΑΡΕΛ, η διαδικασία έκδοσης αδειών εισαγωγής έχει βελτιωθεί με λεπτομερέστερη μελέτη όλων των περιπτώσεων από τεχνικούς κατάλληλης ειδικότητας. Επί πλέον το Υπουργείο σκοπεύει να στελεχώσει ορισμένες υπηρεσίες με πρόσθετο επιστημονικό προσωπικό, να εγκαθιδρύσει αποτελεσματικότερο τρόπο συλλογής πληροφοριών για επικίνδυνα τοξικά προϊόντα και να εξασφαλίσει σύγχρονο εξοπλισμό στις διάφορες υπηρεσίες του.

Είναι άδικη και αστήρικτη η κατηγορία εναντίον του Υπουργείου για την έκδοση της άδειας εισαγωγής των μετασχηματιστών που περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ από την Εταιρεία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Ατδ», διότι σε κανένα από τα

έγγραφα ούτε στην αίτηση ούτε στο προτιμολόγιο γινόταν οποιαδήποτε αναφορά στη χημική σύνθεση ή στις ιδιότητες και την τοξικότητα του υγρού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πραγματικά πιστεύουμε πως εκείνο που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι η καλή πίστη του προμηθευτή και του εισαγωγέα και στην προκειμένη περίπτωση ούτε ο προμηθευτής, αλλά ούτε και ο εισαγωγέας ενημέρωσε τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Η Εταιρεία Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ φαίνεται ότι γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει και όφειλε να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές για τις ιδιότητες και την τοξικότητα του ΑΣΚΑΡΕΛ που περιείχετο στους μετασχηματιστές. Το συμπέρασμα αυτό μπορεί αβασάνιστα να εξαχθεί αν ρίξει κανείς μια ματιά στο συμφωνητικό έγγραφο μεταξύ του προμηθευτή που ήταν η Γαλλική Εταιρεία MERLIN GERIN COMPANY και του εισαγωγέα δηλ. της εταιρίας «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ.». Με τη συμφωνία αυτή ο εισαγωγέας αναλάμβανε την υποχρέωση αποσυναρμολόγησης των μετασχηματιστών και καταστροφής του ΑΣΚΑΡΕΛ, χωρίς κίνδυνο ρύπανσης του περιβάλλοντος ούτε κατά το χρόνο της αποσυναρμολόγησης ούτε και μεταγενέστερα.

Αν όσα αναφέρονται στο συμφωνητικό έγγραφο ετίθεντο υπόψη των αρμοδίων, τότε πιστεύουμε ακράδαντα ότι ούτε μια σταγόνα ΑΣΚΑΡΕΛ θα έφθανε στο Κυπριακό έδαφος και ούτε ένα γραμμάριο Κυπριακού χώματος θα εμολύνετο από το τοξικό υγρό.

Επίσης σε περίπτωση μετατροπής του υποστατικού σε εργοστάσιο όφειλε πάλι η εταιρία «Επιφανίου Σκραπ Μέταλς Λτδ» βάσει του νόμου να ειδοποιήσει το αρμόδιο Υπουργείο και όχι να επιρρίπτονται ευθύνες στην Κυβέρνηση ότι τάχα δεν είχε ικανότητες ντετέκτιβ για να το ανακαλύψει.

Η ευαισθησία της Κυβέρνησης σε θέματα προστασίας της υγείας των εργαζομένων και του φυσικού περιβάλλοντος φαίνεται περίτρανα από το γεγονός ότι μόλις εγέρθηκε θέμα ΑΣΚΑΡΕΛ η εξ' Υπουργών Επιτροπή που αποτελείτο από τους Υπουργούς Εμπορίου και Βιομηχανίας, Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διόρισε στις 13 Αυγούστου τεχνική Επιτροπή με όρους εντολής τον καθορισμό της έκτασης του προβλήματος και της υποβολής εισηγήσεων τόσο για άμεση όσο και για ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος που δημιουργήθηκε.

Η Κυβέρνηση παρακολούθησε το πρόβλημα νυχθημερόν με συναίσθηση ευθύνης και υιοθέτησε όλες τις εισηγήσεις της Τεχνικής Επιτροπής, ώστε σε πολύ βραχύ χρονικό διάστημα να εξουδετερώσει τους άμεσους κινδύνους και να θέσει κάτω από πλήρη έλεγχο την κατάσταση. Επί πλέον η Κυβέρνηση μετακάλεσε από το εξωτερικό ειδικό εμπειρογνώμονα του προγράμματος περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών, αποδεικνύοντας έμπρακτα την ευαισθησία της και το ενδιαφέρον της για την υγεία των εργαζομένων και την προστασία του περιβάλλοντος. Προχώρησε επίσης στην εξέταση όλων των εργατών και υπαλλήλων που είχαν σχέση με τους μετασχηματιστές και το ΑΣΚΑΡΕΛ και τους έκαμε διάφορες αναλύσεις αίματος για να διαπιστωθεί αν υπήρχε ή όχι οποιοδήποτε πρόβλημα στην υγεία τους. Παράλληλα το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας έδρασε κεραυνοβόλα (όπως επί λέξει αναφέρεται και στην έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας) έδρασε κεραυνοβόλα ακυρώνοντας τις άδειες εισαγωγής του δεύτερου φορτίου ηλεκτρικών μετασχηματιστών με ΑΣΚΑΡΕΛ,

που είχε στο μεταξύ εκδοθεί και το εμπόρευμα είχε φθάσει στο λιμάνι έτοιμο για εκτελώνιση. Στη συνέχεια, η Κυβέρνηση με διάφορες ενέργειες και παραστάσεις σε ποικίλες κατευθύνσεις κατόρθωσε να πετύχει πολύ σύντομα τη μεταφορά εκτός Κύπρου των μετασχηματιστών του δεύτερου φορτίου μαζί με ορισμένη ποσότητα ΑΣΚΑΡΕΛ από την πρώτη εισαγωγή και έτσι αποφεύχθηκε περαιτέρω μόλυνση του περιβάλλοντος.

Η Τεχνική Επιτροπή που διόρισε η Κυβέρνηση και που βρισκόταν σε συνεχή επαφή μαζί της επιτέλεσε ένα σημαντικό και ουσιαστικό έργο. Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα κατέληξε σε συμπεράσματα και έδωσε εισηγήσεις που, όπως είπα και προηγουμένως, υιοθέτησε και υλοποίησε η Κυβέρνηση.

Το λατομείο στο οποίο χύθηκε το ΑΣΚΑΡΕΛ κοντά στο εργοστάσιο «Επιφανίου Σκραπ Λτδ» κοντά στη Βιομηχανική Περιοχή Λεμεσού απομονώθηκε και λήφθηκαν όλα τα προληπτικά μέτρα, ώστε να μην αποτελεί κίνδυνο ρύπανσης του περιβάλλοντος και των υπόγειων υδάτων.

Η εισήγηση της Τεχνικής Επιτροπής για ενταφιασμό του μολυσμένου χώματος του λατομείου σε ειδική υδατοστεγή δεξαμενή έχει υιοθετηθεί και προχωρούν οι εργασίες για υλοποίησή της. Έχουν γίνει τα κατασκευαστικά σχέδια, δόθηκαν προσφορές για τα μηχανήματα με μίνιμουμ διαδικασίες, παραγγέλθηκε το νάυλον για τις δεξαμενές, εξασφαλίστηκαν τα τεμάχια γης και όλα είναι έτοιμα για να αρχίσει η εργασία. Έχει τώρα, πριν τρεις μέρες, ήδη αρχίσει η εργασία και υπολογίζεται να αποπερατωθεί το όλο έργο σε διάστημα δύο μηνών.

Ο ισχυρισμός ότι στην προκαταρκτική έκθεσή της η Τεχνική Επιτροπή έβαζε σαν όριο αποπεράτωσης της όλης εργασίας τα τέλη Σεπτεμβρίου και ότι φέρει ευθύνη η Κυβέρνηση για την καθυστέρηση δεν ευσταθεί, διότι η Επιτροπή βρισκόταν σε καθημερινή επικοινωνία με την Κυβέρνηση και διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε λόγος βεβιασμένων και σπασμωδικών ενεργειών, αφού οι έρευνες έδειχναν στο μεταξύ ότι δεν υπήρχε άμεσα ο παραμικρός κίνδυνος μόλυνσης των υπογείων υδάτων και του περιβάλλοντος.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Από τα πιο πάνω γίνεται φανερό ότι οι κατηγορίες που εκτοξεύονται εναντίον της Κυβέρνησης δεν μπορεί να ευσταθούν. Δεν μπορεί να υπέχει πολιτική ευθύνη η Κυβέρνηση για κενά που διαπιστώνονται στη νομοθεσία, τα οποία ήταν ανθρωπίνως αδύνατο να επισημανθούν εκ των προτέρων και να αντιμετωπισθούν. Η τεχνολογική πρόοδος σήμερα προχωρεί με καλπάζοντα ρυθμό και κενά στη νομοθεσία παρατηρούνται ακόμα και στις περιπτώσεις ανεπτυγμένων κρατών.

Πραγματικά πιστεύω θα ήταν υπόλογη η κυβέρνηση αν, μετά τη διαπίστωση του προβλήματος της τοξικότητας του ΑΣΚΑΡΕΛ, αδιαφορούσε για τις συνέπειες τόσο πάνω στην υγεία του λαού όσο και στο περιβάλλον. Αντίθετα η Κυβέρνηση έδρασε κεραυνοβόλα, όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στην έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής, και έλαβε τα μέτρα που πραγματικά οι περιστάσεις απαιτούσαν.

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε, η Κυβέρνηση έδρασε κεραυνοβόλα και κατά τον ενδεδειμγμένο τρόπο. Το θέμα ήταν καινούργιο για τις εμπειρίες της βιομηχανίας του τόπου και γι' αυτό βεβιασμένες ενέργειες δεν ήταν σωστό να γίνουν. Με ψυχραιμία και ταχύτητα και έχοντας τη γνώμη ξένων εμπειρογνομώνων η Κυβέρνηση αντιμετώπισε το δημιουργηθέν πρόβλημα κατά τρόπο που μόνο

κατηγορίες δεν θα μπορούσε να αναμένει. Έχω την πεποίθηση ότι ο θόρυβος γύρω από το θέμα δεν εξυπηρετεί την ανάγκη περιφρούρησης του δημόσιου συμφέροντος, αλλά κάποιες άλλες σκοπιμότητες.

Ούτε μπορούμε να δεχθούμε την άποψη ότι η Κυβέρνηση καθυστέρησε στην εφαρμογή των μέτρων που κρίθηκαν αναγκαία για την αντιμετώπιση αυτού του ασυνήθιστου για τον τόπο μας περιστατικού. Όλα έγιναν σύμφωνα με τις απόψεις και τα συμπεράσματα των εμπειρογνομόνων και δεν υπάρχει ο παραμικρός κίνδυνος μόλυνσης ούτε στην περίπτωση βροχής, διότι το έδαφος κάτω από το λατομείο, όπου χύθηκε το ΑΣΚΑΡΕΛ, είναι αδιαπέραστο λόγω του αργιλομαργαίικου στρώματος που υπάρχει εκεί. Για να δημιουργηθεί οποιοσδήποτε κίνδυνος για τα υδροφόρα στρώματα της περιοχής θα έπρεπε να περάσουν κατά τη γνώμη των ειδικών 50 χρόνια περίπου.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Χαίρομαι για την ευαισθησία που οι έντιμοι Βουλευτές της αντιπολίτευσης δείχνουν σε θέματα υγείας του λαού και σε θέματα διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος. Εμείς θα είμαστε ευτυχείς αν αυτή την ευαισθησία την είχαν πάντοτε σε κάθε παρόμοια περίπτωση και όχι μόνο σε προεκλογικές περιόδους. Θέλω να διαβεβαιώσω όλους ότι η Κυβέρνηση του Προέδρου Κυπριανού είναι πολύ ευαίσθητη και δείχνει τεράστιο ενδιαφέρον για την υγεία του λαού και για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Τελειώνοντας θάθελα να κάμω έκκληση σε όλες τις πτέρυγες της Βουλής να συνεργαστούμε για να αντιμετωπίσουμε όσο μπορούμε πιο αποτελεσματικά τους κινδύνους που απορρέουν από τη μεγάλη τεχνολογική πρόοδο της εποχής και τους κινδύνους που μας περιβάλλουν και καθημερινά ελλοχεύουν γύρω μας και που πιθανόν μια μέρα να οδηγήσουν στην καταστροφή του τόπου και του λαού μας. Όλοι εμείς και όχι μόνο η Κυβέρνηση έχουμε ευθύνη για τους συνανθρώπους μας, για τον τόπο μας και το περιβάλλον μας. Όλοι επιβάλλεται να δουλέψουμε μαζί για να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις εκείνες που θα επιτρέψουν την ομαλή διαβίωσή μας σ' αυτό το νησί, χωρίς κινδύνους τοξικών ουσιών και χωρίς κινδύνους καταστροφής του περιβάλλοντος.

Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Ιωαννίδη ο Πρόεδρος επανέρχεται στην Αίθουσα και καταλαμβάνει την έδρα του, ενώ ο κ. Φάντης κατέρχεται στη θέση του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Ναι, ορίστε.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Βεβαίως αναγνωρίζουμε το δικαίωμα, το δημοκρατικό δικαίωμα κάθε συναδέλφου να ζητήσει το λόγο. Και βάσει του Συντάγματος κάθε συνάδελφος, όταν θέλει να μιλήσει, το δικαιούται. Όμως σ' αυτή την περίπτωση έχει συμφωνηθεί η διαδικασία της συζήτησης αυτού του θέματος. Και η συμφωνία ήταν να μιλήσει ένας από κάθε πλευρά, από κάθε κόμμα. Εμείς είχαμε συνάδελφο ο οποίος ήταν έτοιμος να μιλήσει και αποφασίσαμε ότι μόνο ένας από κάθε κόμμα. Τηρήσαμε αυτή τη συμφωνία. Αντιλαμβάνομαι ότι τώρα ο κ. Μαρκίδης θέλει να

μιλήσει. Ή θα πρέπει μια συμφωνία να τηρείται ή θα πούμε, κ. Πρόεδρε, ότι καμιά συμφωνία δεν μπορεί να σταθεί σ' αυτό το Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είμαι υποχρεωμένος να επιβεβαιώσω ότι υπήρξε αυτή η συμφωνία κατά τη σύσκεψη των αρχηγών των κομμάτων. Αυτό είναι γεγονός. Από την άλλη, αυτό είναι θέμα δυστυχώς ενδοκομματικό, δηλαδή όταν γίνεται μια συμφωνία, αυτή η συμφωνία πρέπει να διαβιβάζεται στα κόμματα και τα κόμματα να πειθαρχούν στους εκπροσώπους τους. Εγώ σαν Πρόεδρος της Βουλής δε δικαιούμαι, παρά μόνο αν η Βουλή τώρα αποφασίσει, να στερήσω το δικαίωμα από οποιοδήποτε Βουλευτή να μιλήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Επί του θέματος το οποίο ηγέρθη. Εγώ δεν έχω έτοιμη γραπτή ομιλία, παρά το ότι είναι Κεφάλαιο Δ' και θα μπορούσα να έχω έτοιμη γραπτή ομιλία. Η τελευταία ομιλία του συναδέλφου του ΔΗΚΟ κ. Ιωαννίδη, αποτελεί τελείως νέα εξέλιξη η οποία με αναγκάζει να ζητήσω το λόγο, διότι υπάρχουν και αιχμές, οι οποίες μπορεί να θίγουν εμένα προσωπικά. Διότι στην ομιλία του μίλησε για ενορχηστρωμένη προσπάθεια να πληγεί η Κυβέρνηση για λόγους σκοπιμότητας τώρα που υπάρχουν Προεδρικές εκλογές και εγώ δεν δέχομαι ότι ήμουν μέρος οποιασδήποτε τέτοιας προσπάθειας. Και θέλω να εξηγήσω στη Βουλή και στην κοινή γνώμη πώς και για ποιο λόγο αυτή, αν μπορεί κάποιος να κατηγορήσει την πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας, δεν είναι για το ότι έκαμε κριτική εναντίον της Κυβέρνησης, αλλά θέλω να εξηγήσω πώς και γιατί μπορεί να λεχθεί ότι αυτή η έκθεση είναι πέραν του επιτρεπόμενου δέοντος ήπια απέναντι στην Κυβέρνηση. Και διεκδικώ το δικαίωμα της ομιλίας βάσει του Κανονισμού της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα δεν μπορώ να σας το αρνηθώ, κ. Μαρκίδη.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε. Σίγουρα, δεν μπορώ να αρνηθώ και σ' άλλους Βουλευτές το ίδιο δικαίωμα, διότι έπρεπε να τηρηθεί το συμφωνηθέν. Είμαι υποχρεωμένος, εφόσον δεν έχει τηρηθεί, ν' αφήσω ανοικτή τη συζήτηση.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Και όπως σας είπα, δεν έχω γραπτή ομιλία, κύριοι συνάδελφοι και κύριε Πρόεδρε. Αλλά έχει λεχθεί ότι η πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας, αποτελούμενη σ' αυτή την περίπτωση από τρία κόμματα, το Δημοκρατικό Συναγερμό, το ΑΚΕΛ και της ΕΔΕΚ, προσπάθησαν ενορχηστρωμένα να πλήξουν την Κυβέρνηση «για χάρη κάποιων άλλων σκοπιμοτήτων», όπως είναι η φράση και πιστεύω ότι η φράση υπαινίσσεται τις προσεχείς Προεδρικές εκλογές που θα γίνουν σε δυο μήνες. Αλλά ο σκοπός που ζήτησα το λόγο για να μιλήσω, είναι για να απαντήσω σ' αυτή την κατηγορία και για να πω ότι δεν είναι η Έκθεση της Επιτροπής Υγείας η οποία υπήρξε άδικη και αστήρικτη εναντίον της Κυβέρνησης, αλλ' απεναντίας είναι η επίθεση την οποία μόλις τώρα υπέστη η πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας, που και άδικη είναι και αστήρικτη είναι.

Και λέγει το τέταρτο συμπέρασμα της Επιτροπής Υγείας, κύριοι συνάδελφοι, ότι:—

«(4) Από τη στιγμή που διαπιστώθηκε η φύση του υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ, μετά την παρέμβαση του τελωνειακού υπαλλήλου όπως πιο πάνω εξηγήθηκε, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας έδρασε κεραυνοβόλα και έλαβε το μέτρο, που πραγματικά οι περιστάσεις απαιτούσαν, δηλαδή την ακύρωση των αδειών εισαγωγής.»

Και ρωτώ κατά πόσο αυτή η διατύπωση είναι κακόπιστη ή αυτή η διατύπωση και ιδιαίτερα η λέξη «κεραυνοβόλα», της οποίας διεκδικώ την πατρότητα, προδίδει οποιαδήποτε διάθεση αντιπολίτευσης χάριν της αντιπολίτευσης. Ας απαντήσει οποιοσδήποτε αντικειμενικός κριτής να μου πει κατά πόσο αυτό το πράγμα αποτελεί έστω και ένδειξη αντιπολιτευτικής διάθεσης.

Αλλά θα έρθω στα πράγματα από την αρχή, διότι λήφθηκε άδεια εισαγωγής μετασχηματιστών με βάση προτιμολόγιο το οποίο, όπως η έκθεση τονίζει — και είναι και αυτή άλλη απόδειξη αμεροληψίας — δεν ανέγραφε πάνω τη λέξη ΑΣΚΑΡΕΛ.

Αλλά κάτι το οποίο δεν τόνισε η έκθεση και για το οποίο μπορεί να λεχθεί ότι η Επιτροπή υπήρξε ιδιαίτερα ήπια, είναι ότι για την πρώτη εισαγωγή, για την εισαγωγή από την οποία και υποστήκαμε τη μεγαλύτερη ζημιά — Διότι είναι το ΑΣΚΑΡΕΛ της πρώτης εισαγωγής το οποίο πετάχτηκε στον παλιό σκουπιδότοπο — το τιμολόγιο έγραφε τη λέξη ΑΣΚΑΡΕΛ και όμως δεν τονίσαμε σαν Επιτροπή αυτό το γεγονός αλλ' απλώς είπαμε ότι το προτιμολόγιο δεν ανέφερε ΑΣΚΑΡΕΛ, όπως και δεν ανέφερε. Δεν θελήσαμε να προχωρήσουμε και να κάμουμε κριτική πάνω στο γεγονός ότι το τιμολόγιο έγραφε ΑΣΚΑΡΕΛ και ήρθαμε αμέσως στη δεύτερη εισαγωγή.

Αλλά η δεύτερη εισαγωγή, κύριοι συνάδελφοι, ανέφερε ΑΣΚΑΡΕΛ, οι άδειες εισαγωγής εξεδόθησαν με βάση τιμολόγια τα οποία ανέφεραν πάνω ρητώς τη λέξη «ΑΣΚΑΡΕΛ».

Για την πρώτη εισαγωγή μας είπαν το εξής:

Το προτιμολόγιο δεν ανέφερε ΑΣΚΑΡΕΛ, το τιμολόγιο ανέφερε ΑΣΚΑΡΕΛ, αλλά το τιμολόγιο δεν περνά από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας ξανά, πάει μόνο στο Τελωνείο. Και τι άλλο αποδεικνύει αυτό, εκτός από κάποια ανάγκη πλέον συντονισμού και μεταξύ Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και Τελωνείου;

Διότι, αν οι άδειες εισαγωγής εκδίδονται με βάση το α' έγγραφο και η τελική εισαγωγή γίνεται με βάση το β' έγγραφο, ασφαλέστατα θα συμφωνείτε ότι κάποιο μικρό πρόβλημα κάπου υπάρχει, για το οποίο δεν είναι υπεύθυνη η Βουλή και δεν είναι υπεύθυνα τα κόμματα της αντιπολίτευσης, εν πάση περιπτώσει.

Η δεύτερη εισαγωγή αναφέρει: «Αίτηση για άδεια εισαγωγής SCRAP ELECTRIC TRANSFORMERS FOR DISMANTLING AND DESTRUCTION» και αναφέρει ρητώς «SCRAP ELECTRIC TRANSFORMERS CONTAINING ASKAREL FOR DISMANTLING AND DESTRUCTION».

Και η δεύτερη αίτηση εισαγωγής και η τρίτη αίτηση εισαγωγής αναφέρονται ρητώς στο ΑΣΚΑΡΕΛ, και τι είπε η Επιτροπή το τόσο πολύ αντιπολιτευτικό και το τόσο πολύ φοβερό, ώστε να μπορεί δικαιολογημένα να της αποδίδουν την κατηγορία της ενορχηστρωμένης προσπάθειας; Απλώς η Επιτροπή είπε ότι στο θέμα αυτό της εισαγωγής, οι αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες δεν λειτούργησαν

κατά τρόπο ικανοποιητικό, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η κατάσταση που έχει περιγραφεί πιο πάνω. Είναι τόσο φοβερή η φράση αυτή που να μπορεί να χαρακτηριστεί τμήμα ενορχηστρωμένης προσπάθειας που γίνεται ενόψει Προεδρικών εκλογών; Δεν νομίζω ότι, αν κριθεί αυτό το πράγμα αντικειμενικά, μπορεί πραγματικά να χαρακτηριστεί με τον τρόπο που έχει χαρακτηριστεί η έκθεση της Επιτροπής.

Αλλά, κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει ακόμα ένα πράγμα για το οποίο και πάλι η πλειοψηφία της Επιτροπής μπορεί ίσως να κατηγορηθεί για ηπιότητα απέναντι της Κυβέρνησης. Δεν το τόνισε, αλλ' εφόσον κατηγορήθηκε η Επιτροπή για κακοπιστία και για ενορχηστρωμένη προσπάθεια, να μου επιτρέψετε να το τονίσω εγώ τώρα.

Και επανέρχομαι στην παράγραφο που μιλά για «κεραυνοβόλα», και ακούστε τη διατύπωσή της:

«Από τη στιγμή που διαπιστώθηκε η φύση του υγρού ΑΣΚΑΡΕΛ, μετά την παρέμβαση του τελωνειακού υπαλλήλου το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας έδρασε κεραυνοβόλα και έλαβε το μέτρο που πραγματικά οι περιστάσεις απαιτούσαν δηλαδή την ακύρωση των αδειών εισαγωγής». Στις 13 Αυγούστου η Κυβέρνηση διόρισε και την Τεχνική Επιτροπή, με σκοπό να τη συμβουλευσει πάνω στο θέμα που δημιουργήθηκε.

Η Επιτροπή η οποία βρίσκεται υπό κατηγορία για ενορχηστρωμένη προσπάθεια εδώ δεν τονίζει, αλλά το τονίζω εγώ τώρα, ότι από τη στιγμή που ανακαλύφθηκε η ύπαρξη του ΑΣΚΑΡΕΛ, από τη στιγμή που άνοιξαν τα μάτια του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας μέχρι την ημέρα του διορισμού της Τεχνικής Επιτροπής, παρήλθαν 23 μέρες. Ο υπάλληλος του Τελωνείου ειδοποίησε το Υπουργείο την 21η Ιουλίου 1987, η δε Τεχνική Επιτροπή διορίστηκε στις 13 Αυγούστου. Και αν κάμνω καλό μέτρημα παρήλθαν 23 μέρες. Μπορεί λοιπόν να κατηγορηθεί για αντιπολιτευτική διάθεση αυτή η Επιτροπή ή μήπως μπορεί να λεχθεί ότι υπήρξε ιδιαίτερα ήπια απέναντι στην Κυβέρνηση; Και υπήρξε ιδιαίτερα ήπια απέναντι στην Κυβέρνηση, γιατί στην πραγματικότητα δε θέλησε να κάμει αντιπολίτευση το οποιοδήποτε κόμμα σε σχέση με το ΑΣΚΑΡΕΛ, αλλ' απλώς θέλησε να εξάξει ορισμένα αντικειμενικά συμπεράσματα χάριν του μέλλοντος και επομένως χάριν του κοινωνικού συνόλου.

Ακούστε τώρα. Στις 7 Αυγούστου, που δεν το λέει και πάλι η Επιτροπή που σκοπός της ήταν η ενορχηστρωμένη προσπάθεια να αντιπολιτευθεί την Κυβέρνηση, ας ακούσουμε τι είπε στις 7 Αυγούστου ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας απευθυνόμενος προς το Γενικό Χημείο του Κράτους:

Επιστολή ημερομηνίας 7 Αυγούστου 1987. Δηλαδή 17 μέρες μετά την ενημέρωση του Υπουργείου από τον Τελωνειακό Υπάλληλο. 17 μέρες μετά την ενημέρωση για πρώτη φορά το Υπουργείο ζητά τη γνώμη του Χημείου. Και αυτό λέγεται ταχύτης αντιμετώπισης θέματος και κατηγορείται η Επιτροπή για ενορχηστρωμένη προσπάθεια να βλάψει την Κυβέρνηση, ενώ δεν τόνισε καν αυτή την πλευρά του θέματος. Και τι λέει αυτή η επιστολή; Ακούστε την τελευταία παράγραφο:

«Επειδή το θέμα είναι αρκετά σοβαρό όσον αφορά τόσο την πιθανότητα ρύπανσης του υπεδάφους όσο και τις ζημιές που ο εισαγωγέας θα υποστεί σαν συνέπεια του ότι ορισμένο εμπόρευμα αφίχθηκε ήδη στην Κύπρο, παρακαλώ όπως έχω την απάντησή σας το συντομότερο και, κατά το δυνατό, εντός της ημέρας.»

Μπράβο στο Γενικό Διευθυντή που γράφει αυτό το γράμμα. Αλλά γράφεται αυτό το γράμμα στις 7 Αυγούστου 1987 ως κατεπείγον θέμα και ζητούν την απάντηση του Χημείου την ίδια μέρα, αλλά για να το γράψουν αυτό το γράμμα έκαμαν 17 μέρες! Και το ότι η Επιτροπή στην Έκθεσή της δε θέλησε να τους επικρίνει και γι' αυτό, το λέγουν ενορχηστρωμένη προσπάθεια να βλαφθεί η Κυβέρνηση χάριν εξυπηρέτησης άλλων σκοπιμοτήτων και εννοούν πιθανώς τις Προεδρικές εκλογές. Ουδέν τούτου αναληθέστερο και ιδού η απόδειξη μ' αυτά τα οποία λέγω. Όχι μόνο αυτό. Αρχικά η Έκθεση της Επιτροπής περιείχε και μια φράση που απέδιδε και πολιτική ευθύνη σε κάποιο Υπουργό, και δεν ξέρω πώς η Έκθεση διέρρευσε και έφθασε στα χέρια του Υπουργού αλλά μετά που ο υποφαινόμενος πείστηκε, μετά που πείστηκα εγώ, ότι η φράση αυτή ήταν κάπως υπερβολική, εγώ ο ίδιος ζήτησα με επαφή που έκαμα και με το ΑΚΕΛ και με την ΕΔΕΚ και ειδοποίησα και το ΔΗΚΟ ότι έπρεπε εκείνη η φράση η επίμαχη να φύγει από την Έκθεση. Και το ΑΚΕΛ δέχθηκε, και η ΕΔΕΚ δέχθηκε και το ΔΗΚΟ βεβαίως δέχθηκε. Και το ότι εγώ είχα την πρωτοβουλία και το ότι στην πραγματικότητα το έκαμα αυτό, μπορεί να το μαρτυρήσει ο κ. Χρίστου μπορεί να το πει και ο κ. Κατσουνωτός.

Πού λοιπόν είναι η αντιπολιτευτική διάθεση και μάλιστα πού είναι η ενορχηστρωμένη προσπάθεια να βλάψουμε την Κυβέρνηση για λόγους άλλους πέραν αυτού;

Ας έλθουμε και σε ένα άλλο θέμα αρκετά σοβαρό — και λυπούμαι που σας κουράζω — αλλ' εφόσον λέχθηκε ό,τι λέχθηκε πρέπει να λεχθούν και ορισμένα άλλα.

Όπως σας είπα, δεν έχω γραπτή ομιλία και λυπούμαι για την καθυστέρηση, διότι πρέπει να βρίσκω από τα έγγραφα που έχω εδώ ορισμένα πράγματα.

Κοιτάξετε για να δείτε και τι λέει η ίδια η Τεχνική Επιτροπή που διόρισε η ίδια η Κυβέρνηση και προς την οποία Τεχνική Επιτροπή η Επιτροπή της Βουλής δε δίστασε να απονεμίει δημόσιο έπαινο. Και λέει στην πρώτη σελίδα αυτό που είπα και εγώ προηγουμένως:

«Αξιίζει να σημειωθεί ότι σε αντίθεση με την πρώτη αίτηση που υποβλήθηκε στις 12.9.1986, σε έγγραφα που συνόδευαν τις δυο τελευταίες αιτήσεις υπήρχε η αναφορά ότι οι παλαιοί μετασχηματιστές περιείχαν το υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ.»

Γιατί άραγε, μας λέγει η Τεχνική Επιτροπή, που ας μην ξεχνούμε αποτελείται από δημόσιους υπαλλήλους σ' αυτή την περίπτωση, γιατί μας λέει ότι αξίζει να σημειωθεί ότι για τις νέες εισαγωγές αναφερόταν ρητώς το ΑΣΚΑΡΕΛ; Μα ο λόγος είναι απλός. Γιατί, ακριβώς επειδή αναφερόταν το ΑΣΚΑΡΕΛ, έπρεπε να μην είχε εκδοθεί ούτε η δεύτερη ούτε η τρίτη άδεια εισαγωγής.

Και στη σελίδα 12 της προκαταρκτικής Έκθεσης λέγει:—

«Θα πρέπει να γίνουν αμέσως όλες οι κατάλληλες ενέργειες για τη δημιουργία κατ' αρχήν ενός ειδικού χώρου ασφαλούς ταφής στον οποίο θα μπορούσε να απορριφθεί ο μεγαλύτερος όγκος του εδάφους που έχει ρυπανθεί. Πολιτικοί μηχανικοί με γνώσεις και πείρα στην κατασκευή τέτοιων χώρων θα πρέπει να απασχοληθούν πάνω σε συνεχή βάση για συμπλήρωση της όλης εργασίας μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρη...»

Αλλά ας συνεχίσουμε για να δείτε πόσο επείγον ήταν το όλο θέμα για την Τεχνική Επιτροπή, η οποία έκαμε αυτή την Έκθεση η οποία είναι και

πολυσέλιδη. Και λέγει πάρα κάτω:

«Μεταξύ άλλων θα πρέπει να γίνει παρέκκλιση από τη συνήθη διαδικασία ζήτησης προσφορών και πληροφορίες για το συνολικό κόστος του έργου θα πρέπει να ζητηθούν από γνωστούς και εγκεκριμένους εργολάβους με πείρα σε τέτοιες εργασίες.»

Με άλλα λόγια, είναι τόσο επείγον το θέμα της κατασκευής του προστατευτικού έργου, ώστε η ίδια η Τεχνική Επιτροπή λείπει τον Αύγουστο: Ξεχάστε τις κανονικές διαδικασίες. Ξεχάστε τη διαδικασία των προσφορών. Προχωράτε το έργο αμέσως. Να το προχωρήσετε συνεχώς για να τελειώσει μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου. Και το τέλος του Σεπτεμβρίου δεν είναι τυχαία ημερομηνία. Το τέλος του Σεπτεμβρίου μπήκε, διότι οι άνθρωποι ανησυχούσαν για τα αποτελέσματα της οποιασδήποτε βροχής.

Και ας διαβάσουμε και από την Έκθεση του εμπειρογνώμονα των Ηνωμένων Εθνών ημερ. 15 Σεπτεμβρίου 1987. Τέλος της σελίδας 4, αρχή της σελίδας 5:

«...Since the Askarel is above an important aquifer, it is my opinion that soil contaminated with this chemical should be removed from the quarry as quickly as possible and certainly before the winter rains start...».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλύτερα Ελληνικά; Μεταφράστε το καλύτερα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Να το μεταφράσω, κύριε Πρόεδρε, ασφαλώς.

Εφόσον, λείπει η Έκθεση του εμπειρογνώμονα των Ηνωμένων Εθνών, το ΑΣΚΑΡΕΛ βρίσκεται πάνω από υδροφόρο στρώμα, κατά τη γνώμη μου το μολυσμένο έδαφος πρέπει να μετακινηθεί από το λατομείο το ταχύτερο, και πάντως προτού αρχίσουν οι χειμερινές βροχοπτώσεις. Και προς ιδιαίτερη χαρά βεβαίως όλων μας από άλλη άποψη, ευτυχώς για τη γεωργία, για τα υπόγεια ύδατα, για τους αγρότες μας, για την Κύπρο ολόκληρη, είχαμε καλή βροχοπτώση τον Οκτώβρη και είναι μετά τη βροχοπτώση που διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε κίνδυνος για τα υπόγεια ύδατα στην περιοχή. Αλλά ας διαβάσουμε και λίγο πίσω από τις γραμμές της τελευταίας Έκθεσης της Τεχνικής Επιτροπής. Θα δούμε ότι παρά το ότι στο τέλος, ευτυχώς, ανακαλύφθηκε ότι κάτω από το έδαφος που είναι μολυσμένο με ΑΣΚΑΡΕΛ δεν υπάρχει υπόγειο υδροφόρο στρώμα, παρά το ότι έτσι διαπιστώθηκε στο τέλος, αλλά όταν γινόταν η καθυστέρηση αυτό δεν το γνώριζε ούτε η Κυβέρνηση ούτε εμείς, ούτε η Τεχνική Επιτροπή. Γνώριζαν το άλλο: Ότι υπήρχε υδροφόρο στρώμα κάτω από το μολυσμένο έδαφος. Λοιπόν παρά το ότι διαπιστώθηκε ότι κάτω από το μολυσμένο έδαφος δεν υπάρχει υδροφόρο στρώμα, εντούτοις εξακολουθεί η Επιτροπή και στην τελική της Έκθεση, η οποία έγινε στα μέσα του Οκτώβρη, να θεωρεί το όλο θέμα επείγον. Έτσι στη σελίδα 5 αναφέρει σαν την πρώτη από τις εισηγήσεις της ότι:

«Η εστία μόλυνσης που δημιουργήθηκε στο λατομείο πρέπει να εξουδετερωθεί το συντομότερο με τον ενταφιασμό του μολυσμένου χώματος σε ειδικά κατασκευασμένες υδατοστεγείς δεξαμενές.»

Όστε η Επιτροπή, παρά τα όσα λέγονται, εξακολουθεί να θεωρεί το θέμα επείγον και αυτά περί τα μέσα του Οκτώβρη, ενώ όπως είπε προ ολίγου ο κ. Ιωαννίδης, οι εργασίες που κανονικά έπρεπε να τελειώσουν τέλος του Σεπτεμβρίου, άρχισαν μόλις προ τριών ημερών, δηλαδή 1 1/2 μήνα περίπου μετά και από την

τελική Έκθεση της Επιτροπής, όπου αυτή η Επιτροπή λέγει στην Κυβέρνηση ότι αμέσως πρέπει να σηκωθεί αυτό το μολυσμένο χώμα.

Και πάλι η Επιτροπή στην τελική της Έκθεση, με την τέταρτη εισήγησή της προς την Κυβέρνηση λέγει:

«Λόγω της επείγουσας φύσης του θέματος εισηγούμαστε να παρακαμφθούν οι διαδικασίες για ζήτηση και καταχώρηση προσφορών.».

Και πάλι, αφού μετά τη βροχόπτωση διαπιστώθηκε ότι κάτω από το μολυσμένο έδαφος δεν υπάρχει υδροφόρο στρώμα, εντούτοις και πάλι η Επιτροπή επιμένει ότι το θέμα είναι επείγον σε τέτοιο βαθμό που πρέπει ακόμα και η διαδικασία των προσφορών να παρακαμφθεί. Γιατί να παρακαμφθεί η διαδικασία των προσφορών; Γιατί είναι σίγουρο πως, κατά την άποψη αυτών των εμπειρογυμωμένων αυτής της Τεχνικής Επιτροπής, δεν έχει τόση μεγάλη σημασία αν το έργο θα στοιχίσει λίγο ή πολύ περισσότερο από όσα θα στοιχίσει αν γίνει κανονικά η διαδικασία των προσφορών. Αλλά εκείνο που έχει σημασία είναι η άμεση κατασκευή του έργου που θα προστατεύσει την περαιτέρω μόλυνση της περιοχής του μολυσμένου χώματος.

Και εγώ, κύριοι συνάδελφοι και κύριε Πρόεδρε, δεν θα υπεισέλθω σε άλλα λεπτομερειακά θέματα ούτε και θα ασχοληθώ με το τι Νόμους και τι Κανονισμούς μας κατέλιπε η αποικιοκρατική Κυβέρνηση.

Έχω την εντύπωση ότι έκτοτε παρήλθαν είκοσι επτά χρόνια και δεν νομίζω ότι πλέον αποτελεί δικαιολογία το τι κατέλιπε η αποικιοκρατία.

Διότι το αν αυτό που κατέλιπε η αποικιοκρατία από άποψη Νομοθεσίας και Κανονισμών το 1960 ήταν καλό ή κακό, αυτό πρέπει να κριθεί με κριτήρια του 1960. Το τι χρειαζόμεθα σαν σύγχρονο κράτος υπό μορφή σύγχρονης Νομοθεσίας και σύγχρονων Κανονισμών στο έτος 1987, θα πρέπει να κριθεί με βάση τα κριτήρια του έτους 1987.

Και από ό,τι μας έχουν πει — και δεν έχουμε κανένα λόγο να το αμφισβητήσουμε — η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, που είναι ένας Ημικρατικός Οργανισμός, έχει χρόνια που γνωρίζει περί Ασκαρέλ και έχει χρόνια που, όταν ζητεί προσφορές για μετασχηματιστές, βάζει ρητώς ότι δεν θέλει οι μετασχηματιστές να περιέχουν Ασκαρέλ.

Το ότι είναι το Ασκαρέλ, είναι γνωστό εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Επομένως πιστεύω ότι δεν έχει δίκαιο ο κ. Ιωαννίδης που επικαλείται το ότι πρόκειται περί μιας εξελίξεως της τεχνολογίας τόσο απροόπτου που δεν μπορούσαμε να λάβουμε έγκαιρα μέτρα.

Το θέμα ακριβώς είναι να έχουμε τέτοιους Κανονισμούς, ούτως ώστε πάντα να υπάρχει ανά πάσα στιγμή η αναγκαία ελαστικότητα για να αντιμετωπίζουμε και τους κινδύνους που πολλές φορές η σύγχρονη τεχνολογία, αλλά και κυρίως οι σύγχρονες διαρκείς εξελίξεις δημιουργούν.

Και η εισήγησή μου για τέτοιους Κανονισμούς, εφόσον πρόκειται για δευτερογενή νομοθεσία, βαρύνει κατά πρώτο λόγο την Κυβέρνηση και το Υπουργικό Συμβούλιο.

Τώρα θα μπορούσα να ξαναδιαβάσω όλα τα συμπεράσματα της Επιτροπής από την αρχή αλλά δεν θα το κάνω, διότι δεν θέλω να σας κουράσω άλλο.

Αλλά βλέποντάς τα ένα ένα, δεν μπορώ να καταλάβω και δεν μπορώ να αντιληφθώ πού βρίσκεται η έλλειψη αντικειμενικότητας και προπαντός πώς

μπορεί να λεχθεί ότι από μια έκθεση αυτού του είδους, η οποία παρουσίασε κατά τρόπο αντικειμενικό όλες τις απόψεις και η οποία στην πραγματικότητα κατέληξε σε ορισμένα ήπια συμπεράσματα και στα συμπεράσματα αυτά κατέληξε όχι για να επικρίνει την Κυβέρνηση αλλά — για να μη χρησιμοποιήσω τη φράση που χρησιμοποιήθηκε προ τριών ωρών — για να ακούσει η Κυβέρνηση, για να τείνει η Κυβέρνηση «ευήκοον ους», ως ελέχθη, στην άμεση ανάγκη που υπάρχει να εκσυγχρονισθούν ορισμένες νομοθεσίες και ορισμένοι Κανονισμοί σ' αυτό τον τόπο. Να προβληματιστεί και η Κυβέρνηση και η Βουλή και η κοινή γνώμη γενικά με τη ανάγκη πιο σύγχρονης νομοθεσίας για προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, που είναι ένα θέμα που στην Κύπρο έχει μέχρι σήμερα πιθανώς αρκετά υποτιμηθεί. Ο σκοπός της Επιτροπής αυτός ήταν. Ο σκοπός της Επιτροπής ήταν να διορθώσει, να κινήσει το ενδιαφέρον των αρμοδίων για να διορθωθούν τα κακώς έχοντα, όχι για να πλήξουμε την Κυβέρνηση, όχι για να κάμουμε προεκλογική εκστρατεία τώρα που είναι Προεδρικές εκλογές, αλλ' ακριβώς για να εκσυγχρονισθούμε σε τομείς που, όπως η πράξη απέδειξε, δεν είμαστε αρκετά εκσυγχρονισμένοι, για το καλό ολόκληρου του Κυπριακού λαού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές και ποιοι και πόσοι;

Ένας, δύο.

Νομίζω πως δεδομένου ότι έγινε και μια παρέκκλιση, πλέον ή θα πρέπει να βάλουμε όρια ή πρέπει να αναβάλουμε τη συζήτηση, διότι και άλλοι Βουλευτές ίσως, οι οποίοι είναι σήμερα απόντες, διότι νόμιζαν ότι δεν υπήρχαν αυτές οι προϋποθέσεις, γι' αυτό θα αναβάλω τη συζήτηση. . .

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ από τη θέση μου θάθελα να προσθέσω δυο λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, όχι, όχι. Αν θα την αναβάλω, θα την αναβάλω ειδικά θα επιτρέψω τη συνέχισή της. Και δεδομένου ότι υπάρχουν Βουλευτές οι οποίοι έφυγαν απ' εδώ με την εντύπωση ότι δεν θα υπήρχαν άλλοι ομιλητές πέραν του ενός από κάθε κόμμα, νομίζω ότι το λογικό είναι να αναβληθεί για την επόμενη. . .

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δε θα μακρηγορήσω, έντιμε κ. Πρόεδρε, και το θέμα μπορεί. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έχετε την ευκαιρία, κύριε συνάδελφε. . .

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μ' αφήνατε να ολοκληρώσω την πρότασή μου θα εισηγούμουν. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, κύριε συνάδελφε, αν ο καθένας λέει ότι θέλει να πει κάτι, σημαίνει ότι δεν αναβάλλουμε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Αν μου επιτρέπετε, μόνο από τη θέση μου. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα δεν έχει σημασία από τη θέση σας ή όχι.

Ή ομιλούμε ή δεν ομιλούμε.

Ορίστε.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κατ' αρχάς, κύριε Πρόεδρε, έχω την εντύπωση ότι το θέμα πρέπει να κλείσει απόψε. Αν υπάρχουν δυο ομιλητές. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, δεν μπορώ να το δεχθώ από σεβασμό προς διάφορους οι οποίοι εγκατέλειψαν την Αίθουσα με την εντύπωση ότι δεν θα υπάρξουν άλλοι ομιλητές.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγκατέλειψαν την Αίθουσα με τη βεβαιότητα ότι ίσχυε η διαδικασία που είχατε αποφασίσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Και συνήθως κατά 100% ως τώρα, μέχρι σήμερα, ό,τι αποφασιζόταν στις συσκέψεις των αρχηγών των κομμάτων, αυτό εφαρμοζόταν και στο Σώμα. Μόνο κατ' εξαίρεση απόψε έγινε αυτή η διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είπα τίποτε διαφορετικό απ' αυτό που λέτε, κύριε συνάδελφε.

Ναι, ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Απλώς θα ήθελα να συμφωνήσω μαζί σας, κύριε Πρόεδρε, ότι εφόσον είχε παραβιαστεί, όχι εξ υπαιτιότητας είτε δική σας είτε κάποιου από εμάς, αυτή η διαδικασία που συμφωνήθηκε δεν μπορούμε παρά να αφήσουμε το θέμα στην ημερήσια διάταξη για την επόμενη συνεδρίαση, διότι είναι πιθανό Βουλευτές, οι οποίοι απουσιάζουν τώρα, να θέλουν να μιλήσουν. Εκτός από τους παρόντες, απ' αυτούς που απουσιάζουν ίσως να θέλουν να μιλήσουν μερικοί στην προσεχή συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα θα παραμείνει στην ημερήσια διάταξη.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 10 Δεκεμβρίου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (2) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (3) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (4) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (5) Ο περί της Ατελούς Εισαγωγής Αυτοκινήτων από Κύπριους πολίτες οι οποίοι εργάζονται στο εξωτερικό Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (6) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

- (7) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. (Πρόταση νόμου).
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 77) του 1987.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 84) του 1987.
- (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 97) του 1987.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 105) του 1987.
- (12) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 107) του 1987.
- (13) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 116) του 1987.
- (14) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 117) του 1987.
- (15) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 118) του 1987.
- (16) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 83) του 1987.
- (17) Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 Νόμος του 1987.
- (18) Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (19) Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987.
- (20) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Αναπομπή).
- (21) Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων αναφορικά με τους πιο κάτω Νόμους που δεν έχουν ακόμα εκδοθεί και εκκρεμούν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου για γνωμάτευση:
  - (α) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
  - (β) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (22) Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ». (Συνέχιση της συζήτησης).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη). (12.3.87).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που

κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε μαράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων). (8.10.87).

- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Α. Παρισινό) (9.10.86).

Επίσης ο Βουλευτής κ. Χρίστος Κουρτελλάρης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Οι ανωμαλίες, οι καθυστερήσεις και η μη εφαρμογή του Νόμου 22/85 περί Συνεργατικών Εταιρειών και η μη κατάθεση κανονισμών στη Βουλή με βάση το άρθρο 19 για την Ελεγκτική Υπηρεσία».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για συζήτηση στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Υπάρχει ένσταση για την εγγραφή του θέματος;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφεται και παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε!

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Προ 20 περίπου ημερών η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς έχει εγγράψει θέμα αναφορικά με την αύξηση κατά 400% των τελών οικότροφείου για τους φοιτητές της Ξενοδοχειακής Σχολής.

Επειδή ο χρόνος περνά και επειδή απαιτείται από τους φοιτητές να καταβάλουν αυτά τα τεράστια τέλη, εισηγούμαι όπως με απόφαση της Βουλής το θέμα εξεταστεί κατά προτεραιότητα από την Επιτροπή Παιδείας και συμπεριληφθεί στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν υπάρχει ένσταση.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Επειδή είναι κατ' αρχήν θέμα που αφορά το Υπουργείο Εργασίας, γιατί η Σχολή, το ΙΕΕΤ, αφορά το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κατά προτεραιότητα πρέπει να υπαχθεί η διαδικασία και η συζήτηση στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχω ένσταση σε ποια Επιτροπή θα πάει. Αντιλαμβάνομαι το σημαντικό είναι να θεωρηθεί επείγον και να συζητηθεί στην επόμενη συνεδρίαση.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Όμως, κ. Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε, το θέμα ήδη έχει παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας. Αν γίνεται εισήγηση να κληθούν και τα μέλη της Επιτροπής

Εργασίας στη συνεδρίαση, πολύ ευχαρίστως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ όλες οι Επιτροπές είναι ανοικτές. Και εφόσον ασχολείται μ' αυτό η Επιτροπή Παιδείας και έχει κάμει κάποια προεργασία, είναι ανοικτές για οποιοδήποτε, Μέλος της Βουλής.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Αυτό είναι, πιστεύω, ανορθόδοξο και ολίγον παράδοξο και για πρώτη φορά, νομίζω, γίνεται, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορεί να είναι παράδοξο, κύριε συνάδελφε.

Εφόσον αυτή τη στιγμή η Επιτροπή Παιδείας ασχολείται με το θέμα, το να της το αποσπάσω και από την άλλη να λέω ότι είναι επείγον, σημαίνει ότι ουσιαστικά κάνω αντιφατική εργασία.

Παραμένει στην Επιτροπή Παιδείας με δικαίωμα οποιουδήποτε Βουλευτή θέλει να παρακαθήσει στη συνεδρίαση της Επιτροπής.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίασης της Βουλής.

(Ώρα λήξης: 8.15 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θαλής
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παπαρές Αυγερινός
Ηλιάδης Δημήτρης	Παρισινός Ανδρέας
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πέτας Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σαββίδης Γεώργιος
Κατσελλή Ρήνα	Σολωμής Χρίστος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Στυλιανού Πέτρος
Κληρίδης Γλαύκος	Φάντης Ανδρέας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φλουρέντζος Νίκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μακρίδης Νίκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(2) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(3) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 2 του 1987).

(4) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 86) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 89) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 92) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 83 του 1987).

(8) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 109) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 84 του 1987).

(9) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 110) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 85 του 1987).

(10) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 111) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 87 του 1987).

(11) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 112) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 88 του 1987).

(12) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 69) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 75 του 1987).

(13) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 74) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(14) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 81) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 76 του 1987).

(15) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 82) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 77 του 1987).

(16) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πισσουρίου του 1987» και έγκριση αυτών.

(17) Απόσυρση των κανονισμών «Οι περί Ρυθμίσεως της Μαρίνας «Limassol Sheraton Marina» (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοί του 1987».

(18) Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Ταμείου Προνοίας των εργατών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(19) Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Γεωργικών Φαρμάκων (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(20) Έκθεση για τους κανονισμούς «Οι περί Χορηγημάτων και Απολαβών της Εθνικής Φρουράς της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987», η συζήτηση που έγινε πάνω στο θέμα (Α. Μαθηκολώνης, Ν. Μουσιούττας, Αλ. Γαλανός, Π. Στυλιανού, Γλ. Κληρίδης, Στ. Μανδριώτης, Τ. Χατζηδημητρίου, Εζ. Παπαϊωάννου, Χρ. Σολωμής) και έγκριση αυτών.

(21) Έκθεση για τα έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας «Περί Προσλήψεων Έκτακτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και έγκριση αυτών.

(22) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(23) Ερωτήσεις-Απαντήσεις (Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Λεμεσού-Φασούλας — Η διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση των δρόμων προσπέλασης στο χωριό Σούνι-Ζανατζιά — Το φράγμα Ευρέτου και τα αρδευόμενα κτήματα της περιοχής — Οι κατοικίες που κτίστηκαν από το κράτος στο χωριό Χολέτρια και τα προβλήματά τους — Η απαράδεκτη συμπεριφορά των Βρεττανών στρατιωτών της Βάσης Δεκέλειας μέσα στην Αγία Νάπα και η λήψη μέτρων για αντιμετώπιση της κατάστασης — Η περίφραξη του κοινοτικού νεκροταφείου Λεμόνας — Το αρδευτικό έργο 'Αγγουλους-Διποτάμια και η συμπλήρωσή του — Προβλήματα της εντός των τειχών Λευκωσίας — Οι Σύνδεσμοι προστασίας Φυτών, οι αεροψεκασμοί και η συνεισφορά της Κυβέρνησης — Η προστασία του Ακάμα και η κήρυξή του σε Λευκή Ζώνη — Η αποτέφρωση αρχαιακού υλικού στο Παγκύπριο Γυμνάσιο).

(24) Περάτωση της συζήτησης πάνω στο θέμα «Η καταχρηστική κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση» από τον εισηγητή του θέματος αξ. Βουλευτή κ. Μανώλη Χριστοφίδη και σύντομη διαλογική συζήτηση (Πρόεδρος Βουλής, Αλ. Γαλανός, Εζ. Παπαϊωάννου και Μ. Χριστοφίδης).

(25) Αγορεύσεις Βουλευτών (Ιάκ. Κατσουνωτός, Α. Παρισινός, Κ. Χρίστου, Ι. Ιωαννίδης, Αλ. Μαρκίδης) πάνω στο θέμα «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό Ασκαρέλ» που είχε εγγραφεί και εξεταστεί αυτεπάγγελτα από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας καθώς και σύντομη συζήτηση (Πρόεδρος Βουλής, Π. Στυλιανού, Κ. Παναγίδης και Α. Φάντης) για παραμονή του στην ημερήσια διάταξη.

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 10ης Δεκεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξεως 4.55 μ.μ.)

(Αρ. 12)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει κυκλοφορήσει μεταξύ των Μελών ένα Ψήφισμα της Βουλής των Αντιπροσώπων το οποίο αναφέρεται στην υπογραφεύσα συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων των Ην. Πολιτειών της Αμερικής και της Σοβιετικής Ένωσης και παρακαλώ το Γραμματέα να το αναγνώσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχοντας υπόψη την υπογραφεύσα συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών για την κατάργηση των πυραύλων μέσου και μικρότερου βεληνεκούς, ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Χαιρετίζει την υπογραφεύσα συμφωνία μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ένωσης, που είχε ως αφετηρία τις θετικές προτάσεις του Ηγέτη της Σοβιετικής Ένωσης κ. Γκορμπατσώφ, για την κατάργηση των πυραύλων μέσου και μικρότερου βεληνεκούς, ως ένα βήμα κοσμο-ιστορικής σημασίας για την ανθρωπότητα.

2. Θεωρεί την επιτευχθείσα συμφωνία ως το πρώτο θετικό βήμα και οι λαοί ελπίζουν ότι έτσι θα διανοιγεί ο δρόμος για τον πλήρη αποπλισμό και την ειρήνη.

3. Η μείωση της έντασης διευκολύνει και την επίλυση τοπικών προβλημάτων που η φύση τους εμπλέκεται σε θέματα στρατηγικής σημασίας.

4. Είναι δικαιολογημένοι οι πανηγυρισμοί όλων των λαών και η Βουλή των Αντιπροσώπων μαζί με τη μεγάλη ικανοποίησή της εκφράζει και την ελπίδα ότι σύντομα θα ακολουθήσουν πρόσθετα μέτρα για ειρήνη και πλήρη αποπλισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση αυτού του Ψήφισματος;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το Ψήφισμα εγκρίνεται ομόφωνα.

Η σημερινή συνεδρία της Βουλής επίσης συμπίπτει με την επέτειο της διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Εκφράζοντας την καθολική επιθυμία όλων των πολιτικών πλευρών, η Βουλή τιμά αυτή την επέτειο.

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο τερματισμός των επεμβάσεων και της καταπίεσης αποτελεί το στερεό υπόστρωμα για την ειρήνη.

Ο κυπριακός λαός, του οποίου τα δικαιώματα καταπατά η Τουρκία, αισθάνεται ακόμα πιο έντονη την ανάγκη για προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των λαών.

Και τώρα μπαίνουμε στη Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτο θέμα είναι «Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987». (Πρόταση Νόμου).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε αριθμό συνεδριών της με τελευταία αυτή που πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών.

Σκοπός της πιο πάνω πρότασης νόμου, που κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς είναι, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που τη συνοδεύει, η τροποποίηση της βασικής περί Εκλογής των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων νομοθεσίας για την παραπέρα διασφάλιση του αδιάβλητου της διεξαγωγής των προσεχών προεδρικών εκλογών που θα διεξαχθούν με βάση τη διαδικασία που προδιαγράφεται στην προαναφερθείσα νομοθεσία.

Ειδικότερα με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου προτείνεται η συμπερίληψη στη βασική εκλογική νομοθεσία αριθμού διατάξεων που προβλέπουν τη σφράγιση των ψηφοδελτίων με σφραγίδες που θα καθορίζονται από τα κόμματα και την αύξηση των ποινών που προβλέπονται για τα εκλογικά αδικήματα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, την αναγκαιότητα αυτή προχώρησε στη λεπτομερή εξέταση των διατάξεων του προτεινόμενου νόμου. Από την εξέταση αυτή έχει προκύψει και η ανάγκη για αριθμό πρόσθετων τροπολογιών που κρίθηκαν αναγκαίες για την πιο αποτελεσματική εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου.

Με βάση την επαναδιατυπωθείσα πρόταση νόμου προβλέπονται ειδικότερα τα πιο κάτω:

- (α) Καθορίζεται λεπτομερέστερα η διαδικασία και ο τρόπος σφράγισης των ψηφοδελτίων.
- (β) Προβλέπεται, ανάμεσα σ' άλλα, ότι οι σφραγίδες που θα καθορίζονται από τους υποψηφίους, δεν θα πρέπει να περιέχουν οποιοδήποτε σήμα ή έμβλημα που χρησιμοποιείται από κόμματα στη Δημοκρατία ή το οποίο είναι παρόμοιο ή παρεμφερές προς σύμβολα θρησκευτικής λατρείας ή τη σημαία ή άλλο έμβλημα της Δημοκρατίας ή άλλης χώρας ή προς την προσωπογραφία οποιουδήποτε.
- (γ) Η χρησιμοποίηση της σφραγίδας στα ψηφοδέλτια θα είναι δυνατή. Καθίσταται όμως υποχρεωτική από τη στιγμή που οι αντιπρόσωποι των υποψηφίων εκδηλώσουν επιθυμία όπως σε εκλογικό κέντρο χρησιμοποιηθεί σφραγίδα εκ μέρους των υποψηφίων τους οποίους αντιπροσωπεύουν. Σε τέτοια περίπτωση η χρησιμοποίηση σφραγίδας καταχωρείται σε πρακτικό το οποίο συντάσσεται από τον προεδρεύοντα του εκλογικού κέντρου και υπογράφεται από ένα έκαστο των αντιπροσώπων. Το πρακτικό αυτό τοποθετείται στην κάλπη ύστερα από τη λήξη της ψηφοφορίας σε κάθε εκλογικό κέντρο.
- (δ) Ψηφοδέλτιο το οποίο δεν θα φέρει στο εξωτερικό του μέρος τη σφραγίδα ή τις σφραγίδες των υποψηφίων για τις οποίες γίνεται αναφορά στο σχετικό πρακτικό θα θεωρείται άκυρο.

Επισυνάπτοντας την πρόταση αυτή νόμου η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

Τα Μέλη της Επιτροπής κ.κ. Π. Κόλοκος και Ν. Μουσιούττας, χωρίς να διαφωνούν με την πιο πάνω εισήγηση της Επιτροπής, δήλωσαν ότι παρόλο που πιστεύουν ότι οι ισχύουσες νομοθετικές και διοικητικές ρυθμίσεις διασφαλίζουν πλήρως το αδιάβλητο οποιασδήποτε εκλογής και ότι η σφράγιση των ψηφοδελτίων είναι αχρείαστη γιατί ενδεχόμενα να προκαλέσει δυσκολίες στην πρακτική εφαρμογή της, εντούτοις θα υποστηρίξουν τις σχετικές διατάξεις του προτεινόμενου νόμου στα πλαίσια της πάγιας θέσης τους υπέρ του αδιάβλητου είτε των προεδρικών εκλογών είτε οποιωνδήποτε άλλων εκλογών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 28 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 29 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Γα θέματα 4 και 5, «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» (Πρόταση Νόμου) και «Ο περί της Ατελούς Εισαγωγής Αυτοκινήτων από Κύπριους πολίτες οι οποίοι εργάζονται στο εξωτερικό Νόμος του 1987» (Πρόταση Νόμου), αντιλαμβάνομαι ότι έχουν Κοινή Έκθεση. Γι' αυτό παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΕΛΟΥΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΠΟ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τις πιο πάνω προτάσεις νόμου σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 2 και 7 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός της πρώτης πρότασης νόμου, που κατατέθηκε στη Βουλή εκ μέρους όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, είναι η ατελής εισαγωγή μηχανοκινήτων οχημάτων από τις σχολές οδηγών που λειτουργούν με βάση την περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Εκπαίδευσις Οδηγών) νομοθεσία.

Σκοπός της δεύτερης πρότασης νόμου, που κατατέθηκε στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, είναι η διεύρυνση του δικαιώματος για ατελή εισαγωγή μηχανοκίνητου οχήματος και στους Κύπριους πολίτες οι οποίοι παρέμειναν στο εξωτερικό για σκοπούς εργασίας για δέκα τουλάχιστον χρόνια.

Η Επιτροπή υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων νόμων και αφού έλαβε ιδιαίτερα υπόψη τις ισχύουσες ρυθμίσεις που διέπουν την παραχώρηση του δικαιώματος για εισαγωγή αδασμολόγητου μηχανοκίνητου οχήματος σε άλλες τάξεις πολιτών της Δημοκρατίας καθώς και τις αρχές και τα κριτήρια με βάση τις οποίες παραχωρείται τέτοιο δικαίωμα, αποφάσισε όπως επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες των υπό εξέταση προτάσεων νόμου σε ενιαία νομοθεσία σύμφωνα με την οποία:

- (α) Οι εργαζόμενοι στο εξωτερικό Κύπριοι πολίτες της Δημοκρατίας για συνεχή περίοδο δέκα τουλάχιστον χρόνων να δικαιούνται, όταν επαναπατρίζονται, να εισάγουν ένα μηχανοκίνητο όχημα για αποκλειστική χρήση των ιδίων, το οποίο θα είναι απαλλαγμένο από δασμό ή/και φόρο καταναλώσεως που δεν θα υπερβαίνει τις £7,000.— κατά περίπτωση.
- (β) Οι σχολές οδηγών που λειτουργούν με βάση τη σχετική νομοθεσία θα δικαιούνται να εισάγουν για σκοπούς των εργασιών τους δυο μηχανοκίνητα οχήματα με την ίδια έκταση απαλλαγής όπως πιο πάνω και οι εκπαιδευτές οδηγών που εργάζονται ως άτομα θα δικαιούνται ένα αυτοκίνητο με την ίδια δασμολογική απαλλαγή. Το δικαίωμα αυτό θα μπορεί και στις δύο αυτές περιπτώσεις να ασκηθεί εκ νέου μετά από παρέλευση επτά χρόνων από την ημερομηνία της πρώτης εισαγωγής μηχανοκίνητου οχήματος.
- (γ) Θα ισχύουν οι ίδιες ρυθμίσεις που προτείνονται για τους Κυπρίους που εργάστηκαν στο εξωτερικό (παράγραφος (α) ανωτέρω) και για τους Κυπρίους που ήταν μόνιμα εγκατεστημένοι στο εξωτερικό και επανεγκαθίστανται μόνιμα στην Κύπρο.

Επανασυντάσσοντας σε ενιαίο σχέδιο τις δύο υπό συζήτηση προτάσεις νόμου σύμφωνα με τις πιο πάνω θέσεις η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή όπως το ψηφίσει σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Μαθηκολώνης.

A. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, προτού ψηφιστεί αυτή η πρόταση νόμου θάθελα να παρακαλέσω, επειδή μόλις σήμερα έχουμε πάρει την Έκθεση και στο μεταξύ

έχουν τεθεί μερικά παράπονα υπόψη μας για μερικά κενά που πιθανό να υπάρχουν, θα παρακαλούσα, επαναλαμβάνω, να μείνει για την επόμενη Πέμπτη η συζήτηση, ίσως συμπληρωθούν μερικά απ' αυτά τα κενά, αν πράγματι διαπιστωθεί ότι υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η μόνη παρατήρηση που έχω είναι ότι σίγουρα, αν η Έκθεση δεν έχει κυκλοφορήσει έγκαιρα, δικαιούται οποιοδήποτε Μέλος να ζητήσει την αναβολή της συζήτησης για την επόμενη συνεδρία, όχι όμως για τους λόγους που αναφέρθηκαν. Είναι μέσα στα δικά μου δικαιώματα να αναβάλω τη συζήτηση επί τη βάσει του γεγονότος, αν αυτό είναι γεγονός, ότι η Έκθεση δεν έχει κυκλοφορήσει έγκαιρα.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς έχουμε πάρει την Έκθεση έγκαιρα γι' αυτή τη νομοθεσία. Αν πράγματι υπάρχουν κενά, όπως αναφέρει ο συνάδελφος, τότε δεν μπορούν να μελετηθούν αυτά τα κενά μέσα σε μια βδομάδα, αλλά θα πρέπει να αναβληθεί η ψήφιση για το 1988, για το Γενάρη-Φεβράρη.

Η εισήγησή μας είναι να προχωρήσουμε στην ψήφισή της και αν κατά τη διάρκεια εφαρμογής παρουσιαστούν πράγματι κενά, εδώ είμαστε, μπορούμε να προχωρήσουμε σε τροποποίηση της νομοθεσίας σε κάποιο άλλο στάδιο. Όμως το θεωρούμε επικίνδυνο να αφήσουμε εκκρεμή αυτή τη νομοθεσία, διότι η οποιαδήποτε μελέτη θα ξαναοίξει το θέμα και μπορεί το αποτέλεσμα να είναι διαφορετικό, απ' ό,τι μπορεί να αναμένει ο συνάδελφος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνώ μαζί σας ότι έστω και ένα Μέλος μπορεί εξαιτίας του γεγονότος ότι η Έκθεση δεν έχει πάει έγκαιρα κοντά του, να ζητήσει την αναβολή της συζήτησης. Ο κ. Μαθηκολώνης όμως δεν είναι γι' αυτό το λόγο που ζητά την αναβολή. Ο κ. Μαθηκολώνης φαίνεται, παρά τις απόψεις του κόμματός του, ότι διαφωνεί με την ουσία της νομοθεσίας αυτής και θα ήθελε να γίνουν τροποποιήσεις, πράγμα που είναι δικαίωμά του.

Κατά συνέπεια, αν αυτός είναι ο μοναδικός λόγος, θα έλεγα ότι τότε η Βουλή θα πρέπει να προχωρήσει στην ψήφιση και όπου ο κ. Μαθηκολώνης έχει τροποποιήσεις να τις υποβάλει και να τεθούν υπό ψήφιση. Διότι, αν ακολουθηθεί η τακτική αυτή, όταν δηλαδή ένας Βουλευτής διαφωνεί με νομοθεσία η οποία έρχεται ομόφωνα από τη δοσμένη Επιτροπή στο Σώμα να αναβάλλεται η ψήφιση, τότε θα δημιουργήσουμε μια νέα κατάσταση στο Σώμα η οποία νομίζω δεν θα ήταν προς όφελος της δουλειάς του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν όντως η Έκθεση έχει κυκλοφορήσει κανονικά, πιστεύω ότι δεν υπάρχει λόγος να αναβληθεί η ψήφιση και σωστά λέχθηκε ότι, αν υπάρχει οποιοδήποτε Μέλος της Βουλής που έχει τροποποίηση, μπορεί να την εισηγηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, αντιλαμβάνομαι ότι. . .

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχήν δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, δεν πιστεύω ότι μπορεί να αμφισβητηθεί το γεγονός ότι τουλάχιστον μερικοί από τους Βουλευτές έχουμε πάρει την Έκθεση μόλις σήμερα. Εγώ την έχω πάρει από το κιβώτιο μόλις προ ολίγων λεπτών. Δυστυχώς, και ιδιαίτερα για μας που είμαστε από άλλη επαρχία, αυτό το γεγονός, το οποίο συμβαίνει αρκετές φορές και δεν θέλω να μεμφθώ οποιοδήποτε, μας φέρνει σε πολύ δύσκολη θέση και σήμερα είναι μια απ' αυτές τις φορές.

Δεν έχω προσωπικά πεισθεί ότι υπάρχουν τόσο σοβαροί λόγοι που να επιβάλλουν την άμεση ψήφιση αυτής της νομοθεσίας. Εφόσον όμως η συντριπτική πλειψηφία των συναδέλφων και εφόσον και το κόμμα μου έχει ταχθεί ήδη υπέρ της ψήφισης αυτής της νομοθεσίας, δεν θα είχα ένσταση, εφόσον προβάλλονται σοβαροί λόγοι και σοβαροί κίνδυνοι οι οποίοι μπορεί να αλλοιώσουν και το περιεχόμενο της νομοθεσίας, όπως έχει πει ο κ. Γαλανός — αν και εγώ δεν γνωρίζω αυτούς τους λόγους — δεν θα είχα, επαναλαμβάνω, υπ' αυτές τις συνθήκες ένσταση να περάσει η νομοθεσία και επιφυλάσσομαι να προωθήσω σχετική τροποποιητική νομοθεσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι προτάσεις νόμου ψηφιστούν σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι προτάσεις νόμου ψηφίζονται σε Νόμο.

Τα θέματα 9 και 10 της ημερήσιας διάταξης, δηλ. «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 84) του 1987» και «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 97) του 1987» έχουν αποσυρθεί.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 77) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 77) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £433,115.— και η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεως στους απολυθέντες συνεργατικούς υπαλλήλους.

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος από την Επιτροπή, το Υπουργείο Οικονομικών ζήτησε με σχετική επιστολή του την αντικατάσταση του υπό εξέταση νομοσχεδίου με νέο νομοσχέδιο συμπληρωματικής πίστωσης ύψους £469,488.— ώστε να συμπεριληφθεί στο αρχικά προτεινόμενο ποσό επιπρόσθετη δαπάνη ύψους £36,373.— για κάλυψη και των αποζημιώσεων των απολυθέντων υπαλλήλων των συνεργατικών εταιρειών του Α΄ Συνεργατικού Παντοπωλείου Λάρνακας και της ΣΕΚΑΑ.

Υιοθετώντας η Επιτροπή τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου στη μορφή που αυτό τροποποιήθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 90) του 1987».

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Α. Ιεροδιακόνου και Δ. Γεωργιάδης δήλωσαν ότι, παρόλο ότι από της πλευράς τους θα υποστηρίξουν την έγκριση της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης για να μη θυματοποιηθούν οι απολυθέντες συνεργατικοί υπάλληλοι, δεν μπορούν εντούτοις ν' αφήσουν απαρατήρητο το γεγονός ότι η Κυβέρνηση έχει διενεργήσει ήδη δαπάνες από την πίστωση αυτή και ουσιαστικά τώρα ζητά την εκ των υστέρων έγκριση της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £469,488 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 90) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα το οποίο είναι έτοιμο είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 105) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 105) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 9 Νοεμβρίου και 2 Δεκεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος

κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών, Εξωτερικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £28,000.— και η διάθεσή του για τη συμμετοχή της Κύπρου στην Έκθεση «WORLD EXPO 88» η οποία θα πραγματοποιηθεί στη Βρισβάνη της Αυστραλίας μεταξύ της 30ής Απριλίου και 30ής Οκτωβρίου 1988.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η Έκθεση «World Expo 88» είναι πολιτιστική έκθεση με θέμα τον «Ελεύθερο χρόνο στην εποχή της Τεχνολογίας» με ιδιαίτερη έμφαση την προβολή της ιστορίας, του πολιτισμού, της τέχνης και του τουρισμού των χωρών που θα συμμετάσχουν. Η συμμετοχή της Κύπρου στην πιο πάνω Έκθεση αναμένεται να συμβάλει στην τόνωση της Ελληνικής Παροικίας στην Αυστραλία και να αποφέρει σημαντικά πολιτικά οφέλη.

Η συνολική δαπάνη για τη συμμετοχή της Κύπρου στην πιο πάνω Έκθεση, ύστερα από τη λεπτομερειακή ανάλυση και συμπύεση των επιμέρους κονδυλίων που έγινε με υπόδειξη της Επιτροπής, αναμένεται να είναι της τάξης των £154,500.— ενώ τα έσοδα από την εκδήλωση αυτή θ' ανέλθουν στις £80,000. Από απόψεως Προϋπολογισμού η ουσιαστική επιβάρυνση ύψους £74,500.— θα καλυφθεί τόσο από το φετεινό Προϋπολογισμό όσο και από τον Προϋπολογισμό για το 1988.

Η Επιτροπή επικροτώντας τους σκοπούς διάθεσης της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης στο ύψος που τελικά έχει διαμορφωθεί ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 91) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £28,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 91) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 107) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 107) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £43,200.— και η διάθεσή του για την παραχώρηση εφάπαξ επιδόματος στις οικογένειες που απέκτησαν τρίδυμα και άνω με βάση τις σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

Επιπροσθέτως η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 92) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £43,200 διά την χρήση του έτους του λήγοντας την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 92) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 116) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 116) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου

1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £150,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για την πληρωμή τόκων σε δικαιούχα πρόσωπα μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Επικροτώντας η Επιτροπή τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 93) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προϊμίον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £150,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 93) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 117) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 117) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ζαχαριάδη
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £750,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για την επιστροφή φόρου εισοδήματος σε δικαιούχα πρόσωπα μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 94) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £750,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 94) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 118) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 118) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £745,000.— και η διάθεσή του για την κάλυψη της ολικής Κυβερνητικής έκτακτης εισφοράς στο Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης για το 1987.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 95) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £745,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 95) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 83) του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 83) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ζαχαριάδη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £20,000.— και η διάθεσή του για τη συνέχιση των εργασιών βελτίωσης της κυρίας οδού Πάφου-Πόλεως προς Σίμου - 'Αγιο Δημητριάνο μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τη διαβεβαίωση των αρμοδίων ότι η ζητούμενη πίστωση θα δαπανηθεί ως το τέλος του χρόνου, συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για το οποίο και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 78) του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £20,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1987. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 78) του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Για τα δυο επόμενα νομοσχέδια υπάρχει κοινή 'Εκθεση.

«Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 Νόμος του 1987» και «Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1986 ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ζαχαριάδη
 Αλέξης Γαλανός
 Θάλης Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

Με τα υπό συζήτηση νομοσχέδια σκοπείται η από απόψεως Προϋπολογισμού ρύθμιση του θέματος της ίδρυσης είκοσι θέσεων Ανθυπολοχαγού στον Κυπριακό Στρατό από τον Ιούλιο του 1986 για να καταστεί δυνατός ο αναδρομικός διορισμός στις θέσεις αυτές ισάριθμων αποφοίτων των Παραγωγικών Σχολών της Ελλάδας που υπηρετούν από τότε με σύμβαση στις ίδιες θέσεις.

Η Επιτροπή επικροτεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων νόμων γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Πρώτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Πρώτου Μέρους του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.
Προχωρούμε στην ψήφιση του δεύτερου νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Πρώτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Μέρους του Δευτέρου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ
«Ο ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΩΝ ΝΟΣΩΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος
Χαμπής Μιχαηλίδης
Ανδρέας Παρισινός
Αυγερινός Παπαρές
Άριστος Χρυσοστόμου
Γεώργιος Χαραλαμπίδης
Δημήτρης Ηλιάδης, εκπροσωπών τον κ. Γ. Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που συγκροτήθηκαν στις 24 Νοεμβρίου και 1 Δεκεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο θέμα εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η αντικατάσταση της υφιστάμενης νομοθεσίας για τις Μεταδοτικές Νόσους των Ζώων με πιο σύγχρονη νομοθεσία που να συμβαδίζει με τα σημερινά δεδομένα και τις συστάσεις των αρμοδίων για τέτοια θέματα διεθνών οργανισμών.

Με το πιο πάνω νομοσχέδιο προτείνεται, ανάμεσα σ' άλλα, αύξηση των προβλεπόμενων ποινών με στόχο την αντιμετώπιση των παράνομων μετακινήσεων ζώων και ζωοκομικών προϊόντων από τις Τουρκοκρατούμενες περιοχές, κάτι που αποτελεί σύσταση των Δικαστηρίων που εκδίκασαν στο παρελθόν τέτοιες περιπτώσεις και έντονη απαίτηση των αγροτικών και κτηνοτροφικών οργανώσεων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του πιο πάνω νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού αυξηθούν περαιτέρω οι προβλεπόμενες σ' αυτό ποινές ώστε να παρέχεται στα Δικαστήρια η ευχέρεια να επιβάλλουν αποτρεπτικότερες ποινές για τις περιπτώσεις που αφορούν παράνομες μετακινήσεις ζώων και ζωοκομικών προϊόντων από τις Τουρκοκρατούμενες περιοχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Χρυσοστόμου.

ΑΡ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, την Έκθεση εγώ ακόμα δεν την έχω πάρει και θα ήθελα να μη συζητηθεί σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρακαλούσα μόνο σε αυτές τις περιπτώσεις, αν έχετε την καλοσύνη, να φέρνετε την ένστασή σας προτού αναγνωστεί η Έκθεση για να μην αναγκάζομαι να διακόπτω τη συζήτηση.

Εφόσον όμως υπάρχει αυτή η απαίτηση, νομίζω πως είναι λογικό να παραμείνει το θέμα για την επόμενη συνεδρία.

Αλλά θα παρακαλούσα, επιμένω, αυτές οι ενστάσεις να γίνονται πριν αναγνωστεί η Έκθεση.

Το επόμενο θέμα είναι η Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων αναφορικά με τους πιο κάτω Νόμους που δεν έχουν ακόμα εκδοθεί και εκκρεμούν ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου για γνωμάτευση:

(α) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

(β) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Παρακαλώ το Γραμματέα να αναγνώσει την Απόφαση της Βουλής.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Επειδή ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987 και ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987 δεν έχουν ακόμη εκδοθεί και εκκρεμούν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου αντίστοιχα οι Αναφορές 2/1987 και 4/1987 του Προέδρου της Δημοκρατίας για γνωμάτευση:

Και επειδή η Δικαστική Εξουσία έχει εκφράσει την επιθυμία να μην αποτελέσουν οι Νόμοι αυτοί αντικείμενο διεκυστίνας μεταξύ των Εξουσιών:

Και επειδή μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και του Προέδρου της Δημοκρατίας έχουν γίνει στο μεταξύ διαβουλεύσεις και ανταλλαγή απόψεων στην παρουσία της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας που οδήγησαν σε κοινά αποδεκτή ρύθμιση των διαφορών σχετικά με τους πιο πάνω Νόμους, έτσι που να είναι αναγκαία η τροποποίησή τους:

Διά ταύτα η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει τα ακόλουθα:

(α) Να πληροφορήσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι δεν επιθυμεί την έκδοση των πιο πάνω Νόμων ως έχουν και ότι επιθυμεί να τους τροποποιήσει έτσι που να ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο της κοινά αποδεκτής ρύθμισης.

(β) Να ανακαλέσει και με αυτή την Απόφασή της ανακαλεί τους πιο πάνω Νόμους για την πραγμάτωση των πιο πάνω σκοπών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν παρατηρήσεις;

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση της Απόφασης;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγή) Κανονισμοί του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΑΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε μεγάλο αριθμό συνεδριών της η τελευταία των οποίων πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1987. Στο Στάδιο της μελέτης των Κανονισμών αυτών κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και των Συντεχνιών του Ιδρύματος ΣΥΓΓΡΙΚ και ΕΥΡΙΚ.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση την περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νομοθεσία και τον περί Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου (Ρύθμισις Θεμάτων Προσωπικού) Νόμο του 1970 (Αρ. 61 του 1970), καθορίζεται η διαδικασία πλήρωσης κενών θέσεων ή θέσεων προαγωγής στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

Ειδικότερα με τους Κανονισμούς αυτούς προβλέπονται τα πιο κάτω:

- (α) Εγκαθιδρύεται Συμβουλευτική Επιτροπή Επιλογής η οποία θα έχει συμβουλευτική ιδιότητα για να συμβουλεύει το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος για την επιλογή των καλύτερων υποψηφίων από τους υπηρετούντες υπαλλήλους για την πλήρωση θέσεων στο Ίδρυμα. Η Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία θα απαρτίζεται από τρεις εκπροσώπους του Ιδρύματος και τρεις εκπροσώπους της υπαλληλικής ενώσεως στην οποία συνδικαλιστικώς υπάγεται η προς πλήρωση κενή θέση, θα εξετάζει τους υποψηφίους και θα αποστέλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο αιτιολογημένη Έκθεση για όλους τους ενώπιόν της καθώς και τους κατά την κρίση της κατάλληλους για τη δοσμένη θέση υποψηφίους.
- (β) Προβλέπεται η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος. Ειδικότερα, το Διοικητικό Συμβούλιο θα προβαίνει σε διορισμό ή προαγωγή του καταλληλότερου από τους υποψηφίους με βάση την αξία, τα προσόντα και την αρχαιότητα, και αφού λάβει υπόψη την έκθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και τη σχετική έρευνα που θα κάνει για την καταλληλότητα των υποψηφίων.

- (γ) Ως κριτήρια της επιλογής των υποψηφίων που προέρχονται από το προσωπικό του Ιδρύματος καθορίζονται η αξία, τα προσόντα και η αρχαιότητα, για δε υποψηφίους που δεν προέρχονται από το προσωπικό του Ιδρύματος η αξία και τα προσόντα.
- (δ) Διαλαμβάνονται πρόνοιες για τον τρόπο που θα κρίνεται η αρχαιότητα ως κριτήριο επιλογής των υποψηφίων.
- (ε) Τα καθήκοντα, οι ευθύνες και οι κατηγορίες των θέσεων, οι μισθοδοτικές κλίμακες και τα απαιτούμενα προσόντα θα καθορίζονται στα σχέδια υπηρεσίας που θα εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος.
- (στ) Τέλος, προβλέπεται η διαδικασία που θα ακολουθείται για τη δημοσίευση των κενών θέσεων πρώτου διορισμού και πρώτου διορισμού και προαγωγής.

Οι εκπρόσωποι των Συντεχνιών του Ιδρύματος τάχθηκαν ενάντια στους προτεινόμενους Κανονισμούς με τους οποίους, όπως υποστήριξαν, αποκλείονται εντελώς οι Συντεχνίες στη διαδικασία των προσλήψεων πρώτου διορισμού, στις θέσεις των Τμηματάρχων και Διευθυντών καθώς και στις έκτακτες προσλήψεις και ουσιαστικά εκμηδενίζεται ο ρόλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Επιλογής. Οι ίδιοι εκπρόσωποι υποστήριξαν την επαναφορά προς έγκριση των Κανονισμών του 1971 οι οποίοι ήταν το αποτέλεσμα συλλογικών διαπραγματεύσεων με παράλληλη τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας για τη νομοτυπική κάλυψη των Κανονισμών αυτών που κρίθηκαν από το Δικαστήριο ότι εκδόθηκαν καθ' υπέρβαση εξουσίας.

Η Επιτροπή ύστερα από λεπτομερή μελέτη των προνοιών των υπό εξέταση Κανονισμών και με βάση τις διαφορές απόψεις που έχουν εκτεθεί αποφάσισε να εισηγηθεί τη συμπερίληψη σ' αυτούς νέων διατάξεων με απώτερο στόχο τη διασφάλιση της ορθής επιλογής των καταλλήλων υποψηφίων για θέσεις στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου με βάση τις εισηγήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής Επιλογής οι οποίες, όπως προβλέπεται, θα έχουν βαρύνουσα μεν σημασία όχι, όμως, καθοριστική σύμφωνα με την ισχύουσα νομολογία αναφορικά με το θεσμό και το ρόλο των συμβουλευτικών οργάνων.

Με βάση τα πιο πάνω η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες των υπό εξέταση Κανονισμών με την κατά πλειοψηφίαν εισήγηση στο Σώμα όπως τους εγκρίνει στη μορφή που έχουν τελικά διαμορφωθεί.

Παράλληλα με την πιο πάνω εισήγησή της η Επιτροπή διαδηλώνει πρόθεσή της να εξετάσει σφαιρικά τα θέματα πλήρωσης θέσεων στους ημικρατικούς οργανισμούς ώστε οι εργοδοτούμενοί τους να τεθούν πάνω σε ομοιόμορφη και ισότιμη βάση.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Α. Ζαχαριάδης και τα Μέλη της κ.κ. Μ. Χριστοφίδης και Ε. Ευσταθίου δήλωσαν ότι θα υποστηρίξουν τις θέσεις των συντεχνιών των υπαλλήλων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος οι οποίες αναφέρονται σε διευθετήσεις που υπήρξαν το αποτέλεσμα συλλογικών διαπραγματεύσεων και που εφαρμόστηκαν για μακρά σειρά ετών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Το 1971 συνήφθηκε Συλλογική Σύμβαση μεταξύ των συντεχνιών που εκπροσωπούν τους υπαλλήλους του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και του ημικρατικού αυτού οργανισμού. Δεν υπάρχει λόγος να αναφερθούμε στις πλήρεις λεπτομέρειες αυτής της Συλλογικής Σύμβασης. Αρκεί να λεχθεί ότι με βάση τη Σύμβαση αυτή συμφωνήθηκε ότι θα ιδρυόταν Συμβουλευτική Επιτροπή προς το σκοπό, όπως έλεγε η Σύμβαση, «να βοηθήται το Ίδρυμα υπό Επιτροπής διά την εκλογήν του καλύτερου διαθεσίμου υποψηφίου διά διορισμόν ή προαγωγήν εις οιαδήποτε κενήν θέσιν εν τω Ίδρύματι».

Με άλλα λόγια οι υπάλληλοι και ο ημικρατικός αυτός οργανισμός συμφώνησαν ότι θα υπάρχει Συμβουλευτική Επιτροπή που θα ενεργεί σχετικά με όλα τα θέματα που αφορούν όχι μόνο προαγωγές, αλλά και διορισμούς σε οποιαδήποτε κενή θέση σε αυτό το Ίδρυμα.

Το αξιοσημείωτο είναι ότι αυτή η Συλλογική Σύμβαση εφαρμόστηκε ομαλά για μια σειρά ετών, από το 1971 μέχρι το 1985. Την αναγνώριζαν οι συντεχνίες, την αναγνώριζε το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα και οι δυο την εφάρμοζαν στην πράξη. Μέχρις ότου το 1985 το Ανώτατο Δικαστήριο σε προσφυγή υπαλλήλου αποφάνθηκε ότι μια συλλογική σύμβαση μεταξύ υπαλλήλων ημικρατικού οργανισμού και του ίδιου του ημικρατικού οργανισμού δεν έχει ισχύ νόμου, δεν έχει ισχύ κανονισμών, αλλά για σκοπούς δημόσιου δικαίου δεν έχει καμιά ισχύ και συνεπώς αγνοείται.

Το Ανώτατο Δικαστήριο δεν είπε, δεν είπε και το τονίζω, ότι η ρύθμιση του θεσμού της Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι αντίθετη με το Σύνταγμα. Το Ανώτατο Δικαστήριο είναι κάτι άλλο που είπε. Είπε ότι δεν μπορεί η Διοίκηση, δεν μπορεί το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα να εφαρμόζει αυτούς τους Κανονισμούς, διότι μια συλλογική σύμβαση, όπως είπα προηγουμένως, δεν αποτελεί δίκαιο. Μετά από την εξέλιξη αυτή το αίτημα πλέον των υπαλλήλων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου ήταν απλούστατο: «Κύριοι, φροντίστε αυτό το οποίο εφαρμόζαμε για 14 ολόκληρα χρόνια απρόσκοπτα να το μετατρέψετε σε Κανονισμό με ισχύ Κανονισμού. Φροντίστε με άλλα λόγια αυτό το πράγμα που μας είπε το Δικαστήριο ότι δεν έχει ισχύ Νόμου, να έχει ισχύ Νόμου». Και όπως ήταν η σχετική Απόφαση του Δικαστηρίου το απλούστερο των πραγμάτων θα ήταν να ερχόταν το Υπουργικό Συμβούλιο να υιοθετήσει τη Συλλογική Σύμβαση όπως είχε, χωρίς οποιαδήποτε αλλαγή και να τη στείλει στη Βουλή προς έγκριση. Οπότε, και αν η Βουλή ενέκρινε τους Κανονισμούς αυτούς, στην πραγματικότητα η Συλλογική Σύμβαση θα αποκτούσε ισχύ δευτερογενούς νομοθεσίας με υποχρέωση πλέον του ημικρατικού αυτού οργανισμού να την εφαρμόζει.

Αντί τούτου το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα, πιθανώς και το Υπουργικό Συμβούλιο, προτίμησαν να εκμεταλλευτούν το κενό που δημιουργήθηκε από την Απόφαση του Δικαστηρίου και να αλλάξουν ριζικά τους Κανονισμούς, με άλλα λόγια να μην εφαρμόσουν τις ρυθμίσεις που οι ίδιοι μόνοι τους συμφώνησαν με τους υπαλλήλους τους το 1971 και τις οποίες οι ίδιοι μόνοι τους εφάρμοζαν για 14 ολόκληρα χρόνια.

Και πώς παρέβηκαν αυτές τις ρυθμίσεις;

Πρώτο, ενώ, όπως έχω ήδη αναφέρει, η παλιά Συλλογική Σύμβαση του 1971 προνοούσε για ανάμιξη της Συμβουλευτικής Επιτροπής σε όλες τις περιπτώσεις

διορισμού ή προαγωγής σε κενή θέση, οι νέοι Κανονισμοί, όπως τους έστειλε το Υπουργικό Συμβούλιο στη Βουλή και όπως η πλειοψηφία της Επιτροπής Εσωτερικών τους εισηγείται προς το Σώμα, οι νέοι Κανονισμοί αφαιρούν από αυτή την Επιτροπή τη δυνατότητα να αναμειγνύεται σε περίπτωση θέσης πρώτου διορισμού και περαιτέρω, σε περίπτωση θέσης πρώτου διορισμού και προαγωγής, της αφαιρούν τη δυνατότητα να αναμειγνύεται όσον αφορά θέσεις διευθυντών και τμηματαρχών. Έτσι όσον αφορά θέσεις πρώτου διορισμού και θέσεις διευθυντών και τμηματαρχών — που είναι θέσεις πρώτου διορισμού και προαγωγής — επανερχόμαστε στο σύστημα που ίσχυε πριν το 1971, δηλαδή στο σύστημα της απόλυτης διακριτικής εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτή η μοναδική αλλαγή την οποία αυτοί οι Κανονισμοί επιφέρουν. Επιφέρουν και μια άλλη αλλαγή. Έλεγε η παλιά Συλλογική Σύμβαση, την οποία με τη θέλησή του το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα δέχτηκε και την οποία με τη θέλησή του εφαρμόζε για 14 ολόκληρα χρόνια, έλεγε επαναλαμβάνω, ότι: «Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος εκλέγει τα διορισθησόμενα ή προαχθησόμενα πρόσωπα εκ των υπό της Συμβουλευτικής Επιτροπής Επιλογής συστηθέντων υποψηφίων». Τι σημαίνει αυτό;

Η Επιτροπή αυτή είχε υποχρέωση να συστήσει τριπλάσιο αριθμό υποψηφίων από τις κενές θέσεις. Αν οι κενές θέσεις ήταν τρεις έπρεπε να συστήσει εννέα. Το Διοικητικό Συμβούλιο, βάσει της Συλλογικής αυτής Σύμβασης, είχε δικαίωμα να διαλέξει, μεταξύ των εννέα, ποιους τρεις θα διόριζε ή ποιους τρεις θα προήγαγε, αλλά δεν είχε δικαίωμα να διορίσει ή να προάξει δέκατο, εντέκατο και δωδέκατο. Και ήλθε το Υπουργικό Συμβούλιο και άλλαξε και αυτό το σύστημα και έδωσε τη δυνατότητα και πάλι στο Διοικητικό Συμβούλιο να διορίζει και δέκατο και εντέκατο και δωδέκατο κ.ο.κ.

Είναι γεγονός ότι η πλειοψηφία της Επιτροπής Εσωτερικών δεν δέχτηκε αυτή τη ριζική τροποποίηση την οποία πρότεινε στη Βουλή το Υπουργικό Συμβούλιο.

Είναι γεγονός ότι στο σχετικό κανονισμό προστέθηκε διατύπωση, η οποία νομίζω προέρχεται από το ΑΚΕΛ, και με την οποία διατύπωση στην πραγματικότητα σμικρύνεται, αλλά δεν εξαλείφεται, η διαφορά μεταξύ της παλιάς Συλλογικής Σύμβασης και των Κανονισμών, όπως προτείνονται να ψηφισθούν από το Σώμα σήμερα.

Συγκεκριμένα, ενώ η παλιά Σύμβαση έλεγε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να εκλέξει από τη λίστα που του υπόβαλε η Συμβουλευτική Επιτροπή, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο εισηγήθηκε να έχει δικαίωμα και άλλης εκλογής εκτός λίστας, η συμβιβαστική πρόταση που έγινε και βρίσκεται ενώπιόν μας σήμερα προνοεί ότι: «Το Διοικητικόν Συμβούλιον μπορεί να αναπέμψη το θέμα εις την Συμβουλευτικήν Επιτροπήν, εφ' όσον είναι της γνώμης ότι εξ αντικειμένου δικαιολογείται περαιτέρω έρευνα από της Συμβουλευτικής Επιτροπής της καταλληλότητας των υποψηφίων και εν τοιαύτη περιπτώσει η Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει συμπληρωματικήν περί τούτου έκθεσιν δεόντως ητιολογημένην εντός δέκα πέντε ημερών από της παραπομπής εις αυτήν του θέματος».

Έρχεται δηλαδή το Διοικητικό Συμβούλιο και λέει: «Έχω εξετάσει τα πράγματα, εξετάστε τα ξανά εσείς, η Συμβουλευτική Επιτροπή.» Η Συμβουλευτική Επιτροπή τότε έχει υποχρέωση να επανεξετάσει το θέμα και να δώσει δικαιολογημένη απόφαση, δικαιολογημένη συμβουλή-γνώμη στο Διοικητικό

Συμβούλιο. Τότε, λέει ο Κανονισμός, το Διοικητικό Συμβούλιο δικαιούται να προάξει ή να διορίσει όχι μόνο από αυτούς που προτείνει η Επιτροπή, αλλά και από άλλους τους οποίους το ίδιο το Διοικητικό Συμβούλιο επέλεξε, έστω και αν η Συμβουλευτική Επιτροπή θα τους έχει απορρίψει με τη δεύτερη απόφασή της.

‘Αρα στην πραγματικότητα σμικρύνεται ο κίνδυνος εκτροπής από την παλιά Συλλογική Σύμβαση, αλλά δεν εξαλείφεται και μάλιστα στην πραγματικότητα η απόσταση εξακολουθεί να είναι σοβαρά μεγάλη, διότι είναι αρκετό για το Διοικητικό Συμβούλιο, όταν θέλει να προσθέσει τρεις-τέσσερις-πέντε ανθρώπους πάνω στη λίστα, να αναπέμψει το θέμα στη Συμβουλευτική Επιτροπή και μετά, έστω και αν η Συμβουλευτική Επιτροπή δεν δεχθεί να τους προσθέσει στη λίστα, να έλθει να διορίσει από εκείνους που ούτως ή άλλως θέλει το Διοικητικό Συμβούλιο.

Και επίσης υπάρχει ακόμα μια διαφορά από την παλιά Συλλογική Σύμβαση, διότι, ενώ αυτή προνοούσε ότι τα σχέδια υπηρεσίας θα συμφωνούνται μεταξύ Συντεχνιών και Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, η νέα Σύμβαση λέει απλώς ότι εγκρίνονται τα σχέδια υπηρεσίας από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος.

Δεν ισχυρίζομαι ότι η Βουλή δεσμεύεται από οποιαδήποτε Συλλογική Σύμβαση μεταξύ υπαλλήλων, συντεχνιών και ενός ημικρατικού οργανισμού. Αλλά η Βουλή και το Υπουργικό Συμβούλιο και όλη η πολιτική εξουσία πρέπει να σέβονται το περιεχόμενο συλλογικών συμβάσεων, όταν μάλιστα αυτές οι συλλογικές συμβάσεις χρονολογούνται από ετών και εφαρμόστηκαν στην πράξη οικεία βουλήσει του ίδιου του ημικρατικού οργανισμού. Και ακριβώς για να επέμβει η Βουλή σε θέματα περιεχομένου συλλογικών συμβάσεων, θα πρέπει να υπάρχει πολύ σοβαρός λόγος. Και πιστεύω ότι στην περίπτωση για την οποία μιλούμε δεν υπάρχει κανένας σοβαρός λόγος για οποιαδήποτε επέμβαση στο περιεχόμενο της Συλλογικής Σύμβασης, όπως αυτό συνήφθηκε αρχικά μεταξύ των συντεχνιών των υπαλλήλων και του ίδιου του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου.

Επικρατεί η εντύπωση ότι είναι πρωτάκουστο να υπάρχει Συμβουλευτική Επιτροπή και ταυτόχρονα το Διοικητικό Συμβούλιο ενός ιδρύματος να είναι υπόχρεο να κινηθεί μέσα στα πλαίσια του καταλόγου που υποβάλλει η ίδια η Συμβουλευτική Επιτροπή. Δεν είναι καθόλου πρωτάκουστο. Όχι μόνο δεν είναι πρωτάκουστο, αλλά είναι κάτι το οποίο ισχύει στην Κύπρο από το έτος 1967 σχετικά με τις εξειδικευμένες θέσεις της Δημόσιας Υπηρεσίας. Έτσι ο Νόμος 33/67, δηλαδή ο Βασικός Νόμος περί Δημόσιας Υπηρεσίας, στο άρθρο 35, παράγραφος (6), προβλέπει ρητά ότι σε περίπτωση κενών θέσεων πρώτου διορισμού ή προαγωγής σε εξειδικευμένες θέσεις, που είναι από τις πιο σημαντικές θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία: «Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας προβαίνει εις την επιλογήν των διορισθησομένων ή προαχθησομένων προσώπων εκ των υπό της Συμβουλευτικής Επιτροπής συστηθέντων υποψηφίων».

Ότι έλεγε η Συλλογική Σύμβαση του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, το λέει για τις εξειδικευμένες θέσεις ο Νόμος που αφορά τη Δημόσια Υπηρεσία. Ότι δηλαδή, το όργανο αυτό που λέγεται Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, όταν πρόκειται για εξειδικευμένες θέσεις, υποχρεούται να διορίσει άτομα τα οποία περιλαμβάνονται σε κατάλογο τον οποίο ετοίμασε Συμβουλευτική Επιτροπή. Και αυτό συμφώνησαν οι υπάλληλοι με τον ημικρατικό οργανισμό για τον οποίο μιλούμε, αυτό δέχτηκε ο ημικρατικός οργανισμός, αυτό εφαρμόζε ο ημικρατικός οργανισμός και είναι απορίας άξιο ποιος είναι ο σοβαρός λόγος, 16 ολόκληρα

χρόνια μετά το 1971, να επιχειρήσουμε εκ νέου διεύρυνση των εξουσιών του διοριζόμενου από την Εκτελεστική Εξουσία Διοικητικού Συμβουλίου του ημικρατικού αυτού οργανισμού. Αυτή η Βουλή στα τελευταία δύο χρόνια, ενώ η πλειοψηφία αυτής της Βουλής, προσπάθησε με διάφορους τρόπους να περιορίσει τη δυνατότητα ευνοιοκρατίας. Ένας τρόπος που βρήκε ήταν ο περιορισμός της διακριτικής εξουσίας των οργάνων που διορίζουν, μεταθέτουν και προάγουν. Και έφθασε στο σημείο να θεσπίσει, όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, τόσο για διορισμούς όσο για μεταθέσεις, προαγωγές, τα λεγόμενα μετρήσιμα κριτήρια, με μόνο στόχο τον περιορισμό της διακριτικής εξουσίας της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, για την ενάσκηση της οποίας λέχθησαν τόσα πολλά εντός αυτού του Σώματος. Και εξακολουθούμε να απορούμε: πώς σε αυτή την περίπτωση έρχεται η πλειοψηφία αυτής της Βουλής για να διευρύνει τη διακριτική εξουσία σε θέματα διορισμού και προαγωγών υπαλλήλων ημικρατικού οργανισμού; Και μάλιστα αφού οι ίδιοι οι υπάλληλοι μόνοι τους από το 1971 πέτυχαν αυτό τον περιορισμό της διακριτικής εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου προς όφελος της αξιοκρατίας.

Έτσι, με βάση το σκεπτικό αυτό, ο Δημοκρατικός Συναγερμένος πιστεύει ότι η Βουλή θα έπρεπε να ενεργήσει κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκτήσει ισχύ νόμου η παλιά Συλλογική Σύμβαση, όπως είχε. Γι' αυτό δεν θα ψηφίσουμε τους Κανονισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μουσιούττας και μετά ο κ. Φάντης.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, προσπάθησα ειλικρινά να καταλάβω την επιχειρηματολογία του κ. συναδέλφου, χωρίς να το κατορθώσω.

Ένα σημείο το οποίο πρόσεξα ήταν ότι αυτή η Σύμβαση ίσχυε για δεκαέξι ολόκληρα χρόνια. Μα η αναφορά του συναδέλφου στη διάρκεια εφαρμογής της Σύμβασης δεν συνεπάγεται ότι αν υπάρχει κάτι παλιό — στραβό πρέπει να το αφήσουμε να χρονίζει.

Η ομάδα μας θα ψηφίσει υπέρ των Κανονισμών με το εξής λακωνικό σχόλιο: Γνώμονας για την τοποθέτησή μας δεν είναι το αν, σε ποιους και σε πόσους θα φανούμε αρεστοί. Αυτή η επικίνδυνη πρακτική που ακολουθείται τον τελευταίο καιρό και επιδεινώνεται τώρα τελευταία, ιδιαίτερα λόγω της προεκλογικής περιόδου, κατά τη γνώμη μου υποβιβάζει το επίπεδο της νομοθετικής δουλειάς. Και είναι ευτύχημα το γεγονός ότι την προσεχή βδομάδα η Βουλή διακόπτει τις εργασίες της.

Με το λακωνικό μου σχόλιο δεν μέφομαι κανένα από τους συναδέλφους οι οποίοι θα καταψηφίσουν τους Κανονισμούς, γιατί κατανοώ τη σημασία της κομματικής πειθαρχίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδέλφοι, η ιστορία της μελέτης αυτών των Κανονισμών είναι κάπως περίεργη και θάθελα να ενημερώσω το Σώμα πως δικαιολογώ το χαρακτηρισμό «περίεργη».

Οι Κανονισμοί αυτοί εκκρεμούν μπροστά στην Επιτροπή εδώ και αρκετούς μήνες, για να μην πω ίσως ένα χρόνο, γιατί δεν θυμούμαι ακριβώς πόσο καιρό εκκρεμούν. Σε όλες τις συνεδρίες της Επιτροπής που εξετάστηκαν αυτοί οι Κανονισμοί εγκρίθηκαν ομόφωνα, παράγραφο προς παράγραφο και, επαναλαμβάνω, ομόφωνα, από όλες τις πλευρές της Βουλής. Και σε μια από τις τρεις ή τέσσερις τελευταίες συνεδρίες διαπιστώθηκε ότι ο Κανονισμός 12 των παλιών Κανονισμών, που είναι ο Κανονισμός 8 των νέων Κανονισμών που έχουμε τώρα μπροστά μας για ψήφιση, είχε κάποια παράλειψη, είχε κάποιο κενό. Είναι τότε που υποβλήθηκε μια εισήγηση από τον εκπρόσωπο του ΑΚΕΛ, στην οποία αναφέρθηκε ο κ. Μαρκίδης, που πάλι ομόφωνα χαιρετίστηκε από όλες τις πλευρές στην Επιτροπή Εσωτερικών, ότι με την τροποποίηση που εισηγήθηκε το ΑΚΕΛ γίνονταν πιο ολοκληρωμένοι οι Κανονισμοί. Τελικά, στην αμέσως επόμενη συνεδρία της Επιτροπής με μια συμπληρωματική εισήγηση από τον κ. Μανώλη Χριστοφίδη, τον εκπρόσωπο του Συναγερμού στην Επιτροπή, λέχθηκε ότι βρήκαμε την τέλεια ισορροπία στη διατύπωση αυτών των Κανονισμών.

Παραδόξως, ενώ όλα είχαν συμφωνηθεί και ενώ παράγραφο προς παράγραφο είχαμε συμφωνήσει για τους Κανονισμούς, σε μια τελευταία συνεδρία, από μέρους πρώτα του κ. Χριστοφίδη εγέρθηκε ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών. Τροποποίησε τη θέση του ο κ. συνάδελφος και υποστήριξε ότι πρέπει να ισχύουν οι παλιοί Κανονισμοί με το δικαιολογητικό, το οποίο τώρα ανέλυσε ο κ. Μαρκίδης για αρκετή ώρα, ότι αυτοί οι Κανονισμοί είναι αποτέλεσμα συλλογικής σύμβασης του 1971 και λειτουργούσαν ικανοποιητικά σ' αυτά τα 15—16 χρόνια και συνεπώς δεν υπήρχε λόγος να τροποποιηθούν. Τι μεσολάβησε για να αλλάξουν ριζικά τη θέση τους ο Δημοκρατικός Συναγερμός και, μπορώ να πω με λύπη μου, κατόπιν και ο εκπρόσωπος της ΕΔΕΚ στην Επιτροπή, δεν θέλω να το σχολιάσω.

Αυτή είναι η δική μας η απορία, για να απαντήσω στην απορία του κ. Μαρκίδη, γιατί ύστερα από 16 χρόνια ερχόμαστε τώρα να αλλάξουμε τους Κανονισμούς. Και αυτή η απορία μας, γιατί άλλαξαν τη θέση τους ο Συναγερμός και όπως είπα αργότερα και η ΕΔΕΚ, γίνεται ακόμα πιο έντονη από το εξής στοιχείο: Όταν συζητούσαμε αυτούς τους Κανονισμούς σε αντιπαραβολή προς τους Κανονισμούς του 1971, στην παρουσία και της Γενικής Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, σε μια συνεδρίαση ο πρώτος, και το τονίζω εμφαντικά, ο πρώτος στην Επιτροπή Εσωτερικών που ήγειρε ζήτημα και τόνισε ότι οι Κανονισμοί του 1971 είναι ούλτρα βίρες ή ούλτρα βάιρες (*ultra vires*), όπως μας το είπαν, ήταν ο κ. Μανώλης Χριστοφίδης. Και πρέπει να συμπληρώσω ότι στην τελευταία συνεδρίαση, όταν τελικά ήλθαμε να τοποθετηθούμε και να πούμε την τελική μας γνώμη, λέχθηκε από τον αγαπητό μου φίλο, που είναι απών τώρα, το συνάδελφο Ευσταθίου ότι οι Κανονισμοί του 1971 είναι πραγματικά *ultra vires* προς τη νομοθεσία που ισχύει και όχι μόνο προς τη νομοθεσία αλλά και προς το Άρθρο 122 του Συντάγματος, το οποίο εγώ δεν έχω μελετήσει και ούτε είμαι ειδικός να πω αν πράγματι συγκρούεται με τους Κανονισμούς. Το Άρθρο αυτό του Συντάγματος διέπει το δίκαιο του περί Δημοσίου Δικαίου, κάτι τέτοιο είπε ο κ....

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Δημοσίας Υπηρεσίας.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Δημοσίας Υπηρεσίας, τέλος πάντων. Και όμως παρόλα αυτά, παρά το γεγονός ότι παραδέχονται ότι οι Κανονισμοί του 1971 είναι ούλτρα βίρες ή ούλτρα βάιρες (*ultra vires*), όπως το λεν οι νομικοί, εντούτοις επέμεναν στο να

καταψηφίσουν τους Κανονισμούς τους οποίους υπέβαλε το Υπουργικό Συμβούλιο. Η μόνη δικαιολογία είναι ότι οι Κανονισμοί αυτοί ίσχυαν, όπως είπε ο κ. Μαρκίδης, επί 16 χρόνια. Κανένας δεν είναι βέβαιος πώς λειτουργούσαν οι Κανονισμοί αυτοί στην πρακτική τους εφαρμογή στα 16 αυτά χρόνια. Αυτό που είναι βέβαιο είναι η γνωμάτευση την οποία έχει δώσει η Διεύθυνση του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου στην Επιτροπή Εσωτερικών με μια συνοδευτική της επιστολή που εξηγεί εν πολλοίς κάτω από ποιες συνθήκες καλής θέλησης και συγκατάνευσης λειτούργησαν οι Κανονισμοί. Η γνωμάτευση εξάλλου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας λέει καθαρά ότι: «Έχω μελετήσει το κείμενο των Κανονισμών που μου έχετε αποστείλει και επιθυμώ να επαναλάβω την άποψη που είχα εκφράσει και στο παρελθόν ότι η διάταξη του Κανονισμού 12 (εννοεί τους παλιούς Κανονισμούς του 1971) σύμφωνα με την οποία 'το Συμβούλιον εκλέγει τα διορισθησόμενα ή προαχθησόμενα πρόσωπα εκ των υπό της Συμβουλευτικής Επιτροπής Επιλογής συστηθέντων υποψηφίων' είναι ultra vires των σχετικών Νόμων και ειδικότερα του άρθρου 10 του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου και του άρθρου 3 του περί Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου (Ρύθμισις Θεμάτων Προσωπικού) Νόμου του 1970 (Αρ. 61 του 1970)».

Ενώ παραδέχονται οι συνάδελφοι τη γνωμάτευση αυτή ως έγκυρη — δεν την αμφισβήτησαν για να πουν ότι συνήθως λέμε από αυτό το βήμα, και μεις το είπαμε αρκετές φορές, ότι η γνωμάτευση της Γενικού Εισαγγελέα δεν είναι δεσμευτική και εκείνος που αποφασίζει τελεσίδικα είναι το Ανώτατο Δικαστήριο — επαναλαμβάνω, ενώ δεν αμφισβήτησαν την εγκυρότητα αυτής της γνωμάτευσης, έρχονται τώρα στη Βουλή να ψηφίσουν ενάντια σε όλες τις απόψεις που υποστήριξαν σε όλες τις συνεδρίες της Επιτροπής Εσωτερικών και στις οποίες ενέκριναν παράγραφο προς παράγραφο τους Κανονισμούς, και ενάντια στην πεποίθησή τους την οποία οι ίδιοι διατύπωσαν επανειλημμένα στην Επιτροπή, ότι οι Κανονισμοί του 1971 είναι αντίθετοι προς το Νόμο, είναι καθ' υπέρβαση προς τους κειμένους νόμους και, κατά το συνάδελφο Ευσταθίου, και προς το Άρθρο 122 του Συντάγματος.

Κύριε Πρόεδρε, οι Κανονισμοί, όπως έχουν εγκριθεί και όπως έχουν διατυπωθεί τελικά, περιλαμβάνουν την τροποποίηση που υποβλήθηκε από μέρους του ΑΚΕΛ, η οποία είναι στον Κανονισμό 8 και έχει ως εξής, επιτρέφετέ μου να την διαβάσω:

- (2) «Το Διοικητικόν Συμβούλιον κέκτηται εξουσίαν, πριν ή προβή εις την λήψιν τελικής αποφάσεως και εφ' όσον είναι της γνώμης ότι εξ αντικειμένου δικαιολογείται περαιτέρω έρευνα υπό της Συμβουλευτικής Επιτροπής της καταλληλότητας των υποψηφίων, να παραπέμψη το θέμα εις την τελευταίαν δι' επανεξέτασιν, περιλαμβανομένης της εξετάσεως ή επανεξετάσεως υπ' αυτής επί μέρους ζητημάτων, και εν τωιαύτη περιπτώσει η Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει συμπληρωματικήν περί τούτου έκθεσιν, δεόντως ητιολογημένην, εντός δέκα-πέντε ημερών από της παραπομπής εις αυτήν του θέματος ή των επί μέρους ζητημάτων.»

Πού παραβιάζεται το δικαίωμα της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή πού καταπατείται αυτό το δικαίωμά της να υποβάλει εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο για οποιουδήποτε υποψηφίου διεκδικούν είτε θέση πρώτου διορισμού είτε θέση προαγωγής; Σε καμιά περίπτωση. Διασφαλίζεται με τους Κανονισμούς αυτούς ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή έχει το δικαίωμα και στην πρώτη

περίπτωση να υποβάλει αφ' εαυτής οποιουσδήποτε υποψηφίους με τις συστάσεις της προς το Διοικητικό Συμβούλιο και στη δεύτερη περίπτωση να εξετάσει ή να επαναξετάσει και τους ίδιους τους υποψηφίους που υπέβαλε στην πρώτη περίπτωση και συμπληρωματικό κατάλογο υποψηφίων και να υποβάλει την τελική της έκθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Το θέμα, κύριοι συνάδελφοι, το ουσιαστικό θέμα που πρέπει να αποφασίσει αυτή η Βουλή και πάνω στο οποίο να τοποθετηθεί είναι το εξής: Ποιες πρέπει να είναι οι εξουσίες της Συμβουλευτικής Επιτροπής; Πρέπει να είναι συμβουλευτικού χαρακτήρα ή πρέπει να είναι εκτελεστικού, καθοριστικού χαρακτήρα; Εάν είναι Συμβουλευτική Επιτροπή, και ο Κανονισμός 12 των Κανονισμών του 1971 λέει καθαρά ότι το Διοικητικό Συμβούλιο βοηθάται από Συμβουλευτική Επιτροπή, ο ρόλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής σταματά μέχρι του σημείου που θα υποβάλει την έκθεσή της με τις συστάσεις της στο Διοικητικό Συμβούλιο. Βέβαια οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου είναι πάντοτε υποκείμενες σε προσφυγή, από οποιοδήποτε υπάλληλο ενδιαφέρεται ή θεωρεί ότι αδικήθηκε, στο Ανώτατο Δικαστήριο. Αλλά άλλο είναι το ένα, η διαδικασία δηλαδή της προσφυγής του υπαλλήλου, που θεωρεί ότι αδικήθηκε, στο Ανώτατο Δικαστήριο και άλλο είναι το αν θα δώσουμε τέτοιες εξουσίες στη Συμβουλευτική Επιτροπή, οι οποίες θα την μετατρέπουν από συμβουλευτική, όπως είναι ο τίτλος της, σε καθοριστική και εκτελεστική. Εμείς νομίζουμε ότι αυτή η εξουσία δεν πρέπει να δοθεί σε καμιά Συμβουλευτική Επιτροπή, γιατί παραβιάζει νόμους και συντάγματα και καθιερωμένη τακτική, γιατί παραβιάζει τον ίδιο το χαρακτήρα της Συμβουλευτικής Επιτροπής, η οποία πρέπει να παραμείνει συμβουλευτική και όχι καθοριστική. Γι' αυτό θα ψηφίσουμε υπέρ της έγκρισης των Κανονισμών, όπως υποβλήθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, και οι οποίοι, επαναλαμβάνω, σε επανειλημμένες συνεδρίες της Επιτροπής αυτής είχαν εγκριθεί ομόφωνα από όλα τα μέλη της Επιτροπής Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ, όπως φαίνεται άλωστε και από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, θα υποστηρίξει τις θέσεις των εργαζομένων στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, όχι για οποιουσδήποτε ύποπτους ή και μυστήριους λόγους, όπως θέλουν να φαντάζονται οι συνάδελφοι κύριος Μουσιούττας και κύριος Φάντης, αλλά για συγκεκριμένους λόγους αρχής και ουσίας.

Ποιοι είναι οι λόγοι αρχής; Οι λόγοι αρχής συνίστανται στο ότι οι υπάλληλοι του ΡΙΚ έχουν καταλήξει, είχαν καταλήξει από πολλά χρόνια, όπως λέχθηκε από το 1974, μέσω των συντεχνιών τους σε κάποιες συμφωνίες με την εργοδοσία και, σαν αποτέλεσμα αυτών των ρυθμίσεων, υπήρξαν και εφαρμόστηκαν κάποιες συγκεκριμένες διευθετήσεις από το 1971.

Αυτή είναι μια απλή αλήθεια την οποία όλοι αποδεχόμαστε. Για μας, σαν θέμα αρχής ακριβώς, η ανατροπή του αποτελέσματος αυτού δεν αποτελεί μια ορθή τακτική, γιατί μ' αυτό τον τρόπο εκείνο το οποίο μπορεί να συμβεί, αν εφαρμοστεί σαν γενική πρακτική, είναι να ανατρέπεται ακριβώς η χρησιμότητα, η αναγκαιότητα και η ύπαρξη του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Αν

αυτή η πρακτική γίνει κανόνας, τότε φοβούμαστε ότι θα μπορούμε σε ένα πραγματικό χάος.

Να λοιπόν ποια είναι η θέση αρχής η οποία μας επιβάλλει ένα σεβασμό, θα έλεγα, προς τις διευθετήσεις στις οποίες είχαν καταλήξει οι εργαζόμενοι στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου μαζί με την εργοδοσία τους.

Αλλά, όπως είπα, υπάρχουν και λόγοι ουσίας που συνίστανται ακριβώς στο ότι είναι αδιανόητο από τη μια να εγκαθιδρύεται η Συμβουλευτική Επιτροπή Επιλογής, στην οποία συμμετέχουν και οι εργαζόμενοι στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, και από την άλλη να εκμηδενίζεται ο ρόλος αυτής της συμμετοχής των εργαζομένων ή να περιορίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Με λίγα λόγια εκείνο το οποίο φαίνεται να συμβαίνει είναι ότι, αντί να υιοθετείται η μοντέρνα, η σύγχρονη αντίληψη για αποφασιστική συμμετοχή των εργαζομένων σε τέτοιας μορφής Ιδρύματα, όπως είναι και τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, περιορίζεται αυτός ο συμμετοχικός ρόλος των εργαζομένων σε απλά τυπικό.

Να λοιπόν για ποιους λόγους το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ θα εκφράσει τη διαφωνία του προς τους Κανονισμούς, όπως έχουν διαμορφωθεί από την πλειοψηφία της Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Θα είμαι πάρα πολύ σύντομος, διότι πιστεύω ότι έγινε ξεκάθαρο ότι οι συνάδελφοι που καταψηφίζουν βρίσκονται εν αδίκω.

Είναι ενδεικτικό εξάλλου το ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής που καταψηφίζει δεν αισθάνθηκε την ανάγκη και δεν αισθάνεται ευτυχής, ώστε να υποστηρίξει τις θέσεις του. Ο ίδιος γνωρίζει ότι είχαν όλοι συμφωνήσει προηγουμένως, παράγραφο προς παράγραφο. Όμως φαίνεται ότι σε κάποιο στάδιο κάποιες παρεμβάσεις υπήρξαν για να αλλάξουν ορισμένοι συνάδελφοι γραμμή και για να ακολουθήσουν μια άλλη γραμμή, η οποία όμως δεν τους έφερε εν τω δικαίω.

Δεν θα ήθελα βεβαίως να υπαινιχθώ ότι πρόκειται για κάποια, ας πούμε, σταυροφορία των συναδέλφων στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, για να μην πω περισσότερα.

Όμως, υπάρχει κάποιο άλλο σημείο που θέλω να τονίσω ιδιαίτερα, κάποιο θέμα αρχής. Οι συλλογικές συμβάσεις βέβαια πρέπει να γίνονται, μέχρι μεγάλου βαθμού, σεβαστές. Αλλά από την άλλη δεν μπορεί η Βουλή να δεσμεύεται εκ των προτέρων ότι θα υποστηρίξει κατά γράμμα τις συλλογικές συμβάσεις, διότι μ' αυτό τον τρόπο αφαιρεί από την ίδια την αυτοδυναμία της σαν Νομοθετική Εξουσία. Δηλαδή, κατά κανόνα η Βουλή υποστηρίζει και ψηφίζει τις συλλογικές συμβάσεις. Αλλά δεν μπορούμε εκ των προτέρων να αφαιρέσουμε το δικαίωμα της Βουλής σε κάποιο στάδιο να διαφωνήσει με κάτι με το οποίο μπορεί να μη συμφωνεί, με κάτι το οποίο δεν θεωρεί σωστό. Δεν μπορεί η Βουλή να γίνει rubber stamp, όσον αφορά τις συλλογικές συμβάσεις. Κατά κανόνα οι συλλογικές συμβάσεις τυγχάνουν σεβασμού και το απέδειξε η Βουλή. Αλλά δεν μπορούν οι συνάδελφοι εκ των προτέρων να δεσμεύουν τη Βουλή ότι θα σφραγίζει όλες τις συλλογικές συμβάσεις. Αυτό το δικαίωμα δεν νομίζουμε ότι μπορεί να το εκχωρήσει η Βουλή. Και θα ήθελα οι συνάδελφοι να προσέξουν ιδιαίτερα αυτό το σημείο.

Κατά τα άλλα νομίζω ότι όση ώρα κι αν μιλήσουν οι συνάδελφοι, ο κ. Μαρκίδης ή οποιοσδήποτε άλλος συνάδελφος, δεν πρόκειται να πείσουν ότι βρίσκονται εν δίκαιω.

Βέβαια ο συνάδελφος κ. Μουσιούττας είπε ότι πολλοί από μας δεν αντιληφθήκαμε τα όσα ανέφερε ο κ. Μαρκίδης. Ελπίζουμε αυτό να μη γίνει αιτία ο κ. Μαρκίδης να τα επαναλάβει από την αρχή. Από τώρα του λέμε ότι και να τα επαναλάβει, δεν πρόκειται να μας πείσει. Και παρακαλούμε να μην υπάρξει προσπάθεια δικαιολόγησης των αδικαιολόγητων. Διότι στην πραγματικότητα, όταν μια πλευρά έρχεται και υποστηρίζει κατά γράμμα μια νομοθεσία και την τελευταία στιγμή αλλάζει γραμμή — και γνωρίζουμε γιατί αλλάζει γραμμή, για να μην πούμε περισσότερο — πιστεύουμε ότι θα πρέπει τουλάχιστον να σιωπήσει και να περάσει με τη διαφωνία της. Ήθελε όμως η πλευρά του κ. Μαρκίδη να μας αποδείξει ότι είχε και δίκαιο.

Πιστεύουμε ότι καμιά φορά πρέπει να υπάρχει κάποιο μέτρο, για να μην πούμε ότι δεν πρέπει να υπάρχει κάποια κεκτημένη ταχύτητα.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Θέμα τάξης, κύριε Πρόεδρε.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δε νομίζω ότι υπάρχει θέμα τάξης, κ. Πρόεδρε, διότι αναφέρθηκαν ορισμένα πράγματα και κάποια τακτική και κατά τη γνώμη μας πρέπει να εξηγήσουμε γιατί ακολουθήθηκε αυτή η τακτική.

Οι συνάδελφοι μπορούν να μου απαντήσουν, όταν τελειώσω και έχω τελειώσει. Αλλά πιστεύουμε ότι δεν είναι σωστή αυτή η τακτική να δικαιολογούν τα αδικαιολόγητα και μια πλευρά να αλλάσσει τη γραμμή της την τελευταία στιγμή.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν υπάρχει θέμα τάξης, θα σας δώσω προτεραιότητα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Επί προσωπικού θέματος, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πέντε λεπτά θα σας δώσω και σας. Το λόγο έχει πρώτα ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Ελέχθη ότι η θέση που παίρνουν τα κόμματα και οι βουλευτές στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές είναι η θέση που παίρνουν και εδώ, στην Ολομέλεια της Βουλής. Αν κάποιος πάρει μια θέση αρχικά στην Επιτροπή, αργότερα την αλλοιώσει, αργότερα τη διαφοροποιήσει, δεν είναι θέμα το οποίο....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σ' αυτό είμαι υποχρεωμένος να συμφωνήσω, διαφορετικά ο ρόλος της ανοικτής συνεδρίας δεν θα είχε στόχο.

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επί προσωπικού θέματος. Επειδή ο κ. Γαλανός αναφέρθηκε σε μένα προσωπικά, υπό την ιδιότητά μου ως Προέδρου της Επιτροπής

Εσωτερικών, είμαι υποχρεωμένος να πω δυο λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να τα πείτε όταν θα σας δώσω το λόγο, γιατί δεν είναι προσωπικό θέμα. Θα δώσω πρώτα στον κ. Ζιαρτίδη και μετά σε σας το λόγο.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα είμαι λακωνικός, όπως είπε ο κ. Μουσιούττας. Ελέχθη εδώ ότι αυτή η Συλλογική Σύμβαση, που υπογράφηκε το 1971, λειτούργησε και εφαρμόστηκε ομαλά. Εί! Δεν είναι έτσι εντελώς. Η ιστορία της εφαρμογής αυτής της συλλογικής σύμβασης από το 1971 μέχρι που προσβλήθηκε από το Δικαστήριο, είναι μια ιστορία διακρίσεων, μια ιστορία εφαρμογής της ευνοιοκρατίας από κάποιους που δεν έπρεπε να την εφαρμόζουν. Και δεν είναι τυχαίο το ότι ένα μέλος της Συντεχνίας που υπέγραψε τη Σύμβαση, ακριβώς επειδή δεν άντεξε τις διακρίσεις και την ευνοιοκρατία, προσέφυγε στο Δικαστήριο και κατόρθωσε να κηρύξει αυτή τη Σύμβαση *ultra vires* κατά το συνάδελφο Φάντη.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κακά είναι τα ψέματα. Όταν γίνονται οι διορισμοί και οι προαγωγές μέσω Διοικητικού Συμβουλίου σαν τελική πράξη, θα είναι δυνατό στη Βουλή κάποτε να πάρει μέτρα. Ενώ, αν οι διακρίσεις και η ευνοιοκρατία εκτελούνται από μια Συμβουλευτική Επιτροπή αντιπροσωπευτική, αυτό θα καθιστά δυσκολότερο για τη Βουλή να επέμβει. Γι' αυτό οι Κανονισμοί, όπως υποβλήθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία, πρέπει να εγκριθούν και να ψηφιστούν.

Εγείρεται το θέμα της Συλλογικής Σύμβασης. Ήδη απάντησε ο συνάδελφος κ. Γαλανός. Η Συλλογική Σύμβαση πρέπει να γίνεται σεβαστή, αλλά η Βουλή δεν μπορεί να εγκαταλείψει τα δικαιώματά της, όταν με μια Σύμβαση διακυβεύεται η ευνοιοκρατία, διακυβεύεται η αξιοκρατία και κινδυνεύουμε να οδηγηθούμε ξανά στις διακρίσεις και την ευνοιοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Η σειρά σας. Ορίστε. ορίστε στο βήμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Απλώς μια παρατήρηση, κ. Πρόεδρε, επειδή ο κ. Γαλανός αναφέρθηκε προσωπικά σε μένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Ο κ. Γαλανός προσποιείται ότι δεν καταλαβαίνει ότι είναι δυνατόν μέλη της Επιτροπής να εκφράσουν τελικά διαφορετικές γνώμες από εκείνες τις οποίες εξέφρασαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης ενός θέματος στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Δεν είναι η πρώτη φορά που γίνεται αυτό και δεν είναι μόνο ο Συναγερμός, αλλά και το δικό του το κόμμα που πολλές φορές άλλαξαν θέσεις.

Βέβαια συμφωνώ μαζί του δεν μπορεί να το καταλάβει, γιατί δεν είναι σε θέση να καταλάβει τέτοια πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ, ως Πρόεδρος, λέω ότι αυτό που ενδιαφέρει τη Βουλή είναι η θέση των κομμάτων εντός της Βουλής. Άλλωστε θεωρητικά οι συζητήσεις έχουν στόχο να

πείσουν ακόμα και εντός της Βουλής. Δηλαδή θα πρέπει να έχει το δικαίωμα ένα μέλος της Βουλής να διαφοροποιήσει τη θέση του ακούοντας επιχειρήματα. Γι' αυτό θα παρακαλέσω να μην εμπλακούμε σ' αυτής της μορφής τη συζήτηση.

Ας δώσω το λόγο στον κ. Χριστοφίδη που δεν μίλησε ακόμα.

Όχι, ο κ. Μαριίδης για να δευτερολογήσει θα πρέπει να μιλήσουν πρώτα οι πρωτολογούντες, μετά ο κ. Γαλανός ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος και μετά θα δοθεί ο λόγος για δευτερολογίες, αν θα υπάρξουν.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έχω ζητήσει το λόγο απλώς για ορισμένες διευκρινίσεις. Είναι διευκρινίσεις πάνω στο θέμα που έχει εγερθεί από τους συνάδελφους που έχουν ήδη μιλήσει και πιστεύω ότι όσα έχουν λεχθεί δημιουργούν θέμα κοινοβουλευτικής, αν θέλετε, δεοντολογίας.

Ο συνάδελφος κ. Φάντης, έχει προβεί σε αποκαλύψεις, αντιλαμβάνομαι, κατά την ομιλία του, ως προς το τι γίνεται στις διαδικασίες των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

Πιστεύω ότι στο χώρο της Ολομέλειας δεν έχουν θέση τέτοιες αποκαλύψεις. Το Κοινοβουλευτικό έργο είναι γνωστό πώς διεξάγεται. Στο επίπεδο των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών γίνεται η επεξεργασία των νομοσχεδίων και γίνεται η επεξεργασία του κάθε τι που θα φέρουμε στη συνέχεια στην Ολομέλεια. Και είναι φυσικό στο στάδιο της επεξεργασίας τα μέλη των διάφορων κομμάτων να εκφράζουν απόψεις προπαρασκευαστικές και όταν διαμορφωθούν οι απόψεις σε τελικό στάδιο υπάρχει πάγια πρακτική στη Βουλή ότι αναλαμβάνουμε να τις μεταφέρουμε στις Κοινοβουλευτικές μας Ομάδες και να επανέλθουμε για να τοποθετηθούμε.

Στο συγκεκριμένο θέμα που συζητούμε δεν συνέβη τίποτε το εξαιρετικό. Συνέβη ό,τι συμβαίνει σε όλα τα νομοθετήματα και τα νομοσχέδια που συζητούμε.

Είναι γεγονός ότι οι Κανονισμοί του Ρ.Ι.Κ. είχαν τη δική τους ιστορία στο Κοινοβούλιο. Είναι γεγονός ότι οι Κανονισμοί του Ρ.Ι.Κ. είχαν μια δική τους περιπέτεια στη συζήτηση που είχαμε. Και είναι αλήθεια ότι έχουν περάσει από πολλές θέσεις. Είναι σωρεία οι λύσεις που είχαν δοθεί στα προβλήματα του Ρ.Ι.Κ. Και είναι αλήθεια ότι το θέμα που είχε προβληματίσει πολύ την Επιτροπή Εσωτερικών ήταν το θέμα της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Παραδέχομαι ότι στη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών εξέφρασα γνώμες, είπα απόψεις και εισηγήθηκα λύσεις που έγιναν αποδεκτές και στη συνέχεια διαμορφώθηκαν οι διάφορες λύσεις που ήταν δυνατές. Ως εδώ δεν υπάρχει τίποτε το επιλήψιμο.

Ο συνάδελφος Φάντης το έχει παρουσιάσει σαν να είχα τοποθετηθεί και μετά να είχα αλλάξει γνώμη. Αυτό είναι σφάλμα και είναι λάθος και είναι ανακρίβεια. Εκείνο το οποίο συνέβη ήταν ότι, αφού διαμορφώσαμε τις γνώμες, αναλάβαμε να πάμε στην Κοινοβουλευτική μας Ομάδα. Και η Κοινοβουλευτική Ομάδα του κάθε κόμματος λειτουργεί δημοκρατικά — έτσι πιστεύω. Και η δική μας Ομάδα λειτούργησε δημοκρατικά, μας έδωσε οδηγίες τις οποίες και καταθέσαμε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών. Επομένως δεν δέχομαι τον ισχυρισμό ότι άλλα είπαμε τη μια φορά και άλλα είπαμε την άλλη. Ήταν το νομοθετικό μας έργο στη συνηθισμένη του παραδοσιακή τακτική διαδικασία.

Όσον αφορά τώρα τους Κανονισμούς του Ρ.Ι.Κ., όσον αφορά τη Συμβουλευτική, αν θέλετε, Επιτροπή. Εδώ υπήρξε μια αιχμή ότι τάχα, ενώ τους θεωρούσαμε παράνομους, τώρα θα τους ψηφίσουμε, πράγμα που δεν συνάδει προς την αλήθεια. Υπάρχουν οι Κανονισμοί του Ρ.Ι.Κ. και υπάρχει η γνωστή τώρα Συλλογική Σύμβαση του Ρ.Ι.Κ. Αυτή η Συλλογική Σύμβαση του Ρ.Ι.Κ. έχει κριθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο ότι δεν είναι κάτι που νομικά υπάρχει. Είναι Συλλογική Σύμβαση. Η θεωρία των Συλλογικών Συμβάσεων είναι ότι είναι συμβάσεις κυρίων και στηρίζονται στη συμφωνία κυρίων. Αυτή είναι η παραδεδεμένη, αν θέλετε, θέση πάνω σε συλλογικές συμβάσεις. Εφαρμόστηκε αυτή η Συλλογική Σύμβαση για χρόνια. Το ότι είπε το Ανώτατο Δικαστήριο ότι δεν έχει ισχύ νόμου, δεν είναι νομοθέτημα, είναι σωστό. Αν η Βουλή ήθελε να υιοθετήσει τη Συλλογική Σύμβαση στο περιεχόμενό της και να την κάμει νομοθέτημα, ουδέν πρόβλημα θα υπήρχε. Αν θα χρειαζόταν να τροποποιήσει το νόμο για να συνάδει προς το νόμο, θα μπορούσε να το κάμει. Επομένως, αν υιοθετούσαμε τη Συμβουλευτική Επιτροπή, όπως τη διαγράφει η Συλλογική Σύμβαση, αυτόματα θα τροποποιούσαμε ό,τι χρειαζόταν στο Νόμο για να υπάρχει ρυθμός και να υπάρχει ταύτιση των δυο νομοθετημάτων. Δεν θα μπορούσε κανείς να διανοηθεί ότι επιμένουμε να υιοθετηθεί από τη Βουλή κάτι παράνομο.

Μ' αυτές τις παρατηρήσεις, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώνω αυτή τη σύντομη παρέμβαση για να πω και πάλι ότι εργαστήκαμε ευσυνείδητα στην Επιτροπή Εσωτερικών, όλα τα Μέλη, διαμορφώσαμε θέσεις και από τις θέσεις εκείνες τα δυο κόμματα επέλεξαν μια λύση, τα άλλα δυο κόμματα τάχθηκαν εναντίον της λύσης αυτής και υπέρ κάποιας άλλης. Αλλά δεν υπήρχε λόγος να λεχθούν όσα λέχθηκαν και με τον τρόπο που λέχθηκαν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού. Θα δώσω το λόγο σε πρωτολογούντα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Συνεπής κι εγώ προς τις επιταγές και τις πρακτικές που ακολουθεί ο συνάδελφος Νίκος Μουσιούττας θα είμαι κι εγώ λακωνικός γνωστού όντως άλλωστε πως («το λακωνίζεις εστί φιλοσοφείν»).

Ο συνάδελφος Μαρκίδης επικαλέστηκε την ύπαρξη κάποιων συνταγματικών διατάξεων, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, για να κάμει μια σύζευξη και μια αντιπαράθεση με την πρακτική και τη διαδικασία των υφισταμένων αυτών κανονισμών. Στην προκείμενη περίπτωση όμως είναι σαφής η ειδοποιός διαφορά μεταξύ της μιας κατάστασης και της άλλης. Στην πρώτη περίπτωση μιλούμε μόνο για εξειδικευμένες θέσεις. Στην περίπτωση όμως του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου μιλούμε συλλήβδην για όλες ανεξαιρέτα τις θέσεις πρώτου διορισμού, προαγωγών, Τμηματάρχων και Διευθυντών σε ένα εξειδικευμένο, σε ένα περιορισμένο, μεμερισμένο ίδρυμα όπως είναι το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου. Επιπλέον προσθέτω πως υπάρχει και μια άλλη ειδοποιός διαφορά που πρέπει να τονιστεί και να εξαχθεί: Στην περίπτωση δηλαδή της ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ., θα λέγαμε και της Κυβερνητικής Υπηρεσίας με τις εξειδικευμένες θέσεις, καμιά αμεσότητα συμφερόντων δεν υπάρχει. Αντίθετα στην προκείμενη περίπτωση υπάρχει άμεση ταύτιση προσωπικών συμφερόντων, με αποτέλεσμα ο κάθε προαλειφόμενος ή μάλλον φιλοδοξών να προαχθεί στη θέση του Τμηματάρχη ή του

Διευθυντή να καθίσταται στην ουσία αυτοεγκλωβισμένος, δέσμιος των οποιωνδήποτε διατάξεων και θέσεων που θα έχει υποβάλει η αρμόδια συνδικαλιστική αρχή.

Το δεύτερο σημείο που θα 'θελα να αναφέρω, έντιμε κύριε Πρόεδρε, είναι το κατά πόσο έχουν λειτουργήσει πολύ ορθά και άψογα στη δεκαπεντάχρονη, δεκαεξάχρονη αυτή χρονική διάρκεια τους οι κανονισμοί αυτοί, για το οποίο κάποιους νυγμούς έκαμε πριν από λίγη ώρα ο συνάδελφος κύριος Ζιαρτίδης. Και διαπορώ κι εγώ μαζί του, αν πράγματι, λόγω ακριβώς της ύπαρξης αυτών των κανονισμών, λειτουργούσε τόσο άψογα το ΡΙΚ, με αποτέλεσμα να έχει τις γνωστές οργανωτικές αδυναμίες σε πολλούς τομείς, για τις οποίες οπωσδήποτε είναι πλήρως ενήμερο το Σώμα.

Η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, έντιμε κύριε Πρόεδρε, πολύ σωστά κατά τη γνώμη μας, στη σελίδα τρία, πρόσθεσε πως παράλληλα με τις εισηγήσεις της διαδηλώνει πρόθεσή της να εξετάσει σφαιρικά τα θέματα της πλήρωσης θέσεων στους Ημικρατικούς Οργανισμούς, ώστε οι εργοδοτούμενοί τους να τεθούν πάνω σε ομοιόμορφη και ισότιμη βάση. Σωστή προσέγγιση που τοποθετεί τα θέματα πάνω σε ισομερή, ισόνομη κατάσταση και πρακτική. Γιατί θα ήταν άδικο, οι Υπάλληλοι ενός Ημικρατικού Οργανισμού να έχουν διαφοροποιημένες θέσεις, να έχουν διαφοροποιημένα προνόμια, αν θέλετε, από τους υπαλλήλους του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, επειδή έτυχε, όπως είπε ο συνάδελφος κύριος Μουσιούττας, να υπογραφεί μια παμπάλαια Συλλογική Σύμβαση την οποία καλούμαστε τώρα εκ των ενόντων, εκόντες άκοντες να συνυπογράψουμε.

Η σφαιρική επομένως προσέγγιση της Επιτροπής πιστεύουμε πως δίνει την απάντηση στο μεγάλο αυτό ερώτημα, γιατί πιστεύουμε κι εμείς πως πρέπει και μπορεί να υπάρξει λόγος από μέρους της αρμόδιας Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Τέλος θα ήθελα να αναφέρω, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, πως ζούμε σε μικρό χώρο και ξέρουμε τι συμβαίνει και τι διαδραματίζεται με κάθε λεπτομέρεια, έστω κι αν μερικοί θέλουν οπωσδήποτε τη διαφάνεια να μην την αφήσουν να επικρατήσει. Ξέρουμε συγκεκριμένα πως ανώτατο συνδικαλιστικό στέλεχος εξέπεμψε έντιμοι κύριοι συνάδελφοι της δεξιάς πτέρυγας, το γνωστό ultimatum, έτσι που η απειλή ήταν έμμεση, ήταν σαφής και τόξευε κατευθείαν τις πολιτικές θέσεις κάποιας πτέρυγας, της δεξιάς, ας το πούμε, πτέρυγας του Σώματος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Έτσι, ενώ προηγουμένως οι συνάδελφοι, όπως μας είπε ο συνάδελφος Φάντης, είχαν ταχθεί ομόφωνα υπέρ της ψήφισης των Κανονισμών αμέσως συνέβη αυτή η παράδοση μετάσταση θέσεων και η επανατοποθέτησή τους για την οποία εκπλήσσεται, πώς είναι που συνέβη, ο συνάδελφος της αριστεράς κ. Φάντης.

Αν όμως, συνάδελφοι, κάτω από το spectrum μπει και αυτό το ultimatum, αυτό το τελεσίγραφο, το οποίο εξεπέμφθη με το γνωστό τρόπο που εξεπέμφθη και έκαμε τα αποτελέσματα να αλλάξουν άρδην, επιτυγχάνεται μια σαφής επεξήγηση της μεταλλαγής της στάσεως των συναδέλφων του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή όλοι σας συμφωνείτε ότι «το λακωνίζει εστί φιλοσοφείν», εισηγούμαι να μη δώσω σε κανένα το λόγο πέραν των δέκα λεπτών.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ενάμισι λεπτό πήρα εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έτσι νομίζετε, κύριε συνάδελφε.

Συμφωνείτε να μην επιτρέψω σε κανένα να μιλήσει πάνω από δέκα λεπτά. Λοιπόν, να δώσω πρώτα στους πρωτολογούντες. Ο κύριος Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Αν μου επιτρέψετε, εγώ από τη θέση μου θα λακωνίσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν είναι για ένα λεπτό, από τη θέση σας.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Θα λακωνίσω, κύριε Πρόεδρε.

Σέβομαι απολύτως τη συνδικαλιστική πείρα, θα έλεγα, και τη συνδικαλιστική σοφία του κυρίου Ζιαρτίδη, ο οποίος είπε ότι η εφαρμογή εκείνης της Συλλογικής Σύμβασης έγινε με χαρακτηριστικό την ευνοιοκρατία στα επίμαχα σημεία τα οποία συζητούμε. Κάτι το οποίο έχει επικροτήσει και ο κύριος Στυλιανού, άρα είναι διασταυρωμένη η πηγή. Όμως η απορία η ειλικρινής που μου δημιουργείται είναι η εξής: Πώς περιορίζεται η ευνοιοκρατία με τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων της Συμβουλευτικής Επιτροπής στην οποία μετέχουν και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, ενώ ταυτόχρονα, διευρύνονται οι εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου που διορίζεται από την Κυβέρνηση και όπου δεν υπάρχουν ούτε καν εκπρόσωποι των εργαζομένων ως παρατηρητές; Αυτή σαν απορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι που θέλουν να πρωτολογήσουν;

Θα δώσω το λόγο στους δευτερολογούντες και τότε θα κρατήσω πράγματι πολύ αυστηρά το μάξιμουμ όριο των δέκα λεπτών.

Ναι, ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Η μετάβασή μου στο Βήμα δεν θα ληφθεί υπόψη, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε;

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Η μετάβαση λέω...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι ασφαλώς. Αυτή θα την αφαιρέσουμε, κύριε συνάδελφε.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Παράτυπα, αναφέρθηκε ενώπιον του Σώματος το τι λέχθηκε ή δεν λέχθηκε στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Εκείνο το οποίο έχει σημασία και είχε πάντοτε σημασία, είναι η τελική τοποθέτηση των κομμάτων και η ανάπτυξη των επίσημων απόψεών τους ενώπιον αυτού του Σώματος. Αφού όμως λέχθηκε αυτό το οποίο λέχθηκε, έπρεπε να αναφερθεί ότι και σε όσες συνεδριάσεις έτυχε σ' αυτό το θέμα να συμμετάσχω και εγώ, που δεν είμαι μέλος της Επιτροπής Εσωτερικών οι δικές μου σκέψεις και απόψεις, όπως εκφράστηκαν, ήταν πολύ καθαρές και είναι αυτές που εκφράστηκαν και σήμερα. Και προκαλώ οποιοδήποτε να μου πει αν άλλαξα και εγώ απόψεις.

Διερωτάται ο κύριος Γαλανός, ο οποίος σήμερα υπερέβη εαυτόν, τι συνέβηκε και αλλάξαμε γραμμή. Δεν αλλάξαμε γραμμή. Εκείνο το οποίο συνέβηκε είναι ότι στο Δημοκρατικό Συναγερμό λειτούργησαν οι δημοκρατικές διαδικασίες και πήραμε απόφαση με το αρμόδιο όργανο, κατά πλειοψηφία, την οποία εμείς εδώ εκθέτουμε και αναλύουμε. Διότι έτσι λειτουργεί το δικό μας κόμμα. Υπάρχουν διάφορες απόψεις, συζητούνται, αναλύονται, γίνεται ψηφοφορία και λαμβάνεται και υιοθετείται η επίσημη θέση αυτού του κόμματος. Και όλα τα λοιπά είναι εκ του πονηρού. Τώρα, αν λειτουργεί άλλως πως το Δημοκρατικό Κόμμα, αυτό είναι άλλο πράγμα.

Αλλά μία φορά παρευρέθηκα πρόσφατα σε συνεδρία της Επιτροπής Οικονομικών και εντύπωση που αποκόμισα είναι ότι, όταν μιλά ενώπιον αυτής της Επιτροπής ή τουλάχιστον εκείνη την ημέρα όταν μιλούσε ο κύριος Γαλανός, έλεγε πράγματα που δεν θα τα έλεγε εδώ σ' αυτό το Σώμα και όμως κανένας από εμάς τόσα χρόνια δεν βγήκε να κάμει οποιοδήποτε είδους προπαγάνδα, που έκαμε ο ίδιος και οι συνάδελφοί του του ΔΗ.ΚΟ. σήμερα.

Κακώς αναφέρθηκε το Άρθρο 122 του Συντάγματος. Με βάση την αυστηρή του εφαρμογή αντισυνταγματικός είναι ο Νόμος για τον Κ.Ο.Τ., αντισυνταγματικός είναι ο Νόμος για το Ρ.Ι.Κ., αντισυνταγματικά είναι αυτά που θα ψηφίσετε σήμερα, αντισυνταγματική είναι η Αρχή Ηλεκτρισμού, αντισυνταγματικά είναι τα πάντα πλην της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας, όπως την καθιέρωσε αρχικά το Σύνταγμα του 1960, με τη μόνη διαφορά ότι το Ανώτατο Δικαστήριο πολύ σωστά δέχθηκε ότι δημιουργήθηκε ανάγκη από τα γεγονότα του '63 και η ανάγκη αυτή δικαιολόγησε τον καταμερισμό των εξουσιών της παλιάς Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας στη νέα Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ρ.Ι.Κ., της Αρχής Ηλεκτρισμού, της ΣΥΤΑ, του Κ.Ο.Τ., και κάθε άλλου Ημικρατικού Οργανισμού. Και το θέμα αυτό έχει λυθεί πρόσφατα και με απόφαση της ολόμειας του Ανώτατου Δικαστηρίου καθόσον αφορά τον Κ.Ο.Τ. και επομένως είναι περιττόν ν' αναφερόμαστε στο Άρθρο 122.

Αναφέρθηκε γνωμοδότηση της Γενικής Εισαγγελέως και λέχθηκε ότι Βουλευτές του Συναγερμού συμφωνούν ότι είναι *ultra vires* οι Κανονισμοί αυτοί, δηλαδή ότι οι Κανονισμοί αυτοί υπερβαίνουν την εξουσιοδότηση που δίδει το άρθρο 10 του Νόμου. Δεν εξέφρασα καμιά άποψη, είτε υπέρ είτε εναντίον αυτής της απόψεως. Μπορεί να είναι *ultra vires*, μπορεί να μην είναι *ultra vires*, αλλά αν οι Κανονισμοί είναι *ultra vires* υπάρχει η θεραπεία, αρκεί να υπάρχει η θέληση. Αλλάσσουμε το άρθρο 10, όπως αλλάξαμε το άρθρο του Νόμου περί Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, για να μπορέσουμε να ψηφίσουμε τα μετρήσιμα κριτήρια με Κανονισμούς στις μεταθέσεις και αφού αλλάξουμε το άρθρο 10, μπορούμε νόμιμα, είναι εντός των εξουσιών μας, να ψηφίσουμε και αυτούς τους Κανονισμούς. Και το ίδιο έγινε πριν 4—5 μήνες για τους Κανονισμούς περί Αστυνομίας, όπου αφού αλλάξαμε το σχετικό άρθρο του Νόμου ακολούθως υιοθετήθηκαν και ορισμένοι Κανονισμοί.

Επομένως η γνωμοδότηση της Γενικής Εισαγγελίας δεν αποτελεί άλλοθι. Αν υπήρχε η πολιτική θέληση να υπάρξει σεβασμός προς της Συλλογική Σύμβαση, η νόμιμη οδός ήταν ανοικτή.

Θα μπορούσε νόμιμα και ωραία αυτή η Βουλή να υιοθετήσει τη Συλλογική Σύμβαση, ώστε να αποκτήσει Κανονισμούς, ώστε να αποκτήσει ισχύ κανονισμών.

Πέραν αυτού, ο συνάδελφος κύριος Ζιαρτίδης είπε και για την ευνοιοκρατία. Τώρα δεν πιστεύω να υπάρχει σοβαρός ισχυρισμός ότι η ευνοιοκρατία που υπήρχε

οφείλεται στους τρεις Εκπροσώπους από τους έξι των Συντεχνιών των υπαλλήλων του Ρ.Ι.Κ. Δηλαδή, αυτό λέγει το ΔΗ.ΚΟ; Το ΔΗ.ΚΟ αυτό λέγει; 'Ότι υπήρχε ευνοιοκρατία στο Ρ.Ι.Κ., αλλά φταίουν οι τρεις από τους έξι υπαλλήλους που μετείχαν στη Συμβουλευτική Επιτροπή, και αυτό λέγει και το ΑΚΕΛ; Και λέει κάποιος: «Μα καλά, αν ένας υπάλληλος αντιπαθεί το συνάδελφό του που θα τον κρίνει ή αν ήταν αντίπαλός του στις εκλογές της συντεχνίας, τι γίνεται;»

Μα η απάντηση είναι απλή. Υπάρχουν οι κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης. Σε τέτοια περίπτωση ο συγκεκριμένος υπάλληλος δεν δικαιούται να μετάσχει στη Συμβουλευτική Επιτροπή και θα πρέπει στη Συμβουλευτική Επιτροπή να συμμετάσχει σαν μέλος κάποιος άλλος, ο οποίος δεν έχει προκατάληψη εναντίον αυτού που κρίνει. Και αν αυτό το πράγμα δεν γινόταν μέχρι σήμερα, κακώς δεν γινόταν και έπρεπε να γίνεται.

Τέλος, για τους λόγους που έχουν ήδη εξηγηθεί, ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν πρόκειται να ψηφίσει αυτούς τους Κανονισμούς. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός πιστεύει ότι έπρεπε να ψηφιστούν Κανονισμοί κατ' αντιγραφή της Συλλογικής Σύμβασης, όχι διότι η Βουλή σφραγίζει, όχι διότι η Βουλή είναι rubber stamp, όχι διότι η Βουλή δεσμεύεται από την οποιαδήποτε συλλογική σύμβαση, αλλά διότι η Βουλή πρέπει να σέβεται το περιεχόμενο των Συλλογικών Συμβάσεων και μόνο αν υπάρχει σοβαρός λόγος αρχής, πρέπει να ανατρέψει το περιεχόμενο Συλλογικών Συμβάσεων στις οποίες κατέληξαν με ελεύθερες διαπραγματεύσεις οι Συντεχνίες των Υπαλλήλων ενός Ημικρατικού Οργανισμού με τον Ημικρατικό αυτό Οργανισμό, και είναι εκπληκτικό το ότι το ΑΚΕΛ έρχεται να καταπολεμά αυτή ειδικά την αρχή.

Γι' αυτό λέχθηκε: «Μα, με το σύστημα το παλιό μπορεί να αδικηθεί ένας υπάλληλος». Δεν υπάρχει σύστημα το οποίο να εξασφαλίζει ή να εγγυάται την πλήρη εξάλειψη των αδικιών. Γι' αυτό υπάρχει το Δικαστήριο. Αν κάποιος αδικηθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, θα κάμει προσφυγή. Αν κάποιος αδικηθεί από τη Συμβουλευτική Επιτροπή, θα κάμει προσφυγή. Οι αρχές, με βάση τις οποίες θα κριθούν και οι δύο προσφυγές στο Ανώτατο Δικαστήριο, είναι οι ίδιες.

Και δεν αναφέρθηκα στο θέμα των εξειδικευμένων θέσεων, στο Νόμο περί Δημοσίας Υπηρεσίας, για να γενικεύσω το θέμα. Αλλά το ανάφερα σαν παράδειγμα, για να πω ότι το σύστημα του περιορισμού της Επιτροπής που διορίζει από κατάλογο που κάνει μια Συμβουλευτική Επιτροπή είναι γνωστό στη νομοθεσία της Κύπρου, και είναι γνωστό από το 1967. Και προς τον κύριο Φάντη, λέγω, δεν έχει σημασία πώς βαφτίζουμε μια Επιτροπή, δεν έχει σημασία, αν αυτή τη μικτή επιτροπή — Μικτή Επιτροπή τη λέγω εγώ — υπαλλήλων και εργοδοσίας την πούμε Συμβουλευτική ή μη Συμβουλευτική. Σημασία έχει τι εξουσίες της δίδουμε. Οι ίδιοι οι υπάλληλοι, ο ίδιος ο Ημικρατικός Οργανισμός, της έδωσαν α' εξουσίες. Και τώρα έρχεται ο Ημικρατικός Οργανισμός, το Υπουργικό Συμβούλιο και δυστυχώς η Βουλή, για να αφαιρέσουν από αυτή την Επιτροπή — οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της — έρχονται να αφαιρέσουν τις εξουσίες που αυτή η Επιτροπή είχε για 14 ολόκληρα χρόνια, με τη θέληση του Ημικρατικού Οργανισμού που λέγεται Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

Εμείς δεν έχουμε πεισθεί ότι υπάρχει σοβαρός λόγος να φύγουμε από το περιεχόμενο αυτής της Συλλογικής Σύμβασης και κάνουμε έκκληση και προς τα άλλα κόμματα να ξανασκεφθούν τη θέση τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κύριος Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν πρόκειται να αναφερθούμε στην απολογία του κ. Μανώλη Χριστοφίδη. Ήταν φανερό ότι αυτά που είπε ήταν κάποια απολογία, όσον αφορά την αλλαγή θέσεων. Αλλά θάθελα να αναφερθώ σε μερικούς άλλους συναδέλφους και να ξεκαθαρίσω ότι δεν τους μεμφθήκαμε για το γεγονός ότι άλλαξαν γραμμή και έκαναν στροφή 180^ο είναι δικαίωμά τους και έχει συμβεί αυτό πολλές φορές.

Εκείνο για το οποίο αναρωτηθήκαμε, κύριοι συνάδελφοι, είναι κατά πόσο η σημερινή θέση σας, αυτό που αποφασίσατε την τελευταία στιγμή, αντιπροσωπεύει τις πραγματικές σας πεποιθήσεις ή την κομματική πειθαρχία. Και είναι εδώ που αναφέρθηκα στον Πρόεδρο της Επιτροπής. Και καταλαβαίνω καλύτερα, κ. Ζαχαριάδη, από ό,τι νομίζετε, για να μην σας πληρώσω με το ίδιο νόμισμα.

Ο κ. Μαρκίδης και ο κ. Χριστοφίδης υποστήριξαν ότι παράτυπα, λέει, αναφέρθηκαν τα όσα λέχθηκαν στην Επιτροπή. Μα αποφασίστε, κύριοι συνάδελφοι, τι θέλετε. Γιατί κάποιος άλλος συνάδελφός σας θέλει και εισηγήθηκε να παρακολουθούν ανοικτά τις συνεδρίες των Επιτροπών δημοσιογράφοι.

Και κάτι άλλο. Δεν είναι από τη δική μας πλευρά, από την πλευρά του ΔΗ.ΚΟ, που γίνονται καθημερινά διαρροές στις εφημερίδες για τό τι λέγεται στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Στο κάτω-κάτω της γραφής, εδώ είναι η ολομέλεια του Σώματος και μπορούν να λέγονται ορισμένα πράγματα. Αλλά πολλά πράγματα που λέγονται στις Επιτροπές την άλλη μέρα διαρρέουν στον τύπο. Γι' αυτό, παρακαλούμε, άνθρωποι που ζουν σε γυάλινα παλάτια ή σπίτια να μη ρίχνουν πέτρες. Και είναι ξεκάθαρα αυτά τα πράγματα και τα γνωρίζουμε, γι' αυτό και πάλι δεν είναι σωστό να κάνουμε τους πολύ έξυπνους σε ορισμένα σημεία.

Όσον αφορά, κ. Μαρκίδη, «ποιος υπερέβη εαυτόν», παρακαλώ σας ανήκει η τιμή, τα σκήπτρα σας ανήκουν σήμερα. Εσείς υπερέβητε εαυτόν και μάλιστα στην προσπάθειά σας να δικαιολογήσετε τα αδικαιολόγητα μας κάνατε και έκκληση να ξανασκεφθούμε τις θέσεις μας. Νομίζω ότι πρόκειται — να μην πω τη λέξη θράσος — πάντως ο έντιμος συνάδελφος έχει τρομερή αυτοπεποίθηση. Όσον αφορά τις θέσεις μου — γιατί αναφερθήκατε επί προσωπικού θέματος, κ. Μαρκίδη, και στο τι είπα στην Επιτροπή Οικονομικών — οι θέσεις μου υπήρξαν πάντα σταθερές και συνεπείς και τίμιες και πολλές φορές εγώ ο ίδιος, παρόλη την κομματική πειθαρχία, έπραξα εκείνο που πίστευα πως ήταν σωστό.

Γι' αυτό και προ πολλών ετών θα θυμάστε ότι ήμουν ένας από τους πρώτους που είπα ότι έπρεπε ν' αλλάξει το εκλογικό σύστημα — που ήταν το πλειοψηφικό — για να μπορεί ο Δημοκρατικός Συναγερμός να είναι στη Βουλή, για να ακούγεται η φωνή σας από τη Βουλή και όχι έξω από τη Βουλή. Όπως και εγώ κάποτε είπα ότι διαφωνούσα, όταν σε κάποιες άλλες εκλογές, λέχθηκε ότι ο αρχηγός σας ήταν Ναζί. Γι' αυτό το λόγο μην κατηγορείτε κάποιον που πολλές φορές στάθηκε δίπλα σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να μην μπαίνουμε σ' άλλα θέματα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Γι' αυτό, κ. Μαρκίδη και μερικοί άλλοι συνάδελφοι, αφήστε το ΔΗ.ΚΟ ήσυχο και το ΔΗ.ΚΟ έχει καθαρό το μέτωπό του σαν κόμμα σε πολλά πράγματα

πὺν εσεῖς το κατηγορεῖτε. Ἀλλὰ εσεῖς οἱ ἴδιοι ν' αποφασίσετε τι θέλετε μερικὲς φορές. Κατὰ πόσο θα κάνετε νομικὲς διαλέξεις ἢ θα δημοσκοπεῖτε. Δεν γίνεται και τα δυο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω πως ἔχει λήξει ἡ συζήτηση. Ἀπλῶς ἐγὼ θέλω να ἐπαναλάβω ὅτι ἡ συζήτηση τοῦ ποιες εἶναι οἱ θέσεις στῆς Ἐπιτροπές κι ἐδῶ δεν πρέπει να διεξάγεται, διότι στόχος τῆς συζήτησης στῆν ἀλομέλεια εἶναι ἀκριβῶς αὐτός· ἀν εἶναι δυνατό να πείσει κάποιος κάποιος να ἰλλάξει θέση. Αὐτὸ το δικαίωμα το διατηρεῖ κάθε Βουλευτὴς ἀκόμα και αὐτὴ τῆν τελευταία στιγμή, γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι δεν πρέπει να θέτουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τοὺς εαυτοὺς μας μπροστὰ σε ἀνεπιθύμητες καταστάσεις.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ των Κανονισμών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἐναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τῆ σφύρα)

Οἱ Κανονισμοὶ ἐγκρίνονται.

Κατάθεση Νομοσχεδίων και Ἐγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ περί Ἐγγυήσεως τῆς Χρηματοδοτήσεως τῆς Ἐταιρείας Κυπριακῆς Ἀερογραμμῆς Ἀτδ. (Κυρωτικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1987.

Στάληκε ἀπὸ το Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στῆν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ περί Ρυθμίσεως Ὁδῶν και Οἰκοδομῶν (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1987.

Στάληκε ἀπὸ το Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στῆν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐσωτερικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ περί Τελωνειακῶν Δασμῶν και Φόρων Καταναλώσεων (Τροποποιητικὸς) (Ἀρ. 3) Νόμος τοῦ 1987.

Στάληκε ἀπὸ το Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στῆν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ περί Ὀδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείων Συντάξεων) (Τροποποιητικὸς) Νόμος τοῦ 1987.

Στάληκε από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το Υπουργείο Οικονομικών στάληκαν τα κάτωθι:

Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Αρ. 5) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί του Πρωτοκόλλου Εφαρμογής του Δεύτερου Σταδίου Εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως Μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Πρωτοκόλλου Προσαρμογής Συνεπεία της Προσχώρησης του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Κοινότητα (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Στάληκε από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Στάληκε από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα που αφορούν:

- (α) Την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια υπηρεσία και
- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόταση Νόμου:

Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ίσως η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών να είναι η καλύτερη Επιτροπή για να παραπεμφθεί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Περατώθηκε η Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν τω μεταξύ έχω να κάμω την εξής δήλωση από όλα τα κόμματα της Βουλής. Ότι όλα τα κόμματα της Βουλής υποστηρίζουν την ανάγκη ίσης κατανομής βαρών που προκύπτουν από την εισβολή και κατοχή.

Τα δυο νομοσχέδια τα οποία άπτονται αυτού του θέματος και τα οποία έχουν ήδη κατατεθεί χρήζουν λεπτομερειακής μελέτης και επεξεργασίας και θα εξεταστούν στο συντομότερο δυνατό χρόνο.

Θα ήταν επιθυμητό να αποφευχθούν διώξεις μέχρι επίλυσης του θέματος. Αυτό αποτελεί δήλωση όλων των κομματικών πλευρών της Βουλής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 1987, υποβληθείσα από το αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 29 Ιανουαρίου 1987.

«Στο χωριό Άγιος Θεράπων προγραμματίζεται μέσα στο Σχέδιο Αναπτύξεως Κρασοχωριών η κατασκευή χωμάτινης δεξαμενής για τις αρδευτικές ανάγκες της κοινότητας.

Εν τω μεταξύ η Κυβέρνηση αρχίζει εντός των ημερών την κατασκευή του Αρδευτικού Σχεδίου Παραμαλιού — Αυδήμου στο Παραμάλι. Στο Σχέδιο τούτο θα μεταφερθεί δι' αγωγού νερό από εκτροπή στον Κρυό Ποταμό της περιοχής Κοιλανίου. Οι σωλήνες του αγωγού τούτου θα περνούν μέσον του Αγίου Θεράποντα.

Οι κάτοικοι του χωριού ζητούν εσπευσμένως όπως αποσυνδεθούν από το Σχέδιο Αναπτύξεως Κρασοχωριών για την κατασκευή της δεξαμενής τους και συνδεθούν για τις αρδευτικές τους ανάγκες με τον υπό κατασκευή αγωγό Παραμαλιού — Αυδήμου ο οποίος περνά μέσα από το χωριό τους, με τη δικαιολογία ότι το Σχέδιο κρασοχωριών βρίσκεται ακόμα στο στάδιο μελετών και θα καθυστερήσει πολύ να εφαρμοσθεί.

Με βάση τα πιο πάνω, ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο έγιναν σκέψεις ή αν μελετάται καθόλου το ενδεχόμενο της σύνδεσης της κοινότητας με τον αγωγό του Σχεδίου Παραμαλιού — Αυδήμου ώστε να εξασφαλισθούν στο άμεσο μέλλον οι αρδευτικές τους ανάγκες.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Το σχέδιο για Β' Φάση του αρδευτικού έργου Παραμαλιού — Αυδήμου που άρχισε ήδη να εκτελείται προβλέπει την εγκατάσταση ενισχυμένων σε αντοχή

σωλήνων για να γίνει δυνατή η παροχή νερού από το σχέδιο αυτό τόσο στον 'Αγιο Θεράποντα όσο και στη γειτονική κοινότητα Αγίου Αμβροσίου. Προγραμματίζεται τούτο να συμπληρωθεί εντός του 1988. Διά του τρόπου αυτού η κοινότητα Αγίου Θεράποντα θα μπορεί να αρδεύει κτήματά της κατά τους χειμερινούς μήνες, όταν ο αγωγός μεταφέρει όμβρια νερά. 'Όταν θα έχουν κατασκευασθεί οι αποθηκευτικές δεξαμενές στις δυο κοινότητες, θα μπορούν να γίνονται αρδεύσεις και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες».

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 19 Μαΐου 1987.

«Ενόψει της εισόδου του καλοκαιριού κι' επειδή παρατηρείται σχετική καθυστέρηση, ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή πότε θα εγκατασταθεί το μόνιμο αντλητικό συγκρότημα για την αξιοποίηση της γεώτρησης στην Αυδήμου για την κάλυψη των αναγκών ύδρευσης της κοινότητας».

Απάντηση ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Το χωριό Αυδήμου υδροδοτείται από υφιστάμενη πηγή. Λόγω της χαμηλής βροχοπτώσης των τελευταίων χρόνων η απόδοση της πηγής αυτής μειώθηκε κατά την καλοκαιρινή περίοδο του 1986 και ενισχύθηκε προσωρινά από ιδιωτική γεώτρηση που βρίσκεται στην περιοχή. Σαν αποτέλεσμα της ικανοποιητικής βροχοπτώσης του περασμένου Μάρτη, η απόδοση της εν λόγω πηγής κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ήταν ικανοποιητική και γι' αυτό δεν χρειάστηκε οποιαδήποτε ενίσχυση. Στο μεταξύ το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων άρχισε στις 24.8.1987 την εκτέλεση υδρευτικού σχεδίου για αξιοποίηση επιτυχούς γεώτρησης με πίστωση από £44,250 που εγκρίθηκε με το νόμο 151/87 που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 26.6.1987. Η εκτέλεση του έργου αναμένεται να συμπληρωθεί μέσα στο 1987 ώστε να καταστεί δυνατό να αρχίσει η άντληση νερού από την γεώτρηση την άνοιξη του 1988 που θα αυξηθούν οι ανάγκες σε πόσιμο νερό».

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 11 Ιουνίου 1987.

«Στο προσφυγικό χωριό Μαρί το οίκημα που χρησιμοποιείται σαν Ιατρείο είναι εντελώς ακατάλληλο. Επί πλέον δεν υπάρχει αποχωρητήριο και νιπτήρας. Χρειάζεται γενικές επιδιορθώσεις και μπογιατίσμα.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο, πού οφείλεται αυτή η καθυστέρηση και πότε θα αρχίσουν να γίνονται οι αναγκαίες εργασίες για να καταστεί το Ιατρείο το γρηγορότερο δυνατό κατάλληλο για την εξυπηρέτηση του κοινού;»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Σχετικά με το οίκημα που χρησιμοποιείται ως ιατρείο στο χωριό Μαρί σας πληροφορώ ότι στο υπό αναφορά υποστατικό έγιναν ήδη (Ιούλιος 1987) διάφορες εργασίες όπως αντικατάσταση ταβανιών, αντικατάσταση νιπτήρα, επιδιόρθωση

αποχετεύσεων, μπουγιατίσματα, κλπ., ενώ παράλληλα έχουν παραχωρηθεί πρόσθετες πιστώσεις από το Ταμείο Προκαταβολών της Υπηρεσίας Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών για ανέγερση αποχωρητηρίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Ορόκλινης της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ενώ έχει ήδη κατασκευασθεί ο τηλεοπτικός σταθμός αναμεταδόσεως, δεν έχει γίνει η ηλεκτροδότηση με αποτέλεσμα το πρόβλημα τηλεοπτικής λήψεως της κοινότητας να εξακολουθεί να υφίσταται.
- (β) Επειδή κατά τη νέα σχολική χρονιά θα είναι δυο οι πρώτες τάξεις δεν θα υπάρχει χώρος για την προδημοτική τάξη. Περαιτέρω δεν υπάρχει νηπιαγωγείο. Γι' αυτό ζητούν να δοθεί το παλαιό σχολείο στο Συμβούλιο Βελτιώσεως και να ανεγερθεί αίθουσα νηπιαγωγείου.
- (γ) Η Β' φάση εγκαταστάσεως τηλεφώνων καθυστερεί ενώ εκκρεμούν πάρα πολλές αιτήσεις από αρκετό χρόνο.
- (δ) Ζητούν όπως ο δρόμος προς το παρεκκλήσι του Προφήτη Ηλία και τον τηλεοπτικό σταθμό ασφαλτοστρωθεί.
- (ε) Η ευθυγράμμιση του δρόμου προς Λάρνακα καθυστερεί.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε και πώς προτίθεται να αντιμετωπίσει τα πιο πάνω προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

- «(α) Ο νέος τηλεοπτικός υποσταθμός αναμετάδοσης που ανεγέρθηκε πλησίον του χωριού έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία.
- (β) Ο χωματόδρομος που οδηγεί από το χωριό στο εξωκκλήσι του Προφήτη Ηλία και τον τηλεοπτικό υποσταθμό, μήκους 1200 περίπου μέτρων, διέρχεται μέσα από δασική γη και δεν είναι γραμμένος ως δημόσιος. Για την ασφαλίτιστρωσή του απαιτείται δαπάνη £50,000 και το Συμβούλιο Βελτιώσεως Ορόκλινης μελετά το ενδεχόμενο αυτό μέσα στα πλαίσια των οικονομικών του δυνατοτήτων και σε συσχετισμό με άλλα έργα προτεραιότητας για την Κοινότητα. Στο μεταξύ, ο δρόμος συντηρείται κανονικά η δε κατάστασή του θεωρείται ικανοποιητική.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων Γερακιών:

Η επιδιόρθωση των συστημάτων της τηλεφωνικής εγκατάστασης λόγω των αδυναμιών που παρουσιάζονται στο τηλεφωνικό κέντρο και στις καλωδιακές εγκαταστάσεις, η επίσπευση της διασωλήνωσης της γεώτρησης και μάλιστα προ του θέρους — οπότε η κατάσταση καθίσταται πραγματικά τραγική — η

διαπλάτυνση του δρόμου στην είσοδο της κοινότητας, η αντιμετώπιση των απωλειών στο αρδευτικό σύστημα της κοινότητας και η κατασκευή χώρου στάθμευσης.».

Απάντηση ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Ύδρευση:

Η κοινότητα Γερακιών υδροδοτείται από την πηγή «Βρύση της Παούς» και από την πηγή «Πικρομηλούδι». Επειδή οι παρεχόμενες από τις πηγές αυτές ποσότητες νερού δεν ήσαν πλέον αρκετές για όλες τις ανάγκες της κοινότητας, ανορύχθηκε περί το τέλος του 1986 επιτυχής γεώτρηση για την ενίσχυση της κοινοτικής υδατοπρομήθειας. Ετοιμάσθηκε στην συνέχεια το αναγκαίο σχέδιο και το Σεπτέμβρη του 1987 άρχισε η εκτέλεση του σχεδίου μεταφοράς του νερού της γεώτρησης για ενίσχυση της κοινοτικής υδατοπρομήθειας. Το έργο αναμένεται να συμπληρωθεί μέσα στο 1987.

(β) Άρδευση:

Για αντιμετώπιση των απωλειών του αρδευτικού δικτύου του τοπικού Άρδευτικού Τμήματος, που οφείλονται στη φθορά ορισμένων διακοπών, έχουν αγορασθεί καινούργιοι διακόπτες για αντικατάσταση των φθαρμένων. Ύστερα από συνεννοήσεις με την Άρδευτική Επιτροπή συμφωνήθηκε όπως η αντικατάσταση γίνει μετά το πέρας της αρδευτικής περιόδου του 1987 για να μη επηρεασθεί η άρδευση. Η αντικατάσταση έχει τώρα γίνει.»

Απάντηση ημερομηνίας 28 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 29 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει/ή και σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω περιφερειακά προβλήματα των κοινοτήτων Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας και Αρεδιού:

- (1) Η κατασκευή υδατοφράκτη στον ποταμό Ακάριο ή Μαρούλλαινα, γεγονός που θα αποδώσει στην άρδευση μεγάλες εκτάσεις γης αξιοποιήσιμες για μόνιμες κι' εποχιακές καλλιέργειες και για τις τρεις κοινότητες, αίτημα που χρονολογείται από πολλά χρόνια τώρα.
- (2) Η κατασκευή υδατοδεξαμενών σύμφωνα με τη σύσκεψη στο Υπουργείο Εσωτερικών στις 3/3/1987, κατά την οποία δόθηκαν οδηγίες για υδρογεωλογική μελέτη και για σήμανση κατάλληλων χώρων για την κατασκευή ανάλογων υδατικών έργων.
- (3) Η δημιουργία περιφερειακού δημοτικού σχολείου στο Αρεδιού, σε μεγάλη χαλίκινη γη, πλάι στον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωρίου που θ' αναβαθμίσει το γενικότερο εκπαιδευτικό και πολιτιστικό πρόγραμμα των κοινοτήτων.
- (4) Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Μαλούντας μέχρι τον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωρίου, μια έκταση γύρω στα 1200 μέτρα, γεγονός που θα οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη

επικοινωνία των τριών κοινοτήτων με την πρωτεύουσα και το σύμπλεγμα Ορεινής.

- (5) Η αντιμετώπιση του υδρευτικού προβλήματος, στις τρεις κοινότητες με τη συνέχιση των δοκιμαστικών γεωτρήσεων.
- (6) Η δημιουργία κοινού περιφερειακού σχεδίου συγκομιδής σκυβάλων.
- (7) Η αναβάθμιση του κοινοτικού ιατρείου Κλήρου και επάνδρωσή του με δεύτερο γιατρό ώστε να προσφέρεται πληρέστερη εξυπηρέτηση στις κοινότητες που καλύπτει το υγειονομικό κέντρο.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- (α) Ο δρόμος Μαλούντας μέχρι τον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωριού έχει ήδη ασφαλτροστρωθεί έναντι δαπάνης £12,000, την οποία ανέλαβε εξολοκλήρου η Κυβέρνηση.
- (β) Ο Δήμος Λευκωσίας έχει καταρχή αποδεκτεί παράκληση των χωριών για χρησιμοποίηση του σκυβαλότοπου του Δήμου στην περιοχή Κοτσιάτη για την εναπόθεση των σκυβάλων τους και συζητείται τώρα το θέμα των δικαιωμάτων που θα καταβάλλονται στο Δήμο. Με τη ρύθμιση και του θέματος αυτού το πρόβλημα θα επιλυθεί.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χρίστο Πέτα και ληφθείσα στις 29 Αυγούστου 1987.

«Ενόψει της δραστηκής αύξησης του σοβαρού εγκλήματος στη χώρα μας και του εξαιτίας τούτου σοβαρού πλήγματος που συνεπάγεται η ελεύθερη και πολιτισμένη διαβίωση του λαού,

Και ενόψει του ότι, όπως όλοι συμφωνούν, 'η καλύτερη θεραπεία είναι η πρόληψη ενός κακού', ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:—

Γιατί δεν λαμβάνονται τα αναγκαία αποτελεσματικά μέτρα για την απαγόρευση της εισαγωγής και προβολής ταινιών από τις οθόνες των σινεμά και των τηλεοράσεων και της εισαγωγής και κυκλοφορίας λογοτεχνικών κειμένων και άλλων παραστάσεων που περιέχουν και προβάλλουν σκληρές βίαιες;»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χρ. Πέτα.

«Μέσα στα πλαίσια της υφιστάμενης νομοθεσίας (ο περί Κινηματογραφικών Ταινιών Νόμος και ο περί Δημοσιεύσεως Αισχρών Θεμάτων Νόμος), λαμβάνονται τα αναγκαία νόμιμα μέτρα για τον έλεγχο ταινιών που προβάλλονται στους κινηματογράφους καθώς και για την κυκλοφορία κειμένων ή εικονογραφημένων εκδόσεων. Συναφώς αναφέρεται ότι το Συμβούλιο Λογοκρισίας Κινηματογραφικών Ταινιών, στο οποίο συμμετέχουν και εκπρόσωποι διάφορων οργανώσεων που σχετίζονται με το θέμα, ελέγχει όλες τις ταινίες πριν την προβολή τους σε κινηματογραφικές αίθουσες και τις κατατάσσει σε κατηγορίες. Το Συμβούλιο ενεργεί πάντοτε σύμφωνα με τους Κανονισμούς που επιτρέπουν την αποκοπή σκηνών ή και απόρριψη ταινιών με σκληρές βίαιες, εγκληματικών και ανήθικων

πράξεων, που μπορεί να εξωθήσουν στο έγκλημα ή την ανηθικότητα. Εξάλλου μελετάται το ενδεχόμενο τροποποίησης του περί Δημοσιεύσεως Αισχρών Θεμάτων Νόμου για να ανταποκρίνεται πληρέστερα προς τα σημερινά δεδομένα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα την 1η Σεπτεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως η ασφαλτόστρωση του δρόμου Χρυσοσπηλιώτισσας μέχρι τη λεωφόρο Ανθούπολης, μήκους ενός περίπου χιλιομέτρου — που θα οδηγήσει στην αποσυμφόρηση της διακίνησης στο δρόμο Δευτεράς — Λευκωσίας, μιας και θ' αξιοποιηθεί από συμπλέγματα κοινοτήτων, και ήδη αποφασίστηκε με επιψήφιση 27,000 χιλ. λιρών η εκτέλεση του έργου — καθυστέρησε με αποτέλεσμα η απαιτούμενη δαπάνη ν' αυξηθεί σημαντικά, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται το θέμα.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Για την ασφαλτόστρωση του δρόμου αυτού απαιτείται δαπάνη £41,000, πλέον αποζημιώσεις για απαλλοτρίωση της αναγκαίας ιδιωτικής ακίνητης ιδιοκτησίας για την ευθυγράμμιση και διαπλάτυνσή του.

(β) Πιστώσεις για εκτέλεση του έργου, με συνεισφορά της Κυβέρνησης κατά τα 4/5 υπάρχουν οι δε εργασίες θα αρχίσουν μόλις δημοσιευθούν οι σχετικές γνωστοποιήσεις απαλλοτρίωσης και επίταξης της επηρεαζόμενης ιδιωτικής ακίνητης ιδιοκτησίας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων τι μέτρα προτίθεται να λάβει ώστε να αναγράφεται επί των γεωργικών φαρμάκων η ημερομηνία λήξεώς τους για να είναι ενήμεροι οι γεωργοί μας όταν τα αγοράζουν.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Το θέμα της αναγραφής ημερομηνίας λήξεως στα φυτοφάρμακα απασχόλησε πολλές φορές το Συμβούλιο Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων. Όπως είναι γνωστό το Συμβούλιο τελεί υπό την προεδρία του Διευθυντή του Τμήματος Γεωργίας και έχει ως μέλη εκπροσώπους των Υπουργείων Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Υγείας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, εκπρόσωπο των εισαγωγέων φυτοφαρμάκων και εκπρόσωπο των συμφερόντων των γεωργών. Συγκεκριμένα για τη διετία που λήγει το Φλεβάρη του 1988, ο εκπρόσωπος των εισαγωγέων είναι ο κ. Γ. Δημητριάδης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και ο εκπρόσωπος των συμφερόντων των γεωργών είναι ο κ. Α. Χριστοδούλου. Το θέμα αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεως και έρευνας, τόσο από την αρμόδια Υπηρεσία όσο και από τους εισαγωγείς γεωργικών φαρμάκων. Στις συζητήσεις αυτές, κοινή ήταν η διαπίστωση ότι τα

προβλήματα και η σύγχυση που θα προκαλούνταν από την αναγραφή της ημερομηνίας σε όλα ανεξαιρέτως τα φυτοφάρμακα, θα ήταν πιο πολλά από τα προβλήματα που θα έλυε.

Όμως από το 1984 αποφασίστηκε να αναγράφεται η ημερομηνία λήξεως στα φυτοφάρμακα που είναι σε μορφή σκόνης στα οποία παρατηρήθηκε πρόβλημα σταθερότητας.

Πιστεύεται ότι η διαδικασία που ακολουθείται σήμερα, μαζί με τον τακτικό έλεγχο που γίνεται από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων διατηρούν την ποιότητα των φυτοφαρμάκων σε ψηλά επίπεδα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα στο πιο κάτω άμεσο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Αστρομερίτη όπως μας εκτέθηκε σε πρόσφατη επίσκεψή μας στην κοινότητα από τον κοινοτάρχη και άλλους παράγοντές της: Την κατασκευή εμπλουτιστικών έργων με αξιοποίηση του πλεονάζοντος νερού του Καρκώτη κατά τους χειμερινούς μήνες, για αντιμετώπιση του άμεσου κινδύνου αποξήρανσης των δενδροκαλλιιεργειών.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η αξιοποίηση των νερών του ποταμού Καρκώτη αποτέλεσε αντικείμενο τεχνοοικονομικής μελέτης από ξένο οίκο Συμβούλων Μηχανικών, Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, θα ετοιμασθεί σχέδιο αξιοποίησης των νερών του ποταμού Καρκώτη για την ικανοποίηση των αναγκών της κοιλάδας της Σολέας και για την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της περιοχής Λευκωσίας ως και αριθμού χωριών μεταξύ Σολέας και Λευκωσίας που αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα ύδρευσης.

Παρόλο που οι διαθέσιμες από τον ποταμό Καρκώτη ποσότητες νερού είναι περιορισμένες, θα μελετηθεί η δυνατότητα διαθέσεως μέρους του νερού για την ικανοποίηση αρδευτικών αναγκών και σε περιοχές έξω από την κοιλάδα της Σολέας όπως είναι η περιοχή Αστρομερίτη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Οι κάτοικοι του χωριού Μονής καταγγέλλουν ότι από τα φουγάρα του Ηλεκτροπαραγωγικού Σταθμού Μονής εξέρχεται τον τελευταίο καιρό μαύρη κολλώδης σκόνη, η οποία επικάθεται και προξενεί μεγάλες ζημιές σε φυτείες της περιοχής καθώς και σε έπιπλα και σκεύη, ρούχα κλπ. με αποτέλεσμα πλην των ζημιών και της μόλυνσης του περιβάλλοντος να ταλαιπωρούνται αφάνταστα και οι οικοκυρές οι οποίες βλέπουν καθημερινά τα πράγματα των σπιτιών τους να λερώνονται και να καταστρέφονται.

Με βάση τα πιο πάνω ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Πώς συμβαίνει και εξέρχεται από τα φουγάρα του σταθμού τόσο μεγάλη ποσότητα σκόνης;

- (β) Τι μέτρα προτίθεται να πάρει για τον περιορισμό της σκόνης και την προστασία του περιβάλλοντος;
- (γ) Πώς θα ικανοποιηθούν οι κάτοικοι από τις ζημιές που υφίστανται στα σπίτια και τις φυτείες τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Κατ' αρχή θα πρέπει να γίνει κατανοητό πως ο Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Μονής, αποτελεί ένα μεγάλο εργοστάσιο στο οποίο καταναλίσκονται καθημερινά μεγάλες ποσότητες μαζούτ. Είναι συνεπώς φυσικό και αναμενόμενο, σαν αποτέλεσμα της καύσεως, να εξέρχεται από τις καπνοδόχους του Σταθμού και κάποια αιθαλόσκηνη η οποία αραιώνεται στην ατμόσφαιρα. Αυτό άλλωστε δεν είναι φαινόμενο που παρατηρείται μόνο στην Κύπρο αλλά συμβαίνει σ' όλους τους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς του κόσμου που χρησιμοποιούν υγρά καύσιμα.

Ύστερα από τους φόβους που έχουν εκφράσει προς αυτή καταναλωτές της για ρύπανση του περιβάλλοντος στην περιοχή του Σταθμού, η Αρχή έχει μετακαλέσει εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό με όρους εντολής να μελετήσουν την κατάσταση κι' αν προκύψει ουσιαστικό θέμα ρύπανσης πέραν των αποδεκτών από τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα ορίων, να προτείνουν στην ΑΗΚ τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για ρύθμιση ή απάμβλυνση του προβλήματος. Το όλο θέμα βρίσκεται τώρα σε εξέλιξη, αναμένεται δε σύντομα να υποβληθεί προς την ΑΗΚ σχετική έκθεση.

Σχετικά με το τελευταίο σκέλος της ερώτησης δεν τίθεται για την Αρχή θέμα ικανοποίησης των κατοίκων από τις ισχυριζόμενες ζημιές σε σπίτια και φυτείες, γιατί δεν έχουν αποδειχθεί τέτοιες ζημιές για τις οποίες να ευθύνεται η Αρχή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 15 Οκτωβρίου 1987.

«Πληροφορούμαστε ότι οι μαθητές των Γυμνασίων δεν έχουν εφοδιασθεί με όλα τα βιβλία τα οποία διανέμονται δωρεάν από το Υπουργείο Παιδείας με αποτέλεσμα να δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα στη διδασκαλία αρκετών μαθημάτων και στη μελέτη και προετοιμασία των μαθητών στα μαθήματα αυτά.

Το γεγονός αυτό δείχνει έλλειψη προγραμματισμού και οργάνωσης της έγκαιρης προμήθειας και παράδοσης των βιβλίων στους μαθητές, γεγονός που συνεπάγεται ακόμα ένα πλήγμα στην παιδεία μας.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Πού οφείλεται η μη έγκαιρη προμήθεια και παράδοση όλων των βιβλίων στους μαθητές των Γυμνασίων;
- (β) Γιατί δεν έγινε πρόνοια ώστε να εφοδιαστούν οι μαθητές των Γυμνασίων με όλα τα βιβλία που διανέμονται δωρεάν από την αρχή της νέας σχολικής χρονιάς;
- (γ) Τι μέτρα προτίθεται να λάβει ώστε να μη επαναληφθεί στο μέλλον αυτή η απαράδεκτη κατάσταση;
- (δ) Πότε θα συμπληρωθεί η διανομή των βιβλίων που δεν έχουν παραδοθεί στους μαθητές μέχρι σήμερα;

- (ε) Πώς γίνεται σήμερα η διδασκαλία και πώς προετοιμάζονται οι μαθητές στα μαθήματα για τα οποία δεν έχουν διανεμηθεί μέχρι σήμερα τα βιβλία;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Για το θέμα των βιβλίων που δίδονται δωρεάν από την Ελληνική Κυβέρνηση υπάρχει έγκαιρος προγραμματισμός και λειτουργεί υποδειγματικά το σύστημα παραγγελίας, αποστολής και διοχέτευσης στα σχολεία. Συγκεκριμένα, ενεργούμε με τον ακόλουθο τρόπο:

- (1) Στέλλεται έγκαιρα από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας κατάλογος των βιβλίων που θα χρησιμοποιηθούν και με βάση τον κατάλογο αυτό γίνονται παραγγελίες από το Δεκέμβριο. Οι παραγγελίες εκτελούνται αμέσως. Κάποια καθυστέρηση παρατηρείται στην αποστολή μερικών βιβλίων που τυπώνονται στο μεταξύ.
- (2) Στην παραγγελία μας έχουμε υπόψη τα ακριβή δεδομένα που έχουμε για τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης καθώς και τους αριθμούς των εγγεγραμμένων ιδιωτικών σχολείων.
- (3) Τα βιβλία ανανεώνονται κατά 65% περίπου για όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Α' και Β' Λυκείου και κατά 100% για την Γ' Λυκείου. Το υπόλοιπο 35% των βιβλίων συμπληρώνεται από τα βιβλία που επιστρέφουν όλοι οι μαθητές εκτός από τους τελειόφοιτους.

Φέτος στάληκαν στα σχολεία τα διδακτικά βιβλία του Ο.Ε.Δ.Β. σε δυο αποστολές, η μια το Φεβρουάριο του 1987 και η άλλη το Μάιο του 1987. Τα βιβλία αυτά εστάλησαν αμέσως στα σχολεία και δόθηκαν στους μαθητές με την έναρξη του καινούργιου σχολικού έτους και κάλυψαν τις ανάγκες των σχολείων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κυριάκο Χρίστου και ληφθείσα στις 16 Οκτωβρίου 1987.

«Από μερικά χρόνια μεγάλος αριθμός αναπήρων και αναξιοπαθούντων που ουσιαστικά αποζει από την οικονομική βοήθεια που εξασφαλίζει από το Τμήμα Ευημερίας εξακολουθεί να παίρνει το ίδιο μικρό επίδομα χωρίς καμιά αύξηση. Αυτό προκαλεί δικαιολογημένα πικρία και απογοήτευση στους ανθρώπους αυτούς όταν βλέπουν ότι όλων τα εισοδήματα αυξάνονται χρόνο με το χρόνο, ενώ τα δικά τους παραμένουν για χρόνια στα ίδια χαμηλά επίπεδα και αυτό παρά τις ρητές υποσχέσεις που έχουν δοθεί στην Οργάνωση Αναπήρων που υπέβαλε αίτημα για σημαντική αύξηση των βοηθημάτων.

Έχοντας αυτή την κακή κατάσταση υπόψη μας, ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

- (α) Γιατί καθυστερεί για χρόνια η αύξηση των επιδομάτων των αναπήρων και αναξιοπαθούντων;
- (β) Πότε η Κυβέρνηση προτίθεται να αυξήσει αυτά τα επιδόματα;»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 1987, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κυριάκου Χρίστου.

- «(α) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμος του 1975 (Αρ. 10 του 1975) αναθεωρήθηκε με τους περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικούς) Νόμους του 1976 (Αρ. 40 του 1976) και του 1981 (Αρ. 31 του 1981).
- (β) Το ύψος των Δημοσίων Βοηθημάτων αναθεωρήθηκε, επίσης, δυνάμει του άρθρου 11 των πιο πάνω Νόμων, με τους περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικούς) Κανονισμούς του 1978, 1980, 1982, 1983, 1984 και 1986.
- (γ) Το Υπουργικό Συμβούλιο, σε συνεδρία του στις 28/5/1987, αφού μελέτησε την έκθεση της Επιτροπής Υπουργών για θέματα Αναπήρων, αποφάσισε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα για ικανοποίηση αιτημάτων των Αναπήρων:
- (I) Την περίληψη πρόνοιας στο Νόμο περί Δημοσίων Βοηθημάτων Αρ. 10/75 που να διαλαμβάνει την παραχώρηση σε ανάπηρα άτομα, λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος, επιπρόσθετα προς την αύξηση του Δημοσίου Βοηθήματος που χορηγείται για ειδικές ανάγκες, ειδικού επιδόματος ίσου προς το 1/2 του ποσού που τους παρέχεται σαν επίδομα για βασικές ανάγκες.
  - (II) Την αύξηση του ποσού που προέρχεται από εργασία, το οποίο δεν θα λαμβάνεται υπόψη για τη λήψη απόφασης για την παροχή δημοσίου βοηθήματος ή για τον καθορισμό του ύψους του εν λόγω βοηθήματος, στις £15 μηνιαίως.
  - (III) Την τροποποίηση του σχετικού Νόμου ώστε να μη λαμβάνεται υπόψη, για σκοπούς υπολογισμούς του ύψους του Δημοσίου Βοηθήματος, οποιοδήποτε ποσό που προέρχεται από φιλανθρωπική οργάνωση είτε του Εσωτερικού είτε του Εξωτερικού.
  - (IV) Την παραχώρηση στο Φορέα για τους ανάπηρους κονδυλίου εκ £10,000 για αντιμετώπιση επί μέρους έκτακτων αναγκών των αναπήρων με βάση κριτήρια, τα οποία θα καθοριστούν αργότερα από τα αρμόδια Υπουργεία σε συνεργασία με τις Αναπηρικές Οργανώσεις.

Με βάση την πιο πάνω απόφαση, οι αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες, σε συνεργασία με το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ετοίμασαν προσχέδιο τροποποιητικού Νομοσχεδίου που θα προωθηθεί σύντομα στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Πιστεύουμε, ότι με τις προωθούμενες τροποποιήσεις ικανοποιούνται τα βασικά αιτήματα των αναπήρων και άλλων ομάδων αναξιοπαθούντων.

- (δ) Συμπληρωματικά σας πληροφορώ ότι το Υπουργείο τούτο έχει ήδη ετοιμάσει προσχέδιο τροποποιητικού Νόμου και τροποποιητικών Κανονισμών, αναφορικά με τον καθορισμό του ύψους των Δημοσίων Βοηθημάτων με βάση το κόστος των βασικών και απαραίτητων αναγκών για τη διαβίωση ενός ατόμου στην Κύπρο, που θα κατατεθούν επίσης στη Βουλή, σύντομα, αφού συμπληρωθούν ορισμένα ουσιαστικά και τα απαιτούμενα τυπικά, στοιχεία τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 21 Οκτωβρίου 1987.

«Θα ήθελα να πληροφορηθώ πότε η Αρχή Ηλεκτρισμού προτίθεται να τροφοδοτήσει την οικία του Ιωάννη Παναουρή στο Μουτουλλά Μαραθάσας με ηλεκτρισμό. Ο Ιωάννης Παναουρή έχει κάνει αιτήσεις από το 1963 και μέχρι σήμερα παρόλες τις υποσχέσεις δεν έχει ρεύμα στο σπίτι του.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

- «1. Η ΑΗΚ ήταν και είναι πάντοτε πρόθυμη να ικανοποιήσει τις ανάγκες κάθε πολίτη, σε ηλεκτρισμό, εφόσον βέβαια εξασφαλιστούν οι αναγκαίες από το Νόμο εγκρίσεις και οι ενδιαφερόμενοι αιτητές καταβάλουν την τυχόν συνεπαγόμενη αναγκαία συνεισφορά τους, έναντι της απαιτούμενης κεφαλαιουχικής δαπάνης της ΑΗΚ. Η περίπτωση του κ. Παναουρή από το Μουτουλλά, δεν μπορούσε ασφαλώς να αποτελέσει εξαίρεση αλλά να αντικρυσθεί μέσα στα πλαίσια της ίδιας πολιτικής και τακτικής η οποία άλλωστε εφαρμόζεται ομοιόμορφα πάνω σε παγκύπρια κλίμακα.
2. Σύμφωνα με τα στοιχεία που διατηρεί η ΑΗΚ, ο κ. Παναουρής αποτάθηκε για παροχή ηλεκτρισμού στο σπίτι του, στις 22.9.1975, η δε ΑΗΚ του γνωστοποίησε τους όρους της στις 15.12.1975, πλην όμως δεν τους αποδέχθηκε και το θέμα παρέμεινε σε στασιμότητα. Οι όροι αυτοί μεταξύ άλλων προνοούσαν και την καταβολή προς την ΑΗΚ κεφαλαιουχικής συνεισφοράς ύψους £93 δεδομένου ότι για να καταστεί δυνατή ηλεκτροδότηση του επηρεαζόμενου σπιτιού χρειάζεται να επεκταθεί το ηλεκτρικό δίκτυο στην περιοχή.
3. Η ΑΗΚ δεν είναι σε θέση να σχολιάσει τον ισχυρισμό του κ. Παναουρή ότι 'έχει κάνει αιτήσεις από το 1962', διότι τα σχετικά στοιχεία που αφορούν το χωριό του φυλάσσονταν στο Γραφείο της ΑΗΚ στο Μόρφου, μετά δε την εισβολή η ΑΗΚ δεν έχει πρόσβαση προς αυτά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Δήμο Γεωργιάδη και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Δυνάμει αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου παρεχωρήθη δωρεάν παιδεία στους φοιτητές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών (ΙΞΕΤ) κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-1988.

Πληροφορούμαι ότι αντί δωρεάν παιδεία, το Ινστιτούτο ζητεί από τους φοιτητές την καταβολή £400— και αντιλαμβάνομαι ότι το ως άνω ποσό ζητείται για τη διαμονή και διατροφή των φοιτητών.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1986—1987 το ζητούμενο για διαμονή και διατροφή ποσό ήταν £100—.

Ερώταται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

1. Γιατί αυτή η διαφοροποίηση των διδάκτρων από την περσινή χρονιά;
2. Αυτό είναι το πνεύμα της δωρεάν παιδείας που υποσχέθηκε το Υπουργικό Συμβούλιο;

3. Προτίθεται το αρμόδιο Υπουργείο να θεωρήσει και τη διαμονή και διατροφή δωρεάν ως συμβαίνει σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Δήμου Γεωργιάδη.

«Το Υπουργικό Συμβούλιο με τις Αποφάσεις του με αριθμούς 28.678 και 29.014 και ημερομηνίας 3/6/1987 και 27/8/1987, αντίστοιχα, απάλλαξε πλήρως τους σπουδαστές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών Επιχειρηματικών Τεχνών (ΙΕΕΤ) από την καταβολή διδάκτρων. Έτσι οι σπουδαστές καταβάλλουν απλώς μέρος του κόστους διατροφής και άλλων παρεχομένων σ' αυτούς υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, ενώ τα κόστη διατροφής και άλλων παρεχομένων υπηρεσιών κατά το 1986 ανήλθαν σε £600 περίπου κατά σπουδαστή, τα τέλη που καταβάλλει ο καθένας τους για την ακαδημαϊκή χρονιά 1987/88 είναι μόνο £350 το χρόνο για όσους διαμένουν στο οικοτροφείο του ΙΕΕΤ και £250 για όσους δε διαμένουν στο οικοτροφείο αλλά τους παρέχονται η διατροφή και οι άλλες υπηρεσίες.

2. Το συνολικό κόστος για κάθε σπουδαστή στο ΙΕΕΤ ανήλθε, το 1986, σε £3,105, από τις οποίες οι £600, περίπου, όπως αναφέρεται πιο πάνω, δαπανήθηκαν για τη διατροφή και άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους σπουδαστές.

3. Το ποσό των £50 που καταβάλλει κάθε σπουδαστής στο Ταμείο Ανάπτυξης του ΙΕΕΤ δεν αποτελεί τέλος ή δίδακτρα αλλά συνεισφορά σε Ειδικό Ταμείο, το οποίο διαχειρίζεται, με βάση υφιστάμενους κανονισμούς, τετραμελής Διαχειριστική Επιτροπή, στην οποία μετέχει και εκπρόσωπος των σπουδαστών.

4. Είναι πρόδηλο από τα πιο πάνω ότι με τις σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου οι σπουδαστές του ΙΕΕΤ όχι μόνο απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων, αλλά και η διαμονή, διατροφή και άλλες παρεχόμενες σ' αυτούς υπηρεσίες επιχορηγούνται σημαντικά.

5. Πρόσφατα το Διοικητικό Συμβούλιο της φοιτητικής Ένωσης του ΙΕΕΤ (ΦΕΝΙΕΕΤ) σε συνάντησή του με τη Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η Διεύθυνση του ΙΕΕΤ, εισηγήθηκε την περαιτέρω μείωση των τελών διαμονής, διατροφής και άλλων παρεχομένων υπηρεσιών, πράγμα που μελετάται από το Υπουργείο.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και τώρα μπαίνουμε στο Κεφάλαιο Δ' Συνεχίζεται η συζήτηση για το θέμα που αναφέρεται ως «Το επικίνδυνο υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ».

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Δεν πρόκειται να μιλήσω πάνω σε θέματα ουσίας, γιατί πάνω σ' αυτό το θέμα θα μιλήσουν άλλοι συνάδελφοί μου. Θα αναφερθώ όμως σ' ένα θέμα διαδικασίας και τάξης που για μας είναι πάρα πολύ σοβαρό.

Στην προηγούμενη συνεδρία του Σώματος αποφασίστηκε ομόφωνα από τους αρχηγούς και εκπροσώπους όλων των κομμάτων να μιλήσει ένας Βουλευτής από κάθε κόμμα. Και μάλιστα, πιστεύω εισηγητής αυτής της πρότασης ήταν ο ίδιος ο κ. Κληρίδης, ο αρχηγός του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Αυτή η συμφωνία παραβιάστηκε από τον κ. Μαρκίδη ο οποίος επικαλέστηκε συνταγματικά δικαιώματα. Τον κ. Μαρκίδη τον εκτιμώ ιδιαίτερα, αυτό πρέπει να το τονίσω, αλλά από την άλλη πιστεύω ότι δεν είναι σωστό ένας Βουλευτής να αμφισβητεί συμφωνία την οποία έκαμε ο Κοινοβουλευτικός του. Εκπρόσωπος και ότι πρόκειται μάλλον περί εσωτερικού θέματος που δεν πρέπει να προκύπτει σε συνεδρίες της Βουλής, διότι αν όλοι επικαλούμαστε συνταγματικά μας δικαιώματα τότε δεν θα μπορεί να υπάρξει μελλοντικά καμιά συνεννόηση μεταξύ των αρχηγών και εκπροσώπων κομμάτων πάνω σε ορισμένα θέματα στα οποία πράγματι πρέπει να περιορίζεται η συζήτηση. Εξάλλου κάποια ύφεση η οποία δημιουργείται σ' αυτό το Σώμα θα τορπιλλιστεί, δεν θα μπορούμε να συνεννοηθούμε πια πάνω σε τίποτε και καμιά συμφωνία δεν θα μπορεί να ισχύει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ θέλω να επέμβω, κύριε συνάδελφε, για να πω ότι αυτό το θέμα ελπίζω ότι θα διευθετηθεί. Έχει ήδη αποφασιστεί ότι θα εισάξουμε κανονισμό ο οποίος θα λέγει ότι οι αποφάσεις τις οποίες θα παίρνουν οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι για τον τρόπο που θα συζητείται οποιοδήποτε θέμα θα ανακοινώνονται υπό τον Πρόεδρο της Βουλής στην έναρξη της συζήτησης και θα είναι πλέον δεσμευτικές δυνάμει Κανονισμού. Και έτσι ελπίζω αυτό το θέμα να λυθεί.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα, κύριε Πρόεδρε, γι' αυτή την απόφαση, που ήταν και δική μας εισήγηση, γιατί πράγματι, αν δημιουργείτο ένα προηγούμενο από το τι έγινε στην προηγούμενη συνεδρία, θα καταστρεφόταν αυτή η προσπάθεια κάποιας συμφωνίας κυρίων, μεταξύ των αρχηγών και εκπροσώπων των κομμάτων. Και εκείνο που πρέπει να τονίσω είναι ότι δεν ήταν σωστή η δικαιολογία του κ. Μαρκίδη, ότι ήθελε να μιλήσει εξαιτίας ορισμένων προσωπικών θεμάτων που ήγειρε ο Βουλευτής του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Ιωαννίδης, διότι ο κ. Μαρκίδης είχε εκδηλώσει την επιθυμία του να μιλήσει, πριν ανεβεί στο βήμα ο κ. Ιωαννίδης. Αυτά για αποκατάσταση της πραγματικότητας. Επίσης με όλο το σέβας, κ. Πρόεδρε, πιστεύουμε ότι, εφόσον έγινε δεκτό το θέμα των συνταγματικών δικαιωμάτων του κ. Μαρκίδη και μίλησε, έπρεπε να γίνει σεβαστό και το συνταγματικό δικαίωμα των Βουλευτών του Δημοκρατικού Κόμματος να απαντήσουν. Έπρεπε δηλαδή όλοι οι Βουλευτές να τύχουν της ίδιας μεταχείρισης.

Το ότι μίλησε ο κ. Μαρκίδης και ανατράπηκε η συμφωνία, όσον αφορά τον αριθμό των ομιλητών, σήμαινε ότι έπρεπε να επιτραπεί να συνεχιστεί η συζήτηση ή τουλάχιστον να απαντήσουν στο κ. Μαρκίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε συνάδελφε, εδώ πάλι θα σας διακόψω...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εκφράζω την άποψή μου, κύριε Πρόεδρε, με όλο το σέβας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε κάθε δικαίωμα. Η εισήγηση ήταν να συνεχιστεί και να τελειώσει την ίδια μέρα. Και ο λόγος για τον οποίο εγώ δεν δέχθηκα αυτή την εισήγηση είναι ίσα-ίσα λόγω σεβασμού προς την απόφαση την οποία είχαμε πάρει και δεδομένου ότι μερικοί Βουλευτές — μεταξύ των οποίων και εσείς — είχατε αποχωρήσει από

τη Βουλή με την πεποίθηση ότι το θέμα θα έκλειε μ' ένα ομιλητή από κάθε κόμμα, θεώρησα ότι το καθήκον μου ήταν να διαφυλάξω τα δικαιώματα των απόντων Βουλευτών και να πω ότι προτιμούσα να μείνει το θέμα στην ημερήσια διάταξη για να δώσω αυτό το δικαίωμα, όχι μόνο στους παρόντες αλλά και στους απόντες, οι οποίοι ήταν απόντες λόγω συγκεκριμένης συμφωνίας. Για να έχουν όλοι το δικαίωμα να μιλήσουν, όπως έχετε σήμερα ακριβώς αυτό το δικαίωμα, διαφορετικά θα σας είχα στερήσει και εσάς ακόμα προσωπικά το λόγο.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μ' όλο τον προσήκοντα σεβασμό. Δεν αμφισβητεί κανένας μας το ότι ενεργήσατε με όλη την καλή διάθεση και πίστη. Όμως πιστεύουμε, είναι δική μας άποψη, ότι έπρεπε να είχε δοθεί ο λόγος για να απαντηθεί ο κ. Μαρκίδης ανεξάρτητα από το πόσοι Βουλευτές απουσίαζαν κατά τη διάρκεια που μίλησε ο κ. συναδελφος ή μετά που τέλειωσε. Και αυτό γιατί η συμφωνία που έγινε μεταξύ των αρχηγών των κομμάτων, να μιλήσει δηλαδή ένας Βουλευτής από κάθε πλευρά και να κλείσει η συζήτηση, έπαψε να ισχύει, ένεκα του ότι ο κ. Μαρκίδης επικαλέστηκε τα συνταγματικά του δικαιώματα και άλλοι Βουλευτές ζήτησαν το λόγο.

Οπωσδήποτε είναι ευχάριστο το αποτέλεσμα αυτής της υπόθεσης, ότι δηλαδή οι Κανονισμοί, πλέον θα καλύψουν αυτό το θέμα των συμφωνιών σε επίπεδο αρχηγών και εκπροσώπων κομμάτων και έτσι δεν θα μπορεί πλέον να υπάρξει οποιοσδήποτε τορπιλλισμός αυτής της τακτικής, που κατά την άποψή μας ήταν μια σωστή τακτική και δημιουργούσε ένα κλίμα ύφεσης σ' αυτό το Σώμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διατηρώ όμως την άποψή μου, κύριε συναδέλφε, ότι το καθήκον μου πλέον ήταν να διαφυλάξω τα δικαιώματα όλων των Βουλευτών και όχι μόνο των παρόντων Βουλευτών και αυτή ήταν η πρόθεσή μου.

Θα ήταν κακή εκ μέρους μου ενέργεια να είχα κλείσει το θέμα μετά που μίλησε ο κ. Μαρκίδης. Αλλά αυτό δεν το δέχθηκα. Απεναντίας είπα ότι το θέμα θα παραμείνει ανοικτό, ούτως ώστε οποιοδήποτε μέλος της Βουλής αισθάνεται την ανάγκη να ξαναπάρει το λόγο, να έχει αυτό το δικαίωμα. Και γι' αυτό άλλωστε συνεχίζεται η συζήτηση επί του θέματος του ΑΣΚΑΡΕΑ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, απλώς εκείνο που θέλουμε να τονίσουμε είναι ότι θα μπορούσε να είχε σταματήσει η συζήτηση στην τελευταία συνεδρία πριν μιλήσει ο κ. Μαρκίδης και να είχε το δικαίωμα ο κ. Μαρκίδης να μιλήσει σε αυτή τη συνεδρία. Με την ίδια λογική θα μπορούσε να είχε σταματήσει σε εκείνο το στάδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θέλω να μπω σε διαλογική συζήτηση. Αν η εισήγηση των συναδέλφων ήταν να επιτραπεί σε άλλους συναδέλφους να απαντήσουν, αλλά να παραμείνει το θέμα στην ημερήσια διάταξη, αυτό θα το δεχόμουν. Αλλά η εισήγηση του Δημοκρατικού Κόμματος δεν ήταν να δοθεί ευκαιρία στους Βουλευτές του να απαντήσουν και να συνεχιστεί η συζήτηση, αλλά να απαντήσουν και να κλείσει το θέμα. Και θα επικαλεστώ τα πρακτικά της ίδιας νύκτας, όπου σ' αυτό ακριβώς το σημείο απάντησα ότι: όχι, η άποψή μου είναι ότι θα πρέπει να παραμείνει το

θέμα στην ημερήσια διάταξη διότι Βουλευτές, και αυτή ήταν η δικαιολογία την οποία έδωσα, έφυγαν από τη Βουλή με την πεποίθηση ότι το θέμα δεν θα είχε άλλη εξέλιξη.

Λοιπόν ποιοι θέλουν να μιλήσουν; Όχι επί αυτού του θέματος παρακαλώ.

Ποιοι θέλουν να μιλήσουν επί της ουσίας του θέματος ΑΣΚΑΡΕΛ;

Μίλησε ο Κοινοβουλευτικός σας Εκπρόσωπος επί αυτού. Πρέπει να μάθουμε, κύριε συνάδελφε, ότι σε θέματα διαδικασίας δεν θα πρέπει να παίρνουν όλοι οι Βουλευτές το λόγο. Μίλησε ο Κοινοβουλευτικός σας Εκπρόσωπος, εξέφρασε τις απόψεις του, νομίζω ότι είναι αρκετό.

Ποιοι θέλουν να μιλήσουν επί του θέματος του ΑΣΚΑΡΕΛ;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έλεπε, έντιμε κύριε Πρόεδρε, ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος και είχα ζητήσει, όπως ανέφερε ακριβώς τώρα ο κ. Γαλανός, να απαντήσω μέσα σε πέντε λεπτά, όπως σας εξήγησα, σε ορισμένα σημεία του κ. Μαρκίδη δεδομένου πως η συζήτηση.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με την άδειά σας θα διακόψω τη συνεδρία της Βουλής για να έλθουν τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίας, διότι δεν δέχομαι αυτή τη μομφή. Με σαφήνεια υπέδειξα ότι ο λόγος για τον οποίο ανάβαλα το θέμα, και ήμουν σαφέστατος, είναι ότι Βουλευτές απεχώρησαν με την πεποίθηση ότι δεν θα υπήρχε συνέχεια της συζήτησης. Επομένως δεν θα δεχθώ την άποψη ότι οποιοδήποτε άλλο ελατήριο υπεισήλθε. Και αν δεν αποσύρετε, είμαι υποχρεωμένος να διακόψω τη συζήτηση για να έλθουν εδώ τα πρακτικά για να ξεκαθαρίσουμε το θέμα αυτό.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, το αναφέραμε ξεκάθαρα ότι δεν υπήρξε καμιά πρόθεση μομφής και μάλιστα τόνισα ότι είναι καλή τη πίστι και κανένας δεν αμφισβητεί το ότι ενεργήσετε καλή τη πίστι. Απλώς αναφέραμε ότι η άποψή μας ήταν πως η διαδικασία θα έπρεπε να ήταν κάπως διαφορετική. Οπωσδήποτε, τονίζουμε και πάλι, δεν ήταν πρόθεσή μας να αμφισβητήσουμε την καλή πίστη σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είναι θέμα καλής πίστewος. Είναι θέμα γεγονότων.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όμως εκφράσαμε την άποψή μας με ποιο τρόπο έπρεπε να είχε εξελιχθεί η συζήτηση. Εξηγήσατε τη δική σας άποψη, τη δεχόμεθα και κλείει το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Ποιοι θέλουν να μιλήσουν επί της ουσίας του ΑΣΚΑΡΕΛ;

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συγνώμη, επί προσωπικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή είσαστε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο θα σας δώσω την ευκαιρία.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Και από τη θέση μου, αν θέλετε.

Βεβαίως τα πράγματα είναι όπως τα έχετε εκθέσει εσείς και αυτό συνέβηκε την προηγούμενη φορά. Επομένως ασφαλέστατα οποιαδήποτε μομφή εναντίον του Προέδρου της Βουλής δεν δικαιολογείται. Τώρα το τι θα γίνει στο μέλλον με μορφή κανονισμών και με βάση το Σύνταγμα, είναι άλλο θέμα. Θα έχει ευκαιρία η Βουλή να δει τι θα κάμει. Το θέμα είναι τι έγινε προχθές. Και εφόσον ο κ. Γαλανός λέει ότι ορισμένες συμφωνίες που γίνονται στα πλαίσια Κοινοβουλευτικών Αρχηγών συντείνουν στην ύφεση του όλου πολιτικού κλίματος, πράγμα το οποίο είναι πολύ σωστό και είμαι ο πρώτος που παραδέχεται ότι αυτού του είδους οι συμφωνίες συντείνουν σε ύφεση του όλου κλίματος που επικρατεί σ' αυτή τη Βουλή, τότε θα έπρεπε ταυτόχρονα να πει και το εξής:

‘Ότι, όταν υπάρχει μια συμφωνία ότι από κάθε κόμμα θα μιλήσει ένας και όταν ο τελευταίος ομιλητής πάνω σε συγκεκριμένο θέμα είναι Βουλευτής του κόμματός του, τότε ο Βουλευτής του κόμματός του πρέπει να σέβεται ιδιαίτερα το πνεύμα της υφέσεως και θα έπρεπε να αποφευχθεί η φράση ότι η πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας, της οποίας τυγχάνω Πρόεδρος, ενήργησε σύμφωνα με ενορχηστρωμένη προσπάθεια, με άλλα λόγια κακόπιστα, για να πλήξει την Κυβέρνηση. Και ο λόγος που πήρα εγώ το λόγο είναι για να αποδείξω ότι όχι μόνο η πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας, δεν ενήργησε κακόπιστα, αλλά αντίθετα υπήρξε υπέρμετρα επιεικής και ήπια απέναντι στην Κυβέρνηση. Αυτή ήταν η υπόθεση την περασμένη εβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όπως ανέφερα, εκτιμώ ιδιαίτερα τον κ. Μαρκίδη, αλλά του ζητώ πράγματι να βάλει το χέρι στην καρδιά του και να απαντήσει με ειλικρίνεια αν δεν ήθελε ή αν δεν ζήτησε να μιλήσει πριν καν ακούσει τον κ. Ιωαννίδη. Επομένως, διότι αναφέρθηκε.....

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Εξέφρασα επιθυμία, αλλά δεν το έκαμα μέχρις ότου άκουσα εκείνη τη φράση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, νομίζω ότι ετέθη το θέμα ότι εκφράστηκε η επιθυμία.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Επιπλέον, κύριε Πρόεδρε, απαντώ και στο εξής: Το γεγονός ότι κάποιος Βουλευτής απαντά τελευταίος δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να μην αμυνθεί σαν κόμμα, να μην υπεραμυνθεί του κόμματος ή της Κυβέρνησης την οποία υποστηρίζουμε, επειδή μιλά τελευταίος. Αν είναι αυτή η θεωρία του κ. Μαρκίδη, τότε ας μιλά κάποιος άλλος τελευταίος.

‘Όμως ο κ. Ιωαννίδης πιστεύω ότι δεν επέπληξε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας. Ο κ. Μαρκίδης παρεξήγησε, και έχω διαβάσει τα πρακτικά, το τι είπε ο κ. Ιωαννίδης. Εξάλλου μια πλευρά, όταν δεχθεί κάποιες επιθέσεις, είναι υποχρεωμένη να απαντήσει. Δηλαδή η απάντηση πρέπει να είναι ανάλογη με το τι λέχθηκε και δεν νομίζουμε ότι η απάντηση του κ. Ιωαννίδη ήταν δυσανάλογη. Ούτε μπορούμε να δεχτούμε τη θεωρία ότι ο τελευταίος που μιλά θα πρέπει να μιλά πολύ περισσότερο μαλακά από τους προηγούμενους.

Αυτό συμβαίνει όταν ένας εγγράφει ένα θέμα και το κλείνει. Αλλά όταν ομιλεί ένας από κάθε πλευρά για να υπάρχει μια δίκαιη κατανομή στη συζήτηση πρέπει τουλάχιστο να απαντά με το ίδιο πνεύμα. Δηλαδή η θεωρία ότι εκείνος που μιλά τελευταίος πρέπει να είναι ήπιος, ισχύει μόνο αν πρόκειται να κλείσει το θέμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των υπαρχόντων Κανονισμών και ελπίζω και των μελλοντικών, εφόσον θα γίνεται κατανομή ομιλιών τότε μόνο δικαιούται ένας Βουλευτής να ζητήσει το λόγο, αν έχει θιγεί προσωπικά. Όχι όμως, αν έχει λεχθεί οτιδήποτε που κατά τη γνώμη του... Θα δώσω πρώτα στον κ. Παπαϊωάννου που είναι Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος και μετά σε σας κύριε Ιωαννίδη.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Ίσως, κ. Πρόεδρε, ο καλύτερος τρόπος να διορθώσουμε αυτό που έγινε στην προηγούμενη συνεδρία της Βουλής να είναι να το δείξουμε έμπρακτα, όταν θα συζητούμε το σχετικό θέμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ιωαννίδης.

Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ ήθελα να πω ότι με την ομιλία μου σε καμιά περίπτωση δεν αναφέρθηκα στην Επιτροπή. Απλώς εγώ είπα ότι γίνεται θόρυβος και συζήτηση γύρω από το ΑΣΚΑΡΕΛ. Σε καμιά περίπτωση — και επικαλούμαι κι εγώ τα πρακτικά — δεν αναφέρθηκα στην Επιτροπή, όπως λέει ο κ. Μαρκίδης, ο οποίος πήρε μια φράση από την ομιλία μου και στοιχειοθέτησε ολόκληρη ομιλία με αυτή τη φράση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεδομένου ότι το θέμα είναι ανοικτό οποιοσδήποτε τώρα θέλει να απαντήσει επί αυτών των θεμάτων, όχι πλέον επί του θέματος του Κανονισμού, αλλά αναφορικά με το τι λέχθηκε, ιδού η Ρόδος ιδού και το πήδημα.

Ποιος θέλει να μιλήσει;

Ο κ. Σαββίδης.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Γαλανέ, αν είναι θέμα διαδικασίας φυσικά.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ναι, ακριβώς. Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει εισήγηση να μιλήσει ένας από κάθε κόμμα και να κλείσουμε. Δεν ξέρω, αλλά επειδή έγινε αυτή η εισήγηση, αν συμφωνούν και οι άλλες πλευρές, εμείς δεν έχουμε ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για μένα πλέον είναι θέμα αυτοπειθαρχίας των κομμάτων, διότι δεν υπάρχει πρόνοια για το συγκεκριμένο θέμα στον Κανονισμό την οποία να μπορώ να επιβάλω. Δυνάμει του Κανονισμού δικαιούμαι να ρωτήσω τη Βουλή μόνο κατά πόσο θα ήθελε να τερματίσει τη συζήτηση.

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς αποδεχόμαστε την πρότασή σας να τερματιστεί η συζήτηση και τώρα. Αν είναι σύμφωνη η Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγηση να θεωρηθεί η συζήτηση ως τερματισθείσα. Αν συμφωνείτε όλοι.....

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο κ. Ιωαννίδης θα ήθελε απλώς να δευτερολογήσει πάνω σε δυο—τρία σημεία επί προσωπικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ας έχουμε την αυτοπειθαρχία να περιοριστούμε εκεί που πρέπει.

Ο κ. Σαββίδης.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμα Μέλη,

Τον Ιούνιο του 1984 η Βουλή των Αντιπροσώπων ύστερα από εκτεταμένη συζήτηση του θέματος «ανάγκη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Κύπρο», ενέκρινε ομόφωνα ψήφισμα με το οποίο, μεταξύ άλλων, ζητούσε από την Κυβέρνηση «να προβλέψει ικανοποιητικά τις δυσμενείς επιδράσεις για το περιβάλλον που είναι δυνατό να προκύψουν από τις οικονομικές δραστηριότητες και την τεχνολογική ανάπτυξη και να λάβει έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα προστασίας του».

Με το ομόφωνο εκείνο ψήφισμα της 14ης Ιούνη 1984 η Βουλή καλούσε την Κυβέρνηση «να δημιουργήσει ενιαίο φορέα προστασίας του περιβάλλοντος» και να προωθήσει την κωδικοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για το περιβάλλον, έτσι που η διαχείρισή του να αποβεί προς όφελος και της σημερινής και των μελλοντικών γενεών.

Δυστυχώς, στα τρία χρόνια που πέρασαν η Κυβέρνηση δεν ανταποκρίθηκε καθόλου στο ομόφωνο ψήφισμα της Βουλής και στις ταυτόσημες σχεδόν εισηγήσεις και προτάσεις, που είχαν εκφράσει κατά τη συζήτηση εκπρόσωποι όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων. Έτσι και στο ζωτικό αυτό θέμα η Κυβέρνηση αποδείχτηκε κατώτερη των προσδοκιών του λαού. Καθημερινά βλέπουμε στον τύπο τις έντονες διαμαρτυρίες των περιβαλλοντικών και επιστημονικών οργάνωσεων για την ανεπίτρεπτη μόλυνση και καταστροφή του περιβάλλοντος.

Η περίπτωση της εισαγωγής και αποσυναρμολόγησης των μετασχηματιστών που περιείχαν ΑΣΚΑΡΕΛ είναι μόνο μια από τις πολλές περιπτώσεις επικίνδυνης μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Για το θέμα του ΑΣΚΑΡΕΛ συμφωνούμε βασικά με τα συμπεράσματα της Έκθεσης που υπέβαλε η Επιτροπή Υγείας στο Σώμα, γιατί στηρίχθηκαν σε αντικειμενική εξέταση των πραγματικών γεγονότων.

Η Επιτροπή Υγείας ορθά επισημαίνει την ευθύνη της Κυβέρνησης για την έλλειψη σύγχρονης νομοθεσίας, που θα μπορούσε να προστατεύσει πιο αποτελεσματικά την κοινωνία μας από παρόμοιους κινδύνους μόλυνσης του περιβάλλοντος από επικίνδυνες βιομηχανικές και χημικές ουσίες.

Δυστυχώς, δεν είναι μόνο το ΑΣΚΑΡΕΛ που προκάλεσε μόλυνση του περιβάλλοντος τα τελευταία χρόνια. Η βιομηχανική μόλυνση από μόλυβδο,

αμίαντο, τσιμέντο, διοξείδιο του θείου, το φαιόχρωμα (terra umbra) και διάφορες άλλες τρομερά επικίνδυνες για την υγεία χημικές ουσίες είναι συνεχώς στα τελευταία χρόνια, όπως διαπιστώνουν τα ίδια τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα.

Ενώ διαπιστώνεται ότι η ζημιά που προκαλείται στο κοινωνικό σύνολο από τη βιομηχανική ρύπανση είναι πολλαπλάσια από τα οικονομικά μέσα που απαιτούνται για περιορισμό της μόλυνσης σε επιτρεπτά όρια ή και για την εξάλειψη των πηγών μόλυνσης του περιβάλλοντος, η Κυβέρνηση δεν πήρε ως τα σήμερα τα αναγκαία μέτρα, όπως ζήτησε η Βουλή πριν από τρία και πλέον χρόνια.

Μας εκπλήττει το γεγονός ότι τα έντιμα μέλη που εκπροσωπούσαν το ΔΗΚΟ στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας διαφώνησαν με ορισμένα συμπεράσματα της Επιτροπής για ευθύνες της Κυβέρνησης στην υπόθεση ΑΣΚΑΡΕΛ. Γιατί οι βουλευτές του ΔΗΚΟ ψήφισαν ομόφωνα πριν τρία χρόνια το γνωστό ψήφισμα της Βουλής που ζητούσε επιταχτικά από την Κυβέρνηση να προωθήσει τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για το περιβάλλον, να δημιουργήσει ειδικό φορέα και να πάρει αυστηρά μέτρα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Αν η Κυβέρνηση έδειχνε συνέπεια και αποφασιστικότητα σ' αυτό τον τομέα δεν θα είχαμε φτάσει στη σημερινή ανησυχητική κατάσταση.

Αλλά δεν είναι μόνο η Βουλή που προειδοποίησε την Κυβέρνηση από το 1984. Την άνοιξη του ίδιου χρόνου μια Επιτροπή του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP), που είχε μετακληθεί από την ίδια την Κυβέρνηση για να μελετήσει τα προβλήματα της μόλυνσης του περιβάλλοντος, της Κυπριακής Νομοθεσίας και των κυβερνητικών μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος, είχε υποβάλει στην Κυβέρνηση μια αξιόλογη έκθεση που ονομάζεται «Έκθεση για την κατάσταση του Περιβάλλοντος, της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας και των θεσμικών Μηχανισμών στην Κύπρο».

Απ' ό,τι ξέρω, οι βασικές διαπιστώσεις και εισηγήσεις της Επιτροπής της UNEP συμφωνούν απόλυτα με το ψήφισμα αυτής της Βουλής.

Τι έγινε όμως η σημαντική αυτή έκθεση; Κλείστηκε στα ντουλάπια των αρμόδιων Υπουργείων και τίποτε ουσιαστικό δεν εφαρμόστηκε, ούτε καν εκείνα που αυτή χαρακτηρίζει άμεσα και επείγοντα.

Εδώ θάπρεπε να παρατηρήσουμε πως η Κυβέρνηση δεν θεώρησε καν αναγκαίο να πληροφορήσει τη Βουλή για τις διαπιστώσεις και εισηγήσεις της Επιτροπής του ΟΗΕ για την Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Ούτε βέβαια έδωσε αντίγραφο της Έκθεσης στη Βουλή, παρόλο που αφορούσε και το νομοθετικό έργο.

Δεν θεωρούμε τυχαία την απόκρυψη τέτοιων εκθέσεων και μελετών από την Κυβέρνηση. Τονίζουμε όμως ότι η μη δημοσίευσή τους είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, αντίθετη ακόμα και προς το δικαίωμα πληροφόρησης που έχουν οι πολίτες για τα προβλήματα που τους αφορούν άμεσα. Είναι καιρός να ζητήσει η Βουλή από την Εκτελεστική Εξουσία να δημοσιεύει επιστημονικές εκθέσεις που αφορούν τομείς όπως το περιβάλλον, η παιδεία, η υγεία κ.α., για να πληροφορούνται όλοι οι ενδιαφερόμενοι και για να καθοδηγείται ορθά η κοινή γνώμη.

Κύριε Πρόεδρε,

Πριν τελειώσω θα ήθελα να πω ότι συμφωνώ απόλυτα με το συμπέρασμα αρ. 7 της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας, ότι δηλαδή το θέμα τυχόν ποινικής

ευθύνης για τη μόλυνση από το ΑΣΚΑΡΕΛ θα κρίνουν η Γενικός Εισαγγελέας και η Δικαιοσύνη.

Η Βουλή όμως θα πρέπει στο μέλλον, όταν νομοθετεί και όταν αποφασίζει για προβλήματα μόλυνσης του περιβάλλοντος να καθιερώσει την αρχή ότι απληρώνει εκείνος που μολύνει το περιβάλλον» και όχι το κοινωνικό σύνολο. Αυτό θα περιορίσει τις πηγές μόλυνσης και θα απαλλάξει το δημόσιο από τεράστια οικονομικά βάρη. Αυτή η αρχή υποστηρίζεται από διεθνείς οργανισμούς όπως η UNEP — νομίζω ότι το υποστηρίζει και στην περίπτωση της Κύπρου στην έκθεσή της — και εφαρμόζεται ολοένα και περισσότερο σ' όλο τον κόσμο.

Τελειώνοντας θάθελα να τονίσω ότι χρειάζεται αποφασιστική στροφή της κυβερνητικής πολιτικής αναφορικά με την περιβαλλοντική πολιτική. Η ποιότητα της ζωής μας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αναχαίτιση της τρομαχτικής καταστροφής που γίνεται στο Κυπριακό περιβάλλον με ταχύ ρυθμό στα τελευταία χρόνια.

Χρειάζεται ριζική αλλαγή που θα επιτευχθεί με την προώθηση ολοκληρωμένης νομοθεσίας και την αναδιοργάνωση των κυβερνητικών υπηρεσιών για προστασία του περιβάλλοντος. Μόνο έτσι θ' αποφευχθούν ανεπανόρθωτες καταστροφές στη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά. Μόνο έτσι θα συνδυαστεί ορθά μια ορθολογιστική οικονομική ανάπτυξη με τη διατήρηση και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος.

Η σύγχρονη επιστημονική και τεχνική πρόοδος, όπως αναφέρει και το ψήφισμα της Βουλής του 1984, μπορεί να το πετύχει αυτό με την ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων.

Η Κυβέρνηση απέτυχε ομολογουμένως και σ' αυτό τον τομέα. Έδειξε εγκληματική αμέλεια, αδιαφορία, υποτίμηση των κινδύνων και ολιγωρία να υιοθετήσει τις συστάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων και τις εισηγήσεις της Επιτροπής του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον, τις απόψεις των επιστημονικών και περιβαλλοντικών οργανώσεων στην Κύπρο. Γι' αυτό είναι σήμερα απαραίτητη η αλλαγή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα, επειδή έχω τα πρακτικά τώρα να τα διαβάσω διότι, όπως είπα, δεν είμαι διατεθειμένος να αφήσω οποιαδήποτε λανθασμένη εντύπωση για το τι συνέβηκε.

Αμέσως μετά το τέλος της ομιλίας του κ. Μαρκίδη και χωρίς καν να υπάρχει πρόκληση ρώτησα αν υπάρχουν άλλοι ομιλητές και ποιοι και πόσοι, διότι αισθάνθηκα πλέον ότι είχε.....

Μέτρησα δυο και είπα:

(Διαβάζει από τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίας της Βουλής, ημερ. 3/12/1987).

«Νομίζω πως δεδομένου ότι έγινε και μια παρέκκλιση, πλέον ή θα πρέπει να βάλουμε όρια ή πρέπει να αναβάλουμε τη συζήτηση, διότι και άλλοι Βουλευτές ίσως, οι οποίοι είναι σήμερα απόντες, διότι νόμιζαν ότι δεν υπήρχαν αυτές οι προϋποθέσεις, γι' αυτό θα αναβάλω τη συζήτηση....»

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ από τη θέση μου θάθελα να προσθέσω δυο λόγια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

‘Όχι, όχι, όχι. Αν θα την αναβάλω, θα την αναβάλω· ειδήλλως θα επιτρέψω τη συνέχισή της. Και δεδομένου ότι υπάρχουν Βουλευτές οι οποίοι έφυγαν απ’ εδώ με την εντύπωση ότι δεν θα υπήρχαν άλλοι ομιλητές πέραν του ενός από κάθε κόμμα, νομίζω ότι το λογικό είναι να αναβληθεί για την επόμενη....

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δε θα μακρηγορήσω, έντιμε κ. Πρόεδρε, και το θέμα μπορεί....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έχετε την ευκαιρία, κύριε συνάδελφε....

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μ’ αφήνατε να ολοκληρώσω την πρότασή μου θα εισηγούμουν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, κύριε συνάδελφε, αν ο καθένας λέει ότι θέλει να πει κάτι, σημαίνει ότι δεν αναβάλλουμε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Αν μου επιτρέπετε, μόνο από τη θέση μου....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα δεν έχει σημασία απο τη θέση σας ή όχι.

‘Η ομιλούμε ή δεν ομιλούμε.

Ορίστε.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κατ’ αρχάς, κύριε Πρόεδρε, έχω την εντύπωση ότι το θέμα πρέπει να κλείσει απόψε. Αν υπάρχουν δυο ομιλητές...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

‘Όχι, δεν μπορώ να το δεχτώ από σεβασμό προς διάφορους οι οποίοι εγκατέλειψαν την Αίθουσα με την εντύπωση ότι δεν θα υπάρξουν άλλοι ομιλητές.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγκατέλειψαν την Αίθουσα με τη βεβαιότητα ότι ίσχυε η διαδικασία που είχατε αποφασίσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Και συνήθως κατά 100% ως τώρα, μέχρι σήμερα, ό,τι αποφασιζόταν στις συσκέψεις των αρχηγών των κομμάτων, αυτό εφαρμοζόταν και στο Σώμα. Μόνο κατ’ εξαίρεση απόψε έγινε αυτή η διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είπα τίποτε διαφορετικό απ’ αυτό που λέτε, κύριε συνάδελφε.

Ναι, ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Απλώς θα ήθελα να συμφωνήσω μαζί σας, κύριε Πρόεδρε, ότι εφόσον είχε παραβιαστεί, όχι εξ υπαιτιότητας είτε δικής σας είτε κάποιου από εμάς, αυτή η διαδικασία που συμφωνήθηκε, δεν μπορούμε παρά να αφήσουμε το θέμα στην

ημερήσια διάταξη για την επόμενη συνεδρίαση, διότι είναι πιθανό Βουλευτές, οι οποίοι απουσιάζουν τώρα, να θέλουν να μιλήσουν. Εκτός από τους παρόντες, απ' αυτούς που απουσιάζουν ίσως να θέλουν να μιλήσουν μερικοί στην προσεχή συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα θα παραμείνει στην ημερήσια διάταξη.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κατόπιν που μας διαβάσετε από τα πρακτικά λεπτομερώς τη συζήτηση, όπως έγινε, πράγματι πρέπει να αποσύρουμε, αν υπήρξε, οποιαδήποτε αιχμή εναντίον σας και δεχόμαστε ότι έχετε ενεργήσει αμερόληπτα. Δεν είμαστε απ' αυτούς οι οποίοι επιθυμούν να είναι άδικοι, ιδιαίτερα με τον Πρόεδρο της Βουλής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Λοιπόν, ο κ. Οδυσσεάς Δημητρίου.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Συζητούμε σήμερα για δεύτερη εβδομάδα ενώπιον του Σώματος της Βουλής για το επικίνδυνο υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ το οποίο εισήχθη στην Κύπρο από την εταιρεία Επιφανίου ΣΚΡΑΠ ΜΕΤΑΛΣ.

Παρά τη λεπτομερή αναφορά από την Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, που σε 6 συνεδρίες ασχολήθηκε μ' αυτό το θέμα, φαίνεται ότι η συζήτηση κρίνεται αναγκαία μετά από επιθυμία συναδέλφων να συνεχιστεί και σήμερα. Και δεν θα είχα πραγματικά πρόθεση να μιλήσω, αν σαν μέλος της Επιτροπής Υγείας δεν δήλωνα ότι διαφωνώ με μερικά συμπεράσματα της Έκθεσης.

Ενώ στην ουσία το θέμα είναι απλό, διότι κατά γενική ομολογία έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα, εντούτοις εντοπίζονται κάποιες κοινές διαπιστώσεις που θα πρέπει να αναφερθούν για αποφυγή μελλοντικών παρόμοιων καταστάσεων.

Η διαπίστωση για εκσυγχρονισμό των Κανονισμών δεν είναι ούτε κατηγορία πιστεύω, ούτε θα πρέπει να θίγει οποιοδήποτε. Απεναντίας πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο κοινού προβληματισμού Εκτελεστικής και Νομοθετικής Εξουσίας για βελτίωση και εκσυγχρονισμό που να συνάδουν με τις σημερινές πραγματικότητες.

Και πράγματι στο σημείο αυτό θα έλεγα με κάθε ειλικρίνεια ότι δεν θα ήταν ενδεδειγμένο να επιρρίπτονται άμεσα ευθύνες στην Κυβέρνηση για την έκδοση της άδειας εισαγωγής, ιδιαίτερα κάτω από τις γνωστές συνθήκες που όλοι γνωρίζουμε.

Με τον τρόπο που υποβλήθηκε η αίτηση εισαγωγής, μ' ένα προτιμολόγιο χωρίς να αναφέρεται καν η λέξη ΑΣΚΑΡΕΛ, διερωτούμαι πώς θα μπορούσε ο υπάλληλος του Υπουργείου ν' αρνηθεί την έγκριση εισαγωγής μετασχηματιστών ή έστω να υποφιαστεί ότι αυτοί εμπεριείχαν το επικίνδυνο τοξικό υγρό.

Ακόμα και αν τούτο αναφερόταν και πάλι δικαιολογημένα ο υπάλληλος θα μπορούσε να ξεγελαστεί, διότι στην ουσία είναι μια επικάλυψη κάτω από μια

εμπορική επωνυμία που επισκίαζε στην πραγματικότητα τη χημική σύνθεσή του.

Σύμφωνα όμως με την υφιστάμενη νομοθεσία ο νόμος που προνοεί περί του Κανονισμού των εισαγωγών Νο 7/67 αναφέρει:

«(1) Ο Υπουργός δύναται, οσάκις καθίσταται αναγκαίον εν τω δημοσίω συμφέροντι όπως περιορισθή και ρυθμιστή η εισαγωγή εμπορευμάτων ίνα ενθαρρυνθή η τοπική παραγωγή και βιομηχανία, βελτιωθή το εμπορικόν ισοζύγιον, τηρηθώσιν αι διεθνείς υποχρεώσεις ή αναπτυχθή η οικονομία της Δημοκρατίας, διά διατάγματος δημοσιευμένου εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας, να περιορίζη και ρυθμίζη την εισαγωγήν των εν τω Διατάγματι καθοριζομένων εμπορευμάτων.»

Άρα με αυτή τη νομοθεσία διέπεται ουσιαστικά η προστασία της τοπικής παραγωγής και βιομηχανίας και δεν εμποδίζεται με κανένα τρόπο η εισαγωγή μετασχηματιστών, όπως ήταν η αίτηση της εταιρείας Επιφανίου.

Κενό λοιπόν παρουσιάζεται στο γεγονός ότι η εταιρεία Επιφανίου Σκραπ Μέταλς και η προμηθευτική εταιρεία απέφυγαν να αποκαλύψουν το περιεχόμενο των μετασχηματιστών. Και είναι εδώ, πιστεύω, που θα πρέπει να στρέψουμε την προσοχή μας για συμπλήρωση αυτού του κενού με πιο ενδελεχή στοιχεία κατά την υποβολή αιτήσεως για εισαγωγές.

Παράλληλα εδώ ίσως θα πρέπει να εξάρουμε τις φιλότιμες υπηρεσίες του αρμόδιου Υπουργείου, που παρά τη σημαντική αυτή έλλειψη και ιδιαίτερα μετά τη διαπίστωση του προβλήματος που προέκυψε, έχει στελεχώσει το αρμόδιο τμήμα χορηγήσεως αδειών εισαγωγής με τα απαραίτητα και τα ανάλογα πρόσωπα.

Και δεν μπορεί κανείς να κατηγορήσει ή να επιρρίψει ευθύνες στο Υπουργείο Εμπορίου για αδιαφορία ή έλλειψη υπευθυνότητας, διότι από καιρό το Υπουργείο εντόπισε τα διάφορα προβλήματα και άρχισε ήδη την ανάλογη προετοιμασία. Έχει δε εξηγήσει αναλυτικά επί τούτου ο κ. Ιωαννίδης στην ομιλία του στην προηγούμενη συνεδρία.

Συγκεκριμένα το Υπουργείο προ καιρού και μετά από καταγγελίες περί επικίνδυνων ουσιών που δήθεν εμπεριέχονταν στις γομολάστιχες (τα σβηστήρια των μαθητών του Δημοτικού) ζήτησε τη γνωμάτευση της Γενικού Εισαγγελέως για απαγόρευση της άδειας εισαγωγής τέτοιων προϊόντων.

Φαίνεται όμως ότι είτε λόγω φόρτου εργασίας είτε λόγω προβληματισμού το θέμα παραμένει υπό εξέταση.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδέλφωι.

Έχουμε παρακαλουθήσει τις ομιλίες όλων των συναδέλφων και όλοι μας καταλήγουμε στο ίδιο ερώτημα:

Πώς μπορούν να ληφθούν μέτρα κατά τον καλύτερο τρόπο για προστασία της υγείας του λαού και του περιβάλλοντος; Πώς μπορεί να αποφευχθεί μελλοντική παρόμοια περίπτωση; Και πώς μπορεί να υπάρξει καλύτερος συντονισμός μεταξύ των κυβερνητικών τμημάτων για έγκαιρη και ορθότερη επισήμανση μελλοντικά;

Όσον αφορά τα θεραπευτικά μέτρα όλοι γνωρίζουμε ότι ήδη η Κυβέρνηση, πέραν όλων των άλλων αποτελεσματικών μέτρων που έχουν ληφθεί, έχει μετακαλέσει και ειδικό εμπειρογνώμονα με τη βοήθεια του Προγράμματος Αναπτύξεως των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος μαζί με την τεχνική επιτροπή που συστάθηκε (και που επάξια της επεδώθηκαν συγχαρητήρια για τον τρόπο που

ενήργησε) ενεργούν από κοινού στην εφαρμογή τόσο των προσωρινών όσο και των μόνιμων μέτρων.

Για το πώς θα αντιμετωπίζονται μελλοντικά παρόμοιες περιπτώσεις και ιδιαίτερα τώρα που η τεχνολογική πρόοδος βρίσκεται σε άμεση εξέλιξη είναι, πιστεύω, νομοθετική ρύθμιση που χρειάζεται και θα πρέπει να συνεργαστούμε Βουλή και Κυβέρνηση και να εργαστούμε σκληρά προς αυτή την κατεύθυνση.

Αντεγκλήσεις και μεταξύ μας αντιδικίες πουθενά δεν θα ωφελούσαν και το θέμα αυτό δεν προσφέρεται και δεν πρέπει να εμπλακούμε σε διακομματικές διαφωνίες και αλληλοκατηγορίες. Αυτό που συνέβηκε στην Κύπρο και ευτυχώς χωρίς ιδιαίτερες καταστρεπτικές προεκτάσεις και επιπτώσεις έχει συμβεί σε πολύ χειρότερο βαθμό και με ανθρώπινα θύματα και με τεράστιες υλικές και περιβαλλοντολογικές καταστροφές σε άλλες χώρες, είτε ανεπτυγμένες είτε αναπτυσσόμενες, που βρίσκονται σε πολύ πιο ψηλά επίπεδα από την Κύπρο.

Σε μας μένει να το χειριστούμε ορθά και υπεύθυνα. Η Κυβέρνηση από την πρώτη στιγμή ενήργησε κεραυνοβόλα και υπεύθυνα. Η Βουλή και ιδιαίτερα η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας εργάστηκαν με τη δέουσα προσοχή και υπευθυνότητα. Η ερευνητική επιτροπή εργάστηκε σκληρά και μεθοδικά. Ο τύπος έδειξε ιδιαίτερη ευαισθησία και πρόβαλε έντονα το θέμα. Αν με τον ίδιο ζήλο και συνεργασία προχωρήσουμε να είμαστε βέβαιοι ότι θα εξευρεθεί η ορθότερη και ενδεδειγμένη διέξοδος για μια αποτελεσματική και σωστή λύση του προβλήματος και για το ΑΣΚΑΡΕΛ και για οποιαδήποτε άλλη χημική ή τοξική ουσία.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Ο. Δημητρίου ο Πρόεδρος εξήλθε της Αίθουσας της Βουλής και αντικαταστάθηκε στην έδρα από τον κ. Α. Φάντη).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΦΑΝΤΗΣ).

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Ιωαννίδης.

Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα είμαι πάρα πολύ σύντομος.

Θα ήθελα να πω μερικά πράγματα και να ανασκευάσω μερικές ανακρίβειες που λέχθηκαν από το συνάδελφο κ. Μαρκίδη στην προηγούμενη συνεδρίαση της Βουλής.

Ο συνάδελφος κ. Μαρκίδης είχε επικαλεστεί, σαν λόγο για να μιλήσει, τη δική μου ομιλία στη Βουλή που δημιούργησε άλλη κατάσταση, όπως είπε. Έτσι, παρά τα συμφωνηθέντα με τους εκπροσώπους των κομμάτων, ανέβηκε στο βήμα. Θέλω να φέρω όμως σε γνώση του Σώματος ότι ο κ. Μαρκίδη γνωστοποίησε την πρόθεσή του να μιλήσει, τόσο στον Πρόεδρο του Σώματος όσο και στον αναπληρωτή Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του κόμματός μου κ. Παναγίδη, προτού ανέλθω εγώ ακόμα στο βήμα. Πρόλαβε τότε σαν δικαιολογία ότι θα μιλούσε για να κλείσει τη συζήτηση και όταν του υποδείχθηκε ότι δεν μπορούσε να το πράξει, διότι δεν το ενέγραψε εκείνος το θέμα, τότε πρόβαλε άλλη δικαιολογία ότι τάχα είναι Πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας και έπρεπε να κλείσει το θέμα. Όταν αντιλήφθηκε ότι ούτε αυτό ευσταθούσε, γιατί δεν προνοείτο από τον Κανονισμό της Βουλής, τότε πιάστηκε από μια λέξη της ομιλίας μου και βρήκε την αφορμή να εξηγήσει διάφορα πράγματα στο Σώμα. Πέραν όμως τούτων θέλω να

επισημάνω ότι, όταν συμφωνείτο μεταξύ Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων να μιλήσει ένας από κάθε κόμμα, δεν τέθηκε οποιοσδήποτε όρος και ούτε καθορίστηκε το περιεχόμενο της ομιλίας κάθε Βουλευτή.

Ας δούμε όμως την επίμαχη φράση, όπως λέχθηκε στην ομιλία μου. Διαβάζω από τα πρακτικά της Βουλής:

«Η συζήτηση του θέματος 'το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ' και ο θόρυβος που γίνεται γύρω από το όλο θέμα είναι ένα άλλο δείγμα της ενορχηστρωμένης προσπάθειας για να πληγεί προεκλογικά η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Κυβέρνησης.».

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι στη φράση αυτή πουθενά δεν αναφέρθηκε ούτε στον Πρόεδρο ούτε στα Μέλη της Επιτροπής Υγείας της Βουλής και πιστεύω ότι με τη φράση μου αυτή ούτε ο Πρόεδρος ούτε τα Μέλη της Επιτροπής θίγονται, όπως ανέφερε ο κ. Μαρκίδης.

Θάθελα στη συνέχεια ν' απαντήσω με δυο λόγια στο συνάδελφο κ. Μαρκίδη και σε άλλους συναδέλφους και να υποστηρίξω ότι είναι άδικες και αστήριχτες οι κατηγορίες εναντίον της Κυβέρνησης και ορισμένων Υπουργείων και ειδικότερα η κατηγορία ότι η Κυβέρνηση καθυστέρησε να προχωρήσει στον ενταφιασμό του μολυσμένου χώματος. Πιστεύω ότι η κυβέρνηση υιοθέτησε τις εισηγήσεις της Τεχνικής Επιτροπής και προχώρησε στα κατασκευαστικά σχέδια, προχώρησε σε προσφορές, παράγγειλε τη μεμβράνη για τις δεξαμενές, εξασφάλισε τα τεμάχια γης και οι εργασίες ήδη προχωρούν με γοργό ρυθμό, ώστε το όλο έργο να αποπερατωθεί σε διάστημα δυο μηνών.

Είναι άδικη πιστεύω και αστήριχτη η κατηγορία ότι καθυστέρησε η Κυβέρνηση, διότι η Τεχνική Επιτροπή βρισκόταν σε καθημερινή επικοινωνία με την Κυβέρνηση και είχε διαπιστώσει στο μεταξύ ότι δεν υπήρχε λόγος βεβιασμένων και σπασμωδικών ενεργειών, διότι οι έρευνες έδειχναν ότι δεν υπήρχε κίνδυνος μόλυνσης ούτε των υπόγειων υδάτων ούτε του περιβάλλοντος.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, θέλω να διαβεβαιώσω όλους ότι η Κυβέρνηση του Προέδρου Κυπριανού είναι πολύ ευαίσθητη και δείχνει τεράστιο ενδιαφέρον για την υγεία του λαού και για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Εξέφρασα και στον Πρόεδρο της Βουλής κ. Λυσσαρίδη και στον κ. Παναγίδη την επιθυμία να μιλήσω επί του θέματος και σαν Πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας. Η ουσία είναι ότι ζήτησα το λόγο στο τέλος, μετά από όσα άκουσα από τον κ. Ιωαννίδη, διότι αυτά τα οποία είπε είναι γραμμένα στα πρακτικά και έχουν ως εξής:

'Αρχισε την ομιλία του ως εξής: «Η συζήτηση του θέματος 'το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ' και ο θόρυβος που γίνεται γύρω από το όλο θέμα είναι ένα άλλο δείγμα της ενορχηστρωμένης προσπάθειας για να πληγεί προεκλογικά η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Κυβέρνησης». Αυτό είπε.

Όστε η συζήτηση του θέματος που ήταν εγγεγραμμένο στην Επιτροπή Υγείας από την ίδια την Επιτροπή με τίτλο «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ» αποτελεί θόρυβο που είναι δείγμα της όλης ενορχηστρωμένης προσπάθειας, για να πληγεί προεκλογικά η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Κυβέρνησης. Και πέραν αυτού λέγει στην ίδια σελίδα, προς το τέλος: «Αν όμως όλος ο θόρυβος για την υπόθεση ΑΣΚΑΡΕΛ γίνεται μέσα στα πλαίσια της οργανωμένης προσπάθειας της αντιπολίτευσης για δυσφήμιση των αρμόδιων Υπουργείων και κυβερνητικών τμημάτων και κατ' επέκταση της Κυβέρνησης ενόψει των Προεδρικών εκλογών του προσεχούς Φεβρουαρίου, τότε νομίζω ότι «παίζομεν εν ου παικτοίς».

Μα ποια είναι τέλος πάντων η αντιπολίτευση; Αν δεν θεωρούμε το Δημοκρατικό Συναγερμό αντιπολίτευση, αν δεν θεωρούμε το ΑΚΕΛ, αν δεν θεωρούμε την ΕΔΕΚ, ας το πείτε εσείς του ΔΗΚΟ. Αλλά από την ώρα που μιλάτε για αντιπολίτευση γενικά και λέτε ότι η αντιπολίτευση, οποιοδήποτε και αν την αποτελούν, κι εμείς θεωρούμε ότι την αποτελούμε, από την ώρα που λέτε αυτό το πράγμα, ότι δηλαδή γίνεται ενορχηστρωμένη προσπάθεια, οργανωμένη προσπάθεια, για δυσφήμιση των αρμόδιων Υπουργείων και κυβερνητικών τμημάτων, είχα καθήκον και απέναντι του Κυπριακού λαού να λάβω το λόγο και σύμφωνα και με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας και με τον Κανονισμό της Βουλής — γι' αυτό και μου δόθηκε ο λόγος από τον κ. Λυσσαρίδη — για να πω και να επαναλάβω και σήμερα ότι η Έκθεση της Επιτροπής Υγείας όχι μόνο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν ενορχηστρωμένη προσπάθεια εναντίον της Κυβέρνησης, αλλά αντίθετα είναι ηπιότερη του δέοντος. Η πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας υπήρξε απέναντι στην Κυβέρνηση πιο επιεικής, απ' ό,τι ίσως τα περιστατικά δικαιολογούσαν.

Υπήρχε ή δεν υπήρχε τιμολόγιο — όχι προτιμολόγιο — υπήρξε στο τέλος ή δεν υπήρξε τιμολόγιο το οποίο ανέφερε τη λέξη «Ασκαρέλ». Και περιήλθε ή δεν περιήλθε αυτό το τιμολόγιο σχετικά με την πρώτη εισαγωγή στα χέρια της Κυβέρνησης; Η απάντηση είναι: Ναι, υπήρξε. Είναι το προτιμολόγιο που δεν ανέφερε το τοξικό υγρό Ασκαρέλ, το τιμολόγιο το ανέφερε. Και όπως ακυρώθηκαν οι δυο άδειες εισαγωγής, η δεύτερη και η τρίτη, μπορούσε να ακυρωθεί και η πρώτη.

Δεύτερο, έγραφε ή δεν έγραφε τη λέξη «Ασκαρέλ» το προτιμολόγιο της δεύτερης εισαγωγής; Έγραφε ή δεν έγραφε τη λέξη «Ασκαρέλ» το προτιμολόγιο της τρίτης εισαγωγής; Βεβαίως και την έγραφε. Πέρασαν ή δεν πέρασαν 17 μέρες από την ημέρα που το Υπουργείο, πολύ σωστά, ακύρωσε τις άδειες εισαγωγής μέχρι την ημέρα που δέησε να ρωτήσει το Χημείο του κράτους, τη μόνη αρμόδια Υπηρεσία να αποφανθεί, για το τι είναι τέλος πάντων αυτό το πράγμα που λέγεται «Ασκαρέλ»;

Απαντώ και λέγω πως τα χαρτιά που έχει ενώπιόν της η Επιτροπή δείχνουν ότι πραγματικά πέρασαν 17 μέρες, από τις 21 Ιουλίου που ακυρώθηκαν οι άδειες μέχρι τις 7 Αυγούστου που ζητήθηκε η γνώμη του Χημείου. Μάλιστα θεωρήθηκε από το Υπουργείο στις 7 Αυγούστου ότι το θέμα ήταν τόσο κατεπείγον που έπρεπε το Χημείο να απαντήσει εντός της ίδιας μέρας, και το Χημείο απάντησε την επαύριο, 8 Αυγούστου, και είναι προς τιμή του που απάντησε σχεδόν αμέσως.

Πέρασαν ή δεν πέρασαν 23 μέρες από την μέρα που ακυρώθηκαν οι άδειες εισαγωγής, και επομένως η Κυβέρνηση γνώριζε περί τίνος επρόκειτο, μέχρι την ημέρα που διορίστηκε Τεχνική Επιτροπή; Μάλιστα πέρασαν, είναι η απάντηση. Αυτό δείχνουν τα έγγραφα ενώπιον της Επιτροπής: 21 Ιουλίου ακυρώθηκαν οι άδειες, 13 Αυγούστου διορίστηκε η Τεχνική Επιτροπή· επομένως 23 οι μέρες που πέρασαν.

Υπάρχουν ή δεν υπάρχουν δυο Εκθέσεις, η μια των Ηνωμένων Εθνών, η άλλη της Τεχνικής Επιτροπής, η προκαταρκτική, που λέγει ότι το έργο πρέπει να αρχίσει αμέσως, το έργο της θεραπείας, το έργο της μετακίνησης και στεγανοποίησης του μολυσμένου χώματος στο παλιό λατομείο. Υπάρχουν ή δεν υπάρχουν δυο Εκθέσεις που λέγουν ότι το έργο πρέπει να αρχίσει χωρίς προσφορές, αμέσως και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να τελειώσει μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου;

Και πέραν αυτού είναι ή δεν είναι αλήθεια ότι το έργο αυτό άρχισε να γίνεται μόλις πριν από 15 περίπου μέρες, δηλαδή περί το τέλος Νοεμβρίου, χωρίς να ξέρουμε πότε θα τελειώσει, ενώ σύμφωνα με τις δυο αυτές Εκθέσεις που υπήρχαν τότε έπρεπε να είχε τελειώσει μέχρι τέλος του Σεπτεμβρη;

Και τα συμπεράσματα και όλα αυτά δεν τονίζονται καν στην Έκθεση της Επιτροπής, η οποία βρέθηκε υπό την κατηγορία, ότι αποτελεί απόδειξη ότι ο θόρυβος και η συζήτηση για το θέμα αυτό είναι αποτέλεσμα ενορχηστρωμένης προσπάθειας για να πληγεί προεκλογικά η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της Κυβέρνησης.

Τα συμπεράσματα της Επιτροπής είναι γνωστά. Αποτελούνται από 5 σελίδες, δεν πρόκειται να τα διαβάσω. Είναι εννέα χωριστά συμπεράσματα. Είναι διατυπωμένα κατά τρόπο ήπιο. Πολλά πράγματα που τονίζω εδώ δεν τονίζονται σ' αυτά τα συμπεράσματα, γιατί ο σκοπός δεν ήταν η πολεμική εναντίον της Κυβέρνησης, αλλά απεναντίας ήταν η προσπάθεια να διορθωθούν με συνεργασία Κυβέρνησης και Βουλής τα κακώς έχοντα.

Και πέραν αυτού ακόμα μια ερώτηση: Αν οι άδειες εισαγωγής ακυρώθηκαν στις 21 Ιουλίου, γιατί επιτράπηκε η εκφόρτωση του Ασκαρέλ στις 30 Ιουλίου στα πλαίσια της τρίτης εισαγωγής;

Άλλο ένα σημείο που μπορούσε να το κάμει θέμα η Επιτροπή και δεν το έκαμε.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής, πιστεύω, σ' αυτή την υπόθεση έκαμε το καθήκον της και πιστεύω ότι με όσα έχω πει και την περασμένη φορά και σήμερα έχει αποδειχτεί ότι υπήρξε επιεικέστερη του δέοντος απέναντι στην Κυβέρνηση. Ασφαλώς θέλουμε τις απόψεις των συναδέλφων Βουλευτών του ΔΗ.ΚΟ. Έχουν την άποψή τους, πολύ σωστά την υποστηρίζουν, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είχαν το δικαίωμα να εκσφενδονίσουν την κατηγορία «περί ενορχηστρωμένης προσπάθειας να πληγεί η Κυβέρνηση ή περί προσπάθειας της αντιπολίτευσης να δυσφημίσει τα αρμόδια Υπουργεία και κυβερνητικά τμήματα και κατ' επέκταση την Κυβέρνηση», όπως είπε ο κ. Ιωαννίδης, «ενόψει των Προεδρικών εκλογών.» Δεν υπήρξε τέτοια περίπτωση και επειδή ακριβώς η πλειοψηφία της Επιτροπής αντιμετώπιζε αυτές τις κατηγορίες, έπρεπε να υπάρξει απάντηση.

Είναι ευχάριστο ότι αυτή τη στιγμή ο συνάδελφος Βουλευτής κ. Ιωαννίδης λέει ότι δεν εννοούσε την Επιτροπή Υγείας. Δεν θέλω να είμαι εριστικός, δεν

Θέλω να συνεχίσει αυτό το θέμα, αλλά διαβάζοντας τα πρακτικά της ομιλίας του εγώ επιμένω ότι εννοούσε την Επιτροπή Υγείας. Εννοούσε την Επιτροπή Υγείας όπως άρχισε την ομιλία του. Τώρα αν δεν ήθελε να εννοηθεί η Επιτροπή Υγείας είναι άλλο θέμα. Ο οποιοσδήποτε διαβάζει αυτή την ομιλία συμπεραίνει ότι εννοούσε την πλειοψηφία της Επιτροπής Υγείας. Αν δεν ήταν αυτή η πρόθεσή του χαιρόμαι και δέχομαι την εξήγησή. Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Μαρκίδη ο Πρόεδρος της Βουλής επανήλθε στην έδρα του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κατσουνωτός.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα πω απλώς δυο λόγια, διότι είχα την εντύπωση ότι ο κ. Ιωαννίδης στη δευτερολογία του θα παραδεχόταν ότι πράγματι είχε γράψει την ομιλία του με την εντύπωση ότι τα άλλα Μέλη της Επιτροπής, δηλαδή οι άλλοι τρεις Βουλευτές των τριών Κομμάτων, θα επιτίθονταν με δριμύτητα ενάντια στην Κυβέρνηση.

Όταν όμως άκουσε τις ομιλίες όλων μας, που πράγματι ήταν πολύ ήπιες κατά το χαρακτηρισμό του κ. Μαρκίδη, θα έπρεπε, κατά την γνώμη μου, να απαλείψει εκείνες τις φράσεις και θέσεις που πραγματικά δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα ή στα λεγόμενά μας και ασφαλώς δεν θα υπήρχε πρόβλημα ούτε συνέχισης της συζήτησης την περασμένη βδομάδα ούτε στη σημερινή συνεδρίαση.

Όσον αφορά τη σημερινή του προσπάθεια να δικαιολογήσει την καθυστέρηση της Κυβέρνησης ή έστω της Τεχνικής Επιτροπής που διόρισε η Κυβέρνηση, ήταν και πάλι ατυχής, γιατί, όπως ο ίδιος τόνισε δυο φορές, ο ενταφιασμός θα τελειώσει περίπου σε δυο μήνες, που δεν είναι ούτε και αυτό βέβαιο.

Δεν νομίζω ότι η αντιπαράθεση πάνω σε οποιοδήποτε θέμα - και εκεί που δεν υπάρχει επίκριση - βοηθά στην εποικοδομητική συζήτηση ή συμβάλλει στην επισήμανση προβλημάτων που άπτονται της υγείας του λαού και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, θα θεωρήσω ότι η συζήτηση έχει τελειώσει.

Η εισήγησή μου είναι να διαβαστεί η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνηση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού Ζήνων στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες» (θέμα που γράφτηκε με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη) και η συζήτηση να αρχίσει στην επόμενη συνεδρίαση, αν η Βουλή συμφωνεί.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, θα ακολουθήσουμε αυτή τη διαδικασία. Να αναγνωστεί η Έκθεση και να αναβληθεί η συζήτηση για την επόμενη συνεδρίαση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων να αναγνώσει την Έκθεση.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ 'ΖΗΝΩΝ' ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΚΕΣ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος	Νίκος Μακρίδης
Μιχάλης Πουμπουρής	Πέτρος Στυλιανού
Δήμος Γεωργιάδης	Ζαχαρίας Τουλούρας
Σοφοκλής Χατζηγιάννης	Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε επτά συνεδρίες της η τελευταία των οποίων πραγματοποιήθηκε στις 11 Νοεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών, του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης, της Παγκύπριας και Επαρχιακής Επιτροπής Προσφύγων και της τοπικής επιτροπής του οικισμού «Ζήνων».

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή στις 12 Μαρτίου 1987 από το αξιότιμο Μέλος της κ. Σ. Χατζηγιάννη και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα κάλεσε στη συνεδρία της τους εκπροσώπους όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών από τους οποίους ζήτησε και πήρε όλα τα αναγκαία στοιχεία και πληροφορίες για καλύτερη ενημέρωσή της γύρω από το όλο θέμα.

Εισάγοντας ο εγγράφας το θέμα Βουλευτής κ. Σ. Χατζηγιάννης αναφέρθηκε τόσο στο ιστορικό εκτέλεσης του οικισμού «Ζήνων» όσο και στη μεταχείριση της οποίας έτυχαν οι πρόσφυγες προς τους οποίους πωλήθηκαν οι οικιστικές μονάδες του οικισμού με το σύστημα της ενοικιαγοράς.

Όπως είναι γνωστό, ο Οικισμός «Ζήνων» στη Λάρνακα αφορά 306 οικιστικές μονάδες οι οποίες έχουν ανεγερθεί με έξοδα του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων, σε γη η οποία έχει επίσης απαλλοτριωθεί με χρήματα από το ΤΑΕΠ. Από τις 306 οικιστικές αυτές μονάδες οι 64 του ενός δωματίου έχουν διατεθεί από την Κυβέρνηση σε υπερήλικες δωρεάν, ενώ οι υπόλοιπες 242 διατέθηκαν με το σύστημα της ενοικιαγοράς σε προσφυγικές οικογένειες μέσω του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους της τοπικής Επιτροπής του Οικισμού «Ζήνων» και της Παγκύπριας Επιτροπής Προσφύγων προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Τον Ιανουάριο του 1982 στάλθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών προς τις Οργανώσεις των Κρατικών υπαλλήλων επιστολή με την οποία πληροφορούσαν τους ενδιαφερομένους για την διάθεση 242 οικιστικών μονάδων του Συνοικισμού «Ζήνων» Λάρνακας σε εκτοπισθέντες δικαιούχους κρατικούς υπαλλήλους. Στην επιστολή αυτή γίνεται αναφορά για το προκαταρκτικό κόστος των μονάδων αυτών το οποίο σύμφωνα με την ίδια επιστολή περιλαμβάνει τη γη και όλα τα έργα υποδομής. Επίσης αναφέρεται ότι το επιτόκιο θα υπολογιστεί με βάση

το τότε ισχύον επιτόκιο του Σχεδίου Στέγασης Εκτοπισθέντων Κρατικών Υπαλλήλων (δηλ. 3%). Με βάση τα στοιχεία της εν λόγω επιστολής υποβλήθηκαν μέσον των οικείων οργανώσεων οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων.

- (β) Το 1983 οι κατοικίες δόθηκαν στον Οργανισμό Αναπτύξεως Γης για να διατεθούν μέσον του σε πρόσφυγες και παθόντες με το σύστημα της ενοικιαγοράς, με αποτέλεσμα το επιτόκιο να αυξηθεί από 3% σε 6 1/2%.
- (γ) Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 10/10/85 αποφάσισε όπως παραχωρήσει 99 διαμερίσματα του Οικισμού «Ζήνων» για δωρεάν στέγαση δικαιούχων προσφύγων, γεγονός για το οποίο οι πρόσφυγες/αγοραστές των κατοικιών αισθάνονται αδικημένοι γιατί τυγχάνουν δυσμενούς διάκρισης και επιπλέον πιστεύουν ότι έτσι επηρεάζεται η αγοραστική αξία των δικών τους κατοικιών.
- (δ) Το αρχικό κόστος του συνοικισμού που είχε προϋπολογιστεί ότι θα στοίχιζε £2,385,588 τελικά ανήλθε στα £4 εκ. περίπου γεγονός που σύμφωνα με τις απόψεις των ενδιαφερομένων οφείλεται σε πρόσθετη χρηματική επιβάρυνση, λόγω ατασθαλιών κατά την εκτέλεση του έργου.
- (ε) Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω οι πρόσφυγες αγοραστές έχουν επιβαρυνθεί μ' ένα πρόσθετο κόστος ύψους 40% περίπου του αρχικά προϋπολογισθέντος ποσού για κάθε οικιστική μονάδα, ενώ παράλληλα καταβάλλουν επιτόκιο 6 1/2% αντί του 3% που πίστευαν ότι θα κατέβαλλαν σύμφωνα με την αρχική επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών. Επιπλέον, η ποιότητα των κατοικιών δεν είναι τελικά αυτή που θα έπρεπε να ήταν σύμφωνα με τις προδιαγραφές γιατί κατά τους ενδιαφερομένους δεν χρησιμοποιήθηκαν τα κατάλληλα υλικά, με αποτέλεσμα οι κατοικίες να παρουσιάζουν σε ανησυχητικό βαθμό ελαττώματα και κακοτεχνίες.
- (στ) Ο συνοικισμός μέχρι σήμερα δεν έχει αποκτήσει σχολείο, εκκλησία, διαμορφωμένους χώρους πρασίνου, παιδικές χαρές, κλπ.

Ενόψει της πιο πάνω κατάστασης οι εκπρόσωποι της τοπικής Επιτροπής του «Ζήνων» προβάλλουν το αίτημα της επαναφοράς στην αρχική προσφορά που τους έγινε με βάση την οποία ζητού όπως:

- (i) Οι τιμές των οικιστικών μονάδων κατέλθουν στο αρχικό ύψος.
- (ii) Το επιτόκιο να είναι 3% αντι 6 1/2%.
- (iii) Προβλήθηκε επίσης η θέση ότι όσοι από αυτούς έχουν καταστεί δικαιούχοι, σύμφωνα με τα νέα αναθεωρημένα κριτήρια, να μπορούν αν το επιθυμούν, να ζητήσουν την ίδια μεταχείριση με τους άλλους πρόσφυγες που τους χορηγήθηκαν δωρεάν οι οικιστικές αυτές μονάδες.

Εξάλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους της Κυβερνητικής πλευράς προκύπτουν τα ακόλουθα:

- (α) Οι αρχικές τιμές που δόθηκαν για τις οικιστικές μονάδες από το Υπουργείο Οικονομικών προς τις οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων δόθηκαν για καθαρά ενδεικτικούς σκοπούς με βάση προκαταρκτικές τιμές που λήφθηκαν από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών. Τελικά το κόστος εργολαβίας ανήλθε λόγω καθυστέρησης στην εκτέλεση του έργου, απρόβλεπτων εργασιών και

απαιτήσεων του εργολάβου καθώς και εξαιτίας της δημιουργίας βιολογικού σταθμού.

- (β) Αναφορικά με το ύψος του επιτοκίου ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι οι εκτοπισθέντες δικαιούνται να δανειοδοτηθούν με επιτόκιο 3% με βάση τα σχέδια για τα στεγαστικά δάνεια των εκτοπισθέντων υπαλλήλων.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Οργανισμού Αναπτύξεως Γης προκύπτουν τα πιο κάτω:

Κατά το 1983, όταν η συμπλήρωση της ανέγερσης των 306 κατοικιών του Οικισμού βρισκόταν στο τελικό της στάδιο, διαφάνηκε ότι δεν υπήρχε επαρκής αριθμός προσφυγικών οικογενειών οι οποίες να εδικαιούνται κατοικία με βάση τα τότε κριτήρια. Μετά τη διαπίστωση αυτή το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφαση Αρ.22.244 της 30ής Σεπτεμβρίου 1982, αποφάσισε όπως 64 από τις κατοικίες αυτές, οι οποίες ήταν οικίσκοι του ενός δωματίου, διατεθούν σε υπερήλικες και οι υπόλοιπες 242 διατεθούν με το σύστημα της ενοικιαγοράς σε προσφυγικές οικογένειες, που δεν πληρούσαν τα κριτήρια της Υπηρεσίας Μερίμνης μέσον του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης.

Ο Οργανισμός, αφού πήρε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως όσον αφορά το κόστος ανεγέρσεως των κατοικιών (αγορά γης, κατασκευαστικές δαπάνες κατοικιών και έργων υποδομής, βιολογικός σταθμός λυμάτων, κλπ.), καθόρισε την τιμή πωλήσεως έκαστης κατοικίας και διαμερίσματος. Στον υπολογισμό αυτό δεν λήφθηκαν υπόψη τα διοικητικά έξοδα για την ετοιμασία των αρχιτεκτονικών και κατασκευαστικών σχεδίων και για την επίβλεψη των εργασιών, καθώς και το κόστος χρηματοδοτήσεως, δηλαδή οι τόκοι πάνω στα κεφάλαια που χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση του Οικισμού. Εάν ελαμβάνοντο υπόψη και τα κόστη αυτά τότε η τιμή πωλήσεως θα ήταν κατά 15% τουλάχιστο ψηλότερη.

Αφού καθορίστηκε η τιμή πωλήσεως, άρχισε η πώληση των κατοικιών με το σύστημα της ενοικιαγοράς και με πολύ ευνοϊκούς όρους. Συγκεκριμένα ο ενοικιαγοραστής πληρώνει ως προκαταβολή το 15% της τιμής πωλήσεως και το υπόλοιπο αποπληρώνεται σε 25 χρόνια με επιτόκιο 6 1/2%. Σημειώνεται ότι οι περισσότεροι από τους ενοικιαγοραστές εξασφάλισαν οικονομική βοήθεια από την Κυβέρνηση μέσον του σχεδίου για την αγορά κατοικίας, την οποία και κατέβαλαν ως προκαταβολή, με αποτέλεσμα η μηνιαία δόση για την αποπληρωμή της τιμής πωλήσεως να είναι πολύ χαμηλή.

Αναφέρεται επίσης ότι από τις 264 κατοικίες και διαμερίσματα που προσφέρθηκαν για πώληση, έχουν μέχρι σήμερα διατεθεί 245 και από τους 245 αυτούς ενοικιαγοραστές οι 215 είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους και καταβάλλουν τακτικά τις μηνιαίες δόσεις και μόνο 30 καθυστερούν ή/και αρνούνται να πληρώσουν κατά παράβαση της συμβατικής τους υποχρέωσης.

Οι 245 ενοικιαγοραστές ενδιαφέρθηκαν οι ίδιοι ν' αγοράσουν κατοικία, χωρίς οποιαδήποτε πίεση, και υπογράψαν το συμβόλαιο ενοικιαγοράς με το οποίο αναλαμβάνουν να αποπληρώσουν την κατοικία με τον τρόπο που αναφέρεται πιο πάνω.

Θα πρέπει ταυτόχρονα, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, να γίνει διάκριση μεταξύ των ενοικιαγοραστών και των άλλων προσφυγικών οικογενειών στις οποίες παραχωρείται δωρεάν κατοικία από την Κυβέρνηση. Ενώ οι ενοικιαγοραστές, μετά την εξόφληση του τιμήματος πωλήσεως, θα καταστούν ιδιοκτήτες της κατοικίας τους, ο τίτλος θα μεταβιβαστεί στ'

όνομά τους, και θα μπορούν να την διαθέσουν με οποιοδήποτε τρόπο επιθυμούν (πώληση, δωρεά υποθήκευση), οι άλλες προσφυγικές οικογένειες δεν έχουν οποιοδήποτε δικαίωμα ιδιοκτησίας στις κατοικίες που τους παραχωρήθηκαν δωρεάν από την Κυβέρνηση.

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή πληροφορήθηκε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών και με αφορμή σχετική επιστολή του Γενικού Ελεγκτή προς το Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, ζήτησε τη συγκρότηση ανεξάρτητης ερευνητικής επιτροπής για τη διερεύνηση των ενδιάμεσων πληρωμών για τα συγκροτήματα Σ6 και Σ7 του εν λόγω Οικισμού στη Λάρνακα και με όρους εντολής να εξετάσει κατά πόσο λόγω των τροποποιήσεων που έγιναν στο έργο από τους επιβλέποντες του Τμήματος, επιβαρύνθηκε το Δημόσιο με αδικαιολόγητες δαπάνες. Ενόψει της εξέλιξης αυτής η Επιτροπή ζήτησε και πήρε από το Γραφείο του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας αντίγραφο της έκθεσης αυτής, στα βασικά συμπεράσματα της οποίας αναφέρονται μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

(α) Στην επίβλεψη των δυο αυτών συγκροτημάτων υπήρξε ασυνεννοησία μεταξύ των επιβλεπόντων. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπήρξε ενημέρωση για θέματα επίβλεψης, αλλαγών και θέματα συμβολαίων.

Αγνοήθηκε σε πολλές περιπτώσεις το δελτίο ποσοτήτων σαν βασικό έντυπο της προσφοράς και των υποχρεώσεων του εργολάβου όταν δίδονταν τροποποιητικές οδηγίες και κατ' επέκταση αγνοείτο ο επιμετρητής ποσοτήτων του οποίου ελάχιστες φορές ζητήθηκε η γνώμη.

(β) Η ερευνητική επιτροπή πιστεύει ότι αν τηρούνταν οι πρόνοιες της εγκυκλίου αυτής και υπήρχε καλύτερη συνεργασία μεταξύ του επιστημονικού προσωπικού και ενημέρωση του Τεχνικού Προσωπικού θα αποφεύγονταν άσκοπες δαπάνες που πληρώθηκαν στον τελικό λογαριασμό που ετοιμάστηκε από το Τμήμα για τα συγκροτήματα Σ6 και Σ7 και που προέκυψαν από άνωφελες και άσκοπες οδηγίες που δόθηκαν. Σημειώνεται ότι ο εργολάβος έχει προσφύγει σε διαιτησία και ζητά επιπλέον το ποσό των £370,000 περίπου σημαντικό μέρος του οποίου στηρίζει στις οδηγίες και χειρισμούς της επίβλεψης.

(γ) Γενικά οι επιβλέποντες το εργοτάξιο σε ορισμένες περιπτώσεις δεν διασφάλισαν τη διαδικασία ελέγχου εφαρμογής των σχεδίων και ποιότητας της εργασίας. Επιπρόσθετα, σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγιών που εκδόθηκαν, χρησιμοποιήθηκε φρασεολογία που δεσμεύει τον επιμετρητή ποσοτήτων του Τμήματος να πληρώσει αβασάνιστα ή/και αδικαιολόγητα ποσά στον εργολάβο.

(δ) Η ερευνητική επιτροπή θεωρεί αντικανονική και παράτυπη την παραλαβή ορισμένων πολυκατοικιών με ημερομηνίες κατά τις οποίες οι εργασίες δεν είχαν ακόμη συμπληρωθεί, δεν είχαν καταγραφεί οι ατέλειες και δεν είχαν εκτελεστεί οποιεσδήποτε επιδιορθώσεις.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων αφού άκουσε τις απόψεις όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών και έλαβε σοβαρά υπόψη της τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της έχει καταλήξει κατά πλειοψηφίαν, στα πιο κάτω συμπεράσματα:

(α) Οι τιμές που ανακοινώθηκαν αρχικά από το Υπουργείο Οικονομικών προς τις οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων όσον αφορά το κόστος των οικιστικών μονάδων του συνοικισμού, αν και προκαταρκτικά,

παρουσιάζουν μεγάλη διαφορά από τις τιμές στις οποίες τελικά πωλήθηκαν οι μονάδες στους ενδιαφερομένους σε βαθμό που ξεπερνά τα όρια του επιτρεπτού, ώστε εύλογα να προκαλείται η αντίδραση των αγοραστών που ζητούν επαναφορά στις αρχικές τιμές.

Η Επιτροπή έχοντας ιδιαίτερα κατά νου τα συμπεράσματα της προαναφερθείσας έκθεσης της ερευνητικής επιτροπής, καθώς και τη χαμηλή ποιότητα των οικιστικών μονάδων, θεωρεί απαράδεκτο να επιβαρύνονται οι αγοραστές με τα επιπρόσθετα αυτά ποσά, μεγάλο μέρος των οποίων οφείλεται σε λανθασμένες ενέργειες εκ μέρους των αρμοδίων, και τα οποία ανεβάζουν το κόστος των κατοικιών σε σημείο που να μην ανταποκρίνεται στην πραγματική αξία των μονάδων.

Παράλληλα, το γεγονός ότι οι κατοικίες αυτές παρουσιάζουν ατέλειες και κακοτεχνίες οι οποίες και πάλιν οφείλονται σε κακούς χειρισμούς των αρμοδίων καθιστά μεγαλύτερη την αδικία σε βάρος των αγοραστών οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να προβούν από μόνοι τους σε επιδιορθώσεις.

(β) Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι οι πρόσφυγες αγοραστές των κατοικιών του Συνοικισμού «Ζήνων» έχουν εμπλακεί, χωρίς τη δική τους υπαιτιότητα, σε μια πολύ δυσάρεστη από κάθε άποψη κατάσταση γι' αυτό και καλεί την Κυβέρνηση να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να ικανοποιηθούν τα αιτήματα των προσφύγων όπως έχουν εκτεθεί πιο πάνω με στόχο την επανόρθωση της κατάστασης αυτής.

Η Επιτροπή με την ευκαιρία αυτή επιθυμεί να εκφράσει την ανησυχία της για τον τρόπο με τον οποίο οι αρμόδιοι χειρίστηκαν το όλο έργο του συνοικισμού 'Ζήνωνα', το οποίο από το στάδιο του προγραμματισμού του μέχρι και την ολοκλήρωσή του χαρακτηρίζεται από ασυνέπεια, κακούς χειρισμούς, έλλειψη συντονισμού και ελέγχου με αποτέλεσμα τη συνεχή διαφοροποίηση των δεδομένων για τους ενδιαφερομένους και την δημιουργία όλων των προαναφερθεισών δυσάρεστων επιπτώσεων γι' αυτούς αλλά και που σε τελευταία ανάλυση οδηγούν σε διασπάθιση του δημόσιου χρήματος. Γι' αυτό και η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να υπογραμμίσει την ανάγκη όπως, για αποφυγή οποιωνδήποτε παρόμοιων καταστάσεων, τέτοια έργα προγραμματίζονται και εκτελούνται με όλη τη δέουσα σοβαρότητα και επιμέλεια, ιδιαίτερα δε όταν σ' αυτά εμπλέκονται τα στεγαστικά και οικονομικά συμφέροντα των προσφύγων οι οποίοι ήδη έχουν υποστεί πολλές ταλαιπωρίες και οικονομικά βάρη.

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Π. Στυλιανού και Ζ. Τουλούρας επιφυλάχθηκαν να εκθέσουν τις θέσεις τους κατά την συζήτηση του θέματος ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όπως ήδη αποφασίστηκε, η συζήτηση θα γίνει στην ερχόμενη συνεδρίαση.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
- (3) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (4) Ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας)

- (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (5) Ο περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμος του 1987.
  - (6) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.
  - (7) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
  - (8) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Ατδ. (Κυρωτικός) (Αρ.3) Νόμος του 1987.
  - (9) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
  - (10) Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
  - (11) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Αναπομπή).
  - (12) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
  - (13) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
  - (14) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
  - (15) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.
  - (16) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987.
  - (17) Ο περί του Πρωτοκόλλου Εφαρμογής του Δεύτερου Σταδίου Εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ε.Ο.Κ. και του Πρωτοκόλλου Προσαρμογής συνεπεία της προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλλικής Δημοκρατίας εις την Κοινότητα (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
  - (18) Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο).
  - (19) Ο περί Έδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο).
  - (20) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο).
  - (21) Ο περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
  - (22) Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμος του 1987. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο).
  - (23) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
  - (24) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.
  - (25) Οι περί Τροχαίας (Τροποποιητικοί) Δημοτικοί Κανονισμοί του Δήμου Πόλης (Χρυσοχούς) του 1987.
  - (26) Οι περί Εκρηκτικών Υλών (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.

- (27) Οι περί Συντηρητικών εις τα Τρόφιμα (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
- (28) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αραδίππου 1987.
- (29) Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
- (30) Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987.
- (31) Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αύξεις Συμπληρωματικών Παροχών) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987.
- (32) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 Δεκεμβρίου 1987 και που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και εκπαιδευτική Υπηρεσία και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, δυνάμει των σχετικών νομοθεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνηση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη). (12.3.87). (Συνέχιση της συζήτησης).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε μπαράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων). (8.10.87).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του».
(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Α. Παρισινό). (9/10/86).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν παιδείας στους φοιτητές του Ι.Ξ.Ε.Τ. με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν διδακτρα με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής».
(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Μ. Παπαπέτρου). (5/11/87).
- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη άμεσης εφαρμογής των Κανονισμών που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5(1)(θ) των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων».

Ο Βουλευτής του Σ.Κ. ΕΔΕΚ κ. Ομήρου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η μελισσοκομία και τρόποι αντιμετώπισής τους»

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Επίσης ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ—Αριστεράς κ. Μιχάλης Πουμπουρής ζητά την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες που αυτοστεγάστηκαν με δικά τους έξοδα, κατά κύριο λόγο σε τουρκοκυπριακή γη, και η παροχή βοήθειας σ' αυτούς».

Το θέμα προκύπτει από Ερώτηση του κ. Πουμπουρή ημερ. 19.9.1987 στην οποία δεν δόθηκε απάντηση και επομένως δεν χρειάζεται την έγκριση της Βουλής για να εγγραφεί.

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης 8.10 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Ανδρέου Αντώνης
Γαλανός Αλέξης
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ερωτοκρίτου Κώστας
Ζαχαριάδης Λεάνδρος
Ζιαρτίδης Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κληρίδης Γλαύκος
Κόλοκος Πολύβιος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος
Μανδριώτης Στέλιος
Μαρκίδης Αλέκος
Μάτσης Ιωάννης

Μιχαηλίδης Θάλης
Μιχαηλίδης Χαμπής
Μουσιούττας Νίκος
Ομήρου Γιαννάκης
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαϊωάννου Εζεΐας
Παπαπέτρου Μιχάλης
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος
Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων:

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ομόφωνη έγκριση του ψηφίσματος της Βουλής των Αντιπροσώπων που αναφέρεται στην υπογραφέισα συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών για την κατάργηση των πυραύλων μέσου και μικρότερου βεληνικούς.

(2) Σύντομη δήλωση του Προέδρου της Βουλής με την ευκαιρία της επετείου της διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

(3) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(4) Έκθεση για τις Προτάσεις Νόμου «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και «Ο περί της Ατελούς Εισαγωγής Αυτοκινήτων από Κύπριους πολίτες οι οποίοι εργάζονται στο εξωτερικό Νόμος του 1987». Σύντομη διαλογική συζήτηση πάνω στο θέμα (Α. Μαθηκολώνης, Πρόεδρος, Α. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου, Λ. Ιεροδιακόνου) και ψήφιση αυτών σε Νόμο.

(5) Απόσυρση των Νομοσχεδίων: (α) «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 84) του 1987» και (β) «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 97) του 1987».

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 77) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 90 του 1987).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 105) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 91 του 1987).

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 107) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 92 του 1987).

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 116) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 93 του 1987).

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 117) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 94 του 1987).

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 118) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 95 του 1987).

(12) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 83) του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως (υπ' αρ. 78 του 1987).

(13) Έκθεση για τα Νομοσχέδια «Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1986 Νόμος του 1987» και «Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.

(14) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987». Αναβολή της συζήτησης του θέματος για την επόμενη συνεδρία.

(15) Έγκριση της Απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων για ανάκληση των Νόμων «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987», οι οποίοι δεν έχουν ακόμα εκδοθεί και εκκρεμούν ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου για γνωμάτευση.

(16) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Διορισμοί και Προαγωγαί) Κανονισμοί του 1987». Αγορεύσεις και συζήτηση πάνω στο θέμα (Α. Μαρκίδης, Ν. Μουσιούττας, Α. Φάντης, Γ. Ομήρου, Α. Γαλανός, Λ. Ζαχαριάδης, Α. Ζιαρτίδης, Μ. Χριστοφίδης, Π. Στυλιανού, Δ. Ηλιάδης) και έγκριση των Κανονισμών.

(17) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(18) Ερωτήσεις—Απαντήσεις: (Η σύνδεση της κοινότητας Αγίου Θεράποντος με τη Β΄ Φάση του αρδευτικού έργου Παραμαλιού-Αυδήμου. — Η εγκατάσταση μόνιμου αντλητικού συγκροτήματος για την αξιοποίηση της γεώτρησης στην Αυδήμου. — Η ακαταλληλότητα του οικήματος που χρησιμοποιείται ως ιατρείο στο χωριό Μαρί. — Τα αιτήματα των κατοίκων της Κοινότητας Ορόκλινης. — Τα αιτήματα των κατοίκων της κοινότητας Γερακιών. — Τα αιτήματα των κατοίκων των κοινοτήτων Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας και Αρεδιού. — Η ανάγκη λήψης μέτρων για απαγόρευση της εισαγωγής και προβολής ταινιών και εισαγωγής και κυκλοφορίας εντύπων που προβάλλουν σκηνές βίας. — Η ασφαλή στρωση του δρόμου Χρυσοσπηλιώτισσας μέχρι τη λεωφόρο Ανθούπολης. — Η ανάγκη αναγραφής ημερομηνίας λήξεως στα φυτοφάρμακα. — Η αξιοποίηση των νερών του ποταμού Καρκώτη. — Η πρόκληση ζημιών στις φυτείες της περιοχής του χωριού Μονής από την αιθαλόσκηνη που εξέρχεται από τον τοπικό Ηλεκτροπαραγωγικό Σταθμό. — Η καθυστέρηση στον εφοδιασμό με βιβλία των μαθητών των Γυμνασίων. — Η ανάγκη αύξησης των επιδομάτων των αναπήρων και αναξιοπαθόντων. — Η πολύχρονη καθυστέρηση στην ηλεκτροδότηση της οικίας του κ. Παναουρή στο Μουτουλλά. — Η ανάγκη μείωσης των τελών διαμονής και διατροφής που καταβάλλουν οι φοιτητές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών).

(19) Συζήτηση επί διαδικαστικού θέματος (Α. Γαλανός, Πρόεδρος, Π. Στυλιανού, Α. Μαρκίδης, Ε. Παπαϊωάννου, Ι. Ιωαννίδης).

(20) Αγορεύσεις Βουλευτών (Γ. Σαββίδης, Ο. Δημητρίου, Ι. Ιωαννίδης, Α. Μαρκίδης, Ι. Κατσουνωτός) πάνω στο θέμα «Το επικίνδυνο υγρό Ασκαρέλ». (Συνέχιση της συζήτησης).

(21) Έκθεση για το θέμα «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνηση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη). Αναβολή της συζήτησης του θέματος για την επόμενη συνεδρία.

(22) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ της Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η μελισσοκομία και τρόποι επίλυσής τους». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου

Βουλευτή κ. Γ. Ομήρου). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

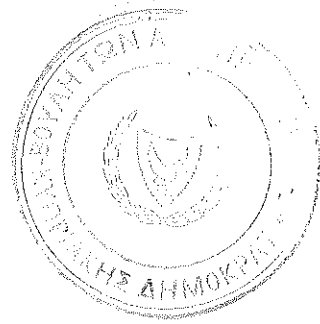
- (β) «Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες που αυτοστεγάστηκαν με δικά τους έξοδα, κατά κύριο λόγο σε Τουρκοκυπριακή γη, και η παροχή βοήθειας σ' αυτούς». (Θέμα εγγραφέν από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Μιχάλη Πουμπουρή). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 17ης Δεκεμβρίου 1987

(Ώρα έναρξης 4.20 μ.μ.)

(Αρ. 13)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(ΟΔ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, τα αιματηρά γεγονότα με τις απώλειες ζώων από Παλαιστίνιους δεν μπορούν να μας αφήσουν αδιάφορους. Γι' αυτό και στα χέρια σας πρέπει να έχετε ένα κείμενο ψηφίσματος το οποίο παρακαλώ το Γραμματέα να αναγνώσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχοντας υπόψη τα πρόσφατα αιματηρά επεισόδια στις κατεχόμενες περιοχές της Λωρίδας της Γάζας και της Δυτικής Όχθης του Ιορδάνη ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Καταδικάζει την αιματηρή καταστολή των διαδηλώσεων διαμαρτυρίας των αμάχων παλαιστινίων στις κατεχόμενες περιοχές της Λωρίδας της Γάζας και της Δυτικής Όχθης του Ιορδάνη από τις Ισραηλινές Δυνάμεις Κατοχής.
2. Επαναβεβαιώνει τα προηγούμενα Ψηφίσματά της αναφορικά με την υποστήριξη των αναφαίρετων δικαιωμάτων του Παλαιστινιακού λαού.
3. Υποστηρίζει τα σχετικά Ψηφίσματα του Ο.Η.Ε. για το Μεσανατολικό που ζητούν την αποχώρηση του Ισραήλ από τα κατεχόμενα αραβικά εδάφη και το σεβασμό των δικαιωμάτων των κατοίκων των εν λόγω περιοχών.

4. Εκφράζει την αλληλεγγύη και συμπαράστασή της προς τον Παλαιστινιακό λαό και το δίκαιο αγώνα του για μια δίκαιη και διαρκή λύση του προβλήματός του.

17 Δεκεμβρίου, 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως αυτό το Ψήφισμα εγκριθεί;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το Ψήφισμα εγκρίνεται.

Θα προχωρήσουμε τώρα με την κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων, επειδή υπάρχουν δυο νομοσχέδια που πρέπει να κηρυχθούν επείγοντα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 1) Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
Στάληκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 2) Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
Στάληκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το Υπουργείο Οικονομικών στάληκαν τα κάτωθι νομοσχέδια:

- 3) Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
4) Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
5) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όλα παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 6) Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
Στάληκε από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα κάτωθι στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- 7) Ο περί παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
8) Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

- 9) Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- 10) Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- 11) Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται όλα στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

«Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987» παρακαλώ να κηρυχθεί επείγον.

Υπάρχει ένσταση όπως αυτό το νομοσχέδιο κηρυχθεί επείγον;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, κηρύσσεται επείγον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 12) Οι περί Εμπορικών Αντιπροσώπων (Συγκρότηση και Λειτουργία Συμβουλίου, Εγγραφή Μελών και Τέλη) Κανονισμοί του 1987.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 13) Οι περί Αφαιρέσεων και Μεταμοσχεύσεων Βιολογικών Ουσιών Ανθρώπινης Προελεύσεως Κανονισμοί του 1987.

Στάληκαν από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 14) Σύσταση Αρ. 169 που υιοθετήθηκε κατά την 70ή Σύνοδο της Γενικής Συνδιασκέψεως Εργασίας (Ιούνιο του 1984).

Στάληκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 15) Έγγραφο που αφορά: Την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού από τις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Λεμεσού, Ανθούπολης και Παραλιμνίου δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Έκτακτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Στάληκε από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 16) Έγγραφο που αφορά: (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική υπηρεσία και (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως

—Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόταση νόμου. Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1987.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου κηρυχθεί επείγουσα;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου κηρύσσεται επείγουσα.

Παρακαλώ την Επιτροπή Οικονομικών όπως επιληφθεί των δυο νομοσχεδίων τα οποία έχουν κηρυχθεί επείγοντα, για να τα δούμε στη σημερινή συνεδρία της Βουλής.

Προχωρούμε τώρα με τη Νομοθετική Εργασία. Το πρώτο θέμα είναι «Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αναγνώσθηκε στην προηγούμενη συνεδρία της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ηλιάδης. Ορίστε.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, χαιρετίζουμε με ικανοποίηση το νομοσχέδιο αυτό και ιδιαίτερα το γεγονός ότι αναμένεται να ψηφιστεί και στην ολομέλεια ομόφωνα, όπως ομόφωνα έχει περάσει και από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας. Γιατί, κ. Πρόεδρε, πέρα από τον τίτλο του νομοσχεδίου που αφορά τις μεταδοτικές ζωικές ασθένειες, αυτό το νομοσχέδιο αποτελεί το μόνο νομικό όπλο για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου των ζώων από τα κατεχόμενα και θα θέλαμε να κάνουμε μερικές παρατηρήσεις πάνω σ' αυτό το θέμα.

Στις 29 Ιανουαρίου 1987 με τη λήξη της συζήτησης του θέματος του λαθρεμπορίου της Πύλας είχαμε καταθέσει στο Σώμα τέσσερις προτάσεις νόμου. Μια για την καταπολέμηση των ζωικών ασθενειών, μια για τις φυτικές ασθένειες, μια για τροποποίηση του Νόμου περί Τελωνείων και μια για ένα καινούργιο νόμο που αφορά την ποινικοποίηση της διακίνησης των αγαθών από τις κατεχόμενες περιοχές.

Στις 18 Μαρτίου 1987 στη συνεδρία της Επιτροπής Γεωργίας που συζητούσε την πρόταση νόμου, αυτή που ψηφίζουμε σήμερα, δηλώθηκε από την Κυβερνητική πλευρά ότι θα κατατεθεί τροποποιημένος και εκσυγχρονισμένος ολόκληρος ο νόμος, και όχι μόνο το μέρος που αφορούσε τις ποινές, μέσα σε 15 μέρες. Τελικά

κατατέθηκε εκσυγχρονισμένος ο νόμος, αλλά όχι σε 15 μέρες, αλλά σε οκτώ μήνες. Στις 24 Σεπτεμβρίου κατατέθηκε και δημοσιεύτηκε στις 21 Οκτωβρίου 1987. Μια καθυστέρηση οκτώ ολόκληρων μηνών. Η Επιτροπή Γεωργίας μετά την κατάθεση χωρίς καθυστέρηση επιλήφθηκε του θέματος στις 24 Νοεμβρίου και την 1η Δεκεμβρίου 1987.

Χαρακτηριστικό της ομοφωνίας και της κοινής αντίληψης που επικράτησε είναι ότι η Επιτροπή ομόφωνα όχι μόνο δέχθηκε την έννοια της αύξησης των ποινών, αλλά θεώρησε σαν ανεπαρκείς τις ποινές που εισηγήθηκε η Εκτελεστική Εξουσία, έτσι, ενώ για την πρώτη, δεύτερη και τρίτη διάπραξη του αδικήματος είχαμε πρόταση για τρεις μήνες ή και £200 πρόστιμο, για τη δεύτερη έξι μήνες και £500, για την τρίτη δώδεκα μήνες και £1,000, τελικά αυξήθηκαν ουσιαστικά οι ποινές σε έξι μήνες ή και £450 πρόστιμο για την πρώτη φορά διάπραξης του αδικήματος, ένα χρόνο και £1,000 πρόστιμο για τη δεύτερη φορά, δυο χρόνια και £1,500 πρόστιμο για την τρίτη φορά.

Η συνέπεια αυτής της οκτάμηνης καθυστέρησης, κ. Πρόεδρε, ήταν ότι κυριολεκτικά έχουν αποθρασυνθεί οι πάσης μορφής λαθρέμποροι. Και δεν είναι μόνο αυτό. Είναι το γεγονός ότι ήταν αδύναμα και δεμένα τα χέρια των Κύπριων δικαστών να επιβάλουν την τάξη και είναι οι ίδιοι οι δικαστές, ιδιαίτερα του Επαρχιακού Δικαστηρίου της Λάρνακας, που με επανειλημμένες αποφάσεις τους ζήτησαν την τροποποίηση της νομοθεσίας, ώστε να μπορέσουν να ασκήσουν σωστά και αποτελεσματικά το δικαιοδοτικό τους έργο. Και επειδή από αυτό το βήμα δεν πρέπει να αρκούμαστε μόνο σε κριτικές, αλλά κάποτε και σε δίκαιους επαίνους πρέπει να επεκτεινόμαστε, να μου επιτρέψετε να αναφέρω μια πολύ πρόσφατη απόφαση του Επαρχιακού Δικαστή της Λάρνακας κ. Αρέστη που αφορά αυτό ακριβώς το θέμα. Λέει στην επιβολή της ποινής ότι «Ο κατηγορούμενος στην υπόθεση εκείνη βρέθηκε ένοχος από το Δικαστήριο σε δύο κατηγορίες ότι μετακίνησε ζωοκομικά προϊόντα από περιοχές στις οποίες δεν διενεργήθηκε η απαιτούμενη εξέταση. Γι' αυτά τα αδικήματα ο νόμος προβλέπει σε περίπτωση πρώτης καταδίκης πρόστιμο £25 και σε περίπτωση δεύτερης £50 και σε περίπτωση τρίτης καταδίκης πρόστιμο μάλιστα £100». Και αυτό ήταν το καλύτερο κίνητρο για την ανάπτυξη του λαθρεμπορίου. «Παρά το γεγονός ότι τα Δικαστήρια επανειλημμένα, ιδίως το Δικαστήριο της Λάρνακας, έχουν τονίσει την ανεπάρκεια των ποινών για περιπτώσεις αυτού του είδους, δυστυχώς ο νομοθέτης αφήνει ως έχουν τις ποινές οι οποίες πραγματικά θεωρούνται ανεπαρκέστατες. Δεν θα αναφερθώ στα γεγονότα της υπόθεσης, τα οποία μόλις προ ολίγου στην ομιλία μου έχω αναλύσει, θα ήθελα όμως να κάμω ένα τελικό σχόλιο ότι ένας λαός, ο οποίος κάμνει αντικατοχικό αγώνα, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός και να μη χρηματοδοτεί ο ίδιος αυτούς οι οποίοι τον καταδυναστεύουν και είναι έτοιμοι να κατασπαράξουν και το υπόλοιπο τμήμα του τόπου μας. Η περίπτωση της Πύλας—συνεχίζει ο Δικαστής Αρέστης—είναι περίπτωση χαρακτηριστική του ραγιαδισμού που χαρακτηρίζει ορισμένους ανθρώπους σε αυτό τον τόπο. Στην Κύπρο έχει πολλές ευκαιρίες κάποιος για να κερδίσει τα προς το ζην και δεν χρειάζεται να περιφέρεται εμπορευόμενος κερδοσκοπώντας ή διασκεδάζοντας στην ύποπτη περιοχή της Πύλας. Ο κατηγορούμενος στην παρούσα υπόθεση έχει ακόμα μία προηγούμενη καταδίκη και αυτό θα έχει συνέπεια το ύψος της ποινής η οποία εν πάση περιπτώσει, επειδή ήταν η δεύτερη καταδίκη, δεν μπορούσε και δεν υπερέβη τις £50».

Αυτή ήταν η κριτική την οποία δικαιολογημένα άσκησε στο Νομοθετικό Σώμα η Δικαστική Εξουσία.

Κύριε Πρόεδρε, η νομοθεσία μας σ' αυτό το σημείο αλλάζει με την ψήφιση του σημερινού νόμου. Όμως αυτό δεν είναι αρκετό. Θα πρέπει οι αστυνομικές, οι δικαστικές αρχές να ασκήσουν αποφασιστικά τις αρμοδιότητές τους και θα πρέπει η Κυβέρνηση επιτέλους να αλλάξει πολιτική πάνω σ' αυτό το θέμα. Η αστυνόμευση της περιοχής ή καλύτερα των περιοχών, όπου ασκείται συστηματικά το λαθρεμπόριο, είναι από ανύπαρκτη έως υποτυπώδης παρά τις υποσχέσεις που δόθηκαν και από τον έντιμο Υπουργό Εσωτερικών από αυτό το ίδιο το βήμα και παρά το ομόφωνο ψήφισμα της Βουλής της 29ης του Γενάρη του 1987 που καλούσε την Κυβέρνηση να διαφωτίσει το λαό—τέτοια διαφώτιση δεν είδαμε—και να λάβει άμεσα όλα τα αναγκαία μέτρα για την πάταξη του λαθρεμπορίου και των συνεπειών του.

Από τον περασμένο Μάρτη, όταν συζητούσαμε και τις άλλες τρεις προτάσεις νόμου που καταθέσαμε στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, μας λέχθηκε από την επίσημη πλευρά ότι θα έφερναν τις απόψεις τους μέσα σε 15 μέρες. Οι 15 μέρες έγιναν 10 μήνες και ακόμα περιμένουμε εκείνες τις απόψεις. Στο μεταξύ, μετά το θόρυβο που είχε δημιουργηθεί από τη συζήτηση του λαθρεμπορίου της Πύλας και το πρόσκαιρο συγκράτημα και την αναστολή των «ευγενών» δραστηριοτήτων των λαθρεμπόρων, μετά από όλα αυτά, όταν πια δεν λήφθηκε κανένα ουσιαστικό μέτρο, ήταν φυσικό να φθάσουμε στην αποθράσυνση και στην πλήρη αποχαλίνωση, γιατί «οι άνθρωποι» πραγματικά δεν βρίσκουν κανένα σοβαρό λόγο γιατί θα πρέπει να περιορίσουν τις λαθρεμπορικές, τις εγκληματικές και τις προδοτικές τους δραστηριότητες. Εξαρτάται και από μας να προωθήσουμε σύντομα τη νομοθεσία που εκκρεμεί ενώπιον του Σώματος, αλλά κυρίως από την Εκτελεστική Εξουσία να ασκήσει αποτελεσματικά και με μια σωστότερη πολιτική τις εξουσίες τις οποίες έχει από το Σύνταγμα και τους Νόμους.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Χαιρετίζουμε την ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής Γεωργίας για την ψήφιση του περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμου του 1987.

Είναι γνωστό πως η Κυβέρνηση πήρε και παίρνει μέτρα για την πάταξη του λαθρεμπορίου. Αποτέλεσμα δε είναι η σχεδόν καθημερινή παρουσίαση στο δικαστήριο των λαθρεμπόρων.

Η ομάδα μας υποστήριξε ένθερμα την αύξηση των ποινών, γιατί πιστεύουμε ότι θα αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα στην παράνομη μετακίνηση ζώων και ζωοκομικών προϊόντων από τις κατεχόμενες περιοχές. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παρισινός.

Α. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η ποινή που οι Νόμοι της πολιτείας επιβάλλουν σίγουρα αποσκοπεί σε

συγκεκριμένους στόχους. Πρώτα να τιμωρήσει και, αν είναι δυνατόν, να σωφρονίσει τον παραβάτη και ύστερα να αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα για όσους προαλείφονται να παρανομήσουν.

Για τη συγκεκριμένη περίπτωση οι ποινές που υπήρχαν ήταν τόσο ελάχιστες που δικαιολογημένα υπήρχε η απαίτηση των δικαστηρίων για αύξησή τους και δικαιολογημένη επίσης ήταν η δυσφορία ολόκληρου του νομικού κόσμου της χώρας. Και φυσικά η δυσφορία αυτή δεν αφορούσε το φτωχό αγρότη που από άγνοια ή αμέλεια μπορούσε να αποτελέσει με τις πράξεις του κίνδυνο μετάδοσης της αρρώστειας των ζώων. Αλλά αφορά μια άλλη τάξη η οποία έχει αναπτυχθεί κάτω από τη μαύρη σκιά του εισβολέα κατακτητή, την τάξη των λαθρεμπόρων, γιατί είδαμε πραγματικά να δημιουργείται μια νέα αριστοκρατία του πλούτου με διαλεκτά μέλη τους λαθρεμπόρους των ψαριών, του ουίσκυ, των αθλητικών ειδών, των ζώων και των προϊόντων αυτών και τόσων άλλων καταναλωτικών αγαθών της κοινωνίας μας.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, σαν νησί, έχουμε το πλεονέκτημα της αυτοπροστασίας. Με πολλή προσπάθεια και πολλή αυστηρότητα έχουμε πραγματικά πετύχει να περιορίσουμε τις ασθένειες των ζώων και μερικές ακόμη να τις εξαλείψουμε.

Δυστυχώς οι αδίστακτοι λαθρέμποροι άνοιξαν την πόρτα για την αύξηση και πάλι των ασθενειών για τα ζώα και κατ' επέκταση τον κίνδυνο της υγείας του λαού. Γιατί είμαστε βέβαιοι ότι οι δυνάμεις κατοχής επιτρέπουν ελεύθερα και ανεξέλεγκτα την εισαγωγή ζώων μεταφέροντας τους οποιουδήποτε κινδύνους και τις οποιεσδήποτε αρρώστειες.

Με το νομοσχέδιο το σημερινό πιστεύουμε ότι έχουμε λύσει τα χέρια της δικαιοσύνης και περιμένουμε πραγματικά να έχουμε οπωσδήποτε πολύ πιο θετικά αποτελέσματα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως προσέξαμε όλοι, η Έκθεση της Επιτροπής είναι ομόφωνη και είναι φανερό ότι ολόκληρο το Σώμα καταδικάζει, και όχι μόνο το Σώμα αλλά και ο λαός, οποιεσδήποτε πράξεις λαθρεμπόρων οι οποίες έχουν τις γνωστές πολύ αρνητικές επιπτώσεις για τον τόπο και το λαό και τον αγώνα που διεξάγουμε.

Εκείνο που ήθελα να υπογραμμίσω είναι ότι στην Έκθεση ξεκαθαρίζει ο στόχος του νομοσχεδίου, γιατί στο νομοσχέδιο δεν ήταν δυνατόν να γίνει αναφορά, όπως πρέπει, όπως χρειάζεται και όπως είναι ο στόχος του νομοσχεδίου με τις ποινές. Θέλω να πιστεύω ότι οι αρμόδιοι, όταν θα εφαρμόσουν το νόμο, που πρέπει να τον εφαρμόσουν, δεν θα τον εφαρμόσουν από την ανάποδη για να πλήξουν κτηνοτρόφους για τυχόν μικροπαραπτώματα, όσον αφορά το θέμα των ασθενειών, αλλά θα το χρησιμοποιήσουν πράγματι, για να πλήξουν τους λαθρεμπόρους και να εξυπηρετήσουν αυτό που επιδιώκει ο σκοπός του Νόμου με τις ποινές και υπογραμμίζεται στη σχετική Έκθεση της Επιτροπής. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε, μόνο δυο λόγια. Εδώ δεν υπάρχει καμιά διαφωνία ότι πρέπει πράγματι να υπάρξει μια συντονισμένη προσπάθεια να κτυπηθεί το λαθρεμπόριο με κάθε δυνατό τρόπο. Και, όπως η Κυβέρνηση πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις διάφορες εισηγήσεις και παραστάσεις της Βουλής, πιστεύω ότι πρέπει να αναμένουμε και από τη δική μας πλευρά να δώσουμε στην Κυβέρνηση εκείνα τα μέσα που χρειάζεται, για να καταπολεμήσει αποτελεσματικά το λαθρεμπόριο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κήρυξις τόπου ως μολυσμένου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία του Υπουργού. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κήρυξις τόπου απηλλαγμένου μολύνσεως. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εκχώρησις εξουσιών του Υπουργού. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καθορισμός Γνωστοποιητέων Νόσων. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Γνωστοποίησις Νόσου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προκαταρκτικά μέτρα επί διαγνώσεως ή υποψίας υπάρξεως γνωστοποιητέας νόσου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αδικήματα και Ποινάί. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Θεραπεία διά παράλειψιν συμμορφώσεως προς τον παρόντα Νόμον. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις και Επιφύλαξις. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ.3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Χρίστος Σολωμής

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους στο πιο πάνω νομοσχέδιο εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών νομοθεσίας ώστε το προβλεπόμενο σ' αυτή χρονικό όριο, μέχρι του οποίου ο Υπουργός Εσωτερικών μπορούσε να παρέχει δωρεάν τις αναγκαίες τεχνικές υπηρεσίες στα δημοτικά συμβούλια που δεν είναι σε θέση να ιδρύσουν ή να διατηρήσουν τέτοιες υπηρεσίες, να επεκταθεί στους 30 μήνες.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του πιο πάνω νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987». Πρόταση Νόμου. «Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. Πρόταση νόμου.

Υπάρχει κοινή Έκθεση. Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να την αναγνώσει.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ
 1. «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ
 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τις πιο πάνω προτάσεις νόμου σε αριθμό συνεδριών της, η τελευταία των οποίων πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Με τις υπό συζήτηση προτάσεις νόμου, που κατατέθηκαν από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, σκοπείται, σύμφωνα με τις αιτιολογικές εκθέσεις που τις συνοδεύουν, η τροποποίηση της νομοθεσίας που διέπει τις προεδρικές εκλογές με το διορισμό υπηρετούντων Δικαστικών Λειτουργιών στα αξιώματα του Γενικού Εφόρου, του Βοηθού Γενικού Εφόρου και των Εφόρων Εκλογής με απώτερο στόχο τη διασφάλιση του αδιάβλητου των επικείμενων προεδρικών εκλογών.

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο όπως ακούσει και τις απόψεις της Δικαστικής Εξουσίας πάνω στα υπό συζήτηση σχέδια νόμου. Το Ανώτατο Δικαστήριο με σχετική επιστολή του πληροφόρησε την Επιτροπή ότι δεν μπορεί να εκφράσει οποιεσδήποτε απόψεις για το όλο θέμα ενόψει του γεγονότος ότι από τις πρόνοιες των προτεινόμενων νόμων εγείρονται σοβαρά συνταγματικά θέματα για τα οποία πιθανόν σε μεταγενέστερο στάδιο να κληθεί να αποφανθεί δυνάμει των δικαστικών δικαιοδοσιών του.

Η Επιτροπή, ύστερα από σοβαρό προβληματισμό και τη διαπίστωση ότι η ανάθεση σε δικαστικά όργανα εξουσιών που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της Εκτελεστικής Εξουσίας είναι εκ πρώτης όψεως αντίθετη προς την καθιερωμένη συνταγματική αρχή της διάκρισης των εξουσιών, εξέτασε το ενδεχόμενο ανάθεσης καθηκόντων Γενικού Εφόρου, Βοηθού Γενικού Εφόρου και Εφόρων Εκλογής είτε στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και την Υπηρεσία του είτε σε πρώην μέλη της Δικαστικής Υπηρεσίας ή άλλα πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και ψηλού ηθικού επιπέδου που δεν ανήκουν στη δημόσια ή την εκπαιδευτική υπηρεσία. Για τα θέματα αυτά η Επιτροπή είχε την ευκαιρία ν' ανταλλάξει απόψεις με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εσωτερικών και ειδικότερα της Κεντρικής Υπηρεσίας Εκλογών.

Από της πλευράς των τελευταίων υποστηρίχθηκε η άποψη ότι η ανάθεση της εφορείας των εκλογών σε πρόσωπα που δεν διαθέτουν την αναγκαία προπαίδεια στα θέματα των εκλογών δυνατό να οδηγήσει σε αξεπέραστα προβλήματα όταν η διαδικασία της εκλογής θα έχει ήδη αρχίσει.

Τα Μέλη της Επιτροπής αφού μελέτησαν διεξοδικά όλες τις προσφερόμενες εναλλακτικές λύσεις που τέθηκαν ενώπιόν τους για το όλο θέμα έκριναν ότι η εισαγωγή σ' αυτή την περίοδο θεσμικών αλλαγών δυνατό να δημιουργήσει προβλήματα. Τα Μέλη της Επιτροπής έκριναν επίσης ότι ορισμένα ζητήματα που αφορούν την πρόσθετη διασφάλιση του αδιάβλητου των προεδρικών εκλογών θα μπορούσαν, με τη συνεργασία των εκπροσώπων των υποψηφίων, να ρυθμιστούν στα πλαίσια της καθιερωμένης μικτής επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών και των κομμάτων που εγκαθιδρύεται για τους σκοπούς της διεξαγωγής οποιασδήποτε εκλογής γι' αυτό και τάχθηκαν ενάντια στην ψήφιση σε νόμους των υπό συζήτηση προτάσεων νόμου.

Τα Μέλη της Επιτροπής κ.κ. Α. Φάντης και Χρ. Πέτας δήλωσαν ότι η Κοινοβουλευτική τους Ομάδα θα υποστηρίξει την τροποποίηση της εκλογικής νομοθεσίας ώστε καθήκοντα Γενικού Εφόρου, Βοηθού Γενικού Εφόρου και Εφόρων Εκλογής να αναλάβει ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής και τα μέλη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας κατά σειρά ιεραρχίας, αντίστοιχα, όπως ήταν η υπαλλακτική, αρχικά λύση που συμφωνήθηκε στο στάδιο της Επιτροπής και σε υποκατάσταση των προτάσεων νόμου που κατατέθηκαν από την πλευρά τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς θα καταψηφίσει το

νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε στην τελική του μορφή, και θα επιμένει στην πρόταση την οποία έχει υποβάλει για την τροποποίηση αυτού του νομοσχεδίου.

Τα ελατήρια τα οποία ώθησαν την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς να καταθέσει τη γνωστή πρόταση νόμου, που στην τελική της μορφή διαμορφώθηκε όπως αναφέρεται στην Έκθεση, δεν έχουν καμιά προσωπική αιχμή εναντίον οποιουδήποτε και ειδικότερα εναντίον του Γενικού Εφόρου Εκλογής ή του Βοηθού Γενικού Εφόρου. Ο λόγος για τον οποίο η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς υπέβαλε αυτή την πρόταση νόμου και θα επιμένει στην ψήφισή της είναι γιατί θέλει να διασφαλίσει κατά ένα πιο ουσιαστικό τρόπο και ένα πιο αποτελεσματικό τρόπο το αδιάβλητο των εκλογών. Και αυτή η ανάγκη προκύπτει από το γεγονός ότι η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα έχει συγκεκριμένες περιπτώσεις υπόψη της, κατά τις οποίες Έφοροι Εκλογών διέπραξαν ατασθαλίες κατά τις προηγούμενες εκλογές. Είναι γι' αυτό που, στην έγνοια μας να διασφαλιστεί κατά πιο ουσιαστικό τρόπο το αδιάβλητο των εκλογών, προχωρήσαμε, καταθέσαμε τη σχετική πρόταση νόμου η οποία, όπως αναφέρεται και στην Έκθεση, θα επιμένουμε να ψηφιστεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα είχε αποδεχθεί την πρόταση νόμου, όπως είχε υποβληθεί αρχικά, δηλαδή να αναληφθεί η εποπτεία της επιτήρησης των εκλογών από τη Δικαστική Εξουσία. Αυτή ήταν η πρόταση του ΑΚΕΛ. Στη συνέχεια όμως, λόγω της απροθυμίας που επιδείχθηκε από τη Δικαστική Εξουσία και λόγω του γεγονότος πως πιθανόν να δημιουργούνταν και συνταγματικά προβλήματα, η ιδέα εγκαταλείφθηκε και έγινε η πρόταση να δοθεί σε άλλη Υπηρεσία του Κράτους η επιτήρηση των εκλογών. Συνεπώς έχει αρθεί το θεμέλιο της σκέψης των εισηγητών του νόμου που ήθελαν μια θεσμική αλλαγή με την οποία εμείς είμαστε καθόλα σύμφωνοι. Ως εκ του λόγου αυτού πράγματι εγκυμονούνται κίνδυνοι, αν ήθελε να ανατεθεί σε μια άλλη υπηρεσία του κράτους σ' αυτό το στάδιο η επιτήρηση και η εποπτεία των εκλογών, να δημιουργηθούν τέτοια προβλήματα που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αδιέξοδα και δυσκολίες στην ομαλή επίλυση θεμάτων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή των εκλογών.

Έτσι και εμείς ταχθήκαμε με την άποψη του επικίνδυνου αυτού και, εφόσον η Δικαστική Εξουσία δεν αναλάμβανε την ευθύνη αυτή — ενώ στην Ελλάδα η υπόθεση έχει λυθεί με την ανάθεση στη Δικαστική Εξουσία — ταχθήκαμε υπέρ της άποψης ότι δεν θα ήταν σκόπιμη η αλλαγή σ' αυτό το στάδιο με τη σκέψη ότι στο μέλλον θα μελετηθούν καλύτερες μέθοδοι για τη διασφάλιση αμερόληπτων εκλογών από πάσης άποψης.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εμείς δεν αντιδικούμε με το ΑΚΕΛ ή με οποιοδήποτε κόμμα του οποίου

σκοπός είναι η διεξαγωγή όσο το δυνατόν αδιάβλητων εκλογών. Αυτό άλλωστε το αποδείξαμε συνεργαζόμενοι με όλα τα κόμματα στο θέμα της σφράγισης των ψηφοδελτίων.

Όσον αφορά την περίπτωση του Γενικού Εφόρου των εκλογών, ειλικρινά δεν θα είχαμε καμιά αμφιβολία, αν έμπαινε οποιοσδήποτε που θα ικανοποιούσε τους πάντες, ότι θα χειριζόταν το θέμα με αδιάβλητο τρόπο. Όμως μας έχει εξηγηθεί και το δεχθήκαμε — η πλειοψηφία τουλάχιστον — ότι θα δημιουργούνταν περιπλοκές που μπορούσαν ακριβώς να πλήξουν το σκοπό τον οποίο αγωνιζόμαστε να εκπληρώσουμε.

Άλλωστε είναι καθαρό ότι τα μέλη της Επιτροπής — όπως αναφέρει και η Έκθεση — δήλωσαν πως είναι διατεθειμένα να συνεργαστούν μέσα στα πλαίσια της καθιερωμένης Μικτής Επιτροπής Υπουργείου Εσωτερικών και κομμάτων που εγκαθιδρύεται για σκοπούς διεξαγωγής των εκλογών. Να συνεργαστούμε, για να προλάβουμε οτιδήποτε μπορεί να σκεφθεί κανένας. Όπως για παράδειγμα, στην περίπτωση του «Ποιος αποφασίζει αν ένα ψηφοδέλτιο είναι έγκυρο ή άκυρο», είχαμε δηλώσει εκεί πως δεν θα μας ενοχλούσε το Γενικό Έφορο να τον περιστοιχίζει ο Γενικός Ελεγκτής, εκπρόσωπος της Εισαγγελίας και εκπρόσωποι των κομμάτων σαν σύμβουλοί του, όταν πρόκειται να αποφανθούν αν ένα ψηφοδέλτιο είναι έγκυρο ή άκυρο.

Ειλικρινά δεν αντιδικούμε με το ΑΚΕΛ σ' αυτή την περίπτωση. Πιστεύουμε όμως ότι η αντικατάσταση του Γενικού Εφόρου υπό τις συνθήκες θα περιέπλεξε ακόμη περισσότερο τα πράγματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές; Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το αδιάβλητο οποιασδήποτε εκλογής και οπωσδήποτε των Προεδρικών εκλογών ήταν πάντα στο επίκεντρο της προσοχής του Δημοκρατικού Συναγερμού. Είναι γεγονός ότι, κατά τη μελέτη των σχετικών προτάσεων νόμων που είχε καταθέσει το ΑΚΕΛ σχετικά με τη βελτίωση των υφιστάμενων εκλογικών νόμων και — για να είμαστε πιο δίκαιοι — για την κατά το δυνατόν προστασία πράγματι του αδιάβλητου των εκλογών τούτων, είμαστε θετικά διατεθειμένοι οποιεσδήποτε τροποποιήσεις μπορούσε να ανεύρουμε — τουλάχιστον σαν Δημοκρατικός Συναγερμός — να τις ψηφίσουμε.

Όταν είχαν διαπιστωθεί κάποιες συνταγματικές ή και άλλες δυσκολίες για την εισαγωγή του θεσμού της επιτήρησης και του ελέγχου των εκλογών από τη Δικαστική Εξουσία, υπήρξαν εκεί και κάποιες άλλες υπαλλακτικές προτάσεις που έγιναν και από πλευράς Δημοκρατικού Συναγερμού, όπως ήταν για π.χ. την κατηγορία των συνταξιούχων δικαστικών η οποία κατ' αρχήν έχει τουλάχιστον, το μαχητό τεκμήριο της αντικειμενικότητας και της δίκαιης μεταχείρισης όλων των υποψηφίων και όλων των κομμάτων.

Όταν και πάλι είχαν διαπιστωθεί δυσκολίες πρακτικής εφαρμόγης, τότε ακριβώς είναι που ο Δημοκρατικός Συναγερμός, υποστήριξε — και στη συνέχεια θα εξηγήσω κάτω από ποιες προϋποθέσεις — ότι οπωσδήποτε η επίβλεψη και αυτών των εκλογών πρέπει να γίνει από το Γενικό Έφορο, ο οποίος στην προκείμενη περίπτωση είναι — αντιλαμβάνομαι — ο Γενικός Διευθυντής του

Υπουργείου Εσωτερικών, και από διάφορους άλλους, δηλαδή Βοηθό Γενικό Έφορο και Εφόρους των Επαρχιακών Εκλογικών Κέντρων.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός και στο παρελθόν — είχε διαπιστώσει ότι λόγω ακριβώς μερικών κενών που υπήρχαν στις σχετικές νομοθεσίες και επίσης λόγω του γεγονότος ότι η Εκτελεστική Εξουσία, η Κυβέρνηση, η οποία βασικά έχει τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο στην προστασία του αδιαβλήτου των εκλογών, είχε ολιγωρήσει, υπήρξαν — επαναλαμβάνω — μερικές περιπτώσεις, τόσο σε πρόσφατες ή και σε παλαιότερες Βουλευτικές εκλογές, όπως επίσης και στις τελευταίες Προεδρικές Εκλογές, που δημιουργήθηκαν αρκετά προβλήματα.

Το παράξενο δε είναι ότι στη δημιουργία εκείνων των προβλημάτων οι κάποιοι ενδοιασμοί που υπήρχαν για ακυρώσεις — κατά κανόνα ψηφοδελτίων — συνέπιπταν, και είναι εδώ που υπάρχει κάποιο πράγματι περίεργο φαινόμενο, με το γεγονός ότι τα ψηφοδέλτια τούτα δεν ανήκαν στο κόμμα ή στον υποψήφιο εκείνο οποίος υποστηριζόταν από την Εκτελεστική Εξουσία.

Και δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών απασχολήθηκε σε πολλές συνεδρίες κι ήταν η προσπάθειά της πράγματι να ανεύρει τρόπους βελτίωσης της εκλογικής μας νομοθεσίας. Οφείλω να ομολογήσω και εγώ από βήμα, σχετικά με τα όσα ανέφερε προηγουμένως ο κ. Μουσιούττας, ο συνάδελφος, ότι υπήρξε θετική προσέγγιση και εκ μέρους του ιδίου και των άλλων μελών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών από το Δημοκρατικό Κόμμα. Αλλά παρόλα τούτα θα θέλαμε και από το βήμα τούτο να διαπιστώσουμε ακόμα μια φορά — εμείς του Δημοκρατικού Συναγερμού — ότι υπάρχουν αρκετές αμφιβολίες οι οποίες θα πρέπει επιτέλους νομοθετικά να ρυθμιστούν ειδικότερα για το αδιάβλητο των Προεδρικών εκλογών.

Και είναι ιδιαίτερη η σημασία που αποδίδουμε σ' αυτή τη Μικτή Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται — βασικά στελεχώνεται — από το Υπουργείο Εσωτερικών και στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των κομμάτων. Για να μη δούμε φαινόμενα περίεργα, που είχαν παρατηρηθεί στο παρελθόν, όπως — επαναλαμβάνω — ήταν η συνεχής ακύρωση ψηφοδελτίων με διαφορετικά κριτήρια σε μια επαρχία από άλλη επαρχία, που οι ακυρώσεις αυτές — επαναλαμβάνω και πάλι — τύγχανε να ήταν σε βάρος υποψηφίων που δεν ανήκαν στο κυβερνών κόμμα.

Και επειδή τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να εκφράσω τη βεβαιότητα αυτή τη φορά — και όχι την ελπίδα — ότι τέτοια φαινόμενα δεν θα παρατηρηθούν σ' αυτές τις εκλογές, ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα παρακολουθεί στη συνέχεια τη συνεργασία που θα έχει η Εκτελεστική Εξουσία, μέσα στα πλαίσια της Μικτής αυτής Επιτροπής, με τους εκπροσώπους των Κομμάτων και των άλλων υποψηφίων για τις Προεδρικές εκλογές, ώστε ανάλογα — και είναι εδώ που θα πρέπει να έχει την ευαισθησία το Σώμα — να μπορεί και το Σώμα να επέμβει μετά από τις εισηγήσεις των διάφορων μελών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε, πολύ σύντομα. Επειδή έγινε κάποια αναφορά περί ατασθαλιών θα θέλαμε απλώς να πούμε ότι πιστεύουμε πως είναι άδικη οποιαδήποτε τέτοια αναφορά και να τονίσουμε ότι κατά την άποψή μας οι

εκλογές υπήρξαν πάντοτε αδιάβλητες. Όμως δεν επιθυμούμε να αντιδικήσουμε με κανένα συνάδελφο — λέχθηκε προηγουμένως — και είμαστε έτοιμοι να συνεργαστούμε με όλες τις πλευρές, ώστε η γυναίκα του Καίσαρα να φαίνεται και τίμια όχι μόνο να είναι και να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα, ώστε να μη μένει ή να μην αφήνεται καμιά αμφιβολία ότι οι εκλογές συνεχίζουν να είναι αδιάβλητες, όπως και στο παρελθόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα μακρηγορήσω, θα είμαι λακωνικός και πάλι, με μόνη διαφορά πως θα υπογραμμίσω το γεγονός πως, πέρα από το γεγονός πως υπάρχει έλλειψη προπαίδειας στις περιπτώσεις ανάθεσης των εκλογών σε άλλους παράγοντες, πέραν του γεγονότος ότι θα είναι χρονοβόρα η διαδικασία, θα είναι επίμονη για όσους αναλάβουν τώρα 1 1/2 μήνα προ της διεξαγωγής των εκλογών, αν αναθέσουμε λέω σε άλλους την όλη διαδικασία διεξαγωγής τους, πέραν του γεγονότος της ενδεχόμενης αντισυνταγματικότητας, για την οποία μας μίλησε ο φίλος Ευστάθιος Ευσταθίου, θα ήθελα μονάχα απλώς παίρνοντας και πάλι, επανατονίζω, αφορμή από ό,τι είπε ο συνάδελφος, ο κ. Σολωμής, να πω πως οι εκλογές κάτω από την Προεδρία του Εφόρου, του Γενικού Εφόρου Εκλογών, τουλάχιστον στα τελευταία δύο, στις δύο τελευταίες αναμετρήσεις είχαν διεξαχθεί κατά τρόπο υποδειγματικό και άψογο.

Για ενημέρωση του Σώματος θα καταθέσω απλώς δύο εκθέσεις, δύο επιστολές, επίσημα έγγραφα. Η μια προέρχεται από την Πρεσβεία της Ύπατης Αρμοστείας της Αυστραλίας που βρίσκεται στην Κύπρο και η άλλη από μέρος της Πρεσβείας των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κύπρο που και οι δύο μιλούν για υποδειγματικό τρόπο διεξαγωγής των εκλογών, για μοντέλο και για πρότυπο διεξαγωγής των εκλογών στην Κύπρο στις τελευταίες εκλογές του 1985 που θα μπορούσαν να γίνουν πρότυπα — τουλάχιστον σύμφωνα με την επιστολή της Πρεσβείας της Αυστραλίας για διεξαγωγή ανάλογων εκλογών σε ολόκληρο τον κόσμο. Τα έγγραφα αυτά, έντιμη κύριε Πρόεδρε, καταθέτω στη Γραμματεία για να ενσωματωθούν, αν μου επιτρέπετε, στα Πρακτικά της Βουλής, για να μιλούμε με δεδομένα και θέσεις. Για οποιαδήποτε όμως άλλη ενδεχόμενη επίσπευση της διαδικασίας των εκλογών θα εισηγούμαστε και εμείς να ενισχυθεί η μικτή αυτή Επιτροπή, η οποία έχει συσταθεί στο αρμόδιο Υπουργείο, και ενδεχόμενα να εισαχθεί και στην Κύπρο επιτέλους ο θεσμός του ηλεκτρονικού υπολογιστή, για να μην υπάρχει οποιαδήποτε παρεξήγηση, όσον αφορά τα επί μέρους προβλήματα τα οποία είναι φυσικό να ανακύπτουν σε κάθε εκλογική αναμέτρηση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πάντως είναι πολύ ενδιαφέροντα αυτά τα στοιχεία που έχει καταθέσει ο συνάδελφος, όμως, αν μου επιτρέπετε να εκφράσω μια άποψη, δεν χρειαζόμαστε σαν Κύπρος πιστοποιητικά από κανένα, όσον αφορά το αδιάβλητο και το υποδειγματικό των εκλογών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ως προς το πρώτο μέρος με κάλυψε απόλυτα ο κ. Γαλανός. Το δεύτερο εξαρτάται από το τι πρότυπα είχαν υπόψη τους οι Ηνωμένες Πολιτείες για να μας συγκρίνουν.

(Γέλωτες)

Ασφαλώς από πολλές χώρες. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ, παρακαλώ.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

. . . . είμαστε καλύτεροι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Αν μου επιτρέπετε να διευκρινίσω, κ. Πρόεδρε. Δεν επρόκειτο περί πιστοποιητικών, αλλά απλώς περί επιστολών με τις οποίες εκφραζόταν ο θαυμασμός αυτών των ανθρώπων, των παραγόντων για το πρότυπο της διεξαγωγής. . . . προς τον Υπουργό Εσωτερικών, τον κατ' εξοχή αρμόδιο Υπουργό.

Δεν επρόκειτο περί πιστοποιητικών και το διευκρινίζω, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν νομίζω ότι δεν χρειάζεται να συνεχιστεί η συζήτηση περαιτέρω. Δεν χρειαζόμαστε ως γεγονός από κανένα οποιαδήποτε επιστολή. . . .

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη, μιλά ο Πρόεδρος.

Δεν χρειαζόμαστε από κανένα οποιαδήποτε επιστολή, για να πιστοποιήσουμε ότι οι εκλογές είναι αδιάβλητες. Νομίζω ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι το πιο αντιπροσωπευτικό, το πιο έγκυρο Σώμα και επομένως αυτό που θα αποφανθεί η Βουλή των Αντιπροσώπων ισχύει, γιατί εκφράζει και εκπροσωπεί τον κυρίαρχο Κυπριακό λαό.

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου και θα είμαι πολύ σύντομος. Ελπίζω ως εκεί που μπορεί ο κ. Στυλιανού να επηρεάσει την παρούσα Κυβέρνηση, την Εκτελεστική Εξουσία, εάν κατά το χρονικό τούτο διάστημα γίνουν οποιεσδήποτε εκλογές στην Αμερική ή στην Αυστραλία, να μην τους πείσει να του στείλουν ανάλογο τηλεγράφημα ή επιστολή, γιατί πράγματι θα προκαλέσουν τη θυμηδία, όπως τουλάχιστον και στην παρούσα Βουλή προκαλέσει θυμηδία η αναφορά τέτοιων φαινομένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν παρακαλώ προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ναι, ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επιθυμώ από μέρος της Ομάδας να υποβάλω τροποποιητική πρόταση στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Η πρόταση της Ομάδας μας έχει ως εξής:

«Το άρθρον 17 του βασικού νόμου τροποποιείται διά της εν τω τέλει αυτού προσθήκης των ακολούθων νέων εδαφίων, των υφισταμένων διατάξεων αυτού αποτελουσών το εδάφιον (1) αυτού:—

«(2) Ως Γενικός Έφορος των Εκλογών και Βοηθός Γενικός Έφορος διορίζονται ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτού της Δημοκρατίας και ως Έφοροι Εκλογής δι' εκάστην εκλογικήν περιφέρειαν εκ των υπολοίπων υπηρετούντων μελών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας κατά σειράν ιεραρχίας.

(3) Διά την εκτέλεσιν του έργου των Εφόρων Εκλογής ο Υπουργός οφείλει να θέση εις την διάθεσιν αυτών απάσας τας αναγκαίας υπηρεσίας και μέσα.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν τίθεται η τροπολογία που υπέβαλε ο κ. Φάντης υπό την έγκριση του Σώματος.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

26.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι απέχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 26 ψήφους εναντίον, 14 υπέρ και 4 αποχές η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το Άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον η πρόταση νόμου εγκρίνεται.

Προχωρούμε στο άλλο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

30. Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 21 του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 28 του βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο 5 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οδηγίες και Εγκύκλιοι. Άρθρον 6

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 30 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον το άρθρο 6 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως ο περί της Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

32.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

32 υπέρ. Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 32 ψήφους υπέρ και 14 εναντίον η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα.

«Ο περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΤΕΚΝΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Αυγερινός Παπαρές
 Σοφοκλής Χ' Γιάνης
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 22 Οκτωβρίου και 10 Δεκεμβρίου 1987. Στις συνεδρίες της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η εισαγωγή σχεδίου παροχής επιδόματος τέκνου για την ανακούφιση πολύτεκνων οικογενειών από το οικονομικό βάρος ανατροφής των τέκνων τους.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προβλέπεται ότι:—

- (α) Το επίδομα τέκνου θα πληρώνεται με βάση το κριτήριο της συνήθους διαμονής της πολύτεκνης οικογένειας στη Δημοκρατία.
- (β) Το επίδομα τέκνου παρέχεται για κάθε ανήλικο τέκνο της πολύτεκνης οικογένειας από το τέταρτο και πάνω τέκνο και θα πληρώνεται κατά κανόνα στη μητέρα· παρέχεται, όμως, η ευχέρεια να καταβάλλεται το επίδομα στον πατέρα ή σ' άλλο πρόσωπο όταν η μητέρα δεν ζει μαζί με την οικογένεια ή απέθανε, ή εφόσον το επιβάλλει το συμφέρον της οικογένειας.
- (γ) Τέκνα για σκοπούς παροχής επιδόματος θεωρούνται και οι προγονοί, τα εξώγαμα και τα υιοθετημένα τέκνα· ανήλικα τέκνα θεωρούνται τα μη συμπληρώσαντα το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους ή εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, τα μη συμπληρώσαντα το δέκατο όγδοο ή το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας τους.
- (δ) Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται στις £7 το μήνα για κάθε τέκνο για το οποίο παρέχεται επίδομα· επιπρόσθετα χορηγείται και 13ο επίδομα ίσο με το ένα δωδέκατο του συνολικού επιδόματος που πήρε η οικογένεια κατά το συγκεκριμένο εκείνο χρόνο.
- (ε) Οι δαπάνες για τα επιδόματα και για οποιαδήποτε άλλα έξοδα που συνεπάγεται η εισαγωγή και υλοποίηση του όλου σχεδίου θα βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας.
- (στ) Η ευθύνη για την εφαρμογή του σχεδίου επιδόματος τέκνων ανατίθεται στο Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι εκπρόσωποι της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την κατάθεση στη Βουλή του πιο πάνω νομοσχεδίου, ενώ παράλληλα υπέβαλαν αριθμό εισηγήσεων τους για περαιτέρω βελτίωση του προτεινόμενου σχεδίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις που τέθηκαν υπόψη της, ζήτησε από την Εκτελεστική Εξουσία την επανεξέταση αριθμού θεμάτων που σχετίζονται με τους όρους και την έκταση παροχής του υπό εξέταση επιδόματος. Με βάση τις υποδείξεις της Επιτροπής το αρμόδιο Υπουργείο επανήλθε με συμπληρωματικές τροποποιήσεις που προνοούν τα ακόλουθα:

- (α) Εγκαταλείπεται για τους σκοπούς του προτεινόμενου νόμου ο όρος «ανήλικος» και υιοθετείται ο όρος «εξαρτώμενος» στον οποίο περιλαμβάνονται και άγαμα άρρενα παιδιά ηλικίας μεταξύ 18 και 25 χρόνων και θήλεα άγαμα παιδιά ηλικίας μεταξύ 18 και 23 χρόνων τα οποία φοιτούν στην Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου ή στο Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο καθώς και άγαμα παιδιά ηλικίας πάνω από 18 χρόνων τα οποία είναι μόνιμα ανίκανα για αυτοσυντήρηση, και
- (β) το επίδομα τέκνου θα αρχίζει από το τρίτο παιδί, εφόσον υπάρχουν στην οικογένεια τέσσερα ανήλικα παιδιά.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο όπως έχει τελικά διαμορφωθεί μετά την ενσωμάτωση σ' αυτό των πιο πάνω διαφοροποιήσεων και ορισμένων άλλων επιμέρους τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έννοια οικογένειας. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δικαίωμα σε επίδομα τέκνου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ύψος επιδόματος. Άρθρο 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξη και τερματισμός πληρωμής. Άρθρο 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αιτήσεις και προθεσμία υποβολής τους. Άρθρο 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρόπος και χρόνος πληρωμής. Άρθρο 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξέταση αιτήσεων και επίλυση ζητημάτων. Άρθρο 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υποχρεώσεις δικαιούχων επιδόματος. Άρθρο 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιστροφή επιδόματος που λήφθηκε παράνομα. Άρθρο 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ιεραρχική Προσφυγή. Άρθρο 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οικονομικά ζητήματα. Άρθρο 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αφορολόγητο επιδόματος. Άρθρο 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αμοιβαίες συμφωνίες. Άρθρο 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αδικήματα και ποινές. Άρθρο 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποινική δίωξη. Άρθρο 17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διεκδίκηση με πολιτική αγωγή. Άρθρο 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξη ισχύος. Άρθρο 19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παροχής Επιδόματος Τέχνου Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 4) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Χρίστος Σολωμής
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε αριθμό συνεδριών της, η τελευταία των οποίων πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, που κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, είναι η συμπερίληψη στην περί Δήμων νομοθεσία αριθμού διατάξεων που προβλέπουν τη διαδικασία εκλογής Δημάρχων στους κατεχόμενους δήμους.

Ειδικότερα με την προτεινόμενη νομοθεσία προβλέπεται ότι τα Μέλη της δημοτικής επιτροπής των κατεχόμενων Δήμων εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο της οικείας δημοτικής επιτροπής που θα είναι εκείνος που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους των μελών της Επιτροπής. Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ δυο ή περισσότερων υποψηφίων διενεργείται κλήρωση για την ανάδειξη του Προέδρου της Δημοτικής Επιτροπής.

Στο στάδιο της μελέτης της πιο πάνω πρότασης νόμου κατατέθηκε στη Βουλή τροποποιητικό νομοσχέδιο της περί Δήμων νομοθεσίας το οποίο, ανάμεσα στις άλλες διατάξεις του, περιλαμβάνει πρόνοιες σχετικά με την εκλογή του Προέδρου της Δημοτικής Επιτροπής κατεχόμενων Δήμων.

Η Επιτροπή αφού μελέτησε από κοινού την πρόταση νόμου και το μέρος του Κυβερνητικού νομοσχεδίου που αφορά τον τρόπο και τη διαδικασία εκλογής Δημάρχου στους κατεχόμενους Δήμους αποφάσισε, κατά πλειοψηφίαν, να υιοθετήσει για την εκλογή Δημάρχου στους κατεχόμενους Δήμους την απόλυτη πλειοψηφία.

Με βάση τα πιο πάνω η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει ανάλογα τις πρόνοιες της προτεινόμενης πρότασης νόμου για την οποία και γίνεται κατά πλειοψηφία εισήγηση στη Βουλή όπως την ψηφίσει σε νόμο.

Τα Μέλη των Κοινοβουλευτικών Ομάδων που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή δήλωσαν ότι θα ήσαν διατεθειμένα να υποστηρίξουν, υπαλλακτικά, τις πιο κάτω θέσεις για το θέμα αυτό:

- (α) Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής—Βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού δήλωσαν ότι η Κοινοβουλευτική τους Ομάδα τάσσεται υπέρ της επιλογής Δημάρχων και Αντιδημάρχων μεταξύ των οικείων Δημοτικών Επιτροπών από τα εκπροσωπούμενα στη Βουλή κόμματα κατά σειρά και κατ' αναλογία της εκλογικής τους δύναμης.
- (β) Τα Μέλη της Επιτροπής—Βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος τάχθηκαν υπέρ της εκ περιτροπής και από μήνα σε μήνα ανάθεσης των καθηκόντων των Δημάρχων και Αντιδημάρχων από τα εκπροσωπούμενα στη Βουλή κόμματα κατά σειρά και κατ' αναλογία της εκλογικής τους δύναμης μια και οι διευθετήσεις αυτές αφορούν προσωρινή ρύθμιση του θέματος μέχρι που να διεξαχθούν εκλογές για τους κατεχόμενους δήμους.
- (γ) Τα Μέλη της Επιτροπής—Βουλευτές του ΑΚΕΛ—Αριστεράς και του Σ.Κ. ΕΔΕΚ τάχθηκαν υπέρ της εκλογής Δημάρχων με βάση τη σχετική πλειοψηφία και σε περίπτωση ισοψηφίας να διενεργείται κλήρωση μεταξύ των ισοψηφούντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Θέλω να εξηγήσω γιατί θα καταψηφίσουμε αυτή την πρόταση νόμου, όπως έχει διαμορφωθεί από την πλειοψηφία της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Ο σκοπός για τον οποίο η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα είχε υποβάλει την πρόταση νόμου ήταν να διευκολυνθεί η εκλογή Δημάρχων και Αντιδημάρχων στους κατεχόμενους Δήμους, για να σταματήσει η εκκρεμότητα που υπάρχει σήμερα. Όπως έχει διαμορφωθεί από την πλειοψηφία της Επιτροπής, η υπό συζήτηση πρόταση νόμου δεν δίνει τη δυνατότητα να τεθεί τέρμα σ' αυτή την εκκρεμότητα και το αποτέλεσμα είναι ότι θα συνεχιστεί, όπως είναι σήμερα, και δεν θα υπάρχουν Δήμαρχοι και Αντιδήμαρχοι στις κατεχόμενες πόλεις, πράγμα το οποίο θα υποχρεώσει ξανά τη Βουλή να ασχοληθεί με κάποια νέα νομοθεσία που θα διευκολύνει την εκλογή των Δημάρχων και των Αντιδημάρχων.

Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, επειδή όπως είναι τώρα το νομοσχέδιο, όπως το διαμόρφωσε η πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, δεν ανοίγει το δρόμο για την εκλογή Δημάρχων και Αντιδημάρχων και επειδή δεν επιθυμούμε εμείς να είμαστε συνυπεύθυνοι για τη συνέχιση της εκκρεμότητας θα καταψηφίσουμε το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Πράγματι, με την πρόταση νόμου που υποβάλλεται εδώ και δεδομένου ότι

απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία, δεν πρόκειται να εκλεγούν Δήμαρχοι, λαμβανομένου υπόψη ότι κανένα Κόμμα δεν έχει την απόλυτη πλειοψηφία σε καμιά περίπτωση. Έτσι ο νόμος αυτός θα έπρεπε μάλλον να επιγραφεί «Ο περί Μη Εκλογής Δημάρχων Νόμος» αντί «Ο περί Δημάρχων Νόμος».

Γι' αυτό το λόγο παρουσιάζεται το παράδοξο φαινόμενο να εκλέγονται παντού και ο Πρόεδρος της Βουλής με σχετική πλειοψηφία εκεί που δεν υπάρχει απόλυτη πλειοψηφία, αλλά, ο Δήμαρχος της κατεχόμενης πόλης ή κωμόπολης να μην μπορεί να εκλεγεί, γιατί απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία, ήμισυς αριθμός πλέον ένα σύμβουλο. Γι' αυτό το λόγο και εμείς τασσόμαστε υπέρ της πρότασης, όπως είχε δοθεί αρχικά, και θα καταψηφίσουμε την πρόταση νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εμείς δεν αποκλείουμε ότι είναι δυνατόν με την απόλυτη πλειοψηφία να εκλεγεί τελικά Δήμαρχος, ταυτοχρόνως όμως δεν έχουμε αυταπάτες ότι αυτό θα δυσκολέψει τα πράγματα. Καταλήξαμε σε αυτή τη θέση, να υποστηρίξουμε δηλαδή το σύστημα της απόλυτης πλειοψηφίας, για τους εξής λόγους:

Η πρόνοια του νόμου για ανάδειξη Δημοτικών Συμβούλων στους κατεχόμενους Δήμους, με βάση το ποσοστό που εκπροσωπούνται τα Κόμματα στη Βουλή, αποτελεί για μας μία πολύ κατ' οικονομία ρύθμιση και οι λόγοι είναι ξεκάθαροι. Δεν είναι σίγουρο δηλαδή αν το ποσοστό ενός Κόμματος παγκυπρίως είναι ανάλογο με το ποσοστό του Κόμματος στο συγκεκριμένο κατεχόμενο Δήμο.

Δεύτερο η προσωπικότητα ενός υποψήφιου Δημάρχου είναι πολλές φορές δυνατόν να ανατρέψει τα ποσοστιακά δεδομένα.

Γι' αυτούς τους λόγους η ρύθμιση που προνοεί ο Νόμος είναι μια κατ' οικονομία ρύθμιση. Και αφού κατά τη γνώμη μας έτσι συμβαίνει, δεν βλέπουμε το λόγο γιατί να μην ακολουθηθεί ανάλογη πρακτική ή «Σολομωνική», όπως θα έλεγε ο φίλτατος Μανώλης Χριστοφίδης, και στο θέμα της εκλογής Δημάρχων και Αντιδημάρχων, εφόσον μάλιστα η ρύθμιση αυτή αφορά μια περίοδο τεσσάρων με πέντε μηνών, εφόσον το Υπουργικό Συμβούλιο όρισε το Μάιο του 1988 για εκλογή Δημάρχων και Δημοτικών Συμβούλων στους κατεχόμενους Δήμους.

Η επιμονή μας στην απόλυτη πλειοψηφία, σε περίπτωση που δεν θα καταστεί δυνατό να εκλεγεί Δήμαρχος, είναι δυνατόν να πιέσει τα πράγματα, έτσι που να γίνει μια ρύθμιση που όλα τα Κόμματα να δημαρχεύσουν σε αυτό το μεσοδιάστημα. Άλλωστε, και πρέπει να το πω εδώ δημοσίως, όλα τα Κόμματα με τα οποία είχαμε έρθει, σαν Δημοκρατικό Κόμμα, σε επαφή είχαν και έχουν την άποψη ότι Δημαρχεία για τους κατεχόμενους Δήμους θα έπρεπε να αναλάβουν όλα τα Κόμματα. Εφόσον έχουμε αυτή την αρχή, δεν βλέπω γιατί να μη χρησιμοποιήσουμε το εκ περιτροπής σύστημα.

Όταν έγινε λόγος να αναλάβουν Δημαρχεία όλα τα Κόμματα, υπήρχε η πρακτική δυσκολία για το ποιος παίρνει ποιο Δημαρχείο. Και είναι γεγονός ότι συγκεκριμένους Δήμους τους διεκδικούν με επιμονή διάφορα Κόμματα. Αν δύο από τα Κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή συνεργαστούν για τους Δήμους, είναι δυνατόν αυτά τα δύο Κόμματα να πάρουν όλα τα Δημαρχεία. Εμείς, παρόλο

που θα μπορούσαμε να το κάνουμε, δεν θα επιδιώξουμε αυτή την τακτική. Και αν το σύστημα της απόλυτης πλειοψηφίας δεν αποφέρει αποτελέσματα, επαναλαμβάνουμε και πάλι την εισήγησή μας ότι η εκ περιτροπής και κατά μήνα Δημαρχία είναι το πιο ενδεδειγμένο υπό τις συνθήκες μέτρο, μέχρι την ημέρα που οι δημότες-οι ίδιοι των κατεχόμενων Δήμων θα εκλέξουν τους Δημάρχους, τους Αντιδημάρχους τους και τους Δημοτικούς Συμβούλους τους.

Οποσδήποτε εμείς επί του παρόντος θα ψηφίσουμε υπέρ της απόλυτης πλειοψηφίας και έχουμε σαν έξοδο από το αδιέξοδο, αν παρουσιαστεί, την εκ περιτροπής λύση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

28, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 28 ψήφους υπέρ και 18 εναντίον το Άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 139 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

28, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

28. Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

18. Με 28 υπέρ και 18 εναντίον εγκρίνεται το Άρθρο.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

28.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 28 ψήφους υπέρ και 18 εναντίον, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ένα διαδικαστικό σημείο, κ. Πρόεδρε.

Επειδή υπάρχει ακόμα μεγάλος αριθμός Εκθέσεων, οι περισσότερες των οποίων είναι ομόφωνες, αν δεν διαφωνούν οι άλλες πλευρές της Βουλής, οι ομόφωνες Εκθέσεις δεν χρειάζεται να διαβάζονται. Έχει γίνει και στο παρελθόν.

Επομένως γίνεται αυτή η εισήγηση, νοουμένου βεβαίως ότι συμφωνούν και οι συνάδελφοι, για να προχωρούμε με τον ταχύτερο δυνατό ρυθμό, διότι έχουμε και το Κεφάλαιο Δ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν υπάρχει καμία ένσταση να μη διαβάζονται οι Εκθέσεις που είναι ομόφωνες. Και είναι με ιδιαίτερη χαρά που βλέπω ότι ο κ. Γαλανός ανάλογα με τις περιστάσεις συμφωνά με τη μια λύση ή με την άλλη. Γι' αυτό είναι αποδεκτή η πρόταση του κ. Γαλανού. Για μας ήταν πάντοτε αποδεκτή. Είναι ευχάριστο, γιατί άρχισε και ο κ. Γαλανός να βλέπει τα θέματα διαφορετικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Ελπίζω να μην ανοίξουμε τώρα νέα συζήτηση.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όχι, όχι, κ. Πρόεδρε,

Αλλά ακριβώς προσπαθώ να αποδείξω στους συναδέλφους ότι δεν μπορεί να είναι πάντοτε δύο μέτρα και δύο σταθμά και, εφόσον την άλλη φορά επέμενα προς αυτή την κατεύθυνση και έγινε αυτό το οποίο ήθελα, είπαμε αυτή τη φορά, να εφαρμόσουμε τα δικά τους σταθμά. Αντιστρέφω το επιχείρημα στον κ. Κωνσταντίνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον το Σώμα συμφωνεί, τότε προχωρούμε με βάση την απόφαση που πήρε να μη διαβάσουμε τις Εκθέσεις οι οποίες είναι ομόφωνες.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι αΟ περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάι Λτδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Είναι ομόφωνη, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι ομόφωνη.

(Η Έκθεση θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΑΙ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΑΙ ΛΤΔ. (ΚΥΡΩ-
ΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ιεροδιακόνη

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η επικύρωση της συμφωνίας για την παραχώρηση Κυβερνητικών εγγυήσεων για την κάλυψη των δανείων συνολικού ύψους 10 εκ. δολλαρίων Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής τα οποία θα συνάψουν οι Κυπριακές Αερογραμμές από ξένες Τράπεζες για τη χρηματοδότηση της πρώτης προκαταβολής της αξίας ενός επιπρόσθετου αεροσκάφους τύπου A310 προς την AIR BUS INDUSTRIE.

Η προτεινόμενη επικύρωση από τη Βουλή των συμφωνιών για την Κυβερνητική εγγύηση προς την πιο πάνω εταιρεία απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Ασκήσεως Ωρισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής Νόμων του 1985 και 1986 (Αριθμοί 98 του 1985 και 63 του 1986).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να δοθεί η ζητούμενη Κυβερνητική εγγύηση, επικροτεί τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή, την ψήφισή του σε νόμο για την κατά νόμο κύρωση της προνοούμενης σ' αυτό συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Λτδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και 2. «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987». Υπάρχει Κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής κ. Μανώλη Χριστοφίδη να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Νίκος Αναστασιάδης

Αντώνιος Ανδρέου

Ανδρέας Δημητριάδης

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χρίστος Πέτας

Μιχαήλ Παπαπέτρου

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών επανεξέτασε τα πιο πάνω σχέδια νόμων σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987.

Όπως είναι γνωστό οι πιο πάνω νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή στις 21 Μαΐου ο πρώτος, και στις 2 Ιουνίου 1987 ο δεύτερος, αναπέμφθηκαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 3 Ιουνίου και 16 Ιουλίου, αντίστοιχα, δυνάμει των προνοιών του άρθρου 51.1 του Συντάγματος.

Στις 18 Ιουνίου και 23 Ιουλίου 1987 η Βουλή επανεξέτασε τους προαναφερθέντας Νόμους και αποφάσισε να εμμένει στις προηγούμενες αποφάσεις της. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ασκώντας τις εξουσίες που του χορηγούνται δυνάμει του άρθρου 140 του Συντάγματος αναφέρθηκε στο Ανώτατο Δικαστήριο για γνωμάτευση. Οι Αναφορές Αρ. 2/87 και Αρ. 4/87 είναι σχετικές.

Επειδή μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και του Προέδρου της Δημοκρατίας έγιναν στο μεταξύ διαβουλεύσεις και ανταλλαγή απόψεων στην παρουσία της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας που οδήγησαν σε κοινά αποδεκτή ρύθμιση των διαφορών σχετικά με τους πιο πάνω Νόμους, έτσι που να είναι αναγκαία η τροποποίησή τους και επειδή η Δικαστική Εξουσία εξέφρασε την επιθυμία να μην αποτελέσουν οι Νόμοι αυτοί αντικείμενο διεκυστίνας μεταξύ των Εξουσιών, η Βουλή με σχετική Απόφασή της στις 3 Δεκεμβρίου 1987 αποφάσισε όπως:

- (α) Πληροφορήσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι δεν επιθυμεί την έκδοση των πιο πάνω Νόμων ως έχουν και ότι επιθυμεί να τους τροποποιήσει έτσι που να ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο της κοινά αποδεκτής ρύθμισης.
- (β) Ανακαλεί τους πιο πάνω Νόμους για την πραγμάτωση των πιο πάνω σκοπών.

Μετά την πιο πάνω Απόφαση της Βουλής ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απέσυρε τις προαναφερθείσες Αναφορές που εκκρεμούσαν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Επανεξετάζοντας το όλο θέμα υπό το φως όλων των διαμειφθέντων η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμους, αφού προηγουμένως τους τροποποιήσει ώστε να ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο της κοινά αποδεκτής ρύθμισης. Η πλειοψηφία της Επιτροπής δεν αποδέχθηκε εισήγηση των εκ των Μελών της κ.κ. Μιχ. Παπαπέτρου και Χρ. Πέτα για να παρέμενε ως είχε αρχικά η ρύθμιση αναφορικά με την προϋπηρεσία δικαστή σε άλλη συντάξιμη θέση στη Δημοκρατία.

Με την ευκαιρία αυτή η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι οι πρόνοιες του περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1987, οι οποίες αναφέρονται στους όρους υπηρεσίας των Δικαστών, αποτελούν αποκλειστικά και μόνο ειδική ρύθμιση που αφορά τη Δικαστική Εξουσία με όλες τις ιδιαιτερότητές της που τη χαρακτηρίζουν ως Ανεξάρτητη Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου με την άδειά σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, παρακαλώ.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Και εμάς οι θέσεις μας ήταν ακριβώς όπως έχουν διατυπωθεί στην Έκθεση ότι δεν είχαμε καμιά ένσταση να θεωρείται ως συντάξιμη η προϋπηρεσία ενός δικαστού σε οποιαδήποτε άλλη δημοσιοϋπαλληλική θέση, όπως αναφέρεται στην Έκθεση, αλλά εξ αβλεψίας προφανώς δεν τέθηκε στην Έκθεση.

Τούτο δε, έντιμε κ. Πρόεδρε, το υποστηρίξαμε, διότι αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα του κατέχοντος μία θέση να λογίζεται ως συντάξιμος η υπηρεσία του σε μια άλλη θέση με βάση το καθεστώς το νομικό που επικρατεί στην τελευταία θέση, όπου και αφυπηρετεί. Και θα ήταν άδικο και ανεπιεικές μέτρο, αν ένας είναι στη Δικαστική Έδρα και τυγχάνει διαφορετικής μεταχείρισης από ό,τι άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι, ως προς το σημείο αυτό.

Επίσης είχαμε αρχικώς υποστηρίξει ότι θα ήταν δίκαιο να συνταξιοδοτούνται δικαστές στα 25 τους χρόνια, για να δίδεται η ευκαιρία να προσλαμβάνονται στη Δικαστική Υπηρεσία άνθρωποι πεπειραμένοι, αλλά και λόγω του ότι απαιτείται χρόνος προϋπηρεσίας ως Δικηγόρου, για να μπορέσει κάποιος να λάβει Δικαστική Θέση. Αλλά, εφόσον οι δικαστές διά του Συμβουλίου τους αποδέχτηκαν όχι 25 αλλά 28 έτη, τότε εμείς δεν είχαμε πλέον λόγο να επιμείνουμε, γι' αυτό και έγινε το νομοσχέδιο, η πρόταση νόμου στην τελική της μορφή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1987.

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Θα ήθελα να προτείνω μια τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Στη δεύτερη ανάγνωση.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Μετά τη δεύτερη ανάγνωση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, όταν θα μπορούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το πρώτο άρθρο εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι εδώ η τροπολογία;

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Όχι. Η τροπολογία αφορά την προσθήκη νέου άρθρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νέο άρθρο.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Εμείς ψηφίζουμε υπέρ όλων των άρθρων που προτείνονται, αλλά θέλουμε να προτείνουμε νέο άρθρο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικά Διατάξεις. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Παρακαλώ να προταθεί το νέο άρθρο.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Εμείς προτείνουμε, κύριε Πρόεδρε, όπως περιληφθεί στο νομοσχέδιο νέο άρθρο με ακριβώς την ίδια διατύπωση αναφορικά με την προϋπηρεσία σε προηγούμενες θέσεις, όπως υπήρχε στο Νόμο που ψήφισε προηγούμενα η Βουλή. Με ακριβώς την ίδια διατύπωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα πρέπει να υποβληθεί η τροποποίηση γραπτώς εκ των προτέρων και να είναι λίγο πιο συγκεκριμένη, διότι όπως έχει υποβληθεί από τον κ. Παπαπέτρου είναι κάπως δύσκολο να τοποθετηθούμε.

Γι' αυτό η εισήγηση είναι, αν επιμένει ο κ. Παπαπέτρου, να αναβληθεί η συζήτηση μερικά λεπτά και να κυκλοφορήσει γραπτώς και συγκεκριμένα η τροποποίηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αυτή την ίδια διατύπωση την είχε το Σώμα επί λέξει ενώπιόν του, όταν ψήφισε τον προηγούμενο Νόμο. Και επίσης όλες οι πλευρές είχαν την ευκαιρία να τοποθετηθούν στην Επιτροπή. Αν όμως ο κ. Γαλανός θέλει να το θέσουμε γραπτώς, τότε ζητούμε μερικά λεπτά διάλειμμα για να το θέσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, δεν χρειάζεται το διάλειμμα. Για λόγους τάξης νομίζω πρέπει να κυκλοφορήσει η τροπολογία.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Πιστεύω πως η εισήγηση του κ. Παπαπέτρου απλοποιείται, αν υποβάλει πως εισηγείται την ψήφιση του νόμου, ως ούτος είχε ψηφιστεί στην προηγούμενη συνεδρία του Σώματος.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Για λόγους τάξης, επαναλαμβάνω, θα πρέπει να κυκλοφορήσει το πρόσθετο

άρθρο και θα προχωρήσουμε στη συζήτηση άλλων νομοσχεδίων και θα επανέλθουμε, όταν θα έχει κυκλοφορήσει η τροπολογία γραπτώς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Να προχωρήσουμε πάρα κάτω κύριε Πρόεδρε, στον περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικών) (Αρ. 2) Νόμον του 1987.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 14Α του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987». (Πρόταση νόμου).

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΨΗΦΙΣΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε

την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου τροποποιείται η περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Νομοθεσία του 1987 (Αριθμός 194) του 1987 για την εξαίρεση αριθμού νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από την υποχρέωσή τους να καταθέτουν τους προϋπολογισμούς τους στη Βουλή για έγκριση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσθήκη Πίνακος. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» (Ανακομπή).

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Η Έκθεση είναι ομόφωνη.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Επειδή είναι αναπομπή να διαβαστεί, νομίζω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΕΜΦΘΕΝΤΑ ΝΟΜΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΗΡΟΝΟΜΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συνήλθε στις 12 Δεκεμβρίου 1987 και επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, τον οποίο ψήφισε η Βουλή στις 19 Νοεμβρίου 1987, ύστερα από την αναπομπή του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του Άρθρου 51.1 του Συντάγματος.

Σύμφωνα με τους προτασόμενους λόγους αναπομπής, όπως αυτοί αναφέρονται στη σχετική επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 1987, υποστηρίζεται η άποψη ότι οι πρόνοιες του υπό αναπομπή νόμου δυνατό να αντιβαίνουν προς το άρθρο 80.2 του Συντάγματος.

Επανεξετάζοντας η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού τον αναπεμφθέντα νόμο, θεωρεί ότι οι λόγοι πάνω στους οποίους στηρίχθηκε η αναπομπή είναι καθαρά συνταγματικοί και μόνο το Ανώτατο Δικαστήριο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίσει σύμφωνα με το άρθρο 140 του Συντάγματος, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή όπως εμμένει στην προηγούμενη απόφασή της σε σχέση με τον αναπεμφθέντα νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι η Βουλή τοποθετείται ομόφωνα και πάλι υπέρ της έγκρισης της σχετικής νομοθεσίας.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση;

Όχι.

(Κτυπά τη σφύρα)

Επομένως εγκρίνεται ομόφωνα.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός (Αρ. 3) Νόμος του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του Δασμολογίου σε τρόπο ώστε οι συντελεστές πληρωτέου φόρου αναφορικά προς το ζύθο και τα τσιγάρα να παραμείνουν στα ίδια επίπεδα τα οποία ίσχυαν προ της ψήφισης του Τροποποιητικού Νόμου Αρ. 183 του 1987, με βάση τον οποίο υιοθετήθηκε το μετρικό σύστημα στο Κυπριακό Δασμολόγιο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Τρίτου Πίνακος του βασικού νόμου. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εναρξίς Ισχύος του παρόντος νόμου. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός του υπό συζήτηση νομοσχεδίου είναι η έγκριση από τη Βουλή της Κυβερνητικής εγγύησης που η Δημοκρατία θα παράσχει στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου για τη σύναψη δανείου που η Αρχή έχει εξασφαλίσει από Αυστριακή Τράπεζα συνολικού ύψους 96,738,500 Αυστριακών Σελινίων.

Η επικύρωση από τη Βουλή της πιο πάνω Κυβερνητικής εγγύησης είναι αναγκαία ενόψει της θεσπισθείσας νομοθεσίας περί Ασκήσεως Ορισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής και σύμφωνα με την οποία απαιτείται η συγκατάθεση της Βουλής για την παραχώρηση τέτοιας μορφής εγγυήσεων από την Κυβέρνηση.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τους λόγους που κατέστησαν αναγκαία την υπό επικύρωση Κυβερνητικής εγγύησης, που προορίζεται για τη μερική χρηματοδότηση της αγοράς ενός ατμολέβητα που θα αποτελέσει μέρος της τρίτης μονάδας παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό Δεκέλειας «Β», ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση της Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1978».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 4) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Societé Generale, ως αντιπροσώπου Ομίλου Γαλλικών Τραπεζών, για τη σύναψη δανείου μέχρι συνολικού ύψους 89,338,544 Γαλλικών Φράγκων για τη χρηματοδότηση της αγοράς γαλλικών προϊόντων.

Η πιο πάνω Συμφωνία είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά την άσκηση των δημοσιονομικών εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥ-
ΒΕΡΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ.
5) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνομολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και Ομίλου Ξένων Τραπεζών για τη σύναψη δανείου μέχρι συνολικού ύψους 7 εκ. Δολλαρίων Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής για τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων.

Η πιο πάνω Συμφωνία δανείου είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά την άσκηση των δημοσιονομικών εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Συμφωνίας. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανειών προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Και προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί του Πρωτοκόλλου Εφαρμογής του Δεύτερου Στάδιου Εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως Μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Πρωτοκόλλου Προσαρμογής συνεπεία της προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Κοινότητα (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Να διαβαστεί η Έκθεση, κ. Πρόεδρε, γιατί δεν είναι ομόφωνη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών να αναγνώσει την Έκθεση.

ΑΔ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ((ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Αλέξης Γαλανός, Πρόεδρος
Θαλής Μιχαηλίδης
Ιωάννης Μάτσης
Μανώλης Χριστοφίδης
Εζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Σαββίδης
Τάκης Χ' Διμητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο αξιότιμος Υπουργός Εξωτερικών, συνοδευόμενος από ανώτερους λειτουργούς του Υπουργείου του, του Γραφείου Προγραμματισμού και του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας καθώς επίσης από εκπρόσωπο του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο σκοπείται η κύρωση των δυο Πρωτοκόλλων στη Συμφωνία Σύνδεσης Κύπρου—Ε.Ο.Κ. που έχουν υπογραφεί στο Λουξεμβούργο στις 19 Οκτωβρίου 1987.

Το πρώτο υπό επικύρωση βασικό Πρωτόκολλο αφορά τους όρους και τις διαδικασίες εφαρμογής του δευτέρου σταδίου της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ της Κύπρου και της Ε.Ο.Κ. καθώς και την υιοθέτηση από την Κυπριακή Δημοκρατία του κοινού τελωνειακού δασμολογίου της Κοινότητας.

Το δεύτερο υπό επικύρωση Πρωτόκολλο αναφέρεται στις προσαρμογές και τα μεταβατικά μέτρα που πρέπει να επέλθουν στη Συμφωνία σαν αποτέλεσμα της προσχώρησης του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλλικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα την 1η Ιανουαρίου 1986.

Τα Μέλη της Επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη τα όσα κατατέθηκαν ενώπιόν τους κατέληξαν στις πιο κάτω θέσεις:—

- (α) Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής — Βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Δημοκρατικού Κόμματος, δήλωσαν ότι οι Κοινοβουλευτικές τους Ομάδες, ως θέμα αρχής, αποδέχονται την Τελωνειακή Ένωση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, γι' αυτό και θα υποστηρίξουν την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την επικύρωση των πιο πάνω Πρωτοκόλλων.
- (β) Τα Μέλη της Επιτροπής — Βουλευτές του ΑΚΕΛ—Αριστεράς και του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ, τάχθηκαν ενάντια στην ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου γιατί, όπως ανέφεραν, η θέση των Κοινοβουλευτικών τους Ομάδων στο θέμα Σύνδεσης Κύπρου—Ε.Ο.Κ., όπως επανειλημμένα έχει εκφραστεί στο Σώμα, ήταν και παραμένει αρνητική λόγω των δυσμενών οικονομικών επιπτώσεων που η Συμφωνία αυτή θα έχει για την Κύπρο.

Το Μέλος της Επιτροπής κ. Χ' Δημητρίου δήλωσε, επίσης, ότι η ενημέρωση που έγινε στην Επιτροπή πάνω στο θέμα της Τελωνειακής Ένωσης της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ. δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρης, μια και οι σχετικές Εκθέσεις και μελέτες για το θέμα αυτό δεν έχουν τεθεί ενώπιον της Βουλής για μελέτη.

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεων της Επιτροπής γίνεται, κατά πλειοψηφίαν, εισήγηση στο Σώμα για την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Η σημερινή μέρα είναι μέρα ιστορικής σημασίας για την Κύπρο.

Είναι ένα ορόσημο με τεράστια πολιτική και οικονομική σημασία στη νεότερη ιστορία της Κύπρου. Γιατί σήμερα η Βουλή της Κύπρου καλείται να κυρώσει δυο Πρωτόκολλα που αποτελούν τη βάση της συμφωνίας για τελωνειακή ένωση Κύπρου—Ε.Ο.Κ., μιας συμφωνίας που θα μας φέρει πλησιέστερα προς το δημοκρατικό κόσμο της Δυτικής Ευρώπης, στην οποία πολιτιστικά ανήκουμε.

Κατά ευτυχή συγκυρία σε λιγότερο από 24 ώρες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε τις συμφωνίες αυτές.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα της τελωνειακής ένωσης Κύπρου—Ε.Ο.Κ. συζητήθηκε στο Σώμα αυτό κατά κόρο και τον Ιανουάριο του 1972 και τον Απρίλιο του 1976 και τον

Ιούνιο του 1987. Και στις τρεις περιπτώσεις σαν Δημοκρατικός Συναγερμός εκθέσαμε τις απόψεις μας, τους προβληματισμούς μας, τις επιφυλάξεις μας. Τον Ιούνιο του 1987 τοποθετηθήκαμε σαφώς πάνω στο πρωτόκολλο της 8ης Μαΐου 1987 το οποίο Πρωτόκολλο μαζί με ένα άλλο που αφορά την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλλίας εγκρίθηκαν σε επίσημη τελετή στο Λουξεμβούργο στις 19 του Οκτώβρη του 1987. Τα ίδια αυτά Πρωτόκολλα σε ελληνική μετάφραση καλείται σήμερα η Βουλή να κυρώσει με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Δεν νομίζουμε ότι θάταν σωστό και μάλιστα νομίζω πως θα ήταν άσκοπο, αν επαναλαμβάναμε και πάλι τις θέσεις μας πάνω στο θέμα αυτό. Γι' αυτό περιοριζόμαστε να δηλώσουμε ότι σαν Δημοκρατικός Συναγερμός θεωρούμε τη Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης Κύπρου—Ε.Ο.Κ. σαν τεράστιας πολιτικής και οικονομικής σημασίας, γι' αυτό θα ψηφίσουμε τα δυο υπό συζήτηση κυρωτικά νομοσχέδια.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα της Τελωνειακής Ένωσης με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα είναι γεγονός ότι είναι θέμα μακρών συζητήσεων τόσο εντός όσο και εκτός της Βουλής. Χρονολογείται η συζήτηση αυτή από το 1972.

Η θέση του ΑΚΕΛ είναι γνωστή. Το ΑΚΕΛ για λόγους αρχής έχει ταχθεί ενάντια στην Τελωνειακή Ένωση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Τασσόμενο το ΑΚΕΛ ενάντια στην Τελωνειακή Ένωση, ταυτόχρονα προωθούσε τη σωστή θέση ότι η Κύπρος θα έπρεπε να έχει σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, αλλά σχέσεις στη βάση εμπορικής συμφωνίας που έχει με όλες τις άλλες χώρες του κόσμου.

Είναι η άποψη και η θέση μας ότι η Τελωνειακή Ένωση θα έχει πολύ σοβαρές οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις πάνω στην Κύπρο και το λαό της. Έχουμε καταδείξει με σοβαρή επιχειρηματολογία ότι η Τελωνειακή Ένωση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα θα πλήξει καιρια την κυπριακή βιομηχανία. Με τη σταδιακή μείωση των δασμών, με την ελεύθερη εισαγωγή βιομηχανικών προϊόντων από τις χώρες της Ε.Ο.Κ., η κυπριακή βιομηχανία θα δεχθεί καιρια πλήγματα και θα οδηγηθεί ο τόπος, σε τελευταία ανάλυση, σε μαζική ανεργία με όλες τις σοβαρές κοινωνικές επιπτώσεις που θα έχει αυτό.

Η Τελωνειακή Ένωση δεν θα αφήσει άθικτη ούτε την αγροτική οικονομία του τόπου. Αντίθετα υπάρχουν τομείς της αγροτικής οικονομίας που θα πληγούν καιρια λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι σε κάποιο στάδιο θα είμαστε υποχρεωμένοι να καταργήσουμε τις επιχορηγήσεις των αγροτικών προϊόντων.

Με την είσοδο στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα θα εισαχθεί ο φόρος προστιθέμενης αξίας ο οποίος θα επιβαρύνει τις πλατύτερες μάζες των εργαζομένων. Θα τεθούν δε σε κίνδυνο με την ανεργία και την αυξημένη επιβάρυνση των εργαζομένων οι ίδιες οι κατακτήσεις τους.

Θα ήθελα όμως, κύριε Πρόεδρε, να σταθώ ειδικά σε ένα σημείο. Έγινε καταφανές — ήταν και στο παρελθόν, αλλά ιδιαίτερα κατά την τελευταία συζήτηση στο Σώμα — ότι ο κύριος λόγος για τον οποίο η Κυβέρνηση προχώρησε στην Τελωνειακή Ένωση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα δεν είναι γιατί δεν βλέπει και η ίδια, όπως και τα κόμματα που υποστηρίζουν αυτή την πορεία, τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που αναπόφευκτα θα υπάρξουν, αλλά γιατί κατά κύριο λόγο βλέπουν την πολιτική πτυχή του θέματος.

Δε χρειάζεται να κάμω αναφορά στις ομιλίες του κυρίου Ζαχαριάδη και του κυρίου Παναγίδη οι οποίες πολύ σαφώς τόνισαν ότι το κύριο σ' αυτή την Τελωνειακή Ένωση είναι οι πολιτικές, ευμενείς γι' αυτούς, επιπτώσεις που θα υπάρξουν για την Κύπρο και ιδιαίτερα για το Κυπριακό πρόβλημα.

Μάλιστα ο κ. Ζαχαριάδης μας είπε ότι με την ευρεία τούτη κοινότητα, όπου εξαλείφονται οι τεχνητοί διαχωρισμοί, σταδιακά και η Κύπρος θα συνενωθεί. Τόσο μεγάλη θα είναι η πολιτική επίδραση που θα έχει η ενέργεια αυτή.

Πρέπει να πούμε, κύριοι συνάδελφοι, καθαρά ότι εμείς ακριβώς πιστεύουμε το αντίθετο. Ότι από πολιτικής άποψης θα αποτελέσει καίριο πλήγμα για την υπόθεση της Κύπρου, διότι εμείς δεν πιστεύουμε ότι εκείνοι οι οποίοι φέρουν την κύρια ευθύνη για την καταστροφή αυτού του τόπου θα είναι τελικά οι σωτήρες του τόπου και εκείνοι που θα λύσουν όπως θέλουμε εμείς το Κυπριακό πρόβλημα. Αλλά όχι μόνο αυτό.

Με την Τελωνειακή Ένωση θα υποσκαφθεί σε μεγάλο βαθμό η αδέσμευτη πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δε θα ήθελα, κ. Πρόεδρε, να επεκταθώ, αλλά θα ήθελα να σχολιάσω δύο θέματα. Το ένα είναι ο τρόπος που τα πρωτόκολλα αυτά κατατέθηκαν στη Βουλή και παρουσιάζονται σήμερα για έγκριση.

Για ένα τόσο σοβαρό θέμα, όπως είναι το θέμα της Τελωνειακής Ένωσης της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, τα πρωτόκολλα αυτά κυκλοφόρησαν σ' αυτό το Σώμα πριν μερικές μέρες και έχει κληθεί η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, η Επιτροπή Εξωτερικών, μέσα σε μερικές μέρες να ετοιμάσει Έκθεση και να τη φέρει στη Βουλή και εσπευσμένα να ψηφιστεί σήμερα από το Σώμα.

Λέω για ένα τόσο σοβαρό θέμα μια τέτοια βία, μια τέτοια—θα έλεγα—προχειρότητα, δεν δικαιολογείται και δεν θάπρεπε να χαρακτηρίζει ούτε την Κυβέρνηση ούτε το Σώμα αυτό.

Το δεύτερο σημείο, κ. Πρόεδρε, που ήθελα να θίξω είναι το εξής: Η Κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς σέβεται τις απόψεις όλων των κομμάτων. Και στη Βουλή έχουν εκφραστεί αυτές οι απόψεις από όλες τις πλευρές, αλλά έχουμε τη γνώμη ότι το θέμα της Τελωνειακής Ένωσης της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα είναι τόσο σοβαρό, ώστε καμιά Κυβέρνηση και καμιά Βουλή δεν θα έπρεπε από μόνη της να δεσμεύσει το μέλλον αυτού του λαού.

Γι' αυτό, έστω και την τελευταία στιγμή, καλούμε το Σώμα όπως αναφορικά με το θέμα αυτό—άσχετα με το πού θα καταλήξει το Σώμα σήμερα—ζητήσει να κληθεί ο κυπριακός λαός σε δημοψήφισμα για να αποφασίσει ο μόνος αυτός κυρίαρχος λαός για το μέλλον του.

Δεν ξέρουμε γιατί, παρόλο που αυτό το θέμα έχει τεθεί επανειλημμένα και κατά τη συζήτηση τον Ιούνιο και κατά τις προηγούμενες συζητήσεις και η

Κυπριακή Κυβέρνηση έχει κληθεί να προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση, το Σώμα δεν έχει δείξει ότι θέλει να προχωρήσει προς ένα δημοψήφισμα, όπου ελεύθερα, δημοκρατικά ο λαός θα εκφράσει τη θέλησή του, πράγμα το οποίο έγινε σε πολλές άλλες χώρες περιλαμβανομένης και της Βρετανίας.

Γι' αυτό το Κόμμα μας θα καταψηφίσει το σχετικό νομοσχέδιο που θα κυρώσει τη Συμφωνία της Σύνδεσης, αλλά ταυτόχρονα καλεί το Σώμα όπως ζητήσει από την Εκτελεστική Εξουσία να προχωρήσει σε δημοψήφισμα, έτσι ώστε ο λαός κυρίαρχα να εκφράσει την ετυμηγορία του πάνω σε ένα θέμα που αφορά το παρόν, αλλά ιδιαίτερα το μέλλον αυτού του τόπου, τόσο στον οικονομικό όσο και στον κοινωνικό, αλλά και τον πολιτικό τομέα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως αναφέρθηκε και από άλλο συνάδελφο το θέμα αυτό συζητήθηκε διεξοδικά σε πολλές συνεδρίες του Σώματος και οι διάφορες πλευρές είχαν την ευκαιρία να τοποθετηθούν. Θα ήθελα όμως να υπενθυμίσω ότι αρχικά η Συμφωνία Σύνδεσης, αλλά και η απόφαση για Τελωνειακή Ένωση δεν λήφθηκε τα τελευταία χρόνια, αλλά λήφθηκε επί Προεδρίας του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και, αν αργοπόρησε να γίνει αυτή η Τελωνειακή Ένωση τότε, το 1977, είναι για τους γνωστούς πολιτικούς λόγους και τα προβλήματα τα οποία υπήρχαν και καταφέραμε να υπερπηδήσουμε τις δυσκολίες μόνο κατά το 1987 και να προχωρήσουμε στην Τελωνειακή Ένωση.

Εμείς, σαν Δημοκρατικό Κόμμα, υποστηρίζουμε την υπογραφή της Τελωνειακής Ένωσης με ένα χώρο, με ένα κόσμο των 320 εκατομμυρίων κατοίκων, με την Ευρώπη, η οποία Ευρώπη είναι ο φυσιολογικός χώρος στον οποίο ανήκει η Κύπρος η οποία Κύπρος είναι η ακρογωνιαία προέκταση της Ευρώπης στην Ανατολική Μεσόγειο.

Τόσο ιστορικά όσο και γεωγραφικά, πιστεύουμε ότι η Κύπρος συνδέεται με την Ευρώπη. Είναι συνδεδεμένη, θα έλεγα, άρρηκτα και η Κύπρος με την Τελωνειακή Ένωση θα καταστεί μια γέφυρα φιλίας της Ευρώπης με τον τρίτο κόσμο, στον οποίο η Κύπρος ανήκει.

Και εδώ μου δίδεται η ευκαιρία να τονίσω πολύ έντονα από πλευράς Δημοκρατικού Κόμματος ότι για μας η Τελωνειακή Ένωση είναι μια οικονομική Συμφωνία και δεν πρόκειται να επηρεάσει με κανένα τρόπο την αδέσμευτη πολιτική μας η οποία αδέσμευτη πολιτική αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της εξωτερικής πολιτικής της Κύπρου και την οποία αδέσμευτη πολιτική ακολουθούμε με πολλή συνέπεια και πολλή σταθερότητα.

Πιστεύουμε επίσης ότι τα πλεονεκτήματα από την Τελωνειακή Ένωση της Κύπρου με την ΕΟΚ θα είναι και πολιτικά και οικονομικά και δεν είναι εύκολο να ξεχωρίσουμε τα πολιτικά από τα οικονομικά.

Τα πολιτικά αναφέρθηκαν απλώς πολύ σύντομα αναφέρω ότι υπάρχουν σοβαροί μοχλοί πίεσης πάνω στην Τουρκία από πλευράς Ευρώπης. Η Τουρκία θέλει να πλησιάσει, να γίνει και αυτή μέλος της Ευρώπης. Όμως είναι υποχρεωμένη να συμμορφώνεται με τον κώδικα συμπεριφοράς των Ευρωπαϊκών χωρών και έχει καταστεί καθαρό στην Τουρκία ότι, αν δεν αποχωρήσει από την Κύπρο, αν δεν τερματίσει την κατοχή αυτού του τόπου και αυτού του λαού και αν

δεν αποκαταστήσει τα ανθρώπινα δικαιώματα του λαού μας, δεν είναι εύκολο να αναμένει να γίνει εταίρος της Ευρώπης—μιας Ευρώπης στην οποία ανήκει βεβαίως και διαδραματίζει σοβαρότατο ρόλο η Ελλάδα.

Εξάλλου η λυσώδης αντίδραση του Ντενκτάς και των αξιωματούχων του ψευδοκράτους από την Τελωνειακή Ένωση μπορεί να δώσει κάποιο μέτρο της δυσφορίας με την οποία η Τουρκική πλευρά αντιμετωπίζει την Τελωνειακή Ένωση.

Πιστεύουμε ότι τα οικονομικά πλεονεκτήματα είναι αξιόλογα. Βεβαίως καμιά συμφωνία δεν μπορεί να θεωρηθεί τέλεια και δεν μπορεί να υπάρξει καμιά συμφωνία που να μην έχει καθόλου μειονεκτήματα. Όμως πιστεύουμε ότι, αν τεθούν στην πλάστιγγα τα πλεονεκτήματα με τα μειονεκτήματα, τα πλεονεκτήματα είναι πολύ περισσότερα. Και σίγουρα δεν μπορούν να συγκριθούν τα πλεονεκτήματα μιας Τελωνειακής Ένωσης με μια Εμπορική Συμφωνία η οποία είναι εκείνη που θα δημιουργούσε πρόβλημα στην Κύπρο στο τέλος της, όταν θα βρισκόταν ξεκρέμαστη η Κύπρος μετά από μια Εμπορική Συμφωνία και δεν θα υπήρχε προοπτική για την επέκταση των σχέσεων.

Θα έλεγα με πολλή συντομία ότι τα πλεονεκτήματα για τη γεωργία μας είναι γνωστά: κατοχυρώνεται η γεωργική μας παραγωγή, οι εξαγωγές μας θα αυξάνονται τα προσεχή 10 χρόνια, όπως έχουν καθοριστεί από αυτή τη Συμφωνία, και μάλιστα, επαναλαμβάνω, σε μια αγορά μεγάλη με ψηλό βιοτικό επίπεδο και με αμειψτικές τιμές, περισσότερο αμειψτικές από οποιαδήποτε άλλη αγορά.

Επίσης τα κτηνοτροφικά προϊόντα, που έγινε κάποια νύξη, δεν περιλαμβάνονται σε αυτή τη Συμφωνία και δεν πρόκειται να επηρεαστούν σε κανένα σοβαρό βαθμό.

Όσον αφορά τη Βιομηχανία, πιστεύω ότι παραλείφθηκε να αναφερθεί ότι το 78% της βιομηχανικής μας παραγωγής δεν επηρεάζεται ουσιαστικά από την Τελωνειακή Ένωση. Για διάφορους λόγους. Ή διότι πρόκειται για εξαγωγικές βιομηχανίες ή διότι εξαιρούνται διάφορα προϊόντα είτε διότι έχουν φυσιολογική προστασία. Μόνο ένα 20% μπορεί να επηρεαστεί, αλλά και αυτό δεν επηρεάζεται σε τέτοιο σοβαρό βαθμό τα προσεχή 10 χρόνια, ώστε πράγματι να δημιουργεί προβλήματα.

Θα ήθελα όμως να αναφέρω και το εξής: Ότι η Βιομηχανία στην Κύπρο ανεξάρτητα από την Τελωνειακή Ένωση ούτως ή άλλως θα αντιμετώπιζε προβλήματα αναδιοργάνωσης, διότι στηρίχθηκε μετά από την εισβολή πάνω σε μια προσπάθεια να δημιουργήσουμε βιομηχανίες εντάσεως εργασίας, αργότερα όμως ένεκα του έντονου συναγωνισμού που αντιμετωπίζουμε έπρεπε και πρέπει να γίνει κάποια στροφή. Πρέπει να γίνει αυτή η αναδιοργάνωση.

Πιστεύουμε ότι η Τελωνειακή Ένωση θα δώσει εκείνο το κίνητρο, θα είναι εκείνη πρόκληση και πρόσκληση προς τη βιομηχανία να αναδιοργανωθεί, να εισαχθεί ξένο κεφάλαιο και τεχνολογία εκεί που χρειάζεται, για να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε πράγματι μια συναγωνιστική βιομηχανία. Δεν θέλουμε μια βιομηχανία η οποία να κρύβεται πίσω από ψηλούς προστατευτικούς δασμούς σε βάρος του καταναλωτή, θέλουμε μια δυναμική βιομηχανία και αυτά τα 10 χρόνια, και μπορεί να πει κανένας 15 χρόνια, που έχουμε μπροστά μας θα δώσουν όλες τις προϋποθέσεις στη βιομηχανία μας να αναδιοργανωθεί και μάλιστα με κυβερνητική βοήθεια, διότι σίγουρα η Κυβέρνηση θα προστρέξει αρωγός στην Κυπριακή βιομηχανία, για να μπορέσει να αντιμετωπίσει, όπως πάντα, με δυναμισμό τα διάφορα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίσει.

Όμως, επαναλαμβάνω ακόμα μια φορά, για να μη δημιουργούνται λανθασμένες εντυπώσεις, σχεδόν το 80% της βιομηχανικής παραγωγής δεν επηρεάζεται τα πρώτα 10—15 χρόνια που είναι και η φυσιολογική περίοδος για αποσβέσεις, αφού ούτως ή άλλως θα αποσβένονταν αυτές οι βιομηχανίες, και εκείνο που ένας αναμένει μετά από 10—15 χρόνια είναι να δει τελείως διαφορετικές μονάδες βιομηχανικές από εκείνες τις οποίες βλέπει σήμερα. Γι' αυτό το λόγο ούτως ή άλλως η βιομηχανία μας θα χρειαζόταν μια αναδιοργάνωση και η Τελωνειακή Ένωση δίνει εκείνα τα κίνητρα και τη βοήθεια που θα φέρει τη βιομηχανία πραγματικά στο προσκήνιο του συναγωνισμού της Ευρώπης που πρέπει να υπάρξει.

Θα υπάρξουν βεβαίως, και αυτό πρέπει να τονιστεί, πολλά έμμεσα οφέλη· δεν πρέπει να υποτιμούμε τα έμμεσα οφέλη προς τον τουρισμό, προς τις υπηρεσίες και γενικά προς την κατεύθυνση της πλήρους αξιοποίησης του γεωγραφικού χώρου, γιατί πράγματι η Κύπρος βρισκόμενη στη γωνιά της Μεσογείου που βρίσκεται είναι μια γέφυρα μεταξύ Ευρώπης και τρίτου κόσμου.

Όσον αφορά θέματα φορολογίας, επειδή μπορεί να τεθεί θέμα φόρου προστιθέμενης αξίας, θα πρέπει ένας να παρατηρήσει ότι δεν μπορεί να κριθεί μια φορολογία απ' εαυτής. Εάν ο φόρος προστιθέμενης αξίας, που είναι έμμεσος φόρος, αντικαταστήσει εισαγωγικούς δασμούς, που είναι και εκείνοι έμμεσοι φόροι, και αν είναι μια φορολογία που μπορεί να αποτελεί το 1%—2% της ολικής φορολογίας, ένα μικρό ποσοστό, σημασία έχει η ολική φορολογία αν είναι προοδευτική ή όχι. Και η ολική φορολογία στην Κύπρο, όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι προοδευτική και πολύ χαμηλή. Θα έλεγα είναι γύρω στα 20,4% των εισοδημάτων που αποτελεί πράγματι χαμηλό ποσοστό έναντι του διεθνούς μέσου όρου που είναι γύρω στα 25% και έναντι ανάλογων χωρών που έχουν περίπου την ίδια ανάπτυξη και τις ίδιες κοινωνικές υπηρεσίες που είναι περίπου 39%.

Επομένως να μη μιλούμε σαν να πρόκειται να αντιμετωπίσουμε δυσβάσταχτα φορολογικά βάρη, διότι δεν είναι πραγματικότητα και μάλιστα αντιλαμβάνομαστε ότι η κυβερνητική πλευρά έχει υπόψη της να προχωρήσει σε μια αναδιοργάνωση του όλου φάσματος της φορολογίας και να μελετήσει από τη μια την επιβολή του φόρου προστιθέμενης αξίας, αλλά από την άλλη να παράσχει και διάφορες φορολογικές απαλλαγές οι οποίες θα είναι ουσιαστικά προς όφελος των χαμηλά αμειβομένων και των οπωσδήποτε χαμηλότερων εισοδηματικών τάξεων του πληθυσμού μας.

Δεν θα ήθελα να πω περισσότερα πάνω σ' αυτό το θέμα, διότι, επαναλαμβάνω, συζητήθηκε κατά κόρο. Όμως πρέπει να τονιστεί ακόμα μια φορά ότι με κανένα τρόπο η Τελωνειακή Ένωση της Κύπρου με την ΕΟΚ δεν επηρεάζει την αδέσμευτη πολιτική μας. Η Κύπρος είναι και παραμένει βασικά αδέσμευτη χώρα. Η Συμφωνία είναι μια οικονομική συμφωνία. Έχει περισσότερα πλεονεκτήματα παρά μειονεκτήματα. Είναι η φυσική προέκταση της Κύπρου προς εκείνες τις αγορές που μπορούν με αμειπτικές τιμές να απορροφήσουν τα προϊόντα μας, δεν επηρεάζει το πολυμελές εμπόριό μας με άλλες αγορές, όπως οι Σοσιαλιστικές χώρες, και μάλιστα, όπως φαίνεται, θα αυξηθεί το εμπόριο, αλλά δεν θα μειωθεί, δεν επηρεάζει το εμπόριό μας με τις Αραβικές χώρες, η βιομηχανία θα αντιμετωπίσει περιορισμένα προβλήματα, αλλά εδώ θα δοθεί μεγάλη βοήθεια από την Κυβέρνηση, γιατί πρέπει να γίνει αναδιοργάνωση, και οπωσδήποτε το Χρηματικό Πρωτόκολλο με την ΕΟΚ θα κατευθυνθεί προς εκείνους τους τομείς που πραγματικά χρειάζονται ενίσχυση.

Ο κ. συνάδελφος ανέφερε δυο πράγματα τα οποία δεν μπορώ να μη σχολιάσω, διότι δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα κατά την άποψή μας. Είναι τα ίδια πρωτόκολλα που κυκλοφόρησαν και το Μάιο, αυτά τα πρωτόκολλα που έχουμε ενώπιόν μας δεν είναι κάτι το νέο, κάποια αλλαγή ή κάποια νέα κατάσταση. Είναι τα ίδια πρωτόκολλα που ήταν στα Αγγλικά, απλώς τώρα έχουν μεταφραστεί στα Ελληνικά. Επομένως γνωρίζουμε αυτά τα πρωτόκολλα από τον περασμένο Μάιο.

Όσον αφορά το θέμα του Δημοψήφισματος, θα πρέπει να ζυγίσουμε πολύ προσεκτικά ποια είναι τα θέματα για τα οποία προχωρούμε σε δημοψήφισμα. Επαναλαμβάνουμε, η απόφαση λήφθηκε επί Αρχιεπισκόπου Μακαρίου για Τελωνειακή Ένωση και είναι κατόρθωμα που καταφέραμε σ' αυτό το στάδιο να υπερπηδήσουμε τις δυσκολίες. Είναι όμως μια Οικονομική Συμφωνία και αν πρόκειται πραγματικά να προβληματιστούμε κάποτε για δημοψήφισμα, αυτό θα πρέπει να ασχοληθεί με την ουσία και λύση του Κυπριακού. Το δημοψήφισμα δεν μπορεί να είναι κάτι το οποίο οπωσδήποτε να χρησιμοποιούμε κατά κόρο για το α ή β θέμα.

Θέμα δημοψήφισματος θα πρέπει, αν κάποτε τεθεί, θα πρέπει να τεθεί πάνω στο θέμα της βάσης του Κυπριακού. Και ότι το θέμα της Τελωνειακής Ένωσης δεν είναι τόσο σημαντικό για δημοψήφισμα, όπως οι συνάδελφοι ισχυρίζονται, αποδεικνύεται από το γεγονός ότι υποστηρίζουν οι συνάδελφοι σαν Προεδρικό υποψήφιο άνθρωπο ο οποίος υποστηρίζει την Τελωνειακή Ένωση με την ΕΟΚ. Αν ήταν τόσο σημαντικό και τόσο βασικής σημασίας, σίγουρα θα έπρεπε να ήταν διαφοροποιημένη η θέση τους απέναντι του υποψηφίου τους στις Προεδρικές εκλογές. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι γεγονός ότι είναι ιστορική η μέρα και ότι μπαίνει υπέρ μας σε μια μακρά, αλλά περιπετειώδη και δύσκολη πορεία στις σχέσεις μας με την Ευρώπη.

Υπογράφηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο το 1972 η Συμφωνία με την τοποθέτηση δυο τουλάχιστον πλευρών αντίθετα έκτοτε. Όμως σκόνταψε αυτή η Συμφωνία. Και πού σκόνταψε αυτός ο ακρογωνιαίος λίθος; Αυτός ο ακρογωνιαίος λίθος σκόνταψε στα πόδια της Ευρώπης όταν έγινε η τούρκικη εισβολή και δεν πήρε χαμπάρι η Ευρώπη ότι έγινε τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Και ύστερα, όταν αντιλήφθηκε ότι έγινε τουρκική εισβολή στην Κύπρο, μας έστρεψε την πλάτη και αδιαφόρησε για το δράμα ενός λαού, αυτός ο φιλελεύθερος κόσμος, ο δημοκρατικός, ο αγγελικά πλασμένος και εμπορεύτηκε αυτός ο κόμος με τα κατεχόμενα, με τα κλοπιμαία εδάφη και τις περιουσίες μας.

Φυσικά υπήρξαν και αστοχίες από τη δική μας πλευρά. Ήταν εκείνος ο περίφημος Ρολάνδης, με τις ενδιάμεσες συμφωνίες και με τις δηλώσεις του σε συνεδριάσεις με την Κοινή Αγορά, που έδειχνε ότι ανεχόταν αυτό το εμπόριο. Όμως και εκείνος υπέκυπτε σ' αυτό τον όμορφο κόσμο.

Βρισκόμαστε λοιπόν τώρα αντιμέτωποι με τη ληξιαρχική πράξη του τερματισμού της λειτουργίας της Κυπριακής οικονομίας με τα δικά της χαρακτηριστικά και με τις δικές της προοπτικές και ανάγκες.

Μα θα ζήσουμε σ' αυτό τον κόσμο απομονωμένοι; Όχι, δεν θα ζήσουμε απομονωμένοι. Όμως οι άλλοι που είναι μέσα στην ΕΟΚ έχουν και κάποιο δικαίωμα λόγου για το τι συμβαίνει, ενώ για μας άλλοι θα αποφασίζουν, εμείς απλώς θα εκτελούμε και θα αναζητούμε κάποια περιθώρια κάποιων ελάχιστων προσαρμογών και το μόνο που μας απομένει είναι ο φόρος της προστιθέμενης αξίας.

Είναι γεγονός και πάλι ότι η Βουλή συζήτησε κατ' επανάληψη το θέμα της ΕΟΚ. Πότε όμως συζητούσε η Βουλή; Όταν εκείνοι που είχαν προβληματισμό πάνω στο θέμα της ΕΟΚ, όταν εκείνοι οι οποίοι είχαν ανησυχίες έθεταν το θέμα. Ποτέ δεν τέθηκε το θέμα από την πλευρά της Κυβέρνησης ή από τους υποστηρικτές της ιδέας.

Δηλαδή αν εκείνοι που ανησυχούσαν δεν έβαζαν ποτέ το θέμα, θα φθάναμε στη σημερινή συνεδρίαση για να συζητήσουμε απλώς την επικύρωση αυτών των Συμφωνιών.

Και πολύ σωστά τέθηκε από τον κ. Κωνσταντίνου, και δεν θα συμφωνήσω με την άποψη του κ. Γαλανού, ότι δεν χρειαζόταν μια πορεία προς το λαό πάνω σ' αυτό το θέμα. Σίγουρα είναι ένα τόσο σημαντικό θέμα, που άλλωστε χαρακτηρίστηκε ιστορικό, που θα έπρεπε να είχε βγει από τα κυβερνητικά κυκλώματα και θα έπρεπε ακόμα να είχε πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις από την απλή συζήτηση στη Βουλή, διότι είναι ένα θέμα που θα επηρεάσει και την κοινωνική και την οικονομική και τις άλλες προεκτάσεις της παρουσίας της Κύπρου στο σύγχρονο κόσμο και θα έπρεπε να δοθεί ο λόγος στο λαό να εκφράσει τη δική του γνώμη, να γίνει μέτοχος, να ενημερωθεί και να έχει και εκείνος το δικό του μερίδιο ευθύνης.

Και όσον αφορά τα δημοψηφίσματα, δεν κάναμε και πολλά μέχρι τώρα. Εάν είναι σημαντικό το θέμα, ναι, θα έπρεπε να είχε γίνει και δημοψήφισμα. Αλλά πιθανόν να υπάρχει και η άποψη ότι δεν είναι τόσο σοβαρό το ζήτημα, γιατί διαφορετικά ένα πολύ σοβαρό ζήτημα δεν θα έπρεπε να είχε συμπεισθεί μέσα σε τόσο ασφικτικά πλαίσια συζήτησης, μέσα στα πλαίσια μιας συνοπτικής διαδικασίας. Η Κυβέρνηση το χειρίστηκε πραγματικά σαν θέμα επικύρωσης μιας συνηθισμένης και χωρίς ουσιαστική σημασία διακρατικής συμφωνίας.

Οι προηγούμενες αποσιωπήσεις και η τωρινή σπουδή δείχνουν πραγματικά προσπάθεια παράκαμψης μιας ουσιαστικής διερεύνησης του θέματος.

Μας ζήτησε η Κυβέρνηση να συζητηθεί επειγόντως στη σημερινή τελευταία συνεδρία του χρόνου, γιατί αρχίζει η εφαρμογή της Συμφωνίας την 1η του Γενάρη. Και πραγματικά αναφέρθηκε προηγουμένως ότι η Συμφωνία ολοκληρώθηκε τον περασμένο Μάιο, υπογράφηκε τον Οκτώβρη και φτάνει στη Βουλή των Αντιπροσώπων για συζήτηση και ψήφιση μόνο στα τέλη του Δεκεμβρη.

Χαρακτηριστική κυβερνητική τακτική που τη γνωρίσαμε και πάνω σε άλλα θέματα. Αλλά μας είπαν ότι υπάρχει και ο λόγος. Φταίει η ελληνική μετάφραση. Έπρεπε να μεταφραστεί στα ελληνικά και χρειάστηκαν έξι μήνες να μεταφραστεί στα ελληνικά μια Συμφωνία. Να πούμε για ανεπάρκεια του κρατικού μηχανισμού; Ξανασυζητήθηκε το θέμα. Μας μίλησαν ακόμα για διαφορές μεταξύ ελληνικού και αγγλικού κειμένου. Όμως έχουμε μια απορία. Η ελληνική είναι μια από τις επίσημες γλώσσες της ΕΟΚ. Γιατί, όταν συζητείτο και συνομολογείτο η Συμφωνία, δεν μεταφραζόταν ταυτόχρονα και στην ελληνική γλώσσα; Από τους αμύντορες μάλιστα της ελληνικής γλώσσας πάνω στα θέματα του πανεπιστημίου, πάνω σε ένα θέμα πάνω στο οποίο έχουμε συμφωνήσει. Γιατί, όταν πρόκειται για

άσκηση μιας πρακτικής, δεν προωθείται το θέμα της ελληνικής γλώσσας στην πράξη, οπότε θα ήταν και πολύ πιο νωρίς έτοιμα όλα;

Αλλά δεν είναι το μόνο θέμα που συνοδεύει αυτή την ψήφιση. Λέχθηκε από τον κ. Ζαχαριάδη, χθες ψηφίστηκε και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και έρχεται σήμερα να ψηφισθεί από το Κυπριακό Κοινοβούλιο. Τυχαίο; Φοβούμαστε όχι. Και αυτό μέσα στο παιγνίδι. Κάτι που το ψηφίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έρθει να το καταψηφίσει η Κυπριακή Βουλή;

Πραγματικά ήταν μια προσπάθεια παγίδευσης και πολιτικής αιχμαλωσίας του Σώματος. Αλλά, έστω και σήμερα που συζητούμε το θέμα, μπορεί να θεωρήσει η Βουλή ότι είναι πλήρως ενημερωμένη; Μπορεί αρκετοί συνάδελφοι καλόπιστα να πιστεύουν ότι είναι ενημερωμένοι. Όμως πώς σχολιάζουν το γεγονός ότι έγιναν συζητήσεις, έγιναν ομιλίες Υπουργών, ήρθαν οι Υπουργοί, πήραν απαντήσεις, όμως οι Εκθέσεις οι σχετικές δεν ήρθαν ποτέ σ' αυτό το Σώμα. Και το χειρότερο, και το χειρότερο επικρατεί η αντίληψη μέσα στην Κυβέρνηση ότι οι Εκθέσεις είναι ιδιοκτησία της. Ότι πρέπει να τις κρατεί μυστικές από το λαό. Ότι δεν πρέπει να γνωστοποιούνται στη Βουλή. Και θεωρεί ενοχλητική την παρεμβολή της Βουλής. Αυτό είναι ένα συμπέρασμα που πιστεύω να το συμμαρρίζονται και άλλοι συνάδελφοι που έτυχε να έχουν τις ίδιες παραστάσεις με τον ομιλούντα. Και είναι πραγματικά θλιβερό να πούμε στη σημερινή συνεδρίαση ότι αυτές τις Εκθέσεις, τις οποίες δεν έχει το Σώμα μπροστά του, αυτές τις Εκθέσεις τις έχουν και χαμηλοί υπάλληλοι των Υπουργείων. Εκείνοι είναι πιο αξιόπιστοι από το Σώμα της Βουλής;

Η αποκάλυψη μάλιστα της ύπαρξης Έκθεσης των Ηνωμένων Εθνών προκάλεσε θεαλλώδεις αντιδράσεις. Εκδόθηκαν διαψεύσεις, μας είπαν ότι δεν είναι των Ηνωμένων Εθνών, είναι του Πανεπιστημίου του SUSSEX. Το ερώτημα όμως είναι το εξής:

Πώς φέρει αυτή η Έκθεση τον τίτλο: «Έκθεση του Οργανισμού Αναπτυξίας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και του Οργανισμού Βιομηχανικής Αναπτύξεως»;

Φυσικά είναι από το Πανεπιστήμιο του SUSSEX. Και μας επαινέθηκε στην Επιτροπή ότι είναι πολύ σπουδαίο για να κάμνει τέτοιου είδους μελετήματα και θα ήταν πραγματικά πολύ περίεργο, αν κάποιος έκτιζε σπίτι και καλούσε ένα αρχιτέκτονα να του το κτίσει και ύστερα έλεγε ότι το σπίτι είναι του αρχιτέκτονα και όχι δικό του. Αυτή είναι η περίπτωση που υπάρχει με τον ισχυρισμό τον ανάλογο της Κυβέρνησης. Έτσι όποιος έχει αμφιβολία πάνω στο θέμα δεν έχει παρά να ρωτήσει τους συντάκτες αυτής της Έκθεσης ποιου είναι η Έκθεση, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή του SUSSEX; Και εκεί θα πάρουν την απάντηση όσοι ακόμα έχουν απορίες.

Φυσικά υπάρχουν τα θέματα τα επί μέρους, επεκτάθηκε πολύ ο κ. Γαλανός, δεν θα επεκταθώ περισσότερο. Δεν θα επεκταθώ πολύ, υπάρχουν όμως σαφείς καταστάσεις πάνω στα θέματα της βιομηχανίας. Ξαναλέμε κατηγορηματικά ότι με τη Συμφωνία και με το δασμολογικό αφοπλισμό θα πλημμυρίσει η Κύπρος με ευρωπαϊκά βιομηχανικά προϊόντα ελαφράς βιομηχανίας, παρόμοια που κάνουμε και εμείς και όποιος έχει αμφιβολία γι' αυτό ας κάτσει μια νύκτα να δει στην τηλεόραση γνωστό οίκο, το JET, να διαφημίζει το EUROJET, να εισάγει δηλαδή ρούχα από την Ευρώπη για να τα πουλά στην Κύπρο με την προοπτική ότι είναι δυνατόν να κλείσουν οι δικές του δουλειές και να ξανοιχτούν οι Κυπριακές

βιομηχανίες στο εμπόριο. Οι έμποροί μας πραγματικά είναι έξυπνοι και ικανοί και προσαρμόζονται και μπήκαν στο ρυθμό της δουλειάς. Αυτό όμως θα οδηγήσει σε ανεργία και θα οδηγήσει και σε πτώση του βιοτικού επιπέδου σ' αυτό τον τόπο και θα πλουτίσει κάποιους άλλους κατασκευαστές κάπου αλλού.

Φυσικά πάνω στο θέμα της βιομηχανικής πολιτικής είναι από το 1977 που υπάρχει ελεύθερος δασμός, όμως δεν ωφελήθηκε καθόλου η Κυπριακή βιομηχανία. Και είναι λάθος, και το επαναλαμβάνουμε κατηγορηματικά, η υποβάθμιση των αραβικών αγορών και η στροφή προς την Ευρώπη επειδή δήθεν είναι σταθερή αγορά. Αν είχαμε αύξηση των εξαγωγών φέτος, είναι γιατί ήταν αυξημένη η ζήτηση από κάποιες χώρες, όπως η Λιβύη.

Αλλά και στο γεωργικό τομέα, που μας αναφέρθηκε προηγουμένως, θα πρέπει να σκεφτόμαστε ή να παρακολουθούμε μόνο έστω από μακριά τις συζητήσεις που έγιναν και το ναυάγιο το χθεσινό των ηγετών της Ευρώπης, όταν έφθασαν στο αδιέξοδο συζητώντας την κοινή αγροτική πολιτική, όταν συζητούν τη νέα αγροτική πολιτική, όταν συζητούν την τοποθέτηση της αναθεώρησης της παγκόσμιας αγροτικής πολιτικής πάνω σε μια βάση τερματισμού των επιχορηγήσεων και ενίσχυσης των όρων της αγοράς με παράλληλη ενίσχυση του GAT. Αυτό είναι αρκετό για να δούμε ποια θα είναι η τύχη της δικής μας γεωργίας που δεν παρέχει καμιά προστασία και ιδιαίτερα των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Για τις πολιτικές συνέπειες τα είπαμε πολλές φορές.

Πραγματικά τουλάχιστον έχουμε κάποιο δέος μπροστά σ' αυτά τα οποία γίνονται γύρω μας. Τουλάχιστον άλλες χώρες, πιο ισχυρές από μας και χωρίς προβλήματα, ανησυχούν για το θέμα των συνεπειών που μπορεί να έχει η σύνδεσή τους με την Ευρώπη σε σχέση με την αδέσμευτη ή την ουδέτερη πολιτική τους. Όμως υπάρχει και ένα κρίσιμο σημείο. Είμαστε ευγνώμονες για τις διακηρύξεις που γίνονται για αναγνώριση της Κυπριακής Κυβέρνησης. Είναι πολύ σπουδαίο και το εκτιμούμε, όμως ταυτόχρονα συνεχίζεται εξαγωγή των προϊόντων από τα κατεχόμενα. Και ο Ντενκτάς θα συνεχίσει να προχωρεί προς αυτή την κατεύθυνση και έχουμε τουλάχιστον να κάμουμε σκληρό αγώνα για να ανακόψουμε αυτή την πορεία, γιατί, αν δεν την ανακόψουμε σε αυτή τη φάση, θα προωθήσει DE FACTO κατάσταση ο Ντενκτάς.

Υπάρχουν φυσικά οι δυσκολίες που θα προκύψουν μετά το τέλος της πρώτης φάσης, πράγματα που είναι τόσο κατανοητά σε όλους, τόσο γνωστά, τα συζητήσαμε, που το μόνο που θα μας μείνει εμάς θα είναι πραγματικά ο φόρος προστιθέμενης αξίας στο τέλος που θα επιβαρύνει το λαό. Και χωρίς σίγουρες εξελίξεις με το τέλος της δεκαετίας. Αβέβαιο θα είναι και το μέλλον της δεύτερης φάσης της Τελωνειακής Ένωσης, όπως επίσης και των ημερολογιακών και των άλλων περιορισμών.

Με το πέρας της σημερινής συζήτησης δεν θα κλείσει το θέμα της ΕΟΚ και της Τελωνειακής Ένωσης. Αντίθετα τώρα θα ανοίξει, γιατί θα γίνουν αισθητά τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν. Γι' αυτό ότι δεν έγινε μέχρι τώρα θα πρέπει να τολμηθεί μελλοντικά, να δοθούν όλες οι πληροφορίες, οι Εκθέσεις, οι αξιολογήσεις της Κυβέρνησης για να είμαστε ενήμεροι και να ξέρουμε πώς θα αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα που είναι κοινά και είναι γενικά.

Εμείς θα καταψηφίσουμε τη Συμφωνία, γιατί δεν πειστήκαμε για την ωφελιμότητά της, αλλά και γιατί καταλαβαίνουμε ότι προχωρούμε σε τελωνειακή ένωση χωρίς αναγκαία πληροφόρηση που η Κυβέρνηση για τους δικούς της λόγους κράτησε μυστική από τη Βουλή.

Και όλα τα άλλα να έλειπαν, η απόκρυψη των στοιχείων θα ήταν αρκετός λόγος, γιατί προδίδει σκοπιμότητα που δεν θα συγκαλύψουμε με την ψήφο μας.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να θέσω τον Κυρωτικό Νόμο υπό την έγκριση του Σώματος.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του Κυρωτικού Νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 31 ψήφους υπέρ και 17 εναντίον ο Κυρωτικός Νόμος εγκρίνεται. Προχωρούμε στο επόμενο θέμα.

«Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο)», «Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο)» και «Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Ιανουάριο)».

Υπάρχει κοινή Έκθεση η οποία είναι ομόφωνη.

(Η Έκθεση θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΑΝ «ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ, ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Λεόντιο Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τις πιο πάνω Αποφάσεις σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Με τις πιο πάνω Αποφάσεις της Βουλής παρέχεται εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Ιανουάριο του 1988, για ποσό που δεν θα

υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στον Τακτικό Προϋπολογισμό, στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και στον Προϋπολογισμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1987 και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Ιανουάριο του 1987, σχετικά με κάθε ένα Κεφάλαιο δαπάνης ξεχωριστά όπως προβλέπεται και στις τρεις περιπτώσεις των Προϋπολογισμών. Περισσότερη ανάλυση των δαπανών αυτών αναφέρεται στους Πίνακες που επισυνάπτονται στις αντίστοιχες Αποφάσεις της Βουλής.

Όπως αναφέρεται και στις τρεις πιο πάνω Αποφάσεις, δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες η σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή ο Τακτικός Προϋπολογισμός, ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως και ο Προϋπολογισμός του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με το άρθρο 168 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε περίπτωση που οι Προϋπολογισμοί δεν ψηφιστούν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μέχρι την ημέρα που αρχίζει το οικονομικό έτος στο οποίο οι Προϋπολογισμοί αυτοί αναφέρονται, η Βουλή των Αντιπροσώπων μπορεί, αφού τηρηθούν οι διατάξεις του Συντάγματος, με Απόφασή της να εξουσιοδοτήσει τη διενέργεια οποιασδήποτε δαπάνης που απαιτείται για χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει τον ένα μήνα κάθε φορά και σε καμιά περίπτωση τους δυο μήνες, συνολικά, από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου ή οποιοδήποτε άλλο λογαριασμό του Δημοσίου, εφόσον θεωρήσει αυτό αναγκαίο για τη συνέχιση των δημόσιων υπηρεσιών που προβλέπονται στους Προϋπολογισμούς, και ειδικότερα μέχρι την εκπνοή του πιο πάνω χρονικού διαστήματος. Η δαπάνη που εγκρίνεται για οποιαδήποτε υπηρεσία, σύμφωνα με τα πιο πάνω, δεν μπορεί κατ' αναλογία να υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσό που έχει ψηφιστεί για την ίδια υπηρεσία με βάση τον Προϋπολογισμό του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών, για τις οποίες γίνεται λόγος στους Πίνακες που επισυνάπτονται, είναι αναγκαίες για σκοπούς συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών για τις οποίες γίνεται πρόνοια στον Τακτικό Προϋπολογισμό, τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και τον Προϋπολογισμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του έτους αυτού και μέχρι να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφισή τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τα πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των υπό συζήτηση Αποφάσεων με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους υπό εξέταση Προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Παγίου Ταμείου διά τον Μήνα Ιανουάριον του 1988.

Παρακαλώ το Γραμματέα να τη διαβάσει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

**ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ
ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988**

ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1988 υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της ενάρξεως του Οικονομικού Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ επιπροσθέτως του ποσού το οποίον δέον να βαρύνη το Πάγιον Ταμείον, ως προνοείται υπό του Συντάγματος ή Νόμου, καθίσταται αναγκαία η συνέχισις υπηρεσιών διά τας οποίας γίνεται πρόνοια εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1987.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

(α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τον μήνα Ιανουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1987 εν σχέσει προς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ως ο επισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι το δαπανηθησόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε Άρθρον δεν δύναται να υπερβή το ποσόν το προνοούμενον εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1988 εν σχέσει προς το Άρθρον τούτο.

(β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Τακτικός Προϋπολογισμός του 1988 εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(γ) Δαπάνη από Άρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δεν δύναται να διενεργηθή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν «Εξουσιοδοτήσεως προς Διενέργειαν Δαπανών».

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολογισ- μόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Ιανουάριον του 1988
	£	£	£
01A Προεδρία	265,057	436,083	22,088
02A Προεδρικών Μέγαρον	165,425	169,425	13,785
03A Αντιπροεδρία και Επίσημος Κατοικία Αντιπροέδρου	—	—	—
04A Υπουργικών Συμβούλιον	257,863	289,488	21,488
05A Βουλή των Αντιπροσώπων	946,987	1,011,641	78,915
06A Δικαστικόν Τμήμα	1,629,965	1,851,178	135,830
07A Νομική Υπηρεσία	522,717	568,700	43,559
08A Ελεγκτική Υπηρεσία	612,341	678,118	51,028
09A Επιτροπή Δημοσίας Υπηρεσίας	5,474	6,671	456
10A Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	83,930	102,511	6,994
13A Υπουργείον Αμύνης—Διοικήσεις	68,810	99,473	5,734
14A Κυπριακός Στρατός	4,873,242	5,857,081	406,103
15A Εθνική Φρουρά	12,000,000	14,000,000	1,000,000
16A Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων—Διοικήσεις	585,844	624,166	48,820
17A Τμήμα Γεωργίας	3,350,357	3,593,504	279,196
18A Κτηνιατρικά Υπηρεσία	1,714,036	1,862,793	142,836
19A Τμήμα Δασών	2,102,638	2,322,725	175,219
20A Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	5,152,648	5,471,323	429,387
21A Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	678,972	754,371	56,581
22A Μετεωρολογική Υπηρεσία	470,352	611,773	39,196
23A Τμήμα Αναδασμού	470,288	553,937	39,190
26A Υπουργείο Δικαιοσύνης- Διοικήσεις	145,588	177,028	12,132
27A Φυλακαί	1,202,875	1,393,542	100,239
28A Σχολή Λαμπούσης	83,635	77,836	6,486
30A Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας—Διοικήσεις	27,139	56,000	2,261
31A Τμήμα Εμπορίου και Βιομηχανίας	1,980,793	2,183,083	165,066
32A Συνεργατική Ανάπτυξις	334,834	374,953	27,902
33A Μεταλλεία	82,682	92,346	6,890
34A Τμήμα Επισήμου Παραλήπτου και Εφόρου	195,848	248,169	16,320
Εις μεταφοράν	40,010,340	45,467,918	3,333,701

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολογι- σμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Ιανουάριον του 1988
	£	£	£
Εκ μεταφοράς	40,010,340	45,467,918	3,333,701
36A Υπουργείον Εργασίας και Κοινο- νικών Ασφαλίσεων-Διοίκησης	44,725	102,608	3,727
37A Τμήμα Εργασίας	810,420	948,010	67,535
38A Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	1,491,192	1,650,178	124,266
39A Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας	2,381,838	2,641,294	198,486
41A Υπουργείον Εσωτερικών-Διοίκησης	268,933	1,141,061	22,411
42A Επαρχιακή Διοίκησης	1,078,541	1,144,578	89,878
43A Αστυνομία	26,984,536	30,310,224	2,248,711
44A Πυροσβεστική Υπηρεσία	3,364,593	3,046,007	253,833
45A Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	1,468,454	1,612,952	122,371
46A Υπηρεσία Μεταναστεύσεως	34,696	53,392	2,891
47A Υπηρεσία Καταγραφής	15,208	22,814	1,267
48A Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	4,800,599	5,342,797	400,049
49A Γραφείον Τύπου και Πληροφοριών	1,790,294	1,835,981	149,191
52A Υπουργείον Εξωτερικών-Διοίκησης	361,133	526,191	30,094
53A Εξωτερικαί Υπηρεσίαι	3,550,055	4,009,204	295,837
54A Υπουργείον Οικονομικών-Διοίκησης	332,366	386,110	27,697
55A Γενικών Λογιστήριον	1,478,360	1,610,708	123,196
56A Τελωνεία	17,245,178	10,186,765	848,897
57A Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων	7,301,078	5,920,012	493,334
58A Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών	553,272	611,641	46,106
59A Κρατικά Αποθήκαι	837,838	912,187	69,819
60A Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού	169,429	188,080	14,119
61A Τυπογραφείον	1,160,853	1,287,367	96,737
62A Τμήμα Μηχανογραφικών Υπηρεσιών	527,818	569,152	43,984
63A Οφειλαί εκ Δημοσίου Χρέους	—	—	—
64A Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	1,000,910	894,440	74,536
65A Επιχορηγήσεις	30,100,000	20,000,000	1,666,666
66A Μακροπρόθεσμα Δάνεια και Προκαταβολαί	2,259,000	1,303,000	108,583
Εις μεταφοράν	151,421,659	143,724,671	10,957,922

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολογι- σμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Ιανουάριον του 1988
	£	£	£
Εκ μεταφοράς	151,421,659	143,724,671	10,957,922
67A Χορηγίαί και Συνεισφοραί	44,790,512	50,482,700	3,732,543
68A Διάφορα	19,483,100	3,260,410	271,701
69A Μη Προβλεπόμεναι Δαπάναι και Αποθεματικών	500,000	500,000	41,667
70A Υπουργείον Παιδείας-Διοίκησις	1,192,069	1,221,833	99,339
71A Παιδεία	50,666,257	59,027,655	4,222,188
72A Πολιτιστικάί και 'Αλλαι Υπηρεσίαι	640,118	762,431	53,343
78A Υπουργείον Συγκοινωνιών και 'Εργων-Διοίκησις	92,557	132,858	7,713
79A Δημόσια 'Εργα	2,539,277	2,760,513	211,606
80A Τακτικάί Δαπάναι Δημοσίων 'Εργων	3,198,697	3,436,000	266,558
81A Μη Επαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων 'Εργων	330,000	330,000	27,500
82A Τμήμα Αρχαιοτήτων	657,951	791,096	54,829
83A Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	5,974,330	6,597,899	497,861
84A Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	206,152	258,976	17,179
85A Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	3,400,547	3,595,711	283,379
86A Τμήμα Οδικών Μεταφορών	548,071	596,774	45,673
87A Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	3,045,722	3,391,315	253,810
89A Υπουργείον Υγείας-Διοίκησις	97,564	148,914	8,130
90A Ιατρικάί Υπηρεσίαι και Υπηρεσίαι Δημοσίας Υγείας	19,897,267	22,804,474	1,658,106
91A Ψυχιατρικάί Υπηρεσίαι	3,664,174	4,314,020	305,348
92A Οδοντιατρικάί Υπηρεσίαι	594,983	652,829	49,582
93A Φαρμακευτικάί Υπηρεσίαι	5,781,541	5,599,858	466,655
94A Γενικών Χημείων	387,291	404,277	32,274
96A Γραφείον Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού	13,077,541	14,448,634	1,089,795
	332,187,380+	329,243,848	24,654,701

Σημείωσις:

- + Το ποσόν των £332,187,380 περιλαμβάνει συμπληρωματική πίστωση εκ £29,366,612 ψηφισθείσα μέχρι και της 30ής Νοεμβρίου, 1987 συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση της Απόφασης;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στη δεύτερη Απόφαση: «Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Ταμείου Αναπτύξεως διά τον Μήνα Ιανουάριον του 1988».

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαβάσει την Απόφαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ
ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ
ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988

ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1988 υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της ενάρξεως του Οικονομικού Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις υπηρεσιών διά τας οποίας γίνεται πρόνοια εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1987.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:—

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τον μήνα Ιανουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1987 εν σχέσει προς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ως ο επισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι το δαπανηθησόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε Άρθρον δεν δύναται να υπερβή το ποσόν το προνοούμενον εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1988 εν σχέσει προς το Άρθρον τούτο.

- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις να πληρωθή μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1988 εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- (γ) Δαπάνη από Άρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δεν δύναται να διενεργηθή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου εις το Γραφείον Προγραμματισμού και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν «Εξουσιοδοτήσεως προς Διενέργειαν Δαπανών».

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολογισμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Ιανουάριον του 1988
	£	£	£
01Δ Επιτροπή Προγραμματισμού	340,285	379,517	28,357
02Δ Ανάπτυξις Υδάτων	28,663,093	20,977,603	1,748,134
03Δ Αναδασμός	134,300	143,700	11,192
04Δ Γεωργία	3,382,610	3,930,775	281,884
05Δ Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών	1,542,100	1,664,000	128,508
06Δ Κτηνοτροφία	620,060	843,400	51,672
07Δ Κτηνιατρικά Υπηρεσία	203,750	180,000	15,000
08Δ Ανάπτυξις Δασών	1,435,500	1,500,000	119,625
09Δ Γεωλογική Επισκόπησις	759,300	725,500	60,458
10Δ Ανάπτυξις Αλιείας	760,347	799,610	63,362
11Δ Μετεωρολογική Υπηρεσία	146,250	126,200	10,517
12Δ Πιστοδότησις Αναπτύξεως	3,500,000	1,000,000	83,333
13Δ Εμπόριον και Βιομηχανία	1,465,220	1,544,610	122,102
14Δ Τουρισμός	493,870	900,000	41,156
15Δ Αρχαιότητες	775,111	690,500	57,542
16Δ Δημόσια Έργα	1,017,361	976,000	81,333
17Δ Ανάπτυξις Οδικού Δικτύου	16,717,947	13,150,000	1,095,833
18Δ Λιμένες και Εμπορική Ναυτιλία	11,475	13,235	956
19Δ Αερολιμένες	1,757,650	1,300,000	108,333
20Δ Δημόσια Κτίρια	2,981,017	2,089,000	174,083
21Δ Πολεοδομία και Οίκησις	2,175,039	2,472,780	181,253
22Δ Υγεία	2,316,975	1,434,562	119,547
23Δ Αγροτική Ανάπτυξις	5,060,500	5,207,187	421,708
24Δ Εργασία και Κοινωνικά Ασφαλίσεις	1,794,554	1,749,004	145,750
25Δ Κέντρον Παραγωγικότητος	500,930	526,070	41,744
26Δ Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας	285,945	372,255	23,829
27Δ Παιδεία	1,019,915	1,232,400	84,993
29Δ Ταχυδρομικά Υπηρεσία	90,100	103,800	7,508
31Δ Άλλαι Υπηρεσία	1,796,329	1,641,339	136,778
Εις μεταφοράν	81,747,533	67,673,047	5,446,490

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολογισ- μόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Ιανουάριον του 1988
	£	£	£
Εκ μεταφοράς	81,747,533	67,673,047	5,446,490
32Δ Προκαταρκτικός Προγραμματισμός	80,000	50,000	4,167
33Δ Ξένη Τεχνική Βοήθεια	230,000	230,000	19,167
34Δ Διάφορα	268,600	200,000	16,667
35Δ Μη Προβλεπόμενοι Δαπάναι και Αποθεματικών	200,000	250,000	16,667
	82,526,133+	68,403,047	5,503,158

Σημείωσις:

- + Το ποσόν των £82,526,133 περιλαμβάνει συμπληρωματική πίστωση εκ £17,530,017 ψηφισθείσα μέχρι και της 30ής Νοεμβρίου, 1987 συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη Απόφαση της Βουλής: «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων διά τον Μήνα Ιανουάριον του 1988».

Παρακαλώ το Γραμματέα να τη διαβάσει στο Σώμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988

ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1988 υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της ενάρξεως του Οικονομικού Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις υπηρεσιών διά τας οποίας γίνεται πρόνοια εις τον Προϋπολογισμόν του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1987.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:—

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τον μήνα Ιανουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τον Προϋπολογισμόν του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1987 εν σχέσει προς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ως ο επισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι το δαπανηθησόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε Άρθρον δεν δύναται να υπερβή το ποσόν το προνοούμενον εις τον Προϋπολογισμόν του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1988 εν σχέσει προς το Άρθρον τούτο.

- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1988 εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- (γ) Δαπάνη από Άρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δεν δύναται να διενεργηθή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν «Εξουσιοδοτήσεως προς Διενέργειαν Δαπανών».

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολογι- σμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Ιανουάριον του 1988
	£	£	£
20 Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων-Υδατικά και Αρδευτικά Έργα	150,000	—	—
23 Κέντρον Παραγωγικότητος	2,855	2,872	238
25 Υπηρεσίαι Κοινωνικής Ευημερίας	3,052,710	3,334,747	254,393
26 Υπηρεσία Μεριμνης και Αποκατα- στάσεως Εκτοπισθέντων	496,696	228,551	19,046
30 Υπουργείο Εσωτερικών	329,800	195,500	16,292
31 Υπουργείο Εσωτερικών- Άλλα Υπηρεσίαι	1,743,250	1,918,040	145,271
32 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	9,026,622	6,571,860	547,655
33 Σχέδια Αυτοστεγάσεως	9,047,000	7,987,000	665,583
34 Υπηρεσία Προστασίας και Διαχει- ρίσεως Τ/Κ Περιουσιών	2,378,500	1,520,000	126,667
38 Γενικόν Λογιστήριον	10,020,936	5,385,910	448,826
41 Τμήμα Δημοσίων Έργων	1,539	1,200	100
44 Υπουργείον Υγείας	55,817	65,789	4,651
47 Υπουργείον Παιδείας	1,107,500	1,380,500	92,292
48 Υπουργείον Δικαιοσύνης	689,050	710,090	57,421
49 Κρατικάί Αποθήκαι	329,414	280,346	23,362
50 Διάφορα	45,500	—	—
51 Μη Προβλεπόμεναι Δαπάναι και Αποθεματικών	200,000	500,000	16,667
Σύνολο	38,677,189+	30,082,405	2,418,464

Σημειώσεις:

+ Το ποσόν των £38,677,189 περιλαμβάνει συμπληρωματική πίστωση εκ £6,078,287 ψηφισθείσα μέχρι και της 30ής Νοεμβρίου, 1987 συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι: «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμος του 1987. (Ψήφισις δωδεκατημορίου διά τον Μήνα Ιανουάριον). Η Έκθεση είναι ομόφωνη.

(Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΑΝ «ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω Απόφαση σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Με την πιο πάνω Απόφαση της Βουλής παρέχεται εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Ιανουάριο του 1988, για ποσό που δεν θα υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στους οικείους Προϋπολογισμούς του 1987 κάθε ενός από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Ιανουάριο του 1987.

Όπως αναφέρεται στην πιο πάνω Απόφαση, δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες ή σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή οι Προϋπολογισμοί του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) νομοθεσία (Αρ. 194 του 1987) οι Προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου υποβάλλονται στη Βουλή για έγκριση. Επειδή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών των νομικών αυτών προσώπων από τη Βουλή δεν είναι δυνατή πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους 1988, θεωρείται αναγκαία η εξουσιοδότηση διενέργειας δαπανών όπως προβλέπεται στην πιο πάνω Απόφαση της Βουλής.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών, είναι αναγκαίες για σκοπούς συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για τις οποίες γίνεται πρόνοια στους Προϋπολογισμούς τους για το 1987 και μέχρι να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τα πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της υπό συζήτηση Απόφασης με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους Προϋπολογισμούς των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που αναμένεται να κατατεθούν ενώπιόν της για μελέτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαβάσει την Απόφαση της Βουλής που Εξουσιοδοτεί Διενέργειαν Δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον Μήνα Ιανουάριον του 1988.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988.

ΕΠΕΙΔΗ δυνάμει του περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμου οι προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων κατατίθενται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά ψήφισιν των περιλαμβανομένων εις τούτους δαπανών.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων των προϋπολογισμών των εν λόγω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προ της ενάρξεως του Οικονομικού Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις των υπό των ως προείρηται νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προσφερομένων υπηρεσιών.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενέργειας δαπάνης διά τον μήνα Ιανουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τους ισχύοντας την 31ην Δεκεμβρίου 1987 οικείου Προϋπολογισμού εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.
- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εν σχέσει προς το νέον οικονομικόν έτος εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

«Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και «Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987» αποσύρθηκαν.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Οι περί Τροχαίας (Τροποποιητικοί) Δημοτικοί Κανονισμοί του Δήμου Πόλης (Χρυσοχούς) του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνώσθαισα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΗΣ (ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ) ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
 Νίκος Μουσιούττας
 Ανδρέας Φάντης
 Χρίστος Πέτας
 Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους υπό συζήτηση Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 87 και 88 του περί Δήμων Νόμου σκοπείται η ρύθμιση της λειτουργίας των δημοτικών χώρων στάθμευσης και των παρκόμετρων του Δήμου Πόλης Χρυσοχούς κατά το πρότυπο που έχει υιοθετηθεί από άλλα δημοτικά συμβούλια.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;
 (Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα: «Οι περί Εκρηκτικών Υλών (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987.»

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987.

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος
 Ντίνος Ερωτοκρίτου
 Νίκος Φλουρέντζος
 Χαμπής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας. Στην ίδια ήταν επίσης παρών και ο αξ. Βουλευτής κ. Χρ. Κουρτελλάρης.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση τη νομοθεσία περί Εκρηκτικών Υλών, τροποποιούνται οι περί Εκρηκτικών Υλών Κανονισμοί με τη διαγραφή από αυτούς των διατάξεων που αφορούν διακρίσεις σε βάρος της

γυναίκας και αυτό μέσα στα πλαίσια των μέτρων που λαμβάνονται για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος της γυναίκας.

Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κατατέθηκε από τον εκπρόσωπο του αρμόδιου Υπουργείου συμπληρωματική τροποποίηση στους υπό εξέταση Κανονισμούς, που εκ παραδρομής είχε παραλειφθεί από το κείμενο των υπό συζήτηση Κανονισμών και αφορά το ίδιο θέμα. Η τροποποίηση αυτή, αφού υιοθετήθηκε από την Επιτροπή, ενσωματώθηκε στους Κανονισμούς.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως αυτοί έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Συντηρητικών εις τα Τρόφιμα (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσεάς Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Γάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας και του Συνδέσμου Προστασίας του Καταναλωτή.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 19 της περί Πωλήσεως Τροφίμων και Φαρμάκων Νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση των βασικών περί Συντηρητικών στα Τρόφιμα Κανονισμών ώστε να επιτραπεί η προσθήκη στην επιφάνεια των σκληρών τυριών, για σκοπούς συντήρησης, της συντηρητικής ουσίας Πιμαρισίνης (Ναταμισίνη) σε καθορισμένη αναλογία.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας η πιο πάνω τροποποίηση στους Κανονισμούς για τις συντηρητικές ουσίες στα τρόφιμα, υπήρξε αίτημα του Οργανισμού Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας και άλλων βιομηχανιών μετά από την καταστροφή μεγάλων ποσοτήτων τυριού, κυρίως του τύπου ΕΤΑΜ, λόγω ατελούς συντήρησής του. Σύμφωνα επίσης με τους ίδιους εκπροσώπους, η πιο πάνω συντηρητική ουσία θα χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους όρους και τις προδιαγραφές της Διεθνούς Οργάνωσης Τροφίμων και Γεωργίας.

Οι εκπρόσωποι του Συνδέσμου Προστασίας των Καταναλωτών δήλωσαν στην Επιτροπή ότι, παρόλον ότι συμφωνούν με την προτεινόμενη τροποποίηση ως συνιστώσας αναπόφευκτη λύση ανάγκης για τη συντήρηση του τυριού τύπου ΕΤΑΜ, ελπίζουν εντούτοις ότι η συντηρητική αυτή ουσία δεν θα χρησιμοποιηθεί σε άλλα σκληρά τυριά που συντηρούνται ως τώρα με τον παραδοσιακό τρόπο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις των πιο πάνω πλευρών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία. Ταυτόχρονα με την εισήγησή της αυτή, η Επιτροπή επιθυμεί να επαναδιατυπώσει την έντονη επιθυμία της για την αυστηρή εφαρμογή των Κανονισμών για τα συντηρητικά και τις άλλες πρόσθετες ουσίες στα τρόφιμα, με κύριο και μοναδικό στόχο την προστασία της υγείας του καταναλωτή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αραδίππου του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 84 και 87 της περί Δήμων νομοθεσίας σκοπείται η αύξηση του ανώτατου ορίου των τελών που επιβάλλει ο Δήμος Αραδίππου για την αποκομιδή σκυβάλων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών αφού σημείωσε τη δήλωση των εκπροσώπων του Υπουργείου Εσωτερικών ότι το προτεινόμενο ύψος στα τέλη σκυβάλων ισχύει και σε άλλους Δήμους της νήσου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των Κανονισμών αυτών, αφού διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενες αυξήσεις δεν θα υπερβαίνουν το 15% ετησίως μέχρι κάλυψης του ανώτατου ορίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα: «Οι περί Γεωργικής Ασφάλισης (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη. Θεωρήθηκε αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Χαμπής Μιχαηλίδης
 Ανδρέας Παρισινός
 Αυγερινός Παπαρές
 Άριστος Χρυσοστόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης και των Αγροτικών Οργανώσεων ΠΕΚ και ΕΚΑ.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 17 και 33 της περί Γεωργικής Ασφάλισης Νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση των βασικών περί Γεωργικής Ασφάλισης Κανονισμών έτσι ώστε να καθοριστεί το ύψος του ασφαλιστρού για τα ξηρικά κτηνοτροφικά φυτά καθώς και ο μηχανισμός είσπραξης των ασφαλιστρών τόσο για τα πιο πάνω φυτά όσο και για τα σταφύλια.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του πιο πάνω Υπουργείου καθώς και του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης, η πιο πάνω ρύθμιση αναφορικά με τα ξηρικά κτηνοτροφικά φυτά αποτελεί συνεπακόλουθο της πρόσφατης τροποποίησης στη βασική νομοθεσία για τη γεωργική ασφάλιση σύμφωνα με την οποία τα ξηρικά κτηνοτροφικά φυτά έχουν ενταχθεί στο Σχέδιο Γεωργικής Ασφάλισης.

Επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών αυτών η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Για τα επόμενα δυο θέματα «Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987» και «Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αύξησις Συμπληρωματικών Παροχών) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987», υπάρχει κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να τη διαβάσει.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΕΙΣΦΟΡΑΙ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (Αρ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 2) «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΑΥΞΗΣΙΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ) (Αρ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Σοφοκλής Χατζηγιάννης
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους υπό συζήτηση Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με τους προτεινόμενους Κανονισμούς περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) αυξάνονται οι βασικές ασφαλιστέες αποδοχές από £28.40 την εβδομάδα σε £30 και το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών από £170 σε £180 την εβδομάδα καθώς και τα κατώτατα ποσά ασφαλιστέων αποδοχών των διαφόρων επαγγελματικών κατηγοριών των αυτοτελώς εργαζομένων κατά το ποσοστό αύξησης των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών από το 1987 μέχρι το 1988, δηλαδή κατά 5,63%.

Με τους προτεινόμενους Κανονισμούς περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αύξεις Συμπληρωματικών Παροχών) αυξάνονται οι συμπληρωματικές συντάξεις κατά 3%, δηλαδή κατά το ποσοστό αύξησης του δείκτη λιανικών τιμών ώστε να διατηρηθεί η αγοραστική τους δύναμη.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με τις διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το ποσό των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών και του ανώτατου ορίου ασφαλιστέων αποδοχών αναπροσαρμόζονται ανάλογα ετησίως αν από τη διεξαγόμενη έρευνα πάνω στο ύψος των μισθών και ημερομισθίων και όπου είναι δυνατό και των άλλων εισοδημάτων, αποδειχθεί αύξηση των ασφαλιστέων αποδοχών κατά ποσοστό 5% τουλάχιστο σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Στην ίδια νομοθεσία προβλέπεται επίσης η αυτόματη αναπροσαρμογή των βασικών παροχών και των εφάπαξ βοηθημάτων κατά το ποσοστό και από την ημερομηνία αναπροσαρμογής του ποσού των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών καθώς και η αναπροσαρμογή των συμπληρωματικών παροχών με βάση το δείκτη τιμών λιανικής πώλησεως, τις οικονομικές δυνατότητες του Ταμείου και τη γενική οικονομική κατάσταση και την οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του αρμόδιου Υπουργείου, στα πλαίσια των πιο πάνω προνοιών της νομοθεσίας, ο Αναλογιστής Σύμβουλος του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων έκαμε έρευνα για να διαπιστώσει το επίπεδο μισθών και

ημερομισθίων κατά το 1987 σε σύγκριση με το 1986 και να υπολογίσει την αύξηση που σημειώθηκε στις ασφαλιστέες αποδοχές. Από την έρευνα αυτή, σύμφωνα με τους ίδιους εκπροσώπους, έχει διαπιστωθεί ότι ο μέσος όρος των ασφαλιστέων αποδοχών των μισθωτών το 1987, σε σύγκριση με το 1986, αυξήθηκε κατά 5.5%. Λόγω όμως του γεγονότος ότι τα ασφαλιστέα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων αυξήθηκαν μόνο κατά 4.1%, η αύξηση στο γενικό μέσο όρο ασφαλιστέων αποδοχών (μισθωτών και αυτοτελώς εργαζομένων) ήταν 5.42%. Κατά την ίδια περίοδο ο δείκτης λιανικών τιμών αυξήθηκε κατά 2.92%.

Χωρίς τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, τα έσοδα του Ταμείου από εισφορές για το 1988 υπολογίζονται σε £106,453,000 και τα έξοδά του για τις πληρωμές παροχών σε £71,083,000 περίπου. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις τα έσοδα του Ταμείου από εισφορές θα αυξηθούν σε £107,055,000 και τα έξοδά του για την πληρωμή παροχών σε £74,697,000. Η πρόσθετη επιβάρυνση του Πάγιου Ταμείου για την κάλυψη της Κυβερνητικής εισφοράς (3.5%) στο Σχέδιο υπολογίζεται σε £200,000 ενώ η πρόσθετη επιβάρυνση της Κυβέρνησης ως εργοδότη σε £100,000 περίπου.

Σημειώνεται ότι τα έσοδα του Ταμείου από τους μισθωτούς, των οποίων οι αποδοχές είναι κάτω από το υφιστάμενο ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών, αυξάνονται αυτόματα με την αύξηση των αποδοχών τους και κατά συνέπεια καλύπτουν εκ των προτέρων τις αυξήσεις στις παροχές τους. Η διαφορά στα έσοδα του Ταμείου από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις θα προέλθει από τους μισθωτούς των οποίων οι αποδοχές υπερβαίνουν το υφιστάμενο σήμερα ανώτατο όριο αποδοχών, από την αύξηση των κατώτατων ποσών των τεκμαρτών εισοδημάτων των αυτοτελώς εργαζομένων και από την αύξηση της Κυβερνητικής εισφοράς για τους εθνοφρουρούς.

Σύμφωνα με όσα κατατέθηκαν επίσης στην Επιτροπή, όλες οι προτεινόμενες τροπολογίες αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα και το Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι ΟΕΒ, ΚΕΒΕ και ΠΟΒΕΚ συμφώνησαν με τις εισηγήσεις του Αναλογιστή, όπως έχουν υποβληθεί. Οι εργατικές οργανώσεις ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ, ΠΟΑΣ και ΠΑΣΥΔΥ εισηγήθηκαν να εξεταστεί το ενδεχόμενο αύξησης των βασικών παροχών κατά 7% αντί 5.63%. Το επιχείρημα των οργανώσεων αυτών για τη μεγαλύτερη αυτή αύξηση ήταν ότι τα ασφαλιστέα εισοδήματα των μισθωτών κατά τα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν κατά μεγαλύτερο ποσοστό παρά οι βασικές συντάξεις. Τούτο είναι γεγονός, αλλά οφείλεται στο ότι για την αύξηση των συντάξεων λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο τα ασφαλιστέα εισοδήματα των μισθωτών αλλά και τα ασφαλιστέα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων. Συγκεκριμένα, τα εισοδήματα που δηλώνουν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι για σκοπούς κοινωνικών ασφαλίσεων είναι πολύ χαμηλότερα από αυτά που δηλώνουν οι μισθωτοί, και έτσι ο γενικός μέσος όρος ασφαλιστέων αποδοχών πάνω στον οποίο βασίζεται το Σχέδιο μειώνεται. Οι αγροτικές οργανώσεις ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτική συμφώνησαν με τις αυξήσεις στις παροχές, αλλά διαφώνησαν με την αύξηση των εισφορών των αυτοτελώς εργαζομένων.

Η εισήγηση για αύξηση των βασικών συντάξεων κατά 7% αντί 5.63%, αναφέρθηκε στον Αναλογιστή, ο οποίος συμβούλευσε ότι, αν αυτή υιοθετηθεί, θα ανατρέψει το ισοζύγιο μεταξύ εισφορών και παροχών και θα είναι αντίθετη με θεμελιώδεις οικονομικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται το Σχέδιο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από μελέτη όλων των πιο πάνω προτεινόμενων τροποποιήσεων στο Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αφού έλαβε υπόψη τις εκφρασμένες θέσεις όλων των ενδιαφερομένων οργανώσεων, έχει καταλήξει στις πιο κάτω αποφάσεις:

- (α) Ομόφωνα η Επιτροπή προτείνει την υιοθέτηση των προνοιών των προτεινόμενων Κανονισμών για την αύξηση των συμπληρωματικών παροχών στο ποσοστό που προτείνεται από την Εκτελεστική Εξουσία, δηλαδή κατά 3%.
- (β) Όσον αφορά τους Κανονισμούς για την αύξηση των εισφορών η Επιτροπή, εισηγείται κατά πλειοψηφία την έγκρισή τους. Ο εκ των Μελών αυτής κ. Σοφοκλής Χατζηγιάννης και μέλος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΣΥ, ο οποίος διαφώνησε με τη θέση της πλειοψηφίας στο θέμα αυτό δήλωσε ότι, η πλευρά του, θα καταψηφίσει το σκέλος εκείνο που αφορά την αύξηση των εισφορών γιατί πιστεύει πως με καλύτερη διαχείριση των αποθεματικών του Ταμείου και με Προϋπολογισμούς εσόδων και εξόδων που μέχρι σήμερα απουσιάζουν δεν θα ήταν αναγκαία οποιαδήποτε αύξηση των εισφορών. Ακόμα γιατί η φερόμενη σαν αύξηση των εισοδημάτων των αυτοτελώς εργαζομένων δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα αλλ' ούτε και υποστηρίζεται από πειστικά στοιχεία. Αναφορικά με τις αυξήσεις των παροχών, το ίδιο Μέλος δήλωσε ότι τάσσεται υπέρ της ψήφισης της σχετικής διάταξης γιατί πιστεύει πως για τους πιο πάνω λόγους η αξιοποίηση των εσόδων του Ταμείου αρκεί για την κάλυψη των απαιτούμενων δαπανών για την αύξηση των παροχών χωρίς να επιβάλλεται και αντίστοιχη αύξηση των εισφορών.

Τα Μέλη της Επιτροπής κ.κ. Ζιαρτίδης και Δίγκλης και Μέλη της Κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς επεξηγώντας περαιτέρω τη θέση τους, δήλωσαν ότι θα ψηφίσουν τόσο τους Κανονισμούς που σχετίζονται με τις εισφορές όσο και εκείνους που σχετίζονται με τις παροχές. Κατά τη γνώμη τους δεν νοείται αύξηση των παροχών χωρίς να λαμβάνεται φροντίδα και για την απαιτούμενη αύξηση των εσόδων, δηλ. των εισφορών. Τα ίδια Μέλη τόνισαν ότι οι μισθωτοί ήδη πληρώνουν αυξημένες εισφορές, ο καθένας από την ημέρα που σημειώθηκε οποιαδήποτε αύξηση του μισθού ή του ημερομισθίου του. Η αύξηση των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών θα κάμει δυνατή την αύξηση των βασικών συντάξεων και των άλλων βασικών παροχών (ανεργιακού επιδόματος, επιδόματος ασθενείας κλπ.). Αντίθετα, άρνηση της αύξησης των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών και άρνηση ανάλογης αύξησης των τεκμαρτών εισοδημάτων θα κάμει αδύνατη την αύξηση των βασικών συντάξεων και των άλλων βασικών παροχών, εκτός αν αποφασίσουμε να διαθέτουμε το αποθεματικό κεφάλαιο που προορίζεται να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές υποχρεώσεις του Σχεδίου. Τέλος, τόνισαν ότι ήδη οι συντάξεις και οι άλλες βασικές παροχές είναι κατά 7%-10% χαμηλότερες από ό,τι θα έπρεπε να είναι εξαιτίας του ότι κατά την περίοδο των τελευταίων 6 χρόνων οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων υστέρησαν.

Το Μέλος της Επιτροπής κ. Ι. Κατσουνωτός και Μέλος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΚ. ΕΔΕΚ επιφυλάχθηκε να εκθέσει τις απόψεις του κατά τη συζήτηση των πιο πάνω Κανονισμών στην Ολομέλεια του Σώματος.

Με τη διαφύλαξη των πιο πάνω θέσεων των Μελών της η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των υπό συζήτηση Κανονισμών, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Κατσουνωτός.

ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα των Κοινωνικών Ασφαλίσεων συζητείται στη Βουλή κάθε χρόνο, μια και η Νομοθεσία επιβάλλει την αναθεώρηση ή την ανανέωση του ύψους των ασφαλιστέων αποδοχών κάθε χρόνο.

Κανένας δεν αμφισβητεί την ωφελιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ούτε αμφιβάλλει ότι αυτός ο θεσμός είναι μια μεγάλη εργατική κατάκτηση.

Εκείνο που κάθε χρόνο γίνεται αιτία σύγκρουσης και δυσανασκέτησης μεταξύ των αυτοτελώς εργαζομένων είναι η καθεχρονική αύξηση των ασφαλιστέων αποδοχών και κατά συνέπεια και η αύξηση των εισφορών.

Υπάρχει βέβαια το επιχείρημα, όπως φαίνεται και στην Έκθεση, ότι οι μισθωτοί επιβαρύνονται με την αύξηση της εισφοράς, κάθε φορά που τα εισοδήματά τους αυξάνονται είτε αυτά είναι κατά εξάμηνο, όταν υπάρχουν τιμαριθμικές αυξήσεις, ή στις χρονιάτικες αυξήσεις των εισοδημάτων τους. Και σίγουρα πράγματι οι μισθωτοί καταβάλλουν την αυξημένη εισφορά, ώστε τα εισοδήματά τους να αυξάνονται. Είναι γεγονός όμως ότι με αυτή την ενέργεια οι μισθωτοί παίρνουν πράγματι κάποιες αυξήσεις οι οποίες είναι φανερές. Όμως για τους αυτοτελώς εργαζομένους επιβάλλεται η ίδια αύξηση στην εισφορά χωρίς να μπορεί κανένας με ατράνταχτα επιχειρήματα να αποδείξει ότι είχαν αυξημένα εισοδήματα.

Τα στοιχεία που παρουσιάζει ο Φόρος Εισοδήματος και το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών πιστεύουμε ότι δεν είναι απόλυτα σωστά, γιατί στηρίζονται πάνω σε ένα μικρό αριθμό φορολογουμένων και έτσι από αυτούς τους λίγους φορολογουμένους βγαίνει το συμπέρασμα ότι υπήρξε αύξηση στα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων.

Είναι εξάλλου γνωστές οι πρόσφατες κινητοποιήσεις των αμπελουργών, οι μαχητικές κινητοποιήσεις και οι απεργίες έξω από το Προεδρικό, όπως προηγούμενα ήταν και των αγελαδοτρόφων. Γιατί πράγματι είχαν υποστεί τα εισοδήματά τους μεγάλη καθίζηση, στο μισό μπορώ να πω, είτε λόγω θεομηνιών είτε λόγω μη διάθεσης των προϊόντων τους.

Και ως γεγονός είναι αυτοί οι δυο κλάδοι, είναι κατ' ομολογία τα δύο τρίτα των αυτοτελώς εργαζομένων, που τα τελευταία δυο χρόνια, όπως όλοι ξέρουμε, και το 1986 και το 1987, τα έσοδά τους έπεσαν κάτω από το μισό. Πού βρίσκουν λοιπόν το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών και ο Φόρος Εισοδήματος ότι αυξήθηκαν τα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων κατά 5,63% ή έστω και κατά 4,1%, όπως φαίνεται στην Έκθεση;

Έχουμε τονίσει πάρα πολλές φορές ότι ο ρυθμός που ακολουθεί το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι τόσο γρήγορος που όλοι οι εισφορείς, μισθωτοί και αυτοτελώς εργαζόμενοι, αρχίζουν να δυσανασχετούν, γιατί δεν είναι καθόλου κατανοητή η θεωρία στο σύνολο των εισφορέων ότι, όταν αρχίσει η ωρίμανση του Ταμείου και η λεγόμενη μεγάλη καμπύλη, θα αρχίσει να δίδει το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων τις μεγάλες συντάξεις και θα έχει ένα αποθεματικό

πάνω από 1,000 εκατομμύρια. Αυτό πιστεύω ότι είναι κατανοητό μόνο στα μέλη του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος και στα μέλη του Συμβουλίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Πιστεύω ότι τόσο οι μισθωτοί όσο και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι αυτή τη θεωρία δεν την έχουν κατανοήσει πλήρως.

Παρά τα τόσα εκατομμύρια που προστίθενται κάθε χρόνο στο αποθεματικό, και μιλούμε για το 1988, οι προβλέψεις είναι για £32,500,000 που θα προστεθούν στο αποθεματικό, εντούτοις, όπως και στην Έκθεση φαίνεται, όπως και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ζήτησαν να αυξηθούν κατά τι, κατά ένα κόμμα κάτι οι παροχές, δηλαδή στο 7%, και αυτό απορρίφθηκε, ενώ υπάρχει η γνωστή πρακτική και τακτική ότι το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ουδέποτε θα πληρώσει ένα σεντ, αν δεν το εισπράξει πρώτα. Οπότε μπαίνει το ερώτημα: Εφόσον αυτή η τακτική θα συνεχίζεται και θα συνεχίζεται για πολλά χρόνια, πότε οι συνταξιούχοι και ποιοι συνταξιούχοι θα απολαύσουν τις μεγάλες συντάξεις τις οποίες προβλέπει η θεωρία της ωρίμανσης του Ταμείου; Μήπως το 2030;

Πιστεύω ότι αυτός ο ταχύς ρυθμός έχει κουράσει ακόμα και τους μισθωτούς. Και έχουμε τονίσει και άλλες φορές ότι οι συνθήκες της Κύπρου δεν συγκρίνονται με εκείνες της Ευρώπης. Γιατί ο Αναλογιστής ο κ. Θούλλεν προέρχεται από μια Ευρωπαϊκή χώρα και πιστεύω ότι οι συγκρίσεις που γίνονται όσον αφορά τους αυτοτελώς εργαζομένους και τους μικρο-επαγγελματίες είναι άδικες, μιλούμε για — ας πούμε — τα μπακάλικα στην Αγγλία, περνούν από τα μαγαζιά τους χιλιάδες άτομα, χιλιάδες πελάτες και τους συγκρίνουμε μαζί με τα μικρο-μάγαζα της Κύπρου ή τα μεγάλα αγροκτήματα της Ευρώπης μαζί με τους μικρογεωργούς της Κύπρου.

Εξάλλου όταν μιλούμε για αύξηση των εισφορών για τους αυτοτελώς εργαζομένους, να μην ξεχνούμε ότι μιλούμε με βάση το 12%, που είναι η μοναδική τάξη εργαζομένων οι οποίοι πληρώνουν στο ακέραιο το 12%.

Πιστεύω ότι, αν ήταν στην ίδια μοίρα με τους αυτοτελώς εργαζομένους, πράγμα που είναι αδύνατο, δηλαδή αν και αυτοί επιβαρύνονται κάθε φορά με το 6% στις αυξήσεις, τότε ασφαλώς θα το αποδέχονταν και πρέπει αυτό το θέμα να μας προβληματίσει. Απεναντίας όμως αντί να τους απαλλάξουμε από κάποια επιβάρυνση ακόμα και το 1% που τους υποσχεθήκαμε εδώ και τρία χρόνια ότι θα τους το μειώναμε, λόγω του ότι δεν δικαιούνται ανεργιακό επίδομα, ούτε αυτό δεν τους το δώσαμε και χρειάστηκε να καταθέσει η Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς τροποποιητική Πρόταση Νόμου, για να αφαιρεθεί ή να μειωθεί η συνεισφορά τους από 12% στο 11%.

Εδώ και δυο χρόνια πάλι ο Αναλογιστής του Υπουργείου Εργασίας ο κ. Θούλλεν, έχει υποβάλλει κάποιες τροποποιήσεις ή κάποιες υπαλλακτικές προτάσεις όσον αφορά το θέμα των αυτοτελώς εργαζομένων. Μια από αυτές είναι να καθιερωθεί η πάγια μίνιμουμ υποχρεωτική εισφορά για τους αυτοτελώς εργαζομένους και το υπόλοιπο, όποιος ήθελε, όποιος ένοιωθε ότι τα εισοδήματά του ήταν πιο ψηλά, να ήταν πάνω σε εθελοντική βάση, για να δηλώνει μεγαλύτερα εισοδήματα και να πληρώνει μεγαλύτερες εισφορές.

Όμως τόσο το Υπουργείο Εργασίας όσο και το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα δεν έκατσαν καμιά φορά να μελετήσουν αυτές τις υπαλλακτικές προτάσεις που ο κ. Θούλλεν υπέβαλε στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα και στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Είμαι σίγουρος ότι, αν αυτό εφαρμοζόταν ή τουλάχιστον συζητιόταν, θα μπορούσε να βρεθεί κάποια υπαλλακτική λύση που να μην προκαλεί τόση αναταραχή κάθε χρόνο που αυξάνονται οι εισφορές.

Είναι επίσης ένα άλλο θέμα ότι όλα τα νομοσχέδια κατατίθενται τουλάχιστον έγκαιρα στη Βουλή, ενώ η νομοθεσία ή οι κανονισμοί για τις κοινωνικές ασφαλίσεις, αν προσέξετε, πάντοτε κατατίθενται προς το τέλος του χρόνου. Και στην προκείμενη περίπτωση οι σημερινοί Κανονισμοί που συζητούμε κατατέθηκαν μεν λίγο προτύτερα, αλλά μείναμε την τελευταία βδομάδα να αποφασίσουμε πριν το κλείσιμο της Βουλής για τις γιορτές, έτσι που να φανεί ότι, αμάν, πρέπει να τα ψηφίσουμε, διότι δεν θα δώσουμε συντάξεις στους συνταξιούχους.

Και παρουσιάζεται και το άλλο φαινόμενο ότι φέτος δεν καλέσαμε ούτε καν τους άλλους ενδιαφερομένους, δηλαδή τους Συνδέσμους Αυτοτελώς Εργαζομένων ή τους εκπροσώπους τους, που επί τη ευκαιρία έχουμε αποφασίσει πριν τρία χρόνια ότι θα εκπροσωπούνταν μέσα στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αλλά φαίνεται ότι εκπροσωπούνται από τον εκπρόσωπο των Δικηγόρων μόνο και όχι της μάζας των αυτοτελώς εργαζομένων.

Είναι, κύριε πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, γι' αυτούς τους λόγους που το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ θα ψηφίσει για την αύξηση των παροχών, γιατί εμείς υποστηρίζουμε πράγματι ότι οι παροχές και οι συντάξεις είναι ακόμα χαμηλότερες από το ύψος των εισφορών και το λέει πολύ καθαρά η Έκθεση και ας μην υπάρχει πάντοτε το επιχείρημα ότι αυτό οφείλεται στο ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι δεν πληρώνουν τις εισφορές τους. Όχι μόνο τις πληρώνουν, αλλά ως πριν ένα χρόνο επιβαρύνονταν και με επιπρόσθετα τέλη 100% πάνω στα χρέη τους· τα μειώσαμε στο 25% και τώρα τελευταία, πριν μερικούς μήνες, η ίδια η Βουλή είχε ψηφίσει νόμο που να επιτρέπει στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων να επιβάλλει και πρόσθετο τέλος μόνο 15% και πρέπει να αγωνισθούμε μέχρι να φθάσουμε στο κανονικό επίπεδο των φόρων, δηλαδή της φορολογίας του 9% του νόμιμου τόκου, και όμως λέμε ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι δεν πληρώνουν τις εισφορές τους.

Εγώ πιστεύω ότι πραγματικά με μια καλύτερη πολιτική θα μπορούσαμε να βλέπαμε αυτές τις δυσκολίες και μέχρις ότου κάτσουμε όλοι κάτω με καλή θέληση για να λύσουμε αυτό το πρόβλημα των αυτοτελώς εργαζομένων, αλλά και το θέμα για τις συντάξεις των εργαζομένων, εμείς θα ψηφίσουμε μόνο την αύξηση στις παροχές και τις συντάξεις και θα καταψηφίσουμε την Πρόταση για αύξηση των εισφορών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Σοφοκλής Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Έχουμε κατ' επανάληψη τονίσει την πλήρη υποστήριξή μας προς το θεσμό των κοινωνικών ασφαλίσεων. Είναι μέτρο κοινωνικής δικαιοσύνης το οποίο επιβάλλεται.

Πρέπει όμως να κατανοήσουμε όλοι μας ότι σε μια κατηγορία των αυτοτελώς εργαζομένων έχει δημιουργηθεί ένα σοβαρό πρόβλημα αναφορικά με το ύψος των εισφορών τους. Από το ποσό εκείνο των £18 και £20-£17 με διορθώνει ο συνάδελφος — τους έχουμε ανεβάσει απότομα σε ύψη £170, £180 την τριμηνία.

‘Όπως προβλέπει ο Νόμος μας, κάθε χρόνο — και γι’ αυτό η Βουλή κάθε χρόνο ασχολείται με παρόμοιο νομοσχέδιο — επιβάλλεται αύξηση των εισφορών, νοουμένου ότι θα διακριβωθεί ότι έχει πραγματοποιηθεί αύξηση των εισοδημάτων τουλάχιστον κατά 5%.

Με την εξέταση του νομοσχεδίου αυτού είχαμε από την κυβερνητική πλευρά την πληροφόρηση στην Επιτροπή ότι διαπίστωσαν αύξηση του ύψους πέραν του 5%. Και γι’ αυτό έχουν εισηγηθεί την αύξηση των εισφορών των μισθωτών και των αυτοτελώς εργαζομένων, ως στο νομοσχέδιο που έχουμε ενώπιόν μας. Στην πράξη όμως πρέπει να τονίσουμε ότι για τους αυτοτελώς εργαζομένους είναι αυθαίρετο το συμπέρασμα στο οποίο έχουν καταλήξει ότι έχουν αυξηθεί τα εισοδήματά τους πέραν του 5%. Γιατί έχουμε κατά νουν αρκετές επαγγελματικές οργανώσεις, έχουμε υπόψη μας τους αμπελοουργούς που, όπως σωστά έχει λεχθεί από τον έντιμο συνάδελφο κ. Κατσουνωτό, τελευταία μας είχαν με αρκετά απεργιακά μέτρα όλους θορυβήσει για τα χαμηλά τους εισοδήματα και όμως λένε οι Εκθέσεις της Στατιστικής και Ερευνών και οι εκτιμήσεις του Φόρου Εισοδήματος ότι και εκείνης της κατηγορίας των αυτοτελώς εργαζομένων έχουν αυξηθεί τα εισοδήματα πέραν του 5%. Εγώ προσωπικά ουδέποτε αντιλήφθηκα οποιαδήποτε έρευνα από το Τμήμα Στατιστικής εν σχέσει με το υπό εξέταση θέμα. Και τονίζω και πάλι ότι είναι αυθαίρετο το συμπέρασμα. Τους ρωτήσαμε αν έχουν στοιχεία να μας δώσουν γι’ αυτή την έρευνα και η απάντηση ήταν αρνητική.

Θέλω δε να δείξω στο Σώμα και το εξής: Βλέπω ότι σύσσωμες οι Αγροτικές Οργανώσεις, η ΠΕΚ, η ΕΚΑ και η Αγροτική συμφώνησαν, λένε, με τις αυξήσεις των παροχών, αλλά διαφώνησαν με την αύξηση των εισφορών των αυτοτελώς εργαζομένων.

Θέλω να πιστεύω ότι ο συνάδελφος Κουρτελλάρης, που είναι ο Πρόεδρος της ΕΚΑ, θα έχει να υποστηρίξει την άποψή μας ότι πράγματι η κατηγορία αυτών των αυτοτελώς εργαζομένων ομολογουμένως δεν είχαν αύξηση στα εισοδήματά τους.

Έχουμε αναπτύξει, κύριε Πρόεδρε, στην Έκθεσή μας καθαρά τους λόγους για τους οποίους θα καταψηφίσουμε το σχέλος εκείνο που αναφέρεται στην αύξηση των εισφορών των αυτοτελώς εργαζομένων και θα ψηφίσουμε υπέρ της αύξησης των παροχών, δηλαδή υπέρ της αύξησης των συντάξεων, γιατί πιστεύουμε ότι πρέπει να διατηρηθεί η αγοραστική αξία της λίρας τους και επιπλέον γιατί πιστεύουμε ότι το Ταμείο βρίσκεται ακόμα σε καλή θέση να ανταποκριθεί στις αυξήσεις και γιατί επιπλέον πιστεύουμε ότι με καλύτερη διαχείριση του Ταμείου θα είχαμε τους πόρους εκείνους για να καλύπτουμε τις αυξήσεις των εισφορών.

Μ’ αυτά τα τελευταία λόγια, κύριε Πρόεδρε, επανατονίζω ότι η θέση της Ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι ως αναφέρεται στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Ζιαρτίδης.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι ανιαρό να επαναλαμβάνει κανένας κάθε χρόνο τα ίδια πράγματα πάνω

σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Και πρέπει να σας πω ότι με στενοχωρεί, γιατί εγώ είμαι υποχρεωμένος, βρέθηκα υποχρεωμένος, τα τελευταία τρία ή τέσσερα χρόνια να επαναλαμβάνω ορισμένες απόψεις και είμαι και τώρα πολύ στενοχωρημένος, γιατί είμαι υποχρεωμένος να επαναλάβω τα ίδια πράγματα.

Τι είναι αυτό που θα επαναλάβω; Θα αρχίσω από ένα σημείο που έθιξε ο συνάδελφος κ. Κατσουνωτός. Κανένας, είπε, δεν αμφισβητεί την ωφελιμότητα του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αυτό υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα αυτού του Σχεδίου. Ακριβώς εξ αιτίας αυτής της σπουδαιότητάς του το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ένα από εκείνα τα κοινωνικά μέτρα, η νομοθεσία περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ένα από εκείνα τα κοινωνικά νομοθετήματα, με τα οποία δεν επιτρέπεται σε κανένα από εμάς, προ πάντων σε εκείνους που αναγνωρίζουν την ωφελιμότητά τους, να παίζει μ' αυτά τα Σχέδια.

Αν δεν αμφισβητούμε την ωφελιμότητα του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο κέντρο της προσοχής μας πρέπει να είναι πώς θα το υπερασπίσουμε, πώς θα το προστατέψουμε από λάθη που είτε θα κάμει η διαχείρισή του είτε θα κάνουμε εμείς.

Λέχθηκε, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι οι μισθωτοί, αλλά και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι ιδιαίτερα, δεν κατανοούν τη θεωρία περί της ωρίμανσης του Σχεδίου. Δεν κατανοούν δηλαδή ότι αυτό το Σχέδιο έχει τούτο το χαρακτήρα. Πληρώνει σήμερα η κοινωνία για να διασφαλίσει την ευημερία, για να διασφαλίσει την ευτυχία, θα έλεγα, των ανθρώπων της και για το σήμερα και για το αύριο.

Δεν έχουν καταλάβει, λέχθηκε, ούτε οι μισθωτοί ούτε οι αυτοτελώς εργαζόμενοι αυτή τη θεωρία της ωρίμανσης του Σχεδίου. Το θέμα, συνάδελφοι, δεν είναι αν την έχουν καταλάβει οι μισθωτοί και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Το θέμα είναι: Την καταλάβαμε εμείς αυτή τη θεωρία; Διότι φαίνεται ότι ούτε εμείς δεν την έχουμε καταλάβει.

Η θεωρία, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι ορθή, είναι τετραγωνικά ορθή και είναι καθήκον όλων μας να σκύψουμε για να την καταλάβουμε και να την εφαρμόσουμε την ώρα που ψηφίζουμε εδώ τους σχετικούς νόμους και τους σχετικούς Κανονισμούς.

Υπάρχουν ή θα υπάρξουν, λέχθηκε, περισσεύματα μέχρι £1,000 εκ. Μάλιστα, θα υπάρξουν περισσεύματα μέχρι £1,000 εκ. Αλλά σήμερα μόνο £300 εκ. είναι τα περισσεύματα του Ταμείου. Και αυτά τα £300 εκ. αντιπροσωπεύουν υποχρεώσεις του μέλλοντος του Ταμείου. Αν αυτά τα περισσεύματα τα καταναλώσουμε σήμερα, για να ικανοποιήσουμε αδικαιολόγητες απαιτήσεις διάφορων κατηγοριών, αν τα καταναλώσουμε σήμερα δεν θα έχουμε αποθέματα, δεν θα έχουμε περισσεύματα, για να ικανοποιήσουμε ανειλημμένες υποχρεώσεις μας για το μέλλον. Έχουμε £300 εκ. και θα έχουμε £600 εκ. σε λίγα χρόνια και θα έχουμε £1,000 εκ. σε λίγα χρόνια. Αλλοίμονο, αν δεν έχουμε. Διότι, αν δεν έχουμε αυτά τα περισσεύματα των £300 εκ., των £600 εκ., των £1,000 εκ., δεν θα έχουμε κοινωνικές ασφαλίσεις ούτε για τον εαυτό μας ούτε για τα παιδιά μας.

Έτσι τίθεται, αγαπητοί φίλοι, αγαπητοί συνάδελφοι, έτσι τίθεται, κύριε Πρόεδρε, το ζήτημα των περισσευμάτων.

Πότε και ποιοι επιτέλους, ρωτηθήκαμε, θα απολαύσουν τις ψηλές συντάξεις. Αυτό προδίδει για δεύτερη φορά ότι δεν έχουμε κατανοήσει την ουσία του Σχεδίου. Την ουσία αυτού του Σχεδίου του αναλογικού των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Γιατί δεν ρίχνουμε μια ματιά στα στοιχεία των παρεχόμενων

ωφελημάτων; Αν ρίξουμε μια ματιά στα στοιχεία, θα δούμε ότι οι συντάξεις του 1982 ήταν κατά μέσο όρο ψηλότερες από τις συντάξεις του 1981. Οι συντάξεις του 1983 ήταν κατά μέσο όρο ψηλότερες από τις συντάξεις του 1982. Του 1984 ψηλότερες από εκείνες του 1983 και ούτω καθ' εξής. Έτσι είναι ο χαρακτήρας αυτού του Σχεδίου. Και αυτοί οι αριθμοί, αυτές οι στατιστικές, στις οποίες αναφέρομαι, δείχνουν ότι αυτό το Σχέδιο, προς τιμή των διαχειριστών του — προς τιμή και της Κυβέρνησης, εγώ δεν φοβούμαι να το πω — αυτό το Σχέδιο λειτουργεί κανονικά. Και αλλοίμονο, αν δεν λειτουργούσε κανονικά. Εμείς έπρεπε πρώτοι να ανησυχούμε.

Είναι λέχθηκε, ανακρίβεια, είναι, λέχθηκε, λάθος, το ότι οι αμπελουργοί είχαν αύξηση στο εισόδημά τους. Και αναφέρθηκε ανακριβώς ότι το Τμήμα Στατιστικής είπε ότι οι αμπελουργοί είχαν αύξηση των εισοδημάτων τους. Δεν είπε το Τμήμα Στατιστικής ότι οι αμπελουργοί είχαν αύξηση των εισοδημάτων τους. Το Τμήμα Στατιστικής δεν είπε για καμιά κατηγορία ειδικά. Το Τμήμα Στατιστικής είπε ότι κατά μέσο όρο οι αυτοτελώς εργαζόμενοι είχαν αύξηση των εισοδημάτων τους. Κατά μέσο όρο. Το Τμήμα Στατιστικής παραδέχεται ότι οι αμπελουργοί δεν είχαν αύξηση των εισοδημάτων τους. Και το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων λέγει στους αμπελουργούς: «Εφόσον το εισόδημά σας δεν αυξήθηκε, εφόσον το εισόδημά σας μειώθηκε, δικαιούσθε να πληρώσετε χαμηλότερη συνεισφορά». Αυτό το είπε το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων επανειλημμένα. Το είπε το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα στους εκπροσώπους των αυτοτελώς εργαζομένων. «Δικαιούσθε να πληρώσετε χαμηλότερη συνεισφορά. Από σας εξαρτάται». Αλλά μερικοί από μας επιμένουν να μην καταλαβαίνουν την ουσία αυτού του ζητήματος. Όχι μόνο οι αμπελουργοί αγαπητοί συνάδελφοι, αλλά κάθε κατηγορία αυτοτελώς εργαζομένων, κάθε κατηγορία που έχει παρατηρήσει μείωση του εισοδήματός της, που δεν έχει παρατηρήσει αύξηση του εισοδήματός της, έχει απόλυτο δικαίωμα να ζητήσει, και είναι υπόχρεο το Τμήμα, να μειώσει τη συνεισφορά τους.

Όμως λέχθηκε ότι αδικούνται οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Γι' αυτό, επειδή από τη θέση μου σαν συνδικαλιστής, έχω στη διάθεσή μου ορισμένους αριθμούς, θα αναφέρω μερικούς αριθμούς. Θα αναφέρω τους αριθμούς του 1985, του 1986 και του 1987. Έχω τους αριθμούς από το 1981, αλλά είναι περιττό να τους αναφέρω.

Το 1985 το ποσοστό της συνεισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων ήταν μόνο το 65%, κατ' ακρίβεια 64,9% της συνεισφοράς των μισθωτών. Το 1986 η συνεισφορά των αυτοτελώς εργαζομένων ήταν το 60,9% της συνεισφοράς των μισθωτών. Και το 1987 η συνεισφορά των αυτοτελώς εργαζομένων ήταν μόνο το 60% της συνεισφοράς των μισθωτών. Ποιοι αδικούνται;

Αλλά υπάρχουν και μερικοί άλλοι αριθμοί. Μέσα στο 1987, κύριε Πρόεδρε, το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατέβαλε συντάξεις συνολικού ύψους £54 εκ. Συντάξεις. Από το ποσό αυτό το 42,9% πληρώθηκε στους αυτοτελώς εργαζομένους. Και μόνο το 49% πληρώθηκε στους μισθωτούς. Από το ποσό αυτό για την ίδια περίοδο οι εισφορές στο Σχέδιο — προσέξτε αυτή τη σύγκριση — ήταν £103 εκ. Από το ποσό αυτό μόνο £11 εκ. ή 10% πλήρωσαν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Το υπόλοιπο 88,6% πληρώθηκε από τους μισθωτούς. Δηλαδή, ενώ είσπραξαν το 42% των συντάξεων, έδωσαν μόνο το 10% των εσόδων τους. Και όμως αδικούνται οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Ποιος πληρώνει, αγαπητοί συνάδελφοι Βουλευτές, ποιος πληρώνει, κύριε Πρόεδρε, τη διαφορά αυτή μεταξύ του 10% και του 90%; Οι μισθωτοί επιχορηγούν τα ωφελήματα των αυτοτελώς εργαζομένων.

Αλλά λέγονται αρκετά και για τη διαχείριση του Ταμείου και για το ότι —να προσέξουμε να μη μας ακούσουν εκείνοι που έχουν ιδέα από οικονομικά και λογιστικά ή από αναλογιστικά — αν ετοκίζετο, όχι προς 6-6 1/2% το κεφάλαιο, αλλά προς 7% ή 8%, θα ήταν αρκετό — χαμογελά ο κ. Αναστασιάδης γιατί το έθιξε επανειλημμένα — θα ήταν αρκετό να μην πληρώνουμε συνεισφορά αυξημένη είτε οι αυτοτελώς εργαζόμενοι είτε οι μισθωτοί. Και αυτό προδίδει άγνοια μιας βασικής αρχής του Σχεδίου. Μια βασική αρχή του Σχεδίου είναι ότι ανατιμώνται κάθε χρόνο οι ασφαλιστικές μονάδες. Ανατιμάται κάθε χρόνο η αξία των ασφαλιστικών μονάδων του καθενός. Ανατιμάται κάθε χρόνο η σύνταξή μας, η σύνταξή σας, κύριοι Βουλευτές, που θα πάρετε από το Σχέδιο και οι συντάξεις όλων των εργαζομένων και η ανατίμηση στηρίζεται πάνω στους τόκους που εισπράττει το κεφάλαιο του Ταμείου. Αν τους τόκους του κεφαλαίου του Ταμείου τους χρησιμοποιούμε για άλλους σκοπούς, δεν θα είμαστε σε θέση να ανατιμήσουμε τις συντάξεις την εποχή που θα πρέπει. Και οι συντάξεις ανατιμώνται, επαναλαμβάνω, κάθε χρόνο.

Τώρα λέχθηκε ότι: «Θα ψηφίσουμε τους Κανονισμούς που σχετίζονται με τις παροχές, αλλά αρνούμαστε να ψηφίσουμε τους Κανονισμούς που σχετίζονται με τις εισφορές». Μερικοί συνάδελφοι χαμογελούν. Μερικοί που καταλαβαίνουν χαμογελούν. Εννοούν βέβαια να μην ψηφίσουμε τις συνεισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων. Και με ποιο δικαίωμα αφήνουμε να αυξάνονται, αυτόματα μάλιστα, οι συνεισφορές των μισθωτών; Και τι θα συμβεί, αγαπητοί συνάδελφοι, αν αφήσουμε στάσιμες και τις συνεισφορές των μισθωτών; Πώς θα αναπτυχθεί αυτό το Ταμείο; Πώς θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, τις σημερινές και τις αυριανές;

Αξίζει εδώ να κάμω μια παρένθεση. Αυτό που δεν θα ψηφίσετε — εκείνοι που δεν θα το ψηφίσετε — αυτό που αρνείστε να ψηφίσετε για επιβάρυνση των 33,000 των αυτοτελώς εργαζομένων ξέρετε τι ποσό αντιπροσωπεύει; Μόνο 1/2 εκ. λίρες. Μισό εκατομμύριο λίρες για 33,000 αυτοτελώς εργαζομένους. Αυτό αρνείστε να ψηφίσετε.

Θα τελειώσω με μια αναφορά στο γεγονός ότι δεν έχει γίνει έρευνα για το εισόδημα των αυτοτελώς εργαζομένων. Πρέπει να είμαστε δίκαιοι με το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Μπορεί να μην το συμπαθούμε, μπορεί να μη συμπαθούμε τους Προϊσταμένους του Τμήματος, αλλά δίκαιοι πρέπει να είμαστε.

Το 1986 το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων αποφάσισε να κάμει έρευνα για τα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων, για να εξακριβωθεί το ύψος των εισοδημάτων τους μέσα στον προηγούμενο χρόνο. Για το σκοπό αυτό στάληκε ένα ερωτηματολόγιο σε 10% των εν ενεργεία αυτοτελώς εργαζομένων. Διότι η έρευνα πρέπει να είναι δειγματοληπτική. Δεν μπορεί να πιάσει 33,000 αυτοτελώς εργαζομένους. Επιχειρήθηκε λοιπόν να γίνει μια δειγματοληπτική έρευνα μέσα στο 10%, ένα πολύ ψηλό ποσοστό, των εν ενεργεία αυτοτελώς εργαζομένων. 3,317 κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο. Πόσοι ανταποκρίθηκαν; 1,773. Δηλαδή ποσοστό 53,5%. Η συμβουλή των ειδικών προς το Τμήμα είναι ότι μ' αυτά τα απογοητευτικά αποτελέσματα δεν άξιζε τη δαπάνη οποιαδήποτε προσπάθεια για συλλογή στοιχείων απευθείας από τους ίδιους τους επηρεαζομένους. Δεν συνεργάστηκαν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι για να γίνει έρευνα για τα εισοδήματά τους. Και γι' αυτό δεν υπάρχει έρευνα πειστική, κύριοι συνάδελφοι. Δεν συνεργάζονται, διότι δεν τους συμβουλευόμαστε να συνεργάζονται,

διότι δεν τους ενθαρρύνουμε να συνεργάζονται με το αρμόδιο Τμήμα για την εξεύρεση της πραγματικής κατάστασης που υπάρχει.

Παρόλα αυτά μερικά στοιχεία του Τμήματος Στατιστικής είναι αξιοπρόσεκτα. Και θα τελειώσω αναφέροντας αυτά τα στοιχεία. Είναι στοιχεία του 1986 του Τμήματος Στατιστικής. Δεν είναι στοιχεία που σχετίζονται με το Νόμο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Είναι στοιχεία που συλλέγηκαν και υπάρχουν για άλλους σκοπούς του Τμήματος Στατιστικής, αλλά μπορούμε να τα συμβουλευθούμε.

Τα ελεύθερα επαγγέλματα — και εννοούμε εκείνους που έχουν πάνω από 10 χρόνια υπηρεσία στο ελεύθερο αυτό επάγγελμά τους — είχαν πραγματικά εισόδημα κατά μέσο όρο £10,405 ετησίως. Τα ελεύθερα επαγγέλματα. Και ξέρουμε ποιοι είναι. Πόσο ήταν το ασφαλιστέο εισόδημα που δήλωσαν; Μόνο £3,200. Οι άνθρωποι του χονδρικού εμπορίου — και ξέρουμε ποιοι είναι οι άνθρωποι του χονδρικού εμπορίου — είχαν πραγματικό εισόδημα £10,200. Το ασφαλιστέο εισόδημα που δήλωσαν ήταν μόνο £4,600. Οι οδηγοί μεταφορικών μέσων — οι ιδιοκτήτες — είχαν £3,700 εισόδημα. Δήλωσαν £2,300. Και οι καταστηματοάρχες είχαν £5,530 πραγματικό εισόδημα και δήλωσαν £2,000. Λοιπόν, δεν υπάρχουν πειστικά στοιχεία. Αλλά υπάρχουν μερικά στοιχεία και το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι υποχρεωμένο να συμβουλευτεί αυτά τα στοιχεία και τα συμβουλευτεί. Εγώ, συνάδελφοι, πρέπει να πω εδώ από το Βήμα της Βουλής ότι αξίζει έπαινος στο Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, γιατί δεν παρασύρεται από πιέσεις, γιατί δεν παρασύρεται από δημαγωγία και περιφρουρεί αυτό το Σχέδιο το οποίο κατά γενική ομολογία έχει ωφελιμότητα την οποία κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Αναστασιάδης και μετά ο κ. Κουρτελλάρης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν χωρεί καμιά αμφιβολία πως όσοι μίλησαν, από του πρώτου μέχρι και του τελευταίου ομιλητή, τα όσα είπαν αποτελούν πηγαία οπωσδήποτε και γνήσια αισθήματα και αγάπης και ενδιαφέροντος και για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και για τους εργαζομένους είτε λέγονται αυτοτελώς εργαζόμενοι είτε λέγονται μισθωτοί.

Λέχθηκαν όμως αρκετά τα οποία φαίνεται να μην ανταποκρίνονται τουλάχιστον στην πραγματικότητα ή στους πραγματικούς κινδύνους, όπως εξετέθησαν ιδιαίτερα από τον πατέρα, μπορεί να πει κανένας ή ένα από τους πατέρες του Σχεδίου, τον κ. Ζιαρτίδη.

Θάθελα, κύριοι συνάδελφοι, να ρίξουμε μια ματιά στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, για να διαπιστώσουμε ορισμένα γεγονότα που οι αριθμοί από μόνοι τους αποδεικνύουν. Στη δεύτερη σελίδα, όπου αναφέρονται τα έσοδα και τα έξοδα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αναφέρεται πως χωρίς τις προτεινόμενες τροποποιήσεις τα έσοδα του ταμείου από εισφορές για το 1988 υπολογίζονται σε 106 εκατομμύρια, ενώ τα έξοδα για τις πληρωμές παροχών σε £71,083,000 περίπου. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις τα έσοδα του ταμείου θα αυξηθούν σε £107,055,000, ενώ τα έξοδα για την πληρωμή παροχών σε £74,000,000. Μια προσθαφαίρεση των εσόδων χωρίς τις προτεινόμενες αυξήσεις δείχνει πως θα υπάρχει, χωρίς τις προτεινόμενες αυξήσεις εισφορών εννοώ, θα

υπάρχει απόθεμα για το 1988 από £35,370,000. Θα προσθέσουμε δηλαδή στο αποθεματικό άλλα £35,370,000. Με τις προτεινόμενες αυξήσεις θα προσθέσουμε £32,361,000. Μειώνονται δηλαδή με τις αυξημένες παροχές συντάξεων κατά £3,000,000 εκ. ακριβώς τα αποθεματικά μας.

Ας δούμε με απλά μαθηματικά αυτό που είπε ο κ. Ζιαρτίδης, τους τόκους. Αν αντί 6,5% ή 6,75% ετοκίζοντο τα £300,000,000 εκ του αποθεματικού προς 8% που η Κυβέρνηση διαφημίζει από την τηλεόραση για τα διάφορα χρεώγραφα, θα είχαμε μια διαφορά της τάξης των £3,900,000. Δηλαδή καλύτερη αξιοποίηση του αποθεματικού, χωρίς να αποστερούμε τους τόκους στο Ταμείο, θα απέδιδε προς τους ασφαλισμένους αυξήσεις στις συντάξεις χωρίς, επαναλαμβάνω, να επηρεάζεται το κατά χρόνο αναγκαίο αποθεματικό για διασφάλιση του μέλλοντος του Ταμείου απλώς με καλύτερη διαχείριση των αποθεματικών.

Έτσι δεν είναι πιστεύω σωστό αυτό που λέγεται — και τούτο, με συγχωρείτε, θα πρέπει να τονιστεί, κύριοι συνάδελφοι, δεν αφορά μόνον τους αυτοτελώς εργαζομένους, αλλά και τους μισθωτούς — διότι τα £3,000,000 για τις αυξημένες συντάξεις ή τις αυξημένες εισφορές στο Ταμείο προέρχονται και από τους μισθωτούς και από τους αυτοτελώς εργαζομένους. Μάλιστα, από ό,τι είπε ο κ. Ζιαρτίδης, μόλις μισό εκατομμύριο αφορά τους αυτοτελώς εργαζομένους. Συνεπώς, πιστεύω, καλύτερη διαχείριση των οικονομικών θα είχε καλύτερα αποτελέσματα, χωρίς την αναγκαία αύξηση στις εισφορές. Αυτή η καθεχρονική αύξηση σε τι συντελεί; Σίγουρα σε κάποιο αντικλίμα, σε κάποια αντίθεση προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Υπάρχουν περίπου 35,000 αυτοτελώς εργαζόμενοι. Ρώτησα τον κ. Κουρτελάρη ο οποίος είναι ο Γενικός Γραμματέας της ΕΚΑ παλαιότερα τον Πρόεδρο της ΕΚΑ, τον κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, πόσους αγρότες εκπροσωπεί η ΕΚΑ. Δεν ξέρω αν ήταν για λόγους προπαγάνδας — δεν το πιστεύω — δεν είχαν λόγο να μου το πουν οι άνθρωποι. Δεκαπέντε και πέρα χιλιάδες αγρότες. Ρώτησα την Αγροτική: «Πόσες χιλιάδες αγρότες αντιπροσωπεύετε εσείς;»

Η απάντηση ήταν περίπου 2,000-3,000. Ανέρχονται δηλαδή οι αγρότες και οι γεωργοί — ΕΚΑ και Αγροτικής — περίπου στις 20,000.

Αν υποθέσουμε ότι κατ' αναλογία και η ΠΕΚ έχει περίπου τον ίδιο αριθμό ή όσοι δεν είναι ενταγμένοι στην ΠΕΚ δοθέντος ότι ανάλογο ποσοστό γεωργών και αγροτών έχει και ο Δημοκρατικός Συναγερμός, σημαίνει πως περίπου 27,000-28,000 — βάζω πολύ μέτριους αριθμούς και με πολύ μετριοπαθή τρόπο — αποτελούν αγρότες και γεωργούς. Ποια ήταν η θέση της ΠΕΚ, της ΕΚΑ και της Αγροτικής απέναντι σ' αυτή την αύξηση την προτεινόμενη σε βάρος των αυτοτελώς εργαζομένων;

Αναφέρεται στη σελίδα 3 «Οι αγροτικές οργανώσεις ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτική συμφώνησαν με τις αυξήσεις στις παροχές, αλλά διαφώνησαν με την αύξηση των εισφορών των αυτοτελώς εργαζομένων. Και διερωτάται κανείς: Ήταν άδικη η θέση της ΠΕΚ, της ΕΚΑ της Αγροτικής; Είναι κανένας που παραγνωρίζει πως τα αμπελουργικά προϊόντα αντιμετωπίζουν κρίση, όπως και οι αμπελουργοί, τα εσπεριδοειδή το ίδιο, τα επιτραπέζια σταφύλια το ίδιο, τα λαχανικά το ίδιο. Γενικότερα ότι η γεωργία και η αγροτιά πάσχει σήμερα;

Λένε: «Μα οι έρευνες των στατιστικών κ.λ.π. και του Φόρου Εισοδήματος δείχνουν κάποια μεγάλα εισοδήματα». Βεβαίως όταν συνυπολογίζεται ο μέσος όρος των χονδρεμπόρων μαζί με τους αγρότες και τους αμπελουργούς. Όταν

δηλαδή μπαίνουν στο ίδιο καλάθι της στατιστικής ο κύριος — δεν θα ήταν επιθυμητό ν' αναφέρω ονόματα, αλλά δεν είναι κακό αν έχουν κάποιοι λεφτά, και είναι γνωστό πως έχουν — δηλαδή, αν βάζαμε το Λανίτη, το Γαλαταριώτη, το Σιακόλα, όλους τούτους τους μεγαλοεισοδηματίες μέσα στο ίδιο καλάθι με τους αγρότες του κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, του κ. Κουρτελλάρη θα βγάζαμε συμπεράσματα πως κατά μέσο όρο κερδίζουν και οι δυο περίπου τόσες πολλές χιλιάδες το χρόνο. Έτσι βέβαια αυξάνεται ο μέσος όρος εισοδήματος των αυτοτελών εργαζομένων. Βεβαίως τέτοιες στατιστικές κάνουν πολλοί.

Εκείνο που πρέπει στην πράξη να δούμε είναι αν τούτος ο τόπος και τα ελεύθερα επαγγέλματα περνούν πραγματικά κρίση. Είπα και πέρσι και νιώθω την ανάγκη να το πω και φέτος. Πέρα από τις αγροτικές οργανώσεις, τους γεωργούς και τους αγρότες, που είναι πασιφανής οπωσδήποτε η δυσπραγία την οποία περνούν, δέστε τους αρχιτέκτονες, δέστε τους πολιτικούς μηχανικούς, δέστε τους νέους επιστήμονες που έχουμε πόσα κερδίζουν κάθε χρόνο; Δέστε αυτούς που λέγονται «του λευκού κολλάρου τα επαγγέλματα», δέστε πόσους καθημερινά αντιμετωπίζουν το φάσμα της πείνας ή που δεν έχουν να πληρώσουν τα ενοίκια ή που δεν έχουν να πληρώσουν υπαλλήλους και πέστε τους: «Ξέρετε, μπορεί να μην έχετε να φάτε σήμερα, αλλά θα έχετε να φάτε όταν θα γεράσετε!» Αν φυσικά, τους βάλουμε στην παρένθεση, θα ζείτε μέχρι τότε.

Έχει μεγάλη σημασία να είμαστε, όταν μελετούμε τέτοια σχέδια και κάποιες εκθέσεις, όχι μόνο του ενός και μόνο. Το είπα πέρσι, θέλω να το πω και φέτος.

Ο κ. Thoullen φαίνεται πως αποτελεί τη μόνη ανά τον κόσμο αυθεντία επί Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τι αλήθεια εμπόδιζε ένα τόσο ισχυρό Ταμείο; — και ευχόμαστε να μείνει και να παραμείνει και να συνεχίσει — και έτσι πρέπει να είναι με τα αποθέματα που κάθε χρόνο κατατίθενται. Και την οριζόντια και την κάθετη καμπύλη θα φτάσουμε αλλά, εν πάση περιπτώσει, ποτέ δεν θα την υποβαθμίσουμε. Θα το ισχυροποιήσουμε, γιατί κάθε χρόνο φαίνεται πως μπαίνουν £30,000,000 επιπλέον μέσα σ' αυτό το Ταμείο. Συνεπώς τι είναι εκείνο που παρεμποδίζει αυτούς που διαχειρίζονται το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων να μετακαλέσουν και κάποιους άλλους επιτέλους αναλογιστές για να μας πουν αν ο ρυθμός του αποθεματικού είναι ορθός ή εσφαλμένος. Για να μας πουν αν οι αυξήσεις που δίδονται κάθε χρόνο είναι οι πρέπουσες ή ακόμα και μεγαλύτερες. Και αν με βάση τη λογική που διακρίνει κάποιο με το να δίνουμε φέτος αυξήσεις, θα πρέπει ταυτόχρονα, παρά το γεγονός πως υπάρχουν πλεονάσματα κατ' έτος που ξεπερνούν τα £30,000,000 να επιβαρύνουμε και τα εισοδήματα με ανάλογες αυξήσεις.

Λένε: «Ευημερούν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι». Και ρωτώ, κύριοι συνάδελφοι, τουλάχιστον δικηγόρους έχουμε αρκετούς στη Βουλή. Αλλά δεν είναι ανάγκη να είναι δικηγόροι. Πιστεύω πως και του κ. Ζιαρτιδή, έστω και ως ηγέτη μιας Εργατικής Συνδικαλιστικής Οργάνωσης, δεν του διαφεύγει από τα πολλά παράπονα των εργαζομένων πως οι εργοδότες του σύρονται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατά εκατοντάδες στα δικαστήρια λόγω της αδυναμίας να πληρώσουν τις εισφορές τους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Λένε: «Οι εργαζόμενοι είναι που φέρουν το κύριο βάρος». Αλλά μήπως οι εργοδότες — οι αυτοτελώς εργαζόμενοι — δεν επιβαρύνονται με μέρος των εισφορών των υπαλλήλων τους; Συνεπώς, αν εγώ σαν δικηγόρος εργοδοτώ πέντε υπαλλήλους, είμαι αυτοτελώς εργαζόμενος. Αλλά πληρώνω την αναλογία, ας

πούμε την αναλογία — αν όχι όλο το ποσό των υπαλλήλων — μήπως δεν είναι και πάλι η αύξηση από την τσέπη του εργοδότη που βγαίνει, του αυτοτελώς εργαζομένου; Ένα μέρος τουλάχιστον, αυτό που προβλέπει ο νόμος. Και όσοι ξέρουν το νόμο ξέρουν ότι μέγα ποσοστό ή μισό-μισό πληρώνεται από τους αυτοτελώς εργαζομένους που είναι εργοδότες και το άλλο από τους υπαλλήλους.

Συνεπώς εξετάστε στα δικαστήρια για να διαπιστώσετε την ευημερία. Εξετάστε πόσες από τις εταιρείες σέρνονται για πτώχευση ή για διάλυση, γιατί δεν έχουν να καταβάλουν. Και είναι εδώ τώρα που θα ρωτήσω. Αν ακολουθηθεί αυτή η τακτική της ανεξέλεγκτης αύξησης των εισφορών, γιατί δήθεν θα δώσουμε — γιατί έτσι μόνο μπορεί να δώσουμε — αυξημένες συντάξεις, πού θα καταλήξουν, κύριοι συνάδελφοι, οι υπάλληλοι, οι εργοδοτούμενοι;

Πού αλλού, παρά στο Γραφείο Εργασίας, ως άνεργοι. Πού αλλού θα αποταθούν παρά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για να το αποδυναμώσουμε έτσι κατ' άλλο τρόπο. Γιατί, αφού οι εργοδότες με τις συνεχείς αυξήσεις δεν είναι σε θέση να πληρώνουν, θα διαλυθεί η επιχείρηση. Άμα διαλυθεί η επιχείρηση, θα υπάρξει και πλεονασμός, θα υπάρξει και ανεργία. Και αυτά τα χρήματα σίγουρα από αυτό το Ταμείο θα βγουν. Και έτσι, ίσως χωρίς να το θέλουμε, πιστεύοντας πως υποσχόμαστε συντάξεις ή δίνουμε — και επιβάλλεται να δίνουμε — υποπροστατεύουμε με τη σχετική αύξηση τους συνταξιούχους μας. Στο τέλος, πιστεύω, εκεί που θα οδηγήσουμε τα πράγματα είναι στην πτώχευση του ίδιου του Ταμείου κατ' άλλο τρόπο, όπως έχω ήδη εξηγήσει. Χρειάζεται συνεπώς μεγάλη και ιδιαίτερη περίσκεψη και είναι για τούτο που λέγω και επαναλαμβάνω πως η δική μας εισήγηση — που λέχθηκε πέρσι και επαναλαμβάνεται και φέτος — είναι επιτέλους κάποιος προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων. Κάποια μελέτη και κάποιο άλλο, ανεξάρτητο αναλογιστή, που να λέγει «Πότε επιτέλους θα σταματήσουμε να βάζουμε £30,000,000 στο Ταμείο της Κεντρικής Τράπεζας για να τα δανείζεται ή να τα διαχειρίζεται η Κυβέρνηση για δικούς της λόγους, χωρίς να μπαίνουν τ' ανάλογα έσοδα στο Ταμείο των εργαζομένων;» Αυτό δεν σας απασχολεί, κύριοι συνάδελφοι, και ιδιαίτερα όσους συμμετέχετε στο Συμβουλευτικό Εργατικό Σώμα; Αυτά τα £30,500,000, που χάνονται ετησίως και που αντιστοιχούν με τις αυξήσεις των διδομένων συντάξεων, γιατί χάνονται; Γιατί πρέπει δηλαδή τα χρήματα του Ταμείου των εργαζομένων να τοκίζονται κατά το χαμηλότερο δυνατό επιτόκιο, γιατί όχι το ψηλότερο; Ποιος παραγωνρίζει πως κάθε βράδυ βομβαρδίζεται ο λαός από την τηλεόραση «Πάρτε Κυβερνητικά Χρεώγραφα 8% και κάτι παραπάνω». Γιατί ο τόκος είναι εξάμηνος και συνεπώς γίνεται και ανατοκισμός. Γιατί τα λεφτά του Ταμείου των Κοινωνικών Ασφαλίσεων μόνον 6,5% ή μόνον 6,75%; Μήπως δεν είναι το κράτος που εκδίδει τα χρεώγραφα; Μήπως δεν είναι το κράτος που δανείζεται; Γιατί ν' αδικεί τους αυτοτελώς εργαζομένους ή και τους άλλους τους υπαλλήλους; Γιατί ν' αδικούνται; Γιατί να επιβαρύνονται; Αφού υπάρχει ο τρόπος να μην επιβαρύνονται και ταυτόχρονα να ωφελούνται οι συνταξιούχοι και ταυτόχρονα να ωφελείται και το Ταμείο με τα αποθεματικά.

Έτσι, κύριοι συνάδελφοι, χωρίς κανέναν από μας να τάσσεται ενάντια στα οποιαδήποτε προοδευτικά μέτρα που επιβάλλονται και ένα από τα προοδευτικά μέτρα αποτελεί οπωσδήποτε ο θεσμός των Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, χωρίς κανέναν να αρνείται — τουναντίον, εμείς λέμε πως ίσως θα έπρεπε να καταβληθούν ακόμα ψηλότερες συντάξεις στους συνταξιούχους μας — χωρίς κανέναν, κι ας μην προβληθεί και πάλι ο ισχυρισμός ότι για να δώσεις αυξήσεις πρέπει να δώσεις και αυξημένες εισφορές.

Εδώ πέρα κάθε χρόνο έχουμε πλεονάσματα, το επαναλαμβάνω, το τονίζω, πέραν των £30,000,000. Συνεπώς, επιμένουμε πως θα πρέπει και να διασφαλίζεται το αποθεματικό —που διασφαλίζεται άνετα— και αυξημένες συντάξεις, ωφελήματα και παροχές να δίδονται, αλλά ταυτόχρονα ν' αποφεύγεται η ετήσια επιβάρυνση των διάφορων εργαζομένων, γιατί κατ' αυτό τον τρόπο, επαναλαμβάνω, θα πλήξουμε σε τελική ανάλυση το ίδιο το Ταμείο, αφού οι άνεργοι θα πολλαπλασιάζονται εξαιτίας αυτών και δεν είναι μόνο αυτό κι ας μη θεωρήσει κανένας ως επιχείρημα τον ισχυρισμό πως είναι ελάχιστη η αύξηση των εισφορών για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Είναι η αύξηση για την άμυνα, είναι η αύξηση των φόρων, είναι η αύξηση των δασμών, είναι η αύξηση των τελών, είναι η αύξηση των δημοτικών φόρων, είναι η αύξηση στα σκύβαλα. Είναι πολλές οι αυξήσεις των φόρων και δασμών που πληρώνει αυτός ο λαός. Και συνεπώς αποδυναμώνεται χρόνο με το χρόνο η αγοραστική δύναμη του κάθε εργοδότη, οι επενδυτικές του δυνατότητες.

Έτσι, κύριοι συνάδελφοι, με πολλή περίσκεψη θα πρέπει να προβάλλουμε όσα προβάλλουμε, αλλά ταυτόχρονα, επαναλαμβάνω, πως είναι τώρα η ώρα να γίνει αυτό που για χρόνια εισηγούμαστε, όταν συζητούμε νέες αυξήσεις εισφορών εδώ στη Βουλή. Επιτέλους χρειάζομαστε και δεύτερη συμβουλή. Δεν είναι κακό. Κανένας δεν είναι αλάθητος. Ίσως να είναι για το καλύτερο του Ταμείου. Για το καλύτερο μέλλον ακόμα των ασφαλισμένων μας.

Για τούτους τους λόγους ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα τηρήσει τη στάση, όπως τούτη εκτίθεται στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πρέπει να πω ότι δεν είχα πρόθεση να μιλήσω, αλλά, μιας και μου έχει γίνει η πρόκληση, έχω υποχρέωση να μιλήσω, για να εξηγήσω μερικά πράγματα που φαίνεται ότι μερικοί συνάδελφοι είτε δεν τα ξέρουν είτε τα παραγνωρίζουν.

Πρώτα η ανάμειξη των Μελών των Οργανώσεων νομίζω ότι δεν έχει καμιά σχέση με το θέμα που συζητούμε, διότι στην ύπαιθρο, όπου κινούνται και εργάζονται οι Οργανώσεις, ασφαλέστατα ξέρουμε ότι, όπως είναι η αγροτική οικονομία σήμερα, δεν είναι αμιγές το αγροτικό επάγγελμα και συνεπώς νομίζω ότι τούτα τα θέματα δεν είναι του παρόντος ή δεν έχουν τουλάχιστον σχέση με το θέμα που συζητούμε.

Το δεύτερο σημείο που θέλω να εξηγήσω είναι το ερώτημα που μου τέθηκε από τον κύριο Χατζηγιάννη αν πράγματι οι αγρότες έχουν αυξημένα εισοδήματα.

Η αλήθεια είναι ότι πλείστοι αγρότες διάφορων στρωμάτων για διάφορους λόγους, που άμα εξετάσουμε θα τους βρούμε, δεν έχουν αυξημένα εισοδήματα κατ' ανάγκη και τούτο δεν αποδεικνύεται έτσι με μια γενίκευση ότι υπάρχουν αυξήσεις στα εισοδήματα. Για παράδειγμα όσον αφορά τους αμπελουργούς που έγινε λόγος φέτος σύμφωνα με τα στοιχεία τα οποία έδωσε και το ίδιο το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων υπολογίζεται ότι η παραγωγή είναι μειωμένη πάνω από 15% από το μέσο όρο.

Ανάλογο πρόβλημα έχουμε και στον τομέα των παραγωγών που πλήγηκαν από την ανομβρία στα σιτηρά, των κτηνοτρόφων ή και άλλων παραγωγών. Όμως θέλω, κύριοι συνάδελφοι, να εξηγήσω το εξής:

Και αυτό να μη μας διαφεύγει, για να μη μοιάσουμε της παροιμίας της γυναίκας που σφίγγει το μωρό της από αγάπη, ώσπου να το πνίξει.

Εδώ, συνάδελφοι, έχουμε ένα θεσμό που όλοι ομολογούμε ότι πρόκειται για τη μεγαλύτερη κατάκτηση των εργαζομένων. Άρα, αν αυτό το πιστεύουμε, τότε πρέπει να πούμε ότι έχουμε χρέος να τα συζητούμε αυτά τα θέματα, να τα συζητούμε με όλη την απαιτούμενη ορθότητα και καλή προσέγγιση για να φτάνουμε εκεί που χρειάζεται να φτάσουμε.

Το δεύτερο σημείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, και λαμβάνεται, είναι ότι έχουμε ένα Ταμείο που το αποτελούν διάφορα ανομοιογενή στρώματα και συμφέροντα. Και αν θέλουμε αυτό το Ταμείο να διατηρηθεί, και πρέπει να διατηρηθεί, σίγουρα πρέπει να είμαστε σε θέση να καταλαβαίνουμε ορισμένα πράγματα που πρέπει να βοηθούμε και να αλληλοβοηθούμαστε.

Ακούστε και σεις, ακούμε και εμείς, ακούσατε και χτες που βγήκε η Ομοσπονδία Εργοδοτών Κύπρου και παρουσιάστηκε με τη θέση ότι τάχα είναι ψηφοθηρικά που ζητήθηκε να μειωθεί το 1% για τους αυτοτελώς εργαζομένους, το οποίο συνιστά και ο ίδιος ο αναλογιστής σαν αντιστάθμισμα του ανεργιακού επιδόματος που δεν παίρνουν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Και όμως ακούσαμε, και λέει και η Έκθεση, στοιχεία ότι υφίστανται μεγαλύτερο βάρος οι μισθωτοί εξαιτίας του ότι οι δικές τους οι συνεισφορές και οι αυξήσεις είναι αυτόματες και πληρώνουν μεγαλύτερα ποσοστά. Και κατά καιρούς ακούμε και την απειλή ότι αν δεν συμμορφωθούν ή αν δεν συνεργαστούν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι, τότε θα διαχωριστεί το Ταμείο. Και ακούσαμε την Έκθεση του αναλογιστή που λέει ότι αν διαχωριστεί το Ταμείο για να παίρνουν αυτά που παίρνουν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι όχι μόνο οι αγρότες και οι άλλοι αυτοτελώς εργαζόμενοι, θα πρέπει να αυξηθούν οι εισφορές στο 29%.

Όστε δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα όσο μερικοί τα παρουσιάζουν. Εγώ θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι είχαμε ένα σοβαρότατο πρόβλημα για το χώρο τον αγροτικό, που τον ξέρω καλά και τον ζούμε εμείς καθημερινά, ότι όταν λέμε ότι έχουν ψηλό εισόδημα είναι περιπτώσεις που αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Όμως τροποποιήσαμε το νόμο, όπως ξέρετε, και παρέχει το δικαίωμα σε κάθε αυτοτελώς εργαζόμενο ο νόμος να αποταθεί και να πει: «Κύριοι, το εισόδημά μου είναι τόσο αντί τόσο, που είναι το τεκμαρτό εισόδημα,» και υποχρεούται το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων να συμμορφωθεί, αφού φυσικά διαπιστώσει την ορθότητα του ισχυρισμού του εισοδήματος των αυτοτελώς εργαζομένων.

Άρα υπάρχει απάντηση στο ερώτημα ότι δηλαδή, είτε οι αγρότες είτε οποιοδήποτε άλλοι αυτοτελώς εργαζόμενοι, και αναμφίβολα υπάρχουν και άλλα στρώματα που έχουν πρόβλημα, θεωρούν ότι το εισόδημά τους είναι χαμηλότερο από το ύψος του τεκμαρτού εισοδήματος της κατηγορίας τους, δικαιούνται και μπορούν, όποια στιγμή θέλουν, να πάνε να ζητήσουν να εξετασθεί για να καθοριστεί στη βάση που είναι το πραγματικό τους εισόδημα.

Όμως και πάλι, αγαπητοί συνάδελφοι, πρέπει να προσέξουμε το εξής: Αν πάρω τα αμπελοχώρια, και ξέρουν οι Βουλευτές των αμπελοχωριών, στα αμπελοχώρια άμα πάεις, αν έλειπαν οι συντάξεις, δεν ξέρω, η εικόνα που είχαμε παλιά με την Τηλλυρία θα ήταν φαινόμενο για όλη την Κύπρο.

Συντηρούνται σήμερα οι γέροι αγρότες από τις συντάξεις στα χωριά και αλλοίμονο αν δεν είχαν αυτές τις συντάξεις. Και έγιναν αγώνες, για να μπορέσουν να μπουν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι και οι αγρότες στο Ταμείο, στο θεσμό γενικά των Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Συνεπώς, όταν συζητούμε αυτά τα θέματα, πρέπει να μας διακρίνει η προσοχή, η αναγκαία προσοχή, και ο ορθός χειρισμός για να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε αυτά τα προβλήματα τα οποία ομολογουμένως είναι και σοβαρά και καυτά και με σοβαρές και πολλές φορές δυσμενείς επιπτώσεις.

Εγώ όσους με συμβουλευονται, θέλω να σας πω εδώ και λέω σε όποιο με συμβουλευθεί, δεν συμβουλεύω εκείνους που έχουν κάποιες δυσκολίες, και σίγουρα έχουν δυσκολίες, να μειώσουν την εισφορά τους, διότι αυτό το πράγμα θα μετρά στα ωφελήματα. Και έχουμε παραδείγματα, πρέπει να υπενθυμίσω ένα διάβημά μου, μια φορά που αποτάθηκα στον Υπουργό για το Γραμματέα της Συνεργατικής του Αναλιώντα, ο οποίος παρέλειψε σαν αγρότης, αλλά και σαν υπάλληλος ακόμα της Συνεργατικής, έστω και με μικρό μισθό, να ασφαλισθεί και όταν πέθανε άφησε τέσσερα παιδιά και όταν ήρθαν κοντά μου και αποταθήκαμε, ήταν τότε ο κ. Παπαδόπουλος Υπουργός και μου είπε: «Μα κύριε Κουρτελλάρη, μπορούμε να ασφαλίσουμε μετά θάνατο πρόσωπο;» Και πράγματι είχε δίκαιο. Πώς μπορεί να γίνει; Ή και το θέμα των εισοδημάτων τώρα.

Αν μειώσουμε τώρα, προς το παρόν, για να ξεπεράσουμε κάποιες δυσκολίες, το ποσό της εισφοράς μας, σίγουρα θα αντανακλά ύστερα στα ωφελήματα είτε τα επιδόματα χηρείας, ορφανίας κ.λ.π. είτε στις συντάξεις είτε οποιαδήποτε άλλα ωφελήματα των εργαζομένων.

Συνεπώς δεν είναι έτσι απλό το θέμα. Γι' αυτό, κύριοι συνάδελφοι, εγώ θα έλεγα ότι σίγουρα δεν μας ευχαριστεί να πληρώνουμε, μας ευχαριστεί να εισπράττουμε. Ο καθένας μας. Αυτό ισχύει για όλο τον κόσμο και για όλα τα στρώματα. Αλλά δυστυχώς στην πράξη αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Στην προκειμένη περίπτωση εμείς θα θέλαμε να μην επιβαρυνθούν οι αγρότες με πρόσθετη αύξηση. Όμως, όπως ακούσατε από την Έκθεση και τη μελέτη που έγιναν, προκύπτει το θέμα: Για να μπορέσουν να αυξηθούν οι συντάξεις, πρέπει να αυξηθεί ταυτόχρονα και το ύψος των τεκμαρτών εισοδημάτων.

Αλλά και πάλι υπενθυμίζω ότι όλοι όσοι έχουν εισόδημα χαμηλότερο από το τεκμαρτό εισόδημα της κλίμακάς τους, δύνανται με βάση το νόμο, δικαιούνται να πάνε να ζητήσουν να το εξετάσουν και να μειωθεί η εισφορά τους, εφόσον ισχύει αυτό που λέχθηκε από κάποιους συναδέλφους ότι ναι, με ενδιαφέρει να πάρω ψηλή, αυξημένη σύνταξη, αλλά δεν μπορώ τώρα. Και άρα αφού δεν μπορώ θα περιοριστώ στο μίνιμουμ και αυτό ο νόμος το επιτρέπει.

Τώρα όσον αφορά το επιχείρημα που μπήκε για τους τόκους, να μου επιτραπεί μια υπόδειξη σε αυτό το θέμα. Φυσικά θα θέλαμε να είναι 8 ή και 10, να πιάνουν τα αποθέματα του Ταμείου. Αλλά, συνάδελφοι, θέλω να υπενθυμίσω, και ξέρουν καλύτερα οι νομικοί αυτά τα ζητήματα, ότι στις καταθέσεις υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί και άλλο είναι να καταθέτει κανείς μια, δύο, πέντε, δέκα, εκατό χιλιάδες λίρες και άλλο είναι να καταθέτει μερικά εκατομμύρια λίρες.

Και εδώ το γεγονός ότι το κράτος για σκοπούς και ορθού προγραμματισμού και ορθής ανάπτυξης αναλαμβάνει και παραλαμβάνει όλα τα αποθέματα του Ταμείου είναι ένα στοιχείο το οποίο όσοι ασχολούνται με αυτά τα θέματα πρέπει να το λάβουν υπόψη τους, όταν θα το αντιμετωπίσουν.

Βεβαίως μπαίνει το επιχείρημα και λέμε: «Μα αφού πληρώνει για τα χρεώγραφα», αλλά έχει μια πολιτική για τα χρεώγραφα και τώρα το έκαναν και οι τράπεζες, όπως είδατε, οι οποίες ενώ στους καταθέτες πληρώνουν στις μεν καταθέσεις ύψους 2 ή 3%, στις δε καταθέσεις προθεσμίας 5% και πάλι με μεγάλα ποσά, όμως λέει ότι θα δώσει 8% στα χρεώγραφα. Γιατί θέλει να κάμει συσσώρευση χρημάτων.

Συνεπώς εδώ δεν είναι τόσο απλά τα θέματα. Γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, καταλήγοντας, επαναλαμβάνω, δεν ήταν η πρόθεσή μου να μιλήσω. Θέλω να εξηγήσω ότι πράγματι οι αγρότες και άλλα στρώματα των αυτοτελώς εργαζομένων μπορεί να έχουν, και έχουν, είναι περιπτώσεις που έχουν, μικρότερα εισοδήματα από ό,τι διαλαμβάνουν τα τεκμαρτά στις κλίμακες που είναι, όμως έχουν όλη την ευχέρεια και νομίζω —γι' αυτό το λέω κιόλας από εδώ για να το ξέρουν όσοι τυχόν δεν το ξέρουν— έχουν όλη την ευχέρεια να αποταθούν, να ζητήσουν να διακριβωθεί το εισόδημά τους και να πληρώνουν με βάση το πραγματικό τους εισόδημα, έτσι που το θεσμό των Κοινωνικών Ασφαλίσεων να τον προστατεύσουμε.

Εμείς δε πρέπει να δηλώσω ότι τασσόμεθα ανεπιφύλακτα ενάντια σε οποιαδήποτε ιδέα ή τάση ή προσπάθεια που τείνει να διαχωρίσει το θεσμό των Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε χωριστό για τους μισθωτούς και σε χωριστό για τους αυτοτελώς εργαζομένους, διότι σε μια τέτοια περίπτωση θα οδηγήσει σε οπισθοδρόμηση των κοινωνικών ωφελημάτων που έχει αυτός ο τόπος και ο λαός και πολύ περισσότερο ο αγροτικός κόσμος που είναι από τα στρώματα τα οποία έχουν πολύ μεγάλη ανάγκη αυτού του θεσμού και επαναλαμβάνω στα χωριά και ιδιαίτερα στα ορεινά χωριά, αν έλειπαν οι συντάξεις, δεν θα ήταν δυνατό να μείνουν και αυτοί οι κάτοικοι που μένουν και θα αναγκάζονταν να φύγουν και να ερημώσουν όλα τα χωριά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, από πολλή ώρα ζητώ το λόγο και παρακαλώ να μου δοθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως. Δεν υπάρχει περίπτωση να μη δοθεί. Μετά ο κ. Δίγκλης.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, θάμαι σύντομος και πάλι, γιατί κατά κόρο —όπως ο συνάδελφος Ανδρέας Ζιαρτίδης επιγραμματικά έχει τονίσει— το θέμα τούτο έχει συζητηθεί στην Ολομέλεια του Σώματος, όταν σε κάθε περίπτωση των αναγκαίων μετατροπών του συστήματος έρχεται ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος το σχετικό νομοσχέδιο από μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας και επομένως και τα υπέρ και τα κατά έχουν δοθεί. Επομένως οι συνάδελφοι έχουν την εμπέλεια μπροστά τους του λόγου και της θετικής και της αρνητικής προσέγγισης. Και επομένως κουραστικό είναι το θέμα της επανάληψης όλων των επιχειρημάτων τα οποία συνεργούν και συνάδουν υπέρ της τοποθέτησής μας υπέρ της επιψήφισης του κυβερνητικού νομοσχεδίου, όπως έχει κατατεθεί. Έτσι, όταν συν θεώ εκδοθούν τα πρακτικά του Σώματος, τα οποία καθυστερούν περίπου ενάμιση χρόνο τώρα, θα

δει ο καθένας ποια είναι η στάση του κάθε κόμματος, του κάθε συναδέλφου, όσον αφορά το σοβαρό τούτο θέμα.

Όμως, έντιμε κύριε Πρόεδρε, με την ευκαιρία αυτή θάθελα να τονίσω πως η στάση του συναδέλφου Ανδρέα Ζιαρτίδη —η προσέγγιση μάλλον του συναδέλφου Ανδρέα Ζιαρτίδη— αποτελεί μια προσφορά νέα προς το Σώμα και προς το σύστημα το γενικότερο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο άνθρωπος που συνέδεσε τους κοινωνικούς του αγώνες με αυτό το σύστημα των κοινωνικών παροχών είναι και εκείνος ο οποίος κατ' εξοχήν εξέφρασε με υπευθυνότητα, με σεβασμό προς την αλήθεια, με σεβασμό προς τα εισοδηματικά κατώτερα στρώματα του λαού μας τον υπεύθυνο λόγο, με αποτέλεσμα το Σώμα να έχει τώρα μπροστά του μια πλήρη εικόνα της όλης κατάστασης. Σπάνια, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να τονιστεί, βρέθηκε συνάδελφος στο Σώμα τούτο, και μάλιστα αντιπολιτευόμενος, δυο μήνες προ των εκλογών να εξάγει τη στάση όχι μονάχα του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αλλά και της Κυβέρνησης για την υπευθυνότητα, τη μεθοδικότητα και την αντικειμενικότητα με την οποία χειρίζεται το γενικότερο θέμα των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, χωρίς να εξαναγκαστεί σε οποιοσδήποτε αμετροεπείς ή επιβλαβείς παρωσδήποτε για τη σύσταση γενικά του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων παρατηρήσεις. Έτσι, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει να προβληματιστούμε, θα πρέπει να αγγίσουμε το δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων όπως τον έχει θέσει ο συνάδελφος Ανδρέας Ζιαρτίδης, θα πρέπει να παύσουμε να παίζουμε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, «εν ου παικτοίς» και να παύσουμε να εκπλειστηριάζουμε τα αποθεματικά των μελλοντικών γενιών, των παιδιών, των εργαζομένων, των μισθωτών και των αυτοτελώς εργαζομένων με την αφειδόλυτη, με τη χωρίς πολλές επιμετρήσεις και μεθοδεύσεις εξαγγελία παροχών χωρίς αντίστοιχη προσαύξηση των εισφορών στο σύστημα αυτό.

Εκφράστηκε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, η απορία γιατί να αξιοποιείται το κεφάλαιο των 300 περίπου εκατομμυρίων λιρών με την κατάθεσή του στην Κεντρική Τράπεζα. Όμως είναι γνωστό πως το επιτόκιο της τάξης του 6.75 τοις εκατό, είναι γνωστό πως κάθε έξι μήνες κεφαλοποιείται, δίνονται οι σχετικές πιστωτικές μονάδες σε κάθε περιπτώση, με αποτέλεσμα να προσεγγίζει το επιτόκιο, το οποίο προσφέρει η Κεντρική Τράπεζα, το ύψος του 7 περίπου τοις εκατό. Λαμβανομένου όμως υπόψη πως το ιδιωτικό τραπεζικό σύστημα στις εμπρόθεσμες καταθέσεις προσφέρει μονάχα 7 τοις εκατό, είναι απορίας άξιο γιατί να ρισκάρουμε, γιατί να διακινδυνεύσουμε να επενδύσουμε σε ένα ιδιωτικό τραπεζικό σύστημα τόσα εκατομμύρια λίρες, 300 περίπου εκατομμύρια λίρες, αντί σε ένα σίγουρο επενδυτικό τομέα, όπως είναι η Κεντρική Τράπεζα. Από την άλλη μεριά πρέπει να είναι γνωστό στους συναδέλφους πως με βάση την ισχύουσα διαδικασία σύμφωνα με την οποία ένα ποσοστό της τάξης του 30 τοις εκατό περίπου των καταθέσεων αυτών στις ιδιωτικές τράπεζες θα πρέπει να παγοποιείται και πρέπει να κατατίθεται στην Κεντρική Τράπεζα, σημαίνει πως 100 περίπου εκατομμύρια λίρες από τα 300 αυτά εκατομμύρια λίρες θα τοκίζονται ουσιαστικά με ένα ποσοστό του 4 περίπου τοις εκατό, πράγμα που οδηγεί σε σκέψεις αν είναι πράγματι σύμφωρο για το ιδιωτικό τραπεζικό σύστημα να αναλάβει τη διαχείριση ενός τόσο μεγάλου ποσού.

Λέχθηκε πως έχουμε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, πλεονάσματα και πως έπρεπε με κάποιες απλουστεύσεις και κάποιες απλοϊκές μεθοδεύσεις να ανασταλεί η εισφορά από μέρους κάποιων κοινωνικών στρωμάτων. Αν όμως, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, έχουμε πλεονάσματα, τα πλεονάσματα αυτά προτίθενται να

αξιοποιηθούν —όπως με ενάργεια, με σαφήνεια διέγραψε ο έντιμος συνάδελφος κ. Ζιαρτίδης— για την εξυπηρέτηση και των μισθωτών που τώρα καθεχρονικά οι συντάξεις τους αυξάνονται —όπως το διέγραψε— αλλά και των μελλοντικών γενιών, όπως έχει ήδη αναφέρει.

Λέχθηκε πως δεν υπάρχει κατάθεση προϋπολογισμών στο Σώμα από μέρους του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αλλά εκ φύσεως το ίδιο το Ταμείο δεν έχει αυτοδύναμο προϋπολογισμό. Δεν υπάρχει ένδειξη ξεχωριστού προϋπολογισμού, δεδομένου ότι η ίδια η Βουλή έχει θεσμοθετήσει, έχει νομοθετήσει για τη διαδικασία και την πρακτική που πρέπει να ακολουθείται από μέρους του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε καμιά απολύτως περίπτωση δεν μπορεί οι διευθύνοντες το Ταμείο τούτο να διαθέσουν χρήματα —όπως για παράδειγμα μπορεί να διαθέσει ένας Ημικρατικός Οργανισμός— για οποιουσδήποτε κοινωφελείς εθνικούς, πολιτιστικούς ή άλλους σκοπούς. Δεν μπορούν —για παράδειγμα όπως συμβαίνει με οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, τη ΣΥΤΑ π.χ. να διαθέσει οποιοδήποτε ποσό για κοινωφελείς ή άλλους σκοπούς— ενώ στην προκείμενη περίπτωση και η τελευταία δεκάρα και το τελευταίο ποσοστό τίθεται κάτω από τον έλεγχο, κάτω από τις διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας.

Έχει κατά κόρο λεχθεί, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, πως υπάρχουν οι τάξεις των μισθωτών, των αυτοτελώς εργαζομένων, οι οποίοι επιβαρύνονται με έξοδα, με εισφορές που καλούνται να πληρώσουν, δυσανάλογες προς τα τεκμαρτά τους εισοδήματα. Και έχει κι επίσης κατά κόρο λεχθεί πως το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίζεται και σταδιακά επιλύεται. Έχει λεχθεί πως αναβαθμίσαμε το σύστημα της εκδίκασης των ενστάσεων και έτσι πέρα από το γεγονός πως η διεύθυνση του Ταμείου είναι έτοιμη ανά κάθε περίπτωση προσωπική να εξετάσει το θέμα με την προσήκουσα κατανόηση με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία θα προσκομιστούν απέναντί της, προχωρούμε στο σταδιακό εκδημοκρατισμό, τη σταδιακή αντικειμενικοποίηση των προϋποθέσεων κάτω από τις οποίες γίνονται, εξετάζονται οι ενστάσεις.

Θα μπορούσαμε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, να ακούσουμε εισηγήσεις πρακτικές και συγκεκριμένες για τη διακρίβωση, τη μεθόδευση την αντικειμενικοποίηση —αν θέλετε— του τρόπου λειτουργίας αυτών των ενστάσεων. Στην περίπτωση αυτή απαντούμε αδίστακτα πως, ναι, είμαστε έτοιμοι να τους δούμε, αλλά όχι να αναστείλουμε τις συνεισφορές για να μη βρεθούμε προ καταστάσεων ανάλογων με εκείνες τις οποίες διέγραψαν οι έντιμοι συνάδελφοι Κουρτελλάρης και ιδιαίτερα ο συνάδελφος Ανδρέας Ζιαρτίδης.

Θάρω και στη δική σου την παρατήρηση, φίλε κ. Αναστασιάδη. Ο κ. Αναστασιάδης περίπου εισηγείται να εξαιρέσουμε τους μεγαλοεισοδηματίες, τις τάξεις οποιωνδήποτε άλλων με το σύστημα που εισηγείται. Εισηγείται να εξαιρέσουμε με την πρακτική και τη διαδικασία που μας εισηγείται τους Σιακόλες και τους οποιουσδήποτε άλλους ανάλογους και δεν καταλαβαίνει πως υπάρχει η δυνατότητα αντικειμενικής προσέγγισης, όπως διαλαμβάνεται με βάση το υφιστάμενο σύστημα. Αντίθετα, με την ισχύουσα διάταξη μπορούν —επαναλαμβάνουμε για πολλοστή φορά— έντιμε κύριε Πρόεδρε, οι χαμηλά αμειβόμενοι να προσκομίσουν τα αποδεικτικά στοιχεία τους. Έτσι, έντιμε κύριε συνάδελφε, με τη διαδικασία την οποία εισηγείστε συλλύβδην εξαιρείτε δίνετε το δικαίωμα απαλλαγής από τις εισφορές και τις υποχρεώσεις τους στο μεγαλοαστικό κεφάλαιο, ενώ αντιθέτως με την υπάρχουσα διαδικασία αυτό το πράγμα αντιμετωπίζεται με πραγματική αντικειμενική προσέγγιση. Για άλλη μια φορά, έντιμοι κύριοι

συνάδελφοι, τονίζουμε πως υπάρχουν τα στοιχεία, υπάρχουν οι αριθμοί που μιλούν από μόνοι τους. Τους αναφέραμε κατά κόρο —επαναλαμβάνω— σε προηγούμενες συνεδρίες, όταν συζητιόταν το θέμα αναφορικά με τις ποσοτώσεις συνεισφορών των αυτοτελών εργαζομένων και εν σχέσει με τις απολαβές τους και δεν θα τις επαναλάβουμε και σήμερα. Τις έχει πει πολύ επιγραμματικά και η πλευρά του κ. Ζιαρτίδη —ο συνάδελφος κ. Ζιαρτίδης— και έτσι δεν θα τις επαναλάβω και σήμερα εγώ.

Είμαστε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ταγμένοι υπέρ του συστήματος τούτου, χαιρετίζουμε την κυβερνητική πρόταση που δεν αποτελεί τίποτε άλλο παρά το πεπατημένο σύστημα διαδικασίας επαύξησης των συνεισφορών με ανάλογη προσαύξηση των ωφελημάτων. Σ' αυτή την περίπτωση έχουμε καταστήσει σαφή τη θέση μας. Είμαστε έτοιμοι για πολλοστή φορά —επαναλαμβάνουμε— να δούμε περισσότερα μέτρα εκδημοκρατικοποίησης του θεσμού των ενστάσεων, αλλά είμαστε και διατεθειμένοι να υπερασπίσουμε αυτό το σύστημα που πιστεύουμε πως αποτελεί στοιχείο «εκ των ων ουκ άνευ» για μια υγιή αντικειμενική και φιλοπρόοδη αντικειμενική πολιτική.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δίγκλης είναι ο τελευταίος ομιλητής. Ο κ. Χριστοφίδης. Τότε θα υπάρξει δευτερολογία. Εφόσον θα υπάρξει δευτερολογία, δικαιούνται όλοι όσοι πρωτολόγησαν να δευτερολογήσουν. Η κ. Κατσελλή.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πριν να αναπτύξω τις σκέψεις και τους προβληματισμούς μας, επί των οποίων στηρίζονται οι θέσεις μας αναφορικά με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, θα ήθελα να σχολιάσω ορισμένα από τα ζητήματα τα οποία έθεσε στην ομιλία του ο κ. Αναστασιάδης. Βέβαια ο κ. Αναστασιάδης είπε πολλά και δεν είναι δυνατόν να αναφερθώ σε όλα, θα αναφερθώ μόνο σε ορισμένα βασικά τα οποία πιστεύω ότι αποτελούν και την ουσία όσων έχει αναπτύξει. Πιστεύω ότι το κύριο επιχείρημα και του κ. Αναστασιάδη, αλλά και άλλων, συνίσταται στη σύγκριση που έχει κάμει μεταξύ εσόδων και δαπανών του Ταμείου κατά το 1988, όπως προϋπολογίζονται από την Κυβέρνηση σε συνδυασμό με το θέμα του επιτοκίου.

Θέλω να δηλώσω ότι εμείς υποστηρίξαμε και υποστηρίζουμε ότι το θέμα του επιτοκίου θα πρέπει να απασχολήσει ξανά το αρμόδιο όργανο και θέλω να αναφέρω συναφώς ότι αυτό το θέμα απασχόλησε στο παρελθόν το Συμβούλιο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα. Ζητήσαμε, επιμένουμε και θα συζητηθεί ξανά στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα το θέμα του επιτοκίου.

Όμως θέλω να πω, κ. Αναστασιάδη, ότι και αν ακόμα πετύχουμε και αυτός θα είναι ο στόχος μας, ώστε το επιτόκιο για τις καταθέσεις του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην Κεντρική Τράπεζα να ανέλθει στο 8% και πάλι είμαι βέβαιος ότι θέμα αύξησης εισφορών θα συνεχίσει να υπάρχει.

Και θα ήθελα συναφώς πρώτα να υπογραμμίσω ότι αν θα υπάρχουν αυξημένα έσοδα στο Ταμείο λόγω αύξησης των επιτοκίων, αυτά τα αυξημένα έσοδα είναι λογικό και δίκαιο να τα επωφεληθούν όλοι οι ασφαλισμένοι όχι μόνο οι αυτοτελώς εργαζόμενοι, και εκείνοι βέβαια, αλλά όχι μόνο οι αυτοτελώς εργαζόμενοι, να τα

επωφεληθούν όλοι οι ασφαλισμένοι, όλοι εκείνοι που συνεισφέρουν και οι εργάτες και οι υπάλληλοι και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι.

Συνεπώς δεν είναι δυνατόν η αύξηση των τόκων που θα προκύψει λόγω αυξημένου επιτοκίου να διατεθεί για να καλύπτονται οι αυξημένες εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων.

Αλλά η συλλογιστική του κ. Αναστασιάδη θέτει ένα βασικό θέμα υπό συζήτηση. Λέει ο κ. Αναστασιάδης ότι αν πετύχουμε να αυξηθεί το επιτόκιο και οι τόκοι, δεν θα χρειάζεται να αυξάνονται οι εισφορές όχι μόνο των αυτοτελώς εργαζομένων, αλλά και των μισθωτών.

Επαναλαμβάνω, αυτή η συλλογιστική του κ. Αναστασιάδη θέτει ένα βασικό ζήτημα σχετικά με τη φιλοσοφία και την ουσία του αναλογικού, και υπογραμμίζω του αναλογικού συστήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, γιατί η βασική αρχή αυτού του σχεδίου είναι ότι ο καθένας εισφέρει ανάλογα με τα εισοδήματά του και απολαμβάνει ανάλογα με τις εισφορές του. Αν συνεπώς θα διατηρηθεί αυτή η αρχή, διερωτούμαι όταν θα αυξάνεται ο μισθός των εργατών και των υπαλλήλων, θα καταβάλλουν αυξημένη εισφορά ή δεν θα καταβάλλουν αυξημένη εισφορά. Αν δεν θα καταβάλλουν αυξημένη εισφορά, τότε η ίδια η ουσία και η φιλοσοφία του Ταμείου ανατρέπεται και συνεπώς δεν θα δικαιούνται, δεν θα μπορούν να πάρουν και αναλογικά αυξημένες συντάξεις. Αν όμως οι εισφορές των εργατών και των υπαλλήλων θα αυξάνονται βάσει της φιλοσοφίας που διέπει αυτό το σχέδιο, τότε, επειδή υπάρχουν αυξημένοι τόκοι, δεν θα πρέπει να αυξάνονται οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων;

Νομίζω ότι αν οποιοσδήποτε υποστήριζε τέτοια θέση, σαφώς θα προσπαθούσε να ευεργετήσει τους αυτοτελώς εργαζομένους, αλλά σε βάρος των υπόλοιπων ασφαλισμένων του Ταμείου, σε βάρος των εργατών και των υπαλλήλων, πολλοί από τους οποίους, ή θα έλεγα αναλογικά πολύ μεγάλο μέρος από τους οποίους, έχουν εισοδήματα αναλογικά μικρότερα από ένα σημαντικό μέρος των αυτοτελώς εργαζομένων όχι από όλους τους αυτοτελώς εργαζομένους, αλλά από ένα σημαντικό μέρος των αυτοτελώς εργαζομένων.

Συνεπώς υποδεικνύω ότι ναι, θα αγωνιστούμε για αύξηση του επιτοκίου, θα αγωνιστούμε για να αυξηθούν οι τόκοι από τα αποθέματα του Ταμείου, αλλά οι αυξημένοι τόκοι θα πρέπει να διατεθούν για να ευεργετηθούν όλοι οι ασφαλισμένοι, για να αυξηθούν και οι συντάξεις των 55,000 συνταξιούχων, για να αυξηθούν και τα ανεργιακά επιδόματα και τα επιδόματα ασθενοείας και όλα τα άλλα που επωφελούνται οι ασφαλισμένοι.

Ένα άλλο σημείο, το οποίο έθιξε ο κ. Αναστασιάδης και στο οποίο θέλω να αναφερθώ, είναι η μετάκληση από αυτή τη Βουλή αναλογιστή για να μελετήσει το σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ούτως ώστε να υπάρξει μια διασταύρωση εκτιμήσεων μεταξύ του αναλογιστή της Κυβέρνησης και του αναλογιστή που θα μετακαλέσει η Βουλή.

Εισηγούμαι, κ. Πρόεδρε, όπως αποφασίσει αυτό το Σώμα σήμερα ή επαναβεβαιώσει προηγούμενη απόφασή του ότι άμεσα θα προβεί στις ενδεικτικές ενέργειες, ούτως ώστε να μετακληθεί αναλογιστής από τη Βουλή για να γνωματεύσει και να βοηθήσει τη Βουλή να διαμορφώσει με τις διαπιστώσεις ενός δεύτερου αναλογιστή υπεύθυνη γνώμη για το υπό συζήτηση θέμα.

Συνεπώς εισηγούμαι όπως επιβεβαιώσει αυτή τη θέση της η Βουλή και προβεί στις δέουσες ενέργειες για την υλοποίησή της. Θα ήθελα όμως να εισηγηθώ

στον κ. Αναστασιάδη ότι θα ήταν καλό, πριν ο Δημοκρατικός Συναγερμός εκφράζει τόσο κατηγορηματικά τις θέσεις τις οποίες εκφράζει και υποστηρίζει, θα ήταν καλό να καλέσει ο Δημοκρατικός Συναγερμός, όπως και η ΕΔΕΚ, αναλογιστή για να τους συμβουλέψει και συναφώς θέλω να πω, να υπογραμμίσω, ότι εμείς της Αριστεράς, έχουμε μετακαλέσει, όχι μια φορά, αναλογιστή για να μας συμβουλέψει επί των θεμάτων του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Από το 1980 και όταν ακόμα μελετάτο η εισαγωγή του σχεδίου, μετακαλέσαμε ειδικό αναλογιστή και στο ενδιάμεσο καλέσαμε αναλογιστή, ακόμα και τον περασμένο Σεπτέμβρη ή Οκτώβρη βρισκόταν εδώ αναλογιστής για να μας συμβουλέψει.

Συνεπώς οι δικές μας θέσεις και εκτιμήσεις δεν είναι ούτε διαισθητικές, ούτε ρομαντικές. Στηρίζονται και στις θέσεις του αναλογιστή της Κυβέρνησης, αλλά και στις θέσεις και εκτιμήσεις που ο δικός μας αναλογιστής, που μετακαλέσαμε, έχει διατυπώσει.

Όσον αφορά το θέμα του Προϋπολογισμού του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, είμαι βέβαιος ότι ούτε αρνήθηκε ούτε θα αρνηθεί ποτέ το αρμόδιο Τμήμα να καταθέσει και ισολογισμούς και προϋπολογισμούς. Δε ζητήθηκαν αυτή τη φορά, σε προηγούμενες περιπτώσεις όμως, όταν ζητήθηκαν, δόθηκαν όλα τα αναγκαία στοιχεία. Συνεπώς αυτός ο παράγοντας, το ότι τώρα δεν δόθηκαν ισολογισμοί και προϋπολογισμοί, νομίζω ότι δεν αποτελεί επιχείρημα για να αντιταχθεί οποιοδήποτε κόμμα στις πρόνοιες του νομοσχεδίου που βρίσκεται μπροστά μας.

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να υπογραμμίσω το εξής: Αυτά τα θέματα των Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι εξαιρετικά σοβαρά και συναφώς αναφέρω ότι τον περασμένο Σεπτέμβρη η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχολήθηκε ειδικά με τα θέματα των Κοινωνικών Ασφαλίσεων και θέλω να αναφέρω ότι τα μηνύματα από εκείνη τη διάσκεψη είναι πολύ δυσόλινα. Τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων βρίσκονται στο χείλος της χρεωκοπίας. Δεν είναι υπερβολή αυτό που αναφέρω. Αν όποιος επιθυμεί μελετήσει τη σχετική Έκθεση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, θα έχει την ευκαιρία να επιβεβαιώσει αυτό που αναφέραμε.

Γι' αυτό πιστεύω ότι με το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν επιτρέπεται να παίζουμε και δεν επιτρέπεται να παίζουμε για εξυπηρέτηση βραχυπρόθεσμων πολιτικών και κομματικών σκοπιμοτήτων. Επιβάλλεται να προσεγγίζουμε τα θέματα που αφορούν το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με όλη τη σοβαρότητα και συναίσθηση ευθύνης.

Από το Δημοκρατικό Συναγερμό και την ΕΔΕΚ υποστηρίχτηκε ότι θα πρέπει να αυξηθούν οι παροχές, αλλά οι εισφορές να μην αυξηθούν και θέλω να υποδείξω στους συναδέλφους:

Δέχονται να γίνεται αυτή η αδικία;

Δέχονται οι εισφορές των εργατών και των υπαλλήλων, πολλοί από τους οποίους έχουν εισοδήματα πολύ μικρότερα από αυτοτελώς εργαζομένους, να αυξάνονται αυτόματα μόλις πάρουν την παραμικρή αύξηση των μισθών και το μεροκάματό τους, ενώ οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων, αρκετοί από τους οποίους έχουν εισοδήματα ψηλότερα από τους εργάτες και τους υπαλλήλους, να μην αυξάνονται;

Είναι αυτή δίκαιη μεταχείριση;

Αλλά θέλω να ρωτήσω και κάτι άλλο. Είναι δυνατόν να αυξηθούν οι παροχές, χωρίς να αυξηθούν οι εισφορές όλων και των αυτοτελώς εργαζομένων;

Ένας θα μπορούσε να πει εκ πρώτης όψεως ότι είναι δυνατόν, αφού έχουμε απόθεμα 300 εκατομμυρίων λιρών.

Θέλω όμως συναφώς να υποδείξω, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι όταν δύο φορές στο πρόσφατο παρελθόν η Βουλή αποφάσισε ή να μην αυξήσει καθόλου τα τεκμαρτά εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων ή να τα αυξήσει κατά ποσοστό πολύ χαμηλότερο εκείνου που υποδειχνει ο αναλογιστής, αυτή η ενέργεια της Βουλής δεν έμεινε χωρίς τίμημα.

Και θέλω να αναφέρω συναφώς ότι σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του αναλογιστή οι συντάξεις 55,000 συνταξιούχων είναι σήμερα κατά 7% χαμηλότερες εκείνων που κανονικά έπρεπε να ήταν, αν οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων αυξάνονταν όσο εδικοιολογείτο και με βάση τις εισηγήσεις του αναλογιστή, ενώ σύμφωνα με άλλες εκτιμήσεις οι συντάξεις των 55,000 συνταξιούχων είναι κατά 10% χαμηλότερες.

Συνεπώς είναι εύκολο να πούμε ότι πρέπει να αυξηθούν οι παροχές, τα ωφελήματα, οι συντάξεις, τα ανεργιακά επιδόματα, αλλά οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων να μην αυξηθούν. Αυτό δεν μπορεί να μείνει χωρίς τίμημα και χωρίς συνέπειες και οι συνέπειες θα είναι ότι οι συντάξεις των 55,000 συνταξιούχων θα αυξηθούν λιγότερο, τα ανεργιακά επιδόματα θα αυξηθούν λιγότερο, τα επιδόματα ασθενείας θα αυξηθούν λιγότερο.

Συνεπώς θα ευεργετήσουμε μεν την ομάδα των αυτοτελώς εργαζομένων, αλλά θα αδικήσουμε και τις 55,000 συνταξιούχους, αλλά και τους ανέργους, τις 10,000 ανέργους και ούτω καθεξής.

Συνεπώς, επαναλαμβάνω, είναι εύκολο να λέμε να μην αυξηθούν οι εισφορές, αλλά κάποιος θα καταβάλει το τίμημα και το τίμημα θα το καταβάλουν αυτοί που ανέφερα. Είναι άλλωστε αξιοπρόσεκτο το γεγονός ότι η ΠΕΟ, η ΣΕΚ και οι άλλες συνδικαλιστικές οργανώσεις ζήτησαν στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα οι συντάξεις και τα άλλα ωφελήματα φέτος να αυξηθούν όχι κατά 5,63%, που είναι το αντίστοιχο της αύξησης των βασικών ασφαλιστέων αποδοχών, αλλά να αυξηθούν κατά 7%, ούτως ώστε να σμικρυνθεί, να μειωθεί εκείνο που έχασαν μέχρι τώρα και οι συνταξιούχοι και οι εργαζόμενοι υπό μορφή ανεργιακών επιδομάτων και τα λοιπά.

Και η απάντηση του αναλογιστή ήταν σαφής και κατηγορηματική: Αν θέλετε να υπονομεύετε το ταμείο, αυξήστε κατά 7%.

Και τελικά το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα αποφάνθηκε ύστερα από τη γνωμάτευση του ειδικού αναλογιστή ότι θα ήταν ανεύθυνο να αυξήσουμε τις συντάξεις και τα άλλα ωφελήματα κατά ποσοστό περισσότερο εκείνου που δικαιολογείται από την αναλογιστική μελέτη.

Θα ήθελα συναφώς να αναφέρω και κάτι άλλο, συνάδελφοι. Θα αυξηθούν και τα τεκμαρτά εισοδήματα, αν αποφασίσει σήμερα η Βουλή, κατά το ποσοστό που αναφέρει το νομοσχέδιο.

Υπογραμμίζω και εγώ ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι βάσει της νομοθεσίας έχουν το δικαίωμα να προσβάλλουν το κατώτατο τεκμαρτό και να πληρώνουν, να καταβάλλουν εισφορές χαμηλότερες από ό,τι προνοεί το κατώτατο τεκμαρτό. Και αυτό δεν είναι θεωρητικό συναφώς αναφέρω ότι μέσα στο 1987 με βάση τα στοιχεία του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων 6,000 αυτοτελώς εργαζόμενοι

υπέβαλαν ένσταση για το κατώτατο τεκμαρτό και πέτυχαν οι 5,950 από τούτους να μειωθεί η εισφορά τους κάτω του επιπέδου που προνοεί το κατώτατο τεκμαρτό.

Συνεπώς, αν υπάρχει φόβος ότι με την αύξηση του 5.63% θα αδικηθούν ορισμένοι αυτοτελώς εργαζόμενοι, γιατί τα εισοδήματά τους δεν αυξήθηκαν, υπάρχει ο δρόμος, υπάρχει διέξοδος να το αντιμετωπίσουν.

Έχω πει προηγουμένα ότι αν δεν αυξηθούν οι εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων, αυτό κάποιος θα το πληρώσουν και είπα ότι το γεγονός ότι δύο φορές προηγούμενα δεν αυξήθηκαν τα τεκμαρτά ή αυξήθηκαν χαμηλότερα από ό,τι εισηγήθηκε ο αναλογιστής, αυτό δεν ήταν χωρίς συνέπειες. Κάποιοι άλλοι κατέβαλαν το τίμημα και συναφώς θέλω να αναφέρω τι εκθέτει ο αναλογιστής στην Έκθεσή του αναφορικά με το έτος 1984.

Λέει ο αναλογιστής ότι το μέσο επίπεδο ασφαλιστέων αποδοχών, επί των οποίων θα έπρεπε να καταβάλλουν εισφορά οι αυτοτελώς εργαζόμενοι για εκείνο το χρόνο, για το 1984, έπρεπε να ήταν £57 έως £58. Στην πραγματικότητα όμως οι αυτοτελώς εργαζόμενοι κατέβαλαν εισφορά επί μέσου εισοδήματος £40.61 σεντ. Ως εκ τούτου, λέει ο αναλογιστής, οι μισθωτοί, οι εργάτες και οι υπάλληλοι υποχρεώνονταν να συμπληρώνουν κάθε βδομάδα £1.60 σεντ για κάθε αυτοτελώς εργαζόμενο, για 29,000 πλήρεις εισφορές λέει ο αναλογιστής, πράγμα που για ολόκληρο το χρόνο αντιστοιχούσε προς 2,320,000 (2 εκατομμύρια 320 χιλιάδες), δηλαδή για να παίρνουν βασικές συντάξεις στο επίπεδο που παίρνουν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι για το 1984 μόνο χρειάστηκε οι εργάτες και υπάλληλοι να επιχορηγήσουν σχεδόν κατά 2,500,000 (2,5 εκατομμύρια) τις εισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων.

Συνεπώς, επαναλαμβάνω, ναι, θέλουμε να βοηθήσουμε τους αυτοτελώς εργαζόμενους, αλλά θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη το σύνολο των ασφαλισμένων.

Έχει λεχθεί από το συνάδελφο Κατσουνωτό ότι ίσως η ρίζα του κακού να βρίσκεται στο γεγονός ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι καταβάλλουν 12% επί του εισοδήματός τους και όχι 6% που καταβάλλουν οι μισθωτοί. Αυτό είναι ορθό θεωρητικά, αλλά στην πραγματικότητα τα στοιχεία δείχνουν ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι δεν καταβάλλουν 12% επί του πραγματικού τους εισοδήματος.

Ο συνάδελφος Ζιαρτίδης έχει αναφέρει μερικά στοιχεία, εγώ θα αναφέρω για τα χρόνια που δεν ανέφερε ο συνάδελφος Ζιαρτίδης για να μην παρατηρηθεί πλεονασμός και αναφέρω συναφώς ότι για το 1981, σύμφωνα με τις μελέτες που έγιναν και τις εκτιμήσεις, η εισφορά των αυτοτελώς εργαζομένων σαν συνόλου αντιστοιχούσε μόνο προς 5.2% του πραγματικού τους εισοδήματος, όχι 12%, 5.2% λιγότερο από την εισφορά των μισθωτών. Το 1982 η εισφορά τους αντιστοιχούσε προς 4.3% και όχι 12% και το 1983 προς 5% και όχι 12%.

Συνεπώς αυτό που λέμε ότι η ρίζα του κακού βρίσκεται στο ψηλό ποσοστό εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων είναι πολύ θεωρητικό. Στην πραγματικότητα δεν εισφέρουν ούτε εκείνο που εισφέρουν οι εργάτες και οι υπάλληλοι. Βεβαίως εμάς δεν μας διαφεύγει το γεγονός ότι το σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων διέπεται από μια βασική αρχή, την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης και ασφαλώς υποστηρίζουμε ότι πρέπει να υπάρχει αλληλεγγύη μεταξύ των διαφόρων τμημάτων των εργαζομένων και των ασφαλισμένων, μεταξύ και των μισθωτών σαν ομάδας, αλλά μεταξύ και των μισθωτών και των αυτοτελώς εργαζομένων.

Πρέπει να υπάρχει αυτή η κοινωνική αλληλεγγύη η οποία να δρα ολόπλευρα όμως. Και είναι με βάση αυτή την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης που εμείς διαφωνούμε με την εισήγηση για διαχωρισμό των αυτοτελώς εργαζομένων και με τη δημιουργία ξέχωρου Ταμείου γιατί αν γίνει κάτι τέτοιο, όπως ανέφερε ο συνάδελφος Κουρτελλάρης, τότε θα υποχρεωθούν οι αυτοτελώς εργαζόμενοι να εισφέρουν όχι 12%, αλλά 29%, για να εξασφαλίζουν τις συντάξεις που εξασφαλίζουν με τη σημερινή εισφορά.

Βεβαίως έχουν προβληθεί διάφοροι ισχυρισμοί για τα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων, γι' αυτό θα ήθελα συναφώς να αναφέρω ότι από τα στοιχεία που λήφθηκαν από το Φόρο Εισοδήματος—και νομίζω κανένας δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι στο φόρο εισοδήματος δήλωσαν ψηλά εισοδήματα, θα ήταν παραλογισμός κάτι τέτοιο—από τα στοιχεία εν πάση περιπτώσει που λήφθηκαν και που αφορούν το 29% των αυτοτελώς εργαζομένων για το 1985, διαπιστώθηκε ότι το μέσο εισόδημά τους που δήλωσαν για σκοπούς φορολογίας ήταν £3,385 ενώ το μέσο εισόδημα επί του οποίου κατέβαλλαν εισφορές στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις ήταν £2,236. Δηλαδή κατέβαλλαν εισφορές μόνο επί του 66% του εισοδήματος που δήλωσαν στο φόρο εισοδήματος. Και τα αντίστοιχα στοιχεία για το 1984 ήταν εισόδημα δηλωθέν στο φόρο εισοδήματος £3,643, εισόδημα επί του οποίου εισέφεραν Κοινωνικές Ασφαλίσεις £2,069, δηλαδή μόνο επί του 57% του εισοδήματος που δήλωσαν στο Φόρο Εισοδήματος κατέβαλλαν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν και διάφορα άλλα στοιχεία, δεν θέλω να κουράσω το Σώμα, ο κ. Αναστασιάδης βέβαια τα στοιχεία που ανέφερε ο συνάδελφος Ζιαρτίδης προσπάθησε να τα παρουσιάσει με ένα όχι και τόσο αντικειμενικό τρόπο. Είπε για τον κ. Γαλαταριώτη και για τον αγρότη και τους εξίσωσε. Θέλω να υποδείξω, κ. Αναστασιάδη, ότι ο συνάδελφος Ζιαρτίδης δεν έκαμε εξίσωση, ο συνάδελφος Ζιαρτίδης μίλησε για μέσο όρο εισοδήματος ελεύθερων επαγγελματιών και παρέθεσε τους αριθμούς, πραγματικό εισόδημα βάσει του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών 10,405, εισόδημα ασφαλιστέων το 1986, επί του οποίου εισέφεραν 3,224. Δηλαδή εισέφεραν μόνο επί του 31% του πραγματικού τους εισοδήματος αυτοί που ονομάζονται ελεύθεροι επαγγελματίες.

Δεν θα τα επαναλάβω όλα, για να μην κουράσω περαιτέρω το Σώμα. Εμείς πιστεύουμε ότι στην πραγματικότητα τα εισοδήματα των αυτοτελώς εργαζομένων είναι ψηλότερα ή αρκετά ψηλότερα από εκείνα επί των οποίων καταβάλλουν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Και το τελευταίο σημείο, κ. Πρόεδρε, αναφορικά με τη μείωση της εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων από το 12% στο 11%. Είναι γνωστό ότι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς κατέθεσε σχετική πρόταση νόμου και πιστεύουμε ότι αυτή η πρόταση νόμου κάθε άλλο παρά ήταν πράξη ανεύθυνη, ήταν πράξη η οποία στηρίχθηκε στις μελέτες του αναλογιστή της Κυβέρνησης. Και είναι εισήγηση του αναλογιστή της Κυβέρνησης όπως μειωθεί η εισφορά των αυτοτελώς εργαζομένων από το 12% στο 11%, επειδή δεν δικαιούνται ανεργιακού επιδόματος. Και από της δικής μας πλευράς θα φροντίσουμε, ώστε αυτή η πρόταση νόμου να ψηφιστεί το ταχύτερο σε νόμο, ούτως ώστε να μπει η εισφορά των αυτοτελώς εργαζομένων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ήταν πάντα η θέση μας πως συστατικά στοιχεία του Ταμείου των Κοινωνικών Ασφαλίσεων πρέπει να είναι η ευρυθμία και η αρμονία στη λειτουργία αυτού του Ταμείου. Όλοι οι εταίροι του Ταμείου, όλοι οι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων πρέπει να δείχνουν κατανόηση μεταξύ τους, πρέπει να δείχνουν κατανόηση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κάθε τάξη και η κάθε κατηγορία ασφαλισμένων. Πρέπει να κατανοηθεί ότι οι αυτοεργοδοτούμενοι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Χρειάζεται κατανόηση των προβλημάτων τους. Η συνήθης απάντηση «Μην ακούτε τους αυτοεργοδοτούμενους, κερδίζουν πολλά, κερδίζουν πολύ περισσότερα απ' ό,τι δηλώνουν. Μην τους ακούτε» είναι μια αψυχολόγητη απάντηση, είναι μια επιπόλαιη, αν θέλετε, απάντηση στην κατάσταση που βρίσκονται οι αυτοεργοδοτούμενοι. Και είναι άδικη αυτή η θέση που κρατούμε απέναντι των αυτοεργοδοτούμενων.

Κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι,

Έχει από πολύ καιρό γίνει κατανοητό ότι οι αυτοεργοδοτούμενοι αντιμετωπίζουν δυσκολία στο να κρατούν το δυσβάστακτο βάρος που απαιτείται να έχουν για το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο κάθε αυτοεργοδοτούμενος κάθε πρωί, προτού ακόμη καλά—καλά μισανοίξει το ένα του μάτι, πρέπει να δώσει μερικές λίρες για κοινωνική ασφάλιση. Και πρέπει να μελετηθούν αυτά τα βάρη που δίνουμε στον αυτοεργοδοτούμενο. Ας μην ξεχνούμε ακόμα τη συμβολή των αυτοεργοδοτούμενων στη συντήρηση του Ταμείου των Κοινωνικών Ασφαλίσεων και σε όσα πληρώνει για υπαλλήλους και εργοδοτούμενους του.

Έχουν πει και συγχύζουν πολλοί τον αυτοεργοδοτούμενο με τον επιχειρηματία. Τι σχέσει έχουν οι επιχειρηματίες με τους αυτοεργοδοτούμενους;

Οι επιχειρηματίες, κύριοι συνάδελφοι, σήμερα στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι μισθωτοί, δεν είναι αυτοεργοδοτούμενοι. Είναι μισθωτοί των εταιρειών τους, των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης. Είναι σε εκείνη την τάξη. Ας μη συγχύζουμε τον αγρότη, τον εργάτη, τον άλλο επαγγελματία με τους μεγάλους επιχειρηματίες ή με τους μεγάλους, αν θέλετε, κεφαλαιοκράτες.

Θέλω να τονίσω ότι η συνεχής αύξηση των τεκμαρτών εισοδημάτων τα τελευταία χρόνια έχει φέρει τα τεκμαρτά εισοδήματα να είναι περίπου ίσα, αν όχι και μεγαλύτερα, από τα πραγματικά εισοδήματα των αυτοεργοδοτούμενων. Το παράδειγμα του συνάδελφου κ. Δίγκλη για τις 6,000 ενστάσεις αυτοεργοδοτούμενων από τις οποίες πέτυχαν οι 5,900 και, όπως ανέφερε προ ολίγου, δηλαδή ένα ποσοστό σχεδόν 100% είναι απόδειξη αυτού το ισχυρισμού. Δηλαδή οι 6,000 αυτοεργοδοτούμενοι, που έκαμαν ένσταση ότι το πραγματικό τους εισόδημα είναι μικρότερο από το τεκμαρτό τους και πέτυχαν, είναι απόδειξη αυτού του ισχυρισμού που έχω πει ότι έχουμε φτάσει στο σημείο που τα τεκμαρτά εισοδήματα ικανοποιούν ότι είναι πράγματι ίσα με τα πραγματικά εισοδήματα. Και να μη στρέφονται όλοι και να μη ρίχνουν όλοι τα βέλη τους εναντίον των αυτοεργοδοτούμενων ότι τάχα κρύβουν εισοδήματα.

Θέλω να αναφερθώ σε ακόμα μια πτυχή του θέματος την οποία δεν έχουμε δει τα τελευταία χρόνια. Και παίρνω αφορμή, για να αναφερθώ σ' αυτή την πτυχή, από τα εξής πραγματικά γεγονότα. Έχουν αυξηθεί τρομακτικά οι πτωχεύσεις ανθρώπων, διότι δεν έχουν πληρώσει τις εισφορές για κοινωνικές ασφαλίσεις. Έχουν αυξηθεί τρομακτικά οι διαλύσεις εταιρειών, γιατί δεν έχουν

πληρώσει κοινωνικές ασφαλίσεις. Έχουν αυξηθεί οι φυλακίσεις ατόμων, γιατί δεν έχουν πληρώσει κοινωνικές ασφαλίσεις. Δεν επικροτώ τη θέση να μην πληρώνουμε κοινωνικές ασφαλίσεις. Εκείνος που έχει και δεν πληρώνει, ναι, να δικαστεί, να καταδικαστεί, να οδηγηθεί στη φυλακή, όπως κάνουν τα δικαστήριά μας μέχρι τώρα.

Αλλά έρχεται τα τελευταία δυο χρόνια το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων το ίδιο και καταθέτει αιτήσεις στα δικαστήρια και ζητά την πτώχευση ατόμων, γιατί δεν πλήρωσαν κοινωνικές ασφαλίσεις. Και ζητά το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων διαλύσεις εταιρειών, γιατί δεν πλήρωσαν κοινωνικές ασφαλίσεις. Και ξέρετε για ποιο λόγο; Ορκίζονται ενώπιον του δικαστηρίου ότι ο λόγος που θέλουμε αυτός ο άνθρωπος να πτωχεύσει ή αυτή η εταιρεία να διαλυθεί είναι διότι έχει ανικανότητα να πληρώσει τα χρέη του. Αυτό ορκίζονται. Ο λόγος διάλυσης είναι η πραγματική αδυναμία πληρωμής από το άτομο, από τον ασφαλισμένο, της εισφοράς του ή από την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης της εισφοράς της.

Και ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι. Αν διαβάσουμε το Άρθρο 9 του Συντάγματος που αναφέρεται στις κοινωνικές ασφαλίσεις, ακούστε τι λέει: «Έκαστος έχει το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψει περί προστασίας των εργατών, αρωγής προς τους πτωχούς και συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων».

Δεν είναι τυχαία που το Σύνταγμά μας παντρεύει μέσα στο ίδιο Άρθρο την κοινωνική ασφάλιση με την αξιοπρεπή διαβίωση.

Και ερωτώ: Όταν το ίδιο το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορκίζεται και λέει ότι ο α' έχει αδυναμία να πληρώσει τα χρέη του και επειδή έχει αδυναμία θέλω να κηρυχθεί σε πτώχευση, θέλω η εταιρεία να διαλυθεί, δεν φαίνεται να υπάρχει μια αντινομία στο σκοπό του Ταμείου και στα επιδιωκόμενα από το Ταμείο; Δηλαδή στον άνθρωπο ο οποίος δεν μπορεί να πληρώσει το χρέος του, και αυτό το ορκίζεται το ίδιο το Ταμείο, πού είναι η αξιοπρέπεια που του εξασφαλίζει το Σύνταγμα με το Άρθρο 9;

Αφού η κοινωνική ασφάλιση έγινε για να του εξασφαλίσει αξιοπρεπή διαβίωση και τον οδηγώ στην πτώχευση, που η πτώχευση σε πολλά κράτη είναι ατιμωτική κατάσταση. Επομένως πρέπει να μας προβληματίσει αυτή η νέα εξέλιξη και πρέπει να μας προβληματίσει η διαπίστωση ότι οι πτωχεύσεις και οι διαλύσεις εταιρειών μέσα στη Δημοκρατία της Κύπρου σήμερα, εδώ και δυο χρόνια, κατά 80% κατά μια εκδοχή, είναι από το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Αυτά τα στοιχεία πρέπει να αναζητηθούν. Αυτά τα στοιχεία πρέπει να ζητηθούν από τη Βουλή, από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και να κατατεθούν και να μελετηθούν. Διότι δεν ήταν πρόθεσή μας να πτωχεύουμε τον κόσμο. Δεν ήταν πρόθεσή μας εκεί που τους προσφέρουμε κοινωνική ασφάλιση να τους διαλύουμε ή να τους φυλακίζουμε.

Και υπάρχει και κάτι άλλο ακόμα. Με αυτές τις διαλύσεις των εταιρειών μπορεί να οδηγηθούμε ενδεχόμενα και σε καταχρηστική χρησιμοποίηση των διαδικασιών των κοινωνικών ασφαλίσεων. Με ποιο τρόπο; Όταν πούμε ότι μια εταιρεία διαλύεται, το προσωπικό της είναι αμέσως πλεονάζον. Εκείνο το προσωπικό θα τρέξει αμέσως στο Ταμείο Πλεονασμού για να πάρει αποζημίωση πλεονασμού. Και σε πολλές περιπτώσεις το ποσό που θα πάρει ο πλεονάζων είναι

μεγαλύτερο από το ποσό το οποίο οφείλει εκείνη την ουσιώδη στιγμή στο Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. 'Όστε έχουμε το ενδεχόμενο να δημιουργηθούν και καταχρηστικώς ασκήσεις των δικαιωμάτων τούτων.

Επομένως, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να μελετήσουμε αυτή την αντινομία που παρουσιάζεται από τη συνταγματική αποστολή, όπως την καθορίζει το Σύνταγμα για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σε σχέση με τις πραγματικότητες, τις θλιβερές πραγματικότητες που έχουμε ενώπιόν μας σήμερα.

Το άλλο σημείο που θέλω να τονίσω είναι το θέμα των μεγάλων δανείων που έχει κάμει το κράτος από τις κοινωνικές ασφαλίσεις. Είναι βέβαια γνωστό ότι ο Νόμος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων προβλέπει ότι τα χρήματα του Ταμείου μπορούν να χρησιμοποιούνται μέσα στα πλαίσια της δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους και των αναπτυξιακών προγραμμάτων του. Αλλά αυτή η αποστολή του Ταμείου δεν αποκλείει στην Κυβέρνηση τη δυνατότητα να δανείζεται και να καταβάλλει τόκο ο οποίος να εξυπηρετεί και τα συμφέροντα του Ταμείου. Δεν είναι ανάγκη απλώς να εξυπηρετείται το κράτος στα αναπτυξιακά του έργα ή να επιδοτούμε οι ασφαλισμένοι του Ταμείου το αναπτυξιακό έργο της Κυβέρνησης. Διότι ουσιαστικά με το να στερούμαστε το μεγαλύτερο τόκο είναι ουσιαστικά σαν να επιδοτούμε εμείς οι ίδιοι και το αναπτυξιακό έργο. Μα το αναπτυξιακό έργο το πληρώνουμε εμείς οι ίδιοι πάλι με άλλη ιδιότητα, του φορολογουμένου του κράτους γενικά.

Μια άλλη διαπίστωση η οποία πρέπει να μελετηθεί είναι η εξής:

Το κράτος δανείζεται κάθε χρόνο ποσά μεγαλύτερα από τα ποσά τα οποία εισφέρει κάθε χρόνο στο Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αυτό το φαινόμενο πρέπει να μας προβληματίσει. Δηλαδή το κράτος παίρνει περισσότερα από το Ταμείο σαν δάνεια από όσα εισφέρει για τις υποχρεώσεις του στο Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Έχει φτάσει αυτή τη στιγμή ο κρατικός δανεισμός στα £300 περίπου εκατομμύρια. Είναι καιρός να σταματήσει αυτός ο δανεισμός και για το καλό του Ταμείου και για την ασφάλεια στην αποστολή του και για τα δικαιώματα και την κατοχύρωση των ασφαλισμένων στο Ταμείο.

Καταλήγω, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, με τα εξής:

Εμείς του Δημοκρατικού Συναγερμού πιστεύουμε στο Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εμείς του Δημοκρατικού Συναγερμού πιστεύουμε στο αναλογικό σύστημα. Αυτές οι θέσεις που προτείνουμε, αυτές οι παρατηρήσεις που κάμνουμε, όλη η κριτική μας γενικά γύρω από το Ταμείο σε ένα και μόνο σκοπό αποβλέπει. Πώς θα κάμουμε το Ταμείο εύρωστο, πώς θα έχουμε αυτό το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων που δεν είναι κρατικό, είναι δικό μας, είναι περιουσία όλων των ασφαλισμένων σ' αυτό τον τόπο, πώς να το κρατούμε κάθε στιγμή, ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώνει την ψηλή κοινωνική αποστολή που του έχει καθορίσει ο ίδιος ο συνταγματικός νομοθέτης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η κυρία Κατσελλή.

P. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Παρόλο που λέχθηκαν πολλά, να μου επιτρέψετε απλώς να προσθέσω μερικά πράγματα τα οποία εν πολλοίς τα έχουν πει και προηγουμένως.

Θα αρχίσω με το ζήτημα των πτωχεύσεων του συναδέλφου Χριστοφίδη. Πτωχεύσεις γίνονταν και πριν να εφαρμοστούν οι Κοινωνικές Ασφαλίσεις και ίσως μπορεί να υπάρξει κάποτε μια πτώχευση που να έχει και αιτία τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων κάποιου στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, αλλά δεν είναι αυτός ο κύριος λόγος της πτώχευσης.

Οι λόγοι είναι πολλοί άλλοι και διάφοροι και δεν πρέπει να παίρνουμε αυτό το δεδομένο και να ανάγουμε όλες τις πτωχεύσεις στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Το ότι υπήρξαν 6,000 ενστάσεις για να μειωθεί το εισόδημα των αυτοτελώς εργαζομένων και από τις 6,000 δικαιώθηκαν οι 5,950 σημαίνει ότι από τις 33,000 αυτοτελώς εργαζομένους που πληρώνουν στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις πραγματικά οι 5,950 δικαιούνταν να πληρώνουν πιο λίγο.

Αν υπήρχε έστω και ένας που τα εισοδήματά του ήταν λιγότερα από όσα πληρώνει στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, νομίζω θα έκανε ένσταση και θα δικαιωνόταν.

Ειπώθηκαν πολλά για τους αγρότες. Οι αγρότες είναι μια τάξη που πάνω από κάθε άλλη τάξη ζητά και θέλει τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις διότι στα χωριά είναι κατά το πλείστον συνταξιούχοι, και όποιος πάει στα χωριά μια περιοδεία θα δει εκεί τους γέροντες να μην ταλαιπωρούνται και να έχουν πολύ αξιοπρεπή γηρατειά.

Επίσης έγινε ο ισχυρισμός ότι άδικα πληρώνουν πολλά οι αυτοτελώς εργαζόμενοι. Από στοιχεία 12,000 φορολογουμένων αυτοτελώς εργαζομένων στο Φόρο Εισοδήματος - κι είναι γνωστό ότι στο Φόρο Εισοδήματος δεν πληρώνει κανένας ακριβώς όσα εισπράττει-αποδείχτηκε ότι οι εισφορές που δίδουν στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις είναι κατά 66% μικρότερες από τα εισοδήματα που δήλωσαν στο Φόρο Εισοδήματος. Και αυτά είναι 12,000 από τις 33,000.

Φυσικά παραδεχόμαστε ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι είναι ένα ρωμαλέο τμήμα του Κυπριακού λαού και πρέπει να αντιμετωπίζονται και τα πιο μικρά προβλήματα που έχουν με τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Αλλά αυτά τα προβλήματα τα οποία πραγματικά υπήρχαν στην αρχή του σχεδίου έχουν λυθεί τώρα με την τροπολογία των τεκμαρτών εισοδημάτων. Και δεν νομίζω ότι μιλούμε λογικά, όταν λέμε ότι αδικείται έστω και ένας, όταν έχει το δικαίωμα να κάμει αυτή την ένσταση.

Κάποιος προηγούμενος συνάδελφος ανέφερε αναλογιστές. Αναλογιστές ήρθαν πάρα πολλοί όχι μόνο από την Κυβέρνηση, όχι μόνο από τις συντεχνίες, αλλά ξέρουμε πολύ καλά ότι και οι τραπεζικοί έφεραν και η ΣΕΚ έφερε και η ΠΕΟ έφερε και πολλοί άλλοι.

Άρα νομίζω ότι δεν είναι μόνο οι απόψεις του Θούλην ο οποίος είναι παγκόσμια φυσιογνωμία στον τομέα του. Αλλά η αναλογιστική, όπως όλοι είμαστε σε θέση να ξέρουμε, βασίζεται πάνω σε απλά μαθηματικά και για να έχουν διαφορετικές απόψεις οι αναλογιστές πρέπει να τους δοθούν διαφορετικά δεδομένα και, είτε το θέλουμε είτε όχι, τα δεδομένα της Κύπρου είναι τα ίδια και τα ίδια αυτά εξετάζουν όλοι οι αναλογιστές και όλοι έχουν φθάσει στα ίδια κατά πολύ μεγάλη προσέγγιση συμπεράσματα.

Όσο για το δανεισμό από την Κυβέρνηση των πλεονασμάτων των Κοινωνικών Ασφαλίσεων - μα τα χρήματα των Κοινωνικών Ασφαλίσεων αποφασίζεται πού θα παν από το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα. Αν έχει διαφορετική άποψη, αν βρει κανένα καλύτερο τρόπο ή κανένα καλύτερο τόπο να τοποθετήσει αυτά τα πλεονάσματα, η Βουλή δεν θα έχει καμιά απολύτως ένσταση. Έτσι δε

νομίζω να κατηγορούμε την Κυβέρνηση ότι παίρνει ή καταχράται αυτού του Ταμείου.

Τελειώνοντας, γιατί δε θέλω να κουράσω τη Βουλή, το Δημοκρατικό Κόμμα πιστεύει πως η άρνηση της αύξησης των εισφορών, ενώ όλοι θέλουμε αύξηση των παροχών, είναι φανερό πως δεν συνάδει με τα απλά μαθηματικά και πέρα από αυτό θέτει σε κίνδυνο το όλο σύστημα που όλοι μας έχουμε παραδεχτεί ότι είναι απαραίτητο και πολύ καλό για την ευημερία ολόκληρου του Κυπριακού λαού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή, συνάδελφοι, έχω τη γνώμη ότι η συζήτηση επί του θέματος έχει εξαντληθεί, αν όμως υπάρχουν συνάδελφοι που θέλουν να δευτερολογήσουν, τότε αντιλαμβάνεστε πως όλοι όσοι μίλησαν θα δικαιούνται να δευτερολογήσουν. Και δεν ξέρω, έχουμε καταναλώσει ήδη τρεις ώρες για την συζήτηση αυτού του θέματος και έχουμε σωρεία άλλων θεμάτων να συζητήσουμε.

Λοιπον, ποιοι ψηφίζουν υπέρ των Κανονισμών;

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, υποστηρίζουμε τους Κανονισμούς.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μια στιγμή θα σας δώσω το λόγο. Τώρα είναι η ψηφοφορία.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ των Κανονισμών;

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Να μπει ξεχωριστά, διότι την αύξηση των παροχών την υποστηρίζουμε κι εμείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Την αύξηση των παροχών. Δεν ξέρω αν μπορούμε να κάμουμε αυτό το διαχωρισμό.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Είναι δυο Κανονισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν υπάρχουν δυο Κανονισμοί.

Θέτω υπό την έγκριση του Σώματος τους «Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) (Τροποποιητικούς) Κανονισμούς (Αρ. 2) του 1987».

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 29 ψήφους υπέρ και 13 εναντίον οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

(Κτυπά τη σφύρα)

Θέτω τώρα υπό την έγκριση του Σώματος, τους «Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αύξεις Συμπληρωματικών Παροχών) Κανονισμούς (Αρ. 2) του 1987».

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται. Νομίζω ότι είμαστε έτοιμοι τώρα να εγκρίνουμε την τροπολογία που υπέβαλε ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Όχι να εγκρίνουμε, κ. Προέδρε, να εξετάσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να εξετάσουμε, αυτό εννοώ, κύριε Χριστοφίδη.

Είναι δικαίωμά σας βέβαια να απορρίψετε ή να εγκρίνετε.

Παρακαλώ να διαβαστεί η τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικά
διατάξεις

3.(1) Το Ανώτατον Δικαστικόν Συμβούλιον δύνανται να παρατείνη την υπηρεσίαν οιοδήποτε δικαστού ο οποίος υπηρετεί κατά την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου και ο οποίος επί τη κανονική αφυπηρητήσεϊ του δεν συμπληρώνει δέκα έτη υπηρεσίας εις οιαδήποτε συντάξιμον θέσιν εν τη Δημοκρατία, διά τσοούτον χρονικόν διάστημα οίον ήθελεν είναι αναγκαίον ώστε να συμπληρώσει δέκα έτη τιαυτής υπηρεσίας.

(2) Ανεξαρτήτως των διατάξεων της παραγράφου (ii) της επιφυλάξεως του εδαφίου (3) του άρθρου 8 του βασικού νόμου, ως αύτη τροποποιείται διά του άρθρου 2 του παρόντος Νόμου, εις περίπτωσιν δικαστού υπηρετούντος κατά την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος του Νόμου τούτου η χορηγούμενη εις τούτον επί τη αφυπηρητήσεϊ του ετησία σύνταξις αναφορικώς προς οιαδήποτε τυχόν προϋπηρεσίαν αυτού εις οιαδήποτε ετέραν συντάξιμον ή μη συντάξιμον θέσιν εν τη Δημοκρατία, η οποία λογίζεται συντάξιμος δυνάμει του ισχύοντος νόμου του αφορώντος εις τας συντάξεις των μελών της δημοσίας υπηρεσίας της Δημοκρατίας, θα υπολογίζεται επί τη βάσει συντελεστού ενός πεντακοσιοστού τετάρτου των κατά την ημερομηνίαν αφυπηρητήσεώς του ετησίαν συνταξίμων απολαβών του δι' έκαστον συμπληρωμένον μήνα τιαυτής προϋπηρεσίας, νοουμένου ότι εν ουδεμία περιπτώσει η ετησία σύνταξις των προσώπων αυτών, συνυπολογιζομένη μετά της συντάξεως αναφορικώς προς την συντάξιμον αυτών υπηρεσίαν εις την δικαστικήν υπηρεσίαν, θα υπερβαίνη τα δύο τρίτα των ετησίων αυτών απολαβών κατά την ημερομηνίαν αφυπηρητήσεώς των.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 29 ψήφους εναντίον και 15 υπέρ η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι « Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 Δεκεμβρίου 1987 που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, δυνάμει των σχετικών νομοθεσιών».

Η Έκθεση είναι ομόφωνη και θεωρείται ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ, ΣΤΙΣ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1987 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 10 Δεκεμβρίου 1987 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Παιδείας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως τα Έγγραφα εγκριθούν;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον, δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται. Τώρα έχουμε τα δύο νομοσχέδια τα οποία είχαν χαρακτηριστεί σαν επείγοντα και καλούμαστε να τα συζητήσουμε.

Το πρώτο είναι ο «Περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 6) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ'΄ Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο, που έχει κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο σκοπείται η τροποποίηση του Δασμολογίου για τη συμπερίληψη του Βασιλείου της Ισπανίας και της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας στον κατάλογο των χωρών της ΕΟΚ προς τις οποίες η Κύπρος θα παραχωρεί προτιμησησική δασμολογική μεταχείριση από της 1ης Ιανουαρίου 1988.

Η προτεινόμενη τροπολογία στο Κυπριακό δασμολόγιο είναι αναγκαία για την υλοποίηση των προνοιών των Πρωτοκόλλων της Συμφωνίας Συνδέσεως Κύπρου — ΕΟΚ που έχουν υπογραφεί στις 19 Οκτωβρίου 1987 με βάση τις οποίες η Κύπρος είναι υποχρεωμένη από την 1η Ιανουαρίου 1988 να παραχωρεί στις πιο πάνω χώρες, που κατέστησαν πλήρη μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τους ίδιους δασμούς προτίμησης που παραχωρούνται στα υπόλοιπα μέλη της Κοινότητας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με διαφωνία του Προέδρου και των Μελών της κ.κ. Π. Δίγκλη και Τ. Χ'΄ Δημητρίου, εισηγείται κατά πλειοψηφία στη Βουλή την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο.

Οι διαφωνήσαντες με την πιο πάνω απόφαση της Επιτροπής δήλωσαν ότι θα καταψηφίσουν το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για τους ίδιους λόγους που οι κοινοβουλευτικές τους ομάδες τάχθηκαν ενάντια στη Συμφωνία Σύνδεσης Κύπρου — ΕΟΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιο ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 21 ψήφους υπέρ και 15 εναντίον το πρώτο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του πρώτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 22 ψήφους υπέρ και 15 εναντίον το δεύτερο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και πάλι με 22 ψήφους υπέρ και 15 εναντίον το τρίτο άρθρο εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 22 ψήφους υπέρ και 15 εναντίον το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1987».

(Η Έκθεση είναι ομόφωνη και θεωρείται ως αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 7) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987»

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, που κηρύχθηκε ως θέμα επείγουσας φύσεως, σε σημερινή συνεδρία της.

Σκοπός της πρότασης νόμου που κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού είναι η λεπτομερής και πληρέστερη ρύθμιση της ατελούς εισαγωγής μηχανοκινήτων οχημάτων από ορισμένες τάξεις πολιτών της Δημοκρατίας.

Η Επιτροπή θεωρώντας τις προτεινόμενες ρυθμίσεις ότι αποδίδουν επαρκέστερα τις προθέσεις του Σώματος, όπως αυτές εκφράστηκαν κατά την τελευταία συνεδρία του ότα συζητείτο σχετικό σχέδιο νόμου, και αίρουν ορισμένες αμφιβολίες που δυνατό να παρουσιάζονταν στην πρακτική ρύθμιση του όλου θέματος, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση της εν λόγω πρότασης νόμου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος της ώστε να αναφέρεται ως «Ο Περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) νόμος του 1987».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το δεύτερο άρθρο εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου ψηφίζεται οε Νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών με παρακάλεσε να ανακοινώσω ότι η Επιτροπή Νομικών θα συνέλθει την προσεχή Τρίτη για να εξετάσει δυο προτάσεις νόμου, «Περί Ίσης Κατανομής Βαρών και Ζημιών του 1987» και «Περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ:

Προτείνουμε να γίνει Δευτέρα, γιατί εγώ και ο κ. Παπαπέτρου έχουμε συνεδρίαση την Τρίτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης είναι παρών; Ορίστε παρακαλώ.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ:

Προτείνουμε Δευτέρα, κ. Πρόεδρε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Έχουμε άλλα πράγματα τη Δευτέρα.

Κύριε Πρόεδρε, να πάει Τετάρτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θέλω να γνωρίζω. Είναι Τρίτη ή Δευτέρα;

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα είναι Τετάρτη στις 11.00 η ώρα, είναι εντάξει.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

9.30, κύριε Πρόεδρε το πρωί την Τετάρτη. Παρακαλώ 9.30 το πρωί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία, την Τετάρτη στις εννέα και μισή το πρωί.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με όλο το σέβας νομίζουμε ότι η διαδικασία της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος της Επιτροπής να εξηγηθεί με τα μέλη για την κατάλληλη ημερομηνία. Δεν είναι...

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Ο Πρόεδρος δεν εξηγείται, κ. Γαλανέ, σ' αυτή την περίπτωση.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή πολλοί από μας θα ήθελαν να συμμετάσχουν σ' αυτή τη συνεδρία, θα παρακαλέσουμε τον Πρόεδρο αυτή την φορά να είναι δημοκρατικότερος και να συνηγορηθεί με όσους θα ήθελαν να παρευρεθούν.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ διερωτάται για την διαδικασία και παρόμοιες σκέψεις εξέφρασαν και άλλα έντιμα Μέλη στη Βουλή. Δεν ήταν ιδιοτροπία του Προέδρου της Επιτροπής Νομικών αυτό το θέμα. Ήταν θέμα για το οποίο ειπώθηκε ότι οι Αρχηγοί των Κομμάτων μας το στέλλουν στην Επιτροπή Νομικών. Και έχουν πει όλοι ότι θέλουν και επείγουσα συνεδρία της Επιτροπής Νομικών. Γι' αυτό είναι που είπα και παρακάλεσα τον Προεδρεύοντα της Βουλής απόψε να ανακοινώσει προς γνώση όλων των ενδιαφερομένων ότι η συνεδρία γ' αυτά τα θέματα θα γίνει την Τετάρτη, στις 9.30 το πρωί. Επομένως δεν είναι τίποτε το παράτυπο, είναι με επιθυμία των Αρχηγών των Κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το θέμα θεωρείται κλειστό, δεν συζητείται καν.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις, δόθηκαν ήδη γραπτώς.

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«(1) Η κοινότητα Λεμόνας ζητά να ολοκληρωθεί η διάνοιξη και κατασκευή των δρόμων Λεμόνας-Ποταμού Έζουσας και Λεμόνας-Αμαργέτης που άρχισε από το 1982 και 1984 αντίστοιχα για να βγει από την υφιστάμενη απομόνωση.

(2) Διαμαρτύρεται διότι όπως ισχυρίζεται στο δρόμο Λεμόνας-Ποταμού Έζουσας χρησιμοποιήθηκαν χρήματα της κοινότητας (που δανείστηκε

για τους δρόμους εντός της κοινότητας) αντί να χρησιμοποιηθούν τα χρήματα του κράτους. Επίσης σε μέρος του δρόμου παρέμειναν στο μέσο του οι ηλεκτρικοί πάσσαλοι με αποτέλεσμα να δημιουργείται σοβαρός κίνδυνος για όλους τους διερχομένους.

- (3) Διαμαρτύρεται διότι στο δρόμο Λεμόνας-Αμαργέτης ο οποίος διανοίχθηκε πριν 3 χρόνια δεν αποζημιώθηκαν οι επηρεασμένοι γεωργοί εκτός από ένα μόνο πρόσωπο το οποίο όπως λέχθηκε αποζημιώθηκε διότι είναι γαμβρός ανώτερου στελέχους του ΔΗΚΟ.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτές τις διαμαρτυρίες και τα αιτήματα της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«(α) Δρόμος Λεμόνας-Ποταμού Έζουσας

Για την ασφαλτόστρωση του δρόμου αυτού, που έχει μήκος 1400 μ. περίπου, απαιτείται δαπάνη £70,000. Το έργο δεν έχει προτεραιότητα επειδή από τη μια ο δρόμος χρησιμοποιείται κυρίως σαν αγροτικός και από την άλλη η κοινότητα διαθέτει άλλη ασφαλτοστρωμένη προσπέλαση προς κύριο δρόμο.

Είναι γεγονός ότι μέρος του ποσού που υπήρχε διαθέσιμο για γενικές βελτιώσεις των δρόμων του χωριού, χρησιμοποιήθηκε, με τη σύμφωνη γνώμη της οικείας Χωριτικής Αρχής, για να διευρυνθεί και βελτιωθεί τμήμα του πιο πάνω δρόμου που βρίσκεται μέσα στην κατοικημένη περιοχή του χωριού. Στο ποσό που δαπανήθηκε περιλαμβανόταν, κατ' αναλογία, τόσο η κυβερνητική συνεισφορά όσο και η συνεισφορά της Κοινότητας.

Με τη διεύρυνση του δρόμου προέκυψε ανάγκη μετακίνησης δυο ηλεκτρικών πασσάλων στο νέο οδικό σύνορο, εργασία η οποία αναμένεται να γίνει πολύ σύντομα.

(β) Δρόμος Λεμόνας-Αμαργέτης

Ο δρόμος αυτός ο οποίος χρησιμοποιείται κυρίως ως αγροτικός έχει μήκος 6,4 χιλιομέτρων και για την ασφαλτόστρωσή του που δεν τυγχάνει προτεραιότητας, απαιτείται δαπάνη £110,000. Σημειώνεται ότι για τη διεύρυνση και γενική βελτίωση του δρόμου αυτού δαπανήθηκε τα τελευταία χρόνια ποσό £21,000 πρόσθετες δε πιστώσεις για συνέχιση των βελτιωτικών εργασιών θα διατεθούν και κατά το 1988.

Αποζημιώσεις για την απαλλοτρίωση ιδιωτικής ακίνητης ιδιοκτησίας έχουν καταβληθεί σε 10 άτομα και όχι ένα που αναφέρεται στην Ερώτηση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Οδού της Επαρχίας Λάρνακας αντιμετωπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ο δρόμος Οδού-Φαρμακά προς Λευκωσία είναι αδιάβατος χωματόδρομος, και παρά τις υποσχέσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί τα σχέδια για διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση ενώ πρόκειται περί μεγάλης σημασίας δρόμου ο οποίος θα εξυπηρετεί όλη την περιοχή ορεινής.

- (β) Υπάρχουν στην κοινότητα δύο διατρήσεις ενώ εστάλη μόνο μία ηλεκτροτουρπίνα η οποία δεν ετέθη μέχρι σήμερα σε λειτουργία με αποτέλεσμα να μη χρησιμοποιούνται οι εν λόγω διατρήσεις. Στην πραγματικότητα δε κανένα αρδευτικό έργο δεν έγινε στην κοινότητα.

Γι' αυτό ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Ποιες οι προθέσεις της για διαπλάτυνση και ασφαλτόστρωση του δρόμου Οδού-Φαρμακά;
- (β) Πότε θα τεθούν σε πλήρη λειτουργία οι δύο διατρήσεις;
- (γ) Δεδομένου του μικρού αριθμού των κατοίκων (180 περίπου) της κοινότητας και του υψηλού κόστους του πετρελαίου (£16.— περίπου ημερησίως) που απαιτείται για τη λειτουργία των διατρήσεων, πώς θα καλυφθούν οι δαπάνες προμήθειας του πετρελαίου;
- (δ) Προτίθεται να δώσει οριστική λύση στο αρδευτικό πρόβλημα της κοινότητας με την κατασκευή υδατοδεξαμενών;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Η ευθυγράμμιση, διαπλάτυνση, ασφαλτόστρωση και γενικά η βελτίωση του δρόμου Φαρμακά-Οδού περιλαμβάνεται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως κάτω από το Άρθρο 822 του Κεφαλαίου 17.30Δ. Στο φετινό Προϋπολογισμό υπάρχει πρόνοια £60,000 που έχει διατεθεί για τη βελτίωση τμήματος του δρόμου πλησίον του Φαρμακά. Μετά την έγκριση του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού ύψους £50,000 από τη Βουλή μέσα στον Οκτώβριο, άρχισαν οι εργασίες για τη βελτίωση επιπρόσθετου τμήματος του δρόμου από Φαρμακά προς Οδού.

Για επιτάχυνση των εργασιών βελτιώσεως του δρόμου Φαρμακά-Οδού καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για αύξηση των πιστώσεων που διατίθενται γι' αυτόν κάθε χρόνο στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Όπως είναι γνωστό οι κτηνοτρόφοι όλων των κλάδων βρίσκονται σε απόγνωση λόγω της ανομβρίας, του ψηλού κόστους των ζωοτροφών, των πλεονασμάτων αγελαδινού γάλακτος, αρνιών, ριφιών, δαμαλιών, των αποθεμάτων τυριών-χαλλουμιών και σειράς άλλων βασικών και καυτών προβλημάτων.

Οι ζωοτροφές που αποτελούν τον κύριο συντελεστή του κόστους της παραγωγής τους, διατίθενται κυρίως μέσω της Επιτροπής Σιτηρών και τα τελευταία χρόνια το κύριο μέρος των ζωοτροφών που προσφέρονται και χρησιμοποιούνται από τους κτηνοτρόφους είναι σύνθετες σε κύβους, που αρχικά άρχισε η παραγωγή τους από την Επιτροπή Σιτηρών και τμηματικά το κύριο ποσοστό πέρασε στα χέρια μερικών ιδιωτικών βιομηχανιών.

Διαδίδεται ότι υπάρχει πρόθεση από κύκλους της Επιτροπής Σιτηρών να εγκαταλείψουν την κατασκευή, τον έλεγχο και πώληση ζωοτροφών σε κύβους προς όφελος μερικών ιδιωτικών βιομηχανιών.

Το αίτημα των κτηνοτρόφων ήταν και παραμένει όπως η Επιτροπή Σιτηρών εισάγει και ελέγχει την ποιότητα και τις τιμές σε όλα τα είδη ζωοτροφών,

περιλαμβανομένης της σόγιας, σιταροπούλας και όλων των άλλων ειδών για να αποφεύγεται η μεγάλη εκμετάλλευση σε βάρος τους.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Ποιο είναι το σύνολο του ετήσιου κύκλου των πωλήσεων των ζωοτροφών από την Επιτροπή Σιτηρών κατά χρόνο στην τελευταία πενταετία;
- (2) Από πότε άρχισε η Επιτροπή Σιτηρών την κατασκευή και πώληση ζωοτροφών σε πέλλετς και ποιο είναι το ποσό σε τόνους και αξία για κάθε χρόνο μέχρι τώρα;
- (3) Ποιο είναι το ποσό των πωλήσεων των ιδιωτικών βιομηχανιών σε σύνθετες ζωοτροφές γενικά και ειδικά σε πέλλετς για κάθε χρόνο στα τελευταία πέντε χρόνια;
- (4) Αν υπάρχει, ποιος είναι και με ποιο τρόπο ασκείται ουσιαστικός και τακτικός έλεγχος στη σύνθεση, την ποιότητα και καταλληλότητα των σύνθετων ζωοτροφών γενικά και ειδικά των πέλλετς;
- (5) Έγιναν ή προγραμματίζεται να γίνουν πρότυπα για τα διάφορα είδη των ζωοτροφών και να ληφθούν άλλα αναγκαία μέτρα ελέγχου ποιότητας και των τιμών των ζωοτροφών για την προστασία των κτηνοτρόφων και τη σχετική μείωση του κόστους της παραγωγής τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Όλες οι ζωοτροφές, τόσο οι απλές, όσο και οι σύνθετες, ελέγχονται με βάση τον περί Ζωοτροφών Νόμο, 29 του 1953 και τους σχετικούς Κανονισμούς. Η νομοθεσία αυτή καθορίζει, ανάμεσα σ' άλλα τους όρους εισαγωγής, έκθεσης για πώληση, πώλησης, δειγματοληψίας καθώς επίσης και τα ποιοτικά κριτήρια όλων των ζωοτροφών που χρησιμοποιούνται στον τόπο μας, τόσο των απλών όσο και των συνθέτων. Συναφώς αναφέρεται ότι στις σύνθετες ζωοτροφές περιλαμβάνονται και τα πέλλετς (ζωοτροφές σύνθετες σε κυβοποιημένη μορφή).

Η εφαρμογή του πιο πάνω Νόμου βρίσκεται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εμπορίου & Βιομηχανίας, το οποίο λαμβάνει δείγματα των ζωοτροφών για ανάλυση, προς το σκοπό να διαπιστωθεί αν η σύστασή τους συνάδει με τις πρόνοιες του Νόμου. Πληροφορικά αναφέρεται ότι το 1986 αναλύθηκαν 470 τέτοια δείγματα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει τα πιο κάτω αιτήματα της κοινότητας Πωμού Πάφου.

1. Η κοινότητα θεωρεί ότι καθυστερεί αδικαιολόγητα η διασωλήνωση του νερού του φράγματος.
2. Ζητά όπως ενημερωθεί πριν την κατασκευή του νέου αρδευτικού έργου

και ειδικότερα υποστηρίζει την ανάγκη όπως τοποθετηθεί υδρομετρητής σε κάθε αγροτεμάχιο.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας & Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

- «(α) Η αντικατάσταση του ανοικτού καναλιού του Φράγματος Πωμού με κλειστό αγωγό προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο 1988, αφού στο μεταξύ εγκριθεί η σχετική πίστωση που προτάθηκε στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1988 από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.
- (β) Λόγω της φύσης του υφιστάμενου δευτερεύοντος αρδευτικού δικτύου του Φράγματος Πωμού και του πολυτεμαχισμού της περιοχής που αρδεύεται, η τοποθέτηση ατομικών υδρομετρητών σε κάθε τεμάχιο ξεχωριστό δεν θεωρείται σαν η ενδεδειγμένη λύση τόσο από τεχνικής όσο και από οικονομικής άποψης. Εκείνο που προγραμματίζεται να γίνει είναι η τοποθέτηση τέτοιων υδρομετρητών στην αρχή των κύριων αγωγών του αρδευτικού δικτύου για καλύτερο έλεγχο της ποσότητας νερού που θα διατίθεται προς τις διάφορες περιοχές. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων θα ενημερώσει σχετικά τους ενδιαφερομένους πριν την κατασκευή του έργου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αναφορικά με τα πιο κάτω αιτήματα της κοινότητας Αγίας Βαρβάρας: Την ασφαλτόστρωση των δρόμων στην κοινότητα την αντικατάσταση του υδρευτικού συστήματος, που λόγω σκουριάς το νερό σε πολλές περιπτώσεις γίνεται κόκκινο, την ανάγκη επίσπευσης της δημιουργίας υπόγειας διάβασης στη γέφυρα για λόγους ασφάλειας, μετά τα επανειλημμένα, μάλιστα, ατυχήματα, που πρόσφατα εκεί επισυνέβησαν, την πρακτικότερη πρόσβαση των διακινουμένων από τη Λεμεσό προς την Αγία Βαρβάρα-Μαθιάτη-Λυθροδόντα, την κατάλληλη σηματοδότηση του δρόμου προς την Αγία Βαρβάρα για σωστή και σαφή καθοδήγηση (όχι των κατοίκων της Αγίας Βαρβάρας, που ταξιδεύουν από τη Λευκωσία προς την κοινότητα) και τη δημιουργία κυκλοτερούς νησίδας αντί της υπέργειας γέφυρας για σύντηξη κατά δυο περίπου χιλιόμετρα της απόστασης τόσο από τη Λευκωσία όσο κι από τη Λεμεσό προς την κοινότητα.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) **Δρόμοι μέσα στο χωριό**

Για τη βελτίωση και ασφαλτόστρωση όλων των δρόμων μέσα στο χωριό υπολογίσθηκε το 1986 ότι απαιτείται δαπάνη £50,000. Το έργο εκτελείται σταδιακά, με ίση συνεισφορά Κυβέρνησης και Κοινότητας, και μέχρι τώρα δαπανήθηκε ποσό £19,000. Το 1988 προγραμματίζεται να διατεθεί πρόσθετο ποσό.

(β) Υδατοπρομήθεια

Έχουν ετοιμαστεί δυο σχέδια, ένα για ενίσχυση της υδατοπρομήθειας έναντι δαπάνης £10,000, και ένα για γενική βελτίωση και αντικατάσταση μεγάλου μέρους του υφιστάμενου υδρευτικού δικτύου, έναντι δαπάνης £69,000. Τα δυο σχέδια θα τεθούν σύντομα ενώπιον των οικοδεσποτών και, εφόσον εγκριθούν, θα προωθηθεί η εκτέλεσή τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Από του 1985 ή/και ενωρίτερα η Κυβέρνηση αποφάσισε κατόπιν και σχετικής τοποθέτησης της Βουλής ότι ήταν επιβεβλημένο να μονιμοποιηθούν οι έκτακτοι Δημόσιοι Υπάλληλοι που υπηρετούσαν στον κρατικό μηχανισμό.

Μετά από την πιο πάνω απόφαση κατατέθηκαν στη Βουλή και ψηφίστηκαν σε νόμους διάφορα νομοσχέδια προς υλοποίηση της εν λόγω απόφασης.

Όμως παρά τα πιο πάνω φαίνεται ότι ένεκα κακής ή ελλιπούς διατύπωσης των σχετικών νομοσχεδίων οι έκτακτοι υπάλληλοι που υπηρετούσαν και συνεχίζουν να υπηρετούν στο Τμήμα Αναδασμού δεν έχουν ακόμα μονιμοποιηθεί, παρά το γεγονός ότι πρόθεση τόσο της Κυβέρνησης όσο και της Βουλής ήταν η μονιμοποίηση και αυτών.

Γι' αυτό ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή:

Πότε προτίθεται να καταθέσει σχετικό νομοσχέδιο για τη μονιμοποίηση των έκτακτων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Τμήμα Αναδασμού, δεδομένου ότι το όλο θέμα καθυστερεί εντελώς αδικαιολόγητα για 2 σχεδόν χρόνια.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη.

«Οι Έκτακτοι υπάλληλοι του Τμήματος Αναδασμού περιλήφθηκαν σε κατάλογο διοριστέων υπαλλήλων που υποβλήθηκε από το Διευθυντή της Υπηρεσίας Δημόσιας Διοικήσεως προς την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας με βάση τις πρόνοιες του περί Εκτάκτων Δημοσίων Υπαλλήλων (Διορισμός σε Δημόσιες Θέσεις) Νόμου αρ. 160/85.

2. Μετά από σχετική γνωμάτευση που δόθηκε απο το Γραφείο της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ότι η υπηρεσία των υπαλλήλων αυτών στην πρώτη Αρχή Αναδασμού δεν θεωρείται υπηρεσία στη «Δημόσια Υπηρεσία» για σκοπούς του πιο πάνω Νόμου, δεν κατέστη δυνατός ο διορισμός τους. Γι' αυτό προωθείται η διαδικασία για τροποποίηση του εν λόγω Νόμου, ώστε να καλυφθούν και οι πιο πάνω υπάλληλοι.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 16 Οκτωβρίου 1987.

«Ένεκα τροχαίου δυστυχήματος που συνέβη στις 6.10.1987 στο νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού, παρά τη διασταύρωση Παρεκκλησιάς, έχασε τη ζωή του ένα άτομο και ένα άλλο πληγώθηκε σοβαρά.

Μετά λύπης πρέπει να σημειωθεί ότι εξαιτίας της καθυστέρησης στην κατασκευή ανισόπεδων διαβάσεων επί των διασταυρώσεων του νέου δρόμου Λευκωσίας-Λεμεσού, συνέβησαν από το 1982, όταν παρεδόθη ο δρόμος στην κυκλοφορία, 28 τροχαία δυστυχήματα που είχαν σαν αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους 32 άτομα.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή.

Γιατί καθυστερεί η εκτέλεση του έργου των δύο ανισόπεδων διαβάσεων στις διασταυρώσεις των δρόμων παρά την Παρεκκλησιά και τον Άγιο Τύχωνα, τη στιγμή που όλες οι προϋποθέσεις, όπως σχέδια, μελέτες ως και οι δαπάνες για τα ως άνω έργα, είναι εγκεκριμένες στον προϋπολογισμό του 1987;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Πιστώσεις για τους κόμβους Αγίου Τύχωνα και Παρεκκλησιάς έχουν εγκριθεί δυνάμει του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείο Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 23) του 1987 (Νόμος Αρ. 126 του 1987) για την κάλυψη της δαπάνης για τη συνέχιση των εργασιών στο νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού, κάτω από το άρθρο 821 του Κεφαλαίου 17.02Δ.

Έχουν ζητηθεί προσφορές για την εκτέλεση των πιο πάνω κόμβων, στις 2.10.1987 που έληξαν στις 30.10.1987, και η διαδικασία αξιολόγησης και κατακύρωσης ευρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο.

Προβλέπεται ότι μέσα στο Δεκέμβρη του 1987, θα συμπληρωθούν οι νενομισμένες διαδικασίες κατακύρωσης προσφορών και υπογραφής συμβολαίου και θα ακολουθήσει η έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Τόσο στο πρόσφατο όσο και στο μακρινό παρελθόν έχουν γίνει προειδοποιητικά τηλεφωνήματα για τοποθέτηση βόμβας στο αεροδρόμιο της Λάρνακας. Τούτο έγινε δύο φορές μάλιστα την τελευταία εβδομάδα, με αποτέλεσμα την πρόκληση ταλαιπωρίας αλλά και φόβου στους επιβάτες και τους εργαζομένους στο αεροδρόμιο. Φαίνεται ότι υπάρχουν σκοτεινές δυνάμεις που θέλουν να πλήξουν καιρία και αποφασιστικά την Κύπρο σε διάφορους τομείς, στην περίπτωση δε αυτή του αεροδρομίου της Λάρνακας, προφανώς θέλουν να πλήξουν τον τουρισμό μας με την πρόκληση ταλαιπωρίας στους τουρίστες και/ή τη δημιουργία κλίματος ανασφάλειας. Φοβούμαστε ότι εάν συνεχιστεί η κατάσταση αυτή, ίσως ο σκοπός των δυνάμεων αυτών να επιτευχθεί με τα γνωστά δυσμενή συνεπακόλουθα, γι' αυτό πρέπει να ληφθούν με σοβαρότητα όλα τα ενδεικνυόμενα υπό τις περιστάσεις μέτρα για τον εντοπισμό, τη σύλληψη και την παραδειγματική τιμωρία των δραστών, όποιοι και αν είναι, Κύπριοι ή ξένοι.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Τι προληπτικά μέτρα λαμβάνονται σήμερα για τον εντοπισμό και τη σύλληψη των δραστών;

- (β) Γιατί δεν εφαρμόζεται για τα αεροδρόμιά μας το σύστημα της παρακολούθησης των τηλεφωνημάτων για σκοπούς εντοπισμού και σύλληψης των δραστών;
- (γ) Αφού τα μέχρι σήμερα μέτρα αποδεικνύονται ανεπαρκή, υπάρχει πρόθεση να ληφθούν και άλλα πρόσφορα μέτρα και ποια;

Απάντηση ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Το πρόβλημα λήψης ανώνυμων τηλεφωνημάτων σε Αερολιμένες και άλλες Υπηρεσίες για δήθεν ύπαρξη/τοποθέτηση βομβών και άλλων εκρηκτικών συσκευών σε αεροδρόμια, αεροσκάφη, κ.λ.π. αποτελεί διεθνές πρόβλημα και δεν υπάρχει αποτελεσματικός τρόπος πρόληψης και αντιμετώπισής του. Συναφώς αναφέρεται ότι λόγω τεχνικών κωλυμάτων δεν μπορεί να εφαρμοστεί σύστημα παρακολούθησης τέτοιων τηλεφωνημάτων για σκοπούς εντοπισμού και σύλληψης των δραστών γιατί δεν είναι δυνατό να γνωσθεί εκ των προτέρων σε ποιο τηλέφωνο θα διαβιβασθεί μια τέτοια αβάσιμη πληροφορία.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, βρίσκονται σε εξέλιξη διαβουλεύσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων Κρατικών Υπηρεσιών για υιοθέτηση μέτρων και διαδικασιών για την όσο και το δυνατό αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 7 Νοεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν προτίθεται να εισηγηθεί στην Ένωση Δήμων την ανάληψη πρωτοβουλίας από:

- (i) Πλευράς διχοτομημένων Δήμων λόγω της τουρκικής εισβολής — Αθηαίνου, Παραλίμνι, Άγιος Δομέτιος, Αγλαντζιά, και πρώτιστα της διχοτομημένης κυπριακής πρωτεύουσας, κ.ά. — για θεσμοθέτηση διεθνών ή παγκυπρίων επιστημονικών, πολιτιστικών κ.ά. εκδηλώσεων — όπως π.χ. φεστιβάλ, συνεδρίων, συναντήσεων, προγραμμάτων από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας κ.ά. — με στόχο την προβολή και καταδίκη της διχοτόμησης της Κύπρου και πρώτιστα την καταδίκη της διχοτόμησης των ίδιων των Δήμων της, καθώς και τη θεσμοθέτηση μαθητικών διαγωνισμών με θέμα την εισβολή και τη διχοτόμηση.
- (ii) Από μέρους κατεχομένων Δήμων — Αμμοχώστου, Κερύνειας, Μόρφου, Κυθρέας, Ακανθούς — ή Δήμων που δημιουργήθηκαν από πρόσφυγες — Πολεμίδα, Άγιος Αθανάσιος, κ.ά. — για διοργάνωση παρεμφερών εκδηλώσεων με στόχο την καταδίκη της κατοχής του 38 τοις εκατόν της Κύπρου και των ίδιων των Δήμων της, καθώς και της προκήρυξης λογοτεχνικών διαγωνισμών — ποίησης, διηγήματος, νουβέλλας κλπ. — με περιεχόμενο την εισβολή και κατοχή για συντήρηση της μνήμης των κατεχομένων πατριδών ανάμεσα στους μαθητές των δημοτικών και γυμνασίων που προέρχονται από τους πιο πάνω κατεχόμενους Δήμους.»

**Απάντηση ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών
σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.**

«Σχετικά με τη διοργάνωση εκδηλώσεων από διχοτομημένους/κατεχόμενους Δήμους για καταδίκη της Τούρκικης κατοχής και διατήρηση της μνήμης των κατεχομένων, σας πληροφορώ ότι οι εισηγήσεις του τέθηκαν υπόψη της Ένωσης Δήμων Κύπρου».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ:

Το πρώτο θέμα είναι Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες». Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

(Συνέχιση της συζήτησης).

Ο κ. Χατζηγιάννης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Τέθηκε θέμα αν θα συνεχίσουμε, κ. Πρόεδρε, και νομίζω γι' αυτό να αποφανθούμε πρώτα. Γιατί αν θα συνεχίσουμε, σημαίνει ότι θα μιλήσουν όλες οι πλευρές και η εισήγηση είναι να σταματήσει η απόψινή συζήτηση. Η Έκθεση κατατέθηκε και θα συζητηθεί στην επόμενη συνεδρία. Φυσικά εμείς δεν έχουμε ένσταση, αν το Σώμα θα πει να συνεχίσουμε, ας αποφανθεί το Σώμα. Αλλά επειδή λέχθηκε προηγούμενα ότι δεν θα συζητηθεί απόψε, γι' αυτό είναι που θέτω το θέμα για να αποφανθεί το Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είμαι στη διάθεση του Σώματος.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχω ένσταση στην εισήγηση που έκαμε ο κ. Κουρτελλάρης, απλώς θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι το τέταρτο θέμα στο Κεφάλαιο Δ' έχει κηρυχθεί ομόφωνα σαν επείγον από όλες τις πλευρές της Βουλής. Θα παρακαλούσα οπωσδήποτε να συζητηθεί, αν όχι απόψε, στην επόμενη συνεδρία στις 14 Ιανουαρίου. Όμως σίγουρα να συζητηθεί στις 14 Ιανουαρίου, το αργότερο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ακόμα δεν ορίσαμε τη συνεδρία. Θα περιμένουμε να ορίσουμε τη συνεδρία και μετά.

Λοιπόν, είμαι στη διάθεση του Σώματος. Θέλουμε να συνεχίσουμε;

Λοιπόν, εφόσον το Σώμα δεν θέλει να συνεχίσει τη συζήτηση, τότε η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για την Πέμπτη, 14 Ιανουαρίου, 1988, στις 4.00 το απόγευμα.

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ.

Η ημερήσια διάταξη θα σας σταλεί αργότερα.

Ο Βουλευτής του ΔΗΣΥ κ. Κώστας Ερωτοκρίτου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος.

«Ο ρόλος της Κυπριακής Εμπορικής Ναυτιλίας στην ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου, οι σημερινές πραγματικότητες και διαγραφόμενες προοπτικές». Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Υπάρχει ένσταση;

Όχι.

Επομένως παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Και εδώ φθάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας.

Εύχομαι σε όλους τους συναδέλφους, όπως και σε ολόκληρο τον Κυπριακό λαό, καλές γιορτές.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης 9.20 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Ανδρέου Αντώνης
Γαλανός Αλέξης
Γεωργιάδης Δήμος
Δημητριάδης Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ερωτοκρίτου Κώστας
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόγου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κληρίδης Γλαύκος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος
Μανδριώτης Στέλιος
Μαρκίδης Αλέκος

Μάτσης Ιωάννης
Μιχαηλίδης Θάλης
Μιχαηλίδης Χαμπής
Μουσιούττας Νίκος
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαϊωάννου Εζεκίας
Παπαπέτρου Μιχαήλ
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος
Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ομόφωνη έγκριση Ψηφίσματος το οποίο καταδικάζει τα αιματηρά επεισόδια στις κατεχόμενες περιοχές της Λωρίδας της Γάζας και της δυτικής όχθης του Ιορδάνη και τις απώλειες ζωών από Παλαιστίνιους και εκφράζει συμπάρασταση προς τον Παλαιστινιακό λαό για το δίκαιο αγώνα του.

(2) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(3) Αγορεύσεις Βουλευτών για το νομοσχέδιο «Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων Νόμος του 1987» (Δ. Ηλιάδης, Άρ. Χρυσοστόμου, Α. Παρισινός, Χρ. Κουρτελλάρης, Αλ. Γαλανός) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Άρ. 3) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Κοινή Έκθεση για τις προτάσεις νόμου 1. «Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και 2. «Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1987», οι αγορεύσεις και η συζήτηση που έγιναν πάνω στο θέμα (Α. Φάντης, Ε. Ευσταθίου, Ν. Μουσιούττας, Χρ. Σολωμής, Αλ. Γαλανός, Π. Στυλιανού, Τ. Χατζηδημητρίου) και ψήφιση αυτών σε Νόμους.

(6) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Παραχής Επιδόματος Τέκνου Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Άρ. 4) Νόμος του 1987», σύντομες αναφορές που έγιναν πάνω στο θέμα (Α. Φάντης, Ε. Ευσταθίου, Ν. Μουσιούττας) και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(8) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης πάνω σε διαδικαστικό θέμα (Προεδρέων, Αλ. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου) μετά από εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Αλ. Γαλανού να αποφευχθεί η ανάγνωση των ομόφωνων Εκθέσεων των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

(9) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάι Λτδ. (Κυρωτικός) (Άρ. 3) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(10) Κοινή Έκθεση για τους Νόμους 1. «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και 2. «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Άρ. 2) Νόμος του 1987», οι παρατηρήσεις του αξ. Βουλευτή κ. Ευσταθίου Ευσταθίου πάνω στο θέμα και έγκριση αυτών.

(11) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(12) Έκθεση για τον αναπεμφθέντα Νόμο «Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ομόφωνη εμμονή του Σώματος στην προηγούμενη απόφασή του.

(13) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Άρ. 3) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 5 του 1987).

(14) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(15) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(16) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(17) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί του Πρωτοκόλλου Εφαρμογής του Δεύτερου Σταδίου Εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως Μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Πρωτοκόλλου Προσαρμογής Συνεπεία της Προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Κοινότητα (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», οι αγορεύσεις που έγιναν πάνω στο θέμα (Α. Ζαχαριάδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Αλ. Γαλανός, Τ. Χατζηδημητρίου) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(18) Έκθεση για το θέμα «Αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσαι Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Παγίου Ταμείου, του Ταμείου Αναπτύξεως και του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων διά τον μήνα Ιανουάριο του 1988» και έγκριση αυτών. (Ψήφιση δωδεκατημορίου).

(19) Έκθεση για το θέμα «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Ιανουάριον του 1988 και έγκριση αυτής. (Ψήφιση δωδεκατημορίου).

(20) Απόσυρση των Κανονισμών 1. «Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και 2. «Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987».

(21) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Τροχαίας (Τροποποιητικοί) Δημοτικοί Κανονισμοί του Δήμου Πόλης (Χρυσοχούς) του 1987» και έγκριση αυτών.

(22) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Εκρηκτικών Υλών (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(23) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Συντηρητικών εις τα Τρόφιμα (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(24) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Αραδίππου του 1987» και έγκριση αυτών.

(25) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(26) Κοινή Έκθεση για τους Κανονισμούς 1. «Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987» και 2. «Οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αύξεις Συμπληρωματικών Παροχών) Κανονισμοί (Αρ. 2) του 1987», οι αγορεύσεις που έγιναν πάνω στο θέμα (Ι. Κατσουνωτός, Σ. Χατζηγιάννης, Α. Ζιαρτίδης, Ν. Αναστασιάδης, Χρ. Κουρτελής, Π. Στυλιανού, Π. Δίγκλης, Μ. Χριστοφίδης, Π. Κατσελλή) και έγκριση αυτών.

(27) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 Δεκεμβρίου 1987 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας δυνάμει των άρθρων 3(1)(α)

των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(28) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987» το οποίο κηρύχθηκε επείγον και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(29) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1987», η οποία κηρύχθηκε επείγουσα και ψήφιση αυτής σε Νόμο (ως υπ' αρ. 3 του 1987).

(30) Ερωτήσεις—Απαντήσεις. (Οδικά έργα που αφορούν τα χωριά Λεμόνα, Ποταμό Έξουσα, Αμαργέτη της επαρχίας Πάφου — Προβλήματα που αφορούν την κοινότητα Οδού της επαρχίας Λάρνακας — Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κτηνοτρόφοι από την ποιότητα και τις τιμές των ζωοτροφών — Προβλήματα της κοινότητας Πωμού Πάφου — Αιτήματα της κοινότητας Αγίας Βαρβάρας — Η μονιμοποίηση έκτακτων δημόσιων υπαλλήλων που υπηρετούν στο Τμήμα Αναδασμού — Η καθυστέρηση στην κατασκευή ανισόπεδων διαβάσεων στις διασταυρώσεις των δρόμων παρά την Παρεκκλησιά και τον Άγιο Τύχωνα στη Λεμεσό — Το πρόβλημα λήψης ανώνυμων τηλεφωνημάτων στους αερολιμένες της Κύπρου — Η διοργάνωση εκδηλώσεων από διχοτομημένους και κατεχόμενους Δήμους για καταδίκη της τούρκικης κατοχής και διατήρηση της μνήμης των κατεχομένων).

(31) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' του ακόλουθου θέματος: «Ο ρόλος της Κυπριακής Εμπορικής Ναυτιλίας στην ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου. Οι σημερινές πραγματικότητες και διαγραφόμενες προοπτικές». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή του ΔΗ.ΣΥ. κ. Κ. Ερωτοκρίτου).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 14ης Ιανουαρίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.55 μ.μ.)

(Αρ. 14)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή υπάρχει νομοσχέδιο που πρέπει να κατατεθεί και να κηρυχθεί επείγον, θα προχωρήσουμε πρώτα με την κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Συμβάσεως περί Ανοικτής Θαλάσσης του 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

Είναι το νομοσχέδιο που θα κηρυχθεί επείγον.

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο κηρυχθεί επείγον.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο κηρύσσεται επείγον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επίσης από το Υπουργείο Οικονομικών εστάλησαν τα κάτωθι:

(7) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.

(8) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.

(9) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1988.

(10) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1988.

(11) Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988.

(12) Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988.

Όλα από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

(13) Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο 'Αμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή 'Αμυνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(14) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

(15) Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(16) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 28/12/1987 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1987 (Αρ. 10 του 1987).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(17) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 21.12.1987 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1987 (Αρ. 9 του 1987).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(18) Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(19) Συμφωνία μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου για τη χορήγηση προκαταβολής στο πιο πάνω Ίδρυμα σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 των περί Ενταλμάτων Προκαταβολής (Όροι και Προϋποθέσεις Εκδόσεως) Κανονισμών του 1986.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα που αφορούν:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

(21) Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(22) Έγγραφα που αφορούν:

Την πρόσληψη και παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου

(23) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Δημήτρη Ηλιάδη, Βουλευτή του Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Είναι το ίδιο, κύριε Πρόεδρε, με το νομοσχέδιο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988 που κηρύχθηκε προ ολίγου επειγόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, επειγόν.

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών και εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται, επειγόν.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, κηρύσσεται επειγόν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(24) Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Είναι επειγόν και αυτό, κύριε Πρόεδρε, και πρέπει να έλθει την επόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Την ερχόμενη Πέμπτη.

Να προχωρήσουμε με την Κατάθεση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(25) Ο περί Προσλήψεως Εκπαιδευμένων Τυφλών Τηλεφωνητών στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ειδικά Διατάξεις) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Για τα τέσσερα πρώτα νομοσχέδια υπάρχει κοινή Έκθεση: 1. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ ΛΤΔ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987». 2. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ ΛΤΔ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987». 3. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ ΛΤΔ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και 4. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ ΛΤΔ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Κοινή Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΟΔΑΠ ΛΤΔ. (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΕΟ ΛΤΔ. (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987», 3. «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΟΕΛ ΛΤΔ. (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987», ΚΑΙ 4. «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΤΚΟ ΛΤΔ. (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε από κοινού τα πιο πάνω νομοσχέδια σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1987.

Σκοπός και των τεσσάρων υπό συζήτηση νομοσχεδίων είναι η έγκριση από τη Βουλή της παράτασης μέχρι την 31ή Απριλίου 1988 των Κυβερνητικών Εγγυήσεων που η Δημοκρατία έχει παραχωρήσει στις πιο πάνω οιοβιομηχανίες για τραπεζικές διευκολύνσεις που οι εταιρείες αυτές έχουν εξασφαλίσει, συνολικού ύψους £5.8 εκ., και οι οποίες έχουν εγκριθεί από τη Βουλή με σχετικές νομοθεσίες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από το Υπουργείο Οικονομικών, τα δάνεια που θα παραταθούν και για τα οποία ζητείται η έγκριση της Βουλής καθόσον αφορά τις αντίστοιχες Κυβερνητικές Εγγυήσεις ανέρχονται για την Εταιρεία ΣΟΔΑΠ Λτδ. στις £866,940, για την Εταιρεία ΚΕΟ Λτδ. στις £300,000, για την Εταιρεία ΛΟΕΛ Λτδ. στις £160,000 και για την Εταιρεία ΕΤΚΟ Λτδ. στις £850,000. (Σύνολο £2,176,940).

Η επικύρωση από τη Βουλή της παράτασης των πιο πάνω Κυβερνητικών Εγγυήσεων είναι αναγκαία ενόψει της θεσπισθείσας νομοθεσίας περί Ασκήσεως ορισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής, σύμφωνα με την οποία απαιτείται η συγκατάθεση της Βουλής για την παραχώρηση τέτοιας μορφής εγγυήσεων από την Κυβέρνηση.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους που καθιστούν αναγκαίες τις παρατεινόμενες χρηματοδοτικές διευκολύνσεις, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμους των υπό συζήτηση νομοσχεδίων για την κατά νόμο κύρωση των Συμφωνιών που αναφέρονται σ' αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του περί Παράτασεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδότησης της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Λτδ. (Κυρωτικού) Νόμου του 1987.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο δεύτερο νομοσχέδιο «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Ατδ (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το τρίτο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το τέταρτο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Λτδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» αναβάλλεται.

Προχωρούμε στο επόμενο «Ο περί Ρυθμίσεως και Ελέγχου της Βιομηχανίας Αμπελουργικών Προϊόντων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Ανδρέας Γεωργίου

Χαμπής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 26 Νοεμβρίου 1987 και 12 Ιανουαρίου 1988. Στις συνεδρίες αυτές κλήθηκαν και

παρευρέθησαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η παροχή της ευχέρειας για την έκδοση διαταγμάτων με αναδρομική ισχύ που να διέπουν τους όρους παραγωγής του Κυπριακού Σιέρρου για την εναρμόνισή τους με τους νέους Κανονισμούς της ΕΟΚ, με απώτερο στόχο να κατοχυρωθεί η ομαλή και απρόσκοπτη εξαγωγή του προϊόντος αυτού στις χώρες μέλη της ΕΟΚ.

Η Επιτροπή υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως αυτό τελικά έχει διαμορφωθεί από νομοτεχνικής πλευράς και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ρυθμίσεως και Ελέγχου της Βιομηχανίας Αμπελουργικών Προϊόντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ρυθμίσεως και Ελέγχου της Βιομηχανίας Αμπελουργικών Προϊόντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Για τα επόμενα τρία νομοσχέδια:

- (α) Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988 (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Φεβρουάριο),
- (β) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Φεβρουάριο), και
- (γ) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Φεβρουάριο) υπάρχει κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑΙ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ, ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τις πιο πάνω Αποφάσεις σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1987.

Με τις πιο πάνω Αποφάσεις της Βουλής παρέχεται η εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Φεβρουάριο του 1988, για ποσό που δεν θα υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στον Τακτικό Προϋπολογισμό, στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και στον Προϋπολογισμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1987 και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Φεβρουάριο του 1987, σχετικά με κάθε ένα Κεφάλαιο δαπάνης ξεχωριστά όπως προβλέπεται και στις τρεις περιπτώσεις των Προϋπολογισμών. Περισσότερη ανάλυση των δαπανών αυτών αναφέρεται στους Πίνακες που επισυνάπτονται στις αντίστοιχες Αποφάσεις της Βουλής.

Όπως αναφέρεται και στις τρεις πιο πάνω Αποφάσεις, δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες ή σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή ο Τακτικός Προϋπολογισμός, ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως και ο Προϋπολογισμός του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με το Άρθρο 168 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε περίπτωση που οι Προϋπολογισμοί δεν ψηφιστούν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μέχρι την ημέρα που αρχίζει το οικονομικό έτος στο οποίο οι Προϋπολογισμοί αυτοί αναφέρονται, η Βουλή των Αντιπροσώπων μπορεί, αφού τηρηθούν οι διατάξεις του Συντάγματος, με Απόφασή της να εξουσιοδοτήσει τη διενέργεια οποιασδήποτε δαπάνης που απαιτείται για χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει τον ένα μήνα κάθε φορά και σε καμιά περίπτωση τους δυο μήνες, συνολικά, από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου ή οποιοδήποτε άλλο λογαριασμό του Δημοσίου, εφόσον θεωρήσει αυτό αναγκαίο για τη συνέχιση των δημόσιων υπηρεσιών που προβλέπονται στους Προϋπολογισμούς, και ειδικότερα μέχρι την εκπνοή του πιο πάνω χρονικού διαστήματος. Η δαπάνη που εγκρίνεται για οποιαδήποτε υπηρεσία, σύμφωνα με τα πιο πάνω, δεν μπορεί

κατ' αναλογία να υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσό που έχει ψηφιστεί για την ίδια υπηρεσία με βάση τον Προϋπολογισμό του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών, για τις οποίες γίνεται λόγος στους Πίνακες που επισυνάπτονται, είναι αναγκαίες για σκοπούς συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών για τις οποίες γίνεται πρόνοια στον Τακτικό Προϋπολογισμό, τον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως και τον Προϋπολογισμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του έτους αυτού γιατί δεν προβλέπεται να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφισή τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μέσα στο μήνα Ιανουάριο.

Με βάση τα πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των υπό συζήτηση Αποφάσεων με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους υπό εξέταση Προϋπολογισμούς για το 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Παγίου Ταμείου διά τον μήνα Φεβρουάριον του 1988.

Παρακαλώ το Γραμματέα να την διαβάσει.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΓΙΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1988

ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1988 υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της 1ης Φεβρουαρίου, 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ επιπροσθέτως του ποσού το οποίον δέον να βαρύνη το Πάγιον Ταμείον, ως προνοείται υπό του Συντάγματος ή Νόμου, καθίσταται αναγκαία η συνέχισις υπηρεσιών διά τας οποίας γίνεται πρόνοια εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1987.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τον μήνα Φεβρουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1987 εν σχέσει προς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης, ως ο επισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι το δαπανηθησόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε Άρθρον δεν δύναται να υπερβή το ποσόν το προνοούμενον εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1988 εν σχέσει προς το Άρθρον τούτο.

- (β) Ουδεμία ανάγκη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σ.ιοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Τακτικός Προϋπολογισμός του 1988 εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- (γ) Δαπάνη από Άρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δεν δύναται να διενεργηθή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν «Εξουσιοδοτήσεως προς Διενέργειαν Δαπανών».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολο- γισμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Φεβρουάριον του 1988
	£	£	£
01A Προεδρία	265,057	436,083	22,088
02A Προεδρικών Μέγαρον . .	165,425	169,425	13,785
03A Αντιπροεδρία και Επίσημος Κατοικία Αντιπροέδρου	—	—	—
04A Υπουργικόν Συμβούλιον	257,863	289,488	21,488
05A Βουλή των Αντιπροσώπων	946,987	1,011,641	78,915
06A Δικαστικόν Τμήμα	1,629,965	1,851,178	135,830
07A Νομική Υπηρεσία	522,717	568,700	43,559
08A Ελεγκτική Υπηρεσία	612,341	678,118	51,028
09A Επιτροπή Δημοσίας Υπη- ρεσίας	5,474	6,671	456
10A Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	83,930	102,511	6,994
13A Υπουργείον Αμύνης—Διοί- κησις	68,810	99,473	5,734
14A Κυπριακός Στρατός	4,873,242	5,857,081	406,103
15A Εθνική Φρουρά	12,000,000	14,000,000	1,000,000
16A Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων—Διοίκη- σις	585,844	624,166	48,820
17A Τμήμα Γεωργίας	3,350,357	3,593,504	279,196
18A Κτηνιατρική Υπηρεσία	1,714,036	1,862,793	142,836
19A Τμήμα Δασών	2,102,638	2,322,725	175,219
20A Τμήμα Αναπτύξεως Υδά- των	5,152,648	5,471,323	429,387
21A Τμήμα Γεωλογικής Επι- σκοπήσεως	678,972	754,371	56,581
22A Μετεωρολογική Υπηρεσία	470,352	611,773	39,196
23A Τμήμα Αναδασμού	470,288	553,937	39,190
26A Υπουργείον Δικαιοσύνης— Διοίκησις	145,588	177,028	12,132
27A Φυλακαί	1,202,875	1,393,542	100,239
28A Σχολή Λαμπούσης	83,635	77,836	6,486
30A Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας—Διοίκησις	27,139	56,000	2,261
31A Τμήμα Εμπορίου και Βιο- μηχανίας	1,980,793	2,183,083	165,066
32A Συνεργατική Ανάπτυξις . .	334,834	374,953	27,902
33A Μεταλλεία	82,682	92,346	6,890
34A Τμήμα Επισήμου Παραλή- πτου και Εφόρου	195,848	248,169	16,320

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολο- γισμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Φεβρουάριον του 1988
	£	£	£
36A Υπουργείον Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων—			
Διοικήσεις	44,725	102,608	3,727
37A Τμήμα Εργασίας	810,420	948,010	67,535
38A Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	1,491,192	1,650,178	124,266
39A Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας	2,381,838	2,641,294	198,486
41A Υπουργείον Εσωτερικών—			
Διοικήσεις	268,933	1,141,061	22,411
42A Επαρχιακή Διοικήσεις	1,078,541	1,144,578	89,878
43A Αστυνομία	26,984,536	31,889,064	2,248,711
44A Πυροσβεστική Υπηρεσία	3,364,593	3,046,007	253,833
45A Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	1,468,454	1,612,952	122,371
46A Υπηρεσία Μεταναστεύσεως	34,696	53,392	2,891
47A Υπηρεσία Καταγραφής	15,208	22,814	1,267
48A Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	4,800,599	5,542,797	400,049
49A Γραφείον Τύπου και Πληροφοριών	1,790,294	1,835,981	149,191
52A Υπουργείον Εξωτερικών—			
Διοικήσεις	361,133	526,191	30,094
53A Εξωτερικά Υπηρεσία	3,550,055	4,009,204	295,837
54A Υπουργείον Οικονομικών—			
Διοικήσεις	332,366	386,110	27,697
55A Γενικών Λογιστήριον	1,478,360	1,610,708	123,196
56A Τελωνεία	17,245,178	10,186,765	848,897
57A Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων	7,301,078	5,920,012	493,334
58A Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών	553,272	611,641	46,106
59A Κρατικά Αποθήκαι	837,838	912,187	69,819
60A Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού	169,429	188,080	14,119
61A Τυπογραφείον	1,160,853	1,287,367	96,737
62A Τμήμα Μηχανογραφικών Υπηρεσιών	527,818	569,152	43,984
63A Οφειλαί εκ Δημοσίου Χρέους	—	—	—
64A Συντάξεις και Φιλοδώρηματα	1,000,910	894,440	74,536
65A Επιχορηγήσεις	30,100,000	20,000,000	1,666,666
66A Μακροπρόθεσμα Δάνεια και Προκαταβολαί	2,259,000	2,403,000	188,250

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολο- γισμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Φεβρουάριον του 1988
	£	£	£
67A Χορηγίαί και Συνεισφοραί	44,790,512	50,482,700	3,732,543
68A Διάφορα	19,483,100	3,260,410	271,701
69A Μη Προβλεπόμεναι Δαπά- ναι και Απόθεματικών . . .	500,000	500,000	41,667
70A Υπουργείον Παιδείας—Διοί- κησις	1,192,069	1,221,833	99,339
71A Παιδεία	50,666,257	59,052,791	4,222,188
72A Πολιτιστικάί και Άλλαι Υπηρεσίαι	640,118	762,431	53,343
78A Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων—Διοίκησις . .	92,557	132,858	7,713
79A Δημόσια Έργα	2,539,277	2,760,513	211,606
80A Τακτικάί Δαπάναι Δημο- σίων Έργων	3,198,697	3,436,000	266,558
81A Μη Επαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Έργων	330,000	330,000	27,500
82A Τμήμα Αρχαιοτήτων . .	657,951	791,096	54,829
83A Τμήμα Πολιτικής Αερο- πορίας	5,974,330	6,597,899	497,861
84A Τμήμα Εμπορικής Ναυτι- λίας	206,152	258,976	17,179
85A Τμήμα Ταχυδρομικών Υπη- ρεσιών	3,400,547	3,595,711	283,379
86A Τμήμα Οδικών Μετα- φορών	548,071	596,774	45,673
87A Τμήμα Ηλεκτρομηχανολο- γικών Υπηρεσιών . .	3,045,722	3,391,315	253,810
89A Υπουργείον Υγείας—Διοί- κησις	97,564	148,914	8,130
90A Ιατρικάί Υπηρεσίαι και Υπηρεσίαι Δημοσίας Υγείας	19,897,267	22,804,474	1,658,106
91A Ψυχιατρικάί Υπηρεσίαι . .	3,664,174	4,314,020	305,348
92A Οδοντιατρικάί Υπηρεσίαι	594,983	652,829	49,582
93A Φαρμακευτικάί Υπηρεσίαι	5,781,541	5,599,858	466,655
94A Γενικών Χημείον	387,291	404,277	32,274
96A Γραφείον Δημοσίας Διοική- σεως και Προσωπικού . .	13,077,541	14,448,634	1,089,795
Σύνολον	£332,187,380*	332,147,824	24,734,368

Σημείωσις: * Το ποσόν των £332,187,380 περιλαμβάνει συμπληρωματικήν πίστωσιν εκ £29,366,612 ψηφισθείσαν μέχρι και της 30ής Νοεμβρίου, 1987 συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση της Απόφασης;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στη δεύτερη Απόφαση. «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Ταμείου Αναπτύξεως διά το μήνα Φεβρουάριον του 1988».

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαβάσει την Απόφαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988

ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1988 υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της 1ης Φεβρουαρίου, 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις υπηρεσιών διά τας οποίας γίνεται πρόνοια εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1987.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά το μήνα Φεβρουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1987 εν σχέσει προς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης ως ο επισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι το δαπανηθησόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε 'Αρθρον δεν δύναται να υπερβή το ποσόν το προνοούμενον εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1988 εν σχέσει προς το 'Αρθρον τούτο.

- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1988 εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

- (γ) Δαπάνη από 'Αρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δεν δύναται να διενεργηθή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου εις το Γραφείον Προγραμματισμού και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν «Εξουσιοδοτήσεως προς διενέργειαν Δαπανών».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολο- γισμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Φεβρουάριον του 1988
	£	£	£
01Δ Επιτροπή Προγραμματισμού	340,285	379,517	28,357
02Δ Ανάπτυξιν Υδάτων	28,663,093	20,977,603	1,748,134
03Δ Αναδασμός	134,300	143,700	11,192
04Δ Γεωργία	3,382,610	3,930,775	281,884
05Δ Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευ- νών	1,542,100	1,664,000	128,508
06Δ Κτηνοτροφία	620,060	843,400	51,672
07Δ Κτηνιατρικαί Υπηρεσίαι . .	203,750	180,000	15,000
08Δ Ανάπτυξιν Δασών	1,435,500	1,500,000	119,625
09Δ Γεωλογική Επισκόπησις . .	759,300	725,500	60,458
10Δ Ανάπτυξιν Αλιείας	760,347	799,610	63,362
11Δ Μετεωρολογική Υπηρεσία	146,250	126,200	10,517
12Δ Πιστοδότησις Αναπτύξεως	3,500,000	1,000,000	83,333
13Δ Εμπόριον και Βιομηχανία	1,465,220	1,544,610	122,102
14Δ Τουρισμός	493,870	900,000	41,156
15Δ Αρχαιότητες	775,111	690,500	57,542
16Δ Δημόσια Έργα	1,017,361	976,000	81,333
17Δ Ανάπτυξιν Οδικού Δικτύου	16,717,947	13,150,000	1,095,833
18Δ Λιμένες και Εμπορική Ναυ- τιλία	11,475	13,235	956
19Δ Αερολιμένες	1,757,650	1,300,000	108,333
20Δ Δημόσια Κτίρια	2,981,017	2,089,000	174,083
21Δ Πολεοδομία και Οίκησις . .	2,175,039	2,472,780	181,253
22Δ Υγεία	2,316,975	1,434,562	119,547
23Δ Αγροτική Ανάπτυξις	5,060,500	5,207,187	421,708
24Δ Εργασία και Κοινωνικαί Ασφαλίσεις	1,794,554	1,749,004	145,750
25Δ Κέντρον Παραγωγικότητος	500,930	526,070	41,744
26Δ Υπηρεσίαι Κοινωνικής Ευη- μερίας	285,945	372,255	23,829
27Δ Παιδεία	1,019,915	1,232,400	84,993
29Δ Ταχυδρομικαί Υπηρεσίαι . .	90,100	103,800	7,508
31Δ Άλλαι Υπηρεσίαι	1,796,329	1,641,339	136,778
32Δ Προκαταρκτικός Προγραμ- ματισμός	80,000	50,000	4,167
33Δ Ξένη Τεχνική Βοήθεια	230,000	230,000	19,167
34Δ Διάφορα	268,600	200,000	16,667
35Δ Μη Προβλεπόμεναι Δαπά- ναι και Αποθεματικών	200,000	250,000	16,667
Σύνολον	£82,526,133*	68,403,047	5,503,158

Σημείωσις: * Το ποσόν των £82,526,133 περιλαμβάνει συμπληρωματικήν πίστωσιν εκ £17,530,017 ψηφισθείσαν μέχρι και της 30ής Νοεμβρίου, 1987 συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη Απόφαση της Βουλής: «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσα Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων διά τον μήνα Φεβρουάριον του 1988».

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαβάσει την Απόφαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988

ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1988 υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της 1ης Φεβρουαρίου, 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις υπηρεσιών διά τας οποίας γίνεται πρόνοια εις τον Προϋπολογισμόν του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1987.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά το μήνα Φεβρουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τον Προϋπολογισμόν του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1987 εν σχέσει προς έκαστον Κεφάλαιον Δαπάνης ως ο επισυνημμένος Πίναξ.

Νοείται όμως ότι το δαπανηθσόμενον ποσόν υπό οιονδήποτε Άρθρον δεν δύναται να υπερβή το ποσόν το προνοούμενον εις τον Προϋπολογισμόν του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1988 εν σχέσει προς το Άρθρον τούτο.

- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων του 1988 εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- (γ) Δαπάνη από Άρθρα σημειούμενα διά σταυρού (+) δεν δύναται να διενεργηθή μέχρις ότου παρασχεθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό μορφήν «Εξουσιοδοτήσεως προς Διενέργειαν Δαπανών».

ΠΙΝΑΞ

Κεφάλαιον Δαπάνης	Ολικόν ποσόν ψηφισθέν κατά το 1987	Ολικόν ποσόν προταθέν εις τον Προϋπολο- γισμόν του 1988	Ποσόν εγκριθέν διά τον Φεβρουάριον του 1988
	£	£	£
20 Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων—Υδατικά και Αρδευτικά Έργα	150,000	—	—
23 Κέντρον Παραγωγικότητας	2,855	2,872	238
25 Υπηρεσίαι Κοινωνικής Ευη- μερίας	3,052,710	3,334,747	254,393
26 Υπηρεσία Μερίμνης και Απο- καταστάσεως Εκτοπισθέντων	496,696	228,551	19,046
30 Υπουργείον Εσωτερικών	329,800	195,500	16,292
31 Υπουργείον Εσωτερικών— Άλλαι Υπηρεσίαι	1,743,250	1,918,040	145,271
32 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	9,026,622	6,571,860	547,655
33 Σχέδια Αυτοστεγάσεως	9,047,000	7,987,000	665,583
34 Υπηρεσία Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιου- σιών	2,378,500	1,520,000	126,667
38 Γενικόν Λογιστήριον	10,020,936	5,385,910	448,826
41 Τμήμα Δημοσίων Έργων	1,539	1,200	100
44 Υπουργείον Υγείας	55,817	65,789	4,651
47 Υπουργείον Παιδείας	1,107,500	1,380,500	92,292
48 Υπουργείον Δικαιοσύνης	689,050	710,090	57,421
49 Κρατικά Αποθήκαι	329,414	280,346	23,362
50 Διάφορα	45,500	—	—
51 Μη Προβλεπόμεναι Δαπάναι και Αποθεματικών	200,000	500,000	16,667
Σύνολον	£38,677,189*	30,082,405	2,418,464

Σημείωσις: * Το ποσόν των £38,677,189 περιλαμβάνει συμπληρωματικήν πίστωσιν εκ £6,078,287 ψηφισθείσαν μέχρι και της 30ής Νοεμβρίου, 1987 συμπεριλαμβανομένης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί; .

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στο επόμενο «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμος του 1987. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου για το μήνα Φεβρουάριο).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω Απόφαση σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1987.

Με την πιο πάνω Απόφαση της Βουλής παρέχεται η εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Φεβρουάριο του 1988 για ποσό που δεν θα υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στους οικείους Προϋπολογισμούς του 1987 καθενός από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Φεβρουάριο του 1987.

Με την πιο πάνω Απόφαση δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες ή σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή οι Προϋπολογισμοί του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νομοθεσία (Αρ. 194 του 1987) οι Προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου υποβάλλονται στη Βουλή για έγκριση. Επειδή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών των νομικών αυτών προσώπων από τη Βουλή δεν είναι δυνατή μέσα στον Ιανουάριο του 1988 κρίνεται αναγκαία η εξουσιοδότηση διενέργειας δαπανών όπως προβλέπεται στην πιο πάνω Απόφαση της Βουλής.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών είναι αναγκαίες για σκοπούς συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για τις οποίες γίνεται πρόνοια στους Προϋπολογισμούς τους για το 1987, και μέχρι να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τα πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της υπό συζήτηση Απόφασης με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν

προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους Προϋπολογισμούς των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στην έγκριση της Απόφασης.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαβάσει την Απόφαση της Βουλής που Εξουσιοδοτεί Διενέργειαν Δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου για το Μήνα Φεβρουάριο του 1988.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΝ ΤΟΥ 1988.

ΕΠΕΙΔΗ δυνάμει των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμων οι προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων κατατίθενται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά ψήφισιν των περιλαμβανομένων εις τούτους δαπανών.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η μελέτη και ψήφισις υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων των προϋπολογισμών των εν λόγω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προ της πρώτης Φεβρουαρίου του Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις των υπό των ως προείρηται νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προσφερομένων υπηρεσιών.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενέργειας δαπάνης διά τον μήνα Φεβρουάριον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τους ισχύοντας την 31ην Δεκεμβρίου 1987 οικείου Προϋπολογισμούς εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.
- (β) Ουδεμία ανάγκη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εν σχέσει προς το νέον οικονομικόν έτος εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί;

(Κτυπά η σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987 αποσύρθηκαν.

Οι περί Εμπορικών Αντιπροσώπων (Συγκρότηση και Λειτουργία Συμβουλίου, Εγγραφή Μελών και Τέλη) Κανονισμοί του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΕΓΓΡΑΦΗ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΗ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος
Λεάνδρος Ζαχαριάδης
Ανδρέας Γεωργίου
Χαμπής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 12 Ιανουαρίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Συμβουλίου Εμπορικών Αντιπροσώπων οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 13 της περί Εμπορικών Αντιπροσώπων Νομοθεσίας του 1986 (Αρ. 76 του 1986) καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του Συμβουλίου Εμπορικών Αντιπροσώπων, η διαδικασία εγγραφής ή επανεγγραφής μελών και έκδοσης άδειας για την άσκηση του επαγγέλματος του εμπορικού αντιπροσώπου καθώς και τα καταβαλλόμενα για κάθε περίπτωση τέλη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή υιοθετώντας τις πρόνοιες των υπό συζήτηση Κανονισμών ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως αυτοί έχουν τροποποιηθεί από νομοτεχνικής άποψης και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος τους ώστε να αναφέρονται ως «Οι περί Εμπορικών Αντιπροσώπων (Συγκρότηση και Λειτουργία Συμβουλίου, Εγγραφή Μελών και Τέλη) Κανονισμοί του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Αφαιρέσεων και Μεταμοσχεύσεων Βιολογικών Ουσιών Ανθρωπίνης Προελεύσεως Κανονισμοί του 1987» αποσύρθηκαν.

Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 17 Δεκεμβρίου 1987, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκταχτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και τις Σχολικές Εφορείες, δυνάμει των σχετικών νομοθεσιών.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1987 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1987.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 17 Δεκεμβρίου 1987 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Παιδείας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και τις Σχολικές Εφορείες για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και τις Σχολικές Εφορείες κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως τα Έγγραφα εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο επόμενο «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». Είναι το νομοσχέδιο που είχαμε κηρύξει επείγον.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Νίκος Μουσιούτας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε από κοινού τα πιο πάνω σχέδια νόμου που έχουν κηρυχθεί ως θέματα επείγουσας φύσης σε σημερινή συνεδρία της. Εξετάζοντας το θέμα που πραγματεύονται και τα δύο σχέδια νόμου η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις απόψεις που εξέθεσαν προηγούμενα ενώπιόν της εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και ο εισηγητής της πρότασης νόμου Βουλευτής κ. Δ. Ηλιάδης.

Σκοπός τόσο της υπό εξέταση πρότασης νόμου, που κατατέθηκε στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Δ. Ηλιάδη όσο και του Κυβερνητικού νομοσχεδίου είναι η παροχή του δικαιώματος στους εγκλωβισμένους να εγγραφούν σε ειδικό εκλογικό κατάλογο και να ψηφίσουν στις επικείμενες προεδρικές και σε όλες τις μελλοντικές εκλογές.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπό εξέταση πρόταση νόμου η προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση αποτελεί ελάχιστη υποχρέωση του Κράτους στα πρόσωπα που μέσα στις πιο αντίξοες συνθήκες, ριζωμένοι στη γη τους, αντιμετωπίζουν με αξιοπρέπεια την κατοχή και οριοθετούν το χρέος της απελευθέρωσης των κατεχόμενων εδαφών της Δημοκρατίας από τους Τούρκους εισβολείς.

Με την υπό εξέταση πρόταση νόμου προβλέπονται, ειδικότερα, τα πιο κάτω:

- (α) Όλα τα πρόσωπα που έχουν τα απαιτούμενα προσόντα για την κτήση του εκλογικού δικαιώματος και διαμένουν στις ελεγχόμενες από τις τουρκικές δυνάμεις κατοχής περιοχές εγγράφονται αυτεπάγγελτα σε ειδικό εκλογικό κατάλογο μέσα σε δέκα μέρες από την έναρξη της ισχύος του προτεινόμενου νόμου.
- (β) Τα πιο πάνω πρόσωπα θα μπορούν να ψηφίζουν σε μιαν από τις πόλεις — Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο ή στο Παραλίμνι και σε εκλογικό κέντρο που θα καθορίζεται από το Γενικό Έφορο Εκλογής.
- (γ) Το εκλογικό δικαίωμα των προσώπων αυτών τόσο για τις επικείμενες προεδρικές εκλογές του 1988 όσο και για κάθε άλλη μελλοντική εκλογή, θα ασκείται με την προσαγωγή της πολιτικής τους ταυτότητας ή άλλου επίσημου αποδεικτικού εγγράφου που θα φέρει τη φωτογραφία τους, μέχρις ότου τους παραδοθούν τα εκλογικά τους βιβλιάρια.

(δ) Τυχόν ενστάσεις για την εγγραφή των Εγκλωβισμένων στον εκλογικό κατάλογο θα υποβάλλονται μέσα σε πέντε μέρες από της ανάρτησης του καταλόγου αυτού στα κατά τόπους γραφεία των Επαρχών. Οι ενστάσεις αυτές θα εξετάζονται το αργότερο μέσα σε τρεις μέρες από την υποβολή τους και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην υπό τροποποίηση νομοθεσία.

(ε) Ο προτεινόμενος νόμος τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία της ψήφισής του από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Εξάλλου με το Κυβερνητικό νομοσχέδιο σκοπείται η ρύθμιση του ίδιου θέματος που πραγματεύεται η υπό συζήτηση πρόταση νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις και των δυο υπό συζήτηση σχεδίων νόμου προχώρησε στη λεπτομερή εξέταση των επιμέρους προνοιών τους επιφέροντας τις πιο κάτω συμπληρωματικές τροπολογίες:

(α) Διευκρινίζεται ότι το εκλογικό δικαίωμα των εγκλωβισμένων που θα είναι εγγεγραμμένοι στον ειδικό εκλογικό κατάλογο θα μπορεί να ασκηθεί είτε με την προσκόμιση του δελτίου ταυτότητάς τους είτε άλλου αποδεικτικού εγγράφου αρκεί να φέρει τη φωτογραφία τους που να επιβεβαιώνει πλήρως την ταυτότητά τους.

(β) Προστίθεται νέα πρόνοια με βάση την οποία οι εγκλωβισμένοι που έχουν ήδη εγγραφεί στο μόνιμο εκλογικό κατάλογο και έχουν εφοδιαστεί με εκλογικά βιβλιάρια θα ψηφίζουν με βάση τα βιβλιάρια αυτά και τον εκλογικό κατάλογο στον οποίο είναι ήδη καταχωρημένοι.

Οι πιο πάνω τροπολογίες έχουν ενσωματωθεί στα κατάλληλα μέρη της πιο πάνω πρότασης νόμου για την οποία η Επιτροπή ομόφωνα εισήγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο όπως αυτή έχει τελικά διαμορφωθεί και σε αντι-κατάσταση και των δυο σχεδίων νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Απλώς, κύριε Πρόεδρε, θέλουμε να χαιρετίσουμε τη νομοθετική ρύθμιση του δικαιώματος των εγκλωβισμένων να ψηφίζουν. Μια ρύθμιση η οποία, όπως λέει και η Έκθεση, αποτελεί ελάχιστη υποχρέωση του Κράτους στα πρόσωπα που, μέσα στις πιο αντίξοες συνθήκες, ριζωμένοι στη γη τους αντιμετωπίζουν με αξιοπρέπεια την κατοχή και οριοθετούν το χρέος της απελευθέρωσης των κατεχόμενων εδαφών της Δημοκρατίας από τα τούρκικα στρατεύματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικά διατάξεις. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρόπος ψηφοφορίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

•Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Αυτό έχει γίνει ήδη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 25 Φεβρουαρίου 1987.

«Σύμφωνα με το νόμο περί Σφαγείων αρ. 69 του 1981 και τις κατά καιρούς εξαγγελίες των αρμόδιων αρχών, το εκσυγχρονισμένο σφαγείο που ανεγείρεται στην περιοχή της Κοφίνου προγραμματίζεται να τεθεί σε λειτουργία τον ερχόμενο Ιούλιο.

Από ό,τι είναι γνωστό στο όλο έργο περιλαμβάνονται και εκσυγχρονισμένες εγκαταστάσεις για τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των διαφόρων προϊόντων και υποπροϊόντων της σφαγής των ζώων.

Είναι επίσης γνωστές οι κατά καιρούς δηλώσεις και απαντήσεις του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας και άλλων μελών της Κυβέρνησης στο πολύχρονο αίτημα της Κεντρικής Επιτροπής των Κτηνοτρόφων και των Αγροτικών Οργανώσεων για ίδρυση Συμβουλίου Εμπορίας Κρεάτων, ότι αυτό θα συνδυασθεί με τη λειτουργία των νέων σύγχρονων σφαγείων.

Μας μένουν μόνο τέσσερις μήνες μέχρι τον Ιούλιο και υπάρχει σειρά σχετικών προβλημάτων (διαδικαστικών, νομοθετικών και άλλων) περιλαμβανομένων της

έγκαιρης και κατάλληλης επάνδρωσης, του μηχανισμού, της λειτουργίας, των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των επηρεαζομένων Δημοτικών και άλλων Τοπικών Συμβουλίων της προσφυγικής κοινότητας της Κοφίνου, καθώς επίσης των δικαιωμάτων, των υποχρεώσεων και των διευκολύνσεων των κτηνοτρόφων και γενικά του κοινού, που δεν έχουν ακόμη επιλυθεί.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Εάν έχει καθοριστεί και ποια είναι η συγκεκριμένη ημερομηνία λειτουργίας των νέων σφαγείων που ανεγείρονται στην Κοφίνου.
- (2) Πόσες και ποιες είναι οι μονάδες που αφορούν τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των διαφόρων προϊόντων και υποπροϊόντων της σφαγής των ζώων, ποιο το κόστος και η δυναμικότητα της κάθε μιας και πότε προγραμματίζεται η λειτουργία της κάθε μονάδας.
- (3) Εάν έχει ληφθεί ή πρόκειται να ληφθεί απόφαση σε συσχετισμό με τη λειτουργία των νέων σφαγείων, για την ίδρυση και ταυτόχρονη λειτουργία Συμβουλίου Εμπορίας του Κρέατος, για ορθή και συστηματική αντιμετώπιση ενός από τα καυτά κτηνοτροφικά προβλήματα και αιτήματα.
- (4) Σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι διαδικασίες που αφορούν την κατάλληλη επάνδρωση, θεσμικές, κανονιστικές, νομοθετικές και άλλες διαδικασίες, για να λυθούν έγκαιρα τα ανάλογα προβλήματα και να ξεκινήσει κανονικά, συνδυασμένα και απρόσκοπτα η όλη λειτουργία των νέων σύγχρονων σφαγείων που ανεγείρονται στην Κοφίνου.
- (5) Εάν έχουν μελετηθεί ή πρόκειται να μελετηθούν τα εξειδικευμένα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των προσφύγων που κατοικούν στην κοινότητα της Κοφίνου.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

- «(α) Οι κτιριακές εγκαταστάσεις και μέρος των μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων έχουν αποπερατωθεί μέσα στα προγραμματισθέντα χρονικά και οικονομικά πλαίσια. Δυστυχώς, για λόγους πέραν των δυνάμεων του Συμβουλίου (πτώχευση εταιρείας στην οποία κατακυρώθηκαν οι προσφορές και άρνηση δεύτερης εταιρείας στην οποία εκ νέου κατακυρώθηκαν οι προσφορές να αναλάβει τις υποχρεώσεις της), η κατασκευή και παράδοση του απαραίτητου εξοπλισμού καθυστέρησε. Έτσι σύμφωνα με το υφιστάμενο πρόγραμμα παράδοσης των μηχανημάτων το Σφαγείο υπολογίζεται ότι θα είναι έτοιμο για λειτουργία μέσα στο τελευταίο τρίμηνο του 1988.
- (β) Σύμφωνα με Κανονισμούς που βρίσκονται υπό ετοιμασία, το Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου θα έχει την ευθύνη για τη φύλαξη των ζώων πριν τη σφαγή, τον κρεοσκοπικό έλεγχο, τη φύλαξη των σφάγιων σε ψυκτικούς θαλάμους και διανομή τους με αυτοκίνητα—ψυγεία. Σ' ότι αφορά τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των υποπροϊόντων σφαγής, το Συμβούλιο προχωρεί στη δημιουργία ειδικής βιομηχανικής ζώνης, στην οποία θα εγκατασταθούν βιομηχανίες για το σκοπό αυτό.

- (γ) Το θέμα της ίδρυσης Συμβουλίου Εμπορίας Κρέατος εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, το οποίο απάντησε σε παρόμοια Ερώτηση (Αρ. ΕΑ. 95, 15.9.1986) του κ. Κουρτελλάρη.
- (δ) Το Συμβούλιο Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου, έχει σε πρώτο στάδιο στελεχωθεί με το αναγκαίο Διευθυντικό προσωπικό, διεξάγεται δε μελέτη για την ολοκληρωμένη δομή και διάρθρωση που χρειάζεται για τη λειτουργία των Υπηρεσιών του.
- (ε) Σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Σφαγείων Νόμου δεν προκύπτουν οποιαδήποτε εξειδικευμένα δικαιώματα ή υποχρεώσεις των προσφύγων που κατοικούν στην Κοφίνου, σε σχέση με τη λειτουργία του Κεντρικού Σφαγείου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 3 Απριλίου 1987.

«Ο Ψευδάς της Επαρχίας Λάρνακας είναι ένα μικρό και πτωχό χωριό με λίγα εισοδήματα.

Έχει σχετικά λίγους κατοίκους και 400 πρόσφυγες. Χρειάζεται οικονομική ενίσχυση. Χρειάζονται επιδιόρθωση οι αγροτικοί δρόμοι, τα γεφύρια και το αθλητικό γήπεδο.

Αποτάθηκε γι' αυτό το σκοπό στο Γραφείο του Επάρχου.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

Πότε θα δοθεί οικονομική βοήθεια για να επιδιορθωθούν οι αγροτικοί δρόμοι, τα γεφύρια και το γήπεδο του χωριού Ψευδάς;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

- (α) Οι αγροτικοί δρόμοι του χωριού βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση, γι' αυτό και η οικεία Χωριτική Αρχή δεν ζήτησε να περιληφθεί οποιοδήποτε ποσό στους Προϋπολογισμούς του 1987 και του 1988 για βελτίωση ή συντήρησή τους,
- (β) ένα γεφύρι στο χωριό διαπλατύνθηκε φέτος έναντι δαπάνης £2,500, από την οποία τα 2/3 αναλήφθηκαν από την Κυβέρνηση, και
- (γ) ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει ήδη παραχωρήσει οικονομική βοήθεια για την κατασκευή του κοινοτικού γηπέδου. Στο μεταξύ, παραπέμφθηκε και μελετάται από τον ίδιο Οργανισμό αίτημα της κοινότητας για πρόσθετη οικονομική βοήθεια.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Απριλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 23 Απριλίου 1987.

«Το σφαγείο στο χωριό Παχιάμμος έχει καταστραφεί για τη δημιουργία της υδατοδεξαμενής και από τότε, παρά τις πολλές υποσχέσεις, δεν έχει γίνει τίποτε για το κτίσιμό του.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πότε σκέφτεται να αρχίσει την οικοδόμηση νέου σφαγείου;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Κατζηδημητρίου.

«Σχετικά με το σφαγείο Παχυάμμου, σας πληροφορώ ότι αυτό έχει ήδη κτιστεί και τεθεί σε λειτουργία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χούλου αντιμετωπίζει τα πιο κάτω δυο προβλήματα:

- (1) Θεωρεί την ανάγκη επέκτασης του νέου δρόμου Τσάδας — Λετύμπου — Χούλου προς το δρόμο Στατού — 'Αη Φώτη ως απαραίτητο έργο για τα χωριά της περιοχής.
- (2) Διαμαρτύρεται διότι οι κοινοτικοί δρόμοι οι οποίοι διανοίχθηκαν το 1986 από τη ΣΥΤΑ δεν επιδιορθώθηκαν κατάλληλα από το αρμόδιο Τμήμα της Επαρχιακής Διοίκησης με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν αρκετά προβλήματα.

Ως εκ τούτου καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει πώς αντιμετωπίζει αυτά τα προβλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με τα προβλήματα της κοινότητας Χούλου, και σ' ότι αφορά το θέμα των κοινοτικών δρόμων, το οποίο εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφέρω πως οι δρόμοι που επηρεάστηκαν από τις εργασίες της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου έχουν ήδη επιδιορθωθεί με δαπάνες της εν λόγω Αρχής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι των χωριών Γουδί, Χόλη, Σκούλλη, αντιμετωπίζουν τα ακόλουθα αρδευτικά προβλήματα για τα οποία καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς τα αντιμετωπίζει:

- (1) Υπάρχει έντονη ανησυχία ότι δεν θα υλοποιηθούν οι κυβερνητικές υποσχέσεις για την παραχώρηση νερού της πρώτης φάσης του αρδευτικού έργου Ευρέτους μέχρι τον Ιούνιο του 1987.
- (2) Ζητείται όπως το παλιό αρδευτικό έργο κρατικοποιηθεί και συνενωθεί με το νέο αρδευτικό έργο Ευρέτους.
- (3) Διαμαρτύρονται διότι η κοινότητα Χόλης η οποία είναι δίπλα από το νέο φράγμα δεν προβλέπεται να αρδεύει κάπου 300 σκάλες κατάλληλης γης που διαθέτει και θεωρούν τη δικαιολογία του υψόμετρου όχι σοβαρή, γι' αυτό και ζητούν όπως στην ανάγκη κατασκευαστεί υψηλός πύργος νερού ή γίνουν γεωτρήσεις για κάλυψη των αναγκών τους.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, σε ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μ. Θεοδούλου.

«Με την έναρξη της λειτουργίας του Αρδευτικού Έργου Χρυσοχούς έχει καταστεί δυνατή η παραχώρηση νερού από το Φράγμα Ευρέτου στις περιοχές των χωριών Γουδί, Χόλη και Σκούλλι από τις 7 Ιουλίου, 1987. Θα παραχωρηθεί νερό σταδιακά και στις υπόλοιπες περιοχές του Έργου όταν συμπληρώνεται η κατασκευή των αγωγών και των δικτύων, η οποία προχωρεί με ικανοποιητικό ρυθμό.

2. Τα υφιστάμενα αρδευτικά δίκτυα των πιο πάνω χωριών ανήκουν στα οικεία Αρδευτικά Τμήματα που αντλούν νερό από γεωτρήσεις. Ταυτόχρονα έχει ληφθεί πρόνοια για ενίσχυση των υφιστάμενων Αρδευτικών Τμημάτων από το Φράγμα Ευρέτου οποτεδήποτε χρειασθεί. Η πλήρης ένταξη των προαναφερθέντων Αρδευτικών Τμημάτων στο Αρδευτικό Έργο Χρυσοχούς θα μελετηθεί στα πλαίσια της πολιτικής για την ίδρυση Αρδευτικών Τμημάτων στις περιοχές των μεγάλων αρδευτικών έργων.

3. Το βασικό κριτήριο στον καθορισμό των περιοχών που αρδεύονται από το Φράγμα Ευρέτου είναι το υψόμετρο. Έχουν επιλεγεί περιοχές που βρίσκονται χαμηλότερα από το υψόμετρο των 90 μέτρων από τη θάλασσα ώστε να είναι δυνατή η άρδευση με φυσική ροή. Άρδευση με άντληση είναι οικονομικά ασύμφορη. Αγαφύρεται σχετικά ότι με την κατασκευή των αρδευτικών δικτύων της 1ης φάσης του Έργου έχει κάλυφθεί η έκταση η οποία είχε προγραμματισθεί να αρδευθεί με βάση την υπολογισθείσα διαθέσιμη ποσότητα νερού από το Φράγμα.

4. Η ανόρυξη γεωτρήσεων στην περιοχή δεν συνιστάται καθότι για μεν την περιοχή των δυτικών υψιπέδων οι γεωλογικές συνθήκες είναι δυσμενείς (ανορύχθησαν ήδη αρκετές γεωτρήσεις χωρίς επιτυχία) για δε την περιοχή των δυτικών υψιπέδων οι γεωτρήσεις που ανορύχθησαν έδειξαν πως το νερό έχει πολύ ψηλή περιεκτικότητα σε άλατα (2000 μέρη στο εκατομμύριο χλώριο) που καθιστούν το νερό ακατάλληλο για άρδευση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 20 Ιουνίου 1987.

«Οι ψαράδες της περιοχής Ξυλοτύπου αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λόγω της έλλειψης αλιευτικού καταφυγίου για τον ελλιμενισμό των σκαφών τους. Γι' αυτό είναι αναγκασμένοι καθημερινά να βγάζουν στην ξηρά τις βάρκες τους με αποτέλεσμα, πέρα από την ταλαιπωρία, να προκαλούνται ζημιές κι' ακόμα μερικές φορές να αδυνατούν να ψαρέψουν όταν δεν υπάρχουν τουλάχιστον τρία άτομα που απαιτούνται για τη μετακίνηση της βάρκας.

Όπως αναφέρουν οι ίδιοι οι ψαράδες εδώ και μιά δεκαετία, περίπου, έχει εξευρεθεί ο κατάλληλος χώρος στην περιοχή της Δεκέλειας για την κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου. Έκτοτε δόθηκαν διαδοχικές υποσχέσεις από αρμόδιους κυβερνητικούς παράγοντες και λειτουργούς του Τμήματος Αλιείας αλλά το θέμα παρέμεινε μέχρι σήμερα στο επίπεδο των υποσχέσεων.

Επειδή το πρόβλημα είναι πιεστικό και χρονίζει, ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή αν προγραμματίζεται και για πότε η κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου στη Δεκέλεια για τους ψαράδες της περιοχής Ξυλοτύπου.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Το πιο πάνω έργο και πιο συγκεκριμένα η κατασκευή κυματοθραύστη προγραμματίζεται να εκτελεσθεί σε χώρο που βρίσκεται στη δικαιοδοσία των Βρετανικών Βάσεων και συνεπώς είναι φυσικό οι αρχές αυτές να έχουν λόγο στο προτεινόμενο έργο.

Όπως αναφέρθηκε και στην προς εσάς ταυτάριθμη επιστολή του τέως Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ημερομηνίας 12 Ιουλίου 1986, με αφορμή την Ερώτηση του Βουλευτή κ. Αντώνη Ανδρέου ημερομηνίας 18 Απριλίου 1986, για το ίδιο θέμα, η εκτέλεση του έργου παρουσιάζει ορισμένα τεχνικά προβλήματα τα οποία προσπαθούμε να υπερπηδήσουμε σε συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (Διοίκηση Βρετανικών Βάσεων Δεκέλειας, Δημόσια Έργα κτλ.)»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λυκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων Καλοπαναγιώτη:

Η διαπλάτυνση τόσο στην είσοδο όσο και σ' όλο το μήκος της μέσα στην κοινότητα του κύριου δρόμου της, η διαπλάτυνση του δρόμου προς την ιστορική εκκλησία του Άη Γιάννη του Λαμπαδιστή της κοινότητας, η επιδιόρθωση των 'παγκέτων' του κύριου δρόμου, η επίσπευση της διαδικασίας διασωλήνωσης της γεώτρησης και τέλος η αξιοποίηση των θειούχων νερών της, που συνιστά αίτημα των κατοίκων όλης της περιοχής.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η διαπλάτυνση του κύριου δρόμου που διέρχεται μέσα από την Κοινότητα Καλοπαναγιώτη περιλαμβάνεται στο ευρύτερο σχέδιο αποκατάστασης/ενδυνάμωσης του δρόμου από το φράγμα Καλοπαναγιώτη μέχρι τον Πεδουλά που θα γίνει μέσα στα πλαίσια του Τέταρτου Σχεδίου Οδικής Ανάπτυξης. Το έργο προγραμματίζεται ν' αρχίσει μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1988.

2. Η διαπλάτυνση του δρόμου προς την ιστορική εκκλησία του Άη Γιάννη του Λαμπαδιστή στον Καλοπαναγιώτη άρχισε μέσα στο 1987 και προγραμματίζεται να συμπληρωθεί το 1988 εφόσον εγκριθούν οι αναγκαίες πιστώσεις στον Προϋπολογισμό Ανάπτυξης του 1988.

3. Τα 'παγκέτα' του κύριου δρόμου διορθώνονται μέσα στα πλαίσια της συντήρησης του δρόμου αυτού. Ριζική επιδιόρθωση των παγκέτων θα επιτευχθεί με την αποκατάσταση/ενδυνάμωση του δρόμου που αναφέρεται πιο πάνω.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Όπως είναι γνωστό οι κτηνοτρόφοι όλων των κλάδων βρίσκονται σε απόγνωση λόγω της ανομβρίας, του ψηλού κόστους των ζωοτροφών, των

πλεονασμάτων αγελαδινού γάλακτος, αρνιών, ριφιών, δαμαλιών, των αποθεμάτων τυριών—χαλλουμιών και σειράς άλλων βασικών και καυτών προβλημάτων.

Οι ζωοτροφές που αποτελούν τον κύριο συντελεστή του κόστους της παραγωγής τους, διατίθενται κυρίως μέσω της Επιτροπής Σιτηρών και τα τελευταία χρόνια το κύριο μέρος των ζωοτροφών που προσφέρονται και χρησιμοποιούνται από τους κτηνοτρόφους είναι σύνθετες σε κύβους, που αρχικά άρχισε η παραγωγή τους από την Επιτροπή Σιτηρών και τμηματικά το κύριο ποσοστό πέρασε στα χέρια μερικών ιδιωτικών βιομηχανιών.

Διαδίδεται ότι υπάρχει πρόθεση από κύκλους της Επιτροπής Σιτηρών να εγκαταλείψουν την κατασκευή, τον έλεγχο και πώληση ζωοτροφών σε κύβους προς όφελος μερικών ιδιωτικών βιομηχανιών.

Το αίτημα των κτηνοτρόφων ήταν και παραμένει όπως η Επιτροπή Σιτηρών εισάγει και ελέγχει την ποιότητα και τις τιμές σε όλα τα είδη ζωοτροφών, περιλαμβανομένης της σόγιας, σιταροπούλας και όλων των άλλων ειδών για να αποφεύγεται η μεγάλη εκμετάλλευση σε βάρος τους.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Ποιο είναι το σύνολο του ετήσιου κύκλου των πωλήσεων των ζωοτροφών από την Επιτροπή Σιτηρών κατά χρόνο στην τελευταία πενταετία;
- (2) Από πότε άρχισε η Επιτροπή Σιτηρών την κατασκευή και πώληση ζωοτροφών σε πέλλετς και ποιο είναι το ποσό σε τόνους και αξία για κάθε χρόνο μέχρι τώρα;
- (3) Ποιο είναι το ποσό των πωλήσεων των ιδιωτικών βιομηχανιών σε σύνθετες ζωοτροφές γενικά και ειδικά σε πέλλετς για κάθε χρόνο στα τελευταία πέντε χρόνια;
- (4) Αν υπάρχει, ποιος είναι και με ποιο τρόπο ασκείται ουσιαστικός και τακτικός έλεγχος στη σύνθεση, την ποιότητα και καταλληλότητα των σύνθετων ζωοτροφών γενικά και ειδικά των πέλλετς;
- (5) Έγιναν ή προγραμματίζεται να γίνουν πρότυπα για τα διάφορα είδη των ζωοτροφών και να ληφθούν άλλα αναγκαία μέτρα ελέγχου ποιότητας και των τιμών των ζωοτροφών για την προστασία των κτηνοτρόφων και τη σχετική μείωση του κόστους της παραγωγής τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρ. Κουρτελλάρη.

«Η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου τερμάτισε από της 1ης Αυγούστου 1987 την πώληση των κυβοποιημένων ζωοτροφών, την οποία είχε αρχίσει από το τέλος του 1979, γιατί οι πωλήσεις των ζωοτροφών αυτών μειώθηκαν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Η μείωση οφείλεται κατά κύριο λόγο στο συναγωνισμό που υπάρχει από τα ιδιωτικά εργοστάσια παραγωγής ζωοτροφών. Ο Πίνακας 1, που επισυνάπτεται, δείχνει τις πωλήσεις κυβοποιημένων ζωοτροφών να μειώνονται σταθερά. Έτσι ενώ τον Ιούλιο του 1986 οι πωλήσεις κυβοποιημένων ζωοτροφών ήσαν 891 τόνοι, τον Ιούλιο του 1987 μειώθηκαν στους 94 τόνους, δηλαδή σημειώθηκε μείωση της τάξης του 90% περίπου.

Οι πωλήσεις των κτηνοτροφικών σιτηρών από την Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου κατά την τελευταία πενταετία φαίνονται στον επισυναπτόμενο Πίνακα 2. Πρέπει να σημειωθεί ότι στα σιτηρά αυτά δεν περιλαμβάνονται ποσότητες που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή σύνθετων ζωοτροφών.

Η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου άρχισε να πωλεί κυβοποιημένες ζωοτροφές από το τέλος του 1979. Ο Πίνακας 3, που επισυνάπτεται, δείχνει τις πωλήσεις κυβοποιημένων ζωοτροφών σε μετρικούς τόνους από τον Οκτώβρη του 1979 μέχρι τις 30 Απριλίου του 1987. Από τον πίνακα αυτό φαίνεται ότι στα πρώτα στάδια του σχεδίου της Επιτροπής για τις κυβοποιημένες ζωοτροφές, οι πωλήσεις από χρόνο σε χρόνο παρουσίαζαν μεγάλη αύξηση. Ακολούθως όμως λόγω του συναγωνισμού των ιδιωτικών επιχειρήσεων παραγωγής κυβοποιημένων ζωοτροφών άρχισε η σταδιακή μείωση στις πωλήσεις. Έτσι το οικονομικό έτος 1984/85 οι πωλήσεις κυβοποιημένων ζωοτροφών από σόργο μειώθηκαν στους 270 τόνους από 9,966 τόνους το 1982/83, Μείωση κατά 50% σημειώθηκε το 1984/85 στις κυβοποιημένες ζωοτροφές για μηρυκαστικά σε σχέση με το 1983/84.

Τέλος, ο επισυναπτόμενος Πίνακας 4 δείχνει τις πωλήσεις των σύνθετων ζωοτροφών των ιδιωτικών βιομηχανιών. Αναφέρεται ότι το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών δεν ήταν σε θέση να μας δώσει στοιχεία για πωλήσεις κυβοποιημένων ζωοτροφών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι στο χωριό Παραμάλι δεν έχει ακόμη δημιουργηθεί κτηνοτροφική ζώνη για τις ανάγκες των αιγοπροβάτων και εν τούτοις διώκονται ποινικώς οι πρόσφυγες κτηνοτρόφοι της κοινότητας για δικήματα που έχουν σχέση με την απομάκρυνση των ζώων τους.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν προτίθεται να προχωρήσει στη δημιουργία της κτηνοτροφικής ζώνης και πότε.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε συνεργασία με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη κατέβαλε πολλές προσπάθειες για την εξεύρεση χώρου μακριά από την κατοικημένη περιοχή του Παραμαλιού, για να ιδρυθεί κτηνοτροφική περιοχή και να μεταφερθούν τα κτηνοτροφικά υποστατικά. Στην περιοχή δεν υπάρχουν πολλές εκτάσεις κατάλληλες για το σκοπό αυτό και έτσι η περιοχή που βρέθηκε ήταν κάπως κοντά στο χωριό και στο δρόμο και γι' αυτό το λόγο, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ενίστατο στη χρησιμοποίησή της για τη δημιουργία κτηνοτροφικής περιοχής. Το θέμα αυτό συζητήθηκε σε ειδική σύσκεψη στο Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων στις 24.11.1987, κατά την οποία τελικά το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως συμφώνησε με την περιοχή που υποδείχθηκε/επιλέγηκε.

Αναμένεται ότι το έργο θα προωθηθεί αμέσως μετά την ψήφιση από τη Βουλή του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως για το 1988. Έδω στον Προϋπολογισμό που κατατέθηκε στη Βουλή περιελήφθη πρόνοια για τη δημιουργία κτηνοτροφικής περιοχής και στο Παραμάλι.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα με ποιο τρόπο αντιμετωπίζει τα προβλήματα των εκτοπισθέντων που βρίσκονται στο Τραχώνι Λεμεσού, όπως εκτέθηκαν σε πρόσφατη επίσκεψή μας στον οικισμό και που είναι ανάμεσα στ' άλλα η τοποθέτηση πρόσθετου ντεπόζιτου νερού για τις υδρευτικές ανάγκες της κοινότητας, η δημιουργία πεζόδρομων, η κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων, η ανέγερση ιατρείου κ.ά.».

Απάντηση ημερομηνίας 22 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«(α) Κατασκευή πρόσθετου ντεπόζιτου για την κοινοτική υδατοπρομήθεια:

Αποφασίστηκε ήδη η κατασκευή μέσα στο 1988 πρόσθετου ντεπόζιτου χωρητικότητας 500 κ.μ. έναντι υπολογιζόμενης δαπάνης £15,000 περίπου.

(β) Δημιουργία πεζόδρομων:

Το αίτημα μελετάται σαν γενικότερο θέμα γιατί, όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την ακολουθούμενη μέχρι τώρα πολιτική οι πεζόδρομοι μέσα στους Συνοικισμούς είναι χωμάτινοι.

(γ) Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων:

(i) Η κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων μέσα στο κύριως χωριό που θα απαιτήσει δαπάνη £24,000 προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο 1988.

(ii) Στους Συνοικισμούς Αυτοστέγασης Τραχωνίου κατασκευάστηκαν το 1986 αντιπλημμυρικά έργα έναντι δαπάνης £15,000. Στο μεταξύ διεξάγεται νέα μελέτη από το Τμήμα Δημοσίων Έργων και εφόσον προκύψει ότι χρειάζονται πρόσθετα αντιπλημμυρικά έργα θα προωθηθεί η εκτέλεσή τους μέσα στο 1988.».

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 22 Ιουλίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Αν υπάρχουν σχέδια χαρτογράφησης και ευθυγράμμισης του δρόμου που ενώνει το Πέρα — Πεδί με το δρόμο Λεμεσού — Πλάτρων μέσω Κουκάς και Συλίκου με σκοπό τη μετατροπή του σε υπεραστικό δρόμο.
- (β) Πότε προγραμματίζει να ψηλώσει και να διευρύνει το γεφύρι Αγ. Γεωργίου Συλίκου, το οποίο βρίσκεται στον πιο πάνω δρόμο και το οποίο λόγω της στενότητάς του και του πολύ χαμηλού επιπέδου που βρίσκεται προξενεί τεράστιες δυσκολίες στους οδηγούς καθώς και πολλά δυστυχήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

- (α) Η βελτίωση και ασφαλτόστρωση του δρόμου αυτού, που κατατάσσεται στην κατηγορία των χωριτικών δρόμων, έγινε σταδιακά και συμπληρώθηκε το 1986. Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο δρόμος διαπλατύνθηκε και ευθυγραμμίστηκε σ' αρκετά σημεία και περαιτέρω διεύρυνση ή κήρυξή του σε υπεραστικό δρόμο δεν μελετάται προς το παρόν, επειδή το σύνολο σχεδόν της τροχιάς κίνησης προς την περιοχή Τροόδους δέχονται οι δρόμοι Λεμεσού — Μονιάτη — Πλατρών και Σαϊττά — Πέρα Πεδιού — Πλατρών.
- (β) Το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας άρχισε και συνεχίζει την ενημέρωση των χωρομετρικών σχεδίων, με αποτύπωση του νέου δρόμου πάνω σ' αυτά. Παράλληλα, θα τροποποιηθούν και οι εγγραφές των ακίνητων ιδιοκτησιών που επηρεάστηκαν από τη διαπλάτυση και ευθυγράμμιση του δρόμου, και
- (γ) για την ανύψωση και διαπλάτυση του γεφυριού έξω από τον Άγιο Γεώργιο γίνεται μελέτη από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 21 Ιουλίου 1987.

«Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο προγραμματίζει την κατασκευή μικρού φράγματος ή υδατοδεξαμενής στην περιοχή 'Δκιόνυσος' Τριμίκλινης ή οπουδήποτε αλλού, για αρδευτικούς σκοπούς του συγκροτήματος των χωριών Συλίκου, Άγ. Γεώργιος, Μονάγρι και Δωρός.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Και τα τέσσερα πιο πάνω χωριά περιλαμβάνονται στο υπό μελέτη Σχέδιο Ενιαίας Αγροτικής Ανάπτυξης Κρασοχωριών. Στα πλαίσια του σχεδίου αυτού εξετάστηκαν όλες οι δυνατότητες κατασκευής υδατικών έργων για άρδευση γης στα χωριά αυτά. Οι τεchnοοικονομικές μελέτες που έγιναν αρχικά για το Σχέδιο αυτό βρίσκονται υπό αναθεώρηση με βάση πιο πρόσφατα δεδομένα και αναμένεται να ολοκληρωθούν σύντομα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 29 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει/ή και σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω περιφερειακά προβλήματα των κοινοτήτων Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας, και Αρεδιού:

1. Η κατασκευή υδατοφράκτη στον ποταμό Ακάκιο ή Μαρούλλαινα, γεγονός που θα αποδώσει στην άρδευση μεγάλες εκτάσεις γης αξιοποιήσιμες για μόνιμες κι' εποχιακές καλλιέργειες και για τις τρεις κοινότητες, αίτημα που χρονολογείται από πολλά χρόνια τώρα.

2. Η κατασκευή υδατοδεξαμενών σύμφωνα με τη σύσκεψη στο Υπουργείο Εσωτερικών στις 3/3/1987, κατά την οποία δόθηκαν οδηγίες για υδρογεωλογική μελέτη και για σήμανση κατάλληλων χώρων για την κατασκευή ανάλογων υδατικών έργων.

3. Η δημιουργία περιφερειακού δημοτικού σχολείου στο Αρεδιού, σε μεγάλη χαλίτικη γη, πλάι στον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωρίου, που θ' αναβαθμίσει το γενικότερο εκπαιδευτικό και πολιτιστικό πρόγραμμα των κοινοτήτων.

4. Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Μαλούντας μέχρι τον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωρίου, μια έκταση γύρω στα 1200 μέτρα, γεγονός που θα οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία των τριών κοινοτήτων με την πρωτεύουσα και το σύμπλεγμα Ορεινής.

5. Η αντιμετώπιση του υδρευτικού προβλήματος, στις τρεις κοινότητες με τη συνέχιση των δοκιμαστικών γεωτρήσεων.

6. Η δημιουργία κοινού περιφερειακού σχεδίου συγκομιδής σκυβάλων.

7. Η αναβάθμιση του κοινοτικού ιατρείου Κλήρου και επάνδρωσή του με δεύτερο γιατρό ώστε να προσφέρεται πληρέστερη εξυπηρέτηση στις κοινότητες που καλύπτει το υγειονομικό κέντρο.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Έχει επιλεγεί το τμήμα της Κυβερνητικής γης και τα παρακείμενα ιδιωτικά τεμάχια γης για την ανέγερση του Περιφερειακού Δημοτικού Σχολείου που θα εξυπηρετήσει σε πρώτο στάδιο τα χωριά Αρεδιού, Μαλούντα και 'Αγ. Ιωάννη Μαλούντας.

Το Υπουργείο Παιδείας έχει εισηγηθεί την παραχώρηση του Κρατικού Τεμαχίου γης, θα προωθήσει δε την αναγκαστική απαλλοτρίωση των ιδιωτικών τεμαχίων για την προώθηση του έργου το ταχύτερο δυνατό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χ' Γιάννη και ληφθείσα στις 31 Ιουλίου 1987.

«Πληροφορούμαι πως ενώ άρχισε η εκτέλεση του έργου της υδατοδεξαμενής του Νότιου Αγωγού, συμφώνως των σχεδίων, όρων και προσφορών στα απαλλοτριωθέντα προς το σκοπό αυτό κτήματα της κοινότητας Ξυλοφάγου, μετά από παρέμβαση υποστηρικτών της Κυβέρνησης και προς το σκοπό ικανοποίησης των συμφερόντων των φιλικά προς αυτή διακείμενων προσώπων στα οποία ανήκει η απαλλοτριωθείσα γη, αποφασίστηκε η μετακίνηση της υδατοδεξαμενής σε άλλο χώρο με αποτέλεσμα να επιβαρυνθεί το δημόσιο με ποσό 50,000 περίπου λιρών επιπλέον, δαπάνη η οποία θα απαιτηθεί για το ξήλωμα και την αχρήστευση των ήδη εκτελεσθέντων έργων αλλά και για τις επιπλέον διασωληνώσεις ως εκ της απομακρύνσεως της υδατοδεξαμενής από τον Αγωγό.

Ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

(1) Για ποιους λόγους έχει αποφασιστεί η μετακίνηση της υδατοδεξαμενής Ξυλοφάγου;

- (2) Η μετακίνηση υποστηρίζεται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες; Εάν ναι, για ποιους λόγους;
- (3) Πόσα έχουν μέχρι σήμερα σπαταληθεί για την εκτέλεση του έργου που θα αχρηστευθεί και πόσα επιπλέον θα δαπανηθούν για την μετακίνηση της υδατοδεξαμενής;
Γενικά πόσα χρήματα επιπλέον θα επιβαρυνθεί ο προϋπολογισμός του κράτους;
- (4) Είναι αλήθεια ότι η απαλλοτριωθείσα αρχικά γη πάνω στην οποία ανεγείρετο η υδατοδεξαμενή ανήκει σε οπαδούς ή οπαδό του κυβερνώντος κόμματος και η μετακίνηση εξυπηρετεί μόνο σκοπούς ρουσφετολογίας προς ζημία του δημοσίου;
- (5) Πώς προτίθεται η αρμόδια Αρχή να ενεργήσει;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Η επιλογή των θέσεων στις οποίες θα κατασκευασθούν υδατοδεξαμενές και άλλες εγκαταστάσεις του Έργου του Νότιου Αγωγού (και άλλων υδατικών έργων) γίνεται με καθαρώς τεχνικά και οικονομικά κριτήρια και καταβάλλεται πάντοτε προσπάθεια να περιορισθούν στο ελάχιστο δυνατό οι δυσμενείς επιπτώσεις πάνω στους επηρεαζόμενους ιδιοκτήτες. Όταν υπάρχει στην περιοχή κατάλληλη κρατική γη, ή ιδιωτική γη που δεν είναι κατάλληλη για γεωργικούς σκοπούς, επιλέγεται τέτοια γη για την κατασκευή των έργων αυτών. Επίσης, καταβάλλεται προσπάθεια ώστε οι επιπτώσεις να κατανέμονται, όπου είναι επιτρεπτό, ισότιμα μεταξύ ιδιοκτητών της γης που βρίσκεται στην περιοχή στην οποία θα κατασκευαστούν τα έργα.

Στην περίπτωση της υδατοδεξαμενής στην Ξυλοφάγου, ύστερα από σχετικές παραστάσεις του ιδιοκτήτη του τεμαχίου στο οποίο θα κατασκευάζετο η υδατοδεξαμενή, οι αρμόδιες Υπηρεσίες αποφάσισαν, με βάση τα προαναφερόμενα κριτήρια, να διαφοροποιήσουν ελαφρώς την αρχική θέση της υδατοδεξαμενής σε μια προσπάθεια να μετριάσουν τις πολύ σοβαρές επιπτώσεις για τον ιδιοκτήτη του τεμαχίου, μειώνοντας την έκταση του τεμαχίου του που θα εκρησιμοποιείτο για την κατασκευή της υδατοδεξαμενής και χρησιμοποιώντας μέρος παρακείμενων τεμαχίων.

Δεδομένου ότι η κατασκευή της υδατοδεξαμενής δεν είχε αρχίσει όταν έγινε η προαναφερόμενη διαφοροποίηση, δεν προκύπτει θέμα πρόσθετης επιβάρυνσης του δημοσίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 24 Αυγούστου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι τη νύκτα της 18ης Αυγούστου 1987 έχει παρατηρηθεί μεγάλη μόλυνση της ατμόσφαιρας εξαιτίας εκτεταμένης διαρροής αμμωνίας από το εργοστάσιο των λιπασμάτων της περιοχής Βασιλικού, η οποία άγκαι τελικά τέθηκε υπό έλεγχο, εντούτοις είχε σαν αποτέλεσμα λιποθυμίες εργατών και τον αναβρασμό του πληθυσμού των γύρω κοινοτήτων με επίκεντρο το συνοικισμό Βασιλικού τον οποίο οι κάτοικοι προετοιμάστηκαν να εκκενώσουν.

Επειδή διαρροή επικίνδυνου για τον ανθρώπινο οργανισμό υλικού έχει παρατηρηθεί και προ 4ετίας και μάλιστα οι κάτοικοι τότε υποβλήθηκαν και σε ιατρικές εξετάσεις των οποίων το αποτέλεσμα έκτοτε δεν έχει παραδόξως γνωστοποιηθεί, και

Επειδή ως φαίνεται παρόμοια περιστατικά δυνατό να συμβαίνουν συχνά στο μέλλον, αφού από επιτόπια έρευνά μου αυτά δεν μπορούν να αποκλειστούν παρά τη φιλότιμη προσπάθεια των λειτουργών του εργοστασίου, και

Επειδή διαπιστούται πως πέραν της ενοχλήσεως που υφίστανται οι κάτοικοι της περιοχής, προκαλούνται και άλλου είδους ενοχλήσεις στην υγεία τους.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αν αυτό έχει απασχολήσει το πρόβλημα της λειτουργίας του εργοστασίου σε συσχετισμό με την υγεία του πληθυσμού, και
- (β) αν προτίθεται να πάρει και/ή να εισηγηθεί οποιαδήποτε μέτρα αποτρεπτικά της μόλυνσης του γύρω περιβάλλοντος.»

Απάντηση ημερομηνίας 12/12/1987, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19/8/1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σ. Χατζηγιάννη.

«Το πρόβλημα της λειτουργίας του συγκροτήματος εργοστασίων των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών έχει απασχολήσει έντονα το Τμήμα Εργασίας του Υπουργείου αυτού, μέσα στα πλαίσια των δικών του αρμοδιοτήτων, το οποίο, μαζί με το Τμήμα Αλιείας, υπέδειξε συγκεκριμένα και λεπτομερή μέτρα πρόληψης της ρύπανσης και τα οποία η Κυβέρνηση ζήτησε να ληφθούν από την ενοικιάστρια εταιρεία.

2. Όσον αφορά ειδικά το επεισόδιο διαφυγής αμμωνίας, που έγινε τη νύχτα της 18ης Αυγούστου 1987, τούτο διερευνήθηκε από αρμόδιο Ειδικό Επιθεωρητή του Τμήματος Εργασίας την επόμενη μέρα. Από τη διερεύνηση προέκυψε ότι το επεισόδιο προκλήθηκε από ανθρώπινο λάθος και για αποφυγή επανάληψης του δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες, οι οποίες ήδη εφαρμόζονται.

3. Σ' ό,τι αφορά το γενικότερο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος από τη λειτουργία βιομηχανικών μονάδων αναφέρεται ότι δεν υπάρχει ακόμη ικανοποιητική νομοθετική ρύθμιση για προστασία των εργαζομένων και του κοινού από βιομηχανικά απόβλητα και θόρυβο για το χώρο εκτός του εργοστασίου. Με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία που εφαρμόζει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και συγκεκριμένα με βάση τον περί Εργοστασίων Νόμο, ο Κλάδος Επιθεωρήσεως Εργοστασίων του Τμήματος Εργασίας του Υπουργείου αυτού έχει υποχρέωση να διεξάγει επιθεωρήσεις για σκοπούς προστασίας των εργαζομένων από βιομηχανικά απόβλητα και θόρυβο μέσα στο χώρο του εργοστασίου μόνο.

4. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θεωρώντας την εισαγωγή νομοθεσίας για προστασία του περιβάλλοντος και του κοινού από βιομηχανικά απόβλητα και θόρυβο και στο χώρο εκτός του εργοστασίου επιτακτική ανάγκη, προωθεί, σε συνεργασία με την Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γερμανίας, με βάση Συμφωνία Τεχνικής Συνεργασίας που έχει υπογραφεί με την Κυπριακή Κυβέρνηση, Σχέδιο για την Προστασία του Περιβάλλοντος από Βιομηχανική Ρύπανση το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και την ετοιμασία κατάλληλης νομοθεσίας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 1η Σεπτεμβρίου 1987.

«Περιμένουν ακόμη απάντηση οι 700 περίπου πρόσφυγες για να αποκτήσουν στέγη από την Κυβέρνηση.

Η Βουλή αποφάσισε πριν μερικούς μήνες ομόφωνα ότι οι πρόσφυγες που παντρεύτηκαν με ξένες δικαιούνται στέγης όπως και οι άλλοι πρόσφυγες.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Γιατί περιφρονά την υπόσχεση της Βουλής;
- (2) Ποια σκοπιμότητα υπάρχει;
- (3) Γιατί δεν εφαρμόζεται η απόφαση;
- (4) Πότε θα τεθεί σε εφαρμογή η απόφαση της Βουλής για τους 700 πρόσφυγες;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Η σύσταση της Βουλής όπως οι πρόσφυγες που παντρεύονται με ξένες ή και με Κύπριες μη εκτοπισθείσες δικαιούνται όλων των ωφελημάτων των στεγαστικών σχεδίων που ισχύουν για όλους τους πρόσφυγες τέθηκε πρόσφατα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου το οποίο αποφάσισε, ως άμεσο μέτρο ανακούφισης υπέρ της κατηγορίας αυτής εκτοπισθέντων, την έγκριση αιτήσεών τους για αυτοστέγαση, σε ορισμένους μόνο Συνοικισμούς Αυτοστέγασης, δηλ. στους Συνοικισμούς στα χωριά Άγιος Θωμάς και Αρμενοχώρι της επαρχίας Λεμεσού, Κλήρου, Αναλύντας και Αγροκηπιά της επαρχίας Λευκωσίας, Κλαυδιά, Αλεθρικό της επαρχίας Λάρνακας, Λιοπέτρι της επαρχίας Αμμοχώστου και Προδρόμι της επαρχίας Πάφου, νοουμένου ότι οι αιτητές πληρούν τα υπόλοιπα κριτήρια για αυτοστέγαση σε Κυβερνητικά οικόπεδα.

Το στεγαστικό πρόβλημα των προσφύγων της πιο πάνω κατηγορίας, θα μελετηθεί περαιτέρω σε συνάρτηση με το γενικότερο θέμα της στέγασης απόρων μη προσφύγων, και θα τεθεί εκ νέου ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου για λήψη απόφασης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1987.

«Πληροφορούμαστε ότι η εγκατάσταση των τηλεφώνων, στις κοινότητες Αλεθρικό, Κιβισίλι και Μεννόγια, θα καθυστερήσει, γιατί σχετίζεται με την πρόοδο των εργασιών βελτίωσης του δρόμου Λάρνακας — Κοφίνου.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Πότε προέκυψε το πρόβλημα;
- (β) Τι μέτρα έλαβε ή προτίθεται να λάβει προς αποτροπή ή περιορισμό στο ελάχιστο της καθυστέρησης;
- (γ) Πότε θα εγκατασταθούν τελικά τα τηλέφωνα στις πιο πάνω κοινότητες;»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

- «(α) Τα πιο πάνω χωριά θα συνδεθούν με το νέο τηλεφωνικό κέντρο Αναφωτίας το οποίο υπολογίζεται να λειτουργήσει στα μέσα 1988.
- (β) Η παροχή τηλεφωνικής υπηρεσίας στις εν λόγω κοινότητες θα εξαρτηθεί από το χρόνο εκτέλεσης των οδικών έργων που το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει προγραμματίσει να εκτελέσει στο δρόμο Λάρνακας — Κοφίνου. Κατά την εκτέλεση των οδικών έργων θα εγκατασταθούν υπόγεια καλώδια τα οποία θα ενώνουν το Τηλεφωνικό Κέντρο με τα πιο πάνω χωριά.

Τα οδικά έργα προγραμματίζονται να αρχίσουν μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι κάτοικοι των κοινοτήτων Ξυλοτύμπου και Αναφωτίας της Επαρχίας Λάρνακας, παραπονούνται ότι η έκταση της καλλιεργήσιμης γης η οποία θα ωφεληθεί από το Νότιο Αγωγό δεν είναι ικανοποιητική σε σύγκριση με άλλες κοινότητες και ζητούν την κάλυψη μεγαλύτερης έκτασης.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Ποια είναι τα κριτήρια καθορισμού της έκτασης της καλλιεργήσιμης γης σε κάθε κοινότητα η οποία έχει ενταχθεί στο σχέδιο του Νότιου Αγωγού;
- (β) Πώς αντιμετωπίζει το αίτημα των πιο πάνω δυο κοινοτήτων;»

Απάντηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«(α) Τα κριτήρια καθορισμού της έκτασης που περιλαμβάνεται στο Έργο του Νότιου Αγωγού κατά κοινότητα είναι η διαθεσιμότητα του νερού του Έργου, το συμπαγές της περιοχής, η ποιότητα/καταλληλότητα των εδαφών για γεωργική αξιοποίηση και η διατήρηση, κατά το δυνατό, του επιπέδου γεωργικής αξιοποίησης που υπήρχε κατά το 1979/1980.

(β) Η κοινότητα Ξυλοτύμπου δεν περιλαμβάνετο στο αρχικό Σχέδιο του Νότιου Αγωγού, δεδομένου ότι πρόκειται για «ψηλή» περιοχή που χρειάζεται άντληση, με συνεπακόλουθο το ψηλό κόστος άρδευσης, στο αναθεωρηθέν όμως σχέδιο του Έργου περιλήφθηκε έκταση 180 εκταρίων.

Όσον αφορά την κοινότητα Αναφωτίας στο Έργο περιλαμβάνεται έκταση 130 εκταρίων που καθορίστηκε στο αρχικό σχέδιο.

2. Συναφώς θα ήθελα να αναφέρω ότι όλες ανεξάριετα οι κοινότητες που περιλαμβάνονται στο Έργο του Νότιου Αγωγού αξιώνουν την αύξηση της γης που θα αρδεύεται από το Έργο. Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια και έπραξε ότι ήτο πρακτικά δυνατό για την όσο το δυνατό δικαιότερη κατανομή των υδάτινων πόρων του Έργου, οι οποίοι δεν είναι απεριόριστοι και που δεν μπορούν, δυστυχώς, να ικανοποιήσουν όλες τις απαιτήσεις. Με τη συμπλήρωση και λειτουργία του Έργου θα γίνει επανεκτίμηση της όλης κατάστασης και για τη διάθεση τυχόν περισσευμάτων νερού που θα προκύψουν θα καθορισθούν προτεραιότητες από τα αρμόδια όργανα και σε συνεργασία με τις Αγροτικές Οργανώσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα στα πιο κάτω άμεσα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Αστρομερίτη όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη (4/9/1987) επίσκεψή μας στην κοινότητα από τον κοινοτάρχη κι άλλους παράγοντές της:

Τη δημιουργία αποχετευτικού συστήματος για τα λιμνάζοντα νερά της ΣΕΒΕΓΕΠ, που δημιουργούν εστίες μόλυνσης και δυσωδίας. Την ονομασία των οδών, την επίστευση του διορισμού ταχυδρομικού διανομέα, την αντιμετώπιση της χρόνιας δυσλειτουργίας στις συνεδρίες της Χωριτικής Αρχής — μας αναφέρθηκε πως απαρτία έχει ν' αποτελεστεί εδώ και μήνες, αν όχι χρόνια — τον καθαρισμό και την αξιοποίηση του κοινοτικού χώρου — από τέσσερα στρέμματα — που βρίσκεται κοντά στο ιατρείο και που έχει καταστεί χώρος απορρίψεως σκυβάλων. Την αντικατάσταση του παλιού υδρευτικού συστήματος διασωλήνωσης, την επίλυση του υδρευτικού προβλήματος, με αξιοποίηση της τρίτης γεώτρησης που παραμένει ανενεργή, ενώ οι κάτοικοι αγοράζουν νερό σε ψηλές τιμές απο ιδιωτικές γεωτρήσεις· τη δημιουργία κτηνοτροφικής ζώνης για τις δεκαπέντε περίπου μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες και τις πολλές μικρότερες και την ανέγερση νέου σφαγείου εκτός κατοικημένης περιοχής, αν η κοινότητα δεν καλύπτεται από το κεντρικό σφαγείο Κοφίνου.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(α) Αντικατάσταση του παλιού υδρευτικού δικτύου και αξιοποίηση της γεώτρησης 100/86 για τις υδρευτικές ανάγκες της κοινότητας. Ετοιμάστηκε ήδη σχέδιο για αντικατάσταση του παλιού υδρευτικού δικτύου της κοινότητας που υπολογίζεται να στοιχίσει γύρω στις £86,000. Η εκτέλεσή του θα επιδιωχθεί μετά τη συμπλήρωση του υδρευτικού έργου για την αξιοποίηση της Κυβερνητικής γεώτρησης 100/86 που εκτελείται τη στιγμή αυτή, έναντι δαπάνης £40,000 και που αποσκοπεί στην ενίσχυση της κοινοτικής υδατοπρομήθειας Αστρομερίτη.

(β) Δημιουργία κτηνοτροφικής ζώνης:

Στον Αστρομερίτη υπάρχουν Κτηνοτροφικές Ζώνες. Προγραμματίζεται επίσης και η δημιουργία Κτηνοτροφικής Περιοχής στην κοινότητα.

Προς το σκοπό αυτό επιλέγηκε ήδη ο κατάλληλος χώρος και περιλήφθηκε σχετική πρόνοια στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως για το 1988 που βρίσκεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων για έγκριση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα στα πιο κάτω άμεσα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Αστρομερίτη όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη (4/9/1987) επίσκεψή μας στην κοινότητα από τον κοινοτάρχη κι άλλους παράγοντές της: Την επιδιόρθωση και διαπλάτυνση του κύριου δρόμου της κοινότητας, που από την κατασκευή του παρακαμπτήριου δρόμου κανένα διορθωτικό έργο δεν έγινε, και την ανέγερση γεφυριού πριν από το δημοτικό σχολείο, για εξυπηρέτηση των μαθητών κατά τη χειμερινή περίοδο. Την επίστευση ή διαπλάτυνση και ευθυγράμμιση ή/και διάνοιξη νέου δρόμου Λευκωσίας—Αστρομερίτη, μέσω Κοκκινότριμιθιάς, λόγω των ταλαιπωριών που οι κάτοικοι αντιμετωπίζουν σχεδόν καθημερινά.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει ήδη προβεί στην κατασκευή του γεφυριού πριν από το Δημοτικό Σχολείο και εντός των ημερών θα αρχίσει τις εργασίες βελτίωσης τμήματος του δρόμου που διέρχεται του γεφυριού. Οι εργασίες θα συμπληρωθούν μέχρι το τέλος του χρόνου.

Οι εργασίες για την επιδιόρθωση και διαπλάτυνση του κύριου δρόμου της κοινότητας αναμένεται να συνεχιστούν και μέσα στο 1988, το δε μήκος του δρόμου που θα βελτιωθεί θα εξαρτηθεί από τις πιστώσεις που θα διατεθούν/εγκριθούν στους Προϋπολογισμούς του 1988.

Σχετικά με τη βελτίωση του δρόμου Λευκωσίας — Κοκκινότριμιθιάς — Αστρομερίτη, αναφέρεται πως η τεchnο-οικονομική μελέτη του τμήματος Λευκωσίας — Κοκκινότριμιθιάς έχει συμπληρωθεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων με τη βοήθεια ξένων συμβούλων Μηχανικών. Προβλέπεται τα κατασκευαστικά σχέδια να συμπληρωθούν μέσα στο 1988 και το έργο αυτό να ενταχθεί σε ένα από τα μεγάλα Οδικά Σχέδια που δανειοδοτούνται από τη Διεθνή Τράπεζα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ως μου έχει καταγγελθεί από τον πρόσφυγα Μηνά Αντωνίου από το Συνοικισμό Ξυλοφάγου Ζ9 οι αρμόδιοι παραλείπουν να απαντήσουν στο ερώτημά του αν ο Κυριάκος Γιάννου από το Συνοικισμό Ξυλοφάγου Ζ2 έτυχε έγκρισης χορήγησης βοηθήματος στέγασης για 2 υπνοδωμάτια και αν τα υφιστάμενα κριτήρια καλύπτουν τούτον.

Ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

(α) Εάν ευσταθεί η καταγγελία του πρόσφυγα Μηνά Αντωνίου ότι

παραχωρήθηκε βοήθεια για 2ο υπονομάτιο σε πρόσωπο μη δικαιούχο.

(β) Εάν ναι, τι προτίθεται η αρμόδια αρχή να πράξει;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με την καταγγελία που έγινε σ' αυτό από τον κ. Μηνά Αντωνίου ότι στον κ. Κυριάκο Γιάννου εγκρίθηκε η παραχώρηση οικονομικής βοήθειας για ανέγερση δεύτερου υπονοματίου στο σπίτι που ανεγείρει στο Συνοικισμό Αυτοστέγασης Ξυλοφάγου, χωρίς να δικαιούται, σας πληροφορώ ότι η εν λόγω έγκριση δόθηκε από αβλεψία, που όταν διαπιστώθηκε ανακλήθηκε με νεώτερη απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής Επιλογής και Κριτηρίων ημερομηνίας 24.9.1987».

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Σε απόσταση περίπου 300 μέτρων από το συνοικισμό Ξυλοφάγου έχουν ανεγερθεί παράνομα μάνδρες αιγοπροβάτων και άλλες φάρμες από τις οποίες εκπέμπονται δυσοσμίες, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ανυπόφορη κατάσταση για τους πρόσφυγες του συνοικισμού.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Γιατί δεν λήφθηκαν νομικά μέτρα εναντίον της ανεγέρσεως των παράνομων αυτών υποστατικών;
- (2) Προτίθεται και πότε η αρμόδια Αρχή να επιβάλει τη μετακίνηση των μανδρών σε δημιουργηθείσα κτηνοτροφική ζώνη;»

Απάντηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«(α) Πρόκειται για 18 παράνομες μάνδρες που βρίσκονται σε περιοχή κοντά στο Συνοικισμό Εκτοπισθέντων Ξυλοφάγου, δυο από τις οποίες ανεγέρθηκαν το 1970 από αυτόχθονες κατοίκους του χωριού και 16 μετά το 1974 από εκτοπισθέντες,

(β) δικαστικά μέτρα για μετακίνηση των μανδρών δεν λήφθηκαν από το Συμβούλιο Βελτιώσεως Ξυλοφάγου, γιατί από τη μια δεν υπάρχει κτηνοτροφική περιοχή στο χωριό για μετακίνηση των μανδρών σ' αυτή και από την άλλη οι πλείστοι των επηρεαζομένων είναι εκτοπισθέντες που δεν κατέχουν ιδιόκτητη γη σ' άλλες καταλληλότερες για τέτοιους σκοπούς περιοχές, και

(γ) οι προσπάθειες του Συμβουλίου Βελτιώσεως, με τη συνεργασία των αρμοδίων Κυβερνητικών Υπηρεσιών, για την εξεύρεση κατάλληλου χώρου για τη δημιουργία κτηνοτροφικής περιοχής συνεχίζονται. Στο μεταξύ, με στόχο τον περιορισμό της οχληρίας στο ελάχιστο, γίνεται σ' όλα τα υποστατικά συχνός υγειονομικός έλεγχος και λαμβάνονται όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την τήρηση των υγειονομικών όρων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Αμμοχώστου κ.κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Στην τελευταία επίσκεψή μας στο Συνοικισμό Καμάρες στη Λάρνακα οι πρόσφυγες κάτοικοι μας εξέθεσαν μεταξύ άλλων και τα κάτωθι προβλήματα:

- (1) Την ανάγκη δημιουργίας κέντρου νεότητας στο συνοικισμό.
- (2) Να επεκταθεί το εμπορικό κέντρο και σε τομείς όπως είναι η ανέγερση κουρείου κλπ.
- (3) Οι κατοικίες του συνοικισμού χρειάζονται συντήρηση.
- (4) Τη δημιουργία πρόσβασης από τις πολυκατοικίες στην οδό Ποταμού Ινδού προς το συνοικισμό.
- (5) Την τοποθέτηση εμφανών σημάτων (φωσφορίζοντα σήματα) στην είσοδο του συνοικισμού από τον κεντρικό δρόμο.
- (6) Την τοποθέτηση περσιάνων στις οικίες και την κάλυψη της δαπάνης από την Κυβέρνηση για όσους αναγκάστηκαν να τις τοποθετήσουν με δικά τους έξοδα.
- (7) Οι χώροι πρασίνου έχουν γεμίσει χόρτα και ακαθαρσίες.
- (8) Την ανάγκη καθαρισμού από τις διάφορες ακαθαρσίες του ποταμού που διέρχεται μέσω των συνοικισμών Ζήνων και Καμάρες.
- (9) Την επίτευξη της κατασκευής του δρόμου που ενώνει τους συνοικισμούς Ζήνωνα και Καμάρες για εξυπηρέτηση των κατοίκων ιδιαίτερα των γερόντων που μεταβαίνουν στην εκκλησία.

Ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

Εάν προτίθεται και πότε να ικανοποιήσει τα ως άνω αιτήματα των προσφύγων του Συνοικισμού Καμάρες στη Λάρνακα.»

Απάντηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Αμμοχώστου κ.κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και Νίκου Μακρίδη.

(α) Δημιουργία Κέντρου Νεότητας στον Οικισμό:

Στον Οικισμό «Καμάρες» λειτουργεί Κέντρο Νεότητας από μερικά χρόνια το οποίο στεγάζεται σε λυόμενο υποστατικό στο χώρο του τοπικού Γραφείου του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως. Το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι ωστόσο διατεθειμένο να εξετάσει ευνοϊκά τυχόν αίτημα για κρατική χορηγία σε περίπτωση που θα αποφασιστεί η ανέγερση ιδιόκτητου οικήματος.

(β) Επέκταση του Εμπορικού Κέντρου:

Η επέκταση του Εμπορικού Κέντρου του Οικισμού δεν ενδείκνυται στο παρόν τουλάχιστο στάδιο ενόψει του ότι δυο υφιστάμενα κενά καταστήματα μόλις πρόσφατα ενοικιάστηκαν, αφού παρέμειναν κενά για αρκετό χρονικό διάστημα. Ανεξάρτητα από αυτό, η κατάσταση θα παρακολουθείται κι' αν στο μέλλον υπάρξει πραγματική ανάγκη θα γίνει επέκταση του Κέντρου.

(γ) Συντήρηση των οικιών του Οικισμού:

Κατά τη διάρκεια του 1988 προγραμματίζεται η επιδιόρθωση και επαναχρωματισμός των εξωτερικών θυρών και παραθύρων των οικιών του Οικισμού.

(δ) Δημιουργία πρόσβασης από τις πολυκατοικίες στην οδό Ποταμού Ινδού προς τον Οικισμό:

Το οδικό δίκτυο στο σημείο αυτό του Οικισμού έχει συμπληρωθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του Πολεοδομικού Σχεδίου και καμιά άλλη τροποποίηση είναι δυνατή στο παρόν στάδιο.

(ε) Τοποθέτηση φωσφοριζόντων σημάτων στην είσοδο του Οικισμού από τον υπεραστικό δρόμο:

Ο δρόμος είναι ήδη σηματοδοτημένος με σήματα συνήθους τύπου. Το αίτημα για τοποθέτηση φωσφοριζόντων σημάτων θα εξετασθεί από το Δήμο Λάρνακας σε συνεργασία με το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

(στ) Τοποθέτηση περσιάνων στις οικίες και κάλυψη της δαπάνης από την Κυβέρνηση για όσους αναγκάστηκαν να τις τοποθετήσουν με δικά τους έξοδα:

Επί του παρόντος αποφασίστηκε να δοθεί προτεραιότητα στην τοποθέτηση περσιάνων στα υπνοδωμάτια των κατοικιών που κτίστηκαν σε Κυβερνητικούς Οικισμούς στις Α' και Β' Φάσεις του σχεδίου ανέγερσης Κυβερνητικών Οικισμών, η οποία αναμένεται να συμπληρωθεί μέχρι το τέλος του 1988. Εφόσον συμπληρωθεί η τοποθέτηση περσιάνων στις κατοικίες των εν λόγω φάσεων θα προχωρήσει μέσα στο 1989 η τοποθέτηση περσιάνων στις κατοικίες Γ' Φάσης στην οποία συμπεριλαμβάνεται και ο Οικισμός «Καμάρες». Η αποζημίωση όσων έχουν τοποθετήσει ήδη περσιάνες με δικά τους έξοδα θα εξεταστεί αργότερα, δεδομένου ότι προτεραιότητα έχει δοθεί στις κατοικίες που δεν διαθέτουν.

(ζ) Χόρτα και ακαθαρσίες σε χώρους πρασίνου:

(η) Ανάγκη καθαρισμού του ποταμού που διέρχεται μέσω των Οικισμών «Ζήνων» και «Καμάρες»:

Τα θέματα υπό στοιχεία (ζ) και (η) εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δήμου Λάρνακας ο οποίος έχει παρακληθεί να τα εξετάσει.

(θ) Επίσπευση της κατασκευής του δρόμου που ενώνει τους Οικισμούς «Ζήνων» και «Καμάρες»:

Ο πιο πάνω δρόμος προγραμματίζεται να κατασκευαστεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, σε συνδυασμό με την εκτέλεση αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή, τα οποία αναμένεται να αρχίσουν κατά τις αρχές του 1989.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Επειδή οι πρόσφυγες Επισκοπής διαπιστώνουν ότι το ύψος της παρεχόμενης οικονομικής βοήθειας για ανέγερση των κατοικιών αυτοστεγάσεως δεν επαρκεί για την κάλυψη της αναγκαίας δαπάνης, και

Επειδή έχει υποβληθεί επανειλημμένα το αίτημα για δημιουργία κυβερνητικού οικισμού στεγάσεως αντί αυτοστεγάσεως αλλά με αρνητικές μέχρι σήμερα απαντήσεις,

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Γιατί να μην ικανοποιείται το δίκαιο αυτό αίτημα των προσφύγων αφού αυτοί αδυνατούν να κτίζουν με βάση το σχέδιο αυτοστεγάσεως;
- (β) Εξετάζεται η υπαλλακτική λύση της αύξησεως του ποσού της παρεχόμενης βοήθειας, ώστε να επαρκεί για την ανέγερση κατοικιών αυτοστεγάσεως και από τις πλέον άπορες προσφυγικές οικογένειες;»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Οι αρμόδιες Υπηρεσίες έχουν εξετάσει το ενδεχόμενο ανέγερσης Κυβερνητικού Οικισμού στην Επισκοπή Λεμεσού, αποφασίστηκε δε ότι, επί του παρόντος τουλάχιστο, δεν συντρέχουν οι αναγκαίες προϋποθέσεις που να δικαιολογούν κάτι τέτοιο. Προτεραιότητα έχει δοθεί στη δημιουργία Συνοικισμών Αυτοστέγασης στο χωριό, στο οποίο διαχωρίστηκαν 231 συνολικά Κυβερνητικά οικόπεδα που παραχωρήθηκαν για σκοπούς αυτοστέγασης σε ισάριθμες προσφυγικές οικογένειες. Εξάλλου, βρίσκονται υπό ετοιμασία σχέδια για διαχωρισμό άλλων 40—45 οικοπέδων για κάλυψη των στεγαστικών αναγκών νέων προσφυγικών ζευγαριών στο χωριό. Συναφώς αναφέρεται ότι αν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι πρόσφυγες που διαμένουν στο χωριό και αδυνατούν να αυτοστεγασθούν, μπορούν, αν το επιθυμούν, να ζητήσουν να στεγασθούν σε διαθέσιμες κατοικίες Κυβερνητικών Οικισμών σε άλλες περιοχές της Λεμεσού, που υπάρχει σχετική ευχέρεια.

Η παραχωρούμενη οικονομική βοήθεια για αυτοστέγαση σε Κυβερνητικά οικόπεδα είναι ομοιόμορφη για όλους τους Συνοικισμούς Αυτοστεγάσεως και δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί ειδικά για τους Συνοικισμούς της Επισκοπής. Συναφώς αναφέρεται ότι το ύψος της παρεχόμενης βοήθειας για αυτοστέγαση αναθεωρείται κατά διαστήματα για να συνάδει με τα εκάστοτε ισχύοντα οικονομικά δεδομένα. Η τελευταία αναθεώρηση έγινε πριν 10 περίπου μήνες, η οποία συνίστατο σε αύξηση κατά 15% της οικονομικής βοήθειας που παραχωρείται για σκοπούς αυτοστέγασης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω προβλήματα των κατοίκων Παλαιομετόχου:

1. Η διάνοιξη γέφυρας στην περιοχή 'Ασπρογή', γεγονός που θα συντελέσει αποφασιστικά στη ραγδαία ανάπτυξη (οικιστική, γεωργοοικονομική, κ.α.) της κοινότητας.

2. Η αποπεράτωση του δρόμου Παλαιομετόχου—Μενοίκου κι' η διάνοιξη νέου δρόμου Παλαιομετόχου—Κάτω Μονής.

3. Η εξόρυξη νέας γεωτρήσης για αντιμετώπιση του υδρευτικού προβλήματος δεδομένης της ραγδαίας ετήσιας δημογραφικής ανάπτυξης της κοινότητας, που ήδη αριθμεί περισσότερους από 4,000 κατοίκους.

4. Η επίσπευση της απόφασης για βελτίωση και επέκταση του υδρευτικού συστήματος με τη διάθεση του ψηφισθέντος ποσού.

5. Η επέκταση του ιατρείου και η επίσκεψη και παιδίατρου στην κοινότητα.

6. Η ανέγερση γραφείων για το Συμβούλιο Βελτιώσεως και της Χωριτικής Αρχής της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Κατασκευή γέφυρας στην τοποθεσία 'Ασπρογή':

Το αίτημα αυτό υποβλήθηκε πρόσφατα και ήδη ανατέθηκε στην Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας να ετοιμάσει σχετική μελέτη και σχέδια σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοσίων Έργων.

(β) Δρόμος Παλιομετόχου — Μενοίκου — Κάτω Μονής:

Προτεραιότητα έχει η ασφαλτόστρωση του τμήματος του δρόμου από το Παλιομέτοχο μέχρι το Μένοικο που απαιτεί δαπάνη της τάξεως των £70,000, έργο το οποίο άρχισε να εκτελείται από το 1985 και συνεχίζεται.

(γ) Υδατοπρομήθεια:

Το σχέδιο επέκτασης και βελτίωσης του δικτύου υδατοπρομήθειας της κοινότητας, το οποίο προϋποθέσει συνολική δαπάνη £113,000, άρχισε να εκτελείται κατά φάσεις. Φέτος διατέθηκε ποσό £30,000 ενώ πρόσθετο ποσό £30,000 προνοείται και στον Προϋπολογισμό του 1988. Εξάλλου για την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας, προωθείται η εκτέλεση, μέσα στο 1988, άλλου έργου έναντι πρόσθετης δαπάνης £33,000. Και στις δυο περιπτώσεις η Κυβέρνηση επωμίζεται τα 50% της δαπάνης.

(δ) Ανέγερση γραφείων του Συμβουλίου Βελτιώσεως και της Χωριτικής Αρχής:

Το θέμα μελετάται από το Συμβούλιο Βελτιώσεως σε συνεργασία με τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα. Επειδή προέχει η εξεύρεση του κατάλληλου για το σκοπό αυτό χώρου, εξετάζεται το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης μέρους της κοίτης του ποταμού, η οποία εκμισθώθηκε στο Συμβούλιο Βελτιώσεως για τη δημιουργία κοινοτικού πάρκου.

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Η κοινότητα Πωμού της Πάφου διεκδικεί τη λύση των ακόλουθων προβλημάτων:

(1) Με αίτημά της που απέστειλε πριν 6 μήνες θέτει θέμα ευθυγράμμισης του ποταμού για προστασία των αγροτικών κλήρων χωρίς όμως να πάρει καμιά απάντηση.

(2) Διαμαρτύρεται διότι το ισοπεδωτικό μηχάνημα που στάλθηκε το 1986 μετακινήθηκε χωρίς να εκπληρώσει το έργο του και ζητά να αποσταλεί ξανά.

- (3) Διαμαρτύρεται για την αύξηση της τιμής του νερού άρδευσης και ζητά τη μείωσή της λόγω των μειονεκτημάτων που παρουσιάζει το αρδευτικό έργο και του υψηλού κόστους παραγωγής.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτά τα αιτήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«1. Η υπερχειλίση του ποταμού οφειλόταν κατά κύριο λόγο στις παράνομες επεμβάσεις που είχαν γίνει στην κοίτη του ποταμού από ιδιοκτήτες παρακείμενων κτημάτων. Ανεξάρτητα όμως τούτου, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ετοιμάζει σχέδιο ευθυγράμμισης του ποταμού.

2. Ο Κυβερνητικός εκσκαφέας που στάληκε στον Πωμό το 1986 (27.1 — 30.9.1986), αφού συμπλήρωσε την εργασία του στην περιοχή του χωριού, μεταφέρθηκε για εργασία σε αμπελουργικά χωριά στα οποία εφαρμόζεται το Σχέδιο Αναμπέλωσης.

Όταν ο πιο πάνω εκσκαφέας συμπληρώσει τις εργασίες για τις οποίες αναλήφθηκαν υποχρεώσεις, και δεδομένου ότι θα υπάρχει στο χωριό αυξημένο ενδιαφέρον για κατασκευή εγγειοβελτιωτικών έργων που θα δικαιολογεί την επαναφορά του στον Πωμό, το θέμα θα επανεξετασθεί.

3. Η τιμή πώλησης νερού από τον υδατοφράκτη του Πωμού αυξήθηκε από τον Ιούνιο του 1987 κατά μισό σεντ τον τόνο νερού. Η νέα τιμή καθορίστηκε με βάση τις πρόνοιες του περί Κυβερνητικών Υδατικών Έργων Νόμου και τις συμβατικές υποχρεώσεις της Κύπρου, έναντι της Διεθνούς Τράπεζας. Η τιμή αυτή αντιπροσωπεύει μόνο το 35% περίπου του συνολικού κόστους του νερού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει τα πιο κάτω αιτήματα των εκτοπισμένων κατοίκων Λινόπετρας, όπως μας εκτέθηκαν σε τελευταία επίσκεψή μας στον οικισμό: Να ενισχυθούν για προστασία των κατοίκων τα φώτα της οδού Πετρόμπεη, που εκβάλλει στον κύριο δρόμο καθώς και της οδού Καντάρας· άλλωστε, τονίστηκε, η πρόσφατη δολοφονία της Τελώνη διαπράχθηκε στο τέρμα της Πετρόμπεη. Να τοποθετηθούν αστυνομικοί για έλεγχο της τροχαίας κίνησης στην είσοδο και την έξοδο του συνοικισμού, που καθίστανται επικίνδυνοι λόγω της ψηλής τροχαίας κίνησης. Να σηματοδοτηθεί η είσοδος στον οικισμό στο τέρμα της Πετρόμπεη και του κύριου δρόμου. Να στεγανοποιηθούν οι οροφές σε οδούς που κατονούμασαν, όπως: Ριζοκαρπάσου, Πανδώρας, Τρικώμου, Πετρόμπεη κ.α. (Τονίστηκε πως οι κάτοικοι είναι διατεθειμένοι ν' αναλάβουν τη διεκπεραίωση της όλης εργασίας, αν τους καταβληθεί η σχετική δαπάνη). Ν' αναλάβει η πολεοδομία να κατανείμει ισομερώς σε κάθε οικογένεια την ανάλογη κηπευτική έκταση. Ν' αξιοποιηθούν ορθολογιστικά οι χώροι πρασίνου κι όχι να μετατρέπονται σταδιακά σε οικιστικές μονάδες.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η αυξημένη κίνηση οχημάτων από τις 07.00 — 07.30 και 16.00 — 16.30 που παρατηρείται στην είσοδο και έξοδο του Οικισμού είναι φαινόμενο που υπάρχει σχεδόν σ' όλες τις διασταυρώσεις και συμβολές δρόμων κατά τις ώρες αιχμής. Η τοποθέτηση αστυνομικών είναι πρακτικά αδύνατη γιατί το διαθέσιμο προσωπικό χρησιμοποιείται για άλλα καθήκοντα τροχαίας μεγαλύτερης προτεραιότητας. Για την οριστική επίλυση του προβλήματος έχουν ετοιμαστεί πολεοδομικά σχέδια για την κατασκευή λεωφόρου από τη βιομηχανική περιοχή Αγίου Αθανασίου προς την οδό 28ης Οκτωβρίου η οποία θα διέρχεται από την οδό Γρίβα Διγενή, όπου και θα εγκατασταθούν φώτα. Αναφέρεται εξάλλου ότι η υφιστάμενη σηματοδότηση της οδού Πετρόμπεη κρίνεται επί του παρόντος ικανοποιητική.

Έχουν ήδη επιδιορθωθεί οι μονώσεις των πλακών οροφής 21 πολυκατοικιών και 15 κατοικιών, αναμένεται δε σύντομα η συμπλήρωση της επαναστεγανοποίησης άλλων 51 κατοικιών και πολυκατοικιών του Οικισμού.

Οι ανοικτοί ελεύθεροι χώροι των πολυκατοικιών είναι κοινόχρηστοι και δεν μπορούν να καταμεμηθούν στους ενοίκους, όπως ζητείται, για κηπευτικούς σκοπούς.

Οι χώροι πρασίνου αξιοποιούνται σταδιακά μέσα στα πλαίσια των σχεδίων του Οικισμού από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, ανάλογα με τις πιστώσεις που διατίθενται για το σκοπό αυτό στους εκάστοτε Προϋπολογισμούς του ΤΑΕΠ.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Η κοινότητα Παναγιάς ζητεί την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας του χωριού με διενέργεια διατρήσεων.

Ποια η θέση του αρμόδιου Υπουργείου στο πιο πάνω αίτημα;»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Η κοινότητα Παναγιάς παραπονείται ότι οι σωλήνες του δικτύου υδατοπρομήθειας είναι παμπάλαιες και φθαρμένες.

Πότε το αρμόδιο Υπουργείο προτίθεται να προχωρήσει στην αντικατάστασή τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«(α) Ενίσχυση κοινοτικής υδατοπρομήθειας:

Με σκοπό την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας Παναγιάς ανορύχθησαν μέσα στο 1988 δυο γεωτρήσεις που απέβησαν ανεπιτυχείς. Προγραμματίζεται όμως η ανόρυξη ακόμα μιας γεώτρησης.

(β) Αντικατάσταση υδρευτικού δικτύου:

Το υδρευτικό δίκτυο της κοινότητας βρίσκεται σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση και γι' αυτό δεν εγείρεται θέμα αντικατάστασής του. Τα πιο πάνω επιβεβαίωσε και το ίδιο το Συμβούλιο Βελτιώσεως Παναγιάς σε συνεδρία που είχε στις 16.11.1987.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 5 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντιμετώπισή των πιο κάτω προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι γέροντες που διαμένουν στον οικισμό Αθαλάσσας: Η παροχή νοσηλευτικής περίθαλψης σ' ορισμένες περιπτώσεις αδυναμίας αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών — που μας επισήμαναν — με την παρουσία παθολόγου μια φορά τη βδομάδα. Η απόσπαση ιερέα για τις θρησκευτικές ανάγκες του οικισμού. Η βοήθεια των κατοίκων για αποπεράτωση της εκκλησίας του οικισμού. Η δημιουργία ιατρείου στον οικισμό με την αξιοποίηση ενός από τα δυο υπό ανέγερση υποστατικά στον οικισμό.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Τα δύο καταστήματα που ανεγείρονται στον Οικισμό προορίζονται το ένα για καφενείο και το άλλο για παντοπωλείο του Οικισμού και δεν θεωρούνται κατάλληλα για σκοπούς Ιατρείου. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, το θέμα λειτουργίας Ιατρείου θα μελετηθεί από το Υπουργείο Υγείας και θα σας ενημερώσει κατάλληλα.

2. Το αίτημα για επέκταση της εκκλησίας που βρίσκεται κοντά στον Οικισμό εξετάστηκε και στο παρελθόν, χωρίς ωστόσο να προωθηθεί γιατί η Ιερά Αρχιεπισκοπή δεν είναι σε θέση να διαθέσει ιερέα για την υφιστάμενη εκκλησία. Εφόσον μελλοντικά καταστεί δυνατή η εξασφάλιση ιερέα το αίτημα για επέκταση της εκκλησίας θα επανεξεταστεί.»

Ερώτηση ημερομηνίας 6 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 6 Οκτωβρίου 1987.

«Δεδομένου πως για την αποσυμφόρηση της πυκνής τροχαίας κίνησης — ιδιαίτερα σ' ώρες αιχμής — από τις οδούς Προδρόμου και Σεβέρη (που παροχετεύουν το μεγαλύτερο διακινούμενο ρεύμα από τους Αγίους Ομολογητές, το Στρόβολο και τις πέραν του Στροβόλου κοινότητες: Λακατάμια, Δευτερά, Ψημολόφου κ.α. προς τη Λευκωσία), συντελεί αποφασιστικά η αξιοποίηση (με σχετική διαπλάτυνσή της) της οδού Λαρίσης — ή η κατασκευή μικρού, παράλληλου προς την πιο πάνω οδό δρόμου — προεκτεινομένης από το σημερινό αδιέξοδο, προς την κοίτη Πεδιαίου, μέσω της γέφυρας και σε μικρό τμήμα της οδού Βύρωνος (παρά το καφενείο του Δήμου, το παλιό ντεπόζιτο νερού), παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει το όλο πρόβλημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 6 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Ο κόμβος της οδού Προδρόμου είχε διαπλατυνθεί μερικώς κατά το 1980 και βοήθησε στη μερική αποσυμφόρηση της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή.

2. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων ετοιμάζει κατασκευαστικά σχέδια για τη ριζική βελτίωση της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή συμπεριλαμβανομένων και των δυο κόμβων Προδρόμου και Σεβέρη οι οποίοι βρίσκονται πάνω στη Λεωφόρο Γρίβα Διγενή.

Τα Σχέδια για τη διαπλάτυνση της Γρίβα Διγενή από την Προδρόμου μέχρι τη Βύρωνος έχουν ήδη ετοιμασθεί και έχουν εξασφαλισθεί πιστώσεις.

3. Τα κατασκευαστικά σχέδια για ολόκληρη την περιοχή που αναφέρεται πιο πάνω προβλέπεται να είναι έτοιμα κατά το Φεβρουάριο του 1988. Οι κατασκευαστικές εργασίες αναμένεται να αρχίσουν στις αρχές του 1988 με τη διαπλάτυνση του γεφυριού στον ποταμό Πεδιαίο.

4. Θα καταβληθεί προσπάθεια με τις προβλεπόμενες πιστώσεις που θα εγκριθούν για το 1988 να επιταχυνθεί η βελτίωση των πιο πάνω κόμβων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από το αξιότιμο Μέλος της Βουλής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρήνα Κατσελλή και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτούνται οι αρμόδιοι να απαντήσουν:

- (α) Δικαιούνται να διανοίγονται οικόπεδα στη Λάρα; Και, αν ναι, πόσες άδειες για διάνοιξη οικοπέδων έχουν δοθεί στην περιοχή; Υπάρχει σκέψη για αναθεώρηση των πολεοδομικών ζωνών στη Λάρα;
- (β) Εφόσον αποδεδειγμένα το Λατομείο στην Ανδρολύκου καταστρέφει ένα μοναδικό φαράγγι, ποια προστατευτικά μέτρα προτίθεται να λάβει η Κυβέρνηση;
- (γ) Εφόσον ο Ακάμας είναι η μόνη φυσική περιοχή που απόμεινε στην Κύπρο, ποια είναι η πολιτική της Κυβέρνησης για την προστασία του;

Συγκεκριμένα υπάρχουν σκέψεις για κήρυξη ολόκληρης της περιοχής σε Εθνικό πάρκο; Και, αν ναι, τότε θα υλοποιηθεί; Υπάρχουν σκέψεις για ανακήρυξη του Ακάμα μεσοπρόθεσμα σε λευκή ζώνη;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 της αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρήνας Κατσελλή.

«Το Προνόμιο Λατομείου στην περιοχή Ανδρολύκου παραχωρήθηκε σε περιοχή που επεσήμανε το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης λόγω κατάλληλου πετρώματος για την παραγωγή θραυστών σκύρων και άμμου. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένα Κυβερνητικό Τμήμα δεν έφερε ένσταση στην παραχώρηση του Προνόμιου, το οποίο βρίσκεται μέσα σε ιδιόκτητη γη.

Όταν τέθηκε θέμα προστασίας του γειτονικού φαραγγιού προ τριετίας, η Υπηρεσία Μεταλλείων δημιούργησε προστατευτική λωρίδα για την προστασία του. Ο ενδιαφερόμενος λατόμος ανέλαβε να ξεπλύνει με νερό τα σκάρτα χώματα που έσπρωξε στην πλαγιά του φαραγγιού. Επίσης δέχθηκε να συνεργασθεί με την Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών

Πόρων για τη φύτευση δέντρων και θάμνων για επαναφορά του τοπίου στην προτέρα του κατάσταση.

Εν τω μεταξύ το Τμήμα Δασών ανάλαβε να ετοιμάσει περιβαλλοντική μελέτη με σκοπό τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του παραγγιού».

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Κατά τη σύσκεψη της 28/8/1985 για την εξέταση προβλημάτων της Επισκοπής Λεμεσού στο γραφείο Επάρχου Λεμεσού υπό την προεδρία του κ. Στέλιου Κατσέλλη, Γενικού Συντονιστή για προσφυγικά θέματα, μεταξύ άλλων αποφασίστηκε και η παροχή οικονομικής βοήθειας στον πρόσφυγα Λευτέρη Χαπέσιη εξ Επισκοπής ύψους £250 για να αντικαταστήσει τα κεραμίδια της κατοικίας του (Αρ. φακ. 12/76/5/76 Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού).

Επειδή η ως άνω βοήθεια κρίνεται ανεπαρκής για να καλύψει το σκοπό που παραχωρείται, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι απαιτείται δαπάνη τουλάχιστον 1,000, και

Επειδή η κατοικία αυτή παρουσιάζει σοβαρό πρόβλημα διαρροής νερών από τη στέγη, με αποτέλεσμα οι συνθήκες διαβίωσης της προσφυγικής οικογένειας να είναι άθλιες κατά την περίοδο του χειμώνα, και

Επειδή η οικογένεια αυτή δεν έχει τα οικονομικά μέσα να καλύψει την απαιτούμενη δαπάνη.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Εάν προτίθεται να αυξήσει την ανακοινωθείσα βοήθεια δεδομένου ότι αυτή είναι πλήρως ανεπαρκής για να καλύψει τη δαπάνη που απαιτείται για την αντικατάσταση των κεραμιδιών.
- (β) Εάν ναι, πότε προτίθεται να το πράξει;
- (γ) Αφού οι τότε αρμόδιοι βρήκαν δίκαιο το αίτημα του πρόσφυγα τούτου, γιατί η βοήθεια που ανακοινώθηκε να είναι τόσο χαμηλή;»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σ. Χατζηγιάννη.

«Στον κ. Χαπέσιη εγκρίθηκε κατ' εξαίρεση στις 14.1.1986 οικονομική βοήθεια ύψους £250 για να αντικαταστήσει ελαττωματικά κεραμίδια της κατοικίας του, γεγονός για το οποίο έφερε ο ίδιος την ευθύνη, δεδομένου ότι χρησιμοποίησε μεταχειρισμένα αντί καινούρια κεραμίδια. Ο κ. Χαπέσιης αρνήθηκε ωστόσο να παραλάβει τη βοήθεια γιατί δεν ήταν διατεθειμένος να δεχθεί την άσκηση ελέγχου της προς εκτέλεση εργασίας από το Τμήμα Δημοσίων Έργων όπως του ζητήθηκε από τον Έπαρχο Λεμεσού. Συναφώς αναφέρεται ότι η πιο πάνω βοήθεια εγκρίθηκε βάσει σχετικής εκτίμησης του Τμήματος Δημοσίων Έργων σύμφωνα με την οποία το κόστος αγοράς των κεραμιδιών υπολογίστηκε σε £250.

(β) Αν ο κ. Χαπέσιης είναι διατεθειμένος να συνεργασθεί με το Γραφείο Επάρχου Λεμεσού, δεχόμενος τον έλεγχο του Τμήματος Δημοσίων Έργων, σ' ότι αφορά την προς εκτέλεση εργασία, η βοήθεια που εγκρίθηκε (£250) θα του παραχωρηθεί».

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Ανδρέα Φάντη και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Τα τελευταία λίγα χρόνια έχουν διαπραχθεί στην Κύπρο πολλοί φόνοι και άλλα σοβαρά εγκλήματα (διαρρήξεις, ληστείες), που οι αρμόδιες αρχές δεν μπόρεσαν μέχρι σήμερα να εξιχνιάσουν. Απ' αυτό το γεγονός, έχουν δημιουργηθεί δικαιολογημένα στην κοινή γνώμη αισθήματα ανασφάλειας, ανησυχίας καθώς και ερωτηματικά κατά πόσο τα αρμόδια όργανα του κράτους έχουν την ικανότητα να εξιχνιάσουν αυτά τα εγκλήματα και να προσαγάγουν μπροστά στη Δικαιοσύνη τους υπόπτους για τη διάπραξή τους. Η κοινή γνώμη ανησυχεί, επίσης και διερωτάται μήπως η μη εξιχνίαση διαφόρων φόνων και εγκλημάτων δεν οφείλεται σε ανικανότητα ή μόνο σε ανικανότητα αλλά και σε άλλους λόγους.

Έχοντας υπόψη τις ανησυχίες και το αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Για τον αριθμό των φόνων που διαπράχθηκαν στην Κύπρο την τελευταία 5ετία.
- (β) Πόσοι και ποιοι απ' αυτούς παραμένουν ανεξιχνίαστοι μέχρι σήμερα, και
- (γ) Πού αποδίδεται η αδυναμία των αρμοδίων να εξιχνιάσουν αυτούς τους φόνους και άλλα εγκλήματα.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Ανδρέα Φάντη.

«Κατά την περίοδο 1983—1987, είχαμε στην Κύπρο 28 συνολικά φόνους. Από αυτούς, 19 εξιχνιάστηκαν, τέσσερις βρίσκονται υπό εξέταση και πέντε ταξινομήθηκαν ως «ανεξιχνίαστοι» (κατάλογος επισυνάπτεται), από τους οποίους τέσσερις είχαν ως θύματα πρόσωπα Αραβικής καταγωγής με κίνητρα πολιτικές και άλλες διαφορές. Οι ανακρίσεις για τους τέσσερις υπό εξέταση φόνους συνεχίζεται.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, το ποσοστό εξιχνίασης φόνων στην Κύπρο είναι πολύ υψηλό αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι η εξιχνίαση φόνων αλλοδαπών παρουσιάζει εξ αντικειμένου δυσκολίες. Σχετικά αναφέρεται ότι η εγκληματικότητα στην Κύπρο βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα έναντι άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, γεγονός το οποίο αποδεικνύει και την αποτελεσματικότητα της Αστυνομίας μας παρά τις ελλείψεις σε προσωπικό και σε εξοπλισμό που αντιμετωπίζει, για τις οποίες, είναι από καιρό ενήμερη η Βουλή των Αντιπροσώπων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 16 Οκτωβρίου 1987.

«Πάγιο αίτημα των κτηνοτρόφων—αγελαδοτρόφων της κοινότητας Δάσους Άχνας είναι όπως εγκατασταθεί στην κοινότητά τους Κτηνιατρική μονάδα για την παροχή υπηρεσιών προς τις κτηνοτροφικές μονάδες της περιοχής. Προς τούτο δε δηλώνουν και είναι πρόθυμοι να βρουν τον κατάλληλο χώρο και επί πλέον να καλύψουν την απαιτούμενη ποσότητα νερού που θα χρειασθεί για τις ανάγκες του σταθμού. Το αίτημά τους είναι βάσιμο ένεκα του ότι το Δάσος Άχνας διαθέτει

σε αριθμό τις τριπλάσιες αγελάδες από όσες διαθέτει ολόκληρη η περιοχή Κοκκινοχωριών.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή.

- (1) Είναι δυνατή η μεταφορά του κτηνιατρικού σταθμού από την Ορμήδεια στο Δάσος 'Αχνας;
- (2) Εάν δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα, μελετάται η εγκατάσταση μικρότερης κτηνιατρικής μονάδας και τοποθέτηση κτηνιάτρου επί εικοσιτετραώρου βάσεως;»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Ν. Μακρίδη.

- «(α) Η μεταφορά του κτηνιατρικού σταθμού από την Ορμήδεια στο Δάσος 'Αχνας δεν είναι δυνατή. Ο σταθμός αυτός, η ανέγερση του οποίου μόλις αποπερατώθηκε, είναι επανδρωμένος τόσο με προσοντούχο όσο και με τεχνικό προσωπικό και κατάλληλα εξοπλισμένος για να ικανοποιεί τις κτηνιατρικές ανάγκες ολόκληρης της περιοχής Κοκκινοχωριών.
- (β) Η μικρή απόσταση του κτηνιατρικού σταθμού Ορμήδειας από το Δάσος 'Αχνας δεν δικαιολογεί ούτε τη δημιουργία μικρότερου κτηνιατρικού σταθμού ούτε την τοποθέτηση κτηνιάτρου στην περιοχή αυτή. Η εισήγηση για παροχή πάνω σε εικοσιτετράωρη βάση κτηνιατρικής περίθαλψης αποτελεί γενικότερο θέμα το οποίο μελετάται.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 16 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Τον αριθμό των σπιτιών που έχουν ανεγερθεί στους προσφυγικούς συνοικισμούς α) 'Αγ. Ανάργυροι 1, β) 'Αγ. Ανάργυροι 2, γ) Μακάριος Γ', δ) Τριφύλια, ε) Ζήνων, στ) Καμάρες.
- (2) Τον αριθμό των σπιτιών που μένουν αδιάθετα στους πιο πάνω αναφερόμενους συνοικισμούς.
Να αναφέρεται ο συνοικισμός, ο δρόμος και ο αριθμός του σπιτιού.
- (3) Πόσες αιτήσεις για στέγαση εκκρεμούν στους ως άνω συνοικισμούς.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Ι. Αριθμός οικιστικών μονάδων που ανεγέρθηκαν κατά Οικισμό:

(α) 'Αγιοι Ανάργυροι Ι	446	μονάδες
(β) 'Αγιοι Ανάργυροι ΙΙ	439	»
(γ) Μακάριος Γ'	305	»
(δ) 'Αγιος Ιωάννης (Τριφύλια)	147	»
(ε) Ζήνων	163	»
(στ) Καμάρες	251	»

Ολικό

1751 μονάδες

II. Αδιάθετες οικιστικές μονάδες στους πιο πάνω Οικισμούς:

(α) 'Αγιοι Ανάργυροι I

(ι)	Οδός Υδροχόου	αρ.	3:	1	διαμέρισμα	(3	υπνοδ.)
(ιι)	»	»	αρ.	5:	1	»	(2 »)
(ιιι)	Οδός Γαλαξίου	αρ.	4:	1	»	(3	»)
(ιιι)	Οδός Αγ. Αναρ- γύρων	αρ.	1:	1	»	(1	»)
(ιν)	Οδός Κάσιαλου	αρ.	37:	1	»	(1	»)

('Άλλα 3 διαμερίσματα του εν λόγω Οικισμού καταλήφθηκαν παράνομα και καταβάλλονται προσπάθειες ανάκτησής τους από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως).

(β) 'Αγιοι Ανάργυροι II:

Οδός Σύμπαντος αρ. 19: 1 διαμέρισμα (3 υπνοδ.)

(γ) Μακάριος Γ' :

(ι)	Οδός Αγ. Προκοπίου	αρ.	9:	1	διαμέρισμα	(3	υπνοδ.)
(ιι)	Οδός Αγ. Αντωνίου	αρ.	2:	1	διαμέρισμα	(3	υπνοδ.)

(δ) 'Άγιος Ιωάννης:

Δεν υπάρχουν αδιάθετα διαμερίσματα.

(ε) Ζήνων:

(ι)	Οδός Μοιρών	αρ.	2:	1	διαμέρισμα	(3	υπνοδ.)
(ιι)	»	»	αρ.	4:	1	»	(3 »)
(ιιι)	»	»	αρ.	6:	1	»	(2 »)
(ιιι)	»	»	αρ.	6:	2	διαμερίσματα	(3 »)
(ιν)	»	»	αρ.	8:	2	»	(3 »)
(ιν)	Οδός Ωρών	αρ.	17:	1	διαμέρισμα	(3	»)
(ινι)	»	»	αρ.	19:	1	»	(3 »)

(στ) Καμάρες:

Δεν υπάρχουν αδιάθετα διαμερίσματα.

Υπάρχουν επί του παρόντος 37 εγκριμένες αιτήσεις για στέγαση στους πιο πάνω Οικισμούς, ενώ εκκρεμούν για εξέταση στην ΥΜΑΠΕ άλλες 138 αιτήσεις για στέγαση σ' όλους τους Κυβερνητικούς Οικισμούς της Λάρνακας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 17 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει την Βουλή γιατί δεν τοποθετείται αυτοτελής γραμμή ηλεκτροδότησης των κατοικιών Στροβιλιών;»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου με την οποία επικοινωνήσε το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας πληροφόρησε τα εξής:

Κατά καιρούς, όταν καθίσταται ανάγκη απόρριψης ηλεκτρικού φορτίου λόγω

αναγκαίων περιορισμών στην παραγωγή ρεύματος, η Αρχή διακόπτει την παροχή ηλεκτρισμού προς την κατεχόμενη περιοχή Αμμοχώστου, καθώς και προς άλλες περιοχές κατά το δυνατόν εκ περιτροπής, ώστε να περιορίζεται και η ταλαιπωρία των επηρεαζομένων καταναλωτών.

Μια τέτοια διακοπή προς την κατεχόμενη περιοχή Αμμοχώστου επηρεάζει αναπόφευκτα και 19 περίπου υποστατικά στην ακριτική περιοχή Στροβίλια, καθότι ηλεκτροδοτούνται από υποσταθμό και δίκτυο που βρίσκονται στην κατεχόμενη περιοχή. Ας σημειωθεί ότι τα 3 από τα 19 υποστατικά βρίσκονται στα κατεχόμενα, και από αυτά δεν εισπράττονται τα τέλη για την κατανάλωση.

Πριν τρία περίπου χρόνια είχε εκπονηθεί από την ΑΗΚ μελέτη που σκοπούσε στην εναλλακτική σύνδεση/ηλεκτροδότηση των 19 αυτών υποστατικών από τις ελεύθερες περιοχές ώστε, σε περίπτωση τέτοιων διακοπών, να μην επηρεάζονται τα υπόψη υποστατικά. Η υλοποίηση της μελέτης αυτής εκτός του ότι είναι δαπανηρή — της τάξης σήμερα των £14,000 — χρειάζεται και τη συνεργασία των τουρκοκυπρίων μηχανικών, καθότι κάποια εργασία θα πρέπει να εκτελεστεί και εντός τουρκοκρατούμενης περιοχής.

Όμως το γεγονός ότι το ηλεκτρικό δίκτυο θα επεκτείνεται, για τεχνικούς λόγους, και εντός τουρκοκρατούμενης περιοχής μη ευρισκόμενο υπό τον πλήρη έλεγχο και την ασφαλή επίβλεψη της Αρχής — με όλους τους κινδύνους που συνεπάγονται για την ασφάλεια του προσωπικού της Αρχής — υπαγόρευσε στην ΑΗΚ να πάρει την απόφαση να μην προχωρήσει στην υλοποίηση της μελέτης που είχε εκπονηθεί πριν τρία περίπου χρόνια.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από το αξιότιμο Μέλος της Βουλής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρήνα Κατσελλή και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτάται το Υπουργείο Παιδείας γιατί εξακολουθούν τα μαθήματα Οικοκυρικών και Πρακτικών Γνώσεων να διδάσκονται χωριστά σε μαθήτριες και μαθητές αντίστοιχα στα Γυμνάσια, νοούμενου ότι και τα Οικοκυρικά είναι χρήσιμα στους μαθητές και οι Πρακτικές Γνώσεις είναι χρήσιμες στις μαθήτριες.

Ο συγκερασμός των δυο μαθημάτων, αδιακρίτως φύλου, είναι κάτι που επιτάσσουν τα δεδομένα της σύγχρονης κοινωνίας και συνάδει με τη Σύμβαση 34/180 των Ηνωμένων Εθνών για κατάργηση κάθε μορφής διάκρισης με βάση το φύλο.

Πότε προτίθεται να ενοποιήσει τα δυο αυτά μαθήματα ή να ορίσει να διδάσκονται μαθητές και μαθήτριες μαζί εναλλάξ, νοούμενου πως ο διαχωρισμός τους καλλιεργεί ή παρατείνει αναχρονιστικές νοοτροπίες;»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 της αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρήνας Κατσελλή.

«Το Υπουργείο Παιδείας πιστεύει πως τα μαθήματα Οικιακής Οικονομίας είναι χρήσιμα όχι μόνο στις μαθήτριες αλλά και στους μαθητές και ότι τα μαθήματα Πρακτικών Γνώσεων είναι χρήσιμα όχι μόνο στους μαθητές, αλλά και στις μαθήτριες. Πιστεύει, ακόμη, ότι τα μαθήματα αυτά αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για την πληρέστερη προπαρασκευή των νέων μας για τη ζωή.

Με βάση τα πιο πάνω και με απώτερο σκοπό την κατάργηση κάθε μορφής διάκρισης στα δυο φύλα, από το 1982—1983 εισήχθη σταδιακά η διδασκαλία του μαθήματος της Οικογενειακής Αγωγής στις Α' και Β' τάξεις Γυμνασίου.

Με τη διευθέτηση αυτή, από τις τρεις περιόδους Οικιακής Οικονομίας για τα κορίτσια η μια αφιερώνεται για τη διδασκαλία στοιχείων Πρακτικών Γνώσεων για τα αγόρια η μια περίοδος αφιερώνεται για τη διδασκαλία στοιχείων Οικιακής Οικονομίας.

Το Υπουργείο Παιδείας μελετά το θέμα της πλήρους ενοποίησης των μαθημάτων των Πρακτικών Γνώσεων και της Οικιακής Οικονομίας καθώς και τις διαδικασίες της εφορμογής του σχεδίου αυτού.

Το ενοποιημένο σχέδιο ενιαίας διδασκαλίας Πρακτικών Γνώσεων και Οικιακής Οικονομίας θα εισαχθεί σταδιακά για να γίνουν τα αναγκαία εργα-στήρια, γιατί τα υφιστάμενα είναι αυτοτελή και δεν επαρκούν.

Στα πλαίσια του νέου σχεδίου θα δημιουργηθούν ενιαία εργαστήρια πολλαπλής χρήσεως, στα οποία θα μπορούν να διδάσκονται σε αγόρια και κορίτσια ποικιλία θεμάτων και δραστηριοτήτων. Παράλληλα, θα διατηρηθούν τα αυτοτελή εργαστήρια Οικιακής Οικονομίας και Πρακτικών Γνώσεων για τη διδασκαλία των αντίστοιχων θεμάτων σε αγόρια/κορίτσια σε άλλο επίπεδο επιλογής».

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 3 Νοεμβρίου 1987.

«Όπως είναι γνωστό το φράγμα της Ευρέτου είναι ένα από τα μεγάλα φράγματα που προορίζεται να συμβάλει στην αγροτική ανάπτυξη μεγάλης έκτασης της περιοχής των χωριών της Πόλης Χρυσοχούς, στα οποία διαμένουν και πολλοί πρόσφυγες.

Για την εκτέλεση αυτού του έργου δαπανήθηκαν περί τα £10 εκ. λίρες. Για το φράγμα της Ευρέτου μας έχουν υποβληθεί παράπονα και κυκλοφορούν διάφορες φήμες που μεταξύ των άλλων αφορούν μεγάλες διαρροές νερού και χρήση ακατάλληλων υλικών, κατολισθήση όγκου χώματος από τα πλευρά που θα μπορούν να κλείσουν το στόμιο εκροής νερού από το φράκτη, μη τήρηση των προδιαγραφών και ψηλό κόστος με σημαντική υπέρβαση των αρχικών προσφορών.

Μερικές απ' αυτές τις φήμες έχουν δει και το φως της δημοσιότητας.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Αν έχουν τηρηθεί οι προδιαγραφές για την κατασκευή του φράγματος και αν όχι, γιατί;
- (2) Αν πληρώθηκαν μεγαλύτερα ποσά από την αρχική προσφορά, για ποιους λόγους και ποιο το τελικό κόστος;
- (3) Αν πράγματι υπάρχουν ελλείψεις ή παραλείψεις στο σχεδιασμό και στα κατασκευαστικά έργα, ποιες είναι αν υπάρχουν, και πού οφείλονται;
- (4) Αν υπάρχουν διαρροές του νερού, πού οφείλονται και ποια μέτρα έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν;
- (5) Αν υπάρχουν κατολισθήσεις εδάφους από τα πλευρά του φράκτη και πού οφείλονται;
- (6) Αν υπάρχουν και ποια μέτρα λαμβάνονται για αποτροπή κινδύνων επηρεασμού της λειτουργικότητας ή και γενικότερα της ασφάλειας του φράγματος;»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

- «(α) Κατά την κατασκευή του Φράγματος Ευρέτου έχουν τηρηθεί πλήρως όλες οι προδιαγραφές όπως αυτές καθορίζοντο από το σχετικό συμβόλαιο και με βάση τις οδηγίες των Συμβούλων Μηχανικών.
- (β) Η αρχική προσφορά για την κατασκευή του φράγματος ανήρχετο σε £8,366,588. Με την ουσιαστική συμπλήρωση των εργασιών το Δεκέμβριο του 1986 οι συνολικές πληρωμές προς τον Εργολάβο ανήλθαν σε £8,418,065. Οι πληρωμές έγιναν με βάση τις τιμές του συμβολαίου και με βάση τους αυξημένους δείκτες τιμών ορισμένων υλικών και του ωριαίου εργατικού κόστους (οι οποίοι υπόκειντο σε αυξομειώση σύμφωνα με τις πρόνοιες του συμβολαίου). Με την τακτοποίηση όλων των υπολειπομένων εκκρεμοτήτων, υπολογίζεται ότι το τελικό κόστος του Έργου θα ανέλθει στο ποσό των £8,600,000, περίπου, δηλαδή θα προκύψει μια αύξηση της τάξης των £234,000 που οφείλεται σε αυξήσεις ποσοτήτων που προέκυψαν σε μερικά μέρη της εργασίας και που δεν ήτο δυνατό να υπολογισθούν επακριβώς στο στάδιο της ετοιμασίας των εγγράφων για τις προσφορές.
- (γ) Δεν έχει παρατηρηθεί οποιαδήποτε έλλειψη ή παράλειψη στο σχεδιασμό και την κατασκευή του Έργου. Εκτός από τους Συμβούλους Μηχανικούς που είχαν εργοδοτηθεί για τον σχεδιασμό και επίβλεψη της κατασκευής του φράγματος, η υλοποίηση του όλου Έργου παρακολουθείτο και από Ομάδα Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων, όλα δε τα σχέδια και οι προδιαγραφές που είχαν ακολουθηθεί έτυχαν της έγκρισης και της Ομάδας αυτής.
- (δ) Διαπιστώθηκε διαρροή μέσω του φράγματος και των δυο πλευρών όπου στηρίζεται το φράγμα, που στο παρόν στάδιο κυμαίνεται μεταξύ 1,000 και 2,000 κυβικών μέτρων την ημέρα. Η διαρροή αυτή θεωρείται πολύ φυσιολογική και εν πάση περιπτώσει θεωρείται πολύ χαμηλότερη από άλλες διαρροές που παρατηρούνται σε άλλα φράγματα. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονισθεί ότι οι διαρροές από το φράγμα Ευρέτου δεν πρέπει να θεωρούνται πραγματικές απώλειες καθότι εμπλουτίζουν το υδροφόρο στρώμα της Κοιλιάδας Χρυσοχούς από το οποίο γίνεται άντληση για αρδευτικούς και υδρευτικούς σκοπούς.
- (ε)⁴ Παρατηρήθηκε μόνο επιφανειακή κατολίσθηση χωμάτων από τη φυσική πλευρά της λεκάνης του φράγματος. Η κατολίσθηση οφειλόταν κυρίως στο γεγονός ότι η κλίση των χωμάτων αυτών ήτο πολύ απότομη και με την έναρξη συλλογής νερού και την αυξανόμενη υγρασία των χωμάτων αυτών δημιουργήθηκαν συνθήκες αστάθειας που προκάλεσαν την κατολίσθηση η οποία όμως ουδόλως επηρέασε οποιαδήποτε κατασκευή του φράγματος.
- (στ) Από έρευνες που έγιναν στην περιοχή της κατολίσθησης διαπιστώθηκε ότι δεν διαφαίνεται κίνδυνος περαιτέρω κατολισθήσεων σε περιοχές που δυνατό να θέσουν σε κίνδυνο τη λειτουργικότητα ή την ασφάλεια του φράγματος. Ως εκ τούτου και ύστερα από διαβουλεύσεις με την Ομάδα Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων για το Έργο κρίθηκε ότι δεν υπάρχει

ανάγκη να αναληφθεί οποιαδήποτε προληπτική εργασία. Παρά ταύτα, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων συνεχίζει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Υπάρχουν πρόσφυγες στην Κλαυδιά, στο Κιβισίλι και αλλού που αυξήθηκαν τα μέλη της οικογένειάς τους αλλά οι αρχές δεν εγκρίνουν την ανέγερση πρόσθετου δωματίου με το δικαιολογητικό ότι στα σχέδια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως δεν έγινε πρόβλεψη για πρόσθετο δωμάτιο.

Υπάρχουν περιπτώσεις που 4 παιδιά, αγόρια και κορίτσια, υποχρεώνονται να μένουν σε ένα δωμάτιο πράγμα που αποβαίνει σε βάρος της σχολικής τους μόρφωσης και είναι ανεπίτρεπτο από ηθικής άποψης.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, ποια μέτρα προτίθεται να πάρει για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες που παρεμβάλλονται από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως έτσι που να βοηθηθούν οι επηρεαζόμενες οικογένειες.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Με βάση το σχεδιασμό, οι κατοικίες του ενός και των δύο υπνοδωματίων των Κυβερνητικών Οικισμών στα Κλαυδιά και Κιβισίλι επιδέχονται προσθήκες δύο και ενός υπνοδωματίων, αντίστοιχα, όμως, οι οικιστικές μονάδες των τριών υπνοδωματίων δεν επιδέχονται προσθήκη τέταρτου υπνοδωματίου, για τεχνικούς κυρίως λόγους.

Αναφέρεται ωστόσο ότι αν υπάρχουν περιπτώσεις οικογενειών που έχουν ανάγκες πέραν των τριών υπνοδωματίων, είναι δυνατή η μεταστέγασή τους σε άλλους Οικισμούς, όπου υπάρχουν κατοικίες στις οποίες μπορεί να προστεθεί και τέταρτο υπνοδωμάτιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Στο παρελθόν δόθηκαν επανειλημμένες υποσχέσεις από τους αρμοδίους για τη μελέτη και εκπόνηση σχεδίων για την κατασκευή του φράκτη στην τοποθεσία 'Ευλούρικος' για ικανοποίηση των αρδευτικών αναγκών των χωριών 'Αγ. Μάμας, Καπηλειό, Λιμνάτι, Κορφή και Απαισιά.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η μελέτη για την κατασκευή του πιο πάνω φράκτη;
- (β) Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα έναρξης και συμπλήρωσης του έργου, αν η απόφαση για την κατασκευή του είναι θετική;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 1987, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Η κατασκευή φράγματος στον Ξυλούρικον μελετάται μέσα στα πλαίσια του Σχεδίου Ενιαίας Αγροτικής Ανάπτυξης Κρασοχωριών. Οι αρχικές τεχνο-οικονομικές μελέτες που έγιναν για το Έργο βρίσκονται τώρα υπό αναθεώρηση με βάση νέα δεδομένα και αναμένεται ότι εντός του 1988 θα καταστεί δυνατό να εξακριβωθεί η βιωσιμότητα του έργου.

Στη συνέχεια και νοουμένου πως το Σχέδιο θα αποδειχθεί βιώσιμο, θα ληφθούν τελικές αποφάσεις για την υλοποίηση των διαφόρων έργων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χ' Δημητρίου και ληφθείσα στις 8 Δεκεμβρίου 1987.

«Παρακαλώ όπως ενημερώσετε τη Βουλή σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω σοβαρά προβλήματα που απασχολούν τους κατοίκους των συνοικισμών Άσπρες και Αρχάγγελος Μιχαήλ στην Κ. Λακατάμια.

- (1) Το κτίσιμο εκκλησίας.
- (2) Ανέγερση Δημοτικού Σχολείου.»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 1987 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χ' Δημητρίου.

(α) Παρά το ότι προγραμματίστηκε η ανέγερση εκκλησιών λυόμενου τύπου και στους δυο Οικισμούς που αναφέρονται, αυτή αναστάληκε επί του παρόντος, ενόψει της αδυναμίας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής να εξεύρει και διαθέσει ιερείς για τις ανάγκες των εν λόγω εκκλησιών. Το όλο θέμα θα επανεξεταστεί μέσα στο 1988 σε συνάρτηση με τη δυνατότητα εξεύρεσης ιερέων.

(β) Το θέμα της ανέγερσης Δημοτικού Σχολείου, εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και όχι του Υπουργείου Εσωτερικών. Αναφέρεται ωστόσο ότι στον Οικισμό «Άσπρες» συμπληρώθηκε ήδη και λειτουργεί η Α' Φάση του Δημοτικού Σχολείου που καλύπτει ικανοποιητικά τις ανάγκες του εν λόγω Οικισμού. Στο μεταξύ ζητήθηκαν προσφορές για την ανέγερση της Β' Φάσης του Σχολείου (6 πρόσθετες αίθουσες διδασκαλίας), η οποία αναμένεται να συμπληρωθεί πριν το επόμενο σχολικό έτος, 1988/89. Συναφώς αναφέρεται ότι με τη συμπλήρωση της εν λόγω φάσης θα μπορούν να εξυπηρετούνται ικανοποιητικά και οι μαθητές του Οικισμού «Αρχάγγελος Μιχαήλ» που τώρα φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο του Οικισμού «Άγιος Μάμας» Λακατάμιας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι το Σώμα δεν θα ήθελε να συζητήσει σήμερα τα θέματα του Κεφαλαίου Δ'.

Η προσεχής συνεδρία ορίζεται για την επόμενη Πέμπτη, 21 Ιανουαρίου 1988, στις 4.00 το απόγευμα.

Η Ημερήσια Διάταξη θα έχει ως ακολούθως:—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
- (2) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση νόμου).
- (3) Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση νόμου).
- (4) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (5) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (6) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.
- (7) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.
- (8) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1988.
- (9) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (11) Ο περί Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (12) Ο περί Προσλήψεως Εκπαιδευμένων Τυφλών Τηλεφωνητών στη θέση Τηλεφωνητή στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ειδικαί Διατάξεις) Νόμος του 1988.
- (13) Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987.
- (14) Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988.
- (15) Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988.
- (16) Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού (Κανονισμοί) του 1988.
- (17) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.
- (18) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 14 Ιανουαρίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία, στην Αρχή Κρατικών Εκθέσεων, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, δυνάμει των σχετικών νομοθεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 5.30 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Θαλής
Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γαλανός Αλέξης	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δίγκλης Παύλος	Παπαϊωάννου Εζεχίας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σολωμής Χρίστος
Κατσελλή Ρήνα	Στυλιανού Πέτρος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κληρίδης Γλαύκος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μακρίδης Νίκος	Χρίστου Κυριάκος
Μανδριώτης Στέλιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαρκίδης Αλέκος	Χρυσοστόμου 'Αριστος
Μάτσης Ιωάννης	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.
- (2) Έκθεση για τα Νομοσχέδια. 1. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΣΟΔΑΠ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», 2. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΚΕΟ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», 3. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΛΟΕΛ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και 4. «Ο περί Παρατάσεως της Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας ΕΤΚΟ Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.
- (3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ρυθμίσεως και Ελέγχου της Βιομηχανίας Αμπελουργικών Προϊόντων (Τρόποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το θέμα «Αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων Εξουσιοδοτούσαι την Διενέργειαν Δαπάνης εκ του Παγίου Ταμείου, του Ταμείου Αναπτύξεως και του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων διά τον μήνα Φεβρουάριον του 1988» και έγκριση αυτών. (Ψήφιση Δωδεκατημορίων).

(5) Έκθεση για το θέμα «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την Διενέργειαν Δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον Μήνα Φεβρουάριον του 1988» και έγκριση αυτής. (Ψήφιση Δωδεκατημορίου).

(6) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Εμπορικών Αντιπροσώπων (Συγκρότησις και Λειτουργία Συμβουλίου, Εγγραφή Μελών και Τέλη) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών (ως Κανονισμών του 1988).

(7) Έκθεση για τα Έγγραφα περί Προσλήψεως Έκτακτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) και Υπηρεσία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και έγκριση αυτών.

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο και την Πρόταση Νόμου που κηρύχθησαν ως επείγοντα «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμο.

(9) Απόσυρση των Κανονισμών 1. «Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και 2. «Οι περί Αφαιρέσεως και Μεταμοσχεύσεως Βιολογικών Ουσιών Ανθρωπίνης Προελεύσεως Κανονισμοί του 1987».

(10) Ερωτήσεις — Απαντήσεις (Το κεντρικό σφαγείο Κοφίνου και ο τρόπος λειτουργίας του. — Η κοινότητα Ψευδά και τα προβλήματά της. — Η ανέγερση σφαγείου στο χωριό Παχύαμμος. — Οδικά προβλήματα της κοινότητας Χούλου. — Άρδευτικά προβλήματα των κοινοτήτων Γουδί, Χόλη και Σκούλλι. — Η έλλειψη αλιευτικού καταφυγίου στην περιοχή Ξυλοτύπου. — Προβλήματα Καλοπαναγιώτη. — Ο έλεγχος ποιότητας και τιμών των ζωοτροφών από την Επιτροπή Σιτηρών. — Η δημιουργία κτηνοτροφικής ζώνης στο Παραμάλι. — Προβλήματα εκτοπισθέντων στο Τραχώνι Λεμεσού. — Ο δρόμος Συλίκου—Κουκά, Πέρα Πεδί καθώς και η επιδιόρθωση στο γεφύρι Αγ. Γεωργίου Συλίκου. — Ο προγραμματισμός φράγματος ή υδατοδεξαμενής στην Τριμίκλινη. — Περιφερειακά προβλήματα Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας και Αρεδιού. — Η μετακίνηση της υδατοδεξαμενής του Νότιου Αγωγού στο χωριό Ξυλοφάγου. — Η διαρροή αμμωνίας από το εργοστάσιο λιπασμάτων στο Βασιλικό. — Το δικαίωμα στέγης των προσφύγων που είναι νυμφευμένοι με αλλοδαπές. — Η εγκατάσταση τηλεφώνων στα χωριά Αλεθρικό, Κιβισίλι και Μεννόγια. — Τα κριτήρια για άρδευση από το Νότιο Αγωγό καλλιεργήσιμης γης στα χωριά Αναφωτία και Ξυλοτύπου. — Προβλήματα Αστρομερίτη. — Η καταγγελία του πρόσφυγα Μηνά Αντανίου για ευνοιοκρατική μεταχείριση άλλου πρόσφυγα στο συνοικισμό Ξυλοφάγου Ζ2. — Οχληρία από δυσσομία στο συνοικισμό Ξυλοφάγου. — Προβλήματα του πρόσφυγικού συνοικισμού «Καμάρες» στη Λάρνακα. — Η δημιουργία κυβερνητικού πρόσφυγικού οικισμού στην Επισκοπή Λεμεσού. — Προβλήματα Παλαιομετόχου. — Προβλήματα Πωμού. — Αιτήματα των εκτοπισμένων Λινόπετρας. — Η διάνοιξη διατρήσεων στην Παναγιά και η αντικατάσταση των σωλήνων υδατοπρομήθειας. — Τα προβλήματα των εκτοπισμένων γερόντων στον οικισμό Αθαλάσσης. — Η διαπλάτυνση της οδού Λαρίσσης για την αποσυμφόρηση της τροχαίας προς τα νότια προάστια Λευκωσίας. — Η

προστασία του φαραγγιού της Ανδρολύκου. — Το ανεπαρκές της οικονομικής βοήθειας που δόθηκε στον πρόσφυγα Λευτέρη Χαπέση στην Επισκοπή. — Φόνοι και άλλα σοβαρά εγκλήματα που παραμένουν ανεξιχνίαστα. — Η εγκατάσταση κτηνιατρικού σταθμού στο Δάσος 'Αχνας. — Ο αριθμός των ανεγερθέντων κατοικιών στους συνοικισμούς 'Αγ. Ανάργυροι 1, 'Αγ. Ανάργυροι 2, Μακάριος Γ', Τριφύλια, Ζήνων και Καμάρες και πόσες από αυτές μένουν αδιάθετες. — Η ηλεκτροδότηση στα Στροβίλια. — Ο συγκερασμός των μαθημάτων των Οικονομικών και Πρακτικών Γνώσεων στα Γυμνάσια. — Ερωτηματικά για το φράγμα Ευρέτου. — Η ανάγκη ανέγερσης επιπρόσθετου υπνοδωματίου από πρόσφυγες στην Κλαυδιά και το Κιβισίλι. — Η μελέτη για την κατασκευή φράγματος στην τοποθεσία «Ξυλούρικος» στα Κρασοχώρια. — Το κτίσιμο εκκλησίας και Δημοτικού Σχολείου στους συνοικισμούς 'Ασπρες και Αρχάγγελος στην Κ. Λακατάμια).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 21ης Ιανουαρίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.40 μ.μ.)

(Αρ. 15)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η πρότασή μου είναι να προτάξουμε την κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων, διότι υπάρχουν μερικά τα οποία πρέπει να κηρυχθούν ως επείγοντα και να συζητηθούν στη σημερινή συνεδρία.

Παρακαλώ το Γραμματέα να προβεί στην κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (2) Ο περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί Καθωρισμένων Περιουσιών (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Ο περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Ο περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Ο περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου

(9) Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγηση να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί σήμερα. Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται επείγον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(10) Ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και γι' αυτό υπάρχει εισήγηση να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί σήμερα. Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται επείγον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(11) Ο περί Εγκαθιδρύσεως Κεντρικού Φορέως διά την Ισότιμον Κατανομή των εκ της τουρκικής εισβολής και συνεπεία αυτής προκυψάντων βαρών, Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε εκ μέρους όλων των Κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και γι' αυτό υπάρχει εισήγηση να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί στη σημερινή συνεδρία. Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται επείγον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το πρώτο έτοιμο θέμα είναι «Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. Πρόκειται περί Προτάσεως Νόμου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:-

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 16 και 20 Ιανουαρίου 1988. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και της Ένωσης Συντακτών. Στην ίδια συνεδρία ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Αλ. Μαρκίδης και Θ. Μιχαηλίδης.

Σκοπός της προτεινόμενης πρότασης νόμου, όπως κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού, είναι η τροποποίηση της

νομοθεσίας για το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, ώστε η προβλεπόμενη σ' αυτήν υποχρέωση του Ιδρύματος να μεταδίδει με τα κύρια δελτία ειδήσεων του ανελλιπώς αυτούσιες τις εκάστοτε δηλώσεις ή ανακοινώσεις κάθε υποψήφιου Προέδρου, να επεκταθεί και στη δεύτερη προεκλογική περίοδο, όπως οι περίοδοι αυτές καθορίζονται με βάση την εν λόγω νομοθεσία.

Στο στάδιο της μελέτης του πιο πάνω θέματος, η Επιτροπή ασχολήθηκε επίσης με το θέμα του τρόπου επιλογής των δημοσιογράφων οι οποίοι θα καλούνται σύμφωνα με την υπό τροποποίηση νομοθεσία στο τηλεοπτικό πρόγραμμα «Συνάντηση με τον τύπο» που θα έχουν οι υποψήφιοι Πρόεδροι κατά τη δεύτερη προεκλογική περίοδο.

Για το πιο πάνω θέμα, η Επιτροπή, αφού αντάλλαξε απόψεις με όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές, αποφάσισε όπως διαγράψει από την υπό τροποποίηση νομοθεσία τη σχετική πρόνοια που προβλέπει ότι οι δημοσιογράφοι που θα συμμετέχουν στο τηλεοπτικό πρόγραμμα «Συνάντηση με τον τύπο» θα επιλέγονται από τους διευθυντές ή εκπροσώπους των εφημερίδων και θα αντιπροσωπεύουν διάφορες πολιτικές τάσεις και αποχρώσεις.

Με την τροποποίηση αυτή η επιλογή των δημοσιογράφων, οι οποίοι δεν θα υπερβαίνουν τους τρεις, θα γίνεται από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου από πρόσωπα που ανήκουν στη δημοσιογραφική οικογένεια και με βάση τα πλαίσια και τους όρους του προγράμματος που θα συμφωνηθεί με του εκπροσώπους των υποψηφίων Προέδρων.

Παράλληλα η Επιτροπή αποφάσισε να επεκτείνει τη διάρκεια του τηλεοπτικού αυτού προγράμματος από 75 σε 90 λεπτά.

Με βάση όλες τις πιο πάνω θέσεις της η Επιτροπή έχει επανασυντάξει την προτεινόμενη πρόταση νόμου για την οποία και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο, όπως αυτή έχει τελικά διαμορφωθεί.

Τα Μέλη της Επιτροπής κ.κ. Α. Φάντης και Χρ. Πέτας δήλωσαν ότι η Κοινοβουλευτική τους Ομάδα υποστηρίζει ότι η επιλογή των δημοσιογράφων στο πρόγραμμα «Συνάντηση με τον τύπο» θα πρέπει να γίνεται από Ειδική Επιτροπή στην οποία να συμμετέχουν εκπρόσωποι του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, της Ένωσης Συντακτών και των υποψηφίων Προέδρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 5 του Τροποποιητικού περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου του 1987. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Για τα θέματα 4, 5, 6, 7, 8 και 9 υπάρχει κοινή Έκθεση:

«Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1988», «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988», «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988», «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988», «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1988», «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988», 3. «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988», 4. «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 4) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988», 5. «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 5) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 6. «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 6) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Γάκης Χ' Διμητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα

πιο πάνω νομοσχέδια σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιανουαρίου 1988.

Με τους νόμους που προτείνονται σκοπείται η κύρωση των Συμφωνιών που συνομολογήθησαν μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και ξένων Τραπεζών για τη σύναψη δανείων μέχρι συνολικού ύψους 302,525,616 Γαλλικών Φράγκων και 24,694,856 Γερμανικών Μάρκων για τη χρηματοδότηση της αγοράς γαλλικών προϊόντων.

Οι πιο πάνω Συμφωνίες δανείων είναι ανάγκη να επικυρωθούν από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία που ρυθμίζει τα θέματα άσκησης των δημοσιονομικών εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση νομοσχεδίων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμους για την κύρωση των σχετικών Συμφωνιών που αναφέρονται σ' αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικού) Νόμου του 1988.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο δεύτερο νομοσχέδιο, «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την

Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το Τρίτο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το τέταρτο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988».

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το πέμπτο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1988».

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησην της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το έκτο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησην της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1988».

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός Τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Βλέπω ότι απουσιάζει ο Πρόεδρος. Ο οιοσδήποτε Βουλευτής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο κ. Ιωάννης Ιωαννίδης.

Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ (ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:-

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος

Ιωάννης Ιωαννίδης

Θαλής Μιχαηλίδης, εκπροσώπων τον κ. Οδυσσέα Δημητρίου

Κυριάκος Χρίστου

Μιχαήλ Θεοδούλου

Ιάκωβος Κατσουνιώτης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιανουαρίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο θέμα εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας καθώς και του Παγκύπριου Οδοντιατρικού Συλλόγου.

Με το νόμο που προτείνεται, σκοπείται η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας περί Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείο Συντάξεων), ώστε το Πειθαρχικό Συμβούλιο των Οδοντιάτρων να αποτελείται αποκλειστικά από Οδοντιάτρους. Παράλληλα σκοπείται η αύξηση του ανώτατου ορίου της ετήσιας συνδρομής που μπορεί να επιβάλει η Επιτροπή Τοπικού Οδοντιατρικού Συλλόγου στα μέλη του Συλλόγου.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας οι πρόνοιες του πιο πάνω νομοσχεδίου βασίζονται στις ίδιες αρχές που ακολουθήθηκαν σε αντίστοιχες διατάξεις της περί Ιατρών, (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείο Συντάξεων) νομοθεσίας.

Οι εκπρόσωποι του Παγκύπριου Οδοντιατρικού Συλλόγου δήλωσαν στην Επιτροπή ότι συμφωνούν με όλες τις πρόνοιες του πιο πάνω νομοσχεδίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω θέση του Παγκύπριου Οδοντιατρικού Συλλόγου συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείων Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικείμενα του Μέρους II του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 10 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του βασικού νόμου διά της προσθήκης Πίνακος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείων Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Προσλήψεως Εκπαιδευμένων Τυφλών Τηλεφωνητών στη θέση Τηλεφωνητή στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ειδικά Διατάξεις) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΩΝ ΤΥΦΛΩΝ ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΕΙΔΙΚΑ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Νίκος Αναστασιάδης
Αντώνιος Ανδρέου
Ανδρέας Δημητριάδης
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χρίστος Πέτας
Μιχάλης Παπαπέτρου
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14 Ιανουαρίου 1987. Στα πλαίσια της μελέτης της πρότασης αυτής νόμου κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι της Παγκύπριας Οργάνωσης Τυφλών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι όπως διασφαλιστεί νομοθετικά ότι στις κενές θέσεις τηλεφωνητή στη δημόσια και εκπαιδευτική Υπηρεσία και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου θα διορίζονται κατά προτεραιότητα προσοντούχοι τυφλοί εκπαιδευμένοι τηλεφωνητές, κάτοχοι του σχετικού διπλώματος της Σχολής Τυφλών, και ελλείψει τούτων, άλλοι προσοντούχοι ανάπηροι, ενώ αρτιμελή πρόσωπα θα διορίζονται μόνο σε περίπτωση που δεν υπάρχουν υποψήφιοι των πιο πάνω κατηγοριών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πιο πάνω πρότασης νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διορισμοί εκπαιδευμένων τυφλών ως τηλεφωνητών. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προσλήψεως Εκπαιδευμένων Τυφλών Τηλεφωνητών στη θέση Τηλεφωνητή στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ειδικά Διατάξεις) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

«Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987»,

«Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988»,

«Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988»,

«Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988», και

«Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988» αποσύρθηκαν.

Το επόμενο θέμα είναι τα Έγγραφα που κατατέθηκαν στη Βουλή στις 14 Ιανουαρίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία, στην Αρχή Κρατικών Εκθέσεων, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, δυνάμει των σχετικών νομοθεσιών.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (Αρ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιανουαρίου 1988.

Με τα πιο πάνω έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 14 Ιανουαρίου 1988, από τους Υπουργούς Οικονομικών, Παιδείας και Εμπορίου και Βιομηχανίας σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία, τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου και τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας Υπηρεσίας και των Ημικρατικών Οργανισμών κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως τα Έγγραφα εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω Πρόταση νόμου, που έχει ψηφιστεί ως επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η παροχή προθεσμίας μέχρι την 29η Ιανουαρίου 1988 για υποβολή ενστάσεων αναφορικά με το μόνιμο εκλογικό κατάλογο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικά διατάξεις. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέτται ως ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΑΝΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΞΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοχος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, που έχει κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, σκοπείται η αναβολή μέχρι την 30ή Απριλίου 1988 της έκδοσης διαταγμάτων εξώσεως εναντίον ενοικιαστή ακινήτου με βάση τις πρόνοιες της περί Ενοικιοστασίου νομοθεσίας που αναφέρονται σε ουσιαστικές ή ριζικές μετατροπές των ακινήτων από τον ιδιοκτήτη. Απώτερος στόχος της αναβολής αυτής είναι για να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να μελετήσει διεξοδικά τα εγείρομενα ζητήματα και να εισηγηθεί τρόπους άρσης τυχόν αδικιών.

Εξετάζοντας η Επιτροπή το όλο θέμα έλαβε υπόψη ότι τα διατάγματα εξώσεως που ήδη εκδόθηκαν για τους ίδιους πιο πάνω λόγους θα εκτελεστούν μετά ένα χρόνο από της έκδοσής τους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της προτεινόμενης πρότασης νόμου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσωρινή αναβολή εκδόσεως ωρισμένων διαταγμάτων εξώσεως. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «Ο περί Εγκαθιδρύσεως Κεντρικού Φορέως διά την Ισότιμον Κατανομήν των εκ της Τουρκικής Εισβολής και συνεπεία αυτής προκυψάντων βαρών Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΕΩΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΦΟΡΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΟΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗΝ ΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΚΥΨΑΝΤΩΝ ΒΑΡΩΝ, ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Νίκος Αναστασιάδης

Αντώνιος Ανδρέου

Ανδρέας Δημητριάδης

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χρίστος Πέτας

Μιχαήλ Παπαπέτρου

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση

νόμου, η οποία έχει κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου σκοπείται η εγκαθίδρυση Κεντρικού Φορέα προώθησης ισότιμης κατανομής των βαρών που έχουν προκύψει από την τούρκικη εισβολή και κατοχή. Η σύνθεση, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του φορέα αυτού, σύμφωνα με τις πρόνοιες της πρότασης νόμου, θα καθοριστούν με σχετικούς κανονισμούς.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εγκαθίδρυσις Κεντρικού Φορέως. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέτῃται ως ο περί Εγκαθιδρύσεως Κεντρικού Φορέως διά την Ισότιμον Κατανομήν των εκ της τουρκικής εισβολής και συνεπεία αυτής προκυψάντων βαρών, Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων. Αυτό έγινε στην αρχή της συνεδρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 11 Ιουνίου 1987.

«Στον υπεραστικό δρόμο Λευκωσίας — Λάρνακας, παρά το Δάλι, λειτουργεί από το Σεπτέμβρη του 1981 το πρώτο περιφερειακό Γυμνάσιο Λευκωσίας με 39 καθηγητές και 580 μαθητές.

Διανύουμε τώρα τον 6ο μήνα του 1987 και δεν έχουν τοποθετηθεί ακόμη τα απαραίτητα σήματα τροχαίας, όπως προβλέπεται με ειδικούς κανονισμούς των Συμβουλίων Βελτιώσεως της περιοχής Δαλιού — Νήσου.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζεται και πότε η εγκατάσταση των απαραίτητων σημάτων τροχαίας στο ως άνω αναφερόμενο σχολείο.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Οι πινακίδες στην περιοχή Δαλιού — Νήσου έχουν αφαιρεθεί για σκοπούς συντήρησης.

2. Μετά τη σχετική συντήρηση όλες οι απαραίτητες πινακίδες στην περιοχή αυτή έχουν επανατοποθετηθεί στις θέσεις τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 29 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει/ή και σε πιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω περιφερειακά προβλήματα των κοινοτήτων Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας, και Αρεδιού:

1. Η κατασκευή υδατοφράκτη στον ποταμό Ακάκιο ή Μαρούλλενα, γεγονός που θα αποδώσει στην άρδευση μεγάλες εκτάσεις γης αξιοποιήσιμες για μόνιμες κι' εποχιακές καλλιέργειες και για τις τρεις κοινότητες, αίτημα που χρονολογείται από πολλά χρόνια τώρα.

2. Η κατασκευή υδατοδεξαμενών σύμφωνα με τη σύσκεψη στο Υπουργείο Εσωτερικών στις 3/3/1987, κατά την οποία δόθηκαν οδηγίες για υδρογεωλογική μελέτη και για σήμανση κατάλληλων χώρων για την κατασκευή ανάλογων υδατικών έργων.

3. Η δημιουργία περιφερειακού δημοτικού σχολείου στο Αρεδιού, σε μεγάλη χαλίτικη γη, πλάι στον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωρίου, που θ' αναβαθμίσει το γενικότερο εκπαιδευτικό και πολιτιστικό πρόγραμμα των κοινοτήτων.

4. Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Μαλούντας μέχρι τον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Παλαιχωρίου, μια έκταση γύρω στα 1200 μέτρα, γεγονός που θα οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία των τριών κοινοτήτων με την πρωτεύουσα και το σύμπλεγμα Ορεινής.

5. Η αντιμετώπιση του υδρευτικού προβλήματος, στις τρεις κοινότητες με τη συνέχιση των δοκιμαστικών γεωτρήσεων.

6. Η δημιουργία κοινού περιφερειακού σχεδίου συγκομιδής σκυβάλων.

7. Η αναβάθμιση του κοινοτικού ιατρείου Κλήρου και επάνδρωσή του με δεύτερο γιατρό ώστε να προσφέρεται πληρέστερη εξυπηρέτηση στις κοινότητες που καλύπτει το υγειονομικό κέντρο».

Απάντηση ημερομηνίας 4 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(α) Κατασκευή Φράγματος:

Για την κατασκευή Φράγματος στον ποταμό Μαρούλλενας/Ακακίου που ενδιαφέρονται και άλλες παραποτάμιες κοινότητες ετοιμάστηκε προκαταρκτική μελέτη.

Για τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής αυτής μελέτης έχουν ήδη ενημερωθεί οι εκπρόσωποι των κοινοτήτων Ακακίου, Μενοίκου, Κλήρου, Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας και Αρεδιού σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε για το σκοπό αυτό στο Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων στις 30.10.1987. Κατά τη σύσκεψη αυτή αποφασίστηκε όπως πριν από την ετοιμασία της οριστικής μελέτης εξακριβωθούν και καταγραφούν τα υδατικά δικαιώματα εκεί όπου υπάρχουν. Δόθηκαν ήδη σχετικές οδηγίες για διορισμό Υδατικών Επιτρόπων σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία για τυχαία εξακρίβωση και καταγραφή των υδατικών δικαιωμάτων για τα οποία γίνεται λόγος.

(β) Κατασκευή δεξαμενών:

Το ενδεχόμενο κατασκευής δεξαμενών θα εξαρτηθεί από τα αποτελέσματα της οριστικής μελέτης για την κατασκευή φράγματος.

(γ) Ενίσχυση της υδατοπρομήθειας των κοινοτήτων Μαλούντας Αγίου Ιωάννη (Μ) και Αρεδιού.

(ι) Υδατοπρομήθεια Μαλούντας:

Η κοινότητα και τα δυο στρατόπεδα της ΕΛΔΥΚ στην περιοχή υδροδοτούνται από τη γεώτρηση 40/70 με ημερήσια απόδοση 160 κ.μ. νερού. Η κατάσταση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας θεωρείται σαν ικανοποιητική. Παρόλο τούτο ανορύχθηκε επιτυχής γεώτρηση με βάση την οποία ετοιμάστηκε ήδη ανάλογο υδρευτικό σχέδιο για την παραπέρα ενίσχυσή της.

(ιι) Υδατοπρομήθεια Αγίου Ιωάννη (Μ)

Η κοινότητα υδροδοτείται από τη γεώτρηση 120/77 που υδροδοτεί και την κοινότητα Αρεδιού. Από τη γεώτρηση αυτή παρέχονται στην κοινοτική υδατοπρομήθεια Αγίου Ιωάννη (Μ) 82 κ.μ. νερού την ημέρα. Η ποσότητα αυτή θεωρείται σχετικά χαμηλή. Για να βοηθήσουμε την κοινότητα να λύσει οριστικά το υδρευτικό της πρόβλημα ανορύξαμε μέσα στο 1986 γεώτρηση η οποία δυστυχώς απέβη ανεπιτυχής. Δεύτερη γεώτρηση που ανορύχθηκε φέτος είχε την ίδια τύχη. Τη στιγμή αυτή ανορύσσεται και τρίτη γεώτρηση.

(ιιι) Υδατοπρομήθεια Αρεδιού

Η κοινότητα υδροδοτείται από τη γεώτρηση 120/77 που υδροδοτεί, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω και την κοινότητα Αγίου Ιωάννη Μαλούντας. Από τη γεώτρηση αυτή παρέχονται 182 κ.μ. νερού την ημέρα στην υδατοπρομήθεια Αρεδιού. Η ποσότητα αυτή θεωρείται σαν πολύ ικανοποιητική. Στην κοινότητα

υπάρχουν και δυο επιτυχείς γεωτρήσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν εφόσον προκύψει ανάγκη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ο δρόμος που συνδέει τον Άγιο Αθανάσιο με τη Μαθηκολώνη έχει μήκος περίπου 8 χιλιόμετρα. Μέρος του πιο πάνω δρόμου έχει ασφαλτοστρωθεί.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πότε προγραμματίζεται η ευθυγράμμιση και ασφαλτόστρωση του υπόλοιπου δρόμου.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Η βελτίωση του δρόμου Αγίου Αθανασίου — Μαθηκολώνης μήκους 12 χλμ. περίπου περιλήφθηκε για πρώτη φορά στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1985 σαν συνεχιζόμενο έργο.

2. Μέχρι σήμερα με τις πιστώσεις που εγκρίνονται ετησίως στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως, έχει βελτιωθεί πλήρως τμήμα του δρόμου μήκους 2.60 χλμ. και έχουν συμπληρωθεί οι χωματουργικές εργασίες και τα τεχνικά έργα σε τμήμα μήκους 5 χλμ περίπου από τον Άγιο Αθανάσιο προς Μαθηκολώνη. Ας σημειωθεί ότι μέρος των χωματουργικών εργασιών εκτελούνται από τη Μητρόπολη Λεμεσού δωρεάν.

3. Η συμπλήρωση της βελτίωσης όλου του δρόμου θα εξαρτηθεί από τις πιστώσεις που εγκρίνονται ετησίως στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως. Καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για τη διάθεση αυξημένων πιστώσεων για την αποπεράτωση του όλου έργου το συντομότερο δυνατό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 24 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι κάτοικοι του Αγίου Θεοδώρου ιδιοκτήτες των τεμαχίων 78 και 133 του Φ/ΣΧ. LV/16 παραπονούνται ότι κατά τρόπο σκανδαλώδη και προφανώς για πολιτικούς λόγους δεν έχουν συμπεριληφθεί τα κτήματά τους στο αρδευτικό δίκτυο του υδατικού έργου Βασιλικού — Πεντάσχοινου, σε αντίθεση με όλα τα γειτονικά τους κτήματα τα οποία αρδεύονται από το πιο πάνω δίκτυο. Μερικά μάλιστα από τα γειτονικά τους κτήματα έχουν ενταχθεί στο δίκτυο, ενώ είναι πιο απομακρυσμένα και αφού έχουν παρακαμφθεί τα κτήματα των παραπονουμένων. Μια απλή ματιά στο τοπογραφικό σχέδιο και μια επίσκεψη επί τόπου πείθει τον κάθε αντικειμενικό άνθρωπο για την πράγματι δυσμενή διάκριση και αδικία που έγινε σε βάρος των παραπονουμένων κατοίκων του Αγίου Θεοδώρου.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Γιατί δεν έχουν ενταχθεί τα πιο πάνω αναφερόμενα τεμάχια στο αρδευτικό δίκτυο του υδατικού έργου Βασιλικού — Πεντάσχοινου;
- (β) Γιατί έχουν ενταχθεί στο αρδευτικό δίκτυο του υδατικού έργου Βασιλικού — Πεντάσχοινου πιο απομακρυσμένα και μάλιστα ξηρικά κτήματα, ενώ έχουν παρακαμφθεί τα κτήματα των παραπονουμένων;

- (γ) Υπάρχει πρόθεση να ενταχθούν τα πιο πάνω κτήματα των παραπονουμένων κατοίκων του Αγίου Θεοδώρου έστω και τώρα στο αρδευτικό δίκτυο του υδατικού έργου Βασιλικού — Πεντάσχοινου ώστε να αρθεί η αδικία που έγινε σε βάρος τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρινακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

- «(α) Τα κριτήρια για τον καθορισμό της περιοχής που θα εκαλύπτετο αρχικά από το Έργο ήταν η διαθεσιμότητα νερού, η καταλληλότητα των εδαφών και το συμπαγές της περιοχής. Για τις μετέπειτα επεκτάσεις λήφθηκε υπόψη η θέση των τεμαχίων, το επάγγελμα του αιτητή, (κατά πόσο είχε σαν κύριο επάγγελμα τη γεωργία), η ιδιοκτησία του εντός της περιοχής του Σχεδίου και κατά πόσο το τεμάχιο ήταν φυτευμένο ή ξηρικό.

Τόσο η αρχική περιοχή του Σχεδίου όσο και οι μετέπειτα επεκτάσεις βασίστηκαν αποκλειστικά στα πιο πάνω κριτήρια. Όλα τα κτήματα που έχουν ενταχθεί στο σχέδιο για άρδευση πληρούν τα πιο πάνω κριτήρια, ενώ εκείνα των αιτητών δεν τα πληρούν.

- (β) Ο λόγος για τον οποίο εντάχθηκαν άλλα κτήματα στο αρδευτικό δίκτυο του Έργου, ενώ εκείνα των αιτητών εξαιρέθηκαν, είναι ότι τα άλλα κτήματα ανήκουν σε άτομα που εξαρτώνται από τη γεωργία που την έχουν σαν κύριο επάγγελμα, πέραν δε τούτου δεν έχουν άλλα τεμάχια ενταγμένα στο Έργο. Οι παραπόνουμένοι, ιδιοκτήτες των τεμαχίων 78/1 και 133, έχουν ήδη από μια σκάλα έκαστος ενταγμένες στο Σχέδιο που αξιοποιήθηκαν με εσπεριδοειδή.
- (γ) Τα κτήματα των αιτητών για τα οποία γίνεται αναφορά στην Ερώτηση δεν πληρούν τα κριτήρια που καθορίστηκαν και η ένταξή τους στο Σχέδιο καθίσταται αδύνατη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Η κοινότητα Παλιάμπελα της Πάφου αντιμετωπίζει τα πιο κάτω σοβαρά προβλήματα:

- (1) Οι κοινοτικοί δρόμοι είναι όλοι ακόμα χωμάτινοι.
- (2) Τα σπίτια τα οποία κτίστηκαν από το κράτος κατά τη μετακίνηση της κοινότητας παρουσιάζουν σοβαρές και επικίνδυνες ρωγμές.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων ποια μέτρα παίρνει για να βοηθήσει στην επίλυση αυτών των προβλημάτων.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

- «(α) Η συνοικία Παλιάμπελα δημιουργήθηκε το 1976, με τη μεταστέγαση των κατοίκων του ομώνυμου χωριού σε 47 νέα σπίτια που ανεγέρθηκαν από την Κυβέρνηση στο χωριό Πωμός. Μικρές ρωγμές, που δεν

δημιουργούν κανένα κίνδυνο, παρουσιάστηκαν πρόσφατα σε δυο σπίτια μόνο, ένα από τα οποία είναι ακατοίκητο, επειδή ο ιδιοκτήτης του απουσιάζει μόνιμα στο εξωτερικό. Ο ιδιοκτήτης του άλλου σπιτιού συμβουλευτήκε να προβεί σε απλό κλείσιμο των ρωγμών και βάψιμο του σπιτιού.

- (β) Οι δρόμοι της συνοικίας είναι πράγματι χωμάτινοι, με εξαίρεση τμήμα τους, μήκους 200 μέτρων, που ασφαλτοστρώθηκε το 1984 έναντι δαπάνης £2,000. Η ασφαλτόστρωση των υπόλοιπων δρόμων συνδυάστηκε με την αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου του χωριού, περιλαμβανομένης και της συνοικίας Παλιάμπελων, που άρχισε το 1987 και θα συμπληρωθεί φέτος. Γι' αυτό, μέρος των δρόμων προγραμματίζεται να ασφαλτοστρωθεί φέτος και το υπόλοιπο το 1989».

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα πιο κάτω σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Πωμού της Πάφου.

- (1) Πότε θα αρχίσουν οι εργασίες για τη βελτίωση του υδρευτικού δικτύου της κοινότητας για το οποίο υπάρχει σχετικό κονδύλι στον προϋπολογισμό του 1987.
- (2) Πώς αντιμετωπίζεται και πότε προβλέπεται να ικανοποιηθεί το αίτημα για επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου έτσι που να καλύψει τις νέες κατοικίες της κοινότητας οι οποίες είναι χωρίς ηλεκτρισμό.
- (3) Γιατί καθυστερεί και βρίσκεται για 3 χρόνια στο κτηματολόγιο ο φάκελος του αιτήματος της κοινότητας για κατασκευή γηπέδου, και πότε θα ικανοποιηθεί αυτό το αίτημα;
- (4) Πώς αντιμετωπίζεται το αίτημα για επέκταση της οικιστικής ζώνης της κοινότητας και αύξηση κατά 10% του συντελεστή οικοδομής στη δυτική περιοχή;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με διάφορα θέματα που απασχολούν την κοινότητα Πωμού και σε ότι αφορά το θέμα της βελτίωσης του υδρευτικού δικτύου που είναι της αρμοδιότητας του Υπουργείου μου, παραθέτω την πιο κάτω απάντηση.

Για τη βελτίωση του υδρευτικού δικτύου της κοινότητας ετοιμάστηκε σχέδιο για αντικατάστασή του, με δαπάνη £70,000. Το Σχέδιο αυτό προγραμματίστηκε να εκτελεστεί μέσα στο 1987 και 1988. Ήδη με σχετική πίστωση από £40,000 που προβλέφθηκε στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1987 άρχισε η εκτέλεση του έργου από τις 15.10.1987. Οι εργασίες θα συνεχισθούν και θα περατωθούν μέσα στο 1988, αφού πρώτα εγκριθούν οι σχετικές πιστώσεις ύψους £30,000 που προτάθηκαν στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα πιο κάτω σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Πωμού της Πάφου.

- (1) Πότε θα αρχίσουν οι εργασίες για τη βελτίωση του υδρευτικού δικτύου της κοινότητας για το οποίο υπάρχει σχετικό κονδύλι στον προϋπολογισμό του 1987.
- (2) Πώς αντιμετωπίζεται και πότε προβλέπεται να ικανοποιηθεί το αίτημα για επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου έτσι που να καλύψει τις νέες κατοικίες της κοινότητας οι οποίες είναι χωρίς ηλεκτρισμό.
- (3) Γιατί καθυστερεί και βρίσκεται για 3 χρόνια στο κτηματολόγιο ο φάκελος του αιτήματος της κοινότητας για κατασκευή γηπέδου, και πότε θα ικανοποιηθεί αυτό το αίτημα;
- (4) Πώς αντιμετωπίζεται το αίτημα για επέκταση της οικιστικής ζώνης της κοινότητας και αύξηση κατά 10% του συντελεστή οικοδομής στη δυτική περιοχή;»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«(α) Υδατοπρομήθεια:

Η εκτέλεση του έργου βελτίωσης του δικτύου υδατοπρομήθειας του χωριού άρχισε στις 15.10.1987.

(β) Επέκταση ηλεκτρικού δικτύου:

Με βάση αίτημα της Χωριτικής Αρχής για επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου της κοινότητας μέχρι το αλιευτικό καταφύγιο, πράγμα που θα καθιστούσε δυνατή και την ηλεκτροδότηση μερικών κατοικιών του χωριού, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ετοιμάζει σχετικό σχέδιο, το οποίο αναμένεται να συμπληρωθεί σύντομα. Εφόσον η Χωριτική Αρχή εγκρίνει τους όρους του σχεδίου, θα προωθηθεί η εκτέλεσή του.

(γ) Κατασκευή κοινοτικού γηπέδου:

Η καθυστέρηση στην επίλυση του προβλήματος αυτού οφείλεται στη μη ύπαρξη στο χωριό κατάλληλης χαλίτικης γης για να παραχωρηθεί για την κατασκευή του γηπέδου. Ενόψει αυτού και του γεγονότος ότι ο Κοινοτάρχης του χωριού προσφέρθηκε να παραχωρήσει, με αντάλλαγμα, ιδιωτική γη του στο χωριό, που κρίνεται κατάλληλη για την κατασκευή γηπέδου, καταβάλλονται προσπάθειες για την εξεύρεση και παραχώρηση σ' αυτόν χαλίτικης γης που δεν χρειάζεται για άλλους κοινωφελείς σκοπούς και που είναι αποδεκτή στον Κοινοτάρχη ως ικανοποιητικό αντάλλαγμα.

(δ) Πολεοδομικές ζώνες:

Οι πολεοδομικές ζώνες του χωριού τροποποιήθηκαν το 1983. Έκτοτε δεν υποβλήθηκε αίτηση της Χωριτικής Αρχής για περαιτέρω

τροποποιήσεις. Σημειώνεται εν πάση περιπτώσει ότι οι υφιστάμενες οικιστικές ζώνες ικανοποιούν στο πολλαπλάσιο τις ανάγκες των κατοίκων για οικοπεδοποιησίμη γη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 14 Οκτωβρίου 1987.

«Κάτοικοι της κοινότητας Λιμνατίου καταγγέλλουν ότι το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου του χωριού είναι όλο ρωγμές και ακατάλληλο σαν αίθουσα διδασκαλίας για τα 28 παιδιά που φοιτούν στο χωριό.

Εκτός τούτου τα αποχωρητήρια του σχολείου βρίσκονται σε πρωτόγονη κατάσταση και ακατάλληλα για χρήση.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή τι μέτρα σκέφτεται να πάρει και πότε προγραμματίζει την επιδιόρθωση τόσο του κτιρίου όσο και των αποχωρητηρίων του σχολείου.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Με οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας έγιναν πρόσφατα από τη Σχολική Επιτροπή Λιμνατίου βελτιώσεις στο σχολικό κτίριο του χωριού, προγραμματίστηκε δε για το νέο έτος 1988 γενική επιδιόρθωση του κτιρίου, περιλαμβανομένων ασφαλώς και των αποχωρητηρίων, με τη διάθεση συνολικού ποσού £5,000 που θα καλυφθεί με δάνειο και Κρατική βοήθεια.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής:

- (α) Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η εργασία διαχωρισμού των 53 οικοπέδων στην περιοχή Κολοσσίου;
- (β) Προχωρούν οι εργασίες σύμφωνα με τα σχέδια και το χρονοδιάγραμμα;
- (γ) Πότε θα συμπληρωθεί το έργο διαχωρισμού για ν' αρχίσει η παράδοση των οικοπέδων σε δικαιούχους αιτητές;»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«(α) Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε στις 2.7.1987, την επέκταση του Συνοικισμού Κολοσσίου (Περιοχή ΣΤ) με το διαχωρισμό 60 νέων οικοπέδων πάνω σε ιδιωτική και κυβερνητική γη που βρίσκεται μέσα στα όρια των Βρετανικών Βάσεων, οι Αρχές των οποίων έδωσαν τη συγκατάθεσή τους. Ωστόσο, κατά την οριοθέτηση των οικοπέδων από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας αντιμετωπίστηκαν προβλήματα από την ύπαρξη στο χώρο που επελέγη κτηνοτροφικών υποστατικών οι κάτοχοι των οποίων παρεμπόδισαν τις εργασίες οριοθέτησης. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, ο χώρος βρίσκεται μέσα στα όρια των Βρετανικών Βάσεων αντιμετωπίζονται πρόσθετα προ-

βλήματα για τη μετακίνηση των παράνομων αυτών υποστατικών, με συνέπεια την περαιτέρω καθυστέρηση εκτέλεσης των εργασιών διαχωρισμού των οικοπέδων.

- (β) Δόθηκαν ήδη οδηγίες στο Τμήμα Δημοσίων Έργων να προχωρήσει στην ετοιμασία σχεδίων και δελτίων τιμών και ποσοτήτων για να καταστεί δυνατός ο διαχωρισμός τουλάχιστο μέρους των οικοπέδων εκεί όπου δεν εμποδίζεται από την ύπαρξη των αναφερόμενων υποστατικών. Είναι επομένως φυσικό ότι ο καταρτισμός χρονοδιαγράμματος για τη δημιουργία των νέων οικοπέδων προσκρούει σε εξ αντικειμένου δυσκολίες που δεν μπορεί να προβλεφθεί τότε θα καταστεί δυνατό να υπερπηδηθούν.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 4 Νοεμβρίου 1987.

«Πολλοί κάτοικοι της κοινότητας Τσάδας διαμαρτύρονται για τις επανειλημμένες αλλαγές στη σχεδίαση και χάραξη του υπό κατασκευή δρόμου Τσάδας — Λετύμπου ιδιαίτερα στο μέρος του δρόμου που περνά από την κοινότητα Τσάδας.

Επειδή η πρακτική αυτή είναι φανερό κι' αυτονόητο πως είναι εντελώς απαράδεκτη κι' επειδή, το χειρότερο, γίνονται καταγγελίες για ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων με βάση κομματικά κριτήρια, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πόσες φορές αλλοιώθηκε η σχεδίαση του δρόμου και για ποιους λόγους έγινε τούτο.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Η αρχική μελέτη για τη βελτίωση του δρόμου Τσάδας — Λετύμπου — Χούλου, που βελτιώνεται μέσα στα πλαίσια του Τρίτου Σχεδίου Οδικής Αναπτύξεως, προνοούσε νέα χάραξη στην περιοχή του χωριού Τσάδα που θα παράκαμπτε την πυκνοκατοικημένη περιοχή του χωριού.

Επειδή σε μικρό μήκος της πιο πάνω χάραξης μήκους 500 μ. περίπου που σχεδιάστηκε πλησίον και παράλληλα του υφιστάμενου δρόμου δημιουργούνταν μεγάλα ορύγματα και επιχωματώσεις μέσα σε οικιστική περιοχή του χωριού και επειδή υπήρχαν ενστάσεις τόσο από μέλη της Χωριτικής Αρχής όσο και άλλους επηρεαζομένους αποφασίσθηκε όπως βελτιωθεί ο υφιστάμενος δρόμος με ευθυγράμμισή του όπου ήταν δυνατό.

Με την πιο πάνω αλλαγή που ήταν και η μοναδική ουσιαστική αλλαγή που έγινε στο δρόμο Τσάδας — Λετύμπου — Χούλου συνολικού μήκους 13 χλμ. περίπου δεν επηρεάσθηκε δυσμενώς το επίπεδο του όλου έργου και ούτε έγινε οιαδήποτε ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 6 Νοεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η απόφαση και οι σχετικές μελέτες για αξιοποίηση των νερών του ποταμού Κλάριου ή Καρκώτη.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Για την καλύτερη και ορθολογιστικότερη χρήση των νερών του ποταμού Καρκώτη η Κυβέρνηση έχει πάρει, καταρχήν, απόφαση με βάση την οποία εξουσιοδότησε την ετοιμασία Μελέτης Σκοπιμότητας.

Ο Σοβιετικός Οίκος Συμβούλων Μηχανικών στον οποίο ανατέθηκε η ετοιμασία της Μελέτης, υπέβαλε το προσχέδιο της Τελικής Μελέτης Σκοπιμότητας το οποίο έτυχε θεώρησης και επεξεργασίας από τα αρμόδια Τμήματα του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων κατά τη διάρκεια του περασμένου Νοεμβρίου. Τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των αρμοδίων Τμημάτων έχουν διαβιβασθεί στους Σοβιετικούς Συμβούλους Μηχανικούς οι οποίοι σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής σύμβασης θα πρέπει να συμπληρώσουν και υποβάλουν την Τελική Μελέτη Σκοπιμότητας μέχρι το Μάρτιο του 1988.

Η Μελέτη Σκοπιμότητας θα εξετασθεί τότε και υπό το φως των πορισμάτων που θα εκτίθενται σ' αυτή, θα ληφθούν αποφάσεις ως προς την υλοποίηση των προβλεπόμενων έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 6 Νοεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως στον ελλαδικό χώρο εργάζονται και διαβιούν δεκάδες χιλιάδες Κύπριοι — η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων κατέφυγεν εκεί μετά την τουρκική εισβολή χωρίς κανένα απολύτως πρόσκομμα στην εργοδότησή τους από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα με ποιο τρόπο, από πού και με ποια δικαιολογητικά σημειούνται αντιδράσεις στην περίπτωση που μερικές μονάδες Ελλαδιτών αδελφών μας ζητούν ενασχόληση στην Κύπρο.

Συγκεκριμένα παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα ποια πολιτική ακολουθήθηκε στην προκειμένη περίπτωση στο παρελθόν και ποια πολιτική μελλοντικά στοχοθετείται.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με την απασχόληση Ελλαδιτών στην Κύπρο σας πληροφορώ ότι πάγια πολιτική της Κυβέρνησης είναι όπως μέσα στα πλαίσια της υφιστάμενης νομοθεσίας παρέχονται όλες οι δυνατές διευκολύνσεις σε θέματα παραμονής και απασχόλησής τους στην Κύπρο.

Με την ευκαιρία αυτή επιθυμώ να αναφέρω ότι έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες σ' όλες τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών με την υπόδειξη όπως οι υποθέσεις Ελλαδιτών τυγχάνουν προτεραιότητας και χειρισμού, χωρίς καθυστέρηση, οι ίδιοι δε να αντιμετωπίζονται με την προσήκουσα κατανόηση και λεπτότητα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Νοεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντιμετώπιση των πιο κάτω προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι κάτοικοι του προσφυγικού οικισμού Αγίου Μάμα στη Λευκωσία:

- (1) Η επέκταση κι ο σχετικός εμπλουτισμός των αιθουσών προδημοτικής εκπαίδευσης.
- (2) Η πεζοδρόμηση της οδού 'Αγιος Μάμας.
- (3) Η ανακατασκευή των παραδεξάμενων του οικισμού που σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται πρόξενοι με τα λιμνάζοντα νερά εστιών μολύνσεως.
- (4) Η επιδιόρθωση των ρωγματώσεων σε τριάντα περίπου οικιστικές μονάδες που παρουσιάστηκαν πρόσφατα κι η στεγανοποίηση μεμονωμένων προβληματικών οροφών του οικισμού.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Στον προσφυγικό οικισμό Αγίου Μάμα στη Λευκωσία λειτουργεί διθέσιο δημόσιο νηπιαγωγείο το οποίο στεγάζεται σε δυο μικρές λυόμενες αίθουσες, στην αυλή του δημοτικού σχολείου Λακατάμιας Β'.

Στο νηπιαγωγείο αυτό φοιτούν 57 παιδιά ηλικίας 4 1/2 — 5 1/2 χρόνων.

Για να λυθεί το στεγαστικό πρόβλημα του νηπιαγωγείου θα πρέπει να ανεγερθεί νέα αίθουσα και να διαρρυθμιστούν οι υφιστάμενες.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας έκαμαν ήδη τη σχετική μελέτη η δε εκτέλεση του έργου θα προωθηθεί όταν εξασφαλισθούν οι αναγκαίες πιστώσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 25 Νοεμβρίου 1987.

«Συνεχώς μας υποβάλλονται δικαιολογημένα παράπονα από ιδιοκτήτες γης των οποίων η γη απαλλοτριώθηκε για κατασκευή αρδευτικών και άλλων αναπτυξιακών έργων, χωρίς να τους δοθεί δίκαιη ή και καθόλου αποζημίωση, με το δικαιολογητικό ότι αξιοποιήθηκε η υπόλοιπη γη τους.

Είναι γνωστό ότι με τον κατατεμαχισμό της γης σε πολλές περιπτώσεις απαλλοτριώνεται ή και αχρηστεύεται ολόκληρο το κτήμα του επηρεαζόμενου ιδιοκτήτη.

Είναι επίσης γνωστό ότι από τα ανάλογα αναπτυξιακά έργα ανεβαίνουν οι αξίες όχι μόνο στο υπόλοιπο του απαλλοτριωθέντος τεμαχίου, αλλά όλων των κτημάτων της περιοχής, ενώ το τίμημα βαρύνει μόνο τον επηρεαζόμενο ιδιοκτήτη της γης που απαλλοτριώνεται, πράγμα που προκαλεί δίκαια ερωτήματα, παράπονα και διαμαρτυρίες.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Από το 1980 μέχρι σήμερα ποιος είναι ο αριθμός των ιδιοκτητών και η έκταση της γης που απαλλοτριώθηκε ετήσια κατά Επαρχία για δημόσια αναπτυξιακά και άλλα έργα;
- (2) Σε πόσους δόθηκε ή πρόκειται να δοθεί αποζημίωση για τη γη τους που απαλλοτριώθηκε;
- (3) Ποιο είναι το συνολικό ποσό των αποζημιώσεων που έχει εκτιμηθεί και προσφερθεί στους ιδιοκτήτες από τις αρμόδιες αρχές;
- (4) Ποιο είναι κατά μέσο όρο το προσφερόμενο ποσοστό αποζημίωσης σε σχέση με τις τρέχουσες τιμές των κτημάτων στην περιοχή για αντικατάσταση της περιουσίας που έχει απαλλοτριωθεί;
- (5) Ποιος ο αριθμός εκείνων που δεν αποδέχτηκαν την προσφορά, πόσων από αυτούς εκκρεμούν οι υποθέσεις τους στα δικαστήρια και τι ποσά αντιπροσωπεύουν;
- (6) Έγινε ή πρόκειται να γίνει μελέτη για ορθή και δίκαιη αντιμετώπιση των παραπονουμένων και ποια τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα;»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

- «(α) Σ' όλες τις περιπτώσεις, και ανεξάρτητα από το σκοπό της απαλλοτρίωσης, τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της καταβλητέας αποζημίωσης είναι εκείνα που καθορίζονται στο άρθρο 10 του περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης Νόμου, τα κυριότερα των οποίων είναι—
- (i) η κατά το χρόνο δημοσίευσης της σχετικής γνωστοποίησης αξία της ιδιοκτησίας που απαλλοτριώνεται, και
  - (ii) στις περιπτώσεις που απαλλοτριώνεται μέρος ιδιοκτησίας, τόσο η τυχόν επιζήμια επίδραση όσο και η τυχόν υπεραξία στο υπόλοιπο της ιδιοκτησίας.
- (β) Οι πιο πάνω πρόνοιες του Νόμου, που είναι παρόμοιες αντίστοιχων νομοθεσιών άλλων χωρών, θεωρείται ότι είναι γενικά αποδεκτές από το ευρύ κοινό της Κύπρου και δεν μελετάται θέμα τροποποίησης του στο σημείο αυτό. Άλλωστε για όσους θεωρούν ότι αδικούνται προβλέπεται δικαστική διαδικασία.
- (γ) Στοιχεία για όλες τις απαλλοτριώσεις από το 1980 μέχρι σήμερα (αριθμός περιπτώσεων, έκταση απαλλοτριωθείσας ιδιοκτησίας, προσφερθείσες αποζημιώσεις, περιπτώσεις που εκκρεμούν στο Δικαστήριο, κλπ.) είναι δύσκολο να δοθούν χωρίς τη διεξαγωγή πολύχρονης και πολυδάπανης έρευνας γιατί είναι πάρα πολλές. Ωστόσο αν θεωρούνται αναγκαία θα προβούμε στη συλλογή τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Εζεκία Παπαϊωάννου, Κυριάκο Χρίστου και Στέλιο Μανδριώτη και ληφθείσα στις 3 Δεκεμβρίου 1987.

«Από αρκετά χρόνια συζητείται στη Λεμεσό η ανάγκη της δημιουργίας Πολεοδομικών Ζωνών για να μη συνεχίσει η ανεξέλεγκτη και αντιαισθητική ανοικοδόμηση κατοικιών σε οποιαδήποτε περιοχή της Λεμεσού.

Προς το σκοπό αυτό έχει δημιουργηθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών ένα κοινό Συμβούλιο στο οποίο έλαβαν μέρος αντιπρόσωποι Οργανώσεων και Σωματείων, των Δημαρχείων της Πόλης και περιχώρων, αντιπρόσωποι της Πολεοδομίας καθώς και άλλοι, κάτω από την προεδρία του Επάρχου Λεμεσού.

Μετά από πολλές συνεδρίες έχει καταρτισθεί ένα σχέδιο το οποίο θα ολοκλήρωνε η Πολεοδομία και θα το υπόβαλλε στο Υπουργικό Συμβούλιο και σε άλλα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.

Το Δημοτικό Συμβούλιο Λεμεσού για να εμποδίσει κάθε προσπάθεια εκμετάλλευσης του Σχεδίου από σπεκουλάντες της γης ή και από άλλα μεγάλα συμφέροντα, στις 15.10.1987 σε συνεδρίασή του ενέκρινε αυτούσιες τις προτάσεις Πολεοδομίας και Οικήσεως και οι οποίες συνάδουν με τις πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου.

Ενώ όλοι πιστεύαμε ότι λόγω της λεπτότητας του θέματος και των συμφερόντων που διακυβεύονταν η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, έπρεπε να προωθηθεί αμέσως, εντούτοις καθυστερεί να εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο και να εφαρμοσθεί και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα εκατοντάδες επιχειρηματίες και ιδιοκτήτες να ετοιμάζουν εσπευσμένα σχέδια για υποβολή τους στο αρμόδιο τμήμα για έκδοση άδειας οικοδομής προτού επικυρωθεί το πολεοδομικό σχέδιο, και αυτό οδηγεί στην καταστροφή της Λεμεσού.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο.

1. Γιατί να υπάρχει τόση μεγάλη καθυστέρηση στην έγκριση του Πολεοδομικού Σχεδίου της Λεμεσού, εφόσον αυτό εγκρίθηκε από την Πολεοδομία και πέρασε από συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου στις 15.10.1987.

2. Πότε θα υπάρξει επικύρωση της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου από το Υπουργικό Συμβούλιο και αν θα εφαρμοσθεί αναδρομικά από τις 15.10.1987, που είναι η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου;

3. Τι άλλα μέτρα μπορούν να παρθούν προς αυτή την κατεύθυνση έτσι που το Δημοτικό Συμβούλιο να μην είναι εκτεθειμένο αλλά και να αποφευχθούν μεγάλα κτίρια που καταστρέφουν την πόλη και το φυσικό περιβάλλον;»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Εζεκία Παπαϊωάννου, Κυριάκου Χρίστου και Στέλιου Μανδριώτη.

«Σας πληροφορώ ότι οι Πολεοδομικές Ζώνες Λεμεσού έχουν δημοσιευθεί στις 31 Δεκεμβρίου 1987 ως ΚΔΠ αρ. 328/87.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν μπω στην ημερήσια διάταξη, θα ήθελα απλώς, εκ μέρους του Σώματος, να υπενθυμίσω ότι οιοσδήποτε καθ' οιονδήποτε τρόπο παραβαίνει τον περί

Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου Νόμο, να έχει υπόψη του ότι υπάρχουν νομικές συνέπειες και θα υποστεί τις νομικές συνέπειες. Απλώς προς πληροφόρηση.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για τις 24 Φεβρουαρίου ημέρα Τετάρτη, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

- (1) Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988.

Για τους Προϋπολογισμούς θα προσέλθει και θα μιλήσει στη Βουλή ο αξ. Υπουργός Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: — — — —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: — — — —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Δεν θα βάλουμε θέματα στην ημερήσια διάταξη, αλλά υπάρχουν προτάσεις για εγγραφή θεμάτων.

Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Γλαύκος Κληρίδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Ο τραυματισμός του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού, όταν ήταν σε υπηρεσία, η περιθαλπή του στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις Αρχές της Δημοκρατίας».

Η εισήγηση είναι όπως ο θέμα παραπεμφθεί για εξέταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας.

Υπάρχει ένσταση να εγγραφεί και να παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας.

Επίσης ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ κ. Χρίστος Κουρτελλάρης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Οι ανωμαλίες, οι καθυστερήσεις, οι χαριστικές εξυπηρετήσεις εκκλησίας και νομικών προσώπων, τα σκάνδαλα και οι διακρίσεις στις υπηρεσίες του Κτηματολογίου και Χωρομετρίας σε βάρος των αγροτών, των προσφύγων και άλλων μικροϊδιοκτητών», με εισήγηση να παραπεμφθεί στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εκτός του γεγονότος ότι ο τίτλος είναι πολύ μεγάλος, πιστεύουμε ότι προκαταλαμβάνουμε την όλη εξέταση του θέματος, γι' αυτό εισηγούμαστε στον έντιμο κ. συνάδελφο να εγγράψει το θέμα με κάποιο διαφορετικό τίτλο: «Τα προβλήματα», αν θέλει, «στο Κτηματολόγιο» ή οτιδήποτε άλλο και, αν το συμπέρασμα είναι αυτό το οποίο λέγει ο ίδιος, να το δούμε αφού εξετάσουμε το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι μπορούμε να το δεχτούμε, διότι η ουσία είναι απλώς να

παραπεμφθεί το θέμα στην Επιτροπή με τα θέματα που αφορούν το Κτηματολόγιο σε συνάρτηση με τα προβλήματα των εργατών, της εκκλησίας, των αγροτών, των προσφύγων κλπ.

Νομίζω πως δεν πρέπει να υπάρχει ένσταση, διότι η ουσία είναι η ίδια. Ελπίζω και ο εισηγητής να είναι σύμφωνος.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Μέσα στο πνεύμα, κύριε Πρόεδρε, του σημειώματος ασφαλώς θα το δει η Επιτροπή και θα αποδείξει εκείνα που είπα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς! Ας το αφήσουμε στην Επιτροπή να το κρίνει.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 5.05 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Αναστασιάδης Νίκος
Ανδρέου Αντώνης
Γαλανός Αλέξης
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ερωτοκρίτου Κώστας
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κόλοκος Πολύβιος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος
Μανδριώτης Στέλιος
Μάτσης Ιωάννης

Μιχαηλίδης Θαλής
Μιχαηλίδης Χαμπής
Μουσιούττας Νίκος
Ομήρου Γιαννάκης
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαπέτρου Μιχαήλ
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.
- (2) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.
- (3) Έκθεση για τα Νομοσχέδια (1) «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1988», (2) «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988», (3) «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988», (4) «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988», (5) «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 5) Νόμος του 1988», (6) «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.
- (4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Οδοντιάτρων (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Προσλήψεως Εκπαιδευμένων Τυφλών Τηλεφωνητών στη θέση Τηλεφωνητή στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ειδικά Διατάξεις) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (6) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Εγγραφής Εκλογέων και Εκλογικού Καταλόγου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.
- (7) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει των Άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.
- (8) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκθέσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.
- (9) Έκθεση για την Προστασία Νόμου «Ο περί Εγκαθιδρύσεως Κεντρικού Φορέως διά την Ισότιμον Κατανομήν των εκ της Τουρκικής Εισβολής και Συνεπεία Αυτής Προκυψάντων Βαρών, Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.
- (10) Απόσυρση των Κανονισμών (1) «Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987», (2) «Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988», (3) «Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988», (4) «Οι περί Κτηματομέσιτών Κανονισμοί του 1988» και (5) «Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988».
- (11) Ερωτήσεις — Απαντήσεις (Η έλλειψη κατάλληλων σημάτων τροχαίας έξω από το περιφερειακό Γυμνάσιο Δαλιού. — Προβλήματα των κοινοτήτων

Μαλούντας, Αγίου Ιωάννη Μαλούντας και Αρεδιού. — Η ευθυγράμμιση και ασφαλτόστρωση του δρόμου Αγίου Αθανασίου προς Μαθηκολώνη. — Η δυσμενής διάκριση και μη ένταξη στο αρδευτικό δίκτυο Βασιλικού — Πεντάσχοινου ορισμένων κτημάτων στον Άγιο Θεόδωρο Λάρνακας. — Η κοινότητα Παλιάμπελα Πάφου και τα μέτρα που λαμβάνονται για επιδιόρθωση των σπιτιών και των δρόμων. — Ο Πωμός και τα προβλήματα ύδρευσης, ηλεκτρικού δικτύου, γηπέδου και επέκτασης της οικιστικής ζώνης. — Η επιδιόρθωση του σχολείου στο χωριό Λιμνάτι Λεμεσού. — Ο διαχωρισμός οικοπέδων στο Συνοικισμό Κολοσσίου. — Οι επανειλημμένες αλλαγές στη χάραξη του δρόμου Τσάδας προς Λετύμπου. — Η αξιοποίηση των νερών του ποταμού Κλάριου ή Καρκώτη. — Η δυσμενής διάκριση στην εργοδότηση Ελλαδιτών στην Κύπρο. — Προβλήματα του Συνοικισμού Άγιος Μάμας Λευκωσίας. — Η δυσμενής διάκριση σε βάρος των ιδιοκτητών γης στην απαλλοτριώση μέρους των κτημάτων τους και τρόποι θεραπείας. — Οι πολεοδομικές ζώνες Λεμεσού και η καθυστέρηση στην έγκρισή τους από το Υπουργικό Συμβούλιο).

(12) Εγγραφή στο Κεφ. Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

- (α) «Ο τραυματισμός του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού, όταν ήταν σε υπηρεσία, η περίθαλψή τους στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις Αρχές της Δημοκρατίας».
(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Γλαύκο Κληρίδη).
- (β) «Τα προβλήματα στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας».
(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Χρίστο Κουρτελλάρη).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2ας Φεβρουαρίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.05 μ.μ.)

(Αρ. 16)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα μπούμε στο Κεφάλαιο Β', Κατάθεση νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών.

(1233)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγηση να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί αμέσως.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση κηρύσσεται επείγον και παρακαλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΛΟΓΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Χρίστος Σολωμής

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο που έχει κηρυχθεί ως νομοσχέδιο επείγουσας φύσης σε σημερινή συνεδρία της.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας ώστε οι διατάξεις της νομοθεσίας για τις βουλευτικές εκλογές που αφορούν τη σφράγιση των ψηφοδελτίων από τα κόμματα και τη δυνατότητα χρησιμοποίησης των σημείων «n» και «t» κατά την ψηφοφορία να ισχύουν και για τις προεδρικές εκλογές.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου προχώρησε, με την ευκαιρία αυτή, στην εξέταση και αριθμού άλλων θεμάτων που αφορούν την τεχνική προετοιμασία και διεξαγωγή των προεδρικών εκλογών και τα οποία απασχόλησαν τα κόμματα στις τακτικές επαφές τους με το Γενικό Έφορο Εκλογών.

Τα θέματα αυτά αναφέρονται ειδικότερα στα πιο κάτω:—

- (α) Στην αναγκαιότητα να παρασχεθεί η εξουσία στο Γενικό Έφορο Εκλογών για την περίληψη στο ψηφοδέλτιο των φωτογραφιών των υποψηφίων.
- (β) Στον επακριβέστερο καθορισμό του χώρου που τίθεται το σημείο προτίμησης του ψηφοφόρου στο ψηφοδέλτιο.
- (γ) Στην περίληψη πρόνοιας για την προσυπογραφή από τους υποψηφίους ή τους εκπροσώπους τους των εντύπων ή καταστάσεων που περιέχουν τα αποτελέσματα της διαλογής και καταμέτρησης των ψήφων για κάθε εκλογικό κέντρο και εκλογική περιφέρεια.

Ενσωματώνοντας τις ανάλογες τροποποιήσεις για τα πιο πάνω θέματα στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 26 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 35 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 41Α του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εφαρμογή των διατάξεων του περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1987. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο.

Η επόμενη συνεδρία είναι όπως έχει καθοριστεί, για τις 24 Φεβρουαρίου, με την ίδια ημερήσια διάταξη.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 4.10 μ.μ.)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:-**

Αναστασιάδης Νίκος	Μανδριώτης Στέλιος
Ανδρέου Αντώνης	Μαρκίδης Αλέκος
Γεωργιάδης Δήμος	Μιχαηλίδης Θαλής
Γεωργίου Ανδρέας	Μιχαηλίδης Χαμπής
Δημητρίου Οδυσσέας	Μουσιούττας Νίκος
Δίγκλης Παύλος	Παναγίδης Κίμων
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παναγιώτου Ανδρέας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαϊωάννου Εζεχίας
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σολωμής Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Φάντης Ανδρέας
Κατσελλή Ρήνα	Φλουρέντζος Νίκος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κόλοκος Πολύβιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χρίστου Κυριάκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χριστοφίδης Μανώλης
Λαδάς Γεώργιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 24ης Φεβρουαρίου 1988

(΄Ωρα ενάρξεως 4.09 μ.μ.)

(Αρ. 17)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα μόνα θέματα είναι 1) Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988, 2) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988 και 3) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988.

Παρακαλώ τον Υπουργό Οικονομικών να καταθέσει την ομιλία του στο Σώμα.

(ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ)

ΧΡ. ΜΑΥΡΕΛΛΗΣ:

Έντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Έντιμοι Κύριοι Βουλευτές,

Με αισθήματα βαθιάς εκτίμησης και σεβασμού βρίσκομαι σήμερα μαζί σας με την ευκαιρία της συζήτησης των τριών Κρατικών Προϋπολογισμών, λίγες μόνα μέρες προτού αποχωρήσω από τη θέση του Υπουργού Οικονομικών.

Ενόψει της Κυβερνητικής αλλαγής στο τέλος αυτής της βδομάδας είναι αυτονόητο ότι δεν θα ενδιατρίψω σε θέματα πολιτικής, αλλά θα περιοριστώ σε

μια σύντομη αναδρομή στις κυριότερες οικονομικές εξελίξεις κατά την τελευταία δεκαετία και θα αναλύσω τα αποτελέσματα του περασμένου χρόνου και τις προοπτικές για το 1988. Μια σύντομη αναφορά θα κάμω και στα βασικά θέματα που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν στο άμεσο μέλλον.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Όπως ήταν φυσικό τους τελευταίους μήνες η οικονομία μας αποτέλεσε ένα από τα κύρια θέματα της προεκλογικής εκστρατείας. Όπως επίσης ήταν φυσικό, οι εκτιμήσεις όλων των πλευρών για την κατάσταση της οικονομίας επηρεάστηκαν από τις προεκλογικές σκοπιμότητες και επιδιώξεις.

Τώρα όμως που έχει κατακαθίσει ο κορνιακτός της προεκλογικής εκστρατείας μπορεί να γίνει μια αντικειμενική και ορθολογιστική εκτίμηση της πορείας της οικονομίας μας και των τάσεων που διαμορφώνονται σήμερα.

Κοιτάζοντας πίσω, κι αξιολογώντας την πορεία της οικονομίας μας πιστεύω ότι θα πρέπει να είμαστε ικανοποιημένοι. Γιατί και οι επιτυχίες μας στον οικονομικό τομέα ήταν σημαντικές αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι τέτοιες φύσεως που να μπορούν να απαμβλυνθούν και σταδιακά να επιλυθούν, χωρίς μάλιστα να υπάρχει ανάγκη να προσφύγουμε σε μέτρα που να θέτουν σε κίνδυνο το βιοτικό μας επίπεδο. Ας συγκρίνουμε πού βρισκόμαστε σήμερα με την κατάσταση στην οποία είμαστε στα δύσκολα χρόνια μετά που υποστήκαμε τα συντριπτικά πλήγματα της εισβολής και της ημι-κατοχής, που μας αποστέρησαν τα 70% των πλουτοπαραγωγικών μας πόρων. Γιατί μόνο έτσι θα μπορέσουμε να αντιληφθούμε κι εμείς, γιατί οι ξένοι ονόμασαν τα επιτεύγματά μας «οικονομικό θαύμα». Κι ας μην ξεχνούμε ότι την περίοδο αυτή είχαμε να αντιμετωπίσουμε και τις συνέπειες των ενεργειακών κρίσεων, της χαμηλής ανάπτυξης και του καλπάζοντος πληθωρισμού διεθνώς, των συνεχών ανακατατάξεων στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, των ψηλών διεθνών επιτοκίων.

Παρόλα τα προβλήματα και τις αντιξοότητες, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας μας για τα χρόνια 1977-1987 ήταν γύρω στο 7%, σε σύγκριση με λιγότερο από 3% που ήταν εκείνος της διεθνούς οικονομίας. Σαν αποτέλεσμα της γρήγορης αυτής ανάπτυξης το κατά κεφαλή εισόδημά μας αυξήθηκε από τις £890 το 1977 στις £3,200 το 1987. Σε πραγματικούς όρους η μέση ετήσια αύξησή του ήταν της τάξης του 6%. Η ταχύτατη αυτή αύξηση του κατά κεφαλή εισοδήματος βελτίωσε αισθητά τη συγκριτική μας θέση διεθνώς, αφού ο παγκόσμιος μέσος όρος αύξησης του κατά κεφαλή εισοδήματος μόλις ξεπέρασε το 1%.

Βασικό στοιχείο που υποβοήθησε τη γρήγορη αναπτυξιακή μας πορεία κατά την περασμένη δεκαετία ήταν οι μεγάλες επενδυτικές μας δαπάνες, που οδήγησαν στη σημαντική αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας και διέδρυναν αποφασιστικά την παραγωγική βάση της οικονομίας μας. Έτσι δημιουργήθηκαν οι βάσεις και οι προϋποθέσεις για την παραπέρα απρόσκοπτη συνέχιση της ανάπτυξής μας, εφόσον μάλιστα ένα μεγάλο μέρος των επενδύσεων τώρα θα αρχίσει να αποδίδει. Ενδεικτικά αναφέρω ότι στο διάστημα αυτό το μέσο ποσοστό των επενδύσεων της οικονομίας ανήλθε στο 31% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.

Η αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας, που ήταν της τάξης του 3.2% το χρόνο, ξεπέρασε τους στόχους που τέθηκαν στα Έκτακτα Σχέδια Οικονομικής Δράσης. Χάρης στη γρήγορη ανάπτυξη της οικονομίας δημιουργήθηκαν ταυτόχρονα περιθώρια και για παράλληλη αύξηση της απασχόλησης με πολύ γρήγορους

ρυθμούς. Έτσι στη διάρκεια της δεκαετίας δημιουργήθηκαν 60,700 νέες θέσεις απασχόλησης, με αποτέλεσμα να απορροφηθεί πέραν του 95% της αύξησης του εργατικού δυναμικού και να συγκρατηθεί η ανεργία σε συγκριτικά χαμηλά επίπεδα, σε μια περίοδο όπου διεθνώς η μαζική ανεργία κατόντησε ο κανόνας. Κι αυτό παρόλο που στην ίδια περίοδο αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό, από το 40.4% το 1977 στο 46.2% το 1987 και περιορίστηκαν οι ευκαιρίες προσωρινής απασχόλησης στο εξωτερικό.

Η γρήγορη ανάπτυξη και η επεκτατική κυβερνητική οικονομική πολιτική που τη στήριξε, σε συνδυασμό και με τις αρνητικές διεθνείς εξελίξεις δημιούργησαν κάποια προβλήματα σταθερότητας στην οικονομία. Τα προβλήματα όμως αυτά σε κανένα στάδιο δεν ξέφυγαν από τον έλεγχο. Αντίθετα μάλιστα, ο ρυθμός πληθωρισμού, ο οποίος διατηρήθηκε πάντοτε σε αποδεκτά επίπεδα, σταδιακά μειώθηκε κάτω από το 3%. Παράλληλα, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το οποίο σαν αποτέλεσμα της ανεπάρκειας των εθνικών πόρων να χρηματοδοτήσουν τις τεράστιες επενδυτικές δαπάνες, παρουσίαζε μετά την εισβολή μεγάλα ελλείμματα, σταδιακά βελτιώθηκε, σε βαθμό μάλιστα που σήμερα να παρουσιάζεται πλεονασματικό.

Η γρήγορη ανάπτυξη κάλυψε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Στο γεωργικό τομέα τα μεγάλα αρδευτικά και άλλα έργα, επιστέγασμα των οποίων αποτελούν το φράγμα του Κούρρη και ο Νότιος Αγωγός, βοήθησαν στην ανάπτυξη του γεωργικού τομέα. Έτσι δημιουργήθηκαν νέες προοπτικές για αύξηση της αγροτικής παραγωγής και των αγροτικών εισοδημάτων, ιδιαίτερα ενόψει και των τεράστιων προοπτικών που διανοίγονται με την τελωνειακή ένωση με την ΕΟΚ. Με τα έργα αυτά λύθηκε ουσιαστικά για τις επόμενες δεκαετίες το χρόνιο αρδευτικό και υδρευτικό πρόβλημα. Ο βιομηχανικός τομέας διεύρυνε και διαφοροποίησε αισθητά την παραγωγή και τις εξαγωγές του. Ο τομέας των υπηρεσιών στον οποίο η Κύπρος διαθέτει σοβαρά συγκριτικά πλεονεκτήματα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και της ποιότητας του εργατικού της δυναμικού, αναπτύχθηκε με εξαιρετικά ψηλούς ρυθμούς. Σήμερα η Κύπρος αποτελεί ένα σημαντικό τουριστικό, χρηματοδοτικό και εμπορικό κέντρο, καθώς και κέντρο υπεράκτιων και ναυτιλιακών δραστηριοτήτων και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Σημαντική πρόοδος επιτεύχθηκε και στις τηλεπικοινωνίες, με αποτέλεσμα η Κύπρος να συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πιο προηγμένες χώρες διεθνώς στον τομέα αυτό. Έγιναν επίσης πολύ σημαντικά οδικά έργα, ενισχύθηκε αισθητά η δυναμικότητα της Αρχής Ηλεκτρισμού, επεκτάθηκαν και εκσυγχρονίστηκαν τα λιμάνια και το Αεροδρόμιο Λάρνακας, κατασκευάστηκε νέο αεροδρόμιο στην Πάφο, αναδημιουργήθηκε και επεκτάθηκε ο εθνικός μας μεταφορέας και κατέστη ικανός να εκπληρώσει απρόσκοπτα το σοβαρό ρόλο του. Με τα έργα που έγιναν η Κύπρος άλλαξε τελείως όψη και κατέστη μια σύγχρονη χώρα με μια δυναμική οικονομία.

Η οικονομική πρόοδος έδωσε τη δυνατότητα να υπάρξει σοβαρή βελτίωση και στον κοινωνικό τομέα. Έτσι, στο διάστημα της περιόδου 1977-1987 οι κρατικές κοινωνικές παροχές σχεδόν πενταπλασιάστηκαν, ενώ σε πραγματικούς όρους η αύξησή τους ήταν της τάξης του 136%. Ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα στον κοινωνικό τομέα είχε η εισαγωγή του Αναλογικού Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έτσι που η οικονομική εξάρτηση των συνταξιούχων αποτελεί πλέον παρελθόν. Ακόμα, χάρις στα διάφορα σχέδια στέγασης, ανακούφισης και επαναδραστηριοποίησης των προσφύγων, δημιουργήθηκαν συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης και αγτοχής μέχρι την επιστροφή στις πατρογονικές τους εστίες.

Σημαντικά βήματα έγιναν επίσης στην περίπτωση των Κοινωνικών Υπηρεσιών. Μεταξύ άλλων γενικεύτηκε η δωρεάν παιδεία και αναβαθμίστηκε και εκσυγχρονίστηκε το εκπαιδευτικό μας σύστημα, επεκτάθηκαν ποιοτικά και ποσοτικά και αποκεντρώθηκαν οι κρατικές υπηρεσίες υγείας που καλύπτουν σήμερα 80% περίπου του πληθυσμού. Τούτο γίνεται κατορθωτό με τη δημιουργία σύγχρονων νοσοκομείων που είτε έχουν ήδη ανεγερθεί, είτε βρίσκονται στα τελικά στάδια της προώθησής τους.

Η κατακόρυφη άνοδος των κοινωνικών παροχών και η ποσοτική και ποιοτική επέκταση των κοινωνικών υπηρεσιών, σε συνδυασμό και με την προοδευτικότητα του φορολογικού συστήματος, οδήγησαν στην αισθητή βελτίωση της κατανομής του εθνικού εισοδήματος υπέρ των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων. Βελτίωση σημειώθηκε και στη συγκριτική θέση των μισθωτών το μερίδιο των μισθών και ημερομισθίων, στο δημιουργούμενο καθαρό εισόδημα συντελεστών παραγωγής, σημείωσε άνοδο από το 43% το 1977, στο 54% το 1987.

Το βασικότερο πρόβλημα στη διάρκεια του μεγαλύτερου μέρους της δεκαετίας (που ήταν όμως αναπόφευκτο) ήταν η αδυναμία των πόρων της οικονομίας να καλύψουν τις τεράστιες επενδύσεις, γεγονός που, όπως ήδη ανέφερα, οδήγησε στη δημιουργία ελλειμμάτων στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Τα ελλείμματα αυτά σε συνδυασμό και με την ανάγκη να αυξηθούν τα συναλλαγματικά μας αποθέματα σε ψηλά επίπεδα για λόγους ασφάλειας, οδήγησαν σε αύξηση του εξωτερικού μας χρέους, που στο τέλος του 1987 έφθασε στο 37% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Παρόλα, όμως, τα ψηλά επιτόκια που επικράτησαν διεθνώς, το ποσοστό εξυπηρέτησης του χρέους αυτού διατηρήθηκε σε χαμηλά σχετικά επίπεδα, γύρω στο 13%, σε σύγκριση με 25% που είναι ο μέσος όρος των αναπτυσσόμενων χωρών. Η φερεγγυότητα της Κύπρου διατηρείται σε πολύ ψηλά επίπεδα. Με τη σημαντική άνοδο των αποταμιεύσεων της οικονομίας, την κάμψη στη ροπή για εισαγωγές και τη διαμόρφωση του ποσοστού των επενδύσεων σε πιο φυσιολογικά επίπεδα, τα τελευταία χρόνια τα ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών άρχισαν να μειώνονται και το 1987 μετατράπηκαν σε πλεόνασμα. Έτσι δημιουργούνται αυξημένα περιθώρια για την αποπληρωμή του εξωτερικού μας χρέους. Τα περιθώρια αυτά αναμένεται να αυξηθούν ακόμη περισσότερο με την απόδοση στο σύντομο μέλλον των τεράστιων επενδύσεων των τελευταίων χρόνων.

Αυξημένα περιθώρια ασφάλειας δημιουργούνται και από το γεγονός ότι τα συναλλαγματικά μας αποθέματα έχουν σταδιακά αυξηθεί σε επίπεδα που σήμερα καλύπτουν σχεδόν 5 χρόνων τόκους κι αποπληρωμές κεφαλαίου για το εξωτερικό μας χρέος και γύρω στους 9.5 μήνες εισαγωγών.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1987

Οι οικονομικές εξελίξεις κατά το 1987 ήταν γενικά πολύ ικανοποιητικές. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό, αλλά και ενθαρρυντικό για τις μελλοντικές εξελίξεις, είναι το γεγονός ότι επιτεύχθηκαν παράλληλα κατακόρυφη άνοδος στο ρυθμό ανάπτυξης και σημαντική ενίσχυση της σταθερότητας της οικονομίας και τούτο χωρίς να υπάρξει σημαντική ενοχική επίδραση από καθαρά εξωγενείς παράγοντες. Μάλιστα το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της οικονομίας, που είναι το βασικό μέγεθος στο οποίο αντανακλάται ο βαθμός της εξωτερικής σταθερότητας μιας οικονομίας, παρουσίασε πλεόνασμα για πρώτη φορά την τελευταία εικοσαετία.

Ο κύριος παράγοντας που οδήγησε στην αισθητή βελτίωση της οικονομικής κατάστασης κατά το 1987 ήταν η εξαιρετική επίδοση των εξαγωγών. Έτσι, οι συνολικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών υπολογίζεται ότι αυξήθηκαν κατά 17.7% σε τρέχουσες τιμές ή κατά 14% σε πραγματικούς όρους. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι για πρώτη φορά στη σύγχρονη οικονομική μας ιστορία οι συνολικές εξαγωγές ξεπέρασαν τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.

Η κατακόρυφη άνοδος των συνολικών εξαγωγών ήταν από τη μια το αποτέλεσμα της ανάκαμψης που παρατηρήθηκε στις εξαγωγές εγχώρια παραγόμενων αγαθών, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 24.8% και η συνέχιση της γρήγορης ανάπτυξης των εξαγωγών υπηρεσιών. Ιδιαίτερα θετική ήταν η επίδοση του τουρισμού. Ο αριθμός των ξένων περιηγητών ξεπέρασε το φράγμα του ενός εκατομμυρίου, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 18.4%, ενώ τα άμεσα έσοδα από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα αυξήθηκαν κατά 26.5%, ξεπερνώντας τα £325 εκ. Ανάλογη βέβαια αύξηση σημείωσαν και τα άλλα έσοδα από υπηρεσίες που σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως τα έσοδα των Κυπριακών Αερογραμμών από τη μεταφορά επιβατών.

Ένας από τους κύριους συντελεστές για τη σημαντική διεύρυνση των συνολικών εξαγωγών ήταν η βελτίωση στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας που άρχισε να παρατηρείται από το 1986. Ειδικά όμως στην περίπτωση των εξαγωγών εγχώρια παραγόμενων αγαθών βοήθησε και η βελτίωση που παρατηρήθηκε σε ορισμένες παραδοσιακές αγορές, αλλά και οι εντατικές προσπάθειες των επιχειρηματιών μας για παραπέρα διείσδυση σε Ευρωπαϊκές και άλλες αγορές. Σαν αποτέλεσμα των παραγόντων αυτών οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 34%. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή ήταν η διεύρυνση κατά 72% στις εξαγωγές ειδών ένδυσης, κατά τους πρώτους δέκα μήνες του 1987.

Πέρα από την κατακόρυφη άνοδο των εξαγωγών, στη σημαντική επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης κατά το 1987 συνέβαλε και η ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης κατά 3.5% σε πραγματικούς όρους, σαν αποτέλεσμα της αύξησης της αγοραστικής δύναμης. Προς την ίδια κατεύθυνση βοήθησε επίσης και η διατήρηση της ροπής για εισαγωγές σε συγκριτικά χαμηλά επίπεδα.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας μέσα στο 1987 προκαταρκτικά υπολογίζεται γύρω στο 7%, σε σύγκριση με 3% το 1986. Ο ρυθμός που επιτεύχθηκε ξεπέρασε κατά πολύ το στόχο που τέθηκε στο Πέμπτο Έκτακτο Σχέδιο.

Όλοι ανεξαιρέτα οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας, για πρώτη φορά από το 1980 παρουσίασαν θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ιδιαίτερα θεαματικός ήταν ο ρυθμός διεύρυνσης του υποτομέα των ξενοδοχείων και εστιατορίων κατά 14%, ενώ πολύ ψηλούς ρυθμούς σημείωσαν και οι υπόλοιποι τομείς των ιδιωτικών υπηρεσιών. Σαν αποτέλεσμα ο μέσος όρος ανάπτυξης του ευρύ τομέα των ιδιωτικών υπηρεσιών ανήλθε στο 8%. Ρυθμό ανόδου ψηλότερο από το μέσο όρο σημείωσε και ο τομέας της μεταποίησης, σαν αποτέλεσμα της ανάκαμψης των εξαγωγών του, και έφτασε γύρω στο 8%. Ο γεωργικός τομέας μετά την κάμψη των τελευταίων δυο χρόνων διευρύνθηκε κατά 5.4%. Η επαναλειτουργία του συγκροτήματος των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών είχε σαν αποτέλεσμα να σημειωθεί θετικός ρυθμός ανάπτυξης και στον τομέα των μεταλλείων και λατομείων για πρώτη φορά από το 1980. Τέλος ο τομέας των κατασκευών παρουσίασε σημαντική διεύρυνση, ενώ ο τομέας του ηλεκτρισμού, φωταερίου και νερού συνέχισε τη γρήγορη ανάπτυξή του με ρυθμό πέραν του 10%.

Στην αισθητή επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας συνέβαλαν επίσης η αύξηση της παραγωγικότητας και η αύξηση της απασχόλησης. Η αισθητή αύξηση της απασχόλησης οδήγησε σε μείωση του μέσου ποσοστού ανεργίας από το 3.6% το 1986 στο 3.4% το 1987. Είναι αξιοσημείωτο ότι η τάση κάμψης της ανεργίας κατά τη διάρκεια του 1987 ήταν ακόμα πιο έντονη από όσο παρουσιάζεται με βάση τους μέσους όρους. Έτσι, ενώ τους πρώτους 4 μήνες του χρόνου το ποσοστό ανεργίας ήταν ψηλότερο από τους αντίστοιχους μήνες του 1986, μετά το Μάιο παρουσιάζει αισθητή κάμψη. Ενδεικτικά αναφέρω ότι τον περασμένο Δεκέμβριο ο αριθμός των ανέργων ήταν κατά 1,863 άτομα χαμηλότερος παρά το Δεκέμβριο του 1986, ενώ το ποσοστό ανεργίας ήταν μόνο 2.9% σε σύγκριση με 3.7%.

Η έντονη άνοδος στην παραγωγική δραστηριότητα και η κάμψη στην ανεργία οδήγησαν σε επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των μισθών/ημερομισθίων στο 7.2%, σε σύγκριση με 5.4% το 1986. Σε πραγματικούς όρους η αύξηση ήταν της τάξης του 4.3%, σε σύγκριση με 4.2% το 1986, ξεπερνώντας και πάλιν την αύξηση της παραγωγικότητας.

Ο ρυθμός πληθωρισμού σημείωσε ελαφρή αύξηση από το 1.2% το 1986 στο 2.8%. Η αύξηση αυτή ήταν το αποτέλεσμα της αναζωοπύρωσης του διεθνούς πληθωρισμού, των ψηλών τιμών των φρούτων και λαχανικών και της σταθεροποίησης των λιανικών τιμών των πετρελαιοειδών, σ' αντίθεση με την κατακόρυφη κάμψη που είχαν το 1986. Είναι αξιοσημείωτο ότι προς το τέλος του χρόνου ο ρυθμός πληθωρισμού ήταν χαμηλότερος παρά ο μέσος όρος για τη χρονιά ολόκληρη.

Η γενικότερη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης βοήθησε στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, με αποτέλεσμα να παρουσιαστούν τάσεις ανάκαμψης των ιδιωτικών επενδύσεων, οι οποίες διευρύνθηκαν κατά 3%, σε πραγματικούς όρους. Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η άνοδος στις επενδύσεις του μεταποιητικού τομέα, ενώ γενικότερα υπήρξε βελτίωση στην κατανομή των επενδύσεων. Σε αντίθεση οι επενδυτικές δαπάνες του δημόσιου τομέα, που το 1986 ήταν ιδιαίτερα αυξημένες λόγω των δαπανών για την αγορά σωλήνων για το Νότιο Αγωγό, παρουσίασαν ελαφρή κάμψη. Επειδή η αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος ξεπέρασε την αύξηση των επενδύσεων, το ποσοστό των επενδύσεων της οικονομίας παρουσίασε μικρή μείωση σε σχέση με το 1986.

Η κάμψη στο ποσοστό των επενδύσεων, σε συνδυασμό και με το γεγονός ότι οι αποταμιεύσεις της οικονομίας αυξήθηκαν κατακόρυφα κατά 16.5%, οδήγησαν στη δημιουργία πλεονάσματος στους χρηματοδοτικούς πόρους της οικονομίας. Σαν αποτέλεσμα το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε πλεόνασμα της τάξης των £50 εκ. σε σύγκριση με έλλειμμα £3.5 εκ. το 1986.

Το ψηλό πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ήταν ένας από τους κύριους παράγοντες για την αύξηση των συναλλαγματικών αποθεμάτων που στο τέλος του 1987 ήταν £510 εκ. περίπου, σε σύγκριση με £477.9 εκ. στο τέλος του 1986, παρόλη τη σημαντική πτώση στην καθαρή εισροή κεφαλαίων.

Το εξωτερικό χρέος της χώρας, παρά τη σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, σημείωσε ελαφρή μόνο άνοδο από τα £638 εκ. στο τέλος του 1986 στα £650 εκ. Σαν ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, όμως, μειώθηκε από το 40.3% στο 37%. Το ποσοστό εξυπηρέτησής του παρέμεινε στο επίπεδο του 1986, δηλαδή γύρω στο 13%.

Τόσο η δημοσιονομική όσο και η νομισματική/πιστωτική πολιτική συνέχισαν να είναι επεκτατικής φύσεως. Στο δημοσιονομικό τομέα, το έλλειμμα αυξήθηκε από τα £64 εκ. ή το 4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος το 1986 στα £74 εκ. ή το 4.2%. Στο νομισματικό/πιστωτικό τομέα η βελτίωση στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, η διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος και η υπέρβαση κατά £46 εκ. ή κατά 77% του στόχου των £60 εκ., που τέθηκε όσο αφορά την αύξηση των τραπεζικών πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα, οδήγησαν στη διεύρυνση της συνολικής ρευστότητας κατά 15.4%.

Όπως συνάγεται καθαρά από τα στοιχεία που παρέθεσα προηγουμένως, η επεκτατική οικονομική πολιτική δε δημιούργησε στο παρόν στάδιο προβλήματα σταθερότητας στην οικονομία με τη μορφή σημαντικής επιτάχυνσης στο ρυθμό πληθωρισμού ή ανισοσκελίας στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Βασικός παράγοντας που οδήγησε στο φαινόμενο αυτό ήταν η άνοδος των αποταμιεύσεων του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Οι αποταμιεύσεις αυτές αυξήθηκαν από το 29.9% του ακαθάριστου διαθέσιμου ιδιωτικού εισοδήματος το 1986 στο 32.4%. Επίσης βασικός παράγοντας ήταν και η διαμόρφωση του ποσοστού των επενδύσεων σε χαμηλότερα επίπεδα. Στο νομισματικό τομέα οι παράγοντες αυτοί αντικατοπτρίζονται στη σημαντική αύξηση των καταθέσεων προθεσμίας και στην παραπέρα κάμψη της εισοδηματικής ταχύτητας κυκλοφορίας του χρήματος.

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 1988

Η εκτίμηση των σημερινών δεδομένων, και αφού ληφθεί υπόψη και η έναρξη της εφαρμογής των προνοιών της συμφωνίας για τελωνειακή ένωση, δείχνουν ότι οι προοπτικές της οικονομίας μέσα στο 1988, διαγράφονται ευοίωνες.

Πιο αναλυτικά ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας αναμένεται να ξεπεράσει το 4.5%. Η αύξηση της παραγωγής προβλέπεται να προέλθει κυρίως από τη διεύρυνση της πραγματικής εγχώριας ζήτησης. Παράλληλα και οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται να σημειώσουν ικανοποιητικό ρυθμό αύξησης, συνεισφέροντας θετικά στο ρυθμό ανάπτυξης.

Οι πάγιες επενδύσεις υπολογίζεται ότι και κατά το 1988 θα συνεχίσουν την ανάκαμψη που παρατηρήθηκε κατά το 1987, σαν συνέπεια της βελτίωσης του επιχειρηματικού κλίματος. Η παραπέρα διόγκωση της παραγωγής αναμένεται να οδηγήσει στη δημιουργία ικανοποιητικού αριθμού ευκαιριών απασχόλησης και στη διατήρηση συνθηκών σχεδόν πλήρους απασχόλησης.

Παρά την προβλεπόμενη αύξηση της εγχώριας ζήτησης και την αύξηση στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων με ψηλότερο ρυθμό παρά τον προηγούμενο χρόνο, ο ρυθμός πληθωρισμού αναμένεται να παραμείνει στα ίδια περίπου επίπεδα, όπως το 1987.

Η ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης και η αναμενόμενη αύξηση της τιμής των εισαγωγών αλλά και η χαμηλότερη αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, σε σύγκριση με το 1987, προβλέπεται ότι θα περιορίσουν το πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, γύρω στα £40 εκ. σε σχέση με £50 εκ. που έφτασε το 1987.

Κύριε Πρόεδρε,

Όπως προκύπτει καθαρά από τα όσα ανέφερα, η νέα Κυβέρνηση παραλαμβάνει μια οικονομία που χαρακτηρίζεται από δυναμισμό και εσωτερική και εξωτερική σταθερότητα. Μια οικονομία, που παρά την ύπαρξη ορισμένων

προβλημάτων, είναι γενικά υγιής κι εύρωστη, και αποτελεί ένα γερό θεμέλιο στον αγώνα μας για εθνική δικαίωση. Η κατάσταση θα ήταν ακόμα καλύτερη αν υιοθετούνταν διάφορα μέτρα που προτάθηκαν κατά καιρούς από την Κυβέρνηση αλλά απορρίφθηκαν. Βέβαια και ο εξαιρετικά μακρύς προεκλογικός αγώνας δεν είχε ευνοϊκές επιδράσεις πάνω στην οικονομία. Η κατάσταση που δημιουργήθηκε ενθάρρυνε διάφορες οργανωμένες ομάδες του λαού να προβάλουν έντονα, παράλογα πολλές φορές αιτήματα, που εύρισκαν δυστυχώς συμπάρασταση από διάφορες πλευρές.

Προβλήματα υπάρχουν. Κι είναι φυσικό να υπάρχουν αφού και η δική μας οικονομία αναπόφευκτα επηρεάζεται από ένα αρνητικό διεθνές οικονομικό κλίμα, από μια παγκόσμια οικονομία που κύριο χαρακτηριστικό της είναι οι συνεχείς ανακατατάξεις και διαφοροποιήσεις των δεδομένων.

Η κυριότερη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι χωρίς καμιά αμφιβολία η ανάγκη για έγκαιρη αναπροσαρμογή της οικονομίας μας στα νέα δεδομένα, όπως αυτά προσδιορίζονται από την τεχνολογική επανάσταση που συντελείται στις μέρες μας, την κάμψη στα εισοδήματα των παραδοσιακών μας αγορών, το έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον αλλά και τις τεράστιες προοπτικές που διανοίγονται με την τελωνειακή μας ένωση με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Ήδη ειδική ομάδα εμπειρογνομόνων του Ινστιτούτου Αναπτυξιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου του SUSSEX με τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, έχει μελετήσει σε βάθος τους κύριους βιομηχανικούς κλάδους της οικονομίας μας. Η μελέτη που υποβλήθηκε εισηγείται σειρά μέτρων που θα βοηθήσουν την εξαγωγική κυρίως βιομηχανία μας, όχι μόνο να επιβιώσει, αλλά και να αναπτυχθεί με ταχύτερο ρυθμό, επωφελούμενη από την τελωνειακή ένωση. Παράλληλα άλλη ομάδα από το ίδιο Ινστιτούτο, ετοιμάζει μελέτη με εισηγήσεις για μέτρα που θα βοηθήσουν στην τεχνολογική αναβάθμιση της οικονομίας μας και θα ενισχύσουν τους μηχανισμούς μεταφοράς και εφαρμογής της τεχνολογίας στην Κύπρο. Εύχομαι και ελπίζω ότι οι πραγματικά αξιόλογες εισηγήσεις των εμπειρογνομόνων θα προωθηθούν με γρήγορο ρυθμό από τη νέα Κυβέρνηση.

Παράλληλα, στο στάδιο της οικονομικής ανάπτυξης που βρισκόμαστε σήμερα, και σαν συνέπεια της συμφωνίας για τελωνειακή ένωση, προκύπτει ανάγκη για σημαντικές μεταρρυθμίσεις τόσο στο δημοσιονομικό τομέα, όσο και στο χρηματοδοτικοπιστωτικό μας σύστημα. Ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας της κρατικής μηχανής και η υιοθέτηση των συγχρόνων ηλεκτρονικών μέσων, που συστηματοποιήθηκε τα τρία τελευταία χρόνια, θα πρέπει να συνεχιστεί με αμείωτο ρυθμό. Το φορολογικό σύστημα χρειάζεται αναπροσαρμογή στα νέα δεδομένα και προτεραιότητες, απλοποίηση και αύξηση της εισοδηματικής του ελαστικότητας. Χρειάζεται ακόμα να καταστεί πιο δίκαιο και αποδοτικό. Ακόμα η κατακόρυφη άνοδος του βιοτικού μας επιπέδου επιτρέπει το σταδιακό περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος και του ρυθμού αύξησης της ρευστότητας της οικονομίας. Το χρηματοδοτικοπιστωτικό μας σύστημα χρειάζεται εμπλουτισμό και εκσυγχρονισμό, χρειάζεται να καταστεί πιο ενισχυτικό των παραγωγικών δραστηριοτήτων μακροπρόθεσμης απόδοσης. Σ' όλα αυτά τα θέματα έχουμε ήδη κάμει αρκετά βήματα κι ελπίζω ότι η νέα Κυβέρνηση θα προχωρήσει με ταχύτητα από το σημείο στο οποίο τα αφήνουμε. Το ίδιο βέβαια ελπίζω να συμβεί και με πολλά άλλα θέματα, όπως ο Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών και το Χρηματιστήριο, που έχουν προωθηθεί μέχρι του τελικού σταδίου και τα σημαντικά

αναπτυξιακά και κοινωνικά έργα που προγραμματίσαμε στα πλαίσια του Πέμπτου Έκτακτου Σχεδίου.

Όπως είναι γνωστό το Σχέδιο ετοιμάστηκε με τη στενή συνεργασία του ιδιωτικού τομέα στα πλαίσια μεγάλου αριθμού εξειδικευμένων Συμβουλευτικών Επιτροπών. Λεπτομέρειες του Σχεδίου έχουν ήδη ανακοινωθεί.

Στη διάρκεια του περασμένου χρόνου υπήρξε μια έντονη δραστηριότητα για τον εκσυγχρονισμό και την εκδημοκρατικοποίηση της νομοθεσίας για τη δημόσια υπηρεσία, επιστέγασμα της οποίας ήταν η κατάθεση σχετικού νομοσχεδίου που εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής. Παράλληλα, βασικά προβλήματα που απασχολούσαν τη δημόσια υπηρεσία προωθήθηκαν προς τις λύσεις τους, που βρίσκουν την εφαρμογή τους με τη σύνταξη σχετικών Κανονισμών. Σημαντική εξέλιξη αποτέλεσε η θεσμική ρύθμιση της πρώτης φάσης της ομαδοποίησης και εναλλαξιμότητας των θέσεων της δημόσιας υπηρεσίας, τα ευεργετικά αποτελέσματα της οποίας αναμένεται να παρουσιαστούν στο σύντομο μέλλον.

Με τη σημερινή ευκαιρία θα ήθελα να εκφράσω για μια ακόμα φορά την εκτίμηση και τις ευχαριστίες μας προς την Ελληνική Κυβέρνηση και το λαό της Ελλάδας για την πολύτιμη βοήθεια και συμπαράταξή τους, όχι μόνο στον πολιτικό αλλά και στον οικονομικό τομέα. Ευχαριστώ επίσης τις Ηνωμένες Πολιτείες για τη βοήθεια που μας παρέχουν μέσω της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Βουλευτές,

Οι γενικές προοπτικές της οικονομίας μας παρουσιάζονται θετικές. Χρειάζεται όμως να υπάρξει συνέχεια της δυναμικής, αλλά παράλληλα και συνετής οικονομικής πολιτικής που ακολούθησε η Κυβέρνηση του Προέδρου Κυπριανού. Πρέπει ακόμα να εγκαταλειφθεί, προτού είναι αργά, η τάση που φαίνεται να αναπτύσσεται μεταξύ των κομμάτων για ανταγωνισμό στο ποιο θα φανεί πιο αρεστό σε συγκεκριμένες ομάδες πίεσης, υιοθετώντας ακόμα και παράλογα αιτήματά τους. Χρειάζεται μεγαλύτερη συνεργασία κι αλληλοκατανόηση μεταξύ Κυβέρνησης και Βουλής αλλά και μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι δε θα πρέπει να διεκδικούν ή προωθούν αιτήματα παράλογα ή πέραν από τις δυνατότητες της οικονομίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Προτού τελειώσω επιτρέψτε μου να εκφράσω προς τον ανακηρυχθέντα Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας τα συγχαρητήριά μου για την εκλογή του μαζί με τις ευχές μου για επιτυχία στο δύσκολο έργο του για το καλό του συνόλου του λαού. Κοινός στόχος όλων μας είναι η διατήρηση της ευρωστίας της οικονομίας μας που είναι αναγκαία προϋπόθεση για την ευόδωση του δύσκολου αγώνα που διεξάγουμε για ελευθερία και δικαίωση.

Αποχωρώντας σε λίγες μέρες από τη θέση του Υπουργού Οικονομικών θάθελα σαν κατακλείδα της τρίτης αυτής επίσημης ομιλίας μου ενώπιον του σώματος των εκλεγμένων εκπροσώπων του λαού να εκφράσω σ' εσάς Κύριε Πρόεδρε τις θερμές ευχαριστίες μου για τη βοήθεια που μου προσφέρατε στην αντιμετώπιση πολλών διαδικαστικών προβλημάτων. Ευχαριστίες εκφράζω επίσης προς τους αρχηγούς και εκπροσώπους των κομμάτων, στον Πρόεδρο και τα μέλη της κοινοβουλευτικής επιτροπής οικονομικών και προϋπολογισμού αλλά και σε όλους τους βουλευτές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά την ομιλία του κυρίου Υπουργού η συζήτηση των θεμάτων θα αναβληθεί για την επόμενη συνεδρία της Βουλής που ορίζεται για αύριο, στις 4.00 το απόγευμα, με την ίδια ημερήσια διάταξη.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 4.45 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θαλής
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγίδης Κίμων
Δίγκλης Παύλος	Παναγιώτου Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήγα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μανδριώτης Στέλιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαρκίδης Αλέκος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μάτσης Ιωάννης	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Καλαϊτζιάν Αράμ

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ομιλία του Υπουργού Οικονομικών για τους Προϋπολογισμούς του 1988».

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 25ης Φεβρουαρίου 1988

(Ώρα έναρξης 4.20 μ.μ.)

(Αρ. 18)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να αρχίσουμε πρώτα με την κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο Κυρωτικός της Συμφωνίας με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας για Αμοιβαία Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Τίτλων Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Πολιτικής Αμύνης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Ο περί Εκτάκτων και Αποσπασμένων Υπαλλήλων (Διορισμός σε Δημόσιες Θέσεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Ο περί Κύρωσης των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Ο Κυρωτικός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(9) Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(11) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(12) Ο περί Εκτάκτου Προσφυγικής Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Εμπορεύματα) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγηση να κηρυχθεί αυτό το νομοσχέδιο επείγον και να συζητηθεί στη σημερινή συνεδρία της Βουλής.

Υπάρχει ένσταση;

Κηρύσσεται επείγον και θα συζητηθεί στο τέλος της συζήτησης για τους προϋπολογισμούς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(13) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Λειτουργία Περιοχών Λιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

(14) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(15) Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

(16) Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988.

(17) Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(18) Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Άμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Άμυνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(19) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(20) Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.

(21) Οι περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(22) Οι περί Δικηγόρων (Συντάξεις και Χορηγήματα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

(23) Οι περί Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων (Τέλη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(24) Οι περί Αεροπλοΐας (Θόρυβος Αεροσκαφών) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(25) Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(26) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988.

(27) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(28) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον υπό Εργοδοτών) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(29) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(30) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(31) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(32) Ετήσια Έκθεση Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου για το έτος 1986.

Εστάλη από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα 2 νομοσχέδια εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

(33) Συμφωνία μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας για τη χορήγηση προκαταβολής στο πιο πάνω Συμβούλιο σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 των περί Ενταλμάτων Προκαταβολής (Όροι και Προϋποθέσεις Εκδόσεως) Κανονισμών του 1986.

(34) Έγγραφο που αφορούν:

(α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, και

(β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(35) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του

περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(36) Ετήσια Έκθεση Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου για το έτος 1986.

Εστάλη από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(37) Έγγραφα που αφορούν: Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού για κάλυψη εποχιακών αναγκών των Συμβουλίων Εμπορίας Κυπριακών Πατατών και Καρότων και Τεύτλων, δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(38) Συμφωνία μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού για τη χορήγηση προκαταβολής στον πιο πάνω Οργανισμό σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 των περί Ενταλμάτων Προκαταβολής (Όροι και Προϋποθέσεις Εκδόσεως) Κανονισμών του 1986.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

Τώρα μπαίνουμε στο Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία. Τα πρώτα τρία θέματα αφορούν τους τρεις Προϋπολογισμούς του Κράτους:

(1) Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988,

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988, και

(3) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988.

Καλώ τον Εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Συναγερμού να καταθέσει την ομιλία του στο Σώμα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δεδομένου ότι δε διαβάστηκε η Έκθεση της Επιτροπής για τους Προϋπολογισμούς, παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε είτε να διαβαστεί είτε να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α! με συγχωρείτε. Για την Έκθεση της Επιτροπής υπάρχει εισήγηση να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός, ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως και ο Προϋπολογισμός του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων για το 1988 κατατέθηκαν στη Βουλή στις 19 Νοεμβρίου 1987 μαζί με τα επεξηγηματικά σημειώματα που τους συνοδεύουν. Σύμφωνα με την καθιερωμένη διαδικασία και οι τρεις Προϋπολογισμοί παραπέμφθηκαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής Έκθεσης προς την ολομέλεια του Σώματος.

Η Επιτροπή άρχισε αμέσως τη μελέτη των Προϋπολογισμών αυτών και στα πλαίσια της μελέτης αυτής είχε την ευκαιρία ν' ακούσει όλους ανεξαιρέτα τους Υπουργούς να αναλύουν τα θέματα πολιτικής που εμπíπτουν στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων του Υπουργείου τους.

Πριν να αναφερθεί η Επιτροπή στην όλη φιλοσοφία και την Κυβερνητική Πολιτική, όπως αντικατοπτρίζεται στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς και όπως αναλύθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών στην πρώτη ενακτήρια συνεδρία της, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να εκφράσει την ευαρέσκειά της για την προθυμία με την οποία προσήλθε ενώπιόν της κάθε ένα Υπουργείο ξεχωριστά και την προθυμία όλων να καταθέσουν όλα εκείνα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που τους ζητήθηκαν. Με την πληροφόρηση αυτή τέθηκαν, πιστεύεται, το αναγκαίο υπόβαθρο για μια σωστή και σφαιρική εκτίμηση και αξιολόγηση των διαφόρων κονδυλίων που προτείνεται η διάθεσή τους με τους Προϋπολογισμούς για το 1988 και οι αναγκαίες βάσεις που μαζί με την παρούσα Έκθεση της Επιτροπής, θα επιτρέψουν μιαν άνετη και τεκμηριωμένη συζήτηση των Προϋπολογισμών στην Ολομέλεια του Σώματος.

Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, η κατάσταση της Κυπριακής οικονομίας κατά το 1987 παρουσίασε ουσιαστική βελτίωση σ' όλους τους τομείς.

Οι βασικοί παράγοντες που οδήγησαν στην ουσιαστική βελτίωση της οικονομικής κατάστασης κατά το 1987 ήταν, κατά τον αρμόδιο Υπουργό, η σημαντική άνοδος της αποταμιευτικής ροπής της οικονομίας, η αισθητή ανάκαμψη των εξαγωγών αγαθών, η παραπέρα γρήγορη ανάπτυξη του τουρισμού και των άλλων εξαγωγικών υπηρεσιών, η διαμόρφωση των επενδύσεων της οικονομίας σε πιο φυσιολογικά επίπεδα και η κάμψη της ροπής για εισαγωγές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τον Υπουργό Οικονομικών, τα βασικά οικονομικά μεγέθη κατά το 1987 παρουσιάζουν την ακόλουθη εικόνα:—

- Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας υπολογίζεται να είναι της τάξης του 7%, σε σύγκριση με 3% το 1986.
- Η εγχώρια προσφορά κατά το 1987, όχι μόνο θα καλύψει το παραδοσιακό χάσμα που υπήρχε σε σχέση με την εγχώρια ζήτηση αλλά και θα ξεπεράσει σε μέγεθος την εγχώρια ζήτηση, με ευνοϊκότατες επιπτώσεις στα μεγέθη του ισοζυγίου πληρωμών. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να παρουσιάσει πλεόνασμα γύρω στα £55 εκ.
- Οι συνολικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται να αυξηθούν κατά 16.3%. Σημαντική είναι η συμβολή του τουρισμού. Ο αριθμός των ξένων περιηγητών αναμένεται να αυξηθεί κατά 19% και να ξεπεράσει το ένα εκατομμύριο 70 χιλιάδες περίπου, ενώ η άμεση συνεισφορά του σε ξένο συνάλλαγμα θα είναι γύρω στα £320 εκ.
- Σ' αντίθεση με τις εξαγωγές οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται να σημειώσουν αύξηση της τάξης του 6.5% μόνο.
Οι εισαγωγές αγαθών αναμένεται να διευρυνθούν κατά 4.8% ενώ εκείνες των υπηρεσιών κατά 11.8%. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι εισαγωγές πετρελαιοειδών θα είναι φέτος πιο ψηλές παρά το 1986.
- Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να μειωθεί σε σύγκριση με το ήδη χαμηλό του επίπεδο και να διαμορφωθεί γύρω στο 3.3%.
- Ο ρυθμός πληθωρισμού αναμένεται να διαμορφωθεί σ' επίπεδα γύρω στο 3%, σε σύγκριση με 1.2% το 1986.
- Το συνολικό εξωτερικό χρέος αναμένεται να μειωθεί στο 35.2% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος από 40% που ήταν στο τέλος του 1986. Σε απόλυτους αριθμούς, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας, υπολογίζεται να μειωθεί στα £625 εκ. από τα £635 εκ. το 1986.
- Τα συναλλαγματικά αποθέματα αναμένεται να σημειώσουν σημαντική αύξηση και να φθάσουν τα £525 εκ. από τα £477.9 εκ. το 1986. Τέλος, το ποσοστό εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους παρέμεινε στο σχετικά χαμηλό επίπεδο του 13% όπως και κατά το 1986.
- Το δημοσιονομικό έλλειμμα υπολογίζεται ότι θα διατηρηθεί και κατά το 1987 σε επίπεδα γύρω στο 4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, όπως και κατά το 1986, ενώ σε απόλυτους αριθμούς αναμένεται να αυξηθεί από τα £64 εκ. το 1986 σε επίπεδα γύρω στα £73 εκ.
- Οι εγχώριες αποταμιεύσεις υπολογίζεται να αυξηθούν κατά 21% και να φθάσουν τα £470.4 εκ., από τα £389.2 εκ. 1986, υπερκαλύπτοντας

έτσι τις χρηματοδοτικές ανάγκες της οικονομίας για επενδύσεις.

- Τους ψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης υπολογίζεται ότι σημείωσαν οι τομείς του εμπορίου, ξενοδοχείων και εστιατορίων (9.5%), των συγκοινωνιών και επικοινωνιών (9.3%) και της μεταποίησης (8%).

Αναφερόμενος ο Υπουργός Οικονομικών στις προοπτικές για το 1988, δήλωσε στην Επιτροπή ότι οι ευνοϊκές ως τώρα εξελίξεις στην Κυπριακή οικονομία επιτρέπουν στην Κυβερνητική οικονομική πολιτική να συγκεντρωθεί ακόμα πιο έντονα στο θέμα της ενίσχυσης της τεχνολογικής και γενικότερης αναπτυξιακής υποδομής της οικονομίας. Ιδιαίτερα, τονίστηκε από τον Υπουργό Οικονομικών, θα δοθεί προσοχή στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων διαρθρωτικών αδυναμιών που παρουσιάζονται σε διάφορους τομείς και ιδιαίτερα στο βιομηχανικό τομέα, στα πλαίσια της εφαρμογής του Πέμπτου Έκτακτου Σχεδίου. Ο Υπουργός Οικονομικών υπογράμμισε ότι η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αυτών αδυναμιών γίνεται ακόμα πιο επιτακτική αφού το 1988 αποτελεί τον πρώτο χρόνο εφαρμογής της τελωνειακής ένωσης με την Ε.Ο.Κ. που, ανάμεσα σ' άλλα, προβλέπει και σταδιακή μείωση του προστατευτισμού.

1. ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ — Ανάλυση Εσόδων-Δαπανών

(α) Έσοδα

Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, τόσο τα έσοδα όσο και οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού προϋπολογίστηκαν με βάση την ισχύουσα νομοθεσία. Τα έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπουν μια μείωση της τάξης των £6 εκ. περίπου και ανέρχονται στα £386.8 εκ. σε σύγκριση με τα αναθεωρημένα έσοδα του Προϋπολογισμού για το 1987 που ανήλθαν στα £392.9 εκ.

Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα από άμεσους φόρους ανέρχονται στα £124.1 εκ. σε σύγκριση με £106.3 εκ. αναθεωρημένους άμεσους φόρους το 1987 και £94.6 εκ. πραγματικά έσοδα από άμεσους φόρους το 1986.

Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα από τους έμμεσους φόρους αυξάνονται στα £160.4 εκ. σε σύγκριση με £146.8 εκ. του αναθεωρημένου Προϋπολογισμού για το 1987 και £137.4 εκ. πραγματικά έσοδα από έμμεσους φόρους το 1986.

Όσον αφορά τα μη φορολογικά έσοδα, η κατηγορία των εσόδων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, από προσόδους, ενοίκια και δικαιώματα προϋπολογίζεται για το 1988 να ανέλθει συνολικά στα £46.3 εκ. σε σύγκριση με £39.6 εκ. του αναθεωρημένου Προϋπολογισμού για το 1987 και £39.4 εκ. πραγματικά έσοδα από τις ίδιες πηγές το 1986.

Οι μεταβιβάσεις προϋπολογίζονται επίσης αυξημένες και ανέρχονται στα £19 εκ. σε σύγκριση με £17.4 εκ. του αναθεωρημένου Προϋπολογισμού για το 1987 και £17.7 εκ. πραγματικά έσοδα από μεταβιβάσεις το 1986.

Η χορηγία της Ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία ανήλθε σε £7.4 εκ. το 1987, αναμένεται να ανέλθει στα £7.2 εκ. το 1988.

Τέλος τα ποσά από εξωτερικό και εσωτερικό δανεισμό, που εμφανίζονται στον Προϋπολογισμό σαν εισπράξεις από δάνεια, ήταν το 1987 £67.8 εκ. σε σύγκριση με £70.6 εκ. τον προηγούμενο χρόνο ενώ αναμένεται να μειωθούν στα £24.1 εκ. το 1988.

Συγκριτική ανάλυση των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού για την περίοδο 1982-1988 επισυνάπτεται στην παρούσα Έκθεση ως Παράρτημα Α.

(β) Δαπάνες

Σύμφωνα με τον Τακτικό Προϋπολογισμό για το 1988, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, οι τακτικές δαπάνες θα είναι £484 εκ. περίπου σε σύγκριση με £486.5 που είχε ανέλθει ο αναθεωρημένος Προϋπολογισμός για το 1987.

Οικονομική και λειτουργική ανάλυση των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού για το 1987 και για τα δυο προηγούμενα χρόνια εμφανίζονται ως Παραρτήματα «Β» και «Γ» που επισυνάπτονται στο τέλος της Έκθεσης αυτής.

ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, η ετοιμασία του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως για το 1988 έχει γίνει κατά τρόπο που να βοηθά την προώθηση των σκοπών και στόχων του Πέμπτου Έκτακτου Σχεδίου (1987-1991) που αφορούν, ανάμεσα σ' άλλα, στην επίτευξη αυξημένου βαθμού σταθερότητας της οικονομίας, στην αναδιάρθρωσή της, στην επίτευξη ενός ικανοποιητικού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και στη διατήρηση συνθηκών πλήρους απασχόλησης. Σε ότι αφορά ειδικότερα το ύψος του Προϋπολογισμού καθοριστικός παράγοντας ήταν ο ρόλος της γενικότερης οικονομικής πολιτικής που επιδιώκει τόσο τον περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος όσο και τη βελτίωση της κατανομής των δαπανών προς όφελος της επενδυτικής προσπάθειας.

Σύμφωνα και πάλι με τους αρμόδιους, πρόσθετος καθοριστικός παράγοντας ήταν επίσης η περίληψη στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως προνοιών για τη συνέχιση και συμπλήρωση των εργασιών αριθμού μεγάλων έργων αναπτύξεως, για τα οποία έχει εγκριθεί και εξασφαλιστεί χρηματοδότηση από ξένους οργανισμούς. Ταυτόχρονα έχουν γίνει πρόνοιες και για εκείνα τα έργα και υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μαζί με τα μεγάλα έργα υποδομής για τη δημιουργία και συντήρηση των προϋποθέσεων διατήρησης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα ενός ικανοποιητικού ρυθμού ανάπτυξης και επίλυσης των διαρθρωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η οικονομία του τόπου.

Βασικά γίνεται πρόνοια για τη συνέχιση των μεγάλων υδατικών έργων (Νότιος Αγωγός: £17 εκ., το Σχέδιο Χρυσόχους: £1 εκ., το Σχέδιο Βασιλικού-Πεντάσχεινου: £450,000) και οδικών έργων (το Τρίτο Σχέδιο Οδικής Αναπτύξεως: £3.2 εκ., το Τέταρτο Σχέδιο Οδικής Αναπτύξεως: £4 εκ.). Γίνονται επίσης πρόνοιες για την εκτέλεση έργων, την αγορά εξοπλισμού και για άλλες δραστηριότητες στους τομείς της Υγείας (£1.4 εκ.), της Παιδείας (£1.2 εκ.) και της Εργασίας, Ευημερίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (£2.6 εκ.).

Ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως προβλέπει δαπάνες ύψους £68.4 εκ. από το Ταμείο Αναπτύξεως και £10.4 εκ. από το Ταμείο Δημοσίων Δανείων. Από το ποσό που εμφανίζεται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως πιστώσεις ύψους £1 εκ. θα μεταφερθούν στο Ταμείο Δημοσίων Δανείων, το οποίο μαζί με τις εισπράξεις τόκων και αποπληρωμές δανείων που χορηγήθηκαν στο παρελθόν θα χρηματοδοτήσει τις ανάγκες για νέα δάνεια κατά το 1988.

Συγκριτικός Πίνακας ανά Κεφάλαια Δαπανών του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως επισυνάπτεται ως Παράρτημα «Δ» στο τέλος της παρούσας Έκθεσης.

3. ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

Ο Προϋπολογισμός του Τ.Α.Ε.Π. για το 1988, όπως κατατέθηκε στη Βουλή, παρουσιάζει δαπάνες £30.08 εκ. σε σύγκριση με αναθεωρημένες δαπάνες για το

1987 £30.79 εκ. και έσοδα £29.4 εκ. σε σύγκριση με £28.4 εκ. με βάση τον αναθεωρημένο Προϋπολογισμό του 1987.

Οι κυριότερες πηγές των εσόδων του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων προέρχονται από —

- (α) την έκτακτη εισφορά που προϋπολογίζεται να φθάσει στα £9 εκ. σε σύγκριση με £7.5 εκ. που ήταν ο Προϋπολογισμός για το 1987· και
- (β) την προσωρινή προσφυγική επιβάρυνση και άλλες επιβαρύνσεις που ανέρχονται στα £19.5 εκ., δηλαδή στα ίδια επίπεδα που είχαν προϋπολογιστεί το 1987.

Συγκεφαλαιωτικός Πίνακας εσόδων του Προϋπολογισμού του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων επισυνάπτεται ως Παράρτημα «Ε» στο τέλος της παρούσας Έκθεσης.

4. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αποτελεί πάγια πρακτική της Επιτροπής εκ προοιμίου να αναφέρει ότι η έγκριση του συνόλου ή μερικών από τις πρόνοιες που περιέχονται στους ετήσιους Προϋπολογισμούς δεν σημαίνει κατ' ανάγκη έγκριση της Κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής στο σύνολό της. Και τούτο γιατί η πολιτική αυτή, ενώ αντικατοπτρίζεται στα δημοσιονομικά αυτά νομοθετήματα, δεν εξαντλείται σ' αυτά και μόνο αλλά εκφράζεται και με σειρά άλλων οικονομικών μέτρων πολιτικής που λαμβάνονται στη διάρκεια του χρόνου, τα οποία από τη φύση και το περιεχόμενό τους διαμορφώνουν την εκάστοτε γενικότερη Κυβερνητική οικονομική πολιτική. Γι' αυτό και οι παρατηρήσεις της Επιτροπής για τη γενικότερη οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης θα πρέπει να αξιολογηθούν και συνεκτιμηθούν με βάση την πιο πάνω επιφύλαξη. Από την άλλη, ορισμένες παρατηρήσεις της Επιτροπής που διατυπώνονται κατά πλειοψηφία γίνονται ανεξάρτητα από την τελική θέση των Μελών της πάνω στους Προϋπολογισμούς ως σύνολο και με τη διευκρίνιση, ότι τα Μέλη της — Βουλευτές του ΔΗΚΟ υποστηρίζουν, όπως δήλωσαν, τους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς τόσο συνολικά όσο και ως προς τις επιμέρους πρόνοιές τους.

Η Επιτροπή στα πλαίσια του χρόνου που είχε στη διάθεσή της για τη μελέτη των Προϋπολογισμών για το 1987 — γιατί φέτος οι Προϋπολογισμοί κατατέθηκαν κάπως καθυστερημένα σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια — ασχολήθηκε βασικά με τη μελέτη των προβλημάτων που προκύπτουν από το συνεχιζόμενο ταμειακό έλλειμμα το οποίο μαζί με το εξωτερικό χρέος και το εσωτερικό δημόσιο χρέος αποτελούν, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας των Μελών της Επιτροπής, σοβαρή απειλή σε βάρος της οικονομίας γενικά και του βιοτικού επιπέδου του λαού ειδικότερα. Συναφώς αναφέρεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, το συνολικό εξωτερικό χρέος (περιλαμβανομένου του χρέους που αφορά την άμυνα) αναμένεται το 1987 να ανέλθει, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας, στα £657 εκ. σε σύγκριση με £671.6 εκ. που ήταν το 1986 και σαν ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος θα είναι 37.4% σε σύγκριση με 42.4% που ήταν στο τέλος του 1986.

Από την άλλη, όπως προκύπτει και από την ανάλυση και των τριών Προϋπολογισμών, οι τελευταίοι παρουσιάζουν ένα συνολικό ταμειακό έλλειμμα της τάξης των £166.3 εκ. έναντι £158.8 εκ. το 1987, ενώ οι συνολικές χρηματοδοτικές ανάγκες προβλέπεται να ανέλθουν το 1988 στα £170.2 εκ. σε σύγκριση με £157.5 εκ. που ήταν το 1987.

Εξάλλου το εσωτερικό χρέος (βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα) ανήλθε συνολικά στα £726 εκ. (£582 εκ. το βραχυπρόθεσμο και £144 εκ. το μακροπρόθεσμο) και αν αφαιρεθούν £49.6 εκ. που είναι τα προεξοφλητικά αποθέματα του δημόσιου χρέους θα είναι του ύψους των £676.4 εκ. περίπου.

Από την άλλη, με βάση την ανάλυση των καταναλωτικών δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού προκύπτει ότι τα πιο κάτω Κεφάλαια δαπανών συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία και για το 1988:

- (α) Οι αποδοχές προσωπικού από £169 εκ. ανήλθαν στα £184 εκ., δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 10% περίπου.
- (β) Τα έξοδα λειτουργίας γραφείων σημείωσαν σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο μίαν αύξηση της τάξης του 17%.
- (γ) Τα έξοδα για επιδιορθώσεις, συντήρηση και λειτουργία σημείωσαν σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο μίαν αύξηση της τάξης του 23%.
- (δ) Οι άλλες τρέχουσες δαπάνες (πάλι για φωτισμό, θέρμανση, κλπ.) σημείωσαν σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο μίαν αύξηση της τάξης του 11%.

Πριν να διατυπώσει η Επιτροπή τις οποιοσδήποτε απόψεις της σχετικά με τα πιο πάνω οικονομικά και δημοσιονομικά μεγέθη και λαμβάνοντας υπόψη την τακτική που η Κυβέρνηση ακολούθησε τον περασμένο χρόνο με την καταχρηστική κατάθεση στη Βουλή συμπληρωματικών προϋπολογισμών, προέβη σε συνοπτικό έλεγχο των δαπανών που προνοούνται στους τρεις Προϋπολογισμούς και ιδιαίτερα στην επιβεβαίωση ως προς το κατά πόσο τηρήθηκε η αρχή της ακρίβειας του Προϋπολογισμού και αν και κατά πόσο δεν έγινε υποτίμηση των δημόσιων δαπανών που προβλέπονται σ' αυτούς.

Όπως προκύπτει από την πιο κάτω εκτίμηση της πλειοψηφίας της Επιτροπής, και φέτος ο καταρτισμός των Προϋπολογισμών δεν έχει γίνει με απόλυτα αυστηρά κριτήρια εκτίμησης των διαφόρων δαπανών με αποτέλεσμα να μην αποκλείονται οριστικά οι συνέπειες από την υποτίμησή τους και έτσι, σε τελευταία ανάλυση, να κινδυνεύουν να εξουδετερωθούν βασικά κριτήρια μελέτης και ανάλυσης των Προϋπολογισμών αυτών. Οι ανησυχίες της πλειοψηφίας της Επιτροπής επιτείνονται ακόμα περισσότερο όταν κύριο μέλημα Κυβέρνησης και Βουλής θα πρέπει να είναι η ανακοπή της ανησυχητικής πορείας του ταμειακού ελλείμματος που αντανακλά και επηρεάζει δυσμενώς όλα τα οικονομικά μεγέθη.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής εξακολουθεί να έχει τη γνώμη ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός σκόπιμα διατηρήθηκε σε χαμηλά επίπεδα με κύρια επιδίωξη της Κυβέρνησης τη δημιουργία εντυπώσεων ως προς το ύψος του ταμειακού ελλείμματος. Τη θέση αυτή η πλειοψηφία της Επιτροπής στηρίζει στα πιο κάτω γεγονότα:—

- (α) Πριν από την κατάθεση των Προϋπολογισμών για το 1988 εκκρεμούσε ενώπιον της Βουλής ένας αριθμός Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών για τους οποίους η Επιτροπή έγκαιρα υπόδειξε στους αρμόδιους την ανάγκη ενσωμάτωσής τους στους Προϋπολογισμούς για το 1988, αν και εφόσον η Κυβέρνηση εξακολουθούσε να εμμένει στην έγκριση των δαπανών που προνοούνται σ' αυτούς. Παρόλο που ορισμένοι απ' αυτούς ενσωματώθηκαν στους Προϋπολογισμούς του 1988, εντούτοις δαπάνες της τάξης των £48.4 εκ. εξακολουθούν ν' αποτελούν αντικείμενο έγκρισης με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς.

- (β) Από της έναρξης της μελέτης των Προϋπολογισμών για το 1988 μέχρι την ολοκλήρωσή της στάληκαν στη Βουλή συμπληρωματικές τροπολογίες που συνεπάγονται συνολικές αυξήσεις στους Προϋπολογισμούς για το 1988 της τάξης των £3 εκ. περίπου.
- (γ) Από τη συγκριτική ανάλυση των διαφόρων δαπανών που περιλαμβάνονται στους Προϋπολογισμούς για το 1988 προκύπτει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις έγινε σκόπιμα υποτίμησή τους και τούτο επιβεβαιώνεται από το ύψος των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για τους ίδιους σκοπούς στα προηγούμενα χρόνια. Ενδεικτικά αναφέρονται οι μειωμένες, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας της Επιτροπής, προβλέψεις δαπανών που γίνονται στις πιο κάτω περιπτώσεις:—
- (1) **Επιστροφές δασμών:—**
Έγινε πρόβλεψη για £5 εκ. ενώ τον προηγούμενο χρόνο η δαπάνη για τον ίδιο σκοπό ανήλθε στα £13.18 εκ.
  - (2) **Επιστροφές φόρου εισοδήματος:**
Έγινε πρόβλεψη για £3.5 εκ. ενώ τον προηγούμενο χρόνο η δαπάνη για τον ίδιο σκοπό ανήλθε στα £5 εκ.
  - (3) **Οφειλές δημόσιου χρέους:**
Το Κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται μειωμένο κατά £8.59 εκ. σε σύγκριση με το 1987 στο οποίο όμως περιλαμβάνονται προπληρωμές της τάξης των £19.6 εκ.
  - (4) **Επιχορηγήσεις:**
Το Κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται μειωμένο κατά £10 εκ. χωρίς εντούτοις να έχει κατατεθεί οποιοδήποτε σχέδιο που να διαφοροποιεί τον τρόπο και την έκταση καταβολής των επιχορηγήσεων αυτών.
  - (5) **Τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες εναέριας κυκλοφορίας:**
Το Κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται μειωμένο κατά £400,000 ενώ δεν προβλέπεται η μεγάλη δόση για το ραντάρ προς την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου.
  - (6) **Φάρμακα και άλλες προμήθειες:**
Η πρόνοια για την αγορά φαρμάκων παρουσιάζεται υποτιμημένη τουλάχιστο κατά £400,000 αν ληφθούν υπόψη οι πραγματικές δαπάνες των προηγούμενων ετών.
  - (7) **Κέντρο Συνεδρίων:**
Για το κτίριο αυτό ζητήθηκε δαπάνη ύψους £1 εκ. ενώ το συνολικό κόστος του αναφέρθηκε στην Επιτροπή ότι θα ανέλθει στα £2.8 εκ. Ας σημειωθεί ότι η Βουλή ενέκρινε ως τώρα ποσό ύψους £1.3 εκ. μόνο.
  - (8) **Χορηγία στον Κ.Ο.Τ.:**
Όταν δηλώθηκε στην Επιτροπή, ο Οργανισμός αυτός θα χρειαστεί £585,000 περισσότερα από όσα του χορηγούνται για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων του.

- (δ) Σε ορισμένες περιπτώσεις δαπανών, κυρίως για αναπτυξιακά έργα, ελλείπει ολοκληρωμένων σχεδίων, δεν εκτιμούνται σωστά οι απαιτούμενες δαπάνες με αποτέλεσμα το ύψος τους να μην είναι καθοριστικό της συνολικής τους δαπάνης ή από την ίδια την πορεία των πραγμάτων να μη καθίσταται αναγκαία η διάθεσή τους γιατί απουσιάζουν ακριβώς τα απαιτούμενα σχέδια.

Το συμπέρασμα από τα πιο πάνω είναι ότι το ταμειακό έλλειμμα των Προϋπολογισμών για το 1988 είναι ακόμα πιο ψηλό από ό,τι παρουσιάζεται από τους αρμοδίους πράγμα που επαυξάνει ακόμα περισσότερο τις ανησυχίες της Επιτροπής.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής πιστεύει ότι αν η ανησυχητική αυτή κατάσταση συνεκτιμηθεί με τα υπόλοιπα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κυπριακή οικονομία, τότε αναμφίβολα επιβάλλεται η άμεση λήψη δραστικών μέτρων για την περικοπή αδικαιολόγητων Κυβερνητικών δαπανών και την εφαρμογή πολιτικής οικονομικής περισυλλογής, περιλαμβανόμενης της άσκησης υγιούς και ορθολογιστικής πολιτικής στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

Διαπιστώνοντας έτσι η Επιτροπή ότι το ταμειακό έλλειμμα εξακολουθεί να βρίσκεται σε πολύ ανησυχητικά επίπεδα θεωρεί ότι ο εφησυχασμός των αρμοδίων είναι αδικαιολόγητος, γιατί ακόμα και τα θετικά μεγέθη που έχει παρουσιάσει η οικονομία σ' άλλους τομείς μπορούν εύκολα να ανατραπούν και, λόγω ακριβώς του συνεχιζόμενου χρόνιου ανισοζυγίου του Κρατικού Προϋπολογισμού, εύκολα να ανατραπεί η κυριότερη βάση της νομισματικής και γενικότερα της οικονομικής σταθερότητας. Διαφωνώντας συνεπώς η Επιτροπή με το αίσθημα της αυτοικανοποίησης των αρμοδίων ότι το ταμειακό έλλειμμα δεν εμπνέει ανησυχίες, εξακολουθεί να πιστεύει ότι η αποκατάσταση της τάξης στα δημόσια οικονομικά αποτελεί την πιο επείγουσα ανάγκη και το πρώτο βήμα προς την οικονομική σταθερότητα και την εξασφάλιση υγιούς βάσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τιμών, μισθών και εισοδημάτων.

Στη θεώρηση του πιο πάνω προβλήματος η Επιτροπή έλαβε σοβαρά υπόψη στις εκτιμήσεις της το γεγονός ότι η χρηματοδότηση των δημοσίων δαπανών σ' ένα σημαντικό μέρος της γίνεται μέσω δανεισμού, εξωτερικού και εσωτερικού.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σ' άλλο σημείο της παρούσας Έκθεσης, το εσωτερικό δημόσιο χρέος προβλέπεται να ανέλθει το 1987 στα £676.7 εκ. σε σύγκριση με £537.8 εκ. το 1986 και £304.5 εκ. που ήταν το 1983. Εξάλλου το εξωτερικό χρέος της Κύπρου, όπως έχει ήδη αναφερθεί, προβλέπεται το 1987 να ανέλθει στα £657 εκ. σε σύγκριση με £671.6 εκ. που ήταν το 1986 και £456.7 εκ. το 1983.

Η πιο πάνω εικόνα αναμφίβολα προκαλεί ανησυχίες γιατί η απορρόφηση ενός μεγάλου μέρους των δημοσίων εσόδων για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους καθιστά αναγκαία την περικοπή των δημοσίων δαπανών σε βασικούς τομείς της Κυβερνητικής δραστηριότητας που θα μπορούσαν άμεσα να βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο του λαού.

Παρόλες τις επανειλημμένες εκκλήσεις της Επιτροπής, η αυξητική τάση των δημοσίων δαπανών, κυρίως των καταναλωτικών, που ως σημειωθεί δεν συνοδεύονται με την αύξηση της ποσότητας και τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που θα μπορούσε να προσφέρει ένα σύγχρονο κράτος, προβλέπεται να συνεχιστεί και κατά το αρέζαμενο οικονομικό έτος. Κύρια αιτία της αύξησης των

καταναλωτικών δαπανών εξακολουθεί να είναι η παρέκκλιση από την ορθολογική αρχή κατά τη διενέργεια των δημοσίων δαπανών με κύρια παραδείγματα την απουσία ορθολογισμού στο σχεδιασμό και εκτέλεση των δημοσίων έργων, το διορισμό υπεράριθμου έκτακτου προσωπικού — ημερομίσθιου και ωρομίσθιου — με καταστρατήγηση της υφιστάμενης νομοθεσίας και την απουσία άσκησης αποφασιστικής πολιτικής περισυλλογής και λιτότητας. Έτσι λόγω κακού προγραμματισμού και εκτέλεσης ο σκοπός των δαπανών δημοσίων επενδύσεων στην ουσία εξουδετερώνεται από το αυξημένο κόστος εκτέλεσής τους.

Με την ευκαιρία αναφοράς στις δημόσιες δαπάνες η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να αναφερθεί ειδικότερα στο θέμα της λειτουργικής ταξινόμησής τους που στο βαθμό που γίνεται σήμερα δεν εξυπηρετείται ο ειδικότερος δημόσιος σκοπός στον οποίο αποβλέπουν. Έτσι στην απουσία του διαχωρισμού των δημοσίων δαπανών που να στηρίζεται στη φύση των υπηρεσιών δεν δίδονται επαρκείς πληροφορίες αναφορικά με τα διάφορα στοιχεία κόστους και αποκλείεται η ορθή ιεράρχηση των δημοσίων αναγκών κατά το λόγο του βαθμού σπουδαιότητας για το κοινωνικό σύνολο.

Από την άποψη του άλλου σκέλους του Προϋπολογισμού, δηλαδή των δημοσίων εσόδων, η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι δεν έχουν παρθεί ακόμα τα αναγκαία μέτρα για τη βελτίωση του φορολογικού ελέγχου και για τη διασφάλιση της καλής εφαρμογής της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας. Η απουσία τέτοιων μέτρων οδηγεί στην αύξηση της φοροδιαφυγής ενώ περιορίζει τις δυνατότητες μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης στα χαμηλά αμειβόμενα στρώματα του λαού.

Η Επιτροπή αναμένει ότι με τη θέσπιση της τελευταίας αναθεωρημένης νομοθεσίας για τη βεβαίωση και εισπραξη φόρων θα υπάρξει παράλληλα η εισαγωγή εκσυγχρονισμένων και δοκιμασμένων μεθόδων φορολογικού ελέγχου όπως επίσης η εισαγωγή και καλλιέργεια κλίματος στενότερης συνεργασίας μεταξύ φορολογούντων και φορολογουμένων για σκοπούς αποτελεσματικότερης εξακρίβωσης της φορολογητέας ύλης σε κάθε περίπτωση.

Υπογραμμίζοντας τις προαναφερθείσες αδυναμίες η Επιτροπή δεν υποτιμά, εντούτοις, τη σημασία των θετικών εξελίξεων που έχουν σημειωθεί σ' ορισμένα άλλα οικονομικά μεγέθη στη διάρκεια του χρόνου που έληξε. Ενώ χαιρετίζονται οι ρυθμοί ανάπτυξης που σημειώθηκαν κατά οικονομικό τομέα, η πλειοψηφία της Επιτροπής δεν θεωρεί τη θετική αυτή εξέλιξη ως στοιχείο εφησυχασμού γιατί η κατανομή της ανάπτυξης αυτής στηρίζεται κυρίως στον τριτογενή τομέα (υπηρεσίες, τουρισμός, εμπόριο, κλπ.) πράγμα που δημιουργεί σοβαρά προβλήματα για την οικονομία γενικότερα και ειδικότερα για τον τομέα της υλικής παραγωγής (βιομηχανία, αγροτική οικονομία, κατασκευές, κλπ.). Κατά συνέπεια εξακολουθεί να αποτελεί αναγκαιότητα η προώθηση ισόρροπης ανάπτυξης της οικονομίας πράγμα που υπαγορεύεται από την τελωνειακή ένωση Κύπρου-Ε.Ο.Κ. και τούτο ανεξάρτητα από τις θέσεις αρχής που έχουν διατυπώσει και στις οποίες εμμένουν ορισμένες κοιμματικές πλευρές της Βουλής στη δοσμένη Συμφωνία.

Στη θεώρηση του ζητήματος αυτού η Επιτροπή έχει λάβει επίσης σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι ο τριτογενής κυρίως τομέας είναι ευπαθής από τη φύση του και τα θετικά δεδομένα που σήμερα παρουσιάζει είναι δυνατόν εύκολα να ανατραπούν.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής δεν συμμερίζεται το αίσθημα της ικανοποίησης που εκφράζεται αναφορικά με την απασχόληση, γιατί εξακολουθεί να παραμένει

οξύ το πρόβλημα των ανέργων και κυρίως των επιστημόνων, με όλες τις συνεπαγόμενες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Συνεπώς η Επιτροπή πιστεύει ότι οι προτασσοόμενες από τους αρμόδιους συνθήκες πλήρους απασχόλησης θα πρέπει να συνεκτιμηθούν με το συνεχιζόμενο αυτό πρόβλημα που άμεσα δημιουργεί και επιβάλλει την υποχρέωση επεξεργασίας και εφαρμογής πολιτικής αντιμετώπισής του.

Η Επιτροπή ενώ θεωρεί ότι ο ρυθμός πληθωρισμού που σημειώθηκε τον περασμένο χρόνο σε σύγκριση με άλλες χώρες δεν είναι ψηλός, εντούτοις η ελαφρή άνοδος του σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1986 δημιουργεί την υποχρέωση στενής παρακολούθησης του όλου θέματος για να μην ανατραπούν δυσμενώς άλλοι τομείς που χρήζουν ιδιαίτερης προώθησης. Ιδιαίτερα τονίζεται ο τομέας των εξαγωγών που κάτω από τον οξύ ανταγωνισμό που υπάρχει — που για ορισμένα Μέλη της Επιτροπής θα καταστεί ακόμα οξύτερος στο άμεσο μέλλον λόγω της τελωνειακής ένωσης της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ. — δεν θα έχει μεγάλα περιθώρια να αντεπεξέλθει.

Ός προς τον τομέα ειδικά των τιμών και της προστασίας του καταναλωτή η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι η υιοθέτηση του μετρικού συστήματος δεν έχει συνοδευτεί με τα αναγκαία και αποφασιστικά μέτρα προστασίας του καταναλωτή με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η κερδοσκοπία σε βάρος του ενώ οι αυξήσεις στις τιμές να ακολουθούν την ανεξέλεγκτη πορεία τους. Με την ευκαιρία αυτή η Επιτροπή παρατηρεί ότι η νομοθεσία για την προστασία του ανταγωνισμού που θέσπισε η Βουλή εξακολουθεί αδικαιολόγητα να μην εφαρμόζεται.

Με γνώμονα τα όσα έχουν αναφερθεί από την άποψη της δημοσιονομικής και της οικονομικής γενικά κατάστασης και λαμβάνοντας υπόψη τις δοσμένες διαρθρωτικές αδυναμίες, η Επιτροπή θεωρεί επιτακτική την άσκηση ουσιαστικότερης αναπτυξιακής πολιτικής σε συνδυασμό με την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής περισυλλογής και λιτότητας. Γιατί αν αφηθεί ο δημοσιονομικός τομέας να συνεχίσει την πολιτική διόγκωσης των καταναλωτικών κυρίως δαπανών του, οι επιπτώσεις του θα είναι ευρύτερες και καταστροφικές της οικονομίας ως συνόλου.

Συμπληρωματικά με τις πιο πάνω γενικές παρατηρήσεις της η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να ενδιαιτρίψει στα πιο κάτω επιμέρους ζητήματα που απορρέουν από την από κοινού εξέταση και ανάλυση και των τριών υπό συζήτηση Προϋπολογισμών. Η σειρά αναφοράς των παρατηρήσεων της Επιτροπής δεν προκαθορίζει αναγκαστικά το βαθμό της σημασίας τους παρόλο που τα ζητήματα που τίγονται αποβλέπουν στον ίδιο ακριβώς στόχο που δεν είναι άλλος από την προσπάθεια ανακοπής της αυξητικής τάσης του ταμειακού ελλείμματος στα πλαίσια προαγωγής των αναπτυξιακών και σταθεροποιητικών επιδιώξεων της ευρύτερης οικονομικής πολιτικής:—

(α) Λειτουργοί ασκούντες έλεγχο στα κονδύλια των Προϋπολογισμών:

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι λειτουργοί αυτοί ορίζονται στους τρεις Προϋπολογισμούς όχι ως μέρος του Νόμου αλλά ως προσάρτημα σ' αυτούς, πιστεύει ότι ο ρόλος που καλούνται και αναμένεται να διαδραματίσουν καθιστά αναγκαία τη συμπερίληψή τους ως αναπόσπαστο μέρος του Νόμου για τους Προϋπολογισμούς. Η αναγκαιότητα αυτή υπαγορεύεται επίσης από το γεγονός ότι απουσιάζει ως τώρα η από πολλού αναμενόμενη νομοθεσία περί δημοσίου

λογιστικού που θα διαγράψει και καθορίσει λεπτομερέστερα τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των προσώπων αυτών. Η Επιτροπή θεωρώντας την κατηγορία των προσώπων αυτών ως ουσιαστικό παράγοντα από την άποψη άσκησης ορθολογιστικής διαχείρισης των δημοσίων δαπανών, εισηγείται την ένταξή τους στους περί Προϋπολογισμού Νόμους πράγμα που αναμφίβολα θ' αναβαθμίσει την ίδια την αποστολή τους.

(β) Κενές θέσεις στη δημόσια υπηρεσία:

Η Επιτροπή διαπιστώνει και φέτος ότι ένας μεγάλος αριθμός θέσεων που περιλαμβάνονται στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς είναι κενές με αποτέλεσμα η ποιοτική και ποσοτική αύξηση των προσφερόμενων υπηρεσιών από τα Κυβερνητικά Τμήματα να μην είναι δυνατή. Σύμφωνα με τις δηλώσεις των ίδιων των Υπουργείων και Υπηρεσιών, οι θέσεις αυτές συμποσούνται και στους δυο Προϋπολογισμούς (Τακτικό και Αναπτύξεως) στις 2794. Εξάλλου η παρουσία πολλών κενών θέσεων δημιουργεί συνθήκες για την αναβίωση του θεσμού των έκτακτων υπαλλήλων για τον οποίο η Βουλή δεν δίστασε να θεσπίσει σειρά περιοριστικών νομοθετικών μέτρων.

Από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή προκύπτει, σύμφωνα με τις υπεύθυνες δηλώσεις των αρμοδίων, ότι η διαδικασία για την πλήρωση των περισσότερων από τις θέσεις αυτές έχει ήδη αρχίσει και προωθείται από τα αρμόδια κρατικά όργανα.

Η Επιτροπή παρόλο που θεωρεί ότι η συνέχιση της κατάστασης αυτής δεν συμβάλλει στην ομαλή και αποδοτικότερη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού αλλ' ούτε και επιτρέπει στο Σώμα να αξιολογήσει νέες προτάσεις για την αριθμητική ενίσχυση των τμημάτων, εκεί που αποδεδειγμένα θεωρείται απαραίτητο, κατέληξε στο συμπέρασμα να μην εισηγηθεί την κατάργησή τους αναμένοντας ότι το 1988 θα είναι το τελευταίο έτος που παρατηρείται η κατάσταση αυτή.

Η Επιτροπή ταυτόχρονα αναμένει ότι θα υπάρξει επίσπευση της διαδικασίας πλήρωσης των θέσεων αυτών αφού στη συνεκτίμησή της αυτή έλαβε υπόψη και το γεγονός ότι με τη νέα νομοθεσία για τη δημόσια υπηρεσία που εξετάζεται από άλλη αρμόδια Επιτροπή γίνονται οι αναγκαίες τομές και βελτιώσεις που, αν τελικά υιοθετηθούν, θα συμβάλουν στην επιτάχυνση της όλης διαδικασίας πλήρωσης των κενών θέσεων.

(γ) Νέες θέσεις:

Με τον υπό συζήτηση Τακτικό Προϋπολογισμό γίνονται προτάσεις για τη δημιουργία 608 νέων θέσεων έναντι κατάργησης 17 υφιστάμενων. Επίσης γίνεται πρόνοια για 500 νέους ειδικούς αστυφύλακες πρόσθετα από τους 218 που υπηρετούν σήμερα.

Όπως έχει παρατηρήσει η Επιτροπή, η σωστή αξιολόγηση των προτάσεων αυτών είναι τις περισσότερες φορές αδύνατη γιατί τα ίδια τα Τμήματα που τις προτείνουν δεν έχουν πληρώσει τις υφιστάμενες κενές θέσεις τους. Έτσι δυσκολεύεται η αντικειμενική εκτίμηση των αναγκών σε έμφυχο υλικό των οικείων Τμημάτων από τη στιγμή που αυτά δεν λειτουργούν με βάση την πλήρη και εγκεκριμένη οργανική

δομή τους. Στις εκτιμήσεις αυτές της Επιτροπής δεν διαφεύγει της προσοχής της το γεγονός ότι δεν έχουν ακόμα ληφθεί τα αναγκαία θεσμικά μέτρα για την ορθή αξιολόγηση προσωπικού με βάση την ακριβή εκτίμηση των πραγματικών αναγκών σε προσωπικό κάθε υπηρεσίας ξεχωριστά.

Με κριτήριο την έγκριση μόνο εκείνων των νέων θέσεων για τις οποίες δόθηκαν αρκούντως πειστικά στοιχεία για την αναγκαιότητά τους, η Επιτροπή εισηγείται κατά πλειοψηφία την απόρριψη των υπολοίπων άλλων, ως εμφανίζεται στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς.

Ως προς την προτεινόμενη νέα θέση Γενικού Διευθυντή, η Επιτροπή, χωρίς να τοποθετείται στο θέμα των λόγων που υπαγορεύουν τη δημιουργία της, πιστεύει ότι, εφόσον τα θέματα της δημόσιας υπηρεσίας εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο ξέχωρης μελέτης από άλλο νομοσχέδιο, στο παρόν στάδιο αντενδεικνύεται η δημιουργία της, παρόλο που επικροτείται και χαιρετίζεται η έναρξη της διαδικασίας ομαδοποίησης των θέσεων με ομοειδή καθήκοντα, σύμφωνα με τις επιμέρους αποφάσεις της Επιτροπής.

(δ) **Ωρομίσθιοι Υπάλληλοι:**

Κατά τη θεώρηση των θεμάτων που αφορούν το προσωπικό που υπηρετεί στη δημόσια υπηρεσία η Επιτροπή έλαβε επίσης σοβαρά υπόψη ότι ένας μεγάλος αριθμός υπαλλήλων παρόλο που εργάζεται πάνω σε ωρομίσθια βάση εκτελεί στην ουσία δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Πρόθεση της Επιτροπής είναι να εξετάσει το θέμα αυτό με κάθε προτεραιότητα αφού κατατεθούν ενώπιόν της τα στοιχεία που ζήτησε από τους αρμόδιους.

(ε) **Επιδόματα:**

Παρόλες τις επανειλημμένες προτροπές της Βουλής για άσκηση πολιτικής λιτότητας και στον τομέα αυτό, τα επιδόματα αυτά όχι μόνο δεν έχουν περιοριστεί αλλά ο κατάλογός τους συνεχώς και διευρύνεται. Έτσι τα επιδόματα αυτά κατέληξαν για τους δικαιούχους τους ν' αποτελούν δεύτερους και τρίτους μισθούς.

Η Επιτροπή, υπογραμμίζοντας τη σοβαρότητα της κατάστασης, αναμένει από τους αρμόδιους ότι θ' ασκήσουν πιο αποτελεσματικό έλεγχο στην έγκριση της καταβολής τέτοιων επιδομάτων.

(στ) **Σταδιακή εκτέλεση αναπτυξιακών έργων:**

Η ως τώρα εμπειρία της Επιτροπής έχει καταδείξει ότι η τεμαχισμένη εκτέλεση των διαφόρων αναπτυξιακών έργων οδηγεί σε υπέρμετρες καθυστερήσεις και σε αλόγιστη αύξηση του οικονομικού και κοινωνικού τους κόστους. Δεν είναι η πρώτη φορά που η Βουλή γίνεται μάρτυρας έργων που μέχρι να ολοκληρωθεί η εκτέλεσή τους χρειάζεται η επανακατασκευή τους. Αποδοκιμάζοντας την τακτική αυτή η Επιτροπή θεωρεί ότι επιβάλλεται πλέον ο καταρτισμός πιο συγκροτημένων και ενιαίων αναπτυξιακών σχεδίων που η εκτέλεσή τους να τίθεται μέσα σε τακτά χρονοδιαγράμματα για να επιτυγχάνεται έτσι και το αναμενόμενο μέγιστο κοινωνικό όφελος από τα έργα αυτά.

(ζ) **Έξοδα λειτουργίας γραφείων και υπηρεσιών:**

Παρόλες τις επανειλημμένες υποδείξεις της Βουλής, τα πιο πάνω έξοδα λειτουργίας εξακολουθούν να συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία

ενώ απουσιάζουν τα συντονισμένα μέτρα άσκησης πολιτικής οικονομικών και περισυλλογής και στον τομέα αυτό. Γι' αυτό και η πλειοψηφία της Επιτροπής είναι υποχρεωμένη να εισηγηθεί την περικοπή των εξόδων αυτών κατά 5% (με εξαίρεση τις ανεξάρτητες υπηρεσίες και τμήματα όπου δεν προσφέρεται η δυνατότητα παραπέρα συμπίεσης των εξόδων αυτών) αναμένοντας ότι επιτέλους τα τμήματα θα επιδείξουν πνεύμα λιτότητας σ' ένα τομέα που πραγματικά χρειάζεται αυστηρότερη διαχείριση.

(η) **Άλλες παρατηρήσεις/τροπολογίες:—**

Η Επιτροπή πρόσθετα εισηγείται περικοπές σε αριθμό άλλων κονδυλίων για τα οποία είτε δεν της δόθηκαν αρκούντως ικανοποιητικές εξηγήσεις για τη χρησιμότητα και σκοπιμότητά τους είτε γιατί η Επιτροπή αισθάνεται την ανάγκη να προσθέσει τις πιο κάτω συμπληρωματικές εξηγήσεις:—

- (ι) Στον Τακτικό Προϋπολογισμό κάτω από το Κεφάλαιο του Υπουργείου Εσωτερικών και από το άρθρο «Χορηγία στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου» γίνεται πρόταση για £806,000. Η πλειοψηφία της Επιτροπής εκράζοντας τη δυσαρέσκειά της για τον τρόπο λειτουργίας του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου εισηγείται την περικοπή της χορηγίας αυτής κατά £500,000 ενώ συνάμα καλεί τους αρμόδιους να εξετάσουν με προσοχή το θέμα της μονοπώλησης του τομέα αυτού από ένα και μόνο Ίδρυμα. Η Επιτροπή σημείωσε το γεγονός ότι το υπόλοιπο ποσό των £306,000 θα διατεθεί για την ανέγερση υποσταθμών, θέμα για το οποίο είχε δώσει στο παρελθόν την κατ' αρχήν συγκατάθεσή της.
- (ιι) Η Επιτροπή κάμνοντας ειδικότερα αναφορά στις νέες θέσεις που προτείνεται η δημιουργία τους στον κυπριακό στρατό έχει τη γνώμη ότι εφόσον τα γενικότερα θέματα που αφορούν την άμυνα εξετάζονται από άλλη αρμόδια Επιτροπή σε συνδυασμό με τη θέσπιση κανονισμών που να ρυθμίζουν τα θέματα ανέλιξης των υπηρετούντων στον κυπριακό στρατό και λόγω ακριβώς της απουσίας των κανονισμών αυτών δεν κατέστη ακόμα δυνατή η πλήρωση των ήδη υφιστάμενων κενών θέσεων στη δύναμη αυτή, η άμεση δημιουργία των νέων αυτών θέσεων δεν είναι υπό τις περιστάσεις δικαιολογημένη.
- (ιιι) Η Επιτροπή έχει σημειώσει ότι υπάλληλος του Τμήματος Μηχανογραφικών Υπηρεσιών εξακολουθεί με ανορθόδοξο τρόπο να είναι αποσπασμένος στο Εμπορικό Κέντρο της Πράγας και ότι παρόλες τις επανειλημμένες υποδείξεις της Επιτροπής συνεχίζεται η απόσπαση αυτή χωρίς οι αρμόδιοι να δίδουν μίαν οριστική λύση στο όλο θέμα. Η Επιτροπή διαφωνώντας με τη μέθοδο κατακράτησης δυο θέσεων από ένα άτομο εισηγείται την περικοπή της δαπάνης που αναφέρεται στο πρόσωπο αυτό κατά το ήμισυ αναμένοντας ότι στο μεταξύ οι αρμόδιοι θα πάρουν τα αναγκαία μέτρα για την οριστική λύση του ζητήματος.
- (ιiv) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι στον Τακτικό Προϋπολογισμό γίνονται προτάσεις για ένα σημαντικό μεγάλο αριθμό νέων

θέσεων στην Αστυνομία, εκεί που δεν έχουν ακόμα πληρωθεί οι υφιστάμενες κενές θέσεις λόγω της εκκρεμότητας που υπάρχει γύρω από το θέμα της συζήτησης και έγκρισης νέων κανονισμών προαγωγών για την Αστυνομική Δύναμη. Ενόψει της συνεχιζόμενης αυτής κατάστασης η Επιτροπή θεωρεί ότι η δέσμευση κονδυλίων για πρόσθετες νέες θέσεις, ενόψει ακριβώς αυτής της κατάστασης, αντενδείκνυται στο παρόν στάδιο.

Στο κεφάλαιο της Αστυνομίας γίνεται επίσης πρόνοια για την αγορά εξοπλισμού συνολικής δαπάνης ύψους £210,000. Από την ανάλυση της δαπάνης αυτής η Επιτροπή θεωρεί ότι για ορισμένα είδη εξοπλισμού που προορίζονται κυρίως για την ΚΥΠ και σε άλλη περίπτωση αναφέρονται σε αντιδιαδηλωτικές εξαρτήσεις χρειάζονται περισσότερες επεξηγήσεις γι' αυτό και εισηγείται την περικοπή της δαπάνης αυτής κατά £86,350.

- (v) Κάτω από το κεφάλαιο του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών και από το άρθρο «Εκδόσεις και Δημοσιότητα» γίνεται πρόταση για τη χορήγηση, σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, αυξημένης δαπάνης ύψους £675,000. Λαμβάνοντας υπόψη το ύψος της δαπάνης που εγκρίθηκε για τον ίδιο σκοπό τον περασμένο χρόνο και που ανήλθε στις £400,000, η Επιτροπή εισηγείται την έγκριση και για το 1988 ισόποσου κονδυλίου.
- (vi) Στο Υπουργείο Εξωτερικών γίνεται επίσης πρόταση για την έγκριση για την Υπηρεσία Αποδήμων ποσού ύψους £125,000 σε σύγκριση με £100,000 που ήταν η περσινή δαπάνη για τον ίδιο σκοπό και σε σύγκριση με πραγματικές δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν ως το τέλος Νοεμβρίου του 1987 συνολικού ύψους £78,000. Η Επιτροπή εισηγείται τον περιορισμό της ζητούμενης πίστωσης στο ύψος που εγκρίθηκε τον περασμένο χρόνο, δηλ. τις £100,000 μόνο. Σε σχέση με το κονδύλι της Διαφώτισης, ύψους £792,000, που εντάσσεται στο ίδιο Υπουργείο, η Επιτροπή αφού έλαβε υπόψη τα δικαιολογητικά που τέθηκαν ενώπιόν της και χωρίς να παραγνωρίζει τη σημασία της διαφωτιστικής εκστρατείας για το κυπριακό ζήτημα, θεωρεί ότι το ποσό αυτό θα πρέπει να μειωθεί στις £400,000 μόνο με την ταυτόχρονη διευκρίνιση ότι αν προκύψουν πρόσθετες ανάγκες η Επιτροπή είναι έτοιμη να τις εξετάσει ευνοϊκά με βάση τα νέα στοιχεία που θα τεθούν υπόψη της.

Με την ευκαιρία αυτή η Επιτροπή επαναφέρει προηγούμενη εισήγηση των Μελών της για την εγκαθίδρυση κοινής επιτροπής δράσης σε σχέση με τα θέματα της διαφώτισης που θα ενεργεί και εκπληρώνει την αποστολή της με βάση ένα καλά συγκροτημένο σχέδιο δράσης που θα μπορούσε να συμφωνηθεί ανάμεσα στην Κυβέρνηση και τα κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή.

- (vii) Η Επιτροπή σημειώνει με ανησυχία ότι σε επανειλημμένες περιπτώσεις δόθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο παρατάσεις στις υπηρεσίες προσώπων που κανονικά θα έπρεπε να είχαν αφυπηρετήσει. Η Επιτροπή, επιδοκιμάζοντας τη θέση της συνδικαλιστικής οργάνωσης των δημοσίων υπαλλήλων που εκφράζεται

ενάντια σε τέτοιες παρατάσεις και την απασχόληση συνταξιούχων, καλεί τους αρμόδιους να θέσουν τέρμα στην τακτική αυτή διαφορετικά η Επιτροπή θα είναι υποχρεωμένη να εισηγηθεί στο Σώμα τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας.

- (νιι) Η Επιτροπή έχει σημειώσει με ανησυχία ορισμένες τάσεις που παρατηρούνται από της πλευράς των αρμοδίων να προβαίνουν στην αγορά αυτοκινήτων χωρίς την προκήρυξη προσφορών. Η Επιτροπή για να θέσει τέρμα σε μια τέτοια τακτική εισηγείται την περίληψη στο οικείο άρθρο του Τακτικού Προϋπολογισμού πρόνοιας που σύμφωνα με αυτή δεν θα θεωρείται νόμιμη η διάθεση χρημάτων για την πραγματοποίηση τέτοιων αγορών εφόσον δεν θα έχει προηγηθεί η προκήρυξη προσφορών.

(θ) **Τροπολογίες:**

Στη διάρκεια της μελέτης των υπό συζήτηση Προϋπολογισμών ο Υπουργός Οικονομικών, ενεργώντας με βάση σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, έστειλε στη Βουλή αριθμό τροποποιήσεων πάνω στους Προϋπολογισμούς αυτούς συνολικού ύψους £3 εκ. περίπου.

Οι τροποποιήσεις αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικής μελέτης από την Επιτροπή και όσες από αυτές υιοθετήθηκαν ενσωματώθηκαν στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς όπως και οι υπόλοιπες άλλες τροποποιήσεις που είτε αναφέρονται πιο πάνω είτε παρουσιάζονται στους διορθωμένους αυτούς Προϋπολογισμούς.

Με γνώμονα όλες τις πιο πάνω διαπιστώσεις και με βάση τις εισηγήσεις για περικοπές ή απόρριψη αριθμού άλλων κονδυλίων, η Επιτροπή έχει ουσιαστικά προβεί στην αναθεώρηση και των τριών υπό συζήτηση προϋπολογισμών ενσωματώνοντας σ' αυτούς όλες τις επιμέρους εισηγήσεις της.

Το τελικό κείμενο για κάθε ένα προϋπολογισμό ξεχωριστά, και στην τελική μορφή που έχει πάρει, βρίσκεται στη Γραμματεία της Βουλής και στη διάθεση κάθε Μέλους της ξεχωριστά ενώ δόθηκε επίσης αντίγραφο του σε κάθε ένα από τα κόμματα.

Ορισμένα από τα Μέλη της Επιτροπής, είτε γιατί διαφωνούσαν με το σύνολο των προτεινόμενων τροπολογιών είτε με ορισμένες από αυτές, διαφύλαξαν το δικαίωμά τους να εξηγήσουν εκτενέστερα τις θέσεις τους και να τοποθετηθούν ανάλογα κατά το στάδιο της κατά κεφάλαιο δαπανών έγκρισης και των τριών υπό συζήτηση προϋπολογισμών. Αναφορικά με τη γενικότερη κυβερνητική οικονομική και δημοσιονομική πολιτική που αντικατοπτρίζεται και στους τρεις υπό συζήτηση προϋπολογισμούς, ορισμένα από τα Μέλη της Επιτροπής είτε γιατί διαφωνούσαν με το σύνολο της πολιτικής αυτής είτε με ορισμένες πτυχές της, διαφύλαξαν επίσης το δικαίωμά τους να εξηγήσουν εκτενέστερα τις θέσεις τους ως προς τα θέματα αρχής που κατά τη γνώμη τους εγείρονται από την πολιτική αυτή και ανάλογα να τοποθετηθούν στο σύνολο των προϋπολογισμών κατά το στάδιο της συζήτησής τους από την Ολομέλεια του Σώματος.

Με τις διαφυλάξεις αυτές η Επιτροπή εισηγείται κατά πλειοψηφία στη Βουλή την ψήφιση σε νόμους και των τριών υπό συζήτηση προϋπολογισμών, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1982-1988

(Σε εκ. λίρες)

	Πραγματοποιηθέντα					Αναθ. Προϋπ. 1987	Προϋπολ. 1988
	1982	1983	1984	1985	1986		
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	49.5	61.5	77.3	91.2	94.6	106.3	124.1
Φόρος Εισοδήματος	40.1	51.6	62.7	74.3	77.2	87.0	103.0
Φόροι Περιουσίας	1.2	1.4	2.3	2.8	3.0	4.0	4.5
Άλλοι	8.2	8.5	12.3	14.1	14.4	15.3	16.6
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	91.9	108.7	122.2	136.5	137.4	146.8	160.4
Εισαγωγικοί Δασμοί	45.7	53.5	57.2	62.2	61.0	66.3	71.6
Φόροι Κατανάλωσης	36.4	42.4	47.1	52.3	51.6	54.4	61.7
Δικαιώματα Κτηματολο- γίου και Χωρομετρίας	2.7	3.2	3.5	4.0	4.3	4.1	4.6
Άλλοι	7.1	9.6	14.4	18.0	20.5	22.0	22.5
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	12.0	14.5	17.3	18.8	20.9	22.1	26.6
ΠΡΟΣΟΔΟΙ, ΕΝΟΙΚΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	15.5	18.6	16.6	21.4	18.5	17.5	19.7
Κέρδη Κεντρικής Τράπεζας	12.5	14.9	11.8	14.2	13.0	10.2	12.0
Άλλα	3.0	3.7	4.8	7.2	5.5	7.3	7.7
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	9.9	9.2	11.3	13.4	17.7	17.4	19.0
ΧΟΡΗΓΙΕΣ	14.1	12.3	10.3	8.5	7.4	7.4	7.2
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	24.0	39.7	57.9	48.1	70.6	67.8	24.1
ΆΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	1.6	*10.5	2.4	3.1	3.4	7.7	5.6
	218.5	275.0	315.3	341.0	370.5	393.0	386.7

* Περιλαμβάνει ποσό £7.9 εκ. για αποπληρωμή των δανείων της Αρχής Ηλεκτρισμού που στην πράξη μετατράπηκαν σε Κεφάλαιο της Αρχής.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Κώδικες Άρθρων		1986	1987	1988
		Πραγματικές Δαπάνες £'000	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός £'000	Προϋπολογισμός £'000
101—199	1. Αποδοχές Προσωπικού	147,513	165,800	180,945
	Βασικοί Μισθοί	68,175	72,500	80,653
	Τιμαριθμικά Επιδόματα	60,044	66,900	77,307
	13ος Μισθός	10,783	11,600	13,375
	Δικαιώματα Υπερωριών	3,836	4,100	4,892
	Επιδόματα Ενοικίου	1,605	1,650	1,734
	Αναδρομικά Επιδόματα	—	5,850	—
	Άλλα Επιδόματα	3,070	3,200	2,984
200—209	2. Οδοιπορικά	1,110	1,110	1,278
201	Έξοδα Κινήσεως	579	580	677
202	Επιδόματα Εκτός Έδρας	320	320	358
203	Επιδόματα κατ' αποκοπήν	128	130	148
204	Μεταφορικά	83	80	95
210—229	3. Έξοδα Λειτουργίας Γραφείου	2,739	2,840	3,357
212	Τηλέφωνα	752	600	760
213	Φωτισμός, Θέρμανσις και Καύσιμα	409	390	525
214	Καθαριότητας Γραφείου (εργατικά)	466	530	606
215	Ενοίκια	727	890	953
216	Τέλη και Τέλη Ύδατος	69	90	84
217	Βιβλιοθήκη	38	40	61
218—229	Διάφορα	278	300	368
230—259	4. Επιδιορθώσεις, Συντήρηση και Λειτουργία	6,711	7,100	8,118

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Κώδικες Άρθρων		1986	1987	1988
		Πραγματικές Δαπάνες £'000	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός £'000	Προϋπολογισμός £'000
231—236	Κτίρια	673	700	896
237—243	Μηχανήματα και Εξοπλισμός	3,045	3,200	3,848
244—258	Συγκοινωνιακό Δίκτυο κ.λ.π.	2,781	3,200	3,374
244—258 259	Φυτώρια, Κτην. & Γεωργ. Σταθμοί	212	—	—
260—349	5. Άλλες Τρέχουσες Δαπάνες	30,127	35,900	37,194
261—264	Φωτισμός, Θέρμανσις και Καύσιμα (όχι Γραφείων)	2,699	2,800	3,075
334	Ημερομίσθια	7,033	7,800	9,153
335	Δαπάνες Τόκων	3,351	3,200	—
339	Πληρωμές λόγω Εγγυήσεων	1,488	3,900	930
344	Εκδόσεις και Δημοσιεύσεις	1,067	1,100	2,004
345	Εθνική Φρουρά	8,457	10,500	14,000
260—349	Διάφορα	6,032	6,600	8,032
350—399	6. Αγορές και Προμήθειες	6,019	6,200	7,126
400—499	7. Εγχώριες Μεταβιβάσεις-Χορηγίες Συνεισφορές, Συντάξεις, Επιδοτήσεις, Δάνεια, κλπ.	93,572	95,984	91,186
401—411	1. Εκπαίδευση	2,098	2,167	1,722
	2. Ημικρατικοί & Άλλοι Οργανισμοί	34,173	33,370	27,883
70Α—423	Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού	500	530	480
70Α—424	Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου	578	620	621
41Α—428	Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	1,336	—	806
67Α—429	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	56	—	—

67A—430	Δημαρχεία	325	780	1,000
65A—451	Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου			
	Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων			
	Άλλες Επιδοτήσεις	30,000	30,000	20,000
16A—453	Οργανισμός Γεωργικής Ασφαλίσεως	440	470	470
67A—457	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα διά Σ.Ο.Κ.	26	30	25
13Δ21—465	Οργανισμός Οικοτεχνίας	—	—	—
13Δ01—466	Αρχή Κρατικών Εκθέσεων	—	—	—
14Δ—467	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού	—	—	—
67A—484	Κρατική Αρωγή του Εφημ. Κλήρου της Κύπρου	912	940	981
67A—499	Συμβούλια Αποχετεύσεων	—	—	3,500
	3. Συνεισφορές σε Ασφαλιστικά Ταμεία	35,610	37,700	39,070
67A—432	Ταμεία Κοινων. Ασφαλ. Γεν. Εισφορά	21,995	23,250	24,500
67A—433(181)	Ταμεία Κοινων. Ασφαλ. Εισφ. σαν Εργοδ.	12,755	13,450	13,500
67A—434(182)	Ταμεία Τερματισμού Απασχολήσεως	668	780	840
67A—435	Σχέδια Κοινωνικών Ασφαλίσεων Τρακτικών Κυβερνητικών Εργατών	192	220	230
38A—499	Εγλωβισμένοι	—	—	—
	4. Επιτροπή Επιδομάτων	1,683	582	654
67A—436	Ταμ. Συντ. Εκτ. Επιδομάτων	75	180	212
67A—437	Ταμείο Χορηγημάτων	1,590	380	400
67A—468	Ταμ. Παροχής Επιδ. Διαχ. σε Αναπήρους	18	22	42
67A—438	5. Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων & Παθόντων	—	—	—
67A—439	5A. Ταμείο Αμύνης	1,391	2,160	3,500
440—450	6. Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	13,731	15,190	14,244
483	7. ΟΥΝΦΙΚΥΠ	745	1,150	1,199
431 471—489	8. Χρηματικά Επιδόματα	—	—	—
412—422	9. Άλλες Μεταβιβάσεις	1,436	1,260	1,611
490—496	10. Δάνεια	2,705	2,405	1,303
490	Δανειστικοί Επίτροποι	—	—	—
493	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	—	—	—

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Κώδικες Άρθρων		1986	1987	1988
		Πραγματικές Δαπάνες £'000	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός £'000	Προϋπολογισμός £'000
	Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου	—	—	—
	Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες	370	794	303
	Στέγαση Κρατικών Υπαλλήλων	—	—	—
	Στέγαση Εκτοπισθέντων	—	—	—
	Πληγέντες Γεωργοί	27	62	—
	Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων	2,000	—	—
	Οργανισμός Αναπτύξεως Γης	—	680	—
	Εκτοπισθ. Επιχειρηματίες	—	100	—
	Σχολ. Εφορείες	308	420	—
	Συμβούλια Αποχετεύσεων	—	—	1,000
	Άλλα Δάνεια	—	449	—
500—560	8. Εισφορές σε Διεθνείς Οργανισμούς	691	630	892
	8Α. Άλλες Εισφορές	1,414	1,470	1,300
567—568	Ιατρική Περίθαλψη στην Κύπρο	223	370	200
561—562	Ιατρική Περίθαλψη στο εξωτερικό	1,191	1,100	1,100
566	Ξένη Τεχνική Βοήθεια	—	—	—
569	Ταχ. Εξωτ. Υπαίθρου	—	—	—
	9. Κεφαλαιουχικές Μεταβιβάσεις	5	5	5
601—608	Υδατικά Έργα	—	—	—
609	Ανέγερση Σχολικών Κτιρίων	—	—	—
610	Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων (ΤΑΕΠ)	—	—	—

611—616	Άλλες Κεφαλαιουχικές Μεταβιβάσεις	---	---	---
617—620	Διάφορα Γεωργικά Σχέδια Επιχορήγηση για Αυτοστέγαση (Ι- διόκτητα)	5	5	5
630—699	10. Μελέτες και Έρευνες	39	35	65
700—749	11. Αγορά Μηχανικού και άλλου εξοπλισμού	899	1,150	1,634
751—779	12. Επιστροφές Φόρων και Δασμών	14,049	19,100	9,916
751—759	Επιστροφές Άμεσων Φόρων	6,238	5,100	3,569
761—769	Επιστροφές Έμμεσων Φόρων	7,585	13,800	6,160
	Άλλοι	226	200	187
	13. Δημόσιο Χρέος	103,958	148,500	139,903
	1. Εξωτερικό Δημόσιο Χρέος	59,631	96,250	83,068
781	Αποπληρωμές	29,410	37,400	43,431
782	Εξοφλητικό Απόθεμα	4,289	6,800	9,828
783	Τόκοι			
784	Τόκοι και Τέλη Εξυπ. Διεθν. Νομ. Ταμ. }	25,932	32,400	29,809
785	Προπληρωμές	---	19,650	---
791	2. Εσωτερικό Δημόσιο Χρέος	44,327	52,250	56,835
	Εξοφλητικά Αποθέματα	15,411	19,100	19,780
792	Ταμείον Κληρώσεων	540	590	638
793	Κέρδη Κληρώσεων	---	---	---
794	Τόκοι	28,051	32,190	35,488
795	Έξοδα Διαχειρίσεως	111	70	68
797	Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως	214	300	200
	Άλλες Αποπληρωμές	---	---	661
800—899	14. Κατασκευές	877	680	609
801	Απαλλοτρίωση Γης	---	30	---
802	Αγορά Ακινήτου Περιουσίας	470	140	50
803—804	Αυτοστέγαση σε Κυβερν. & Τ/Κ Οικόπεδα	---	---	---
805—809	Κτίρια για διαμονή	22	---	---
811—819	Κτίρια όχι για διαμονή	236	160	12

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

		1986	1987	1988
		Πραγματικές	Αναθεωρημένος	Προϋπολογισμός
		Δαπάνες	Προϋπολογισμός	
Κώδικες		£'000	£'000	£'000
Άρθρων				
821—839	Οδικό Δίκτυο	---	---	---
841—849	Αρδευτικά και Υδρευτικά Έργα	---	---	---
851—859	Λιμένες και Αερολιμένες	16	20	26
861—879	Άλλα Κατασκευαστικά Έργα	133	330	521
881—899	Βελτιώσεις Γης	---	---	---
901—999	Άλλες Δαπάνες	---	---	---
348	15. Αποθεματικό	---	---	500
	Σύνολο Δαπανών	409,723	486,504	484,028

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (£'000)

	1986	1987	1988
	Πραγματικές Δαπάνες	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός
1. Γενικές Δημόσιες Υπηρεσίες	36,422	42,000	44,975
2. Άμυνα	15,312	19,100	24,844
3. Δημόσια Τάξη και Ασφάλεια	36,840	41,200	43,378
4. Παιδεία	48,677	52,200	59,278
5. Υγεία	28,015	31,400	33,954
6. Κοινωνική Ασφάλιση και Ευημερία	54,509	57,000	58,504
α. Κοινωνική Ασφάλιση	52,353	54,400	55,563
β. Ευημερία	2,156	2,600	2,941
7. Οικισμός και Κοινοτική Ανάπτυξη	5,786	6,000	11,626
α. Οικισμός	1,354	1,450	1,603
β. Υδατοπρομήθεια	4,405	4,530	5,471
γ. Άλλες	27	20	4,552
8. Πολιτιστική Ανάπτυξη	4,515	4,500	4,558
9. Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία κλπ.	39,793	39,500	28,920
α. Γεωργία	36,285	35,600	24,837
β. Κτηνοτροφία	1,553	1,800	1,822
γ. Αλιεία			
δ. Ανάπτυξη Δασών	1,955	2,100	2,261
10. Μεταφορές, Συγκοινωνίες και Επικοινωνίες	10,714	12,900	13,626
α. Οδική Ανάπτυξη	2,417	2,600	2,599
β. Λιμένες	289	400	472
γ. Αερολιμένες	5,002	6,400	6,798
δ. Άλλες	3,006	3,500	3,757

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (€'000)

	1986	1987	1988
	Πραγματικές Δαπάνες	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός
11. Άλλες Οικονομικές Υπηρεσίες	7,239	8,500	8,366
12. Επιστροφές Χρημάτων και Δασμών	14,048	19,100	9,916
13. Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους	103,958	148,500	139,903
14. Άλλες Δαπάνες	3,895	4,604	2,180
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	409,723	486,504	484,028
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Κεφάλαιο	1987				1988			
	Άλλες Δαπάνες	Ολικό συμπεριλ. Αποδοχών	Δάνεια από το Ταμείο	Σύνολο	Άλλες Δαπάνες	Ολικό συμπεριλ. Αποδοχών	Δάνεια από το Ταμείο	Σύνολο
		Προσωπικού	Δανειστικών, Επιτρόπων			Προσωπικού	Δανειστικών, Επιτρόπων	
£	£	£	£	£	£	£	£	
01 — Επιτροπή Προ- γραμματισμού	16,539	340,285	—	340,285	18,715	379,517	—	379,517
02 — Ανάπτυξες Υδάτων	26,598,062	26,598,062	901,141	27,499,203	20,977,603	20,977,603	1,456,675	22,434,278
03 — Αναδασμός	134,300	134,300	380,000	514,300	143,700	143,700	200,000	343,700
04 — Γεωργία	2,836,460	2,836,460	725,000	3,561,460	3,930,775	3,930,775	885,000	4,815,775
05 — Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	589,042	1,517,160	—	1,517,160	626,000	1,664,000	—	1,664,000
06 — Κτηνοτροφία	530,560	530,560	170,000	700,560	843,400	843,400	910,800	1,754,200
07 — Κτηνιατρικάί Υπηρεσίες	185,750	185,750	—	185,750	180,000	180,000	—	180,000
08 — Ανάπτυξες Δασών	1,270,500	1,270,500	—	1,270,500	1,500,000	1,500,000	—	1,500,000
09 — Γεωλογική Επισκόπησις	759,300	759,300	—	759,300	725,500	725,500	—	725,500
10 — Ανάπτυξες Αλιείας	426,423	724,985	60,000	784,985	451,200	799,610	70,000	869,610
11 — Μετ. Υπηρ.	146,250	146,250	—	146,250	126,200	126,200	—	126,200

Κεφάλαιο	1987				1988			
	Άλλες Δαπάνες	Ολικό συμπεριλ. Αποδοχών	Δάνεια από το Ταμείο	Σύνολο	Άλλες Δαπάνες	Ολικό συμπεριλ. Αποδοχών	Δάνεια από το Ταμείο	Σύνολο
		Προσωπικού	Δανειστικών Επιτρόπων			Προσωπικού	Δανειστικών Επιτρόπων	
£	£	£	£	£	£	£	£	
12 — Πιστοδότησις Αναπτύξεως	1,000,000	1,000,000	420,000 ¹	1,420,000	1,000,000	1,000,000	500,000 ¹	1,500,000
13 — Εμπόριον και Βιομηχανία	1,192,720	1,192,720	325,000	1,517,720	1,544,610	1,544,610	830,000	2,374,610
14 — Τουρισμός	450,000	450,000	500,000	950,000	900,000	900,000	700,000	1,600,000
15 — Αρχαιότητες	728,350	728,350	—	728,350	690,500	690,500	—	690,500
16 — Δημόσια Έργα	963,750	963,750	—	963,750	976,000	976,000	—	976,000
17 — Ανάπτυξις Οδικού Δικτύου	11,335,000	11,335,000	—	11,335,000	13,150,000	13,150,000	—	13,150,000
18 — Λιμένες και Εμπορική Ναυτιλία	11,475	11,475	—	11,475	13,235	13,235	—	13,235
19 — Αερολιμένες	1,342,650	1,342,650	—	1,342,650	1,300,000	1,300,000	—	1,300,000
¹ Δάνεια για Αποχετευτικά Έργα και Δημοτικά Σχέδια								
20 — Δημόσια Κτίρια	1,053,000	1,053,000	—	1,053,000	2,089,000	2,089,000	—	2,089,000
21 — Πολεοδομία και Οίκησις	1,938,322	1,938,322	829,000	2,767,322	2,472,780	2,472,780	846,986	3,319,766
22 — Υγεία	1,179,815	1,179,815	—	1,179,815	1,434,562	1,434,562	—	1,434,562

23	— Αγροτική Ανάπτυξις	3,510,081	3,510,081	1,471,962 ²	4,982,043	5,207,187	5,207,187	1,876,033 ²	7,083,220
24	— Εργασία & Κοινωνικά Ασφαλίσεις	554,159	1,645,054	220,000	1,865,054	586,055	1,749,004	220,000	1,969,004
25	— Κέντρον Παραγωγι- κότητος	120,927	475,934	—	475,934	134,072	526,070	—	526,070
26	— Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	285,945	285,945	—	285,945	372,255	372,255	—	372,255
27	— Παιδεία	950,780	950,780	915,000	1,865,780	1,232,400	1,232,400	1,300,000	2,532,400
28	— Τμήμα Κτη- ματολογίου & Χωρομετρίας	—	—	—	—	—	—	—	—
29	— Ταχυδρομικά Υπηρεσίες	71,800	71,800	—	71,800	103,800	103,800	—	103,800
30	— Στατιστικά Υπηρεσίες	—	—	—	—	—	—	—	—
31	— Άλλαι Υπηρεσίες	1,160,159	1,305,228	297,000	1,602,228	1,474,600	1,641,339	699,200	2,340,539
32	— Προκαταρκτι- κός Προγραμ- ματισμός	80,000	80,000	—	80,000	50,000	50,000	—	50,000
33	— Ξένη Τεχνική Βοήθεια	230,000	230,000	—	230,000	230,000	230,000	—	230,000
34	— Διάφορα	2,600	2,600	—	2,600	200,000	200,000	—	200,000

Κεφάλαιο	1987				1988			
	Άλλες Δαπάνες	Ολικό συμπεριλ. Αποδοχών Προσωπικού	Δάνεια από το Ταμείο Δανειστικών Επιτρόπων	Σύνολο	Άλλες Δαπάνες	Ολικό συμπεριλ. Αποδοχών Προσωπικού	Δάνεια από το Ταμείο Δανειστικών Επιτρόπων	Σύνολο
	£	£	£	£	£	£	£	£
35 — Μη Προβλεπόμεναι Δαπάναι και Αποθεματικών	200,000	200,000	—	200,000	250,000	250,000	—	250,000
Ολικόν	61,854,846	64,996,116 ³	7,214,103	72,210,219 ⁴	64,934,149	68,403,047	10,494,694	78,897,741 ⁵

²Περιλαμβάνεται πρόνοια για Σχέδια Περιφερειακής Αγροτικής Αναπτύξεως

³ Δεν περιλαμβάνει πρόσθετες πιστώσεις που παραχωρήθηκαν με Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό

⁴ Περιλαμβάνεται ποσό £1 εκ. που παραχωρήθηκε για ενίσχυση του Ταμείου Δανειστικών Επιτρόπων

⁵ Περιλαμβάνεται ποσό £1 εκ. που θα παραχωρηθεί για ενίσχυση του Ταμείου Δανειστικών Επιτρόπων

ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ
ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ

Κ ε φ ά λ α ι ο	Α ρ θ ρ ο	Έσοδα κατά Άρθρο	Πραγματικά	Προϋπολογισμός	Αναθεωρημένος	Προϋπολογισμός
			Έσοδα για το έτος 1986	για το έτος 1987	για το έτος 1987	για το έτος 1988
			£	£	£	£
01	1	Εθελοντικές Εσφορές	33,582	21,000	21,000	6,000
	2	Υποχρεωτικές Εισφορές	8,107,248	7,500,500	8,000,010	9,000,010
	3	Επιβαρύνσεις	18,591,475	19,720,000	19,505,000	19,520,000
	4	Εμβάσματα Έναντι Δαπανών	—	—	—	—
	5	Τόκοι επί Εκδοθέντων Δανείων	226,210	290,690	287,500	292,500
	6	Ενοίκια	104,889	120,000	120,000	120,000
	7	Διάφορα Έσοδα	101,390	120,510	110,760	110,520
	8	Προϊόν Εκδόσεως Ειδικών Νομισμάτων	—	10	10	10
	9	Αποπληρωμή Δανείων	32,988	39,660	36,000	36,010
	10	Τέλη Συντηρήσεως Κυβερνητικών Οικισμών	—	10	10	10
	11	Τέλη από Τροφίμους Διαφόρων Ιδρυμάτων	203,395	203,130	208,080	212,080
	12	Σύστημα Ενοικιαγοράς Οικισμών	221,476	200,000	150,000	150,000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ			27,622,653	28,215,510	28,438,370	29,447,140

I. ΜΑΤΣΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ενώπιον του Σώματος βρίσκονται κατατεθειμένοι προς συζήτηση και ψήφιση οι Προϋπολογισμοί της Δημοκρατίας για το έτος 1988, όπως τους έχει τροποποιήσει η Επιτροπή Οικονομικών. Οι Προϋπολογισμοί αυτοί, κύριοι συνάδελφοι, αποτελούν ουσιαστικά τη συνισταμένη των θέσεων και της πολιτικής της Κυβέρνησης Κυπριανού και συζητούνται υπό εντελώς ιδιάζουσες συνθήκες.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα ψηφίσει τους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς, χωρίς αυτό να εξυπακούει και έγκριση της πολιτικής που τους χαρακτηρίζει. Θα δώσει επομένως θετική ψήφο για να υποβοηθήσει την ομαλή συνέχιση της λειτουργίας του κράτους, αποφεύγοντας συνάμα τη δημιουργία δυσκολιών στα πρώτα βήματα της ανάληψης της Προεδρίας από το νεοεκλεγέντα Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Ο κ. Βασιλείου, ο οποίος θα αναλάβει από της προσεχούς Κυριακής την Προεδρία του κράτους, μας πληροφόρησε κατά τη συνάντηση που είχε με εκπροσώπους του Δημοκρατικού Συναγερμού ότι ο ίδιος δεν συμφωνεί με το περιεχόμενο των υπό συζήτηση Προϋπολογισμών στο σύνολό τους και ότι προτίθεται, εντός των ολίγων προσεχών μηνών, να παρουσιάσει προς το Σώμα νέους τροποποιητικούς τοιούτους προς συζήτηση και έγκριση από τη Βουλή. Θα ήταν επομένως αχρείαστο στο παρόν στάδιο για το Δημοκρατικό Συναγερμό να ενδιατρίψει επί της ουσίας και του περιεχομένου των Προϋπολογισμών, εφόσον αυτοί δεν εκφράζουν την πολιτική του νέου Προέδρου.

Επί της Οικονομικής και γενικότερης πολιτικής της Προεδρίας Βασιλείου θα τοποθετηθούμε ευθύς ως αυτή εκφρασθεί επίσημα εντός και εκτός της Βουλής μετά την εγκατάσταση του νέου Προέδρου.

Η προσέγγισή μας θα χαρακτηρίζεται από πνεύμα αμεροληψίας και γενικότερης συναίσθησης των ευθυνών μας έναντι του συνόλου του λαού και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Κύπρος σήμερα.

Θα παρακολουθήσουμε βήμα προς βήμα την πολιτική και την πορεία της νέας Κυβέρνησης και θα παραμείνουμε ανυποχώρητοι υπέρμαχοι και υπερασπιστές των δικαιωμάτων ολόκληρου του λαού. Οποιαδήποτε παρέκκλιση της Κυβέρνησης από την πιστή εφαρμογή των αρχών της αξιοκρατίας και της ισότητας όλων των πολιτών, ανεξάρτητα από κομματική ή ιδεολογική τοποθέτηση, θα μας βρει αποφασιστικά αντιμέτωπους.

Την εδραίωση, τη λειτουργία και την εξυγίανση των θεσμών και την έμπρακτη εφαρμογή των δημοκρατικών διαδικασιών θα υπερασπισθούμε με όλες μας τις δυνάμεις.

Σε στιγμές κρίσιμες και αποφασιστικές για το μέλλον της Κύπρου αναλαμβάνει το Προεδρικό αξίωμα ο κ. Βασιλείου. Τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, Ελληνοκύπριους, Τουρκοκύπριους και άλλους απειλούν κατά βάση οι ίδιοι κίνδυνοι. Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας εκλέγεται σύμφωνα με το Σύνταγμα από την Ελληνοκυπριακή Κοινότητα. Είναι όμως επιβεβλημένο να συμπεριφέρεται και να ενεργεί ως Πρόεδρος ολόκληρου του Κυπριακού λαού.

Τα προβλήματα που προέκυψαν για το λαό μας, τόσο από την Τουρκική υπόσκαψη, όσο και από λάθη δικά μας πολλά και πολύ περισσότερο από τη συνεχιζόμενη επεκτατική κατοχική παρουσία της Τουρκίας στο έδαφος της

Κυπριακής Δημοκρατίας, δημιουργούν αφόρητα δύσκολες συνθήκες για όλους μας. Η ανεκμετάλλευτη διαρροή του χρόνου εις βάρος μας πρέπει να ανακοπεί. Οι προοπτικές υπάρχουν και οι δυνατότητες είναι εφικτές. Χρειάζονται προσεγμένα αποφασιστικά και προγραμματισμένα βήματα για την αντιμετώπιση του μέλλοντος. Εάν αξιοποιήσουμε ενωμένοι σωστά τη διεθνή συμπαράσταση, τα αδιέξοδα μπορούν να διαρραγούν.

Τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και οι συμφωνίες κορυφής χαράσσουν το δρόμο. Η Ελλάδα και ο Ελληνισμός της διασποράς αποτελούν την αφετηρία και το στήριγμά μας. Ο ρόλος της Ευρώπης αξιοποιούμενος ορθά μπορεί να αποβεί καθοριστικός για τη σωτηρία μας. Η Ευρώπη προσεγγιζόμενη υπεύθυνα δύναται να προσφέρει ανεκτίμητες υπηρεσίες προς αποκατάσταση της ενότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και την εδραίωση του συνόλου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για ολόκληρο τον Κυπριακό λαό, όπως αυτά εφαρμόζονται και λειτουργούν στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Η συμπαράσταση των Σοσιαλιστικών χωρών και των Αδεσμεύτων είναι απαραίτητη.

Θα ήθελα όμως, κ. Πρόεδρε, να υποδείξω και ένα άλλο παράγοντα ο οποίος συνήθως υποτιμάται. Μέσα από τις εκθέσεις του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και του πρόσφατου ομόφωνου ψηφίσματος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης εκπέμπονται ορισμένα μηνύματα για επαναπροσέγγιση μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, τα οποία δεν πρέπει να αγνοήσουμε. Όπως δεν πρέπει να αγνοήσουμε και τις φωνές που ακούονται μεταξύ των Τουρκοκυπρίων που αντιδρούν στα μέτρα και τους στόχους της Τουρκίας στην Κύπρο.

Ο παράγοντας αυτός είναι ύψιστης σημασίας και χρησιμοποιούμενος σωστά θα εκθέσει τους στόχους της Τουρκίας και θα υποβοηθήσει σημαντικά την προσπάθεια για εξασφάλιση της ενότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και την εξυπηρέτηση των συμφερόντων ολόκληρου του Κυπριακού λαού.

Χωρίς να παραγνωρίζουμε τις δυσκολίες, θα πρέπει να προσεγγίσουμε το θέμα αυτό με πολλή υπευθυνότητα και να το αξιοποιήσουμε, όσο είναι εφικτό. Μια τέτοια δική μας προσπάθεια θα μας πιστώσει αφάνταστα διεθνώς.

Κύριε Πρόεδρε, θα αποτελούσε παράλειψη, εάν απέφευγα να εκφράσω κατά τη σημερινή συνεδρία της Βουλής την εκτίμησή μας για όσες υπηρεσίες πρόσφερε ο Πρόεδρος Κυπριανού κατά τη διάρκεια της 11ετούς θητείας του, παρά τη δικαιολογημένη και καλόπιστη κριτική μας της πολιτικής του.

Επιθυμώ συνάμα, κ. Πρόεδρε, να διαβιβάσω από του βήματος της Βουλής τα συγχαρητήρια του Δημοκρατικού Συναγερμού προς τον εκλεγέντα νέο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Βασιλείου και να εκφράσω επίσης την ευχή όπως η θητεία του αποβεί επωφελής και καρποφόρα για ολόκληρο τον Κυπριακό λαό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το λόγο έχει ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση των φετινών Προϋπολογισμών γίνεται αμέσως μετά το τέλος της πιο μακράς, επίμοχθης και έντονης προεκλογικής εκστρατείας που έλαβε χώρα στην Κύπρο από την ημέρα της ανεξαρτησίας της, για ανάδειξη νέου Προέδρου για την προσεχή πενταετία.

Μας δίδεται επομένως σήμερα η ευκαιρία σαν Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος να εκφράσουμε μερικές διαπιστώσεις και να μεταφέρουμε κάποια μηνύματα.

Κατά τη γνώμη μας — και πιστεύουμε ότι είναι αντικειμενικά που αυτή εκφράζεται — άδικα και αχρείαστα ο Κυπριακός λαός αντικατέστησε τον κ. Σπύρο Κυπριανού με ένα νέο πολιτικό που, με όλες τις καλές προθέσεις που μπορούν να του αποδοθούν, στερείται παντελώς πείρας όσον αφορά τα του τόπου και ιδιαίτερα τα του εθνικού μίας θέματος. Το εκλογικό αποτέλεσμα το οποίο όλοι σεβόμεθα, πολύ φοβούμεθα ότι αντικατέστησε τη συνέπεια, τη σταθερότητα, τους σωστούς εθνικούς χειρισμούς, την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη, την ισορροπία που προσφέρει πάντα η διακυβέρνηση του Κέντρου, με μια άγνωστη κατάσταση για να μην πούμε ένα «Πείραμα». Ταυτόχρονα ο κίνδυνος της πόλωσης επικρέμαται επικίνδυνα πάνω από τα πολιτικά μας πράγματα και δημιουργεί αισθήματα έντονης ανασφάλειας στο λαό μας.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες το Δημοκρατικό Κόμμα της Κύπρου συναισθανόμενο έντονα τις αυξημένες ευθύνες του ανανεώνει το Συμβόλαιό του με την Ιστορία και το λαό από τα έδρανα της αντιπολίτευσης. Μιας αντιπολίτευσης που θα γίνεται εποικοδομητικά με γνώμονα πάντα το Εθνικό Συμφέρον και το καλό του τόπου από ένα Κόμμα που δημιουργήθηκε όταν οι στάκτες και τα τραύματα της εισβολής ήταν ακόμα νωπά, για να στηρίξει και να υποστηρίξει τον Εθνάρχη Μακάριο και να συνεχίσει το έργο του. Και κυβέρνησε από το 1977 αυτό τον τόπο ο Σπύρος Κυπριανού εργαζόμενος νυχθημερόν για το καλό της πατρίδας, για τη δικαίωση και τη σωτηρία της Κύπρου, την αποκατάσταση των καταπατηθέντων δικαιωμάτων του λαού μας και για την ευημερία και την προκοπή του τόπου μας.

Επιθυμούμε να τονίσουμε ότι απέναντι στο νέο Πρόεδρο της Κύπρου κ. Γιώργο Βασιλείου θα είμεθα δίκαιοι και αντικειμενικοί.

Θα κρίνουμε και θα επικρίνουμε χωρίς προκατάληψη και με αντικειμενικά πάντα κριτήρια. Στα φιλολαϊκά μέτρα που τυχόν θα λάβει θα μας εύρει υποστηρικτές του, το ίδιο και στη συνέπεια των χειρισμών του Κυπριακού. Και θα μας εύρει αντιμέτωπους σε όσα και πάλι αντικειμενικά θα θεωρούμε ότι δεν προάγουν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του λαού μας.

Ιδιαίτερα θα αναμένουμε να δούμε τι μέτρα και ποιες πρωτοβουλίες θα αναλάβει ο κ. Βασιλείου για να προωθήσει την τόσο απαραίτητη και αναγκαία ενότητα, που πρέπει όμως να στηρίζεται πάνω σε κοινούς σκοπούς και στόχους και κοινή γραμμή στο Κυπριακό. Όπως επίσης θα αναμένουμε να δούμε την ποιότητα των συνεργατών που θα επιλέξει και πόσο θα προάγει τη Δημοκρατία και τις δημοκρατικές διαδικασίες και όχι τον παραγοντισμό.

Ο κ. Βασιλείου πρέπει ως τώρα να έχει αντιληφθεί ότι για να προωθήσει το Νομοθετικό του έργο και για να πετύχει ομαλή διακυβέρνηση χρειάζεται την πλήρη συνεργασία της Βουλής, της Νομοθετικής Εξουσίας. Εκτός από την ουσία των Νομοθετημάτων που θα εισηγείται χρειάζεται κατανόηση των ευαισθησιών και των ισορροπιών που διέπουν το Σύνταγμα και το πολιτειακό μας σύστημα. Ευχόμεθα στον κύριο Βασιλείου να εισέλθει στο νόημα αυτών των πραγμάτων σωστά και έγκαιρα.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Πιστεύουμε ότι ο λαός και εκείνοι που ψήφισαν το Σπύρο Κυπριανού αλλά και εκείνοι που ψήφισαν άλλες επιλογές, αντιλήφθηκαν την επαύριο της πρώτης

Κυριακής των εκλογών τη μεγάλη σημασία του χώρου του Κέντρου σαν της σταθεροποιητικής και γεφυροποιού πολιτικής δύναμης, της τόσο απαραίτητης για την αποφυγή ταξικής πόλωσης εσωτερικά και τη συνέχιση της πραγματικά αδέσμευτης πολιτικής εξωτερικά. Το χώρο αυτό τον εκφράζει σχεδόν αποκλειστικά ο Σπύρος Κυπριανού και το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ. Και δεν είναι τυχαίο που παρ' όλη τη λυσσώδη και άνευ προηγουμένου επίθεση και συνεργασία και των τριών άλλων Κομμάτων στη Βουλή, το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ διατήρησε σχεδόν ακέραιη την πέραν του 27% εκλογική του δύναμη.

Γιατί ο κόσμος που αποτελεί το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ δεν διακατέχεται από μισαλλοδοξίες, προκαταλήψεις και φανατισμούς, δεν είναι θορυβώδης και έξαλλος, αλλά πιστεύει σε αρχές, αξίες και ρίζες και προπαντός στον εθνικό ρόλο που διαδραματίζει και μέλλεται να διαδραματίσει.

Γι' αυτό ας μην ευσεβοποθούν μερικοί ότι θα αλώσουν αυτό το χώρο και αυτό το κόμμα. Η αντιπολίτευση όχι μόνο δεν θα συρρικνώσει, αλλά θα γιγαντώσει το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ, γιατί θα αποδειχθεί ένας φωτεινός φάρος ελπίδας και αγώνα στις δύσκολες, τις πολύ δύσκολες μέρες που έχει μπροστά της η Κύπρος. Το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ δεν θα αφήσει να εισέλθει η Κύπρος μας σε μια ατέλειωτη νύκτα ταξικής διαμάχης και πόλωσης.

Μπορεί η ηγεσία του ΑΚΕΛ σε συνεργασία με μερικούς αποστάτες του ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ που πολέμησαν το ΔΗΚΟ και τον Πρόεδρο Κυπριανού για λόγους καθαρά προσωπικούς, μαζί με την ηγεσία των δύο άλλων κομμάτων στη Βουλή να πέτυχαν τον άμεσο στόχο τους δηλαδή την αντικατάσταση του Σπύρου Κυπριανού στην Προεδρία του Κράτους. Όμως, αν ονειρεύονται να αλώσουν το χώρο του Κέντρου, θα ανακαλύψουν πολύ γρήγορα ότι πλανώνται πλάνη οικτρών. Ο ίδιος ο λαός θα τους φράξει το δρόμο.

Ας στρέψει η ηγεσία του ΑΚΕΛ την προσοχή της και το ενδιαφέρον της στην επίλυση των καυτών εθνικών και οικονομικοκοινωνικών προβλημάτων και στην επούλωση των ψυχικών πληγών και τραυμάτων του λαού μας και ας σταματήσει να καλλιεργεί την πόλωση και τη διαίρεση και να προσπαθεί να ρυθμίζει τα εσωτερικά των άλλων κομμάτων. Γιατί, αν συνεχίσει αυτή την τακτική, και κακές υπηρεσίες προσφέρει στον τόπο και στο τέλος θα καταφέρει να βρεθεί, αντί ρυθμιστής της πολιτικής μας ζωής, απομονωμένη από τον υπόλοιπο λαό και τους ίδιους του οπαδούς της.

Όπως εμείς δεν αναμειγνύμεθα στα εσωτερικά πράγματα των άλλων κομμάτων, ας παύσει η ηγεσία του ΑΚΕΛ να προσπαθεί να επηρεάζει και να ρυθμίζει το χώρο του Κέντρου. Δεν χρειάζεται να πούμε περισσότερα, διότι πιστεύω ότι έχουμε γίνει σαφώς αντιληπτοί.

Τα ίδια ισχύουν και για εκείνους τους ακραίους κύκλους της δεξιάς που ονειρεύονται ότι θα καταργήσουν το χώρο και το ρόλο του Κέντρου και έτσι άνετα θα αποδυθούν σε ταξικούς αγώνες.

Ταυτόχρονα, δεν είναι η κατάλληλη ευκαιρία να εκφράσουμε κάποιες δικαιολογημένες πικρίες προς κάποιες άλλες κατευθύνσεις. Ας ελπίσουμε απλώς ότι στο μέλλον με πραγματικά ήσυχη συνείδηση, θα βάζουμε όλοι, εμείς τουλάχιστον το πράττουμε και το πράξαμε, τις αρχές μας και το Εθνικό συμφέρον πάνω από τη μικροπολιτική, έτσι που τα ωραία λόγια να έχουν αντίκρουσμα και οι αγώνες να μην καταλήγουν σε ανεπιθύμητες επιλογές, για να μη χρησιμοποιήσουμε πιο έντονες εκφράσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

ΤΟ 1987 υπήρξε έτος ραγδαίων και σημαντικών διεθνών αλλά και περιφερειακών εξελίξεων. Διεθνώς προβάλλει η Συμφωνία κατάργησης των πυρηνικών πυραύλων μέσου βεληνεκούς μαζί με το νέο διεθνές κλίμα ύφεσης στις σχέσεις των δύο υπερδυνάμεων και την Περεστρόικα του κ. Γκορπατσιώφ, ενώ περιφερειακά δημιουργήθηκαν οι συνθήκες για τη συνάντηση του Νταβός μεταξύ Παπανδρέου και Οζάλ, πράγμα που διανοίγει ένα τελείως καινούργιο σκηνικό και μια νέα προοπτική για την Κύπρο και την επίλυση του προβλήματός μας. Τοπικά στην Κύπρο εκτός από την προεκλογική περίοδο, το γεγονός που σημάδεψε το 1987 ήταν η Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης με την Ευρώπη.

Για τις διεθνείς εξελίξεις και ιδιαίτερα για το νέο κλίμα διεθνούς ύφεσης θέλουμε να εκφράσουμε την ελπίδα, που είναι και η ελπίδα όλης της ανθρωπότητας, ότι η Συμφωνία των δύο υπερδυνάμεων θα επεκταθεί σε όλα τα πυρηνικά οπλοστάσια και θα οδηγήσει σε παγκόσμιο πυρηνικό αφοπλισμό. Οραματιζόμαστε την επίτευξη της Διεθνούς Ειρήνης και Ασφάλειας και τον ερχομό της ημέρας που μακριά πια από το χείλος του πυρηνικού αφανισμού, οι λαοί του κόσμου θα ζήσουν αδελφωμένοι και μονιασμένοι, χάριν της ευημερίας και της προόδου της ανθρωπότητας.

Και ότι θα φθάσει ο καιρός που τα τεράστια κονδύλια που τώρα χρησιμοποιούνται για τους ψυχροπολεμικούς εξοπλισμούς θα κατευθυνθούν για να απαλύνουν και να εξαλείψουν τη φτώχεια, τη μιζέρια, την πείνα, τις αρρώστιες και επιδημίες, τον αναλφαβητισμό και την προκατάληψη. Η Κύπρος σαν ιδρυτικό μέλος του Κινήματος των Αδεσμεύτων πιστεύουμε ότι θα συνεχίσει να ενώνει τη φωνή της μαζί με αυτή των χωρών του Τρίτου Κόσμου για πλήρη Διεθνή Αφοπλισμό και για μια καλύτερη και δικαιότερη παγκόσμια οικονομική τάξη.

Ελπίζουμε επίσης ότι η διεθνής ύφεση θα επεκταθεί και προς την κατεύθυνση της δίκαιης επίλυσης περιφερειακών προβλημάτων, διενέξεων και διαφορών, όπως το Μεσανατολικό και βεβαίως το Κυπριακό, που το ζούμε καθημερινά βλέποντας την κατεχόμενη μισή Κύπρο μέσα από τα συρματοπλέγματα του μίσους και της ντροπής.

Είναι μέσα στα πλαίσια αυτού του βελτιωμένου διεθνούς κλίματος ύφεσης που πραγματοποιήθηκε στο ελβετικό θέρετρο του Νταβός η συνάντηση Παπανδρέου — Οζάλ. Είναι βέβαια πολύ νωρίς για να προβλέψουμε την πορεία αυτής της νέας φάσης.

Όμως θέλουμε να πιστεύουμε ότι ο Πρωθυπουργός της Τουρκίας είναι ειλικρινής, όταν ομιλεί για αποκατάσταση σχέσεων καλής γειτονίας με την Ελλάδα.

Γιατί παρ' όλο που το Κυπριακό είναι ένα πανανθρώπινο πρόβλημα εισβολής και κατοχής, και όχι ακόμα μια Ελληνο-Τουρκική διαφορά, η Κύπρος ήταν και παραμένει αδιάσπαστο κομμάτι του Ελληνισμού και δεν νοείται πλήρης αποκατάσταση των Ελληνο-Τουρκικών σχέσεων πριν αποκατασταθεί η ενότητα της Κύπρου και οι βασικές ελευθερίες του λαού μας και πριν αποχωρήσουν από την Κύπρο τα Τουρκικά στρατεύματα και οι έποικοι. Η μοίρα του Κυπριακού Ελληνισμού είναι δεμένη άρρηκτα με τη μοίρα του υπόλοιπου έθνους και θα αποτελέσει αρχή μεγάλων περιπετειών και νέων εθνικών τραγωδιών για ολόκληρο το έθνος η εγκατάλειψη ή ακόμα και η εντύπωση εγκατάλειψης της Κύπρου από την επίσημη Ελλάδα.

Είναι ικανοποιητικό που ο κύριος Παπανδρέου τόνισε ιδιαίτερα την ανάγκη αποστρατιχοποίησης της Κύπρου, πράγμα που από πολλού προωθεί ο Σπύρος Κυπριανού και που φαίνεται να κερδίζει έδαφος στους κύκλους των Ηνωμένων Εθνών και που πρέπει να αποτελέσει βασική πτυχή των θέσεών μας κατά την επικείμενη προσφυγή μας στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Το ίδιο ισχύει και για τη Διεθνή Διάσκεψη που με κανένα τρόπο δεν πρέπει να εγκαταλειφθεί από τη νέα Κυβέρνηση, διότι αποτελεί τη σωστή διαδικασία για δίκαιη λύση των διεθνών πτυχών του προβλήματός μας.

Και μιλώντας για τις διεθνείς και εξωτερικές πτυχές του Κυπριακού, ο λαός μας ήδη σημείωσε ότι αμέσως μετά από την πρώτη Κυριακή των εκλογών τόσο ο νέος Πρόεδρος όσο και ο κύριος Κληρίδης αποδέχτηκαν απόλυτα, κάνοντας σημαντική στροφή από τις προηγούμενες θέσεις τους, τις σωστές εθνικές θέσεις του Σπύρου Κυπριανού και του ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ με επίκεντρο τις τρεις Προτεραιότητες των Αθηνών.

Ο λαός μας μετρά και επιμετρά και θα παρακολουθήσει με πολλή προσοχή τη συνέπεια της συμμόρφωσης του κ. Βασιλείου ιδιαίτερα, αλλά και του κ. Κληρίδη και της ηγεσίας του Συναγερμού σ' αυτές τις θέσεις, τις οποίες υπεράσπισε μέχρι τώρα με τόση αξιοπρέπεια και σταθερότητα ο Σπύρος Κυπριανού και που γι' αυτές δέχθηκε τόσες άδικες και αχρείαστες επιθέσεις και υπονομεύσεις και εσωτερικά αλλά και από κύκλους του εξωτερικού.

Με την εξέλιξη αυτή, αν πράγματι φάνηκαν ειλικρινείς οι αντίπαλοι του κυρίου Σπύρου Κυπριανού και η στροφή τους δεν έγινε χάριν της εξουσίας, προωθείται η αναγκαία ενότητα σκοπών και γραμμής που θα βοηθήσουν σε μεγάλο βαθμό την επαναλειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου και πάλι οι κύριοι Βασιλείου και Κληρίδης δέχθηκαν να λειτουργήσει περίπου πάνω στις βάσεις που πάντοτε προωθούσε και εισηγείτο ο Σπύρος Κυπριανού.

Η Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης με την Ευρώπη των 350 εκ. κατοίκων που η Κυβέρνηση Κυπριανού πέτυχε να υπογράψει, παρ' όλες τις λυσσώδεις αντιδράσεις της Τουρκίας και των υποστηρικτών της, ήταν ίσως η μεγαλύτερη επιτυχία της Κύπρου κατά το 1987. Και είναι εδώ που διαφωνούμε με τον κ. Βασιλείου, ότι η σημασία της είναι μόνο οικονομική, γιατί βλέπει, όπως λέγει, την Κύπρο σαν το κήπο της Ευρώπης.

Η σημασία της είναι πάνω απ' όλα πολιτική, γιατί η Κύπρος ανήκει γεωγραφικά, ιστορικά και πολιτιστικά στην Ευρώπη και γιατί στην Ευρώπη υπάρχουν πολύ ισχυροί και αποτελεσματικοί μοχλοί πίεσης πάνω στην Τουρκία που θα αξιοποιηθούν καλύτερα με την Τελωνειακή Ένωση και ίσως σε κάποιο στάδιο με την απόφαση για πλήρη ένταξη της Κύπρου στην Ευρώπη. Και θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι πρώτα ο Μακάριος οραματίστηκε και έθεσε τις βάσεις, από το 1972, για την πορεία προς την Ευρώπη που βάνουσα ανακόπηκε από το πραξικόπημα και την εισβολή.

Αυτή η εξέλιξη κατ' ουδένα τρόπο θα επηρεάσει την αδέσμευτη πολιτική μας, πράγμα που και οι ίδιοι οι Αδέσμευτοι αναγνωρίζουν, γιατί η Κύπρος μέλλεται να αποτελέσει χρυσή γέφυρα ειρήνης, φιλίας και συνεργασίας της Ευρώπης με τον Τρίτο Κόσμο και να καταστεί σταθμός ειρηνικός λαών και πολιτισμών στην περιοχή μας, όπως και πάλι οραματίστηκε ο Μακάριος.

Ας ελπίσουμε ότι και σ' αυτό το θέμα ο κύριος Βασιλείου θα ακολουθήσει τη σωστή πορεία που εξάλλου ήταν και η αρχική του θέση.

Ερχόμεθα τώρα στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς τους οποίους κατέθεσε η Κυβέρνηση Κυπριανού και τους οποίους θα ψηφίσουμε, όπως τροποποιήθηκαν, με το ίδιο σκεπτικό όπως και τα προηγούμενα χρόνια.

Η νέα Κυβέρνηση του κ. Βασιλείου θα μπορεί να προβεί σε τροποποιήσεις και αλλαγές κατά τη διάρκεια του έτους με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, τους οποίους θα αντιμετωπίζουμε με αντικειμενικότητα και σοβαρή μελέτη, με γνώμονα πάντα το καλώς νοούμενο δημόσιο συμφέρον. Δηλαδή δεν θα ακολουθήσουμε την τακτική της αντιπολίτευσης μέχρι τώρα έναντι της οικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης Κυπριανού.

Γιατί στον οικονομικό τομέα, σ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της διακυβέρνησης από τον Πρόεδρο Κυπριανού υπήρξε δυστυχώς μια συνεχής προσπάθεια διαστρέβλωσης της οικονομικής πραγματικότητας. Ακούαμε συνεχώς για οικονομικές κρίσεις να καταφθάνουν, για κινδύνους υποτίμησης της λίρας μας, για χρεωκοπία του κράτους κλπ.

Κι ακόμα υπήρχε μια εντελώς αδικαιολόγητη άρνηση για συνεργασία των κομμάτων στη Βουλή, για τη λήψη μέτρων που θα βοηθούσαν στην επίλυση των ελάχιστων προβλημάτων που μας απασχολούσαν.

Παρόλες τις τεράστιες δυσχέρειες και το αρνητικό ψυχολογικό κλίμα που δημιουργούσε η μεγέθυνση των οικονομικών μας προβλημάτων και η υποτίμηση ή ακόμα και η άρνηση των επιτευγμάτων, το οικονομικό θαύμα, όπως το ονόμασαν οι ξένοι, επιτεύχθηκε.

Σήμερα που η προεκλογική εκστρατεία τέλειωσε και το πολιτικό θερμόμετρο κατέβηκε, ας δούμε χωρίς παρωπίδες ποια είναι η πραγματικότητα. Και για να αντιληφθούμε καλύτερα το τεράστιο έργο της Κυβέρνησης Κυπριανού, ας μεταφερθούμε νοερά 11 χρόνια πίσω. Όταν νωπά ήταν ακόμα τα τραύματα της εισβολής, όταν ο λαός μας αντιμετώπιζε το φάσμα της οικονομικής καταστροφής και του εθνικού αφανισμού, όταν η μεγάλη πλειοψηφία των προσφύγων μας ζούσε ακόμα σε τσαντήρια. Όταν το μέσο βιοτικό μας επίπεδο μας κατέτασσε ανάμεσα στις πιο φτωχές χώρες του πλανήτη μας. Όταν υπήρχε ακόμα ο κίνδυνος δημιουργίας μιας ψυχολογικής ηττοπάθειας κι αυτοεγκατάλειψης. Κι ας δούμε πού βρισκόμαστε σήμερα, δεκατρία μόλις χρόνια μετά που εξεργάγη ο Βεζούβιος του πραξικοπήματος και μας σκέπασε η λάβα της εισβολής, αποξενώνοντάς μας από το 70% των πλουτοπαραγωγικών μας πόρων. Για να καταλήξουμε κι εμείς στη διαπίστωση στην οποία κατέληξαν συνδικαλιστές ηγέτες, όπως οι κ.κ. Ζιαρτίδης και Δίγκλης: 'Ότι δηλαδή σήμερα το βιοτικό επίπεδο του λαού μας έφθασε σε σημείο που να το ζηλεύουν ακόμα και εργαζόμενοι των ανεπτυγμένων Ευρωπαϊκών χωρών.

Θα μας αντιτάξουν πολλοί ότι τα επιτεύγματα μας ήταν το αποτέλεσμα της σκληρής δουλειάς του λαού μας και του δυναμισμού και της εφευρετικότητας των επιχειρηματιών μας. Συμφωνούμε και υπερθεματίζουμε. Όμως ας αναρωτηθούμε όλοι μας. Η οικονομική πολιτική που ακολούθησε η Κυβέρνηση δεν ήταν ορθολογιστική; Αν δεν ήταν τέτοια που να αξιοποιεί στο έπακρο τις ικανότητες του λαού μας, αν δεν ήταν χαρακτηριστική ο δυναμισμός, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα και η σύνεση, θα είχαμε πετύχει τα όσα θεαματικά πετύχαμε; Κι αν η Κυβέρνηση Κυπριανού δεν ακολουθούσε μιαν καθαρά φιλολαϊκή κοινωνική πολιτική, τα αγαθά της ανάπτυξης και η ευημερία θα είχαν αγκαλιάσει ολόκληρο το λαό μας ή θα είχαν περιοριστεί σε μια μικρή ομάδα ανθρώπων; Ας μη

αυτοαπατώμαστε αγαπητοί συνάδελφοι. Αν ο αρχιτέκτονας κι ο πολιτικός μηχανικός δεν είναι οι κατάλληλοι, αν τα σχέδια και ο συντονισμός δεν χαρακτηρίζονται από ορθολογισμό, το οικοδόμημα θα κινδυνεύει να καταρρεύσει κάθε στιγμή όσο καλοί κι αν είναι αυτοί που θα το κτίσουν.

Δεν θα ήθελα, αγαπητοί συνάδελφοι, να σας κουράσω με πολλούς αριθμούς. Εξάλλου στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου ακούσαμε πολλούς αριθμούς. Άλλους πραγματικούς και άλλους φανταστικούς. Όμως τώρα που όλοι είμαστε πιο ψύχραιμοι, πιστεύω ότι θα ήταν χρήσιμο να ρίξουμε μια ματιά σε μερικά από τα βασικά στατιστικά στοιχεία.

Την τελευταία δεκαετία πετύχαμε έναν από τους πιο ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης διεθνώς, 7% το χρόνο σε σύγκριση με μόνο 3% που ήταν ο διεθνής μέσος όρος. Το κατά κεφαλήν εισόδημα, που είναι ο κύριος δείκτης στον οποίο αντανακλάται η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, αυξήθηκε από τις £890 στις £3,200. Σε πραγματικούς όρους, αφού δηλαδή αφαιρεθούν οι συνέπειες του πληθωρισμού, η βελτίωση του κατά κεφαλήν εισοδήματος ήταν της τάξης του 6% το χρόνο, δηλαδή πέντε φορές πιο γρήγορη από το διεθνή μέσο όρο. Το ποσοστό της ανεργίας, παρά την κατακόρυφη αύξηση που υπήρξε στο ενεργητικό δυναμικό, παρέμεινε σ' επίπεδα που διεθνώς θεωρούνται σαν επίπεδα πλήρους απασχόλησης, τη στιγμή που ο μέσος όρος της ανεργίας στις αναπτυσσόμενες χώρες φθάνει το 20% και στις αναπτυγμένες το 8%. Μάλιστα τον περασμένο Δεκέμβρη ο αριθμός των ανέργων ήταν κατά 1,863 άτομα χαμηλότερος παρά ένα χρόνο νωρίτερα, δηλαδή παρουσιάζεται μια έντονη πτωτική τάση. Ο ρυθμός πληθωρισμού στην Κύπρο είναι μόνο 2.8%, σε σύγκριση με 40% στις αναπτυσσόμενες χώρες και 4% στις αναπτυγμένες. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσιάζει συνεχή βελτίωση, σε σημείο που το 1987 δημιουργήθηκε πλεόνασμα £50 εκ., το ψηλότερο που πετύχαμε ποτέ και το πρώτο από το 1968. Οι κοινωνικές παροχές την τελευταία δεκαετία πενταπλασιάστηκαν, ενώ σε πραγματικούς όρους η άνοδός τους ήταν της τάξης του 136%.

Κι όλα αυτά επιτεύχθηκαν χωρίς να υπάρξει υπέρμετρη αύξηση του φορολογικού βάρους, που σήμερα ανέρχεται στο 20.6% μόνο, σε σύγκριση με 36% που είναι ο μέσος όρος των 5 Ευρωπαϊκών χωρών με κατά κεφαλήν εισόδημα παρόμοιο με το δικό μας. Και χωρίς να υπάρξει υπέρμετρη αύξηση στο εξωτερικό μας χρέος, που σαν ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος βρίσκεται σε πιο χαμηλά επίπεδα από το μέσο όρο των αναπτυσσόμενων χωρών που δεν αντιμετώπισαν βέβαια τη λαίλαπα της καταστροφής του μεγαλύτερου μέρους των πλουτοπαραγωγικών τους πόρων και το ξερίζωμα του 40% του πληθυσμού τους. Μια κατάσταση που δημιούργησε την ανάγκη να γίνουν τεράστιες επενδύσεις και να αυξηθούν κατακόρυφα οι κρατικές δαπάνες κοινωνικής φύσεως για να στεγαστούν, να δραστηριοποιηθούν και να ανακουφιστούν οι πρόσφυγές μας. Κι ως μην ξεχνούμε ακόμα ότι, σε αντίθεση με τη συντριπτική πλειοψηφία των αναπτυσσόμενων χωρών εμείς έχουμε συναλλαγματικά αποθέματα που καλύπτουν το 70% του εξωτερικού μας χρέους. Κι ότι το ποσοστό εξυπηρέτησης του χρέους αυτού είναι μόνο το μισό του μέσου όρου των αναπτυσσόμενων χωρών και πολύ πιο κάτω από το όριο ασφάλειας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ο νέος Πρόεδρος και η Κυβέρνησή του παραλαμβάνουν μια οικονομία που χαρακτηρίζεται από ευρωστία και δυναμισμό. Που αναπτύσσεται με γρήγορους

ρυθμούς, αλλά συνάμα διατηρεί αξιοθαύμαστη σταθερότητα, εσωτερική και εξωτερική, πράγμα καθόλου συνηθισμένο στους δύσκολους καιρούς που περνά η διεθνής οικονομία. Παραλαμβάνουν μια οικονομία όπου ο λαός στην ολότητά του έχει εξασφαλίσει ένα καλό βιοτικό επίπεδο. Μια οικονομία με μορφωμένο και καλά καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, με τεράστιες δυνατότητες για το μέλλον. Μια οικονομία που τη χαρακτηρίζει η κοινωνική κινητικότητα και η δυνατότητα οικονομικής προόδου για όλους. Μια οικονομία, όπου ο λαός χαίρεται όλες τις ανέσεις που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία. Όπου οι συνταξιούχοι δεν είναι πια αναγκασμένοι να προσφεύγουν στην ελεημοσύνη των δικών τους αλλά ούτε και των ξένων. Όπου υπάρχει κοινωνική δικαιοσύνη, όπου δεν υπάρχουν άνθρωποι που να πεινούν ή κοινωνική εξαθλίωση του τύπου που υπάρχει ακόμα και στις πιο προηγμένες οικονομικά χώρες. Όπου ο αναλφαριθμητισμός αποτελεί παρελθόν και η εκπαίδευση δεν είναι προνόμιο των λίγων.

Ο νέος Πρόεδρος και η Κυβέρνησή του έχουν ακόμα την τύχη να αναλαμβάνουν την εξουσία σε μια περίοδο, που χάρη στο τεράστιο έργο της Κυβέρνησης Κυπριανού, η οικονομική και θεσμική υποδομή έχει βελτιωθεί σε εξαιρετικό βαθμό κι έχει εκσυγχρονιστεί πλήρως. Σε μια εποχή που τα μεγάλα αρδευτικά έργα κι ιδιαίτερα το φράγμα του Κούρρη κι ο Νότιος Αγωγός θα αρχίσουν να αποδίδουν. Που η Τελωνειακή Ένωση αποτελεί μια πραγματικότητα που θα δώσει την ευκαιρία στην Οικονομία μας να αναπτυχθεί μέσα στα πλαίσια της μεγαλύτερης οικονομικής οντότητας του κόσμου. Που η Κύπρος έχει καταστεί διεθνές κέντρο οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Που η χώρα μας συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πρώτες στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου δόθηκαν πολλές υποσχέσεις, πολλές από τις οποίες ξεπερνούν τις δυνατότητες της οικονομίας μας. Ελπίζουμε ότι τώρα που μπορούμε όλοι να βλέπουμε τα πράγματα πιο καθαρά, θα επικρατήσει η σύνεση και η προσοχή, έτσι που να μη δημιουργηθούν προβλήματα για τη σταθερότητα της οικονομίας μας ούτε να περιοριστούν οι μελλοντικές δυνατότητές της για ανάπτυξη.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως και στο εθνικό θέμα, έτσι και στα οικονομικά η στάση μας προς τις ενέργειες της νέας Κυβέρνησης του κ. Γιώργου Βασιλείου θα είναι πολύ διαφορετική από εκείνη που ακολούθησαν τα αντιπολιτευόμενα κόμματα στη διάρκεια της διακυβέρνησης του τόπου από το Σπύρο Κυπριανού. Μακριά από δημαγωγική διάθεση και τάσεις, θα κρίνουμε με νηφαλιότητα, επικρίνοντας τις λανθασμένες ενέργειες και επικροτώντας όλα τα θετικά στοιχεία της οικονομικής της πολιτικής. Δεν θα υποτιμούμε τα επιτεύγματα της πολιτικής αυτής ούτε θα μεγαλοποιούμε τα προβλήματα και τις αδυναμίες, γιατί γνωρίζουμε πολύ καλά πόσο αρνητικά ψυχολογικά αποτελέσματα μπορεί να έχει μια ανεύθυνη αντιπολίτευση πάνω στην οικονομία μας. Και γιατί για μας, όπως πάντοτε, αλλά και μόλις πριν λίγες μέρες το αποδείξαμε έμπρακτα, εκείνο που προέχει δεν είναι το πρόσκαιρο κομματικό συμφέρον αλλά το εθνικό συμφέρον κι ο αγώνας για τη δικαίωση του πολύπαθου λαού μας. Και πιστεύουμε ότι μια εύρωστη οικονομία είναι το απαραίτητο στήριγμα του αγώνα αυτού. Αλλά και αντιλαμβανόμαστε ότι τις δυσμενείς επιπτώσεις ενός αρνητικού κλίματος στον οικονομικό τομέα δεν είναι μόνο η εκάστοτε Κυβέρνηση που θα τις υποστεί, αλλά κυρίως ο ίδιος ο λαός, δηλαδή όλοι μας ανεξάρτητα από κομματικές ή ιδεολογικές τοποθετήσεις και προτιμήσεις.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Σαν κατακλείδα θα ήθελα να τονίσω τα πιο κάτω.

Για μας η οικονομική ανάπτυξη και ευρωστία δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο και υπόβαθρο για να αντέξουμε τους δύσκολους καιρούς μέχρι τη δικαίωση και τη σωτηρία του λαού μας.

Ως ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για το καλό και την πρόοδο όλων των τάξεων και στρωμάτων του λαού μας, για τους αγρότες, τους πρόσφυγες, τη δημοσιοϋπαλληλική τάξη, τους εργάτες, τους ιδιώτες, τους αυτοτελώς εργαζομένους, όλο το λαό και ιδιαίτερα τους χαμηλά αμειβομένους, τους συνταξιούχους, τους άνεργους επιστήμονες και γενικά εκείνες τις τάξεις του λαού μας που χρήζουν μεγαλύτερης βοήθειας.

Θα συνεχίζουμε να εργαζόμαστε για την εφαρμογή στην πράξη των ίσων δικαιωμάτων της γυναίκας της Κύπρου και να αγκαλιάζουμε με στοργή τα προβλήματα των νέων, της νέας γενιάς της Κύπρου.

Η ενίσχυση της άμυνας, η εθνική μας παιδεία, η διεθνής διαφώτιση και η διεθνοποίηση θα συνεχίσουν να αποτελούν θέματα ύψιστης σπουδαιότητας για μας και η Κυβέρνηση του κυρίου Βασιλείου θα μας βρίσκει συμπαραστάτες σε κάθε μέτρο που θα στοχεύει στην προώθησή τους.

Στο εθνικό μας θέμα πιστεύουμε ότι χρειάζεται να συνεχιστεί η αγωνιστική γραμμή και η συνέπεια, γιατί όλα τα δεδομένα αποδεικνύουν ότι δεν εκάμφθη ακόμη η Τουρκική αδιαλλαξία και δεν άλλαξαν τα τουρκικά επεκτατικά σχέδια σε βάρος ολόκληρης της Κύπρου.

Είμεθα οι πρώτοι που επιθυμούμε διακαώς έντιμη, δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού και ειρηνική συμβίωση με τους Τουρκοκυπρίους, φτάνει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τούτο. Όσο ελαστικοί και να είμεθα ή και να γίνουμε, τίποτε δεν θα αλλάξει, εφόσον η Εθνική Τουρκική πολιτική απέναντι στην Κύπρο και το πρόβλημά μας παραμένει ανελαστική, επεκτατική και αμετάθετη. Και δεν υπάρχουν ταυτόχρονα για μας περιθώρια ελαστικότητας, όταν διαπραγματευόμεθα τα απαραίτητα δικαιώματα του λαού μας και την ακεραιότητα της πατρίδας μας.

Οι εκλογές τέλειωσαν, ο νέος Πρόεδρος εγκαθιδρύεται σε λίγες μέρες και η ζωή και ο αγώνας μας συνεχίζεται.

Εκφράσαμε στην αρχή της ομιλίας μας κάποιες δικαιολογημένες πικρίες και επιφυλάξεις. Ορισμένα πράγματα έπρεπε να λεχθούν. Ταυτόχρονα όμως οφείλουμε να διακηρύξουμε ότι είμεθα έτοιμοι, με γνώμονα πάντα το εθνικό συμφέρον, να δώσουμε τα χέρια και να συνεργαστούμε με όλους για το καλό της πατρίδας μας και την επίλυση των καυτών προβλημάτων του τόπου μας.

Είναι μέσα από αυτό το πρίσμα που αντιμετωπίζουμε το νέο Πρόεδρο. Θετικά και εποικοδομητικά. Στις προσπάθειές του για ενότητα, για προκοπή, για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και προπαντός στις προσπάθειές του για δίκαιη λύση του προβλήματός μας, θα μας εύρει αρωγούς και υποστηρικτές, όπως και αυστηρούς κριτές, εάν και όταν παρεκκλίνει από τη σωστή πορεία.

Το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ της Κύπρου με επικεφαλής το Σπύρο Κυπριανού θα συνεχίσει τους εθνικούς και άλλους αγώνες του για το καλό του Κυπριακού Ελληνισμού. Ίσως η εξουσία να μην επέτρεψε να προβάλουν όσο έπρεπε οι ρίζες, οι αρχές και οι αξίες στις οποίες στηρίζεται το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ. Τώρα θα προβάλουν εντονότερες και το

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ του Κέντρου θα συνεχίσει να είναι έπαληξη αγώνων, αλλά και η γέφυρα που θα ενώνει τον Κυπριακό λαό.

Το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ θα δυναμώσει στην αντιπολίτευση, γιατί όπως οι νέοι αδρώνονται μέσα από τα βάσανα και τις κακουχίες της ζωής, έτσι και τα κόμματα πολλές φορές σφυρηλατούνται μέσα από την αντιπολίτευση.

Το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ θα συνεχίσει να είναι θεμέλιο και εγγύηση της δημοκρατίας και έπαληξη του αγώνα για την πραγματική ελευθερία και σωτηρία της Κύπρου.

Μπορεί το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ να μην είναι πλέον εξουσία, αλλά η φωνή του θα ακούεται περήφανη, αγωνιστική, δημοκρατική και υπεύθυνη από το βήμα αυτής της Βουλής και θα εξακολουθήσει να διαδραματίζει το κόμμα μας ρυθμιστικό και υπεύθυνο ρόλο στα πράγματα αυτού του τόπου.

Για τούτο να μην αμφιβάλλει κανείς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλώ τον κ. Παπαϊωάννου στο βήμα.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αντιπαρερχόμεστε τις επιθέσεις και όσα άλλα αναληθή και απαράδεχτα ο κ. Γαλανός απέδωσε στο ΑΚΕΛ, γιατί σεβόμαστε την ετυμηγορία του λαού και το μήνυμά του για ενότητα.

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς συμφωνεί με την Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού και θα ψηφίσει τους Προϋπολογισμούς όπως αυτοί έχουν τροποποιηθεί από την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Έχουμε τη γνώμη πως θάταν άσκοπο να συζητούμε την οικονομική πολιτική μιας Κυβέρνησης που σε λίγες μέρες θα αντικατασταθεί από μια νέα Κυβέρνηση την οποία θα σχηματίσει ο νέος αιρετός Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Γι' αυτό και επιφυλάσσουμε τις απόψεις μας για την οικονομική πολιτική που θα εφαρμόσει η νέα Κυβέρνηση, όταν αυτή θα αναλυθεί στη Βουλή.

Θα θέλαμε όμως από σήμερα να καταστήσουμε σαφές πως η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, ενώ υποστηρίζει το πρόγραμμα του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας και θα επιμένει στη συνεπή υλοποίησή του, εν τούτοις δεν είναι κυβερνήτων κόμμα. Άλλωστε και ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Γιώργος Βασιλείου τόσο στο πρόγραμμά του όσο και στις διακηρύξεις του κατέστησε σαφές ότι η Κυβέρνηση που θα σχηματίσει δεν θα αποτελείται από εκπροσώπους κομμάτων, αλλά από πρόσωπα εγνωσμένης αξίας που ανήκουν σε διάφορους πολιτικούς χώρους, οι οποίοι απαραίτητα θα υποστηρίξουν το πρόγραμμά του, βάσει του οποίου εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Σαν Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς θα είμαστε συνεπείς υποστηρικτές του Προέδρου, όταν αυτός εφαρμόζει πιστά και απαρέγκλιτα το πρόγραμμα που έχει εξαγγείλει και βάσει του οποίου εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ταυτόχρονα όμως διατηρούμε το αναφαίρετο δικαίωμα να υποβάλλουμε σε εποικοδομητική κριτική κάθε πράξη ή ενέργεια της νέας Κυβέρνησης που αφίσταται του προγράμματος του ανεξάρτητου Προέδρου κ. Γιώργου Βασιλείου.

Συνοπτικά η θέση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς θα είναι να υποστηρίξει με συνέπεια ό,τι θετικά θα προέρχεται από τη νέα Κυβέρνηση και να υποβάλλει σε εποικοδομητική κριτική κάθε τι που κατά τη γνώμη της είναι επιζήμιο για τα συμφέροντα του λαού και της υπόθεσής του.

Αυτό που προέχει αυτή τη στιγμή είναι η αρραγής ενότητα και συναντίληψη που είναι και το μήνυμα των Προεδρικών εκλογών. Και εμείς όπως πάντα θα κάμουμε ό,τι εξαρτάται από το χέρι μας, ώστε να αναπτυχθεί και εμπεδωθεί ακόμα περισσότερο η ενότητα του λαού ανταποκρινόμενοι στις προσδοκίες του λαού.

Κύριε Πρόεδρε,

Η πρόσφατη συμφωνία Γκορπατσιώφ—Ρήγκαν για την καταστροφή των πυρηνικών πυραύλων μικρού και μέσου βεληνεκούς, η προοπτική συμφωνίας για τα στρατηγικά όπλα, η συνάντηση Παπανδρέου — Οζάλ στο Νταβός και η διαβαλκανική διάσκεψη, άρχισαν να δημιουργούν ένα κλίμα ύφεσης και ελπίδας. Χωρίς αυταπάτες και εμμένοντας απαρέγκλιτα στους στόχους μας μπορούμε να αναπτύξουμε μian επιθετική διπλωματία και ευελιξία στην ταχτική μας.

Αμετάθετος στόχος μας είναι μια Κύπρος πραγματικά ανεξάρτητη, κυρίαρχη, ενωμένη, ομόσπονδη, αδέσμευτη, χωρίς κατοχικά ή άλλα ξένα στρατεύματα, χωρίς εποίκους, χωρίς πρόσφυγες, αγνοούμενους και εγκλωβισμένους, μια Κύπρο αποστρατιχοποιημένη, δημοκρατική και ευημερούσα, κοινή πατρίδα όλων των Κυπρίων, κέντρο ειρήνης, φιλίας και συνεργασίας για όλους τους λαούς της περιοχής.

Με αυτές τις σκέψεις θα περιοριστούμε σήμερα σ' αυτή τη σύντομη δήλωση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το λόγο έχει ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ακούσαμε χθες με προσοχή τις απόψεις του Υπουργού Οικονομικών για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Τις σκέψεις μας για το οικονομικό πρόβλημα τις διατυπώσαμε επανειλημμένα στο παρελθόν στις συζητήσεις για τους προϋπολογισμούς και πιο πρόσφατα κατά τη μεγάλη συζήτηση που έγινε γύρω από τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς.

Ήταν φυσικό στην τελευταία παρουσία του στη Βουλή ο κ. Υπουργός να μιλήσει για τα επιτεύγματα του Υπουργείου του και της Κυβέρνησης που αντιπροσωπεύει. Οι απόψεις του, όσο και οι αντιθέσεις που ακούστηκαν επανειλημμένα σ' αυτό το Σώμα, παραδίδονται πια στην κρίση της ιστορίας και στη βάσανο του μέλλοντος.

Εκείνο που εμείς θα θέλαμε να προσθέσουμε ανεξάρτητα από τις διαφωνίες και τις διαφορετικές εκτιμήσεις είναι τον έπαινό μας για τον ευπρεπή τόνο της τελευταίας ομιλίας του κ. Υπουργού και την ειλικρινή ανταλλαγή απόψεων που είχαμε μαζί του ως αντιπρόσωποι του λαού. Αντιλαμβανόμαστε πολύ καλά την ιδιομορφία της σημερινής συζήτησης. Η Κυβέρνηση που τους συνέταξε δεν θα είναι η Κυβέρνηση που θα τους εφαρμόσει. Γι' αυτό η συζήτηση και η κριτική τους είναι χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο. Εμείς δεν είχαμε και δεν έχουμε πρόθεση να αρχίσουμε μια χωρίς νόημα αντιδικία, όχι πια με την Κυβέρνηση αλλά με το

ΔΗΚΟ, που είμαστε βέβαιοι ότι θα αναζητήσει νέο ρόλο και θα συναγάγει τελικά τα δικά του συμπεράσματα για το εκλογικό αποτέλεσμα. Αν έχουν όμως κάποιο γενικό νόημα οι εκλογές, αυτές συνίστανται στο γεγονός ότι ο λαός μας, η Κυβέρνηση και η Βουλή ανταποκρίθηκαν στη δοκιμασία των δημοκρατικών διαδικασιών κατά τρόπο εξαιρετικό και με τον τρόπο αυτό πρόσφεραν μια ανεκτίμητη υπηρεσία στο λαό και στον τόπο, κάτι που ενισχύει την εγκυρότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη θέση του λαού μας σε μια δύσκολη ώρα της ιστορίας του. Πολύ περισσότερο μάλιστα, όταν αυτές οι εκλογές δίνουν νοήματα και μηνύματα προς μικρές και προς μεγάλες χώρες, αλλά και προς τους ίδιους τους Τούρκοκύπριους, οι οποίοι θα πρέπει να εκτιμήσουν θετικά, ότι σ' αυτό τον τόπο, στην Κυπριακή Δημοκρατία, λειτουργούν οι δημοκρατικοί θεσμοί, κατοχυρώνονται τα ανθρώπινα και τα δημοκρατικά δικαιώματα όλων των ανθρώπων, άρα και των δικών τους. Έτσι μέσα στα πλαίσια μιας ελεύθερης, ανεξάρτητης, Κυπριακής Δημοκρατίας με κατοχυρωμένους τους δημοκρατικούς θεσμούς, ο κάθε πολίτης θα έχει διασφαλισμένη τη θέση και την τοποθέτησή του, ανεξάρτητα από φυλή και θρησκεία.

Γίνεται η συζήτηση γύρω από τους προϋπολογισμούς σε μια περίοδο εξελίξεων όχι μόνο στο εσωτερικό μέτωπο αλλά και στο διεθνή χώρο. Πραγματικά η συνάντηση των ηγετών των δύο υπερδυνάμεων, η συμφωνία η οποία ακολούθησε γύρω από τα πυρηνικά όπλα και οι άλλες που αναμένονται, έχουν δημιουργήσει ένα καινούργιο κλίμα μέσα στην ανθρωπότητα. Και αυτό το κλίμα έχει επηρεάσει ουσιαστικά και την εξέλιξη και την πορεία και όλων των επιμέρους μικρών ή τοπικών κρίσεων και σαν αποτέλεσμα αυτών των δεδομένων παρατηρούμε μια ύφεση ή ένα νέο κλίμα σε όλα τα τοπικά προβλήματα. Το Ισραήλ υφίσταται πια για πρώτη φορά πίεση από πολλές πλευρές για την αντιμετώπιση του Παλαιστινιακού. Η Διεθνής Διάσκεψη που προηγουμένα ήταν απομακρυσμένη υπόθεση, τώρα μεθοδεύεται συστηματικά η υλοποίησή της. Στο Αφγανιστάν προωθείται η συμφωνία για αποχώρηση του Σοβιετικού στρατού και ουδετεροποίηση της χώρας. Στην Καμποτία γίνονται επικοδομητικές διαπραγματεύσεις. Στην Κεντρική Αμερική συζητούνται ειρηνευτικά σχέδια. Το ρατσιστικό καθεστώς στη Νότια Αφρική περιπλέκεται σε μια εντεινόμενη κρίση και μια αυξανόμενη απομόνωση και πίεση. Το Κυπριακό δεν μπορούσε να μείνει έξω από αυτή τη διαδικασία. Το Κυπριακό υπέστη τις συνέπειες του Νταβός. Οι Πρωθυπουργοί της Ελλάδας και της Τουρκίας δημιούργησαν ένα νέο υπόβαθρο στις μεταξύ τους σχέσεις. Η πολιτική «μη πόλεμος» δημιουργεί νέα δεδομένα τα οποία πρέπει να λογαριάσουμε πολύ σοβαρά. Το δόγμα του κινδύνου από την Ανατολή και η αντιμετώπιση του τούρκικου επεκτατισμού παίρνει πια άλλες μορφές και διαστάσεις.

Οι επιτροπές για οικονομική και πολιτική συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας θα έχουν σοβαρές επιπτώσεις πάνω σε πολλά θέματα και στο Κυπριακό. Τι θα αποδώσει το πνεύμα του Νταβός στο Κυπριακό δεν είναι γνωστό. Εδώ όμως στην Κύπρο το πρόβλημα διατηρεί τη σοβαρότητα και οξύτητά του. Με την πάροδο του χρόνου παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Γίνεται δραματικότερο, δυσκολότερο και οξύτερο. Οι έποικοι αυξήθηκαν επικίνδυνα. Η ενίσχυση των εξοπλισμών του τουρκικού κατοχικού στρατού και η κατασκευή στρατιωτικών βάσεων μεγεθύνουν το πρόβλημα στο στρατιωτικό και στον πολιτικό τομέα. Στόχος της Τουρκίας ήταν ο εκφοβισμός του λαού μας. Στην πρόκληση αυτή ο λαός μας αντέδρασε με αποφασιστικότητα. Ομόθυμη υπήρξε η πολιτική της

ενίσχυσης της άμυνας και αυτό ήταν το πιο κύριο γνώρισμα που χαρακτήριζε το Κυπριακό στις τελευταίες του εξελίξεις.

Το θέμα της άμυνας αποτέλεσε ένα αντικείμενο σοβαρού προβληματισμού μέσα στο λαό και την ηγεσία για χρόνια πολλά. Έχει όμως πια διαμορφωθεί μια πολιτική γενικά αποδεκτή και αυτό είναι χρήσιμο για όλους.

Στον πολιτικό και το διπλωματικό τομέα εκκρεμεί η Κυπριακή προσφυγή στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Με την προσφυγή αποβλέπαμε στο να ξανατονίσουμε το διεθνή χαρακτήρα του Κυπριακού και την ανάγκη ρύθμισής του με βάση τις διεθνείς αρχές. Πρόσθετα θα αναζητούσαμε νέες, πιο εποικοδομητικές διαδικασίες για τη διάρρηξη του αδιεξόδου που μας περιβάλλει. Τυχόν απομάκρυνσή του τώρα από τα Ηνωμένα Έθνη θα σημάνει το τέλος του ζητήματος σαν διεθνούς προβλήματος. Θα μας οδηγήσει σε νέα αδιέξοδα και πιέσεις και θα εγκλωβίσει το Κυπριακό μέσα σε παρασκηνιακές και ανεξέλεγκτες από το λαό δραστηριότητες. Γι' αυτό η ευθύνη της νέας Κυβέρνησης πάνω στη προώθηση της Κυπριακής προσφυγής είναι ένα από τα πιο κύρια και πιο σημαντικά άμεσα της καθήκοντα.

Ο κύριος στόχος του νέου Προέδρου, πέραν του εθνικού θέματος, θα πρέπει να είναι και η ενίσχυση της έννοιας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι νόμοι και οι θεσμοί θα πρέπει να είναι από όλους σεβαστοί. Όπου διαπιστώθηκαν κενά, θα πρέπει να συμπληρωθούν. Η Δημοκρατία θα πρέπει να εμπεδωθεί και να αποκτήσει βάθος. Η οικοδόμηση ενός δίκαιου και τίμιου κράτους στηρίζει όχι μόνο το λαό, αλλά και δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης στους Τουρκοκυπρίους και στο διεθνή παράγοντα.

Ο νέος Πρόεδρος και η νέα Κυβέρνηση θα πρέπει να εγκαινιάσουν μια νέας μορφής σχέση με τη Βουλή και τα κόμματα. Υπάρχει φυσικά ένα γερό υπόβαθρο που μπορεί όμως να ενισχυθεί. Τα κόμματα μέσα στα πλαίσια μιας συντονισμένης προσπάθειας θα μπορέσουν να προσφέρουν ανυπολόγιστες υπηρεσίες στη διαφώτιση και το εθνικό θέμα, τώρα μάλιστα με την Κυπριακή προσφυγή στα Ηνωμένα Έθνη. Θα πρέπει επίσης να μας απασχολήσουν σοβαρά θέματα εθνικής ασφάλειας.

Την ημέρα των εκλογών στις 14 Φεβρουαρίου έγινε ένα από τα πιο στυγερά πολιτικά εγκλήματα στη Λεμεσό. Τρεις Παλαιστίνιοι αξιωματούχοι του PLO δολοφονούνταν, γιατί ήταν άνθρωποι στρατευμένοι στην υπόθεση της διασφάλισης των δικαιωμάτων του Παλαιστινιακού λαού.

Κάποιοι άγνωστοι, κάποιοι συνομώτες, αποφάσισαν ότι κάθε Παλαιστίνιος που σκέφτεται ελεύθερα και αγωνίζεται για την απελευθέρωση της πατρίδας του, έστω και με πολιτικά μέσα, πρέπει να δολοφονείται. Η βία και η ανωμαλία που εισήχθη στην Κύπρο δεν περιορίστηκε μόνο στο φόνο των τριών Παλαιστινίων. Προχώρησε στην ανατίναξη του ΣΟΛ—ΦΡΥΝΗ μέσα στο λιμάνι της Λεμεσού. Τα ερωτήματα που μπαίνουν μπροστά μας είναι καιρία. Ποια είναι αυτή η δύναμη που αλωνίζει την Κύπρο και που μπορεί τη μια μέρα να δολοφονεί τρεις ανθρώπους και την άλλη να μπαίνει μέσα στα λιμάνια μας, να ξεγελά τις δυνάμεις ασφαλείας, να ανατινάσσει πλοία και να εξαφανίζεται ανενόχλητη;

Το ανακοινωθέν της Πρεσβείας του Ισραήλ για το αμέτοχο της Κυβέρνησης που αντιπροσωπεύει δεν ήταν καθόλου πειστικό, όταν ο Υπουργός της Ισραηλινής Κυβέρνησης δήλωνε ότι θα εμποδίσει με κάθε τρόπο τον απόπλου του Πλοίου της Επιστροφής.

Η θέση μας για όλα αυτά είναι η έντονη καταδίκη των φόνων και της τρομοκρατίας και η πιο θερμή υποστήριξη προς τους Παλαιστίνιους των κατεχόμενων εδαφών, που αγωνίζονται με τις πέτρες ενάντια στον πιο ισχυρό στρατό της περιοχής.

Οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν γύρω μας, σε συνδυασμό με τα καταναλωτικά πρότυπα, οδηγούν το κοινωνικό σύνολο σ' ένα επικίνδυνο αποπροσανατολισμό.

Η κατοχή και οι συνέπειές της υποτιμούνται και υποβαθμίζονται, η συμμετοχή σε αγώνες θεωρείται μειονέκτημα, η αντιμετώπιση του εθνικού θέματος κατάντησε υπηρεσιακή υπόθεση. Η νεολαία, όταν δεν είναι βυθισμένη σε μια εξοντωτική προσπάθεια ανταγωνισμού για κάποια θέση είτε σε πανεπιστήμιο είτε σε απασχόληση, αφήνεται έρμαιο κερδοφόρας δολίευσης μέσα σε διάφορους χώρους εκμετάλλευσης. Όταν οι νέοι, ιδιαίτερα οι προσοντούχοι, απευθυνθούν προς την κοινωνία για απασχόληση, συναντούν την άρνηση, την εκμετάλλευση και ακόμα χειρότερα τον εκβιασμό. Η διαφθορά και ο ωφελιμισμός υποσκάπτει την πορεία μας και τις πίστεις και πεποιθήσεις του λαού μας.

Πώς μέσα σε τέτοιες συνθήκες θα ανεύρουμε το πνεύμα της προσφοράς και της αυτοθυσίας που οι δύσκολοι καιροί απαιτούν, είναι ένα καίριο ερώτημα προς την πολιτική ηγεσία και προς την νέα Κυβέρνηση. Και είναι πολύ ανησυχητικό ένα καινούργιο στοιχείο που άρχισε να βλέπει το φως της δημοσιότητας και να ενημερώνεται υπεύθυνα η Βουλή από τους ανθρώπους οι οποίοι μπορούν καλύτερα από οποιοδήποτε άλλο να γνωρίζουν ότι τα ναρκωτικά διαδίδονται μέσα στη νεολαία μας. Θα πρέπει όλα αυτά να αντιμετωπιστούν και με τα αστυνομικά μέτρα, αλλά προπαντός με την έννοια του παραδείγματος και της δημιουργίας κάποιων άλλων αξιών μέσα στην κοινωνία μας, ώρες κατοχής, ώρες απελευθερωτικού αγώνα.

Το πού υστερούμε είναι κάτι που το τονίσαμε επανειλημμένα σε παλαιότερες εποχές και πιστεύω να είναι καταγραμμένα και στις σημειώσεις της Κυβέρνησης όπως και στα πρακτικά της Βουλής. Έτσι πιστεύουμε ότι θα είναι υπόψη της νέας Κυβέρνησης, που θα αναμένουμε τα δικά της σχέδια και τους δικούς της προσανατολισμούς για να κρίνουμε σε ποιο βαθμό είναι δυνατό να ανταποκριθεί.

Όμως θέλουμε να αναφερθούμε μόνο σ' ένα σημείο. Στην ίδρυση του πανεπιστημίου. Υπάρχει στον κυβερνητικό προγραμματισμό και στις διακηρύξεις όλων των κομμάτων. Θέλουμε να διατυπώσουμε ξανά με σαφήνεια τη θέση μας, ότι ο τόπος χρειάζεται επείγοντως πανεπιστήμιο και χρειάζεται ένα πανεπιστήμιο προσαρμοσμένο στις πολιτιστικές αξίες του τόπου, στην ελληνική ιστορία και παράδοση. Το πανεπιστήμιο δεν είναι ούτε μέσο, ούτε τρόπος προώθησης πολιτικών επιλογών. Το πανεπιστήμιο της Κύπρου θα πρέπει να επιβληθεί με το επίπεδο και την ποιότητά του. Ο νέος Πρόεδρος έχει πρόσθετα καθήκοντα που προκύπτουν από την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου.

Συζητώντας τους προϋπολογισμούς θα πρέπει να καταθέσουμε και τις σκέψεις μας πάνω σ' ένα άλλο σοβαρό θέμα, του οικονομικού σχεδιασμού. Όμως το Πέμπτο Πενταετές Σχέδιο που διανύουμε, κλείσαμε κιόλας το δεύτερό του χρόνο, δεν έχει ακόμα παραδοθεί ούτε στη Βουλή ούτε έχει δημοσιευθεί. Αυτή η καθυστέρηση μπορεί να αποβεί και σε θετικό τελικά παράγοντα, γιατί είναι δυνατό να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τα νέα δεδομένα και τις αντιλήψεις του νέου Προέδρου και θα περιμένουμε, ώστε να κυκλοφορήσουν το συντομότερο

δυνατόν όχι μόνο οι άμεσες απόψεις του νέου Προέδρου, αλλά και οι αρχές του πάνω στον οικονομικό σχεδιασμό για το προσεχές μέλλον. Θεωρούμε ότι πιο κύρια προβλήματα εξακολουθούν να παραμένουν το δημοσιονομικό έλλειμμα και το εξωτερικό χρέος. Απόψεις και πάνω σ' αυτά τα δύο σημεία εκθέσαμε επανειλημμένα, έτσι δε θα τα αναλύσουμε στη σημερινή μας συζήτηση.

Όπως επίσης έχουμε να εισηγηθούμε και μέτρα και στόχους, αλλά αυτά μπορούν να κατατεθούν, όταν θα έχουμε υπόψη μας την οικονομική πολιτική του νέου Προέδρου και ελπίζουμε ότι σύντομα θα διευκρινιστούν όλα αυτά τα προβλήματα και τα ερωτήματα. Θα περιμένουμε να δούμε ποιο θα είναι το πρόγραμμα της νέας Κυβέρνησης και πώς θα ανταποκρίνεται στους στόχους, πριν τοποθετηθούμε οριστικά.

Εμείς θα αντιμετωπίσουμε την πολιτική του νέου Προέδρου εποικοδομητικά, όπως τονίστηκε και από τα άλλα κόμματα. Στα σημεία που συμφωνούμε θα έχει την υποστήριξή μας. Αν έχουμε κάπου αντίθετες απόψεις, θα τις υποστηρίξουμε θαρρετά και προς τον Πρόεδρο και προς το λαό. Για να παράσχουμε αυτά τα περιθώρια επανεκτίμησης και αναδιάρθρωσης της όλης πορείας μας, που θεωρούμε απόλυτα αναγκαία, θα μετακινηθούμε από την καταψήφιση των προϋπολογισμών που ακολουθούσαμε με συνέπεια όλα τα προηγούμενα χρόνια, γιατί είχαμε μια ριζική διαφωνία πάνω στην κοινωνική και την οικονομική πολιτική. Θα μετακινηθούμε από την καταψήφιση στην αποχή με μόνη εξαίρεση την άμυνα, που θα ψηφίσουμε τις σχετικές δαπάνες, γιατί πιστεύουμε ότι εκφράζει την αποφασιστικότητα του λαού μας για γώνα, για απελευθέρωση.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση κατά κεφάλαιο, αφού πάμε πρώτα στον τίτλο.

Για να μην ταλαιπωρώ τη Βουλή θα θεωρήσω την αποχή του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ ως δεδομένη, πλην του θέματος της άμυνας.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Να προστεθεί στην ψήφιση και το Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία! Πλην αυτών των δύο θα θεωρήσω ως δεδομένη την αποχή και θα προχωρώ για να μην καθυστερήσω τη Βουλή.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Παρόλο που το αναφέραμε στην ομιλία μας, κ. Πρόεδρε, εμείς θα ψηφίσουμε με το ίδιο σκεπτικό όπως κάθε χρόνο, για να περάσουν οι Προϋπολογισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, έγινε σαφές, κ. Γαλανέ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση, πλην της αποχής την οποία αναφέρω για πρώτη και τελευταία φορά;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Παγίου Ταμείου ποσού £328,409,355 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις κενών ή κενωθησομένων θέσεων. Τρίτος Πίναξ. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγχον επί των κονδυλίων. Τέταρτος Πίναξ. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε κατά Υπουργείο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαια 01-10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Αμύνης. Κεφάλαια 13—15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι επ' αυτού υπάρχει και η θετική ψήφος της ΕΔΕΚ.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Κεφάλαια 16-23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Δικαιοσύνης. Κεφάλαια 26-28.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας. Κεφάλαια 30-34.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Κεφάλαια 36-39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Δεν υπάρχει ένσταση; Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Εσωτερικών. Κεφάλαια 41-49.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Εξωτερικών. Κεφάλαια 52-53.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Οικονομικών. Κεφάλαια 54-69.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Παιδείας. Κεφάλαια 70-72.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων. Κεφάλαια 78-87.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπουργείον Υγείας. Κεφάλαια 89-96.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράρτημα-Μισθοδοτικά Κλίμακες. Δεύτερος Πίναξ-Ίδρυσις και Κατάργησις Θέσεων. Τρίτος Πίναξ-Αντικατάστασις θέσεων διά νέων θέσεων υπό το Κεφάλαιον 96Α-Γενικά Κατηγορία Προσωπικού. Τέταρτος Πίναξ-Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Συμπλήρωμα. Κατάλογος Λειτουργών υπευθύνων διά την είσπραξιν εσόδων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

(Κτυπά τη σφύρα)

Με αποχή, αντιλαμβάνομαι, του Σοσιαλιστικού Κόμματος ο Προϋπολογισμός εγκρίνεται.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988.

Αντιλαμβάνομαι ότι ισχύουν οι ίδιες προτάσεις γι' αυτό να μην τα επαναλαμβάνουμε. Υπάρχει η αποχή του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Προχωρούμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £68,394,360 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις κενών ή κενωθησομένων θέσεων. Τρίτος Πίναξ. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Τέταρτος Πίναξ. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε κατά κεφάλαιο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον 01-Επιτροπή Προγραμματισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον 02-Ανάπτυξις Υδάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξης Γεωργίας-Κεφάλαια 03-07.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξης Δασών-Κεφάλαιον 08.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξης Γεωλογίας. Κεφάλαιον 09.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξης Αλιείας. Κεφάλαιον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξης Μετεωρολογίας. Κεφάλαιον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πιστοδότησις Αναπτύξεως. Κεφάλαιον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξης Εμπορίου και Βιομηχανίας. Κεφάλαιον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τουριστική και Πολιτιστική Ανάπτυξις. Κεφάλαια 14 και 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έργα Υποδομής. Κεφάλαια 16-21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξις Δημοσίας Υγείας-Κεφάλαιον 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αγροτική Ανάπτυξις. Κεφάλαιον 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανάπτυξις Κοινωνικών και άλλων Υπηρεσιών. Κεφάλαια 24-31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διάφορα. Κεφάλαια 32-35.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράρτημα-Μισθολογικές Κλίμακες. Δεύτερος Πίναξ-Ίδρυσις και Κατάργησις Θέσεων. Τρίτος Πίναξ-Αντικατάστασις Θέσεων διά νέων υπό το Κεφάλαιον 96Α-Γενικά Κατηγορία Προσωπικού. Τέταρτος Πίναξ-Λειτουργοί ενασκούντες έλεγχον επί των κονδυλλίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως ο Προϋπολογισμός εγκριθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Με την αποχή του Σοσιαλιστικού Κόμματος ο Προϋπολογισμός εγκρίνεται.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988.

Αντιλαμβάνομαι ότι επ' αυτού δεν υπάρχει ουδεμία ένσταση.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £29,781,243 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγχον επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Μπορείτε να αναφέρετε όλα τα Κεφάλαια.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον 20-Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων-Υδατικά και Αρδευτικά Έργα.

Κεφάλαιον 23-Κέντρον Παραγωγικότητας Κύπρου.

Κεφάλαιον 25-Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

Κεφάλαιον 26-Υπηρεσία Μερίμνης και Αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων.

Κεφάλαιον 30-Υπουργείον Εσωτερικών.

Κεφάλαιον 31-Υπουργείον Εσωτερικών-Άλλαι Υπηρεσίαι.

Κεφάλαιον 32-Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως.

Κεφάλαιον 33-Σχέδια Αυτοστεγάσεως.

Κεφάλαιον 34-Υπουργείον Εσωτερικών-Υπηρεσία Προστασίας και Διαχειρίσεως

Τουρκοκυπριακών Περιουσιών.

Κεφάλαιον 38-Γενικόν Λογιστήριον.

Κεφάλαιον 41-Τμήμα Δημοσίων Έργων.

Κεφάλαιον 44-Υπουργείον Υγείας.

Κεφάλαιον 47-Υπουργείον Παιδείας.

Κεφάλαιον 48-Υπουργείον Δικαιοσύνης.

Κεφάλαιον 49-Κρατικά Αποθήκαι.

Κεφάλαιον 50-Διάφορα.

Κεφάλαιον 51-Μη προβλεπόμεναι δαπάναι και αποθεματικών. Δεύτερος Πίναξ-Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Συμπληρώματα-Κατάλογος Λειτουργών υπευθύνων διά την είσπραξιν εσόδων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Το επόμενο θέμα είναι «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Μάρτιον του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΜΑΡΤΙΟΝ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω Απόφαση σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 1988.

Με την πιο πάνω Απόφαση της Βουλής παρέχεται η εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Μάρτιο του 1988 για ποσό που δεν θα υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στους οικείους Προϋπολογισμούς του 1987 του καθενός από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Μάρτιο του 1987.

Με την πιο πάνω Απόφαση δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες ή σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή οι Προϋπολογισμοί του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) νομοθεσία (Αρ. 194 του 1987), οι Προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου υποβάλλονται στη Βουλή για έγκριση. Επειδή λόγω των προεδρικών εκλογών που μεσολάβησαν οι Προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων δεν κατατέθηκαν ακόμα στη Βουλή για μελέτη και ψήφιση μέσα στον Φεβρουάριο του 1988, κρίνεται αναγκαία η εξουσιοδότηση διενέργειας δαπανών όπως προβλέπεται στην πιο πάνω Απόφαση της Βουλής.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών είναι αναγκαίες για σκοπούς συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για τις οποίες γίνεται πρόνοια στους Προϋπολογισμούς τους για το 1987, και μέχρι να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τα πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της υπό συζήτηση Απόφασης με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους Προϋπολογισμούς των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ το Γραμματέα να αναγνώσει την Απόφαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΜΑΡΤΙΟΝ ΤΟΥ 1988

ΕΠΕΙΔΗ δυνάμει των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμων οι Προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων κατατίθενται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά ψήφισιν των περιλαμβανομένων εις τούτους δαπανών.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η κατάθεσις των προϋπολογισμών των εν λόγω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου διά μελέτην και ψήφισιν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της πρώτης Μαρτίου του Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις των υπό των ως προείρηται νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προσφερομένων υπηρεσιών.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενέργειας δαπάνης διά τον μήνα Μάρτιον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον

χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τους ισχύοντας την 31ην Δεκεμβρίου 1987 οικείου Προϋπολογισμούς εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εν σχέσει προς το νέον οικονομικόν έτος εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

25 Φεβρουαρίου, 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα πραγματοποιήσα να ήταν στη δημοτική, αλλ' εν πάση περιπτώσει θα την εγκρίνουμε όπως έχει.

Υπάρχει ένσταση;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφασις εγκρίνεται.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Έκτακτου Προσφυγικής Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Εμπορεύματα) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΣ (ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Διμητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο, το οποίο έχει κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο τροποποιείται η νομοθεσία για την έκτακτη προσφυγική επιβάρυνση με την υιοθέτηση του νέου συστήματος ταξινόμησης των εμπορευμάτων, το οποίο υιοθετείται υποχρεωτικά λόγω της έναρξης, από 1ης Μαρτίου 1988, της εφαρμογής της Συμφωνίας Σύνδεσης της Κύπρου με την ΕΟΚ.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του πιο πάνω νομοσχεδίου γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή τη ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εκτάκτου Προσφυγικής Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Εμπορεύματα) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ': Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 7 Μαΐου 1987.

«Η κοινότητα Κυπερούντας, μια μεγάλη κοινότητα με πολλές δραστηριότητες, δεν διαθέτει πολιτιστικό κέντρο για τις διάφορες εκδηλώσεις.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο προγραμματίζεται η δημιουργία τέτοιου κέντρου που αναμφίβολα θα συμβάλει στην ανάπτυξη της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σας πληροφορώ ότι τα επιτόπια μέλη του Συμβουλίου Βελτιώσεως Κυπερούντας εισηγήθηκαν τη μετατροπή του κτιρίου του παλιού δημοτικού

σχολείου του χωριού σε πολιτιστικό κέντρο, και ανέλαβαν να μεριμνήσουν για την ετοιμασία των αναγκαίων αρχιτεκτονικών σχεδίων και τη συγκέντρωση χρημάτων για εκτέλεση των συναφών εργασιών. Στο κατάλληλο στάδιο θα εξετασθεί το ενδεχόμενο παροχής βοήθειας από το κράτος για το σκοπό αυτό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 27 Μαΐου 1987.

«Ενόψει του γεγονότος ότι το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε πρόσφατα και με βάση επιστημονικά κριτήρια την κατάταξη των κυπριακών αγροτικών κοινοτήτων σε τρεις κατηγορίες — με καθορισμό της κοινοτικής συνεισφοράς σε 25%, 33% και 50% σχετικά με την κυβερνητική συνεισφορά γι' αναπτυξιακά έργα στην κάθε μια κοινότητα — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πάνω στην κατηγορία που έχει καταταχθεί κάθε μια κοινότητα, παρέχοντας έτσι στο Σώμα πλήρη κατάλογο όλων των κοινοτήτων και αναφορά της κατηγορίας στην οποία έχει τοποθετηθεί.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η συνεισφορά των Κοινοτήτων έναντι της δαπάνης εκτέλεσης διαφόρων κοινοτικών αναπτυξιακών έργων θα είναι αυτή που εμφανίζεται στους πίνακες που επισυνάπτονται. Το ύψος της συνεισφοράς θα ισχύει αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 1987. Οι συνεισφορές για τις πλείστες κοινότητες είναι τώρα μειωμένες σε σύγκριση με τις προηγούμενες.

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ**

ΧΩΡΙΟ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΝΕΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	
		ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΑΠΟ 1/1/87
Κάμπος (Τακίστρας)	739	1/3	1/4
Σπήλια-Κούρδαλι	307	1/3	1/4
Πηγαίνεια	297	1/4	1/4
Λινού	332	1/2	1/3
Καλοπαναγιώτης	580	1/3	1/3
Μηλικούρι	145	1/3	1/4
Γερακιές	330	1/3	1/4
Λάζανιά	43	1/3	1/6
Πάνω Πύργος	72	1/4	1/6
Οίκος	241	1/3	1/4
Μοσφιλερή (Μοσφίλι)	33	1/4	1/6
Ποταμιά	465	1/2	1/3
Καμπί (Φαρμακά)	163	1/3	1/4
Αγία Ειρήνη	56	1/3	1/6
Τεμπριά	837	1/2	1/3
Καννάβια	219	1/3	1/4
Άλωνα	367	1/3	1/3
Καλό Χωριό (Κλήρου)	456	1/2	1/3
Δάλι	3877	1/2	1/2

Δένεια	188	1/2	1/4
Πλατανιστάσα	390	1/3	1/3
Κατύδατα	287	1/2	1/3
Μαθιάτης	390	1/2	1/3
Κοράκου	618	1/2	1/3
Λύμπια	1723	1/2	1/4
Γαλάτα	962	1/2	1/2
Φαρμακάς	532	1/3	1/3
Αγ. Τριμιθιάς	857	1/2	1/2
Μαλούντα	285	1/2	1/3
Πολύστυπος	385	1/3	1/3
Κάτω Πύργος	1017	1/4	1/4
Σινά Όρος	224	1/2	1/3
Κλήρου	1306	1/2	1/2
Περιστερώνα	2261	1/2	1/2
Κάτω Φλάσου	379	1/2	1/3
Ασκάς	321	1/3	1/4
Κακοπετριά (Συμπ. και τα Πλατάνια)	1403	1/2	1/2
Μουτουλλάς	525	1/3	1/3
Πολιτικό	309	1/2	1/3
Ευρύχου	979	1/2	1/2
Άγ. Θεόδωρος (Σολέας)	153	1/2	1/4
Μάμμαρι	951	1/2	1/4
Καλιάνα	277	1/2	1/3
Λαγουδερά	221	1/3	1/4
Πεδουλάς	494	1/3	1/3
Άγ. Επιφάνειος	348	1/3	1/3
Σια	369	1/2	1/3
Κοτσιάτης	286	1/2	1/4
Αλάμπρα	726	1/2	1/3
Μένουικο	887	1/2	1/3
Ανάγυια	761	1/2	1/2
Αγ. Μαρίνα (Ξυλιάτου)	608	1/3	1/3
Ποτάμι	504	1/2	1/3
Πέρα Χωρίον (Νήσου)	1650	1/2	1/2
Εργάτες	1121	1/2	1/2
Παλαιχώρι	1303	1/3	1/3
Παλαιομέτοχο	2778	1/2	1/2
Αγροκηπιά	380	1/2	1/3
Νικητάρι (και Ασίνου)	520	1/2	1/3
Ορούντα	789	1/2	1/2
Λυθροδόντας	1870	1/2	1/2
Ακάκι	2163	1/2	1/2
Αγία Βαρβάρα	1027	1/2	1/3
Κάτω Μονή	313	1/2	1/3
Επισκοπιό	411	1/2	1/3
Απλίκι (Ορεινής)	115	1/3	1/4

Παχύαμμος	176	1/4	1/4
Αναλύντας	218	1/2	1/3
Πάνω Δευτερά	1360	1/2	1/2
Αστρομερίτης	2062	1/2	1/2
Ευλιάτος	122	1/3	1/4
Γούρι (και Μονή Μαχαιρά)	281	1/3	1/3
Πέρα	861	1/2	1/2
Ψημολόφου	846	1/2	1/2
Άγ. Ιωάννης Μαλούντας	337	1/2	1/2
Τσέρι	2455	1/2	1/2
Βυζακιά	440	1/3	1/3
Γέρι	2453	1/2	1/2
Κοκκινοτριμιθιά	2049	1/2	1/2
Μιτσερό	704	1/2	1/3
Καμπιά	334	1/2	1/3
Αρεδιού	708	1/2	1/2
Άγ. Γεώργιος (Κάφκαλου)	21	1/2	1/6
Καπέδες	364	1/2	1/3
Κουτραφάς (Πάνω και Κάτω	43	1/2	1/6
Κάτω Δευτερά	711	1/2	1/2
Λειβάδια (Πιτσιλιάς)	51	1/3	1/6
Φτερικούδι	230	1/3	1/3
Φικάρδου	13	1/3	1/6
Σαράντι	92	1/3	1/6
Τσακίστρα	156	1/3	1/4
Νήσου	832	1/2	1/2
Αληθινού	30	1/3	1/6

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΧΩΡΙΟ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΝΕΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	
		ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΑΠΟ 1/1/87
Άγ. Ιωάννης (Αγρού)	751	1/3	1/3
Μονιάτης-Σαϊττάς	217	1/2	1/3
Κολόσσι	2333	1/2	1/2
Σωτήρα (Λεμεσός)	94	1/2	1/6
Κυπερούντα	1636	1/3	1/3
Κάτω Πλάτρες	255	1/2	1/3
Αγρίδια	291	1/3	1/4
Σούνι-Ζανάτζα	94	1/2	1/6
Άγιος Δημήτριος	132	1/3	1/4
Κάτω Αμίαντος	363	1/3	1/3
Άγιος Παύλος	228	1/3	1/4
Δύμες	230	1/3	1/4

Φοινί	676	1/3	1/3
Ασγάτα	282	1/2	1/3
Σπιτάλι	210	1/2	1/4
Κάτω Μύλος	110	1/3	1/4
Άγ. Κωνσταντίνος	225	1/3	1/4
Άγ. Γεώργιος (Συλίκου)	100	1/2	1/4
Κισσούσα	10	1/2	1/6
Άγιος Μάμας	213	1/2	1/3
Πισσούρι	859	1/2	1/2
Κουκά	16	1/2	1/6
Μοναγρούλλι	370	1/2	1/3
Λεμύθου	252	1/3	1/4
Πύργος (Λεμεσός)	803	1/2	1/2
Διερώνα	292	1/3	1/3
Παλώδια	194	1/2	1/4
Μαθηκολώνη	100	1/2	1/6
Άγιος Αμβρόσιος	313	1/2	1/3
Πάνω Πλάτρες	442	1/2	1/3
Πραστειό (Αυδήμου)	249	1/2	1/3
Λάνια	173	1/2	1/4
Ανώγυρα	295	1/2	1/3
Πρόδρομος	318	1/3	1/3
Πελένδρι	1739	1/3	1/3
Ερήμη	816	1/2	1/2
Γεράσα	182	1/2	1/4
Φασούλα	319	1/2	1/3
Αγρός	902	1/3	1/3
Αψιού	212	1/2	1/3
Σανίδα	51	1/2	1/6
Πεντάκωμο	431	1/2	1/3
Μονάγρι	210	1/2	1/4
Λουβαράς	344	1/3	1/3
Καλό Χωριό (Ζωοπηγής)	470	1/3	1/3
Πραστειό (Κελλακίου)	109	1/2	1/4
Λιμνάτης	404	1/2	1/3
Αρακαπάς	367	1/3	1/3
Πάνω Κυβίδες	509	1/2	1/3
Δωρός	103	1/2	1/4
Βάσα (Κοιλανίου)	367	1/2	1/3
Εφταγώνια	294	1/3	1/3
Άρσος	534	1/2	1/3
Τριμίκλινη	279	1/2	1/3
Παραμύθα	190	1/2	1/4
Κορφή	174	1/2	1/4
Καπηλειό	48	1/2	1/6
Βουνί	382	1/2	1/3
Απεσιά	239	1/2	1/3
Επισκοπή (Λεμεσού)	2546	1/2	1/2

Αλάσσα	139	1/2	1/4
Συλίκου	137	1/2	1/4
Άγιος Θεράπων	304	1/2	1/3
Μαλλιά	215	1/2	1/3
Ζωοπηγή	214	1/3	1/4
Κοιλάνι	614	1/3	1/3
Παρεκκλησιά	745	1/2	1/2
Ύψωνας	3061	1/2	1/2
Τραχώνι	1766	1/2	1/2
Γερμασόγεια	2969	1/2	1/2
Δορά	371	1/2	1/3
Πάχνα	1342	1/2	1/3
Χανδριά	379	1/3	1/4
Ποταμίτισσα	199	1/2	1/4
Συκόπετρα	158	1/3	1/4
Φοινικαριά	113	1/2	1/4
Ποταμιού	117	1/2	1/4
Ακρούντα	286	1/2	1/3
Όμοδος	549	1/2	1/3
Καμινάρια	217	1/3	1/4
Παλιόμυλος	83	1/3	1/6
Άγ. Θεόδωρος (Αγρού)	211	1/3	1/4
Τρεις Ελιές	129	1/3	1/4
Μανδριά	158	1/2	1/4
Κελλάκι	250	1/2	1/4
Ακαπνού	59	1/3	1/6
Βάσα (Κελλακίου)	68	1/2	1/6
Πέρα Πεδί	130	1/3	1/4
Λόφος (Λόφου)	106	1/2	1/4
Μονή	222	1/2	1/3
Άγιος Τύχων	268	1/2	1/2
Ασώματος	281	1/2	1/3
Τρόδος	—	1/2	1/3

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΧΩΡΙΟ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΝΕΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ		
	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΑΠΟ 1/1/87	
Κάτω Λεύκαρα	210	1/4	1/4
Κίτι	2109	1/2	1/2
Λειβάδια	2968	1/2	1/2
Βορόκλινη	1144	1/2	1/2
Περβόλια	1144	1/2	1/2
Αγγλισίδες	727	1/2	1/3
Ψεματισμένος	169	1/2	1/4
Κάτω Δρυς	138	1/4	1/4
Καλαβασός	655	1/2	1/3
Μαζωτός	546	1/2	1/3

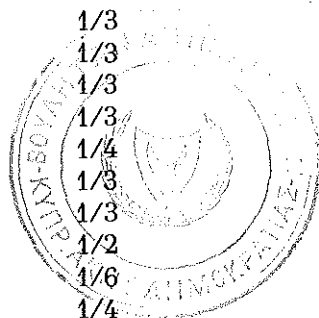

Πύλα	812	1/2	1/2
Δρομολαξιά	3816	1/2	1/2
Καλό Χωριό	1416	1/2	1/3
Βαβατσινιά	120	1/4	1/4
Αγία Άννα	153	1/2	1/4
Κόρονος	1144	1/2	1/3
Μαρώνη	336	1/2	1/3
Αλεθρικό	511	1/2	1/3
Άγιοι Βαβατσινιάς	243	1/4	1/4
Αναφωτιά	498	1/2	1/3
Χοιροκιτία	369	1/4	1/4
Τερσεφάνου	700	1/2	1/3
Τρούλλοι	788	1/4	1/4
Τόχνη	394	1/2	1/3
Μελίνη	104	1/4	1/4
Άγ. Θεόδωρος (Σκαρίνου)	661	1/2	1/3
Μενεού	653	1/2	1/2
Πυρκά	358	1/2	1/3
Σκαρίνου	181	1/2	1/4
Ευλοτύμπου	2811	1/2	1/2
Ζύγι	381	1/2	1/2
Μοσφιλωτή	803	1/2	1/3
Ψευδάς	617	1/2	1/3
Οδού	170	1/4	1/4
Αλαμινός	364	1/2	1/3
Ορμήδεια	3248	1/2	1/2
Αβδελερό	80	1/2	1/6
Ορά	206	1/4	1/4
Ξυλοφάγου	3981	1/2	1/2
Βάβλα	57	1/4	1/6
Λάγια	29	1/4	1/6
Δελίκηπος	22	1/3	1/6

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ

ΧΩΡΙΟ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΝΕΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	
		ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΑΠΟ 1/1/87
Άγ. Μαρινούδα	65	1/2	1/6
Τάλα	426	1/2	1/2
Φιλούσα (Κελοκ.)	89	1/2	1/6
Ακουρσός	44	1/2	1/6
Αργάκα	639	1/2	1/3
Κονιά	416	1/2	1/3
Αγ. Μαρίνα (Χρ.)	579	1/2	1/3
Σίμου	250	1/2	1/3
Δρούσια	452	1/2	1/3
Χόλι	52	1/2	1/6
Στενή	132	1/2	1/4

Γουδί	165	1/2	1/4
Λυσός	307	1/2	1/4
Περιστερώνα (Χρ.)	265	1/2	1/4
Αρχιμανδρίτα Πάνω	154	1/2	1/4
Ίνια	480	1/2	1/3
Σκούλλι	91	1/2	1/6
Δρύμου	156	1/2	1/4
Δρυνιά	116	1/2	1/4
Πωμός	543	1/2	1/3
Νέο Χωριό	329	1/2	1/3
Στατός-΄Αγ. Φώτιος	482	1/2	1/3
Τσάδα	815	1/2	1/3
Κρήτου Μαρόττου	119	1/2	1/4
Κρήτου Τέρα	245	1/2	1/3
Γιόλου	647	1/2	1/3
΄Εμπα	1175	1/2	1/2
Ελεδιώ	46	1/2	1/6
Λάσα	160	1/2	1/4
Αμαργέτη	380	1/2	1/3
Παναγιά Πάνω	833	1/2	1/3
Μαμώνια	73	1/2	1/6
Χολέτρια	257	1/2	1/3
Φιλούσα (Χρυσ.)	115	1/2	1/4
Μιλιού	84	1/2	1/6
΄Αγ. Δημητριάδος	138	1/2	1/4
Τραχυπέδουλα	195	1/2	1/4
Κινούσα	110	1/2	1/4
Λετύμπου	567	1/2	1/3
Στρουμπί	629	1/2	1/3
Πολέμι	726	1/2	1/3
Νατά	296	1/2	1/3
Νέα Δήμματα	70	1/2	1/6
Αναρίτα	329	1/2	1/3
Μαραθούντα	234	1/2	1/3
Μέσα Χωριό	255	1/2	1/3
Πέγεια	1195	1/2	1/2
Χούλου	422	1/2	1/3
Πραιτώρι	128	1/2	1/4
Κάθηκας	515	1/2	1/3
Ψαθί	78	1/2	1/6
Κοιλίγια	124	1/2	1/4
Κελοκέδαρα	493	1/2	1/3
Μέσανα	141	1/2	1/4
Φύτη	197	1/2	1/4
Χλώρακας	1470	1/2	1/2
Κισσόνεργα	809	1/2	1/2
΄Αρμου	265	1/2	1/3
Ασπρογιά	75	1/2	1/6

Αγ. Μαρίνα (Κελ.)	99	1/2	1/6
Σαλαμιού	457	1/2	1/3
Τίμη	622	1/2	1/3
Ακουρδάλια Πάνω	61	1/2	1/6
Κοίλη	351	1/2	1/3
Νικόκλια	92	1/2	1/6
Κανναβιού	138	1/2	1/4
Γεροσκήπου	2634	1/2	1/2
Επισκοπή	487	1/2	1/3
Αρόδες Πάνω	194	1/2	1/4
Θελέτρα	213	1/2	1/3
Καλλέπεια	390	1/2	1/3
Κούκλια	683	1/2	1/2
Αγία Βαρβάρα	51	1/2	1/6
Μεσόγη	752	1/2	1/2
Λεμόνα	139	1/2	1/4
Αρμίνου	106	1/2	1/4
Πενταλιά	183	1/2	1/4
Γαλαταριά	134	1/2	1/4
Κέδαρες	142	1/2	1/4
Αχέλια	92	1/2	1/6
Μηλιά	21	1/2	1/6
Κάτω Ακουρδάλια	64	1/2	1/6
Τρεμιθούσα	369	1/2	1/3
Μούσερε	4	1/2	1/6

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ**

ΧΩΡΙΟ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΝΕΑ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	
		ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΑΠΟ 1/1/87
Δερύνεια	3345	1/4	1/4
Λιοπέτρι	2854	1/2	1/2
Αυγόρου	3086	1/2	1/2
Αγία Νάπα	1366	1/2	1/2
Φρέναρος	2708	1/2	1/2
Σωτήρα	3015	1/2	1/2

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Στο Πισσούρι δημιουργήθηκαν προ τριετίας πολεοδομικές ζώνες, χωρίς μέχρι στιγμής να ετοιμαστούν οποιαδήποτε σχέδια για χάραξη δρόμων καθώς και άλλων έργων με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να μην μπορούν να κτίσουν και η κοινότητα να μην μπορεί να αναπτυχθεί.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή αν έχει ετοιμάσει οποιοδήποτε σχέδια για την ανάπτυξη του χωριού σύμφωνα με τις πολεοδομικές ζώνες που δημιούργησε και, αν ναι, γιατί καθυστερούν και δεν προχωρούν αυτά τα σχέδια.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ.

- (α) Η οικιστική ανάπτυξη του χωριού Πισσούρι ρυθμίζεται με Πολεοδομικές ζώνες, και
- (β) το οικείο Συμβούλιο Βελτιώσεως ζήτησε την ετοιμασία ρυθμιστικού σχεδίου της περιοχής του κόλπου του χωριού όπου παρουσιάζεται τουριστική ανάπτυξη το δε Τμήμα Πολεοδομίας και Οικησεως έχει εκπονήσει σχετικό προκαταρκτικό χωροταξικό σχέδιο το οποίο συζητείται ήδη με το Συμβούλιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 13 Ιουνίου 1987.

«Οι κοινότητες Π. και Κ. Πολεμιδιών, που συναριθμούν 14 περίπου χιλιάδες εκτοπισμένους (5 και 8500 χιλιάδες αντίστοιχα) αντιμετωπίζουν — όπως μας εκτέθηκαν σε νέα, εντελώς πρόσφατη επίσκεψή μας στους πιο πάνω οικισμούς — προβλήματα που σχετίζονται με τη γενικότερη αναπτυξιακή πολιτική τους. Συγκεκριμένα στα Π. Πολεμίδια ζητήθηκε: η επιδιόρθωση των πεζοδρόμων και η κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων, η παραχώρηση 50 περίπου οικοπέδων για αυτοστέγαση νεαρών ζευγαριών, η επίσπευση του ρυθμού εγκατάστασης τηλεφώνων, η επίσπευση της δημιουργίας μικρής βιοτεχνικής μονάδας, η αναδιάρθρωση του τρόπου παροχής των Τ/Κ περιουσιών, η αρίθμηση των οδών, η ανάγκη καθορισμού στάσεων για τα λεωφορεία και η κατασκευή έξι τουλάχιστον στεγάστρων, η ασφαλτόστρωση του δρόμου προς την κτηνοτροφική περιοχή και επίσκεψη μια φορά τη βδομάδα Κυβερνητικού γιατρού στον οικισμό.

Εξάλλου στα Κ. Πολεμίδια ζητήθηκε: η επιδιόρθωση του δημοτικού σχολείου (που στεγάζει 430 μαθητές και λειτουργεί στο παλιό Τουρκικό σχολείο της κοινότητας, η αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούν τα λύματα του αγγλικού οικισμού 'Βερεγγάρια', έξω από τον οικισμό Μακάριος ο Γ', η επιτάχυνση του ρυθμού εγκατάστασης τηλεφώνων, ο διαχωρισμός νέων οικοπέδων για 50 περίπου νέα ζευγάρια, τα προβλήματα που ανακύπτουν στον οικισμό αυτοστέγασης α' φάσης, η ορθολογιστικότερη αντιμετώπιση του τρόπου επιδιόρθωσης των Τουρκοκυπριακών σπιτιών με ειδική έμφαση σε οικιστικές μονάδες β' κατηγορίας, η επαναπροσέγγιση της απόφασης για ομαδική αναδρομική αποπληρωμή των καθυστερημένων ενοικίων των Τ/Κ περιουσιών, η αναδιάρθρωση της διαδικασίας έγκρισης των αυτοστεγάσεων, η κατασκευή δρόμων στην κτηνοτροφική περιοχή, η ασφαλτόστρωση του δρόμου Πολεμιδιών-Ύψωνα, θέματα σχετικά με την άρδευση από το φράγμα Κούρρη κ.ά.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πώς προγραμματίζει την αντίκρυσή των πιο πάνω προβλημάτων.»

Απάντηση ημερομηνίας 28 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

I. ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΑ—κοινά θέματα:

(α) **Επίσπευση του ρυθμού εγκατάστασης τηλεφώνων.**

Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών θα προωθήσει την εγκατάσταση τηλεφώνων μάλις συμπληρωθεί ο κυκλοφοριακός κομβός Κάτω Πολεμιδιών

στο νέο παρακαμπτήριο δρόμο Λεμεσού που θα επιτρέψει σ' αυτή να προβεί στην εκτέλεση των αναγκαίων έργων.

(β) **Παραχώρηση οικοπέδων για αυτοστέγαση νέων ζευγαριών.**

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ετοιμάζει σχέδιο για το διαχωρισμό 56 περίπου νέων οικοπέδων τα οποία θα διατεθούν για σκοπούς αυτοστέγασης νέων ζευγαριών.

(γ) **Ασφαλτόστρωση του δρόμου προς την Κτηνοτροφική Περιοχή.**

Ο δρόμος που οδηγεί στην Κτηνοτροφική Περιοχή, βελτιώθηκε ριζικά ως χωματόδρομος το 1984 και 1985, με δαπάνη £17,500 που διατέθηκε από τον Προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ. Η κατάσταση του δρόμου θεωρείται αρκετά ικανοποιητική.

II. ΠΑΝΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΑ (Συνοικισμός Αυτοστέγασης):

(α) **Επιδιόρθωση των πεζοδρόμων.**

Σύμφωνα με την ακολουθούμενη πολιτική οι πεζοδρόμοι των Συνοικισμών είναι χωμάτινοι.

Σε περιπτώσεις που υπάρχει ειδικό πρόβλημα γίνεται επίστρωση με χαβάρα. Στο Συνοικισμό αυτό δεν υπάρχει ειδικό πρόβλημα.

(β) **Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων.**

Το Τμήμα Δημοσίων Έργων κατασκεύασε μέσα στο 1986 με δαπάνη £16,000 τα απαραίτητα βελτιωτικά αντιπλημμυρικά έργα στο Συνοικισμό, με αποτέλεσμα να μην παρουσιαστούν μέχρι τώρα προβλήματα πλημμυρών σ' αυτόν.

(γ) **Επίσπευση δημιουργίας μικρής βιοτεχνικής μονάδας**

Έχει ετοιμαστεί σχέδιο για 22 οικόπεδα σε περιοχή κοντά στο Συνοικισμό τα οποία προορίζονται για σκοπούς επαγγελματικής αυτοστέγασης. Το έργο βρίσκεται στο τελικό στάδιο της συμπλήρωσής του και τα οικόπεδα θα είναι έτοιμα για παραχώρηση σε δικαιούχους πολύ σύντομα.

(δ) **Αναδιάρθρωση του τρόπου παροχής Τ/Κ περιουσιών.**

Η παραχώρηση σε δικαιούχους πρόσφυγες των Τ/Κ περιουσιών (κατοικίες, καταστήματα, χώροι επαγγελματικής στέγης, γεωργική γη) καθώς και η κατ' έτος αναδιανομή των κλήρων, γίνεται από τις Επαρχιακές Επιτροπές Προστασίας και Διαχείρισεως Τ/Κ Περιουσιών στις οποίες εκπροσωπούνται τόσο οι Αγροτικές Οργανώσεις ΠΕΚ, ΕΚΑ και ΑΓΡΟΤΙΚΗ όσο και η ΠΕΠ, με βάση αντικειμενικά κριτήρια που έχουν εγκριθεί, και που κατά διαστήματα αναθεωρούνται από την Κεντρική Επιτροπή Προστασίας και Διαχείρισεως Τ/Κ Περιουσιών για τη δικαιότερη κατανομή και την καλύτερη αξιοποίηση και χρήση όλων των Τ/Κ περιουσιών.

(ε) **Αρίθμηση των κατοικιών**

Η αρίθμηση των κατοικιών στο Συνοικισμό Αυτοστέγασης έχει αρχίσει, αναμένεται δε ότι ο προσφοροδότης θα συμπληρώσει την τοποθέτηση των πινακίδων με τους αριθμούς περί το τέλος του τρέχοντος μηνός.

(στ) Ανάγκη καθορισμού στάσεων λεωφορείων.

Το θέμα εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Τμήματος Χερσαίων Μεταφορών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, το οποίο ετοίμασε ήδη σχετική μελέτη.

(ζ) Κατασκευή στεγάστρων αναμονής επιβατών.

Στο εγκεκριμένο δρομολόγιο λεωφορείων της περιοχής υπάρχουν 8 στέγαστρα αναμονής επιβατών και μελετάται η κατασκευή/τοποθέτηση δύο νέων στεγάστρων. Συναφώς αναφέρεται ότι άλλα 4 στέγαστρα που βρίσκονται έξω από τα εγκεκριμένα δρομολόγια των λεωφορείων θα μετακινηθούν και εγκατασταθούν σε κατάλληλα σημεία από την οικεία Χωρική Αρχή.

(η) Επίσκεψη μια φορά τη βδομάδα Κυβερνητικού γιατρού στον οικισμό.

Στην περιοχή της μείζονος Λεμεσού προγραμματίζεται η ανέγερση εκσυγχρονισμένων και πλήρως εξοπλισμένων εξωτερικών ιατρείων. Ένα από αυτά θα ανεγερθεί κοντά στο Συνοικισμό (παρά τη Βιομηχανική Περιοχή Κάτω Πολεμιδιών) για καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων του. Εξάλλου το νέο Νοσοκομείο Λεμεσού θα κατασκευασθεί, όπως είναι γνωστό, στην περιοχή Πολεμιδιών.

III. ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΑ:**(α) Επιδιόρθωση του δημοτικού σχολείου που λειτουργεί στο πρώην Τ/Κ σχολείο της κοινότητας.**

Για επιδιόρθωση του κτιρίου του πιο πάνω σχολείου έχει παραχωρηθεί ποσό £6,000. Παράλληλα η Σχολική Εφορεία Λεμεσού, σε συνεργασία με το Δήμο Κάτω Πολεμιδιών, προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες για την εξεύρεση χώρου στον οποίο θα ανεγερθούν σχολικά κτίρια για την ικανοποίηση των αναγκών της περιοχής.

(β) Αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούν τα λύματα του Αγγλικού Οικισμού 'Βερεγγάρια' έξω από τον Οικισμό Μακάριος Γ'.

Αίτημα της κοινότητας Πολεμιδιών είναι η κατασκευή από μέρος των Βρετανικών Αρχών σηπτικών δεξαμενών και αποχετευτικών λάκκων μέσα στο χώρο του Οικισμού 'Βερεγγάρια' σε αντικατάσταση του υφιστάμενου βιολογικού συστήματος που βρίσκεται περίπου 100 μέτρα εκτός του εν λόγω Οικισμού, το οποίο κατασκευάστηκε πριν 25 χρόνια περίπου σε περιοχή που δεν ήταν τότε κατοικημένη. Σε σύσκεψη που έγινε στο γραφείο του Επάρχου Λεμεσού στις 15.6.1987, στην οποία πήραν μέρος ο Δήμαρχος Κάτω Πολεμιδιών και εκπρόσωποι των Τμημάτων Πολεοδομίας και Οικήσεως και Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, καθώς και των Αρχών των Βρετανικών Βάσεων συμφωνήθηκε όπως οι τελευταίες εφαρμόσουν δοκιμαστικά τα ακόλουθα μέτρα:

- (ι) Να μεταφέρουν με βυτιοφόρα στο λυματότοπο 'ΒΑΤΙ' την ιλύ που δημιουργείται από τη λειτουργία του υφιστάμενου βιολογικού συστήματος αντί να την αφήνουν να ξηραίνεται δίπλα στο βιολογικό σύστημα,

- (ι) να προσθέτουν χημικά διαλύματα και αρωματικά φάρμακα στο αντλιοστάσιο για περιορισμό της δυσσομίας, και
- (ιι) οι εργάτες του Βιολογικού Συστήματος να εργάζονται και τις Κυριακές, αντί μόνο τις καθημερινές, για να ελέγχουν καλύτερα τη λειτουργία του.

Συναφώς αναφέρεται ότι αν με τα πιο πάνω μέτρα δεν αντιμετωπισθεί ικανοποιητικά το πρόβλημα οχληρίας/δυσσομίας που υπάρχει, οι Αρχές των Βάσεων θα μεριμνήσουν για την κατασκευή νέου σύγχρονου βιολογικού συστήματος επεξεργασίας των λυμάτων ή για σηπτικές δεξαμενές και απορροφητικούς λάκκους.

(γ) Ορθολογιστικότερη αντιμετώπιση του τρόπου επιδιόρθωσης Τ/Κ κατοικιών με ειδική έμφαση στις κατοικίες 'Β' κατηγορίας.

Τα συνεργεία επιδιορθώσεων της Υπηρεσίας Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών εργάζονται συστηματικά κατά τομέα/χωριό μέχρις ότου επιδιορθωθούν όλες ανεξίτητα οι κατοικίες στον τομέα/χωριό. Έμφαση δίνεται στις κατοικίες που ανήκουν στις κατηγορίες 'Α' και 'Β' όπου εκτελούνται εργασίες συντήρησης αλλά και μετατροπές/προσθήκες και γενικά βελτιώσεις, με σκοπό να καταστούν σύγχρονες οργανικές οικιστικές μονάδες. Στα Πάνω και Κάτω Πολεμίδια έχουν τοποθετηθεί από τα μέσα του 1987 περίπου, συνεργεία επιδιορθώσεων της Υπηρεσίας Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ περιουσιών. Το συνεργείο που βρίσκεται στα Πάνω Πολεμίδια αναμένεται να αποπερατώσει τις επιδιορθώσεις/βελτιώσεις σε όλες τις κατοικίες σε ένα περίπου μήνα και να ενσωματωθεί στο συνεργείο των Κ. Πολεμιδιών ούτως ώστε να επιταχυνθεί ο εκεί ρυθμός των εργασιών.

(δ) Επαναπροσέγγιση της απόφασης για ομαδική αναδρομική αποπληρωμή των καθυστερημένων ενοικίων των Τ/Κ περιουσιών.

Τα ενοίκια των καταστημάτων/υποστατικών/χώρων επαγγελματικής στέγης κυμαίνονται μεταξύ 10% και 50% του αγοραίου ενοικίου και τα ενοίκια των γεωργικών κλήρων γύρω στο 10% του αγοραίου ενοικίου. Το τέλος του 1986 υπήρχαν καθυστερημένα ενοίκια στην Επαρχία Λεμεσού ύψους £102,521.

(ε) Ασφαλτόστρωση του δρόμου Πολεμιδιών-Ύψωνα.

Αντιλαμβανόμεθα από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει το θέμα ότι στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως 1988 περιλαμβάνεται για το σκοπό αυτό ποσό £50,000 και ότι το Τμήμα Δημοσίων Έργων διεξάγει τώρα μελέτη για τη σύνδεση του δρόμου αυτού με τον παρακαμπτήριο δρόμο Λεμεσού καθώς και με το δρόμο προς το νέο Νοσοκομείο Λεμεσού που θα ανεγερθεί σε περιοχή των Πολεμιδιών. Η μελέτη βρίσκεται στο τελικό της στάδιο και ελπίζεται ότι θα συμπληρωθεί πριν το τέλος Μαρτίου 1988, για να αρχίσουν οι εργασίες ασφαλτόστρωσης μέσα στον Απρίλιο φέτος.

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Η μεγάλη και αναπτυσσόμενη κοινότητα Χλώρακας αντιμετωπίζει τα ακόλουθα σοβαρά προβλήματα:

1. Για να αντιμετωπίσει το μεγάλο έργο της επιδιόρθωσης αρκετών κοινοτικών δρόμων και της κατασκευής αντιπλημμυρικών έργων αναμένει για πολύ καιρό την έγκριση του αρμόδιου Υπουργείου για να συνάψει δάνειο £100 χιλιάδων λιρών.

2. Να γίνουν οι αναγκαίες απαλλοτριώσεις για διαπλάτυνση του δρόμου Γρίβα Διγενή με την καταβολή από το κράτος του 50% της δαπάνης.

3. Να επισκευαστεί ο δρόμος εισόδου της κοινότητας ο οποίος ανήκει στην επαρχιακή Διοίκηση μέχρι το Δημοτικό Σχολείο.

4. Παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση και σε μερικές περιπτώσεις και διάκριση στην εξέταση και έκδοση αδειών οικοδομής από την Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου, η οποία επίσης ευθύνεται και για τις μη τακτικές συνεδρίες του Συμβουλίου Βελτίωσης της κοινότητας γι' αυτά τα θέματα, όπως ισχυρίζεται η κοινότητα.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Πώς αντιμετωπίζει αυτά τα προβλήματα; Και
- (β) Ποια απ' αυτά θα επιλυθούν και πότε;»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«(α) Κοινοτικοί δρόμοι και αντιπλημμυρικά έργα

Έχω δώσει από τον περασμένο Μάρτιο την καταρχή έγκρισή μου για την από μέρους του Συμβουλίου Βελτιώσεως Χλώρακας σύναψη δανείου από οποιοδήποτε τραπεζικό ίδρυμα για τη συντήρηση και βελτίωση των δρόμων της κοινότητας και την εκτέλεση των αναγκαίων αντιπλημμυρικών έργων. Εφόσον ολοκληρωθεί η σχετική μελέτη, που περιλαμβάνει την ετοιμασία κατασκευαστικών σχεδίων και εκτίμηση δαπάνης, το οικείο Συμβούλιο Βελτιώσεως θα προβεί σε ενέργειες για την εξασφάλιση δανείου για όλο το απαιτούμενο ποσό, οπότε θα δοθεί και η κατά νόμο έγκρισή μου για τη σύναψη του δανείου και τους όρους που το συνοδεύουν. Η Κυβερνητική συνεισφορά θα χορηγείται στο Συμβούλιο Βελτιώσεως σταδιακά μέσω των ετήσιων Προϋπολογισμών Αναπτυξέως. Στόχος είναι να εκτελεσθεί ολόκληρο το έργο μέσα στο 1988.

(β) Οδός Γρίβα Διγενή

Για τη βελτίωση και διαπλάτυνση του δρόμου αυτού προωθείται η εκτέλεση πολεοδομικού σχεδίου, το οποίο ετοιμάστηκε από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, μέσα στα πλαίσια του Τοπικού Σχεδίου Πάφου, και υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Βελτιώσεως Χλώρακας. Οι αποζημιώσεις για την απαλλοτρίωση της ιδιωτικής ακίνητης ιδιο-

κτησίας που θα απαιτηθεί, θα περιληφθούν στη δαπάνη εκτέλεσης του έργου, για το οποίο θα χορηγηθεί Κυβερνητική βοήθεια σύμφωνα με την πολιτική που ακολουθείται για πολεοδομικά έργα.

Μέσα στο 1987 δαπανήθηκε ποσό £3,000 για την επάλειψη και διεύρυνση του ασφαλτικού οδοστρώματος του δρόμου αυτού.

(γ) **Δρόμος εισόδου της κοινότητας μέχρι το Δημοτικό Σχολείο**

Ο δρόμος αυτός, ο οποίος υπάγεται στη δικαιοδοσία της Επαρχιακής Διοίκησης Πάφου, επιδιορθώθηκε τον περασμένο Ιούνιο και η κατάστασή του σήμερα θεωρείται πολύ ικανοποιητική.

(δ) **Συνεδρίες Συμβουλίου Βελτιώσεως**

Ο ισχυρισμός ότι δεν γίνονται τακτικές συνεδρίες του Συμβουλίου Βελτιώσεως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Το 1986 έγιναν 8 συνεδρίες και το 1987 20.

Σύμφωνα με τον περί Χωρίων (Διοίκηση και Βελτίωση) Νόμο, συνεδρία του Συμβουλίου συγκαλεί ο Πρόεδρος (ο οικείος Έπαρχος) όταν το κρίνει σκόπιμο και όταν οι διάφορες εκκρεμούσες υποθέσεις δικαιολογούν την σύγκληση συνεδρίας. Παράλληλα όμως δικαιούνται να ζητήσουν τη σύγκληση συνεδρίας και τα αιρετά μέλη του Συμβουλίου, που όμως δεν εξάσκησαν μέχρι σήμερα, προφανώς γιατί δεν συνέτρεχαν λόγοι.

(ε) **Άδειες Οικοδομής**

Κατά την εξέταση των διαφόρων αιτήσεων για άδεια οικοδομής ή άλλη ανάπτυξη εφαρμόζονται οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας χωρίς οποιαδήποτε διάκριση και η τελική απόφαση λαμβάνεται από το Συμβούλιο Βελτιώσεως, είτε ομόφωνα είτε κατά πλειοψηφία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 18 Ιουνίου 1987.

«Παρατηρείται ότι σημειώνεται μεγάλη καθυστέρηση στην εξέταση των διαφόρων αιτήσεων που υποβάλλουν οι πολίτες στα διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα, όπως π.χ. αιτήσεις για άδειες οικοδομής, αιτήσεις για άδειες διατήσεως κλπ. Συνεπεία δε της καθυστέρησης αυτής οι αιτητές υφίστανται τάλαιπωρίες και σε αρκετές περιπτώσεις και ζημιές, προς αποφυγή των οποίων αναγκάζονται να ενεργούν ως να έχουν εξασφαλίσει την αιτούμενη άδεια. Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι η προσαγωγή των αιτητών στα Δικαστήρια.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:—

- (α) Γιατί παρατηρείται τόση καθυστέρηση στην εξέταση των διαφόρων αιτήσεων των πολιτών;
- (β) Τι μέτρα προτίθεται να λάβει ώστε να δίδεται απάντηση στις αιτήσεις των πολιτών αμελλητί και εν πάση περιπτώσει μέσα στις προθεσμίες που τάσσει το Σύνταγμα;
- (γ) Έχουν ληφθεί ή προτίθεται η Κυβέρνηση να λάβει μέτρα για τη μείωση της γραφειοκρατίας;»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Μέσα στα πλαίσια της γενικότερης Κυβερνητικής πολιτικής για ταχεία εξυπηρέτηση των πολιτών, το Υπουργείο Εσωτερικών δεν παραλείπει να πάρει τα αναγκαία μέτρα για την όσο το δυνατό σύντμηση του χρόνου που απαιτείται για την εξέταση μιας αίτησης και την κοινοποίηση της απόφασης στον ενδιαφερόμενο. Σ' ότι αφορά τις αιτήσεις για άδειες οικοδομής, για τις οποίες γίνεται ειδική μνεία στην Ερώτηση, έχουν ήδη ληφθεί διάφορα μέτρα, περιλαμβανομένης της απλοποίησης διαδικασιών και του εκσυγχρονισμού των διαφόρων σχετικών εντύπων, με αποτέλεσμα να σημειωθεί σημαντική βελτίωση. Όμως, το θέμα δεν έχει εξαντληθεί και ήδη αρμόδια υπηρεσιακή Επιτροπή μελετά την ανάγκη λήψης πρόσθετων πρακτικών μέτρων για την περαιτέρω μείωση του χρόνου που απαιτείται για την εξέταση των αιτήσεων της κατηγορίας αυτής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Παρακαλούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν το Σώμα σε πιο στάδιο βρίσκεται η αντίρρηση των πιο κάτω προβλημάτων Γερακιών:

Η επιδιόρθωση των συστημάτων της τηλεφωνικής εγκατάστασης λόγω των αδυναμιών που παρουσιάζονται στο τηλεφωνικό κέντρο και στις καλωδιακές εγκαταστάσεις, η επίσπευση της διασωλήνωσης της γεώτρησης και μάλιστα προ του θέρους — οπότε η κατάσταση καθίσταται πραγματικά τραγική — η διαπλάτυνση του δρόμου στην είσοδο της κοινότητας, η αντιμετώπιση των απωλειών στο αρδευτικό σύστημα της κοινότητας και η κατασκευή χώρου στάθμευσης.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Λόγω της μορφολογίας του εδάφους και των στενών δρόμων του χωριού, παρουσιάζεται πράγματι σοβαρό πρόβλημα στάθμευσης οχημάτων, ιδίως κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Καταβλήθηκαν αρκετές προσπάθειες για την εξεύρεση και διαμόρφωση κατάλληλου χώρου, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Πιστεύεται ωστόσο πως το πρόβλημα θα απαμβλυνθεί μερικώς με τη συμπλήρωση των εργασιών διεύρυνσης του δρόμου προς τον Κύκκο και διάνοιξης νέου δρόμου διά μέσου του χωριού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 15 Ιουλίου 1987.

«Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή αν σκοπεύει να προβεί στη δημιουργία Συμβουλίου Βελτιώσεως στον Άγιο Ιωάννη Αγρού και πότε.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Σας πληροφορώ ότι ούτε η Χωρική Αρχή ή άλλοι αντιπροσωπευτικοί παράγοντες του χωριού 'Άγιος Ιωάννης Αγρού έχουν μέχρι τώρα ζητήσει την κήρυξη του σε Περιοχή Βελτιώσεως. Αντίθετα από επαφές του Επάρχου Λεμεσού έχει διαπιστωθεί ότι δεν ευνοούν αλλαγή στο καθεστώς τοπικής διοίκησης του χωριού τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Αυγούστου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν, πώς και πότε στοχοθετεί την προώθηση μέτρων τέτοιων που να προσφερθούν οι αναγκαίες υπαλλακτικές λύσεις προς τους κατοίκους των ακριτικών περιοχών μας, και συγκεκριμένα της Τηλλυρίας, με την παροχή των προϋποθέσεων για ενασχόλησή τους σε παραγωγικότερα επαγγέλματα με στόχο τη συντήρηση και προστασία του χειμαζόμενου σήμερα φυσικού περιβάλλοντος που κάτω από τις δεδομένες συνθήκες αναπόδραστα αντιμετωπίζει τους γνωστούς κινδύνους αποψίλωσης και καταστροφής του.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Μέσα στα πλαίσια της αγροτικής αναπτυξιακής πολιτικής της Κυβέρνησης, οι ακριτικές αγροτικές περιοχές τυγχάνουν προτεραιότητας. Ειδικά για την περιοχή Τηλλυρίας, εφαρμόζεται Περιφερειακό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης με κύριους στόχους τη συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή, την αύξηση των αγροτικών εισοδημάτων και, γενικά, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων. Κάθε χρόνο δαπανούνται σημαντικά ποσά για την εκτέλεση διαφόρων έργων (αρδευτικών, υδρευτικών, οδικών, εξωραϊστικών, κτλ.) με αυξημένη μάλιστα Κυβερνητική συνεισφορά. Κατά τη διάρκεια του Τέταρτου Έκτακτου Σχεδίου (1982-1986) οι άμεσες δαπάνες για το σκοπό αυτό ανήλθαν σε £159,000, για το 1987 σε £157,000 ενώ για το 1988 προβλέπεται ποσό £134,000.»

«(β) Πάγια πολιτική της Κυβέρνησης είναι να προστατεύει το φυσικό περιβάλλον και μεταξύ των μέτρων που λαμβάνει είναι η άσκηση αυστηρού ελέγχου στην υλοτομία και προς το σκοπό αυτό στους παραγωγούς καρβούνων παραχωρείται από το Τμήμα Δασών ξυλεία που προκύπτει από βελτιωτικές και αραιωτικές υλοτομίες που γίνονται στα κρατικά δάση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 8 Σεπτεμβρίου 1987.

«Εφημερίδα της Ομόσπονδης Δημοκρατίας της Γερμανίας — STRUTTGARTER TRIMING — τις 8.4.87 έγραψε ότι η Γερμανική Αστυνομία διαθέτει

για αντιεγκληματικούς σκοπούς προσωπικό στη Θαϊλάνδη, το Πακιστάν, το Μαρόκκο, την Κύπρο, το Περού, τη Βολιβία, τη Βραζιλία και την Ιταλία.

Θα θέλαμε να ξέρουμε ποια αστυνομική παρουσία της Ομόσπονδης Δημοκρατίας της Γερμανίας υπάρχει στην Κύπρο, ποιες είναι οι αρμοδιότητές της και τι το κοινό έχει η Κύπρος με τις άλλες χώρες που αναφέρονται.

Δεν αποτελεί δυσφήμιση της Κύπρου η σύνδεσή της με άλλες χώρες που είναι παγκόσμια γνωστά κέντρα λαθρεμπορίου ναρκωτικών και οργανωμένου εγκλήματος;»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικά με δημοσίευμα της εφημερίδας STRUTT GARTER TRIMING της Ομόσπονδης Δημοκρατίας της Γερμανίας για την ύπαρξη αστυνομικής παρουσίας της χώρας αυτής στην Κύπρο και σ' ορισμένες άλλες χώρες, επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι πράγματι ανάμεσα στο προσωπικό της Πρεσβείας περιλαμβάνεται πολύ μικρός αριθμός ατόμων που ασχολούνται με θέματα ασφάλειας της Πρεσβείας και με θέματα ναρκωτικών. Θέλω να επισημάνω ότι η πρακτική αυτή ακολουθείται σήμερα σε πολλές χώρες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα στα πιο κάτω άμεσα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα Αστρομερίτη όπως μας εκτέθηκαν σε πρόσφατη (4.9.1987) επίσκεψή μας στην κοινότητα από τον κοινοτάρχη κι άλλους παράγοντές της: Τη δημιουργία αποχετευτικού συστήματος για τα λιμνάζοντα νερά της ΣΕΒΕΓΕΠ, που δημιουργούν εστίες μόλυνσης και δυσωδίας. Την ονομασία των οδών, την επίστευση του διορισμού ταχυδρομικού διανομέα, την αντιμετώπιση της χρόνιας δυσλειτουργίας στις συνεδρίες της Χωριτικής Αρχής — μας αναφέρθηκε πως απαρτία έχει ν' αποτελεστεί εδώ και μήνες, αν όχι χρόνια — τον καθαρισμό και την αξιοποίηση του κοινοτικού χώρου — από τέσσερα στρέμματα — που βρίσκεται κοντά στο ιατρείο και που έχει καταστεί χώρος απορρίψεως σκυβάλων. Την αντικατάσταση του παλιού υδρευτικού συστήματος διασωλήνωσης, την επίλυση του υδρευτικού προβλήματος, με αξιοποίηση της τρίτης γεώτρησης που παραμένει ανενεργή, ενώ οι κάτοικοι αγοράζουν νερό σε ψηλές τιμές από ιδιωτικές γεωτρήσεις τη δημιουργία κτηνοτροφικής ζώνης για τις δεκαπέντε περίπου μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες και τις πολλές μικρότερες και την ανέγερση νέου σφαγείου εκτός κατοικημένης περιοχής, αν η κοινότητα δεν καλύπτεται από το κεντρικό σφαγείο Κοφίνου.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(α) Απόβλητα του εργοστασίου χυμοποιίας και κονσερβοποιίας ΣΕΒΕΓΕΠ

Είναι γεγονός ότι τα βιομηχανικά απόβλητα του εργοστασίου αυτού, τα οποία χύνονται σε παρακείμενο αργάκι, δημιουργούν εστία

μόλυνσης και δυσοσμίας. Το πρόβλημα μελετήθηκε από κλιμάκιο εκπροσώπων των αρμοδίων Υπουργείων και Υπηρεσιών, το οποίο κατέληξε σε εισήγηση για την επεξεργασία και διάθεση των λυμάτων. Το σχέδιο, το οποίο εκπονείται από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας, θα είναι έτοιμο πολύ σύντομα.

(β) **Ονομασία οδών**

Η κατά νόμο έγκριση του Επάρχου δόθηκε ήδη και εναπόκειται τώρα στην Επιτροπή Δημόσιας Υγείας του χωριού να προχωρήσει στην υλοποίηση της απόφασής της.

(γ) **Διορισμός ταχυδρομικού διανομέα**

Έχει ήδη διοριστεί.

(δ) **Λειτουργία της Χωριτικής Επιτροπής**

Παρατηρούνται πράγματι κάποια προβλήματα στην ομαλή λειτουργία της Χωριτικής Επιτροπής, τα οποία οφείλονται σε διαφορές μεταξύ των μελών της. Έγιναν και συνεχίζονται προσπάθειες για άρση των διαφορών αυτών.

(ε) **Αξιοποίηση κοινοτικού χώρου**

Η Χωριτική Επιτροπή ζήτησε πρόσφατα τη δημιουργία πάρκου σε γη έκτασης 2 1/2 σκαλών, η οποία ανήκει στην κοινότητα. Το αίτημα διαβιβάστηκε στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για την ετοιμασία σχετικής μελέτης και σχεδίου.

(στ) **Κοινοτικό σφαγείο**

Λόγω επέκτασης του χωριού προς την περιοχή του σφαγείου δημιουργείται οχληρία από τη λειτουργία του. Το θέμα απασχόλησε επανειλημμένα τη Χωριτική Επιτροπή, αλλά λόγω της αναμενόμενης λειτουργίας του κεντρικού σφαγείου στην Κοφίνου κρίθηκε πως δεν δικαιολογείται η δαπάνη σημαντικού ποσού για την ανέγερση νέου κοινοτικού σφαγείου. Γι' αυτό καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για μείωση της οχληρίας που προκαλείται από το υφιστάμενο σφαγείο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

«Στο χωριό Λιοπέτρι της Επαρχίας Αμμοχώστου και κατά μήκος του κύριου δρόμου προς το Φρέναρος έχουν ανοιχθεί αυλάκια βάθους 1 μέτρου περίπου και στις δύο πλευρές του δρόμου ως εκ της νέας κατασκευής τούτου, τα οποία παραμένουν μέχρι σήμερα ακάλυπτα προκαλώντας έτσι αφενός προβλήματα ασφαλούς προσπέλασης του κοινού στα σπίτια τους (έχουν σημειωθεί 3 τραυματισμοί από πέσιμο μέχρι σήμερα) και αφετέρου ένεκα της ροής νερού το χειμώνα διάβρωση του εδάφους κατά μήκος του δρόμου με αποτέλεσμα αρκετές κατοικίες να υποστούν ζημιές.

Επειδή σε επίσκεψη του αρμόδιου Υπουργού προ έτους έχει δοθεί υπόσχεση ότι θα εκτελεστούν τα προς τον ως άνω σκοπό έργα και

Επειδή μέχρι σήμερα δεν έχει αρχίσει η εκτέλεση του έργου.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (1) Προγραμματίζεται και πότε η εκτέλεση του έργου κάλυψης των αυλακιών του κύριου δρόμου Λιοπετρίου-Φρενάρου;
- (2) Γιατί μέχρι σήμερα δεν εκτελέσθηκε το έργο;
- (3) Είναι σε γνώση του Υπουργείου Εσωτερικών οι ως άνω περιγραφόμενοι κίνδυνοι, οι τραυματισμοί και οι ζημιές;»

**Απάντηση ημερομηνίας 15 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Συγκαι-
ωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 1987 του
αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χ' Γιάννη.**

«Το έργο της κάλυψης των αυλακιών του κύριου δρόμου μέσα στο χωριό Λιοπέτρι εντάσσεται στα πλαίσια της βελτίωσης του δρόμου 'Ευλοφάγου-Λιοπέτρι-Φρέναρος-Δερύνεια-Παραλίμνι' που προνοείται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως.

2. Επειδή τα χωριά κατά μήκος του πιο πάνω δρόμου αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα πλημμυρών από τις βροχές, αποφασίστηκε σε πρώτο στάδιο η βελτίωση του δρόμου μέσα στα χωριά αυτά με την εκτέλεση των αναγκαίων αποχετευτικών έργων και σε επόμενο στάδιο η κάλυψη των αυλακιών. Οι εργασίες αυτές έχουν σχεδόν συμπληρωθεί.

3. Μετά τη συμπλήρωση των πιο πάνω εργασιών θα ακολουθήσει η επόμενη φάση κατασκευαστικών έργων για τη βελτίωση του δρόμου από την Ευλοφάγου μέχρι το Παραλίμνι που περιλαμβάνει τη βελτίωση των τμημάτων του δρόμου εκτός των χωριών και την κάλυψη των αυλακιών μέσα στο Λιοπέτρι.

Η εργασία της κάλυψης των αυλακιών στο Λιοπέτρι προγραμματίζεται να εκτελεσθεί μέσα στο 1988.»

**Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον
αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη
και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.**

«Με την παραχώρηση του κτιρίου του ενός Δημοτικού Σχολείου για τη δημιουργία Γυμνασίου στην κοινότητα Επισκοπής, το άλλο Δημοτικό Σχολείο του χωριού αντιμετωπίζει εδώ και τρία χρόνια έλλειψη μιας τάξης και αποχωρητηρίων. Σημειώνεται δε ότι χρησιμοποιείται για μάθημα ένα πρόχειρο κατάλυμα το οποίο κατά την περίοδο του χειμώνα είναι παντελώς ακατάλληλο ένεκα της εισόδου των νεράν και του κρύου από παντού. Το αίτημα των κατοίκων είναι ότι τα έξοδα ανεγέρσεως πρέπει να καταβληθούν εξολοκλήρου από το ΤΑΕΠ γιατί οι νέες ανάγκες απαιτούνται για τα παιδιά των προσφύγων.

Επειδή για τον ανωτέρω σκοπό έχουν γίνει πολλά διαβήματα προς το Υπουργείο Παιδείας και τις τεχνικές υπηρεσίες χωρίς μέχρι στιγμής να δοθεί λύση στο πρόβλημα,

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Εάν προγραμματίζεται και πότε η αντιμετώπιση του οξύτατου αυτού προβλήματος.
- (2) Γιατί μέχρι σήμερα δεν δόθηκε ικανοποιητική λύση του προβλήματος;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Το Δημοτικό Σχολείο Επισκοπής Λεμεσού έχει επεκταθεί κατά μια αίθουσα διδασκαλίας η οποία παρεδόθη για χρήση στις 18.12.1987.

Επίσης ζητήθηκαν προσφορές για την ανέγερση νέων αποχωρητηρίων, καντίνας και αποθήκης. Οι σχετικές εργασίες θα προωθηθούν σύντομα.

Για φέτος προγραμματίστηκε η ανέγερση και νέας αίθουσας διδασκαλίας η οποία θα είναι έτοιμη τον ερχόμενο Σεπτέμβρη.

Κάποια καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στην κάλυψη των πιο πάνω αναγκών οφειλόταν στη διαδικασία εξασφάλισης των αναγκαίων πιστώσεων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ο δρόμος του νέου κοιμητηρίου Λεμεσού που συνδέει το κοιμητήριο με την παρακαμπτήρια Λεωφόρο Λεμεσού βρίσκεται σε άθλια κατάσταση και μέρος του δεν έχει ακόμη ασφαλτοστρωθεί με αποτέλεσμα η χρησιμοποίησή του από οχήματα και πεζούς να είναι προβληματική.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζει και πότε την ασφαλοστρωση του πιο πάνω δρόμου.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Ο δρόμος του νέου κοιμητηρίου Λεμεσού που συνδέει το Κοιμητήριο με την παρακαμπτήρια Λεωφόρο Λεμεσού κατασκευάστηκε κατ' αρχήν ως χωματόδρομος με έξοδα του Δήμου Λεμεσού για να εξυπηρετεί τις ανάγκες του νέου κοιμητηρίου.

2. Επειδή ο δρόμος αυτός θα αποτελέσει τμήμα του υπό βελτίωση δρόμου Αγίου Αθανασίου-Μαθηκολώνης αποφασίστηκε πρόσφατα η ανάληψη του έργου της ασφαλοστρώσης και συμπλήρωσής του από την Κυβέρνηση. Την εργασία θα την αναλάβει το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και δόθηκαν ήδη οδηγίες για την εκτέλεση του έργου το συντομότερο δυνατό μέσα στα πλαίσια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πιο κάτω προβλήματα των εκτοπισμένων κατοίκων Μανδριών Πάφου:

1. Η επίλυση του υδρευτικού προβλήματος που η αντιμετώπισή του μέχρι τώρα γίνεται από το Δήμο Πάφου.

2. Η επιδιόρθωση των αγροτικών δρόμων της κοινότητας.

3. Η επίσπευση του διαχωρισμού και παραδόσεως δώδεκα οικοπέδων, που η σχετική διαδικασία καθυστερεί από διεντίας.

4. Το δικαίωμα ανέγερσης νέων οικιστικών μονάδων στους χώρους που καταδαφίζονται — ως ακατάλληλα κι' ετοιμόρροπα — τουρκοκυπριακά σπίτια. Διαφορετικά τονίστηκε θα δημιουργηθεί σύντομα πρόβλημα γενικότερης οικιστικής δομής της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Υδρευτικό πρόβλημα

Για επίλυση του προβλήματος αυτού θα εκτελεστεί φέτος σχέδιο μεταφοράς νερού από γεώτρηση που ανορύχθηκε για το σκοπό αυτό. Το έργο θα στοιχίσει £30,000 και όλη η δαπάνη θα βαρύνει τον Προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ.

(β) Αγροτικοί δρόμοι

Για την επιδιόρθωση, συντήρηση και βελτίωση των αγροτικών δρόμων του χωριού δαπανήθηκε τον περασμένο Νοέμβριο/Δεκέμβριο ποσό £1,000. Πρόσθετο ποσό £1,000 προγραμματίζεται να δαπανηθεί για τον ίδιο σκοπό και φέτος. Και στις δυο περιπτώσεις ολόκληρη η δαπάνη βαρύνει τον Προϋπολογισμό του ΤΑΕΠ.

(γ) Διαχωρισμός νέων οικοπέδων

Οι εργασίες διαχωρισμού 8 νέων οικοπέδων στο Συνοικισμό Αυτοστέγασης του χωριού συμπληρώνονται σύντομα, ότε και θα ακολουθήσει η παραχώρησή τους σε δικαιούχους.

(δ) Αυτοστέγαση σε κενούς χώρους που προκύπτουν από την κατεδάφιση ακατάλληλων Τ/Κ κατοικιών

Ενόψει του διαχωρισμού των νέων οικοπέδων που αναφέρονται στην προηγούμενη παρ. (γ), δεν κρίνεται σκόπιμο να παραχωρούνται στο παρόν στάδιο άλλοι χώροι για σκοπούς αυτοστέγασης. Αν τέτοια ανάγκη προκύψει μελλοντικά, θα μελετηθεί θέμα χρησιμοποίησης ορισμένων από τους χώρους που προκύπτουν από κατεδαφίσεις, αφού ληφθούν υπόψη και άλλες ανάγκες της κοινότητας, όπως η ανέγερση καταστημάτων και η δημιουργία ανοικτών χώρων και πλατειών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 23 Σεπτεμβρίου 1987.

«Μερικές ως τώρα φορές εκπρόσωποι της Κυβέρνησης δήλωσαν ότι η παροχή βοήθειας προς τις προσφυγικές οικογένειες που αυτοστεγάστηκαν με δικά τους έξοδα μελετάται. Πρόκειται για οικογένειες που στα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς ένεκα έλλειψης στέγης αυτοστεγάστηκαν με δικά τους έξοδα κατά κύριο λόγο σε Τουρκοκυπριακή γη.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή.

1. Πού κατέληξαν οι μελέτες των αρμοδίων πάνω σ' αυτό το ζήτημα;
2. Πότε θα τύχουν βοήθειας οι ενδιαφερόμενοι πρόσφυγες;»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Σχετικά με αίτημα για παροχή οικονομικής βοήθειας σε πρόσφυγες που έκτισαν κατοικίες με δικά τους έξοδα πάνω σε Τ/Κ χώρους σας πληροφορώ ότι το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε πρόσφατα όπως, σε εκτοπισθέντες της κατηγορίας αυτής παρέχεται οικονομική βοήθεια με ανώτατο όριο £5,000 σε κάθε περίπτωση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Σεπτεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως υπάρχει οξύ πρόβλημα υδροδότησης στην κοινότητα Καλού Χωριού Κλήρου, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται το θέμα και τι μέτρα παίρνονται για άμεση αντίκρουση του προβλήματος μιας κι η μοναδική γεώτρηση έκλεισε, κι οι κάτοικοι από τετραμήνου δοκιμάζονται, ενώ από ένα μήνα αγοράζουν το νερό προς £3.00 τον τόνο.

Πρόσθετα παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αναφορικά με το στοχοθετούμενο χρονοδιάγραμμα για επαναλειτουργία της παλιάς γεώτρησης καθώς και της νέας και αν στοχεύει να διαθέσει βυτιοφόρα από μέρους του κράτους για εξυπηρέτηση των κατοίκων.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το Καλό Χωριό Κλήρου προμηθεύεται το πόσιμο νερό του από τις πηγές 'Κίσι' και 'Κάτω Αμπέλια' και από μια διάτρηση. Κατά την περσινή καλοκαιρινή περίοδο σημειώθηκε κάποιο πρόβλημα στην υδατοπρομήθεια του χωριού λόγω σημαντικής μείωσης της απόδοσης της διάτρησης, αλλά στο μεταξύ αυτή έχει εκβαθυνθεί, με αποτέλεσμα να αυξηθεί και πάλιν η απόδοσή της και τώρα να ικανοποιούνται πλήρως οι υδρευτικές ανάγκες των κατοίκων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Σεπτεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως στις πλείστες ευρωπαϊκές χώρες η αποστολή των τηλεγραφημάτων γίνεται απ' ευθείας από την οικεία Αρχή Τηλεπικοινωνιών κι' όχι από το Ταχυδρομείο, όπως πρόσφατα στην Κύπρο ο θεσμός εφαρμόστηκε — μ' όλες τις πρακτικές αδυναμίες που συνεπάγεται — και δεδομένων των γνωστών υφιστάμενων στην Κύπρο κοινωνικών θεσμών, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα, αν στοχεύει στην επαναφορά του συστήματος, που τόσο πρακτικά και τελέσφορο υπήρξε για πολλά χρόνια τώρα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 9 Οκτωβρίου 1987.

«Πρόσθετα από τα στοιχεία που διαλαμβάνονταν στην ερώτησή μας σχετικά με την αναστολή της κατ' οίκον διανομής τηλεγραφημάτων, πληροφορούμαστε

πως πρόσθετα προβλήματα προέκυψαν σε πλείστες περιπτώσεις. Συγκεκριμένα:

Στη μη έγκαιρη διανομή — διεκπεραίωση τηλεγραφημάτων με την ευκαιρία της ανακήρυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας, στη μη έγκαιρη ενημέρωση των εκκλησιαστικών αρχών για άφιξη ξένων Μητροπολιτών, προσκεκλημένων της Κυπριακής εκκλησίας, στη μη έγκαιρη ενημέρωση οικογενειών για επιστροφές ομαδικές παιδιών από κατασκηνώσεις κι' άλλες εκδηλώσεις στο εξωτερικό κ.ά.

Ενόψει και των νέων προβλημάτων, πώς αντιμετωπίζεται το θέμα από το αρμόδιο Υπουργείο μιας και η μέχρι τώρα εμπειρία από την κατάργηση του θεσμού φαίνεται να οδηγεί σε δυσχέρειες και δυσλειτουργίες πολλών κρατικών και ημικρατικών υπηρεσιών αλλά και ιδιωτικών θεσμών και οργανισμών, μ' όλο το άφογο και υψηλό επίπεδο των προσφερόμενων γενικά υπηρεσιών από μέρους της Αρχής, ένα από τα ψηλότερα γι' ολόκληρο τον κόσμο.»

Απάντηση ημερομηνίας 1ης Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987 και 9 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με τις ερωτήσεις του κ. Στυλιανού που αφορούν την αναστολή της κατ' οίκον διανομής τηλεγραφημάτων και προβλήματα που τυχόν δημιουργούνται από το μέτρο τούτο, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων τα ακόλουθα:

2. Η αρμόδια υπηρεσία της Αρχής διερεύνησε τα προβλήματα που αναφέρονται στην ερώτηση με σκοπό τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων που επιβάλλεται.

Από τη διεξαχθείσα έρευνα διεφάνη ότι κανένα απολύτως παράπονο δε λήφθηκε μέχρι σήμερα από Κυβερνητικής πλευράς για οποιαδήποτε καθυστέρηση στη διανομή κυβερνητικών τηλεγραφημάτων την ημέρα της Ανεξαρτησίας.

Αναφορικά με το παράπονο για τη μη έγκαιρη ενημέρωση οικογενειών για ομαδικές επιστροφές παιδιών από κατασκηνώσεις η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο ότι δεν έλαβε τέτοιο παράπονο από οποιονδήποτε.

Η μοναδική περίπτωση που περιήλθε σε γνώση της Υπηρεσίας της Αρχής είναι αυτή που αναφέρεται στη μη έγκαιρη ενημέρωση των εκκλησιαστικών αρχών για άφιξη ξένων Μητροπολιτών. Στην περίπτωση αυτή ενημερώθηκε τηλεφωνικά ο Διευθυντής του Γραφείου της Αρχιεπισκοπής.

3. Για βελτίωση της υπηρεσίας έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα που μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν:

- (α) τα Κυβερνητικά τηλεγραφήματα επιδίδονται με ειδικό διανομέα της Αρχής,
- (β) τα ιδιωτικά τηλεγραφήματα που δεν επιδίδονται με τέλεξ, τηλεφωνούνται στον παραλήπτη για έγκαιρη ενημέρωση, και μετά ταχυδρομούνται, και
- (γ) έχουν γίνει διευθετήσεις για επίσπευση της παράδοσης μέσω του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.

Με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων η υπηρεσία τηλεγραφημάτων βελτιώθηκε σημαντικά και εκτελεί την αποστολή της με ταχύτερο ρυθμό.

4. Έχοντας υπόψη ότι το μέτρο που πήρε η Αρχή για καθαρά οικονομικούς λόγους δεν θα επηρεάσει δυσμενώς οποιεσδήποτε κρατικές ή άλλες υπηρεσίες, και ότι όχι μόνο η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου αλλά και άλλες χώρες (Η.Π.Α., Αγγλία, Ιαπωνία, Σουηδία, Ιρλανδία, Μονακό) έχουν καταργήσει την κατ' οίκον διανομή τηλεγραφημάτων, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στο παρόν τουλάχιστο στάδιο, δεν μελετά την επαναφορά τού παλαιού συστήματος της κατ' οίκον διανομής των τηλεγραφημάτων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 28 Σεπτεμβρίου 1987.

«Οι κάτοικοι όχι μόνο της Ευρύχου αλλά και των γειτονικών κοινοτήτων (Γαλάτας, Κακοπετριάς, Σινά Όρους, Τεμβριάς, Καλιανών, Κοράκου, Λινού—Φλάσου, Κατυδάτων, Σκουριώτισσας, Αγίου Θεοδώρου κ.ά.) με υπομνήματά τους ζητούν από χρόνια τώρα την αναβάθμιση του Νοσοκομείου Ευρύχους. Εξάλλου σε πλείστες περιπτώσεις ατυχημάτων κινδύνεψε η ίδια η ζωή κατοίκων της περιοχής. Ενόψει των δεδομένων αυτών παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν, παράλληλα με τη λειτουργία του Νοσοκομείου Κυπερούντας, στοχοθετεί την αναβάθμιση του Νοσοκομείου Ευρύχους.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Υγείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- (α) Η υφιστάμενη στελέχωση των διαφόρων Αγροτικών Υγειονομικών Κέντρων αποσκοπεί στην παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στους κατοίκους των κοινοτήτων που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία κάθε Αγροτικού Υγειονομικού Κέντρου, και στην παραπομπή όσων ασθενών χρειάζονται δευτεροβάθμια φροντίδα δηλ. εξειδικευμένη περίθαλψη στα Νοσοκομεία των πόλεων όπου λειτουργούν κλινικές ειδικοτήτων.
- (β) Το Αγροτικό Υγειονομικό Κέντρο Ευρύχους είναι από τα πιο καλά στελεχωμένα Αγροτικά Υγειονομικά Κέντρα και διαθέτει 2 γιατρούς, 2 φαρμακοποιούς, οδοντίατρο και το απαραίτητο νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό ώστε να λειτουργεί πάνω σε 24ωρη βάση, και να εξυπηρετεί τους κατοίκους της περιοχής.
- (γ) Το Α.Υ.Κ. Ευρύχους διαθέτει ασθενοφόρο όχημα και συνεπώς η σύνδεσή του με τα νοσοκομεία Κυπερούντας ή Λευκωσίας είναι εύκολη ανά πάσα στιγμή του 24ώρου.

2. Ενόψει των πιο πάνω και ιδιαίτερα του γεγονότος ότι σε πολύ μικρή απόσταση από την Ευρύχου λειτουργεί πλήρως εξοπλισμένο περιφερειακό νοσοκομείο στην Κυπερούντα, πιστεύω ακράδαντα πως δε δικαιολογείται η αναβάθμιση του Α.Υ.Κ. Ευρύχους σε νοσοκομείο.

3. Θα ήθελα να σας βεβαιώσω ότι συνεχής θα είναι η προσπάθεια του Υπουργείου αυτού για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα Αγροτικά Υγειονομικά Κέντρα αποστολή των οποίων είναι η παροχή πρωτοβάθμιας και προληπτικής ιατρικής φροντίδας και καθοδήγησης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 28 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς στοχεύεται την προώθηση των πιο κάτω προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι συμπατριώτες μας στο Μούτταλο. Την επίσπευση από μέρους της ηλεκτρολογικής υπηρεσίας συναφών προβλημάτων, που παρουσιάζουν οικιστικές μονάδες Γ' κατηγορίας — όπως ακριβώς αναλήφθηκε για τους παραγκόβιους — τη στελέχωση του νηπιαγωγείου, στο οποίο εργάζονται μόνο δυο νηπιαγωγοί, την κατασκευή γηπέδου για την ποδοσφαιρική ομάδα 'Αναγέννησης' Μούτταλου — που αγωνίζεται στη Δ' κατηγορία της ΚΟΠ — την παραχώρηση χώρου για επαγγελματική στέγαση εκτοπισμένων — όπως συνέβηκε στη Λεμεσό και αλλού — τη συμπερίληψη στο πρόγραμμα της ανέγερσης νέου οικισμού και των οικιστικών μονάδων Γ' κατηγορίας και την επισκευή των οικιστικών μονάδων του οικισμού, που χρειάζονται σχετική επιδιόρθωση και ιδιαίτερα εκείνων που χρειάζονται βιάψιμο.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- (α) Η Υπηρεσία Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών δίνει άμεση προτεραιότητα στην αντιμετώπιση οποιουδήποτε προβλήματος που σχετίζεται με την ηλεκτρική εγκατάσταση των Τ/Κ κατοικιών ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν. Στην περίπτωση των λυόμενων υποστατικών που χρησιμοποιούνται σαν κατοικίες, λήφθηκε ειδική πρόνοια για αντικατάστασή τους από μόνιμες κατασκευές, και
- (β) για την κατασκευή γηπέδου για την ποδοσφαιρική ομάδα «Αναγέννηση Μουττάλου», η Επαρχιακή Επιτροπή Προσφύγων Πάφου που έχει θέσει το θέμα, ανέλαβε να υποδείξει συγκεκριμένο, κατάλληλο Τ/Κ χώρο για εξέταση.

Σ' ότι αφορά το θέμα της παραχώρησης χώρων Τ/Κ ιδιοκτησίας για επαγγελματική αποκατάσταση εκτοπισθέντων, αναφέρεται ότι έχουν ήδη γίνει όλες οι προκαταρκτικές εργασίες από την Υπηρεσία Προστασίας και Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών σε συνεργασία με άλλα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα περιλαμβανομένης και της επιλογής κατάλληλων χώρων, σύντομα δε αναμένεται να καθοριστούν τα πλαίσια πολιτικής που θα ακολουθείται στο μέλλον.

Για την ανέγερση Κυβερνητικού Οικισμού στην Πάφο για στέγαση των προσφυγικών οικογενειών που διαμένουν σε Τ/Κ κατοικίες κατηγορίας Γ', ετοιμάζεται σχετική μελέτη η οποία βρίσκεται στο τελικό στάδιο. Σ' ότι αφορά τον υφιστάμενο Κυβερνητικό οικισμό Μουττάλου, αναφέρεται ότι εκτός από τις εργασίες έκτακτης φύσης που αντιμετωπίζονται άμεσα, προγραμματίζονται εργασίες γενικών επιδιορθώσεων/βελτιώσεων που θα εκτελεστούν από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως το 1989».

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αναφορικά με τα πιο κάτω θέματα της κοινότητας Αγίας Βαρβάρας: Την ασφαλτόστρωση

των δρόμων στην κοινότητα, την αντικατάσταση του υδρευτικού συστήματος, που λόγω σκουριάς το νερό σε πολλές περιπτώσεις γίνεται κόκκινο, την ανάγκη επίτευξης της δημιουργίας υπόγειας διάβασης στη γέφυρα για λόγους ασφάλειας, μετά τα επανειλημμένα, μάλιστα, ατυχήματα, που πρόσφατα εκεί επισυνέβησαν, την πρακτικότερη πρόσβαση των διακινουμένων από τη Λεμεσό προς την Αγία Βαρβάρα—Μαθιάτη—Λυθροδόνα, την κατάλληλη σηματοδότηση του δρόμου προς την Αγία Βαρβάρα για σωστή και σαφή καθοδήγηση (όχι των κατοίκων της Αγίας Βαρβάρας, που ταξιδεύουν από τη Λευκωσία προς την κοινότητα) και τη δημιουργία κυκλοτερούς νησίδας αντί της υπέργειας γέφυρας για σύντμηση κατά δυο περίπου χιλιόμετρα της απόστασης τόσο από τη Λευκωσία όσο κι από τη Λεμεσό προς την κοινότητα.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- «(α) Η δημιουργία υπόγειας διάβασης στη γέφυρα μέσα στην Αγία Βαρβάρα μελετάται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων σε συνάρτηση με τη βελτίωση της οδικής κυκλοφορίας πάνω στο δρόμο Αγίας Βαρβάρας — Μαθιάτη που διέρχεται μέσα από το χωριό. Επί του παρόντος εκτελούνται κατασκευαστικές εργασίες για τη βελτίωση της κυκλοφορίας μέσα στο χωριό που περιλαμβάνουν την κατασκευή νέου δρόμου που να παρακάμπτει το κέντρο της κοινότητας.
- (β) Το πρόβλημα της πρόσβασης των διακινουμένων από τη Λεμεσό και τη Λευκωσία προς την Αγία Βαρβάρα — Μαθιάτη — Λυθροδόνα καθώς και η κατάλληλη σηματοδότηση του δρόμου προς την Αγία Βαρβάρα, θα επιλυθούν με την κατασκευή του νέου αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας — Λάρνακας που περιλαμβάνει τη διαμόρφωση του υφιστάμενου κόμβου παρά την Αγία Βαρβάρα για να επιτρέπει ικανοποιητική πρόσβαση προς όλες τις κοινότητες της περιοχής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Η κοινότητα Παναγιάς έθεσε επανειλημμένα και έντονα αίτημα για ασφαλτόστρωση του δρόμου Εμνών — Κύκκου που περνά μέσα από την κοιλάδα των κέδρων.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε προτίθεται να ικανοποιήσει το πιο πάνω αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Τμήμα του δρόμου Παναγιάς — Εμνών — Κύκκου από Παναγιά μέχρι Παρεκκλησί Αγ. Γεωργίου Εμνών μήκους 9 χλμ. περίπου έχει βελτιωθεί και ασφαλτοστρωθεί μέσα στα πλαίσια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.

2. Η συνέχιση της βελτίωσης του υπόλοιπου τμήματος του δρόμου μέχρι τον Κύκκο μήκους 9 χλμ. περίπου εξετάζεται μέσα στα πλαίσια της βελτίωσης του οδικού δικτύου της υπαίθρου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από το αξιότιμο Μέλος της Βουλής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρήνα Κατσελλή και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτούνται οι αρμόδιοι να απαντήσουν:

- (α) Δικαιούνται να διανοίγουν οικόπεδα στη Λάρα; Και, αν ναι, πόσες άδειες για διάνοιξη οικοπέδων έχουν δοθεί στην περιοχή; Υπάρχει σκέψη για αναθεώρηση των πολεοδομικών ζωνών στη Λάρα;
- (β) Εφόσον αποδεδειγμένα το Λατομείο στην Ανδρολύκου καταστρέφει ένα μοναδικό φαράγγι, ποια προστατευτικά μέτρα προτίθεται να λάβει η Κυβέρνηση;
- (γ) Εφόσον ο Ακάμας είναι η μόνη φυσική περιοχή που απόμεινε στην Κύπρο, ποια είναι η πολιτική της Κυβέρνησης για την προστασία του;

Συγκεκριμένα υπάρχουν σκέψεις για κήρυξη ολόκληρης της περιοχής σε Εθνικό πάρκο; Και, αν ναι, πότε θα υλοποιηθεί; Υπάρχουν σκέψεις για ανακήρυξη του Ακάμα μεσοπρόθεσμα σε λευκή ζώνη;»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 της αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρήνας Κατσελλή.

- «(α) Η περιοχή Λάρας καλύπτει μέρος των εδαφικών περιοχών των χωριών Κάτω Αρόδες, Ίνια και Δρούσια, αλλά βρίσκεται έξω από τις 'περιοχές υδατοπρομήθειας' των χωριών αυτών, οι οποίες καθορίστηκαν με βάση τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο. Το γεγονός αυτό, σε συσχέτισμό με την έλλειψη κατάλληλης δημόσιας προσπέλασης, καθιστούν σχεδόν αδύνατη τη χορήγηση αδειών για το διαχωρισμό οικοπέδων. Πάντως, τέτοια αίτηση δεν υποβλήθηκε μέχρι σήμερα. Αν υποβληθεί, θα εξεταστεί με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία και τις πολεοδομικές ζώνες που ισχύουν στην περιοχή.
- (β) Όπως αναφέρεται και στην επιστολή μου με τον ίδιο αριθμό και ημερ. 26.11.1987, σ' απάντηση της Ερώτησης με αρ. ΕΒ.104 και ημερ. 28.9.1987, που υπέβαλε ο Βουλευτής περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκης Ομήρου, η Κυβέρνηση παίρνει όλα τα αναγκαία μέτρα για προστασία και αξιοποίηση της περιοχής Ακάμα, η οποία θεωρείται μοναδική λόγω του ότι συνδυάζει φυσικές καλλονές και τεράστιο οικολογικό και τουριστικό ενδιαφέρον. Οι αρμόδιες Κυβερνητικές Υπηρεσίες επεξεργάζονται ήδη Τοπικό Σχέδιο με βάση τον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο, με στόχο την προστασία και ορθολογιστική διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών και άλλων χαρακτηριστικών της περιοχής. Μετά την υποβολή της μελέτης αυτής, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί σύντομα, θα καθορισθεί επακριβώς και η πολιτική προστασίας της περιοχής Ακάμα.
- (γ) Μέσα στα πλαίσια της όλης μελέτης για την περιοχή Ακάμα, είναι δυνατό να προκύψει και θέμα αναθεώρησης των πολεοδομικών ζωνών που ισχύουν στην περιοχή της Λάρας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 8 Οκτωβρίου 1987.

«Επειδή τον τελευταίο καιρό διαπράχθηκαν σε διάφορα σημεία της νήσου διαρρήξεις με δράστες Τούρκους από την Τουρκία ως κατωτέρω:

- (α) Την 29/6/1987 συνελήφθησαν 2 άτομα σχετικά με διαρρήξεις εις Λάρνακα, Κοφίνου και Λύμπια που εισήλθαν στα ελεύθερα εδάφη μας μέσω Αθηναίου — Λουρουτζίνιας. Τα άτομα αυτά ήδη καταδικάστηκαν και βρίσκονται στις φυλακές. Άλλα 2 άτομα διέφυγαν την σύλληψη κατά τη σύλληψη των προηγούμενων.
- (β) Περί το τέλος Σεπτεμβρίου 1987 συνελήφθησαν 4 άτομα στην περιοχή Αυγόρου στην κατοχή των οποίων βρέθηκαν κλοπιμαία αξίας χιλιάδων λιρών και τα οποία παραδέχθηκαν διαρρήξεις στη Λευκωσία, Παραλίμνι, Δερύνεια, Λάρνακα, Κοφίνου και Λύμπια (οι 2 συλληφθέντες είναι οι διαφυγόντες ανωτέρω).
- (γ) Το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας καταδίκασε πρόσφατα 2 εποίκους για διαρρήξεις.

Επειδή επίσης υπάρχουν ενδείξεις ότι για πολλές άλλες διαρρήξεις με κλοπιμαία πολλών χιλιάδων λιρών οι δράστες είναι Τούρκοι που έρχονται από τα κατεχόμενα και που μέχρι σήμερα δεν έχουν συλληφθεί και

Επειδή ως φαίνεται από τους τόπους των διαρρήξεων αυτοί διακινούνται άνετα σ' ολόκληρο τη νήσο εισερχόμενοι από τα διάφορα σημεία της γραμμής αντιπαράταξης και

Επειδή το πρόβλημα τούτο πέραν του ενδιαφέροντος που έχει από σκοπιάς εγκληματικότητας, δημιουργεί και σοβαρό πρόβλημα ασφάλειας αυτού του τόπου.

Γι' αυτό ερωτούνται τα αρμόδια Υπουργεία να πληροφορήσουν τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (1) Εάν τους έχει απασχολήσει και το πρόβλημα της ασφάλειας του τόπου δεδομένου ότι οι Τούρκοι αυτοί διακινούνται ελεύθερα σ' ολόκληρο την Κύπρο ως φαίνεται από τους τόπους των διαρρήξεων.
- (2) Εάν θα ληφθούν μέτρα τόσο από την Εθνική Φρουρά, όσο και από την Αστυνομία για τον έλεγχο των εισερχομένων στα ελεύθερα εδάφη.
- (3) Εάν θα ληφθούν μέτρα για την ασφάλεια του τόπου από τον κίνδυνο που δημιουργεί η είσοδος και διακίνηση των εγκληματιών αυτών δεδομένων των πληροφοριών ότι αυτοί μπορεί να έχουν και κάποια σύνδεση με το ψευδοκράτος Ντενκτάς.
- (4) Γιατί μέχρι σήμερα δεν λήφθηκαν μέτρα προστατευτικά και/ή αποτρεπτικά των ανωτέρω κινδύνων.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

- «(α) Η διείσδυση Τ/Κ και Τ/Τ στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου και η παράνομη δραστηριότητά τους, απασχολεί πολύ σοβαρά τις αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες, οι οποίες λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, μέσα στα πλαίσια των προνοιών του Συντάγματος και της σχετικής νομο-

θεσίας, για αντιμετώπιση του προβλήματος που δημιουργείται. Είναι ωστόσο γεγονός ότι, παρά τα μέτρα επιτήρησης της γραμμής καταπαύσεως του πυρός από τις Κρατικές Αρχές Ασφαλείας, δεν είναι εκ των πραγμάτων δυνατό να εξασφαλιστεί απόλυτη κάλυψή της.

- (β) Το ότι συνελήφθησαν κατά καιρούς Τ/Κ και Τ/Τ αυτόμολοι για υποθέσεις διαρρήξεων και κλοπών ή για κατασκοπευτικές δραστηριότητες σε βάρος της Δημοκρατίας, συνιστά, αυτοδίκαια, απόδειξη της αποτελεσματικότητας των Αρχών Ασφαλείας μας και ειδικότερα της Αστυνομίας. Η αποτελεσματικότητα αυτή θα ήταν ακόμη καλύτερη αν οι εισηγήσεις του Υπουργείου Εσωτερικών για ορθολογιστική επάνδρωση και εξοπλισμό εύρισκαν θετική ανταπόκριση με έγκριση από μέρος της Βουλής των Αντιπροσώπων των αναγκαίων κονδυλίων για το σκοπό αυτό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λέανδρο Ζαχαριάδη και ληφθείσα στις 10 Οκτωβρίου 1987.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή γιατί το Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων απορρίπτει την ένταξη των σταφυλιών περιοχής Πάχνας, Δοράς, Αγ. Αμβροσίου και Αγ. Θεράποντα στην κατηγορία των εκλεκτών.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή Περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λέανδρου Ζαχαριάδη.

«Αναφορικά με το θέμα της ένταξης των σταφυλιών των περιοχών ορισμένων χωριών της επαρχίας Λεμεσού στην κατηγορία των εκλεκτών, επιθυμώ να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

- (α) Οι περιοχές που δικαιούνται να παραδίδουν εκλεκτά σταφύλια στις οينوβιομηχανίες καθορίστηκαν από επιτροπή εμπειρογνομώνων με βάση ορισμένα κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά είναι το υψόμετρο μιας περιοχής, το κλίμα, το μικροκλίμα, το έδαφος, η απόδοση σταφυλιών κατά στρέμμα αμπελιού, κλπ.
- (β) Οι περιοχές των χωριών Πάχνας, Δοράς, Αγ. Αμβροσίου και Αγ. Θεράποντα δεν ικανοποιούν τα πιο πάνω κριτήρια και για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό να ενταχθούν στις περιοχές που δικαιούνται να παραδίδουν εκλεκτά σταφύλια.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 14 Οκτωβρίου 1987.

«Στην κοινότητα Πύργου χρησιμοποιούνται τρεις διαφορετικοί και ακατάλληλοι χώροι για τη στέγαση των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου του χωριού με αποτέλεσμα μαθητές και δασκάλοι να ταλαιπωρούνται.

Επειδή δημιουργούνται προβλήματα για την ομαλή λειτουργία του Σχολείου, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζει και πότε την ανέγερση νέου Σχολικού κτιρίου το οποίο να ικανοποιεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Αναφορικά με τις στεγαστικές ανάγκες του Δημοτικού Σχολείου Πύργου, Λεμεσού, πληροφορείται το Σώμα ότι έχει κατ' αρχή περιληφθεί στο πρόγραμμα του 1988 ανέγερση δύο νέων αιθουσών διδασκαλίας με βάση ενιαίο σχέδιο στο οποίο προνοείται η σταδιακή κατεδάφιση και αντικατάσταση του παλιού σχολικού κτιρίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 14 Οκτωβρίου 1987.

«Στις 23/12/1983 υποβάλαμε ερώτηση υπ' αρ. Δ.Γ. 105 σχετικά με το πότε προγραμματιζόταν η εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων στον Πύργο Λεμεσού.

Στις 24/10/1984 ο Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων απάντησε ότι 'Η εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων στον Πύργο Λεμεσού προγραμματίζεται για το 1985'.

Επειδή μέχρι της στιγμής οι κάτοικοι του χωριού αναμένουν ακόμα την εγκατάσταση τηλεφώνων, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πότε επιτέλους προγραμματίζει την εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων στον Πύργο, καθώς και στο γειτονικό χωριό Μοναγρούλλι το οποίο αντιμετωπίζει το ίδιο πρόβλημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή Περιφέρειας Λεμεσού, κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Αναφορικά με το θέμα της εγκατάστασης ιδιωτικών τηλεφώνων στα χωριά Πύργο και Μοναγρούλλι, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων τα ακόλουθα:—

- (α) Πύργος: Η εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων θα καταστεί δυνατή μετά τη συμπλήρωση και τοποθέτηση του υπόγειου καλωδίου κατά μήκος του δρόμου Πύργου—Μονής, που αναμένεται να γίνει σε λίγες βδομάδες.
- (β) Μοναγρούλλι: Τα έργα για την παροχή τηλεφωνικών γραμμών στο χωριό Μοναγρούλλι θα εκτελεστούν σε συνδυασμό με τα έργα βελτίωσης του δρόμου Μονής — Μοναγρούλλι — Ασγάτας που περιλαμβάνονται στο Τρίτο Σχέδιο Οδικής Ανάπτυξης και που προγραμματίζονται να συμπληρωθούν μέσα στο 1988.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Οκτωβρίου 1987.

«Δεδομένου πως ελάχιστες περιπτώσεις οργανικών ζευγαριών — δειγματοληπτικά μνημονεύουμε την περίπτωση του Αντώνη Ι. Παπανδρέου, πρόσφυγα από τη Μόρφου και της συζύγου του Παναγιώτας Μούσκου — Παπανδρέου από το Πραστειό Μόρφου με Α.Τ. 106153 και 434698, αντίστοιχα, με δυο παιδιά —

αγόρασαν διαμερίσματα λίγες βδομάδες πριν από την εξαγγελία (3.12.1980) του σχεδίου παροχής επιχορήγησης γι' αγορά διαμερίσματος, κι' έτσι στερούνται του σχετικού δικαιώματος, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν σκοπεύει να τροποποιήσει τους σχετικούς κανονισμούς επανορθώνοντας έτσι μια κατάφωρη κι εξόφθαλμη αδικία που στην περίπτωση αυτή συντελείται σε βάρος των οικογενειών αυτών.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι πρόσφατα το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε όπως στις παλιές οργανικές οικογένειες που αγόρασαν με δικά τους έξοδα έτοιμη κατοικία/διαμέρισμα πριν την εξαγγελία του σχετικού Σχεδίου (3.12.1980), παραχωρείται το 50% της κανονικής βοήθειας που θα εδικαιούνταν για σκοπούς αυτοστέγασης κατά το χρόνο αγοράς της οικιστικής τους μονάδας. Συναφώς αναφέρεται ότι η περίπτωση της οικογένειας του εκτοπισθέντος Αντώνη Ι. Παπανδρέου από το Πραστειό Μόρφου, καλύπτεται από την πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 16 Οκτωβρίου 1987.

«Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΣΥΤΑ, γίνονταν δεκτές αιτήσεις για πρόσληψη στο υπαλληλικό της προσωπικό και καθοριζόταν το χρονικό διάστημα από 9.7.1987 — 8.8.1987. Επειδή μέχρι σήμερα, 15.10.1987, δεν εδόθη καμιά απάντηση στους αιτητές, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Πόσες αιτήσεις ελήφθησαν μέχρι 8.8.1987 για πρόσληψη στη ΣΥΤΑ και γιατί μέχρι σήμερα δεν εδόθη απάντηση λήψεως αιτήσεως στους αιτητές;
- (2) Είναι αναγκαία η επιπρόσθετη αύξηση του προσωπικού;
- (3) Αν ή αύξηση του προσωπικού είναι αναγκαία και επείγουσα, γιατί μέχρι σήμερα δεν έγιναν οι προσλήψεις για τις ανάγκες της ΣΥΤΑ και ποιος ο λόγος της καθυστέρησης;
- (4) Ποιος ο πραγματικός αριθμός των θέσεων που θα πληρωθούν;
- (5) Αληθεύει το γεγονός ότι οι λόγοι καθυστέρησης των προσλήψεων οφείλονται στις ήδη αποφασισθείσες προσλήψεις έκτακτου προσωπικού που απασχολείται από τη ΣΥΤΑ; Αν αυτό αληθεύει, γιατί δεν ειδοποιούνται οι αιτητές για να φροντίσουν να βρουν αλλού εργασία;»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

- «(1) Μέχρι την τελευταία ημερομηνία υποβολής αιτήσεων δηλ. μέχρι 8.8.1987 για την πλήρωση των κενών θέσεων που προκηρύχτηκαν και δημοσιεύτηκαν στον εγχώριο τύπο της 9.7.1987, λήφθηκαν από την Αρχή 3,620 αιτήσεις.

Όλοι οι αιτητές που πληρούσαν τα σχέδια υπηρεσίας ειδοποιήθηκαν σχετικά και παρακάθησαν σε γραπτές εξετάσεις στις 29 και 30 Δεκεμβρίου 1987.

- (2) Η πρόσληψη του προσωπικού θεωρείται επιβεβλημένη για τους πιο κάτω λόγους:
  - (α) για πλήρωση κενών θέσεων που δημιουργούνται από αφυπηρετήσεις/παραιτήσεις, και
  - (β) για κάλυψη των επιπρόσθετων αναγκών της Υπηρεσίας που είναι αποτέλεσμα της συνεχούς επέκτασης του τηλεπικοινωνιακού δικτύου, της σημαντικής αύξησης του αριθμού των συνδρομητών της Αρχής και της εισαγωγής νέων υπηρεσιών.
- (3) Η συνήθης διαδικασία για πρόσληψη προσωπικού διαρκεί από 6 μέχρι 9 μήνες. Η Αρχή αξιολογεί τώρα τα αποτελέσματα των εξετάσεων και θα καλέσει τους επικρατέστερους υποψήφιους σε προσωπική συνέντευξη. Οι προσλήψεις θα γίνουν αμέσως μόλις συμπληρωθούν οι συνεντεύξεις με τους υποψήφιους.
- (4) Ο ολικός αριθμός των θέσεων που θα πληρωθούν είναι 83.
- (5) Παρά το γεγονός ότι οι Κανονισμοί της Αρχής επιτρέπουν την πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων, εντούτοις η Αρχή μέχρι σήμερα δεν έχει εργοδοτήσει έκτακτο προσωπικό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Οι πρόσφυγες κάτοικοι του συνοικισμού Παραλιμνίου μου ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι αντιμετωπίζουν και τα κάτωθι προβλήματα:

- (α) Η κατάσταση των κατοικιών τους είναι απαράδεκτη για αξιοπρεπή ανθρώπινη διαβίωση. Ως γνωστό οι κατοικίες αυτές ανεγέρθησαν με χαμηλή δαπάνη κατά τα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς και είχαν προγραμματισθεί, σύμφωνα και με εκθέσεις Τεχνικών, για όριο ζωής μέχρι 8 χρόνια.
Ως εκ της ανωτέρω καταστάσεως πραγμάτων οι κατοικίες αυτές χρειάζονται αμέσως επιδιορθώσεις για να αντέξουν μέχρι την επανοικοδόμησή τους που είναι η πρέπουσα λύση στο πρόβλημα αυτό.
- (β) Υπάρχει ανάγκη διανοίξεως οικοπέδων στο συνοικισμό για τις ανάγκες των νέων ζευγαριών.
- (γ) Οι προγραμματισθέντες χώροι πρασίνου εντός του συνοικισμού παραμένουν εισέτι ανεκτέλεστοι.
- (δ) Υπάρχει ανάγκη δημιουργίας χώρου αθλητοπαιδιών για τις ανάγκες του συνοικισμού.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Εάν και πότε προγραμματίζεται η επιδιόρθωση των προσφυγικών κατοικιών του συνοικισμού Παραλιμνίου.
- (2) Γιατί μέχρι σήμερα δεν έγιναν οι αναγκαίες επιδιορθώσεις;
- (3) Πότε επιτέλους θα προγραμματισθεί η επανοικοδόμηση όλων των προβληματικών συνοικισμών αφού έχουν προγραμματισθεί για

- όριο ζωής 8 χρόνια;
- (4) Πότε θα διανοιγούν οικόπεδα για νέα ζευγάρια στο συνοικισμό Παραλιμνίου;
- (5) Πότε θα αξιοποιηθούν οι χώροι πρασίνου του συνοικισμού;
- (6) Προγραμματίζεται και πότε η δημιουργία χώρου αθλητοπαιδιών στο συνοικισμό;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«(α) Επιδιόρθωση κατοικιών.

Οι πρόσφυγες που διαμένουν σε κατοικίες του Συνοικισμού οι οποίες χρειάζονται επιδιόρθωση, μπορούν να αποταθούν στο Γραφείο Επάρχου Αμμοχώστου για να εξετασθεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων η κατάσταση των εν λόγω κατοικιών και αποφασισθεί κατά πόσο ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις για παραχώρηση οικονομικής βοήθειας για την επιδιόρθωσή τους.

(β) Αντικατάσταση σπιτιών που κτίστηκαν κατά τα πρώτα στάδια μετά την Τουρκική εισβολή στο Συνοικισμό Αυτοστέγασης Παραλιμνίου.

Το αίτημα αυτό εμπίπτει στο γενικότερο θέμα της αντικατάστασης των σπιτιών που κτίστηκαν κατά τα πρώτα στάδια μετά την Τουρκική εισβολή, το οποίο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο μελέτης από τις αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες.

(γ) Διαχωρισμός οικοπέδων.

Στο Συνοικισμό Αυτοστέγασης Παραλιμνίου βρίσκονται υπό διαχωρισμό 8 νέα οικόπεδα, για κάλυψη αναγκών, νέων κυρίως ζευγαριών, τα οποία αναμένεται να διατεθούν μέσα στο πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους.

(δ) Χώροι πρασίνου.

Οι χώροι πρασίνου στο Συνοικισμό αξιοποιούνται σταδιακά σε συνεργασία με το Δήμο Παραλιμνίου. Κατά το 1987 παραχωρήθηκε για το σκοπό αυτό Κυβερνητική συνεισφορά, πρόθεση δε είναι να συνεχισθεί η βοήθεια εφόσον υπάρξει σχετικό ενδιαφέρον από το Δήμο και τους κατοίκους του Συνοικισμού.

(ε) Χώρος αθλοπαιδιών.

Η δημιουργία χώρου αθλοπαιδιών στο Συνοικισμό θα εξετασθεί εφόσον επιδειχθεί σχετικό ενδιαφέρον από τους κατοίκους του Συνοικισμού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 22 Οκτωβρίου 1987.

«Οι κάτοικοι του προσφυγικού συνοικισμού Κολοσσίου ζητούν όπως συμπεριληφθεί ο συνοικισμός στο αστικό τηλεφωνικό δίκτυο όπως έγινε και με το εργοστάσιο επεξεργασίας κρεάτων του κ. Χαμπούλλα που απέχει μόνο 250 μέτρα από τον συνοικισμό. Είναι γνωστό ότι ο συνοικισμός ευρίσκεται στο υπεραστικό τηλεφωνικό δίκτυο του σταθμού Ερήμης.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή.

- (1) Έγινε τεχνικοοικονομική μελέτη όπως συμπεριληφθεί στο αστικό τηλεφωνικό δίκτυο ο συνοικισμός Κολοσσίου;
- (2) Αν δεν έγινεν, τότε θα γίνει και πού οφείλεται η τόση μεγάλη καθυστέρηση;»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Μέσα στα πλαίσια της εφαρμογής του αγροτικού προγράμματος αναπτύξεως, και κατόπιν προτροπής του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών έχει επανεξετάσει την πολιτική της σ' ότι αφορά τα τέλη χρεώσεως των τηλεφωνικών κλήσεων που πραγματοποιούνται από και προς χωριά που εντάσσονται διοικητικά στην ίδια Επαρχία με πρόθεση την εφαρμογή πιο ισορροπημένης μεθόδου χρεώσεως των κλήσεων κατά τρόπο που να θέτει στην ίδια βάση τους συνδρομητές της υπαίθρου με τους αντίστοιχους των αστικών κέντρων.

Κατά συνέπεια μετά την έγκριση και την εφαρμογή της αναθεωρημένης δομής των τελών οι τηλεφωνικές κλήσεις που θα πραγματοποιούνται από το συνοικισμό Κολοσσίου προς την πόλη της Λεμεσού και τα χωριά της Επαρχίας θα χρεώνονται ως τοπικές (αστικές) κλήσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 11 Νοεμβρίου 1987.

«Με βάση την ανακατασκευή του δρόμου Τσάδας—Λετύμπου προκλήθηκαν σοβαρές αντιδράσεις από τους κατοίκους των δύο αυτών κοινοτήτων.

Στην κοινότητα Λετύμπου γίνεται λόγος ότι η διέλευση του δρόμου καθορίστηκε με σκοπό την ικανοποίηση κάποιων ιδιοτελών συμφερόντων, αντί με βάση τα αντικειμενικά δεδομένα και κριτήρια.

Στην κοινότητα Τσάδας και ενώ προωθείτο το αρχικό σχέδιο στο στάδιο της χάραξης και ευθυγράμμισης του δρόμου και ενώ έγιναν τεράστια έξοδα και μετακινήθηκαν και οι ηλεκτρικοί πάσσαλοι, αιφνίδια αυτές τις μέρες άλλαξαν τα σχέδια και χαράσσεται σε άλλο σημείο ο δρόμος στα πλαίσια του οποίου θα παραμείνουν μερικές επικίνδυνες στροφές. Στην κοινότητα υπάρχει η εντύπωση ότι αυτή η αλλαγή γίνεται και πάλι για χάριν μερικών προσωπικών συμφερόντων, με αποτέλεσμα να διερωτούνται οι κάτοικοι αν έχουμε Κυβέρνηση και Κράτος.

Κάτω απ' αυτά τα παράπονα και τις διαμαρτυρίες των κατοίκων ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Ερευνήθηκαν ή είναι δυνατό να ερευνηθούν οι πιο πάνω σοβαροί ισχυρισμοί των κατοίκων για να διαπιστωθεί αν ευσταθούν ή όχι;
- (2) Γιατί και για ποιους λόγους έχουν αλλάξει απότομα τα σχέδια διέλευσης του δρόμου στην Τσάδα;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Η αρχική μελέτη για τη βελτίωση του δρόμου Τσάδας — Λετύμπου — Χούλου, που βελτιώνεται μέσα στα πλαίσια του Τρίτου Σχεδίου Οδικής

Αναπτύξεως, προνοούσε νέα χάραξη στην περιοχή του χωριού Τσάδα που θα παράκαμπτε την πυκνοκατοικημένη περιοχή του χωριού.

Επειδή σε μικρό μήκος της πιο πάνω χάραξης μήκους 500 μ. περίπου που σχεδιάστηκε πλησίον και παράλληλα του υφιστάμενου δρόμου δημιουργούνταν μεγάλα ορύγματα και επιχωματώσεις μέσα σε οικιστική περιοχή του χωριού και επειδή υπήρχαν ενστάσεις τόσο από μέλη της Χωρικής Αρχής όσο και άλλους επηρεαζόμενους αποφασίσθηκε όπως βελτιωθεί ο υφιστάμενος δρόμος με ευθυγράμμισή του όπου ήταν δυνατό.

Με την πιο πάνω αλλαγή που ήταν και η μοναδική ουσιαστική αλλαγή που έγινε στο δρόμο Τσάδας — Λετύμπου — Χούλου συνολικού μήκους 13 χλμ. περίπου δεν επηρεάσθηκε δυσμενώς το επίπεδο του όλου έργου και ούτε έγινε οιαδήποτε ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 12 Νοεμβρίου 1987.

«Η Αστυνομία φρουρεί με ένοπλα μέλη της Ισραηλινά κότερα που καταφθάνουν στο λιμάνι Πάφου. Ερωτάται ο Υπουργός Εσωτερικών να ενημερώσει τη Βουλή πώς δικαιολογείται αυτή η πράξη η οποία κοστίζει στον τόπο τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά, και ειδικότερα:

- (1) Σε πόσα σκάφη παρέχεται κάθε καλοκαιρινή περίοδο (Ιούνιο — Σεπτέμβρη) τέτοια 'προστασία';
- (2) Πόσοι αστυνομικοί χρησιμοποιούνται κάθε περίοδο και για πόσες συνολικά ώρες;
- (3) Πόσα κοστίζει στο Κυπριακό Κράτος η φρούρηση των Ισραηλινών;
- (4) Η φρούρηση γίνεται μετά από κάθε φορά που υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες πως υπάρχει κίνδυνος τρομοκρατικής ενέργειας ή μήπως γίνεται χωρίς τέτοιες συγκεκριμένες πληροφορίες;
- (5) Η πρεσβεία του Ισραήλ τι ρόλο παίζει για την εν λόγω κινητοποίηση της αστυνομίας;
- (6) Υπάρχει παράδειγμα άλλης χώρας του κόσμου που να λαμβάνει παρόμοια μέτρα χωρίς οποιεσδήποτε συγκεκριμένες πληροφορίες;
- (7) Ποιο σκοπό δηλώνουν οι Ισραηλινές αποστολές για την επίσκεψή τους; 'Έχει ελεγχθεί αν είναι ο πραγματικός τους σκοπός;»

Απάντηση ημερομηνίας 1ης Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

- (α) Στο λιμάνι της Πάφου κατέπλευσαν κατά την περίοδο Ιουνίου — Σεπτεμβρίου 1987, 34 Ισραηλινά κότερα για στάθμευση μερικών ωρών και για ανάπαυση των πληρωμάτων τους, χρησιμοποιήθηκαν δε για σκοπούς φρούρησης, εκ περιτροπής τρία μέλη της Αστυνομίας, τα οποία απασχολήθηκαν συνολικά για 237 ώρες που αντιπροσωπεύουν δαπάνη £630 περίπου.
- (β) Φρούρηση παρέχεται σε σκάφη και σε αλλοδαπούς επισκέπτες άλλων χωρών με βάση τις πληροφορίες που περιέρχονται σε γνώση της Αστυνομίας και τις δικές της εκτιμήσεις. Σημειώνεται ότι η Αστυνομία

παρέχει ασφάλεια και σε σκάφη και υπηκόους άλλων χωρών που βρίσκονται στο έδαφος της Δημοκρατίας εφόσο η ίδια κρίνει τούτο αναγκαίο με βάση το σύνολο των δεδομένων που έχει στη διάθεσή της».

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 19 Νοεμβρίου 1987.

«Παραγωγοί και μέλη της ΣΕΔΙΓΕΠ ΛΤΔ με επιστολή τους ημερομηνίας 5/11/1987 προς τον έντιμο Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας που κοινοποίησαν σε κόμματα και οργανώσεις, διαμαρτύρονται για τη σύνθεση και λειτουργία της επιτροπής της εταιρείας που κατά τους ισχυρισμούς τους παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα με αποτέλεσμα να βλάπτονται τα συμφέροντα των παραγωγών.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:—

- (α) Ποια είναι η σύνθεση της επιτροπής της ΣΕΔΙΓΕΠ ΛΤΔ;
- (β) Με ποιο τρόπο εξελέγη και τι κριτήρια εφαρμόστηκαν;
- (γ) Τι μέτρα προτίθεται να λάβει η Κυβέρνηση για ρύθμιση του θέματος;»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«(α) Η σύνθεση της επιτροπής της ΣΕΔΙΓΕΠ Λτδ έχει ως ακολούθως:

1. Κώστας Στεφάνου, Πρόεδρος,
2. Κάτια Ιωάννου, Ταμίας,
3. Γιαννάκης Αντωνιάδης, Μέλος
4. Κούλλης Παπαχριστοφόρου, Μέλος
5. Δημήτρης Καπετζίης, Μέλος
6. Ιωάννης Χαραλαμπίδης, Μέλος
7. Γεώργιος Μουρουζίδης, Μέλος
8. Ανδρέας Ασιώτης, Μέλος
9. Πιερής Καλογήρου, Μέλος.

- (β)(ι) Η Επιτροπή της ΣΕΔΙΓΕΠ Λτδ έχει εκλεγεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου, των θεσμών περί Συνεργατικών Εταιρειών και των Κανονισμών της ΣΕΔΙΓΕΠ κατά την 27.4.1986 σε Γενική Συνέλευση των αντιπροσώπων των μελών.
- (ιι) Οι αντιπρόσωποι σύμφωνα με τους Κανονισμούς της ΣΕΔΙΓΕΠ ήσαν 110. Παρευρέθηκαν 78. Η επιτροπή αποτελείται από 9 Μέλη.
- (ιιι) Υπεβλήθησαν 15 υποψηφιότητες. Διεξήχθη μυστική ψηφοφορία και εξελέγησαν οι εννέα (9) που αναγράφονται στην παράγραφο (α).
- (ιιιι) Κριτήρια για εκλογή μελών στην επιτροπή στις συνεργατικές είναι να είναι ο υποψήφιος μέλος της ΣΕΔΙΓΕΠ και να υποδειχθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου, των θεσμών και των Κανονισμών της ΣΕΔΙΓΕΠ. Τούτο ακολουθήθηκε πιστά στην προκειμένη περίπτωση.

- (ν) Είναι γεγονός ότι μεταξύ των Αγροτικών Οργανώσεων και άλλων έγιναν διαβουλεύσεις και εκφράστηκε η επιθυμία και τελικά συμφωνήθηκε να υποστηριχθούν εννέα (9) μέλη τα οποία θα αντιπροσωπεύουν τις διάφορες επαρχίες και τις διάφορες τάξεις των παραγωγών.
- (νι) Είναι επίσης γεγονός ότι ο Διοικητής/Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών εκρατήθηκε ενήμερος των εν λόγω διαβουλεύσεων.
- (νιι) Τελικά υπεδείχθησαν 15 υποψήφιοι (βλέπε παράγραφο (β)(ιιι) ανωτέρω), και εξελέγησαν οι εννέα που υποστηρίζονταν από όλες τις πλευρές.
- (γ)(ι) Η Κυβέρνηση δεν υπεισέρχεται στο θέμα εκλογής επιτροπών στις Συνεργατικές Εταιρείες.
  - (ιι) Ο Διοικητής/Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών, σε συνεννόηση με τον αρμόδιο Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας, δύναται, βάσει του άρθρου 43 των Θεσμών, να παύσει την επιτροπή εάν κατά τη γνώμη του δεν εργάζεται καλώς για περίοδο μη υπερβαίνουσα τους τρεις μήνες.
  - (ιιι) Μέχρι σήμερα δεν ήγέρθη θέμα παύσης της επιτροπής. Με βάση το περιεχόμενο της εν λόγω επιστολής γεννάται θέμα διεξαγωγής έρευνας βάσει του άρθρου 42(Ι) του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου.
- (δ) Τα πιο πάνω καλύπτουν τα σημεία της Ερώτησης. Στην υπό αναφορά επιστολή των αιτητών γίνεται όμως λόγος και για τους Δημόσιους Υπαλλήλους οι οποίοι είναι μέλη της επιτροπής, και ερωτούν:
  - (α) Εάν επιτρέπεται να είναι επίτροποι.
  - (β) Εάν δικαιούνται να αναλίσκουν μέρος του εργάσιμου χρόνου τους στις υπηρεσίες τους για εργασίες της ΣΕΔΙΓΕΠ ως επίτροποι, και
  - (γ) Εάν δικαιούνται να αμείβονται ως επίτροποι.

Για το θέμα τούτο έχει ήδη ζητηθεί Νομική Συμβουλή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 19 Νοεμβρίου 1987.

«Παρόλο που κάθε χρόνο παρατηρείται απαράδεκτη καθυστέρηση στην πληρωμή των αμπελουργών από τις οινοβιομηχανίες και παρόλο που έχουν γίνει σωρεία παραστάσεων για έγκαιρη πληρωμή, εντούτοις η ίδια κατάσταση συνεχίστηκε και φέτος.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα τι μέτρα πήρε ή προτίθεται να πάρει για την οριστική λύση του πιο πάνω προβλήματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Αναφορικά με το θέμα της καθυστέρησης που παρατηρήθηκε στην πληρωμή των αμπελουργών από τις οινοβιομηχανίες, κατά την τελευταία εσοδεία, επιθυμώ

να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

- (α) Η Κυβέρνηση, στην προσπάθειά της να διευκολύνει την ομαλή παράδοση σταφυλιών από τους αμπελουργούς στις οινοβιομηχανίες και την έγκαιρη πληρωμή τους, παρέχει από το 1985 εγγυήσεις προς τις οινοβιομηχανίες, για την εξασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτήσεων από τις εμπορικές τράπεζες.
- (β) Παρά το γεγονός αυτό, υπήρξε πράγματι κάποια καθυστέρηση στην πληρωμή των σταφυλιών της τελευταίας εσοδείας από τις περισσότερες οινοβιομηχανίες, πράγμα που οφείλεται κυρίως στη διαδικασία της εξασφάλισης των αναγκαίων πιστώσεων και την παροχή των σχετικών εγγυήσεων.
- (γ) Η οριστική λύση του προβλήματος αυτού θα καταστεί δυνατή, όταν βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση των οινοβιομηχανιών και εκλείψει το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της παραλαβής των σταφυλιών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 19 Νοεμβρίου 1987.

«Οι αμπελουργοί που παρασκευάζουν σταφίδα άρχισαν ήδη τη παράδοσή της στις αποθήκες του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων.

Εντούτοις εξακολουθεί να παρατηρείται η απαράδεκτη καθυστέρηση που υπήρχε και τα προηγούμενα χρόνια στη πληρωμή των αμπελουργών.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα ποιος είναι ο λόγος της καθυστέρησης αυτής και τι μέτρα παίρνει για να εξασφαλιστεί η έγκαιρη πληρωμή των αμπελουργών.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Αναφορικά με το θέμα της πληρωμής των σταφιδοπαραγωγών, που παραδίδουν τη σταφίδα τους στις αποθήκες του Συμβουλίου Αμπελουργικών Προϊόντων επιθυμώ να επεξηγήσω τα ακόλουθα:

- (α) Σύμφωνα με το σύστημα που ακολουθείται για χρόνια τώρα στην πληρωμή της σταφίδας που παραδίδεται από αμπελουργούς στο ΣΑΠ, η αξία της σταφίδας κατατίθεται συνήθως σε συχνά χρονικά διαστήματα (μιας βδομάδας περίπου από την ημερομηνία παραλαβής) στα Υποκαταστήματα της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λεμεσού και Πάφου, ύστερα από σχετικό έλεγχο και την ετοιμασία ειδικών καταστάσεων. Με το ανάλογο ποσό πιστώνεται ο λογαριασμός κάθε Συνεργατικής Εταιρείας για να μπορέσει έτσι ο Γραμματέας της Εταιρείας να πληρώσει τους ενδιαφερόμενους Αμπελουργούς.
- (β) Οι Γραμματείς των Συνεργατικών Εταιρειών προβαίνουν στην πληρωμή των αμπελουργών χωρίς καθυστέρηση.
- (γ) Στην έναρξη της παραλαβής της σταφίδας είναι ενδεχόμενο να παρατηρηθεί κάποια καθυστέρηση στην κατάθεση της αξίας της σταφίδας, που οφείλεται σε φόρτο εργασίας κατά την περίοδο αυτή.

- (δ) Η πληρωμή της σταφίδας εξάλλου μέσω των κατά τόπους Συνεργατικών Εταιρειών έχει αποδειχθεί ότι είναι ο πρακτικότερος και οικονομικότερος τρόπος για τους ίδιους τους παραγωγούς.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Νοεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντιμετώπιση των πιο κάτω προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι κάτοικοι του προσφυγικού οικισμού Αγίου Μάμα στη Λευκωσία:

- (1) Η επέκταση κι ο σχετικός εμπλουτισμός των αιθουσών προδημοτικής εκπαίδευσης.
- (2) Η πεζοδρόμηση της οδού 'Αγιος Μάμας.
- (3) Η ανακατασκευή των παραδεξάμενων του οικισμού που σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται πρόξενοι με τα λιμνάζοντα νερά εστιών μολύνσεως.
- (4) Η επιδιόρθωση των ρωγματώσεων σε τριάντα περίπου οικιστικές μονάδες που παρουσιάστηκαν πρόσφατα κι η στεγανοποίηση μεμονωμένων προβληματικών οροφών του οικισμού.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- α(α) Επέκταση και εμπλουτισμός των αιθουσών προδημοτικής εκπαίδευσης.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας ετοίμασαν σχέδια για ανέγερση και νέας αίθουσας, με κατάλληλη διαρρύθμιση των υφιστάμενων δύο αιθουσών. Προς κάλυψη της συνεπαγόμενης δαπάνης θα εξετασθεί το ενδεχόμενο παραχώρησης κρατικής οικονομικής βοήθειας, μετά την έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων του Προϋπολογισμού του ΤΑΕΠ για το 1988.

- (β) Πεζοδρόμηση της οδού Αγίου Μάμα.

Τα πεζοδρόμια της οδού Αγίου Μάμα είναι όλα κατασκευασμένα, και τώρα κατασκευάζονται οι δευτερεύοντες πεζόδρομοι που δεν είχαν κατασκευαστεί κατά το στάδιο ανέγερσης του Οικισμού. Είναι γεγονός ότι στη συμβολή των οδών Αγίου Μάμα και Κουρίου λιμνάζουν κατά διαστήματα νερά, και το Τμήμα Δημοσίων Έργων παρακλήθηκε να προβεί στις αναγκαίες επιδιορθώσεις.

- (γ) Ανακατασκευή παραδεξάμενων.

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως προβαίνει στην ανακατασκευή όλων των παραδεξάμενων που βρίσκονται σε κοινόχρηστους χώρους ή στις αυλές των πολυκατοικιών και παρουσιάζουν προβλήματα.

- (δ) Ρωγματώσεις κατοικιών και στεγανοποίηση οροφών.

Δεν περιήλθαν σε γνώση του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως οποιαδήποτε παράπονα για ρωγματώσεις σε κατοικίες του

Οικισμού. Σύντομα θα γίνει στεγανοποίηση των οροφών τεσσάρων κατοικιών που παρουσίασαν προβλήματα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα την 1η Δεκεμβρίου 1987.

«Ένα από τα κύρια αιτήματα των κατοίκων του οικισμού Πλάτύ είναι η τοποθέτηση φωτεινών σηματοδοτών (φώτων τροχαίας) στη συμβολή της Λεωφόρου Κερύνειας με τη Λεωφόρο Λεμεσού, γεγονός που θα εξυπηρετήσει τα μέγιστα την απρόσκοπτη διακίνηση των χιλιάδων κατοίκων από και προς τον οικισμό. Δεδομένου, μάλιστα, πως για το θέμα τούτο υπήρξε πριν από κάποιο σχετικό διάστημα και επίσημη διαβεβαίωση, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πού βρίσκεται το όλο θέμα.»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων έχει ετοιμάσει ρυθμιστικό σχέδιο καθώς επίσης και εκτίμηση της δαπάνης για την εγκατάσταση φώτων τροχαίας στη συμβολή των Λεωφόρων Λεμεσού και Κερύνειας.

2. Το Σχέδιο προνοεί όπως με την εγκατάσταση των φώτων τροχαίας στη συμβολή των πιο πάνω Λεωφόρων αφαιρεθούν τα υφιστάμενα φώτα τροχαίας από τη συμβολή των Λεωφόρων Λεμεσού/ΡΙΚ και να απαγορευθούν οι δεξιόστροφες κινήσεις στη συμβολή αυτή με την κατασκευή κεντρικής νησίδας.

3. Το Σχέδιο θα προωθηθεί περαιτέρω για εξασφάλιση των απαιτούμενων πιστώσεων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα την 1η Δεκεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς στοχεύεται η αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων της κοινότητας Γεριού, όπως μας εκτέθηκαν κατά την τελευταία επίσκεψή μας στην κοινότητα και συγκεκριμένα στις 29.11.1987:

- (1) Η επέκταση της οικιστικής ζώνης κι' ιδιαίτερα στη δυτική ακτίνα της κοινότητας.
- (2) Η αποπεράτωση του δρόμου από την κτηνοτροφική ζώνη μέχρι το τέλος των χωριτικών ορίων.
- (3) Η αντικατάσταση του υδρευτικού συστήματος που τοποθετήθηκε στα 1960 και θεωρείται πεπαλαιωμένο.
- (4) Η ασφαλτόστρωση των χωμάτινων δρόμων.
- (5) Η παραχώρηση οικοπέδων σε άπορες οικογένειες που πληρούν τα σχετικά κριτήρια.
- (6) Η φιλοτέχνηση ηρώου των πεσόντων αγωνιστών Ιωνά, Κολοκάση και άλλων στην πλατεία της κοινότητας.

- (7) Η μεταφορά των χοιροστασίων στις δυο χοιροτροφικές ζώνες που δημιουργήθηκαν.
- (8) Η μετακίνηση των σκυβάλων και η λήψη ουσιαστικών απαγορευτικών μέτρων για απόρριψη σκυβάλων σ' όλη την περιοχή Φτελιά.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Ετοιμάστηκε ήδη και έχει εν τω μεταξύ εγκριθεί από τις αρχές της κοινότητας σχέδιο για αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου. Το έργο θα στοιχίσει £122,000. Η εκτέλεσή του προγραμματίζεται να αρχίσει φέτος και να συμπληρωθεί μέσα στο 1989. Για το σκοπό αυτό περιλήφθηκε πρόνοια στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως για το 1988 ύψους £61,000. (£39,040— από το ΤΑΕΠ και £21,960 χωρική συνεισφορά που θα καλυφθεί με κυβερνητική δανειοδότηση).»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

α(α) Επέκταση της Οικιστικής Ζώνης:

Το αίτημα της κοινότητας μελετάται από τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα. Η μελέτη θα τεθεί στη συνέχεια ενώπιον του Συμβουλίου Βελτιώσεως Γερίου για απόφαση και περαιτέρω προώθηση.

(β) Ασφαλτόστρωση του δρόμου από την Κτηνοτροφική Περιοχή μέχρι το σύνορο του χωριού:

Το αίτημα για ασφαλτόστρωση του πιο πάνω δρόμου μήκους 700 μ. περίπου εγείρεται για πρώτη φορά και θα εξετασθεί περαιτέρω. Ήδη δόθηκαν οδηγίες για την ετοιμασία σχετικής μελέτης και εκτίμησης δαπάνης. Σημειώνεται ότι το τμήμα του δρόμου από το χωριό μέχρι την Κτηνοτροφική Περιοχή έχει ήδη ασφαλτοστρωθεί έναντι δαπάνης £21,000.

(γ) Ασφαλτόστρωση δρόμων του χωριού:

Για την ασφαλτόστρωση χωμάτινων δρόμων του χωριού δαπανήθηκε μέσα στο 1987 ποσό £24,000. Πρόσθετο ποσό θα διατεθεί και φέτος.

(δ) Διάνοιξη οικοπέδων για άπορες οικογένειες:

Δεν προωθείται στο παρόν στάδιο τέτοιο θέμα γιατί, από έρευνα που έγινε από την Επαρχιακή Διοίκηση και το οικείο Συμβούλιο Βελτιώσεως, μόνο δυο οικογένειες πληρούν τα σχετικά κριτήρια.

(ε) Μεταφορά των χοιροστασίων στις κτηνοτροφικές ζώνες:

Πρόκειται για 7 αδειούχα χοιροστάσια, τα οποία βρίσκονται σε μικρή απόσταση από την οικιστική ζώνη του χωριού. Επειδή η υποχρεωτική μετακίνησή τους δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την καταβολή στους ιδιοκτήτες τους υπέρογκων αποζημιώσεων, το οικείο

Συμβούλιο Βελτιώσεως, σε συνεργασία με τις κυβερνητικές Υγειονομικές Υπηρεσίες, προβαίνει σε τακτικό υγειονομικό έλεγχο τους και λαμβάνει όλα τα αναγκαία και νόμιμα μέτρα για τήρηση των υγειονομικών όρων και περιορισμό της οχληρίας.

(στ) Μετακίνηση των σκυβάλων από την περιοχή «Φτέλια»:

Πρόκειται για περιοχή που βρίσκεται περί το ένα μίλι από το χωριό και την οποία ορισμένοι χρησιμοποιούν παράνομα ως σκυβαλότοπο, παρά την απαγόρευση του Συμβουλίου Βελτιώσεως Γερίου και την τοποθέτηση στην περιοχή σχετικών προειδοποιητικών πινακίδων. Το Συμβούλιο Βελτιώσεως καθαρίζει την περιοχή κατά καιρούς και παράλληλα καταβάλλει προσπάθειες για εντοπισμό και δίωξη των παρανομούντων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 8 Δεκεμβρίου 1987.

«Είναι γνωστό πως για τους Κυπρίους Φοιτητές καθορίστηκαν πριν από μερικά χρόνια κάποια ποσά που οι γονείς τους δικαιούνται ν' αποστείλουν για την αντιμετώπιση εξόδων φοίτησης τους στο εξωτερικό (διατροφής, ενοικίου, διδάκτρων, πανεπιστημιακών συγγραμμάτων κ.ά.)

Είναι επίσης γνωστό ότι σε χώρες της Κεντρικής και Δυτικής Ευρώπης όπως για παράδειγμα η Γερμανία, Ελβετία, Γαλλία κ.ά. — με πολύ υψηλότερο της Κύπρου επίπεδο διαβίωσης — το ανά τρίμηνο επιτρεπτό για κάθε φοιτητή ποσό του εμβάσματος ανέρχεται σε £700. Δεδομένου όμως ότι η διαμονή και ένα απλό δωμάτιο και σε φοιτητικό οικοτροφείο, μάλιστα, στοιχίζει £150 το μήνα, καθίσταται αυταπόδεικτο το πρόβλημα της διαβίωσης με το υπόλοιπο των £83 που απομένει σε κάθε φοιτητή όταν είναι επίσης γνωστό ότι ένα απλό γεύμα στοιχίζει £8 περίπου.

Ενόψει των πιο πάνω παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί την ουσιαστική αναθεώρηση των μέχρι τώρα επιτρεπόμενων εμβασμάτων, προκειμένου ν' αποφεύγονται οι χρονοβόρες — και για τους γονείς και για τους υπαλλήλους — διαδικασίες υποβολής εκάστοτε αιτήσεως γι' αναθεώρηση των εμβασμάτων καθώς και οι προσπάθειες εκτροπής από την κανονική διαδικασία αποστολής των αναγκαιούντων εμβασμάτων.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι μόνο η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου έχει αρμοδιότητα για αναθεώρηση των εμβασμάτων στους Κυπρίους φοιτητές του εξωτερικού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 10 Δεκεμβρίου 1987.

Πληροφορούμαστε ότι πολλά πρόσωπα τα οποία έχουν επαναπατριστεί και έχουν υποβάλει αιτήσεις για πολιτογράφηση δεν έχουν λάβει μέχρι σήμερα απάντηση, παρά το ότι οι αιτήσεις τους έχουν υποβληθεί προ αρκετών μηνών, με

αποτέλεσμα να μη μπορούν, ενώ δικαιούνται προς τούτο, να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους. Η κατάσταση αυτή οδηγεί στην έμμεση στέρηση του εκλογικού δικαιώματος των προσώπων αυτών, τα οποία πιστεύουν ότι η καθυστέρηση που σημειώθηκε είναι εκλεκτική και εσκεμμένη και οφείλεται στην μη τοποθέτησή τους υπέρ της υποψηφιότητας του κ. Κυπριανού.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Πόσες αιτήσεις για πολιτογράφηση έχουν υποβληθεί μέσα στο 1987;
- (β) Πόσες από τις αιτήσεις αυτές εγκρίθηκαν και πόσες απορρίφθηκαν;
- (γ) Πόσες από τις αιτήσεις αυτές εκκρεμούν, από πότε εκκρεμούν και γιατί δεν έχουν απαντηθεί μέχρι σήμερα;
- (δ) Τι προτίθεται να πράξει έτσι που όλες οι εκκρεμούσες αιτήσεις να απαντηθούν εγκαίρως, ώστε όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να μπορέσουν να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους;

Απάντηση ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Α. Γεωργίου.

- «(α) Κατά το 1987, υποβλήθηκαν 675 αιτήσεις από επαναπατρισθέντες Κυπρίους και μέλη των οικογενειών τους για απόκτηση της Κυπριακής υπηκοότητας με έγγραφη, με βάση τις πρόνοιες του περί Πολίτου της Κυπριακής Δημοκρατίας Νόμου (Νόμοι του 1967 έως 1983) ή του Παραρτήματος «Δ» της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου. Από τις αιτήσεις αυτές, εγκρίθηκαν 663, απορρίφθηκαν 6 και εκκρεμούν οι υπόλοιπες 6 που υποβλήθηκαν κατά το Δεκέμβριο του 1987.
- (β) Εκτός από τις πιο πάνω περιπτώσεις που αφορούν πρόσωπα Κυπριακής καταγωγής ή τις αλλοδαπές συζύγους Κυπρίων πολιτών και τα τέκνα τους, που αποκτούν την Κυπριακή υπηκοότητα με έγγραφη, υποβάλλονται και αιτήσεις από αλλοδαπούς που διαμένουν στην Κύπρο για διάστημα μεγαλύτερο των πέντε χρόνων για απόκτηση της Κυπριακής υπηκοότητας με πολιτογράφηση με βάση το άρθρο 6 του περί του Πολίτου της Κυπριακής Δημοκρατίας Νόμου (Νόμοι του 1967 έως 1983). Κατά το 1987, υποβλήθηκαν 73 τέτοιες αιτήσεις, από τις οποίες εγκρίθηκαν 38, απορρίφθηκαν 17 και εκκρεμεί η εξέταση άλλων 18, που υποβλήθηκαν περί το τέλος του περασμένου χρόνου.
- (γ) Για να μπορέσει κάποιος που αποκτά την Κυπριακή υπηκοότητα με πολιτογράφηση, να εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους, πρέπει να παρέλθουν τουλάχιστο έξι μήνες από την ημέρα της πολιτογράφησης του.»

Ερώτηση ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1987, υποβλήθηκαν από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 11 Δεκεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως το δημοτικό σχολείο Παλαιχωρίου αντιμετωπίζει στεγαστικό πρόβλημα, που καθίσταται οξύτερο από τη συστέγασή του με το δημόσιο νηπιαγωγείο, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα, πως αντιμετωπίζει το αίτημα των κατοίκων για ανέγερση δυο τουλάχιστο πρόσθετων αιθουσών.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το στεγαστικό πρόβλημα του Δημοτικού Σχολείου Παλαιχωρίου συζητήθηκε σε σύσκεψη που είχε ο Υπουργός Παιδείας με παράγοντες της κοινότητας.

Κατά τη σύσκεψη αποφασίστηκε, κατ' αρχή, η ανέγερση νέου σχολικού κτιρίου σε χώρο που θα εξεύρει η Κοινότητα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 11 Δεκεμβρίου 1987.

«Η κοινότητα του Φτερικουδιού, που αντιμετωπίζει πρόβλημα επιβίωσης, ζητά από καιρό την ασφαλτόστρωση της οδού Φτερικουδιού μέχρι τη Γέφυρα της Παναγιάς, μήκους 12 περίπου χιλιομέτρων, γεγονός που — πρόσθετα — θ' αξιοποιήσει τις πιο αποδοτικές αγροτικές της καλλιέργειες. Παρακαλείται γι' αυτό το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα, αν στοχοθετεί τη σταδιακή, έστω, αντίκρουση του προβλήματος αυτού της φθίνουσας δημογραφικά ορεινής αυτής κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Ο δρόμος από το Φτερικουδιό μέχρι το Γεφύρι της Παναγιάς έχει μήκος 13 χλμ. από τα οποία μόνο τα πρώτα 10 είναι γραμμένα ως δημόσιος δρόμος. Ολόκληρος ο δρόμος συντηρείται κανονικά από την Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας και το Τμήμα Δασών και βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση. Στο παρόν στάδιο προγραμματίζεται η ασφαλτόστρωση τμήματος του δρόμου, μήκους ενός περίπου χιλιομέτρου από το χωριό, και για το σκοπό αυτό ετοιμάζεται σχετική μελέτη και εκτίμηση δαπάνης. Η ασφαλτόστρωση ολόκληρου του δρόμου δεν έχει προτεραιότητα, γιατί από συγκοινωνιακής πλευράς με την πρωτεύουσα το χωριό εξυπηρετείται με το δρόμο προς Λευκωσία μέσω Παλαιχωρίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως η Σχολική Εφορεία Ακακίου αντιμετωπίζει στεγαστικό πρόβλημα για τις ανάγκες του δημοτικού σχολείου της κοινότητας από του προσεχούς σχολικού έτους 1988 — 1989, με την υπολογιζόμενη αύξηση των μαθητών από 234 σε 262, ενώ από του μεθεπόμενου σχολικού έτους θα υπάρξει περαιτέρω προσαύξηση, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί την επιδιόρθωση του παλαιού, — παραδοσιακού αρχιτεκτονικού ρυθμού — δημοτικού σχολείου της κοινότητας για αξιοποίησή του για τις ανάγκες της δημοτικής εκπαίδευσης.

Εξάλλου το αρμόδιο Υπουργείο παρακαλείται να ενημερώσει το Σώμα για το υφιστάμενο πρόγραμμα του στην αντίκρουση του αιτήματος της ίδιας εφορείας για ανέγερση τριών αιθουσών για τις ανάγκες της προδημοτικής εκπαίδευσης.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου Ακακίου διαθέτει έντεκα αίθουσες διδασκαλίας και μια αίθουσα οικιακής οικονομίας. Οι τρεις από αυτές στις οποίες στεγαζόταν το Γυμνάσιο Ακακίου χρειάζονται επιδιόρθωση που θα προωθηθεί σύντομα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί οι υπάρχουσες αίθουσες επαρκούν μέχρι το 1992.

Το θέμα της στέγασης του νηπιαγωγείου δεν αφορά τη Σχολική Εφορεία αλλά τις τοπικές αρχές. Το Υπουργείο Παιδείας διαθέτει τις νηπιαγωγούς.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Δεκεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζεται η προώθηση των πιο κάτω προβλημάτων της κοινότητας Αγίου Θεοδώρου Σολέας:

Η κατασκευή υδατοφράκτη στην περιοχή Διπλοπόταμα, με παροχέτευση μέσω του ποταμού Ατσά νερού από τον Καρκώτη, που — όπως μας τονίστηκε στην τελευταία επίσκεψή μας — θα αρδεύει τεράστιες εκτάσεις από ευρύ σύμπλεγμα κοινοτήτων. Η αρδευσιμη γη, συγκεκριμένα, θα καλύπτει την περιοχή από τις κοινότητες Λινού, Φλάσου, Κατύδατα, Άγιο Θεόδωρο και άλλες μέχρι και την Κοκκινότριμιθιά.

Η αξιοποίηση υφιστάμενης γεώτρησης, που ανορύχθηκε πρόσφατα για τις υδρευτικές ανάγκες της κοινότητας. Το αίτημα για διαπλάτυνση του δρόμου από την κύρια οδική αρτηρία Λευκωσίας — Τροόδους μέχρι την κοινότητα, μήκους μικρότερου από 2 μίλια, καθώς και η διάνοιξη νέου δρόμου από την κοινότητα προς την Ευρύχου, μήκους 1 μιλίου και 3/4. Τα δυο αυτά οδικά έργα θα δώσουν σημαντική αναπτυξιακή ώθηση στην κοινότητα.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με διάφορα θέματα που απασχολούν την κοινότητα Αγίου Θεοδώρου Σολέας, και σε ότι αφορά το θέμα κατασκευής φράγματος μέσα στα πλαίσια της αξιοποίησης των νερών του ποταμού Καρκώτη και το θέμα αξιοποίησης γεώτρησης που είναι της αρμοδιότητας του Υπουργείου μου, παραθέτω τα πιο κάτω:—

- (α) Η αξιοποίηση των νερών του ποταμού Καρκώτη αποτέλεσε αντικείμενο τεχνοοικονομικής μελέτης τα τελικά πορίσματα της οποίας αναμένεται να γίνουν γνωστά την προσεχή άνοιξη. Με βάση τα πορίσματα αυτά θα ληφθούν αποφάσεις για τα έργα που θα εκτελεσθούν.
- (β) Οι υδρευτικές ανάγκες της κοινότητας υπερκαλύπτονται από τη γεώτρηση 150/82. Στην κοινότητα δεν υπάρχει γεώτρηση που δεν αξιοποιείται.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 18 Δεκεμβρίου 1987.

«Δεδομένου πως με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία το κράτος μπορεί να διεκδικήσει μεταθανάτια από αδελφό, αδελφή, παιδί ή άλλο στενό συγγενή βοηθούμενου από το γραφείο Ευημερίας — με βάση το νόμο περί δημοσίων χορηγημάτων — και το μέρος του υποστατικού του αποβιώσαντος — αναφέρομαι δειγματοληπτικά στην περίπτωση της βοηθηθείσας, από το Γραφείο Ευημερίας, εχτοπισμένης από την Κυθρέα, Μαρούλλας Παπαϊωάννου, τώρα στη Σμύρνης 6, Αγλαντζιά, που η επίσης εχτοπισμένη αδελφή της, που ουσιαστικά τη συντηρεί, της εξεχώρισε το μισό του υποστατικού που ανήγειρε με κρατική βοήθεια ως πρόσφυγας και εργαζόμενη υπερωρίες, από τις 6:00 το πρωί μέχρι τις 9:00 το βράδυ, και μάλιστα με σοβαρά προβλήματα υγείας — παρακαλείται το αρμόδιο υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί την αναθεώρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας, που να παρεμποδίζεται η ανάληψη από το κράτος της τυχόν καταλειπόμενης ακίνητης ιδιοκτησίας των με τον τρόπο αυτό βοηθούμενων εκτοπισμένων.»

2. Σημειώνεται και πάλι δειγματοληπτικά πως σε περίπτωση θανάτου της Μαρούλλας Παπαϊωάννου, στην οποία εκχωρήθηκε το ένα δεύτερο της πιο πάνω προσφυγικής κατοικίας που με τον πιο πάνω δραματικό τρόπο ανεγέρθηκε — και η οποία, Παπαϊωάννου, υποφέρει από σοβαρότατα καρδιακά προβλήματα, και καρκινογόνα στίγματα, διαβήτη κλπ., μεταφερόμενη σε λιποθυμικές καταστάσεις πολλές φορές το μήνα στο νοσοκομείο — θα εκποιηθεί από το κράτος το μερίδιό της (που έχει αναπτυχθεί στο ένα τέταρτο ενός κανονικού οικοπέδου) και η αδελφή της που δε θα έχει να καταβάλει το συνολικό ύψος της επιδότησης θα αναγκαστεί να εκποιήσει αυτό το μερίδιο της αδελφής της περιοριζόμενη σε ουσιαστικά ένα δωμάτιο.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιανουαρίου 1988, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σύμφωνα με το άρθρο 27 των περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμων του 1975 έως 1987, 'αμα το θανάτω λήπτου τινός, το ολικόν ποσόν βοηθείας το πληρωθέν δυνάμει του παρόντος Νόμου, θα ανακτάται εκ της περιουσίας του αποβιώσαντος, εάν υπάρχη τοιαύτη, νοουμένου ότι ουδεμία τοιαύτη αξίωσις θα είναι επιβλητέα εφ' όσον η τοιαύτη κληρονομία περιέρχεται εις την επιζήσασαν σύζυγον ή τα επιζήσαντα εξαρτώμενα πρόσωπα αποβιώσαντος.'

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στοχεύει στην τροποποίηση του πιο πάνω άρθρου, το οποίο ήδη βρίσκεται υπό μελέτη.

Σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση της εκτοπισμένης Μαρούλλας Παπαϊωάννου από την Κυθραία, τώρα Σμύρνης 6, Αγλαντζιά, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Η αναφερόμενη, ηλικίας 53 χρόνων, η οποία από το 1974 που εκτοπίστηκε είναι ανίκανη για εργασία, βοηθείται ανελλιπώς με μηνιαίο Δημόσιο Βοήθημα καθώς και με εφάπαξ χορηγήματα για κάλυψη επιπρόσθετων ειδικών αναγκών της.

Η δ/δα Παπαϊωάννου είναι συνιδιοκτήτρια με την επίσης άγαμη αδελφή της 1/2 οικοπέδου, στο οποίο έχουν ανεγείρει σπίτι από δυο δωμάτια και λοιπούς βοηθητικούς χώρους, αφού τους παραχωρήθηκε κρατική χορηγία ύψους £4,850, με βάση τα εγκεκριμένα σχέδια αυτοστέγασης εκτοπισθέντων.

Με βάση τα πιο πάνω, η περίπτωση θα τύχει ανάλογου χειρισμού, μετά την αναμενόμενη τροποποίηση του προαναφερθέντος άρθρου της Νομοθεσίας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 4 Ιανουαρίου 1987.

«Στις διασωλήνώσεις μερικών κατοικιών των συνοικισμών Κόκκινες και Τσιακκιλερή παρατηρείται διαρροή μεγάλων ποσοτήτων νερού, με αποτέλεσμα να χρεώνεται ο λογαριασμός των επηρεαζόμενων προσφύγων με μεγάλα ποσά, που φτάνουν μέχρι και 172 λίρες τη διμηνία.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Επειδή για την ποιότητα της διασωλήνωσης στους πιο πάνω συνοικισμούς δεν φέρουν καμιά ευθύνη οι πρόσφυγες και δεν μπορούν να γνωρίζουν αν γίνεται ή όχι διαρροή νερού στο υπέδαφος, και ανεξάρτητα από το ότι το Συμβούλιο Ύδατοπρομήθειας δέχεται μείωση του υπέρογκου λογαριασμού, γιατί να υποχρεώνεται ο επηρεαζόμενος πρόσφυγας να πληρώνει οποιοδήποτε ποσό πέραν του μέσου όρου των προηγούμενων λογαριασμών του;
2. Ποια μέτρα προτίθεται να πάρει το αρμόδιο τμήμα για τη ριζική βελτίωση του συστήματος διασωλήνωσης στους πιο πάνω συνοικισμούς;»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

- «(α) Οι υδραυλικές εγκαταστάσεις των κατοικιών που παρουσιάζουν προβλήματα διαρροής νερού επιδιορθώνονται από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, εφόσον οι ένοικοί τους ειδοποιήσουν σχετικά το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως. Μετά τη διενέργεια των αναγκαίων επιδιορθώσεων οι ένοικοι εφοδιάζονται με βεβαίωση του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως με βάση την οποία απαλλάσσονται από την επιπλέον κατανάλωση νερού για την περίοδο που υπήρχε διαρροή λόγω βλάβης των υδραυλικών τους εγκαταστάσεων.
- (β) Οι ένοικοι των κατοικιών μπορούν να διαπιστώνουν αν υπάρχει διαρροή από την υδραυλική τους εγκατάσταση, αν παρακολουθούν κατά διαστήματα τον υδρομετρητή τους και ειδοποιούν σχετικά το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την μεταπροσεχή Πέμπτη, 10 Μαρτίου 1988, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

- (2) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση νόμου).
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 1988.
- (4) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (5) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (6) Ο περί Κυρώσεως της Τροποποιήσεως (Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας Νόμος του 1987.
- (7) Ο περί της Συμβάσεως διά τη Διατήρησιν της Ευρωπαϊκής Αγρίας Ζωής και των Φυσικών Οικοτόπων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (8) Ο περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (9) Ο περί της Συμβάσεως περί Ανοικτής Θάλασσης το 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (10) Ο Κυρωτικός της Συμφωνίας με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας για Αμοιβαία Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Τίτλων Νόμος του 1988.
- (11) Ο περί Κύρωσης των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, Νόμος του 1988.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη). (12.3.87). (Συνέχιση της συζήτησης).
- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε παράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων). (8.10.87).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν παιδείας στους φοιτητές του Ι.Ε.Ε.Τ. με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν δίδακτρα με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής». (Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Μ. Παπαπέτρου). (5.11.87).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη άμεσης εφαρμογής των Κανονισμών που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5(1)(θ) των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων».

- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η ανάγκη λήψης μέτρων για την άμεση βελτίωση και μελέτη για οριστική λύση του τεράστιου προβλήματος που δημιουργεί η ακαταλληλότητα της οδικής αρτηρίας Ανθούπολης-Κοκκινότριμιτιάς».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Παρισινού).
(22.1.87).

Πληροφορώ τα Μέλη της Βουλής ότι την ερχόμενη Κυριακή στις 11 το πρωί, θα γίνει έκτακτη συνεδρία της Βουλής για την εγκατάσταση του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας.

Παρακαλώ τους κυρίους συναδέλφους να βρίσκονται εδώ κάπως νωρίτερα, ούτως ώστε 11.00 ακριβώς να αρχίσει η συνεδρία για την εγκατάσταση του νέου Προέδρου.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 5.42 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Θαλής
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παρισινός Ανδρέας
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πέτας Χρίστος
Ηλιάδης Δημήτρης	Πουμπουρής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου ; Κυριάκος
Μανδριώτης Στέλιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαρκίδης Αλέκος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μάτσης Ιωάννης	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- (1) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.
- (2) Έκθεση για τα Νομοσχέδια (1) «Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1988», (2) «Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1988» και (3) «Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος του 1988», οι αγορεύσεις των αξ. Βουλευτών που έγιναν πάνω σ' αυτά (Ι. Μάτσης, Αλ. Γαλανός, Εζ. Παπαϊωάννου, Τ. Χατζηδημητρίου) και ψήφιση αυτών σε Νόμους.
- (3) Έκθεση για το θέμα «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την Διενέργειαν Δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον Μήνα Μάρτιον του 1988» και έγκριση αυτής.
- (4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εκτάκτου Προσφυγικής Επιβαρύνσεως (Εισαγόμενα Εμπορεύματα) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (5) Ερωτήσεις-Απαντήσεις (Η δημιουργία πολιτιστικού ιδρύματος στην Κυπερούντα — Η κατάταξη των κυπριακών αγροτικών κοινοτήτων σε τρεις κατηγορίες αναφορικά με τη συνεισφορά τους για αναπτυξιακά έργα — Οι πολεοδομικές ζώνες στο Πισσούρι και η ανάπτυξη του χωριού — Προβλήματα στα Πολεμίδα — Οδικά και οικοδομικά προβλήματα Χλώρακας — Η καθυστέρηση στην εξέταση αιτήσεων των πολιτών στα διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα — Προβλήματα της κοινότητας Γερακιών — Η δημιουργία Συμβουλίου Βελτιώσεως στον Άγιο Ιωάννη Αγρού — Η ενασχόληση των κατοίκων Τηλλυρίας και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος — Είδηση Δυτικογερμανικής εφημερίδας για ύπαρξη αστυνομικής δύναμης της χώρας της στην Κύπρο — Προβλήματα Αστρομερίτη — Τα αυλάκια κατά μήκος του δρόμου Λιοπετρίου προς Φρέναρος και η κάλυψή τους — Η έλλειψη χώρου στο Δημοτικό Σχολείο Επισκοπής Λεμεσού — Ο δρόμος νέου κοιμητηρίου Λεμεσού προς την παρακαμπτήριο λεωφόρο και η μη ασφαλτόστρωσή του — Προβλήματα εκτοπισμένων στα Μανδριά Πάφου — Η οικονομική αρωγή προς όσους έχουν ήδη αυτοστεγαστεί — Η υδροδότηση Καλού Χωριού Κλήρου — Το πρόβλημα της αποστολής των τηλεγραφημάτων από το ταχυδρομείο — Η αναβάθμιση του νοσοκομείου Ευρύχου — Προβλήματα εκτοπισμένων στο Μούτταλο Πάφου — Αιτήματα κοινότητας Αγίας Βαρβάρας — Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Εμνών προς Κύκκο μέσω της κοιλάδας των κέδρων — Η πολιτική της Κυβέρνησης για την προστασία του Ακάμα — Η απρόσκοπτη κίνηση Τούρκων που εισέρχονται λαθραία από τα κατεχόμενα και οι κίνδυνοι που αυτό συνεπάγεται — Η μη ένταξη των σπουδίων Πάχνας, Δοράς κλπ. στα εκλεκτά — Η ανέγερση νέου σχολικού κτιρίου — Κοινότητα Πύργου Λεμεσού — Η εγκατάσταση τηλεφώνων στον Πύργο Λεμεσού — Η οικονομική βοήθεια προς εκτοπισμένους που ήδη έκτισαν σπίτι — Οι αιτήσεις για προσλήψεις υπαλλήλων στην Αρχή Τηλεπικοινωνιών — Οι πρόσφυγες στο συνοικισμό Παραλιμνίου και τα προβλήματά τους — Ο συνοικισμός Κολοσσίου και η συμπερίληψή του στο αστικό τηλεφωνικό δίκτυο — Η αλλαγή των σχεδίων του δρόμου από Τσάδα προς Λετύμπου — Η αστυνομική προστασία στα Ισραηλινά κότερα — Η σύνθεση και ο τρόπος εκλογής της Επιτροπής της ΣΕΔΙΓΕΠ — Η καθυστέρηση στην πληρωμή των αμπελουργών — Η καθυστέρηση στην πληρωμή των αμπελουργών αναφορικά με τη σταφίδα — Προβλήματα συνοικισμού Αγίου Μάμα στη Λευκωσία — Η τοπο-

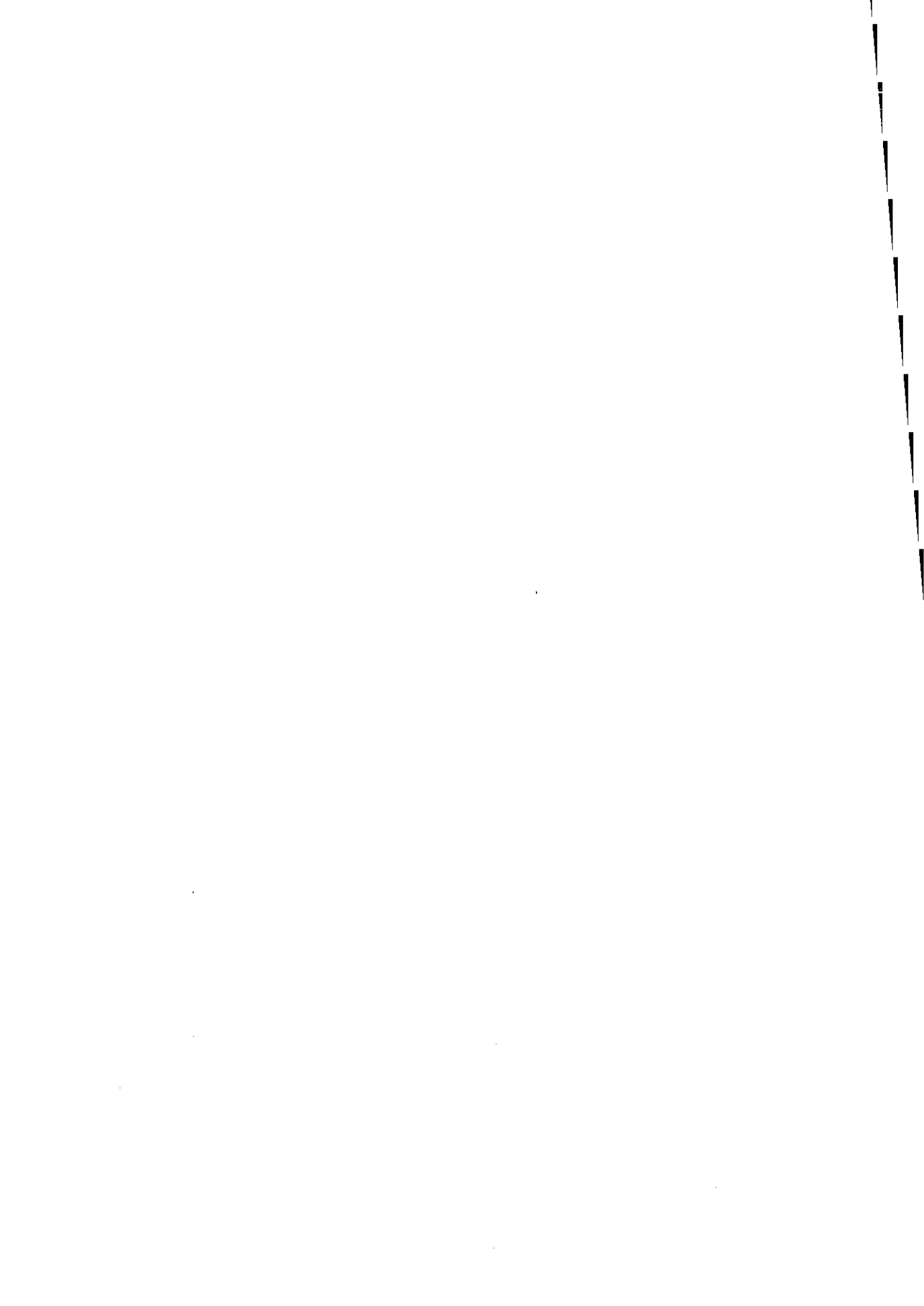
θέτηση φώτων τροχαίας στη συμβολή των λεωφόρων Κερύνειας και Λεμεσού — Προβλήματα της κοινότητας Γερίου — Τα έξοδα φοίτησης στην Ευρώπη και η αναθεώρηση των εμβασμάτων από την Κύπρο — Η καθυστέρηση στην εξέταση αιτήσεων για πολιτογράφηση — Το πρόβλημα από τη συστέγαση του δημοτικού σχολείου με το δημόσιο νηπιαγωγείο στο Παλαιχώρι — Η ασφαλτόστρωση του δρόμου από το Φτερικούδι προς γεφύρι της Παναγιάς — Το στεγαστικό πρόβλημα του δημοτικού σχολείου Ακακίου — Υδρευτικά και οδικά προβλήματα Αγίου Θεοδώρου Σολέας — Η κληρονομιά εκτοπισθέντος και σε ποιον περιέρχεται, αν έχει πάρει κυβερνητικό βοήθημα για να τη δημιουργήσει — Η διαρροή νερού σε σπίτια προσφύγων στη Τσιακκιλερή.).

Τιμή: 40σ

Τυπώθηκε στο Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας, Λευκωσία.

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ 28ης Φεβρουαρίου 1988

(Ώρα έναρξεως 11.00 π.μ.)

(Αρ. 19)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σύμφωνα με το Σύνταγμα έχουν διεξαχθεί προεδρικές εκλογές και ο κ. Γεώργιος Βασιλείου έχει αναδειχθεί ως ο νέος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Καλώ το νέο Πρόεδρο να δώσει τη διαβεβαίωση, όπως προνοείται από το Σύνταγμα, στο Σώμα. Καλώ τον Κοσμήτορα να συνοδεύσει τον κύριο Πρόεδρο.

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ:

(Ν. ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΣ)

(Οδηγεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Γ. Βασιλείου στο Βήμα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ:

(Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ)

Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Κοσμήτορα να συνοδεύσει τον Πρόεδρο στη θέση του για να καταθέσει τις προγραμματικές του θέσεις στο Σώμα.

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ:

(Οδηγεί τον Πρόεδρο στη θέση του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το λόγο έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ:

(Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ)

Με μεγάλη συγκίνηση και με συναίσθηση των ευθυνών μου, αναλαμβάνω σήμερα, μετά την έκφραση της λαϊκής εντολής, το αξίωμα της Προεδρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Θέλω να ευχαριστήσω τον Κυπριακό λαό προς τον οποίο είμαι ευγνώμονας για την εμπιστοσύνη που έδειξε στο πρόσωπο μου τις δύσκολες αυτές στιγμές και να τον διαβεβαιώσω ότι θα φανώ αντάξιος της εμπιστοσύνης του και των προσδοκιών του. Αναλαμβάνω το Προεδρικό αξίωμα σε μια κρίσιμη ιστορική περίοδο, έχοντας πλήρη επίγνωση των κινδύνων που απειλούν την πατρίδα μας και δηλώνοντας ότι δεν θα φεισθούμε θυσιών και κόπων στον αγώνα μας για σωτηρία και δικαίωση.

Στο έργο μας, γνώμονας μας θα είναι η σύμπνοια λαού και κυβέρνησης καθώς και η συνεπής και ειλικρινής συνεργασία μεταξύ της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας. Με την ευκαιρία αυτή θέλω να εκφράσω τα ειλικρινή μου αισθήματα σεβασμού και τιμής προς το Νομοθετικό Σώμα για την προσφορά και το έργο του. Είναι λυπηρό γιατί από το Σώμα τούτο της Βουλής απουσιάζουν οι αντιπρόσωποι της Τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ελπίζουμε σύντομα να έχουμε και πάλιν ανάμεσά μας τους Τουρκοκύπριους βουλευτές, έτσι που σε μια δημοκρατική, ελεύθερη Κύπρο, να μπορέσουμε να κτίσουμε ένα καλύτερο, ειρηνικό αύριο, για το καλό ολόκληρου του Κυπριακού λαού.

Έχουμε δεσμευτεί να δώσουμε στην Κυπριακή κοινωνία τα εφόδια που χρειάζεται στο δρόμο της προόδου και της ευημερίας.

Στην πολιτική ζωή η υιοθέτηση νέων σύγχρονων ιδεών και πρακτικής θα συμβάλει στην εξάλειψη της παλιάς νοοτροπίας που συχνά σκίαζε την πολιτική ατμόσφαιρα, με δυσμενείς επιπτώσεις στην Κυπριακή κοινωνία. Σε αρκετές περιπτώσεις θα χρειαστεί να εκσυγχρονιστεί η νομοθεσία μας, να εγκαταλειφθούν, να τροποποιηθούν ή ακόμα και να εισαχθούν νέοι θεσμοί που θα εμποδώνουν τις δημοκρατικές αρχές και διαδικασίες.

Δεν μας διαφεύγουν οι δυσκολίες της πραγματικότητας. Είναι δύσκολο να αλλάξουμε ριζωμένες παραδόσεις και πεπαλαιωμένες αντιλήψεις. Έχουμε όμως την πεποίθηση ότι ο λαός θέλει αυτές τις αλλαγές. Η θέληση από την πλευρά μας υπάρχει, γι' αυτό θα προχωρήσουμε με το λαό ενημερωμένο και συστρατευμένο, για να πετύχουμε αυτούς τους στόχους, από το αποτέλεσμα των οποίων θα επηρεασθεί και το μέλλον του τόπου μας.

Δυστυχώς, 14 χρόνια μετά το προδοτικό πραξικόπημα και την παράνομη εισβολή και κατοχή των εδαφών μας από την Τουρκία, συνεχίζουμε με οδύνη να βλέπουμε τα στρατεύματα κατοχής να μοιράζουν τη χώρα μας και μεθοδικά να επιδιώκεται η τουρκοποίηση των εδαφών μας. Τα στρατεύματα κατοχής ενισχύονται αριθμητικά και εξοπλίζονται με τελευταίου τύπου όπλα. Οι έποικοι αυξάνονται και καθίστανται αποφασιστικός παράγοντας στην ποδηγέτηση των Τουρκοκυπρίων από την Άγκυρα, αλλοιώνοντας ταυτόχρονα τη δημογραφική σύνθεση της Κύπρου. Βρισκόμαστε μπροστά στη χειρότερη συμφορά στη μακραίωνη ιστορία μας.

Στην κατεχόμενη γη μας, η παράδοση και η πολιτιστική μας κληρονομιά καταστρέφονται. Ακόμα και τα γεωγραφικά ονόματα και τοπωνύμια, που διατηρήθηκαν αναλλοίωτα για αιώνες, εκτουρκίζονται. Οι πρόσφυγες συνεχίζουν να εμποδίζονται να επιστρέψουν στα σπίτια τους από τις δυνάμεις κατοχής, παρά το γεγονός ότι αυτό αποτελεί περιφρόνηση των ψηφισμάτων του Ο.Η.Ε., παραβίαση διεθνών συμβάσεων και ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες.

Το τραγικό πρόβλημα των αγνοουμένων παραμένει άλυτο και οι συγγενείς των αγνοουμένων ζουν ακόμη την αβεβαιότητα για την τύχη τους.

Οι λίγοι εγκλωβισμένοι, ελεύθεροι πολιορκημένοι στα πατρογονικά τους εδάφη, αντιμετωπίζουν ηρωικά τα δεινά της ξένης κατοχής.

Η αδιάλλακτη Τουρκική στάση, που θέλει να διατηρεί το Κυπριακό σε εκκρεμότητα για εξυπηρέτηση των δικών της συμφερόντων, έχει οδηγήσει σε αδιέξοδο τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Αυτά τα δυσμενή δεδομένα είναι που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε με ένα συνεπή αγώνα, σε όλα τα μέτωπα σε συναντίληψη με ολόκληρη την πολιτική ηγεσία και αξιοποιώντας το δυναμισμό και πατριωτισμό ολόκληρου του Κυπριακού λαού. Όλες οι ενέργειες της νέας Κυβέρνησης, η συστράτευση, συναντίληψη και αξιοποίηση της αγωνιστικότητας του Κυπριακού λαού, θα αποσκοπούν στην αποχώρηση του Αττίλα, για να ζήσουμε σε μια Κύπρο ενιαία, ανεξάρτητη, ακέραιη και δημοκρατική, όπου ελεύθερα και ειρηνικά θα μπορούν Έλληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι να συμβιώνουν και να συνεργάζονται αρμονικά ώστε να απολαμβάνουν τα αγαθά της αναδημιουργίας και της προόδου.

Η λύση που επιδιώκουμε για το Κυπριακό πρόβλημα καθορίζεται από τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, τη συμφωνία Μακαρίου—Ντενκτάς του 1977, και Κυπριανού—Ντενκτάς του 1979, μια λύση δηλαδή που θα διασφαλίζει την ανεξαρτησία, κυριαρχία, εδαφική ακεραιότητα, ενότητα και το αδέσμευτο της Κύπρου.

Για να γίνει αποδεκτή οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού προβλήματος, αυτή η λύση πρέπει να προνοεί:

1. Την αποχώρηση όλων των Τουρκικών στρατευμάτων και εποίκων από την Κύπρο.
2. Τη διασφάλιση των βασικών δικαιωμάτων, της ελεύθερης διακίνησης, εγκατάστασης και ιδιοκτησίας όλων των πολιτών και ιδιαίτερα του δικαιώματος όλων των προσφύγων να επιστρέψουν στις εστίες τους.
3. Την εξασφάλιση αποτελεσματικών διεθνών εγγυήσεων που να αποκλείουν δικαιώματα μονομερούς επεμβάσεως.

Τα μείζονα αυτά θέματα πρέπει να προτάσσονται σε όλες τις διαπραγματεύσεις, καθώς και στις διαφωτιστικές μάς προσπάθειες. Γι' αυτά τα βασικά θέματα θα ενημερώνονται ανελλιπώς οι ξένες Κυβερνήσεις και οι βασικοί διαμορφωτές της διεθνούς κοινής γνώμης, ούτως ώστε να αποκαλύπτεται συνεχώς ο επεκτατισμός και η αδιαλλαξία της Τουρκίας και ταυτόχρονα να απαιτείται η άσκηση πιέσεων πάνω στην Τουρκία ώστε να αυξηθεί γι' αυτή το πολιτικό κόστος από τη συνέχιση της κατοχής Κυπριακών εδαφών.

Τασσόμαστε υπέρ μιας ειρηνικής διαδικασίας επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος, αλλά η διαπραγματευτική διαδικασία δεν μπορεί να είναι αυτοσκοπός. Για να καταστεί δυνατή η αρχή οποιασδήποτε νέας διαπραγματευτικής

διαδικασίας, αντικείμενό της πρέπει να είναι η συνολική λύση του Κυπριακού προβλήματος, όπως προνοείται από τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, ιδιαίτερα από το ψήφισμα 550 του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Για οποιαδήποτε διαπραγματευτική διαδικασία, θα πρέπει να υπάρξει η κατάλληλη προεργασία και να προβλέπονται λογικά χρονικά πλαίσια για την ολοκλήρωσή της. Δεν βλέπουμε το λόγο να εμπλακούμε σε μια ατέρμονη διαδικασία με επιδίωξη το μέσο σημείο μεταξύ παράλογων αξιώσεων της άλλης πλευράς και λογικών δικών μας θέσεων. Δεν νοείται διαπραγματευτική διαδικασία στην οποία να μην προτάσσονται τα βασικά θέματα της αποχώρησης των στρατευμάτων κατοχής και των εποίκων, των βασικών ελευθεριών και των εγγυήσεων.

Για το λόγο αυτό, θεωρώ αναγκαίο να έχω το συντομότερο δυνατό μια προσωπική συνάντηση με τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Οζάλ σε τόπο και ημερομηνία της εκλογής του.

Είναι απαραίτητη η επίλυση των διεθνών πτυχών του Κυπριακού. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια καθίσταται αναγκαία η ενεργός επιδίωξη σύγκλησης Διεθνούς Διάσκεψης στα πλαίσια του ΟΗΕ.

Υπάρχει ευρύτατη συμφωνία ανάμεσα στο λαό και τα κόμματα, για τους στόχους μας σε σχέση με τη λύση του Εθνικού μας προβλήματος. Δεν είναι ο καθορισμός στόχων που είναι δύσκολος, αλλά οι σωστές εκτιμήσεις των δυνατοτήτων και ευκαιριών για επίτευξη αυτών των στόχων, καθώς και η μεθόδευση αποτελεσματικών ενεργειών και χειρισμών.

Μόνο με σκληρές και συντονισμένες προσπάθειες θα δημιουργήσουμε τις συνθήκες εκείνες, που θα παρέχουν ελπίδες για την απελευθέρωση της Κύπρου. Οι προσπάθειες αυτές ξεκινούν από την εδραίωση της ενότητας ολόκληρου του λαού και της ηγεσίας.

Η ενότητα είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για την αποτελεσματική διεξαγωγή του αγώνα μας για την απελευθέρωση της Κύπρου.

Η ενότητα του λαού θα επιδιωχθεί με την εφαρμογή μιας χρηστής διοίκησης, της αξιοκρατίας και της σταθερής ανάπτυξης της κοινωνικής αλληλεγγύης, ούτως ώστε να εξαλειφθούν οι διακρίσεις που χωρίζουν το λαό.

Η ενότητα θα επιδιωχθεί και μεταξύ της πολιτικής ηγεσίας.

Με τη δημιουργία της Κυβέρνησης ευρείας αποδοχής στην οποία μετέχουν πρόσωπα από όλους τους ιδεολογικούς χώρους, γίνεται ένα πολύ σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ιδιαίτερης σημασίας, όμως, για το Εθνικό μας θέμα, είναι η ανασύσταση και ομαλή λειτουργία, πάνω σε μόνιμη βάση, του Εθνικού Συμβουλίου. Το Εθνικό Συμβούλιο θα λειτουργεί ως μόνιμος θεσμός και θα έχει στόχο τη χάραξη συλλογικής πολιτικής και τον προγραμματισμό για τον από κοινού καθορισμό της στρατηγικής και τακτικής του αγώνα για τη σωτηρία της Κύπρου.

Ως Πρόεδρος θεωρώ ότι έχω υποχρέωση να επιδιώκω τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών που θα επιφέρουν την αναγκαία ενότητα και σύμπνοια στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου.

Βάση και θεμέλιο αυτής της ενότητας θα είναι η πλήρης, ουσιαστική, ειλικρινής και έγκαιρη ενημέρωση του Εθνικού Συμβουλίου. Η συνεννόηση, η επικοινωνία, ο σεβασμός των απόψεων και η πίστη στον πατριωτισμό όλων είναι βασικά στοιχεία για την εποικοδομητική λειτουργία του μόνιμου αυτού κέντρου

επιτελικής καθοδήγησης του αγώνα μας. Χωρίς αυτά, ακόμα και επουσιώδεις διαφορές είναι αναπόφευκτο να καταλήγουν σε διαμάχες και οξύτητα σχέσεων.

Βασική μου επιδίωξη στο Εθνικό Συμβούλιο, μετά από ενδελεχή μελέτη όλων των δεδομένων και απόψεων, είναι η κατάληξη σε ομοφωνία στα θέματα που θα συζητούνται.

Κοινός στόχος και φιλοδοξία όλων μας θα πρέπει να είναι να καταστήσουμε το Εθνικό Συμβούλιο φορέα και οδηγό της θέλησης του Κυπριακού Ελληνισμού στον αγώνα για φυσική και εθνική επιβίωση και μέσο για την προώθηση διαμόρφωσης πανεθνικής πολιτικής.

Για την εξυπηρέτηση του Εθνικού Συμβουλίου θα εγκαθιδρυθεί μόνιμη Γραμματεία, ενισχυμένη με επιτελείο μελετών και προγραμματισμού, που θα είναι στελεχωμένο από ειδικούς ερευνητές και επιστήμονες. Η συλλογική ανάλυση και αξιολόγηση των πληροφοριών και των νέων διεθνών δεδομένων, που μπορεί να επηρεάζουν την πορεία του Εθνικού μας θέματος, θα μας επιτρέπουν να είμαστε έτοιμοι να αξιοποιήσουμε έγκαιρα τις δυνατότητες που μπορεί να παρουσιαστούν σαν αποτέλεσμα διεθνών εξελίξεων και συγχυριών.

Μια από τις πρώτες εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου πρέπει να είναι η κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης, που να αξιοποιεί τα διεθνή δεδομένα και να μας προετοιμάζει για οποιαδήποτε εξέλιξη ή πρωτοβουλία στα πλαίσια του ΟΗΕ και να προωθεί τη σύγκληση Διεθνούς Διάσκεψης.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η περίπτωση όπου το Εθνικό Συμβούλιο θα κληθεί να αποφασίσει για ολοκληρωμένο σχέδιο λύσης του Κυπριακού. Σ' αυτή την περίπτωση, μετά από μια σε βάθος μελέτη στο Εθνικό Συμβούλιο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα δηλώσει σαφώς τη θέση του και θα την υποστηρίξει στο Εθνικό Συμβούλιο και μπροστά στο λαό.

Οποιαδήποτε και αν είναι η θέση ολόκληρου ή της πλειοψηφίας του Εθνικού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος θα θέσει το σχέδιο λύσης ενώπιον του λαού σε δημοψήφισμα. Αν δεν εξασφαλίσει την έγκριση της θέσης του με σημαντική πλειοψηφία, τότε ο Πρόεδρος θα παραιτηθεί. Είναι αδιανόητη η αποδοχή οποιασδήποτε λύσης ερήμην του λαού.

Μέχρι να φτάσουμε όμως σέ μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, η συνεχής ενίσχυση της άμυνάς μας είναι υψίστης προτεραιότητας. Γιατί παρά την επιδίωξη από μέρους μας ειρηνικής λύσης, μια χώρα που βρίσκεται στην κατάσταση της πατρίδας μας σήμερα πρέπει να είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει το χειρότερο ενδεχόμενο. Ιδιαίτερα όταν έχει να αντιμετωπίσει τον τουρκικό επεκτατισμό και αδιαλλαξία. Η ενίσχυση της άμυνας και η διαμόρφωση μιας στρατηγικής αποτροπής θα βοηθήσουν στη διατήρηση της ειρήνης και θα ενισχύσουν τη διαπραγματευτική μας θέση.

Μια από τις πρώτες προτεραιότητες της νέας Κυβέρνησης θα αφορά τον τομέα της άμυνας. Ο Υπουργός Άμυνας, σε στενή συνεργασία με την κοινοβουλευτική επιτροπή άμυνας και σε συνεργασία με ειδικούς, θα ετοιμάσει ολοκληρωμένο σχέδιο για αποτελεσματική αμυντική θωράκιση της Κύπρου. Στα πλαίσια του σχεδίου αυτού, θα προωθηθεί η αμυντική αξιοποίηση όλου του λαού και ιδιαίτερα των εφέδρων για την αντιμετώπιση της κοινής απειλής. Ο λαός μας έχει τη θέληση να αγωνιστεί και να συμμετάσχει ενεργά στην πορεία για τη σωτηρία της Κύπρου.

Μέσα σ' αυτό το πνεύμα πρέπει να εξασφαλισθούν η βελτίωση των όρων διαβίωσης, η ίση μεταχείριση, η περιφρούρηση της αξιοπρέπειας και η ορθή διαπαιδαγώγηση των στρατευμένων παιδιών μας, ώστε να μην θεωρούν τη στρατιωτική θητεία τους σαν αγγαρεία αλλά σαν πράξη θεληματικής προσφοράς προς την πατρίδα.

Υλοποιώντας τις αρχές που έχουμε εξαγγείλει, το Υπουργείο Άμυνας θα εισαγάγει ενιαία αξιοκρατικά κριτήρια για τις τοποθετήσεις, προαγωγές και μεταθέσεις αξιωματικών και οπλιτών. Θα καταργηθεί το φακέλλωμα για τα πολιτικά φρονήματα των εθνοφρουρών και θα καταστραφούν όλοι οι σχετικοί φάκελοι.

Για να μπορούμε να μιλούμε για ολοκληρωμένο σχέδιο άμυνας πρέπει να αναδιοργανώσουμε και ενισχύσουμε την πολιτική άμυνα, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αμυντικής μας στρατηγικής. Για το σκοπό αυτό θα κατατεθεί ειδικό νομοσχέδιο, ενώ ταυτόχρονα θα προωθηθεί η σωστή διαφώτιση και ενημέρωση του πληθυσμού σε θέματα αυτοάμυνας και αυτοπροστασίας.

Η προσπάθεια και ο αγώνας μας για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, πρέπει να είναι πολύπλευρη.

Η διεθνής προβολή του εθνικού μας προβλήματος αποτελεί σημαντικότερη πτυχή της προσπάθειάς μας. Σ' αυτό τον τομέα θα υιοθετηθούν προσεγγίσεις και μέθοδοι που θα καταστήσουν πιο αποτελεσματική τη διαφώτισή μας, με στόχο την άσκηση αποτελεσματικής πίεσης προς την Τουρκία, ούτως ώστε να εγκαταλείψει τους επεκτατικούς της στόχους στην Κύπρο. Σύντομα θα διορισθεί υπηρεσιακή επιτροπή, με στόχο την αναβάθμιση και αναδιοργάνωση των διπλωματικών μας υπηρεσιών με την ορθή αξιοποίηση του υπάρχοντος δυναμικού και την αξιοκρατική στελέχωσή τους για ενίσχυση της ικανότητάς μας να αναλάβουμε επιθετική διπλωματική δραστηριότητα.

Η διεθνής ενημέρωση και προβολή των θέσεων και δικαίων μας στο εξωτερικό πρέπει να βασίζεται σε μια συνεπή πολιτική που θα την χαράσσει το Εθνικό Συμβούλιο και θα εκφράζει τη θέληση του λαού μας, για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση. Για την ορθή διαμόρφωση, προώθηση και διεκπεραίωση της διαφωτιστικής δουλειάς, ιδρύεται σύντομα διακομματική επιτροπή διαφώτισης. Η υπηρεσιακή επιτροπή που θα ορισθεί θα προωθήσει την αναδιάρθρωση και την ενίσχυση με αξιοκρατικά κριτήρια του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, για να τεθεί πάνω σε συστηματική και αποτελεσματική βάση η προβολή του Εθνικού μας θέματος. Θα ιδρυθούν συμβουλευτικά σώματα διαφώτισης σε διάφορες χώρες με τη συμμετοχή παραγόντων των Κυπρίων του εξωτερικού, του απόδημου Ελληνισμού και ξένων ειδικών.

Όλες μας οι προσπάθειες πρέπει να βασίζονται στη στενή, ειλικρινή και ουσιαστική συνεργασία με την Κυβέρνηση και τον πολιτικό κόσμο της Ελλάδας και τη συμπαράταξη ολόκληρου του Ελληνικού λαού και του απανταχού Ελληνισμού. Κοινά ιστορικά και εθνικά χαρακτηριστικά και νομικές δεσμεύσεις καθιστούν την Ελληνική συμπαράταξη θεμελιακή προϋπόθεση για την προώθηση της ιερής μας υπόθεσης και της επιτυχίας του αγώνα μας.

Η νέα Κυβέρνηση θα προωθήσει και θα αναπτύξει στενή συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση που αποτελεί σταθερό υπόβαθρο του αγώνα του Κυπριακού Ελληνισμού.

Στα πλαίσια της προώθησης του αντικατοχικού μας αγώνα, ουσιαστικό μέλημα της Κυβέρνησης θα είναι τόσο η καλλιέργεια του σεβασμού και της περηφάνειας για την κρατική μας οντότητα, όσο και για την Ελληνική εθνική μας υπόσταση καθώς και του σεβασμού της πολιτιστικής και εθνικής ταυτότητας των άλλων εθνικών και θρησκευτικών κοινοτήτων και ομάδων της Κύπρου.

Η μαχητική επιδίωξη των δικαίων μας σε όλα τα επίπεδα συμπληρώνεται και καθόλου δεν συγκρούεται με την ανάγκη δημιουργίας αμοιβαίας εμπιστοσύνης και επαναπροσέγγισης με τους Τουρκοκύπριους.

Εχθρός μας είναι ο κατοχικός στρατός και όχι οι Τουρκοκύπριοι, οι οποίοι και αυτοί καταπιέζονται άμεσα από την κατοχή. Η αποκατάσταση στο μέγιστο δυνατό βαθμό εμπιστοσύνης μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων είναι καίριας σημασίας, τόσο για να δημιουργήσουμε πνεύμα καλής θέλησης σε διαπραγματεύσεις για τη λύση της εσωτερικής πτυχής του Κυπριακού, όσο και για να στερήσουμε την Τουρκία από τον ισχυρισμό ότι οι Τουρκοκύπριοι χρειάζονται την ένοπλη προστασία της. Το θέμα αυτό αποτελεί ένα από τα πιο πετυχημένα στοιχεία της Τουρκικής προπαγάνδας διεθνώς. Οι έντιμες, συνεπείς και ειλικρινείς προσπάθειες εγκαθίδρυσης προσωπικών, πολιτικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και άλλων επαφών με τους Τουρκοκύπριους, θα στοχεύουν στο να διαλύσουν τις δυσμενείς εντυπώσεις της Τουρκικής προπαγάνδας. Προς το σκοπό αυτό, σύντομα, θα επαναδραστηριοποιηθεί ο φορέας επαναπροσέγγισης με τους Τουρκοκυπρίους και θα αναλάβει να εκπονήσει και να παρουσιάσει στο Υπουργικό και Εθνικό Συμβούλιο, μέσα σε τακτή προθεσμία, πρόγραμμα για την υλοποίηση αυτών των στόχων.

Στα πλαίσια μιας νέας ολοκληρωμένης εσωτερικής πολιτικής η νέα Κυβέρνηση, σαν η Κυβέρνηση όλων των Κυπρίων, είναι αποφασισμένη να συμπορευτεί με ολόκληρο το λαό της Κύπρου και χωρίς διάκριση ν' αγκαλιάσει και ενσυνείδητα και σωστά να εκπροσωπεί όλες τις κοινότητες.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια θα αντιμετωπισθούν τα επί μέρους προβλήματα των Μαρωνιτών, Αρμενίων και Λατίνων έτσι που να σφυρηλατηθεί και σ' αυτό το επίπεδο η ενότητα και να νοιώσουν στην πράξη τη φροντίδα της Κυβέρνησης, μακριά από ρητορικά σχήματα και προκαταλήψεις, πάντα μέσα σ' ένα κλίμα συναντίληψης και αίσθησης ότι όλοι ανήκουμε στο ίδιο κράτος και την ίδια χώρα.

Η εξωτερική μας πολιτική θα είναι αδέσμευτη, φιλειρηνική, με συνεπή προσήλωση στις αρχές των Ηνωμένων Εθνών και του Κινήματος των Αδεσμεύτων. Αυτή δηλαδή που εκφράζει τα εθνικά συμφέροντα της Κύπρου. Αυτή η εξωτερική πολιτική εξυπηρετεί την προώθηση του αγώνα μας ενάντια στην κατοχή για απελευθέρωση, ανεξαρτησία, αποστρατικοποίηση και εθνική επιβίωση και την προώθηση εξεύρεσης ειρηνικής και μόνιμης δίκαιης λύσης του Κυπριακού προβλήματος.

Στο μέτρο των δυνατοτήτων μας θα συνεισφέρουμε στην ενίσχυση των θεσμών του ΟΗΕ και στην πιο αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεών του.

Θα συμβάλουμε στην ενίσχυση του Κινήματος των Αδεσμεύτων και θα υποστηρίξουμε τους λαούς που αγωνίζονται για την ελευθερία και ανεξαρτησία τους και για τον τερματισμό συνθηκών κατοχής.

Θα συσφίξουμε και θα ενισχύσουμε τις σχέσεις μας με όλες τις χώρες που μπορούν να βοηθήσουν στην προσπάθεια για λύση του Εθνικού μας προβλήματος και την κατοχύρωση της Κυπριακής ανεξαρτησίας καθώς επίσης και την ενίσχυση της οντότητας του Κυπριακού κράτους.

Θα επιδιώξουμε την ενίσχυση του ρόλου της Κύπρου στους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς, στους οποίους η χώρα μας είναι μέλος, όπως στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στη Διάσκεψη Συνεργασίας και Ασφάλειας στην Ευρώπη, όπου θα συνεχίσουμε τη στενή συνεργασία μας με την ομάδα των ουδετέρων και αδεσμεύτων χωρών της Ευρώπης.

Στο βαθμό των δυνατοτήτων της μικρής μας χώρας, αμέριστη θα είναι η υποστήριξή μας και πάλιν στην προώθηση προτάσεων και μέτρων για την ενίσχυση της διεθνούς ειρήνης, της ύφεσης και της μείωσης του κινδύνου πυρηνικού πολέμου.

Η συμμετοχή μας στις εργασίες του ΟΗΕ και άλλων διεθνών οργανισμών και διασκέψεων πρέπει να είναι συνεπής και εποικοδομητική, έτσι που η συμβολή μας στην αντίκρουση των διαφόρων διεθνών προβλημάτων να αναγνωρίζεται και να διαμορφώνει θετικές συνθήκες στην αντίκρουση του Εθνικού μας προβλήματος.

Ακολουθώντας συνεπή και δημιουργική εξωτερική πολιτική, θα μπορούμε να αξιόποιούμε τις διεθνείς εξελίξεις και τις διεθνείς συγκυρίες, έτσι που να αποβούν ευνοϊκές για τον αγώνα μας.

Γενικά την όλη πολιτική μας θα χαρακτηρίζει ο δυναμισμός και το πνεύμα ανάληψης πρωτοβουλιών.

Βασικό στοιχείο μιας μοντέρνας, δημοκρατικής και ορθολογιστικής διακυβέρνησης είναι να μπορεί να εξελίσσεται και να αναμορφώνεται σύμφωνα με τις ανάγκες και τις συνθήκες της κοινωνίας, τις υποθέσεις της οποίας χειρίζεται. Διαφορετικά ο κρατικός μηχανισμός καταντά μια δυσκίνητη και μη αποτελεσματική γραφειοκρατία, που γίνεται με τον χρόνο τροχοπέδη στην ανάπτυξη και στην πρόοδο της κοινωνίας και των ατόμων που τον ζουν και τον συντηρούν.

Είμαστε σήμερα στα πρόθυρα του 21ου αιώνα. Πολλές αντιλήψεις, πολλές μέθοδοι και σχέσεις, που αποτέλεσαν τη βάση της λειτουργίας του κυπριακού κράτους, έχουν πάψει να είναι αποτελεσματικές και δεν συμβαδίζουν με τις προσδοκίες του λαού μας και τις ανάγκες μιας χώρας που τελεί υπό ημικατοχή. Από τη σύντομη δραματική ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις περιπέτειες του Κυπριακού κράτους θα πρέπει να διδαχθούμε πολλά.

Ζώντας την καθημερινή πραγματικότητα διαπίστωσε ο λαός μας τις αδυναμίες και δυσλειτουργίες της κρατικής μηχανής καθώς και την κατάχρηση εξουσίας που ορισμένοι πεπαλαιωμένοι θεσμοί ή αντιλήψεις επέτρεψαν και αποφάσισε να φέρει την αλλαγή για μια νέα διακυβέρνηση, με νέες σύγχρονες αντιλήψεις.

Η νέα Κυβέρνηση είναι δεσμευμένη να ακολουθήσει μια τέτοια πορεία και μια τέτοια νέα πολιτική.

Έχουμε εξαγγείλει ότι θα κυβερνήσουμε υπεράνω κομματικών, ιδεολογικών ή προσωπικών σκοπιμοτήτων. Τόσο ο Πρόεδρος όσο και οι Υπουργοί της νέας κυβέρνησης θάνατι στην υπηρεσία ολόκληρου του λαού, χωρίς καμιά απολύτως διάκριση.

Τόσο η Κυπριακή όσο και η διεθνής πείρα έχουν αποδείξει ότι ένας ισόβιος Πρόεδρος δεν προωθεί ούτε τους δημοκρατικούς θεσμούς αλλά ούτε και την εξέλιξη του κράτους σε αρμονία με την κοινωνία που συνεχώς μεταμορφώνεται. Δύο θητείες πρέπει να είναι το μέγιστο της περιόδου διακυβέρνησης από τον Πρόεδρο. Η δημοκρατική ανανέωση βοηθά στην εισαγωγή νέων στοιχείων και ιδεών στην πολιτική ζωή του τόπου.

Ένας Πρόεδρος για να μπορεί να κυβερνήσει ορθά οφείλει να είναι σε συνεχή επαφή με το λαό και τις οργανώσεις του. Οφείλει να έχει άμεση γνώση των προβλημάτων και προσδοκιών του και να είναι ευαίσθητος στις απόψεις και την κριτική των πολιτών.

Σ' αυτά τα πλαίσια θα στηθούν γέφυρες επικοινωνίας μεταξύ λαού και Κυβέρνησης. Το κράτος θάναί ο ίδιος ο λαός σε οργανωμένη μορφή και έκφραση.

Σ' ένα πιο γενικό πλαίσιο, την πολιτική της νέας Κυβέρνησης θα χαρακτηρίζει η αρχή της αξιοκρατίας, της συλλογικότητας, της επιστημονικής εκτίμησης και αντιμετώπισης των προβλημάτων καθώς και η εφαρμογή αυστηρά δημοκρατικών διαδικασιών.

Σ' όλες τις κοινωνίες και σ' όλες τις εποχές, υπάρχουν ζητήματα τα οποία καθορίζουν μακροπρόθεσμα το μέλλον της χώρας και του λαού. Αυτό ισχύει και για την Κύπρο. Στις ανεπτυγμένες πολιτικά χώρες, πέραν των εκλογών που αποτελούν την πολιτική έκφραση του λαού σε γενικά θέματα και αρχές, έχει καθιερωθεί και ο θεσμός του δημοψηφίσματος. Αυτό δίνει την ευκαιρία στο λαό να εκφραστεί έγκαιρα και συγκεκριμένα πάνω σε ένα καθοριστικό ζήτημα. Αυτός ο θεσμός θα καθιερωθεί και στην Κύπρο. Επιδιώξή μας είναι η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των διαφόρων πολιτικών δυνάμεων και ενδιαφερομένων οργανώσεων στο κάθε ζήτημα. Σε περίπτωση όμως ύπαρξης διαφωνιών για κρίσιμα θέματα, τον τελικό λόγο θα τον έχει ο λαός.

Στην Κύπρο σήμερα παρατηρείται ένα ανησυχητικό φαινόμενο. Η κρατική μηχανή έχει υπερδιογκωθεί, σε σχέση με τις άλλες υπηρεσίες και τομείς, ενώ συνάμα η λειτουργία της αναφέρεται στο 1960. Κανένας δεν αμφισβητεί ότι η Κυπριακή κοινωνία έχει αλλάξει κατά πολύ, ενώ συνάμα νέες γνώσεις και μέθοδοι διακυβέρνησης έχουν στο εξωτερικό αντικαταστήσει τα παραδοσιακά πρότυπα.

Η ανησυχητική έκταση της γραφειοκρατίας και η διατήρηση και λειτουργία αναχρονιστικών υπηρεσιών καλλιεργούν το λαϊκό αίσθημα της δυσaréσκειας και της αντίδρασης.

Η Κύπρος έχει άμεση ανάγκη από μια ουσιαστική αναθεώρηση και εναρμόνιση της κρατικής της μηχανής με τη σύγχρονη εποχή δεδομένα και μεθόδους εργασίας, στα πλαίσια πάντα βέβαια του Συντάγματος. Χρειάζεται να γίνει και θα γίνει μια σε βάθος μελέτη για την αναθεώρηση των δομών λειτουργίας των Υπουργείων, για γρήγορη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους και εξυπηρέτηση του κοινού.

Πρέπει επιτέλους να υπάρξει ένας συντονισμός των διαφόρων υπηρεσιών και να πάψει να υπάρχει το χάος που συχνά παρατηρείται στη σύλληψη και εκτέλεση των διαφόρων έργων. Ένας σωστός προγραμματισμός και συντονισμός, μέσα από ένα ενιαίο φορέα, θα συμβάλει αποφασιστικά στην αποφυγή ταλαιπωριών του κοινού, λανθασμένων αποφάσεων και δαπανηρών λαθών.

Οποιαδήποτε όμως πολιτική, πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της τον ανθρώπινο παράγοντα. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι η καρδιά της κρατικής μηχανής είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι. Σήμερα οι κρατικοί λειτουργοί νοιώθουν αποξενωμένοι από τους στόχους που τίθενται από το σύστημα του κρατικού μηχανισμού, στον οποίο δεν αισθάνονται να ανήκουν. Βέβαια υπάρχει και θέμα νοοτροπίας, πράγμα που χρειάζεται χρόνο για να αλλάξει. Υπάρχουν, όμως, παράγοντες και μηχανισμοί που αλλάζουν εύκολα και που συμβάλλουν στην αλλαγή νοοτροπίας, καταργώντας όλες τις αρνητικές πρακτικές που απογοητεύουν και αποκαρδιώνουν τους δημόσιους υπαλλήλους.

Για να γίνει η Δημόσια Υπηρεσία πιο αποτελεσματική, πρέπει να αναπτυχθεί και να ολοκληρωθεί ο ρόλος των δημοσίων λειτουργιών. Αυτό θα επιτευχθεί με τη δημιουργία των κατάλληλων μηχανισμών που θα διασφαλίζουν τη συμμετοχή των δημοσίων λειτουργιών, ανάλογα με το επίπεδο της θέσης τους και το βαθμό που τους αφορά, στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, αναφορικά με την ανέλιξη και ανάπτυξη των λειτουργιών και την εύρυθμη λειτουργία της κυβερνητικής μηχανής. Ένα από τα μέτρα της νέας Κυβέρνησης, θα είναι η εισαγωγή νέων συστημάτων επιβράβευσης και αναγνώρισης, για αντικειμενική αφοσιωμένη εργασία και υπηρεσία στον τόπο και ενθάρρυνση ευγενούς άμιλλας για αντικειμενική ποιοτική και ποσοτική απόδοση.

Η Δημόσια Υπηρεσία είναι ταγμένη να υπηρετεί το λαό και αυτό θα διασφαλιστεί με όλα τα νόμιμα δημοκρατικά μέσα. Το πιο δημοκρατικό μέτρο είναι η αυστηρή εφαρμογή της αξιοκρατίας.

Τόσο οι προσλήψεις όσο και οι προαγωγές υπαλλήλων θα στηρίζονται αποκλειστικά και πεισματικά πάνω σε αξιοκρατικά κριτήρια. Αυτό το μέτρο προάγει με βεβαιότητα και την ενότητα του λαού, γιατί διασφαλίζει την ίση αντιμετώπιση των πολιτών από το κράτος και τους νόμους του.

Μετά από μια σε βάθος μελέτη και διαβουλεύσεις με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις, θα αναθεωρηθεί πλήρως ο τρόπος αξιολόγησης του προσωπικού της Δημόσιας Υπηρεσίας. Μ' αυτό το πνεύμα θα επιδιωχθεί, σε συνεργασία με τη Βουλή των Αντιπροσώπων του λαού, η περιφρούρηση της Επιτροπής Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, για να μπορέσουν να εκτελέσουν αντικειμενικά και αμερόληπτα το ρόλο που τους καθορίζουν το Σύνταγμα και οι νόμοι της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αυτό θέλουν να πετύχουν και οι εξαγγελθείσες αποφάσεις για διορισμό νέων Διοικητικών Συμβούλων, μετά τη λήξη της θητείας τους και ύστερα από διάβουλεύσεις με το νομοθετικό σώμα, των Ημικρατικών Οργανισμών. Τα νέα Διοικητικά Συμβούλια θα επιλέγονται με αξιοκρατικά κριτήρια και θα διασφαλίζουν την αμερόληπτη λειτουργία των οργανισμών αυτών, μακριά από κομματικές σκοπιμότητες, προς όφελος του τόπου μας.

Έχουμε ιδιαίτερες δυνατότητες για ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών στη χώρα μας. Περισσότερη δημοκρατία στην πράξη. Η Κύπρος είναι μια μικρή, γεωγραφικά, χώρα. Αυτό το χαρακτηριστικό μπορούμε να το αξιοποιήσουμε προς όφελος του λαού μας.

Η αποκέντρωση των υπηρεσιών, εξουσιών και ευθυνών εγγυάται μια πιο αποτελεσματική λειτουργία της κρατικής μηχανής και πιο γρήγορη και ουσιαστική εξυπηρέτηση των πολιτών, που συχνά ταλαιπωρούνται άδικα.

Υπάρχει όμως και μια δεύτερη διάσταση, ίσως πιο σημαντική μακροπρόθεσμα, του θέματος. Ενισχύοντας την τοπική αυτοδιοίκηση, φέρνοντας τα κέντρα αποφάσεων πιο κοντά στον πολίτη, ενισχύουμε τις σχέσεις μεταξύ λαού και εξουσίας. Αυτή η νέα σχέση, πολιτική και γεωγραφική, κάνει την εξουσία πιο ευαίσθητη στα προβλήματα και τις ανάγκες του λαού. Για την επίτευξη αυτού του στόχου πρέπει να εξασφαλιστεί η οικονομική αυτάρκεια των Δήμων και των τοπικών αρχών. Συνάμα πρέπει να καλλιεργηθεί ένα πνεύμα ισότητας και αλληλοκατανόησης και να τεθεί τέρμα στην πατριαρχική, και κάποτε αυταρχική, συμπεριφορά της κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας.

Στην εκτέλεση του κυβερνητικού έργου γίνονται, αναπόφευκτα, λάθη που συνιστούν αδικίες σε βάρος πολιτών. Τίποτε και κανένας δεν μπορεί να υποσχεθεί και να πετύχει αποφυγή αυτού του φαινομένου. Έχουμε όμως τη δυνατότητα να διασφαλίσουμε τα δικαιώματα των πολιτών και να επανορθώσουμε οποιαδήποτε λάθη ή αδικίες υπάρξουν. Αυτό το ρόλο θα το διαδραματίσει ο Κυβερνητικός Επίτροπος, που θα καταστεί ο θεσμός περιφρούρησης των ατομικών δικαιωμάτων του πολίτη.

Σημαντική θέση σε μιαν κοινωνία διαδραματίζει η τρίτη εξουσία: η Δικαιοσύνη. Είναι γνωστό ότι δικαιοσύνη που αργεί να απονεμηθεί καταλήγει σε άρνηση της δικαιοσύνης. Δυστυχώς η σημερινή κατάσταση στον τομέα αυτό οδηγεί με βεβαιότητα στην πιο πάνω τραγική αλήθεια. Οφείλουμε να περιφρουρήσουμε και να ενισχύσουμε το ανεξάρτητο και αδιάβλητο της δικαστικής εξουσίας. Η νέα κυβέρνηση θα παράσχει όλα τα μέσα και διευκολύνσεις που είναι απαραίτητες, για να μπορούν τα δικαστήριά μας να διεκπεραιώνουν το έργο τους κάτω από τις αρμόζουσες συνθήκες και σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Η απρόσκοπτη απονομή δικαιοσύνης είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ίση αντιμετώπιση των πολιτών από το κράτος, χωρίς διακρίσεις. Έχουμε ήδη εξαγγείλει διάφορα μέτρα για τη διαφύλαξη της δημοκρατίας σε όλους τους τομείς. Ένα από αυτά τα μέτρα είναι και η κατάργηση του φακελώματος των πολιτών από την ΚΥΠ για τα ιδεολογικά τους φρονήματα. Αυτή η πρακτική παραβιάζει τα δικαιώματα του πολίτη όπως διασφαλίζονται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Γι' αυτό η ΚΥΠ πρέπει να ασχολείται πλέον με τον πραγματικό ρόλο της, που είναι η προστασία του κράτους από ξένες επιβουλές. Η Υπηρεσία της ΚΥΠ θα μπει υπό την άμεση ευθύνη και παρακολούθηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως προβλέπει και ο σχετικός νόμος.

Θέλουμε να αναπτύξουμε το δημοκρατικό διάλογο και τη δημιουργική κριτική. Αυτά αποτελούν στοιχεία υγιούς κοινωνίας που μια δημοκρατική διακυβέρνηση καλλιεργεί και προστατεύει. Προσδίδουμε μεγάλη σημασία στο δημοσιογραφικό έργο. Η δημοσιογραφία είναι η τέταρτη εξουσία που ελέγχει εποικοδομητικά τις άλλες εξουσίες. Είναι η ζωντανή φωνή που εκφράζει τις λαϊκές ανησυχίες. Θεωρούμε ανεπίτρεπτη οποιαδήποτε κρατική ή άλλη παρέμβαση στο έργο του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου.

Το ΡΙΚ δεν έχει πετύχει στο ρόλο που του ανέθεσε μια αγωνιζόμενη για την ελευθερία της χώρα. Χρειάζεται νέα πολιτική στον τομέα αυτό, που θα εξυψώνει το αγωνιστικό φρόνημα του λαού και θα διαπαιδαγωγεί δημοκρατικά και ελεύθερα τους πολίτες. Γι' αυτό το ΡΙΚ θα αναδιαρθρωθεί σε νέα βάση.

Έχουμε εξαγγείλει την πρόθεσή μας να φτιάξουμε ένα δεύτερο τηλεοπτικό κανάλι, γεγονός που θα φέρει μια άμιλλα που σίγουρα θα επιβάλει άνοδο της ποιότητας και θα προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες εκλογής προγραμμάτων στους τηλεθεατές. Ο λαός πρέπει να τηρείται ενήμερος για όλες τις υποθέσεις που τον αφορούν. Ένα νέο πνεύμα πρέπει να διαπνέει τις σχέσεις εξουσίας και μέσων μαζικής επικοινωνίας. Κι αυτό το νέο θάναυ η κριτική επίβλεψη και ο έλεγχος από μέρους των δημοσιογράφων κι όχι η μετατροπή τους σε εκφραστές και υπερασπιστές του κυβερνητικού έργου.

Μια από τις βασικές προϋποθέσεις για τη στήριξη της υπόστασης του κράτους και του αγώνα μας για δικαίωση, είναι και η ευρωστία της εθνικής μας οικονομίας.

Όλοι δεχόμαστε πως μια ορθολογιστική αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων της χώρας μας, η οποία θα επιτρέψει την ταχύρρυθμη ανάπτυξη, θα ικανοποιούσε τις προσδοκίες του λαού μας, θα δημιουργούσε το απαραίτητο κλίμα εμπιστοσύνης για το μέλλον και θα μείωνε το οικονομικό χάσμα μεταξύ της Κύπρου και εκείνου των ανεπτυγμένων χωρών.

Τρεις περίπου δεκαετίες μετά την ανεξαρτησία, η Κύπρος θεωρείται από τη διεθνή κοινότητα σαν μια, γενικά, πετυχημένη περίπτωση οικονομικής και κοινωνικής προόδου. Παρά τα πολιτικά προβλήματα, η χώρα μας μεταμορφώθηκε μέσα σ' αυτή την περίοδο από μια φτωχή γεωργική χώρα, σ' ένα τόπο με αξιοζήλευτο βιοτικό επίπεδο. Η κινητήρια δύναμη στην πετυχημένη πορεία της κυπριακής οικονομίας, ήταν το ανθρώπινο κεφάλαιο, που παραμένει ο πιο βασικός παραγωγικός συντελεστής που διαθέτει σήμερα η χώρα μας. Στη δημιουργικότητα και εργατικότητα του λαού μας θα πρέπει να στηριχτούμε και στο μέλλον, για να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για περαιτέρω πρόοδο και προκοπή.

Σήμερα όμως οι κύριοι τομείς της οικονομίας μας αντιμετωπίζουν βασικά προβλήματα που τείνουν από τη μια να υποσκάψουν τη σταθερότητά της και από την άλλη να θέσουν σε κίνδυνο τις προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη.

Πιο αναλυτικά τα βασικότερα προβλήματα είναι:

- Οι διαρθρωτικές αδυναμίες στην παραγωγική βάση, ιδιαίτερα της βιομηχανίας, οι οποίες εκφράζονται τόσο στην πτωχή δομή του τομέα όσο και στην ανεπαρκή χρήση σύγχρονης τεχνολογίας.
- Η συνεχιζόμενη μείωση της ανταγωνιστικότητας των Κυπριακών βιομηχανικών προϊόντων που πλήττει τις εξαγωγές.
- Το δημοσιονομικό έλλειμμα που αντιπροσωπεύει σημαντικό ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και που συνεχίζεται για σειρά ετών κάτω από συνθήκες σχετικά ψηλού επιπέδου απασχόλησης, και το οποίο αποτελεί σήμερα τον κυριότερο αποσταθεροποιητικό παράγοντα της οικονομίας μας.
- Το ψηλό επίπεδο του εξωτερικού χρέους, που σήμερα αντιστοιχεί με το 40% περίπου του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος, και το οποίο εν μέρει οφείλεται στα δημοσιονομικά ελλείμματα.
- Η μη ορθολογιστική χρήση των εθνικών αποταμιεύσεων όπως τούτο φαίνεται στο πολύ χαμηλό ποσοστό που διατίθεται για παραγωγικές επενδύσεις, με δυσμενείς επιπτώσεις πάνω στο ρυθμό διεύρυνσης του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας.
- Το ψηλό ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων πτυχιούχων, γεγονός που αποτελεί μια ανεπίτρεπτη σπατάλη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Ασφαλώς τα πιο πάνω προβλήματα είναι αλληλένδετα. Έτσι η μη ορθολογιστική χρήση των εθνικών αποταμιεύσεων και το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα σχετίζονται άμεσα με την παρατηρούμενη υποτονικότητα στις επενδύσεις που με τη σειρά της έχει σαν αποτέλεσμα την έλλειψη προόδου στην αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης.

Επιδίωξη της νέας Κυβέρνησης είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων της οικονομίας με μια πολυδιάστατη και συντονισμένη προσέγγιση.

Τα δημόσια οικονομικά πρέπει να εξυγιανθούν και να περιορισθεί σταδιακά το δημοσιονομικό έλλειμμα, με παράλληλη προσπάθεια για βελτίωση της παραγωγικότητας της κρατικής μηχανής, που σήμερα χωλαίνει.

Επιδίωξή μας πρέπει να είναι ο περιορισμός του επιπρόσθετου εξωτερικού δανεισμού αποκλειστικά για παραγωγικές επενδύσεις.

Πρέπει να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για την αναδιάρθρωση, γρήγορη ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας και γεωργίας και την αύξηση των εξαγωγών βιομηχανικών και γεωργικών προϊόντων, για να μπορέσουμε να ανταπεξέλθουμε στο διεθνή συναγωνισμό.

Η θέση της Κύπρου και τα άλλα φυσικά χαρακτηριστικά μας προσφέρουν πολλές άλλες δυνατότητες ανάπτυξης τομέων που πρέπει να αξιοποιήσουμε χωρίς καθυστέρηση. Πρέπει να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ορθολογιστική βελτίωση του τουριστικού μας προϊόντος έτσι ώστε να επιτρέψει σταθερή αύξηση του κατά τουρίστα εισοδήματός μας.

Ταυτόχρονα θα επιδιωχθεί η γρήγορη ανάπτυξη του σημαντικότερου τομέα των υπηρεσιών και της προσφοράς υπηρεσιών στο εξωτερικό, κυρίως στο χώρο της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Έτσι ένα μεγάλο μέρος του αδρανούς επιστημονικού δυναμικού, που διαθέτει η Κύπρος, θα αξιοποιηθεί κατάλληλα.

Μπορούμε να καταστήσουμε την Κύπρο κέντρο υπεράκτιων εταιρειών στους τομείς του εμπορίου, τραπεζικών και άλλων υπηρεσιών και θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος.

Υπάρχουν δυνατότητες προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και δημιουργίας κοινοπραξιών για την ανάπτυξη βιομηχανιών, ιδίως στον τομέα της ψηλής τεχνολογίας. Τη σημερινή εποχή πρέπει να παίρνουμε γρήγορα αποφάσεις για αξιοποίηση κάθε ευνοϊκής συγκυρίας. Βέβαια για να προχωρήσουμε σ' ένα τέτοιο δρόμο πρέπει να εκσυγχρονίσουμε την όλη υποδομή μας. Ένα απλό παράδειγμα είναι το φορολογικό σύστημα το οποίο είναι πολύπλοκο και συχνά λειτουργεί σαν αντικίνητρο στην παραγωγική προσπάθεια. Επιβάλλεται τροποποίηση και εκσυγχρονισμός του φορολογικού συστήματος και μείωση και πιο δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους.

Η άμεση λήψη μέτρων για να επιτευχθούν οι πιο πάνω στόχοι θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για συνέχιση της ανοδικής πορείας της οικονομίας μας μέσα σε συνθήκες σταθερότητας. Τα μέτρα πρέπει να συμβαδίζουν με το πνεύμα της εποχής και να ανταποκρίνονται στις πραγματικές βασικές ανάγκες της χώρας. Η νέα οικονομική μας πολιτική να βασίζεται πάνω στην επιστημονική μελέτη και τον προγραμματισμό.

Σ' αυτά τα πλαίσια, βασικός άξονας διαμόρφωσης της πολιτικής μας είναι το Αγώτατο Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής που θα συσταθεί και θα συμβουλεύει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για το μακροπρόθεσμο σχεδιασμό της κυπριακής οικονομίας και τις απαιτούμενες θεσμικές αλλαγές.

Με το ίδιο πνεύμα προγραμματισμού και ενεργούς υποστήριξης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας θα συσταθεί Συμβούλιο Επιστημονικής και Βιομηχανικής Έρευνας για εισαγωγή ψηλής τεχνολογίας από κυπριακές βιομηχανικές μονάδες. Ταυτόχρονα θα παρασχεθούν φορολογικά κίνητρα στις βιομηχανίες για εισαγωγή νέας τεχνολογίας και νέων σύγχρονων συστημάτων διεύθυνσης, παραγωγής, έρευνας της αγοράς και προώθησης των προϊόντων τους.

Για πιο προγραμματισμένη προώθηση εξαγωγών θα τεθεί σε λειτουργία ο Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών, πάνω σε κλαδική βάση για να είναι πιο αποτελεσματικός.

Η όλη οικονομική μας πολιτική αποσκοπεί στη δημιουργία των απαραίτητων πόρων που θα επιτρέψουν στην Κυβέρνηση να εξασφαλίσει τη συνεχή και σημαντική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού και την ουσιαστική εξάλειψη της ανεργίας των νέων. Είναι υποχρέωση του κράτους να διασφαλίσει την καλύτερευση των συνθηκών διαβίωσης των ασθενεστέρων οικονομικά ομάδων του πληθυσμού και να εξυψώσει το επίπεδο κοινωνικής πρόνοιας και φροντίδας για όσους έχουν ανάγκη.

Στον τομέα της κοινωνικής ανάπτυξης, στόχος μας είναι από τη μια η σταθερή βελτίωση της ποιότητας της ζωής και από την άλλη η διαφύλαξη αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών και ιδιαίτερα εκείνων που έχουν ανάγκη της συμπαραστάσης του κοινωνικού συνόλου. Σε όλους γενικά τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, θα επιδιωχθεί η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή του πολίτη στη διαμόρφωση της πολιτικής και των μέτρων που θα λαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων.

Για τη διαφύλαξη της αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών, θα ενισχυθούν τα υφιστάμενα κοινωνικά μέτρα και θα εισαχθούν νέα, όπου η επιστημονική αξιολόγηση και συστηματική μελέτη διαπιστώνουν κενά. Δεν θα ασχοληθώ με λεπτομέρειες των ειδικών μέτρων που έχουν προγραμματιστεί κατά τομέα στη διαμόρφωση της κοινωνικής μας πολιτικής. Θα αναφέρω, όμως, ενδεικτικά μερικές βασικές διαπιστώσεις και επιδιώξεις στους κυριότερους τομείς της κοινωνικής πολιτικής.

Θα αναληφθεί μια πιο συστηματική αξιοποίηση του συστήματος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο προσφέρει τεράστιες προοπτικές για την εξασφάλιση αξιοπρεπών ανθρώπινων συνθηκών ζωής για όλους τους πολίτες. Κάτω από αυτό το πρίσμα, θα μειωθεί το όριο συνταξιοδότησης για τις γυναίκες και ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων σε σκληρά επαγγέλματα. Οι κοινωνικές συντάξεις θα αυξηθούν στα πλαίσια των δυνατοτήτων του Ταμείου και παράλληλα θα επιδιωχθεί η σταδιακή απαλλαγή από τη φορολογία των συντάξεων και άλλων παροχών από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αυτά τα μέτρα είναι συμβολικά της θέλησης για απονομή κοινωνικής δικαιοσύνης.

Δεν είναι όμως νοητή κοινωνική δικαιοσύνη, όταν υπάρχουν θεσμοποιημένες διακρίσεις σε βάρος του μισού και πλέον πληθυσμού της Κύπρου. Η κατάσταση της γυναίκας είναι απαράδεκτη και ξεπερασμένη από το πνεύμα της εποχής και το ρόλο που στην πραγματικότητα διαδραματίζει στην Κυπριακή κοινωνία.

Πεπαλαιωμένες νομοθεσίες και απηρχαιωμένες αντιλήψεις πρέπει να αφήσουν τη θέση τους στην ιδέα της ισότητας και της ισοτιμίας. Η νέα κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να δώσει στη γυναίκα την υπόσταση που φυσιολογικά και δικαιοματικά πρέπει να κατέχει. Είναι υποχρέωση του κράτους να αναγνωρίσει και να ανταμείψει την προσφορά της Κυπριας γυναίκας στον εθνικό αγώνα αλλά και στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Για τη σύλληψη και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης και σύγχρονης πολιτικής στον τομέα αυτό θα δημιουργηθεί Μόνιμος Κεντρικός Φορέας για τη Γυναίκα, με συμμετοχή των μαζικών γυναικείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Μια άλλη μεγάλη μερίδα του λαού που πρέπει να τύχει κοινωνικής αλληλεγγύης και φροντίδας από μέρους της Κυβέρνησης είναι ο προσφυγικός μας κόσμος. Η Τουρκική εισβολή, εκτός των άλλων προβλημάτων που προκάλεσε, δημιούργησε και αυτό το τεράστιο ανθρωπιστικό πρόβλημα που δεν θα κλείσει παρά μόνο με την επιστροφή όλων των προσφύγων στα σπίτια τους.

Μέχρι την εκπλήρωση αυτού του στόχου, η νέα Κυβέρνηση θα εφαρμόσει την αρχή της ίσης κατανομής των βαρών σαν δικαιότερη κοινωνική πολιτική. Πολλά προβλήματα έχουν συσσωρευτεί, ενώ χρονίζει αυτό των χρεών και της φερεγγυότητας. Όλα τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί θα υλοποιηθούν το συντομότερο δυνατό.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη συστηματική ανάπτυξη των μέτρων κοινωνικής πρόνοιας για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, οι πολύτεχνες και άπορες οικογένειες και η μικρή εκείνη μερίδα της νεολαίας που ρέπει προς την αντικοινωνικότητα. Θα εντοπιστούν και θα ληφθούν μέτρα μέσα σ' ένα σύγχρονο σύστημα δημοσίων βοηθημάτων για την εξάλειψη της απορίας στον τόπο μας, έτσι που κανένας πολίτης να μη βρίσκεται σε συνθήκες αναξιοπρεπούς διαβίωσης. Θα διαμορφωθεί ολοκληρωμένο σύστημα υπηρεσιών προς τους ηλικιωμένους, έτσι που να βελτιώνεται σταθερά η φροντίδα στον τόπο διαμονής τους και να παρέχεται ιδρυματική περίθαλψη μόνο εκεί που είναι απόλυτα αναγκαία. Θα εκσυγχρονιστεί η νομοθεσία και οι διαδικασίες που αφορούν την προστασία και μεταχείριση αντικοινωνικών παιδιών και νέων, με πρακτικά μέτρα που θα ενισχύσουν την οικογένεια και άλλους κοινωνικούς θεσμούς για την υγιή ανάπτυξη της προσωπικότητας. Θα δοθεί έμφαση στα στεγαστικά σχέδια που δίνουν προτεραιότητα στις οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα, ενώ παράλληλα θα ολοκληρωθεί, με το ταχύτερο δυνατό ρυθμό, η στέγαση όλων των εκτοπισμένων που δεν έχουν ακόμα στεγαστεί.

Για τη διασφάλιση της υγείας του λαού, και τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής διαβίωσης, θα προχωρήσουμε στην ορθολογιστική αναδιοργάνωση των κρατικών ιατρικών υπηρεσιών, έτσι που να εξυπηρετούνται γρήγορα και αποτελεσματικά οι ασθενείς από όλα τα στρώματα του λαού και σε όλες τις περιοχές. Με μια προσεκτική αποκέντρωση της εξωνοσοκομειακής θεραπείας, θα καλυφθούν οι ανάγκες της υπαίθρου, ενώ οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις θα αξιοποιηθούν με την άμεση επάνδρωση και πλήρη λειτουργία τους. Η πλήρης ορθολογιστική και συστηματική αξιοποίηση του συστήματος κρατικών και ιδιωτικών ιατρικών υπηρεσιών που διαθέτει ο τόπος αποτελεί προϋπόθεση για τη μελέτη και προώθηση ενός εθνικού και οικονομικά εφικτού Σχεδίου Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης που θα συνάδει με τις συνθήκες του τόπου και θα καλύπτει ικανοποιητικά όλες τις ανάγκες για θεραπεία και πρόληψη στον ευαίσθητο τομέα της υγείας του λαού.

Η σταθερή βελτίωση της ποιότητας της ζωής θα επιδιωχθεί με τη συστηματική και προγραμματισμένη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας σε όλα τα στάδια και σε όλες τις ηλικίες.

Η προγραμματισμένη «διά βίου εκπαίδευση» θα παρέχει την πνευματική, κοινωνική και σωματική ανέλιξη του πολίτη, μέσα σε ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα που θα είναι εναρμονισμένο με τις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις και ανάγκες της χώρας. Για το σκοπό αυτό θα αναληφθεί η επανεκτίμηση του περιεχομένου της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα, έτσι που να διασφαλίζεται η

πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών μας με την καλλιέργεια των πανανθρώπινων ιδανικών και της σωστής αντίληψης της φιλοπατρίας.

Η εναρμόνιση των διαφόρων επιπέδων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης θα ετοιμάζει τους νέους για δημιουργική, ελεύθερη και προγραμματισμένη συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και θα προωθηθεί σε νέα επίπεδα με βάση τους εθνικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς στόχους που έχουμε θέσει. Στα πλαίσια αυτά, θα δοθεί προτεραιότητα στην ίδρυση και λειτουργία, το 1990, ενός αυτόνομου και ψηλού επιπέδου Κυπριακού Πανεπιστημίου, που θα συμβάλλει στην ολόπλευρη πνευματική, επιστημονική και τεχνική ανάπτυξη του Κυπριακού λαού στο σύνολό του.

Παράλληλα με την πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη, θα επιδιωχθεί η διαμόρφωση της αναγκαίας υποδομής για τη σωματική ανάπτυξη, με την ενθάρρυνση του μαζικού αθλητισμού, αρχίζοντας από το εκπαιδευτικό σύστημα και επεκτείνοντας τα μέτρα για ενίσχυση τόσο του ερασιτεχνικού αθλητισμού όσο και του πρωταθλητισμού. Η επιδίωξη αυτή θα πάρει τη μορφή νομοθετικής και θεσμικής κατοχύρωσης, σε συνάρτηση με τη δημιουργία κατάλληλων διευκολύνσεων και τη λήψη πρακτικών μέτρων στο επίπεδο της κοινότητας.

Για τη διαφύλαξη της βελτίωσης της ποιότητας της ζωής, στα πλαίσια της διά βίου παιδείας με την ευρύτερη έννοια έχει αποφασιστεί η λειτουργία ενιαίου πολιτιστικού φορέα, που να φέρει την ευθύνη της ανάπτυξης των τεχνών αλλά και της διαφύλαξης της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Κάτω από αυτό το πρίσμα, θα δοθεί η δέουσα σημασία στον αρχαιολογικό πλούτο της Κύπρου, που αποτελεί μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και επομένως οι σχετικές υπηρεσίες θα ενταχθούν στον πολιτιστικό φορέα όπου κανονικά ανήκουν. Χαρακτηριστικό στοιχείο της διαφύλαξης και ανάπτυξης του πολιτιστικού μας επιπέδου θα είναι η λήψη θεσμικών και διαρθρωτικών μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, έτσι που το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον να συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και στην ανάπτυξη του ανθρώπου.

Μ' αυτό το πνεύμα και αρχές θέλουμε να επιτύχουμε τους στόχους που έχουμε εξαγγείλει. Καλώ ακόμα μια φορά όλους σε ενότητα και συστράτευση για να ανταποκριθούμε με επιτυχία στο κάλεσμα της πατρίδας μας.

Τόσο εγώ όσο και η νέα Κυβέρνηση, θα είμαστε στην υπηρεσία του λαού, τα συμφέροντα του οποίου έχουμε ταχθεί να υπηρετήσουμε ανιδιοτελώς. Θα παραμείνουμε στις αρχές της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αξιοκρατίας που αποτελούν τη φιλοσοφία της διακυβέρνησής μας.

Έχουμε κάνει ένα νέο ξεκίνημα. Στη νέα αυτή προσπάθεια έχουν θέση όλοι, χωρίς καμιά απολύτως διάκριση. Αυτό που διακυβεύεται δεν είναι το μέλλον του ενός ή του άλλου κόμματος ή προσώπου, αλλά το μέλλον του λαού μας.

Είμαστε αισιόδοξοι ότι το ιστορικό έργο που έχουμε αναλάβει θα το εκπληρώσουμε στο ακέραιο και θα παραδώσουμε στις μέλλουσες γενιές μια Κύπρο ελεύθερη, χωρίς στρατούς και εποίκους χωρίς πρόσφυγες και σύνορα.

Αυτό είναι το όραμα που τάξαμε να υπηρετήσουμε και θα παραμείνουμε πιστοί, μέχρι την πραγματοποίησή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρακαλέσω να παραμείνετε, μέχρις ότου αποχωρήσουν οι φιλοξενούμενοι.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης: 12.02 μ.μ.)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:**

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Ανδρέου Αντώνης	Μιχαηλίδης Θάλης
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σαββίδης Γεώργιος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Σολωμής Χρίστος
Κατσελλή Ρήνα	Στυλιανού Πέτρος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κληρίδης Γλαύκος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χρίστος Κυριάκος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χριστοφίδης Μανώλης
Μακρίδης Νίκος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μανδριώτης Στέλιος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μαρκίδης Αλέκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

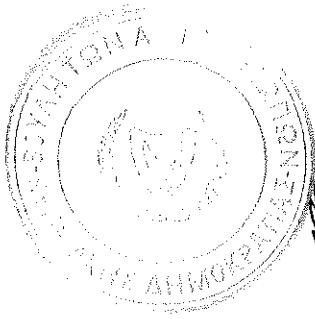
Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Διαβεβαίωση υπό του νέου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιώργου Βασιλείου και κατάθεση των προγραμματικών του θέσεων ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 10ης Μαρτίου 1988

(Ώρα έναρξης 4.10 μ.μ.)

(Αρ. 20)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτο θέμα είναι ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Αλέξης Γαλανός

Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες που πραγματοποιήθηκαν στις 25 Νοεμβρίου και 21 Δεκεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και ανέλυσαν τις πρόνοιες του νομοσχεδίου εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών, Συγκοινωνιών και Έργων και Εσωτερικών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας περί της Φορολογίας του Εισοδήματος για την παράταση αριθμού φορολογικών κινήτρων, την εξάλειψη αριθμού διακρίσεων που υπάρχουν σε βάρος της γυναίκας και την παροχή νέων φορολογικών κινήτρων αναφορικά με τη συντήρηση διατηρητέων οικοδομών και αρχαίων μνημείων.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προτείνονται στη φορολογική νομοθεσία οι πιο κάτω τροπολογίες:

- (α) Χορηγείται έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα των δαπανών που πραγματοποιούνται για τη συντήρηση διατηρητέας οικοδομής ή μνημείου μέχρι ποσού £100 για κάθε τετραγωνικό μέτρο· αντί της πιο πάνω έκπτωσης μπορεί, κατ' επιλογή του φορολογουμένου, να απαλλάσσονται από τη φορολογία τα ενοίκια που προέρχονται από τα πιο πάνω ακίνητα για περίοδο 6 φορολογικών χρόνων από τη συμπλήρωση των έργων συντήρησής τους·
- (β) παρατείνονται τα φορολογικά κίνητρα που παραχωρούνται για τη δημιουργία περιφερειακών εταιρειών λεωφορείων και
- (γ) διαγράφονται από την υπό τροποποίηση νομοθεσία οι διατάξεις εκείνες με βάση τις οποίες υπάρχει διάκριση σε βάρος της γυναίκας και αυτά μέσα στα πλαίσια και το πνεύμα της Σχετικής Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών. Ειδικότερα η έκπτωση που παρέχεται στο σύζυγο για τα ασφάλιστρα που καταβάλλει για την ασφάλιση της ζωής της συζύγου του επεκτείνεται ώστε να καλύπτει και την περίπτωση που η σύζυγος καταβάλλει ασφάλιστρα για την ασφάλιση της ζωής του συζύγου της· επίσης παραχωρείται και στη σύζυγο η έκπτωση που προβλέπεται για το σύζυγο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού αφού μελέτησε ξεχωριστά κάθε μια από τις προτεινόμενες τροπολογίες αποφάσισε, ως θέμα αρχής, να τις υιοθετήσει αφού διαφοροποιήσει τις διατάξεις του νομοσχεδίου που αναφέρονται στα παρεχόμενα κίνητρα για τις διατηρητέες οικοδομές, ώστε, το κίνητρο αυτό να περιορίζεται στην απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος μόνο των δαπανών που πραγματοποιούνται για τη συντήρηση τέτοιων οικοδομών με τη δυνατότητα μεταφοράς των δαπανών αυτών για τα επόμενα έξι χρόνια, αρχής γενομένης από το χρόνο μέσα στον οποίο έγιναν τα έργα συντήρησης.

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεών της η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για το οποίο και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως αυτό έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 19 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 23 του βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 16 του Νόμου 163 του 1987. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι «ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986». (Πρόταση Νόμου).

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Υπάρχουν τα εξής όσον αφορά αυτή την Πρόταση Νόμου.

Πρώτα-πρώτα παρουσιάζονται οι δυο Βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος Α. Δημητριάδης και Ζ. Τουλούρας ότι συμφωνούν με τα υπόλοιπα μέλη, ενώ στην πραγματικότητα σε όλες τις περιπτώσεις είχαν εντονότατη ένσταση και δεν συμφωνούν οπωσδήποτε με αυτή την Πρόταση.

Το δεύτερο είναι το γεγονός ότι ως Κοινοβουλευτική Ομάδα έχουμε αποστείλει επιστολή προ περίπου δυο βδομάδων και ζητούσαμε να παραπεμφθεί αυτή η Πρόταση Νόμου για εξέταση και στην Επιτροπή Οικονομικών, δηλαδή για κοινή εξέταση από την Επιτροπή Νομικών και Οικονομικών, ένεκα των τεράστιων οικονομικών επιπτώσεων. Τώρα που έχουμε την τελευταία λίστα εκείνων που θα ωφεληθούν, μιλούμε για ποσό περίπου £14 εκ. Γι' αυτό το λόγο εισηγούμαστε να δοθεί βέβαια μια τακτή χρονική προθεσμία, μέχρις ότου αποπερατωθεί αυτή η μελέτη δύο βδομάδων και μετά να επανέλθουν οι δυο Επιτροπές να μας πληροφορήσουν για το πόρισμά της από κοινού μελέτης αυτής της Πρότασης Νόμου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει πρόταση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Οικονομικών με χρονοδιάγραμμα 15 ημερών και εντός 15 ημερών να συζητηθεί στο Σώμα. Υπάρχει ένσταση;

Τότε παραπέμπεται.

Υπάρχει επιστολή για το άλλο θέμα, η οποία κατατέθηκε στο Σώμα από τους κυρίους Δημητριάδη και Τουλούρα.

Το τρίτο νομοσχέδιο είναι «ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 1) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Κωνσταντίνος Λόρδος
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Φεβρουαρίου 1988.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £500,000 και η

διάθεσή του για την ανακούφιση των πληγέντων κατοίκων της περιοχής Κοκκινοχωριών από τις θεομηνίες της 15ης Φεβρουαρίου, 1988.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή το ποσό των £500,000 θα κατανεμηθεί ως ακολούθως:

- (α) Ποσό ύψους £50,000 θα τεθεί στη διάθεση του Επάρχου Αμμοχώστου για την κάλυψη άμεσων αναγκών των πληγέντων.
- (β) Ποσό ύψους £450,000 θα διατεθεί για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων αναγκών (αποκατάσταση ζημιών σε κτίρια και υποστατικά, κ.λ.π.), το οποίο θα διαχειρίζεται Ειδική Επιτροπή από εκπροσώπους των Υπουργείων Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Εσωτερικών, Συγκοινωνιών και Έργων και Οικονομικών, για την καταβολή αποζημιώσεων στους πληγέντες, με βάση κριτήρια που θα καθοριστούν μετά την εκτίμηση των ζημιών που αναμένεται να ολοκληρωθεί πολύ σύντομα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας την ανάγκη άμεσης ανακούφισης των πληγέντων από τις πρόσφατες θεομηνίες στα Κοκκινοχώρια ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του πιο πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ορίστε, ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το νομοσχέδιο το οποίο βρίσκεται ενώπιον του Σώματος αφορά ασφαλέστατα την τελευταία θεομηνία που έπληξε τους κατοίκους των Κοκκινοχωριών με επίκεντρο τις κοινότητες Δερύνεια, Παραλίμνι, Φρέναρος και τις πέριξ κοινότητες. Οπωσδήποτε το ποσό το οποίο σήμερα θα τεθεί υπό έγκριση είναι σταγόνα στον ωκεανό λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ζημιών, οι οποίες οπωσδήποτε υπολογίζονται ότι ξεπερνούν, είτε σε ζώα είτε στις πατάτες και στις άλλες παραγωγές, τα δύο τουλάχιστον εκατομμύρια λίρες.

Αναμένουμε ότι θα προχωρήσουν ταχύτατα οι διαδικασίες της εκτίμησης για την κάλυψη των ζημιών τούτων. Συναφές όμως με το θέμα τούτο—και είναι γι' αυτό το λόγο που έχω έλθει στο βήμα—είναι ότι η θεομηνία στην πραγματικότητα ολοκλήρωσε όλες τις άλλες ζημιές που είχαν προηγηθεί στις πατάτες και στις άλλες παραγωγές των κοινοτήτων των Κοκκινοχωριών, όπως ήταν οι ζημιές για τις πατάτες του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου, οι οποίες ήταν έτοιμες για εκρίζωση πλην όμως, όπως έχουν εκτιμηθεί, έχουν καταστραφεί υπολογιζομένης της ζημιάς μεταξύ ποσοστού 50% έως 100%.

Θα ήθελα να τονίσω ότι, επειδή δεν έχει συμπληρωθεί αυτή η εξέταση, κάτοικοι των κοινοτήτων Αυγόρου, Λιοπετρίου και Ξυλοφάγου έχουν υποβάλει σφοδρά παράπονα ότι οι εκτιμητές οι οποίοι επισκέφθηκαν τις κοινότητες αυτές υπολόγισαν μόνο τη ζημιά που προκλήθηκε από το σάπισμα των πατατών και δεν υπολόγισαν το πρασίνισμα των πατατών το οποίο προέκυψε από την εκρίζωση των πατατών λόγω των νερών και των χυμάτων που προκλήθηκε από το χαλάζι κ.ο.κ. Υπολογιζόμενης και της ζημιάς από το πρασίνισμα των πατατών, φαίνεται ότι η ζημιά η ολική φθάνει στο ύψος του 100% και καλούνται οι αρμόδιοι εκτιμητές όπως λάβουν υπόψη και το μέγεθος της ζημιάς τούτης.

Επειδή, κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, τα ίδια αυτά πρόσωπα έχουν πληγεί ακολούθως και με τις βροχές του Ιανουαρίου στη νέα τους καλλιέργεια, η οποία είτε δεν έχει ξεφυτρώσει λόγω του σαπίσματος των πατατών και επειδή η ζημιά αυτή ουσιαστικά με τη θεομηνία της χαλαζοθύελλας έχει μεγαλώσει περισσότερο, πιστεύω ότι πρέπει το Σώμα να δώσει ένα μήνυμα ότι η εκτίμηση των ζημιών πρέπει να προχωρήσει ταχύτατα, διότι οι κάτοικοι των Κοκκινοχωριών αντιμετωπίζουν πραγματικά πρόβλημα επιβίωσης.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, το θέμα δεν είναι αν θα εγκρίνουμε σήμερα αυτό το νομοσχέδιο των £500,000. Το θέμα είναι ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν μελλοντικά, στο άμεσο μέλλον, για να βοηθηθεί μια ολόκληρη περιοχή από 30—40 χιλιάδες κατοίκους οι οποίοι έχουν υποστεί τεράστιες ζημιές. Δεν είχαμε απλώς μια θεομηνία. Ο όρος θεομηνία δεν καλύπτει ούτε εκφράζει αυτό που έχει γίνει στις 15 του Φλεβάρη στην περιοχή των Κοκκινοχωριών. Είχαμε μια βιβλική καταστροφή. Μια καταστροφή που εξανέμισε τους κόπους και τους μόχθους εκατοντάδων κατοίκων της περιοχής και έχει καταστρέψει ολοκληρωτικά τα περισσότερα θερμοκήπια της Δερύνειας, Παραλιμινιού και άλλων κοινοτήτων. Έχει καταστρέψει πολλά κτηνοτροφικά υποστατικά, έχει προκαλέσει ανυπολόγιστες ζημιές στις πατατοφυτείες και σε άλλες καλλιέργειες. Έχει επίσης προκαλέσει ζημιά σε υποστατικά επαγγελματικού χαρακτήρα όπως και σε σπίτια προσφύγων ή και μη προσφύγων.

Κατά συνέπεια το θέμα που μπαίνει μπροστά στην Εκτελεστική Εξουσία δεν είναι απλώς να δώσει μια βοήθεια τώρα, αλλά να κάμει μια ολοκληρωμένη εκτίμηση των τεράστιων ζημιών που έχουν προκληθεί, έτσι που η πολιτεία, οι κάτοικοι της Κύπρου να συμπαρασταθούν σ' ένα τμήμα του πληθυσμού που υπέστη αυτή τη συμφορά. Και η συμπαραστάση της πολιτείας δεν πρέπει να είναι δάνεια, αλλά πρέπει να είναι πραγματική βοήθεια, οικονομική βοήθεια για να μπορέσουν οι κάτοικοι να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους και τις ασχολίες τους.

Επαναλαμβάνω ότι το κύριο που παρουσιάζεται τώρα είναι να ολοκληρωθούν οι εκτιμήσεις για τις ζημιές που έχουν υποστεί οι κάτοικοι της περιοχής και υπογραμμίζω ότι η συνεχιζόμενη βροχόπτωση αυτών των ημερών έχει δυσκολέψει το έργο της εκτίμησης, γι' αυτό πρέπει, μόλις τέλος πάντων βελτιωθεί ο καιρός, να ολοκληρωθεί η εκτίμηση για να τύχουν της ανάλογης βοήθειας οι κάτοικοι της περιοχής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πρέπει να προσθέσουμε και εμείς τη φωνή μας για να ληφθεί το μήνυμα από όλες τις πλευρές της Βουλής ότι η Κυβέρνηση θα πρέπει να αντιμετωπίσει πολύ δυναμικά και πολύ αποτελεσματικά και χωρίς καθυστέρηση όλες τις ζημιές που

προξενήθηκαν στην περιοχή των κοκκινοχωριών οι οποίες πραγματικά δίδουν την εντύπωση βιβλικής καταστροφής. Τέτοιας έκτασης ήταν αυτές οι ζημιές σε όλες τις φυτείες.

Δεν θα ήθελα να επαναλάβω πράγματα τα οποία ανέφεραν συνάδελφοι προηγουμένως και με τα οποία συμφωνούμε και υπερθεματίζουμε. Όμως εκείνο το οποίο σήμερα προέχει είναι να γίνει μια πλήρης εκτίμηση όλων αυτών των ζημιών από Κυβερνητικής πλευράς και να υλοποιηθούν οι υποσχέσεις, διότι δόθηκαν υποσχέσεις ότι θα γίνουν αυτές οι εκτιμήσεις με πολύ γρήγορο ρυθμό. Εμείς θα αναμένουμε να δούμε αν πράγματι θα γίνουν με το ρυθμό που ελέχθη αυτές οι εκτιμήσεις και να αποζημιωθούν στο ακέραιο, διότι είναι μια περιοχή της οποίας πρέπει να αντιμετωπισθούν αυτά τα πολύ σοβαρά προβλήματα το ταχύτερο δυνατό, είναι μια ακριτική περιοχή που θα πρέπει να τύχει της απόλυτης στοργής του κράτους.

Γι' αυτό το λόγο, επαναλαμβάνουμε ακόμα μια φορά, ότι εμείς θα είμαστε δίπλα στους κατοίκους της περιοχής, όλες οι πλευρές της Βουλής, και εκείνο το οποίο έχει τώρα σημασία είναι να ολοκληρωθεί η μελέτη και η εκτίμηση αυτών των ζημιών με τον πιο γρήγορο δυνατό ρυθμό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Και το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ, κύριε Πρόεδρε, συμφωνεί με όσα έχουν λεχθεί προηγουμένως από τους έντιμους συναδέλφους. Η θεομηνία ήταν πρωτοφανής και για την περιοχή, αλλά και για την Κύπρο ολόκληρη. Οι ζημιές ήταν τεράστιες στην αγροτική παραγωγή, σε εγκαταστάσεις, σε κατοικίες προσφύγων και μη προσφύγων.

Χαιρετίζουμε την ψήφιση του προϋπολογισμού του 1/2 εκατομμυρίου λιρών, που όμως δεν μπορούμε παρά να τονίσουμε ότι είναι ανεπαρκές για να καλύψει τις τεράστιες ζημιές που έχουν σημειωθεί. Περιμένουμε σύντομα να ολοκληρωθεί η καταμέτρηση της ζημιάς και περιμένουμε η αποζημίωση να μην πάρει τη μορφή δανείων, γιατί κανένα δάνειο δεν λύνει κανένα πρόβλημα.

Εκείνο που χρειάζεται είναι αποζημίωση, βοήθεια, ενίσχυση των ανθρώπων της περιοχής και ιδιαίτερα των παραγωγών για να μπορέσουν να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους.

Σ' αυτό το σημείο θα περιμένουμε άμεση και αποτελεσματική ανταπόκριση από το Κράτος και θέλουμε να πιστεύουμε ότι είναι ένα από τα πρώτα θέματα στα οποία η καινούργια Κυβέρνηση θα δώσει εξετάσεις. Ακόμα πρέπει να πούμε ότι για τις ζημιές οι οποίες έχουν μέχρι σήμερα υπολογιστεί για τις κατοικίες άρχισαν ήδη οι παθόντες να παίρνουν αποζημιώσεις. Και αυτό είναι κάτι πρωτοφανές προς της σωστή κατεύθυνση στον τόπο μας μερικές βδομάδες μετά τις ζημιές να παίρνουν οι ζημιωθέντες αποζημίωση για να επισκευάσουν τις κατοικίες τους. Τέτοια φαινόμενα τα χαιρετίζουμε και περιμένουμε να τα δούμε να αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου.

Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν θα ήθελα να επαναλάβω τα όσα οι προηγούμενοι ομιλητές έχουν πει Συμφωνώ απόλυτα ότι οι ζημιές οι οποίες έχουν προκληθεί είναι πρωτοφανείς στα χρονικά και σαν Βουλευτής Λάρνακας θα ήθελα ιδιαίτερα να τονίσω την ολοκληρωτική καταστροφή της γεωργικής παραγωγής στην κοινότητα Ξυλοφάγου, αλλά και σε μεγάλη περιοχή της Ορμήδειας και των γύρω περιοχών γενικά. Θα ήθελα να τονίσω ότι γενικά για τις ζημιές που έχουν προκληθεί στη γεωργική παραγωγή των Κοκκινόχωριών, είτε της ελεύθερης Αμμοχώστου είτε και της Λάρνακας, θα πρέπει να γίνει κατά το συντομότερο δυνατό η εκτίμηση αυτών των ζημιών και από την άλλη θα πρέπει με αποτελεσματικό και ουσιαστικό τρόπο να προσφερθεί βοήθεια προς τους πληγέντες.

Ειδικότερα θα ήθελα να εισηγηθώ δυο μέτρα τα οποία αποτελούν άμεσο τρόπο αντίδρασης για αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί από τις ζημιές. Και τα δυο αυτά μέτρα αφορούν στις οφειλές του γεωργικού κόσμου της περιοχής οι οποίες αναφέρονται στα θέματα των κοινωνικών ασφαλίσεων και του φόρου εισοδήματος.

Πιστεύω ότι θα πρέπει η Βουλή να διαμηνύσει προς την Κυβέρνηση και τις αρμόδιες αρχές ότι θα πρέπει να δοθεί αναστολή ή και οποιαδήποτε άλλη παράταση χρόνου στην πληρωμή οποιωνδήποτε οφειλών υπάρχουν σήμερα όσον αφορά τόσο κοινωνικές ασφαλίσεις όσο και φόρο εισοδήματος. Διότι αλίμονο αν οι άνθρωποι της περιοχής αυτής, των οποίων η παραγωγή έχει καταστραφεί, αφεθούν να προσάγονται στα δικαστήρια καθημερινά για να πληρώνουν είτε φόρους είτε οφειλές για κοινωνικές ασφαλίσεις. Ιδιαίτερα στο θέμα των κοινωνικών ασφαλίσεων θα ήθελα να τονίσω ότι κατά την προσωπική μου γνώμη θα πρέπει το ζήτημα της υποχρέωσης των πληγέντων να καταβάλουν κοινωνικές ασφαλίσεις για το φετινό χρονικό διάστημα, θα πρέπει να μελετηθεί και να μην εφαρμοσθεί η πολιτική η οποία εφαρμόζοταν και εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, δηλ. το εισόδημα των παραγωγών να τεκμαίρεται με βάση το εισόδημα το οποίο είχαν κατά την προηγούμενη χρονιά.

Θα ήθελα να αναφέρω χαρακτηριστικά ότι σε ψεσινή συγκέντρωση που είχαμε στην Ξυλοφάγου μας είχε αναφερθεί από όλους τους παράγοντες εκεί της κοινότητας, ανεξάρτητα σε ποιο κόμμα ανήκε ο καθένας, ότι η φετινή παραγωγή της Ξυλοφάγου θα περιορισθεί στο ένα μόνις δέκατο της κανονικής παραγωγής ή της παραγωγής άλλων ετών.

Θα ήθελα επίσης να αναφέρω ότι η ζημιά μόνο στην κοινότητα Ξυλοφάγου υπολογίζεται με πρόχειρους υπολογισμούς τουλάχιστον ότι θα ανέλθει στο ύψος των £2 έως £2,5 εκατομμυρίων. Αυτοί οι αριθμοί και αυτά τα δεδομένα οπωσδήποτε παρουσιάζουν το μέγεθος του προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι πληγείσες περιοχές.

Πιστεύω και τελειώνω λέγοντας ότι τόσο η Βουλή πρέπει έμπρακτα να δείξει τη διάθεσή της να βοηθήσει αυτούς τους ανθρώπους, αλλά κατά κύριο λόγο Κυβέρνηση θα πρέπει το συντομότερο δυνατό να πραγματοποιήσει και να υλοποιήσει τις υποσχέσεις της.

Θα ήθελα να επαναλάβω μόνο κάτι το οποίο έθιξε ο συνάδελφος κ. Χατζηγιάννης ότι στο θέμα της εκτίμησης των ζημιών παρουσιάζονται σοβαρότατα προβλήματα, τα οποία μας έχουν διαμηνύσει από όλες τις κοινότητες.

Αυτά τα προβλήματα αναφέρονται στο γεγονός ότι οι άνθρωποι και οι υπάλληλοι του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων οι οποίοι πηγαίνουν εκεί για να εκτιμήσουν τις ζημιές, φαίνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις, για να μη γενικεύσω το θέμα, είναι πρόσωπα τα οποία δεν έχουν την ικανότητα ή και την πείρα για να κάνουν τέτοιες εκτιμήσεις. Αυτό το πράγμα παρουσιάζει τεράστια προβλήματα προς ζημιά των ενδιαφερομένων.

Επίσης η διαδικασία, ήταν κοινή διαπίστωση και ιδιαίτερα στη συγκέντρωση στην Ξυλοφάγου που είχαμε, η διαδικασία της εκτίμησης και της επιμέτρησης της ζημιάς καθυστερεί πάρα πολύ, έτσι ώστε θα καθυστερήσει οπωσδήποτε και η παροχή βοήθειας προς τους πληγέντες.

Αυτά είχα να αναφέρω και ελπίζω να μεταφερθούν στους αρμοδίους και στην Κυβέρνηση για να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν ξέρω αν θέλετε να συνεχίσει η συζήτηση, διότι έχω την εντύπωση ότι όλες οι πλευρές συμφωνούν. Βεβαίως δεν θα εμποδίσω κανένα να μιλήσει, αλλά έχω την εντύπωση ότι απλώς επαναλαμβάνει κάθε πλευρά τις ίδιες απόψεις τις οποίες έχουμε ακούσει. Αλλά εν πάση περιπτώσει εφόσον . . .

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι κάτι ξεχωριστό που θα ήθελα να αναφέρω. Παράλληλα με την εισήγηση τούτη για την εξέταση περί των ζημιών της θεομηνίας που έπληξε τα Κοκκινοχώρια, ήθελα να παρακαλέσω επίσης όπως το Σώμα κάνει εισήγηση όπως συμπεριληφθούν μέσα στο θέμα της εξέτασης τούτων των θεομηνιών ορισμένες ζημιές που έχουν γίνει και στην Πάφο και έχουμε κάνει παραστάσεις και δεν έχω δει πουθενά να εξετάζεται η υπόθεση. Είναι μερικοί ιδιοκτήτες θερμοκηπίων τα οποία έχουν καταστραφεί τελείως. Μέσα λοιπόν στην εισήγηση τούτη θέλω να παρακαλέσω πολύ να συμπεριληφθεί και η ζημιά τούτη η οποία έχει γίνει και στην Πάφο και ιδιαίτερα στη Χλώρακα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε,

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι το ποσό των £500,000 εγκρίθηκε από την Κυβέρνηση Κυπριακού σαν άμεση βοήθεια στους πληγέντες.

Αναμένουμε δε βέβαια τώρα τη συμπλήρωση της εκτίμησης των ζημιών και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν.

Στο σημείο αυτό συμφωνώ με τον κ. Παπαδόπουλο και είναι αυτό που ήθελα να τονίσω ότι και άλλες περιοχές της Κύπρου πλήγηκαν από θεομηνίες και θα πρέπει να τύχουν και οι πληγέντες των άλλων περιοχών της ίδιας μεταχείρισης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι έκλεισε η συζήτηση.

Προχωρούμε στην ψήφιση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός Τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £500,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το επόμενο είναι «ο περί Κυρώσεως της Τροποποιήσεως (Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Θαλής Μιχαηλίδης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Μ. Χριστοφίδη

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση

αυτή κλήθηκαν κα παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση της Τροποποίησης (Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας, η οποία έγινε αποδεκτή από την Κυπριακή Δημοκρατία σύμφωνα με την υπ' αριθμό 28.524 και ημερομηνία 7 Μαΐου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα της πιο πάνω τροποποίησης απαιτείται για την κατά νόμο κύρωση αυτής.

Το υπό τροποποίηση Καταστατικό, το οποίο έχει επικυρωθεί από τη Βουλή με σχετική νομοθεσία του 1965 (Νόμος Αρ. 21 του 1965), προβλέπει τη δημιουργία Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας, απώτερος σκοπός του οποίου είναι η επαύξηση της συμβολής της ατομικής ενέργειας στην ειρήνη, υγεία και ευημερία όλου του κόσμου και η εξασφάλιση ότι η παρεχόμενη από αυτό αρωγή δε θα χρησιμοποιείται για εξυπηρέτηση στρατιωτικών σκοπών.

Με την τροποποίηση του πιο πάνω Καταστατικού σκοπείται η διεύρυνση της ομάδας των de facto μόνιμων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας από εννέα σε δέκα για την ένταξη σ' αυτή μιας μεγάλης πυρηνικής δύναμης, της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της πιο πάνω τροποποίησης, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Κυρώσεως της Τροποποίησης (Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις τροποποιήσεως. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κυρώσεως της Τροποποίησης

(Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, ο νόμος κυρούται.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί της Συμβάσεως διά την Διατήρησιν της Ευρωπαϊκής Αγρίας Ζωής και των Φυσικών Οικοτόπων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Θαλής Μιχαηλίδης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Μ. Χριστοφίδη

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Εξωτερικών, Εσωτερικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με τον προτεινόμενο νόμο σκοπεύεται η κύρωση της Σύμβασης για τη Διατήρηση της Ευρωπαϊκής Αγρίας Ζωής και των Φυσικών Οικοτόπων στην οποία η Κυπριακή Δημοκρατία αποφάσισε να συμμετάσχει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 19.902 και ημερομηνία 22 Ιανουαρίου 1981 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφισή από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου απαιτείται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης.

Με τη Σύμβαση αυτή αναλαμβάνεται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη η υποχρέωση προστασίας και διατήρησης της άγριας χλωρίδας, πανίδας και των φυσικών οικοτόπων τους, κυρίως δε των σπάνιων, τρωτών και απειλούμενων με αφανισμό ειδών των οποίων η προστασία απαιτεί τη συνεργασία πολλών Κρατών.

Ειδικότερα με τη Σύμβαση αυτή τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση της λήψης μέτρων για εφαρμογή εθνικής πολιτικής για τη διατήρηση της άγριας χλωρίδας, πανίδας και των φυσικών οικοτόπων και για την προαγωγή της εκπαίδευσης και διάδοσης πληροφοριών που αφορούν γενικά την άγρια ζωή.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών, χαιρετίζοντας την πιο πάνω Σύμβαση και υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την

κατά νόμο κύρωση αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμβάσεως. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Συμβάσεως διά την Διατήρησιν της Ευρωπαϊκής Αγρίας Ζωής και των Φυσικών Οικοτόπων (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Σύμβαση κυρωθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Σύμβαση κυρούται.

Το επόμενο είναι «Ο περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Θαλής Μιχαηλίδης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Μ. Χριστοφίδη

Εξεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Εξωτερικών και Εσωτερικών καθώς επίσης εκπρόσωποι της Ένωσης Δήμων Κύπρου, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος έχει υπογραφεί από την Κυπριακή Δημοκρατία, σύμφωνα με την υπ' αριθμό 27.438 και ημερομηνίες 31 Ιουλίου και 1 Αυγούστου 1986 και την υπ' αριθμό 27.488 και ημερομηνία 3 Σεπτεμβρίου 1986 Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του υπό συζήτηση νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση του πιο πάνω Χάρτη.

Με το Χάρτη αυτό, ο οποίος αποτελεί διεθνή πολυμερή σύμβαση περιφερειακού χαρακτήρα, σκοπείται η ανάληψη διεθνούς δέσμευσης από τα Συμβαλλόμενα Κράτη να ρυθμίζουν και να χειρίζονται τα ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον τρόπο που προβλέπει ο Χάρτης όπως και να υιοθετούν καθορισμένες από αυτόν αρχές και κανόνες που αφορούν το καθεστώς και τη λειτουργία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο εσωτερικό. Η υιοθέτηση του Χάρτη αυτού θεωρείται σημαντική για την ανάπτυξη και ενίσχυση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης και την εμπέδωση της δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η Κυπριακή Δημοκρατία, κατά την υπογραφή του πιο πάνω Χάρτη, αποφάσισε την εξαίρεσή της από την υποχρέωση εφαρμογής των διατάξεων του Χάρτη που σχετίζονται με τον καθορισμό των δημοτικών ορίων και την οικονομική αποζημίωση των τοπικών αντιπροσώπων (άρθρα 5 και 7(2)), θέματα τα οποία βρίσκονται σε αντίθεση με τις αντίστοιχες διατάξεις της εσωτερικής μας νομοθεσίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών, υιοθετώντας πλήρως τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση του πιο πάνω Χάρτη, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση του Χάρτη. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο κυρούται, όπως έχει τροποποιηθεί.

Το επόμενο είναι «Ο Κυρωτικός της Συμφωνίας με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας για Αμοιβαία Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Τίτλων Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Θαλής Μιχαηλίδης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσώπων τον κ. Μ. Χριστοφίδη

Εζεχίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σαββίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Εξωτερικών και Παιδείας, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση της Συμφωνίας για αμοιβαία αναγνώριση σχολικών και ακαδημαϊκών τίτλων μεταξύ της Κύπρου και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας, η οποία έχει εγκριθεί με την υπ' αριθμό 27.865 και ημερομηνία 24 Νοεμβρίου 1986 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση του πιο πάνω νομοσχεδίου από το Σώμα, απαιτείται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Συμφωνίας.

Με τη Συμφωνία αυτή σκοπείται η αμοιβαία αναγνώριση σχολικών και ακαδημαϊκών τίτλων μεταξύ της Κύπρου και της Λαϊκής Δημοκρατίας της

Γερμανίας με απώτερο στόχο την προώθηση και ανάπτυξη των φιλικών τους σχέσεων και τη συνεργασία τους στον τομέα της ανώτερης και τεχνικής εκπαίδευσης με βάση τους αντίστοιχους νόμους και κανονισμούς που ισχύουν σε κάθε χώρα.

Ειδικότερα, με τη Συμφωνία αυτή αναγνωρίζονται αμοιβαία τα απολυτήρια των Δημόσιων Σχολών Μέσης Εκπαίδευσης και τα διπλώματα του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου και της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου με τα αντίστοιχα πιστοποιητικά της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας για σκοπούς εισδοχής σε Πανεπιστήμια. Παράλληλα, τα προβλεπόμενα στη Συμφωνία διπλώματα και απολυτήρια αναγνωρίζονται αμοιβαία για σκοπούς εργοδότησης σε κυβερνητικούς, εμπορικούς, βιομηχανικούς ή άλλους οργανισμούς της κάθε χώρας.

Με βάση τη Διακοίνωση της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία έγινε αποδεκτή από την Κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της υπό επικύρωση Συμφωνίας, η αναγνώριση αλλοδαπού πιστοποιητικού, διπλώματος ή πτυχίου ανώτερης εκπαίδευσης θα παρέχει στον κάτοχό του τα δικαιώματα που απολαμβάνουν τα πρόσωπα τα οποία κατέχουν ημεδαπό πιστοποιητικό, δίπλωμα ή πτυχίο προς το οποίο το αλλοδαπό εκτιμάται ως ανάλογο. Περαιτέρω η ίδια διακοίνωση προβλέπει ότι η αναγνώριση αυτή για σκοπούς εξάσκησης επαγγέλματος, δεν απαλλάσσει τον κάτοχο του σχετικού τίτλου από την υποχρέωση συμμόρφωσής του με οποιουσδήποτε άλλους όρους για την εξάσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος οι οποίοι προβλέπονται από τις αρμόδιες Κυβερνητικές ή άλλες επαγγελματικές αρχές.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών, υιοθετώντας πλήρως τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πιο πάνω Συμφωνίας, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για την κατά νόμο κύρωση αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Συμφωνίας. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Κυρωτικός της Συμφωνίας με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας για Αμοιβαία Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Τίτλων Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Φαρμακοποιών (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Ψυχικής Υγείας Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Ο περί Εγγραφής Γεωπόνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Ο περί της Προσωρινής Νομοθεσίας (Παράτασις της Ισχύος) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Οι περί Επιτροπών Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Κανονισμοί του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(9) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 29/2/1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1987. (Αρ. 9 του 1987).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(10) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 10/3/1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1988 (Αρ. 20 του 1988) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1988, (Αρ. 21 του 1988).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(11) Ένταλμα Προκαταβολής με Αρ. 4/88 για ποσό £511,130 για την Ανέγερση του Νέου Νοσοκομείου Λεμεσού.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(12) Έγγραφα που αφορούν:

- (α) Την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και
- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί

Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(13) Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου:

(14) Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΔΗΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(15) Ο περί Περιορισμού των Επιβαρύνσεων που επιβάλλονται σε Οφειλέτες του Δημοσίου Νόμος του 1988.

(Πρόταση Νόμου κατατεθείσα από τον κ. Ευστάθιο Ευσταθίου, Βουλευτή Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ. Κ. ΕΔΕΚ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(16) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

(Πρόταση Νόμου κατατεθείσα από τον κ. Ευστάθιο Ευσταθίου, Βουλευτή Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ. Κ. ΕΔΕΚ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(17) Ο περί Μελισσοκομίας Νόμος του 1988.

(Πρόταση Νόμου κατατεθείσα από τον κ. Άριστο Χρυσστόμου, εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΚΟ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Γεωργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ': Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Μαρτίου 1986, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 20 Μαρτίου 1986.

«Η συνεχιζόμενη από μήνες ανομβρία δημιουργεί σοβαρότατα προβλήματα παγκύπρια για την Αγροτική Οικονομία και την Ύδατοπρομήθεια (Πόσιμο νερό).

Εκατοντάδες χιλιάδες σκάλες σιτηρά κινδυνεύουν, η δενδροκαλλιέργεια, η αμπελοκαλλιέργεια και η κτηνοτροφία αντιμετωπίζουν οξύτατα προβλήματα.

Οι κτηνοτρόφοι από μήνες είναι υποχρεωμένοι λόγω της έλλειψης χόρτου να αγοράζουν ξηρές τροφές για να συντηρήσουν τα ζώα τους.

Η λαχανοκαλλιέργεια και η πατατοκαλλιέργεια βρίσκονται σε απελπιστική κατάσταση. Οι διατρήσεις έχουν στερέψει, τα νερά αλμύρισαν και οι λάκκοι δεν έχουν καθόλου νερό στις περιοχές Κιτίου και Κοκκινοχωριών.

Εκατοντάδες γεωργοί στα Κοκκινοχώρια προσάγονται στα Δικαστήρια γιατί στέρεψαν οι διατρήσεις τους και θέλουν να ανορύξουν νέες διατρήσεις.

Οι υδατοφράκτες παγκύπρια έπιασαν ασήμαντα νερά. Ιδιαίτερα οι υδατοφράκτες Λευκάρων, Γερμασόγειας, Πολεμιδιών. Οι μικροί υδατοφράκτες δεν έπιασαν καθόλου νερό.

Γενικά η κατάσταση λόγω της ανομβρίας είναι δραματική και απελπιστική.

Ερωτούμε τα αρμόδια Υπουργεία:

- (1) Έχουν μελετηθεί και προγραμματιστεί μέτρα από την Κυβέρνηση γι' αυτή την κατάσταση που δημιουργείται λόγω της έλλειψης νερών;
- (2) Μελετήθηκαν συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση του οξυμμένου υδατικού προβλήματος (πόσιμου νερού);
- (3) Μελετήθηκαν μέτρα για την αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων για την επιβίωση της κτηνοτροφίας;
- (4) Γιατί δεν καλούνται οι Αγροτικές Οργανώσεις να υποβάλουν προτάσεις (εισηγήσεις) για την αντιμετώπιση της σοβαρής κατάστασης που δημιουργείται για την Κυπριακή οικονομία;
- (5) Ενόψει της σοβαρής κατάστασης που αντιμετωπίζουμε έχουν δοθεί οδηγίες να σταματήσουν οι διώξεις των γεωργών στις διάφορες πληγείσες περιοχές;»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Απριλίου 1986, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 3 Απριλίου 1986.

«Τα θέματα της ανομβρίας και οι σοβαρές επιπτώσεις τους όσον περνούν οι μέρες όλο και περισσότερο οξύνονται.

Ήδη τώρα έγινε γνωστό ότι χιλιάδες σκάλες αμπέλια επιτραπέζιων σταφυλιών λόγω της έλλειψης νερού κινδυνεύουν να καταστραφούν. Άλλες χιλιάδες σκάλες λαχανικά λόγω του ότι στέρεψαν οι διατρήσεις επίσης κινδυνεύουν. Το ίδιο γίνεται σε πάρα πολλές δενδρώδεις καλλιέργειες σε διάφορες περιοχές.

Η κατάσταση παγκύπρια έχει επιδεινωθεί.

Επιβάλλεται η λήψη προγραμματισμένων και άμεσων μέτρων σε όλες τις περιοχές.

Ερωτούμε τα αρμόδια Υπουργεία:

- (α) Έχουν μελετηθεί οι μεγάλες ανάγκες των διάφορων καλλιεργειών κατά περιοχή;
- (β) Έχουν εξασφαλιστεί από το Τμήμα Υδάτων τα απαιτούμενα μηχανήματα για ανόρυξη διατρήσεων για πόσιμα νερά και νερά για άρδευση των διάφορων περιοχών;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερωτήσεις ημερομηνιών 18 Μαρτίου 1986 και 3 Απριλίου 1986 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ανομβρίας, που παρατηρήθηκε το 1987, λήφθηκαν όλα τα ενδεικνύμενα μέτρα τα οποία συνέβαλαν στην απάμβλυνση των προβλημάτων υδατοπρομήθειας πόλεων και χωριών και στον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων της ανομβρίας στη γεωργοκτηνοτροφία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Απριλίου 1986, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Απριλίου 1986.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα αν είναι στις προθέσεις του να ικανοποιήσει το αίτημα των ιδιοκτητών γεωργικής γης στην τοποθεσία 'Αγία Βαρβάρα' Αργάκας να περιληφθεί η γη αυτή, σ' αυτή που θα αρδεύεται από το Υδατικό έργο Πόλης Χρυσοχούς.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Απριλίου 1986, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 3 Απριλίου 1986.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε τοποθετείται χρονολογικά η έναρξη άρδευσης των αγροτικών εκτάσεων Αργάκας από το υδατικό έργο Πόλης Χρυσοχούς.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 3 Απριλίου 1986 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Όση από την έκταση της περιοχής Αγίας Βαρβάρας του χωριού Αργάκας δεν περιλαμβάνεται στην Τουριστική Ζώνη Α ή Β θα καλυφθεί από το Έργο Χρυσοχούς. Η υπόλοιπη έκταση, που αρδεύεται τώρα από πηγή και έχει προβλήματα λόγω μειωμένης απόδοσης της πηγής και λόγω ύπαρξης βορίου στο νερό, θα ενισχυθεί με στόχο τη διάσωση υφισταμένων φυτειών.

Το υφιστάμενο Αρδευτικό Έργο Αργάκας αναμένεται να ενισχυθεί από το Φράγμα Ευρέτου πριν από την αρδευτική περίοδο του 1988. Η κατασκευή του αρδευτικού δικτύου της νέας περιοχής Αργάκας που θα καλυφθεί από το Έργο Χρυσοχούς υπολογίζεται να αρχίσει νωρίς τον ίδιο χρόνο και να περατωθεί μέσα στον ίδιο χρόνο.

Η παραχώρηση νερού από το Φράγμα Ευρέτου για άρδευση περιοχών της Γιόλου δεν είναι δυνατή, γιατί η περιοχή της Γιόλου βρίσκεται πολύ ψηλά και για την κάλυψή της χρειάζεται άντληση, πράγμα που καθιστά την άρδευση οικονομικά ασύμφορη. Το νερό του Φράγματος έχει ήδη δεσμευθεί για την άρδευση περιοχών σε χαμηλότερα υψώματα χωρίς άντληση.

Η ενίσχυση των υδατινών πόρων της Γιόλου θα εξετασθεί εκ νέου μέσα στα πλαίσια της μελετωμένης κατασκευής πρόσθετων αρδευτικών έργων στην περιοχή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 1986, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου και ληφθείσα στις 18 Απριλίου 1986.

«Από το 1980 η κοινότητα Ορόκλινης απαιτεί το διαχωρισμό οικοπέδων σε χαλίτικη γη για την ανέγερση κτηνοτροφικών υποστατικών χωρίς να της δίδεται καμιά σαφής απάντηση.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

Πότε θα προχωρήσει στο διαχωρισμό και παραχώρηση των οικοπέδων για ανέγερση κτηνοτροφικών υποστατικών;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 1986 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου.

«Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, μετά από πολλές προσπάθειες και σε συνεργασία με το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και το Συμβούλιο Βελτιώσεως της Ορόκλινης, έχει προβεί στο διαχωρισμό 9 οικοπέδων σε χαλίτικη γη κοντά στο χωριό. Επίσης σε συνεργασία με το Συμβούλιο Βελτιώσεως της Κοινότητας, έχει προβεί στην επιλογή των κτηνοτρόφων στους οποίους θα παραχωρηθούν τα κτηνοτροφικά οικόπεδα. Τόσο η μεταφορά νερού όσο και η διάνοιξη δρόμων αναλήφθηκαν από το ίδιο το Συμβούλιο Βελτιώσεως της Κοινότητας.

Αναφέρεται τέλος ότι, αν στο μέλλον υπάρξει ανάγκη για περισσότερα κτηνοτροφικά οικόπεδα, υπάρχει και άλλο τεμάχιο χαλίτικης γης που μπορεί να διαχωριστεί σε κτηνοτροφικά οικόπεδα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1986, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λευκωσίας κ.κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και Ευστάθιο Ευσταθίου και ληφθείσα στις 27 Σεπτεμβρίου 1986.

«Ένα σοβαρό πρόβλημα για το χωριό Ξυλιάτος είναι ότι χαλούν οι βαλβίδες των δεξαμενών που παίρνουν νερό από το φράκτη, με αποτέλεσμα να ξεχειλίζουν τα ντεπόζιτα και να χάνονται μεγάλες ποσότητες νερού που στο πέρασμά του προκαλεί τεράστιες καταστροφές στις αναβαθμίδες του εδάφους και τους δρόμους.

Πώς βλέπει η Κυβέρνηση το σοβαρό αυτό πρόβλημα και τι μέτρα προτίθεται να πάρει για αντιμετώπισή του;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1986 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λευκωσίας κ.κ. Τ. Χατζηδημητρίου και Ευστάθιο Ευσταθίου.

«Ύστερα από επίλυση διαφόρων σοβαρών τεχνικών προβλημάτων που είχαν αναφύει, άρχισε η κατασκευή των αναγκαίων έργων για την αντιμετώπιση του προβλήματος που προέκυψε σε σχέση με τη λειτουργία των δεξαμενών πιεζοθραύσεως του φράγματος Ξυλιάτου. Τα έργα αυτά έχουν τώρα ολοκληρωθεί.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα στις 19 Φεβρουαρίου 1987.

«Το θέμα της παραγωγής, της διάθεσης, της εμπορίας και των τιμών είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η γεωργοκτηνοτροφική μας οικονομία.

Τα κυριότερα προβλήματα είναι τα ψηλά κόστη παραγωγής και οι τιμές που διατίθενται στην αγορά.

Έχουμε τα πανύψηλα κόστη παραγωγής (διπλάσια και τριπλάσια) λόγω νερών, λιπασμάτων, εργατικών, ναύλων και άλλων παραγόντων.

Αποταθήκαμε πολλές φορές στην Κυβέρνηση και εισηγήθήκαμε μέτρα για τη μείωση των κόστων παραγωγής.

Τώρα που μελετάται η Τελωνειακή Ένωση Κύπρου — ΕΟΚ, αν γίνει τελικά, θα αντιμετωπίσουμε σοβαρότερες δυσκολίες.

Ερωτούμε τα αρμόδια Υπουργεία:

- (α) Μελετάται το σοβαρό πρόβλημα των ψηλών κόστων παραγωγής;
- (β) Μελετάται η εισήγηση των Αγροτικών Οργανώσεων για ίδρυση Μικτής Επιτροπής από την Κυβέρνηση και τις Αγροτικές Οργανώσεις για μελέτη των ψηλών κόστων παραγωγής των προϊόντων μας;
- (γ) Πώς μελετάται και πώς αντιμετωπίζεται το θέμα των κόστων παραγωγής των γεωργοκτηνοτροφικών μας προϊόντων;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1987, του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Σε σχέση με τα ερωτήματα Α και Γ, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και γενικά η Κυβέρνηση προωθεί διάφορα σχέδια και μέτρα πολιτικής που βασικά στοχεύουν στη μεγιστοποίηση του εισοδήματος των γεωργοκτηνοτρόφων. Τα σχέδια και μέτρα αυτά λαμβάνουν διάφορες μορφές και στρέφονται προς διάφορες κατευθύνσεις μια από τις οποίες είναι η αύξηση της παραγωγικότητας που έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους παραγωγής.

Ανάμεσα στα σχέδια και μέτρα που το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προωθεί για την αύξηση της παραγωγικότητας είναι:

- (1) Ανάπτυξη των υδάτινων πόρων και προώθηση της Χρήσης Βελτιωμένων Συστημάτων Άρδευσης (Β.Σ.Α.). Ως γνωστό το νερό και η χρήση Β.Σ.Α. αυξάνουν στο πολλαπλάσιο την παραγωγικότητα του εδάφους.
- (2) Προώθηση της εφαρμογής αναδασμού και της κατασκευής εγγειοβελτιωτικών έργων που αυξάνουν την παραγωγικότητα της γης.
- (3) Εισαγωγή νέων τεχνολογικών μεθόδων που αυξάνουν την παραγωγικότητα όπως η κατασκευή θερμοκηπίων, η χρήση βελτιωμένων ποικιλιών φυτών και φυλών ζώων, η ορθολογιστική χρήση λιπασμάτων και φαρμάκων η ισοζυγισμένη διατροφή των ζώων, η εκμηχάνιση εργασιών και η βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας των γεωργών.

Προς το σκοπό γρήγορης διάδοσης των νέων τεχνολογικών μεθόδων και διαδικασιών στη γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή, που αυξάνουν την παραγωγι-

κόττητα και μειώνουν το κόστος παραγωγής, γίνεται συνεχής επιμόρφωση των γεωργών και εφαρμόζονται διάφορα σχέδια που προνοούν δάνεια με ευνοϊκούς όρους ή και επιδιορθώσεις και δωρεάν τεχνική βοήθεια.

Όσον αφορά την εισήγηση που αναφέρεται έμμεσα στο Ερώτημα Β, για την ίδρυση Μικτής Επιτροπής από την Κυβέρνηση και τις Αγροτικές Οργανώσεις για μελέτη των κόστων παραγωγής, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων πιστεύει ότι αυτό δεν χρειάζεται να γίνει γιατί υπάρχει Συμβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας η οποία προεδρεύεται από τον Υπουργό Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και στην οποία συμμετέχουν οι Αγροτικές Οργανώσεις. Μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής αυτής εντάσσεται και το θέμα του κόστους παραγωγής των γεωροκτηνοτροφικών προϊόντων. Ήδη η πιο πάνω Επιτροπή εξέτασε στο παρελθόν το όλο θέμα σε ειδική σύσκεψη. Σαν αποτέλεσμα της σύσκεψης αυτής, ορίστηκε τεχνική Επιτροπή από αγροοικονομολόγους του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και του Γραφείου Προγραμματισμού που ανέλαβε να υποβάλει σύντομα τεκμηριωμένη μελέτη. Μετά την υποβολή της μελέτης, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σκοπεύει να επαναφέρει το θέμα των κόστων παραγωγής στην πιο πάνω Συμβουλευτική Επιτροπή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 21 Μαρτίου 1987.

«Ο παγετός και τα χιόνια έπληξαν την περιοχή Πιτσιλιάς και κατάστρεψαν εξολοκλήρου κάθε μορφή καλλιέργειας.

Στα οπωροφόρα δέντρα που πλήγησαν στο στάδιο της ανθοφορίας τους η καταστροφή που προέκυψε είναι τέτοιας έκτασης που θα έχει επιπτώσεις και στην επόμενη ή και επόμενες παραγωγικές χρονιές.

Οι κάτοικοι της περιοχής ζουν κάτω από δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης και με πολύ χαμηλά εισοδήματα.

Ποια μέτρα βοήθειας προς τους δυσπραγούντες κατοίκους της Πιτσιλιάς μελετά το κράτος να πάρει;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαρτίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Το ποσοστό της ζημιάς που προκλήθηκε από παγετό δεν ήταν ομοιόμορφο και όπως συμβαίνει σε παρόμοιες περιπτώσεις ποικίλλει ανάλογα με το υψόμετρο, την τοπογραφία του εδάφους την ποικιλία των δένδρων και το στάδιο της άνθησης. Κατά συνέπεια δεν ήταν δυνατό να γίνει εκτίμηση πάνω σε ατομική βάση αφού ο αριθμός των δένδρων που επηρεάστηκαν ήταν γύρω στο μισό εκατομμύριο.

Για βοήθεια των κοινοτήτων που πλήγηκαν περισσότερο μελετάται το ενδεχόμενο να παραχωρηθεί οικονομική βοήθεια πάνω σε κοινοτική βάση π.χ. διάνοιξη και επιδιόρθωση αγροτικών δρόμων, με κριτήρια την οικονομική κατάσταση του χωριού, το ύψος της ζημιάς κλπ., και με σκοπό την παραπέρα ανάπτυξη των κοινοτήτων και το κοινό όφελος.

Σημειώνεται ότι οι ζημιές δεν θα έχουν επιπτώσεις στην παραγωγή των επόμενων χρόνων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Νίκο Αναστασιάδη, Αυγερινό Παπαρέ και Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 26 Μαρτίου 1987.

«Το σχέδιο Αναπτύξεως Κρασοχωριών έχει εξαγγελθεί προ καιρού αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Γιατί καθυστερεί η υλοποίηση του πιο πάνω σχεδίου;
- (β) Πότε προγραμματίζεται η έναρξη και αποπεράτωσή του;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Ν. Αναστασιάδη, Α. Παπαρέ και Κ. Ερωτοκρίτου.

«Οι τεχνοοικονομικές μελέτες για τα υδατικά έργα του Σχεδίου Αναπτύξεως Κρασοχωριών αναθεωρήθηκαν υπό το φως νεότερων δεδομένων και αναμένεται ότι νωρίς το 1988 θα ολοκληρωθούν οι μελέτες για όλα τα έργα, ώστε να καταστεί δυνατή η λήψη αποφάσεων ως προς την υλοποίησή τους. Ήδη στα πλαίσια των Προϋπολογισμών Αναπτύξεως γίνεται πρόνοια για την εκτέλεση μερικών από τα έργα που προβλέπονται από το Σχέδιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 6 Μαΐου 1987.

«Πριν από ένα περίπου χρόνο το ένα από τα πέντε μέλη της Αρχής Αδειών παραιτήθηκε από τη θέση του με αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόβλημα απαρτίας στις συνεδριάσεις της Αρχής, γεγονός που συντελεί στην καθυστέρηση της προώθησης των υποθέσεων του κοινού.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για ποιο λόγο δεν διορίστηκε μέχρι τώρα αντικαταστάτης του παραιτηθέντος μέλους της Αρχής Αδειών και πότε πρόκειται να διοριστεί.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 6 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Η θητεία του Πρόεδρου και των μελών της Αρχής Αδειών λήγει, σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με Αρ. 28.509 και ημερ. 29 και 30 Απριλίου, 1987 στις 30 Απριλίου, 1988. Αναμένεται πως η πλήρωση της θέσης του μέλους που έχει παραιτηθεί θα γίνει μέχρι τις 30.4.1988, ότε και θα διορισθούν τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα λοιπά μέλη της Αρχής για την επόμενη θητεία τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 14 Μαΐου 1987.

«Είναι γνωστό ότι οι Κυπριακές Αερογραμμές προσλαμβάνουν πιλότους που έχουν άδεια μόνο από τη Μεγάλη Βρετανία. Νοούμενου ότι και άλλες χώρες, ιδιαίτερα οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Σοβιετική Ένωση, κ.α. είναι εξίσου

προηγμένες στην αεροπλοΐα και οι άδειες που χορηγούν σε πιλότους δεν είναι κατώτερες σε αξία, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, γιατί να υπάρχει αυτή η διάκριση, αφού και οι πιλότοι με μη Βρετανικές άδειες υπόκεινται σε έλεγχο ανά εξάμηνο;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

- (α) Οι Κυπριακές Αερογραμμές έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται με τους Νόμους και Κανονισμούς της Δημοκρατίας, σ' ότι αφορά τη λειτουργία των αεροσκαφών τους, που είναι εγγεγραμμένα στο Κυπριακό ηολόγιο, και την έκδοση αδειών τεχνικού και άλλου προσωπικού, περιλαμβανομένων και χειριστών αεροσκαφών.
- (β) Το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας, επειδή δε διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό για την άσκηση του απαιτούμενου ελέγχου στα αεροσκάφη των Κυπριακών Αερογραμμών, όπως προβλέπεται στο Παράρτημα 6 'Λειτουργία Αεροσκαφών' της Σύμβασης Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας, έχει συνάψει συμφωνία με την Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας του Ηνωμένου Βασιλείου, βάσει της οποίας η εν λόγω Αρχή αναλαμβάνει, εκ μέρους του Τμήματος, τον έλεγχο και την επιθεώρηση των αεροσκαφών των Κυπριακών Αερογραμμών καθώς και του τεχνικού προσωπικού τους, για σκοπούς εξασφάλισης και διατήρησης υψηλού επιπέδου ασφάλειας.
- (γ) Ο έλεγχος και η επιθεώρηση της λειτουργίας των αεροσκαφών των Κυπριακών Αερογραμμών γίνεται σύμφωνα με τους περί Πολιτικής Αεροπορίας Κανονισμούς του Ηνωμένου Βασιλείου, στους οποίους καθορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα προσόντα και οι όροι απασχόλησης των χειριστών. Βάσει των Κανονισμών αυτών, που έχουν υιοθετηθεί από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας για τα αεροσκάφη των Κυπριακών Αερογραμμών, ουδείς δύναται να εκτελεί καθήκοντα χειριστή αεροσκαφών εκτός αν είναι κάτοχος άδειας χειριστή, που έχει εκδοθεί ή επικυρωθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών αυτών. Κατά συνέπεια τα μόνα αποδεκτά προσόντα για την πρόσληψη χειριστών αεροσκαφών στις Κυπριακές Αερογραμμές είναι οι άδειες 'Commercial Pilots Licences and Instrument Rating' του Ηνωμένου Βασιλείου».

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 20 Μαΐου 1987.

«Πώς σκέφτεται η Κυβέρνηση να αντιμετωπίσει τα αιτήματα των νοικοκυρών όπως έχουν διατυπωθεί σε σχετικό υπόμνημα της οργάνωσης;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Δικαιοσύνης σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Στα πλαίσια της Κυβερνητικής πολιτικής για εφαρμογή της αρχής της ισότητας ανδρών και γυναικών λαμβάνεται σειρά μέτρων που βελτιώνουν τη θέση όλων ανεξαιρέτα των γυναικών και συνεπώς και των οικοκυρών.

Η εξάλειψη, για παράδειγμα, των προκαταλήψεων που υπάρχουν σε βάρος της γυναίκας, με την κατάλληλη διαφώτιση και ενημέρωση μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των μέσων μαζικής επικοινωνίας, σίγουρα αφορά όλες τις γυναίκες.

Το ίδιο και η αναθεώρηση και εκσυγχρονισμός του Οικογενειακού Δικαίου που προωθεί η Κυβέρνηση. Η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή Οικογενειακού Δικαίου που συστάθηκε για το σκοπό αυτό συμπλήρωσε τη μελέτη της και υπέβαλε την έκθεσή της, η αξιολόγηση της οποίας ανατέθηκε σε Υπουργική επιτροπή.

Τα κεφάλαια που αφορούν την Υιοθεσία, τη Συγγένεια και Νομική Υπόσταση Τέκνων και τις Σχέσεις Γονέων και Τέκνων και θέματα Διατροφής παραπέμφθηκαν ήδη στην Εισαγγελία για νομοτεχνική επεξεργασία.

Το νέο Οικογενειακό Δίκαιο θα διαπνέεται από την αρχή της ισοτιμίας των συζύγων και θα εκφράζει τις σύγχρονες αντιλήψεις και τάσεις που πρέπει να επικρατούν στις προσωπικές και περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και στις σχέσεις των γονέων και παιδιών.

Πέραν αυτών, η Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι οι οικοκυρές αντιμετωπίζουν ιδιάζοντα προβλήματα τα οποία μελετούνται με σκοπό να εξευρεθούν τρόποι απόμβλυσής τους, μέσα στα πλαίσια μιας προσπάθειας για αναγνώριση της κοινωνικής τους προσφοράς.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Μαΐου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Κατζηδημητρίου.

1. Συνταξιοδότηση των οικοκυρών:

Κατά καιρούς οι οργανώσεις των οικοκυρών και άλλες γυναικείες οργανώσεις ήγειραν θέμα συνταξιοδότησης των οικοκυρών. Το αίτημα αυτό παραπέμφθηκε στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο εξέτασε τη δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης των οικοκυρών, έτσι που να μπορούν να εξασφαλίσουν σύνταξη από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η γενική άποψη του Συμβουλίου ήταν ότι η προαιρετική ασφάλιση, με την έννοια ότι θα αφεθεί στην ίδια την οικοκυρά να επιλέξει αν θα υπαχθεί στο Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή όχι, θα πρέπει να αποκλειστεί, γιατί θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η προαιρετική ασφάλιση των οικοκυρών θα είχε ως αποτέλεσμα την πληρωμή εισφορών μόνο από οικοκυρές που πλησιάζουν τη συντάξιμη ηλικία και έτσι το βάρος της χρηματοδότησης των συντάξεων θα επωμίζονταν οι εργαζόμενοι γενικά. Εξάλλου, σημειώνεται ότι ένας μεγάλος αριθμός οικοκυρών, οι οποίες, προτού περιοριστούν στα καθήκοντα της οικοκυράς, είχαν ασφάλιση ως εργαζόμενες, έχουν δικαίωμα προαιρετικής ασφάλισης, αλλά δεν του κάμνουν χρήση.

Παράλληλα, το Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξέτασε κατά πόσο θα ήταν σκόπιμο να επεκταθεί η υποχρεωτική ασφάλιση σε όλες γενικά τις οικοκυρές. Όμως, και η λύση αυτή δεν επιλέχθηκε γιατί θα επιβάρυνε τα οικογενειακά εισοδήματα με εισφορές, γεγονός που δεν θα γινόταν αποδεκτό από τους ενδιαφερομένους.

Το θέμα της συνταξιοδότησης των οικοκυρών εξετάστηκε ξανά σε κοινή συνεδρία του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος και του Συμβουλίου

Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις 20/1/1987, στην οποία τα δυο Σώματα επαναβεβαίωσαν την αρχική θέση του Συμβουλίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τέλος, τονίζεται ότι με τα πιο πάνω δεν πρέπει να εκληφθεί ότι οι οικοκυρές δεν τυγχάνουν καθόλου προστασίας από το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, γιατί αυτές προστατεύονται έμμεσα από την ασφάλιση του συζύγου τους με σύνταξη χηρείας, σε περίπτωση θανάτου του, και καταβολή αύξησης σ' αυτόν για τη σύζυγό του, όταν παίρνει σύνταξη γήρατος ή άλλη παροχή κοινωνικών ασφαλίσεων. Σημειώνεται ότι, με πρόσφατη τροποποίηση του νόμου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έχει δοθεί εξουσία στο Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, να πληρώνει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την αύξηση για εξαρτώμενη σύζυγο στην ίδια.

2. Εντευκτήρια και ψυχαγωγία για την τρίτη ηλικία:

Πάγια πολιτική του Τμήματος Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι η ενθάρρυνση της εθελοντικής πρωτοβουλίας για ίδρυση και λειτουργία κοινωνικών υπηρεσιών και ιδρυμάτων εκεί που θα διαπιστωθεί ότι υπάρχει τέτοια ανάγκη, με την παροχή τεχνικής και οικονομικής βοήθειας, μέσω του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών. Μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων και προτεραιοτήτων του Σχεδίου αυτού, το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι πρόθυμο να συνεργαστεί με το Σύνδεσμο Οικοκυρών για ίδρυση και λειτουργία εντευκτηρίων για την τρίτη ηλικία, όπου διαπιστωθεί ότι χρειάζονται τέτοιες υπηρεσίες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Μαΐου 1987.

«Δεδομένου πως σημειώθηκε σχετική καθυστέρηση στη μετατροπή των αγροτεμαχίων της περιοχής Γεωργιάδη σε οικόπεδα — που η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων της είναι πρόσφυγες κι' ανήγειραν με δικά τους έξοδα τις οικιστικές τους μονάδες, εξοικονομώντες έτσι έμμεσα μεγάλα χρηματικά ποσά για το κράτος — μ' αποτέλεσμα ν' αναστέλλεται και η γενικότερη αναπτυξιακή πορεία του οικισμού, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή σε ποιο στάδιο βρίσκεται το όλο θέμα.

Πρόσθετα παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πάνω στο στάδιο που βρίσκεται το θέμα της επίσπευσης της σύνδεσης της περιοχής με το γενικότερο σχέδιο υδατοπρομήθειας της πρωτεύουσας, στο οποίο πρόσφατα η περιοχή συμπεριλήφθηκε.

Τέλος παρακαλείται το Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν σκοπεύει να προωθήσει την έκδοση καλυπτικής άδειας για τις ανεγειρόμενες νέες οικιστικές μονάδες — για αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος των κατοίκων — μέχρι την οριστική μετατροπή των αγροτεμαχίων σε οικόπεδα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 3 Οκτωβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται το θέμα του επίσημου διαχωρισμού των οικοπέδων των αγροτεμαχίων Γεωργιάδη (στις Κόκκινες, Λευκωσίας) — που οι πλείστοι

κάτοικοί τους είναι πρόσφυγες — ενόψει από τη μια και των επισήμων διαβεβαιώσεων πως το θέμα θα διευθετείτο το αργότερο μέχρι το τέλος του περασμένου μήνα, αλλά και των δυσχερειών, από την άλλη, που οι κάτοικοι αντικρύζουν στις αιτήσεις και τα διαβήματα δανειοδότησής τους.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερωτήσεις ημερομηνιών 21 Μαΐου 1987 και 3 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- «(α) Ο Δήμος Στροβόλου με πρόσφατη απόφασή του εγκρίνει τη μετατροπή των αγροτεμαχίων σε οικοπέδα,
- (β) η περιοχή έχει ενταχθεί στα όρια του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας και ήδη το Σ.Υ.Α. διεξάγει μελέτη για την κάλυψη όλων των περιοχών που έχουν ψηλότερο υψόμετρο από τις δεξαμενές, η οποία αναμένεται να συμπληρωθεί σύντομα και ακολούθως να προωθηθεί η εκτέλεση των κατάλληλων έργων,
- (γ) η έκδοση καλυπτικών αδειών οικοδομής για τις κατοικίες που έχουν κτισθεί προωθείται από το Δήμο Στροβόλου, και
- (δ) με τη μετατροπή των αγροτεμαχίων σε οικοπέδα και την περίληψή τους μέσα στα όρια του Σ.Υ.Α. έχουν ουσιαστικά αρθεί τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν για την έκδοση των αδειών.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφέρειας Αμμοχώστου και Λεμεσού κ.κ. Δημήτρη Ηλιάδη και Ιάκωβο Κατσουνωτό, αντίστοιχα, και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Το Υπουργικό Συμβούλιο έχει αποφασίσει την κατασκευή των δύο επιπρόσθετων λωρίδων του παρακαμπτήριου δρόμου Λεμεσού—Πάφου.

Επειδή υπάρχουν πληροφορίες ότι πιθανόν να γίνει ανάθεση του έργου χωρίς να ζητηθούν προσφορές, ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή αν οι πιο πάνω πληροφορίες αληθεύουν και εάν και τότε θα ζητηθούν οι σχετικές προσφορές.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφερειών Αμμοχώστου και Λεμεσού κ.κ. Δημήτρη Ηλιάδη και Ιάκωβου Κατσουνωτού, αντίστοιχα.

«Το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφασή του αρ. 29.261 ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου, 1987, ενέκρινε την ανάθεση στην Εταιρεία MEDCON CONSTRUCTION LTD των εργασιών για την κατασκευή των πρόσθετων λωρίδων στην επέκταση του Παρακαμπτήριου μέχρι την Ερήμη.

Η ανάθεση των επιπρόσθετων αυτών εργασιών στον Εργολάβο του Έργου κρίθηκε συμφέρουσα για το Δημόσιο για τους εξής λόγους:

- (α) Η αναβολή της εκτέλεσης των εργασιών μέχρι την παράδοση του Έργου και η ζήτηση νέων προσφορών θα σήμαινε καθυστέρηση στην έναρξη και συμπλήρωση των εργασιών για τις δυο πρόσθετες λωρίδες ενώ παράλληλα θα αύξανε το κόστος λόγω παρεμβολών από την τροχαία κίνηση κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λόγω αναγκαίων ανακατασκευών στο Έργο.

- (β) Το εργοτάξιο με βάση το Συμβόλαιο ευρίσκεται υπό την κυριότητα του Εργολάβου (MEDCON CONSTRUCTION LTD) και τυχόν ταυτόχρονη ανάθεση των πρόσθετων εργασιών σε άλλο Εργολάβο θα δημιουργούσε περιπλοκές λόγω εμπλοκής δύο Εργολάβων στο ίδιο εργοτάξιο.
- (γ) Ο Εργολάβος (MEDCON CONSTRUCTION LTD) λόγω της εκτέλεσης των πρόσθετων εργασιών, θα έπρεπε να τροποποιήσει το πρόγραμμα εργασίας του, παραλείποντας ορισμένες εργασίες.
- (δ) Οι τιμές που περιλαμβάνονται στη Συμφωνία για την ανάθεση των εργασιών στον Εργολάβο του Έργου θεωρούνται λογικές και συμφέρουσες».

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 4 Ιουνίου 1987.

«Η κοινότητα Χούλου ισχυρίζεται ότι ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών πριν δυο χρόνια σε περιφερειακή σύσκεψη στη Τσαδά υποσχέθηκε ότι το κράτος θα αναλάβει το χρέος του αρδευτικού έργου της, πράγμα το οποίο δεν έχει γίνει.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζεται αυτός ο ισχυρισμός και το αίτημα της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σας πληροφορώ ότι έγιναν αρκετές συμβιβαστικές προτάσεις για λύση του προβλήματος που αντιμετωπίζει το Αρδευτικό Τμήμα 'Φυλλαρωτός' Χούλου, αλλά η Αρδευτική Επιτροπή τις απέρριψε.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 16 Ιουνίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι στην Αγία Νάπα οι εξουσίες που έχει το Συμβούλιο Βελτιώσεως χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό για δυσμενή διάκριση σε βάρος πολιτικά αντιφρονούντων πολιτών και προς το σκοπό ενίσχυσης συγκεκριμένου πολιτικού κόμματος.

Επειδή γνωρίζω ότι κάτοικος που είχε εναντίον του ποινική δίωξη από το Συμβούλιο Βελτιώσεως Αγίας Νάπας, αυτή τελικά αποσύρθηκε αφού αυτός μετατράπηκε σε έφορο ποδοσφαίρου του σωματείου ΑΠΕΑΝ.

Ερωτάται η Αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει το Σώμα:

- (α) Εάν γνωρίζει την απaráδεκτη ως άνω κατάσταση και
 (β) εάν προτίθεται να πάρει μέτρα προς παρεμπόδιση της στο μέλλον.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σας πληροφορώ ότι την ποινική δίωξη εναντίον κατοίκου της Αγίας Νάπας για το ότι έριξε ακάθαρτα νερά σε δημόσιο δρόμο χειρίστηκε ο δικηγόρος του

οικείου Συμβουλίου Βελτιώσεως, το οποίο έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα για τέτοια θέματα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 16 Ιουνίου 1987.

«Παρατηρείται ότι στην κοινότητα Αγίας Νάπας απουσιάζουν σχεδόν πλήρως οι ονομασίες δρόμων που να αναφέρονται σε ήρωες του τετράχρονου απελευθερωτικού μας αγώνα. Αντί τούτου διαπιστώνεται ότι διάφοροι δρόμοι φέρουν ονόματα που συνδέθηκαν με τις μαύρες ημέρες του συμμοριτοπολέμου, όπως π.χ. του 'Αρη Βελουχιώτη, Μπελογιάννη και άλλων, προκαλώντας έτσι τον εθνικόφρονα κόσμο της κοινότητας αλλά και ολόκληρο τον εθνικόφρονα Κυπριακό λαό που κατά τους καλοκαιρινούς μήνες παραθερίζει στο τουριστικό τούτο χωριό.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Εάν γνώριζε για την απαράδεκτη αυτή κατάσταση και από πότε;
- (β) Εάν γνώριζε, γιατί δεν έλαβε τα ενδεδειγμένα μέτρα; και
- (γ) Εάν προτίθεται να πάρει διορθωτικά μέτρα της καταστάσεως αυτής.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

Σχετικά με τις ονομασίες δρόμων στην Αγία Νάπα, σας πληροφορώ ότι σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία — ο περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτιώσεις) Νόμος — η πρωτοβουλία για την ονομασία δρόμων στις περιοχές των Συμβουλίων Βελτιώσεως ανήκει στα οικεία Συμβούλια.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 23 Ιουνίου 1987.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Ξυλοτύμπου της Επαρχίας Λάρνακας αντι-μεταπίζουν μεταξύ άλλων τα εξής προβλήματα:

- (α) Ενώ εκκρεμούν πάρα πολλές αιτήσεις για εγκατάσταση τηλεφώνων στη Β' φάση, δεν κτίστηκε ακόμη ο σταθμός γιατί υπάρχει διαφορά της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου με τους ιδιοκτήτες της γης που επελέγη για την ανέγερση του σταθμού, ενώ υπάρχει προσφερόμενη προς το σκοπό αυτό χαλίτικη και άλλη ιδιωτική γη.
- (β) Πλησίον των κτηνοτροφικών ζωνών και σε απόσταση δύο στρεμμάτων υπάρχουν δύο κτηνοτροφικές μονάδες των οποίων οι ιδιοκτήτες είναι φτωχοί βιοπαλαιστές και σύρονται στα Δικαστήρια.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Υπάρχει οποιοδήποτε τεχνικό ή άλλο πρόβλημα ώστε η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου να εμμένει στην ανέγερση του σταθμού στην ήδη επιλεγείσα ιδιωτική γη, ή είναι δυνατή η ανέγερση του σταθμού στη χαλίτικη ή άλλη ιδιωτική γη η οποία προσφέρεται; Αν ναι, γιατί δεν γίνονται τα κατάλληλα διαβήματα προς αυτή την κατεύθυνση ώστε να αποφευχθεί άλλη καθυστέρηση;

(β) Υπάρχει πρόθεση επεκτάσεων των κτηνοτροφικών ζωνών ώστε να καλυφθούν οι πιο πάνω δύο κτηνοτροφικές μονάδες; Εάν όχι, γιατί;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Αναφορικά με το θέμα της ανέγερσης του τηλεφωνικού κέντρου Ξυλοτύμπου, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων τα ακόλουθα:

Αρχικά η Αρχή επέλεξε ως χώρα ανέγερσης του τηλεφωνικού κέντρου Ξυλοτύμπου τα τεμάχια 286 και 286/1 τα οποία κρίθηκαν τα πιο κατάλληλα για το σκοπό αυτό. Με το ναυάγιο των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Αρχής και των ιδιοκτητών της γης, οι οποίοι αρνούνταν να πωλήσουν τα δύο αυτά τεμάχια, η Αρχή, ύστερα από έρευνα βρήκε άλλο κατάλληλο τεμάχιο μέσα στο χωριό, το οποίο και αγόρασε από τους ιδιοκτήτες τους.

Ήδη άρχισε η ανέγερση του αγροτικού τηλεφωνικού κέντρου μέσα στο τεμάχιο αυτό και αναμένεται ότι το κέντρο θα συμπληρωθεί μέχρι το τέλος του 1988 οπότε θα αρχίσει η εγκατάσταση τηλεφώνων στα σπίτια της Κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων κατέβαλε αρκετές προσπάθειες σε συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία (Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως) για την αναθεώρηση των υφιστάμενων κτηνοτροφικών ζωνών της περιοχής Ξυλοτύμπου.

Αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών είναι η έκδοση της άδειας οικοδομής για τον ένα κτηνοτρόφο ήτοι τον κ. Χριστόδουλο Πολυδώρου. Όσον αφορά την έκδοση άδειας οικοδομής για τα κτηνοτροφικά υποστατικά του κ. Στέλιου Ιωάννου αναφέρεται ότι το αρμόδιο Τμήμα (Τμήμα Αρχαιοτήτων) έχει σοβαρές επιφυλάξεις, γιατί βρισκονται κοντά στα εξωκλήσια Αγ. Ιωνά και Αγ. Βασιλείου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Ιουνίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Μακρίδη και ληφθείσα στις 2 Ιουλίου 1987.

«Η συνεχιζόμενη για άγνωστους λόγους παραμονή του πρώην Επάρχου Λάρνακας κ. Ζαπίτη στην επίσημη κατοικία Επάρχου είναι παράνομη και συνιστά σκάνδαλο.

Στις 3.3.1986 η Επιτροπή Δημοσίας Υπηρεσίας ύστερα από απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ακύρωσε το διορισμό του κ. Ζαπίτη σαν Επάρχου Λάρνακας.

Στις 7.4.1987 η ίδια επιτροπή διόρισε τον κ. Ανδρέα Μαντοβάνη Έπαρχο Λάρνακας και αναπληρωτή Έπαρχο Αμμοχώστου ο οποίος εξακολουθεί να διαμένει σε κατοικία την οποία νοικιάζει η Κυβέρνηση £200 το μήνα.

Ερωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

(α) Έχει ειδοποιηθεί ο κ. Ζαπίτης επίσημα από την αρμόδια κρατική υπηρεσία να εγκαταλείψει την επίσημη κατοικία του Επάρχου Λάρνακας;

- (β) Εάν έχει ειδοποιηθεί και αρνείται να συμμορφωθεί, ποια πειθαρχικά μέτρα έχουν ληφθεί εναντίον του;
- (γ) Εάν δεν έχει ειδοποιηθεί μέχρι σήμερα να εγκαταλείψει την κατοικία, πράγμα που συνιστά σκάνδαλο πρώτου μεγέθους, ποιοι τον καλύπτουν;»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Μακρίδη.

«Ο πρώην Έπαρχος Λάρνακας κ. Μίκης Ζαπίτης δεν διαμένει στην επίσημη κατοικία του Επάρχου στη Λάρνακα. Από την 1.10.1987 στην εν λόγω κατοικία έχει εγκατασταθεί ο Έπαρχος Λάρνακας κ. Ανδρέα Μαντοβάνης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 21 Ιουλίου 1987.

«Τις τελευταίες εβδομάδες μας υποβάλλονται πολλά έντονα και δικαιολογημένα παράπονα και ερωτηματικά, που αφορούν την επικείμενη εφαρμογή του νόμου για τις ζώνες ασφάλειας των αυτοκινήτων.

Ανάμεσα στα πολλά παράπονα περιλαμβάνονται κυρίως αυτά που αφορούν και δημοσιεύματα για χρησιμοποίηση ακατάλληλων ζωνών που αντί προστασία αποτελούν κίνδυνο ανασφάλειας.

Υπάρχουν οι οικονομικές και άλλες συνέπειες για όσους έχουν βαν, μονοκάμπινα και άλλα επαγγελματικά αυτοκίνητα που δεν θα μπορούν να εξυπηρετούνται οι μεταφορικές ανάγκες των παιδιών και των οικογενειών τους. Υπάρχουν επίσης οι δυσκολίες και τα προβλήματα των πλασιέ, των διανομένων αναψυκτικών, τροφίμων, φαρμάκων, ζωοτροφών και πολλών άλλων εμπορευμάτων, που καθημερινά επισκέπτονται δεκάδες ή και εκατοντάδες πελάτες τους στις κατοικημένες περιοχές για άσκηση της εργασίας τους που θα είναι αναγκασμένοι να χρησιμοποιούν τη ζώνη ασφάλειας και στους κατοικημένους χώρους, καθώς και οι δυσκολίες για αρρώστους, αναπήρους και πολλά άλλα μικρότερης σημασίας προβλήματα.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Εάν αληθεύουν τα παράπονα και τα δημοσιεύματα για ακατάλληλες ή ελαττωματικές ζώνες, πόσες τέτοιες ζώνες χρησιμοποιήθηκαν και ποια μέτρα λαμβάνονται για το ζεπέρασμα του προβλήματος.
- (2) Εάν έφθασαν και προς τις αρμόδιες Αρχές όλα αυτά τα παράπονα και οι διαμαρτυρίες των επηρεαζομένων, εάν έχουν μελετηθεί και πώς προγραμματίζεται η αξιολόγηση και ικανοποίησή τους.
- (3) Εάν έχει επανεξετασθεί η θέση των Βουλευτών του ΑΚΕΛ—Αριστεράς για να εξαιρεθούν οι κατοικημένες περιοχές της υποχρέωσης για τις ζώνες ασφάλειας και κατά πόσο θα υπάρξει στο σύντομο μέλλον τροποποιητικό νομοσχέδιο για ρύθμιση αυτού ή και άλλων αδυναμιών αυτής της νομοθεσίας.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Οι ζώνες ασφάλειας έχουν καθοριστεί, μετά από εισήγηση του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, ως ελεγχόμενο προϊόν με Διάταγμα του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας που δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας της 14.3.1986. Από την ημερομηνία αυτή καθορίστηκαν επίσης και οι αποδεκτές προδιαγραφές για σκοπούς ελέγχου, έγκρισης και εισαγωγής των ζωνών ασφάλειας.

1.2 Επομένως το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων προτού ακόμα τεθούν σε εφαρμογή οι πρόνοιες της σχετικής Νομοθεσίας για την Οδική Ασφάλεια που αφορούν την υποχρεωτική εγκατάσταση και χρήση των ζωνών ασφάλειας, μερίμνησε για την προώθηση μέτρων που να απαγορεύουν την εισαγωγή ακατάλληλων ζωνών.

1.3 Όπως είναι γνωστό ως ημερομηνία υποχρεωτικής εγκατάστασης και χρήσης των ζωνών ασφάλειας καθορίστηκε με Διάταγμα του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων η 1η Αυγούστου 1987.

2. Όταν υποβάλλονται παράπονα για ακαταλληλότητα ζωνών ασφάλειας, διενεργείται έλεγχος από τις τεχνικές υπηρεσίες του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων. Επίσης σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 13 του περί Οδικής Ασφάλειας Νόμου, ο Έφορος μπορεί οποτεδήποτε να καλεί τον ιδιοκτήτη μηχανοκίνητου οχήματος να παρουσιάσει το όχημα για επιθεώρηση, με σκοπό να γίνει έλεγχος των ζωνών ασφάλειας αναφορικά με την ποιότητά τους και τον ασφαλή τρόπο εγκατάστασής τους επί του οχήματος.

3.1 Το θέμα της εξαίρεσης των διανεμόμενων διαφόρων ειδών από την υποχρεωτική χρήση των ζωνών έχει μελετηθεί από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων αλλά ουσιαστικοί λόγοι επιβάλλουν όπως οι εν λόγω επαγγελματίες μη εξαιρεθούν, γιατί αυτοί είναι εκτεθειμένοι για περισσότερο χρόνο μέσα στο αυτοκίνητο και ως εκ τούτου θεωρούνται κατηγορίες ατόμων υψηλού κινδύνου.

3.2 Όσον αφορά τους ασθενείς και αναπήρους, αναφέρεται πως αυτοί μπορούν, δυνάμει των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας, να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική χρήση των ζωνών με την προϋπόθεση πως θα προσκομίσουν πιστοποιητικό ιατρικού λειτουργού με το οποίο να βεβαιώνεται ότι η χρήση της ζώνης ασφάλειας αντενδείκνυται για ιατρικούς λόγους.

4.1 Η εξαίρεση από την υποχρεωτική χρήση των ζωνών των οδηγών που κυκλοφορούν σε κατοικημένες περιοχές δεν ενδείκνυται γιατί:

- (α) έχει αποδειχτεί πως για λόγους οδικής ασφάλειας επιβάλλεται η υποχρεωτική χρήση των ζωνών τόσο στις κατοικημένες περιοχές όσο και στους υπεραστικούς δρόμους και
- (β) στατιστικά στοιχεία του 1986 δείχνουν ότι το 83% των δυστυχημάτων έγιναν σε κατοικημένες περιοχές των πόλεων και των χωριών και ότι από το σύνολο των θανατηφόρων δυστυχημάτων τα 45% έγιναν σε κατοικημένες περιοχές.

4. Το Συμβούλιο Οδικής Τροχαίας Μεταφοράς έχει ορίσει υπεπιτροπή στην οποία συμμετέχει και εκπρόσωπος του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της

Δημοκρατίας, με σκοπό να μελετήσει κατά πόσο ο περί Οδικής Ασφάλειας Νόμος χρήζει οιωνδήποτε άλλων τροποποιήσεων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Ιουλίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 22 Ιουλίου 1987.

«Η Διοίκηση Λεμεσού αφαιρέσε από την κοινότητα Δωρού έκταση γης 550 σκαλών την οποία παραχώρησε για σκοπούς φορολογίας στην 'Αλασσα.

Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται και τονίζουν ότι η γη που παρέμεινε για σκοπούς δικής τους φορολογίας είναι ελάχιστη και η Χωριτική Αρχή αρνείται να επιβάλει φορολογίες διότι αν το πράξει, οι φόροι θα είναι υπέρογκοι για τους κατοίκους σε σύγκριση με άλλα χρόνια.

Ο Δωρός είναι αποκλεισμένος από τα γύρω χωριά και η μόνη διέξοδος που είχε, όπως ισχυρίζονται οι κάτοικοι, ήταν αυτή της 'Αλασσας. Τώρα της αφαιρείται και αυτή η διέξοδος με αποτέλεσμα, αν δεν τακτοποιηθεί το πιο πάνω θέμα, η Χωριτική Αρχή να είναι αναγκασμένη εκ των πραγμάτων να υποβάλει την παραίτησή της.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφρήσει τη Βουλή πώς σκέφτεται να αντιμετωπίσει τη δημιουργηθείσα κατάσταση και ποια υπαλλακτική λύση υπάρχει για να ικανοποιήσει το αίτημα τούτου του Δωρού.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Σας πληροφορώ ότι η τροποποίηση των συνόρων του χωριού Δωρός, ώστε μέρος της χωριτικής του περιοχής να περιληφθεί στη χωριτική περιοχή του νέου χωριού 'Αλασσα, κατέστη αναγκαία λόγω της απαλλοτριώσης μεγάλης έκτασης γης του χωριού 'Αλασσα, που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του υδατοφράκτη Κούρρη με αποτέλεσμα να μειωθεί σημαντικά η δική του χωριτική περιοχή και να καταστεί εντελώς μη βιώσιμη. Σημειώνεται ότι για την ενίσχυση της χωριτικής περιοχής 'Αλασσας αφαιρέθηκε και τμήμα της χωριτικής περιοχής Μοναγρίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 10 Σεπτεμβρίου 1987.

«Η εικοσιεξάμηνη θητεία των Εθνοφρουρών — που γίνεται μάλιστα την επομένη της αποφοίτησης των περισσότερων από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση — είναι αναγκαία κι επιβεβλημένη για την προστασία της πατρίδας.

Κατά τη διάρκεια όμως της θητείας, οι Εθνοφρουροί παραμένουν χωρίς κάποιο συγκεκριμένο έργο για σημαντικά χρονικά διαστήματα.

Προβληματίστηκε το αρμόδιο Υπουργείο, όπως ακριβώς συνέβη στην Ελλάδα, για παραγωγικότερη χρησιμοποίηση του χρόνου των στρατιωτών κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής τους θητείας; Και αν όχι, πώς θα έβλεπε το Υπουργείο την αξιοποίηση του ελεύθερου από την υπηρεσία χρόνου των στρατιωτών για μορφωτικούς σκοπούς υπό την ευρύτερη έννοια ώστε με την αποστράτευση να αποκτούν πρόσθετα εφόδια για τη ζωή;»

**Απάντηση ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Άμυνας σε
Ερώτηση ημερομηνίας 9 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.**

«Οι δραστηριότητες των οπλιτών της Εθνικής Φρουράς για όλο το εικοσι-
τετράωρο καθορίζονται από σχετικό Πρόγραμμα Υπηρεσίας και Εκπαίδευσης.
Στο πρόγραμμα αυτό προβλέπεται καθημερινά, εκτός των Κυριακών, από
εγερτηρίου μέχρι σιωπητηρίου, η συνεχής διεξαγωγή εκπαίδευσης σε στρατιωτικής
φύσης θέματα. Ο μόνος ελεύθερος χρόνος που απομένει για προσωπική χρήση των
οπλιτών είναι:

- (ι) Από 13.30 μ.μ. μέχρι 14.00 μ.μ. (το καλοκαίρι παρατείνεται μέχρι
16.15 μ.μ.) για προσωπική καθαριότητα και υποχρεωτική ανάπαυση
και
- (ιι) από 18.00 μ.μ. μέχρι 21.30 για ανάπαυση και ψυχαγωγία στα Κέντρα
Ψυχαγωγίας των Μονάδων, για ανάγνωση εξωστρατιωτικών αναγνω-
σμάτων στις βιβλιοθήκες των Μονάδων και την προετοιμασία τους για
την επόμενη μέρα (αν δεν υπηρετούν σε σκοπιές ή περιπόλους).

Είναι φανερό από τα πιο πάνω ότι ο ελεύθερος χρόνος που μεσολαβεί κατά
τη μεσημβρινή διακοπή της εκπαίδευσης και εκείνος που ακολουθεί την απο-
γευματινή εκπαίδευση, μόλις επαρκεί για την κάλυψη στοιχειωδών αναγκών
ανάπαυσης και ψυχαγωγίας των οπλιτών.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι:

- (α) Λόγω ελλείψεων στο προσωπικό, σε πολλούς οπλίτες ανατίθεται πλην
της κυρίας ειδικότητάς τους και δευτερεύουσα ειδικότητα, από την
εκμάθηση της οποίας τους παρέχονται ισχυρά εφόδια για την ιδιωτική
τους ζωή. Συγκεκριμένα πολλοί από τους οπλίτες ενώ είναι
ανεπάγγελτοι κατά την κατάταξή τους, όταν απολύονται, αφού
εκπαιδευθούν σε μιαν ειδικότητα αποκτούν ικανοποιητικές επαγγελ-
ματικές γνώσεις που τους βοηθούν να σταδιοδρομήσουν ως οδηγοί και
τεχνίτες οχημάτων και μηχανημάτων, χειριστές ασυρμάτων — τηλε-
τύπων — τηλεφωνικών πινάκων και ηλεκτρονικών μηχανημάτων,
κουρείς, μάγειροι, δακτυλογράφοι κλπ.
- (β) Όπως είναι γνωστό τα Υπουργεία Άμυνας και Παιδείας αποφάσισαν
πρόσφατα την εφαρμογή σειράς μέτρων που αποσκοπούν στην ενη-
μέρωση των εθνοφρουρών μας πάνω σε πνευματικά — πολιτιστικά —
θέματα καθώς και θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού, μέσα
στα πλαίσια της εκπαίδευσής τους, και στην ψυχολογική προετοιμασία
των μαθητών για την υπηρεσία τους στην Εθνική Φρουρά όπως:
  - (ι) Η εισαγωγή προγράμματος Επαγγελματικού Προσανατολισμού
στην Εθνική Φρουρά για ενημέρωση στις ακαδημαϊκές σπουδές
και τις προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης με στόχο την
καλύτερη, κατά το δυνατό, πληροφόρηση των εθνοφρουρών στην
αντιμετώπιση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν συνήθως μετά
την απόλυσή τους από την Εθνική Φρουρά.
  - (ιι) Την ιδιαίτερη ενημέρωση των μαθητών της Γ' Λυκείου για την
υπηρεσία στην Εθνική Φρουρά και για τις παραγωγικές στρατιω-
τικές σχολές, μέσα στα πλαίσια του μαθήματος Επαγγελματικού

Προσανατολισμού, για την καλύτερη προετοιμασία τους για κατάταξη στην Εθνική Φρουρά.

- (ιι) Τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών στα στρατόπεδα και τη δημιουργία βιβλιοθηκών εκεί όπου δεν υπάρχουν.
- (ιιι) Την έκδοση ειδικού περιοδικού που θα ενημερώνει, επιμορφώνει και ψυχαγωγεί τους εθνοφρουρούς.
- (ιιιι) Την οργάνωση πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων σε στρατόπεδα πάνω σε οργανωμένων βάση και
- (ιιιιι) τη διάθεση δωρεάν εισιτηρίων στους Εθνοφρουρούς για τις παραστάσεις του ΘΟΚ και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις του Υπουργείου Παιδείας, καθώς και για ποδοσφαιρικούς αγώνες και άλλες αθλητικές εκδηλώσεις.

Συμπερασματικά, επομένως, θα μπορούσε να λεχθεί ότι:

- (i) Ο χρόνος των οπλιτών κατά τη διάρκεια της θητείας τους αξιοποιείται κατά τον καλύτερο τρόπο για το συμφέρον της υπηρεσίας και, όπου είναι δυνατό, για το ιδιωτικό συμφέρον τους και
- (ii) δεν είναι δυνατή περαιτέρω επιφόρτηση του προγράμματος ωρών υπηρεσίας και στρατιωτικής εκπαίδευσης για την επαγγελματική επιμόρφωση σε βάρος του ελεύθερου χρόνου των οπλιτών, που είναι πολύ περιορισμένος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 14 Σεπτεμβρίου 1987.

«Στο συνοικισμό Ξυλοφάγου και στο χώρο όπου προβλέπεται η δημιουργία πρασίνου υπάρχει χωμάτινος δρόμος που οδηγεί στα λατομεία της περιοχής, με αποτέλεσμα να προκαλείται οχληρία στους πρόσφυγες κατοίκους της λόγω της συνεχούς εκπομπής σκόνης και των διαρκών θορύβων από τη διέλευση των τροχοφόρων.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια Αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Εάν προτίθεται και πότε να επιλύσει κατά τρόπο ικανοποιητικό το σοβαρό αυτό πρόβλημα το οποίο κατ' επανάληψη τέθηκε ενώπιον των αρμοδίων.
- (β) Γιατί μέχρι σήμερα δεν εξευρέθη ικανοποιητική για όλες τις πλευρές λύση.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Μέσα στα πλαίσια της κατασκευής του οδικού δικτύου της περιοχής αναδασμού του χωριού Ξυλοφάγου, που θα αρχίσει φέτος, θα κατασκευασθεί και γεωργικός δρόμος πλάτους 6 μ. ο οποίος θα οδηγεί προς τα λατομεία του χωριού και θα αντικαταστήσει το τμήμα του σημερινού δρόμου που περνά μέσα από το Συνοικισμό Αυτοστέγασης Ξυλοφάγου. Ως εκ τούτου, η οχληρία που δημιουργείται τώρα στο Συνοικισμό από τη διέλευση των οχημάτων, αναμένεται να εκλείψει.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 14 Οκτωβρίου 1987.

«Το Σφαγείο της κοινότητας Καμιναριών αχρηστεύθηκε διότι λόγω της ακαταλληλότητας του εδάφους έσκασεν ο λάκκος με αποτέλεσμα η γύρω περιοχή να πλημμυρίσει με εντόσθια και άλλα άχρηστα από τα διάφορα σφάγια.

Επειδή η περιοχή μεταβλήθηκε ήδη σε εστίες μόλυνσεως πράγμα επικίνδυνο για την υγεία των κατοίκων, ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή τι μέτρα έχουν ληφθεί για την προστασία των κατοίκων και πότε προγραμματίζεται η ανέγερση νέου σφαγείου.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Έχουν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος για τη δημόσια υγεία των κατοίκων του χωριού Καμινάρια από την κατάρρευση του λάκκου του σφαγείου, η επιδιόρθωση του οποίου θα γίνει μέσα στους επόμενους 3—4 μήνες. Στο μεταξύ για την προμήθεια του χωριού με κρέας χρησιμοποιείται προσωρινά το σφαγείο του χωριού Λεμύθου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκο Φλουρέντζο και ληφθείσα στις 20 Οκτωβρίου 1987.

«Αναφέρομαι στην αντικατάσταση του υδρευτικού δικτύου της Επισκοπής Λεμεσού που η πρώτη φάση έγινε κατά το 1986.

Η δεύτερη φάση που καλύπτει σχεδόν τη μισή έκταση του χωριού δεν άρχισε μέχρι σήμερα παρόλο ότι:

- (α) Στις 27 Απριλίου 1987 σε σύσκεψη εκπροσώπων της κοινότητας με το Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών εδηλώθη από την Κυβερνητική πλευρά πως σε 15 μέρες το θέμα θα ετίθετο μπροστά στο Υπουργικό Συμβούλιο και θα προωθείτο η συμπλήρωση του έργου.
- (β) Ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών με επιστολή του ημερομηνίας 12 Αυγούστου 1987 Α/Φ 223/60/ΣΤ3 προς τον Πρόεδρο της Βουλής διαβεβαίωνε πως «...οι εργασίες της δεύτερης φάσης βρίσκονται σε εξέλιξη και αναμένεται να αποπερατωθούν μέσα στον τρέχοντα χρόνο».

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω και το γεγονός ότι οι οικογένειες που υδρεύονται από το παλιό δίκτυο παίρνουν μειωμένη ποσότητα νερού που περιέχει σκουριά των παλιών σωλήνων και το ότι δεν υπάρχει καμιά ένδειξη 'εξέλιξης' στην αποπεράτωση του έργου, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (ι) Δεδομένου ότι βρισκόμαστε στα μέσα Οκτωβρίου, είναι δυνατό το έργο να αποπερατωθεί μέσα στο 1987 έστω κι' αν αρχίσουν τώρα οι σχετικές εργασίες;
- (ιι) Αν όχι, σε ποια χρονική περίοδο τοποθετείται η έναρξη εργασιών και αποπεράτωση του έργου;»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Φλουρέντζου.

«Σας πληροφορώ ότι η δεύτερη φάση του έργου για την αντικατάσταση του δικτύου υδατοπρομήθειας του χωριού Επισκοπή της Επαρχίας Λεμεσού άρχισε περί το τέλος του 1987 και αναμένεται να συμπληρωθεί μέσα στο πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Η τότε αποικιακή Κυβέρνηση απαλλοτριώσε μεγάλη έκταση γης στην περιοχή Αγίου Αντωνίου Λεμεσού για την κατασκευή του νέου λιμανιού.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση επέλεξε άλλο χώρο δυτικότερα της περιοχής Αγίου Αντωνίου και κατασκεύασε το λιμάνι της πόλης, με αποτέλεσμα η έκταση γης που απαλλοτριώθηκε να μείνει αχρησιμοποίητη.

Επειδή ο σκοπός που απαλλοτριώθηκε ο χώρος εξέλιπε και επειδή επηρεάζεται μεγάλος αριθμός κατοίκων, αρκετοί από τους οποίους κατέφυγαν στα δικαστήρια, ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Γιατί εξακολουθεί να κατακρατείται η γη αφού ο σκοπός της απαλλοτρίωσης εξέλιπε;
- (β) Υπάρχει το ενδεχόμενο η Κυβέρνηση να επιστρέψει την απαλλοτριωθείσα γη στους ιδιοκτήτες της και πότε;»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«(α) Με Διοικητικές Πράξεις, που δημοσιεύτηκαν το 1954 και το 1956, απαλλοτριώθηκε έκταση γης στην περιοχή Αγίου Αντωνίου Λεμεσού, για λιμενικούς σκοπούς. Στη συνέχεια η αποικιακή Κυβέρνηση μέσα στο 1956, δημοσίευσε Διάταγμα Επίσχεσις, με βάση το άρθρο 13 του περί Απαλλοτριώσεως Γαιών Νόμου (Κεφ. 226), που ίσχυε τότε, με την οποία έγινε δυνατή η αλλαγή χρήσης μέρους της γης που απαλλοτριώθηκε, για την ανέγερση δημόσιων κτιρίων και συγκεκριμένα για στέγαση των υπηρεσιών των Δημόσιων Έργων, των Κρατικών Αποθηκών και του Κτηνιατρείου.

(β) Η ολική έκταση γης που απαλλοτριώθηκε ανέρχεται σε 45 σκάλες περίπου (15 σκάλες ανήκαν σε Ε/Κ και 30 σκάλες σε Τ/Κ) και μεταβιβάστηκε στην κυριότητα της Κυβέρνησης το 1959. Από την έκταση αυτή χρησιμοποιήθηκαν περίπου 21 σκάλες για την ανέγερση των πιο πάνω δημόσιων κτιρίων.

Μέσα στην εν λόγω περιοχή περιλαμβάνονταν 79 κατοικίες (41 που ανήκαν σε Τ/Κ και 38 που ανήκαν σε Ε/Κ), που χρησιμοποιήθηκαν το 1975 για την προσωρινή στέγαση εκτοπισθέντων. Σταδιακά όμως, με την επέκταση των Κυβερνητικών στεγαστικών σχεδίων για τους εκτοπισθέντες, οι κατοικίες αυτές εκκενώθηκαν και κατεδαφίστηκαν γιατί είχαν περιέλθει σε ετοιμόρροπη κατάσταση.

Μερικοί από τους Ε/Κ ιδιοκτήτες προσέφυγαν στο Ανώτατο Δικαστήριο διεκδικώντας την επιστροφή των πρώην ιδιοκτησιών τους. Ενώσω οι προσφυγές αυτές εκκρεμούν στο Ανώτατο Δικαστήριο, η Κυβέρνηση δεν επιθυμεί να προβεί σε οποιοσδήποτε ενέργειες που να προκαταλαμβάνουν την απόφαση του Δικαστηρίου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Ο δρόμος Ζυγού—Λιμνατίου που είναι τώρα αγροτικός είναι για την περιοχή σημαντικός και θα συμβάλει μεταξύ άλλων και στην τουριστική της ανάπτυξη.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο και πότε προγραμματίζεται η ασφαλτόστρωσή του.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σχετικά με το δρόμο Λιμνατίου — Ζυγού,

Ο δρόμος αυτός, ο οποίος χρησιμοποιείται κυρίως ως αγροτικός, έχει μήκος 7 χιλιομέτρων και για τη βελτίωση και ασφαλτόστρωσή του απαιτείται δαπάνη £250,000. Δεν μελετάται θέμα εκτέλεσης του έργου στο παρόν στάδιο, γιατί το χωριό Λιμνάτι συνδέεται με τη Λεμεσό μέσω της ασφαλτοστρωμένης οδικής αρτηρίας Τριμίκλινης — Αγίου Μάμα — Κορφής — Παλώδιας — Λεμεσού. Ωστόσο πρόθεση είναι να βελτιώνεται ο δρόμος σταδιακά και να συντηρείται ως χωμάτινος, για να εξυπηρετεί καλύτερα το χωριό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Στον κύριο δρόμο Λεμεσού — Κορφής — Καπηλειού — Αγ. Μάμαντος — Τριμίκλινης παρά την τοποθεσία Αγ. Ειρήνη υπάρχει χοιροστάσιο που δημιουργεί εστία μικροβίων και δυσοσμίες. Παρά τις επανειλημμένες διαμαρτυρίες των χωριών της περιοχής καμιά ενέργεια δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα για λύση του προβλήματος.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή κατά πόσο προτίθεται να λάβει οποιαδήποτε μέτρα για τη μετακίνηση και απομάκρυνση του χοιροστασίου από την περιοχή.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου.

«Σας πληροφορώ ότι οι ιδιοκτήτες χοιροστασίου, που κτίσθηκε με κανονική άδεια το 1974 και βρίσκεται στη χωρική περιοχή Παραμύθας κοντά στο δρόμο Λεμεσού — Καπηλειού, έχουν προσαχθεί κατά το 1987 δυο φορές στο Δικαστήριο για πρόκληση οχληρίας. Έκτοτε το χοιροστάσιο, σύμφωνα με εκθέσεις των αρμοδίων υγειονομικών επιθεωρητών που το ελέγχουν τακτικά, διατηρείται σε καλή κατάσταση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Νίκο Αναστασιάδη και ληφθείσα στις 5 Νοεμβρίου 1987.

«Πρόσφατα η Αρχή Λιμένων Κύπρου, παρά τις περί αντιθέτου γνώμες του Συνδέσμου Ναυτικών Πρακτόρων και όλων των άλλων ενδιαφερομένων φορέων και οργανώσεων, αποφάσισε την αγορά δύο κινητών γερανών συνολικής αξίας ΛΚ 700,000 χωρίς στο ποσό τούτο να υπολογίζεται η αξία των ανταλλακτικών, που σύμφωνα με εκτιμήσεις θα ανεβάσουν το συνολικό ποσό της δαπάνης στο ποσό του ενός εκατομμυρίου λιρών περίπου.

Επειδή πληροφορούμαι πως η πιο πάνω αγορά αποφασίστηκε παράνομα, χωρίς να ληφθεί υπόψη τεχνικοοικονομική μελέτη και κρίνεται από οικονομικούς παράγοντες και τους άλλους ενδιαφερομένους σαν ζημιογόνος όχι μόνο για την Αρχή Λιμένων, τους εισαγωγείς και εξαγωγείς μα και για την οικονομία του τόπου γενικότερα, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή τα ακόλουθα:

- (1) Είναι ή όχι γεγονός πως η απόφαση λήφθηκε στην απουσία 4 μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, των κ.κ. Ιερόπουλου, Τσακκιστού, Συκοπετρίτη και Κόνια, και συνεπώς παράνομα;
- (2) Είναι ή όχι γεγονός πως η απόφαση για αγορά των δυο γερανών λήφθηκε παρά την έλλειψη τεχνικοοικονομικής μελέτης και/ή κατ' αντίθεση με τη γνώμη εμπειρογνομόνων;
- (3) Είναι ή όχι γεγονός πως οι ανάγκες των λιμανιών μας και για τις οποίες προορίζονται οι δυο γερανοί θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν με γερανούς μικρότερης δυναμικότητας και ελάχιστου συγκριτικά κόστους;
- (4) Είναι ή όχι γεγονός πως με βάση τα πιο πάνω η Αρχή Λιμένων δεν θα μπορεί να καλύψει ούτε τα λειτουργικά έξοδα των δυο γερανών, με αποτέλεσμα να υποχρεωθεί να αυξήσει τα σχετικά τέλη με δυσμενείς όπως αναμένεται συνέπειες πάνω στο διαμετακομιστικό και ντόπιο εμπόριο, ή το λιγότερο θα υποχρεωθεί να επιδοτεί τη λειτουργία τους.
- (5) Με βάση ποια επιτέλους κριτήρια ή δεδομένα προχώρησε η Αρχή Λιμένων στην υπέρογκη και ασύμφορη αυτή δαπάνη, αν ιδιαίτερα ληφθεί υπόψη, πως πέραν των όσων αναφέρονται, οι ανάγκες των Λιμανιών μας καλύπτονται μέχρι σήμερα πλήρως με υπάρχοντες γεραμούς, χωρίς επένδυση της Αρχής και με σημαντικά υπό τις περιστάσεις έσοδα προς όφελός της;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Νίκου Αναστασιάδη.

«Οι αποφάσεις για την αγορά από την Αρχή Λιμένων δυο νέων κινητών γερανών ήσαν καθόλα νόμιμες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα πρακτικά της Αρχής Λιμένων Κύπρου, η απόφαση για την αγορά των γερανών λήφθηκε στις 30.5.1986 στη 274η συνεδρία του Συμβουλίου της Αρχής και η απόφαση για κατακύρωση της προσφοράς λήφθηκε στις 21.10.1987 στη 297η συνεδρία του Συμβουλίου. Και στις δυο συνεδρίες παρέστησαν 5 μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, πράγμα που σύμφωνα με το νόμο της Αρχής αποτελεί απαρτία.

2. Για την αγορά των δυο γερανών δεν ζητήθηκε η γνώμη εμπειρογνομόνων, γιατί κρίθηκε ότι το τεχνικό τμήμα της Αρχής ήταν σε θέση να κάμει όλη τη σχετική προεργασία, περιλαμβανομένων και των τεχνικών προδιαγραφών και κατά συνέπεια δεν υπάρχει θέμα αντίθεσης με τη γνώμη εμπειρογνομόνων.

Αφού λήφθηκαν υπόψη όλα τα δεδομένα, οι υφιστάμενες και μελλοντικές ανάγκες των λιμανιών και οι τάσεις της σύγχρονης τεχνολογίας και σταθμίστηκαν γενικά όλοι οι παράγοντες, κρίθηκε αναγκαία η ενίσχυση του υφιστάμενου εξοπλισμού των λιμανιών με δυο τουλάχιστο νέους γερανούς, δυναμικότητας 20 τόννων.

3. Συμπληρωματικά στοιχεία για τα πιο πάνω ερωτήματα καθώς και πλήρεις απαντήσεις στα υπόλοιπα σημεία της ερώτησης, περιέχονται σε λεπτομερή έκθεση της Αρχής Λιμένων Κύπρου, της οποίας αντίγραφο επισυνάπτεται για πληρέστερη ενημέρωση της Βουλής.

4. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων πιστεύει ότι η απόκτηση των δυο γερανών από την Αρχή έγινε καθόλα νόμιμα και ορθολογιστικά με αποκλειστικό γνώμονα τη μεγαλύτερη δυνατή αποδοτικότητα των λιμανιών και την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των αναγκών των λιμανιών και γενικότερα των συμφερόντων του τόπου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 11 Νοεμβρίου 1987.

«Πριν δυο χρόνια στα πλαίσια του έργου διαπλάτυνσης Πάφου — Μαραθούνας καταστράφηκε ο παρακαμπτήριο δρόμος που οδηγεί εντός της κοινότητας, μήκους 100 μέτρων.

Έκτοτε δόθηκαν διάφορες υποσχέσεις αρμοδίων για επιδιόρθωση αυτού του δρόμου χωρίς όμως αποτέλεσμα. Ανάμεσα σ' αυτές η κοινότητα αναφέρει σαν παράδειγμα τις υποσχέσεις του Υπουργού Εσωτερικών και του Επαρχιακού Μηχανικού Δημοσίων Έργων, οι οποίοι, πριν 4 μήνες σε περιφερειακή σύσκεψη στο χωριό Μεσόγη ανέφεραν ότι το έργο αρχίζει αμέσως (από την ερχόμενη Δευτέρα) με την κατασκευή τοίχου αντιστήριξης και την επίστρωσητσιμέντου.

Πρόσφατα και συγκεκριμένα στις 7.11.1987 ο Επαρχιακός Μηχανικός Δημοσίων Έργων ανέφερε σ' εμένα, ύστερα από τηλεφωνική επικοινωνία, ότι δεν υπάρχει κονδύλι για το έργο και νομίζει ότι θα κατατεθεί αυτές τις μέρες συμπληρωματικός προϋπολογισμός στη Βουλή.

Με βάση τα πιο πάνω και το γεγονός ότι αυτός ο δρόμος είναι άμεσα απαραίτητος για την κοινότητα, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Αληθεύει ότι δόθηκαν οι πιο πάνω υποσχέσεις οι οποίες δεν εκτελέστηκαν και γιατί;
- (2) Γιατί δεν προβλέφθηκε η αναγκαία πρόνοια στα πλαίσια του όλου έργου;
- (3) Πότε προβλέπεται να επισκευαστεί αυτός ο δρόμος ο οποίος προκαλεί μεγάλες ταλαιπωρίες στην κοινότητα;»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Σχετικά με τον επηρεασμό του παρακαμπτήριου δρόμου που οδηγεί στο χωριό Μαραθούνα, από τα έργα διαπλάτυνσης του κύριου δρόμου Πάφου —

Μαραθούντας, σας πληροφορώ ότι άρχισε ήδη η κατασκευή τοίχου αντιστήριξης και η εκτέλεση όλων των άλλων αναγκαίων εργασιών και σύντομα αναμένεται να αποκατασταθεί η συγκοινωνία μέσω του παρακαμπτήριου δρόμου. Το όλο έργο υπολογίζεται να στοιχίσει £6.000 περίπου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 12 Νοεμβρίου 1987.

«Μας υποβάλλονται τις τελευταίες μέρες έντονες παραστάσεις για καταγγελλόμενο σκάνδαλο, ότι χώρος πρασίνου και εξυπηρέτησης παιδιών των γύρω πολυκατοικιών του προσφυγικού Συνοικισμού Ανθούπολης, παραχωρήθηκε μαζί με άδεια ανέγερσης οικήματος του ΔΗΚΟ, στο όνομα 'Λαογραφικού Ομίλου' που είναι ανύπαρκτος και ποτέ δεν εμφανίστηκε με οποιαδήποτε εκδήλωση στο Συνοικισμό.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι ο Συνοικισμός διαθέτει Κέντρο Νεότητας για πολιτιστικές εκδηλώσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από οποιαδήποτε πολιτιστική ή άλλη οργάνωση κατόπιν σχετικής έγκρισης.

Οι κάτοικοι προειδοποιούν ότι αν συνεχίσει η ανέγερση του οικήματος θα προβούν σε μαζικές και μαχητικές κινητοποιήσεις.

Από ότι είναι γνωστό μέχρι σήμερα σε κυβερνητικούς Συνοικισμούς δόθηκε χώρος και δικαίωμα μόνο για ανέγερση Συντεχνιακών οικημάτων με δικά τους έξοδα, προς εξυπηρέτηση των εργαζομένων μελών τους, που αυτό το γνωρίζουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι και έγινε και σε συνεννόηση με την ΠΕΠ.

Σύμφωνα με τις καταγγελίες που μας έγιναν, καμιά ενημέρωση και συνεννόηση ή έγκριση δεν ζητήθηκε ούτε από την Γ.Ε. Προσφύγων, ούτε από την Κοινοτική Αρχή και ούτε τέθηκε υπόψη της ΠΕΠ, θέμα για οποιαδήποτε διαφοροποίηση της τακτικής που ακολουθείται για τη χρησιμοποίηση των χώρων πρασίνου για τέτοιους σκοπούς.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (1) Εάν δόθηκε πράγματι χώρος και άδεια για ανέγερση οικήματος του ΔΗΚΟ στον Προσφυγικό Συνοικισμό Ανθούπολης και με ποια κριτήρια.
- (2) Εάν δόθηκε σε οποιαδήποτε άλλη Οργάνωση τέτοιος χώρος και άδεια και με ποια κριτήρια.
- (3) Εάν έχουν αλλάξει οι σκοποί και τα κριτήρια της Πολεοδομίας στους χώρους πρασίνου των Κυβερνητικών Προσφυγικών Συνοικισμών και ποια είναι τα νέα κριτήρια, αν υπάρχουν.
- (4) Εάν έγιναν οποιεσδήποτε αλλαγές, ποιοι τις αποφάσισαν και γιατί δεν δόθηκαν στη δημοσιότητα για να τις γνωρίζουν η κοινή γνώμη και όλοι οι ενδιαφερόμενοι δικαιούχοι.
- (5) Εάν και ποια μέτρα έχουν ληφθεί, ή πρόκειται να ληφθούν για να σταματήσει η ανέγερση και μαζί η πρόκληση, οι διακρίσεις και ο κίνδυνος μαζικών και μαχητικών κινητοποιήσεων των κατοίκων του Προσφυγικού Συνοικισμού Ανθούπολης.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστου Κουρτελλάρη.

«Σας πληροφορώ ότι σε κανένα πολιτικό κόμμα δόθηκε άδεια για ανέγερση οικήματος στο Συνοικισμό Ανθούπολης. Άδεια δόθηκε στο Λαογραφικό Όμιλο του Συνοικισμού για να ανεγείρει οικημα προς εξυπηρέτηση των εκτοπισμένων για τις πολιτιστικές και άλλες εκδηλώσεις και δραστηριότητές τους. Σχετικά αναφέρεται ότι στα ίδια πλαίσια παραχωρήθηκαν χώροι σε συνοικισμούς για την ανέγερση κέντρων νεότητας, συντεχνιακών οικημάτων, κοινοτικών ιατρείων, εκκλησιαστικών αιθουσών κλπ.

Εξάλλου αναφέρεται ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε διαφοροποίηση στα κριτήρια με βάση τα οποία παραχωρούνται χώροι σε συνοικισμούς για κοινωφελείς σκοπούς.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Ανδρέα Φάντη και ληφθείσα στις 18 Νοεμβρίου 1987.

«Σε ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου του υποψηφίου Προέδρου κ. Κυπριανού ημερομ. 11 τρέχοντος αναφέρεται ότι η Κυβέρνηση έχει δαπανήσει μέχρι τέλους του 1986 ποσό 288 εκατ. λιρών, από το οποίο μόνο τα 37 εκ. λίρες προέρχονται από ξένη βοήθεια, για άμεσες δαπάνες για τους πρόσφυγες και ιδιαίτερα για τη στέγαση, την κοινωνική ευημερία, υγεία, παιδεία και αποπληρωμή των προσφυγικών καταθέσεων'.

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, που περιέχονται στο ειδικό λεύκωμα του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών που εκδόθηκε με την ευκαιρία των 25χρονων της Κυπριακής Δημοκρατίας και στους Προϋπολογισμούς του Ταμείου Ανακούφισης εκτοπισθέντων και Παθόντων για τα χρόνια 1985, 1986 και 1987, το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε μέχρι σήμερα για τις στεγαστικές ανάγκες των προσφύγων ανέρχεται σε £189.9 εκ.

Επειδή στην ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου του υποψηφίου Προέδρου κ. Κυπριανού αναφέρεται ότι το ποσό που δαπανήθηκε γενικά για τις ανάγκες των προσφύγων ως το τέλος του 1986 ανέρχεται σε £288 εκ. χωρίς να διευκρινίζει ποιο ποσό διατέθηκε ειδικά για τη στέγαση προσφύγων, καλείται η Κυβέρνηση να ενημερώσει τη Βουλή με πλήρη και λεπτομερειακά στοιχεία για τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μέχρι σήμερα για την αντιμετώπιση των στεγαστικών αναγκών των προσφύγων, καθώς και για τα ποσά που προέρχονται από ξένη βοήθεια και από εσωτερικούς πόρους.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Ανδρέα Φάντη.

«Το μέγεθος των δαπανών για τις στεγαστικές ανάγκες των προσφύγων που πραγματοποιήθηκαν για την περίοδο 1975—1986 ανήλθαν σε £189,022,760 όπως αναλυτικά εμφανίζονται στον Πίνακα 2.

Αναφορικά με το ύψος της ξένης βοήθειας που λήφθηκε για σκοπούς στέγασης για την ίδια περίοδο αυτή ανήλθε σε £27,971,686 όπως αναλυτικά εμφανίζεται στον Πίνακα 1. Το ποσό αυτό αποτελεί μέρος της βοήθειας που προήλθε από την Υπάτη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Νοεμβρίου 1987.

«Το δάσος ευκαλύπτων που καταστράφηκε στην οδό Προδρόμου στη Λευκωσία βρισκόταν σε χαλίτικη γη κι' ήταν έντονη η απαίτηση των κατοίκων της Πόλης να διατηρηθεί σαν ένας χώρος πρασίνου μέσα στο τσιμέντο που κατακλύζει την πόλη μας.

Μετά τις διαμαρτυρίες αποκαλύφθηκε ότι η περιοχή δόθηκε σε ιδιώτες που προχωρούν σε ανέγερση ξενοδοχείου.

Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο:

- (α) Ποιος ευθύνεται γι' αυτό το έγκλημα εναντίον του φυσικού περιβάλλοντος;
- (β) Πότε έπαυσε να είναι χαλίτικο, ποιος παραχώρησε τη χαλίτικη γη και ποιοι την πήραν;»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σας πληροφορώ ότι το 1985 εγκρίθηκε αίτηση ιδιωτικής Εταιρείας για την ανταλλαγή της ιδιωτικής γης με Κυβερνητική πηλσίον του Πεδιαίου ποταμού (κατά μήκος της οδού Προδρόμου). Βασικός λόγος για την έγκριση της ανταλλαγής ήταν η διαφύλαξη του πρασίνου της περιοχής δεδομένου ότι στην ιδιωτική γη υπήρχαν 79 ευκάλυπτοι ενώ στην Κυβερνητική γη υπήρχαν μόνο 8 ευκάλυπτοι.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τους όρους του σχετικού συμβολαίου, η Εταιρεία:

- (α) Κατέβαλε ποσό £20,000 το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για τη διαμόρφωση και αξιοποίηση της κοίτης του Πεδιαίου ποταμού.
- (β) Κατέβαλε ποσό £1,830 ως διαφορά στις αξίες των τεμαχίων που ανταλλάχθηκαν.
- (γ) Παρεχώρησε την αναγκαία γη για τη δημιουργία πρόσβασης προς τον ποταμό μέσω του κτήματός της.
- (δ) Θα κατασκευάσει προστατευτικά έργα στην όχθη του ποταμού με υλικά και κατά τρόπο που θα συμφωνήσουν ο Δήμος Λευκωσίας και τα Τμήματα Πολεοδομίας και Οικήσεως και Αναπτύξεως Υδάτων, και
- (ε) Θα κατασκευάσει τοίχο αντιστήριξης κατά μήκος του κτήματός της με τρόπο ώστε να δημιουργηθεί πεζόδρομος ο οποίος ν' αποτελεί συνέχεια του πεζόδρομου που προβλέπεται στο σχέδιο Πεδιαίου ποταμού που βρίσκεται σήμερα υπό εκτέλεση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 24 Νοεμβρίου 1987.

«Η ίδρυση της Αρχής Λιμένων Κύπρου έγινε σε υλοποίηση συμβατικής υποχρέωσης της Δημοκρατίας που είχε αναληφθεί με την υπογραφή το 1969 της πρώτης συμφωνίας δανείου για λιμενική ανάπτυξη με τη Διεθνή Τράπεζα. Από το 1973 η Αρχή Λιμένων Κύπρου, ως αυτοδιοικούμενος οργανισμός, είναι υπο-

χρεωμένη να εργάζεται πάνω σε εμπορική βάση και οι δραστηριότητές της επηρεάζουν την οικονομική ζωή του τόπου. Για τους λόγους αυτούς, είναι φυσικό, ότι η ευελιξία και η ταχύτητα πρέπει να χαρακτηρίζουν τις διαδικασίες και τη λειτουργία της.

Η Αρχή Λιμένων Κύπρου εποπτεύεται και ελέγχεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και τον αρμόδιο Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων.

Ωστόσο παρατηρούνται σοβαρές και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στην προώθηση από το Υπουργικό Συμβούλιο θεμάτων που αφορούν την Αρχή Λιμένων Κύπρου, όπως νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις, εγκρίσεις προϋπολογισμού κλπ. Οι καθυστερήσεις αυτές είτε επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της Αρχής Λιμένων Κύπρου είτε και έχουν αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση της κήρυξης του ηλεκτρο-παραγωγικού σταθμού Δεκέλειας ως λιμανιού, όπου η σχετική πρόταση στάληκε από την Αρχή στο Υπουργείο Συγκοινωνιών από τις 22.8.1985 και ακόμη δεν έχει καν προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο. Εξυπακούεται, βέβαια, ότι η καθυστέρηση συνεπάγεται και σημαντικές οικονομικές απώλειες για την Αρχή.

Άλλη περίπτωση είναι η τροποποίηση του άρθρου 19(2) του περί Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμου 38/73 αναφορικά με την πειθαρχική διαδικασία. Το θέμα υποβλήθηκε από την Αρχή στο Υπουργείο Συγκοινωνιών από τις 31.7.1985 και αφού χρειάστηκαν δύο ολόκληρα χρόνια γραφειοκρατικών διαδικασιών εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο μόλις στις 12/2/1987 και ψηφίστηκε από τη Βουλή στις 9.4.1987. Έτσι τώρα ακόμη ετοιμάζονται οι πειθαρχικοί κανονισμοί, ενώ, φυσικά, η Αρχή Λιμένων Κύπρου εξακολουθεί να παρουσιάζει το σχετικό κενό με αυτονομία αποτελέσματα.

Στην περίπτωση των τροποποιητικών κανονισμών για υπεράριθμους διορισμούς και προαγωγές, ενώ αυτοί κατατέθηκαν από την Αρχή Λιμένων Κύπρου στο Υπουργείο Συγκοινωνιών στις 31.5.1982, λόγω των επεμβάσεων του Υπουργείου κατέστη δυνατό να εγκριθούν τελικά από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 30.1.1986 και από τη Βουλή στις 27.3.1986. Δηλαδή με καθυστέρηση τεσσάρων χρόνων.

Ενδεικτική επίσης είναι και η περίπτωση της τροποποίησης της νομοθεσίας για να αποκτήσει η Αρχή ορισμένες εξουσίες σ' ότι αφορά πλοία βυθισμένα και εγκαταλειμμένα σε λιμενικές περιοχές, όπου η σχετική πρόταση κατατέθηκε από την Αρχή στο Υπουργείο στις 14.5.1984 για να εγκριθεί από το Υπουργικό στις 13.11.1986 και να ψηφιστεί από τη Βουλή στις 26.2.1987.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι οι σοβαρές καθυστερήσεις που παρατηρούνται από μέρος του Υπουργείου Συγκοινωνιών, αν, βέβαια, δεν πρόκειται για παρελκυστική τακτική, αποτελούν απαράδεκτη τροχοπέδη στη λειτουργία και την ανάπτυξη της Αρχής Λιμένων Κύπρου και επηρεάζουν αρνητικά το δημόσιο συμφέρον για την εξυπηρέτηση του οποίου ιδρύθηκε ο ημικρατικός αυτός οργανισμός.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (1) Πού οφείλονται οι συγκεκριμένες καθυστερήσεις που αναφέρονται πιο πάνω;
- (2) Σε ποιες ενέργειες σκοπεύει να προβεί ο αρμόδιος Υπουργός ώστε να μπορέσει ο ανεξάρτητος αυτός ημικρατικός οργανισμός να λειτουργήσει

εύρυθμα και αποτελεσματικά όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία, οι πρόνοιες της συμφωνίας με τη διεθνή Τράπεζα αλλά και όπως επιβαλλουν τα σύγχρονα δεδομένα και ανάγκες.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«1. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων μεριμνά πάντοτε για την προώθηση των θεμάτων που αφορούν την Αρχή Λιμένων Κύπρου με κάθε δυνατή σπουδή και με τρόπο που να βοηθάται και ενισχύεται η Αρχή στην εκπλήρωση του προορισμού της.

Δεδομένου ότι πρόκειται για δημόσιο τομέα του οποίου οι δραστηριότητες και η λειτουργία επηρεάζουν άμεσα την οικονομία του τόπου και άπτονται πολλών πτυχών του δημοσίου συμφέροντος, είναι φυσικό η προώθηση και επίλυση των προβλημάτων και θεμάτων που αφορούν την Αρχή να προϋποθέτει σοβαρή και υπεύθυνη μελέτη, στάθμιση των θέσεων και απόψεων όλων των εμπλεκόμενων πλευρών και φορέων και συμμόρφωση με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, ώστε να εξυπηρετείται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον. Ιδιαίτερα στην περίπτωση τροποποιήσεων σε νομοθετήματα ή κανονισμούς, είναι νομικά και αντικειμενικά επάναγκες όπως τέτοιες τροποποιήσεις ακολουθήσουν ένα συγκεκριμένο κύκλο διαδικασίας (απόψεις φορέων και άλλων εμπλεκόμενων, νομοθετικός έλεγχος από Γενικό Εισαγγελέα, έγκριση Υπουργικού Συμβουλίου, ψήφιση από τη Βουλή κτλ.), πράγμα που συνεπάγεται τον απαραίτητο χρόνο για ολοκλήρωση.

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων θα εξακολουθήσει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προς όλες τις κατευθύνσεις και με κάθε τρόπο, με στόχο την παραπέρα υποβοήθηση του έργου της Αρχής, πράγμα που συνιστά βασική επιδίωξη και μόνιμη πολιτική του Υπουργείου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 25 Νοεμβρίου 1987.

«Ο υπό κατασκευή νέος δρόμος εντός της κοινότητας Λετύμπου εκτός των άλλων πολλών προβλημάτων που δημιούργησε στην Κοινότητα, απειλεί άμεσα και την κατοικία της 4μελούς φτωχής οικογένειας του Κυριάκου Πιττάκα.

Τα διερχόμενα βαρέα φορτηγά οχήματα κτυπούν πάνω στον τοίχο της κατοικίας αυτής με κίνδυνο να καταρρεύσει και έχουν δημιουργήσει συνθήκες τρόμου για την πιο πάνω οικογένεια.

Επιπρόσθετα πληροφορούμαι ότι η κατοικία αυτή, η οποία είναι διώροφη και αποτελείται από 7 δωμάτια, απαλλοτριώθηκε με το ασήμαντο ποσό των 13 χιλιάδων λιρών, ενώ δίπλα τα οικόπεδα διατίθενται με το ποσό των 5—6 χιλιάδων λιρών. Είναι γνωστό πως με τα σημερινά δεδομένα για να κτιστεί μια κατοικία όχι των 7 αλλά των 3—4 δωματίων θα χρειαστούν πολύ περισσότερα χρήματα.

Κάτω απ' αυτή την κατάσταση ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Γιατί δεν λήφθηκαν ή και δεν λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα προστασίας της κατοικίας του Κυριάκου Πιττάκα από τα διερχόμενα οχήματα;

- (2) Με ποια κριτήρια απαλλοτριώθηκε με το ασήμαντο ποσό των £13 χιλιάδων λιρών αυτή η κατοικία;
- (3) Πώς αντιμετωπίζεται το σοβαρό πρόβλημα αυτής της φτωχής οικογένειας η οποία με το ποσό των £13 χιλιάδων είναι αδύνατο να αποκτήσει γη και στέγη;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Με τη βελτίωση του δρόμου Τσάδας — Λετύμπου — Χούλου, μέσα στα πλαίσια του Τρίτου Σχεδίου Οδικής Αναπτύξεως, γίνεται διαπλάτυνση του δρόμου που διέρχεται μέσα από τη Λετύμπου.

2. Η κατοικία του Κυριάκου Πιττάκα εξέχει μέσα στο δρόμο και τα σχέδια προνοούσαν από την αρχή την κατεδάφισή της για να καταστεί δυνατή η διαπλάτυνση του δρόμου στο σημείο μπροστά από την κατοικία.

3. Προστατευτικά μέτρα είναι δύσκολο να ληφθούν λόγω της θέσεως της κατοικίας που μετά δυσκολίας επιτρέπει τη διέλευση μεγάλων οχημάτων, όπως λεωφορείων και φορτηγών, από το δρόμο. Η μόνη λύση του προβλήματος ήταν η απαλλοτρίωση και κατεδάφιση της οικίας.

4. Η εκτίμηση για καταβολή αποζημιώσεως γίνεται από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας με βάση τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας περί Απαλλοτριώσεως οι οποίες εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις απαλλοτριώσεως.

5. Για την απαλλοτρίωση της κατοικίας γίνονται διαπραγματεύσεις με τον ιδιοκτήτη και ελπίζεται ότι σύντομα θα εξευρεθεί ικανοποιητική λύση και έτσι θα γίνει δυνατή η κατεδάφιση της οικίας και διαπλάτυνση του δρόμου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου και ληφθείσα στις 26 Νοεμβρίου 1987.

«Ο δρόμος Χοιροκοιτίας—Οράς είναι η κύρια σύνδεση των χωριών της Ορεινής Λάρνακας με τον υπεραστικό δρόμο που οδηγεί στη Λευκωσία, Λεμεσό και Λάρνακα.

Από πολλού έχουν αρχίσει οδικά έργα επιδιόρθωσης, κατασκευής και ευθυγράμμισης του δρόμου πλην όμως ο ρυθμός επιδιόρθωσης — κατασκευής του είναι πιο αργός από το ρυθμό της φθοράς του.

Και ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Πότε άρχισε η επιδιόρθωση, κατασκευή, ευθυγράμμιση του δρόμου και πότε προβλέπεται να αποπερατωθεί;
- (β) Τι ποσό έχει δαπανηθεί μέχρι σήμερα και τι ποσό απαιτείται για τη συμπλήρωση του έργου;
- (γ) Πόσα χιλιόμετρα δρόμου έχουν κατασκευασθεί—ευθυγραμμισθεί μέχρι σήμερα και πόσα απομένουν;
- (δ) Ποιο το κόστος ανά χιλιόμετρο για το ήδη αποπερατωθέν μέρος του δρόμου και ποιο για το υπόλοιπο μέρος του δρόμου;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου.

«Ο δρόμος Οράς — Χοιροκοιτίας έχει συνολικό μήκος 16 χλμ. Έχει διορθωθεί μέχρι σήμερα πλήρως τμήμα του δρόμου μήκους 6.5 χλμ. Επίσης συμπληρώθηκαν οι χωματουργικές εργασίες σε τμήμα του δρόμου μήκους 1.5 χλμ. Η συνολική δαπάνη μέχρι σήμερα ανήλθε στις £300,000 περίπου.

2. Για τη βελτίωση και ασφαλτόστρωση του υπόλοιπου τμήματος του δρόμου, μήκους 8 χλμ., υπολογίζεται ότι με τα σημερινά δεδομένα θα απαιτηθεί ποσό £700,000 περίπου.

3. Η συμπλήρωση των εργασιών σε όλο το μήκος του δρόμου θα εξαρτηθεί από τις πιστώσεις που εγκρίνονται κάθε χρόνο στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως. Καταβάλλονται προσπάθειες για αύξηση των πιστώσεων αυτών για ταχύτερη συμπλήρωση του έργου.

4. Στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως 1988 προτάθηκε ποσό ύψους £80,000 για τη βελτίωση πρόσθετου τμήματος 1.2 χλμ., για την εκτέλεση χωματουργικών έργων μόνο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 26 Νοεμβρίου 1987.

«Στις 20.11.1987 πραγματοποιήθηκε στην περιοχή Πόλης Χρυσοχούς τετραήμερη χειμερινή άσκηση εφέδρων στρατιωτών η οποία σύμφωνα με πληροφορίες προγραμματιζόταν από πολύ καιρό.

Μετά την άσκηση διάφοροι έφεδροι ανέφεραν τα ακόλουθα:

Διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξε κανένας προγραμματισμός γι' αυτή την άσκηση, δεν υπήρχε επαρκής εξοπλισμός σε αντίσκηνα και οπλισμό, δεν προσφέρθηκε ικανοποιητική διατροφή, οι αξιωματικοί δεν γνώριζαν τι να κάνουν και πώς να οργανώσουν και αξιοποιήσουν τους στρατιώτες, με αποτέλεσμα η άσκηση να αποτύχει, να χαθεί πολύτιμος χρόνος τόσων ανθρώπων οι οποίοι επέστρεψαν στα σπίτια τους απογοητευμένοι.

Κάτω απ' όλα αυτά ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Αν αληθεύουν τα πιο πάνω, τι μέτρα λήφθηκαν για την οργάνωση και επιτυχία αυτής της άσκησης;
- (2) Αν αληθεύουν τα πιο πάνω τι μέτρα θα ληφθούν έτσι που να επικρατήσει τάξη στο στράτευμα και σε προέκταση να αξιοποιηθεί πλήρως και σωστά όλο το έμψυχο υλικό μας το οποίο συνιστά την πρώτη προϋπόθεση της αμυντικής μας θωράκισης;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Άμυνας σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Κάθε άσκηση σχεδιάζεται, προετοιμάζεται και διεξάγεται για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος δεν είναι δυνατό να αποκαλυφθεί.

Η άσκηση που διεξήχθη στην περιοχή της Πόλης Χρυσοχούς, είχε από καιρό προετοιμαστεί και σχεδιασθεί και τη διεξαγωγή της παρακολούθησαν η

ηγεσία και το Επιτελείο του ΓΕΕΦ, καθώς και ανώτεροι αξιωματικοί της περιοχής.

Από την κρίση και αξιολόγηση της άσκησης, διαπιστώθηκε ότι αυτή πέτυχε στους βασικούς αντικειμενικούς της σκοπούς και σε καμιά περίπτωση στη διάρκεια της άσκησης δεν παρουσιάστηκαν ελλείψεις σε έμφυχο ή άψυχο υλικό.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Δεκεμβρίου 1987.

«Στην προσφυγική κοινότητα Μαντριών Πάφου επικρατεί μεγάλη αναστάτωση για την απρόοπτη αλλαγή των σχεδίων αυτοστέγασης.

Συγκεκριμένα ενώ υπήρχε απόφαση και παραχωρήθηκαν και οι σχετικές εγκρίσεις αυτοστέγασης σε οικοπέδα εντός της κατοικημένης περιοχής έτσι που να εξωραϊστεί το χωριό, να είναι τα παιδιά δίπλα στους γονείς αλλά και να οικονομηθούν δεκάδες χιλιάδες λίρες διότι δεν θα χρειάζονται δαπάνη για δρόμους και νερό, για άγνωστους λόγους άλλαξε αυτή η απόφαση. Τώρα οι αρμόδιοι πήραν αρδευσιμη Τ/Κ γη 8 σκαλών, απαλλοτρίωσαν Ε/Κ τεμάχιο γης και κατασκευάζουν δρόμους — λεωφόρους για 7 οικοπέδα, έργα που θα στοιχίσουν επιπρόσθετες πολλές χιλιάδες λίρες.

Επειδή η κοινότητα θεωρεί σκάνδαλο αυτή την πράξη για την οποία αμφιβάλλει αν ζητήθηκαν και προσφορές στα έργα που γίνονται, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Γιατί άλλαξαν τα σχέδια αυτοστέγασης με συνέπειες να χρειαστούν τώρα χωρίς λόγο πρόσθετες χιλιάδες λίρες;
- (2) Ζητήθηκαν κανονικές προσφορές για τα νέα έργα;
- (3) Πώς αντιμετωπίζονται γενικά οι πιο πάνω διαμαρτυρίες και καταγγελίες της κοινότητας;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

- «(α) Στο χωριό Μανδριά διαχωρίστηκαν 18 οικοπέδα (Φάση Α') για σκοπούς αυτοστέγασης εκτοπισθέντων, τα οποία παραχωρήθηκαν σε ισάριθμες δικαιούχες προσφυγικές οικογένειες. Επειδή εξακολουθεί να υπάρχει ζήτηση οικοπέδων, προωθήθηκε ο διαχωρισμός 8 πρόσθετων οικοπέδων (Φάση Β') τα οποία θα είναι έτοιμα πολύ σύντομα και θα παραχωρηθούν σε δικαιούχους πρόσφυγες.
- (β) Η επιλογή των χώρων και για τις δυο φάσεις (Α' και Β') έγινε, όπως πάντα, από την Επαρχιακή Επιτροπή Επιλογής Χώρων Αυτοστέγασης στην οποία μετέχει και η Επαρχιακή Επιτροπή Προσφύγων. Συναφώς αναφέρεται πως δεν υπήρξε απόφαση για διαχωρισμό των οικοπέδων μέσα στο χωριό, ο δε ισχυρισμός που περιέχεται στην Ερώτηση για αλλαγή των σχεδίων δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.
- (γ) Όπως γίνεται με όλους τους Κυβερνητικούς Συνοικισμούς Αυτοστεγασέως έτσι και στην περίπτωση Μανδριών τα έργα υποδομής εκτελούνται από τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα (Δημοσίων Έργων, Αναπτύξεως Υδάτων κλπ.), χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο να ζητηθούν για μερικά από αυτά προσφορές. Συγκεκριμένα

στην περίπτωση του Συνοικισμού Αυτοστέγασης Μανδριών ζητήθηκαν από το Τμήμα Δημοσίων Έργων προσφορές για τις απαιτούμενες χωματοργικές εργασίες βάσει της κανονικής διαδικασίας.

- (δ) Μέχρι τώρα δεν έχει υποβληθεί οποιοδήποτε παράπονο ή καταγγελία από την κοινότητα προς τον Έπαρχο Λεμεσού σε σχέση με την ισχυριζόμενη αλλαγή των σχεδίων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 10 Δεκεμβρίου 1987.

«Οι κάτοικοι των κοινοτήτων της περιοχής Δρομολαξιάς — Κιτίου παραπονούνται ότι ενώ βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τη Λάρνακα και αρκετοί ασχολούνται στην πόλη ή συναλλάσσονται με κατοίκους της, το τηλεφωνικό σύστημα της περιοχής τους είναι υπεραστικό με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται με μεγάλα ποσά όταν τηλεφωνούν.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Δεδομένου πως οι Τρούλλοι και άλλες απομακρυσμένες κοινότητες της Λάρνακας έχουν περιληφθεί στη ζώνη του αστικού δικτύου της πόλης, γιατί δεν έγινε το ίδιο και για την περιοχή Δρομολαξιάς — Κιτίου;
- (2) Πώς αντιμετωπίζουν οι αρμόδιοι το δίκαιο αίτημα των κατοίκων της περιοχής, για να περιληφθεί το τηλεφωνικό τους σύστημα στη ζώνη του αστικού δικτύου της Λάρνακας;»

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 10 Δεκεμβρίου 1987.

«Επειδή πολλοί κάτοικοι των προσφυγικών συνοικισμών και των κοινοτήτων της περιοχής Δρομολαξιάς — Κιτίου παραπονούνται ότι σημειώνεται μεγάλη καθυστέρηση στην εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή ποια μέτρα παίρνονται για το ξεπέρασμα της καθυστέρησης και την ικανοποίηση των αναγκών των αιτητών.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερωτήσεις ημερομηνιών 5 Δεκεμβρίου 1987 και 7 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Αναφορικά με το θέμα της εγκατάστασης ιδιωτικών τηλεφώνων στους προσφυγικούς συνοικισμούς και σε σπίτια των κοινοτήτων Δρομολαξιάς — Κιτίου, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου πληροφόρησε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων ότι άρχισε ήδη η εκτέλεση διαφόρων εργασιών (εκσκαφή αυλακιών, τοποθέτηση καλωδίων) που θα επιτρέψουν την εγκατάσταση τηλεφώνων σε σπίτια.

Οι εργασίες αυτές αναμένεται να συμπληρωθούν το Μάρτη του 1989, οπότε θα αρχίσει η εγκατάσταση τηλεφώνων στα σπίτια.

2. Σ' ότι αφορά τα παράπονα των κατοίκων της περιοχής Δρομολαξιάς — Κιτίου ότι τα τηλεφωνήματά τους προς τη Λάρνακα χρεώνονται ως υπεραστικές κλήσεις, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων πληροφορεί ότι η Αρχή μελετά

την αναδόμηση των τελών με σκοπό την τροποποίηση του συστήματος χρεώσεως των κλήσεων από τα αγροτικά τηλεφωνικά κέντρα προς τα αστικά κέντρα, καθώς και μεταξύ αγροτικών κέντρων, με σκοπό την εφαρμογή πιο ισορροπημένης μεθόδου χρεώσεως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

«Στην τελευταία επίσκεψή του στο χωριό Κίτι, όπου έγινε ευρεία σύσκεψη παραγόντων της περιοχής για επίλυση των κοινοτικών προβλημάτων, ο Υπουργός Εσωτερικών υποσχέθηκε στους πρόσφυγες του Συνοικισμού Τερσεφάνου ότι θα επιδιωρθώνονταν οι προβληματικές προσφυγικές κατοικίες που παρουσίαζαν ρωγμές λόγω του υπεδάφους.

Μέχρι σήμερα έχουν επιδιορθωθεί μόνο 9 κατοικίες, παρά τις συνεχείς διαμαρτυρίες των κατοίκων, ενώ για τους υπόλοιπους εξετάζονται οι οικονομικές δυνατότητες καθενός ξεχωριστά με πρόθεση να μη προβούν οι αρμόδιες αρχές στις επιδιορθώσεις των κατοικιών.

Γι' αυτό ερωτάται το Υπουργείο Εσωτερικών να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Δόθηκε υπόσχεση από μέρος του Υπουργού Εσωτερικών για επιδιόρθωση των προβληματικών κατοικιών των προσφύγων του Συνοικισμού Τερσεφάνου αδιάκριτα από οικονομικά κριτήρια; Εάν ναι, γιατί μέχρι σήμερα δεν υλοποιήθηκε η υπόσχεση του Υπουργού;
- (2) Γιατί το Υπουργείο εξετάζει τα οικονομικά δεδομένα των προσφύγων της Τερσεφάνου ενώ είναι γνωστό ότι διαμένουν πρόσφυγες χαμηλής εισοδηματικής τάξης;
- (3) Πότε θα υλοποιηθεί η υπόσχεση του αρμόδιου Υπουργού, όταν με τον ερχομό του χειμώνα η κατάσταση των κατοικιών θα έχει χειροτερέψει;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

- (α) Ύστερα από σχετική επιτόπια έρευνα που έγινε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, σε συνεργασία με την Τοπική Επιτροπή Προσφύγων του Συνοικισμού, διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν επτά κατοικίες με ρωγματώσεις, και παραχωρήθηκε στους επηρεαζομένους εκτοπισθέντες από τον Ιούνιο του 1987, η ανάλογη οικονομική βοήθεια για διενέργεια των αναγκαίων επιδιορθώσεων, και
- (β) πρόσφατα, υποβλήθηκαν στο Γραφείο του Επάρχου Λάρνακας 20 αιτήσεις για επιδιόρθωση κατοικιών, οι οποίες εξετάζονται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

«Οι πρόσφυγες του συνοικισμού Τερσεφάνου αντιμετωπίζουν έλλειψη πόσιμου νερού εξαιτίας του υψόμετρου του συνοικισμού σε σχέση με την κοινότητα Τερσεφάνου και εξαιτίας του ότι η κεντρική σωλήνα από το ντεπόζιτο προς το συνοικισμό διέρχεται πρώτα από την κοινότητα.

Επειδή για το πρόβλημα τούτο δόθηκε υπόσχεση ότι θα τοποθετηθεί ξεχωριστή γραμμή,

Ερωτάται η αρμόδια αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

Πότε θα πραγματοποιηθεί η υπόσχεση για τοποθέτηση ξεχωριστής γραμμής από το ντεπόζιτο προς το συνοικισμό;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σας πληροφορώ ότι το πρόβλημα μερικής έλλειψης νερού που παρουσιάζεται κάποτε τόσο στο συνοικισμό Τερσεφάνου όσο και στην υπόλοιπη κοινότητα θα επιλυθεί ριζικά όταν συνδεθεί το σύστημα υδατοπρομήθειας του χωριού με τον αγωγό Αμμοχώστου. Ήδη το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων προβαίνει στην εκπόνηση του σχετικού σχεδίου που αναμένεται να συμπληρωθεί περί το τέλος Μαρτίου του τρέχοντος έτους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

«Κατά την πρόσφατη επίσκεψή μου στο Συνοικισμό Τερσεφάνου της Λάρνακας οι κάτοικοι με πληροφόρησαν ότι για τη βελτίωση της Υδατοπρομήθειας του χωριού έχουν αναλάβει οι κάτοικοι την πληρωμή δαπάνης £25,000 το δε υπόλοιπο έχει καταβληθεί από την Κυβέρνηση. Από το ποσό των £25,000 έχει καταβληθεί από το ΤΑΕΠ το ποσό των £12,500 για κάλυψη της δαπάνης εκτέλεσης του έργου.

Επειδή οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού είναι περίπου 200 οικογένειες και οι εκτοπισθέντες 50 περίπου οικογένειες, και

Επειδή η χωριτική αρχή προτίθεται να προχωρήσει στην επιβολή φορολογίας και στους εκτοπισθέντες για την αποπληρωμή της ετήσιας δόσεως.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

- (1) Εάν θεωρεί δίκαιο να επιβληθεί φορολογία πάνω στους πρόσφυγες για την κάλυψη της υπολειπομένης δαπάνης εκτέλεσης του έργου καθ' ήν στιγμήν για τους πρόσφυγες, παρά το ολιγάριθμο τους, έχει ήδη καταβληθεί από το ΤΑΕΠ το μισό του χρέους.
- (2) Τι προτίθεται να πράξει η αρμόδια Αρχή για την επίλυση του προβλήματος;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σας πληροφορώ ότι η Χωριτική Αρχή Τερσεφάνου δεν φορολόγησε κατά τον περσινό χρόνο (1987) τους πρόσφυγες κατοίκους του Συνοικισμού Τερσεφάνου για την αποπληρωμή της δόσης του δανείου για την υδατοπρομήθεια του χωριού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιαννάκη Μάτση και ληφθείσα στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

«Εκκρεμεί από χρόνια και παραμένει ακόμη άλυτο το θέμα της ίδρυσης και λειτουργίας Τεχνικού Επιμελητηρίου, θεσμού που τόσο επίμονα και ορθά απαιτεί ο Σύνδεσμος Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων.

Το Νομοσχέδιο το οποίο θα ρύθμιζε τελειωτικά το πρόβλημα, ενώ κατέθηκε στη Βουλή από την Εκτελεστική Εξουσία, τελικά ζητήθηκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων αναβολή εξέτασής του.

Επειδή η Κύπρος κατατάσσεται στη ζώνη των επικίνδυνων σεισμοπαθών περιοχών και επειδή αρκετά από τα χρησιμοποιούμενα οικοδομικά υλικά είναι ποιοτικά κατώτερα από εκείνα που διετίθεντο προ του 1974 και επιβάλλεται ως εκ τούτου όπως κάθε ανεγειρόμενη οικοδομή είναι το αποτέλεσμα της αρτιότερης επιστημονικής κατάρτισης και παρακολούθησης που διαθέτουμε, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο: Γιατί παρατηρείται αυτή η πολύχρονη αναβλητικότητα στην αντιμετώπιση ενός τόσο σημαντικού θέματος, η ρύθμιση του οποίου θα εξυπηρετούσε ουσιαστικά το δημόσιο συμφέρον με την ίδρυση Τεχνικού Επιμελητηρίου εντός των πλαισίων του οποίου τα πιο πάνω μειονεκτήματα θα απαμβλύνονταν από την έμπρακτη προσφορά του άριστα καταρτισμένου και προσφερόμενου επιστημονικού προσωπικού;

Απάντηση ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιαννάκη Μάτση.

«Είναι αλήθεια πως για πολλά χρόνια η προώθηση της ίδρυσης Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου καθυστερούσε λόγω των διαφωνιών που είχαν μεταξύ τους, για το θέμα αυτό, οι διάφοροι τεχνικοί επαγγελματικοί κλάδοι. Τελικά όταν οι διαφορές γεφυρώθηκαν μέσα στον Απρίλιο του 1987, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων προχώρησε στις απαραίτητες ενέργειες για την ίδρυση του Επιμελητηρίου. Ήδη το σχετικό νομοσχέδιο βρίσκεται ενώπιον της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η οποία το επεξεργάζεται.

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων υποστηρίζει θερμά την ίδρυση Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου στην Κύπρο, γιατί πιστεύει ότι τούτο θα συμβάλει τόσο στην αναβάθμιση της τεχνικής και επιστημονικής ανάπτυξης του τόπου, όσο και στην προστασία των συμφερόντων του τεχνικού κόσμου και του κοινού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 23 Δεκεμβρίου 1987.

«Είναι γνωστό ότι υπάρχει κατάλογος διατηρητέων κτιρίων. Επειδή υπάρχουν πληροφορίες ότι έχουν αφαιρεθεί από τον κατάλογο κάποιες ενδιαφέρουσες κατοικίες, που αποτελούν δείγματα αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του τόπου μας παλαιότερων εποχών, για σκοπούς εξυπηρέτησης μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων καλείται το αρμόδιο Υπουργείο:

- (1) Να καταθέσει στη Βουλή τον κατάλογο των διατηρητέων κτιρίων.
- (2) Να ενημερώσει το Σώμα εάν ορισμένα κτίρια έχουν αφαιρεθεί από τον κατάλογο και σε τέτοια περίπτωση με βάση ποια κριτήρια έγινε η αφαίρεση.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«(α) Οι κατάλογοι των κτιρίων που έχουν κηρυχθεί διατηρητέα έχουν δημοσιευθεί στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας μαζί με τα

ακόλουθα Διατάγματα Διατήρησης:

282/79	(Ε.Ε.Δ. 1567,	ημερ. 30.11.1979)
79/82	(Ε.Ε.Δ. 1760,	ημερ. 12. 3.1982)
230/82	(Ε.Ε.Δ. 1796,	ημερ. 13. 3.1982)
253/83	(Ε.Ε.Δ. 1896,	ημερ. 14.10.1983)
168/84	(Ε.Ε.Δ. 1960,	ημερ. 18. 5.1984)
169/84	(Ε.Ε.Δ. 1960,	ημερ. 18. 5.1984)
148/85	(Ε.Ε.Δ. 2049,	ημερ. 3. 5.1985)
248/85	(Ε.Ε.Δ. 2079,	ημερ. 5.10.1985)
269/85	(Ε.Ε.Δ. 2093,	ημερ. 29.11.1985)
172/86	(Ε.Ε.Δ. 2153,	ημερ. 20. 6.1986)
10/87	(Ε.Ε.Δ. 2200,	ημερ. 16. 1.1987)

- (β) Έξι οικοδομές από τους πιο πάνω καταλόγους εξαιρέθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο ύστερα από εισήγηση Ειδικής Επιτροπής ότι αφορούσαν οικοδομές με χαμηλή περιβαλλοντολογική αξία ή που βρίσκονταν σε πολύ άσχημη οικοδομική κατάσταση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 28 Δεκεμβρίου 1987.

«Πότε θα υλοποιηθεί η υπόσχεση προς την κοινότητα Τερσεφάνου για λήψη νερού από τον αγωγό, ώστε να αποφευχθούν τα υπερβολικά έξοδα που δημιουργούνται από τη χρήση μηχανών και που κατά τον περασμένο χρόνο δημιουργήθηκε έλλειμμα του ύψους περίπου των £9,000;

Γιατί καθυστερεί η εκτέλεση ενός έργου που η πραγμάτωσή του θα περισώσει χρήματα του δημοσίου και των φορολογουμένων κατοίκων της Τερσεφάνου;»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Στις 9/12/1987, ο Επαρχιακός Μηχανικός του Τμήματος στη Λάρνακα ετοίμασε και υπέβαλε στο Διευθυντή του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων προκαταρκτικό σχέδιο για ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας από τον Αγωγό Αμμοχώστου, έναντι δαπάνης £35,000 περίπου.

Το εν λόγω σχέδιο, το οποίο τυγχάνει επεξεργασίας από το Διευθυντή του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, αναμένεται να οριστικοποιηθεί και υποβληθεί στον Έπαρχο Λάρνακας μέχρι το τέλος του προσεχούς Μαρτίου για να τεθεί υπόψη της Κοινοτικής Αρχής, σύμφωνα με τη σχετική διαδικασία.

Στη συνέχεια, και αφού το σχέδιο εγκριθεί από την κοινότητα, θα προωθηθεί η διαδικασία εξασφάλισης των απαιτούμενων πιστώσεων για εκτέλεσή του.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 28 Δεκεμβρίου 1987.

- «(1) Προγραμματίζεται και, εάν ναι, πότε η δημιουργία εμπορικού κέντρου στο συνοικισμό Τερσεφάνου;

- (2) Πότε θα διαχωριστούν τα 14 νέα οικόπεδα για τα οποία πάρθηκε απόφαση για να ικανοποιηθούν εκκρεμείς αιτήσεις για στέγαση των προσφύγων μας στο συνοικισμό τούτο;
- (3) Πότε θα επιδιορθωθεί το κοινοτικό τηλέφωνο του συνοικισμού και πότε θα γίνει νέα εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων;

Για τα ανωτέρω ερωτούνται οι αρμόδιες αρχές να πληροφορήσουν την Βουλή των Αντιπροσώπων.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«(α) Δημιουργία Εμπορικού Κέντρου:

Λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες προτεραιότητες δεν προγραμματίζεται στο παρόν τουλάχιστο στάδιο η ανέγερση Εμπορικού Κέντρου στο Συνοικισμό, γιατί το μέγεθός του (83 οικόπεδα) και η σχετικά μικρή απόστασή του από το χωριό δεν δικαιολογούν κάτι τέτοιο. Σημειώνεται ότι στο Συνοικισμό λειτουργεί ήδη καφενείο για εξυπηρέτηση των κατοίκων του.

(β) Διαχωρισμός νέων οικοπέδων:

Βρίσκονται υπό διαχωρισμό 4 νέα οικόπεδα (όχι 14 όπως αναφέρεται στην Ερώτηση) τα οποία αναμένεται να είναι έτοιμα για παραχώρηση σε ισάριθμους δικαιούχους μέχρι τον προσεχή Ιούνιο.

(γ) Επιδιόρθωση κοινοτικού τηλεφώνου και εγκατάσταση ιδιωτικών τηλεφώνων.

Όπως έχουμε πληροφορηθεί το κοινοτικό τηλέφωνο έχει επιδιορθωθεί. Εξάλλου προωθήθηκε η εγκατάσταση 77 ιδιωτικών τηλεφώνων σε ισάριθμα σπίτια και μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του 1988, αναμένεται να ικανοποιηθούν όλες οι αιτήσεις που έχουν υποβληθεί.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη και ληφθείσα στις 28 Δεκεμβρίου 1987.

«Στο συνοικισμό Τερσεφάνου σε απόσταση 200 περίπου μέτρων υπάρχουν μάνδρες αιγοπροβάτων οι οποίες έχουν ανεγερθεί παράνομα και οι οποίες προκαλούν οχληρία στους κατοίκους εξαιτίας της εκπομπής δυσσομιών.

Γι' αυτό ερωτάται η αρμόδια αρχή να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (1) Αν προγραμματίζεται και πότε η μετακίνηση των μανδρών που βρίσκονται πλησίον του συνοικισμού;
- (2) Γιατί καθυστερεί η επίλυση του προβλήματος τούτου;»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σας πληροφορώ ότι για τη μετακίνηση τόσο των μανδρών που βρίσκονται κοντά στο Συνοικισμό Τερσεφάνου όσο και άλλων που βρίσκονται μέσα στην κατοικημένη περιοχή του χωριού προωθείται η δημιουργία κτηνοτροφικής περιοχής σε κατάλληλη κρατική γη και ήδη ετοιμάζονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες τα

αναγκαία σχέδια και εκτιμήσεις (οδικό δίκτυο, μεταφορά νερού κλπ). Για την εκτέλεση του έργου αυτού υπάρχει πρόνοια στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1988 ύψους £8,000.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 31 Δεκεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα με ποιο τρόπο προωθείται η αντίκρουση των πιο κάτω κοινοτικών προβλημάτων Μαθιάτη όπως αυτά μας εκτέθηκαν σε παγκοινοτική σύσκεψη στις δεκαπέντε τρέχοντος.

- (1) Η ασφαλτόστρωση, έστω και σταδιακά, του δρόμου Μαθιάτη—Σιας μήκους πέντε περίπου χιλιομέτρων. Ο δρόμος αυτός, τονίστηκε, θα εξυπηρετήσει τις πόλεις κι επαρχίες Λάρνακας, Λεμεσού και Λευκωσίας καθώς και σύμπλεγμα χωριών της Πιτσιλιάς (Παλαιχώρι, Ασκά, Φτερικουδι και άλλα) όπως και χωριά της Ορεινής (Λακατάμια, Κλήρου, Καλό Χωριό, Μιτσερό, Ψημολόφου, Καμπιά, Καπέδες, Λυθροδόντα και άλλα).
- (2) Η επίσπευση των εργασιών για ασφαλτόστρωση του κύριου δρόμου της κοινότητας (που άρχισε να ανακατασκευάζεται για διαπλάτυνσή του στα πλαίσια του σχεδίου διαπλάτυνσης του δρόμου Λευκωσίας — Λυθροδόντα), γιατί, ιδιαίτερα τώρα το χειμώνα και μετά την αφαίρεση του ασφαλτικού υποστρώματος, καθίσταται αδιάβατος.
- (3) Δεδομένου πως από την κοινότητα Μαθιάτη απαλλοτριώθηκαν ή επιτάχθηκαν δεκάδες στρέμματα για τη δημιουργία του στρατοπέδου, ενώ άλλα εκατόν περίπου στρέμματα αξιοποιήθηκαν από το Υπουργείο Γεωργίας, ζητήθηκε η μείωση της κοινοτικής συνεισφοράς για έργα κοινοτικής ανάπτυξης στο ένα τέταρτο καθώς και η επιδιόρθωση δρόμων που υφίστανται φθορά από τη διακίνηση των στρατιωτικών οχημάτων.
- (4) Τελος, ζητήθηκε η επίσπευση του σχεδίου διαχωρισμού των υπόλοιπων είκοσι οικοπέδων από το γενικότερο σχέδιο που προνοούσε την παροχή σαράντα δύο οικοπέδων.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- «(α) Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Μαθιάτη—Σιας, μήκους 5 1/2 χλμ., δε δικαιολογείται επί του παρόντος λόγω χαμηλής προτεραιότητας και ψηλής δαπάνης (£130,000). Ωστόσο ο δρόμος συντηρείται τακτικά από την Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας, κατά τα τελευταία δε τρία χρόνια δαπανήθηκε για το σκοπό αυτό ποσό £9,000.
- (β) Η κοινοτική συνεισφορά του χωριού για έργα κοινοτικής ανάπτυξης μειώθηκε από 1/2 σε 1/3 αναδρομικά από το 1987.
- (γ) Η πρόκληση ζημιών σε δρόμους του χωριού από τη διακίνηση στρατιωτικών οχημάτων της Εθνικής Φρουράς είναι θέμα που μελετάται από την Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας και το Υπουργείο Αμύνης, και

- (δ) Ο διαχωρισμός πρόσθετων οικοπέδων για φτωχές οικογένειες θα μελετηθεί όταν παραστεί ανάγκη. Ήδη από του 1981 έχουν διαχωρισθεί 22 οικόπεδα από τα οποία μέχρι σήμερα διατέθηκαν μόνο 11».

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Ιάκωβο Κατσουνωτό και ληφθείσα στις 14 Ιανουαρίου 1988.

«Με την εφαρμογή προτύπων για τους κυλίνδρους υγραερίου και κατ' απαίτηση των Εταιρειών Πετρελαιοειδών τους εδόθη το δικαίωμα να εισπράττουν δυο (αρ. £2) λίρες τον κενό κύλινδρο, για να μπορέσουν ν' ανταποκριθούν στη ζήτηση υγραερίου.

Από αυτή τη διευθέτηση εισπράχθηκαν εκατοντάδες χιλιάδες λίρες, και όμως το κοινό ταλαιπωρείται από την έλλειψη κυλίνδρων και συνεπώς από έλλειψη υγραερίου, ιδίως τώρα τους ψυχρούς μήνες του χειμώνα.

Νοούμενοι ότι οι καταναλωτές έχουν πληρώσει μεγάλα ποσά ως ντεπόζιτο και οι Εταιρείες δεν ανταποκρίθηκαν στις υποχρεώσεις τους έναντι παλιών και νέων καταναλωτών, πώς σκέφτεται να ενεργήσει το αρμόδιο Υπουργείο προς συμμόρφωση των Εταιρειών και εξυπηρέτηση των καταναλωτών;»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 1988 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Ιάκωβου Κατσουνωτού.

«Όπως είναι γνωστό, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας στην προσπάθειά του όπως εξασφαλιστεί ικανοποιητικός αριθμός κυλίνδρων υγραερίου για εξυπηρέτηση των καταναλωτών, καθόρισε με το Διάταγμα αρ. 55 στις 6.3.1981 το ύψος του ντεποζίτου κυλίνδρου υγραερίου σε £2.00.

Το κόστος κατασκευής των κυλίνδρων τότε ήταν £5—£6 τον κάθε ένα και κυκλοφορούσαν στην ντόπια αγορά 550.000 κύλινδροι των 10 κιλών.

Σήμερα το κόστος κατασκευής τους είναι £9—£10 τον κύλινδρο και κυκλοφορούν στην ντόπια αγορά 707.000 κύλινδροι των 10 κιλών.

Η εποχιακή μερική έλλειψη που παρατηρείται στους κυλίνδρους υγραερίου συνεχίζει να υφίσταται για το λόγο ότι η συνήθεια πολλών καταναλωτών για κατακράτηση περισσότερων κυλίνδρων υγραερίου απ' ότι χρειάζονται και η μη έγκαιρη επιστροφή των κενών κυλίνδρων για γέμισμα δεν έχει αλλοιωθεί.

Επίσης το γεγονός ότι το κόστος των κυλίνδρων είναι πολύ ψηλότερο από το ντεπόζιτο που χρεώνουν οι εταιρείες πετρελαιοειδών στους καταναλωτές είναι αντικίνητρο για τις εταιρείες να αυξήσουν τα αποθέματά τους σε κυλίνδρους έτσι που να αποφευχθεί τελείως το πρόβλημα της μερικής έστω έλλειψης κατά την περίοδο του χειμώνα.

Στην προσπάθειά του για πλήρη επίλυση του προβλήματος, το Υπουργείο προώθησε στην Επιτροπή Τιμών, κατόπιν αιτήματος των εταιρειών που ασχολούνται με την εμπορία υγραερίου, μελέτη που προνοεί την έκδοση από τις εταιρείες πιστοποιητικού 'Αποδεικτικού Εγγυήσεως' με αξία που να αντιπροσωπεύει κάπως το πραγματικό κόστος του κυλίνδρου. Η εισηγητική αυτή

μελέτη προσέκρουσε όμως στην αντίδραση αρκετών μελών της Επιτροπής Τιμών και δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, το Υπουργείο συνεχώς παροτρύνει τις εταιρείες πετρελαιοειδών για αύξηση των αποθεμάτων τους σε κενούς κυλίνδρους και σε σχετικές ανακοινώσεις παροτρύνει το κοινό να μην κατακρατεί κενούς κυλίνδρους περισσότερο απ' ό,τι πραγματικά χρειάζεται.

Επιπρόσθετα, όταν υπάρχουν συγκεκριμένα παράπονα για εξασφάλιση κενών κυλίνδρων, ιδιαίτερα από νέα ζευγάρια ή ξένους που σκοπεύουν να παραμένουν στην Κύπρο για ένα χρονικό διάστημα, η Υπηρεσία Ελέγχου Τιμών και Προστασίας Καταναλωτών του Υπουργείου, χρησιμοποιώντας τις καλές της Υπηρεσίες και σε συνεννόηση με τις Εταιρείες πετρελαιοειδών, επιτυγχάνει την εξασφάλιση σ' αυτούς των αναγκαίων κενών κυλίνδρων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΑΚΕΛ κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα στις 23 Ιανουαρίου 1988.

«Από έγκυρες πληροφορίες που έχουμε ο αμυντικός οπλισμός που αγοράσαμε πρόσφατα είναι μεταχειρισμένος και ελαττωματικός, ενώ πληρώθηκε για καινούργιος.

Γι' αυτό και ερωτάται το Υπουργείο 'Αμυνας να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- (α) Αληθεύει ότι πληρώσαμε αυτό τον οπλισμό σε τιμές καινούργιων ενώ στην πραγματικότητα είναι ανασκευασμένος—μεταχειρισμένος;
- (β) Αληθεύει ότι υπαξιωματικός, μηχανικός της Εθνικής Φρουράς, που ειδικεύτηκε στο εργοστάσιο που κατασκευάστηκε αυτός ο οπλισμός απειλήθηκε με συνέπειες, όταν διαπίστωσε ότι είναι ανασκευασμένος—μεταχειρισμένος και του έγινε σύσταση να σιωπήσει;
- (γ) Αληθεύει ότι ο Διοικητής της Εθνικής Φρουράς στρατηγός Πολίτης έδωσε τρεις φορές την παραίτησή του όμως αυτή δεν έγινε δεκτή;
- (δ) Αν αληθεύει η πληροφορία ότι έδωσε παραίτηση, μήπως αυτή σχετίζεται με το θέμα αγοράς μεταχειρισμένου οπλισμού; Ή για ποιους άλλους λόγους ο στρατηγός Πολίτης έδωσε παραίτηση;»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 1988, του Υπουργού 'Αμυνας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Ιανουαρίου 1988 του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΑΚΕΛ κ. Εζεκία Παπαϊωάννου.

«Σχετικά με τους ισχυρισμούς ότι ο αμυντικός οπλισμός που αγοράστηκε πρόσφατα είναι μεταχειρισμένος και ελαττωματικός και πληρώθηκε για καινούργιος υπενθυμίζω ότι:

- (α) Στις 19 Ιανουαρίου 1988, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, ενημέρωσα την Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας πάνω σε πληροφορίες για την ποιότητα του αμυντικού οπλισμού της Εθνικής Φρουράς που αποκτήθηκε πρόσφατα και δήλωσα ότι ο οπλισμός αυτός δεν είναι ανακατασκευασμένος—μεταχειρισμένος.

Όλες οι παραγγελίες οπλισμού που έγιναν στη Γαλλία στηρίζονται πάνω σε διακρατική συμφωνία. Τα οπλικά συστήματα που παραλαμβάνονται ελέγχονται πριν από την παράδοση και εκδίδεται πιστοποιητικό ποιοτικού ελέγχου (S.I.A.R.) από τις αρμόδιες αρχές του Γαλλικού Υπουργείου Άμυνας.

Στη διάρκεια της ίδιας συνεδρίας, ενημέρωσα επίσης την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας ότι οι αρμόδιες Γαλλικές Αρχές είναι στη διάθεσή της για οποιεσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες αν θεωρηθεί τούτο σκόπιμο. Τόνισα τέλος εμφαντικά ότι όλοι οι σχετικοί φάκελοι του Υπουργείου είναι στη διάθεση της Επιτροπής ανά πάσα στιγμή.

- (β) Σχετικά με ισχυρισμούς ότι ο Υπαξιωματικός που υπέβαλε αναφορά για το θέμα του οπλισμού απειλήθηκε με συνέπειες και του έγινε σύσταση για να σιωπήσει, αναφέρεται ότι οι ισχυρισμοί αυτοί είναι εντελώς αναληθείς.
- (γ) Αναφορικά με τους ισχυρισμούς περί παραιτήσεως του Αρχηγού της Εθνικής Φρουράς Αντιστράτηγου κ. Γεώργιου Πολίτη, διαβεβαιώνεται ότι αυτοί είναι παντελώς ανακριβείς. Με την ευκαιρία αυτή διαβεβαιώνεται ότι η συνεργασία του Αρχηγού της Εθνικής Φρουράς με το Υπουργείο Άμυνας ήταν και είναι καθ' όλα αρμονική.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Συνεχίζεται η συζήτηση για το θέμα «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες». (Θέμα που γράφτηκε με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη).

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές; Ο κ. Ζαχαριάδης.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Έγινε εισήγηση, κύριε Πρόεδρε, να θεωρηθούν οι εκθέσεις αυτές ως αναγνωσθείσες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι αυτή αναγνώστηκε και είμαστε στο στάδιο...

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Για όλες, η εισήγηση είναι για όλες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, για τις παρακάτω· εγώ τώρα ρωτώ αν υπάρχουν ομιλητές.

Δεν υπάρχουν. Θα θεωρήσουμε την Έκθεση ως εγκριθείσα.

Το επόμενο θέμα είναι Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής των Προσφύγων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε παράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων.»

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων).

Αν δεν υπάρχουν ομιλητές, θα θεωρήσω ότι η Βουλή εγκρίνει τις Εκθέσεις.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Μάλιστα. Εγκρίνεται.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΣΕ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΑ ΣΠΙΤΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΠΑΡΑΓΚΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος
 Μιχάλης Πουμπουρής
 Δήμος Γεωργιάδης
 Σοφοκλής Χατζηγιάννης
 Νίκος Μακρίδης
 Πέτρος Στυλιανού
 Ζαχαρίας Τουλούρας
 Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 21 και 30 Οκτωβρίου 1987. Στις συνεδρίες της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο υπό συζήτηση θέμα εκπρόσωποι των Υπουργείων Εσωτερικών και Οικονομικών και της Υπηρεσίας Μερίμνης, της Παγκύπριας Επιτροπής Προσφύγων καθώς και εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων οικογενειών.

Όπως είναι γνωστό το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων στις 8 Οκτωβρίου 1987 και στη συνέχεια παρατέμφθηκε σ' αυτή για διερεύνηση και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα κάλεσε στη συνεδρία της εκπροσώπους όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών από τους οποίους και ζήτησε να την ενημερώσουν πάνω στο θέμα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους των προσφυγικών οικογενειών οι οποίες κατοικούν σε Τουρκοκυπριακά σπίτια στην περιοχή Πάφου, Λάρνακας και Λεμεσού προκύπτουν τα ακόλουθα:

- (α) Οι προσφυγικές οικογένειες που διαμένουν στα Τουρκοκυπριακά σπίτια των πιο πάνω περιοχών αντιμετωπίζουν εδώ και 13 χρόνια έντονο πρόβλημα ανθυγιεινής διαβίωσης μια και τα σπίτια αυτά, είτε είναι εντελώς ακατάλληλα για να κατοικηθούν είτε επιδέχονται ορισμένες βελτιώσεις ή επιδιορθώσεις οι οποίες, όμως, λόγω του πολύ αργού ρυθμού με τον οποίο εργάζονται τα συνεργεία επιδιορθώσεων καθυστερούν πολύ να γίνουν με αποτέλεσμα η κατάσταση των κατοικιών συνεχώς να επιδεινώνεται. Επίσης, μεγάλος αριθμός οικογενειών διαμένει σε ετοιμόρροπα σπίτια ή λυόμενα υποστατικά.
- (β) Έχει παρατηρηθεί από τους ενδιαφερομένους που διαμένουν στα Τουρκοκυπριακά σπίτια ότι σημειώνονται διακρίσεις από την αρμόδια Κυβερνητική υπηρεσία σε ότι αφορά τη σειρά προτεραιότητας που ακολουθείται για τις επιδιορθώσεις των σπιτιών, καθώς και στον τομέα της ποιότητας και της έκτασης των επιδιορθώσεων αυτών, όπως επίσης στην έγκριση πρόσθετων δωματίων και στα ποσά χρημάτων που

παρέχονται προς τους ένοικους για να επιδιορθώσουν οι ίδιοι τις κατοικίες τους.

Ενόψει της πιο πάνω κατάστασης οι ενδιαφερόμενοι προβάλλουν το αίτημά τους για τερματισμό οποιωνδήποτε διακρίσεων και για την υιοθέτηση από τους αρμοδίους μιας νέας πολιτικής για την άμεση επιδιόρθωση των κατοικιών που μπορούν να διορθωθούν και την αντικατάσταση των ακατάλληλων κατοικιών με κυβερνητικούς οικισμούς που θα τους επιτρέψουν να ζουν κάτω από ασφαλείς, υγιεινές και υποφερτές συνθήκες και, κατά το δυνατό, στις περιοχές που τώρα διαμένουν.

Οι εκπρόσωποι τόσο της Παγκύπριας Επιτροπής Προσφύγων όσο και των Επαρχιακών Επιτροπών που παρέστησαν στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμφώνησαν απόλυτα με τις θέσεις που υποβλήθηκαν από τους εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων οικογενειών και υπογράμμισαν την ανάγκη για άμεση υλοποίηση του αιτήματός τους για να δοθεί τέρμα στις σημερινές ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσής τους.

Με την ευκαιρία αυτή ο Πρόεδρος της ΠΕΠ αναφέρθηκε στην ανησυχία που διακατέχει την Επιτροπή του εξαιτίας του ενδιαφέροντος που επιδεικνύεται από ορισμένους ιδιώτες μη πρόσφυγες για την τουριστική εκμετάλλευση Τουρκοκυπριακών περιουσιών και τόνισε την ανάγκη για τη διαφύλαξη των περιουσιών αυτών από τέτοιους κινδύνους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους της Κυβερνητικής πλευράς προκύπτουν τα πιο κάτω:

(α) Η Υπηρεσία Προστασίας και Διαχείρισεως Τουρκοκυπριακών Περιουσιών προβαίνει πάνω σε συνεχή και συστηματική βάση σε ριζικές επιδιορθώσεις και βελτιώσεις των Τ/Κ κατοικιών σε όλες τις προαναφερθείσες περιοχές. Οι σχετικές εργασίες γίνονται κατά τομέα, χωριό και σειρά προτεραιότητας. Στόχος της Υπηρεσίας είναι όπως τα Κυβερνητικά συνεργεία επισκέπτονται κάθε Τουρκοκυπριακό σπίτι μια φορά στα πέντε χρόνια για σκοπούς τακτικής συντήρησης και επιδιορθώσεως. Για τα έκτακτα περιστατικά γίνεται άμεση αντιμετώπιση είτε από τα ίδια τα συνεργεία είτε από τους ίδιους τους ενδιαφερομένους στους οποίους δίνεται το αντίστοιχο κονδύλι από την Κυβέρνηση. Οι διαδικασίες αυτές εκτελούνται με βάση ομοιόμορφα αντικειμενικά κριτήρια χωρίς οποιεσδήποτε διακρίσεις ενώ αυθαίρετες ενέργειες ή παρανομίες από μέρος των ίδιων των ενδιαφερομένων σε βάρος άλλων δικαιούχων διώκονται δικαστικά εφόσον περιέλθουν σε γνώση των αρμοδίων.

(β) Όσον αφορά τον αριθμό προσφυγικών οικογενειών που παραμένει μέχρι σήμερα σε κατοικίες στις οποίες οι συνθήκες στέγασης δεν μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικές γιατί έχουν χαρακτηριστεί ότι ανήκουν στην κατηγορία «Γ» και για τις οποίες η Υπηρεσία δεν προβαίνει σε ριζικές βελτιώσεις/επιδιορθώσεις μια και η κατάστασή τους δεν επιδέχεται κάτι τέτοιο πράγμα που άλλωστε είναι και απαγορευτικά δαπανηρό, οι οικογένειες αυτές προτρέπονται, ενθαρρύνονται και συνεχώς βοηθούνται με προτεραιότητα να στεγαστούν μέσω των άλλων Κυβερνητικών στεγαστικών προγραμμάτων. Εντούτοις και παρά τα θετικά αποτελέσματα της προσπάθειας αυτής, αρκετές

οικογένειες κυρίως γερόντων αρνούνται να μεταστεγαστούν σε άλλες κατοικίες για να μην απομακρυνθούν από τις υφιστάμενες συνοικίες τους.

- (γ) Αναφορικά με το θέμα των λυόμενων υποστατικών στην περιοχή Μούτταλος, Μανδριά, Πόλη Χρυσοχούς, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει προωθήσει σχέδιο για την αντικατάστασή τους με αριθμό 80 νέων Κυβερνητικών κατοικιών η κατασκευή των οποίων έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο και έχουν ήδη ζητηθεί προσφορές για την ανέγερσή τους.

Στη Λεμεσό έχει ήδη εξαγγελθεί η ανέγερση 200 νέων συνολικά κατοικιών, η πρώτη φάση των οποίων θα περιλαμβάνει 50 κατοικίες που αναμένεται ότι θα αποπερατωθούν στα μέσα του 1989.

Η πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων λαμβάνοντας υπόψη τα όσα έχουν κατατεθεί ενώπιόν της διαπιστώνει ότι πράγματι πάρα-τηρείται μεγάλη καθυστέρηση στη διαδικασία που ακολουθείται για τις επιδιορθώσεις, βελτιώσεις και προσθήκες δωματίων στα Τουρκοκυπριακά σπίτια στα οποία διαμένουν προσφυγικές οικογένειες κάτι που θα πρέπει να προβληματίσει τις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να εξεύρουν άλλους τρόπους και διαδικασίες για λυσιτελέστερη αντιμετώπιση των προβλημάτων των οικογενειών αυτών. Όσον αφορά ειδικότερα τις οικογένειες που διαμένουν σε σπίτια κατηγορίας «Γ», σε ετοιμόρροπα και σε λυόμενα υποστατικά, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτάχυνση των διαδικασιών μετακίνησής τους με στόχο να εξασφαλιστούν ασφαλείς, υγιεινές και ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσής τους το ταχύτερο δυνατό.

Παράλληλα η πλειοψηφία της Επιτροπής σημειώνει την ανησυχία της για τις καταγγελίες από μέρους των ενδιαφερομένων σε σχέση με τις διακρίσεις που έχουν διαπιστωθεί από τους ίδιους στην προτεραιότητα που δίδεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την ικανοποίηση των διαφόρων αιτημάτων των οικογενειών για επιδιορθώσεις σπιτιών, προσθήκης δωματίων, και την παραχώρηση χρηματικών ποσών για βελτιώσεις στις κατοικίες τους και έχει τη γνώμη ότι το θέμα αυτό θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος και να παταχθεί γιατί, από τη μια, πλήττεται η αρχή της χρηστής διοίκησης και, από την άλλη, προσβάλλεται το περί δικαίου αίσθημα μιας δοκιμαζόμενης τάξης πολιτών. Τέλος, η Επιτροπή επιθυμεί να εκφράσει την αντίθεσή της με οποιαδήποτε σκοπούμενη ενέργεια, είτε αυτή προέρχεται από ιδιώτες είτε από την ίδια την Κυβέρνηση και η οποία τείνει να μεταβάλλει το χαρακτήρα των Τουρκοκυπριακών περιουσιών από κατοικίες σε οτιδήποτε άλλο και τούτο γιατί θα πρέπει να αποτελεί εθνική πολιτική η διατήρηση και συντήρηση των Τουρκοκυπριακών κατοικιών ώστε να μπορέσουν να επιστρέψουν κάποτε σ' αυτές οι Τουρκοκύπριοι κάτοικοί τους.

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Στυλιανού και Τουλούρας εξέφρασαν τις πιο κάτω απόψεις:

Η σχετική καθυστέρηση στη διαδικασία επιδιόρθωσης/βελτίωσης των Τουρκοκυπριακών σπιτιών καθώς και των πρόσθετων δωματίων οφείλεται—όπως σχετικά διευκρινίζεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες— βασικά στην έλλειψη του αναγκαίου τεχνικού εργατικού δυναμικού, ενώ συμφωνούν με την εισήγηση για το συντονισμό των προσπαθειών για επιτάχυνση των ρυθμών μετακίνησης όσων διαμένουν σε σπίτια κατηγορίας «Γ» και σε λυόμενα υποστατικά.

Τα ίδια Μέλη, τέλος, συμφωνούν ότι αν από σχετική διερεύνηση διαπιστωθεί η τυχόν ύπαρξη διακρίσεων στη συμφωνημένη τακτική της προτεραιότητας για διορθωτικά ή και προσθετικά έργα, να παταχθεί κατά τρόπο παραδειγματικό οποιαδήποτε τυχόν συναφής ατασθαλία, για τους ίδιους ακριβώς σοβαρούς λόγους που η Επιτροπή παραθέτει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το επόμενο είναι Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν παιδείας στους φοιτητές του Ι.Ξ.Ε.Τ με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνομένα στο παρελθόν δίδακτρα με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Μ. Παπαπέτρου).

Αν δεν υπάρχουν ομιλητές, θα θεωρήσω και αυτή την Έκθεση ως εγκριθείσα.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όπως τοποθετούνται οι πλευρές στην Έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς όπως παρουσιάζονται οι διάφορες πλευρές μέσα στην Έκθεση.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΣΟΥ ΙΣΟΥ ΜΕ ΤΑ ΠΛΗΡΩΝΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΦΑΣΗ ΟΤΙ ΑΥΤΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΕΛΗ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ».

Παρόντες:

Ανδρέας Ψυλλίδης, Πρόεδρος

Ρήνα Κατσελλή

Αλέκος Μαρκίδης

Νίκος Αναστασιάδης

Δήμος Γεωργιάδης

Γεώργιος Σαββίδης

Μιχάλης Παπαπέτρου

Γιαννάκης Ομήρου, εκπροσώπων τον κ. Τάκη Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 1987. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συνοδευόμενος από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου του, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας, ο Διευθυντής του Ι.Ξ.Ε.Τ καθώς και εκπρόσωποι της φοιτητικής οργάνωσης Φ.Ε.Ν. Ι.Ξ.Ε.Τ. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής ήταν επίσης παρόντες οι αξιότιμοι Βουλευτές κ. κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Στυλιανού, Π. Δίγκλης και Ι. Κατσουνωτός.

Όπως είναι γνωστό το θέμα αυτό έχει εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο μέλος της κ. Μ. Παπαπέτρου στις 5 Νοεμβρίου 1987 και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας για μελέτη και ετοι-

μασία σχετικής έκθεσης προς το Σώμα. Όπως είναι επίσης γνωστό το θέμα αυτό μετά από σχετική Απόφαση του Σώματος στις 3 Δεκεμβρίου 1987 και κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα πραγματοποίησε το ταχύτερο συνεδριάσή της, στην οποία και κλήθηκαν όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές για να την ενημερώσουν πάνω στο θέμα.

Εισάγοντας το όλο θέμα ο εγγράφας αυτό Βουλευτής κ. Μ. Παπαπέτρου εξήγησε ότι στην εγγραφή του θέματος αυτού τον οδήγησε η Απόφαση της Κυβέρνησης να αυξήσει τα τέλη σίτησης και διαμονής για τους φοιτητές του ΙΕΕΤ, κατά 400% από πέρσι, με αποτέλεσμα οι φοιτητές του ΙΕΕΤ να πληρώνουν το ίδιο ποσό όπως και πέρσι όταν υπήρχαν ακόμα διδάκτρα. Και τούτο, σύμφωνα πάντα με τον εισηγητή, παρά την Απόφαση της Κυβέρνησης η οποία απάλλαξε πλήρως τους φοιτητές του ΙΕΕΤ από την καταβολή διδάκτρων η εξαγγελία της οποίας οδήγησε την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς να αποσύρει σχετική πρόταση Νόμου που είχε η ίδια καταθέσει για δωρεάν Παιδεία στο ΙΕΕΤ, μια και θεώρησε ότι από τη στιγμή που η Κυβέρνηση ικανοποίησε το αίτημα των φοιτητών για δωρεάν Παιδεία, η πρόταση Νόμου δεν είχε πια αντικείμενο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος χωρίς να αμφισβητεί τα γεγονότα όπως εκτέθηκαν από τον εισηγητή του θέματος, διαφωνεί ως προς τον ισχυρισμό του αναφορικά με την αύξηση των τελών σίτησης και διαμονής κατά 400%, προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Το Υπουργικό Συμβούλιο με τις Αποφάσεις του με αριθμούς 28.678 και 29.014 και ημερομηνίες 3/6/1987 και 27/8/1987, αντίστοιχα, απάλλαξε πλήρως τους σπουδαστές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών Επισιτιστικών Τεχνών (ΙΕΕΤ) από την καταβολή διδάκτρων. Έτσι οι σπουδαστές καταβάλλουν απλώς μέρος του κόστους διατροφής και άλλων παρεχόμενων σ' αυτούς υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, ενώ τα κόστη διατροφής και άλλων παρεχόμενων υπηρεσιών κατά το 1986 ανήλθαν σε £600 περίπου κατά σπουδαστή, τα τέλη που καταβάλλει ο καθένας τους για την ακαδημαϊκή χρονιά 1987/88 είναι μόνο £350 το χρόνο για όσους διαμένουν στο οικοτροφείο του ΙΕΕΤ και £250 για όσους δε διαμένουν στο οικοτροφείο αλλά τους παρέχονται η διατροφή και οι άλλες υπηρεσίες.
- (β) Το συνολικό κόστος για κάθε σπουδαστή στο ΙΕΕΤ ανήλθε, το 1987 σε £3,370, από τις οποίες οι £600, περίπου, όπως αναφέρεται πιο πάνω, δαπανήθηκαν για διατροφή και άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους σπουδαστές.
- (γ) Το ποσό των £50 που καταβάλλει κάθε σπουδαστής στο Ταμείο Αναπτύξεως του ΙΕΕΤ δεν αποτελεί τέλος ή διδάκτρα αλλά συνεισφορά σε Ειδικό Ταμείο, το οποίο διαχειρίζεται, με βάση υφιστάμενους κανονισμούς, τετραμελής διαχειριστική επιτροπή, στην οποία μετέχει και εκπρόσωπος των σπουδαστών.
- (δ) Με τις πιο πάνω Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου οι σπουδαστές του ΙΕΕΤ όχι μόνο απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων, αλλά και η διαμονή, διατροφή και άλλες παρεχόμενες σ' αυτούς υπηρεσίες επιχορηγούνται σημαντικά.

- (ε) Όσον αφορά τον ισχυρισμό που προβάλλουν οι φοιτητές ότι τυγχάνουν άνισης μεταχείρισης σε σύγκριση με άλλες Ανώτερες Σχολές στις οποίες δεν επιβάλλονται τέλη διατροφής και διαμονής για τους φοιτητές, αυτός δεν ευσταθεί μια και στη σχολή αυτή εισάγεται περιορισμένος αριθμός φοιτητών, με βάση πάντα τις ανάγκες της δημόσιας υπηρεσίας και με στόχο ακριβώς να εξυπηρετήσουν μετά την αποφοίτησή τους τις ανάγκες της. Έτσι θα μπορούσαν οι φοιτητές των σχολών αυτών να χαρακτηριστούν ως «οιονεί» δημόσιοι υπάλληλοι.
- (στ) Πρόσφατα το Διοικητικό Συμβούλιο της Φοιτητικής Ένωσης του ΙΕΕΤ (ΦΕΝΙΕΕΤ), σε συνάντησή του με τη Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τη Διεύθυνση του ΙΕΕΤ, εισηγήθηκε την περαιτέρω μείωση των τελών διαμονής, διατροφής και άλλων παρεχόμενων υπηρεσιών, πράγμα που μελετάται από το Υπουργείο.
- (ζ) Σχετικά με το αίτημα που πρόβαλαν οι εκπρόσωποι των φοιτητών στη συνεδρίαση της Επιτροπής για πλήρη δωρεάν σίτηση και διαμονή στο ΙΕΕΤ, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι, κατ' αρχήν, στόχος του Υπουργείου του υπήρξε η κατάργηση των διδάκτρων πράγμα που επιτεύχθηκε. Το ζήτημα όμως δεν τελειώνει εδώ, γιατί πάντοτε υπάρχει θέμα προς μελέτη μέσα στα γενικότερα πλαίσια της πολιτικής για την Παιδεία.
- Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, μέσα στα πλαίσια τη αρμοδιότητας του Υπουργείου του λειτουργούν τέσσερις ξενοδοχειακές σχολές, ανά μία στο Παραλίμνι, Πάφο και Λεμεσό οι οποίες δεν διαθέτουν οικοτροφείο και μια στη Λάρνακα η οποία διαθέτει μικρό οικοτροφείο. Τα τέλη διαμονής και διατροφής για τους φοιτητές της σχολής αυτής είναι £350 το χρόνο.
- Οι εκπρόσωποι της φοιτητικής οργάνωσης ΦΕΝΙΕΕΤ εκθέτοντας τις απόψεις της δικής τους πλευράς πάνω στο θέμα δήλωσαν τα πιο κάτω:
- (α) Με την Απόφαση της Κυβέρνησης για αύξηση των τελών σίτησης και διαμονής των φοιτητών του ΙΕΕΤ ενώ τα προηγούμενα χρόνια οι φοιτητές πλήρωναν £500 για διδάκτρα, διαμονή και διατροφή τώρα, μετά την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για δωρεάν παιδεία, οι φοιτητές του ΙΕΕΤ είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν £400 για τα τέλη διαμονής και διατροφής τους.
- (β) Η διακύμανση των διδάκτρων στο ΙΕΕΤ τα τελευταία πέντε ακαδημαϊκά έτη ήταν η ακόλουθη:
1982 — 83	£120
1983 — 84	£200
1984 — 85	£300
1985 — 86	£400
1986 — 87	£500
- (γ) Το ΙΕΕΤ παραμένει η μοναδική Ανώτερη Σχολή στην οποία οι φοιτητές πληρώνουν τέλη ενώ τόσο στο Δασικό Κολλέγιο όσο και στη Νοσοκομειακή Σχολή οι φοιτητές όχι μόνο δεν καταβάλλουν τέλη αλλά

επιπλέον τους παρέχεται και σχετικό επίδομα. Αντίθετα το Κράτος θα έπρεπε να εκτιμά ιδιαίτερα την προσφορά των υπαλλήλων του Τουριστικού επαγγέλματος στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

- (δ) Αναμφίβολα το ποσό που καταβάλλεται από τους φοιτητές ως τέλος διαμονής και διατροφής, για την Κυβέρνηση αποτελεί ένα συμβολικό απλώς ποσό ενώ για τους ίδιους μια σοβαρή επιβάρυνση. Παράλληλα οι φοιτητές επιβαρύνονται και με άλλα έξοδα για αγορά βιβλίων και ειδικών στολών για τις ανάγκες των σπουδών τους.
- (ε) Οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν £50 το χρόνο πέρα από τις £350 που είναι τα τέλη διαμονής και διατροφής τους ως εισφορά στο Ταμείο Ανάπτυξης για τους φοιτητές του ΙΕΕΤ.
- (στ) Ενόψει των πιο πάνω οι φοιτητές του ΙΕΕΤ ζητούν όπως καταργηθούν τα τέλη διαμονής και διατροφής τους για να τεθούν στην ίδια μοίρα με τους φοιτητές όλων των άλλων Ανωτέρων Σχολών ώστε να αποκτήσουν και αυτοί πλήρη δωρεάν παιδεία.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας αφού μελέτησε το όλο θέμα υπό το φως όλων των στοιχείων που κατατέθηκαν ενώπιόν της έχει κατά πλειοψηφία καταλήξει στην άποψη ότι, ως θέμα αρχής, θεωρεί ιδεώδη την πλήρη κατάργηση των τελών διαμονής και διατροφής για τους φοιτητές του ΙΕΕΤ, παράλληλα, όμως πιστεύει ότι κάτι τέτοιο θα πρέπει να εξεταστεί, λόγω των οικονομικών επιπτώσεών του, μέσα στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων του Κράτους, και σε συνάρτηση με τις άλλες προτεραιότητες της Παιδείας αλλά και όλες τις κοινωνικές—οικονομικές ανάγκες που η Κυβέρνηση καλείται να ικανοποιήσει μέσα στα πλαίσια της γενικότερης Κυβερνητικής πολιτικής. Όσον αφορά ειδικότερα το κονδύλι που αντιπροσωπεύει τα διδάκτρα των φοιτητών, από την καταβολή των οποίων οι φοιτητές έχουν απαλλαγεί πλήρως με σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, η πλειοψηφία της Επιτροπής είναι της γνώμης ότι αυτό, επειδή μέχρι το 1986 αποτελούσε μέρος ενός ενιαίου κονδυλίου μαζί με τα άλλα τέλη διαμονής, διατροφής και άλλων υπηρεσιών χωρίς όμως να είναι καθορισμένο το ποσοστό που αντιπροσώπευε μέσα στο ενιαίο αυτό κονδύλι, θα μπορούσε, και θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο. Γι' αυτό και η Επιτροπή καλεί την Κυβέρνηση να επανεξετάσει το όλο θέμα και να αντικρύσει θετικά αυτό το ενδεχόμενο.

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Γ. Σαββίδης και Μ. Παπαπέτρου — Μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς και ο κ. Γ. Ομήρου — Μέλος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Σ.Κ. ΕΔΕΚ διαφώνησαν με τις πιο πάνω θέσεις της πλειοψηφίας και δήλωσαν ότι τάσσονται υπέρ της άμεσης υλοποίησης της δωρεάν παιδείας η οποία κατά την γνώμη τους σημαίνει απαλλαγή από όλα τα τέλη περιλαμβανομένων και αυτών της διαμονής και διατροφής, ώστε να παρέχονται στους φοιτητές όλα τα εφόδια για να μπορούν απερίσπαστοι να αφιερωθούν στις σπουδές τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το επόμενο θέμα είναι 'Εκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη άμεσης εφαρμογής των Κανονισμών που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5(1)(θ) των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων».

Ισχύει το ίδιο.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5(1)(Θ) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΝΟΜΩΝ».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Σοφοκλής Χ' Γιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 22 Οκτωβρίου και 10 Δεκεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο θέμα εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθώς και των αυτοκινητικών οργανώσεων ΣΕΑΚ και ΠΕΕΑ και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΣΕΟΚ. Οι εκπρόσωποι της συνδικαλιστικής οργάνωσης ΣΕΚ παρόλο που κλήθηκαν δεν παρέστησαν στη συνεδρίαση αυτή της Επιτροπής.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή στις 2 Οκτωβρίου 1986 από τα αξιότιμα Μέλη της κ.κ. Α. Ζιαρτίδη και Π. Δίγκλη και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα κάλεσε στη συνεδρίασή της εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων πλευρών από τους οποίους και ζήτησε να την ενημερώσουν πάνω στις απόψεις τους γύρω από το όλο θέμα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προκύπτει ότι οι Κανονισμοί για τα Μηχανοκίνητα Οχήματα (Όρες Εργασίας Οδηγών) του 1980 δεν έχουν μέχρι σήμερα εφαρμοστεί γιατί, όταν έγινε προσπάθεια για την εφαρμογή τους σε συνεργασία και με την αστυνομία, εντοπίστηκε αριθμός δυσκολιών εξαιτίας ορισμένων κενών ή αδυναμιών τους που αφορούν τις πιο κάτω πρόνοιές τους:

- (α) Στους ορισμούς που αναφέρονται στον Κανονισμό 2, δεν γίνεται ερμηνεία της λέξεως «Επιθεωρητής» ενώ στον Κανονισμό 5 γίνεται αναφορά σε «Επιθεωρητή» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, χωρίς να γίνει διασαφήνιση ως προς το Τμήμα στο οποίο ανήκει ή ποιος τον διορίζει. Επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να είναι οι Επιθεωρητές των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι Επιθεωρητές Εργασίας, οι Επιθεωρητές Ασφαλείας, κ.α., έτσι δεν υπάρχει νομική κατοχύρωση του κατάλληλου επιθεωρητή με βάση τους Κανονισμούς αυτούς ώστε να μπορεί να ενεργεί με βάση τη νομοθεσία.

- (β) Παράλληλα στον Κανονισμό 5 η αναφορά σε «οιονδήποτε αστυνομικό» δίνει την ευχέρεια και σε οιοδήποτε πρόσωπο να προσπαθήσει να σταματήσει όχημα εν κινήσει, ενώ τούτο θα έπρεπε να μπορεί να γίνεται μόνο αν ο αστυνομικός είναι εν στολή.

Στον ίδιο Κανονισμό 5 η απαίτηση για παρουσίαση των στοιχείων του οδηγού του μηχανοκινήτου οχήματος δεν καθορίζει χρονικά πλαίσια, έτσι που σύμφωνα με τον Κανονισμό ως έχει, μπορεί να ζητηθούν τα στοιχεία και να υπάρχει η ευχέρεια στον οδηγό να τα παρουσιάσει σε μεταγενέστερο χρόνο πράγμα που επιτρέπει την αλλοίωση τούτων.

- (γ) Ο υφιστάμενος Κανονισμός 4 μιλά για έντυπο με το οποίο «έκαστος οδηγός μηχανοκινήτου οχήματος εφοδιάζεται υπό του εργοδότη αυτού» ενώ δεν γίνεται οποιαδήποτε πρόνοια για αυτοεργοδοτούμενο οδηγό παρόλο που ο Κανονισμός 3 με τις πρόνοιές του καλύπτει και αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα ή εργοδότες οδηγούς.

Σύμφωνα πάντοτε με τα ίδια στοιχεία το αρμόδιο Υπουργείο μετά την διαπίστωση της ύπαρξης των πιο πάνω δυσκολιών επιχείρησε να τροποποιήσει ορισμένες από τις πρόνοιές τους που αφορούν τα θέματα εφαρμογής των Κανονισμών αυτών αλλά συνάντησε την αντίδραση των ενδιαφερομένων οργάνωσεων. Ειδικότερα στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα, όπου παραπέμφθηκαν για συζήτηση οι εισηγήσεις του Υπουργείου για τροποποιήσεις επικράτησαν εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις ανάμεσα στις ενδιαφερόμενες οργανώσεις. Λόγω ακριβώς αυτής της κατάστασης το αρμόδιο Υπουργείο επανεξέτασε το όλο θέμα και είναι τώρα σε θέση να επανέλθει στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα μ' ένα σύνολο νέων προτάσεων για τροποποιήσεις στους υφιστάμενους Κανονισμούς και άλλα σχετικά μέτρα όπως την αναπροσαρμογή των κομίστρων.

Σύμφωνα με την άποψη των εκπροσώπων της ΣΕΑΚ οι υφιστάμενοι Κανονισμοί όπως έχουν δεν τους βρίσκουν σύμφωνους, γιατί είναι ισοπεδωτικοί χωρίς καμιά ευχέρεια προσαρμογής στις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περίπτωσης. Μια τέτοια ισοπεδωτική εφαρμογή των Κανονισμών είναι αντίθετη και με τη Σχετική Σύμβαση 153 του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, η οποία παρέχει τη δυνατότητα στις Συμβαλλόμενες Χώρες να προσαρμόσουν ορισμένες πρόνοιές της μέσα στα πλαίσια των δικών τους συνθηκών και δυνατοτήτων. Παράλληλα οι εκπρόσωποι της πιο πάνω οργάνωσης υπέδειξαν στην Επιτροπή ότι με την εφαρμογή των Κανονισμών αυτών θα προκύψει αυξημένο κόστος στις συγκοινωνίες με αποτέλεσμα την αύξηση των κομίστρων.

Οι εκπρόσωποι της ΠΕΕΑ εκθέτοντας τις απόψεις της οργάνωσής τους δήλωσαν ότι λόγω των πολλαπλών αυτοκινητικών προβλημάτων που εκκρεμούν και τα οποία παραμένουν άλυτα, ο τομέας των δημόσιων μεταφορών διέρχεται μίαν οικονομική κρίση χωρίς προηγούμενο και δεν επιδέχεται νέα οικονομικά βάρη. Γι' αυτό και στο στάδιο αυτό θα πρέπει, κατά την γνώμη τους, οι όροι εργασίας των οδηγών να συνεχίσουν να ρυθμίζονται με συλλογικές συμβάσεις εργασίας, ενώ η εφαρμογή των πιο πάνω Κανονισμών να ανασταλεί μέχρι την επίτευξη καλύτερων συνθηκών στον τομέα των δημόσιων μεταφορών.

Παρά τις πιο πάνω θέσεις τους οι εκπρόσωποι των αυτοκινητικών οργάνωσεων ΣΕΑΚ και ΠΕΕΑ, μετά από τη σχετική δήλωση του εκπροσώπου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναφορικά με την ετοιμασία νέων εισηγήσεων από το Υπουργείο τους, εξέφρασαν την επιθυμία να κληθούν στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα για να ενημερωθούν πάνω σ' αυτές.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΔΕΟΚ δήλωσαν στην Επιτροπή ότι υπάρχει άμεση ανάγκη εφαρμογής των Κανονισμών αυτών για να τεθεί ένας έλεγχος στις ώρες εργασίας των οδηγών οι οποίοι σήμερα οδηγούν υπεράριθμες ώρες με αποτέλεσμα να ταλαιπωρούνται οι ίδιοι και πολλές φορές να γίνονται αίτιοι πρόκλησης ατυχημάτων χωρίς στην ουσία να ευθύνονται οι ίδιοι αλλά η έλλειψη καθορισμένου ωραρίου.

Υπό το φως όλων των πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, παρόλο που αποδοκιμάζει τη μακρόχρονη καθυστέρηση που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή των Κανονισμών που αφορούν τις ώρες εργασίας των οδηγών, εντούτοις με ικανοποίηση σημειώνει τη δήλωση του εκπροσώπου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την ετοιμασία νέων προτάσεων του Υπουργείου του πάνω στους Κανονισμούς αυτούς οι οποίοι και θα υποβληθούν, σύμφωνα με την ακολουθητέα διαδικασία, στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα κατά την επόμενη συνεδρίασή του.

Ως προς την ουσία του θέματος, η Επιτροπή αναμένει ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα επιδείξουν την ενδεικνύομενη καλή θέληση για την άμεση αντιμετώπιση όλων των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν για τη γρήγορη εφαρμογή των Κανονισμών, όπως τελικά θα διαμορφωθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το επόμενο θέμα είναι έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η ανάγκη λήψης μέτρων για την άμεση βελτίωση και μελέτη για οριστική λύση του τεράστιου προβλήματος που δημιουργεί η ακαταλληλότητα της οδικής αρτηρίας Ανθούπολης—Κοκκινότριμιθιάς».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Α. Παρισινού).

Και εδώ ισχύει το ίδιο.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΤΕΡΑΣΤΙΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ Η ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΟΔΙΚΗΣ ΑΡΤΗΡΙΑΣ ΑΝΘΟΥΠΟΛΗΣ—ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑΣ».

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος
 Ανδρέας Παναγιώτου
 Αλέκος Μαρκίδης
 Κώστας Ερωτοκρίτου
 Χρίστος Κουρτελλάρης
 Στέλιος Μανδριώτης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 10 Νοεμβρίου 1987 και στις 21 Ιανουαρίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων. Στην πρώτη συνεδρία ήταν επίσης παρών ο εισηγητής του θέματος κ. Α. Παρισινός.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Α. Παρισινό στις 22 Ιανουαρίου 1987 και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα κάλεσε στη συνεδρία της εκπροσώπους του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων από τους οποίους και ζήτησε να την ενημερώσουν πάνω στο θέμα.

Εισάγοντας το όλο θέμα ο εγγράφας αυτό Βουλευτής κ. Α. Παρισινός ανέφερε ότι ο δρόμος Ανθούπολης—Κοκκινότριμιθιάς που εξυπηρετεί σήμερα 44 Κοινότητες της Επαρχίας Λευκωσίας είναι εντελώς ακατάλληλος για τόσο μεγάλη διακίνηση και ότι δεν έχει οποιαδήποτε προδιαγραφή ασφάλειας με αποτέλεσμα να παρατηρείται καθημερινά, και ιδιαίτερα τις πρωϊνές ώρες αιχμής, σοβαρότατο πρόβλημα διακίνησης των οχημάτων και μεγάλος κίνδυνος τροχαίων δυστυχημάτων. Για τους πιο πάνω λόγους, υποστήριξε ο εισηγητής του θέματος, είναι ανάγκη να ληφθούν μέτρα για την υποφερτή λειτουργικότητα του δρόμου αυτού μέχρι την οριστική λύση του προβλήματος με τη διάνοιξη νέου παρακαμπτήριου δρόμου που θα προσφέρει στη δυτική ύπαιθρο της επαρχίας τη δυνατότητα να αποκτήσει ένα σύγχρονο, ευθυγραμμισμένο και ασφαλή υπεραστικό δρόμο.

Διατυπώνοντας τις απόψεις τους πάνω στο θέμα οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων ανέφεραν ότι οι ανάγκες για τη βελτίωση του οδικού δικτύου γενικότερα είναι πολλές γι' αυτό και γίνεται αξιολόγηση των προτεραιοτήτων μέσα στα πλαίσια πάντοτε των οικονομικών δυνατοτήτων του κράτους. Μέσα στα ίδια ακριβώς πλαίσια το Υπουργικό Συμβούλιο διαπιστώνοντας το κυκλοφοριακό πρόβλημα που παρουσιάζει ο δρόμος Λευκωσίας—Ανθούπολης—Κοκκινότριμιθιάς ανέθεσε τον Ιούλιο του 1987 σε εξ Υπουργών Επιτροπή τη μελέτη του θέματος. Με βάση νέα Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Οκτώβριο του 1987, ανατέθηκε σε Αγγλικό Οίκο η ετοιμασία τεχνοοικονομικής μελέτης για την κατασκευή νέου δρόμου.

Σύμφωνα επίσης με τους πιο πάνω εκπροσώπους οι εργασίες για την κατασκευή της πρώτης φάσης του νέου δρόμου Λευκωσίας—Τροόδους, έργο για το οποίο έχει εξασφαλιστεί η συγκατάθεση της Διεθνούς Τράπεζας για δανειοδότησή του, δηλαδή από την Ανθούπολη μέχρι την Κοκκινότριμιθιά, καταβάλλονται προσπάθειες να αρχίσουν στα τέλη του 1988 ή αρχές του 1989. Παράλληλα προωθούνται έργα για τη βελτίωση της οδικής σύνδεσης από Κοκκινότριμιθιά προς Λευκωσία και την ανακατασκευή της συμβολής του δρόμου αυτού με τον κύριο δρόμο Ανθούπολης για την απρόσκοπτη πρόσβαση σ' αυτόν μέχρι την οριστική αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος που παρουσιάζει ο εν λόγω δρόμος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων έχοντας υπόψη τα πιο πάνω και θεωρώντας την κατασκευή νέου δρόμου Λευκωσίας—Κοκκινότριμιθιάς ως έργο ύψιστης προτεραιότητας καλεί την Κυβέρνηση όπως επιταχύνει την έναρξη των εργασιών του έργου αυτού το οποίο αναμφίβολα θα απαμβλύνει το τεράστιο πρόβλημα διακίνησης που αντιμετωπίζουν καθημερινά χιλιάδες εργαζόμενοι, μαθητές, παραγωγοί και εμπορευόμενοι. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης αναγκαίο όπως, μέχρι την αποπεράτωση του νέου δρόμου και ειδικότερα της πρώτης φάσης του έργου που αφορά την αρτηρία Ανθούπολης—

Κοκκινοτριμιθιάς, η Κυβέρνηση προχωρήσει άμεσα στην εκτέλεση των αναγκαίων έργων για τη βελτίωση του υφιστάμενου δρόμου ώστε η λειτουργία του να καταστεί υποφερτή και ασφαλής.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 17 του μηνός, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

- 1) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- 2) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- 3) Ο περί της Συμβάσεως περί Ανοικτής Θαλάσσης του 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- 4) Ο περί Κύρωσης των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, Νόμος του 1988.
- 5) Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- 6) Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- 7) Ο περί Πολιτικής Αμύνης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- 8) Ο Κυρωτικός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- 9) Οι περί Δικηγόρων (Συντάξεις και Χορηγήματα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 10) Οι περί Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων (Τέλη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 11) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Λειτουργία Περιοχών Λιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 12) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 13) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- 14) Οι περί Αεροπλοΐας (Θόρυβος Αεροσκαφών) Κανονισμοί του 1988.
- 15) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 16) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988.
- 17) Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 18) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον υπό Εργοδοτών) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- 19) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 25 Φεβρουαρίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, στο Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων, στο Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών και στο Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Καρότων και Τεύτλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Όσον αφορά το Κεφάλαιο Δ, κατόπιν συνεννοήσεως με όλα τα κόμματα, η απόφαση είναι ότι οποιοσδήποτε Βουλευτής ο οποίος έχει εγγράψει θέμα στο

Κεφάλαιο Δ, το οποίο εκκρεμεί, θα πρέπει εντός μιας βδομάδας να εκφράσει προς τον Πρόεδρο γραπτώς την πρόθεσή του ότι επιμένει να παραμείνει το θέμα στην ημερήσια διάταξη, οπότε θα έχει και τη σειρά την οποία έχει τώρα.

Αν δεν πάρω τέτοιες επιστολές, όλα τα θέματα τα οποία βρίσκονται στο Κεφάλαιο Δ θα θεωρηθούν ως διαγραμμένα.

ΑΥΓ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

... Κύριε Πρόεδρε....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

ΑΥΓ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Ισχύουν κι αυτά που στάληκαν στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όλα.

ΑΥΓ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Όλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όπως όμως είπα, είναι δικαίωμα του οποιουδήποτε Βουλευτή να πει «Θέλω το θέμα μου να παραμείνει στην ημερήσια διάταξη», επομένως παραμένει στη διάθεση του εγγράψαντος.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Βέβαια αντιλαμβάνομαι ότι το ίδιο ισχύει και για τις εκκρεμούσες προτάσεις νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι. Οι προτάσεις νόμων προχωρούν ανάποδα, εκτός αν πληροφορηθώ ότι κάποιος θέλει να την αποσύρει, ενώ εδώ είναι: Αν δεν πάρω επιβεβαίωση θα θεωρώ ότι το θέμα διαγράφεται. Για τις προτάσεις νόμου αν οποιοσδήποτε θέλει να τις αποσύρει παρακαλώ να πληροφορήσει τον Πρόεδρο ότι θέλει να αποσύρει την πρόταση νόμου την οποία έχει καταθέσει.

Στο Κεφάλαιο Δ επομένως αφού θα δω μέχρι την ερχόμενη βδομάδα αν υπάρχουν θέματα τα οποία εκκρεμούν, θα τα θέσω στην ημερήσια διάταξη.

Υπάρχουν τώρα όμως ορισμένα αιτήματα προς εγγραφή θεμάτων.

1. Ο Βουλευτής κ. Ζιαρτίδης ζητά να εγγραφεί το θέμα:

«Τα προβλήματα των υπαλλήλων που απασχολούνται στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Στροβόλου, Δαλιού, Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου, Σολέας, Παραλιμνίου και Πόλης Χρυσοχούς.»

Με εισήγηση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Υπάρχει ένσταση;

Το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται.

2. Ο Βουλευτής κ. Φάντης ζητά την εγγραφή του θέματος.

«Η μελετώμενη παραχώρηση άδειας για ανέγερση κέντρου αναψυχής στην προστατευόμενη από την ΟΥΝΕΣΚΟ σαν μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς περιοχή Ασίνου.»

Δεδομένου ότι το θέμα προκύπτει από ερώτηση την οποία υπόβαλε ο Βουλευτής, δεν χρειάζεται η έγκριση της Βουλής και επομένως σύμφωνα με την εισήγησή του παραπέμπεται κατευθείαν στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

3. Ο Βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Ο άμεσος κίνδυνος κατάρρευσης του καθεδρικού ναού της Αγίας Σοφίας και τα επιβαλλόμενα άμεσα διορθωτικά μέτρα», με εισήγηση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα παραπεμφθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, παραπέμπεται.

4. Επίσης ο ίδιος Βουλευτής ζητά την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΚΟ του πιο κάτω θέματος:

«Η σημειούμενη μακρά καθυστέρηση από το Κυβερνητικό Τυπογραφείο στην εκτύπωση και κυκλοφορία των πρακτικών της Βουλής των Αντιπροσώπων και η ανάγκη ριζικής και οριστικής αντιμετώπισης του προβλήματος».

Για να πάει στην Επιτροπή Κανονισμού της Βουλής.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα παραπεμφθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, παραπέμπεται.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 5.00 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Γαλανός Αλέξης
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ανδρέας
Ηλία Νεόφυτος
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχάηλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μανδριώτης Στέλιος
Μαρκίδης Αλέκος

Μιχαηλίδης Θαλής
Μουσιούττας Νίκος
Ομήρου Γιαννάκης
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαπέτρου Μιχάηλ
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος
Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων:

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (1988).

(2) «Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986» (Πρόταση Νόμου) παραπέμπεται προς εξέταση και στην Επιτροπή Οικονομικών.

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 1988», σύντομες αγορεύσεις από τους αξ. Βουλευτές κ.κ. Σ. Χατζηγιάννη, Μ. Πουμπουρή, Αλ. Γαλανό, Δ. Ηλιάδη, Α. Μαθηκολώνη, Γ. Παπαδόπουλο, Άρ. Χρυσοστόμου, και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Κυρώσεως της Τροποποιήσεως (Αρ. 2) του Καταστατικού του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (1988).

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί της Συμβάσεως διά την Διατήρησιν της Ευρωπαϊκής Αγρίας Ζωής και των Φυσικών Οικοτόπων (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (1988).

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (1988).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο Κυρωτικός της Συμφωνίας με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας για Αμοιβαία Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Τίτλων Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(9) Ερωτήσεις—Απαντήσεις. (Η συνεχιζόμενη ανομβρία κατά το 1986—1987 και τι μέτρα πρόκειται να πάρει η Κυβέρνηση — Η ένταξη της Αγίας Βαρβάρας Αργάκας στο υδατικό έργο Πόλης Χρυσοχούς — Ο διαχωρισμός χαλίτικης γης σε οικόπεδα στην Ορόκλινη και η παραχώρησή τους για ανέγερση κτηνοτροφικών υποστατικών — Οι βλάβες στις βαλβίδες των δεξαμενών που παίρνουν νερό από το φράγμα Ευλιάτου — Τα ψηλά κόστα παραγωγής γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και μέτρα για μείωσή τους — Η καταστροφή από παγετό στην Πιτσιλιά — Η υλοποίηση του σχεδίου Αναπτύξεως Κρασοχωριών — Η μη αντικατάσταση μέλους της Αρχής Αδειών που παραιτήθηκε και οι δυσκολίες που ανακύπτουν — Τα κριτήρια για την πρόσληψη πιλότων από τις Κυπριακές Αερογραμμές — Η αντιμετώπιση υπομνήματος των νοικοκυρών — Η μετατροπή των αγροτεμαχίων της περιοχής Γεωργιάδη σε οικόπεδα — Η κατασκευή 2 επιπρόσθετων λωρίδων στον παρακαμπτήριο δρόμο Λεμεσού και η ζήτηση προσφορών — Ισχυρισμός της κοινότητας Χούλου για το χρέος του αρδευτικού της έργου — Οι εξουσίες του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αγίας Νάπας και δυσμενείς διακρίσεις εις βάρος αντιφρονούντων — Η ονομασία οδών στην Αγία Νάπα — Προβλήματα κοινότητας Ξυλοτύμπου — Η παραμονή του κ. Ζαπίτη στην κατοικία που προορίζεται για τον Έπαρχο Λάρνακας — Τα προβλήματα από την επικείμενη χρήση ζωνών ασφάλειας στα αυτοκίνητα — Η

παραχώρηση γης άλλων χωριών στην Άλασσα για σκοπούς φορολογίας — Η παραγωγικότερη χρησιμοποίηση του ελεύθερου χρόνου των εθνοφρουρών — Η οχληρία προσφυγικού οικισμού Ξυλοφάγου από τη σκόνη παρακείμενου χωμάτινου δρόμου — Η ανέγερση νέου σφαγείου στα Καμινάρια — Η β' φάση του έργου αντικατάστασης των σωλήνων υδατοπρομήθειας στην Επισκοπή — Η απαλλοτριωθείσα γη της περιοχής Αγίου Αντωνίου Λεμεσού — Ο δρόμος από το Ζυγό προς Λιμνάτι και η πιθανή ασφαλτόστρωσή του — Η οχληρία από χοιροστάσιο στην τοποθεσία Αγία Ειρήνη του χωριού Παραμύθα — Η αγορά δυο κινητών γερανών από την Αρχή Λιμένων χωρίς προηγούμενη μελέτη — Η καταστροφή του παρακαμπτήριου δρόμου Πάφου προς Μαραθούντα — Χώρος πρασίνου στην Ανθούπολη παραχωρείται χαριστικά — Οι δαπάνες για τις στεγαστικές ανάγκες των προσφύγων και οι πηγές από τις οποίες προήλθαν — Η καταστροφή του δάσους των ευκαλύπτων στην κοίτη του Πεδιαίου — Η εύρυθμη λειτουργία της Αρχής Λιμένων και οι ενέργειες του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων — Απαλλοτρίωση της κατοικίας κ. Πιττάκα μέσα στη Λετύμπου — Η επιδιόρθωση του δρόμου από Χοιροκοιτία προς Ορά — Η στρατιωτική άσκηση στην Πόλη Χρυσοχούς και η έλλειψη προγραμματισμού της — Το σχέδιο αυτοστέγασης στην κοινότητα Μαντριών Λεμεσού — Το τηλεφωνικό δίκτυο της περιοχής Κιτίου και Δρομολαξιάς — Η επιδιόρθωση κατοικιών των προσφύγων στην Τερσεφάνου — Πρόβλημα πόσιμου νερού στο Συνοικισμό προσφύγων Τερσεφάνου — Η συμβολή των προσφύγων στη δαπάνη της βελτίωσης της υδατοπρομήθειας Τερσεφάνου — Η ίδρυση και λειτουργία Τεχνικού Επιμελητηρίου — Ο κατάλογος διατηρητέων κτιρίων και οι εξαιρέσεις από αυτόν — Η ενίσχυση της υδατοπρομήθειας Τερσεφάνου — Προβλήματα προσφυγικού Οικισμού Τερσεφάνου — Η οχληρία από μάνδρες αιγοπροβάτων στο συνοικισμό Τερσεφάνου — Κοινοτικά προβλήματα Μαθιάτη — Η έλλειψη κυλίνδρων υγραερίου — Η αγορά μεταχειρισμένου οπλισμού για την Εθνοφρουρά που πληρώθηκε ως καινούργιος).

(10) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες» και ομόφωνη έγκρισή της.

(11) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα τουρκοκυπριακά σπίτια και σε παράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων» και ομόφωνη έγκρισή της.

(12) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας για το θέμα «Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν Παιδείας στους φοιτητές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν διδάκτρα, με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής» και ομόφωνη έγκρισή της.

(13) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα «Η ανάγκη άμεσης εφαρμογής των Κανονισμών που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5(1)(θ) των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων» και ομόφωνη έγκρισή της.

(14) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων για το θέμα «Η ανάγκη λήψης μέτρων για την άμεση βελτίωση και μελέτη για οριστική λύση του τεράστιου προβλήματος που δημιουργεί η ακαταλληλότητα της

οδικής αρτηρίας Ανθούπολης—Κοκκινοτριμιθιάς» και ομόφωνη έγκρισή της.

(15) Σύντομη συζήτηση για το πότε παραμένει προς συζήτηση κάποιο θέμα στο Κεφάλαιο Δ'.

(16) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Τα προβλήματα των υπαλλήλων που απασχολούνται στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Στροβόλου, Δαλιού, Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου, Σολέας, Παραλιμνίου και Πόλεως Χρυσοχούς»

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Ζιαρτίδη).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(β) «Η μελετωμένη παραχώρηση άδειας για ανέγερση κέντρου αναψυχής στην προστατευόμενη από την ΟΥΝΕΣΚΟ σαν μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς περιοχή Ασίνου».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Α. Φάντη).

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

(γ) «Ο άμεσος κίνδυνος κατάρρευσης του καθεδρικού ναού της Αγίας Σοφίας και τα επιβαλλόμενα άμεσα διορθωτικά μέτρα».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Στυλιανού).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

(δ) «Η σημειούμενη μακρά καθυστέρηση από το Κυβερνητικό Τυπογραφείο στην εκτύπωση και κυκλοφορία των πρακτικών της Βουλής των Αντιπροσώπων και η ανάγκη ριζικής και οριστικής αντιμετώπισης του προβλήματος».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Στυλιανού).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Κανονισμού.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 17ης Μαρτίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.05 μ.μ.)

(Αρ. 21)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α, Νομοθετική Εργασία, είναι «Ο περί της Συμβάσεως περί Ανοικτής Θαλάσσης του 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1987».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΤΟΥ 1958
(ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».**

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρήστος Κουρτελάρης

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 1988.

Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση της Σύμβασης για την Ανοικτή Θάλασσα του 1958, στην οποία η Κυπριακή Δημοκρατία αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την υπ' αριθμό 29.292 και ημερομηνία 9 Νοεμβρίου 1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου απαιτείται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης.

Με την πιο πάνω Σύμβαση, η οποία αποτελεί μια γενικής φύσεως Σύμβαση που άπτεται ενός μεγάλου φάσματος θεμάτων τα οποία ρυθμίζονται από άλλες ειδικότερες συμβάσεις που έχουν κυρωθεί ήδη από την Κυπριακή Δημοκρατία, κατοχυρώνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- (α) Η αρχή της ελευθερίας στη χρησιμοποίηση της ανοικτής θάλασσας απ' όλα τα κράτη, παράκτια και μη, στη ναυσιπλοΐα, αλιεία, αεροπλοΐα, τοποθέτηση υποβρύχιων καλωδίων και σωληναγωγών, κ.λ.π.
- (β) Η ελεύθερη προσπέλαση προς τη θάλασσα των κρατών που στερούνται παραλίας.
- (γ) Ο γνήσιος δεσμός μεταξύ πλοίου και κράτους ο οποίος διασφαλίζεται από το δικαίωμα κάθε κράτους να ορίζει τους όρους για την παραχώρηση της εθνικότητάς του στα πλοία, για τη νηολόγησή τους και για το δικαίωμά του να φέρουν τη σημαία του.
- (δ) Η πλήρης ασυλία πολεμικών και κρατικών πλοίων στην ανοικτή θάλασσα τα οποία θα υπόκεινται στη δικαιοδοσία μόνο του κράτους του οποίου φέρουν τη σημαία.
- (ε) Η υποχρέωση λήψης αποτελεσματικών μέτρων για την πρόληψη και τιμωρία εκ μέρους των κρατών της μεταφοράς δούλων με πλοία της σημαίας τους καθώς και η υποχρέωση συνεργασίας μεταξύ των κρατών για την καταστολή της πειρατείας.
- (στ) Η υποχρέωση λήψεως κατάλληλων μέτρων για την προστασία της θάλασσας από τη ρύπανση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, η επικύρωση της πιο πάνω Σύμβασης αναμένεται να συμβάλει στην προβολή της Κύπρου διεθνώς και να παράσχει το δικαίωμα στην Κυπριακή Δημοκρατία να επικαλείται τις θεμελιώδεις αρχές που τίθενται με τη Σύμβαση αυτή σε περιπτώσεις που θίγονται, αμφισβητούνται ή κινδυνεύουν τα ναυτιλιακά της συμφέροντα από τρίτες χώρες.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί της Συμβάσεως περί Ανοικτής Θάλασσας του 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

T. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μια ερώτηση προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε. Κατά ποιο τρόπο διασφαλίζονται τα πλοία με κυπριακή σημαία που περιπλέουν των βόρειων ακτών της Κύπρου, και πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η απαγόρευση της κυπριακής σημαίας από την Τουρκία.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Μα μπορεί να μην καλύπτεται από τη Σύμβαση.

T. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μάλιστα. Μπορεί; Αν καλύπτεται από τη Σύμβαση εννοώ.

A. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δυστυχώς δεν καλύπτεται από τη Σύμβαση η απαγόρευση της προσέγγισης των πλοίων υπό κυπριακή σημαία στα τουρκικά λιμάνια. Είναι κάτι το οποίο συζητήσαμε στην Επιτροπή, αλλά δεν καλύπτεται από τη Σύμβαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση της Συμβάσεως. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Συμβάσεως περί Ανοικτής Θαλάσσης του 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο και η Σύμβαση κυρούται.

«Ο περί Κύρωσης των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο
ΠΕΡΙ ΚΥΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΟΥ 19ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».****Παρόντες:**

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρίστος Κουρτελλάρης

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Άμβουργο το 1984, και οι οποίες περιλαμβάνουν το Καταστατικό της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, την Παγκόσμια Ταχυδρομική Σύμβαση και τους συναφείς Κανονισμούς, Συμφωνίες και Πρωτόκολλα. Οι Πράξεις αυτές έχουν εγκριθεί με την υπ' αριθμό 29.474 και ημερομηνία 14/12/1987 Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η επιψήφιση του πιο πάνω νομοσχεδίου από το Σώμα απαιτείται για την κατά νόμο κύρωση των πιο πάνω Πράξεων.

Οι υπό επικύρωση Πράξεις περιλαμβάνουν τεχνικά και θεσμικά θέματα που αφορούν την ομαλή λειτουργία των ταχυδρομικών υπηρεσιών σε παγκόσμια κλίμακα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση των πιο πάνω αναφερόμενων Πράξεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωση των Πράξεων. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κύρωσης των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο και η Σύμβαση κυρούται.

«Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987», «Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987», και «Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Υπάρχει Κοινή Έκθεση και παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 3. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω θέματα σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των

προτεινόμενων νομοθεσιών και Κανονισμών. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Αρ. Χρυσοστόμου.

Κοινός σκοπός και των τριών υπό συζήτηση θεμάτων είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας που ρυθμίζει τις συντάξεις των κρατικών υπαλλήλων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να χορηγείται αυξημένη σύνταξη σε κρατικούς υπαλλήλους που αφυπηρετούν πρόωρα, λόγω πλήρους αναπηρίας που υπέστησαν κάτω από περιστάσεις που ο Υπουργός Οικονομικών κρίνει ότι είναι το αποτέλεσμα της συμμετοχής τους στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ του 1955—59 ή λόγω των συνθηκών που δημιουργήθηκαν κατά ή μετά τα γεγονότα του 1963 ή σαν συνέπεια της παράνομης δράσης της ΕΟΚΑ Β' ή του πραξικοπήματος της 15ης Ιουλίου 1974 ή της τούρκικης εισβολής.

Ειδικότερα με βάση τις διατάξεις των υπό συζήτηση σχεδίων νόμων και Κανονισμών, η σύνταξη που θα χορηγείται στις περιπτώσεις πλήρως αναπήρων κρατικών υπαλλήλων, που έχουν συμπληρώσει 10 ή και περισσότερα έτη υπηρεσίας, θα είναι η ίδια με τη σύνταξη που θα εχορηγείτο σε αυτούς αν αφυπηρετούσαν αναγκαστικά, λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας και θα υπολογίζεται στην ανώτατη βαθμίδα της μισθοδοτικής κλίμακας της θέσης της αμέσως ανώτερης από εκείνη που κατέχουν όταν αφυπηρετούν πρόωρα, λόγω αναπηρίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση νομοσχεδίων και των Κανονισμών, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση των νομοσχεδίων σε νόμους και την έγκριση των Κανονισμών, στη μορφή που έχουν τελικά διαμορφωθεί από καθαρά νομοτεχνικής άποψης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησης του βασικού νόμου διά της προσθήκης νέου άρθρου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο,

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο. «Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησης του βασικού νόμου διά της προσθήκης νέου άρθρου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο. «Οι περί Συντάξεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988». Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Ο περί Πολιτικής Αμύνης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ή οιονδήποτε άλλο μέλος να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούτας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Με το νόμο που προτείνεται επιφέρεται αριθμός τροπολογιών στη νομοθεσία για την πολιτική άμυνα που κρίθηκαν αναγκαίες για την παραπέρα ενίσχυση του έργου της.

Ειδικότερα, με βάση τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου:

- (α) Διευρύνεται ο όρος «καταφύγιον» ώστε να περιλαμβάνονται σ' αυτόν και οι χώροι εκείνοι που κρίνονται κατάλληλοι για παροχή προστασίας, έστω κι αν δεν είναι ειδικά κατασκευασμένοι για το σκοπό αυτό·
- (β) παρέχεται η εξουσία για την έκδοση Κανονισμών με βάση τους οποίους θα καθορίζονται οι υποχρεώσεις των προσώπων που βρίσκονται σε περιοχές όπου λαμβάνονται μέτρα πολιτικής άμυνας· και
- (γ) αυξάνεται από £100 σε £400 η ανώτατη χρηματική ποινή που επιβάλλεται για αδικήματα που διαπράττονται κατά παράβαση Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει του υπό τροποποίηση νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας του σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή τη ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί με τη διαγραφή από αυτό της πρόνοιας για αύξηση της χρηματικής ποινής, θέμα που έχει ήδη ρυθμιστεί με βάση τη νομοθεσία του 1987 περί Αυξήσεως των Χρηματικών Ποινών (Νόμος Αρ. 166 του 1987).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 4 του βασικού νόμου. 'Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Πολιτικής Αμύνης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Ο Κυρωτικός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Παύλος Δεγκλής

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου, 1988. Στην πιο πάνω συνεδρίαση κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ. κ. Δήμος Γεωργιάδης, Μιχάλης Παπαπέτρου και Τάκης Χατζηδημητρίου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η κύρωση της τροποποίησης του άρθρου 4 της βασικής περί Κυρωτικού του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη νομοθεσίας, η οποία έχει εγκριθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία σύμφωνα με την υπ' αριθμό 29.347 και ημερομηνία 12 Νοεμβρίου, 1987, Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Η επιψήφισή από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω τροποποίησης.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη τα Συμβαλλόμενα Μέρη—Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, αναλαμβάνουν τη δέσμευση να προωθήσουν πολιτική που να εξασφαλίζει την πραγματική άσκηση κοινωνικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Όπως είναι γνωστό η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επικυρώσει τον πιο πάνω Χάρτη με τον Κυρωτικό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη Νόμο του 1967 (Νόμος αρ.64 του 1967). Στο Νόμο αυτό προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι η Κυπριακή Δημοκρατία αναγνωρίζει δέσμευσή της από δέκα άρθρα του Μέρους II του πιο πάνω Χάρτη ενώ διατηρεί το δικαίωμα όπως στο μέλλον με σχετική κίνησή της προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης αναγνωρίζει ότι δεσμεύεται και από οποιαδήποτε άλλα άρθρα ή παραγράφους του Μέρους II του Χάρτη τα οποία δεν έχει ακόμα αποδεχθεί.

Σκοπός του παρόντος νομοσχεδίου είναι η επέκταση της δέσμευσης της Κυπριακής Δημοκρατίας ώστε να καλύπτει και αριθμό άλλων άρθρων τα οποία

αναφέρονται ειδικότερα στα πιο κάτω θέματα:

- (α) ετήσιες άδειες με απολαβές·
- (β) εβδομαδιαία ανάπαυση·
- (γ) ετήσιες άδειες με απολαβές προσώπων κάτω των 18 ετών·
- (δ) νυκτερινή εργασία παιδιών και νεαρών προσώπων· και
- (ε) παράνομη απόλυση κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η Κυπριακή Δημοκρατία είναι σε θέση να δεσμευτεί από τα πιο πάνω άρθρα ενόψει των τροποποιήσεων και βελτιώσεων που έχουν στο μεταξύ επιτευχθεί στην ημεδαπή νομοθεσία από την αρχική επικύρωση του Χάρτη μέχρι σήμερα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της πιο πάνω τροποποίησης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 4 του βασικού νόμου. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο Κυρωτικός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται σε Νόμο.

«Οι περί Δικηγόρων (Συντάξεις και Χορηγήματα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ (ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Νίκος Αναστασιάδης
 Αντώνιος Ανδρέου
 Χρίστος Πέτας
 Μιχάλης Παπαπέτρου
 Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους πιο πάνω Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας καθώς επίσης εκπρόσωποι του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 26 της βασικής περί Δικηγόρων Νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση των βασικών περί Δικηγόρων (Συντάξεις και Χορηγήματα) Κανονισμών με την αύξηση των εισφορών που καταβάλλονται στο Ταμείο Συντάξεων Δικηγόρων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών έχοντας υπόψη της τη σύμφωνη γνώμη του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου αναφορικά με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις συμφωνεί με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού προηγουμένως καθοριστεί ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος τους η 1 Απριλίου 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων (Τέλη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ (ΤΕΛΗ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος	Χρίστος Πέτας
Νίκος Αναστασιάδης	Μιχάλης Παπαπέτρου
Αντώνιος Ανδρέου	Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους πιο πάνω Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας καθώς επίσης εκπρόσωποι του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 27 της περί Δικηγόρων Νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση των βασικών περί Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων (Τέλη) Κανονισμών, με στόχο την αναθεώρηση των τελών που υποχρεούται να καταβάλλει κάθε δικηγόρος για οποιαδήποτε εμφάνισή του ενώπιον Δικαστηρίου ή Δικαστών ή άλλου λειτουργού του Δικαστηρίου ή για οποιαδήποτε κατάθεση εγγράφου στις περιπτώσεις που καθορίζονται στους εν λόγω Κανονισμούς.

Όπως είναι γνωστό τα πιο πάνω τέλη καταβάλλονται στο Ταμείο Συντάξεως Δικηγόρων για σκοπούς παροχής συντάξεων και χορηγημάτων σε αποσυρόμενους από το επάγγελμα δικηγόρους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, έχοντας υπόψη της τη σύμφωνη γνώμη του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου αναφορικά με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς, επικροτεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού προηγουμένως αυξηθεί το προβλεπόμενο σ' αυτούς τέλος για την αίτηση προσωρινής εγγραφής ή νηολόγησης πλοίου σε £10.00 και καθοριστεί ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος τους η 1 Απριλίου 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Λειτουργία Περιοχών Λιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος
 Ανδρέας Παναγιώτου
 Κώστας Ερωτοκρίτου
 Χρίστος Κουρτελλάρης
 Στέλιος Μανδριώτης
 Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και της Αρχής Λιμένων Κύπρου οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 30 της περί Αρχής Λιμένων Κύπρου νομοθεσίας, σκοπείται η εναρμόνιση των βασικών Κανονισμών προς τις πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής σε ό,τι αφορά την επιβολή ποινών για παραβάσεις διαταγμάτων, γνωστοποιήσεων ή οδηγιών που εκδίδονται για την ομαλή λειτουργία των λιμανιών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό εξέταση Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρίστος Κουρτελλάρης

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και της Αρχής Λιμένων Κύπρου, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 19 της περί Αρχής Λιμένων Κύπρου νομοθεσίας, σκοπείται η ρύθμιση θεμάτων που

σχετίζονται με τις στολές των υπαλλήλων της Αρχής ή άλλων προσώπων που εργοδοτεί η Αρχή Λιμένων Κύπρου.

Ειδικότερα με τους Κανονισμούς αυτούς προβλέπεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής θα έχει εξουσία να καθορίζει με εγκύκλιες οδηγίες του τις κατηγορίες των υπαλλήλων στους οποίους θα χορηγείται στολή, τα είδη των στολών, τη συχνότητα χορήγησής τους καθώς και τους όρους χρήσης των στολών αυτών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων υιοθετώντας τις πρόνοιες των υπό συζήτηση Κανονισμών, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως αυτοί έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» αποσύρθηκε.

«Οι περί Αεροπλοΐας (Θόρυβος Αεροσκαφών) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΕΡΟΠΛΟΪΑΣ (ΘΟΡΥΒΟΣ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρίστος Κουρτελλάρης

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 57 των περί Αποικιακής Αεροπλοΐας Διαταγμάτων του 1955 έως 1958, σκοπεύεται η ρύθμιση του ελέγχου του θορύβου των αεροσκαφών που χρησιμοποιούν αεροδρόμια της Κυπριακής Δημοκρατίας με απώτερο στόχο την ευθυγράμμιση της πολιτικής μας στον τομέα της αεροναυτιλίας με εκείνη των άλλων χωρών-μελών του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) καθώς και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Αεροπορίας (ECAC) των οποίων η Κύπρος αποτελεί μέλος.

Με βάση τις διατάξεις των υπό εξέταση Κανονισμών, οι οποίοι τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1988, προβλέπονται ειδικότερα τα ακόλουθα:

- (α) Απαγορεύεται η απογείωση ή προσγείωση στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας αεροσκαφών που δεν κατέχουν το πιστοποιητικό θορύβου που εκδίδεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία.
- (β) Παρέχεται στο Διευθυντή του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας η εξουσία παρεμπόδισης των πτήσεων αεροσκαφών σε περιπτώσεις παραβάσεων των διατάξεων των Κανονισμών.
- (γ) Καθορίζονται τα καταβλητέα τέλη για την έκδοση του πιστοποιητικού θορύβου καθώς και τα τέλη για την επικύρωση τέτοιου πιστοποιητικού.
- (δ) Προδιαγράφονται τα πρότυπα θορύβου τα οποία θα μπορούν να θεωρηθούν ως ανεκτά για κάθε είδος αεροσκάφους.
- (ε) Παρέχεται στον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων η εξουσία να εξαιρεί, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1989, από την εφαρμογή οποιασδήποτε διατάξεως των Κανονισμών, οποιοδήποτε αεροσκάφος ή κατηγορία αεροσκαφών ώστε να διασφαλιστούν τα απαραίτητα χρονικά περιθώρια αντικατάστασης των θορυβωδών αεροσκαφών που χρησιμοποιούνται σήμερα από τον εθνικό μας μεταφορέα με άλλα που θα πληρούν τα καθορισμένα επίπεδα θορύβου.

Όπως αναφέρθηκε στην Επιτροπή από τους εκπρόσωπους του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, οι προτεινόμενοι Κανονισμοί αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης από τις Κυπριακές Αερογραμμές και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως και υιοθετήθηκαν στη μορφή που προτείνονται.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό εξέταση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως αυτοί έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισεως (Τέλος Καταβλητέον υπό Εργοδοτών) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ (ΤΕΛΟΣ ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΩΝ ΥΠΟ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988.»

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου, 1980. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι της Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης Κύπρου, οι οποίοι εξήγησαν τους λόγους για τους οποίους προτείνονται οι υπό συζήτηση Κανονισμοί. Στην πιο πάνω συνεδρίαση παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ. κ. Δ. Γεωργιάδης, Μ. Παπαπέτρου και Τ. Χατζηδημητρίου.

Με τους προτεινόμενους Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 20 και 37 των περί Βιομηχανικής Κατάρτισης Νόμων του 1974 έως 1980, τροποποιούνται οι Βασικοί περί Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης (Τέλος Καταβλητέων υπό Εργοδοτών) Κανονισμοί έτσι που το ανώτατο όριο απολαβών των εργοδοτούμενων που λαμβάνεται υπόψη για σκοπούς υπολογισμού του τέλους βιομηχανικής κατάρτισης να αναθεωρηθεί από £170 σε £180 εβδομαδιαίως και από £738 σε £780 μηνιαίως.

Όπως είναι γνωστό, το ανώτατο όριο των απολαβών των εργαζομένων που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του τέλους βιομηχανικής κατάρτισης είναι εναρμονισμένο με το αντίστοιχο ανώτατο όριο που ισχύει για τους σκοπούς του Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τους σχετικούς Κανονισμούς καθώς επίσης με εκείνο που ισχύει για σκοπούς υπολογισμού των εισφορών στο Ταμείο για το Πλεονάζον Προσωπικό. Τα ανώτατα αυτά όρια απολαβών έχουν πρόσφατα αναθεωρηθεί μετά την έγκριση από τη Βουλή των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Εισφοραί) (Τροποποιητικών) (Αρ. 2) Κανονισμών του 1987 με βάση τους οποίους έχουν αυξηθεί από £170 σε £180 εβδομαδιαίως ή από £738 σε £780 μηνιαίως. Επειδή η είσπραξη όλων των πιο πάνω τελών γίνεται από το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με βάση ενιαίο μηχανισμό είσπραξης, κρίνεται αναγκαίο να αναθεωρηθεί αντίστοιχα και το ανώτατο όριο των απολαβών που λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς υπολογισμού του τέλους βιομηχανικής κατάρτισης. Οποιαδήποτε αποδέσμευση από τα ανώτατα αυτά όρια θα καθιστούσε πρακτικά δύσκολη — αν όχι αδύνατη — τη χρησιμοποίηση του ίδιου μηχανισμού εισπράξεως, θα δημιουργούσε επιπρόσθετη ταλαιπωρία στους εργοδότες και θα απαιτούσε πρόσληψη και άλλου προσωπικού από το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους και γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος τους καθοριστεί η 1η Απριλίου 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

«Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 25 Φεβρουαρίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, στο Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων, στο Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών και στο Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Καρότων και Τεύτλων».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Μαρτίου 1988.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 25 Φεβρουαρίου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών, Παιδείας και Εμπορίου και Βιομηχανίας σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την

Υπηρεσιών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στο Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, στο Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Καρότων και Τεύτλων και στο Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας και Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και των Ημικρατικών Οργανισμών κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, υπάρχει ένσταση όπως τα Έγγραφα εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β:

Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Οι περί Στολών Αξιωματικών, Ανθυπασπιστών, Υπαξιωματικών και Οπλιτών του Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Άμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Οι περί Στολών Αξιωματικών, Υπαξιωματικών και Οπλιτών της Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Άμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Οι περί Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων του Δήμου Παραλιμνίου Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. Πρόταση Νόμου κατατεθείσα από τους κ. Π. Στυλιανού, Α. Χρυσοστόμου, Ρ. Κατσελλή εκ μέρους Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ένα από τα αιτήματα των εκτοπισμένων κατοίκων στο Μούτταλο Πάφου είναι η δημιουργία γηπέδου για την εξυπηρέτηση όχι μόνο του τοπικού αθλητικού Συλλόγου 'Αναγέννησης', που είναι εντεταγμένος στη Δ' κατηγορία της ΚΟΠ αλλά και μεγάλου αριθμού αθλούμενων νέων.

Παρακαλείται γι' αυτό το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πως στοχεύει ν' αντιμετωπίσει το ζωτικό τούτο θέμα για τους εκτοπισμένους συμπατριώτες μας».

Απάντηση ημερομηνίας 5 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται μέσα στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει μελετήσει τόσο το θέμα της βελτίωσης του υφιστάμενου γηπέδου στη συνοικία Μούτταλος Πάφου όσο και το θέμα της δημιουργίας νέου κοινοτικού γηπέδου στην περιοχή.

Ο κοινοτάρχης με τους αθλητικούς φορείς του συνοικισμού έχουν αναλάβει να στείλουν τοπογραφικά σχέδια χώρων που προσφέρονται για το σκοπό αυτό. Στη συνέχεια και αφού επιλεγεί και εξασφαλιστεί ο χώρος, ο Κ.Ο.Α. θα προσφέρει κάθε δυνατή τεχνική και οικονομική βοήθεια.»

Ερώτηση ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 11 Δεκεμβρίου 1987.

«Η κοινότητα του Ασκά, που έχει συστήσει πρόσφατα εξωκομματικό αθλητικό σωματείο που λειτουργεί άρτια, εκφράζει από καιρό αίτημα για δημιουργία αθλητικού γηπέδου στην κοινότητα.

Δεδομένου πως οι ποδοσφαιριστές κι οι αθλητές γενικά της κοινότητας αναγκάζονται να μεταβαίνουν σχεδόν καθημερινά για προπονήσεις κι αθλήσεις στο γήπεδο του ΑΠΟΠ στο Παλαιχώρι, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί τη δημιουργία γηπέδου και στην κοινότητα του Ασκά, στα πλαίσια μέσα της σωστής προσπάθειας που καταβάλλεται από το κράτος για υγιή απασχόληση της νεολαίας.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Μαρτίου 1988 του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται μέσα στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει βοηθήσει και την κοινότητα του Ασκά να δημιουργήσει το δικό της κοινοτικό γήπεδο.

Για την κατασκευή του γηπέδου ο Κ.Ο.Α. έχει προσφέρει τόσο τεχνική όσο και οικονομική βοήθεια».

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 12 Φεβρουαρίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκονται η αντίκρυση κι η προώθηση των πιο κάτω προβλημάτων της κοινότητας Πολιτικού, όπως μας εκτέθηκαν στην τελευταία επίσκεψή μας στην κοινότητα:

1. Η κατασκευή υδατοφράκτη ή υποκατάστατού του, τόσο για άμεση αντίκρυση του αρδευτικού της προβλήματος όσο και για ενίσχυση των υδροφόρων της στρωμάτων.
2. Η άμεση ανόρυξη γεωτρήσεων για αρδευτικούς σκοπούς, μιας κι οι μέχρι πρόσφατα υφιστάμενες έχουν στερέψει ολοσχερώς, με άμεσο κίνδυνο την αποξήρανση των κήπων της κοινότητας, αν μέχρι τον ερχόμενο Μάρτη δεν υπάρξει υπαλλακτική λύση.
3. Η δημιουργία δρόμου Μαχαιρά—Πολιτικού (μέσω Φιλανιού), που θα συντελέσει τόσο στην αλματώδη ανάπτυξη της κοινότητας όσο και στην τουριστική γενικότερα ανάπτυξη.
4. Η διαπλάτυνση του δρόμου Πέρα Ορεινής—Πολιτικού, μήκους 8 χιλιομέτρων, και
5. Η απαλλαγή της υποχρέωσης των κατοίκων για καταβολή μέρους της ζημιάς που προκλήθηκε στην αντιμετώπιση (κι επίλυση) του υδρευτικού προβλήματος της κοινότητας, θέμα για το οποίο δόθηκε αρμόδια η διαβεβαίωση για έκπτωση κατά £3,500 λίρες της κοινοτικής συνεισφοράς».

Απάντηση ημερομηνίας 7 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με διάφορα προβλήματα της κοινότητας Πολιτικού, απαντώ ως

ακολούθως για τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών:

(α) Δημιουργία δρόμου Μαχαιρά—Πολιτικού (μέσω Φιλανιού):

Ο δρόμος αυτός είναι χωμάτινος και μήκους 16 περίπου χιλιομέτρων. Λόγω άλλων προτεραιοτήτων, δεν μελετάται θέμα ασφαλτόστρωσής του, στο παρόν τουλάχιστο στάδιο, συντηρείται όμως κάθε χρόνο η δε κατάσταση του θεωρείται ικανοποιητική. Φέτος προγραμματίζεται να δαπανηθεί για συντήρησή του ποσό £3,000.

(β) Διαπλάτυνση του δρόμου Πέρα Ορεινής—Πολιτικού:

Ο δρόμος αυτός, μήκους 8 περίπου χιλιομέτρων έχει πλάτος 3.50 μέτρων, που θεωρείται ικανοποιητικό για την περιορισμένη κίνηση που δέχεται και γι' αυτό δε μελετάται θέμα διαπλάτυνσής του. Για συντήρηση και βελτίωσή του προγραμματίζεται να δαπανηθεί φέτος ποσό £2,500.

(γ) Υδατοπρομήθεια:

Η αντλία της διάτρησης που υδρεύει την κοινότητα κατέπεσε μέσα στη διάτρηση και υπέστη ζημιές. Για την ανέλκυσή της δαπανήθηκε ποσό £500, ενώ για την τοποθέτηση νέου αντλητικού συγκροτήματος απαιτείται δαπάνη £1,850. Η διαβεβαίωση για οικονομική ενίσχυση της κοινότητας αναφερόταν στις δαπάνες αυτές και όχι σε έκπτωση £3,500 από την κοινοτική συνεισφορά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 13 Φεβρουαρίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίρρηση των πιο κάτω αιτημάτων των κατοίκων Παλαιχωρίου, όπως μας εκτέθηκαν σε παγκοινοτική συγκέντρωση στις 7/2/88:

1. Η αναβάθμιση του ρυθμού λειτουργίας του Νοσοκομείου της κοινότητας, σε τρόπο που να λειτουργεί, ει δυνατόν, πάνω σε 24ωρη βάση.
2. Η επιδιόρθωση του δρόμου προς το Παλαιχώρι κι ειδικότερα από το τμήμα Αρεδιού—Αγίας Κορώνης, και
3. Η επιδιόρθωση του οδικού δικτύου της κοινότητας)»

Απάντηση ημερομηνίας 7 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με διάφορα προβλήματα της κοινότητας Παλαιχωρίου (Ορεινής και Μόρφου) και σ' ότι αφορά το θέμα των κοινοτικών δρόμων, που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών, σας πληροφορώ πως φέτος προγραμματίζεται να διατεθεί για μεν γενικές βελτιώσεις του κοινοτικού οδικού δικτύου ποσό £6,000, για δε τη βελτίωση του δρόμου που οδηγεί προς την εκκλησία του Σωτήρος ποσό £4,000.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 24 του μηνός, στις 4.00 το απόγευμα, την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

- (1) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

- (2) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988.
- (4) Ο περί της Προσωρινής Νομοθεσίας (Παράτασις της Ισχύος) Νόμος του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 106) του 1987.
- (6) Ο μετά των Συμμετεχουσών Εταιρειών Πετρελαίων Συμφωνίας (Επικυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981.
- (7) Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987.
(Πρόταση νόμου).
- (8) Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987.
(Πρόταση νόμου).
- (9) Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
(Πρόταση νόμου).
- (10) Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπεράκτιων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988.
- (11) Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988.
- (12) Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988.
- (13) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988.
- (14) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.
- (15) Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.
- (16) Οι περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (17) Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (18) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (19) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (20) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (21) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 Μαρτίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η κατεχόμενη ακίνητη ιδιοκτησία, η νομική της υπόσταση και τα δικαιώματα των προσφύγων και άλλων ιδιοκτητών».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Χρ. Κουρτελλάρη) (23.1.86).

- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη θετικής αντίκρουσης των στεγαστικών προβλημάτων των προσφύγων που η γυναίκα τους δεν είναι πρόσφυγας».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Πουμπουρή). (9.4.87).

Ο Βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή των πιο κάτω θεμάτων:

1. «Η επίσπευση της υποβολής στο Σώμα πρότασης για κατακύρωση των θέσεων της Κυπριακής Βιβλιοθήκης, που έχει από καιρού εγκρίνει το Υπουργικό Συμβούλιο για την πρώτη στελέχωσή της, του διορισμού Συμβουλευτικής Επιτροπής και της έκδοσης των αναγκαίων κανονισμών που θα ρυθμίζουν τη λειτουργία της».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

«Η ανάγκη θεσμοθέτησης αυτόνομου κρατικού φορέα για θέματα αναπήρων».

Η εισήγηση είναι το θέμα να παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3. «Η ανάγκη κατάργησης του σχεδόν στραγγαλιστικού δημοτικού φόρου θεάματος (ύψους 25%) και η παράλληλα ισόποση κρατική επιχορήγηση των δήμων».

Υπάρχει ένσταση;

Δεν αναφέρεται που θα παραπεμφθεί; . . . . Συγνώμη;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Επιτροπή Παιδείας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επιτροπή Παιδείας.

Υπάρχει ένσταση όπως παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας; Όχι.

Ο Βουλευτής κ. Λεόντιος Ιεροδιακόνου ζητά την εγγραφή και παραπομπή του θέματος για εξέταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών του πιο κάτω θέματος:

«Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θάθελα να παρατηρήσω ότι ήδη η Επιτροπή Οικονομικών έχει στην ημερήσια διάταξή της αυτό το θέμα. Κατά συνέπεια η εγγραφή του θέματος, παρόλο που δεν θα ήθελα να φέρω ένσταση γίνεται εκ των υστέρων και επειδή και ο κ. Ιεροδιακόνου είναι μέλος της Επιτροπής Οικονομικών, ασφαλώς το

ξέρει ότι η Επιτροπή αυτεπαγγέλτως ανέλαβε να μελετήσει αυτό το θέμα και βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δηλαδή να το θέσω με τον εξής τρόπο, κ. Πρόεδρε. Δεν χρειάζεται παραπομπή το θέμα, διότι ήδη βρίσκεται στην Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι καλύτερα το θέμα να πάρει την κανονική διαδικασία που παίρνουν όλα τα θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τότε πρέπει να αποφασίσει το Σώμα. Ναι;

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Εισηγούμαι την εγγραφή του και παραπομπή του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν πρόκειται να εγγραφεί θέμα δεν νομίζω ότι είναι μόνο αναφορικά με τον τόκο που χρεώνουν οι τράπεζες, αλλά είναι και γενικά για τα δικαιώματα που χρεώνουν οι τράπεζες. Και ο τόκος και τα άλλα δικαιώματα που επιβαρύνουν τους οφειλέτες με διαφορετικούς τρόπους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχω βεβαίως ακριβώς τη διατύπωση μπροστά μου, αλλά ο τρόπος που εγγράφω το θέμα αναφέρεται και στα λοιπά ωφελήματα που χρεώνουν οι τράπεζες, τόκο και άλλα ωφελήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, η διατύπωση είναι «Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών».

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Μάλιστα, είναι γενικό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα είναι ανορθόδοξο — με όλο το σέβας προς το συνάδελφο — να εγγράφουμε και να παραπέμπουμε θέμα το οποίο ήδη βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη μιας Επιτροπής. Αν πρόκειται να υιοθετήσουμε μια τέτοια τακτική, τότε θα μπορούμε άλλα πενήντα θέματα που βρίσκονται στις διάφορες Επιτροπές να τα εγγράφουμε και να τα παραπέμπουμε, ενώ βρίσκονται στις Επιτροπές. Δηλαδή είναι την ουσία που πρέπει να κοιτάξουμε και η ουσία είναι

ότι είναι στην ημερήσια διάταξη και θα εξεταστεί στο πολύ σύντομο μέλλον. Δεν χρειάζεται εγγραφή ή παραπομπή. Εκείνο που μπορούμε να πούμε, είναι ότι μπορούμε να ζητήσουμε από την Επιτροπή Οικονομικών να προβεί σε ειδική έκθεση πάνω σ' αυτό το θέμα. Αυτό μπορούμε να το πούμε, δηλαδή η Επιτροπή Οικονομικών να ασχοληθεί ειδικά με αυτό το θέμα με Έκθεση. Αλλά πως μπορούμε να παραπέμφουμε ένα θέμα το οποίο ήδη βρίσκεται ενώπιον της Επιτροπής; Δεν είναι ορθόδοξη τακτική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι είναι καθαρά θέμα διαδικασίας. Έγινε μια πρόταση από το συνάδελφο για ένα θέμα που για πρώτη φορά μπαίνει στην ολομέλεια του Σώματος και πρέπει να αποφασίσουμε για το θέμα αυτό καθ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, το Σώμα αποφασίζει κατά πόσο δέχεται την εγγραφή του θέματος, όπως το έχει προτείνει ο κ. Ιεροδιακόνου, δηλαδή «Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών», έχοντας βέβαια το Σώμα υπόψη του αυτά που λέχθηκαν από τον κ. Κωνσταντίνου και τον κ. Γαλανό, ότι αυτό το θέμα εξετάζεται ήδη από την Επιτροπή Οικονομικών.

Ποιοι υποστηρίζουν την εγγραφή του θέματος;

Υπάρχουν ενστάσεις;

Εφόσον δεν υπάρχουν ενστάσεις, το θέμα εγγράφεται.

Επίσης η κυρία Ρήνα Κατσελλή ζητά την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη διαχωριστού για σκοπούς φορολογίας των συντάξεων χηρείας και των επιδομάτων ορφανίας προς τα ανήλικα τέκνα από τα εισοδήματα γυναικών, των οποίων οι σύζυγοι έχουν πεθάνει».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται.

Ο Βουλευτής Πάφου κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος ζητά την εγγραφή των πιο κάτω θεμάτων:

(1) «Η κατασκευή του νέου δρόμου Αγίας Βαρβάρας—Αμαργέτης και ο δρόμος προσπελάσεως προς το χωριό Νατά».

Υπάρχει ένσταση όπως εγγραφεί; Αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα δεν προκύπτει από Ερώτηση που υποβλήθηκε. Κύριε Παπαδόπουλε, προκύπτει από Ερώτηση που έχετε υποβάλει ή όχι;

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως εγγραφεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται.

(2) «Η επί σειράν ετών καθυστέρηση της κατασκευής της οδού Δανάης».

Το δεύτερο θέμα προκύπτει από Ερώτηση την οποία ο κ. Παπαδόπουλος υπέβαλε προ έτους και δεν πήρε απάντηση.

Επομένως εφόσον προκύπτει από Ερώτηση, αυτομάτως εγγράφεται και τα δυο θέματα παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Όμως θα ήθελα να υπομνήσω στο Σώμα ότι τα θέματα που ήταν εγγεγραμμένα στο Κεφάλαιο Δ' από προηγούμενα και που οι Κοινοβουλευτικές Ομάδες επιθυμούν να συζητήσουν, θα έχουν προτεραιότητα.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίασης της Βουλής.

(Ώρα λήξεως: 5.00 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Γαλανός Αλέξης	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Δίγκλης Παύλος	Παπαρές Αυγερινός
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παρισινός Ανδρέας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Πέτας Χρίστος
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πουμπουρής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φλουρέντζος Νίκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μακρίδης Νίκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί της Συμβάσεως περί Ανοικτής Θαλάσσης του 1958 (Κυρωτικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Κύρωσης των Πράξεων του 19ου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης, Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(3) Έκθεση για τα Νομοσχέδια (1) «Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987», (2) «Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και (3) «Οι περί Συντάξεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1987» και έγκριση αυτών.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Πολιτικής Αμύνης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο Κυρωτικός του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Δικηγόρων (Συντάξεις και Χορηγήματα) (Τροποποιητικοί) (Κανονισμοί του 1988) και έγκριση αυτών.

(7) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων (Τέλη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(8) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Λειτουργία Περιοχών Λιμένων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(9) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(10) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αεροπορίας (Θόρυβος Αεροσκαφών) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(11) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Τέλος Καταβλητέον υπό Εργοδοτών) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(12) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 25 Φεβρουαρίου 1988 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει των Άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(13) Απόσυρση του Νομοσχεδίου «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

(14) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Κανονισμών.

(15) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Η δημιουργία αθλητικού γηπέδου στο Μούτταλο Πάφου — Η δημιουργία αθλητικού γηπέδου στον Ασκά — Προβλήματα κοινότητας Πολιτικού — Οδικά προβλήματα Παλαιχωρίου και η αναβάθμιση του νοσοκομείου του).

(16) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η επίσπευση της υποβολής στο Σώμα πρότασης για κατακύρωση των θέσεων της Κυπριακής Βιβλιοθήκης, που έχει από καιρού εγκρίνει το Υπουργικό Συμβούλιο για την πρώτη στελέχωσή της, του διορισμού Συμβουλευτικής Επιτροπής και της έκδοσης των αναγκαίων κανονισμών που θα ρυθμίζουν τη λειτουργία της».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού).

(β) «Η ανάγκη θεσμοθέτησης αυτόνομου κρατικού φορέα για θέματα αναπήρων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού).

- (γ) «Η ανάγκη κατάργησης του σχεδόν στραγγαλιστικού δημοτικού φόρου θεάματος (ύψους 25%) και η παράλληλα ισόποση κρατική επιχορήγηση των δήμων».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού).
- (δ) «Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Λεόντιου Ιεροδιακόνου ύστερα από σύντομη συζήτηση (Ντ. Κωνσταντίνου, Αλ. Γαλανός, Π. Δίγκλης, Τ. Χατζηδημητρίου, Λ. Ιεροδιακόνου και Προεδρεύων (Ε. Παπαϊωάννου) και τοποθέτηση του Σώματος πάνω στο περιεχόμενο του τίτλου).
- (ε) Η ανάγκη διαχωρισμού για σκοπούς φορολογίας των συντάξεων χηρείας και των επιδομάτων ορφανίας προς τα ανήλικα τέκνα από τα εισοδήματα γυναικών, των οποίων οι σύζυγοι έχουν πεθάνει».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Μέλους της Βουλής κας Ρήνας Κατσελλή).
- (στ) «Η κατασκευή του νέου δρόμου Αγίας Βαρβάρας—Αμαργέτης και ο δρόμος προσπελάσεως προς το χωριό Νατά».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γεώργιου Παπαδόπουλου).
- (ζ) «Η επί σειράν ετών καθυστέρηση της κατασκευής της οδού Δανάης».
(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Γεώργιο Παπαδόπουλο).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 24ης Μαρτίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.07 μ.μ.)

(Αρ. 22)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ το Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι,

Μιλώντας στις 16 Μαρτίου 1988 στην Ομοσπονδιακή Εθνοσυνέλευση της Γιουγκοσλαβίας ο κ. Μιχαήλ Γκορμπατσώφ είπε μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

«Η Μεσόγειος θεωρείται απόλυτα δικαιολογημένα ως το λίκνο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Αποτελεί σταυροδρόμι και τόπο σύνθεσης πολιτισμών, ένα χώρο με πληθυσμό δεκάδων εκατομμυρίων ανθρώπων οι οποίοι κάμνουν μεγάλη και μοναδική συνεισφορά στην ανάπτυξη της Ευρώπης και ολόκληρης της παγκόσμιας κοινότητας.

Δυστυχώς όμως υπάρχει και μια άλλη όψη. Η Μεσόγειος είναι μια από τις πλέον εκρηκτικές περιοχές του κόσμου.

Μαζί με τις προτάσεις για μείωση των στρατιωτικών δυνατοτήτων στη Μεσόγειο, η οποία έγινε από τη Σοβιετική Ένωση νωρίτερα, θα θέλαμε να υποβάλουμε και πρόσθετες προτάσεις προς μελέτη από τη διεθνή κοινότητα:

- (α) Επιβεβαιώνοντας την ετοιμότητά μας για την απόσυρση του ναυτικού της Σοβιετικής Ένωσης και των Ην. Πολιτειών από τη Μεσόγειο, προτείνουμε το πάγωμα του αριθμού πλοίων και των δυνατοτήτων των ναυτικών δυνάμεων αμφοτέρων των χωρών που βρίσκονται στη Μεσόγειο, όπως και τον καθορισμό ανώτατου ύψους γι' αυτές.
- (β) Πριν από οποιαδήποτε συμφωνία πάνω σε κοινά μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης στο πνεύμα των Συμφωνιών της Στοκχόλμης, η Σοβιετική Ένωση και οι Ην. Πολιτείες θα μπορούσαν να ειδοποιήσουν έγκαιρα η μια την άλλη και όλες τις Μεσογειακές χώρες για την αποστολή ναυτικών δυνάμεων και για τις στρατιωτικές τους ασκήσεις, προσκαλώντας παρατηρητές σ' αυτές.

(γ) Η πρόωθηση από τις Μεσογειακές και άλλες ενδιαφερόμενες χώρες των αρχών και μεθόδων διασφάλισης της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, ιδιαίτερα στα διεθνή στενά, θα έχει την κάθε υποστήριξή μας.»

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω οι εκπρόσωποι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων στην πρωϊνή τους συνεδρία με εξουσιοδότησαν να κάμω την πιο κάτω δήλωση —

Χαιρετίζουμε τις προτάσεις του Μιχαήλ Γκορμπατσώφ στις 16 Μαρτίου 1988 για τη διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειας στη Μεσόγειο, που συμπεριλαμβάνουν την απόσυρση των ναυτικών δυνάμεων των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και της Σοβιετικής Ένωσης από την περιοχή, τη διασφάλιση της διεθνούς ναυσιπλοΐας και την οικοδόμηση μέτρων εμπιστοσύνης.

Ιδιαίτερα σημειώνουμε τη σημασία που προσδίδεται στην επίλυση, με βάση τη διεθνή νομιμότητα, τοπικών διενέξεων, προς όφελος των άμεσα εμπλεκόμενων λαών και της διεθνούς σταθερότητας, πράγμα που θα βοηθήσει και στην απομάκρυνση των τουρκικών στρατευμάτων από την Κύπρο και στη δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Σ' αυτή τη βάση στηρίζεται και η δική μας πρόταση για Διάσκεψη Κοινοβουλίων των Μεσογειακών Χωρών.

Και μπαίνουμε τώρα στο Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία με πρώτο θέμα «Ο περί Προσωρινής Νομοθεσίας (Παράτασις της Ισχύος) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ (ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους λόγους για τους οποίους επιβάλλεται η παράταση της νομοθεσίας για την έκτακτη εισφορά και έδωσαν αριθμό συμπληρωματικών στοιχείων και πληροφοριών που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η παράταση της νομοθεσίας για την έκτακτη εισφορά για ακόμα ένα χρόνο, δηλαδή μέχρι την 31 Μαρτίου 1989.

Όπως είναι γνωστό, η περί Εκτάκτου Εισφοράς νομοθεσία που προβλέπει την επιβολή έκτακτης εισφοράς πάνω σε κάθε μορφής εισοδήματα που προέρχονται από οποιεσδήποτε πηγές, εκτός από μισθωτές υπηρεσίες, παρατάθηκε επανειλημμένα, με τελευταία παράταση που δόθηκε με τον περί

Προσωρινής Νομοθεσίας (Παράτασις της Ισχύος) Νόμον του 1987 (Αρ. 44 του 1987). Η νομοθεσία αυτή λήγει την 31 Μαρτίου 1988 και με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο γίνεται εισήγηση όπως παραταθεί για ακόμα ένα χρόνο, δηλαδή μέχρι την 31 Μαρτίου 1989.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία επιβάλλεται φορολογία σε ετήσια εισοδήματα πέραν των £9,000 για μη εκτοπισθέντα φυσικά πρόσωπα, σε ετήσια εισοδήματα πέραν των £11,000 για εκτοπισθέντα φυσικά πρόσωπα και σε ετήσια εισοδήματα πέραν των £3,200 για νομικά πρόσωπα. Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών υποστήριξαν την ανάγκη περαιτέρω παράτασης της νομοθεσίας για την επιβολή έκτακτης εισφοράς χωρίς οποιαδήποτε διαφοροποίηση στους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές γιατί, όπως παρατήρησαν, η διατήρησή της είναι αναγκαία μια και οι συνθήκες που κατέστησαν απαραίτητη τη θέσπισή της εξακολουθούν να είναι οι ίδιες όπως επίσης και οι ανάγκες για τη χρηματοδότηση διάφορων προγραμμάτων για τους εκτοπισθέντες και παθόντες. Παράλληλα οι ίδιοι εκπρόσωποι δήλωσαν ότι ενόψει του γεγονότος ότι η Κυβέρνηση μελετά το όλο φάσμα της φορολογικής μας νομοθεσίας με στόχο τη γενική φορολογική μεταρρύθμιση, η παράταση της νομοθεσίας αυτής θεωρείται αναγκαία για δημοσιοοικονομικούς λόγους μέχρι της ολοκλήρωσης της μελέτης η οποία υπολογίζεται να γίνει μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Οι εισπράξεις από την πιο πάνω φορολογία υπολογίζεται ότι ανήλθαν στα £8.5 εκ. για το 1987 σε σύγκριση με £8.1 εκ. για το 1986 και £8.1 εκ. για το 1985. Επιπρόσθετα κατά το 1987 καταβλήθηκαν £1.2 εκ. ως πρόσθετη επιβάρυνση εξαιτίας των καθυστερήσεων στην πληρωμή οφειλόμενων ποσών σε σύγκριση με £1.4 εκ. το 1986 και £1.0 εκ. το 1985.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους που επιβάλλουν την παράταση της ισχύος της νομοθεσίας αυτής αλλά και την Κυβερνητική δήλωση για κατάργηση της νομοθεσίας αυτής, επικροτεί την εισήγηση για παράταση της νομοθεσίας αυτής για ακόμα ένα χρόνο και συνάμα εισηγείται, κατά πλειοψηφία, την περαιτέρω μείωση των φορολογικών συντελεστών, μέχρι της οριστικής κατάργησης της φορολογίας αυτής.

Ο εκ των Μελών της Επιτροπής κ. Τ. Χατζηδημητρίου διαφώνησε με την πιο πάνω απόφαση της Επιτροπής και υποστήριξε την έγκριση της προτεινόμενης παράτασης της ισχύουσας νομοθεσίας για την έκτακτη εισφορά χωρίς καμιά διαφοροποίηση στους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές γιατί όπως δήλωσε τα εισοδήματα πάνω στα οποία επιβάλλεται η φορολογία αυτή είναι ψηλά και επομένως δεν δικαιολογείται οποιαδήποτε περαιτέρω ανακούφιση των φορολογουμένων.

Με βάση τις θέσεις της πλειοψηφίας της Επιτροπής έχει διαμορφωθεί ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για το οποίο και γίνεται εισήγηση προς τη Βουλή όπως ψηφίσει σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ θέλει να δικαιολογήσει τη διαφωνία του για την ψήφιση της Έκτακτης Εισφοράς με μείωση των συντελεστών.

Το βασικό επιχείρημα αναφέρεται και στην Έκθεση και συγκεκριμενοποιείται πάνω στο γεγονός ότι η Έκτακτη Εισφορά βαραίνει αποκλειστικά τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα.

Όπως αναφέρει και η Εισηγητική Έκθεση του νομοσχεδίου, επιβαρύνει εκείνα ακριβώς τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα που ελάχιστα ή καθόλου πληρώνουν φόρο εισοδήματος, γιατί τυγχάνουν πολλών άλλων ωφελημάτων και απαλλαγών και συγκεκριμένα είναι εκείνες οι κατηγορίες των εισοδημάτων που επωφελούνται από τα φορολογικά κίνητρα.

Γι' αυτό η επιβάρυνση, η κάποια επιβάρυνση με την Έκτακτη Εισφορά, αποτελεί ένα μέτρο και κοινωνικής δικαιοσύνης και μια σκέψη και μια προσέγγιση, διότι δεν μπορεί κανένας να μιλά για επιτυχία του στόχου, για μια προώθηση της ισότιμης κατανομής βαρών.

Αναφέρεται όμως το σκεπτικό ότι η μείωση των συντελεστών αποσκοπεί στην κατάργηση αυτής της Έκτακτης Εισφοράς. Πραγματικά είχαμε από την προηγούμενη φορά τονίσει και τη διαφωνία μας στην όλη φιλοσοφία στη διάθεση να καταργηθεί αυτή η Έκτακτη Εισφορά, μιας και εξυπηρετούσε ένα συγκεκριμένο λόγο και ο λόγος αυτός ήταν η ενίσχυση του Ταμείου Ανακούφισης Εκτοπισθέντων και Παθόντων και, από την άλλη μεριά αφορούσε ακριβώς αυτά τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα.

Όμως το επιχείρημα ότι πρόκειται να εισαχθεί καινούργια νομοθεσία και γι' αυτό θα ήταν σκόπιμο να μειωθεί ή και να καταργηθεί η Εισφορά, είναι ένα επιχείρημα που δεν μας βρίσκει σύμφωνους, γιατί θα έπρεπε πρώτα να περιμέναμε να δούμε τι καινούργιο φορολογικό σύστημα είναι που πρόκειται να κατατεθεί, ώστε να δούμε κατά ποιο τρόπο επιτυγχάνεται αυτή η ισότιμη κατανομή των βαρών, για να μπορέσουμε και εμείς να δεχθούμε τη λογική της κατάργησης της Έκτακτης Εισφοράς. Γιατί ευθύς εξαρχής, ως γενική αντίληψη και τάση και προώθηση μιας πολιτικής, θεωρούμε την κατάργηση της Έκτακτης Εισφοράς σαν μια ακόμα παραχώρηση προς τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα. Έτσι κρίνουμε και αυτή τη μείωση των κλιμάκων σαν μια προσπάθεια για αχρήστευση μιας χρήσιμης νομοθεσίας.

Εξάλλου θα μπορούσε επίσης να κριθεί αναγκαία η κατάργηση αυτής της Εισφοράς ή έστω και η μείωσή της, αν είχαν εκλείψει οι ανάγκες για τις οποίες προορίζονταν τα εισοδήματα από την Έκτακτη Εισφορά. Όμως ακριβώς τονίζεται στην Εισηγητική Έκθεση του νομοσχεδίου ότι όχι μόνο δεν έχουν εκλείψει, αλλά ότι οι ανάγκες είναι πολλές, παραμένουν σε ψηλά επίπεδα, γι' αυτό επιβάλλεται και η συνέχιση της Έκτακτης Εισφοράς.

Αλλά υπάρχει και το άλλο επιχείρημα. Το Ταμείο Ανακούφισης Εκτοπισθέντων και Παθόντων έχει ελλείμματα ύψους £24 εκατομμυρίων. Από πού θα καλυφθούν αυτά τα ελλείμματα; Από τη γενική φορολογική εισπραξη του Κράτους; Και αν πρόκειται να καλυφθούν από εκεί, δεν θα αυξηθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα; Και αν επιβαρυνθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα και με τις ανάγκες του Ταμείου Ανακούφισης Εκτοπισθέντων και Παθόντων, δεν θα μεγαλώσει το οικονομικό πρόβλημα του τόπου;

Είναι ένα ουσιαστικό ερώτημα που επεκτείνεται στο άλλο ερώτημα ότι κάποιος θα πρέπει να κληθούν να πληρώσουν αυτά τα ελλείμματα και το ποιοι θα κληθούν να πληρώσουν αυτά τα ελλείμματα είναι πολύ γνωστό, όταν γνωρίζουμε όλοι πώς γίνεται η κατανομή των φορολογικών βαρών. Ότι υπάρχει ένα άδικο και άνισο φορολογικό σύστημα, ότι ενώ εμείς αυτή τη στιγμή συζητούμε

κατάργηση της Έκτακτης Εισφοράς, υπάρχει καθυστέρηση μείωσης της Έκτακτης Εισφοράς, υπάρχει καθυστέρηση στη μεταβολή των συντελεστών για απαλλαγή των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων, ότι υπάρχει μια άνιση κατανομή μεταξύ έμμεσων και άμεσων φόρων, ότι οι άμεσοι φόροι καλύπτουν μόνο το 40%, ενώ οι έμμεσοι φόροι φθάνουν στο 60%, και ότι τα φυσικά πρόσωπα, δηλαδή κατά κύριο λόγο οι μισθωτοί, πληρώνουν τα 82% του φόρου εισοδήματος, ενώ έχουν μόνο το 47% του μεριδίου του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος.

Γι' αυτό φοβούμαστε ότι με την κατάργηση της Έκτακτης Εισφοράς εκείνο το οποίο θα πετύχουμε, είναι η αποστέρηση ενός πολύ σημαντικού πόρου· αλλά και με τη σημερινή μείωση της Έκτακτης Εισφοράς θα μεταθέσουμε τα φορολογικά βάρη πάνω στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, θα κάνουμε ακόμα πιο άδικη την κατανομή των φορολογικών βαρών και θα μειώσουμε τα εισοδήματα ενός ελλειμματικού Ταμείου που σχετίζονται με το Κυπριακό πρόβλημα, τα προβλήματα και τα πάθη του Κυπριακού λαού.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το φορολογικό σύστημα χρειάζεται τροποποίηση και η Εκτελεστική Εξουσία έχει δηλώσει ότι μελετά αυτό το θέμα. Και υπάρχει και υπόσχεση, όπως φαίνεται στην Έκθεση, ότι εντός του 1988 θα έλθει στη Βουλή σχετική κυβερνητική πρόταση.

Συμφωνούμε κι εμείς πλήρως με τον κ. Χατζηδημητρίου ότι το φορολογικό σύστημα θα πρέπει να γίνει πιο δίκαιο, έτσι που να πληρώνει ο καθένας ανάλογα με τα εισοδήματά του. Δηλαδή να μειωθεί το βάρος στους χαμηλά αμειβόμενους. Πάνω σ' αυτό το θέμα νομίζω έχουμε μιλήσει πολλές φορές και έχουμε εκθέσει τις απόψεις μας.

Το θέμα όμως που συζητείται αυτή τη στιγμή είναι το θέμα του συγκεκριμένου νομοσχεδίου για την Έκτακτη Εισφορά. Και σ' αυτό το νομοσχέδιο είναι δυο οι κατηγορίες αυτών που φορολογούνται. Τα διάφορα πρόσωπα και οι διάφορες επιχειρήσεις και Εταιρείες, τα νομικά πρόσωπα. Και όταν λέμε για νομικά πρόσωπα, δεν εννοούμε μόνο τις βιομηχανίες και τις μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά εμείς κάτω από αυτό το φόντο βλέπουμε τη μάζα των μεσαίων στρωμάτων, των καταστηματάρχων, των μικροεπιχειρηματιών, όπου ο νόμος αυτός λέει ότι εισοδήματα από £3,200 και άνω θα πρέπει να πληρώνουν με βάση αυτές τις κλίμακες. Δεν μιλούμε για τους ιδιώτες, για τα μη νομικά πρόσωπα τα οποία για να πληρώσουν πρέπει να έχουν εισόδημα πάνω από £9,000 και αν είναι πρόσφυγες πάνω από £11,000, διότι τα πρόσωπα εκείνα, όταν ένας εξετάσει τι προσφέρουν στο σύνολο αυτού που εισπράττεται, θα δούμε ότι με την κλιμάκωση που έκαμε η Επιτροπή, τα πρόσωπα αυτά ελάχιστα συνεισφέρουν, διότι είναι λίγες οι περιπτώσεις αυτές. Η μάζα των περιπτώσεων είναι τα μεσαία στρώματα. Και ακριβώς επειδή η φορολογία αυτή δεν πλήττει τους εργατές, αλλά πλήττει τα πλατιά στρώματα των μεσαίων, γι' αυτό και το ΑΚΕΛ, και στο παρελθόν και τώρα, είναι υπέρ της μείωσης του βάρους στα μεσαία στρώματα των εργαζομένων. Γι' αυτό και η θέση μας για υποστήριξη της τροποποίησης που

έχει γίνει στο νομοσχέδιο, ώστε να μειωθεί το βάρος πάνω στα μεσαία στρώματα των εργαζομένων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το Δημοκρατικό Κόμμα, όπως φαίνεται και στην Έκθεση, υποστηρίζει τις πρόνοιες του νομοσχεδίου. Και βεβαίως τις υποστηρίζει, επειδή αναφέρθηκε και ο κ. Χατζηδημητρίου και ο κ. Κωνσταντίνου, για το θέμα του φόρου εισοδήματος. Όμως θα πρέπει να υπενθυμηθεί εδώ στη Βουλή ότι η προηγούμενη Κυβέρνηση του κ. Σπύρου Κυπριανού είχε αποστείλει νομοσχέδιο στη Βουλή που έχει πάρα πολλές πρόνοιες, οι οποίες θα εξυπηρετήσουν γενικά το κοινό. Και είχε ήδη αρχίσει και άλλες μελέτες, τις οποίες αντίλαμβάνομαι τώρα ο κ. Βασιλείου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θα πάρει για να θέσει ενώπιον της Βουλής στο μέλλον.

Είναι γεγονός ότι η Έκτακτη Εισφορά κάθε χρόνο που τίθεται ενώπιον του Σώματος, γενικά η απαίτηση της Βουλής ήταν να μειώνεται σταδιακά μέχρις ότου πάψει να υφίσταται.

Όμως το πρόβλημα υπάρχει. Οι πρόσφυγες είναι εδώ, οι ανάγκες των προσφύγων υπάρχουν και θα πρέπει να υπάρχει το Ταμείο αυτό για να εξυπηρετηθούν οι πρόσφυγες. Είναι γεγονός όμως ότι η μείωση των συντελεστών, και γι' αυτό συμφωνούμε και εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα, εξυπηρετεί τις χαμηλά αμειβόμενες τάξεις του λαού. Και γι' αυτό δεν επηρεάζει οπωσδήποτε κατ' ουδένα τρόπο τις τάξεις οι οποίες παίρνουν, όπως φαίνεται στο νομοσχέδιο, μέχρι του ύψους των £9,000.

Εμείς ως Δημοκρατικό Κόμμα, οπωσδήποτε συμφωνούμε με αυτές τις προϋποθέσεις και επαναλαμβάνουμε ότι θα υποστηρίξουμε και στο μέλλον μέτρα τα οποία θα εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο τις χαμηλά αμειβόμενες τάξεις του λαού και αναφερόμαστε ιδιαίτερα στο Νόμο περί Φόρου Εισοδήματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Έγινε αναφορά ότι πρόκειται να ωφεληθούν τα μεσαία στρώματα. Υπάρχει φυσικά η τοποθέτηση της Εκτελεστικής Εξουσίας, που εκείνη φαίνεται να γνωρίζει κάπως καλύτερα τα δεδομένα, και λέει ότι με τα σημερινά δεδομένα μόνο σχετικά ψηλά εισοδήματα επιβαρύνονται με Έκτακτη Εισφορά. Και όταν μιλούμε για νομικά πρόσωπα, εννοούμε ακριβώς εκείνες τις εταιρείες που αφού αφαιρέσουν τα πάντα, τους μισθούς, τα έξοδα, τις δαπάνες, τα έξοδα παραστάσεων και οτιδήποτε άλλο μπορεί να φανταστεί κανένας και αφού τελικά θελήσουν να δείξουν κάποιο κέρδος, ακόμα και οι πιο πλούσιες εταιρείες που είναι δυνατό να υπάρχουν, τότε εκείνα ακριβώς τα εισοδήματα είναι που φορολογούνται.

Και όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, πάλι δεν μιλούμε για τα εισοδήματα των £9,000, αλλά τα εισοδήματα είναι πολλαπλάσια των £9,000, διότι αφαιρούνται όλα τα άλλα έξοδα και οι £9,000 από τις οποίες αρχίζει η φορολογία στα φυσικά πρόσωπα, όταν πρόκειται για μη πρόσφυγες, και στις £11,000 στα φυσικά πρόσωπα όταν είναι πρόσφυγες. Όταν λοιπόν υπάρχουν αυτοί οι αριθμοί νομίζω ότι δεν μιλούμε για τα πλατιά μεσαία στρώματα αλλά για τα ανώτερα, τα πολύ ανώτερα εισοδηματικά στρώματα. Άλλωστε αποδεικνύεται από το ύψος το οποίο τελικά επιτυγχάνουμε να πάρουμε, που αναφέρεται το ποσό των £8 εκατομμυρίων, που σε μια τελευταία εκτίμηση ήταν £6 εκατομμύρια. Αυτά δεν είναι ούτε επιβάρυνση των μεσαίων εισοδηματικών στρωμάτων, ούτε βαριά επιβάρυνση και ούτε καν βαριά επιβάρυνση αυτών των στρωμάτων που αναφέρονται εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Μια διόρθωση σε αυτά που είπε ο κ. Χατζηδημητρίου.

Είναι αλήθεια ότι οι μεγάλες εταιρείες είναι εκείνες οι οποίες πληρώνουν ένα μέρος αυτού το οποίο πληρώνεται, αλλά η μάζα των μεσαίων στρωμάτων είναι εκείνη η οποία, κατά κύριο λόγο, πληρώνει αυτά τα ποσά. Διότι εδώ δεν είναι οι μονάδες που πληρώνουν τα ποσά των £8 εκατομμυρίων, είναι οι χιλιάδες τέτοιες εταιρείες που πληρώνουν. Και όταν μιλούμε για εταιρείες, να μη νομίζουμε ότι θα πρέπει να είναι βιομηχανική εταιρεία ή μεγάλη εμπορική εταιρεία. Η κάθε επιχείρηση του μεσαίου σήμερα έχει νομική υπόσταση και όλες αυτές είναι οι χιλιάδες, αυτές των μεσαίων στρωμάτων, οι οποίοι πληρώνουν αυτά τα ποσά. Και δεν είναι αφού γίνουν αφαιρέσεις και ένα σωρό άλλα που πληρώνουν, αλλά είναι από ένα εισόδημα καθαρό των £3,200 και άνω. Κατά συνέπεια ένας μεσαίος ο οποίος έχει εισόδημα καθαρό το χρόνο £4,000 για τις 800 εκείνες λίρες θα πληρώσει σε αυτό το Ταμείο.

Κατά συνέπεια αυτό που έγινε εδώ, είναι κατά κύριο λόγο για να πέσει το βάρος στα μικρομεσαία αυτά στρώματα, τα οποία επηρεάζονται από αυτή τη φορολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τότε γιατί μειώνουμε, κύριε Πρόεδρε, τη φορολογία και στα φυσικά πρόσωπα; Αφού είναι εκείνα που έχουν τα μεγάλα εισοδήματα και σίγουρα αυτά δεν μπορεί να λογαριασθούν μέσα στα πλατιά μεσαία στρώματα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κάναμε, κύριε Πρόεδρε, γενική μείωση των συντελεστών και όχι ειδική, αφού πήραμε και την πληροφορία από την Εκτελεστική Εξουσία ότι όσον αφορά τα μη νομικά πρόσωπα, τα φυσικά πρόσωπα, αυτά που εισπράττονται είναι ελάχιστα. Ουσιαστικά και τα εξέλιπε αυτός ο παράγοντας δεν θα πρόσφερε τίποτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Ναι; Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Υπάρχει ένσταση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, υπάρχει ένσταση.

Λοιπόν, ποιοι ψηφίζουν υπέρ του 1ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

33, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 33 ψήφους υπέρ και 5 εναντίον το 1ο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του 2ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το ίδιο, κύριε Πρόεδρε.

33 υπέρ, 5 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 33 ψήφους υπέρ και 5 εναντίον το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράτασις ισχύος προσωρινής νομοθεσίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

33 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 33 ψήφους υπέρ και 5 εναντίον το τρίτο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράτασις ισχύος προσωρινής νομοθεσίας. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το ίδιο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 33 ψήφους υπέρ και 5 εναντίον το άρθρο 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του 5ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

33 υπέρ και 5 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με 33 ψήφους υπέρ και 5 εναντίον το 5ο άρθρο εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Προσωρινής Νομοθεσίας (Παράτασις της Ισχύος) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

33 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 33 ψήφους υπέρ και 5 εναντίον το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 106) του 1987 και «Ο περί των Συμμετεχουσών Εταιρειών Πέτρελαίων Συμφωνίας (Επικυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1981» αποσύρθηκαν.

Για τα τρία επόμενα νομοσχέδια: 1) «Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987, (Πρόταση Νόμου) 2) «Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987» (Πρόταση Νόμου), και 3) «Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988 (Πρόταση Νόμου), υπάρχει κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την κοινή Έκθεση.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987», 2. «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987» ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Μαθηκολώνη
 Σοφοκλής Χατζηγιάννης
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε από κοινού τις πιο πάνω προτάσεις νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαρτίου 1987. Στη συνεδρία αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ. Στη συνεδρίαση ήταν επίσης παρόν και το αξιότιμο Μέλος της Βουλής κ. Α. Χρυσοστόμου.

Σκοπός και των τριών υπό συζήτηση προτάσεων νόμου είναι η τροποποίηση των διατάξεων της βασικής νομοθεσίας για τον τερματισμό απασχόλησης έτσι ώστε να καταστούν πιο ευνοϊκές για τους εργαζομένους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη όλες τις απόψεις και εισηγήσεις που τέθηκαν ενώπιόν της από της πλευράς τόσο της Εκτελεστικής Εξουσίας όσο και των οργανώσεων, προχώρησε στην κατ' άρθρο εξέταση και των τριών προτάσεων νόμου τις οποίες στη συνέχεια ενοποίησε σ' ένα ενιαίο σχέδιο νόμου με τις ακόλουθες διατάξεις:

- (α) Διαγράφεται η παράγραφος (α) του άρθρου 20 του βασικού νόμου ώστε να διευρυνθεί η κατηγορία των εργατοϋπαλλήλων που δικαιούνται πληρωμής λόγω πλεονασμού και
- (β) προνοείται ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος της τροποποίησης αυτής η 1η Ιουλίου 1987.

Υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση προτάσεων νόμου η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμο, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί σε ενιαίο κείμενο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 20 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξη ισχύος. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε δυο συνεδριάσεις της που συγκροτήθηκαν στις 9 και 16 Μαρτίου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση παρέστησαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών. Στην

ίδια συνεδρία ήταν επίσης παρόντα τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Άριστος Χρυσοστόμου και Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς σκοπείται η κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων φορολογίας για ορισμένες δραστηριότητες που αναπτύσσουν εντός Κύπρου οι υπεράκτιες τράπεζες. Οι δραστηριότητες αυτές, που ρυθμίζονται περιοριστικά από τον περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμο, αφορούν:

- (α) Δάνεια ή εγγυήσεις σε ξένο νόμισμα που παραχωρούνται κατόπιν άδειας σε κατοίκους Κύπρου·
- (β) λογαριασμούς και πράξεις που θα έχουν άμεση σχέση με τα πιο πάνω δάνεια ή εγγυήσεις, και
- (γ) πράξεις με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και με Εξουσιοδοτημένους Διαπραγματευτές, όπως καθορίζονται στον προαναφερθέντα Νόμο.

Η αναγκαιότητα κανονιστικής ρύθμισης των πιο πάνω θεμάτων προκύπτει από σχετική τροποποίηση του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Αρ. 163 του 1987) που ψήφισε πρόσφατα η Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών που προτείνονται ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν καταταθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988, οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988, οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988, οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988 και οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988 αποσύρθηκαν.

Οι περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΩΝ (ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος	Οδυσσέας Δημητρίου
Γεώργιος Παπαδόπουλος	Κυριάκος Χρίστου
Ανδρέας Παρισινός	Μιχαήλ Θεοδούλου
Ιωάννης Ιωαννίδης	Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 17 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στους υπό συζήτηση Κανονισμούς εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς που εκδίδονται με βάση το άρθρο 23 της βασικής περί Εγγραφής Ιατρών νομοθεσίας σκοπείται η τροποποίηση των βασικών περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) Κανονισμών με την προσθήκη της Ιατρικής της Εργασίας στους αναγνωρισμένους κλάδους της Ιατρικής για τους οποίους ένας γιατρός θα μπορεί να περιγράφεται ως ειδικός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988, οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988, οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988 και οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988 αποσύρθηκαν.

Και μπαίνουμε στο Κεφάλαιο Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί Εξωτερικών Δανειών προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(5) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(6) Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Άμυνας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Άμυνας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(9) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(10) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(11) Οι περί Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(12) Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(13) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(14) Έγγραφο που αφορά:

Τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία, δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(15) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 24.3.1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1987 (Αρ. 10 του 1987).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου:

(16) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Πέτρο Στυλιανού, Βουλευτή Λευκωσίας.

Εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(17) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

Ερώτηση ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 13 Φεβρουαρίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αντίκρυση των πιο κάτω αιτημάτων των κατοίκων Παλαιχωρίου, όπως μας εκτέθηκαν σε παγκοινοτική συγκέντρωση στις 7.2.1988:

1. Η αναβάθμιση του ρυθμού λειτουργίας του Νοσοκομείου της κοινότητας, σε τρόπο που να λειτουργεί, ει δυνατόν, πάνω σε 24ωρη βάση.
2. Η επιδιόρθωση του δρόμου προς το Παλαιχώρι κι ειδικότερα από το τμήμα Αρεδιού—Αγίας Κορώνης, και
3. Η επιδιόρθωση του οδικού δικτύου της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Σχετικά με την παράγραφο 2 της Ερώτησης που αφορά το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων αναφέρεται ότι το τμήμα του δρόμου Λευκωσίας—Παλαιχωρίου από την περιοχή της Βιομηχανικής περιοχής Εργατών μέχρι τη διασταύρωση Αγίου Επιφανίου έχει περιληφθεί για βελτίωση/επανακατασκευή στο Τέταρτο Σχέδιο Οδικής Αναπτύξεως. Τα σχέδια έχουν συμπληρωθεί και σύντομα θα ζητηθούν προσφορές για την εκτέλεση των κατασκευαστικών εργασιών.

Πέραν της πιο πάνω εργασίας έχει υπογραφεί πρόσφατα συμβόλαιο με Εργοληπτικό Οίκο για την κατασκευή του παρακαμπτήριου δρόμου Αναγυιών που θα βελτιώσει σημαντικά το δρόμο Λευκωσίας—Παλαιχωρίου».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: 1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η κατεχόμενη ακίνητη ιδιοκτησία, η νομική της υπόσταση και τα δικαιώματα των προσφύγων και άλλων ιδιοκτητών».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Χρ. Κουρτελλάρη) (23.1.1986).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗ ΑΚΙΝΗΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ, Η ΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΥΠΟΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ»

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος	Νίκος Μακρίδης
Μιχάλης Πουμπουρής	Πέτρος Στυλιανού
Δήμος Γεωργιάδης	Ζαχαρίας Τουλούρας
Σοφοκλής Χ' Γιάννης	Δημήτρης Ηλιάδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δέκα συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα από τις 31 Οκτωβρίου του 1986 μέχρι και τις 17 Μαρτίου 1988. Στα πλαίσια της μελέτης του πιο πάνω θέματος κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους η εξ Υπουργών Επιτροπή η οποία εξετάζει το θέμα αυτό, εκπρόσωποι της Παγκύπριας Επιτροπής Προσφύ-

γων, του Παγκύπριου Συνδέσμου Πληγέντων και Εκτοπισθέντων Επιχειρηματιών και του Συνδέσμου Ιδιοκτητών Τουρκοκρατούμενων Περιουσιών Κύπρου.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή στις 23 Ιανουαρίου 1986 από το αξιότιμο Μέλος της κ. Χρ. Κουρτελλάρη και στη συνέχεια παραπέμφθηκε, σύμφωνα με σχετική απόφαση του Σώματος, στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων η οποία, αφού διερεύνησε σε πρώτο στάδιο το θέμα, ετοίμασε σχετική Έκθεση η οποία και υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια του Σώματος στις 5 Ιουνίου 1986.

Στη συνέχεια η Επιτροπή με βάση τη δεδηλωμένη στην πιο πάνω Έκθεση θέση της, όπως πράξει ό,τι είναι δυνατό προς την κατεύθυνση της εκ μέρους των αρμοδίων θετικής αντίκρουσης του θέματος, κάλεσε σε επανειλημμένες συνεδρίες της την Κυβερνητική πλευρά για να ενημερωθεί πάνω σε οποιεσδήποτε εξελίξεις πάνω στο θέμα καθώς και τις άλλες ενδιαφερόμενες πλευρές.

Επειδή στη συνέχεια κατατέθηκαν ενώπιον του Σώματος δυο προτάσεις νόμου που τιτλοφορούνται ως: 1. «Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και 2. «Ο περί Ίσης Κατανομής Βαρών και Ζημιών Νόμος του 1987» και οι οποίες στην ουσία έχουν σαν αντικείμενο ρύθμισης το πιο πάνω θέμα, η Επιτροπή Προσφύγων θεωρεί ενδεδειγμένο όπως αυτό εξετάζεται στο εξής μέσα στα πλαίσια των δυο σχετικών προτάσεων νόμου.

Καταλήγοντας στη θέση της αυτή η Επιτροπή ευελπιστεί ότι στο επίπεδο αυτό θα βρεθούν όλες οι κατάλληλες διαδικασίες και μηχανισμοί ώστε να διευθετηθούν διά της νομοθετικής οδού όλα τα ζητήματα που απασχόλησαν την Επιτροπή κατά τη μελέτη του πιο πάνω θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Έκθεση εγκρίνεται.

2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη θετικής αντίκρουσης των στεγαστικών προβλημάτων των προσφύγων που η γυναίκα τους δεν είναι πρόσφυγας». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μ. Πουμπουρή). (9.4.87).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΚΡΥΣΗΣ ΤΩΝ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΠΟΥ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος
Μιχάλης Πουμπουρή
Δήμος Γεωργιάδης
Σοφοκλής Χ' Γιάννης

Νίκος Μακρίδης
Πέτρος Στυλιανού
Ζαχαρίας Τουλούρας
Δημήτρης Ηλιάδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 16 Δεκεμβρίου 1987 και στις 17 Μαρτίου 1988.

Όπως είναι γνωστό το πιο πάνω θέμα απασχόλησε και στο παρελθόν την Επιτροπή η οποία αφού το μελέτησε ετοίμασε στη συνέχεια σχετική Έκθεση που κατέθεσε στην Ολομέλεια του Σώματος στις 21 Μαΐου 1987.

Στην πιο πάνω Έκθεση της Επιτροπής εκφράζεται η ομόφωνη θέση των Μελών της υπέρ του δίκαιου αιτήματος για την άρση της δυσμενούς διάκρισης που υφίσταται μια ομάδα προσφύγων στο θέμα της στεγαστικής βοήθειας και παράλληλα γίνεται εισήγηση προς την Κυβέρνηση να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για μια ομοιόμορφη και μόνιμη ρύθμιση του θέματος, ώστε να καλυφθούν από τα στεγαστικά σχέδια των προσφύγων και τα πιο πάνω ζευγάρια που ομολογουμένως αντιμετωπίζουν οξύ πρόβλημα στέγης.

Επειδή μέχρι σήμερα, και παρά την πιο πάνω εκφρασμένη θέση της Επιτροπής, δεν έχει γίνει από πλευράς Κυβέρνησης καμιά θετική ενέργεια προς αυτή την κατεύθυνση, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να επαναλάβει την προηγούμενη εισήγησή της και να ζητήσει την άμεση υλοποίησή της μια και το θέμα αυτό αποτελεί, κατά τη γνώμη της, θέμα ίσης κοινωνικής αντιμετώπισης των προσφύγων και σαν τέτοιο αξίζει κάθε προτεραιότητας και θετικής αντίκρουσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, υπάρχει ένσταση όπως η Έκθεση εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Έκθεση εγκρίνεται.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μια αναφορά μόνο χάριν των πρακτικών, ότι η ψήφος μας δεν συμπεριλαμβάνει το άρθρο 2, την Έκτακτη Εισφορά, το άρθρο 2 που αναφέρεται στη διατήρηση της ύπαρξης της Έκτακτης Εισφοράς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αυτό είναι φανερό και από τη θέση την οποία πήρατε προηγουμένως.

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι στο ίδιο θέμα που θέλω να αναφερθώ, αλλά πιστεύω ότι η πρόταση της ΕΔΕΚ έπρεπε να τεθεί σε ψηφοφορία, για να ισχύσει αυτό που λέει τώρα ο κ. Χατζηδημητρίου. Διότι είναι μια νέα θέση η οποία δεν τέθηκε καν σε ψηφοφορία. Απλώς είναι χάριν των πρακτικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι δεν χρειάζεται, εφόσον υπάρχει η Έκθεση.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 31 Μαρτίου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(1) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

(2) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

- (3) Ο περί Εγγραφής Ιατρών (Τροποποιητικός) (Νόμος του 1984.
- (4) Ο περί Ρυθμίσεως της Ασκήσεως του Επαγγέλματος των Οπτικών Νόμος του 1986.
- (5) Ο περί Ψυχικής Υγείας Νόμος του 1988.
- (6) Ο περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμος του 1985.
- (7) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986 (Πρόταση Νόμου).
- (8) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988.
- (9) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί Εγγραφής Γεωπόνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 1988.
- (12) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 1988.
- (13) Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (14) Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Απρίλιον του 1988.
- (15) Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988.
- (16) Οι περί Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων του Δήμου Παραλιμνίου Κανονισμοί του 1988.
- (17) Οι περί Στολών Αξιωματικών, Ανθυπασιστών, Υπαξιωματικών και Οπλιτών του Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (18) Οι περί Στολών Αξιωματικών, Υπαξιωματικών και Οπλιτών της Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (19) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.
- (20) Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (21) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (22) Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988.
- (23) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 και 24 Μαρτίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Ο Βουλευτής κ. Παύλος Δίγκλης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η εφαρμογή των κριτηρίων κατά την εκχώρηση χαλίτικης γης και χαλαρώσεις κανονισμών».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται.

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως είναι θέμα του κ. Δίγκλη, αλλά αντιλαμβάνομαι είναι άοριστο αυτό το θέμα. Θα πρέπει να το κάμει πιο συγκεκριμένο: Για ποια χρόνια ο κ. Δίγκλης θέλει να μάθει αυτά τα πράγματα, για να πάνε στην Επιτροπή Ελέγχου; Από το '60 και εδώ, από το '80 και εδώ ή από το '74 και εδώ; Νομίζω θα πρέπει, για να είναι δίκαιο, να καθορίσει ο κ. Δίγκλης τα χρόνια που ενδιαφέρεται να εξεταστεί από την Επιτροπή Ελέγχου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Ο τίτλος του θέματος είναι γενικός, κ. Πρόεδρε, και έχω τη γνώμη ότι πρέπει να παραμείνει γενικός και να αφηθεί στην αρμόδια Επιτροπή, στην οποία παραπέμπεται το θέμα, να ασχοληθεί γενικότερα με αυτό το πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου.

Ο Βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη σύστασης Κρατικού Κυπριακού Ιστορικού Μουσείου είτε με διεύρυνση του Μουσείου Αγώνα είτε με δημιουργία ανεξάρτητου μουσειακού ιδρύματος».

Το θέμα προκύπτει από Ερώτηση η οποία υποβλήθηκε από διετίας περίπου και στην οποία δε λήφθηκε απάντηση.

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για εξέταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Εφόσον προκύπτει από Ερώτηση που δεν λήφθηκε απάντηση, αυτομάτως εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Επίσης ο κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η συμπερίληψη και οργανική ένταξη της κυπριακής λογοτεχνίας σε αναλυτικά προγράμματα όλων των βαθμίσεων της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα του λυκειακού κύκλου».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται.

Οι Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ της επαρχίας Λεμεσού κ. Άριστος Χρυσοστόμου, Γεώργιος Χαραλαμπίδης, Κίμων Παναγίδης, Α. Ψυλλίδης και Ιωάννης Ιωαννίδης

ζητούν την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

- «(α) Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτης Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα, και
(β) Η ανάγκη κάλυψης από το Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*.

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Υπάρχει ένσταση όπως εγγραφεί και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται.

Ο Βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή και παραπομπή για συζήτηση στην Ολομέλεια του Σώματος του πιο κάτω θέματος:

«Ανησυχητικά φαινόμενα μεταξύ της νεολαίας, σήμανση και παροχή μέτρων και κινήτρων υγιούς απασχόλησής της».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και συζητηθεί στην Ολομέλεια του Σώματος;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση.....

Ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Γιατί να μην παραπεμφθεί στην αρμόδια Επιτροπή, μπορεί να μας εξηγήσει ο συνάδελφος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θεωρώ το θέμα σοβαρό, έντιμη κύριε Πρόεδρε, και δεδομένου ότι παράλληλο θέμα εκκρεμεί προς συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος πιστεύω ότι εδώ ακριβώς επιβάλλεται η συζήτησή του. Καθημερινά ο τύπος μιλά για ένα σωρό φαινόμενα τέτοια ανησυχητικά, που πιστεύω ειλικρινά ότι επέστη ο χρόνος να μας απασχολήσει κι εμάς, και μάλιστα σοβαρά, κάποτε κι αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ είχα την εντύπωση ότι, αν η Βουλή άρχιζε συζήτηση με βάση μια Έκθεση μιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, θα ήταν σε θέση να αντιμετωπίσει καλύτερα το θέμα. Αλλά εφόσον επιμένει ο συνάδελφος, δεν μπορούμε να επιμένουμε σε ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δε θα είχα ένσταση, κ. Πρόεδρε, αλλά επειδή υπάρχει προς συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος παρεμφερές θέμα, πιστεύω ότι θα έδινε μια διεύρυνση του όλου θέματος η εξέτασή του και με τις πτυχές τις οποίες πιστεύω πως θα αναπτύξω.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Απλώς ήθελα να υπομνήσω ότι υπάρχουν πολλά θέματα ήδη εγγεγραμμένα στο Κεφάλαιο Δ, τα οποία δεν έχουν αποσυρθεί, και αυτά τα θέματα έχουν προτεραιότητα των νέων που εγγράφονται. Δηλαδή υπάρχουν εκείνα τα θέματα που δεν αποσύρθηκαν και τα οποία πρέπει να τύχουν προτεραιότητας.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, δεν έχω ένσταση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας, μόλο που πιστεύω πως το Σώμα ακριβώς θα εξοικονομούσε χρόνο με την ταυτόχρονη εξέταση του ίδιου θέματος με δυο μορφές και εκφάνσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι.

Ο Βουλευτής κ. Γιαννάκης Ομήρου ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη κατασκευής νέου δρόμου Λεμεσού — Πάφου και η παρατηρούμενη καθυστέρηση».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγράφει και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Ο Βουλευτής του ΔΗ.ΚΟ κ. Ιωάννης Ιωαννίδης ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Το πρόβλημα της έλλειψης νοσηλευτικού προσωπικού —νοσοκόμων— και τρόποι αντιμετώπισής του».

Η εισήγηση είναι όπως τούτο παραπεμφθεί για εξέταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

Υπάρχει ένσταση όπως εγγράφει και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφεται και παραπέμπεται.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Οδυσσεάς Δημητρίου ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων για αποφυγή των πλημμυρών που δημιουργούνται στις περιοχές Προδρόμου και Καθαρής στη Λάρνακα μετά από βροχές και η ριζική αντιμετώπιση της απaráδεκτης κατάστασης που δημιουργείται».

Η εισήγηση είναι όπως παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

Υπάρχει ένσταση όπως εγγράφει και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εσωτερικών;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφεται και παραπέμπεται.

Ο Βουλευτής του ΔΗ.ΣΥ κ. Ανδρέας Γεωργίου ζητά την εγγραφή και παραπομπή για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη επέκτασης του λιμανιού της Λάρνακας και αναβάθμισης του οικονομικού του ρόλου».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται.
Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.
(Ώρα λήξεως: 5.03 μ.μ.)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπογράψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:**

Γεωργιάδης Δήμος	Μιχαηλίδης Θάλης
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητριάδης Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παναγίδης Κίμων
Δίγκλης Παύλος	Παναγιώτου Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαϊωάννου Εζεκίας
Ηλιάδης Δημήτρης	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Θεοδούλου Μιχαήλ	Παπαρές Αυγερινός
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Πέτας Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Πουμπουρής Μιχάλης
Κατσελλή Ρήνα	Σαββίδης Γεώργιος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Σολωμής Χρίστος
Κληρίδης Γλαύκος	Στυλιανού Πέτρος
Κόλοκος Πολύβιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φάντης Ανδρέας
Κωνσταντίνου Ντίνος	Φλουρέντζος Νίκος
Λαδάς Γεώργιος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χατζηδημητρίου Γάκης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρίστου Κυριάκος
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Δήλωση του Προεδρεύοντος της Βουλής, ύστερα από εξουσιοδότηση των εκπροσώπων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, αναφορικά με τις προτάσεις Γκορμπάτσώφ στις 16 Μαρτίου 1988 για τη διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειάς στη Μεσόγειο.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί της Προσωρινής Νομοθεσίας (Παράτασις της Ισχύος) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ύστερα από αγορεύσεις και σύντομη συζήτηση των Βουλευτών κ. κ. Τ. Χατζηδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου και Κίμωνα Παναγίδη.

(3) Απόσυρση των Νομοσχεδίων «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 106) του 1987» και «Ο περί των Συμμετεχουσών Εταιρειών Πετρελαίων Συμφωνίας (Επικυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987».

(4) Έκθεση για τα Νομοσχέδια (α) «Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» (Πρόταση Νόμου), (β) «Ο περί

Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1987» (Πρόταση Νόμου) και (γ) «Ο περί Τερματισμού Απασχολήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» (Πρόταση Νόμου) και ψήφισα αυτών σε Νόμο.

(5) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Φορολογία Υπερακτίων Εταιρειών) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(6) Απόσυρση των Κανονισμών: (α) «Οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988», (β) «Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988», (γ) «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988», (δ) «Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988», (ε) «Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988», (στ) «Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικός) Κανονισμοί του 1988», (ζ) «Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικός) Κανονισμοί του 1988», (η) «Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικός) Κανονισμοί του 1988» και (θ) «Οι περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικός) Κανονισμοί του 1988».

(7) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) (Τροποποιητικός) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(8) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(9) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Οδικά προβλήματα και η αναβάθμιση του Νοσοκομείου Παλαιχωρίου).

(10) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα «Η κατεχόμενη ακίνητη ιδιοκτησία, η νομική της υπόσταση και τα δικαιώματα των προσφύγων και άλλων ιδιοκτητών» και έγκριση αυτής.

(11) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων για το θέμα «Η ανάγκη θετικής αντίκρουσης των στεγαστικών προβλημάτων των προσφύγων που η γυναίκα τους δεν είναι πρόσφυγας» και έγκριση αυτής.

(12) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η εφαρμογή των κριτηρίων κατά την εκχώρηση χαλίτικης γης και χαλαρώσεως κανονισμών».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Παύλου Δίγκλη).
(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου).

(β) «Η ανάγκη σύστασης Κρατικού Κυπριακού Ιστορικού Μουσείου είτε με διεύρυνση του Μουσείου Αγώνα είτε με δημιουργία ανεξάρτητου μουσειακού ιδρύματος».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Πέτρο Στυλιανού).
(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας).

(γ) «Η συμπερίληψη και οργανική ένταξη της κυπριακής λογοτεχνίας στ' αναλυτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα του λυκειακού κύκλου».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού).
(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας).

(δ) «(ι) Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί

στο χωριό Λιμνάτης Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα, και

- (ι) Η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. κ. 'Αρ. Χρυσοστόμου, Γ. Χαραλαμπίδη, Κ. Παναγίδη, Α. Ψυλλίδη και Ι. Ιωαννίδη). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

- (ε) «Ανησυχητικά φαινόμενα μεταξύ της νεολαίας, σήμανση και παροχή μέτρων και κινήτρων υγιούς απασχόλησής της».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού).

- (στ) «Η ανάγκη κατασκευής νέου δρόμου Λεμεσού-Πάφου και η παρατηρούμενη καθυστέρηση».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γιαννάκη Ομήρου).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων).

- (ζ) «Το πρόβλημα της έλλειψης νοσηλευτικού προσωπικού — νοσοκόμων— και τρόποι αντιμετώπισής του».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ι. Ιωαννίδη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας).

- (η) «Η ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων για αποφυγή των πλημμυρών που δημιουργούνται στις περιοχές Προδρόμου και Καθαράς στη Λάρνακα μετά από βροχές και η ριζική αντιμετώπιση της απαράδεκτης κατάστασης που δημιουργείται».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ο. Δημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών).

- (θ) «Η ανάγκη επέκτασης του λιμανιού της Λάρνακας και αναβάθμισης του οικονομικού του ρόλου».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Γεωργίου).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 31ης Μαρτίου 1988

(Ώρα ενάρξεως 4.26 μ.μ.)

(Αρ. 23)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι Βουλευτές, θα ήταν πραγματικά μεγάλη παράλειψη από μέρους του Σώματος αυτού, αν δεν αναφερόταν στην αυριανή ένδοξη επέτειο της πρόσφατης Κυπριακής ιστορίας.

Αύριο η 1η Απριλίου του 1988 είναι η 33η επέτειος της 1ης Απριλίου του 1955, κατά την οποία μια δράκα Ελλήνων Κυπρίων αγωνιστών έδωσαν το μήνυμα στην ανθρωπότητα ότι αυτός ο λαός αποφάσισε να ζήσει πλέον ελεύθερος απαλλαγμένος από τη μπότα των αποικιοκρατών.

Είναι σελίδες άφθαστου ηρωισμού και αυτοθυσίας οι σελίδες της Κυπριακής ιστορίας που καλύπτουν τα έτη 1955—1959 και είναι ποταμοί το αίμα που έχει χυθεί για να ανατραφεί το δένδρο της λευτεριάς σ' αυτό τον τόπο. Γιατί δυστυχώς αυτό το δεντρί δεν αναπτύσσεται και δεν μεγαλώνει, αν δεν ποτιστεί με το αίμα εκείνων που αγωνίζονται γι' αυτό.

Είναι βέβαια γνωστό ότι το αποτέλεσμα αυτού του αγώνα δεν ήταν εκείνο για το οποίο έγινε αυτός ο αγώνας. Εν πάση περιπτώσει όμως έδωσε στην Κύπρο τη λευτεριά της, μιαν έστω κολοβωμένη λευτεριά η οποία έθεσε τέρμα στην αποικιοκρατία των 800 περίπου ετών και απάλλαξε τον Ελληνικό Κυπριακό λαό απο τους Φράγκους, τους Ενετούς, τους Τούρκους και τους Άγγλους.

Δεν είναι υπερβολή αν πω ότι, από το 1960 που έχει ανακηρυχθεί η Κυπριακή Δημοκρατία, η πρόοδος η οποία έχει επέλθει στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή αυτού του τόπου είναι αξιοσημείωτη. Και αυτή η πρόοδος και

το γεγονός ότι βρισκόμαστε σήμερα εδώ για να συνεδριάζουμε μέσα σ' αυτό το Σώμα οφείλεται στην αυτοθυσία ορισμένων ανθρώπων οι οποίοι έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία της Κύπρου.

Είναι ατέλειωτος ο κατάλογος των επώνυμων και ανώνυμων ηρώων που έπεσαν αγωνιζόμενοι για τη λευτεριά της Κύπρου.

Γι' αυτούς τους ήρωες σας καλώ, αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, να εγερθούμε για να τηρήσουμε μονόλεπτη σιγή σ' ένδειξη αγάπης κι εκτίμησης προς το έργο τους.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής)

Ας είναι αιώνια η μνήμη τους κι ανάλαφρο το χώμα της Ελληνικής Κύπρου που τους σκεπάζει.

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να θίξω ένα θέμα σχετικά με την 1η του Απρίλη.

Έχω πληροφορηθεί σήμερα ότι έχουν δοθεί οδηγίες από το Υπουργείο Οικονομικών ή από το Υπουργείο Εργασίας, δεν ξέρω από πού ακριβώς, ότι η αυριανή μέρα δεν θα είναι τραπεζική αργία όπως ήταν πέρσι. Και θα ήθελα να πω ότι δεν είναι νοητό να τιμά ο Κυπριακός λαός την 1η του Απρίλη και από την άλλη πλευρά να μη θεωρείται και τραπεζική αργία η 1η του Απρίλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Μαθηκολώνη, είναι πράγματι πολύ λυπηρό, αν αληθεύει το γεγονός ότι η 1η Απριλίου δεν έχει κηρυχθεί ακόμα τραπεζική αργία. Αντιλαμβάνομαι ότι έχει εγερθεί αυτό το θέμα και το έχουμε δει προ ολίγου. Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν πολλά εμπόδια τα οποία δεν επιτρέπουν τη λύση του αυτή τη στιγμή. Σας διαβεβαιώ όμως ότι, μέσω του Προέδρου της Βουλής, θα υποβληθεί αυτό το αίτημα του Σώματος τούτου προς την Κυβέρνηση, ούτως ώστε το θέμα αυτό να λυθεί οριστικά και να μην εξαρτάται από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου κάθε χρόνο. Δυστυχώς υπάρχουν πολλά προβλήματα, πολλά εμπόδια, συνδικαλιστικά και άλλα, συλλογικές συμβάσεις και διάφορες ιστορίες που δεν μπορούν να λύσουν το πρόβλημα αυτό τώρα, αυτή τη στιγμή.

Όμως έχω τη γνώμη ότι αυτό το θέμα πρέπει να λυθεί μια για πάντα με απόφαση η οποία να είναι οριστική.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΔ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Συμφωνούμε, κ. Πρόεδρε και παρακαλούμε να διαβιβάσετε, πιστεύω ότι όλες οι πλευρές της Βουλής συμφωνούν, ότι είναι ομόφωνη αυτή η απόφαση, όπως ήδη το έχετε αναφέρει εξάλλου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπαίνουμε τώρα, κύριοι συνάδελφοι, στην ημερήσια διάταξη. Θα πρέπει να αρχίσουμε από την Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων, γιατί είναι ανάγκη μερικά απ' αυτά να κηρυχθούν επειγόντα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1) Ο περί Κτηματομεσιτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2) Ο περί Τρόποποιήσεως του περί Αεροπλοΐας Διατάγματος Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 4) του 1988.

4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 5) του 1988.

5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 6) του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό το νομοσχέδιο παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, όπως κηρυχθεί επείγον και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Είναι ένα Νομοσχέδιο το οποίο αφορά τις δαπάνες για τη συμπλήρωση του έργου το οποίο έχει ήδη αρχίσει για το συνέδριο των Υπουργών Εξωτερικών των Αδέσμευτων Χωρών.

Υπάρχει ένσταση όπως το Νομοσχέδιο κηρυχθεί επείγον και παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το Νομοσχέδιο κηρύσσεται επείγον και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) (Αρ. 1) του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9) Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10) Δημοσιονομική Έκθεση για το έτος 1986.

Στάλθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11) Ετήσια Έκθεση και Λογαριασμοί του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Καρότων και Τεύτλων για τα έτη 1985/1986.

Στάλθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

12) Έγγραφα που αφορούν: την πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Στάλθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου

13) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από το Βουλευτή κ. Πέτρο Στυλιανού εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14) Ο περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτή η πρόταση νόμου παρακαλώ όπως κηρυχθεί επείγουσα και παραπεμφθεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας.

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου κηρυχθεί επείγουσα και παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου κηρύσσεται επείγουσα και παραπέμπεται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και αυτή η πρόταση νόμου παρακαλώ να κηρυχθεί επείγουσα και να παραπεμφθεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών.

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου κηρυχθεί επείγουσα και παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου κηρύσσεται επείγουσα και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17) Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις απολυόμενα πρόσωπα (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Α. Γεωργίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Νομικών και Εργασίας.

Νομίζω ότι έχουμε τελειώσει με την Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, το περί αναπροσαρμογής της τιμής των πετρελαιοειδών εξετάζεται από την Επιτροπή Οικονομικών, γι' αυτό θα παρακαλούσα να διορθωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988, εφόσον εξετάζονται από την Επιτροπή Οικονομικών, θα πρέπει να παραπεμφθούν ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επ' ευκαιρία ήθελα να αναφέρω το εξής: Την περασμένη Πέμπτη το θέμα των χαλίτικων παραπέμφθηκε στην Επιτροπή Ελέγχου. Έχουμε την άποψη ότι πρέπει να παραπεμφθεί ταυτόχρονα και στην Επιτροπή Εσωτερικών για να μας δώσουν στοιχεία το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών και οι διατελέσαντες μέχρι τώρα Υπουργοί Εσωτερικών. Η εισήγησή μας είναι να παραπεμφθεί και στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν δεν υπάρχει ένσταση, δεν βλέπω το λόγο γιατί να μην παραπεμφθεί.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι πια πάγια τακτική να παραπέμπονται σε μια Επιτροπή. Καλούνται όλοι οι Βουλευτές να παρευρεθούν στις συνεδριάσεις και εκεί

μπορεί να προσκληθούν και όλοι οι πρώην Υπουργοί και να γίνει διεξοδική συζήτηση μέσα στα πλαίσια της Επιτροπής Ελέγχου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κ. Χατζηδημητρίου, μπορεί να παρίστανται, αλλά δεν έχουν δικαίωμα να ψηφίζουν.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η ψήφιση τελικά γίνεται από την Ολομέλεια του Σώματος, έτσι η Εισηγητική Έκθεση θα διαμορφωθεί σύμφωνα με τις απόψεις που θα εκτεθούν και στην Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαρές.

Α. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Ένα παρεμφερές θέμα για τα χαλίτικα κ. Πρόεδρε έχω εγγράψει από το Γενάρη του 1986 και βρίσκεται στην Επιτροπή Εσωτερικών. Δεν ξέρω αν μπορούν να συνταυτιστούν και τα δυο θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένας ακόμη περισσότερος λόγος να σταλεί το θέμα αυτό και ενώπιον της Επιτροπής Εσωτερικών, ούτως ώστε όλα τα θέματα που υπάρχουν να εξεταστούν μαζί.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Πράγματι πολύ εύστοχος ήταν ο κ. Παπαρές με το παράδειγμα. Όμως πρέπει να τονίσουμε ότι ίσως να έπρεπε να είχε παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εσωτερικών την περασμένη βδομάδα: παραπέμφθηκε σε άλλη Επιτροπή. Βέβαια δεν φέρουμε ένσταση για την άλλη Επιτροπή, αλλά οπωσδήποτε η πρώτη Επιτροπή που έπρεπε να είχε παραπεμφθεί ήταν η Επιτροπή Εσωτερικών. Αυτά που ανέφερε ο συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου, με όλο το σέβας, νομίζω ότι σε τέτοιου είδους θέματα δεν ισχύουν, διότι εξάλλου είναι και ένα θέμα εντυπώσεων, ένα θέμα το οποίο αφορά το Υπουργείο Εσωτερικών και ο εκάστοτε Υπουργός ή αξιωματούχοι του Υπουργείου Εσωτερικών είναι εκείνοι που θα δώσουν εξηγήσεις. Δεν πρέπει να παραπέμπεται σε άλλες Επιτροπές ή τουλάχιστον να παραπέμπεται σαν δεύτερη Επιτροπή στην Επιτροπή Ελέγχου και σαν πρώτη, φυσιολογικά, είναι η Επιτροπή Εσωτερικών. Πάντως αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει ένσταση σ' αυτή την ειδική περίπτωση να παραπεμφθεί και στις δυο Επιτροπές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται λοιπόν και στην Επιτροπή Εσωτερικών. Λοιπόν νομίζω ότι είναι ώρα, αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, να μπούμε στη Νομοθετική Εργασία που είναι το Κεφάλαιο Α', που είναι και ο κύριος ρόλος του Σώματος αυτού.

Τα υπ' αριθμούς 1 και 2 νομοσχέδια στην ημερήσια διάταξη αναβάλλονται. Αυτό ζήτησαν οι αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Τα νομοσχέδια που φαίνονται στην ημερήσια διάταξη με αριθμούς 3, 4, 5 και 6 έχουν αποσυρθεί από την Εκτελεστική Εξουσία. Πηγαίνουμε λοιπόν στο υπ' αριθμό 10 νομοσχέδιο «Ο περί Εγγραφής Γεωπόνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΓΕΩΠΟΝΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπλ. Πρόεδρος

Αυγερινός Παπαρές

Άριστος χρυσοστόμου

Ιάκωβος Κατσουνωτός, εκπροσώπων τον κ. Γ. Ομήρου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, της Ένωσης Γεωπόνων και του Κλάδου Υπαλλήλων του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η παράταση, μέχρι την 31η του Δεκεμβρίου 1988, της προθεσμίας υποβολής αίτησης για την εγγραφή κάποιου ως γεωπόνου εξ επαγγέλματος.

Η ζητούμενη παράταση θεωρείται αναγκαία για να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες που απαιτούνται για την υλοποίηση της πρόνοιας του υπό τροποποίηση νόμου για εγγραφή γεωπόνων εξ επαγγέλματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους προτείνεται το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 2 εγκρίνεται.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής Γεωπόνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο νομοσχέδιο υπ' αριθμόν 11 «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 1988».

Καλείται ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Λόρδος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου.

Σκοπός του υπό συζήτηση νομοσχεδίου είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £17,017 και η διάθεσή του—

- (α) για τη δανειοδότηση, μέσω των τοπικών Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών, των γεωργών που έχουν πληγεί από τις θεομηνίες κατά την περίοδο Οκτώβρη 1986 και Φεβράρη 1987· και
- (β) για την καταβολή, κατά χάρη, αποζημιώσεων σε κτηνοτρόφους, οι οποίοι έχουν πληγεί από θεομηνίες κατά την πιο πάνω χρονική περίοδο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας την ανάγκη παροχής ανακούφισης σε πληγέντες από θεομηνίες γεωργοκτηνοτρόφους ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του πιο πάνω νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου. Βεβαίως συμφωνούμε με αυτή την Έκθεση, αλλά με την ευκαιρία θα θέλαμε να διαβιβάσετε στην Κυβέρνηση και στο αρμόδιο Υπουργείο ότι ακόμη εκκρεμεί ο υπολογισμός των ζημιών που υπέστησαν οι χαλαζόπληκτοι στην περιοχή της ελεύθερης Αμμοχώστου και ότι δεν έχει επισπευσθεί η επίλυση του όλου θέματος και η καταγραφή, όπως και οι αποζημιώσεις για τις ζημιές, παρόλες τις υποσχέσεις που είχαν δοθεί προηγου-

μένως. Επομένως η παράκληση από δικής μας πλευράς είναι όπως ο Πρόεδρος ή ο Προεδρεύων ζητήσει από την κυβερνητική πλευρά να μην καθυστερήσει περισσότερο, όσον αφορά τον υπολογισμό των ολικών ζημιών και τη γρήγορη αποζημίωση εκείνων οι οποίοι υπέστησαν αυτές τις ζημιές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η παράκληση θα διαβιβαστεί προς την Κυβέρνηση, κ. Γαλανέ.

Ο κ. Σοφοκλής Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Ήθελα και εγώ με την ευκαιρία αυτή, κ. Πρόεδρε, να αναφέρω ότι οι χαλαζόπληκτοι των περιοχών Φρενάρους και Βρυσούλλων σχετικά με τα εσπεριδοειδή έχουν υποβάλει παράπονα ότι δεν έχουν πλησιαστεί ακόμη για να γίνουν εκτιμήσεις. Θα ήθελα να διαβιβαστεί προς την Εκτελεστική Εξουσία ότι η θεομηνία της περιόδου εκείνης, πέραν των κοινοτήτων Δερύνειας, Παραλιμνίου και Φρενάρους, έχει πλήξει και την περιοχή προς Βρυσούλλες στα εσπεριδοειδή και παρακαλώ όπως προχωρήσουν στην εξέτασή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως. Βεβαιότατα. Λοιπόν προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £17,017 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στο νομοσχέδιο υπ' αριθμόν 13 «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΨΗΦΙΣΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε ο Διευθυντής του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας με βάση την οποία τα νομικά πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να καταθέτουν τους προϋπολογισμούς τους στη Βουλή για έγκριση, έτσι ώστε να εξαιρεθούν από την υποχρέωση αυτή το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Κεντρικό Ταμείο Αδειών και το Ταμείον διά Πλεονάζον Προσωπικόν, τα οποία εγκαθιδρύθηκαν με βάση τις οικείες σχετικές νομοθεσίες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στη Βουλή, οι λόγοι για τους οποίους προτείνεται η εξαίρεση των πιο πάνω Ταμείων από την υπό τροποποίηση νομοθεσία, είναι γιατί τόσο τα έσοδα όσο και το ύψος των παροχών του κάθε Ταμείου ξεχωριστά καθορίζονται από την αντίστοιχη νομοθεσία χωρίς να παρέχεται διακριτική ευχέρεια για διενέργεια οποιασδήποτε άλλης δαπάνης, γι' αυτό και η έγκριση ετήσιων προϋπολογισμών των Ταμείων αυτών από τη Βουλή δεν θα εξυπηρετεί κανένα ουσιαστικά σκοπό.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού αφού έλαβε υπόψη ότι υπάρχει ήδη ο μηχανισμός ελέγχου από τη Βουλή των εσόδων και εξόδων των πιο πάνω Ταμείων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου, γι' αυτό και αποφάσισε να εισηγηθεί στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

Με την ευκαιρία της συζήτησης του υπό τροποποίηση νόμου, η Επιτροπή αποφάσισε παράλληλα να επιφέρει σ' αυτό περαιτέρω τροποποιήσεις με βάση τις οποίες διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- (α) Η μορφή και το περιεχόμενο των προϋπολογισμών των νομικών προσώπων

- (β) το αρμόδιο όργανο που θα καταθέτει τους προϋπολογισμούς νομικών προσώπων και η νομική μορφή που θα διέπει τους προϋπολογισμούς αυτούς·
- (γ) ο χρόνος της κατάθεσης των προϋπολογισμών αυτών και το δικαίωμα της Βουλής να εγκρίνει με Απόφασή της δωδεκατημέρια σε περίπτωση που δεν είναι δυνατό οι προϋπολογισμοί να εγκριθούν μέχρι την έναρξη του οικονομικού έτους στο οποίο ο κάθε προϋπολογισμός αφορά.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για το οποίο και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως αυτό τελικά έχει διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι: «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Απρίλιον του 1988».

Είναι το δωδεκατημέριο για το μήνα Απρίλιο των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΝ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος	Θαλής Μιχαηλίδης
Κωνσταντίνος Λόρδος	Τάκης Χατζηδημητρίου.
Λεόντιος Ιεροδιακόνου	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω Απόφαση σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαρτίου 1988.

Με την πιο πάνω Απόφαση της Βουλής παρέχεται η εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Απρίλη του 1988 για ποσό που δεν θα υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στους οικείους Προϋπολογισμούς του 1987 του καθενός από τα Νομικά Πρόσωπα Δημόσιου Δικαίου και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Απρίλη του 1987.

Με την πιο πάνω απόφαση δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες ή σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση στα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή οι Προϋπολογισμοί του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) νομοθεσία (Αρ. 194 και 318 του 1987), οι Προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου υποβάλλονται στη Βουλή για έγκριση. Επειδή οι Προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων δεν κατατέθηκαν ακόμα στη Βουλή για μελέτη και ψήφιση μέσα στο Μάρτιο του 1988, κρίνεται αναγκαία η εξουσιοδότηση διενέργειας δαπανών όπως προβλέπεται στην πιο πάνω Απόφαση της Βουλής.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών είναι αναγκαίες για σκόπους συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου για τις οποίες γίνεται πρόνοια στους Προϋπολογισμούς τους για το 1987, και μέχρι να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τα πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της υπό συζήτηση Απόφασης με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους Προϋπολογισμούς των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ το Γραμματέα να αναγνώσει την Απόφαση της Βουλής στο Σώμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΝ ΤΟΥ 1988.**

ΕΠΕΙΔΗ δυνάμει των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμων οι προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων κατατίθενται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά ψήφισιν των περιλαμβανομένων εις τούτους δαπανών.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ δεν καθίσταται δυνατή η κατάθεσις των προϋπολογισμών των εν λόγω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου διά μελέτην και ψήφισιν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της πρώτης Απριλίου του Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις των υπό των ως προείρηται νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προσφερομένων υπηρεσιών.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τον μήνα Απρίλιον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τους ισχύοντας την 31ην Δεκεμβρίου 1987 οικείου Προϋπολογισμού εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.
- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή δια νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εν σχέσει προς το νέον οικονομικόν έτος εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ τη Βουλή να αποφανθεί αν εγκρίνει αυτή την απόφαση ή όχι.

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση της Βουλής εγκρίνεται.

Και προχωρούμε στους «Περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμούς του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΩΝ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Κωνσταντίνος Λόρδος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 16, 23 και 30 Μαρτίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης των Κανονισμών αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. οι οποίοι και εξέθεσαν τις απόψεις τους.

Με τους προτεινόμενους Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 86 της περί Δημόσιας Υπηρεσίας νομοθεσίας, σκοπείται η αναθεώρηση και κωδικοποίηση του συστήματος παροχής αδειών στους δημόσιους υπαλλήλους με βάση τις αρχές που συμφωνήθηκαν στη Μικτή Επιτροπή Προσωπικού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, στους προτεινόμενους Κανονισμούς έχουν ενσωματωθεί οι πρόνοιες των Γενικών Διατάξεων που αναφέρονται στις άδειες ανάπαυσης και ασθένειας των δημόσιων υπαλλήλων καθώς και οι σχετικές διατάξεις που περιλαμβάνονται σε εγκυκλίους σχετικά με τις πιο πάνω άδειες και τις άδειες μητρότητας.

Οι κυριότερες διατάξεις των προτεινόμενων Κανονισμών, όπως αρχικά κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία, αναφέρονται στα πιο κάτω:

- (α) Η άδεια ανάπαυσης των δημόσιων υπαλλήλων θα υπολογίζεται και θα χορηγείται σε εργάσιμες ημέρες, το δε ύψος της θα είναι ανάλογο με τα έτη υπηρεσίας του υπαλλήλου. Ειδικότερα προβλέπεται ετήσια άδεια 34 εργάσιμων ημερών για τους υπαλλήλους που ήδη υπηρετούν στη δημόσια υπηρεσία ενώ για τους υπαλλήλους που διορίζονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1988 το ύψος της άδειας θα ορίζεται ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας.
- (β) Κατά την περίοδο των θερινών διακοπών, που καθορίζεται από την 1η Ιουλίου μέχρι τη 15η Σεπτεμβρίου, οι υπάλληλοι θα δικαιούνται τρεις συνεχείς εβδομάδες άδεια ανάπαυσης, εκτός αν οι ανάγκες της Υπηρεσίας δεν το επιτρέπουν, οπότε σε τέτοια περίπτωση παραχωρούνται δυο συνεχείς εβδομάδες και επιπλέον μια εβδομάδα σε άλλο στάδιο μέσα στην ίδια περίοδο.
- (γ) Οι υπάλληλοι θα δικαιούνται να μεταφέρουν από την ετήσια άδεια ανάπαυσης που έχουν σε πίστη τους 16 εργάσιμες ημέρες από τον ένα χρόνο στον άλλο, με ανώτατο όριο συσσώρευσης 84 ημέρες.
- (δ) Καθορίζεται το ύψος της άδειας ανάπαυσης σε περιπτώσεις πενθήμερης εργασίας και γίνονται πρόνοιες για την άδεια ανάπαυσης σε περιπτώσεις αφυπηρέτησης, παραίτησης, αναγκαστικής αφυπηρέτησης και τερματισμού απασχόλησης των υπαλλήλων.
- (ε) Καθορίζεται σε 42 ημέρες το χρόνο το ύψος των αδειών ασθένειας που δικαιούται ο υπάλληλος με πλήρεις απολαβές καθώς και η διαδικασία παραχώρησης τέτοιας άδειας. Η άδεια ασθένειας δεν είναι συσσωρεύσιμη και, εκτός από ορισμένες καθορισμένες περιπτώσεις, κατά κανόνα δεν παραχωρείται εκτός Κύπρου.
- (στ) Προβλέπεται υποχρεωτική άδεια μητρότητας με πλήρεις απολαβές τεσσάρων εβδομάδων πριν από τον τοκετό και έξι εβδομάδων μετά τον τοκετό, η οποία θα παραχωρείται με βάση σχετικά ιατρικά πιστοποιητικά. Η άδεια αυτή θα είναι ανεξάρτητη από την άδεια μητρότητας που δικαιούται η υπάλληλος με βάση τη νομοθεσία περί Προστασίας της Μητρότητας.

- (ζ) Τέλος, καθορίζεται η διαδικασία παραχώρησης εκπαιδευτικής άδειας, άδειας απουσίας χωρίς απολαβές και άδειας σε υπαλλήλους που υπηρετούν εκτός Κύπρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, ύστερα από λεπτομερή εξέταση των προνοιών των υπό συζήτηση Κανονισμών, εισηγείται τις πιο κάτω ουσιαστικές τροποποιήσεις:

- (α) Το νέο σύστημα αδειών ανάπαυσης των δημόσιων υπαλλήλων με βάση τις εργάσιμες ημέρες να έχει ισχύ από την ημέρα δημοσίευσης των προτεινόμενων Κανονισμών στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας και όχι από την 1η Ιανουαρίου 1988, όπως προτείνεται στους Κανονισμούς.
- (β) Η περίοδος των θερινών διακοπών μέσα στην οποία ο υπάλληλος θα δικαιούται συνεχή θερινή άδεια ανάπαυσης διευρύνεται ώστε να καλύπτει τη χρονική περίοδο από 1η Ιουνίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου για να παρέχεται έτσι μεγαλύτερη ευχέρεια τόσο στους υπαλλήλους όσο και στα αρμόδια Τμήματα να προβαίνουν στις αναγκαίες διευθετήσεις για την ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών τους.

Η Επιτροπή, τέλος, επέφερε μεγάλο αριθμό νομοτεχνικών και λεκτικών τροποποιήσεων στους Κανονισμούς που κρίθηκαν αναγκαίες για την καλύτερη απόδοση του κειμένου τους.

Η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει το κείμενο των προτεινόμενων Κανονισμών για τους οποίους και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση όπως αυτοί έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ να αποφανθεί η Βουλή αν εγκρίνει τους Κανονισμούς ή όχι.

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε τώρα στο θέμα υπ' αριθμόν 16 της ημερήσιας διάταξης που είναι: «Οι περί Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων του Δήμου Παραλιμνίου Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος	Ανδρέας Φάντης
Πολύβιος Κόλοκος	Χρίστος Πέτας
Νίκος Μουσιούττας	Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων Κανονισμών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 85 και 87 της νομοθεσίας για τους Δήμους, σκοπείται η νομοθετική ρύθμιση της ίδρυσης και λειτουργίας Ταμείου Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων για τους υπαλλήλους του Δήμου Παραλιμνίου. Οι Κανονισμοί που προτείνονται είναι βασισμένοι στους περί Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων Κανονισμούς του Συμβουλίου Βελτιώσεως Πεδουλά του 1987 και έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Ειδικότερα με τους πιο πάνω Κανονισμούς προβλέπονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

- (α) Η ίδρυση, ο έλεγχος και οι σκοποί του Ταμείου και οι εισφορές σ' αυτό·
- (β) η χορήγηση συντάξεων και φιλοδωρημάτων γενικά και ειδικά λόγω κατάρτησης θέσης ή αναδιοργάνωσης, αναπηρίας ή θανάτου υπαλλήλου κατά την εκτέλεση καθήκοντος·
- (γ) η χορήγηση συντάξεων σε χήρες και τέκνα υπαλλήλου, που είτε υπηρετεί σε συντάξιμη θέση ή είναι συνταξιούχος·
- (δ) οι περιοδικές εισφορές των υπαλλήλων στο ταμείο·
- (ε) η ρύθμιση της πρόωρης εθελοντικής αφυπηρέτησης, όπως π.χ. για τις γυναίκες λόγω γάμου, διορισμού στη Δημόσια Υπηρεσία ή σε Οργανισμό Δημόσιου Δικαίου ή λόγω ανάληψης δημόσιου ή δημοτικού λειτουργήματος·
- (στ) η τιμαριθμική αναπροσαρμογή των συντάξεων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων Κανονισμών ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους στη μορφή που πήραν μετά τη νομοτεχνική επεξεργασία τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, καλείται η Βουλή να αποφανθεί αν εγκρίνει τους Κανονισμούς ή όχι.

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Και ακολουθούν τα θέματα 17 και 18 της ημερήσιας διάταξης που είναι: «Οι περί Στολών Αξιοματικών, Ανθυπασιστών, Υπαξιοματικών και Οπλιτών του Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και «Οι περί Στολών Αξιοματικών, Υπαξιοματικών και Οπλιτών της Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Κοινή Έκθεση η οποία υπάρχει, νοουμένου βεβαίως ότι οι Κανονισμοί θα ψηφισθούν κεχωρισμένως.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ 1. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΣΤΟΛΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ, ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΩΝ, ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΠΑΙΤΩΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 2. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΣΤΟΛΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ, ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ, ΚΑΙ ΟΠΑΙΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Τάκης Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος
Ανδρέας Γεωργίου
Νίκος Μουσιούττας
Κίμων Παναγίδης
Στέλιος Μανδριώτης
Νίκος Φλουρέντζος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 24 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου 'Αμυνας και της Εθνικής Φρουράς οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών που προτείνονται.

Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. 'Αρ. Χρυσοστόμου.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 16 του περί του Στρατού της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) Νόμοι και το άρθρο 23 του περί της Εθνικής Φρουράς Νόμου, αντίστοιχα, σκοπείται η τροποποίηση των βασικών κανονισμών ώστε τα μέλη του Στρατού της Δημοκρατίας και της Εθνικής Φρουράς να φέρουν, με ορισμένες στολές τους που καθορίζονται, μπερέ, αντί πηλήκιο, το οποίο κρίνεται πιο εύχρηστο και πιο πρακτικό.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας συμφωνεί με τις πιο πάνω τροποποιήσεις γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των υπό συζήτηση Κανονισμών όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θα θέσουμε τους Κανονισμούς κεχωρισμένως υπό την έγκριση της Βουλής. Και πρώτα οι Κανονισμοί δυνάμει του άρθρου 16 του περί του Στρατού της Δημοκρατίας Νόμου.

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί αυτοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Κατόπιν οι Κανονισμοί δυνάμει του άρθρου 23 του περί της Εθνικής Φρουράς Νόμου.

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση των Κανονισμών αυτών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο υπ' αρ. 22 θέμα επί της ημερήσιας διάταξης «Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση της Επιτροπής στο Σώμα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΕΘΝΟΦΡΟΥΡΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Τάκης Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος
Ανδρέας Γεωργίου
Νίκος Μουσιούττας
Κίμων Παναγίδης
Στέλιος Μανδριώτης
Νίκος Φλουρέντζος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 24 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Άμυνας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων Κανονισμών. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Άριστος Χρυσοστόμου.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 23 του περί της Εθνικής Φρουράς Νόμου, σκοπεύεται η νομοθετική ρύθμιση της ίδρυσης και λειτουργίας Ταμείου Ευημερίας για τους εθνοφρουρούς.

Ειδικότερα με τους πιο πάνω Κανονισμούς προβλέπονται τα πιο κάτω:

- (α) Ο σκοπός της σύστασης και οι πηγές εσόδων του Ταμείου·
- (β) το σύστημα ελέγχου της διαχείρισης του Ταμείου και η εγκαθίδρυση Επιτροπής που θα διαχειρίζεται το Ταμείο με βάση τις πρόνοιες των Κανονισμών·
- (γ) ο τρόπος επένδυσης των κεφαλαίων του Ταμείου και ο έλεγχός του από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας·
- (δ) ο τρόπος και οι σκοποί διάθεσης των χρημάτων του Ταμείου.

Όπως αναφέρθηκε στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του αρμόδιου Υπουργείου, με τη θέσπιση των Κανονισμών αυτών αναμένεται να διευκολυνθεί η απρόσκοπτη και ορθολογιστική λειτουργία και διαχείριση του Ταμείου ενώ παράλληλα οι εισφορές/δωρητές θα γνωρίζουν εκ των προτέρων τους σκοπούς του Ταμείου και τον προορισμό των εισφορών τους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων Κανονισμών, εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού τροποποιηθούν ώστε:

- (α) Η σύνθεση της προβλεπόμενης στους Κανονισμούς Διαχειριστικής Επιτροπής να είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική και
- (β) να περιληφθεί στους Κανονισμούς πρόνοια ώστε αντίγραφο των ελεγμένων από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας λογαριασμών του Ταμείου να κατατίθεται στη Βουλή για ενημέρωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μια παρατήρηση, κύριε Πρόεδρε. Μια παρατήρηση και έκκληση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να την ακούσουμε, κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Αυτό το Ταμείο θα λειτουργεί μόνο με εθελοντές εισφορές που ενδιαφέρονται για την ευημερία των εθνοφρουρών. Έτσι, για να υλοποιηθεί το Ταμείο και για να πραγματοποιήσει τους σκοπούς του, επιβάλλεται να υπάρξουν οι εισφορές. Και είναι έκκληση προς τον καθένα που μπορεί να εισφέρει να το κάνει με απλοχεριά, γιατί πολλά πρέπει να γίνουν στα στρατόπεδα και στα φυλάκια για να γίνει η ζωή των εθνοφρουρών καλύτερη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμμερίζομαι κι εγώ την έκκλησή σας κ. Χατζηδημητρίου και ζητώ από το κοινό να συνεισφέρει απλόχερα σ' αυτό το Ταμείο για την καλή διαβίωση των εθνοφρουρών μας.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, και μάλιστα για να γίνει μια καλή αρχή, πιστεύουμε ότι ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας, θα είναι εκείνος που θα δώσει το καλό παράδειγμα.

(Γέλωτες)

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Δίνω τα 10% της βουλευτικής μου αποζημίωσης αυτού του μήνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ευχαρίστως.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τα 20% μάλλον.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κι εμείς το ίδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κύριοι, υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση να εγκριθούν αυτοί οι Κανονισμοί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα, το οποίο είναι Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 και 24 Μαρτίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ.99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' Διμητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαρτίου 1988.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 10 Μαρτίου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπεύεται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία και τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας Υπηρεσίας και του Κ.Ο.Τ. κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, τότε παρακαλώ υπάρχει ένσταση στην έγκριση αυτών των Εγγράφων;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, τα Έγγραφα αυτά εγκρίνονται.

Κύριοι, προηγουμένως το Σώμα είχε κηρύξει επείγοντα τρία νομοσχέδια: Το πρώτο είναι: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988». Αν η Έκθεση είναι έτοιμη, παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να την αναγνώσει. Αν δεν

είναι έτοιμη η Έκθεση αυτή, τότε να προχωρήσουμε με τις δύο προτάσεις νόμου οι οποίες έχουν κηρυχθεί επείγουσες.

Το δεύτερο θέμα είναι «Ο περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσέας Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου που κηρύχθηκε ως θέμα επείγουσας φύσης σε σημερινή συνεδρία της.

Σκοπός της πρότασης νόμου που προτείνεται είναι η πλήρωση αριθμού κενών που εντοπίστηκαν στη βασική νομοθεσία για τον έλεγχο του καπνίσματος κατά την εξέταση από την Επιτροπή Υγείας σχεδίου Κανονισμών για το ίδιο θέμα που κατατέθηκαν στη Βουλή από την Εκτελεστική Εξουσία. Με τις τροπολογίες που προτείνονται στη νομοθεσία αυτή διευρύνονται οι σκοποί και επιδιώξεις της βασικής νομοθεσίας για τον έλεγχο του καπνίσματος, ώστε οι Κανονισμοί που στη συνέχεια θα εκδοθούν να βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της εξουσιοδότησης που παρέχει για την έκδοσή τους ο σχετικός νόμος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας επικροτώντας τους λόγους που υπαγορεύουν την τροποποίηση της πιο πάνω νομοθεσίας ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση της υπό συζήτηση πρότασης νόμου σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 1ο άρθρον εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 1ο άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 14 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.
Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Και προχωρούμε τώρα στην επόμενη πρόταση νόμου που είναι «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Χρίστος Σολωμής
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου που κηρύχθηκε ως θέμα επείγουσας φύσης σε σημερινή συνεδρία της.

Σκοπός της πρότασης νόμου που προτείνεται είναι η παράταση της θητείας των δημοτικών επιτροπών για τους κατεχόμενους δήμους και η περίληψη πρόνοιας

για τη διεξαγωγή των πρώτων δημοτικών εκλογών στους δήμους αυτούς το τελευταίο τρίμηνο του τρέχοντος χρόνου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την ομόθυμη επιθυμία όπως μετακινηθεί η ημερομηνία διεξαγωγής της εκλογής στους κατεχόμενους δήμους από το δεύτερο τρίμηνο στο τελευταίο τρίμηνο του τρέχοντος χρόνου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρον 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 139 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 2 εγκριθεί;

Το δεύτερο άρθρον της πρότασης νόμου εγκρίνεται επίσης μη υπάρχουσας οποιασδήποτε ενστάσεως.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Αν είναι έτοιμο το νομοσχέδιο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) (Αρ. 2) Νόμος του 1988 . . . Δεν είναι έτοιμο.

Επειδή έχουμε τελειώσει τη Νομοθετική Εργασία και επειδή η Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων έγινε στην αρχή της συνεδρίας, προχωρούμε στο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχουν Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: Δεν υπάρχει.

Εισηγούμαι διάλειμμα 10 λεπτών, μέχρις ότου ετοιμαστεί η σχετική Έκθεση.

(Ώρα διακοπής: 5.20 μ.μ.)

(Ώρα επανενάρξεως: 5.35 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συνεχίζουμε τη συνεδρίαση.

Η Έκθεση του «περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 2) του 1988» έχει αποπερατωθεί.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο ή οποιοδήποτε άλλο μέλος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θάλης Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο, το οποίο έχει κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £3,023,585 και η διάθεσή του για τη συμπλήρωση των εργασιών ανέγερσης του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων στη Λευκωσία.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού λαμβάνοντας υπόψη ότι μέρος της ζητούμενης πίστωσης προορίζεται για την αντιμετώπιση επείγουσών υποχρεώσεων για το έργο αυτό εισηγείται στη Βουλή την έγκριση πίστωσης ύψους £0.5 εκ. μόνο, για να δοθεί στο μεταξύ ο χρόνος για την περαιτέρω εξέταση του όλου θέματος από την Επιτροπή.

Με βάση την πρόταση αυτή έχει διαμορφωθεί ανάλογα το υπό συζήτηση νομοσχέδιο για το οποίο και γίνεται ομόφωνα η εισήγηση στη Βουλή όπως το ψηφίσει σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
 Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Θα θέλαμε να παρατηρήσουμε ότι το Συνεδριακό Κέντρο θα στοιχίζε, σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους οποίους είχε καταθέσει σ' αυτό το Σώμα η Εκτελεστική Εξουσία προ τεσσάρων, πέντε μηνών, ίσως και περισσότερο, γύρω στα £3 εκ. λίρες. Με τα σημερινά δεδομένα που έχουν τεθεί ενώπιον της Επιτροπής φαίνεται ότι το Κέντρο θα στοιχίσει, σύμφωνα με τους μέχρι στιγμής

υπολογισμούς, τουλάχιστον £6 εκ. και δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι ακόμα ότι θα μείνουμε στα £6 εκατομμύρια.

Είχε αναληφθεί υποχρέωση από την Εκτελεστική Εξουσία ύστερα από δική μας εισήγηση, όταν ανοίξαμε τη συζήτηση πάνω σ' αυτό το θέμα, ότι κάθε τρεις μήνες θα ερχόταν Έκθεση για την πορεία του έργου, ακριβώς γιατί υποψιαζόμασταν και φοβόμασταν ότι θα ήταν δυνατό να έχουμε παρόμοιες δυσάρεστες εξελίξεις και επιβαρύνσεις του δημόσιου ταμείου.

Οι τρεις μήνες έχουν παρέλθει προ πολλού και αυτή η πρώτη τιμηναία τουλάχιστον Έκθεση δεν έχει κατατεθεί ενώπιον αυτού του Σώματος. Θέλουμε να τονίσουμε ότι η τακτική η οποία ακολουθήθηκε προηγουμένως πρέπει επιτέλους να σταματήσει. Η διαδικασία στην προσφοροδότηση και στην κατακύρωση της προσφοράς δεν ήταν η ορθόδοξη που θα έπρεπε να είχε ακολουθηθεί. Παρόλ' αυτά, επειδή το θέμα είχε μια τεράστια πολιτική σημασία και σχετιζόταν με τη δυνατότητα πραγματοποίησης στην Κύπρο της Διάσκεψης Κορυφής των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων τον επόμενο Σεπτέμβρη, γι' αυτό το λόγο, παρά τις εντονότερες διαφωνίες που είχαμε και εμείς και άλλες πτέρυγες της Βουλής, ψηφίσαμε εκείνο το Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό.

Θέλουμε όμως να τονίσουμε στη σημερινή Κυβέρνηση ότι δεν πρέπει με κανένα τρόπο να ακολουθήσει εκείνη τη λανθασμένη τακτική και θέλουμε να ελπίζουμε ότι σύντομα, πριν εν πάση περιπτώσει ψηφίσουμε οποιοδήποτε άλλο ποσό, θα έχουμε τις Εκθέσεις τις οποίες ανέλαβε την υποχρέωση η Εκτελεστική Εξουσία να καταθέσει ενώπιον αυτού του Σώματος. Και τις θέλουμε με πάσα λεπτομέρεια για την πρόοδο της εργασίας.

Θέλουμε επίσης να πούμε ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα δεν είναι διατεθειμένο να ψηφίσει κανένα άλλο κονδύλι γι' αυτό το έργο, αν δεν δοθούν πλήρεις εξηγήσεις και απολογισμός για τη μέχρι τούδε πρόοδο των εργασιών.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Κωνσταντίνου και ο κύριος Γαλανός.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Τα αισθήματα του κ. Ηλιάδη είναι τα αισθήματα και της Επιτροπής Οικονομικών τα οποία ήδη έχει διαβιβάσει στο αρμόδιο Υπουργείο και αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι αντί του ποσού των τριών και πλέον εκατομμυρίων τα οποία ζητούνται, η Βουλή ενέκρινε μόνο 500 χιλιάδες λίρες.

Κατά συνέπεια είναι καθαρό ότι αν η Επιτροπή Οικονομικών δεν εξετάσει λεπτομερώς όχι μόνο την πορεία, αλλά και το θέμα του τελικού κόστους με βάση τις συζητήσεις που έγιναν, όταν ήρθαν με τις σχετικές προσφορές στην Επιτροπή, είναι φανερό ότι η Επιτροπή δεν θα εισηγηθεί στη Βουλή οποιοδήποτε νέο ποσό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Απλώς θα ήθελα να αναφέρω ότι τώρα ψηφίζουμε αυτό το ποσό για να μην καθυστερήσουν οι εργασίες ενόψει του επείγοντος του θέματος. Σίγουρα

συμμεριζόμαστε τις απόψεις των συναδέλφων, ότι δηλαδή θα πρέπει να γίνει μια πολύ λεπτομερής μελέτη των κονδυλίων και του όλου προϋπολογισμού αυτού του έργου. Γι' αυτό το λόγο, το ότι σήμερα ψηφίζουμε £1/2 εκατ., δεν προκαταλαμβάνει την εξέταση και μελέτη του ολικού κονδυλίου. Εκείνο όμως που θα ήθελα επίσης να αναφέρω είναι ότι έχουν αλλάξει κάπως τα αρχικά σχέδια, ενόψει της δικής μας επιμονής ως Βουλής, να είναι οι χώροι τέτοιοι που να μπορούν να γίνουν και συνέδρια της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης. Γι' αυτό υπήρξαν κάποιες αλλαγές.

Επίσης γνωρίζουμε ότι βέβαια αυτό το έργο ανελήφθη υπό ορισμένες συνθήκες επείγουσας φύσεως, ότι δηλαδή έπρεπε να τελειώσει αυτό το έργο μέσα σε ορισμένα χρονικά διαστήματα. Εάν δηλαδή δεν ήταν τόσο ορθόδοξη η διαδικασία, ήταν διότι υπήρχε η πίεση του χρόνου.

Οπωσδήποτε όμως δεν θα θέλαμε να επεκταθούμε. Σήμερα ψηφίζουμε £1/2 εκ., χωρίς αυτό να προκαταλαμβάνει τις τελικές μας θέσεις οι οποίες θα διαμορφωθούν όταν έχουμε όλα τα στοιχεία τα οποία ζητήσαμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ιεροδιακόνου.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Πράγματι εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι το έργο άρχισε να παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις. Γι' αυτό σωστά η Επιτροπή συστήνει σήμερα την έγκριση μόνο 1/2 εκ. λιρών για να δοθεί η ευκαιρία στην Επιτροπή Οικονομικών να μελετήσει το όλο θέμα σε βάθος. Αναμένουμε και εμείς την Έκθεση από την Εκτελεστική Εξουσία για την πρόοδο του έργου για να μπορέσουμε να μελετήσουμε το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ηλιάδης δευτερολογεί και τελειώνουμε.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η παρέμβασή μου είχε ακριβώς την έννοια την οποία έδωσε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών, δηλαδή της ενίσχυσης της άποψης η οποία επικράτησε και η οποία εκφράζεται από τις συζητήσεις και τις αποφάσεις της Επιτροπής Οικονομικών.

Ωστόσο δεν θα ήθελα να αφήσω ασχολίαστο κάτι το οποίο είπε ο κ. Γαλανός, γιατί ήταν ένα σημείο στο οποίο στηρίχτηκε κυρίως η συζήτηση πριν μερικούς μήνες σ' αυτό το Σώμα.

Ναι ήταν επείγουσας μορφής και ναι ήταν απόλυτα αναγκαίο να ακολουθηθεί η κακή διαδικασία που ακολουθήθηκε στις προσφορές. Γιατί όμως; Επειδή η Κυβέρνηση τότε είχε αφήσει αναξιοποίητο ένα ολόκληρο εξάμηνο και αναγκαστήκαμε να ακολουθήσουμε επείγουσας μορφής ανορθόδοξες διαδικασίες. Είναι γι' αυτό το λόγο που οδηγηθήκαμε σ' εκείνες τις λανθασμένες διαδικασίες.

Αυτά για να είμαστε ακριβείς και να μην αφήνουμε λανθασμένες εντυπώσεις σ' αυτό το Σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Ηλιάδη, αυτά τα θέματα τα είχαμε συζητήσει διεξοδικά, όταν ήταν ενώπιον αυτού του Σώματος το όλο έργο. Τώρα το να παρελθοντολογούμε δεν

έχει καμιά σημασία. Εκείνο το οποίο έχει σημασία είναι το εξής: Ότι η Επιτροπή Οικονομικών σε μια αίτηση της Εκτελεστικής Εξουσίας για £3,700,000, εγκρίνει μόνο 500 χιλιάδες λίρες. Αυτό και μόνο το γεγονός είναι αρκετά εύλωτο και οι λόγοι για τους οποίους ενέκρινε μόνο 500 χιλιάδες λίρες δόθηκαν από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και είναι περιττό να συζητήσουμε περισσότερο, διότι αυτά τα πράγματα είναι τελείως καθαρά.

Προχωρούμε λοιπόν. . . .

Τι; Θέλετε να προσθέσετε τίποτα, κ. Ηλιάδης;

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αν μου επιτρέπετε, δεν παρελθοντολόγησα, απλώς προσπάθησα να απαντήσω στην παρελθοντολογία του συναδέλφου κ. Γαλανού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εμείς τονίσαμε τη θέση μας, ότι είναι μόνο £1/2 εκ. τώρα και αναμένουμε να δοθεί μια Έκθεση με όλες τις λεπτομέρειες.

Τώρα αν ο κ. Ηλιάδης, για κάτι το οποίο συζητήθηκε, θέλει να ανοίξει θέμα και να προβεί σε επίθεση κατά της προηγούμενης Κυβέρνησης και του Δημοκρατικού Κόμματος, σίγουρα θα έχει ευκαιρίες να προωθήσει την πολιτική του αυτή, όταν θα συζητούμε την Έκθεση την οποία θα πάρουμε. Δεν είναι η κατάλληλη ώρα. Τώρα ψηφίζουμε £1/2 εκ.

Αντιλαμβάνομαστε ότι θέλει να το συζητήσει αυτό το θέμα. Θα του απαντήσουμε την κατάλληλη ώρα. Να είναι σίγουρος ότι θα του δοθεί η ευκαιρία να κάνει επίθεση στην περασμένη Κυβέρνηση και στο Δημοκρατικό Κόμμα, εφόσον επιθυμεί να πράξει τούτο, την κατάλληλη ώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μουσιούττας.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ίσως να ήταν δίκαιο να περιμένουμε να ακουστούν οι αρμόδιοι, γιατί χρειάζονται αυτά τα λεφτά που ζητούν. Και τίποτα δεν αποκλείει να βρεθεί και δικαιολογημένο ακόμα το αίτημα, γιατί εξαρτάται από το τι κτίζεις και όχι από το τι ξεκίνησες να κτίζεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα, δηλαδή πρέπει να ακούσουμε και την άλλη πλευρά τι λέει.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Μάλιστα, θα έχουμε το χρόνο να τα πούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν κύριοι, ψηφίζουμε εμείς σήμερα £500 χιλιάδες. Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου αυτού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £500,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθεί ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Και με το νομοσχέδιο αυτό έχουμε τελειώσει τη Νομοθετική Εργασία του Σώματος, καθώς και όλη την ημερήσια διάταξη, όπως βρίσκεται ενώπιόν μας.

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για την Πέμπτη 21 Απριλίου, στις 4.00 το απόγευμα με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Νόμος του 1988.
- (4) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση νόμου).
- (5) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988.
- (6) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1988.
- (7) Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση νόμου).
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 1988.
- (9) Ο περί Κτηματομεσιτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (10) Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

- (11) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988.
- (12) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1988.
- (13) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (14) Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988.
- (15) Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (16) Οι περί Υδατοπρομηθείας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (17) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 Μαρτίου και 31 Μαρτίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

Οι Βουλευτές του ΔΗ.ΣΥ. κ.κ. Ανδρέας Γεωργίου και Σοφοκλής Χατζηγιάννης ζητούν την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη νομικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών του γεωργού και του κτηνοτρόφου».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για εξέταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Η Επιτροπή Γεωργίας είναι η αρμόδια και όχι η Επιτροπή Εμπορίου, διότι είναι γεωργοί και κτηνοτρόφοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι εφόσον ελέχθη προηγουμένως ότι καλύτερα να παρεπέμπεται σε μια Επιτροπή, η πιο κατάλληλη Επιτροπή είναι η Επιτροπή Νομικών, αφού μιλούμε για νομική κατοχύρωση.

Αν χρειασθεί σε κάποιο στάδιο, μετά που θα ολοκληρωθεί η νομική πλευρά του θέματος, να κληθούν και άλλες Επιτροπές ή η Επιτροπή Γεωργίας ή η Επιτροπή Εμπορίου, μπορεί να γίνει, αλλά η πρώτη Επιτροπή, στην οποία πρέπει κανονικά να παραπεμφθεί είναι η Επιτροπή Νομικών, εφόσον μιλούμε για νομική κατοχύρωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε — «off the record» που λέμε — έχω την εντύπωση ότι πρέπει να πάει στην Επιτροπή Εξωτερικών, διότι έχει σχέση με τις εξαγωγές.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ποιος άλλος ζήτησε το λόγο;

Πρώτα απ' όλα να ρωτήσουμε τους εγγράφοντες το θέμα.

Επιμένουν να πάει στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας, που κατά τη γνώμη μου δεν έχει και πολλή σχέση με αυτό το θέμα, ή να πάει στις Επιτροπές Γεωργίας και Νομικών, εφόσον πρόκειται για νομική κατοχύρωση του επαγγελματός του γεωργού και του κτηνοτρόφου;

Βεβαίως δεν ξέρω τι. . . .

Ο κ. Γεωργίου.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Δεν έχουμε ένσταση, κύριε Πρόεδρε, να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Γεωργίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Στην Επιτροπή Γεωργίας. Μάλιστα.

Λοιπόν αν δεν υπάρχει ένσταση, τότε παραπέμπω το θέμα στην Επιτροπή Γεωργίας.

Κύριοι, υπάρχουν και άλλα θέματα, σας παρακαλώ.

Επίσης οι ίδιοι Βουλευτές ζητούν την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη θεσμοθέτησης μέτρων μείωσης του κόστους παραγωγής των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων, περιλαμβανομένου του ελέγχου των τιμών των συντελεστών αυτού».

Νομίζω ότι και τούτο πρέπει να πάει στην Επιτροπή Γεωργίας, κατά τη ταπεινή μου γνώμη.

Αν δεν υπάρχει ένσταση. . . .

Ο κ. Ανδρέας Γεωργίου.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύουμε ότι είναι της αρμοδιότητας της Επιτροπής Εμπορίου και γι' αυτό επιμένουμε να πάει στην Επιτροπή Εμπορίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να πάει στην Επιτροπή Εμπορίου.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση;

Πρώτα απ' όλα υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην εγγραφή του θέματος αυτού;

Αντιλαμβάνομαι δεν υπάρχει.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση να πάει στην Επιτροπή Εμπορίου, όπως θέλουν οι εισηγητές του;

Ας πάει λοιπόν στην Επιτροπή Εμπορίου.

Οι Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ. κ.κ. Οδυσσέας Δημητρίου και Γιαννάκης Ιωαννίδης ζητούν την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής τους Ομάδας του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη κάλυψης από ασφαλιστικές εταιρείες των ιατρικών εξόδων ασφαλισμένων που τυγχάνουν ιατρικής περίθαλψης σε κυβερνητικά νοσοκομεία».

Εισηγούνται οι εγγράφαντες το θέμα όπως αυτό παραπεμφθεί για μελέτη στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Υγείας και Νομικών.

Αν δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση. . . .

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, μπορείτε να επαναλάβετε το θέμα για να καταλάβουμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

«Η ανάγκη κάλυψης από ασφαλιστικές εταιρείες των ιατρικών εξόδων ασφαλισμένων που τυγχάνουν ιατρικής περιθαλψής σε κυβερνητικά νοσοκομεία».

Ο κ. Δημητρίου.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μπορώ να επεξηγήσω, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να επεξηγήσει ο εγγράφας το θέμα.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, το θέμα όπως έχει γραφτεί αναφέρεται σε περιπτώσεις ατυχημάτων που αρκετοί ασθενείς ή τραυματίες περιθάλπονται από το νοσοκομείο και αντί καταβολής εξόδων παρουσιάζουν κάποιο λευκό πιστοποιητικό απορίας και έτσι αντί να επωφεληθεί το ίδιο το άτομο, επωφελούνται οι ασφάλειες, στις οποίες τα άτομα είναι ήδη ασφαλισμένα. Και στην προκείμενη περίπτωση είναι σαν να επιχորηγεί το Κράτος τις ασφάλειες αντί τους ασφαλισμένους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά δεν μπορώ να καταλάβω τι θέλει να πει αυτό το θέμα.

Είναι γνωστό, κύριε Πρόεδρε, ότι στις περιπτώσεις που ανέφερε ο κ. Δημητρίου, στον κάθε διάδικο ο οποίος έχει απαίτηση για λύτρα επιδικάζεται από το δικαστήριο οποιοδήποτε ποσό εξόδων αποδείξει. Νομοθετικά, δηλαδή είναι άνευ αντικειμένου, να επέμβει η Νομοθετική Εξουσία να ρυθμίσει ένα τέτοιο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι, κύριε Παπαπέτρου, ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις όπου ο ασθενής απολαμβάνει ιατρικής περιθαλψής δωρεάν στο νοσοκομείο, ενώ αν πήγαινε σε μια κλινική θα έπαιρνε και ένα λογαριασμό £500 και θα τον πλήρωνε η ασφάλεια, αυτά τα ποσά να τα πληρώνει στο κυβερνητικό νοσοκομείο η ασφάλεια και όχι να τα γλυτώνει.

Αυτό είναι το θέμα το οποίο εγγράφει ο κ. Οδυσσέας Δημητρίου.

Λοιπόν, ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Είναι για να εισηγηθώ τον τερματισμό της συζήτησης του θέματος, κύριε Πρόεδρε, και να παραπεμφθεί για να μας πει η αρμόδια Επιτροπή. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός και ο κ. Μαρκίδης.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ακριβώς επειδή υπάρχει η απορία του συνάδελφου κ. Παπαπέτρου, γι' αυτό παραπέμπεται στις Επιτροπές για να καταλάβουμε το θέμα.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι οι δύο πλευρές άδικα οξύνουν την κατάσταση και την ατμόσφαιρα σ' αυτό το θέμα. Νομίζω ότι μπορεί να παραπεμφθεί μόνο στην Επιτροπή Υγείας. Δε χρειάζεται η παρέμβαση της Επιτροπής Νομικών. Είμαι σίγουρος ότι κατά τη διάρκεια της συζήτησης θα αρθεί οποιαδήποτε παρανόηση υπάρχει σχετικά με το τι πραγματικά εννοούν οι συνάδελφοι, όταν θέλουν να εγγραφεί αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εγώ δεν διαφωνώ κ. Μαρκίδη και εγγράφω και παραπέμπω το θέμα ενώπιον της Επιτροπής Υγείας.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επίσης ζητείται εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας η επανεγραφή του πιο κάτω θέματος και παραπομπή του στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

«Οι επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων και του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής Βασιλικού από τη λειτουργία των εργοστασίων τσιμέντου και λιπασμάτων της περιοχής».

Αν δεν υπάρχει ένσταση και εφόσον είναι εισήγηση της Επιτροπής Υγείας, παραπέμπουμε το θέμα στην Επιτροπή Υγείας.

Κύριοι, κηρύττω τη λήξη. . . .

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μόλις έχουμε λάβει ένα τηλεγράφημα το οποίο απευθύνεται σε σας και στα Μέλη της Βουλής και το οποίο έχει ήδη διανεμηθεί. Πιστεύω ότι είναι σοβαρό το θέμα του οποίου καθάπτεται αυτό το τηλεγράφημα. Δεν θα υπεισέλθω στην ουσία και στο περιεχόμενο. Είναι γνωστό ότι το θέμα με το οποίο καταπιάνεται είναι η αποχή των λιμενικών υπαλλήλων από υπερωριακή εργασία, πράγμα το οποίο έχει σοβαρές συνέπειες. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σοβαρότατες.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

. . . και για τις εξαγωγές μας, αλλά και για διάφορα πλοία ή αντιπροσωπείες που εδρεύουν στην Κύπρο ή συναλλάσσονται με την Κύπρο.

Θα ήθελα να πληροφορήσω το Σώμα ότι σήμερα το πρωί, περίπου γύρω στις 12, έχει εξευρεθεί μια λύση σ' αυτό το θέμα. Δεν γνωρίζω αν το τηλεγράφημα αυτό στάληκε πριν από τις 12 ή μετά τις 12 και αν το περιεχόμενο ή η κατάληξη αυτού του τηλεγραφήματος διατηρείται εν ισχύι.

Η εισήγησή μου είναι όπως ως προεδρεύων του Σώματος, έχοντας υπόψη τη σοβαρότητα αυτού του προβλήματος, προβείτε σε ενέργειες και προς την Αρχή, αλλά και προς τη Συντεχνία που αναφέρεται, τη ΣΥΑΛΚ, για να εφαρμοστεί η συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι τρεις συντεχνίες σήμερα με την Αρχή. Αυτό θα ευεργετήσει την οικονομία γενικά και δεν είναι σε βάρος ούτε των υπαλλήλων που αναφέρονται στο τηλεγράφημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Δίγκλη, είναι πολύ καλή η εισήγησή σας, αλλά το θέμα είναι το εξής: Ότι τόσο εγώ ως Προεδρεύων της Βουλής όσο και ο Πρόεδρος της Βουλής, καθώς αντιλαμβάνομαι, δεν έχουμε ιδέα αυτών των προβλημάτων. Πώς θα κάνουμε παραστάσεις και τι θα υποστηρίξουμε; Δεν ξέρουμε αυτά τα θέματα ούτε και είναι δυνατό αυτή τη στιγμή η Βουλή να εξετάσει ένα τόσο σοβαρό θέμα.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή πράγματι φαίνεται ότι είναι σοβαρότατο το θέμα και παίρνει διαστάσεις, ίσως θα πρέπει να συγκληθεί το ενωρίτερο δυνατό η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων και να καλέσει τις ενδιαφερόμενες πλευρές για να δούμε πώς μπορεί να υπάρξει κάποια συνεννόηση και να βοηθήσουμε σαν Βουλή. Βέβαια δεν βλέπω να μπορεί να συγκληθεί συνεδρίαση πριν από το Σάββατο το πρωί και αν μέχρι το Σάββατο δεν έχει λυθεί το πρόβλημα, τότε ίσως θα πρέπει να αναλάβει κάποια πρωτοβουλία η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή που είναι η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω, κ. Δίγκλη, ότι αν εγγράψετε αυτό το θέμα θα το παραπέμψω αμέσως στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων με εντολή να συνέλθει το Σάββατο και να μελετήσει αυτό το θέμα.

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πρώτα το θέμα δεν αφορά ούτε εμπόριο ούτε βιομηχανία ούτε συγκοινωνίες αφορά όρους εργασίας και ως εκ τούτου το θέμα, αν θα παραπεμφθεί σε Κοινοβουλευτική Επιτροπή, θα πρέπει να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Πιστεύω, έντιμε κ. Πρόεδρε, πως το θέμα αφορά κατά προτεραιότητα την Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Σώματος, όπως ακριβώς έχει εισηγηθεί και ο συνάδελφος κ. Δίγκλης, παρά την Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων. Το εγερθέν θέμα, η ειδοποιός διαφορά που προέκυψε, δεν έχει τίποτε το ουσιαστικό να κάμει με το αντικείμενο και το έργο της Επιτροπής Συγκοινωνιών.

Στην προκείμενη περίπτωση, όπως τονίζεται στο τηλεγράφημα της συντεχνίας της Αρχής Λιμένων Κύπρου, υπάρχει αντιπαράθεση ανάμεσα στη διεύθυνση της Αρχής και τη συντεχνιακή πλευρά. Σαφής και ευκρινής η επικέντρωση της διαφοράς, αντικαθρεφτίζεται στο σημερινό τηλεγράφημα της συντεχνίας που τονίζει: «Ενώ για οκτώ τώρα μέρες. . . τα λιμάνια μένουν ημιπαράλυτα, έχει συγκαλέσει για σήμερα, 31.3.88, συνεδρία για το όλο θέμα με τις τρεις συντεχνίες που εκπροσωπούν μέρος του προσωπικού της Αρχής, αλλά την τέταρτη και μεγαλύτερη συντεχνία, που εκπροσωπεί και εκπροσωπείται αποκλειστικά από υπαλλήλους της Αρχής, αρνείται να την καλέσει δείχνοντας για μια ακόμα φορά τα πραγματικά του αισθήματα, αλλά και την περιφρόνησή του προς τον ανθρώπινο παράγοντα ως και στις υφιστάμενές μας συμφωνίες» και προσθέτει πως «δεν θα του επιτρέψουμε σε καμιά περίπτωση να επιλέγει τους συνομιλητές για να συζητεί μαζί τους τα δύσκολά μας προβλήματα».

Από όποια επομένως σκοπιά και αν κοιταχτεί το θέμα, φαίνεται πως για εργατική διαφορά πρόκειται και στην Επιτροπή Εργασίας εναποτίθεται η πρωτοβουλία ή η ευθύνη για αντιμετώπισή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Πρόεδρε, με όλο το σεβασμό και στους συναδέλφους, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τα λιμάνια και οτιδήποτε σχετίζεται είναι η Επιτροπή Συγκοινωνιών. Τώρα αν ενδιαφέρεται και η Επιτροπή Εργασίας να παραπεμφθεί και στις δύο Επιτροπές και να τις συγκαλέσουμε το Σάββατο, να το δούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ερωτοκρίτου.

Κ. ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνώ με τον κ. Παναγιώτου και με τον κ. Γαλανό ότι η αρμόδια Επιτροπή για να εξετάσει αυτό το θέμα δεν είναι η Επιτροπή Εργασίας, αλλά η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων. Γι' αυτό εισηγούμαι, αν θα παραπεμφθεί, να παραπεμφθεί στη Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ, γιατί να μην το παραπέμψουμε και στις δύο Επιτροπές.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, για να λήξει το θέμα, νομίζω να παραπεμφθεί στη Συγκοινωνιών και Έργων και στην Επιτροπή Εργασίας, εφόσον υπάρχει. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό λέω κ. Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όπως το εισηγήθηκατε, συμφωνούμε και να μην το συζητούμε περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κ. Δίγκλη, διατυπώστε το θέμα παρακαλώ για να γραφτεί κάτω.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάμω την εξής διευκρίνιση.

Είπα προηγούμενα ότι δεν ξέρω ποια ώρα εστάλη αυτό το τηλεγράφημα. Αν εστάλη το πρωί, πιθανόν να στερείται αντικειμένου. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τόσο το καλύτερο.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Ναι. Γι' αυτό ήθελα να εισηγηθώ να διερευνηθεί πρώτα κατά πόσο εξακολουθεί να υπάρχει πρόβλημα. Αν δεν υπάρχει, θεωρείται λήξαν. Αν υπάρχει, να παραπεμφθεί στις δύο Επιτροπές και να συζητηθεί το Σάββατο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Πολύ ωραία.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Και το θέμα που ζητήσατε να το διατυπώσω είναι: «Η διαφορά στους λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων και λιμενικών υπαλλήλων».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και παραπέμπεται ενώπιον των δύο Επιτροπών.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας του Σώματος.

(Ώρα λήξης: 6.03 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος

Γαλανός Αλέξης

Γεωργιάδης Δήμος

Γεωργίου Ανδρέας

Δημητριάδης Ανδρέας

Δημητρίου Οδυσσεάς

Δίγκλης Παύλος

Ερωτοκρίτου Κώστας

Ευσταθίου Ευστάθιος

Ζαχαριάδης Λέανδρος

Ηλιάδης Δημήτρης

Θεοδούλου Μιχαήλ

Ιεροδιακόνου Λεόντιος

Ιωαννίδης Ιωάννης

Κατσελλή Ρήνα

Κατσουνωτός Γιάκωβος

Κόλοκος Πολύβιος

Κουρτελλάρης Χρίστος

Κωνσταντίνου Ντίνος

Λαδάς Γεώργιος

Λόρδος Κωνσταντίνος

Μαθηκολώνης Ανδρέας

Μακρίδης Νίκος

Μανδριώτης Στέλιος

Μαρκίδης Αλέκος

Μάτσης Ιωάννης

Μιχαηλίδης Θάλης

Μουσιούττας Νίκος

Ομήρου Γιαννάκης

Παναγίδης Κίμων

Παναγιώτου Ανδρέας

Παπαδόπουλος Γεώργιος

Παπαπέτρου Μιχάλης

Παπαρές Αυγερινός

Παρισινός Ανδρέας

Πέτας Χρίστος

Πουμπουρής Μιχάλης

Σαββίδης Γεώργιος

Στυλιανού Πέτρος

Τουλούρας Ζαχαρίας

Φάντης Ανδρέας

Φλουρέντζος Νίκος

Χαραλαμπίδης Γεώργιος

Χατζηγιάννης Σοφοκλής

Χατζηδημητρίου Τάκης

Χρίστου Κυριάκος

Χριστοφίδης Μανώλης

Χρυσοστόμου Άριστος

Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Σύντομη ομιλία του Προεδρεύοντα κ. Γ. Λαδά για την επέτειο της 1ης Απριλίου 1955 και εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Μαθηκολώνη για κήρυξη της επετείου και ως τραπεζικής αργίας.

(2) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(3) Απόσυρση των Νομοσχεδίων (α) «Ο περί Εγγραφής Ιατρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1984», (β) «Ο περί Ρυθμίσεως της Ασκήσεως του Επαγγέλματος των Οπτικών Νόμος του 1986», (γ) «Ο περί Ψυχικής Υγείας Νόμος του 1988» και (δ) «Ο περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμος του 1985».

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εγγραφής Γεωπόνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το θέμα «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Απρίλιον του 1988» και έγκριση της Απόφασης. (Ψήφισις δωδεκατημορίου).

(8) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(9) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων του Δήμου Παραλιμνίου Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(10) Έκθεση για τους Κανονισμούς (α) «Οι περί Στολών Αξιωματικών, Ανθυπασπιστών, Υπαξιωματικών και Οπλιτών του Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και (β) «Οι περί Στολών Αξιωματικών, Υπαξιωματικών και Οπλιτών της Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(11) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ταμείου Ευημερίας Εθνοφρουρού Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(12) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 10 Μαρτίου 1988 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας Δυνάμει των Άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(13) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» που κηρύχθηκε επείγουσα και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(14) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» που κηρύχθηκε επείγουσα και ψήφισή αυτής σε Νόμο.

(15) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988» που κηρύχθηκε επείγον, η συζήτηση που ακολούθησε (Δ. Ηλιάδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Αλ. Γαλανός, Α. Ιεροδιακόνου, Προεδρεύων και Ν. Μουσιούττας) και ψήφισή αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 1 του 1988).

(16) Εγγραφή στο Κεφ. Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η ανάγκη νομικής κατοχύρωσης των επαγγελματών του γεωργού και του κτηνοτρόφου».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Α. Γεωργίου και Σοφ. Χατζηγιάννη).

(β) «Η ανάγκη θεσμοθέτησης μέτρων μείωσης του κόστους παραγωγής των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων, περιλαμβανομένου του ελέγχου των τιμών των συντελεστών αυτού».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Α. Γεωργίου και Σοφ. Χατζηγιάννη).

(γ) «Η ανάγκη κάλυψης από ασφαλιστικές εταιρείες των ιατρικών εξόδων ασφαλισμένων που τυγχάνουν ιατρικής περίθαλψης σε κυβερνητικά νοσοκομεία».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Οδ. Δημητρίου και Ι. Ιωαννίδη από μέρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος).

(δ) «Οι επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων και του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής Βασιλικού από τη λειτουργία των εργοστασίων τσιμέντου και λιπασμάτων της περιοχής».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας).

(17) Τηλεγράφημα της συντεχνίας ΣΥΑΛΚ προς τον Πρόεδρο και τα Μέλη της Βουλής για απεργία στα λιμάνια της Δημοκρατίας, η συζήτηση για τον τρόπο εποικοδομητικής παρέμβασης της Βουλής (Π. Δίγκλης, Προεδρεύων, Αλ. Γαλανός, Π. Στυλιανού, Α. Παναγιώτου και Κ. Ερωτοκρίτου) και εγγραφή θέματος με τίτλο «Η διαφορά στους λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων και Λιμενικών Υπαλλήλων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 21ης Απριλίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.12 μ.μ.)

(Αρ. 24)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Βουλευτή κ. Νεόφυτο Ηλία, ο οποίος καταλαμβάνει τη θέση του αείμνηστου Ε. Παπαϊωάννου, να δώσει τη νενομισμένη διαβεβαίωση:—

«Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου».

Ν. ΗΛΙΑ:

«Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλωσορίζουμε το νέο συνάδελφο στη Βουλή.

Πριν μπούμε στην ημερήσια διάταξη, πιστεύω ότι διερμηνεύω τα αισθήματα όλης της Βουλής, αν δηλώσω ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων αισθάνεται έντονα την απουσία του Εξεκία Παπαϊωάννου, ο οποίος από την εγκαθίδρυσή της υπήρξε Μέλος της και συχνά προέδρευε των συνεδριών του Σώματος.

Δεν θα μιλήσω για τον απόντα τώρα πια συνάδελφο, γιατί κατάθεσα τα αισθήματα του Σώματος στην κηδεία του.

Θα επαναλάβω μόνο πως ο Παπαϊωάννου υπήρξε υπόδειγμα με την εργατικότητα και την αφοσίωσή του στο καθήκον και όλοι μας αντικρύζουμε με θλίψη την κενή θέση που για τόσα χρόνια κατείχε.

Σε ένδειξη σεβασμού στη μνήμη του καλώ το Σώμα να τηρήσει μονόλεπτη σιγή.

(Μονόλεπτη σιγή)
Αιωνία του η μνήμη.

Επίσης θα ήθελα, εκ μέρους όλων των πλευρών της Βουλής, να κάνω την ακόλουθη δήλωση:

Ένας μεγάλος αγωνιστής του Παλαιστινιακού λαού έπεσε άναδρα δολοφονημένος.

Το έγκλημά του ήταν ο οραματισμός και ο αγώνας για επιστροφή στη χαμένη πατρίδα.

Ο ABU JIHAD υπήρξε μεγάλος φίλος της Κυπριακής υπόθεσης και πρόσφερε πρακτικά στον αγώνα μας.

Πράος, μελίχιος, αφοσιωμένος στον αγώνα, όχι μονάχα του Παλαιστινιακού αλλά και όλων των αγωνιζόμενων λαών, ο ABU JIHAD αγαπήθηκε παντού και ιδιαίτερα μέσα στη δική μας πατρίδα, την Κύπρο.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων καταδικάζει το απαίσιο έγκλημα. Το Ισραήλ, που ευθύνεται γι' αυτό το έγκλημα, θα αντιληφθεί ότι αυτού του είδους τα εγκλήματα δεν κάμπτουν, αλλά ενδυναμώνουν την αποφασιστικότητα των λαών για συνέχιση του αγώνα για λευτεριά.

Στα κατεχόμενα τα παιδιά πολεμούν με τις σφενδόνες.

Είμαστε βέβαιοι ότι ο αγώνας για τον οποίο ο ABU JIHAD έδωσε τη ζωή του θα δικαιωθεί.

Σε ένδειξη τιμής στη μνήμη του ABU JIHAD καλώ το Σώμα να τηρήσει μονόλεπτη σιγή.

(Μονόλεπτη σιγή)

Και πάλι εκ μέρους όλων των πλευρών της Βουλής θέλω να κάνω την επόμενη δήλωση:

Η 21η τ' Απρίλη του 1967 σημάδεψε ανεπανόρθωτα και δραματικά τις Κυπριακές εξελίξεις.

Μια ομάδα από αδίστακτους, άφρονες, επίορκους αξιωματικούς κατάργησαν το δημοκρατικό καθεστώς στην Ελλάδα και τροχοδρόμησαν αρνητικά τις εξελίξεις στον Ελλαδικό χώρο και αργότερα καταστροφικά στον Κυπριακό χώρο.

Οι ίδιοι στρατιωτικοί κύκλοι, που φίμωσαν και δίωξαν τον Ελληνικό λαό, οργάνωσαν και κατεύθυναν το προδοτικό πραξικόπημα που πρόσφερε στην Τουρκία το αναμενόμενο πρόσχημα για να προχωρήσει στην προώθηση των επεκτατικών της σχεδίων.

Η εισβολή στοίχισε στον Κυπριακό Ελληνισμό το 1.5% του πληθυσμού του και μετέτρεψε το 1/3 των πολιτών σε πρόσφυγες μέσα στην ίδια τους την πατρίδα, με κατάληξη την κατοχή 36% της Κυπριακής γης.

Δεκατέσσερα χρόνια ύστερα από το πραξικόπημα και την εισβολή αντιμετωπίζουμε τα κατοχικά δεδομένα και τους ψηλαφητούς κινδύνους εθνικού αφανισμού.

Δεν είναι αρκετή η καταδίκη των επίορκων αξιωματικών που ευθύνονται για την τραγωδία του Κυπριακού Ελληνισμού.

Θα πρέπει να αντλούμε και τα σωστά διδάγματα και να δημιουργούμε τις συνθήκες που ποτέ δεν θα επιτρέψουν επανάληψη τέτοιων καταστροφικών ενεργειών.

Η δημοκρατία αποτελεί εχέγγυο για ορθή πορεία.

Κανένα ελαφρυντικό δεν υφίσταται για τους συνωμότες που, παραγνωρίζοντας το λαό, απεργάζονται εθνικές τραγωδίες.

Η 21η Απριλίου παραμένει μια μαύρη σελίδα της ελληνικής ιστορίας.

Για την Κύπρο αποτελεί σελίδα της μεγαλύτερης τραγωδίας.

Αυτά θα πρέπει να αποτελούν μόνιμες υποθήκες για τη νέα γενιά για περιφρούρηση των δημοκρατικών θεσμών.

Τώρα, με τη δημοκρατία στην Ελλάδα πλήρως αποκαταστημένη, θα πρέπει μαζί, αξιοποιώντας τη συμπαρατάξη του συνόλου του Ελληνικού λαού, να προχωρήσουμε σε αγώνα για την ανατροπή των τραγικών επιπτώσεων της προδοσίας, για την εδραίωση της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της πατρίδας μας και των δικαιωμάτων του λαού μας.

Και τώρα μπαίνουμε στην κανονική ημερήσια διάταξη. Και πρώτα αρχίζουμε με το Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία. Το πρώτο έτοιμο θέμα στο Κεφάλαιο Α είναι «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 7) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαρτίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνομολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Εταιρείας RACAL—TACTICOM LIMITED, READING, BERKSHIRE, ENGLAND, για τη σύναψη δανείου μέχρι συνολικού ύψους 8,160,000 Αγγλικών λιρών για τη χρηματοδότηση της αγοράς τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, συνολικής αξίας 9,600,000 Αγγλικών λιρών, για τις ανάγκες της Εθνικής Φρουράς.

Η πιο πάνω Συμφωνία είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή, σύμφωνα με τους περί Ασκήσεως Ωρισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής Νόμους του 1985 έως 1986.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Θα ήθελα να πληροφορήσω τη Βουλή ότι ο περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Νόμος του 1988 αποσύρθηκε.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». Πρόκειται περί Προτάσεως Νόμου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ
ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ
(ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ
1988.»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στη νομοθεσία που προτείνεται.

Με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, που έχει κατατεθεί στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος, σκοπείται η τροποποίηση της νομοθεσίας για την ανακούφιση οφειλετών ώστε η διάρκεια της ισχύος της να είναι για όσο χρόνο διαρκεί η έκρυθμη κατάσταση, που έχει δημιουργηθεί σαν συνέπεια της τούρκικης εισβολής, χωρίς να παρουσιάζεται έτσι η ανάγκη καθεχρονικής ανανέωσής της.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης νόμου που προτείνεται, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της Πρότασης Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 1ο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 2ο άρθρο εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 2ο άρθρο εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της Πρότασης Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ανακούφισεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Πρόταση Νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Πρόταση Νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 3) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Διμητηρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαρτίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,504,358 και η διάθεσή του ως ακολούθως:

- (α) Ποσό ύψους £1,5 εκ. προορίζεται για την παροχή, από την 1η Ιανουαρίου 1988, επιδόματος τέκνου στους δικαιούχους σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμου (Νόμος Αρ. 314 του 1987), και
- (β) ποσό ύψους £4,358 προορίζεται για την κάλυψη της δαπάνης για την απασχόληση τριών έκτακτων Ασφαλιστικών Λειτουργών 3ης Τάξης, από 1.4.1988 μέχρι 30.9.1988, για την εφαρμογή των προνοιών της πιο πάνω νομοθεσίας. Η πρόσληψη των υπαλλήλων αυτών έχει ήδη εγκριθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία για την παροχή επιδόματος τέκνου σε πολύτεκνες οικογένειες, που θεσπίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή, καθορίζονται τα κριτήρια για την καταβολή του επιδόματος αυτού, το ύψος του οποίου ανέρχεται στις £7 το μήνα για κάθε παιδί με επιπρόσθετο επίδομα που χορηγείται το Δεκέμβριο κάθε χρόνου, ίσο με το 1/12 του ολικού ποσού επιδόματος το οποίο πληρώθηκε για κάθε τέκνο στο δοσμένο χρόνο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη ότι η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση ουσιαστικά αποβλέπει στην

εφαρμογή της ήδη θεσπισθείσας νομοθεσίας για την παροχή επιδόματος τέκνου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 1ο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,504,358 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 3ο άρθρο εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 3ο άρθρο εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Κτηματομεσιτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 1988.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, επιφέρεται αριθμός τροπολογιών στη νομοθεσία για τους κτηματομεσίτες (Νόμος Αριθμός 66 του 1987) που κρίνονται αναγκαίες για την καλύτερη εφαρμογή της. Με βάση τις πρόνοιες του νομοσχεδίου αυτού διαφοροποιείται ειδικότερα η σύνθεση του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών και παρατείνεται η προθεσμία για την κατάρτιση του Μητρώου Κτηματομεσιτών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού περιληφθεί σ' αυτό η συνήθης διάταξη για την άσκηση ιεραρχικής προσφυγής στον αρμόδιο Υπουργό σε περίπτωση που ένα πρόσωπο δεν είναι ικανοποιημένο από τις αποφάσεις του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 1ο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 2ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 2ο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 9 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Το άρθρο 5 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κτηματομεσιτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΣΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρίστος Κουρτελλάρης

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τέσσερις συνεδρίες της με τελευταία τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 1988. Σ' όλες τις συνεδρίες της Επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών και κατέθεσε συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή αναφορικά με το υπό συζήτηση θέμα.

Με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 6 της περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας νομοθεσίας, ρυθμίζονται τα θέματα της εισαγωγής και λειτουργίας ιδιωτικών επίγειων δορυφορικών σταθμών λήψης τηλεοπτικών προγραμμάτων και καθορίζονται τα τέλη για την έκδοση άδειας κατοχής και λειτουργίας τέτοιων σταθμών.

Όπως αναφέρθηκε στην Επιτροπή από τον εκπρόσωπο του αρμόδιου Υπουργείου, επειδή αριθμός τηλεπικοινωνιακών δορυφόρων, που μεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα, καλύπτουν την Κύπρο, έχει παρουσιαστεί άμεση ζήτηση για εξουσιοδότηση χρήσης ιδιωτικών επίγειων δορυφορικών σταθμών. Η ζήτηση αυτή αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά μέσα στα επόμενα 3—4 χρόνια με την αναμενόμενη μείωση του κόστους του σταθμού που σήμερα κυμαίνεται μεταξύ £1,000 και £1,200.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων, ύστερα από μελέτη του όλου θέματος και αφού έλαβε υπόψη ότι τα προτεινόμενα στους Κανονισμούς

τέλη αίτησης, άδειας ίδρυσης και εγκατάστασης καθώς και τέλη λειτουργίας του σταθμού ασυρμάτου τηλεγραφίας είναι υπερβολικά, αποφάσισε να εισηγηθεί στη Βουλή τη μείωσή τους, ώστε τα τέλη αίτησης να μειωθούν από £20 σε £10 και τα τέλη για την έκδοση άδειας λειτουργίας του σταθμού αυτού να καθοριστούν σε £50 εφάπαξ.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει το κείμενο των υπό συζήτηση Κανονισμών των οποίων ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) (ΑΡ. 2) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988.

Παρόντες:-

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρίστος Κουρτελλάρης

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 8, 10 και 29 Μαρτίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, της Αρχής Λιμένων Κύπρου, του Κλάδου Υπαλλήλων της Αρχής Λιμένων της ΠΑΣΥΔΥ, και των συντεχνιών της ΣΕΚ, ΣΗΔΗΚΕΒ (ΠΕΟ) και ΣΥΑΛΚ.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 19(2) της περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου νομοθεσίας, τροποποιούνται οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) Κανονισμοί έτσι ώστε οι πειθαρχικές διατάξεις που εφαρμόζονται στους υπαλλήλους της Αρχής Λιμένων να ευθυγραμμιστούν με τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για τους δημόσιους υπαλλήλους, τηρουμένων των αναλογιών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως κατατέθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1988 αποσύρθηκαν, όπως επίσης και οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 7, 14 και 29 Μαρτίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης των Κανονισμών αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών, του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, του Παγκύπριου Συνδέσμου Κτηματομεσιτών, του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών, του Παγκύπριου Συνδέσμου Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης καθώς και αριθμός μεμονωμένων κτηματομεσιτών.

Με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 17 του περί Κτηματομεσιτών Νόμου, καθορίζεται η λειτουργία του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών, η διαδικασία εγγραφής κτηματομεσιτών, τα τέλη εγγραφής καθώς και τα ανώτατα ποσοστά προμήθειας που δικαιούνται οι κτηματομεσιτές για την διάθεση ή την ενοικίαση ακίνητης ιδιοκτησίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από το αρμόδιο Υπουργείο οι προτεινόμενοι Κανονισμοί αναμένεται να συμβάλουν στη διασφάλιση και κατοχύρωση του επαγγέλματος του κτηματομεσίτη καθώς και στη διασφάλιση του κοινού κατά τις κτηματικές συναλλαγές του.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας ως θέμα αρχής τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών προχώρησε στη λεπτομερή εξέτάσή τους από την οποία και προέκυψε η ανάγκη για τις πιο κάτω τροποποιήσεις:—

- (α) Γίνεται πρόνοια ώστε η ειδοποίηση για τη σύγκληση της Τακτικής γενικής συνέλευσης του Συμβουλίου να γίνεται με συστημένη επιστολή αντί με απλή γραπτή ειδοποίηση·
- (β) η προβλεπόμενη στον Κανονισμό 18 διακριτική ευχέρεια του Συμβουλίου, να ζητά από τον αιτητή να παρακαθήσει σε εξετάσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του κτηματομεσίτη, διαγράφεται έτσι που στις εξετάσεις αυτές να υποβάλλονται όλοι ανεξαιρέτα οι ενδιαφερόμενοι για την εγγραφή τους ως κτηματομεσίτες·
- (γ) το προβλεπόμενο στους Κανονισμούς ανώτατο ποσοστό προμήθειας, στο οποίο θα δικαιούνται οι κτηματομεσίτες για την ενοικίαση ακινήτων, διαφοροποιείται ανάλογα με την περίοδο ενοικίασης και θα υπολογίζεται πάνω στο συμφωνημένο ενοίκιο της περιόδου ενοικίασης. Παράλληλα γίνεται πρόνοια έτσι ώστε το ποσοστό προμήθειας σε περιπτώσεις διάθεσης ακινήτων να καταβάλλεται από τον πωλητή, εκτός αν ισχύει διαφορετική συμφωνία ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη.
- (δ) Έχει γίνει αριθμός νομοτεχνικών τροποποιήσεων που κρίνονται αναγκαίες ώστε οι Κανονισμοί αυτοί να συνάδουν προς τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας με βάση την οποία εκδίδονται.

Με βάση όλα τα πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών έχει επαναδιατυπώσει το κείμενο των υπό συζήτηση Κανονισμών των οποίων και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεσή στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988»)

Παρόντες:—

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
 Πολύβιος Κόλοκος
 Νίκος Μουσιούττας
 Ανδρέας Φάντης
 Χρίστος Κουρτελλάρης
 Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τέσσερεις συνεδρίες της, με τελευταία συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών και κατέθεσαν αριθμό συμπληρωματικών στοιχείων και πληροφοριών που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση τον περί Υδατοπρομήθειας Νόμο και κατατίθενται στη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία για κατάθεση Κανονισμών στη Βουλή (Νόμος Αρ. 51 του 1985), επιφέρεται αριθμός τροπολογιών στους βασικούς κανονισμούς του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας που κρίνονται αναγκαίες για την καλύτερη εφαρμογή τους.

Ειδικότερα με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς προτείνονται τα ακόλουθα:—

- (α) Η επαναφορά από την 1η Ιανουαρίου 1988 των διατάξεων που έχουν εκπνεύσει την 31η Δεκεμβρίου 1987 και αφορούν την υδροδότηση τεμαχίων τα οποία βρίσκονται μακριά από το σύστημα υδατοπρομήθειας του Συμβουλίου και
- (β) Η προσθήκη πρόνοιας σύμφωνα με την οποία ρυθμίζεται, πάνω σε ομοιόμορφη βάση, το θέμα του υπολογισμού της καταβολής δικαιωμάτων για παραχώρηση νερού σε μεγάλα τεμάχια γης που δεν διαχωρίζονται σε οικοπέδα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων Κανονισμών αποφάσισε να εισηγηθεί στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού τροποποιηθούν ώστε τα δικαιώματα που θα καταβάλλονται στο Συμβούλιο για σκοπούς ύδρευσης στις περιπτώσεις διαχωρισμού οικοπέδων να είναι σε συνάρτηση με τον αριθμό των οικοπέδων που διαχωρίζονται. Για σκοπούς ομοιομορφίας γίνεται πρόταση για την ίδια τροποποίηση στους Κανονισμούς για την υδατοπρομήθεια της Λεμεσού, θέμα για το οποίο έχει ήδη κυκλοφορήσει σχετική έκθεση της Επιτροπής προς το Σώμα.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή έχει διαμορφώσει ανάλογα τους υπό συζήτηση Κανονισμούς για τους οποίους και γίνεται η εισήγηση στη Βουλή να τους εγκρίνει στη μάρφή που έχουν τελικά τροποποιηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν, όπως έχουν τροποποιηθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Υδατοπρομήθειας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Πολύβιος Κόλοκος

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε πέντε συνεδρίες της, με τελευταία συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λεμεσού, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Κανονισμών και κατέθεσαν αριθμό συμπληρωματικών στοιχείων και πληροφοριών που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση τον περί Υδατοπρομήθειας Νόμο και κατατίθενται στη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία για κατάθεση Κανονισμών στη Βουλή (Νόμος Αρ. 51 του 85), σκοπείται ο εκσυγχρονισμός των βασικών κανονισμών για την Υδατοπρομήθεια της Λεμεσού καθώς και η αύξηση των διατιμήσεων στην τιμή πώλησης νερού από το Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών λαμβάνοντας υπόψη όλα τα συμπληρωματικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις προτεινόμενες διαφοροποιήσεις στα τέλη του νερού και με γνώμονα τη θέση ότι στις περιπτώσεις διαχωρισμού οικοπέδων τα τέλη για σκοπούς ύδρευσης είναι δίκαιο να διαφοροποιηθούν ανάλογα με τον αριθμό των διαχωριζόμενων οικοπέδων, αποφάσισε όπως τροποποιήσει τους υπό συζήτηση Κανονισμούς ως ακολούθως:—

- (α) Εισηγείται τη συμπερίληψη στους υπο συζήτηση Κανονισμούς πρόνοιας για την κλιμάκωση του δικαιώματος που καταβάλλεται στο Συμβούλιο στις περιπτώσεις διαχωρισμού οικοπέδων, ανάλογα με τον αριθμό των διαχωριζόμενων οικοπέδων.

- (β) Θεωρώντας τις προτεινόμενες αυξήσεις των διατιμήσεων στην τιμή πώλησης νερού ως υπερβολικές εισηγείται μικρότερες αυξήσεις στις κατηγορίες εκείνες που επηρεάζουν τη μάζα των καταναλωτών μικρότερης κατανάλωσης νερού.
- (γ) Εισηγείται αριθμό άλλων νομοτεχνικών και λεκτικών τροπολογιών που κρίνονται αναγκαίες για την καλύτερη απόδοση του κειμένου των Κανονισμών.

Υπό το φως όλων των πιο πάνω η Επιτροπή έχει διαμορφώσει ανάλογα τους υπό συζήτηση Κανονισμούς για τους οποίους και υποβάλλεται η εισήγηση στη Βουλή να τους εγκρίνει, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν, όπως έχουν τροποποιηθεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 και 31 Μαρτίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία και στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 24 ΚΑΙ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 20 Απριλίου 1988.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 24 και 31 Μαρτίου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Παιδείας, σύμφωνα με

τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπεύεται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία και τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας Υπηρεσίας και του Κ.Ο.Α. κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως τα Έγγραφα εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1988.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 7) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 8) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 9) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 10) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (6) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (7) Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (8) Ο περί Κυπριακών Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας (Καθορισμένα Πρότυπα — Δεκάτη Τετάρτη Σειρά) Κανονισμός του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα έγγραφα στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

- (9) Έγγραφα που αφορούν:
- (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία·
  - (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).
- (10) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 19/4/1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1988 (Αρ. 20 του 1988) και το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1988 (Αρ. 21 του 1988).
- (11) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 19/4/1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1987 (Αρ. 9 του 1987).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου:

- (12) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Ευστάθιο Ευσταθίου, Βουλευτή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ. Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (13) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Ευστάθιο Ευσταθίου, εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σ. Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (14) Ο περί Υποχρεωτικής Κατάθεσης Βιβλίων και Εφημερίδων Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Πέτρο Στυλιανού, εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(15) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη, Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις. (Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργο Σαββίδη και ληφθείσα στις 21 Ιανουαρίου 1988.

«Στα ωρολόγια προγράμματα των δημοτικών σχολείων υπάρχουν σοβαρές διαφορές που καταλήγουν σε μια ακόμα δυσμενή διάκριση σε βάρος των παιδιών της υπαίθρου.

Συγκεκριμένα στις πόλεις και τις κωμοπόλεις, τα δημοτικά σχολεία είναι χωρισμένα σε δύο κύκλους, τον Α' κύκλο που περιλαμβάνει τις 3 πρώτες τάξεις και τον Β' κύκλο που περιλαμβάνει τις 3 τελευταίες τάξεις. Τα υπόλοιπα σχολεία είναι 'ενιαία'. Το ωρολόγιο πρόγραμμα του Α' κύκλου έχει 3 ώρες διδασκαλίας περισσότερες από το ωρολόγιο πρόγραμμα των αντίστοιχων τάξεων των ενιαίων δημοτικών σχολείων που λειτουργούν στην ύπαιθρο.

Επίσης, κατά τρόπο ακατανόητο, το ωρολόγιο πρόγραμμα της Δ' τάξης του δημοτικού, τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο έχει τρεις περιόδους λιγότερες από το πρόγραμμα της Γ' τάξης του Α' κύκλου των δημοτικών σχολείων.

Γι' αυτό ζητούμε από το Υπουργείο Παιδείας να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Γιατί υπάρχουν στο ωρολόγιο πρόγραμμα οι άσκοπες και αδικαιολόγητες διακρίσεις που αδικούν εκπαιδευτικά τα παιδιά των δημοτικών σχολείων των χωριών, ενώ αυτά έχουν ανάγκη μεγαλύτερης βοήθειας και εκπαιδευτικής φροντίδας, αφού ζουν σε κοινωνικό περιβάλλον λιγότερο αναπτυγμένο.
- (β) Με βάση ποια λογική και ποια παιδαγωγική αρχή η Δ' τάξη των δημοτικών σχολείων στις πόλεις και κωμοπόλεις έχει μειωμένο διδακτικό χρόνο σε σύγκριση με την Γ' τάξη των ίδιων σχολείων;
- (γ) Γιατί δεν εφαρμόζεται ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα για όλα τα δημοτικά σχολεία της Κύπρου;»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιου Σαββίδη.

«Ο χωρισμός μεγάλων σχολείων πόλης ή υπαίθρου σε δυο κύκλους άρχισε μερικά χρόνια πριν από την ανεξαρτησία. Ο θεσμός οργανώθηκε αρχικά πάνω σε πειραματική βάση.

Η φιλοσοφία πάνω στην οποία εδραζόταν ο θεσμός ήταν ότι με την διευθέτηση αυτή ο πρώτος κύκλος μπορούσε να έχει ένα εμπλουτισμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων (επεξεργασία περιβαλλοντικών ενοτήτων εκτός του σχολικού χώρου, ενισχυμένες καλλιτεχνικές δραστηριότητες—θέατρο, μουσική κ.ά.) και τα παιδιά θα κινούνταν σε ένα μαθητικό πληθυσμό με μικρότερο εύρος ηλικίας.

Προκειμένου να μπορέσει ο νέος τύπος σχολείου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος, δόθηκαν 3 επιπρόσθετες διδακτικές περιόδοι τη βδομάδα για τις τρεις πρώτες τάξεις.

Τα νέα σχολεία του πρώτου κύκλου αρχικά στελεχώθηκαν με δασκάλες, γιατί πιστευόταν ότι μπορούσαν καλύτερα να ανταποκριθούν στις ανάγκες των ηλικιών αυτών. Καταβλήθηκε επίσης προσπάθεια να εξειδικευτεί με ενδούπηρεσιακή επιμόρφωση το προσωπικό του πρώτου κύκλου.

Τα σχολεία του πρώτου κύκλου, παρ' όλο που άρχισαν ως πειραματικές μονάδες, δεν αξιολογήθηκαν, κρίθηκαν όμως εμπειρικά ως πετυχημένοι τύποι σχολείων και με βάση τις διαπιστώσεις των λειτουργιών του Υπουργείου Παιδείας ο θεσμός επεκτάθηκε όπου υπήρχαν κτιριακές και άλλες δυνατότητες. Το 1959—1960 υπήρχαν 6 σχολεία χωρισμένα σε κύκλους, το 1967—1968 17 και τώρα 46.

Όσον αφορά το ερώτημα γιατί στο ωρολόγιο πρόγραμμα υπάρχουν άσκοπες και αδικαιολόγητες διακρίσεις σε βάρος των παιδιών των δημοτικών σχολείων της υπαίθρου, το Υπουργείο Παιδείας επισημαίνει πως:

- (α) σχολεία χωρισμένα σε δυο κύκλους λειτουργούν και στην πόλη και στην υπαίθρο, όπου υπάρχουν οι σχετικές κτιριακές διευκολύνσεις και ο αριθμός των μαθητών το επιτρέπει, και
- (β) δεν έχει μειωθεί ο χρόνος διδασκαλίας των παιδιών των ενιαίων σχολείων πόλης και υπαίθρου, αλλά ενισχύθηκε ο πρώτος κύκλος, για να μπορέσει να ανταποκριθεί σ' ένα διευρυμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων σε μια πειραματική βάση.

Όσον αφορά το ερώτημα για τη διαφορά του διδακτικού χρόνου της Δ' τάξης των ενιαίων σχολείων, σε σύγκριση με την Γ' τάξη του Κύκλου Α', τονίζεται ότι η διαφορά αυτή οφείλεται στην προσπάθεια για ενίσχυση του Κύκλου Α', όπως έχει ήδη αναφερθεί. Για κάλυψη αυτής της διαφοράς η Δ' τάξη είχε για αρκετά χρόνια 2 πρόσθετες περιόδους για ελεύθερες δραστηριότητες.

Η εφαρμογή ομοιόμορφου ωρολόγιου προγράμματος αποτελούσε και αποτελεί επιδίωξη του Υπουργείου Παιδείας. Συγκεκριμένα το Νοέμβριο του 1973 και μέσα στα πλαίσια των αναπτυξιακών προγραμμάτων της Κυβέρνησης μελετήθηκε η εφαρμογή ενιαίου προγράμματος σ' όλα τα σχολεία για εκπαιδευτικούς και άλλους λόγους, με στόχο να σχολούν όλα τα παιδιά όλων των τάξεων ταυτόχρονα. Η καταστροφή όμως του 1974 ανέκοψε την υλοποίηση του αναπτυξιακού αυτού προγράμματος.

Η εξίσωση του διδακτικού χρόνου των ενιαίων πολυδιδάσκαλων σχολείων με εκείνο των σχολείων του πρώτου κύκλου θα απαιτήσει την πρόσληψη ακόμη 60 δασκάλων. Πολύ μεγαλύτερος αριθμός θα απαιτηθεί για εφαρμογή ομοιόμορφου ωρολόγιου προγράμματος για όλες τις τάξεις. Τα μέτρα αυτά προγραμματίζονται για προώθηση μέσα στα πλαίσια του Ε' Έκτακτου Σχεδίου Οικονομικής Δράσεως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Φεβρουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Μαρτίου 1988.

«Δεδομένου πως έχει προκύψει τις τελευταίες δέκα περίπου μέρες οξύτατο πρόβλημα στη διάθεση χοιρινού κρέατος — παραμένουν αδιάθετα 1,000.000 κιλά περίπου, από είκοσι χιλιάδες ζώα — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα σε ποια άμεσα διαβήματα προτίθεται να προχωρήσει για αντιμετώπιση του προβλήματος, όπως για παράδειγμα την παροχή πρόσθετου γεύματος με χοιρινό στο σιτηρέσιο της Εθνικής Φρουράς, τη δανειοδότηση από μέρους του κράτους της διαδικασίας εναπόθεσης σε ψυκτικούς θαλάμους του πλεονάζοντος κρέατος για διάθεσή του σε χρόνο πρόσφορο, την εξεύρεση αγορών στο εξωτερικό — κι ειδικότερα στον ελλαδικό χώρο — τη συμμετοχή στη διαδικασία έκδοσης αδειών εισαγωγής κρέατος και εκπροσώπων της Παγκύπριας Οργάνωσης Χοιροτρόφων, όπως ακριβώς συμβαίνει με την Παγκύπρια Οργάνωση Αγελαδοτρόφων όπως και για τα οποιαδήποτε άλλα άμεσα διορθωτικά μέτρα, που στοχεύει να πάρει.»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 29 Φεβρουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το πρόβλημα διάθεσης των πλεονασμάτων χοιρινού κρέατος απασχόλησε και συνεχίζει να απασχολεί το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας και γενικά την Κυβέρνηση.

Όπως θα γνωρίζετε, πέραν της απαγόρευσης της εισαγωγής χοιρινού κρέατος και αλλαντικών, που ήδη γίνεται, ο μόνος τρόπος που απομένει για άμεση επίλυση του προβλήματος είναι η εξαγωγή χοιρινού κρέατος. Όπως είναι ήδη γνωστό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την πρόσφατη επίσημη επίσκεψή του στην Αθήνα συζήτησε το όλο θέμα με την Ελληνική Κυβέρνηση και διευθετήθηκε όπως σημαντικό μέρος των πλεονασμάτων εξαχθεί στην Ελλάδα. Ήδη το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας προβαίνει στα κατάλληλα διαβήματα και ενέργειες για την υλοποίηση της πιο πάνω διευθέτησης.

Ασφαλώς, για ρύθμιση του όλου προβλήματος των πλεονασμάτων πάνω σε μακροχρόνια βάση, εκείνο που επιβάλλεται είναι όπως οι ίδιοι οι χοιροτρόφοι περιορίσουν την παραγωγή τους στα επίπεδα των αναγκών της ντόπιας αγοράς. Για το σκοπό αυτό τα Υπουργεία Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ανέλαβαν όπως συντονίσουν τις προσπάθειές τους προς την κατεύθυνση αυτή.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Δεν υπάρχουν θέματα.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 28 Απριλίου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

- (4) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση νόμου).
- (5) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988.
- (6) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (7) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση νόμου).
- (8) Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Αναπομπή).
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988.
- (10) Ο περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία Ζώων Προοριζομένων για Σφαγή του 1979 (Κυρωτικός) Νόμος του 1987.
- (11) Ο περί Χωριτικών Αρχών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (12) Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987.
- (13) Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: —————

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπενθυμίζω ότι την ερχόμενη Πέμπτη θα συμπίπτει και η επέτειος της γενοκτονίας των Αρμενίων γι' αυτό πιστεύω ότι η Βουλή θα πρέπει να διαθέσει ειδικό χρόνο και καλώ επίσης τον εκπρόσωπο των Αρμενίων να ετοιμαστεί και ο ίδιος, πέραν των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων που θα ήθελαν να λάβουν μέρος σ' αυτή τη συζήτηση, για να καταθέσει τις απόψεις του στο Σώμα.

Ο κ. Κίμων Παναγίδης ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ του πιο κάτω θέματος:

«Η αδικαιολόγητη παγοποίηση των προσλήψεων και προαγωγών στη Δημόσια Υπηρεσία και στους Ημικρατικούς Οργανισμούς».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί (και σταλεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

Επίσης οι Βουλευτές του ΔΗ.ΚΟ. της Επαρχίας Λεμεσού ζητούν την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια Μονίλια Λάξα και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων με την παράκληση να συζητηθεί από την Επιτροπή ταυτόχρονα με παρόμοιο θέμα που έχει εγγραφεί σε σχέση με τους αμυγδαλοπαραγωγούς.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και παραπεμφθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων.

Ο κ. Ανδρέας Μαθηκολώνης ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη προγραμματισμού της μετακίνησης του Διυλιστηρίου και των εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών Λάρνακας και οι δυνατότητες πραγματοποίησής της».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και παραπεμφθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Επίσης ο ίδιος Βουλευτής ζητά την εγγραφή και παραπομπή για μελέτη στην Επιτροπή Υγείας του ακόλουθου θέματος:

«Τα προβλήματα και οι επιπτώσεις από τη λειτουργία της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού πάνω στην υγεία των κατοίκων της περιοχής και πάνω στο φυσικό περιβάλλον και οι τρόποι αντιμετώπισής τους».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και παραπεμφθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

Ο Βουλευτής κ. Ζαχαρίας Τουλούρας ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Αναστολή αποπληρωμής των δανείων που έχουν δοθεί σε πρόσφυγες γεωργοκτηνοτρόφους για την επαναδραστηριοποίησή τους».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων.

Μόνο θα ήθελα να υπενθυμίσω τους συναδέλφους ότι όλων αυτών των θεμάτων μπορεί ευθύς εξ αρχής, ύστερα από εισήγηση προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής, να αρχίζει η μελέτη χωρίς ανάγκη καν παραπομπής. Έχω επανειλημμένα δηλώσει — και η Βουλή συμφώνησε — ότι έργο της Επιτροπής είναι να ασχολείται με όλα τα θέματα του Υπουργείου για το οποίο υποτίθεται ότι ασκεί έλεγχο. Αλλά εν πάση περιπτώσει έχουν ήδη παραπεμφθεί.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Σύμφωνοι, κ. Πρόεδρε, αλλά είναι θέμα κάποιας εκλογής σε ποια Επιτροπή θα πάει ή αν θα εγγραφεί. Εκείνο όμως το θέμα για το οποίο θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μεσολαβήσετε είναι το θέμα των αποζημιώσεων προς εκείνους οι οποίοι υπέστησαν μεγάλες ζημιές από τις πλήμμυρες και τις καταστροφές στα Κοκκινοχώρια προ αρκετού καιρού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέλετε να εγγράψετε θέμα;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Το θέμα είναι ήδη στην Επιτροπή Γεωργίας, αλλά θα ήθελα να επισπευσθεί το όλο θέμα των αποζημιώσεων, γιατί αναλήφθηκε κάποια υποχρέωση με κάποια τακτή προθεσμία για αυτές τις αποζημιώσεις...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

...και βλέπουμε ότι παρατηρείται κάποια καθυστέρηση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ.

Ναι, ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πρέπει να δηλωθεί εδώ ότι η Επιτροπή επιλήφθηκε του θέματος από την πρώτη στιγμή, κλήθηκαν οι αρμόδιοι, έγιναν οι διαδικασίες, γίνονται οι εκτιμήσεις και περιμένουμε να μας πληροφορήσει το Υπουργείο ότι συμπληρώθηκαν οι διαδικασίες για να μπορέσει να ετοιμαστεί η σχετική έκθεση. Έχουμε καθορίσει εν τω μεταξύ συνεδρία την ερχόμενη Τετάρτη και ένα από τα θέματα τα οποία θα εξετάσει η Επιτροπή είναι ο παραπέρα έλεγχος και η προώθηση της διαδικασίας και της πρακτικής εφαρμογής των εισηγήσεων που θα γίνουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Γαλανός δεν αναφέρεται στην Επιτροπή, αλλά στην επιτάχυνση των αποζημιώσεων.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν είναι μορφή προς την Επιτροπή...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, το αντιλαμβάνομαι.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εκτός αν ο κ. Κουρτελλάρης μιλά σαν κυβερνών κόμμα.

(Γέλωτες)

Είναι περισσότερο προς την Κυβέρνηση να επισπεύσει την όλη κατάσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

Εφόσον δεν έχουμε πολλή δουλειά, μπορούμε να μπούμε κα σ' αυτής της μορφής το διάλογο.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέλω να θυμίσω τον κ. Γαλανό ότι έχει τη δική του πίκρα και φροντίζει να τα ρίξει αλλού. Να μην του πω άλλο γνωμικό. Γι' αυτό δεν υπάρχει θέμα. Εγώ εξήγησα ότι το θέμα εγγράφηκε από την Επιτροπή και προωθείται όσο γίνεται από την πλευρά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για να μην καταφύγω και εγώ σε παροιμίες, να κηρύξω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης: 4.51 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:-

Αναστασιάδης Νίκος	Μαρκίδης Αλέκος
Ανδρέου Αντώνης	Μάτσης Ιωάννης
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Θαλής
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Οδυσσέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παρισινός Ανδρέας
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πέτας Χρίστος
Ηλία Νεόφυτος	Πουμπουρής Μιχάλης
Ηλιάδης Δημήτρης	Σαββίδης Γεώργιος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σολωμής Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσελλή Ρήνα	Φάντης Ανδρέας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λαδάς Γεώργιος	Χρίστου Κυριάκος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Νίκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μανδριώτης Στέλιος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Διαβεβαίωση από τον αξ. Βουλευτή κ. Ηλία Νεόφυτο που καταλαμβάνει την έδρα του αείμνηστου Παπαϊωάννου και συντομότατη αναφορά στον εκλιπόντα από τον Πρόεδρο της Βουλής.

(2) Καταδικαστική δήλωση του Προέδρου του Σώματος εκ μέρους όλων των πλευρών της Βουλής για τη δολοφονία του Παλαιστίνιου Abu Jihad από το Ισραήλ.

(3) Δήλωση του Προέδρου της Βουλής εκ μέρους όλων των πλευρών του Σώματος για την 21η του Απρίλη που σημάδεψε δραματικά τις Κυπριακές εξελίξεις.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 7) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Απόσυρση του Νομοσχεδίου «Ο περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Νόμος του 1988».

(6) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Κτηματομεσιτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(9) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ασυρμάτου Τηλεγραφίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(10) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(11) Απόσυρση των Κανονισμών: (α) «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1988» και (β) «Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

(12) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Κτηματομεσιτών Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(13) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(14) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Υδατοπρομήθειας Λεμεσού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(15) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 24 και 31 Μαρτίου 1988 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(16) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(17) Ερωτήσεις — Απαντήσεις. (Η μη εφαρμογή ενιαίου ωρολόγιου προγράμματος στα Δημοτικά σχολεία και η αδικία που γίνεται στα παιδιά της υπαίθρου. — Το πλεόνασμα χοιρινού κρέατος και ποια διορθωτικά μέτρα θα ληφθούν).

(18) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η αδικαιολόγητη παγοποίηση των προσλήψεων και προαγωγών στη Δημόσια Υπηρεσία και στους Ημικρατικούς Οργανισμούς». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Κίμωνα Παναγίδη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού).

(β) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια Μονίλια Λάξα και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων

από τον Ο.Γ.Α.» (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών του Δημοκρατικού Κόμματος της επαρχίας Λεμεσού).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

- (γ) «Η ανάγκη προγραμματισμού της μετακίνησης του Διυλιστηρίου και των εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών Λάρνακας και οι δυνατότητες πραγματοποίησής της».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων).

- (δ) «Τα προβλήματα και οι επιπτώσεις από τη λειτουργία της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού πάνω στην υγεία των κατοίκων της περιοχής και πάνω στο φυσικό περιβάλλον και οι τρόποι αντιμετώπισής τους».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας).

- (ε) «Αναστολή αποπληρωμής των δανείων που έχουν δοθεί σε πρόσφυγες γεωργοκτηνοτρόφους για την επαναδραστηριοποίησή τους».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ζαχαρία Τουλούρα). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

(19) Σύντομη διαλογική συζήτηση για επιτάχυνση της καταβολής αποζημιώσεων από το κράτος προς τους χαλαζόπληκτους της ελεύθερης Αμμοχώστου (Αλ. Γαλανός, Πρόεδρος και Χρ. Κουρτελλάρης).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 28ης Απριλίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.20 μ.μ.)

(Αρ. 25)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η Βουλή με την επέτειο της γενοκτονίας των Αρμενίων μου ανέθεσε να κάμω μια Δήλωση εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού, του Δημοκρατικού Κόμματος, του ΑΚΕΛ και της ΕΔΕΚ ομόφωνα για καταδίκη αυτής της γενοκτονίας:

«Το έγκλημα της γενοκτονίας των Αρμενίων ούτε έπαψε ούτε θα πάψει ποτέ να συγκλονίζει την παγκόσμια συνείδηση και να κρατεί στο εδώλιο του κατηγορουμένου την Τουρκία.

Ο Αρμενικός λαός, με πανάρχαια ιστορία, με τεράστια προσφορά στον ανθρώπινο πολιτισμό, με πολυχιλιόχρονες ρίζες στη δική του γη ξεριζώθηκε βίαια από την τουρκική κυβέρνηση και ένα μεγάλο ποσοστό του εξοντώθηκε σε συνθήκες που προκαλούν αποτροπιασμό.

Γυναίκοπαιδα σε μακρές πορείες έπεφταν αποσκελετωμένα, κοριτσόπουλα βιαζόντουσαν, οι αγχόνες γέμιζαν δρόμους και πλατείες.

Η Τουρκία μέχρι σήμερα αρνείται ακόμα και την αναγνώριση του εγκλήματος και προσπαθεί να εκβιάσει χώρες και καταστάσεις για αποσιώπηση της γενοκτονίας.

Όμως αυτής της μορφής τα εγκλήματα, που είναι εγκλήματα ενάντια στην ανθρωπότητα, ποτέ δεν διαγράφονται.

Μεγάλες μάζες του αρμενικού λαού ζουν και σήμερα διασκορπισμένες και στερημένες των εθνικών τους δικαιωμάτων και είναι φυσικό να αγωνίζονται για δικαίωση.

Ο δικός μας λαός, που έχει τη δική του εμπειρία από τα εγκλήματα του 1974, καταδικάζει τη γενοκτονία και εκφράζει αλληλεγγύη στους αδελφούς Αρμένιους με τους οποίους συνδέεται με αδελφικά αισθήματα και κοινές τοποθετήσεις.

Οι Αρμένιοι στην Κύπρο αποτελούν ένα διαλεχτό κομμάτι του πληθυσμού μας που πρόσφερε και προσφέρει και που βρίσκεται στο ίδιο χαράκωμα μαζί μας».

Καλώ το Σώμα σε μονόλεπτη σιγή σε ένδειξη σεβασμού στα θύματα της γενοκτονίας.

(Γήρηση μονόλεπτης σιγής)

Καλώ τον κ. Καλαϊτζιάν, εκπρόσωπο της Αρμενικής κοινότητας, να μιλήσει από το Βήμα της Βουλής.

A. ΚΑΛΑΙΤΖΙΑΝ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Έντιμοι κύριοι Βουλευτές,

Θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες και τη βαθιά ευγνωμοσύνη μου, γιατί τιμάτε μαζί με τους Αρμένιους τη μνήμη των μαρτύρων και των αθώων θυμάτων του 1915. Αυτό αποτελεί για μας ταυτόχρονα και υποστήριξη στη δίκαιη αξίωσή μας για την επίσημη καταδίκη της γενοκτονίας, για να μπορέσει έτσι να αποκατασταθεί η ιστορική αλήθεια και οι παραβιασθείσες αρχές του Διεθνούς Δικαίου.

Στις 24 του Απρίλη 1915, πριν από 73 ακριβώς χρόνια, επιχειρήθηκε η δολοφονία ενός ολόκληρου λαού, των Αρμενίων. Οι Νεότουρκοι εκμεταλλεύτηκαν την εμπλοκή του κόσμου στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και προσπάθησαν να απαλλαγούν από τους λαούς εκείνους που, παρά τη μακράιωνη σκλαβιά τους, δεν είχαν χάσει ούτε την εθνική τους ταυτότητα ούτε τη θέληση για την εθνική τους αποκατάσταση. Και το πιο βαρύ τίμημα το πλήρωσε ο αρμενικός λαός. Στο διάστημα αυτό εξοντώθηκαν ενάμισι εκατομμύριο Αρμένιοι κάθε ηλικίας και φύλου, ενώ παράλληλα άρχισε και η συστηματική καταστροφή των ιστορικών εκείνων μνημείων που πιστοποιούσαν την παρουσία ενός προαιώνιου λαού και ενός πολιτισμού 3000 περίπου χρόνων.

Όσοι επέζησαν κάτω από δραματικές συνθήκες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πατρογονική τους γη. Ένας πολιτισμός χιλιετηρίδων, 2000 εκκλησίες και μοναστήρια, 3000 σχολεία, εκατοντάδες πόλεις και χωριά και μια ανθηρή οικονομία καταστράφηκαν τελείως. Κι όμως ο αρμενικός λαός κατάφερε να επιζήσει.

Γι' αυτό 70 χρόνια μετά εμφανίζεται με τον πιο ζωντανό τρόπο αφ' ενός η πραγματικότητα της Σοβιετικής Αρμενίας, όπου ένα τμήμα του Αρμενικού λαού ζει και δημιουργεί, πιστό στην ιστορία του, αναπτύσσοντας τόσο την εθνική κουλτούρα όσο και την τεχνολογία σε αξιοθαύμαστο βαθμό και αφ' ετέρου η πραγματικότητα της αρμενικής διασποράς που έχει αναλάβει την ευθύνη της διεθνοποίησης και της προώθησης του Αρμενικού ζητήματος στο δρόμο της δικαίωσης.

Σήμερα, 73 χρόνια μετά τη διάπραξη της πρώτης οργανωμένης γενοκτονίας του αιώνα μας, όλοι οι Αρμένιοι ενωμένοι, όπου κι αν βρισκόμαστε, στη Σοβιετική Αρμενία ή στη διασπορά, τιμούμε τη μνήμη των νεκρών μας και ταυτόχρονα συνενώνουμε τη φωνή της διαμαρτυρίας μας, γιατί μέχρι σήμερα οι σκοπιμότητες και τα συμφέροντα εμποδίζουν την αναγνώριση και επίσημη καταδίκη από τα Ηνωμένα Έθνη της Γενοκτονίας των Αρμενίων.

Καλούμε την ανθρωπότητα να αναμετρήσει τις ευθύνες της, γιατί η σιωπή, πέρα από τη γενοκτονία των Αρμενίων, άνοιξε το δρόμο και σε άλλες ανάλογες τραγωδίες, όπως στην απόπειρα του Ναζισμού πριν από σαράντα περίπου χρόνια, αλλά και στην πρόσφατη απόπειρα ξεριζωμού του κυπριακού ελληνισμού. Κι αυτή η πικρή κοινή μοίρα βρήκε τους λαούς μας, τον αρμενικο λαό και τον κυπριακό ελληνισμό, να αγωνίζονται για προάσπιση των καταπατημένων δικαιωμάτων μας, σε ένα αγώνα φυσικής και εθνικής επιβίωσης, αλλά και σε ένα αγώνα που στόχο έχει να επικρατήσουν οι αρχές του δικαίου και της ισότητας μεταξύ όλων των λαών, σαν του μόνου δρόμου για εδραίωση της ειρήνης και ευημερίας ολόκληρης της ανθρωπότητας. Γι' αυτό εμείς, οι Αρμένιοι της Κύπρου, είμαστε ολόψυχα δοσμένοι στον αγώνα που διεξάγει ο Κυπριακός ελληνισμός εδώ και 14 ολόκληρα χρόνια για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση που θα επιτρέπει σ' ολόκληρο τον κυπριακό λαό να απολαμβάνει τα αγαθά της προόδου και της ευημερίας, χωρίς οποιεσδήποτε ξένες επεμβάσεις που θα μπορούσαν ξανά να διαταράξουν την ειρήνη στη μαρτυρική Κύπρος μας.

Τελειώνοντας θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι πιστεύουμε ακράδαντα πως χωρίς τη διεθνή και επίσημη καταδίκη της γενοκτονίας, όπως και κάθε παρόμοιοι εγκλήματος, ούτε αποτρέπεται η επανάληψη τέτοιων εγκλημάτων, αλλά ούτε και τα Ηνωμένα Έθνη θα μπορέσουν να εκπληρώσουν την αποστολή τους στην υπόθεση της ειρήνης και της ευημερίας όλων των λαών.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα αρχίσουμε με το ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' — Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 11) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 12) του 1988.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 2) του 1988.

Στάληκαν όλα από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (6) Εξαμηνιαία Έκθεση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Δημοκρατίας για την περίοδο που λήγει την 31η Δεκεμβρίου 1987 σύμφωνα με το Άρθρο 119(5) του Συντάγματος.

Κατατέθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**Προτάσεις Νόμου**

(1) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Πέτρο Στυλιανού εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε εκ μέρους όλων των κομμάτων της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει η εισήγηση η πρόταση αυτή να κηρυχθεί επείγουσα και να συζητηθεί στη σημερινή συνεδρία. Ήδη η Επιτροπή επιλήφθηκε, απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι, αυτού του θέματος.

Αν δεν υπάρχει ένσταση, να κηρυχθεί επείγουσα και να συζητηθεί σ' αυτή τη συνεδρία.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, κηρύσσεται ως επείγουσα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ο περί Μεταβιβάσεως της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και περί Υπουργείου Παιδείας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Πέτρο Στυλιανού, την κα Ρήνα Κατσελλή και τον κ. Ανδρέα Ψυλλίδη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική επιτροπή Εσωτερικών.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Παιδείας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βεβαίως δεν ξέρω το περιεχόμενο.....

Εφόσον θέλετε Παιδείας, παραπέμπεται στην Επιτροπή Παιδείας.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Στο θέμα των εγγράφων.

Επαναφέρω για πολλοστή φορά πλέον σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής ένα έγγραφο που εκκρεμεί από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Προ δύο ετών αποφάσισε η Βουλή ότι η Κυβέρνηση οφείλει να καταθέτει για τις εξελίξεις στα κατεχόμενα ένα έγγραφο, ώστε να ενημερώνεται το Σώμα σχετικά με τον ευαίσθητο αυτό τομέα της πορείας του πολιτικού μας προβλήματος.

Παρόλες τις επανειλημμένες υπομνήσεις της Βουλής και τις δικές σας, δεν έχει έλθει αυτό το έγγραφο. Δεν ξέρω τι πρέπει να ακολουθήσουμε, ώστε να πεισθεί το Υπουργείο Εξωτερικών να ανταποκριθεί σ' αυτή του την υποχρέωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό προτείνω είναι και πάλι να καλέσω τον Υπουργό Εξωτερικών, να επιστήσω την προσοχή του και, αν πράγματι δεν υπάρξει και πάλι συμμόρφωση, τότε θα εγγραφεί το θέμα προς συζήτηση στη Βουλή.

Για τα δυο πρώτα θέματα του ΚΑΦΑΛΑΙΟΥ Α, τον «περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικών) Νόμον του 1988» και τον «περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικών) (Αρ. 2) Νόμον του 1988», υπάρχει Κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

**ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 2. «Ο
ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ
1988».**

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου
Ανδρέας Δημητριάδης
Ζαχαρίας Τουλούρας
Μιχάλης Παπαπέτρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 3 και 28 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Οικονομικών, του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, του Ανώτατου Δικαστηρίου και της Ένωσης Επαρχιακών Δικαστών.

Με τον πρώτο νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής περί Δικαστηρίων νομοθεσίας, ώστε η προβλεπόμενη σ' αυτήν αρμοδιότητα των Προέδρων των Επαρχιακών Δικαστηρίων να ακούουν και αποφασίζουν οποιαδήποτε υπόθεση σε σχέση με ατυχήματα, ανεξάρτητα από το ποσό της επίδικης διαφοράς, να επεκταθεί και στους Ανώτερους Επαρχιακούς Δικαστές.

Σκοπός του δεύτερου νόμου που προτείνεται είναι η αύξηση του αριθμού των Επαρχιακών Δικαστών από 20 σε 25.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους που υπαγόρευσαν τις πιο πάνω τροπολογίες στη νομοθεσία για τα δικαστήρια, επικροτεί τα υπό συζήτηση νομοσχέδια στην ολότητά τους γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμο, αφού προηγουμένως οι πρόνοιές τους ενσωματωθούν σε ενιαίο κείμενο και επεκταθεί περαιτέρω η αρμοδιότητα των Ανώτερων Επαρχιακών Δικαστών ώστε να μπορούν επίσης να ακούουν και αποφασίζουν, ανεξάρτητα από το ποσό της επίδικης διαφοράς, και οποιαδήποτε υπόθεση σε σχέση με αποζημιώσεις για αναγκαστική απαλλοτρίωση και επίταξη ακίνητης ιδιοκτησίας.

Με την ευκαιρία της εξέτασης των πιο πάνω τροποποιήσεων στον περί Δικαστηρίων Νόμο η Επιτροπή εξέτασε και το ενδεχόμενο αύξησης των θέσεων των Ανώτερων Επαρχιακών Δικαστών και για το σκοπό αυτό ζήτησε τη γνώμη του Ανώτατου Δικαστηρίου το οποίο και ανέλαβε να εξετάσει αν οι ανάγκες των Δικαστηρίων υπαγορεύουν μια τέτοια αύξηση. Επειδή το Ανώτατο Δικαστήριο με σχετική επιστολή του διαμήνυσε ότι μετά από τη μελέτη της έκθεσης και των στοιχείων που του δόθηκαν από τους Προέδρους των Επαρχιακών Δικαστηρίων πάνω στο θέμα είναι της γνώμης ότι οι παρούσες ανάγκες των Δικαστηρίων δεν δικαιολογούν την πιο πάνω αύξηση, η Επιτροπή δεν θεωρεί σκόπιμο να προβεί στο στάδιο αυτό σε οποιαδήποτε αύξηση του αριθμού των Ανωτέρων Επαρχιακών Δικαστών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 22 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος

Μανώλης Χριστοφίδης

Νίκος Μουσιούττας

Ανδρέας Φάντης

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 18 Απριλίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η αύξηση των ποινών που προβλέπονται για ορισμένα αδικήματα στο βασικό περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμο.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, οι ισχύουσες ποινές καθορίστηκαν το 1952 και δεν αποτελούν σήμερα ικανοποιητικά αποτρεπτικό παράγοντα για συμμόρφωση με τις πρόνοιες του υπό τροποποίηση Νόμου, γι' αυτό και κρίθηκε σκόπιμη η αύξησή τους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το δεύτερο άρθρο εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το δεύτερο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 19 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το τρίτο άρθρο εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 20 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 18 Απριλίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση της βασικής περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης νομοθεσίας για την κάλυψη ορισμένων κενών και αδυναμιών που έχουν διαπιστωθεί από την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της με στόχο την αποτελεσματικότερη προώθηση των σκοπών και τη διευκόλυνση στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του εν λόγω Οργανισμού.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προτείνονται τα ακόλουθα:

- (α) Επεκτείνεται η υφιστάμενη διάταξη ώστε ο Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης να μπορεί να απαλλοτριώνει αναγκαστικά ακίνητη ιδιοκτησία και για οικιστικούς σκοπούς.
- (β) Διευρύνεται η σχετική πρόνοια στο νόμο ώστε να επιτρέπεται η υποθήκευση ακίνητης ιδιοκτησίας που αποκτάται από τον Κυπριακό Οργανισμό Αναπτύξεως Γης και υπέρ άλλων χρηματοδοτικών οργανισμών, ιδρυμάτων ή εταιρειών, επιπρόσθετα από τον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης.
- (γ) Παρέχεται κατ' εξαίρεση η δυνατότητα αναγκαστικής εκποίησης ιδιοκτησίας κατά τα πέντε πρώτα χρόνια από τη μεταβίβασή της από τον Κυπριακό Οργανισμό Αναπτύξεως Γης προς όφελος των ενυπόθηκων δανειστών που παραχώρησαν στεγαστικό δάνειο και απόκτησαν υποθήκη σύμφωνα με την πιο πάνω πρόνοια.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους προτείνεται το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 30 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 31 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Είναι έτοιμη η Έκθεση για τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμον του 1988;

Παρακαλώ να κατατεθεί. Ναι, η Συμπληρωματική. Για το θέμα της αναπομπής.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΕΜΦΘΕΝΤΑ ΝΟΜΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΨΗΦΙΣΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συνήλθε στις 20 Απριλίου 1988 και επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, τον οποίο ψήφισε η Βουλή στις 31 Μαρτίου 1988, ύστερα από την αναπομπή του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του Άρθρου 51.1 του Συντάγματος.

Σύμφωνα με τους προτασόμενους λόγους αναπομπής, όπως αυτοί αναφέρονται στη σχετική επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής, ημερομηνίας 14 Απριλίου 1988, υποστηρίζεται η άποψη ότι οι

πρόνοιες του υπό αναπομπή νόμου δυνατόν να αντιβαίνουν προς το Άρθρο 54 του Συντάγματος, γιατί αποκλείουν ή περιορίζουν την άσκηση της εκτελεστικής εξουσίας του Υπουργικού Συμβουλίου.

Επανεξετάζοντας το όλο θέμα η Επιτροπή, παρόλο που θεωρεί ότι οι λόγοι που προτάσσονται για την αντισυνταγματικότητα του αναπεμφθέντα Νόμου εναπόκεινται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Ανώτατου Δικαστηρίου για να κριθούν τελεσίδικα, δεν διαφεύγει της προσοχής της ότι με βάση το προηγούμενο νομικό καθεστώς οι προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, για τους οποίους ζητείται τώρα η άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου, ετοιμάζονταν και σήμερα, χωρίς να είχε προταχθεί ο ισχυρισμός για τον περιορισμό της άσκησης της εκτελεστικής εξουσίας του Υπουργικού Συμβουλίου η οποία είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη και δεν μπορεί να περιοριστεί με οποιαδήποτε νομοθετική διάταξη.

Όπως είναι γνωστό, ο τρόπος και η διαδικασία έγκρισης των προϋπολογισμών των νομικών προσώπων προβλέπονται στον οικείο νόμο, με βάση τον οποίο έχει εγκαθιδρυθεί και λειτουργεί κάθε ένα από αυτά ξεχωριστά. Με βάση τις οικείες αυτές νομοθεσίες, ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός ή το Υπουργικό Συμβούλιο, ανάλογα με την περίπτωση, όχι μόνο εγκρίνουν τους προϋπολογισμούς των νομικών αυτών προσώπων, αλλά περιβάλλονται ακόμα με την εξουσία να εκδίδουν κατά περιόδους προς αυτά τέτοιες οδηγίες, γενικού ή ειδικού χαρακτήρα, για την συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων τους που απαιτούνται για το δημόσιο συμφέρον, τις οποίες και οφείλουν να εκτελούν. Συνεπώς η Επιτροπή δεν μπορεί να διανοηθεί την περίπτωση ένας οργανισμός τέτοιας μορφής να λειτουργεί σε ασυμφωνία με τη γενική δημοσιονομική ή και άλλη πολιτική που η Κυβέρνηση εκάστοτε ακολουθεί. Γιατί θα είναι τότε που ο αρμόδιος Υπουργός ατομικά ή το Υπουργικό Συμβούλιο συλλογικά δεν θα έχουν ασκήσει τις εξουσίες με τις οποίες περιβάλλονται είτε από το Σύνταγμα είτε από τον οικείο νόμο, με βάση τον οποίο καθορίζονται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις κάθε νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ξεχωριστά.

Η Επιτροπή προβαίνοντας στην επαναθεώρηση του θέματος αυτού ήταν αναγκασμένη να λάβει υπόψη της τις ήδη εκφρασθείσες ενώπιόν της θέσεις ορισμένων λειτουργών του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι, διαβλέποντας την ομόθυμη επιθυμία της Βουλής ν' ασκήσει τον κοινοβουλευτικό της έλεγχο στους ημικρατικούς οργανισμούς, επιζήτησαν να εντάξουν στην όλη διαδικασία το δικό τους έλεγχο εκεί που δεν είχαν ένα τέτοιο δικαίωμα είτε με το τωρινό είτε με το προηγούμενο νομικό καθεστώς που ίσχυε για τους οργανισμούς αυτούς. Η Επιτροπή θέλει να παρατηρήσει ότι, στην προσπάθειά της να ασκήσει τον κοινοβουλευτικό έλεγχο στους οργανισμούς αυτούς, δεν θα επιτρέψει την εξουδετέρωση ή/και τον παραγκωνισμό των σκοπών τους οποίους οι οργανισμοί αυτοί κλήθηκαν να υπηρετήσουν αλλά ούτε ιδιαίτερα την εξουδετέρωση, με διπλές διαδικασίες, της ευελιξίας και ανεξαρτησίας τους με τις οποίες τους περιέβαλε ο νομοθέτης στην άσκηση των εξουσιών τους κατά πάραχώρηση από το κράτος.

Συναφώς η Επιτροπή έχει τη γνώμη ότι η εμπλοκή του Υπουργείου Οικονομικών στην όλη διαδικασία συζήτησης και έγκρισης των προϋπολογισμών όλων των νομικών αυτών προσώπων, δηλαδή και εκεί που δεν είχε ως τώρα αρμοδιότητα, θα είναι χρονοβόρα από τη φύση της και θα προκαλεί ατέρμονες συζητήσεις και άσκοπη γραφειοκρατία σε βάρος της ευελιξίας των οργανισμών αυτών που, όπως έχει ήδη αναφερθεί, με το ισχύον νομικό καθεστώς τελούν κάτω

από τον αρκετά ικανοποιητικό έλεγχο του Υπουργικού Συμβουλίου και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού. Αν, παρόλα αυτά, το Υπουργικό Συμβούλιο αισθάνεται ότι οι εξουσίες που τώρα ασκούνται από τους καθ' ύλην αρμόδιους Υπουργούς, στα πλαίσια του Συντάγματος και του Νόμου, θα πρέπει να μεταβιβαστούν στο Υπουργείο Οικονομικών, τότε επαφίεται στο ίδιο ν' αποφασίσει και να προτείνει ανάλογα μέτρα για εξέταση.

Η Επιτροπή, προβαίνοντας στις πιο πάνω παρατηρήσεις της, είναι υποχρεωμένη να υπογραμμίσει ότι το όλο θέμα, λόγω ακριβώς της αδικαιολόγητης εμμονής ορισμένων λειτουργών του Υπουργείου Οικονομικών έχει αρκετά και αχρείαστα ταλαιπωρηθεί, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται η ανάγκη λήψης διαδοχικών αποφάσεων από τη Βουλή για την έγκριση δωδεκατημορίων για τους οργανισμούς αυτούς. Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι θα ζητήσει τον καταλογισμό ευθυνών για τη μη έγκαιρη κατάθεση στη Βουλή των προϋπολογισμών των ημικρατικών οργανισμών και οι ευθύνες αυτές σίγουρα δεν μπορούν να αναζητηθούν είτε στη Βουλή είτε στην Επιτροπή.

Με γνώμονα όλα τα πιο πάνω η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή όπως εμμένει στην προηγούμενη απόφασή της σε σχέση με τον αναπεμφθέντα νόμο.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΕΜΦΘΕΝΤΑ ΝΟΜΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΨΗΦΙΣΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, ύστερα από την κυκλοφορία της αρχικής της Έκθεσης σχετικά με το πιο πάνω θέμα, επανασυνήλθε σε νέα συνεδρία της στις 27 Απριλίου 1988. Στη συνεδρία της Επιτροπής παρευρέθηκαν ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας και ο Υπουργός Οικονομικών, συνοδευόμενος από υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου του.

Ύστερα από επίσημη δήλωση του Υπουργού Οικονομικών που έγινε στην Επιτροπή ότι το Υπουργείο του δεν επιθυμεί να περιβληθεί με εξουσίες που αναφέρονται στους προϋπολογισμούς των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τις οποίες δεν είχε προηγουμένως, η Επιτροπή υπό το φως της νέας αυτής θέσης του Υπουργείου Οικονομικών, σε συνεργασία με το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας έχει επαναδιατυπώσει το εδάφιο (3) του άρθρου 3 του υπό αναπομπή νόμου, διαγράφοντας κατά συνεπακόλουθο τρόπο το εδάφιο (4) του ίδιου άρθρου που αποτελεί το αντικείμενο της αναπομπής.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την επαναψήφιση του αναπεμφθέντα νόμου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον έγιναν τροπολογίες, προτιμώ να επαναψηφισθεί ο Νόμος.

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, παρακαλώ να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η αναπομπή απορριφθεί και ο Νόμος επαναψηφιστεί;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η αναπομπή απορρίπτεται και ο Νόμος ψηφίζεται, όπως έχει τροποποιηθεί.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988».

Αντιλαμβάνομαι ότι η Έκθεση έχει κυκλοφορήσει αργά, γι' αυτό το θέμα θα παραμείνει στην ημερήσια διάταξη.

Ορίστε.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι από όλες τις πλευρές ότι μπορεί να θεωρείται το θέμα επείγον και, εφόσον περνά ομόφωνα, φαίνεται ότι δεν μπορεί να υπάρξει ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Δεν υπάρχουν ενστάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τότε μπορούμε να προχωρήσουμε.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επανεξέτασε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 20 Απριλίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε ο αξιότιμος Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων συνοδευόμενος από ανώτερους λειτουργούς του Υπουργείου του, οι οποίοι κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες αναφορικά με το υπό εξέταση νομοσχέδιο. Στην ίδια συνεδρία ήταν επίσης παρόντες και οι αξιότιμοι Βουλευτές κ.κ. Δ. Γεωργιάδης και Δ. Ηλιάδης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται, όπως αρχικά κατατέθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία, είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £3,023,585 και η διάθεσή του για τη συμπλήρωση των εργασιών ανέγερσης του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων στη Λευκωσία.

Όπως είναι γνωστό, η Βουλή στη συνεδρία της ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988, αποφάσισε, ύστερα από σχετική εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, να εγκρίνει μέρος μόνο της συνολικά ζητούμενης πίστωσης και ειδικότερα ποσό, ύψους £0.5 εκ., για την αντιμετώπιση επειγουσών υποχρεώσεων για το όλο έργο, για να δοθεί, στο μεταξύ, στην Επιτροπή ο απαιτούμενος χρόνος για περαιτέρω εξέταση και διερεύνηση του όλου θέματος.

Η Επιτροπή, στα πλαίσια της μελέτης του υπό εξέταση νομοσχεδίου, ζήτησε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων λεπτομερή και αναλυτικά στοιχεία για τη συνολική δαπάνη που απαιτείται για την αποπεράτωση του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Ενώ η προσφορά που κατακυρώθηκε για την ανέγερση του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων ήταν για το ποσό των £2,757,578, η τιμή του Συμβολαίου θα ανέλθει τελικά στο ποσό των £3,927,798, θα παρουσιάσει δηλαδή αύξηση της τάξης του £1,170,220 ή του 42% περίπου. Η αύξηση αυτή οφείλεται—

- (i) στην αύξηση των εμβαδών της αρχικής μελέτης κατά 18% περίπου·
  - (ii) στην αναβάθμιση του ηλεκτρονικού και ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού του Κέντρου·
  - (iii) στην αναβάθμιση του Κέντρου με την επιλογή καλύτερης ποιότητας υλικών και
  - (iv) στη λήψη μέτρων για την ικανοποίηση αναγκών της Αστυνομίας που σχετίζονται με την ασφάλεια του Κέντρου και των Συνέδρων.
- (β) Πέραν από το πιο πάνω ποσό των £3,927,798, θα απαιτηθεί πρόσθετη δαπάνη, ύψους £1,072,774, για την εκτέλεση εργασιών που δεν ήταν μέσα στις υποχρεώσεις του εργολάβου και αφορούν κυρίως δαπάνες—
- (i) για απαλλοτριώσεις γης·
  - (ii) για την επίπλωση του Κέντρου, τη διαρρύθμιση και επίπλωση των τριών ορόφων διπλανής πολυκατοικίας που νοικιάστηκαν για τη Διεθνή Γραμματεία των Συνέδρων και της Κυβερνητικής κατοικίας (Σιουκιούρογλου)·
  - (iii) για τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό του Κέντρου που σχετίζεται με τη δορυφορική και ζωντανή ραδιοτηλεοπτική κάλυψη των Συνεδρίων από το Ρ.Ι.Κ. και άλλους ξένους Σταθμούς·
  - (iv) για μερική αναβάθμιση του ξενοδοχείου «Φιλοξενία»·
  - (v) για βελτιώσεις και επεκτάσεις του οδικού δικτύου στην περιοχή του Κέντρου·
  - (vi) για την αγορά εξοπλισμού κουζίνας/καθαρισμού, κλπ. και
  - (vii) για την αγορά κινητού εξοπλισμού για την ασφάλεια του Κέντρου και των Συνέδρων.
- (γ) Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω θα απαιτηθούν επίσης οι πιο κάτω δαπάνες:—
- (i) για την απασχόληση έκτακτου προσωπικού . . . . £ 33,903
  - (ii) για την πρόσληψη εργατοτεχνιτών . . . . . £ 3,077
  - (iii) για τον αναγκαίο κλιματισμό του χώρου όπου θα εγκατασταθεί μόνιμα ο ψηλής τεχνολογίας εκτυπωτικός εξοπλισμός . . . . . £ 25,000
  - (iv) για συμπληρωματική κάλυψη των δαπανών αγοράς του αναγκαίου εξοπλισμού κουζίνας/συντήρησης/καθαρισμού/catering £100,000
  - (v) απρόβλεπτα που θα απαιτηθούν για επιπλέον εργασίες που αφορούν την εσωτερική διακόσμηση, τοπιστέχνηση του όλου συμπλέγματος και για άλλες συμπληρωματικές εργασίες £150,000
  - (vi) για πληρωμή υπερωριών και ενοικίων ορόφων της Διεθνούς Γραμματείας του Κέντρου . . . . . £ 48,260
  - (vii) για την αγορά έξι συστημάτων έκδοσης ταυτοτήτων για τους Συνέδρους . . . . . £ 6,780
  - (viii) για τον αναγκαίο εκτυπωτικό εξοπλισμό £100,000 μέχρι £330,000

Με βάση τα πιο πάνω η προβλεπόμενη ολική δαπάνη για τη συμπλήρωση του Κέντρου αναμένεται να ανέλθει στο ύψος των £5,567,590—£5,797,590.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω και με βάση την ανταλλαγή απόψεων που έγινε με τους αρμοδίους στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος, έχει να παρατηρήσει τα πιο κάτω:

- (α) Ενώ με βάση την ενημέρωση που είχε για το όλο θέμα, από την τότε αρμόδια Υπουργική Επιτροπή, το κόστος ανέγερσης του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων θα ήταν του ύψους των £2.8 εκ. περίπου, η ολική δαπάνη για τη συμπλήρωση του έργου θα ανέλθει τελικά στα £5.8 εκ. περίπου.
- (β) Παρόλο που η κατ' αρχήν έγκριση της Βουλής για την ανέγερση του Κέντρου δόθηκε τον Ιούλιο του 1987, ύστερα από τη διαβεβαίωση ότι το υπό ανέγερση Κέντρο θα προσφέρεται και για την ικανοποίηση των αναγκών διοργάνωσης συνεδρίων της Διεθνούς Διακοινοβουλευτικής Ένωσης, και παρά το γεγονός ότι οι επί πλέον εργασίες του εργολάβου για σκοπούς προσαρμογής των χώρων του Κέντρου σε ψηλότερες προδιαγραφές, που είχαν αποφασιστεί και εγκριθεί από την αρμόδια τότε Υπουργική Επιτροπή, ήταν γνωστό ότι θε εκτελούνταν πριν από την υπογραφή του σχετικού Συμβολαίου, εντούτοις η Επιτροπή δεν είχε ενημερωθεί για τη συνεπαγόμενη πρόσθετη δαπάνη, που ανέρχεται με βάση τα σημερινά στοιχεία στο ύψος του £1.1 εκ., με αποτέλεσμα τη δημιουργία της εσφαλμένης εντύπωσης ότι η προσφορά θα ανερχόταν συνολικά στο ποσό των £2.7 εκ. και όχι στο πραγματικό ύψος των £3.9 εκ.
- (γ) Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή στη σχετική Έκθεσή της προς το Σώμα, τον Οκτώβριο του 1987, για την έγκριση ποσού ύψους £1.3 εκ. για την έναρξη των εργασιών εκτέλεσης του όλου έργου ζήτησε από την Εκτελεστική Εξουσία την κατάθεση ενώπιόν της τριμηνιαίων εκθέσεων αναφορικά με την πρόοδο της εκτέλεσης του έργου, εντούτοις δεν κατατέθηκαν τέτοιες εκθέσεις μέχρι σήμερα, γεγονός που δεν μπορεί παρά να χαρακτηριστεί σαν περιφρόνηση του Νομοθετικού Σώματος.
- (δ) Η Επιτροπή εξακολουθεί, στην πλειοψηφία της, να θεωρεί αναλλοίωτες τις παρατηρήσεις τις οποίες εξέφρασε προηγούμενα για το όλο θέμα τόσο όσον αφορά τη χωρίς προβληματισμό και αναγκαία μελέτη δέσμευση της τότε Κυβέρνησης για τη Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων στην Κύπρο όσο και για τη μέθοδο που ακολουθήθηκε όσον αφορά την κατακύρωση της προσφοράς για την εκτέλεση του έργου ανέγερσης του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων.

Με βάση όλες τις πιο πάνω παρατηρήσεις της και λαμβάνοντας υπόψη ότι οποιαδήποτε καθυστέρηση στη συμπλήρωση του έργου αυτού θα εκθέσει διεθνώς την Κύπρο, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωμένη να εισηγηθεί στη Βουλή την έγκριση της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης η οποία, ύστερα από την πρόσφατη έγκριση από το Σώμα μέρους της, ύψους £0.5 εκ., μειώνεται στο ποσό των £2,523,585.

Η Επιτροπή προβαίνοντας στην πιο πάνω εισήγησή της έλαβε υπόψη της δήλωση του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων ότι για το όλο θέμα ζητήθηκε ήδη η διεξαγωγή λεπτομερειακής έρευνας, ως προς τα όσα προηγήθηκαν της απόφασης κατακύρωσης του έργου αυτού και το παρουσιαζόμενο τώρα αυξημένο κόστος εκτέλεσής του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £2,523,585 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Τα θέματα 10, 11 και 12 της ημερήσιας διάταξης αποσύρθηκαν και έτσι το επόμενο και τελευταίο θέμα είναι «Ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΑΝΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΞΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, που έχει κηρυχθεί ως θέμα επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή εκ μέρους όλων των Κομμάτων, σκοπείται η παραπέρα αναβολή μέχρι την 31η Μαΐου 1988 της έκδοσης διαταγμάτων εξώσεως εναντίον ενοικιαστή ακινήτου με βάση τις πρόνοιες της περί Ενοικιοστασίου νομοθεσίας που αναφέρονται σε ουσιαστικές ή ριζικές μετατροπές των ακινήτων από τον ιδιοκτήτη. Σκοπός της πρόσθετης αυτής αναβολής είναι για να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να ολοκληρώσει τη μελέτη της στα εγειρόμενα σχετικά ζητήματα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της προτεινόμενης πρότασης νόμου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Ο κ. Α. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α! Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

42 υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα πρέπει να βάλουμε ορισμένα πράγματα στη θέση τους, διότι αυτή η πρόταση νόμου, είναι ομόφωνη και συμφωνήθηκε από τον Κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο και αρχηγό της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού σε κοινή σύσκεψη των Αρχηγών και Εκπροσώπων των Κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ναι. Αυτό δεν. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Πιστεύω ότι όταν αποφασίζεται κάτι επί επιπέδου Αρχηγών ή Εκπροσώπων των Κομμάτων, πρέπει να τηρείται μέσα στο Σώμα. Ειδήλλως εκείνοι οι οποίοι συμφωνούν σε μια ρύθμιση, αν γνώριζαν ότι δεν θα ακολουθηθεί εκείνο που αποφασίζει ο Εκπρόσωπος ή ο Αρχηγός τους, μπορεί να ήθελαν να επανεξετάσουν το όλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν δώσω το λόγο, θα ήθελα να πω ότι έκαστος Βουλευτής είναι άτομο. Είναι γεγονός ότι αυτό που λέει ο κ. Γαλανός είναι ορθό, ότι πράγματι στη σύσκεψη των Κοινοβουλευτικών Αρχηγών είχε αποφασιστεί ομόφωνα επί τη βάση της Έκθεσης που έχει αναγνωστεί. Αλλά δεν μπορώ να εμποδίσω οποιοδήποτε Βουλευτή ο οποίος θέλει να διαχωρίσει τη θέση του να το κάμει. Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μίλησα για τον εαυτό μου και όχι για την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Αυτό αφορά εσωτερικό θέμα, είναι θέμα του δικού μας Κόμματος και όχι του δικού σας ούτε του κ. Γαλανού. Το τι είναι κοιμματική πειθαρχία και τα πλαίσια της είναι θέμα εκάστου κόμματος να το καθορίσει σαν εσωτερικό θέμα.

Σ' αυτό το σημείο εγώ, ως Βουλευτής, λέγω ότι απέχω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι. Ο κ. Γαλανός. Δεν νομίζω όμως ότι χρειάζεται πολλή συζήτηση γύρω από αυτό το θέμα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν θα γίνει πολλή συζήτηση, κύριε Πρόεδρε, αλλά πρέπει να βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους.

Σίγουρα δεν αμφισβητεί κανένας ότι το θέμα της κοιμματικής πειθαρχίας ενός κόμματος, του Δημοκρατικού Συναγερμού, είναι θέμα εσωτερικό. Υπάρχει όμως και ένα θέμα τάξης. Διότι όταν συζητούμε μεταξύ Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων, υποτίθεται και θεωρείται σαν δεδομένο ότι ένας Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος μιλά εξ ονόματος της Ομάδας του. Και αυτό αν δεν καθιερωθεί και ο κάθε Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος μιλά μόνο εκ μέρους του εαυτού του, τότε δεν μπορούν να συνεχιστούν οι συνεννοήσεις που γίνονται στο επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων.

Επομένως αν πράγματι συνεχιστεί αυτή η τακτική, τότε αντιλαμβάνεστε πως δυσκολεύεται το έργο όλων μας, όταν λαμβάνεται μια απόφαση. Διότι μπορεί μεν να υπάρχει η εσωτερική πτυχή, όπως είπε ο κ. Μαρκίδης — και είναι δικαίωμά του και εκτιμούμε το γεγονός ότι ο ίδιος αισθάνεται πως δεν μπορεί να ψηφίσει — αλλά υπάρχει και η κάποια συνεννόηση και η βάση που μέχρι τώρα εργαζόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα συμφωνήσω, λυπούμαι, διότι το θέμα είναι καθαρά διαδικαστικό. Σίγουρα ήταν δικαίωμα του κ. Γαλανού — και καλά έκαμε να πει ότι υπήρξε μια προσυεννόηση, για να δώσει στη δημοσιότητα ότι αυτό έγινε κατόπιν ομόφωνης απόφασης των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων. Αλλά ως θέμα αρχής — και το λέω ως Πρόεδρος της Βουλής με κάθε επισιμότητα — κανένας δεν μπορεί να δεσμεύσει κανένα εντός του Σώματος· και εντός του Σώματος οποιοδήποτε άτομο είτε ο Αρχηγός του είτε οποιοσδήποτε άλλος έχει δεσμεύσει την Ομάδα του, αυτό δε σημαίνει κατ' ανάγκη ότι όλα τα Μέλη αυτής της Ομάδας είναι υποχρεωμένα να ακολουθήσουν αυτό που ο Αρχηγός τους δεσμεύτηκε να πράξει στη σύσκεψη των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων. Διότι η σύσκεψη αυτή δεν μπορεί να αντικαταστήσει κατ' ουδένα τρόπο τη Βουλή.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αυτό ισχύει ακόμα και για τις επίσημες τοποθετήσεις. Είναι δικαίωμα του κάθε Βουλευτή να τοποθετείται όπως ο ίδιος επιθυμεί. Και πολλές φορές παρουσιάστηκε το φαινόμενο σε πολλά νομοθετήματα να παρουσιαστούν Ομάδες με διάφορες τοποθετήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σίγουρα, ασφαλώς.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Εκείνο που θέλω να αναφέρω, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι πρόκειται για κάποια πρόταση νόμου εντελώς διαδικαστικής σημασίας, εφόσον μέσα σε ένα κάποιο χρονικό διάστημα βραχύτατο έλθει η τελική πρόταση από πλευράς Επιτροπής Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα ο λόγος για τον οποίο αντιλαμβάνομαι ο κ. Γαλανός είχε αυτή τη δυσχέρεια, είναι ότι ο ίδιος είχε τις αμφιβολίες του τις οποίες εγκατέλειψε. Αντιλαμβάνομαι τη δυσχέρεια απ' αυτής της πλευράς. Αλλά δεν μπορούμε να εμποδίσουμε τις κανονικές διαδικασίες εντός του Σώματος.

Ορίστε, κύριε Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, εφόσον τίθεται αυτή η βάση και εφόσον νομίζουμε ότι η απόφαση που λήφθηκε στο Γραφείο σας ήταν θέμα κάποιου συμβιβασμού όλων μας, εφόσον δεν ισχύει, θα πρέπει να αναθεωρηθεί η απόφαση και να μην προχωρήσουμε στην ψήφιση μέχρι την επόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχω ένσταση. Αν υπάρχει. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Αυτό πιστεύω είναι το σωστό που προκύπτει από τη συζήτηση η οποία έγινε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν υπήρχε το φαινόμενο ο Συναγερμός στο σύνολό του να κρατήσει διαφορετική στάση, θα έβλεπα αυτό το σημείο. Το να θέλουν ένα ή δυο Μέλη μιας ομάδας να διαχωρίσουν τη θέση τους δεν νομίζω ότι αλλοιώνει την απόφαση. Διότι αποδείχτηκε ότι ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Συναγερμού επέβαλε στην πλειοψηφία της Ομάδας του την απόφαση με την οποία συμφώνησε. Γι' αυτό δεν νομίζω ότι τίθεται τέτοιο θέμα.

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βέβαια είναι λυπηρό το ότι εγέρθηκε το θέμα αυτό. Αλλά μια και μιλούμε για θέμα αρχής, διερωτώμαι κατά πόσο η τακτική να υποκαθίσταται η αρμόδια Επιτροπή από αποφάσεις οι οποίες λαμβάνονται όχι στην Επιτροπή είναι ορθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α! όχι, δεν θα συμφωνήσω.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Διότι εκεί οδηγούμαστε. Με τον τρόπο που τα βάζει ο κ. Γαλανός είναι να κάθονται 4 ή 5 έξω από την Επιτροπή, να παίρνουν αποφάσεις και να υποχρεώνεται η Επιτροπή να ακολουθήσει αυτή την απόφαση. Εγείρεται τέτοιο θέμα ή όχι; Να μας το εξηγήσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυπούμαι. Νομίζω ότι μπήκαμε σε ένα θέμα πολύ πιο επικίνδυνο απ' αυτό που λέτε. Σε κάθε Βουλή ισχύει αυτός ο θεσμός όπου οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι ανταλλάσσουν απόψεις και δεσμεύουν, όσο μπορούν να δεσμεύουν, τις Ομάδες τους. Αυτό δεν σημαίνει ότι μια Επιτροπή, ανεξάρτητα από την απόφαση την οποία οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι θα πάρουν, δεν δικαιούνται να εξετάσει το θέμα και να πάρει τις δικές της τοποθετήσεις. Όπως αυτή τη στιγμή μερικά άτομα μιας Ομάδας διαφοροποιούν τη θέση τους μέσα στη συνέλευση του Σώματος, το ίδιο μπορούν να πράξουν, αν και εφόσον το επιθυμούν, στην Επιτροπή. Αλλά δεν υποκαθίσταται η δουλειά της Επιτροπής. Διευκολύνεται όμως το έργο της Βουλής, όταν γίνονται αυτές οι συσκέψεις των Αρχηγών των Κομμάτων και μ' αυτό τον τρόπο σωρεία θεμάτων, τα οποία θα μπορούσαν επί ώρες να απασχολούν τη Βουλή, ευτυχώς λύνονται κατ' άλλο τρόπο. Αυτό όμως δεν εμποδίζει οποιοδήποτε Μέλος της Βουλής, είτε στο στάδιο της εξέτασης του θέματος στην Επιτροπή είτε στο στάδιο της συζήτησης εντός του Σώματος, να διαφοροποιήσει τη θέση του έναντι της θέσης προς την οποία ο Κοινοβουλευτικός του Εκπρόσωπος ανέλαβε να δεσμευτεί στη σύσκεψη των Αρχηγών των Κομμάτων. Νομίζω είναι σαφές.

Εντάξει, κ. Μαρκίδη, ορίστε.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θα ήθελα να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι το θέμα εγέρθηκε εκ νέου στην περίπτωση του Ασκαρέλ και εξήγησα πώς και γιατί έπρεπε να μιλήσω και στην περίπτωση εκείνη.

Αλλά εν πάση περιπτώσει θα ήθελα να υπενθυμίσω τον κ. Γαλανό, ως Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Κόμματος, ότι θα έπρεπε να σκέφτεται πιο πολύ πριν να θίγει αυτό το θέμα, νοουμένου ότι είναι Βουλευτής του Κόμματός του που, όχι σε μια, αλλά σε δυο περιπτώσεις δεν ακολούθησε

ανάλογη κοινή ομόφωνη απόφαση είτε Αρχηγών Κομμάτων είτε και Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Επομένως το θέμα δεν έπρεπε να θιγεί μ' αυτό τον τρόπο, ιδιαίτερα από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Κόμματος.

Καθόσον αφορά το θέμα το οποίο ήγειρα, μίλησα για τον εαυτό μου και όχι για την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού. Αν όμως άλλος από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού επιθυμεί να ακολουθήσει το παράδειγμά μου, εγώ θα ευχαριστηθώ ιδιαίτερα.

Εν πάση περιπτώσει θα ήθελα τώρα να εξηγήσω και για ποιο λόγο απέχω, εφόσον δημιουργήθηκε πλέον θέμα, για να πω το εξής. Δεν θεωρώ ότι είναι ορθό μια Βουλή να ψηφίζει νόμους διάρκειας ενός μηνός, όταν μάλιστα μπροστά στο Σώμα, στην Έκθεση που παρουσιάζεται, δεν παρουσιάζεται το παραμικρό στοιχείο για το ποιοι και πώς θα επηρεαστούν απ' αυτή την πρόταση νόμου. Όταν μάλιστα δεν ακούστηκε και καμιά ενδιαφερόμενη οργάνωση, προτού γίνει αυτή η Έκθεση ενώπιον της Βουλής.

Γι' αυτό το λόγο ο Πρόεδρος της Βουλής είπε ότι σε πολλές περιπτώσεις ευτυχώς ορισμένα θέματα, τα οποία θα απασχολούσαν τη Βουλή για ώρες, λύονται στις συσκέψεις των Αρχηγών των Κομμάτων σε λίγα λεπτά· αλλά πιθανότατα σε ορισμένες, ελάχιστες ελπίζω, περιπτώσεις, το «ευτυχώς» να μην είναι «ευτυχώς» αλλά να είναι «δυστυχώς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως δεν θα συνεχιζόταν η συζήτηση, αν ο κ. Μαρκίδης δεν εισήγε καινά δαιμόνια. Πρώτα-πρώτα ο λόγος που δόθηκε παράταση ενός μηνός, εφόσον μπήκε στην ουσία, είναι διότι προηγουμένως, το χρονικό διάστημα που είχε δοθεί, ήταν τρεις μήνες και η αρμόδια Επιτροπή ένεκα άλλων ίσως δικαιολογημένων προτεραιοτήτων δεν ασχολήθηκε, επομένως δώσαμε ακόμα ένα μήνα, διότι δεν μπορούσαμε να δίνουμε διαρκώς παρατάσεις σε κάτι που, κατά τη γνώμη μας, ίσως να ήταν και παράτυπο υπεισερχόμενοι σε θέματα της Δικαστικής Εξουσίας. Εξ ου και μίλησα για συμβιβασμό και εξ ου και ο κύριος Μαρκίδης θεώρησε, ως νομικός, ότι έπρεπε να προχωρήσει σε αποχή.

Για το δεύτερο, που αναφέρει σαν παράδειγμα από δικής μας πλευράς, πρέπει να του απαντήσω, διότι δεν τέθηκε ποτέ παρόμοιο παράδειγμα πειθαρχίας, όσον αφορά νομοσχέδιο. Αν θέλει, να μας αναφέρει το παράδειγμα, διότι και σε άλλη περίπτωση παλαιότερα ο κ. Μαρκίδης ανέφερε παραδείγματα, χωρίς όμως να τα αναφέρει συγκεκριμένα. Αν έχει να αναφέρει ανάλογο παράδειγμα συγκεκριμένο που αφορά νομοθεσία, να το αναφέρει, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα το οποίο συζητούμε τώρα.

Όταν γίνεται ένας συμβιβασμός, λαμβάνεται υπόψη ότι όλες οι πλευρές κάνουν μια υποχώρηση για να επιτευχθεί μια ομοφωνία. Βέβαια στο Σώμα, όπως είπατε σωστά, είναι δικαίωμα του καθενός Βουλευτή να διαφωνήσει. Όμως ο όλος θεσμός των αποφάσεων των Αρχηγών ή Εκπροσώπων κομμάτων επηρεάζεται με αυτό τον τρόπο και ίσως βέβαια να είναι και αυτή η πρόθεση να επηρεαστεί. Πρέπει να το πούμε όμως από τώρα ότι δεν είναι εύκολο να συνεχίζονται αυτές οι συνεννοήσεις και να γίνονται κάποιοι συμβιβασμοί, όταν δεν γνωρίζουμε εκ των προτέρων πού καταλήγουμε.

Γι' αυτό επαναλαμβάνω ότι τέθηκε κάποιο θέμα και ίσως καλύτερα θα ήταν να το συζητήσουμε στην επόμενη συνεδρία με τον Πρόεδρο της Βουλής, για να τεθεί η σωστή βάση αυτών των συζητήσεων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα επαναλάβω τη θέση μου ότι αν γνώριζα ότι οι συσκέψεις των Αρχηγών ή Εκπροσώπων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων αποτελούσαν εμπόδιο στην ελεύθερη έκφραση οποιουδήποτε Βουλευτή, εγώ ο ίδιος δεν θα συγκαλούσα αυτές τις συσκέψεις. Τις κάνουμε ακριβώς για να γίνεται μια ανταλλαγή απόψεων η οποία επιταχύνει το έργο της Βουλής. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να δεχθούμε να υποκαταστήσει το έργο της Βουλής. Επομένως είναι με αυτό το κλίμα που γίνονται αυτές οι συσκέψεις και θα εξακολουθήσουν να γίνονται, εφόσον το επιθυμούν οι Αρχηγοί των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Κλείνω . . . με συγχωρείτε δεν το πρόσεξα.

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν πρόκειται να μιλήσω πάνω στο θέμα κατά πόσο είναι ορθό να παίρνονται αποφάσεις στη σύσκεψη των αρχηγών και τα λοιπά, διότι είναι θέματα κανονισμένα.

Όμως είμαι υποχρεωμένος να μιλήσω, διότι ο κ. Μαρκίδης προχώρησε για να θίξει πώς αποφασίστηκε αυτό το θέμα και ότι η απόφαση αυτή ήταν βεβιασμένη. Το θέμα αυτό δεν είναι νέο. Το νομοσχέδιο που ισχύει μέχρι τις 30 του Απριλίου είναι Νόμος τον οποίο ψήφισε αυτό το Σώμα ύστερα από σοβαρή μελέτη. Και μελέτησε την ουσία του θέματος. Και η απόφαση που πήρε ήταν ότι γίνεται αναβολή των εξώσεων για να μπορέσει η Βουλή να μελετήσει το θέμα, το επίδικο θέμα, και να αποφασίσει τελικά.

Η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, δυο μέρες πριν από τη λήξη αυτού του Νόμου, δεν ασχολήθηκε με το θέμα αυτό. Όχι διότι δεν ήθελε να ασχοληθεί· δεν της δόθηκε ο καιρός. Και ο λόγος για τον οποίο τόσο γρήγορα έτσι αποφασίστηκε αυτό το θέμα ήταν ότι δεν θα ήταν σωστό ο σκοπός για τον οποίο έδωσε αυτό το χρονικό διάστημα η Βουλή στον εαυτό της για να μελετήσει σε βάθος αυτό το θέμα να λήξει χωρίς αυτή τη μελέτη. Είναι τότε που η Βουλή θα ήταν εκτεθειμένη. Γι' αυτό και αποφασίστηκε να δοθεί μια παράταση με εντολή η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να μελετήσει το θέμα σε βάθος και να φέρει εισήγηση στο Σώμα για να αποφασίσει.

Κατά συνέπεια, κύριε Πρόεδρε, εγώ πιστεύω ότι θα ήταν βεβιασμένο και λανθασμένο αν αυτό το Σώμα άφηνε το Νόμο αυτό να εκπνεύσει, χωρίς να εκπληρώσει εκείνο το οποίο αποφάσισε προηγουμένως να κάμει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω πως το θέμα είναι σαφές.

Προχωρούμε.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

42 υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με 42 ψήφους υπέρ και δύο αποχές το πρώτο άρθρο ψηφίζεται.

Προχωρούμε στο δεύτερο άρθρο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

42 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με 42 ψήφους υπέρ και δύο αποχές το δεύτερο άρθρο ψηφίζεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερηται ως ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων Εξώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

42 ψηφίζουν υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με 42 ψήφους υπέρ και δύο αποχές η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

(Κτυπά τη σφύρα)

Και με την ψήφιση αυτής της πρότασης νόμου τελειώνουμε με το ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α — Νομοθετική Εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β — Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων έχει ήδη γίνει στην αρχή της συνεδρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Ιανουαρίου 1988.

«Δεδομένου πως η κοινότητα Καπέδων διαμαρτύρεται από χρόνια ότι αδυνατεί να παρακολουθήσει ομαλά τα προγράμματα της Κυπριακής τηλεόρασης, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει το όλο πρόβλημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 15 Απριλίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η ανέγερση τηλεοπτικού υποσταθμού αναμετάδοσης που θα καλύψει και την κοινότητα Καπέδων προγραμματίζεται να γίνει κατά το τρέχον έτος. Συναφώς αναφέρεται ότι η συνεπαγόμενη δαπάνη ανέγερσης του εν λόγω υποσταθμού, καθώς και άλλων 17 τέτοιων υποσταθμών σε διάφορες περιοχές με πτωχή τηλεοπτική λήψη, θα καλυφθεί από σχετική πρόνοια του φετινού Κρατικού Προϋπολογισμού.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Ιανουαρίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η προώθηση των αποχετευτικών αγωγών (χιούγκιων), που άρχισαν να κατασκευάζονται μεταξύ Καμπιών και Καπέδων και που η ολοκλήρωση της όλης προσπάθειας συνιστά προϋπόθεση για την ασφαλή και απρόσκοπτη διακίνηση των κατοίκων κι ιδιαίτερα των μαθητών της κοινότητας Καμπιών.»

Εξάλλου παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ανακατασκευή της γέφυρας στην κοινότητα Καμπιών, που παρασύρθηκε από τις πρόσφατες βροχές, με αποτέλεσμα την πρόκληση σοβαρών δυσχερειών στην εκτέλεση των αγροτικών κι άλλων καθηκόντων των κατοίκων της κοινότητας.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με ορισμένα προβλήματα της κοινότητας Καμπιών, και σ' ότι αφορά το θέμα του γεφυριού στον ποταμό Πεδιαίο που εμπίπτει στην

αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφέρω πως τούτο δεν παρασύρθηκε από τις βροχές αλλ' απλώς υπέστη μικρές μόνο ζημιές και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται. Η επιδιόρθωση του γεφυριού θα γίνει σύντομα με τη διάθεση ποσού £200.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Φεβρουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 2 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή για τα αναγκαία μέτρα που προτίθεται να πάρει για την έγκαιρη εκτύπωση των πρακτικών του Σώματος, μιας και σημειούται σημαντική καθυστέρηση, μ' αποτέλεσμα να προσεγγίζει τον ενάμιση χρόνο η περίοδος καθυστέρησης. Συγκεκριμένα τα τελευταία πρακτικά που διανεμήθηκαν στο Σώμα καλύπτουν τη συνεδρία του της 6.11.86.

Τέλος, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σχετικά με την απαράδεκτη πολύχρονη καθυστέρηση που σημειώνεται στην εκτύπωση των πρακτικών 1961, 1962, 1963».

Απάντηση ημερομηνίας 15 Απριλίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Όπως είναι γνωστό, το Κυβερνητικό Τυπογραφείο είναι το αρμόδιο τμήμα για την εκτύπωση και προμήθεια των εντύπων που χρειάζεται η κρατική μηχανή για την απρόσκοπτη και αποδοτική λειτουργία της. Παράλληλα, είναι επιφορτισμένο με την εκτύπωση, δημοσίευση και κυκλοφορία διάφορων κυβερνητικών εκδόσεων.

Τον τεράστιο όγκο εργασιών που το Κυβερνητικό Τυπογραφείο καλείται να διεκπεραιώσει σε περιορισμένα συνήθως χρονικά πλαίσια, αποτελούν μεταξύ άλλων η Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, τα Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων, οι Προϋπολογισμοί του κράτους, η εκτύπωση των κυπριακών διαβατηρίων, των λαχείων και σωρεία εντύπων που χρησιμοποιούν οι υπηρεσίες και τα τμήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τα οποία ανέρχονται σε πολλές δεκάδες εκατομμύρια.

Δεδομένου του υπάρχοντος φόρτου εργασίας και των ολοένα αυξανόμενων εκτυπωτικών αναγκών του κράτους, το Κυβερνητικό Τυπογραφείο αδυνατεί να ανταποκριθεί πλήρως στη διεκπεραίωση όλων των εργασιών που του αποστέλλονται. Η αδυναμία αυτή του Κυβερνητικού Τυπογραφείου έχει σαν αποτέλεσμα τη διεκπεραίωση μέρους των εκτυπωτικών αναγκών του κράτους, είτε με υπερωριακή εργασία είτε με ανάθεση εργασιών σε τυπογραφεία του ιδιωτικού τομέα. Στο σημείο αυτό θεωρείται σκόπιμο να αναφερθεί ότι στόχος του Κυβερνητικού Τυπογραφείου ήταν και εξακολουθεί να είναι ο εξοπλισμός του με τα απαραίτητα τεχνικά μέσα και η επάνδρωσή του με το ανάλογο προσωπικό, ώστε να ικανοποιεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις εκτυπωτικές ανάγκες του κράτους εκπληρώνοντας, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει στην κατεύθυνση της δημιουργίας μιας ευέλικτης και αποτελεσματικής κρατικής μηχανής.

(β) Για την προώθηση του εκτυπωτικού όγκου των πρακτικών της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθώς και την επίλυση του προβλήματος της παρουσιαζόμενης από το 1961 καθυστέρησης στην εκτύπωσή τους, ο Διευθυντής του Κυβερνητικού Τυπογραφείου βρίσκεται σε άμεση και στενή συνεργασία με το Γενικό Διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Λεπτομέρειες της συνεργασίας αυτής και του συναφούς προγραμματισμού έχουν δοθεί από το Διευθυντή του Κυβερνητικού Τυπογραφείου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών κατά τη συζήτηση των Προϋπολογισμών του 1988.

(γ) Ως αποτέλεσμα της εποικοδομητικής συνεργασίας μεταξύ της Βουλής και του Κυβερνητικού Τυπογραφείου για την επίτευξη του κοινού στόχου, την έγκαιρη δηλαδή εκτύπωση των πρακτικών, τόσο το Κυβερνητικό Τυπογραφείο όσο και η Βουλή των Αντιπροσώπων έχουν εφοδιασθεί με νέα ηλεκτρονικά μηχανήματα. Πολύ πρόσφατα μάλιστα η Βουλή έχει ζητήσει να της παραχωρηθούν επιπρόσθετα τέτοια μηχανήματα, επειδή η ίδια κρίνει τα όσα έχει παραλάβει μέχρι τώρα ανεπαρκή για την ικανοποίηση των αναγκών της.

(δ) Όσον αφορά την οικονομική δαπάνη για την εκτύπωση των καθυστερημένων πρακτικών της Βουλής, έχει συμφωνηθεί με τη Βουλή να υποβληθεί στο Σώμα για έγκριση συμπληρωματικός προϋπολογισμός μετά την έγκριση του Τακτικού Προϋπολογισμού. Αναμένεται ότι η κατάθεση και ψήφιση του εν λόγω προϋπολογισμού σε συνδυασμό με την απόκτηση από τη Βουλή επιπρόσθετων ηλεκτρονικών μηχανημάτων θα οδηγήσει στη λύση του προβλήματος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 18 Μαρτίου 1988.

«Δεδομένου πως από διμήνου περίπου καθυστερεί η αποστολή εμβασμάτων των Κύπριων υποτρόφων του κράτους, που σπουδάζουν στην Ελλάδα, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα για τους λόγους της καθυστέρησης, καθώς και πότε θα επαναλειτουργήσει ομαλά το σχέδιο.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η καθυστέρηση στην αποστολή των εμβασμάτων των Κυπρίων υποτρόφων του Κράτους που σπουδάζουν στην Ελλάδα οφείλεται στο γεγονός ότι από το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 αυξήθηκε το ποσό της παρεχόμενης υποτροφίας από £400 σε £800 το χρόνο. Λόγω της αυξήσεως αυτής ήταν απαραίτητο να υπογραφούν νέα συμβόλαια με τους υποτρόφους και να σταλούν τα απαραίτητα δικαιολογητικά προόδου. Επειδή αυτοί απουσίαζαν στο εξωτερικό, τα συμβόλαια στάληκαν στους γονείς/κηδεμόνες τους για να τα διαβιβάσουν στα παιδιά τους για υπογραφή και επιστροφή. Μόλις τα συμβόλαια επιστρέφονταν, το αρμόδιο Υπουργείο συμπλήρωνε τα κατάλληλα έντυπα για πληρωμή των δικαιούχων με επιταγές.

Αντιλαμβανόμαστε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός υποτρόφων έχει ήδη λάβει το ποσό της υποτροφίας του.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Οδυσσέα Δημητρίου και ληφθείσα στις 18 Μαρτίου 1988.

«Επειδή ευθύς εξ αρχής οι κοινότητες Κιτίου-Περβολιών-Τερσεφάνου-Μενεού-Μαζωτού και Αλαμινού υπέβαλαν αίτημα σύνδεσής τους με το Νότιο Αγωγό από την πρώτη φάση και επειδή πραγματικά οι κοινότητες αυτές αντιμετωπίζουν οξύ υδατικό πρόβλημα, καλείται το Υπουργείο Γεωργίας να πληροφορήσει τη Βουλή αν αντιμετωπίζει θετικά αυτό το αίτημα ή αν σκοπεύει να προβεί σε οποιοδήποτε άλλο υποβοηθητικό έργο για την επίλυση αυτού του προβλήματος, εκτός της συνέχισης του προσωρινού μέτρου εμπλουτισμού του φράκτη Κιτίου το οποίο θεωρείται ως μέτρο εντελώς ανεπαρκές.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Απριλίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Οδυσσέα Δημητρίου.

«Στις περιοχές Κιτίου, Περβολιών, Τερσεφάνου, Μενεού, Μαζωτού και Αλαμινού θα εφαρμοσθεί αναδασμός μέσα στα πλαίσια του Έργου του Νότιου Αγωγού και θα ακολουθήσει η τοποθέτηση του αρδευτικού δικτύου. Οι περιοχές όπου θα εφαρμοσθεί ο αναδασμός έχουν ήδη καθορισθεί και τη στιγμή αυτή γίνονται οι προκαταρκτικές εργασίες για την ετοιμασία των αναγκαίων σχεδίων, τα οποία θα αποσταλούν στους Συμβούλους Μηχανικούς της Εταιρείας ENERGOPROJECT στη Γιουγκοσλαβία για την ετοιμασία των σχεδίων του αρδευτικού δικτύου.

2. Επειδή η πιο πάνω διαδικασία θα απαιτήσει κάποιο χρονικό διάστημα, σαν προσωρινό μέτρο και μέχρι την εγκατάσταση του δικτύου άρδευσης στην περιοχή Κιτίου-Περβολιών προγραμματίζεται η τοποθέτηση του κεντρικού αγωγού που θα συνδέει το Νότιο Αγωγό με τις πιο πάνω περιοχές, ώστε να παρέχεται νερό στο σύστημα εκτροπής από το οποίο το νερό διανέμεται μέσω των υφιστάμενων τσιμενταυλάκων και καναλέττων. Τούτο θα καταστήσει δυνατή την προσωρινή άρδευση της περιοχής μέχρι την εγκατάσταση του αρδευτικού δικτύου.

Ήδη στο Φράγμα Κιτίου έχει διοχετευθεί από το Φράγμα Κούρρη ποσότητα νερού ενός περίπου εκατομμυρίου κυβικών μέτρων, που χρησιμοποιήθηκε για εμπλουτισμό του υδροφόρου στρώματος της περιοχής και για άρδευση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 26 Μαρτίου 1988.

«Από καιρό οι αγρότες εγείρουν αίτημα μείωσης της τιμής του νερού που διατίθεται στα διάφορα αρδευτικά έργα.

Νοούμενου ότι η φετινή βροχόπτωση έχει εμπλουτίσει το σύνολο των φραγμάτων και νοούμενου ότι η τελωνειακή ένωση της Κύπρου με την ΕΟΚ καθιστά αναγκαία την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών αγροτικών προϊόντων με τη μείωση του κόστους παραγωγής τους.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζει το δίκαιο αίτημα του αγροτικού κόσμου για μείωση της τιμής του νερού που χρησιμοποιείται για άρδευση.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Απριλίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Η τιμή του νερού που διατίθεται για σκοπούς άρδευσης από τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα αναθεωρείται κάθε χρόνο με βάση τις σχετικές πρόνοιες του περί Κυβερνητικών Υδατικών Έργων Νόμου και με τις συμβατικές υποχρεώσεις της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας έναντι της Διεθνούς Τράπεζας και άλλων Χρηματοδοτικών Οργανισμών, που χρηματοδοτούν την εκτέλεση των υδατικών αναπτυξιακών έργων στην Κύπρο.

Θα ήθελα να επισημάνω συναφώς ότι η τιμή πωλήσεως του νερού καλύπτει μόνο μέρος των κεφαλαιουχικών δαπανών και των εξόδων λειτουργίας και συντήρησης των έργων και συνεπώς υπάρχει σημαντική κρατική επιχορήγηση, κυμαινόμενη μεταξύ 60% και 80% του κόστους του νερού.

Υπό τις περιστάσεις, δεν εγείρεται θέμα μείωσης των υφιστάμενων αρδευτικών τελών.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Δεν υπάρχουν θέματα στο Κεφάλαιο Δ.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 5 Μαΐου 1988, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986. (Πρόταση Νόμου).
- (2) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 4) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 5) του 1988.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 6) του 1988.
- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1988.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 1) του 1988.
- (9) Ο περί της Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμος του 1987.
- (10) Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (11) Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Μάιον του 1988.
- ~~(12) Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.~~
- (13) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (14) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 21 και 28 Απριλίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στην Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας για το θέμα που αναφέρεται ως «Ο τραυματισμός του Στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού όταν ήταν σε υπηρεσία, η περίθαλψή του στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις Αρχές της Δημοκρατίας».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ. κ. Γλ. Κληρίδη) (21.1.88).

Ο Βουλευτής κ. Κώστας Ερωτοκρίτου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η σημερινή οικονομική και διαχειριστική κατάσταση της ΣΕΔΙΓΕΠ Λτδ».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται.

Επίσης ο Βουλευτής του ΔΗ.ΚΟ. κ. Ανδρέας Δημητριάδης ζητά την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος του ακόλουθου θέματος:

«Η υπολειτουργία του αεροδρομίου Πάφου και η εργατική αναταραχή που προκλήθηκε λόγω των πρόσφατων προσλήψεων εργατών».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για εξέταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται. . . .

Ορίστε, ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Επειδή το θέμα που μόλις ενεγράφη δεν είναι θέμα Συγκοινωνιών και Έργων είναι θέμα εργατικών σχέσεων, γι' αυτό εισηγούμαι να παραπεμφθεί και στην Επιτροπή Εργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εργασίας.

Προτιμώ να παραπέμπεται σε μια Επιτροπή και, όπως είπα, οι Επιτροπές είναι ανοικτές σε όλους. . . . ορίστε.

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Το θέμα της υπολειτουργίας, κύριε Πρόεδρε, αφορά κατά κύριο λόγο την Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων και αυτός είναι ο βασικότερος λόγος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η απόφαση της Βουλής είναι να παραπέμπεται σε μια Επιτροπή και είναι δικαίωμα όλων των Βουλευτών να παρακάθονται και είναι η παράκληση οι Επιτροπές, όταν θα ορίζουν ημερομηνία για τη σύγκλησή τους, να στέλλουν αντίγραφα σε όλους τους Βουλευτές, ούτως ώστε οποιοσδήποτε θέλει να παρευρεθεί να παρευρίσκεται.

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Τότε να πάει στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, αν επιμένετε, να πάει στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 5.20 το απόγευμα)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπογράψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Γαλανός Αλέξης	Μαρκίδης Αλέκος
Γεωργιάδης Δήμος	Μάτσης Ιωάννης
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητριάδης Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγίδης Κίμων
Δίγκλης Παύλος	Παναγιώτου Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχάλης
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παρισινός Ανδρέας
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πουμπουρής Μιχάλης
Ηλία Νεόφυτος	Σαββίδης Γεώργιος
Ηλιάδης Δημήτρης	Σολωμής Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Στυλιανού Πέτρος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τσιέττης Κυριάκος
Κατσελλή Ρήνα	Φάντης Ανδρέας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φλουρέντζος Νίκος
Κόλοκος Πολύβιος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λαδάς Γεώργιος	Χρίστου Κυριάκος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρυσοστόμου Άριστος
Μακρίδης Νίκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μανδριώτης Στέλιος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Καλαϊτζιάν Αράμ

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Δήλωση του Προέδρου της Βουλής κ. Βάσου Λυσσαρίδη από μέρους όλων των Κοινοβουλευτικών Κομμάτων για την επέτειο της γενοκτονίας των Αρμενίων.

(2) Ομιλία του εκπροσώπου της αρμενικής κοινότητας στη Βουλή κ. Αράμ Καλαϊτζιάν για τη γενοκτονία των Αρμενίων.

(3) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(4) Αναφορά του Κοινοβουλευτικού Εκπρόσωπου της ΕΔΕΚ κ. Τ. Χ΄΄ Δημητρίου ότι το Υπουργείο Εξωτερικών δεν καταθέτει το σχετικό έγγραφο για τις εξελίξεις στα κατεχόμενα όπως αποφάσισε η Βουλή.

(5) Έκθεση για τα Νομοσχέδια (α) «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και (β) «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Έκθεση για τον αναπεμφθέντα Νόμο «Ο περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και επαναψήφιση αυτού.

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(10) Απόσυρση των Νομοσχεδίων (α) «Ο περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία Ζώων Προοριζομένων για Σφαγή του 1979 (Κυρωτικός) Νόμος του 1987», (β) «Ο περί Χωριτικών Αρχών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και (γ) «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987».

(11) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Προσωρινής Αναβολής της Εκδόσεως Ωρισμένων Διαταγμάτων, Εξώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», η οποία κηρύχθηκε επείγουσα, η διαλογική συζήτηση για το αν είναι δεσμευτικό για όλους τους Βουλευτές ό,τι αποφασίζεται σε κοινή σύσκεψη από τους Αρχηγούς ή Εκπροσώπους των Κομμάτων (Αλ. Γαλανός, Πρόεδρος, Αλ. Μαρκίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Ζαχαριάδης, Ντ. Κωνσταντίνου) και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(12) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Πρόβλημα στη λήψη τηλεοπτικών προγραμμάτων από την κοινότητα Καπέδων — Η κατασκευή αποχετευτικών αγωγών και η ανακατασκευή της γέφυρας στα Καμπιά — Η καθυστέρηση στην εκτύπωση των Πρακτικών της Βουλής — Η καθυστέρηση στα εμβάσματα των Κυπρίων κρατικών υποτρόφων στην Ελλάδα — Το αίτημα σύνδεσης με το Νότιο Αγωγό των κοινοτήτων Κιτίου, Περβολιών, Τερσεφάνου, Μενεού, Μαζωτού και Αλαμινού— Η μείωση της τιμής του νερού για άρδευση, που διατίθεται από τα διάφορα αρδευτικά έργα).

(13) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η σημερινή οικονομική και διαχειριστική κατάσταση της ΣΕΔΙΓΕΠ Λτδ».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Κώστα Ερωτοκρίτου. (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας).

(β) «Η υπολειτουργία του αεροδρομίου Πάφου και η εργατική αναταραχή που προκλήθηκε λόγω των πρόσφατων προσλήψεων εργατών».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ανδρέα Δημητριάδη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5ης Μαΐου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.15 μ.μ.)

(Αρ. 26)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπαίνουμε στην ημερήσια διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτο θέμα είναι «Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986». (Πρόταση Νόμου).

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν δυο Εκθέσεις γι' αυτή την Πρόταση Νόμου. Παρακαλώ επομένως πρώτα τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1986».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Νίκος Αναστασιάδης
Αντώνιος Ανδρέου
Ανδρέας Δημητριάδης
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χρίστος Πέτας
Μιχάλης Παπαπέτρου
Ευστάθιος Ευστάθιος

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε αριθμό συνεδρίων της, η τελευταία των οποίων πραγματοποιήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 1988. Στα πλαίσια της εξέτασης της πρότασης αυτής νόμου από την Επιτροπή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Γραφείου της Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η άρση οποιασδήποτε αμφιβολίας ως προς τις υποχρεώσεις της απαλλοτριούσας αρχής να συμμορφώνεται πλήρως προς τις διατάξεις που απορρέουν τόσο από το Σύνταγμα όσο και την τροποποιητική νομοθεσία για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που ψήφισε η Βουλή το 1983.

Όπως είναι γνωστό η Βουλή ψήφισε, το 1983, αριθμό τροποποιήσεων στον περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμο ώστε η απαλλοτριώνουσα αρχή να είναι υποχρεωμένη μέσα σε δέκα μήνες από τη δημοσίευση της γνωστοποίησης της απαλλοτριώσεως να έρχεται σε διαπραγματεύσεις για την απόκτηση της ιδιοκτησίας στην οποία αναφέρεται η γνωστοποίηση αυτή και στον καθορισμό, με συμφωνία, της σχετικής αποζημίωσης. Αν μέσα σ' αυτή τη χρονική περίοδο των δέκα μηνών δεν επέλθει συμφωνία, τότε η απαλλοτριώνουσα αρχή οφείλει να προβεί σε άμεση προσφορά της αποζημίωσης που η ίδια έχει υπολογίσει με το δικαίωμα του ιδιοκτήτη όπως αποδεχθεί την προσφερόμενη αποζημίωση, υπό την επιφύλαξη του καθορισμού του τελικού ποσού της από το Δικαστήριο.

Με βάση την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής έχει διαπιστωθεί ότι η δημιουργηθείσα νομική υποχρέωση της απαλλοτριούσας αρχής για άμεση καταβολή της αποζημίωσης για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και μάλιστα μέσα στα τεθέντα χρονικά διαστήματα δεν εφαρμόστηκε πιστά με αποτέλεσμα ν' αρχίσουν να συσσωρεύονται νέες εκκρεμότητες γύρω από τις υποθέσεις αυτές των αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις, πράγμα που πλήττει άμεσα και εξουδετερώνει τους βασικούς σκοπούς και επιδιώξεις του θεσπισθέντος το 1983 νομοθετήματος αλλά και επιτείνει τις αδικίες σε βάρος των προσώπων που απαλλοτριώθηκαν η ιδιοκτησία τους.

Απώτερος σκοπός της υπό συζήτηση πρότασης νόμου είναι να τεθεί τέρμα στην κατάσταση που δημιουργήθηκε και η οποία πλήττει τα πρόσωπα που η ιδιοκτησία τους απαλλοτριώνεται για την εκτέλεση κοινωφελών σκοπών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού μελέτησε τις πρόνοιες της υπό συζήτηση πρότασης νόμου και έλαβε υπόψη τις θέσεις των διαφόρων πλευρών όπως διατυπώθηκαν ενώπιόν της, θεωρεί την υπό συζήτηση πρόταση νόμου ως απόλυτα σύμφωνη, τυπικά και ουσιαστικά, με τη συνταγματική επιταγή σύμφωνα με την οποία τότε μόνο ο ιδιοκτήτης αποστερείται της ιδιοκτησίας του προς το δημόσιο συμφέρον εφόσον καταβάλλεται σ' αυτόν το ταχύτερο τοις μετρητοίς και προκαταβολικά η προβλεπόμενη στο Σύνταγμα δίκαιη αποζημίωση. Οποιαδήποτε παράβαση ή παραβίαση της αρχής αυτής είτε με θετική ενέργεια είτε με παράλειψη, συνεπάγεται, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, ακύρωση της πράξης αποστέρησης από τον ιδιοκτήτη της περιουσίας του. Η Επιτροπή, διαπιστώνοντας ότι οι ως τώρα ενέργειες των απαλλοτριουσών αρχών τείνουν να εξουδετερώσουν το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του πολίτη σε δίκαιη και άμεση

αποζημίωση, επικροτεί τους σκοπούς της υπό συζήτηση πρότασης νόμου γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο, αφού προηγουμένως τροποποιηθεί ώστε:

- (α) Αναφορικά με τις περιπτώσεις για τις οποίες η διαδικασία αναγκαστικής απαλλοτριώσεως έχει ήδη αρχίσει πριν από τις 27 Μαΐου 1983 (ημερομηνίας έναρξης ισχύος του Νόμου το 1983) η διαδικασία αυτή θα ατονεί και θα θεωρείται ως εγκαταλειφθείσα μόνο αν η απαλλοτριούσα αρχή δεν προβεί μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη της ισχύος του Νόμου αυτού σε προσφορά της αποζημίωσης.
- (β) Η αξία της υπό απαλλοτρίωση ιδιοκτησίας θα θεωρείται ότι είναι ίση με το ποσό που θα απέφερε η ιδιοκτησία αυτή αν επωλείτο εκούσια στην ελεύθερη αγορά κατά το χρόνο της έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου.
- (γ) Η ισχύς του νόμου αρχίζει με τη δημοσίευσή του στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας και ο τίτλος του θα αναφέρεται ως ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τώρα τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού να αναγνώσει τη Συμπληρωματική Έκθεση της Επιτροπής στη Βουλή.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1986».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεάνδρος Ζαχαριάδης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' Δημητρίου

Όπως είναι γνωστό, για την πιο πάνω πρόταση νόμου κυκλοφόρησε στις 5 Μαρτίου 1988 σχετική έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών με την οποία γίνεται η εισήγηση στο Σώμα όπως ψηφίσει το εν λόγω σχέδιο νόμου σε νόμο. Στη συνέχεια και πριν από τη συζήτηση του όλου θέματος από την Ολομέλεια της Βουλής το Σώμα, ύστερα από πρόταση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ., παρέπεμψε τούτο για παραπέρα εξέταση από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού είχε για το σκοπό αυτό τρεις συνεδρίες στις 16 Μαρτίου και στις 20 και 27 Απριλίου 1988. Στην πρώτη συνεδρία της κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας καθώς επίσης αντιπροσωπεία των ιδιοκτητών των οποίων έγινε αναγκαστική απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας τους.

Με βάση τη συζήτηση που έγινε στην Επιτροπή και τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της δύο είναι τα θέματα που βασικά προκύπτουν από τις πρόνοιες της υπό συζήτηση πρότασης νόμου:

- (α) Η πλήρης συμμόρφωση κάθε απαλλοτριούσας αρχής προς τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος και της νομοθεσίας για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και
- (β) το ύψος της δαπάνης που συνεπάγεται το προτεινόμενο διορθωτικό μέτρο.

Για το πρώτο θέμα η Επιτροπή συμεριζεται πλήρως τα συμπεράσματα και τις διαπιστώσεις της Επιτροπής Νομικών. Άλλωστε η διευκρίνιση των υποχρεώσεων κάθε απαλλοτριούσας αρχής και η αυστηρή τήρησή τους είναι απόλυτα σύμφωνη με τη συνταγματική επιταγή ότι τότε μόνο ο ιδιοκτήτης αποστερείται της ιδιοκτησίας του εφόσον καταβάλλεται σ' αυτόν τοις μετρητοίς και προκαταβολικά δίκαιη και εύλογη αποζημίωση. Την τήρηση της συνταγματικής αυτής επιταγής, ως σημειωθεί, προσπάθησαν Κυβέρνηση και Βουλή να διασφαλίσουν με το Νόμο 25/83 του οποίου τους σκοπούς και τις επιδιώξεις έχει λάβει σοβαρά υπόψη της η Επιτροπή κατά την εξέταση της υπό συζήτηση πρότασης νόμου. Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι, αν αφηθούν να ατονίσουν οι πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής, τότε με μαθηματική ακρίβεια θα επανέλθει η παλιά κατάσταση με όλες τις γνωστές μακροχρόνιες καθυστερήσεις και αδικίες στα θέματα των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων.

Είναι γεγονός ότι στο στάδιο της εξέτασης του όλου θέματος οι αρμόδιοι προέβαλαν δυσκολίες στην αυστηρή τήρηση της χρονικής προθεσμίας των δέκα μηνών μέσα στην οποία η απαλλοτριούσα αρχή υποχρεούται να προβεί σε άμεση προσφορά της υπολογιζόμενης αποζημίωσης. Θα πρέπει όμως να λεχθεί ότι το χρονικό αυτό διάστημα, με βάση τις συζητήσεις που έγιναν όταν είχε θεσπιστεί η νομοθεσία του 1983, ήταν το αποτέλεσμα συγκερασμού πολλών προτάσεων Κυβέρνησης και Βουλής που μιλούσαν για ακόμα μικρότερα χρονικά διαστήματα. Η τήρηση, από την άλλη, της χρονικής προθεσμίας των 10 μηνών δεν είναι αδύνατη, αρκεί να υπάρξει ο σωστός προγραμματισμός από της πλευράς των αρμοδίων που κατά την παραδοχή των ιδίων δεν υπάρχει σήμερα.

Ως προς το δεύτερο θέμα, δηλαδή το ύψος της συνεπαγόμενης δαπάνης από το προτεινόμενο μέτρο, που απασχόλησε ιδιαίτερα την Επιτροπή, η τελευταία έχει να παρατηρήσει τα ακόλουθα:

- (α) Παρόλο που επανειλημμένα είχε επιστηθεί η προσοχή των αρμοδίων να καταθέσουν ενώπιον της Επιτροπής ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία, εντούτοις κατατέθηκαν ελλιπή και παραπλανητικά στοιχεία με κύριο βασικό στόχο τους όχι μόνο να αποτρέψουν την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, αλλά και να θέσουν υπό αμφισβήτηση ουσιαστικές νομοθετικές ρυθμίσεις που έγιναν με το Νόμο 25 του 1983.
- (β) Οι αρμόδιοι του Κτηματολογίου ενώ δήλωναν υπεύθυνα στην Επιτροπή ότι τα στοιχεία που έθεσαν στο παρελθόν ενώπιον της Βουλής ήταν ακριβή, στη συνέχεια τα απέσυραν καταθέτοντας καινούργια που και πάλι κάτω από οποιαδήποτε αντικειμενική τους ανάλυση δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Οι ίδιοι παραδέχονται ότι οι εκτιμήσεις τους, σε τιμές Μαρτίου του 1988, είναι πολύ πρόχειρες. Με βάση τα πρώτα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της Βουλής από το

Κτηματολόγιο και πριν από τη διαφοροποίηση των διευρυμένων προνοιών της πρότασης νόμου, όπως αρχικά κατατέθηκε, προκύπτει ότι για τις απαλλοτριώσεις για αρχαιότητες στην Κάτω Πάφο και τα Κούκλια θ' απαιτηθεί, στις περιπτώσεις των ιδιοκτητών που δεν αποδέχτηκαν την προσφορά της απαλλοτριούσας αρχής που τους έγινε, πρόσθετο ποσό της τάξης των £3.9 εκ. Με βάση τα νέα στοιχεία που δόθηκαν στην Επιτροπή υπολογίζεται ότι το ποσό αυτό θα ανέλθει στα £4.2 εκ.

- (γ) Δόθηκαν στοιχεία για εκτιμήσεις αποζημιώσεων που διαφέρουν κατά πολύ με τις εκτιμήσεις που το ίδιο το Κτηματολόγιο δέχτηκε ενώπιον των Δικαστηρίων σε ανάλογες ή και τις ίδιες περιπτώσεις.
- (δ) Στα πλαίσια της προσπάθειας διόγκωσης των στοιχείων που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής παρουσιάστηκαν περιπτώσεις απαλλοτριώσεων που ολοκληρώθηκαν ήδη με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και που δεν αφορούν το υπό συζήτηση θέμα. Δόθηκαν επίσης εκτιμήσεις χωρίς συνυπολογισμό των πληρωτέων τόκων, ενώ οι ίδιοι παραδέχονται ότι, αν περιληφθούν και οι τόκοι αυτοί, τα ποσά που θα πληρωθούν θα είναι λιγότερα. Παρεισέφρυσαν ακόμα στους υπολογισμούς του Κτηματολογίου αριθμητικά λάθη σε απλές αριθμητικές πράξεις που σίγουρα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως σοβαρή ενέργεια για λειτουργούς που ανέλαβαν να καταθέσουν, υπεύθυνα, ακριβή στοιχεία και πληροφορίες ενώπιον της Επιτροπής.
- (ε) Για τις απαλλοτριώσεις που έγιναν μετά το 1980, η καταβλητέα αποζημίωση, σύμφωνα με το Κτηματολόγιο, δεν θα διαφοροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, αν η εκτίμηση μετατεθεί σε σημερινή ημερομηνία, γιατί οι πληρωνόμενοι τόκοι εξισώνουν την αύξηση των τιμών.

Κατά την εξέταση του όλου θέματος από την Επιτροπή δεν διέφυγε της προσοχής της ότι ένας μεγάλος αριθμός ιδιοκτητών είναι στην ουσία φτωχοί οικογενειάρχες που δεν έχουν άλλο πόρο ζωής εκτός από τα εισοδήματά τους από την καλλιέργεια της γης τους που απαλλοτριώθηκε. Οι ιδιοκτήτες αυτοί για χρόνια τώρα αναμένουν δικαίωση επικαλούμενοι την εφαρμογή της νομοθεσίας που η Κυβέρνηση πρότεινε και η Βουλή ψήφισε για τη ρύθμιση του όλου θέματος των απαλλοτριώσεων.

Η Επιτροπή σημείωσε επίσης ότι μια μεγάλη έκταση ιδιοκτησίας στην Πάφο απαλλοτριώθηκε από καιρό για την κατασκευή αεροδρομίου. Το αεροδρόμιο τελικά κατασκευάστηκε σε άλλο χώρο και λειτουργεί, ενώ η απαλλοτριωθείσα πιο πάνω ιδιοκτησία παραμένει αχρησιμοποίητη με τους ιδιοκτήτες της να ταλαιπωρούνται στα δικαστήρια.

Αναφέροντας όλα τα πιο πάνω η Επιτροπή με λύπη της παρατηρεί ότι τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της δεν είναι μόνο ανακριβή, αλλά και παραπλανητικά και σαν τέτοια δεν μπορούν ούτε και πρέπει να ληφθούν υπόψη. Το θέμα που κατά συνέπεια παραμένει τώρα είναι αν θα υπάρξει σεβασμός από τους αρμοδίους στην εφαρμογή των Νόμων που η Βουλή ψηφίζει.

Η Επιτροπή στο θέμα αυτό είναι αταλάντευτη και αταλάντευτα υποστηρίζει την τάχιστα εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής, για να παύσουν οι ταλαιπωρίες των ιδιοκτητών που η ιδιοκτησία τους απαλλοτριώθηκε για το κοινό όφελος. Αν η Κυβέρνηση θεωρεί ότι από μια τέτοια ενέργεια θα προκύψει δυσβάστακτο βάρος,

επαφέται στην ίδια ν' ανταλλάξει τα απαλλοτριούμενα κτήματα με Κυβερνητική γη ή/και να ακυρώσει απαλλοτριώσεις που έγιναν ιδιαίτερα για σκοπούς που στην ουσία δε εκπληρώθηκαν, όπως είναι η περίπτωση του αεροδρομίου στην Πάφο όπου, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του Κτηματολογίου, στις απαλλοτριώσεις αυτές θα προκύψει ουσιαστική διαφορά.

Με γνώμονα τις πιο πάνω παρατηρήσεις η Επιτροπή εισηγείται κατά πλειοψηφία στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου.

Τα Μέλη της Επιτροπής κ.κ. Γαλανός και Μιχαηλίδης δήλωσαν ότι η Κοινοβουλευτική τους Ομάδα επιφυλάσσεται να εκθέσει τις απόψεις της κατά τη συζήτηση του όλου θέματος ενώπιον της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Παπαρές.

ΑΥΤ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Είναι γεγονός, κ. Πρόεδρε, ότι υπάρχουν αρκετές σχετικές περιπτώσεις που εκκρεμούν, όπως στην 'Αλασσα, στη Λεμεσό και σε όλη την Κύπρο. Θα ήθελα όμως, επί τη ευκαιρία που συζητούμε τη σημερινή πρόταση νόμου, να θέξω ένα παρεμφερές θέμα. Το 1954 η Αγγλική Κυβέρνηση απαλλοτρίωσε έκταση γης που βρίσκεται στον 'Αγιο Αντώνιο Λεμεσού για την κατασκευή του νέου λιμανιού. Λέχθηκε τότε στους ιδιοκτήτες ότι, αν δεν γινόταν το λιμάνι στον τόπο που είχε επιλεγεί, θα τους επιστρέφονταν τα σπίτια και οι περιουσίες τους. Στη συνέχεια η Αγγλική Κυβέρνηση το 1956 δημοσίευσε διάταγμα επίσχεσης, με βάση το άρθρο 13 του περί Απαλλοτριώσεως Γαιών Νόμου που ίσχυε τότε, με το οποίο έγινε δυνατή η αλλαγή χρήσης μέρους της γης που απαλλοτριώθηκε για ανέγερση δημόσιων κτιρίων, όπως τα Δημόσια Έργα, οι Κρατικές Αποθήκες και το Κτηνιατρείο.

Αρκετοί από τους κατοίκους εγκατέλειψαν αργότερα την περιοχή λόγω των Τούρκων, διότι τα σπίτια τους ήταν στην Τούρκικη συνοικία. Για να επιστρέψουν το 1975, όταν έφυγαν οι Τούρκοι από τη Λεμεσό. Όταν επέστρεψαν τους λέχθηκε ότι δεν δικαιούνται να κατοικήσουν σ' αυτά, γιατί τα σπίτια είναι κυβερνητικά και ήδη δόθηκαν στους πρόσφυγες. Και έκτοτε προσέφυγαν στα δικαστήρια πάρα πολλοί από τους κατοίκους· οι κατοικίες ήταν 79 και η έκταση της γης ήταν 45 σκάλες...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε συνάδελφε, αναφέρεστε σε γεγονότα τα οποία συνέβησαν πριν από την ανακήρυξη της Δημοκρατίας και πριν από τη θέσπιση του περί Απαλλοτριώσεως Νόμου. Συνεπώς δεν είναι δυνατό να γίνει πρόνοια γι' αυτά τα θέματα ούτε και έχουν σχέση με το υπό συζήτηση θέμα.

ΑΥΤ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Ναι, κ. Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει κάποιο πρόβλημα, δεν νομίζω ότι έχει σχέση με το θέμα που συζητούμε.

ΑΥΤ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι ο κ. Παπαρές να εγγράψει το θέμα αυτό και να το δούμε με όλη την προσοχή. Αλλά νομίζω ότι δεν έχει άμεση σχέση με την πρόταση νόμου την οποία συζητούμε σήμερα, όπως είπατε και σεις πολύ σωστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ακριβώς! Αν ο κ. Παπαρές βέβαια θέλει να εγγράψει το θέμα αυτό, είναι ελεύθερος να το εγγράψει. Δεν υπάρχει πρόβλημα.

ΑΥΓ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Κύριε Πρόεδρε, υπέβαλα σχετική ερώτηση στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων το Νοέμβριο του 1987 και πήρα ως απάντηση ότι η Κυβέρνηση, λέει, δεν μπορεί ούτε επιθυμεί να προβεί σε οποιοδήποτε ενέργειες που να προκαταλαμβάνουν την απόφαση του δικαστηρίου. Ο λόγος που εγείρω το θέμα, είναι για να πιεστεί τόσο η Κυβέρνηση, κ. Πρόεδρε, όσο και τα δικαστήρια να πάρουν μια απόφαση, διότι έχει 15 χρόνια τώρα που οι άνθρωποι αυτοί κατέφυγαν στα δικαστήρια και περιμένουν την απόφαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε συνάδελφε, βεβαίως οι άνθρωποι μπορεί να έχουν δίκαιο. Δεν λέγω ότι δεν έχουν δίκαιο, αλλά, εφόσον υποβάλατε την ερώτησή σας και πήρατε μια απάντηση η οποία δεν σας ικανοποιεί, το θέμα εγγράφεται αυτόματα στο Κεφάλαιο Δ' και έπρεπε αντί να ετοιμάσετε τη σημερινή σας ομιλία να μου στέλλατε δυο λόγια, ώστε να το εγγράψω στην ημερήσια διάταξη, για να το συζητήσουμε την προσεχή Πέμπτη.

ΑΥΓ. ΠΑΠΑΡΕΣ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, όμως δεν είχα πρόθεση να εγγράψω κανένα θέμα. Απλώς ήρθε μια αντιπροσωπεία και με είδε και, επί τη ευκαιρία που συζητείται αυτή η πρόταση νόμου, ήθελα να το θέσω στο Σώμα για να πιεστούν κατά κάποιο τρόπο και τα δικαστήρια και η Κυβέρνηση να πάρουν κάποια θέση το συντομότερο δυνατό, να πάρουν κάποια απόφαση. Αυτός ήταν ο σκοπός μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, κ. Παπαρέ, βλέπω το σημείο σας, αλλά αν θέλετε να εγγραφεί το θέμα.....

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου. Πραγματικά είναι παρεμφερές το θέμα, διότι και το πρόβλημα του αεροδρομίου ήταν επί Αγγλοκρατίας που παρουσιάστηκε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλά! Αυτά είναι θέματα τα οποία μπορούν να εξεταστούν, όταν έρθει η σειρά τους. Αλλά τώρα έχουμε ένα συγκεκριμένο θέμα, μια συγκεκριμένη πρόταση νόμου. Πάνω σε αυτή τη συγκεκριμένη πρόταση νόμου και τις δύο Εκθέσεις, παρακαλώ, αν υπάρχουν Βουλευτές οι οποίοι επιθυμούν να μιλήσουν, να ζητήσουν το λόγο. Αν δεν υπάρχουν, τότε να προχωρήσουμε στην ψήφιση της πρότασης νόμου. Προχωρούμε λοιπόν στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την ψήφιση του πρώτου άρθρου της πρότασης νόμου;

Α! Υπάρχει.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2 εναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 1 της πρότασης νόμου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 7 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δεύτερου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 2 της πρότασης νόμου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβατικά διατάξεις. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του τρίτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 3 της πρότασης νόμου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του τέταρτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

30, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 4 της πρότασης νόμου εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31 υπέρ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2 εναντίον, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Η πρόταση νόμου λοιπόν ψηφίζεται σε Νόμο κατά πλειοψηφία με 31 ψήφους υπέρ, 2 εναντίον και 10 αποχές.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πολύ σύντομα επιθυμώ εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος να δικαιολογήσω την αποχή. Η αποχή μας από την ψηφοφορία οφείλεται σε λόγους αρχής, διότι πιστεύουμε ότι δεν πρέπει να υπάρχει οποιαδήποτε επέμβαση στις αρμοδιότητες της Δικαστικής Εξουσίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε τώρα στο δεύτερο θέμα μας που είναι «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988».

Καλείται ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Κωνσταντίνος Λόρδος
 Αλέξης Γαλανός
 Θάλης Μιχαηλίδης
 Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαρτίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι εξήγησαν τους λόγους για τους οποίους κατατέθηκαν το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η εφαρμογή των προνοιών του Πρωτοκόλλου που αφορά στην τελωνειακή σύνδεση της Κύπρου με την ΕΟΚ και η ταυτόχρονη υιοθέτηση του συστήματος εναρμόνισης της περιγραφής και κωδικοποίησης των εμπορευμάτων του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του πιο πάνω Πρωτοκόλλου, για την εφαρμογή του Δεύτερου Σταδίου της Συμφωνίας Σύνδεσης της Κύπρου με την ΕΟΚ οι εισαγωγικοί δασμοί, που εισπράττονται στην Κύπρο για τα προϊόντα που προέρχονται από την ΕΟΚ όπως αυτά καθορίζονται στη Συμφωνία Σύνδεσης, θα μειώνονται σταδιακά, ώστε να μηδενιστούν σε μια περίοδο δέκα χρόνων από την έναρξη της ισχύος του Πρωτοκόλλου, ενώ η Κύπρος δεσμεύεται να υιοθετήσει σταδιακά και μέσα στην ίδια δεκαετή περίοδο, το Κοινό Εξωτερικό Δασμολόγιο

της Κοινότητας. Τα άρθρα 5 και 8 του ίδιου Πρωτοκόλλου προβλέπουν ότι η σταδιακή αναπροσαρμογή του Κυπριακού Δασμολογίου θα αρχίσει να εφαρμόζεται σε δυο μήνες αφότου θα αρχίσει να ισχύει το Πρωτόκολλο, δηλαδή από την 1η Μαρτίου 1988.

Όπως είναι επίσης γνωστό, η Κύπρος για σκοπούς περιγραφής και ταξινόμησης των εμπορευμάτων ακολουθεί από την 1.1.1968 τις πρόνοιες της Διεθνούς Σύμβασης για την Ονοματολογία και την Ταξινόμηση των Εμπορευμάτων στα Τελωνειακά Δασμολόγια, που υπογράφηκε το 1950 στις Βρυξέλλες. Ένας μεγάλος αριθμός χωρών-μελών του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας και όλες οι χώρες της ΕΟΚ προσχώρησαν ήδη στη Σύμβαση και εφαρμόζουν το εναρμονισμένο σύστημα περιγραφής και κωδικοποίησης των εμπορευμάτων. Παρόλο που η Κύπρος δεν έχει προσχωρήσει στη Σύμβαση αυτή, είναι υποχρεωμένη να εφαρμόσει το εναρμονισμένο αυτό σύστημα για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή, από τη μια, των προνοιών του Πρωτοκόλλου που αφορά το Δεύτερο Στάδιο της Συμφωνίας Σύνδεσης Κύπρου—ΕΟΚ και η καλύτερη διευκόνιση, από την άλλη, του εμπορίου που η Κύπρος διεξάγει.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού διορθωθούν ορισμένα παροράματα που εντοπίστηκαν στο κείμενό του, με την ταυρόχρονη διευκρίνιση ότι η θέση αυτή δεν διαφοροποιεί τις απόψεις ορισμένων πλευρών της Βουλής που ήδη διατύπωσαν, ως προς την Τελωνειακή Σύνδεση της Κύπρου με την ΕΟΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Με το νομοσχέδιο που συζητούμε ουσιαστικά μπαίνουμε στη δεύτερη φάση της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου για την Τελωνειακή Σύνδεση της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ. και βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τις συνέπειες αυτού του Πρωτοκόλλου, δηλαδή μείωση των δασμών κατά 9% και 4% για τα βιομηχανικά προϊόντα, και μια προσπάθεια να καταστούν ομοιογενείς οι φορολογικοί συντελεστές έναντι τρίτων χωρών. Μας ενδιαφέρουν και τα δυο. Το πρώτο, γιατί κατά κάποιο τρόπο αρχίζει από φέτος η απάλειψη της προστασίας των εγχώριων βιομηχανικών προϊόντων, αλλά και το δεύτερο, γιατί με την εφαρμογή του κοινού δασμολογίου έναντι τρίτων χωρών ορισμένα προϊόντα, ιδιαίτερα πρώτες ύλες, επηρεάζονται άμεσα και σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις είμαστε υποχρεωμένοι να αυξήσουμε τους δασμούς, πράγμα που θα έχει άμεσες συνέπειες στη βιομηχανική μας παραγωγή. Δηλαδή οι συνέπειες της σημερινής νομοθεσίας θα είναι πρώτο, η μείωση της προστασίας που παρέχεται στα βιομηχανικά μας προϊόντα, δεύτερο, η αύξηση του κόστους πρώτων υλών, εκεί που εισάγονται χωρίς φορολογικούς συντελεστές σήμερα, και τρίτο, σημαίνει μείωση των κρατικών εσόδων.

Τι σημαίνει για τη βιομηχανία της Κύπρου η μείωση των δασμών, είναι κάτι που το συζητήσαμε στη Βουλή προηγουμένως και τότε αναπτύξαμε τις απόψεις μας. Σήμερα απλώς επαναλαμβάνουμε ότι θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις· είναι δυνατό να επιφέρει κρίση στη βιομηχανική μας παραγωγή, πράγμα που διαπιστώθηκε και από ξένους εμπειρογνώμονες, και να οδηγήσει σε ανεργία.

Εκείνο που θέλουμε να σημειώσουμε είναι ότι η νέα Κυβέρνηση θα πρέπει να δει, να διερευνήσει, κατά πόσο είναι δυνατό να βελτιωθούν οι όροι σύνδεσης της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ., ώστε να επιτύχουμε κατά κάποιο τρόπο μια καλύτερη προστασία της κυπριακής βιομηχανίας και της κυπριακής παραγωγής. Και τούτο μπορεί να ενταχθεί και μέσα στα πλαίσια της δικής της διακήρυξης για την προώθηση δημοψηφίσματος έναντι του θέματος της Τελωνειακής Ένωσης της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ.

Το άλλο θέμα το οποίο θα θέλαμε να τονίσουμε είναι το εξής: Μείωση των εσόδων του κράτους πιθανό να οδηγήσει την Κυβέρνηση σε προσπάθεια συμπλήρωσης των χαμένων εσόδων. Σίγουρα θα πρέπει να αποφύγει τη μετακίνηση αυτού του κόστους στα ευρύτερα λαϊκά στρώματα και ιδιαίτερα στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, ώστε οποιαδήποτε φορολογική αλλαγή, που θα αποσκοπεί στο να αναπληρώσει τα χαμένα έσοδα, να μην επιβαρύνει τις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις του κυπριακού λαού.

Αλλά υπάρχει και ένα άλλο πολύ σοβαρό ζήτημα πάνω στο οποίο θα θέλαμε μια σχετική τοποθέτηση της Κυβέρνησης. Το θέμα της μείωσης του κόστους των εισαγόμενων προϊόντων. Ποιος θα ωφεληθεί απ' αυτή τη μείωση του κόστους; Ο καταναλωτής ή ο εισαγωγέας; Η μείωση του κόστους θα οδηγήσει σε υπερκέρδη τον εισαγωγέα; Η μείωση του κόστους θα οδηγήσει σε υπερκέρδη τον εισαγωγέα ή είναι δυνατό να μειωθούν οι τιμές των εισαγόμενων προϊόντων; Εμείς νομίζουμε και υποδεικνύουμε ότι θα πρέπει να ληφθούν όλα τα μέτρα, ώστε προς το παρόν τουλάχιστον, εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε άλλη πρόταση, η μείωση του δασμολογίου να οδηγεί και σε μείωση των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων προς όφελος των καταναλωτών.

Τέλος, θα ήθελα να διευκρινίσω ότι η τοποθέτησή μας έναντι του νομοσχεδίου, όπως και προηγουμένως, δεν σημαίνει καμιά άρνηση συνεργασίας με τη Δυτική Ευρώπη και την Ε.Ο.Κ. Αντίθετα, εκείνο που επιδιώκει είναι η δημιουργία υγιέστερων και σωστότερων σχέσεων.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε. Εμείς δεν θα θέλαμε να επεκταθούμε στο παρόν στάδιο, γιατί πριν λίγο καιρό είχαμε εκφράσει σε έκταση τις απόψεις μας αναφορικά με το θέμα της σύνδεσης της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Θα ήθελα απλώς να υποδείξω ότι τώρα θα αρχίσουν να παρουσιάζονται οι πρώτες αρνητικές συνέπειες και επίσης θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας, και σωστά έχει υποδειχθεί από τον κ. Χατζηδημητρίου, ότι πιθανότατα άρχισε ήδη η μελέτη για την επιβολή του φόρου προστιθέμενης αξίας η οποία θα επιβαρύνει το φορολογούμενο, χωρίς αυτός να ωφεληθεί από τη σχετική μείωση των εισαγωγικών δασμών.

Αυτά, κύριε Πρόεδρε, αναφορικά με το θέμα αυτό, για να μην επεκταθούμε σήμερα περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα απαντήσουμε με πολλή συντομία σε ορισμένα σημεία που έθιξαν οι συνάδελφοι προηγουμένως.

Πρώτα-πρώτα είναι γνωστές οι θέσεις τόσο του κ. Χατζηδημητρίου όσο και του κ. Κωνσταντίνου και των κομμάτων τους, επομένως αναμέναμε οπωσδήποτε τις επιφυλάξεις που ήδη έχουν εκφράσει. Το θέμα εξάλλου της Τελωνειακής Ένωσης της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ. συζητήθηκε κατά κόρον, όταν επρόκειτο να υπογράψει η προηγούμενη Κυβέρνηση τη συμφωνία σύνδεσης. Ήθελα όμως να τονίσω δυο-τρία σημεία. Πιστεύω πρώτα-πρώτα ότι είναι υπερβολικοί οι κίνδυνοι που διαβλέπει ο κ. Χατζηδημητρίου και δεν νομίζω ότι ένας μπορεί να ισχυρίζεται ότι ολόκληρη η βιομηχανία θα έχει προβλήματα και θα υποστεί ζημιές από το άλφα ή το βήτα. Πιθανώς ορισμένες βιομηχανίες να αντιμετωπίσουν κάποια προβλήματα. Όμως υπάρχουν και βιομηχανικοί τομείς που θα ευεργετηθούν από την Τελωνειακή Ένωση. Είναι όμως ευχάριστο ότι ο κ. Χ' Δημητρίου μιλά για βελτίωση των όρων σύνδεσης. Πιστεύω ότι έγινε αυτό, αφού η προηγούμενη Κυβέρνηση διαπραγματεύτηκε όσο πιο σκληρά ήταν δυνατό την Τελωνειακή Ένωση. Αλλά, αν η εισήγηση του κ. Χατζηδημητρίου για βελτίωση όρων σημαίνει κάποια διαφοροποίηση στη θέση τους απέναντι στην Τελωνειακή Ένωση και την Ευρώπη, αυτό θα μας ικανοποιήσει ιδιαίτερα αυτό θα μας ευχαριστήσει ιδιαίτερα.

Συμφωνώ με τον κ. Χατζηδημητρίου στο εξής: ότι σίγουρα θα πρέπει η Κυβέρνηση να μεριμνήσει, ώστε η μείωση του κόστους των εισαγόμενων προϊόντων ένεκα της Τελωνειακής Ένωσης να ωφελήσει τον καταναλωτή και όχι να απολαύσουν μεγαλύτερα κέρδη οι διάφοροι μεσάζοντες στο εμπόριο. Όσον αφορά την παρατήρηση του κ. Κωνσταντίνου, απλώς θα ήθελα να πω το εξής: Ας αφήσουμε να δείξει ο χρόνος κατά πόσο τα θετικά είναι περισσότερα από τα αρνητικά. Εμείς πιστεύουμε ότι τα θετικά στοιχεία αυτής της Τελωνειακής Ένωσης συν τω χρόνω θα αποδευκνούνται περισσότερα από τα αρνητικά. Όμως επαναλαμβάνω ότι είναι ο χρόνος που θα αποδείξει, αν πράγματι, όταν μπει το όλο θέμα στην «κυλάντζα», τα θετικά στοιχεία από οικονομικής πλευράς θα είναι περισσότερα από τα τυχόν αρνητικά, που ουδέποτε αμφισβητήσαμε πως μπορεί να υπάρξουν. Καμιά συμφωνία δεν μπορεί να είναι τέλεια.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ζαχαριάδης παρακαλώ.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο δεν κάνουμε τίποτε, παρά να προχωρήσουμε να εφαρμόσουμε τις πρόνοιες του Πρωτοκόλλου το οποίο έχουμε υπογράψει.

Επίσης τα σχόλια των συναδέλφων επιβεβαιώνουν αυτό που είχαν πει και στην Επιτροπή, ότι απλώς δεν διαφοροποιούν τη θέση των κομμάτων τους όσον αφορά τη σύνδεσή μας με την Ε.Ο.Κ. Αυτό είναι γνωστό. Ήδη έγιναν πολλές συζητήσεις εδώ, το κάθε κόμμα έχει εκθέσει με κάθε λεπτομέρεια τις απόψεις του και δεν νομίζω ότι θα έπρεπε να αρχίσουμε πάλι να συζητούμε το θέμα της Τελωνειακής Ένωσης της Κύπρου με την Ε.Ο.Κ. αυτή τη στιγμή.

Πολύ ευχαρίστως όμως, αν οι συνάδελφοι θέλουν να εγγράψουν θέμα για να συζητήσουμε τις πιθανές επιπτώσεις, να το κάνουμε αυτό θα είναι σωστό.

Ειδικά όσον αφορά το φόβο τους για το VAT — το φόρο προστιθέμενης αξίας—το κόμμα μας τουλάχιστον έχει ήδη κάμει ξεκάθαρο ότι, τότε μόνο θα δεχθούμε την επιβολή του φόρου αυτού, αν συνεπάγεται ταυτόχρονες φορολογικές απαλλαγές σε άλλους τομείς της οικονομίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής;

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω στον κ. Ζαχαριάδη ότι δεν χρειάζεται να εγγραφεί θέμα για τις πιθανές επιπτώσεις. Όταν θα εγγραφεί θέμα, θα είναι για τις επιπτώσεις οι οποίες ήδη θα υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Βεβαίως ο κ. Κωνσταντίνου εννοεί και τις ευεργετικές επιπτώσεις και τις αρνητικές, διότι επιπτώσεις υπάρχουν και ευεργετικές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ, νομίζω ότι η συζήτηση έχει λήξει επί του θέματος αυτού. Αυτό το νομοσχέδιο είναι consequential, όπως λέγεται στην αγγλική νομική γλώσσα, δηλαδή είναι αποτέλεσμα του Πρωτοκόλλου και όλης της άλλης νομοθεσίας που έχουμε υπογράψει ήδη και επομένως πρέπει να προχωρήσουμε στην κατά άρθρο, στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου αυτού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4 εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία αποχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δεύτερου άρθρου και του Πρώτου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 2 και ο Πρώτος Πίνακας του νομοσχεδίου εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τελωνειακοί Δασμοί. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του τρίτου άρθρου και του Δεύτερου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 3 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δασμοί προτιμήσεως. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του τέταρτου άρθρου και του Δεύτερου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Γενικός δασμός. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του πέμπτου άρθρου και του Δεύτερου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τελωνειακά διευθετήσεις αφορώσαι εις τας Ενόπλους Δυνάμεις, κ.λ.π.
Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του έκτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 6 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιβολή και είσπραξις τελωνειακών δασμών από της ημερομηνίας καταθέσεως του οικείου νομοσχεδίου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του έβδομου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 7 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Φόροι καταναλώσεως. Τρίτος Πίναξ. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του όγδοου άρθρου και του Τρίτου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 8 και ο Τρίτος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διευθετήσεις περί τους φόρους καταναλώσεως, αφορώσαι εις τας Ενόπλους Δυνάμεις, κ.λ.π. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του ένατου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 9 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μείωσις δασμού επί εμπορευμάτων επανεισαγομένων μετά προηγουμένην επεξεργασίαν. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δέκατου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 10 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαλλαγή υπό όρους. Τέταρτος Πίναξ. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του ενδέκατου άρθρου και του Τέταρτου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 11 και ο Τέταρτος Πίνακας του νομοσχεδίου εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιστροφή καταβληθέντος δασμού ή φόρου καταναλώσεως. Πέμπτος Πίναξ. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δωδέκατου άρθρου και του Πέμπτου Πίνακα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 12 και ο Πέμπτος Πίνακας του νομοσχεδίου εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία τροποποίησης των αφορωσών εις την επιστροφήν δασμών προνοιών.
Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δέκατου τρίτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 13 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διαζευκτικοί συντελεσταί. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δέκατου τέταρτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 14 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία επιστροφής τελωνειακού δασμού ή φόρου καταναλώσεως,
Άρθρον 15.

Απαγορευτικά διατάξεις και περιορισμοί. Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του 15ου και 16ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τα άρθρα 15 και 16 του νομοσχεδίου εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις των περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως
Νόμων του 1978—1987. Άρθρον 17.

Έναρξις ισχύος. Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του 17ου και 18ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τα άρθρα 17 και 18 του νομοσχεδίου εγκρίνονται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης του νομοσχεδίου σε Νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

34, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο λοιπόν ψηφίζεται σε Νόμο με 34 ψήφους υπέρ, 4 εναντίον και καμιά αποχή.

Προχωρούμε στο νομοσχέδιο υπ' αριθμό (4) στην ημερήσια διάταξη που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 4) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 4) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £180,000 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης διοργάνωσης στην Κύπρο της Διάσκεψης των Υπουργών Οικονομικών και Ανώτατων Οικονομικών Αξιωματούχων της Κοινοπολιτείας κατά την περίοδο 20—22 Σεπτεμβρίου 1988.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών στις Διασκέψεις των Υπουργών Οικονομικών και Ανώτατων Οικονομικών Αξιωματούχων της Κοινοπολιτείας, που συνήθως προηγούνται των ετήσιων γενικών συνελεύσεων της Διεθνούς Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, συζητούνται θέματα οικονομικής και τεχνικής συνεργασίας μεταξύ των χωρών—μελών της Κοινοπολιτείας καθώς και οι διεθνείς δημοσιονομικές και οικονομικές εξελίξεις και προβλήματα με σκοπό τον καθορισμό κοινής γραμμής αντιμετώπισής τους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρον 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £180,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Πρoχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 4) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο υπ' αρ. (5) θέμα επί της ημερήσιας διάταξης που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 5) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 5) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £181,000 για την παροχή κρατικής βοήθειας προς την κοινότητα Αθηναίου για τους ακόλουθους σκοπούς:

- (α) Ποσό ύψους £55,000 για την ανέγερση αίθουσας πολλαπλής χρήσεως
- (β) ποσό ύψους £50,000 για την ηλεκτροδότηση κτηνοτροφικών υποστατικών και
- (γ) ποσό ύψους £76,000 για την αποπληρωμή των τόκων που έχουν συσσωρευτεί από το δάνειο που παραχωρήθηκε στους γεωργούς της κοινότητας το 1973 λόγω της ανομβρίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £181,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 5) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο υπ' αρ. (6) νομοσχέδιο επί της ημερήσιας διάταξης που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 6) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟ-
ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1988».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται, όπως αρχικά κατατέθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία, είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £117,540 και η διάθεσή του ως ακολούθως:

- (α) Ποσό ύψους £1,500 για την πληρωμή της συνδρομής της Κύπρου στον Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο για Ζωική Παραγωγή (EAAP) για το 1988.

- (β) ποσό ύψους £15,960 για την παροχή, κατά το 1988, μηνιαίων χορηγημάτων ύψους £70 σε 19 εργάτες του πνεύματος και της τέχνης που δυσπραγούν·
- (γ) ποσό ύψους £56,080 για την παροχή χαριστικά οικονομικής βοήθειας σε δυσπραγούντες πολίτες της Δημοκρατίας·
- (δ) ποσό ύψους £14,000 για την καταβολή αμοιβής στους Προέδρους και τα Μέλη δυο Ερευνητικών Επιτροπών·
- (ε) ποσό ύψους £10,000 για την παροχή έκτακτης χορηγίας στο Ρ.Ι.Κ.· και
- (στ) ποσό ύψους £20,000 για την αγορά αναπηρικών τροχοκαθισμάτων σε παραπληγικούς.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού διεξήλθε κάθε μια από τις ζητούμενες πιστώσεις ξεχωριστά, ομόφωνα εισηγείται την περικοπή του ποσού των £10,000 που προορίζεται για την παροχή έκτακτης χορηγίας στο Ρ.Ι.Κ., μια και το θέμα αυτό θα συζητηθεί στα πλαίσια της μελέτης του Προϋπολογισμού του Ιδρύματος που αναμένεται να κατατεθεί σύντομα στη Βουλή για έγκριση. Μειώνοντας κατά συνέπεια το συνολικό ποσό της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης από £117,540 σε £107,540 η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή με την ευκαιρία της εξέτασης περιπτώσεων χορήγησης κατά χάριν οικονομικής βοήθειας σε αναξιοπαθόντες πολίτες της Δημοκρατίας αισθάνεται υποχρεωμένη να υπογραμμίσει ξανά την αναγκαιότητα ετοιμασίας, το συντομότερο, Κανονισμών που να διέπουν τα κριτήρια παροχής κατά χάριν βοήθειας στις διάφορες τάξεις δυσπραγούντων πολιτών για σκοπούς ακριβοδίκαιης μεταχείρισης όλων των περιπτώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να παρακαλέσω τον Πρόεδρο της Επιτροπής Οικονομικών να μου εξηγήσει τι είναι αυτός ο Σύνδεσμος για Ζωική Παραγωγή (EAAP).

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η Επιτροπή Οικονομικών ασχολείται κυρίως με την οικονομική πτυχή του θέματος. Όσον αφορά τη λειτουργία των διάφορων οργανισμών, δεν τους επιλαμβάνεται. Ίσως, δεν ξέρω, αυτούς να τους επιλαμβάνεται η Επιτροπή Νομικών.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δηλαδή, με τι ασχολείται αυτή η ζωική παραγωγή;

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Πιστεύω, κ. Πρόεδρε, ότι η ζωική παραγωγή είναι περισσότερο θέμα της Επιτροπής Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Δεν θα ήθελα να υπεισέλθω στο θέμα που θέξατε. Αν εξαντλήθηκε, θα ήθελα να πω δυο λόγια αναφορικά με τους δυσπραγούντες ανθρώπους του πνεύματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Στυλιανού, δεν ήρθαμε ακόμα στο θέμα αυτό. Απλώς ζήτησα μια διευκρίνιση, όμως φαίνεται ότι κανένας σ' αυτό το Σώμα δεν είναι σε θέση να μας πει τι είναι αυτή η Ζωική Παραγωγή. Εν πάση περιπτώσει, αν υπάρχουν ομιλητές επί του θέματος που θέξατε εσείς.....

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας, από τη θέση μου, θα ήθελα να πω ότι επιστεί ο χρόνος για την παραχώρηση κανονικών μηνιαίων επιδομάτων, τιμητικών προς τους ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης, όπως ακριβώς γίνεται σε άλλες χώρες. Δε θα ήθελα να κάνω ειδική αναφορά για το τι συμβαίνει σε κάποιες άλλες χώρες, όπου τα πάντα τίθενται στη διάθεση των ανθρώπων του πνεύματος και της τέχνης. Όμως, πιστεύουμε πως κάποτε αυτό το θέμα θα πρέπει να το αναλάβει ένα αρμόδιο σώμα και τέτοιο είναι, φαντάζομαι, το σώμα που έχουμε εισηγηθεί να συσταθεί με πρόταση νόμου που καταθέσαμε στη Βουλή. Ένας κεντρικός δηλαδή πολιτιστικός φορέας.

Όμως, μέχρις ότου γίνει, μέχρις ότου επιτευχθεί αυτός ο στόχος, έτσι που να θεσμοθετηθεί αξιοπρεπώς αυτό το πράγμα, θα ήθελα να παρακαλέσω όπως γίνουν οι σχετικές τροποποιήσεις στο άρθρο 3, στον πίνακα, σε τρόπο που οι συντάξεις να παραχωρούνται όχι υπό μορφή προσφοράς και κατόπιν ικετηρίων εκκλήσεων προς την Εκτελεστική Εξουσία, αλλά ως προσφορά τιμητική προς τους ανθρώπους του πνεύματος. Επομένως εισηγούμαι τη διαγραφή της λέξης «δυσπραγούντων».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Στυλιανού, συμφωνώ απόλυτα μαζί σας με μόνη τη διαφορά ότι, αν διαγράψουμε τη λέξη «δυσπραγούντων», δημιουργούνται πολλά προβλήματα και βεβαίως χρειάζεται επεξεργασία το θέμα αυτό.

Δεν είναι δυνατό με το νομοσχέδιο αυτό να λυθεί το πρόβλημα των ανθρώπων της τέχνης και των γραμμάτων. Αυτό που προέχει αυτή τη στιγμή είναι η οικονομική ενίσχυση αυτών των ανθρώπων που βέβαια έπρεπε να είχε γίνει ήδη. Αν έχετε να προσθέσετε τίποτε άλλο, πολύ ευχαρίστως.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Να προσθέσω το εξής, κ. Πρόεδρε, πως δυστυχώς όλοι οι άνθρωποι των τεχνών και των γραμμάτων στην Κύπρο είναι πτωχοί, αν όχι πάμπτωχοι, πλην ενός ο οποίος ατυχώς απέθανε.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, και με τη λέξη «πτωχοί» αντί «δυσπραγούντες» δεν λύεται το πρόβλημα.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ασφαλώς, δεν λύεται.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Διότι ποιος είναι ο ορισμός του «τί εστιν άνθρωπος του πνεύματος και της τέχνης». Σε ένα νομικό έγγραφο θα έπρεπε να καθοριστεί αυτή η έννοια. Διότι,

αν δεν υπάρχει καθορισμός, τότε μπορεί να μας καλύπτει όλους. Μπορεί και εγώ να θεωρώ τον εαυτό μου άνθρωπο του πνεύματος και ολίγον της τέχνης.

(Γέλωτες)

Διότι και το να είσαι βουλευτής κάποια τέχνη είναι.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Φυσικά εγείρονται θέματα εξαιρετικής σημασίας που σχετίζονται πιο πολύ με το θέμα της πολιτιστικής πολιτικής και της αντιμετώπισης αυτού του υπαρκτού προβλήματος. Πραγματικά, έχετε δίκαιο στο εξής: ότι είναι ένα πάρα πολύ σοβαρό θέμα που θα πρέπει να το δούμε μέσα σε μια ευρύτερη αντιμετώπιση, με μια διεξοδική συζήτηση σε συνεργασία με την Εκτελεστική Εξουσία, για να δούμε πώς μπορεί να προωθηθεί η καθιέρωση συνταξιοδότησης ανθρώπων του πνεύματος με συγκεκριμένο πνευματικό έργο. Αλλά στην προκειμένη περίπτωση υπάρχει ονομαστικός κατάλογος, κ. Πρόεδρε, που διευκρινίζει και περιορίζει το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Από πλευράς νομοθεσίας είναι απαράδεκτο να νομοθετείς και να λες ότι αυτό το νομοθέτημα αναφέρεται σε δεκαπέντε ανθρώπους ονομαστικά. Είναι περίεργο φαινόμενο και απαράδεκτο να νομοθετεί μια Βουλή για ορισμένα άτομα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως, ως θέμα αρχής είναι σωστό, κ. Κληρίδη. Αλλά, εφόσον αυτό το τεράστιο θέμα δεν έχει μελετηθεί και δεν έχει λυθεί ως τώρα, αυτά είναι μερικά μαλλώματα για να βοηθήσουμε ορισμένους ανθρώπους οι οποίοι πραγματικά αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Πιστεύω, ενόψει των σημείων τα οποία εγέρθηκαν, ότι ίσως θα ήταν καλύτερα να μην ψηφίσουμε σήμερα το νομοσχέδιο. Να το μελετήσει και πάλι η Επιτροπή, αν μπορεί να βρεθεί κάποιος τρόπος να ικανοποιηθεί το σημείο το οποίο αναφέρει ο κ. Στυλιανού. Και επειδή αναφέρθηκε και ο κ. Κληρίδης στο θέμα της λίστας και στην ανάγκη να δούμε κάπως διαφορετικά το θέμα, εισηγούμαι αναβολή μιας εβδομάδας για να μπορέσουν οι διάφορες πλευρές να δουν το θέμα πάνω σε μια πιο σωστή βάση. Διότι, από ό,τι φάνηκε, τόσο από πλευράς του κ. Στυλιανού όσο και από πλευράς του κ. Κληρίδη υπάρχουν κάποιες ενστάσεις για ορισμένα σοβαρά θέματα. Γι' αυτό γίνεται εισήγηση αναβολής της συζήτησης για μια εβδομάδα. Ίσως να υπάρξει η σωστή διατύπωση την οποία δεν μπορούμε να συζητήσουμε τώρα, αφού εγέρθηκε το θέμα πριν λίγα λεπτά. Προτείνω να το δούμε σε μια προσεχή συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, όπως έχω πει και προηγουμένως, είναι αδύνατο να λύσουμε αυτό το τεράστιο πρόβλημα αυτή τη στιγμή. Απλώς πρόκειται να ανακουφίσουμε ένα

αριθμό προσώπων που πραγματικά δυσπραγούν. Αν το αναβάλλουμε και το αναβάλλουμε, κάνουμε ζημιά σ' αυτούς τους ανθρώπους.

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Το θέμα είναι πολύ απλό και δεν υπάρχει δυσκολία για κάποια τροποποίηση στο παρόν στάδιο. Η κριτική η οποία κάνω και η αντίθεσή μου ως προς τη μορφή του νόμου είναι ότι μέσα στο κείμενο του νόμου ή σε πίνακα—και ο πίνακας είναι μέρος του νόμου—αναφέρονται ονόματα πολιτών. Αυτός είναι ανορθόδοξος τρόπος να νομοθετεί κανείς. Θα μπορούσε να εγκριθεί το ίδιο ποσό για να δοθεί σε δυσπραγούντες και στην Επιτροπή να έχουμε τον κατάλογο, ποιοι δηλαδή είναι αυτοί, χωρίς να αναφέρουμε τα ονόματα μέσα στο κείμενο του νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι έχετε απόλυτο δίκαιο.

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, έχει πολλή ώρα που ζητώ το λόγο.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν σας είδα, κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

...για να διευκρινίσω απλώς δυο πράγματα. Στο νόμο δεν υπάρχουν ούτε ονόματα ούτε είναι κατανεμημένα τα κονδύλια κατά οποιονδήποτε τρόπο. Στην Έκθεση η οποία ακολουθεί περιλαμβάνονται κι όχι στο νομοσχέδιο. Και η Επιτροπή για να δώσει καλύτερη εικόνα στο Σώμα έχει παραθέσει αυτές τις επεξηγήσεις που δίνονται από την Εκτελεστική Εξουσία, και έχω τη γνώμη ότι καλά έκανε. Από ό,τι έχετε δει, όσον αφορά το θέμα των «κατά χάριν», η Επιτροπή πιστεύει ότι πρέπει να γίνουν κανονισμοί για να υπάρχουν κριτήρια. Υπάρχει το πρόβλημα των δυσπραγούντων ανθρώπων των γραμμάτων ή των ανθρώπων των γραμμάτων γενικά; Ασφαλώς υπάρχει. Αλλά δεν είναι με το νομοσχέδιο τούτο που εξετάζεται αυτό το θέμα.

Είναι εδώ πέρα ορισμένες χορηγίες που δίνονταν και εξακολουθούν να δίνονται σε ορισμένους από αυτούς τους ανθρώπους. Πιθανόν ο κατάλογος να είναι πλήρης ή όχι. Χρειάζεται ειδική νομοθεσία; Πιθανό ναι. Αλλά δεν είναι με αυτό το συμπληρωματικό προϋπολογισμό που επιλύεται το γενικό αυτό θέμα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Σίγουρα δεν είναι με αυτό το νομοσχέδιο—δεν ήταν άλλωστε αυτή η πρόθεσή μου—που θα επιλυθεί το θέμα, γι' αυτό είπα ότι κάποτε πρέπει να έρθει—επέστη μάλλον ο χρόνος—ίσως ένας κεντρικός πολιτιστικός φορέας, ίσως το Υπουργείο Παιδείας, ίσως η ίδια η Προεδρία να καταθέσει ένα σφαιρικό διάγραμμα για αντίκριση κι επίλυση του σοβαρού αυτού, όπως ανθομολογήθηκε από το Σώμα, προβλήματος. Αυτό ήδη το τονίσαμε. Για την ώρα είπα απλά, απλούστατα, να διαγραφεί αυτή η σχετικά υποτιμητική αναφορά περί δυσπραγούντων και πενομένων. Τίποτε άλλο δεν είπα. Στον πίνακα βέβαια δεν υπάρχει ονομαστική αναφορά, όπως είπε ο κ. Κληρίδης, περί αυτών ειδικά των 19 ανθρώπων. Αναφορά υπάρχει σε πολλούς άλλους εκτός από τους ανθρώπους του πνεύματος κι ίσως αυτό να παρέσυρε και τον κ. Κληρίδη. Αλλά αυτό είναι

εντελώς ξεχωριστό θέμα. Για την ώρα υπάρχει αυτή η παρατήρηση: Πως κάποτε, συγκεκριμένα, πρέπει το Σώμα αυτό να απασχοληθεί επισταμένα με το πρόβλημα αυτό από τη μια, ενώ από την άλλη θα πρέπει να διαγράψει την οποιαδήποτε μειωτική προσέγγιση αυτής της προσφοράς, που πρέπει να έχει τιμητικό κι όχι—έστω και εκ πρώτης όψεως δυσδιάκριτο—μειωτικό χαρακτήρα. Πιο απλά, κύριοι συνάδελφοι, δεν πρέπει να παρέχονται—ή τουλάχιστον δεν πρέπει να φαίνεται ότι παρέχονται—τα χρήματα αυτά υπό μορφή ανταπόκρισης σ' έκκληση επαιτίας. Αντίθετα—και μέχρι της στιγμής της ψήφισης της σχετικής αξιοπρεπούς νομοθεσίας προς τους ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων—πρέπει να παρουσιάζονται και να είναι συντάξεις τιμής ένεκεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα, αντιλαμβάνομαι, κ. Στυλιανού, παρόλο που διαφωνώ ότι η λέξη «δυσπραγών» είναι προσβλητική. Δεν είναι καθόλου προσβλητική. Υπάρχουν άνθρωποι καθόλα αξιέπαινοι οι οποίοι προσέφεραν πολλά στη ζωή τους και όμως δυσπραγούν· δεν είναι πλούσιοι, έχουν δυσκολίες. Αυτό το πράγμα δεν είναι προσβλητικό κατά τη γνώμη μου. Εν πάση περιπτώσει...

Ορίστε, κ. Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ήσαστε έτοιμος να εισηγηθείτε να προχωρήσουμε στην ψήφιση. Συμφωνούμε απόλυτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως. Αυτό ήμουν έτοιμος να κάμω. Νομίζω ότι πρέπει να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £107,540 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 6) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 1) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £26,000 και η διάθεσή του ως ακολούθως:

- (α) ποσό ύψους £24,000 για την κάλυψη της δαπάνης για την άμεση απαλλοτρίωση ιδιωτικής ακίνητης ιδιοκτησίας στο χωριό Λατσιά για την εφαρμογή του Τοπικού Σχεδίου Λευκωσίας και
- (β) ποσό ύψους £2,000 για την καταβολή ισόποσης χορηγίας προς την Π.Ο.Ε.Δ. για το πανελλήνιο συνέδριο που έγινε τον περασμένο Απρίλιο στην Ελλάδα, σε συνεργασία με την αντίστοιχη οργάνωση της Ελλάδας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £26,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Και προχωρούμε στο υπ' αριθμόν (8) νομοσχέδιο επί της ημερήσιας διάταξης που είναι μπροστά μας «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 1) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 1) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου

1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £75,000 και η διάθεσή του ως ακολούθως:

- (α) Ποσό ύψους £5,000 για την επιδιόρθωση του οικοτροφείου της Μαρωνιτικής Κοινότητας, το οποίο χρησιμοποιείται για τη στέγαση παιδιών εγκλωβισμένων Μαρωνιτών, αλλά και ως θρησκευτικό και πολιτιστικό ίδρυμα.
- (β) Ποσό ύψους £70,000 για την ανέγερση/συντήρηση των πιο κάτω εκκλησιών, ως ακολούθως:
  - (ι) ποσό ύψους £30,000 για την εκκλησία της Παναγίας Ελεούσας Λιοπετρίου·
  - (ιι) ποσό ύψους £15,000 για την εκκλησία της Παναγίας Χρυσοπαντάνασσας Αγροκηπιάς·
  - (ιιι) ποσό ύψους £15,000 για την εκκλησία στο χωριό Αλαμινός· και
  - (ιiv) ποσό ύψους £10,000 για την εκκλησία και την εκκλησιαστική περιουσία των Μαρωνιτών κοντά στην πύλη Πάφου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £75,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκριθούν;

Το 3ο άρθρο και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 1) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Τα υπ' αριθμόν (9) και (10) θέματα επί της ημερήσιας διάταξης αποσύρθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

Και προχωρούμε στο υπ' αριθμόν (11) θέμα επί της ημερήσιας διάταξης που είναι «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Μάιον του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΜΑΪΟΝ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε την πιο πάνω Απόφαση σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου 1988.

Με την πιο πάνω Απόφαση της Βουλής παρέχεται η εξουσιοδότηση πραγματοποίησης δαπάνης για το μήνα Μάιο του 1988 για ποσό που δεν θα υπερβαίνει εκείνο το τμήμα του ολικού ποσού που προβλέπεται στους οικείους Προϋπολογισμούς του 1987 του καθενός από τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου και που αναλογεί για το ίδιο χρονικό διάστημα, δηλαδή για το μήνα Μάιο του 1987.

Με την πιο πάνω Απόφαση δεν μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε δαπάνη για νέες υπηρεσίες ή σκοπούς ούτε και θα μπορεί να συμπληρώνεται οποιαδήποτε νέα θέση στα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, μέχρις ότου εγκριθούν από τη Βουλή και πάρουν την τελική τους μορφή οι Προϋπολογισμοί του 1988.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την περί 'Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) νομοθεσία, οι Προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου υποβάλλονται στη Βουλή για έγκριση. Επειδή οι Προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων δεν κατατέθηκαν ακόμα στη

Βουλή για μελέτη και ψήφιση μέσα στον Απρίλη του 1988, κρίνεται αναγκαία η εξουσιοδότηση διενέργειας δαπανών, όπως προβλέπεται στην πιο πάνω Απόφαση της Βουλής.

Οι προτεινόμενες πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια των δαπανών είναι αναγκαίες για σκοπούς συνέχισης των διαφόρων υπηρεσιών των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, για τις οποίες γίνεται πρόνοια στους Προϋπολογισμούς τους για το 1987, και μέχρι να καταστεί δυνατή η μελέτη και ψήφιση των Προϋπολογισμών τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Με βάση τα πιο πάνω η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της υπό συζήτηση Απόφασης με την ταυτόχρονη, όμως, διευκρίνιση ότι η εισήγηση αυτή δεν προκαθορίζει και τις τελικές θέσεις των Μελών της Επιτροπής πάνω στους Προϋπολογισμούς των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ τον αξιότιμο Γραμματέα να αναγνώσει την Απόφαση στο Σώμα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, κ. Κληρίδη.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Θα εισηγούμουν αναβολή του θέματος για ένα δεκαπενθήμερο, γιατί εμείς θέλουμε να το δούμε σε σχέση με ένα νομοσχέδιο που απέστειλε η Εκτελεστική Εξουσία με το οποίο ζητά αύξηση των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων και σε συνδυασμό με μια δική μας πρόταση νόμου η οποία εκκρεμεί και με την οποία ζητούμε αναλογική εκπροσώπηση των κομμάτων. Ζητούμε δηλαδή να αναβληθεί αυτό το θέμα, για να είμαστε έτοιμοι να καθορίζουμε τη θέση μας, αν θα το ψηφίσουμε ή όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να μου επιτρέψετε, κ. Κληρίδη, να σας πω ότι έχω υπόψη μου και τη δική σας πρόταση νόμου και το νέο νομοσχέδιο που έχει κατατεθεί. Αλλά δεν βλέπω ποια σχέση έχουν με το θέμα που έχουμε ενώπιόν μας.

Εδώ πέρα πρόκειται να εγκρίνουμε το δωδεκατημέριο για το μήνα Μάιο. Διότι τα σώματα αυτά δεν μπορούν να εργαστούν, χωρίς να υπάρχει αυτή η Απόφαση της Βουλής. Όταν θα έλθει η σειρά της πρότασης νόμου και του νομοσχεδίου που στάληκε, τότε βεβαίως θα έχουμε να πούμε όλοι πολλά πράγματα.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση στην οποία βρίσκεστε μπορεί να μη βλέπετε το συσχετισμό. Από τη θέση στην οποία βρίσκομαι εγώ βλέπω το συσχετισμό. Διότι σαν κόμμα θα έχω να αποφασίσω, αν θα ψηφίσω τα δωδεκατημέρια ή ακόμα και τους προϋπολογισμούς, αν δεν γίνει δεκτή η αρχή της αναλογικής εκπροσώπησης. Και επομένως τα θέματα συνδέονται και η θέση μου είναι ότι πρέπει μαζί με την αύξηση των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων να προχωρήσουμε και στην

αναλογική εκπροσώπηση των κομμάτων στα συμβούλια. Τότε θα είμαι έτοιμος να ψηφίσω και τα δωδεκατημόρια και τους προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός, ο κ. Χατζηδημητρίου και ο κ. Κωνσταντίνου.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύουμε ότι πράγματι υπάρχει σχέση στο όλο θέμα και η δική μας πλευρά αισθάνεται εντονότατη δυσαρέσκεια από τους διορισμούς στους ημικρατικούς οργανισμούς. Γι' αυτό το λόγο βλέπουμε το σημείο του κ. Κληρίδη. Πιστεύουμε ότι πρέπει να υπάρξει μια καθυστέρηση, διότι το όλο θέμα των συμβουλίων των ημικρατικών οργανισμών, το τι γίνεται στους ημικρατικούς οργανισμούς, πρέπει να το εξετάσουμε σε συσχέτιση με το κατά πόσο πλέον θα αντιμετωπίζουμε τους προϋπολογισμούς τους με το φακό που αντιμετωπίζονταν προηγουμένως.

Δεν θα θέλαμε να υπεισέλθουμε στην ουσία αυτού του θέματος. Θα συζητηθεί σ' αυτό το Σώμα αργότερα, διότι έχουμε υπόψη μας να εγγράψουμε αυτό το θέμα. Αλλά δεν είναι της παρούσης. Επί του παρόντος, για να μην πούμε περισσότερα πράγματα, συμφωνούμε για κάποια αναβολή για να μπορέσουμε να εξετάσουμε σφαιρικά το όλο θέμα των ημικρατικών οργανισμών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία!

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η θέση του κόμματός μας πάνω στο θέμα του διορισμού των συμβουλίων των ημικρατικών οργανισμών είναι γνωστή δημοσιεύτηκε σήμερα στον τύπο, έτσι δεν χρειάζεται να την επαναλάβω στο Σώμα. Επίσης θα ήθελα να αναφέρω εξ αρχής ότι η πρόταση του κ. Κληρίδη μας βρίσκει σύμφωνους, σ' ό,τι αφορά την επανεξέταση του τρόπου διορισμού των συμβουλίων των ημικρατικών οργανισμών ακόμα και η αναλογική εκπροσώπηση δεν μας βρίσκει αντίθετους.

Όμως σήμερα συζητούμε το θέμα αν θα λειτουργούν ή όχι οι ημικρατικοί οργανισμοί. Αυτό είναι το ουσιαστικό ζήτημα και έναντι αυτού και μόνο τοποθετούμαστε. Μάλιστα δεν πρέπει να δώσουμε την εντύπωση ότι η συζήτηση των προϋπολογισμών των ημικρατικών οργανισμών θα συναντά την τροχοπέδη της Βουλής. Αντίθετα θα πρέπει να διευκολυνθεί, ώστε να μας δοθεί ο καιρός να μελετήσουμε διεξοδικά τους προϋπολογισμούς των ημικρατικών οργανισμών και να τοποθετηθούμε ανάλογα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, τα θέματα τα οποία έχει θέξει ο κ. Κληρίδης και ο κ. Γαλανός είναι θέματα πράγματι τα οποία χρειάζονται να εξεταστούν και χρειάζεται το Σώμα να τα συζητήσει και να αποφασίσει.

Σήμερα όμως, κ. Πρόεδρε, είναι για την έγκριση δωδεκατημορίου για το μήνα Μάιο που συζητούμε, ώστε να πληρωθούν οι υπάλληλοι των ημικρατικών οργανισμών και να μην αδρανήσει γενικά ο μηχανισμός τους. Αν δεν ψηφίσουμε σήμερα δωδεκατημόριο οι οργανισμοί αυτοί θα αντιμετωπίσουν μια κατάσταση για την οποία δεν νομίζω ότι θα είμαστε κι εμείς ευτυχείς.

Γι' αυτό αν το θέμα τίθεται για αναβολή εμείς διαφωνούμε για αναβολή του θέματος, διότι διαφορετικά οι οργανισμοί αυτοί θα οδηγηθούν στην αδράνεια και θα αντιμετωπίσουν προβλήματα, όχι μόνο οι οργανισμοί αυτοί, αλλά και ο κόσμος που εξυπηρετείται απ' αυτούς. Γι' αυτό θα ζητούσαμε να τεθεί το θέμα σε ψηφοφορία, έτσι που τουλάχιστον ο καθένας να αναλάβει τις ευθύνες του έναντι ουσιαστών οργανισμών που προσφέρουν υπηρεσίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνούμε με τον κ. Κληρίδη ότι πράγματι η Βουλή έχει ως ένα μοχλό πίεσης προς την Εκτελεστική Εξουσία, αλλά και προς τους ημικρατικούς οργανισμούς που ασκούν μια εκτελεστική εξουσία, την άρνηση της ψήφισης των προϋπολογισμών τους. Είναι μέσα στα πολύ δυναμικά μέτρα που μπορεί να ασκήσει η Βουλή των Αντιπροσώπων.

Αλλά υπάρχει μια διαφορά εδώ. Δεν υπάρχει πάγιο ταμείο στους ημικρατικούς οργανισμούς, όπως υπάρχει στην Κυβέρνηση, όπου οι μισθοί των υπαλλήλων ή οι άλλες δαπάνες οι οποίες είναι αναγκαίες είτε ψηφιστούν οι προϋπολογισμοί είτε όχι καταβάλλονται.

Κατά συνέπεια εδώ πρέπει να διαφοροποιηθεί το θέμα και ακριβώς επειδή ο κ. Κληρίδης είναι συνταγματολόγος, τον οποίο αναγνωρίζουμε όλοι μας, πρέπει νομίζω να το σκεφτούμε μέσα σ' αυτό το πλαίσιο για να μη στερηθούν οι υπάλληλοι του μισθού τους ή εκείνων των πολύ απαραίτητων και αναγκαίων μέσων για να γίνει η προσφορά των υπηρεσιών: του ηλεκτρικού ρεύματος, του τηλεφώνου, του νερού και όλων αυτών των προγραμμάτων που είναι ζωτικής σημασίας για το λαό. Θα έλεγε δε κάποιος ότι ίσως σε μια ενάντια περίπτωση, που θα αρνούσαν να προσφέρουν αυτές τις υπηρεσίες, θα επεμβαίναμε εμείς εδώ για να πούμε ότι είναι ζωτικές δαπάνες και γι' αυτό πρέπει να προασπίσουμε την ευημερία του λαού. Όχι όμως με τον τρόπο αυτό να είμαστε εμπόδιο. Από την άλλη πλευρά πράγματι πρέπει να εξετασούν όλα αυτά τα θέματα που θίγηκαν, διότι δεν μπορεί οι ημικρατικοί οργανισμοί, οι οποίοι παίζουν τόσο σοβαρό ρόλο στη ζωή αυτού του τόπου, να τυγχάνουν κάποιας μεταχείρισης, χωρίς η Βουλή να έχει και γνώμη και να εκφράσει και θέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ τον κ. Ευσταθίου για το κομπλιμέντο που μου έκανε, αλλά το θέμα δεν είναι μόνο συνταγματικό· είναι και πρακτικό. Όλοι ανησυχούμε για τους μισθούς των υπαλλήλων. Αλλά οι μισθοί θα πληρωθούν το τέλος του μηνός. Άρα μια αναβολή της ψήφισης του δωδεκατημορίου για μια βδομάδα ή 15 μέρες με ταυτόχρονη κήρυξη του άλλου νομοσχεδίου ως επείγοντος, για να συζητηθούν και τα δυο μαζί, δεν δημιουργεί κανένα οικονομικό ή άλλο πρόβλημα στη λειτουργία των ημικρατικών οργανισμών.

Πιστεύω λοιπόν ότι το θέμα πρέπει να αναβληθεί. Υπάρχει ένας τεράστιος συσχετισμός μεταξύ των δυο θεμάτων και ζητώ το θέμα να τεθεί σε ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, το πρώτο σημείο που πρέπει να θίξουμε είναι ότι η λειτουργία των ημικρατικών οργανισμών δεν αφορά μόνο τη μισθοδοσία. Αφορά και τρέχοντα καθημερινά έξοδα λειτουργίας αυτών των οργανισμών. Αυτό είναι το πρώτο.

Το δεύτερο είναι ότι με την ψήφιση σήμερα του δωδεκατημορίου δεν αποστρέφεται η Βουλή ούτε ο κ. Κληρίδης ούτε ο κ. Γαλανός του δικαιώματος να εξετάσουν, να συζητήσουν και να συσχετίσουν την ψήφιση των προϋπολογισμών αυτών των ημικρατικών οργανισμών, όταν θα έλθουν εδώ στη Βουλή για συζήτηση.

Όμως υπάρχει και κάτι άλλο. Η πρόταση νόμου του κ. Κληρίδη δεν κατατέθηκε πριν μερικές μέρες και δεν της δόθηκε επαρκής χρόνος για να εξεταστεί. Η πρόταση νόμου του κ. Κληρίδη, του Συναγερμού, χρονολογείται για πάνω από ένα χρόνο, αν δεν κάνω λάθος, και έχει παραπεμφθεί σε μια Επιτροπή στην οποία προεδρεύει μέλος της Κονοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού ο οποίος και καθορίζει την ημερήσια διάταξη. Και μέχρι σήμερα δεν έχει τεθεί μπροστά στην Επιτροπή για συζήτηση αυτό το θέμα.

Αν λοιπόν αυτή τη στιγμή έλθουμε να συσχετίσουμε αυτά τα πράγματα, τα οποία κάλλιστα μπορούμε να συσχετίσουμε όταν θα συζητηθούν οι προϋπολογισμοί αυτών των ημικρατικών οργανισμών, ουσιαστικά θα φέρουμε αυτούς τους οργανισμούς μπροστά σε τετελεσμένα γεγονότα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν πρόκειται για αναβολή μιας βδομάδας είμαι σίγουρος ότι υπερβάλλουν οι συνάδελφοι που μιλούν για καυτά προβλήματα. Ούτε θέμα μισθών υπάρχει, διότι είναι τέλος του μηνός, ούτε πιστεύω ότι υπάρχουν άλλα έξοδα τα οποία θα επιφέρουν προβλήματα. Εξάλλου σε πολλές περιπτώσεις στο παρελθόν κατατέθηκαν προϋπολογισμοί από ημικρατικούς οργανισμούς για έξοδα τα οποία είχαν ήδη γίνει. Δεν νομίζω δηλαδή ότι θα τους αφαιρέσουμε την ευχέρεια της ομαλής λειτουργίας και δεν είναι αυτή η πρόθεσή μας. Αν πράγματι πιστεύουμε ότι θα επηρεαζόταν η ομαλή λειτουργία των ημικρατικών οργανισμών θα ήμασταν οι τελευταίοι που θα συσχετίζαμε τα θέματα.

Όμως εκείνο το οποίο έχει κάποια σημασία για μας είναι να δοθεί και ένα μήνυμα: ότι, εφόσον αναμένουμε από τις διάφορες πλευρές της Βουλής να ψηφίζουν τους προϋπολογισμούς, να βοηθούν στην ομαλή λειτουργία κυβερνητικών οργανισμών και ημικρατικών οργανισμών, θα πρέπει να υπάρχει και κάποια ανάλογη μεταχείριση και όχι ορισμένα θέματα να τα βλέπει κάποια πλευρά μόνο από τη δική της σκοπιά και να μην αντιλαμβάνεται τη σφαιρικότητα αυτών των πραγμάτων.

Επομένως ο συνδυασμός πρέπει να γίνεται και ίσως αυτή η προειδοποίηση που δίδεται πολύ νωρίς να βοηθήσει πάρα πολύ τη νέα Κυβέρνηση στην αντιμετώπιση προβλημάτων και στην τοποθέτησή της πάνω σε διάφορα προβλήματα αυτού του τύπου.

Για να διορθώσω κάτι που λέχθηκε προηγουμένως, ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής είναι του Δημοκρατικού Κόμματος, αλλά οπωσδή-

ποτε η ψήφιση της πρότασης νόμου που κατέθεσε ο κ. Κληρίδης τίθεται επιτακτική μετά από τον τρόπο που έγιναν οι διορισμοί στους ημικρατικούς οργανισμούς.

Επαναλαμβάνω, δεν θα υπεισέλθουμε στην ουσία. Αν θέλουν οι συνάδελφοι θα υπεισέλθουμε, αλλά μιλούμε τώρα για μια μικρή αναβολή μιας βδομάδας για να τεθεί το θέμα σε όλο το μήκος και πλάτος του και για να γίνει αντιληπτό ότι συνδυάζονται όλα αυτά τα πράγματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, δεν είναι θέμα μιας βδομάδας ή δέκα-δεκαπέντε ημερών. Ειλικρινά δεν βλέπω τη σκοπιμότητα αυτής της αναβολής. Αλλά, αν η Βουλή επιμένει στην αναβολή, εγώ θα το θέσω σε ψηφοφορία. Και το θέτω σε ψηφοφορία.

Κύριοι, πόσοι είναι υπέρ της αναβολής αυτού του θέματος για μια βδομάδα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23 υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι είναι εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αναβάλλεται λοιπόν η συζήτηση για μια βδομάδα.

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχω επίσης εισηγηθεί και το νομοσχέδιο το οποίο κατέθεσε η Εκτελεστική Εξουσία για τους ημικρατικούς οργανισμούς, που ζητά την αύξηση του αριθμού των μελών των συμβουλίων, να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί την ερχόμενη Πέμπτη μαζί με αυτή την Απόφαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν δεν υπάρχει ένσταση να κηρυχθεί επείγον.

Κύριοι, υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση;

Βλέπω ότι δεν υπάρχει ένσταση. Πολύ ωραία! Το νομοσχέδιο κηρύσσεται επείγον.

Αναβάλλεται λοιπόν η συζήτηση της Απόφασης για την προσεχή Πέμπτη.

Με το θέμα αυτό, κύριοι Βουλευτές, έχουμε φτάσει στο τέλος της νομοθετικής εργασίας που είχαμε για σήμερα.

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Β', που είναι η Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλίων Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα κάτωθι νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- 2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 13) του 1988.
- 3) Ο περί Προϋπολογισμού του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης Νόμος του 1988.
- 4) Ο περί Προϋπολογισμού του Ταμείου Δημοσίων Δανείων Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα δύο νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών:

- 5) Ο περί Προϋπολογισμού του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμος του 1988.
- 6) Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το Υπουργείο Οικονομικών στάληκαν τα ακόλουθα νομοσχέδια:

- 7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 14) του 1988.
- 8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 15) του 1988.
- 9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 3) του 1988.
- 10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5 του 1988).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- 11) Οι περί Αεροπλοΐας (Τέλη Αεροδρομίου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 28 Μαρτίου 1988.

«Παρατηρείται ότι το ύψος του ποσού των συντάξεων ανικανότητας είναι αρκετά μικρό, με αποτέλεσμα οι δικαιούχοι να μην μπορούν να ζήσουν και να

αντιμετωπίζουν άμεσο πρόβλημα επιβίωσης. Σε αρκετές περιπτώσεις το ποσό που καταβάλλεται είναι γύρω στις £35. μηνιαία, ποσό το οποίο από μόνο του καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος.

Περαιτέρω παρατηρείται ότι αρκετά άτομα παίρνουν μειωμένη ή/και καθόλου σύνταξη διότι λόγω άγνοιας ή διάφορων περιστάσεων δεν κατέβαλαν τις αναγκαίες εισφορές, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται οικονομικά και να μην μπορούν να ζήσουν και να δημιουργείται πρόσθετο κοινωνικό πρόβλημα.

Επίσης είναι κοινά αποδεκτό ότι άτομα τα οποία είναι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, οικοδόμοι ή ασκούν άλλα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα καθώς επίσης και οι καρδιακοί, οι ανάπηροι και άλλα άτομα που πάσχουν από νόσους που μειώνουν τα χρόνια της ζωής τους πρέπει να συνταξιοδοτούνται στο 60ό έτος της ηλικίας τους, ώστε να τους δίδεται η ευκαιρία να ξεκουράζονται από τον κάματο της ζωής, γεγονός που ταυτόχρονα θα δημιουργήσει περισσότερες ευκαιρίες εργασίας για τους άνεργους νέους μας.

Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αν προτίθεται να λάβει μέτρα ώστε ν' αυξηθεί το ύψος του ποσού των χορηγούμενων συντάξεων ανικανότητας, ώστε τούτο να ανταποκρίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό στις βασικές ανάγκες της σύγχρονης ζωής.
- (β) Αν προτίθεται να δώσει την ευκαιρία στα άτομα που παίρνουν μειωμένη ή/και καθόλου σύνταξη υπό ορισμένες προϋποθέσεις να παίρνουν πλήρη σύνταξη.
- (γ) Αν προτίθεται να θεσμοθετήσει τη συνταξιοδότηση στο 60ό έτος της ηλικίας των ατόμων που αναφέρονται πιο πάνω».

Απάντηση ημερομηνίας 27 Απριλίου 1988, του Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων διέπεται από την αρχή της ασφάλισης που σημαίνει ότι δικαιούχοι του Σχεδίου είναι μόνο οι ασφαλισμένοι και οι εξαρτώμενοί τους. Με βάση την ίδια αρχή, το ποσό των συντάξεων και των άλλων ωφελημάτων καθορίζεται με βάση το ύψος των εισφορών και το χρόνο ασφάλισης του κάθε ασφαλισμένου στο Σχέδιο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η οικονομική κατάσταση ή οι ειδικές ανάγκες του δικαιούχου. Έτσι, με βάση την αρχή αυτή, το ύψος των συντάξεων γενικά καθορίζεται σύμφωνα με τις εισφορές του ασφαλισμένου, το χρόνο ασφάλισής του και τον αριθμό των εξαρτωμένων του, ανεξάρτητα αν ο δικαιούχος έχει άλλους οικονομικούς πόρους ή ειδικές ανάγκες που δεν ικανοποιούνται με το ποσό της σύνταξης.

Η συνάρτηση παροχών και εισφορών και ο καθορισμός του ύψους της σύνταξης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση του δικαιούχου, δεν είναι χαρακτηριστικό μόνο του δικού μας Σχεδίου, αλλά όλων των συστημάτων συντάξεων τα οποία παρέχουν ωφελήματα με προϋπόθεση την ασφάλιση και την πληρωμή εισφορών.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, είναι φυσικό το ύψος της σύνταξης να διαφέρει από δικαιούχο σε δικαιούχο και να επηρεάζεται από το κατά πόσο ένας ασφαλισμένος έχει πλήρη ή μειωμένη ασφάλιση, με επακόλουθο το ποσό της σύνταξης να μην είναι ικανοποιητικό για πρόσωπα με ελλιπή ασφάλιση ή με ειδικές ανάγκες. Γι' αυτό το λόγο υπάρχει το Σχέδιο Δημόσιων Βοηθημάτων, σκοπός του οποίου είναι η εξατομίκευση των περιπτώσεων και η κάλυψη των κενών που αφήνει το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Παρόλα αυτά υπενθυμίζεται ότι το 1985, με το Νόμο αρ. 116/85, καθιερώθηκε κατώτατη σύνταξη η οποία αντιστοιχεί σε σύνταξη ίση με το ήμισυ της πλήρους βασικής σύνταξης, το οποίο σήμερα είναι £36 το μήνα για δικαιούχο χωρίς εξαρτώμενο, £48 για δικαιούχο με ένα εξαρτώμενο, £54 για δικαιούχο με δύο εξαρτωμένους και £60 για δικαιούχο με τρεις εξαρτωμένους.

Οι μειωμένες συντάξεις δεν παρατηρούνται μόνο στην περίπτωση των συντάξεων ανικανότητας, αλλά και των άλλων συντάξεων του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, δηλαδή των συντάξεων γήρατος, χηρείας και αγνοουμένων. Το πρόβλημα, επομένως, δεν περιορίζεται μόνο στους συνταξιούχους ανικανότητας αλλά σε όλους τους συνταξιούχους του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων που παίρνουν μειωμένες συντάξεις. Υπολογίζεται ότι από το σύνολο των 55.000 περίπου που είναι οι συνταξιούχοι οι 14.300 παίρνουν μειωμένες συντάξεις, το ύψος των οποίων κυμαίνεται μεταξύ 50% και 99% της πλήρους βασικής σύνταξης.

Η χορήγηση σε όλους ανεξαιρέτα τους συνταξιούχους πλήρους βασικής σύνταξης, ανεξάρτητα από εισφορές, θα παραβίαζε την πιο πάνω αρχή της ασφάλισης του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θα δημιουργούσε αντικίνητρο για καταβολή εισφορών και θα επιβράβευε όσους σκόπιμα απέφευγαν και αποφεύγουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο Σχέδιο, καθυστερώντας να ασφαλιστούν για μακρά χρονικά διαστήματα ή αποκρύπτοντας τα πραγματικά τους εισοδήματα.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, η χορήγηση συντάξεων στο πλήρες ύψος σε όλους ανεξαιρέτα τους συνταξιούχους εξυπακούει, με τα σημερινά δεδομένα, επιπρόσθετη δαπάνη ύψους £3,500,000 περίπου η οποία σύμφωνα με αναλογιστικούς υπολογισμούς δεν μπορεί να καλυφθεί από το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων χωρίς ανάλογη αύξηση των εισφορών.

Για τους πιο πάνω λόγους δεν ευνοείται η χορήγηση πλήρων συντάξεων σε άτομα που είτε είναι ανασφάλιστα είτε έχουν μειωμένη ασφάλιση.

Αναφορικά με το ερώτημα κατά πόσο υπάρχει πρόθεση για μείωση της συντάξιμης ηλικίας στο 60ό έτος για άτομα που απασχολούνται σε ορισμένα επαγγέλματα που θεωρούνται βαριά και ανθυγιεινά και για ασφαλισμένους με καρδιακές παθήσεις ή αναπήρους, αναφέρεται ότι το όλο θέμα βρίσκεται υπό μελέτη και γίνονται διαβουλεύσεις στα πλαίσια του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος και του Συμβουλίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σχετικά αναφέρεται επίσης ότι προωθείται και η εισαγωγή συντάξεως ανικανότητας για μερική μόνιμη ανικανότητα. Είναι γνωστό ότι σήμερα σύνταξη ανικανότητας καταβάλλεται μόνο σε ασφαλισμένους που είναι μόνιμα και πλήρως ανίκανοι για εργασία».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Δ' —

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας για το θέμα που αναφέρεται ως «Ο τραυματισμός του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού, όταν ήταν σε υπηρεσία, η περίθαλψή του στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις Αρχές της Δημοκρατίας».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ. κ. Γλ. Κληρίδη). (21.1.88).

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

T. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Ο ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΟΤΑΝ ΗΤΑΝ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΑ. Η ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ ΚΑΙ Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΣΕ ΛΙΠΟΤΑΚΤΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ»

Παρόντες:

Τάκης Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος
Χρίστος Σολωμής
Ανδρέας Γεωργίου
Νίκος Μουσιούττας
Στέλιος Μανδριώτης
Νίκος Φλουρέντζος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 17 και 24 Μαρτίου και στις 28 Απριλίου 1988. Στις δύο πρώτες συνεδρίες κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου 'Αμυνας οι οποίοι ανέλυσαν το ιστορικό του τραυματισμού του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού και τις συνθήκες κήρυξής του σε λιποτάκτη και κατέθεσαν σχετικό ενημερωτικό σημείωμα.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή από τον αξιότιμο Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο και Πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού, κ. Γλαύκο Κληρίδη και στη συνέχεια παραπέμφθηκε, σύμφωνα με σχετική Απόφαση του Σώματος, στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας η οποία, αφού το διερεύνησε, ετοίμασε την παρούσα έκθεση.

Σύμφωνα με το ενημερωτικό σημείωμα του Υπουργείου 'Αμυνας, ο στρατιώτης Κύπρος Κυπριανού κατατάχθηκε στην Εθνική Φρουρά στις 2.7.1987 και υπηρετούσε σε στρατόπεδο των Πολεμικών. Στις 10.10.1987 ο στρατιώτης αυτός αποσπάστηκε σε Μοίρα Πυροβολικού της περιοχής Καλαβασού, σε αντικατάσταση συναδέλφου του, σαν αποθηκάριος αποθηκών καυσίμων.

Στις 13.10.87 και γύρω στο μεσημέρι ο στρατιώτης αυτός βρισκόταν στο χώρο των αποθηκών με εντολή να γεμίσει μερικά βαρέλια με καύσιμα από υπόγεια αποθήκη καυσίμων. Γύρω στις 15.00' της ίδιας ημέρας ο στρατιώτης αυτός, αφού τέλειωσε το γέμισμα των βαρελιών, πλησίασε το σκοπό στην είσοδο των αποθηκών και του είπε στα αγγλικά ότι «θα πάει να κλείσει τα ρουπινέττα και, αν ακούσει φωνή, να μην ανησυχήσει γιατί θα είναι ο ίδιος και θα πέφτει». Στη συνέχεια και μέχρι την 21.15' ο στρατιώτης Κυπριανού δεν έδωσε σημεία ζωής, οπότε παρουσιάστηκε στο σκοπό της εισόδου που είχε στο μεταξύ αντικατασταθεί και του ανέφερε ότι είναι τραυματισμένος, γιατί έσπασε το σκαλοπάτι της σκάλας και κτύπησε στο κεφάλι και στο σπόνδυλό του.

Στο σημείο αυτό ειδοποιήθηκε ο αξιωματικός υπηρεσίας και έγιναν διευθετήσεις για τη μεταφορά του στρατιώτη Κυπριανού στο Νοσοκομείο Λεμεσού. Εκεί του έγιναν ακτινογραφίες, χωρίς να δείξουν τίποτε το παθολογικό, αλλά αποφασίστηκε να κρατηθεί για περαιτέρω παρακολούθηση γιατί διαπιστώθηκε εγκεφαλική διάσειση χωρίς νευρολογικά ευρήματα».

Στις 15.10.1987 ο πατέρας του στρατιώτη Κυπριανού επισκέφθηκε το Διοικητή του γιού του και του ανέφερε ότι ο γιος του είναι καλύτερα, αλλά δεν

μιλά. Την επομένη επισκέφθηκε το στρατιώτη Κυπριανού ο Διοικητής του, στην παρουσία του πατέρα του, ο οποίος του είπε ότι ο γιος του θα απολυόταν από το Νοσοκομείο και ότι θα έπαιρνε επταήμερη αναρρωτική άδεια με τη διάγνωση «τραυματισμός-μετατραυματική συνδρομή».

Στις 20.10.1987 και ενώ βρισκόταν με αναρρωτική άδεια ο στρατιώτης Κυπριανού μεταφέρθηκε στην Ψυχιατρική Πτέρυγα του Νοσοκομείου Λεμεσού, όπου κρατήθηκε για μια μέρα και ακολούθως απολύθηκε με νέα τριανταήμερη αναρρωτική άδεια.

Ενώ ο στρατιώτης αυτός βρισκόταν με άδεια, ο πατέρας του ζήτησε να τον μεταφέρει στον Καναδά για θεραπεία. Ας σημειωθεί ότι η οικογένεια του στρατιώτη είναι Καναδοί υπήκοοι και κατέχουν καναδικά διαβατήρια. Το Υπουργείο Άμυνας ενέκρινε την έξοδο από την Κύπρο του στρατιώτη αυτού.

Δέκα μέρες μετά τη λήξη της αναρρωτικής του άδειας ο στρατιώτης αυτός δεν επέστρεψε και κηρύχθηκε σε λιποταξία στο εξωτερικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα. Επίσης ζητήθηκε και εκδόθηκε εναντίον του ένταλμα σύλληψης από το Στρατιωτικό Δικαστήριο.

Από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής είχε προκύψει ότι ο πατέρας του στρατιώτη Κυπριανού, πριν λήξει η αναρρωτική άδεια του γιου του, είχε στείλει ιατρικά πιστοποιητικά στις στρατιωτικές αρχές, στοιχείο που δεν ήταν υπόψη του αρμόδιου Υπουργείου, γι' αυτό και ζητήθηκε η διερεύνησή του. Με βάση τη διερεύνηση που έγινε σε δεύτερο στάδιο πράγματι διαπιστώθηκε ότι στις 19.11.1987, δηλαδή μια μέρα προτού λήξει η αναρρωτική άδεια του στρατιώτη Κυπριανού, ο πατέρας του παρέδωσε στο Διοικητή της μονάδας του γιού του ιατρικό πιστοποιητικό από ιδιώτη γιατρό του καναδά, ημερ. 4.11.1987, σύμφωνα με το οποίο αυτός υποβαλλόταν σε εργαστηριακές εξετάσεις και θεραπεία και δεν μπορούσε να ταξιδέψει πριν συμπληρωθούν οι εξετάσεις αυτές και η θεραπεία που θα απαιτούσαν μερικούς μήνες.

Στο ενημερωτικό σημείωμα που ετοίμασε το Υπουργείο Άμυνας αναφέρεται επίσης ότι δεν έχουν εξακριβωθεί πλήρως οι συνθήκες τραυματισμού του στρατιώτη, γιατί δεν υπήρχαν αυτόπτες μάρτυρες και ότι ο ίδιος ο στρατιώτης σε γραπτή κατάθεσή του στην Αστυνομία ανέφερε ότι από τη στιγμή που κατέβηκε στο φρεάτιο και έκλεισε τα ρουπινέττα του ντεποζίτου δεν θυμάται τίποτε.

Για τους ίδιους λόγους η Επιτροπή Άμυνας περιορίζει το πόρισμά της στο θέμα της κήρυξης σε λιποταξία του Στρατιώτη Κυπριανού και αφήνει τη διερεύνηση των συνθηκών τραυματισμού του στρατιώτη αυτού σε μεταγενέστερο στάδιο και όταν ο τελευταίος επιστρέψει στην Κύπρο, για να δώσει τη δική του εκδοχή σε ότι αφορά το υπό διερεύνηση περιστατικό.

Στις 21.3.1988 ο πατέρας του στρατιώτη Κυπριανού συναντήθηκε, ύστερα από υπόδειξη της Επιτροπής Άμυνας, με τον Υπουργό Άμυνας ο οποίος τον διαβεβαίωσε ότι, στην περίπτωση που θα υποβληθούν επίσημα ιατρικά πιστοποιητικά από τις Καναδικές Αρχές που να δικαιολογούν τη συνέχιση της παραμονής του γιου του στον Καναδά, θα χορηγηθεί στο στρατιώτη Κυπριανού ανάλογη πρόσθετη άδεια απουσίας χωρίς συνέπειες ανυποταξίας.

Θέτοντας όλα τα πιο πάνω προς ενημέρωση του Σώματος, η Επιτροπή Άμυνας επιφυλάσσεται να επανέλθει επί του θέματος, αν παραστεί ανάγκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Ζήτησα την εγγραφή του θέματος και την παραπομπή του στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή προς εξέταση, γιατί πιστεύω ότι αυτό το Σώμα πρέπει να δείχνει ιδιαίτερη ευαισθησία, όταν κάτω από μυστηριώδεις συνθήκες εθνοφρουροί σε ώρα υπηρεσίας παθαίνουν διάφορα περιστατικά τα οποία δεν ερμηνεύονται.

Στην παρούσα περίπτωση ένας εθνοφρουρός, ο οποίος ανακάλυψε ότι υπήρχε μεγάλο έλλειμμα στις αποθήκες καυσίμων και ο οποίος πήγε για να μετρήσει καύσιμα, βρέθηκε μετά από μικρή χρονική περίοδο σε τραγική κατάσταση συνεπεία της οποίας απώλεσε τη μνήμη του. Ήταν ατύχημα; Ήταν δυστύχημα ή υπέστη κάποια επίθεση;

Στο παρόν στάδιο δεν μπορεί να εξεταστεί πραγματικά αυτό το θέμα, διότι το θύμα δεν θυμάται και βρίσκεται υπό ψυχιατρική εξέταση στο εξωτερικό. Γι' αυτό πολύ σωστά έκανε η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή που κράτησε ανοικτό το θέμα για να επανέλθει να το εξετάσει, αν και όταν ο ατυχής νέος επανεύρει τη μνήμη του ως προς αυτό το περιστατικό. Διότι μπορεί ακόμα να επανεύρει τη μνήμη του για όλα τα άλλα εκτός αυτού του φοβερού περιστατικού.

Υπάρχουν όμως ορισμένες ανησυχητικές ενδείξεις. Γιατί η Έκθεση που έχω μου έκαμε εντύπωση στα εξής σημεία:

Ο εθνοφρουρός ο οποίος υπέστη τη βλάβη, σύμφωνα με μαρτυρία του σκοπού, προτού πάει στην καταμέτρηση των καυσίμων είπε ότι θα πάει να κλείσει τα ρουπινέττα και αν ακούσει ο σκοπός φωνή να μην ανησυχήσει, διότι θα πέφτει. Και διερωτώμαι: Ήξερε εκ των προτέρων ότι θα πέσει από τη σκάλα; Και μετά από αρκετή ώρα, αφού ακούστηκαν φωνές, έρχεται πίσω και λέει ότι έπεσε.

Νομίζω ότι η πείρα μου σαν δικηγόρος θα με έκανε, αν είχα το μάρτυρα αυτόν, να τον αντεξετάζω επί ώρες ολόκληρες. Πώς ένας εθνοφρουρός, ο οποίος πάει να κλείσει τα ρουπινέττα λέει ότι «αν ακούσεις θόρυβο μην ανησυχήσεις, γιατί θα είμαι εγώ και θα πέφτω»; Αυτό θα μπορούσαν να το πουν στο σκοπό εκείνοι οι οποίοι πήγαιναν να τον κτυπήσουν: «Αν ακούσεις θόρυβο κάμε πως εν εκατάλαβες, διότι πέφτει που τη σκάλα». Αλλά δεν μπορούσε εκ των προτέρων το θύμα να πει ότι «Αν ακούσετε θόρυβο μεν ανησυχείτε, έχλιασα τζαι έπεσα».

Και εν συνεχεία υπάρχει κατάθεση σύμφωνα με την οποία είπε ότι έσπασε το σκαλοπάτι. Αλλά η σκάλα είναι σιδερένια και το σκαλοπάτι δεν είναι σπασμένο.

Γι' αυτό συγχαίρω την Επιτροπή που άφησε το όλο θέμα ανοικτό, γιατί πράγματι πρέπει να επαγρυπνά η Βουλή και πρέπει το θέμα να παραμείνει ανοικτό και να διερευνηθεί σε βάθος. Γιατί η ασφάλεια των παιδιών τα οποία υπηρετούν στην Εθνική Φρουρά είναι για όλους μας πρωτίστης σημασίας.

Γι' αυτό ήλθα σήμερα στη Βουλή, όχι για να απαντήσω στον κ. Λάζαρο Μαύρο —ο οποίος είπε ότι οι απουσίες μου οφείλονται σε διαφωνίες— αλλά για να τονίσω πράγματι τη σημασία που, τουλάχιστον εμείς σαν κόμμα και πιστεύω όλα τα κόμματα, δίδουμε στη σωματική και πνευματική ασφάλεια των παιδιών που ντυμένα στο χαλί υπηρετούν την πατρίδα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Εφόσον συμφωνούμε απόλυτα με τις παρατηρήσεις και τα σχόλια τα οποία έγιναν και υπερθεματίζουμε, δεν υπάρχει κανένας λόγος να τα επαναλάβουμε και θα θέλαμε και εμείς να συγχαρούμε την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τον τρόπο με τον οποίο χειρίστηκε το όλο θέμα.

Πράγματι όλες οι πλευρές ήταν ομόφωνες στον τρόπο αντιμετώπισης αυτού του θέματος και πιστεύω ότι αυτά τα οποία είπε ο κ. Κληρίδης αντανακλούν τις απόψεις όλων των πλευρών.

Μια μόνο μικρή παρατήρηση. Χαιρόμαστε, αν ο κ. Λάζαρος έγινε αιτία να έρθει σήμερα στη Βουλή ο κ. Κληρίδης!

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Δεν είναι διότι μου είπε «δεύρο έξω».

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, υπάρχει και κάτι άλλο το οποίο εγώ τουλάχιστον θα ήθελα να μου εξηγηθεί.

Η κουβέντα αυτή έγινε στα αγγλικά, λέει η Έκθεση. Και διερωτώμαι: Το παιδί αυτό είναι αγγλόφωνος;

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κυπριοκαναδός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α! είναι Καναδός.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θέλω να ευχαριστήσω εκ μέρους της Επιτροπής, όλων των συναδέλφων που μετέχουν στην Επιτροπή, για τα καλά λόγια που ακούστηκαν για τη δουλειά της Επιτροπής. Πράγματι, είναι επιθυμία και φιλοδοξία της Επιτροπής να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και του Σώματος και του έργου που επιφορτίστηκε να διεκπεραιώσει.

Επίσης θα πρέπει να πούμε ότι το θέμα της ασφάλειας και της καλής διαβίωσης των εθνοφρουρών μέσα στο στράτευμα είναι ένα από τα πιο κύρια σημεία πάνω στα οποία η Επιτροπή θέλει να ενδιατρίψει. Έτσι, δεν θα αφήσει σε καμιά περίπτωση, καμιά καταγγελία χωρίς να την εξετάσει και να προχωρήσει μέχρι βάθους, ώστε να γνωρίζουν και οι εθνοφρουροί και ο κυπριακός λαός ότι η Βουλή βρίσκεται δίπλα τους, πλάι τους, αλλά και πλάι στις στρατιωτικές αρχές, όταν αυτές εκτελούν σωστά τα καθήκοντά τους.

Όσον αφορά το τρίτο σημείο που είπατε, το θέμα των αγγλικών, σας πληροφορώ ότι συνέπεσε να είναι αγγλόφωνος και ο στρατιώτης Κυπριανού και ο στρατιώτης που βρισκόταν στην πύλη, που είναι Κύπριος της Αγγλίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Φάντης.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχω να προσθέσω τίποτε σε ό,τι έχουν πει οι άλλοι συνάδελφοι. Πράγματι, η Επιτροπή μελέτησε το θέμα πολύ καλά και πολύ καλά έκανε να το αφήσει ανοικτό, για να το εξετάσει και να καταλήξει σε τελικά συμπεράσματα.

Αυτό που ήθελα να προσθέσω είναι ότι με την ευκαιρία της συζήτησης αυτού του θέματος θα είναι καλά, αφού έκανε αυτή την αρχή η Επιτροπή, να διερευνήσει και άλλα επεισόδια, διότι είναι γνωστό ότι και στο παρελθόν καταγγέλλθηκαν, και δημοσίως, διάφορα επεισόδια σε βάρος εθνοφρουρών. Και να αποτελέσει μια αρχή αυτό το θέμα, έτσι που να δοθεί το μήνυμα ότι η Βουλή δεν μπορεί να μένει αδιάφορη στο εξής για οτιδήποτε συμβαίνει σε βάρος εθνοφρουρών, κακοποιήσεις ή άλλες αδικαιολόγητες τιμωρίες. Έτσι θα εδραιώσουμε το αίσθημα ότι η Εθνική Φρουρά βρίσκεται υπό τη διαρκή παρακολούθηση και το ενδιαφέρον της ίδιας της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, νομίζω ότι.....

Ο κ. Σολωμής. Μάλιστα, κύριε Σολωμή.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι ένα γεγονός το οποίο συνέβηκε μετά την ετοιμασία της Έκθεσης. Δεν θα ήθελα να αναφερθώ σε ευχαριστίες και σε συγχαρητήρια.

Φαίνεται ότι ορισμένα περίεργα φαινόμενα συνέπεσαν στον ίδιο αυτό στρατιώτη. Όπως έχετε προσέξει από την Έκθεση, που μόλις αναγνώστηκε, σχετικά ιατρικά πιστοποιητικά τα οποία είχαν τότε υποβληθεί έγκαιρα από τον πατέρα του στρατιώτη χάθηκαν.

Πέραν του γεγονότος ότι πολλά «τυχαία» γεγονότα συνέβησαν, το άλλο «τυχαίο» πρόσφατο γεγονός είναι: Μετά από την τελευταία απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπου η θητεία στρατιωτών, όπως στην περίπτωση του στρατιώτη Κυπριανού, συντέμνεται σε περίοδο έξι μηνών, είχε υποβάλει τα σχετικά έγγραφα για την απόλυσή του, αφού έχει συμπληρώσει τους έξι μήνες, και μόλις πριν δυο μέρες ο πατέρας του νεαρού εθνοφρουρού πληροφορήθηκε ότι χάθηκαν και αυτά τα έγγραφα και φυσικά του υποδείχθηκε να τα επαναυποβάλει.

Το αναφέρω και δημόσια από το μικρόφωνο της Βουλής, κύριε Πρόεδρε, ελπίζοντας κάποιος αρμόδιος να το ακούσουν για να μη χαθούν για τρίτη φορά τα έγγραφα τα οποία θα υποβάλει ο πατέρας και να υποχρεωθεί έτσι να ασχοληθεί με το θέμα αυτό και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας, αλλά και η Ολομέλεια του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός και κλείνουν, κύριοι.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Απλώς μια παρατήρηση, κύριε Πρόεδρε. Από ό,τι έχουμε ακούσει και από ό,τι βγαίνει από την Έκθεση, το θέμα δεν μπορεί να θεωρείται κλειστό, διότι έχουν μείνει αρκετά ερωτηματικά.

Γι' αυτό το λόγο η παράκλησή μας προς την Επιτροπή είναι να μη θεωρήσει ότι έκλεισε το θέμα, αλλά να προσπαθήσει να συλλέξει όσο το δυνατό περισσότερα στοιχεία και πληροφορίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, νομίζω ότι η συζήτηση, η πολύ χρήσιμη συζήτηση επί του θέματος αυτού, έχει λήξει.

Εκείνο το οποίο έχει πολύ μεγάλη σημασία είναι η δήλωση του Προέδρου της Επιτροπής 'Αμυνας, του κ. Χατζηδημητρίου, ότι η Επιτροπή αυτή θα ενδιαφέρεται πάντοτε για τους εθνοφρουρούς και ότι όλα τα ζητήματά τους θα εξετάζονται δεόντως, ούτως ώστε να ξέρουν ότι η Βουλή βρίσκεται δίπλα τους.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 12 Μαΐου 1988, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (3) Ο περί Επίσημης Γλώσσας της Δημοκρατίας Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 7) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 8) του 1988.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 9) του 1988.
- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1988.
- (8) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλίων Νόμος του 1988.
- (9) Ο περί Φαρμακοποιών (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (11) Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Μάιον του 1988.
- (12) Οι περί Προστασίας της Υγείας ('Ελεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.
- (13) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως ('Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (14) 'Εγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 21 και 28 Απριλίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στην Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Παρισινού). (9.10.86).

- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομίσθιων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιονομικά καθήκοντα».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη).
(20.2.86).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Θα ήθελα να πληροφορήσω το Σώμα ότι κατόπιν έρευνας που έκαμα στο Αρχείο της Βουλής πληροφορήθηκα ότι η Πρόταση Νόμου αναφορικά με τους Ημικρατικούς Οργανισμούς, στην οποία αναφέρθηκε ο κ. Κληρίδης, δεν έχει κατατεθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλά, αν δεν έχει κατατεθεί, αυτό είναι άλλο θέμα.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Απλώς ήθελα να ενημερώσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία!

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(Ώρα λήξεως 6.05' το απόγευμα)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:**

Αναστασιάδης Νίκος	Μανδριώτης Στέλιος
Γαλανός Αλέξης	Μαρκίδης Αλέκος
Γεωργιάδης Δήμος	Μάτσης Ιωάννης
Γεωργίου Ανδρέας	Μιχαηλίδης Θαλής
Δημητρίου Οδυσσέας	Μουσιούττας Νίκος
Δίγκλης Παύλος	Παναγίδης Κίμων
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παναγιώτου Ανδρέας
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαπέτρου Μιχάλης
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παπαρές Αυγερινός
Ηλία Νεόφυτος	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πουμπουρής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κληρίδης Γλαύκος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κόλοκος Πολύβιος	Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χρίστου Κυριάκος
Λαδάς Γεώργιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρυσοστόμου Άριστος
Μακρίδης Νίκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων:

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και Συμπληρωματική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986», η συζήτηση που ακολούθησε (Α. Παπαρές, Προεδρεύων (Γ. Λαδάς), Α. Γαλανός, Γ. Παπαδόπουλος) και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Τ. Χατζηδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Γαλανός, Α. Ζαχαριάδης, Προεδρεύων) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 4) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 5) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 6) του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Προεδρεύων, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Γαλανός, Π. Στυλιανού, Γλ. Κληρίδης, Τ. Χατζηδημητρίου) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 3 του 1988).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 1) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Απόσυρση των ακόλουθων Νομοσχεδίων: α) «Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμος του 1987», και β) «Ο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987». (Πρόταση Νόμου).

(9) Έκθεση για το θέμα «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον μήνα Μάιον του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Γλ. Κληρίδης, Προεδρεύων, Α. Γαλανός, Τ. Χατζηδημητρίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Ε. Ευσταθίου, Μ. Παπαπέτρου) και απόφαση για αναβολή της συζήτησης για μια βδομάδα.

(10) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(11) Ερωτήσεις — Απαντήσεις (Η ανάγκη αύξησης του ύψους των χορηγούμενων συντάξεων ανικανότητας και θεσμοθέτησης της συνταξιοδότησης στο 60ό έτος για άτομα που απασχολούνται σε ανθυγιεινά επαγγέλματα και για ασφαλισμένους με καρδιακές παθήσεις ή αναπήρους).

(12) Έκθεση για το θέμα «Ο τραυματισμός του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού, όταν ήταν σε υπηρεσία, η περίθαλψή του στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις αρχές της Δημοκρατίας». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ. κ. Γλ. Κληρίδη), η συζήτηση που

ακολούθησε (Γλ. Κληρίδης, Α. Γαλανός, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Φάντης, Χρ. Σολωμής) και επιφύλαξη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας να επανεξετάσει το θέμα σε μελλοντικό στάδιο, αν παραστεί ανάγκη.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 12ης Μαΐου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.17 μ.μ.)

(Αρ. 27)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν από την έναρξη της εξέτασης των θεμάτων που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη, θέλω να πληροφορήσω τη Βουλή για την παραίτηση του Βουλευτή κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, ο οποίος απέστειλε στον Πρόεδρο της Βουλής την ακόλουθη επιστολή:—

(Διαβάζει την επιστολή)

Χαμπής Μιχαηλίδης

Βουλευτής

ΑΚΕΛ — Αριστεράς

Αμμοχώστου

Κοινοβουλευτική ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς

Λευκωσία, 11/5/1988

Πρόεδρο της Βουλής
των Αντιπροσώπων
Δρα Β. Λυσσαρίδη
Βουλή των Αντιπροσώπων
Λευκωσία.

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Με την επιστολή μου αυτή επιθυμώ να σας κοινοποιήσω την απόφασή μου να παραιτηθώ για λόγους υγείας από την ιδιότητά μου ως μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Δυστυχώς, η κατάσταση της υγείας μου δεν μου επιτρέπει πλέον να εκπληρώνω —όπως εγώ θα ήθελα και όπως προσπάθησα πάντοτε να κάνω στη διάρκεια της 28χρονης θητείας μου στο Σώμα— τα καθήκοντά μου ως μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Κύριε Πρόεδρε,

Εκλέγομαι βουλευτής στο ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ—Αριστεράς της επαρχίας Αμμοχώστου ανελλιπώς από της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι σήμερα. Στην 28χρονη αυτή περίοδο κατέβαλα προσπάθειες να φανώ αντάξιος της τιμής με την οποία με περιέβαλαν οι εκλογείς, ο αγροτικός μας κόσμος, ο λαός μας γενικότερα. Τώρα που αποχωρώ από τη Βουλή, στο λαό μας εναπόκειται να κρίνει, αν, και σε ποιο βαθμό, δικαίωσα τις προσδοκίες του.

Κύριε Πρόεδρε,

Καταλήγοντας, επιτρέφετέ μου να εκφράσω προς εσάς προσωπικά, τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους όλων των κομμάτων, προς τα μέλη του Σώματος και τους αντιπροσώπους των Θρησκευτικών Ομάδων, θερμές ευχαριστίες για την πάντοτε πρόθυμη συνεργασία που είχα εκ μέρους όλων. Ευχαριστίες εκφράζω και προς το Γενικό Διευθυντή της Βουλής και ιδιαίτερα προς τους αφανείς ήρωες του έργου του Σώματος, το τεχνικό προσωπικό, που τόσο άοκνα κι αθόρυβα προσφέρει τις υπηρεσίες τους.

Με εκτίμηση
Χαμπής Μιχαηλίδης

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πιστεύω ότι εκφράζω όλες τις πλευρές της Βουλής, αν πω ότι η Βουλή εκφράζει και η ίδια την αγάπη και την εκτίμησή της προς το συνάδελφο, που πράγματι με μεγάλη συναίσθηση καθήκοντος υπηρέτησε για 28 χρόνια στο Σώμα και ότι ευχόμαστε αποκατάσταση της υγείας του και συνέχιση της προσφοράς του στην υπηρεσία του τόπου.

Το επόμενο θέμα, το οποίο επίσης είναι εκτός ημερήσιας διάταξης, είναι τα τραγικά γεγονότα τα οποία συνέβησαν χθες. Είμαι και πάλι βέβαιος ότι εκφράζω το σύνολο της Βουλής, αν πω ότι η Βουλή αισθάνεται βαθύτατα αισθήματα συμπάθειας προς τις οικογένειες όλων των παθόντων, ότι καταδικάζει με τον πιο έντονο και κατηγορηματικό τρόπο το έγκλημα και ζητά την πλήρη διαλεύκανση και την παραδειγματική τιμωρία των ενόχων.

Στο μεταξύ, με τη συγκατάθεση όλων των πλευρών, ανακοινώνω ότι οι πρέσβεις των Αραβικών Χωρών επισκέφθηκαν σήμερα τον Πρόεδρο της Βουλής και εξέφρασαν την έντονη καταδίκη τους για τις χθεσινές εγκληματικές ενέργειες και την ελπίδα ότι οι υπεύθυνοι θα τιμωρηθούν παραδειγματικά. Ταυτόχρονα επαναβεβαίωσαν την υποστήριξή τους προς τον αγώνα του κυπριακού λαού και την καταδίκη κάθε μόρφης τρομοκρατίας παντού.

Ελπίζω ότι όχι μόνο το έγκλημα θα διαλευκανθεί και οι υπεύθυνοι θα τιμωρηθούν, αλλά και όλα τα μέτρα τα οποία είναι αναγκαίο να ληφθούν για τη μη επανάληψη τέτοιων εγκληματικών ενεργειών θα υιοθετηθούν από την Κυβέρνηση, με την πλήρη συμπαράσταση της Βουλής.

Ο κ. Μάτσης.

I. ΜΑΤΣΗΣ:

Εφόσον αναφέρεστε στο θέμα, κύριε Πρόεδρε, είμαι υποχρεωμένος να υπενθυμίσω το Σώμα ότι προ δεκαμήνου έχω εγγράψει θέμα — προτού εξελιχθούν και τα τελευταία αλλά και άλλα συγχερά εγκλήματα στον τόπο μας — διά του οποίου ζητούσα τη σύγκληση της Βουλής σε κλειστή συνεδρία, για να ακούσει απόψεις, πληροφορίες και στοιχεία πάνω στα τεκταινόμενα εντός του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Έκτοτε το θέμα παραπέμφθηκε σε συναντήσεις των αρχηγών των Κομμάτων με τον προηγούμενο Υπουργό Εσωτερικών, οι οποίες συναντήσεις δεν είχαν συνέχεια. Θέλω να υπενθυμίσω το Σώμα επί του θέματος αυτού διότι, αν δεν ληφθούν έστω και τώρα όλες οι αναγκαίες αποτελεσματικές αποφάσεις, ίσως ξυπνήσουμε ένα πρωί και η Κύπρος να είναι κάτι διαφορετικό από ό,τι γνωρίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν δώσω το λόγο στον κ. Γαλανό, θα ήθελα και πάλι να πληροφορήσω τη Βουλή ότι η Απόφαση του Σώματος μέσω των αρχηγών των Κοινοβουλευτικών Ομάδων είναι ότι η συζήτηση του θέματος, το οποίο έχει εγγράψει ο κ. Μάτσης, θα συνεχιστεί. Θα κληθεί συντομότεα ο νέος Υπουργός Εσωτερικών, όχι μόνο για να δώσει όλες τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε, αλλά και για το συντονισμό των ενεργειών.

Επίσης ότι σήμερα το απόγευμα, όπως είναι γνωστό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει καλέσει μια ειδική σύσκεψη για την εξέταση αυτών των θεμάτων και έχουν κληθεί και τα αρμόδια Σώματα της Βουλής και άλλοι παράγοντες να συμμετάσχουν.

Ο κ. Γαλανός.

A ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εκτός από όλα αυτά, εμείς πιστεύουμε ότι μετά που θα γίνει η ενημέρωση, θα ήταν χρήσιμη η εισήγηση του κ. Μάτση να γίνει μια κλειστή συνεδρίαση του Σώματος για να ανταλλαγούν απόψεις.

Επίσης εμείς σήμερα σας έχουμε στείλει επιστολή, για να εγγράψουμε εξειδικευμένο θέμα για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας στην Κύπρο, αλλά είναι παρεμφερές με αυτά που ανέφερε ο κ. Μάτσης και συμφωνούμε απόλυτα μαζί του ότι πρέπει να επιληφθούμε αυτών των καταστάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, το θέμα της καταδίκης νομίζω είναι γενικό και δεν χρειάζεται να τονιστεί.

Επίσης με το θέμα το οποίο έχει εισηγηθεί ο κ. Μάτσης συμφωνούμε όλοι και άλλωστε έχει συζητηθεί σε σύσκεψη των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων και έχουμε συμφωνήσει.

Έχω τη γνώμη όμως ότι το απόγευμα που θα γίνει η σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο για τη λήψη πρακτικών μέτρων για την αντιμετώπιση της κατάστασης, όλες οι πλευρές θα πρέπει να συμμετάσχουν και εκεί να εκφέρουν και τις απόψεις τους. Με αυτό δεν θέλω να πω ότι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος δεν έκαμε καλά, διότι έχει ζητήσει να εγγραφεί το θέμα

και έχει στείλει τις απόψεις της. Αλλά νομίζω ότι το απόγευμα πρακτικά εκεί, θα πρέπει να θέσουμε κάτω τις απόψεις μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μας ευχαριστεί ιδιαίτερα που η Εκτελεστική Εξουσία διαδραματίζει το ρόλο της και συμφωνούμε απόλυτα για τη συνάντηση που γίνεται, αλλά έχει και η Βουλή ένα ρόλο να διαδραματίσει και θα διαδραματίσουμε το ρόλο μας σε συνεργασία σίγουρα με την Εκτελεστική Εξουσία. Το ένα δεν απολείει το άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα νομίζω ότι και οι δυο ακριβώς το ίδιο πράγμα λέτε, ότι και η Βουλή θα διαδραματίσει το ρόλο της και θα συνεργαστεί.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Το ένα δεν αποκλείει το άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πολύ καλά.

Το επόμενο θέμα είναι η συνεδρία της Επιτροπής Επιλογής, η οποία συνήλθε και απόφασισε μερικές αλλαγές στη σύνθεση των Επιτροπών ύστερα από αίτηση της ενδιαφερόμενης Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΑΚΕΛ, ότι δηλαδή ο κ. Πουμπουρής θα μπει στη θέση του αποθανόντος Ε. Παπαϊωάννου στην Επιτροπή Εξωτερικών και ο κ. Ν. Ηλία στη θέση του κ. Κουρτελλάρη στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Και μπαίνουμε στην κανονική εργασία της Βουλής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το πρώτο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι: «Ο περί Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Α. Παπαρέ

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29

Απριλίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ), της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (Ο.Ε.Β.) και των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η εξασφάλιση ασφαλών και υγιεινών συνθηκών για τους εργαζομένους στους τόπους εργασίας τους.

Ειδικότερα με το νομοσχέδιο αυτό προβλέπονται τα ακόλουθα:

- (α) Καθορίζεται ότι ο προτεινόμενος νόμος θα έχει εφαρμογή σε ομάδες ή κατηγορίες εγκαταστάσεων τις οποίες θα ορίζει με σχετικό διάταγμά του ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εφόσον σ' αυτές απασχολούνται πέντε ή περισσότερα πρόσωπα.
- (β) Γίνεται πρόνοια για τη σύσταση Επιτροπών Ασφάλειας στις οποίες θα μετέχουν εργοδότες και εργοδοτούμενοι, με σκοπό την επισήμανση και εξουδετέρωση των κινδύνων που υπάρχουν στους τόπους εργασίας και γενικά για την επίλυση των προβλημάτων ασφάλειας, υγείας και ευημερίας.
- (γ) Προνοείται η δυνατότητα ίδρυσης Παγκύπριου Συμβουλίου Ασφάλειας και Υγείας το οποίο θα συμβουλεύει τον Υπουργό για ζητήματα πρόληψης ατυχημάτων, βελτίωσης των συνθηκών εργασίας, ασφάλειας, υγείας και αναθεώρησης της σχετικής νομοθεσίας.
- (δ) Προβλέπεται η έκδοση Κανονισμών για τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων, της σύνθεσης και της λειτουργίας των Επιτροπών Ασφάλειας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το πιο πάνω νομοσχέδιο, το οποίο αποτελεί υλοποίηση σχετικής εισήγησης των εμπειρογνομόνων του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (Αποστολή ΡΙΑCT), έχει υποβληθεί στην Ολομέλεια του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος το οποίο ομόφωνα αποφάσισε την αποδοχή του στις 4 Οκτωβρίου 1987.

Τόσο οι εκπρόσωποι των εργοδοτικών οργανώσεων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ όσο και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ και ΠΕΟ τάχθηκαν υπέρ της προώθησης της ψήφισης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου το οποίο, όπως δήλωσαν στην Επιτροπή, αποτελεί προϊόν μακρών συζητήσεων και αμοιβαίων παραχωρήσεων. Ο εκπρόσωπος της ΔΕΟΚ συμφωνώντας, ως θέμα αρχής, με τους σκοπούς του υπό συζήτηση νομοσχεδίου εξέφρασε αριθμό επιφυλάξεων και εισηγήσεων για ορισμένες από τις πρόνοιές του.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό εξέταση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού προηγουμένως γίνουν σ' αυτό ορισμένες νομοτεχνικής φύσεως τροποποιήσεις και περιληφθεί ρητή πρόνοια για το συμβουλευτικό χαρακτήρα των Επιτροπών Ασφάλειας, όπως ήταν και η απόφαση του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος.

Με την ευκαιρία της ψήφισης του νομοσχεδίου αυτού, η Επιτροπή καλεί τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ως το αρμόδιο για την εφαρμογή του νόμου αυτού όργανο, να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίησή του δίδοντας προτεραιότητα στις περιπτώσεις εκείνες που οι εργάτες αντιμετωπίζουν πρόβλημα ασφάλειας στους τόπους εργασίας τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Κατσουνωτός.

Πριν δώσω το λόγο στον κύριο συνάδελφο, θέλω να σημειώσω την εδώ παρουσία του Προέδρου της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης και Προέδρου της Επιτροπής Εξωτερικών της Βουλής της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κ. Χανς Στέρκεν, ο οποίος επισκέπτεται την Κύπρο ύστερα από πρόσκληση της Βουλής των Αντιπροσώπων, και να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες του Σώματος για το ενδιαφέρον το οποίο δείχνει για το πρόβλημα του λαού μας, που ελπίζουμε ότι θα συνεχιστεί μέχρι την εξεύρεση μιας δίκαιης λύσης τους προβλήματός μας.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Όπως φαίνεται και στην Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, το νομοσχέδιο έγινε ομόφωνα αποδεκτό σαν θέμα αρχής. Την αναγκαιότητα ψήφισης αυτού του νομοσχεδίου την κατανοούμε όλοι, Κυβέρνηση, εργαζόμενοι και εργοδότες. Το γεγονός ότι, για να φτάσουμε σ' αυτή τη συμφωνία, έγιναν κάποιοι συμβιβασμοί, είναι επίσης κατανοητό.

Δεν μπορούμε όμως να παραγνωρίζουμε τις παρατηρήσεις και επιφυλάξεις του εκπροσώπου της ΔΕΟΚ, τις οποίες εξέθεσε στην Επιτροπή, που εγείρουν πράγματι ένα μεγάλο ερώτημα: Γιατί με τις νομοτεχνικές τροποποιήσεις που επήλθαν πάνω στο νομοσχέδιο να μπει η ρητή πρόνοια ότι ο ρόλος αυτών των Επιτροπών θα είναι συμβουλευτικός; Επίσης τίθεται ένα άλλο ερώτημα; Γιατί να υπάρχει προδέσμευση μέσα στο νόμο που να αποκλείει μελλοντικές εξελίξεις ή και αναγκαία αναβάθμιση του ρόλου αυτών των Επιτροπών Ασφάλειας;

Εναι γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, που θα εισηγηθούμε μια τροποποίηση στο άρθρο 5, παραγρ. 1, του νομοσχεδίου που αντί να λέει «της οποίας ο ρόλος θα είναι συμβουλευτικός», θα λέει «της οποίας ο ρόλος θα είναι αποφασιστικός».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Νόμος τον οποίο θεσπίζουμε σήμερα θα έχει μεγάλη σημασία σε θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια και την υγεία των εργατών.

Προχθές, με αφορμή την εβδομάδα ασφάλειας, αλλά και με αφορμή τη συζήτηση αυτού του νομοσχεδίου, διάβαζα σε μια από τις εφημερίδες της Λευκωσίας ένα σημείωμα το οποίο σχολίαζε αυτά τα δυο γεγονότα.

Ο αρθρογράφος του σημειώματος υποδείκνυε ότι τη μεγαλύτερη ευθύνη για θέματα ασφάλειας και υγείας των εργατών τη φέρουν οι εργοδότες. Υπογράμμιζε ότι τα περισσότερα από τα ατυχήματα και τα περισσότερα προβλήματα σχετικά με την υγεία των εργατών οφείλονται στην αμέλεια ή την αστοργία των εργοδοτών.

Δεν θα αμφισβητήσω αυτό το ισχυρισμό του αρθρογράφου. Είναι γεγονός και διεθνώς είναι παραδεκτό ότι τη μεγαλύτερη ευθύνη για τα θέματα της ασφάλειας και της υγείας των εργατών τη φέρουν οι εργοδότες και το Κράτος. Είναι τα μέτρα των εργοδοτών και τα μέτρα του Κράτους που θα έχουν αποφασιστική επίδραση πάνω στον αριθμό των εργατικών ατυχημάτων και των περιπτώσεων ασθενειών στο μέλλον. Και πολύ καλά γίνεται να τονίζεται αυτή η ευθύνη. Αλλά νομίζω ότι όσοι σχετίζονται με το Συνδικαλισμό, όσοι ενδιαφέρονται πράγματι για τα θέματα της ασφάλειας και της υγείας των εργατών, δεν πρέπει να παραλείπουν να υπογραμμίζουν και το καθήκον που έχουν οι εργάτες να τηρούν τους κανονισμούς ασφάλειας και υγείας, να επιβλέπουν την τήρηση των υφισταμένων Νόμων και Κανονισμών και να υποδεικνύουν οποιεσδήποτε ατέλειες ή παραλήψεις.

Θυμούμαι, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι είχα επισκεφθεί ένα εργοστάσιο στο οποίο ο θόρυβος ήταν πράγματι αφόρητος. Και στον τοίχο του εργοστασίου αυτού ήταν κρεμασμένες οι ωτοασπίδες για την προστασία των εργατών από το θόρυβο! Από τους 50 εργάτες μόνο 5 είχαν βάλει τις ωτοασπίδες τους. Και θυμούμαι ότι πολλές φορές είδα στους δρόμους οξυγονοκολλητές να εκτελούν το επάγγελμά τους, χωρίς να φορούν τα προστατευτικά ματογυάλια.

Είναι καθήκον μας να υπογραμμίζουμε την ευθύνη των εργοδοτών, αλλά είναι καθήκον μας να διαπαιδαγωγούμε και τους εργάτες για την υποχρέωση που έχουν έναντι του εαυτού τους, έναντι της δικής τους ασφάλειας και της δικής τους υγείας.

Αν, όπως λένε μερικές στατιστικές, το 1/4 των ατυχημάτων οφείλονται σε ευθύνη ή αμέλεια των εργατών, τότε αγαπητοί συνάδελφοι Βουλευτές, ας φροντίσουμε να μειώσουμε τα ατυχήματα τουλάχιστον κατ' αυτό το 1/4. Αυτό θα είναι προς όφελος των εργαζομένων.

Βεβαίως, επαναλαμβάνω, μ' αυτά που λέω, τα οποία θεωρώ καθήκον μου να τονίσω, δεν θέλω να υποτιμηθεί ούτε να παραβλεφθεί η ευθύνη της εργοδοσίας.

Τώρα όσον αφορά το σημείο που ήγειρε η οργάνωση της ΔΕΟΚ και επανέλαβε ο συνάδελφος Κατσουνωτός από το Βήμα, αν δηλαδή οι Επιτροπές Ασφάλειας θα έχουν συμβουλευτικό ή αποφασιστικό χαρακτήρα, επιτρέψατέ μου να τονίσω ότι για μένα, αγαπητοί συνάδελφοι, σημασία έχει να λειτουργήσουν αυτές οι Επιτροπές. Να ασκήσουν το ρόλο τους, έστω και συμβουλευτικό ρόλο. Αυτό θα έχει αποτέλεσμα. Μάλιστα νομίζω ότι μπορεί να έχουμε Επιτροπές Ασφάλειας με αποφασιστικό ρόλο, των οποίων τα αποτελέσματα να μην είναι τόσο αποφασιστικά όσο ο ρόλος Συμβουλευτικών Επιτροπών που δρουν πράγματι αποφασιστικά.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Στυλιανού. Από το Βήμα, αν θα μιλήσετε, παρακαλώ.

Π. ΣΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα παρακαλούσα να μου επιτραπεί πολύ σύντομα να αναπτύξω και τις δικές μας απόψεις, από τη θέση μου και τούτο γιατί, επανατονίζω, θα είμαι πολύ σύντομος.

Θεωρούμε το υπό επιψήφιση νομοσχέδιο ως επίτευγμα — και μάλιστα ουσιαστικό επίτευγμα — των πολύχρονων και πολύμοχθων αγώνων της εργατικής τάξης, αλλά και των επανειλημμένων παραστάσεων και διαβημάτων και των μελών του Σώματος τούτου. Και σαν τέτοιο το χαιρετίζουμε ανυπόκριτα, θεωρώντας το ως ουσιαστικό βήμα προς τα πρόσω για την εμπέδωση συνθηκών ασφάλειας σε εργαστήρια και εργοστάσια. Και πιστεύουμε ακόμα πως συνιστά ευτυχή συγκυρία το γεγονός πως η επιψήφιση της νομοθεσία πραγματοποιείται στο μέσο της καθιέρωσης της επίσημης εβδομάδας ασφάλειας, που άρχισε ήδη από την περασμένη Δευτέρα.

Πιστεύουμε πως με μια συναινετική πολιτική και προσπάθεια θα διανοίγει ο δρόμος για την εγκαθίδρυση ενός προηγμένου, προοδευτικού τύπου ασφάλειας.

Σίγουρα δεν πρέπει να μας διαφεύγει το αναπόδραστο γεγονός πως η ομόφωνη απόφαση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής στηρίχθηκε πολύ στη συναινετική απόφαση του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος — που επιτεύχθηκε ύστερα από αμοιβαίες παραχωρήσεις τόσο της εργατικής όσο και της εργοδοτικής πλευράς — και που σαφώς στη δεύτερη σελίδα της Έκθεσής της τονίζει πως: «... εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, αφού προηγουμένως γίνουν σ' αυτό ορισμένες νομοτεχνικής φύσεως τροποποιήσεις και περιληφθεί ρητή πρόνοια για το συμβουλευτικό χαρακτήρα των Επιτροπών Ασφάλειας, όπως ήταν και η απόφαση του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος...». Και τούτο το τόνισε ήδη χαρακτηριστικά ο συνάδελφος κ. Ζιαρτίδης.

Η εμπειρία, που στο μεταξύ θα αποκτήσουμε, σίγουρα θα μας επιτρέψει, όπως ασφαλώς όλοι το θέλουμε, αναβάθμιση και ουσιαστικότερο ρόλο — θεσμοθετημένο και κατοχυρωμένο — για τις επιτροπές αυτές που συνιστούμε.

Έτσι κάτω από τις προϋποθέσεις αυτές, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν απομένει για τον προτείνοντα τη διαφοροποίηση συνάδελφο — ενόψει των θέσεων, επανατονίζουμε, τόσο του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος όσο και της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής — παρά στον κατάλληλο χρόνο και στο μόνο άρθρο του νομοσχεδίου που επιδέχεται ίσως κάποια διαφοροποίηση — το άρθρο 5 εδάφιο 1, συγκεκριμένα — να υποβάλει τη σχετική του πρόταση. Ίσως θα τον βοηθούσε — σαν συμβιβαστική λύση — η πρότασή μας, να εισηγηθεί τη «σύσταση Επιτροπής Ασφάλειας, της οποίας ο ρόλος θα είναι αποφασιστικής σημασίας, μολονότι συμβουλευτικός». Ίσως να συνιστά η πρότασή μας μια κάποια μέση λύση, μιας και — τονίζεται τούτο για πολλοστή φορά — τόσο η απόφαση της Επιτροπής Εργασίας όσο και του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος μιλούν για συμβουλευτικό ρόλο των Επιτροπών Ασφάλειας.

Αλλά, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι και έντιμε κ. Πρόεδρε, τελειώνοντας σ' ένα λεπτό, θα ήθελα να τονίσω πως υπάρχουν και οι Κανονισμοί στο σχετικό νόμο που ψηφίζουμε, που θα επιψηφιστούν (θα υποβληθούν στο Σώμα για επιψήφιση) και αυτοί σε ένα το πολύ μήνα από σήμερα. Και οι Κανονισμοί αυτοί δεν αφήνουν κανένα απολύτως περιθώριο αμφισβήτησης για τον καθαρά συμβουλευτικό χαρακτήρα των μελλόντων να συσταθούν Επιτροπών Ασφάλειας. Και αν στο νόμο που ψηφίζουμε η σχετική αναφορά γίνεται με το άρθρο 5 και μόνο, στους Κανονισμούς οι σχετικές πρόνοιες ή μάλλον οι σχετικές αναφορές για τον αποκλειστικότητα συμβουλευτικό χαρακτήρα των Επιτροπών είναι πολλές.

Επομένως, επαναλαμβάνουμε, οποιαδήποτε προσπάθεια αναβάθμισης τώρα του ρόλου των Επιτροπών δεν οδηγεί παρά σε τυπική και όχι σε ουσιαστική

διεύρυνση του ρόλου τους, τουλάχιστο από τη σκοπιά από την οποία αντικρύζει το ρόλο τους ο έντιμος κ. συνάδελφος.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όταν θα έρθουμε στο άρθρο 5 θα δούμε τι θα ψηφίσετε.

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι, θα είμαι και εγώ σύντομος. Και ο Δημοκρατικός Συναγερμένος χαιρετίζει την εισαγωγή του μέτρου τούτου για την περαιτέρω ασφάλεια των εργαζομένων στους τόπους εργασίας τους και θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι το όλο σύστημα του δικαίου που ρυθμίζει τις σχέσεις εργοδοτών και εργοδοτούμενων υπογραμμίζει αυτή την αναγκαιότητα που, με τη βασική αρχή ότι δεν πρέπει να εκτίθενται οι εργαζόμενοι σε μη αναγκαίους κινδύνους, φέρει το βάρος της προστασίας της υγείας των εργαζομένων στους ώμους των εργοδοτών, ευθύνη η οποία οπωσδήποτε πρέπει να είναι στους ώμους των εργοδοτών.

Αναφορικά τώρα με την τροποποίηση για την οποία γίνεται εισήγηση από το συνάδελφο, πρέπει να πούμε ότι, όπως έχει ο νόμος, έχει συμφωνηθεί και από τις δυο πλευρές και μπορώ να πω ότι είναι ισοζυγισμένη η πρόνοια που αναφέρει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα. Πρέπει να δοθεί ίσως η ευκαιρία για οποιαδήποτε τροποποίηση να ακουστεί και η άποψη της εργοδοτικής πλευράς, η οποία εξέφραζε στην Επιτροπή τη βεβαιότητα ότι θα ψηφιζόταν ο νόμος με συμβουλευτικό το χαρακτήρα της Επιτροπής.

Συμφωνώ με το συνάδελφο κ. Στυλιανού ότι θα πρέπει να είναι παράλληλα με τους Κανονισμούς ομοιόμορφη η ρύθμιση, γι' αυτό η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού θα ψηφίσει το νόμο, όπως έχει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εφαρμογή του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντιπρόσωπος ασφάλειας. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιτροπές ασφάλειας. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ υπάρχει η εισήγηση την οποία ανέφερε ο συνάδελφος κ. Κατσουνωτός.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Αν μπορώ, κύριε Πρόεδρε, να ξαναδιαβάσω την παράγραφο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απλώς πώς εισηγήστε την αλλαγή.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

«Σε κάθε καθορισμένη εγκατάσταση, όπου εργοδοτούνται δέκα ή περισσότερα πρόσωπα πάνω σε τακτική βάση από τον ίδιο εργοδότη, συνιστάται από τον εν λόγω εργοδότη επιτροπή ασφάλειας, της οποίας ο ρόλος θα είναι συμβουλευτικός» λέει το κείμενο η εισήγηση μας είναι η τροποποίηση να είναι «αποφασιστικός».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ακουστήκαν απόψεις, γι' αυτό δεν νομίζω ότι χρειάζεται να συζητηθεί περαιτέρω η τροπολογία.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

37, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με 4 ψήφους υπέρ και 37 εναντίον η τροπολογία απορρίπτεται. Προχωρούμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιτροπές ασφάλειας σε καθορισμένες εγκαταστάσεις, στις οποίες εργοδοτούνται από άλλο εργοδότη πρόσωπα. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 6 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 6 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργός ασφάλειας. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 7 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 7 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνένωση δύο ή περισσότερων καθορισμένων εγκαταστάσεων. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 8 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 8 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συμβούλιο. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 9 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 9 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποινικά αδικήματα. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 10 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 10 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 11 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 11 εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι: «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 7) του 1988.»

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 7) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Κόλοκος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £47,598 και η διάθεσή του για την κάλυψη της συνεισφοράς της Κυβέρνησης έναντι της μισθοδοσίας τριών υπαλλήλων της κοινής υπηρεσίας των Συμβουλίων Βελτιώσεως της επαρχίας Λευκωσίας για τα έτη 1986, 1987 και 1988.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £47,598 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 7) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 8) του 1988.»

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 8) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Κόλοκος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £111,500 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για τη διοργάνωση στην Κύπρο της 14ης Υπουργικής Συνόδου του Παγκόσμιου Συμβουλίου Τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών κατά την περίοδο 23 με 26 Μαΐου 1988.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η συγκρότηση της πιο πάνω Υπουργικής Συνόδου στη Λευκωσία αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 26 Νοεμβρίου 1987 και για την οργάνωση της Συνόδου αυτής ορίστηκε Ειδική Οργανωτική Επιτροπή, στην οποία εκπροσωπούνται όλα τα αρμόδια Υπουργεία και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού. Η Σύνοδος αυτή θα ασχοληθεί με τη μελέτη προβλημάτων που αφορούν την παραγωγή, εμπορία και εξασφάλιση τροφίμων καθώς και με την εξασφάλιση πολιτικής υποστήριξης για επίλυση του παγκόσμιου επισιτιστικού προβλήματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη ότι η ζητούμενη πίστωση θα διατεθεί για την πραγματοποίηση στην Κύπρο της πιο πάνω Υπουργικής Συνόδου — για την οποία η Κυβέρνηση έχει δεσμευτεί από το Νοέμβριο του 1987 — είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωμένη να εισηγηθεί στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, δηλώνοντας ταυτόχρονα ότι δεν είναι διατεθειμένη να εγκρίνει στο μέλλον οποιοδήποτε ποσό για τέτοιας μορφής υποχρεώσεις οι οποίες, σε τελευταία ανάλυση, φέρουν την

Επιτροπή και στη συνέχεια το Σώμα προ τετελεσμένων γεγονότων. Η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο όπως ενημερώνεται από την Κυβέρνηση, πριν αυτή δεσμευτεί για την πραγματοποίηση οποιωνδήποτε συνεδρίων, συνόδων, κλπ. στην Κύπρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πιστεύω ότι δεν πρέπει να αφηθεί να περάσει απαρατήρητο το γεγονός ότι για ακόμη μια φορά το Σώμα αυτό βρίσκεται προ τετελεσμένων. Είναι ολοφάνερο ότι αναμένεται από το Σώμα αυτό να διαδραματίσει ρόλο σφραγίδας από καουτσιούκ για να εγκρίνει δαπάνες οι οποίες προαποφασίστηκαν χωρίς την έγκριση της Βουλής.

Βέβαια κανένας δεν αμφισβητεί τη χρησιμότητα και την ωφελιμότητα των συνεδρίων στην Κύπρο, αλλά τόσο στην παρούσα περίπτωση όσο και στην προηγούμενη του συνεδριακού κτιρίου, η Κυβέρνηση, η απελθούσα Κυβέρνηση, προχώρησε και προδεσμεύτηκε και προαποφάσισε δαπάνες ύψους πολλών εκατομμυρίων λιρών, χωρίς έγκριση και χωρίς καν έστω και μια τυπική προσυνηννόηση με τη Βουλή.

Βέβαια η Κυβέρνηση, η Εκτελεστική Εξουσία, βασιζόταν ή κατά την κυπριακή διάλεκτο «επόνταρε» πάνω στο γεγονός ότι ένα σοβαρό Σώμα όπως η Βουλή δεν θα ήθελε να αφήσει την Κυπρο εκτεθειμένη με το να αρνηθεί να εγκρίνει τη δαπάνη αυτή. Αλλά και η Βουλή με τη σειρά της πρέπει να αναμένει από την Εκτελεστική Εξουσία ανάλογη σοβαρότητα. Εμείς ακριβώς για να μην εκθέσουμε την Κύπρο διεθνώς, θα ψηφίσουμε άλλωστε οι προσκεκλημένοι μας έρχονται εδώ σε δεκαπέντε μέρες. Όμως ως εδώ και μη παρέκει. Τελεία και παύλα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Και η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα σαν θέμα αρχής δεν αμφισβητεί το ζήτημα ότι η Εκτελεστική Εξουσία έχει υποχρέωση να καταθέτει στη Βουλή τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες. Αλλά θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι αυτό ισχύει στις περιπτώσεις εκείνες που υπάρχει αυτή η δυνατότητα.

Θέματα πολιτικών αποφάσεων και θέματα άσκησης πολιτικής εξουσίας τα οποία αργότερα προϋποθέτουν δαπάνες είναι άποψή μας, και πάλι ως θέμα αρχής, ότι δεν χρεάζεται προέγκριση της Βουλής για τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες. Και ούτε και μπορεί να γίνει τέτοια πρόβλεψη τη στιγμή της ανάληψης της πολιτικής δέσμευσης, όπως ήταν οι προηγούμενες περιπτώσεις που αναφέρθηκαν.

Πολύ ορθά ξεχώρισε ο κ. Ζαχαριάδης το θέμα της έγκρισης προϋπολογισθείσας δαπάνης ή της προσυνηννόησης με τη Βουλή. Αν αυτό εννοεί, τότε ναι, και μπορούσε να γίνει μια τέτοια σύσταση. Αλλά να επιμένουμε για τέτοιες πολιτικές πράξεις, οι οποίες συνεπάγονται αργότερα προϋπολογισθείσες δαπάνες, να υπάρχει προέγκριση της Βουλής έχουμε τη γνώμη ότι δεν είναι ορθό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για να μη συνεχιστεί η συζήτηση, νομίζω πως το θέμα απλοποιείται. Υπάρχουν αποφάσεις οι οποίες λαμβάνονται από την Κυβέρνηση καμιά φορά επί τόπου. Και πάλι η Βουλή δικαιούται να τις απορρίψει. Δε νομίζω ότι η πρόθεση της Βουλής είναι να προκαλεί εμπόδια σ' οποιαδήποτε Κυβέρνηση, αν για λόγους τους οποίους ή ίδια θεωρεί πολύ—πολύ σοβαρούς για εθνική ωφέλεια και ευρισκόμενη κάπου στο εξωτερικό είναι υποχρεωμένη να πάρει κάποια δέσμευση. Αλλά είναι και πάλι στο χέρι της Βουλής, αν νομίζει ότι αυτή η απόφαση ήταν λανθασμένη, να μην επιτρέψει αυτή η δέσμευση να υλοποιηθεί.

Νομίζω να το αφήσουμε ως εδώ και να προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισης πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £111,500 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίνακας. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. 'Αρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 8) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης το υπ' αρ. (6) που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 9) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 9) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Κόλοκος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £63,073 και η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεων σε αμπελουργούς που έχουν υποστεί ζημιές από τον καύσωνα του 1987.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £63,073 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 9) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι το υπ' αριθμό (7) «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 3) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Κόλοκος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £400,000 και η

διάθεσή του για την εξαγορά από την Κυβέρνηση 400,000 μετοχών της τάξεως «Α» της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως, τις οποίες κατέχουν ιδιώτες μέτοχοι.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή και αναλύθηκαν εκτενέστερα από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών, ο ιδιωτικός τομέας συμμετέχει σήμερα με 20% στο εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως, το οποίο ανέρχεται σε £2 εκ., ενώ το υπόλοιπο 80% ανήκει στην Κυβέρνηση. Ύστερα από το βαρύ οικονομικό πλήγμα που υπέστη η Τράπεζα αυτή, λόγω της τούρκικης εισβολής, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το 1975 όπως παρασχεθεί στην Τράπεζα η αναγκαία Κυβερνητική οικονομική βοήθεια για να καταστεί βιώσιμη, νοουμένου ότι αυτή θα μετατρέπεται σε ίδρυμα πλήρως ελεγχόμενο από το Κράτος.

Για τη μετατροπή της Εταιρείας σε ίδρυμα πλήρως ελεγχόμενο από το Κράτος ακολουθήθηκε η νενομισμένη διαδικασία, δηλαδή ο καταρτισμός του σχετικού Σχεδίου Διευθετήσεως, η έγκρισή του από Ειδική Γενική Συνέλευση των μετόχων και η επικύρωσή του με σχετικό δικαστικό διάταγμα. Η διαδικασία αυτή ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 1976.

Με το Σχέδιο Διευθετήσεως προβλέπεται, ανάμεσα σ' άλλα, ότι η Κυβέρνηση μέσα σε περίοδο 12 χρόνων από την ημερομηνία κατά την οποία το Σχέδιο τέθηκε σε ισχύ, δηλαδή μέχρι τον Ιούνιο του 1988, θα πρέπει να εξαγοράσει τις μετοχές που κατέχονται από ιδιώτες, των οποίων η ονομαστική αξία ανέρχεται στο ποσό των £400,000, και σ' αυτό αποβλέπει το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1988», αναμένοντας ταυτόχρονα από τους αρμοδίους να καταθέσουν ενώπιόν της τις σχετικές μελέτες για το θέμα της αναδόμησης της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Α. Ζαχαριάδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο ζητείται η έγκριση ποσού £400,000 για την εξαγορά μετοχών της Τράπεζας Αναπτύξεως που ανήκουν σε ιδιώτες.

Το νομοσχέδιο αυτό μας δίνει την ευκαιρία να πούμε ολίγα τινά για το ρόλο της Τράπεζας Αναπτύξεως και γενικά του Τραπεζικού Συστήματος της Κύπρου. Και τούτο, γιατί πρέπει να βοηθηθεί η αναδόμηση και ο εκσυγχρονισμός των βιομηχανιών μας, όχι μόνο γιατί έγινε η Τελωνειακή Ένωση με την Ε.Ο.Κ., αλλά και λόγω αυτού του γεγονότος, που καθιστά αφ' εαυτού αναγκαία την αναδόμηση και τον εκσυγχρονισμό των βιομηχανιών μας.

Όλοι οι εμπειρογνώμονες, ξένοι και ντόπιοι, έχουν επισημάνει το γεγονός, έχουν επισημάνει την ανάγκη αναδόμησης και εκσυγχρονισμού των βιομηχανιών μας για να μπορέσουν να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν. Βασική όμως προϋπόθεση για να γίνει αυτό, είναι η εξεύρεση των αναγκαίων πόρων. Στο

σημείο αυτό θα ήθελα να αναφερθώ στην Έκθεση, την οποία ετοίμασε το Ινστιτούτο Αναπτυξιακών Ερευνών του Πανεπιστημίου Σάσσεξ για το σκοπό αυτό. Η Έκθεση αυτή, η οποία έχει τον τίτλο «Στρατηγική Ανάπτυξης των Βιομηχανιών της Κύπρου», αναφέρεται ειδικά στο θέμα της εξεύρεσης τέτοιων πόρων, για να μπορέσουν οι βιομηχανίες μας να αναδομηθούν και να εκσυγχρονιστούν. Πιο συγκεκριμένα διαγράφει τη στρατηγική που πρέπει να ακολουθήσουμε, αν πράγματι θέλουμε να πετύχουμε την αναδόμηση και τον εκσυγχρονισμό.

Με δυο λόγια η Έκθεση αυτή εισηγείται πρώτο την ενδυνάμωση της οικονομικής βάσης της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως (για την οποία το υπόλοιπο των δανείων που συνήψε με κυβερνητική εγγύηση σήμερα είναι πάνω από £17,500,000) με την εξεύρεση νέων πηγών κεφαλαίου, ενώ ταυτόχρονα δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην αναδόμηση και τον εκσυγχρονισμό των βιομηχανιών μας, και δεύτερο εισηγείται την ίδρυση, με συμμετοχή της Κυβέρνησης, της Τράπεζας Αναπτύξεως και των Εμπορικών Τραπεζών, μιας Κυπριακής Τράπεζας Βιομηχανίας που θα είναι μια εξειδικευμένη Τράπεζα για χρηματοδότηση και εκσυγχρονισμό των βιομηχανιών μας.

Το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, επαναφέρει στο προσκήνιο το σοβαρό τούτο θέμα, το οποίο είναι το κλειδί για την επιβίωση των βιομηχανιών μας.

Ως εκ τούτου αναμένουμε ότι η Κυβέρνηση θα προχωρήσει χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση στη λήψη των σχετικών αποφάσεων για το καλό του τόπου αυτού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £400,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης, που είναι το υπ' αρ. (9), «Ο περί Φαρμακοποιών (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ (ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσέας Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Γάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας και του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου.

Με το νόμο που προτείνεται επιφέρεται αριθμός τροποποιήσεων στη βασική για τους Φαρμακοποιούς (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) νομοθεσία, οι οποίες κρίθηκαν αναγκαίες από την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της.

Ειδικότερα με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προβλέπονται τα πιο κάτω:—

- (α) Διαφοροποιείται η σύνθεση του Πειθαρχικού Συμβουλίου των φαρμακοποιών, ώστε να αποτελείται αποκλειστικά από φαρμακοποιούς και ρυθμίζονται τα θέματα της πειθαρχικής διαδικασίας με τον ίδιο τρόπο που προβλέπονται στην αντίστοιχη νομοθεσία για τους γιατρούς.

- (β) Η εξουσία για σύγκληση της γενικής συνέλευσης του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου μεταφέρεται από το Διευθυντή Φαρμακευτικών Υπηρεσιών στον Πρόεδρο του Συμβουλίου του Φαρμακευτικού Σώματος.
- (γ) Γίνεται πρόβλεψη για τη διενέργεια αναπληρωματικών εκλογών, σε περίπτωση που κενούται θέση σε Επιτροπή Τοπικού Φαρμακευτικού Συλλόγου ή στο Συμβούλιο του Φαρμακευτικού Σώματος.

Οι εκπρόσωποι του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου υποστήριξαν τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, οι οποίες όπως δήλωσαν, αποτελούν παλαιό αίτημα του Συλλόγου τους και εισηγήθηκαν περαιτέρω τροποποιήσεις στην υπό τροποποίηση νομοθεσία αναφορικά με την αύξηση της ετήσιας συνδρομής των φαρμακοποιών στις Επιτροπές των Τοπικών Φαρμακευτικών Συλλόγων και την έγκαιρη ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης των Κανονισμών του Συμβουλίου του Φαρμακευτικού Σώματος από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αποφάσισε τη συμπερίληψη σ' αυτό των ακόλουθων τροποποιήσεων:

- (α) Αυξάνεται από έξι σε δώδεκα λίρες το ανώτατο όριο της ετήσιας συνδρομής που οι Επιτροπές Τοπικών Φαρμακευτικών Συλλόγων έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν στα μέλη του Συλλόγου τους.
- (β) Καθορίζεται προθεσμία έξι μηνών, μέσα στην οποία το Υπουργικό Συμβούλιο θα πρέπει να αποφασίζει για την έγκριση των Κανονισμών που υποβάλλονται σ' αυτό από το Συμβούλιο του Φαρμακευτικού Σώματος μετά από τη έγκρισή τους από τη γενική συνέλευση του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου.
- (γ) Αυξάνεται από είκοσι μία σε τριάντα μέρες η προθεσμία που παρέχεται στη Βουλή, για να αποφασίζει αν θα εγκρίνει, τροποποιήσει ή ακυρώσει τους Κανονισμούς που κατατίθενται ενώπιόν της με βάση την υπό τροποποίηση νομοθεσία.

Η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες του υπό εξέταση νομοσχεδίου σύμφωνα με τα πιο πάνω και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις του Μέρους II του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 10 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 5 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 5 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού νόμου διά της προσθήκης Πίνακος. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 6 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 6 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φαρμακοποιών (Σύλλογοι Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης είναι: (10) «Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος

Γεώργιος Παπαδόπουλος

Ανδρέας Παρισινός

Ιωάννης Ιωαννίδης

Οδυσσέας Δημητρίου

Κυριάκος Χρίστου

Μιχαήλ Θεοδούλου

Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω σ' αυτό εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας και του Παγκύπριου Οδοντιατρικού Συλλόγου.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για την εγγραφή Οδοντιάτρων, ώστε να αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα η χρησιμοποίηση από Οδοντίατρο οποιουδήποτε τίτλου με τον οποίο υποδηλώνεται ότι έχει ειδικότητα σε κλάδο της οδοντιατρικής, εκτός αν ικανοποιήσει το Οδοντιατρικό Συμβούλιο ότι κατέχει τα ειδικά προσόντα που καθορίζονται από το ίδιο και εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας, οι πρόνοιες του πιο πάνω νομοσχεδίου βασίζονται στις ίδιες αρχές που ακολουθήθηκαν στις αντίστοιχες διατάξεις της νομοθεσίας για την εγγραφή ιατρών.

Οι εκπρόσωποι του Παγκύπριου Οδοντιατρικού Συλλόγου δήλωσαν στην Επιτροπή ότι συμφωνούν με όλες τις πρόνοιες του πιο πάνω νομοσχεδίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας επικροτώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του βασικού νόμου διά της προσθήκης νέου άρθρου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι: (11) «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά τον Μήνα Μάιον του 1988».

Αντιλαμβάνομαι ότι αναγνώστηκε η Έκθεση. Αναγνώστηκε και η Απόφαση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όχι. Η Απόφαση, όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, να αναγνωστεί η Απόφαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

**ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΣΑ
ΤΗΝ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΝ ΔΑΠΑΝΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΜΑΙΟΝ ΤΟΥ 1988**

ΕΠΕΙΔΗ δυνάμει των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφισις Προϋπολογισμών) Νόμων οι Προϋπολογισμοί των νομικών αυτών προσώπων κατατίθενται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά ψήφισιν των περιλαμβανομένων εις τούτους δαπανών.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ δεν κατέστη δυνατή η κατάθεσις των Προϋπολογισμών των εν λόγω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου διά μελέτην και ψήφισιν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της πρώτης Μαΐου του Έτους 1988.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η συνέχισις των υπό των ως προείρηται νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προσφερομένων υπηρεσιών.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει ως ακολούθως:

- (α) Παρέχει εξουσιοδότησιν διενεργείας δαπάνης διά τον μήνα Μάιον του 1988 διά ποσόν μη υπερβαίνον το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του ολικού ποσού του προβλεπομένου εις τους ισχύοντας την 31ην Δεκεμβρίου 1987 οικείου Προϋπολογισμού εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.
- (β) Ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθή διά νέας υπηρεσίας ή σκοπούς και ουδεμία νέα θέσις δύναται να πληρωθή, μέχρις ότου ο Προϋπολογισμός εκάστου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εν σχέσει προς το νέον οικονομικόν έτος εγκριθή τελικώς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Απόφαση εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Απόφαση εγκρίνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Νόμος του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (3) Ο περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμος του 1988.

- (4) Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμος του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (5) Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (6) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Νόμος του 1988.

- (7) Ο περί της Διεθνούς Συμβάσεως περί Ενοποιησεως Ωρισμένων Κανόνων Αφορώντων εις την Ασυλίαν Κρατικών Πλοίων 1926 και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής, 1934, (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών & Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται το πρώτο στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και το δεύτερο στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (8) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 16) του 1988.
 (10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 17) του 1988.
 (11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 18) του 1988.
 (12) Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
 (13) Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
 (14) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 19) του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επίσης:

- (15) Έγγραφα που αφορούν:

- (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και

- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόταση Νόμου

- (16) Ο περί Καθορισμού της ημέρας της 1ης Απριλίου ως ημέρας Δημόσιας Αργίας και μη Εργάσιμης Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Α. Μαθηκολώνη, Βουλευτή περιφέρειας Λάρινακας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ': Ερωτήσεις-Απαντήσεις. (Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Δεκεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντιμετωπίζεται η προώθηση των πιο κάτω προβλημάτων της κοινότητας Αγίου Θεοδώρου Σολέας:

Η κατασκευή υδατοφράκτη στην περιοχή Διπλοπόταμα, με παροχέτευση μέσω του ποταμού Ατσά νερού από τον Καρκώτη, που — όπως μας τονίστηκε στην τελευταία επίσκεψή μας — θα αρδεύει τεράστιες εκτάσεις από ευρύ σύμπλεγμα κοινοτήτων. Η αρδεύσιμη γη, συγκεκριμένα, θα καλύπτει την περιοχή από τις κοινότητες Λινού, Φλάσου, Κατύδατα, Άγιο Θεόδωρο και άλλες μέχρι και την Κοκκινοτριμιθιά.

Η αξιοποίηση υφιστάμενης γεώτρησης, που ανορύχθηκε πρόσφατα για τις υδρευτικές ανάγκες της κοινότητας.

Το αίτημα για διαπλάτυνση του δρόμου από την κύρια οδική αρτηρία Λευκωσίας-Τροόδους μέχρι την κοινότητα, μήκους μικρότερου από 2 μίλια, καθώς και η διάνοιξη νέου δρόμου από την κοινότητα προς την Ευρύχου, μήκους 1 μιλίου και 3/4. Τα δυο αυτά οδικά έργα θα δώσουν σημαντική αναπτυξιακή ώθηση στην κοινότητα».

Απάντηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με διάφορα προβλήματα του χωριού Άγιος Θεόδωρος (Σολέας) απαντώ ως ακολούθως για τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου μου:

- (α) **Διαπλάτυνση του δρόμου από τον κύριο δρόμο Λευκωσίας-Τροόδους μέχρι το χωριό**

Ο δρόμος αυτός, που συντηρείται κανονικά, έχει μήκος 4.8 χιλιόμετρα και ασφαλτικό οδόστρωμα πλάτους 4.3 μέτρων που

θεωρείται αρκετά ικανοποιητικό. Σημειώνεται ότι το ασφαλικό οδόστρωμα των δρόμων που κατασκευάζονται σήμερα έχει συνήθως πλάτος 3.5 μέτρα.

(β) Διάνοιξη νέου δρόμου από το χωριό προς την Ευρύχου

Πρόκειται για νέο αίτημα που αποσκοπεί στην απόκτηση δεύτερης προσπέλασης προς τον κύριο δρόμο Λευκωσίας-Τροόδου. Επειδή το χωριό εξυπηρετείται ήδη ικανοποιητικά με την υφιστάμενη προσπέλαση, το νέο αίτημα δεν τυγχάνει, προς το παρόν τουλάχιστον, προτεραιότητας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 12 Φεβρουαρίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκονται η αντίκρουση και η προώθηση των πιο κάτω προβλημάτων της κοινότητας Πολιτικού, όπως μας εκτέθηκαν στην τελευταία επίσκεψή μας στην κοινότητα:

1. Η κατασκευή υδατοφράκτη ή υποκατάστατού του, τόσο για άμεση αντίκρουση του αρδευτικού της προβλήματος όσο και για ενίσχυση των υδροφόρων της στρωμάτων.
2. Η άμεση ανόρυξη γεωτρήσεων για αρδευτικούς σκοπούς, μιας και οι μέχρι πρόσφατα υφιστάμενες έχουν στερέψει ολοσχερώς, με άμεσο κίνδυνο την αποξήρανση των κήπων της κοινότητας, αν μέχρι τον ερχόμενο Μάρτη δεν υπάρξει υπαλλακτική λύση.
3. Η δημιουργία δρόμου Μαχαιρά-Πολιτικού (μέσω Φιλανιού), που θα συντελέσει τόσο στην αλματώδη ανάπτυξη της κοινότητας όσο και στην τουριστική γενικότερα ανάπτυξη.
4. Η διαπλάτυνση του δρόμου Πέρα Ορεινής-Πολιτικού, μήκους 8 χιλιομέτρων, και
5. Η απαλλαγή της υποχρέωσης των κατοίκων για καταβολή μέρους της ζημιάς που προκλήθηκε στην αντιμετώπιση (κι επίλυση) του υδρευτικού προβλήματος της κοινότητας, θέμα για το οποίο δόθηκε αρμόδια η διαβεβαίωση για έκπτωση κατά £3,500 λίρες της κοινοτικής συνεισφοράς.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Απριλίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Κατασκευή Φράγματος

Το θέμα της κατασκευής φράγματος έτυχε σοβαρής και διεξοδικής μελέτης από τα αρμόδια Τμήματα του Υπουργείου μου. Τα συμπεράσματα από τις μελέτες που έγιναν είναι πως η κατασκευή ενός τέτοιου φράγματος προσκρούει πάνω σε σοβαρά τεχνικά και άλλα προβλήματα, όπως είναι οι αρνητικές επιπτώσεις που θα έχει το έργο πάνω στην υδατική κατάσταση των περιοχών που βρίσκονται χαμηλότερα από το φράγμα.

(β) Ανόρυξη γεωτρήσεων για αρδευτικούς σκοπούς

Ανορύχθηκε περί το τέλος του 1987 μια τέτοια γεώτρηση χωρίς όμως θετικά αποτελέσματα. Σύμφωνα με τα υδρογεωλογικά αποτελέσματα της γεώτρησης αυτής, καθώς επίσης και την κατάσταση της υφιστάμενης γεώτρησης του τοπικού Αρδευτικού Τμήματος και άλλων ιδιωτικών γεωτρήσεων που βρίσκονται στην περιοχή, προκύπτει πως το υδροφόρο στρώμα του γύψου στην περιοχή έχει υπεραντληθεί και μερικώς εξαντληθεί. Γι' αυτό η ανόρυξη νέων γεωτρήσεων στην περιοχή δεν αναμένεται να έχει θετικά αποτελέσματα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 5 Μαρτίου 1988.

«Αριθμός βοηθών διευθυντών Μέσης Εκπαίδευσης, ενώ κατέχουν από πολλά χρόνια αυτή τη θέση, παίρνουν μισθό χαμηλότερο από όσους νεώτερους προήχθησαν στην ίδια θέση μετά την αναδιάρθρωση στην εκπαίδευση δυνάμει του Νόμου 12/81.

Επειδή η πιο πάνω κατάσταση συνιστά αδικία και τίθεται θέμα ίσης μεταχείρισης, ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:—

1. Γιατί συνεχίζεται αυτή η άνιση μεταχείριση στη μισθοδοσία μεταξύ λειτουργών του ίδιου βαθμού, που προσφέρουν, μάλιστα με βάση τα ίδια σχέδια υπηρεσίας, την αυτή εργασία;
2. Μελετάται η λύση του προβλήματος με νομοθετική ρύθμιση;»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Μέσα στα πλαίσια της εισαγωγής της νέας βαθμολογικής και μισθοδοτικής διαρθρώσεως των θέσεων της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας συμφωνήθηκε μεταξύ Κυβερνήσεως και των Εκπαιδευτικών Οργανώσεων, όπως ο κανονισμός που διέπει τον καθορισμό του μισθού προαγόμενου υπαλλήλου στη Δημόσια Υπηρεσία εφαρμόζεται από της 1ης Ιανουαρίου 1980 και στις περιπτώσεις προαγωγής μελών της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Με βάση τις πρόνοιες του κανονισμού αυτού οποιοσδήποτε εκπαιδευτικός προάγεται λαμβάνει άμεσο χρηματικό όφελος ίσο με μια προσαύξηση της κλίμακας της νέας του θέσεως, σε περίπτωση δε που στην προηγούμενή του θέση βρισκόταν στην κορυφή της κλίμακας του για περίοδο πέραν του ενός χρόνου τότε ανάλογα με την περίοδο αυτή δικαιούται και άλλο άμεσο χρηματικό όφελος μέχρι του ποσού ακόμα μιας προσαυξήσεως της κλίμακας της νέας θέσεώς του.

2. Πριν την εισαγωγή του πιο πάνω Κανονισμού οι προαγωγές στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία γίνονταν χωρίς καμιά άμεση χρηματική ωφέλεια για τον προαγόμενο. Ειδικότερα στην περίπτωση προαγωγής Καθηγητή στη θέση Βοηθού Διευθυντή Σχολών Μέσης Εκπαιδευσεως εκείνο το οποίο συνέβαινε ήταν ο προαγόμενος να συνεχίζει να παίρνει την αμοιβή που έπαιρνε ευθύς πριν την προαγωγή του και να προχωρεί με υπηρεσία στην πλησιέστερη βαθμίδα της κλίμακας της νέας θέσεώς του.

3. Πριν από την ένταξη των θέσεων της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας στο νέο μισθολόγιο της Δημόσιας Υπηρεσίας, η διάρθρωση του μισθολογίου της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ήταν τέτοια, έτσι που η μισθοδοσία των θέσεων Καθηγητή και Βοηθού Διευθυντή, σε ότι αφορά την κορυφή των κλιμάκων τους, ήταν σχεδόν η ίδια.

4. Όπως φαίνεται από τα πιο πάνω το όλο πρόβλημα δημιουργήθηκε λόγω της εφαρμογής από 1.1.1980 και στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία του Κανονισμού για τον καθορισμό του μισθού προαγόμενου υπαλλήλου που ισχύει και στην υπόλοιπη υπηρεσία και λόγω της παλιάς διαρθρώσεως του μισθολογίου της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας.

5. Στις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις εξηγήθηκε κατά το χρόνο συναρμο-λογήσεως των συμφωνιών για τη νέα διάρθρωση των θέσεων της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ότι θα δημιουργείτο το πρόβλημα αυτό με την εισαγωγή του πιο πάνω Κανονισμού, το οποίο δεν θα μπορούσε με οποιοδήποτε τρόπο να αρθεί. Οι Συνδικαλιστικές Οργανώσεις περιλαμβανόμενης και της ΟΕΑΜΕΚ συμφώνησαν με την εισαγωγή του Κανονισμού αυτού.

6. Το ίδιο πρόβλημα παρουσιάστηκε και στη Δημοτική Εκπαίδευση και αφορούσε τη μισθοδοσία των Δασκάλων που προάχθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 1980 σε σχέση με εκείνη των Βοηθών Διευθυντών που προάχθηκαν πριν την 1η Ιανουαρίου 1980. Σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό είχαμε την ίδια κατάσταση το 1973 στη Δημόσια Υπηρεσία όταν για πρώτη φορά τέθηκε σ' εφαρμογή από 1.7.1973 ο πιο πάνω Κανονισμός στη Δημόσια Υπηρεσία. Και στην περίπτωση αυτή υπάλληλοι που προάγονταν μετά την 1η Ιουλίου 1973 έπαιρναν περισσότερα από άλλους συναδέλφους τους που προάχθηκαν πριν από την 1.7.1973. Και σε αυτή την περίπτωση καμιά διορθωτική ενέργεια δεν έγινε γιατί ήταν εκ των πραγμάτων αδύνατη.

7. Γενικά αναφέρεται ότι η εισαγωγή βελτιώσεων στους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων, ιδιαίτερα σε θέματα μισθοδοσίας, δημιουργεί αναπόφευκτα μισθοδοτικά προβλήματα με την έννοια ότι ορίζεται ημερομηνία από την οποία θα ισχύσουν οι βελτιώσεις αυτές. Η άρση των ανωμαλιών αυτών είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη, οποιαδήποτε δε απόπειρα άρσεώς τους δημιουργεί σειρά άλλων ανωμαλιών με γενικότερες επιπτώσεις.

8. Αναφέρεται τέλος ότι οι επηρεαζόμενοι Εκπαιδευτικοί Λειτουργοί τόσο στην περίπτωση της Μέσης όσο και στην περίπτωση της Δημοτικής Εκπαίδευσης προσέφυγαν στο Ανώτατο Δικαστήριο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιο Ιεροδιακόνου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1988.

«Η θέση Διευθυντή Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης προκηρύχθηκε προς πλήρωση το Δεκέμβρη του 1986. Μετά από τρεις μήνες παράτυπα ακυρώθηκε η προκήρυξη της θέσης παρόλο που είχαν υποβληθεί αιτήσεις.

Ακολούθως στις 2 Μαΐου 1987 ξαναπροκηρύχθηκε η ίδια θέση. Μέχρι σήμερα η θέση αυτή δεν έχει πληρωθεί παρόλο που όλα τα διαδικαστικά στάδια έχουν γίνει.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

(α) Ποιος ο λόγος της ακύρωσης της προκήρυξης της θέσης και της ξαναπροκήρυξής της αμέσως μετά;

- (β) Γιατί στη συνέχεια μεσολάβησε τόσο χρονικό διάστημα χωρίς ακόμα να πληρωθεί η θέση;»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Λεόντιου Ιεροδιακόνου.

«Η θέση του Διευθυντή Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης έχει πληρωθεί από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας από 15 Απριλίου 1988.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Αναβάλλεται.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 19 του μηνός, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (2) Ο περί Επίσημης Γλώσσας της Δημοκρατίας Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 12) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 13) του 1988.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 2) του 1988.
- (6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1988.
- (7) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλιών Νόμος του 1988.
- (8) Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (9) Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (11) Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986.
- (12) Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988.
- (13) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (14) Ο περί Κυπριακών Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας (Καθορισμένα Πρότυπα — Δεκάτη Τετάρτη Σειρά) Κανονισμός του 1988.
- (15) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 21 και 28 Απριλίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημοσία Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στην Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Το πρόβλημα της διάθεσης

των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Παρισινού). (9.10.86).

- (2) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομίσθιων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη). (20.2.86).

- (3) Κοινή Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Συγκοινωνιών και Έργων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η διαφορά στους λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων Κύπρου και λιμενικών υπαλλήλων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη) (31.3.88).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗ.ΚΟ. κ. Αλέξης Γαλανός ζητά την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' του πιο κάτω θέματος:

«Η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα και οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να διαφυλαχθεί και να προωθηθεί η σωστή πορεία και η δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος».

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, το Δημοκρατικό Κόμμα επιθυμεί να κηρυχθεί επείγον και να συζητηθεί, αν είναι δυνατό, τη μεθεπόμενη Πέμπτη, γιατί θα απουσιάζει ο κ. Γαλανός ο οποίος εισηγείται το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν θα είναι τη μεθεπόμενη Πέμπτη, πώς μπορεί να είναι επείγον;

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Για να μην πάρει τη σειρά των άλλων θεμάτων που είναι εγγεγραμμένα, κύριε Πρόεδρε. Γι' αυτό.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Σχετικά επείγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σχετικά επείγον. Εντάξει.

Αν δεν υπάρχει ένσταση, θα το βάλω στην ημερήσια διάταξη της μεθεπόμενης Πέμπτης.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα μπαίνει στην ημερήσια διάταξη της μεθεπόμενης Πέμπτης.

Επίσης ο κ. Γαλανός ζητά την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. του πιο κάτω θέματος:

«Τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την πρόληψη και την αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας στην Κύπρο».

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και μπορεί να συνδυαστεί φαντάζομαι και με το θέμα που είναι ήδη εγγεγραμμένο από τον κ. Μάτση.

Ο κ. Βουλευτής κ. Γεώργιος Χαραλαμπίδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει».

Η εισήγησή του είναι να παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγράφει και παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης: 5.17 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μαρκίδης Αλέκος
Γαλανός Αλέξης	Μάτσης Ιωάννης
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχάλης
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Γιαρισινός Ανδρέας
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πέτας Χρίστος
Ηλία Νεόφυτος	Πουμπουρής Μιχάλης
Ηλιάδης Δημήτρης	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσελλή Ρήνα	Φάντης Ανδρέας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φλουρέντζος Νίκος
Κληρίδης Γλαύκος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κόλοκος Πολύβιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χρίστου Κυριάκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χριστοφίδης Μανώλης
Λαδάς Γεώργιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Λόρδος Κωνσταντίνος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Αναφορά του Προέδρου σ' επιστολή του αξ. Βουλευτή κ. Χαμπή Μιχαηλίδη προς τον ίδιο, με την οποία παραιτείται από το βουλευτικό του αξίωμα.

(2) Αναφορά του Προέδρου στην ανατίναξη από 'Αραβες παγιδευμένου με εκρηκτικά αυτοκινήτου πάνω στη γέφυρα του Πεδιαίου και η σύντομη συζήτηση που διεξήχθη για την εσωτερική ασφάλεια (Πρόεδρος, Ι. Μάτσης, Αλ. Γαλανός, Ντ. Κωνσταντίνου).

(3) Ανακοίνωση αλλαγών στη σύνθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Νόμος του 1988», οι αγορεύσεις που ακολούθησαν (Ι. Κατσουνωτός, Α. Ζιαρτίδης, Π. Στυλιανού, Σ. Χατζηγιάννης) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Αναφορά του Προέδρου για την παρουσία του Προέδρου της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης κ. Χανς Στέρκεν στις εργασίες του Σώματος.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 7) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 8) του 1988», οι σύντομες αγορεύσεις πάνω σ' αυτό (Α. Ζαχαριάδης, Α. Παναγιώτου) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 9) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1988», η αγόρευση πάνω σ' αυτό του κ. Α. Ζαχαριάδη και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 4 του 1988).

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Φαρμακοποιών (Σύλλογοι, Πειθαρχία και Ταμείον Συντάξεων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(12) «Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτούσα την διενέργειαν δαπάνης υπό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου διά το μήνα Μάιον του 1988» και έγκριση αυτής.

(13) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(14) Ερωτήσεις-Απαντήσεις (Υδρευτικά και οδικά προβλήματα Αγίου Θεοδώρου Σολέας — Υδρευτικά και οδικά προβλήματα της κοινότητας Πολιτικού — Η ανισότητα στη μισθοδοσία των Βοηθών Διευθυντών στη Μέση Εκπαίδευση — Η προκήρυξη και μη πλήρωση της θέσης του Διευθυντή Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης).

(15) Εγγραφή στο Κεφ. Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακολούθων θεμάτων:

(α) «Η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα και οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να διαφυλαχθεί και να προωθηθεί η σωστή πορεία και η δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος» και η κήρυξή του ως επείγοντος.

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Αλ. Γαλανού).

- (β) «Τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την πρόληψη και την αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας στην Κύπρο». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Αλ. Γαλανού εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.).
- (γ) «Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Χαραλαμπίδη). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 19ης Μαΐου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.10 μ.μ.)

(Αρ. 28)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων και παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι Βουλευτές, προτού μπούμε στην ημερήσια διάταξη σήμερα έχω την υποχρέωση να καλέσω το νέο συνάδελφο κ Κυριάκο Τσιέττη να δώσει, πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, την προνοούμενη από το Άρθρο 69 του Συντάγματος διαβεβαίωση.

Παρακαλώ τον κ. Τσιέττη να εγερθεί και να επαναλάβει τις φράσεις της διαβεβαίωσης τις οποίες θα λέω:

«Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτό νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου»

Κ. ΤΣΙΕΤΤΗΣ:

«Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτό νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τη σημερινή διαβεβαίωσή σας, κύριε συνάδελφε, αναλαμβάνετε επισήμως τα καθήκοντά σας. Σας καλωσορίζω σ' αυτό το Σώμα και σας εύχομαι επιτυχία στο δύσκολο έργο σας.

Κ. ΤΣΙΕΤΤΗΣ:

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπαίνουμε τώρα στην σημερινή ημερήσια διάταξη και δη στο Κεφάλαιο Α'.

Το πρώτο μας θέμα είναι «Ο περί Επίσημης Γλώσσας της Δημοκρατίας Νόμος του 1987». (Πρόταση Νόμου).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:-

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Ανδρέας Δημητριάδης
 Ζαχαρίας Τουλούρας
 Χρίστος Πέτας
 Μιχάλης Παπαπέτρου
 Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε έξι συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα από τις 14 Ιανουαρίου μέχρι και τις 12 Μαΐου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω σ' αυτό ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο Πρόεδρος και Μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου, οι Γενικοί Διευθυντές όλων των Υπουργείων, ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και ο Διευθυντής του Κυβερνητικού Τυπογραφείου.

Σκοπός της προτεινόμενης πρότασης νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Ε. Ευσταθίου, είναι η πλήρης συμμόρφωση στις συνταγματικές διατάξεις, με βάση τις οποίες οι επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας είναι η ελληνική και η τουρκική.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, απώτερος στόχος του προτεινόμενου νόμου είναι η εδραίωση και εφαρμογή στην πράξη της συνταγματικής επιταγής για τη χρησιμοποίηση της επίσημης γλώσσας της Δημοκρατίας κατά την εκδήλωση της κρατικής δράσης στις διάφορες μορφές της προς τους πολίτες ή από τους πολίτες, όταν απευθύνονται και επικοινωνούν με το Κράτος.

Όπως είναι γνωστό, με βάση το Άρθρο 3.1 του Συντάγματος καθιερώνονται ως επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας η ελληνική και η τουρκική. Παράλληλα, με βάση άλλη μεταβατική διάταξη του Συντάγματος (Άρθρο 189(β)), προβλέπεται η δυνατότητα χρήσης της αγγλικής γλώσσας σε διαδικασία ενώπιον οποιουδήποτε Δικαστηρίου της Δημοκρατίας για χρονική περίοδο πέντε χρόνων από την ημερομηνία της έναρξης της ισχύος του Συντάγματος και αυτό μέχρι να συμπληρωθούν οι αναγκαίες προεργασίες για την εφαρμογή στην πράξη της πιο πάνω συνταγματικής επιταγής.

Όπως ειδικότερα αναφέρθηκε στην Επιτροπή, από τον εισηγητή του προτεινόμενου νόμου, οποιαδήποτε περαιτέρω αναβολή στη συμμόρφωση προς τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις δεν δικαιολογείται, μια και η συνέχιση της κατάστασης αυτής έχει οδηγήσει στην υποβάθμιση της χρήσης της εθνικής μας γλώσσας, με αποτέλεσμα μια μεγάλη μερίδα του λαού να αποστερείται του δικαιώματος επικοινωνίας με την κρατική δράση σε θέματα ουσιαστικού ενδιαφέροντος και σημασίας.

Η Επιτροπή, στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος, είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί από όλους τους αρμόδιους Κυβερνητικούς παράγοντες για τις πρακτικές δυσκολίες και τις οικονομικές επιπτώσεις που συνεπάγεται η άμεση εφαρμογή των προνοιών του προτεινόμενου σχεδίου νόμου καθώς και τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν λόγω της ανάγκης έκδοσης ορισμένων εγγράφων σε διάφορες άλλες γλώσσες, λόγω της φύσης τους, όπως είναι η επίσημη αλληλογραφία του κράτους με διεθνή σώματα, ξένους οίκους, κλπ.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού μελέτησε διεξοδικά τις πρόνοιες της πιο πάνω πρότασης νόμου, χωρίς να παραγνωρίζει τις πρακτικές και άλλες δυσκολίες που συνεπάγεται η εφαρμογή της, όπως αυτές εκτέθηκαν ενώπιόν της από τους αρμόδιους παράγοντες, είναι της γνώμης ότι η επαναφορά στις πρόνοιες του Συντάγματος που αναφέρονται στις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας αποτελεί επιβεβλημένη ενέργεια που προ πολλού θα έπρεπε να είχε πραγματοποιηθεί. Γι' αυτό και η Επιτροπή υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της υπό συζήτηση πρότασης νόμου και έχοντας ως μοναδικό της γνώμονα τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις και ως στόχο την πλήρη επάνοδό της σ' αυτές, προχώρησε στην επαναδιατύπωσή της, ώστε να περιλαμβάνει:

- (α) Αναφορά στην ελληνική και τουρκική ως τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας.
- (β) Πρόνοια για την από της 16ης Αυγούστου 1989 κατάργηση του περι Νόμων και Δικαστηρίων (Κείμενο και Διαδικασία) Νόμου του 1965 (Αρ. 51 του 1965) σύμφωνα με τον οποίο καθορίζεται η διαδικασία μετάφρασης των αγγλικών νόμων καθώς και η διεξαγωγή διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου σε οποιαδήποτε μέχρι τότε χρησιμοποιούμενη στα δικαστήρια γλώσσα.
- (γ) Πρόνοια για εισαγωγή σχετικής διαδικασίας σύμφωνα με την οποία η μετάφραση και/ή ενοποίηση νομοθεσιών, που ίσχυαν κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του Συντάγματος, διατηρήθηκαν σε ισχύ με βάση το Άρθρο 188 του Συντάγματος και μεταφράστηκαν στις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας ή σε οποιαδήποτε από αυτές, θα κατατίθεται από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας στη Βουλή η οποία με σχετική απόφασή της, μέσα σε προθεσμία 45 ημερών, θα επικυρώνει ή τροποποιεί το κείμενο του σχετικού νόμου που στο εξής θα αποτελεί και το αυθεντικό κείμενο.

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεών της η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου στη μορφή που αυτή έχει τελικά διατυπωθεί και επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Η Κύπρος είναι χώρα ελληνική από τότε που στο προσκήνιο της ιστορίας αρχίζει η ιστορία του Ελληνικού έθνους. Είναι τόσο ελληνική η πατρίδα μας όσο ελληνική είναι η Αθήνα, η αρχαία και η σημερινή, η Πελοπόννησος, τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους. Εδώ έχει ζήσει ένας υπέροχος Ελληνισμός, ένα μοναδικό παράδειγμα ζωτικότητας και εθνικής περηφάνειας που κατόρθωσε να επιβιώσει μαχόμενος συνεχώς εναντίον όλων εκείνων οι οποίοι επιβουλεύθηκαν την εθνική του ύπαρξη. Αν κοιτάξουμε γύρω μας, στις χώρες που περιβάλλουν την Κύπρο, θα δούμε ότι λαοί με πανάρχαιο πολιτισμό, λαοί αρχαίοι έπαυσαν να υπάρχουν. Τέτοιοι λαοί είναι οι Ασσύριοι, οι Βαβυλώνιοι, οι Φοίνικες. Και ο λόγος που έπαψαν να υπάρχουν, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, είναι ότι έχασαν την εθνική τους γλώσσα και απορροφήθηκαν από άλλες εθνότητες. Γιατί, είναι η ταπεινή μου γνώμη, πως ο κυριότερος και ουσιαστικότερος παράγοντας για την επιβίωση των διάφορων εθνών είναι η διατήρηση της εθνικής τους γλώσσας. Είναι πιο ουσιαστικός και πιο δυναμικός παράγοντας και από αυτή την κοινή θρησκεία των ανθρώπων. Διότι επιβίωσαν και επιβιώνουν εθνικές οντότητες, έστω κι αν περιλαμβάνουν ομάδες διαφορετικού θρησκευτικού δόγματος. Σήμερα η Γαλλία είναι η πατρίδα όλων των Γάλλων, έστω κι αν στη Γαλλία υπάρχουν καθολικοί και διαμαρτυρόμενοι. Το ίδιο συμβαίνει και με την Αγγλία. Όμως δεν μπορεί να υπάρξει ως έθνος ένας λαός που έχει αποκοπεί από την εθνική του γλώσσα. Τούτο είναι προφανές να κοιτάξουμε τους μετανάστες. Οι ανθρώπινες εκεί ομάδες, οι εθνικές, διαρκούν δυο το πολύ τρεις γενιές, όσο καιρό δηλαδή διατηρούν τη μητρική τους γλώσσα.

Εναντίον του Κυπριακού Ελληνισμού έχουν εξυφανθεί δολοπλοκίες και έχουν εκδηλωθεί επιβουλές πολλών και ποικίλων μορφών και τάσεων. Εντούτοις, ο Ελληνισμός εδώ κατόρθωσε να επιβιώσει, διότι διατήρησε πρώτιστα την εθνική του γλώσσα. Έτσι κατορθώσαμε να επιβιώσουμε από όλους εκείνους τους ολέθρους που μας έπληξαν κατά τη διάρκεια της μακράς μας ιστορίας. Από τις αραβικές επιδρομές, από τη δυνάστευση της Φραγκοκρατίας, της Βενετοκρατίας, της Τουρκοκρατίας. Η χειρότερη όμως, κατά την ταπεινή μου άποψη, επιβουλή έγινε τις τελευταίες δεκαετίες της αγγλικής κατοχής με τη μέθοδο της υπονόμευσης της εθνικής μας γλώσσας. Διότι επιδιώχθηκε και επιτεύχθηκε η εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας ως επίσημης γλώσσας της χώρας. Σιγά - σιγά η γλώσσα αυτή μπήκε στη ζωή μας σε βάρος της εθνικής μας γλώσσας και υπόστασης. Έγινε η γλώσσα της επικοινωνίας του κράτους με τους πολίτες του και των πολιτών με το κράτος. Έγινε η γλώσσα των δικαστηρίων και των δικαστικών διαδικασιών. Ταυτίστηκε η γλώσσα αυτή με τη μόρφωση και την κοινωνική άνοδο και απέκτησε μια καταφανή υπεροχή έναντι της δικής μας της γλώσσας, της ελληνικής γλώσσας. Έγινε η γλώσσα του δημοσιούπαλληλικού, του οικονομικού, του εμπορικού κατεστημένου· έγινε η γλώσσα μιας νέας τάξης, της άρχουσας τάξης. Και τότε άρχισαν να ευδοκιμούν, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, οι νέες τάχατε ιδέες περί της ύπαρξης δήθεν μιας ιδιαίτερης Κυπριακής Εθνότητας και άρχισε να μπαίνει στη ζωή μας το λεγόμενο νεοκυπριακό πνεύμα. Αυτή ήταν μια συστηματική και συγκροτημένη επιδίωξη που αποσκοπούσε και στόχευε σε

ένα και μόνο πράγμα: πως θα μας εξαφάνιζε εθνικά, πως θα υπονόμει το εθνικό μας φρόνημα. Αλλά δυστυχώς η απαράδεκτη αυτή κατάσταση δεν πήρε τέλος με τον τερματισμό της αγγλικής κατοχής. Έτσι φτάσαμε σήμερα, 28 ολόκληρα χρόνια μετά της ανεξαρτησία, να έχουμε και πάλι την αγγλική γλώσσα ως την κύρια γλώσσα της επικοινωνίας του κράτους με τους πολίτες του. Να διεξάγονται και πάλι οι δικαστικές διαδικασίες στην ξένη αυτή γλώσσα, με επακόλουθα που πολλές φορές ξεπέρασαν το τραγικό και έγιναν κωμικοτραγικά. Έτσι παρουσιάζονται διάδικοι στα δικαστήρια που δεν κατανοούν, λόγω της χρήσης της αγγλικής γλώσσας, τι διεξάγεται για την τύχη τους και τι τεκταίνεται για τον ίδιο τους τον εαυτό. Οι αγρότες, οι εργάτες να καταφεύγουν στις υπηρεσίες του δήθεν αγγλομαθούς, για να καταλάβουν τι σημαίνει η Α' ή Β' εγκύκλιος του κράτους που αφορά την εργασία τους.

Ήρθε πραγματικά ο καιρός όλα αυτά να σταματήσουν. Αλλά και για ένα άλλο λόγο ακόμα. Γιατί τούτο το καθορίζει το Σύνταγμα της Δημοκρατίας και το επιβάλλει η άσκηση της λαϊκής κυριαρχίας. Ο λαός, το εκλογικό σώμα, ασκεί την υπέρτατη εξουσία στην επικράτεια της Δημοκρατίας. Και είναι επιβεβλημένο, αυτοί οι οποίοι ασκούν αυτή την υπέρτατη εξουσία, τον έλεγχο δηλαδή της κρατικής δράσης και εκείνων που ασκούν τα δημόσια αξιώματα, να είναι σε θέση να ελέγξουν το έργο τους και να αξιολογήσουν τις πράξεις τους, ούτως ώστε να γίνει ο ορθός έλεγχος. Πώς μπορεί, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, να αντιληφθεί ο μέσος πολίτης τη δράση της Κεντρικής Τράπεζας — για να φέρω ένα παράδειγμα — όταν κατά κανόνα όλες οι εκθέσεις του χρήσιμου αυτού Οργανισμού του κράτους πάντοτε διατυπώνονται στην αγγλική γλώσσα; Υπήρχε εκτός από αυτό αδυναμία επικοινωνίας που έφτανε πολλές φορές και ξεπερνούσε και τα όρια, τα απλά όρια πρόνοιας, για την προάσπιση των συμφερόντων του λαού, όπως είναι η υγεία του και άλλα συναφή. Έτσι βλέπαμε πολλές φορές να κυκλοφορούν οι εγκύκλιοι του Υπουργείου Γεωργίας που αφορούσαν τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων και απευθύνονταν σε κτηνοτρόφους ή σε γεωργούς στην αγγλική γλώσσα. Οι προδιαγραφές των φαρμάκων κυκλοφορούν μέσα στο λαό συνταγμένες σ' αυτή τη γλώσσα. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι ουδεμίας ώρας αναβολή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, χωρίς να ρυθμιστεί αυτή η αταξία και χωρίς να αποκατασταθούν τα πράγματα στην ορθή τους τη βάση.

Πιστεύω ότι η σημερινή μέρα έχει μεγάλη σημασία για την εξέλιξη των θεσμών του τόπου αυτού και για την εδραίωση του αισθήματος της εθνικής μας αξιοπρέπειας και της εθνικής μας ταυτότητας.

Το νομοθέτημα αυτό δεν προσβάλλει καθόλου τα δικαιώματα του άλλου σύννοικου στοιχείου, των Τουρκοκυπρίων, γιατί και αυτοί έχουν τα ίδια, απaráλλακτα δικαιώματα μαζί μας όσον αφορά την επικοινωνία τους με το κράτος και την άσκηση της αποστολής την οποία τους έδωσε το Σύνταγμα ως πολιτών της ενιαίας Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σοφοκλής Χατζηγιάννης, ο κ. Τουλούρας και μετά ο κ. Παπαπέτρου.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι,

Θεωρώ καθήκον μου να συγχαρώ το συνάδελφο Ευσταθίου για την Πρόταση νόμου την οποία υπέβαλε. Η ομοφωνία των κομμάτων επί της πρότασης αυτής δικαιώνει την ανάγκη της νομοθετικής ρύθμισης της χρησιμοποιούμενης γλώσσας.

Όλοι κατά καιρούς γινόμαστε μάρτυρες περιπτώσεων, όπου παίρνουν οι γέροντες διάφορες επιστολές ή διάφορα άλλα έγγραφα και τρέχουν σε μορφωμένους, στους δασκάλους και σε άλλους πολίτες, να διακονούν μετάφρασή τους.

Κράτησε πάρα πολύ καιρό μετά την ανεξαρτησία αυτή η απαράδεκτη κατάσταση, γι' αυτό χαιρετίζουμε τη ρύθμιση του όλου προβλήματος.

Στον τομέα των δικαστηρίων η κατάσταση ήταν πλέον τραγική. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζει ότι οι δίκες επί ακροατηρίων πρέπει να γίνονται δημόσια.

Ο σκοπός είναι να τις αντιλαμβάνεται ο λαός μας. Δυστυχώς η βασική αυτή αρχή του δικαίου, η οποία αναφέρω ότι κατοχυρωνόταν από το Σύνταγμα, η δημοσιότητα δηλαδή της δίκης, ουδόλως εξυπηρετείτο με τη χρησιμοποιούμενη αγγλική γλώσσα.

Εξάλλου αποφάσεις δικαστηρίων συντάσσονταν στα αγγλικά των οποίων το περιεχόμενο, τολμώ να πω, ούτε και οι δικηγόροι δεν καταλάβαιναν. Και οι άνθρωποι οι οποίοι καταδικάζονταν ρωτούσαν τους δικηγόρους ή και άλλους αγγλομαθείς για να πληροφορηθούν για την ποινή που τους επιβλήθηκε από το δικαστήριο.

Είναι λοιπόν καιρός να τερματιστεί αυτή η απαράδεκτη κατάσταση. Η δικαιοσύνη δεν πρέπει μόνο να απονέμεται, αλλά πρέπει και να φαίνεται ότι απονέμεται. Και από σήμερα η δικαιοσύνη, με την καθιέρωση της ελληνικής γλώσσας σ' όλο το φάσμα των λειτουργιών της, θα γίνει κτήμα του λαού μας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ειλικρινά πιστεύω ότι δεν χρειάζονται επιχειρήματα για την υπερψήφιση της πρότασης. Αντίθετα ίσως να χρειάζονται εξηγήσεις για την τρομακτική καθυστέρηση και για το πώς αυτή η πρωτοβουλία δεν έχει αναληφθεί μέχρι σήμερα κατευθείαν από την Εκτελεστική Εξουσία. Γιατί είναι πραγματικά αδιανόητο, 28 χρόνια ύστερα από την ανεξαρτησία, αυτός ο λαός να κυβερνάται στη γλώσσα του κατακτητή και να δικάζεται ακόμα σε μια ξένη γλώσσα που στην πραγματικότητα η μεγάλη μάζα του λαού ούτε γνωρίζει ούτε αντιλαμβάνεται.

Από τις ακροάσεις που πραγματοποίησε η Επιτροπή Νομικών θα έλεγα πως η διαπίστωση είναι ότι σε πολλά από τα κυβερνητικά τμήματα δεν υπάρχει και πολύ μεγάλος ενθουσιασμός για την υπερψήφιση αυτής της πρότασης. Μάλλον μεγιστοποιούν τις πρακτικές δυσκολίες, ακόμα και το χρηματικό κόστος που θα χρειαστεί η πρακτική εφαρμογή αυτής της πρότασης.

Το μήνυμα όμως απ' αυτό το Σώμα είναι και θα πρέπει να είναι ότι καμιά δυσκολία και κανένα χρηματικό κόστος δεν θα πρέπει να παρεμποδίσει ή να απεμπολήσει την εφαρμογή του Συντάγματος στο πραγματικά ζωτικής και εθνικής σημασίας αυτό θέμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Η δεύτερη δόση ομιλητών περιλαμβάνει τον κ. Στυλιανού και την κα Κατσελλή.

Υπάρχει κανένας άλλος;

Το λόγο έχει ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, με το υπό ψήφιση νομοθέτημα σήμερα η Βουλή καλείται να επαναφέρει το θέμα της γλώσσας στις διατάξεις του Συντάγματος. Και το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας καθορίζει σαν επίσημες γλώσσες την ελληνική και την τουρκική. Αυτός είναι ο βασικός λόγος που επιβάλλει την ψήφιση του νομοθετήματος: η επαναφορά στο Σύνταγμα. Και το Σύνταγμα δεν είναι τυχαία που καθορίζει ότι οι επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας είναι δύο: η ελληνική και η τουρκική. Το καθορίζει, γιατί σ' αυτό τον τόπο ζουν και Έλληνες και Τούρκοι και κανένας δεν έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει την ελληνικότητα των Ελληνοκυπρίων και την τουρκική καταγωγή των Τουρκοκυπρίων.

Συνεπώς, η προσέγγιση και η διάσταση που θα πρέπει να δώσουμε σ' αυτό το νομοθέτημα είναι, κατά την άποψή μου, επαναφορά στο Σύνταγμα του 1960 σαν συναινετικού στοιχείου, σαν ενωτικού στοιχείου μεταξύ των δύο κοινοτήτων και όχι να δώσουμε σ' αυτό το νομοθέτημα διαστάσεις που θα οξύνουν περισσότερο τον ήδη υφιστάμενο διαχωρισμό με τη βοήθεια, αν θέλετε, και των κατοχικών στρατευμάτων.

Το νομοθέτημα που συζητούμε σήμερα έχει δύο πτυχές: Έχει μια τυπική συνταγματική πτυχή, στην οποία αναφέρθηκα προηγούμενα, να επανέλθουμε δηλαδή στο Σύνταγμα — και δεν υπάρχει καμιά νομική δικαιολογία γι' αυτή την καθυστέρηση — αλλά έχει και μια ουσιαστική πτυχή. Ο νόμος και οι πράξεις των κυβερνώντων στην ουσία ρυθμίζουν τις σχέσεις των ανθρώπων σε ένα κοινωνικό σύνολο. Σαν τέτοιος ο νόμος, σαν τέτοιος ο τρόπος διακυβέρνησης, οι εγκύκλιοι, οι αποφάσεις, οι δικαστικές αποφάσεις, πρέπει να είναι κατανοητές και προσιτές στο λαό. Γιατί μόνο κατ' αυτό τον τρόπο ο λαός θα ξέρει και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Κατ' αυτό τον τρόπο θα μπορεί ο λαός να κρίνει και να ελέγχει τους κυβερνώντες, όλες δηλαδή τις εξουσίες σ' αυτό τον τόπο.

Υπ' αυτή την έννοια είναι πεποιθήσή μας ότι το θέμα της γλώσσας στην Κύπρο, αλλά και παντού, είναι συνυφασμένο με αυτή τούτη τη λαϊκή κυριαρχία. Διότι ένας λαός που δεν γνωρίζει τι γίνεται γύρω του, ένας λαός που δεν μπορεί να διαβάσει και να κατανοήσει τους κανόνες που ρυθμίζουν την κοινωνική του συμβίωση, σίγουρα δεν μπορεί να ασκήσει την κυριαρχία του.

Αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής ότι η χρήση της αγγλικής γλώσσας πιθανόν να καθίσταται αναγκαία σε ορισμένες δραστηριότητες του κράτους, ιδιαίτερα αναφορικά με τις εξωτερικές μας σχέσεις και τις τραπεζικές και εμπορικές μας σχέσεις. Σίγουρα προς αυτή την κατεύθυνση κάποιες εξαιρέσεις είναι κατανοητές, όπου είναι απόλυτα αναγκαίες. Όμως αναφορικά με τα αγγλικά θα πρέπει να συμφωνήσω και εγώ με τους συναδέλφους που μίλησαν προηγούμενα ως προς μια άλλη πτυχή του θέματος. Τα αγγλικά, πέραν της χρησιμοποίησής τους, όπου είναι απόλυτα αναγκαία, κατόντησαν και ένα μέσο επιβολής κοινωνικής υπεροχής. Κάποιοι χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα και όταν τούτο είναι αχρείαστο, για να παρουσιαστούν σαν μια κοινωνική ελίτ, κάτι το οποίο είναι εντελώς απαράδεκτο, σε μια Δημοκρατία, όπως είναι η δική μας.

Γι' αυτούς όλους τους λόγους, κ. Πρόεδρε και κ. συνάδελφοι, η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα, και με το πνεύμα και τη διάσταση που ανέλυσα, θα υποστηρίζει το νομοθέτημα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Κι' εμείς με τη σειρά μας θα χαιρετήσουμε την υπό συζήτηση Πρόταση Νόμου και θα πρέπει να πω πως θέλουμε να συγχαρούμε και δημόσια το φίλτατο συνάδελφο Ευστάθιο Ευσταθίου που είχε την πρωτοβουλία της κατάθεσης της σχετικής πρότασης, με την οποία τερματίζεται μια απαράδεκτη αντικοινωνική, αντιπνευματική κι αντιπολιτιστική διαδικασία που μέχρι τώρα ταλάνιζε τον κυπριακό λαό. Γιατί ο κυπριακός λαός δεν είναι μόνο σήμερα που βασανίζεται, που δοκιμάζεται και χειμάζεται από αυτή τη διαδικασία χρησιμοποίησης της αγγλικής γλώσσας. Στα 80 χρόνια της διακυβέρνησης από τους Άγγλους ο κυπριακός λαός και στο νομοθετικό και στον πολιτιστικό και στον οικονομικό τομέα, με απειράριθμα που έχουμε παραδείγματα, έχει υποστεί μια βάνουση καταπίεση προς την ομαλή ανεπτυκτική τροχιά και πορεία της κοινωνικής και της πνευματικής — επαναλαμβάνω — ζωής του, στην οποία και ποικιλότροπα αντέδρασε.

Της εθνικής μας γλώσσας κηδόμενος ο εθνικός βάρδος της Κύπρου, Βασίλης Μιχαηλίδης, συνέθεσε το μακροσκελέστερο ίσως ποίημά του, που εμείς πρώτοι φέραμε ολόκληρο στο φως της δημοσιότητας και της ιστορικής μελέτης — το «Ρωμιάς και Τζων Πούλλης» — για ν' ακολουθήσει μια χορεία προασπιστών κι αμυντόρων της από το σεβαστό παπά μέχρι τον απλό δάσκαλο και καθηγητή κι ιδιαίτερα το φιλόλογο στα ελληνικά σχολεία Μέσης.

Στα χρόνια της αποικιοκρατίας εκατοντάδες αγωνιστές και συναγωνιστές μας καταδικάστηκαν σε θάνατο, σε πολύχρονες φυλακίσεις και εξορίες, από ειδικούς δικαστές που δικαιοπραχτούσαν στην αγγλική, μ' αποτέλεσμα η συντριπτική πλειοψηφία τους να μην κατανοεί ούτε για ποιο ακόμη σκοπό ούτε με ποιο διαδικαστικό τρόπο είχαν καταδικαστεί σε θάνατο ή σε μακρόχρονες φυλακίσεις. Αυτή την απαράδεκτη νοοτροπία και τακτική επισημάναμε πάρα πολλές φορές και εμείς. Τονίζαμε συγκεκριμένα πως ακόμη και στο Κατώτατο Δικαστήριο πολλές φορές οι αγορεύσεις των δικηγόρων διεξάγονταν στην αγγλική, ενώ τόσο στο Εφετείο όσο και στο Ανώτατο η διεξαγωγή της όλης διαδικασίας γινόταν αποκλειστικά στην αγγλική, πράγμα που επιδιωκόταν καμιά φορά κι από την έδρα.

Υπάρχει μάλιστα ισχυρισμός πως μετά την απελευθέρωση η έδρα πάρα πολλές φορές θέλοντας να επιδείξει και να εδραιώσει αυτό το ελιτίστικο και κατεστημένο status — αυτή την «υπεροχή» κατά κάποιο τρόπο, για την οποία μίλησε ο συνάδελφος Παπαπέτρου — διεξήγε την όλη εκδίκαση και την όλη διαδικαστική δομή της δίκης στα αγγλικά, εξοικειωμένη κι εθισμένη τόσο στο αγγλικό δίκαιο όσο και στη σκέψη, γεγονός που είχε αρνητικές κι ευτελιστικές — όπως τόνισε και πάλι ο συνάδελφος Παπαπέτρου, αλλά και ο συνάδελφος Τουλούρας — επιπτώσεις στον Κύπριο διάδικο καθώς και στο ακροατήριο. Πολλές φορές μάλιστα, όταν η έδρα απευθυνόταν στους δικηγόρους στα αγγλικά και τανάπαλιν απέκλειε ουσιαστικά τη συμμετοχή των διαδίκων στα διαλαμβανόμενα. Πρόσθετο αρνητικό στοιχείο το γεγονός πως όλες οι αποφάσεις εκδίδονταν στην αγγλική — τα πρακτικά του Ανώτατου αποκλειστικά εκδίδονταν και κυκλοφορούσαν στην αγγλική — μ' αποτέλεσμα οι αποφάσεις αυτές να μην

είναι αφομοιώσιμες ούτε και προσιτές στο πλατύ κυπριακό κοινό με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις στον τομέα της ενημέρωσης, της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις και τις αποφάσεις του δικαστηρίου, ενώ πρόσθετα συνιστούσε — όπως είπα — ανασταλτικό παράγοντα στην προσπάθεια αναβάθμισης του κώδικα νομικής και ηθικής ακόμα συμπεριφοράς των πολιτών.

Γιατί, έντιμε κύριε Πρόεδρε κι έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, αν δεν τολμούμε να καταλύσουμε το αποικιοκρατικό κατεστημένο, υπάρχει κίνδυνος να μην πείσουμε κανένα πως είμαστε κράτος ανεξάρτητο και όχι ακόμα αποικία. Όταν διάφοροι ξένοι ηγέτες φροντίζουν να μιλούν στη γλώσσα τους, ενώ μπορούν ασφαλώς στις πλείστες περιπτώσεις να εκφραστούν στη γλώσσα των λαών που επισκέπτονται, για να τονίσουν ακριβώς την εθνική τους ταυτότητα, αποτελεί εκδήλωση αποικιοκρατικής νοστορίας και δίνει το μήνυμα της μη απαλλαγής της Κύπρου από την αποικιοκρατική δεσποτεία η συνέχιση της διεξαγωγής των δικών στην αγγλική. Ποια γνώμη άραγες — πρέπει να διερωτηθούμε — θα σχηματίσουν για το βαθμό ανάπτυξής μας οι διάφοροι ξένοι που παρακολουθούν όχι μονάχα τις δίκες, αλλά και τη διαδικαστική πρακτική, να διεξάγονται αποκλειστικά στην αγγλική.

Αλλά υπάρχουν και μερικά κραυγαλέα, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, παραδείγματα που ακροθιγώς θα πρέπει, πέραν αυτών που επικαλέστηκε ο συνάδελφος Χατζηγιάννης, να μνημονεύσω. Υπάρχει απόφαση, συγκεκριμένα του Εφετείου με τριμελή σύνθεση στις 27 Δεκεμβρίου 1987, σύμφωνα με την οποία αγωγή Ελληνοκύπριου εναντίον Ιρλανδού — κατοίκου της Κύπρου, όχι κατοίκου της Ιρλανδίας — απορρίφθηκε, γιατί ο πιο πάνω Ιρλανδός επικαλέστηκε το γεγονός πως η αγωγή που του επιδόθηκε ήταν γραμμένη στα ελληνικά. Εξάλλου, εκκρεμεί έφεση συμπατριώτη μας Αρμένιου — κατοίκου της Κύπρου — για απόρριψη αγωγής που του κινήθηκε με το δικαιολογητικό, με το επιχείρημα, πως η αγωγή που του επιδόθηκε ήταν γραμμένη στα ελληνικά, πρακτική που, όπως ισχυρίζεται ο πιο πάνω συμπατριώτης μας, ασκείται για τους ελληνόφωνους, όπως τους αποκαλεί, και για τους τουρκόφωνους κατοίκους του τόπου τούτου. Να πω πως υπήρξαν πλείστες περιπτώσεις που κατηγορούμενοι, μετά την καταδίκη τους και την όλη διεξαγωγή της δίκης στα αγγλικά, ζητούσαν να μάθουν ποιο ήταν το αποτέλεσμα της δίκης; Αυτό το έχει πει ο συνάδελφος κ. Χατζηγιάννης.

Όμως, θ' αναφέρω ένα κλασσικό παράδειγμα που καταντά ανεκδοτολογικό και που πληροφορήθηκα μόλις χτες: Πενταμελές Εφετείο — έφεση αναθεωρητικής διαδικασίας, με αριθμό 598 του Μάρτη του 1988 — απέρριψε κατά πλειοψηφία (ψήφοι 3 έναντι 2) αίτηση Ελληνοκύπριου για μη εκποίηση της γης του από το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Η κοινοποίηση της απόφασης — της απόρριψης της έφεσής του — του στάληκε στα αγγλικά. Ο άνθρωπος αυτός τόσο κατάλαβε το περιεχόμενο της, που διοργάνωσε μεγάλη δεξίωση για τη διασφάλιση της περιουσίας του. Άρχισε μάλιστα να κτίζει μεγάλη έπαυλη, υποβλήθηκε σε κόπους και σε έξοδα, μέχρις ότου κάποια γραμματέας Δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου — έχω το όνομά της — του επισήμανε το ακριβές περιεχόμενο της επιστολής του Εφετείου.

Να πω για τα πλείστα επίσημα έγγραφα στην αγγλική που στέλλονταν και που σταχυολόγησα κάπου 200 σε κάποια ερώτησή μου στις 11 Οκτωβρίου 1986 στον αρμόδιο Υπουργό; Ήταν, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, εκατοντάδες, ενώ νομοθετικά η ελληνική καθιερώθηκε από το 1960 και ενώ η σχετική διαδικασία τόνιζε πως η διαξαγωγή των δικών, 5 χρόνια μετά την εγκαθίδρυση της

Κυπριακής Δημοκρατίας, θα διεξαγόταν στα ελληνικά. Είναι ο κατάλογος αυτός μακροσκελέστατος. Περιλαμβάνει εκατοντάδες — όχι απλώς δεκάδες — τέτοιων εγγράφων, που παρέλκει να τις μνημονεύσουμε, γιατί μερικές από αυτές καταθέσαμε αυτούσιες ενώπιον της Γραμματείας της Βουλής.

Λαός, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, που δεν εκφράζεται και δεν δομεί στη δικιά του γλώσσα, είναι από τη φύση των πραγμάτων καταδικασμένος σε πνευματική, πολιτιστική, κοινωνική, αλλά κι οικονομική και δημοσιονομική καθήλωση.

Τι θάμενε στον κρητικό λαό, αν δεν υπήρχε η γραμματεία του κι η κρητική σχολή του; Ποιος μας εγγυάται πως θάχαμε τις μορφές ενός Καζαντζάκη, ενός Πλάτωνα κι ενός Αριστοτέλη, ενός Σαίξπηρ, ενός Τολστόϊ κι ενός Γκόρκι, ενός Πούσκιν κι ενός Γκαίτε, ενός Σίλλερ κι ενός Ελύτη, ενός Ρενάν κι ενός Σεφέρη, ενός Έλλιοτ κι ενός Κανελλόπουλου ή ακόμα του Ράινερ Μαρία Ρίλκε, του Μαγιακόφσκυ, του Αρτύρ Ρεμπώ, του Γιεσίν, του Απολλυναίρ, του Ρουσώ, του Ουγκώ, του Καμύ — για να μνημονεύσω δειγματοληπτικά και στην τύχη μερικά ονόματα της διεθνούς γραμματείας και σκέψης — αν δεν εκφραζόταν στη δική τους γλώσσα;

Μα το σπουδαιότερο ίσως να μην είναι μόνο τούτο. Είναι τ' αναπόδραστο, τ' αδιάφευστο ιστορικά γεγονός πως η τακτική λαών που εξαναγκάζονται ν' αλλοτριώσουν τη γλωσσική τους ταυτότητα ή που προχωρούν σαν κι εμάς αυταναγκαστικά «την γλώσσαν απολείποντες», οδηγεί άφευκτα στον εθνολογικό και καμιά φορά και το βιολογικό αφανισμό. Έτσι, εδώ θα πρέπει ν' αναζητηθεί ένα μεγάλο μέρος της έκλειψης μιας πλειάδας ιστορικών λαών, όπως οι Σουμέριοι κι οι Βαβυλώνιοι, οι Χετταίοι και οι Χαλδαίοι, οι Ασσύριοι κι οι Φοίνικες, οι Πετσενέγοι, οι Αζτέκοι και οι Ίνκας καθώς και μια χορεία άλλων λαών, που διέγραφαν μάλιστα λαμπρή ιστορική τροχιά πριν από τον εξαφανισμό τους. Έναν εξαφανισμό που κι εμείς άμεσα αντιμετωπίσαμε με την καταπίεση που ασκούσε η αποικιοκρατική παρουσία, που κορυφώθηκε μετά την έκρηξη της λαϊκής εξέγερσης του Οκτώβρη του 31, όταν πάρθηκαν τα δραστικά — τα δρακόντεια — μέτρα του διδύμου Storis και Palmer κατά των ήδη κάτισχνων ελευθεριών του λαού μας και μαζί ενάντια στη γλώσσα. Η απαγόρευση της εξάσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος στους απόφοιτους των Νομικών Σχολών των Πανεπιστημίων της Ελλάδας, η πολυσχιδής συρρίκνωση και περιθωριοποίηση της ελληνικής γλώσσας και η καλπάζουσα αναβάθμιση κι επικέντρωση του ρόλου της αγγλικής. Αναφέρουμε ακόμα τη θεσμοθέτηση — πριν από την ανεξαρτησία — των πιστοποιητικών του Elementary και του Distinction στην αγγλική γλώσσα σαν μόνων κι αποκλειστικών στοιχείων για να ενταχθεί κάποιος στη δημόσια υπηρεσία και ακρογωνιαίων λίθων για ν' ανελιχθεί — με τη βοήθεια σφαλώς κι άλλων τίτλων σπουδών στην αγγλική βέβαια — σ' οποιαδήποτε υπαλληλική και κοινωνική βαθμίδα.

Οι άλλοι, οι απόφοιτοι των ελληνικών σχολείων, που με στερήσεις και θυσίες (ακόμα ακατάγραφες κι ιστορικά ακαταξίωτες) συντηρούνταν, ήταν οι απόβλητοι του αγγλοθρεμμένου και αγγλοσαξωνικά λειτουργούντος και σκεπτομένου κατεστημένου μιας κλειστής και απροσπέλαστης κάστας.

Ο απλός εργάτης που ήθελε να γραφτεί στη συντεχνία του έπρεπε να πάρει απάντηση στην αγγλική κι έπρεπε ν' αναζητήσει την ερμηνεία της στους ελάχιστους και δυσεύρετους αγγλομαθείς του καιρού του. Κι η προϊούσα τούτη — η καλπάζουσα με γεωμετρική ταχύτητα — ξενόγλωσση και ξενότροπη τάση,

θάχε ίσως σφραγίσει την εθνική μας μοίρα, αν ο ελληνισμός του τόπου δεν αντιδρούσε με την έκρηξη της εξέγερσης του Απρίλη του '55 ή αν η αγγλοκρατία δρομολογούσε την επικίνδυνη τούτη πρακτική — με τον ίδιο καλπάζοντα ρυθμό, γιατί η προώθησή της πάντοτε επιτελείτο με συγκεκριμένο πρόγραμμα — από τις πρώτες ώρες της εδώ παρουσίας της.

Μα αν έτσι σωθήκαμε από συντεταγμένες συμπτωματικές, αλλά και συγκυρίες ευτυχείς που ήδη μνημονεύσαμε, εμείς γιατί αυτόβουλα κι αυταναγκαστικά, εθελούσια, να θέλουμε να οδηγηθούμε στην αυτοσυντριβή κι εθνολογική εξαφάνιση;

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορούμε, παρά — όπως ο εισηγητής της πρότασης νόμου, συνάδελφος Ευσταθίου — να χαρακτηρίσουμε τη μέρα τούτη σαν πραγματικά ιστορική για την Κυπριακή Δημοκρατία και να τον συγχαρούμε για άλλη μια φορά από μέρους των συναδέλφων του Δημοκρατικού Κόμματος.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η κα Κατσελλή.

Ρ. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν θα επαναλάβω τα όσα είπαν οι συνάδελφοι προηγουμένως και με τα οποία συμφωνούμε φυσικά. Απλά θα εκφράσω κι εγώ προσωπικά τη χαρά μου, γιατί η Βουλή ομόφωνα σήμερα επιστρέφει στις διατάξεις του Συντάγματος και με αυτό το νόμο ορίζει όπως η γλώσσα που μιλά ο λαός, οι δυο γλώσσες, όπως ορίζει το Σύνταγμα, χρησιμοποιούνται παντού στη Δημοκρατία. Διότι η γλώσσα είναι το βασικό μορφωποιητικό στοιχείο ενός έθνους. Και δεν είναι τυχαίο που η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα έχει τόσες επίσημες γλώσσες, όσα είναι και τα κράτη που συμμετέχουν σ' αυτή, παρόλο που συναντούν δυσκολίες και θα συναντούν και μελλοντικά. Αυτό εφαρμόζεται, γιατί η προσωπικότητα ενός κράτους αντικατοπτρίζεται πάνω απ' όλα στη γλώσσα του.

Αλλά με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να εκφράσω και την περαιτέρω θέση του κόμματός μου η οποία εκφράστηκε με ένα θέμα το οποίο έχει εγγράψει από καιρό στο Κεφάλαιο Δ' και ακόμα εκκρεμεί. Το θέμα αυτό είναι «Η ανάγκη εξεύρεσης τρόπων αναγραφής και στα ελληνικά των τίτλων καταστημάτων και των διαφημίσεων στους δημόσιους χώρους».

Βλέπουμε την αναγκαιότητα να χρησιμοποιείται και η αγγλική ή και άλλες γλώσσες σε επιγραφές καταστημάτων, γιατί ο τουρισμός μας είναι πολύ ανεπτυγμένος. Αλλά όπως κι εμείς, όταν πάμε σε μια ξένη χώρα, χαιρόμαστε να βλέπουμε επιγραφές στη γλώσσα του τόπου αυτού, έτσι και οι ξένοι όχι μόνο χαιρόνται, αλλά ίσως και συγκινούνται βλέποντας επιγραφές στα ελληνικά, γιατί όλη η Ευρώπη είναι βασισμένη πάνω στον πολιτισμό που της μετέδωσε η αρχαία Ελλάδα. Έτσι, όπως όταν εμείς πάμε στην Ιαπωνία, χαιρόμαστε να βλέπουμε επιγραφές γραμμένες στα Ιαπωνικά και ο Άγγλος και ο Αμερικανός συγκινούνται, όταν βλέπουν επιγραφές με γράμματα τα οποία είναι συνέχεια και είναι πανομοιότυπα και είναι ταυτόσημα με τη γλώσσα του Ομήρου και των άλλων κλασικών, τους οποίους μελέτησε στη δική του γλώσσα και του οποίου ο πολιτισμός βασίζεται πάνω σ' αυτούς.

Γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να συστήσω στην Επιτροπή Εσωτερικών να επιληφθεί αυτού του θέματος, το οποίο έχουμε εγγράψει προ καιρού, όσο το δυνατό το ταχύτερο. Διότι είναι καλά στα επίσημα έγγραφα και στους επίσημους χώρους να χρησιμοποιείται η ελληνική, αλλά πρέπει πάντα να επαγρυπνούμε, διότι αν ανατρέξουμε στην ιστορία μας θα δούμε ότι όσες προσπάθειες αφελληνισμού αυτού του λαού έγιναν άρχισαν κατά πρώτο και κύριο λόγο με την προσπάθεια κατάργησης της γλώσσας του λαού. Και ευτυχώς δεν πέτυχαν, γι' αυτό κι εμείς είμαστε σήμερα εδώ σ' αυτή τη Βουλή και μιλούμε αυτή τη γλώσσα την οποία πήραμε από τους προγόνους μας και τη μιλούμε για πάνω από δυόμισι, τρεις χιλιάδες χρόνια.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης και η τρίτη δόση ομιλητών αρχίζει με τον κ. Παναγιώτου.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η συνταγματική επιταγή στο Άρθρο 3 του Συντάγματος είναι απλή και λείει: «Αι επίσημοι γλώσσαι της Δημοκρατίας είναι η ελληνική και η τουρκική». Οι νόμοι, οι εκτελεστικές και διοικητικές πράξεις και τα έγγραφα συντάσσονται στις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας. Ο κάθε πολίτης δικαιούται να απευθύνεται σε όλες τις αρχές της Δημοκρατίας σε οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας. Και η διοίκηση έχει υποχρέωση, όταν απευθύνεται στους πολίτες της Δημοκρατίας να τους γράφει στην επίσημη γλώσσα που αντιστοιχεί στον καθενός την κοινότητα. Όλα αυτά έπρεπε να εφαρμοστούν αμέσως με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κι όμως είμαστε μάρτυρες ότι πολλά από αυτά μέχρι και σήμερα ακόμα δεν εφαρμόζονται.

Το Άρθρο 3 του Συντάγματος καθορίζει και κάτι άλλο, πολύ σημαντικό. Καθορίζει πως οι δίκες και οι δικαστικές αποφάσεις πρέπει να είναι στη γλώσσα των διαδίκων — στην ελληνική αν είναι Έλληνες, στην τουρκική αν είναι Τούρκοι — και στις δυο επίσημες γλώσσες αν οι διάδικοι είναι Έλληνες και Τούρκοι. Το ίδιο το Σύνταγμα με το Άρθρο 189 επέτρεψε μια λογική περίοδο πέντε χρόνων, που θα έληγε στις 16 Αυγούστου 1965, κα μέσα στην οποία πρώτο, θα μπορούσαν να παραμείνουν στην αγγλική οι νόμοι που είχε η Κύπρος σαν αποικία και δεύτερο, θα μπορούσε η αγγλική γλώσσα να χρησιμοποιείται στις δικαστικές διαδικασίες. Με άλλα λόγια, έπρεπε μέσα σε πέντε χρόνια να μεταφραστούν στις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας όλοι οι αποικιοκρατικοί νόμοι και η πρωτογενής και η δευτερογενής νομοθεσία. Και έπρεπε μετά τα πέντε χρόνια να μη χρησιμοποιείται η αγγλική στις δικαστικές διαδικασίες.

Παρά το γεγονός ότι οι συνταγματικές διατάξεις είναι απλές και ξεκάθαρες, δεν έγιναν σεβαστές και δεν τηρήθηκαν. Και όμως ήρθε η Βουλή και νομιμοποίησε τη συνταγματική αταξία με το Νόμο 51 του 1965 που ουσιαστικά καθόριζε πως η αγγλική γλώσσα θα χρησιμοποιείται στις δικαστικές διαδικασίες επ' αόριστο και πως ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, σιγά—σιγά και για όσο θα έπαιρνε, θα μεριμνούσε για τη μετάφραση των νόμων. Κι έτσι «εν ανομίαις» φτάσαμε μέχρι και το 1988 με τη νομολογία μας στα αγγλικά και με τους περισσότερους νόμους μας να είναι ακόμα στα αγγλικά.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Μέσα στα 28 χρόνια της Δημοκρατίας της Κύπρου δεν μεταφράσαμε παρά μονάχα 29 νόμους. Ρυθμός μετάφρασης ένας

νόμος το χρόνο. Με τέτοιο ρυθμό χρειάζομαστε μερικούς αιώνες για να συμμορφώσουμε με τις διατάξεις του Συντάγματος. Μέσα στα 28 χρόνια της Δημοκρατίας δεν είδαμε παρά ελάχιστες αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου στην επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας. Η πρώτη — αν δεν κάνω λάθος — ήταν πριν είκοσι χρόνια. Την έδωσε ο μακαρίτης Γεώργιος Βασιλειάδης, Πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου, σε μια δική μου υπόθεση, την υπόθεση Γεώργιος Χρίστου εναντίον της Αστυνομίας. Ήμουν τότε ανάμεσα στους νέους δικηγόρους που αγωνιζόμαστε για σεβασμό προς την επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας.

Είναι γι' αυτούς τους λόγους, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ιστορική η σημερινή συνεδρία μας. Με το νόμο που καλούμαστε να ψηφίσουμε αποκαθίσταται και θεμελιώνεται ο οφειλόμενος σεβασμός μας προς το Σύνταγμα. Διαβεβαιώσαμε εξάλλου επίσημα μέσα σ' αυτή την Αίθουσα πίστη και σεβασμό στο Σύνταγμα. Με το νόμο που καλούμαστε να ψηφίσουμε αποδεικνύουμε σεβασμό προς τον κυρίαρχο λαό και τις δικές του επίσημες γλώσσες. Οι νόμοι στη γλώσσα του λαού. Πώς αλλιώς θα γίνουν κτήμα του; Οι δικαστικές διαδικασίες στη γλώσσα του λαού. Πώς αλλιώς θα έχουμε δημοσιότητα της δίκης;

Κύριοι συνάδελφοι. Θα υπάρξουν πρακτικές δυσκολίες. Το γνωρίζουμε· δεν το παραγνωρίζουμε, δεν το παραβλέπουμε. Θα τις υπερπηδήσουμε όμως. Θα χρειαστούν κρατικές δαπάνες για την υλοποίηση των σκοπών αυτού του νομοθετήματος. Θα ψηφίσουμε τις δαπάνες. Δαπάνες γι' αυτό το σκοπό αποτελούν μια από τις καλύτερες επενδύσεις. Ο σεβασμός στις επίσημες γλώσσες του κράτους αποτελεί έκφραση σεβασμού προς το λαό μας και τα καλώς νοούμενα συμφέροντά του. Ο έμπρακτος σεβασμός στις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας μπορεί να αποτελέσει μια από τις καλύτερες λεωφόρους για προσέγγιση του λαού μας. Είμαστε περήφανοι για τη γλώσσα μας, όπως περήφανοι είναι και οι Τουρκοκύπριοι για τη δική τους γλώσσα.

Στην ιστορική μας πορεία υπήρξαν στιγμές που Έλληνες μιλούσαν και τούρκικα και υπήρξαν περισσότεροι Τούρκοι που μιλούσαν και ελληνικά και ζούσαν τότε ειρηνικά και ευτυχισμένα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, έθεσε από την αρχή ανάμεσα στις προτεραιότητές της την αποκατάσταση του σεβασμού στις επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας. Ο συνάδελφος Ευσταθίου επίστευσε τη διαδικασία με την κατάθεση της Πρότασης Νόμου που ψηφίζουμε σήμερα σε Νόμο. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών είναι περήφανη γι' αυτή την ομόφωνη διακομματική προσφορά της.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου έχει το λόγο.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Δεν θα μιλήσω επί της ουσίας του θέματος. Ζήτησα να μιλήσω απλώς και μόνο για δυο λόγους.

Πρώτα θα ήθελα να κάμω μια διευκρίνιση αναφορικά με ένα σημείο της ομιλίας του συνάδελφου Πέτρου Στυλιανού. Όταν επιδίδουμε δικογραφία σε αλλοδαπούς, είναι και νομοθετική υποχρέωση, αλλά και υποχρέωση αρχής και δικαίωμα να επιδίδεται στη γλώσσα του ανθρώπου τον οποίο αφορά. Και αυτό προέρχεται από την ίδια αρχή και το ίδιο δικαίωμα. Όπως εμείς, οι πολίτες αυτού του τόπου, διεκδικούμε την κατανόηση αυτών των πραγμάτων με τη

σύνταξή τους στη δική μας γλώσσα, έχουμε υποχρέωση να σεβόμαστε το ίδιο δικαίωμα και για οποιοδήποτε αλλοδαπό.

Αυτό ως διευκρίνιση.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο ζήτησα να μιλήσω είναι για να συγχαρώ όχι τον κ. Ευσταθίου, αλλά το συνάδελφό μου τον κ. Παπαπέτρου για τις θέσεις τις οποίες σήμερα εξέφρασε εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας και του κόμματός του για τις επίσημες γλώσσες αυτού του τόπου. Και εύχομαι αυτές οι θέσεις να είναι θέσεις που αφορούν όλα τα θέματα που σχετίζονται με αυτό το χώρο, γιατί εξ όσων γνωρίζουμε σε μια προηγούμενη συζήτηση στη Βουλή δεν ήταν αυτές οι απόψεις που εκφράστηκαν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να σχολιάσω την τελευταία αναφορά του κ. Παναγιώτου στο πρόσωπό μου.

Πέραν των επαίνων θα ήθελα να αναφέρω ότι η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα στο θέμα της γλώσσας πάντα επέδειξε συνέπεια και πάντα επέδειξε την ίδια θέση και στάση. Και δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ευφυΐα για να το καταλάβει κανένας, φτάνει να ανατρέξει στα πρακτικά της Βουλής.

Εκείνοι οι οποίοι θα πρέπει να προβληματιστούν, κύριε Πρόεδρε, για τις προηγούμενες και τις σημερινές τους θέσεις, είναι εκείνοι οι οποίοι εισηγούνταν σ' αυτό το Σώμα την επιβολή μόνο της ελληνικής γλώσσας, διότι κάποιιοι άλλοι είναι μακριά και δεν μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας. Εμείς είμαστε συνεπείς υποστηρίζοντας πάντα ότι η ελληνική και η τούρκικη γλώσσα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και στα κρατικά όργανα και στο πανεπιστήμιο — εδώ αφορά η αναφορά του κ. Παναγιώτου — και οπουδήποτε αλλού.

Όμως εμείς δεν δεχόμαστε ότι θα δώσουμε μηνύματα ότι υπάρχουν κάποιες δυσκολίες στα σύνορα και θα αποκλείσουμε την τούρκικη γλώσσα. Η τούρκικη γλώσσα είναι εκεί σαν επίσημη γλώσσα — το επαναβεβαιώσαμε σήμερα — προς χρησιμοποίηση από το κράτος μόλις απευθυνθεί προς Τουρκοκύπριο.

Όσον αφορά την εισήγησή μας τότε για χρήση της αγγλικής γλώσσας σε περιορισμένο βαθμό, όπου είναι επιστημονικά απαραίτητο και αναγκαίο, για να μετατραπεί το πανεπιστήμιο μας σε διεθνές επιστημονικό κέντρο και να προσελκύσουμε ξένους φοιτητές, δεν νομίζω ότι σε οποιοδήποτε βαθμό αυτή η θέση συγκρούεται με την πάγια θέση μας και την επαναφορά μας στη συνταγματική διάταξη.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου και τελειώνουμε.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Απλώς μια διευκρίνιση.

Και πάλι θέλω να συγχαρώ το συνάδελφό μου για την επιβεβαίωση την οποία κάνει σήμερα, που δεν είναι η ίδια όπως ήταν προηγουμένως, ιδιαίτερα στο θέμα της αγγλικής γλώσσας. Γι' αυτό και τον συγχαίρω για ακόμα μια φορά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι έγινε μια πολύ εποικοδομητική συζήτηση. Η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ομόφωνα συστήνει την ψήφιση της Πρότασης Νόμου και νομίζω ότι δεν χρειάζεται περαιτέρω συζήτηση.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση της Πρότασης Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργηση του Νόμου 51 του 1965. Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως και το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων μετάφρασης ή ενοποίησης κειμένου ισχυόντων νόμων. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση;

Μη υπαρχούσης οποιασδήποτε ενστάσεως και το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση της Πρότασης Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως ο περί των Επίσημων Γλωσσών της Δημοκρατίας Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Πρόταση Νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπαρχούσης οποιασδήποτε ενστάσεως η Πρόταση Νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο δεύτερό μας θέμα επί της ημερήσιας διάταξης που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 12) του 1988».

Καλείται ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟ-
ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 12) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στην ίδια συνεδρία παρευρέθηκαν επίσης τα αζιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος, Αρ. Χρυσοστόμου και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £179,681 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα κεφάλαια και άρθρα του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Ειδικότερα, η ζητούμενη συμπληρωματική πίστωση θα καλύψει την αγορά όπλων και πυρομαχικών και την εκτέλεση διάφορων έργων που σχετίζονται με την ασφάλεια των φυλακών, δαπάνες για ιματισμό και υπόδηση για αλλοδαπούς καταδίκους, την ετοιμασία νέων καλοκαιρινών στολών για τα μέλη της Αστυνομίας, την ενοικίαση κτιρίων για τη μεταστέγαση των κεντρικών γραφείων του Κτηματολογίου, τη συνεισφορά στη Συμβουλευτική Επιτροπή της Στέγης «Νέα Ελευσα» και τη συνδρομή της Κύπρου στο Διεθνή Σύνδεσμο Πολιτικών Αεροδρομίων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ύστερα από την εξέταση κάθε μιας από τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 10) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £179,681 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται ομόφωνα.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 10) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την έγκριση του νομοσχεδίου σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στο τρίτο θέμα που είναι το υπ. αρ. (4) επί της ημερήσιας διάταξης με τίτλο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 13) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση της Επιτροπής στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 13) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στην ίδια συνεδρία παρευρέθηκαν επίσης τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος, Αρ. Χρυσοστόμου και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νομοσχεδίου που προτείνεται, όπως αρχικά κατατέθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία, είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,067,000 και η διάθεσή του—

- (α) Για την αγορά 63 αυτοκινήτων διάφορων τύπων για τις ανάγκες της Αστυνομικής Δύναμης (£417,000) και
- (β) για την αγορά τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού για την Αστυνομική Δύναμη (£650,000).

Όπως ειδικότερα αναφέρεται στην Εισηγητική Έκθεση του αρμόδιου Υπουργείου, οι πιο πάνω ανάγκες της Αστυνομικής Δύναμης Κύπρου κρίθηκαν αναγκαίες ιδιαίτερα ενόψει και της προγραμματιζόμενης διοργάνωσης στην Κύπρο της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων Χωρών το Σεπτέμβριο του 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος ενώπιον της Επιτροπής ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών ζήτησε την απόσυρση από το νομοσχέδιο του μέρους εκείνου της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης που αφορά την αγορά τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού για τις ανάγκες της Αστυνομικής Δύναμης ύψους £650,000, γιατί, όπως δήλωσε, το θέμα αυτό θα μελετηθεί εκ νέου από το Υπουργείο Εσωτερικών και οι αναγκαίες πιστώσεις θα τεθούν ενώπιον της Βουλής στους Προϋπολογισμούς για το 1989. Παράλληλα δηλώθηκε ότι για οποιοσδήποτε άλλες ανάγκες της Αστυνομίας σε μηχανοκίνητα οχήματα οι αναγκαίες πιστώσεις θα τεθούν με σχετικές εισηγήσεις στα πλαίσια των Προϋπολογισμών για τα έτη 1989 και 1990.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου με τη μείωση της ζητούμενης συμπληρωματικής πίστωσης από £1,067,000 σε £417,000 με την ομόφωνη εισήγησή της στη Βουλή όπως το ψηφίσει σε νόμο στη μορφή που αυτό έχει τελικά διαμορφωθεί και αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 11) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, παρακαλώ το Γραμματέα να προχωρήσει στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £417,000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 11) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται ομόφωνα σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στο επόμενο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι:

«Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 2) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στην ίδια συνεδρία παρευρέθηκαν επίσης τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος, Αρ. Χρυσοστόμου και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού χρημάτων ύψους £36,034 και η διάθεσή του για την κάλυψη της συνεισφοράς των εκτοπισθέντων στα χωριά Δάλι, Νήσου και Πέρα Χωρίον, σχετικά με την εκτέλεση του κοινού αποχετευτικού σχεδίου των χωριών αυτών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Δεν υπάρχει ένσταση. Το 1ο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £36,034 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου;

Μη υπαρχούσης οποιασδήποτε ενστάσεως το άρθρο 3 εγκρίνεται ομόφωνα.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 2) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται ομόφωνα σε Νόμο.

Και προχωρούμε τώρα στο επόμενο θέμα επί της ημερήσιας διάταξης, το υπ' αρ. (6), που είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση της Επιτροπής στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 4) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στην ίδια συνεδρία παρευρέθηκαν επίσης τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος, Αρ. Χρυσοστόμου και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού χρημάτων ύψους £24,560 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης μετατροπής του Δημοτικού Σχολείου Ομόδους σε Αγροτικό Υγειονομικό Κέντρο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής. Γι' αυτό προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £24,560 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988.

Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 2ο άρθρο εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 2ο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 3ο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται ομόφωνα σε Νόμο.

Και προχωρούμε στο αμέσως επόμενο θέμα, το υπ' αρ. (8) επί της ημερήσιας διάταξης, που είναι «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987». (Πρόταση Νόμου). Εισηγούμαι να αναγνωστεί η Έκθεση για το θέμα αυτό και η Έκθεση για τα νομοσχέδια υπ' αρ. (9) και (10) επί της ημερήσιας διάταξης, γιατί έχουν ορισμένες ομοιότητες και ορισμένη σχέση μεταξύ τους.

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει τις Εκθέσεις στο Σώμα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΑΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 4) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Δήμος Γεωργιάδης, εκπροσωπών τον κ. Σ. Χατζηγιάνη

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, που είχε κατατεθεί στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Ιανουαρίου και 11 Μαΐου 1988. Στα πλαίσια της μελέτης της πρότασης αυτής νόμου κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και εκπρόσωποι των ακόλουθων οργανώσεων: των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ και ΠΑΣΥΔΥ, των αγροτικών οργανώσεων ΕΚΑ, ΠΕΚ και

Αγροτικής της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων, του ΚΕΒΕ, της ΠΟΒΕΚ, του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, του Παγκύπριου Συνδέσμου Φαρμακοποιών, του Συνδέσμου Ιδιωτών Ιατρών, των αυτοκινητιστικών οργανώσεων ΠΕΕΑ και ΣΕΑΚ, του Συνδέσμου Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων, του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Τοπογράφων, του Παγκύπριου Συνδέσμου Αυτοτελώς Εργαζομένων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας, Ιδαλίου και Κοκκινοχωριών.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, ώστε να μειωθεί το ποσό της εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων από ποσοστό 12% πάνω στις ασφαλιστέες αποδοχές τους σε ποσοστό 11%.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπό συζήτηση πρόταση νόμου με τη νέα αυτή ρύθμιση αίρεται μια μακροχρόνια διαμάχη που υπήρχε μεταξύ του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των αυτοτελώς εργαζομένων σχετικά με την εισφορά τους στο αναλογικό Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Όπως είναι γνωστό, οι οργανώσεις των αυτοτελώς εργαζομένων προβάλλουν από καιρό το επιχείρημα ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι δεν δικαιούνται να παίρνουν το ωφέλημα του ανεργιακού επιδόματος που το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων προσφέρει στους άλλους ασφαλισμένους, γι' αυτό και ανέκαθεν ζητούσαν τη μείωση της εισφοράς τους στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε ποσοστό ίσο με το κόστος παραχώρησης του ανεργιακού επιδόματος. Την ανάγκη για μείωση της εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων σε ποσοστό 1% έχει διαπιστώσει και υποδεικνύει στους αρμοδίους για τους ίδιους πιο πάνω λόγους και ο αναλογιστής σύμβουλος του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπροσώπων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η μείωση που προτείνεται της εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων κατά 1%, χωρίς παράλληλη εγχώρηση εξουσίας στο Ταμείο να επιβάλλει την εισφορά των αυτοτελώς εργαζομένων πάνω στα πραγματικά τους εισοδήματα, θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ετήσιας απώλειας στις εισπράξεις του Ταμείου ύψους £800,000. Γι' αυτό και οι πιο πάνω εκπρόσωποι του Υπουργείου εισηγήθηκαν όπως το όλο θέμα εξεταστεί στο σύνολό του μέσα στα πλαίσια του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος.

Οι εκπρόσωποι των οργανώσεων ΠΕΟ, ΔΕΟΚ, ΠΕΚ, ΕΚΑ, Αγροτικής και της ΠΟΒΕΚ, των οργανώσεων των αυτοτελώς εργαζομένων, καθώς και των Επαγγελματικών Οργανώσεων στο σύνολό τους, υποστήριξαν χωρίς επιφύλαξη την προτεινόμενη τροποποίηση, γιατί θεωρούν δίκαιη και επιθυμητή τη μείωση σε 11% των εισφορών των αυτοτελώς εργαζομένων.

Ο εκπρόσωπος της ΠΑΣΥΔΥ, για λόγους τους οποίους ανέπτυξε αναλυτικά στην Επιτροπή, είναι της γνώμης ότι η πιο πάνω μείωση θα πρέπει να γίνει μόνο υπό τον όρο ότι οι αυτοτελώς εργαζόμενοι θα καταβάλλουν εισφορά πάνω στα πραγματικά τους εισοδήματα, πράγμα που ισχύει για όλους τους μισθωτούς.

Οι εκπρόσωποι της ΣΕΚ, του ΚΕΒΕ και της ΟΕΒ είναι της γνώμης ότι το όλο θέμα θα πρέπει να κριθεί και αποφασιστεί στα πλαίσια του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος, όπου έχει ήδη παραπεμφθεί και αναμένεται να τύχει σφαιρικής εξέτασης.

Μελετώντας το όλο θέμα η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι της γνώμης ότι η προτεινόμενη μείωση της εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων σε 11% είναι δίκαιη και επιβεβλημένη γι' αυτό και υποστηρίζεται.

Η Επιτροπή, χωρίς να αμφισβητεί την ορθότητα της εισήγησης του αρμόδιου Υπουργείου για την ανάγκη της επιβολής της εισφοράς των αυτοτελώς εργαζομένων πάνω στα πραγματικά τους εισοδήματα, πιστεύει ότι στο παρόν στάδιο δεν έχουν ακόμα ωριμάσει οι συνθήκες για την εισαγωγή μιας τέτοιας πρόνοιας στη σχετική νομοθεσία. Γι' αυτό και η Επιτροπή, διαχωρίζοντας το θέμα του ύψους του ποσοστού της εισφοράς τους με βάση τα πραγματικά τους εισοδήματα, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, όπως έχει ενοποιηθεί, για νομοτεχνικούς λόγους, με άλλο νομοσχέδιο που αναφέρεται στην ίδια υπό τροποποίηση νομοθεσία για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Η Επιτροπή επικροτώντας το νέο αυτό μέτρο ευελπιστεί ότι με την τελευταία αυτή τροποποίηση που γίνεται στη νομοθεσία για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις και την ικανοποίηση ενός έντονου αιτήματος των αυτοτελώς εργαζομένων οι σχέσεις των τελευταίων με το Ταμείο θα βελτιωθούν και οι ίδιοι θα γίνουν συνεπέστεροι στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους απέναντι σ' αυτό.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Και τώρα θα διαβάσω την Έκθεση για τα νομοσχέδια που τιτλοφορούνται ως: 1) «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», και 2) «Ο περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ: 1. «Ο ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 2. «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Σοφοκλής Χαατζηγιάννης
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανού
 Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε μαζί με τα πιο πάνω νομοσχέδια σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Μαρτίου, στις 29 Απριλίου και στις 11 Μαΐου 1988. Στα πλαίσια της εξέτασης των πιο πάνω νομοσχεδίων η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να ακούσει τις απόψεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και των γυναικείων οργανώσεων Σοσιαλιστική Γυναικεία Κίνηση, Γυναικείος Όμιλος Πρωτοπορία, Παγκύπρια Ομοσπονδία Γυναικείων Οργανώσεων (ΠΟΓΟ), Τμήμα Γυναικών Εργατοϋπαλλήλων της ΠΕΟ, Τμήμα Εργαζόμενων Γυναικών της ΣΕΚ, Πνευματική Αδελφότητα Ελληνίδων Κύπρου,

Παγκύπρια Κίνηση Ίσα Δικαιώματα — Ίσες Ευθύνες, Τμήμα Γυναικών της ΕΔΟΝ, Σύνδεσμος Κυπρίων Γυναικών Επιστημόνων, Παγκύπριος Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων, Γυναικείο Τμήμα της ΠΑΣΥΔΥ, Γραφείο Εργαζόμενων Γυναικών της ΔΕΟΚ.

Σκοπός του πρώτου νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για τις κοινωνικές ασφαλίσεις, έτσι ώστε η περίοδος κατά την οποία καταβάλλεται στις μισθώσεις επίδομα μητρότητας με βάση την πιο πάνω νομοθεσία να συμπίπτει με την περίοδο κατά την οποία η μισθωτή βρίσκεται με άδεια μητρότητας σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία της μητρότητας.

Σκοπός του δεύτερου νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας για την προστασία της μητρότητας, ώστε η περίοδος της άδειας μητρότητας των δώδεκα εβδομάδων, που λαμβάνεται από την εργαζόμενη, να αρχίζει υποχρεωτικά τρεις τουλάχιστον εβδομάδες πριν από τον αναμενόμενο τοκετό αντί δυο εβδομάδες όπως προβλέπεται σήμερα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το θέμα της ευθυγράμμισης του επιδόματος μητρότητας με τη νομοθεσία για την προστασία της μητρότητας αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα. Η αύξηση της υποχρεωτικής άδειας πριν από τον τοκετό έχει ως απώτερο στόχο της τη διασφάλιση και την προστασία της υγείας της εγκύου και του κωφορούμενου στο προχωρημένο αυτό στάδιο της εγκυμοσύνης.

Οι εκπρόσωποι των γυναικείων οργανώσεων που παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της Επιτροπής δήλωσαν ότι συμφωνούν με την προτεινόμενη τροποποίηση για την ευθυγράμμιση της περιόδου καταβολής του επιδόματος μητρότητας με την περίοδο άδειας μητρότητας, διαφώνησαν όμως με την προτεινόμενη τροποποίηση για την αύξηση της υποχρεωτικής άδειας που λαμβάνεται πριν από τον τοκετό. Σύμφωνα με τους πιο πάνω εκπροσώπους η αύξηση της υποχρεωτικής άδειας πριν από τον τοκετό, χωρίς παράλληλη αύξηση του συνόλου της άδειας μητρότητας, συνεπάγεται αναγκαστική μείωση της άδειας που λαμβάνεται από τη μισθωτή μετά τον τοκετό, περίοδο κατά την οποία η απουσία από την εργασία της επιβάλλεται τόσο για λόγους υγείας όσο και για να αντεπεξέλθει στις αυξημένες φροντίδες του νεογέννητου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού μελέτησε με βάση τα πιο πάνω τις πρόνοιες και των δυο υπο συζήτηση νομοσχεδίων, συμφωνεί με την ανάγκη για ευθυγράμμιση του επιδόματος μητρότητας με την άδεια μητρότητας, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του νομοσχεδίου που αφορά το νόμο για τις κοινωνικές ασφαλίσεις, αφού προηγουμένως γίνουν σ' αυτό ορισμένες νομοτεχνικές φύσης τροποποιήσεις.

Αναφορικά με το δεύτερο νομοσχέδιο η Επιτροπή δεν θεωρεί σκόπιμη την υιοθέτηση της προτεινόμενης τροποποίησης για την αύξηση της υποχρεωτικής άδειας που λαμβάνεται πριν από τον τοκετό ενόψει της έντονης διαφωνίας των γυναικείων οργανώσεων που είναι και οι άμεσα επηρεαζόμενες από την τροποποίηση αυτή. Η Επιτροπή με τη θέση της αυτή δεν θεωρεί ότι παραγνωρίζει την ανάγκη για προστασία της υγείας της εγκύου και του κωφορούμενου στο προχωρημένο αυτό στάδιο της εγκυμοσύνης, γιατί η προστασία αυτή διασφαλίζεται από τη μια με το νόμο για την προστασία της μητρότητας, που

απαγορεύει την απασχόληση των εγκύων σε εργασίες επικίνδυνες για την υγιεινή εξέλιξη της εγκυμοσύνης, και από την άλλη γιατί επαφίεται στην ίδια τη μισθωτή να ασκήσει, αν το επιθυμεί, το δικαίωμά της με βάση το οποίο μπορεί να πάρει μέχρι και έξι βδομάδες άδεια πριν από τον τοκετό.

Η Επιτροπή διαγράφοντας την πρόνοια για αύξηση της υποχρεωτικής άδειας πριν από τον τοκετό που προτείνεται στο δεύτερο υπό συζήτηση νομοσχέδιο περιέλαβε σ' αυτό σχετικές πρόνοιες τις οποίες θεωρεί απαραίτητες για σκοπούς εναρμόνισης της ορολογίας που χρησιμοποιείται και στις δυο υπό τροποποίηση νομοθεσίες.

Με βάση τις διαφοροποιήσει αυτές η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο και του δεύτερου υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θα προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση των νομοσχεδίων, χωριστά όμως.

Και προχωρούμε πρώτα με την Πρόταση Νόμου που αναφέρεται ως «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 1ο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 2ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 2ο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 30 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το 3ο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως η Πρόταση Νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει καμιά ένσταση, η Πρόταση Νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στην ψήφιση του επόμενου νομοσχεδίου, που είναι «Ο περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος

Γεώργιος Παπαδόπουλος

Ανδρέας Παρισινός

Ιωάννης Ιωαννίδης

Οδυσσεάς Δημητρίου

Κυριάκος Χρίστου

Μιχαήλ Θεοδούλου

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 17 και 24 Μαρτίου και στις 21 Απριλίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης των Κανονισμών αυτών κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, των Καπνοβιομηχανιών, της Καρδιολογικής Εταιρείας Κύπρου, του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου και της Κίνησης μη Καπνιστών.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 14 των περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Νόμων του 1980 έως 1988, σκοπείται η ρύθμιση διάφορων θεμάτων που αναφέρονται στην απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους και σε οχήματα δημόσιας χρήσης, καθώς και ο καθορισμός της σχετικής προειδοποίησης του Υπουργείου Υγείας για το βλαβερό του καπνίσματος που αναγράφεται στα κυτία του καπνού και στις διαφημίσεις καπνικών προϊόντων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας, οι πιο πάνω Κανονισμοί, που έχουν εκδοθεί μέσα στα πλαίσια και με την ευκαιρία των μέτρων που εξάγγειλε η Διεθνής Οργάνωση Υγείας για την καταπολέμηση του καπνίσματος, έχουν ως στόχο τους την προστασία της υγείας του κοινού με την καθιέρωση, σε πρώτο στάδιο, σειράς μέτρων για την περιστολή και πρόληψη του καπνίσματος, τα οποία αναμένεται στο μέλλον να γίνουν αυστηρότερα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών προχώρησε στη λεπτομερή εξέτάσή τους, από την οποία και προέκυψε η ανάγκη για τις πιο κάτω τροποποιήσεις:

- (α) Διαγράφεται η προβλεπόμενη στους Κανονισμούς διακριτική ευχέρεια του Υπουργού Υγείας να καθορίζει πρόσθετους χώρους στους οποίους θα απαγορεύεται το κάπνισμα.
- (β) Διευρύνεται η έννοια του όρου «δημόσιος χώρος» μέσα στον οποίο θα απαγορεύεται το κάπνισμα με την προσθήκη σ' αυτόν και των δημόσιων βιβλιοθηκών και δισκοθηκών.
- (γ) Αυξάνεται από £50 σε £500 το ανώτατο ποσό προστίμου που προβλέπεται για τις περιπτώσεις παράβασης των Κανονισμών και έτσι εναρμονίζεται με τις σχετικές πρόνοιες της βασικής νομοθεσίας που αναθεωρήθηκαν πρόσφατα.
- (δ) Τροποποιείται η σχετική πρόνοια για την απαγόρευση του καπνίσματος στα οχήματα δημόσιας χρήσεως, έτσι που να περιορίζεται στα δημόσιας χρήσεως λεωφορεία, ταξί και οχήματα που εκτελούν μεταφοράς επιβατών με σύμβαση.
- (ε) Καθίσταται εντονότερη η σχετική προειδοποίηση για το βλαβερό του καπνίσματος που θα πρέπει να τοποθετείται στα κυτία και στις διαφημίσεις καπνού.
- (στ) Αυξάνεται από δώδεκα σε δεκαοκτώ μήνες η μεταβατική περίοδος που παρέχεται για την προσαρμογή στην πρόνοια των Κανονισμών αναφορικά με την τοποθέτηση της προειδοποιητικής ένδειξης για το βλαβερό του καπνίσματος σε κυτία καπνού, διαφημιστικές πινακίδες και αφίσες που συσκευάστηκαν, εισήχθησαν ή κατασκευάστηκαν πριν από τη δημοσίευση των Κανονισμών αυτών.
- (ζ) Καθορίζεται ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος των Κανονισμών η 1η Σεπτεμβρίου 1988.
- (η) Επιφέρεται αριθμός νομοτεχνικών και άλλων τροποποιήσεων που κρίνονται αναγκαίες, ώστε οι Κανονισμοί να συνάδουν προς τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας με βάση την οποία εκδίδονται.

Επαναδιατυπώνοντας η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας το κείμενο των υπό συζήτηση Κανονισμών με βάση τις πιο πάνω θέσεις ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

Με την ευκαιρία της έγκρισης των πιο πάνω Κανονισμών η Επιτροπή επιθυμεί να επισημάνει την ανάγκη για μια πιο έντονη και συστηματική διαφώτιση του Κυπριακού κοινού γύρω από τους κινδύνους του καπνίσματος. Γι' αυτό και η Επιτροπή, συμμεριζόμενη τις ανησυχίες όλων των ενδιαφερομένων οργανώσεων, όπως αυτές εκτέθηκαν ενώπιόν της, για τις δυσάρεστες συνέπειες που έχει το κάπνισμα όχι μόνο για την υγεία των ιδίων των καπνιστών αλλά και για όλους τους άλλους που αναγκαστικά ζουν σε μολυσμένο περιβάλλον σαν «παθητικοί» καπνιστές, και υπογραμμίζοντας ιδιαίτερα το στοιχείο ότι η Κύπρος κατατάσσεται διεθνώς ως η πρώτη χώρα στην κατά κεφαλήν κατανάλωση καπνού, καλεί τους αρμόδιους φορείς να εντείνουν τις προσπάθειές τους για μια εντονότερη διαφώτιση του κοινού, τόσο για σκοπούς πρόληψης όσο και για να καταστεί το κοινό ωριμότερο να δεχτεί αυστηρότερες και περιοριστικότερες διατάξεις αναφορικά με την απαγόρευση του καπνίσματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Ο κ. Ιωαννίδης και ο κ. Παρισινός.

I. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Παίρνω το λόγο, γιατί πιστεύω ότι πρέπει να τονιστεί και από το επίσημο βήμα της Βουλής πόση σημασία έχει η ψήφιση των Κανονισμών για το κάπνισμα και πόση σημασία έχει για την υγεία του λαού ο περιορισμός του καπνίσματος.

Έχει αποδειχτεί πως το κάπνισμα προκαλεί σοβαρές αρρώστιες, πως το κάπνισμα προκαλεί καρκίνο, προκαλεί καρδιακές παθήσεις και τόσες άλλες αρρώστιες. Παρόλα αυτά η Κύπρος, όπως έχετε ακούσει και από την Έκθεση, κατέχει την πρώτη θέση, συγκριτικά βέβαια με τον πληθυσμό της, στην κατανάλωση καπνού.

Το κάπνισμα έχει αποδειχθεί ότι είναι και μια μορφή τοξικομανίας. Όπως έχουμε τους τοξικομανείς από τα διάφορα ναρκωτικά, από τη μορφίνη, από την κοκαΐνη, από την ηρωΐνη, έτσι εκείνοι οι οποίοι καπνίζουν έχει αποδειχθεί ότι εθίζονται στον καπνό. Ήδη σε μερικές χώρες της Ευρώπης και στην Αμερική προωθείται νομοθεσία, ώστε τα άτομα τα οποία καπνίζουν να θεωρούνται εξαρτώμενα άτομα και να βρίσκονται στην ίδια μοίρα με τα άτομα εκείνα που χρησιμοποιούν ναρκωτικά.

Πιστεύω ότι σωστά έχει λεχθεί ότι το κάπνισμα αποτελεί αργή αυτοκτονία.

Όπως θα ξέρουμε, παλαιότερα η ανθρωπότητα μαστιζόταν από τα διάφορα λοιμώδη νοσήματα. Αυτά πια δεν υπάρχουν και τη θέση τους έχει πάρει το κάπνισμα.

Πιστεύω ότι εκείνο το οποίο έχει λεχθεί, ότι δηλαδή, αν δεν ληφθούν σύντομα μέτρα για περιστολή του καπνίσματος, σε μερικά χρόνια η ανθρωπότητα θα βρεθεί μπροστά σε μια πανδημία καρκίνου των πνευμόνων, είναι σωστό και απειλεί, πιστεύω, την ύπαρξή μας.

Επίσης όπως το κάπνισμα προκαλεί καρκίνο, με τον ίδιο τρόπο προκαλεί επίσης και καρδιακές παθήσεις και άλλες παθήσεις στον ανθρώπινο οργανισμό. Έχει βρεθεί πως άτομα τα οποία καπνίζουν παθαίνουν καρκίνο σε αναλογία ένα προς δέκα. Δηλαδή σε κάθε δέκα άτομα—καπνιστές ένας παθαίνει καρκίνο, ενώ στα άτομα τα οποία δεν καπνίζουν η αναλογία είναι ένα προς διακόσια εβδομήντα.

Δεν υπάρχει επομένως καμιά αμφιβολία πως το κάπνισμα είναι βλαβερό για την υγεία μας και επιβάλλεται τόσο το κράτος όσο και η Βουλή να προχωρήσουν στη θέσπιση νόμων, ώστε να προστατεύσουν το λαό από αυτές τις βλαβερές συνέπειες του καπνίσματος.

Θέλω να τονίσω άλλη μια φορά πόση σημασία έχουν οι Κανονισμοί που βρίσκονται ενώπιόν μας για έγκριση και οι οποίοι, πιστεύω, αποτελούν ένα βήμα για περιορισμό του καπνίσματος.

Επιβάλλεται, πιστεύω, σύντομα, με γοργά βήματα, να προχωρήσουμε και σε άλλα μέτρα, ώστε να φθάσουμε στο στόχο μας, που δεν πρέπει να είναι άλλος από τη ριζική και καθολική κατάργηση και απαγόρευση του καπνίσματος.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ιδιαίτερα θέλω να τονίσω τη σημασία της πρόληψης. Πρέπει δηλαδή να διαφωτίσουμε τους νέους και να τους παρεμποδίσουμε, ώστε να μην αρχίσουν αυτή τη βλαβερή συνήθεια του καπνίσματος.

Για το σκοπό αυτό οι Κανονισμοί προνοούν απαγόρευση του καπνίσματος στα σχολεία, προνοούν απαγόρευση του καπνίσματος στις δισκοθήκες, των οποίων κυρίως θαμώνες είναι νεαρά άτομα.

Οφείλουμε να τονίσουμε επίσης τους μεγάλους κινδύνους που διατρέχουν οι παθητικοί καπνιστές εκείνοι που, ενώ δεν καπνίζουν, βρίσκονται σε χώρους με καπνού και καπνιστές. Έτσι και αυτοί θα πρέπει να προστατευθούν με τη λήψη διάφορων μέτρων.

Πιστεύω ότι όσοι κατέχουν κάποια θέση, όσοι έχουν επιρροή, ιδιαίτερα οι δάσκαλοι και οι γιατροί, οφείλουν να δώσουν το καλό παράδειγμα, ιδιαίτερα στα παιδιά επηρεάζονται από τις πράξεις των δασκάλων και των γονιών τους.

Προτού τελειώσω, θέλω να επισημάνω ότι οι καπνοβιομηχανίες ξοδεύουν τεράστια ποσά στη διαφήμιση και όλο και εφευρίσκουν νέους τρόπους για το σκοπό αυτό. Γι' αυτό το κράτος και η Βουλή θα πρέπει σταδιακά, αλλά σταθερά, να προχωρήσουν σε μέτρα για παντελή απαγόρευση των διαφημίσεων που φαίνεται ότι συντελούν σημαντικά στην αύξηση της κατανάλωσης του καπνού και των τσιγάρων.

Το Δημοκρατικό Κόμμα θα ψηφίσει τους Κανονισμούς και προσδοκά ότι πολύ σύντομα θα έλθουν ενώπιόν μας και άλλα μέτρα προς ψήφιση που θα αποβλέπουν στην παραπέρα προστασία της υγείας του κοινού από τη βλαπτική επίδραση του καπνίσματος.

Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Ιωαννίδη ο κ. Λαδάς κατήλθε από την έδρα του και τον αντικατέστησε ο κ. Μακρίδης).

ΠΡΟΕΔΡΕΤΩΝ:

(Ν. ΜΑΚΡΙΔΗΣ)

Ο κ. Παρισινός έχει το λόγο.

Α. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Φέτος τιμήθηκαν από όλες τις χώρες του κόσμου τα 40 χρόνια από την ίδρυση της Παγκόσμιας Επιτροπής Υγείας. Επίσης η 7η Απριλίου του 1988 κηρύχθηκε σαν παγκόσμια ημέρα μη καπνίσματος, σύμφωνα με τον ορισμό της μόδας.

Με τους Κανονισμούς που έχουμε μπροστά μας για την προστασία της υγείας και τον έλεγχο του καπνίσματος πιστεύω ότι συμβάλλουμε, έστω και ελάχιστα, σαν πολιτεία στην προσπάθεια περιστολής του καπνίσματος, έστω κι αν κινδυνεύουμε να χάσουμε το μοναδικό μας παγκόσμιο ρεκόρ!

Με τους Κανονισμούς αυτούς ουσιαστικά θέλουμε να πετύχουμε δυο πράγματα: Πρώτα να αλλάξει η προειδοποίηση και να γίνει πολύ πιο έντονη. Θα θυμίσω ότι μέχρι σήμερα αναγραφόταν, τόσο στα πακέτα των τσιγάρων όσο και στις διαφημίσεις των προϊόντων καπνού, ότι το κάπνισμα μπορεί να βλάψει την υγεία. Σήμερα, με τους νέους Κανονισμούς, η αναγραφή λέει ότι το κάπνισμα βλάπτει σοβαρά την υγεία.

Θά'θελα εδώ να υποσημειώσω ότι μια σειρά χωρών έχει τροποποιήσει την προειδοποίηση πολύ εντονότερα. Θα αναφέρω π.χ. το Ηνωμένο Βασίλειο. Εκεί στα πακέτα των τσιγάρων αναγράφεται ότι πάνω από 30,000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο από καρκίνο του πνεύμονα.

Δεν θα'θελα ν' αναφερθώ στις επιβλαβείς επιπτώσεις του καπνίσματος, γιατί ο λαός μας είχε την ευκαιρία τους τελευταίους τουλάχιστον μήνες από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας να ακούσει πάρα πολλά και να διαβάσει από άρθρα, διαλέξεις και συζητήσεις, για τις επιπτώσεις του καπνίσματος. Ενδεικτικά όμως και χαρακτηριστικά στην Επιτροπή Υγείας οι επιστημονικές οργανώσεις στάθηκαν στους αποδεδειγμένους κινδύνους και επιπτώσεις, όπως είναι ο καρκίνος του πνεύμονα, οι καρδιοπάθειες, νεκρά ή προβληματικά έμβρυα, μειωμένο βάρος, ανάπτυξη ή πνευματική διαύγεια σε παιδιά μέχρι ηλικίας 11 χρόνων. Και ακόμα κάτι χαρακτηριστικό — που ίσως θορυβήσει το ισχυρό φύλο — είναι ότι στους άνδρες προκαλεί σίγουρα σεξουαλική ανικανότητα.

Η προσπάθεια με την αναγραφή προειδοποίησης στα πακέτα των τσιγάρων αποσκοπεί στο να περιορίσει το κάπνισμα σε όσους έχουν τη συνήθεια αυτή.

Όμως η απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους και δημόσια οχήματα, ουσιαστικά στοχεύει στο να προστατεύσει τους αθώους που δεν έχουν τη συνήθεια του καπνίσματος, γιατί δυστυχώς υπάρχουν και οι μη σεβόμενοι τους συνανθρώπους τους και που προκαλούν σίγουρα ρύπανση του περιβάλλοντος με το κάπνισμα.

Είναι παραδεκτό και αν όλοι παρατηρήσουμε στο περιβάλλον μας — το φιλικό, το επαγγελματικό, το κοινωνικό — θα διαπιστώσουμε ότι υπάρχουν μια θεαματική μείωση των καπνιστών. Θα σας φανεί όμως ίσως λίγο περίεργο ότι στην Επιτροπή Υγείας οι μόνοι οι οποίοι δεν ανησύχησαν και δεν έφεραν καμιά αντίρρηση για τους νέους Κανονισμούς είναι οι παραγωγοί ή εισαγωγείς ειδών καπνίσματος. Γιατί; Απλούστατα διότι η κατανάλωση του καπνού διαρκώς αυξάνει, παρά τη μείωση των καπνιστών, και αυτό εξηγείται εύκολα, γιατί μπαίνει η νέα φουρνιά των νεαρών μαθητευομένων του καπνίσματος, οι οποίοι ίσως με μεγαλύτερο πάθος καταναλίσκουν μεγαλύτερες ποσότητες.

Γι' αυτό θα'θελα να τονίσω εδώ ότι οι απαγορευτικές διατάξεις των Κανονισμών ίσως δεν είναι αρκετές, αλλά θα πρέπει η πολιτεία, σε συνεργασία με συγκεκριμένα Υπουργεία, όπως είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Παιδείας, να προχωρήσει σε μια σωστή και έντονη ενημέρωση της νεολαίας πάνω στις αποδεδειγμένες βλαπτικές επιδράσεις του καπνίσματος.

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Λαδάς επέστρεψε στην Αίθουσα και κατέλαβε την έδρα του Προέδρου, ενώ ο κ. Ν. Μακρίδης επέστρεψε στην θέση του).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Ο κ. Χρίστου.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Οι Κανονισμοί που καλούμαστε να εγκρίνουμε, όπως πολύ σωστά έχει αναφερθεί, έχουν βασικά δυο στόχους. Πρώτα να υπογραμμίσουν στους καπνιστές τους κινδύνους από τη συνέχιση του καπνίσματος. Είναι μια προσπάθεια του κράτους να συμβάλει, όσο είναι δυνατό, έτσι που πραγματικά να περιορισθεί το κάπνισμα, γιατί πραγματικά, όπως έχει αναφερθεί από τους προηγούμενους συναδέλφους, οι συνέπειες του καπνίσματος είναι τρομακτικές. Και αυτό γίνεται με αναγραφή των κινδύνων σε φυλλάδια, σε πινακίδες και πάνω στα τσιγάρα.

Ο δεύτερος στόχος είναι για τους μη καπνιστές. Αυτούς που είναι, θα έλεγε κανένας, θύματα των καπνιστών. Έτσι με τους Κανονισμούς αυτούς περιορίζονται οι χώροι στους οποίους επιτρέπεται το κάπνισμα.

Έχω τη γνώμη ότι το θέμα είναι πολύ πλατύ. Θα μπορούσε κάποιος να μιλά για πολλές ώρες. Όμως θα ήθελα να υπογραμμίσω ένα σημείο που έχει αναφερθεί και από άλλους συναδέλφους ότι δηλαδή πέραν αυτών των δυο — ενημέρωση των καπνιστών και προστασία των μη καπνιστών — πρέπει το κράτος να επιδιώξει μέσω των διάφορων φορέων και σωμάτων να περιορισθεί, όσο είναι δυνατό, το κάπνισμα από την παιδική ηλικία. Και πιστεύω ότι αυτή η προσπάθεια πρέπει να γίνει με εντατική διαφώτιση μέσα στα σχολεία, γιατί είναι από αυτή την ηλικία που ξεκινά και επεκτείνεται το κακό.

Πιστεύω ότι πρέπει να αναληφθεί από το κράτος διαφωτιστική εκστρατεία για τις συνέπειες του καπνίσματος, μέσω διάφορων άλλων φορέων και μέσω του Υπουργείου Παιδείας, του Υπουργείου Εσωτερικών κλπ.

Πιστεύω ότι χρειάζεται μια συντονισμένη προσπάθεια. Το πρόβλημα είναι πάρα πολύ σοβαρό και πρέπει όλοι μας να συμβάλουμε στην επίτευξη αυτού του στόχου, τον περιορισμό δηλαδή του καπνίσματος, ξεκινώντας τη διαφώτιση από την παιδική ηλικία, από τα σχολεία.

Αυτή είναι περίπου η θέση μας σαν Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μουσιούττας και ο κ. Ευσταθίου.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ένα μικρό σχόλιο από τη θέση μου, αν επιτρέπεται, για να μην παραδοθούμε λάχανο εμείς οι καπνιστές.

Σήμερα θα ψηφίσουμε αυτά που εισηγείται η Επιτροπή Υγείας. Όμως θα ήθελα να παρατηρήσω ότι καμιά φορά τα πολλά και χωρίς ορθολογισμό απαγορευτικά μέτρα πιθανό να φέρουν αντίθετο αποτέλεσμα. Είναι γνωστή η γοητεία του αμαρτήματος. Γι' αυτό θα εισηγούμουν να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στη διαφώτιση. Και είναι ευχάριστο το γεγονός ότι η νέα γενιά δεν καπνίζει τόσο, όσο κάποτε καπνίζαμε όλοι εμείς.

Γι' αυτό διαφώτιση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σωστά! Η γοητεία της αμαρτίας είναι πολύ μεγάλη κ. Μουσιούττα.

Ο κ. Ευσταθίου και ο κ. Μαρκίδης κατόπιν.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Από τη θέση μου μια λέξη μόνο, κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας.

Χωρίς να θέλω να αντιδικήσω με τους συναδέλφους που μίλησαν εναντίον του καπνίσματος, δεν αντιλήφθηκα γιατί η Κύπρος κατέχει δυο παγκόσμιες επιδόσεις. Πρώτο την παγκόσμια επίδοση ανά κεφαλήν καταναλώσεως τσιγάρων και δεύτερο την παγκόσμια επίδοση της μακροζωίας. Πώς συμβαδίζουν αυτά τα δυο; Είναι άξιο απορίας, αλλά δεν μας διαφώτισαν οι πολέμιοι του καπνίσματος..

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να ρωτήσουμε τους στατιστολόγους επί των θεμάτων αυτών, κ. Ευσταθίου, ώστε να μας δώσουν τους συγκεκριμένους αριθμούς.

Ο κ. Ιωαννίδης.

Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Να απαντήσω. Η Κύπρος κατέχει και την πρώτη θέση στις καρδιοπάθειες. Επομένως δεν είναι έτσι τα πράγματα, όπως τα λέει ο κ. Ευσταθίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Δεν έχει μελετήσει η Επιτροπή γιατί η Κύπρος έχει παγκόσμιο ρεκόρ στην κατά κεφαλήν κατανάλωση καπνού, αλλά φαίνεται ότι πραγματικά το έχει.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να πω προς τον κ. Μουσιούττα ότι η Επιτροπή έλαβε πολύ σοβαρά υπόψη αυτό το οποίο ο ίδιος είπε. Ότι ακριβώς, επειδή μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει η αναγκαία διαφώτιση του κοινού από μέρους της Κυβέρνησης, γι' αυτό ακριβώς το λόγο και οι Κανονισμοί που ψηφίζονται σήμερα δεν είναι τόσο δραστικοί, όσο θα μπορούσαν να ήταν ή όσο είναι σε άλλες χώρες που έχουν αρχίσει την εκστρατεία εναντίον του καπνίσματος εδώ και αρκετά χρόνια.

Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή υιοθέτησε αυτούς τους Κανονισμούς, τους οποίους θεωρεί αρκετά ήπιους, και γι' αυτό τονίζουμε και στην Έκθεση ομόφωνα ότι είναι καιρός πλέον η Κυβέρνηση να λάβει σοβαρά υπόψη το όλο πρόβλημα και να διαθέσει τα μέσα μαζικής επικοινωνίας για την καταπολέμηση της συνήθειας του καπνίσματος. Και όταν η Κυβέρνηση το κάμει, όπως τονίζεται και στην Έκθεση, και η Βουλή διαπιστώσει ότι πλέον η κοινή γνώμη είναι διαθετεμένη να δεχτεί και αυστηρότερα μέτρα εναντίον του καπνίσματος, τότε ασφαλώς και η Κυβέρνηση θα στείλει άλλους Κανονισμούς,

αλλά και η Βουλή από μόνη της θα μπορεί να επιληφθεί του θέματος με σκοπό την επί το αυστηρότερον τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω, κύριοι συνάδελφοι, ότι έχουμε φθάσει στο τέλος της συζήτησης επί του πολύ σπουδαίου αυτού θέματος. Νομίζω πράγματι ότι με τις απαγορευτικές διατάξεις δεν γίνονται σπουδαία πράγματα. Εκείνο που χρειάζεται είναι να κατανοήσει ο κόσμος, ύστερα από τη διαφώτιση που πρέπει να γίνει, ότι αυτό το οποίο κάνει είναι βλαβερό για την υγεία του. Μόνο αν κατανοήσουμε όλοι αυτό το γεγονός, θα φθάσουμε σε ένα ενθαρρυντικό αποτέλεσμα σχετικά με το κάπνισμα. Προς την κατεύθυνση αυτή δεν μπορούμε να τα περιμένουμε όλα από την Κυβέρνηση. Πρέπει και η οικογένεια κι εμείς και το σχολείο, η εκκλησία, η κοινωνία, όλοι γενικά να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Κύριοι συνάδελφοι,.... ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Μια απλή παρατήρηση, κύριε Πρόεδρε. Όταν η Αγγλική Βουλή συζητούσε παρόμοιο νομοθέτημα, οι Άγγλοι συνάδελφοι μας είχαν ζητήσει διάλειμμα για να καπνίσουν. Η δική μας δεν έχει ζητήσει και αυτό είναι ένα ελπιδοφόρο μήνυμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είναι πολύ ελπιδοφόρο, κ. Χριστοφίδη.

(Γέλωτες)

Λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι έχουμε... ο κύριος Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Μια παρατήρηση. Ενώ όλοι δεχόμαστε ότι το κάπνισμα είναι βλαβερό για την υγεία, βλέπουμε μέσα στους ίδιους τους Κανονισμούς ότι καθορίζουμε τον τρόπο διαφήμισης των τσιγάρων ή περιορίζουμε τη διαφήμισή τους. Αλλά δεν λαμβάνουμε μέτρα για να αποστέρησουμε εντελώς το δικαίωμα στους πωλητές καπνού να διαφημίζουν το εμπόρευμα αυτό. Μήπως πρέπει να εξετάσουμε και αυτή την περίπτωση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχει ήδη λεχθεί από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας ότι οι Κανονισμοί αυτοί δεν είναι πολύ δραστικοί και πολύ απαγορευτικοί, διότι ίσως ακόμα η κοινωνία μας να μην είναι προπαρασκευασμένη να δεχτεί δραστικούς πράγματι κανονισμούς. Κανονισμούς που ισχύουν για παράδειγμα σε άλλες χώρες οι οποίες έχουν αρχίσει αυτή την καμπάνια πολλά χρόνια πριν.

Δεν αποκλείεται σε λίγο καιρό, όταν ο λαός μας συνηθίσει αυτά τα μέτρα, να προχωρήσει η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας είτε αυτεπάγγελτα είτε με κανονισμούς που θα στείλει η Εκτελεστική Εξουσία προς τη δραστική αυτή προσπάθεια απαγόρευσης της διαφήμισης των τσιγάρων.

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε, ήθελα δυο λόγια να προσθέσω.

Ο κ. Χαραλαμπίδης μίλησε περί νομοθεσίας αυστηρότερης. Όσον αφορά τα ναρκωτικά, υπάρχει αυστηρότατη νομοθεσία. Πλην όμως βλέπουμε ότι ξαπλώνεται η ναρκομανία.

Στην περίπτωση τούτη του καπνίσματος νομίζω ότι μεγαλύτερη, πολύ μεγαλύτερη σημασία, θα έχει να γίνει συνείδηση στον κόσμο πόση βλάβη γίνεται στον ανθρώπινο οργανισμό. Και αφού αντιληφθεί ότι το δηλητήριο αυτό της νικοτίνης, του καπνίσματος, βλάπτει τον ανθρώπινο οργανισμό από τις τρίχες μέχρι τα νύχια, αφού το αντιληφθεί αυτό, δεν θα χρειάζεται αυστηρότερη νομοθεσία, διότι θα έχει να κάμει με τον ίδιο τον εαυτό του, με την ίδια την υγεία του, με την ίδια τη ζωή του.

Όσον αφορά την απορία του κ. Ευσταθίου, πώς δηλαδή συμβαίνει να έχουμε το μεγαλύτερο ποσοστό καπνιστών και μακροζωία επίσης, η απάντηση είναι απλή. Αν δεν είχαμε το κάπνισμα σε τόσο ψηλό βαθμό, θα ήταν πολύ ψηλότερος ο μέσος όρος της ζωής, αλλά θα ήταν και η ποιότητα της ζωής καλύτερη, διότι δεν θα υπέφερε ο ανθρώπινος οργανισμός από χρόνια νοσήματα τα οποία απορρέουν από το κάπνισμα. Η βλάβη είναι γενική. Σιγά - σιγά θα το αντιληφθούν όλοι. Οι ίδιοι οι καπνιστές, οι οποίοι νομίζουν ότι τους τρώμε λάχανο σήμερα, θα αντιληφθούν, αν σταματήσουν το κάπνισμα ένα μήνα, δύο μήνες, τη διαφορά στον οργανισμό τους.

Γι' αυτό το λόγο πιστεύω σ' εκείνο το οποίο έχετε τονίσει προηγουμένως, κύριε Ευσταθίου, ότι αφού γίνει συνείδηση αυτό το πράγμα θα γίνει ένα ακόμα βήμα του λαού προς αυτή την κατεύθυνση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Ο κ. Ζαχαριάδης και ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι δεν χρειάζονται πολύ περιοριστικοί κανονισμοί.

Ο κ. Παρισινός ανέφερε ότι το κάπνισμα επηρεάζει τις σεξουαλικές ικανότητες των ανδρών. Αυτό είναι αρκετό να τους κάνει όλους να κόψουν το κάπνισμα!

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, για να επανέλθουμε και επαναλαμβάνοντας όσα είπα προηγουμένως σχετικά με την ανάγκη μέτρου σε αυτό το στάδιο, θα ήθελα απλώς να υπενθυμίσω στο Σώμα ότι, όταν η Κυβέρνηση για πρώτη φορά έφερε αυτούς τους Κανονισμούς προς ψήφιση στη Βουλή, η Επιτροπή Υγείας πρώτα εισηγήθηκε στη Βουλή τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας. Διότι η σχετική νομοθεσία, όπως ίσχυε τότε, προέβλεπε για ποινές προστίμου μέχρι £50, ενώ μετά από την εισήγηση της Επιτροπής Υγείας ψηφίστηκε νόμος που προβλέπει ποινές προστίμου μέχρι £500· πολύ πιο δραστική ποινή.

Εκτός από το σημείο αυτό τροποποιήθηκε η νομοθεσία για να μπορούν το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεργασία με τη Βουλή να ψηφίζουν πιο δραστικούς κανονισμούς από ό,τι μπορούσαν με βάση την παλιά νομοθεσία. Και οι ίδιοι οι Κανονισμοί δεν έμειναν οι ίδιοι, όπως τους έστειλε η Εκτελεστική Εξουσία, αλλά τροποποιήθηκαν επί το αυστηρότερον. Αρκεί ν' αναφέρω ότι η προειδοποίηση που πρέπει να μπαίνει δεν είναι απλώς ότι το κάπνισμα μπορεί να βλάψει την υγεία σας, αλλά ότι το κάπνισμα βλάπτει την υγεία σας, δηλαδή φεύγει το μπορεί και μπαίνει το θετικό στοιχείο στην όλη προειδοποίηση.

Επιπλέον η Επιτροπή επεξέτεινε τους δημόσιους χώρους όπου απαγορεύεται το κάπνισμα και κυρίως περιέλαβε στους δημόσιους αυτούς χώρους τις δυσκοιθήκες, κέντρα όπου συχνάζει η νεολαία και σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχαμε είναι και από εκεί που εθίζεται ο νέος στην Κύπρο στην όλη υπόθεση του καπνίσματος.

Επομένως το σωστό συμπέρασμα είναι ότι η Βουλή στην πραγματικότητα ψηφίζοντας σήμερα αυτούς τους Κανονισμούς έχει πάρει εναντίον του καπνίσματος θέση πιο αυστηρή από τη θέση που εισηγήθηκε αρχικά προς τη Βουλή η Εκτελεστική Εξουσία.

Νομίζω όμως ότι προς το παρόν θα πρέπει να κρατήσουμε το μέτρο αυτό και δεν θα είναι σοφό να τροποποιήσουμε ακόμα περισσότερο αυτούς τους Κανονισμούς, ώστε να φθάσουμε σε μέτρα που ίσως ο λαός μας δεν είναι ακόμα έτοιμος να δεχθεί. Διότι τότε ασφαλώς, όπως πολύ σωστά είπε ο κ. Μουσιούττας, θα έχουμε το αντίθετο αποτέλεσμα.

Πιστεύω ότι εκφράζω τις απόψεις όλων των μελών της Επιτροπής Υγείας της Βουλής, αν πω ότι και μετά από τη συζήτηση αυτή ομόφωνα εισηγούμαστε την ψήφιση των Κανονισμών, όπως έχουν διατυπωθεί από την Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κύριοι, νομίζω ότι έχει τερματιστεί η πολύ εποικοδομητική αυτή συζήτηση. Όλοι έχετε υπόψη σας τους Κανονισμούς. Αν δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση παρακαλώ να ψηφίσουμε αυτούς τους Κανονισμούς και να τους θέσουμε σε εφαρμογή.

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το υπ' αρ. (11), (13) και (14) θέματα επί της ημερήσιας διάταξης αποσύρθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

Και προχωρούμε στο υπ' αρ. (15) θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι και το τελευταίο του Κεφαλαίου Α: Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 21 και 28 Απριλίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στην Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 21 ΚΑΙ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Πάυλος Δίγκλης
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 4 και 11 Μαΐου 1988.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 21 και 28 Απριλίου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία, τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τις προτεινόμενες προσλήψεις ή παρατάσεις των υπηρεσιών στις πιο πάνω υπηρεσίες της Δημόσιας Υπηρεσίας και των Ημικρατικών Οργανισμών, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσής τους, κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

Στο στάδιο της μελέτης των υπό συζήτηση Εγγράφων η Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι οι Υπηρεσίες του Τμήματος Ιατρικών Υπηρεσιών παράνομα και παράτυπα συνεχίζουν συστηματικά να εκμεταλλεύονται την ευχέρεια διά δεκαπενθήμερη απασχόληση νοσηλευτικού προσωπικού χωρίς την έγκριση της Βουλής, με τρόπο που να καταστρατηγείται στην πράξη η σχετική διάταξη της νομοθεσίας. Από την άλλη έχει επίσης διαπιστωθεί ότι οι ίδιες Υπηρεσίες, σε βασικούς

τομείς της υγείας, όπως είναι η περίπτωση νευρολόγου, καθυστερούν από πολλού τη μόνιμη εργοδότηση προσωπικού, με αποτέλεσμα να υπηρετεί από καιρό πάνω σε μερική απασχόληση ιατρός του ιδιωτικού τομέα του οποίου οι υπηρεσίες παρατείνονται συνεχώς. Για τα θέματα αυτά η Επιτροπή υποδεικνύει στον αρμόδιο Υπουργό όπως πάρει τα αναγκαία μέτρα για να τερματιστούν τα φαινόμενα αυτά, διαφορετικά θα είναι υποχρεωμένη να εισηγηθεί στο Σώμα τη λήψη των ανάλογων υπό τις περιστάσεις μέτρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θα ήθελα να ρωτήσω αν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την έγκριση των Εγγράφων αυτών.

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Και με την ψήφιση των Εγγράφων αυτών έχουμε φθάσει, κύριοι, στο τέλος του Κεφαλαίου Α: Νομοθετική Εργασία.

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Β, που είναι η Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί της Σύμβασης για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 4) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (5) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1988· και
- (6) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Και τα δυο στάληκαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (7) Έγγραφο που αφορά:

Την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού από την Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Στάληκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (8) Έγγραφο που αφορά:

Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Στάληκε από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα Έγγραφα στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- (9) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 19.5.1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1988 (Αρ. 20 του 1988) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1988 (Αρ. 21 του 1988)· και
- (10) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 19.5.1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 (Αρ. 8 του 1987) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1987 (Αρ. 9 του 1987).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 3 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 7 Μαρτίου 1988.

«Ένα από τα σοβαρά προβλήματα που απασχολούν τα ακριτικά χωριά της επαρχίας Λεμεσού Τρεις Ελιές και Καμινάρια είναι οι τεράστιες ζημιές που προκαλούν τα αγρινά.

Με τα μέτρα που λήφθηκαν για την προστασία των αγρινών αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός τους και οι ζημιές που προκαλούν, τόσο στη βλάστηση όσο και στον καρπό των αμπελιών και άλλων καλλιεργειών, είναι τεράστιες.

Πρόκειται για δυσπραγούσες κοινότητες και οι κάτοικοί τους βρίσκονται σε απόγνωση.

Παρακαλώ τα Υπουργεία Εσωτερικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων να μας πληροφορήσουν:

- (1) Τι μέτρα προτίθενται να λάβουν για προστασία των αμπελώνων και των άλλων καλλιεργειών.
- (2) Αν μελετάται η πιθανότητα καταβολής αποζημιώσεων στους γεωργούς των οποίων οι καλλιέργειες καταστρέφονται από τα αγρινά.

Πολύ ορθά το κράτος μερίμνησε για την προστασία των αγρινών, του μοναδικού στο είδος του ζωϊκού πλούτου του νησιού μας, πρέπει όμως παράλληλα να ληφθούν μέτρα και για την προστασία των γεωργών.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Ο πληθυσμός των αγρινών αυξήθηκε κατά τα τελευταία χρόνια, λόγω των διαφόρων μέτρων που λήφθηκαν και εξακολουθούν να λαμβάνονται για την προστασία τους. Είναι γεγονός ότι η αύξηση του πληθυσμού του είδους, που ως γνωστό είναι μοναδικό στον κόσμο, έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση κάποιων ζημιών σε γεωργικές καλλιέργειες που βρίσκονται κατά μήκος ολόκληρης σχεδόν της οροθετικής γραμμής του δάσους. Για απάμβλυνση του προβλήματος, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας του Υπουργείου Εσωτερικών, σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, προβαίνει συστηματικά στη σπορά βίκου και κριθαριού μέσα σε διάφορες περιοχές του Δάσους Πάφου, ώστε να μειωθούν οι εξορμήσεις των ζώων προς τις καλλιεργούμενες περιοχές των παρυφών του δάσους. Παράλληλα τοποθετούνται περιοδικά σε επηρεαζόμενα κτήματα κροτήρες για εκφοβισμό των ζώων.

Με βάση την ακολουθούμενη πολιτική δεν καταβάλλεται αποζημίωση για ζημιές που προκαλούνται από τα αγρινά ή άλλα άγρια ζώα και πτηνά σε γεωργικές καλλιέργειες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 23 Μαρτίου 1988.

«Δεδομένου πως από τον περασμένο Οκτώβρη, που ο Διευθυντής που αφυπηρέτησε το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών παραμένει ουσιαστικά ακέφαλο, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε σκοπεύει να προβεί σε πλήρωση της σχετικής θέσης.»

**Απάντηση ημερομηνίας 9 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας' σε
Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περι-
φέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού**

«Ο κ. Κ. Κύρρης αφυπηρέτησε από τη θέση Διευθυντή του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών στις 31.10.1987. Ζητήθηκε αμέσως η πλήρωση της θέσης και αυτή προκηρύχθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 1987.

Επειδή όμως στο μεταξύ λήφθηκε απόφαση από το Υπουργικό Συμβούλιο να μην πληρωθούν οι κενές θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία, αναστάληκε και η πλήρωση της πιο πάνω θέσης. Γίνονται τώρα ενέργειες για επαναπροκήρυξή της.»

**Ερώτηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο
Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. 'Αριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα
στις 18 Απριλίου 1988.**

«Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 28 Οκτωβρίου 1987 αποφάσισε όπως η δαπάνη για την ηλεκτροδότηση των 221 οικοπέδων για τους αυτόχθονες κατοίκους Τραχωνίου καλυφθεί εξολοκλήρου από την Κυβέρνηση με την παραχώρηση πρόσθετων πιστώσεων του ύψους των £18,882.

Στην πραγματικότητα η κάλυψη της δαπάνης για την ηλεκτροδότηση των 221 οικοπέδων από την Κυβέρνηση αποτελούσε μέρος της συμφωνίας για την παραχώρηση από την κοινότητα Τραχωνίου έκτασης γης για την ανέγερση προσφυγικού συνοικισμού.

Επειδή μέσα στα 221 οικόπεδα έχει ήδη ανεγερθεί μεγάλος αριθμός κατοικιών και οι οικογένειες αυτές για φωτισμό χρησιμοποιούν λυχνάρια και άλλες επικίνδυνες πρόχειρες συσκευές από γκάζι, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε θα ηλεκτροδοτηθούν τα 221 οικόπεδα.»

**Απάντηση ημερομηνίας 9 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε
Ερώτηση ημερομηνίας 18 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λεμεσού κ. 'Αριστου Χρυσοστόμου.**

«Σχετικά με την ηλεκτροδότηση των 221 οικοπέδων που διαχωρίστηκαν στο Μερρά Τραχωνίου για τις ανάγκες των αυτόχθονων κατοίκων του χωριού, σας πληροφορώ ότι η συνεπαγόμενη δαπάνη ύψους £18,882 παραχωρήθηκε ήδη στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου με την παράκληση όπως εκτελέσει τις σχετικές εργασίες το ταχύτερο δυνατό.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Στο Κεφάλαιο Δ υπάρχουν σήμερα τρία θέματα έτοιμα:

- (1) Εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Παρισινού). (9.10.86).

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Υπάρχουν δύο Εκθέσεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να αναγνωστούν. Αν δε η δεύτερη παραμερίζει κατά κάποιο τρόπο την πρώτη, τότε ν' αναγνωστεί μόνο η δεύτερη. Αν όμως η δεύτερη είναι συμπληρωματική της πρώτης, τότε πρέπει να αναγνωστούν και οι δύο.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι Συμπληρωματική η Έκθεση. Δημοσιεύτηκε η πρώτη Έκθεση, αλλά δεν κατατέθηκε από το Βήμα της Βουλής, γι' αυτό νομίζω ότι είναι ορθό και χρήσιμο να διαβαστούν και οι δυο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να διαβαστούν και οι δυο.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Χαμπής Μιχαηλίδης

Ανδρέας Παρισινός

Αυγερινός Παπαρές

Άριστος Χρυσοστόμου

Γεώργιος Χαραλαμπίδης

Γιαννάκης Ομήρου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Οκτωβρίου και 1 Δεκεμβρίου 1987. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, των Οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής, του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων (ΣΕΚΕΠ) και του Συνδέσμου Παραγωγών Ελιών.

Όπως είναι γνωστό το πιο πάνω θέμα έχει εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Α. Παρισινό στις 9 Οκτωβρίου 1986 και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα κάλεσε στη συνεδρία της τους εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων πλευρών από τους οποίους ζήτησε και πήρε όλα τα αναγκαία στοιχεία καθώς και τις απόψεις τους πάνω στο θέμα.

Εισάγοντας το όλο θέμα ο εγγράφας αυτό Βουλευτής κ. Α. Παρισινός αναφέρθηκε στο πρόβλημα διάθεσης που άρχισε να παρουσιάζεται για ορισμένες ποικιλίες επιτραπέζιων ελιών, στις ανησυχίες των ελαιοπαραγωγών για τον κίνδυνο αύξησης των πλεονασμάτων παραγωγής ελιάς εξαιτίας της συνεχιζόμενης εισαγωγής ελιάς από το εξωτερικό και της προώθησης φυτών ελιάς ξένων ποικιλιών από τα ιδιωτικά και Κυβερνητικά φυτώρια. Τέλος επεσήμανε την ανάγκη λήψης μέτρων τόσο για την πρόληψη όσο και για τη λύση του προβλήματος.

Από τους εκπροσώπους του Συνδέσμου Παραγωγών Ελιάς έχουν διατυπωθεί οι πιο κάτω απόψεις γύρω από το όλο θέμα:

- (α) Επειδή μετά την εισβολή δημιουργήθηκε έλλειψη ελαιοκομικών προϊόντων λόγω του ότι 1,000,000 περίπου ελαιόδενδρα βρίσκονται στα κατεχόμενα εδάφη, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων επιδόθηκε στην επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας με στόχο την υποκατάσταση της χαμένης παραγωγής. Η χαμένη όμως παραγωγή ήταν λαδοελιά, Κυπριακής ποικιλίας, ξηρικής ή ημιαρδεύσιμης καλλιέργειας, με χαμηλό κόστος παραγωγής. Το υποκατάστατο είναι στο μεγαλύτερο μέρος του ξένες ποικιλίες ψηλού κόστους παραγωγής, είναι ξένο στη γευστολογική προτίμηση των Κυπρίων και αυξάνεται ανεξέλεγκτα με γεωμετρικό ρυθμό απειλώντας να δημιουργήσει σοβαρότατο ελαιοκομικό πρόβλημα με απρόβλεπτες διαστάσεις.
- (β) Η ελιά κυπριακής ποικιλίας μπορεί να εξαχθεί στο εξωτερικό σε μικρές ποσότητες στις Κυπριακές παροιρίες, ενώ στη διεθνή αγορά δεν γίνεται δεκτή ούτε σαν επιτραπέζια ούτε σαν λάδι λόγω των γευστολογικών συνθηκών των ξένων καταναλωτών. Συνεπώς υπερπαραγωγή της ποικιλίας αυτής δεν μπορεί να βρει διέξοδο στο εξωτερικό. Όσον αφορά τις ξένες ποικιλίες, αυτές μπορούν να εξαχθούν αλλά στο διεθνή εμπόριο τα ελαιοκομικά προϊόντα επιδοτούνται πέραν του 50% του κόστους παραγωγής. Γι' αυτό και το προϊόν αυτό για να εξαχθεί θα πρέπει να επιδοτηθεί πολύ βαρύτερα από άλλα εξάξιμα γεωργικά προϊόντα.
- (γ) Η ύπαρξη πλεονασμάτων ελαιοκομικών προϊόντων είναι πραγματικότητα. Από τον περασμένο χρόνο παρουσιάζεται πλεόνασμα επιτραπέζιων πράσινων ελιών ξένων ποικιλιών που οδηγεί τους παραγωγούς σε ζημιές και στη χρεωκοπία.

Παρόλο ότι υπάρχει το ΣΕΚΕΠ το οποίο πέρσι παρέλαβε πέραν των 40 τόνων πράσινη Μαντζαλίνο, εντούτοις μεγάλη ποσότητα παρέμεινε στα δένδρα και διατέθηκε με πολλές δυσκολίες σαν μαύρη και με ζημιές σαν λάδι. Φέτος το ΣΕΚΕΠ δεν παρέλαβε πράσινη και υπόσχεται ότι θα παραλάβει μόνο μαύρη. Στο μεταξύ η παραγωγή αυξάνεται συνεχώς και η ανησυχία των παραγωγών κορυφώνεται βλέποντας τους φυτωριούχους να ανταγωνίζονται το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων στην παραγωγή και προώθηση φυτών ελιάς ξένων ποικιλιών σε νέες φυτείες.

- (δ) Κάτω από τις σημερινές περιστάσεις οι ελαιοπαραγωγοί εισηγούνται ως την καλύτερη λύση την τροποποίηση του Νόμου περί Εμπορίας Ελαιοκομικών Προϊόντων του 1968 κατά το πρότυπο της σχετικής νομοθεσίας για τον έλεγχο της αμπελοκαλλιέργειας ώστε να τεθεί ένα τέρμα στην καταστροφική επέκταση των ελαιώνων και στα προβλήματα διάθεσης της ελαιοπαραγωγής.

Οι εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτική υποστήριξαν την άποψη ότι το πιο πάνω πρόβλημα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα πριν να οξυνθεί με τη λήψη σειράς μέτρων τόσο από την Κυβέρνηση όσο και από το ΣΕΚΕΠ και έκαμαν τις πιο κάτω εισηγήσεις:

- (α) Να σταματήσει η εισαγωγή ελιών από το εξωτερικό έστω και αν είναι φθηνότερες από τις ντόπιες.

- (β) Να ληφθούν νομοθετικά όλα τα μέτρα που θα ενδυναμώσουν το ΣΕΚΕΠ και θα θέσουν υπό έλεγχο την ελαιοκαλλιέργεια γενικά καθώς και την αξιοποίηση των ελαιοκομικών προϊόντων.
- (γ) Να απαγορευθεί η χρήση για ανθρώπινη κατανάλωση του μείγματος πυρηνελαίου με ελαιόλαδο το οποίο είναι και πολύ βλαβερό για τη δημόσια υγεία κα συναγωνίζεται το παρθένο ελαιόλαδο.
- (δ) Να προωθηθεί η καλλιέργεια της ελιάς κυπριακής ποικιλίας η οποία είναι εξαιρετική αντί των ποικιλιών που εισήχθησαν.
- (ε) Να προστατευθούν οι παραγωγοί και να βοηθηθούν ώστε τα προϊόντά τους να καλυπτουν το κόστος παραγωγής τους.

Από της πλευράς του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων κατατέθηκαν στην Επιτροπή τα πιο κάτω στοιχεία αναφορικά με τις εν γένει δραστηριότητες του Συμβουλίου και στη συνέχεια διατυπώθηκαν οι ακόλουθες θέσεις τους σε σχέση με το όλο θέμα:

- (α) Οι βασικοί σκοποί και στόχοι του ΣΕΚΕΠ αποβλέπουν στον προγραμματισμό και τη συγκέντρωση του ελαιολάδου και των ελιών των παραγωγών οποιασδήποτε ποσότητας και αποδεκτής ποιότητας σε καθορισμένες τιμές. Επίσης το ΣΕΚΕΠ προστατεύει τον παραγωγό, εισηγείται στην Κυβέρνηση μέτρα για τη χάραξη εθνικής ελαϊκής πολιτικής, προστατεύει τον καταναλωτή διαθέτοντας τυποποιημένο ελαιόλαδο άριστης ποιότητας και προωθεί την πώληση των ελαιοκομικών προϊόντων.
- (β) Στο παρελθόν στο ΣΕΚΕΠ αντιμετώπιζε τεράστιο οικονομικό πρόβλημα το οποίο όμως έχει βελτιωθεί σημαντικά με την αλλαγή του Διοικητικού του Συμβουλίου έτσι ώστε τα χρέη που δημιουργήθηκαν από το προηγούμενο Συμβούλιο και ανέρχονταν σε £850,000 να έχουν μειωθεί σήμερα στις £150,000 ενώ οι προοπτικές είναι ότι μέχρι το καλοκαίρι του 1988 το χρέος θα εξαλειφθεί. Από το νέο Συμβούλιο αποφασίστηκε επίσης ότι το ΣΕΚΕΠ θα πρέπει να διαδραματίσει ενεργό ρόλο ανάμεσα στους ελαιοπαραγωγούς. Με γνώμονα τη θέση αυτή το Συμβούλιο έχει ανεγείρει μικρό εργοστάσιο επεξεργασίας επιτραπέζιων ελιών το οποίο επεξεργάζεται και συσκευάζει το λιγότερο 150 μετρικούς τόννους ελιάς. Παράλληλα έχει ανατεθεί στην Τράπεζα Αναπτύξεως να ετοιμάσει τεχνοοικονομική μελέτη για να διαπιστωθεί η βιωσιμότητα εργοστασίου δυναμικότητας 1,000 μετρικών τόννων ελιάς για επεξεργασία.
- (γ) Όσον αφορά το πιο πάνω πρόβλημα της διάθεσης των ελαιοκομικών προϊόντων οι εκπρόσωποι του Συμβουλίου του ΣΕΚΕΠ αναφέρθηκαν σε σχετική έκθεση των εμπειρογνομόνων της ΦΑΟ του 1983 στην οποία γίνεται πρόβλεψη ότι πριν από το 1988 θα επιτευχθεί αυτάρκεια στα ελαιοκομικά προϊόντα και ότι το 1990 και μετά θα δημιουργηθούν πλεονάσματα.

Επίσης έγινε αναφορά στην ανεξέλεγκτη παραγωγή από τα ιδιωτικά φυτώρια μεγάλου αριθμού ελαιοδενδρυλλίων ασύμφωρων ποικιλιών και στην άμεση ανάγκη που υπάρχει για επιβολή ελέγχου με σχετική νομοθεσία στη φύτευση ελιών και επέκταση των ελαιώνων για την αντιμετώπιση του ελαιοκομικού προβλήματος. Επίσης τονίστηκε η ανάγκη για αλλαγή του προτύπου του ελαιολάδου ώστε να απαγορευθεί η κατανάλωση του «εδώδιμου» ελαιόλαδου που αποτελεί

μείγμα πυρηνέλαιου, πολύ βλαβερού για τον ανθρώπινο οργανισμό λαδιού, με πολύ μικρό ποσοστό παρθένου ελαιόλαδου το οποίο συναγώνίζεται στην αγορά το παρθένο ελαιόλαδο. Για σκοπούς διαφώτισης του καταναλωτή στο θέμα αυτό το ίδιο το ΣΕΚΕΠ ανέλαβε τη διεξαγωγή διαφωτιστικής εκστρατείας το 1985/86.

- (δ) Τέλος οι εκπρόσωποι του ΣΕΚΕΠ ανέφεραν ότι σήμερα παρατηρείται μείωση στην κατά κεφαλή κατανάλωση ελιών γι' αυτό απαιτείται διαφήμιση, βελτίωση των παραγόμενων τύπων ελιών και συνεννόηση των παραγωγών με το ΣΕΚΕΠ ώστε να μην κόβονται όλες οι ελιές πράσινες αλλά να μαζεύονται κατά την περίοδο ωρίμανσης.

Εξάλλου σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Η ετήσια παραγωγή ελαιοδενδρυλλίων από το Τμήμα Γεωργίας δεν είναι ανεξέλεγκτη αλλά προγραμματίζεται από την Επιτροπή Δενδρωδών Καλλιεργειών λαμβάνοντας πάντα υπόψη όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν την ελαιοκαλλιέργεια. Ήδη το Τμήμα Γεωργίας, από το 1985, άρχισε να μειώνει αισθητά την ετήσια παραγωγή ελαιοδενδρυλλίων. Έτσι ενώ το 1984/85 παράχθηκαν από το Τμήμα 86,310 δενδρύλλια, το 1985/86 παράχθηκαν 64,537 δενδρύλλια, το 1986/87 παράχθηκαν 45,000 και το 1987 προγραμματίστηκε η παραγωγή 40,000 περίπου δενδρυλλίων. Ο προγραμματισμός της παραγωγής των ποικιλιών και η διαδικασία έκδοσης των ελαιοδενδρυλλίων στοχεύουν στη δημιουργία συμπαγών συστηματικών ελαιώνων για τη βελτίωση της ποιότητας και μείωση του κόστους παραγωγής. Ο προγραμματισμός όμως της παραγωγής και έκδοσης δενδρυλλίων από το Τμήμα Γεωργίας, σαν μέτρο προγραμματισμού και ελέγχου της παραγωγής ελιών και ελαιολάδου, δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικός γιατί εξουδετερώνεται από την ανεξέλεγκτη παραγωγή και πώληση ελαιοδενδρυλλίων από ιδιωτικά φυτώρια.
- (β) Το Τμήμα Γεωργίας είναι της γνώμης ότι για να μπορεί να ελεγχθεί ορθολογιστικά η επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας σε σχέση με την τοποθεσία, υψόμετρο, ποικιλία, αριθμό δενδρυλλίων, κλπ. θα πρέπει να εισαχθεί σχετική νομοθεσία.
- (γ) Η Έκθεση των εμπειρογνομόνων της ΦΑΟ του 1983 προβλέπει πράγματι ότι θα επιτευχθεί αυτάρκεια στα ελαιοκομικά προϊόντα πριν το 1988 και ότι το 1990 και μετά θα δημιουργηθούν πλεονάσματα.

Η έκθεση αυτή βασιζόταν στις υποθέσεις ότι—

- (ι) Η κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιοκομικών προϊόντων δεν θα αλλάξει σημαντικά και ότι με την αύξηση του πληθυσμού η συνολική κατανάλωση του 1988 θα είναι σε ισοδύναμο ελιών 14,000 τόννων και το 1993 14,500 τόννων.
- (ιι) Ο υπολογισμός της ολικής παραγωγής ελιών βασίστηκε περίπου σε 860,000 υφιστάμενα ελαιόδενδρα κατά το 1983, εκ των οποίων 590,000 είναι παλιά δένδρα με μέση παραγωγή 18 κιλά το δένδρο και τα υπόλοιπα δένδρα φυτεύτηκαν μετά το 1976.

Οι πιο πάνω υποθέσεις όμως δεν φαίνεται να ευσταθούν. Ενώ η ετήσια κατανάλωση ελαιοκομικών προϊόντων σε ισοδύναμο ελιών κατά την τριετία 1981—1983 ήταν 11,200 τόννους, περίπου, κατά την τριετία 1984—1985 ξεπέρασε τους 18,700 τόννους. Εξάλλου η απογραφή γεωργίας του 1986 έδειξε ότι υπάρχουν συνολικά μόνο 655,900 ελαιόδενδρα συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που εκδόθηκαν από το Τμήμα Γεωργίας από το 1977 μέχρι το 1985. Ακόμα η μέση παραγωγή των παλιών ξηρικών δένδρων φαίνεται να είναι αρκετά πιο χαμηλή. Ιδιαίτερα η παραγωγή των παλιών διάσπαρτων δένδρων εκτιμάται από άλλους εμπειρογνώμονες στα 4 κιλά το δένδρο (Richi) αντί 12 κιλά το δένδρο όπως υπολογίστηκε στη μελέτη που αναφέρεται.

- (δ) Σύμφωνα με τα πρόσθετα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην Επιτροπή οι αρμόδιοι αποφαινόμενοι ότι η ντόπια παραγωγή ελαιοκομικών προϊόντων απέχει ακόμα από του να καλύψει την ντόπια ζήτηση. Ο βαθμός αυτάρκειας δεν υπερβαίνει το 65% και είναι συνεπώς αμφίβολο αν μέσα σε δυο χρόνια, δηλαδή μέχρι το 1990, θα δημιουργηθούν πλεονάσματα ελαιοκομικών προϊόντων, όπως προβλέπει η έκθεση των εμπειρογνομόνων της ΦΑΟ. Συγκεκριμένα το 1/3 περίπου των αναγκών σε ελαιοκομικά προϊόντα (ελιές και λάδι σε ισοδύναμο ελιών) καλύπτεται από εισαγωγές. Εισάγονται επίσης πάνω από 500 τόννοι πυρηνέλαιο ετησίως τα τελευταία χρόνια και παράγονται άλλοι 180 περίπου τόννοι που σε μικρή πρόσμιξη με παρθένο ελαιόλαδο διοχετεύονται στην αγορά για κατανάλωση σαν εδωδιμο ελαιόλαδο. Η άποψη του Τμήματος Γεωργίας είναι ότι θα πρέπει να απαγορευθεί αμέσως η χρήση του πυρηνέλαιου για ανθρώπινη κατανάλωση τόσο για λόγους δημόσιας υγείας όσο και για λόγους διάθεσης της εγχώριας παραγωγής παρθένου ελαιόλαδου και γενικά για λόγους ορθολογιστικής πολιτικής σχετικά με την ελαιοκαλλιέργεια. Επί του θέματος τούτου υποβλήθηκε συγκεκριμένη εισήγηση προς το ΣΕΚΕΠ, όπως απαγορευθεί η χρήση πυρηνέλαιου για ανθρώπινη κατανάλωση, ο δε Γενικός Διευθυντής του ΣΕΚΕΠ ανέφερε ότι η υφιστάμενη νομοθεσία δίνει εξουσία στο ΣΕΚΕΠ να ρυθμίζει την εισαγωγή όλων των ελαιοκομικών προϊόντων. Όμως μέχρι σήμερα δεν έγινε οτιδήποτε προς αυτήν την κατεύθυνση.

Με την προϋπόθεση ότι θα απαγορευθεί η χρήση πυρηνέλαιου για ανθρώπινη κατανάλωση και θα ελεγχθεί η επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας στα επίπεδα της παραγωγής ελαιοδενδρυλλίων από το Τμήμα Γεωργίας περιορίζοντας ή θέτοντας υπό έλεγχο την παραγωγή ελαιοδενδρυλλίων από τα ιδιωτικά φυτώρια, η εκτίμηση των αρμοδίων είναι ότι θα επιτευχθεί μεν αυτάρκεια, αλλά οπωσδήποτε όχι μέσα στη δεκαετία του 1990.

- (ε) Το ΣΕΚΕΠ θα πρέπει να διαφοροποιήσει προς το ορθότερο τις τιμές ασφάλειας που εξαγγέλλει ώστε να αποθαρρύνεται η παραγωγή των ποικιλιών όπου είναι η «Μανζαλίνο» που η ζήτησή της είναι μειωμένη και πιθανό να δημιουργηθούν πλεονάσματα πολύ πιο σύντομα.

Παράλληλα το ΣΕΚΕΠ και το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας θα πρέπει να διερευνήσουν τις αγορές του εξωτερικού και ιδιαίτερα την αγορά της Μέσης Ανατολής για τις προοπτικές εξαγωγής ελιών και ελαιολάδου.

- (στ) Το θέμα της ελαιοκαλλιέργειας θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ολοκληρωμένα από την παραγωγή μέχρι τη μεταποίηση, τυποποίηση και εμπορία. Αρμόδιος φορέας για ολοκληρωμένη ελαιϊκή πολιτική είναι διά νόμου το ΣΕΚΕΠ. Το Τμήμα Γεωργίας είναι έτοιμο να συνεργαστεί τόσο στη διαμόρφωση όσο και στην εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για το μέλλον της ελαιοκαλλιέργειας στην Κύπρο. Και για το θέμα αυτό έχει ήδη γίνει αρκετή προεργασία υπό μορφή μελετών, εκθέσεων εμπειρογνομόνων, συσκέψεων, κλπ.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με βάση την ενημέρωση που της έγινε είναι της γνώμης ότι θα πρέπει να ληφθούν από τους αρμοδίους όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα τα οποία θα λύσουν, από τη μια, το πρόβλημα της διάθεσης επιτραπέζιων ελιών στο βαθμό που αυτό έχει σήμερα παρουσιαστεί και θα προλάβουν, από την άλλη, οποιαδήποτε επιδείνωσή του η οποία φαίνεται ότι θα είναι αναπόφευκτη αν δεν ληφθούν έγκαιρα τα μέτρα αυτά.

Γι' αυτό και η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο όπως μεταξύ όλων των μέτρων που θα αποφασισθούν μετά από την εξέταση του όλου θέματος από τους αρμοδίους περιληφθούν και τα ακόλουθα:

- (α) Περιοριστεί η εισαγωγή ελιών από το εξωτερικό.
- (β) Προωθηθεί η καλλιέργεια ελιών Κυπριακής ποικιλίας.
- (γ) Απαγορευθεί η ανθρώπινη κατανάλωση των πυρηνελαίων για λόγους που επιβάλλει τόσο η ανάγκη για προστασία της δημόσιας υγείας όσο και για την διάθεση του εγχώριου παρθένου ελαιόλαδου και διαφωτιστεί το κοινό για τους κινδύνους που απειλούν την υγεία του από τη χρήση του «εδώδιμου» ελαιόλαδου που περιέχει σε μεγάλο ποσοστό πυρηνέλαιο.
- (δ) Προωθηθεί και συμπληρωθεί από την Κυβέρνηση η ειδική νομοθεσία που θα θέτει έλεγχο στην παραγωγή δενδρυλλίων από τα ιδιωτικά φυτώρια.
- (ε) Ενισχυθεί το ΣΕΚΕΠ με την κατάλληλη τροποποίηση της νομοθεσίας και με Κανονισμούς ώστε να είναι σε θέση να ελέγχει και να ρυθμίζει την καλλιέργεια και παραγωγή της ελιάς και όλα τα επόμενα στάδια μέχρι την μεταποίηση, τυποποίηση και εμπορία της και να του δοθούν όλες οι αναγκαίες εξουσίες ώστε, ανάμεσα σ' άλλα, να είναι σε θέση να καταπολεμήσει και την ανεξέλεγκτη παραγωγή ελαιοδενδρυλλίων από τα διάφορα φυτώρια. Τέλος το ΣΕΚΕΠ θα πρέπει να βοηθηθεί από την Κυβέρνηση ώστε να αποκτήσει το νέο εργοστάσιο επεξεργασίας ελιών που προγραμματίζει για την προώθηση της βιομηχανοποίησης της ελιάς, γεγονός που θα συμβάλλει θετικά στην καταπολέμηση του όλου προβλήματος.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Η Συμπληρωματική Έκθεση, κύριε Πρόεδρε, έχει ως εξής:

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Ανδρέας Παρισινός

Αυγερινός Παπαρές

Άριστος Χρυσοστόμου

Γεώργιος Χαραλαμπίδης

Γιαννάκης Ομήρου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε εκ νέου το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαρτίου 1988.

Όπως είναι γνωστό, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων έχει ήδη κυκλοφορήσει σχετική Έκθεσή της για το πιο πάνω θέμα, το οποίο έχει εγγραφεί στη Βουλή στις 9 Οκτωβρίου 1986 με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Ανδρέα Παρισινού.

Στην Έκθεσή της αυτή, η οποία τέθηκε υπόψη του Σώματος κατά τη συνεδρία του της 10ης Δεκεμβρίου 1987, η Επιτροπή καταλήγει σε σειρά μέτρων που θα πρέπει να ληφθούν από τους αρμοδίους για την επίλυση του πιο πάνω προβλήματος, ανάμεσα στα οποία αναφέρεται και η ανάγκη για την απαγόρευση της ανθρώπινης κατανάλωσης των πυρηνελαίων, για λόγους που επιβάλλει τόσο η ανάγκη για την προστασία της δημόσιας υγείας όσο και για σκοπούς διάθεσης του εγχώριου παρθένου ελαιόλαδου. Στην ίδια Έκθεση υπογραμμίζεται η ανάγκη διαφώτισης του κοινού για τους κινδύνους που απειλούν την υγεία του από την χρήση του «εδώδιμου» ελαιόλαδου που περιέχει πυρηνέλαιο σε μεγάλο ποσοστό.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή έχει καταλήξει στα συμπεράσματά της για την ανάγκη λήψης των πιο πάνω μέτρων σχετικά με το πυρηνέλαιο με βάση την ενημέρωση που της έγινε από όλες τις πλευρές που παρέστησαν στις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν για τη μελέτη του όλου θέματος και με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, των Αγροτικών Οργανώσεων, του ΣΕΚΕΠ και του Συνδέσμου Παραγωγών Ελιών.

Επειδή, στο μεταξύ, έγιναν διάφορες παραστάσεις προς την Επιτροπή (από το Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων (ΣΕΚΕΠ)) και γράφτηκαν στον τύπο διάφορα δημοσιεύματα με τα οποία γίνονται προσπάθειες να διασκεδαστεί η άποψη ότι το πυρηνέλαιο δεν είναι κατάλληλο για την ανθρώπινη κατανάλωση, η Επιτροπή ζήτησε παραπέρα διευκρινίσεις των αρμοδίων πάνω στο θέμα τούτο.

Όπως αναφέρεται στα συμπληρωματικά στοιχεία που κατατέθηκαν στη συνέχεια ενώπιον της Επιτροπής από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, και τα οποία θεωρούνται ότι εκφράζουν και τις επίσημες απόψεις/θέσεις όλων των ενδιαφερόμενων Υπουργείων, δηλαδή των Υπουργείων Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Εμπορίου και Βιομηχανίας και Υγείας, η ομόφωνη άποψή τους είναι ότι «το ραφινάρισμένο πυρηνέλαιο, νοουμένου ότι ακολουθούνται οι κατάλληλοι τρόποι παραγωγής και επεξεργασίας του, είναι κατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση, είτε αυτούσιο είτε ως μίγμα με το παρθένο ελαιόλαδο.».

Η Επιτροπή, χωρίς να παραγνωρίζει τη σημασία των διαφοροποιημένων τώρα θέσεων των αρμοδίων που τέθηκαν, σε δεύτερο στάδιο, ενώπιόν της, είναι της γνώμης ότι θέμα καταλληλότητας του πυρηνελαίου για σκοπούς ανθρώπινης κατανάλωσης εξακολουθεί να υπάρχει, και ιδιαίτερα ενόψει του ότι η υφιστάμενη νομοθεσία μας δεν διασφαλίζει την τήρηση όλων εκείνων των όρων παραγωγής και επεξεργασίας του πυρηνελαίου που θα το καθιστά κατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση, γι' αυτό και η Επιτροπή θεωρεί απόλυτα αναγκαίο όπως:

- (α) Καθιερωθεί το ταχύτερο υποχρεωτικό πρότυπο το οποίο να καθορίζει, με βάση τα διεθνή επιστημονικά δεδομένα, αυστηρές προδιαγραφές για την παραγωγή, επεξεργασία και διάθεση του πυρηνελαίου και του μίγματος αυτού με παρθένο ελαιόλαδο, ώστε να προστατευθεί η δημόσια υγεία και παράλληλα να αποφευχθεί οποιαδήποτε παραπλάνηση του καταναλωτή σχετικά με το προϊόν που καταναλώνει και
- (β) κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία το ταχύτερο δυνατό σχετική νομοθεσία για την έγκριση από τη Βουλή του πιο πάνω προτύπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, πάνω στο θέμα αυτό για το οποίο έχουν αναγνωστεί και οι δυο αυτές Εκθέσεις — αρκετά μακροσκελείς — υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Παρισινός, ο κ. Χρυσοστόμου και ο κ. Κουρτελλάρης.

A. ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η ελιά σαν δένδρο είναι απόλυτα ταυτισμένη με τη δομή του φυσικού περιβάλλοντος της Κύπρου. Σαν καρπός έχει θρέψει γενιές, ιδιαίτερα του χαμηλού εισοδηματικού αγροτικού πληθυσμού, σαν βασικό συστατικό της διατροφής του.

Η εισβολή του Αττίλα άφησε ένα εκατομμύριο περίπου ελαιόδενδρα εγκλωβισμένα στα κατεχόμενα εδάφη μας στον Κυπριακό βορρά. Σαν άμεσο αποτέλεσμα η ντόπια παραγωγή ελαιοκομικών προϊόντων μειώθηκε κατά πολύ, ώστε να είναι αδύνατη η κάλυψη των αναγκών και να καταφύγουμε στην εισαγωγή. Μια πολύ σωστή κίνηση του Τμήματος Γεωργίας υπήρξε αναμφισβήτητα η δημιουργία του Υδροθερμοκηπίου Αθαλάσσας, που συστάθηκε το 1975 και λειτούργησε το 1976, για να εφοδιάσει τον Κύπριο αγρότη με ελαιοδενδρύλλια τόσο για επιτράπεζιες όσο και ελαιοποιήσιμες ελιές. Στόχος ήταν η γρήγορη αναπλήρωση της χαμένης παραγωγής.

Με ικανοποίηση μας δίνεται σήμερα η ευκαιρία να εκφράσουμε δημόσια το θαυμασμό μας για την πρωτοποριακή προσπάθεια, την άψογη οργάνωση, τον ξεχωριστό ζήλο του ανθρώπινου δυναμικού και τη θαυμαστή λειτουργικότητα του έργου αυτού που πέτυχε, μέσα στα λίγα χρόνια που πέρασαν, να δώσει στους ελαιοκαλλιεργητές πάνω από 500 χιλ. δένδρα, με αρκετές νέες ποικιλίες, σε προσιτή τιμή και πάνω απ' όλα γρήγορη παραγωγή καρπού.

Ο ενθουσιασμός του καλλιεργητή για τη σχεδόν άμεση απόδοση του νέου συστήματος καλλιέργειας αναπλήρωσε ταχύτατα τη χαμένη παραγωγή, με αποτέλεσμα το 1986 να παρουσιαστεί το πρώτο κρούσμα δυσκολίας στη διάθεση των επιτραπέζιων ελιών.

Θεωρήσαμε χρήσιμο ν' ασχοληθεί η Βουλή με το πρόβλημα τώρα που βρίσκεται στην αρχή του, πριν χρειαστεί να καταφύγουμε στις επιδοτήσεις για να αμειφθεί ικανοποιητικά ο μόχθος του παραγωγού.

Πράγματι, στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων διαπιστώθηκε ότι αντιμετωπίζεται πρόβλημα διάθεσης για ορισμένες ειδικά ποικιλίες επιτραπέζιων ελιών, όπως είναι η Μαντζανίλλο. Τονίστηκε επίσης από διάφορες πλευρές, ακόμα κι από τη μελέτη των εμπειρογνομόνων της ΦΑΟ, ότι φέτος, το 1988, θα έχουμε αυτάρκεια στα ελαιοκομικά προϊόντα, ενώ από το 1990 θα δημιουργηθούν πλεονάσματα.

Χαρακτηριστικά πρέπει να τονιστεί ότι ο νέος τρόπος καλλιέργειας, σε αντίθεση με την παραδοσιακή ξηρική, έχει πιο ψηλό κόστος παραγωγής, γιατί σίγουρα έχει μεγαλύτερες απαιτήσεις σε καλλιεργητικές εργασίες, φυτοφάρμακα, λιπάσματα και νερό. Θα είναι λοιπόν ασυγχώρητο λάθος να περιμένουμε ν' αγγίζουμε το θέμα, μετά που οι παραγωγοί θα έχουν χρεωκοπήσει.

Σήμερα πιστεύουμε ότι χρειάζεται άμεσα η εφαρμογή δέσμης μέτρων που θα στοχεύουν σε τρεις συγκεκριμένους στόχους και που μπορούμε να τα χωρίσουμε στις εξής ενότητες:

- (α) Μέτρα πρόληψης.
- (β) Μέτρα συμπίεσης κόστους.
- (γ) Μέτρα διάθεσης.

Στα μέτρα πρόληψης θα αναφέρουμε τα εξής:

1) Έλεγχος στην παραγωγή δενδρυλλίων:

Η παραγωγή που γίνεται στο Υδροθερμικήπιο Αθαλάσσας προγραμματίζεται από την Επιτροπή Δενδρωδών Καλλιεργειών του Τμήματος Γεωργίας και ήδη από το 1985 μειώνεται συστηματικά, ενώ παράλληλα τροποποιείται η αναλογία σε ποικιλίες, σύμφωνα με τις ανάγκες του τόπου ή τα προβλήματα που ήδη έχουν παρουσιαστεί.

Όμως εντελώς ανεξέλεγκτη παραμένει η παραγωγή και πώληση δενδρυλλίων από ιδιωτικά φυτώρια. Ο ίδιος ο Γενικός Διευθυντής του ΣΕΚΕΠ ανέφερε στο Τμήμα Γεωργίας ότι ιδιωτικό φυτώριο στην Πάφο προγραμματίζει την παραγωγή ενός εκατομμυρίου δενδρυλλίων. Στις 8 Οκτωβρίου 1987, σε συνεδρίαση της Επιτροπής, μας λέχθηκε ότι το Υπουργείο είχε σχεδόν έτοιμο νομοσχέδιο για το σωστό έλεγχο στα ιδιωτικά φυτώρια. Να παρατηρήσω ότι μέχρι σήμερα δεν έφθασε στην Επιτροπή της Βουλής.

2) Έλεγχος στη διάθεση δενδρυλλίων:

Πιστεύουμε ότι χρειάζεται ένας αυστηρός και αποτελεσματικός έλεγχος ότι τα δενδρύλλια που διαθέτει το κράτος σε χαμηλή τιμή φθάνουν με βεβαιότητα απευθείας στα χέρια του ελαιοκαλλιεργητή. Πολλές είναι μέχρι σήμερα οι καταγγελίες ότι χιλιάδες απ' αυτά καταλήγουν στα χέρια των μεταπωλητών που τα διαθέτουν στην τριπλάσια τιμή, κερδοσκοπώντας σε βάρος του καλλιεργητή.

Στα μέτρα συμπίεσης κόστους θα σταθούμε:

1) Στην ορθολογιστική επέκταση καλλιέργειας:

Πρέπει να διαφωτιστεί ο καλλιεργητής, ώστε οι νέες ελαιοκαλλιέργειες να γίνονται σε κατάλληλες τοποθεσίες σε συνάρτηση με το υψόμετρο, την ποικιλία και τον αριθμό των δένδρων, για να είναι πολύ καλής ποιότητας η παραγωγή, άρα και πιο αμειπτική.

2) Στη μηχανική συγκομιδή:

Πρέπει να επιταχύνει το ΣΕΚΕΠ τη μελέτη για την εισαγωγή και στην Κύπρο του κατάλληλου εξοπλισμού για μηχανική συγκομιδή.

3) Στους συγκεντρωμένους ελαιώνες:

Καθοδήγηση των καλλιεργητών για συγκεντρωμένους ελαιώνες, όπου εύκολα και με μειωμένο κόστος θα γίνεται η καταπολέμηση ασθενειών και η εφαρμογή της μηχανικής συγκομιδής.

Τέλος στα μέτρα διάθεσης θα τονίσουμε τα εξής:

(1) Το εργοστάσιο ΣΕΚΕΠ πρέπει να ενθαρρυνθεί και βοηθηθεί για τη δημιουργία νέου, μεγαλύτερου εργοστασίου δυναμικότητας 1.000 τόννων για μεταποίηση και κόνσερβοποίηση των ελιών, γιατί το σημερινό εργοστάσιο με τη δυνατότητα των 150 τόννων είναι ανεπαρκές, αφού είναι απαραίτητη η κατάλληλη συσκευασία και φύλαξη αποθεμάτων για τα χρόνια χαμηλής παραγωγής, όπως επίσης και η προσαρμογή μας στον τρόπο εκκτίωσης σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

(2) Περιορισμός της εισαγωγής — Ισοζυγισμένη πολιτική:

Αίτημα όλων των φορέων είναι να περιοριστεί η εισαγωγή ελιών πάνω σ' ένα πλαίσιο ισοζυγισμένης πολιτικής που να συμβαδίζει με τις κατά καιρούς ανάγκες του τόπου.

(3) Εξαγωγές:

Με τη μείωση του κόστους παραγωγής είναι βέβαιο ότι θα είμαστε συναγωνιστικοί και θα πρέπει να στρέψουμε πιο έντονα τις προσπάθειές μας προς τη μεγάλη γειτονική αραβική αγορά, που φαίνεται ότι αρέσκεται στην ποιότητα και γεύση των ελιών μας και του ελαιολάδου μας.

(4) ΣΕΚΕΠ: Κανονισμοί και εξουσίες:

Εδώ φαίνεται από τις εξουσίες που έχουν δοθεί στο ΣΕΚΕΠ ότι είναι ο Τσάρος της ελαιικής πολιτικής της πατρίδας μας, μέχρι σήμερα, από το 1986 που συστάθηκε, δεν ήρθαν στη Βουλή οι απαιτούμενοι Κανονισμοί που θα του δώσουν τη δυνατότητα να ασκήσει στην πράξη όλες τις εξουσίες που του αναγνωρίζει ο Νόμος.

Υπουργείο, αγροτικές οργανώσεις, παραγωγοί, όλοι δηλαδή οι εμπλεκόμενοι φορείς, ομόφωνα ζητούν να ενισχυθεί το ΣΕΚΕΠ και να εφαρμόσει τις εξουσίες του.

Γιατί λοιπόν αυτή η καθυστέρηση ή ο δισταγμός;

Περιμένουμε άμεσα την κατάθεση των Κανονισμών, που πιστεύουμε ότι θα δώσουν την ευκαιρία να αντικριστούν υπεύθυνα, σωστά και άμεσα από τον ένα και παραδεκτό φορέα όλα τα προβλήματα ελαιοκομικών προϊόντων και για σήμερα και για αύριο.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητώντας στην Επιτροπή της Βουλής προέκυψε και το θέμα του πυρηνέλαιου, που με την πρώτη Έκθεση προκάλεσε έντονη δημοσιότητα και άμεση εμπλοκή τριών Υπουργείων. Η Επιτροπή δεν δίστασε, από αίσθημα καλής πρόθεσης και ευθύνης, να δεχθεί και νέα στοιχεία και να ετοιμάσει Συμπληρωματική Έκθεση που διαβάστηκε σήμερα. Θα αναφέρω μόνο ότι στις διαφοροποιημένες θέσεις των αρμοδίων η Επιτροπή πολύ εύστοχα και ομόφωνα τονίζει επιγραμματικά ότι επιδιώκει:

—Αυστηρές προδιαγραφές για προστασία της δημόσιας υγείας, και

—Δικαίωμα του καταναλωτή να ξέρει τι καταναλώνει.

Κλείοντας την ομιλία μου, κ. Πρόεδρε, θέλω να πω ότι, κοντά σε όλα τα πρακτικά μέτρα που εισηγηθήκαμε, δεν πρέπει να παραβλεφθεί ένας τεράστιος παράγοντας της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας που είναι η διαφήμιση, η προβολή, η διαφώτιση για τη θρεπτική αξία και την αγνότητα των πρώτης τάξεως ελαιοκομικών μας προϊόντων.

Εμείς, σαν Μέλη της Επιτροπής Γεωργίας της Βουλής, θα παρακολουθήσουμε την πρόοδο στην εφαρμογή των διάφορων μέτρων, βέβαιοι ότι έτσι δεν θα βρεθούμε στη δυσάρεστη θέση, πριν εκπνεύσει η θητεία της παρούσας σύνθεσης της Βουλής, να δούμε εκατοντάδες ελαιοκαλλιεργητές να συνωθούνται στην είσοδο του κτιρίου της Βουλής για να κλάψουν για την οικονομική τους καταστροφή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Παρισινό για την ομιλία του και καλώ τον κ. Χρυσοστόμου στο Βήμα.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε είναι «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του».

Η Επιτροπή Γεωργίας κατά την εξέταση του θέματος επεκτάθηκε και κάλυψε όλες τις πτυχές που έχουν σχέση με την καλλιέργεια της ελιάς, την παραγωγή και τη διάθεση του καρπού.

Κατά τη συζήτηση του θέματος έγινε αναφορά σε έκθεση εμπειρογνομόνων της ΦΑΟ, που έγινε το 1983, η οποία πρόβλεπε αυτάρκεια στα ελαιοκομικά προϊόντα πριν το 1988 και δημιουργία πλεονασμάτων από το 1990 και μετά.

Το Τμήμα Γεωργίας στη δική του έκθεση διαφωνεί με τα συμπεράσματα της έκθεσης των εμπειρογνομόνων της ΦΑΟ και αναφέρει ότι ο βαθμός αυτάρκειας ελαιοκομικών προϊόντων δεν υπερβαίνει το 65%. Φαίνεται ότι οι αριθμοί που χρησιμοποιήθηκαν από τους εμπειρογνώμονες της ΦΑΟ ήταν λανθασμένοι, γι' αυτό και τα συμπεράσματα δεν είναι ορθά. Η απογραφή γεωργίας το 1985 έδειξε ότι υπήρχε πολύ μικρότερος αριθμός ελαιοδένδρων από εκείνο στον οποίο οι εμπειρογνώμονες της ΦΑΟ στήριζαν την έκθεσή τους.

Παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με την έκθεση του Τμήματος Γεωργίας ο βαθμός αυτάρκειας ελαιοκομικών προϊόντων είναι 65%, αποδείχτηκε ότι υπάρχει πρόβλημα και τούτο εντοπίζεται στις ξένες επιτραπέζιες ποικιλίες, ιδιαίτερα δε στην Μαντζανίλλο για την οποία εκφράστηκαν διαφορετικές απόψεις.

Λέχθηκε στην Επιτροπή ότι η περιεκτικότητά της σε λάδι είναι 17%, ενώ της κυπριακής ελιάς 22 — 25%. Ο Διευθυντής του Υδροθερμοκηπίου αμφισβήτησε ότι η περιεκτικότητα λαδιού της Μαντζανίλλο είναι πιο χαμηλή και τόνισε ότι η περιεκτικότητα εξαρτάται από την κάθε περιοχή. Τονίστηκε επίσης ότι πρέπει να αφήνεται να μαυρίσει και μετά να γίνεται η συγκομιδή, ενώ άλλοι ανέφεραν ότι αν αφαιρεθεί να μαυρίσει, μεγάλο μέρος της παραγωγής θα πέσει από τα δένδρα και θα καταστραφεί.

Οι ελαιοκαλλιεργητές χρειάζονται καθοδήγηση. Το Τμήμα Γεωργίας και το ΣΕΚΕΠ με βάση τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν οφείλουν να διαφωτίσουν τους γεωργούς.

Κατά τη συζήτηση του θέματος ήλθε στην επιφάνεια η διάθεση στην αγορά πυρηνέλαιου που με μικρή πρόσμιξη με παρθένο ελαιόλαδο σερβίρεται στον καταναλωτή σαν εδώδιμο ελαιόλαδο.

Στην έκθεσή του το Τμήμα Γεωργίας αναφέρει ότι η παραγωγή πυρηνέλαιου στην Κύπρο είναι περίπου 180 τόνοι και ότι εισάγονται πάνω από 500 τόνοι ετησίως τα τελευταία χρόνια. Οι εισαγωγές πυρηνέλαιου από μηδεν τόνους το 1981 έφθασαν τους 723 τόνους το 1986 και αυτό, όπως τονίζει στην έκθεσή του το Τμήμα Γεωργίας, οφείλεται στη χαμηλή τιμή του 'γι' αυτό συναγωνίζεται έντονα το ελαιόλαδο.

Εκτός όμως από το ότι το πυρηνέλαιο ανταγωνίζεται το ελαιόλαδο, το Τμήμα Γεωργίας στην έκθεσή του τονίζει ότι «Το πυρηνέλαιο, λόγω του τρόπου εξαγωγής του (εγχύλιση με βενζίνη), αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και, όπως ανέφερε ο Γενικός Διευθυντής του ΣΕΚΕΠ, σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες απαγορεύεται η χρήση του για ανθρώπινη κατανάλωση».

Αυτή η αναφορά είδε το φως της δημοσιότητας και δικαιολογημένα προκάλεσε πανικό και αγανάκτηση στους καταναλωτές. Βέβαια ήταν προεκλογική περίοδος και το κάθε τι αποτελούσε στοιχείο κομματικής εκμετάλλευσης και ο τρόπος παρουσιάσής του δημιουργούσε τις επιδιωκόμενες εντυπώσεις.

Μετά από έρευνα διαπιστώθηκε ότι η αναφορά που έγινε στην Επιτροπή Γεωργίας και σχολιάστηκε από τον τύπο ήταν το λιγότερο παραπλανητική.

Το κυβερνητικό χημείο, στο οποίο αποτάθηκα για διευκρίνιση, μου έδωσε αντίγραφο του πρότυπου CYS82/1985 που ετοιμάστηκε με τη βοήθεια όλων των αρμοδίων που θα έπρεπε να έχουν λόγο στην ετοιμασία του και οι οποίοι είναι:

Σύνδεσμος Προστασίας Καταναλωτών, Οργανισμός Ελαιοκομικών Προϊόντων, Σύνδεσμος Εισαγωγέων Τροφίμων, Γενικό Χημείο του Κράτους, Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας, Υπουργείο Υγείας, Παγκύπριος Σύνδεσμος Επιστημόνων Χημικών, ΚΕΒΕ και Επιστημονικό Συμβούλιο Τροφίμων.

Το πρότυπο που ετοίμασαν αναφέρει:

Προδιαγραφή για:

Παρθένο ελαιόλαδο

Ραφιναρισμένο ελαιόλαδο

Ραφιναρισμένο πυρηνέλαιο

Μίγματα.

Επίσης ο περί Ελαιολάδου Νόμος 23 του 1963 αναφέρει σχετικά με το πυρηνέλαιο: «Πυρηνέλαιον σημαίνει έλαιον λαμβανόμενον εκ των καταλοίπων της εκθλίψεως του ελαιοκάρπου δι' εγχυλίσεως μετά καθωρισμένων διαλυτικών μέσων» και

«Ανακαθαρισμένον πυρηνέλαιον, ήτοι πυρηνέλαιον ανακαθαρισμένον του οποίου η οξύτης δεν υπερβαίνει τα 3.0% και το οποίον είναι απηλλαγμένον κακής οσμής ή κακής γεύσεως ως και των χημικών ουσιών αι οποίαι εχρησιμοποιήθησαν διά τον ανακαθαρισμόν και την εκχύλισιν. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ωσαύτως μίγματα ανακαθαρισμένου πυρηνελαίου μετά παρθένου ελαιολάδου κλπ.».

Επίσης έντυπο της ΦΑΟ προδιαγράφει τη μέθοδο εξαγωγής πυρηνελαίου και ο Ελληνικός Κώδικας Τροφίμων του 1984 προδιαγράφει επίσης τη μέθοδο εξαγωγής πυρηνελαίου και καθορίζει τι είναι « Έλαιον Ραφινέ εξ Ελαιοπυρήνων». «Η ονομασία Έλαιον Ραφινέ εξ Ελαιοπυρήνων αποδίδεται εις το έλαιον το λαμβανόμενον δι' εκχυλίσεως των ελαιοπυρήνων των προερχομένων εκ της εκθλίψεως των καρπών της ελαίας της ευρωπαϊκής διά διαλυτών και καθιστάμενον βρώσιμον διά των εν τω άρθρω 70 επιτρεπομένων επεξεργασιών». Τονίζεται όμως ότι «δέον να διατίθεται εις την κατανάλωσιν αυτούσιον μη επιτρεπομένης της αναμιξεώς του μεθ' οιασδήποτε ετέρας λιπαράς ύλης φυτικής ή ζωικής προελεύσεως».

Στην έκθεσή τους τα αρμόδια σώματα ανέφεραν ότι αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και ότι σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες απαγορεύεται η χρήση του για ανθρώπινη κατανάλωση, ενώ την ίδια στιγμή είχαν στα χέρια τους πρότυπο το οποίο οι ίδιοι επεξεργάστηκαν και αναφέρεται στο ραφιναρισμένο πυρηνέλαιο.

Στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων στάληκε στη συνέχεια πρακτικό σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα του πυρηνελαίου που ειθέτει τις επίσημες απόψεις, οι οποίες διαφέρουν από εκείνες που παρουσιάστηκαν στην Επιτροπή από το Τμήμα Γεωργίας. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων να ετοιμάσει Συμπληρωματική Έκθεση.

Κύριε Πρόεδρε,

Θεώρησα σκόπιμο να τονίσω με ιδιαίτερη έμφαση την παραπλανητική ή ατεκμηρίωτη παρουσίαση του θέματος στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και τη σοβαρή ευθύνη των υπηρεσιακών παραγόντων και των Συμβουλιών να ενημερώνουν σωστά και τεκμηριωμένα τις Επιτροπές της Βουλής για να αποφεύγεται η σύγχυση και η πιθανή λήψη λανθασμένων αποφάσεων.

Παρά το γεγονός ότι άμεσα το πρόβλημα εντοπίστηκε στις ξένες ποικιλίες και ιδιαίτερα στην ποικιλία Μαντζανίλλο, από τη συζήτηση του θέματος διαφάνηκε ότι η ελαιοκαλλιέργεια στο σύνολό της θα αντιμετωπίσει σοβαρή κρίση, αν δεν ληφθούν έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα.

Η ελαιοκαλλιέργεια στην Κύπρο αποτελούσε από την αρχαιότητα και αποτελεί και σήμερα αξιόλογο τομέα στην αγροτική οικονομία, γι' αυτό επιβάλλεται να ληφθούν επειγόντως μέτρα για την ορθολογιστική ανάπτυξή της που θα έχει σαν αποτέλεσμα και την πρόληψη της κρίσης. Οι εισηγήσεις μας για τα μέτρα αυτά είναι οι εξής:

—Θα πρέπει να εφαρμοστεί ολοκληρωμένη ελαϊκή πολιτική. Κατά τη χάραξη της ελαϊκής πολιτικής να ληφθούν υπόψη οι παραδοσιακές ελαιοπαραγωγικές περιοχές, όπως η Σολιά, η Πιτσιλιά και οι ορεινές περιοχές Λευκωσίας και Λάρνακας και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία τους.

—Να τεθεί υπό έλεγχο η παραγωγή ελαιοδενδρυλλίων ξένων ποικιλιών.

—Να απαγορευτεί η εισαγωγή πυρηνελαίου.

— Όπως ανέφερα προηγούμενα, ο Ελληνικός Κώδικας Τροφίμων του 1984 τονίζει ότι το πυρηνέλαιο διατίθεται στην κατανάλωση αυτούσιο απαγορευομένης της ανάμιξης. Ίσως θα πρέπει και στην Κύπρο να μελετηθεί από την Επιτροπή Προτύπων η απαγόρευση της πρόσμιξης ελαιόλαδου με πυρηνέλαιο.

— Να μελετηθεί η πιθανότητα το παραγόμενο στην Κύπρο πυρηνέλαιο να διατίθεται στη βιομηχανία, για παράδειγμα στη σαπυνοποιία, έτσι ώστε να αποφεύγεται ο ανταγωνισμός προς το παρθένο ελαιόλαδο.

— Η απαγόρευση της διάθεσης του πυρηνελαίου για ανθρώπινη χρήση, περίπου 1000 τόνοι εισαγόμενου και επιτοπίως παραγόμενου, θα αυξήσει την κατανάλωση παρθένου ελαιόλαδου σε ισοδύναμο 5000 περίπου τόννων ελιών.

— Η εισαγωγή ελαιόλαδου πρέπει να τεθεί υπό αυστηρό έλεγχο και να επιτρέπεται, μόνο όταν αποδεδειγμένα, πέραν πάσης αμφιβολίας, η παραγωγή για τη χρονιά είναι πολύ πτωχή και θα υπάρξει έλλειψη στην αγορά.

— Το πρότυπο που ήδη ετοιμάστηκε, για να υποβληθεί στη Βουλή για έγκριση και άμεση εφαρμογή, να τροποποιηθεί, ούτως ώστε να απαγορεύεται η πρόσμιξη πυρηνελαίου με ελαιόλαδο ή και να περιορίζεται η χρήση του μόνο για βιομηχανικούς σκοπούς.

— Να ενθαρρυνθούν οι ελαιοκαλλιεργητές να ιδρύσουν Συνδέσμους Προστασίας της Ελιάς. Αυτό θα βοηθήσει στη συντονισμένη αντιμετώπιση προβλημάτων και θα μειώσει το κόστος παραγωγής.

— Το ΣΕΚΕΠ να αναλάβει εντατική διαφώτιση του κοινού τονίζοντας τη θρεπτική αξία του παρθένου ελαιόλαδου και των ελαιοκομικών προϊόντων. (Είναι γνωστό ότι στην Κρήτη λόγω μεγάλης κατανάλωσης παρθένου ελαιόλαδου οι καρδιοπάθειες είναι περιορισμένες).

— Οι τιμές ασφάλειας που καθορίζονται από το ΣΕΚΕΠ να χρησιμοποιηθούν σαν παράγοντας ενθάρρυνσης για καλλιέργεια ποικιλιών που έχει ανάγκη η αγορά με ιδιαίτερη έμφαση στην κυπριακή ελιά και αποθάρρυνσης για τις προβληματικές ποικιλίες.

— Το ΣΕΚΕΠ σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας να αναλάβουν εκστρατεία για την εξαγωγή λαδιού και ελιάς στους απόδημους Κυπρίους, ιδιαίτερα στην Αγγλία που εγκαταστάθηκε περισσότερο από το 1/5 του πληθυσμού της Κύπρου.

— Το σιτηρέσιο της Εθνικής Φρουράς να ενισχυθεί με ελαιοκομικά προϊόντα.

— Να ενθαρρυνθεί η βιομηχανία ζαχαροπλαστικής να χρησιμοποιεί ελαιόλαδο.

— Το ΣΕΚΕΠ να προβεί χωρίς καθυστέρηση στην ανέγερση εργοστασίου για τη μεταποίηση, εγχυτίωση και γενικά την επεξεργασία ελιών δυναμικότητας 1000 μετρικών τόννων. Αυτό θα βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της κατανάλωσης ελιών. Επίσης θα μπορούν να δημιουργηθούν αποθέματα, ούτως ώστε σε χρονιές πτωχής παραγωγής να μην είμαστε υποχρεωμένοι να εισάγουμε ελιές.

Το ΣΕΚΕΠ είναι ο αρμόδιος φορέας και η νομοθεσία τον περιβάλλει με πολλές εξουσίες. Οφείλει να αναλάβει υπεύθυνα το ρόλο του και να εφαρμόσει τις εξουσίες που απορρέουν από το νόμο και όπου ο νόμος παρουσιάζει κενά να εισηγηθεί σχετικές τροποποιήσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Από τη μελέτη του όλου θέματος εξάγεται το συμπέρασμα ότι, αν ληφθούν έγκαιρα τα ενδεδειγμένα μέτρα, όχι μόνο δεν θα παρουσιαστεί πρόβλημα διάθεσης

των ελαιοκομικών προϊόντων, αλλά θα υπάρξουν περιθώρια για περαιτέρω ανάπτυξη της ελαιοκαλλιέργειας.

Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας αναφέρθηκε ότι έχει ήδη γίνει αρκετή προεργασία υπο μορφή μελετών, εκθέσεων εμπειγνομόνων κλπ. Είναι καιρός να αξιολογηθούν και να υλοποιηθούν οι μελέτες. Τόσο το Τμήμα Γεωργίας όσο και το ΣΕΚΕΠ να περάσουν από τη θεωρία στην πράξη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Χρυσοστόμου για την ομιλία του και καλώ τον κ. Κουρτελλάρη στο Βήμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε, το πρόβλημα δηλαδή της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του, είναι ένα από τα πολλά και σοβαρά αγροτικά μας προβλήματα.

Συμφωνούμε με τα συμπεράσματα και τις σχετικές εισηγήσεις στις οποίες καταλήγουν οι δυο Εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Θέλουμε όμως να τονίσουμε ότι η ελαιοκαλλιέργεια ήταν από τα πολύ παλιά χρόνια κύρια ξηρική γεωργική καλλιέργεια και παραμένει και τώρα ένας από τους βασικούς γεωργικούς μας κλάδους. Τα προϊόντα τα οποία παράγει είναι από τα βασικά για την κάλυψη των αναγκών της διατροφής και της συντήρησης του κυπριακού λαού.

Προβλήματα στον κλάδο της ελαιοκαλλιέργειας υπήρχαν πάντα και εξακολουθούν να υπάρχουν πάρα πολλά.

Τα κυριότερα από αυτά αφορούν τον τρόπο και το κόστος της παραγωγής, την προστασία το ελαιοκάρπου από το δάκο και άλλες φυτονόσους, τις μεθόδους και τα μέσα της συγκομιδής, της μεταποίησης και της διάθεσης των προϊόντων των ελαιοπαραγωγών.

Ανάμεσα σ' όλα αυτά είναι και το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών.

Αυτό το πρόβλημα άρχισε να οξύνεται περισσότερο τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα με την προώθηση ελαιοκαλλιεργειών ορισμένων ξένων ποικιλιών, που η παραγωγή τους είναι διαφορετική από τις συνηθισμένες ντόπιες λαδοελιές και κυρίως είναι κατάλληλες για επιτραπέζιες, έχουν ψηλό κόστος παραγωγής και είναι ξένες προς τη γευστιολογική προτίμηση των Κυπρίων καταναλωτών. Η κατάσταση θα χειροτερεύει με την έλλειψη ουσιαστικού προγραμματισμού στην παραγωγή, τη συσκευασία-τυποποίηση και διάθεση αυτών των προϊόντων.

Ενδεικτικό της απρογραμματίστης κατάστασης που υπάρχει είναι και το γεγονός ότι στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, από την πλευρά των κυβερνητικών τμημάτων και του ΣΕΚΕΠ, δόθηκαν, ακόμα και γραπτώς, διαφορετικές αλληλοσυγκρουόμενες θέσεις και απόψεις για ουσιαστικές πτυχές που αφορούν τη λύση αυτών των προβλημάτων.

Κατά τη συζήτηση του θέματος στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων τέθηκαν οι ανησυχίες τα ποικίλα ερωτηματικά και οι δυσκολίες των ελαιοπαραγωγών, που κατά κύριο λόγο υφίστανται τις συνέπειες από αυτή την κατάσταση.

Από τα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας, σαν αποτέλεσμα της οξύτητας του ελαιοκομικού προβλήματος και της πίεσης των επηρεαζόμενων παραγωγών και των Αγροτικών Οργανώσεων, ψηφίστηκε το 1968 ο γνωστός νόμος «Περί Εμπορίας Ελαιοκομικών Προϊόντων, αρ.24/68».

Ασφαλώς δεν παραβλέπουμε ούτε υποτιμούμε αυτό που έγινε από το ΣΕΚΕΠ από τότε μέχρι σήμερα.

Όμως το πρόβλημα εξακολουθεί να υπάρχει και να μεγεθύνεται. Για την αντιμετώπισή του οι Αγροτικές Οργανώσεις ζητούν από την Κυβέρνηση και το ΣΕΚΕΠ τη λήψη σειράς σχετικών μέτρων, τα κυριότερα των οποίων, όπως αναφέρονται και στην Έκθεση της Επιτροπής, είναι:

- (α) Να σταματήσει η εισαγωγή ελιών από το εξωτερικό, έστω κι αν είναι φθηνότερες από τις ντόπιες.
- (β) Να ληφθούν νομοθετικά όλα τα μέτρα που θα ενδυναμώσουν το ΣΕΚΕΠ και θα θέσουν υπό έλεγχο την ελαιοκαλλιέργεια γενικά, καθώς και την αξιοποίηση των ελαιοκομικών προϊόντων.
- (γ) Να απαγορευθεί η χρήση για ανθρώπινη κατανάλωση του μίγματος πυρηνελαίου με ελαιόλαδο, το οποίο είναι και πολύ βλαβερό για τη δημόσια υγεία και συναγωνίζεται το παρθένο ελαιόλαδο.
- (δ) Να προωθηθεί η καλλιέργεια της ελιάς κυπριακής ποικιλίας, η οποία είναι εξαιρετική, αντί των ποικιλιών που εισήχθησαν.
- (ε) Να προστατευθούν οι παραγωγοί και να βοηθηθούν, ώστε τα προϊόντα τους να καλύπτουν το κόστος της παραγωγής τους».

Θεωρούμε ορθές και βάσιμες αυτές τις εισηγήσεις των Αγροτικών Οργανώσεων, χωρίς βέβαια να ισχυριζόμαστε ότι είναι οι μόνες ορθές εισηγήσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του ελαιοκομικού μας προβλήματος, μέρος του οποίου είναι η διάθεση των επιτραπέζιων ελιών.

Κύριε Πρόεδρε,

Τελειώνοντας θέλω να υπογραμμίσω την ανάγκη να βοηθηθεί περαιτέρω από την Κυβέρνηση το ΣΕΚΕΠ, με τις αναγκαίες αλλαγές στη νομοθεσία που το διέπει, καθώς και στη νομοθεσία για τα πρότυπα. Πρέπει επιπλέον να του δοθούν οι οικονομικές δυνατότητες, για να αποκτήσει το νέο εργοστάσιο που προγραμματίζει για την επεξεργασία επιτραπέζιων ελιών και να εκπληρώσει όλους τους σκοπούς της ίδρυσης και της λειτουργίας του, για την ορθή υπεράσπιση και ανάπτυξη του κλάδου της ελαιοκαλλιέργειας προς το συμφέρον των παραγωγών, των καταναλωτών, της αγροτικής και της εθνικής μας οικονομίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Κουρτελλάρη για την ομιλία του. Καλώ τον κ. Κατσουνωτό στο Βήμα.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Απλώς θα προσθέσω λίγα λόγια. Τη σοβαρότητα του θέματος έχουν επισφράμισει όλοι οι προηγούμενοι ομιλητές που έχουν καταθέσει και διάφορα στατιστικά στοιχεία. Αν πήρα το λόγο, είναι για να προσθέσω στα τόσα επιχειρήματα για την ακαταλληλότητα του πυρηνέλαιου και τη δική μου εμπειρία.

Πολύ κοντά στο σπίτι μου λειτουργεί από χρόνια ένα ημιμοντέρνο ελαιοτριβείο— όχι εντελώς αυτόματο, αλλά ούτε και ο τύπος του παλιού ελαιοτριβείου με τις μυλόπετρες. Το εν λόγω ελαιοτριβείο επεξεργάζεται εκατοντάδες τόνους ελιών και ο πυρήνας αρχικά χυνόταν σε βαθύ χωμάτινο λάκκο και αργότερα σετσιμεντένιο δάπεδο, πάντα όμως εκτεθειμένος σε όλες τις ανθυγιεινές συνθήκες. Οι μύγες και τα άλλα έντομα, οι γάτες, οι σκύλοι και άλλα αφύλακτα ζώα έχουν προσπέλαση προς το σωρό του πυρήνα για να ουρήσουν, αλλά και για να κοπρίσουν ακόμα. Είναι επίσης γνωστό πως στο βάθος του σωρού του πυρήνα δημιουργείται μεγάλη θερμότητα που επιτρέπει τη ζύμωση και τη δημιουργία μούχλας, μέχρι να μετακινηθεί ο σωρός προς το εργοστάσιο επεξεργασίας.

Δεν είμαι σε θέση να αποφανθώ τι γίνεται από κει και πέρα, αλλά από τα στοιχεία που ανέφερα εύλογα δημιουργείται το ερώτημα κατά πόσο το πυρηνέλαιο είναι πράγματι κατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση, έστω κι αν αναμειγνύεται με παρθένο ελαιόλαδο. Έχω τη γνώμη πως θα πρέπει πολύ σύντομα να θεσπιστεί σχετική νομοθεσία και να εφαρμοστεί πρότυπο ελαιόλαδο. Κάθε βοήθεια προς το ΣΕΚΕΠ θα συμβάλει στην ορθολογιστική αντιμετώπιση του προβλήματος παραγωγής, επεξεργασίας και εμπορίας των ελιών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Κατσουνωτό για την ομιλία του.

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί του θέματος;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, το θέμα θεωρείται ως εξαντληθέν.

Εισηγούμαι να προχωρήσουμε στην ανάγνωση της Έκθεσης για το επόμενο θέμα που είναι «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομισθίων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα» και να αφήσουμε τη συζήτηση για την προσεχή συνεδρία του Σώματος.

Αν δεν υπάρχει ένσταση, να ακολουθήσουμε αυτή την τακτική.

Καλώ τον κ. Κωνσταντίνου, Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, να αναγνώσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΜΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΩΡΟΜΙΣΘΙΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ, ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεάνδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χ'' Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε επτά συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα από τις 20 Οκτωβρίου 1986 μέχρι και τις 11 Μαΐου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή ο τότε Υπουργός Οικονομικών συνοδευόμενος από ανώτερους υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου του, καθώς επίσης εκπρόσωποι της Παγκύπριας Επιτροπής Ωρομισθίων Υπαλλήλων, της ΠΑΣΥΔΥ, της ΠΕΟ, της ΣΕΚ και της ΔΕΟΚ. Σε ορισμένες από τις συνεδρίες της Επιτροπής παρευρέθηκαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Α. Χρυσοστόμου, Ε. Ευσταθίου και Ι. Κατσουνωτός. Στην Επιτροπή στάληκε επίσης μεγάλος αριθμός υπομνημάτων από ενδιαφερόμενες οργανώσεις ωρομισθίων υπαλλήλων και Κυβερνητικών εργατών.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή στις 20 Φεβρουαρίου 1986 από το αξιότιμο Μέλος της κ. Π. Δίγκλη και στη συνέχεια παραπέμφθηκε, σύμφωνα με σχετική Απόφαση του Σώματος, στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για διερεύνηση και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Η Επιτροπή με βάση τους όρους εντολής που πήρε από το Σώμα, άρχισε τη μελέτη του πιο πάνω θέματος τον Οκτώβριο του 1986 στην παρουσία των αρμόδιων Κυβερνητικών υπηρεσιών, της συνδικαλιστικής πλευράς και αντιπροσωπείας των ενδιαφερόμενων ωρομισθίων υπαλλήλων. Για σκοπούς πλήρους ενημέρωσής της για όλο το φάσμα του παρουσιάζόμενου προβλήματος των ωρομισθίων υπαλλήλων της Δημόσιας Υπηρεσίας, η Επιτροπή ζήτησε από την Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού την υποβολή, μέσα σε έξι μήνες, σχετικής έκθεσης αναφορικά με το ωρομισθίο προσωπικό που του ανατέθηκαν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Αναταποκρινόμενη η πιο πάνω Υπηρεσία στην παράκληση της Επιτροπής κατέθεσε ενώπιόν της, ύστερα από καθυστέρηση δύο μηνών στο χρονοδιάγραμμα που τέθηκε, σχετική ενημερωτική έκθεση για το όλο θέμα με βάση την οποία προέκυπταν τα πιο κάτω:

- (α) Η πρόσληψη και απασχόληση ωρομισθίου προσωπικού, που γίνεται απευθείας από τους οικείους Προϊσταμένους, αποβλέπει αποκλειστικά στην ικανοποίηση των αναγκών σε εργατικό προσωπικό και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να ανατίθενται στο προσωπικό αυτό δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.
- (β) Οι δαπάνες για την απασχόληση ωρομισθίου προσωπικού βαρύνουν το έργο υποδομής ή την υπηρεσία στην οποία απασχολείται κάθε μέλος του εργατικού προσωπικού.
- (γ) Το Υπουργείο Οικονομικών σε καμιά περίπτωση δεν χορήγησε έγκριση για πρόσληψη ή/και απασχόληση ωρομισθίου εργατικού προσωπικού σε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.
- (δ) Από τα στοιχεία και πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τους οικείους Προϊσταμένους στην Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, η οποία σε πολλές περιπτώσεις προέβηκε σε επιτόπου έρευνα στην προσπάθειά της να διαπιστώσει τα πραγματικά γεγονότα, προκύπτει ότι οι ωρομισθιοί υπάλληλοι διακρίνονται στις πιο κάτω κατηγορίες.
  - (ι) σε ωρομισθίους στους οποίους ανατέθηκαν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα:

Οι ωρομισθιοί αυτοί ανέρχονται σε 182, από τους οποίους οι 48 απασχολούνται για ικανοποίηση έκτακτων αναγκών. (Για τους

υπόλοιπους 134 απαιτείται ενδελεχής έρευνα για να διαπιστωθεί αν η απασχόλησή τους είναι αναγκαία ή όχι). Από τους 182 οι 67 δεν έχουν τα προσόντα που απαιτούνται για διορισμό σε θέση ανάλογη με τα καθήκοντα που εκτελούν:

(ι) σε ωρομίσθιους:

που, ενώ περιλήφθηκαν από τους οικείους Προϊσταμένους στους καταλόγους του προσωπικού που εκτελεί δημοσιο-υπαλληλικά καθήκοντα, δεν μπορούν να θεωρηθούν λόγω των καθηκόντων τους ότι ασκούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Ο αριθμός των ωρομισθίων αυτών ανέρχεται σε 77.

(ε) Το Υπουργείο Οικονομικών φρονεί ότι αντενδείκνυται η προώθηση νομοθεσίας για διορισμό του ωρομισθίου προσωπικού σε δημόσιες θέσεις κατά παρέκκλιση του περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμου.

Η Επιτροπή, ύστερα από τη μελέτη των πιο πάνω στοιχείων και τους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν από της πλευράς των συντεχνιών και των ενδιαφερόμενων ωρομισθίων ότι οι κατάλογοι που υποβλήθηκαν δεν ήταν πλήρεις και εξαντλητικοί, κάλεσε εκ νέου το αρμόδιο Υπουργείο όπως συνεργαστεί με τη συνδικαλιστική πλευρά, η οποία κατέθεσε δικό της κατάλογο για την ετοιμασία νέων καταλόγων.

Με βάση τα πιο πάνω το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε το Δεκέμβριο του 1987 και το Φεβρουάριο του 1988 νέα στοιχεία για το όλο θέμα με βάση τα οποία προκύπτουν τα πιο κάτω:

- (α) Από την επανεξέταση των 182 περιπτώσεων των ωρομισθίων, οι οποίοι αρχικά είχε προκύψει ότι εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα, 3 έχουν παύσει να υπηρετούν ως ωρομίσθιοι και μόνο 94 μπορεί να θεωρηθεί ότι εκτελούν κατά κύριο λόγο δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Από τους 94 οι 30 καλύπτουν έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες ενώ οι υπόλοιποι 64 απασχολούνται σε αναπτυξιακά έργα ή σχέδια καθώς και υπηρεσίες που σχετίζονται με την έκτακτη κατάσταση που δημιούργησε η τούρκικη εισβολή. Επίσης από τους 94 ωρομίσθιους 27 δεν κατέχουν τα προσόντα για διορισμό στις αντίστοιχες οργανικές θέσεις.
- (β) Οι εναπομένοντες 85 ωρομίσθιοι από τους 182 του καταλόγου εκτελούν, κατά κύριο λόγο, εργασίες που ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο επαγγελματών του Κυβερνητικού εργατικού προσωπικού.
- (γ) Από τις 248 περιπτώσεις του καταλόγου της συνδικαλιστικής πλευράς που ερευνήθηκαν, μόνο ένα άτομο εκτελεί κατά κύριο λόγο δημοσιο-υπαλληλικά καθήκοντα.
- (δ) Από άλλες 93 περιπτώσεις που ερευνήθηκαν, 2 μόνο αφορούν ωρομίσθιους στους οποίους ανατέθηκαν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα.
- (ε) Από το σύνολο των 97 πιο πάνω ωρομισθίων οι 30, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των εργοδοτικών τμημάτων, καλύπτουν έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες. Επίσης από τους 97 οι 31 δεν κατέχουν καν τα προσόντα που απαιτούνται για διορισμό στις αντίστοιχες οργανικές θέσεις.

(στ) Το Υπουργείο Οικονομικών για σκοπούς εμπρόθεσμης διεκπεραίωσης της εργασίας που προέκυψε στο στάδιο της συζήτησης του όλου θέματος ενώπιον της Επιτροπής αλλά και για λόγους τάξης, έκρινε σκόπιμο όπως περιοριστεί στην εξέταση ή επανεξέταση περιπτώσεων που τέθηκαν σ' αυτό μέχρι την ημερομηνία της συνεδρίας της Επιτροπής στις 7.1.1988. Συναφώς δεν έλαβε υπόψη προφορικές ή γραπτές αιτήσεις για εξ' υπαρχής έρευνα ή αναθεώρηση περιπτώσεων που υποβλήθηκαν μετά την προαναφερόμενη ημερομηνία.

Οι απόψεις των οργανώσεων που παρευρέθηκαν στην Επιτροπή πάνω στο υπό συζήτηση θέμα συνοψίζονται στα πιο κάτω:

(α) Οι εκπρόσωποι της ΠΑΣΥΔΥ δήλωσαν ότι η Οργάνωσή τους δεν είναι διατεθειμένη με κανένα τρόπο να συζητήσει ένα θέμα που έχει δημιουργηθεί λόγω των συνεχών παρεκκλίσεων από τις διαδοχικές συμφωνίες με την Κυβέρνηση και τις συνεχείς παραβιάσεις των προνοιών τους. Το όλο θέμα του ωρομίσθιου προσωπικού, δήλωσαν, που προσλήφθηκε με διάφορα μέσα και χωρίς να ακολουθηθεί καμιά από τις προβλεπόμενες διαδικασίες, και που παράνομα απασχολείται σε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, δεν πρέπει με κανένα τρόπο να επιλυθεί κατά παρέκκλιση των καθορισμένων αρχών επάνδρωσης της δημόσιας υπηρεσίας, γιατί θα δημιουργήσει αναστάτωση και θα ανατρέψει όλους τους καθιερωμένους θεσμούς και νόμιμες διατάξεις επάνδρωσης της δημόσιας υπηρεσίας.

Οι ίδιοι εκπρόσωποι υποστήριξαν επίσης ότι το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί χρήζει σταδιακής λύσης με την πάταξη της παράνομης πρόσληψης τέτοιου προσωπικού και την απορρόφηση του υφιστάμενου ωρομίσθιου προσωπικού που κατέχει τα προσόντα για διορισμό, σε τυχόν νέες θέσεις που θα δημιουργηθούν, αν και εφόσον διαπιστωθεί η ανάγκη για πρόσθετο προσωπικό στη δημόσια υπηρεσία.

(β) Εκ μέρους της Παγκύπριας Επιτροπής Ωρομίσθιων Υπαλλήλων υποστηρίχθηκε ότι οι 97 ωρομίσθιοι, που με βάση τη θέση του Υπουργείου Οικονομικών εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, ικανοποιούν μόνιμες ανάγκες της δημόσιας υπηρεσίας, γεγονός που αποδεικνύεται από τα έτη υπηρεσίας των υπαλλήλων αυτών. Οι υπάλληλοι αυτοί, τονίστηκε από την ίδια Οργάνωση, είναι δίκαιο να μονιμοποιηθούν με τη θέσπιση σχετικής νομοθεσίας, αφού παράλληλα δοθεί χρόνος σε όσους από αυτούς δεν κατέχουν τα προσόντα για διορισμό στη δημόσια υπηρεσία να τα αποκτήσουν, όπως έγινε και προηγούμενα σε παρόμοιες περιπτώσεις.

(γ) Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ τάχθηκαν υπέρ της μονιμοποίησης των ωρομίσθιων υπαλλήλων που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και υποστήριξαν την ανάγκη για σύσταση μόνιμης ειδικής Επιτροπής που θα είναι αρμόδια για την εξέταση και άλλων περιπτώσεων ωρομισθίων που παρουσιάζονται ότι πληρούν τα προσόντα για μονιμοποίηση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού έχοντας υπόψη όλα τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της, καθώς και τις διάφορες θέσεις που εκφράστηκαν στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος, έχει καταλήξει στα πιο κάτω συμπεράσματα και εισηγήσεις:

- (α) Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι ο θεσμός των ωρομίσθιων υπαλλήλων στην κρατική μηχανή, ενώ αποσκοπούσε αρχικά στην προσωρινή αναπλήρωση ορισμένων κενών στη δημόσια υπηρεσία, παρέκκλινε του αρχικού σκοπού του, με αποτέλεσμα την τεράστια διόγκωση του αριθμού των υπαλλήλων αυτών.
- (β) Μεγάλος αριθμός ωρομίσθιων υπαλλήλων απασχολούνται παράνομα και παράτυπα σε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Η παράνομη αυτή τακτική χωρίς αμφιβολία βαρύνει τους οικείους Προϊσταμένους των διαφόρων Τμημάτων οι οποίοι, χρησιμοποιώντας τα κονδύλια που είχαν στη διάθεσή τους για την εκτέλεση έργων, προσλάμβαναν σε θέσεις χειρωνακτικού — εργατικού προσωπικού, άτομα τα οποία απασχολούσαν σε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα στα διάφορα γραφεία κατά παράβαση των όρων που πρόβλεπε η εξουσιοδότηση που είχαν για την πρόσληψη του προσωπικού αυτού. Γι' αυτό η Επιτροπή καλεί τους αρμοδίους όπως πάρουν όλα τα αναγκαία πρακτικά μέτρα, ώστε η κατάσταση αυτή να μην επαναληφθεί στο μέλλον.
- (γ) Η Επιτροπή, παρόλο που ως θέμα αρχής τάσσεται υπέρ της μόνιμης τακτοποίησης των ωρομίσθιων υπαλλήλων που για αρκετά χρόνια αντιμετωπίζουν το πρόβλημα οριστικής επαγγελματικής αποκατάστασης, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τους καθιερωμένους θεσμούς και τις νόμιμες διαδικασίες επάνδρωσης της Δημόσιας Υπηρεσίας καθώς και την πρόσφατη απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου στο θέμα της μονιμοποίησης έκτακτων υπαλλήλων, θεωρεί ότι οποιαδήποτε συλλήβδην απόφαση για μονιμοποίηση των προσώπων αυτών σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις στο παρόν στάδιο θα δημιουργούσε περισσότερα προβλήματα δημοσιονομικής και κοινωνικής φύσης απ' όσα επιδιώκεται να επιλυθούν.
- (δ) Αναγνωρίζοντας εντούτοις η Επιτροπή την ανάγκη για σταδιακή επίλυση του όλου προβλήματος, εισηγείται τη μετατροπή όσων από τους ωρομίσθιους — με βάση τα στοιχεία που κατέθεσε η Εκτελεστική Εξουσία — εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα σε έκτακτους υπαλλήλους, η παράταση των υπηρεσιών των οποίων να ενεργείται με βάση τη νενομισμένη διαδικασία μέχρι τη μονιμοποίησή τους, η οποία να γίνει από την 1η Ιανουαρίου 1989 με σχετική νομοθεσία που θα πρέπει να σταλεί από την Εκτελεστική Εξουσία στη Βουλή για έγκριση. Παράλληλα η Επιτροπή καλεί τους αρμοδίους όπως μέχρι το τέλος του 1988 ολοκληρώσουν την εξέταση και διερεύνηση και άλλων περιπτώσεων που τίθενται ενώπιόν τους από τις ενδιαφερόμενες πλευρές, για να διαπιστωθεί αν και άλλοι ωρομίσθιοι, πέρα από τα στοιχεία που ήδη ερευνήθηκαν, εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, ώστε τα άτομα αυτά να τύχουν της ίδιας μεταχείρισης που θα τύχουν όσοι περιλαμβάνονται στους καταλόγους που έχουν σταλεί στην Επιτροπή.

- (ε) Παράλληλα η Επιτροπή θεωρεί επιβεβλημένο όπως τεθεί φραγμός σε νέες προσλήψεις ωρομισθίων κατά παράβαση των όρων που προβλέπονται στις σχετικές συμφωνίες και Κανονισμούς με τη λήψη των αναγκαίων θεσμοθετημένων μέτρων που να προβλέπουν και τις αναγκαίες κυρώσεις, όπου και όταν διαπιστώνεται οποιαδήποτε παρέκκλιση και λαθραία απασχόληση τέτοιου προσωπικού σε δημοσιο-υπαλληλικά καθήκοντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Παρόλο που έχετε κάμει «guling» γι' αυτό το θέμα, η εισήγησή μας είναι να μιλήσει ένας από κάθε κόμμα στη σημερινή συνεδρία της Βουλής, αν φυσικά υπάρχουν έτοιμοι και από τα άλλα κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν έκαμα «guling», κ. Παναγίδη, αλλά έκαμα μια εισήγηση. Είμαι δημοκρατικός άνθρωπος και θέτω το θέμα ενώπιον του Σώματος για να αποφασίσει. Αν επιθυμεί το Σώμα να μιλήσει ένας Βουλευτής από κάθε παράταξη και να τελειώσουμε απόψε, ουδεμία ένσταση υπάρχει.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Αντιλαμβάνομαι πως η εισήγηση του συναδέλφου κ. Παναγίδη ήταν να μιλήσει απόψε ένας από κάθε κόμμα και να παραμείνει ανοικτό το θέμα για την προσεχή συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει δεν εξυπηρετείται κανένας σκοπός. Διότι, αν δεν πρόκειται να τελειώσει σήμερα η συζήτηση του θέματος, γιατί να μην αρχίσει και να τελειώσει την άλλη Πέμπτη.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Τότε βλέπω τη σκοπιμότητα τη δική σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνώ μαζί σας ότι, αν θα ανοίξει το θέμα, θα πρέπει να ολοκληρωθεί. Διότι εδώ δεν μπορεί να περιοριστεί το θέμα σε ένα ομιλητή από κάθε πλευρά. Εδώ πέρα θα μιλήσουν όσοι ομιλητές θέλουν από κάθε πλευρά. Κατά συνέπεια, είτε θα αρχίσει η συζήτηση την άλλη βδομάδα ή αν αρχίσει απόψε πρέπει και να ολοκληρωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Η εισήγησή μας είναι να αρχίσει η συζήτηση σήμερα, γιατί πολλές φορές η Βουλή άρχισε τη συζήτηση ενός θέματος και την παρέτεινε όχι για ακόμα μια, αλλά για πολλές συνεδρίες. Και διερωτώμαι γιατί οι συνάδελφοι δεν δέχονται να αρχίσει η συζήτηση. Όποιοι είναι έτοιμοι να μιλήσουν και την επόμενη συνεδρία συνεχίζεται η συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Παναγίδη, το θέμα είναι ότι αν αρχίσει η συζήτηση απόψε, τίθεται θέμα που θα σταματήσουμε. Αν θέλουν όλοι οι Βουλευτές να μιλήσουν, θα πάμε ως τα μεσάνυχτα; Αυτό είναι το θέμα. Γι' αυτό το λόγο είμαι υπέρ της άποψης, εφόσον δεν θα τελειώσει σήμερα το θέμα, να αρχίσει την προσεχή Πέμπτη για να μην υπάρχουν παράπονα.

Κύριοι, νομίζω ότι είναι ορθή η άποψη της πλειοψηφίας της Βουλής να αναβληθεί η συζήτηση του θέματος αυτού για την προσεχή Πέμπτη. Και με την απόφαση αυτή φτάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας του Σώματος.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 26 Μαΐου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1984. (Πρόταση Νόμου).
- (2) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 19) του 1988.
- (4) Ο περί Καθωρισμένων Συμβουλιών Νόμος του 1988.
- (5) Ο περί Καθωρισμένων Περιουσιών (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμος του 1988.
- (6) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Αναπομπή).
- (7) Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (8) Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (9) Ο περί Τροποποίησης του περί Αεροπλοΐας Διατάγματος Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί της Διεθνούς Συμβάσεως περί Ενοποίησης Ωρισμένων Κανόνων Αφορώντων εις την Ασυλίαν Κρατικών Πλοίων, 1926 και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής, 1934, (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (11) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Νόμος του 1988.
- (12) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 12 και 19 Μαΐου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία και στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομίσθιων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη). (20.2.1986). (Συνέχιση της συζήτησης).

- (2) Κοινή Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Συγκοινωνιών και Έργων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η διαφορά στους λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων Κύπρου και λιμενικών υπαλλήλων». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη). (31.3.1988).

Ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Γεωργίου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη παροχής αποζημιώσεων στους γεωργούς της Αθαίνου και της Πύλας που πλήγηκαν από τις πυρκαϊές της 15ης Μαΐου 1988».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στη Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας του Σώματος.

(Ώρα λήξης: 7.30 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ανδρέας
Ηλία Νεόφυτος
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κληρίδης Γλαύκος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος
Μανδριώτης Στέλιος

Μαρκίδης Αλέκος
Μιχαηλίδης Θαλής
Μουσιούττας Νίκος
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαπέτρου Μιχάλης
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πουμπουρής Μιχάλης
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τσιέττης Κυριάκος
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων:

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

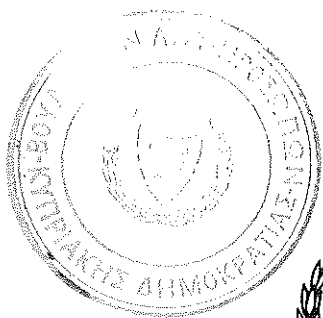
- (1) Διαβεβαίωση του κ. Κυριάκου Τσιέττη προ της αναλήψεως των καθηκόντων του ως Βουλευτή.
- (2) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Επίσημης Γλώσσας της Δημοκρατίας Νόμος του 1987», οι αγορεύσεις που ακολούθησαν (Ε. Ευσταθίου, Σ. Χατζηγιάννης, Ζ. Τουλουρας, Μ. Παπαπέτρου, Π. Στυλιανού, Ρ. Κατσελλή, Μ. Χριστοφίδης, Α. Παναγιώτου) και ψήφιση αυτής σε Νόμο.
- (3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 12) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 10 του 1988).
- (4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 13) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 11 του 1988).
- (5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 2) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.
- (6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 5 του 1988).
- (7) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1987» και Έκθεση για τα Νομοσχέδια (α) «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», και (β) «Ο περί Προστασίας της Μητρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.
- (8) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) Κανονισμοί του 1988», οι αγορεύσεις και οι παρατηρήσεις που ακολούθησαν (Ι. Ιωαννίδης, Α. Παρισινός, Κ. Χρίστου, Ν. Μουσιούττας, Προεδρεύων (Γ. Λαδάς), Ε. Ευσταθίου, Α. Μαρκίδης, Μ. Χριστοφίδης, Γ. Χααραλαμπίδης, Γ. Παπαδόπουλος, Α. Ζαχαριάδης) και έγκριση αυτών.
- (9) Απόσυρση των ακόλουθων Νομοσχεδίων και Κανονισμών: (α) «Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1986», (β) «Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988», και (γ) «Ο περί Κυπριακών Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας (Καθορισμένα Πρότυπα — Δεκάτη Τετάρτη Σειρά) Κανονισμός του 1988».
- (10) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 21 και 28 Απριλίου 1988 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.
- (11) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Εγγράφων και Κανονισμών.
- (12) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Οι ζημιές που προκαλούν τα αγρινά στις καλλιέργειες των χωριών Τρεις Ελιές και Καμινάρια. — Η ανάγκη πλήρωσης της θέσης Διευθυντή του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών. — Η καθυστέρηση στην ηλεκτροδότηση οικοπέδων που διαχωρίστηκαν στο Μερρά Τραχωνίου για τις ανάγκες των αυτόχθονων κατοίκων του χωριού).

(13) Έκθεση και Συμπληρωματική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του» (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Α. Παρισινού) και οι αγορεύσεις που ακολούθησαν (Α. Παρισινός, Α. Χρυσοστόμου, Χρ. Κουρτελλάρης, Ι. Κατσουνωτός).

(14) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομίσθιων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα» (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη) και απόφαση μετά από συζήτηση (Κ. Παναγίδης, Προεδρεύων, Π. Στυλιανού, Ντ. Κωνσταντίνου) για αναβολή της εξέτασης του θέματος στην επόμενη συνεδρία.

(15) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της ημερήσιας διάταξης του ακόλουθου θέματος: «Η ανάγκη παροχής αποζημιώσεων στους γεωργούς της Αθηνάινου και της Πύλας που πλήγηκαν από τις πυρκαϊές της 15ης Μαΐου 1988». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Α. Γεωργίου). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 26ης Μαΐου 1988

(Ώρα έναρξεως 5.09 μ.μ.)

(Αρ. 29)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω τη έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πριν μπούμε στη σημερινή Ημερήσια Διάταξη, όπως βρίσκεται μπροστά σας και μάλιστα στο Κεφάλαιο Α', το Σώμα θα ασχοληθεί με ένα θέμα μεγάλης σημασίας: Την Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Αλληλοεξάρτηση και Αλληλεγγύη χωρών Βορρά και Νότου.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, ανάμεσα στις λίγες αναπτυγμένες χώρες του Βορρά και στις πολλές αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου υπάρχουν τεράστιες διαφορές στον τομέα της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης. Η διαφορά αυτή είναι τόσο χτυπητή και τόσο έκδηλη, ώστε δεν είναι δυνατό να αγνοηθεί από κανένα και δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί αυτός ο κόσμος ότι βρίσκεται στην ορθή γραμμή και στο ορθό επίπεδο πολιτισμού, όταν η μεγάλη πλειονότητα της ανθρωπότητας βρίσκεται στην κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Για το λόγο αυτό η Ευρώπη άρχισε να ενδιαφέρεται ζωηρά γι' αυτό το θέμα και έχει τη θέληση και τη δύναμη να βοηθήσει προς την κατεύθυνση αυτή, όχι για λόγους φιλανθρωπίας, αλλά διότι αυτό απαιτεί το συμφέρον της σημερινής ανθρωπότητας, αν θέλουμε να τη βλέπουμε έτσι, όπως την έχουμε σήμερα.

Επί του θέματος τούτου το οποίο θα συζητηθεί σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, καλώ στο βήμα τον εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Συναγερμού κύριο Ιωάννη Μάτση.

I. ΜΑΤΣΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κάτω από τον περιληπτικό τίτλο του θέματος «Βορράς-Νότος, αλληλοεξάρτηση και αλληλεγγύη» που συζητούμε, διαχωρίζονται τα κράτη σε προηγμένα και αναπτυσσόμενα. Οι χώρες του τρίτου κόσμου με τα δισεκατομμύρια των κατοίκων τους και τα τεράστια προβλήματα τους αποτελούν τη μάζα των αναπτυσσόμενων χωρών του Νότου.

Η προσέγγιση του πολυδιάστατου αυτού προβλήματος γίνεται υπό τη σαφή αντίληψη του σεβασμού καταγωγής, πολιτιστικής παράδοσης, θρησκείας και όλων γενικά των συστατικών που η ιστορία διά μέσου των αιώνων προσέδωσε στον καθένα μας.

Πρωταρχικό στόχο της εκστρατείας αυτής αποτελεί η προσπάθεια να μεταφερθεί το μήνυμα προς το σύνολο των μαζών των λαών των αναπτυσσόμενων χωρών του Βορρά ότι η δική τους αλματώδης ανάπτυξη διέρχεται μέσα από ένα ευαίσθητο σύστημα αλληλοεπιδράσεων καθώς και από τη δομή και το βιοτικό επίπεδο των δισεκατομμυρίων του Νότου. Και ότι η πολλαπλή αυτή μορφή της αλληλοεξάρτησης θα εκδηλώνεται συνεχώς και εντονότερα μέσα στα ερχόμενα χρόνια. Από τη συνειδητοποίηση αυτής της πραγματικότητας πηγάζει και η ευθύνη των προηγμένων Ευρωπαϊκών χωρών του Βορρά προς τις δυσπραγούσες χώρες του Νότου.

Στη διακήρυξη της διάσκεψης της Λισσαβώνας υπογραμμίζεται η ευθύνη των αναπτυσσόμενων και βιομηχανικών χωρών της Ευρώπης και του Βορρά γενικά να συμβάλουν στην απαλλαγή της ανθρωπότητας από τη μάστιγα της πείνας, της καταπίεσης και των κάθε μορφής διακρίσεων.

Η σημερινή συνεδρία της Βουλής των Αντιπροσώπων με θέμα Βορράς και Νότος, υπογραμμίζει τη σημασία που προσδίδει η νομοθετική εξουσία επί του θέματος και συνάδει με παρόμοιες πρωτοβουλίες και συνεδρίες των νομοθετικών σωμάτων όλων των Ευρωπαϊκών χωρών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Από το Στρασβούργο την έδρα των 21 χωρών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και των 12 της Ευρωπαϊκής Κοινής Αγοράς πήγασε η πρωτοβουλία της μελέτης του συνόλου των θεμάτων και προβλημάτων που υπάρχουν και όσων συνεχώς δημιουργούνται και επηρεάζουν τις σχέσεις των κρατών και των ανθρώπων των χωρών του Βορρά και του Νότου. Αντιμετώπιση και σταδιακή λύση των προβλημάτων αυτών κατά το πλέον επικτό τρόπο θα εξασφαλίσει και την καθολική πανανθρώπινη πορεία του πλανήτη μας προς την αλληλοκατανόηση, την ειρήνη και την πρόοδο.

Μέσα στην απεραντοσύνη του σύμπαντος συνειδητοποιείται συνεχώς και περισσότερο ότι η επιβίωση όλων μας, άσπρων, μαύρων, κίτρινων, εδράζεται στον αλληλοσεβασμό και την αλληλοεξάρτηση. Τα πολλαπλά προβλήματα ομάδων, χωρών ή περιοχών καταντούν σε τελευταία ανάλυση προβλήματα όχι μόνο δικά τους, αλλά και δικά μας και είναι υπό αυτό το πρίσμα που εξελίσσεται η προσέγγιση και η μελέτη υφιστάμενων προβλημάτων και η επιδίωξη καθολικής συμβολής στη λύση τους.

Η τεχνολογική πρόοδος σμίκρυνε την κενωρισμένη σημασία μας και υπογράμμισε την πανανθρώπινη υπόσταση και πορεία μας.

Το πυρηνικό ατύχημα στο Τσέρνομπιλ προσέλαβε διαστάσεις πανευρωπαϊκού και πανανθρώπινου προβλήματος και προβληματισμού και επηρέασε τη ζωή των ανθρώπων από τη Σουηδία μέχρι την Κύπρο, χωρίς διακρίσεις και περιορισμούς συνόρων, κρατών, φυλών ανθρώπων ή πολιτευμάτων.

Η σημασία της Αποστολικής ρήσης «Ουκ έτι Ιουδαίος και Έλληνας, δούλος ή ελεύθερος αλλά πάντες αδελφοί εσμέν», ουδέποτε προηγουμένως προσέλαβε τις διαστάσεις που οι συνθήκες της προσδίδουν σήμερα.

Επομένως η Ευρωπαϊκή αυτή προσπάθεια αποβλέπει στην ευαισθητοποίηση της Ευρωπαϊκής κοινής γνώμης και στην προώθηση των αναγκαίων μέτρων από τις χώρες του Βορρά. Η αντιμετώπιση του μεγάλου βάρους των χρεών των αναπτυσσόμενων χωρών σε συνδυασμό με την αύξηση της διεθνούς βοήθειας προς αυτές, η φιλελευθεροποίηση των αγορών και η εγκατάλειψη του προστατευτισμού σε συνδυασμό με τη μεταφορά και διάθεση τεχνολογίας προς τις χώρες του Νότου είναι βήματα αναγκαία και ουσιαστικά προς γεφύρωση του χάσματος.

Στο σημερινό κόσμο που πολλαπλασιάζονται τα καθημερινά προβλήματα της αθλιότητας, φτώχειας, υποσιτισμού, ψηλής θνησιμότητας, διάχυτης ανεργίας μεταξύ των νέων, εξωφρενικών εξοπλισμών και καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος, δεν επιτρέπεται να μένουμε αμέτοχοι θεατές.

Εάν συνεχισθεί η ύπαρξη της τεράστιας σημερινής ανισότητας μπορεί αυτό να αποτελέσει εμπόδιο στην ειρηνική συμβίωση όλων μας, διότι είναι αδιανόητο τα 4/5 του πληθυσμού της γης να έχουν κατά μέσο όρο εισόδημα 615 δολάρια το χρόνο μόνο, σε σύγκριση με το εισόδημα των έντεκα χιλιάδων εξακοσίων δολλαρίων κατά κεφαλήν των 48 πλουσιότερων χωρών του Βορρά.

Κύριε Πρόεδρε,

Απευθυνόμενος ως εκπρόσωπος της Βουλής των Αντιπροσώπων προς τους Ευρωπαίους Βουλευτές, μέλη διάφορων Επιτροπών, αλλά και κατά τη γενική συζήτηση του θέματος Βορράς-Νότος στην ολομέλεια της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, αναφέρθηκα και στα σημαντικά οικονομικά, δημογραφικά, πολιτιστικά, ψυχολογικά, προσφυγικά και άλλα προβλήματα που επισώρευσε στον τόπο μας η τούρκικη εισβολή και κατοχή.

Ευχαρίστησα το Ταμείο Αποκαταστάσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης που τόσο γενναϊόδωρα δανειοδότησε πλείστα όσα έργα αναπτύξεως και αποκαταστάσεως των προσφύγων μας με το σημαντικότερο ποσό των 440 εκατομμυρίων δολλαρίων από το 1974 μέχρι σήμερα.

Υπέδειξα ότι η συνεχής προσφυγή μας στον εξωτερικό δανεισμό προς αντιμετώπιση των δεινών της τούρκικης εισβολής μας αναγκάζει να συνειδητοποιήσουμε και τους περιορισμούς και τους κινδύνους που δημιουργεί το αυξανόμενο δημόσιο χρέος μας στις οικονομικές και αναπτυξιακές μας δυνατότητες.

Ο απόλυτος διαχωρισμός λαού, χώρου και οικονομίας που επιβλήθηκε στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας από τον κατοχικό στρατό και το παράνομο καθεστώς Ντενκτάς, θέτει σε κίνδυνο το μέλλον και την πρόοδο όλων των Κυπρίων. Γι' αυτό και εμφαντικά θέτουμε εκ προοιμίου σε κάθε συζήτηση επί του κυπριακού ή επί του θέματος Βορράς-Νότος στα Κοινοβουλευτικά Όργανα των Ευρωπαϊκών Οργανισμών το πρόβλημα.

Ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας στην Κύπρο; Και ρωτούμε τους Ευρωπαίους Βουλευτές: Γιατί η Τουρκία αυξάνει παράνομα και αναίτια, αριθμητικά και ποιοτικά, τις στρατιωτικές της δυνάμεις στο κατεχόμενο τμήμα της Δημοκρατίας της Κύπρου;

Πού αποβλέπει η συνεχής μεταφορά εποίκων από την Ανατολία και η εγκατάστασή τους στα σπίτια και τις περιουσίες μας;

Προς τι η εξαιτίας της παρουσίας των εποίκων κάθετη πτώση του βιοτικού επιπέδου των Τουρκοκυπρίων με αποτέλεσμα να οδηγούνται οι τελευταίοι προς τη μετανάστευση;

Γιατί ο συστηματικός αφανισμός 9,000 χρόνων πολιτισμού και η εκποίηση δεκάδων χιλιάδων Βυζαντινών εικόνων και αρχαιοτήτων μας σ' όλες τις αγορές της υφής;

Γιατί η αλλαγή ονομάτων και τοπωνυμίων που διατηρήθηκαν αναλλοίωτα μέσα στις χιλιετηρίδες;

Με αυτά και με πολλά άλλα ερωτηματικά προβληματίζουμε τους Ευρωπαίους Βουλευτές και επιδιώκουμε τη δική τους ερμηνεία και απάντηση.

Ανάφερα μερικά από τα ιδιάζοντα προβλήματα των οποίων η Κύπρος αναζητεί αγωνιωδώς τη λύση μέσα στο πνεύμα, όχι μόνο των αποφάσεων των διεθνών οργανισμών, αλλά και του αλληλοσεβασμού, της κατανόησης και αλληλοεξάρτησης στα πλαίσια του θέματος που συζητούμε σήμερα.

Είναι παρήγορη η διαπίστωση ότι στη μεγάλη πλειοψηφία τους οι Ευρωπαίοι Βουλευτές διαφωτίστηκαν και διαφωτίζονται από τη συνεχή προσπάθεια των εκάστοτε αντιπροσωπειών της Βουλής των Αντιπροσώπων στον Ευρωπαϊκό χώρο και αλλαχού και συλλαμβάνουν το μέγεθος της παρανομίας και της αδικίας σε βάρος μας.

Δεν μπορεί συνεχώς η Τουρκία να περιφρονεί τους πάντες και τη διεθνή απαίτηση για τερματισμό της κατοχής και αποκατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σ' ολόκληρη την Κύπρο.

Η ιστορική πρόσφατη απόφαση του Ευρωκοινοβουλίου είναι κατηγορηματική. Στην απόφασή του αυτή, αφού τονίζεται εμφαντικά η ανάγκη της αποχώρησης των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων, αναφέρει επιγραμματικά:

«Η πολιτική επανενοποίηση της Κύπρου και η αποκατάσταση κράτους δικαίου είναι η μόνη αποδεκτή βάση για την ΕΟΚ, η οποία δεν είναι δυνατό να συμφωνήσει για τη δημιουργία συνόρων στη μικρή Κύπρο τη στιγμή που η ΕΟΚ προσπαθεί να καταργήσει τα σύνορα μεταξύ των κρατών που την απαρτίζουν».

Η δική μας συνοχή, προγραμματισμός και υπευθυνότητα τόσο στους χειρισμούς όσο και στους στόχους αποτελούν στοιχεία ύψιστης σημασίας.

Προσέγγιση, κατανόηση και διάλογος είναι η μόνιμη συνταγή και κατάληξη όλων των διεθνών διακηρύξεων προς ανάπτυξη πνεύματος συνύπαρξης για τη λύση μικρών και μεγάλων προβλημάτων και διαφορών.

Προσυπογράφοντες και υιοθετούντες αυτή τη θέση ευχόμεθα, κύριε Πρόεδρε, όπως η ανθρωπότητα στο σύνολό της απαλλαγεί, μέσα στα πλαίσια της αλληλοεξάρτησης και αλληλοσεβασμού, από μίσση και πάθη, προκαταλήψεις και δεσμεύσεις και χαράξει σταθερά και υπεύθυνα το δρόμο της προς την πανανθρώπινη ειρήνη και πρόοδο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κύριο Μάτση για την ομιλία του και καλώ στο βήμα τον αναπληρωτή κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο του Δημοκρατικού Κόμματος κύριο Παναγίδη.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η αλληλοεξάρτηση και αλληλεγγύη Βορρά-Νότου τείνει να συνειδητοποιηθεί πλέον από όλο τον κόσμο όλων των χωρών, ανεξάρτητα από τα γεωγραφικά, οικονομικά πολιτικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους. Η προσπάθεια ήταν και είναι η ευρύτερη ενημέρωση του κοινού για το θέμα αυτό, το οποίο απασχολεί σοβαρά και με διάφορους τρόπους την Ευρώπη.

Η αναγκαιότητα για αλληλεγγύη μεταξύ των λαών του Βορρά και του Νότου είναι το βασικό μήνυμα των εκδηλώσεων που άρχισαν τον Απρίλιο και τελειώνουν τον Ιούνιο.

Η τύχη των κρατών του Βορρά είναι ασφαλώς συνυφασμένη με την τύχη των κρατών του Νότου. Όμως όσο και αν τούτο φαίνεται και αποδεικνύεται λογικό και αναγκαίο, εντούτοις δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι σχέσεις Βορρά-Νότου διέπονται πάντα από το πνεύμα αυτό.

Είναι εξαρτώμενα μεταξύ τους σε οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και οικολογικό επίπεδο. Παρόλα αυτά οι σχέσεις Βορρά-Νότου χαρακτηρίζονται ακόμα από ανισότητες και από δραματική έλλειψη δικαιοσύνης: υπερανάπτυξη του εμπορίου και υπερπαραγωγή στο Βορρά, κρίση χρεών, έλλειψη μέσων διατροφής και υπερ-εχμετάλλευση των φυσικών πόρων στο Νότο. Για παράδειγμα, ενώ το 80% των προϊόντων που εισάγονται στην Ευρώπη από χώρες του Τρίτου Κόσμου είναι πρώτες ύλες συχνά αγορασμένες σε χαμηλές τιμές, το 80% των προϊόντων που εξάγονται από την Ευρώπη στον Τρίτο Κόσμο είναι τελειοποιημένα αγαθά με ιδιαίτερα ψηλές τιμές, που εξασφαλίζουν εισοδήματα και εργασία σε χώρες του Βορρά.

Αυτή η κατάσταση δεν είναι μόνο ηθικά απαράδεκτη, αλλά μπορεί μακροχρόνια να είναι το εμπόδιο στην ειρηνική ανάπτυξη και την παγκόσμια οικονομική ευημερία.

Ο διάλογος ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών έφερε στην επιφάνεια μερικά κρίσιμα σημεία, τα οποία με τον ένα ή τον άλλο τρόπο αποτελούν και τα στοιχεία συνεργασίας μεταξύ τους. Τέτοια κρίσιμα σημεία είναι:—

- (1) Η αναγκαιότητα για συνεννόηση σε θέματα όπως η ενέργεια, το εμπόριο, το νομισματικό και οικονομικό πρόβλημα.
- (2) Η πρόοδος στην εκβιομηχανοποίηση των αναπτυσσόμενων χωρών με τη συμπαράσταση των αναπτυγμένων χωρών.
- (3) Η απαίτηση για μεγαλύτερες διευκολύνσεις των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών στις αγορές των ανεπτυγμένων χωρών με τη σωστή προσπάθεια και τον κατάλληλο προγραμματισμό από μέρους και των δύο πλευρών.
- (4) Η παραχώρηση μεγαλύτερης και καλύτερης οικονομικής και τεχνικής βοήθειας, ιδιαίτερα σε χώρες μη πετρελαιοπαραγωγές.
- (5) Η συνεχής αντιμετώπιση του προβλήματος του υπερπληθυσμού που αντιμετωπίζουν οι αναπτυσσόμενες χώρες.
- (6) Η χρήση των επιτευγμάτων της τεχνολογίας από όλες τις χώρες.
- (7) Τα χρέη του Τρίτου Κόσμου είναι μόνιμη απειλή για το παγκόσμιο οικονομικό και νομισματικό σύστημα. Πρέπει να βοηθηθεί ο Νότος να βγει από το φαύλο κύκλο της υπερχρέωσης και της οικονομικής στασιμότητας.

Εκείνο που απαιτούν τα πιο πάνω, και άλλα ασφαλώς, σημεία είναι η ανάπτυξη ακόμα περισσότερο του διαλόγου μεταξύ της Ευρώπης και του Τρίτου κόσμου, ώστε η Ευρώπη να διαδραματίσει ένα πιο ουσιαστικό ρόλο στη συνεργασία Βορρά-Νότου.

Οι χώρες του Νότου, με την υποστήριξη φωτισμένων πολιτικών και οικονομολόγων του Βορρά, θέτουν μια ηθική αξίωση σχετικά με τις πράξεις και τις πηγές πλούτου του Βορρά. Η διεθνής κοινωνία σήμερα θα πρέπει ν' αντιμετωπίζει, παράλληλα με τα θέματα ειρήνης και αφοπλισμού, την απαίτηση για μια διεθνή κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη, η οποία θα στηρίξει σε στερεά θεμέλια τα πρώτα.

Πραγματική ανάπτυξη συμβαίνει μόνο μέσα στα πλαίσια στενών σχέσεων Βορρά και Νότου. Διεθνείς οικονομικές σχέσεις, κυρίως στο εμπόριο και στην τεχνολογία μπορούν να συμβάλουν στη διεθνή ανάπτυξη και στη διατήρησή της.

Κάθε μελλοντική επιτυχία όμως πρέπει, όπως προανάφερα, να στηριχθεί σ' ένα πραγματικό διάλογο. Πρέπει να υπερισχύσει η θέληση να υπερπηδηθούν τα εμπόδια που παρουσιάζονται με τη μορφή προκαταλήψεων ή εντάσεων. Γι' αυτό επιβάλλεται κατανόηση, αφοσίωση και αλληλο-υποστήριξη μεταξύ ανθρώπων και χωρών. Ανθρώπων και χωρών από κάθε μέρος του κόσμου: από τις αναπτυγμένες και από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Και μαζί ν' ανταλλάσσουν απόψεις για τα προβλήματα που μαστίζουν την ανθρωπότητα είτε αυτά αναφέρονται στη βία, στην κατάχρηση δύναμης ή στο φανατισμό ή στην αδικία οποιασδήποτε μορφής, ή γενικά σε κάθε παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Χρειάζεται οι πολίτες κάθε χώρας, οι πολίτες όλου του κόσμου, οι συνηθισμένοι κοινοί άνθρωποι, να αντιληφθούν ότι η καθημερινότητα στην οποία ζουν σχετίζεται με την καθημερινότητα ανθρώπων στην άλλη πλευρά του πλανήτη. Όταν ο καθένας μας ευαισθητοποιηθεί σ' αυτό, αναγκαστικά θα εργαστεί για ένα κοινό μέλλον.

Στο έτος 2000 ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού θα ζει ακόμα στη φτώχεια και θα μαστίζεται από την πείνα. Ο πληθυσμός θα αυξηθεί σε επικίνδυνα ύψη και οι συνθήκες στις μεγαλουπόλεις θα γίνουν ακόμα πιο δύσκολες και απάνθρωπες για διαβίωση. Οι κίνδυνοι καταστροφής θα πολλαπλασιαστούν.

Οι κίνδυνοι αυτοί είναι τόσο εμφανείς και τα αποτελέσματα που μπορούν να προκαλέσουν είναι τόσο τραγικά, ώστε προκάλεσαν ήδη μια αύξηση στη συνειδητοποίηση ότι η ανθρωπότητα γίνεται μια και μόνη κοινότητα. Μια κοινότητα που δεν χρειάζεται μόνο οικονομικές λύσεις, αλλά και ιδέες και ελπίδες που να εμπνέουν και να ενισχύουν, καθώς και κάποια βήματα δράσης για να τις πραγματοποιήσουν. Χρειάζεται από όλους μας πίστη στον άνθρωπο και στα βασικά του δικαιώματα. Μια πίστη στις αξίες της δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της ειρήνης, του αλληλοσεβασμού, της αγάπης, της λογικής. Το ανθρώπινο είδος πρέπει να επιβιώσει. Πέραν του προβλήματος πολέμου και ειρήνης, πρέπει να νικηθεί η πείνα, η δυστυχία και να εκλείψουν οι προκλητικές διαφορές μεταξύ των συνθηκών διαβίωσης πλούσιων και φτωχών. Δεινά παρόμοια με του πολέμου μπορεί να προκαλέσει το χάος που προέρχεται από την πείνα, την οικονομική καταστροφή, την περιβαλλοντική μόλυνση, τη βία, τη καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Με το σωστό διάλογο μπορούν ν' αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι τόσο του πολέμου όσο και των άλλων δεινών και να επιτευχθεί ένας ψηλότερος βαθμός

συνεργασίας. Ασφαλώς η ελπίδα για άμεσες ή και γρήγορες λύσεις είναι αυταπάτη. Συνειδητοποίηση όμως της κατάστασης και συμβολή στην αντιμετώπισή της για σταδιακή καλύτερευση της ζωής είναι ένας εφικτός στόχος. Στα πλαίσια αυτά μπορούν πολλά να γίνουν από πολλούς. Ένα παράδειγμα είναι οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί. Γι' αυτούς ο Βίλλυ Μπράντ αναφέρει τα εξής τέσσερα σημεία:—

- (1) Τα στρατιωτικά έξοδα μισής μόνο μέρας είναι αρκετά να χρηματοδοτήσουν ολόκληρο το πρόγραμμα αντιμετώπισης της μαλάριας από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας.
- (2) Ένα μοντέρνο ταγκ στοιχίζει περίπου ένα εκατομμύριο δολάρια. Το ποσό αυτό μπορεί να δημιουργήσει 1,000 αίθουσες διδασκαλίας για 30,000 παιδιά.
- (3) Η αξία ενός πολεμικού αεροπλάνου είναι περίπου 20 εκατομμύρια δολάρια. Μ' αυτά ετοιμάζονται 40,000 κοινοτικά φαρμακεία.
- (4) Το μισό του 1% των ετήσιων στρατιωτικών εξόδων μπορούν να εφοδιάσουν τις φτωχές χώρες με όλα τα γεωργικά εργαλεία που χρειάζονται, για ν' αυξήσουν την παραγωγή τους σε τρόφιμα και να πλησιάσουν την αυτάρχεια.

Κοντά σ' αυτά προσθέτω και μια δήλωση του Προέδρου του Παγκόσμιου Συμβουλίου Τροφίμων, Υπουργού Γεωργίας του Μεξικού κ. Ετουάρτο Πεσκέϊρα, που έκαμε στην Κύπρο σε δημοσιογραφική διάσκεψη ότι 520 εκατομμύρια άνθρωποι υποσιτίζονται και άλλα 50 εκατομμύρια κάθε χρόνο πεθαίνουν από την πείνα και ότι ο τραγικός αυτός απολογισμός είναι συνέπεια της έλλειψης τροφίμων στις υπανάπτυκτες κυρίως χώρες και ότι το πρόβλημα της πείνας πρέπει να αντιμετωπισθεί με αναπτυξιακά έργα και όχι μόνο με την παροχή δωρεάν τροφίμων στους δυσπραγούντες λαούς.

Εμείς εδώ στην Κύπρο, θύματα αδικίας, βίας, καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έλλειψης πρακτικής συμπαράστασης και κατανόησης από άλλους λαούς, μοιρασμένοι σήμερα και ζώντας συνεχώς με την απειλή συνέχισης της βίας και τελειωτικής καταστροφής μας, κατανοούμε βαθιά την αναγκαιότητα του διαλόγου μεταξύ όλων των χωρών και την από κοινού αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που δηλητηριάζουν τη ζωή και απειλούν την ύπαρξη του ανθρώπινου γένους, σε μεγάλες ή μικρές χώρες. Πιστεύουμε πως το μέγεθος της χώρας ή ο αριθμός των ανθρώπων που υποφέρουν από οποιοδήποτε κακό ή πάσχουν από οποιαδήποτε καταπάτηση δικαιωμάτων, δεν πρέπει να επηρεάζει το βαθμό εγρήγορσης όλων για προστασία και συμπαράσταση στους πάσχοντες.

Εμείς εδώ στην Κύπρο με πάθος υποστηρίζουμε ένα καλύτερο μέλλον για όλους σ' ένα καλύτερο κόσμο. Μαζί με όλους τους λαούς πιστεύουμε πως πρέπει να υπάρχει ακόμα ελπίδα. Χρειαζόμαστε κουράγιο και φαντασία, συνεργασία και ευρύτητα πνεύματος. Η υποστήριξη στις ιδέες του προγράμματος για διάλογο Βορρά-Νότου είναι υποστήριξη για το μέλλον όλων μας.

Η συνεργασία λοιπόν του Βορρά με το Νότο είναι μια λογική ανάγκη και μια ηθική υποχρέωση. Αυτό είναι το μήνυμα που η εκστρατεία θέλει να δώσει στην Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη. Αυτή η εκστρατεία πρέπει να συντελέσει, ώστε να αναπτυχθεί ένας πραγματικός και ουσιαστικός διάλογος μεταξύ της Ευρώπης και του Τρίτου Κόσμου και να βοηθήσει την Ευρώπη να διαδραματίσει έναν πιο δραστήριο ρόλο στη συνεργασία Βορρά-Νότου.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Παναγίδη για την ομιλία του και καλώ στο βήμα τον κ. Κωνσταντίνου, Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΑΚΕΛ, για να μιλήσει.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε σήμερα καλύπτεται κάτω από τον τίτλο «Βορράς-Νότος». Το θέμα αυτό έχει απασχολήσει τόσο τον Οργανισμό Ενωμένων Εθνών όσο και σειρά διασκέψεων των Αδεσμεύτων και άλλων διεθνών οργανισμών. Κι ο λόγος αυτών των συζητήσεων είναι εμφανής. Είναι ένα σοβαρό και ζωτικής σημασίας θέμα για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Γι' αυτό χαιρετίζω το γεγονός ότι η Κυπριακή Βουλή αφιερώνει μια ειδική συνεδρία της για τη συζήτηση του σοβαρού αυτού θέματος. Όχι γιατί πιστεύω ότι με τη συζήτηση αυτή θα εξαντλήσουμε το θέμα ή έστω ότι θα αναφερθούμε σε όλες τις πτυχές αυτού του σοβαρού θέματος. Αλλά γιατί θα δοθεί στον κυπριακό λαό μια αδρή έστω εικόνα του προβλήματος και θα κάμει και η Κύπρος τη μικρή της συμβολή στο τεράστιο αυτό διεθνές πρόβλημα.

Το πρώτο ζήτημα που κατά τη γνώμη μου χρειάζεται να ξεκαθαριστεί είναι: ποιο είναι το περιεχόμενο, τι περιλαμβάνει ο τίτλος «Βορράς-Νότος». Ίσως να λεχθεί ότι αυτό εννοείται: Είναι οι σχέσεις του πλούσιου Βορρά με το φτωχό Νότο. Ας εξετάσουμε όμως πιο προσεκτικά το θέμα. Βορράς είναι η Βόρεια Αμερική και η Ευρώπη, οι πλούσιες χώρες. Σ' αυτές όμως πρέπει να προστεθεί και η Αυστραλία και μερικές άλλες χώρες του Νότου που είναι επίσης πλούσιες. Νότος όλες οι υπόλοιπες χώρες της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής, οι φτωχές χώρες, ο Νότος. Ο γεωγραφικός αυτός διαχωρισμός δίνει πράγματι την ουσία του προβλήματος; Είναι φανερό ότι ο ορισμός αυτός όχι μόνο δεν δίνει την ουσία του προβλήματος, αλλά και αποκρύβει την ουσία. Και η επιλογή αυτού του τίτλου έχει γίνει προσεγμένα και σκόπιμα για να αποκρύψει την ουσία του προβλήματος.

Η κατάσταση, η πραγματικά άθλια κατάσταση που επικρατεί στο Νότο δεν είναι αποτέλεσμα της γεωγραφικής θέσης αυτών των χωρών. Η κατάστασή τους οφείλεται στη μακρόχρονη καταλήστευση του πλούτου και των λαών τους από χώρες του Βορρά. Και οι χώρες αυτές του Βορρά δεν είναι οι σοσιαλιστικές χώρες που κατατάσσονται γεωγραφικά κι αυτές στο Βορρά. Οι χώρες που ευθύνονται γι' αυτή την κατάσταση είναι οι ιμπεριαλιστικές χώρες της Δύσης, που είναι αλήθεια ότι γεωγραφικά βρίσκονται κι αυτές στο Βορρά.

Κατά συνέπεια η χρησιμοποίηση του όρου Βορράς-Νότος έχει διπλό στόχο. Πρώτο να αποκρύψει τους πραγματικά υπεύθυνους για την άθλια κατάσταση που επικρατεί στο Νότο, τις ιμπεριαλιστικές χώρες, και δεύτερο κάτω από τον όρο Βορράς να συμπεριληφθούν και οι σοσιαλιστικές χώρες που όχι μόνο δεν φέρουν καμιά απολύτως ευθύνη για την κατάσταση στο Νότο, αλλά και παρέχουν κάθε δυνατή βοήθεια προς τις χώρες αυτές για αντιμετώπιση των προβλημάτων τους για πολιτική ανεξαρτησία και οικονομική και κοινωνική πρόοδο.

Το θέμα που συζητούμε δεν είναι κατά συνέπεια θέμα Βορρά-Νότου. Είναι θέμα αποικιακής και νεοαποικιακής εκμετάλλευσης και καταπίεσης των πρώην αποικιακών και εξαρτημένων χωρών από τις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες της Δύσης. Αυτή είναι η ουσία του θέματος που συζητούμε κύριοι συνάδελφοι.

Αυτή είναι η ιστορική πραγματικότητα. Και είναι σ' όλους γνωστή. Η υποδούλωση εκατομμυρίων ανθρώπων με τη φωτιά και το σίδερο και η δημιουργία των μεγάλων αποικιακών αυτοκρατοριών. Η καταλήστευση του φυσικού πλούτου και της εργατικής δύναμης των χωρών αυτών και η συσσώρευση του πλούτου στις μητροπόλεις. Οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι για την ανακατανομή των αποικιών. Η κατάρρευση του αποικιακού συστήματος μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κάτω από τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα και η δημιουργία του παγκόσμιου σοσιαλιστικού συστήματος. Η δημιουργία των νεοανεξάρτητων κρατών και η προσπάθεια για απαλλαγή τους από την πολιτική επιρροή και την οικονομική εξάρτηση από τις πρώην αποικιακές δυνάμεις. Η αντεπίθεση του ιμπεριαλισμού και των πολυεθνικών μονοπωλίων για διατήρηση και επέκταση της πολιτικής και οικονομικής δύναμης και επιρροής τους. Ο νεοαποικισμός με όλη την πολυμορφία του. Αυτή είναι με δυο λόγια η ιστορική εξέλιξη, η αιματηρή και απάνθρωπη εκμετάλλευση του λεγόμενου Νότου.

Ποια είναι η κατάσταση στις πρώην αποικιακές, μισοαποικιακές και εξαρτημένες χώρες;

Η πείνα, ο αναλφαβητισμός, η έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ο θάνατος από την πείνα και τις ασθένειες, η μεγάλη παιδική θνησιμότητα, αυτή είναι η κατάσταση που επικρατεί στο Νότο. Είναι η κληρονομιά που τους άφησε η μακρόχρονη αποικιακή υποδούλωση και εκμετάλλευση και που συνεχίζει και σήμερα με νέες μορφές ο νεοαποικισμός μέσω των διεθνών μονοπωλίων.

Στις χώρες αυτές πεθαίνουν κάθε χρόνο από την πείνα πάνω από 30 εκατομμύρια άνθρωποι, ενώ στην πλούσια και πολιτισμένη Δύση παίρνονται δραστικά μέτρα για τον περιορισμό των καλλιεργειών και της παραγωγής τροφίμων, ακόμη και με την καταστροφή τεράστιων αποθεμάτων, για να διατηρηθούν ψηλά οι τιμές των προϊόντων αυτών και να αυξηθούν ακόμη περισσότερο τα υπερκέρδη των διεθνών μονοπωλίων. Αυτός είναι ο ανθρωπισμός του λεγόμενου «ελεύθερου κόσμου», που τόσο νοιάζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Γίνεται πολύς λόγος για ανθρώπινα δικαιώματα, ακόμη και προστασίας των ζώων, όμως δεν γνιιάζονται για το βασικό, το κύριο ανθρώπινο δικαίωμα, το δικαίωμα της ζωής.

Πεθαίνουν λοιπόν χωρίς καμιά ουσιαστική βοήθεια 30 εκατομμύρια άνθρωποι. Ένα άλλο όμως μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των χωρών αυτών, κάπου 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι και κυρίως παιδιά, υποσιτίζονται. Με 5 δισεκατομμύρια δολλάρια θα μπορούσε να εξασφαλιστεί αρκετό σιτάρι για τα θύματα της πείνας για ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Η δαπάνη αυτή δεν είναι μεγάλη αν αναλογιστεί κανένας ότι το ποσό αυτό ισούται μ' εκείνο που ξοδεύεται για εξοπλισμούς μόνο για δέκα μέρες.

Η ανεργία και υποαπασχόληση είναι μια άλλη μάστιγα στις χώρες του Νότου. Υπολογίζεται ότι στις χώρες αυτές ο αριθμός των ανέργων και των υποαπασχολουμένων ανέρχεται σε κάπου 500 εκατομμύρια.

Οι χώρες του λεγόμενου Νότου συγκεντρώνουν το 60% των κατοίκων της γης, όμως η συμμετοχή τους στο παγκόσμιο εισόδημα φτάνει μόλις το 7,3%. Το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα στις χώρες αυτές μόλις φτάνει τα 260 δολλάρια το χρόνο. Αντίθετα το 13% των κατοίκων της γης που ζουν στις καπιταλιστικές χώρες απολαμβάνουν το 58% του παγκόσμιου εισοδήματος με ένα μέσο κατα κεφαλήν εισόδημα που ξεπερνά κατά πολύ τις 10.000 δολλάρια.

Όμως δεν είναι μόνο αυτό το αποτέλεσμα της πολύχρονης αποικιακής και νεοαποικιακής δουλείας και εκμετάλλευσης. Η οικονομία των αναπτυσσόμενων χωρών είναι ουσιαστικά υποθηκευμένη στην πλούσια Δύση. Το εξωτερικό χρέος των χωρών αυτών έχει ξεπεράσει τα 900 δισεκατομμύρια δολλάρια. Οι πιο βαριά χρεωμένες χώρες είναι οι χώρες της Λατινικής Αμερικής. Το εξωτερικό χρέος της Βραζιλίας ανέρχεται σε κάπου 109 δισεκατομμύρια δολλάρια, του Μεξικού σε 101 δισεκατομμύρια και της Αργεντινής σε 53 δισεκατομμύρια δολλάρια. Αυτό είναι το δώρο των αμερικάνικων πολυεθνικών μονοπωλίων για την άγρια εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου και των λαών των χωρών αυτών.

Οι απάνθρωπες συνθήκες ζωής, η φτώχεια, ο υποσιτισμός και η πείνα, η ανεργία και το τρομακτικά χαμηλό βιοτικό επίπεδο, η τρομακτική θνησιμότητα και οι επιδημίες, η υποδούλωση και άγρια εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου και του λαού, τα υπέρογκα εξωτερικά χρέη είναι τα κοινά χαρακτηριστικά για 2,1/2 δισεκατομμύρια ανθρώπους που κατοικούν στις πρώην αποικίες και εξαρτώμενες χώρες. Αυτή είναι η συγκλονιστική πραγματικότητα του 20ού μας αιώνα.

Στις δεκαετίες του 1970 και 1980 συγκαλέστηκαν δεκάδες διεθνείς διασκέψεις στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και έξω από αυτά τα πλαίσια, ετοιμάστηκαν πολλά σχέδια και έγιναν δεκάδες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Ποιό ήταν το αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών; Δυστυχώς η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν είναι ενθαρρυντική. Η κατάσταση συνεχίζει να είναι ουσιαστικά η ίδια. Να μερικά στοιχεία. Στην αρχή της δεκαετίας του 1980 το κατά κεφαλήν εισόδημα του τρίτου κόσμου ήταν 11 φορές χαμηλότερο από εκείνο των αναπτυσσόμενων καπιταλιστικών χωρών. Και το χάσμα αυτό μεγαλώνει αντί να μικραίνει. Τα κέρδη που αποκόμισαν τα αμερικάνικα μονοπώλια από τις αναπτυσσόμενες χώρες μέσα σε μια δεκαετία ήταν τετραπλάσια από τις επενδύσεις που έκαμαν. Τα χρέη των αναπτυσσόμενων χωρών συνεχίζουν την αυξητική τους τάση αντί να μειώνονται. Το εξωτερικό χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών έχει μετατραπεί σε ένα είδος ωρολογιακής βόμβας που η έκρηξή της θα έχει τρομακτικές συνέπειες για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Δυστυχώς οι ηγέτες των δυτικών χωρών υποτιμούν μέχρι σήμερα τη σοβαρότητα της κατάστασης. Προσπαθούν με τη λήψη ημιμέτρων να μπαλώσουν την κατάσταση. Η κατάσταση όμως έχει φτάσει σε σημείο που δεν μπορούν να φέρουν αποτέλεσμα τα ημίμετρα. Εδώ απαιτούνται ριζικά μέτρα, ριζικές αλλαγές, για να δημιουργηθεί μια νέα παγκόσμια οικονομική τάξη που να δώσει λύσεις, σταδιακές και μακροπρόθεσμες, όμως λύσεις στα καυτά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος κόσμος.

Τίθεται φυσιολογικά το ερώτημα. Τι πρέπει να γίνει; Το ερώτημα είναι απλό, η απάντηση όμως στο απλό αυτό ερώτημα δεν είναι καθόλου εύκολη. Το ερώτημα έχει απασχολήσει, απασχολεί τις κυβερνήσεις όλων των χωρών του κόσμου, είναι θέμα που για χρόνια απασχολεί περιφερειακές και διεθνείς διασκέψεις. Δόθηκαν διάφορες και διαφορετικές απαντήσεις στο ερώτημα. Μια απάντηση στο ερώτημα αυτό καλείται να δώσει και η Κύπρος, η Κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων, οι διάφορες πλευρές της Βουλής. Θα προσπαθήσουμε κι εμείς να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα, να δώσουμε τις γενικές κατευθύνσεις που κατά τη γνώμη μας αποτελούν τη βάση για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Τι εισηγούμαστε λοιπόν ότι πρέπει να γίνει για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση;

(1) Το πρώτο είναι ο γενικός και πλήρης αποπλισμός, ο τερματισμός της κούρσας των εξοπλισμών, των τοπικών πολέμων, η βελτίωση των διεθνών σχέσεων, η αντικατάσταση των πολεμικών συγκρούσεων με το διάλογο, την ειρηνική επίλυση των διαφορών. Η δραστική μείωση των εξοπλιστικών δαπανών θα έχει σαν αποτέλεσμα από τη μια τη μετατροπή της πολεμικής βιομηχανίας σε ειρηνική βιομηχανία και την παραγωγή περισσότερων αγαθών για την ικανοποίηση των αυξανόμενων αναγκών του κόσμου σε υλικά αγαθά και ιδιαίτερα σε είδη πρώτης ανάγκης. Από την άλλη θα εξοικονομηθούν τεράστιοι χρηματικοί πόροι που μέρος τους θα μπορούσε να διατεθεί για την ανάπτυξη των χωρών του τρίτου κόσμου και την αντιμετώπιση της πείνας και της εξαθλίωσης που αποτελεί στίγμα για τον πολιτισμό μας.

(2) Ο φυσικός πλούτος των χωρών του τρίτου κόσμου να περάσει αποκλειστικά στα χέρια του λαού των χωρών αυτών με την απαλλαγή του από την εκμετάλλευση των διεθνών μονοπωλίων και την αξιοποίησή του για την ανάπτυξη των χωρών αυτών και την ευημερία των λαών τους.

(3) Να καταργηθούν οι ανισότιμοι όροι εμπορίας που λειτουργούν σε βάρος των αναπτυσσόμενων χωρών. Το εμπόριο πρέπει να τεθεί στη βάση της ισοτιμίας και του αμοιβαίου συμφέροντος. Δεν είναι δυνατό να συνεχιστεί η πρακτική της εξασφάλιση των πρώτων υλών από τα ιμπεριαλιστικά μονοπώλια σε εξευτελιστικές τιμές και η πώληση βιομηχανικών προϊόντων προς τις χώρες αυτές σε δυσανάλογα ψηλές τιμές. Η συνέχιση της σημερινής πρακτικής κάμνει αδύνατη την οικονομική ανάπτυξη των χωρών αυτών και οδηγά στη συνεχή άνοδο του εξωτερικού τους χρέους. Παράλληλα πρέπει να αρθούν όλοι οι περιορισμοί για την εξαγωγή των προϊόντων των χωρών αυτών προς τις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες σε αμειπτικές τιμές.

(4) Ζωτικής σημασίας ζήτημα για τις αναπτυσσόμενες χώρες είναι η διευθέτηση του εξωτερικού τους χρέους που απομυζά τους πόρους αυτών των χωρών και παρεμποδίζει κάθε δυναμική οικονομική τους ανάπτυξη. Δεν είναι δυνατό να συνεχιστεί η αποπληρωμή των χρεών αυτών με τα πολύ ψηλά επιτόκια που τα επιβαρύνουν. Επιβάλλεται να αναβληθεί για αρκετό χρονικό διάστημα η αποπληρωμή αυτών των χρεών και να συζητηθούν τρόποι διευθέτησής τους, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δάνεια αυτά με τα ψηλά επιτόκια έχουν εισπραχτεί πολλές φορές με τις δόσεις που αποπληρώνονται. Η αναβολή αποπληρωμής θα δώσει τη δυνατότητα στις χώρες αυτές να κάμουν τις αναγκαίες επενδύσεις για την ανάπτυξη της οικονομίας τους.

(5) Να δημιουργηθεί νέο σταθερό διεθνές χρηματοδοτικό και νομισματικό σύστημα με την ισότιμη συμμετοχή όλων των χωρών, που να είναι απαλλαγμένο από την κυριαρχία και την κηδεμονία των οικονομικών και χρηματιστικών μονοπωλίων, με στόχο την παροχή υπό ευνοϊκούς όρους βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες για την εκβιομηχάνισή τους, την ανάπτυξη της αγροτικής τους οικονομίας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των λαών τους.

(6) Να δημιουργηθεί ειδικό ταμείο τροφίμων και ειδική τράπεζα τροφίμων για την αντιμετώπιση της πείνας και του υποσιτισμού στις αναπτυσσόμενες χώρες. Εκτός από τη χρηματοδότηση του ταμείου από τις αναπτυγμένες χώρες, εδώ θα μπορούσαν να συγκεντρώνονται τα προϊόντα υπερπαραγωγής, αντί να καταστρέφονται, για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των λαών που πεινούν.

(7) Παράλληλα οι χώρες του τρίτου κόσμου θα χρειαστεί να κάμουν ριζικές διαρθρωτικές αλλαγές εσωτερικά. Χρειάζεται μια βαθιά αγροτική μεταρρύθμιση με τη συμμετοχή των αγροτών και των εργατών γεωργίας για την εξάλειψη όλων των μορφών αποικιακής και φεουδαρχικής ιδιοκτησίας της γης, τη διανομή της γης στους καλλιεργητές της και την παροχή των μέσων για την ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής. Χρειάζεται η ανάπτυξη εθνικής βιομηχανίας στη βάση της σύγχρονης τεχνολογίας. Χρειάζεται η λήψη αποφασιστικών κοινωνικών μέτρων ιδιαίτερα στον τομέα της υγείας και της παιδείας. Χρειάζεται με άλλα λόγια να απαλλαγεί η χώρα από κάθε ξένη εξάρτηση και να ακολουθήσει το μη καπιταλιστικό δρόμο ανάπτυξης.

(8) Τέλος χρειάζεται η ανάπτυξη της συνεργασίας ανάμεσα σ' όλες τις χώρες του τρίτου κόσμου στα πλαίσια του Κινήματος των Αδεσμεύτων και του αγώνα για την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι χώρες αυτές και οι λαοί τους.

Κύριοι συνάδελφοι,

Αυτές είναι σε πολύ γενικές γραμμές οι θέσεις μας στο πολύ σοβαρό θέμα που συζητά η Βουλή κάτω από τον τίτλο «Βορράς-Νότος». Η θέση μας σαν ΑΚΕΛ—Αριστερά είναι σαφώς στο πλευρό των αγωνιζόμενων λαών του τρίτου κόσμου. Θα αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις στο πλευρό τους για τη δικαίωση του αγώνα τους. Θέλω να πιστεύω ότι ο κυπριακός λαός, η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας θα σταθούν αποφασιστικά στο πλευρό των χωρών αυτών, αφού και η Κύπρος ήταν κι αυτή αποικία και ανήκει στο Κίνημα των Αδεσμεύτων, του οποίου ήταν από τα ιδρυτικά μέλη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Κωνσταντίνου για την ομιλία του και καλώ στο Βήμα τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της ΕΔΕΚ κ. Γ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ύστερα από τις πολύ ενδιαφέρουσες ομιλίες των συναδέλφων που αντιπροσωπεύουν τις άλλες πλευρές, το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ καταθέτει και τη δική του πρόταση, τις δικές του σκέψεις πάνω στο θέμα που συζητούμε.

Η σημερινή μας συζήτηση γίνεται μέσα στα πλαίσια της ευρωπαϊκής εκστρατείας για ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης πάνω στο θέμα της αλληλοεξάρτησης Βορρά-Νότου και της καλλιέργειας του πνεύματος της αλληλεγγύης μεταξύ των πλούσιων και των φτωχών χωρών στο σύγχρονο κόσμο.

Είναι χρήσιμη η σημερινή μας αναφορά, γιατί μας φέρνει σε επαφή με το μεγαλύτερο πρόβλημα του σημερινού κόσμου, την άνιση κατανομή, τη διαίρεση σε φτωχούς και πλουσίους, την καταπίεση κι εκμετάλλευση πάνω σε παγκόσμια κλίμακα, την ανθρώπινη δυστυχία που αγκαλιάζει τα δύο τρίτα του πληθυσμού της γης.

Μας φέρνει ακόμα σε επαφή με τη λεηλασία των πόρων, την καταστροφή του περιβάλλοντος, την απειλή ολικής καταστροφής με τους εξοπλισμούς, τον έλεγχο από τις πολυεθνικές, το διεθνές εμπόριο και τα εξωτερικά χρέη.

Αυτά όλα δεν είναι καινούργια προβλήματα. Βρίσκονται εκεί από χρόνια. Η Κύπρος τα γνωρίζει, γιατί αφορούν κατά κύριο λόγο — μοναδικό μπορούμε να πούμε — τον τρίτο κόσμο μέσα στον οποίο ζει και κινείται, τον κόσμο των Αδεσμεύτων, τα νέα κράτη που βγήκαν, όπως κι εμείς, πρόσφατα από την αποικιακή διακυβέρνηση.

Το πρόβλημα απασχολεί σοβαρά τους Αδέσμευτους και τα Ηνωμένα Έθνη. 'Όμως σ' εμάς λειτούργησε ως ερέθισμα η ευρωπαϊκή εκστρατεία.

Δηλαδή πήραμε το μήνυμα της ανάγκης για κινητοποίηση όχι απ' εκείνους με τους οποίους συνδεόμαστε με ιστορικούς δεσμούς, όχι απ' εκείνους που είναι φίλοι και σύμμαχοί μας, αλλά από την πλευρά, εκείνη που έχει το μεγαλύτερο μέρος, αν όχι την κύρια ευθύνη, της ύπαρξης Βορρά-Νότου, της ύπαρξης φτωχών και πλουσίων, της ύπαρξης εκμεταλλευτών και καταπιεσμένων.

Έστω όμως και καθυστερημένα, έστω και από λάθος δρόμο, σήμερα στεκόμαστε αντιμέτωποι όχι μόνο ενός πολιτικού και οικονομικού προβλήματος, αλλά κι ενός ανείπωτου πανανθρώπινου δράματος.

Όταν τα παιδιά της Λατινικής Αμερικής ή των Ινδιών και της Αφρικής πεινούν και πέφτουν πάνω σε κάθε καλοντυμένο για ένα φιλοδώρημα, όταν εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν από την πείνα και τα σκελετωμένα τους κορμιά προβάλλουν μπροστά στις οθόνες των τηλεοράσεων, όταν άλλα πολλά εκατομμύρια ζουν μ' ένα ελάχιστο αριθμό δολλαρίων για ετήσιο εισόδημα, όταν ο ρατσισμός εξακολουθεί να υπάρχει, όταν ο επεκτατισμός ανθεί ακόμα στην Ευρώπη, όταν η αρρώστεια, η εκπόρνευση του ανθρώπου, τα ναρκωτικά και η βία κυριαρχούν σαν προϊόν της εκμετάλλευσης σε πολλές χώρες, δεν πρέπει να νιώθει κανένας άνθρωπος ήσυχος σ' αυτό τον κόσμο.

Η Ευρώπη χρειαζόταν απεγνωσμένα αυτή την εκστρατεία κινητοποίησης της κοινής γνώμης. Γιατί, αν υπάρχουν κοινωνίες της αφθονίας από τη μια και απέραντη δυστυχία από την άλλη, αυτό είναι προϊόν της δικής της ιστορικής διαδρομής.

Είναι η ιστορία της λεηλασίας των πόρων και των ανθρώπων, των κατακτήσεων και των σκλαβοπάζαρων της αποικιακής καταλήστευσης του ιμπεριαλισμού και τώρα της νεοαποικιακής εκμετάλλευσης.

Αποτέλεσμα αυτής της διαδρομής ήταν η συσσώρευση πλούτου στις μητροπόλεις, η απογύμνωση των χωρών του τρίτου κόσμου από πόρους και δυνατότητες ανάπτυξης, η καταστροφή των πολιτικών δομών και των πολιτιστικών στοιχείων, ο εξευτελισμός της τιμής των πρώτων υλών και των αγροτικών προϊόντων.

Ο Ευρωπαϊκός πλούτος και αργότερα η συσσώρευσή του στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και στις άλλες ανεπτυγμένες χώρες, στηρίχθηκε στην εξαθλίωση των λαών και των ανθρώπων, στην εκμετάλλευση και την καταπίεση, καθώς και στα δικτατορικά και τα τυρρανικά καθεστώτα, όταν πέρασε η εποχή της άμεσης αποικιακής εκμετάλλευσης.

Χρειάζεται την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης η Ευρώπη, γιατί για χρόνια η άρχουσα τάξη υποσχόταν σε όλους και σε όλα τα στρώματα του λαού ευημερία στις χώρες της, που βασιζόταν στην εκμετάλλευση και την καταπίεση των άλλων και φυσικά το πετύχαινε.

Τώρα όμως η άρχουσα τάξη βλέπει να περιορίζονται οι προοπτικές της εύκολης συγχέντρωσης πλούτου. Βλέπει ότι η εκμετάλλευση ξεπέρασε τα όρια της αντοχής των λαών.

Παρόλο που ο πλούτος εξακολουθεί να ρέει προς τις ανεπτυγμένες χώρες, είναι ορατός πια ο κίνδυνος μιας παγκόσμιας κατάρρευσης. Η κρίση δεν περιορίζεται πια στις αναπτυσσόμενες χώρες. Βρίσκεται τώρα μέσα στις ίδιες τις μητροπόλεις. Η ανεργία στην Ευρώπη όπως και η ανισότητα στην ανάπτυξη σε περιοχές της ίδιας της Ευρώπης, η χρηματιστηριακή κρίση και ο εμπορικός πόλεμος είναι μερικά από τα συμπτώματα της κρίσης στον ανεπτυγμένο κόσμο και συμβαίνει ακριβώς κατά τον ίδιο τρόπο που εξελίσσεται η κρίση στις χώρες του τρίτου κόσμου.

Γίνεται πια αντιληπτό ότι η πρόοδος δεν είναι μονόδρομος. Για να λύσει η Ευρώπη τα προβλήματά της, πρέπει να λυθούν και στον υπόλοιπο κόσμο.

Για να διατηρήσει η Ευρώπη το βιοτικό της επίπεδο, θα πρέπει να στηριχθεί σε ανάλογο επίπεδο των άλλων χωρών.

Όμως για να γίνουν αυτά χρειάζεται μια νέα αντίληψη και μια νέα στάση. Χρειάζονται κάποιες θυσίες. Χρειάζεται όχι μόνο να παίρνει αλλά και να δίνει και κεφάλαια και τεχνολογία. Χρειάζεται λοιπόν την ευαισθητοποίηση ο Ευρωπαίος, για να κατανοήσει και τα δικά του προβλήματα και για να δεχθεί τη λογική ότι δεν είναι ο περιούσιος λαός, ότι και οι άλλοι άνθρωποι έχουν δικαιώματα στη ζωή και στον πλανήτη μας.

Η Δυτική Ευρώπη σήμερα μόνο συζητά, ενώ έπρεπε να πράττει. Ποιος εμποδίζει τη Δυτική Ευρώπη να δώσει δείγματα ενδιαφέροντος για τις χώρες του τρίτου κόσμου; Εκεί που υπάρχει υπανάπτυξη, θα μπορούσε να προσφέρει τα μέσα. Εκεί που υπάρχει πείνα, θα μπορούσε να δώσει κάτι από τα περισσεύματά της που σήμερα καταστρέφει για να διαφυλάξει κάποιο επίπεδο τιμών. Εκεί που υπάρχουν πόλεμοι θα μπορούσε να βοηθήσει να σταματήσουν. Εκεί που υπάρχουν κρατούμενοι, θα μπορούσε να βοηθήσει για την απελευθέρωσή τους αντί να συντηρεί τα καθεστώτα. Εκεί που υπάρχουν πρόσφυγες, θα μπορούσε να εργαστεί για την επιστροφή τους.

Η στάση και το παράδειγμα θα ήταν για τη Δυτική Ευρώπη η πιο ουσιαστική παρουσία, και εκεί είναι που θα έπρεπε ν' αναζητήσει μια πειστική συμμετοχή αντί ομιλιών, ψηφισμάτων και εκστρατειών ενημέρωσης.

Η Δυτική Ευρώπη όπως και όλες οι άλλες ανεπτυγμένες χώρες, ανεξάρτητα από γεωγραφική θέση, ζουν μέσα λοιπόν σε μια έντονη αντίφαση.

Από τη μια οι διακηρύξεις για συνεργασία με όλες τις χώρες του κόσμου κι από την άλλη ένας σκληρός προστατευτισμός για τη διαφύλαξη, με μέτρα συγκεκριμένα, του βιοτικού της επιπέδου. Ένας ισχυρός προστατευτισμός για τον έλεγχο των τιμών και των πρώτων υλών.

Οι τιμές των προϊόντων αυτών βρίσκονται σ' εξευτελιστικά επίπεδα κι αποστερούν έτσι πόρους και συνάλλαγμα και φυσικά την ανάπτυξη στις φτωχές χώρες του τρίτου κόσμου.

Η επιδείνωση των όρων του εμπορίου έπληξε βαρύτερα τις χώρες του τρίτου κόσμου.

Ο προστατευτισμός των πλουσίων με τα περιοριστικά μέτρα όπως αυτά των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής αλλά και τα άλλα μέτρα της Κοινής Αγοράς με τις ποσοστάσεις και το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, διακινδύνευαν και επιδεινώνουν μια απaráδεκτη κατάσταση.

Η εκμετάλλευση λοιπόν συνεχίζεται. Η πρόοδος ανακόπτεται. Τα εξωτερικά χρέη διογκώνονται. Η ευρύτερη κρίση όμως καιροφυλακτεί.

Είναι φανερό ότι ζούμε σε μια μεταβατική ώρα της ανθρωπότητας όπου οι λαοί νιώθουν ότι δεν μπορούν να ζουν ούτε απομονωμένοι ούτε να λύουν τα προβλήματά τους μέσα στους εθνικούς τους χώρους.

Η αλληλεξάρτηση γίνεται όλο και πιο αισθητή σ' ένα κόσμο που γίνεται όλο και πιο μικρός και πιο αδύνατος. Κι όμως δεν έχουν παρθεί ακόμα τ' ανάλογα μέτρα.

Η κρίση στις χώρες του τρίτου κόσμου μεγεθύνεται. Γίνεται αισθητή σαν πείνα, εξωτερικό χρέος, απούλητα προϊόντα ή εξευτελιστικές τιμές. Ζητούν αυτές οι χώρες όχι φιλανθρωπία από τον υπόλοιπο κόσμο. Η καθυστέρηση που σήμερα αντιμετωπίζουν δεν ήταν ούτε μοιραία ούτε τυχαία. Ήταν προϊόν της εκμετάλλευσης των άλλων. Απαιτούν μια νέα οικονομική τάξη που ν' ανταποκρίνεται στις σημερινές συνθήκες της ισότητας ευκαιριών και δυνατοτήτων, της ισότητας στις τιμές των προϊόντων και της ισότητας στην ανάπτυξη.

Ο διάλογος που μέχρι τώρα έγινε λίγα απέδωσε, κι αυτό το μαρτυρά η διαίωνιση της κρίσης και της τραγικής κατάστασης εκατομμυρίων ανθρώπων.

Όμως η κρίση προχωρεί σταθερά και στις πλούσιες χώρες. Έγινε πια η κρίση παγκόσμια υποθεση που δεν αφήνει ανέγγιχτο κανένα κράτος και κανένα σύστημα. Η παγκοσμιότητα της κρίσης απαιτεί μια νέα παγκόσμια αντίληψη και αντιμετώπισή της.

Οι τελευταίες συμφωνίες μεταξύ των υπερδυνάμεων για τους μικρούς και μέσου βεληνεκούς πυραύλους όπως και η συζήτηση για τη μείωση των στρατηγικών όπλων δεν έχουν μόνο χαρακτήρα συναίσθησης των κινδύνων που περικλείει ένας πυρηνικός πόλεμος, αλλά περικλείουν και πρόθεση περιορισμού των στρατιωτικών δαπανών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν απ' αυτές και που δεν αφήνουν ανέγγιχτο κανένα, ούτε τις υπερδυνάμεις.

Η τάση για ρύθμιση πολλών τοπικών εστιών κρίσης στην Αφρική, την Ασία, την Κεντρική και τη Νότια Αμερική — και πιθανώς και στην περιοχή μας — αφετηρία έχουν την αντιμετώπιση των φοβερών συνεπειών που έχουν οι στρατιωτικές δαπάνες πάνω στη ζωή των ανθρώπων.

Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η κρίση του 1930 έφερε το φασισμό και τον παγκόσμιο πόλεμο. Σήμερα, 48 χρόνια μετά, εξακολουθούμε ν' αντιμετωπίζουμε την κατάσταση ασυντόνιστα με εξασθένηση των Διεθνών Οργανισμών, με τις πρωτοβουλίες των ισχυρότερων μερών, έστω κι αν είναι καταστροφικές, να στρέφονται εναντίον των γειτόνων τους, χωρίς συναίσθηση των κινδύνων και των συνεπειών.

Σήμερα γινόμαστε μάρτυρες μιας άμεσης σχέσης της οικονομικής κατάρρευσης με την επιβολή δικτατοριών και τυρρανικών καθεστώτων όπως για παράδειγμα αυτό της Χιλής, όπως και της συσχέτισης της οικονομικής κρίσης με κάθε μορφή βίας, εξαθλίωσης και καταπίεσης.

Η κρίση της δεκαετίας του 1980 δεν είναι μια προσωρινή δοκιμασία. Αποτελεί μια δομική κρίση που έχει την προέλευσή της στις ανεπάρκειες του διεθνούς οικονομικού συστήματος. Αυτό το σύστημα αποδείχθηκε ανίκανο ν' αντιμετωπίσει τις τεράστιες αλλαγές στην παραγωγή. Δεν μπόρεσε να προσαρμοστεί στις αλλαγές της προσφοράς και της ζήτησης ούτε στην τεχνολογική επανάσταση, ούτε στη μεγάλη αύξηση του πληθυσμού, ούτε στην εμφάνιση των πολυεθνικών εταιρειών, κι αυτό γιατί το οικονομικό σύστημα δεν είναι παγκόσμιο,

είναι περιορισμένης μορφής και περιστρέφεται γύρω από και με αποκλειστικό ενδιαφέρον τις ανεπτυγμένες χώρες.

Η οικονομική τάξη που εδραιώθηκε το 1940, οδήγησε σε περισσότερη ανισότητα στις μέρες μας από ό,τι υπήρχε την εποχή εκείνη. Τώρα υπάρχει μεγαλύτερη ανισότητα και περισσότερη φτώχεια σε σχέση με τρόφιμα, εργασία και περίθαλψη, από ό,τι υπήρχε τότε.

Η κρίση που αντιμετωπίζουμε συνιστά μια πρωτοφανή απειλή για όλους μας και θα πρέπει να τη συνειδητοποιήσουμε. Η συζήτηση του θέματος έχει ιδιαίτερη σημασία και για μας εδώ στην Κύπρο. Θα μας βοηθήσει ν' αποκτήσουμε μια νέα οπτική θεώρηση των παγκόσμιων προβλημάτων. Εμείς μείναμε στην προβληματική ενός αδικαιώτου εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα στα πλαίσια μιας παρατεταμένης αντιαποικιακής αναμέτρησης και στα πλοκάμια μικρών διαιρέσεων.

Δεν λέμε ότι δεν υπάρχουν αυτά τα προβλήματα για μας, όμως ο κόσμος γύρω μας μεταβάλλεται. Χρειαζόμαστε κι εμείς μια διόρθωση της πορείας μας ακόμα και για να στηρίξουμε την υπόθεσή μας. Οι παλιοί συμπολεμιστές μας στον αγώνα ενάντια στην αποικιοκρατία, οι ηρωικοί αγωνιστές της Αφρικής και της Ασίας σήμερα πεινούν, είναι καταχρεωμένοι, τους δέρνει η υπανάπτυξη, τα προϊόντα τους έχουν εξευτελιστικές τιμές και οι δυνατότητές τους μένουν αναξιοποίητες.

Εμείς και σήμερα ακόμα περιμένουμε βοήθεια απ' αυτές τις χώρες για να επιβιώσουμε σαν κράτος και σαν λαός. Λογαριάσαμε όμως ποτέ ότι κι εμείς οφείλουμε μια συνεργασία και μια βοήθεια προς τις χώρες αυτές; Μπορούμε εμείς ν' αδιαφορούμε για τον πόνο και τη στέρηση των Αφρικανών αποχαυνωμένοι στο δικό μας βιοτικό επίπεδο που μάλιστα θα τους επιδείξουμε σε λίγο καιρό στη Διάσκεψη των Αδεσμεύτων; Ποιά βοήθεια διανοηθήκαμε να δώσουμε στις χώρες αυτές;

Αντίθετα, ανάμεσά μας επικρατεί η νοοτροπία της αποστροφής. Δεν έχουμε οικονομικές σχέσεις μαζί τους, γιατί — λέει η επίσημη πολιτική μας — είναι ασταθείς αγορές. Δεν έχουμε συγκοινωνιακές συνδέσεις, γιατί είναι φτωχές χώρες. Στρεφόμαστε μονόπλευρα προς τη Δυτική Ευρώπη που συντηρεί την ανισότητα. Πάμε να γίνουμε οι υπηρέτες των πλουσίων και των χορτασμένων. Μας διακατέχει ένα αίσθημα απομονωτισμού και οικοδόμησης τειχών έναντι των χωρών του τρίτου κόσμου, γεγονός που εκφράζεται με πολλούς τρόπους. Καιρός είναι να δούμε τον κόσμο γύρω μας με διαφορετικό φακό. Ν' ανανεώσουμε το ρόλο μας μέσα στον κόσμο, ν' ανακαλύψουμε ξανά το δικό μας πρόβλημα σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα.

Η συνεργασία μας με τις χώρες του τρίτου κόσμου είναι επιβεβλημένη, αν εννοούμε αυτά που λέμε σήμερα εδώ στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Θα μπορούσαμε να προωθήσουμε κάποια οικονομική συνεργασία. Τα σχέδια υπάρχουν. Υπάρχει ακόμα και η ανάληψη συγκεκριμένων ευθυνών. Το Κίνημα των Αδεσμεύτων πήρε σχετικές αποφάσεις που μας δεσμεύουν κι εμάς. Θα μπορούσαμε ακόμα να δώσουμε μια τεχνική βοήθεια. Το ανθρώπινό μας δυναμικό είναι άφθονο, ικανότατο κι αναξιοποίητο. Τεχνικοί κι εμπειρογνώμονες από την Κύπρο θ' άνοιγαν τις προοπτικές για μια πολιτική και οικονομική συνεργασία με τις χώρες του τρίτου κόσμου. Θα μπορούσαμε ακόμα να προωθήσουμε μια εκπαιδευτική συνεργασία σε διάφορους τομείς. Όταν ενδιαφερόμαστε για τα προβλήματα των άλλων, τότε θα μπορούσαμε να καταλάβουμε καλύτερα την εποχή μας.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια θα πετύχουμε αναβίωση του ενδιαφέροντος για το Κυπριακό. Θα συζητήσουμε την παραδοσιακή και ιστορική φυσιογνωμία του προβλήματος με τα σύγχρονα θέματα, διαφορετικά κινδυνεύουμε να γίνουμε παρελθόν, να μπούμε στο περιθώριο. Διαφορετικά κινδυνεύουμε να τοποθετηθούμε από μόνοι μας, πριν μας βάλουν άλλοι, στο ράφι.

Η Κύπρος θα πρέπει να λογαριάσει το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στη μάχη για μια νέα διεθνή οικονομική τάξη. Η ιστορία της, οι δυνατότητες του λαού της, η γεωγραφική της θέση, η στρατηγική της σημασία, δεν είναι μονόδρομος στη διάθεση μάλιστα μόνο των εχθρών μας ενάντια στους φίλους μας.

Η Κύπρος μπορεί να γίνει έκφραση και φορέας του αδέσμευτου κόσμου, με τον οποίο είναι συνδεδεμένη, μέσα στο χώρο των ανεπτυγμένων και ιδιαίτερα στον Ευρωπαϊκό.

Το ερώτημα είναι: Πόσο είμαστε διατεθειμένοι να εκφράσουμε ένα δικό μας ρόλο, αντί να είμαστε ουραγοί των πλουσιών και των καταπιεστών μας;

Υπάρχει ακόμα και η άλλη πλευρά. Εκείνο που πρέπει να γνωρίζουμε είναι ότι το βιοτικό μας επίπεδο δεν είναι κάτι το σταθερό. Η κατοχή μπορεί να το ανατρέψει σε κάθε στιγμή. Κι εκεί υπάρχει η συνάντηση του κάθε Κύπριου με κάθε θύμα της βίας ή της εκμετάλλευσης, ανεξάρτητα από φυλή και θρησκεία.

Έτσι δημιουργούνται οι ευκαιρίες για το κοινό μέτωπο των στερημένων και καταπιεσμένων στην πάλη τους για μια καλύτερη ζωή, για μια λεύτερη και δίκαιη κοινωνία, ανεξάρτητα από φυλή και θρησκεία.

Είναι γι' αυτό που σήμερα νιώθουμε σαν το πιο κύριο μας καθήκον, να εργαστούμε για την προώθηση μιας νέας οικονομικής τάξης. Δυστυχώς το αίτημα για μια νέα διεθνή οικονομική τάξη δεν προωθείται όσο θάπρεπε και όσο οι καιροί το απαιτούν. Κι αυτό δεν είναι τυχαίο. Οι ανεπτυγμένες χώρες είναι τοποθετημένες αρνητικά με στόχο τη διαφύλαξη των προνομίων τους. Η επιδείνωση της κρίσης έχει εξασθενήσει ακόμα πιο πολύ τη θέση των χωρών του τρίτου κόσμου, επομένως και τη θέση τους στον κόσμο.

Όμως οι προτάσεις για μια νέα διεθνή οικονομική τάξη στέκουν μπροστά στον καθένα. Οι αδυναμίες του σημερινού συστήματος οικονομικών σχέσεων απαιτούν θεμελιακές αλλαγές στην πολιτική και τους θεσμούς του σύγχρονου κόσμου.

Οι μικρόψυχες και πεισματικές τοποθετήσεις των ισχυρών δεν αναιρούν το πρόβλημα, αντίθετα το κάνουν πιο έντονο. Οι αλλαγές αυτές πρέπει να γίνουν σύντομα κι αυτό το απαιτεί το παρελθόν, το παρόν αλλά κύρια το μέλλον.

Αν τούτο δεν γίνει, η σημερινή κατάσταση στη διεθνή οικονομία και σε πολλές ακόμα εθνικές οικονομίες, θα οδηγήσει στην καταστροφή όχι φυσικά μόνο των φτωχών και των υπανάπτυκτων. Είμαστε ένας κόσμος που αδυνατεί να σκεφτεί και ν' αντιμετωπίσει τα προβλήματα που συνδέονται με την ίδια την επιβίωσή του.

Γι' αυτό, εφόσον καθυστερούν οι αποφάσεις, το μέλλον της ανθρωπότητας δεν διαγράφεται στα τέλη του 20ού αιώνα ελπιδοφόρο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Χατζηδημητρίου για την ομιλία του, με την οποία φθάσαμε στο τέλος της συζήτησης αυτού του πολύ σοβαρού ζητήματος.

Ορίστε κ. Μαρκίδη.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θέλω να πω κάτι. Συζητήσαμε ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα. Δεν συζητήσαμε στην πραγματικότητα ακούσαμε τέσσερις ομιλίες μια από κάθε πολιτικό κόμμα.

Θα ήθελα ιδιαίτερα να παρακαλέσω άλλη φορά, όταν πρόκειται περί τέτοιων σοβαρών θεμάτων, να μπαίνει το θέμα στην ημερήσια διάταξη και να γίνεται αντικείμενο ελεύθερης συζήτησης από όλους τους Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

T. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είναι αργά να γίνει και τώρα αποδεκτή η εισήγηση του κυρίου Μαρκίδη. Να παραμείνει το θέμα στην ημερήσια διάταξη για να συμμετάσχουν όσοι συνάδελφοι θέλουν, και μάλιστα και με σχετικές προτάσεις. Αν είναι δυνατό να δοθεί και κάποια συνέχεια και να καταλήξουμε και σε κάποια πορίσματα ως Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, άκουσα τόσο την εισήγηση του κ. Μαρκίδη όσο και του κ. Χατζηδημητρίου με πολλή χαρά. Γιατί πραγματικά αυτό το θέμα είναι πάρα πολύ ενδιαφέρον και πάρα πολύ πολύπλοκο. Χρειάζεται περαιτέρω συζήτηση. Δεν είναι εγώ που αποφάσισα να γίνει η σημερινή συζήτηση επί επιπέδου Αρχηγών Κομμάτων. Είναι άλλοι που αποφάσισαν.

Γι' αυτό το λόγο θέτω το θέμα ενώπιον του Σώματος και παρακαλώ να έχω τις απόψεις.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του να παραμείνει στην ημερήσια διάταξη;

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Δεν χρειάζεται ψηφοφορία κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν είμαστε ομόφωνοι, τότε πολύ ευχαρίστως. Θα είμαι ο πρώτος που θα χαρώ να συζητηθεί εν εκτάσει αυτό το πολύ δύσκολο και πολύ ενδιαφέρον θέμα.

Εν τω μεταξύ, κύριοι, θα προχωρήσουμε στην τακτική συνεδρίαση του Σώματος, αφού αυτό το θέμα θα παραμείνει στην ημερήσια διάταξη για συζήτηση σε προσεχή συνεδρίαση.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Επί θέματος διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε. Αντιλαμβάνομαι ότι θα μπει στο Κεφάλαιο Δ αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα, στο Κεφάλαιο Δ.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Και θα έχει προτεραιότητα έναντι των άλλων θεμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και θα έχει προτεραιότητα έναντι των άλλων θεμάτων, μόλις τελειώσει το θέμα των ωρομισθίων που θα συζητήσουμε σήμερα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν κύριοι, προχωρούμε τώρα στην τακτική ημερήσια διάταξη της σημερινής συνεδρίας. Αλλά προτού προχωρήσουμε στο Κεφάλαιο Α, θα ήθελα να ανακοινώσω στο Σώμα τις αποφάσεις της Επιτροπής Επιλογής όσον αφορά τη σύνθεση των διάφορων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών:

Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών τη θέση του μακαρίτη Εζεκία Παπαϊωάννου αναλαμβάνει ο κ. Μιχάλης Πουμπουρής.

Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ο κ. Χρίστος Κουρτελλάρης αναλαμβάνει την προεδρία τη θέση του παραιτηθέντα κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ο κ. Κυριάκος Τσιέττης τοποθετείται ως Αναπληρωτής Πρόεδρος, Μέλος της Επιτροπής.

Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας τη θέση του κ. Χαμπή Μιχαηλίδη παίρνει ο κ. Νεόφυτος Ηλία.

Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων τη θέση του κ. Χρίστου Κουρτελλάρη παίρνει ο κ. Νεόφυτος Ηλία.

Θα προχωρήσουμε, κύριοι, κάπως ανορθόδοξα σήμερα. Δηλαδή αντί να αρχίσουμε με το Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία, θα αρχίσουμε από το Κεφάλαιο Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων, για το λόγο ότι ορισμένη Πρόταση Νόμου πρέπει να κηρυχθεί επείγουσα και να ψηφιστεί σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε λοιπόν στο Κεφάλαιο Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα πιο κάτω νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- (1) Ο περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 20) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 21) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 22) του 1988.
- (6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όλα αυτά τα νομοσχέδια παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (7) Οι περί Προστασίας της Παραλίας (Άδειες και Δικαιώματα) Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (8) Έγγραφα που αφορούν:
  - (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία,

- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται τα Έγγραφα αυτά προς συζήτηση ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (9) Έγγραφα που αφορούν την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (10) Ένταλμα Προκαταβολής με Αρ. 5/88 για ποσό £35,000 για την προμήθεια επίπλων για το Διεθνές Κέντρο Συνεδρίων από τη Συνεργατική Εταιρεία Κωφαλάλων Ατδ.

Εστάλη από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (11) Έγγραφο που αφορά την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού από τις Σχολικές Εφορείες Λ/σίας, Λ/σού, Ανθούπολης και Παραλιμνίου δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Έκτακτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου:

- (12) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην ίδια Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(13) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Η Πρόταση αυτή Νόμου παρακαλώ όπως κηρυχθεί επείγουσα, κύριοι Βουλευτές, γιατί είναι ανάγκη ορισμένα θέματα να λυθούν προ της 31ης αυτού του μηνός. Γι' αυτό το λόγο παρακαλώ, αν δεν υπάρχει ένσταση, να κηρυχθεί επείγουσα η Πρόταση Νόμου και να ληφθεί απόφαση σήμερα.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Πρόταση Νόμου κηρύσσεται επείγουσα.

Στο μεταξύ καλώ την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να ετοιμάσει την Έκθεση και να μας την ανακοινώσει.

Τώρα προχωρούμε στο Κεφάλαιο Α που περιλαμβάνει τη Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α είναι: «Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1984. (Πρόταση Νόμου)» και δεύτερο «Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988», για τα οποία υπάρχει κοινή Έκθεση.

Καλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΔΙΑΚΑΤΟΧΗ, ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1984» ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΔΙΑΚΑΤΟΧΗ, ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Νίκος Μουσούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τα πιο πάνω σχέδια νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών οι οποίοι εξέφρασαν τις απόψεις του Υπουργείου τους πάνω στην πρόταση νόμου και ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του Κυβερνητικού νομοσχεδίου.

Σκοπός της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, η οποία κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας για την ακίνητη ιδιοκτησία, έτσι ώστε η διάθεση, ανταλλαγή ή

αποξένωση ακίνητης ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας από το Υπουργικό Συμβούλιο να θεωρείται τότε μόνο έγκυρη εφόσον εγκρίνεται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Σκοπός του Κυβερνητικού νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση της ίδιας πιο πάνω νομοθεσίας, έτσι ώστε να παρασχεθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο η εξουσία να επιβάλλει, όταν το κρίνει σκόπιμο, όρους σε περίπτωση που αποφασίζει την ανταλλαγή ή την αποξένωση μέρους οποιουδήποτε δημόσιου δρόμου.

Εξετάζοντας η Επιτροπή τα δυο υπό συζήτηση σχέδια νόμου έλαβε υπόψη της και σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις της κατατεθείσας πρότασης νόμου, όπως είναι διατυπωμένες, αντιβαίνουν στη θεμελιώδη συνταγματική αρχή της διάκρισης των εξουσιών, γιατί μεταθέτουν τη συνταγματικά κατοχυρωμένη εξουσία του Υπουργικού Συμβουλίου για την εποπτεία και τη διάθεση της περιουσίας της Δημοκρατίας στη Νομοθετική Εξουσία.

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της την ανάγκη ορθολογιστικής διάθεσης, από τη μια, της κρατικής γης, αλλά και την αναγκαιότητα λήψης οποιουδήποτε μέτρου στα πλαίσια της συνταγματικής νομιμότητας, από την άλλη, εισηγείται την επαναδιατύπωση των διατάξεων της πρότασης νόμου, έτσι ώστε οποιαδήποτε διάθεση κρατικής ακίνητης ιδιοκτησίας να γίνεται κάτω από όρους, περιορισμούς, προϋποθέσεις και κριτήρια τα οποία θα καθορίζονται με Κανονισμούς που θα κατατίθενται στη Βουλή για έγκριση, νομοθετική ρύθμιση που μπορεί συνταγματικά να υιοθετηθεί και που η εφαρμογή της στην πράξη θα δημιουργήσει τις επιθυμητές προϋποθέσεις ισότιμης μεταχείρισης όλων των πολιτών που απευθύνονται στις αρχές της Δημοκρατίας για την παραχώρηση κρατικής γης.

Με γνώμονα τις πιο πάνω γενικές θέσεις η Επιτροπή έχει επαναδιατυπώσει τις πρόνοιες και των δυο υπό συζήτηση σχεδίων νόμου σε ενιαίο κείμενο για το οποίο και γίνεται ομόφωνα η εισήγηση στη Βουλή όπως το ψηφίσει σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διαγραφή και αντικατάστασις του άρθρου 18 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησης) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το σχέδιο νόμου ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το σχέδιο νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο αμέσως επόμενο θέμα, το υπ' αριθμόν (3) στην Ημερήσια Διάταξη, «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 19) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 19) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Στυλιανού και Α. Χρυσοστόμου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,021,900 και η διάθεσή του για την κάλυψη της δαπάνης για τη διοργάνωση στην Κύπρο τον προσεχή Σεπτέμβριο της Διάσκεψης των Υπουργών Εξωτερικών των Αδέσμευτων Χωρών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 12) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,021,900 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 12) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο ομόφωνα.

Προχωρούμε τώρα στο αμέσως επόμενο νομοσχέδιο, το υπ' αριθμόν (7) στην Ημερήσια Διάταξη, «Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολύμενα Πρόσωπα (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». (Πρόταση νόμου).

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΙΣ ΑΠΟΛΥΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Ανδρέας Δημητριάδης
Ζαχαρίας Τουλούρας
Χρίστος Πέτας
Μιχάλης Παπαπέτρου
Ευστάθιος Ευσταθίου

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
Σοφοκλής Χατζηγιάνης
Αυγερινός Παπαρές
Ρήνα Κατσελλή
Πέτρος Στυλιανού
Ιάκωβος Κατσουνωτός

Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Νομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησαν από κοινού την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρίες τους που πραγματοποιήθηκαν στις 9, 12, 19 και 23 Μαΐου 1988. Στα πλαίσια της εξέτασης της πρότασης αυτής νόμου κλήθηκαν και κατέθεσαν τις απόψεις τους, καθώς και άλλα ενημερωτικά στοιχεία, εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών συντεχνιών ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ, των εταιρειών που διεξάγουν στην Κύπρο μεταλλευτικές δραστηριότητες και αντιπροσωπεία των απολυθέντων υπαλλήλων της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας. Στις συνεδρίες της Επιτροπής ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Α. Γεωργίου ο οποίος και κατέθεσε στη Βουλή την υπό συζήτηση πρόταση νόμου.

Σκοπός της πρότασης αυτής νόμου είναι η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για την παροχή αποζημιώσεως από τις μεταλλευτικές εταιρείες σε απολυόμενα από αυτές πρόσωπα, ώστε αυτή να μην εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που έχει καταβληθεί από μεταλλευτική εταιρεία αποζημίωση σε απολυόμενο προσωπικό της, ύστερα από συμφωνία που έγινε μεταξύ της εταιρείας και του προσωπικού ή των συντεχνιών του προσωπικού.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την πιο πάνω βασική νομοθεσία δημιουργείται η υποχρέωση σε μεταλλευτική εταιρεία, που κηρύσσεται από το Υπουργικό Συμβούλιο ως εταιρεία που έχει αρχίσει τον τερματισμό των δραστηριοτήτων της, να καταβάλει σε απολυόμενο προσωπικό τις καθορισμένες αποζημιώσεις. Επειδή ως αποτέλεσμα της νομοθεσίας αυτής τέτοια υποχρέωση δημιουργείται αδιάκριτα για όλες τις μεταλλευτικές εταιρείες που εμπίπτουν στις προϋποθέσεις του νόμου ανεξάρτητα από το αν έχουν ήδη καταβάλει αποζημιώσεις στο προσωπικό τους, λόγω της απόλυσής του, με βάση υποχρέωσή τους που απορρέει από σχετική συμφωνία μεταξύ του προσωπικού ή των συντεχνιών του προσωπικού και της εταιρείας, κρίθηκε σκόπιμο να διευθετηθεί το θέμα αυτό με την προτεινόμενη τροποποίηση.

Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Νομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού μελέτησαν τις πρόνοιες της υπό συζήτηση πρότασης νόμου

παράλληλα με τα διάφορα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν τους από όλες τις πλευρές, συμφωνούν κατά πλειοψηφίαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της, γι' αυτό και εισηγούνται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο, αφού προηγουμένως τροποποιηθεί, ώστε οι διατάξεις του βασικού νόμου να εφαρμόζονται στην περίπτωση που δόθηκε χαριστικά σε προσωπικό που απολύθηκε αποζημίωση δυνάμει συμφωνίας που συνομολογήθηκε μεταξύ του προσωπικού ή των συντεχνιών του προσωπικού και της μεταλλευτικής εταιρείας.

Οι εκ των Μελών της Επιτροπής κ.κ. Ανδρέας Ζιαρτίδης, Χρίστος Πέτας, Μιχάλης Παπαπέτρου, Ευστάθιος Ευσταθίου και Ιάκωβος Κατσουνωτός διαφωνώντας με την πιο πάνω θέση της πλειοψηφίας είναι της γνώμης ότι η υφιστάμενη νομοθεσία θα πρέπει να παραμείνει ως έχει και οποιοδήποτε θεωρούν ότι από την εφαρμογή της επηρεάζονται ή θίγονται ένομα συμφέροντά τους μπορούν να καταφύγουν στη δικαιοσύνη όπου και τελικά θα κριθεί το όλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή δεν έγιναν ομιλίες επί θέματος αρχής, το θεώρησα ότι οι διαφωνίες αποσύρθηκαν.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Είναι διατυπωμένες στην Έκθεση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 1 τίθεται σε ψηφοφορία.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19 υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

12 εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 1 εγκρίνεται με 19 ψήφους υπέρ, 12 εναντίον και καμιά αποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13 εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται με 19 ψήφους υπέρ, 13 εναντίον και καμιά αποχή.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολυόμενα Πρόσωπα (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της πρότασης νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13 εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 20 ψήφους υπέρ, 13 εναντίον και καμιά αποχή ή πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Πληροφορούμαι ότι υπάρχει απαίτηση από όλες τις πλευρές του Σώματος όπως η συζήτηση του υπ' αριθμόν (8) νομοσχεδίου: «Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» αναβληθεί για 15 μέρες. Αν αυτό είναι δεκτό, τότε αναβάλλεται η συζήτηση του νομοσχεδίου για 15 μέρες.

Προχωρούμε στο τελευταίο νομοσχέδιο που έχουμε έτοιμο «Ο περί της Διεθνούς Συμβάσεως περί Ενοποιήσεως Ορισμένων Κανόνων Αφορώντων εις την Ασυλίαν Κρατικών Πλοίων, 1926 και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου Αυτής, 1934 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΕΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΑΦΟΡΩΝΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΣΥΛΙΑΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ, 1926 ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΥΤΗΣ, 1934 (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μανδριώτης

Χρίστος Κουρτελλάρης, εκπροσωπών τον κ. Ν. Ηλία

Δημήτρης Ηλιάδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων που αφορούν στην ασυλία κρατικών πλοίων και του Πρωτοκόλλου αυτής, όπου η Κυπριακή Δημοκρατία αποφάσισε να προσχωρήσει σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου υπ' αρ. 30.001 και ημερομηνίας 14 Απριλίου 1988.

Η επιψήφιση από το Σώμα του πιο πάνω νομοσχεδίου επιβάλλεται για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης και του Πρωτοκόλλου της.

Με την πιο πάνω Σύμβαση προβλέπεται ότι τα κρατικά πλοία που χρησιμοποιούνται ως εμπορικά θα υπάγονται στους ίδιους κανόνες ευθύνης και στις ίδιες υποχρεώσεις που εφαρμόζονται στα πλοία, τα φορτία και τις εφοπλιστικές επιχειρήσεις ιδιωτικής φύσης.

Με το Πρόσθετο Πρωτόκολλο διευκρινίζεται αριθμός διατάξεων της Σύμβασης που αναφέρονται στα πλοία που ναυλώνονται από τα κράτη για μη εμπορικούς σκοπούς, τα οποία και δεν υπόκεινται σε κατάσχεση, κατακράτηση ή απαγόρευση του απόπλου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, παρόλο που η Κυπριακή Δημοκρατία δεν θα επηρεαστεί καθόλου από την επικύρωση της πιο πάνω Σύμβασης και του Πρωτοκόλλου της, μια και δεν διαθέτει ιδιόκτητα ή ναυλωμένα πλοία που εκτελούν εμπορικές μεταφορές, εντούτοις η επικύρωσή τους αναμένεται να αποβεί προς όφελος της κυπριακής εμπορικής ναυτιλίας γενικότερα, επειδή υπάρχει το ενδεχόμενο πλοία υπό κυπριακή σημαία να εμπλακούν σε διαφορές με κρατικά πλοία συμβαλλομένων κρατών που εκτελούν εμπορικές μεταφορές.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κατά νόμο κύρωση της πιο πάνω Σύμβασης και του Πρωτοκόλλου αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμβάσεως και Πρωτοκόλλου. Πίναξ Μέρους I, Μέρος II. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Διεθνούς Συμβάσεως περί Ενοποιησεως Ωρισμένων Κανόνων Αφορώντων εις την Ασυλίαν Κρατικών Πλοίων, 1926 και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής, 1934 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Και τώρα, κύριοι συνάδελφοι, έχουμε την Πρόταση Νόμου την οποία έχουμε κηρύξει επείγουσα και παρακαλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας, την κυρία Κατσελλή δηλαδή επειδή λείπει ο κ. Ψυλλίδης, να διαβάσει την Έκθεση της Επιτροπής στο Σώμα.

Ρ. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ρήνα Κατσελλή, Αναπληρωτής Πρόεδρος
 Αλέκος Μαρκίδης
 Νίκος Αναστασιάδης
 Δήμος Γεωργιάδης
 Γεώργιος Σαββίδης
 Μιχαήλ Παπαπέτρου
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας μελέτησε σε σημερινή συνεδρίασή της την πιο πάνω πρόταση νόμου που έχει κατατεθεί από την ίδια και κηρύχθηκε ως πρόταση νόμου επείγουσας φύσης. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας συνοδευόμενος από ανώτερο δικηγόρο του γραφείου του.

Σκοπός της πρότασης αυτής νόμου είναι η τροποποίηση του άρθρου 28Δ της βασικής νομοθεσίας για τη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία για την άρση ορισμένων προβλημάτων που παρατηρήθηκαν κατά την πρακτική εφαρμογή του.

Ειδικότερα με την προτεινόμενη τροποποίηση στο πιο πάνω άρθρο, που αφορά τη μεταχείριση των παθόντων και των αναπήρων κατά την πλήρωση θέσεων πρώτου διορισμού, τίθεται ένα ανώτατο όριο στις θέσεις που θα πληρούνται κατά ειδικότητα πέραν του οποίου δεν θα μπορούν να διορίζονται άλλα πρόσωπα των ειδικών αυτών κατηγοριών. Ως ανώτατο όριο προτείνεται το 1/3 των θέσεων που θα πληρούνται κατά ειδικότητα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της και τις παραστάσεις που έγιναν από τους ενδιαφερόμενους συνδέσμους και οργανώσεις γύρω από το θέμα αυτό, υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο. Η Επιτροπή καταλήγοντας στην εισήγησή της για την ψήφισή της εν λόγω τροποποίησης θέλει να διασαφηνίσει ότι έχει μελετήσει σε επανειλημμένες συνεδρίες της το σύνολο των αιτημάτων και εισηγήσεων που υποβλήθηκαν ενώπιόν της και που αφορούν την πρακτική εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για τη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία και δεν θεωρεί ορθό ή σκόπιμο να προβεί στο στάδιο αυτό σε οποιαδήποτε άλλη τροποποίηση της πιο πάνω νομοθεσίας πέρα από την προτεινόμενη. Όσον αφορά ειδικότερα το πρόβλημα των συμβασιούχων, το οποίο φαίνεται να επηρεάζει και το μεγαλύτερο αριθμό προσώπων, η Επιτροπή σε σχετική συνεδρίασή της στην παρουσία του Υπουργού Παιδείας ζήτησε να πληροφορηθεί τις προθέσεις του Υπουργείου για την αντιμετώπισή του.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από τον Υπουργό Παιδείας το Υπουργείο του προτίθεται να εφαρμόσει την ακόλουθη δέσμη μέτρων που θα απαμβλύνουν το πρόβλημα.

- (α) Δημιουργία 90 περίπου επιπρόσθετων θέσεων στη μέση εκπαίδευση λόγω νέων αναγκών.

- (β) Απορρόφηση πτυχιούχων μέσης στα δημοτικά για κάλυψη πρόσθετων αναγκών λόγω της έλλειψης δασκάλων. Τούτο θα επιτευχθεί με την έναρξη ταχύρρυθμου προγράμματος εκπαίδευσης καθηγητών και θα εκπαιδευθούν 60 περίπου καθηγητές που θα εργοδοτηθούν με σύμβαση ή ως αντικαταστάτες.
- (γ) Αριθμός πτυχιούχων καθηγητών θα γίνεται δεκτός για φοίτηση στην Π.Α.Κ. με βάση σχετικό νομοσχέδιο που έχει κατατεθεί στη Βουλή.
- (δ) Καταβολή προσπάθειας για απασχόληση πτυχιούχων σε Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Η Επιτροπή επικροτώντας τη λήψη των πιο πάνω μέτρων καλεί την Εκτελεστική Εξουσία σε συνεργασία και με το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας να εξαντλήσει όλες τις νόμιμες υφιστάμενες διαδικασίες που προσφέρονται για την εξεύρεση όλων εκείνων των υπαλλακτικών λύσεων που θα συμβάλουν στην απόβλυνση και σμίκρυνση του προβλήματος των συμβασιούχων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 28B του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 28Δ του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξη ισχύος. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Έχουμε τελειώσει με το Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία, κύριοι συνάδελφοι.

Η κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων του Κεφαλαίου Β' έχει ήδη γίνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ': Ερωτήσεις-Απαντήσεις, αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς.

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 21 Αυγούστου 1987.

«Δεδομένης της αναντίρρητα τεράστιας εθνικής σημασίας του έργου που επιτελούν οι εγκλωβισμένοι δάσκαλοι κι ιδιαίτερα οι εγκλωβισμένες δασκάλες στην κατεχόμενη γη μας, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα στα πιο κάτω:

1. Πόσοι εγκλωβισμένοι δάσκαλοι και δασκάλες ή καθηγητές και για πόσο χρονικό διάστημα υπηρέτησαν την παιδεία (τόσο στα ελληνικά όσο και στα μαρωνίτικα σχολεία) από την τουρκική εισβολή μέχρι σήμερα;
2. Δεδομένου πως και το ίδιο το Υπουργείο — και κατά πρώτιστο, ασφαλώς, λόγω — αξιολογεί κατά τρόπο θετικό την αναντίλεχτα εθνική, επαναλαμβάνουμε, προσφορά όσων δασκάλων κι ιδιαίτερα διδασκαλιστών υπηρέτησαν ή και υπηρετούν τα εγκλωβισμένα κυπριόπουλα πώς σκέφτεται:
  - (ι) Να τιμήσει την προσφορά αυτή — αποδίδοντας τις εμπρέπουσες, κατά τη γνώμη μας, ηθικές αμοιβές — και
  - (ιι) ν' αξιολογήσει και να επιμετρήσει με κάποιο διαφορετικό δείκτη το χρόνο αυτό των εγκλωβισμένων εκπαιδευτικών ή και κατά προτεραιότητα — και με βάση κάποια αποδεχτά κριτήρια — προάγοντάς τους»;

Απάντηση ημερομηνίας 17 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με τον αριθμό των εγκλωβισμένων εκπαιδευτικών πληροφορείται το Σώμα ότι κατά καιρούς υπηρέτησαν στα κατεχόμενα συνολικά 44 δάσκαλοι, 3 νηπιαγωγοί και 1 καθηγήτρια Οικιακής Οικονομίας, η δε υπηρεσία τους κυμαινόταν από 1-13 χρόνια.

Πέντε από τους πιο πάνω εκπαιδευτικούς έτυχαν προαγωγής κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους στα κατεχόμενα. Επίσης η Ε.Ε.Υ. έχει προβεί στην προαγωγή πέντε εγκλωβισμένων εκπαιδευτικών σε ισάριθμες θέσεις, που δημιουργήθηκαν με βάση τους Νόμους 269/87 και 288/87.

Το Υπουργείο Παιδείας μελετά διάφορους τρόπους ηθικής ή/και υλικής αμοιβής των υπόλοιπων εκπαιδευτικών για την ξεχωριστή προσφορά τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιο Σαββίδη και ληφθείσα στις 26 Νοεμβρίου 1987.

«Πληροφορούμαι ότι κατά τη συμπλεγματοποίηση τάξεων στα δημοτικά σχολεία των πόλεων και της υπαίθρου χρησιμοποιούνται διαφορετικά κριτήρια.

Συγκεκριμένα, στις πόλεις ο αριθμός μαθητών στις συμπλεγματοποιημένες τάξεις δεν υπερβαίνει τους 24 μαθητές, ενώ ο αριθμός μαθητών σε ανάλογες τάξεις στην ύπαιθρο φτάνει τους 30.

Επίσης στις πόλεις συμπλεγματοποιούνται μόνο συνεχόμενες τάξεις, ενώ στα σχολεία της υπαίθρου συνενώνονται οποιεσδήποτε τάξεις, έστω και απομακρυσμένες, πράγμα που δυσχεραίνει και ζημιώνει το εκπαιδευτικό έργο.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, γιατί γίνεται αυτή η διάκριση σε βάρος των μικρών σχολείων της υπαίθρου, ενώ αυτά βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και το έργο τους χρειάζεται ενίσχυση;»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Νοεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιου Σαββίδη.

«Αναφορικά με το θέμα της συμπλεγματοποίησης τάξεων το Υπουργείο Παιδείας πληροφορεί τη Βουλή των Αντιπροσώπων τα ακόλουθα:

1. Η αρχή για δημιουργία συμπλεγμάτων μόνο σε γειτονικές τάξεις και με αριθμό μαθητών στο σύμπλεγμα μέχρι τους 24 εφαρμόζεται σε όλα τα σχολεία, τόσο των πόλεων όσο και της υπαίθρου, χωρίς διάκριση.
2. Παρέκκλιση από την αρχή αυτή υπάρχει μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - 2.1 Σε ορισμένα τριδιδάσκαλα σχολεία ο αριθμός των μαθητών σε μερικά συμπλέγματα (είναι όλα σε γειτονικές τάξεις) φτάνει ως τους 30. Λειτουργούν φέτος 42 τριδιδάσκαλα σ' όλη την Κύπρο με 126 συμπλέγματα, με αριθμό παιδιών 8-30 σε κάθε σύμπλεγμα. Ας σημειωθεί ότι στα πλείστα από αυτά τα συμπλέγματα ο αριθμός των παιδιών είναι γύρω στα 20.
  - 2.2 Στα τετραδιδάσκαλα (10 σ' όλη την Κύπρο) υπάρχουν 20 συμπλέγματα, 16 γειτονικών και 4 μη γειτονικών τάξεων, με αριθμό παιδιών 22-31.
  - 2.3 Στα πενταδιδάσκαλα (16 σ' όλη την Κύπρο) υπάρχουν 16 συμπλέγματα, 13 γειτονικών και 3 μη γειτονικών τάξεων, με αριθμό παιδιών 18-30.
3. Από τα πιο πάνω φαίνεται ότι παρέκκλιση από την αρχή που αναφέρθηκε στην παράγραφο 1 υπάρχει μόνο σε 7 περιπτώσεις, όπου συμπλεγματοποιούνται μη γειτονικές τάξεις, και ελάχιστες περιπτώσεις, όπου ο αριθμός των παιδιών στο σύμπλεγμα υπερβαίνει τα 24. Λαμβάνοντας υπόψη ότι παγκύπρια λειτουργούν 1734 αμιγή τμήματα και 348 συμπλέγματα, οι 7 μόνο περιπτώσεις συμπλεγμάτων μη γειτονικών τάξεων και οι ελάχιστες περιπτώσεις όπου ο αριθμός παιδιών στο σύμπλεγμα υπερβαίνει τα 24 δεν πρέπει να θεωρούνται ανησυχητικές.

Οι παρεκκλίσεις αυτές δεν είναι ασφαλώς σκόπιμες, αλλά οφείλονται στις ποικίλες δυσκολίες που υπάρχουν, είτε λόγω έλλειψης αιθουσών και δασκάλων είτε λόγω της σύνθεσης του μαθητικού πληθυσμού των διάφορων τάξεων. Ας σημειωθεί ότι σε αρκετές περιπτώσεις ο αριθμός των παιδιών κατά δάσκαλο είναι κάτω από τα 24.

4. Το Υπουργείο Παιδείας είναι ενήμερο των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν ορισμένα σχολεία της υπαίθρου και θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για επίλυσή τους κατά τη νέα σχολική χρονιά.»

Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα την 1η Δεκεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος της μεταφοράς των λυμάτων της εταιρείας «Κάρλσπεργκ» από την περιοχή Γερίου, γεγονός που — από τη χρόνια εκρόή τους στην περιοχή — είχε ως αναπόδραστο αποτέλεσμα τόσο την καταστροφή του ωραίου βιότοπου που είχε αναπτυχθεί για χρόνια και την έκθεση σε σημαντική οχληρία και άμεσους κινδύνους της υγείας των κατοίκων.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με τη διάθεση των αποβλήτων της Εταιρείας 'Κάρλσπεργκ' σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Η εν λόγω Εταιρεία υπέβαλε προκαταρκτική μελέτη μεταφοράς των αποβλήτων του εργοστασίου στην περιοχή Αγίου Σωζόμενου, όπου θα εγκαταστήσει το βιολογικό σύστημα επεξεργασίας τους, η οποία έτυχε της κατ' αρχήν έγκρισης των αρμόδιων Υπηρεσιών υπό την προϋπόθεση ότι θα επιφέρονταν σ' αυτή ορισμένες τροποποιήσεις. Παράλληλα ζητήθηκε από την Εταιρεία και αναμένεται να υποβάλει μελέτη για το σύστημα επεξεργασίας των αποβλήτων, ώστε να καταστεί δυνατή η εξέταση της λειτουργικότητας του όλου Σχεδίου. Υπολογίζεται ότι τα πιο πάνω θα υποβληθούν μέχρι τέλους τρέχοντος μηνός, ότε το όλο θέμα θα εξεταστεί στο σύνολό του και θα ληφθούν οριστικές αποφάσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Κατζηγιάννη και ληφθείσα στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

«Κατά την τελευταία επίσκεψή μου στο Συνοικισμό της Τερσεφάνου οι πρόσφυγες κάτοικοί του μου διαμαρτυρήθηκαν για την εκπομπή δυσοσμίων εξαιτίας της απόρριψης των απορριμμάτων του χοιροστασίου της περιοχής στα χωράφια. Το γεγονός τούτο το έχουν αναφέρει επανειλημμένα στον αστυνομικό σταθμό Κιτίου χωρίς να ληφθούν μέχρι σήμερα νομικά μέτρα εναντίον των παραβατών, γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:—

- (1) Γιατί δεν λαμβάνονται μέτρα εναντίον εκείνων που ρίχνουν τα απορρίμματα του χοιροστασίου στα χωράφια;
- (2) Γιατί καθυστερεί η επίλυση ενός προβλήματος που είναι γνωστό στην αρμόδια αρχή και προκαλεί σοβαρή οχληρία στους κατοίκους;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη.

«Σχετικά με το πρόβλημα της δυσσομίας, που δημιουργήθηκε στην περιοχή του Προσφυγικού συνοικισμού Αυτοστέγασης Τερσεφάνου από την εναπόθεση απορριμμάτων χοιροστασίου σε χωράφια για σκοπούς λίπανσης, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:—

- (α) Ύστερα από παράκληση κατοίκων του χωριού Τερσεφάνου οι Α/φοί Ανδρέου, ιδιοκτήτες χοιροστασίου στην περιοχή, εναπέθεταν κατά την περίοδο Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 1987 τα απόβλητα του χοιροστασίου στα χωράφια τους για σκοπούς λίπανσης, με αποτέλεσμα την πρόκληση οχληρίας από δυσσομία. Έγιναν σχετικές υποδείξεις τόσο στους ιδιοκτήτες του χοιροστασίου όσο και στους γεωργούς, για ν' αποφεύγεται στο μέλλον παρόμοιο πρόβλημα.
- (β) Εξετάστηκε τον περασμένο Νοέμβριο το πρόβλημα δυσσομίας που προκαλούσε η λειτουργία του πιο πάνω χοιροστασίου σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Γραφείο Επάρχου Λάρνακας και ως άμεσο μέτρο αντιμετώπισης του προβλήματος, οι ιδιοκτήτες του χοιροστασίου συμβουλευθήκαν και κατασκεύασαν δεξαμενή σε απομακρυσμένη περιοχή, στην οποία μεταφέρουν με βυτιοφόρο τα απορρίματα των ζώων. Πρόσθετα μελετάται τώρα το ενδεχόμενο εγκατάστασης βιολογικού συστήματος για πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου Δρα Γ. Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 10 Μαρτίου 1988.

«Δεδομένου ότι παραμένουν ακόμη μεγάλες ποσότητες κουκιών στα χέρια των παραγωγών, πώς σκέφτεται το αρμόδιο Υπουργείο ν' αντιμετωπίσει το πρόβλημα;»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου Δρα Γεώργιου Παπαδόπουλου.

«Το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τη διάθεση όχι μόνο των κουκιών αλλά και όλων των γεωργικών προϊόντων που παράγει η Κύπρος.

Το Υπουργείο μας επιλήφθηκε έγκαιρα του θέματος της διάθεσης κουκιών προβαίνοντας σε έρευνες αγορών του εξωτερικού μέσω των Εμπορικών μας Κέντρων και εξασφάλισε αρκετούς αγοραστές, τα ονόματα των οποίων κοινοποιήθηκαν τόσο στους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς όσο και στη Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών Πάφου για περαιτέρω ενέργειες.

Από τις πιο πάνω έρευνες διαπιστώθηκε ότι άλλες χώρες προσφέρουν κουκιά της ίδιας ή και καλύτερης ποιότητας από τα δικά μας σε χαμηλότερες τιμές, πράγμα που κάνει τις εξαγωγές μας όχι και τόσο ελκυστικές.

Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουμε από τους παραγωγούς τα κουκιά αυτά έχουν προσβληθεί από φυτικές ασθένειες και είναι ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση, γι' αυτό και το Υπουργείο μας σε στενή πάντοτε συνεργασία με τη Συνεργατική Ένωση Διαθέσεως Χαρουπιών Πάφου και τις Αγροτικές Οργανώσεις καταβάλλει προσπάθειες για την εξεύρεση τρόπων διάθεσής τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 5 Απριλίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να διευκρινίσει κατά πόσο συνάδει η εξαγγελθείσα από τον Κυβερνητικό Εκπρόσωπο πρόθεση για παρασημοφόρηση του Μίκη Θεοδωράκη με τις απαράδεκτες δηλώσεις του Έλληνα μουσικοσυνθέτη, με τις οποίες ουσιαστικά δικαιώνεται η τουρκική εισβολή και κατοχή του 40% της Κύπρου.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σας πληροφορώ ότι για το εγερθέν θέμα παρασημοφόρησης του κ. Μίκη Θεοδωράκη δόθηκαν ήδη απαντήσεις και διευκρινίσεις με δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου στις 4, 6 και 7 Απριλίου 1988».

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Απριλίου 1988.

«Επειδή τα γεωργικά φάρμακα κι ιδιαίτερα ορισμένα απ' αυτά, όπως π.χ. το ρυτομίν, — που είναι φάρμακο πλατιάς κατανάλωσης και χρησιμεύει στον αποτελεσματικό και τακτικό (μια τουλάχιστο φορά τη βδομάδα) ψεκασμό του περονόσπορου — έχουν σημειώσει από πέρσι αύξηση στις τιμές πώλησής τους κατά 20% περίπου (από £5 προσφέρεται προς £6,8), παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν και πώς προγραμματίζει την αντιμετώπιση του θέματος».

Απάντηση ημερομηνίας 12 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Οι τιμές των γεωργικών φαρμάκων υπόκεινται σε έλεγχο από το Υπουργείο μας με βάση το Διάταγμα 253/87 που εκδόθηκε δυνάμει του Περί Προμηθειών και Υπηρεσιών Νόμου. Το ποσοστό μικτού κέρδους, που καθορίζει το σχετικό διάταγμα, είναι για τον εισαγωγέα-χονδροπώλη 40% και για το λιανοπώλη 20%.

2. Σχετικά με το RITOMIL, που αναφέρεται στη σχετική ερώτηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού, αν και το κόστος αποθήκης είναι £4.47 και σύμφωνα με το επιτρεπόμενο ποσοστό μικτού κέρδους μπορούσε να πωληθεί λιανικώς μέχρι £7.50, εντούτοις, ένεκα του μεγάλου συναγωνισμού που υπάρχει στα γεωργικά φάρμακα, αυτό πωλείται προς £6.40. Η περσινή λιανική τιμή του RITOMIL ήταν £5.95. Η αύξηση του 7.5% αντιπροσωπεύει μόνο την αύξηση του κόστους των πρώτων υλών που προέκυψε κυρίως από τη μείωση ισοτιμίας της κυπριακής λίρας έναντι του ελβετικού φράγκου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 28 Απριλίου 1988.

«Σε απάντηση ερώτησής μου, ημερομηνίας 23ης Δεκεμβρίου 1987, για τα διατηρητέα κτίρια δόθηκε η απάντηση στις 24 Φεβρουαρίου 1988 ότι έξι οικοδομές από αυτές που παλαιότερα κρίθηκαν διατηρητέες, εξαιρέθηκαν.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο όπως ενημερώσει το Σώμα ποιες ακριβώς είναι αυτές οι οικοδομές που εξαιρέθηκαν και σε ποιους ανήκουν.»

Απάντηση ημερομηνίας 18 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Παραθέτω κατωτέρω λεπτομέρειες των οικοδομών που εξαιρέθηκαν από τα σχετικά Διατάγματα Διατήρησης:

ΚΔΠ	Πόλη	Όνομα Ιδιοκτήτη	Τεμάχιο	Φ/Σχ.
79/82	Λεμεσός	Εταιρεία Κ.Χ. Περαιτικός Λτδ.	32/1	LIV. 58.5.III
169/84	Λάρνακα	Πρόεδρος Σχολικής Εφορείας (Δημοτικό Σχολείο Καλογερά)	609	XL. 64.3.IV
169/84	Λεμεσός	Μίκα Κώστα Μιχαηλίδη	251, 254	LIX. 2.2.II
		Οίκος Α.Γ. Παττίκης και Σία Λεμεσός	74, 75, 76, 77, 78, 79	LIX. 2.2. II
		Ν.Π. Λανίτης και Σία Λτδ.	177, 178, 179, 180 181	LIX. 2. 1. II και 2.2.ICII
		CUPRUS ESTATES LTD	238, 239, 240, 241, 236, 235, 233/4, 234, 233/5, 233/2 (μέρος)».	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Δ που είναι η συζήτηση του θέματος που ενέγραψε ο συνάδελφος κ. Δίγκλης «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομισθίων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα».

Υπάρχουν ομιλητές;

Ο κ. Σοφοκλής Χατζηγιάννης έχει το λόγο.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το πρόβλημα που συζητούμε αφορά οπωσδήποτε εκατοντάδες, οι οποίοι για πολλά τώρα χρόνια ζουν την αγωνία της αβεβαιότητας του μέλλοντος των ιδίων και των οικογενειών τους. Είναι ένα πρόβλημα που δημιουργήθηκε από άλλους και οι ίδιοι δεν ευθύνονται καθόλου, γι' αυτό και πρέπει το όλο ζήτημα να ληφεί θετικά.

Σημειώνουμε το γεγονός ότι η Εκτελεστική Εξουσία έχει αναλάβει να ικανοποιήσει ένα αριθμό ωρομισθίων που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα

και καλούμε την Κυβέρνηση να προχωρήσει στην περαιτέρω εξέταση και των υπόλοιπων περιπτώσεων με στόχο την ολική λύση του προβλήματος.

Κύριε Πρόεδρε, τελευταία η Βουλή καθιέρωσε σαν αρχή να θεσπίζει ειδικά κριτήρια με στόχο την επίλυση των προβλημάτων ορισμένων κατηγοριών συμπολιτών μας, οι οποίοι είτε είναι τέκνα αγνοουμένων και πεσόντων είτε παθόντες και ανάπηροι. Τέτοια κριτήρια εισήχθησαν γι' αυτούς που εισάγονται στην Παιδαγωγική Ακαδημία και επίσης στον καταρτισμό του πίνακα διοριστέων στη Μέση Εκπαίδευση. Είναι νομίζω απαραίτητο όπως τέτοια κριτήρια ισχύσουν και μεταξύ των ωρομισθίων, ώστε να δοθεί κάποια προτεραιότητα σε πρόσωπα που δικαιούνται τέτοιας αντίκρισης.

Μεταξύ των ωρομισθίων είναι και ο Παντελής Μοδέστου από το Λιοπέτρι, γιος του πρώτου ήρωα του απελευθερωτικού μας αγώνα, ο οποίος υπηρετεί εδώ και 15 χρόνια στο νοσοκομείο της Λάρνακας. Είναι νομίζω τουλάχιστον αχαριστία εκ μέρους της πολιτείας μας να μην επιλύει τα προβλήματα των ανθρώπων τούτων που έζησαν στην ορφάνεια, γιατί ο προστάτης τους έδωσε τη ζωή του για την ελευθερία αυτού του τόπου. Σημειώνω ότι το πρόσωπο τούτο είναι εκτός του καταλόγου των 97. Πέραν της ορφάνειας ασφαλώς έζησαν και στη φτώχεια ελλείψει του προστάτη τους. Είναι η στιγμή κατάλληλη να δείξει η πολιτεία μας λίγο ανθρωπισμό, υπευθυνότητα και σεβασμό σ' εκείνους στους οποίους χρωστά την ελευθερία, διαφορετικά είμαστε καταδικασμένοι σαν λαός.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μανδριώτης και κατόπιν ο κ. Χρυσστόμου, να πάρουμε εκ περιτροπής τα κόμματα: Παπαδόπουλος, Στυλιανού, Κατσουνατός, Ανδρέας Γεωργίου και Οδυσσέας Δημητρίου. Και ο κ. Ευσταθίου και ο κ. Σολωμής.

Να τα κάνουμε με δόσεις όμως, γιατί θα τα μπερδέψουμε στο τέλος.

ΣΤ. ΜΑΝΔΡΙΩΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα ένα πρόβλημα που καθάπτεται των θεσμών που διέπουν τις προσλήψεις στη Δημόσια Υπηρεσία και παράλληλα της αδικίας που γίνεται σε μεγάλο αριθμό προσώπων που, ενώ προσλήφθηκαν ως ωρομισθιοί εργάτες, εκτελούσαν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Αυτές οι προσλήψεις έγιναν δυστυχώς για να εξυπηρετηθούν κάποιοι σκοποί, κάποιες επιδιώξεις, κάποιες εκλογικές σκοπιμότητες άλλες από τα καλώς νοούμενα συμφέροντα της υπηρεσίας.

Η Επιτροπή Οικονομικών στα συμπεράσματα και εισηγήσεις της καταλήγει με τα πιο κάτω:

Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι ο θεσμός των ωρομισθίων υπαλλήλων στην κρατική μηχανή, ενώ αποσκοπούσε αρχικά στην προσωρινή αναπλήρωση ορισμένων κενών στη Δημόσια Υπηρεσία, παρεξέκλινε του αρχικού σκοπού του με αποτέλεσμα την τεράστια διόγκωση του αριθμού των υπαλλήλων αυτών. Και καταλήγει η Έκθεση ότι μεγάλος αριθμός ωρομισθίων υπαλλήλων απασχολούνται παράνομα και παράτυπα με δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Υπάρχει λοιπόν παρατυπία και παρανομία από τους προϊσταμένους των διαφόρων τμημάτων, οι οποίοι χρησιμοποίησαν κονδύλια των Τμημάτων τους για εξυπηρέτηση διάφορων σκοπιμοτήτων ή ακόμα και άλλων σκοπών. Τίθεται λοιπόν ένα βασικό ερώτημα:

Τι γίνεται με όλους αυτούς που έκαναν τις παρατυπίες και παρανομίες;

Έχω τη γνώμη ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν μπορεί να αφήσει अपαρατήρητες αυτές τις καταστάσεις. Πρέπει να καταλογιστούν οι ανάλογες ευθύνες για να σταματήσει ο εμπαιγμός των υπαλλήλων και η περιφρόνηση προς τους νόμους. Πέραν των πιο πάνω, υπάρχει από τη μια ο θεσμός και οι τρόποι πρόσληψης στη Δημόσια Υπηρεσία, οι Κανονισμοί που συμφωνήθηκαν μεταξύ Κυβέρνησης και ΠΑΣΥΔΥ, και από την άλλη υπάρχει το γεγονός ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός ωρομισθίων με αρκετά χρόνια υπηρεσίας που εκτελούσαν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και δεν πρέπει να πεταχτούν στο δρόμο, ενώ ταυτόχρονα δεν πρέπει να συνεχίσει η αδικία σε βάρος τους. Γι' αυτό η εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών όπως όσοι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα μετατραπούν σε έκτακτους υπαλλήλους και να αρχίσει η μονιμοποίησή τους από την 1η Ιανουαρίου 1989 είναι σωστή και πρέπει να εκτελεστεί.

Αυτή η λύση δεν θα αδικήσει υπαλλήλους που βρίσκονται στην υπηρεσία για μερικά χρόνια και μια τέτοια απόφαση θα άρει την αδικία και θα εξαλείψει παρατυπίες και παρανομίες με την ελπίδα ότι στο μέλλον θα τεθεί φραγμός για παράτυπες και παράνομες ενέργειες.

Με την ευκαιρία αυτή πρέπει να γίνει μια πιο ενδελεχής μελέτη και έρευνα, αν και άλλοι ωρομισθιοί που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα πρέπει να καλυφθούν από την υφιστάμενη εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών. Πρέπει αυτή η Έκθεση της Επιτροπής να αποτελέσει μια προειδοποίηση προς όλους τους τμηματάρχες και άλλους αρμόδιους παράγοντες ότι οι παρανομίες και οι παρατυπίες πρέπει να σταματήσουν στο μέλλον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χρυσοστόμου έχει σειρά.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Φαίνεται πως ο συνάδελφος κ. Μανδριώτης ανήκει στο παλιό ημερολόγιο γι' αυτό σκέφτεται, εκφράζεται και βρίσκεται ακόμα στην προεκλογική περίοδο. Το θέμα των ωρομισθίων που απασχολεί την ολομέλεια του Σώματος σήμερα, παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1963 με την ανάγκη αναπλήρωσης των κενών που δημιουργήθηκαν με την αποχώρηση των Τουρκοκύπριων υπαλλήλων. Το θέμα αυτό απασχόλησε επανειλημμένα τη Μικτή Επιτροπή Προσωπικού και στο τέλος του 1977 επιτεύχθηκε η πρώτη συμφωνία που καθόριζε τα πλαίσια και τις αρχές πρόσληψης και απασχόλησης έκτακτου προσωπικού. Το πρόβλημα όμως δεν λύθηκε και ακολούθησαν νέες συμφωνίες το 1982 και το 1985. Στο διαχρονικό τούτο διάστημα ψηφίστηκαν από τη Βουλή Νόμοι που προνοούσαν τη μονιμοποίηση έκτακτων υπαλλήλων. Στο στάδιο της υλοποίησης της συμφωνίας του 1985 διαπιστώθηκε η παράτυπη πρόσληψη από τμηματάρχες εργατικού προσωπικού, στο οποίο ανετίθεντο δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.

Από την εξέταση του προβλήματος προκύπτει ότι 400 περίπου ωρομισθιοί υπάλληλοι διεκδικούν θέσεις, γιατί εξασκούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Το Τμήμα Προσωπικού κατά τη διερεύνηση του θέματος αντιμετώπισε σοβαρές δυσχέρειες και θα μπορούσε να λεχθεί ότι δεν συνάντησε θετική συνεργασία από όλους τους τμηματάρχες. Παρά τις δυσχέρειες, το Τμήμα Προσωπικού αποφάνθηκε ότι 97 ωρομισθιοί (τώρα 94, οι τρεις έχουν τακτοποιηθεί) εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Τονίστηκε δε ότι ο έλεγχος δεν εξαντλήθηκε.

Από τον έλεγχο του καταλόγου που δόθηκε στην Επιτροπή διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν ωρομίσθιοι υπάλληλοι που πληρούν μόνιμες ανάγκες και εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.

Η περίπτωση του Νεόφυτου Χριστοδούλου που προσλήφθηκε από το Τμήμα Δασών στη θέση τηλεφωνητή από τις 27.12.1966 και παραμένει μέχρι σήμερα ωρομίσθιος αποτελεί φωνακτό παράδειγμα. Κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι ο Νεόφυτος Χριστοδούλου πληρεί μόνιμη θέση στη θέση που κατέχει από το 1966. Δικαιολογημένα όμως προβάλλει το ερώτημα. Πώς θα ικανοποιηθεί ο άνθρωπος αυτός που για 22 χρόνια στερείται των ωφελημάτων που απολαμβάνουν οι μηνιαίοι συναδέλφοί του που εκτελούν τα ίδια καθήκοντα και προσλήφθηκαν μετά από αυτόν;

Για προσωπική ενημέρωση επισκέφθηκα πολλά Κυβερνητικά Τμήματα και Νοσοκομεία και συνάντησα μεγάλο αριθμό ωρομισθίων, οι οποίοι εκτελούν τα ίδια ακριβώς καθήκοντα με μηνιαίους συναδέλφους τους που προσλήφθηκαν την ίδια περίοδο ή και μεταγενέστερα.

Από έλεγχο που πραγματοποίησα στον εβδομαδιαίο πίνακα που καθορίζει τα καθήκοντα στο Γενικό Νοσοκομείο, διαπίστωσα ότι οι κλητήρες για παράδειγμα εκτελούν τα ίδια καθήκοντα στις διάφορες βάρδιες (προ μεσημβρίας, μετά μεσημβρία και βράδυ) χωρίς διάκριση μεταξύ μηνιαίων και ωρομισθίων, αλλά οι ωρομίσθιοι δεν θεωρείται ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.

Θα μπορούσα να αναφερθώ σε μεγάλο αριθμό ατόμων που από προσωπικές επισκέψεις και από επαφές με προϊσταμένους και συναδέλφους τους σχεδόν σε όλα τα Κυβερνητικά Τμήματα διαπίστωσα ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, αλλά δεν συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο εκείνων που οι υπηρεσίες θεωρούν ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Άσχετα αν εκτελούν τα ίδια καθήκοντα, έχουν τις ίδιες ευθύνες, χωρίς όμως να απολαμβάνουν των ίδιων ωφελημάτων.

Κύριε Πρόεδρε,

Μπροστά μας προβάλλει οξύ το πρόβλημα των ωρομισθίων υπαλλήλων. Πρόκειται για άνιση μεταχείριση και κατάφωρη αδικία. Ενώ οι ωρομίσθιοι εκτελούν τα ίδια ακριβώς καθήκοντα με τους μηνιαίους συναδέλφους τους, δεν τυγχάνουν των ίδιων ωφελημάτων. Περαιτέρω σε αρκετές περιπτώσεις τυγχάνουν δυσμενούς τοποθέτησης και ο φόβος της προσωρινότητας εμποδίζει τη διεκδίκηση μετάθεσης. Οι ωρομίσθιοι αποτελούν μια τάξη εργαζομένων οι οποίοι εκτός από την ανισότητα ζουν με την έγνοια του αύριο. Η ανασφάλεια και η αβεβαιότητα προκαλεί οικογενειακά προβλήματα και ταυτόχρονα επηρεάζει την ομαλή λειτουργία της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Η λύση του προβλήματος έχει δυο πτυχές. Τον περιορισμό του προβλήματος και την επίλυση του υφισταμένου. Η πρώτη πτυχή «περιορισμός του προβλήματος» επιτεύχθηκε με τους προϋπολογισμούς του 1988, οι οποίοι θέτουν φραγμό στην ανορθόδοξη και παράτυπη πρόσληψη. Η δεύτερη πτυχή «επίλυση του υφισταμένου προβλήματος» μπορεί και πρέπει να λυθεί μέσα σε τακτά χρονικά πλαίσια. Οι εισηγήσεις της Επιτροπής Οικονομικών, όπως αναφέρονται στην Έκθεση προς το Σώμα, αποτελούν τη σωστή βάση για την οριστική επίλυση του προβλήματος.

Η εμπειρία εντούτοις του παρελθόντος δημιουργεί κάποιες αμφιβολίες. Εκτός από τους 94, για τους οποίους το Τμήμα Προσωπικού δεν αμφισβήτησε ότι εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα, υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός ωρομισθίων των οποίων οι περιπτώσεις πρέπει να διερευνηθούν. Στο σημείο αυτό επιθυμώ να τονίσω ότι μερικοί από το Τμήμα Προσωπικού, λόγω των συνεχών παρατυπιών ή και της ελλιπούς συνεργασίας ή αδιαφορίας μερικών τμηματάρχων, αντίκριζαν και αντικρίζουν το όλο θέμα με αρνητικό πνεύμα. Φοβούμαι ότι και την 31 του Δεκέμβρη 1988 τελευταία ημερομηνία που καθορίζει η Επιτροπή στην Έκθεσή της, λόγω και πάλι κάποιων κωλυμάτων, δεν θα ολοκληρωθεί η διερεύνηση όλων των υποθέσεων και το θέμα θα διαιωνίζεται.

Για την οριστική επίλυση του προβλήματος στην τακτή προθεσμία της 31.12.1988 και για να αποφευχθούν δικαιολογίες από οποιαδήποτε πλευρά, θα πρέπει όλοι οι ωρομισθιοί που κατά τη γνώμη τους εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα να υποβάλουν γραπτές αιτήσεις προς το Τμήμα Προσωπικού, εντός τακτής προθεσμίας, για παράδειγμα μέχρι τις 15 Ιούνη 1988 και το Τμήμα Προσωπικού να ζητήσει για κάθε περίπτωση γραπτή έκθεση από τους Τμηματάρχες.

Για όσους οι εκθέσεις των Τμηματάρχων είναι αρνητικές να κληθούν οι ενδιαφερόμενοι σε συνέντευξη από το Τμήμα Προσωπικού για οριστική απόφαση. Όλη η διαδικασία να λήξει οριστικά και αμετάκλητα την 31.12.1988. Μόνο έτσι, κατά τη γνώμη μου, θα λυθεί οριστικά το σοβαρό τούτο πρόβλημα και θα οδηγήσει σε άρση της αδικίας και ομαλοποίηση στη Δημόσια Υπηρεσία προς όφελος του Δημόσιου Συμφέροντος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω έχει σειρά τώρα ο κ. Παπαδόπουλος.

Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η κεντρική ιδέα όλων των συναδέλφων που έχουν μιλήσει στο θέμα που έχουμε ενώπιόν μας είναι ότι έχουν γίνει αδικίες και παραλείψεις ως προς τις προσλήψεις ατόμων τα οποία δικαιούνταν να προσληφθούν και δεν προσλήφθηκαν.

Έχουν παρατηρηθεί πάρα πολλές αδικίες για τη νομιμοποίηση και μονιμοποίηση των ωρομισθίων που είχαν αποκτήσει τα προσόντα μετά την ψήφιση του νόμου που είχαμε ψηφίσει προηγουμένως.

Μετά από πολύχρονη υπηρεσία οι υπάλληλοι τούτοι και μετά από 15 χρόνια ακόμη αντιμετωπίζουν πρόβλημα γιατί είτε θα μονιμοποιηθούν είτε θα απολυθούν από την υπηρεσία τους. Έχει ανθρώπους οι οποίοι επί 15 χρόνια τώρα εργάζονται σε μια υπηρεσία, έχουν φτάσει σε μια ηλικία 30—35 και 40 ετών και δεν καλούνται σήμερα να συνεχίσουν τα καθήκοντα τα οποία μέχρι σήμερα εκτελούσαν και είχαν εξασφαλίσει με τον τρόπο τούτο τα οικονομικά μέσα για την επιβίωση της οικογένειάς τους.

Έχω περίπτωση κατά την οποία μια γυναίκα με τρία παιδιά και έγκυος, ενώ εκτελούσε καθήκοντα κανονικού υπαλλήλου, κλήθηκε να σταματήσει από την υπηρεσία της. Τι θα κάμει τώρα αυτή η γυναίκα στα 30—35 της χρόνια με 3—4 παιδιά;

Αυτά τα πράγματα δεν είχαν εξεταστεί κατά ανθρωπιστικό τρόπο και νομίζω ότι επιβάλλεται η επανεξέταση όλων αυτών των περιπτώσεων.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο έχω πάρει το λόγο, παρόλο που επαναλαμβάνουμε τα ίδια, είναι για να καταθέσω στη Γραμματεία μια επιστολή απελπισίας κάποιου υπαλλήλου, και τέτοιοι υπάλληλοι είναι πάρα πολλοί που θα είχαν να στείλουν τέτοιες επιστολές απελπισίας, και παρακαλώ πολύ τον Πρόεδρο της Βουλής να εισηγηθεί στα αρμόδια σώματα να εξετάσουν όσο το δυνατό διεξοδικότερα και με δικαιότερο τρόπο τις περιπτώσεις αυτών που έχουν παραμεληθεί και δεν θα προσληφθούν σε μόνιμη θέση, ενώ η υπηρεσία τους ήταν καθαρά δημοσιούπαλληλική.

Ευχαριστώ πολύ.

(Καταθέτει στη Γραμματεία της Βουλής την επιστολή).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κατσουνωτός έχει σειρά.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα ένα θέμα που θάπρεπε από χρόνια να είχε βρει τη σωστή λύση του. Παρά ταύτα το θέμα τούτο απασχολεί το Σώμα από το 1986 και όπως φαίνεται, οι προοπτικές λύσης του φτάνουν μέχρι το τέλος του 1988, αν τελικά γίνουν αποδεκτές οι υποδείξεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών που απηχούν την ομόφωνη θέση της Βουλής.

Μελετώντας κανείς προσεκτικά την Έκθεση καθώς και τις τοποθετήσεις τόσο του Υπουργείου Οικονομικών όσο και της ΠΑΣΥΔΥ διαπιστώνει μια μεγάλη αντίθεση όσον αφορά την προσέγγιση του θέματος από τις άλλες τρεις συνδικαλιστικές οργανώσεις ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ.

Έχω τη γνώμη πως όλες αυτές οι προσλήψεις ωρομίσθιου προσωπικού δεν έγιναν στα μυστικά κι ούτε κανένας προϊστάμενος τμήματος πλήρωσε ή πληρώνει από την τζέπη του τα μεροκάματα αυτού του προσωπικού. Η έγκριση της σχετικής δαπάνης περνά από το Υπουργείο Οικονομικών και οι τμηματάρχες ή προϊστάμενοι που έκαναν τις προσλήψεις ανήκουν νομίζω όλοι στην ίδια οργάνωση, την ΠΑΣΥΔΥ. Συνεπώς κανένας δεν μπορεί να ισχυριστεί άγνοια του προβλήματος ή ότι το πληροφορήθηκε τα τελευταία δύο χρόνια, μετά που οι ενδιαφερόμενοι ωρομίσθιοι ανακίνησαν το θέμα. Υπάρχουν στοιχεία που κατέθεσε η Παγκύπρια Επιτροπή Ωρομίσθιων Υπαλλήλων, που αποδεικνύουν πως τέτοιες προσλήψεις άρχισαν από το 1972, δύο χρόνια δηλαδή πριν την τουρκική εισβολή και συνεχίστηκαν μέχρι και το 1986. Ο ίδιος πίνακας σημειώνει ότι 58 άτομα έχουν υπηρεσία από 7—15 χρόνια, άλλα 35 άτομα από 3—6 χρόνια και μόνο 4 άτομα προσλήφθηκαν τα τελευταία δύο χρόνια.

Πέρα από το γεγονός ότι οι επιπτώσεις και οι ανάγκες από την τουρκική εισβολή εξακολουθούν να υπάρχουν, πέρα από το γεγονός ότι τα αναπτυξιακά έργα συνεχίζονται, έξι ή δεκαπέντε χρόνια σε μια υπηρεσία αποκτά κανείς δεξιότητα και πείρα που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ή να παραγνωρίσει. Κι αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι αρκετοί τέτοιοι ωρομίσθιοι υπάλληλοι έχουν γίνει απαραίτητοι στην υπηρεσία τους και μερικές φορές και αναντικατάστατοι στον τομέα τους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως με πρόσχημα την κάλυψη αναγκών ή ορισμένων κενών έχουν γίνει αρκετές αδικαιολόγητες προσλήψεις. Αν όμως αυτή η παρέμβαση γινόταν στο αρχικό διάστημα των προσλήψεων κανένας δεν θα είχε ένσταση

ούτε παράπονο για άδικη μεταχείριση. Όταν όμως περάσουν 6 ή 15 χρόνια και σου πουν ότι παράνομα εργαζόσουν τόσα χρόνια, τότε αισθάνεσαι την αδικία και τη δυσμενή μεταχείριση.

Έχω τη γνώμη όμως πως κανένας από όσους αναμίχθηκαν στο πρόβλημα, δηλαδή η Κυβέρνηση, η Βουλή, η ΠΑΣΥΔΥ και άλλες συνδικαλιστικές οργανώσεις, ζήτησε την απόλυση κανενός ατόμου από αυτό το προσωπικό.

Απεναντίας, όλοι μας γνοιαζόμαστε για τη δίκαιη επίλυση αυτού του προβλήματος που ταλαιπωρεί τόσα άτομα για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα και δημιουργεί την αίσθηση της άνισης μεταχείρισης στους άμεσα ενδιαφερόμενους.

Γιατί όλοι αυτοί οι άνθρωποι που λέγονται ωρομίσθιοι έχουν την εντύπωση πως αν παραμείνουν για άλλα τόσα χρόνια ωρομίσθιοι με χαμηλά μεροκάματα και μειωμένα δικαιώματα, μπορούν να εργάζονται ανενόχλητα και χωρίς σοβαρό πρόβλημα. Αν όμως διεκδικήσουν, όπως τώρα και δύο χρόνια διεκδικούν, το δικαίωμα μονιμοποίησης και ίσης αμοιβής με τους άλλους συναδέλφους τους, όσοι τουλάχιστον κρίθηκε ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, τότε αλλάζει η συμπεριφορά των αρμοδίων απέναντί τους.

Είναι νομίζουμε καιρός η Εκτελεστική Εξουσία να δεχτεί τις λογικές εισηγήσεις της Παγκύπριας Επιτροπής Ωρομίσθιων Υπαλλήλων που υποστηρίζονται και από τις τρεις συνδικαλιστικές οργανώσεις ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ καθώς και τις συστάσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών για τα πιο κάτω.

- (1) Τη σύσταση Μόνιμης Ειδικής Επιτροπής που θα συνεχίσει την έρευνα για εξακρίβωση του συνολικού αριθμού ωρομισθίων που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα μέχρι το τέλος του 1988.
- (2) Τη μετατροπή των 97 ωρομισθίων που, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατέθεσε το Υπουργείο Οικονομικών, εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα σε έκτακτους υπαλλήλους, έτσι που να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των εκτάκτων και ν' ακολουθήσουν τη διαδικασία που θα ισχύει για τους έκτακτους ύστερα από τη γνωστή απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου.
- (3) Την παράταση των υπηρεσιών τόσο των 97 ωρομισθίων, αλλά και όσων άλλων η έρευνα θ' αποδείξει ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, όπως ακριβώς γίνεται και για τους έκτακτους υπαλλήλους, μέχρι τη μονιμοποίησή τους, που σύμφωνα με τη σύσταση της Βουλής θα γίνει την 1.1.1989.

Κύριε Πρόεδρε,

Το Σ.Κ. ΕΔΕΚ κατανοεί πλήρως το πρόβλημα του ωρομισθίου προσωπικού και τάσσεται αλληλέγγυο μαζί του μέχρι την οριστική λύση του. Παράλληλα επικροτεί το σκεπτικό και την ομόφωνη τοποθέτηση τόσο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών όσο και του Σώματος και καλεί τους αρμοδίους να υιοθετήσουν τις συστάσεις της Βουλής μέσα στα χρονικά πλαίσια του τρέχοντος έτους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, να μου επιτρέψετε να δώσω το λόγο στον κ. Δίγκλη ο οποίος παραιτείται του δικαιώματός του να κλείσει το θέμα και θέλει να πει

ορισμένα λόγια τώρα, διότι έχει μια σύσκεψη της Εργατικής Επιτροπής για τα λιμάνια όπως αντιλαμβάνομαι και είναι ανάγκη να φύγει.

Ο κ. Δίγκλης παρακαλώ.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε ένα θέμα που αφορά τη ζωή και το μέλλον μερικών εκατοντάδων εργαζομένων.

Δυστυχώς από τις συζητήσεις στην Επιτροπή Οικονομικών συμπεραίνεται σαφώς πως το αρμόδιο κυβερνητικό τμήμα δεν γνωρίζει την έκταση αυτού του προβλήματος. Και από το αρμόδιο τμήμα αλλά και από τους υπόλοιπους ενδιαφερομένους δόθηκαν πολύ διαφορετικά στοιχεία όσον αφορά τον αριθμό των ωρομισθίων.

Λυπούμαι να παρατηρήσω πως αυτό το γεγονός δεν τιμά τον κυβερνητικό μηχανισμό. Αποτελεί μια ένδειξη των αδυναμιών και της ακαταστασίας που τον χαρακτηρίζουν.

Εν πάση περιπτώσει είναι αβίαστο το συμπέρασμα πως ο όρος «ωρομισθιοί» αφορά μερικές εκατοντάδες εργαζομένους.

Μιλώντας γι' αυτό το θέμα θα πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα:

Είναι φυσιολογική και δικαιολογημένη η ύπαρξη αυτού του προβλήματος;

Πώς δημιουργήθηκε αυτό το σοβαρό πρόβλημα;

Τόσο η Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής όσο και οι καταθέσεις των αρμόδιων οργανώσεων απαντούν με σαφήνεια αυτά τα ερωτήματα. Το θέμα έχει δημιουργηθεί λόγω των συνεχών παρεκκλίσεων από τις συμφωνίες και λόγω των συνεχών παραβιάσεων των προνοιών αυτών των συμφωνιών. Αυτό ανέφερε ο εκπρόσωπος της ΠΑΣΥΔΥ στην Επιτροπή Οικονομικών, για να προσθέσει πως αυτό το προσωπικό προσλήφθηκε με διάφορα μέσα και χωρίς να ακολουθηθεί καμιά από τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Είναι συνεπώς φανερό πως το πρόβλημα των ωρομισθίων δημιουργήθηκε από τις κυβερνήσεις της προηγούμενης δεκαετίας, στις πλείστες περιπτώσεις για εξυπηρέτηση κομματικών σκοπιμοτήτων.

Μια άλλη πτυχή του υπό συζήτηση θέματος είναι οι αργοί ρυθμοί με τους οποίους κινήθηκε το Τμήμα Προσωπικού κατά την εξέτασή του. Πέρασαν 19 μήνες αφότου ενεγράφη αυτό το θέμα. Η καθυστέρηση στη συζήτησή του οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην καθυστέρηση και στις αναβολές που υπέβαλε το αρμόδιο τμήμα στη συλλογή και κατάθεση των στοιχείων που ζητήθηκαν από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Και αυτό παρά το γεγονός ότι μέχρι τώρα δεν δόθηκαν ολοκληρωμένα στοιχεία, γιατί σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του τμήματος η ολοκλήρωση της έρευνας θα απαιτήσει μερικά χρόνια. Αυτή η προσέγγιση μας προκαλεί σοβαρές ανησυχίες γιατί είναι ενδεικτική των ρυθμών με τους οποίους κινείται η κρατική μηχανή. Επιβάλλεται ριζική αλλαγή αυτής της νοοτροπίας προς το συμφέρον των ωρομισθίων στη συγκεκριμένη περίπτωση αλλά και γενικότερα της οικονομίας και του λαού της Κύπρου.

Ένα άλλο ζήτημα που προκύπτει από τη συζήτηση του θέματος των ωρομισθίων είναι οι δυσμενείς διακρίσεις στην ταξινόμηση των διάφορων ωρομισθίων. Τόσο το Τμήμα Προσωπικού όσο και τα διάφορα άλλα τμήματα στα οποία απασχολούνται ωρομισθιοί δεν χρησιμοποίησαν ομοιόμορφα και υγιή

κριτήρια στην ταξινόμηση των ωρομισθίων που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Όταν κάποιος διεξέλθει τους καταλόγους που έδωσε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή το Τμήμα Προσωπικού, θα βρεί πολλές περιπτώσεις, γραφών για παράδειγμα, τηλεφωνητών, κλητήρων και άλλων που οι αρμόδιοι αποφάνθηκαν ότι δεν εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, ενώ γενικά στη Δημόσια Υπηρεσία υπάρχουν πολλοί και τηλεφωνητές και γραφείς και κλητήρες. Θα βρείτε στο ίδιο γραφείο ωρομισθίους που εκτελούν ακριβώς τα ίδια καθήκοντα, για παράδειγμα του γραφέα. Ορισμένοι απ' αυτούς κρίθηκε από τον τμηματάρχη ή το Τμήμα Προσωπικού ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, ενώ άλλοι που εκτελούν ακριβώς την ίδια εργασία κρίθηκε ότι δεν εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.

Οι εξηγήσεις που έδωσε το Τμήμα Προσωπικού γι' αυτή την κατάσταση δεν είναι καθόλου πειστικές. Λυπούμαι να παρατηρήσω πως η αξιολόγηση της εργασίας αυτής της ομάδας ωρομισθίων δεν έγινε καθόλου με αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια. Υπείσθητε στην κρίση των αρμοδίων ο υποκειμενισμός, οι κομματικές σκοπιμότητες και οι διακρίσεις.

Θεωρούμε απαράδεκτη αυτή την κατάσταση. Απαιτούμε όπως στις περιπτώσεις όλων των ωρομισθίων ισχύσουν τα ίδια αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια κατά την αξιολόγηση της εργασίας τους.

Με αυτά τα κριτήρια επιβάλλεται να επανεξετασθούν όλες οι περιπτώσεις ωρομισθίων που δεν αξιολογήθηκαν ή που υποκειμενικά συμπεριφερόμενοι οι αρμόδιοι αποφάνθηκαν ότι δεν εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το πρόβλημα των ωρομισθίων πρέπει να αντιμετωπισθεί τόσο για το παρόν όσο και για το μέλλον. Επιβάλλεται να τεθεί αποφασιστικά τέρμα στο θεσμό των ωρομισθίων. Αν οποιοδήποτε κυβερνητικό τμήμα χρειάζεται έκτακτο δημοσιο-ύπαλληλικό προσωπικό πρέπει οπωσδήποτε να εφαρμόζει τις καθιερωμένες νόμιμες διαδικασίες. Επιβάλλεται επίσης να λυθεί το πρόβλημα των υφιστάμενων ωρομισθίων. Πολλοί ωρομισθιοί που διαπιστώθηκε πως εκτελούν δημοσιο-ύπαλληλικά καθήκοντα έχουν υπηρεσία από το 1975. Δεν είναι δυνατό να παρατείνεται η αβεβαιότητα και το άγνωστο όσον αφορά το μέλλον αυτών των εργαζομένων. Επιβάλλεται η μονιμοποίησή τους στον κρατικό μηχανισμό. Είναι αδιανόητο να συνεχίζεται το καθεστώς του ωρομισθίου για εργαζομένους με τόσο μακρά υπηρεσία και οι οποίοι πληρούν μόνιμες ανάγκες.

Η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί για τη λύση του προβλήματος των ωρομισθίων είναι αυτή που προτείνει η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών. Άμεσα θα πρέπει να μετατραπούν σε έκτακτους εκείνοι οι ωρομισθιοί που διαπιστώθηκε πως εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Παράλληλα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τέλος του 1988 η έρευνα για όλους εκείνους τους ωρομισθίους που είτε δεν διεξήχθη είτε αμφισβητείται το πόρισμα της έρευνας του προϊστάμενου Τμήματος Προσωπικού αναφορικά με τον χαρακτήρα της επιτελούμενης εργασίας. Στόχος πρέπει να είναι η μονιμοποίηση από την 1.1.1989 όλων των ωρομισθίων που θα διαπιστωθεί ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.

Εισηγούμαι, κύριε Πρόεδρε, να υπογραμμισθεί στην Εκτελεστική Εξουσία η ανάγκη όπως τηρηθούν τα χρονικά περιθώρια που καθορίζει η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών.

Πριν τελειώσω θα θίξω ακόμα μια πτυχή του προβλήματος. Η Έκθεση του Τμήματος Προσωπικού διαπιστώνει πως ένας αριθμός ωρομισθίων που εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα δεν κατέχουν τα προσόντα για να μονιμοποιηθούν. Αυτή η διαπίστωση αφορά εργαζόμενους που για 10 ή 14 χρόνια, σύμφωνα με τους αρμοδίους, εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Η μονιμοποίησή τους δεν θα αλλοιώσει το περιεχόμενο και το χαρακτήρα της εργασίας που επιτελούν. Το ότι δεν κατέχουν τα τυπικά προσόντα για διορισμό κάθε άλλο παρά σημαίνει πως δεν έχουν τις ικανότητες να εκτελούν την εργασία που ήδη εκτελούν για αρκετά χρόνια.

Γι' αυτό το λόγο εισηγούμαι όπως αυτοί οι εργαζόμενοι πρέπει να αντιμετωπισθούν με επιεικεία, όπως ήδη συνέβη και σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις. Η πολυετής υπηρεσία στη συγκεκριμένη θέση πρέπει να ληφθεί υπόψη και να μετρήσει έναντι των τυπικών προσόντων.

Κύριε Πρόεδρε,

Εξαιτίας της σημασίας του υπό συζήτηση θέματος εισηγούμαι ότι δεν πρέπει να θεωρηθεί λήξαν για τη Βουλή μετά το τέλος αυτής της συζήτησης. Εισηγούμαι όπως το θέμα των ωρομισθίων παραμείνει ενώπιον της Βουλής, υπό την παρακολούθηση ειδικά της Επιτροπής Οικονομικών, μέχρι την οριστική διευθέτησή του, μέχρι τέλους του 1988, γιατί θέλουμε να πιστεύουμε ότι μέχρι τότε θα ολοκληρωθεί η έρευνα και θα ολοκληρωθούν οι διαδικασίες για τη μονιμοποίηση των ωρομισθίων.

Μέχρι τέλους του 1988 προτείνω να ζητηθεί από την Εκτελεστική Εξουσία και ειδικά από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού όπως υποβάλει μηνιαίες εκθέσεις για την πρόοδο που θα συντελείται τόσο αναφορικά με τα μέτρα για τη μετατροπή των ωρομισθίων που διαπιστώθηκε ότι εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα σε έκτακτους όσο και για τη διερεύνηση όλων των υπόλοιπων περιπτώσεων ωρομισθίων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μετά τον κ. Δίγκλη είναι ή ο κ. Αναστασιάδης ή ο κ. Δημητρίου.

Θα μιλήσετε κ. Αναστασιάδη;

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ναι αλλά επειδή ήταν και ο κ. Σολωμής...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είστε ολίγον μετά από τους κυρίους...

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Έχετε λάθος, κύριε Πρόεδρε. Προηγούμαι από τους κυρίους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ε, βλέπετε; Είπα ότι θα τα μπερδέψουμε.

Ο κ. Οδυσσέας Δημητρίου να μιλήσει τώρα. Είναι και ο κ. Γεωργίου, κ. Σολωμή, ο οποίος ζήτησε το λόγο.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Ο κ. Γεωργίου προηγείται από μένα.

Ν. ΜΑΚΡΙΔΗΣ:

Κι εγώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κι εσείς, μάλιστα.

Ο.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το υπό συζήτηση σημερινό θέμα φέρνει στην επιφάνεια ένα πραγματικά δίκαιο, καυτό πρόβλημα. Αρκετές οικογένειες, εδώ και χρόνια, ζουν κάτω από άγχος, αγωνία και με μειωμένες απολαβές έναντι μιας αξιόλογης προσφοράς ίσης με άλλων συναδέλφων τους στη Δημόσια Υπηρεσία. Είναι πραγματικά άδικο να προσφέρεις ισότιμη και ισάξια υπηρεσία και προσφορά με μικρότερη αμοιβή, διότι τυγχάνει να είσαι σε μια κατηγορία που λέγεται «ωρομίσθιος». Και ωρομίσθιος για να εκτελείς μια εργασία για ένα, δύο ή έξι μήνες θα ήταν μικρό το πρόβλημα, αλλά, ωρομίσθιος για 24 ολόκληρα χρόνια με μειωμένες απολαβές είναι ένα πραγματικό δράμα κοινωνικό, και είναι και οικογενειακό ταυτόχρονα δράμα.

Είναι μια προσωρινή δουλειά με μόνιμη αγωνία του αύριο, μια μόνιμη εξάρτηση και υποβάθμιση μιας αξιόλογης προσφοράς. Πολλοί είναι οι άξιοι και ικανοί ωρομίσθιοι υπάλληλοι που βρίσκονται καθηλωμένοι σ' αυτή την κατηγορία. Είναι σήμερα, αυτή η έστω και καθυστερημένη ενέργεια, η ευκαιρία για πλήρη δικαίωση αυτών των ανθρώπων και η ευκαιρία για παρεμπόδιση από τούδε και στο εξής μιας μελλοντικής παρόμοιας κατάστασης.

Θα ήθελα να μου επιτραπεί να αναφέρω σε αδρές γραμμές ένα απλό παράδειγμα. Ένα ατράνταχτο παράδειγμα, λόγου χάριν, βοηθού φαρμακοποιού που προσλήφθηκε πριν 18 ολόκληρα χρόνια σε νοσοκομείο και συνεχίζει να παραμένει μέχρι σήμερα ωρομίσθιος, ενώ ταυτόχρονα βρίσκεται στο ανώτατο όριο της κλίμακας και ο μισθός του είναι μόνο 220 λίρες· μισθός που παίρνει ο οιοσδήποτε πρωτοδιοριζόμενος σήμερα, ακόμα και νοσοκόμος. Υπόψη ότι το άτομο τούτο δεν συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των ατόμων που σύμφωνα με την Έκθεση και σύμφωνα με τον κατάλογο εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Ας ληφθεί υπόψη ότι ο διορισμός του ως άνω βοηθού έγινε κατόπιν επιλογής ανάμεσα σε άλλους υποψηφίους και τα καθήκοντα που εκτελεί σήμερα δεν είναι υποδεέστερα από άλλους μόνιμους συναδέλφους του. Αυτό που έχει αναφερθεί είναι ένα από πολλά άλλα παραδείγματα που υπάρχουν και σε άλλα τμήματα του Δημοσίου με ένα μεγάλο αριθμό επηρεαζομένων.

Τασσόμαστε ανεπιφύλακτα υπέρ της άμεσης επίλυσης αυτού του ζωτικού προβλήματος, γιατί στην ουσία οι ωρομίσθιοι δεν ζητούν τίποτε περισσότερο από ίση μεταχείριση και αναγνώριση ίσης προσφοράς. Δεν είναι τυχαία η παρουσία σήμερα στη Βουλή πολλών επηρεαζομένων που αποτελούν ένα μικρό μέρος του όλου προβλήματος. Όπως ήδη έχει αναφερθεί προηγουμένως από τον κ. Παύλο Δίγκλη, το ποσοστό αυτό ξεπερνά τους επτακόσιους με οκτακόσιους (700 με 800) και η σημερινή συζήτηση στη Βουλή δεν θα επιλύσει, δυστυχώς, το πρόβλημα όλων των επηρεαζομένων. Όμως με τη σημερινή συζήτηση θα πρέπει να γίνει η απαρχή μιας υπεύθυνης αντίκρουσης. Είναι για μας θέμα αρχής και θέμα τάξης η ίση αμοιβή στην ίση προσφορά με ίσες ικανότητες. Έχει πολλές φορές λεχθεί από τούτο εδώ το βήμα. Μένει να εφαρμοστεί στην πράξη.

Η παράταση της μη επίλυσης αυτού του προβλήματος επαυξάνει και δυσχεραίνει το άγχος και την ταλαιπωρία των ωρομισθίων και είναι καιρός να τεθεί τέρμα σ' αυτό το μεγάλο πρόβλημα.

Σαν Δημοκρατικό Κόμμα θα υποστηρίξουμε τη δίκαιη επίλυση του προβλήματος των ωρομισθίων που σύμφωνα με το δικό τους υπόμνημα που μας έχουν

κοινοποιήσει δεν διεκδικούν τίποτε περισσότερο παρά ίση μεταχείριση με τους άλλους δημόσιους υπαλλήλους, όσοι τουλάχιστον διαπιστωμένα εκτελούν δημοσιο-υπαλληλικά καθήκοντα. Παράλληλα, μια και μας δίδεται η ευκαιρία για συζήτηση του σημερινού θέματος, είναι πιστεύω καιρός να σημειωθεί η ανάγκη για τη λήψη μέτρων και για τους άλλους ωρομισθίους που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των 94 και υπηρετούν σε άλλα τμήματα του Δημοσίου, διότι και εκεί πραγματικά βρίσκονται άνθρωποι με αξιόλογα προσόντα και ικανότητες που βρίσκονται εγκλωβισμένοι για διάφορους οικονομικούς ή άλλους λόγους δέσμοι μιας παλιάς απόφασής τους.

Ανάγκες στη Δημόσια Υπηρεσία υπάρχουν πολλές και στο μέλλον θα υπάρξουν ακόμα περισσότερες. Στα χέρια μας είναι να βοηθήσουμε αυτή την αδικημένη ταξη με κάθε τρόπο και με κατανόηση στο μεγάλο αυτό πρόβλημα. Όσοι έχουν τα απαιτούμενα προσόντα και βρίσκονται ήδη στα διάφορα πόστα να προωθηθούν άμεσα. Όσοι έχουν κάποιες ελλείψεις, ας τους δώσουμε την ευκαιρία να ξαναφτιάξουν το μέλλον τους. Αδικία και προσφορά δεν μπορούν ούτε να ταιριάξουν ούτε να συνυπάρξουν αλλά ούτε και να αποδώσουν.

Και για να μην παρερμηνευθεί το γεγονός ότι δήθεν ακεραίαν ευθύνη φέρει η Κυβέρνηση — η προηγούμενη — γι' αυτό το πρόβλημα, θα πρέπει να αναφερθεί, χάριν δικαίου, ότι έχω στα χέρια μου κατάλογο στον οποίο αναφέρονται προσλήψεις που έχουν γίνει από το 1964, 65, 70, τον οποίο θα καταθέσω στη Γραμματεία.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο επόμενος ομιλητής πρέπει να είναι ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Έχω την εντύπωση ότι πραγματικά λέχθηκαν πολλά και ίσως να είναι δύσκολο να διαφωνήσει κανένας με οποιοδήποτε συνάδελφο. Η κοινή διαπίστωση είναι πως όλοι, σύσσωμη η Βουλή, αξιώνει πως επιτέλους η Εκτελεστική Εξουσία, η νέα Εκτελεστική Εξουσία, θα πρέπει μέσα σε τακτό χρονοδιάγραμμα να θέσει προ των ευθυνών τους ανεύθυνους τμηματάρχες που λεν πως δεν διαπιστώνουν αν εκείνοι που προσέλαβαν εκτελούν ή όχι δημοσιουπαλληλικά καθήκοντα.

Είναι αδιανόητο, κύριοι συνάδελφοι, ακόμη και γι' αυτό το τμήμα που εμφανίστηκε ενώπιον της Βουλής, να εμπαίζεται η Βουλή πως δήθεν από το σύνολο των 400 τόσων ωρομισθίων μόνο οι 97 εκτελούν δημοσιουπαλληλικά καθήκοντα. Έδωσαν κατάλογο και αποδεικνύεται πως άνθρωποι που εργάζονται από το 1967 σε τμήματα με άλλους συναδέλφους εκτελούν τα αυτά καθήκοντα, αλλά δεν είναι στους καταλόγους. Λεν, δεν ήταν δυνατό να διαπιστώσουν ποιοί είναι οι ωρομισθίοι. Ειλικρινά διερωτώμαι αν υπάρχει χώρα στον κόσμο στην οποία να παρουσιάζεται τμήμα κυβερνητικό με τόση ανευθυνότητα. Ας ζητήσουν από τους ωρομισθίους να δηλώσουν ποιοί είναι οι ωρομισθίοι και τι καθήκοντα εκτελούν. Κι ας αρχίσουν έτσι τη διερεύνηση. Δεν διαπίστωσαν, λεν, από το 1986 μέχρι το 1988, ποιοι εκτελούν καθήκοντα ωρομισθίων. Μα, επιτέλους, ποιος τους πληρώνει; Από πού πληρώνονται; Είναι ειλικρινά απαράδεκτο 400 τόσοι άνθρωποι ζουν, αγωνιούν κατά πόσο ο προϊστάμενος θα τους μονιμοποιήσει ή όχι.

Δεν εξετάζω και δεν με ενδιαφέρει πόσο νόμιμα ή παράνομα οι άνθρωποι προσλήφθηκαν. Καλώς ή κακώς προσλήφθηκαν. Και έχει ανθρώπους που λέγονται ωρομίσθιοι εδώ και 18, 20 χρόνια και η κυβερνητική πλευρά λέγει ακόμα δεν τους ανακάλυψε σαν να κρύβονται σε κρησφύγετα και όχι στα κυβερνητικά γραφεία. Διερωτάται κανένας. Υπάρχει ή όχι υπεύθυνη υπηρεσία σ' αυτό το κράτος;

Συμφωνώ απόλυτα με τις εισηγήσεις του κ. Δίγκλη, του εισηγητή του θέματος, πως θα πρέπει η Εκτελεστική Εξουσία μήνα με το μήνα να μας πληροφορεί ποια είναι τα μέτρα, τα διαβήματα και τα περαιτέρω μέτρα για οριστικοποίηση της εισήγησης που η Επιτροπή Οικονομικών κάμνει. Δηλαδή την πάνω σε έκτακτη βάση πρόσληψη όχι μόνο των 97 — δηλαδή και των 97 — αλλά και όλων των άλλων που εκτελούν πραγματικά δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Και αν η Δημόσια Υπηρεσία δεν είναι σε θέση να μας πει, τότε να θεσμοθετήσουμε ή να τους πούμε εμείς τα κριτήρια, αφού δεν είναι σε θέση οι ίδιοι που τους εργοδοτούν να μας πουν αν εκτελούν ή όχι δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα. Πρέπει, πιστεύω, οριστικά και αμετάκλητα να λήξει το θέμα των ωρομισθίων, όπως πρέπει να λήξει και κάθε παράτυπη πρόσληψη από τώρα και στο εξής. Δεν νομίζω ότι θα πρέπει να προστεθεί οτιδήποτε άλλο παρά η πρόσκληση προς τη νέα Εκτελεστική Εξουσία να λύσει οριστικά, επαναλαμβάνω, και αμετάκλητα το θέμα, προσλαμβάνοντας επί εκτάκτου βάσεως και μονιμοποιώντας τους ωρομίσθιους υπαλλήλους.

Προβλήθηκε το αστήριχτο επιχείρημα πως οι υπάλληλοι που εκτελούν για 15 ή 18 ολόκληρα χρόνια καθήκοντα δημόσιου υπαλλήλου δεν έχουν, λέγει, τα τυπικά προσόντα. Ε; τότε τι τους εργοδοτούσατε; Ποια δουλειά παρήγαγαν αυτοί οι άνθρωποι; Τι πρόσφεραν στον κόσμο; Τι τους κρατούσατε; Γιατί δεν τους απολύσατε, ούτως ώστε να τους δοθεί η ευκαιρία να βρουν κάπου αλλού δουλειά; Με αυτό δεν εισηγούμαι πως πρέπει να απολυθούν: τουναντίον θα πρέπει να τους δοθεί ευκαιρία, εφόσον παρέμειναν για τόσα πολλά χρόνια, να προσληφθούν οριστικά και να τους δοθούν επιμορφωτικές ευκαιρίες — αν πραγματικά ενδιαφέρονται — για να φτάσουν στο επίπεδο — που το αμφισβητώ αν δεν είναι μέχρι τώρα, ύστερα από τόσα χρόνια — των υπόλοιπων συναδέλφων τους.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μετά είναι ο κ. Γεωργίου.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Κατ' αρχήν θα ήθελα να συγχαρώ το συνάδελφο κ. Δίγκλη, ο οποίος με την εγγραφή του υπό συζήτηση θέματος έθιξε το σοβαρό πρόβλημα της επαγγελματικής αποκατάστασης των ωρομισθίων υπαλλήλων που ασκούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα, με αποτέλεσμα τούτο, όπως προκύπτει και από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, να οδηγείται προς δίκαιο διακανονισμό.

Το πρόβλημα που εξετάζουμε σήμερα είναι ένα από τα πολλά που μαστίζουν την κρατική μας μηχανή και συνίσταται στο ότι οι προϊστάμενοι των διαφόρων τμημάτων, χωρίς οποιαδήποτε έγκριση και παράνομα, απασχολούσαν και απασχολούν ωρομίσθιο χειρωνακτικό και εργατικό προσωπικό σε δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα για χρονική περίοδο αρκετών ετών. Σαν συνέπεια της κατάστασης αυτής είναι ότι οι ωρομίσθιοι υπάλληλοι που ασκούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα αντιμετωπίζουν για χρόνια το πρόβλημα της οριστικής

επαγγελματικής αποκατάστασης και διακατέχονται από αβεβαιότητα για το επαγγελματικό τους μέλλον. Αυτό φυσικά δεν είναι ούτε δίκαιο ούτε επιθυμητό και πρέπει να σταματήσει. Γι' αυτό χρειάζεται, όπως αναφέρει και η έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, να σταλεί σχετική νομοθεσία από την Εκτελεστική Εξουσία στη Βουλή, ώστε οι ωρομίσθιοι υπάλληλοι που ασκούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα να μπορούν να μονιμοποιηθούν από την 1.1.1989, αφού προηγουμένως δοθεί ο χρόνος σε όσους από αυτούς δεν κατέχουν τα προσόντα για διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία να τα αποκτήσουν, όπως είναι και το δίκαιο αίτημα της Παγκύπριας Επιτροπής Ωρομίσθιων Υπαλλήλων.

Πιστεύουμε ότι με τη ρύθμιση αυτή επιλύεται οριστικά το πρόβλημα των ωρομίσθιων και ελπίζουμε ότι στο μέλλον δεν θα επαναληφθεί οποιαδήποτε παρέκκλιση από τους σχετικούς νόμους και θεσμούς.

Αναφορικά με τον κατάλογο, θέλω να σημειώσω ότι βρίσκονται, εκτός του καταλόγου των 97, όλοι οι ωρομίσθιοι υπάλληλοι που ασκούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα και υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας. Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι 12 τέτοιοι υπάλληλοι του Νοσοκομείου Λάρνακας, που αποδεδειγμένα εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα, και άλλοι τέτοιοι υπάλληλοι σε Νοσοκομεία άλλων πόλεων, πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο των 97.

Τελειώνοντας, τονίζω ότι θα παρακολουθούμε το όλο θέμα και ελπίζουμε να μη γίνει παρέκκλιση από το χρονοδιάγραμμα της Επιτροπής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μακρίδης παρακαλώ, μια και είναι εδώ.

Ν. ΜΑΚΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μετά από όσα λέχθηκαν, πράγματι καλύφθηκε το θέμα. Ήθελα μόνο να πω δυο λόγια. Αν υπάρξει καλή θέληση από μέρους της παρούσας Κυβέρνησης το πρόβλημα αυτό λύεται αμέσως και εξηγούμαι. Στη Δημόσια Υπηρεσία υπηρετούν πάνω από 20 με 22 χιλιάδες δημόσιοι υπάλληλοι, εκτός των ημικρατικών οργανισμών και άλλων κυβερνητικών τμημάτων. Διαφωνώ ριζικά ότι μόνο 94 άτομα βρέθηκαν ικανά για δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα και ότι όλοι οι άλλοι ωρομίσθιοι δεν έχουν την απαιτούμενη κατάρτιση για να διοριστούν μόνιμα. Είναι γνωστό ότι από τις 22.000 μόνιμες θέσεις το 50% δεν χρειάζονται ακαδημαϊκά ή άλλα ειδικά προσόντα τα οποία να μην κατέχουν οι άνθρωποι αυτοί, οι οποίοι εργάζονται τώρα εδώ και πάνω από 14 ή 15 χρόνια στη Δημόσια Υπηρεσία.

Κι αν πάλι δεχθώ τον ισχυρισμό των τμηματάρχων, την ευθύνη τη φέρουν οι ίδιοι, διότι δεν κατόρθωσαν σε 14 ή 15 ή 19 χρόνια να εκπαιδεύσουν τους ανθρώπους αυτούς και να τους τοποθετήσουν σε κάποια θέση. Υπάρχουν θέσεις κλητήρων, υπάρχουν θέσεις χρονομετρών, υπάρχουν θέσεις τηλεφωνητών και τόσες άλλες θέσεις που μπορούν εύκολα να τους τοποθετήσουν. Επομένως το πρόβλημα αυτό είναι πολύ εύκολο, αν υπάρξει η καλή θέληση εκ μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας, να επιλυθεί.

Επειδή λέχθηκαν τόσα πολλά, δεν θέλω να προσθέσω περισσότερα, γιατί βιάζομαι να φύγω, αφού έχω να πάω σε μια συγκέντρωση. Κλείω την ομιλία μου με την ελπίδα ότι το θέμα αυτό θα διευθετηθεί και συμφωνώ απόλυτα με τον κ. Δίγκλη — τον εγγράψαντα το θέμα αυτό — ότι η υπόθεση αυτή δεν πρέπει να κλείσει, αλλά να παραμείνει ανοικτή και να ζητούμε έκθεση από την Κυβέρνηση κάθε δυο μήνες πού βρίσκεται το θέμα αυτό.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αρχικά δεν είχα πρόθεση να ανέλθω στο βήμα. Τούτο όμως αποφάσισα, μετά που άκουσα αρκετούς συναδέλφους. Δεν έχω να προσθέσω πέραν των όσων ανέφεραν στη θετική αντιμετώπιση, αλλά θα αποτολμήσω να αφαιρέσω. Γιατί, με όλο το σέβας, κύριοι συνάδελφοι, διαπιστώνω ότι σε κάποιο βαθμό και αυτό το Σώμα στουθοκαμηλίζει εδώ και αρκετά χρόνια στην αντιμετώπιση του τόσο καυτού αυτού θέματος. Δεν υπάρχει αμφιβολία, συμφωνώ με όσα λέχθηκαν, ότι οι ωρομίσθιοι πρέπει να μονιμοποιηθούν, να βρούμε την κατάλληλη διαδικασία. Είναι ένα πρόβλημα για το οποίο ο τελευταίος ένοχος είναι ο πρώτος ή ο τελευταίος ωρομίσθιος.

Αλλά πέραν των ευθυνών που έχει η Κυβέρνηση, η Εκτελεστική Εξουσία, όποια και αν ήταν, όποια και αν είναι, μήπως έχει και αυτό το Σώμα ευθύνες; Κι εγώ λέγω ότι έχει. Και είναι εδώ που είπα ότι θα ήθελα να αφαιρέσω. Πέραν των όσων σωστά ανέφερε ο κ. Αναστασιάδης, ας εντοπίσουμε τα οξύμωρα σχήματα, που δυστυχώς και στην Έκθεσή μας παρατηρούνται. Σωστά σαν θέμα τάξης και αρχής τα συμπεράσματα της Έκθεσης. Δεν μπορούσε να ήταν διαφορετικά. Αλλά τι λέμε με λίγα λόγια, κύριοι συνάδελφοι; Να έλθουν οι τμηματάρχες και οι υπεύθυνοι εκείνων των τμημάτων που ουσιαστικά παρανόμησαν, που ουσιαστικά είναι οι υπεύθυνοι των παρατυπιών οι οποίες παρατηρήθηκαν για να προσληφθούν τότε, σ' οποιοδήποτε χρονικό διάστημα, — εάν έπρεπε ή όχι δεν ξέρουμε ακόμα — οι ωρομίσθιοι. Να αποφασίζουν αυτοί ποιοι θα είναι πώς, για να βάλουμε εμείς σε κίνηση όχι ένα, αλλά τέσσερις γολγοθάδες, αφού θα πρέπει να αποφασίσουμε σήμερα ποιοι θα μονιμοποιηθούν.

Και ο πρώτος γολγοθάς ενός ωρομισθίου, όπως ελέχθη π.χ. για τον Παντελή Μοδέστου από το Λιοπέτρι που έχει 19 χρόνια ο άνθρωπος στις Ιατρικές Υπηρεσίες, από το νοσοκομείο της Αμμοχώστου τώρα στο νοσοκομείο της Λάρνακας, του υποδεικνύουμε τον πρώτο γολγοθά και λέμε με την έκθεση. «Να αποδείξεις εάν από ωρομίσθιος έγινες ωρομίσθιος δημοσιούπαλληλος. Δηλαδή αν εκτελούσες κανονικά δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα».

Το δεύτερο στάδιο, ο δεύτερος γολγοθάς του οποιουδήποτε ωρομισθίου, είναι μετά που θα αποδείξει ότι ασκεί δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα σαν ωρομίσθιος να μπει στον κατάλογο των εκτάκτων και να πηγαινοέρχεται το όνομά του στις γνωστές καταστάσεις της Βουλής κάθε μερικές τακτές περιόδους για να ανανεώνεται σαν έκτακτος η θέση την οποία θα κατέχει, ο άνθρωπος, ο ταλαίπωρος των 5, 7, 8, 9, 10, 19 χρόνων που είναι στη Δημόσια Υπηρεσία. Και, αν βοηθήσει και ο Θεός και ο κρατικός μηχανισμός και η Βουλή, θα του δημιουργήσουμε στη συνέχεια και κάποια οργανική θέση για να ονομάσουμε τον έκτακτο τακτικό και θα φροντίσουμε και στη συνέχεια, Κράτος και Βουλή να είναι μέσα σε πλαίσια σωστά νομοθετημένα ο τρόπος της άσκησης της εργασίας του σαν δημόσιου υπαλλήλου και φυσικά προ παντός η συνταξιοδότησή του. Γιατί, μέχρι που να τον μονιμοποιήσουμε, το πρόβλημα που θα τον απασχολεί θα είναι η συνταξιοδότησή του. Είναι και εδώ όμως ευθύνη της Βουλής.

Και περίμενα και κάποιο άλλο πόρισμα στην Έκθεση, το οποίο παίρνω το θάρρος, κ. Πρόεδρε τώρα, να το εισηγηθώ. Γιατί διαπιστώνονται ευθύνες, ναι. Οι 438 τόσο ωρομίσθιοι που έχουμε σήμερα, και πολύ περισσότεροι στο απώτερο

παρελθόν, προσλήφθηκαν με κάποιες παρατυπίες, συμφωνούμε όλοι, με κάποιες παρανομίες θα 'λεγα. Μα δεν υπάρχουν υπεύθυνοι; Βεβαίως και υπάρχουν. Είναι οι τμηματάρχες, είναι οι υπεύθυνοι των διαφόρων τμημάτων.

Έχει Επιτροπή Ελέγχου η Βουλή; Και φυσικά έχει. Γιατί η Επιτροπή Ελέγχου δεν μπορεί να ενεργήσει προς αυτές τις κατευθύνσεις για να εντοπιστούν και οι ευθύνες; Δηλαδή να ξεφύγουμε από το στάδιο του ευχολογίου όλοι μας σ' αυτό το Σώμα. Βεβαίως είναι ο κ. Δίγκλης, και είναι προς τιμή του, που ενέγραψε το θέμα. Δεν είναι όμως ο κ. Δίγκλης που έβαλε «τον δάκτυλόν του επί τον τύπον των ήλων». Γιατί αυτή η Βουλή και η προηγούμενη Βουλή ασχολήθηκε με το θέμα και προσπαθούσε να μετριάσει κάπως το πρόβλημα. Και η ατυχία, παίρνω εγώ τουλάχιστο το θάρρος προσωπικά να πω, είναι ότι δεν μπόρεσε να λύσει το πρόβλημα. Και θα επανέλθουμε τώρα το Δεκέμβριο ελπίζοντας τι; Ότι θα έλθουν, όπως ανέφερε και ο κ. Αναστασιάδης, να μας πουν αν αυτοί οι ωρομίσθιοι υπάλληλοι κάμνουν να είναι δημόσιοι υπάλληλοι, για να περάσουν ύστερα στους έκτακτους, για να δουν αν θα τους κάμουν τακτικούς μέχρι που να πάρουν και τη σύνταξή τους; Οριστικά θα πρέπει να λυθεί το πρόβλημα, όχι με αυτά τα κριτήρια, γιατί εμπλέκεται και η Βουλή και εγκλωβίζεται μόνη της, κ. Πρόεδρε, με όλο το σέβας, με τους θεσμούς και τις διαδικασίες που ερχόμαστε οι ίδιοι και υιοθετούμε. Δηλαδή έχουμε δώσει εξουσίες σ' αυτούς οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τις παρατυπίες και τις παρανομίες να μας πουν αν αυτοί οι άνθρωποι, στην προκειμένη περίπτωση οι ωρομίσθιοι, που είναι όλοι αθώοι, αν είναι κατάλληλοι ή ακατάλληλοι. Μα οι πλέον ακατάλληλοι να αποφασίσουν είναι αυτοί οι οποίοι τους διόρισαν παράνομα. Και ξεκινά από εκεί. Επομένως το θέμα βρίσκεται στο τι θα μας πουν αυτοί. Και φυσικά ο κατάλογος των 97 ή 94 θα γίνει τέλος του χρόνου 120, 150. Τι θα γίνει με τους υπόλοιπους 250; Και τι θα γίνει αν βρεθεί οποιοσδήποτε τμηματάρχης, αύριο, μετά που άκουσε 20 Βουλευτές από αυτό το βήμα να επαναλαμβάνουν τα ίδια, και προσλάβει κάποιον άλλο; Τι έχει να φοβηθεί ο άνθρωπος; Απολύτως τίποτα. Είναι εδώ που χρειάζεται η παρέμβαση της Βουλής, εάν απέτυχε η Κυβέρνηση, τουλάχιστον να εφαρμόσει το νόμο και τους κανονισμούς και τις συμφωνίες.

Δικαιολογημένη η ΠΑΣΥΔΥ, γιατί επικαλείται παράβαση Συμφωνιών. Αλλά η ΠΑΣΥΔΥ μήπως κινητοποιεί τις δυνάμεις της για να ασκήσουν τις εξουσίες τους μέσα στον κυβερνητικό μηχανισμό να μη γίνονται αυτές οι προσλήψεις; Σαν πυροσβέστες τρέχουμε εμείς οι βουλευτές να σβήσουμε κάποια φωτιά, να λύσουμε κάποιο πρόβλημα. Δεν θα το λύσουμε, κύριοι συνάδελφοι. Και θα έλθουμε τέλος του χρόνου απλώς να δούμε ότι ο αριθμός των 257 που σήμερα έχουμε ως υπόλοιπο, θα είναι 200. Και ένας να είναι, είναι πρόβλημα.

Και είναι ποτέ δυνατό και λογικό να αναμένουμε ότι θα έλθουν να μας πουν σε έξι μήνες από σήμερα, «ξέρετε και οι 438 έχουν τα προσόντα και αφού ασκούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα να τους περάσουμε σαν έκτακτους». Και τι θα γίνει μετά τις διαδικασίες των εκτάκτων; Θα προσθέσουν άλλους 438 τόσους στον κατάλογο;

Και είναι και τα θέματα των τακτικών προϋπολογισμών. Δηλαδή να τα αντιμετωπίσουμε από τώρα ριζικά τα προβλήματα· οπωσδήποτε να λυθεί το πρόβλημα αυτό των ωρομισθίων, αλλά παράλληλα, αν μπορώ να δώσω κάποιο νέο μήνυμα με την ομιλία μου, πρέπει ταυτόχρονα, κ. Πρόεδρε, να κινηθεί η Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής να ασκήσει τις εξουσίες και τα δικαιώματά της και να

εντοπίσει την παρατυπία και την παρανομία την οποία ομόφωνα όλοι διαπιστώνουμε με την Έκθεσή μας, για να μην επανέλθουμε απλώς στην προσπάθειά μας να δείξουμε το καλό μας πρόσωπο σαν Βουλή μετά από εξι μήνες, για να παρηγορούμε όχι 258, όπως προσπαθούμε όλοι σήμερα, αλλά 158.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΟΚ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το πρώτο θέμα που εκ των πραγμάτων και εξαιτίας της συζήτησης πρέπει να ξεκαθαριστεί είναι, όπως έχει αναφερθεί, ότι το πρόβλημα των ωρομισθίων υπήρχε από καιρό και ότι αυτό το θέμα το γνωρίζαμε όλοι μας.

Αλλά αν, κύριοι συνάδελφοι, το θέμα αυτό συζητείται σήμερα στη Βουλή, και αν η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών ασχολήθηκε δυο χρόνια μ' αυτό το θέμα, είναι γιατί το ενέγραψε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, διαφορετικά δεν θα συνεζητείτο. Λέγω, δεν συνηθίζω να αναφέρομαι σ' αυτά τα θέματα, αλλά εξαιτίας των ομιλιών που έγιναν είμαι υποχρεωμένος να το κάμω. Η Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής με την εγγραφή του θέματος έκαμε το καθήκον της. Ο κ. Σολωμός είπε ότι θα έπρεπε να ασχοληθεί με το θέμα των παρανομιών η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή της Βουλής· συμφωνώ μαζί του και θα 'θελά να υπενθυμίσω ότι Πρόεδρος αυτής της Επιτροπής είναι ο κ. Μάτσης, Αντιπρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού. Κατά συνέπεια, πολύ εύκολα θα μπορούσε να τεθεί το θέμα σ' αυτόν. Αυτό έτσι εισαγωγικά, κύριοι συνάδελφοι, για να τεθούν ορισμένα πράγματα στη θέση τους. Αυτό είναι το ένα.

Το δεύτερο είναι: 'Όταν μιλούμε για ωρομισθίους, τι εννοούμε; 'Όταν μιλούμε για ωρομισθίους, μιλούμε για χειρώνακτες, για εργάτες. Αυτό τον όρο είναι φανερό ότι τόσο οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες όπως και η Κυβέρνηση τον ξέρει καλύτερα από εμάς ή θα έπρεπε να τον ξέρει καλύτερα από εμάς. Και προσλήφθηκαν ωρομισθιοί. Καθημερινά προσλαμβάνονται ωρομισθιοί στον κρατικό μηχανισμό. 'Όμως έναν αριθμό από αυτούς τους έβαλαν κατά καιρούς και, μεταξύ άλλων είναι πρόσωπα τα οποία για 15 χρόνια κάμνουν αυτή τη δουλειά, εκτελούσαν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, παράνομα και σε βάρος των ίδιων των ωρομισθίων οι οποίοι εκτελούσαν άλλα καθήκοντα από αυτά για τα οποία προσλήφθηκαν.

Η Επιτροπή Οικονομικών, κύριοι συνάδελφοι, μελέτησε σε βάθος το θέμα αυτό, εξέτασε αυτές τις περιπτώσεις και ήρθε στη Βουλή με τη σημερινή της Έκθεση, την Έκθεση που διαβάστηκε την περασμένη Πέμπτη. Ποιο είναι το θέμα που παρουσιάζεται; Γιατί η Επιτροπή Οικονομικών χρειάστηκε δυο χρόνια για να φέρει την Έκθεσή της; Ο λόγος για τον οποίο χρειάστηκε η Επιτροπή Οικονομικών δυο χρόνια για να φέρει την Έκθεσή της στη Βουλή ήταν γιατί ο κατάλογος των ωρομισθίων που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα δεν συμπληρωνόταν παρά τις πιέσεις που γίνονταν από μέρος της Βουλής. Και ο λόγος που δεν συμπληρωνόταν ήταν γιατί στις έρευνες που γίνονταν, οι διάφοροι τμηματάρχες, για να αποκρύψουν την παρανομία που έκαμναν, έδιναν διαφορετικά στοιχεία στο αρμόδιο τμήμα που έκαμνε την έρευνα. Επίσης υπήρχε μεγάλη διαφορά μεταξύ του αριθμού που δινόταν από τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις και από τον αριθμό τον οποίο αναγνώριζε η κυβερνητική πλευρά ότι υπήρχε. 'Όπως

αντιλαμβάνεστε, η Βουλή δεν ήταν δυνατό να πάει η ίδια να κάμει έρευνα. Και παρά τις έρευνες που έγιναν, διαπιστώθηκε ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα 97 από τους 400 τόσους για τους οποίους υπάρχει ο ισχυρισμός ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Κατά συνέπεια ο κατάλογος αυτός είναι ελλιπής· δεν είναι ολοκληρωμένος.

Είναι μπροστά σ' αυτή την κατάσταση που βρισκόταν η Επιτροπή Οικονομικών, όταν εξέταζε το θέμα και οι αποφάσεις θα μπορούσαν να ήταν δυο: 'Η να πούμε να συνεχιστεί η έρευνα μέχρις ότου εξακριβωθεί κατά πόσο εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και ο τελευταίος από τους ωρομίσθιους και μετά να εισηγηθούν μέτρα ή κατά πόσο έπρεπε τώρα να εισηγηθούμε μέτρα για εκείνους οι οποίοι αναγνωρίζεται ότι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και να ζητήσουμε την ολοκλήρωση του καταλόγου. Η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στο Σώμα όπως οι 97 αυτοί γίνουν άμεσα έκτακτοι και μέχρι το τέλος του χρόνου ολοκληρωθεί ο κατάλογος και για τους υπόλοιπους. Αυτό είναι το ένα. Το δεύτερο είναι: Γιατί η Επιτροπή εισηγείται να γίνουν έκτακτοι και δεν εισηγείται να γίνουν απευθείας μόνιμοι. Διότι από τις απόψεις που εκφράστηκαν, λέχθηκε ότι θα πρέπει να πάρουμε και ριζοσπαστικές λύσεις. Και μια τέτοια ριζοσπαστική λύση και απόφαση λήφθηκε από τη Βουλή όσον αφορά τους έκτακτους τους οποίους μονιμοποιήσαμε και έπεσε η υπόθεση αυτή στο Ανώτατο Δικαστήριο. Κατά συνέπεια, σε μια τέτοια στιγμή θα ήταν σοβαρότατο λάθος να προχωρήσουμε στη μονιμοποίηση — να ζητήσουμε δηλαδή τη μονιμοποίηση — των 97, όταν εκκρεμεί μπροστά στο Ανώτατο η υπόθεση των 1,000 και πλέον έκτακτων υπαλλήλων οι οποίοι μονιμοποιήθηκαν. Κατά συνέπεια η εισήγηση αυτή της Επιτροπής είναι η μόνη η οποία θα μπορούσε να δώσει προσωρινά, μέχρι το τέλος του χρόνου, τη λύση. Μαζί με τον κατάλογο ο οποίος θα ολοκληρωθεί την 31η Δεκεμβρίου 1988 στους προϋπολογισμούς του 1989, με ειδική νομοθεσία θα μονιμοποιηθούν και αυτοί οι ωρομίσθιοι, οι οποίοι εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Αυτή ήταν η οδός η οποία απέμενε για να δώσουμε πραγματικά λύση στο πρόβλημα.

Το άλλο σημείο που ήθελα να θίξω, κ. Πρόεδρε, είναι ότι η Βουλή θα πρέπει αυτό που αποφασίζει σήμερα να το διαβιβάσει στην Εκτελεστική Εξουσία και να εισηγηθεί — θα έλεγα να απαιτήσει — την εφαρμογή, άμεσα την εφαρμογή, και αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να σταλούν το συντομότερο στη Βουλή έγγραφα για τη μετατροπή αυτών των ωρομισθίων σε έκτακτους και δεύτερο, οδηγίες προς το αρμόδιο τμήμα σε συνεργασία με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των ενδιαφερομένων, για να ολοκληρώσει τον κατάλογο μέχρι το τέλος του χρόνου. Αυτό είναι που πρέπει να ζητηθεί από την Κυβέρνηση, γιατί πρέπει εδώ, κύριοι συνάδελφοι, να κάμουμε καθαρό ότι η Βουλή δεν έχει τη δυνατότητα, δεν δικαιούται να μονιμοποιήσει τους έκτακτους με δική της απόφαση. Αυτό θα πρέπει να γίνει με βάση νομοθεσία που θα έρθει από μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας. Γι' αυτό η απόφαση αυτή της Βουλής για να υλοποιηθεί θα χρειαστεί το συντονισμένο αγώνα της Βουλής και των ενδιαφερομένων προς την Κυβέρνηση. Και αυτό είναι που εισηγούμαι να γίνει από μέρους της Βουλής και να δοθεί εντολή σήμερα στην Επιτροπή Οικονομικών να παρακολουθήσει την εκτέλεση της απόφασης που θα πάρει σήμερα το Σώμα, διαφορετικά θα παρέλθει και το 1988 και δεν θα επιλυθεί το θέμα των ωρομισθίων.

Αυτή είναι η κατάσταση και έτσι παρουσιάζονται τα πράγματα. Γι' αυτό θα 'θελα να υπενθυμίσω στον κύριο Χρυσοστόμου ότι ο κύριος Μανδριώτης δεν είναι

παλιό ημερολόγιο, κύριε Χρυσοστόμου. Παλιό ημερολόγιο είναι κάποιοι άλλοι οι οποίοι οδήγησαν τους ωρομισθίους στην κατάσταση στην οποία βρίσκονται και είναι γνωστό ποιοι είναι. Και αυτοί δεν είναι από τις γραμμές του ΑΚΕΛ. Το ΑΚΕΛ έχει κάμει το καθήκον του έναντι των ωρομισθίων και είμαι βέβαιος, όπως το έχει κάμει και η Επιτροπή Οικονομικών στο σύνολό της — το υπογραμμίζω — θα το κάμει και σήμερα η Βουλή στο σύνολό της.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επί προσωπικού θέματος, από τη θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επί προσωπικού θέματος;

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Σ' αυτά που ανέφερε ο κ. Κωνσταντίνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα δεν άκουσα να σας θίξει κανείς, κ. Σολωμή.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

'Όταν αναφέρομαι επί προσωπικού θέματος, δεν λέω κατ' ανάγκη ότι με έθιξε, κ. Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό σημαίνει προσωπικό θέμα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Υπάρχει αναφορά στο πρόσωπό μου σε συγκεκριμένη εισήγηση, και ζητώ το λόγο από τη θέση μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία, αν νομίζετε ότι....

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

'Άκουσα με προσοχή το συνάδελφο κ. Κωνσταντίνου σ' αυτά που είπε. Με όλο το σέβας ήταν αχρείαστη η αναφορά του για την προεδρία της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής ότι ανήκει στον κ. Μάτση. Αυτό είναι γνωστό σε όλους, φυσικά και στον κύριο Κωνσταντίνου. Εί αφού ήταν αχρείαστη η αναφορά του θα του υποδείξω κι εγώ έστω και αχρείαστα μια διαδικασία που όφειλε να γνωρίζει ο κ. Κωνσταντίνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν νομίζω κύριε...

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Από τη στιγμή, κ. Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας παρακαλώ...

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας παρακαλώ.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Να τελειώσω, τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν είναι ντροπή να είναι κανείς Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου και δεν είναι ντροπή να τον κριτικάρει κανείς....

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν είχατε υπομονή να με ακούσετε θα αντιλαμβανόσαστε ότι δεν είναι αυτό που ήθελα να πω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία συμπληρώστε τη σκέψη σας να δούμε τι θέλετε να πείτε.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Εκείνο το οποίο θα 'θελα να υποδείξω στον κ. Κωνσταντίνου, αυτονόητο από τη στιγμή που το Σώμα έδωσε εντολή στην Επιτροπή Οικονομικών να χειριστεί το θέμα το οποίο ενέγραψε ο κ. Δίγκλης, είναι ότι αποτελεί βασική προϋπόθεση για οποιοδήποτε Βουλευτή, για οποιαδήποτε Επιτροπή να αναμένει την Έκθεση, το πόρισμα της έρευνας της Επιτροπής. Τώρα τέλειωσε το έργο της η Επιτροπή Οικονομικών με Πρόεδρο τον κ. Κωνσταντίνου και ομόφωνα διαπιστώνει ότι υπήρξαν παρατυπίες και παρανομίες. Τώρα που διαπιστώθηκε, κ. Πρόεδρε, ομόφωνα από την Επιτροπή Οικονομικών, ότι υπήρξαν παρατυπίες και παραφωνίες, τώρα είναι που εντέλλεται η Επιτροπή Ελέγχου να ασκήσει τον έλεγχο για τις παρανομίες και τις παρατυπίες.

Επομένως είναι στο σημείο αυτό που ήθελα να υποδείξω στον κ. Κωνσταντίνου ότι ήταν αχρείαστη αυτή η υπενθύμιση, γιατί δεν μπορούσε να τεθεί σε λειτουργία η Επιτροπή Ελέγχου πριν να διαπιστωθεί ότι υπήρχε αντικείμενο για έλεγχο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολλές φορές, καμιά φορά, εν τη ρύμη του λόγου κάμνουμε αχρείαστες αναφορές, κ. Σολωμή....

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Έμεινα τελευταίος να μην ενοχλώ άλλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι δεν είστε ο τελευταίος, έχουμε ακόμα δυο ομιλητές. Και οι δυο ομιλητές που έχουμε είναι ο κ. Ευσταθίου της ΕΔΕΚ και ο κ. Στυλιανού του ΔΗΚΟ.

Ο κ. Ευσταθίου έχει το λόγο.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το ότι η εργατική τάξη τυγχάνει μιας δυσμένειας όχι τώρα αλλά από πάντα και το γεγονός ότι η ιστορία της, διά μέσου των αιώνων είναι ιστορία διαβαθμίσεως της δυσμένειας και της καταπίεσης που υφίσταται κατά καιρούς, όλοι το γνωρίζουμε. Βεβαίως είναι επίσης αλήθεια ότι τα τελευταία χρόνια έχουν βελτιωθεί τα πράγματα, επειδή στα συνταγματικά κείμενα έχουν περιληφθεί ανθρώπινα δικαιώματα και άρχισαν να επικρατούν ιδέες και σκέψεις ότι η κοινωνική δικαιοσύνη είναι δικαίωμα όλων των ανθρώπων ανεξαιρέτα.

Η δυσμένεια όμως εξακολουθεί να υπάρχει σε βάρος των εργαζομένων, και όσον αφορά τις συνθήκες και τους όρους της εργασίας τους αλλά και όσον αφορά τις ανισότητες μεταχείρισής τους και σήμερα. Οι ανισότητες αυτές δεν είναι

ανισότητες σε σύγκριση μόνο με άλλες τάξεις κοινωνικών ομάδων. Δυστυχώς ανισότητες υπάρχουν ακόμα και στη μεταχείριση των ίδιων των εργαζομένων άνκαι πολλές φορές εργάζονται στον ίδιο εργοδότη.

Αυτό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι ορθό ούτε δίκαιο, πολύ περισσότερο όταν στην προκείμενη περίπτωση ο εργοδότης για τον οποίο μιλούμε είναι το κράτος από το οποίο πρέπει να εκπορευούνται όλες οι μεγάλες, οι σημαντικές αξίες της ζωής, νομικές και ηθικές.

Κατ' αρχήν, για μένα, το να υπάρχουν εργαζόμενοι άνθρωποι που απασχολούνται σε τακτική απασχόληση για πάρα πολλά χρόνια και η αμοιβή τους υπολογίζεται επί ωριαίας βάσεως, είναι ιδέα άδικη και απαράδεκτη. Γιατί, πρώτα απ' όλα, αποστερεί τη συμβατική σχέση του εργοδότη και του εργαζόμενου από το ελάχιστο εκείνο ποσοστό της στοργής και της καλοσύνης που πρέπει να χαρακτηρίζει τις σχέσεις των ανθρώπων σήμερα, τις σχέσεις των κοινωνικών ομάδων.

Τι σημαίνει ωρομίσθιος υπάλληλος; Σημαίνει τον άνθρωπο ο οποίος αντιμετωπίζεται μόνο και μόνο με βάση την ωμή σχέση της προσφοράς και του μισθού, προσφοράς υπηρεσιών και λήψης μισθού. Δεν υπάρχει τίποτε άλλο στις σχέσεις των ανθρώπων; Μα είναι τόσο ανάλγητος εργοδότης το Κράτος, το οποίο περιμένει να λογαριάσει με τις ώρες την απασχόληση του πολίτη, του δικού του του πολίτη; Έτσι αν αρρωστήσει εκείνος ο άνθρωπος ή το παιδί του και χρειαστεί να το πάρει στο γιατρό, πρέπει να έχουμε κάποιον να λέει, «απουσίασες δύο ώρες και θα σου αφαιρώ το ημερομίσθιό σου». Ή μήπως τον έχουμε και τον λέμε ωρομίσθιο, για να είναι στάσιμος εκεί και να βλέπει τους άλλους συναδέλφους του που κάμνουν την ίδια ακριβώς εργασία με τον ίδιο να ανελλίσσονται, να προάγονται, να παίρνουν ετήσιες προσαυξήσεις, να έχουν την κατοχύρωση του νόμου, να έχουν όλα εκείνα τα αγαθά της ζωής που η σύγχρονη έννομη τάξη εξασφάλισε στον άνθρωπο για να αισθάνεται ασφάλεια και ευτυχία! Είναι για να του τα στερήσουμε όλα αυτά που τον λέμε ημερομίσθιο;

Είναι η θέση μου ότι τέτοιες σχέσεις πλέον, σε περίπτωση που υπάρχει μακροχρόνια, τακτική, σταθερή απασχόληση ενός ανθρώπου, πρέπει να σταματήσουν χωρίς καμιά αναβολή. Πρέπει να φύγει από το λεξικό μας η έννοια του ωρομισθίου στις περιπτώσεις που μιλούμε, και όπως είναι η σημερινή αυτή περίπτωση των ημερομισθίων υπαλλήλων, των 400 τόσων ανθρώπων, οι οποίοι για τόσα πολλά χρόνια, μερικοί μάλιστα από αυτούς για 20 και πλέον χρόνια, απασχολούνται και βρίσκονται στάσιμοι χωρίς καμιά ανέλιξη λόγω του γεγονότος ότι δεχόμαστε τον αναχρονιστικό αυτό θεσμό του ωρομισθίου υπαλλήλου.

Αλλά κύριοι συνάδελφοι το θέμα των ωρομισθίων έχει και μια άλλη προέκταση. Λόγω της τακτικής τους απασχόλησης το Σύνταγμα της Δημοκρατίας τους έχει ονομάσει δημόσιους υπαλλήλους και να μη ξεχνούμε αυτό το πράγμα. Το Άρθρο 122 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας το οποίο καθορίζει τη συμπεριφορά του Κράτους προς τους πολίτες και καθορίζει τα πλαίσια των νομικών ρυθμίσεων, λέγει ότι, εφόσον είναι κάποιος εργάτης και απασχολείται μονίμως σε μόνιμα έργα της Δημοκρατίας είναι δημόσιος υπάλληλος, και εφόσον το λέει το Σύνταγμα, κανένας απολύτως δεν δικαιούται να εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει τους ανθρώπους αυτούς με δυσμένεια. Υπάρχει η Συνταγματική Επιταγή την οποία όλοι μας, όλοι οι κατέχοντες δημόσια αξιώματα, οφείλουν να σέβονται, γιατί ορκίστηκαν πίστη και υπακοή.

Το τι πρέπει να γίνει για ορισμένους που πιθανόν να μην έχουν τα προσόντα τα οποία προβλέπουν ορισμένες θέσεις είναι απλό. Τίποτε δεν εμποδίζει τη νόμιμη ένταξή τους στη Δημόσια Υπηρεσία αλλά η ανέλιξή τους θα εξαρτάται πλέον ανάλογα με τα προσόντα τους και ανάλογα με τις άλλες προϋποθέσεις που τίθενται για να προάγονται οι δημόσιοι υπάλληλοι του κράτους.

Αλλά να έχουμε τους ανθρώπους αυτούς για δεκαετίες ολόκληρες να βρίσκονται στο έλεος του μικρού ή του μεγαλύτερου προϊστάμενού τους, να ζουν με το άγχος της αβεβαιότητας οι ίδιοι και τα παιδιά τους, όταν υπάρχει Συνταγματική Επιταγή που ρυθμίζει το θέμα τους, νομίζω ότι είναι άδικο, είναι αντισυνταγματικό και πρέπει να σταματήσει αμέσως. Γιατί καμιά σκοπιμότητα, κανένας λόγος απολύτως δεν μπορεί να επικρατήσει των ρυθμίσεων που δίδει το Σύνταγμα της Δημοκρατίας.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Ευσταθίου ο κ. Λαδάς εγκαταλείπει την Αίθουσα της Βουλής και τη θέση του ως Προεδρεύων καταλαμβάνει ο κ. Φάντης).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΦΑΝΤΗΣ)

Ο κ. Στυλιανού παρακαλώ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ίσως, πως μερικοί λόγοι της λεγόμενης παραβατικότητας, και πράγματι πρέπει να θεωρηθεί σαν τέτοια, στην πρόσληψη από προϊστάμενους των διάφορων τμημάτων ωρομισθίων, με παράλληλη απασχόλησή τους και σε δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα εδράζονται σε λόγους διάφορους πέραν από εκείνους τους οποίους ανέφεραν τόσο ο συνάδελφος Άριστος Χρυσοστόμου όσο και ο συνάδελφος Οδυσσεάς Δημητρίου, που εκκινούν από το 1964 για τις γνωστές συνταγματικές διατάξεις που μας επέβαλαν εκ των πραγμάτων οι καταστάσεις, μετά από την αποχώρηση των Τούρκων δημόσιων υπαλλήλων, μερικοί τουλάχιστο από τους οποίους θα πρέπει να χαρακτηρισθούν και ως καλοπροαίρετοι και ως καλόπιστοι.

Συγκεκριμένα θα πρέπει να υπογραμμιστεί πως ένας μεγάλος αριθμός ωρομισθίων της τάξης των 100—150 περίπου, προέρχονται από την τάξη των αναπήρων, των παιδιών αδελφών ή συζύγων αγνοουμένων, αναπήρων και πεσόντων στους εθνοκοινοαπελευθερωτικούς αγώνες. Ήταν συγκεκριμένα, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, μια πρακτική προς μια τάξη για την οποία εκδηλώθηκε προς τους οικείους προϊστάμενους τμημάτων, κατά φορτικότητα μπορούμε να πούμε, έντονη πίεση από μέρους κομμάτων, όλων ίσως των κομμάτων και των οργανώσεων. Και είναι με αυτό το πρίσμα που βλέπουμε και μεις του Δημοκρατικού Κόμματος την εισήγηση του έντιμου συνάδελφου κ. Σοφοκλή Χατζηγιάννη για πρόσληψη του Παντελή Μοδέστου, που όπως είπε και ο συνάδελφος Σολωμής πριν από λίγο, είναι 19 χρόνια που εργάζεται ως ωρομισθιος στο νοσοκομείο της Λάρνακας.

Συνενώνουμε τη φωνή μας προς αυτή την κατεύθυνση, ειδικότερα, όπως τη συνενώσαμε και πριν για να προσληφθούν αυτοί οι συμπατριώτες μας στη Δημόσια Υπηρεσία. Ήταν, επαναλαμβάνω, μια προσπάθεια ομαλής ένταξης και κοινωνικοποίησης στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο αναξιοπαθούντων συμπατριωτών

μας, τυφλών, παραπληγικών, μυοπαθών και άλλων από τη μια, καθώς και παιδιών και άλλων συγγενών πεσόντων συμπατριωτών μας από την άλλη. Ήταν μια κίνηση, που και ο ομιλητής αγωνίστηκε και δεν διστάζει να το διακηρύξει και δημόσια, που απέβλεπε στην αποκατάσταση των πιο πάνω αναξιοπαθούντων συμπατριωτών μας.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να τονιστεί πως οι αναξιοπαθούντες αυτοί συμπατριώτες μας που είχαν προσληφθεί ως ωρομίσθιοι είτε δεν κατείχαν όλοι τα απαιτούμενα προσόντα είτε υστερούσαν, όχι πάντα και όλοι βέβαια, από τους άλλους συνυποψηφίους τους. Έτσι, ως μη ώφειλε, δεν θα προσλαμβάνονταν ούτε έστω με την ατελή μορφή τούτη της δημοσιούπαλληλικής εργοδότησης στη δημοσιούπαλληλική υπηρεσία. Και έπρεπε, τους το οφείλαμε ηθικά μα και νομικά, να τους δώσουμε τις προϋποθέσεις να επιβιώσουν και να ανελιχθούν.

Ένας άλλος λόγος για τη σύγκριση που έχει δημιουργηθεί είναι η ύπαρξη επάλληλων και οριακών επαγγελματιών. Έτσι ο ωρομίσθιος εργάτης αποθήκης και ο αποθηκάριος εκτελούν περίπου τα ίδια καθήκοντα. Στον ίδιο επάλληλο κύκλο καθηκόντων εμπίπτουν και τα επαγγέλματα των τηλεφωνητών, μηνιαίων και ωρομισθίων. Έτσι η οριακή γραμμή συνιστούσε το δεύτερο παράγοντα της υπέρβασης για την οποία και σωστά άλλωστε μίλησε η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Τρίτος λόγος της παραβατικότητας είναι η αυταναγκαστική πίεση και ο αυτοφορτισμός κάτω από την οποία δρούσαν αρμόδια τμήματα για εκτέλεση σε τακτά και προσδιορισμένα χρονοδιαγράμματα σειράς από έργα, είτε αναπτυξιακά είτε του Τακτικού Προϋπολογισμού. Έτσι μπροστά στο διαγραφόμενο κίνδυνο, τον αναπόδραστο καλύτερα κίνδυνο να μην ολοκληρωθεί ο προδιαγραμμένος στόχος γινόταν το άνοιγμα της πρόσληψης των ωρομισθίων.

Αλλά υπάρχει και ένας τέταρτος λόγος της αποκληθείσας παραβατικότητας, έντιμε κύριε Πρόεδρε. Υπήρξαν συγκεκριμένες περιπτώσεις, εκείνες που απόφοιτοι πανεπιστημίων, πολλές φορές και με πανεπιστημιακά προσόντα αλλά και με μεταπανεπιστημιακά, λόγω αδυναμίας εργοδότησής τους, αναλάμβαναν αυτόβουλα καθήκοντα εργάτη και χειρώνακτα. Με την πάροδο του χρόνου και λόγω ακριβώς προσόντων εκτελούσαν σταδιακά και δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και πάλιν αυτόβουλα, χωρίς ο κ. τμηματάρχης να παρεμποδίσει ή να αναστείλει τούτη τους την έφεση.

Όμως υπήρξε και παρατυπία σε πολλές περιπτώσεις. Γιατί ενώ η αρχική πρόσληψη γίνηκε νομότυπα και μέσα στις αρμοδιότητες των οικείων τμηματάρχων, φαίνεται πως με την πάροδο του χρόνου για κάλυψη των αναγκών, μερικά η ολικά, τροποποιήθηκε, ως να μη ώφειλε, ο τρόπος της απασχόλησής τους, με αποτέλεσμα να εκτελούν όπως ανέφερα και δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα, ενώ δεν ήταν αυτός ο λόγος για τον οποίο είχαν προσληφθεί.

Όμως θα πρέπει να τονίσουμε και να διευκρινίσουμε πως η πρόσληψη στην ουσία γίνηκε με εξωκομματικά κριτήρια και οι πλείστοι από τους ωρομίσθιους που είχαν προσληφθεί ανήκουν, η συντριπτική πλειοψηφία τους, σε όλα ανεξαιρέτα τα κόμματα της Κύπρου, γιατί υπήρξε αυτή η ανάγκη, αυτός ο φορτισμός για τον οποίο έχουμε μιλήσει και γιατί υπήρξαν αυτές οι περιπτώσεις των αγωνιστών που ανήκαν σε όλα ανεξαιρέτα τα κόμματα. Αυτά, έντιμε κύριε Πρόεδρε, όσον αφορά τα αίτια και τα αιτιατά.

Αναφορικά τώρα με τους τρόπους αντίκρουσης του θέματος, θα ήθελα να πω πως, με όλους τους ενδοιασμούς, για την τυχόν αντισυνταγματικότητα του θέματος, και ήδη εκκρεμεί έφεση στην απόφαση/έκθεση Πική κατά της ακύρωσης του διορισμού των εκτάκτων ως μονίμων δημόσιων υπαλλήλων, συμφωνούμε με το περιεχόμενο της Έκθεσης όπως κωδικοποιείται και εκφράζεται στις σελίδες 10, 11 και 12, και ειδικότερα με τα εδάφια (γ), (δ) και (ε).

Όμως φοβούμαι, έντιμε κύριε Πρόεδρε, πως θα πρέπει να γίνει ενδελεχής έρευνα για κάθε εξειδικευμένη περίπτωση μια και κάθε περίπτωση ξεχωριστά παρουσιάζει τη δική της ιδιαιτερότητα. Έχουμε σε πλείστες περιπτώσεις εξάλλου σύγκρουση απόψεων μεταξύ διάφορων καταστάσεων, τμημάτων και συντεχνιών για παράδειγμα, αναφορικά με το στάτους των θέσεων αυτών. Έχουμε για παράδειγμα τις θέσεις του κλητήρα που η ΠΑΣΥΔΥ ευνοεί την πρόσληψή τους πάνω σε μηνιαία βάση, ενώ το Τμήμα Προσωπικού πάνω σε ωρομίσθια. Ανάλογα προβλήματα θα υπάρξουν με τις περιπτώσεις των τηλεφωνητών, των χρονομετρών που άλλους εντάσσουν στη θέση του γραφέα και άλλους του ωρομισθίου καθώς και πολλών άλλων βασικών επαγγελματιών, για να μην αναφερθώ στην περίπτωση ωρομισθίου συντηρητή ιατρικών μηχανημάτων, που τυγχάνει να είναι κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος και συγκεκριμένα του ΒΑ.

Έτσι με όλη την απόλυτη ταύτιση και ευθυγράμμισή μας, επανατονίζουμε, με τις θέσεις της Επιτροπής, πιστεύουμε πως ο κίνδυνος για ετεροχρονισμό της ολοκλήρωσης της διερεύνησης των περιπτώσεων των ωρομισθίων, ενδεχόμενα θα υπάρξει από τη μια, αλλά και εγγενές πρόβλημα καθεχρονικά δυστυχώς θα αναφύεται, πράγμα που για να το υπερβούμε, πράγμα που για να το υπερκεράσουμε, θα πρέπει οπωσδήποτε να εργαστούμε εντατικά και επισταμένα, τόσον ανάμεσα στις δημοσιούπαλληλικές οργανώσεις και τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα, αλλά και μέσα από την ίδια την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Έτσι θα πρέπει να βρίσκεται κάτω από το στόχαστρο, κάτω από τη διερεύνηση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, όπως σωστά προτάθηκε από τον κ. Δίγκλη, το θέμα, για να μπορέσουμε να το οργανώσουμε, για να μπορέσουμε να υπερβούμε αυτό το αδιέξοδο που είναι οπωσδήποτε χρόνιο, επαναλαμβάνω, και ξεκινά σύρριζα από το 1964 και φθάνει ως τις μέρες τις δικές μας.

Είναι αυτό μια πρακτική, η μόνη ίσως πρακτική με την οποία θα μπορέσουμε να καθορίσουμε με σαφήνεια και καθαρά, διατομές που θα προσδιορίζουν και θα χαρακτηρίζουν τη φύση των καθηκόντων της κάθε τάξης. Και μόνο έτσι, επιλογικά, θα δούμε πως, στο μεγάλο ομολογουμένως και δυσεπίλυτο τούτο πρόβλημα, που επαναλαμβάνω είναι χρόνιο και δεν αναφέρεται μόνο στη δεκαετία της προηγούμενης διακυβέρνησης, αναφέρεται για πολλοστή φορά από το 1964 ως τα τώρα. Ίσως μια αναφορά που έκαμε ο συνάδελφος Χρυσοστόμου να βοηθήσει στην αντίκρουση του θέματος· η αναφορά συγκεκριμένα πως με τους Προϋπολογισμούς του 1988 αίρεται αυτή η πρακτική της πρόσληψης ωρομισθίων, πράγμα που θα μας δώσει την ικανότητα με σαφήνεια και ψυχραιμία να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα στη γένεσή του.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΦΑΝΤΗΣ)

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, συζητούμε το θέμα της αντιμετώπισης των ωρομισθίων που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Εγώ θα προτιμούσα να ονόμαζα διαφορετικά το θέμα, γιατί περί αυτού πρόκειται. Δηλαδή θα το έλεγα «Οι Δημόσιοι Υπάλληλοι που παραμένουν ωρομισθίου», διότι περί αυτού πρόκειται και αυτή είναι η ουσία του θέματος.

Και πάνω σ' αυτό το ζήτημα θα 'θελα να κάμω την πρώτη παρατήρηση, γιατί έχω την άποψη ότι ήταν κάπως ατυχής η αναφορά του κ. Δίγκλη σε κατάργηση του θεσμού των ωρομισθίων. Αντιλαμβάνομαι κάτι διαφορετικό ίσως να εννοούσε και το διατύπωσε λανθασμένα. Γιατί γνωρίζουμε όλοι τι σημαίνει ωρομισθιος και δεν πρέπει να το συγχύζουμε με τη δημοσιούπαλληλική σχέση, όπως πολύ ορθά το έχει ξεκαθαρίσει και το έχει τονίσει και επισημάνει ο συνάδελφος κ. Κωνσταντίνου.

Δεν θα αναφερθώ στους λόγους που προκάλεσαν το θέμα, γιατί είτε το θέλουμε είτε όχι, η κάθε πλευρά το αντιμετωπίζει μέσα από τη δική της σκοπιά και τη δική της σκοπιμότητα, παρόλον ότι τόσο οι αριθμοί, όσο και τα χρονικά διαστήματα που έχουν δοθεί, μάλιστα από όλες τις πλευρές και από όλους τους ομιλητές, δίδουν οπωσδήποτε μια διαφορετική εικόνα από αυτή που ορισμένοι θέλουν να παροσιάσουν.

Αν έλαβα το λόγο, ήταν για να επισημάνω δυο ζητήματα υπό μορφή εισηγήσεων, αν πράγματι θέλουμε να έχουμε το θάρρος να εκπληρώσουμε το ρόλο μας και το σκοπό μας ως Βουλή, για τη ριζική αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, ανεξάρτητα από οποιεσδήποτε απόψεις ή αντιδικίες που υπάρχουν μέσα στα πλαίσια των συμφερόντων και της αντιδικίας ομάδων ή συνδικάτων. Και πιστεύω ότι δυο βασικά μηνύματα θα πρέπει να φύγουν από αυτό το Σώμα προς την κατεύθυνση της Εκτελεστικής Εξουσίας, αν πράγματι θέλουμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα.

Το πρώτο θέμα και το πρώτο μήνυμα είναι ότι πρέπει η Εκτελεστική Εξουσία και οι αρμόδιοι φορείς που θα μελετήσουν την περίπτωση του καθενός, θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το θέμα κατά πόσο δηλαδή ένας ωρομισθιος ασκεί δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα ή όχι με ευρύτητα πνεύματος και ευνοϊκή υπέρ του διάθεση. Να μην το αντιμετωπίσουν αυστηρά, και σε εκείνες τις περιπτώσεις που υπάρχουν είτε επιφυλάξεις είτε ακόμα και αμφισβητήσεις, θα πρέπει η τοποθέτηση να είναι υπέρ του υπαλλήλου. Και τούτο για να μη δημιουργήσουμε αδικίες και διακρίσεις χειρότερες σ' αυτό το στάδιο από εκείνες τις οποίες όλοι επισημάναμε ότι συνέβησαν στο παρελθόν. Γιατί αυτό το πράγμα θα ήταν οπωσδήποτε εγκληματικό σε βάρος οποιουδήποτε ενδιαφερομένου.

Το δεύτερο μήνυμα, το οποίο θα πρέπει να φύγει από το Σώμα προς την κατεύθυνση της Εκτελεστικής Εξουσίας, είναι ότι εκείνη θα πρέπει να βρει οπωσδήποτε τρόπο τακτοποίησής τους και εμείς σαν Βουλή είμαστε διατεθειμένοι να κατοχυρώσουμε με οποιοδήποτε τρόπο το πρόβλημα εκείνων που δεν κατέχουν τα τυπικά προσόντα για έκτακτο διορισμό. Και υπάρχουν πιστεύω οι τρόποι βάσει των οποίων μπορούν να αντιμετωπιστούν. Γιατί αν αυτά δεν αντιμετωπιστούν με ευρύτητα πνεύματος και με επιείκεια υπέρ του υπαλλήλου, είναι σίγουρο ότι θα προκύψουν οπωσδήποτε μεγαλύτερες αδικίες και διακρίσεις από αυτές τις οποίες έχουμε όλοι τονίσει, όταν εδημιουργείτο ήδη το πρόβλημα.

Και τώρα που θα το αντιμετωπίσουμε θα πρέπει να έχουμε το θάρρος να το δούμε με περισσότερη αποφασιστικότητα. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι εκτός του γεγονότος ότι το κράτος, είτε το θέλουμε είτε όχι, είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης σε κάθε κοινωνία, εξυπηρετεί και θα πρέπει να εξυπηρετεί σε τέτοιες περιπτώσεις και κοινωνικό σκοπό και κοινωνική αποστολή.

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Λαδάς επιστρέφει και καταλαμβάνει την έδρα του ως Προεδρεύων, ενώ ο κ. Φάντης επανέρχεται στη θέση του).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Ο κ. Χαραλαμπίδης.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μια παρατήρηση από τη θέση μου, αν μου επιτρέπετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Αναφέρθηκε από τον κ. Δίγκλη ότι το πρόβλημα των ωρομισθίων δημιουργήθηκε από την Κυβέρνηση Κυπριανού για εξυπηρέτηση κομματικών σκοπιμοτήτων.

Δεν μπορώ να αντιληφθώ πως ο Πρόεδρος Κυπριανού εξυπηρετούσε κομματικά συμφέροντα πριν τη δημιουργία του Δημοκρατικού Κόμματος και πριν την ανάληψη της εξουσίας από τον ίδιο.

Γιατί όπως αναφέρθηκε σ' αυτή την αίθουσα υπάρχουν ωρομισθιοί για 15—20 και πλέον χρόνια.

Ανεξάρτητα όμως από αυτό κ. Πρόεδρε, μήπως η προσφορά εργασίας, που είναι ιερό δικαίωμα κάθε πολίτη, είναι εξυπηρέτηση κομματικής σκοπιμότητας, έστω και με τον τρόπο που προσλήφθηκαν οι ωρομισθιοί; Και υπάρχουν σ' αυτή την αίθουσα αρκετοί ωρομισθιοί που από ό,τι γνωρίζω ανήκουν σε όλους τους ιδεολογικούς χώρους. Και γνωρίζουν οι ίδιοι πώς και γιατί προσλήφθηκαν. Και είμαι βέβαιος ότι δεν είναι για εξυπηρέτηση κομματικών σκοπιμοτήτων.

Εν πάση περιπτώσει όμως κ. Πρόεδρε, σήμερα το πρόβλημα, η λύση του προβλήματος βρίσκεται στα χέρια της Εκτελεστικής Εξουσίας. Και θα αναμένουμε, θα παρακολουθούμε και θα επιμένουμε δίπλα στους ωρομισθιούς, οριστική λύση του όλου προβλήματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χρυσοστόμου.

Ως γεγονός δεν θυμούμαι κ. Χαραλαμπίδη να αναφέρθηκε ο κ. Κυπριανού ως υπεύθυνος γι' αυτή την κατάσταση.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Η προηγούμενη Κυβέρνηση αναφέρθηκε κ. Πρόεδρε. Η δεκαετία... η διακυβέρνηση, η προηγούμενη διακυβέρνηση.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Θα είμαι σύντομος, κ. Πρόεδρε, για να ανασκευάσω μερικές ανακρίβειες.

Στην Επιτροπή Ελέγχου, ανεξάρτητα από το ποιος προεδρεύει, είναι γνωστό πως εκπροσωπούνται όλα τα Κόμματα, έτσι ευθύνη υπέχουν όλοι. Είναι επίσης γνωστό ότι η Επιτροπή Ελέγχου ασχολήθηκε με το θέμα μέσα στο 1987, αλλά δεν ολοκλήρωσε τη μελέτη της. Το ότι ενέγραψε το θέμα η Ομάδα του ΑΚΕΛ δε σημαίνει ότι και κάποιοι άλλοι δεν ενδιαφέρονταν ή και κάποια άλλη Ομάδα δεν θα μπορούσε να το εγγράψει.

Όπως ανέφερα και στην ομιλία μου το θέμα δημιουργήθηκε από το 1963 και ένα μεγάλο μέρος των ωρομισθίων, όπως πολύ σωστά ανέφερε και ο συνάδελφος Χαραλαμπίδης, με το πρόβλημα των οποίων τώρα ασχολείται το Σώμα, προσλήφθηκε πριν το 1978 που έγινε Πρόεδρος ο κ. Κυπριανού. Έτσι δεν μπορεί να αποδοθεί στην Κυβέρνηση Κυπριανού το πρόβλημα αυτό.

Η προσπάθεια Βουλευτών του ΑΚΕΛ να αποδώσουν κομματικά κριτήρια στην πρόσληψη ωρομισθίων δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, γιατί οι ίδιοι οι ωρομισθιοί γνωρίζουν ότι ανήκουν σε όλα τα Κόμματα, και αυτό το γνωρίζουν καλύτερα και οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ. Γι' αυτό επαναλαμβάνω, ας ξεχαστεί η προεκλογική περίοδος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, εκείνο που... ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Από τη θέση μου κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Έχουν λεχθεί ένα δυο ζητήματα τα οποία αφορούν τον κ. Δίγκλη, και επειδή ο κ. Δίγκλης απουσιάζει, θα 'θελα να δώσω δυο — τρεις διευκρινίσεις.

Το πρώτο θέμα αναφορικά με εκείνο που είπε ο κ. Παναγιώτου, όταν αναφερόταν ο κ. Δίγκλης στο θέμα των ωρομισθίων, εννοούσε τους ωρομισθίους που εκτελούν δημοσιοϋπαλληλικά καθήκοντα και όχι την πρόσληψη ωρομισθίων. Διότι πρόσληψη ωρομισθίων θα γίνεται εφόσον συνεχίζονται έργα ανάπτυξης και ούτω καθεξής. Κατά συνέπεια, θα ήταν λάθος να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι είμαστε ενάντια στο θεσμό των ωρομισθίων. Αυτό είναι το ένα.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Ήταν λανθασμένη διατύπωση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Το δεύτερο κ. Πρόεδρε, χωρίς να δώσω έκταση, κατανοώ την προσπάθεια εκπροσώπων του ΔΗΚΟ να αποσεισουν από τους ώμους της απελθούσας κυβέρνησης την πρόσληψη πάνω σε κομματικά κριτήρια και ωρομισθίων και όλων των ειδών κυβερνητικών υπαλλήλων. Αυτά τα πράγματα είναι γνωστά. Αυτό το Σώμα επανειλημμένα τα έχει επισημάνει και δέχομαι την υπόδειξη του κ. Χρυσοστόμου. Ότι γνωρίζουν και οι ίδιοι!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κωνσταντίνου, τώρα έχουμε ένα θέμα εδώ, των ωρομισθίων. Πώς θα τους βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους και είναι ματαιοπονία να κάτσουμε να συζητούμε τώρα πώς δημιουργήθηκε αυτό το θέμα, ποιοι ευθύνονται και λοιπά και λοιπά. Ήδη υπάρχει αυτό το θέμα...

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Για το κάθε θέμα κ. Πρόεδρε, όταν εξετάζεται, ξεκινάς για να δεις ποια είναι τα αίτια της δημιουργίας του, για να μπορέσεις να βρεις και την ανάλογη θεραπεία του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχουν λεχθεί αρκετά....

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Και αυτό είναι που κάμαμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχουν λεχθεί αρκετά κ. Κωνσταντίνου πάνω σ' αυτό το θέμα. Ο κ. Παναγίδης θα προσθέσει τίποτε, ή θα επαναλάβει τα ίδια πράγματα που λέχθηκαν;

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εφόσον μου δίνετε το λόγο να μου επιτρέψετε να πω εκείνα που θέλω.

Θέλω να επαναλάβω τη θέση των συναδέλφων ότι είναι εσφαλμένη η εντύπωση ότι όλοι οι ωρομίσθιοι προσλαμβάνονταν με κομματικά κριτήρια. Και απόδειξη τούτου είναι ότι υπάρχουν τόσοι, με 15—20 χρόνια που εργάζονται ήδη στην υπηρεσία της Κυβέρνησης.

Το άλλο που θέλω να θίξω κ. Πρόεδρε, είναι ότι σήμερα υπήρξε μια σαφέστατη τοποθέτηση, πως όλο το Σώμα, ομόφωνα, υποστηρίζει και απαιτεί από την Κυβέρνηση να τακτοποιηθούν οι ωρομίσθιοι υπάλληλοι. Αυτό είναι το μήνυμα που πρέπει να δοθεί στην Κυβέρνηση. Η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών με σαφήνεια καθορίζει τις θέσεις της, και την απαίτησή της προς την Κυβερνητική πλευρά για το θέμα της τακτοποίησης των ωρομισθίων.

Πιστεύω ότι έχουν γίνει πάρα πολλές εισηγήσεις από αυτό το Σώμα από πολλούς συναδέλφους. Και θα πρέπει η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να μαζέψει αυτές τις εισηγήσεις και να τις αποστείλει με επιστολή προς την Κυβερνητική πλευρά και ιδιαίτερα προς τον Υπουργό Οικονομικών ή να σταλούν αυτούσια τα πρακτικά αυτής της συνεδρίας, διότι πιστεύω, πέρα από τις θέσεις της Επιτροπής Οικονομικών που διαλαμβάνονται στην Έκθεσή της για το θέμα των ωρομισθίων, έγιναν και πάρα πολλές εισηγήσεις, ωφέλιμες και εποικοδομητικές για να ληφθούν υπόψη, πολύ σοβαρά υπόψη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Υπάρχει μια κοινή παραδεκτή θέση ότι «ωρομίσθιος» σημαίνει εκείνος ο οποίος προσλαμβάνεται σαν εργατικό προσωπικό.

Ο έντιμος συνάδελφος, Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών, μας είπε ότι είναι εκείνος ο οποίος ασκεί χειρωνακτική εργασία. Και όμως ξεκινούμε από τον αθώο ορισμό τι είναι «ωρομίσθιος» για να φθάσουμε σήμερα να είμαστε μάρτυρες ενός δράματος το οποίο υπάρχει μέσα στο δημόσιο τομέα, μέσα στον κρατικό μηχανισμό, να έχουμε δηλαδή εκατοντάδες ωρομίσθιους, οι οποίοι για χρόνια

φέρουν αυτό τον τίτλο — αν θεωρείται τίτλος — και να διερωτώνται ποια είναι η σημερινή τους θέση ή ποια είναι η αυριανή τους θέση.

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι το θέμα παρουσιάζει δύο σκέλη. Είναι το θέμα της μονιμότητας από τη μια, και της νομιμότητας από την άλλη.

Εμάς ως Βουλή των Αντιπροσώπων μας αφορούν και τα δυο θέματα. Διότι το θέμα της μονιμότητας που αφορά τους ωρομίσθιους είναι θέμα δικαιοσύνης σε μια τάξη ατόμων αδικουμένων και το θέμα της νομιμότητας είναι ένα άλλο σκέλος που μας αφορά εμάς, γιατί είμαστε από τη θέση μας οι φρουροί της νομιμότητας μέσα στη Δημοκρατία.

Αν σταθώ μόνο στο σημείο ότι «ωρομίσθιος» σημαίνει ο εργάτης, σημαίνει αυτός που θα κάμνει χειρωνακτική εργασία, έχω ακόμα ένα περιορισμό και μάλιστα από το Σύνταγμα. Το Σύνταγμα στο Άρθρο 122 καθόριζε ότι ο εργάτης ο τακτικός, ο οποίος θα εργάζεται σε μόνιμα έργα κυβερνητικά, χρειάζεται και εκείνος να περάσει μέσα από τα αξιοκρατικά κριτήρια και να διοριστεί όχι από τον οποιοδήποτε προϊστάμενο στη Δημόσια Υπηρεσία αλλά από την ίδια την Επιτροπή της Δημόσιας Υπηρεσίας. Αυτά ήταν εχέγγυα συνταγματικά που υπήρχαν. Τα έχουμε παραμερίσει φαίνεται μέσα στην πάροδο των χρόνων και με τις διάφορες προσλήψεις του καθενός προϊσταμένου, είτε για να βολέψει είτε για να βολευτεί είτε για να ικανοποιήσει, αλλά κατά κοινή ομολογία, στις λιγότερες περιπτώσεις, για να ικανοποιήσει πραγματικές δημόσιες ανάγκες, έχουμε φθάσει στη σημερινή κατάσταση.

Ας δούμε όμως το δράμα των υπαλλήλων ή αυτών των ωρομισθίων. Από τη μια είναι οι άνθρωποι οι οποίοι για χρόνια τώρα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Είναι η ζωή τους, εργάζονται. Έχουν την αγωνία του χτες, του σήμερα, του αύριο. Έρχονται κάποιοι και τους λένε: «Σας χωρίζουμε σε κατηγορίες. Είστε οι ωρομίσθιοι που ασκείτε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και οι άλλοι δεν είστε». Είχαμε σήμερα παράδειγμα επιτόπιο όταν πήγαμε ως Βουλή για να δώσουμε αίμα. Και μας ρώτησαν εκεί οι υπάλληλοι: «Εμάς — λέει — μας είπαν ότι δεν ασκούμε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Εσείς τι λέτε; Ασκούμε;» Και πράγματι το ερώτημα είναι μεγάλο. Υπάρχει πρόβλημα. Ο υπάλληλος ο ωρομίσθιος βλέπει ότι εργάζεται μέσα σε κυβερνητικά γραφεία, σε κυβερνητικούς χώρους, κυβερνητικά υποστατικά. Έρχεται το τέλος του μηνός και πληρώνεται από το Δημόσιο Ταμείο και λέει: «Είμαι ή δεν είμαι σ' αυτή την κυβερνητική υπηρεσία; Πώς με χωρίζουν;»

Οι θέσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού είναι σωστές και λογικές. Ζητούμε να δούμε το πρόβλημα των ωρομισθίων με στοργή. Να τελειώνει η αγωνία που τους βασανίζει. Κι αυτό είναι χρέος διακομματικό. Τρόποι υπάρχουν, αρκεί να υπάρχει η καλή θέληση από όλους. Και διαβεβαιώνουμε ότι αυτή η θέληση υπάρχει διακομματικά. Θα βρεθούν οι τρόποι, χρειάζεται υπομονή.

Υπάρχει όμως σοβαρότερο πράγμα που αφορά τη Βουλή. Είναι το θέμα της νομιμότητας. Και εδώ γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Οικονομικών διαβεβαίωσε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών ότι σε καμιά περίπτωση δεν χορήγησε έγκριση για πρόσληψη ή και απασχόληση ωρομισθίου εργατικού προσωπικού σε δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα. Και αυτό είναι που μας ενδιαφέρει εμάς. Ποιος παραβίασε τη νομιμότητα; Πότε, ποιοι, πόσοι; Και όλοι αυτοί πρέπει να κριθούν,

πρέπει να ελεγχθούν, πρέπει να μπει τροχοπέδη σ' αυτή τη νοοτροπία που αναπτύχθηκε μέσα σ' όλα αυτά τα χρόνια. Να μπει τελεία και παύλα στην κατάχρηση του θεσμού των ωρομισθίων. Αυτό είναι έργο δικό μας, είναι αποστολή δική μας. Και όπως είπα στην αρχή, είμαστε φρουροί της νομιμότητας και πρέπει να το αποδείξουμε έμπρακτα και με νομοθεσία και με τις Εκθέσεις μας. Όσοι ευθύνονται να λογοδοτήσουν. Διότι μας δημιούργησαν το πρόβλημα το οποίο σήμερα είναι τεράστιων διαστάσεων.

Είμαστε όλοι, κύριοι συνάδελφοι, διακηρυγμένοι υπέρ της αξιοκρατίας. Όλοι μιλούμε για αξιοκρατία. Όλοι μιλήσαμε προεκλογικά και μετεκλογικά και πάντα. Και η αξιοκρατία είναι θεσμός που πρέπει να επικρατεί μέσα στη Δημοκρατία.

Όλες όμως αυτές οι παρανομίες και οι παραβιάσεις της αρχής της νομιμότητας οδηγούν σταδιακά στο να εξουδετερώνουμε τους μηχανισμούς της αξιοκρατίας. Επομένως πρέπει να είμαστε αυστηροί στα μέτρα, έτσι που η δημιουργία ωρομισθίων να μη συνεχιστεί και να μην επαναληφθεί το ίδιο πρόβλημα.

Μ' αυτές τις σκέψεις, κύριε Πρόεδρε, και κύριοι συνάδελφοι, καταλήγω στα εξής:

Στο σκέλος της νομιμότητας, στο σκέλος της στοργικής προσέγγισης του θέματος χάριν των ωρομισθίων, απαντούμε ΝΑΙ, θα δείξουμε όση στοργή χρειάζεται και όσο ενδιαφέρον χρειάζεται για να λυθεί το πρόβλημα.

Στο σκέλος για τη νομιμότητα θα είμαστε αμείλικτοι. Θα είμαστε αποτελεσματικοί με τα μέτρα που θα πάρουμε, για να δικαιώσουμε το ρόλο μας ως Βουλής που πρέπει να είναι φρουρός και της νομιμότητας και της αξιοκρατίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου από τη θέση του.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα και υπερθεματίζουμε για την ευαισθησία του συναδέλφου κ. Χριστοφίδη, για τα θέματα συνταγματικότητας και τα θέματα νομιμότητας. Και η ευχή μας είναι να υπάρξει συνέχεια και στο μέλλον, γιατί δεν την είδαμε τόσο έντονα στο παρελθόν.

Το συνάδελφο κ. Κωνσταντίνου τον ευχαριστούμε για την επιμονή του να θέλει να πουλήσει όλους τους ωρομισθίους στο ΔΗΚΟ. Με πολλή ευχαρίστηση και χαρά τους δέχεται.

Ευχαριστώ.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, προσωπικό θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Χριστοφίδη, ποιο προσωπικό θέμα;

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θεωρώ ύβρη το τι ο συνάδελφος έχει εκστομίσει προ ολίγου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιος συνάδελφος;

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Ο συνάδελφος Παναγιώτου. Συνηθίζει τώρα τελευταία να κάμνει ορισμένες παρεμβάσεις. Δυστυχώς η τωρινή είναι ατυχέστατη, διότι λέει: «Χαίρομαι που βλέπω ευαισθησία σε θέματα συνταγματικότητας και νομιμότητας, την οποία δεν είχε στο παρελθόν».

Κύριε Παναγιώτου, είναι στοιχειώδες καθήκον μου να σε καλέσω να ανακαλέσεις. Και επιμένω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Χριστοφίδη, δεν βλέπω τίποτε το κακό.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει μεγαλύτερη ύβρη για Βουλευτή, αν άλλος συνάδελφος του πει ότι «παρουσιάζεις σήμερα ευαισθησία σε συνταγματικότητα και νομιμότητα που δεν είχες πριν»;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, «που δεν είχες πριν».

Αυτό δεν το είπε.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι ατυχής έκφραση και οφείλει να ανακαλέσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αν πράγματι θεωρεί ύβρη αυτά που είπα ο συνάδελφος κ. Χριστοφίδης και τον έχω θίξει, τα ανακαλώ και μάλιστα μετά λύπης. Όμως το θέμα παραμένει γενικό και σ' αυτό αναφερόμουν, διότι είχαμε πολλά θέματα στα οποία δοκιμάστηκε αυτή η ευαισθησία και ήθελα απλώς αυτό να επισημάνω. Δεν αναφερόμουν στον ίδιο προσωπικά, για όνομα του Θεού και να μην τα παίρνουμε τους μετρητοίς.

(Γέλωτες)

Αυτό ήθελα να επισημάνω, διότι θα το υπενθυμίζω και στο μέλλον και εύχομαι πράγματι στο μέλλον να αποδείξουμε αυτό το πράγμα. Διότι, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι ακόμα και γενικά σ' αυτό το Σώμα εγέρθηκε θέμα κατά πόσο εμείς σαν Νομοθετικό Σώμα, και ακούστηκε ακόμα και από το προεδρείο της Βουλής, κατά πόσο δηλαδή εμείς σαν Νομοθετικό Σώμα που είναι ο πρώτος θεματοφύλακας της συνταγματικής τάξης, θα πρέπει να ψηφίζουμε νόμους χωρίς να μας ενδιαφέρει αν είναι συνταγματικοί, γιατί άλλοι είναι εκείνοι που αποφασίζουν αν είναι συνταγματικοί ή όχι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει κ. Παναγιώτου, αυτό το αναφέρετε έτσι παρεπιπτόντως.

Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι ικανοποιήσατε πλήρως τον κ. Χριστοφίδη, που εγώ πραγματικά στην ομιλία σας δεν είδα τίποτε το οποίο να θίγει κανένα.

Αυτό το λέω εν πάση ειλικρινεία.

Εν πάση περιπτώσει, κύριοι, έγινε μια πολύ εποικοδομητική συζήτηση αυτού του δύσκολου θέματος. Δεν έχει σημασία, ανεξάρτητα του ποιος φταίει, ποιος ευθύνεται κλπ, κλπ.

Εκείνο που έχει σημασία είναι η κατάσταση αυτών των ανθρώπων, των οποίων το πρόβλημα πρέπει να δούμε εμείς σαν Βουλή με πολλή στοργή και να φροντίσουμε να ικανοποιήσουμε τα αιτήματά τους.

Γι' αυτό το λόγο, κύριοι συνάδελφοι, εισηγούμαι όπως η Γραμματεία της Βουλής, με τη συνεργασία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, διαβιβάσει προς την Εκτελεστική Εξουσία τις απόψεις και τις εισηγήσεις του Σώματος, ούτως ώστε να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες και να αποπερατωθεί το όλο θέμα εντός της τακτής προθεσμίας της 31ης Δεκεμβρίου 1988, όπως λέει και η Έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής.

Η σημερινή συνεδρία του Σώματος, κύριοι, υπήρξε πολύ παραγωγική και έφθασε στο τέλος της με πολύ καλά και ορθά συμπεράσματα.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 2 Ιουνίου 1988, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 15) του 1988.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 17) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 18) του 1988.
- (4) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 3) του 1988.
- (6) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλιών Νόμος του 1988.
- (7) Ο περί Καθορισμένων Περιουσιών (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμος του 1988.
- (8) Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Αναπομπή).
- (9) Ο περί Τροποποίησης του περί Αεροπλοΐας Διατάγματος Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1985.
- (11) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Νόμος του 1988.
- (12) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου Νόμος του 1988.
- (13) Ο περί Προϋπολογισμού του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμος του 1988.
- (14) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Νόμος του 1988.
- (15) Ο περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμος του 1988.
- (16) Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμος του 1988.
- (17) Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμος του 1988.

- (18) Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης Νόμος του 1988.
- (19) Ο περί Προϋπολογισμού του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης Νόμος του 1988.
- (20) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Νόμος του 1988.
- (21) Ο περί Προϋπολογισμού του Ταμείου Δημοσίων Δανείων Νόμος του 1988.
- (22) Ο περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμος του 1988.
- (23) Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (24) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 3) Κανονισμοί του 1988.
- (25) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια και Λοιποί Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 4) Κανονισμοί του 1988.
- (26) Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Αύξηση των Μισθών και Αναδιάρθρωση του Μισθολογίου και των Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (27) Οι περί Αεροπορίας (Τέλη Αεροδρομίου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (28) Οι περί Πετρελαιοειδών (Αναπροσαρμογή της Λιανικής Τιμής Πωλήσεως) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (29) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 12 και 19 Μαΐου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία, στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) «Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Αλληλοεξάρτηση και Αλληλεγγύη Χωρών Βορρά — Νότου». (Συνέχιση της συζήτησης).
- (2) «Η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα και οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να διαφυλαχθεί και να προωθηθεί η σωστή πορεία και η δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Γαλανού). (12.5.1988).
- (3) Κοινή Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Συγκοινωνιών και Έργων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η διαφορά στους λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων Κύπρου και Λιμενικών υπαλλήλων». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Δίγκλη). (31.3.1988).

- (4) Ενδιάμεση Έκθεση αρ. 1 της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το θέμα που τιτλοφορείται «Η εξεύρεση τρόπου επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών). (19.6.1986).
- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πάνω στη Σύσταση 169 αναφορικά με την Πολιτική Απασχολήσεως (Συμπληρωματικές Πρόνοιες) του 1984, που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας τον Ιούνιο του 1984.

Οι Βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού κύριοι Χρίστος Σολωμής, Νίκος Μακρίδης, Σοφοκλής Χατζηγιάννης και Δήμος Γεωργιάδης ζητούν την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η καθυστέρηση της εξέτασης των αιτήσεων των προσφύγων για στέγαση και αυτοστέγαση, η καθυστέρηση της πληρωμής της χρηματικής βοήθειας που δικαιούνται και τα άδικοι και παράλογα κριτήρια που εμποδίζουν πρόσφυγες — αιτητές να εγκριθούν για αυτοστέγαση ή αγορά διαμερίσματος, όταν προχώρησαν σε κάποιο βαθμό στη λύση του στεγαστικού τους προβλήματος».

Η εισήγησή τους είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση;

Αν δεν υπάρχει ένσταση, τότε παραπέμπεται στην αρμόδια Επιτροπή Προσφύγων.

Ο Βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΚΟ του πιο κάτω θέματος:

«Τα αξιόμανα μεγάλης έκτασης δομικά έργα στο επίκεντρο της πολύ σημαντικής νεκρόπολης της Αγίας Παρασκευής, Λευκωσίας, οι διαγραφόμενοι κίνδυνοι για τους αρχαιολογικούς θησαυρούς και η ανάγκη τουλάχιστον μόνιμης παρουσίας εκπροσώπου του Τμήματος Αρχαιοτήτων».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα θεωρηθεί επείγον και παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Αν δεν υπάρχει ένσταση, θα εγγράψω το θέμα και θα το παραπέμψω στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Προτιμώ, κύριε Πρόεδρε, να πάει στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων και όλα τα αρχαιολογικά μας θέματα παραπέμπονται στο Τμήμα Αρχαιοτήτων, που κακώς ανήκει στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κακώς, όπως λέτε, αλλ' εν πάση περιπτώσει εκεί παραπέμπονται και, επειδή η εισήγησή σας ήταν να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας, αυτό το είπα. Νομίζω όμως ότι είναι ορθό να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Χαραλαμπίδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη για άμεση αποκατάσταση των ζημιών των παθόντων από τη βομβιστική έκρηξη στον Πεδιαίο».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών και κηρυχθεί ως επείγον.

Αν δεν υπάρχει ένσταση, το εγγράφω και το παραπέμπω ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, με την παράκληση να το εξετάσει όσο γίνεται πιο γρήγορα.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(Ώρα λήξεως 7.55 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητριάδης Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λεάνδρος
Ηλία Νεόφυτος
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Ιωαννίδης Ιωάννης
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κόλοκος Πολύβιος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Λόρδος Κωνσταντίνος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μακρίδης Νίκος
Μανδριώτης Στέλιος
Μαρκίδης Αλέκος

Μάτσης Ιωάννης
Μιχαηλίδης Θαλής
Μουσιούττας Νίκος
Παναγίδης Κίμων
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαδόπουλος Γεώργιος
Παπαπέτρου Μιχάλης
Παπαρές Αυγερινός
Παρισινός Ανδρέας
Πουμπουρής Μιχάλης
Σαββίδης Γεώργιος
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Τουλούρας Ζαχαρίας
Τσιέττης Κυριάκος
Φάντης Ανδρέας
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χρίστου Κυριάκος
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Οι αγορεύσεις των αξ. Βουλευτών κυρίων Ι. Μάτση, Κ. Παναγίδα, Ντ. Κωνσταντίνου και Τ. Χατζηδημητρίου πάνω στο θέμα «Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Αλληλοεξάρτηση και Αλληλεγγύη Χωρών Βορρά — Νότου» και η παραμονή του στην Ημερήσια Διάταξη ύστερα από παρέμβαση του αξ. Βουλευτή κ. Αλ. Μαρκίδη που έγινε ομόφωνα αποδεκτή.

(2) Ανακοίνωση του Προεδρεύοντα της συνεδρίας του Σώματος κ. Γ. Λαδά σχετικά με τις ανακατατάξεις στη σύνθεση των διάφορων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

(3) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(4) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1984» και για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 19) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 12 του 1988).

(6) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Παροχής Αποζημιώσεων υπό των Μεταλλευτικών Εταιρειών εις Απολύμενα Πρόσωπα (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί της Διεθνούς Συμβάσεως περί Ενοποίησης Ωρισμένων Κανόνων Αφορώντων εις την Ασυλίαν Κρατικών Πλοίων, 1926 και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου Αυτής, 1934 (Κυρωτικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» που κηρύχθηκε ως επείγουσα και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(9) Ερωτήσεις — Απαντήσεις (Οι εγκλωβισμένοι δάσκαλοι και πώς το Υπουργείο Παιδείας τιμά και αξιολογεί το έργο τους. — Η συμπλεγματοποίηση των τάξεων στα δημοτικά σχολεία και ο τρόπος που γίνεται στην πόλη και την ύπαιθρο. — Το πρόβλημα της μεταφοράς των λυμάτων της Κάρλσμπεργκ. — Η απόρριψη σκυβάλων χοιροστασίου κοντά στον προσφυγικό Συνοικισμό Τερσεφάνου και η οχληρία που προκαλείται. — Τρόποι διάθεσης των κουκιών. — Οι εθνικά απαράδεκτες δηλώσεις του Μίκη Θεοδωράκη και η εξαγγελθείσα επίσημη παρασημοφόρησή του. — Η αύξηση στις τιμές των γεωργικών φαρμάκων. — Ποιες διατηρητέες οικοδομές εξαιρέθηκαν από τους καταλόγους και σε ποιους ανήκουν).

(10) Συζήτηση του θέματος «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομισθίων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα», οι αγορεύσεις των αξ. Βουλευτών κ.κ. Σ. Χατζηγιάννη, Στ. Μανδριώτη, Α.Χρυσοστόμου, Γ. Παπαδόπουλου, Ι. Κατσουρωτού, Π. Δίγκλη, Ο. Δημητρίου, Ν. Αναστασιάδη, Α. Γεωργίου, Ν. Μακρίδη, Χρ.Σολωμή, Ντ. Κωνσταντίνου, Ε. Ευσταθίου, Π. Στυλιανού, Α. Παναγιώτου, Γ. Χαραλαμπίδη, Κ. Παναγίδη, Μ. Χριστοφίδη και το κλείσιμό του από τον Προεδρεύοντα της συνεδρίας κ. Γ. Λαδά.

(11) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' της Ημερήσιας Διάταξης των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η καθυστέρηση της εξέτασης των αιτήσεων των προσφύγων για στέγαση και αυτοστέγαση, η καθυστέρηση της πληρωμής της χρηματικής βοήθειας που δικαιούνται και τα άδικα και παράλογα κριτήρια που εμποδίζουν πρόσφυγες αιτητές να εγκριθούν για αυτοστέγαση ή αγορά διαμερίσματος, όταν προχώρησαν σε κάποιο βαθμό στη λύση του στεγαστικού τους προβλήματος».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών του Δημοκρατικού Συναγερμού κ.κ. Χρ. Σολωμή, Ν. Μακρίδη, Σ. Χατζηγιάννη και Δ. Γεωργιάδη).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων).

(β) «Τα αρξάμενα μεγάλης έκτασης δομικά έργα στο επίκεντρο της πολύ σημαντικής νεκρόπολης της Αγίας Παρασκευής, Λευκωσίας, οι διαγραφόμενοι κίνδυνοι για τους αρχαιολογικούς θησαυρούς και η ανάγκη τουλάχιστον μόνιμης παρουσίας εκπροσώπου του Τμήματος Αρχαιοτήτων».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Στυλιανού εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων).

(γ) «Η ανάγκη για άμεση αποκατάσταση των ζημιών των παθόντων από τη βομβιστική έκρηξη στον Πεδιαίο».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Χαραλαμπίδη).

(Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 9ης Ιουνίου 1988

(Ώρα ενάρξεως 4.15 μ.μ.)

(Αρ. 31)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφόσον υπάρχει απαρτία, μπαίνουμε στη σημερινή Ημερήσια Διάταξη και δη στο Κεφάλαιον Α που αφορά τη Νομοθετική Εργασία.

Το δεύτερο νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 14) του 1988» αποσύρθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία.

Το επόμενο θέμα είναι το υπ' αριθμόν (7) «Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει παράκληση από όλα τα Κόμματα να αναβληθεί για μια βδομάδα ακόμα αυτό το θέμα, γι' αυτό θα παρακαλέσω να μείνει στην Ημερήσια Διάταξη της επόμενης συνεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον είναι παράκληση όλων των πλευρών της Βουλής, ουδεμία ένσταση υπάρχει για την αναβολή αυτού του θέματος για την προσεχή συνεδρία του Σώματος.

Προχωρούμε στο υπ' αριθμό (12) θέμα που είναι: «Ο περί Εγγραφής μη Αδειούχων Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.» (Πρόταση Νόμου).

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΗ ΑΔΕΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος
 Λέανδρος Ζαχαριάδης
 Ανδρέας Γεωργίου
 Χρίστος Κουρτελλάρης, εκπροσωπών τον κ. Ν. Φλουρέντζο
 Γιαννάκης Ομήρου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε πέντε συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ της 5ης Ιουνίου 1987 και της 2ας Ιουνίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, του Συνδέσμου Κατόχων Μη Αδειούχων Διαμερισμάτων Πάφου και του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων. Παράλληλα είχε σταλεί στην Επιτροπή μεγάλος αριθμός υπομνημάτων και έγγραφων απόψεων από ενδιαφερόμενες οργανώσεις.

Σκοπός της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, η οποία έχει κατατεθεί στη Βουλή εκ μέρους όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας περί Εγγραφής Μη Αδειούχων Καταλυμάτων που έχει θεσπισθεί το 1982 με στόχο να παρασχεθεί η ευχέρεια εγγραφής των μη αδειούχων καταλυμάτων, τα οποία ήταν υπό ανέγερση ή υφίσταντο πριν την έναρξη της ισχύος της νομοθεσίας αυτής, από τους ιδιοκτήτες τους που αποδεδειγμένα απουσίαζαν από την Κύπρο κατά τον καθορισμένο χρόνο ή που για άλλους λόγους δικαιολογημένα δεν μπόρεσαν να προβούν στην αναγκαία εγγραφή εμπρόθεσμα.

Εκφέροντας τις απόψεις τους οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού τάχθηκαν ενάντια στην ψήφιση του προτεινόμενου νόμου γιατί, όπως δήλωσαν, οποιαδήποτε τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας θα δημιουργήσει προηγούμενο για πιθανές μεταγενέστερες τροποποιήσεις και θα αναβιώσει το πρόβλημα των μη αδειούχων καταλυμάτων. Παράλληλα δηλώθηκε ότι η ψήφιση της υπό συζήτηση πρότασης νόμου θα αλλοιώσει τη συνολική εικόνα της ψηλής ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών που παρουσιάζει η ξενοδοχειακή βιομηχανία, θα επιδεινώσει το πρόβλημα της εποχικότητας και ταυτόχρονα θα δημιουργήσει πρόβλημα χαμηλών πληροτήτων.

Οι ίδιοι εκπρόσωποι υποστήριξαν επίσης ότι η εφαρμογή των προτεινόμενων προνοιών δεν είναι πρακτικά εύκολη, μια και δεν προβλέπονται αντικειμενικά κριτήρια τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την επαλήθευση της ορθότητας των δηλώσεων των ενδιαφερόμενων αιτητών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας, χωρίς να παραγνωρίζει τις θέσεις των αρμόδιων φορέων, πιστεύει ότι η παροχή της δυνατότητας εγγραφής ενός περιορισμένου αριθμού καταλυμάτων που οι ιδιοκτήτες τους δικαιολογημένα και εξ αντικειμένου δεν μπόρεσαν ν' ανταποκριθούν εμπρόθεσμα στην υποβολή της σχετικής αίτησής τους συνιστά πράξη

δικαιοσύνης και με αυτό το γνώμονα κρίθηκε η υπό συζήτηση πρόταση νόμου. Κατά συνέπεια επικροτώντας η Επιτροπή τους λόγους οι οποίοι υπαγόρευαν το προτεινόμενο μέτρο ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί, για να συνάδει πλήρως προς τις πρόνοιες της υπό τροποποίηση βασικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή στα πλαίσια της όλης εξέτασης του θέματος αυτού έχει διαπιστώσει ότι υπάρχει ομολογουμένως πρόβλημα και για τα υπόλοιπα καταλύματα που ανεγέρθηκαν μετά το 1982, όμως η διατύπωση οποιασδήποτε θέσεως εξυπακούει τη συλλογή και αξιολόγηση πολλών στοιχείων τα οποία δεν ήταν εν πάση περιπτώσει στη διάθεσή της, γι' αυτό και καλεί τους αρμόδιους φορείς να επανεξετάσουν σφαιρικά και από κάθε άποψη το θέμα και να επανέλθουν στη Βουλή με τις εισηγήσεις τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 της πρότασης νόμου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 της πρότασης νόμου εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής Μη Αδειούχων Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο ομόφωνα.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα, που είναι το υπ' αριθμό (13) «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμά Ατδ (Κυρωτικός) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Η Έκθεση αυτή σήμερα κυκλοφόρησε και συνοδεύεται από αυτή τη συμφωνία νομίζω: η προθεσμία που μας δόθηκε για να τη μελετήσουμε είναι πολύ μικρή. Νομίζω να παραμείνει για την άλλη βδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον υπάρχει ένσταση, κύριοι, έστω και από ένα Μέλος αυτού του Σώματος, το θέμα αυτό αναβάλλεται. . . . .

Ο κύριος Γαλανός.

A. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως το θέμα είναι αρκετά επείγον και συμφώνησαν όλα τα Κόμματα, αλλά αν ο κύριος Μαρκίδης ο οποίος. . . . .

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Νομίζω να δοθεί η δυνατότητα για μελέτη. . . . .

A. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δυνατότητα ναι. Φαίνεται ότι επανέκαμψε από το ταξίδι του ο κύριος Μαρκίδης οπωσδήποτε και. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν πάση περιπτώσει, εφόσον υπάρχει ένσταση, είμαι υποχρεωμένος να το αφήσω για την ερχόμενη βδομάδα.

Προχωρούμε τώρα στα επόμενα θέματα από τον αριθμό (14) μέχρι και τον αριθμό (25) που είναι Προϋπολογισμοί των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Υπάρχει Κοινή Έκθεση και παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να την αναγνώσει στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ.ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟ-Υ.ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ ΤΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ
ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Διμητρίου

Οι Προϋπολογισμοί των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, γνωστών ως ημικρατικών οργανισμών, κατατέθηκαν στη Βουλή, μεταξύ της 5ης και 26ης Μαΐου 1988 και παραπέμφθηκαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής Έκθεσης προς την ολομέλεια του Σώματος.

Η Επιτροπή άρχισε τη μελέτη των Προϋπολογισμών αυτών σε έκτακτες συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 14, 18, 20 και 24 Μαΐου και την 1η

Ιουνίου 1988. Στα πλαίσια της μελέτης αυτής η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να ακούσει τους αρμόδιους παράγοντες των οργανισμών αυτών και να διεξέλθει σωρεία στοιχείων και πληροφοριών, όπου στηρίχθηκαν στο μεγαλύτερό τους μέρος οι προβλέψεις δαπανών που περιέχονται στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς.

Όπως είναι γνωστό, οι Προϋπολογισμοί για τους ημικρατικούς οργανισμούς δεν κατατέθηκαν έγκαιρα στη Βουλή λόγω των γνωστών προβλημάτων που είχαν αναφερεί αναφορικά με την διαδικασία ετοιμασίας και έγκρισης των Προϋπολογισμών αυτών. Υπενθυμίζεται επίσης ότι τα προβλήματα αυτά ξεπεράστηκαν στην ουσία με το Νόμο 52 του 1988 που ψηφίστηκε πολύ πρόσφατα από τη Βουλή και σύμφωνα με τον οποίο καθορίστηκαν τελικά οι αρμοδιότητες και εξουσίες των εμπλεκόμενων υπηρεσιών στη διαδικασία ετοιμασίας των Προϋπολογισμών αυτών για κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Λόγω ακριβώς της καθυστέρησης αυτής που μεσολάβησε και της ανάγκης διαδοχικής έγκρισης δωδεκατημορίων για τους οργανισμούς αυτούς, η Επιτροπή μελετώντας τους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς ήταν εκ των πραγμάτων υποχρεωμένη να ακολουθήσει αυστηρά συνοπτική διαδικασία περιορίζοντας τη μελέτη της στα θέματα αρχής που η σωστή αντιμετώπισή τους στα πρώτα αυτά στάδια θα διευκολύνει στη συνέχεια την αποτελεσματική άσκηση του Κοινοβουλευτικού ελέγχου που πρώτιστα επιδιώκεται με τη θέσπιση της νομοθεσίας για τους Προϋπολογισμούς των ημικρατικών οργανισμών. Η Επιτροπή Οικονομικών με τη μεθολογία που υιοθέτησε στην ουσία έθεσε τις βάσεις για μια πληρέστερη στο μέλλον ανάλυση των Προϋπολογισμών των ημικρατικών οργανισμών.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των υπό συζήτηση Προϋπολογισμών, η σύνταξη και γενικά ο τρόπος παρουσίασης των εξόδων και δαπανών των οργανισμών αυτών στηρίχτηκε πάνω στις ίδιες περίπου γραμμές, με βάση τις οποίες καταρτίζεται ως τώρα ο Κρατικός Προϋπολογισμός και που η πείρα έδειξε ότι διευκολύνουν την άσκηση του Κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Στη θεώρηση του ειδικού αυτού θέματος η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε οργανισμού ξεχωριστά και με βάση αυτές φρόντισε να δώσει τις ενδεδειγμένες λύσεις στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας, χωρίς να επηρεάζονται η ευελιξία και η αυτονομία των οργανισμών αυτών. Έτσι η Επιτροπή ρύθμισε κατάλληλα το θέμα της διάθεσης κονδυλίων που αρχικά είχαν τεθεί κάτω από την αίρεση της έγκρισης σειράς εμπλεκόμενων αρμοδίων και το θέμα της χρησιμοποίησης περισσευμάτων ενός κονδυλίου για τους σκοπούς κάποιου άλλου που προνοείται στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς, με κύρια επιδίωξη οι παραγωγικές δαπάνες να μην εξειδικεύονται για καταναλωτικούς σκοπούς.

Αναφορικά με το σκέλος των δαπανών για τις οποίες γίνονται προβλέψεις στους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς, η Επιτροπή έχει ήδη καταστήσει σαφές προς όλους τους αρμοδίους ότι επιβάλλεται η άσκηση, από μέρους τους, αυστηρής πολιτικής οικονομικών και περισυλλογής. Η Επιτροπή έκαμε επίσης σαφές ότι η φετινή συνοπτική διαδικασία μελέτης ορισμένων θεμάτων, όπως είναι η δημιουργία νέων θέσεων, οι αναβαθμίσεις θέσεων, η σύναψη συλλογικών συμβάσεων με παρεμφερή οφέλη που δεοντολογικά και πραγματιστικά δυνατόν να μην εντάσσονται στις δυνατότητες κάθε οργανισμού ξεχωριστά ή και της οικονομίας γενικότερα, κλπ., δεν πρέπει να παρερμηνευτεί και να θεωρηθεί ως εύκολος τρόπος παράθεσης και έγκρισης προτάσεων για νέες δαπάνες και επιβαρύνσεις των οργανισμών αυτών που τώρα έχουν τεθεί κάτω από τον Κοινοβουλευτικό έλεγχο της Βουλής.

Συναφώς η Επιτροπή έχει υποδείξει ότι, ενώ είναι διατεθειμένη να εξετάζει με προσοχή και κατανόηση το περιεχόμενο κάθε νέας συλλογικής σύμβασης που συνομολογείται και αφορά τους οργανισμούς αυτούς, δεν αισθάνεται εντούτοις δεσμευμένη από τις πρόνοιες των συμβάσεων αυτών, γιατί στη γενική θεώρησή τους δεν μπορεί να τις αντιμετωπίζει ως ρυθμίσεις εκτός του υπόλοιπου κρατικού μηχανισμού και των δυνατοτήτων της οικονομίας γενικότερα.

Ως προς το κεφάλαιο των κεφαλαιουχικών δαπανών, η Επιτροπή δηλώνει ότι σε εκείνες τις περιπτώσεις που δεν παρυσιάστηκαν σχέδια για τη διάθεση των σκοπούμενων δαπανών έχει εισηγηθεί τη συμπερίληψη συμβολικής πρόνοιας μόνο, αναμένοντας ότι οι ιθύνοντες των επηρεαζόμενων οργανισμών θα προσέλθουν έγκαιρα στη Βουλή θέτοντας στη διάθεσή της όλα τα αναγκαία στοιχεία, σχέδια και πληροφορίες.

Η Επιτροπή αναμένει και από τους ημικρατικούς οργανισμούς ότι τις προτάσεις τους για διάθεση κονδυλίων θα συνοδεύουν πάντοτε με όλα τα αναγκαία στοιχεία και δικαιολογητικά, όπως και ο υπόλοιπος κρατικός μηχανισμός.

Με γνώμονα όλες τις πιο πάνω γενικές παρατηρήσεις της η Επιτροπή έχει ανάλογα τροποποιήσει τους υπό συζήτηση Προϋπολογισμούς και εισηγείται την έγκρισή τους από τη Βουλή, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

1. Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Νόμος του 1988.
2. Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου Νόμος του 1988.
3. Ο περί Προϋπολογισμού του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμος του 1988.
4. Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Νόμος του 1988.
5. Ο περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμος του 1988.
6. Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμος του 1988.
7. Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμος του 1988.
8. Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης Νόμος του 1988.
9. Ο περί Προϋπολογισμού του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης Νόμος του 1988.
10. Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Νόμος του 1988.
11. Ο περί Προϋπολογισμού του Ταμείου Δημοσίων Δανείων Νόμος του 1988.
12. Ο περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή υπάρχει μια Έκθεση για όλους του Προϋπολογισμούς, οι ομιλίες μπορούν να γίνουν επί όλων των Προϋπολογισμών, εκτός αν δεν υπάρχουν ομιλητές. Εν πάση περιπτώσει όμως, οι Προϋπολογισμοί θα ψηφιστούν κεχωρισμένως.

Αν δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, τότε θα προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση των Προϋπολογισμών.

Πρώτος είναι «Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκρίνεται μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου ποσού £55,476,570 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης μη υπαρχούσης ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και Πρώτος Πίναξ εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Και το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 5 μετά του Δευτέρου Πίνακος, Πρώτον Μέρος και Δεύτερον Μέρος εγκριθούν;

Το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ, Πρώτον Μέρος και ο Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος εγκρίνονται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 6 εγκριθεί;

Το άρθρο 6 εγκρίνεται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Και ακολουθεί ο Ισολογισμός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ακολουθεί επίσης και ο Προϋπολογισμός ο οποίος επισυνάπτεται

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου η οποία θα γίνει διά της αναγνώσεως του τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο τούτο, καθώς και οι επισυνημμένοι Πίνακες και ο Προϋπολογισμός εγκριθούν και ψηφιστούν σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο τούτο καθώς και οι επισυνημμένοι Πίνακες και ο Προϋπολογισμός εγκρίνονται και ψηφίζονται σε Νόμο.

Και προχωρούμε στην ψήφιση του δεύτερου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου ποσού £71,596,427 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου τούτου εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου τούτου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Και το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 5ου άρθρου;

Το άρθρο 5, Δεύτερος Πίναξ, Πρώτον Μέρος, Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος εγκρίνονται επίσης μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγχον επί των κονδυλίων. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 6ου άρθρου;

Και το άρθρο 6 εγκρίνεται μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο εγκρίνεται ομόφωνα και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες.

Και προχωρούμε τώρα στον τρίτο Προϋπολογισμό που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου του Ρ.Ι.Κ. ποσού £11,201,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης, καθότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 4ου άρθρου;

Το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις και κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Πρώτον Μέρος. Δεύτερος Πίναξ. Δεύτερον Μέρος. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 5;

Το άρθρο 5, Δεύτερος Πίναξ, Πρώτον Μέρος, Δεύτερος Πίναξ, Δεύτερον Μέρος εγκρίνονται επίσης, καθότι δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο τούτο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στον επόμενο Προϋπολογισμό που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής από το Ταμείον της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων ποσού £691,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 μετά του Πρώτου Πίνακος εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης.

Και ακολουθούν οι Προϋπολογισμοί, οι Καταστάσεις οι οποίες επισυνάπτονται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους επισυνημμένους εις αυτό Πίνακες και αριθμούς.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του επόμενου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου ποσού £792,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 3. Πρώτος Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Και το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης, εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 5 μετά του Δεύτερου Πίνακος;

Το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκρίνονται επίσης, εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο μεθ' όλων των εις αυτό επισυνημμένων Πινάκων.

Και προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του αμέσως επόμενου θέματος που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού ποσού £3,806,145 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 4ου άρθρου;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις νέων θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκριθούν;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκρίνονται.
Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο μεθ' όλων των εις αυτό επισυνημμένων Πινάκων εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο μεθ' όλων των επισυνημμένων εις αυτό Πινάκων.

Προχωρούμε κατόπιν στη δεύτερη ανάγνωση του επόμενου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην ψήφιση του άρθρου 1;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού ποσού £4,437,353 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 3;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 4;

Το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκριθούν;

Το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκρίνονται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγχον επί των κονδυλίων. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 6;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 6 εγκρίνεται επίσης.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο τούτο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες και αριθμούς;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο αυτό εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες και άλλους αριθμούς.

Και προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του επόμενου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης ποσού £4,052,813 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου και του Πρώτου Πίνακος;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις νέων θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει καμμιά ένσταση, το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 6;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 6 εγκρίνεται επίσης.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του νομοσχεδίου αυτού σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του επόμενου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμμιά ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου του Οργανισμού Χρηματοδότησεως Στέγης ποσού £1,875,835 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου μετά του εις αυτό επισυνημμένου Πίνακος;

Εφόσον δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το άρθρο 3 και ο εις αυτό επισυνημμένος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 4;

Το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Οργανισμού Χρηματοδότησεως Στέγης Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση αυτού του νομοσχεδίου σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες. Κατόπιν προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του επόμενου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου ποσού £3,205,485 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίναξ εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 4;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις νέων θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 5 και ο Δεύτερος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου .

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπαρχούσης οιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες.

Και προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του επόμενου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού του Ταμείου Δημοσίων Δανείων Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 1 του νομοσχεδίου αυτού;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Δημοσίων Δανείων ποσού £12,358,514 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίναξ εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 4ου άρθρου;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του Ταμείου Δημοσίων Δανείων Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπάρχουσας οιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες.

Και προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του τελευταίου νομοσχεδίου που είναι: «Ο περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμος του 1988».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου αυτού εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου ποσού μη υπερβαίνοντος τα £45,286,990 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 30ήν Απριλίου 1989. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίναξ εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκρίνονται επίσης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματός άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 4 του νομοσχεδίου αυτού εγκρίνεται επίσης.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με όλους τους εις αυτό επισυνημμένους Πίνακες.

Νομίζω ότι έχουμε τελειώσει με τους Προϋπολογισμούς των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Και προχωρούμε στο επόμενο νομοσχέδιο, το υπ' αριθμό (26) στην ημερήσια διάταξή σας, που είναι: «Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 12 και 19 Μαΐου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία, στην Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου και στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 12 ΚΑΙ 19 ΜΑΪΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Θαλής Μιχαηλίδης
Πολύβιος Κόλοκος, εκπροσωπών τον κ. Α. Γαλανό
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 25 Μαΐου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ. κ. Ν. Μουσιούττας και Π. Στυλιανού.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 12 και 19 Μαΐου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών, Παιδείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία, το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και την Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες της Δημόσιας Υπηρεσίας, του ΘΟΚ και της Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής.

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση των Εγγράφων αυτών τα οποία βρίσκονται ενώπιον του Σώματος;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπαρούσης οιασδήποτε ενστάσεως τα Έγγραφα αυτά εγκρίνονται.

Και με την έγκριση των Εγγράφων αυτών έχουμε φθάσει στο τέλος του Κεφαλαίου Α: Νομοθετική Εργασία.

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιον Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος του 1988.
Στάλθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (2) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμος του 1988.
Στάλθηκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (3) Ο περί της Σύμβασης για Έγκριση Ειδοποίηση Πυρηνικού ατυχήματος και της Σύμβασης για Βοήθεια σε Περίπτωση Πυρηνικού Ατυχήματος ή Ραδιολογικής Έκτακτης Ανάγκης (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
Στάλθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (4) Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.
(5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 27) του 1988.
(6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1988.
(7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 8) του 1988.
(8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1988.
(9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 4) του 1988.

Στάλθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται όλα ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (10) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πάφου του 1988.
Στάλθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (11) Οι περί Επιτροπών Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (12) Οι περί Παροχής Επιδομάτων σε Εκτοπισθέντες και Παθόντες (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (13) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 169 του 1985).

Στάληκε από το Υπουργείο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (14) Έγγραφα που αφορούν: (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία και (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία Νόμου του 1985). (Αρ.99 του 1985).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Εδώ περατώθηκε το Κεφάλαιον Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 28 Σεπτεμβρίου 1987.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς στοχοθετεί την προώθηση των πιο κάτω προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι συμπατριώτες μας στο Μούτταλο. Την επίσπευση από μέρους της ηλεκτρολογικής υπηρεσίας συναφών προβλημάτων, που παρουσιάζουν οικιστικές μονάδες Γ' κατηγορίας—όπως ακριβώς αναλήφθηκε για τους παραγκόβιους—τη

στελέχωση του νηπιαγωγείου, στο οποίο εργάζονται μόνο δυο νηπιαγωγοί, την κατασκευή γηπέδου για την ποδοσφαιρική ομάδα «Αναγέννηση» Μούτταλου—που αγωνίζεται στη Δ' κατηγορία της ΚΟΠ—την παραχώρηση χώρου για επαγγελματική στέγαση εκτοπισμένων—όπως συνέβηκε στη Λεμεσό και αλλού—τη συμπερίληψη στο πρόγραμμα της ανέγερσης νέου οικισμού και των οικιστικών μονάδων Γ' κατηγορίας και την επισκευή των οικιστικών μονάδων του οικισμού, που χρειάζονται σχετική επιδιόρθωση κι ιδιαίτερα εκείνων που χρειάζονται βάψιμο».

Απάντηση ημερομηνίας 20 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει μελετήσει τόσο το θέμα της βελτίωσης του υφιστάμενου γηπέδου στη συνοικία Μούτταλος Πάφου όσο και το θέμα της δημιουργίας νέου κοινοτικού γηπέδου στην περιοχή.

Ο Κοινοτάρχης με τους αθλητικούς φορείς του συνοικισμού έχουν αναλάβει να στείλουν τοπογραφικά σχέδια χώρων που προσφέρονται για το σκοπό αυτό. Στη συνέχεια και αφού επιλεγεί και εξασφαλιστεί ο χώρος, ο ΚΟΑ θα προσφέρει κάθε δυνατή τεχνική και οικονομική βοήθεια.

Σε ότι αφορά το ερώτημα για περαιτέρω στελέχωση του νηπιαγωγείου αναφέρονται τα πιο κάτω:

Σύμφωνα με την ακολουθούμενη πολιτική, δημιουργούνται τμήματα δημόσιων νηπιαγωγείων για εξυπηρέτηση κυρίως των παιδιών ηλικίας 4 1/2—5 1/2 χρόνων, ένα χρόνο δηλαδή πριν φοιτήσουν στο δημοτικό σχολείο.

Στο συνοικισμό Μούτταλου φοιτούν μόνο 42 παιδιά ηλικίας 4 1/2—5 1/2 χρόνων και τα υπόλοιπα 18 που συμπληρώνουν τις διαθέσιμες θέσεις είναι μικρότερα. Η ίδια αναλογία μαθητών αναμένεται και για τη νέα σχολική χρονιά και κατά συνέπεια διορισμός τρίτης νηπιαγωγού στο συνοικισμό δεν αποτελεί προτεραιότητα για το Υπουργείο Παιδείας».

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 12 Μαρτίου 1988.

«Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου αρνήθηκε και πάλι στην Πρόεδρο της Σοσιαλιστικής Γυναικείας Κίνησης να μιλήσει την Ημέρα της Γυναίκας για τις θέσεις της Οργάνωσής της.

Η δικαιολογία ότι η κα Κατσούρη είναι υπάλληλος του Ρ.Ι.Κ. δε σημαίνει ότι έχει μειωμένα δικαιώματα έναντι όλων των άλλων πολιτών.

Εξάλλου διακηρυγμένη πολιτική του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας είναι η άρση κάθε διάκρισης σε βάρος των Δημόσιων Υπαλλήλων και Υπαλλήλων των Ημικρατικών Οργανισμών.

Πότε η πολιτική αυτή θα τύχει εφαρμογής από τη διεύθυνση του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου;»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σας πληροφορώ ότι η συμμετοχή της Ντίνας Κατσούρη, Προέδρου της Σοσιαλιστικής Γυναικείας Κίνησης, σε εκπομπή του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου για την ημέρα της γυναίκας θεωρήθηκε από το Ίδρυμα ως ασυμβίβαστη με την ιδιότητά της ως υπαλλήλου του και γι' αυτό δεν της επέτρεψε να πάρει μέρος στο πρόγραμμα. Συναφώς αναφέρεται ότι η τακτική αυτή εφαρμόζεται ανεξαιρέτα για όλο το προσωπικό του Ιδρύματος».

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει αν δεν είναι άδικο να επιβαρύνεται ο πρώτος συνδρομητής για εγκατάσταση ηλεκτρικού ρεύματος, όταν κτίζει εκτός των ορίων, ενώ όσοι ακολουθούν να επωφελούνται ανέξοδα από την προέκταση αυτή».

Απάντηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου με την οποία επικοινωνήσε το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας μας πληροφόρησε τα εξής:

Η Ερώτηση του κ. Χατζηδημητρίου αφορά τις περιπτώσεις χρεώσεως από μέρους της Αρχής εκείνων των αιτητών ηλεκτρικής ενέργειας που κτίζουν σπίτια ή άλλα υποστατικά, για την ηλεκτροδότηση των οποίων χρειάζεται επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου χαμηλής τάσεως.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις η Αρχή δεν έχει άλλη εκλογή παρά να υπολογίσει τη συνεπαγόμενη κεφαλαιουχική της δαπάνη και να χρεώσει με ένα μέρος της αποκλειστικά τον αιτητή. Δεν θεωρεί όμως τη συνεισφορά του ως επιστρεπτή, ώστε αν αργότερα κάποιος άλλος πάρει ρεύμα από την ίδια γραμμή, η Αρχή να επιστρέψει στον πρώτο, ανάλογο ποσό με το μέρος της γραμμής που θα χρησιμοποιηθεί. Κι' αυτό γιατί:

- (α) Η Αρχή δεν μπορεί να αξιώσει κεφαλαιουχική συνεισφορά από νέους αιτητές που θα ηλεκτροδοτούνται από το ίδιο δίκτυο χαμηλής τάσεως, προκειμένου να την επιστρέψει στον πρώτο, δεδομένου ότι είναι νομικά υποχρεωμένη να ηλεκτροδοτήσει αυτούς τους νέους αιτητές δωρεάν (ένα σπίτι για κάθε οικόπεδο), εφόσον τα υποστατικά τους θα βρίσκονται σε απόσταση μέχρι 132 πόδια από το υπόψη δίκτυο.
- (β) Η Αρχή έχει ήδη κάνει επιστροφή συνεισφοράς στον πρώτο αιτητή, υπό την έννοια ότι δεν τον χρεώνει με ολόκληρο το ποσό της συνεπαγόμενης κεφαλαιουχικής δαπάνης, αλλά προβαίνει σε πίστωση, θεωρώντας ότι μελλοντικά το υπόψη δίκτυο θα χρησιμοποιηθεί για την παροχή ρεύματος και σ' άλλους αιτητές στην περιοχή. Η πίστωση που παραχωρείται συνίσταται από τα αναμενόμενα έσοδα που θα έχει από την κατανάλωσή του μέσα σε μια πενταετία από την ημερομηνία της ηλεκτροδότησης των υποστατικών του.

Υπάρχουν βέβαια περιπτώσεις όπου η συνεισφορά των αιτητών είναι επιστρεπτή, αλλά σ' αυτές, όπως είναι ευνόητο, δεν μπορούν να υπαχθούν έργα επεκτάσεως του δικτύου χαμηλής τάσεως.

Αναμφίβολα η Αρχή οφείλει να μεριμνά—και στην πραγματικότητα αυτό κάνει με την πολιτική που ακολουθεί—για την ανάκτηση της κεφαλαιουχικής δαπάνης που συνεπάγεται η ηλεκτροδότηση συγκεκριμένου καταναλωτή. Είναι λογικό και δίκαιο αυτή τη δαπάνη να την επωμίζεται ο καταναλωτής που την προκαλεί, γιατί διαφορετικά αν υποθέσουμε ότι θα πρέπει να την επωμίζεται η Αρχή, τότε δεν θα 'χει άλλη εκλογή παρά να ανακτήσει την υπόψη δαπάνη μέσα από τις διατιμήσεις από όλους τους καταναλωτές της, πράξη που δεν θα 'ταν ούτε σωστή ούτε και δίκαιη».

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1988.

«Στο δρόμο Πηγαίνα—Πλατιά Σχοιινιά δαπανώνται τα τελευταία χρόνια πολλές χιλιάδες λίρες και ο δρόμος παραμένει σχεδόν αδιάβατος.

Υπάρχουν υποσχέσεις ότι ο δρόμος θα ασφαλτοστρωθεί.

Ρωτούμε το αρμόδιο Υπουργείο να πει πώς προγραμματίζει την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Παρακαλώ να δοθεί σύντομα σχετική απάντηση».

Απάντηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικά με το δρόμο Πηγαίνων—Πλατιά Σχοιινιά απαντώ ως ακολούθως:

- (α) Ο δρόμος αυτός μήκους 9.6 χιλιομέτρων είναι χωμάτινος και βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση. Για τη συντήρηση και βελτίωσή του δαπανήθηκε το 1987 ποσό £10,000, ενώ ποσό του ίδιου ύψους προγραμματίζεται να δαπανηθεί και φέτος, και
- (β) το θέμα της ασφαλτόστρωσής του θα εξεταστεί ύστερα από την υποβολή της έκθεσης από τους ξένους εμπειρογνώμονες που μελετούν την ανάγκη δημιουργίας νέας προσπέλασης από την περιοχή προς τη Λευκωσία».

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Πότε το αρμόδιο Υπουργείο προγραμματίζει την έναρξη εγκατάστασης των σωλήνων του φράγματος Πωμού και πότε προγραμματίζει επίσης την εγκατάσταση υδρομετρητών;»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Μαΐου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Σχετικά με το θέμα της αντικατάστασης του ανοικτού καναλιού του Φράγματος Πωμού με κλειστό αγωγό και την εγκατάσταση υδρομετρητών στο αρδευτικό δίκτυο της περιοχής άρδευσης του Φράγματος, παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:

- (α) Στο φετεινό Προϋπολογισμό Αναπτύξεως υπάρχει πρόνοια £250,000 για την αντικατάσταση του ανοικτού καναλιού του Φράγματος με κλειστό αγωγό και την εγκατάσταση ομαδικών υδρομετρητών,

σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο. Η εγκατάσταση των υδρομετρητών θα γίνει κατά την πορεία της εκτέλεσης του έργου.

- (β) Οι σχετικές εργασίες αναμένεται ν' αρχίσουν σύντομα και αφού στο μεταξύ εξασφαλισθεί ο μηχανικός εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την εκτέλεση του έργου. Η σχετική διαδικασία βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο πότε προτίθεται να προωθήσει την κατασκευή του κοινοτικού γηπέδου Πωμού.»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται μέσα στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού θα βοηθήσει και την κοινότητα του Πωμού να δημιουργήσει το δικό της κοινοτικό γήπεδο.

Το θέμα θα εξεταστεί από τον ΚΟΑ αμέσως μετά την εξασφάλιση από την κοινότητα του κατάλληλου χώρου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου και ληφθείσα στις 31 Μαρτίου 1988.

«Πολλοί γονείς εθνοφρουρών μας παραπονούνται ότι οι φαιοπράσινες στολές υπηρεσίας και το χειμερινό υποκάμισο εξόδου δεν αντέχουν στο χρόνο και καταστρέφονται μετά από ολιγόμηνη χρήση, με αποτέλεσμα οι γονείς να υποβάλλονται σε έξοδα για την αντικατάστασή τους πάνω από δύο φορές κατά τη διάρκεια της θητείας των παιδιών τους. Τούτο παρατηρείται τελευταία, ενώ δεν συνέβαινε το ίδιο προηγουμένως, με αποτέλεσμα να δημιουργείται εύλογη αμφιβολία για την ποιότητα των υφασμάτων που χρησιμοποιούνται και για το αν αυτά συμφωνούν με τα δείγματα της παραγγελίας.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αν αληθεύουν τα πιο πάνω παράπονα.
 (β) Αν ναι, τι προτίθεται να πράξει στην προκείμενη περίπτωση.
 (γ) Αν γίνεται έλεγχος και ποιος κατά την παραλαβή των στολών των εθνοφρουρών.»

Απάντηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988, του Υπουργού Άμυνας σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Γεωργίου.

«Σχετικά με τις στολές υπηρεσίας (ασκήσεων) των Εθνοφρουρών σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

α. Στολές Παραλλαγής:

(1) Σε ό,τι αφορά τις 'φαιοπράσινες στολές υπηρεσίας' είναι φανερό ότι η υποβληθείσα ερώτηση του αξιότιμου βουλευτή αναφέρεται στις στολές παραλλαγής που καθιερώθηκαν από την 87 Α' ΕΣΣΟ (Ιανουάριος 1987).

(2) Πράγματι κατά την παραλαβή των πρώτων στολών παραλλαγής παρατηρήθηκε αποχρωματισμός και σε μερικές περιπτώσεις σχίσσιμο του υφάσματος.

(3) Για τις παραπάνω στολές εντοπίστηκε έγκαιρα το πρόβλημα και έγιναν ενέργειες προς το Διευθυντή του Τμήματος Κρατικών Αποθηκών και ζητήθηκαν στοιχεία όπως ο εργαστηριακός έλεγχος του Κρατικού Χημείου και πιστοποιητικό του Ινστιτούτου BRADFORD Αγγλίας.

(4) Οι Κρατικές Αποθήκες απάντησαν ότι από τη σχετική έρευνα που έγινε το ύφασμα βρέθηκε να είναι μέσα στα πλαίσια των προδιαγραφών.

β. Πουκάμισα Χειμερινών Στολών Εξόδου Οπλιτών.

(1) Μέχρι σήμερα σε καμιά περίπτωση δεν αναφέρθηκε ότι υπάρχει οποιοδήποτε πρόβλημα με τα αναφερόμενα πουκάμισα.

(2) Το ύφασμα που χρησιμοποιείται για την κατασκευή τους διατίθεται από τον προμηθευτή ο οποίος κατασκευάζει τα πουκάμισα.

Παρακολουθείται στενά τόσο το θέμα της ποιότητας των υφασμάτων των στολών των οπλιτών όσο και κάθε άλλης φύσης υλικών. Έδη καταβάλλεται προσπάθεια για χορήγηση και τέταρτης στολής ασκήσεων στους οπλίτες κατά τη διάρκεια της 26μήνου θητείας τους, πράγμα που εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί από 1.1.89 εφόσον εξασφαλισθεί η απαιτούμενη πίστωση.»

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 4 Απριλίου 1988.

«Επειδή σ' άλλες χώρες η έκδοση άδειας οδηγού ισχύει για πάντα—χωρίς όριο και ετήσια ανανέωση με την καταβολή του σχετικού τιμήματος—παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν πρόκειται κάποτε να εισάξει και να εφαρμόσει και στην Κύπρο την ισχύουσα διεθνώς συναφή διάταξη».

Απάντηση ημερομηνίας 3 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με την εισαγωγή και εφαρμογή στην Κύπρο του θεσμού της έκδοσης άδειας οδηγού για απεριόριστο χρονικό διάστημα, χωρίς την καταβολή ετήσιου τέλους, αλλά ενός εφάπαξ ποσού, σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων μελετά την εισαγωγή του θεσμού της έκδοσης ή και ανανέωσης της άδειας οδηγού με ισχύ για περίοδο μεγαλύτερη από τρία χρόνια. Μέσα στα πλαίσια της μελέτης αυτής αναμένεται να εξεταστεί και η εισήγηση για την έκδοση της άδειας οδήγησης για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Με βάση τα πορίσματα της μελέτης αυτής θα ληφθούν οι σχετικές αποφάσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 15 Απριλίου 1988.

«Μέγα εθνικό αλλά και επιστημονικό έργο είναι η δημιουργία εθνικής βιβλιογραφίας στον τόπο. Στην προκειμένη περίπτωση το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών ανέλαβε το μεγάλο τούτο έργο—ιδιαίτερα οι παλαιοί ερευνητές του Κέντρου, Δρ. Κ. Π. Κύρρης και Μενέλαος Χριστοδούλου—που δημοσίευσε στο επιστημονικό δελτίο του (Επετηρίδα).

Επειδή το έργο δεν πρέπει με την αποχώρηση του διευθυντή του να ατονήσει, αλλά αντίθετα να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο και με σύγχρονα μέσα—μιας κι η βιβλιογραφία αποτελεί τη βάση της κυπρολογικής έρευνας—παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντικρύζει το θέμα.»

Απάντηση ημερομηνίας 19 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η Βιβλιογραφία της Κύπρου διαιρείται σε Εθνική Βιβλιογραφία, η οποία περιλαμβάνει, αν είναι δυνατό, κάθε έκδοση που γίνεται από Κύπριο στην Κύπρο ή το εξωτερικό, και σε **Κυπρολογική Βιβλιογραφία**, η οποία περιλαμβάνει εκδόσεις που αναφέρονται στην Κύπρο, οι οποίες γίνονται από Κύπριους ή μη στην Κύπρο ή το εξωτερικό. Όπως είναι φανερό οι τομείς των δυο βιβλιογραφιών δεν συμπίπτουν απόλυτα.

Η σύνταξη Εθνικής Βιβλιογραφίας ανήκει σε ειδικό φορέα, όπως είναι η Κρατική Βιβλιοθήκη, στην οποία θα συλλέγονται οι Κυπριακές εκδόσεις.

Η σύνταξη Κυπρολογικής Βιβλιογραφίας ανήκει στα επιστημονικά ιδρύματα της Κύπρου, όπως είναι το Τμήμα Αρχαιοτήτων και το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών το οποίο επιδόθηκε ιδιαίτερα στη σύνταξη Κυπρολογικής Βιβλιογραφίας η οποία δημοσιεύθηκε στην Επετηρίδα του Κέντρου.

Η συντασσόμενη από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών εδώ και μια εικοσαετία Κυπρολογική Βιβλιογραφία, σαν ιδιαίζουσα και αναντικατάστατη, δεν πρόκειται να εγκαταλειφθεί, αλλά ούτε και εκφράστηκε ποτέ τέτοια πρόθεση. Αντίθετα το Υπουργείο Παιδείας μελετά την οργάνωση και επέκτασή της και με τη δημιουργία ειδικού προγράμματος στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών. Ήδη οργανώνεται η βιβλιοθήκη του Κέντρου και συντάσσονται βιβλιογραφικά δελτία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή και ληφθείσα στις 20 Απριλίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή, πότε θα γίνει επίστρωση των δρόμων του συνοικισμού Κόκκινες Λάρνακας.»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Μιχάλη Πουμπουρή.

«Σας πληροφορώ ότι η ασφαλτική επάλειψη των δρόμων του Κυβερνητικού Οικισμού «Κόκκινες» στη Λάρνακα προγραμματίζεται να γίνει μέσα στο 1989. Συναφώς αναφέρεται ότι οι δρόμοι του Οικισμού αυτού είχαν επιδιορθωθεί περί τα τέλη του 1986 έναντι συνολικής δαπάνης £10,200.»

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 25 Απριλίου 1988.

«Επειδή το αίτημα των κατοίκων των προσφυγικών οικισμών Άγιος Γεώργιος, Άγιος Νικόλαος και Αγία Βαρβάρα για ανέγερση δημοτικού σχολείου—σε χώρο που παραχώρησε η εκκλησία της Παλλουριώτισσας—χρονολογείται από παλιά κι επειδή δόθηκαν και σχετικές διαβεβαιώσεις, με βάση τις οποίες οι κατασκευαστικές εργασίες έπρεπε ήδη νάχαν αρχίσει, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται το θέμα.»

**Απάντηση ημερομηνίας 21 Μαΐου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε
Ερώτηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.**

«Το νέο Δημοτικό Σχολείο που θα εξυπηρετήσει τους προσφυγικούς συνοικισμούς Αγίου Γεωργίου, Αγίου Νικολάου και Αγίας Βαρβάρας στην Παλλουριώτισσα προγραμματίστηκε να θεμελιωθεί το 1987 και να συμπληρωθεί με την έναρξη του σχολικού έτους 1988—89. Η καθυστέρηση που παρατηρήθηκε οφειλόταν στη διαδικασία της ανταλλαγής της εκκλησιαστικής γης, που έχει επιλεγεί για το νέο Σχολείο, με κυβερνητική γη και σε πρόβλημα που ανέκυψε στη διαδικασία της ζήτησης προσφορών για κατασκευή του έργου που είχε σαν αποτέλεσμα την ανάγκη προκήρυξης νέων προσφορών.

Οπωσδήποτε το Υπουργείο Παιδείας σε συνεννόηση με τη Σχολική Εφορεία Λευκωσίας θα καταβάλει προσπάθειες για εξεύρεση προσωρινής λύσης του στεγαστικού προβλήματος στη Δημοτική Εκπαίδευση της ενορίας Παλλουριώτισσας που θα παρουσιαστεί μέχρι την ανέγερση του νέου κτιρίου το οποίο όπως υπολογίζεται θα είναι έτοιμο το Σεπτέμβριο του 1989.»

**Ερώτηση ημερομηνίας 1 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο
Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα
στις 3 Μαΐου 1988.**

«Αλγεινή εντύπωση προκαλεί στους κατοίκους του τόπου, αλλά ιδιαίτερα και στους ξένους, το θέαμα από τα φονευόμενα, από τα διάφορα τροχοφόρα, ζώα στους κυπριακούς δρόμους (λεωφόρους τα πιο πολλά) που παραμένουν στην άσφαλτο μέχρι τέλειας εξαφάνισής τους. Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει στην αντιμετώπιση του απαράδεκτου αυτού φαινομένου, που εκθέτει τον πολιτισμό μας, είτε με τη σύσταση (στους δήμους π.χ.) ειδικής υπηρεσίας είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.»

**Απάντηση ημερομηνίας 25 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε
Ερώτηση ημερομηνίας 3 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.**

«Σχετικά με την απομάκρυνση από τους δρόμους ζώων που σκοτώνονται από τροχοφόρα οχήματα, σας πληροφορώ ότι το πρόβλημα που εγείρεται έχει τεθεί υπόψη των Επάρχων και του Προέδρου της Ένωσης Δήμων προκειμένου να ληφθούν πρακτικά μέτρα για την κατά το δυνατό αντιμετώπισή του.»

**Ερώτηση ημερομηνίας 29 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο
Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσσοστόμου και ληφθείσα
στις 6 Μαΐου 1988.**

«Τα χωριά της Επαρχίας Λεμεσού (Βουνί, Ποταμίτισσα, Άγιος Παύλος, Απαισιά, Άγιος Μάμας, Αψιού, Άγιος Κωνσταντίνος, Αλέκτορα, Συκόπετρα, Αγρός και Πάχνα) στερούνται τηλεοπτικής κάλυψης ή η τηλεοπτική λήψη σ' αυτά είναι πολύ πτωχή. Νοούμενου ότι στους Προϋπολογισμούς εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους £306,000 παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

—Πόσοι υποσταθμοί θα ανεγερθούν το 1988 και ποια από τα προαναφερθέντα χωριά θα καλυφθούν;»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Μαΐου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε
Ερώτηση ημερομηνίας 6 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή
περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Σας πληροφορώ ότι κατά το 1988 προγραμματίζεται να αρχίσει η ανέγερση
των ακόλουθων 18 τηλεοπτικών υποσταθμών αναμετάδοσης:

ΧΩΡΙΟ	ΑΡ. ΚΑΤΟΙΚΩΝ
1. Βουνί	373
2. Άγιος Ιωάννης (Σαλαμιού) . .	108
3. Λαγουδερά	224
4. Σαράντι	92
5. Μηλικούρι	145
6. Ποταμίτισσα	200
7. Παχύαμμος	176
8. Άγιος Παύλος	229
9. Άγιος Επιφάνιος (Ορεινής) . .	347
10. Καπέδες	362
11. Αγρός	200
12. Απαισιά	235
13. Άγιος Μάμας	213
14. Αλέκτορα	150
15. Γουδί—Σκούλλη	255
16. Αψιού	212
17. Πάχνα	250
18. Άγιος Κωνσταντίνος	225

Από τον πιο πάνω κατάλογο φαίνεται ότι, εκτός της Συκόπετρας, όλα τα
άλλα χωριά που αναφέρονται στην Ερώτηση, θα καλυφθούν πλήρως με την
ανέγερση τηλεοπτικών υποσταθμών. Η ανέγερση τηλεοπτικού υποσταθμού
αναμετάδοσης στη Συκόπετρα περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα του 1989.»

Και μπαίνουμε τώρα στο Κεφάλαιο Δ στο οποίο έχουμε το θέμα «Η
επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα και οι
αναγκαίες προϋποθέσεις για να διαφυλαχθεί και να προωθηθεί η σωστή παρεία
και η δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση
του αξ. Βουλευτή κ. Α. Γαλανού). (12.5.1988).

Η συζήτηση συνεχίζεται από την προηγούμενη Πέμπτη. Έχουν μιλήσει μέχρι
στιγμής ο εισηγητής του θέματος κ. Γαλανός, ο κ. Πέτας εκ μέρους του ΑΚΕΛ
και ο Βουλευτής της ΕΔΕΚ κ. Γιαννάκης Ομήρου. Παρακαλώ αν οποιοσδήποτε
άλλος Βουλευτής επιθυμεί να μιλήσει, να ζητήσει το λόγο.

Ο κ. Φάντης, παρακαλώ.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας στην Αθήνα
αποτελεί ένα σημαντικό γεγονός στην πορεία των Ελλαδοτουρκικών σχέσεων. Η
επίσκεψη αυτή είναι το λογικό και φυσικό επακόλουθο της συνάντησης των
Πρωθυπουργών των δύο χωρών—Ελλάδας και Τουρκίας—στο Νταβός, που
πραγματοποιήθηκε, όπως είναι γνωστό, στο τέλος του περασμένου Γενάρη και
επαναλήφθηκε αργότερα στις Βρυξέλλες.

Το ΑΚΕΛ και η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς εκτιμούμε ότι
οι συναντήσεις των κ. Παπανδρέου—Οζάλ αποτέλεσαν σημείο στροφής στις

σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας. Μ' αυτές τις συναντήσεις οι Πρωθυπουργοί των δύο γειτονικών χωρών εγκαινίασαν μια νέα προσέγγιση στις σχέσεις ανάμεσα στις χώρες τους. Αυτή η νέα προσέγγιση εκφράζει κατά τεκμήριο την πολιτική βούληση των κυβερνήσεων των δύο χωρών να επιδιώξουν τη διευθέτηση των οποιωνδήποτε διαφορών τους με ειρηνικά μέσα, πράγμα που ανταποκρίνεται στη θέληση και τα αισθήματα των λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Η νέα αυτή πολιτική αποτελεί τον αντίποδα της πολιτικής που κύριο χαρακτηριστικό της ήταν η ένταση στις σχέσεις Ελλάδας—Τουρκίας. Η πολιτική της έντασης και της αντιπαράθεσης είχε αρνητικές συνέπειες στην προσπάθεια για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των λαών και των δύο χωρών, καλλιεργούσε το σωβινισμό και αισθήματα αποστροφής, έχθρας και μίσους ανάμεσα στους λαούς της Ελλάδας και της Τουρκίας και περιέκλειε τον κίνδυνο περιπετειών και πολεμικής σύρραξης. Μια τέτοια πολιτική αντιστρατεύοταν τα ζωτικά συμφέροντα των λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας και συντηρούσε μια εστία πιθανής ανάφλεξης με πολλές συνέπειες όχι μόνο για τις δυο γειτονικές χώρες, αλλά και για ολόκληρο το χώρο της Ανατολικής Μεσογείου και της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Όσον αφορά τις συνέπειες για την Κύπρο μιας πιθανής πολεμικής ανάφλεξης ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, είναι περιττό να μιλήσει κανείς. Η Κύπρος θάταν το πρώτο θύμα, αφού η Τουρκία—σύμφωνα και με παλαιότερες δηλώσεις του Πρωθυπουργού κυρίου Παπανδρέου—είναι σε θέση να καταλάβει ολόκληρη την Κύπρο σε 48 ή το πολύ σε 72 ώρες.

Εχτιμώντας με βάση αυτά τα δεδομένα και αντικρύζοντας μ' αυτό το φακό και κάτω απ' αυτό το πρίσμα το «πνεύμα του Νταβός»—όπως πολιτογραφήθηκε η νέα πορεία που τριοχιδρομήθηκε μετά τη συνάντηση των Πρωθυπουργών της Ελλάδας και της Τουρκίας στην ομώνυμη ελβετική πόλη—εμείς χαιρετίζουμε αυτή τη νέα πορεία σαν ένα θετικό και εποικοδομητικό βήμα: Ένα βήμα που αν θα έχει—και ευχόμαστε να έχει—σαν αποτέλεσμα τη διευθέτηση των οποιωνδήποτε ελλαδοτουρκικών διαφορών με διάλογο, με ειρηνικά μέσα στη βάση βέβαια των αρχών του διεθνούς δικαίου και του σεβασμού της ανεξαρτησίας, της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας και της μη επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις της μιας χώρας από την άλλη, θ' αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή της Μεσογείου και της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Εμείς πιστεύουμε πως μια τέτοια εξέλιξη των σχέσεων Ελλάδας—Τουρκίας, που θα θέσει τέρμα σ' ένα είδος «προαιώνιας» έχθρας ανάμεσα σ' αυτές τις δυο χώρες, που έντεχνα υποδαυλίζεται και καλλιεργείται από διεθνείς και ντόπιους αντιδραστικούς και σωβινιστικούς κύκλους για την εξυπηρέτηση αλλότριων σκοπών και επιδιώξεων, είναι αδύνατο να μην περιλαμβάνει και τη δίκαιη και αμοιβαία αποδεκτή λύση του Κυπριακού. Γιατί δεν μπορεί να διανοηθούμε ποτέ ότι η Ελλάδα, και μάλιστα υπό την Κυβέρνηση Παπανδρέου, θα μπορούσε να θεωρήσει διευθετημένες και ομαλές τις σχέσεις της με την Τουρκία αφήνοντας σ' εκκρεμότητα το Κυπριακό—ένα πρόβλημα που σύμφωνα με επανειλημμένες διακηρύξεις του κ. Παπανδρέου και διαβεβαιώσεις του προς τους πολιτικούς ηγέτες της Κύπρου—παλιές και πρόσφατες—τοποθετείται και αντικρύζεται σαν θέμα ύψιστης προτεραιότητας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Τη στροφή που πραγματοποιείται στις σχέσεις Ελλάδας—Τουρκίας με τη συνάντηση του Νταβός, και τη νέα πολιτική που εγκαινιάστηκε με ορόσημο αυτή τη συνάντηση εμείς, η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, την εχτιμούμε

και τη βλέπουμε απόλυτα ευθυγραμμισμένη με το γενικό κλίμα και τη νέα τάση που δεσπόζει σήμερα στις διεθνείς σχέσεις που σημαδεύονται κύρια και πάνω απ' όλα με τις συναντήσεις Κορυφής των δυο Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής μας—της Σοβιετικής Ένωσης και των ΗΠΑ. Αυτές οι συναντήσεις Κορυφής έδωσαν ένα καινούργιο περιεχόμενο και μια νέα διάσταση στις διεθνείς σχέσεις με κύριο χαρακτηριστικό τους την υποχώρηση και τον παραμερισμό της πολιτικής της έντασης, των προκλήσεων και της αντιπαράθεσης και την υιοθέτηση μιας νέας πολιτικής, εκείνης του διαλόγου, της συνδιαλλαγής, του συμβιβασμού, της ύφεσης και της ειρηνικής συνύπαρξης—πολιτική που ήταν και είναι η σταθερή επιδίωξη της Σοβιετικής Ένωσης.

Αυτή η πολιτική που ακολουθείται σήμερα στις διεθνείς σχέσεις και στην οποία εντάσσεται και η στροφή στις σχέσεις Ελλάδας—Τουρκίας συνάδει πλήρως με την ιστορική Τελική Πράξη του Ελσίνκι. Στο ιστορικό κείμενο της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι που φέρει και τις υπογραφές των Κυβερνήσεων της Ελλάδας και της Τουρκίας—και φυσικά και της Κύπρου—αναφέρονται συγκεκριμένα και τα εξής:

«Τα μετέχοντα κράτη θα διευθετούν τις μεταξύ τους διαφορές με ειρηνικά μέσα και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μη διακινδυνεύεται η διεθνής ειρήνη και ασφάλεια και η δικαιοσύνη».

Σε άλλο σημείο του κειμένου τονίζεται:

«Τα μετέχοντα κράτη πρέπει να προσπαθούν, αναπτύσσοντας τη συνεργασία τους, να προάγουν την αμοιβαία κατανόηση και εμπιστοσύνη, στις σχέσεις φιλίας και καλής γειτονίας μεταξύ τους, τη διεθνή ειρήνη, ασφάλεια και δικαιοσύνη».

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια και μέσα σ' αυτό το κλίμα εμείς, η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, τοποθετούμε και μ' αυτά τα μέτρα εχτιμούμε το «πνεύμα του Νταβός» και τη νέα πολιτική που με βάση αυτό εγκαινιάζουν στις σχέσεις τους η Ελλάδα και η Τουρκία. Γι' αυτό και δεν βλέπουμε κανένα λόγο που να δικαιολογεί από άποψη αρχής την οποιαδήποτε αντίδραση στη συνέχιση της πορείας που ορόσημό της στάθηκε το Νταβός και που επακόλουθό της είναι η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα. Θα λέγαμε, μάλιστα, ότι στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας δεν δικαιολογείται οποιαδήποτε ενέργεια της πλευράς μας που θα μπορούσε να δώσει λαβή για να ερμηνευθεί ή να θεωρηθεί σαν επέμβαση στα εσωτερικά της Ελλάδας. Αν εμείς δικαιολογημένα έχουμε την απαίτηση και ζητούμε πάντοτε και με κάθε ευκαιρία σεβασμό της κρατικής μας οντότητας και του δικαιώματός μας ν' αποφασίζουμε κυριαρχικά την πολιτική μας, αυτό το δικαίωμα πρέπει να το σεβόμαστε και για τους άλλους. Γι' αυτό οφείλουμε ν' αποφεύγουμε θέσεις και τοποθετήσεις, διακηρύξεις και ενέργειες που θα μπορούσαν να ερμηνευθούν σαν προσπάθεια υπαγόρευσης και πολύ περισσότερο κηδεμόνευσης από μας της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας.

Με πλήρη συνέπεια προς τη θέση για μη υπαγόρευση από μέρους μας της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας εμείς, σαν Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, ενώ χαιρετίζουμε το «πνεύμα του Νταβός», τονίζουμε παράλληλα ότι: Πρόοδος και εξομάλυνση των όποιων διαφορών Ελλάδας και Τουρκίας δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς η Τουρκία να ανταποκριθεί και να ικανοποιήσει το αίτημα για αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων και για απο-

στρατικοποίηση της Κύπρου. Γι' αυτό το μήνυμά μας προς τον Τούρκο Πρωθυπουργό είναι σαφές: 'Όχι με άδεια χέρια στην Αθήνα. Προχωρείστε σε ουσιαστική και συγκεκριμένη χειρονομία, όσον αφορά την αποχώρηση των κατοίκων στρατευμάτων και των εποίκων. Πέστε ΝΑΙ στην πρόταση του Προέδρου Βασιλείου για αποστρατικοποίηση της Κύπρου! Μια τέτοια σαφής και χωρίς περιστροφές χειρονομία συνάδει πλήρως και προς το νέο διεθνές κλίμα και προς το «πνεύμα του Νταβός» και συμβάλλει τα μέγιστα στη νέα πορεία που εγκαινιάστηκε στις σχέσεις Ελλάδας—Τουρκίας.

Βέβαια το Κυπριακό δεν είναι ένα ελλαδοτουρκικό πρόβλημα, αλλά σαν πρόβλημα εισβολής και κατοχής είναι ένα διεθνές πρόβλημα που η διεθνής πτυχή του μόνο σε μια αντιπροσωπευτική διεθνή διάσκεψη μπορεί να βρει τη σωστή λύση του. Γι' αυτό, αν το Νταβός σημαίνει—πράγμα που δεν το πιστεύουμε—εγκλωβισμό του Κυπριακού σε διμερή, τριμερή ή πενταμερή διάσκεψη μέσα σε διασυμμαχικά πλαίσια, αν σημαίνει απομάκρυνση από τα πλαίσια και τις διαδικασίες του ΟΗΕ, το ΑΚΕΛ θα σταθεί αποφασιστικά αντιμέτωπο σ' ένα τέτοιο εκτροχιασμό του Κυπριακού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Η επικείμενη επίσκεψη του Τούρκου Πρωθυπουργού κ. Οζάλ στην Ελλάδα, εχτός του ότι μας ενδιαφέρει γενικά και ευχόμαστε να έχει θετικά αποτελέσματα προς αμοιβαίο όφελος των λαών των δυο γειτονικών χωρών, μας ενδιαφέρει και ολότελα ιδιαίτερα και εξαιρετικά για την επίδραση και τις συνέπειες που θα έχει, όσον αφορά το δικό μας πρόβλημα, το πολιτικό μας πρόβλημα.

Αντικρύζοντας απ' αυτή τη ιδιαίτερη σκοπιά την επίσκεψη Οζάλ δεν μπορούμε παρά να επισημάνουμε με δικαιολογημένη ανησυχία ορισμένες δηλώσεις Τούρκων επισήμων και Τ/Κ ηγετών που κάθε άλλο παρά βρίσκονται σε αντιστοιχία προς το «πνεύμα του Νταβός» και το γενικό διεθνές κλίμα. Τέτοιες δηλώσεις που εκφράζουν επεκτατικές βλέψεις και αδιαλλαξία, όσον αφορά το Κυπριακό, όπως για παράδειγμα ότι δεν τίθεται θέμα αποχώρησης έστω και ενός Τούρκου στρατιώτη και άλλες παρόμοιες, αποτελούν πραγματική τορπίλη στα θεμέλια της πολιτικής που εγκαινιάστηκε με τις συναντήσεις των Πρωθυπουργών των δυο χωρών. Βλέποντας απ' αυτή τη άποψη την επίσκεψη του Τούρκου Πρωθυπουργού στην Αθήνα θα λέγαμε ότι αυτή αποτελεί τη «λυδία λίθο» πάνω στην οποία θα δοκιμαστεί η ειλικρίνεια και η εντιμότητα της επίσημης Τουρκίας για τις σχέσεις της με την Ελλάδα. Γιατί επιμονή στην πολιτική της αδιαλλαξίας και των επεκτατικών βλέψεων και επιδιώξεων της Τουρκίας, όσον αφορά την Κύπρο, είναι εξόφθαλμα στοιχείο ασυμβίβαστο με το «πνεύμα του Νταβός» και την πολιτική για μια αποφασιστική στροφή στις ελλαδοτουρκικές σχέσεις προς την κατεύθυνση της εξομάλυνσης των οποιωνδήποτε διαφορών ανάμεσα στις δυο χώρες και την εγκαθίδρυση πραγματικά σχέσεων καλής γειτονίας, ειρήνης, ασφάλειας και δικαιοσύνης ανάμεσά τους.

Αν η Τουρκία θέλει να παρουσιάζεται συνεπής προς το «πνεύμα του Νταβός», το πρώτο που οφείλει να κάμει είναι να εγκαταλείψει την επεκτατική της πολιτική και την αδιαλλαξία της και να επιδείξει τον απαιτούμενο σεβασμό και συμμόρφωση προς τα ψηφίσματα και τις αποφάσεις του ΟΗΕ, όσον αφορά το Κυπριακό. Αυτό είναι που δικαιούνται να αναμένει ο κυπριακός λαός που για 14 χρόνια υφίσταται τα δεινά και τις συνέπειες της εισβολής και της κατοχής. Αν ο κ. Οζάλ ανταποκριθεί σ' αυτές τις νόμιμες και δίκαιες προσδοκίες του λαού μας, η επίσκεψή του στην Αθήνα θα αποτελέσει ορόσημο και θα αποδειχθεί ιστορικό γεγονός για τις σχέσεις Ελλάδας—Τουρκίας και καθοριστικό για τη λύση του Κυπριακού.

Κύριε Πρόεδρε,

Η επίσκεψη του κ. Οζάλ στην Αθήνα συμπίπτει με μια αξιοσημείωτη κινητικότητα και μια νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για το Κυπριακό που βρίσκεται σε εξέλιξη. Η νέα αυτή πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ εξελίσσεται μέσα σε μια ευνοϊκή διεθνή συγκυρία που το πιο εξέχον χαρακτηριστικό της είναι οι συναντήσεις Κορυφής ανάμεσα στους ηγέτες της Σοβιετικής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών κ.κ. Γκορπατσιώφ και Ρήγκαν. Και είναι σ' όλους γνωστό ότι η Σοβιετική Ένωση, που σταθερά υποστηρίζει μια δίκαιη λύση του Κυπριακού, εισηγήθηκε όπως το Κυπριακό αποτελέσει θέμα συζήτησης στην τελευταία συνάντηση Κορυφής χωρίς όμως να βρει ανταπόκριση από την άλλη πλευρά. Ενισχυτικό αυτής της ευνοϊκής διεθνούς συγκυρίας σε σχέση με το Κυπριακό είναι επίσης και το ζωνρό ενδιαφέρον που εκδηλώνεται από μια σειρά χώρες και ομάδες χωρών, όπως είναι οι αδέσμευτες χώρες, η ΕΟΚ κλπ. Προς την Τουρκία διαβιβάζεται από όλες τις πλευρές, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ένα καθαρό μήνυμα: Το μήνυμα ότι δεν είναι ανεχτή πια η σημερινή κατάσταση γύρω από το Κυπριακό. Το μήνυμα ότι η είσοδος της στην ΕΟΚ, θα παρεμποδιστεί, εφόσον αρνείται να αποσύρει τα κατοχικά της στρατεύματα και τους εποίκους της από την Κύπρο.

Εχτιμώντας αυτές τις ευνοϊκές συνθήκες μέσα στις οποίες παρουσιάζεται αυτή η κινητικότητα για το Κυπριακό η υποχρέωση που απορρέει για μας, για την αγωνιζόμενη Κύπρο και τον αγωνιζόμενο λαό της, είναι να αξιοποιήσουμε στο μέξιμουμ αυτές τις συνθήκες και ειδικά να ανταποκριθούμε θετικά στη νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ και να κάμουμε ό,τι εξαρτάται από μας για την ευόδωσή της.

Η κατάσταση σε σχέση με το Κυπριακό είναι σ' όλους γνωστή. Εδώ και μερικά χρόνια το Κυπριακό βρίσκεται σε αποτελμάτωση και αδιέξοδο με κύριο αποτέλεσμα και συνέπεια την παγίωση της κατοχής και των τετελεσμένων και με προβλεπτούς κινδύνους για νέα τετελεσμένα σε βάρος του κυπριακού λαού, ιδιαίτερα σε βάρος της δικής μας πλευράς. Το πέρασμα του χρόνου με τη συνέχιση της αποτελμάτωσης και του αδιεξόδου προσθέτει νέες δυσκολίες στις προσπάθειες και στον αγώνα για τη λύση του Κυπριακού.

Με βάση αυτά τα δεδομένα είναι φανερό πως η πλευρά που ενδιαφέρεται και έχει ανάγκη να τερματισθεί το αδιέξοδο και η αποτελμάτωση δεν είναι ασφαλώς η Τουρκία και η Τουρκοκυπριακή ηγεσία, αλλά η δική μας πλευρά. Εμείς είμαστε που νοιώθουμε την ανάγκη να σπάσει επιτέλους αυτό το αδιέξοδο, να βγούμε απ' αυτή την αποτελμάτωση, να τερματιστεί η κατοχή, να φύγουν τα κατοχικά στρατεύματα και οι έποικοι και να εξευρεθεί μια ειρηνική, δίκαιη, αμοιβαία αποδεκτή και βιώσιμη λύση του Κυπριακού βασισμένη πάνω στις συμφωνίες Κορυφής και τα ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Ορισμένες πολιτικές δυνάμεις, ενώ συμφωνούν ότι πρέπει να τερματιστεί το αδιέξοδο και η αποτελμάτωση του Κυπριακού και ν' αρχίσουν συνομιλίες στα πλαίσια του ΟΗΕ για λύση του Κυπριακού, προβάλλουν την άποψη ότι οποιοσδήποτε διάλογος πρέπει να γίνει υπό ορισμένους όρους και συγκεκριμένα υπό τον όρο ότι η Τουρκία πρέπει να δεσμευτεί προκαταβολικά για την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων, την αποδοχή και εφάρμογή των τριών ελευθεριών και νέες αξιόπιστες διεθνείς εγγυήσεις.

Αναμφίβολα τα τρία αυτά στοιχεία είναι τα ουσιαστικότερα συστατικά μιας δίκαιης λύσης του Κυπριακού. Η θέση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—

Αριστεράς είναι σαφής και κατηγορηματική. Χωρίς την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων, χωρίς τις τρεις βασικές ελευθερίες και χωρίς αξιόπιστες διεθνείς εγγυήσεις, που ρητά θ' απαγορεύουν μονομερείς επεμβάσεις στα εσωτερικά της ανεξάρτητης, κυρίαρχης, εδαφικά ακέραιης, αδέσμευτης, ομόσπονδης Κυπριακής Δημοκρατίας δεν μπορεί να υπάρξει δίκαιη λύση του Κυπριακού.

Έχοντας διακηρυγμένη αυτή τη θέση δεν έχουμε δισταγμούς και επιφυλάξεις για τη διεξαγωγή στα πλαίσια του ΟΗΕ και υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα κ. Κουεγιάρ διακοινοτικών συνομιλιών, γιατί πιστεύουμε πως μόνο με το διάλογο μπορεί να προωθηθεί το Κυπριακό προς τη λύση του ή, πιο συγκεκριμένα, μόνο με το διάλογο μπορεί να διευθετηθεί η εσωτερική πτυχή του Κυπριακού. Υποστηρίζοντας το διακοινοτικό διάλογο πρέπει και πάλι να κάμουμε καθαρό ότι υποστηρίζουμε ένα ουσιαστικό και όχι χρονοβόρο και ατέρμονα διάλογο, ένα διάλογο που θα συμπληρωθεί σε καθορισμένο χρονοδιάγραμμα, για παράδειγμα σ' ένα χρόνο, όπως είναι και η πρόταση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ.

Μ' αυτές τις προϋποθέσεις και διευκρινίσεις εμείς, η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς, δεν βλέπουμε το λόγο γιατί να προβάλλονται όροι για την έναρξη και διεξαγωγή διακοινοτικών συνομιλιών, όπως γίνεται λόγος από μερικούς. Ενώ θεωρούμε ορθό και πρέπει να επιδιώξουμε ουσιαστική συζήτηση για τα βασικά θέματα και ενώ για όλους μας πρέπει να είναι καθαρό ότι δεν μπορεί να υπάρξει λύση χωρίς την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων και την αποδοχή και την κατοχύρωση των τριών βασικών ελευθεριών και την εξασφάλιση αξιόπιστων διεθνών εγγυήσεων, πιστεύουμε πως θάταν λάθος τακτικής να αναγάγουμε σε όρο και προϋπόθεση για την αποδοχή της πρωτοβουλίας Κουεγιάρ την πρόταξη αυτών των βασικών θεμάτων, μερικά μάλιστα από τα οποία είναι συστατικά της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού. Εμμονή σε μια τέτοια θέση και τακτική, ενώ δεν θα προσκόμιζε για μας κανένα όφελος, θα διευκόλυνε απλά την Τουρκία και την Τουρκοκυπριακή ηγεσία να τορπιλίσουν την πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, με αποτέλεσμα να συνεχίζεται και να παρατείνεται το αδιέξοδο και η αποτελμάτωση του Κυπριακού και να παγιώνονται τα τετελεσμένα της τουρκικής εισβολής και της κατοχής σε βάρος μας.

Σ' αυτή την κρίσιμη περίοδο που τίθεται μπροστά μας το καθήκον να πούμε ναι ή όχι στη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ αυτό που χρειάζεται πάνω απ' όλα δεν είναι Πανεθνική Διάσκεψη για το Κυπριακό, θέμα για το οποίο εμείς έχουμε πάγια θέση, αλλά σοβαρές και επίμονες ουσιαστικές διαβουλεύσεις Κυβέρνησης και Κοινοβουλευτικών Κομμάτων στα πλαίσια του Εθνικού Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινής γραμμής, τακτικής και στόχων για ν' ανταποκριθούμε ομόφωνα σαν ελληνοκυπριακή πλευρά θετικά στο κάλεσμα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Το ΑΚΕΛ και η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα θα συμβάλουμε προς αυτή την κατεύθυνση και την ορθή πορεία με όλες μας τις δυνάμεις. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άλλος ομιλητής:

Ο κ. Τουλούρας.

Z. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Με μια υπεραπλούστευση των πραγμάτων θα μπορούσαμε να ισχυριστεί κανείς ότι η επίσκεψη Οζάλ στην Αθήνα και γενικότερα αυτό που αποκαλούμε «πνεύμα του Νταβός» είναι θέματα άσχετα με την Κύπρο—μια τρίτη και ανεξάρτητη Δημοκρατία—και αφορούν τις διμερείς σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας και βασικά τους τρόπους προσέγγισης των μεταξύ τους διαφορών.

Αν έτσι είχαν τα πράγματα, σίγουρα δεν θα «έπεφτε» πολύς λόγος σ' εμάς εδώ στην Κύπρο και θα περιοριζόμαστε τότε να ευχηθούμε κάθε επιτυχία για να μπορέσουν οι δύο χώρες όχι μόνο να συνυπάρξουν ειρηνικά, αλλά και να αναπτύξουν γόνιμες σχέσεις φιλίας και συνεργασίας για το αμοιβαίο όφελος των δυο γειτονικών λαών.

Τα πράγματα όμως είναι πολύ διαφορετικά. Στην πραγματικότητα και στην ουσία η Κύπρος όχι μόνο επηρεάζεται, αλλά κυριολεκτικά «κρέμεται» από την πορεία και από τις εξελίξεις στις σχέσεις μεταξύ των δυο χωρών. Και τούτο γιατί—απλούστατα—από τις δυο χώρες η μεν Τουρκία κατέχει στρατιωτικά τη μισή Κύπρο και απειλεί ολόκληρη την Κύπρο, η δε Ελλάδα για τον Ελληνισμό της Κύπρου αποτελεί σίγουρα την καλύτερη ελπίδα—αν όχι τη μοναδική—για ματαίωση αυτών των σχεδίων.

Και τούτο βέβαια χωρίς να παραγνωρίζεται και χωρίς να υποτιμάται με κανένα τρόπο η βοήθεια και η συμπαράσταση από πολλούς άλλους λαούς και χώρες και διεθνείς οργανισμούς από όλη την υφήλιο. Η συμπαράταξη όμως της Ελλάδας αποτελεί αναμφίβολα την «ειδοποιό διαφορά», τον καταλύτη που μπορεί να ενεργοποιήσει κάθε τέτοια υποστήριξη και να τη μετατρέψει σε αποτελεσματικό μοχλό πίεσης και σε ενεργητική πράξη ματαίωσης των τουρκικών σχεδίων.

Αυτή την αλήθεια γνωρίζει καλά και συνειδητοποιεί βαθύτατα ολόκληρος ο ελληνισμός της Κύπρου. Χωρίς Ελλάδα, χωρίς την έμπρακτη και ολόπλευρη υποστήριξη του Έθνους, η Κύπρος μοιραία χάνεται. Μικρή και αδύναμη, γίνεται εύκολη λεία στα επεκτατικά σχέδια της Άγκυρας. Και κάθε άλλη βοήθεια, όσο γνήσια και ειλικρινής και να είναι, παραμένει στο τέλος χωρίς πρακτικό αποτέλεσμα, καλή ευχή και καλή πρόθεση, σ' ένα κόσμο που «απακούει» και κινείται μάλλον από μοχλούς πίεσης παρά από αρχές και κανόνες δικαίου.

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που ο Ελληνισμός της Κύπρου παρακολουθεί με δέος και με «κοιμημένη» κυριολεκτικά ανάσα τις εξελίξεις στις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Υπήρχε μέχρι πρόσφατα μια ξεκάθαρη κοινή γραμμή Αθηνών—Λευκωσίας απέναντι στην επιδρομική Τουρκία. Από κοινού και δικαιολογημένα οι δύο χώρες κρατούσαν την Τουρκία στο εδώλιο του κατηγορουμένου τόσο για την κατοχή της Κύπρου όσο και για τα ευρύτερα επεκτατικά της σχέδια σε βάρος του ελληνικού έθνους.

Το Κυπριακό βρισκόταν πάντα στις προτεραιότητες της εθνικής εξωτερικής πολιτικής και η Ελλάδα απέρριπτε διάλογο και λυκοφιλίες, προτού η Τουρκία δώσει ξεκάθαρα δείγματα σεβασμού της ακεραιότητας του ελληνικού χώρου και της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Η πάγια αυτή εθνική πολιτική απέβλεπε βασικά στο να δημιουργήσει διεθνές κλίμα και τόσες δυσκολίες στις εξωτερικές σχέσεις της Τουρκίας, ώστε το τίμημα της επεκτατικής πολιτικής της να γίνει βαρύτερο από όσο μπορούσε να πληρώσει

και να πειθαναγκαστεί με τον τρόπο αυτό να εγκαταλείψει τις βλέψεις και τα σχέδιά της σε βάρος της Κύπρου και της Ελλάδας.

Πατέρας αυτής της πολιτικής ήταν ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Ανδρέας Παπανδρέου που βρήκε πραγματικά ξεχωριστή θέση στην ψυχή και στα αισθήματα του Ελληνισμού της Κύπρου για τη θερμή και αποφασιστική του συμπαράταξη στους αγώνες και στις δυσκολίες του λαού μας.

Μπορεί η πολιτική αυτή να μην απέδωσε μέχρι σήμερα το αναμενόμενο αποτέλεσμα, δημιούργησε όμως τις σωστές βάσεις και έδωσε τις σωστές προοπτικές, γιατί εμείς πάντα πιστεύαμε ότι κάπου και κάποτε θα βρισκόταν σίγουρα το ευαίσθητο σημείο της 'Αγκυρας και ειλικρινά πολλά ελπίζαμε ιδιαίτερα για την κρίσιμη εκείνη ώρα που η Τουρκία θα βρισκόταν να κτυπά τις πόρτες της Κοινής Αγοράς.

Ξαφνικά όμως και απότομα η πάγια και ξεκάθαρη αυτή εθνική πολιτική φαίνεται να αλλάζει και τη θέση της να παίρνει το λεγόμενο «πνεύμα του Νταβός». Η απρόσμενη αυτή στροφή, που κατά πολλούς φθάνει μέχρι τις 180^ο (μοίρες), ήταν πολύ φυσικό και αναπόφευκτο να ξαφνιάσει πολλούς και ιδιαίτερα εμάς εδώ στην Κύπρο. Στην πραγματικότητα για τον Ελληνισμό της Κύπρου ήταν κεραυνός σε καλοκαιρινή μέρα. Δημιούργησε πολλή αμηχανία, πολλή αγωνία, πολλές αμφιβολίες και πολλά ερωτηματικά.

Δεν θα ήθελα να απαριθμήσω σήμερα τις αμφιβολίες και τα πολλά ερωτηματικά του μέσου Κύπριου πολίτη. Σκοπός αυτής της συζήτησης δεν θα πρέπει να είναι η δημιουργία οποιοδήποτε κλίματος ή εντυπώσεων. Στο κάτω-κάτω η επίσκεψη Οζάλ στην Αθήνα, όσο βαθιά και να πληγώνει τον ελληνισμό της Κύπρου, είναι μια γεγονός τετελεσμένο. Χρήσιμος σκοπός αυτής της συζήτησης είναι πιστεύω ένα κοινό και ξεκάθαρο μήνυμα της Κυπριακής Βουλής προς όλες τις κατευθύνσεις: 'Ότι ο κυπριακός ελληνισμός δεν πρόκειται με κανένα τρόπο να κατανοήσει οποιαδήποτε αναβάθμιση ή αναθέρμανση στις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας, προτού η Τουρκία δώσει καθαρά και έμπραχτα δείγματα σεβασμού της Ελευθερίας και ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πέρα όμως από αυτό θα ήθελα προσωπικά να κάμω μια δική μου εκτίμηση: Αν πραγματικά το Κυπριακό πρόβλημα μένει έξω από τις διαδικασίες διαλόγου Ελλάδας και Τουρκίας, μένει με άλλα λόγια—όπως πολλοί ισχυρίζονται—στο «ράφι», τότε πραγματικά βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα τραγωδία που ακολουθεί και συμπληρώνει, σε βάρος και καταστροφικές συνέπειες, την εθνική τραγωδία του 1974.

Και κάτι άλλο θα ήθελα να επισημάνω: 'Όλες οι σημερινές δηλώσεις των Τούρκων επισήμων θυμίζουν έντονα την εποχή του αμερικανικού εμπάρκο. Τότε η Τουρκία και όσοι άλλοι ήθελαν να τη βοηθήσουν ισχυρίζονταν και έλεγαν ότι το εμπάρκο δεν απέδιδε και ότι αντίθετα πείσμωνε την Τουρκία και μια άρση του εμπάρκο θα «εξευμένιζε» την Τουρκία που πρόθυμα τότε—όπως άφηναν να νοηθεί—θα έκαμνε υποχωρήσεις. 'Ηρθη βέβαια το εμπάρκο, αλλά οι βλέψεις της Τουρκίας παρέμειναν. Οι ίδιες και εντονότερες χωρίς καμιά αλλαγή και χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Το ίδιο παιγνίδι φαίνεται να δρομολογεί και σήμερα η 'Αγκυρα. Με δηλώσεις Τούρκων επισήμων επιδιώκεται να δημιουργηθεί το ίδιο ακριβώς κλίμα. Δηλώνει η τούρκικη πλευρά πως δεν δέχεται καμιά σύνδεση της πορείας της προς την Ευρώπη με υποχωρήσεις στο Κυπριακό. Και αφήνεται έντεχνα να νοηθεί ότι αν

δεν παρεμβληθούν τα εμπόδια, ιδιαίτερα από ελληνικής πλευράς, ίσως τότε να αποδώσει η θεωρία του «εξευμενισμού».

Κύριε Πρόεδρε,

Αν η ιστορία επαναλαμβάνεται και αν η Τουρκία ακολουθεί τα ίδια πονηρά μονοπάτια και αν εμείς δεν διδασκόμαστε από την ιστορία ούτε από τα λάθη μας, πολύ φοβούμαι ότι δεν πρόκειται ποτέ να αντιμετωπίσουμε σωστά και αποτελεσματικά τον τουρκικό επεκτατισμό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

‘Αλλος ομιλητής παρακαλώ επί του θέματος;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αν η επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας σε διάφορες τρίτες χώρες, όπως και η συμμετοχή της στη Μουσουλμανική διάσκεψη, αποτελούν για μας πηγή ανησυχίας, η παρουσία του κ. Οζάλ στην Αθήνα θα πρέπει να μας προκαλεί ένα βαθύτατο προβληματισμό.

Έχουμε ακόμα τη δική μας πείρα από την επίσκεψη που έκανε ο Τούρκος Πρωθυπουργός στα κατεχόμενα εδάφη μας.

Στην επίσκεψή του εκείνη, που θεωρήθηκε από το λαό μας σαν μια ανυπόφορη πρόκληση, ο Τούρκος Πρωθυπουργός ονόμασε την κατεχόμενη Κύπρο τουρκική επαρχία και προώθησε μέτρα οικονομικής και κοινωνικής συνένωσής της με την Τουρκία.

Ο αντιλαϊκός χαρακτήρας των μέτρων και οι πολιτικές προεκτάσεις τους είχαν τότε προκαλέσει έντονες και γενναίες, πρέπει να ομολογήσουμε, αντιδράσεις από μέρους των ίδιων των Τουρκοκυπρίων.

Είναι τότε ακριβώς που ο κ. Οζάλ ονόμασε τους διαδηλωτές του Λήδρα Πάλας σκυλιά που γαυγίζουν, ενώ το κοπάδι προχωρεί. Μας είναι ακόμα γνωστή η ευρύτερη πολιτική της Τουρκικής Κυβέρνησης πάνω στο Κυπριακό.

Η Κυβέρνηση του κ. Οζάλ όχι μόνο αναγνωρίζει, αλλά στηρίζει το ψευδοκράτος. Τελευταία μάλιστα εξέλιξη ήταν η προώθηση στενότερων σχέσεων του ψευδοκράτους με το Πακιστάν κατά την επίσκεψη του Προέδρου Ζία Οουλ Χακ στην ‘Αγκυρα.

Κατά την πρωθυπουργία του κ. Οζάλ ενισχύθηκαν τα κατοχικά στρατεύματα στην Κύπρο, κατασκευάστηκαν στρατιωτικές βάσεις και σκληρύνθηκε η πολιτική της Τουρκίας στο Κυπριακό.

Στα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν οι έποικοι και σίγουρα τούτο έγινε με την ενθάρρυνση και την ενίσχυση της τουρκικής κυβέρνησης.

Ο ρόλος του δηλαδή στην Κύπρο ήταν κάθε άλλο παρά συμφιλιοτικός ή μετριοπαθής. Ο κ. Οζάλ ήταν το ίδιο εξτρεμιστής, όπως κάθε άλλος Τούρκος ηγέτης ή αξιωματούχος. Γι’ αυτό η εκτίμηση για μετριοπάθεια του κ. Οζάλ έναντι των αδιάλλακτων στρατιωτικών και διπλωματών δεν επαληθεύεται στην πράξη. Υπάρχουν ακόμα οι προηγούμενες δηλώσεις του κ. Οζάλ για την Κύπρο που την ονόμαζε σιλιέτο εναντίον της Τουρκίας και που γι’ αυτό θα έπρεπε να βρίσκεται πάντα κάτω από τον τουρκικό έλεγχο. Αν σήμερα σημειώνονται κάποιες εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, αυτές δεν είναι άσχετες, κατά κύριο λόγο και πρώτ’ απ’ όλα, με τη διακηρυγμένη πολιτική της ‘Αγκυρας.

‘Αξονας της τούρκικης πολιτικής μετά το 1974 ήταν η βελτίωση των σχέσεων με τις γειτονικές χώρες. Ιδιαίτερα ο κ. Οζάλ επέμεινε στη συνεργασία της Τουρκίας με την Ελλάδα πάνω σε οικονομικά και τουριστικά ζητήματα, ενώ τα άλλα τα σοβαρά προβλήματα, όπως το Κυπριακό, ήθελε να παραμένουν σ’ εκκρεμότητα μέχρι κάποιο ακαθόριστο μεταγενέστερο χρόνο.

Η πολιτική αυτή μας έβρισκε στην Κύπρο εντελώς αντίθετους, γιατί θεωρούσαμε ότι μια τέτοια εξέλιξη στις ελληνοτουρκικές σχέσεις θα μείωνε τις πιέσεις, όσες υπήρχαν, πάνω στην Τουρκία, θα υποβάθμιζε την τουρκική ενοχή, που είναι ένα κεντρικό σημείο, έναντι της Κύπρου και θα οδηγούσε το Κυπριακό σε μια ακόμη μεγαλύτερη καθυστέρηση και αφάνεια. Κεντρικό σημείο της δικής μας πολιτικής ήταν η καταγγελία της Τουρκίας ως επιδρομικής δύναμης και η λήψη μέτρων εναντίον της, ώστε να γίνει γι’ αυτήν ασύμφορη η κατοχή. Η προώθηση αυτού του στόχου σημείωσε καθυστερήσεις και αντιφάσεις που υπήρξαν αιτία για πολλές μεταξύ μας συζητήσεις, αντιθέσεις και διενέξεις.

‘Όμως παρ’ όλ’ αυτά υπήρχε μια συγκεκριμένη γραμμή κι ένα μέτωπο Ελλάδας—Κύπρου που, παρ’ όλες τις αδυναμίες και τα ρήγματά του από καιρού εις καιρόν, φαινόταν αμετακίνητα τοποθετημένο σε διάταξη μάχης ενάντια στον τούρκικο επεκτατισμό με τον οποίο για κανένα λόγο δεν φαινόταν διατεθειμένο να συμβιβαστεί.

Οι εκτιμήσεις αυτές μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι από τον περασμένο Φλεβάρη και μετά μπήκαμε σε μια νέα φάση του Κυπριακού με καινούργια συστατικά στοιχεία. Η προηγούμενη πολιτική της αναμέτρησης και της πίεσης φαίνεται να θεωρήθηκε μη αποδοτική και επιζητήθηκε η αντικατάστασή της με μια νέα προσέγγιση με ανοίγματα, εκδηλώσεις φιλίας και συνομιλίες.

Ενώ τα νέα δεδομένα είναι διαμετρικά αντίθετα από την προηγούμενη πολιτική, θα ήταν σοβαρότατο σφάλμα, αν μιλούσαμε για προδοσία ή εγκατάλειψη του Κυπριακού. Σίγουρα δεν είναι ούτε στις προθέσεις ούτε στις πεποιθήσεις του Ανδρέα Παπανδρέου η εγκατάλειψη ή το ξεπούλημα του Κυπριακού. Αν η Ελληνοτουρκική προσέγγιση μας απασχολεί και μας προβληματίζει, δεν γίνεται τούτο για να κτίσουμε τείχη διαχωρισμού ή για να ξεκινήσουμε άχρηστες αντιπαραθέσεις. Εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι η καλύτερη κατανόηση, η ερμηνεία των εξελίξεων και οι αποφάσεις που εμείς θα πρέπει να πάρουμε.

Η διαπίστωση ότι ζούμε σ’ ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο εφαρμόζεται απόλυτα στην περίπτωση του Κυπριακού. Το πρόβλημά μας επηρεάζεται από τις παγκόσμιες εξελίξεις, αλλά και τις περιφερειακές. ‘Όλα γύρω μας και μέσα ακόμα στη χώρα μας μεταβάλλονται κι είναι φυσικό να διαφοροποιούνται και τα σημεία επαφής και συνεργασίας μας με την ελληνική κυβέρνηση. Η επισύμανση αυτών των σημείων και η προσαρμογή θα μας βοηθήσει στην οικοδόμηση μιας αποδοτικής συνεργασίας για το αμοιβαίο όφελος. Το Νταβός άλλωστε σ’ ό,τι αφορά το Κυπριακό στηρίχτηκε στην παθητική κατάσταση που επικρατεί στην ίδια την Κύπρο.

Η Τουρκία χρησιμοποιεί την απουσία οποιασδήποτε έντασης ως επιχείρημα για να δικαιολογεί την εισβολή. ‘Όσοι για τους φόνους των Εθνοφρουρών στη γραμμή αντιπαρατάξης, τους χαρακτηρίζει, και με δική μας ανοχή, «μεμονωμένα επεισόδια». Η φαινομενική ηρεμία στήριξε τη στάση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στη συνάντηση Ρήγκαν—Γκορμπατσώφ, για να αποφύγουν τη συζήτηση του Κυπριακού. Χάθηκε έτσι μια μοναδική ευκαιρία προώθησης του ζητήματός μας.

Θα ήταν επίσης πολύ μεγάλο λάθος να θεωρούσαμε ότι το Νταβός ήταν ένα αυθόρμητο και τυχαίο γεγονός. Παρόρμηση του Ανδρέα Παπανδρέου, λένε μερικοί. Το Νταβός για μας άρχισε από τη στιγμή που δεν παρουσιάσαμε την εισβολή σαν αιτία ρήξης με την Τουρκία με τη δικαιολογία ότι η Κύπρος είναι μακριά και προωθήθηκε με την τακτική της αδιαφορίας που άφησε ένα κατεχόμενο τόπο ανοχύρωτο.

Το Νταβός στηρίχτηκε πρόσθετα στις διάφορες ελληνικές επιλογές πάνω σε θέματα εξωτερικής πολιτικής που σίγουρα δεν είναι θέμα δικής μας τοποθέτησης ή κριτικής. Το Νταβός επηρεάστηκε ακόμα από τις ευρύτερες διεθνείς εξελίξεις, τις προσεγγίσεις μεταξύ των υπερδυνάμεων, την υποβάθμιση ή τον έλεγχο των τοπικών κρίσεων, την παροχή περιθωρίου στην κάθε υπερδύναμη για διευθέτηση των δικών της περιφερειακών προβλημάτων.

Την εποχή αυτή των διεθνών εξελίξεων και ανακατατάξεων τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Τουρκία, υπάρχουν δύο ηγέτες που έχουν μια σημαντική θέση στο διεθνή χώρο με τα ανοίγματα που έκαναν σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής. Ταυτόχρονα τόσο ο Ανδρέας Παπανδρέου όσο και ο Οζάλ είναι οικονομολόγοι και κυβερνούν χώρες με τεράστια οικονομικά προβλήματα. Στην Ελλάδα το εξωτερικό χρέος έφτασε στα 20 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ στην Τουρκία υπάρχει ένας πληθωρισμός 70 τα εκατόν με ανοικτή την πληγή στα ανατολικά της σύνορα με το Κουρδικό πρόβλημα. Οι πολεμικές δαπάνες είναι ανυπόφορες και για τις δύο χώρες.

Η μόνη δυνατότητα που έχουν για να αντιμετωπίσουν το οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα είναι η μείωση του ανταγωνισμού. Αυτό ήταν και το νόημα της ανάλυσης του Ανδρέα Παπανδρέου που έκανε στην Κεντρική Επιτροπή του ΠΑΣΟΚ, όταν αναφερόταν στο Νταβός. Τόσο ο Έλληνας Πρωθυπουργός όσο και ο Τούρκος συνάδελφός του τόνισαν ότι το Νταβός δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια διαδικασία. Δεν έλυσαν προβλήματα, όμως προώθησαν πάνω σε μια κοινή βάση το δόγμα «μη πόλεμος» και μετέθεσαν τις μεταξύ τους κρίσεις από το στρατιωτικό στον πολιτικό και το διπλωματικό τομέα.

Μέχρι τώρα όχι μόνο ίσχυε η παλιά ρήση του Γεώργιου Παπανδρέου με την αναφορά στην πόρτα του φρενοκομείου, αλλά και είχε τονιστεί σ' εντονότερο βαθμό από τον Ανδρέα Παπανδρέου το ενδεχόμενο ελληνοτουρκικής ρήξης χάριν του Κυπριακού. Καθήκον δικό μας είναι να εξετάσουμε με ψυχραιμία τις συνέπειες που είναι δυνατόν να έχει για την Κύπρο η νέα πολιτική του «μη πόλεμος». Μας ενδιαφέρει να πληροφορηθούμε και να καταλάβουμε πως η πολιτική «μη πόλεμος» θα επηρεάσει άμεσα, αλλά και μακροπρόθεσμα, την αντιμετώπιση του τουρκικού επεκτατισμού ιδιαίτερα στην περίπτωση της Κύπρου.

Φυσικά η πιο καλοδεχούμενη εξέλιξη θα ήταν η προώθηση ή έστω η προοπτική μιας λύσης που θα γινόταν σίγουρα με ενθουσιασμό δεκτή. Αν όμως η λύση δεν έλθει, όπως αναμένουμε και θέλουμε, τότε ποιες θα είναι οι συνέπειες πάνω στο Κυπριακό; Πώς το Νταβός θα επηρεάσει την ευρύτερη ελληνική πολιτική, μια και στα τελευταία χρόνια η Ελλάδα και η Κύπρος είχαν μια ουσιαστική κι αποδοτική σύμπλευση;

Για μας η εγκατάλειψη από την Ελλάδα του νατοϊκού δόγματος ότι ο κίνδυνος για τη χώρα προερχόταν από το Βορρά είχε ιδιαίτερη σημασία, γιατί αποκαθιστούσε φιλικές σχέσεις της Ελλάδας με τους βόρειους γείτονές της, που ήταν πάντα φιλικόι με την Κύπρο και την υπόθεσή της.

Συμπορεύτηκε ακόμη περισσότερο η ελληνική πολιτική με το Κυπριακό με τη στροφή που έκανε για την αντιμετώπιση του κινδύνου από την Ανατολή, δηλαδή για την αντιμετώπιση του τουρκικού επεκτατισμού με την εξαγγελία του κοινού μετώπου από τον Έβρο μέχρι την Κύπρο.

Ο τουρκικός επεκτατισμός εκδηλωνόταν ως πρόθεση στο Αιγαίο, αλλά ήταν μια αποδεδειγμένη πραγματικότητα στην Κύπρο. Η ελληνική στρατιωτική διάταξη μετά το 1981 έδωσε το μέτρο των ελληνικών δυνατοτήτων και της αποφασιστικότητας της χώρας έναντι των τουρκικών προκλήσεων και τούτο φάνηκε στην κρίση του περασμένου Μάρτη. Εμείς θεωρούμε την κρίση εκείνη γνήσια και την ελληνική στάση γενναία και αποφασιστική. Φαίνεται όμως ότι το σκηνικό των ελληνοτουρκικών σχέσεων αλλάζει ακριβώς από τη μέρα εκείνη.

Τόσο οι κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας όσο και η Δυτική Συμμαχία αναλογίστηκαν ποιες θα ήταν οι συνέπειες από ένα τέτοιο ενδεχόμενο και βρήκαν ότι θα ήταν αφόρητα καταστροφικό και επιζήμιο από κάθε πλευρά. Έκτοτε άρχισε μια άλλη πορεία που σηματοδοτείται από τις επιστολές Παπανδρέου και τις απαντήσεις Οζάλ. Ο Οζάλ φαίνεται να άρπαξε την ευκαιρία για να προωθήσει την πολιτική που πάντα υποστήριζε στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Όμως και ο Παπανδρέου επωφεληθήκε από τη διάθεση για συζήτηση που έδειξε ο Τούρκος Πρωθυπουργός για να θέσει κάτω από κάποιο έλεγχο τη χρόνια κρίση του Αιγαίου. Η δυνατότητα μιας άλλης μορφής σχέσεων άρχισε έκτοτε να διαμορφώνεται και με συγκεκριμένες ενέργειες, τις οποίες, όταν τις βλέπουμε σήμερα μετά από κάποια χρονική απόσταση, αντιλαμβάνομαστε ότι αποτελούσαν μικρές λεπτομέρειες, αλλά οδηγούσαν προς την κατεύθυνση του Νταβός από τον περασμένο Ιούλιο.

Η πολιτική της στρατιωτικής αντιπαράθεσης αντικαθίσταται με εκείνη των συνομιλιών και της αναζήτησης στενότερων σχέσεων. Η πολιτική της ανοικτής αναμέτρησης στους διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, αντικαθίσταται με τις διμερείς επαφές του κ. Παπανδρέου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και του κ. Βασιλείου στις διάφορες χώρες και στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η συζήτηση πια του συνολικού πλέγματος των ελληνοτουρκικών σχέσεων είχε ως φυσική συνέπεια τη μετατόπιση του Κυπριακού από το σημείο της προϋπόθεσης για διάλογο ή για λύση άλλων προβλημάτων σε ένα από τα υπό εξέταση ζητήματα.

Τούτο φυσικά δεν σημαίνει ότι χάνει είτε τη σοβαρότητα είτε την προτεραιότητα στις ελληνικές τοποθετήσεις. Ο κ. Παπανδρέου μας διαβεβαιώνει ότι δεν άλλαξε η πολιτική της Ελλάδας έναντι της Κύπρου. Επιμένει στη δήλωση ότι αν οι Τούρκοι προχωρήσουν, θα έχουμε πόλεμο. Όμως στο μεταξύ έλειψαν όλες εκείνες οι πράξεις που θα στήριζαν το μέτωπό μας.

Δεν πραγματοποιήθηκε η άφιξη ελληνικού στρατού στην Κύπρο ούτε το 74 ούτε μετά την ανακήρυξη του ψευδοκράτους. Δεν έκανε η Ελλάδα φανερό την παρουσία της στην Ανατολική Μεσόγειο, όταν η Τουρκία κάνει συνεχώς γυμνάσια στο κέντρο του Αιγαίου και στα νότια ακόμα της Κύπρου. Κι ούτε στήσαμε την άμυνα που έπρεπε στην Κύπρο. Ακόμα κι όταν είχαμε ένα αξιωματικό το Ματαφιά, που εργαζόταν συστηματικά για την οργάνωση της άμυνάς μας, τον υποχρεώσαμε για διάφορους λόγους σε παραίτηση.

Το Κυπριακό στη νέα φάση από μια εστία κρίσης με ευρύτερους κινδύνους στις μεταξύ των δύο χωρών σχέσεις, όπως και για την ειρήνη στη Μεσόγειο, μετατρέπεται, ιδιαίτερα μετά το Νταβός, σε ένα ελεγχόμενο πρόβλημα μέσα στα πλαίσια διμερών σχέσεων και περιφερειακών σχηματισμών. Ως επιστέγασμα αυτής της πορείας ήρθε και η πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα που φαίνεται σαν μια προέκταση των εξελίξεων αυτών στο διεθνή χώρο. Η νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα φανερά περιορίζει το Κυπριακό σε διακοινοτικά πλαίσια, αφαιρεί τη διεθνή διάσταση και παραγνωρίζει τα ψηφίσματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ενώ η πρωτοβουλία αναμενόταν πριν από τις εκλογές, μας ήλθε και πάλι ξαφνικά για να μας δημιουργήσει νέες αδήριτες ανάγκες.

Ως μέθοδος η νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα λειτουργεί ισοπεδωτικά σαν να μην υπάρχει κατοχή, εισβολή, έποικοι, ψευδοκράτος. Κι εμείς κινδυνεύουμε και πάλι να εμπλακούμε σε άκαρπες συνομιλίες πάνω σε επί μέρους θέματα, ενώ τα βασικά ζητήματα παραμένουν στο ψυγείο. Είναι γι' αυτό που η πρόταξη των βασικών πτυχών του Κυπριακού αποτελεί τώρα τη μόνη δικλείδα ασφαλείας που διαθέτουμε. Είναι άραγε τυχαίο ότι τώρα μέσα σε αυτό το κλίμα των Ελληνοτουρκικών εξελίξεων ακούμε όλο και πιο έντονα συστάσεις και εκκλήσεις ακόμη και εξαγγελίες για τετραμερή ή για πενταμερή;

Το μήνυμα που η Βουλή πρέπει να δώσει είναι ότι δεν σταθήκαμε για δεκατέσσερα χρόνια ζητώντας τα δικά μας για να παραδοθούμε αυτή την εποχή αμαχητί. Το Κυπριακό δεν είναι τοπικό ούτε διακοινοτικό πρόβλημα. Το Κυπριακό είναι ένας διεθνές πρόβλημα που αφορά κι ενδιαφέρει τη διεθνή κοινότητα, τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, τον καταστατικό του χάρτη.

Σ' αυτή τη νέα φάση που αναπλάθεται το σκηνικό γύρω από το Κυπριακό με πρωτοβουλίες όχι μόνο της Ελλάδας και της Τουρκίας, αλλά και του διεθνούς παράγοντα καταλαμβανόμαστε και πάλι απροετοίμαστοι να ασκήσουμε έστω και την παραμικρή επίδραση στη διαμόρφωση των εξελισσόμενων γεγονότων.

Ενώ Κύπρος και Ελλάδα θάπρεπε να ξέραμε πού στέκεται ο Ντενκτάς κι η Τουρκία, για να γνωρίζουμε αν οι συνομιλίες θάναι εποικοδομητικές, πάμε και πάλι σε κάποιες διαδικασίες και πάμε σ' αυτές στα σκοτεινά, ωσάν η διαδικασία να είναι αυτοσκοπός. Το Νταβός δεν μας βοήθησε μέχρι της στιγμής να διαπιστώσουμε κάποια έστω κι ενδεικτική αλλαγή της τουρκικής πολιτικής. Αντίθετα πεισματικές κι επαναλαμβανόμενες έρχονται οι δηλώσεις των Τούρκων επισήμων ότι δεν θα φύγει ο κατοχικός στρατός από την Κύπρο.

Αν αντιμετωπίζουμε με ερωτήματα τη νέα πολιτική, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εγκαταλείψαμε την πολιτική πίεσης έναντι της Τουρκίας πριν καλά-καλά την εφαρμόσουμε. Σταδιακά είχαμε χαλαρώσει κάθε μέτρο και απόφαση, ώστε από καιρό τώρα το Κυπριακό έπαυσε να ενοχλεί την Τουρκία στο διεθνή χώρο. Ανατράπηκε με το Νταβός η προηγούμενη πολιτική, χωρίς να έχει αντικατασταθεί με μια νέα πορεία ή προοπτική. Το επιχείρημα ότι αν διαπιστωθεί ξανά η τούρκικη αδιαλλαξία, τότε θάναι πιο πειστική η ελληνική πολιτική κι ακόμα πιο δικαιολογημένος ο πόλεμος φοβούμαστε ότι είναι μέθοδος δοκιμασμένη και ξοφλημένη. Δοκιμάστηκε επανειλημμένα στο παρελθόν στις συνομιλίες στην Κύπρο με αποτέλεσμα να ωφελείται τελικά από τη σύγχυση ο αντίπαλος και πρόσφατη εμπειρία ήταν η συνάντηση Κορυφής του 85.

Οι συνέπειες του Νταβός δεν μπορούμε να πούμε ότι έχουν πλήρως διαμορφωθεί. Οι κρίσεις μας βασίζονται πάνω σε εκτιμήσεις και προηγούμενες εμπειρίες. Η αίσθηση πάντως που είχαμε από τα αρχικά στάδια της νέας πορείας

ήταν συγκλονιστική. Ο συγκλονισμός δεν περιορίστηκε μόνο ανάμεσα στον απληροφόρητο, όπως θέλουν να τον νομίζουν, λαό, αλλά επεκτάθηκε και ανάμεσα σε ανθρώπους με πείρα και συναίσθηση ευθύνης και αγάπης για την Κύπρο. Πάνω στο σημείο αυτό νομίζω ότι έχουν περιπέσει στην αντίληψη όλων μας πολλά στοιχεία και δεν χρειάζεται να επεκταθούμε.

Ο Πρόεδρος του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ Βάσος Λυσσαρίδης σε δημοσιογραφική διάσκεψή του την επομένη ακριβώς του Νταβός δήλωσε ότι είναι αδιανόητη οποιαδήποτε αναβάθμιση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, εφόσον συνεχίζεται η παρουσία του τουρκικού κατοχικού στρατού στην Κύπρο και ξανατονίστηκε αυτή η θέση από το βουλευτή του Σοσιαλιστικού Κόμματος κ. Ομήρου στην προηγούμενη συνεδρίαση.

Φυσικά αδιανόητη είναι η βελτίωση των οικονομικών, εμπορικών και τουριστικών και ναυτιλιακών σχέσεων Ελλάδας και Τουρκίας και ήταν αδιανόητη η επίσκεψη της Υπουργού Πολιτισμού και Μερκούρη στην Τουρκία, όταν στην Κύπρο καταστρέφεται συστηματικά η ελληνική και βυζαντινή πολιτιστική κληρονομιά. Αδιανόητες ήταν οι δηλώσεις που μιλούν για ειλικρίνεια του Οζάλ και που κατανοούν, όπως ο Θεοδωράκης, την εισβολή. Αδιανόητες είναι ακόμα οι διαχύσεις του δημάρχου των Αθηναίων με το δήμαρχο της Κωνσταντινούπολης που έφτασαν μέχρι την αποκαθλήωση πίνακα με τη ναυμαχία του Ναυαρίνου για να μη θιγεί ο Τούρκος προσκεκλημένος. Αδιανόητο ήταν το ξυλοφόρτωμα των διαδηλωτών στην πλατεία Συντάγματος μπροστά στο Μνημείο του 'Αγνωστου Στρατιώτη. Αδιανόητη ήταν ακόμα η παραγνώριση από το δήμαρχο Αθηναίων της κυπριακής πρεσβείας στην Αθήνα κατά την επίσκεψη του Νταλάν. 'Αλλο αν η Κυπριακή Κυβέρνηση θα απείχε από τις διάφορες εκδηλώσεις, επειδή θα έκρινε άτοπη τη συμμετοχή στους πανηγυρισμούς. Δεν είναι όμως δικαίωμα κανενός να διαγράφει την κυπριακή πρεσβεία της Αθήνας για λόγους αβρότητας προς Τούρκους προσκεκλημένους.

Τώρα αναμένουμε εξελίξεις μόνο από την κατεύθυνση της άσκησης πίεσης πάνω στην 'Αγκυρα λόγω Νταβός από τους συμμαχικούς προς την Τουρκία κύκλους. 'Όταν όμως χρειάστηκε να μιλήσει στην τούρκικη ηγεσία η κα Θάτσερ, ήταν τόσο προσεκτική που είναι αμφίβολο αν κατάλαβαν οι Τούρκοι τι τους είπε για τον κατοχικό στρατό. Οι Αμερικανοί βλέπουν την ελληνοτουρκική προσέγγιση με την προοπτική ενός Καμπ Νταϊήβιντ που κάποτε θα ρυθμίσει τις ελληνοτουρκικές διαφορές και είναι αμφίβολο αν στο μεταξύ ανησυχούν για τη διαίρεση της Κύπρου.

Ο Δυτικογερμανός Υπουργός Εξωτερικών είπε ν' αφαιθεί το Κυπριακό πίσω, γιατί αποτελεί πρόβλημα του παρελθόντος. Μόνη εξαίρεση από το γενικό αυτό κλίμα ήταν η μη έγκριση του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου των 700 εκ. δολλαρίων στις Ευρωπαϊκές κοινότητες. 'Όμως η Τουρκία στο μεταξύ αποκόμισε οφέλη δισεκατομμυρίων σύμφωνα με τον Τούρκο Πρωθυπουργό μόνο από την επαφή με την Ελλάδα που ήταν ο στρατηγικός της στόχος. Η επαφή αυτή μια συστατική επιστολή που της έδινε αξιοπιστία σαν φιλειρηνικής χώρας.

Οι Τούρκοι μας λένουν ότι το Νταβός δεν συνδέεται με τη λύση του Κυπριακού και την αποχώρηση του κατοχικού στρατού. Επιμένουν ότι το Νταβός μόνο έμμεση επίδραση μπορεί να έχει πάνω στη λύση του Κυπριακού. Δηλαδή χρησιμοποιούν την Κύπρο ως εκβιασμό και έναντι της Ελλάδας για τη μη αντιμετώπιση ακόμα και των άλλων προβλημάτων που υπάρχουν μεταξύ των δύο χωρών.

Αναφέρονται ακόμα προσβλητικά για την ελληνική κυβέρνηση την οποία θεωρούν προεκλογική, άρα αδύναμη να πάρει αποφάσεις. Η χρησιμοποίηση από την Τουρκία του προσχήματος των εκλογών που θα γίνουν τον επόμενο χρόνο στην Ελλάδα για αποφυγή οποιασδήποτε ευθύνης στα μεγάλα θέματα αποτελεί μια κουτοπόνηρη τοποθέτηση που ελπίζουμε και φανταζόμαστε και προσδοκούμε ότι δεν θα περάσει. Είναι, μας λένουν οι Τούρκοι, το Κυπριακό όχι υπόθεση του Νταβός, αλλά των συνομιλιών μεταξύ των δύο Πρωθυπουργών που μπορούν να το συζητήσουν, όπως συζητούν και τα άλλα διεθνή θέματα. Το ίδιο δηλώνει και ο Έλληνας Πρωθυπουργός κι είναι τούτο μια σωστή τοποθέτηση. Το Κυπριακό δεν είναι ελληνοτουρκική διαφορά. Ούτε είναι νοητή η αντιμετώπισή του στην απουσία των Κυπρίων.

Είναι φυσικά η Κύπρος ένα διεθνές πρόβλημα, όμως εκείνο που το διαφοροποιεί και μας ταυτίζει κατά κάποιο τρόπο με τις τωρινές εξελίξεις είναι οι ευθύνες της Ελλάδας έναντι της Κύπρου, γιατί η Ελλάδα έχει εθνικές ευθύνες, συμβατικές υποχρεώσεις που πρέπει να εκπληρώσει για να μπορεί να στέκεται με αξιοπιστία στο διεθνή χώρο και αυτές οι υποχρεώσεις αφορούν την αποτελεσματική της παρέμβαση για την απομάκρυνση του κατοχικού στρατού, όπως και την εγγύηση της ενότητας της Κύπρου. Αυτά θα πρέπει ν' αποτελέσουν προϋπόθεση για την επίσκεψη του κ. Οζάλ.

Αναμένεται λοιπόν την προσεχή Τρίτη ο κ. Οζάλ στην Αθήνα κι ακόμη δεν γνωρίζουμε τι θα φέρει μαζί του κι αν αυτό θα είναι αποδεκτό. Παρουσία και μόνο στην Αθήνα του Οζάλ δημιουργεί νέες πραγματικότητες που θα πρέπει να σταθμίσουμε και στην Ελλάδα και στην Κύπρο με όλες τις δυνατές συνέπειες που μπορεί να έχει. Αν δεν φέρει τίποτα μαζί του, μας επιβάλλει το ρόλο και τη στρατηγική του. Αν φέρει κάτι που θ' αποδειχθεί προπαγανδιστικός ελιγμός, όπως κάποια αόριστη εξαγγελία ή αναφορά γι' απομάκρυνση μέρους των κατοχικών στρατευμάτων, θα είναι πρόκληση και εμπαιγμός.

Κανονικά θάπρεπε να γνωρίζει ο Ανδρέας Παπανδρέου και η Κύπρος τι θα εισηγηθεί ο Οζάλ και να είναι τούτο πραγματικά ένα βήμα προόδου. Είναι αναγκαίο αυτό και αν υπάρχει ακόμα καιρός θα πρέπει να επισημανθεί στον Τούρκο Πρωθυπουργό ότι μια χωρίς περιεχόμενο επίσκεψη θα είναι προτιμότερο να ματαιωθεί, διαφορετικά δεν θα μιλούμε πια για πνεύμα Νταβός, αλλά για φάντασμα που θα βασανίζει όχι μόνο τον ύπνο—που τον ήθελε ήμερο—Ελλήνων και Τούρκων πιθανώς, αλλά θα βασανίζει και τον ύπνο και τον ξύπνιο του καθενός.

Οι σημερινές δηλώσεις του Τούρκου κυβερνητικού εκπροσώπου μας υποχρεώνουν να πούμε ότι αν έχουν έτσι τα πράγματα, δεν υπάρχει λόγος για πραγματοποίηση του ταξιδιού στην Αθήνα. Όπως εξελίσσονται τα γεγονότα, θα καταλήξει η επίσκεψη σε οδυνηρή διάψευση προσδοκιών και ελπίδων που θα πλήξει την περιφάνειά μας και το δίκαιο αγώνα μας. Φαίνεται ξανά ότι οι Τούρκοι γίνονται πραγματικά αδίστακτοι, όταν επιτυγχάνουν τους στόχους τους και τωρινή τους επιδίωξη ήταν η αχρήστευση του Κυπριακού με τη μέθοδο της σαλαμοποίησης. Γι' αυτό είναι εσφαλμένο κι επικίνδυνο το αίσθημα της αισιόδοξης αναμονής που δημιούργησε η προοπτική της επίσκεψης του κ. Οζάλ.

Το πιο επικίνδυνο σημείο που βρίσκεται τώρα μπροστά μας είναι το γεγονός ότι έχουμε παραχωρήσει στην Τουρκία το δικαίωμα της πρωτοβουλίας, όπου κάθε εξαγγελία ανεξάρτητα από το περιεχόμενό της θα δημιουργεί εντυπώσεις που και εμείς πια θα πρέπει να κουραστούμε πολύ για να μπορέσουμε να τις ανα-

σκευάσουμε και η προσπάθειά μας θα έχει πολύ αμφίβολο αποτέλεσμα. Μπαίνει το ερώτημα: «Μα δεν έχει κανένα θετικό στοιχείο το Νταβός»; Θα μπορούσαμε να πούμε ότι μπορούσε να έχει ή μπορεί ακόμα να έχει. Αν σήμαινε όμως τον τερματισμό της κατοχής της στην Κύπρο. Αν σήμαινε τη λύση των άλλων προβλημάτων. Τότε σίγουρα θα τερματιζόταν το κλίμα αντιπαράθεσης και σύγκρουσης και μόνο τότε. Και θα οδηγούσε σε συνεργασία τους λαούς της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Κύπρου για την εξυπηρέτηση των κοινών τους συμφερόντων. Το ερώτημα όμως που τώρα μπαίνει μπροστά μας είναι αν το Νταβός και το Κυπριακό εξακολουθήσουν να συνυπάρχουν, ποια θα είναι η εξέλιξη και ποια η επίδραση πάνω στο πρόβλημά μας;

Με βάση τα νέα δεδομένα θα πρέπει κι εμείς εδώ στην Κύπρο να χαράξουμε τη μελλοντική μας πορεία, μια νέα τακτική και στρατηγική. Εδώ, λίγα μέτρα μακριά από τη γραμμή Αττίλα, γνωρίζουμε ότι η τούρκικη πολιτική στο Κυπριακό μένει αμετάβλητη, γι' αυτό και οι αποφάσεις μας δεν μπορεί νάναι άλλες από την αντίσταση με κάθε τρόπο στην κατοχή. Αυτό είναι υποχρέωση κι ευθύνη όλων μας έναντι της πατρίδας και της ιστορίας μας. Είναι εξάλλου η μόνη διέξοδος που έχουμε για να εξασφαλίσουμε το μέλλον μας.

Εκείνο που κινδυνεύει σήμερα περισσότερο από τις εξελίξεις είναι το εσωτερικό μας μέτωπο. Γύρω μας επικρατεί σύγχυση, πικρία κι απογοήτευση. Χρειαζόμαστε επειγόντως μια νέα γραμμή πλεύσης για να αντιμετωπίσουμε τον Οζάλ, για να αξιοποιήσουμε την υπουργική σύνοδο των Αδεσμεύτων, για τη μελλοντική πορεία μας στα Ηνωμένα Έθνη, αν φυσικά την εννοούμε, για το ρόλο της Ευρώπης χρειαζόμαστε ενότητα που μόνο η πάλη για τη διεκδίκηση των δικαίων μας μπορεί να εξασφαλίσει. Χρειαζόμαστε μια σαφή και συγκεκριμένη πολιτική που καθήκον και υποχρέωση έχει να διαμορφώσει η πολιτική ηγεσία του τόπου μας. Το Εθνικό Συμβούλιο είναι ένας κατάλληλος τόπος για τη διαμόρφωση της δικής μας πολιτικής πάνω στο Κυπριακό, ώστε να αξιοποιεί κάθε περιθώριο συνεργασίας με την Ελλάδα και το διεθνές παράγοντα. Θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι εμείς είμαστε οι κύριοι υπεύθυνοι έναντι του μέλλοντος της πατρίδας μας. Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής παρακαλώ, αν είναι έτοιμος;

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Χαρακτηριστικό των Ελλήνων πολιτικών είναι η κατανάλωση χρόνου και μελάνης σε μια θεωρητική αντιμετώπιση μιας πραγματικότητας.

Ποια είναι η θεωρητική αντιμετώπιση;

Για μέρες ολόκληρες ασχολούμαστε, πρώτο, με το αν έπρεπε να γίνει ο ελληνοτουρκικός διάλογος, δεύτερο, με το αν έπρεπε ο Οζάλ να κληθεί να επισκεφθεί την Ελλάδα, αν το Κυπριακό μπήκε στο ράφι ή στο συρτάρι ή οπουδήποτε αλλού και κάνουμε εκτιμήσεις ως προς το ποιοι είναι οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν από ένα ελληνοτουρκικό διάλογο, από μια επίσκεψη του Οζάλ και γενικά θεωρητικοποιούμε.

Ας δούμε ποια είναι η πραγματικότητα. Είτε το θέλουμε είτε όχι μας αρέσει είτε δεν μας αρέσει η κυβέρνηση την οποία προηγουμένως ορισμένα κόμματα περιέγραφαν «η δημοκρατική κυβέρνηση της μητρής πατρίδας», της Ελλάδας,

αποφάσισε ότι θα επιλύσει τις διαφορές της με την Τουρκία μέσα στα πλαίσια ενός διαλόγου για να θέσει τέρμα σε μια επικίνδυνη αντιπαράθεση μεταξύ των δυο χωρών η οποία μπορούσε να τις σύρει ακούσια σε ένα πόλεμο καταστροφικό και για τις δυο.

Αυτή η απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης δεν λήφθηκε — κι εμείς σαν κόμμα, δεν είχαμε γνώση ότι θα ληφθεί ούτε ρωτηθήκαμε αν έπρεπε να ληφθεί ή όχι — αλλά ασχολούμαστε τώρα με το αν έπρεπε να ληφθεί.

Πολλά κόμματα και στην Ελλάδα δεν επικρίνουν την πολιτική του Πρωθυπουργού της Ελλάδας κ. Παπανδρέου, γιατί αποφάσισε να επιλέξει το διάλογο ως τρόπο επίλυσης των διαφορών. Ακόμα και ο κ. Γαλανός — το «ακόμα» δεν είναι υποτιμητικό — ακόμα και ο κ. Γαλανός μιλώντας από το βήμα αυτό μας είπε ότι δεν αντιτίθεται το κόμμα του στον ελληνοτουρκικό διάλογο, αλλά, όπως όλοι μας, έχει ορισμένες ανησυχίες ως προς το αποτέλεσμα αυτού του διαλόγου και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει, αν αποτύχει.

Τι θα έπρεπε, λοιπόν, να μας απασχολήσει; Θα έπρεπε να ασχολούμαστε ώρες ολόκληρες με το να συζητούμε αν έπρεπε να γίνει ο διάλογος ή θα έπρεπε να απασχολούμαστε με το να συζητούμε μια και έγινε, η απόφαση λήφθηκε και είναι γεγονός τετελεσμένο η επίσκεψη Οζάλ με ποιους τρόπους θα αξιοποιήσουμε υπέρ του κυπριακού λαού αυτό το γεγονός, υπέρ της Κυπριακής υπόθεσης;

Και πιστεύω, και θέλω να είμαι σαφής και κατηγορηματικός σ' αυτό το θέμα, ότι επικρίνω και τα ελληνικά κόμματα, γιατί μπήκαν σε μια διένεξη πάνω στο θέμα αυτό αντί σε μια συστράτευση στην οποία κι εμείς έπρεπε να μπούμε και τα ελληνικά κόμματα, ως προς το πώς θα αξιοποιήσουμε προς όφελος του δικού μας προβλήματος, και φυσικά από ελλαδικής πλευράς του δικού τους προβλήματος, αυτή η νέα διαδικασία.

Και θέλω ακόμα να προχωρήσω ένα βήμα και να πω ότι αν αξιοποιούσαμε αυτή τη νέα τακτική και πολιτική, αν συντονιζόμαστε, αντί να διαπληκτιζόμαστε, μπορούσε ίσως το Νταβός να έχει πολύ καλύτερα αποτελέσματα.

Θα έπρεπε όχι μόνο να ασχοληθούμε με αυτή την πτυχή, αλλά και με άλλα. Πώς θα αντιμετωπίσουμε την πιθανή αποτυχία; Διότι κανένας δεν μπορεί να προεξοφλήσει ότι ένας διάλογος που αρχίζει μεταξύ δυο χωρών που τις χωρίζουν τόσο βασικά θέματα είναι δυνατόν να αναμένεται ότι θα επιτύχει ή είναι δυνατόν να υπάρχει η εκτίμηση ότι θα επιτύχει στο εγγύς μέλλον.

Όλα αυτά ήταν θέματα που θα έπρεπε να μας απασχολήσουν και στο Εθνικό Συμβούλιο και θα έπρεπε να απασχολήσουν και τον πολιτικό κόσμο της Ελλάδας όχι διά δημόσιων συζητήσεων, αλλά διά συνεργασίας μέσα στα πλαίσια κάποιας διάσκεψης για να δούμε πώς θα αντιμετωπίσουμε την κατάσταση.

Διερωτώμαι. Υπάρχει κανείς ο οποίος να πιστεύει, ο οποίος θέλει να είναι έντιμος πολιτικός, ότι είναι δυνατόν να αναμένουμε από μια πρώτη συνάντηση ή δεύτερη συνάντηση ότι θα υπάρξουν ουσιαστικές εξελίξεις είτε επί του Κυπριακού είτε επί των άλλων ελλαδοτουρκικών προβλημάτων;

Μα αν τόσο εύκολα ήταν τα προβλήματα, αν τόσο εύκολη ήταν η λύση τους δεν θα χρειαζόταν διάλογος. Θα μπορούσε να γίνει μέσω των διπλωματικών υπηρεσιών των δυο χωρών.

Αλλά ας ρίξουμε μια ματιά ποια είναι τα θέματα για να δούμε τη σοβαρότητα των θεμάτων.

Θέμα πρώτο για την Ελλάδα το θέμα του Αιγαίου και της Υφαλοκρηπίδας.

Ας υποθέσουμε ότι ο κ. Παπανδρέου μετέβαινε στην Τουρκία· δεν υπήρχε το Κυπριακό και μετέβαινε πρώτος στην 'Αγκυρα. Θα ήταν δυνατόν από την πρώτη συνάντησή να πει στον κ. Οζάλ: «Ξέρετε κ. Οζάλ, θα σας δώσω το 1/3 του Αιγαίου ή το μισό Αιγαίο;»

Ας κοιτάξουμε ένα άλλο θέμα, το θέμα των χωρικών υδάτων επί του οποίου υπάρχει ουσιαστική διαφωνία, το θέμα του εναέριου χώρου, το θέμα που εγείρει η Τουρκία για τη μειονότητα της Θράκης.

Όταν κοιτάξουμε όλα αυτά τα θέματα, τίθεται ενώπιόν μας ένα βασικό ερώτημα. Γιατί γίνεται ο διάλογος; Τι ζητά η Ελλάδα να πάρει από την Τουρκία; Και η πραγματικότητα είναι ότι η Ελλάδα δεν ζητά το παραμικρό από την Τουρκία. Ζητά μόνο σεβασμό της υφιστάμενης κατάστασης και στο Αιγαίο και στον εναέριο χώρο και στο θέμα της μειονότητας και στο θέμα των χωρικών υδάτων.

Γιατί, λοιπόν, η Ελλάδα, η οποία δεν ζητά τίποτε από την Τουρκία, αποφασίζει να μπει σε ένα διάλογο για να διευθετήσει τις τούρκικες αξιώσεις; Γιατί, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, το πρόβλημα δεν είναι πρόβλημα διαφορών, είναι πρόβλημα αντιμετώπισης τούρκικων αξιώσεων.

Και θέλω να υπενθυμίσω ποια υπήρξε η πολιτική της Κυβέρνησης Παπανδρέου πάνω σε όλες αυτές τις τούρκικες αξιώσεις και όταν ήταν αντιπολίτευση και όταν ήταν Κυβέρνηση και όταν είναι και σήμερα Κυβέρνηση.

Θα ενθυμείστε ότι ο κ. Παπανδρέου, όταν ήταν αντιπολίτευση, διακήρυττε ότι δεν υπάρχει πρόβλημα υφαλοκρηπίδας και καλούσε την τότε Κυβέρνηση με τη φράση «βυθίστε το Χόρα». Θα ενθυμείστε ότι αργότερα μετακινήθηκε ο κ. Πρωθυπουργός από αυτή τη θέση. Από το «βυθίστε το Χόρα» αναγνώρισε ότι υπήρχε κάποιο θέμα για την υφαλοκρηπίδα προς συζήτηση και πρότεινε να συμφωνήσουν οι δυο χώρες να προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο.

Από τη στιγμή που δέχεσαι να προσφύγεις σε δικαστήριο, δέχεσαι ότι υπάρχει υπόθεση προς εξέταση.

Και ήλθαμε τώρα στο τρίτο στάδιο της πολιτικής του Πρωθυπουργού της Ελλάδας κ. Παπανδρέου, ο οποίος λέγει «πρέπει να συνομιλήσουμε και επ' αυτού του θέματος, όπως και επί των άλλων διαφορών».

Μήπως ο κ. Παπανδρέου, ο οποίος θεωρείτο από ορισμένα κόμματα ως αγνός πατριώτης — και δεν λέω ότι δεν τον θεωρούσαμε κι εμείς, αλλά ορισμένα κόμματα το τόνιζαν — διότι μετέβαλε την πολιτική του, μεταβλήθηκε σε ανίκανο πολιτικό, για να μην πω μη πατριώτη;

Γνωρίζουμε ποια είναι τα δεδομένα που ανάγκασαν την απότομη αυτή αλλαγή της πολιτικής του; Και αν ναι, αν τα γνωρίζουμε, τότε οφείλουμε να τα αποκαλύψουμε. Αν δεν τα γνωρίζουμε, τότε γιατί θεωρητικολογούμε; Γιατί πρόκειται περί θεωρητικολογίας.

Ένα υπεύθυνο κράτος — και θέλω να ελπίζω ότι μιλούμε για υπεύθυνο κράτος — δεν αλλοιώνει τόσο απότομα την πολιτική του, αν δεν υπάρχουν σοβαροί λόγοι. Ένας πολιτικός ο οποίος έχει να αντιμετωπίσει αντιπολίτευση και η αντιπολίτευση θα του υποδείξει όλα αυτά τα οποία ανέφερα και κατά τον πλέον εμφαντικό, πολύ πιο εμφαντικό τρόπο από μένα, δεν μεταβάλλει σε 24 ώρες την πολιτική του απλώς για να υπόκειται σε κριτική.

Το σφάλμα για το οποίο μπορεί κανείς να επικρίνει τον Πρωθυπουργό είναι ότι προχώρησε, προτού καλέσει τα άλλα κόμματα και ήξερε ότι υπήρχαν κόμματα τα οποία τον καλούσαν να αλλοιώσει την πολιτική του και να ανοίξει διάλογο με την Τουρκία και ότι κινήθηκε απρόοπτα και απότομα και έτσι με αυτό τον τρόπο προκάλεσε ένα σιοκ στον οργανισμό όλων μας.

Η Νέα Δημοκρατία επανειλημμένα υπέδειξε στον κ. Παπανδρέου ότι η πολιτική του ήταν λανθασμένη και ότι έπρεπε να ανοίξει ελληνοτουρκικό διάλογο. Και το Κομμουνιστικό Κόμμα υπέδειξε το ίδιο πράγμα.

΄Αρα δεν πρέπει αυτή τη στιγμή, διότι άρχισε ένας ελληνοτουρκικός διάλογος να ενσπείρουμε στους εαυτούς μας και στους άλλους τον πανικό ότι ήδη οδηγούμαστε ή οδεύουμε προς καταστροφή ή ότι το Κυπριακό πρόβλημα εγκαταλείφθηκε και πετάχτηκε στο ράφι. Γιατί και μια απλή σκέψη, για να μην πω πονηρή, λέει το εξής:

Αν η Ελλάδα για να λύσει τις διαφορές της πρέπει κάτι να δώσει είτε στο Αιγαίο είτε στον εναέριο χώρο είτε στα δικαιώματα της μειονότητας της Θράκης είτε στα χωρικά ύδατα, τι έχει να πάρει; Το μόνο που μπορεί να απαιτήσει και να πάρει είναι την αποχώρηση των τούρκικων στρατευμάτων από την Κύπρο. Και κανείς πολιτικός όλο δίδει, χωρίς να πάρει για να μπορεί να πει στην κοινή γνώμη ότι «εντάξει, έδωσα μεν, επήρα δε». Δεν μπορεί να είναι μονόδρομος το «δίδει». Πρέπει να είναι πορεία προς δυο κατευθύνσεις.

΄Αρα η πρώτη μου θέση είναι ότι σπεύδουμε να επικρίνουμε την αλλαγή πολιτικής της Ελλάδας, χωρίς να γνωρίζουμε όλα τα δεδομένα.

Γίνεται λόγος ότι ο κ. Παπανδρέου έθεσε το Κυπριακό στο ράφι. Θα ήμουν ο τελευταίος που θα ήθελα να κάμω το δικηγόρο του κ. Παπανδρέου. Αλλά μου αρέσει να είμαι ειλικρινής. Αν πρόθεση του κ. Παπανδρέου ήταν να αγνοήσει το Κυπριακό, γιατί απευθύνθηκε στον κ. Κυπριανού, ο οποίος ήταν Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, και γιατί του είπε: «Τι είναι εκείνο το οποίο θέλετε να προτάξετε;»

Και ο κ. Κυπριανού, και πάλι για να είμαι δίκαιος, ορθά του είπε: «Την αποχώρηση των τούρκικων στρατευμάτων και την αποστρατικοποίηση».

Γιατί θα ήμουν εξ' εκείνων που θα διαφρονούσαν ριζικά ο Ελληνοτουρκικός διάλογος να περιπλακεί μέσα στα θέματα τα εσωτερικά, δηλ. το σύνταγμα ή οτιδήποτε άλλο αφορά την εσωτερική κατάσταση.

Πιστεύω ότι αν υπάρχει θέμα προς συζήτηση, και υπάρχει, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, είναι το θέμα της αποχώρησης των τούρκικων στρατευμάτων, είναι το θέμα των εγγυήσεων, είναι το θέμα των εποίκων. Αυτά είναι θέματα που μπορούν να συζητηθούν μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, γιατί πολύ σωστά λέχθηκε απ' αυτό το βήμα ότι η Ελλάδα έχει και ηθική αλλά και νομική υποχρέωση να συζητήσει αυτά τα θέματα. Είναι εγγυήτρια δύναμη. Πέραν των εθνικών δεσμών υπάρχει και η εγγύηση της Ελλάδας τόσο για την ανεξαρτησία όσο και για την εδαφική ακεραιότητα του Κυπριακού κράτους. Και υπάρχει ακόμα και η Συνθήκη Συμμαχίας με την οποία η Ελλάδα αναλαμβάνει ευθύνη να υπερασπιστεί της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Επομένως υπάρχει θέμα προς συζήτηση μεταξύ των δυο χωρών.

Και επαναλαμβάνω δεν μπορούμε να κατηγορήσουμε ότι πρόθεση του Πρωθυπουργού ήταν απλώς να αγνοήσει το Κυπριακό, γιατί ένας που έχει πρόθεση δεν απευθύνεται στον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας και του λέει: «Τι θέλεις να προτάξω στη συζήτησή μου με τον Τούρκο Πρωθυπουργό;»

Έρχομαι τώρα σε μια άλλη περίεργη κατάσταση. Διαρκώς διαβάζουμε και αναλύουμε και μεγεθύνουμε δηλώσεις των Τούρκων για να αποδείξουμε τι; Ότι οι Τούρκοι λένουν ότι δεν θα σηκώσουν τα στρατεύματά τους από την Κύπρο, ότι οι Τούρκοι λένουν ότι δεν θα δεχτούν να τροποποιηθούν οι εγγυήσεις.

Πιστεύετε ότι είναι δυνατόν στην αρχή μιας διαπραγμάτευσης, όσο και αν το θέλουμε, όσο δικαιολογημένη κι αν είναι η επιθυμία μας, ο άλλος να σου πει: «Μάλιστα, αυτό το οποίο θέλεις θα το κάμω»;

Και προχθές, η ώρα 4.00 το πρωί εργαζόμουν στο γραφείο μου στο σπίτι προσπαθώντας να βρώ ορισμένα πράγματα —γιατί πρέπει να βλέπουμε την ιστορική συνέπεια— και ανέτρεξα στη Διάσκεψη της Ζυρίχης η οποία έγινε εν σχέσει με τη Συνθήκη Συμμαχίας.

Σ' εκείνη τη συζήτηση η τούρκικη θέση ήταν ότι ή πρέπει να υπάρχει μια ουσιαστική τούρκικη βάση στην Κύπρο ή πρέπει να υπάρχει μια τούρκικη μεραρχία στην Κύπρο με αυξημένη ελληνική μεραρχία. Και μετά από συζήτηση όλος αυτός ο θόρυβος της Τουρκίας για μια μεραρχία ή για μια βάση στην Κύπρο κατέληξε σε συμφωνία για την ΤΟΥΡΔΥΚ με 650 Τούρκους στρατιώτες και την ΕΛΔΥΚ με 950 Έλληνες. Αλλά δεν το έπαιξε από την αρχή η Τουρκία κατ' αυτό τον τρόπο. Η απαίτηση ήταν για πολύ μεγαλύτερη στρατιωτική παρουσία. Και είναι κανόνας απαράβατος ότι όποιος διαπραγματεύεται δεν παίζει το τελευταίο του χαρτί.

Και πιστεύουμε, κι εγώ θέλω να πιστεύω, ότι το αν οι Τούρκοι θα φύγουν τα στρατεύματά τους ή όχι δεν θα εξαρτηθεί από τη συνάντηση Παπανδρέου-Οζάλ, αλλά θα εξαρτηθεί από μια και μόνο θέση την οποία και δικαίωμα έχουμε και καθήκον έχουμε και υποχρέωση έχουμε να απαιτούμε από οποιαδήποτε ελληνική κυβέρνηση ότι η Ελλάδα δεν θα επιτρέψει την είσοδο της Τουρκίας στην Ε.Ο.Κ., αν δεν φύγει και ο τελευταίος Τούρκος στρατιώτης από την Κύπρο. Αυτή είναι μια θέση την οποία πιστεύω ότι όλα τα κόμματα μπορούμε, χωρίς την παραμικρή συζήτηση, να υποστηρίξουμε και τουλάχιστον προσωπικά εγώ αυτό το θέμα έθεσα στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας, αυτό το θέμα έθεσα στον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης, οποιαδήποτε και αν είναι η Κυβέρνηση, πρέπει να έχουμε ελλαδική δέσμευση ότι οι ελληνοτουρκικές διαφορές δεν θα θεωρηθούν λυμένες, αν δεν λυθεί το Κυπριακό με τρόπο που να εξασφαλίζει την αποχώρηση όλων των τούρκικων στρατευμάτων από την Κύπρο.

Η δεύτερη θέση είναι εξίσου σοβαρή και πρέπει να αναλάβουμε κοινή σταυροφορία γι' αυτό το θέμα. Και πιστεύω ότι υπάρχουν τα δεδομένα και εδώ και στην Ελλάδα για να υποστηριχθεί αυτή η θέση. Ότι το νέο καθεστώς το οποίο θα προκύψει πρέπει να έχει πολύ ευρύτερες εγγυήσεις ή ευρύτερο αν θέλετε κύκλο εγγυητριών δυνάμεων, παρά το προηγούμενο το οποίο αποδείχθηκε καταστροφικό για την Κύπρο. Και μπορούμε ακόμα να επιμένουμε ότι δεν θα υπάρχει δικαίωμα μονομερούς επέμβασης ή αν θέλετε, για να είμαι πιο σαφής, στρατιωτικής επέμβασης.

Αν λοιπόν όλοι μαζί, αντί να ασχολούμαστε με το αν έπρεπε να γίνει το Νταβός, δούμε ότι είναι ένα τετελεσμένο γεγονός και ότι τώρα εκείνο το οποίο έχει σημασία είναι όλοι μαζί να πιέσουμε αυτές οι θέσεις που έχω αναφέρει να γίνουν δεκτές —και φαίνεται να είναι δεκτές— αλλά να τις περιφρουρήσουμε και στο διηνεκές και να βεβαιωθούμε ότι δεν θα αλλοιωθούν ποτέ, ωστόσο λυθεί το Κυπριακό, τότε πιστεύω ότι το Νταβός μπορεί να έχει ευεργετικά αποτελέσματα.

Γιατί η πεποίθησή μου είναι η εξής: Εκείνο το οποίο χαρακτηρίζει την τουρκική πολιτική όσον αφορά το Κυπριακό, είναι η Ελλάδα να μην επεκταθεί στην Κύπρο. Αλλά αν η Τουρκία είχε να επιλέξει μεταξύ μιας ανεξάρτητης Κύπρου υπό ορισμένες προϋποθέσεις και εισδοχή στην ΕΟΚ, θα προτιμούσε την εισδοχή στην ΕΟΚ με τα τεράστια συμφέροντα τα οποία θα έχει, παρά να κατέχει ένα ποσοστό του κυπριακού εδάφους, το οποίο δεν το χρειάζεται, διότι είναι αχανής η έκταση της Τουρκίας, και το οποίο χρειάζεται, αν το χρειάζεται, απλώς και μόνο για την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Πιστεύω λοιπόν ότι πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί στις εκτιμήσεις που κάνουμε. Ότι υπάρχουν μοχλοί πίεσεως και ότι εκείνο που έχει σημασία είναι τους μοχλούς αυτούς πίεσεως, και ειδικά τον ελληνικό μοχλό, και δεν αναφέρομαι στους δυτικούς ή στους ανατολικούς ή στους αδέσμευτους, ο ελληνικός μοχλός πίεσεως, που ενώ η Ελλάς βρίσκεται στην Κοινή Αγορά, μπορεί να μην επιτρέψει το κλειδί να γυρίσει για να ανοίξει η πόρτα για την Τουρκία, αν αξιοποιηθεί αυτός ο μοχλός, παλλά μπορούν να επιτευχθούν στην προώθηση λύσεως του Κυπριακού προβλήματος.

Εγέρθηκε και το θέμα της πρωτοβουλίας του Γενικού Γραμματέα. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να συνταυτίζονται αυτά τα δύο θέματα. Πρέπει να τα θεωρούμε σαν χωριστά και αν το κλίμα βελτιωθεί μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα και στην πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα, αν όμως το κλίμα επιδεινωθεί, θα έχει αρνητικά αποτελέσματα. Και επομένως δεν μπορούμε να καθυστερούμε στο διηνεκές την πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα επιμένοντας σε θέσεις που για δύο χρόνια αποδείχθηκε ότι οδηγούν μόνο στη στασιμότητα.

Και για όσους έχουν το αυτί τους και ξέρουν να αφουγκραστούν σωστά, είτε τους ήχους που έρχονται από τις ανατολικές χώρες είτε τους ήχους που έρχονται από τις δυτικές χώρες είτε τους ήχους που έρχονται από τις αδέσμευτες χώρες, θα ακούσουν ότι «δεν είναι σωστό να αρνείστε να διαπραγματευτείτε και να προτάσσεται ορισμένα θέματα».

Αν δε οι Τούρκοι προχωρήσουν και πουν ναι στις συνομιλίες και εγκαταλείψουν και τα σχέδια Ντε Κουεγιάρ και πουν ότι είναι έτοιμοι για συνομιλίες, θα ήταν η διεθνής καταδίκη της Κύπρου σε τέτοιο βαθμό που ούτε ψήφισμα δεν θα μπορούσαμε να πάρουμε από τα Ηνωμένα Έθνη, αν εμείς πούμε δεν συνομιλούμε ή δεν συνομιλούμε, αν δεν γίνει αυτό το οποίο θέλουμε εμείς, η πρόταξη των θεμάτων.

Κανείς διεθνώς δεν πείθεται πάνω σε θέματα διαδικασίας. Κανείς δεν πείθεται ότι δεν συζητάς την ουσία, διότι επιμένεις ότι αυτή είναι η άλλη σωστή διαδικασία. Πρέπει να μπούμε στη συζήτηση. Πρέπει να αξιώσουμε αυτά τα θέματα τα οποία είναι καυτά, σοβαρά, να συζητηθούν αμέσως και επί επιπέδου Α. Και είναι αυτό που προτείνει ο Γενικός Γραμματέας. Προτείνει σαν πρώτο θέμα να καθήσουμε και να συζητήσουμε ποια είναι τα θέματα στα οποία θα δώσουμε προτεραιότητα. Μπορούμε να αρνηθούμε ότι θα καθήσουμε να συζητήσουμε ποια είναι τα θέματα που πρέπει να έχουν προτεραιότητα που εκεί μπορούμε να πούμε είναι το θέμα της αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων, το θέμα των εγγυήσεων το θέμα των εποίκων;

Πιστεύω ότι θα ήταν σφάλμα τεράστιων διαστάσεων που θα επιδείνωνε την πορεία του Κυπριακού προβλήματος, αν ακολουθούσαμε αυτή την τακτική.

Δεν θα επεκταθώ πάνω σε αυτό το θέμα και ο λόγος για μένα είναι ότι το θέμα ακόμα εκκρεμεί ενώπιον του Εθνικού Συμβουλίου και δεν θα έπρεπε να καθιερώσουμε την αρχή ότι σε θέματα για τα οποία θα συζητήσουμε στο Εθνικό Συμβούλιο διεξάγουμε δημόσια συζήτηση, γιατί τότε δεν υπάρχει σκοπός στην ύπαρξη του Εθνικού Συμβουλίου.

Στην ομιλία του ο κ. Γαλανός είπε: «μα έπρεπε να ξέρετε ότι το ΔΗ.ΚΟ., σαν κόμμα με αρχές, αυτή είναι η θέση του, επιμένει στην πρόταξη και εφόσον επιμένει και είναι θέμα αρχής, δεν πρόκειται να αλλοιώσει τη θέση του». Τότε η απάντηση θα είναι και ο Δημοκρατικός Συναγερμός, σαν κόμμα με αρχές, που πιστεύει στις αρχές του και που βλέπει ότι αυτή η διαδικασία δεν οδηγεί πουθενά, αλλά στην εδραίωση των τετελεσμένων γεγονότων και στη διχοτόμηση, θα επιμένει στη δική του άποψη και το ΑΚΕΛ θα επιμένει στη δική του άποψη και η ΕΔΕΚ.

Τότε γιατί πηγαίνουμε στο Εθνικό Συμβούλιο; Για να χάνουμε την ώρα μας;

Οσοδήποτε και αν είναι το θέμα, θέμα αρχής, έχουμε καθήκον και υποχρέωση στο Εθνικό Συμβούλιο να το αντικρίζουμε χωρίς προκατάληψη των θέσεών μας, να συζητούμε και να προσπαθήσουμε ο ένας να πείσει τον άλλο ως προς την ορθότητα της θέσεώς του.

Γιατί αν ο καθένας πάει εκεί και λέει η θέση μου είναι αμετάβλητη, τότε δεν χρειάζεται το Εθνικό Συμβούλιο. Και δεν πάμε στο Εθνικό Συμβούλιο για μικρά θέματα διαδικασίας. Δεν χρειαζόμαστε την πολυτέλεια Εθνικού Συμβουλίου για να συζητούμε. . . Το Συμβούλιο το χρειαζόμαστε για να συζητούμε. . . Το Συμβούλιο το χρειαζόμαστε για να συζητούμε θέματα σημασίας και ουσίας, από την έκβαση των οποίων μπορεί να εξαρτηθεί το μέλλον του τόπου μας.

Κύριοι συνάδελφοι, θέλω να συνοψίσω και θέλω να τονίσω ότι και εμείς έχουμε τις αμφιβολίες μας και εμείς έχουμε τις ανησυχίες μας, αλλά εκείνο το οποίο έχει σημασία πέραν των αμφιβολιών, πέραν των ανησυχιών είναι να αντιμετωπίσουμε το γεγονός μιας νέας ελληνοτουρκικής πολιτικής, η οποία είτε το θέλουμε είτε όχι άρχισε και θα συνεχίσει, και να δούμε ποια είναι εκείνα τα σημεία πάνω στα οποία πρέπει, σαν ενιαίο σύνολο, σαν ενιαίο αγωνιστικό κυπριακό μέτωπο, να διασφαλίσουμε ότι επί αυτών των σημείων δεν θα υπάρξει ταλάντευση, δεν θα υπάρξει παρέκκλιση, δεν θα υπάρξει σύγχυση, αλλά θα υπάρξει ομόνοια και ομοψυχία, ότι δηλαδή δεν λύνονται οι ελληνοτουρκικές διαφορές, αν δεν φεύγει και ο τελευταίος Τούρκος στρατιώτης στην Κύπρο, αν δεν ρυθμιστεί το θέμα των εγγυήσεων, αν δεν ρυθμιστεί το θέμα των εποίκων. Αν τα διασφαλίσουμε αυτά, εμείς εδώ μεταξύ μας, σαν τα πιστεύω μας, αν τα διασφαλίσουμε σαν τα πιστεύω του ελληνικού πολιτικού κόσμου και της ελληνικής κυβέρνησης, τότε άσκοπη είναι η περαιτέρω θεωρητική συζήτηση του αν πρέπει, αν δεν πρέπει, αν έπρεπε ή αν δεν έπρεπε να γίνει ένας ελληνοτουρκικός διάλογος.

Πιστεύω ότι εκείνος ο οποίος θα αποφανθεί αν αυτός ο διάλογος έπρεπε να γίνει είναι μόνο εκείνος ο οποίος θα έχει ενώπιόν του όλα τα δεδομένα στοιχεία που επέβαλαν την αλλαγή της πολιτικής της Ελλάδας και εμείς δεν τα έχουμε αυτά τα στοιχεία. Αλλά ούτε και τα ελληνικά κόμματα της αντιπολίτευσης δεν επικρίνουν το διάλογο. Επικρίνουν ίσως την προχειρότητα, όπως λένε, με την οποία έγινε, επικρίνουν τον τρόπο με τον οποίο έγινε.

Επομένως, για να είμαστε αντικειμενικοί, ας αφήσουμε αυτό το θέμα αν έπρεπε να γίνει, ας αφήσουμε τις εικασίες για το ότι μπορεί να προκύψει ή να μην

προκύψει, και ας πάρουμε την ουσία και η ουσία είναι, στηρίζεται μόνο σε τρεις προτάσεις: «Μιλάτε, συνομιλάτε. Αλλά μην ξεχάσετε ότι δεν μπορείτε να προχωρήσετε, αν δεν συμβαδίζει με την πρόοδο στις συνομιλίες σας και η πρόδος της επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής παρακαλώ επί του θέματος; Εάν δεν υπάρχει άλλος ομιλητής, τότε θα δώσω το λόγο στον κ. Γαλανό ο οποίος άνοιξε το θέμα για να το κλείσει. Ο κ. Γαλανός. Μετά τον κ. Γαλανό, κύριοι, κλείει το θέμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Εξαρτάται πώς θα το κλείσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, το θέμα κλείει, κύριε Κωνσταντίνου. Εν πάση περιπτώσει.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, έχει εγκαινιαστεί μια τακτική ότι ο εισηγητής του θέματος δεν απαντά στη συζήτηση, κλείει τη συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα, κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Είναι σε περίπτωση παρέκκλισης που λέω ότι δεν κλείει η συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα δεν ξέρουμε αν θα παρεκκλίνει ο κ. Γαλανός ακόμα. Δεν το ξέρουμε. Τον κατηγορούμε το δυστυχισμένο τον κ. Γαλανό, χωρίς να τον ακούσουμε ακόμα.

Κύριε Γαλανέ, σας παρακαλώ, γνωρίζετε ότι το κλείσιμο του θέματος . . . το ξέρετε πολύ καλύτερα από μένα. Επομένως. . .

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, φαίνεται ότι υπάρχει μεγάλη ανησυχία για κάποιες πιθανές απαντήσεις που μπορεί να δοθούν σε ορισμένους συναδέλφους. Γι' αυτό και έσπευσαν να προκαταλάβουν το κλείσιμο του θέματος με το να τονίσουν ότι δεν πρέπει να απαντήσω. Η απάντηση σ' αυτό το σημείο, κ. Κωνσταντίνου, είναι ότι σίγουρα δεν πρόκειται να απαντήσω προσωπικά σε οποιοδήποτε ομιλητή. Αλλά αν οι θέσεις τις οποίες θα βάλω κλείοντας το θέμα είναι κάποιες θέσεις που θα αντιβαίνουν προς εκείνα τα οποία λέχθηκαν, δεν νομίζω ότι παρεκκλίνω από τη γραμμή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης, παρακαλώ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ: -

Ένα λεπτό, κ. Κληρίδη, να ολοκληρώσω το συλλογισμό.

Ένας κλείει το θέμα με βάση το τι ανέφερε στην εισαγωγή του. Δεν μπορώ εγώ να αλλάξω την τοποθέτησή μου σ' αυτό το θέμα, επειδή κλείω το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης παρακαλώ κάνει μια επέμβαση για το θέμα το διαδικαστικό.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Θέμα διαδικασίας. Ο κ. Γαλανός μας είπε το εξής: 'Ότι δεν πρόκειται να απαντήσει πάνω σε προσωπική βάση ή να κάνει προσωπική επίκριση, αλλά

επιφυλάσσεται να συζητήσει όσα είπαν οι άλλοι. Αυτό δεν είναι κλείσιμο, αυτό είναι δευτερολογία. Στο κλείσιμο το μόνο το οποίο γίνεται, εκείνος ο οποίος κλείει την ομιλία μπορεί να συνοψίσει τις διάφορες θέσεις και να πει αυτές είναι οι θέσεις και να κλείσει το θέμα. Αν θα δευτερολογήσει ο κ. Γαλανός, θα δευτερολογήσει και ο κ. Κληρίδης και ίσως και πολλοί άλλοι. Πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε. Πρόκειται περί δευτερολογίας ή περί κλεισίματος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κληρίδη, αντιλαμβάνομαι το θέμα αυτό ως εξής: Αφού ο κ. Γαλανός συνοψίσει τις απόψεις που έχουν εκτεθεί, φυσικά ο άνθρωπος θα επαναλάβει και θα επιμένει στις θέσεις τις δικές του. Δεν μπορεί δηλαδή να θέλουμε από τον κ. Γαλανό να παρεκκλίνει από τις θέσεις του και να υιοθετήσει τις θέσεις οποιουδήποτε άλλου κόμματος ή οποιασδήποτε άλλης πλευράς.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε . . . .

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δικαιούται να τις επαναλάβει τις θέσεις του εκατόν φορές. Εκείνο που δεν δικαιούται είναι να σχολιάσει το τι είπε οποιοσδήποτε άλλος ομιλητής. Γιατί, αν το κάμει, είναι δευτερολογία και πρέπει να απαντηθεί. Ας επαναλάβει τις θέσεις του όσες φορές θέλει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα, κύριε Κληρίδη, πώς θα κάμει την περίληψη, το «summing up», αν δεν αναφερθεί στις απόψεις που ακούστηκαν εδώ;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε . . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, κ. Γαλανέ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, για να απλοποιηθεί το θέμα, δεν έχω καμία ένσταση, αν ο κ. Κληρίδης αισθάνεται ότι επιχειρηματολογώντας απαντώ στη συλλογιστική την οποία ακούσαμε προηγουμένως, να θεωρηθεί ότι είναι δευτερολογία εκ μέρους μου και όχι κλείσιμο και να έχει το δικαίωμα ο κ. Κληρίδης να μου απαντήσει. Αλλά δεν μπορεί ο κ. Κληρίδης να μου απαγορεύσει να επιχειρηματολογήσω πάνω στο θέμα το οποίο ενέγραψα. Αν αισθάνεται ότι παρεκκλίνω, θα τον παρακαλέσω να μη με διακόψει την ώρα που μιλώ και να ζητήσει και να έχει το δικαίωμα να μου απαντήσει και να συνεχιστεί η συζήτηση. Όμως δεν μπορεί ο κ. Κληρίδης την ώρα που πάω να κλείσω το θέμα να προκαταλάβει το τι θα πω και να βάλει διάφορους περιορισμούς για τον τρόπο που ο ίδιος ναμίτζει πως θα κλείσω το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ, έχουν λεχθεί πάρα πολλά πάνω σ' αυτό το θέμα. Ακόμα δεν έχουμε ακούσει τον άνθρωπο τι έχει να πει. Να τον ακούσουμε και κατόπιν θα κρίνουμε αν είναι δευτερολογία ή αν είναι κλείσιμο του θέματος.

Ορίστε, κύριε Γαλανέ, σας παρακαλώ.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι η συζήτηση ήταν χρήσιμη, γιατί βοήθησε να τοποθετηθούν οι διάφορες πλευρές, να εκφράσουν τις απόψεις

τους και μερικές φορές κάποιες ασάφειες τις οποίες βλέπαμε προηγουμένως πάνω σε κάποιες θέσεις να ξεκαθαρίσουν για να μην υπάρχει καμιά αμφιβολία στο λαό ποιες είναι οι πραγματικές θέσεις πάνω σ' αυτό το θέμα που συζητείται και το οποίο είναι επίμαχο. Νομίζουμε ότι δεν μπορούσε η Βουλή να μη συζητήσει ένα τόσο σοβαρό θέμα, ένα θέμα που συνδέεται άμεσα και με τη μελλοντική πορεία του Κυπριακού, αλλά ακόμα και με τον αγώνα μας για επιβίωση και δίκαιη λύση. Δεν μπορεί δηλαδή το θέμα της επικείμενης μετάβασης του κ. Οζάλ στην Αθήνα, ο ελληνοτουρκικός διάλογος, η προσπάθεια για ειρήνη μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας να απομονωθεί από το όλο Κυπριακό θέμα, να απομονωθεί από τις δικές μας εξελίξεις ή να απομονωθεί από την τελευταία πρωτοβουλία του κ. Κουεγιάρ. Όπως επίσης δεν πιστεύω ότι μπορούμε να επιχειρηματολογήσουμε ότι εθνικά θέματα συζητούνται αποκλειστικά και μόνο στο Εθνικό Συμβούλιο. Σίγουρα το Εθνικό Συμβούλιο είναι το αρμόδιο Σώμα να συζητά τις εξελίξεις πάνω στο εθνικό θέμα, να χαράζει γραμμή, να αποφασίζει όσον αφορά χειρισμούς τακτική, αλλά εδώ αυτή η Βουλή που είναι κυρίαρχο Σώμα μπορεί να συζητά το εθνικό θέμα. Εδώ πρέπει να ακούονται απόψεις και ο λαός να παρακολουθεί αυτές τις απόψεις και να εξάγει συμπεράσματα. Δεν μπορεί το Κυπριακό με κανένα τρόπο, όσο και να προωθείται ο θεσμός του Εθνικού Συμβουλίου, που εμείς είμαστε οι πρώτοι που υποστηρίζουμε αυτό το θεσμό, άλλοι κάποτε αποχωρούσαν από εθνικά συμβούλια, δεν μπορεί αυτός ο θεσμός να είναι αποκλειστικός και να σταματά οποιαδήποτε συζήτηση στη Βουλή.

Εξάλλου, αν θυμούνται συνάδελφοι εδώ το 1985, όταν επέστρεψε ο κ. Κυπριανού από τα Ηνωμένα Έθνη έγινε πολύ έντονη συζήτηση σ' αυτό το Σώμα και πάνω στις τότε εξελίξεις, αλλά και πάνω στις μελλοντικές εξελίξεις στην προσπάθεια να επιτευχθεί, να υπάρξει δεσμευτικότητα για τον κ. Κυπριανού, προβλέποντας τις μελλοντικές εξελίξεις. Επομένως θα είναι καλό, όταν εκφράζουμε απόψεις, όταν νουθετούμε αυτό το Σώμα με ύφος παλαιού και πεπειραμένου πολιτικού, γιατί δεν αρνούμαστε αυτό το δικαίωμα σε ορισμένους συνάδελφους που πράγματι έχουν πάρα πολλή πείρα, να μη χρησιμοποιούμε δύο μέτρα και δύο σταθμά, αλλά να υπάρχει απόλυτη συνέπεια στις θέσεις τις οποίες βάζουμε τώρα και βάλουμε στο παρελθόν. Αυτές είναι γενικές οπωσδήποτε τοποθετήσεις και πιστεύω ότι κανονικά δεν πρέπει να υπάρξει διαφωνία ότι σ' αυτό το Σώμα μπορούμε να συζητούμε το Κυπριακό και καμιά ζημιά δεν γίνεται, νομμένου ότι όλοι το χειριζόμαστε υπεύθυνα και πιστεύω ότι υπάρχει υπευθυνότητα σε όλες τις πλευρές για να συζητείται αυτό το θέμα.

Πιστεύω επίσης ότι δεν είναι δυνατόν να μετατραπούν πραγματικά πάγιες θέσεις κομμάτων πάνω σε θέματα αρχής, επειδή μετέχουν στο Εθνικό Συμβούλιο. Στο Εθνικό Συμβούλιο μπορεί να υπάρξει κάποια διαφοροποίηση, μπορεί να συζητηθεί τακτική-στρατηγική, αλλά πιστεύω ότι κάποια κόμματα που πραγματικά όλα αυτά τα χρόνια αντιμετωπίζουν το Κυπριακό με τον Α φακό και θεωρούν ότι είναι θέμα επιβίωσης να συνεχιστεί αυτή η γραμμή θα είναι πάρα πολύ δύσκολο να αλλάξουν γραμμή, γιατί μετέχουν στο Εθνικό Συμβούλιο για να επιτευχθεί συμβιβασμός. Είναι δικαίωμα και άλλων κομμάτων να είναι και εκείνα σταθερά, να ακολουθούν σταθερή πολιτική και δεν νομίζω ότι μπορεί να κατηγορηθεί οποιοδήποτε κόμμα ή οποιαδήποτε πλευρά ότι είναι άκαμπτη, επειδή δεν μπορεί να θυσιάσει κάποιες αρχές της. Ορισμένα κόμματα βέβαια έχουν κάποια συνέπεια ότι διατηρούν αυτές τις θέσεις, ορισμένα άλλα κόμματα και πάλι μπορεί να έχουν μεγαλύτερη ελαστικότητα όσον αφορά — θα έλεγα —

προσαρμογή των θέσεων από σήμερα μέχρι αύριο. Είναι θέμα του τι θεωρούμε σαν συνέπεια και το πόσο επιμένουμε πάνω σε κάποιες θέσεις με βάση και πάλι την ουσία του θέματος και με βάση εκείνο που θεωρούμε ότι είναι το σωστό για το μέλλον αυτού του τόπου.

Ερχόμενος στο θέμα του Νταβός σίγουρα είναι εσωτερικό θέμα της Ελλάδας και λέχθηκε κατά κόρον αυτό το πράγμα. Αλλά ταυτόχρονα δεν μπορεί αυτό να μας αποκλείει από του να συζητούμε, γιατί δεν παύει να είναι το Κυπριακό και εθνικό θέμα της Ελλάδας. Και εφόσον το Κυπριακό αποτελεί εθνικό θέμα της Ελλάδας, δεν μπορούμε από τη μια μεριά να επιμένουμε στον πανεθνικό χαρακτήρα του Κυπριακού, αλλά από την άλλη να λέμε ότι «ξέρετε μην αγγίζετε αυτή την πτυχή, γιατί πρόκειται περί εσωτερικού θέματος». Ναι μεν ο χαρακτήρας των συνομιλιών και η διαδικασία είναι εσωτερικής φύσης, αλλά το Κυπριακό αποτελεί εθνικό θέμα, αντιμετωπίζεται από την Ελλάδα σαν εθνικό θέμα, αντιμετωπίζεται από την Κύπρο σαν εθνικό θέμα και σίγουρα έχουμε δικαίωμα να εκφράσουμε απόψεις, γιατί, και σωστά λέχθηκε, η Ελλάδα και ηθική υποχρέωση έχει και νομική υποχρέωση έχει έναντι της Κύπρου.

Όπως επίσης θα πρέπει και πάλι να ξεκαθαρίσουμε ότι το Κυπριακό σίγουρα δεν είναι ακόμα μια απλή ελληνοτουρκική διαφορά, αλλά σίγουρα είναι ένα πανανθρώπινο πρόβλημα εισβολής και κατοχής και καταπάτησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων του λαού μας. Είναι όμως η απαραίτητη προϋπόθεση σαν εθνικό θέμα για επιτυχία οποιουδήποτε ελληνοτουρκικού διαλόγου. Και με πολλή ευχαρίστηση ακούσαμε από όλες τις πλευρές ότι είναι αδιανόητο να προχωρήσει οποιοσδήποτε ελληνοτουρκικός διάλογος, να υπάρξει ειρήνη μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και το Κυπριακό να μην εύρει το δρόμο του προς τη λύση το Κυπριακό να μείνει στο ράφι. Επομένως εδώ είναι μια πολύ χρήσιμη τοποθέτηση από όλες τις πλευρές και νομίζω ότι φεύγει ένα πολύ σημαντικό μήνυμα από τη θέση όλων των Κομμάτων, και του κ. Κληρίδη και από πλευράς ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ, ότι είναι αδιανόητη, επαναλαμβάνω, οποιαδήποτε πρόοδος στις ελληνοτουρκικές σχέσεις η οποία δεν προνοεί ταυτόχρονη πρόοδο και στο Κυπριακό.

Ας έρθουμε στο θέμα του Νταβός και της όλης διαδικασίας. Εμείς είμαστε σύμφωνοι ότι δεν μπορούμε να ανατρέξουμε και να συζητήσουμε αν έπρεπε ή αν δεν έπρεπε να γίνει το Νταβός, αν έπρεπε να είχε τεθεί σαν προϋπόθεση πριν προχωρήσουν σε διάφορες διαδικασίες για αποστρατικοποίηση ή αν θα έπρεπε να έχει γίνει με λιγότερο πρόχειρο ή πιο επιστημονικό τρόπο. Το Νταβός είναι μια πραγματικότητα. Είναι κάτι το οποίο έχει γίνει, βρίσκεται σε μια εξέλιξη, είναι μια διαδικασία εν εξέλιξη. Επομένως, δεν μπορούμε να απορρίψουμε αυτή τη διαδικασία αβασάνιστα και χωρίς να αναμένουμε τις εξελίξεις και τη μετάβαση του κ. Οζάλ στην Αθήνα, όπως επίσης δεν μπορούμε με κλειστά μάτια να πλέκουμε εγκώμια, να προχωρούμε σε διθύραμβους γι' αυτό το υπέροχο πνεύμα του Νταβός το οποίο σίγουρα θα βοηθήσει και την Κύπρο είναι κάτι το οποίο ο χρόνος θα δείξει αν πραγματικά δικαιολογούνται οι μεγάλες ανησυχίες οι οποίες εκφράζονται ή αν ταυτόχρονα δικαιολογείται η υπερβολική αισιοδοξία από κάποιες πλευρές.

Όμως εδώ, ακόμα μια φορά θα πρέπει να τονιστεί ότι, για μας τουλάχιστον, και θέλουμε να πιστεύουμε και για την Ελληνική Κυβέρνηση, η «λυδία λίθος», εκεί που πραγματικά κρίνεται το μέλλον του Νταβός είναι από το κατά πόσο ο κ. Οζάλ θα απαντήσει θετικά και ξεκάθαρα στο αίτημα της αποστρατικοποίησης της

Κύπρου και ότι στις 13 Ιουνίου η αντίδρασή του θα είναι θετική, δεχόμενος την αποστρατικοποίηση και δεχόμενος την ύπαρξη χρονοδιαγράμματος γι' αυτή την αποστρατικοποίηση. Και δεν είναι αφελής αυτή η θέση. Και δεν είναι μια θέση που ξεκινά από μια αφελή άποψη ότι «ξέρετε δεν μπορεί το Νταβός ή ο ελληνοτουρκικός διάλογος ή το Κυπριακό να προοδεύσει σε μια, δυο συναντήσεις». Πρέπει να ωριμάσει το κλίμα, πρέπει να δώσουμε χρόνο, πρέπει να δώσουμε περιθώρια, ώστε να προχωρήσει, να φθάσει στο σημείο εκείνο που θα μας βοηθήσει και μάς. Δεν είμαστε από εκείνους που αναμένουμε με μαγικό τρόπο, απότομα να λυθεί το Κυπριακό και η Τουρκία να μετατρέψει τις απόψεις της. Αλλά εκείνο που αναμένουμε είναι μια διακήρυξη και δήλωση καλών προθέσεων από την Τουρκία. Άλλο το να αναμένουμε λύση του Κυπριακού, που δεν μπορεί να υπάρξει τόσο γρήγορα — και θα ήταν αφέλεια πράγματι, αν ήταν αυτό που αναμέναμε — και άλλο να αναμένουμε μια δήλωση, μια διακήρυξη καλών προθέσεων που αν δεν υπάρχει, τότε δημιουργούνται όλα αυτά τα ερωτηματικά και όλες αυτές οι ανησυχίες δικαιολογούνται απόλυτα και πράγματι δημιουργούνται πλέον σοβαρά ερωτηματικά κάτω από ποιες συνθήκες μπορεί να συνεχιστεί μια τέτοια διαδικασία. Και είναι πάνω σ' αυτή τη βάση που δοκιμάζει τις τουρκικές προθέσεις — που ο ίδιος ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας έθεσε το αίτημα της αποστρατικοποίησης — και είναι πάνω σ' αυτή τη βάση που εμείς αναμένουμε, ίσως και η παγκόσμια διεθνής γνώμη αναμένει να δει, ποιες είναι οι προθέσεις της Τουρκίας πάνω σ' αυτό το θέμα, πάνω σ' αυτό το πολύ σοβαρό ερωτηματικό το οποίο τέθηκε.

Βέβαια θα πρέπει να λεχθεί με πολλή ειλικρίνεια ότι είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί Έλληνας Κύπριος που να μη βλέπει την επίσκεψη του Οζάλ στην Αθήνα με αισθήματα πικρίας. Συζητούμε βέβαια τα θέματα πάνω σε λογική βάση, πάνω σε αντικειμενική βάση, αλλά το συναίσθημα δεν μπορεί να αποκοπεί με κανένα τρόπο. Υπάρχουν αισθήματα μεγάλης πικρίας γι' αυτή την επίσκεψη. Στο πρόσωπο του Οζάλ και μέχρις αποδείξεως του εναντίον, όλοι μας βλέπουμε τον εκπρόσωπο εκείνης της χώρας η οποία κατακρεούργησε και ακρωτηρίασε την Κύπρο. Επομένως είναι φυσικό να υπάρχει και η αντίδραση και οι εκδηλώσεις και η πικρία γι' αυτή την επίσκεψη. Αν βέβαια ο Οζάλ είναι θετικός πάνω στη βάση για την οποία μιλήσαμε, τότε ένας μπορεί να πει ότι εκείνη η επίσκεψη ήταν αναγκαία, γιατί σε μεγάλο βαθμό αποκατάστησε τα πράγματα, αποκατάστησε την ηθική τάξη, ξεκίνησε πλέον μια διαδικασία για να τερματιστεί η τουρκική επιδρομή εναντίον της Κύπρου.

Αν όμως ο Οζάλ πάει στην Αθήνα με άδεια τα χέρια ή με ημίμετρα ή με κάποιες απλές προτάσεις που αποσκοπούν μόνο στη δημιουργία εντυπώσεων, τότε χωρίς καμιά αμφιβολία θα έχει προσθέσει ύβρη στο έγκλημα. Και είναι εδώ που πράγματι υπάρχουν οι πάρα πολύ σοβαρές ανησυχίες και τα μεγάλα ερωτηματικά. Δεν αποκρύπτω ότι, και νομίζω αυτό το αίσθημα είναι διάχυτο, στη μεγάλη πλειοψηφία του Κυπριακού Ελληνισμού υπάρχει μια απαισιοδοξία, ας πούμε μια συγκρατημένη απαισιοδοξία.

Γνωρίζουμε τα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας, γνωρίζουμε την αδιαλλαξία της Τουρκίας, γνωρίζουμε τα μακροχρόνια, τα σταθερά, μακροχρόνια, επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας. Γνωρίζουμε ότι η Τουρκία ακολουθεί εθνική πολιτική. Δεν είναι εύκολο και δεν αναμένουμε πως είναι εύκολο να γίνει μια στροφή 180 μοιρών, ξαφνικά η Τουρκία να παρουσιαστεί σαν περιστερά που θέλει την ειρήνη και να δώσει αυτά τα δείγματα γραφής που αναμένονται που πραγματικά θα μας

πέισουν. Εξάλλουν το ότι η τουρκική εθνική πολιτική παραμένει η ίδια πιστεύω δικαιολογείται και από τις πρόσφατες δηλώσεις του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Γιλμάζ, από τις δηλώσεις του κ. Μπατού, από τις δηλώσεις του δικτάτορα της Τουρκίας Εβρέν, από τις δηλώσεις του ίδιου του Οζάλ, και από τη συμπεριφορά του Ντενκτάς. Αλλά και μια ιστορική ανασκόπηση νομίζω δεν προσθέτει αισιοδοξία, αλλά μάλλον απαισιοδοξία. Δεν ήλθε τυχαία στην Κύπρο η Τουρκία το 1974, δεν είναι τυχαίο ότι εποικίζει τα κατεχόμενα, δεν είναι τυχαίο ότι αλλάζουν τα τοπωνύμια των πόλεων και χωριών μας, δεν είναι τυχαίο ότι εποικίζεται η Αμμόχωστος, δεν είναι τυχαίο ότι έρχονται οι έποικοι, δεν είναι τυχαίο ότι καταστρέφεται η πολιτιστική μας κληρονομιά, δεν είναι τυχαίο ότι καθημερινά μετατρέπονται τα κατεχόμενα σε μια τουρκική αποικία, για να μην πω σε μια τουρκική επαρχία. Όπως επίσης γνωρίζοντας ιστορία έχουμε δει ανάλογες καταστάσεις με την Κύπρο. Δεν ξεχνούμε την Αλεξανδρέττα, δεν ξεχνούμε το θέμα των Κούρδων, δεν ξεχνούμε τα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας εναντίον των λαών της περιοχής. Επομένως δεν είναι εύκολο να αναμένουμε να δούμε μια Τουρκία περιστέρα η οποία πραγματικά να δώσει τα χέρια και να πει στην Ελλάδα «ξέρετε ας ξεχάσουμε το τι έγινε, θα επανορθώσουμε το έγκλημα που έγινε σε βάρος της Κύπρου, θα αποστρατιοποιηθεί η Κύπρος, θα φύγουν τα στρατεύματα, θα φύγουν οι έποικοι, τα ανθρώπινα δικαιώματα θα τύχουν σεβασμού». Δεν νομίζω ότι είναι εύκολο να δούμε μια τέτοια στάση της Τουρκίας. Γι' αυτό το λόγο δικαιολογούνται τα ερωτηματικά και η διάχυτη ανησυχία που υπάρχει σ' ολόκληρο τον Κυπριακό λαό, αλλά θα έλεγα και σε μια μεγάλη μερίδα του Ελληνικού λαού.

Ούτε πιστεύουμε ότι υπάρχουν δύο σχολές στην Τουρκία, τα γεράκια και οι περισσότερες, ότι δηλαδή υπάρχουν οι σκληροί και οι αδιάλλακτοι και από την άλλη πλευρά οι διαλλακτικοί. Αν μη τι άλλο πρόκειται για την ίδια σχολή, αλλά ίσως για το παλιό τέχνασμα των συμβολαιογραφικών γραφείων της Αγγλίας που ένας συνεταιρικός παρουσιαζόταν πιο σκληρός από τον άλλο, αλλά ο στόχος ήταν ο ίδιος και απλώς διά της σκληρής και μαλακής συμπεριφοράς πετύχαιναν με πιο διπλωματικό τρόπο και πιο αποτελεσματικά τον τελικό στόχο.

Όπως λέχθηκε, σίγουρα το Νταβός δεν είναι ένα όνειρο. Αλλά ούτε πιστεύω πως το Νταβός μπορεί να λεχθεί, με όλη την ειλικρίνεια, πως είναι κάτι το οποίο πετύχαμε εμείς με τους αγώνες μας. Είναι κάτι που θα πρέπει να δούμε με πολλή προσοχή πώς χαρακτηρίζουμε κάτι, γιατί αν δίδονται κάποιιοι υπερβολικοί χαρακτηρισμοί σε κάτι, σ' ένα σημείο, φθάνουμε τελείως στην αντίπερα όχθη. Όπως είπα προηγουμένως, το όλο θέμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων και του Νταβός είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να κρίνουμε από τις εξελίξεις και πρέπει να αναμένουμε με προσοχή αυτές τις εξελίξεις, πριν να τοποθετηθούμε. Όμως για να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε σωστά αυτές τις εξελίξεις είναι απόλυτη ανάγκη να φύγει ένα μήνυμα από την Κύπρο, από όλες τις πλευρές αν είναι δυνατόν, ότι εμμένουμε στη σωστή γραμμή του Κυπριακού, εμμένουμε στις διεκδικήσεις μας, δεν θα δεχθούμε με κανένα τρόπο το Κυπριακό να μπει στο ράφι, δεν πιστεύουμε ότι οποιαδήποτε ελληνική κυβέρνηση μπορεί να βάλει το Κυπριακό στο ράφι, δεν πιστεύουμε ότι μπορούν να διορθωθούν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και να δημιουργηθεί πραγματικά ειρήνη μεταξύ των δυο χωρών, αν το Κυπριακό δεν προχωρήσει και ταυτόχρονα συνεχίζουμε να πιστεύουμε ότι εμείς οι ίδιοι με κανένα τρόπο δεν πρέπει να δώσουμε άλλοθι στο κ. Οζάλ για να πάει στην Αθήνα με άδεια τα χέρια. Και είναι εδώ που συνδέεται άμεσα το Νταβός με

τις τελευταίες εξελίξεις, όσον αφορά τις προτάσεις Κουεγιάρ. Εμείς πιστεύουμε ότι από πλευράς ουσίας με κανένα τρόπο δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε την εμμονή μας στην πρόταξη των βασικών πτυχών και προτεραιοτήτων του Κυπριακού. Δεν χάθηκαν δυο χρόνια εμμένοντας σ' αυτές τις θέσεις και σ' αυτές τις προτεραιότητες. Εμείς πιστεύουμε ότι καταφέραμε τα τελευταία δυο χρόνια να μεταφέρουμε το διεθνή φακό της επικαιρότητας από το Κυπριακό σαν ένα θέμα διακοινοτικής διαφοράς, που ετίθετο τότε και ήταν μια τοποθέτηση που βοήθησε πάρα πολύ την Τουρκία να παρουσιάζει το Κυπριακό σαν απλή διαφορά δυο κοινοτήτων, μεταφέραμε, λέω, το διεθνή φακό και τον τοποθετήσαμε κατευθείαν πάνω στο Κυπριακό, σαν θέμα εισβολής, κατοχής και καταπάτησης ανθρώπινων δικαιωμάτων. Αυτή η μεταστροφή, θα έλεγα, της παγκόσμιας κοινής γνώμης, αυτή η επανατοποθέτηση — και μπορεί να λεχθεί σαν επανατοποθέτηση — σίγουρα θέτει το Κυπριακό στις σωστές του διαστάσεις. Και ενόσω προτάσσεται η εσωτερική πτυχή, αδυνατίζουν οι θέσεις μας και ενισχύονται οι τουρκικές θέσεις. Ενόσω όμως τονίζεται ο διεθνής χαρακτήρας του Κυπριακού, είναι εκεί που δημιουργούνται οι απαραίτητοι μοχλοί πίεσης πάνω στη Τουρκία και είναι εκεί που αδυνατίζουν οι τουρκικές θέσεις. Γι' αυτό το λόγο δεν χάθηκαν δυο χρόνια, ίσως να χάθηκαν 14 χρόνια και κανένας δεν είναι άμοιρος ευθυνών που σπαταλήθηκαν σε διαδικασίες ατέρμονες πάνω σε συνταγματικά θέματα τα οποία δεν οδήγησαν σε τίποτε, γιατί ουδέποτε η τουρκική πλευρά συζήτησε σοβαρά το Κυπριακό, ουδέποτε αποκάλυψε τις πραγματικές της προθέσεις, όσον αφορά τις διεθνείς πτυχές, το θέμα της αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων, των εποίκων, το θέμα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και το θέμα των αποτελεσματικών εγγυήσεων, χωρίς μονομερή επεμβατικά δικαιώματα που συνδέονται άμεσα με την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και εποίκων.

Επομένως η τελευταία πρωτοβουλία του Κουεγιάρ μας έχει προβληματίσει σε μεγάλο βαθμό και δεν νομίζουμε ότι είναι τυχαίο που ο κ. Κουεγιάρ σ' αυτό το στάδιο — που κατά κάποιο τρόπο ο κ. Οζάλ και η Τουρκία βρίσκονται σε ένα αδιέξοδο, σε μια δύσκολη θέση, γιατί γνωρίζουν πως δεν μπορούν να προωθηθούν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, εκτός αν γίνουν κάποιες σοβαρές υποχωρήσεις στο Κυπριακό και αναφέρθηκαν — δεν γίνεται, λέω, όταν γνωρίζουν πως βρίσκονται σε δύσκολη θέση, να έλθουμε εμείς και να ανοίξουμε ένα δικό μας διάλογο με τον κ. Ντενκτάς, ένα δικό μας Νταβός για να έλθει να πει ο κ. Οζάλ «ξέρετε ας προχωρήσουμε εμείς με την Ελλάδα, αυτοί τα βρίσκουν μεταξύ τους, έχουν το δικό τους διάλογο, ας προχωρήσουμε και ας τους αφήσουμε εν τω μεταξύ να δούμε πού καταλήγουν». Αυτό από πλευράς τακτικής θα είναι πολύ επικίνδυνο. Αλλά και από πλευράς ουσίας, όπως τόνισα και στην προηγούμενη συζήτηση, δεν μπορεί να συζητάς την εσωτερική διαρρύθμιση ενός σπιτιού, πριν συζητήσεις πάνω σε ποιους θεμελιούς και πάνω σε ποια γη θα το κτίσει. Θα είναι πάρα πολύ επικίνδυνο, θα είναι οπισθοδρόμηση και θα οδηγήσει σε νέα αδιέξοδα και πρέπει να προειδοποιήσουμε, αν υπεισέλθουμε σ' ένα διάλογο με βάση συνταγματικά ή εφ' όλης της ύλης θέματα και εγκαταλείψουμε την πρόταξη των βασικών πτυχών του Κυπριακού, που είναι εκείνη η θέση που διεθνοποιεί το Κυπριακό και αξιοποιεί σωστά την παγκόσμια κοινή γνώμη και τους μοχλούς πίεσης που σήμερα υπάρχουν παγκόσμια και ιδιαίτερα στην Ευρώπη. Σ' αυτή την Ευρώπη που στοχεύει και η Τουρκία σε κάποιο στάδιο να εισέλθει σαν πλήρες μέλος. Γι' αυτό το λόγο, ναι μεν πιστεύουμε στο διάλογο, ναι μεν πιστεύουμε ότι το Κυπριακό θα λυθεί με βάση ένα διάλογο, ναι μεν υποστηρίζουμε το διάλογο με

τους Τουρκοκυπρίους, αλλά δεν μπορεί αυτός ο διάλογος να γίνει πάνω σε μια βάση η οποία εξασθένησε τη δική μας πλευρά, δεν μπορεί να γίνει ένας διάλογος με συνεχείς υποχωρήσεις πάνω σε συνταγματικά θέματα, όταν δεν γνωρίζουμε πού οδηγούμαστε, όσον αφορά τις βασικές πτυχές. Και δεν είναι εύκολο να γίνει παράλληλος διάλογος, γιατί θα είναι στο χέρι του ισχυρού, της τουρκικής πλευράς, να καθυστερεί τα συνταγματικά θέματα, να μην προχωρεί, να διακόπτει τα άλλα για να μπορεί να κινεί εκείνα τα θέματα που της συμφέρουν. Αν προσπαθήσουμε να έχουμε ένα διάλογο εφ' όλης της ύλης, θα ανακαλύψουμε πάρα πολύ γρήγορα ότι είναι ουτοπία και η τουρκική πλευρά θα προωθεί μόνο τα συνταγματικά και θα αφήνει πίσω τα άλλα θέματα, γιατί είναι αυτό που της συμφέρει. Και εξάλλου είναι η ισχυρή πλευρά σ' ένα διάλογο και πολλοί λένε ότι επειδή είναι η ισχυρή πλευρά, θα έπρεπε ίσως να δεχθούμε το ελάχιστο που μπορεί η ισχυρή πλευρά να προσφέρει, όταν θα γίνεται διάλογος. Εμείς πιστεύουμε ότι είναι το αντίθετο. Επειδή η τουρκική πλευρά είναι σε ισχυρή θέση και μπορεί να επιβάλει αποφάσεις, δεν πρέπει να ξεκινήσουμε ένα διάλογο από πολύ αδύνατη θέση και πάνω σε μια εντελώς λανθασμένη βάση.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι οι θέσεις μας, του Δημοκρατικού Κόμματος, έχουν εκτεθεί λεπτομερώς και στην εισαγωγή την οποία κάναμε την περασμένη Πέμπτη και δεν χρειάζεται να ενδιατρίψω πολύ περισσότερο. Όμως θα πρέπει να επαναλάβουμε ορισμένα πράγματα, κλεινοντας, το θέμα, ακόμα μια φορά. Σίγουρα οι διεθνείς εξελίξεις μπορεί να καταστούν ευνοϊκές για την Κύπρο. Η διεθνής ύφεση, το κλίμα που δημιουργείται για επίλυση τοπικών και περιφερειακών διενέξεων προερχόμενων από τις μερικές συμφωνίες πάνω στο θέμα του διεθνούς πυρηνικού αφοπλισμού, η αποχώρηση των Σοβιετικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν που δημιουργεί ένα πολύ καλό προηγούμενο και για την Κύπρο, η Τελωνειακή Ένωση με την Ευρώπη, η όλη προσοχή που δίδεται από πλευράς Ευρώπης προς την Κύπρο, το φιλελεύθερο πνεύμα που μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει στην Ευρώπη και το γεγονός ότι και οι τρεις χώρες Ελλάδα, Τουρκία και Κύπρος σε κάποιο στάδιο στοχεύουν προς την Ευρώπη, η πιθανή εκλογή ακόμα και του κ. Δουκάκη στις Ηνωμένες Πολιτείες που μπορεί να μην αλλάξει άρδην τα πράγματα, όμως θα δημιουργήσει μία έστω και ελαφρά πιο ευνοϊκή κατάσταση για την Κύπρο. Όλα αυτά τα πράγματα πιστεύω συνηγορούν στο να μη εγκαταλείψουμε βασικές διεκδικήσεις και να επιμένουμε ότι με κάναενα τρόπο το Κυπριακό δεν μπορεί να μπει στο ράφι οποιουδήποτε ελληνοτουρκικού διαλόγου.

Οι 13 Ιουνίου είναι πολύ κοντά. Εμείς δεν αμφισβητούμε με κανένα τρόπο τον πατριωτισμό του Πρωθυπουργού της Ελλάδας κ. Παπανδρέου. Από την άλλη πλευρά θα πρέπει να επαναλάβουμε ακόμα μια φορά ότι θεωρούμε αδιανόητο οποιαδήποτε συνέχιση ελληνοτουρκικού διαλόγου, αν ο κ. Οζάλ προσέλθει στην Αθήνα με άδεια τα χέρια. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι ο κ. Παπανδρέου θα το καταστήσει σαφέστατο και ξεκάθαρο αυτό το πράγμα στον κ. Οζάλ και ότι θα ξεκαθαρίσει ότι «εδώ και τώρα» — με την προσφιλή φράση του κ. Παπανδρέου — «τελειώνει αυτή η διαδικασία, εκτός αν το Κυπριακό παραμείνει η βασική προϋπόθεση για εξομάλυνση των σχέσεών μας».

Η συζήτηση η οποία έγινε σ' αυτό το Σώμα ξεκαθάρισε τουλάχιστον ένα πράγμα. Ότι όλοι συμφωνούμε και δεν υπάρχει καμιά διαφωνία πως δεν είναι νοητή οποιαδήποτε αποκατάσταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, χωρίς να προχωρήσει το Κυπριακό. Ορισμένες πλευρές είναι αισιόδοξες, άλλες πλευρές

αντιμετωπίζουν το θέμα με περισσότερη απαισιοδοξία. Μακάρι οι αισιόδοξοι να δικαιωθούν, γιατί όλοι θα το ήθελαν το Νταβός να αποτελέσει σταθμό που να οδηγήσει πραγματικά και στην αποκατάσταση των σχέσεων Ελλάδος — Τουρκίας, αλλά και στη δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι ο κ. Γαλανός δεν υπερέβη. . . .

Τι είναι κ. Κληρίδη;

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ο κ. Γαλανός μπήκε σε ένα θέμα το οποίο είναι τεράστιας σημασίας και το οποίο δεν ήταν μέσα στα πλαίσια του εγγραφέντος θέματος, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να διεξαχθούν μελλοντικές συνομιλίες και ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθησαν στο παρελθόν και το ότι στο παρελθόν δεν είχαν αποτέλεσμα οι συνομιλίες είναι φοβερή ιστορική ανακρίβεια, θα ήθελα αυτό το ειδικό κομμάτι να παραμείνει για συζήτηση την ερχόμενη βδομάδα, γιατί δεν μπορεί ο κ. Γαλανός να μείνει αναπάντητος πάνω στις θέσεις του πώς μπορεί να διεξαχθεί ένας διάλογος και υπό ποιες προϋποθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, σας παρακαλώ ένα λεπτό.

Είναι γεγονός όμως, κύριε Κληρίδη, ότι αυτό το θέμα των συνομιλιών θίγηκε από όλους τους ομιλητές συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού σας.

Επομένως ο κ. Γαλανός πολύ ορθά έπραξε να αναφερθεί και σε αυτό το θέμα και να θέσει τις απόψεις του Δημοκρατικού Κόμματος.

Αν θέλετε βέβαια να συζητήσουμε το θέμα των συνομιλιών και πώς διεξήχθησαν και γιατί κ.λ.π., να εγγράψουμε νέο θέμα και να το συζητήσουμε.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι ο κ. Κληρίδης βρίσκεται εν αδίκω σε αυτό το θέμα και θα το αποδείξω.

Πρώτο, η εγγραφή του όλου θέματος, ο τίτλος του θέματος ήταν πώς θα συνεχιστεί η σωστή πορεία. Επομένως ήταν φυσικό να αναφερθώ και σε θέματα συνομιλιών. Εξάλλου αυτά τα οποία είπα σήμερα είναι επανάληψη εκείνων τα οποία είπα στην προηγούμενη συνεδρία, την προηγούμενη Πέμπτη.

Αν ο κ. Κληρίδης αισθάνεται ότι δεν μου απάντησε την πρώτη φορά που βγήκε στο Βήμα και πρέπει να μου ξανααπαντήσει πάνω στα ίδια πράγματα τα οποία είπα, ευχαρίστως να παραμείνει.

Όσον αφορά το χρονικό διάστημα το οποίο πέρασε, πρώτος ο κ. Κληρίδης αναφέρθηκε στα τελευταία δυο χρόνια πως δεν απέδωσαν με τη γραμμή της πρόταξης. Εφόσον ο κ. Κληρίδης αναφέρθηκε στα δυο χρόνια, αναφέρθηκα και εγώ στα 14 χρόνια. Τι είναι εκείνο δηλαδή που ξενίζει τον κ. Κληρίδη και ποιο είναι το νέο σημείο το οποίο υπεισέρχεται;

Αν όμως ο κ. Κληρίδης θέλει να συνεχιστεί η συζήτηση, να μείνει το θέμα, αλλά να μη ζητούμε προφάσεις. Αν θέλει να συζητήσουμε, να συζητήσουμε εφ' όλης της ύλης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ.

Το έχω πει και προηγουμένως. Αυτό το θέμα θίγηκε και πολύ καλά έκαμε ο κ. Γαλανός να το αναφέρει στο κλείσιμο του θέματος.

Τώρα ο κ. Παναγίδης βλέπω ότι επιμένει. . . .

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνούμε απόλυτα με την εισήγηση του κ. Κληρίδη να παραμείνει το θέμα για συζήτηση εφ' όλης της ύλης. Γιατί φαίνεται ότι έπρεπε αυτό το θέμα να συζητηθεί εκτενέστερα.

Να δοθεί η ευκαιρία σε άλλους συναδέλφους Βουλευτές να μιλήσουν γι' αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ, αν νομίζετε ότι πρέπει να παραμείνει στην Ημερήσια Διάταξη δεν έχω καμιά δυσκολία να το αφήσω, αλλά το θέμα έχει εξαντληθεί, έχει κλείσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, και αυτό το λέω προς τιμή του κ. Γαλανού, κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, και δεν βλέπω το λόγο γιατί δημιουργούμε προβλήματα.

Ο κ. Κληρίδης.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Προτού εξάξουμε συμπεράσματα θέλω να εξηγήσω τι ζητώ.

Δεν ζητώ να απαντήσω στον κ. Γαλανό αν είναι σωστή η θέση του ότι πρέπει να επιμένουμε στην πρόταξη. Αυτό το είπε, του απάντησα, κλειστό το θέμα. Δεν ζητώ να απαντήσω στον κ. Γαλανό για οτιδήποτε προκύπτει από το θέμα της επίσκεψης Οζάλ.

Ζητώ να απαντήσω στην ανάλυση που έκανε πως θα διεξαχθεί σε βάρος μας ένας νέος διάλογος όχι επί του θέματος της πρόταξης, αλλά γενικά. Είναι ένα θέμα το οποίο ούτε στην αρχική του ομιλία έθιξε ούτε κανέννας έθιξε. Ο κ. Γαλανός έκανε μια ανάλυση η οποία λέει περίπου τα εξής:

«Δεν πρέπει να κάνουμε διάλογο, γιατί ο διάλογος θα είναι σε βάρος μας για πολλούς λόγους» τους οποίους ανέφερε. Και πρόσθεσε «όπως σε βάρος μας ήταν και τα προηγούμενα 14 χρόνια που ο διάλογος δεν οδήγησε πουθενά».

Είναι αυτό το σημείο το οποίο δεν ήταν στην αρχική του ομιλία και το οποίο είναι ένα σοβαρό σημείο, αν είναι άποψη του Κόμματός του, και μας λέει καθαρά:

«Όχι διάλογο, γιατί η Τουρκία βρίσκεται σε πιο δυνατή θέση». Μα βρίσκεται σε πιο δυνατή θέση και επί του θέματος της αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων και επί του θέματος των εγγυήσεων, άρα κανέννας διάλογος.

Τι εισηγούμαστε τότε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κληρίδη, σας παρακαλώ, όπως αντιλαμβάνομαι θέλετε να συζητηθεί αυτό το ειδικό θέμα.

Αν θέλετε να συζητηθεί αυτό το ειδικό θέμα, να το εγγράψετε ως θέμα, αν το Σώμα δεν έχει ένσταση.

Ορίστε, ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Η όλη συζήτηση που έγινε, κύριε Πρόεδρε, έγινε με επίκεντρο ένα θέμα το οποίο εγγράφηκε.

Αν υπάρχει η άποψη ότι πρέπει να υπάρξουν δευτερολογίες πάνω σε ορισμένα σημεία, δεν μπορεί να αποδεσμευθούν από το σύνολο του θέματος. Έτσι θα πρέπει να συνεχίσουμε είτε απόψε σε δευτερολογίες, που είναι προτιμότερο, ωστόσο να ολοκληρωθεί η συζήτηση, ή να παραμείνει στην άλλη συνεδρίαση.

Εμείς το βλέπουμε το θέμα σαν συνέχεια με βάση τις δευτερολογίες. Διότι υπάρχουν πάρα πολλά προβλήματα που έχουν προκύψει από άλλους ομιλητές τα οποία έμειναν αναπάντητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι το κλείσιμο του κ. Γαλανού ήταν κλείσιμο της συζήτησης και θα έλεγα και πολύ ευλύγιστο. Γι' αυτό εγώ δεν βλέπω ότι προκύπτει από αυτό θέμα συνέχισης της συζήτησης πάνω σε αυτό το θέμα.

Εξέφρασε ο κ. Γαλανός τις απόψεις του και τις απόψεις του Κόμματός του, όπως και ο καθένας ο οποίος μίλησε εδώ. Κατά συνέπεια δεν βλέπω ότι αναφορικά με το εγγραφέν θέμα υπάρχει θέμα συνέχισης της συζήτησης. Από τις ομιλίες που έγιναν γείρονται πολλά θέματα και αυτό το οποίο έχει αναφέρει ο κ. Κληρίδης και άλλα, όπως είπε και ο κ. Χατζηδημητρίου.

Έχω υπόψη μου, κύριε Πρόεδρε, ότι υπάρχει συγκεκριμένο, και μάλιστα είχε ζητηθεί να του δοθεί και προτεραιότητα, θέμα «Το Κυπριακό και οι χειρισμοί του» που έχει εγγράψει ο αγαπητός συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου. Και έχω τη γνώμη ότι τα γειρόμενα θέματα είναι στα πλαίσια αυτού του θέματος. Γι' αυτό ας μπει την προσεχή Πέμπτη προς συζήτηση το θέμα του κ. Χατζηδημητρίου και σε αυτά τα πλαίσια μπορούμε να συζητήσουμε τους χειρισμούς του Κυπριακού προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης και ο κ. Γαλανός.

ΓΑ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ενόψει αυτής της εισήγησης να δοθεί προτεραιότητα στο θέμα του κ. Χατζηδημητρίου, οπότε μπορεί να το συζητήσουμε, αφού εμπίπτει μέσα σ' αυτό το θέμα το οποίο ανέφερα, αποσύρω την εισήγησή μου.

Δέχομαι όμως υπό τον όρο ότι την ερχόμενη βδομάδα θα αρχίσει η συζήτηση του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός τι λέει πάνω σε αυτό το θέμα;

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Καμιά ένσταση, κύριε Πρόεδρε.

Υπερθεματίζουμε, αλλά ήθελα απλώς να ξεκαθαρίσω και κάτι άλλο, διότι δεν είναι σωστό να δημιουργούνται εσφαλμένες εντυπώσεις. Και ο κ. Κληρίδης δεν πρέπει να προσπαθεί να δημιουργεί εσφαλμένες εντυπώσεις.

Είπε: «Ο κ. Γαλανός στην ομιλία του τάχθηκε εναντίον του διαλόγου» και είπε ότι: «Όλα αυτά τα χρόνια δεν έπρεπε να γίνει διάλογος» σύμφωνα με τον κ. Γαλανό. Και «Ο κ. Γαλανός αισθάνεται ότι η Κύπρος είναι αδύνατη για να κάμει διάλογο».

Δεν είναι αυτό το οποίο είπα, κύριε Πρόεδρε. Είπα ότι: «Δεν πρέπει σε οποιοδήποτε μελλοντικό διάλογο να εγκαταλείψουμε τις προϋποθέσεις, δηλαδή την πρόταξη των βασικών πτυχών, πριν γίνει οποιοσδήποτε διάλογος».

Αυτό το οποίο είπα πάρρω απέχει από αυτό το οποίο προσπαθεί ο κ. Κληρίδης να βάλει στο στόμα μου.

Και θα ήθελα από τον κ. Κληρίδη με όλη τη πείρα του και τη δημοκρατικότητά του, να είναι περισσότερο δίκαιος.

Αν έλεγε ακριβώς ότι είναι αυτό που είπα, τότε σωστό. Όχι όμως να ισχυρίζεται ότι ταχθήκαμε εναντίον οποιοσδήποτε διαλόγου, που δεν είναι σωστό.

Τι προσπαθούμε, να δημιουργήσουμε εντυπώσεις;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν πάσει περιπτώσει κύριοι, νομίζω ότι έχουμε καταλήξει και νομίζω ότι η εισήγηση που έγινε από τον κ. Κωνσταντίνου. . . .

Ο κ. Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επί αυτής της διευθέτησης θέλω να μιλήσω.

Είναι γνωστό ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απουσιάζει στο εξωτερικό και ότι πραγματοποιεί μια σειρά επαφές και διαβουλεύεται για το Κυπριακό.

Εγώ θα θεωρούσα ότι πριν αρχίσει η συζήτηση στη Βουλή, θα πρέπει να δώσουμε κάποιο χρόνο να ενημερωθεί το Εθνικό Συμβούλιο, να ανταλλάξει απόψεις επί των δεδομένων, που πιστεύω ότι θα υπάρχουν από το ταξίδι του Προέδρου στο εξωτερικό, και τότε, αν από τη συζήτηση στο Εθνικό Συμβούλιο προκύψει ότι υπάρχει θέμα για συζήτηση, ασφαλώς να συζητηθεί.

Αλλά εισηγούμαι ότι δεν θα πρέπει να δεσμευτεί το Σώμα να αρχίσει τη συζήτηση την ερχόμενη Πέμπτη, γιατί ίσως να κριθεί ότι πρέπει να αποκρυσταλλώσει τις θέσεις του το Εθνικό Συμβούλιο και τις θέσεις τους τα κόμματα στο Εθνικό Συμβούλιο, πριν γίνει η συζήτηση εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν νομίζω, κύριε Δίγκλη, ότι αυτό το θέμα μας επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο.

Θα δώσουμε την προτεραιότητα στο θέμα του κ. Χατζηδημητρίου για την προσεχή Πέμπτη και αν εν τω μεταξύ συμβούν γεγονότα, τα οποία θα μας επιβάλλουν να είμαστε προσεκτικοί και πιθανόν να αναβάλουμε τη συζήτηση, τότε το βλέπουμε και πάλι.

Είναι θέμα το οποίο μπορούμε να δούμε τότε.

Γι' αυτό το λόγο εισηγούμαι να παραμείνουμε στην εισήγηση η οποία έγινε, να δοθεί προτεραιότητα στο θέμα του κ. Χατζηδημητρίου και να γίνει προσπάθεια να συζητηθεί την προσεχή Πέμπτη, αν εν τω μεταξύ το Σώμα δεν αναθεωρήσει αυτή την άποψη, λόγω γεγονότων τα οποία είναι ενδεχόμενο να συμβούν στο μέλλον.

Κύριοι, προχωρούμε στα επόμενα θέματα που είναι: Ενδιάμεση Έκθεση υπ' αριθμό 1 της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το θέμα που τιτλο-

φορείται «Η εξεύρεση τρόπου επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών).

Το δεύτερο είναι η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πάνω στη Σύσταση 169 αναφορικά με την Πολιτική Απασχολήσεως (Συμπληρωματικές Πρόνοιες) του 1984, που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας τον Ιούνιο του 1984.

Κύριοι, εισηγούμαι οι δύο αυτές Εκθέσεις να αναγνωστούν απόψε και να αναβληθεί η συζήτηση για την ερχόμενη βδομάδα.

Ο κ. Χριστοφίδης και κατόπιν ο κ. Δίγκλης.

Παρακαλώ τον κ. Φάντη να με αντικαταστήσει για μερικά λεπτά.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Λαδάς εγκαταλείπει την Αίθουσα της Βουλής, ενώ ο κ. Φάντης ανεβαίνει και καταλαμβάνει την έδρα του Προέδρου).

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΙΘΜΟΣ (4) ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Η ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΤΡΟΠΟΥ ΕΠΙΑΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Δημητριάδης

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χρίστος Πέτας

Ευστάθιος Ευσταθίου.

Το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή στις 19 Ιουνίου 1986 με εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και αποτελεί ένα γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσονται ειδικότερα θέματα και προβλήματα που αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας.

Μέσα στα πλαίσια του θέματος αυτού η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η έλλειψη στενογράφων στα Δικαστήρια και οι συνέπειες επί της απονομής της Δικαιοσύνης και της εν γένει λειτουργίας των Δικαστηρίων» για το οποίο σχετική έκθεση κυκλοφόρησε στο Σώμα στις 7 Νοεμβρίου 1987. Σήμερα παρουσιάζει την έκθεσή της πάνω στο πρόβλημα που δημιουργήθηκε σαν συνέπεια του μεγάλου αριθμού Δικαστών και δικηγόρων, ο οποίος αυξάνει τις πιθανότητες και τα ενδεχόμενα να εμφανίζονται ενώπιον Δικαστών δικηγόροι οι οποίοι συνδέονται με αυτούς με στενή συγγένεια.

Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή συνήλθε σε δυο συνεδρίες που πραγματοποιήθηκαν στις 16 Νοεμβρίου 1987 και στις 17 Μαρτίου 1988. Στις συνεδρίες αυτές κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου, καθώς και εκπρόσωποι του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και όλων των τοπικών Δικηγορικών Συλλόγων. Στη δεύτερη συνεδρία παρευρέθηκαν επίσης οι αξιότιμοι Βουλευτές κ.κ. Πέτρος Στυλιανού και Γεώργιος Χαραλαμπίδης.

Είναι πρόδηλο πως εμφανίσεις δικηγόρων ενώπιον Δικαστών, με τους οποίους συνδέονται με στενή συγγένεια, είναι ανεπιθύμητες και δεν συμβάλλουν θετικά στη θεμελίωση της λαϊκής εμπιστοσύνης και στο ανεπηρέαστο των Δικαστικών

Λειτουργιών, ως εκ τούτου επιβάλλεται ρύθμιση του όλου θέματος χάριν της εύρυθμης απονομής της Δικαιοσύνης. Διότι όταν δυο διάδικοι δικάζονται και ο δικηγόρος του ενός διαδίκου είναι στενός συγγενής του Δικαστή ενώπιον του οποίου εμφανίζεται, δεν μπορεί ο άλλος διάδικος να πεισθεί απόλυτα ότι κατά τη διάγνωση των αστικών του δικαιωμάτων θα τύχει ίσης, ανεπηρέαστης, ανεξάρτητης και αμερόληπτης μεταχείρισης. Και είναι τούτο ανθρώπινο. Δεν είμαστε κοινωνία αγέλων· είμαστε κοινωνία ανθρώπων.

Τα Μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου θεωρούν σωστό και αναγκαίο να γίνει ρύθμιση του θέματος αυτού, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο απρόσωπος χαρακτήρας των Δικαστηρίων κατά την άσκηση των λειτουργιών τους, βάσει και της αρχής της ισότητας των πολιτών ενώπιον της Δικαιοσύνης, η οποία κατοχυρώνεται με το Άρθρο 28(1) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κατά την ανταλλαγή απόψεων των Μελών της Επιτροπής με τα Μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου κρίθηκε σκόπιμο σε πρώτο στάδιο να μη γίνει οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση του θέματος, αλλά να προχωρήσει το Ανώτατο Δικαστήριο, μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, στην έκδοση οδηγιών που να ρυθμίζουν το όλο θέμα.

Το Ανώτατο Δικαστήριο προχώρησε πράγματι στην έκδοση οδηγιών δικαστικής, πρακτικής, ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, η οποία θα δημοσιευτεί στους Τόμους των Αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου (C.L.R.) και στην οποία διαλαμβάνονται οι ακόλουθες οδηγίες:

Απαγορεύεται η συμμετοχή Δικαστή στη σύνθεση Δικαστηρίου, κάθε βαθμού δικαιοδοσίας, εξαιρουμένης της Ολομέλειας του Ανώτατου Δικαστηρίου, σε υποθέσεις που εμφανίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου δικηγόροι οι οποίοι συνδέονται με αυτόν με στενή συγγένεια.

Για τους σκοπούς των οδηγιών, στενοί συγγενείς θα θεωρούνται οι γονείς, σύζυγοι, τέκνα, σύζυγοι τέκνων, αδελφοί, τέκνα αδελφών και σύζυγοι αδελφών, καθώς και δικηγόροι που εμφανίζονται εκ μέρους τους, η απαγόρευση όμως δεν θα ισχύει σε περιπτώσεις τυπικών εμφανίσεων, όπως είναι η εμφάνιση για έκδοση οδηγιών.

Αναφορικά με το ποιοι θα θεωρούνται ως στενοί συγγενείς για τους σκοπούς των πιο πάνω οδηγιών, εκφράσθηκε και η άποψη πως θα έπρεπε να ήταν ευρύτερος ο κατάλογος των προσώπων αυτών, έτσι που να περιλαμβάνει συνεταίρους ή εργοδότες των προσώπων αυτών· αφέθηκε όμως το θέμα να επανεξεταστεί κάτω από το φως της νέας πρακτικής και της πείρας.

Ο δικηγορικός κόσμος συμφώνησε με τις διαπιστώσεις που έγιναν, όπως και για την ανάγκη αποφασιστικής ρύθμισης του θέματος και αναμένεται ότι τα αρμόδια αντιπροσωπευτικά όργανα των δικηγόρων θα προχωρήσουν στην καθιέρωση ανάλογων προνοιών στους περί Δεοντολογίας των Δικηγόρων Κανονισμούς, πρόνοιες που θεσπίστηκαν και σε άλλα Κράτη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών θα συνεχίσει να παρακολουθεί από κοντά την κατάσταση, όπως θα εξελίσσεται, καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που σε πρώτο στάδιο λήφθηκαν ή θα ληφθούν, με την πεποίθηση πως η συνεργασία όλων των παραγόντων στο χώρο της Δικαιοσύνης αποτελεί το ασφαλέστερο εχέγγυο για τη λύση του όλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:**(Α. ΦΑΝΤΗΣ)**

Η συζήτηση του θέματος της Έκθεσης για την εξεύρεση τρόπου επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας θα διεξαχθεί την ερχόμενη βδομάδα, στην επόμενη συνεδρία του Σώματος. Προχωρούμε στην κατάθεση της Έκθεσης της Κοινοβουλευτικής .....

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι πάνω σ' αυτό το θέμα δεν θα υπάρξει συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν θα υπάρξει συζήτηση, τότε το θέμα θα θεωρηθεί ότι έκλεισε με την κατάθεση της Έκθεσης. Προχωρούμε τώρα στην κατάθεση της Έκθεσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πάνω στη Σύσταση 169 αναφορικά με την Πολιτική Απασχόλησεως (Συμπληρωματικές Πρόνοιες) του 1984, που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας τον Ιούνιο του 1984.

Παρακαλώ τον κ. Δίγκλη να καταθέσει την Έκθεση.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Η ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ (ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ) ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΡ. 169».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Σοφοκλής Χ' Γιάννης
 Αυγερινός Παπαρές
 Ρήνα Κατσελλή
 Πέτρος Στυλιανός
 Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω Σύσταση σε τρεις συνεδριάσεις της που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Μαρτίου, 29 Απριλίου και 11 Μαΐου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Δ. Γεωργιάδης, Τ. Χ' Δημητρίου και Μ. Παπαπέτρου. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ), της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ) και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ.

Η πιο πάνω Σύσταση, η οποία συμπληρώνει τις πρόνοιες της Σύμβασης και Σύστασης για την Πολιτική Απασχόλησης του 1964, έχει υιοθετηθεί κατά την 70ή Σύνοδο της Γενικής Συνδιάσκεψης Εργασίας τον Ιούνιο του 1984.

Η Σύσταση αυτή έχει γίνει αποδεκτή με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 29.348 και ημερομηνία 12 Νοεμβρίου 1987, αφού προηγουμένως εξετάστηκε, σύμφωνα με την καθιερωμένη διαδικασία, από το Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι πρόνοιες της πιο πάνω Σύστασης εφαρμόζονται ήδη στην Κύπρο με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία και γενικά συνάδουν με την Κυβερνητική πολιτική που ακολουθείται στον τομέα αυτό.

Με τις πρόνοιες της Σύστασης αυτής γίνεται ειδικότερα αναφορά στα ακόλουθα θέματα:

- (α) Τις γενικές αρχές της πολιτικής απασχόλησεως, με στόχο την προώθηση πλήρους, παραγωγικής και ελεύθερα επιλεγόμενης απασχόλησης.
- (β) Την πληθυσμιακή πολιτική, με στόχο την προώθηση της ευημερίας της οικογένειας και του οικογενειακού προγραμματισμού.
- (γ) Την απασχόληση των νέων και ομάδων ατόμων που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα.
- (δ) Την τεχνολογική πολιτική.
- (ε) Το ρόλο των μικρών επιχειρήσεων.
- (στ) Την περιφερειακή πολιτική ανάπτυξης.
- (ζ) Τις δημόσιες επενδύσεις και τα ειδικά προγράμματα.
- (η) Τη διεθνή οικονομική συνεργασία και απασχόληση.
- (θ) Τη διεθνή μετανάστευση και απασχόληση.

Οι εκπρόσωποι του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου και του Συνδέσμου Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου δήλωσαν στην Επιτροπή ότι διαφωνούν με την εισήγηση για αποδοχή της Σύστασης αυτής, γιατί, όπως ανέφεραν, αυτή δεν συνάδει με το όλο σύστημα των εργασιακών σχέσεων που ισχύει στην Κύπρο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημερώνοντας πληροφοριακά το Σώμα προτίθεται να διαβιβάσει στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων την αποδοχή της ως προς τις σκοπούμενες ενέργειες για τη Σύσταση αυτή στα πλαίσια της καθιερωμένης και ισχύουσας ως τώρα διαδικασίας.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Λαδάς επανέρχεται στην Αίθουσα της Βουλής και καταλαμβάνει την έδρα του Προέδρου, ενώ ο κ. Φάντης κατέρχεται στη θέση του).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κύριοι, νομίζω ότι με την ανάγνωση και της δεύτερης Έκθεσης από τον κ. Δίγκλη ....

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε ....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Θα σας παρακαλούσα να θεωρηθεί ότι εγκρίνεται, αν δεν υπάρχει ένσταση, γιατί αντιλαμβάνομαι πως είναι ομόφωνη Έκθεση από όλες τις πλευρές της Βουλής. Να μην παραμείνει στην Ημερήσια Διάταξη της προσεχούς συνεδρίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η πρόθεσή μου, κ. Στυλιανού, ήταν να το αφήσω για την επόμενη συνεδρία του Σώματος, μήπως υπάρχουν Βουλευτές οι οποίοι θα ήθελαν να μιλήσουν;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Δεν υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν δεν υπάρχουν Βουλευτές, τότε να θεωρηθούν ότι έχουν εγκριθεί οι Εκθέσεις και ότι τα θέματα έχουν λήξει. Αυτό είναι .....

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όπωςδήποτε, υπό άλλες συνθήκες σίγουρα έτσι έπρεπε να γίνει, αλλά επειδή τελευταία ο κ. Μαρκίδης μπορούσε να εγείρει θέμα ότι λείπουν πολλοί συνάδελφοι με την ίδια λογική που αναβάλαμε άλλα πράγματα θα πρέπει και αυτό να μείνει στην Ημερήσια Διάταξη, γι' αυτό νομίζω με τη ίδια λογική θα πρέπει να μείνει στην Ημερήσια Διάταξη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Μαρκίδη .....

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο κ. Μαρκίδης ήγειρε θέματα για Βουλευτές που είναι παρόντες, όχι για Βουλευτές οι οποίοι απουσιάζουν ενώ θα μπορούσαν να ήταν παρόντες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, νομίζω ότι εφόσον δεν υπάρχει θέμα και εφόσον εγκρίνεται από όλες τις πλευρές του Σώματος .....

Ο κ. Μαθηκολώνης κάτι ήθελε να πει.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν ξέρω, η προηγούμενη Έκθεση, η οποία έχει αναγνωστεί, για τα προβλήματα της Δικαιοσύνης, θεωρείται ότι έχει κλείσει ήδη ή είναι τώρα που θα αποφασίσουμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα αυτό λέγω, αυτό λέγω .....

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αφήσατε τον κ. Φάντη να προεδρεύσει .....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α! έκλεισε ο κ. Φάντης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

...έκλεισε επί προεδρίας του κ. Φάντη το ένα θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως, πολύ ωραία, ώστε μιλούμε αυτή τη στιγμή για την Έκθεση την τελευταία και εφόσον δεν υπάρχει βουλευτής ο οποίος επιθυμεί να μιλήσει επί της Έκθεσης αυτής, θεωρείται ως εγκριθείσα και το θέμα θεωρείται λήξαν.

Λοιπόν κύριοι, η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 16 Ιουνίου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 20) του 1988.

(2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 21) του 1988.

- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 22) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 23) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 24) του 1988.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 25) του 1988.
- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1988.
- (8) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (9) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλίων Νόμος του 1988.
- (10) Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (11) Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (12) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Ατδ. (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (13) Ο περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (14) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμος του 1988.
- (15) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως ('Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (16) Οι περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (17) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 26 Μαΐου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Λεμεσού, Ανθούπολης και Παραλιμνίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

«Ο ελληνικός παράγοντας και το Κυπριακό. Ευθύνες, δυνατότητες και προοπτικές. Οι εξελίξεις στο διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.86).

Οι Βουλευτές κύριοι Παύλος Δίγκλης και Δημήτρης Ηλιάδης ζητούν την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την αγορά αξονικού τομογράφου από την Κυβέρνηση, οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν, οι συνθήκες λειτουργίας του αξονικού τομογράφου στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, οι όροι μίσθωσης ιδιωτικού αξονικού τομογράφου, οι συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον και οι τυχόν ευθύνες που προκύπτουν από τα πιο πάνω».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί και παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας;

Εάν δεν υπάρχει ένσταση και αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Νομίζω ότι δεν είναι θέμα της Επιτροπής Υγείας οι όροι σύμφωνα με τους οποίους αγοράστηκε ο αξονικός τομογράφος, η καθυστέρηση στην τοποθέτησή του και τα λοιπά.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Επιτροπή Ελέγχου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αφήστε τον να τελειώσει.

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Είναι θέμα Ελέγχου περισσότερο αυτό το πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, τι θέλετε κύριε .....

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Ναι, νομίζω είναι περισσότερο θέμα της Επιτροπής Ελέγχου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δηλαδή θέλετε, αντί να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας, να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Ελέγχου .....

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Μάλιστα, στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αλλά οι εγγράφοντες το θέμα .....

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Η Επιτροπή Ελέγχου είναι Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών, δεν είναι μόνο Επιτροπή Ελέγχου λειτουργίας αξονικού τομογράφου .....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, κύριε Μαρκίδη, εντάξει.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Τι ξέρουν οι άνθρωποι από αξονικό τομογράφο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πρώτα από όλα, κύριοι, εκείνοι που εγγράφουν το θέμα θέλουν να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας και δεύτερο η Επιτροπή είναι Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών.

Λοιπόν ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ συμφωνώ με τον κ. Θεοδούλου, γιατί είναι θέμα και δαπάνης. Εδώ θα γίνει και ένας έλεγχος για τη δαπάνη και αν πράγματι αληθεύουν τα όσα ακούσαμε, σίγουρα πρέπει να γίνει ένας έλεγχος από την αρμόδια Επιτροπή που πρέπει να κοιτάξει το όλο θέμα πώς δημιουργήθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κ. Γαλανέ, αλλά εκείνοι που εγγράφουν το θέμα λένε να πάει στην Επιτροπή Υγείας.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ναι, αλλά αν μου επιτρέπετε, κ. Πρόεδρε, με όλο το σέβας δεν είναι θέμα τι επιθυμούν εκείνοι που το εγγράφουν, αλλά ποια είναι η σωστή Επιτροπή και σίγουρα εκείνοι που το ενέγραψαν μπορεί να είχαν την εντύπωση πως ήταν η πιο αρμόδια, αλλά εκ των πραγμάτων αποδεικνύεται ότι αν θα γίνει μια έρευνα σε βάθος, πρέπει να πάει στην Επιτροπή Ελέγχου κατά τη γνώμη μου. Εξάλλου ο κ. Μαρκίδης, όπως αποδεικνύεται, είναι πολύ βεβαρυμένος σαν Πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας και θα ήταν καλύτερα να πάει σε μια άλλη Επιτροπή η οποία να μπορεί να κάμει αυτή τη δουλειά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημήτρης Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ασφαλώς υπάρχει το θέμα διενέργειας μιας συγκεκριμένης δαπάνης, αλλά είναι μια από τις πολλές πτυχές του προβλήματος το οποίο έχουμε εγγράψει. Σχετίζεται με τη λειτουργία του τομέα που ονομάζεται υγεία και τις συνέπειες που είχε σ' αυτό τον τομέα η συγκεκριμένη αγορά, οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν σε διάφορα σημεία μιας ολόκληρης διαδικασίας με πολλές επιπτώσεις όχι μόνο οικονομικές στον τομέα της περίθαλψης ανθρώπων. Και είναι γι' αυτό το λόγο που εισηγηθήκαμε να πάει στην Επιτροπή Υγείας. Εξάλλου είναι αρχή ότι οποιοσδήποτε συνάδελφος της Επιτροπής Ελέγχου ή οποιασδήποτε άλλης Επιτροπής επιθυμεί, είναι ελεύθερος να παρακολουθήσει και να συμβάλει στη διερεύνηση του θέματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εγγράφεται λοιπόν και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά την εγγραφή εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη πολλαπλής ενίσχυσης των ακριτικών κοινοτήτων Μάμμαρι, Δένειας, Λυμπιάν, Αθηαίνου, Τρούλλων, Δερύνειας κ.α. και ιδιαίτερα των στεγαστικών προγραμμάτων των νέων ζευγαριών».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το θέμα εγγραφεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Χάρην ακριβείας, κύριε Πρόεδρε, είναι θέμα το οποίο βρίσκεται υπό εξέλιξη με αντιπροσώπους όλων των Κομμάτων σε επαφές με την Κυβέρνηση, έτσι θα είναι και μια συμπληρωματική πτυχή η συζήτηση και στη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τόσο το καλύτερο, κ. Χατζηδημητρίου.

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ακριβώς η Εκτελεστική Εξουσία ζήτησε τη συνδρομή της Νομοθετικής για να προωθηθεί αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία, κύριοι. Παραπέμπεται λοιπόν ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών.

Κατόπιν έχουμε .....

Οι Βουλευτές κύριοι Σοφοκλής Χατζηγιάννης και Χρίστος Σολωμής ζητούν την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' και την κήρυξή του σαν επείγοντος του πιο κάτω θέματος:

«Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των χημικών βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος».

Η εισήγηση είναι να συζητηθεί απευθείας ενώπιον του Σώματος και μάλιστα με προτεραιότητα.

Υπάρχει ένσταση στο να εγγραφεί πρώτα το θέμα;

Για την εγγραφή του θέματος δεν υπάρχει ένσταση. Άρα το θέμα εγγράφεται.

Τώρα ως προς το θέμα της προτεραιότητας.

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πιστεύουμε ότι και αυτό το θέμα πρέπει να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας και ο Πρόεδρος της Επιτροπής πρέπει να επιληφθεί αυτού του θέματος χωρίς καμιά καθυστέρηση και, αφού ετοιμαστεί η Έκθεση, τότε θα μπορούμε να συζητήσουμε. Αλλά θα είναι καλό να καλέσουμε τους αρμοδίους να δώσουν εξηγήσεις στην αρμόδια Επιτροπή και μετά να γίνει συζήτηση.

Δεν έχουμε καμιά ένσταση να γίνει συζήτηση στο Σώμα, αλλά θα είναι καλό να πάρουμε όλα τα στοιχεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χατζηγιάννης που είναι και ο εγγράφας το θέμα.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Δεν έχω καμιά ένσταση, κύριε Πρόεδρε, να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Υγείας, αλλά, όπως θα έχετε αντιληφθεί από την επιστολή μου, πέραν της διαρροής της αμμωνίας το θέμα είναι πολύ-πολύ σοβαρό: σήμερα είχαν κλείσει τα σχολεία στο Μαρί απο η ώρα 10 το πρωί, επειδή όλοι οι μαθητές είχαν αρρωστήσει κι αναζητούνταν ασθενοφόρα για να μεταφερθούν στα νοσοκομεία· ευτυχώς τους επισκέφτηκε η Ιατρική Μονάδα του Νοσοκομείου Κοφίνου και πήγε και η Αστυνομία στην περιοχή. Και, όπως σας γράφω στην επιστολή, αν δεν τεθεί τέρμα σε αυτή την κατάσταση, σύντομα θα έχουμε τραγωδία στην περιοχή εκείνη.

Τονίζω δε με όλη την τιμιότητα ότι όταν πλησίασα το χωριό Μαρί, παρολίγο να επιστρέψω πίσω από φόβο μήπως συμβεί οτιδήποτε. Στα δέκα μέτρα δεν έβλεπα μπροστά μου.

Είναι κατεπείγον το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, οι πληροφορίες τις οποίες αναφέρει ο κ. Χατζηγιάννης είναι αληθείς. Είναι τις ίδιες που είχα και εγώ σήμερα. Το πρόβλημα πράγματι είναι σοβαρό και ενδιαφέρει όλους μας και θα εισηγούμουν, αν δεν είχαν ένσταση οι προτείνοντες συνάδελφοι, να εγγραφεί από όλες τις πλευρές της Βουλής και να δοθεί μάλιστα και προτεραιότητα στην εξέτασή του είτε στην Ολομέλεια είτε στην Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ποιος το εγγράφει δεν έχει σημασία, κ. Ηλιάδη.

Σημασία έχει το πρόβλημα αυτό και εφόσον το έχει εγγράψει ήδη ο κ. Χατζηγιάννης, γιατί να πούμε ότι το εγγράφει όλη η Βουλή;

Εκείνο που επείγει αυτή τη στιγμή είναι να εξεταστεί όσο γίνεται πιο γρήγορα και νομίζω ότι θα εξεταστεί όσο γίνεται πιο γρήγορα, αν το παραπέμψουμε στην Επιτροπή Υγείας και παρακαλέσουμε τον Πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας, ο οποίος είναι παρών, να φροντίσει να δοθεί προτεραιότητα σε αυτό το θέμα, ούτως ώστε να έχουμε την Έκθεση όσο γίνεται πιο γρήγορα.

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θα δοθεί προτεραιότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν το πρόβλημα έχει τη μορφή που έχει περιγράψει ο συνάδελφος ο κ. Χατζηγιάννης, νομίζω ότι δεν αρκεί μόνο να περιμένουμε μια βδομάδα για να μελετήσει το θέμα η Επιτροπή Υγείας και να κάμει Έκθεση, αλλά έχω τη εντύπωση —και αυτό το αναφέρω, διότι το Μαρί και η σχετική βιομηχανία είναι στην Επαρχία Λάρνακας— ότι θα πρέπει η Βουλή να διαμηνύσει στα αρμόδια όργανα του Κράτους, στην Κυβέρνηση, ότι πρέπει αμέσως να κάμουν έλεγχο και να φροντίσουν να σταματήσει αυτή η διαρροή και εν τω μεταξύ να σταματήσουν οι λειτουργίες της βιομηχανίας οι οποίες μπορεί να μεγαλώσουν το πρόβλημα ή να επιφέρουν καταστάσεις οι οποίες να μην μπορούν να επανορθωθούν μετά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως, κ. Μαθηκολώνη, αυτό είναι ένα διάβημα που μπορεί να γίνει. Το Προεδρείο της Βουλής μπορεί να ειδοποιήσει τις αρμόδιες αρχές να λάβουν κάποια μέτρα, αλλά νομίζω ότι ο ορθόδοξος τρόπος είναι αυτός: Να εγγραφεί το θέμα, να συζητηθεί ενώπιον της Επιτροπής πρώτα και κατόπιν ενώπιον του Σώματος και τα συμπεράσματα να αποσταλούν επισήμως στην Εκτελεστική Εξουσία με την απαίτηση να εφαρμοστούν. Αυτός είναι ο ορθόδοξος τρόπος.

Βέβαια εν τω μεταξύ μπορούμε σαν έκτακτο μέτρο να δώσουμε την προειδοποίηση αυτή την οποία λέτε. Ως Προεδρείο της Βουλής.

Ο κ. Μαθηκολώνης.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, και ακόμα κάτι, παρόλο που ίσως να μην ήταν απόλυτα αναγκαίο, αλλά έχω εγγράψει προ αρκετού καιρού ένα θέμα πολύ σχετικό, το θέμα της «οχληρίας και της μόλυνσης του περιβάλλοντος και της βλάβης επί της

υγείας των κατοίκων της περιοχής, που προκαλείται από τη λειτουργία της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού».

Και το θέμα αυτό έχει παραπεμφθεί επίσης στην Επιτροπή Υγείας και θα ήθελα, χωρίς να σημαίνει ότι ζητώ να δοθεί η ίδια προτεραιότητα με το τόσο επειγόν θέμα που έχει ζητήσει ο κ. Χατζηγιάννης να εγγραφεί, αλλά θα ήθελα παράλληλα να εξεταστεί και αυτό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία. Αν είναι δυνατόν να εξεταστεί, θα εξεταστεί, κύριε Μαθηκολώνη, αλλά νομίζω ότι δεν πρέπει να μπερδεύουμε τα πράγματα.

Γι' αυτό το λόγο, εφόσον αυτό το θέμα πραγματικά επείγει, διότι επηρεάζει την υγεία των κατοίκων της περιοχής, να το εξετάσουμε αυτό και εν καιρώ τω δέοντι θα εξεταστεί και το άλλο.

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Πρέπει να σημειωθεί, κύριε Πρόεδρε, ότι ολόκληρη η Κοινότητα για μια ώρα έψαχνα μεταφορικό μέσο για να μεταφέρει τους ασθενείς, τα μωρά, στα νοσοκομεία και δεν υπήρχε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα δεν αμφιβάλω, κύριε Χατζηγιάννη, ότι αυτά που λέτε είναι σωστά. Δεν υπάρχει θέμα.

Κύριοι, κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(Ώρα λήξεως 7.25 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Θάλης
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δίγκλης Παύλος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τσιέττης Κυριάκος
Κληρίδης Γλαύκος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνος Ντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χρίστου Κυριάκος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χριστοφίδης Μανώλης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων:

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Απόσυρση από την Εκτελεστική Εξουσία του νομοσχεδίου «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 14) του 1988».

(2) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Εγγραφής μη Αδειούχων Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(3) Έκθεση για τους Προϋπολογισμούς των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και ψήφιση αυτών σε Νόμους.

(4) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 12 και 19 Μαΐου 1988 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 199 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(5) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

(6) Ερωτήσεις — Απαντήσεις. (Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπομπισμένοι στο Μούτταλο — Η άρνηση στην κ. Ντίνα Κατσούρη να μιλήσει σε εκπομπή του ΡΙΚ για την ημέρα της γυναίκας — Η αδικία από την επιβάρυνση του πρώτου συνδρομητή για εγκατάσταση ηλεκτρικού ρεύματος — Η ασφαλτόστρωση του δρόμου Πηγαϊνιών—Πλατιών Σχοινιών — Η έναρξη εγκατάστασης σωλήνων και υδρομετρητών στο φράγμα Πωμού — Η κατασκευή του κοινοτικού γηπέδου Πωμού — Η ποιότητα των στολών των Εθνοφρουρών — Η ισχύς της άδειας οδήγησης — Η συνέχιση της δημιουργίας εθνικής βιβλιογραφίας από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών — Η επιστροφή των δρόμων του συνοικισμού Κόκκινες στη Λάρνακα — Η προώθηση της ανέγερσης δημοτικού σχολείου για τους μαθητές των συνοικισμών Άγιος Γεώργιος, Άγιος Νικόλαος και Αγία Βαρβάρα της Παλλουριώτισσας — Η απομάκρυνση από τους κυπριακούς δρόμους των ζώων που φονεύονται από τροχοφόρα — Η τηλεοπτική κάλυψη διάφορων χωριών της επαρχίας Λεμεσού).

(7) Οι αγορεύσεις και η συζήτηση (Α. Φάντης, Ζ. Τουλούρας, Τ. Χατζηδημητρίου, Γλ. Κληρίδης, Ντ. Κωνσταντίνου, Προεδρεύων (Γ. Λαδάς), Α. Γαλανός, Κ. Παναγίδης, Π. Δίγκλης) πάνω στο θέμα «Η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα και οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να διαφυλαχθεί και να προωθηθεί η σωστή πορεία και η δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος». (Συνέχιση της συζήτησης).

(8) Ενδιάμεση Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η εξεύρεση τρόπου επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(9) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα που τιτλοφορείται ως «Η περί Πολιτικής της Απασχολήσεως (Συμπληρωματικές Πρόνοιες) Σύσταση Αρ. 169» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(10) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' των ακόλουθων θεμάτων:

- (α) «Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την αγορά αξονικού τομογράφου από την Κυβέρνηση, οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν, οι συνθήκες λειτουργίας του αξονικού τομογράφου στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, οι όροι μίσθωσης ιδιωτικού αξονικού τομογράφου, οι συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον και οι τυχόν ευθύνες που προκύπτουν από τα πιο πάνω».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Π. Δίγκλη και Δ. Ηλιάδη).

(Παραπέμφθηκε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας).

- (β) «Η ανάγκη πολλαπλής ενίσχυσης των ακριτικών κοινοτήτων Μάμμαρι, Δένειας, Λυμπιών, Αθηαίνου, Τρούλλων, Δερύνειας κ.ά. και ιδιαίτερα των στεγαστικών προγραμμάτων των νέων ζευγαριών».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.).

(Παραπέμφθηκε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών).

- (γ) «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των χημικών βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Σ. Χατζηγιάννη και Χρ. Σολωμή).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 16ης Ιουνίου 1988

(Ώρα έναρξης 4.10 μ.μ.)

(Αρ. 32)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τον Έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι Βουλευτές, πριν μπούμε στην ημερήσια διάταξη και δη στη Νομοθετική Εργασία που είναι το Κεφάλαιο Α, θα ήθελα ν' αναφερθώ στο θέμα της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία και να διαβάσω ένα ψήφισμα το οποίο θα θέσω ενώπιον της Βουλής προς έγκριση.

«ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας,

Θεωρώντας τη σύλληψη των κυρίων Haydar Kutlu, Γενικού Γραμματέα του Τούρκικου Κομμουνιστικού Κόμματος και Nihat Sargin, Γενικού Γραμματέα του Τούρκικου Εργατικού Κόμματος, τη μέχρι σήμερα κράτησή τους κάτω από απαράδεκτες συνθήκες και την προσαγωγή τους σε δίκη σαν ενέργειες ενδεικτικές της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία,

Και έχοντας υπόψη ότι η Τουρκία αντί να συμμορφωθεί με τις πρόνοιες διεθνών συνθηκών και με τα ψηφίσματα διεθνών οργανισμών συνεχίζει να παραβιάζει κατάφωρα τα ανθρώπινα δικαιώματα, πολιτική που εκφράζεται με —

- (α) μαζικές δίκες που παραβιάζουν κάθε νομότυπη διαδικασία,
- (β) τα συνεχιζόμενα βασανιστήρια κρατουμένων στις τούρκικες φυλακές,
- (γ) την καταπίεση των μειονοτήτων, και
- (δ) την καταπάτηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, αποφασίζει ως ακολούθως:

1. Καταδικάζει την προσαγωγή σε δίκη των κυρίων Kutlu και Sargin και υποστηρίζει την άμεση απελευθέρωση των Τούρκων πολιτικών ηγετών και άλλων κρατουμένων και την πλήρη αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία.

(1985)

2. Θεωρεί ότι η πλήρης συμμόρφωση προς τις αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την Τουρκία προϋποθέτει επίσης τον τερματισμό της κατοχής στην Κύπρο, την απομάκρυνση των εποίκων και τη συμμόρφωσή της γενικά προς τις σχετικές αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών.

16 Ιουνίου 1988.»

Εγκρίνεται;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Εγκρίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντέλλεται λοιπόν η Γραμματεία να αποστείλει το Ψήφισμα στον προορισμό του.

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Α, που είναι η Νομοθετική Εργασία.

Το Πρώτο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 20) του 1988». Το θέμα αυτό κατόπιν παράκλησης αναβάλλεται για την προσεχή Πέμπτη.

Το δεύτερο θέμα επί της ημερήσιας διάταξης είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 21) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 21) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Γάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Κόλοκος, και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1 εκατ. και η διάθεσή του για την αποπληρωμή μέρους των οφειλών των Σχολικών Εφορειών Μέσης Εκπαίδευσης προς τους Δανειστικούς Επιτρόπους έναντι παγοποίησης ισόποσων πιστώσεων που προνοούνται κάτω από το Κεφάλαιο 12Δ «Πιστοδότησις Αναπτύξεως» και Άρθρο 490 «Δάνεια εις Δανειστικούς Επιτρόπους» του φετινού Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 16) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,000,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου επίσης εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 16) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται ομόφωνα και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 22) του 1988». Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 22) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £15,143 και η διάθεσή του για την παροχή αυξημένης κρατικής χορηγίας προς το Δήμο Λάρνακας για την πληρωμή μέρους του δανείου που έχει συνάψει από τους Δανειστικούς Επιτρόπους για την εκτέλεση έργων υποδομής στην περιοχή «ΜΑΚΕΝΖΥ» Λάρνακας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 17) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £15,143 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 17) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο τέταρτο νομοσχέδιο της ημερήσιας διάταξης που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 23) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 23) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £3 εκατ. για την επιστροφή φόρου εισοδήματος σε δικαιούχα πρόσωπα με βάση την ισχύουσα νομοθεσία.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο

τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 18) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £3,000,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 2ου άρθρου; Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου και του επισυνημμένου Πίνακα;

Το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 18) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα μας που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 24) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 24) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £5,932 και η διάθεσή του για τη δημιουργία μιας νέας θέσης Ασφαλιστικού Λειτουργού 1ης Τάξης, καθώς και δυο νέων θέσεων Γενικού Γραφέα για τις ανάγκες λειτουργίας του Σχεδίου Επιδομάτων Τέκνων στο Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη ότι οι προτεινόμενες νέες θέσεις είναι απαραίτητες για την εφαρμογή του περί Παροχής Επιδόματος Τέκνων Νόμου που θεσπίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή και αποτελούν ουσιαστικά υλοποίηση σχετικής εισήγησης της Βουλής που έγινε κατά τη συζήτηση και ψήφιση του πιο πάνω νόμου, συμφωνεί με τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 19) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5,932 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ίδρυσις νέων θέσεων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκριθούν;

Το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 19) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 25) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 25) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988.

Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται, όπως αρχικά κατατέθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία, είναι η έγκριση πληρωμής απο το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £8,380 και η διάθεσή του για τη λήψη αριθμού μέτρων ασφάλειας στο ιδιόκτητο οίκημα της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Δημοκρατίας στον Ο.Η.Ε., στη Νέα Υόρκη.

Ειδικότερα με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, η συμπληρωματική πίστωση που ζητείται θα διατεθεί για την εγκατάσταση στο πιο πάνω κτίριο συστημάτων συναγερμού και άλλων προστατευτικών μέσων στα παράθυρα του κτιρίου καθώς και για την πρόσληψη φρουρού για τη φύλαξη του κτιρίου για βραχυπρόθεσμη αρχικά περίοδο και πάνω σε μόνιμη βάση στη συνέχεια.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη την κατανομή της ζητούμενης πίστωσης στους επιμέρους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθεί, είναι της γνώμης ότι η εγκατάσταση των δυο συστημάτων ασφάλειας που προτείνονται αποτελεί, σε πρώτο στάδιο, αρκούντως ικανοποιητικό μέτρο, γι' αυτό και θα πρέπει οι υπόλοιπες εισηγήσεις-προτάσεις για την πρόσληψη προσωπικού, κλπ ν' αφεθούν για περαιτέρω εξέταση, αφού δοθούν από τους αρμοδίους περισσότερα στοιχεία και πληροφορίες.

Μειώνοντας συνεπώς η Επιτροπή τη ζητούμενη πίστωση από £8,380 σε £4,730 εισηγείται την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 21) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £4,730 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκριθού;

Το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 21) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Μη υπαρχούσης οποιασδήποτε ενστάσεως το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ανέλυσε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Μουσιούττας, Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £70,000 και η διάθεσή του για την καταβολή της τελευταίας δόσης των δικαιωμάτων των Συμβούλων Μηχανικών οι οποίοι ανέλαβαν την εκπόνηση της τεχνοοικονομικής μελέτης για την ανάπτυξη και αξιοποίηση του νερού του ποταμού Καρκώτη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £70,000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 2ου άρθρου;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου επίσης εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα επί της ημερήσιας διάταξης είναι «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι το νομοσχέδιο αυτό θα πρέπει να πάει πίσω στην Επιτροπή για να ξαναμελετηθεί. Πιστεύω ότι η ψήφισή του θα δημιουργήσει τεράστια προβλήματα στο λαό. Είναι σαν να βάζουμε το αμάξι μπροστά από το άλογο. Χωρίς να υπάρχει πολεοδομικός νόμος που να κατοχυρώνει τη χρήση γης,

προσπαθούμε να δημιουργήσουμε μια κατάσταση στην οποία, ενώ επιτρέπεται η χρήση οποιουδήποτε υποστατικού μέσα στις περιοχές των πόλεων και των χωριών, είτε γραφείο είναι αυτό, είτε κατοικία, είτε κατάστημα, κάθε φορά που αλλάζει η χρήση του είμαστε υποχρεωμένοι να ζητούμε άδεια. Δηλαδή, αν κάμει ένας ένα συγκρότημα διαμερισμάτων, δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα-δυο ορόφους ως γραφεία. Θα πρέπει να κάνει αίτηση για αλλαγή χρήσης και να περιμένει έξι μήνες για να πάρει την άδεια. Κι αν, εν τω μεταξύ, φύγει ο ενοικιαστής, πρέπει να υποβάλει άλλη αίτηση για να πάρει άδεια να το ξανακάμει κατοικία. Το ίδιο συμβαίνει με το κατάστημα. Αν πάρει ένας άδεια καταστήματος και θελήσει αργότερα να το μετατρέψει σε γραφείο — πράγμα που γίνεται συχνά — δεν μπορεί να το κάνει. Θα πρέπει να πάει πίσω στην αρμόδια αρχή να πάρει άλλη άδεια και ούτω καθ' εξής.

Εφόσον δεν μας απαγορεύει κανένας τη χρήση της γης, μπορούμε και κατάστημα και κατοικία και γραφείο και οτιδήποτε άλλο να οικοδομήσουμε οπουδήποτε. Τι ρόλο θα παίξει αυτός ο νόμος από του να ταλαιπωρεί χιλιάδες κόσμου. Αν είναι για άλλους λόγους, οχληρίας κ.λ.π., υπάρχουν άλλοι συναφείς νόμοι. Αλλά όχι να κάνουμε ένα νόμο ο οποίος είναι άσχετος με τη χρήση της γης και σαν συνέπεια να ταλαιπωρήσουμε όλο το κοινό. Γι' αυτό προτείνω όπως πάει πίσω και ξαναμελετηθεί το νομοσχέδιο, ώστε, αν υπάρχουν ορισμένα προβλήματα, να εντοπιστούν και να γίνει η σχετική τροποποίηση. Με αυτό το νόμο ακόμη, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να σας πω ότι απαγορεύεται στην κατοικία μου, στο σπίτι μου, να μετατρέψω ένα δωμάτιο σε γραφείο δικό μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πρόκειται περί πλήρους παρεξηγήσεως εκ μέρους του συναδέλφου κ. Ψυλλίδη. Υπάρχει ήδη «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμος» που καθορίζει ότι ο ιδιοκτήτης ενός υποστατικού μπορεί να το χρησιμοποιεί σύμφωνα με τους όρους της άδειάς του και στην περίπτωση που δεν το χρησιμοποιεί σύμφωνα με τους όρους αυτούς, προβλέπεται ποινή, διότι αυτό συνιστά ποινικό αδίκημα. Αυτή η πρόνοια υπάρχει και εφαρμόζεται σήμερα που μιλούμε. Εδώ, σ' αυτή την περίπτωση, ο νόμος βελτιώθηκε ως προς το εξής: Ενώ εκδίδονταν συνεχώς αποφάσεις δικαστικές και επιβάλλονταν ποινές, αλλά δεν είχε δικαίωμα το δικαστήριο να διατάξει να σταματήσει η παράνομη χρήση, τώρα δικαιούται το δικαστήριο ταυτόχρονα με την ποινή που επιβάλλει να διατάξει το σταμάτημα της παράνομης χρήσης.

Συνεπώς, ό,τι λέχθηκε δεν έχει καμιά βάση, διότι ο σχετικός νόμος υπάρχει και μελετήθηκε αυτό το πράγμα επανειλημμένα. Πού αποσκοπεί αυτό το νομοσχέδιο; Στο να σταματήσει η ηχορύπανση η οποία ταλαιπωρεί το σύνολο του λαού, την ώρα που πάνε να ησυχάσουν οι άνθρωποι μετά τις εργασίες τους. Οι εργαζόμενοι συχνά υποφέρουν, επειδή ο γείτονας τους έχει ένα εργαστήριο και εργάζεται μέχρι τα μεσάνυχτα και δεν τους αφήνει να κοιμηθούν.

Μελετήθηκε επανειλημμένα το θέμα αυτό και τα κόμματα τοποθετήθηκαν. Νομίζω ότι είναι περιττό να ξαναπάει πίσω στην Επιτροπή το νομοσχέδιο και να ξαναρχίσει νέα μελέτη από την αρχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν υπάρχει καθόλου παρανόηση. Είμαι σε θέση να γνωρίζω πολύ καλά τους οικοδομικούς κανονισμούς, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο. Αν υπάρχει οποιαδήποτε ηχορύπανση — όπως λέει ο συνάδελφος — υπάρχει ο σχετικός νόμος. Αν χρειάζεται βελτίωση ο σχετικός νόμος, να γίνει βελτίωση στο σχετικό νόμο. Αλλά όχι να δημιουργήσουμε ταλαιπωρία εκεί που δεν χρειάζεται. Και έχω εξηγήσει. Δεν είναι ηχορύπανση το να μετατρέψω ένα κατάστημα σε γραφείο, ενώ απαγορεύεται. Πέστε μου, το γραφείο προκαλεί περισσότερη ενόχληση από το κατάστημα; Εντούτοις, απαγορεύεται αυτή η αλλαγή της χρήσης με το νομοσχέδιο αυτό. Αυτό είναι. Εκεί που χρειάζεται βελτίωση ο νόμος για αποφυγή της ηχορύπανσης ή οποιασδήποτε άλλης ταλαιπωρίας του λαού μάλιστα, να ενεργήσουμε. Αλλά όχι να κάνουμε αυτό το πράγμα.

Όταν θα ψηφιστεί ο νόμος — όταν τεθεί σε εφαρμογή μάλλον, διότι έχει ψηφιστεί, αλλά δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή — ο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1984, τότε θα προνοείται η χρήση της γης, που σημαίνει ότι στο δρόμο αυτό θα απαγορεύονται τα καταστήματα. Στο δρόμο αυτό θα απαγορεύονται οι χρήσεις αυτού του είδους. Θα είναι καθαρά «residential». Θα υπάρχουν μόνο γραφεία ή θα είναι μικτή οικοδόμηση. Αλλά με το να έρθουμε να κάνουμε εμείς νόμο ο οποίος θα εφαρμοστεί τώρα, τη στιγμή που γνωρίζουμε πόση ταλαιπωρία θα δημιουργηθεί, νομίζω ότι ζητούμε πολλά από τον κόσμο μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Εμείς θα υποστηρίξουμε οπωσδήποτε το νομοσχέδιο αυτό, όπως έχει κατατεθεί. Αλλά επειδή ο συνάδελφος είναι επαίτων — είναι αρχιτέκτονας και πολιτικός μηχανικός — θα εισηγούμουν, αν είναι δυνατό και δεν υπάρχει ένσταση, να το ψηφίσουμε την επόμενη Πέμπτη, ώστε να μας δοθεί η ευκαιρία να ριξουμε μια δεύτερη ματιά, για να δούμε αν πράγματι υπάρχουν ορισμένα τεχνικά σημεία τα οποία μπορούμε να τα βελτιώσουμε. Γι' αυτό το λόγο, παρόλο που είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε και είναι ομόφωνη η Έκθεση, δεν νομίζω ότι θα πρέπει να θεωρηθεί πολύ δύσκολο το να αναβληθεί η ψήφιση για την επόμενη Πέμπτη. Αν όμως οι συνάδελφοι επιμένουν να ψηφιστεί τώρα, θα το ψηφίσουμε και αν χρειαστεί αργότερα τροποποίηση, υπό το φως αυτών που αναφέρει ο συνάδελφός μας, η νομοθεσία είναι ζωντανή πάντοτε μπορούμε να προχωρήσουμε σε μια τροποποίηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Έχω τη γνώμη ότι από άποψη διαδικασίας δεν ήταν η ενδεδειγμένη αυτή που ακολουθήθηκε. Η ενδεδειγμένη διαδικασία θα ήταν να διαβαστεί η Έκθεση και ακολούθως ο κ. Ψυλλίδης να εκφέρει τις απόψεις τις οποίες έχει ήδη εκφράσει. Αυτό το ένα, όσον αφορά τη διαδικασία. Το δεύτερο σημείο που θα ήθελα να θίξω είναι κατά πόσο η Βουλή θα αποφασίσει να το ξανακοιτάξει η Επιτροπή και να το δούμε την προσεχή εβδομάδα.

Έχω τη γνώμη ότι από τη στιγμή που ένας συνάδελφος, ο οποίος μάλιστα έχει και ειδικές γνώσεις πάνω στο θέμα, θέτει ορισμένα ζητήματα, δεν πρέπει να έχει ένσταση η αρμόδια Επιτροπή να ακούσει αυτά τα πράγματα, να προβληματιστεί γύρω από αυτά και να το δούμε στην προσεχή συνεδρία της Βουλής. Νομίζω ότι δεν χάνουμε τίποτε, αν αντί να ψηφιστεί σήμερα ψηφιστεί την προσεχή Πέμπτη. Έτσι θα είμαστε βέβαιοι γι' αυτό που ψηφίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαπέτρου είχε ζητήσει το λόγο και κατόπιν ο κ. Μαρκίδης.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Έχω καλυφθεί, κύριε Πρόεδρε.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχει δίκαιο επί της διαδικασίας ο κ. Κωνσταντίνου. Αλλά η διαδικασία δεν πρέπει να μας εμποδίσει να δούμε την ουσία. Και η ουσία είναι να ψηφίζουμε κάτι το οποίο αντικειμενικά είναι ορθό. Ενόψει των όσων λέχθηκαν εκ μέρους του συναδέλφου κ. Ψυλλίδη, εμείς δεν έχουμε αντίρρηση να αναπεμφθεί το όλο θέμα εκ νέου στην Επιτροπή προς νέα μελέτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όστε λύθηκε το πρόβλημα. Αφήνουμε λοιπόν το νομοσχέδιο αυτό για την προσεχή Πέμπτη, υπό τον όρο όμως ότι η Επιτροπή Εσωτερικών θα το μελετήσει, ούτως ώστε να είμαστε έτοιμοι την προσεχή Πέμπτη να το εξετάσουμε.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». (Πρόταση Νόμου).

Εδώ έχω ένα σημείωμα ότι η Έκθεση δεν κυκλοφόρησε έγκαιρα. Γι' αυτό το λόγο αν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, θα το αφήσουμε κι αυτό για την ερχόμενη Πέμπτη.

Πολύ ωραία! Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση για τη μη έγκαιρη κυκλοφορία της Έκθεσης, μπορούμε να προχωρήσουμε αμέσως.

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Ζαχαρίας Τουλούρας
Μιχάλης Παπαπέτρου
Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 5 και 9 Μαΐου και στις 6 Ιουνίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος προσήλθαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης, καθώς επίσης και αντιπροσωπεία των αγοραστών οικίας ή διαμερίσματος μέσω του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης.

Σκοπός της παρούσας πρότασης νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, είναι η απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής τελών εγγραφής τίτλου ακίνητης ιδιοκτησίας των προσώπων που αγοράζουν από τον Κυπριακό Οργανισμό Αναπτύξεως Γης σπίτι ή διαμέρισμα.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, απώτερος στόχος του προτεινόμενου μέτρου είναι η ανακούφιση των προσώπων που αγοράζουν σπίτι ή διαμέρισμα μέσω του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης, μια και τα πρόσωπα αυτά κατά τεκμήριο ανήκουν σε χαμηλά εισοδηματικές τάξεις και για πρώτη φορά αποκτούν ακίνητη ιδιοκτησία κάμνοντας χρήση των υπηρεσιών ενός Οργανισμού που η εγκαθίδρυσή του από την πολιτεία στην ουσία στοχεύει στην εξυπηρέτηση κοινωνικών κατά κύριο λόγο σκοπών.

Εξετάζοντας το όλο θέμα η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να ζητήσει και να πάρει πληροφορίες ως προς τις άλλες κατηγορίες νομικών ή φυσικών προσώπων απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής μεταβιβαστικών τελών εγγραφής τίτλου ακίνητης ιδιοκτησίας. Στις κατηγορίες των προσώπων αυτών εντάσσονται οι περιπτώσεις νομικών προσώπων που εξυπηρετούν σκοπούς κοινής ωφελείας ή άλλους κοινωνικούς σκοπούς, όπως και ο υπό αναφορά Οργανισμός. Εξάλλου με βάση τη σχετική έρευνα της Επιτροπής ο Οργανισμός αυτός στην ουσία καλείται να εξυπηρετήσει πρόσωπα που εμπίπτουν στις πιο κάτω κατηγορίες:

- (1) Πρόσωπα μέτριου και χαμηλού κατά τεκμήριο εισοδήματος ή πρόσφυγες που τα εισοδήματά τους δεν ξεπερνούν τις £8,000 ετήσια.
- (2) Πρόσωπα που αποκτούν σπίτι ή διαμέρισμα για πρώτη φορά και μάλιστα κάτω από τέτοιους περιορισμούς και επιφυλάξεις, ώστε να αποκτούν στην ουσία περιορισμένης έκτασης δικαίωμα ιδιοκτησίας, εφόσον για μια πενταετία, από την ημερομηνία μεταβίβασης επ' ονόματί τους της ιδιοκτησίας τους, δεν θα έχουν κανένα δικαίωμα πώλησης, ανταλλαγής, επιβάρυνσης ή μεταβίβασης της ιδιοκτησίας αυτής.

Κρίνοντας υπό το φως των πιο πάνω στοιχείων και λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη ότι η γενεσιουργός αιτία της ίδρυσης του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης ήταν και είναι να δοθεί η ευκαιρία σε πρόσωπα μέτριου και χαμηλού εισοδήματος να αποκτήσουν τη δική τους στέγη, η Επιτροπή φρονεί ότι με την υιοθέτηση του μέτρου που προτείνεται δεν τίθεται θέμα δυσμενούς διάκρισης έναντι άλλων κατηγοριών πολιτών. Οι αγοραστές μέσω του Οργανισμού αυτού αποτελούν στην ουσία μια ειδική τάξη πολιτών στην οποία με ειδική νομοθεσία παρέχεται — στα πλαίσια του κοινωνικού και παροχικού κράτους — η δυνατότητα να αποκτήσει σπίτι ή διαμέρισμα, πράγμα που διαφορετικά θα ήταν δύσκολο ή και ακατόρθωτο. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής είναι ασυμβίβαστο προς την κοινωνική πολιτική του Κράτους, γενικά, και προς τους σκοπούς και τις επιδιώξεις που καλείται να επιτελέσει ο Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης, ειδικά, από τη μια, να παρέχεται στις χαμηλά εισοδηματικές τάξεις η δυνατότητα απόκτησης μέσω του Οργανισμού αυτού στέγης ενώ, από την άλλη, να απαιτείται από τα ίδια αυτά πρόσωπα η καταβολή μεταβιβαστικών δικαιωμάτων.

Με γνώμονα όλα τα πιο πάνω και υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της υπό συζήτηση πρότασης νόμου, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ώστε η έναρξη εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας να είναι η 1η Απριλίου 1984, ημερομηνία που ο Οργανισμός έθεσε στην πράξη τα πρώτα αναπτυξιακά του σχέδια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξεις της ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παναγιώτου

Κώστας Ερωτοκρίτου

Χρίστος Κουρτελλάρης, εκπροσωπών τον κ. Ν. Ηλία

Στέλιος Μανδριώτης

Δημήτρης Ηλιάδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 26 Απριλίου και στις 23 Μαΐου 1988. Στην πρώτη συνεδρία της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση της βασικής περί Τηλεπικοινωνιών νομοθεσίας, έτσι ώστε να παρασχεθεί στον ιδιωτικό τομέα η δυνατότητα προμήθειας, εγκατάστασης και συντήρησης τηλεπικοινωνιακών συσκευών κάτω από όρους και προϋποθέσεις που θα καθορίζονται από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου με σχετικούς Κανονισμούς που θα κατατίθενται στη Βουλή για έγκριση.

Απώτερος στόχος του υπό συζήτηση νομοσχεδίου είναι η φιλελευθεροποίηση του συστήματος προμήθειας τηλεπικοινωνιακών συσκευών, εξοπλισμού και παροχής συναφών υπηρεσιών, με βάση τη διεθνώς ακολουθούμενη πολιτική στον τομέα αυτό. Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου θα διατηρήσει το δικαίωμα εξυπηρέτησης του κοινού, όταν το επιθυμεί, με απλές τηλεφωνικές συσκευές και υπηρεσίες συντήρησης, καθώς επίσης και τον έλεγχο των συσκευών που θα εισάγονται από τον ιδιωτικό τομέα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, η συμμόρφωση προς τις καθορισμένες προδιαγραφές και η προστασία του τηλεπικοινωνιακού δικτύου της Αρχής από οποιοσδήποτε τεχνικές ανωμαλίες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής προκύπτει ότι η παγκόσμια αγορά κατακλύζεται με πολύμορφες τηλεπικοινωνιακές συσκευές, οι οποίες μπορούν να αποβούν εξαιρετικά χρήσιμες στο κοινό και ιδιαίτερα στον ευρύτερο επιχειρηματικό κόσμο. Με την τροποποίηση που προτείνεται στην ουσία η Κύπρος θα κάμνει χρήση της διαρκώς εξελισσόμενης τεχνολογίας στα είδη αυτά, ενώ η Αρχή θα συνεχίσει να ασκεί το δικό της έλεγχο εξυπηρετώντας συνάμα τη μερίδα εκείνη του λαού που θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί απλές συσκευές.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων, αφού έλαβε ιδιαίτερα υπόψη ότι ανεξάρτητα από την προτεινόμενη τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας η Αρχή θα εξακολουθήσει να έχει την υποχρέωση να εισάγει και εγκαθιστά απλές τηλεφωνικές συσκευές για όσους από τους συνδρομητές της το επιθυμούν διατηρώντας έτσι τον κοινωνικό της ρόλο, υιοθετεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

Τα Μέλη της Επιτροπής-Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς επιφυλάχθηκαν να εκθέσουν τις θέσεις τους πάνω στο υπό εξέταση νομοσχέδιο κατά τη συζήτησή του ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Μανδριώτης.

ΣΤ. ΜΑΝΔΡΙΩΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο που συζητούμε το θεωρούμε πολύ σοβαρό. Η αλλαγή του σημερινού συστήματος τοποθέτησης τηλεφωνικών

συσκευών θα έχει σοβαρές επιπτώσεις επί της οικονομίας, αλλά και επί των συνδρομητών. Θεωρούμε τη μέχρι σήμερα ανεξέλεγκτη εισαγωγή και τοποθέτηση τηλεφωνικών συσκευών από τους ιδιώτες σαν μια πράξη παράνομη και έξω από την υφιστάμενη νομοθεσία. Προτού αλλάξει η σχετική νομοθεσία, διάφοροι εμπορευόμενοι εισήξαν και τοποθέτησαν τις νέες συσκευές.

Η αλλαγή του υφιστάμενου συστήματος αλλάζει μια γενική αρχή, όπου, ενώ ένας Ημικρατικός Οργανισμός, η ΣΥΤΑ, ήταν η κύρια υπεύθυνη για την πλήρη ανταπόκριση σ' όλες τις ανάγκες των συνδρομητών — και είναι σε θέση να ανταποκριθεί και να εισάξει και τη νέα τεχνολογία — παραχωρείται τώρα, με τη νέα νομοθεσία μέρος των δικαιωμάτων της στον ιδιωτικό τομέα. Μεταφορά αυτής της εργασίας στον ιδιωτικό τομέα θα επιφέρει σοβαρή οικονομική επιβάρυνση στον τομέα των υπηρεσιών.

Όπως αντιλαμβάνεστε από τα πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς για λόγους αρχής, αλλά και για οικονομικούς λόγους, τάσσεται ενάντια στην παραχώρηση εισαγωγής και εγκατάστασης τηλεφωνικών συσκευών από τον ιδιωτικό τομέα και επιμένει η όλη εργασία να παραμείνει στην Αρχή Τηλεπικοινωνιών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ανδρέας Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, η τροποποίηση της νομοθεσίας αυτής κατέστη αναγκαία από τη ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και τη συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση από τους συνδρομητές νέων συσκευών που να παρέχουν, όσο το δυνατό, μεγαλύτερες διευκολύνσεις, αλλά και καλύτερη εξυπηρέτηση στους ίδιους τους συνδρομητές και στις υπηρεσίες τους.

Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις αυτές του κοινού, γιατί τούτο προϋποθέτει από τη μια την επένδυση τεράστιων κεφαλαίων, τα οποία θα μπορούσαν και πρέπει να χρησιμοποιηθούν στα αναπτυξιακά προγράμματά της, και από την άλλη τη συνεχή αχρήστευση τηλεπικοινωνιακών συσκευών, προτού αυτές αποσβεστούν με το σύστημα του ενοικίου που λειτουργεί σήμερα.

Όπως όλοι ξέρετε, η Αρχή Τηλεπικοινωνιών μέχρι σήμερα αγοράζει η ίδια τις συσκευές αυτές, προμηθεύει τους συνδρομητές και λειτουργεί ένα σύστημα ετήσιου ενοικίου που καθιστά δυνατή την απόσβεση των συσκευών αυτών σε ορισμένα χρόνια. Δυστυχώς με τη συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για προμήθεια των ίδιων των συνδρομητών με νέες συσκευές, δεν είναι δυνατό να γίνει η απόσβεση, με αποτέλεσμα να υποκύπτει η Αρχή στις πιέσεις, να αφαιρεί τις παλιές συσκευές, να εγκαθιστά νέες και σήμερα να είναι γεμάτες οι αποθήκες της Αρχής Τηλεπικοινωνιών με τηλεφωνικές συσκευές οι οποίες είναι άχρηστες. Μας αναφέρθηκε ότι ζητήθηκαν επανειλημμένα προσφορές για να διατεθούν αυτές οι συσκευές, είτε σε άλλες χώρες είτε ακόμα στο εσωτερικό για να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς, όμως οι προσφορές ήταν τόσο μηδανινές που δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να κατακυρωθούν σε οποιοδήποτε προσφοροδότη. Υπάρχουν βέβαια κάποιες δικαιολογημένες ανησυχίες μήπως αυτή η νέα τακτική που θα υιοθετηθεί με την τροποποιούμενη νομοθεσία θα επηρεάσει τις λαϊκές μάζες, το ευρύ κοινό. Πράγματι το ευρύ κοινό θα επηρεαζόταν, αν δεν γινόταν πρόνοια στην τροποποίηση του νόμου να συνεχίσει η Αρχή να έχει την υποχρέωση να προμηθεύει

οποιοδήποτε συνδρομητή — πελάτη της, με την απλή τηλεφωνική συσκευή, εφόσον βέβαια ο ίδιος το επιθυμεί. Και όχι μόνο τούτο. Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών θα έχει την υποχρέωση να συντηρεί κιόλας αυτές τις τηλεφωνικές συσκευές που θα προμηθεύει, που θα συνεχίσει να προμηθεύει το λαό.

Τι συμβαίνει όμως; Παράλληλα η Αρχή δεν θα μπορεί να στερεί το δικαίωμα, είτε σ' αυτόν το συνδρομητή που θα τον έχει ήδη προμηθεύσει με την απλή τηλεφωνική συσκευή, είτε σε άλλους συνδρομητές του να αγοράσουν από το ελεύθερο εμπόριο νέες συσκευές που να παρέχουν καλύτερες διευκολύνσεις για τις δικές τους υπηρεσίες. Η τακτική αυτή υιοθετήθηκε από όλες σχεδόν τις τηλεπικοινωνιακά αναπτυγμένες χώρες του κόσμου και πιστεύουμε ότι, αν παραλείψουμε να δώσουμε αυτό το δικαίωμα στη δική μας υπηρεσία, τότε είναι σίγουρο ότι τούτο θα αποβεί σε βάρος της φήμης, αλλά και της καλής υπηρεσίας που μας προσφέρει πράγματι η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου.

Αναφέρθηκε από το συνάδελφο κ. Μανδριώτη ότι για λόγους αρχής το ΑΚΕΛ τάσσεται εναντίον. Αν επρόκειτο για ιδιωτικοποίηση αυτού του οργανισμού, όπως έχει γίνει σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα θα ήμασταν οι πρώτοι που θα είχαμε ένσταση, γιατί πιστεύουμε πραγματικά ότι αυτό το δικαίωμα θα πρέπει να ασκείται από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου σαν Ημικρατικός Οργανισμός. Δεν πιστεύουμε ότι πρέπει να ιδιωτικοποιηθεί ή πρέπει να γίνει μετοχική εταιρεία, όπως έχει γίνει στην Αγγλία η αντίστοιχη «Telecom». Πιστεύουμε ότι η Αρχή Τηλεπικοινωνιών θα πρέπει να συνεχίσει να προσφέρει τις υπηρεσίες της, όπως έκανε μέχρι σήμερα, αλλά παράλληλα θα πρέπει να δώσουμε το δικαίωμα και σε όλους εκείνους που πιστεύουν ότι με την προμήθεια νέων σύγχρονων συσκευών θα εξυπηρετηθούν καλύτερα οι δουλειές τους, να προμηθευτούν αυτές τις συσκευές. Για το λόγο αυτό, εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα θα ψηφίσουμε το νομοσχέδιο αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ερωτοκρίτου.

Κ. ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μια από τις επιδιώξεις της νέας Κυβέρνησης είναι να καταστήσει την Κύπρο Κέντρο Υπεράκτιων Εταιρειών και επίσης ένα κέντρο στο οποίο πολλοί θα εργοδοτούνται. Γι' αυτό το λόγο πιστεύουμε ότι το να φέρει η Αρχή Τηλεπικοινωνιών αυτή τη νομοθεσία στη Βουλή, θα διευκολύνει, παρά θα εμποδίσει οποιοδήποτε προς αυτή την κατεύθυνση.

Οι φόβοι οι οποίοι εκφράστηκαν, ότι πιθανό αυτή να επηρεάσει τις λαϊκές τάξεις, κατά τη γνώμη μου δεν μπορούν να ευσταθήσουν, διότι υπάρχουν οι Κανονισμοί που θα κατατεθούν στη Βουλή και έτσι θα ελέγχονται τόσο οι τιμές όσο και οι ποιότητες αυτών των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιούνται. Συνεπώς αυτό είναι κάτι το οποίο θα συμβάλει, πιστεύουμε, θετικά στην ανάπτυξη των διάφορων στόχων που σήμερα επιδιώκουμε εδώ.

Γι' αυτό το λόγο πιστεύουμε ότι η εισαγωγή και η ελευθεροποίηση του εμπορίου αυτών των διάφορων ηλεκτρονικών μηχανημάτων θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των συνδρομητών.

Γι' αυτό το λόγο η θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι να ψηφιστεί αυτή η νομοθεσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός,

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως τις θέσεις μας τις έχει αναφέρει ο κ. Δημητριάδης, όμως έχω να κάμω μια παρατήρηση πάνω στην ομιλία του συνάδελφου κ. Ερωτοκρίτου, επειδή ανέφερε τις επιδιώξεις της νέας Κυβέρνησης, να γίνει δηλαδή η Κύπρος Κέντρο Υπεράκτιων Εταιρειών και λοιπά. Χαιρόμαστε που βλέπουμε ότι μιλά ο κ. Ερωτοκρίτου και το κόμμα του εκ μέρους της νέας Κυβέρνησης. Θα θέλαμε όμως μια διευκρίνηση, διότι, ενώ κάποιος άλλος συνάδελφός του την περασμένη εβδομάδα μίλησε περί αντιπολίτευσης, τώρα βλέπουμε ότι πρόκειται περί συμπολίτευσης και μιλούν εκ μέρους της νέας Κυβέρνησης. Δικαίωμά τους, αλλά είναι καλό να διευκρινίσουν το θέμα μεταξύ τους, αν είναι αντιπολίτευση ή συμπολίτευση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, νομίζω ότι δεν εγείρεται τέτοιο πρόβλημα.

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Όχι, όχι. Δεν ξέρω από πότε η Βουλή απέκτησε μουχτάρη, αλλά σίγουρα από σήμερα έχει το δικό της μουχτάρη για να δίνει τα πιστοποιητικά, ποιοι είναι αντιπολίτευση, ποιοι είναι συμπολίτευση και λοιπά. Δεν το επιτρέπουμε αυτό στον κ. Γαλανό. Η θέση του κόμματός μας καθορίζεται από την όλη πολιτική του και αν καλόπιστα ο κ. Ερωτοκρίτου αναφέρθηκε σε δηλώσεις της νέας Κυβέρνησης, ότι έτσι στοχεύει και έτσι σκοπεύει, δεν σημαίνει πως το κόμμα μας πιστεύει αυτά που διακηρύσσει η παρούσα Κυβέρνηση. Συνεπώς, εν πάση περιπτώσει, πέρα από το γεγονός ότι βεβαιούται σήμερα ότι έχουμε και μουχτάρη στη Βουλή, δεν νομίζω τα υπόλοιπα να χρειάζονται απάντηση ή να ευσταθούν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, σας παρακαλώ, μην απαντήσετε σ' αυτή την παρατήρηση.

(Γέλωτες)

Πρέπει να τελειώσουμε με αυτή την υπόθεση, διότι το πράγμα καταντά αστείο πλέον.

Λοιπόν, ορίστε, κ. Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με αποκάλεσε μουχτάρη. Πρώτο δεν είναι τίποτε το υποτιμητικό· είμαι κάποιος μουχτάρης. Θα μπορούσα να αποκαλέσω και εγώ τον κ. Αναστασιάδη αζά. Δεν είναι θέμα μουχτάρηδων ή αζάδων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα θα μιλούμε τώρα γι' αυτά. Μα, κύριοι, σας παρακαλώ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Εκείνο όμως το οποίο ήθελα να παρατηρήσω ακόμα μια φορά, δεν δίνω εγώ πιστοποιητικά. Απλώς ζήτησα μια διευκρίνηση, αλλά οπωσδήποτε φαίνεται ότι από τη μια εβδομάδα στην άλλη υπάρχει η άνεση να αλλάζουμε πολιτική. Τότε, εντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, είναι δικαίωμα του κάθε Βουλευτή να εκφράζεται και να μιλά, όπως ο ίδιος νομίζει καλό, και δεν είναι δουλειά κανενός να τον λογοκρίνει ή να πει πώς πρέπει να εκφράζεται.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δεν τον λογοκρίνα, κύριε Πρόεδρε, εξέφρασα τη χαρά μου, που βλέπουμε να υπάρχει μια συμπολίτευση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία! Ο κ. Δημητριάδης ως Πρόεδρος της Επιτροπής και τελειώνουμε.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ας αφήσουμε τους μουχτάρηδες. Απλώς για λόγους τάξης θα ήθελα να πω ότι η τροποποίηση αυτή έχει προωθηθεί από την προηγούμενη Κυβέρνηση και από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών από τότε και έτσι αν πρόκειται να αποδοθεί κάποιος έπαινος θα πρέπει να αποδοθεί στην προηγούμενη, εκτός αν δεν δικαιούται τίποτε πλέον η προηγούμενη Κυβέρνηση. Εν πάση περιπτώσει, απλώς για λόγους αρχής το ανέφερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Φαίνεται, κ. Δημητριάδη, ότι, όταν μιλήσει ένας Βουλευτής για την Κυβέρνηση, υπάρχει παρεξήγηση· δημιουργείται παρεξήγηση. Δεν βλέπω το λόγο γιατί να υπάρχει αυτή η παρεξήγηση. Εν πάση περιπτώσει, όμως, νομίζω ότι έχουμε τελειώσει.

(Γέλωτες)

Κύριε Ερωτοκρίτου.

Κ. ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου. Ο λόγος που αναφέρθηκα εγώ στη νέα Κυβέρνηση είναι ότι μέσα στο πρόγραμμα των 100 ημερών του κ. Βασιλείου, το οποίο πρόγραμμα ψήφισαν οι συνάδελφοι της Αριστεράς, είναι και η προώθηση αυτού του θεσμού που ανέφερα προηγουμένως. Και είναι βέβαιο ότι μια τέτοια εξέλιξη θα βοηθήσει οπωσδήποτε στην καλύτερη εξυπηρέτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Ερωτοκρίτου, δεν μας ενδιαφέρουν τα προγράμματα των πολιτικών ηγετών, όταν κάνουν προεκλογικές εκστρατείες.

(Γέλωτες)

Εκείνο που μας ενδιαφέρει αυτή τη στιγμή είναι το νομοσχέδιο που έχουμε ενώπιόν μας. Πιστεύω ότι θα συμβάλει πολύ στην ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα ψηφιστεί, όπως αντιλαμβάνομαι, από το Δημοκρατικό Κόμμα και από το Δημοκρατικό Συναγερμό.

Λοιπόν, κύριοι, νομίζω ότι αρκετά έχουν λεχθεί πάνω σ' αυτό το θέμα.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του δεύτερου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του τρίτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού νόμου διά της ενθέσεως νέου άρθρου 38Α. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του τέταρτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 43 του βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του πέμπτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 5 του νομοσχεδίου εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όπως αντιλαμβάνομαι, η ίδια αναλογία ισχύει και για την ψήφιση ολόκληρου του νομοσχεδίου.

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο με 23 ψήφους υπέρ, 14 εναντίον και 4 αποχές.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι το υπ' αριθμό (12) «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακάι Αερογραμμάι Λτδ (Κυρωτικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΑΙ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΑΙ ΛΤΔ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Λεόντιος Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θλής Μιχαηλίδης
 Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρία της Επιτροπής ήταν επίσης παρόντα τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Στυλιανού, Ν. Μουσιούττας και Π. Κόλοκος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η επικύρωση της συμφωνίας για την παραχώρηση Κυβερνητικής εγγύησης για την κάλυψη δανείου συνολικού ύψους £52,500,000 δολλαρίων Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής το οποίο θα συνάψουν οι Κυπριακές Αερογραμμές από ξένες Τράπεζες για τη μερική χρηματοδότηση της αξίας ενός νέου (τέταρτου) αεροσκάφους τύπου A 310 προς την AIRBUS INDUSTRIE.

Η προτεινόμενη επικύρωση από τη Βουλή της συμφωνίας για την Κυβερνητική Εγγύηση προς την πιο πάνω εταιρεία απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Ασκήσεως Ωρισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής Νόμων του 1985 και 1986 (Αριθμοί 98 του 1985 και 63 του 1986).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να δοθεί η ζητούμενη Κυβερνητική εγγύηση, επικροτεί τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κατά νόμο κύρωση της προνοούμενης σ' αυτό συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 1ου άρθρου του νομοσχεδίου;

Το 1ο άρθρο του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 2ου άρθρου;

Και το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του 3ου άρθρου;

Και το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα, εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάι Λτδ (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην ψήφιση του νομοσχεδίου σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα, «Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988», αποσύρθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία.

Το επόμενο θέμα, το υπ' αρ. (16) στην ημερήσια διάταξη, είναι «Οι περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Καλείται ο κ. Ζιαρτίδης, Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, να αναγνώσει την Έκθεση της Επιτροπής στο Σώμα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Πάυλος Δίγκλης, Αναπληρωτής Πρόεδρος

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε

στις 13 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 11 της νομοθεσίας για τα δημόσια βοηθήματα και υπηρεσίες, σκοπείται η τροποποίηση των βασικών κανονισμών με την αύξηση, από την 1η Ιανουαρίου 1988, των δημόσιων βοηθημάτων που καταβάλλονται για την κάλυψη των βασικών αναγκών προσώπων τα οποία δεν έχουν επαρκή μέσα συντήρησης.

Ειδικότερα, με τους νέους Τροποποιητικούς Κανονισμούς που προτείνονται το ύψος των δημόσιων βοηθημάτων για τις βασικές ανάγκες καθορίζεται από £30 σε £54 το μήνα για το δικαιούχο-λήπτη, ενώ για το πρώτο, δεύτερο και τρίτο εξαρτώμενό του καθορίζεται από £14 σε £24 το μήνα και για κάθε επιπρόσθετο εξαρτώμενο από £13 σε £22 το μήνα.

Υπενθυμίζεται ότι η ανάγκη αναπροσαρμογής του ύψους των δημόσιων αυτών βοηθημάτων για να ανταποκρίνονται στις βασικές ανάγκες των ενδιαφερόμενων προσώπων υπογραμμίστηκε στο παρελθόν από την Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με σχετική Έκθεσή της προς το Σώμα και οι υπό συζήτηση Κανονισμοί στην ουσία ανταποκρίνονται στο αίτημα αυτό της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, τίθενται οι Κανονισμοί ενώπιόν σας προς έγκριση.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Και έτσι έχουμε φθάσει στο τέλος του Κεφαλαίου Α, που αφορά τη Νομοθετική Εργασία.

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα πιο κάτω νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

- (1) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 28) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 29) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 30) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 31) του 1988.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 32) του 1988.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 33) του 1988.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1988.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1988.

- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1988.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακούφισεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.
- (12) Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την 'Αμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (13) Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 Νόμος του 1988.
- (14) Ο Τροποποιητικός (Αρ. 2) του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 Νόμος του 1988.
- (15) Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος του 1988.
- (16) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.
- (17) Ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

'Ολ' αυτά τα νομοσχέδια παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, πλην του υπ' αριθμό (15), «Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος του 1988», που παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα τρία νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών:

- (18) Οι περί Σωματείων και Ιδρυμάτων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (19) Οι περί Αστυνομίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (20) Οι περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (21) Έκθεση πάνω στις επενδύσεις του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την περίοδο 1.7.1987-31.12.1987.

Στάληκε από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (22) Οικονομικές Καταστάσεις και Έκθεση Γενικού Ελεγκτή για τους πιο κάτω Οργανισμούς:
  1. Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
  2. Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου

3. Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου
4. Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού
5. Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας
6. Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων.

Στάληκαν από το Γραφείο του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(23) Έγγραφα που αφορούν:

- (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και
- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985 (Αρ. 99 του 1985).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου:

(24) Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(25) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τους Βουλευτές κυρίους Μανώλη Χριστοφίδη και Δήμο Γεωργιάδη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΣΥ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

Προχωρούμε τώρα στο Κεφάλαιο Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη και ληφθείσα στις 31 Δεκεμβρίου 1987.

αΜε το κλείσιμο της Σχολής Λάμπουσας την 1η Ιανουαρίου 1986 το εκπαιδευτικό προσωπικό της Σχολής, το οποίο υπαγόταν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, αποσπάσθηκε προσωρινά μέχρι το τέλος του σχολικού έτους 1985—86 στη στοιχειώδη εκπαίδευση μέχρι τη μόνιμη ένταξή του σ' αυτή.

Από τότε έχουν περάσει δυο ολόκληρα χρόνια αλλά το θέμα παραμένει ακόμη σε εκκρεμότητα. Πρόκειται για μίαν ολιγάριθμη ομάδα εκπαιδευτικών από πέντε βοηθούς καθηγητές και μια οικονόμο με αρκετές επιμορφώσεις και ειδικότητες και πολυετή υπηρεσία στη Σχολή, οι πιο πολλοί από τους οποίους πλησιάζουν την ηλικία της αποπληρέτησης και που τώρα υπέστησαν απώλεια σταδιοδρομίας χωρίς, βέβαια, δική τους ευθύνη.

Αναγνωρίζοντας τους πιο πάνω λόγους τα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Παιδείας υποσχέθηκαν ότι οι πέντε βοηθοί καθηγητές θα ενταχθούν στη στοιχειώδη εκπαίδευση στη θέση του βοηθού διευθυντή και η οικονόμος, που είναι απόφοιτος της Χαροκοπέου, θα ενταχθεί ως δασκάλα οικοκυρικών.

Επειδή όμως το πρόβλημα και η αδικία συνεχίζεται παρά τις υποσχέσεις και τα δικαιολογημένα αιτήματα και διαβήματα των επηρεαζομένων, ερωτούνται τα αρμόδια Υπουργεία να ενημερώσουν τη Βουλή πότε και σε ποιες θέσεις της στοιχειώδους εκπαίδευσης θα ενταχθούν οι εκπαιδευτικοί της Σχολής Λάμπουσας και πώς το Υπουργείο Παιδείας θα τους αξιοποιήσει».

Απάντηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Δημήτρη Ηλιάδη.

«Οι θέσεις του Διευθυντή, του Βοηθού Διευθυντή, των Καθηγητών και ενός δασκάλου Χειροτεχνίας της πρώην Σχολής 'Λάμπουσας' έχουν μεταφερθεί στο Υπουργείο Παιδείας και εντάχθηκαν με τον Προϋπολογισμό του 1988, κάτω από το Κεφάλαιο 71Α — Παιδεία.

Η Οικονόμος της Σχολής έχει επίσης μεταφερθεί σε θέση Δασκάλας.

Με τη διευθέτηση που έχει γίνει, όλο το προσωπικό έχει μεταφερθεί στη δημοτική εκπαίδευση διατηρώντας ταυτόχρονα όλα του τα δικαιώματα».

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Ιανουαρίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η προώθηση των αποχετευτικών αγωγών (κίουγκιων) που άρχισαν να κατασκευάζονται μεταξύ Καμπιών και Καπέδων και που η ολοκλήρωση της όλης προσπάθειας συνιστά προϋπόθεση για την ασφαλή και απρόσκοπτη διακίνηση των κατοίκων κι ιδιαίτερα των μαθητών της κοινότητας Καμπιών.

Εξάλλου παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ανακατασκευή της γέφυρας στην κοινότητα Καμπιών, που παρασύρθηκε από τις πρόσφατες βροχές, με αποτέλεσμα την πρόκληση σοβαρών δυσχερειών στην εκτέλεση των αγροτικών κι άλλων καθηκόντων των κατοίκων της κοινότητας».

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Έχουν κατασκευαστεί αποχετευτικοί αγωγοί στα Καμπιά σε όλο το μήκος του δρόμου μέσα στην κατοικημένη περιοχή του χωριού μπροστά από τις κατοικίες. Συνολικά κατασκευάστηκαν 280 μέτρα αγωγών στην ανατολική πλευρά και 277 στη δυτική έναντι δαπάνης £15,000 περίπου. Σε ορισμένα σημεία, που δεν κρίθηκε αναγκαία η κατασκευή κλειστών αγωγών, έγινε επένδυση του αυλακιού με μπετόν. Το έργο έχει τελειώσει.

Το δεύτερο σκέλος της 'Ερώτησης' θα απαντηθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών».

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 8 Μαρτίου 1988.

«Δεδομένου πως οι αρμόδιες υπηρεσίες έχουν προβεί από τον περασμένο Οκτώβρη στις αναγκαίες εκτιμήσεις αναφορικά με την απαιτούμενη δαπάνη για ενίσχυση (από την Περιστερώνα) της ύδρευσης του προσφυγικού οικισμού Ανθούπολης, ενώ παράλληλα οι σχετικές πιστώσεις έχουν εγκριθεί, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε στοχεύει να προβεί στην έναρξη των σχετικών εργασιών, προκειμένου ν' αντιμετωπιστεί έγκαιρα ο διαγραφόμενος κίνδυνος και εφειτηής λειψυδρίας κατά το ερχόμενο θέρος».

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με το σχέδιο συμπληρωματικής υδατοπρομήθειας του Οικισμού Ανθούπολης, σας πληροφορώ ως ακολούθως:

- (α) Όλες οι κατασκευαστικές εργασίες (ανέγερση υδαταποθήκης και αντλιοστασίου, τοποθέτηση αγωγών, κλπ.) έχουν συμπληρωθεί από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και απομένει η εγκατάσταση των αντλιών προώθησης, οι οποίες αναμένεται να παραληφθούν από το εξωτερικό σύντομα, και η σύνδεσή τους με το ηλεκτρικό ρεύμα. Εφόσον δεν υπάρξει καθυστέρηση στην παραλαβή των αντλιών, η εγκατάστασή τους θα γίνει περί το τέλος Ιουλίου 1988, και
- (β) στο μεταξύ προς αποφυγή ταλαιπωρίας του κοινού, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων πρόέβη προσωρινά στην εγκατάσταση εφεδρικής μηχανικής αντλίας, η οποία άρχισε να λειτουργεί από τις 3 Μαΐου 1988».

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Μαρτίου 1988.

«Δεδομένου πως από τον Αύγουστο του 1983 χηρεύει η θέση διευθυντή στο αεροδρόμιο Λάρνακας, μ' όλες τις εξόφθαλμες αρνητικές επιπτώσεις σε πολλούς τομείς διοίκησης του αεροδρομίου Λάρνακας, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε σκοπεύει να προωθήσει το θέμα».

Απάντηση ημερομηνίας 7 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με το θέμα της πλήρωσης της θέσης Διευθυντή Αεροδρομίου Λάρνακας, παραθέτω την πιο κάτω απάντηση στο ερώτημα που τίθεται:

1. Η πρώην θέση Διευθυντή Αερολιμένα κενώθηκε το Σεπτέμβριο του 1983. Αμέσως μετά κινήθηκε η διαδικασία για την πλήρωσή της και στις 16 Μαρτίου 1984 δημοσιεύθηκε σχετική γνωστοποίηση στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας.

2. Στο μεταξύ, για λόγους καθαρά λειτουργικούς, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων επεξεργάστηκε σχέδιο αναδιάρθρωσης του Κλάδου Αερομεταφορών και Αερολιμένων, το οποίο διαλάμβανε, μεταξύ άλλων, και αλλαγή του τίτλου της θέσης.

3. Το Δεκέμβριο του 1984, τόσο η εν λόγω θέση όσο και εκείνη του Διευθυντή Αερολιμένα Πάφου καταργήθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων με την ψήφιση του Τακτικού Προϋπολογισμού του 1985. Οι θέσεις αυτές επανιδρύθηκαν με τον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 1986, με το νέο τίτλο του «Ανώτερου Λειτουργού Αεροπορικών Μεταφορών και Αερολιμένων».

4. Ακολούθησε η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης του σχεδίου υπηρεσίας που αποδείχθηκε χρονοβόρα λόγω ορισμένων διαφωνιών μεταξύ της Κυβερνητικής και της δημοσιούπαλληλικής πλευράς.

5. Αμέσως μετά την έγκριση του νέου σχεδίου υπηρεσίας κινήθηκε και πάλι η διαδικασία πλήρωσης των δύο κενών θέσεων και δημοσιεύθηκε σχετική γνωστοποίηση στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15 Μαΐου 1987. Υποβλήθηκαν συνολικά δώδεκα αιτήσεις.

6. Η αρμόδια Τμηματική Επιτροπή προχώρησε στην αξιολόγηση των υποψηφίων και στις 17 Δεκεμβρίου 1987, απέστειλε σχετική έκθεση στον Πρόεδρο της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας.

7. Μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που λήφθηκε στη συνεδρία του στις 24.3.1988, για αναστολή της διαδικασίας πλήρωσης κενών θέσεων πρώτου διορισμού ή/και πρώτου διορισμού και προαγωγής, η πρόταση για την πλήρωση των δύο θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Αεροπορικών Μεταφορών και Αερολιμένων αποσύρθηκε.

8. Στις 21 Μαΐου 1988, ζητήθηκε και πάλι από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας να κινήσει τη διαδικασία για την πλήρωση των θέσεων και σχετική γνωστοποίηση δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 3 Ιουνίου 1988».

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 18 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αναφορικά με τις ποσότητες νερού που εκφεύγουν από τα φράγματα Ασπρόκρεμμου, Ποταμού Γερμασόγειας και Πολεμιδιών.

Ενόψει των υπαρχόντων στοιχείων για εκροή εκατομμυρίων τόνων, στοχεύεται και πώς η αντιμετώπιση του θέματος: με εκτροπή των παροχετευόμενων ποταμών σ' άλλα φράγματα ή με την αξιοποίηση του νερού μετά την υπερχειλίση;»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 18 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Υδατοφράκτης Ασπρόκρεμμου:

Με βάση τις υδρολογικές εκτιμήσεις και νοουμένου ότι το έργο θα λειτουργεί πλήρως, με την αξιοποίηση ολόκληρης της περιοχής που καλύπτεται από το έργο, ο μέσος ετήσιος όρος υπερχειλίσης από το φράγμα θα είναι 1,1 εκατ. κ.μ. κατά τη

διάρκεια της οικονομικής ζωής του. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι ο υδατοφράκτης θα υπερχειλίζει κάθε χρόνο.

Κατά το 1988 από τον υδατοφράκτη Ασπρόκρεμμου υπερχείλισαν γύρω στα 28 εκατ. κ.μ., υπερχειλίσεις όμως της τάξεως αυτής μελλοντικά θα περιορισθούν οπωσδήποτε σημαντικά, εφόσον θα υπάρξει πλήρης αξιοποίηση της έκτασης που καλύπτεται από το Έργο, οπότε το ύψος της στάθμης του νερού στα φράγματα στο τέλος της αρδευτικής περιόδου θα είναι μειωμένο.

Μέρος της υπερχείλισης του Ασπρόκρεμμου χρησιμοποιείται τώρα για εμπλουτισμό του υδροφόρου στρώματος του Ξεροπόταμου που καλύπτει μέρος των αναγκών της υδατοπρομήθειας Πάφου, τούτο δε θα συνεχισθεί και στο μέλλον τόσο για υδρευτικούς όσο και για αρδευτικούς σκοπούς.

(β) Υδατοφράκτης Γερμασόγειας:

Με βάση τις υδρολογικές μελέτες και με την προϋπόθεση ότι το έργο θα λειτουργεί σε πλήρη ανάπτυξη, η ετήσια υπερχείλιση από το φράγμα, κατά αραιά χρονικά διαστήματα και όχι κατ' ανάγκη κάθε χρόνο, θα είναι της τάξης των 3.2 εκατ. κ.μ.

Η υπερχείλιση του φράγματος εμπλουτίζει το υδροφόρο στρώμα Γερμασόγειας από το οποίο αντλούνται σημαντικές ποσότητες νερού για την υδατοπρομήθεια της Λεμεσού, του Συμβουλίου Αμαθούντας και άλλων 4 κοινοτήτων, ενώ μέρος της υπερχείλισης μεταφέρεται δυτικά της Λεμεσού για εμπλουτισμό του υδροφόρου στρώματος Ακρωτηρίου. Σημειώνεται ότι πολύ σύντομα η άντληση από το υδροφόρο στρώμα Γερμασόγειας θα αυξηθεί κατά 1.6 εκατ. κ.μ. το χρόνο για να αντικατασταθεί το νερό των πηγών του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λεμεσού στην περιοχή της Άλασσας που καλύφθηκαν από το φράγμα του Κούρρη.

(γ) Υδατοφράκτης Πολεμιδιών:

Η υπερχείλιση από τον υδατοφράκτη αυτό είναι πολύ περιορισμένη και ενόψει της άντλησης που γίνεται κατάντι του φράγματος τόσο για υδρευτικούς όσο και γι' αρδευτικούς σκοπούς, το μεγαλύτερο μέρος της υπερχείλισης αξιοποιείται πλήρως για εμπλουτιστικούς σκοπούς.

2. Σημειώνεται ότι η αξιοποίηση των υπερχειλίσεων των φραγμάτων, λόγω της σπανιότητας που παρουσιάζονται και του μικρού μεγέθους τους, δεν είναι πάντοτε οικονομικά βιώσιμη, λόγω της δαπανηρότητας των έργων που απαιτούνται. Οπωσδήποτε, εκεί που τέτοια έργα επιβάλλονται και είναι υπό τις περιστάσεις οικονομικά βιώσιμα, το αρμόδιο Τμήμα του Υπουργείου προωθεί συγκεκριμένες μελέτες ή λύσεις.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τους αξιότιμους Βουλευτές περιφερειών Λεμεσού και Λάρνακας, κ.κ. Άριστο Χρυσοστόμου και Οδυσσέα Δημητρίου, αντίστοιχα, και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Ο Πυροσβεστικός Σταθμός Ορόκλινης κτίστηκε με σκοπό να καλύπτει και την περιοχή των διυλιστηρίων και των πετρελαιοδεξαμενών.

Η γειτνίαση εύφλεκτων υλών με τη Λάρνακα αποτελεί σοβαρότατο κίνδυνο σε περίπτωση πυρκαγιάς και η έγκαιρη και άμεση καταστολή της είναι εξαιρετικής σημασίας. Επειδή το καλοκαίρι υπάρχει μόνιμη συμφόρηση στον κύριο δρόμο, σε περίπτωση πυρκαγιάς ή έγκαιρη επέμβαση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Λάρνακας θα παρεμποδίζεται.

Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε προτίθεται να επανδρώσει τον Πυροσβεστικό Σταθμό Ορόκλινης.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαρτίου 1988 των αξιότιμων Βουλευτών περιφερειών Λεμεσού και Λάρνακας κ.κ. Άριστου Χρυσοστόμου και Οδυσσέα Δημητρίου αντίστοιχα.

«Σας πληροφορώ ότι για σκοπούς επάνδρωσης και λειτουργίας του νέου Πυροσβεστικού Σταθμού Ορόκλινης κατατέθηκε και εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων Νομοσχέδιο Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 46/1987), το οποίο προβλέπει τη δημιουργία δύο θέσεων Υπαστυνόμων, πέντε θέσεων Λοχιών και 52 θέσεων Πυροσβεστών.

Ενόψει του ότι οι κτιριακές και άλλες εγκαταστάσεις του πιο πάνω Σταθμού έχουν συμπληρωθεί από τον Ιούλιο του περασμένου χρόνου, επιβάλλεται η άμεση έγκριση του αναφερόμενου Νομοσχεδίου, για να καταστεί δυνατή η πρόσληψη του αναγκαίου προσωπικού και να τεθεί σε λειτουργία (η προηγούμενη επιστολή μου σε σας με αρ. 168/85 και ημερομηνία 7.11.87 είναι σχετική).»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε θα αρχίσουν οι εργασίες για την κατασκευή του υδρευτικού έργου στην τοποθεσία 'Τερατσιά' της κοινότητας Πωμού.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Σχετικά με την κατασκευή υδρευτικού έργου στην τοποθεσία 'Τερατσιά' της κοινότητας Πωμού παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:—

Το σχέδιο για την αξιοποίηση του νερού στην τοποθεσία 'Τερατσιά' της κοινότητας Πωμού για ενίσχυση της υδατοπρομήθειας των κοινοτήτων Πωμού και Παχυάμμου έχει τώρα συμπληρωθεί και θα σταλεί στον Έπαρχο Πάφου για να εγκριθεί από τις ενδιαφερόμενες κοινότητες. Το σχέδιο θα προταθεί για περίληψη στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1989».

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 28 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν και πώς στοχοθετεί τη λήψη δέσμης μέτρων κοινωνικής αλληλεγγύης προς την αναξιοπαθούσα τάξη των συγγενών των Κύπριων αγνοουμένων, όπως για παράδειγμα:—

1. Την παροχή κάποιου συστήματος στέγασης ή αυτοστέγασης.
2. Τη σύντμηση του χρόνου θητείας στο στρατό των παιδιών των αγνοουμένων, για παράδειγμα στους έξι μήνες.
3. Την υποβοήθηση των παιδιών των αγνοουμένων για σπουδές τόσο στη δευτεροβάθμια όσο — κι ιδιαίτερα — στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4. Την κατά προτεραιότητα πρόσληψη των παιδιών των αγνοουμένων στη δημόσια υπηρεσία και στους ημικρατικούς οργανισμούς καθώς και μ' οποιαδήποτε σειρά άλλων μέτρων.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Δικαιοσύνης σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με τα διάφορα θέματα που περιλαμβάνονται στην πιο πάνω ερώτηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού το Υπουργείο Δικαιοσύνης επιθυμεί να αναφέρει τα εξής:

1. Παροχή κάποιου συστήματος στέγασης ή αυτοστέγασης

Τα στεγαστικά δικαιώματα των οικογενιών των αγνοουμένων και γενικά όλων των παθόντων είναι τα πιο κάτω:

(α) Αυτοστέγαση σε Κυβερνητικά ή ιδιόκτητα οικόπεδα και στέγαση σε Κυβερνητικούς Οικισμούς

- (ι) Χήρες και θυγατέρες πεσόντων,
- (ιι) Σύζυγοι και θυγατέρες εξαφανισθέντων,
- (ιιι) Γονείς αγάμων πεσόντων ή εξαφανισθέντων,
- (ιιιι) Ανάπηροι με ποσοστό ανικανότητας από 40% και άνω.

Τα κριτήρια για την έγκριση των αιτήσεων είναι τα ίδια που διαμορφώνονται από την Κεντρική Επιτροπή για τους πρόσφυγες. Σε ιδιαίζουσες περιπτώσεις παθόντων ο Υπουργός Εσωτερικών έχει τη διακριτική ευχέρεια, αφού ακούσει τις απόψεις της Επιτροπής, να αποφασίζει ανάλογα.

(β) Επιδότηση για αγορά διαμερίσματος

- (ι) Σύζυγοι εξαφανισθέντων,
- (ιι) Χήρες πεσόντων,
- (ιιι) Νυμφευμένοι ανάπηροι με ποσοστό ανικανότητας 40% και άνω,
- (ιιιι) θυγατέρες πεσόντων/εξαφανισθέντων,
- (ιιιιι) γονείς αγάμων εξαφανισθέντων/πεσόντων.

Τα κριτήρια για την έγκριση των αιτήσεων είναι τα ίδια όπως αναφέρονται στην υποπαράγραφο (α) ανωτέρω.

(γ) Επιδότηση Ενοικίων

- (ι) Χήρες πεσόντων
- (ιι) Σύζυγοι εξαφανισθέντων
- (ιιι) Γονείς πεσόντων ή εξαφανισθέντων οι οποίοι δεν έχουν άλλα παιδιά εκτός από τους πεσόντες ή εξαφανισθέντες και έχουν αναγνωρισθεί σαν εξαρτώμενοι από την Επιτροπή Ανακουφίσεως Παθόντων και Χορηγημάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης.
- (ιιιι) Νυμφευμένοι ανάπηροι με ποσοστό ανικανότητας 40% και άνω.

Αναφορικά με το (ιιι) ανωτέρω μελετάται η τροποποίηση του Νόμου, ώστε να δικαιούνται επιδότησης οι γονείς πεσόντων ή εξαφανισθέντων που έχουν και άλλα παιδιά εκτός από τους πεσόντες ή εξαφανισθέντες.

2. Σύντμηση του χρόνου θητείας στο στρατό των παιδιών των αγνοουμένων για παράδειγμα στους έξι μήνες

Εξαιρείται της υποχρέωσης υπηρεσίας στην Εθνική Φρουρά ο μόνος ή μεγαλύτερος γιος ή αδελφός πεσόντος, θύματος ή αγνοουμένου και ο γιος πλήρως ανάπηρου.

Επίσης δικαιούνται σύτμηση της θητείας σε δεκατρείς μήνες όλα τα τέκνα πεσόντων, θυμάτων, αγνοουμένων, πλήρως αναπήρων και τα πρωτότοκα τέκνα αναπήρων των οποίων το ποσοστό ανικανότητας υπερβαίνει το 49%.

3. Υποβόηθηση των παιδιών των αγνοουμένων για σπουδές τόσο στη δευτεροβάθμια όσο - κι ιδιαίτερα - στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ήδη η φοίτηση σε Δημόσιες Σχολές Μέσης και Ανώτερης Εκπαίδευσης είναι δωρεάν για όλους του μαθητές-φοιτητές, ανεξάρτητα αν είναι παθόντες ή όχι.

Τα διδάκτρα των παιδιών όλων των παθόντων που φοιτούν σε Ιδιωτικές Σχολές Μέσης Παιδείας επιδοτούνται από το Υπουργείο Παιδείας.

Η φοίτηση των παιδιών όλων των παθόντων σε Κυβερνητικά Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών είναι δωρεάν.

Η μεταφορά όλων των παθόντων μαθητών από τον τόπο διαμονής στον τόπο φοιτήσεως τους χρηματοδοτείται από την Κυβέρνηση.

Η εισαγωγή παθόντων φοιτητών στην Παιδαγωγική Ακαδημία γίνεται με ειδικά κριτήρια.

Επίσης μελετάται η δυνατότητα παροχής έκτακτων επιδομάτων σε παθόντες για ικανοποίηση ειδικών ή άλλων αναγκών τους.

4. Κατά προτεραιότητα πρόσληψη των παιδιών των αγνοουμένων στη Δημόσια Υπηρεσία και στους Ημικρατικούς Οργανισμούς

Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου εκφράζεται η επιθυμία της Κυβέρνησης, όπως οι παθόντες προσλαμβάνονται στη Δημόσια Υπηρεσία κατά προτεραιότητα, εφόσον δεν υστερούν από απόψεως προσόντων άλλων υποψηφίων.

Στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία το θέμα έχει ρυθμιστεί νομοθετικά με την παραχώρηση σε διάφορες κατηγορίες παθόντων συγκεκριμένου ποσοστού θέσεων (Νόμος 180 του 1987). Επίσης έχει ρυθμιστεί νομοθετικά και το θέμα της πρόσληψης των αναπήρων σε όλες τις θέσεις της Δημόσιας Υπηρεσίας (Νόμος 70 του 1987).

Εκτός από τα πιο πάνω, οι παθόντες δικαιούνται και σε άλλα ωφελήματα όπως, δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ειδικό επίδομα σε χήρες που δεν παίρνουν σύνταξη από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ειδικό επίδομα βαριάς αναπηρίας, ειδικό επίδομα διακίνησης.»

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 31 Μαρτίου 1988.

«Η οδός Αγίας Φυλάξεως είναι από τις κεντρικότερες αρτηρίες της πόλης Λεμεσού και η κίνηση, ιδιαίτερα μετά την κατασκευή του υπεραστικού δρόμου, αυξήθηκε σημαντικά.

Από το σημείο που συνδέεται με τη Λεωφόρο Μακαρίου Γ' μέχρι τον υπεραστικό δρόμο σε ορισμένα σημεία δεν υπάρχουν πεζοδρόμια και εκεί που υπάρχουν έχουν αχρηστευτεί εντελώς και μόνο παγίδες για τους πεζούς μπορούν να θεωρηθούν.

Επειδή η οδός Αγίας Φυλάξεως από τη σύνδεσή της με τη Λεωφόρο Μακαρίου Γ' μέχρι τον υπεραστικό δρόμο υπάγεται στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και η συντήρησή της αποτελεί ευθύνη του Τμήματος Δημοσίων Έργων, παρακαλείται το Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε προγραμματίζει την κατασκευή πεζοδρομίων εκεί που δεν υπάρχουν και την επανακατασκευή όσων πεζοδρομίων αχρηστεύτηκαν και τη συντήρηση της τόσο βασικής οδικής αρτηρίας της Λεμεσού.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η οδός Αγίας Φυλάξεως αποτελεί μέρος του δρόμου Λεμεσού-Αγρού που συντηρείται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και βρίσκεται μέσα στα Δημοτικά όρια Λεμεσού.

Στο τοπικό σχέδιο Λεμεσού που εγκρίθηκε από το Πολεοδομικό Συμβούλιο η οδός Αγίας Φυλάξεως θεωρείται πρωταρχικής σημασίας και ήδη ετοιμάζονται σχέδια ρυμοτομίας για αναβάθμισή (διεύρυνσή, ευθυγράμμισή) της.

Η βελτίωση της οδού Αγίας Φυλάξεως, που θα διαλαμβάνει μεταξύ άλλων διαπλάτυνση και κατασκευή πεζοδρομίων, θα εκτελεστεί μέσα στα πλαίσια των πολεοδομικών έργων που βρίσκονται κάτω από τη δικαιοδοσία του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών και με συνεισφορά των τοπικών Αρχών.

Ο ακριβής χρόνος κατασκευής του έργου δεν μπορεί να προσδιοριστεί στο παρόν στάδιο λόγω άλλων προτεραιοτήτων στη Λεμεσό, όπως η οδός Φρ. Ρούζβελτ, η παραλιακή λεωφόρος στην τουριστική περιοχή, η οδός Νίκου Παττίχη και η λεωφόρος Συγγρού. Στο μεταξύ το Τμήμα Δημοσίων Έργων θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για την καλύτερη συντήρηση του δρόμου μέσα στα πλαίσια των παρεχόμενων πιστώσεων στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως».

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 21 Απριλίου 1988.

«Το αρδευτικό έργο Λάνιας — Δωρού αφορά τη μεταφορά νερού από το Μέσα Ποταμό και την εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου.

Η μεταφορά νερού άρχισε το Δεκέμβρη 1987 και θα συμπληρωθεί σε ένα περίπου μήνα.

Νοούμενου ότι χωρίς το αρδευτικό δίκτυο το αρδευτικό έργο δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα αν προγραμματίζει για φέτος την εγκατάσταση του αρδευτικού δικτύου, ώστε να λειτουργήσει αποτελεσματικά το Γεννάρη 1989 (Χειμερινή άρδευση).»

Απάντηση ημερομηνίας 31 Μαΐου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Σχετικά με την εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου στην περιοχή των Αρδευτικών Τμημάτων Λάνιας και Δωρού παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:—

(α) Η εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου στην περιοχή των Αρδευτικών Τμημάτων Λάνιας και Δωρού αποτελεί μέρος του ευρύτερου σχεδίου

μεταφοράς νερού από το Μέσα Ποταμό για άρδευση αμπελώνων στα δυο χωριά. Το εν λόγω σχέδιο άρχισε να εκτελείται περί το τέλος του 1987 και αναμένεται να συμπληρωθεί νωρίς το 1989, έναντι συνολικής δαπάνης £325,000, με κυβερνητική συνεισφορά 2/3 και συνεισφορά των Αρδευτικών Τμημάτων 1/3.

- (β) Με πιστώσεις ύψους £192,000 που εγκρίθηκαν το 1987 και το 1988 εκτελέσθηκε το μέρος του έργου που αφορούσε το σύστημα μεταφοράς νερού από το Μέσα Ποταμό μέχρι το σημείο που θα διαχωρίζεται τούτο στα δυο Αρδευτικά Τμήματα. Το υπόλοιπο μέρος του έργου που αφορά την εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου στις περιοχές των δυο Αρδευτικών Τμημάτων, που αναμένεται να κοστίσει γύρω στις £133,000 θα προταθεί για περίληψη στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1989 με στόχο να εκτελεσθεί νωρίς το 1989».

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Απριλίου 1988.

«Όπως είναι γνωστό λόγω του βροχερού καιρού η εκρίζωση των πατατών χειμερινής εσοδείας στην περιοχή Ακακίου καθυστέρησε, μ' αποτέλεσμα να προξενηθούν σ' αυτές μικρά στίγματα, που τις καθιστούν μη εμπορεύσιμες στην εξωτερική αγορά, μολοντί είναι απολύτως κατάλληλες για κατανάλωση.

Επειδή, όπως μας αναφέρθηκε στις 23 Απριλίου 1988 στο Ακάκι, με τους σχετικούς υπολογισμούς 800 τουλάχιστον τόνοι μόνο από το Ακάκι κινδυνεύουν να παραμείνουν αδιάθετοι, αν σε λίγες μέρες δεν καταστεί επιφθική η διάθεσή τους, δεδομένου πως στο ίδιο διάστημα θα εμφανιστούν στην αγορά οι πατάτες της εαρινής σοδειάς, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν και πώς αντιμετωπίζει το πρόβλημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 3 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το θέμα των αδιάθετων πατατών Ακακίου έχει διευθετηθεί με ικανοποιητικό τρόπο. Το Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών παράλαβε κατά την περίοδο 16.4-30.4.1988 582 τόνους 250 από τους οποίους αποθήκευσε για διάθεση στην ντόπια αγορά, ενώ η υπόλοιπη ποσότητα διατέθηκε από τους ίδιους τους παραγωγούς».

Ερώτηση ημερομηνίας 27 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 27 Απριλίου 1988.

«Παρακαλούμε το αρμόδιο Υπουργείο να μας πληροφορήσει αν έχει κατά νουν να αναγνωρίσει ως Δημόσιο δρόμο το δρόμο του παλιού σιδηρόδρομου στο χωριό Κοκκινοτριμιθιά.

Με τον τρόπο αυτό θα εγκριθούν πολλές κατοικίες οι οποίες έχουν κτισθεί παράνομα στο δρόμο αυτό και θα αξιοποιηθεί και μεγάλη έκταση γης.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 27 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Σχετικά με την μετατροπή σε δρόμο του τμήματος της παλιάς σιδηροδρομικής γραμμής που εμπίπτει στα όρια του χωριού Κοκκινότριμιθιά σας πληροφορώ ότι:—

Σχετική αίτηση που υποβλήθηκε πρόσφατα από την οικεία Χωρική Επιτροπή θα μελετηθεί μέσα στα πλαίσια της Κυβερνητικής πολιτικής για τη διάθεση κρατικής γης, αφού στο μεταξύ εξακριβωθούν οι τυχόν δεσμεύσεις που υπάρχουν σε σχέση με τη γη αυτή. Του θέματος επιλαμβάνεται ήδη το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Γεώργιο Χαραλαμπίδη και ληφθείσα στις 26 Μαΐου 1988.

«Επειδή κατά τον πανεπιστημιακό χρόνο 1987-88 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την παροχή χρηματικών βοηθημάτων σε αριθμό Κυπρίων φοιτητών του εξωτερικού και επειδή βρισκόμαστε στο τέλος του πανεπιστημιακού χρόνου και μέχρι σήμερα δεν καταβλήθηκαν τα πιο πάνω βοηθήματα, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε προτίθεται να τα καταβάλει.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Γεώργιου Χαραλαμπίδη.

«Από έρευνα που έχουμε κάμει διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει καθυστέρηση στην καταβολή βοηθημάτων σε Κύπριους φοιτητές του εξωτερικού.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή Υποτροφιών δίδει οδηγίες για καταβολή των επιδομάτων, αφού λάβει από τον ενδιαφερόμενο τα σχετικά συμβόλαια, το πιστοποιητικό εγγραφής του σε Ανώτατο Ίδρυμα ή το δελτίο προόδου του προηγούμενου χρόνου σπουδών. Υπάρχουν δύο περιπτώσεις που τα απαραίτητα πιστοποιητικά των φοιτητών λήφθηκαν στην Επιτροπή Υποτροφιών το Μάιο και προωθήθηκαν αμέσως για έκδοση των επιταγών τους.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

«Ο ελληνικός παράγοντας και το Κυπριακό. Ευθύνες, δυνατότητες και προοπτικές. Οι εξελίξεις στο διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.86).

Υπάρχει εισήγηση για αναβολή του θέματος αυτού για να συζητηθεί και να αποπερατωθεί η συζήτησή του την προσεχή Πέμπτη. Εφόσον δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το θέμα αυτό αναβάλλεται για την προσεχή Πέμπτη.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Σαν να αντιλήφθηκα ότι έχετε πει πως θα αποπερατωθεί την ερχόμενη Πέμπτη;

Νομίζω θα ανοίξει το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

‘Όχι. Είπα να αποπερατωθεί;

Είναι λάθος, είναι lapsus linguae.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Εισηγούμαι να επαναδιατυπωθεί ο τίτλος, διότι στην πραγματικότητα αφορά τη συγχώνευση δυο θεμάτων. Έτσι χάρην συντόμευσης και ευκολότερης κατανόησης να θεωρηθεί ως τίτλος: «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Είναι συντόμευση ενός μακροσκελούς τίτλου, που αποδίδει και καλύτερα το θέμα. Γι’ αυτό το λόγο δεν νομίζω ότι μπορεί να υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Και με την αναβολή του θέματος που υπάρχει στο Κεφάλαιο Δ έχουμε φθάσει στο τέλος της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 23 Ιουνίου 1988, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 11) του 1988.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 20) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 27) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 28) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 29) του 1988.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 30) του 1988.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 31) του 1988.
- (8) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 32) του 1988.
- (9) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 33) του 1988.
- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1988.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1988.
- (12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1988.
- (13) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1988.
- (14) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 4) του 1988.
- (15) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.
- (16) Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.
- (17) Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 Νόμος του 1988.

- (18) Ο Τροποποιητικός (Αρ. 2) του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 Νόμος του 1988.
- (19) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.
- (20) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.
- (21) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλιών Νόμος του 1988.
- (22) Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (23) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησης) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (24) Ο περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος του 1984.
- (25) Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμος του 1988.
- (26) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (27) Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την 'Αμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (28) Ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988.
- (29) Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (30) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (31) Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (32) Οι περί Παροχής Επιδομάτων σε Εκτοπισθέντες και Παθόντες (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (33) 'Εγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 26 Μαΐου, 9 και 16 Ιουνίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Λεμεσού, Ανθούπολης και Παραλιμνίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χ' Δημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.1986).
- (2) Ενημερωτική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη

διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου, των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Σ. Χ' Γιάννη και Χρ. Σολωμή). (9.6.1988).

- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Τα πολλά και σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στην ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη της Λάρνακας».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Μαθηκολώνη). (9.4.1987).

- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες κωφούς όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους».

- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η γλυκαντική ουσία ασπαρτάμη (γνωστή ως NUTRA SWEET) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν».

Ο Βουλευτής κ. Άριστος Χρυσοστόμου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η ανάγκη παροχής προστασίας και αποζημιώσεων στους γεωργούς των οποίων οι καλλιέργειες καταστρέφονται από τα αγρινά».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Το θέμα προκύπτει από Ερώτηση στην οποία δεν δόθηκε ικανοποιητική απάντηση. Άρα το θέμα εγγράφεται αυτόματα και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Επίσης ο ίδιος Βουλευτής ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988, για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας με την παράκληση να θεωρηθεί επείγον και να συζητηθεί πριν η Βουλή διακόψει τις εργασίες της για το καλοκαίρι.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση να εγγραφεί το θέμα;

Ουδεμία.

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση να δοθεί προτεραιότητα σε αυτό το θέμα;

Δεν υπάρχει καμιά ένσταση, επομένως το θέμα εγγράφεται και του δίνεται η σχετική προτεραιότητα.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Χρίστος Κουρτελλάρης ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων».

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Να παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας, κύριε Πρόεδρε, και να συζητηθεί επίσης επειγόντως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση να εγγραφεί το θέμα;

Δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση και το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας.

Υπάρχει ένσταση να του δοθεί προτεραιότητα;

Δεν υπάρχει ένσταση, άρα η Επιτροπή παρακαλείται να του δώσει προτεραιότητα.

Ο Βουλευτής κ. Ιάκωβος Κατσουνωτός ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων του πιο κάτω θέματος:

«Οι ζημιές από παγετό-χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους».

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την εγγραφή του θέματος;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Να του δοθεί προτεραιότητα.

Να δοθεί προτεραιότητα και σ' αυτό.

(Γέλια)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να δοθεί και σ' αυτό προτεραιότητα, αλλά διερωτώμαι τι αξία έχει η προτεραιότητα, όταν δίδεται σε όλα τα εγγραφόμενα θέματα.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Υπάρχει συνωστισμός στις προτεραιότητες, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν πάση περιπτώσει, η κα Ρήνα Κατσελλή ζητά την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ του πιο κάτω θέματος:

«Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τεχνικοί υπάλληλοι της Εφορείας Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων Λευκωσίας και ο κίνδυνος άδικης απόλυσής τους υπό το φως των σημερινών συνθηκών».

Θέλετε να παραπεμφθεί σε καμιά Επιτροπή, κυρία Κατσελλή;

Ρ. ΚΑΤΣΕΛΛΗ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε. Στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εγγράφεται λοιπόν, εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(Ώρα λήξεως 5.20 μ.μ.)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:**

Αναστασιάδης Νίκος	Ομήρου Γιαννάκης
Γαλανός Αλέξης	Παναγίδης Κίμων
Γεωργιάδης Δήμος	Παναγιώτου Ανδρέας
Γεωργίου Ανδρέας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Δημητριάδης Ανδρέας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παπαρές Αυγερινός
Δίγκλης Παύλος	Παρισινός Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Πέτας Χρίστος
Ευσταθίου Ευστάθιος	Πουμπουρής Μιχάλης
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Σαββίδης Γεώργιος
Ηλία Νεόφυτος	Σολωμής Χρίστος
Θεοδούλου Μιχαήλ	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τσιέττης Κυριάκος
Κατσελλή Ρήνα	Φάντης Ανδρέας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λαδάς Γεώργιος	Χρίστου Κυριάκος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χριστοφίδης Μανώλης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μάτσης Ιωάννης	
Μουσιούττας Νίκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Ομόφωνη έγκριση Ψηφίσματος της Βουλής των Αντιπροσώπων που καταδικάζει τη σύλληψη και προσαγωγή σε δίκη των κ. Kutlu και Sargin και την παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Τουρκία.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 21) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 16 του 1988).

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 22) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 17 του 1988).

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 23) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 18 του 1988).

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 24) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 19 του 1988).

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 25) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 21 του 1988).

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 7 του 1988).

(8) Απόφαση μετά από συζήτηση (Α. Ψυλλίδης, Ε. Ευσταθίου, Αλ. Γαλανός) για επανεξέταση από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών του Νομοσχεδίου «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

(8α) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Ντ. Κωνσταντίνου — Α. Μαρκίδης) πάνω σε διαδικαστικό θέμα, μετά από παρατήρηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Ντ. Κωνσταντίνου ότι θα έπρεπε να προηγηθεί η ανάγνωση της Έκθεσης για το Νομοσχέδιο και μετά να εκφραστούν οι απόψεις των Βουλευτών.

(9) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο ως «Ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Στ. Μανδριώτης, Α. Δημητριάδης, Κ. Ερωτοκρίτου, Αλ. Γαλανός, Ν. Αναστασιάδης, Προεδρεύων, Γ. Λαδάς) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(11) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Ατδ (Κυρωτικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(12) Απόσυρση των Κανονισμών «Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

(13) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(14) Καταθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

(15) Ερωτήσεις-Απαντήσεις (Η ένταξη στο προσωπικό της στοιχειώδους εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της Σχολής Λάμπουσας — Η κατασκευή αποχετευτικών αγωγών και η ανακατασκευή της γέφυρας στα Καμπιά — Το σχέδιο συμπληρωματικής υδατοπρομήθειας του Οικισμού Ανθούπολης — Η καθυστέρηση στην πλήρωση της θέσης Διευθυντή στο αεροδρόμιο Λάρνακας — Η υπερχειλίση από τους υδατοφράκτες Ασπρόκρεμμου, Γερμασόγειας και Πολεμιδιών — Η επάνδρωση του Πυροσβεστικού Σταθμού Ορόκλινης — Η κατασκευή υδρευτικού έργου στην τοποθεσία «Τερατσιά» της κοινότητας Πωμού — Η λήψη μέτρων κοινωνικής αλληλεγγύης προς τους συγγενείς των Κυπρίων αγνοουμένων — Η βελτίωση της οδού Αγίας Φυλάξεως στη Λεμεσό — Η εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου στην περιοχή των Αρδευτικών Τμημάτων Λάνιας και Δωρού — Το θέμα των αδιάθετων πατατών Ακακίου — Η μετατροπή σε δρόμο του τμήματος της παλιάς σιδηροδρομικής γραμμής στην Κοκκινότριμιθιά — Η καθυστέρηση στην καταβολή βοηθημάτων σε Κύπριους φοιτητές του εξωτερικού).

(16) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η ανάγκη παροχής προστασίας και αποζημιώσεων στους γεωργούς των οποίων οι καλλιέργειες καταστρέφονται από τα αγρινά». (Θέμα εγγραφέν από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Άριστο Χρυσοστόμου). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

(β) «Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988, για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών». (Θέμα εγγραφέν με

εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. 'Αριστου Χρυσοστόμου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.) (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας).

- (γ) «Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Χρίστου Κουρτελλάρη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).
- (δ) «Οι ζημιές από παγετό-χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Ιάκωβου Κατσουνωτού). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).
- (ε) «Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τεχνικοί υπάλληλοι της Εφορείας Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων Λευκωσίας και ο κίνδυνος άδικης απόλυσής τους υπό το φως των σημερινών συνθηκών». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Μέλους της Βουλής κας Ρήνας Κατσελλή). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 23ης Ιουνίου 1988

(Ώρα έναρξεως 5.00 μ.μ.)

(Αρ. 33)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι Βουλευτές,

Προτού μπούμε στην ημερήσια διάταξη έχω το θλιβερό καθήκον να σας αναγγείλω το θάνατο διακεκριμένο φίλου, συναδέλφου και εκλεκτού ανθρώπου, του αείμνηστου Αιμίλιου Μιχαηλίδη από τη Λεμεσό, ο οποίος πολλά προσέφερε σ' αυτή την κοινωνία και ως δικηγόρος και ως αθλητικός παράγων και ως άνθρωπος, αλλά και ως Μέλος αυτού του Σώματος το οποίο υπηρέτησε επί σειρά ετών.

Η επάρατος νόσος απέκοψε πολύ πρόωρα το νήμα της ζωής αυτού του εξαιρετικού ανθρώπου ο οποίος μπορούσε να προσφέρει πολλά ακόμα σ' αυτή την κοινωνία.

Για το λόγο αυτό παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, να εγερθούμε για να τηρήσουμε μονόλεπτη σιγή στη μνήμη αυτού του διακεκριμένου συναδέλφου μας.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής)

Ας είναι αιωνία η μνήμη του.

Μπαίνουμε τώρα στην ημερήσια διάταξη και δη στο Κεφάλαιο Α', που είναι η Νομοθετική Εργασία, με το υπ' αρ. (3) θέμα: «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 27) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟ-
ΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 27) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Πάυλος Δίγκλης
Ιωάννης Μάτσης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκε επίσης και το αξιότιμο Μέλος της Βουλής κ. Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται, όπως αρχικά κατατέθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία, είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £6,861,026 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Τακτικού Προϋπολογισμού. Το μεγαλύτερο μέρος του ποσού αυτού—ένα ποσό της τάξης των £6 εκατομ.—θα διατεθεί για την επιστροφή δασμών και φόρων καταναλώσεως σε δικαιούχα πρόσωπα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού διεξήλθε κάθε μια από τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις και τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθούν, είναι της γνώμης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις χρειάζεται η παραπέρα διερεύνηση της σκοπιμότητας διάθεσης των ζητούμενων πιστώσεων, αφού στο μεταξύ κατατεθούν ενώπιόν της τα αναγκαία συμπληρωματικά στοιχεία.

Γι' αυτό και η Επιτροπή προτείνοντας την απόλειψη από τον Πίνακα των πιο πάνω πιστώσεων εισηγείται την έγκριση συνολικής πίστωσης ύψους £6,221,876 για την κάλυψη των υπόλοιπων αναγκών για τις οποίες γίνεται ειδική πρόνοια στον ίδιο Πίνακα.

Με βάση τις πιο πάνω διαφοροποιήσεις η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί. Με την ευκαιρία αυτή η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να αναφερθεί στο θέμα της χορήγησης κατά χάρη οικονομικής βοήθειας και να ζητήσει για τελευταία φορά όπως οι αρμόδιοι επισπεύσουν την ετοιμασία Κανονισμών που να καθορίζουν τα κριτήρια και τις αρχές με βάση τις οποίες θα χορηγείται τέτοιας μορφής βοήθεια, διαφορετικά η Επιτροπή θα αρνηθεί να εξετάσει παρόμοιες περιπτώσεις στο μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £6,221,876 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 2 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα μη υπάρχουσας ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργγοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 20) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο αμέσως επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΝΟΜΟΣ) (ΑΡ. 9) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Ιωάννης Μάτσης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκε επίσης και το αξιότιμο Μέλος της Βουλής κ. Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £6,952,855 και η διάθεσή του για την κάλυψη διαφόρων δαπανών για την εφαρμογή του Τρίτου και Τέταρτου Σχεδίου Οδικής Ανάπτυξης, για τη βελτίωση δρόμων και για τη συνέχιση της συμπλήρωσης του κτιρίου για τη Μηχανοκίνητη Μονάδα 'Αμεσης Δράσης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του πιο πάνω νομοσχεδίου σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 8) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το πρώτο άρθρο εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £6,952,855 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Το άρθρο 2 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα μη υπαρχούσης ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 8) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 4) του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 4) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Ιωάννης Μάτσης, εκπροσωπών τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκε επίσης ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού χρημάτων ύψους £43,000 και η διάθεσή του για τη σύνδεση του δικτύου υδατοπρομήθειας και της κτηνοτροφικής περιοχής του Καλού Χωριού με τον αγωγό υδατοπρομήθειας Αμμοχώστου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £43,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 4) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Ιωάννης Μάτσης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκε επίσης και το αξιότιμο Μέλος της Βουλής κ. Π. Στυλιανού.

Με το νόμο που προτείνεται επιφέρεται αριθμός συνεπακόλουθων τροπολογιών στον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 1988 (Τακτικός Προϋπολογισμός) που κρίνονται αναγκαίες για τους σκοπούς εφαρμογής της νομοθεσίας που θεσπίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή για την πρόσληψη τυφλών τηλεφωνητών στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία και τους ημικρατικούς οργανισμούς.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;
Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Πρώτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Τρίτου Πίνακος του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το τρίτο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.
Τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
(ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 3) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Παύλος Δίγκλης
Ιωάννης Μάτσης, εκπροσώπων τον κ. Α. Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο αξιότιμος Υπουργός Οικονομικών, συνοδευόμενος από ανώτερους υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου του, καθώς επίσης εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ, ΔΕΟΚ και ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρών και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Στυλιανού.

Με το νόμο που προτείνεται επιφέρεται αριθμός τροπολογιών στη νομοθεσία για το φόρο εισοδήματος που αποβλέπουν στη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών και τη μείωση του βάρους που επωμίζονται τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα του λαού.

Ειδικότερα, με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο προβλέπονται τα πιο κάτω:

- (α) Αυξάνεται το μη φορολογητέο εισόδημα από £1,000 σε £1,500.
- (β) αυξάνεται η προβλεπόμενη στη νομοθεσία γενική πίστωση καθώς και οι ειδικές πιστώσεις για τον ή τη σύζυγο και τα παιδιά.
- (γ) γίνεται πρόβλεψη για την παραχώρηση των πιστώσεων για τη σύζυγο και τα παιδιά σε όλους τους φορολογουμένους, ανεξάρτητα από το ύψος των εισοδημάτων τους.
- (δ) αυξάνεται η έκπτωση που παρέχεται για αγροτικά εισοδήματα από 10% σε 20%.
- (ε) γίνεται πρόνοια για την παραχώρηση νέας πίστωσης για τους συνταξιούχους του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και για την εισαγωγή νέων εκπτώσεων για σκοπούς καταβαλλόμενου ενοικίου καθώς και για τη δαπάνη μεταφοράς με αγροτικά λεωφορεία κατοίκων χωριών ή κωμοπόλεων που διακινούνται από την ύπαιθρο στον τόπο εργασίας τους.
- (στ) όλες οι προτεινόμενες τροπολογίες τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1988.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, ως αποτέλεσμα των προτεινόμενων τροποποιήσεων, το σύνολο της φορολογικής ελάφρυνσης υπολογίζεται να ανέλθει στα £11 εκ. περίπου το χρόνο με βάση τα εισοδήματα του 1988 και η μέση φορολογική ελάφρυνση γύρω στο 13%.

Από της πλευράς των συνδικαλιστικών οργανώσεων που εκπρόσωποί τους παρευρέθηκαν στην Επιτροπή υποστηρίχθηκε η άμεση ψήφιση των προτεινόμενων τροπολογιών τις οποίες, όπως δήλωσαν, αποδέχονται ως ένα ενδιάμεσο μέτρο μέχρι τη γενικότερη αναθεώρηση του φορολογικού συστήματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, θεωρώντας τις προτεινόμενες τροπολογίες ως ένα βήμα προς την κατεύθυνση της ανακούφισης των χαμηλών εισοδηματικών τάξεων των φορολογουμένων μέχρι την αναμενόμενη από την Κυβέρνηση ριζική αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος, συμφωνεί με τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 5 του Νόμου 26 του 1988. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρο 3 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Παραρτήματος του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 επίσης εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 5 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 5 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη και τελευταία ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Καθορισμένων Συμβουλίων Νόμος του 1988».

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Να αναβληθεί για την άλλη βδομάδα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αφού δεν υπάρχει ένσταση, αναβάλλεται για την άλλη βδομάδα.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 6 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκε και εξέφρασε τις απόψεις του εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της βασικής περί Οδών και Οικοδομών νομοθεσίας, ώστε να θεωρείται παράνομη η χρήση μιας οικοδομής, αν γίνεται για άλλους σκοπούς από εκείνους που αναφέρονται στην εγκριθείσα άδεια οικοδομής. Με την ίδια τροποποίηση παρέχεται επίσης το δικαίωμα στο αρμόδιο δικαστήριο να εκδίδει διάταγμα αναστολής της παράνομης χρήσης μιας οικοδομής και θεωρείται αδίκημα η ανοχή, από μέρους του ιδιοκτήτη, της μετατροπής της χρήσης της οικοδομής του.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της υπό συζήτηση πρότασης νόμου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος της ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν θα είστε σύντομος, κ. Ψυλλίδη....

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Θα είμαι πολύ σύντομος.

Τις απόψεις μου τις έχω ήδη πει στην προηγούμενη συνεδρία. Διατηρώ όμως την επιφύλαξη ότι θα ταλαιπωρήσουμε πάρα πολύ τον κόσμο με αυτές τις τροποποιήσεις. Θα επαναφέρουμε δηλαδή στην επιφάνεια ένα νόμο ο οποίος βρίσκεται σε ύπνωση, για το λόγο ότι η αλλαγή της χρήσης είναι τυπική.

Θα ήθελα εδώ να σας πω ότι σαν αρχιτέκτονας θα έπρεπε να υπερψηφίσω αυτό το νομοσχέδιο, γιατί θα αυξηθούν οι εργασίες των αρχιτεκτόνων. Όμως σαν Βουλευτής βλέπω χιλιάδες ανθρώπους να ταλαιπωρούνται με το να ζητούν τροποποίηση της χρήσης μιας οικοδομής ακριβώς για μια τυπική θέση και τίποτε περισσότερο. Γιατί οι Οικοδομικοί Κανονισμοί και ο Νόμος, τους οποίους έχω μπροστά μου, εκτός από τις πρόνοιες για τα εργοστάσια και τα ξενοδοχεία, είναι οι ίδιοι και δεν έχουν καμιά διαφορά. Αναφέρονται σε «πάσης φύσεως οικοδομή» χωρίς καμιά διαφορά στο πώς ρυθμίζονται αυτές οι οικοδομές. Ακόμα θα σας πω ότι και στην περίπτωση των ζωνών που έγιναν τελευταία αναφέρονται απλώς τυπικά οι οικοδομές οι οποίες γίνονται. Αναφέρεται π.χ. στην πρώτη στήλη «πάσης φύσεως οικοδομή», εκτός αν είναι ξενοδοχείο ή αν είναι εργοστάσιο ή αν είναι για εκτροφή ζώων. Γι' αυτό το λόγο εγώ προσωπικά θα απόσχω της ψηφοφορίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές, παρακαλώ, επί του θέματος;

Επειδή δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί του θέματος, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτο άρθρο αντιλαμβάνομαι ότι ψηφίζεται ομόφωνα, πλην του κ. Ψυλλίδη ο οποίος απέχει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και το άρθρο 2 ψηφίζεται με μια αποχή, του κ. Ψυλλίδη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 20 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και το άρθρο 3 επίσης ψηφίζεται ομόφωνα, πλην της αποχής του κ. Ψυλλίδη.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Το παρόν νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο με μια αποχή.

Το επόμενο θέμα, «Ο περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος του 1984», αποσύρθηκε από την Εκτελεστική Εξουσία.

Και προχωρούμε στο υπ' αρ. (25) θέμα που είναι «Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
 Παύλος Δίγκλης
 Ιωάννης Μάτσης, εκπροσωπών τον κ. Λ. Ιεροδιακόνου
 Αλέξης Γαλανός
 Θάλης Μιχαηλίδης.

Ο Προϋπολογισμός της Αρχής Λιμένων Κύπρου κατατέθηκε στη Βουλή στις 9 Ιουνίου 1988 και παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής Έκθεσης προς την Ολομέλεια του Σώματος.

Η Επιτροπή μελέτησε τον Προϋπολογισμό αυτό σε έκτακτη συνεδρία της στις 15 Ιουνίου 1988 στην παρουσία εκπροσώπων της Αρχής Λιμένων Κύπρου. Στη συνεδρία αυτή παρευρέθηκε επίσης και ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Π. Στυλιανού.

Στα πλαίσια του πολύ περιορισμένου χρόνου που η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της για τη μελέτη του Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου ήταν εκ των πραγμάτων υποχρεωμένη να ακολουθήσει, όπως και στην περίπτωση των προϋπολογισμών των άλλων ημικρατικών οργανισμών, αυστηρά συνοπτική διαδικασία περιορίζοντας τη μελέτη της στα θέματα αρχής με ιδιαίτερη προσπάθεια να τεθούν περισσότερο οι βάσεις για την καλύτερη στο μέλλον παρουσίαση και ανάλυση του Προϋπολογισμού της Αρχής.

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή, ο Προϋπολογισμός της Αρχής Λιμένων Κύπρου παρουσιάζει την πιο κάτω συνοπτική εικόνα:

A ΕΣΟΔΑ

Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα της Αρχής για το 1988 ανέρχονται σε £6,928,000 σε σύγκριση με £6,311,000 για το 1987. Τα έσοδα αυτά αναλύονται ως ακολούθως:

	£
(i) Γενικά Λιμενικά Δικαιώματα	6,893,000
(ii) Επενδύσεις και Τόκοι Τραπεζών	31,000
(iii) Διάφορα Έσοδα	4,000
	<hr/>
Σύνολο	6,928,000
	<hr/> <hr/>

B. ΕΞΟΔΑ

Τα προϋπολογιζόμενα έξοδα της Αρχής για το 1988 ανέρχονται σε £9,301,400 σε σύγκριση με £8,177,227 για το 1987 και αναλύονται ως ακολούθως:

	£
(ι) Τρέχοντα Έξοδα	5,276,400
(ιι) Κεφαλαιουχικά Έξοδα	3,825,000
(ιιι) Απρόβλεπτα Έξοδα	200,000
	<hr/>
Σύνολο	9,301,400
	<hr/> <hr/>

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπληρωματικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της καθώς επίσης τις κατευθυντήριες γραμμές—πλαίσια που ακολούθησε σε σχέση με τη μελέτη των προϋπολογισμών των άλλων ημικρατικών οργανισμών, εισηγείται στη Βουλή την έγκριση και του υπό συζήτηση προϋπολογισμού, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί από την άποψη της όλης παρουσίασής του, νομοτεχνικής και άλλης.

Με την ευκαιρία αυτή η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να αναφερθεί στο υπέρμετρα ψηλό κονδύλι για υπερωρίες στην Αρχή Λιμένων και να υποδείξει από τώρα ότι οι αρμόδιοι οφείλουν να ασκήσουν ιδιαίτερα αυστηρό έλεγχο και λελογισμένη διαχείριση του κονδυλλίου αυτού για να μην υποχρεωθεί η Επιτροπή να εισηγηθεί δραστικότερα μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είμαι υποχρεωμένος να αναφερθώ σ' ένα θέμα το οποίο είχε παρατηρήσει και στο οποίο είχε επιστήσει την προσοχή μας ο ίδιος ο Γενικός Διευθυντής της Αρχής Λιμένων, ο κ. Παγιάτας.

Ο κ. Παγιάτας ήταν αρκετά ειλικρινής για να ομολογήσει ότι, παρόλο που η Κύπρος δεν παρουσίαζε ως τώρα πολλά φαινόμενα κλοπών και λαθρεμπορίου, φαίνεται ότι έφτασε τώρα στα ίδια επίπεδα των άλλων γειτονικών χωρών.

Φαίνεται ότι τον τελευταίο καιρό παρατηρείται πολύ αυξημένος αριθμός κλοπών και λαθρεμπορίου στα λιμάνια μας και ιδιαίτερα στο λιμάνι Λεμεσού. Υπήρξαν ακόμα περιπτώσεις που αστυνομικοί, απ' ό,τι μας λέχθηκε, δεν έκαμαν πλήρως το καθήκον τους ή και έκλεισαν τα μάτια σ' αυτές τις περιπτώσεις κλοπών. Επιπλέον επικρατεί μια τρομοκρατία από τις σπείρες οι οποίες δρουν στα λιμάνια, πράγμα που εμποδίζει οποιοδήποτε να δώσει στοιχεία σε βάρος τους. Οι περιπτώσεις αυτές αυξάνονται και τα ποσά τα οποία χάνονται απ' αυτές τις κλοπές είναι τεράστια, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται σε δυσμενέστατο βαθμό το εμπόριο της Κύπρου με τις γειτονικές χώρες.

Γι' αυτό το λόγο θα θέλαμε να εισηγηθούμε όχι μόνο προς την Αρχή Λιμένων, αλλά ιδιαίτερα προς το Υπουργείο Εσωτερικών και την Κυβέρνηση γενικότερα τη λήψη δραστικών μέτρων, για να μπουν τα πράγματα στη θέση τους

στα λιμάνια της Κύπρου και να σταματήσει η τρομοκρατία και το αυξημένο κύμα κλοπών που παρατηρείται.

Πρέπει πραγματικά να ληφθούν πολύ δραστικά μέτρα, διότι, αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση και αυξηθούν ακόμα περισσότερο οι κλοπές και το λαθρεμπόριο, θα δημιουργηθεί μια πολύ κακή εικόνα σε βάρος της Κύπρου, σε βάρος των λιμανιών μας, σε βάρος του διαμετακομιστικού μας εμπορίου και σε βάρος γενικότερα της οικονομίας μας.

Γι' αυτό νομίζουμε, εφόσον και ο ίδιος ο Γενικός Διευθυντής της Αρχής Λιμένων κρίνει πως πραγματικά το θέμα πήρε ανησυχητικές διαστάσεις, δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια παρά να παταχθεί αποτελεσματικά το φαινόμενο των αυξημένων κλοπών, να εξουδετερωθούν οι διάφορες σπείρες που αγκαλιάζουν ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων στο λιμάνι και η αστυνομία να αναλάβει υπεύθυνα τα καθήκοντά της σε συνεργασία με την Αρχή Λιμένων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί του θέματος;

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές επί του θέματος, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου της Αρχής Λιμένων Κύπρου ποσού £9,301,400 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 4 εγκριθεί;

Το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά η σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα μας είναι «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987». (Πρόταση Νόμου).

Καλείται ο Πρόεδρος της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 6) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Ανδρέας Ψυλλίδης, Πρόεδρος

Ρήνα Κατσελλή

Αλέκος Μαρκίδης

Νίκος Αναστασιάδης

Δήμος Γεωργιάδης

Γεώργιος Σαββίδης

Μιχάλης Παπαπέτρου

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 10 και 17 Μαΐου και στις 14 Ιουνίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας, καθώς επίσης και εκπρόσωποι του Παγκύπριου Πολιτιστικού Συλλόγου Ελλαδιτών.

Σκοπός της πρότασης αυτής νόμου είναι η τροποποίηση της βασικής περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας νομοθεσίας, ώστε να αρθεί η εκκρεμότητα που αφορά τους Έλληνες υπηκόους ή τους ελληνικής καταγωγής εκπαιδευτικούς λειτουργούς, οι οποίοι εργάζονται επί συμβάσει για περίοδο τεσσάρων ετών στη Δημόσια Εκπαίδευση.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την πιο πάνω πρόταση νόμου, με την τροποποίηση που προτείνεται ικανοποιείται το δίκαιο αίτημα των πιο πάνω εκπαιδευτικών λειτουργών για επαγγελματική αποκατάσταση. Οι επηρεαζόμενοι εκπαιδευτικοί, που είναι μόνιμα εγκατεστημένοι στην Κύπρο και δημιούργησαν και τις οικογένειές τους, έχουν απασχοληθεί στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία για πολλά χρόνια, αλλά δεν μπορούσαν μέχρι σήμερα να απολαύσουν τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους συναδέλφους τους.

Η Επιτροπή υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της πρότασης αυτής νόμου εισηγείται την επέκταση των προνοιών, ώστε να καλύπτονται και άλλες περιπτώσεις αλλοδαπών, εκτός από τους Ελλαδίτες, εφόσον κατά τα άλλα ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Η Επιτροπή διαμορφώνοντας ανάλογα την πιο πάνω πρόταση νόμου, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος της ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 28 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση και το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφερθεί ως ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου εγκριθεί σε Νόμο ;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα μας είναι «Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 26 Μαΐου, 9 και 16 Ιουνίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Λεμεσού, Ανθούπολης και Παραλιμνίου».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 26 ΜΑΪΟΥ ΚΑΙ 9 ΚΑΙ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985)

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χ' Δημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρόντα και τα εξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλλοκος και Π. Στυλιανού.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 26 Μαΐου και 19 Ιουνίου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών και Παιδείας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται η πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, τις Σχολικές Εφορείες, τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες κάτω από τους όρους και για τη χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θέτω ενώπιον του Σώματος τα Έγγραφα αυτά για έγκριση;

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως τα Έγγραφα αυτά εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης οποιασδήποτε ενστάσεως τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Με το θέμα αυτό έχουμε φτάσει στο τέλος του Κεφαλαίου Α'.

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Β', που είναι η Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1) Ο περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 8) Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3) Ο περί Προλήψεως Πυρκαϊών στην Ύπαιθρο Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα νομοσχέδια στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών:

4) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Ατδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1988.

6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1988.

7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1988.

8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1988.

9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1988.

10) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 34) του 1988.

11) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 35) του 1988.

12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 6) του 1988.

13) Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωριναί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

14) Ο περί Αντιμισθίας του Προέδρου και των Μελών των Επιτροπών Δημόσιας Υπηρεσίας και Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται όλα ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού πλην του νομοσχεδίου «Ο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωριναί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» το οποίο παραπέμπεται και ενώπιον της Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισεως ('Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16) Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17) Έγγραφο που αφορά: Την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού δυνάμει του άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985).

Στάληκε από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18) Ετήσια Έκθεση του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου για το έτος 1987.

Στάληκε από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 21.6.88 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1988 (Αρ. 20 του 1988) και το εδάφιο (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1988 (Αρ. 21 του 1988).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει και μια πρόταση νόμου, κύριε Πρόεδρε, που τιτλοφορείται: «Ο περί Ενοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής Νομικών.

Φτάσαμε στο τέλος του Κεφαλαίου Β.

Κεφάλαιο Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 18 Νοεμβρίου 1987.

«Ύστερα από πρόσκληση των ενδιαφερόμενων κατοίκων που επηρεάζονται από τα απόβλητα της εταιρείας ΚΟΚΑ—ΚΟΛΑ στον Άγιο Δομέτιο και από επιτόπια επίσκεψή μας —κι' ειδικότερα στις περιοχές που βρίσκονται στις οδούς Θησέως, Κλήμου, Αρχιμήδους, Ιουστινιανού και Συρακουσών— διαπιστώσαμε πως σε μεγάλη έκταση οι σωλήνες της εταιρείας έχουν διαρραγεί μ' αποτέλεσμα τ' απόβλητά τους να δημιουργούν εστίες μόλυνσεων, δυσωδίας και εντόμων (κουνουπιών βασικά), που προξενούν και οχληρία και απειλούν άμεσα την υγεία των κατοίκων.

Ενόψει της απαράδεκτης και επικίνδυνης αυτής κατάστασης, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να υποδείξει στην αρμόδια εταιρεία να προβεί σε άμεση στεγανοποίηση των αγωγών της μέχρι την οριστική επίλυσή του προβλήματος —την παροχέτευση των απόβλητων στο κεντρικό αποχετευτικό σύστημα— τον προσεχή Ιούλιο».

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Χρίστο Κουρτελλάρη και ληφθείσα στις 18 Νοεμβρίου 1987.

«Όλοι οι κάτοικοι της περιοχής του Κλήμου στον Άγιο Δομέτιο διαμαρτύρονται έντονα από την απαράδεκτη και ανθυγιεινή κατάσταση, την οχληρία, τις δυσσομίες και τα κουνούπια που δημιουργούν τα ακάθαρτα νερά του εργοστασίου της ΚΟΚΑ—ΚΟΛΑ που διοχετεύονται σ' αυτή την περιοχή.

Πολλές φορές στο παρελθόν έγιναν διαβήματα και διαμαρτυρίες των κατοίκων της γύρω περιοχής και δόθηκαν κυβερνητικές υποσχέσεις για λήψη μέτρων προς αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος, χωρίς όμως υλοποίηση αυτών των υποσχέσεων.

Γι' αυτό ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

- 1) Αν και πότε προγραμματίζεται η εκτέλεση των αναγκαίων αποχετευτικών έργων στην περιοχή του Κλήμου στον Άγιο Δομέτιο.
- 2) Αν και ποια μέτρα έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για να σταματήσουν οι αποχετεύσεις του εργοστασίου της ΚΟΚΑ—ΚΟΛΑ για να τερματιστεί η οχληρία και η όλη απαράδεκτη κατάσταση για τους κατοίκους της περιοχής.
- 3) Αν και πού προσκρούουν τα προγραμματισθέντα από το Δημαρχείο έργα για στεγανοποίηση της περιοχής του Κλήμου.
- 4) Γιατί δεν λαμβάνονται έστω και προσωρινά μέτρα για σταμάτημα των αποχετεύσεων στην περιοχή για βελτίωση της σημερινής ανεπίτρεπτης κατάστασης».

Απάντηση ημερομηνίας 15 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερωτήσεις ημερομηνίας 18 Νοεμβρίου 1987 των αξιότιμων Βουλευτών περιφερειών Λευκωσίας και Κερύνειας κ.κ. Πέτρου Στυλιανού και Χρίστου Κουρτελλάρη, αντίστοιχα.

«(α) Ο Δήμος Αγίου Δομετίου ετοίμασε σχέδια για εκβάθυνση και επένδυση του ποταμού Κλήμου, τα οποία περιλάμβαναν και την επέκταση του

αγωγού της Εταιρείας Κόκα—Κόλα που θα εκτελείτο με δαπάνες της Εταιρείας λόγω όμως αντίδράσεων των Τουρκικών στρατευμάτων κατοχής το έργο δεν υλοποιήθηκε μέσα στο 1987, όπως ήταν προγραμματισμένο. Τώρα καταβάλλονται προσπάθειες μέσω της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών για να γίνει κατορθωτή η εκτέλεση του έργου, και

- (β) η Εταιρεία Κόκα—Κόλα συμφώνησε ήδη με το Συμβούλιο Αποχετεύσεως Λευκωσίας για τη σύνδεση του εργοστασίου της με το Κεντρικό Σύστημα Αποχετεύσεως Λευκωσίας, η οποία θα γίνει μέχρι τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους και στο μεταξύ επιδιόρθωσε τον υφιστάμενο αγωγό που μεταφέρει τα απόβλητα στον ποταμό».

Ερώτηση ημερομηνίας 8 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 8 Μαρτίου 1988.

«Σύμφωνα με πληροφορίες μας οδηγοί βυτιοφόρων που σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία ανέλαβαν το καθάρισμα των βόθρων —μέχρι την αποπεράτωση της διαδικασίας σύνδεσης του αποχετευτικού συστήματος του οικισμού με το κεντρικό αποχετευτικό σύστημα (Λευκωσίας)— του προσφυγικού οικισμού Ανθούπολης αδειάζουν τα βυτιοφόρα αντί σε καθοριζόμενο και εγκεκριμένο από τις αρχές χώρο, σε περιοχή που γειτνιάζει με τις υδατοδεξαμενές του οικισμού, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν με μόλυνση τόσο οι υδατοδεξαμενές όσο και παρακείμενες γεωτρήσεις. Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα με ποιο τρόπο στοχεύει να αντιμετωπίσει το σοβαρότατο τούτο για την υγεία των κατοίκων πρόβλημα».

Απάντηση ημερομηνίας 6 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 8 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με την απόρριψη των λυμάτων του Κυβερνητικού Οικισμού 'Ανθούπολης' σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Τα αποχετευτικά συστήματα των κατοικιών του Οικισμού κενώνονται με βυτιοφόρα από ιδιώτες εργολάβους και από βυτιοφόρα που διαθέτει το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και τα λύματα απορρίπτονται σε κατάλληλους εγκεκριμένους χώρους. Είναι γεγονός ότι υπήρξαν περιπτώσεις στις οποίες ιδιώτες εργολάβοι απέρριψαν λύματα σε μη εγκεκριμένους χώρους, σε αγρούς πλησίον του πιο πάνω Οικισμού και εναντίον τους λήφθηκαν δικαστικά μέτρα.
- (β) Ο Οικισμός Ανθούπολης πρόκειται να συνδεθεί με το Κεντρικό Αποχετευτικό Σύστημα Λευκωσίας μέχρι το τέλος του 1988, στο μεταξύ όμως δόθηκαν οδηγίες στην Αστυνομία να παρακολουθεί και καταγγέλλει αμέσως οποιεσδήποτε παράνομες απορρίψεις λυμάτων από ιδιώτες εργολάβους σε μη εγκεκριμένους χώρους».

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου Δρα Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 10 Μαρτίου 1988.

«Η Επαρχία Πάφου εθεωρείτο ως η πιο φτωχή και παραμελημένη Επαρχία της Κύπρου. Με τα τραγικά γεγονότα του 1974 με την εισβολή και κατοχή του

37% της Κυπριακής γης η Πάφος προσέφερε αρκετά για την ανακούφιση των εκτοπισμένων, οι πλείστοι των οποίων εγκαταστάθηκαν σε περιοχές αρδευόμενες από τα υδατικά έργα που έγιναν.

Επειδή πολλές κοινότητες, που ασχολούνται με ξηρικές καλλιέργειες ασύμφωρες υπό τις σημερινές συνθήκες και δεδομένου ότι οι υδατικές πηγές της Επαρχίας επαρκούν για συμπερίληψη στις αρδευόμενες περιοχές μεγάλων εκτάσεων ξηρικής γης, απαιτούν την επέκταση του αρδευτικού δικτύου και στις περιοχές τους.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο αν μελετά τις εναγώνιες εκκλήσεις τόσων παραγωγών για το δίκαιο αίτημά τους, ιδιαίτερα τώρα που βλέπουν ότι η μεγάλες ποσότητες νερού θα μεταφερθούν πέραν των 200 χιλιομέτρων μακριά και ενώ οι μακρινές τούτες περιοχές θα συμπεριληφθούν στις αρδευόμενες, οι δικές τους θα παραμείνουν εκτός».

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου Δρα Γεώργιου Παπαδόπουλου.

«Η ένταξη νέων εκτάσεων στο Αρδευτικό Έργο Πάφου θα μελετηθεί μετά από την προγραμματιζόμενη ενίσχυση του υδατοφράκτη Ασπρόκρεμμου από τον ποταμό Έξουσας ή από άλλη πηγή».

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 14 Μαρτίου 1988.

«Ενώ όπως πληροφορούμαστε η μισθοδοσία σ' άλλες χώρες του εργατικού δυναμικού των αεροδρομίων καθώς και η πρακτική κι η διαδικασία του εφοδιασμού των αεροσκαφών ανήκει στον εθνικό μεταφορέα, γιατί να χρεώνεται το κράτος με δυο περίπου εκατομμύρια λίρες για εργατικά ημερομίσθια το χρόνο, πρόσθετα από την αγορά και συντήρηση των σχετικών μηχανημάτων (που η αγορά τους ανήλθε πέραν των τριών εκατομμυρίων λιρών) ενόψει μάλιστα και του γεγονότος πως τα τέλη προσεδάφισης κι άλλης εξυπηρέτησης είναι χαμηλότερα από τα πραγματικά έξοδα καθώς και κατά πολύ χαμηλότερα του ύψους που καταβάλλονται σ' άλλες χώρες;

(Δειγματοληπτικά αναφέρεται πως στο Λονδίνο για προσεδάφιση καταβάλλεται το ποσό των £300, πρόσθετα από τ' άλλα 'έξοδα εξυπηρέτησης' που καταβάλλονται στον εθνικό μεταφορέα, ενώ στην Κύπρο το ανάλογο τίμημα δεν υπερβαίνει τις £200).

Πρόσθετα, στους αντιπροσώπους των εταιρειών (Holding Agencies) καταβάλλονται —όπως πληροφορούμαστε— πολύ μεγαλύτερα τέλη απ' ό,τι στο κράτος καταβάλλονται (σε δικαιώματα προσεδάφισης), χωρίς ουσιαστικά από μέρους τους έξοδα».

Απάντηση ημερομηνίας 9 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«1. Εξυπηρέτηση Αεροσκαφών:

Για την εξυπηρέτηση αεροσκαφών στο έδαφος εφαρμόζεται διεθνώς η μια από τις ακόλουθες δυο εναλλακτικές μεθόδους: Είτε

(α) παρέχεται άδεια σε εξειδικευμένο οργανισμό/οργανισμούς εξυπηρέτησης αεροσκαφών (HANDLING AGENCY) που διαθέτει το αναγκαίο

προσωπικό και εξοπλισμό για την εκτέλεση ολόκληρης της εργασίας, τόσο στην περιοχή του χώρου στάθμευσης αεροσκαφών όσο και μέσα στα ακραία κτίρια, είτε

- (β) παρέχεται, η μεν εξυπηρέτηση των αεροσκαφών στο χώρο στάθμευσης (φορτοεκφόρτωσης, καθάρισμα, προμήθεια νερού κλπ.) από τις αερολιμενικές αρχές η δε εξυπηρέτηση των επιβατών μέσα στα ακραία κτίρια από εξειδικευμένο οργανισμό. Στην περίπτωση αυτή οι αερολιμενικές αρχές εργοδοτούν εργατική δύναμη και προμηθεύουν τον αναγκαίο εξοπλισμό εδάφους, ο δε οργανισμός διαθέτει το αναγκαίο για το σκοπό αυτό υπαλληλικό δυναμικό και εξοπλισμό.

Και στις δυο περιπτώσεις ο 'εξειδικευμένος οργανισμός' μπορεί να είναι ο εθνικός μεταφορέας, ή η ίδια η αεροπορική εταιρεία ή επιχειρήσεις που εξειδικεύονται στον τομέα αυτό.

Στην περίπτωση των Κυπριακών αερολιμένων εφαρμόζεται η μέθοδος (β).

2. Καταβλητέα τέλη αεροδρομίου

Τα καταβλητέα τέλη προσγείωσης αεροσκαφών υπολογίζονται με βάση το ανώτατο βάρος ενός εκάστου αεροσκάφους. Για τα επιβατικά αεροσκάφη καταβάλλονται τα ακόλουθα τέλη:

Μέχρι 50 τόνους	£1.20 για κάθε τόνο
50—150 τόνους	£1.30 για κάθε τόνο
Πέραν των 150 τόνων	£1.50 για κάθε τόνο

Επιπρόσθετα καταβάλλονται ορισμένα άλλα τέλη όπως: στάθμευσης αεροσκαφών, φωτισμού, επιπρόσθετης εκφόρτωσης, ειδικού ελέγχου ασφάλειας, επιπρόσθετης διαδρομής λεωφορείου, παροχής ειδικών υπηρεσιών της Πυροσβεστικής Δύναμης και Αστυνομικής Φρούρησης Αεροσκαφών. Επιπλέον οι αεροπορικές εταιρείες καταβάλλουν για κάθε αναχωρούντα επιβάτη τέλος τεσσάρων λιρών (£4.00).

Έτσι το ολικό ποσό που καταβάλλεται στο δημόσιο από τις εταιρείες υπό μορφή τελών για κάθε αεροσκάφος που μεταφέρει 200 περίπου επιβάτες, υπερβαίνει τις £1,000 (και όχι £200 όπως αναφέρεται στην Ερώτηση).

Σημειώνεται συναφώς πως μετά από σχετική έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου έχουν κατατεθεί από το Σεπτέμβριο του 1986 στη Βουλή των Αντιπροσώπων Κανονισμοί για την αύξηση κατά 30% των τελών προσγείωσης/στάθμευσης αεροσκαφών στον Αερολιμένα Λάρνακας, πλην όμως δεν κατέστη δυνατή η έγκρισή τους και παραμένουν ακόμη σε εκκρεμότητα ενώπιον της Βουλής.

3. Τέλη που εισπράττονται από οργανισμούς εξυπηρέτησης εδάφους αεροσκαφών

Τα τέλη που εισπράττονται από τους οργανισμούς αυτούς αποτελούν αντικείμενο ειδικών εμπορικών συμφωνιών μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Θεωρείται βέβαιο πως αυτά τα τέλη δεν είναι υπερβολικά λόγω του έντονου συναγωνισμού που υπάρχει μεταξύ των 10 περίπου τέτοιων οργανισμών που λειτουργούν στην Κύπρο. Οι αεροπορικές εταιρείες έχουν το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής του οργανισμού εξυπηρέτησης που προτιμούν.

Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, οι υπηρεσίες που προσφέρουν αυτοί οι οργανισμοί εκφεύγουν τελείως από τον κύκλο αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας.

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1988.

«Πώς σκέφτεται η Κυβέρνηση να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της άρδευσης 800 σκαλών υφιστάμενων δεντροκαλλιεργειών στον Κουτραφά, ύστερα από την κατασκευή του φράγματος Βυζακιάς, δεδομένου μάλιστα ότι ο Κουτραφάς έχει τα παραδοσιακά προνόμια στο νερό του ποταμού;»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Το φράγμα Βυζακιάς, όπως μελετήθηκε αρχικά, θα ήταν ύψους 26.10 μέτρων και χωρητικότητας ενός περίπου εκατομμυρίου κυβ. μέτρων νερού και θα άρδευε 1480 περίπου σκάλες γης στα χωριά Βυζακιά, Νικητάρι και Ποτάμι. Στο μεταξύ έχουν γίνει διευθετήσεις για ανύψωση του φράγματος κατά 0.8 μέτρα για να αυξηθεί η χωρητικότητά του στο ένα εκατομμύριο και εκατόν χιλιάδες κυβικά μέτρα νερού, ώστε να έχει τη δυνατότητα να καλύψει ακόμα 160 σκάλες γης. Με τη διευθέτηση αυτή θα γίνει δυνατή η άρδευση μέρους της γης της κοινότητας Κουτραφά. Ο προσδιορισμός της ακριβούς έκτασης γης, τόσο της κοινότητας Κουτραφά όσο και των άλλων κοινοτήτων που θα καλυφθούν από το φράγμα Βυζακιάς, θα γίνει ύστερα από την ολοκλήρωση των μελετών που έχουν αναληφθεί για το σκοπό αυτό».

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 23 Μαρτίου 1988.

«Είναι παραδεκτό ότι η μελισσοκομία αποτελεί για την Κυπριακή Αγροτική Οικονομία ένα πολύ αξιόλογο υποτομέα.

Ο υπεύθυνος για τη μελισσοκομία αφυπηρέτησε πριν αρκετό καιρό και η θέση του παραμένει κενή.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε προγραμματίζει την πλήρωση της θέσης αυτής».

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συμφωνεί με τον αξιότιμο Βουλευτή ότι η μελισσοκομία αποτελεί για την Κυπριακή Αγροτική Οικονομία πολύ αξιόλογο τομέα, τόσο με τα προϊόντα της όσο και με τη συνεισφορά της στην αύξηση των αποδόσεων των διάφορων καλλιεργειών με τη συμβολή της στην εποικονιάσή τους. Για το λόγο αυτό το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, αμέσως μετά την αφυπηρέτηση του υπεύθυνου για τη μελισσοκομία, διευθέτησε, ώστε να πληρωθεί το κενό με την ανάθεση καθηκόντων σ' άλλο Γεωργικό Επιθεωρητή που έχει ειδικευση στη μελισσοκομία».

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο πού και πότε θα τοποθετηθούν φώτα τροχαίας σε διάφορα σημεία της πόλεως Πάφου που από καιρό έχουν επισημανθεί

σαν υπερφορτωμένοι κυκλοφοριακοί κόμβοι και στα οποία κρίθηκε ότι είναι απαραίτητη η τοποθέτηση τέτοιων φώτων».

Απάντηση ημερομηνίας 10 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Το Τμήμα Δημόσιων Έργων έχει πρόσφατα εγκαταστήσει νέου τύπου φώτα τροχαίας σε τέσσερις διασταυρώσεις στην Πάφο.

Το Τμήμα έχει επίσης μελετήσει το ενδεχόμενο της εγκατάστασης φώτων τροχαίας στη συμβολή της λεωφόρου Αποστόλου Παύλου με το δρόμο προς τους Τάφους των Βασιλέων και στη συμβολή των οδών Μακαρίου Γ' και Καρνάβαλου. Με βάση τα αποτελέσματα των σχετικών κυκλοφοριακών ερευνών διακριβώθηκε ότι στο πρώτο σημείο δικαιολογείται η εγκατάσταση φώτων τροχαίας, ενώ στο δεύτερο δε δικαιολογείται. Τα φώτα αυτά ήδη έχουν παραγγελθεί.

Το Τμήμα Δημόσιων Έργων προγραμματίζει τη διεξαγωγή νέων κυκλοφοριακών ερευνών στη συμβολή των οδών Μακαρίου Γ' και Καρνάβαλου για να εξακριβωθεί κατά πόσο η κυκλοφορία έχει αυξηθεί σε βαθμό που να δικαιολογεί την εγκατάσταση φώτων τροχαίας.

Τέλος αναφέρεται ότι το Τμήμα έχει επίσης διεξαγάγει κυκλοφοριακή έρευνα για την Πάφο τον Αύγουστο του 1983 και δεν έχουν επισημανθεί επιπρόσθετες ανάγκες για εγκατάσταση φώτων τροχαίας. Έχει όμως επισημανθεί η ανάγκη για μέτρα κυκλοφοριακής διαχείρισης και έλεγχου της στάθμευσης. Τα πορίσματα της έρευνας έχουν κοινοποιηθεί στο Δήμο Πάφου με σχετική έκθεση».

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 30 Μαρτίου 1988.

«Επειδή παριστάμεθα καθημερινά σχεδόν μάρτυρες τροχαίων ατυχημάτων ή/και συμφόρησης της τροχαίας διακίνησης στις συμβολές των πιο κάτω δρόμων της πρωτεύουσας και των προαστίων της:

- (i) Λεωφόρου Ακροπόλεως—Ιφιγενείας
- (ii) Λεωφόρου Ακροπόλεως—Καραϊσκάκη
- (iii) Λεωφόρου Στροβόλου—Λεωφόρου Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και
- (iv) Λεωφόρου Γρίβα Διγενή—Ίωνος,

παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε στοχοθετεί την τοποθέτηση φωτεινών σημάτων (φώτων) τροχαίας στις πιο πάνω συμβολές.

Τονίζεται πως ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι η έξοδος από την Ίωνος στη Λεωφόρο Γρίβα Διγενή, λόγω της υφιστάμενης διπλής λωρίδας του δρόμου και της αναπόδραστης παντελούς έλλειψης ορατότητας και που σε συνδυασμό με την αναπτυσσόμενη μεγάλη ταχύτητα καθιστά πραγματικά δραματική την όλη κατάσταση».

Απάντηση ημερομηνίας 10 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η εγκατάσταση φώτων τροχαίας στη συμβολή των λεωφόρων Ακροπόλεως και Ιφιγενείας έχει συμπληρωθεί και αναμένεται σύντομα η λειτουργία τους. Στη

συμβολή των λεωφόρων Στροβόλου και Αρχιεπισκόπου Κυπριανού η εγκατάσταση θα γίνει, όταν παραληφθούν τα νέα φώτα τροχαίας που αναμένονται σε δυο μήνες περίπου.

Με βάση τα αποτελέσματα κυκλοφοριακής μελέτης που έκαμε παλαιότερα το Τμήμα Δημόσιων Έργων διαφάνηκε ότι η εγκατάσταση φώτων τροχαίας στη συμβολή της λεωφόρου Ακροπόλεως με την οδό Καραϊσκάκη και της λεωφόρου Γρίβα Διγενή με την οδό Ίωνος δε δικαιολογείται. Μέσα στον τρέχοντα μήνα προγραμματίζεται να αρχίσουν νέες έρευνες για τις συμβολές αυτές και, εφόσον δικαιολογείται η εγκατάσταση φώτων τροχαίας, θα γίνουν τα αναγκαία διαβήματα για το σκοπό αυτό.

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 5 Απριλίου 1988.

«Τρεις από τις υδατοδεξαμενές (Αρδευτικά—Κοκκινόγια, Άγιος Γεώργιος και Πελεκάνος) που κατασκευάστηκαν στην Επταγώνια στα πλαίσια του Σχεδίου Αναπτύξεως Πιτσιλιάς για σκοπούς άρδευσης δεν συγκεντρώνουν την απαιτούμενη ποσότητα νερού, για να ικανοποιούν τις ανάγκες των γεωργών, εκτός σε εξαιρετικές χρονιές πολυομβρίας όπως η φετινή.

Για τη μόνιμη αντιμετώπιση του προβλήματος είχε αποφασιστεί η μεταφορά ποσότητας νερού από τον ποταμό Μελίνης—Οδού, με σκοπό το γέμισμα των τριών υδατοδεξαμενών.

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε προγραμματίζει την εκτέλεση του έργου τούτου».

Απάντηση ημερομηνίας 14 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η ενίσχυση των τριών υδατοδεξαμενών Επταγώνιας από τον ποταμό Μελίνης—Οδού μελετάται σε συνάρτηση και παράλληλα με τη μελέτη για κατασκευή δεύτερης υδατοδεξαμενής στη Μελίνη που θα παίρνει νερό από τον ίδιο αγωγό.

Το σχέδιο ενίσχυσης των τριών υδατοδεξαμενών θα προωθηθεί προς υλοποίηση ευθύς μετά την οριστικοποίηση του σχεδίου κατασκευής της δεύτερης υδατοδεξαμενής Μελίνης, που στη στιγμή αυτή βρίσκεται στο στάδιο της μελέτης».

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 12 Απριλίου 1988.

«Οι ιδιοκτήτες μεταφορικών οχημάτων με άδεια κατηγορίας Β' παραπονούνται ότι σε περίπτωση ανάγκης μεταβίβασης της άδειάς τους σε άλλο ή νέο όχημα αντιμετωπίζουν αρκετές ταλαιπωρίες.

Συγκεκριμένα μέχρις ότου ο Πρόεδρος της Αρχής Αδειών εξετάσει την αίτησή τους (γύρω στους δυο μήνες) δεν μπορούν να κυκλοφορούν το νέο όχημα, γιατί χωρίς την άδεια Β' δεν είναι δυνατό να εξασφαλιστεί ούτε αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος.

Κάτω από αυτά τα δεδομένα ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο:

1. Πώς αντιμετωπίζεται αυτό το πρόβλημα των χιλιάδων ιδιοκτητών οχημάτων με άδεια κατηγορίας Β;

2. Υπάρχει οποιαδήποτε προοπτική λήψης κάποιων μέτρων αποκέντρωσης και επίσπευσης της σχετικής διαδικασίας;»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

- «(α) Στους περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμους του 1982 και 1984 δεν παρέχεται η δυνατότητα αντικατάστασης οχήματος που έχει άδεια οδικής χρήσεως Μεταφορέα 'B', όπως συμβαίνει με οχήματα δημόσιας χρήσεως που έχουν άδειες οδικής χρήσεως άλλων κατηγοριών, όπως λεωφορείων, ταξί και μεταφορέων 'A'.

Επομένως κάθε αίτηση για αντικατάσταση του οχήματος που έχει άδεια μεταφορέα 'B' εξετάζεται από την Αρχή Αδειών σαν αίτηση για χορήγηση νέας άδειας, γιατί το βασικό κριτήριο για τη χορήγηση ή τη διατήρηση τέτοιας άδειας είναι η ύπαρξη αναγκών του αιτητή για την επιχείρηση που διεξάγει.

- (β) Για αντιμετώπιση του προβλήματος καταβάλλεται από το Τμήμα Οδικών Μεταφορών σε συνεργασία με την Αρχή Αδειών κάθε δυνατή προσπάθεια, για να εξευρεθούν τρόποι επίσπευσης των διαδικασιών. Ταυτόχρονα μελετούνται τρόποι για ριζική επίλυση του προβλήματος συμπεριλαμβανόμενης και τροποποίησης της νομοθεσίας».

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 14 Απριλίου 1988.

«Από πολλά χρόνια η κοινότητα Σουνίου Ζανατζιάς αντιμετωπίζει πρόβλημα πόσιμου νερού.

Έγιναν αρκετά διαβήματα μέχρι σήμερα από τη Χωριτική Αρχή προς τα αρμόδια τμήματα, καθώς και προς τους Υπουργούς Εσωτερικών και Γεωργίας το 1986 και 1987, σε περιφερειακές συγκεντρώσεις στην Πάφνα, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Προς το παρόν η κοινότητα υδρεύεται από το κοινό σχέδιο Κυβίδων—Σουνίου Ζανατζιάς, το οποίο κρίνεται ως μη ικανοποιητικό, και τους καλοκαιρινούς μήνες οι δυο κοινότητες αντιμετωπίζουν προβλήματα λειψυδρίας.

Στην περιοχή υπάρχουν οι πηγές Καννερή, Καμαρούιν και Κουστοκανού για τις οποίες η Χωριτική Αρχή ξόδευε τα τελευταία τρία χρόνια £2,000 για τον καθαρισμό και τη συντήρησή τους, μέχρις ότου γίνουν οι αναγκαίες μετρήσεις από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Επειδή μπαίνουμε ήδη στο καλοκαίρι και υπάρχει ο κίνδυνος και πάλι το χωριό να μην έχει πόσιμο νερό (το 1987 δεν είχαν νερό για 20 μέρες), ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Τι διαβήματα έκανε ή κάνει και πότε προβλέπεται η ενίσχυση της υδατοπρομήθειας του χωριού.
 (β) Πού βρίσκεται το θέμα των τριών πηγών, αν υπάρχουν σχέδια αξιοποίησής τους και πότε».

Απάντηση ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Σχετικά με το θέμα της ενίσχυσης της υδατοπρομήθειας του χωριού Σουνίου—Ζανατζιάς σας παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:

Η κοινότητα Σουνίου—Ζανατζιάς υδροδοτείται από την πηγή 'Αγίασμα' μέσω σχεδίου που υδροδοτεί και το χωριό Πάνω Κυβίδες. Επειδή η απόδοση της εν λόγω πηγής δεν ήταν σταθερή έγιναν από το 1986 υδρομετρήσεις των πηγών 'Καννερή', 'Καμαρούι' και 'Κουστουπανού' με στόχο την αξιοποίησή τους για την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας Σουνίου—Ζανατζιάς σε περίπτωση που η απόδοσή τους θα ήταν σταθερή και επαρκής. Οι υδρομετρήσεις έδειξαν ότι η απόδοση των πηγών ήταν ασταθής. Επιπλέον υπήρχε ο κίνδυνος δυσμενούς επηρεασμού των υδατικών δικαιωμάτων του γειτονικού Αρδευτικού Τμήματος Αγ. Θεράποντα. Έπειτα από αυτό και επειδή στο μεταξύ αποδεδειγμένη η πηγή 'Κεφαλόβρυσος' από την υδατοπρομήθεια της Λεμεσού άρχισε και βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο η ετοιμασία σχεδίου ενίσχυσης της υδατοπρομήθειας Σουνίου—Ζανατζιάς από την πηγή αυτή που έχει σταθερή και ψηλή απόδοση. Μόλις συμπληρωθεί το σχέδιο θα διαβιβαστεί στον Έπαρχο Λεμεσού για έγκριση από την ενδιαφερόμενη κοινότητα και παραπέρα προώθηση».

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 20 Απριλίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή με βάση ποια κριτήρια έχουν γίνει οι τελευταίες προσλήψεις στο αεροδρόμιο Πάφου και γιατί αποκλείστηκαν εργάτες που υπηρέτησαν παλαιότερα στο αεροδρόμιο και είχαν τη σχετική πείρα».

Απάντηση ημερομηνίας 15 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιου Παπαδόπουλου.

1. Ύστερα από αίτηση της Αρχής του Αερολιμένα Πάφου, το Γραφείο Εργασίας απέστειλε 116 υποψηφίους, από τους οποίους έχουν επιλεγεί 28 εποχιακοί εργάτες για έκτακτη απασχόληση στον αερολιμένα στη διάρκεια της φετινής θερινής περιόδου. Από τους 116 υποψηφίους οι 26 είχαν απασχοληθεί στον αερολιμένα το καλοκαίρι του 1987, ενώ οι υπόλοιποι 90 δεν είχαν προηγούμενη πείρα.

2. Η αξιολόγηση των υποψηφίων έγινε μετά από προσωπικές συνεντεύξεις με τους ίδιους και έχοντας σαν κριτήρια την καταλληλότητα, την ηλικία, την προϋπηρεσία, την οικογενειακή κατάσταση καθώς και τις προσωπικές περιστάσεις του καθενός ξεχωριστά.

3. Από τους 28 που έχουν επιλεγεί, οι 17 προέρχονται από την 26-μελή ομάδα που υπηρέτησε στον αερολιμένα το περσινό καλοκαίρι, ενώ οι άλλοι 11 από την 90-μελή ομάδα που δεν είχε τέτοια προϋπηρεσία.

4. Κατά την επιλογή των ως άνω έκτακτων εργατών, το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας έλαβε σοβαρά υπόψη το στοιχείο της προϋπηρεσίας. Όπως καταδεικνύεται από τα σχετικά στοιχεία, έχει προσληφθεί το 65,4% των όσων είχαν προηγούμενη πείρα (17 από σύνολο 26). Οι προσλήψεις έγιναν με καθαρά

αξιοκρατικά κριτήρια. Η μη πρόσληψη αριθμού υποψηφίων ήταν αναπόφευκτη, ο δε αποκλεισμός μερικών εργατών που είχαν προηγούμενη προσωρινή υπηρεσία ήταν απόρροια αξιολόγησης σε σύγκριση με ένα έκαστο από τους υπόλοιπους υποψηφίους».

Ερώτηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Γεώργιο Χαραλαμπίδη και ληφθείσα στις 22 Απριλίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

- (α) Πότε προγραμματίζεται να αποπερατωθεί η ασφαλτόστρωση του νέου δρόμου Πελενδρίου—Τριμίκλινης.
- (β) Αν μελετάται η περίπτωση ευθυγράμμισης και διαπλάτυνσης του δρόμου Πελενδρίου—Κάτω Αμιάντου, αίτημα δίκαιο των κατοίκων της περιοχής».

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Γεώργιου Χαραλαμπίδη.

«Ο δρόμος Πελενδρίου—Τριμίκλινης που έχει μήκος 8 χλμ περίπου άρχισε να κατασκευάζεται από το 1984 μέσα στα πλαίσια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.

Μέχρι το τέλος του 1987 συμπληρώθηκαν τα χωματουργικά και έγινε το ασφαλτικό οδόστρωμα σε τμήμα του δρόμου μήκους 1 χλμ. Με το ποσό του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1988 που ανέρχεται σε £80,000 θα συμπληρωθεί το οδόστρωμα σε τμήμα μήκους 2 χλμ.

Ο χρόνος αποπεράτωσης του έργου θα εξαρτηθεί από το ύψος των πιστώσεων που θα εγκριθούν μελλοντικά για το έργο αυτό στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως.

Το δεύτερο σκέλος της Ερώτησης που αφορά το δρόμο Πελενδρίου—Κάτω Αμιάντου είναι της αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, στο οποίο διαβιβάζεται για δέουσα ενέργεια».

Ερώτηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 25 Απριλίου 1988.

«Ένα από τα πάγια αιτήματα της περιοχής Ακρωτηρίου—που για σκοπούς του Νότιου Αγωγού περιλαμβάνει τα χωριά Καντού, Επισκοπή, Ερήμη, Κολότσι, Ύψωνα, Πολεμίδα, Τραχώνι, Ανώματο και Ακρωτήρι—ήταν η ταυτόχρονη παραχώρηση νερού από το φράγμα της Άλασσας μαζί με τα Κοκκινοχώρια και η εγκατάσταση του αρδευτικού δικτύου. (Θεωρείται απαράδεκτο να χρησιμοποιούνται ακόμα χωμάτινα αυλάκια).

Για τη φετινή χρονιά, περιστασιακά, λόγω της πολυομβρίας και επειδή το φράγμα δεν είναι συμπληρωμένο, ικανοποιήθηκαν οι ανάγκες της περιοχής, εμπλουτίστηκαν τα υδροφόρα στρώματα και δεν αναμένεται να παρουσιαστούν προβλήματα.

Για το αρδευτικό δίκτυο της περιοχής λέχθηκε ότι Γιουγκοσλαβικός Οίκος ετοίμασε τα σχέδια τα οποία θα ελέγχονταν από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Επίσης είναι γνωστό ότι άρχισε η τοποθέτηση μέρους των Κεντρικών Αγωγών.

Νοουμένου ότι για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της περιοχής το 1989 επιβάλλεται η τοποθέτηση όλων των Κεντρικών Αγωγών και η εγκατάσταση του αρδευτικού δικτύου, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πώς προγραμματίζει την εκτέλεση των έργων αυτών».

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 20 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

Η τοποθέτηση των κεντρικών αγωγών του δικτύου της περιοχής Ακρωτηρίου άρχισε τον περασμένο Ιανουάριο και συνεχίζεται. Μέσα στις προσεχείς λίγες μέρες αναμένεται να κατακυρωθούν προσφορές για αγορά των αναγκαίων υδρομετρητών, βαλβίδων και εξαρτημάτων για τοποθέτηση στους κεντρικούς αγωγούς, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η συμπλήρωση του μέρους αυτού των έργων μέσα στο 1988 σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα.

Οι Σύμβουλοι Μηχανικοί υπέβαλαν ήδη τη μελέτη του Έργου για τις περιοχές στις οποίες δεν θα εφαρμοστεί ο αναδασμός και ακολούθησε η εξέταση της μελέτης από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Οι σχετικές παρατηρήσεις συζητήθηκαν ήδη με τους Σύμβουλους Μηχανικούς κατά την επίσκεψή τους στην Κύπρο τον περασμένο Απρίλιο και οι αναθεωρημένες μελέτες με τις τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν αναμένεται να υποβληθούν μέσα στον τρέχοντα μήνα.

Υπολογίζεται ότι μετά την τελική επεξεργασία της μελέτης του Σχεδίου, την ετοιμασία των προδιαγραφών και τη ζήτηση προσφορών για την προμήθεια των υλικών θα καταστεί δυνατή η εκτέλεση του μεγαλύτερου μέρους του έργου μέσα στο 1989 και ολόκληρο το έργο θα συμπληρωθεί μέσα στο 1990, όπως έχει προγραμματιστεί.

Προβλέπεται επίσης ότι μέσα στα ίδια χρονικά πλαίσια θα συμπληρωθούν και τα δίκτυα των τριών κοινοτήτων στις οποίες θα εφαρμοστεί αναδασμός (Ύψωνας, Ερήμη και Ακρωτήρι). Τα σχέδια για τις περιοχές αυτές βρίσκονται υπό ετοιμασία και θα ακολουθήσουν όλες οι άλλες διαδικασίες για την κατασκευή του έργου, όπως και στις περιοχές όπου δεν θα εφαρμοστεί αναδασμός».

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Απριλίου 1988.

«Επειδή το αίτημα για την κατασκευή υδατοφράκτη στην περιοχή Αχακίου είναι και πολύχρονο και πολλαπλά χρήσιμο θ' αποβεί στην οικονομία ολόκληρης της περιοχής μιας και θα μεγιστοποιήσει το αγροτικό εισόδημα με την εντατικοποίηση της καλλιέργειας και την αναβάθμιση της κτηνοτροφίας, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν και πώς αντικρύζει το όλο θέμα και τη συναφή εισήγηση των κατοίκων για αξιοποίησή της—κατά την άποψη των κατοίκων—προσφερόμενης για το σκοπό περιοχής, μεταξύ Κλήρου—Μενοίκου».

Απάντηση ημερομηνίας 14 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Έγινε ήδη προκαταρκτική μελέτη από την οποία προέκυψε πως θα μπορούσε να κατασκευαστεί φράγμα στον εν λόγω ποταμό, στην περιοχή Μαλούντας, χωρητικότητας 2.000.000 κ.μ. νερού από το οποίο θα μπορούσαν να αρδευθούν με βαρύτητα περί τα 280 εκτάρια γης (2100 περίπου σκάλες) στα

χωριά Ακάκι, Μένοιχο, Αγ. Ιωάννη Μαλούντας, Κλήρου και Μαλούντα. Μελετάται επίσης και αίτημα της κοινότητας Αρεδιού για κάλυψη ορισμένων περιοχών της που θα πρέπει, λόγω υψομέτρου, να γίνεται με άντληση.

Πριν από την ετοιμασία της οριστικής μελέτης, θα πρέπει να εξακριβωθούν και καταγραφούν τα υδατικά δικαιώματα που ενδεχομένως υπάρχουν πάνω στο νερό του ποταμού, στις περιοχές που βρίσκονται κατάντι της θέσης του υπό μελέτη φράγματος. Έχουν ήδη διοριστεί Υδατικοί Επίτροποι, όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία».

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 30 Απριλίου 1988.

«Από καιρό τώρα η ενορία Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, Παλλουριώτισσας ζητά την κρατική βοήθεια για ανέγερση στην περιοχή του κοιμητηρίου, και συγκεκριμένα στην οδό Πειραιώς, Κέντρου Νεότητας. Ζητείται για τούτο η σχετική άποψη του αρμόδιου Υπουργείου για ενημέρωση του Σώματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η ενορία Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, Παλλουριώτισσας, δεν έχει ζητήσει από το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας κρατική βοήθεια για ανέγερση Κέντρου Νεότητας.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Ευημερίας της πιο πάνω ενορίας έχει υποβάλει αίτηση στο Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για παροχή κρατικής χορηγίας από το Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών για το 1988, για ανέγερση αίθουσας πολλαπλής χρήσης. Η αίτηση αυτή εξετάζεται και θα αποφασιστεί με βάση τα υφιστάμενα κριτήρια για την παροχή κρατικών χορηγιών σε εθελοντικούς οργανισμούς.

Συναφώς αναφέρεται ότι κρατικές χορηγίες δίνονται σε εθελοντικές οργανώσεις Κοινωνικής Πρόνοιας με σκοπό να ιδρύσουν, συνεχίσουν ή αναπτύξουν κοινωνικές υπηρεσίες ή συναφή προγράμματα, τα οποία κρίνονται ως υπηρεσίες προτεραιότητας έχοντας υπόψη την όλη κοινωνικοοικονομική κατάσταση του τόπου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 6 Μαΐου 1988.

«Η κοινότητα Παραμαλιού τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει οξύ υδρευτικό πρόβλημα και η υδατοπρομήθεια ενισχύεται από τις Αγγλικές Βάσεις επί πληρωμή.

Οι Αγγλικές Βάσεις προειδοποίησαν την κοινότητα ότι δεν επιθυμούν να εκληφθεί σαν μόνιμος θεσμός η διευκόλυνση που τους παρέχεται.

Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ανέλαβε ευθύνη για την ανόρυξη γεώτρησης μέχρι το Μάρτιο του 1988 με στόχο την επίλυση του προβλήματος πριν το ερχόμενο καλοκαίρι.

Νοούμενου ότι δεν ενδείκνυται να αφηθεί η κοινότητα να εξαρτά την ύδρευση της από πηγές που δεν ελέγχονται από το κράτος και επειδή το καλοκαίρι

πλησιάζει και η γεώτρηση δεν ανορύχθηκε ακόμα, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα τότε προγραμματίζει να προβεί στην ανόρυξη της γεώτρησης.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 6 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η κοινότητα Παραμαλιού υδροδοτείται από δική της πηγή της οποίας η απόδοση επαρκεί για την ικανοποίηση των υδρευτικών αναγκών των 150 περίπου κατοίκων της. Κάποια ανεπάρκεια νερού παρουσιάζεται κάποτε κατά την περίοδο της συγκομιδής των σταφυλιών, λόγω της απασχόλησης μεγάλου αριθμού εργατών. Η ανεπάρκεια αυτή καλύπτεται από το σύστημα υδατοπρομήθειας των Βρετανικών Βάσεων. Την τελευταία βδομάδα του Μαΐου άρχισε η ανόρυξη κυβερνητικής γεώτρησης στην περιοχή με σκοπό τη μόνιμη αντιμετώπιση της ανεπάρκειας. Η ανόρυξη της γεώτρησης θα συμπληρωθεί σε λίγες μέρες. Αν δεν ανευρεθεί νερό θα ανορυχθεί και δεύτερη γεώτρηση στην περιοχή.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 10 Μαΐου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να περιλάβει και την κοινότητα Αστρομερίτη στο περιφερειακό σχέδιο στεγανοποίησης των αρδευτικών αυλακιών, λόγω του οξύτατου και χρόνιου προβλήματος άρδευσης που αντιμετωπίζει.»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Σχετικά με τη στεγανοποίηση αρδευτικών αυλακιών στον Αστρομερίτη σας παραθέτω την πιο κάτω απάντηση:

- (α) Στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1988 υπάρχει πίστωση ύψους £225,000 για εκτέλεση της Α΄ Φάσης ευρύτερου αρδευτικού σχεδίου που αναμένεται να στοιχίσει γύρω στις £450,000. Το σχέδιο αυτό προβλέπει τη στεγανοποίηση αυλακιών και παραυλάκων των Αρδευτικών Τμημάτων των χωριών Ορούντας, Περιστερώνας και Αστρομερίτη. Η ετοιμασία και εκτέλεση του εν λόγω σχεδίου αποφασίσθηκε για να υποβοηθήσει την υλοποίηση της συμφωνίας που επιτεύχθηκε μέσα στο 1987, με προσωπική παρέμβαση των Υπουργών Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και Εσωτερικών, μεταξύ των Αρδευτικών Τμημάτων Ορούντας, Περιστερώνας και Αστρομερίτη για τη ρύθμιση της μακροχρόνιας διαφοράς τους σε σχέση με τα υδατικά δικαιώματα πάνω στο νερό του ποταμού Περιστερώνας, για την οποία είχαν προσφύγει στα Δικαστήρια.
- (β) Δυστυχώς δεν μπορεί προς το παρόν να προγραμματιστεί η έναρξη του υπό αναφορά αρδευτικού έργου, γιατί το Αρδευτικό Τμήμα Ορούντας πρόβαλε στο μεταξύ όρους για κατασκευή επιπρόσθετων έργων (δεξαμενής) που δεν περιλαμβάνονται στην επιτευχθείσα συμφωνία και τυχόν έναρξη της εκτέλεσης των έργων του προαναφερόμενου σχεδίου στο παρόν στάδιο, είναι δυνατό να περιπλέξει αντί να επιλύσει τις

διαφορές των τριών κοινοτήτων. Εν πάση περιπτώσει το θέμα βρίσκεται κάτω από τη συνεχή μας παρακολούθηση με σκοπό την έναρξη του έργου, μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 20 Μαΐου 1988.

«Το Συμβούλιο Βελτιώσεως Τάλας έθεσε από καιρό γραπτό αίτημα στο Υπουργείο Παιδείας για παραχώρηση της ιδιοκτησίας του παλιού σχολείου στο Συμβούλιο με σκοπό την ανέγερση Κοινοτικού Κέντρου για στέγαση του Συμβουλίου, της Χωριτικής Αρχής και άλλων κοινοτικών αρχών ή υπηρεσιών.

Ποια η θέση του Υπουργείου Παιδείας στο λογικό και δίκαιο αυτό αίτημα;»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Το Υπουργείο Παιδείας προβαίνει στην καταγραφή όλων των σχολικών κτιρίων που δεν χρησιμοποιούνται με σκοπό τη μελέτη τρόπων αξιοποίησής τους προς όφελος των κοινοτήτων στις οποίες ανήκουν.

Για την περίπτωση του παλιού σχολικού κτιρίου Τάλας το Υπουργείο Παιδείας σκοπεύει να υποβάλει σύντομα συγκεκριμένη εισήγηση στη Σχολική Επιτροπή Τάλας.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και μπαίνουμε τώρα στο Κεφάλαιο Δ του οποίου το πρώτο θέμα είναι «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χ' Δημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.1986).

Ο κ. Χ' Δημητρίου παρακαλείται να ανοίξει τη συζήτηση.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όταν πριν από καιρό έκανα την πρόταση για εγγραφή του θέματος, που μπορεί να συνοψιστεί ως «Η εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσα στις τωρινές συνθήκες», πρόσθετα την εισήγηση να ερχόταν στο Σώμα ο Υπουργός Εξωτερικών για να εξέθετε πρώτα τις απόψεις της Κυβέρνησης. Διαπίστωση τότε ένα δισταγμό και μια αμφιβολία αν η εξωτερική πολιτική της Δημοκρατίας υπόκειται σε συζήτηση και έλεγχο από τη Βουλή.

Η πρόταση εξακολουθεί να ισχύει και, εφόσον δεν υπάρχει αντίρρηση από το Σώμα, ο Πρόεδρος θα ήταν καλό να επιληφθεί του θέματος, ώστε να πραγματοποιηθεί πριν τη λήξη της συζήτησης εμφάνιση ενώπιον του Σώματος του αρμόδιου Υπουργού.

Τούτο θα είναι εξαιρετικά χρήσιμο, γιατί μέχρι τώρα συζητήσαμε το Κυπριακό στις διάφορες φάσεις και πτυχές του, ποτέ όμως το πλέγμα, τη λογική και τη συνολική πολιτική στις σχέσεις μας με τις άλλες χώρες και τους διεθνείς συνασπισμούς. Αν προηγουμένως η συζήτηση αυτή ήταν χρήσιμη, τώρα είναι απόλυτα αναγκαία μέσα στο νέο κλίμα παγκόσμιων και περιφερειακών ζυμώσεων και εξελίξεων.

Βασικά σημεία που φαίνεται να ασχούν επίδραση στη διαμόρφωση των νέων δεδομένων είναι:

- (α) Η Ελληνοτουρκική προσέγγιση, όπως αυτή καθορίζεται ύστερα από τέσσερις μήνες συνεχών προσπαθειών και ύστερα από το πολύ κρίσιμο ταξίδι στην Αθήνα του κυρίου Οζάλ.
- (β) Οι εξελίξεις στο διεθνή χώρο ύστερα από τις συναντήσεις κορυφής των δύο υπερδυνάμεων και της αναμφισβήτητης αλλαγής κλίματος στις μεταξύ τους σχέσεις, με επίκεντρο την αντιμετώπιση του προβλήματος των εξοπλισμών.
- (γ) Η διαφορετική αντιμετώπιση των προβλημάτων που υπάρχουν σε διάφορα σημεία της γης, με αποκορύφωμα τη συμφωνία στο Αφγανιστάν και την εγγύησή της από τις δύο υπερδυνάμεις, αλλά και την ταυτόχρονη διαιώνιση εθνικών ζητημάτων, όπως το Παλαιστινιακό, το θέμα των φυλετικών διακρίσεων, το Κυπριακό, το Κουρδικό και το Αρμενικό.
- (δ) Η αλλαγή που συντελείται στην Ευρώπη, ιδιαίτερα όσο πλησιάζουμε το 1992, όπου πέραν της δημιουργίας μιας ενιαίας αγοράς θα υπάρξουν συγκεκριμένα βήματα για επίτευξη μιας ενιαίας πολιτικής.
- (ε) Η δραστηριοποίηση του κινήματος των αδεσμεύτων που αναλαμβάνει ουσιαστικές πρωτοβουλίες σε κρίσιμα προβλήματα πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και άλλα που σχετίζονται με την ανάπτυξη και την τεχνολογία μετά την παγκόσμια κινητοποίηση για το θέμα των χρεών, της πείνας, της άνισης ανάπτυξης και της πρότασης για μια νέα διεθνή οικονομική τάξη.

Εμείς, παρ' όλα τα δεδομένα, εξακολουθούμε να προσεγγίζουμε τον κόσμο με επίκεντρο το Κυπριακό στα αχνάρια της αντιαποικιακής ιστορικής του πτυχής παραγνωρίζοντας τις μεταβολές που στο μεταξύ σημειώθηκαν:

Συνδεόμαστε με τις χώρες του τρίτου κόσμου με τους κοινούς αγώνες του παρελθόντος. Το ερώτημα που υπάρχει είναι: Πώς συνδεόμαστε μ' αυτές τις χώρες στις μάχες του παρόντος και του μέλλοντος; Πώς μετέχουμε εμείς στα προβλήματα των άλλων, της ειρήνης και του πολέμου, της άνισης κατανομής, της μάχης για πρόοδο και ανάπτυξη της παγκόσμιας αντιμετώπισης των προβλημάτων πέραν των διαιρέσεων του παρελθόντος, όπως διαμορφώνονται στις μέρες μας;

Αν θέλουμε μια νέα, ευφάνταστη κι αποδοτική εξωτερική πολιτική θα πρέπει να αναθεωρήσουμε τη συνολική μας θέση, τα ενδιαφέροντα, τις δραστηριότητες και τις προτεραιότητές μας. Είμαστε ένα πρόβλημα, και μάλιστα ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα, αλλά ταυτόχρονα είμαστε κι ένα κράτος, μικρό κράτος, όμως κράτος που δικαιώνεται μόνο με τη δυνατότητα να παίρνει θέσεις στα μεγάλα προβλήματα και ευκαιρίες έχουμε πολλές. Μπορούμε να παίξουμε ενεργό ρόλο στους αδέσμευτους. Μπορούμε να γίνουμε φορείς του κλίματος του τρίτου κόσμου μέσα στην Ευρώπη και να αναζητήσουμε ένα ανανεωμένο παρόν στον κόσμο. Είμαστε ένα νησί σε ένα νευραλγικό σημείο της γης κι αν τούτο έχει αξία για τους άλλους, στρατηγική σημασία για πολλούς, σημείο αντιθέσεων και συνωμοσιών, αυτή ακριβώς η μεγάλη σημασία πρέπει να υπάρχει και για μας τους ίδιους, φτάνει να θελήσουμε να την αξιοποιήσουμε. Η Κύπρος είναι ένας συγκοινωνιακός κόμβος. Βρίσκεται σε φιλικές σχέσεις με τις χώρες της περιοχής

της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Έχει προσβάσεις και μετέχει στις Ευρωπαϊκές διαδικασίες. Είναι μια χώρα που υπέγραψε τη συμφωνία του Ελσίνκι. Έχει ένα πολιτισμό και μια ιστορία αγώνων γενικά σεβαστή μέσα σε πλατιούς χώρους, σε ανατολικές, δυτικές και αδέσμευτες χώρες.

Εμείς όμως ακρούμαστε στο πώς να παίζουμε πιο πολύ το ρόλο του φτωχού και του αδικημένου συγγενή μέσα στον Ευρωπαϊκό χώρο, χωρίς να ξανοιγόμαστε στα ευρύτερα θέματα. Οι διπλωματικές μας αποστολές βρίσκονται κατά κύριο λόγο στις αναπτυγμένες χώρες και αγνοούμε ολόκληρες Ηπείρους.

Στο Κίνημα των Αδεσμεύτων, παρόλο που περηφανευόμαστε να λέμε ότι είμαστε από τα ιδρυτικά μέλη, πέραν της συμμετοχής μας σε επίπεδο Προέδρου ή Υπουργών, παίζουμε πολύ μικρό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικής πάνω στα άλλα, στα μεγάλα θέματα και κυρίως μετέχουμε στην επιτροπή για τον τουρισμό, ενώ υπάρχει ποικιλία άλλων σημαντικών ζητημάτων, στα οποία δεν συμμετέχουμε.

Η αδέσμευτη πολιτική στην Κύπρο όμως είναι δικαιωμένη και υποστηρίζεται από όλες τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου. Δεν υπάρχει οργανωμένη κατάσταση που να υποστηρίζει προσχώρηση στο Δυτικό ή το Ανατολικό στρατόπεδο. Με αυτό όμως δεν εξαντλούμε τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις που η αδέσμευτη πολιτική εξυπακούει. Σε άλλες χώρες υπάρχουν κέντρα μελέτης για τους αδέσμευτους και το ρόλο τους, συνεχής προσπάθεια προσαρμογής κι ανάπτυξης του ρόλου του κινήματος, διαφώτιση και συζήτηση. Όλα όμως αυτά ελλείπουν από την Κύπρο. Σπάνια ακούγεται από επίσημα στόματα ότι ανήκουμε στο χώρο των αδεσμεύτων.

Η αναμενόμενη σύνοδος των αδεσμεύτων στη Λευκωσία αποτελεί ένα βασικό σημείο για τις Κυπριακές εξελίξεις. Η αξία της συνόδου στην Κύπρο δεν είναι μόνο διαφωτιστική ούτε μόνο υπόθεση έμπρακτης αλληλεγγύης, όπως τονίζεται από ορισμένους. Έχει κι ένα δυναμικό πολιτικό νόημα. Στηρίζει την κρατική μας υπόσταση και δικαιώνει το ρόλο και την παρουσία της Κύπρου στον πολιτικό χάρτη του κόσμου.

Η Κύπρος έχει ένα λαό με εξαιρετικό μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο. Γι' αυτό μπορεί θαυμάσια να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες πολιτικές, οικονομικές, αλλά κι αυτές της τεχνολογικής και επιστημονικής εξέλιξης. Αυτά όλα δίνουν στην Κύπρο μια ιδιαίτερη θέση σε ένα κρίσιμο σημείο της γης.

Ενδεικτικό είναι αυτό που είπε ο εκπρόσωπος ενός άλλου κόσμου, ο Κοινοτικός Επίτροπος κύριος Σεϋσόν στην τελευταία του επίσκεψη στην Κύπρο: Ο κύριος Σεϋσόν είπε ότι «η Ευρώπη έχει ανάγκη την Κύπρο με το σημερινό πολιτιστικό της χαρακτήρα και την έχει ανάγκη σε αυτή την περιοχή της γης, της Μεσογείου».

Πρόσφατα συζητήσαμε στη Βουλή τις διαφορές Βορρά-Νότου, το χάσμα μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, την τραγωδία της πείνας, το αφόρητο βάρος των εξωτερικών χρεών. Όλα αυτά δεν είναι ούτε προπαγανδιστικά ευρήματα ούτε απόμακρα θέματα. Αποτελούν προβλήματα που απασχολούν ολόκληρη την ανθρωπότητα και η κάθε χώρα και ο κάθε τόπος πια τοποθετείται μέσα στον κόσμο πάνω σε αυτά τα μεγάλα προβλήματα που ενδιαφέρουν την παγκόσμια κοινή γνώμη. Η ανθρωπότητα σήμερα αναζητά τρόπους κοινής αντιμετώπισης των κοινών και ενιαίων παγκόσμιων προβλημάτων του πολέμου και της ειρήνης, της πείνας και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της ανεξαρτησίας.

Μέσα σε αυτό το κλίμα οι κατοχές, οι στρατιωτικές επιχειρήσεις και η στρατιωτική ισχύς παύουν να αποτελούν υπόβαθρο για δημιουργία άλλων πολιτικών συνθηκών και καταστάσεων. Σίγουρα η στρατιωτική επιλογή δεν αποτελεί λύση, αντίθετα οξύνει τα προβλήματα και τις κρίσεις. Αυτό παρατηρήθηκε στο Βιετνάμ και στην Κεντρική Αμερική, επιβεβαιώνεται στη Νότια Αφρική. Στο Αφγανιστάν η Σοβιετική Ένωση έδωσε τέλος στη στρατιωτική της παρουσία. Και τώρα οι Παλαιστίνιοι επιβεβαιώνουν με πέτρες την αλήθεια ότι κανένας στρατός δεν μπορεί να προσφέρει λύση σε τοπικά προβλήματα και καμιά κατοχή δεν μπορεί να νομιμοποιηθεί.

Αυτές οι εξελίξεις εγείρουν θέματα που μας αφορούν άμεσα. Μπορούν οι ξένες στρατιωτικές παρουσίες, οι κατοχές και οι βάσεις να κλονίζονται αλλού και να παραμένουν ακλόνητες και αμετακίνητες στην Κύπρο;

Το καινούργιο στοιχείο που διαφάνηκε στη δική μας περίπτωση είναι ότι η κατοχή δεν δημιουργεί προβλήματα μόνο σε μας. Έχει επιπτώσεις και πάνω στην ίδια την Τουρκία, στην ανάπτυξη της χώρας και στις διεθνείς της σχέσεις;

Θεωρούμε την Τουρκία μια πανίσχυρη χώρα και στηρίζουμε την αντίληψή μας στην πληθυσμιακή της κατάσταση. Η αύξηση όμως του πληθυσμού δεν σημαίνει μόνο περισσότερα ντουφέκια, σημαίνει και περισσότερα στόματα. Κι αυτό υποχρεώνει την Τουρκία να λογαριάζει την ανάπτυξή της, άρα και μιας άλλης μορφής σχέση με τον κόσμο, άρα και με την Κύπρο και με την Ελλάδα.

Το εσωτερικό πρόβλημα της Τουρκίας επιδεινώνεται με τη δράση των Κούρδων ανταρτών στα ανατολικά σύνορα της χώρας και τούτο τη δυσχεραίνει στο να διατηρεί ανοικτές στρατιωτικές αντιπαραθέσεις και με άλλες χώρες. Η ρήση του Κάλλαχαν στη Γενεύη το 1974, ότι με την εισβολή μπορεί η Τουρκία να πετύχει την κατάκτηση της Κύπρου, όμως ο στρατός της παγιδεύεται σε ένα νησί και γίνεται αιχμάλωτος της κατάστασης, ξαναζωντανεύει σήμερα. Δεκατέσσερα χρόνια ύστερα από την εισβολή, χωρίς να έχουν γίνει στο μεταξύ μάχες, η κατοχή της Κύπρου στοιχίζει στην Τουρκία εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια, υπολογίζεται πάνω από 500 εκατομμύρια, κι επηρεάζει αρνητικά τις διεθνείς της σχέσεις. Η Τουρκία είναι δέσμια της πολιτικής της και της στρατιωτικής παρουσίας της στην Κύπρο, παρόλο που γνωρίζει ότι τούτο αρχίζει να αντιβαίνει με τα άλλα, τα ευρύτερα συμφέροντά της.

Χαρακτηριστικό είναι το σημείο της αναφοράς του Τούρκου Πρωθυπουργού για τις εξηγήσεις που είναι συνεχώς υποχρεωμένη η χώρα του να δίνει γύρω από το Κυπριακό και η βεβαιότητα που εκφράζει ο κύριος Οζάλ ότι το θέμα χρησιμοποιείται από τρίτους, για να επωφελούνται σε βάρος της Τουρκίας από την όλη κατάσταση. Άρα αρχίζει κάπου να διαμορφώνεται η άποψη ότι ούτε η Τουρκία μπορεί να επιβάλει μια στρατιωτική λύση στην Κύπρο.

Τούτο συνδέεται και με τις άλλες επιλογές της Τουρκίας για σχέσεις όχι μόνο με τη Μέση Ανατολή που παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα, αλλά και με την Ευρώπη. Η αναφορά του Οζάλ στην ΕΟΚ είναι χαρακτηριστικό της συνειδητοποίησης ότι ο κόσμος αλλάζει. Η προοπτική της δημιουργίας σύντομα, στα 1992, μιας άλλης Ευρώπης όχι μόνο με οικονομική σημασία, αλλά και με πολιτική δύναμη υποχρεώνει την Τουρκία να αναθεωρήσει τις επιλογές της. Η προτεραιότητα της Ευρώπης είναι πια καθαρή μέσα στα πλαίσια των τουρκικών επιδιώξεων.

Ενώ η στρατιωτική επιλογή στηρίζεται πάνω στην παράταση της εκκρεμότητας, ώστε να δημιουργηθούν τετελεσμένα που τελικά να νομιμοποιηθούν, η Ευρωπαϊκή, η πολιτική της επιλογή απαιτεί έξοδο από τις εκκρεμότητες με μια άλλη προσέγγιση του Κυπριακού και στρατιωτική απεμπλοκή.

Είναι γι' αυτό το λόγο που η Ελληνοτουρκική προσέγγιση, η τόσο επιθυμητή από μέρους της Τουρκίας μας δημιουργεί ανησυχίες και ενδοιασμούς. Με την ελληνοτουρκική προσέγγιση δημιουργείται η εντύπωση των ειρηνικών εξελίξεων και προσδίδει στην Τουρκία ένα φιλειρηνικό χαρακτήρα παρόλη τη συνέχιση της κατοχής της Κύπρου. Σίγουρα αποτελεί επίτευγμα της Ελληνικής πολιτικής το ανακοινωθέν των Βρυξελλών που συνδέει τη βελτίωση των σχέσεων της ΕΟΚ με την Τουρκία με αυτό του κυπριακού προβλήματος. Όμως θα είναι δύσκολο να επιμένει η Ελλάδα στην άρνησή της για βελτίωση των σχέσεων της Τουρκίας με την ΕΟΚ, μια και η ίδια προχωρεί στη βελτίωση των σχέσεών της μαζί της.

Μας λένε ότι δεν θα προχωρήσει η Ελλάδα σε βελτίωση των σχέσεων με την Τουρκία, εφόσον συνεχίζεται το Κυπριακό, όμως τα φαινόμενα δίνουν αντίθετη εικόνα, γιατί πέρα από τις τούρκικες προτάσεις υπάρχουν και οι ελληνικές προτάσεις για συνεργασία σε διάφορους τομείς, ιδιαίτερα των μεταφορών, της ναυτιλίας, του τουρισμού και υπάρχουν και οι αριθμοί. Πώς ερμηνεύεται ο διπλασιασμός του όγκου του εμπορίου και οι τουρκικές παραγγελίες σε ελληνικά εργοστάσια; Το ελληνικό βέτο για την είσοδο της Τουρκίας στην ΕΟΚ που αναφέρεται υπάρχει και η αίσθηση ότι σχετική σημασία έχει. Γιατί όλοι γνωρίζουν ότι αφορά μια υπόθεση που θα ανακύψει ύστερα από δεκάδες χρόνια, ενώ στο μεταξύ θάχει δημιουργηθεί μια άλλη μορφή σχέσεων Τουρκίας και ΕΟΚ μέσα ακόμα από το πλέγμα των νέων ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που ανησυχούμε ότι από τις επαφές και από το κλίμα που δημιουργούν η Τουρκία βγαίνει ωφελημένη, γιατί, χωρίς τίποτα να δίνει, μειώνει την πίεση που είχε αρχίσει να λειτουργεί σε βάρος της. Θα ήταν παρακινδυνευμένο κι έξω από κάθε πραγματικότητα, αν λέγαμε ότι για χάρη της Ευρωπαϊκής πολιτικής η Τουρκία είτε έφτασε στα όρια είτε είναι έτοιμη να δώσει τώρα μια δίκαιη λύση το Κυπριακό.

Αντίθετα η σημερινή της στάση, σαφής και συγκεκριμένη συγκεντρώνεται στην προσπάθεια να ανοίξει το δρόμο προς την Ευρώπη με ταυτόχρονη διατήρηση της κατοχής της Κύπρου. Οφείλουμε να αντιδράσουμε και να προχωρήσουμε σε ενημέρωση της διεθνούς κοινωνίας για τη λύση που η Τουρκία επιδιώκει. Λύση διατήρησης των εποίκων, διαιώνισης της κατοχής και των επεμβατικών δικαιωμάτων. Μια τέτοια όμως λύση δεν θα γίνει ποτέ αποδεκτή από μας και η κρίση με αυτά τα δεδομένα μελλοντικά θα οξυνθεί. Και τούτο θα πρέπει να συγκρούεται με τα συμφέροντα πολλών που πρέπει να ενδιαφερθούν σήμερα, πριν είναι για όλους πολύ αργά.

Η πρόσφατη επίσκεψη του Τούρκου Πρωθυπουργού στην Αθήνα έδειξε ότι η Τουρκία είναι απρόθυμη να κάμει οποιαδήποτε χειρονομία ακόμη κι ανώδυνη. Η απορία είναι γιατί.

Μήπως περιμένει από μέρους μας πρόσθετες υποχωρήσεις που να σημαίνουν νομιμοποίηση περίπου των τετελεσμένων της κατοχής; Ή μήπως διατηρεί το δικαίωμα πρωτοβουλίας, για να μην υπάρχει διέξοδος για τη δική μας πλευρά, προ παντός ύστερα από τις εισηγήσεις όχι πια για αποχώρηση όλου του στρατού, αλλά έστω και μέρους του ως ένδειξη καλής θέλησης;

Θα ήταν βαρύτατο σφάλμα να περιμέναμε τη λύση του Κυπριακού μόνο από τις τουρκικές πρωτοβουλίες και ο κίνδυνος που είναι ορατός μέσα στις σημερινές συνθήκες θα πρέπει να μας προκαλεί πολλή ανησυχία. Σε τέτοια περίπτωση, μετά από μια έστω κι επιφανειακή μετακίνηση της Τουρκίας από τις προηγούμενες θέσεις της, η διεθνής πίεση θα στραφεί προς τη δική μας πλευρά. Κι αυτός ο μέγιστος κίνδυνος για το άμεσο προσεχές διάστημα είναι αισθητός. Ένα μεγάλο κενό στην πολιτική μας είναι ότι δεν έχουμε ακόμα αποφασίσει πώς θα αντιμετωπίσουμε κάποιες ψευδοπροτάσεις από πλευράς Τουρκίας, που έχουμε μέχρι στιγμής διαβλέψει. Φαίνεται να επιμένουμε στην τακτική να περιμένουμε να εκδηλωθούν οι τουρκικές ενέργειες και μετά να αντιδράσουμε. Πιθανό όμως ύστερα από μια τέτοια εκδήλωσή τους να είναι πια πολύ αργά για την Κύπρο και για το πρόβλημά μας. Η Τουρκία θα δημιουργήσει νέα δεδομένα κι εμείς θα βρεθούμε σε μια άχαρη άμυνα.

Τόσο ο Τούρκος όσο και ο Έλληνας Πρωθυπουργός ανέφεραν ότι το Κυπριακό είναι ένα πρόβλημα πέραν των Ελληνοτουρκικών σχέσεων. Κι αυτό είναι σωστό. Ο Τούρκος Πρωθυπουργός τονίζει το διακοινοτικό του χαρακτήρα κι ο Έλληνας τις διεθνείς διαστάσεις του. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός επιμένει στην εθνική ευθύνη έναντι της Κύπρου. Υπάρχει όμως και η ειδική, συγκεκριμένη νομική συμβατική ευθύνη της προστασίας της ενότητας και της ανεξαρτησίας της Κύπρου που παραβίασε η Τουρκία. Εκείνο που ακόμα δεν έχει διαφανεί είναι πώς θ' ανταποκριθεί η Ελλάδα στις νομικές έναντι της Κύπρου υποχρεώσεις της. Η παραγνώριση αυτών των ευθυνών δεν διευκολύνει τις σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία, αντίθετα εκλαμβάνεται ως αδυναμία και για τους αδύνατους δεν υπάρχει έλεος.

Το πρόβλημα περιπλέκεται περισσότερο από τις ταυτόσημες δηλώσεις γύρω από τις δυσκολίες και το πολύπλοκο των Ελληνοτουρκικών διαφορών. Μας λένε ότι θα κρατήσει πολύ καιρό ο διάλογος. Το Κυπριακό όμως είναι μια καθαρή υπόθεση που πρέπει να ξεκαθαρίσει σύντομα κι ιδιαίτερα η πτυχή της τουρκικής κατοχής. Στο σημείο αυτό χρειαζόμαστε μια συγκεκριμένη ελληνική διασαφήνιση. Υπάρχει κάποιο χρονοδιάγραμμα ιδιαίτερα για το Κυπριακό ή θα εξαρτηθεί η πορεία του και η αποχώρηση του τουρκικού στρατού από τη συνολική εξέλιξη των άλλων προβλημάτων; Θα πρέπει να περιμένουμε τη συνάντηση Βασιλείου-Ντενκτάς, όπως είπε ο Οζάλ; Κι αν αυτή δεν αποδώσει τι γίνεται; Μήπως θα αναβάλουμε το χρονικό όριο των προσδοκιών μας για τον Οκτώβρη, όταν και αν ο Έλληνας Πρωθυπουργός θα επισκεφθεί την Άγκυρα; Κι ύστερα παρακάτω θα περιμένουμε τις ελληνικές εκλογές; Όπως λέει ο Οζάλ, μέσα σε προεκλογική περίοδο δεν μπορούν να ληφθούν αποφάσεις. Αυτό όμως δεν θα είναι μια διαβρωτική για το Κυπριακό αναμονή;

Στην επίσκεψη της Αθήνας μας έδειξε ο κ. Οζάλ ποια αντίληψη προωθεί για την Κύπρο. Δήλωσε στην Αθήνα ότι δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία, όπως η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει την Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου. Δηλαδή χρησιμοποιεί το ψευδοκράτος ως στοιχείο πίεσης και εκβιασμού, για να πετύχει υποβάθμιση του κράτους και υπαγωγή του όλου θέματος σε διακοινοτικά πλαίσια. Πώς αντιδρά η Ελληνική Κυβέρνηση δεν γνωρίζουμε. Πάντως τούτο αποτελεί ένα πολύ κρίσιμο σημείο που πρέπει ν' αντιμετωπιστεί αποφασιστικά. Αν επιτρέψουμε να αμφισβητείται η Κυπριακή Δημοκρατία στην Αθήνα και αρκεστούμε σε θέση παρατηρητή ή μιας εκ καθηκοντος τοποθέτησης, θα έχουμε κάμει ένα πολύ σοβαρό σφάλμα. Εκτρέφουμε με τον τρόπο αυτό την τουρκική

αδιαλλαξία που στη συνάντηση της Αθήνας έδειξε όλη της την έκταση. Η τουρκική προκλητικότητα κι αδιαλλαξία τονίζεται ακόμα και από την παρουσία του Τούρκου Υπουργού Εξωτερικών στα κατεχόμενα εδάφη μας.

Ποιο νόημα θα πρέπει να δώσουμε στην άφιξη του Γιλμάζ την επομένη της επίσκεψης του Οζάλ στην Αθήνα; Δεν φαίνεται καθαρά πια ότι η Τουρκία χρησιμοποιεί τη βελτίωση των σχέσεών της με την Ελλάδα, για να προωθήσει τη διχοτόμηση και τη νομιμοποίηση του παράνομου κράτους;

Οι δηλώσεις του Γιλμάζ στην κατεχόμενη Κύπρο είναι χαρακτηριστικές. Εκφράζουν την τουρκική αδιαλλαξία και απαιτούν από μας υποχωρήσεις. Κάποιοι όμως κάποτε θα πρέπει να πει στην Τουρκία φτάνει. Ως εδώ. Κάποιοι θα πρέπει να δώσει μια περήφανη απάντηση, να σταθεί πάνω σε μερικές βασικές αρχές, γιατί διαφορετικά υποβοηθούμε με την ανεκτικότητα μας την τουρκική πολιτική και στηρίζουμε με την ανοχή μας την τουρκική αδιαλλαξία.

Ο Οζάλ στην Αθήνα αρνείται την ύπαρξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και διανέμει χάρτη με την «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», στον οποίο υποσημειώνεται η κάτω πλευρά της Κύπρου ως Ελληνοκυπριακή Διοίκηση. Ο Γιλμάζ επισκέπτεται τα κατεχόμενα και διαβεβαιώνει ότι η Τουρκία εμμένει στην ίδια πολιτική. Ο Ντενκτάς ζητά διαβατήρια και βάζει πινακίδες ακόμη και πάνω στον Προμαχώνα στη Λευκωσία, για να μας πει ότι απ' εκεί αρχίζουν τα σύνορα του ψευδοκράτους και ότι μας απαγορεύει την είσοδο, εκτός αν πειθαρχούμε στους νόμους του Ντενκτάς. Προκαλεί κι εκβιάζει ο Ντενκτάς για συνομιλίες χωρίς νόημα. Προαναγγέλλει δικό του περιεχόμενο στις συνομιλίες που έρχονται για την προώθηση της γνωστής κατοχικής πολιτικής.

Κι εμείς παρακολουθούμε παθητικά την κατάσταση και προσπαθούμε να μην παρεξηγηθούμε από διάφορους κύκλους.

Η συνάντηση Βασιλείου-Ντενκτάς αυτή τη συγκεκριμένη περίοδο προσφέρει μια ακόμα δυνατότητα διαφυγής στον κ. Οζάλ που μιλά τώρα για συνολική λύση εμπλέκοντας τα συνταγματικά ζητήματα με τον κατοχικό στρατό.

Είναι φανερή η συνδυασμένη προσπάθεια Οζάλ-Ντενκτάς για τη χρησιμοποίηση του διαλόγου ως προσχήματος για τη διατήρηση της De Facto κατάστασης και για μείωση των διεθνών πιέσεων.

Είναι φανερή η προσπάθεια για απομάκρυνση του Κυπριακού από τον ΟΗΕ και άλλους διεθνείς οργανισμούς, τώρα που υπάρχει γύρω από το θέμα εντονότερο διεθνές ενδιαφέρον και ισχυρότερη πίεση.

Όταν προχωρούμε στις συνομιλίες χωρίς την πρόταξη των βασικών πτυχών, διευκολύνουμε τους Τούρκους στους χειρισμούς τους. Το μόνο που μας απομένει είναι η προειδοποίηση ότι θα διακόψουμε το διάλογο, όταν θα ξαναδιαπιστώσουμε αδιαλλαξία στις βασικές πτυχές. Τότε όμως δεν θα υπάρξει και πάλι διέξοδο και απουσία συνομιλιών που όλοι μας συνιστούν να κάνουμε; Και δεν θα ξαναγίνουμε και πάλι στόχος πιέσεων;

Η κριτική που ασκείτο για τους προηγούμενους χειρισμούς είναι ότι τους χαρακτήριζε ασάφεια και σύγχυση. Αν τώρα πούμε ότι προχωρούμε στα σκοτεινά, θα είμαστε μήπως μέσα στα πλαίσια της σημερινής πραγματικότητας;

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που πιστεύουμε ότι η πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα, όπως εκδηλώθηκε, υποβαθμίζει το Κυπριακό ως διεθνές θέμα και το υποβιβάζει στην τάξη του διακοινοτικού προβλήματος, χωρίς αναφορά στα ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Τι άλλο μπορούσε να γίνει; Μα σίγουρα μια καλύτερη προετοιμασία των συνομιλιών, ώστε να ξέρουμε πού πηγαίνουμε. Αύξηση της πίεσης πάνω στην Τουρκία. Διατήρηση των βασικών πτυχών στο προσκήνιο. Αξιοποίηση στο έπακρο της διάθεσης της Τουρκίας να βελτιώσει τις σχέσεις της με τον κόσμο κι ιδιαίτερα με την ΕΟΚ. Κι αυτό είναι κάτι που μπορεί να γίνει τώρα κι είναι άγνωστο αν θα είναι δυνατό στο προσεχές μέλλον με τα δεδομένα του μέλλοντος.

Υπάρχουν δυνάμεις που λένε ότι δεν πίεζε κανένας την Τουρκία, άρα ήταν άχρηστη η εμμονή σε μια πολιτική πίεσεων. 'Όμως μ' αυτό το επιχείρημα διαφωνεί η ίδια η Τουρκία που αισθάνθηκε το βάρος του Κυπριακού και θέλει να το αποφύγει. Θα ήταν χρήσιμο εμείς να μην της παρείχαμε τις ανάλογες διευκολύνσεις.

Το Κυπριακό ανησυχεί πια και τις Ηνωμένες Πολιτείες, γιατί η παράτασή του για 14 χρόνια δικαιολογεί ενεργότερο σοβιετικό ενδιαφέρον. Μπορεί ν' αρνήθηκε ο Σούλτς να το περιλάβει στην ημερήσια διάταξη της συνάντησης κορυφής. Γνωρίζει όμως ότι το Κυπριακό βρίσκεται εκεί κι είναι ένα σοβαρό επιχείρημα στα χέρια της Σοβιετικής Ένωσης.

Η Σοβιετική Ένωση αναπτύσσει μια νέα δυναμική εξωτερική πολιτική και δεν διστάζει να πάρει σημαντικές πρωτοβουλίες και αποφάσεις. 'Όταν η Σοβιετική Ένωση τολμά να αποσύρει το στρατό της από το Αφγανιστάν με εγγυητή τις Ηνωμένες Πολιτείες και όταν έχει τη δύναμη να δεχτεί διαφοροποίηση της χώρας από δέσμευση σε ουδέτερη, έχει κάθε δικαίωμα να παρεμβαίνει και στο Κυπριακό και να θέτει πλαίσια μέσα στα οποία βλέπει τη λύση ενός χρόνιου διεθνούς προβλήματος. Η επιμονή της Σοβιετικής Ένωσης στο Κυπριακό και τη διεθνή διάσκέψη δίνει στις Ηνωμένες Πολιτείες ένα σαφές μήνυμα: ότι δεν είναι η μόνη χώρα στη ρύθμιση του Κυπριακού.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες φαίνονται τώρα να αρνούνται ευρύτερη συζήτηση, γιατί αναμένουν ενδοκυπριακή ρύθμιση του προβλήματος μέσα από μια Ελληνοτουρκική προσέγγιση κι ενδοκυπριακή διαδικασία. Αν όμως εξακολουθήσει η εκκρεμότητα, δεν θα είναι σε θέση να επιμένουν στην άρνησή τους. Το δίλημμα της αμερικανικής πολιτικής είναι πια σαφές. 'Η μια αποδεκτή λύση ή παράταση με μεγαλύτερη σοβιετική εμπλοκή.

Η πολιτική που μέχρι σήμερα ακολουθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες, της παθητικής αδιαφορίας λόγω απουσίας στρατιωτικών συγκρούσεων, δεν μπορεί να δικαιωνιστεί χωρίς συνέπειες. Γι' αυτό θα πρέπει να υποθέσουμε μια έντονη δραστηριότητα των Ηνωμένων Πολιτειών και της Δύσης γύρω από τα Ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό σε αυτή τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Διαφορετικά σε περίπτωση νέας αποτυχίας θα αντιμετωπίσει τον κίνδυνο να χάσει τον έλεγχο των καταστάσεων όχι μόνο γύρω από το Κυπριακό, αλλά και στην ίδια την Ελλάδα και την Τουρκία. Γι' αυτό ο ρόλος των Ηνωμένων Πολιτειών και γενικότερα του Δυτικού παράγοντα θα γίνει πιο πειστικός στο άμεσο μέλλον και αν προβλέψουμε έτσι, δεν θα είμαστε εκτός πραγματικότητας.

Μέσα στο διεθνές πλέγμα της ύφεσης και της συνεννόησης μπαίνουν από όλες τις άλλες πλευρές τα ουσιώδη και τα μεγάλα προβλήματα. Στις σχέσεις Ηνωμένων Πολιτειών και Σοβιετικής Ένωσης μπαίνει το θέμα του αποπλισμού. Στη Νότια Αφρική το θέμα της άρσης του Apartheid, των Κουβανών της Αγκόλας, αλλά και το μέλλον της Ναμίμπιας. Στη Νικαράγουα η ειρήνευση συνδυάζεται με τον τερματισμό της ενίσχυσης των Κόντρας.

Σ' εμάς εδώ στην Κύπρο το αντίστοιχο είναι σίγουρα και κύρια ο κατοχικός στρατός, αλλά και οι βρετανικές βάσεις που βρίσκονται σε τελευταία ανάλυση σε συσχέτιση συμφερόντων με τον κατοχικό στρατό. Γι' αυτό και η πολιτική της αποστρατικοποίησης βρίσκει υποστήριξη ιδιαίτερα μεταξύ των Αδεσμεύτων και των Ανατολικών, ενώ η Δύση αντιδρά.

Η Δυτική πολιτική που ενεργεί με εντολοδόχο και εφραστή τη Βρετανία έχει τα δικά της σχέδια. Λίγο πριν τις εκλογές μίλησε μάλιστα Βρετανίδα επίσημος για σχέδιο έκτακτης δράσης στην Κύπρο.

Η Βρετανία θέλει το Κυπριακό έξω από τον ΟΗΕ, έξω από την ΕΟΚ, έξω και από τα πλαίσια κάποιας Ευρωπαϊκής αντιμετώπισης του Κυπριακού και υποστηρίζει διαιώνιση των βάσεων της στην Κύπρο. Η επίσημη αγγλική πλευρά εκφράζεται εναντίον του ψευδοκράτους, είναι όμως ταυτόχρονα ο μεγαλύτερος συνέταιρός του.

Η θέση μας έναντι της Βρετανίας και των Δυτικών δεν χαρακτηρίζεται από μια στείρα αντιδυτική τοποθέτηση, είναι όμως σαφώς υπέρ της ειρήνης και της ύφεσης στην Κύπρο. Θέλουμε ένα νησί χωρίς κατοχικό στρατό και χωρίς βάσεις που να παραβιάζουν την ίδια την έννοια της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Η πολιτική της αποστρατικοποίησης είναι σωστή ως προέκταση της αντικατοχικής μας πολιτικής και μας διασφαλίζει συμμαχίες με όλες τις δυνάμεις του κόσμου που θέλουν την ειρήνη και την κατάργηση των ξένων βάσεων, σε χώρες μάλιστα που τις φιλοξενούν χωρίς να τις εγκρίνουν και χωρίς να τις θέλουν.

Για να προσεγγίσουμε ακόμα σωστά τον κόσμο, θα πρέπει να προσεγγίσουμε σωστά τον ελληνικό παράγοντα. Θα πρέπει να δούμε τις ελληνικές δυσχέρειες για πλήρη υποστήριξη της Κύπρου και τις αδυναμίες για την άσκηση από μέρους της Ελλάδας αποτελεσματικών εγγυητικών ευθυνών. Η Ελλάδα βρέθηκε για διάφορους ιστορικούς λόγους δεσμευμένη μέσα στο κύκλωμα του Δυτικού κόσμου και του ΝΑΤΟ.

Αν θέλουμε να εννοήσουμε τα σημερινά δεδομένα και τις εξελίξεις ακόμα και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, θα πρέπει να τις εντάξουμε όχι μέσα στα πλαίσια κάποιας αλλαγής στους προσανατολισμούς των δύο χωρών, πράγμα που θα ήταν χρήσιμο και αναγκαίο για τους ενδιαφερόμενους λαούς, αλλά αντίθετα μέσα στα πλαίσια των δυτικών διασυνδέσεων και σχέσεων. Άλλωστε οι πρώτες αποφάσεις της μικτής πολιτικής επιτροπής αφορούν κατά κύριο λόγο τη σχέση των δύο χωρών στα πλαίσια του ΝΑΤΟ.

Πολλοί επιμένουν στην άποψη ότι μετά την ελληνοτουρκική προσέγγιση τίποτε δεν έχει αλλάξει. Όμως τούτο είναι όχι μόνο εσφαλμένο, αλλά και παραπλανητικό. Αυτό δεν το αναφέρουμε για να καλλιεργήσουμε το αίσθημα της διαφοράς, αλλά αντίθετα για να αναπτύξουμε την αίσθηση της σωστής αντιμετώπισης, της κατανόησης των καταστάσεων, της ρεαλιστικής προσέγγισης για να αναπτύξουμε και σωστές και υγιείς βάσεις συνεργασίας μέσα στα γνωστά και τα απόλυτα δεδομένα που έχουν διαμορφώσει μπροστά μας οι ιστορικές εξελίξεις.

Η νέα μορφή σχέσεων με την Τουρκία πηγάζει από μια ποικιλία προβλημάτων εσωτερικών και διμερών που έχουν διατυπωθεί με σαφήνεια τόσο από την ελληνική όσο και από την τουρκική πλευρά. Ανάμεσα στα προβλήματα, σύμφωνα με τις ελληνικές θέσεις, παραμένει κυριότερο το Κυπριακό πρόβλημα και

εμείς δεν έχουμε λόγους να αμφισβητούμε τις δηλώσεις των Ελλήνων επισήμων. Όμως ταυτόχρονα θα πρέπει να αναγνωρίσουμε εκείνο που έχει διαφανεί: Διευθετήσεις γύρω από τα προβλήματα και προτεραιότητες. Παλαιότερα το Κυπριακό ήταν προϋπόθεση βελτίωσης των σχέσεων. Τώρα βρίσκεται στην προτεραιότητα.

Συνέπεια αυτής της διαφοροποίησης ήταν οι διαδηλώσεις στους δρόμους της Αθήνας κατά τη διάρκεια της επίσκεψης Τούρκων επισήμων, η χρησιμοποίηση χιλιάδων αστυνομικών για την προστασία τους και ιδιαίτερα την προστασία του Τούρκου Πρωθυπουργού.

Αν η αποκατάσταση των σχέσεων ήταν γνήσια, αν η άφιξη του Τούρκου Πρωθυπουργού στην Αθήνα σήμαινε τερματισμό της επεκτατικής πολιτικής της Τουρκίας και απελευθέρωση της Κύπρου, δεν θα χρειάζονταν χιλιάδες αστυνομικοί για προστασία, ούτε οι δρόμοι θα ήταν έρημοι όπως στην τωρινή επίσκεψη, ούτε θα ήταν πρόκληση η κατάθεση στεφάνου στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη από τον Οζάλ. Μόνο κάτω από συνθήκες ισότιμης σχέσης και μετά την άρση της κατοχής των κυπριακών εδαφών από την Τουρκία θα ήταν καλοδεχούμενος ο Οζάλ. Τότε και μόνο τότε θα εξυπηρετούνταν τα γνήσια συμφέροντα των λαών της περιοχής, της Ελλάδας, της Κύπρου και της Τουρκίας. Όμως οι εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ενώ συνεχίζεται η κατοχή, προκάλεσαν την ευρύτερη κρίση στη συνείδηση πολλών ανθρώπων και πλατιών στρωμάτων του Κυπριακού Ελληνισμού και του Ελληνισμού στην ευρύτερή του διάσταση.

Κρίση ακόμα εκδηλώθηκε στην ελληνική διπλωματική υπηρεσία με την παραίτηση από τη θέση του του υπεύθυνου για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις κ. Σέρμπου και του πρέσβυ στη Λευκωσία κ. Στοφορόπουλου. Θεωρούμε καθήκον να αποχαιρετίσουμε τον Έλληνα πρέσβυ κ. Στοφορόπουλο που η πρόωρη παραίτησή του τον εμπόδισε από του επανέλθει από το ταξίδι της ανάκλησής του. Ο κυπριακός λαός του σφίγγει το χέρι με συγκίνηση, γιατί βλέπει άξιους Έλληνες, όπως το Στοφορόπουλο και το Ματαφιά, να θυσιάζουν σταδιοδρομίες και θέσεις, γιατί είχαν μια βαθιά πίστη στην Κύπρο και την υπόθεσή της.

Η σαφής γνώση των δεδομένων θα μας βοηθήσει για μια πιο αποδοτική συνεργασία στο μέλλον.

Η Ελλάδα μπορεί να κινηθεί στο χώρο της ΕΟΚ και της Δυτικής Συμμαχίας. Εκεί είναι ο χώρος της και εκεί είναι τα όριά της. Εκεί μπορεί να υποστηρίξει τις θέσεις της και να καλέσει και τις άλλες πλευρές να την υποστηρίξουν και να μας υποστηρίξουν. Αυτό θα είναι για μας εξαιρετικά χρήσιμο.

Εκείνο που απομένει είναι να αναλάβουμε κι εμείς τις δικές μας ευθύνες για χάραξη της δικής μας πολιτικής πάνω στο πρόβλημά μας. Η διεθνής δραστηριότητα που μπορούμε να αναπτύξουμε αγκαλιάζει δεκάδες χώρες που κινούνται μέσα στο κίνημα των Αδεσμεύτων, καθώς επίσης και δυνάμεις της Ευρώπης που βλέπουν την Κύπρο σαν γέφυρα με τη Μέση Ανατολή ή τις πρώην αποικίες του τρίτου κόσμου. Είναι σ' αυτό το σημείο που χρειαζόμαστε μια νέα δυναμική προσπάθεια, με νέες ιδέες κι αντιλήψεις. Οι διεθνείς μας σχέσεις χρησιμοποιούνταν δυστυχώς, όχι για να αυξάνουν τις δυνατότητές μας και ν' ανοίξουν το δρόμο για νέες πρωτοβουλίες, αλλά για να μας παρέχουν πολλές φορές δικαιολογίες για υποχωρήσεις, αυτοεγκλωβισμούς και αυτοπεριορισμούς.

Το ισχυρότερο επιχείρημα που προβάλλεται πολλές φορές για την υποστήριξη της μιας ή της άλλης πολιτικής είναι ότι έτσι μας συνιστούν οι ξένες χώρες πάνω

σε θέματα συνομιλιών ή ακόμα και προσφυγής στα Ηνωμένα Έθνη. Παρουσιάστηκαν ξένοι φίλοι μας άλλοτε να μας συμβουλεύουν να πάμε στον ΟΗΕ, άλλοτε να μην πάμε. Μας συμβουλεύουν να αναβάλουμε την προσφυγή μας, μας συμβουλεύουν να πάμε σε συνομιλίες, μας συμβουλεύουν να δεχτούμε τις διάφορες προτάσεις. Συμβουλές όμως που μας οδηγούν σ' αδράνεια και παθητικότητα είναι επικίνδυνες και γίνονται πιο επικίνδυνες, όταν τις καλλιεργούμε για να δικαιολογήσουμε δικές μας παραλείψεις, ανεπάρκειες ή υπολογισμούς. Πώς αλήθεια συνέβη να μας συμβουλεύουν οι ξένοι φίλοι πριν από το Νταβός να αναβάλουμε την προσφυγή και πώς συνέβη να υπάρχει η ίδια συμβουλή και μετά το Νταβός;

Οι τρίτες χώρες, όποιες κι αν είναι αυτές, ενδιαφέρονται κύρια για τη δική τους ησυχία και προτιμούν την παράκαμψη ή την αναβολή ενός θέματος. Γιατί άραγε δεν ήρθε ποτέ κανένας μέχρι σήμερα να μας δώσει κάποια συμβουλή για αύξηση της πίεσης πάνω στην Τουρκία ή για την ανάληψη άλλων πρωτοβουλιών προώθησης του ζητήματός μας; Η απάντηση είναι εύκολη: Σίγουρα κανένας δεν θέλει να εμπλακεί σε καταστάσεις έναντι των οποίων θα πρέπει τελικά και ο ίδιος να τοποθετηθεί. Αν οι λαοί περίμεναν την προώθηση της υπόθεσής τους από τις πρωτοβουλίες ή τις συμβουλές των άλλων, σίγουρα όλοι θα ήταν υπόδουλοι μέχρι σήμερα. Οι πρωτοβουλίες είναι δική μας υπόθεση και δική μας απόφαση, αν έχουμε διάθεση να προχωρήσουμε και στο βαθμό που μπορούμε και θέλουμε να παλαίψουμε. Εξάλλου αυτή η νοοτροπία της αναζήτησης συμβουλών ή λήψης αποφάσεων με βάση αυτές, αν δεν προδίδει ευθυνοφοβία, αποκαλύπτει μια νοοτροπία υποτακτικών που δεν αρμόζει σ' έναν κατεχόμενο λαό που θα ήθελε τη λευτεριά του.

Οι πρωτοβουλίες που εμείς πρέπει να πάρουμε αφορούν πρόσθετα και το εσωτερικό μας μέτωπο. Θα πρέπει να στραφούμε στην οικοδόμηση ενός ισχυρού μετώπου. Η άμυνα είναι πρωταρχικής αξίας και στο σημείο αυτό έχουν σημειωθεί τρομακτικές παραλήψεις και καθυστερήσεις. Δεν θα μπορούσαμε να υπερασπιστούμε την Κύπρο, αν μείνουμε ένας ανοχύρωτος τόπος. Βρισκόμαστε κάτω από μια τρομακτική πίεση και μια συνεχή πολιορκία. Το εσωτερικό μέτωπο είναι ακόμη υπόθεση φρονήματος, τρόπου ζωής και παραδείγματος. Είναι ανησυχητικό, αν πραγματικά αληθεύει το γεγονός ότι κάποιοι αρνήθηκαν συμμετοχή σε ένα σύστημα αυτοάμυνας. Τα σχολεία, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, η πολιτική και στρατιωτική ηγεσία θα πρέπει να συμβάλουν στη δημιουργία κάποιου άλλου κλίματος.

Η εξωτερική πολιτική στηρίζεται πάνω στο χαρακτήρα και τις δυνατότητες του εσωτερικού μετώπου. Η διοίκηση, η οικονομία, οι υπηρεσίες, η διπλωματική ιδιαίτερα υπηρεσία, στηρίζουν τη διεθνή θέση της Κύπρου. Αν ο καθένας έχει πίστη στον αγώνα και το αίσθημα μιας αποστολής, τότε μεγεθύνονται οι δυνατότητες κι ενισχύονται οι προοπτικές μας. Όσον αφορά το εσωτερικό μέτωπο, θα πρέπει να ρίξουμε γέφυρες επικοινωνίας με τους Τουρκοκύπριους και να στήσουμε, εκεί που είναι κατορθωτό, κοινό μέτωπο με κριτήριο την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της χώρας μας.

Η πολιτική μας ηγεσία έχει τεράστιες ευθύνες και πρέπει να εργαστεί συστηματικά, μέσα στα πλαίσια του Εθνικού Συμβουλίου και της Βουλής, για μια ουσιαστική ανανέωση της πολιτικής μας σύμφωνα με τα διεθνή και τα περιφερειακά δεδομένα.

Η συνεχής προβολή του Κυπριακού στο διεθνή χώρο και η ανάλυση της ουσίας του είναι απαραίτητα στοιχεία για την ορθή τοποθέτησή του. Κι αυτό

γιατί ούτε οι Αμερικανοί ούτε οι Άγγλοι και ούτε φυσικά οι Τούρκοι ομολογούν τους αληθινούς λόγους που βρίσκονται στην Κύπρο και για τους οποίους υποδαυλίζουν ή συντηρούν το πρόβλημα. Όλοι τους βολεύονται με το να εμφανίζουν το Κυπριακό σαν ένα εσωτερικό διακοινοτικό πρόβλημα και υποβαθμίζουν κάθε αναφορά στην εισβολή και κατοχή, στην αρπαγή των περιουσιών, στην προσφυγιά, στην παρουσία των βρετανικών βάσεων και των αμερικανικών υπηρεσιών.

Παρόλο που φαίνεται να έχει υποχωρήσει και αναβληθεί η προσφυγή μας στα Ηνωμένα Έθνη, λόγω των εξελίξεων στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και της προοπτικής συνάντησης του Προέδρου Βασιλείου με τον Ντενκτάς, τα Ηνωμένα Έθνη μελλοντικά θα έχουν να διαδραματίσουν ένα πολύ μεγαλύτερο ρόλο στο Κυπριακό πρόβλημα.

Η προσέγγιση μεταξύ των υπερδυνάμεων ενισχύει τελικά τον ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας. Πρόσθετα, η συμμετοχή Σοβιετικών στο μόνιμο προσωπικό του ΟΗΕ, πράγμα που θα γίνει για πρώτη φορά, σημαίνει και μια πιο ισορροπημένη πολιτική της Γενικής Γραμματείας του ΟΗΕ, που μέχρι σήμερα είναι Δυτικοκρατούμενη. Ιδιαίτερα όσον αφορά το Κυπριακό ελέγχεται από έναν Αμερικανό και ένα Βρετανό της Γενικής Γραμματείας. Μια πιο αντιπροσωπευτική Γενική Γραμματεία σίγουρα θα έχει αυξημένο κύρος και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Γι' αυτό ελπίζουμε ότι η θέση του Κυπριακού στα Ηνωμένα Έθνη θα ξεπεράσει τις παλιές υπονομεύσεις και θα ισχυροποιηθεί με βάση τα ψηφίσματα και τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη. Θα πρέπει μάλιστα να έχει προγραμματίσει η επίσημη πλευρά κατά τέτοιο τρόπο τη πορεία της στο διακοινοτικό διάλογο, όταν θα γίνει και αν θα γίνει, ώστε αν φανεί ότι η τουρκική πλευρά εξακολουθεί να παραμένει αδιάλλακτη να μην αφήσουμε τη νέα σύνοδο να παρέλθει ανεκμετάλλευτη. Το Κυπριακό πρέπει να ξανασυζητηθεί τώρα μέσα σ' αυτό το πλέγμα των διεθνών εξελίξεων στον ΟΗΕ, για να μπει μέσα στα νέα διεθνή δεδομένα και να ξανασυμπεριληφθεί μέσα στα διεθνή προβλήματα.

Απ' όσα αναφέραμε, φαίνεται ότι βρισκόμαστε σε μια μεταβατική ώρα της ανθρωπότητας, αλλά και της περιοχής, που θα πρέπει να επισημάνουμε, για να συμπορευτούμε με τους άλλους που κιόλας βρίσκονται σ' άλλα επίπεδα και προβληματισμούς.

Ταυτόχρονα όμως χρειαζόμαστε εμμονή στους στόχους και τις επιδιώξεις μας, γιατί απ' αυτό θα εξαρτηθεί η αξιοποίηση και των νέων δεδομένων.

Το μεγάλο επιχείρημα που λειτουργεί υπέρ της υπόθεσής μας είναι ότι εμείς εργαζόμαστε για λευτεριά κι ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ η Τουρκία βρίσκεται στα γρανάζια του παρελθόντος, των στρατιωτικών επιδρομών και των κατακτήσεων. Όμως είναι φανερό ότι ούτε οι στρατοί ούτε οι κατακτητές εδραιώνουν πολιτικές θέσεις και ούτε εξασφαλίζουν πολιτικό αντίκρουσμα. Αυτό φαίνεται πια καθαρά. Γι' αυτό, αν συμπεράνουμε ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο ζυμώσεων και εξελίξεων, δεν θα είμαστε εκτός πραγματικότητας κι οι εξελίξεις θα είναι τέτοιες που θα καθορίσουν τη μελλοντική πορεία του λαού και του τόπου μας.

Χρειαζόμαστε επειγόντως ανασυγκρότηση της εξωτερικής μας πολιτικής, αναθεώρηση κι εκσυγχρονισμό των σχέσεών μας με τους Αδέσμευτους. Χρειαζόμαστε μια νέα πολιτική απέναντι της Ευρώπης, γιατί παρουσιάζει νέα δεδομένα. Χρειαζόμαστε μια νέα ανάλυση της πολιτικής των ΗΠΑ και μια νέα εκτίμηση των πολύ σημαντικών μεταβολών στη Σοβιετική Ένωση.

Η κοσμογονική αλλαγή που γίνεται γύρω μας είναι φανερή από τα θέματα του αποπλισμού, των εξωτερικών χρεών, από το Παλαιστινιακό, τα προβλήματα της Νότιας Αφρικής και Κεντρικής Αμερικής. Κι όλα αυτά τα προβλήματα βρίσκονται σε μια αλληλεξάρτηση. Ένας νέος κόσμος αρχίζει να παρουσιάζεται στα τέλη του 20ού αιώνα και μέσα σ' αυτόν τον κόσμο θα πρέπει ν' αναζητήσουμε τη θέση και το μέλλον της Κύπρου. Τότε μόνο θα μπορέσουμε να δώσουμε κάποιες πιο σωστές κατευθύνσεις στο πρόβλημά μας στη σημερινή του φάση, στο κατώφλι των νέων καιρών.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Χατζηδημητρίου για την εισηγητική του ομιλία.

Καλώ τον κ. Σαββίδη στο Βήμα.

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι σοβαρές εξελίξεις που σημειώθηκαν τον τελευταίο χρόνο στο διεθνή χώρο επηρεάζουν με πολλούς τρόπους την Κύπρο και την προσπάθειά μας για μια δίκαιη και μόνιμη λύση του Κυπριακού.

Δεν είναι τυχαίο που αυτή τη στιγμή, ύστερα από μακρόχρονη αποτελεσματώση και οπισθοδρόμηση, το Κυπριακό παρουσιάζει κινητικότητα, γίνεται αντικείμενο συζητήσεων και συγκεντρώνει την προσοχή στα Ηνωμένα Έθνη, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις διαπραγματεύσεις κορυφής Ελλάδας—Τουρκίας, ακόμα και στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων μεταξύ Σοβιετικής Ένωσης και ΗΠΑ.

Η συνάντηση κορυφής Ρήγκαν—Γκορμπατσώφ τον περασμένο Δεκέμβρη στην Ουάσιγκτων και ιδιαίτερα η συμφωνία που υπογράφηκε «για την πλήρη εξάλειψη των σοβιετικών και αμερικανικών πυραύλων μέσου και μικρού βεληνεκούς» υπήρξε ένα ιστορικό σημείο στροφής στις διεθνείς σχέσεις. Για πρώτη φορά υπογράφεται συμφωνία για την πλήρη εξάλειψη δυο κατηγοριών πυρηνικών όπλων, γιατί κρίθηκαν σαν εξαιρετικά επικίνδυνα για την ανθρωπότητα και την επιβίωσή της. Ως τώρα οι δυο μεγάλες δυνάμεις βρίσκονταν σε εξοπλιστικό ανταγωνισμό, επιδιώκοντας ν' αποκτήσουν πιο αποτελεσματικά πυρηνικά όπλα. Με την συμφωνία για την κατάργηση των δυο τάξεων πυρηνικών όπλων και με την έναρξη σοβαρών διαπραγματεύσεων για τον περιορισμό των επιθετικών στρατηγικών πυρηνικών όπλων κατά 50%, παρουσιάζεται μια ριζική αλλαγή νοοτροπίας. Επικρατεί η ορθή εκτίμηση ότι ο πλανήτης μας και η ανθρωπότητα έχουν ύψιστα κοινά συμφέροντα, που απαιτούν τον περιορισμό και την εξάλειψη των πυρηνικών όπλων. Η διμερής συνθήκη ΗΠΑ—ΕΣΣΔ ουσιαστικά είναι διεθνής συνθήκη, τόσο γιατί προνοεί τη μετακίνηση πυρηνικών όπλων από 9 χώρες, αλλά και γιατί ανταποκρίνεται στους πόθους και τις απαιτήσεις των λαών για σταθερότητα και μόνιμη ειρήνη.

Η ανθρωπότητα ύστερα από τη συμφωνία και την προσέγγιση ΗΠΑ—Σοβιετικής Ένωσης αισθάνεται πιο ασφαλής και πιο αισιόδοξη για το μέλλον.

Η βελτίωση όμως στις διεθνείς σχέσεις δεν αφορά μόνο τον τομέα των εξοπλισμών. Για πρώτη φορά στις συναντήσεις κορυφής ΗΠΑ—Σοβιετικής Ένωσης δόθηκε τόση προσοχή στις περιφερειακές εστίες έντασης και σύγκρουσης που δηλητηριάζουν τη διεθνή ατμόσφαιρα και προκαλούν τόσες απώλειες και

καταστροφές. Αρκεί να θυμηθούμε τη Μέση Ανατολή, τη Νικαράγουα, την Αγκόλα, το Αφγανιστάν, την Καμποτία και την πολύνεκρη σύγκρουση Ιράκ—Ιράν.

Χωρίς να θέλω να επεκταθώ σ' αυτές τις εστίες έντασης και σύγκρουσης, αναφέρω πως με τη βελτίωση της διεθνούς κατάστασης δημιουργούνται τώρα καλύτερες συνθήκες και περισσότερες ελπίδες για διευθέτησή τους.

Το ΑΚΕΛ πάντα πίστευε και διακήρυσσε ότι η διεθνής ύφεση και συνεργασία βοηθά στη λύση των περιφερειακών προβλημάτων, όπως το Κυπριακό, ενώ η διεθνής ένταση και αντιπαράθεση εμποδίζει την ορθή και δίκαιη λύση τους. Αν το Κυπριακό έμεινε άλυτο για 14 χρόνια, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη διεθνή ένταση.

Τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για το Κυπριακό, η τελική πράξη του Ελσίνκι και ο ίδιος ο Καταστατικός Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών σε συνθήκες διεθνούς έντασης και αντιπαράθεσης αχρηστεύονται και νεκρώνονται. Μόνη ελπίδα του κόσμου είναι η αναβίωση του πνεύματος που διαπνέει τα Ηνωμένα Έθνη και τον Καταστατικό τους Χάρτη.

Είναι γι' αυτό το λόγο που το κόμμα μας χαιρέτισε με ειλικρινή χαρά τις συμφωνίες Ρήγκαν—Γκορπατσιώφ και την ελπιδοφόρα πορεία προς τη διεθνή ύφεση και συνεργασία. Γνωρίζουμε όμως ότι η πορεία αυτή θα είναι επίπονη και μακρόχρονη, γιατί υπάρχουν στον κόσμο οι σκοτεινές δυνάμεις που αντιτίθενται στη σταθερή ειρήνη και τον αποπλισμό.

Υπάρχουν τα κατάλοιπα του κατεστημένου και της αντίδρασης, υπάρχουν τα συμφέροντα από τους εξοπλισμούς, το εμπόριο των όπλων και την ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση των αδύνατων χωρών. Η ανθρωπότητα όμως απέδειξε ότι είναι σήμερα πιο ώριμη για ν' απαλλαγεί από τα όπλα της πυρηνικής καταστροφής και ν' ανοίξει το δρόμο της διεθνούς συνεργασίας σε μια προσπάθεια να λυθούν τα προβλήματα στους τομείς του φυσικού περιβάλλοντος, της υγείας, της επιστημονικής, οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, για ένα καλύτερο κόσμο.

Οι σημαντικές συμφωνίες Ρήγκαν—Γκορπατσιώφ και η αποφασιστική βελτίωση της διεθνούς κατάστασης είχε ευνοϊκή επίδραση σε πολλές περιοχές, όπου επικρατεί ένταση και αντιπαράθεση. Ιδιαίτερη σημασία για μας έχει η θετική επίδραση που είχε η διεθνής ύφεση στις επικίνδυνα τεταμένες σχέσεις Ελλάδας—Τουρκίας. Η έναρξη πολιτικού διαλόγου Ελλάδας—Τουρκίας στο Νταβός για τη διευθέτηση των μεταξύ τους διαφορών με ειρηνικά μέσα επηρεάζει άμεσα και αποφασιστικά το Κυπριακό.

Για το Νταβός έγινε μακρά συζήτηση σ' αυτό το Σώμα πριν μερικές βδομάδες και θάταν άσκοπο να επαναλάβουμε και πάλι τις θέσεις μας.

Το Νταβός όμως είναι κιόλας μια πραγματικότητα και ο διάλογος Ελλάδας—Τουρκίας σε ανώτατο επίπεδο δεν μπορεί να παραγνωρισθεί από κανένα μας. Παρά τις έντονες αντιδράσεις που προκαλεί σε μερικούς εθνικιστικούς και σωβινιστικούς κύκλους των δυο χωρών, ο διάλογος αυτός έχει την υποστήριξη πλατιών πολιτικών δυνάμεων, που υποστηρίζουν την επαναπροσέγγιση των δυο χωρών και τη συνεργασία σε κλίμα ασφάλειας, εμπιστοσύνης και ειρήνης.

Στην Ελλάδα ο διάλογος Ελλάδας—Τουρκίας υποστηρίζεται από τα τρία μεγαλύτερα κόμματα της χώρας, το ΠΑΣΟΚ, τη Νέα Δημοκρατία και το ΚΚΕ.

Εμείς πιστεύουμε πως η πολιτική του Νταβός, η πολιτική της ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία εξυπηρετεί τα

άμεσα και μακρόχρονα συμφέροντα των δυο λαών, ολόκληρης της περιοχής και της Κύπρου. Εκείνο που έφερε την καταστροφή της Κύπρου ήταν η ένταση στις σχέσεις και η σύγκρουση των δυο χωρών το 1974 με το πραξικόπημα και την εισβολή.

Αντίθετα η ύφεση, ο διάλογος, η λύση των διαφορών μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην άρση των τετελεσμένων σε βάρος της Κύπρου που προκάλεσαν τα τραγικά γεγονότα του 1974.

Εκφράστηκαν φόβοι και στο Σώμα αυτό και έξω από τη Βουλή ότι με το νέο «πνεύμα Νταβός» και με την ανάπτυξη σχέσεων καλής γειτονίας ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία το Κυπριακό θα παραμεριστεί και θα μείνει άλυτο.

Αυτό είναι για μας ακατανόητο και απαράδεκτο, όχι μόνο γιατί η Ελλάδα είναι εγγυήτρια δύναμη και έχει έννομες υποχρεώσεις και ευθύνες έναντι της Κύπρου, αλλά και γιατί σύσσωμος ο πολιτικός κόσμος, η Κυβέρνηση και ο λαός της Ελλάδας βρίσκονται αποφασιστικά στο πλευρό του αγωνιζόμενου κυπριακού λαού.

Εξάλλου το Κυπριακό είναι διεθνές ζήτημα, θέμα παραβίασης της ανεξαρτησίας κυρίαρχου κράτους με χρήση ένοπλης βίας και όχι μια διαφορά ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα.

Το Κυπριακό βρίσκεται στον ΟΗΕ για πολλά χρόνια και ζητούμε να λυθεί στα πλαίσια του ΟΗΕ, με βάση τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και της Γενικής Συνέλευσης του Διεθνούς Οργανισμού.

Είναι γενική διαπίστωση ότι όλες οι προσπάθειες για προώθηση λύσης του Κυπριακού στα πλαίσια του ΟΗΕ και με βάση τις καλές υπηρεσίες του Γ.Γ. προσέκρουσαν και προσκρούουν στην αδιαλλαξία της Τουρκικής πλευράς, που δεν έδειξε και δεν δείχνει ακόμα διάθεση να συζητήσει και να λύσει το κύριο και βασικό πρόβλημα της αποχώρησης όλων των στρατευμάτων κατοχής.

Η Τουρκοκυπριακή πλευρά υπέγραψε τις συμφωνίες κορυφής του 1977 και 1979 για να υπαναχωρήσει σύντομα. Αντί να εφαρμόσει τις πρόνοιές τους, προχώρησε στη διχοτόμηση, ανακηρύσσοντας ένα παράνομο, δήθεν ανεξάρτητο κρατίδιο, κάτω από τουρκική στρατιωτική κατοχή.

Είναι φανερό πως η Τουρκία με την αδιάλλακτη πολιτική της όλα αυτά τα χρόνια επιδίωκε να διατηρεί το Κυπριακό άλυτο και σε εκκρεμότητα, για να συνεχίζεται η κατοχή της και για εξυπηρέτηση άλλων παράνομων βλέψεων και σκοπών. Γι' αυτό ίσως συνδύαζε την κατοχή με τη μαζική εγκατάσταση εποίκων από την Ανατολία.

Είναι από χρόνια φανερό ότι η συνέχιση του αδιεξόδου και της κατοχής εξυπηρετεί μόνο τον εισβολέα, που επιζητεί η μονιμοποίηση της διχοτόμησης και την αλλαγή της δημογραφικής σύνθεσης του πληθυσμού.

Έχοντας αυτή την πραγματικότητα υπόψη, πριν 11 χρόνια—τρία χρόνια μόνο μετά την εισβολή—το Εθνικό-Υπουργικό, με επικεφαλής τον Πρόεδρο Μακάριο, αποδέχτηκε όλες τις δυνατές παραχωρήσεις προς την Τουρκοκυπριακή πλευρά για την επίτευξη μιας λύσης που θα εξασφάλιζε τη ενότητα, ανεξαρτησία και κυριαρχία του Κυπριακού κράτους. Ο Μακάριος χαρακτήρισε τις παραχωρήσεις εκείνες οδυνηρές, αλλά απαραίτητες για την επίτευξη της ποθητής λύσης, που θα τερμάτιζε την πιο τραγική περίοδο της κυπριακής ιστορίας.

Δυστυχώς στα δέκα χρόνια που ακολούθησαν, παρά την υπογραφή της σημαντικής συμφωνίας κορυφής του 1979, όχι μόνο δεν υπήρξε πρόοδος στο

Κυπριακό, αλλά μόνο βήματα οπισθοδρόμησης, με μια σειρά μονομερή μέτρα της Γ/Κ διοίκησης, που ενθαρρύνονταν από την κατοχή και την αδιάλλακτη πολιτική της Τουρκικής Κυβέρνησης.

Η κατάσταση αυτή ανησυχούσε βαθιά όλες τις πατριωτικές δυνάμεις. Η στρατηγική και ιδιαίτερα η τακτική στους χειρισμούς του Κυπριακού ήταν το κύριο θέμα των προεδρικών εκλογών του 1988, όπως και όλων των εσωτερικών πολιτικών διενέξεων στα τελευταία τρία χρόνια.

Με τις προεδρικές εκλογές του 1988, ο κυπριακός λαός επέλεξε τη γραμμή και τακτική προώθησης του Κυπριακού.

Η στρατηγική και τακτική αγώνα που εξάγγειλε με τις προγραμματικές του θέσεις ο Πρόεδρος Βασιλείου ανταποκρίνονται πλήρως στις σημαντικές αλλαγές που σημειώθηκαν τον τελευταίο χρόνο στο διεθνές πεδίο και στις ελλαδοτουρκικές σχέσεις. Υπάρχει μια πλήρης εναρμόνιση της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής με την παρούσα ευνοϊκή διεθνή κατάσταση. Επίσης καταβάλλεται προσπάθεια για πλήρη εκμετάλλευση όλων των δυνατοτήτων που δημιουργήθηκαν διεθνώς για προώθηση του Κυπριακού προς μια δίκαιη λύση.

Η αλλαγή στη διεθνή κατάσταση σε συνδυασμό με την πολιτική αλλαγή στο εσωτερικό βοήθησαν αποφασιστικά στο να πετύχουμε κινητικότητα και σημαντικές εξελίξεις στο Κυπριακό τις τελευταίες βδομάδες.

Ο Γ.Γ. του ΟΗΕ ενθαρρύνθηκε τόσο από την ευνοϊκή διεθνή κατάσταση όσο και από τη θετική και ρεαλιστική πολιτική της Κυβέρνησης Βασιλείου, για να υποβάλει τις προτάσεις του για μια νέα διαδικασία συζήτησης του Κυπριακού μέσα σε καθορισμένα χρονικά όρια.

Είναι αναμφίβολο ότι ο Γ.Γ. ενθαρρύνθηκε ιδιαίτερα από τις συναντήσεις Παπανδρέου—Οζάλ κι από το πνεύμα Νταβός, για να προτείνει τις νέες διακοινοτικές συνομιλίες σε επίπεδο κορυφής. Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι ο ΟΗΕ θεωρεί το διεθνές κλίμα κατάλληλο για την προώθηση του Κυπριακού, όπως και άλλων περιφερειακών ζητημάτων.

Εξάλλου δεν είναι τυχαίο που ο Υπουργός Εξωτερικών της Σοβιετικής Ένωσης πρότεινε πριν τη συνάντηση της Μόσχας να περιληφθεί το Κυπριακό ανάμεσα στα σημαντικά περιφερειακά θέματα που θα συζητούσαν οι ηγέτες των χωρών τους στη συνάντηση κορυφής.

Η διεθνής κατάσταση είναι σήμερα πιο ευνοϊκή και πολύ ορθά η Κυπριακή Κυβέρνηση αναπτύσσει δραστηριότητα για να εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες που παρουσιάζονται, ώστε να βγει το Κυπριακό από τη μακρόχρονη στασιμότητα και το αδιέξοδο.

Η Κυβέρνηση Βασιλείου προσαρμόζει την πολιτική της στο νέο κλίμα που επικρατεί διεθνώς και κινητοποιεί όλες τις δυνάμεις που υποστηρίζουν τη δίκαιη υπόθεσή μας για να πετύχει προώθηση του Κυπριακού προς τη λύση του.

Σχετικά θέλω να υπογραμμίσω ότι η επανάληψη της πρότασης για αποστρατιχοποίηση της Κύπρου από τον Πρόεδρο Βασιλείου στην ειδική σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τον αποπλισμό είχε μεγάλη απήχηση σε ευρύτερους διεθνείς κύκλους και αποτελεί αποτελεσματικό όπλο στον αγώνα μας για απαλλαγή από την κατοχή και την παρουσία των ξένων στρατευμάτων.

Δεν είναι τυχαίο ότι η Ελλάδα υιοθέτησε την πρόταση για αποστρατιχοποίηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και ο κ. Παπανδρέου ζήτησε από τον

κ. Οζάλ να την υιοθετήσει και η Τουρκία. Η πρόταση για αποστρατιχοποίηση της Κύπρου είναι το κλειδί για ορθή λύση του Κυπριακού, με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ που ζητούν την αποχώρηση όλων των ξένων στρατευμάτων από την Κύπρο.

Δεν είναι επιδίωξή μου να παρουσιάσω την πολιτική της Κυβέρνησης Βασιλείου στο Κυπριακό, δεδομένου μάλιστα πως σήμερα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κάνει επίσημο απολογισμό του κυβερνητικού έργου για τις πρώτες 100 μέρες της διακυβέρνησής του.

Θάθελα όμως ν' αναφερθώ σε μερικά βασικά χαρακτηριστικά της πολιτικής του στο Κυπριακό.

Το πρώτο και σημαντικότερο κατά τη γνώμη μας είναι η σταθερή προσήλωση της Κυβέρνησης Βασιλείου στους καθορισμένους στόχους για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, «με τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας, της ενότητας και του αδέσμευτου της χώρας και των δικαιωμάτων όλων των πολιτών», όπως προνοούν οι προγραμματικές θέσεις και η μετεκλογική ομιλία του Προέδρου στη Βουλή.

Αυτή όμως η σταθερότητα στους στόχους συνοδεύεται από μια ευλυγισία και τόλμη στην τακτική, συνδυασμένη με μια δραστήρια προσπάθεια εκμετάλλευσης όλων των δυνατοτήτων που παρέχουν σήμερα οι διεθνείς εξελίξεις.

Η πρόταση του Προέδρου για συνάντηση με τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Οζάλ, η αποδοχή της πρότασης του Γ.Γ. του ΟΗΕ για επανέναρξη του διακοινοτικού διαλόγου σε επίπεδο κορυφής, η επανάληψη της πρότασης για αποστρατιχοποίηση της Κύπρου και η εισήγηση για βοήθεια προς τους Τουρκοκύπριους είναι μερικά δείγματα αποφασιστικής, τολμηρής και εύκαμπτης πολιτικής. Το ίδιο δείχνει κατά τη γνώμη μας και η ανεπιφύλακτη υποστήριξη του ελλαδοτουρκικού διαλόγου κορυφής, ενώ τονίζεται ταυτόχρονα ότι λύση του Κυπριακού αποτελεί πρωταρχική προϋπόθεση για επαναπροσέγγιση και ειλικρινή συνεργασία των δυο γειτονικών χωρών προς αμοιβαίο όφελος.

Η κανονική λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου και η ουσιαστική συμβολή του στη χάραξη συλλογικής πολιτικής στο χειρισμό του Κυπριακού είναι ένα από τα χαρακτηριστικά των πρώτων μηνών της Κυβέρνησης Βασιλείου. Ο θεσμός αυτός αποκτά εξαιρετική σημασία σήμερα, μέσα σε συνθήκες κινητικότητας του Κυπριακού. Γι' αυτό όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα πρέπει να συμβάλουν στην καλύτερη λειτουργία και στην ολόπλευρη μελέτη και συλλογική αντιμετώπιση των προβλημάτων και καταστάσεων που δημιουργούνται, στα πλαίσια του Εθνικού Συμβουλίου.

Με την ορθή αξιοποίηση του Εθνικού Συμβουλίου μπορεί να επιτευχθεί μια κοινή συλλογική γραμμή και τακτική στην προώθηση του Κυπριακού και μια ευρύτερη πατριωτική ενότητα του κυπριακού λαού, που θάνατι το ισχυρότερο όπλο στο δίκαιο αγώνα της Κύπρου.

Κύριε Πρόεδρε,
Αγαπητοί συνάδελφοι

Τελειώνοντας θάθελα να τονίσω ότι η πορεία για την τελική δίκαιη λύση του Κυπριακού δεν θάνατι εύκολη και ομαλή. Θα χρειαστεί επίμονη και πολύμοχθη προσπάθεια τόσο στο επίπεδο των διακοινοτικών διαπραγματεύσεων κάτω από την καθοδήγηση του Γ.Γ., όσο και στο διεθνές επίπεδο, όπου στόχος παραμένει η σύγκληση μιας διεθνούς διάσκεψης για οριστική λύση της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού, με την κατοχύρωση της ανεξαρτησίας, κυριαρχίας, εδαφικής ακεραιότητας και ενότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η προκλητική επίσκεψη του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Γιλμάζ στα κατεχόμενα εδάφη αυτή ακριβώς τη στιγμή και η μακρόχρονη πικρή πείρα όσον αφορά το Κυπριακό μας πείθουν για τις δυσκολίες και τις πιθανές παλινδρομήσεις που θα συναντήσουμε.

Η γνώση αυτών των δυσκολιών δεν μπορεί να μειώνει την πίστη στον αγώνα μας και την τελική νίκη. Υπάρχουν σήμερα όλες οι συνθήκες και όλες οι προϋποθέσεις για μια αισιόδοξη προοπτική. Αρκεί ν' αγωνιστούμε ενωμένοι και να αξιοποιήσουμε τη συμπαράσταση των σταθερών φίλων μας σ' όλο τον κόσμο, των σοσιαλιστικών χωρών, με επικεφαλής τη Σοβιετική Ένωση, των Αδερμεύτων και των πολυάριθμων δημοκρατικών δυνάμεων σ' όλο τον κόσμο. Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Σαββίδη ο κ. Λαδάς αποχώρησε από την Αίθουσα της Βουλής και τη θέση του Προεδρεύοντα κατέλαβε ο κ. Α. Φάντης).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΦΑΝΤΗΣ)

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές πάνω στο θέμα;

Ο κ. Γαλανός.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Λαδάς επανήλθε στην Αίθουσα της Βουλής και κατέλαβε την έδρα του Προέδρου, ενώ ο κ. Φάντης επανήλθε στη θέση του).

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Δεν ήταν πρόθεσή μου να μιλήσω σήμερα πάνω σ' αυτό το θέμα, αλλά λέχθηκαν ορισμένα πράγματα από το συνάδελφο του ΑΚΕΛ κ. Σαββίδη που με αναγκάζουν να απαντήσω, διότι σίγουρα αυτά που λέχθηκαν δεν ήταν δυνατό να μείνουν αναπάντητα έστω και για μια βδομάδα.

Πρώτα—πρώτα θα ήθελα να πω κάτι: 'Οτι εδώ σ' αυτό τον τόπο θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί πριν βαφτίσουμε οποιαδήποτε πλευρά με ορισμένο τίτλο' πριν της βάλουμε κάποια ετικέττα. Δεν γίνεται εκείνοι οι οποίοι αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό τις συνομιλίες, υπό τις σημερινές συνθήκες και κάτω από τις σημερινές φόρμουλες, να βαφτίζονται αυτόματα σωβινιστικές δυνάμεις. Εγώ δεν πιστεύω ότι υπάρχει σ' αυτό τον τόπο σωβινισμός. Αν υπήρχε σωβινισμός, πέθανε, όταν έγινε το πραξικόπημα το 1974. Όλοι επιθυμούν μια δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος και όλοι πιστεύουν στο διάλογο. Αλλά το να πιστεύει μια πλευρά στο διάλογο πάνω σε μια α' βάση και μια άλλη πλευρά σε μια β' βάση, δεν σημαίνει ότι εκείνοι οι οποίοι επιμένουν στο διάλογο πάνω στη βάση που θεωρούν σωστή, έχουν το τεκμήριο του αλάνθαστου. Και δυστυχώς βλέπω στους συναδέλφους του ΑΚΕΛ πολλές φορές να υπάρχει μια τάση να παρουσιάζονται πολύ δογματικοί και πολύ αλάνθαστοι, ότι πάντοτε είναι οι σωστοί και πάντοτε οι άλλοι έχουν λάθος. Δεν θα κάμω ιστορική αναδρομή, αλλά θα ήθελα να υπενθυμίσω στο συνάδελφο που μίλησε προηγουμένως ότι το 1985 το ΑΚΕΛ υποστήριζε πολύ έντονα το Έγγραφο Κουεγιάρ και μάλιστα εξάσκησε πολύ τρομερές—για να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση—πιέσεις πάνω στον Πρόεδρο Κυπριανού και το Δημοκρατικό Κόμμα για να δεχτούν αυτό το Έγγραφο. Έγινε και προσπάθεια να περάσει ψήφισμα σ' αυτό το Σώμα με την πλειοψηφία του ΑΚΕΛ και του Συναγερμού, για να υπάρξει δεσμευτικότητα

και να υποχρεωθεί ο Πρόεδρος Κυπριανού να δεχτεί ορισμένα πράγματα. Και σίγουρα αυτά τα πράγματα ήταν το Έγγραφο Κουεγιάρ. Αργότερα έφυγαν από το Έγγραφο Κουεγιάρ. Κατά κάποιον τρόπο υπήρξε μια στροφή και αναγνωρίζουν τώρα, όπως όλοι μας, ότι εκείνο το Έγγραφο δεν θα μας οδηγούσε σ' αυτή τη δίκαιη λύση. Αναγνωρίζουν αυτό το λάθος ή συνεχίζουν να είναι αλάνθαστοι πάνω στη νέα γραμμή;

Επομένως να είμαστε πάρα πολύ προσεκτικοί. Κάθε πλευρά μπορεί να κάμει την α' ή β' εκτίμηση και κανένας δεν είναι αλάνθαστος σ' αυτό τον κόσμο. Αλλά να προσπαθούμε, αφού ακολουθούμε σήμερα μια νέα γραμμή, να μην την παρουσιάζουμε με πάρα πολύ δογματικό τρόπο.

Και επειδή μιλούμε για τις σημερινές συνομιλίες, υπογραμμίζουμε ότι αυτές μας προκαλούν πάρα πολύ σοβαρές ανησυχίες. Διότι φύγαμε από τη γραμμή της πρόταξης των προτεραιοτήτων.

Επί 14 ολόκληρα χρόνια συνομιλούσαμε με τον κ. Ντενκτάς στις διακοινοτικές συνομιλίες. Ο φακός της παγκόσμιας κοινής γνώμης ήταν στραμμένος πάνω στο θέμα των διακοινοτικών συνομιλιών και παρουσιάζοταν το Κυπριακό σαν ένα θέμα διαφοράς δυο κοινοτήτων. Αυτό δεν μας ωφέλησε. Μας αδυνάτιζε. Διότι δεν παρουσιάζοταν το Κυπριακό σαν θέμα εισβολής και κατοχής. Δεν προβάλλονταν τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών. Δεν προβαλλόταν η εξωτερική πτυχή του προβλήματος. Δεν απομονωνόταν η Τουρκία. Δεν βάζαμε τον Τούρκο εισβολέα στο εδώλιο. Δεν ήταν θέμα Τουρκικής Κυβέρνησης. Ήταν θέμα της ελληνοκυπριακής διοίκησης, όπως ήθελαν να το παρουσιάσουν οι ξένοι και ιδιαίτερα οι σύμμαχοι της Τουρκίας, και της τουρκοκυπριακής διοίκησης. Μετά από 14 χρόνια άκαρπες συνομιλίες πάνω σε συνταγματικά θέματα—και επειδή αναφέρθηκε ο συνάδελφος πάνω στις Συμφωνίες που έγιναν και τις μεγάλες ευκαιρίες που χάθηκαν—ο κ. Ντενκτάς ήταν ο πρώτος ο οποίος παρέβηκε και παραβίασε αυτές τις Συμφωνίες. Ήταν ο πρώτος ο οποίος παραβίασε και τη Συμφωνία Μακαρίου—Ντενκτάς και Κυπριανού—Ντενκτάς με το να προχωρήσει στην ανακήρυξη ψευδοκράτους, με το να διαγράψει την προτεραιότητα της Αμμοχώστου, με το να συνεχίζει διασπαστικές ενέργειες.

Επομένως αυτές οι συνομιλίες δεν οδήγησαν πουθενά. Κέρδιζε χρόνο η τουρκική πλευρά, τσιμέντωνε τα τετελεσμένα, μονιμοποιούσε, προσπαθούσε να νομιμοποιήσει τα τετελεσμένα. Ο χρόνος εργαζόταν εναντίον μας, αλλά ουδέποτε μπήκαμε και ουδέποτε η τουρκική πλευρά μπήκε στις βασικές πτυχές, στα βασικά ερωτήματα του Κυπριακού. Τι γίνεται με την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων; Τι γίνεται με το θέμα των εγγυήσεων; Τι γίνεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες αυτού του τόπου; Συζητούσαμε πάντοτε τη διακόσμηση του δεύτερου και του τρίτου ορόφου μιας πολυκατοικίας, αλλά ουδέποτε συζητούσαμε πάνω σε ποια θεμέλια και με τι υλικά κτιζάμε. Και όταν φθάσαμε πλέον σε ένα στάδιο που ήταν αδύνατο να συνεχιστεί αυτή η τακτική, είπαμε θα βάλουμε αυτές τις προτεραιότητες. Και αυτό έγινε, μόνο όταν διακριβώσαμε τις προθέσεις της Τουρκίας—που η Τουρκία είναι ο αντίπαλός μας, το πρόβλημά μας είναι με την Τουρκία. Εσείς οι ίδιοι μιλάτε για τους αδελφούς Τουρκοκυπρίους οι οποίοι δεν έχουν φωνή ένεκα των τουρκικών στρατευμάτων. Πώς μπορούμε επιτέλους να καταλήξουμε σε συμφωνία με τους Τουρκοκυπρίους, όταν είναι η Τουρκία η οποία αποφασίζει; Όταν υπάρχουν τα τουρκικά στρατεύματα, όταν υπάρχει το καθεστώς Ντενκτάς, όταν έχουν τη δύναμη να στερούν τη φωνή από τους Τουρκοκυπρίους, σε τι συνομιλίες θα μπορούμε, αν η Τουρκία δεν αλλάζει αυτή την επεκτατική τακτική;

Επομένως μετά από την πολύτιμη πείρα των 14 ετών είπαμε να προβάσουμε τις βασικές πτυχές του Κυπριακού, για να αντιληφθεί η παγκόσμια κοινή γνώμη ότι είναι η Τουρκία ο εισβολέας, ώστε να στριμώξει την Τουρκία και να δημιουργηθούν οι μοχλοί πίεσης που έπρεπε να είχαν ήδη ασκηθεί στην Τουρκία. Και δημιουργήθηκαν. Και είναι τον τελευταίο καιρό που άρχισε πραγματικά η Ευρώπη να πιέζει την Τουρκία. Έτσι άρχισε πλέον να γίνεται αντιληπτό ότι η εισδοχή της Τουρκίας στην Ευρώπη πρέπει οπωσδήποτε να περάσει μέσα από μια δίκαιη λύση του Κυπριακού. Αρχίσαμε επιτέλους να παίζουμε για πρώτη φορά με ένα πολύ δυνατό χαρτί που λέγεται «Ευρώπη». Και όμως ερχόμαστε τώρα με την απόφαση των δυο κομμάτων και του Προέδρου κ. Βασιλείου να επανέλθουμε στην παλιά βάση. Και δεν είναι σωστό να λέμε ότι διατηρούνται οι προτεραιότητες, διότι δεν διατηρούνται. Όταν στις συνομιλίες θα πούμε εμείς τις δικές μας προτεραιότητες αλλά θα πει και ο Ντενκτάς τις δικές τους και θα συζητούν μαζί, χάνεται πλέον η σημασία των προτεραιοτήτων. Η συζήτηση γίνεται εφ' όλης της ύλης. Και ό,τι έχουμε πετύχει χάνεται, διότι επανερχόμαστε στον παλιό παρονομαστή, να παρουσιάζεται δηλαδή το Κυπριακό σαν μια διαφορά δυο κοινοτήτων. Βγάζουμε την Τουρκία από ένα πραγματικά μεγάλο αδιέξοδο. Βοηθούμε τον κ. Οζάλ να προχωρήσει στη συνέχιση της διαδικασίας «Νταβός» και να πει: «Ξέρετε, έχουν και εκείνοι το δικό τους Νταβός. Έχουν τις διακοινοτικές συνομιλίες. Δεν χρειάζεται να τοποθετηθώ στο θέμα της αποστρατιχοποίησης της Κύπρου, της αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων. Έχουν τη δική τους διαδικασία». Και όλη αυτή η υπόθεση των συνομιλιών, η όλη διαδικασία, όπως έχει ξεκινήσει σήμερα, κατά τη δική μας ταπεινή άποψη, δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια ενέργεια στην οποία οδηγήθηκε ο κ. Κουεγιάρ τη υποδείξει των συμμαχών της Τουρκίας, για να βγει ο κ. Οζάλ από την πολύ δύσκολη θέση που ήταν. Δεν είναι τυχαίο ότι ο κ. Κουεγιάρ τώρα θυμήθηκε να προτείνει αυτή τη νέα βάση συνομιλιών. Γιατί γίνεται αυτό; Γίνεται για να εξέλθει ο Οζάλ από τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται. Δεν ενδιαφέρει τους συμμαχούς της Τουρκίας κατά πόσο θα λυθεί δίκαια το Κυπριακό. Ούτε θέλουν το Κυπριακό να είναι μια βασική προϋπόθεση στο να προχωρήσουν αυτές οι συνομιλίες μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Θέλουν οι δυο σύμμαχοι να τα βρουν μεταξύ τους πάνω σε πολλά άλλα πράγματα, χωρίς όμως να λυθεί το Κυπριακό. Διότι γνωρίζουν ότι η Τουρκία δεν είναι διατεθειμένη να κάμει τις αναγκαίες υποχωρήσεις πάνω στο Κυπριακό, ώστε να προχωρήσει αυτός ο διάλογος. Και θέλουν να προχωρήσει αυτός ο διάλογος Ελλάδας—Τουρκίας πάνω σε όλα τα άλλα πράγματα, αλλά όχι πάνω στο Κυπριακό, γιατί ούτε θέλει ούτε μπορεί σήμερα ο Οζάλ να κάμει τις αναγκαίες υποχωρήσεις.

Και ερχόμαστε τώρα εμείς, μ' αυτό το διάλογο τον οποίο θα ανοίξουμε με τον Ντενκτάς, να δημιουργήσουμε το δικό μας Νταβός και να δώσουμε άλλοθι στον κ. Οζάλ και στον κ. Παπανδρέου. Οπωσδήποτε μπορεί ένας να ισχυριστεί—παρόλο που δεν αμφισβητούμε τις καλές του προθέσεις—ότι δίνουμε ένα άλλοθι για να συνεχιστεί αυτή η υπόθεση.

Πιστεύουμε ότι ο κ. Παπανδρέου σε κάποιο στάδιο θα επιμένει να λυθεί το Κυπριακό. Αλλά η απάντηση η οποία θα δοθεί από τον κ. Οζάλ και τους συμμαχούς του είναι: «Ξέρεις, οι ίδιοι αποφάσισαν να παρακαθήσουν σε συνομιλίες διακοινοτικές!» Πώς αναμένουμε να προχωρήσουν οι διακοινοτικές συνομιλίες σήμερα, όταν ο κ. Οζάλ στην τελευταία του επίσκεψη στην Αθήνα, με πάρα πολλή αλαζονεία και πάρα πολλή έπαρση, απέκλεισε τις δυνατότητες μιας δίκαιης λύσης

του Κυπριακού; 'Όταν ο κ. Οζάλ παρουσίασε χάρτες με την Κύπρο διχοτομημένη, όταν ο κ. Οζάλ απέκλεισε την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων στο παρόν στάδιο, όταν μίλησε για δυο διοικήσεις; Εγώ θα έλεγα ότι η όλη διαδικασία του Νταβός στο σημείο που έφθασε, ακόμα και η επίσκεψη του κ. Οζάλ, μας δικαίωσε σε ένα πράγμα: Αν μη τι άλλο δεν πρέπει να αρχίσουν αυτές οι διακοινοτικές συνομιλίες, μετά που είδαμε τις πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας και μετά που είδαμε πού οδηγεί η όλη υπόθεση. Ακόμα και αν υπήρχε πρόθεση προηγουμένως για επανέναρξη συνομιλιών εφ' όλης της ύλης, μετά την επίσκεψή του κ. Οζάλ στην Αθήνα πρέπει να κατανοήσουμε ότι πρέπει να περιμένουμε κάποιο χρονικό διάστημα για την επανέναρξη των συνομιλιών, διότι δεν είναι τώρα η κατάλληλη στιγμή. Εμείς δεχτήκαμε, δημοκρατικώς τω τρόπω, την απόφαση των δυο κομμάτων και του κ. Βασιλείου να επαναρχίσουν συνομιλίες και είπαμε μάλιστα «μακάρι να επιτύχουν, μακάρι να έχουμε λάθος, μακάρι να αποδειχθούμε λανθασμένοι και μακάρι το Κυπριακό να λυθεί μ' αυτό τον τρόπο. Αλλά διατηρούμε τις επιφυλάξεις μας».

Από την άλλη πλευρά όμως με το να έρχεστε, κύριοι συνάδελφοι, με πολύ δογματικό τρόπο και να λέτε ότι «τώρα ακολουθούμε τη σωστή πορεία που θα οδηγήσει στη λύση του Κυπριακού» και με το να τοποθετείστε μ' αυτό τον απόλυτο τρόπο, νομίζω ότι εκθέτετε τους ίδιους τους εαυτούς σας. Να μην αναγκαστείτε και πάλι, όπως έγινε με το 'Εγγραφο Κουεγιάρ, να κάμετε μετά λίγο καιρό στροφή 180 μοιρών. Αλλά λέγω και το εξής: 'Ότι αν αποτύχουν αυτές οι διακοινοτικές συνομιλίες—και κατά την άποψή μας θα οδηγηθούμε σε μια αποτυχία—πολύ φοβούμαστε, και το τονίζω, ότι θα έχουμε βγάλει τον κ. Οζάλ από ένα αδιέξοδο, θα έχουμε αδυνατίσει τους μοχλούς πίεσης, θα έχουμε αδυνατίσει το χαρτί της Ευρώπης, και το αδιέξοδο που θα δημιουργηθεί τότε για μας θα είναι πολύ χειρότερο από το προηγούμενο αδιέξοδο.

Γι' αυτό το λόγο θα μπορούσαμε να είχαμε συζητήσει το Κυπριακό, θα μπορούσαμε να είχαμε τοποθετηθεί σε ορισμένες βασικές πτυχές, όμως το να ερχόμαστε τώρα και να λέμε ότι οι συνομιλίες αυτές που άρχισαν μας δικαιώνουν και ότι ο κ. Βασιλείου εξελέγη, διότι αυτή ήταν η γραμμή των συνομιλιών, είναι μια πολύ μεγάλη απλοποίηση και πιστεύω δεν προσφέρουμε καν υπηρεσία στον κ. Βασιλείου, στον οποίο πρέπει όλοι μας να δώσουμε κάποια πίστωση χρόνου. Δυστυχώς όμως τα περιθώρια ελαττώνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Και ο κ. Βασιλείου πιστεύω ότι θα βοηθήσει πολύ τον εαυτό του, αν σταματήσει να πιστεύει ότι έχει μαγικές φόρμουλες επίλυσης πολλών πραγμάτων. Αν επιτέλους γίνει κατανοητό ότι πολύ ωραίο το Marketing, αλλά χρειάζεται και κάποια ζύμωση πάνω σε ορισμένα πράγματα. Και τη ζύμωση δεν μπορεί να την ανακαλύψει κάποιος. Δεν εξευρίσκεται απότομα.

Η ίδια η έκφραση «ζύμωση» σημαίνει ότι χρειάζεται χρόνος για να φτάσει κάποιος σε κάποια ωριμότητα αντιμετώπισης ορισμένων πραγμάτων.

Δεν θα ήθελα να πω περισσότερα. Απλώς ήθελα να δώσω, κατά τη γνώμη μου, μια επιβεβλημένη απάντηση σε ορισμένα πράγματα που ο κατά τα άλλα πολύ συμπαθής, συνάδελφος τόνισε και τα οποία πιστεύω ότι δίνουν μια πολύ λανθασμένη εικόνα.

'Όμως επειδή ανέφερε και περί πατριωτικών δυνάμεων, εγώ θα ήθελα να πω το εξής: 'Ότι έφτασε ο καιρός να σταματήσουμε να προσπαθούμε να βάζουμε ταμπέλες και να είμαστε κριτές εμείς ή κάποιοι άλλοι του ποιοι είναι πατριωτικές δυνάμεις. Σίγουρα πατριωτικές δυνάμεις δεν μπορούν να είναι εκείνοι οι οποίοι

άνοιξαν την κερκόπορτα στον Τούρκο εισβολέα. Αλλά δεν νομίζω ότι πρέπει να πάρουμε και μεγάλα παράσημα πατριωτικών δυνάμεων, αν κάποτε δεν υπολογίσαμε τον πραγματικό ρόλο του αγώνα του 1955—1959. Επομένως να είμαστε προσεκτικοί. Πατριώτες είμαστε όλοι. Όσοι πιστεύουμε σε μια Κύπρο ανεξάρτητη και κυρίαρχη. Όσοι δεν θέλουμε διπλές ενώσεις, όσοι θέλουμε να φύγει ο Τούρκος εισβολέας από την Κύπρο και όσοι πιστεύουμε σ' αυτό τον τόπο, έχουμε ρίζες σ' αυτό τον τόπο και πρέπει να αγωνιστούμε για μια δίκαιη λύση του Κυπριακού για όλους τους Κυπρίους. Και Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους και όλες τις άλλες εθνότητες. Αλλά το πρόβλημά μας, να το πούμε ακόμα μια φορά, δεν είναι με τους Τουρκοκυπρίους βασικά. Είναι με τον Τούρκο εισβολέα. Είναι με την Τουρκία και τα τούρκικα στρατεύματα. Και όταν ερχόμαστε εμείς να δίνουμε άλλοθι στον Τούρκο εισβολέα, όταν εμείς μεταφέρουμε το επίκεντρο του Κυπριακού και το αλλάζουμε σαν να είναι δήθεν θέμα διακοινοτικής διαφοράς και δίνουμε έτσι την ευκαιρία στην Τουρκία να μείνει στο περιθώριο και να μην υφίσταται διεθνείς πιέσεις, δεν νομίζω ότι εξυπηρετούμε ακόμα και τους ίδιους τους Τουρκοκυπρίους.

Αυτά ήθελα να πω σαν πρωτολογία και αν χρειαστεί θα δευτερολογήσουμε.

Ευχαριστώ.

-ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, το θέμα νομίζω ότι πρέπει να μείνει στην ημερήσια διάταξη, για να ολοκληρωθεί η συζήτησή του την προσεχή Πέμπτη.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 30 Ιουνίου, στις 4.00 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Καθορισμένων Συμβουλιών Νόμος του 1988.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 29) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 30) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 33) του 1988.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1988.
- (6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1988.
- (7) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1988.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1988.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.
- (10) Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987, Νόμος του 1988.
- (11) Ο Τροποποιητικός (Αρ. 2) του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987, Νόμος του 1988.
- (12) Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνησιν της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 8) Νόμος του 1988.

- (13) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.
- (14) Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (15) Ο περί Τύπου Νόμος του 1983.
- (16) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάι Λτδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (17) Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.
- (18) Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την 'Αμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (19) Ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988.
- (20) Ο περί Δημοσίων Κατηγόρων Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (21) Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (22) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (23) Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (24) Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος του 1988.
- (25) Ο περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμος του 1987.
- (26) Ο περί Προστασίας Αγοραστών Τμημάτων Οικοδομής Νόμος του 1986.
- (27) Ο περί Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου (Εισαγωγή Φοιτητών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (28) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (29) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.
- (30) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (31) Ο περί Εγγραφής και Λειτουργίας Κλινικών Εργαστηρίων Νόμος του 1981.
- (32) Οι περί Παροχής Επιδομάτων σε Εκτοπισθέντες και Παθόντες (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (33) Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως ('Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (34) Οι περί Αεροπλοΐας (Τέλη Αεροδρομίου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (35) Οι περί Επιτροπών Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Κανονισμοί του 1988.
- (36) Απόφαση της Βουλής εξουσιοδοτούσα τη διενέργεια δαπάνης από το Ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.1986).
(Συνέχιση της συζήτησης).
- (2) Ενημερωτική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Σ. Χατζηγιάννη και Χρ. Σολωμή). (9.6.1988).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Τα πολλά και σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στην Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη της Λάρνακας». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Μαθηκολώνη). (9.4.1987).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους».
- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η γλυκαντική ουσία ασπαρτάμη (γνωστή ως NUTRA SWEET) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν».
- (6) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών».

Ο Βουλευτής κ. Τάκης Χατζηδημητρίου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η τοποθέτηση του Χριστάκη Νεοφύτου σε σχολεία της Λάρνακας μετά την μετακίνησή του από τη Σχολική Εφορεία Λάρνακας».

Το θέμα προκύπτει από Ερώτηση στην οποία δεν λήφθηκε ικανοποιητική απάντηση και η εισήγηση είναι όπως παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Εφόσον πρόκειται περί θέματος το οποίο προκύπτει από Ερώτηση, το θέμα εγγράφεται αυτόματα και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, όπως θέλει ο εισηγητής.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Νεόφυτος Ηλία, εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς, ζητά την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Το πρόβλημα της παραλαβής και του καθορισμού της τιμής των σταφυλιών νέας εσοδείας και τα άμεσα επιβαλλόμενα μέτρα».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα εξεταστεί από τις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με την παράκληση να του δοθεί προτεραιότητα.

Πρώτα εγείρεται το θέμα αν πρέπει να εγγραφεί.

Υπάρχει ένσταση στην εγγραφή του θέματος;

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει ένσταση.

Το δεύτερο θέμα είναι αν θα πρέπει να του δοθεί προτεραιότητα. Και σ' αυτό αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει ένσταση.

Κατόπιν είναι το θέμα της παραπομπής στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές.

Οι Βουλευτές κ.κ. Ανδρέας Ψυλλίδης και Κίμων Παναγίδης ζητούν την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων του πιο κάτω θέματος:

«Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού κι η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος».

Παράκλησή τους είναι το πιο πάνω θέμα να κηρυχθεί επείγον και να παραπεμφθεί στις αρμόδιες Επιτροπές.

Αν δεν υπάρχει ένσταση το θέμα. . .

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Γεωργίας, όχι στην Επιτροπή Γεωργίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Έχει γίνει λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό δεν είπα;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Είναι λάθος γλώσσας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πρόκειται περί Lapsus Linguae, αν δεν το είπα αυτό.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Επίσης ο Βουλευτής κ. Άριστος Χρυσοστόμου ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων του ακόλουθου θέματος:

«(1) Τα αρδευτικά τμήματα να μην επιβαρύνονται με τόκους τα τρία πρώτα χρόνια της λειτουργίας των αρδευτικών έργων.

(2) Η συνεισφορά των αρδευτικών τμημάτων να μειωθεί στο ίδιο ποσοστό, όπως μειώθηκε η συνεισφορά των χωριών στην εκτέλεση αναπτυξιακών έργων».

Το θέμα προκύπτει από Ερώτηση στην οποία δεν λήφθηκε καμιά απάντηση.

Επομένως το θέμα εγγράφεται αυτόματα και παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων.

Δεν μας είπε ο κ. Χρυσοστόμου ότι είναι επείγον και επομένως νομίζω ότι δεν είναι επείγον.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Να πάρει τη σειρά του, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Οι Βουλευτές της επαρχίας Λεμεσού κύριοι Ι. Ιωαννίδης, Α. Παπαρές, Κ. Χρίστου και Ι. Κατσουνωτός ζητούν να εγγράψουν το πιο κάτω θέμα:

«Τα παράπονα των κατοίκων Τσιφλικουδιών σε σχέση με τη λειτουργία Χυτηρίου των Βιομηχανιών Νέμιτσα και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις πάνω στην υγεία τους».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί για μελέτη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

Αφού δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφω το θέμα και το παραπέμπω στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

Οι Βουλευτές κύριοι Σ. Χατζηγιάννης, Χρ. Σολωμός, Α. Γεωργίου και Α. Μαθηκολώνης παρακαλούν να εγγραφεί το ακόλουθο θέμα:

«Η απόλυτη ανάγκη κατασκευής δρόμου απόλυτης κατευθύνσεως μεταξύ Λάρνακας και Κοφίνου, αντί του διπλής κατευθύνσεως, που πληροφορούμαστε ότι άρχισε να κατασκευάζεται».

Η εισήγηση είναι να παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Αφού δεν υπάρχει ένσταση, εγγράφω το θέμα και το παραπέμπω στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή η Βουλή κλείνει σε δυο βδομάδες, φαίνεται ότι όλοι οι συνάδελφοι που εγγράφουν θέματα τα εγγράφουν για να επανέλθουν πολύ δριμύτεροι τον Σεπτέμβρη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, η Βουλή κλείνει μεν κατά δέκα μέρες, μετά οκτώ μέρες, αλλά δεν τελειώνει και το έργο της εντός δέκα ημερών, δυστυχώς.

Γι' αυτό το λόγο . . . . .

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή, όπως αναφέρεται και στην επιστολή, έχει ήδη αρχίσει η κατασκευή του δρόμου, παρακαλούμε όπως κηρυχθεί επείγον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλείται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων να εξετάσει αυτό το θέμα επειγόντως.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(Ώρα λήξης: 7.06 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Γαλανός Αλέξης	Μιχαηλίδης Θάλης
Γεωργιάδης Δήμος	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργίου Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παναγιώτου Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παρισινός Ανδρέας
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Πέτας Χρίστος
Ηλία Νεόφυτος	Πουμπουργής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τσιέττης Κυριάκος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κληρίδης Γλαύκος	Φλουρέντζος Νίκος
Κόλοκος Πολύβιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χρίστου Κυριάκος
Λαδάς Γεώργιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μάτσης Ιωάννης	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Τήρηση μονόλεπτης σιγής στη μνήμη του τέως Βουλευτή Αμιλίου Μιχαηλίδη.

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 27) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 20 του 1988).

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 8 του 1988).

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 4) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως «Ο περί Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως Τροποποιητικός υπ' αρ. 2 του 1988).

(7) Έκθεσή για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988», οι παρατηρήσεις του αξιότιμου

Βουλευτή κ. Α. Ψυλλίδη πάνω στο θέμα και ψήφιση αυτού σε Νόμο ως «Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

(8) Απόσυρση του Νομοσχεδίου «Ο περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμος του 1984».

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού της Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμος του 1988», οι παρατηρήσεις του αξιότιμου Βουλευτή κ. Αλ. Γαλανού πάνω στο θέμα και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(10) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο (ως Τροποποιητικός υπ' αρ. 2 του 1988).

(11) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 26 Μαΐου και 9 και 16 Ιουνίου 1988. Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985) και έγκριση αυτών.

(12) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Εγγράφων και Κανονισμών.

(13) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Η δημιουργία εστιών μόλυνσεως από τα απόβλητα της εταιρείας ΚΟΚΑ-ΚΟΛΑ στον Άγιο Δομέτιο — Η απόρριψη των λυμάτων του Κυβερνητικού Οικισμού Ανθούπολης σε μη εγκεκριμένους χώρους — Η ένταξη νέων εκτάσεων στο Αρδευτικό Έργο Πάφου — Η εξυπηρέτηση αεροσκαφών στο έδαφος και τα καταβλητέα τέλη αεροδρομίου — Το αίτημα για άρδευση δενδροκαλλιεργειών στον Κουτραφά από το φράγμα Βυζακιάς — Η καθυστέρηση στην πλήρωση της θέσης του υπεύθυνου για τη μελισσοκομία — Η ανάγκη τοποθέτησης φώτων τροχαίας σε κυκλοφοριακούς κόμβους στην Πάφο — Η ανάγκη τοποθέτησης φώτων τροχαίας σε λεωφόρους της Λευκωσίας και των προαστείων — Η ενίσχυση των τριών υδατοδεξαμενών Επταγώνιας από τον ποταμό Μελίνης-Οδού — Το Πρόβλημα των ιδιοκτητών οχημάτων με άδεια οδικής χρήσεως Μεταφορέα «B» — Η ενίσχυση της υδατοπρομήθειας του χωριού Σουνίου-Ζανατζιάς — Τα κριτήρια κατά τις τελευταίες προσλήψεις εργατών στο αεροδρόμιο Πάφου — Η αποπεράτωση της ασφαλτόστρωσης του νέου δρόμου Πελενδρίου-Τριμίκλινης και η ευθυγράμμιση-διαπλάτυνση του δρόμου Πελενδρίου Κάτω Αμιάντου — Η τοποθέτηση των κεντρικών αγωγών του δικτύου της περιοχής Ακρωτηρίου — Το αίτημα για κατασκευή υδατοφράκτη στην περιοχή Ακαχίου — Η παροχή κρατικής βοήθειας για ανέγερση Κέντρου Νεότητας στην ενορία Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης Παλλουριώτισσας — Το οξύ υδρευτικό πρόβλημα της κοινότητας Παραμαλιού — Η στεγανοποίηση των αρδευτικών αυλακιών στον Αστρομερίτη — Το αίτημα για παραχώρηση του παλιού σχολείου Τάλας στο Συμβούλιο Βελτιώσεως).

(14) Αγορεύσεις Βουλευτών (Τ. Χατζηδημητρίου, Γ. Σαββίδης, Α. Γαλανός) πάνω στο θέμα «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης», που είχε εγγραφεί με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Τ. Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ, και απόφαση του Σώματος για συνέχιση της συζήτησης στην επόμενη συνεδρία.

(15) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' των ακόλουθων θεμάτων:

(α) «Η τοποθέτηση του Χριστάκη Νεοφύτου σε σχολεία της Λάρνακας μετά την μετακίνησή του από τη Σχολική Εφορεία Λάρνακας».

- (Θέμα εγγραφέν από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας).
- (β) «Το πρόβλημα της παραλαβής και του καθορισμού της τιμής των σταφυλιών νέας εσοδείας και τα άμεσα επιβαλλόμενα μέτρα». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Νεόφυτου Ηλία εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς). (Παραπέμφθηκε στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).
- (γ) «Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξιότιμων Βουλευτών κ.κ. Α. Ψυλλίδη και Κ. Παναγίδη). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).
- (δ) «(1) Τα αρδευτικά τμήματα να μην επιβαρύνονται με τόκους τα τρία πρώτα χρόνια της λειτουργίας των αρδευτικών έργων.
(2) Η συνεισφορά των αρδευτικών τμημάτων να μειωθεί στο ίδιο ποσοστό όπως μειώθηκε η συνεισφορά των χωριών στην εκτέλεση αναπτυξιακών έργων».
(Θέμα εγγραφέν από τον αξιότιμο Βουλευτή κ. Α. Χρυσοστόμου). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).
- (ε) «Τα παράπονα των κατοίκων Τσιφλικουδιών σε σχέση με τη λειτουργία Χυτηρίου των Βιομηχανιών Νέμιτσα και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις πάνω στην υγεία τους».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξιότιμων Βουλευτών κ.κ. Ι. Ιωαννίδη, Α. Παπαρέ, Κ. Χρίστου και Ι. Κατσουνωτού). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας).
- (στ) «Η απόλυτη ανάγκη κατασκευής δρόμου τετραπλής κατεύθυνσης μεταξύ Λάρνακας και Κοφίνου αντί του διπλής μόνο κατεύθυνσης που πληροφορούμαστε ότι ήδη άρχισε να κατασκευάζεται». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξιότιμων Βουλευτών κ.κ. Σ. Χατζηγιάννη, Χρ. Σολωμή, Α. Γεωργίου και Α. Μαθηκολώνη). (Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 30ής Ιουνίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.15 π.μ.)

(Αρ. 34)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Α που περιλαμβάνει τη νομοθετική εργασία και έχουμε πρώτο θέμα τον «Περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Τροποποιητικό) (Αρ. 29) Νόμο του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώσει την Έκθεση.

Παρακαλώ, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού ή οποιοδήποτε άλλο μέλος της Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Εκ μέρους του Προέδρου, κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 29) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου

1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £496,000 και η διάθεσή του για τη δανειοδότηση των σχολικών εφορειών Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Αγίου Δομετίου για την κάλυψη μέρους των δαπανών τους για τη δημοτική εκπαίδευση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 22) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός Τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £496,000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών και Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 22) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφισθεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Κύριοι συνάδελφοι, το πρώτο θέμα που είναι στην ημερήσια διάταξη ενώπιόν σας είναι «Ο περί Καθορισμένων Συμβουλίων Νόμος του 1988».

Κατά παράκληση του Προέδρου της Βουλής είχε λεχθεί να παραμείνει αυτό το νομοσχέδιο για την προσεχή συνεδρία της Βουλής. Μερικά κόμματα επιφυλάχθηκαν να απαντήσουν και, όπως αντιλαμβάνομαι, αυτή τη στιγμή δεν συμφωνούν και επιθυμούν να συνεχιστεί η συζήτηση του νομοσχεδίου αυτού σήμερα.

Συνεπώς αν δεν υπάρχει καμιά ένσταση θα καλέσω τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών να αναγνώσει την Έκθεση, η οποία αφορά το νομοσχέδιο τούτο.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
Ζαχαρίας Τουλούρας
Μιχάλης Παπαπέτρου
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε σειρά συνεδριών της στο διάστημα από 9 Μαΐου μέχρι 20 Ιουνίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους ο Υπουργός Δικαιοσύνης και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας.

Σκοπός του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή από την Εκτελεστική Εξουσία, είναι η εξασφάλιση της πιο εύρυθμης λειτουργίας των διοικητικών συμβουλίων ορισμένων νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και η καλύτερη εκπροσώπηση των συμφερόντων που επηρεάζονται από τη λειτουργία των συμβουλίων των οργανισμών αυτών. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού γίνονται με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο πρόνοιες για τη διεύρυνση της σύνθεσης των συμβουλίων των οργανισμών αυτών και για την εγκαθίδρυση, όπου κρίνεται σκόπιμο, συμβουλευτικών επιτροπών πρόσθετα από το διοικητικό συμβούλιο κάθε οργανισμού που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα του νομοσχεδίου.

Στο στάδιο της μελέτης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου διαγράφηκε, ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργείου, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου που αρχικά είχε περιληφθεί στο Παράρτημα στο οποίο απαριθμούνται οι οργανισμοί που επηρεάζονται από τις διατάξεις του νέου νόμου που προτείνεται.

Στο στάδιο της ίδιας διαδικασίας κατατέθηκε από το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας τροποποιημένο κείμενο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου που σύμφωνα με τις πρόνοιες που περιέχονται σ' αυτό, το Υπουργικό Συμβούλιο θα πρέπει να προβαίνει στο διορισμό των μελών των διοικητικών συμβουλίων των οργανισμών αυτών, αφού διαβουλευεται με τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους των πολιτικών κομματικών ομάδων. Με άλλες διατάξεις του νέου αυτού αναθεωρημένου κειμένου προνοείται, κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων αυτών, οι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι να υποβάλλουν, αν το επιθυμούν, γραπτές εισηγήσεις αναφορικά με τα πρόσωπα που προτείνουν για διορισμό ως μέλη των συμβουλίων αυτών.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, σ' όλο το διάστημα της εξέτασης του όλου θέματος, αλλά και μέσω των ίδιων των σχεδίων νόμου που προήλθαν από της πλευράς της Εκτελεστικής Εξουσίας κατά κύριο λόγο επιδιώκεται η διεύρυνση της βάσης συμμετοχής στα συμβούλια αυτά ταυτόχρονα με την αναβάθμιση του ρόλου των κομμάτων στον καταρτισμό της σύνθεσης των συμβουλίων αυτών, μια και η οργανωμένη πολιτική ζωή στην οποία εκφράζονται οι κομματικές τους δραστηριότητες συνιστούν κατά τεκμήριο την εκάστοτε βούληση του λαού στο σχηματισμό της κρατικής θέλησης και ιδιαίτερα όσον αφορά την άσκηση της κρατικής εξουσίας στα θέματα που πραγματεύεται το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

Η συμμετοχή του λαού στο σχηματισμό της κρατικής θέλησης, στο βαθμό και στην έκταση που εκδηλώνεται με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο και μάλιστα μέσα στα πλαίσια μιας πολυκομματικής δημοκρατίας, εκτός του ότι διασφαλίζει την αυθεντικότητα της θέλησής του στο δοσμένο ζήτημα, αποτελεί ακόμα μια μορφή της συστηματικής έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας. Η έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας όσο και η εγγύηση τήρησης της αρχής αυτής εκδηλώνονται, όπως και σε κάθε άλλο σύγχρονο κράτος, μέσω και των κομμάτων που ασκούν την κρατική νομοθετική λειτουργία σε ζωτικά όπως και αποφασιστικής φύσεως θέματα κατ' ανάθεση εκ μέρους του λαού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών με βάση την ανταλλαγή των διαφόρων απόψεων που εκφράστηκαν στο στάδιο μελέτης του όλου θέματος, με επιδίωξη την ενίσχυση των αρχών για τις οποίες έγινε αναφορά πιο πάνω, αλλά και με βάση την αρχή ότι με την ενεργό συμμετοχή του λαού επιτυγχάνεται η καλύτερη οργάνωση της κρατικής πολιτικής εξουσίας, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται αποτελεσματικά η δημοκρατική αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, προχώρησε στην επαναδιατύπωση των σχεδίων νόμου που τέθηκαν ενώπιόν της ενσωματώνοντας τέτοιες τροποποιήσεις που να αντιμετωπίζουν και τα πιο κάτω θέματα:

- (α) το διοικητικό συμβούλιο των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, για τα οποία γίνεται πρόνοια στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, να αποτελείται από εννέα μέλη, δηλαδή από ένα Πρόεδρο και οκτώ άλλα μέλη.
- (β) Ο διορισμός του Προέδρου και των μελών των συμβουλίων αυτών να γίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, νοουμένου ότι το τελευταίο θα λαμβάνει υπόψη τις γραπτές προτάσεις των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή.
- (γ) Τα πολιτικά κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή να συμμετέχουν στα συμβούλια αυτά με την ίδια αναλογία που εκπροσωπούνται στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές και συνεπώς κατ' αναλογίαν της εκλογικής τους δύναμης.

Επισυνάπτοντας το επαναδιατυπωμένο αυτό κείμενο και επιδοκιμάζοντας τις διατάξεις που κατά κύριο λόγο στοχεύουν στην ενίσχυση της πολυκομματικής Δημοκρατίας και την παραπέρα θεμελίωση της δημοκρατικής αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών εισηγείται κατά πλειοψηφίαν στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

Τα Μέλη της Επιτροπής—Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ Αριστεράς επιφυλάχθηκαν να εκθέσουν τις θέσεις τους πάνω στο υπό εξέταση νομοσχέδιο κατά τη συζήτησή του ενώπιον του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κ. Παπαπέτρου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Με το υπό συζήτηση νομοθέτημα ουσιαστικά σκοπείται η αντικατάσταση μιας βασικής συνταγματικής αρχής που καθορίζει ότι η Εκτελεστική Εξουσία, και κατά προέκταση το δικαίωμα διορισμού των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ουσιαστικά, λέω, με το νομοθέτημα σκοπείται η υποκατάσταση της βασικής συνταγματικής αρχής με τη διατύπωση ότι ο Πρόεδρος θα ασκεί μεν αυτό το δικαίωμα, αλλά διορίζοντας τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων από ένα στενό κατάλογο προσώπων τα οποία θα του υποδεικνύουν τα πολιτικά κόμματα. Και κάτι τέτοιο επιχειρείται να αναφερθεί, να παρουσιαστεί σαν κάτι που κατοχυρώνει το αξίωμα της λαϊκής κυριαρχίας και την αρχή της πολυκομματικής δημοκρατίας.

Πρέπει να αναφέρουμε, κύριοι συνάδελφοι, ότι το θέμα αυτό δεν είναι καινούριο, είναι ένα θέμα το οποίο απασχόλησε τη Βουλή από παλαιότερα. Και απασχόλησε τη Βουλή από παλαιότερα όχι διότι κάποιος εκδήλωσε τότε την πρόθεση να αμφισβητήσει το νομικό, το συνταγματικό καθεστώς, αλλά γιατί η πλειοψηφία αυτού του Σώματος είχε διαπιστώσει ότι ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η τότε Εκτελεστική Εξουσία, έκαμε άσκηση των δικαιωμάτων της κατά μη ικανοποιητικό τρόπο, κατά μη αμερόληπτο τρόπο. Διαπιστώθηκε ότι οι τρόποι που γίνονταν οι διορισμοί ήταν μονόπλευροι. Γίνονταν, το διαπίστωσε αυτό το Σώμα επανειλημμένα, με κομματικά κριτήρια, με μικροκομματικά κριτήρια, και το πιο ουσιαστικό είναι ότι αυτό το Σώμα στη συντριπτική του πλειοψηφία διαπίστωσε ότι πραγματικά εκείνα τα Συμβούλια λειτούργησαν κατά τον ίδιο μικροκομματικό τρόπο. Θα πρέπει να αναφέρουμε ακόμα ότι κατά τη συζήτηση του θέματος αυτού στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας κατηγορηματικά και απερίφραστα διατύπωσε την άποψη ότι πρόκειται για αντισυνταγματική ρύθμιση.

Ανάλογη διατύπωση, πραγματικά, διατύπωσε και η προηγούμενη Γενικός Εισαγγελέας, όταν επί της προηγούμενης Κυβέρνησης ξανασυζητήθηκε το θέμα. Και τότε πραγματικά και η δική μας πλευρά και άλλες πλευρές, στην προσπάθειά μας και στην αγωνία μας να βρούμε μια θεραπεία της απαράδεκτης κατάστασης που επικρατούσε, μελετούσαμε και επεξεργαζόμασταν διάφορες μεθοδεύσεις για να δούμε πώς θα αντιμετωπίσουμε αυτό το θέμα. Στο τέλος δεν προχωρήσαμε στην υλοποίηση οποιασδήποτε από αυτές τις μεθοδεύσεις, διότι πραγματικά βλέπαμε τον τεράστιο κίνδυνο να ψηφίσουμε, να θεσπίσουμε κάτι το αντισυνταγματικό.

Σήμερα τουλάχιστον μια πλευρά, η πλευρά του ΔΗ.ΚΟ., η οποία τότε ήταν απόλυτη στην τοποθέτησή της, ότι δηλαδή από τη στιγμή που ο Γενικός Εισαγγελέας λέει ότι είναι αντισυνταγματικό, είναι απαράδεκτο να συζητούμε κάτι τέτοιο, έχω την άποψη ότι δεν δικαιολογείται σήμερα να έρχεται με μια εκ διαμέτρου διαφορετική τοποθέτηση.

Ανάφερα προηγούμενα ποια ήταν η κατάσταση που επικρατούσε τότε, όταν συζητούσαμε αυτό το θέμα. Σήμερα έχουμε μια νέα Κυβέρνηση, και έχουμε

διορισμούς νέων Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, τα οποία διορίστηκαν μόλις πριν μερικές βδομάδες, κύριοι συνάδελφοι. Ποιος, σ' αυτό το χρονικό διάστημα, διαπίστωσε ότι αυτά τα νέα Διοικητικά Συμβούλια, στα οποία πρέπει να αναφερθεί ότι εκπροσωπούνται επαρκώς και όλες οι πλευρές, αλλά ανεξάρτητα από αυτό, ποιος διαπίστωσε σε αυτό το χρονικό διάστημα ότι αυτά τα νέα Διοικητικά Συμβούλια άσκησαν τα καθήκοντά τους κατά τρόπο μεροληπτικό; Ποιος διαπίστωσε ότι δεν έκαναν καλά τη δουλειά τους; Ποιος κατάγγειλε έστω και μια περίπτωση τέτοιας μεροληψίας ή κομματικής εύνοιας από τα νέα Διοικητικά Συμβούλια;

Εμείς λέμε ότι για λόγους αρχής θα ήταν καλό να μπορούσαμε να έχουμε στα Διοικητικά Συμβούλια εκπροσώπους των κομμάτων αναλογικά με τη δύναμή τους. Θα ήταν ένα σωστό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Όμως μας απασχολεί σοβαρότατα το συνταγματικό κώλυμα το οποίο αντιμετωπίζουμε. Και πιστεύουμε ειλικρινά ότι καθόλου δεν βοηθούμε, ούτε την πολυκομματική Δημοκρατία ούτε τη θεμελίωση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, όταν ευσυνείδητα, γιατί περί αυτού πρόκειται, προχωρούμε στην ψήφιση ενός αντισυνταγματικού νομοθετήματος.

Κύριοι συνάδελφοι, η πρόθεση της νέας Κυβέρνησης σ' αυτό το θέμα είναι κάτι περισσότερο από φανερό. Η Κυβέρνηση δεν διαφωνεί σε θέμα ουσίας με την αντιπροσώπευση των κομμάτων ως θέμα αρχής. Και στην έγνοια της και στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει την επιθυμία της Βουλής για αντιπροσώπευση των κομμάτων κατ' αναλογία στα Διοικητικά Συμβούλια, χωρίς παράλληλα να έχει συνταγματικό κώλυμα, έρχεται και μας προτείνει να δίνουν τα κόμματα, οι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι, έγγραφα, εισηγήσεις με συγκεκριμένα ονόματα, τα οποία η Κυβέρνηση με το νόμο δεσμεύεται να λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη κατά το διορισμό των νέων Διοικητικών Συμβουλίων. Και η ερώτησή μου είναι: Είναι ή δεν είναι αυτό ένα σοβαρό βήμα προς τα μπρος; Είναι ή δεν είναι αυτό μια εκδήλωση καλής θέλησης προς αυτή την κατεύθυνση; Και σ' αυτή την εκδήλωση καλής θέλησης της Κυβέρνησης, εμείς πώς απαντούμε;

Απαντούμε αρνητικά, και μιλώ για τα τρία κόμματα που έχουν συμφωνήσει με το νομοθέτημα. Απαντούμε αρνητικά, απαντούμε με πρόθεση αντιπολιτευτική, διότι τι άλλο από αντιπολιτευτική πρόθεση είναι το γεγονός ότι δεν δεχόμαστε την πρόταση της Κυβέρνησης για αύξηση του αριθμού των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων σε 11 αλλά επιμένουμε στο 9;

Με ποιο επιχειρήμα, με ποια λογική, πώς απαντούμε στο επιχειρήμα ότι μερικά Διοικητικά Συμβούλια έχουν ανεπαρκή αριθμό; Με τις απουσίες μόλις γίνεται ή δεν γίνεται απαρτία. Και πώς αντιμετωπίζουμε εμείς αυτή την ενέργεια καλής θέλησης της Κυβέρνησης, όταν με αυτό το νομοθέτημα ουσιαστικά τα νέα Διοικητικά Συμβούλια δεν θα έχουν αφεθεί να δουλέψουν και να κριθούν για τα έργα τους, αλλ' ερχόμαστε να τα καταργήσουμε από τις 30 του Σεπτεμβρίου του 1988;

Κύριοι συνάδελφοι, για όλους αυτούς τους λόγους η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα υποστηρίζει το νομοσχέδιο όπως κατατέθηκε στη Βουλή από την Κυβέρνηση στην αρχική του μορφή. Με τις ριζικές όμως τροποποιήσεις που επέφερε η πλειοψηφία της Επιτροπής Νομικών, εμείς δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε για λόγους ουσιαστικούς και τυπικούς, γιατί πιστεύουμε ότι εκτός τα όσα αναφέραμε, η τοποθέτηση γίνεται με κριτήρια καθαρά αντιπολιτευτικά, τα οποία για μας είναι απαράδεκτα. Γι' αυτούς τους λόγους θα καταψηφίσουμε το νομοσχέδιο όπως έχει διαμορφωθεί. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Είναι πράγματι άξιον απορίας να ακούμε τον κατά τα άλλα, φίλο Βουλευτή του ΑΚΕΛ κ. Παπαπέτρου να μιλά για αντιπολιτευτικά κριτήρια των κομμάτων τα οποία καταψηφίζουν, τα οποία υποστηρίζουν αυτήν εδώ τη νομοθεσία και επιθυμούν την κομματική συμμετοχή με τον τρόπο που εισηγούμεθα.

Βέβαια, όταν ο κ. Παπαπέτρου ήταν στην αντιπολίτευση, δεν θεωρούσε πως τα κριτήρια πολλών θέσεων που έπαιρνε το κόμμα του ξεκινούσαν καθαρά από αντιπολιτευτικές θέσεις. Τώρα βέβαια που είναι το κυβερνών κόμμα το ΑΚΕΛ, μιλά για να αντιπολιτευτικά κριτήρια των άλλων κομμάτων.

Εμείς, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, το τονίσαμε σε πολλές περιπτώσεις ότι η πρόθεσή μας είναι να αντιμετωπίσουμε το νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας με δίκαιο φακό, να τον υποστηρίξουμε εκεί που θεωρούμε ότι οι θέσεις του είναι σωστές, αλλά να εξασκούμε εποικοδομητική κριτική εκεί που οι θέσεις του αντιβαίνουν προς τις δικές μας αρχές και τοποθετήσεις.

Σ' αυτή την περίπτωση πιστεύουμε με όλη την ειλικρίνεια ότι, όταν κατάρτιζε τα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών, δεν ενήργησε με πραγματικά αμερόληπτο τρόπο. Πιστεύουμε ότι ιδιαίτερα το Δημοκρατικό Κόμμα αδικήθηκε κατάφωρα. Και ενώ στην περίπτωση των άλλων κομμάτων ζήτησε κατάλογο για να επιλέξει υποψηφίους σ' αυτά τα Συμβούλια, στην περίπτωση του Δημοκρατικού Κόμματος ανέφερε σε αξιωματούχους ότι: «Δεν χρειάζεται κατάλογος, διότι θα φροντίσω να μην αδικηθεί το Δημοκρατικό Κόμμα». Και όμως το Δημοκρατικό Κόμμα αδικήθηκε σε υπερβολικό βαθμό. Μπορούμε να πούμε ότι το Δημοκρατικό Κόμμα αδικήθηκε μέχρι σημείου υπερβολής. Ελάχιστος ήταν ο αριθμός των μελών, των στελεχών του Δημοκρατικού Κόμματος που μετέχουν στους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Όμως δεν πιστεύουμε ότι το όλο θέμα θα πρέπει να αφεθεί στον Πρόεδρο κ. Βασιλείου να το αντιμετωπίζει με φακό, με καταλόγους, και να επιλέγει ο ίδιος απ' αυτούς τους καταλόγους, κατά πόσο θα ευνοήσει ή θα αδικήσει ένα κόμμα. Γι' αυτό το λόγο προχωρούμε σ' αυτή τη ρύθμιση που πιστεύουμε όμως ότι είναι συνταγματική. Αν δεν είναι συνταγματική αυτή η ρύθμιση—και έχουμε υπόψη μας τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα—τότε υπάρχουν αρμόδια Σώματα, υπάρχει το Ανώτατο, και κάλλιστα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να προσφύγει στο Ανώτατο, για να γνωματεύσει και να μην προχωρήσει αυτή η νομοθεσία. Αλλά είναι περίεργο ο συνάδελφος κ. Παπαπέτρου να μέμφεται το Δημοκρατικό Κόμμα, γιατί σ' αυτή την περίπτωση δεν έλαβε υπόψη τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, όταν σε πολλές άλλες περιπτώσεις στο παρελθόν οι ίδιοι, επειδή είχαν εγερθεί θέματα με τα οποία διαφωνούσαν δεν ήσαν έτοιμοι να δεχθούν τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα. Και πολλοί θυμούνται, όταν είχε εγερθεί στο παρελθόν το θέμα του κατά πόσο μπορούσε η Βουλή να δεσμεύσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας πάνω σε εθνικά θέματα, ο Γενικός Εισαγγελέας μας είχε δώσει γνωμάτευση ότι δεν ήταν δυνατό με ψήφισμα να δεσμεύσουμε τον Πρόεδρο. Αλλά τότε οι θέσεις των συναδέλφων ήταν: «Ας αφήσουμε το Ανώτατο να αποφασίσει και δεν δεχόμαστε τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα».

Σίγουρα η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα σε πάρα πολλές περιπτώσεις είναι σεβαστή. Αλλά σ' αυτή την περίπτωση θα ήθελα να το τονίσω ιδιαίτερα: Το μήνυμά μας είναι πολιτικό. Δεν είναι απόλυτα νομικό το θέμα. Θέλουμε να δώσουμε ένα μήνυμα στο νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Και πιστεύω ότι τον βοηθούμε μ' αυτό το μήνυμα να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τα κόμματα τα οποία, όπως εξάλλου ο ίδιος δήλωσε και στη Βουλή θα χρειαστεί για να προχωρήσει το νομοθετικό του έργο.

Επαναλαμβάνουμε ότι είμαστε πρόθυμοι να δίνουμε χείρα βοήθειας εκεί που νομίζουμε ότι πράγματι προχωρεί με τον τρόπο το σωστό και προχωρεί με εθνικά κριτήρια και προχωρεί με αξιολογικά κριτήρια. Εκεί όμως που νομίζουμε ότι ορισμένες πράξεις δεν είναι τόσο αμερόληπτες όσο αναφέρει ο κ. συνάδελφος, τότε εμείς έχουμε το δικαίωμα να μη λάβουμε σοβαρά υπόψη τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, να μην τη θεωρήσουμε ως απόλυτα δεσμευτική και να προχωρήσουμε στο να δώσουμε το μήνυμα, και επιτέλους ας αποφασίσει το Ανώτατο.

Δεν γίνεται, κ. συνάδελφε, να υποστηρίξουμε δυο μέτρα και δυο σταθμά, αναλόγως της περιπτώσεως. Στο παρελθόν εσείς χρησιμοποιούσατε αντιπολιτευτικά κριτήρια σε πολύ έντονο βαθμό. Εμείς μια φορά προχωρήσαμε σε κάτι το αντίθετο. Στο παρελθόν εσείς δεν λαμβάνατε υπόψη τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα. Τώρα εμείς σ' αυτή την περίπτωση αποφασίσαμε να προχωρήσουμε μ' αυτό τον τρόπο και να αφήσουμε το θέμα να το αποφασίσει το Ανώτατο, αν φυσικά αποφασίσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να προσφύγει για το κατά πόσο είναι σωστό ή όχι αυτό το νομοθέτημα.

Γι' αυτούς τους λόγους τους οποίους ανέφερα, το Δημοκρατικό Κόμμα θα υποστηρίξει, σ' αυτή την περίπτωση, την πρόταση νόμου όπως έχει κατατεθεί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής επί του θέματος;

Ο κ. Τουλούρας.

Ζ. ΤΟΥΛΟΥΡΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Σε απάντηση των όσων είπε ο κύριος Παπαπέτρου, εγώ θα έλεγα ότι το θέμα είναι γενικότερο. Και σαν θέμα αρχής, αφορά τη συνέχεια μεταξύ προεκλογικών λόγων και μετεκλογικών έργων. Ένα από τα κύρια συνθήματα που πρόβαλε και χρησιμοποίησε κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας ο Πρόεδρος Βασιλείου ήταν και η αξιοκρατία. Μια έννοια που πραγματικά συγκινεί, αξίζει και δικαιολογημένα συγκινεί, τη μεγάλη και άδολη μάζα του λαού μας.

Όμως φαίνεται ότι στο τέλος της ημέρας και η αξιοκρατία καταντά έννοια καθαρά υποκειμενική. Έτσι για τον Πρόεδρο Βασιλείου αξιοκρατία σημαίνει ότι διορίζει πρώτα τη συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, μετά προχωρεί στους συνεργάτες σου στον επαγγελματικό σου κύκλο, μετά προχωρείς σε όσους σε υποστήριξαν επώνυμα και, επειδή έτυχε να είναι λίγοι οι επώνυμοι υποστηρικτές του Προέδρου Βασιλείου, όλοι βολεύτηκαν σε δημόσια αξιώματα και μάλιστα ανάλογα με τις ανάγκες του καθενός. Και συνεχίζεις με το Κόμμα που σε ανέδειξε ως Πρόεδρο.

Όπως ανέφερε και ο συνάδελφος Γαλανός, το Δημοκρατικό Κόμμα έμεινε εντελώς έξω από την αξιοκρατία του κυρίου Βασιλείου και επιδειχθηκε, μπορώ

εδώ να πω, μια ανεπίτρεπτη εμπάθεια για Πρόεδρο Δημοκρατίας, γι' αυτό και το νομοθέτημα τούτο, που προσωπικά εγώ πιστεύω πως ίσως να μην είναι η καλύτερη λύση, είναι εντούτοις αναγκαίο, ύστερα από τον τρόπο με τον οποίο ο Πρόεδρος Βασιλείου αντιμετώπισε τα πράγματα.

Αυτά ήθελα να πω κύριε Πρόεδρε και αυτή πιστεύω είναι η πραγματικότητα και ανάγκη για υποστήριξη αυτού του νομοθετήματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής;

Ο κύριος Ευσταθίου.

Ε ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Ένας τεράστιος όγκος της κρατικής δράσης διεξάγεται μέσω των Ημικρατικών Οργανισμών, των οποίων το έργο είναι και σπουδαίο και σημαντικό, διότι σ' αυτούς έχει ανατεθεί τόσο η διαχείριση θεμάτων που αφορούν την αναβάθμιση της ζωής και τη γενικότερη ευημερία του λαού, όσο και η παροχή υπηρεσιών που είναι απαραίτητα αναγκαίες για την αναβάθμιση της ζωής των πενεστέρων ιδίως τάξεων της κοινωνίας.

Από την άλλη πλευρά, όπως όλοι γνωρίζουμε, ένας τεράστιος αριθμός υπαλλήλων, χιλιάδες υπάλληλοι που αποτελούν ουσιαστικό τμήμα των απασχολούμενων στο δημόσιο τομέα, προσλαμβάνονται, απασχολούνται, ανελίσονται και προάγονται από τους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Ουσιαστικά πρόκειται περί Οργανισμών οι οποίοι συνδέονται άμεσα με το λαό τη δαπάνη όμως πολλών δεκάδων εκατομμυρίων λιρών για τη συντήρησή τους την επωμίζονται κατά κανόνα οι εργαζόμενοι άνθρωποι, ο εργαζόμενος λαός.

Για τους λόγους αυτούς είναι η θέση μας ότι καθίσταται επιβεβλημένο να υπάρχει εποπτεία της δράσης αυτών των Οργανισμών με τη συμμετοχή πρώτων στα Διοικητικά τους Συμβούλια που να υποδεικνύονται από το πλέον έγκυρο Σώμα που αντιπροσωπεύει το λαό, και αυτό είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων. Η συμμετοχή δηλαδή στα Συμβούλια αυτά των εκπροσώπων των Κοινοβουλευτικών Κομμάτων αποτελεί απλούστατα την εφαρμογή της δημοκρατίας στην πράξη. Όχι δηλαδή της δημοκρατίας εκείνης την οποία όλοι διαβάζουμε, όλοι επαινούμε, όλοι εκθειάζουμε, αλλά διαστάζουμε να την εφαρμόζουμε εκεί που πρέπει να εφαρμοστεί.

Αποτελεί επίσης, κατά την ταπεινή μας άποψη, ένα θετικό βήμα προς την κατεύθυνση του εκδημοκρατισμού του δημόσιου βίου της χώρας, να συμμετέχουν σε τέτοιους Οργανισμούς κοινωνικής ωφέλειας ή κοινωνικού ενδιαφέροντος οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι μέσω των αντιπροσώπων τους.

Γι' αυτό το λόγο ταχθήκαμε και τασσόμαστε υπέρ της επιψήφισης αυτού του νόμου. Διότι είναι η θέση μας ότι επέστη πλέον ο χρόνος να πραγματοποιηθούν και να ουσιαστικοποιηθούν τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα με τη ζωντανή εφαρμογή τους στην πράξη. Γιατί είναι διαφορετικό το να λέγω όλα εκείνα τα επαινετικά και μεγαλόστομα υπέρ της Δημοκρατίας, ότι αποτελεί το θεμέλιο του σύγχρονου πολιτικού βίου και να αντιτίθεμαι την ίδια ώρα στο δικαίωμα της διαχείρισης αυτών των θεμάτων από τη λαϊκή αντιπροσωπεία μέσω των αντιπροσώπων της.

Εξάλλου τι σημαίνει λαϊκή κυριαρχία; Λαϊκή κυριαρχία σημαίνει, όπως όλοι γνωρίζουμε, την άσκηση της εξουσίας από το λαό, υπέρ του λαού και για χάρη του λαού, από τους αντιπροσώπους τους οποίους ο λαός υποδεικνύει εκάστοτε με εκλογές και η πρώτη εκδήλωση βέβαια είναι το Νομοθετικό Σώμα.

Είναι συνεπώς η θέση μας ότι η πιο άμεση μορφή εκπροσώπησης είναι η εκλογή των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Οργανισμών από εκείνα τα πρόσωπα που υποδεικνύονται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με ένα κατάλογο από τα Κοινοβουλευτικά Κόμματα. Συνεπώς η υπόδειξη γίνεται από τα Κόμματα, η τελική επιλογή γίνεται από τον Πρόεδρο και επέρχεται το επιθυμητό της εποπτείας, δηλαδή του να γνωρίζουμε τι συμβαίνει σε τομείς που μας αφορούν.

Βεβαίως λέχθηκε από τον αγαπητό συνάδελφο κύριο Παπαπέτρου ότι έχουμε περίπτωση αντισυνταγματικότητας του νόμου. Να μου επιτρέψει να διαφανήσω ο αγαπητός συνάδελφος. Υπάρχει αντισυνταγματικότητα σε ένα νόμο, όπου καθορισμένα το Σύνταγμα ορίζει ποιες είναι ο αρμοδιότητες ενός συγκεκριμένου συνταγματικού οργάνου, ή ενός συνταγματικού αξιωματούχου.

Εδώ ο Γενικός Εισαγγελέας συμφώνησε μαζί μας στην Επιτροπή Νομικών ότι μπορούσε η Βουλή των Αντιπροσώπων να καταργήσει τελείως αυτά τα Συμβούλια. Να πει με ένα νόμο ότι δεν επιτρέπεται να υπάρχουν Συμβούλια στους Ημικρατικούς Οργανισμούς και τούτο θα ήταν Συνταγματικό. Αυτό λέχθηκε από το Γενικό Εισαγγελέα. Τώρα το ερώτημα που τίθεται είναι: εφόσον έχει αυτό το δικαίωμα η Βουλή, να καταργήσει δηλαδή τα Συμβούλια εντελώς και να πει ότι θα διοικούνται από τους υπαλλήλους, όπως είναι σήμερα, δεν έχει το δικαίωμα να ρυθμίσει τα της εκλογής αυτών των Συμβουλίων με το να καθορίσει ποιοί είναι εκείνοι που θα μπορούν να εκλεγούν;

Ασφαλώς και μπορεί να το κάμει, διότι μέσα στη μείζονα εξουσία περιλαμβάνεται και η μικρότερη εξουσία. Δεν αμφισβητεί κανένας ότι και ο Πρόεδρος έχει εκλεγεί με εκλογές άμεσες, με Δημοκρατικό τρόπο. Αλλά υπάρχει μια διαφορά, όπως είχα την ευκαιρία να αναφερθώ και σε άλλες περιπτώσεις. Στη Βουλή αντιπροσωπεύονται όλοι οι πολίτες της Δημοκρατίας, εκφράζεται η συνολική λαϊκή θέληση, ενώ στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας επιτυγχάνει εκείνος ο οποίος πραγματοποίησε απλώς την πλειοψηφία.

Συνεπώς ως Σοσιαλιστικό Κόμμα τασσόμαστε υπέρ τέτοιων νομοθετημάτων, όπως και το παρόν νομοθέτημα, που θα επιτρέπουν τη διαχείριση των θεμάτων που απασχολούν και ενδιαφέρουν άμεσα τους ανθρώπους, το λαό, από τους αντιπροσώπους του λαού. Και αυτό το νομοθέτημα είναι το πρώτο ίσως νομοθέτημα το οποίο θα πρέπει να ακολουθήσουν πολλά άλλα νομοθέτηματα για να ουσιαστικοποιηθούν οι αρχές και οι αξίες εκείνες, για τις οποίες αγωνίστηκαν άνθρωποι για πολλούς — πολλούς αιώνες, ούτως ώστε να παρουσιάσουμε δημοκρατία αξιόλογη μέσα στην Ευρώπη που ανήκουμε.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, είναι ασφαλώς δικαίωμα του ΑΚΕΛ να διαφοροποιήσει τη θέση του από τα άλλα κόμματα και να διαφανήσει στην ψήφιση της ρύθμισης που γίνεται σήμερα όσον αφορά τους διορισμούς των μελών

των Ημικρατικών Οργανισμών. Όμως ο κ. Παπαπέτρου προσπάθησε να ωραιοποιήσει τη θέση του ΑΚΕΛ ή τουλάχιστο να παρουσιαστεί εδώ σήμερα σαν υπέρμαχος του Συντάγματος. Επειδή ικανότατος ων — και του αναγνωρίζω αυτή τη ιδιότητα του κ. συναδέλφου — αντιλήφθηκε ότι θα του υπενθυμίζαμε που ήταν τόσα χρόνια, όταν το ΑΚΕΛ πρωτοστατούσε σε τέτοιες ρυθμίσεις, μας ανέφερε ότι: Ξέρετε και εμείς στο παρελθόν — σαν ΑΚΕΛ — προσπαθήσαμε, έστω κι αν πιστεύαμε ότι είναι αντισυνταγματικές αυτές οι ρυθμίσεις, να περιορίσουμε το δικαίωμα του Πρόεδρου της Δημοκρατίας αναφορικά με την εκλογή και το διορισμό των μελών είτε των Ημικρατικών Οργανισμών είτε άλλων ανεξάρτητων Σωμάτων, γιατί διαπιστώσαμε, ότι, όταν ασκούσε το συνταγματικό του δικαίωμα ο Πρόεδρος δεν το ασκούσε αμερόληπτα το χρησιμοποιούσε με κομματικά κριτήρια. Όμως είχαμε και κάποιες επιφυλάξεις, γι' αυτό δεν το προωθήσαμε. Μα, κύριε Παπαπέτρου, ακόμα υπάρχει και τώρα νομοσχέδιο κατατεθειμένο στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων, νομοσχέδιο το οποίο κατέθεσε ο Δημοκρατικός Συναγερμός, το οποίο προνοεί για την αναλογική σύσταση του συμβουλίου του Ημικρατικού αυτού Οργανισμού.

Και επειδή υπήρξαν διαφορές απόψεων ενώπιον της Επιτροπής Συγκοινωνιών, ανέλαβαν συνάδελφοι όπως ο κ. Μαρκίδης από μέρους του Συναγερμού και ο κ. Φοίβος Κληρίδης από μέρους του ΑΚΕΛ, και ετοίμασαν κοινό νομοσχέδιο το οποίο φέρει την επιγραφή από πάνω «Κοινό νομοσχέδιο ΔΗ.ΣΥ—ΑΚΕΛ». ....Υπάρχει, κύριοι συνάδελφοι. Υπάρχουν εδώ μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ και του Συναγερμού και πιστεύω στην εντιμότητα όλων, γι' αυτό, αν πράγματι μπορούν να με διαψεύσουν ευχαρίστως θα αποσύρω αυτό το οποίο αναφέρω από του βήματος της Βουλής. Εν πάση περιπτώσει είναι δικαίωμα του ΑΚΕΛ να καθορίζει τη θέση του. Αλλά ξέρουμε από πού υπαγορεύεται αυτή η θέση, η σημερινή. Και είναι φανερό ότι υπαγορεύεται αυτή η θέση, επειδή ικανοποιήθηκε το ΑΚΕΛ ικανοποίησε τα κομματικά του συμφέροντα από τους διορισμούς που έκαμε ο σημερινός Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Πήρε τη μερίδα του λέοντος.

Μας ανέφερε ο κ. Παπαπέτρου ότι: Μα, ξέρετε διορίστηκαν από όλα τα κόμματα. Εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα δεν φωνάξαμε, δεν διαμαρτυρηθήκαμε, αλλά θα ήταν σωστό να πούμε εδώ — για λόγους τάξης — ότι από τα 200 τόσα μέλη που διορίστηκαν, 3—4 πρόσωπα ανήκουν στο Δημοκρατικό Κόμμα. Δεν ξέρω αν συνάδει αυτό με τις προεκλογικές διακηρύξεις του κ. Βασιλείου που μας έλεγε ότι: Ξέρετε, εγώ, όταν θα εκλεγώ Πρόεδρος, δεν θα κάμω όπως κάμνει ο κ. Κυπριανού. Εγώ θα διορίσω τα μέλη στα συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών αναλογικά από όλα τα κόμματα, ανάλογα με την εκλογική τους δύναμη. Ξέρουμε στην πράξη τι έκαμε. Ανέφερε ο κ. Τουλούρας για να μην τα επαναλάβω. Πήρε πρώτα τους συγγενείς εξ αίματος και εξ' αγχιστείας, μετά τους του στενού του περιβάλλοντος, του επαγγελματικού του κύκλου, μετά τους στενούς του συνεργάτες και στα περισσεύματα χρησιμοποίησε μερικά πρόσωπα από τους καταλόγους που του έδωσαν τα κόμματα από τα οποία τους ζήτησε — ΑΚΕΛ, ΕΔΕΚ, Συναγερμός — και ξέρουμε και πώς τους χρησιμοποίησε. Δεν πήρε τα ίδια πρόσωπα, αλλά πήρε κάποιους άλλους που κατά την άποψή του ανήκουν σ' αυτά τα κόμματα. Και φρόντισαν κάποιοι, δικοί τους — στενοί συνεργάτες του κ. Βασιλείου — να τους πουν, να τους ειδοποιήσουν: «Ξέρετε δεν είστε στον κατάλογο του Συναγερμού, αλλά, επειδή σας εκτιμούμε εμείς, σας επιλέγουμε».

Και ο Συναγερμός ασφαλώς ή άλλο κόμμα — αναφέρομαι στο Συναγερμό, ας μη με παρεξηγήσουν οι συνάδελφοι — δεν μπορεί να αντιδράσει και να πει ότι δεν διορίστηκαν πρόσωπα που ανήκουν σ' αυτό το κόμμα.

Πρόεκυψε λοιπόν αυτή η ανάγκη για νομοθετική ρύθμιση του θέματος από την ασυνέπεια που επέδειξε ο κ. Πρόεδρος μεταξύ προεκλογικών διακηρύξεων και της πράξης που ακολούθησε στη συνέχεια.

Μας είπε ο κ. Παπαπέτρου: Ξέρετε, μα ο κ. Κυπριανού δεν διόριζε αναλογικά. Δεν διόριζε από κόμματα. Ναι, αλλά ο κ. Κυπριανού δεν ανέλαβε προεκλογικά υποχρέωση, όταν εκλεγόταν Πρόεδρος το 1983 ή και προηγούμενα ότι θα διορίσει από όλα τα κόμματα αναλογικά με την εκλογική τους δύναμη. Και ασφαλώς συμμορφώθηκε με το γράμμα και το πνεύμα της νομοθεσίας που υπήρχε.

Η πράξη μας αυτή, όπως πολύ καλά ανέφερε ο κ. Γαλανός, είναι πολιτική πράξη και σκοπό έχει να βοηθήσει τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να φανεί συνεπής προς τις προεκλογικές του διακηρύξεις.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΗΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ο συνάδελφος Παπαπέτρου του ΑΚΕΛ υπήρξε έντονος στις διατυπώσεις των θέσεων τους και μας είπε ότι μ' αυτό το προτεινόμενο νομοθέτημα ανατρέπουμε μια πάγια συνταγματική αρχή ότι τάχα το δικαίωμα διορισμού των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών το έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή, πιο σωστά, το Υπουργικό Συμβούλιο. Μας είπε ακόμα ο κ. Παπαπέτρου ότι αυτό το οποίο κάμνουμε είναι από μια αντιπολιτευτική διάθεση και ότι εν γνώσει μας ψηφίζουμε αντισυνταγματικό νόμο. Είναι μεγάλα τα λόγια που έχουν ειπωθεί. Δεν υπάρχει συνταγματική αρχή ότι το δικαίωμα διορισμού των Συμβουλίων το έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή το Υπουργικό Συμβούλιο. Δεν υπάρχει πουθενά στο Σύνταγμα μια τέτοια αναφορά. Εκείνο το οποίο υπάρχει στο Σύνταγμα είναι ότι το Υπουργικό Συμβούλιο διευθύνει, ελέγχει, συντονίζει εποπτεύει. Δεν μπορεί κανείς να πει ότι μέσα απ' αυτά τα ρήματα βγαίνει το συμπέρασμα ότι το Υπουργικό Συμβούλιο έχει και το δικαίωμα να διορίζει.

Το επιχείρημα ότι αυτό το νομοθέτημα γεννιέται μέσα από μια αντιπολιτευτική διάθεση το απορρίπτουμε, διότι δεν είναι η αλήθεια και δεν είναι μέσα στα δικά μας πλαίσια προσέγγισης του θέματος. Ποιον να αντιπολιτευτούμε; Εδώ είναι πολιτικές θέσεις που εκφράζονται πάνω σε σοβαρά πολιτικά θέματα.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό του συναδέλφου κ. Παπαπέτρου ότι εν γνώσει μας θα ψηφίσουμε αντισυνταγματικό νόμο, πιστεύω ότι, βάσει μιας προηγούμενης θέσης που είχα διατυπώσει, είναι ύβρις προς το Σώμα, διότι συνάδελφος Βουλευτής λέει στους άλλους ότι: «Εν γνώσει σας ψηφίζετε αντισυνταγματικό νόμο. Δηλαδή εν γνώσει σας γίνεστε παραβάτες της υπόσχεσης που δώσατε στο Σώμα ότι θα νομοθετείτε με βάση πάντα την πίστη προς το Σύνταγμα και τους Νόμους».

Κύριε Πρόεδρε, κύριο συνάδελφοι.

Η νομική και πολιτική βάση γι' αυτό το προτεινόμενο νομοθέτημα εκτίθεται με κάθε λεπτομέρεια στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και δεν υπάρχει λόγος να την επαναλάβουμε.

Όσον αφορά το Δημοκρατικό Συναγερμό, αποτελούσε πάντα διακηρυγμένη πολιτική του Δημοκρατικού Συναγερμού η πεποίθηση ότι επιβάλλεται αναλογική σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών με βάση την εκλογική δύναμη των κομμάτων που αντιπροσωπεύονται στη Βουλή. Εμείς σήμερα ως Συναγερμικοί είμαστε ικανοποιημένοι, γιατί αυτή η πάγια πολιτική μας θέση δικαιώνεται. Και πιστεύουμε ότι δίκαια προχωρούμε σ' αυτό το νομοθέτημα, το οποίο θεμελιώνει και τη λαϊκή κυριαρχία και ενισχύει την πολυκομματική δημοκρατία. Πιστεύουμε πράγματι ότι με τις διατάξεις αυτού του νομοθετήματος ενισχύεται η πολυκομματική δημοκρατία. Τα κόμματα σήμερα σε όλο τον κόσμο είναι οργανισμοί ζωντανόι που εκπροσωπούν τη λαϊκή βάση. Εκπροσωπούν το λαό, εκπροσωπούν την κοινή γνώμη. Και πιστεύουμε ότι μ' αυτό το ρόλο που τους αναθέτουμε, συμμετοχής στη διαδικασία διορισμού ή στη σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, είναι αυτό το σκοπό που ενισχύει.

Λέχθηκε ότι μας έδωσαν νομική συμβουλή. Ότι μας έδωσε νομική συμβουλή ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας.

Το Άρθρο 113 του Συντάγματος είναι απλό στη διατύπωσή του και λέει:—

«1. Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας, βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των υπουργών, ασκεί δε πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν δια του Συντάγματος ή δια νόμου.». Περισσότερα δεν χρειάζονται.

Οι γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς το Νομοθετικό Σώμα είναι σεβαστές, δεν είναι δεσμευτικές. Μας διαφωτίζουν, δεν μας δεσμεύουν. Εμείς θα ακούσουμε, θα μελετήσουμε, θα διαμορφώσουμε γνώμη και με πίστη στο Σύνταγμα και τους νόμους θα προχωρήσουμε να τοποθετηθούμε. Και σ' αυτό το θέμα με την ίδια διαδικασία, με την ίδια πίστη, έχουμε τοποθετηθεί, γιατί πιστεύουμε στη συνταγματικότητα αυτού του νόμου γιατί πιστεύουμε στους σκοπούς και τους στόχους αυτού του νόμου, που είναι η ενίσχυση της λαϊκής κυριαρχίας και της πολυκομματικής δημοκρατίας.

Τέθηκε το ερώτημα: «Μα τα μέλη των νέων Συμβουλίων έχουν δοκιμαστεί; Γιατί προχωρούμε να τερματίσουμε τη θητεία τους;» Δεν είναι αυτό το θέμα. Το θέμα είναι αυτό το οποίο έχω ήδη αναπτύξει. Τιμούμε τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων. Είναι αξιόλογα πρόσωπα. Αλλά δεν είναι εκεί το θέμα. Το θέμα είναι πολιτειακό, κατά πόσο θα δώσουμε στα πολιτικά κόμματα το δικαίωμα να μετέχουν της διαδικασίας σύνθεσης των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές.

Δεν θα μιλήσω επί του θέματος, απλώς θα αρκεστώ σε μια δήλωση για την προσωπική μου θέση επί του θέματος. Ήταν πάντα και παραμένει και σήμερα η θέση μου επί του θέματος ότι για λόγους συνείδησης, λόγω σοβαρών συνταγματικών επιφυλάξεων και για λόγους πολιτικής αρχής, προσωπικά θα καταψηφίσω την πρόταση νόμου και κατ' άρθρο και ως σύνολο. Πρόσθετα θα ήθελα επίσης να δηλώσω — και μάλιστα με πολύ έντονο και κατηγορηματικό τρόπο — ότι θα καταψήφισα επίσης και το νομοσχέδιο όπως ήρθε από τη Εκτελεστική Εξουσία, αν κατετίθετο προς ψήφιση στην Ολομέλεια του Σώματος.

Γιατί δυστυχώς εκείνο το νομοσχέδιο ήταν νομοσχέδιο σκοπιμότητας και όχι πραγματικής ανάγκης, για να βολέψει ακόμη μερικές καταστάσεις, να βολέψει ακόμη μερικά πρόσωπα, να κλείσει ακόμη το στόμα μερικών παραπονούμενων ή και να τους κολακεύσει. Και δεν είναι ίδια μιας κυβέρνησης και δεν είναι προς τιμή της να φέρνει γι' αυτούς τους σκοπούς νομοσχέδια στη Βουλή, χωρίς να υπάρχει πραγματική ανάγκη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

'Αλλος ομιλητής;

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πάνω στο θέμα που συζητούμε σήμερα με αφορμή την πρόταση νόμου είχε ασκηθεί μια πολιτική πρακτική από τον προηγούμενο Πρόεδρο, από την προηγούμενη Εκτελεστική Εξουσία που δεν μας έβρισκε καθόλου σύμφωνους. Βέβαια, λέχθηκε ότι από την προηγούμενη προεδρική εξουσία δεν είχε γίνει καμιά προγραμματική διακήρυξη ότι θα τοποθετούνταν αναλογικά τα μέλη στα συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών. Όμως ήταν πληθωρικές οι διακηρύξεις για αξιοκρατία. Και έτσι είχαμε τα μονοκομματικά συμβούλια και όλοι γνωρίζουμε πώς λειτούργησαν την προηγούμενη δεκαετία. Εκείνη η κατάσταση, εκείνη η πολιτική προκάλεσε την πολιτική αντίδραση της Βουλής που είχε σαν συνέπεια, πράγματι, οι αρμόδιες επιτροπές να μελετούν τρόπους νομοθετικής αντιμετώπισης εκείνης της απαράδεκτης τακτικής.

Και είχαμε πριν από λίγους μήνες μια καινούργια Εκτελεστική Εξουσία, η οποία είχε προχωρήσει σε διακηρύξεις και δεσμεύσεις για δίκαιη αντιμετώπιση των πολιτικών δυνάμεων, για αναλογική συμμετοχή τους σε όλα τα σώματα τα οποία ασκούν εξουσία, τα συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών. Αντί αυτού δεν είδαμε να εκτελούνται στην πράξη οι διακηρύξεις. Υπήρξε διαφοροποίηση; Πρέπει να είμαστε ειλικρινείς, κύριε Πρόεδρε. Ναι, υπήρξε μια διαφοροποίηση. Προς το καλύτερο; Μάλιστα, προς το καλύτερο. Όμως είμαστε πολύ μακριά από του να είναι ικανοποιητική και απο του να είναι αναλογική των πολιτικών δυνάμεων η συμμετοχή στα συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών. Λέχθηκε από το συνάδελφο, ο οποίος υπεραμύνθηκε της κυβερνητικής πολιτικής, ότι πρέπει, σαν θέμα αρχής, επαρκώς και όλες οι πλευρές να συμμετέχουν και λέχθηκε ότι η Κυβέρνηση δεν διαφωνεί καθόλου με την αναλογική συμμετοχή. Μα εδώ υπάρχει ένα ερώτημα. Αν δεν διαφωνεί, γιατί δεν το έπραξε; Η Κυβέρνηση είχε τη εξουσία να το πράξει, αλλ' απέφυγε.

Κύριε Πρόεδρε, λέχθηκε ότι είναι νωρίς να κρίνουμε τα Συμβούλια. Μπορεί να είναι νωρίς αλλά άρχισαν να μας δίνουν δείγματα της αντιμετώπισης των θεμάτων. Μόλις χθές, προχθές, το Συμβούλιο του Θ.Ο.Κ. θεώρησε ανάξιο ακόμη και για απλό ηθοποιό έναν άνθρωπο του θεάτρου με πολύχρονη υπηρεσία, το Νίκο Σιαφκάλλη. Και αυτό δεν μπορούμε να το θεωρήσουμε ότι ήταν αξιοκρατική αντιμετώπιση ενός ανθρώπου με ιστορία στους πνευματικούς αλλά και στους λαϊκούς αντιστασιακούς αγώνες αυτού του τόπου. Κύριε Πρόεδρε, στο Θ.Ο.Κ. έτυχε να υπάρχει κάποιος εκπρόσωπος του δικού μας του κόμματος και με αυτό τον τρόπο πληροφορηθήκαμε τι γίνεται. Διερωτώμαστε τι μπορεί να γίνει από τους ανεξέλεγκτους μηχανισμούς που λειτουργούν σε διάφορους κρατικούς οργανισμούς, όταν τα συμβούλια δεν είναι σε θέση να τους ελέγξουν. Δεν λειτουργούμε ούτε αρνητικά ούτε αντιπολιτευτικά και αυτό το αποδεικνύουμε ως εξής: 'Όταν μας ζητήθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να παραδώσουμε κατάλογο με ονόματα υποψηφίων για τους Ημικρατικούς Οργανισμούς, αντιδράσαμε θετικά και δώσαμε καλόπιστα κατάλογο στην προσπάθειά μας να συνεργαστούμε αρμονικά με την Εκτελεστική Εξουσία πιστεύοντας ότι ένας Πρόεδρος που διακηρύσσει τη μη προσήλωσή του σε κανένα κόμμα, σε καμιά πολιτική πλευρά, θα λειτουργούσε δημοκρατικά.

Λυπούμαστε να αναφέρουμε ότι καθόλου δε μας ικανοποίησε ο τρόπος με τον οποίο διορίστηκαν τα συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών. Η αντίδραση μας υπήρξε άμεση και έντονη από την επόμενη μέρα. Και η πράξη αυτή της Βουλής πρέπει να αντικρυστεί και να θεωρηθεί σαν η πολιτική αντίδραση της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτικών δυνάμεων του τόπου μας απέναντι στον τρόπο άσκησης της Εκτελεστικής Εξουσίας σ' αυτό το θέμα από το νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Κύριε Πρόεδε, δεν είμαστε ένα απλό νομικό Σώμα, το οποίο λειτουργεί με βάση γνωματεύσεις νομικές. Ασφαλώς λειτουργούμε μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος και των νόμων. Ασφαλώς λαμβάνουμε υπόψη μας τις εκτιμήσεις και τις ειδικές νομικές συμβουλές, αλλά πέρα και πάνω από όλα εκφράζουμε την πολιτική μας βούληση απέναντι στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί εκάστοτε η Εκτελεστική Εξουσία, είτε η προηγούμενη είτε η σημερινή είτε η αυριανή. Αν είναι αντισυνταγματικό αυτό το νομοθέτημα — και αυτό είναι ένα ενδεχόμενο για κάθε νομοθέτημα — δεν είμαστε εμείς εκείνοι που θα το κρίνουμε. Αυτό έχει λεχθεί κατά κόρο από αυτό το βήμα. Υπάρχει η Δικαστική Εξουσία και η Εκτελεστική Εξουσία μπορεί να προσφύγει και να πάρει τη ετυμηγορία της.

Εμείς ψηφίζοντας σαν Σοσιαλιστικό Κόμμα υπέρ του νομοθετήματος εκφράζουμε την πολιτική μας Βούληση, ώστε να υπάρξει δίκαιη, κατά αναλογία συμμετοχή στα όργανα που ασκούν την εξουσία των Ημικρατικών Οργανισμών.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Πρώτα ήθελα να διευκρινίσω ότι εμείς δεν είμαστε κυβερνητικό κόμμα, όπως μας παρουσίασε ή όπως προσπάθησε να μας παρουσιάσει κάποιος συνάδελφος του ΔΗ.ΚΟ. Εμείς είμαστε το κόμμα που στηρίζουμε τις σωστές ενέργειες της Κυβέρνησης, αλλά αν χρειαστεί θα επικρίνουμε τις οποιεσδήποτε ενέργειες της Κυβέρνησης που δεν θα εξυπηρετούν τα συμφέροντα του λαού και του τόπου.

Το δεύτερο που ήθελα να σχολιάσω είναι οι απόψεις των συναδέλφων του ΔΗ.ΚΟ.

Οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. θα ψηφίσουν αυτό το νομοσχέδιο και θα καταψηφίσουν ή θα απορρίψουν την πρόταση του Γενικού Εισαγγελέα που σκοπούσε στο να ρυθμίσει αυτό το ζήτημα, γιατί λένε, έχουν αδικηθεί σε ό,τι αφορά τους διορισμούς στους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Και έχουν αδικηθεί, ξέρετε γιατί; Διότι ο Πρόεδρος κ. Βασιλείου υποσχέθηκε να κάμει αξιοκρατία, όταν θα εκλεγόταν Πρόεδρος και δεν έκαμε την αξιοκρατία που ήθελαν οι συνάδελφοι.

Δεν ξέρω εγώ πόσους έβαλε του ΔΗ.ΚΟ. ή πόσους δεν έβαλε. Αυτό που γνωρίζω είναι ότι και ο Πρόεδρος Κυπριανού έδινε πληθωρικές υποσχέσεις ότι θα μεταχειριζόταν τους πολίτες της Κύπρου ισότιμα, χωρίς διακρίσεις. Αν διαβάσετε τα προγράμματα του κ. Κυπριανού στις προηγούμενες εκλογές του 1983 ή και προηγούμενα, θα διαπιστώνετε ότι οι υποσχέσεις του για αξιοκρατία, οι υποσχέσεις του για αμερόληπτη προσέγγιση των πολιτών ήταν επίσης πληθωρικές.

Και ερωτώ τώρα, κύριοι συνάδελφοι. Πόσους αριστερούς είχε διορίσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στους ημικρατικούς οργανισμούς; Ερωτώ ακόμα. Υπήρχε κανένας εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ σαν Πρόεδρος ημικρατικών οργανισμών στα δέκα χρόνια της προεδρίας του κ. Κυπριανού; Όχι δεν υπήρχε..

Κατά συνέπεια με την επιχειρηματολογία που έχετε κάμει, κύριοι συνάδελφοι, έχετε αποδείξει ότι στα δέκα χρόνια της προεδρίας του κ. Κυπριανού επικράτησε αναξιοκρατία και επικράτησαν οι διακρίσεις σε βάρος της Αριστεράς. Και είναι σε βάρος της Αριστεράς που επικράτησαν αυτές οι διακρίσεις, κυρίως της Αριστεράς. Και αυτές οι διακρίσεις έγινε ένα βήμα, έγινε μια προσπάθεια από τον Πρόεδρο Βασιλείου για να τερματιστούν.

Κατά συνέπεια ήταν και είναι η άποψή μας ότι η επιχειρηματολογία πάνω στην οποία στηρίχτηκαν οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. τους αφήνει εκτεθειμένους ότι για μια ολόκληρη δεκαετία εφάρμοσαν την πολιτική των διακρίσεων σε βάρος της Αριστεράς.

Σε ό,τι αφορά την άσκηση της λαϊκής κυριαρχίας, η άποψή μας είναι ότι αυτή μπορούσε να ασκηθεί και με την πρόταση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ώστε κάθε κόμμα να υποβάλλει τον κατάλογό του τον οποίο να λαμβάνει σοβαρά υπόψη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στο ποιους θα διορίζει στους Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής παρακαλώ;

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα αρχίσω με μια μικρή παρατήρηση σε όσα είπε ο συνάδελφος Ανδρέας Δημητριάδης, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων και μέλος του Δημοκρατικού Κόμματος, που αναφέρθηκε στην ύπαρξη νομοσχεδίου ΔΗΣΥ—ΑΚΕΛ σχετικά με τη Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου και θα ήθελα να αναφέρω ορισμένα πράγματα προς πλήρη διαλεύκανση της πραγματικότητας.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός προ ετών κατέθεσε τρία νομοσχέδια. Ένα για την Αρχή Τηλεπικοινωνιών, ένα για το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και ένα για την Αρχή Ηλεκτρισμού. Προωθήθηκε εκείνο της Αρχής Τηλεπικοινωνιών στην Επιτροπή Συγκοινωνιών, της οποίας προεδρεύει ο κ. Δημητριάδης. Μετά από συζητήσεις και λήψη γνωματεύσεων της τότε Γενικού Εισαγγελέως, αλλά κυρίως του τότε και νυν Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, η αρχική ιδέα του Δημοκρατικού Συναγερμού κατά κάποιο τρόπο διαμορφώθηκε, τροποποιήθηκε και καταλήξαμε σε ένα σύστημα παρόμοιο με το σύστημα το οποίο εισηγείται το σημερινό νομοσχέδιο. Με το σύστημα αυτό είναι γεγονός ότι συμφώνησαν οι Βουλευτές του ΑΚΕΛ ή συμφώνησε το ΑΚΕΛ ή τουλάχιστο φαινόταν ότι συμφωνούσε το ΑΚΕΛ και ανατέθηκε από πλευράς ΑΚΕΛ στον κ. Φοίβο Κληρίδη να συνηνοηθεί τότε μαζί μου και με την γραμματέα των Επιτροπών ακριβώς για να δοθεί μια τελική μορφή στο νομοσχέδιο εκείνο, το οποίο επρόκειτο τότε να ψηφιστεί κατ' πλειοψηφία από τα δύο κόμματα, αν ερχόταν ενώπιον της Βουλής. Εί αυτό έγινε. Πήρε μια μορφή το νομοσχέδιο εκείνο αλλά μετά το θέμα δεν ήρθε ενώπιον της Βουλής.

Επίσης, χάριν της ιστορίας, θα ήθελα να αναφέρω ότι η ΕΔΕΚ τότε είχε διαφορετική θέση από ότι έχει σήμερα. Είχε διαφορετική θέση τότε η ΕΔΕΚ, διότι τότε η ΕΔΕΚ δεν δεχόταν διορισμό από κατάλογο που υποβάλλουν τα κόμματα, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου. Αλλά θα ήθελα να πω ότι, όταν μιλούσαμε τότε περί Αρχής Τηλεπικοινωνιών, εννοούσαμε βασικά όλους τους Ημικρατικούς Οργανισμούς ή τουλάχιστο τους τρεις Ημικρατικούς Οργανισμούς που είναι και οι κυριότεροι και τους οποίους ανέφερα προηγουμένως. Η ιδέα της ΕΔΕΚ τότε και επί της οποίας επέμεναν είναι ότι τα κόμματα πρέπει να έχουν παρατηρητές. Με άλλα λόγια η ΕΔΕΚ μας έλεγε τότε ότι η εξουσία του διορισμού πρέπει να μείνει στα χέρια της Εκτελεστικής Εξουσίας, είτε του Πρόεδρου της Δημοκρατίας είτε του Υπουργικού Συμβουλίου δεν έχει μεγάλη σημασία, αλλά πρέπει να δοθεί διά νόμου δικαίωμα στα κόμματα να έχουν εκεί παρατηρητές. Και αυτή ήταν τότε η ιδέα της ΕΔΕΚ, την οποία αναφέρω χάριν της ιστορίας. Όπως επίσης και τελείως διαφορετική ήταν τότε η θέση του Δημοκρατικού Κόμματος, το οποίο θεωρούσε τελείως αντισυνταγματική την όλη υπόθεση και έτσι το μόνο συμπέρασμα που μπορεί να βγει, σήμερα είναι ότι το μόνο κόμμα που βασικά δεν άλλαξε γραμμή και θέση είναι ο Δημοκρατικός Συναγερμός.

(Γέλωτες)

Γελούμε, αλλά έτσι είναι η πραγματικότητα. Όπως και σε πολλά άλλα σημεία το μόνο κόμμα που δεν άλλαξε γραμμή και θέση περιλαμβανομένου και του κυπριακού προβλήματος, για το οποίο έχουμε θέμα αργότερα, είναι ο Δημοκρατικός Συναγερμός. ....Δεν εκνευρίζομαι, κύριε συνάδελφε, απλώς ύψωσα λίγο το τόνο της φωνής, χάριν όλως σας.

(Γέλωτες)

Βέβαια δεν είναι παραδεκτό ότι η προηγούμενη Κυβέρνηση έκαμνε διακρίσεις μόνο σε βάρος της Αριστεράς. Μάλιστα μια από τις διαφορές μεταξύ Δημοκρατικού Συναγερμού και ΑΚΕΛ είναι ότι εμείς είμαστε εναντίον πάσης διακρίσεως είτε, κύριε συνάδελφε, εναντίον της Αριστεράς και των οπαδών της είτε εναντίον των οπαδών των δικών μας.

Θα ήθελα να πω ότι στον τομέα αυτό ο διορισμός είναι θέμα Εκτελεστικής Εξουσίας. Περὶ αυτού δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι η πράξη του διορισμού είναι η κλασσική μορφή πράξης Εκτελεστικής Εξουσίας. Ὅτι η Εκτελεστική Εξουσία ανήκει στο Υπουργικό Συμβούλιο εκτός από την Εκτελεστική Εξουσία η οποία ρητῶς και ονομαστί ανατίθεται από το Σύνταγμα σε άλλα ὄργανα, ὅπως στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και οὕτω καθεξῆς.

Στην παρούσα περίπτωση, επειδή το Σύνταγμα δεν ομιλεῖ για τη συγκεκριμένη περίπτωση των Ημικρατικών Οργανισμῶν, είναι φανερό ότι αν ο νόμος δεν ρυθμίζει διαφορετικὰ την περίπτωση, το ὅλο θέμα, η ὅλη Εκτελεστική Εξουσία κανονικὰ πρέπει να ανήκει στο Υπουργικό Συμβούλιο, χωρίς αυτό να σημαίνει ὅτι ο νομοθέτης δεν δικαιούται να αναθέσει την ειδική εξουσία στον ἴδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αλλά Εκτελεστική Εξουσία σημαίνει εξουσία εκτέλεσης των νόμων και εναπόκειται στο νομοθέτη να ρυθμίσει το εὔρος της διακριτικής εξουσίας που αφήνει στη διοίκηση, που αφήνει στην Κυβέρνηση. Και ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει ὅτι μια αρμοδιότητα την οποία αναθέτει ο νόμος στην Κυβέρνηση μπορεί να είναι θέμα διακριτικής εξουσίας, μπορεί ὅμως να είναι και θέμα άσκησης δέσμιας αρμοδιότητας. Με άλλα λόγια, μπορεί κάλλιστα ο νομοθέτης να πει στη διοίκηση τι είναι υπόχρεη να κάμει. Και αυτό δεν σημαίνει ὅτι ο νομοθέτης ασκεί διοίκηση, διότι την τυπική πράξη του διορισμού — και αυτό είναι που ἔχει σημασία — δεν είναι η Βουλή που την κάνει, είναι η Κυβέρνηση που την κάνει ἢ το ανάλογο διοικητικό ὄργανο. Και υπάρχει στους νόμους της Κύπρου σωρεία παραδειγμάτων. Ὅπως το παράδειγμα ὅπου, αν κάποιος ἔχει συγκεκριμένα προσόντα, διορίζεται αυτόματα σε συγκεκριμένη θέση και υπάρχουν τέτοιοι νόμοι. Το διορισμό ὅμως δεν τον κάνει η Βουλή· το διορισμό τον κάνει η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας. Στην τέτοια περίπτωση η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας είναι υπόχρεη να εκτελέσει το νόμο. Δεν ἔχει διακριτική εξουσία να μη διορίσει, αλλά οφείλει να διορίσει. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ὅτι η Βουλή παρεμβαίνει στο ἔργο της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Ενόψει αὐτῶν πιστεύω ὅτι καλόπιστα, τουλάχιστον εμεῖς πιστεύουμε τώρα ὅτι το ἐνώπιόν μας νομοσχέδιο είναι συνταγματικό και επομένως δεν ἔχουμε πρόβλημα συνειδήσεως να το ψηφίσουμε. Δηλαδή δεν το ψηφίζουμε γνωρίζοντας ὅτι είναι αντισυνταγματικό απεναντίας το ψηφίζουμε, διότι πιστεύουμε ὅτι είναι συνταγματικό. Τώρα είναι και θέμα σκοπιμότητας. Διότι αφού ικανοποιηθήκαμε ὅτι είναι θέμα συνταγματικό, δεν σημαίνει ὅτι πρέπει να το ψηφίσουμε ἢ να μην το ψηφίσουμε. Αλλά το αν θα το ψηφίσουμε ἢ όχι, εφόσον δεν υπάρχει συνταγματικό κώλυμα, είναι θέμα του τι είναι σωστό από ἀποψη πολιτικής.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός πιστεύει ὅτι είναι επιθυμητή η συμμετοχή ὅλων των πολιτικῶν κομμάτων στα Συμβούλια των Ημικρατικῶν Οργανισμῶν κατ' ἀναλογία δυνάμεων και ταυτόχρονα πιστεύει ὅτι είναι επιθυμητό το θέμα αυτό να μην καλουπιάζεται με αυστηροὺς νόμους, να μη θεσμοθετῆται μέσα σε αυστηρά πλαίσια, αλλά να αφήνεται κάποια διακριτική εξουσία στη διοίκηση να επιλέγει τα άτομα που πρέπει να επιλέξει, ὥστε να ικανοποιηθῆ ἡ πρώτη επιθυμία. Ὅταν ὅμως αποδεικνύεται στην πράξη ὅτι η νοοτροπία μιας Κυβέρνησης είναι αντίθετη με την πραγμάτωση της πρώτης επιθυμίας, όταν δηλαδή και οι δύο επιθυμίες δεν μπορούν να πραγματοποιηθῶν, τότε ἔχουμε να διαλέξουμε και διαλέγοντας, διαλέγουμε να πραγματοποιήσουμε την πρώτη επιθυμία, δηλαδή να εξασφαλίσουμε τη συμμετοχή ὅλων των κομμάτων στη διοίκηση των Ημικρατικῶν Οργανισμῶν. Και το ἴδιο ισχύει και για σωρεία ἄλλους νόμους τους οποίους

ψηφίσαμε εξ ανάγκης για να θεραπεύσουμε κακά τα οποία προήλθαν από την κατάχρηση εξουσίας. Όπως κλασικό παράδειγμα είναι οι νόμοι περί Μετρησίμων Κριτηρίων στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία και οι νόμοι περί Καταλόγων Προτεραιότητας Προσλήψεως στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Όλοι αυτοί οι νόμοι είναι νόμοι τους οποίους εξ ανάγκης ψηφίσαμε, για να αποφευχθεί και να περιοριστεί η διακριτική εξουσία μιας επιτροπής από τα έργα της οποίας τουλάχιστο το δικό μας το κόμμα — αλλά πιστεύω και γενικότερα ο λαός — δεν αισθανόταν ικανοποιημένος.

Εύχομαι αυτό το οποίο γίνεται σήμερα να αποτελέσει δίδαγμα για τη νέα Κυβέρνηση στο μέλλον να είναι πιο προσεκτική για το πώς ασκεί την Εκτελεστική Εξουσία. Αυτό ίσως θα αποσοβήσει ή θα έχει σαν συνέπεια να μη συνεχιστεί η επιψήφιση νόμων ως ο παρών νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, είναι και αυτό ένα από τα θεσμικά νομοσχέδια που επηρεάζουν βαθύτατα την πολιτική ζωή, το ρόλο της Εκτελεστικής Εξουσίας και των Ημικρατικών Οργανισμών. Παρόμοιο θεσμικό νομοσχέδιο ήταν η πρόταση νόμου που κατέθεσε η Βουλή για την υποβολή των Προϋπολογισμών των Ημικρατικών στη Βουλή για ψήφιση και έγινε και τότε πολύ μεγάλη συζήτηση κατά πόσο ήταν συνταγματικό ή αντισυνταγματικό. Διεκδικήσαμε τότε το δικαίωμα η Βουλή να είναι σε θέση να ελέγχει τους Ημικρατικούς Οργανισμούς και ότι αυτό ήταν και μέσα στα πλαίσια της Δημοκρατικής λειτουργίας του Κράτους, αλλά και της εύρυθμης λειτουργίας των Ημικρατικών Οργανισμών.

Φέτος ήταν η πρώτη περίοδος που είχαμε αυτή την ευκαιρία να δούμε έστω και επιφανειακά τους Προϋπολογισμούς, γιατί έγινε κάτω από πολύ μεγάλη πίεση χρόνου, αλλά και μέσα σε μια διελκυστίνδα, μέχρις ότου ξεκαθαρίσει η υπόθεση των εξουσιών και των δικαιοδοσιών τόσο της Βουλής όσο και της Εκτελεστικής Εξουσίας. Και διαπιστώθηκε ότι το να έχουν λόγο οι πολιτικές δυνάμεις και η Βουλή στη μελέτη των Προϋπολογισμών των Ημικρατικών είναι κάτι το πολύ θετικό και πολύ δημιουργικό, πράγμα που θα φανεί μελλοντικά ότι θα αποτελέσει τη βάση εξυγίανσης του ημικρατικού τομέα και αποδοτικότερης λειτουργίας του.

Ανάλογη είναι και η υπόθεση των συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών. Υπάρχει πράγματι μια ιστορία πάνω σ' αυτό το σημείο και μια σταδιακή εξέλιξη πάνω σ' αυτό το θέμα. Όταν συζητείτο στην Επιτροπή Συγκοινωνιών το θέμα της ΣΥΤΑ και η αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΣΥΤΑ ήταν μια δοκιμαστική περίπτωση που θα μπορούσε να έχει εφαρμογή για όλους τους Ημικρατικούς Οργανισμούς, εκεί αρχικά διατυπώσαμε τη σκέψη ότι θα έπρεπε να έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα η παρουσία των Κομμάτων στους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Όμως αυτή ήταν μια αρχική σκέψη και μια σκέψη που μπορώ να πω ότι ακόμα εξακολουθεί να υπάρχει μέσα στο Κόμμα μας, γιατί είναι πολύ φυσικό μέσα σ' ένα Δημοκρατικό, σ' ένα Σοσιαλιστικό Κόμμα να υπάρχουν πάντα πολλές απόψεις και να επικρατεί τελικά μια άποψη, η οποία έρχεται ως η άποψη του Κόμματος. Όμως αυτή η σκέψη συγκεντρωνόταν γύρω από την

κεντρική ιδέα ότι πρέπει να μετέχουν τα Κόμματα και θα μετείχαν τα Κόμματα για να είναι σε θέση να γνωρίζουν τι γίνεται, για να μπορούν να επηρεάζουν τελικά τη διαμόρφωση των γεγονότων και των εξελίξεων.

Αυτό δεν ευοδώθηκε και είχαμε στη συνέχεια την εξέλιξη με την αλλαγή της Κυβέρνησης· και ήρθε η νέα Κυβέρνηση και είπε: Ναι, συμμετοχή των Κομμάτων. Και εμείς αποδεκτήκαμε αυτή την αρχή και είναι τότε πράγματι που υποβάλαμε και κατάλογο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Και αν η προηγούμενη περίπτωση, αν η προηγούμενη πείρα, ήταν απογοητευτική και χρειάστηκε να την καταδικάσουμε από το Βήμα της Βουλής, στην τωρινή περίπτωση υπήρξε ένα είδος κατάχρησης εμπιστοσύνης. Δώσαμε πίστη ότι θα ήταν δυνατό να αντιμετωπιστεί το θέμα της συμμετοχής των Κομμάτων ικανοποιητικά, ώστε να είμαστε σε θέση να παρακολουθούμε και να μετέχουμε στην υπόθεση της διαμόρφωσης των αποφάσεων των Ημικρατικών Οργανισμών και στο τέλος βρεθήκαμε αφάνταστα εκτεθειμένοι, διότι και δώσαμε κατάλογο και ελάχιστη συμμετοχή διασφαλίστηκε, τουλάχιστον για το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ, πράγμα που μας υποχρέωσε να πάρουμε και δημόσια θέση και θέση μέσα στη Βουλή. Έτσι από τη στιγμή που έρχεται μπροστά στο Σώμα μια πρόταση νόμου, ένα νομοσχέδιο, σχετικά με την αντιπροσώπευση των Κομμάτων, εκείνο που έχει σημασία για μας είναι η συμμετοχή των πολιτικών δυνάμεων όπως αυτό αναλύθηκε από το κ. Ευσταθίου προηγουμένως από μέρους του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ. Εκείνο που αναζητούμε είναι διά της συμμετοχής, του διαλόγου, του Δημοκρατικού ελέγχου αλλά και του σωστού προγραμματισμού, η συμβολή στην αποδοτικότερη λειτουργία των Ημικρατικών Οργανισμών. Και είναι γι' αυτό το λόγο που υποστηρίζουμε την πρόταση νόμου της Επιτροπής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλοι ομιλητές παρακαλώ;

Ο κ. Πέτας.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Παρακολούθησα με πολύ μεγάλη προσοχή την επιχειρηματολογία των υποστηρικτών του υπό συζήτηση νόμου τόσο στην ολομέλεια της Βουλής όσο και στην Επιτροπή Νομικών, η οποία είχε καταπιαστεί διεξοδικά με το θέμα.

Το συμπέρασμά μου το σταθερό είναι ότι η επιχειρηματολογία αυτή δεν δικαιολογεί την προβολή και την υποστήριξη αυτού του νόμου που συζητούμε. Δεν ακούστηκε ούτε ένα επιχειρήμα που να στηρίζει, να αποτελεί αντικείμενο των εισηγήσεων και της κριτικής που γίνεται εναντίον του Προέδρου στο χειρισμό αυτών των θεμάτων και την απαίτηση για ρύθμιση του ζητήματος στη βάση των προτάσεων του νόμου που συζητούμε. Εδώ εκείνο το οποίο υπάρχει στην πράξη, και δεν ακούσαμε κανένα επιχειρήμα που να το αναιρεί, είναι ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει σταθερή πολιτική να συγκροτούνται αυτά τα σώματα, αυτές οι Επιτροπές, αυτά τα Συμβούλια, από πρόσωπα τα οποία να ανήκουν σε όλα τα κόμματα, σε όλες τις παρατάξεις ή να είναι αποδεκτά από τα κόμματα.

Εδώ η επιχειρηματολογία έδειξε ότι χρειάζεται να ακολουθηθεί ή να υιοθετηθεί και ο τύπος, αφού η ουσία ακολουθείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, να ακολουθηθεί και ο τύπος. Δηλαδή τα κόμματα να υποδεικνύουν τους αντιπροσώπους τους οι οποίοι θα συμμετέχουν στα συμβούλια. Βεβαίως

επιφυλάξεις μπορεί να υπάρχουν πάντοτε όχι από τα κόμματα που τώρα ζητούν να ψηφιστεί ο νόμος αυτός, αλλά και από το κόμμα μας το οποίο αρκετά έχει κατηγορηθεί ότι είναι πίσω από τις προτάσεις και τις αποφάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Αλλά πιστεύω ακράδαντα ότι θα είναι ολίσθημα, αν αυτό το Σώμα προχωρήσει να συζητά τόσο λεπτομερειακά θέματα όπως το ποιος ηθοποιός περιλαμβάνεται σε ένα έργο και ποιο ρόλο αναλαμβάνει ένας άλλος ηθοποιός. Νομίζω ότι δεν είναι προς τιμή της ποιότητας και της αποστολής της Βουλής να προχωρεί σε τόσο μικρές λεπτομέρειες τη στιγμή που έχει να φέρει σε πέρας τόσο υπεύθυνο νομοθετικό έργο ή έργο που αφορά το χειρισμό βασικών προβλημάτων, πολιτικών, εθνικών οικονομικών και κοινωνικών από μέρους της Κυβέρνησης.

Γι' αυτό το λόγο νομίζω ότι δεν υπάρχει δεν έχει προβληθεί μέσα από τη συζήτηση επιχείρημα που να δικαιολογεί αυτό το νόμο έτσι που να λέμε ότι εξ αντικειμένου οφείλουμε να τον υποστηρίξουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μουσιούττας παρακαλώ.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Δυο λόγια μόνο από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Επειδή λέχθηκε ότι δεν ακούστηκε κανένα επιχείρημα που να επιβάλλει τη θέσπιση ενός νόμου έτσι που να αντιπροσωπεύονται όλα τα κόμματα στους ημικρατικούς οργανισμούς, ήθελα να πω ότι, όπως είπαν οι συνάδελφοι, ζητήθηκε κατάλογος από τρία κόμματα, από το δικό μας δεν ζητήθηκε. Και είμαι πραγματικά πολύ προβληματισμένος για το τι συμβαίνει με το Δημοκρατικό Κόμμα. Είναι μήπως το 27% ασκήσιμοι; Έγινε εδώ μεγάλος λόγος για αξιοκρατία και δεν νομίζω ότι από το ΔΗ.ΚΟ., το 27% του λαού της Κύπρου, μόνο δυο και όχι τέσσερις, όπως είπε ο συνάδελφος Δημητριάδης, μπορούσαν να μπουν στα συμβούλια των ημικρατικών. Τώρα αν θέλετε, η προσωπική μου άποψη πάνω στο θέμα ήταν κι' εμένα διαφορετική: όμως θα ψηφίσω μαζί με την πλειοψηφία της δικής μας ομάδας και θέση μου ήταν ότι, όταν τα κόμματα αντιπροσωπεύονται στους ημικρατικούς οργανισμούς, τότε δεν θα υπάρχει κόμμα το οποίο θα ασκήσει εύκολα έλεγχο σ' αυτούς τους οργανισμούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ηλιάδης για να δευτερολογήσει. Ζήτησε ο κ. Φάντης;

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Θέμα διαδικασίας κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε κ. Σολωμή.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε, με όλο το σέβας προς το Προεδρείο και προς τους συναδέλφους που είναι πολύ ομιλητικοί σήμερα και τους απολαμβά-
νομε.

Αν δεν κάμνω λάθος, κύριε Πρόεδρε, στους Κανονισμούς υπάρχει κάποιο περιθώριο ή κάποια εξουσία που σας δίνετε και επειδή οι παραγωγικές συνεδρίες της Βουλής που απομένουν μαζί με τη σημερινή είναι μόνο δύο, και επειδή είναι πολλά τα νομοθετήματα και πολλά τα θέματα στο Κεφάλαιο Δ, που είναι και επείγοντα και μεγάλο ενδιαφέροντος, επαναλαμβάνω, αν είναι δυνατό, να τεθεί ενώπιον του Σώματος κάποιο χρονοδιάγραμμα για το κάθε θέμα, διότι με το ρυθμό που ξεκινήσαμε τον πολύ ορεξάτο ή θα πρέπει να προγραμματίζουμε συνεδρίες κατά τον Ιούλιο ή οπωσδήποτε και ενδιάμεσες συνεδρίες πέραν της Πέμπτης κάθε βδομάδα. Μπορεί να καθοριστεί αριθμός ομιλητών, δεν θέλω, προς Θεού, να στερήσω το δικαίωμα οποιουδήποτε συναδέλφου να μιλήσει, αλλά να ξέρουμε πότε ακριβώς ένα θέμα θεωρείται ότι εξαντλήθηκε και τότε ότι μπορεί να μιλήσουν και είκοσι Βουλευτές και να υπάρχουν άλλοι είκοσι στη συνέχεια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Σολωμή, εκτιμώ πολύ την προσπάθεια σας να βάλετε τη συζήτηση μέσα σε ορισμένα χρονικά πλαίσια. Δυστυχώς όμως είναι τόσο σοβαρό το θέμα, ώστε δεν μπορώ να αφαιρέσω το λόγο από οποιοδήποτε Βουλευτή ή ο οποίος θέλει να μιλήσει. Το θέμα θα τελειώσει και θα θεωρηθεί ως αποπερατωθέν, όταν δεν θα υπάρχουν άλλοι ομιλητές, οι οποίοι θα επιθυμούν να μιλήσουν από αυτό το Βήμα.

Λοιπόν, παρακάτω. Ο κ. Φάντης.

Και μπορεί να συζητούμε ως τα μεσάνυχτα κ. Σολωμή.

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, για να καθησυχάσουμε και τον κ. Σολωμή και άλλους, εγώ θα δηλώσω από τώρα ότι θα είμαι πολύ σύντομος. Και, επειδή θα είμαι πολύ σύντομος, δεν θα αναφερθώ σε ότι προηγούμενα α λέχθηκε: ποιες ήταν οι θέσεις του ενός Κόμματος ή του άλλου πάνω σε διάφορα ζητήματα.

Θα ασχοληθώ με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου που έχουμε υπό συζήτηση και θα εγείρω ένα ή δυο ερωτηματικά για προβληματισμό. Όπως αντιλαμβάνομαι εγώ το νομοσχέδιο, αυτό θέτει ορισμένους περιορισμούς στο δικαίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας στο διορισμό συμβουλίων στους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Και είναι πολύ συγκεκριμένο το άρθρο 3(α), το οποίο λέει ότι το Υπουργικό Συμβούλιο μέσα σε ένα μήνα το αργότερο από τη λήψη των καταλόγων για τους οποίους γίνεται λόγος στο προηγούμενο εδάφιο, τους οποίους θα υποβάλουν τα Κόμματα στον Πρόεδρο, επιλέγει και διορίζει με βάση τους καταλόγους αυτούς, τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καθενός από τα ορισμένα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Αυτό το Άρθρο είναι καθοριστικά περιοριστικό στο ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν μπορεί να διορίσει κανένα άλλο πρόσωπο ως μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ημικρατικού Οργανισμού έξω από τη λίστα που θα δώσουν τα Κόμματα.

Το πρώτο ερωτηματικό που εγείρεται με τούτο είναι αυτό που λέχθηκε και από άλλους, κατά πόσο δηλαδή αυτό με βάση το Σύνταγμα και με βάση την κατανομή των εξουσιών είναι ή δεν είναι περιοριστικό στην εκτέλεση της εξουσίας του Προέδρου. Πέρα από αυτό εγώ θα ήθελα να εγείρω ένα άλλο σημείο, για προβληματισμό όπως είπα. Όταν εμείς λέμε ότι ο Πρόεδρος είναι υποχρεωμένος να διορίσει από τούτο τον κατάλογο των 10—15 προσώπων που δίνουν τα Κόμματα, παραβιάζεται ή δεν παραβιάζεται η αρχή των ίσων δικαιωμάτων του πολίτη απέναντι στο Νόμο και απέναντι στη Δημοκρατία; Το Άρθρον 28 του

Συντάγματος λέει: «Πάντες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου της Διοικήσεως και της Δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχουν ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως». Αποτελεί άραγε ίση μεταχείριση του οποιουδήποτε πολίτη, όταν με τον τρόπο με τον οποίο θεσπίζουμε αυτό το νομοσχέδιο απαγορεύουμε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να χρησιμοποιήσει, να μεταχειριστεί με τον ίδιο τρόπο οποιοδήποτε πολίτη έξω από τον κατάλογο των 10 ή 15 προσώπων; Λέχθηκε από το Βήμα αυτό και είναι σωστό αυτό ότι δεν είμαστε εμείς που αποφασίζουμε οριστικά αν ένας Νόμος είναι συνταγματικός ή αντισυνταγματικός. Και εγώ ο ίδιος σε πολλές προηγούμενες περιπτώσεις υπερασπιζόμενος κάποια πρόταση νόμου ή κάποιο νόμο για το οποίο υπήρχε αμφισβήτηση, είχα πει ότι εκείνο το αρμόδιο όργανο που αποφασίζει για τη συνταγματικότητα ή όχι του νόμου είναι το Ανώτατο Δικαστήριο. Δεν αποσύρω ότι έχω πει προηγούμενα, και τώρα είναι το Ανώτατο Δικαστήριο που θα αποφανθεί, αν γίνει προσφυγή και υποθέτω ότι θα γίνει προσφυγή, για το περιεχόμενο αυτού του νόμου. Το Ανώτατο Δικαστήριο θα αποφασίσει πάνω σ' αυτό. Απλώς επαναλαμβάνω ότι επισύρω την προσοχή του Σώματος για να προβληματιστεί κατά πόσο αυτό το νομοσχέδιο είναι σωστό ή όχι, που καθορίζει, επαναλαμβάνω, στον Πρόεδρο ότι: Κύριε, θα διορίσεις σε Διοικητικά Συμβούλια από τούτη τη λίστα που σου δίνουμε εμείς και όλοι οι άλλοι πολίτες εκπέτουν από αυτό το δικαίωμα. Αν αυτό το πράγμα είναι σωστό, είναι συνταγματικό ή όχι, ας προβληματιστεί το Νομοθετικό Σώμα πάνω σ' αυτό το σημείο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άλλος ομιλητής που θέλει να πρωτολογήσει;

Αν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές που θέλουν να πρωτολογήσουν ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ο κ. Ηλιάδης θέλει μια παρατήρηση.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Εντάξει, μετά από σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφόσον θα δευτερολογήσει, κύριε Γαλανέ, σας ακολουθεί διότι είστε Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος κόμματος.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε,

Νομίζω ότι πραγματικά έχουν λεχθεί τα διάφορα επιχειρήματα και από τις δυο πλευρές, ορισμένες φορές εντονότερα από ό,τι θα έπρεπε. Όμως πρέπει να απαντήσουμε σε ορισμένα πράγματα, για να μη μείνουν ορισμένες λανθασμένες εντυπώσεις για τη βάση της όλης συζήτησης.

Θα ήθελα εξ αρχής να τονίσω ότι είναι πολύ ενδιαφέρουσα η διακρήρυξη του κ. Πουμπουρή ότι δεν αισθάνονται πως είναι το κυβερνών κόμμα. Τώρα βέβαια υπάρχει ένα ερωτηματικό. Εφόσον δεν είναι το «κυβερνών κόμμα» ή «κυβερνητικό κόμμα», όπως είπε, γιατί εννοήθηκαν τόσο πολύ στους διορισμούς; Διότι πράγματι ευνοήθηκαν στους διορισμούς. Όμως αν πράγματι δεν είναι κυβερνών κόμμα το ΑΚΕΛ, και δεν είναι οι λέξεις που περιγράφουν κάτι αλλά οι πράξεις, ο χρόνος θα δείξει. Αν πράγματι ο ρόλος είναι αυτός που εσείς προδιαγράφετε, δηλαδή ότι θα εξασκείτε εποικοδομητική πολιτική, θα συμφωνείτε με αυτά που συμβαδίζουν με

τις θέσεις σας αλλά εκεί που διαφωνείτε θα είστε εποικοδομητικοί, που είναι και η δική μας θέση, αν αυτή είναι η τελική θέση σας θα το δείξει ο χρόνος. Όμως αν πράγματι αληθεύει αυτός ο ισχυρισμός, ότι δεν είστε κυβερνών κόμμα ένας λόγος περισσότερο για τον κ. Βασιλείου, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, να λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη αυτό το Σώμα, διότι δεν έχει κανένα κυβερνών κόμμα. Επομένως στηρίζεται στη Βουλή, στα κόμματα, για να προωθήσει το κυβερνητικό του έργο. Και στηρίζεται κατά κάποιο τρόπο στις εκάστοτε πλειοψηφίες αυτού του Σώματος, για να προωθήσει και τις θέσεις του πάνω στο εθνικό και πάνω στα οικονομικά θέματα και πάνω στα κοινωνικά. Γι' αυτό πρέπει να επιδεικνύει πολύ περισσότερη ευαισθησία από όση επέδειξε σ' αυτή την περίπτωση.

Και τι πράττει σήμερα η Βουλή, αν φύγουμε από τα νομικιστικά και τα συνταγματικά και μπούμε στα ουσιαστικά; Απλώς η Βουλή νομοθετεί και διά νόμου επιβάλλει κατά κάποιο τρόπο εκείνα που διακήρυξε πως θα έπραττε ο κ. Βασιλείου και δεν έπραξε, δηλαδή την αναλογική εκπροσώπηση των κομμάτων. Ερχόμεθα λοιπόν τώρα διά νόμου να το προωθήσουμε, διότι απλούστατα δεν φάνηκε συνεπής στις διακηρύξεις του. Αν φαινόταν συνεπής και πράγματι προχωρούσε σε μια δίκαιη κατανομή των θέσεων στους Ημικρατικούς Οργανισμούς βάσει της δύναμης των κομμάτων και της αναλογικής εκπροσώπησης — που είναι αυτό που προσπαθούμε να προωθήσουμε — δεν θα χρειαζόταν να φτάσουμε στο θέμα της νομοθεσίας και επαναλαμβάνων ότι εδώ δίστανται οι διάφορες απόψεις επί νομικών θεμάτων, γι' αυτό ας αφήσουμε το Ανώτατο επιτέλους, αν θα προσφύγει, όπως είπε ο κ. Φάντης, να αποφασίσει γι' αυτό το θέμα.

Το τι έπραξε η Κυβέρνηση Κυπριανού νομίζω πως δεν είναι της ώρας να το αναφέρουμε διότι υπάρχουν πολλά επιχειρήματα για να απαντήσουμε. Εδώ δεν συζητούμε την Κυβέρνηση Κυπριανού, εδώ συζητούμε την Κυβέρνηση του κ. Βασιλείου, η οποία κατόπιν διακηρύξεων περί αξιοκρατίας και διάφορων άλλων πραγμάτων εξελέγη. Τώρα το πόσο συνεπής είναι με αυτές τις διακηρύξεις, και πόσο δίκαια προχώρησε σ' αυτούς τους διορισμούς είναι η ουσία του θέματος που συζητούμε.

Βεβαίως διαφωνούμε με τις θέσεις που ανέφερε κάποιος κύριος συνάδελφος ότι «ποιο μέλος του ΑΚΕΛ διορίστηκε από την Κυβέρνηση Κυπριανού σε Ημικρατικούς Οργανισμούς» και ότι δήθεν υπήρξε κατάφωρη αδικία σε βάρος τους. Μα όχι μόνο μέλη του ΑΚΕΛ διορίστηκαν σε Ημικρατικούς Οργανισμούς, αλλά μέλη του ΑΚΕΛ διορίστηκαν στο Υπουργικό Συμβούλιο άνθρωποι οι οποίοι αργότερα εξελέγησαν Βουλευτές του ΑΚΕΛ. Και άραγε αν υπήρχε τόση άνιση μεταχείριση και αδικία, που δεν υπήρχε, γιατί τότε το ΑΚΕΛ επανειλημμένα συνεργάστηκε με τον κ. Κυπριανού και σε πολλές περιπτώσεις συνεργάστηκε και δυο και τρεις φορές; Και η δημοκρατική συνεργασία διακόπηκε όχι διότι δεν ευνοείτο το ΑΚΕΛ ή το ΑΚΕΛ υφίστατο άνιση μεταχείριση, αλλά διότι ο κ. Κυπριανού θεώρησε ότι έπρεπε να υπάρξει ένας διαχωρισμός των δρόμων πάνω στο εθνικό θέμα: ένεκα των θέσεων του ΑΚΕΛ πάνω στο εθνικό θέμα, όχι διότι το ΑΚΕΛ αποφάσισε να διακόψει τη δημοκρατική συνεργασία, επειδή η Κυβέρνηση Κυπριανού ήταν άδικη προς το ΑΚΕΛ και υπήρχε θέμα άνισης μεταχείρισης. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, επί του θέματος παρακαλώ, διότι αν πάμε σε συζήτηση εφ' όλης της ύλης δεν θα καταλήξουμε πουθενά.

ΑΛ. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι επί του θέματος που απαντώ. Απλώς κατηγορήθηκε η Κυβέρνηση Κυπριανού για άنيση μεταχείριση έναντι του ΑΚΕΛ και απαντώ ότι δεν υπήρξε τέτοια άنيση μεταχείριση που να τεκμηριώνεται με επιχειρήματα. Όμως προχωρώ και τονίζω ότι πιστεύουμε πως η Κυβέρνηση Κυπριανού μπορεί να μη δέχτηκε την αναλογική εκπροσώπηση. Αυτό δεν το δέχτηκε και δεν εγίνοντο οι διορισμοί με βάση την αναλογική εκπροσώπηση, αλλά ουδέποτε διακήρυξε πως θα προωθούσε τους διορισμούς επί τη βάσει αναλογικής εκπροσώπησης, όπως ο κ. Βασιλείου που διακήρυξε και δεν έπραξε. Γι' αυτό και σωστά κάποιος συνάδελφος, νομίζω ο κ. Χατζηδημητρίου, τόνισε ότι υπήρξε κάποια κατάχρηση εμπιστοσύνης. Όμως υπήρξε ίση μεταχείριση, πιστεύουμε, από την Κυβέρνηση Κυπριανού προς όλους τους πολίτες. Γι' αυτό όταν μιλούμε για αδικίες και άνισες μεταχειρίσεις και αναξιοκρατίες στο παρελθόν και το συνδυάζουμε με το θέμα των Ημικρατικών, νομίζω ότι διαπλατύνουμε το όλο θέμα για να καλύπτει πολλά άλλα πράγματα με πολύ άδικο τρόπο. Εκείνο που μπορούμε να λέμε είναι ότι στο θέμα των Ημικρατικών Οργανισμών, ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν δέχτηκε την αναλογική εκπροσώπηση και αυτό είναι γνωστό. Όχι όμως να μιλούμε για άنيση μεταχείριση πολιτών, διότι αυτό το πράγμα δεν το δεχόμεθα πως υπήρξε στη Δημοκρατία κατά τη διακυβέρνηση Κυπριανού.

Ήθελα τώρα να κάμω μια παρατήρηση στο συνάδελφο κ. Μαρκίδη, ο οποίος διά της μεθόδου της «κούππας άπανης».....

(γέλωτες)

μας ανέφερε ότι σε όλα τα θέματα υπάρχει απόλυτη συνέπεια από το κόμμα του και ανέφερε και το εθνικό. Νομίζω, επειδή και πολύ σωστά αναφερθήκατε, κ. Πρόεδρε, να μη μπούμε σε άλλα θέματα, όταν έλθει η ώρα θα συζητηθεί το Κυπριακό, θα δούμε πόση συνέπεια υπήρξε σ' αυτά τα θέματα. Απλώς ως περιοριζόμαστε στο θέμα μας, αφού επιτέλους κάνουμε διάλεξη επί νομικών θεμάτων, και πολύ ωραία διάλεξη, και μιλούμε για την πραγμάτωση των δυο επιθυμιών και την τελική πραγμάτωση όλων των επιθυμιών. Και δεν ξέρω ποιος επιτέλους καταλαβαίνει για ποιες επιθυμίες και ποιες πραγματώσεις. Ας το αφήσουμε επιτέλους σ' αυτά τα περιθώρια για να μη μπούμε σε γενικεύσεις εφ' όλης της ύλης.

Ένα θέμα όμως θα ήθελα να εγείρω όσον αφορά το συνάδελφο κ. Πέτα, ο οποίος πολύ καθαρά μας είπε ότι κανένα επιχείρημα δεν λέχθηκε και καμιά απόδειξη δεν δόθηκε από πλευράς των άλλων κομμάτων που προχωρούν σ' αυτή τη νομοθετική ρύθμιση. Μα κ. συνάδελφε, μίλησαν 12 άλλοι συνάδελφοι από τα άλλα κόμματα, έτσι με μια μονοκοντυλιά δεν ακούσαμε κανένα επιχείρημα; Νομίζω λέχθηκαν ουκ ολίγα επιχειρήματα, αλλά υπάρχουν μερικοί από μας που όσα επιχειρήματα και να ακούσουμε δεν πρόκειται να ανοίξουμε τα ώτα μας στα επιχειρήματα εκείνων που διαφωνούν μαζί μας. Αλλά θα πρέπει να το αντιληφθούμε ότι σε μια Δημοκρατία υπάρχει το δικαίωμα κάποιων επιχειρημάτων από τους άλλους και θα πρέπει σε ορισμένες περιπτώσεις να ακούουμε και την άλλη πλευρά, έστω και αν διαφωνούμε. Δεν μπορούμε όμως με μιά μονοκοντυλιά να λέμε ότι κανένα επιχείρημα δεν ακούστηκε από καμιά άλλη πλευρά. Ούτε συμφωνούμε μαζί σας, και πολύ σωστά το έθεσε το θέμα ο συνάδελφος κ. Ηλιάδης, ότι υπήρξε μια αδικία στο Θ.Ο.Κ. όσον αφορά το γνωστό ηθοποιό κ.

Νίκο Σιαφκάλη. Και έχει δίκαιο. Εμείς δεν το μάθαμε, διότι δεν έχουμε κανένα εκπρόσωπό μας στο Θ.Ο.Κ., όπως και σε πολλούς άλλους οργανισμούς.....

(γέλωτες)

Έτυχε στην περίπτωση της ΕΔΕΚ να υπάρχει. Και είπε ο κ. συνάδελφος του ΑΚΕΛ ότι, τώρα θα συζητήσουμε το θέμα ενός ηθοποιού; Μάλιστα. Ένας ηθοποιός είναι ένας πολίτης της Δημοκρατίας και πρέπει να λάβουμε πάρα πολύ σοβαρά υπόψη το θέμα του, αν αδικείται. Έστω και ένας πολίτης της Δημοκρατίας αν αδικείται, θα πρέπει να επισημάνουμε αυτή την αδικία και να την αντιμετωπίσουμε.

Κύριε Πρόεδρε,

Τελειώνοντας θέλω να τονίσω ότι το θέμα είναι πολιτικό. Λέχθηκε ότι υπάρχει αντιπολιτευτική διάθεση. Μα εδώ, σε μια δημοκρατία, υπάρχει αντιπολίτευση. Και δεν μπορεί να υπάρχει πολυκομματική δημοκρατία αν δεν υπάρχει και η αντιπολίτευση. Και όσο περισσότερο η Κυβέρνηση αδικεί ή είναι ασυνεπής στις θέσεις της τόσο ενισχύεται και υψώνεται η φωνή της αντιπολίτευσης.

Επομένως ας μη λέγεται ότι υπάρχει αντιπολιτευτική διάθεση. Εφόσον υπάρχει αντιπολίτευση και εφόσον υπάρχει δημοκρατία, και για να υπάρχει δημοκρατία υπάρχει αντιπολίτευση, δεν υπάρχει λόγος να μεμφόμεθα κάποιους ότι αντιπολιτεύονται ή έχουν αντιπολιτευτική διάθεση. Ας μη δίδεται πρόφαση για αντιπολιτευτική διάθεση, και δόθηκε πολύ καλή πρόφαση για αντιπολιτευτική διάθεση, διότι υπήρξε σοβαρή αδικία και διότι υπήρξε ασυνέπεια σε διακηρύξεις.

Όμως το λέμε ακόμα μια φορά, γιατί πιστεύουμε ότι βοηθούμε τον Πρόεδρο κ. Βασιλείου με τις θέσεις τις οποίες παίρνουμε σήμερα και με τα πολιτικά μηνύματα τα οποία μεταφέρουμε, διότι πιστεύουμε ότι χρειάζεται τη συνεργασία όλων των πλευρών της Βουλής. Και όσο νωρίτερα το αντιληφθεί τόσο καλύτερα θα προχωρήσει στη διακυβέρνηση αυτού του τόπου και τόσο λιγότερα λάθη θα γίνουν. Και εδώ είναι η έννοια αυτής της νομοθεσίας. Ούτε περί συνταγματικών θεμάτων πρόκειται σε τελευταία ανάλυση ούτε περί οτιδήποτε άλλου. Πρόκειται περί ενός καθαρού μηνύματος προς τον Πρόεδρο κ. Βασιλείου ότι εδώ, εφόσον δεν στηρίζεται πάνω σε οποιαδήποτε πλειοψηφία κομμάτων, ούτε καν σε κυβερνών κόμμα, όπως λέει το ΑΚΕΛ, είναι προτιμότερο να λαμβάνει περισσότερο υπόψη τις δυνάμεις των κομμάτων στη Βουλή, όλα τα κόμματα. Και είναι πολύ μεγαλύτερη ανάγκη να υπάρχει συνέπεια σ' αυτές τις διακηρύξεις.

Πιστεύουμε ότι αυτό το μήνυμα πρέπει να ληφθεί υπόψη στην πραγματική του έννοια, διότι είναι καλόπιστο μήνυμα και καλόπιστα πρέπει να γίνει αποδεκτό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είναι η πρόθεσή μας να αντιδικήσουμε με τον πολύ σεβαστό συνάδελφο κ. Πέτα και ούτε σαν απάντηση ας μη θεωρηθούν αυτά που θ' αναφέρουμε. Απλώς αποτελούν μια τοποθέτηση για λόγους αρχής.

Είπε ο αγαπητός και σεβαστός, και τονίζω τη λέξη σεβαστός, συνάδελφος ότι δεν ανεβάζουμε το επίπεδο των συζητήσεων στη Βουλή με την αναφορά ποιος ηθοποιός θα παίξει το τάδε έργο στο θέατρο.

Κύριε Πρόεδρε, ασφαλώς μια τέτοια προσέγγιση και κάποια τέτοια παραδείγματα δεν θ' ανέβαζαν το επίπεδο των συζητήσεων της Βουλής, όμως το θέμα δεν είναι αυτό, κ. Πρόεδρε.

Υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι σ' αυτό τον τόπο που στον τομέα τους διαπρέπουν υφιστάμενοι πολλές θυσίες, όπως πολλές θυσίες και ταλαιπωρίες και διωγμούς έχει υποστεί και ο ίδιος ο αγαπητός συνάδελφος για τον ζήλο με τον οποίο αγωνίστηκε για τα πιστεύω του σε όλη του τη ζωή και τη συνέπειά του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Ηλιάδη, σας παρακαλώ.....

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Παρακαλώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν είναι δυνατό να μείνουμε μέσα στα πλαίσια του νομοσχεδίου.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Μάλιστα, κ. Πρόεδρε, θα προσπαθήσω, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διότι αν αρχίσουμε να συζητούμε εφ' όλης της ύλης.....

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Όχι, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

.....και το εθνικό και τα προσωπικά θέματα των διάφορων αδικημένων κλπ., δεν θα τελειώσουμε ποτέ.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή έγινε αναφορά σε συγκεκριμένο άτομο, παρακαλώ, για λόγους τάξης, να μου επιτραπεί να ολοκληρώσω και υπόσχομαι ότι θα είμαι πολύ σύντομος.

Πριν μερικά χρόνια ήμασταν μάρτυρες, όλοι μας, όταν δυο μεγάλοι του θεάτρου μας βρίσκονταν υπό διωγμό. Και δεν ήμασταν μόνο εμείς που διαμαρτυρόμασταν, ήταν και ο μεγάλος αείμνηστος Βλαδίμηρος Καυκαρίδης και ο Νίκος Σιαφκάλλης. Ο ένας πέθανε από καρδιακή προσβολή μαχόμενος αξιοπρεπώς στο ελεύθερο θέατρο και έχοντας τη δική του θεατρική σκηνή. Ο άλλος.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Ηλιάδη, με συγχωρείτε, διότι επεμβαίνω να σας διακόψω και πάλιν.

Αλλά βεβαίως και ο κ. Καυκαρίδης ο μακαρίτης και ο κ. Νίκος Σιαφκάλλης ήταν και είναι συμπαθέστατοι άνθρωποι και άνθρωποι οι οποίοι πρόσφεραν πολλά, αλλά δεν θα κάτσουμε τώρα εδώ πέρα να μπλέξουμε το εγκώμιο ατόμων, καθ' ην στιγμή ψηφίζουμε ένα νομοσχέδιο για τη σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών.

Για όνομα του Θεού, πρέπει κάπου να θέσουμε κάποιο τέρμα σε αυτή τη συζήτηση.

Παρακαλώ, γι' αυτό το λόγο..... σας παρακαλώ..... ότι υπάρχει για προσωπικά θέματα ηθοπαιών ή οποιωνδήποτε άλλων να παραλειφθεί.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Συνδέεται με το θέμα που συζητούμε, κ. Πρόεδρε.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είναι προσωπικά θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν συνδέεται, κ. Χατζηδημητρίου;

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Επί θέματος διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα, κ. Μαρκίδη.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, φαντάζομαι ο κ. Ηλιάδης θα είναι ο πρώτος που πρέπει να συμφωνήσει ότι γι' αυτά τα οποία λέει είναι δύσκολο να υπάρχει άλλος μέσα σ' αυτή την αίθουσα αυτή τη στιγμή, που να μπορεί να κρίνει αντικειμενικά, αν αυτά τα οποία λέει ή αν οι κατηγορίες που εκτοξεύει εναντίον του συγκεκριμένου Διοικητικού Συμβουλίου του ΘΟΚ ευσταθούν ή όχι. Αν θέλει να εγγράψει θέμα, να εγγράψει θέμα, να παραπεμφθεί σε συγκεκριμένη Επιτροπή, να ακούσουμε τι έχει να πει το Διοικητικό Συμβούλιο και μετά, αν είναι θέμα προτεραιότητας και έρθει η σειρά του, να το συζητήσουμε σ' αυτή τη Βουλή.

Διότι όπως γίνεται η συζήτηση αυτή τη στιγμή, εγώ σας ερωτώ: Ποιος μπορεί να αντικρούσει τον κ. Ηλιάδη; Ποιος ξέρει αν αυτά που λέει ο κ. Ηλιάδης ευσταθούν ή δεν ευσταθούν;

Είναι τελείως εκτός του θέματος της σημερινής συζήτησης. Και έχω την εντύπωση.... εγώ εισηγούμαι ότι πρέπει να υπάρχει ένα μέτρο μέσα στο πλαίσιο που μπορούμε να μιλούμε. Είναι πολύ εξειδικευμένη αυτή η περίπτωση και ουδείς μπορεί ν' απαντήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Μαρκίδη, συμφωνώ απόλυτα μαζί σας. Γι' αυτό το λόγο και διέκοψα τον κ. Ηλιάδη. Διότι αυτό το θέμα μπορεί να αποτελέσει θέμα του Κεφαλαίου Δ', να μελετηθεί, να έρθουν όλοι ενώπιον των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών να μας πουν περί τίνος πρόκειται και να γίνει συζήτηση.

Διότι τώρα δεν εγείρεται αυτό το θέμα.

Διότι, αλίμονο, αν αρχίσουμε να μιλούμε και για κάποιο στο ΡΙΚ, ο οποίος αδικήθηκε, και για κάποιο στην Αρχή Ηλεκτρισμού και και για κάποιο σε κάποια άλλη Αρχή, στον ΚΟΤ κλπ. Δεν θα τελειώσουμε ποτέ.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, έχετε δίκαιο στην ανάγκη διεξοδικής συζήτησης του θέματος στο Κεφάλαιο Δ' και αυτό θα το δούμε στο τέλος της σημερινής Ημερήσιας Διάταξης.

Όμως αυτή τη στιγμή ο κ. συνάδελφος εκείνο που προσπαθεί να κάμει είναι ν' απαντήσει πάνω στο συγκεκριμένο θέμα, που από άλλο συνάδελφο τοποθετήθηκε και συνδέεται ακριβώς με το θέμα μας, τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα των Διοικητικών Συμβουλίων. Και φάγαμε πολύ περισσότερη ώρα στο συνάδελφο, συζητώντας διαδικαστικά, απ' ότι θα έτρωγε ο ίδιος αν αφήνετο να ολοκληρώσει τη σκέψη του. Και θα παρακαλέσω να του επιτρέψουμε να ολοκληρώσει τη σκέψη του και να τελειώσει. Αλλιώς θα μείνει εκείνος εκεί κι εμείς εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα, κ. Χατζηδημητρίου.....

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

.....δεν είναι θέμα να ολοκληρώσει τη σκέψη του ο κ. Ηλιάδης. Είμαι από τους τελευταίους ανθρώπους που επιθυμούν να σταματούν ανθρώπους οι οποίοι μιλούν από το Βήμα της Βουλής.....

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μα δεν σταματήσατε τον κ. Πέτα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Πέτας αναφέρθηκε δυο λεπτά στ' όνομα του κ. Σιαφκάλλη, για να πει ότι η συζήτηση κατέρχεται σε χαμηλά επίπεδα.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και δεν μου δόθηκε η ευκαιρία να τον σταματήσω, διότι εν τω μεταξύ τελείωσε.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αλλά αν, ... σας παρακαλώ κύριοι. Είμαι ο τελευταίος άνθρωπος που επιθυμεί να διακόπτει ομιλητές στο βήμα της Βουλής, αλλά υπάρχει και κάποιος όριο, υπάρχει κάποιο μέτρο, το οποίο πρέπει να εφαρμόσουμε, διαφορετικά δεν θα τελειώσουμε ποτέ.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπετε, θα τελειώσω με μια διατύπωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να τελειώσετε με τη διατύπωση αυτή που θα κάμετε, κ. Ηλιάδη.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Η συμπεριφορά Ημικρατικών Οργανισμών απέναντι σε ανθρώπους της ιστορίας και του επιπέδου του Νίκου Σιαφκάλλη, δείχνουν το επίπεδο της βαθιάς κρίσης από την οποία περνούν ορισμένοι Οργανισμοί και είναι αυτό που πρέπει να μας ανησυχεί όλους.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Ηλιάδη, να εγγραφεί αυτό το θέμα αν επιθυμείτε, ούτως ώστε να το συζητήσουμε διεξοδικά.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Έχει εγγραφεί, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διότι ομιλείτε για συγκεκριμένα πρόσωπα, τα οποία απολαμβάνουν μεγάλης εκτίμησης και μέσα σ' αυτό το Σώμα, αλλά και γενικότερα στην κοινωνία μας.

Ο κ. Παπαπέτρου.

Σύντομα, κ. Παπαπέτρου, ούτως ώστε να τελειώνουμε κάποτε με αυτό το θέμα.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Να θεωρήσω ότι η δήλωση για τα μεσάνυκτα έχει ανααιρεθεί, κ. Πρόεδρε;

Είμαι βέβαιος ότι δεν θα εξαντλήσετε την αυστηρότητά σας σε μένα, που δέχθηκα και το βάρος της επίθεσης.

Κύριε Πρόεδρε,

Το πρώτο σημείο το οποίο νοιώθω τον πειρασμό να σχολιάσω είναι η αναφορά του κ. Γαλανού στο ΑΚΕΛ, που επανειλημμένα συνεργάστηκε με τον κ. Κυπριανού. Δεν καταγγέλλθηκε η Δημοκρατική Συνεργασία, διότι παραβίασε την αξιοκρατία ο κ. Κυπριανού και κατ' αυτό τον τρόπο αποδεικνύεται, κατά τον κ. Γαλανό, ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αξιοκρατίας.

Κύριε Γαλανέ, πραγματικά υπάρχουν διάφορες πολιτικές ομάδες που αντικρίζουν τα πολιτικά θέματα με διαφορετικό φακό.

Πραγματικά εμείς επανειλημμένα καταγγείλαμε την κατάσταση που επικρατούσε στους Ημικρατικούς Οργανισμούς, και από το Βήμα της Βουλής και έξω από τη Βουλή, την καταπάτηση της αξιοκρατίας, την αδικία και την κομματικοποίηση.

Από το Βήμα της Βουλής ο τότε Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος μίλησε για σείχάτα μέσα στους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Όμως ο λόγος που συνεργαστήκαμε με τον κ. Κυπριανού παρόλη αυτή την κατάσταση, είναι διότι το στενό κομματικό μας συμφέρον και την αξιοκρατία που έπρεπε να ισχύει και για το Κόμμα μας, τη θέσαμε σε δεύτερη μοίρα, προσπαθώντας να υπηρετήσουμε άλλους πιο σοβαρούς σκοπούς, όπως είναι η σωτηρία της πατρίδας. Και στηριχθήκαμε πάνω σ' ένα πρόγραμμα το οποίο αναμέναμε να εφαρμοστεί.

Ήταν η παραβίαση εκείνου του προγράμματος που οδήγησε στο ναύαγιο της συνεργασίας μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Παπαπέτρου, νομίζω ότι πρέπει να τελειώσετε ως εδώ...

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κλείω την παρένθεση. Μάλιστα, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

....διότι είναι συζήτηση εφ' όλης της ύλης πλέον, για όνομα του Θεού.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η κριτική που ασκήθηκε στην παρέμβασή μου, είχε ως ένα βασικό άξονα την καταπάτηση της αξιοκρατίας από τη σημερινή Κυβέρνηση στο διορισμό των Συμβούλων των Ημικρατικών Οργανισμών.

Θα ήθελα να καταπιαστώ, αναφορικά με αυτό το θέμα, με όλες τις πλευρές που αναφέρθηκαν στο θέμα της αξιοκρατίας. Το ανέφερε πρώτα το Δημοκρατικό Κόμμα διά στόματος κ. Τουλούρα.

Η δική μας θέση είναι ότι, ειδικά για το θέμα της αξιοκρατίας, το ΔΗΚΟ δεν έχει δικαίωμα να μέμφεται κανένα, διότι η λέξη «αξιοκρατία», η έννοια «αξιοκρατία» στα χέρια του ΔΗΚΟ, στα δέκα αυτά χρόνια, κακοποιήθηκε κατά

τον πιο βάνουσο τρόπο. Συνεπώς οι τελευταίοι που δικαιούνται να μιλούν γι' αυτό το θέμα είναι η πλευρά του ΔΗΚΟ.

Όσον αφορά την πλευρά της ΕΔΕΚ, σε μια περίοδο που το ίδιο το Κόμμα της ΕΔΕΚ διαπίστωνε παραβιάσεις της αξιοκρατίας, όργια κομματικοποίησης του κρατικού μηχανισμού και από το βήμα αυτό της Βουλής ψήφισε και σχετικά ψηφίσματα, μέσα σ' εκείνες τις συνθήκες, αυτό το Κόμμα σταμάτησε ως την εισήγηση να βάζουμε παρατηρητές στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών! Σε περιόδους που είχαμε απτά παραδείγματα παραβίασης της αξιοκρατίας!

Και σήμερα το Σοσιαλιστικό Κόμμα της ΕΔΕΚ έρχεται να εγκαταλείψει αυτή τη θέση και να μας πει ότι πρέπει να σώσουμε τη δημοκρατία μ' αυτό το νομοσχέδιο και να θέσουμε το θέμα των ανθρώπινων δικαιωμάτων στη σωστή του βάση.

Μα αγαπητοί συνάδελφοι, πού είδατε ότι τα νέα Διοικητικά Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών παραβίασαν τα ατομικά ή τα ανθρώπινα δικαιώματα του οποιουδήποτε;

Γιατί δεν τ' αφήνετε να δουλέψουν στην πράξη;

Θεωρείτε τη σημερινή κατάσταση καλύτερη ή χειρότερη απ' εκείνη που ίσχυε προηγουμένως;

Διά στόματος του κ. Ηλιάδη αναφέρατε ότι είναι καλύτερη η κατάσταση, αλλά πρέπει να γίνουν κι άλλα βήματα. Είναι αυτός ο εποικοδομητικός τρόπος που θα σπρώξουμε προς καλύτερα βήματα, για να πάμε πιο μπροστά; Ψηφίζοντας αντισυνταγματικά νομοθετήματα;

Ο κ. Δημητριάδης ανέφερε ότι ο κ. Κυπριανού δεν υποσχέθηκε προεκλογικά αναλογική εκπροσώπηση, συνεπώς ότι έκαμε «αφέωνταί του αι αμαρτίαι». Μα η αναλογική εκπροσώπηση είναι άμεσα συνυφασμένη με την αξιοκρατία και σαν τέτοια πρέπει να αντικρίζεται και υπ' αυτή την έννοια όπως ανέφερε ο κ. Πουμπουρής, ο κ. Κυπριανού απλόχερα υποσχόταν αξιοκρατία.

Έρχομαι στο θέμα του νομικού καθεστώτος της όλης υπόθεσης που συζητούμε. Ο Γενικός Εισαγγελέας είναι Σύμβουλος της Δημοκρατίας, άρα και Νομικός Σύμβουλος της Βουλής και κάμνει εισηγήσεις, αλλά δεν δεσμευόμαστε. Δεν ήταν ανάγκη να μας το υπομνήσει κανένας. Ξέρουμε αυτό το αξίωμα, επανειλημμένα το αναφέραμε και από το Βήμα της Βουλής. Όμως εδώ υπάρχει μια ουσιαστική διαφορά, αγαπητοί συνάδελφοι. Ότι όλοι, όλες οι πλευρές αναγνώρισαν σε κάποιο στάδιο την ύπαρξη συνταγματικού κωλύματος. Ανεξάρτητα του αν σήμερα ορισμένες πλευρές επιχειρηματολογούν από το Βήμα της Βουλής, ότι κατά την άποψή τους δεν υπάρχει συνταγματικό κώλυμα και το νομοθέτημα το οποίο θα ψηφίσουμε είναι συνταγματικό.

Και κόμπασε ο κ. Μαρκίδης ότι μόνη πλευρά που δεν άλλαξε τη θέση της σ' αυτό το θέμα είναι η πλευρά του Δημοκρατικού Συναγερμού. Αφού, κ. Μαρκίδη, η πλευρά σας δεν άλλαξε θέση σ' αυτό το θέμα, και αφού η πλευρά σας επέμενε σ' αυτή τη θέση, τότε γιατί για πάνω από 18 μήνες είχατε αυτή την Πρόταση Νόμου στο ράφι και δεν την προωθήσατε, δεν ζητήσατε να έρθει στην Ολομέλεια για συζήτηση;

Για τον απλουστάτο λόγο ότι βλέπετε κι εσείς τα συνταγματικά κωλύματα και την παραμερίσατε.

Και θα ήθελα ν' αναφέρω ότι δεν υπήρξε ποτέ κοινό νομοσχέδιο ΑΚΕΛ—ΔΗΣΥ. Ποτέ δεν κατατέθηκε κάτι τέτοιο. Απλούστατα σε μια Υπεπιτροπή της Επιτροπής Συγκοινωνιών, απαρτιζόμενη από τον κ. Αλέκο Μαρκίδη και τον κ. Φοίβο Κληρίδη, ανατέθηκε να επεξεργαστεί πιθανές λύσεις, αυτές τις οποίες ανέφερα στην πρωτολογία μου.

Όμως ο έντιμος συνάδελφος κ. Γαλανός έσχισε τα μιάτια του, διότι αναφέρθηκα σε αντιπολιτευτική διάθεση. Πέραν του ότι στην δευτερολογία του ο κ. Γαλανός ομολόγησε την αντιπολιτευτική του διάθεση, είπε: «Μάλιστα έχουμε αντιπολιτευτική διάθεση, διότι υπήρξε πρόκληση». Εγώ θα ήθελα ν' αναφέρω και κάτι άλλο.

Τη στιγμή που αυτό το Σώμα καλείται να νομοθετήσει, όχι να εκφράσει την άποψή του πάνω σε διάφορα πολιτικά ζητήματα αλλά να νομοθετήσει και διατυπώνεται η άποψη ότι εμάς δεν μας ενδιαφέρει η νομική πτυχή, παρόλο που στο παρελθόν δηλώσαμε πεπεισμένοι ότι έχουμε νομικό πρόβλημα, επειδή θέλουμε να στείλουμε πολιτικό μήνυμα, αυτό τι άλλο από αντιπολιτευτική διάθεση είναι, κ. Γαλανέ;

Στη διάρκεια της πρωτολογίας μου, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, προκάλεσα ν' αναφερθούν περιπτώσεις που τα νέα Διοικητικά Συμβούλια έδωσαν δείγματα κομματικοποίησης, παραβίασης της αξιοκρατίας, συνέχισης της κατάστασης που υπήρχε στο παρελθόν. Και σ' αυτή την πρόκληση αναφέρθηκε η περίπτωση Σιαφκάλλη. Θέλω να δηλώσω ότι η πλευρά της Αριστεράς, και σε καμιά περίπτωση ο κ. Πέτας, δεν εννοούσε τα όσα του αποδόθηκαν από τον κ. Ηλιάδη. Ο κ. Σιαφκάλλης είναι ένας σεβαστός πρωτεργάτης του Θεάτρου και της κοινωνικής μας ζωής και του έχουμε απόλυτη εκτίμηση και σεβασμό. Όμως με πρόλαβε ο κ. Μαρκίδης. Για τι πράγμα θα συζητήσουμε στα πλαίσια αυτής της συζήτησης, αναφορικά με τον κ. Σιαφκάλλη; Γιατί δεν διορίστηκε ο κ. Σιαφκάλλης; Συμπλήρωσε το όριο ηλικίας; Δεν αποδέχθηκε; Έθεσε κάποιους άλλους όρους; Δεν ξέρουμε. Ας έρθει το θέμα να το συζητήσουμε.

Αλλά και μόνο το γεγονός ότι ως πρόκληση αναφέρθηκε μόνο η περίπτωση Σιαφκάλλη, υπό τη γενική της μορφή, όπως αναφέρθηκε, είναι χαρακτηριστικό ότι ουσιαστικά δεν υπάρχει τίποτα για το οποίο να μπορεί κανένας να μεμφθεί τα νέα Διοικητικά Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών.

Εμείς, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν είμαστε εναντίον της αρχής της αναλογικής εκπροσώπησης. Απλούστατα βλέπουμε νομικό πρόβλημα.

Όπως πιστεύω ότι καμιά πλευρά δεν είναι ενάντια στο δικαίωμα των δεκαοκτάχρονων να ψηφίζουν και όμως δεν ψηφίζουν, διότι υπάρχει συνταγματικό—νομικό πρόβλημα.

Η πλευρά του ΔΗΚΟ παραπονέθηκε, διότι τα άλλα Κόμματα έδωσαν καταλόγους στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ενώ από το Δημοκρατικό Κόμμα δεν ζητήθηκαν κατάλογοι. Τους συναδέλφους του Δημοκρατικού Κόμματος θα ήθελα να παραπέμψω στις στήλες της «Ελευθεροτυπίας», η οποία έγραφε ότι «Εμείς αρνούμαστε να δώσουμε τέτοιους καταλόγους».

Κύριε Πρόεδρε, κατά τη δική μας άποψη, τα νέα Διοικητικά Συμβούλια είναι πολύ καλύτερα από ποτέ προηγούμενα στην ιστορία των Ημικρατικών Οργανισμών. Έχουν καλά στοιχεία και δίνουν εχέγγυα για μια καλύτερη πορεία. Δεν εισηγούμαστε ότι έχουμε φθάσει το τέλειο, ότι έχουμε φθάσει σε σημείο που να ικανοποιούμαστε απόλυτα. Όμως εμείς διαπιστώσαμε ένα σοβαρό βήμα προς τα

μπροστά. Με τους νέους διορισμούς τέλειωσαν κάποια μονοπάτια, γι' αυτό και κάποιοι αντιδρούν, διότι η αξιοκρατία και το μονοπάλιο τους ήταν έννοιες ταυτόσημες για πολλά χρόνια. Και είναι απόλυτα κατανοητό για μας γιατί αντιδρούν αυτοί. Όμως δεν είναι καθόλου κατανοητό γιατί αντιδρούν και κάποιοι άλλοι σ' αυτό το στάδιο και τόσο έντονα.

Διότι πράγματι υπήρξε μονοπωλιακή εκμετάλλευση των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, όχι μόνο, για να είμαστε δίκαιοι, από το Δημοκρατικό Κόμμα, αλλά σε μεγάλο βαθμό από ολόκληρη την παράταξη της ευρύτερης δεξιάς σ' αυτό τον τόπο. Και είναι κατανοητό να αντιδρούν κάποιοι από αυτή την κατεύθυνση. Αλλά για κάποιους άλλους, που δεν τοποθετούν τους εαυτούς τους ούτε εμείς τους τοποθετούμε μέσα στα πλαίσια της ευρύτερης δεξιάς, είναι πραγματικά ακατανόητος ο τρόπος που αντιδρούν.

Κύριε Πρόεδρε, εναλλαμβάνω ότι κανένα από τα επιχειρήματα τα οποία ακούστηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης δεν κλόνισε την πίστη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΑΚΕΛ—Αριστεράς ότι σ' αυτό το θέμα της αξιοκρατίας και της σωστής λειτουργίας των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών προχωρούμε προς τη σωστή κατεύθυνση και πως έχουν γίνει μεγάλα βήματα προς τα μπρος. Και γι' αυτό εμείς, εναλλαμβάνω, θα καταψηφίζουμε την Πρόταση, όπως διαμορφώθηκε από την Επιτροπή Νομικών, αναφέροντας επίσης ότι απορρίπτουμε και τον ισχυρισμό ότι το ΑΚΕΛ έχει ευνοηθεί με τους διορισμούς σ' αυτά τα Διοικητικά Συμβούλια.

Απλούστατα η ισορροπία στους διορισμούς αψύπνησε τον κ. Γαλανό από τη νάρκη στην οποία βρισκόταν για πάνω από δέκα χρόνια. Ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Παπαπέτρου ο Προεδρεύων κ. Λαδάς κατήλθε από την έδρα του Προέδρου και τον αντικατέστησε ο κ. Φάντης).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΦΑΝΤΗΣ)

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε.ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Μπορώ από τη θέση μου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όπως θέλεις.

Ε.ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Πραγματικά η συζήτηση γενικεύτηκε επί ενός ευρύτερου φάσματος συγκρούσεων και διαφωνιών του παρελθόντος μεταξύ των πολιτικών παρατάξεων, που δικαιολογούσε ενίοτε και την επέμβαση του κ. Προέδρου του Σώματος.

Θα επανέλθω και πάλι επί του νομοθετήματος το οποίο βρίσκεται ενώπιόν μας προς επιψήφιση. Και το τιθέμενο ερώτημα είναι το εξής: Είναι επιτρεπτό στους αντιπροσώπους του λαού να συμμετέχουν σε θέματα που αφορούν το ίδιο το λαό σε θέματα διαχείρισης υπηρεσιών, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία και την αναβάθμιση της ζωής των ανθρώπων; Αυτή είναι η ερώτηση. Και η απάντηση είναι: Ασφαλώς και ναι.

Και πραγματικά διερωτώμαι γιατί η σφοδρή αντίδραση του αγαπητού συναδέλφου κ. Παπαπέτρου στο γεγονός ότι τέθηκαν θέσεις με τις οποίες

διακηρύττεται τι είναι επιθυμητό. Εγώ διακηρύττω ότι είναι επάναγκες, όχι μόνο επιθυμητό, να συμμετέχουν οι άνθρωποι στη διαχείριση των δικών τους των υποθέσεων στα πλαίσια μιας δημοκρατίας, ενός ομαλού δημοκρατικού πολιτεύματος. Εγώ θα νόμιζα ότι θα άκουα επιχειρήματα προς υποστήριξη αυτής της θέσης, η οποία συνάδει με την ιδεολογία τη σοσιαλιστική, η οποία συμβαδίζει με τη σοσιαλιστική πορεία αυτής της εποχής που ζούμε, τη λαϊκή συμμετοχή στους χώρους που γίνεται διαχείριση θεμάτων που ανήκουν στους ίδιους τους ανθρώπους. Συνεπώς η απορία η οποία εκφράστηκε γιατί ορισμένοι συνηγορούν για τις θέσεις του υπό ψήφιση νόμου, πρέπει να αναθεωρηθεί. Ίσα, ίσα απορία εκφράζεται ακριβώς για ποιο λόγο εκείνοι που έθεσαν το ερώτημα δεν είναι υποστηρικτές αυτής της θέσης που είναι θέση που προάγει τα συμφέροντα των εργαζόμενων απλών ανθρώπων. Διότι μέχρι σήμερα η συμμετοχή στην εξουσία, η συμμετοχή στα αξιώματα, ήταν ίδιο μιας τάξης ανθρώπων, οι οποίοι, από τον καιρό που η ιστορία παρουσιάζεται ενώπιόν μας για να τη μελετήσουμε, ήταν οι αριστοκράτες μιας εποχής που εξακολουθούσαν μέχρι των ημερών μας να διαμοιράζονται τα δημόσια αξιώματα και να συμμετέχουν στη διοίκηση των κοινών. Τώρα είναι η εποχή που δικαιούται και ο λαός ο ίδιος με τους αντιπροσώπους του να συμμετάσχει στους χώρους της διοίκησης των θεμάτων που τον αφορούν.

Για τις ερωτήσεις που τέθηκαν προς απάντηση, μάλλον για το ερώτημα ότι ο Πρόεδρος ήταν τόσο έτοιμος να δεχτεί καταλόγους από τα κόμματα από τους οποίους θα εξέλεγε ο ίδιος τα μέλη του συμβουλίων, οπότε δεν χρειαζόταν, λέχθηκε, και η τυπική ρύθμιση διά νόμου αυτής της επιθυμίας του Προέδρου της Δημοκρατίας, έχω να προσθέσω τούτο. Μα αν η πρόθεση του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι αυτή, τότε για ποιο λόγο αυτή όλη η αντίδραση στο νομοθέτημα, το οποίο δεν εκφράζει τίποτε άλλο ειμή την επιθυμία του Προέδρου να παίρνει από τους καταλόγους που του υποδεικνύουν τα κόμματα τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων; Μήπως σημαίνει ότι δεν είναι ικανοποιημένος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από την προτεινόμενη λύση διά του νόμου που έχουμε ενώπιόν μας;

Επί της ερωτήσεως η οποία ετέθη: Μα δεν είναι μήπως αντισυνταγματικό, αφού διά του τρόπου αυτού διά του υπό επιψήφιση νόμου περιορίζονται οι εξουσίες του Προέδρου της Δημοκρατίας;

Η απάντηση είναι όχι. Διότι αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει εξουσία να διορίζει τα μέλη των Ημικρατικών Οργανισμών σήμερα, την εξουσία αυτή την έχει, διότι νόμος προβλέπει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει τα μέλη των συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών. Είναι δοτή η εξουσία του. Την εξουσία του τη δίδει η Βουλή των Αντιπροσώπων με τη νομοθεσία. Και αυτή η Βουλή που δίδει την εξουσία δικαιούται να την αφαιρεί τελείως ή να την τροποποιεί με νεώτερο νόμο και κατ' αρέσκεια.

Η επόμενη ερώτηση που υποβλήθηκε ήταν: Μα μήπως με το να υποδεικνύονται από τα κόμματα οι υποψήφιοι για τα συμβούλια αυτά παραβιάζεται η αρχή ισότητας; Η απάντηση είναι όχι, επειδή αντιθέτως εδραιώνεται η αρχή της ισότητας με την αναλογική εκπροσώπηση, διότι ακριβώς τα κόμματα που αντιπροσωπεύουν το σύνολο της λαϊκής θέλησης, με προσέγγιση χιλιοστού μάλιστα, υποδεικνύουν τα μέλη τους και κατ' αναλογία της δύναμης και της εκπροσώπησης της κοινοβουλευτικής διορίζουν τους αντιπροσώπους τους. Συνεπώς εδραιώνεται και δεν καταργείται, δεν θίγεται η αρχή της ισότητας του άρθρου 28.

Επί του συναφούς ερωτήματος που τέθηκε; Μα εκείνοι οι οποίοι δεν εκδηλώνονται κομματικώς τι θα γίνουν; Δηλαδή η μέριμνα για εκείνους οι οποίοι πολιτεύονται κρυφίως στην ζωή τους, οι οποίοι σιωπούν όταν μιλούν οι άλλοι, οι οποίοι μιλούν ψυθιριστά ο ένας στο αφτί του άλλου για να μην αποκαλυφθεί η δική τους τοποθέτηση επί των θεμάτων της ζωής, τι θα γίνουν οι καημένοι; Αυτοί να μη διοριστούν; Θέλω να υποδείξω στους αγαπητούς συναδέλφους ότι από τον πέμπτο αιώνα π.χ. ακούστηκε στο χώρο του ελληνισμού που ζούμε και ανήκουμε ότι εκείνους που δεν ενδιαφέρονται για τα κοινά δεν τους αποκαλούμε χρηστούς ή φιλήσυχους πολίτες αλλά άχρηστους πολίτες και αυτοί δεν έχουν καμιά θέση στη διεκδίκηση αξιωμάτων, τα οποία αφορούν τη διαχείριση θεμάτων και πραγμάτων που σχετίζονται με το λαό και τα προβλήματα αυτού του λαού.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός. Κύριε Γαλανέ θα τριτολογήσετε. Δεν είναι έτσι;

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Το ξέρω. Σαν Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος δικαιούμαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δικαιούσαι.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, και μεις έχουμε το δικαίωμα να τριτολογήσουμε.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν αμφισβητούμε το δικαίωμα στο συνάδελφο κύριο Παπαπέτρου ή κύριο Πέτα να τριτολογήσουν ή να μιλήσουν και τέσσερεις και πέντε φορές και να συνεχίσουμε μέχρις εξαντλήσεως των πάντων. Αλλά θα ήθελα να πω δυο λόγια, γιατί ορισμένα πράγματα πρέπει να τύχουν κάποιας απάντησης, ιδίως όταν λέγονται με πάρα πολύ στόμφο και με πάρα πολλή σοβαρότητα, για να μην πω σοβαροφάνεια. Και θέλω να απαντήσω σε ορισμένα θέματα στον κύριο Παπαπέτρου ο οποίος με πολύ δυνατή φωνή και σαν να αγόρευε σε δικαστήριο, νόμισε ότι κατακεραύνωνε τους πάντες εδώ.

Καταγγείλατε ορισμένα πράγματα, κύριε συνάδελφε, αλλά όχι την ώρα της συνεργασίας, την ώρα της διαφοράς. Και όταν ο κ. Παπαπέτρου μιλούσε για «σεϊχάτα», ήταν μετά που διαλύθηκε η Δημοκρατική Συνεργασία και θέλατε να εξηγήσετε ορισμένα πράγματα, ή μάλλον να δώσετε κάποιες δικαιολογίες γιατί, και πάλιν λάθος είπατε ότι έγινε παραβίαση της Δημοκρατικής Συνεργασίας. Η Δημοκρατική Συνεργασία σταμάτησε, γιατί τάχα παραβιάσαμε εμείς τις θέσεις στο εθνικό. Πού ειλικρινά το αισθάνεστε αυτό το πράγμα; Οι πάντες γνωρίζουν ότι η Δημοκρατική Συνεργασία σταμάτησε από τον Πρόεδρο Κυπριανού, γιατί εσείς θέλατε να αλλάξετε γραμμή συμφωνηθείσα, ιδιαίτερα πάνω σε θέματα εθνικά και πάνω σε θέματα που καίουν τους πρόσφυγες. Και έρχεστε τώρα να καταβάλετε προσπάθεια τουλάχιστον πλαστογράφησης της ιστορίας πάνω στο εθνικό θέμα.

Αλλ' ας έλθουμε και στο θέμα των Ημικρατικών Οργανισμών. Ομιλούσατε προηγουμένως για αξιοκρατία και για μεγάλη ευαισθησία στο θέμα των διορισμών των Συμβούλων των Ημικρατικών, και μάλιστα τονίζατε το πόσο αισθανόσασταν έντονα για την αναξιοκρατία, όπως είπατε, την οποία εφάρμοζε η Κυβέρνηση Κυπριανού. Εφόσον, κύριε συνάδελφε, είσατε τόσο ευαίσθητοι εκείνη την εποχή,

γιατί δεν είσαστε ευαίσθητοι και τώρα που έρχονται όλα τα άλλα Κόμματα στη Βουλή, όλες οι άλλες δυνάμεις σ' αυτό τον τόπο και υποδεικνύουν ότι δεν υπάρχει αξιοκρατία, ότι δεν υπάρχει συνέπεια, ότι υπήρξαν αδικίες; Η ευαισθησία υπάρχει, μόνο όταν αισθανόμαστε πως επηρεαζόμαστε εμείς; Όταν εμείς βολευόμαστε, παύει να υπάρχει ευαισθησία; Μόνο εκείνα τα μέτρα που μας βολεύουν μας ενδιαφέρουν;

Όμως πρέπει να απαντήσω και σε κάτι άλλο. Είπατε ότι το Δημοκρατικό Κόμμα δεν πρέπει να ομιλεί για θέματα αξιοκρατίας. Κύριε συνάδελφε, δεν μπορεί να φιμωθεί το Δημοκρατικό Κόμμα από του να μιλά πάνω σε οποιοδήποτε θέμα, γιατί το Δημοκρατικό Κόμμα δεν ντρέπεται για τίποτε. Το Δημοκρατικό Κόμμα έχει αγώνες σ' αυτό τον τόπο. Το Δημοκρατικό Κόμμα έχει στελέχη τα οποία θυσιάστηκαν σ' αυτό τον τόπο, στελέχη που θυσιάστηκαν στον εθνικο-απελευθερωτικό αγώνα του 55—59 και τα οποία κάποτε ορισμένοι αποκαλούσαν Βαρελότους. Επομένως ας μη μιλούμε για τι πρέπει ή δεν πρέπει να ντρέπεται να ομιλεί κάποιος. Θα μπορούσαμε κάποια συζήτηση να την κρατήσουμε σε κάποιο επίπεδο. Όμως όταν προκαλούμε μια συζήτηση να τη συνεχίζουμε μέχρι τέλους.

Όσον αφορά τα θέματα τα συνταγματικά, και μιλούμε σήμερα για συνταγματική νομιμότητα και τονίζετε σεις την ανάγκη της συνταγματικής νομιμότητας, θέλετε να λαμβάνουμε υπόψη το τι μας είπε ο Γενικός Εισαγγελέας, γιατί αυτά αποτελούν τη συνταγματική νομιμότητα. Άραγε πάντοτε λαμβάνατε υπόψη σας τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα; Λαμβάνατε μήπως υπόψη τη γνωμάτευσή του στην περασμένη Βουλή, όταν γνωμάτευε ότι δεν μπορεί να δεσμευτεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας; Ή τότε δεν λαμβάνατε υπόψη το Γενικό Εισαγγελέα; Γιατί τότε θέλατε να δεσμεύσετε τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας πάνω στο εθνικό θέμα έτσι που να δεχθεί κάποιες απαράδεκτες υποχωρήσεις, τις οποίες αργότερα σεις οι ίδιοι παραδεχθήκατε;

Και μετά απορρήσατε γιατί ο κύριος Γαλανός, ενώ στην αρχή είπε ότι δεν υπάρχει αντιπολιτευτική διάθεση, είπε αργότερα ότι είναι αντιπολίτευση! Αντιπολιτευτική διάθεση υπό την έννοια της στείρας αντιπολίτευσης δεν υπάρχει και το επαναλαμβάνουμε. Όμως εδώ έχουμε Δημοκρατία και στη Δημοκρατία υπάρχει πάντα αντιπολίτευση. Και όταν υπάρχει από πλευράς Κυβερνώντων ασυνέπεια και αδικία, θα ακούεται δυνατή η φωνή της αντιπολίτευσης. Και αν κάποτε η τώρα αντιπολίτευση ήταν Κυβέρνηση, δεν σημαίνει ότι επειδή ήταν Κυβέρνηση και επειδή υπήρχαν κάποια προβλήματα, τώρα δεν μπορεί να ομιλεί. Αλίμονο, δεν υπάρχει σήμερα στην Κύπρο μονολιθικός μονοκομματισμός. Αν υπήρχε μονολιθικός μονοκομματισμός, τότε πράγματι δεν θα έπρεπε να υπάρχει αντιπολίτευση στη Βουλή. Και τότε δεν θα έπρεπε να υπήρχε και αντιπολιτευτική διάθεση. Αλλά σήμερα σε κανένα μέρος του κόσμου δεν υπάρχει μονολιθικός μονοκομματισμός. Σε κάποια μέρη του κόσμου σήμερα φυσά η περεστρόικα και το πνεύμα Γκορπατσώφ. Επομένως να μην απορούμε, γιατί υπάρχει αντιπολίτευση κύριε Παπαπέτρου. Υπάρχει αντιπολίτευση. Υπάρχει αντιπολίτευση, γιατί υπάρχει Δημοκρατία και νομίζω και σεις τη χαίρεστε τη Δημοκρατία σ' αυτό τον τόπο.

Αλλά από τη μια μεριά λέτε πως δεν είσαστε κυβερνών Κόμμα, από την άλλη όμως δεν είσατε και αντιπολίτευση; τότε τι είστε; Πέστε μας και μας να ξέρουμε τι είστε. Δεν είσατε Κυβερνών Κόμμα, δεν είσατε αντιπολίτευση, όμως αν γίνει κάποια κριτική, και έγινε από πλευράς δικής μας, πολύ εποικοδομητική κριτική, και είπαμε ότι θέλουμε να βοηθήσουμε τον Πρόεδρο Βασιλείου, και του

στέλλουμε ένα μήνυμα με αυτό τον τρόπο και θέλουμε να ελπίζουμε μελλοντικά ότι θα λάβει σοβαρά υπόψη τις δυνάμεις της Βουλής, εσείς κυριολεκτικά σχίσατε τα δικά σας ιμάτια, γιατί τολμήσαμε σ' αυτή την περίπτωση να προχωρήσουμε σε κάτι με το οποίο εσείς διαφωνείτε, με ένα μένος που πραγματικά μας δίδει την εντύπωση ότι διακυβεύεται το δικό σας μέλλον. Ήταν η άποψή μας και αυτή είναι η άποψη της πλειοψηφίας.

Όμως ερχόμαστε και στο θέμα της πλειοψηφίας. Και λέτε κύριε Παπαπέτρου ότι είναι τα καλύτερα αυτά τα Συμβούλια που μπορούν να υπάρξουν ποτέ, είναι τα καλύτερα Συμβούλια που είχε ποτέ η Κύπρος. Αυτό εσείς το κρίνετε, τα άλλα Κόμματα σ' αυτό το Σώμα που είναι και η πλειοψηφία, και κάποτε εκόπτεσθε γι' αυτή την πλειοψηφία, λέγουν ότι δεν είναι τα καλύτερα. Και δεν είναι σωστός ο τρόπος που καταρτίστηκαν αυτά τα Συμβούλια. Και λέμε ότι υπάρχει καλύτερος τρόπος. Αυτός που υποσχέθηκε αρχικά ο Πρόεδρος Βασιλείου και τον οποίο εφαρμόζουμε σήμερα με αυτή τη νομοθεσία. Και είναι, επαναλαμβάνω, πολιτικό το θέμα. Επομένως αν κάποτε εκόπτεσθε για την πλειοψηφία, γιατί αποτελούσατε μέρος αυτής της πλειοψηφίας, να κόπτεσθε και σήμερα γι' αυτή την πλειοψηφία, έστω και αν δεν αποτελείτε μέρος της πλειοψηφίας. Αυτό τουλάχιστο απαιτεί η δημοκρατική αντίληψη, γιατί ο τροχός γυρίζει και όλοι το γνωρίζουμε.

Λέχθηκε προηγουμένως, ότι εμείς σαν Δημοκρατικό Κόμμα — έγραψε η «Ελευθεροτυπία» — αρνηθήκαμε να δώσουμε καταλόγους. Μάλιστα έτσι περίπου έγινε, κατόπιν της γνώμης του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας, κατόπιν της γνωμάτευσης του κ. Βασιλείου που μας συμβούλευσε να μη δώσουμε καταλόγους, γιατί θα φρόντιζε να μην αδικηθεί το ΔΗΚΟ στην αναλογία του, γι' αυτό δεν δώσαμε αυτούς τους καταλόγους. Και είναι αυτό το οποίο έγραψε η «Ελευθεροτυπία».

Μαςείπατε όμως τελειώνοντας κύριε Παπαπέτρου ότι εσείς δεν θα κλονισθείτε ποτέ στις θέσεις σας, γι' αυτά τα οποία πιστεύετε. Αυτό το γνωρίζουμε· ουδέποτε θα κλονισθεί η μονολιθικότητα σε ορισμένα πράγματα. Αυτό πραγματικά το γνωρίζουμε.

Ευχαριστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΗΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Προηγείται ο κ. Κωνσταντίνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το θέμα που συζητούμε παρουσιάζει δυο πτυχές. Τη νομική του πτυχή και την ουσιαστική του πτυχή, της ρύθμισης του θέματος το οποίο συζητούμε.

Όσον αφορά τη νομική του πτυχή δεν θα ήθελα καν να επιχειρηματολογήσω, γιατί νομίζω ότι το Σώμα αυτό επανειλημμένα έχει συζητήσει αυτό το θέμα. Και είναι όλων διαπίστωση ότι, εφόσον η πλειοψηφία της Βουλής πιστεύει ότι το νομοθέτημα αυτό είναι συνταγματικό, δεν είναι βέβαιο ότι είναι αντισυνταγματικό. Επομένως το θέμα αυτό αφήνεται στο αρμόδιο σώμα της Δημο-

κρατίας, το Ανώτατο Δικαστήριο. Γι' αυτό και ο νόμος αυτός αν παραπεμφθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο θα αποφασίσει το ανώτατο αυτό Σώμα κατά πόσο είναι ή όχι συνταγματικός.

Το δεύτερο θέμα που τίθεται εδώ είναι το θέμα της ρύθμισης του διορισμού των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών. Και οι απόψεις που έχουν τεθεί σε αυτό το Σώμα είναι δυο:

Η μια είναι ότι η Βουλή θα πρέπει να καθορίσει και τις αναλογίες στους καταλόγους αυτούς και τα πρόσωπα που θα διοριστούν σε αυτούς τους Οργανισμούς.

Η άλλη άποψη είναι ότι η Βουλή θα πρέπει να υποδείξει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, το κάθε Κόμμα, τα πρόσωπα που εισηγείται και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υπόψη και τις αναλογίες της Βουλής, να προχωρήσει στο διορισμό τους χωρίς να τον δεσμεύει σε αυτή την περίπτωση η Βουλή.

Το ΑΚΕΛ είναι γνωστό ότι πάντοτε υποστήριζε τη συμμετοχή των Κομμάτων στους Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Αυτή ήταν παλιά μας θέση και σημερινή μας θέση προς αυτή την κατεύθυνση.

Ποια είναι η κατάσταση που παρουσιάστηκε μετά την εκλογή του νέου Προέδρου;

Είχαμε βελτίωση της κατάστασης αναφορικά με τα θέματα αυτά της αξιοκρατίας ή όχι;

Και έχω την εντύπωση ότι όλοι οι ομιλητές έχουν παραδεχθεί ότι σε σύγκριση με αυτό που επικρατούσε προηγούμενα, σαφώς έχει σημειωθεί πρόοδος.

Κατά συνέπεια το ερώτημα που τίθεται είναι:

Εφόσον έχει σημειωθεί πρόοδος, αλλά η πρόοδος αυτή δεν είναι πλήρως ικανοποιητική, το αμέσως επόμενο βήμα πρέπει να είναι ο κατά τρόπο ρηματικό και καθοριστικό καθορισμός ποιοι θα διορίζονται ή ακόμα ένα βήμα πιο πέρα και με βάση την πορεία των πραγμάτων, να αποφασίσει το Σώμα κατά πόσο θα πάρει πιο δραστικά μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Είναι η δική μας άποψη ότι η Βουλή κρίνοντας ότι οι διορισμοί που έγιναν δεν ικανοποιούν πλήρως, παρά την πρόοδο που σημειώθηκε, θα έπρεπε να προχωρήσει ακόμα ένα βήμα πιο πέρα. Και το βήμα αυτό πιο πέρα είναι η ρύθμιση διά νόμου ότι τα Κόμματα θα υποβάλλουν ονόματα και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη τις εισηγήσεις των Κομμάτων και τις αναλογίες που υπάρχουν στη Βουλή. Και αν μετά αυτό το βήμα και το μήνυμα ταυτόχρονα που θα έστελλε η Βουλή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας δεν άλλαζαν τα πράγματα κατά τρόπο που να ικανοποιείται η Βουλή, τότε θα δικαιολογείτο το επόμενο βήμα που είναι το αντικείμενο της σημερινής νομοθεσίας.

Αυτή είναι η προσωπική μας άποψη αναφορικά με το θέμα. Και εδώ είναι που διαφέρουν οι δυο απόψεις, οι δυο φιλοσοφίες, οι δυο θέσεις επί του θέματος.

Εμείς ξεκινούμε από το γεγονός ότι έχει σημειωθεί πρόοδος, ότι χρειάζεται περαιτέρω πρόοδος, και αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την εισήγηση που κάμνουμε εμείς.

Πιστεύουμε ότι το μέτρο αυτό θα έπρεπε να αναμένει κανένας για να δει, κατά πόσο θα υπήρχε ανταπόκριση σε ενδιαμέσο μέτρο, παρά να πάμε σε τελικό στάδιο.

Δικαίωμα της κάθε πλευράς να διατηρήσει την άποψή της. Δικαίωμα αυτού του Σώματος να ψηφίσει εκείνο το νομοσχέδιο το οποίο θέλει.

Τα πράγματα, κύριοι συνάδελφοι, αν από όλες τις πλευρές τοποθετούνταν έτσι, πιστεύω ότι θα είχαμε προ πολλού τελειώσει και δεν θα γινόταν η συζήτηση η οποία έγινε.

Το ερώτημα είναι γιατί έγινε τόση συζήτηση.

Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα, κύριοι συνάδελφοι, νομίζω είναι σαφής και καθαρή σε όλους σας. Γιατί να μην εκμεταλλευθούμε αυτή την περίπτωση για να κτυπήσουμε την Κυβέρνηση από τη μια και από την άλλη ειδικά να κτυπήσουμε το ΑΚΕΛ, το οποίο έβαλε μια άλλη θέση γύρω από το θέμα αυτό. Όχι γιατί διαφωνεί στη φιλοσοφία του θέματος, αλλά διότι η θέση του διαφέρει κατά τι από αυτά που η πλειοψηφία του Σώματος, και είναι σεβαστή, υποστηρίζει.

Και λέχθηκε: «Ξέρετε το ΑΚΕΛ είναι γι' αυτό το λόγο που κάμνει την εισήγηση αυτή και δεν δέχεται αυτό που προνοεί η Πρόταση Νόμου, όπως κατατέθηκε, γιατί το ΑΚΕΛ ευνοήθηκε από τους διορισμούς που έγιναν στους Ημικρατικούς Οργανισμούς».

Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι: Με τι το συγκρίνουμε;

Διότι όταν λες ότι το ΑΚΕΛ ευνοήθηκε, θα πρέπει να γίνεται αυτό σε σύγκριση με κάτι που υπήρχε πιο μπροστά.

Δηλαδή αν το ΑΚΕΛ είχε πέντε και τώρα έγιναν έξι, ευνοήθηκε.

Ποια είναι η πραγματικότητα στη δοσμένη περίπτωση;

Και είναι γι' αυτό που ορισμένους τους έχει κτυπήσει πολύ στο μάτι. Το ΑΚΕΛ μέχρι σήμερα δεν είχε τίποτε στους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Τώρα έχει και αυτό είναι πολύ. Άρα ευνοήθηκε το ΑΚΕΛ. Γιατί να μη συνεχιστεί η παράδοση που θέλει το ΑΚΕΛ να μην εκπροσωπείται σε τέτοια Συμβούλια;

Και ο κ. Γαλανός και το Κόμμα του έχουν πολλή πείρα σ' αυτά τα πράγματα. Όπως και ο κ. Δημητριάδης που έκαμε Πρόεδρος Ημικρατικού Οργανισμού.

Γι' αυτό νομίζω ότι θα ήταν καλά, άνθρωποι που είναι μπλεγμένοι σε αυτά τα θέματα να είναι πολύ προσεκτικοί, όταν μιλούν από το Βήμα αυτού του Σώματος. Άνθρωποι οι οποίοι έχουν κάμει την αναξιοκρατία το έμβλημά τους δεν μπορεί σήμερα να έρχονται εδώ και να μιλούν για αξιοκρατία.

Δεν είναι δυνατό ο κ. Γαλανός να μας λέει ότι έστω και ένας πολίτης να αδικείται, η συνείδησή του δεν το ανέχεται. Δεν ξέρω τι έχει πάθει η συνείδηση του κ. Γαλανού στα δέκα χρόνια αναξιοκρατίας Δημοϊκής.

Λυπούμαι, κύριε Πρόεδρε, διότι έχετε πει προηγουμένως ότι δεν πρέπει να πάμε σε όλο το φάσμα.

Δεν φταίμε εμείς γι' αυτό. Άλλοι έχουν ανοίξει το βαρέλι.

(Κατά τη διάρκεια της ομιλίας του κ. Κωνσταντίνου ο κ. Λαδάς επανήλθε στην Αίθουσα της Βουλής και κατέλαβε την έδρα του Προέδρου, ενώ ο κ. Φάντης κατήλθε στη θέση του.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Γ. ΛΑΔΑΣ)

Ας το σταματήσουμε . . . .

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Και δεν είναι δυνατό μιλώντας εδώ να μη βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ας το σταματήσουμε ως εδώ, κύριε Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Ο κ. Γαλανός αναφέρθηκε, και δεν μπορούν να μείνουν αναπάντητα, για το ποιος φταίει για τη διάλυση της Δημοκρατικής Συνεργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κωνσταντίνου, για όνομα του Θεού, θα πάμε στο Μίνιμουμ Πρόγραμμα;

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Δεν ελέχθη, κύριε Πρόεδρε, στον κ. Γαλανό, γιατί αναφέρθηκε στο θέμα της διάλυσης της Δημοκρατικής Συνεργασίας.

Εγώ θα πω δυο λόγια μόνο.

Ο Κυπριακός λαός γνωρίζει καλά γιατί διαλύθηκε η Δημοκρατική Συνεργασία και ο Κυπριακός λαός έδωσε απάντηση σε αυτό το ερώτημα με τις τελευταίες προεδρικές εκλογές.

Αυτό μόνο.

Και θα ήθελα να τελειώσω με εκείνο το ωραίο του κ. Γαλανού ότι ο τροχός γυρίζει. Ναι, κύριε Γαλανέ, ο τροχός γυρίζει. Και έχει γυρίσει προς μια κατεύθυνση, όχι εκείνη που ήθελε το ΔΗΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Κύριοι, μετά την ομιλία του κ. Δημητριάδη θέτω θέμα τερματισμού της συζήτησης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Όχι, έχουμε να μιλήσουμε, κ. Πρόεδρε.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, πρώτ' απ' όλα θα ήθελα να συστήσω στον κ. Κωνσταντίνου και στο Κόμμα του να προσέχουν να μην μπαίνουν μπροστά στον τροχό, γιατί το αυτοκίνητο είναι στον καφήφορο και πρέπει να προσέξουν πολύ.

Όσον αφορά τη Δημοκρατική Συνεργασία και την καταγγελία, που θεώρησε και πάλιν ο κ. Κωνσταντίνου ότι ήταν πρόσφορο το έδαφος να αναφερθεί, ξέρει πολύ καλά ο κ. Κωνσταντίνου γιατί καταγγέλθηκε αυτή η συνεργασία. Η συνεργασία αυτή δεν καταγγέλθηκε γιατί παραβιάστηκε από τον Πρόεδρο Κυπριανού ή από το Δημοκρατικό Κόμμα σε κανένα σημείο. Προκαλέσαμε επανειλημμένα το ΑΚΕΛ να μας υποδείξει ποιο μέρος, ποια γραμμή, ποια παράγραφος του μίνιμουμ προγράμματος παραβιάστηκε από μας. Η απάντησή τους ήταν η σιωπή. Μας έλεγαν, ναι, παραβιάστηκε, γιατί καταγγέλθηκε και εφόσον καταγγέλθηκε σημαίνει παραβιάστηκε από τον Κυπριανού. Όχι, κύριοι. Καταγγέλθηκε το πρόγραμμα της Δημοκρατικής Συνεργασίας, γιατί όχι μόνο παραβιάστηκαν οι αρχές του, αλλά ποδοπατήθηκαν οι αρχές του από το ΑΚΕΛ. Και ποδοπατήθηκε η βάση της συνεργασίας αυτής, που ήταν το εθνικό μας θέμα.

Καταγγέλθηκε η Δημοκρατική Συνεργασία, όταν το ΑΚΕΛ άλλαξε θέση στο εθνικό θέμα και πίεζε συνεχώς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να κάνει απαράδεκτες υποχωρήσεις έναντι των τουρκικών θέσεων. Επομένως αυτά πρέπει να λέγονται, για να τα ακούει ο λαός.....

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.....

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

.....και να τα ξαναθυμάται.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας.....

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Αυτά και τελειώνω κι εγώ, μην ανησυχείτε.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

.....γιατί όταν μιλούν από το ΔΗΚΟ δεν εμποδίζεται η διαδικασία και όταν μιλούν άλλοι, θυμούμαστε ότι βγαίνουμε από το θέμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

« Ήταν της παπαδικιάς τα ξύλα», όπως σου αρέσει να λέεις, κ. Κουρτελλάρη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι σας παρακαλώ!

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Φαίνεται κ. Δημητριάδη ότι αλλοιώς κρίνετε τα πράγματα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Τελειώνω αυτή την αναφορά. Μας μίλησε για το μάθημα.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Δημητριάδη, έχετε βγει πολύ έξω από το θέμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Τελειώνω, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλά, ορισμένες παρεκκλίσεις το αντιλαμβάνομαι, αλλά τώρα θα συζητούμε το Μίνιμουμ Πρόγραμμα; Για όνομα του Θεού!

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ναι, κ. Πρόεδρε, τελειώνω αμέσως.

Μας μίλησε ότι αποφάσισε ο λαός ποιος ήταν υπεύθυνος. Ναι, πράγματι αποφάσισε ο λαός το 1985 στις βουλευτικές εκλογές, όταν για πρώτη φορά στην ιστορία του το ΑΚΕΛ έχασε 6% από τη δύναμή του.

Όσον αφορά τα άλλα, μας είπε ο κ. Κωνσταντίνου ότι «ξέρετε υπήρξε μια πρόοδος με τη σημερινή Κυβέρνηση και πρέπει να πάμε σταδιακά, δεν πρέπει να πάμε τόσο απότομα». Μα δεν είναι εξ' ιδίας πρωτοβουλίας η πλειοψηφία έστω της Βουλής που ξεκίνησε αυτό το θέμα. Είναι η ίδια η Κυβέρνηση. Γιατί; Γιατί απέτυχε να ικανοποιήσει όλους τους επίδοξους που ήθελαν να διοριστούν σε διάφορες θέσεις και μας έφερε νομοσχέδιο η ίδια η Κυβέρνηση, για να αυξήσουμε τα Μέλη των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, και να τα κάνουμε έντεκα. Γιατί; Πρόθεσή της ήταν να διορίσει η Κυβέρνηση και άλλους για να ικανοποιήσει όσο το δυνατό περισσότερους υποστηρικτές της. Με την ευκαιρία

αυτή η πλειοψηφία της Βουλής, το 75%, του εκλογικού Σώματος—το 74, το 73, κ. Παπαπέτρου, για να μη σας κακοφαίνεστε, αμφιβάλλω αν έχετε παραπάνω—αποφάσισε με την ευκαιρία αυτή να διορθώσει τα πράγματα και να ευθυγραμμίσει τον Πρόεδρο με τις προεκλογικές του διακηρύξεις. Το είπαμε επανειλημμένα, το επαναλαμβάνουμε και τώρα. Ο κ. Βασιλείου, όταν αποφάσισε να διεκδικήσει την Προεδρία του Κράτους, διακήρυξε μεταξύ άλλων στον Κυπριακό λαό ότι με την εκλογή του θα εφαρμόσει αξιοκρατία. Και όπως την αντιλαμβανόταν εκείνος την αξιοκρατία, θα έπρεπε να διοριστούν σ' αυτά τα Σώματα αναλογικά από όλα τα Κόμματα. Όλα τα Κόμματα διαπίστωσαν, εκτός από το ΑΚΕΛ βέβαια, ότι δεν εφάρμοσε αυτές τις προεκλογικές του διακηρύξεις ο κ. Βασιλείου. Η πλειοψηφία λοιπόν της Βουλής θέλει σήμερα να βοηθήσει τον κ. Βασιλείου να ευθυγραμμιστεί προς αυτές τις προεκλογικές του διακηρύξεις, γιατί πραγματικά ο άνθρωπος μπορεί να ήθελε να ευθυγραμμιστεί, αλλά να μην τον άφησαν οι διάφοροι σύμβουλοί του που εγκαταστάθηκαν σήμερα στο Προεδρικό, ενώ πριν μερικά χρόνια ψηφίζαμε νόμο να απαγορεύεται να έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας οποιουσδήποτε Συμβούλους.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Είναι μέσα στο θέμα αυτό, κ. Πρόεδρε;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Μας αναφέρθηκε ακόμα ότι, ξέρετε δεν έχουν κάνει λάθη ακόμα τα νέα Μέλη των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών. Πράγματι διορίστηκαν τώρα και ένα μήνα δεν ξέρουμε αν έχουν πάρει αποφάσεις για να δούμε τι λάθη έκαμαν.

Αναφέρθηκε από τον κ. Μανώλη Χριστοφίδη, και συμφωνώ προσωπικά, ότι δεν κρίνουμε σήμερα τα πρόσωπα. Δεν είπαμε ότι είναι ακατάλληλα τα πρόσωπα, ανεξάρτητα αν διαφωνούμε με τη σύνθεση των Συμβουλίων. Εκεί που διαφωνούμε είναι με τον τρόπο που ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξάσκησε αυτό το δικαίωμα που είχε.

Ο κ. Παπαπέτρου μας ανέφερε πολλά, αλλά παρέλειψε να μας πει και να παραδεχτεί αν πράγματι το Κόμμα του υποστήριζε ή δεν υποστήριζε πριν μερικούς μήνες την αναλογική εκπροσώπηση όλων των Κομμάτων στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών.

Μας αναφέρθηκε ακόμα τόσο από τον κ. Πουμπουρή όσο και από τον κ. Κωνσταντίνου με πιο παραστατικό τρόπο ότι υπήρξε δεκαετής μονοπώληση της εξουσίας· υπήρξαν «σειχάτα» ήταν αδιανόητο να διοριστεί οποιουδήποτε του ΑΚΕΛ σε οποιαδήποτε θέση του Κρατικού Μηχανισμού ή ακόμα τους Ημικρατικούς Οργανισμούς. Μα ευτυχώς ζούμε σ' ένα περιβάλλον που είναι μικρό και ξέρουμε όλοι πόσοι του ΑΚΕΛ διορίζονται καθημερινά, πόσοι είναι στα Νοσοκομεία, πόσοι είναι στους Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Και σε μιά άλλη περίπτωση, επειδή ήταν πολύ προκλητικός ο κ. Κωνσταντίνου, θα του αναφέρω συγκεκριμένα ονόματα ή ακόμα πιστεύω ότι υπάρχουν αρκετά «μπιλιετούθκια», από αυτά που μου έστελλε το Κόμμα του, όταν ήμουν Πρόεδρος της ΣΥΤΑ—αν δεν ικανοποιήθηκε αρκετά το ΑΚΕΛ δεν ξέρω εγώ—γιατί δεν διορίζαμε, όταν τουλάχιστον ήμουν εγώ Πρόεδρος της ΣΥΤΑ, ανάλογα με την κομματική τοποθέτηση του καθενός. Υπάρχουν τα πρόσωπα εκεί που διορίστηκαν, επειδή αναφέρθηκε ότι δεν πρέπει να μιλούμε εμείς, δεν έχουμε το δικαίωμα περίπου να μιλούμε, και προκάλώ οποιουδήποτε συνάδελφο να πάρει.....

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Μην προκαλείτε.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Σας προκαλώ, κ. Σολωμή, και εσάς ειδικά να πάρετε τα ονόματα αυτών που διορίστηκαν, να τα αξιολογήσετε και να αναφέρετε εδώ από πού προέρχονται κομματικά. Βέβαια για το ΑΚΕΛ είναι γνωστή η ιστορία. Δεν χάνει ποτέ την ευκαιρία, μα ποτέ, να μη διαμαρτυρηθεί ότι τάχατες καταπολεμούνται τα μέλη του. Μου θυμίζει τον μακαρίτη τον Παπαϊωάννου πριν μερικά χρόνια σ' ένα Συνέδριο που είχε το ΑΚΕΛ, όταν κάποιοι έκαμαν παράπονα ότι υπάρχουν δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος του ΑΚΕΛ. Τους απάντησε όχι κύριοι, κάμνετε λάθος, παίρνουμε αρκετό μερίδιο στον Κρατικό Μηχανισμό. Αλλά τι συμβαίνει; Σαν κομμουνιστές εμείς πρέπει να είμαστε ανικανοποίητοι. Πρέπει να ζητούμε συνεχώς και να ζητούμε να ζητούμε, γιατί όταν ζητούμε θα παίρνουμε περισσότερα».

(Οι Βουλευτές του ΑΚΕΛ διαμαρτύρονται με έντονο ύφος).

Α. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα πρέπει να υπάρχει σεβασμός για ανθρώπους οι οποίοι είναι και πεθαμένοι. Νομίζω έχετε καθήκον να βάλετε σε τάξη τον κ. Δημητριάδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ, καθίστε, ο κ. Δημητριάδης θα τελειώσει σύντομα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Να λείει φέματα δημόσια; Γίνονται αυτά τα πράγματα;

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι.....

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

.....επί διαδικαστικού θέματος, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας παρακαλώ, κ. Πουμπουρή, περιμένετε να ακούσετε τι θα πω πρώτα.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Χρίστου, σας παρακαλώ.

Έχει η συζήτηση αυτή εκφύγει από τα πλαίσια μέσα στα οποία έπρεπε να διεξάγεται. Λυπούμαι πάρα πολύ, γιατί το λέω.....

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Είναι φέματα που είπε, κ. Πρόεδρε! Πρέπει να τα αποσύρει, γιατί δεν μπορεί να μιλά για Συνέδριο του ΑΚΕΛ ο κ. Δημητριάδης που δεν ήταν. Δεν μπορεί να λέγονται αυτά τα πράγματα από το Βήμα της Βουλής. Για όνομα του Θεού!

Κ. ΧΡΙΣΤΟΥ:

Αυτό ήθελα να πω κι' εγώ, κ. Πρόεδρε. Πρέπει να τα αποσύρει, γιατί είπε φέματα μέσα στη Βουλή; ανέφερε πράγματα που δεν είπε ο κ. Παπαϊωάννου!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καθείστε κύριοι, παρακαλώ!

Κύριοι, έχει ξεφύγει αυτή η συζήτηση από τα κανονικά της πλαίσια και γι' αυτό το λόγο είμαι υποχρεωμένος να θέσω εντός ολίγου, μετά την ομιλία του κ. Δημητριάδη, θέμα αποπεράτωσης της συζήτησης αυτής, σύμφωνα με τους Κανονισμούς της Βουλής. Θα παρακαλέσω όμως τους Βουλευτές οι οποίοι θα πάρουν το λόγο μετά, αν δοθεί ο λόγος σε ένα—δυο από τη μια πλευρά και ένα—δυο από την άλλη, για να υπερασπίσουν τις θέσεις τους, να μιλήσουν πάνω στο θέμα. Δεν μας ενδιαφέρει τι έγινε στο Συνέδριο του ΑΚΕΛ και τι είπε ο μακαρίτης ο Παπαϊωάννου σ' ένα από τα Συνέδρια αυτά, και μάλιστα όταν δεν υπάρχουν τα πρακτικά για να δούμε αν ο τρόπος με τον οποίο εκτίθενται είναι ορθός ή όχι. Γι' αυτό το λόγο θα σας παρακαλέσω πολύ κ. Δημητριάδη να περιοριστείτε πάνω στο θέμα μας.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Όχι, κ. Πρόεδρε, είναι θέμα τάξης. Ή θα αποσύρει ο κ. Δημητριάδης αυτά ή εγώ ζητώ να μιλήσω για να τα διαψεύσω επίσημα, επειδή ήμουν στα Συνέδρια του ΑΚΕΛ και ουδέποτε ο κ. Παπαϊωάννου είπε αυτά που ισχυρίζεται ο κ. Δημητριάδης. Ή τα αποσύρει ή πρέπει να μιλήσουμε για να ζητήσουμε να αποσυρθούν επίσημα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Τελειώνω, κ. Πρόεδρε.

Ο κ. Δημητριάδης δεν θα αποσύρει τίποτε, γιατί οι πληροφορίες του προέρχονται από αξιόπιστη πηγή που ήταν παρών στο Συνέδριο. Αν βέβαια ο κ. Κουρτελλάρης ή οποιοσδήποτε από τους αγαπητούς συναδέλφους ήταν παρών και θέλει να το διαψεύσει, το βήμα θα είναι δικό του μετά που θα φύγω.

Λυπούμαι πραγματικά αν ξέφυγα από το θέμα μου αλλά τούτο επέβαλλε η αναφορά των προηγούμενων συναδέλφων, αλλά ιδιαίτερα του κ. Κωνσταντίνου ο οποίος θεώρησε σκόπιμο να αναφερθεί προσωπικά σε μένα, γιατί χρημάτισα και Πρόεδρος Ημικρατικού Οργανισμού της ΣΥΤΑ. Γι' αυτό ήμουν υποχρεωμένος να βάλω τα πράγματα στη θέση τους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, όπως έχω πει προηγουμένως, σύμφωνα με τους Κανονισμούς της Βουλής, ήδη συζητούμε αυτό το θέμα επί τρεις ολόκληρες ώρες, γι' αυτό το λόγο σύμφωνα με τους Κανονισμούς της Βουλής θέτω το θέμα σε ψηφοφορία.

Κύριοι σας παρακαλώ!

Για να τερματιστεί η συζήτηση αυτού του θέματος πρέπει να ψηφίσουν υπέρ του τερματισμού τα 2/3 των παρόντων και ψηφίζόντων Βουλευτών. Θέτω λοιπόν το θέμα ενώπιον του Σώματος.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Θέμα διαδικασίας, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, τίθεται το θέμα αυτό σε ψηφοφορία σε μια στιγμή που Βουλευτής του ΔΗΚΟ εκτόξευσε ψεύδη ενάντια σε ένα Κόμμα, όχι ενάντια σε

κάποιο συνάδελφο εδώ, ο οποίος κάτι του είπε. Γι' αυτό αυτά τα θέματα, προπαντός όταν δεν αποσύρονται από τον ομιλητή, δεν μπορούν με τέτοιου είδους ψηφοφορίες να τερματιστούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η δική μας η πλευρά έχει ώρα που επιδεικνύει ανοχή. Έχουν μιλήσει μόνο δυο Βουλευτές από το Δημοκρατικό Συναγερμό, οι οποίοι διεκδικούν και οι δυο δικαίωμα δευτερολογίας. Από άλλα Κόμματα έχει ήδη μιλήσει πληθώρα Βουλευτών και νομίζω ότι μας αδικείτε αν κλείσετε τη συζήτηση αυτή τη στιγμή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι η επιθυμία μου, κ. Μαρκίδη, να μην αδικήσω κανένα. Γι' αυτό το λόγο θα δώσω το λόγο στους δυο Βουλευτές τους δικούς σας, οι οποίοι έχουν δικαίωμα δευτερολογίας και θα δώσω δικαίωμα να μιλήσουν και οι Βουλευτές του ΑΚΕΛ, για να αναιρέσουν αυτά τα οποία είπε ο κ. Δημητριάδης, αν πραγματικά δεν είναι ορθά, και κατόπιν θα θέσω θέμα τερματισμού της συζήτησης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Βέβαια, κ. Πρόεδρε, αν προκύψει θέμα, θα έχουμε και μεις το δικαίωμα να απαντήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν προκύψει, βεβαίως.

Ποιοι ομιλητές του Συναγερμού θέλουν να μιλήσουν;

Ο κ. Χριστοφίδης.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το νομοθέτημα που είναι ενώπιόν μας για ψήφιση, είναι ένα θεσμικό νομοθέτημα. Συζητούμε μέσα στα πλαίσια μιας διακομματικής πολιτικής ανάπτυξης, θέμα το οποίο σκοπεύει και στοχεύει να θεμελιώσει την πολυκομματική Δημοκρατία και τη λαϊκή κυριαρχία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτά τα είπατε, και τα λέτε και μέσα στην Έκθεσή σας κ. Χριστοφίδη.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια πράγματα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Με την ψήφιση αυτού του νομοθετήματος, η συμμετοχή των πολιτικών κομμάτων στη σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, δεν θα είναι πλέον ρουσφέτι, δεν θα είναι αντάλλαγμα για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν, δεν θα είναι προσφορά, διότι προσφέρθηκε προηγούμενα γη και ύδωρ από οποιοδήποτε, αλλά θα είναι δικαίωμα των κομμάτων από το Νόμο.

Επομένως ανοίγει μια νέα εποχή στην προσέγγιση της διακυβέρνησης του τόπου, καθόσον αφορά στον ημικρατικό χώρο. Η δεξιά ή η κεντροδεξιά δεν

αντιδρούν, όπως έχει ισχυριστεί ο συνάδελφος Παπαπέτρου του ΑΚΕΛ στη συμμετοχή της Αριστεράς στη σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων. Αντίθετα εισάγει, με τη νομοθετική της πρωτοβουλία, διαδικασία και κανόνες που εξασφαλίζουν τη συμμετοχή όλων των κομμάτων με τρόπο δίκαιο στη σύνθεση των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών.

Μια σύντομη αναδρομή, κ. Πρόεδρε και έντιμοι συνάδελφοι, στο παρελθόν, θα μας δείξει έντονα πόσο επιτακτική ήταν η ανάγκη εισαγωγής αυτής της νομοθεσίας. Μέσα σε ολόκληρη την πολιτική ζωή της Δημοκρατίας, από της ανακήρυξης της Δημοκρατίας μέχρι σήμερα, έχουμε δύο δεκαετηραετίες. Είναι η δεκαετηραετία του 1960—1974 και η άλλη δεκαετηραετία του 74 μέχρι το 88. Μπορούμε να πούμε, και δεν μπορεί να το αμφισβητήσει κανένας, ότι ούτε στη μια δεκαετηραετία ούτε στην άλλη υπήρξε δίκαιη αναλογική συμμετοχή των πολιτικών κομμάτων στη σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών. Ούτε η διακυβέρνηση Μακαρίου, ούτε η διακυβέρνηση Κυπριανού, αλλά ούτε και η διακυβέρνηση Κυπριανού—Μίνιμουμ Προγράμματος, μας οδήγησε σε δίκαιη συμμετοχή ανθρώπων από όλα τα κόμματα στη σύνθεση των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών.

Τι ακολουθείτο; Υπήρχε ο διορισμός «ημετέρων». Υπήρχε κάποιος άλλος διευρυμένος κατάλογος για διορισμό. Ο Α δεν διορίζετο, διότι ήταν του Β κόμματος. Ο Β διορίζετο, διότι ήταν του κόμματος. Και ή κάποιος διοριζόταν, διότι προσέβλεπαν ότι θα τον προσέλκυαν στο δικό τους κόμμα, διαβρώνοντας έτσι ένα άλλο κόμμα. Αυτή ήταν η κατάσταση που επικρατούσε. Αυτή ήταν η κατάσταση που έχουμε υπόψη μας, όταν νομοθετούμε σήμερα και αυτή την κατάσταση θέλουμε να τερματίσουμε. Γιατί πιστεύουμε ότι η αναλογική συμμετοχή είναι δίκαιη συμμετοχή, γιατί πιστεύουμε πως το αναλογικό σύστημα, μεταφερόμενο και στον ημικρατικό χώρο είναι σωστή πολιτική πράξη, είναι σωστή νομοθετική πρόβλεψη.

Αν το σύστημα που εισάγουμε τώρα με το προτεινόμενο νομοσχέδιο διείπε το θέμα και προηγούμενα, ούτε ο κύριος Πουμπουρής θα παρεπνείτο, διότι δεν έβαλαν μέλη του ΑΚΕΛ στους Ημικρατικούς Οργανισμούς, ούτε ο συνάδελφος Μουσιούττας θα παρεπνείτο, διότι δεν έβαλαν Δημοϊκούς, ούτε ο Συναγερμένος θα παρεπνείτο ότι από της ίδρυσής του μέχρι σήμερα, δεν είδε μέλη του στο χώρο των Ημικρατικών Οργανισμών.

Αυτές είναι θλιβερές διαπιστώσεις, είναι λυπηρές πολιτικές πραγματικότητες που δεν μπορούν να συνεχιστούν. Γι' αυτό ερχόμαστε σήμερα και λέμε ΝΑΙ στην αναλογική εκπροσώπηση των κομμάτων. Όσοι πιστεύουν στην αποστολή των πολιτικών κομμάτων, όσοι πιστεύουν στο ρόλο των πολιτικών κομμάτων για να υπάρχει Δημοκρατία, δεν μπορούν να είναι ενάντια σ' αυτή τη ρύθμιση. Βέβαια κριτήριο θα είναι πάντα αν το νομοθέτημα είναι συνταγματικό ή όχι. Και έχουμε πει ότι πιστεύουμε στη συνταγματικότητα του προτεινόμενου νομοθετήματος. Και το ΑΚΕΛ θα ήταν υπέρ, δεν είπε το ΑΚΕΛ ότι είναι εναντίον της αναλογικής εκπροσώπησης, αλλά έχει τις δικές του επιφυλάξεις ως προς τη νομιμότητα του νομοθετήματος.

Άρα ας δοκιμάσουμε. Δεν θα κρίνουμε εμείς τη συνταγματικότητα πλέον. Την έχουμε κρίνει και έχουμε πεισθεί ότι είναι συνταγματικό και προχωρούμε. Αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει επιφυλάξεις, αν πιστεύει ότι οποιαδήποτε διάταξη του νομοθετήματος είναι αντίθετη προς το Σύνταγμα ή αντίθετη προς διατάξεις άλλες του Συντάγματος, υπάρχει διαδικασία, υπάρχει μηχανισμός να

ζητήσει τη γνωμάτευση του Ανώτατου Δικαστηρίου. Δεν είναι σωστό να πούμε, μας είπε ο Γενικός Εισαγγελέας και είναι θέσφατο. Υπάρχει και σχολή που πιστεύει ότι ο Γενικός Εισαγγελέας δεν είναι ο Νομικός Σύμβουλος της Βουλής. Και το εξάγει από το γράμμα και τον τρόπο που είναι διατυπωμένο το Άρθρο 113. Το Άρθρο 113 λέει ότι είναι ο Νομικός Σύμβουλος της Δημοκρατίας, και αμέσως μετά αρχίζει να απαριθμεί ποια όργανα της Δημοκρατίας, ποια Συνταγματικά Όργανα είναι που έχουν Νομικό Σύμβουλο το Γενικό Εισαγγελέα. Και λέει ότι είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Αντιπρόεδρος, το Υπουργικό Συμβούλιο και οι Υπουργοί. Ούτε Νομικός Σύμβουλος της Δικαστικής Εξουσίας είναι ούτε της Νομοθετικής. Εξάλλου, και αν ακόμα ήταν Νομικός Σύμβουλος, δεν θα μας δέσμευε και είναι πολλά τα παραδείγματα εμπειρίας αυτής της Βουλής, που ενώ μας λέχθηκε ότι ήταν αντι-συνταγματικά τα νομοθετήματα, στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, του Ανώτατου, που έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα της συνταγματικότητας των νόμων, κρίθηκαν συνταγματικά.

Κύριοι συνάδελφοι, οι Ημικρατικοί Οργανισμοί είναι δημιουργήματα νόμων. Ο νόμος είναι ο δημιουργός τους. Ο νόμος τους δίνει τη ζωή, ο νόμος μπορεί να τους τερματίσει τη ζωή. Ρυθμίζει τα πάντα που αφορούν τη λειτουργία τους. Και μπορεί να καθορίσει και τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Είναι σφάλμα ότι υπεισερχόμεθα στις συνταγματικές προνομίες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Δεν μιλούμε ότι είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας που διορίζει αλλά το Υπουργικό Συμβούλιο. Είναι η σχολή που πιστεύει ότι το Υπουργικό Συμβούλιο έχει την εξουσία και είναι η σχολή που πιστεύει ότι η Βουλή μπορεί να διαγράψει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα γίνει η σύνθεση των Διοικητικών Συμβουλίων, για να έρθει μετά η Εκτελεστική Εξουσία να κάμει τις επιλογές με τρόπο που θα έχει καθορίσει σ' αυτή την περίπτωση η Νομοθετική Εξουσία.

Επαναλαμβάνω ότι, μέσα στα πλαίσια των εξουσιών της να δημιουργεί το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου των Ημικρατικών Οργανισμών, η Νομοθετική Εξουσία έχει και το αναφαίρετο δικαίωμα να καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα γίνεται η σύνθεση του Διοικητικού του Συμβουλίου.

Δεν υπάρχει θέμα παραβίασης της αρχής της ισότητας. Αντίθετα πιστεύουμε ότι ενισχύεται η αρχή της ισότητας, διότι εκεί που υπήρχε η ανισότητα με τον παραμερισμό χιλιάδων οπαδών των άλλων κομμάτων, τώρα έχουμε πιο μεγάλα εχέγγυα για ίση μεταχείριση των πολιτών όλης της Δημοκρατίας.

Δεν υπάρχει, κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, καμιά πρόθεση σ' αυτή τη συζήτηση, τουλάχιστον από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, να κτυπήσουμε οποιοδήποτε Κόμμα είτε το ΑΚΕΛ είτε άλλες πολιτικές καταστάσεις. Εδώ εξετάζουμε καθαρά πολιτικό θέμα και πάνω σ' αυτό το θέμα είναι που νομικά και πολιτικά και υπεύθυνα τοποθετούμεθα.

Ο συνάδελφος Παπαπέτρου επέμεινε για πολύ πάνω στο θέμα της ποιότητας των μελών των νέων Διοικητικών Συμβουλίων. Επαναλαμβάνω ότι δεν είναι αυτό το θέμα μας. Είναι αξιόλογα τα μέλη των Συμβουλίων, είναι αξιόλογοι οι Πρόεδροί τους, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα. Το θέμα είναι αν μπορούμε να προβλέψουμε τη σύνθεση των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών και πιστεύοντας πολιτικά ότι μπορούμε, προχωρούμε στην ψήφιση αυτού του νομοθετήματος.

Κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτό το νομοθέτημα δεν πρόκειται να βολέψει τα κόμματα. Αντίθετα αυτό το νομοθέτημα μεταφέρει ένα τεράστιο φορτίο ευθύνης πάνω στους ώμους των πολιτικών κομμάτων. Τα κόμματα τα πολιτικά πρέπει με απόλυτη πολιτική ευθύνη να διαλέγουν τους άριστους και τους άξιους για διορισμό στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών. Και αυτή η κομματική ευθύνη θα κρίνεται κάθε φορά και σε κάθε περίπτωση με πολλή αυστηρότητα από το μεγάλο κριτή που είναι ο κυρίαρχος λαός.

Είναι η αποστολή των πολιτικών κομμάτων να ελέγχουν τον τρόπο διακυβέρνησης της πολιτείας και φρονώ και πιστεύω ότι η σύνθεση των Συμβουλίων των Ημικρατικών Οργανισμών, με τον τρόπο που αυτό το προτεινόμενο νομοθέτημα προβλέπει, θα διευκολύνει τα πολιτικά κόμματα σ' αυτή τη μεγάλη τους αποστολή.

Με το σύστημα που είχαμε μέχρι σήμερα, ούτε η πολιτική Δημοκρατία ενισχύθηκε ούτε η λαϊκή κυριαρχία. Με το προτεινόμενο νομοθέτημα πιστεύουμε ότι και οι δύο αυτοί μεγάλοι σκοποί θα ικανοποιηθούν. Γι' αυτόν αποκλειστικά το λόγο, τον πολιτειακό, θα ψηφίσουμε αυτό το νομοθέτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κουρτελλάρης μήπως θέλει να μιλήσει;

Ο κ. Παπαπέτρου.

Κατόπιν θα μιλήσει και ο κ. Μαρκίδης και πιστεύω ότι τελειώνουμε.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Θα είμαι πολύ σύντομος, κ. Πρόεδρε, και θα είμαι σύντομος, γιατί πραγματικά η επιχειρηματολογία μας επί του θέματος υπήρξε σαφής και καθαρή και ήταν πραγματικά πολύ δύσκολο να απαντηθεί. Είναι γι' αυτό το λόγο υποθέτω, που κάποιοι συνάδελφοι στην προσπάθειά τους να ανατρέψουν αυτή την επιχειρηματολογία κατέφυγαν στο πρόσφατο παρελθόν της Κυπριακής ιστορίας και έφθασαν στο 1955, για να μας πουν ότι προσπαθήσαμε με τις απόψεις μας να απαγορεύσουμε το δικαίωμα να υπάρχει αντιπολίτευση σ' αυτό τον τόπο. Έφθασαν στο σημείο να μας πουν ότι πρέπει να υπάρχει Δημοκρατία σ' αυτό τον τόπο και μας έφεραν και το παράδειγμα της περυσίας και πολλά, πολλά άλλα. Δεν θα παρακολουθήσουμε αυτή την κατάσταση ούτε θα επεκταθούμε σ' αυτά τα ζητήματα για να τα απαντήσουμε. Η αναφορά σ' αυτά τα ζητήματα ένα μόνο πράγμα αποδεικνύει, έντιμε κ. Πρόεδρε, το γεγονός ότι, στην αδυναμία να αντιμετωπιστούν τα συγκεκριμένα επιχειρήματα, ασχολούμαστε με άσχετα ζητήματα, άσχετα με το υπό συζήτηση θέμα.

Όμως θα ήταν αδύνατο να μη χρησιμοποιήσω την ευκαιρία της παρουσίας μου στο Βήμα αυτή τη στιγμή για να αναφερθώ σε μερικά σημεία, ένα-δυο σημεία που έθιξε ο συνάδελφος κ. Δημητριάδης. Ο κ. Δημητριάδης μίλησε για μπιλλιεττούθκια που είχε στο συρτάρι του γραφείου του, όταν ήταν Πρόεδρος της ΣΥΤΑ. Εμείς του ΑΚΕΛ δεν έχουμε την παραμικρή αμφιβολία ότι στο συρτάρι του κ. Δημητριάδη υπήρχαν μπιλλιεττούθκια, όμως αυτά τα μπιλλιεττούθκια ξέρει πολύ καλά ο κ. Δημητριάδης από πού προήρχοντο και δεν προήρχοντο από το χώρο του ΑΚΕΛ, το οποίο ούτε και την περίοδο του Μίνιμουμ Προγράμματος και της Δημοκρατικής Συνεργασίας δεν μπόρεσε κατά τρόπο στοιχειωδώς ανεκτό να αντιπροσωπευθεί στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών.

Όμως εκείνο το οποίο αποτέλεσε αφόρητη πρόκληση για το ΑΚΕΛ και την Αριστερά είναι η αναφορά σε δήθεν ομιλία του αείμνηστου Εζεκία Παπαϊωάννου σε Συνέδριο του ΑΚΕΛ, στο οποίο τάχα ανέφερε ότι είναι ικανοποιητικό το μερίδιο που έχει το ΑΚΕΛ στους Ημικρατικούς Οργανισμούς, αλλά σαν κομμουνιστές είμαστε ανικανοποίητοι και πρέπει να ζητούμε και να απαιτούμε. Πέραν του ότι είναι ασέβεια να διαστρεβλώνεται κατά τέτοιο τρόπο, βάνουσο τρόπο, η πραγματικότητα και η αλήθεια, και μάλιστα αναφορικά με ένα πρόσωπο για το οποίο όχι πολύ μακριά όλοι έσπευσαν να εκφράσουν το σεβασμό τους πάνω από το φέρετρο, είναι ανεπίτρεπτο από το Βήμα της Βουλής να αναφέρονται τόσο ασύστολα ψεύδη και μάλιστα με επίκληση κάποιου ανώνυμου χαφιέ, ο οποίος ήταν παρών δήθεν και τα άκουσε. Εξάλλου θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι ανικανοποίητοι, κ. Δημητριάδη, δεν θα ανευρεθούν στο χώρο του ΑΚΕΛ και της Αριστεράς. Κάπου αλλού είναι οι ανικανοποίητοι και οι αχόρταγοι.

Αυτά, κ. Πρόεδρε, ήθελα να αναφέρω σχετικά με τα όσα ανέφεραν οι συνάδελφοι του ΔΗΚΟ στη δευτερολογία τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Γαλανός, αν θα είστε σύντομος από της θέσης σας κύριε Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Όχι, είναι από τη θέση μου και είναι θέμα τάξεως κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δύο λόγια.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Να μη ανησυχεί ο κύριος Παπαπέτρου. Δεν πρόκειται να πω οτιδήποτε που να διαφωνήσει.

Έχουμε την εντύπωση πως η αναφορά του συνάδελφου κυρίου Δημητριάδη εξελίχθηκε λανθασμένα, διότι δεν το εννοούσε με τον τρόπο που εξελίχθηκε. Απλώς είχε υπόψη του αυτό που κάποτε ο ίδιος ο Λένιν, πιστεύω είπε, ότι ένας κομμουνιστής, για να πετύχει στο πρόγραμμα και τα λοιπά του μετασχηματισμού, πρέπει να μην ικανοποιείται εύκολα. Εκεί γινόταν η αναφορά.

Θέλουμε σαν Δημοκρατικό Κόμμα, παρόλες τις διαφορές που υπήρχαν και λοιπά, να δηλώσουμε ότι υπάρχει εκ μέρους μας εκτίμηση στο πρόσωπο του μακαρίτη Παπαϊωάννου. Έχει εκφραστεί αυτή η εκτίμηση και κατά τη διάρκεια της κηδείας του και δεν πρέπει οτιδήποτε λέχθηκε εδώ να θεωρηθεί ότι μειώνει την εκτίμηση την οποία έχουμε απέναντι σ' ένα άνθρωπο ο οποίος πρόσφερε πολλά σ' αυτό τον τόπο. Μπορεί να έχουμε τις διαφορές μας, μπορεί να είναι έντονες οι διαφορές μας, αλλά ξέρουμε να εκτιμούμε και ανθρώπους που βρίσκονται σε άλλους ιδεολογικούς χώρους από μας.

Αυτά ήθελα να πω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν θέλω να παρερμηνευθεί αυτό που ανέφερε ο κ. Γαλανός ότι δηλαδή αυτό που είπα είναι γιατί το είπε ο Λένιν. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο. Απλώς απαντώντας στον κ. Παπαπέτρου δεν ήθελα να επιδείξω καμιά

ασέβεια στη μνήμη του μακαρίτη του Παπαϊωάννου ούτε θα ήθελα σε καμία στιγμή της ομιλίας μου να προσβάλω τον ίδιο. Γι' αυτό δεν πρέπει να υπάρχει καμιά απολύτως αμφιβολία σε κάνα. Αυτά που ανέφερα τα ανέφερα εν γνώσει και της σοβαρότητας των λόγων μου, εν γνώσει και της σοβαρότητας των πληροφοριών μου και είχα καθήκον να τα πω. Και άλλες φορές θα αναφερθούμε σε ομιλίες του μακαρίτη του Παπαϊωάννου. Δεν νομίζω ότι θα είναι ασέβεια. Τον τιμούμε τον Παπαϊωάννου και επανειλημμένα εκφράσαμε το σεβασμό μας και τον επαναλαμβάνω και τώρα προσωπικά. Άλλο το ένα όμως, άλλο το άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, όσον αφορά το θέμα του σεβασμού προς τον αείμνηστο Παπαϊωάννου, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τύγχανε γενικής εκτίμησης. Το ότι ο κ. Δημητριάδης και οποιοσδήποτε εδώ θα μπορούσε να αναφερθεί σε ομιλίες του κ. Παπαϊωάννου, είναι δικαίωμά του. Εδώ εκείνο που έγινε όμως, κ. Δημητριάδη, δεν είναι αναφορά σε ομιλία που δικαιολογημένα θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε. Εδώ έχετε αναφέρει πράγματα που ο ίδιος δεν είπε και το μόνο δικαιολογητικό σας γι' αυτά που είπατε, είναι ότι είχατε πληροφορίες ότι λέχθηκαν. Και αυτά τα πράγματα, όταν λέγονται μάλιστα για ανθρώπους οι οποίοι δεν βρίσκονται στη ζωή, δεν νομίζω ότι εκφράζουν σεβασμό και εκτίμηση στο όνομά τους. Κατά συνέπεια από τη στιγμή που ο κ. Δημητριάδης όχι μόνο δεν απολογήθηκε, αλλά δεν απέσυρε καν αυτά που λέχθηκαν, αυτά που είπε ο κ. Παπαπέτρου σχετικά με το θέμα, για να μην επαναλάβω, ισχύουν και από τη δική μας πλευρά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι είναι περιττό να ασχολούμεθα περισσότερο. Πρέπει να σεβαστούμε τη μνήμη του Παπαϊωάννου επιτέλους, ο οποίος πρόσφερε σ' αυτό τον τόπο για πενήντα χρόνια και πιστεύω ότι η εκτίμηση όλων των πλευρών της Βουλής προς το μακαρίτη Εζεκία Παπαϊωάννου είναι απεριόριστη παρά τις πολλές διαφορές και διαφωνίες που υπήρχαν και μπορεί να υπάρχουν και τώρα ανάμεσα στις ομιλίες του και στα μέλη των διαφόρων κομμάτων.

Θα δώσω το λόγο στον κ. Μαρκίδη και μετά θα θέσω σε ψηφοφορία το θέμα για τερματισμό της συζήτησης, ούτως ώστε να καταλήξουμε σε κάποιο συμπέρασμα.

Εμπρός κύριε Μαρκίδη.

A ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Πολύ αισιόδοξος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προσπαθείστε να είστε μέσα στο θέμα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Εν πρώτοις θα ήθελα να επανέλθω στο θέμα του συναδέλφου κ. Ηλιάδη που έθιξε θέμα «Σιαφκάλλη» για να πω, προς αποφυγή οποιασδήποτε παρεξήγησης, ότι εξέφρασε την προσωπική του άποψη. Η δική μας η πλευρά δεν είναι σε θέση να εκφράσει γνώμη σήμερα, διότι δεν γνωρίζει τι συνέβη και δεν γνωρίζει την άποψη αυτών, οι οποίοι κατηγορήθηκαν από το συνάδελφο κ. Ηλιάδη.

Καθόσον αφορά το συνάδελφο Παπαπέτρου ο οποίος μίλησε για «ραφοποίηση» του νομοσχεδίου για την Αρχή Τηλεπικοινωνιών στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων — «ραφοποίηση» ή το έβαλε στο ράφι, το ίδιο πράγμα είναι, είναι της μόδας φαίνεται η λέξη αυτή την εποχή — αλλ' εν πάση περιπτώσει εμείς δεν μπορούμε να κατηγορηθούμε για ραφοποίηση ούτε μπορεί να λεχθεί ότι εγώ και ο κ. Φοίβος Κληρίδης αποτελούσαμε Υπεπιτροπή της Επιτροπής Συγκοινωνιών. Δεν ήταν έτσι το πνεύμα. Το πνεύμα ήταν ότι σε κάποιο χρονικό στάδιο συμφώνησαν τα δυο κόμματα πάνω σε συγκεκριμένη πρόταση νόμου, συγκεκριμένου περιεχομένου και ήταν θέμα απλής νομοτεχνικής επεξεργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Μαρκίδη! Μας ενδιαφέρει τώρα τι έγινε μ' αυτό το σχέδιο νόμου το οποίο .... Μα, για όνομα του Θεού!

(Γέλωτες)

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Μα, κύριε Πρόεδρε! Μα έχετε την εντύπωση ότι .... Δεν μιλώ για πράγματα τα οποία ενδιαφέρουν εσάς! Μιλώ για πράγματα τα οποία ενδιαφέρουν τον κυπριακό λαό!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα τον ενδιαφέρουν τον κυπριακό λαό, κύριε Μαρκίδη;

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Τους Συναγερμικούς, κύριε Πρόεδρε, μπορεί να τους ενδιαφέρουν.

(Γέλωτες)

Μπορεί να τον ενδιαφέρουν, μπορεί να μην τον ενδιαφέρουν. Γι' αυτό υπάρχει το Βήμα της Βουλής, για να μας κρίνει ο λαός. Αλλά δεν υποκείμεθα στην κρίση του Προέδρου της Βουλής και ούτε υποκείμεθα στην κρίση του Προέδρου της Βουλής για το τι ενδιαφέρει ή δεν ενδιαφέρει τον κυπριακό λαό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, υπόκεισθε όμως αν είσθε μέσα στο θέμα ή όχι.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Από την ώρα που επετράπη στον κ. Ηλιάδη ν' αναφερθεί σε θέμα «Σιαφκάλλη», είμαι εντός θέματος. Έπρεπε να του απαγορευθεί του ίδιου από την αρχή...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, τώρα...

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

... ή του κ. Παπαπέτρου για το θέμα του νομοσχεδίου. Εν πάση περιπτώσει.

Κατά την διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, κ. Παπαπέτρου, είχε επικρατήσει η άποψη να μην ψηφίζονται νομοσχέδια τα οποία θα παραπέμπονταν σε Συνταγματικό Δικαστήριο. Και αυτός είναι ο λόγος της σχετικής καθυστέρησης εκείνου του νομοσχεδίου. Αυτός ήταν ο πραγματικός λόγος. Όχι διότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός το είχε εγκαταλείψει. Και επομένως με όσα λέχθηκαν σήμερα, επιμένω ότι το μόνο κόμμα το οποίο εξακολουθεί με συνέπεια να υποστηρίζει τις απόψεις τις οποίες εξεδήλωσε εδώ και χρόνια είναι ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Τώρα γιατί θίγει η πραγματικότητα αυτό είναι άλλη υπόθεση.

Και με ευκαιρία τη συζήτηση αυτή είναι καιρός να αντικρούσουμε και ορισμένους μύθους, οι οποίοι πλασάρονται πολύ έντεχνα σ' αυτό τον τόπο. Διότι μίλησε και πάλι ο συνάδελφος κ. Παπαπέτρου για μονοπώληση των Ημικρατικών Οργανισμών από την ευρύτερη δεξιά. Λυπούμαι πάρα πολύ. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός τον οποίο, φαντάζομαι, ο συνάδελφος εντάσσει στον όρο «ευρύτερη δεξιά», ουδεμία απολύτως εκπροσώπηση είχε στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών επί Προέδρου Κυπριανού. Επί προεδρίας Κυπριανού ουδεμία εκπροσώπηση είχε ο Δημοκρατικός Συναγερμός στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών, και αποτελεί διαστρόφη της ιστορίας αν πούμε ο,τιδήποτε άλλο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σσσσς! Κύριοι!

(Κτυπά τη σφυρά)

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Καθόσον αφορά θέμα προεκλογικής υπόσχεσης του Πρόεδρου Βασιλείου, αμφιβάλλω αν είπε για αναλογική εκπροσώπηση κομμάτων στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών, όπως λέγεται από την πλευρά του Δημοκρατικού Κόμματος. Έχω την εντύπωση ότι ο άνθρωπος μιλούσε για εκπροσώπηση όλων των κομμάτων στα Συμβούλια των Ημικρατικών Οργανισμών, με δικαίωμα δικό του να προσθέτει και άλλους. Εν πάση περιπτώσει, δεν θέλουμε να δημιουργηθεί οποιαδήποτε παρεξήγηση. Και αν πρόκειται να συγκρίνουμε με γνώμονα την αντιπροσωπευτικότητα των σημερινών Συμβουλίων, συγκριτικά με τα προηγούμενα Συμβούλια, δεν διστάζω να πω ότι η κατάσταση σήμερα ασφαλώς και είναι καλύτερη.

(ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗ.ΚΟ.)

Για σας!

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Είναι καλύτερη για όλους. Για τον κυπριακό λαό. Αλλ' εν πάση περιπτώσει θα μπορούσε να ήταν πολύ καλύτερη. Και είναι πραγματικά κρίμα, διότι απωλέσθηκε η ευκαιρία. Και ακριβώς διότι απωλέσθηκε η ευκαιρία αυτή να ήταν πολύ καλύτερη, εμείς ψηφίζουμε αυτή την πρόταση νόμου που, εν πάση περιπτώσει, ήταν και δική μας πρόταση εδώ και χρόνια. Δεν έχω αντιληφθεί τη δικαιολογία του ΔΗ.ΚΟ. Διότι για μένα είναι ολίγον τι πρωτόκουστο να έρχεται ένα κόμμα να λέει: «Ψηφίζω ένα νόμο, διότι θέλω να εξαναγκάσω τον Πρόεδρο να συμμορφωθεί με τις προεκλογικές του εξαγγελίες». Λυπούμαι πάρα πολύ! Ψηφίζουμε ένα νόμο, διότι νομίζουμε ότι είναι σωστό το περιεχόμενο του νόμου. Και μαυρίζουμε ένα νόμο, όταν νομίζουμε ότι ο νόμος αυτός είναι επιζήμιος. Αυτή είναι η μόνη δυνατή δικαιολογία που επιτρέπεται για σοβαρό πολιτικό κόμμα. Και πέραν αυτού ...

A. ΓΑΛΑΝΟΣ:

(Αέει κάτι που δεν ακούεται)

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Δικαίωμά μου να σχολιάζω, κύριε Γαλανέ!

A. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε, κύριε Γαλανέ.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Δικαιώμά του να σχολιάζει, δικαίωμά του όμως δεν είναι, του κ. Μαρκίδη, να αναφέρεται σε σοβαρά κόμματα και σε μη σοβαρά κόμματα. Και πρέπει να υπάρχει και κάποιο σέβας γι' αυτά τα κόμματα σ' αυτό το Σώμα. Αλλά λέω του κ. Μαρκίδη ότι «Όποιος εν αντρέπεται ο κόσμος εν δικός του»!

(Γέλωτες)

Από την άλλη μεριά δεν αντιλαμβάνομαι, ο κ. Μαρκίδης ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε ...

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

... διότι αυτά που είπαν οι συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι διαφορετικά. Αλλ' αντιλαμβανόμαστε πως ιδρύεται νέο κόμμα Αλέκου Μαρκίδη. Και επομένως αυτή είναι η θέση του νέου κόμματος Αλέκου Μαρκίδη!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Γαλανέ, καθίστε κάτω και μη χρησιμοποιείτε παροιμίες, διότι δεν είναι της ειδικότητάς σας!

(Νέοι παρατεταμένοι γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συνεχίστε, κύριε Μαρκίδη.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θα πω και κάτι άλλο. Θα επαναλάβω, για να γίνει αντιληπτό, ότι είναι πρωτάκουστο να λέμε ως δικαιολογία ψήφισης ενός νόμου το ότι τον ψηφίζουμε για να εξαναγκάσουμε κάποιον άλλο να συμμορφωθεί με προεκλογική υπόσχεση. Η ουσία είναι άλλη. Τον ψηφίζουμε, διότι πιστεύουμε στην ορθότητά του ή δεν τον ψηφίζουμε, διότι δεν πιστεύουμε στην ορθότητά του. Αυτό έπρεπε να είναι το μοναδικό κριτήριο.

Βεβαίως αντιλαμβάνομαι τη δύσκολη πολιτική θέση στην οποία έχετε περιέλθει, γι' αυτό και η αλλαγή στη στάση σας πάνω στα θέματα αυτά, η οποία είναι φανερό ότι οφείλεται στο πρόσφατο εκλογικό αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών.

Αλλά θα τελειώσω λέγοντας ακόμα ένα πράγμα: Αν όπως είπε κάποτε ο κ. Γαλανός, στη γλώσσα της πολιτικής «Κέντρο» σημαίνει «μετριοπάθεια», αν στη γλώσσα της πολιτικής «Κέντρο» σημαίνει «ισορροπημένες απόψεις», αν σημαίνει «μέτρο», ελπίζω σήμερα να έχει γίνει αντιληπτό ότι κάθε άλλο παρά «Κέντρο» αντιπροσωπεύεται από το ούτω καλούμενο Κέντρο, δηλαδή το Δημοκρατικό Κόμμα!

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, αυτή είναι η γνώμη σας, κύριε Μαρκίδη!

(Γέλωτες)

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Ασφαλώς!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κύριοι. Νομίζω, ειλικρινά πιστεύω ότι το θέμα έχει εξαντληθεί σε όλες του τις πτυχές και νομίζω ότι πρέπει να τερματίσουμε τη συζήτηση ως εδώ.

Και προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου, κύριε Γραμματέα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτο άρθρο εγκρίνεται δια πλειοψηφίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15 εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 2 εγκρίνεται δια πλειοψηφίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διοικητικά Συμβούλια ορισμένων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Παράρτημα Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29 υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν κατά του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15 κατά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και το άρθρο 3 ψηφίζεται δια πλειοψηφίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαρτία των Διοικητικών Συμβουλίων με βάση τους καθορισμένους νόμους.
Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον του άρθρου 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 4 εγκρίνεται δια πλειοψηφίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Θητεία των Διοικητικών Συμβουλίων με βάση τους καθορισμένους νόμους.
Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρο 5 επίσης εγκρίνεται με την αυτή πλειοψηφία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβατική διάταξη. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και το άρθρο 6 του νομοσχεδίου εγκρίνεται με την αυτή πλειοψηφία.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων
Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29 υπέρ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15 εναντίον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καμιά αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα)

Με 29 ψήφους υπέρ, 15 εναντίον και καμιά αποχή το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα μας που είναι....

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Εισήγηση. Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

Κάποτε φαίνεται είναι καλύτερα να ακούμε και εισηγήσεις νεωτέρων μας, με όλο το σέβας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως, είναι πάντοτε ευπρόσδεκτες, κ. Σολωμή.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Στις Εκθέσεις που ακολουθούν, κύριε Πρόεδρε, στο Κεφάλαιο Α, εκεί που είναι ομόφωνες, αν συμφωνεί το Σώμα, να θεωρηθούν ως αναγνωσθείσες και να αναγνωσθούν οι Εκθέσεις στις οποίες υπάρχει κάποια διαφωνία, για να γίνει η τοποθέτηση των κομμάτων. Αν οι Εκθέσεις που είναι ομόφωνες κρίνει η Βουλή ότι δεν επιβάλλεται να αναγνωσθούν, να θεωρηθούν ως αναγνωσθείσες, για να μπορέσει ίσως το Σώμα να μπει σε συζήτηση ουσίας σε πάρα κάτω θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γαλανός.

Α. ΓΑΛΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς συμφωνούμε με την εισήγηση του κ. Σολωμή, αλλά υπάρχει κάποιο πνεύμα αντιλογίας. Αν συμφωνεί και αυτός, νομίζω να τελειώσουμε!

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κύριοι αν δεν υπάρχει ένσταση....

Κύριοι! Σας παρακαλώ! Μη συνομιλείτε ιδιαιτέρως.

Αν δεν υπάρχει ένσταση, νομίζω ότι μπορεί να υιοθετηθεί αυτή η εισήγηση του κ. Σολωμή. Αν υπάρχει βέβαια ένσταση, οι Εκθέσεις όλες θα αναγνωστούν. Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει ένσταση. Γι' αυτό το λόγο όλες οι ομόφωνες Εκθέσεις θεωρούνται ως αναγνωσθείσες.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι: «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 30) του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 30) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρόντ και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £230,714 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρο του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού διεξήλθε κάθε μια από τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις και τους σκοπούς για τους οποίους διατεθούν, είναι της γνώμης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις χρειάζεται η παραπέρα διερεύνηση της σκοπιμότητας διάθεσης των ζητούμενων πιστώσεων, αφού στο μεταξύ κατατεθούν ενώπιόν της τα αναγκαία συμπληρωματικά στοιχεία.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή εισηγείται την απόλειψη από τον Πίνακα του υπό συζήτηση νομοσχεδίου πιστώσεων συνολικού ύψους £16,000 για τις οποίες θα πρέπει να γίνει περαιτέρω διερεύνηση και κατά συνέπεια τη μείωση της ζητούμενης πίστωσης στο ποσό των £214,714 για την κάλυψη των υπόλοιπων αναγκών για τις οποίες γίνεται ειδική πρόνοια στον ίδιο Πίνακα. Με την πρόταση της αυτή η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί επίσης ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως: «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 23) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £214,714 δια την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου;

Το άρθρο 3 και ο επισυνημμένος σ' αυτό Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύνανται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 23. του 1988).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε τώρα στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 7) ΤΟΥ 1988».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας συμβολικής πρόνοιας £10 για την από απόψεως Προϋπολογισμού μεταφορά κάτω από το Άρθρο 733 «Αγορά Οχημάτων, Μηχανημάτων και Εξοπλισμού» του Κεφαλαίου 31.16Δ «Άλλαι Υπηρεσίαι — Οχήματα, Μηχανήματα και Εξοπλισμός» πίστωσης ύψους £96,760 για την αγορά οχημάτων για τις ανάγκες του Τμήματος Δημοσίων Έργων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς της μεταφοράς της ζητούμενης πίστωσης, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 1;

Το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £10 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2;

Το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου μαζί με τον επισυναμμένο Πίνακα;

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 3 με τον επισυναμμένο σ' αυτό Πίνακα εγκρίνεται επίσης ομόφωνα.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου με την ανάγνωση του τίτλου μόνο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) (Αρ. 9) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά της σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται ομόφωνα σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη που είναι: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩ-
ΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £318,641 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Το μεγαλύτερο μέρος του ποσού αυτού θα διατεθεί για την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις γης στα πλαίσια εφαρμογής σχεδίων ανάπτυξης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού διεξήλθε κάθε μια από τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις, συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσής τους, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £318,641 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 3 και του Πίνακα;

Και το τρίτο άρθρο μαζί με τον Πίνακα εγκρίνονται ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως ο νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Και προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1988».

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 11) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £217,025 και η διάθεσή του για τη συνέχιση και συμπλήρωση της εκτέλεσης έργων ύδρευσης σε διάφορα χωριά.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £217,025 δια την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου και του επισυναμμένου σ' αυτό Πίνακα;

Το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύνανται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο αυτό εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα στην ημερησία διάταξη είναι: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 12) ΤΟΥ 1988».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου,

1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £166,756 και η διάθεσή του για τη συμπλήρωση των εργασιών βελτίωσης ορισμένων χωρικών οδών στα πλαίσια της εφαρμογής τους σχεδίου «Ανάπτυξης Οδικού Δικτύου»..

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £166,756 δια την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Το άρθρο 2 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου και του επισυναμμένου σ' αυτό Πίνακα;

Το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Και προχωρούμε στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι: «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 5) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού χρημάτων ύψους £33,500 και η διάθεσή του για τη δημιουργία δρόμου που θα ενώνει τα υφιστάμενα υποστατικά εργασίας που βρίσκονται μέσα σε τουρκοκυπριακή γη στην Κοφίνου με το νέο δρόμο Κοφίνου — Λάρνακας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση..

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £33,500 δια την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκριθούν;

Το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύνανται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 5) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι: «Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987, Νόμος του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1987, ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987, έτσι ώστε να καταστεί νομοτυπικά δυνατή η παραχώτηση πρόσθετων πιστώσεων ύψους £198,952 για την κάλυψη των αυξημένων αποδοχών του προσωπικού της Αστυνομίας λόγω της διαφοροποίησης του τιμαριθμικού επιδόματος που είχε ληφθεί υπόψη κατά τον καταρτισμό του Προϋπολογισμού αυτού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επικροτώντας τους σκοπούς της τροπολογίας που προτείνεται, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις των Υποδιαίρέσεων του Άρθρου 100 του Κεφαλαίου 43Α του βασικού νόμου. Πίναξ. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2 και του Πίνακα του επισυναμμένου σ' αυτό;

Το άρθρο 2 και ο Πίνακας επίσης εγκρίνονται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987. Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι: «Ο Τροποποιητικός (Αρ. 2) του περί Προϋπολογισμού Νόμου 1987, Νόμος του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ 1987, ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987 για να καταστεί νομοτυπικά δυνατή η παραχώρηση πρόσθετων πιστώσεων ύψους £124,298 για την κάλυψη των αυξημένων αποδοχών του προσωπικού του Κυπριακού Στρατού λόγω της διαφοροποίησης του τιμαριθμικού επιδόματος και άλλων παραγόντων που είχαν ληφθεί υπόψη κατά τον καταρτισμό του Προϋπολογισμού αυτού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επικροτώντας τους σκοπούς της τροπολογίας που προτείνεται, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις των Υποδιαίρέσεων του 'Αρθρου 100 του Κεφαλαίου 14Α του βασικού νόμου. Πίναξ. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Το άρθρο 2 και ο Πίνακας εγκρίνονται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Τροποποιητικός (Αρ. 2) του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987, Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Προχωρούμε στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι: «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 8) Νόμος του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥ-
ΒΕΡΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ.
8) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιουνίου, 1988. Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η κύρωση της Συμφωνίας που συνομολογήθηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Bank of Tokyo International Ltd για τη σύναψη δανείου συνολικού ύψους 25 εκατομ. Γερμανικών Μάρκων για την αναχρηματοδότηση με ευνοϊκότερους όρους παλαιών δανείων που έχουν συναφθεί για την χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων.

Η πιο πάνω Συμφωνία δανείου είναι ανάγκη να επικυρωθεί από τη Βουλή σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά την άσκηση των δημοσιονομικών εξουσιών της Βουλής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κύρωση της σχετικής Συμφωνίας που αναφέρεται σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Και το άρθρο 2 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. 'Αρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου;

Και το άρθρο 3 εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, εφόσον δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 8) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο στην ημερήσια διάταξη είναι: «Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987». (Πρόταση νόμου).

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΔΙΑΚΑΤΟΧΗ, ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Λεάνδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Νίκος Μουσιούττας
Ανδρέας Φάντης
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε τέσσερις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 16 Μαΐου και 6, 13 και 20 Ιουνίου 1988. Στο στάδιο της μελέτης του όλου θέματος κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στην Επιτροπή εκπρόσωποι του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας οι οποίοι εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου και κατέθεσαν αριθμό στοιχείων και πληροφοριών που ζητήθηκαν από την Επιτροπή.

Σκοπός της προτεινόμενης πρότασης νόμου, που κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΑΚΕΛ—Αριστεράς, είναι η τροποποίηση της νομοθεσίας για την ακίνητη ιδιοκτησία, με απώτερο στόχο τη βελτίωση των διατάξεών της που αναφέρονται στην έκδοση χωριστών τίτλων ιδιοκτησίας σε μισά οικοπέδα.

Ειδικότερα, όπως δηλώθηκε στην Επιτροπή από τους καταθέτες του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, οι προτεινόμενες τροπολογίες αποσκοπούν στην περαιτέρω οικοδομική αξιοποίηση των μισών οικοπέδων που σε τελευταία ανάλυση θα διευκολύνει χαμηλές εισοδηματικές τάξεις να επιλύσουν το στεγαστικό τους πρόβλημα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας, ως θέμα αρχής, τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προχώρησε στη μελέτη των επιμέρους διατάξεών του, σαν αποτέλεσμα της οποίας προέκυψε η ανάγκη για συμπερίληψη σ' αυτό συμπληρωματικών τροπολογιών που κρίθηκαν αναγκαίες για την παραπέρα νομοθετική ρύθμιση της διακατοχής και οικοδομικής αξιοποίησης των μισών οικοπέδων σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις που ενώ θεωρείται από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας δικαιολογημένη η έκδοση χωριστών τίτλων ιδιοκτησίας, δεν παρέχεται τέτοια ευχέρεια σύμφωνα με τις διατάξεις της προτεινόμενης πρότασης νόμου, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή.

Με βάση τα πιο πάνω η Επιτροπή έχει επανασυντάξει τις πρόνοιες της υπό συζήτηση πρότασης νόμου για την οποία και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο στη μορφή που αυτή έχει τελικά επαναδιατυπωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το πρώτο άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 27 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Και το δεύτερο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως η πρόταση νόμου εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο είναι: «Ο περί Τύπου Νόμος του 1983», το οποίο έχει αποφασιστεί να παραμείνει για την ερχόμενη Πέμπτη.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι: «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδότησεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Ατδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 2) του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΑΙ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΑΙ ΑΤΔ. (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) (ΑΡ.
2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιουνίου, 1988. Στη συνεδρία της Επιτροπής ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Στυλιανού και Π. Κόλοκος.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η επικύρωση της συμφωνίας για την παραχώρηση Κυβερνητικής εγγύησης για την κάλυψη δανείου συνολικού ύψους 3,6 εκατομ. δολλαρίων Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής το οποίο θα συνάψουν οι Κυπριακές Αερογραμμές από ξένες Τράπεζες για τη συμπλήρωση της χρηματοδότησης της αξίας ενός νέου (τέταρτου) αεροσκάφους τύπου A 310 προς την AIRBUS INDUSTRIE.

Η προτεινόμενη επικύρωση από τη Βουλή της συμφωνίας για την Κυβερνητική εγγύηση προς την πιο πάνω εταιρεία απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Ασκήσεως Ωρισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής Νόμων του 1985 και 1986 (Αριθμοί 98 του 1985 και 63 του 1986) και συμπληρώνει άλλη Κυβερνητική εγγύηση ύψους \$52.5 εκατομ. που επικύρωσε ήδη η Βουλή για τον ίδιο σκοπό.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται να δοθεί η ζητούμενη Κυβερνητική εγγύηση, επικροτεί τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή τη ψήφισή του σε νόμο για την κατά νόμο κύρωση της προνοούμενης σ' αυτό συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θα προχωρήσουμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προϊμίον. Συνοπτικός τίτλος. 'Αθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Αρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση όπως το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Και το άρθρο 2 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμφωνίας. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση όπως το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εγκριθεί;

Και το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Ατδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι: «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.»

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988.»

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Στην ίδια συνεδρία ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η επικύρωση της συμφωνίας για την παραχώρηση Κυβερνητικής εγγύησης για την κάλυψη του δανείου συνολικού ύψους 86,585,003 Αυστριακών Σελινίων το οποίο έχει συνάψει η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου από Αυστριακή Τράπεζα για τη μερική χρηματοδότηση της αγοράς ενός ατμολέβητα που θα αποτελέσει μέρος της 4ης μονάδας παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στον ηλεκτροπαραγωγικό σταθμό Δεκέλειας.

Η προτεινόμενη επικύρωση από τη Βουλή της συμφωνίας για την Κυβερνητική εγγύηση προς την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Ασκήσεως Ωρισμένων Δημοσιονομικών Εξουσιών της Βουλής Νόμων του 1985 και 1986 (Αριθμοί 98 του 1985 και 63 του 1986).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς για τους οποίους πρόκειται, να δοθεί η ζητούμενη Κυβερνητική εγγύηση, επικροτεί τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο για την κατά νόμο κύρωση της προνοούμενης σ' αυτό συμφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το άρθρο 1 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Και το δεύτερο άρθρο του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις της Συμφωνίας. 'Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου;

Και το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Και προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι: «Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την 'Αμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ
«Ο ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟ-
ΚΡΑΤΙΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή. Στην ίδια συνεδρίαση παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Με το νόμο που προτείνεται τροποποιείται η ισχύουσα νομοθεσία για την έκτακτη εισφορά για την Άμυνα της Δημοκρατίας με σκοπό να αρθούν, από τη μια, ορισμένες αδικίες και ν' αντιμετωπιστούν, από την άλλη, ορισμένες πρακτικές δυσκολίες που ανεφύησαν από την ως τώρα εφαρμογή της.

Επικροτώντας τις επί μέρους τροποποιήσεις που προτείνονται και με τη διαφύλαξη των θέσεων κάθε πλευράς στη Βουλή στα θέματα αρχής που εγείρονται σε σχέση με τον τρόπο και την έκταση επιβολής της εισφοράς για την άμυνα, η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;

Το άρθρο 1 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 2;

Το δεύτερο άρθρο εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 3;

Το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εγκρίνεται επίσης ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος του παρόντος νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του τέταρτου άρθρου;

Το άρθρο 4 του νομοσχεδίου εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την Άμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

Προχωρούμε κατόπιν στο επόμενο νομοσχέδιο που είναι: «Ο περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμος του 1987».

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1987».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Δημητριάδης

Χρίστος Πέτας

Γιαννάκης Ομήρου, εκπροσωπών τον κ. Ε. Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 15 Οκτωβρίου 1987, 10 Μαρτίου και 23 Ιουνίου 1988. Στις συνεδρίες αυτές κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και των ενδιαφερόμενων Οργανώσεων των Παθόντων.

Στη συνεδρίαση ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Δ. Γεωργιάδης και Χρ. Κουρτελλάρης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η ενοποίηση και ο εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης νομοθεσίας που αφορά τα βοηθήματα που παρέχονται από το Κράτος σε εξαρτώμενους πεσόντων και εξαφανισθέντων και σε ανάπηρους παθόντες.

Στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της υφιστάμενης νομοθεσίας γίνεται πρόνοια—

- (α) Για την ίδρυση ενός Ταμείου σε αντικατάσταση των δύο αντίστοιχων Ταμείων που υπάρχουν και λειτουργούν με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία και
- (β) για την ίδρυση μιας Επιτροπής σε αντικατάσταση των δύο αντίστοιχων Επιτροπών που ιδρύθηκαν και λειτουργούν με βάση την ίδια πιο πάνω νομοθεσία.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί με την ενσωμάτωση σ' αυτό αριθμού επιμέρους τροποποιήσεων που ήταν το αποτέλεσμα των εισηγήσεων που έγιναν στη διάρκεια της μελέτης του όλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτο άρθρο εγκρίνεται, μη υπάρχουσας οποιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;

Το άρθρο 2 εγκρίνεται, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ταμείον. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση για την έγκριση του τρίτου άρθρου;

Το άρθρο 3 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιτροπή. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 4;

Το άρθρο 4 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ιατροσυμβούλιον. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πέμπτου άρθρου;

Το άρθρο 5 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδική μηνιαία σύνταξις και έτερα ωφελήματα. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 6;

Το άρθρο 6 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αίτησις διά παροχήν ειδικής μηνιαίας συντάξεως ή ετέρων ωφελημάτων.
Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 7;

Το άρθρο 7 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έρευναι και αποφάσεις της Επιτροπής. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 8;

Το άρθρο 8 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ημερομηνία ενάρξεως καταβολής ωφελήματος. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 9;

Το άρθρο 9 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις ποιον καταβάλλεται το ποσόν του ωφελήματος. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δέκατου άρθρου;

Το άρθρο 10 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αναθεώρησις του ύψους του παρεχομένου ωφελήματος. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση στην έγκριση του άρθρου 11;

Το άρθρο 11 εγκρίνεται ομόφωνα, μη υπάρχουσας οποιασδήποτε ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τερματισμός αναστολής ένεκα παραβάσεως του παρόντος Νόμου. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δωδέκατου άρθρου;

Το δωδέκατο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επανάρξεις ανασταλείσης παροχής αναδρομικώς. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση στην έγκριση του άρθρου 13;

Το άρθρο 13 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υποχρέωσις παροχής ζητηθέντων στοιχείων. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δέκατου τέταρτου άρθρου;

Το άρθρο 14 εγκρίνεται ομόφωνα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβολή της προσωπικής κλπ. καταστάσεως του δικαιούχου και υποχρέωσης γνωστοποιήσεως ταύτης. Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 15;

Το δέκατο πέμπτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ψευδής δήλωσις. Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση στην έγκριση του άρθρου 16;

Το άρθρο 16 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απόσβεσις δικαιωμάτων. Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 17;

Το άρθρο 17 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει καμιά ένσταση στην έγκριση του άρθρου 18;

Το άρθρο 18 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διάλυσις του Ταμείου. Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση στην έγκριση του άρθρου 19;

Το δέκατο ένατο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβατικά διατάξεις. Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του εικοστού άρθρου;

Το άρθρο 20 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει καμιά ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καταργήσεις. Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 21;

Το εικοστό πρώτο άρθρο εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος. Άρθρον 22.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του άρθρου 22;

Το άρθρο 22 εγκρίνεται ομόφωνα, επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση.

Και προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι, είναι μάλλον τρία νομοσχέδια για τα οποία υπάρχει κοινή Έκθεση:

«Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

«Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988».

«Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988». (Πρόταση Νόμου).

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα).

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988». 2. «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Ανδρέας Μαθηκολώνης

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε μαζί και τα τρία πιο πάνω σχέδια νόμου σε συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Μαρτίου, στις 13 και 27 Ιουνίου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι της Συντονιστικής Επιτροπής Αγώνα Αναπήρων.

Με το πρώτο προτεινόμενο νομοσχέδιο σκοπείται η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας για τα δημόσια βοηθήματα με στόχο τη διεύρυνση των κατηγοριών των προσώπων προς τα οποία καταβάλλεται δημόσιο βοήθημα, την αύξηση του ποσού ορισμένων βοηθημάτων, καθώς και για τη διόρθωση ορισμένων αδυναμιών που προέκυψαν από την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της υπό τροποποίηση νομοθεσίας.

Όπως ειδικότερα αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που συνοδεύει το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις αναμένεται να βελτιωθεί το επίπεδο διαβίωσης των δικαιούχων δημόσιου βοηθήματος. Ιδιαίτερη ωφέλεια αναμένεται να προκύψει για τις οικογένειες με ένα γονέα, τις πολύτεκνες οικογένειες και τα ανάπηρα άτομα.

Με το δεύτερο νόμο που προτείνεται σκοπείται η τροποποίηση της ίδιας νομοθεσίας ώστε στις βασικές ανάγκες του λήπτη δημόσιου βοηθήματος να περιληφθεί η υπόδηση και τα είδη υγιεινής διαβίωσης, ενώ στις ειδικές ανάγκες, να περιληφθεί και η φαρμακευτική περίθαλψη, που δεν παρέχεται δωρεάν από τις κρατικές υπηρεσίες καθώς και οι ανάγκες του λήπτη και των εξαρτωμένων του που είναι συναφείς με την προσωπική του άνεση.

Σκοπός της πιο πάνω πρότασης νόμου είναι η εξαίρεση από την εφαρμογή της πρόνοιας για την ανάκτηση του ποσού δημόσιας βοήθειας από την περιουσία του λήπτη μετά το θάνατό του, της περίπτωσης που ο αποθανών κληρονομείται από επιζώντες εκτοπισθέντες συγγενείς του που συμβιούσαν μαζί του και είναι άποροι.

Όπως είναι γνωστό, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, σε περίπτωση θανάτου λήπτη δημόσιου βοηθήματος μέρος της τυχόν υπάρχουσας περιουσίας του, που αντιστοιχεί με το ολικό ύψος του δημόσιου βοηθήματος που πληρώθηκε σ' αυτόν, αναλαμβάνεται από το δημόσιο. Τέτοια απαίτηση δεν εξασκείται, σε περίπτωση που ο αποβιώσας εγκαταλείπει την περιουσία του σε σύζυγο ή εξαρτώμενα απ' αυτόν πρόσωπα. Στα εξαρτώμενα αυτά πρόσωπα ο νόμος δεν περιλαμβάνει τον αδελφό ή την αδελφή.

Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει την υπό συζήτηση πρόταση νόμου, σ' ορισμένες περιπτώσεις εκτοπισμένα αδέρφια που λαμβάνουν δημόσιο χορήγηση έχουν ανεγείρει, με το σύστημα της αυτοστέγασης ή άλλως πως, ιδιόκτητο οικίσκο με πολλές στερήσεις και θυσίες. Επειδή σε περίπτωση θανάτου του ενός από τα αδέρφια υπάρχει ο κίνδυνος εκποίησης της εν λόγω περιουσίας με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία για σκοπούς ανάκτησης του δημόσιου βοηθήματος, κρίθηκε σκόπιμη η κατάθεση της πιο πάνω πρότασης νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού μελέτησε διεξοδικά τις πρόνοιες των δυο υπό συζήτηση νομοσχεδίων και της πρότασης νόμου, συμφωνεί, ως θέμα αρχής, με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους. Με γνώμονα τη γενική αυτή θέση και με βάση τις απόψεις που εκφράστηκαν για την ως τώρα εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της υπό τροποποίηση νομοθεσίας η Επιτροπή επιθυμεί να εισηγηθεί αριθμό πρόσθετων τροποποιήσεων που σ' ένα μεγάλο μέρος τους ικανοποιούν αριθμό αιτημάτων που υποβλήθηκαν από τη Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα Αναπήρων.

Οι πιο σημαντικές από τις τροποποιήσεις αυτές, που γίνονται με τη συγκατάθεση του αρμόδιου Υπουργείου, συνοψίζονται στις ακόλουθες:

- (α) Αυξάνεται σε £100 το ποσό εισοδήματος του ανάπηρου προσώπου που δεν υπολογίζεται για σκοπούς παροχής δημόσιου βοηθήματος και
- (β) θα καταβάλλεται δημόσιο βοήθημα σε ανάπηρα άγαμα τέκνα που διαμένουν με τους γονείς τους, χωρίς για τούτο να αποτελεί προϋπόθεση το ότι οι γονείς δεν είναι σε θέση να τα βοηθήσουν.

Με την ευκαιρία αυτή γίνεται επίσης αριθμός άλλων επιμέρους τροποποιήσεων για την κάλυψη κενών που εντοπίστηκαν από το αρμόδιο Υπουργείο από την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενοποιώντας τα δυο υπό συζήτηση νομοσχέδια και την παρόταση νόμου και εντάσσοντας στο ενοποιημένο κείμενο όλες τις πιο πάνω εισηγήσεις για τροπολογίες, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 6 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 9 του βασικού νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 14 του βασικού νόμου. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις του άρθρου 15 του βασικού νόμου. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 24 του βασικού νόμου. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 25 του βασικού νόμου. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 26 του βασικού νόμου. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 27 του βασικού νόμου. Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Και προχωρούμε κατόπιν στο επόμενο θέμα που είναι «Οι περί Παροχής Επιδομάτων σε Εκτοπισθέντες και Παθόντες (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988». Η Έκθεση και για τους Κανονισμούς αυτούς είναι ομόφωνη.

(Η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΕΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Δημητριάδης

Χρίστος Πέτας

Γιαννάκης Ομήρου, εκπροσώπων τον κ. Ε. Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 20 και 23 Ιουνίου 1988. Στις συνεδρίες της κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της ΠΕΠ. Στις συνεδρίες της Επιτροπής ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Δ. Γεωργιάδης και Χρ. Κουρτελλάρης.

Με τους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το Νόμο περί Ενοικιοστασίου, παρατείνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1988 η ισχύς των περί Παροχής Επιδομάτων σε Εκτοπισθέντες και Παθόντες (Τροποποιητικών) Κανονισμών του 1987 που αφορούν την παροχή επιδόματος ενοικίου σε διάφορες κατηγορίες δικαιούχων.

Όπως είναι γνωστό, η Βουλή ενέκρινε τους Κανονισμούς αυτούς τον Ιούλιο του 1987 περιορίζοντας όμως τη διάρκεια της ισχύος τους για ένα χρόνο, δηλαδή μέχρι την 30ή Ιουνίου 1988, με την υπόδειξη οι αρμόδιοι να μελετούσαν τις

διάφορες εισηγήσεις που τέθηκαν για περαιτέρω βελτίωση του σχεδίου επιδότησης ενοικίων.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης υποστήριξαν τη ζητούμενη παράταση ως το τέλος του χρόνου για να παρασχεθεί ο χρόνος στην Κυβέρνηση να μελετήσει το όλο θέμα της αναθεώρησης των επιδομάτων ενοικίου μέσα στα πλαίσια της νέας πολιτικής για τη γενικότερη αναθεώρηση των επιδομάτων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις της Κυβέρνησης, όπως τις εξέθεσαν οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, θεωρεί δικαιολογημένη τη ζητούμενη παράταση για σκοπούς επανεξέτασης του όλου θέματος από τη νέα Κυβέρνηση. Παράλληλα όμως η Επιτροπή θέλει να τονίσει την ανάγκη για την έγκαιρη κατάθεση στη Βουλή των νέων εισηγήσεων που θα προκύψουν για την περαιτέρω βελτίωση του σχεδίου επιδότησης των ενοικίων, πριν από τη λήξη της πιο πάνω προθεσμίας.

Με βάση τα πιο πάνω η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκριση των πιο πάνω Κανονισμών, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θέτω τους Κανονισμούς ενώπιον του Σώματος.

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται και ψηφίζονται από το Σώμα.

Κατόπιν έχουμε το επόμενο θέμα που είναι «Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988». Η Έκθεση είναι ομόφωνη.

(Η έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα).

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ (ΟΡΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Ανδρέας Μαθηκολώνης

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 11 Μαΐου, καθώς και στις 13 και 27 Ιουνίου 1988.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 14 της νομοθεσίας για την Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, σκοπείται η τροποποίηση των βασικών κανονισμών για τους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων της ώστε οι πρόνοιές τους, σ' ότι αφορά την άδεια μητρότητας, να εναρμονιστούν με τις αντίστοιχες πρόνοιες της νομοθεσίας για την προστασία της μητρότητας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί στα πλαίσια της επιδιωκόμενης εναρμόνισής τους με τις πρόνοιες της νομοθεσίας για την προστασία της μητρότητας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Επειδή δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, θέτω τους Κανονισμούς ενώπιον του Σώματος.

Υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Επειδή δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται και ψηφίζονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Αεροπλοΐας (Τέλη Αεροδρομίου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Ο κύριος Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, θα εισηγούμουν όπως το θέμα πάει για την επόμενη βδομάδα.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Έχει δίκαιο ο συνάδελφος, διότι η Έκθεση μόλις σήμερα έχει κυκλοφορήσει, πλην όμως υπάρχει άλλο πρόβλημα το οποίο είναι πιο σοβαρό κ. Πρόεδρε.

Αν οι Κανονισμοί αυτοί δεν ψηφιστούν σήμερα, εκπνέει η προθεσμία των τριάντα ημερών, και επειδή δεν έχουν αποσυρθεί από την Εκτελεστική Εξουσία, τότε θα περάσουν ως έχουν. Και επειδή, κ. Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι η πλειοψηφία του Σώματος έχει αποφασίσει την έγκριση των Κανονισμών με κάποιες τροποποιήσεις, θα ήταν άδικο, αν δεν εκφρασθεί η απόφαση της πλειοψηφίας για την τύχη αυτού του νομοθετήματος.

Υπενθυμίζω, αν δεν ψηφιστεί σήμερα, ότι θα περάσουν οι Κανονισμοί ως έχουν, με τους οποίους η πλειοψηφία της Βουλής διαφωνεί, διαφορετικά θα έπρεπε να είχαν αποσυρθεί από την Εκτελεστική Εξουσία, για να επανακατατεθούν. Υπάρχει αυτό το πρόβλημα και υπενθυμίζω ότι για άλλα δύο, τρία νομοθετήματα που ήδη έχουν ψηφιστεί, η Έκθεσή τους είχε κυκλοφορήσει μαζί, σήμερα δηλαδή, στη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γεωργίου ζήτησε το λόγο.

A. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι αυτά που έχει καλύψει ο κ. Σολωμής με τον οποίο συμφωνώ πλήρως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Εξαρτάται αν ο κ. Ομήρου αποσύρει την ένστασή του ή όχι. Αν δεν την αποσύρει, δυστυχώς το θέμα θα μείνει για την ερχόμενη βδομάδα είτε ούτως είτε άλλως.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Δεν αποσύρω την ένστασή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ο κ. Φάντης.

A. ΦΑΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή πρόκειται περί Κανονισμών, εκτός των λόγων που είπε ο κ. Σολωμής και τους οποίους πρέπει να λάβουμε υπόψη μας, αν θα ψηφίσουμε ή όχι τους Κανονισμούς σήμερα, νομίζω ότι δεν ισχύει η πρόνοια που λέγει ότι η έκθεση πρέπει να πηγαίνει 48 ώρες πριν από τη συνεδρία της Βουλής. Επειδή είναι Κανονισμοί, δεν είναι νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι ισχύει και για τους Κανονισμούς, κύριε Φάντη.

Βεβαίως βλέπω το θέμα το οποίο ήγειρε ο κ. Σολωμής.

Ο κ. Φάντης.

A. ΦΑΝΤΗΣ:

Αν ισχύει η πρόνοια για τους Κανονισμούς, εφόσον θα αναβάλουμε την συζήτησή τους, θα ισχύουν οι Κανονισμοί όπως ήρθαν από την Εκτελεστική Εξουσία, πράγμα το οποίο είναι αντίθετο προς την άποψη της πλειοψηφίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είναι το σημείο που ήγειρε ο κ. Σολωμής. Αλλ' εφόσον ο κ. Ομήρου επιμένει, δεν έχουμε άλλη εκλογή.

Ο κ. Δημητρίου.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Επί θέματος διαδικασίας ήθελα και εγώ να υποβάλω την εισήγηση να τεθεί ενώπιον του Σώματος, αν αποφασίσει το Σώμα, διότι είναι επείγον το θέμα και πρέπει να ληφθεί απόφαση για να μην ανατραπεί και η θέση των κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αμφιβάλλω αν μπορεί να γίνει, κύριε Δημητρίου, διότι υπάρχει ειδική πρόνοια στο Σύνταγμα.

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, να μην προσκρούσουμε πάνω σε καθαρά τυπικούς λόγους, για να ανατραπεί εδώ η θέληση της πλειοψηφίας του Σώματος σ' ένα νομοθέτημα το οποίο εκκρεμεί. Βεβαίως είναι δικαίωμα των Βουλευτών, οι οποίοι εγείρουν ένσταση. Αλλά αν υιοθετηθεί αυτή η αρχή και η θέση και δεν δούμε την ουσία του θέματος, θα ανατρέψουμε πολλούς θεσμούς που ήδη έχει αυτό το Σώμα υιοθετήσει.

Και αν υπάρξει οποιαδήποτε τώρα εισήγηση για μη έγκαιρη κυκλοφορία της έκθεσης, η μισή νομοθετική εργασία που κάθε Πέμπτη ψηφίζουμε, θα είναι άκυρη.

Και είναι η παράκλησή μου και πρέπει να δει το Προεδρείο την περίπτωση τούτη, για να δοθεί κάποιος χρόνος αν μπορεί, αν επιμένουν οι συνάδελφοι ή να αποσυρθούν από την Εκτελεστική Εξουσία. Άλλως πως θα είναι πραγματικά παράλογο να περάσουν σε ισχύ Κανονισμοί, οι οποίοι είναι αντίθετοι προς την πλειοψηφία της απόφασης του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Κύριε Πρόεδρε, εφόσον υπάρχει ένσταση, επειδή δεν υπάρχει χρόνος να αποσυρθούν για να ξανακατατεθούν, εισηγούμαι να τους απορρίψουμε για τεχνικούς λόγους και να πούμε στην Κυβέρνηση να τους ξανακαταθέσει, για να τους περάσουμε κανονικά όπως θέλει η πλειοψηφία. Θα τους απορρίψουμε σήμερα, για να δώσουμε την ευκαιρία να ξανακατατεθούν. Δεν απαγορεύεται να ξανακατατεθούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, κύριοι, επειδή δεν υπάρχει εδώ εκπρόσωπος της Εκτελεστικής Εξουσίας, ο οποίος να δύναται να αποσύρει τους Κανονισμούς αυτούς, η Βουλή ή θα τους απορρίψει αυτή τη στιγμή ούτως ώστε να επανακατατεθούν ή θα εμμένει στην πρόταση του κ. Ομήρου και θα συζητηθούν την ερχόμενη Πέμπτη, οπότε πλέον είναι πάρα πολύ αργά.

Λοιπόν, κύριοι, θέτω ενώπιόν σας αυτούς τους Κανονισμούς οι οποίοι είναι «Οι περί Αεροπλοΐας (Τέλη Αεροδρομίου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Αντιλαμβάνομαι ότι το Σώμα απορρίπτει ομόφωνα αυτούς τους Κανονισμούς. Για ποιους λόγους δεν έχει σημασία.

Κύριοι, εδώ έχουμε το επόμενο θέμα που είναι: «Οι περί Επιτροπών Ασφαλείας στους Τόπους Εργασίας Κανονισμοί του 1988».

Καλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Πάυλος Δίγκλης

Ανδρέας Μαθηκολώνης

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Ρήνα Κατσελλή

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 11 του βασικού νόμου για την Ασφάλεια στους Τόπους Εργασίας, σκοπείται ο καθορισμός της σύνθεσης, του τρόπου λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ασφάλειας ή των Αντιπροσώπων Ασφάλειας.

Όπως είναι γνωστό, με βάση τη σχετική νομοθεσία που πρόσφατα ψήφισε η Βουλή εισάγεται ο θεσμός των Επιτροπών Ασφάλειας στους τόπους εργασίας με στόχο την εξασφάλιση ασφαλών και υγιεινών συνθηκών για τους εργαζομένους. Οι πιο πάνω Κανονισμοί στοχεύουν ακριβώς στο να καταστήσουν δυνατή και στην πράξη την εφαρμογή της προαναφερθείσας νομοθεσίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών, γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν καταταθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

Ο εκ των Μελών της Επιτροπής κ. Ι. Κατσουνωτός επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του όλου θέματος ενώπιού της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κατσουνωτός.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, αν πήρα το λόγο για να μιλήσω πάνω στους Κανονισμούς λειτουργίας των Επιτροπών Ασφάλειας στους τόπους δουλειάς είναι για να επισημάνω πόσο δίκιο είχαμε ως Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ, όταν κατά τη συζήτηση του σχετικού νόμου θέσαμε την τροποποίηση, ώστε αυτές οι Επιτροπές Ασφάλειας στους τόπους δουλειάς να έχουν ουσιαστικό ρόλο και όχι μόνο συμβουλευτικό.

Δυστυχώς όμως αυτή η πρόταση, όπως είναι γνωστό, απορρίφθηκε από τα άλλα τρία κόμματα. Όμως τα γεγονότα του Μαρί, τα τόσο σοβαρά γεγονότα, όπως και πριν ένα περίπου χρόνο η κινητοποίηση των εργαζομένων στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό της Μονής, πράγματι έχουν επιτείνει τις ανησυχίες μας και επιβεβαιώνουν αυτό που θέλαμε, δηλαδή να έχουν οι Επιτροπές Ασφάλειας ουσιαστικό ρόλο. Το ίδιο εξάλλου έχει επισημάνει και η ίδια η ΠΕΟ με ανακοίνωσή της, την οποία δημοσίευσε στον τύπο.

Ξέρουμε φυσικά πως ο καθορισμός του συμβουλευτικού ρόλου αυτών των Επιτροπών Ασφάλειας στους τόπους εργασίας προέκυψε από την αντίδραση της εργοδοσίας, αλλά δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι πέρα από την Ομοσπονδία Εργοδοτών Κύπρου, με αυτούς τους Κανονισμούς επηρεάζονται και κρατικοί και ημικρατικοί οργανισμοί, τους οποίους δεσμεύουμε διά νόμου να ακολουθούν την ίδια πολιτική όπως και η Ομοσπονδία Εργοδοτών Κύπρου. Είναι ευτύχημα όμως που αυτοί οι Κανονισμοί που τώρα συζητούμε δεν είναι τόσο απόλυτοι πάνω στο θέμα, γιατί στα καθήκοντα και τις ευθύνες δίνουν αρκετή ευρύτητα χειρισμού στις Επιτροπές, γι' αυτό δεν θα υποβάλω ουσιαστική τροποποίηση πάνω στους Κανονισμούς. Θα ήθελα όμως μια μικρή αλλαγή στη φρασεολογία, στη σελίδα 7 των Κανονισμών στην παράγραφο (στ) στο σημείο που λέει ότι ο εργοδότης

«λαμβάνει όλα τα ευλόγως επικτά μέτρα» για την εφαρμογή των εισηγήσεων της Επιτροπής Ασφάλειας, για τα οποία επήλθε συμφωνία μεταξύ εργοδότη και Επιτροπής. Σ' αυτό το σημείο, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα, θα εισηγούμουν....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πού; Στη σελίδα 7, πού διαβάζετε;

I. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Των Κανονισμών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το (β) του Κανονισμού 5; «Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να παρέχει στο λειτουργό ασφάλειας....»

I. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Στο (στ) του Κανονισμού 4.

Η εισήγησή μου είναι, κύριε Πρόεδρε, «ο εργοδότης λαμβάνει όλα τα απαραίτητα» αντί «τα ευλόγως επικτά». Να μετατραπεί δηλαδή η λέξη «τα ευλόγως επικτά» και να γίνει «τα απαραίτητα»...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ακόμα δεν έχω βρει το σημείο από το οποίο διαβάζετε. Σε ποια σελίδα;

I. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Ίσως οι Κανονισμοί που έχετε μπροστά σας να το έχουν στην έκτη σελίδα, ψηλά πάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η έκτη σελίδα, μάλιστα. Στην κορυφή της έκτης σελίδας. Διατυπώστε την τροποποίησή σας.

I. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Εισηγούμαι όπως ο εργοδότης «λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή των εισηγήσεων της Επιτροπής Ασφάλειας, για τα οποία επήλθε συμφωνία μεταξύ εργοδότη και Επιτροπής» αντί της φράσης που έχει «ευλόγως επικτά». Πιστεύω ότι θα βρω την ομόφωνη τοποθέτηση όλου του Σώματος.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ο κ. Στυλιανού.

II. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, και εμείς με τη σειρά μας χαιρετίζουμε την ψήφιση των Κανονισμών αυτών που είναι απαύγασμα της συνεργασίας εργοδοτικής-εργατικής πλευράς στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα, προϊόν και αποτέλεσμα των πιέσεων και των εισηγήσεων μάλλον της εργατικής τάξης βασικά, και νομοσχέδιο, μάλλον Κανονισμοί οι οποίοι ψηφίστηκαν ουσιαστικά, συντέθηκαν ουσιαστικά, επί της διακυβέρνησης Κυπριανού.

Συμφωνούμε απόλυτα και εμείς με το συνάδελφο Ιάκωβο Κατσουνωτό όπως η παράγραφος (στ) στην έκτη σελίδα, τροποποιηθεί για να γίνει πιο ισχυρή, όπως ο συνάδελφος Ιάκωβος Κατσουνωτός το έχει εισηγηθεί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αμφιβάλλω αν η λέξη «απαραίτητα» είναι ισχυρότερη από το «ευλόγως εφικτά» αμφιβάλλω. Το «ευλόγως εφικτά» είναι ισχυρότερο. Εν πάση περιπτώσει, είναι μια....

Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Επιτρέψτε μου να συμφωνήσω μαζί σας, ότι ο όρος «απαραίτητα μέτρα» εξασθενεί τη διατύπωση «ευλόγως εφικτά», την οποία θεωρώ ισχυρότερη. Αν δεν απατώμαι δε, δεν έχω μαζί μου το κείμενο, ο όρος «ευλόγως εφικτά» είναι και στη Διεθνή Σύμβαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν πάση περιπτώσει, υπάρχει μια παρέμβαση του κ. Κατσουνωτού, την οποία θα θέσω σε ψηφοφορία.

Ο κ. Ευσταθίου τι θέλει να μας πει;

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ακριβώς, απαραίτητα είναι κάτι το εξ αντικειμένου απαραίτητο, δηλαδή επιβάλλεται αντικειμενική υποχρέωση. Ευλόγως εφικτό, μπαίνουν δύο στοιχεία τα οποία αποδυναμώνουν το επιτακτικό, τον επιτακτικό χαρακτήρα του «απαραίτητα». Νομίζω ότι είναι καλύτερα να γίνει «τα απαραίτητα».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτή είναι η άποψή σας κ. Ευσταθίου και εμάς η δική μας είναι άλλη. Εν πάση περιπτώσει, ο κ. Σαββίδης τι θέλει να μας πει για το εφικτά και το ...

Γ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Αυτό θέλω να πω, ότι «όλα τα απαραίτητα» είναι απλώς τα απαραίτητα, ενώ «όλα τα εφικτά» σημαίνει «ό,τι είναι δυνατό να γίνει».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, σας παρακαλώ, μην κάμνετε διαλογική συζήτηση. Υπάρχουν δύο απόψεις, ποια είναι η ισχυρότερη έκφραση. Εν πάση περιπτώσει, εγώ θα θέσω σε ψηφοφορία την άποψη του κ. Κατσουνωτού και όσοι θα εκφραστούν υπέρ της μιας ή της άλλης άποψης έχουν το δικαίωμα της ψήφου.

Τι είναι κύριε....

Μ. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ:

Τρίτη άποψη, να μπουν και οι δύο λέξεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν γίνεται κύριε...

(Γέλωτες)

Κύριοι Βουλευτές, νομίζω ότι πρέπει να σοβαρευτούμε και λίγο. Κύριοι, θέτω υπόψη σας την τροπολογία, την οποία υπόβαλε ο κ. Κατσουνωτός. «Λαμβάνει όλα τα ευλόγως εφικτά μέτρα» είναι η διατύπωση και εισηγείται αντί των λέξεων «ευλόγως εφικτά» να μπει η λέξη «απαραίτητα μέτρα».

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον της τροπολογίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

25, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άρα η τροπολογία απορρίπτεται.

Θέτω λοιπόν τους Κανονισμούς ως έχουν ενώπιόν σας.

Αν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, να την ακούσω.

(Κτυπά τη σφύρα)

Φαίνεται ότι δεν υπάρχει καμιά ένσταση, επομένως οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι Απόφαση της Βουλής εξουσιοδοτούσα τη διενέργεια δαπάνης από το Ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας.

(Η Έκθεση και η Απόφαση θεωρήθηκαν ως αναγνωσθείσες).

**ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΜΥΝΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΑΠΟ ΤΟ
ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.**

Παρόντες:

Τάκης Χατζηδημητρίου, Πρόεδρος

Χρίστος Σολωμής

Ανδρέας Γεωργίου

Νίκος Μουσιούττας

Κίμων Παναγίδης

Στέλιος Μανδριώτης

Νίκος Φλουρέντζος

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας συνήλθε σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 13, 16 και 20 Ιουνίου 1988 και ενημερώθηκε λεπτομερώς από την Επιτροπή Διαχειρίσεως του Ταμείου Αμυντικής Θωράκισης για τις προϋπολογιζόμενες αμυντικές ανάγκες για το έτος 1988.

Η Επιτροπή με βάση την ενημέρωση που της έγινε εισηγείται στη Βουλή την έγκριση της εσωκλειδόμενης Απόφασης με την οποία εξουσιοδοτείται η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου να προβεί σε δαπάνες ύψους £88,865,864 για την αμυντική θωράκιση της Δημοκρατίας και κάτω από τις προϋποθέσεις που έχουν τεθεί.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΕΠΕΙΔΗ η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας είναι ανάγκη να προβεί σε δαπάνη ύψους £88,865,864.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με το εδάφιο (3) του άρθρου 9 των περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμων του 1985 έως 1988, για τη διενέργεια της δαπάνης αυτής απαιτείται εξουσιοδότηση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ η Βουλή των Αντιπροσώπων, αφού έλαβε υπόψη την Εισηγητική Πρόταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας, αποφασίζει να παράσχει εξουσιοδότηση στη Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου, για να προβεί στη διενέργεια δαπάνης ύψους £88,865,864 για την αμυντική θωράκιση της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι είναι ομόφωνη η υπόθεση αυτή, επομένως προχωρούμε και θέτω ενώπιον, αν δεν υπάρχει ομιλητής επί θέματος αρχής, θέτω την Απόφαση αυτή προς έγκριση ενώπιόν σας.

(Κτυπά τη σφύρα)

Αν δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, τότε η Απόφαση εγκρίνεται.

Με την Απόφαση αυτή φθάσαμε στο τέλος του Κεφαλαίου Α', που είναι η Νομοθετική Εργασία. Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Β' που είναι η Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί της Συμβάσεως Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας του 1944 και Δεκατριών Πρωτοκόλλων αυτής του 1947 μέχρι το 1984 (Κυρωτικός) και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 1988.

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τα ακόλουθα νομοσχέδια από το Υπουργείο Οικονομικών:

(3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 36) του 1988.

(4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 37) του 1988.

(5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 38) του 1988.

(6) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 7) του 1988.

(7) Ο περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργοί και Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων) (Τρόποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όλα αυτά τα νομοσχέδια 3, 4, 5, 6 και 7 παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(8) Οι περί Ανακουφίσεως Παθόντων Κανονισμοί του 1988.

Εστάλησαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(9) Έγγραφα που αφορούν:

- (α) την παράταση των υπηρεσιών έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, και
- (β) τη σκοπούμενη πρόσληψη έκτακτων υπαλλήλων στη δημόσια και εκπαιδευτική υπηρεσία, δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλησαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπονται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(10) Έγγραφο που αφορά την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από την Αρχή Λιμένων Κύπρου δυνάμει του Άρθρου 3(1)(α) του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985. (Αρ. 99 του 1985).

Εστάλη από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων.

Τελειώσαμε και με την Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις-Απαντήσεις. (Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 17 Μαρτίου 1988.

«Οι κάτοικοι της κοινότητας Μαραθούντας Πάφου διαμαρτύρονται διότι ο κύριος δρόμος σύνδεσης της κοινότητας με την Πάφο, ο οποίος ανακατασκευάστηκε το 1987, παρουσιάζει ήδη καθίζηση και φθορά στο επίστρωμα ασφάλτου.

Επίσης οι κάτοικοι της Κοινότητας Γιόλου εκφράζουν ανησυχίες ότι στον ανακατασκευαζόμενο δρόμο Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς πλησίον της κοινότητας δεν χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα και απαραίτητα υλικά στα πλαίσια των σχετικών προδιαγραφών.

Στα πλαίσια των πιο πάνω παραπόνων και ανησυχιών καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (1) Γιατί ο κύριος δρόμος Πάφου - Μαραθούντας, ο οποίος μόλις πρόσφατα ανακατασκευάστηκε, παρουσιάζεται ελαττωματικός και ποιοι ευθύνονται γι' αυτή την κατάσταση;
- (2) Πώς αντιμετωπίζονται οι ανησυχίες των κατοίκων της κοινότητας Γιόλου;
- (3) Κατά την κατασκευή αυτών των δύο δρόμων υπήρξε ο αναγκαίος έλεγχος;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου.

«Η βελτίωση του δρόμου Πάφου - Μαραθούνας άρχισε το 1982 και συμπληρώθηκε το 1986. Το Δεκέμβριο του 1987 άρχισε η κατασκευή τοίχου αντιστήριξης στη Μαραθούνα.

Ο δρόμος που κατασκευάστηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων δεν είναι ελαττωματικός. Η επάλειψη με κοινή άσφαλτο δυνατό να παρουσιάσει μικροφθορές κοντά στο Χ.Δ.4.5. Η μικροφθορά που παρουσιάστηκε διορθώθηκε με δαπάνη £50 περίπου.

2. Σ' ότι αφορά τις ανησυχίες των κατοίκων της κοινότητας Γιόλου, ότι δηλαδή για την κατασκευή του δρόμου Στρουμπί - Γιόλου δε χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα και απαραίτητα υλικά στα πλαίσια των σχετικών προδιαγραφών αναφέρεται ότι όλα τα υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα είναι σύμφωνα με τις υφιστάμενες προδιαγραφές.

Τονίζεται συναφώς πως διεξάγονται συστηματικά εργαστηριακοί έλεγχοι της ποιότητας των υλικών αυτών. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει εργασίες για αντικατάσταση του υπεδάφους με κατάλληλο υλικό και διενεργήθηκαν 69 εργαστηριακοί έλεγχοι που έχουν καταδείξει ότι τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι βάσει των προδιαγραφών.

3. Κατά την κατασκευή και των δύο έργων που αναφέρονται πιο πάνω υπήρξε ο συνήθης έλεγχος και η ενδεδειγμένη επίβλεψη από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου και ληφθείσα στις 19 Μαρτίου 1988.

«Ποια σχέδια υπάρχουν για την ολική κάλυψη του χωριού Νικητάρι από το ΡΙΚ, δεδομένου ότι μόνο μέρος του χωριού έχει την ευχέρεια σήμερα να παρακολουθεί τηλεόραση;»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 19 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Τάκη Χατζηδημητρίου.

«Με την προγραμματιζόμενη έναρξη της ανέγερσης 35 τηλεοπτικών υποσταθμών αναμετάδοσης κατά τα έτη 1988 και 1989 θα καλυφθεί και η κοινότητα Νικηταρίου. Συγκεκριμένα το Νικητάρι θα εξυπηρετηθεί από τον υποσταθμό που θα ανεγερθεί στην τοποθεσία 'Κακός Άνεμος'. Αναφέρεται εντούτοις ότι λόγω της μορφολογίας του εδάφους, που αποτελεί ανυπέρβλητο εμπόδιο, 5—6 νοικοκυριά του χωριού θα εξακολουθήσουν να έχουν προβληματική λήψη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Οδυσσέα Δημητρίου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν και πώς στοχεύει να αντιμετωπίσει το αίτημα για δημιουργία αντιπλημμυρικών Έργων στην Αραδίππου και την παροχή αποζημιώσεων στους πληγέντες από την πρόσφατη χαλαζοθύελλα.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Οδυσσέα Δημητρίου.

- (α) Το Τμήμα Δημοσίων Έργων σε συνεννόηση με το Δήμο Αραδίππου, ετοιμάζει γενικό σχέδιο αντιπλημμυρικών έργων για την κεντρική περιοχή της κοινότητας, και
- (β) κατά την πρόσφατη θεομηνία πράγματι προκλήθηκαν μικρές ζημιές για τις οποίες όμως ο Δήμος Αραδίππου δεν ζήτησε Κυβερνητική βοήθεια αλλά ανέλαβε να τις αντιμετωπίσει ο ίδιος.»

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Γεώργιο Χαραλαμπίδη και ληφθείσα στις 31 Μαρτίου 1988.

«Στην Κύπρο κάθε χρόνο φθάνουν δεκάδες χιλιάδες ξένοι επισκέπτες, οι περισσότεροι από τους οποίους μέσω του Κρατικού Μεταφορέα.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο, μέσα στα πλαίσια διαφώτισης της διεθνούς κοινής γνώμης, κατά πόσο μελετά την έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για το Εθνικό μας θέμα και την με οποιοδήποτε τρόπο, π.χ. ένθετο στο περιοδικό των Κυπριακών Αερογραμμών, κυκλοφορία του μεταξύ των ξένων επισκεπτών.»

Απάντηση ημερομηνίας 21 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Γεώργιου Χαραλαμπίδη.

«Σας πληροφορώ ότι το Υπουργείο μου μελετά, μεταξύ άλλων, και το θέμα της κατάλληλης διαφώτισης των ξένων επισκεπτών με τις αρμόδιες υπηρεσίες και την Υπηρεσιακή Ομάδα Διαφώτισης, μέσα στο πλαίσιο των προσπαθειών για εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων στον τομέα της διαφώτισης.

Επισημαίνεται επίσης ότι σε συνεργασία μας με αρμοδίους του εθνικού μας μεταφορέα έχει ετοιμασθεί σύντομο και περιεκτικό κείμενο για την τουρκική εισβολή και την κατοχή και τις επιπτώσεις της, για συμπερίληψη στο κεφ. Historical Events του περιοδικού SUNJET που εκδίδουν οι Κυπριακές Αερογραμμές.»

Ερώτηση ημερομηνίας 6 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 12 Απριλίου 1988.

«Δεδομένου ότι η συμβολή του δρόμου που συνδέει το Συνοικισμό Λινόπετρας (νότια) με το δρόμο Λεμεσού - Λευκωσίας παρουσιάζει τεράστιο κυκλοφοριακό πρόβλημα, ιδιαίτερα κατά τις ώρες αιχμής, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν προτίθεται να εγκαταστήσει φώτα τροχαίας για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας.»

Απάντηση ημερομηνίας 13 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η συμβολή του δρόμου που συνδέει το Συνοικισμό Λινόπετρας με το δρόμο Λεμεσού - Λευκωσίας έχει εξεταστεί στη μελέτη κυκλοφοριακής διαχείρισης της

Λεμεσού που έκαμε ο Οίκος εμπειρογνομόνων COLIN BUCHANAN AND PARTNERS. Η μελέτη αυτή προβλέπει διαμόρφωση της συμβολής και εγκατάσταση φώτων τροχαίας. Η εισήγηση αυτή θα συζητηθεί από τη Συντονιστική Επιτροπή που ορίστηκε για προώθηση της μελέτης, στην οποία συμμετέχουν το Τμήμα Δημοσίων Έργων, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, ο Αρχηγός της Αστυνομίας και ο Δήμος Λεμεσού.

Ακολούθως θα ετοιμαστούν κατασκευαστικά σχέδια που αναμένεται να είναι έτοιμα μέσα στο 1989.»

Ερώτηση ημερομηνίας 12 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 19 Απριλίου 1988.

«Επειδή από χρόνια τώρα η τουρκική προπαγάνδα κατόρθωσε να διοχετεύσει στην Ευρώπη τουρκικά τοπωνύμια (ονόματα), που δόθηκαν αυθαίρετα στην κατεχόμενη Κύπρο σ' αντικατάσταση των ιστορικών τοπωνυμίων κι ονομάτων, μ' αποτέλεσμα της πολύχρονης αυτής πρακτικής τουριστικοί χάρτες, οδηγοί, επιστημονικές κι άλλες εκδόσεις να χρησιμοποιούν τα αυθαίρετα τοπωνύμια — χαρακτηριστικό το δειγματολογικό έγγραφο που εσωκλείεται κι αφορά τη βρετανική επιστημονική έκδοση European Mythology, της σειράς Library of the World's Myths and Legends, της Jacqueline Simpson, του Βρετανικού εκδοτικού οίκου Hamlyn, όπου στο γλυπτό του Αγίου Μάμα η λεζάντα επεξηγεί πως βρίσκεται στην κατεχόμενη Güzelyurt (Μόρφου) — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα αν δόθηκαν ή προτίθεται να δώσει οδηγίες στους πρέσβεις μας να παρακολουθούν τις εκδόσεις και να ενημερώνουν κατάλληλα τους συγγραφείς των ιδιωτικών εκδόσεων και να ενημερώνουν ή/και να διαμαρτύρονται για τις τυχόν αυθαίρετες καταχωρίσεις τοπωνυμίων κι ονομάτων, που περιέχονται σ' επίσημες (κρατικές) εκδόσεις, μιας και τα Ηνωμένα Έθνη με πρόσφατη απόφασή τους σε σχετικό συνέδριό τους διακήρυξαν πως δεν αναγνωρίζουν τα αυθαίρετα τοπωνύμια.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Τόσο οι Πρεσβείες της Δημοκρατίας στο εξωτερικό όσο και το Υπουργείο Εξωτερικών παρακολουθούν τις τουρκικές δραστηριότητες στον τομέα της προπαγάνδας και προβαίνουν σε δέουσες ενέργειες.

Ειδικότερα στο θέμα της αλλαγής των τοπωνυμίων στις κατεχόμενες περιοχές της Δημοκρατίας ο αρμόδιος Πρέσβυς προβαίνει σε συνεχείς διαμαρτυρίες προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, οι οποίες και αναφέρονται στις Εκθέσεις του Γενικού Γραμματέα σχετικά με το Κυπριακό προς το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Περαιτέρω πληροφορούμε ότι γίνονται κατάλληλες ενέργειες προς τους εκδοτικούς οίκους και συγγραφείς, οσάκις περιλαμβάνουν απαράδεκτες αναφορές για την Κύπρο σε έντυπα, ταξιδιωτικούς οδηγούς ή τουριστικούς χάρτες ή άλλες εκδόσεις και σε αρκετές περιπτώσεις έχει επιτευχθεί αναστολή πώλησης προπαγανδιστικών τουριστικών βιβλίων.

Για το συγκεκριμένο θέμα της βρετανικής έκδοσης European Mythology δόθηκαν ήδη οδηγίες στον Έπατο Αρμοστή της Δημοκρατίας στο Λονδίνο να προβεί σε δέουσες ενέργειες».

Ερώτηση ημερομηνίας 4 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 5 Μαΐου 1988.

«Δεδομένου πως σημειώνεται σταθερά προϊούσα αύξηση των οδικών ατυχημάτων —πολλά από τα οποία οφείλονται στην υπερβολική χρήση οινοπνευματωδών ποτών— παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε στοχοθετεί να θέσει σ' εφαρμογή το νόμο που το Σώμα ψήφισε περί ALCOTEST πριν από ένα χρόνο περίπου».

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των προνοιών του περί Οδικής Ασφάλειας Νόμου, 174 του 1986, που αναφέρονται στην οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλης, πρέπει η Αστυνομία να προμηθευτεί τις συσκευές που προβλέπονται από την πιο πάνω νομοθεσία και προορίζονται για την ανίχνευση της ποσότητας ή ποσοστού αλκοόλης που περιέχεται στην εκπνοή.

Ήδη με κοινή απόφαση των Υπουργών Συγκοινωνιών και Έργων και Εσωτερικών έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τη σχετική διάταξη της Νομοθεσίας οι προδιαγραφές, τις οποίες θα πρέπει να πληρούν οι εν λόγω συσκευές. Αναφέρεται επίσης πως έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο σχετικό Νομοσχέδιο για Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό σχετικά με τις δαπάνες για την αγορά των εν λόγω συσκευών, το οποίο έχει κατατεθεί στη Βουλή για ψήφισή του σε Νόμο».

Ερώτηση ημερομηνίας 25 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον εξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιο Σαββίδη και ληφθείσα στις 27 Μαΐου 1988.

«Οι στρατιωτικές ασκήσεις στον Ακάμα από τις Βρετανικές δυνάμεις των Βάσεων δημιουργούν θανάσιμους κινδύνους για τους επισκέπτες και ανυπολόγιστη ζημιά στους σημαντικούς βιότοπους της περιοχής.

Δεδομένου ότι ο Ακάμας αναγνωρίζεται πια από τους ειδικούς περιβαλλοντολόγους και το πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον (UNEP) σαν περιοχή με μοναδικούς βιότοπους για την Κύπρο και τη Μεσόγειο, ζητούμε από το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή:

- (α) Αν η Κυβέρνηση προτίθεται να ζητήσει από τη Βρετανική Κυβέρνηση να τερματίσει κάθε επέμβαση στον Ακάμα που επηρεάζει αρνητικά το φυσικό περιβάλλον και
- (β) αν η Κυβέρνηση σκοπεύει να κινητοποιήσει την UNEP και άλλες διεθνείς περιβαλλοντικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων και των Βρετανικών οργανώσεων, για να πεισθεί η Κυβέρνηση του Ην. Βασιλείου να εγκαταλείψει τα στρατιωτικά της προνόμια στον Ακάμα, για να κηρυχθεί η περιοχή σε εθνικό πάρκο και να σωθούν έτσι οριστικά οι μοναδικοί βιότοποι και τα σπάνια είδη της πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με οριστική καταστροφή».

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εξωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γεώργιου Σαββίδη.

- (α) Η Βρετανία έχει σύμφωνα με το Παράρτημα Β, Μέρος IV της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως το δικαίωμα χρησιμοποίησης της περιοχής του Ακάμα για στρατιωτικές ασκήσεις.
- (β) Αν μέσα στα πλαίσια αξιοποίησης της περιοχής του Ακάμα που επεξεργάζονται τα διάφορα «ιαθ' ύλην» αρμόδια Υπουργεία κριθεί σκόπιμο ότι για τη διατήρηση της χλωρίδας και πανίδας της περιοχής θα πρέπει να τερματισθούν τα στρατιωτικά γυμνάσια που διεξάγονται, τότε η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας θα ενεργήσει προς όλες τις κατευθύνσεις συμπεριλαμβανόμενης και της Βρετανικής Κυβέρνησης.
- (γ) Σημειώνουμε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών έχει επανειλημμένα καταστήσει τη Βρετανική Έπατη Αρμοστεία κοινανό της θέσεώς του ότι πρέπει να καταβάλλεται κάθε προσπάθεια και φροντίδα για την αποφυγή της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος του Ακάμα κατά τη διάρκεια διεξαγωγής στρατιωτικών γυμνασίων.
- (δ) Ζημιές που προξενούνται στην περιοχή από τα βρετανικά στρατεύματα εκτιμούνται από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων που προβαίνει στην αναδάσωση της επηρεασθείσας περιοχής με έξοδα που φυσικά βαρύνουν εξ ολοκλήρου τις Βρετανικές Αρχές, οι οποίες καταβάλλουν την ανάλογη αποζημίωση».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: 1) «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». Είναι το θέμα το οποίο ενέγραψε ο κ. Χατζηδημητρίου και του οποίου η συζήτηση άρχισε την περασμένη βδομάδα. Μίλησαν τρεις ομιλητές: ο εισηγητής, ο κ. Γεώργιος Σαββίδης και ο κ. Αλέξης Γαλανός. Υπάρχει εισήγηση να αναβληθεί η περαιτέρω συζήτηση.

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι ήσασταν παρών το πρωί που έγινε κάποια διευθέτηση, να γίνει η συζήτηση πάνω στο κυπριακό πρόβλημα, να αναγνωστούν οι 6 Εκθέσεις που υπάρχουν στο Κεφάλαιο Δ και να αναβληθεί η συζήτηση των θεμάτων τούτων για την άλλη συνεδρία. Αλλά για το Κυπριακό πρέπει να αρχίσει η συζήτηση σήμερα, να συνεχίσει δηλαδή. Δεν νοείται, κ. Πρόεδρε, να υπάρχει το Κυπριακό, ένα θέμα σοβαρό και να το παραπέμπουμε την άλλη βδομάδα. Αν είναι, όσοι είναι έτοιμοι να μιλήσουν ή ας καθοριστούν ένας από κάθε κόμμα, αν θέλουν, αλλά νομίζω η συζήτηση πρέπει να γίνει σήμερα, όσοι θέλουν.

Κύριε Πρόεδρε, συζητούσαμε 3 1/2 ώρες για ένα θέμα, πιστεύω απλό, και δεν νομίζω ότι είναι σωστό τώρα να αναβάλουμε το Κυπριακό. Να αρχίσει η συζήτηση και όσοι είναι έτοιμοι να μιλήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Παναγίδη, περιμένετε να ακούσετε τι θα πω.

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Δεν θα ήθελα να διαφωνήσω με τον κ. Παναγίδη ότι το Κυπριακό είναι το θέμα, το πρόβλημα. Αλλά ακριβώς επειδή είναι το θέμα και το πρόβλημα που πάντοτε θα είναι επίκαιρο και πάντοτε θα πρέπει να μας απασχολεί μέχρι και τη λύση του, οριστικά, πιστεύω, κ. Πρόεδρε, ότι θα πρέπει να το δούμε και κάτω από κάποιο άλλο φακό: Έχει αυτή η Βουλή ακόμα μια μέρα συνεδρίας, την ερχόμενη Πέμπτη. Στο κεφάλαιο Δ είναι 6 θέματα μαζί με το Κυπριακό που εκκρεμεί τώρα και είναι σε εξέλιξη η συζήτηση. Αντιλαμβάνομαι ότι μέχρι την ερχόμενη Πέμπτη θα ετοιμαστούν άλλες 3, 4 και 5 Εκθέσεις του Κεφαλαίου Δ, άρα πάμε στα 10 θέματα. Αν κ. Πρόεδρε, αρχίσει η συζήτηση του θέματος αυτού σήμερα, αντιλαμβάνομαι δεν θα αποτολμηθεί καν να γίνει η σκέψη να μπούμε σε συζήτηση άλλων θεμάτων χωρίς, επαναλαμβάνω, να υποτιμώ τη σημασία και την προτεραιότητα του Κυπριακού.

Μήπως θα έπρεπε να μπούμε κατά σειράν στη συζήτηση των επόμενων θεμάτων όπως είναι γραμμένα στην Ημερήσια Διάταξη και να προβληματιστεί το Προεδρείο, αν η επόμενη συνεδρία της Βουλής θα πρέπει να αρχίσει από το πρώτο, για να δοθεί η δυνατότητα να τελειώσουμε τη συζήτηση όλων των θεμάτων; Φυσικά οπωσδήποτε του πρώτου που είναι στην Ημερήσια Διάταξη, του Κυπριακού, αλλά οπωσδήποτε και των άλλων. Διότι με αυτό τον τρόπο υπενθυμίζω, κ. Πρόεδρε, ότι πολλές Επιτροπές κατεπειγόντως είχαν συγκαληθεί για να μελετήσουν θέματα, Εκθέσεις των οποίων βρίσκονται ενώπιόν μας και αν εντός των ημερών δεν γίνει η σχετική συζήτηση, με αφορμή αν θέλετε το θέμα του επεισοδίου στο Μαρί, του εργοστασίου εκεί των λιπασμάτων, θα είναι άκαιρη και άσκοπη οποιαδήποτε παραπέρα συζήτηση μετά την πάροδο 10—15 ημερών από σήμερα. Και επειδή οπωσδήποτε το Κυπριακό θα είναι κάθε μέρα το πρόβλημά μας, το πρώτο μας πρόβλημα, αν αναβληθεί η συζήτηση για μια βδομάδα δεν πρόκειται, πιστεύω, να προκαλέσουμε οποιαδήποτε υποτίμηση ή ζημιά του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εδώ τα θέματα πάνω στην Ημερήσια Διάταξη είναι κατά σειρά. Αν θα γίνει συζήτηση, και πρέπει να γίνει, θα γίνει πάνω στο θέμα που αφορά το Κυπριακό πρόβλημα, διότι υπήρξε και συμφωνία από μέρους των Αρχηγών των Κομμάτων το πρωί ότι θα γίνει συζήτηση πάνω στο Κυπριακό πρόβλημα. Θα αναγνωστούν οι Εκθέσεις των 6 θεμάτων που υπάρχουν και η συζήτηση των 6 θεμάτων να γίνει την άλλη Πέμπτη. Δεν μπορούμε να ζητούμε σήμερα να μη γίνει η συζήτηση πάνω στο Κυπριακό πρόβλημα και να αναγνωστούν οι άλλες Εκθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνώ μαζί σας, κύριε Παναγίδη, ότι αυτή ήταν η πραγματική διευθέτηση η οποία έγινε, αλλά πρέπει να παραδεχθείτε ότι ουδείς υπολόγιζε ότι το πρώτο θέμα θα κρατούσε 3 1/2 ώρες.

Λοιπόν προχωρούμε παρακάτω. Ο κ. Στυλιανού, παρακαλώ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Επειδή είναι σοβαρό το εθνικό θέμα και επειδή προέχει οποιωνδήποτε άλλων τοπικών θεμάτων, συμφωνούμε απόλυτα με την εισήγηση του κ. Παναγίδη πως

πρέπει να προταχθεί και, αν υπάρχουν οποιοιδήποτε ομιλητές έτοιμοι, να συνεχιστεί η συζήτησή του. Εισηγούμαστε λοιπόν, επειδή ακριβώς υπάρχουν πάρα πολλά θέματα στο Κεφάλαιο Δ και ενδεχόμενα να υπάρξουν και άλλες Εκθέσεις, να γίνει μια διευθέτηση έτσι που να αρχίσουμε Πέμπτη πρωί και να συνεχίσουμε ενδεχόμενα και την Παρασκευή για τα άλλα θέματα, έτσι που να μην υπάρξει σε καμιά περίπτωση το ενδεχόμενο αναβολής οποιουδήποτε εγγεγραμμένου θέματος στην Ημερήσια Διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, η πρόθεσή μου είναι να εφαρμόσω τη συμφωνία η οποία υπάρχει, αλλά πρέπει να επιστήσω την προσοχή σας στη μακρότατη Ημερήσια Διάταξη, η οποία υπάρχει για την προσεχή Πέμπτη. Γι' αυτό το λόγο υιοθετώ την εισήγηση του κ. Σολωμή να αρχίσουμε τη συνεδρία αυτού του Σώματος η ώρα 10 το πρωί, αν δεν υπάρχει ένσταση και αν θέλουμε να τελειώσουμε με αυτή την Ημερήσια Διάταξη που υπάρχει. Συνεπώς δεν τίθεται ζήτημα. Θα συνεχίσουμε τη συζήτηση με το θέμα το εθνικό και όσοι είναι έτοιμοι να μιλήσουν, παρακαλώ να ζητήσουν το λόγο.

Ο κ. Χατζηγιάννης και ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Απλώς θα ήθελα να μάθω, για να γνωρίζουν και οι συνάδελφοι, αν θα μπορούμε και στο επόμενο θέμα στην αποψινή συνεδρία ή αν θα παραμείνει για την ερχόμενη Πέμπτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό εξαρτάται από την ώρα κ. Χατζηγιάννη και δεν μπορώ να φανταστώ...

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με όλο το σέβας, η εκκρεμότητα αυτή πρέπει να λυθεί. Η εισήγηση στην οποία έχουμε καταλήξει όλοι τώρα, της υιοθέτησης της πρωϊνής συμφωνίας των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων είναι να συνεχιστεί η συζήτηση για το Κυπριακό και να αναγνωστούν όλες οι Εκθέσεις, αλλά να μη γίνει η συζήτηση επί άλλων θεμάτων σήμερα. Αν είναι αυτή η θέση που υιοθετείται οριστικά, η απάντηση στον κ. Χατζηγιάννη είναι διαφορετική, κύριε Πρόεδρε. Δεν θα μπορούμε σε συζήτηση άλλου θέματος πέραν του Κυπριακού εκτός βέβαια του ότι θα αναγνωστούν απλώς οι Εκθέσεις.

Συμφωνούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διότι δεν πιστεύω ότι θα λήξει απόψε το εθνικό θέμα κ. Σολωμή, είναι αδύνατο να τελειώσει. Λοιπόν όσοι...

Ο κ. Χαραλαμπίδης είναι έτοιμος;

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε κύριε Χαραλαμπίδη και μετά ο κ. Πουμπουρής.

Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα αρχίσω με μια σύντομη ιστορική αναφορά στις κυριότερες προσπάθειες του Ελληνισμού της Κύπρου για ελευθερία και εθνική δικαίωση μέσα από την

οποία βλέπουμε τη θέση της Ελλάδας, τις αντιδράσεις της Τουρκίας και των Τ/Κυπρίων και την πολιτική του Αγγλικού παράγοντα, πιστεύοντας ότι τούτο θα βοηθήσει να αντιληφθούμε καλύτερα τα προβλήματα και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει σήμερα η ιδιαίτερή μας πατρίδα.

Μετά από μακρόχρονη Τούρκικη κατοχή (1570), στις 4 Ιουνίου 1878 με τη «Συνθήκη Αμυντικής Συμμαχίας μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας και Τουρκίας για τις Ασιατικές Επαρχίες της Τουρκίας» γνωστής ως Συνθήκης της Κύπρου, η Τουρκία παραχώρησε τη διοίκηση της Κύπρου στην Αγγλία.

Την 5η Νοεμβρίου 1914, η Βρετανική Κυβέρνηση κηρύττει την προσάρτηση της Κύπρου. Το 1920 με τη Συνθήκη των Σεβρών αναγνωρίζεται η προσάρτηση και η Τουρκία παραιτείται απ' όλα τα δικαιώματα και τους τίτλους της πάνω στην Κύπρο, πράγμα το οποίο επαναλαμβάνεται με τη Συνθήκη της Λωζάνης το 1923. Η Ελλάδα δεχόμενη τις συμφωνίες επικύρωσε και υπέγραψε την παραχώρηση της Κύπρου στη Μεγάλη Βρετανία. Την 1ην Μαρτίου, 1925 το νησί γίνεται αποικία του Στέμματος. Σ' όλη αυτή την περίοδο οι Ελληνοκύπριοι σε κάθε ευκαιρία διαδήλωναν την επιθυμία τους για ένωση με την Ελλάδα, επιθυμία η οποία δεν εύρισκε ανταπόκριση. Τελικά τον Οκτώβριο του 1931 ο Κυπριακός Ελληνισμός ξέσπασε σε βίαιες πράξεις, τα γνωστά Οκτωβριανά, καίγοντας το Κυβερνείο στη Λευκωσία, η εξέργεσή του όμως πνίγηκε στο αίμα.

Το 1946 η Βρετανία ανακοινώνει πρόθεσή της να προβεί σε συνταγματικές μεταρρυθμίσεις στην Κύπρο δίδοντας για πρώτη φορά την ευκαιρία στους Έλληνες και Τούρκους να μετάσχουν με περιορισμούς στη διακυβέρνηση του τόπου.

Οι Έλληνες αντιδρούν, επιμένουν στην ένωση, ενώ οι Τ/κύπριοι δηλώνουν την ικανοποίησή τους. Η Τουρκία κανένα ενδιαφέρον δεν έδειξε κατά το χρόνο τούτο για τους Τουρκοκύπριους. Η Βρετανία στις προσπάθειες των Ελληνοκυπρίων για ένωση άρχισε να προβάλλει τους κινδύνους που θα είχε τούτο για τους Τ/κύπριους, με αποτέλεσμα η Τουρκία να αρχίσει σιγά-σιγά να ενδιαφέρεται όλο και περισσότερο για τους Τ/κύπριους και ασφαλώς την Κύπρο.

Οι Ε/κύπριοι συνεχίζουν τις προσπάθειές τους για ένωση και στις 18 Νοεμβρίου 1949 η Εθναρχία με κύριο υποκινητή το νέο επίσκοπο Κιτίου Μακάριο, που είχε ενθρονιστεί στις 13 Ιουνίου 1948, παίρνει την απόφαση για διενέργεια δημοψηφίσματος υπέρ της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα. Το δημοψήφισμα γίνεται στις 15 Ιανουαρίου 1950 και ποσοστό 95,7% υπέγραψε την αίτηση για Ένωση. Μαζί με τις Ελληνικές υπογραφές υπήρχαν και πολλά ονόματα Τ/κυπρίων.

Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος δεν είχε καμιά απήχηση στη Βρετανική Κυβέρνηση ο δε Υπουργός Αποικιών επιβεβαίωσε προηγούμενες δηλώσεις ότι από Βρετανικής πλευράς το θέμα της ένωσης είχε λήξει. Το δημοψήφισμα αποτέλεσε αφορμή όξυνσης στις σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων. Η δράση Τουρκίας και Τ/κυπρίων άρχισε να γίνεται πιο συντονισμένη. Στέλλουν υπόμνημα διαμαρτυρίες στον Ο.Η.Ε. και συγκροτούν συλλαλητήρια με αίτημα παραμονής της Κύπρου κάτω από Αγγλική κυριαρχία. Τόνιζαν επίσης ότι σε περίπτωση που η Αγγλία θα εγκατέλειπε την Κύπρο, αυτή θα έπρεπε να επιστραφεί στην Τουρκία. Στο μεταξύ νεαροί Τ/κύπριοι άρχισαν να προβάλλουν την αξίωση για ένωση της Κύπρου με την Τουρκία αίτημα το οποίο δεν λήφθηκε σοβαρά υπόψη από την Ελληνοκυπριακή πλευρά. Επικρατούσε η άποψη ότι εφόσον αποτελούσαν μειονότητα θα τύγχαναν των δικαιωμάτων μειονότητας σαν θα γινόταν η ένωση με την Ελλάδα.

Στο μεταξύ η Τουρκία όλο και περισσότερο ενδιαφέρεται για την Κύπρο. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Κιοπρουλού με δήλωσή του την 21η Απριλίου 1951 στο Γαλλικό Πρακτορείο ειδήσεων αναφέρει ότι η Τουρκία ενδιαφέρεται για την Κύπρο λόγω της **γεωγραφικής της θέσης** και γιατί στην Κύπρο υπάρχει σημαντικός τουρκικός πληθυσμός. Η Ελλάδα αντίθετα υποστήριξε ότι το Κυπριακό αποτελεί θέμα μεταξύ αυτής και της Αγγλίας.

Μετά την αρνητική στάση της Αγγλίας για το δημοψήφισμα, οι Ε/κύπριοι αποφασίζουν τη διεθνοποίηση του Κυπριακού. Η Κυβέρνηση Πλαστήρα αρνείται το αίτημα Μακαρίου για προσφυγή στα Ηνωμένα Έθνη. Το 1954 η Κυβέρνηση Παπάγου υπό την πίεση των Κυπρίων αποφάσισε την προσφυγή στον Ο.Η.Ε. για το Κυπριακό πράγμα το οποίο γίνεται τον Αύγουστο του χρόνου τούτου με αίτημα να εφαρμοσθεί η αρχή της αυτοδιάθεσης για το λαό της Κύπρου. Η προσφυγή γίνεται χωρίς να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι προειδοποιήσεις της Τουρκίας και η προσπάθεια της Αγγλίας να αποδείξει ότι δεν υπάρχει Κυπριακό πρόβλημα. Ο Ο.Η.Ε., ενώ αναγνωρίζει την ύπαρξη του Κυπριακού προβλήματος, «προς το παρόν» δεν θεωρούσε σκόπιμο να το συζητήσει. Οι συνεχείς αρνήσεις των Άγγλων να συζητήσουν το θέμα της ένωσης ορίμασε στις σκέψεις των Ε/κυπρίων τον ένοπλο αγώνα, ο οποίος άρχισε με δράση της ΕΟΚΑ την 1η Απριλίου 1955. Στην ηγεσία βρίσκονται στο μεν στρατιωτικό τομέα ο στρατηγός Γεώργιος Γρίβας-Διγενής στο δε πολιτικό ο Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης Μακάριος Γ'. Στόχος του αγώνα η αποτίναξη του Αγγλικού ζυγού και η ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Τον Αύγουστο του 1955 εκδηλώνεται η πρώτη επίσημη ανάμειξη της Τουρκίας στο Κυπριακό με συμμετοχή σε τριμερείς συνομιλίες επί του Κυπριακού στο Λονδίνο, συνομιλίες που προετοίμασε η Αγγλική Κυβέρνηση.

Ο Κυπριακός λαός παραγνωρίζεται. Ο Μακάριος αντιδρά, αντιλαμβανόμενος τι σημαίνει η επίσημη ανάμειξη της Τουρκίας στο Κυπριακό. Η Ελληνική όμως Κυβέρνηση αποδέχεται την πρόσκληση για συμμετοχή στις συνομιλίες.

Πριν την έναρξη των συνομιλιών στις 25 Ιουλίου 1955, ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στα Η.Ε. Ξανθόπουλος—Παλαμάς καταθέτει νέα προσφυγή με αίτημα την εφαρμογή της αυτοδιάθεσης και στο λαό της Κύπρου. Για άλλη μια φορά τα Η.Ε. αρνούνται να συζητήσουν την προσφυγή. Η τριμερής διάσκεψη του Λονδίνου καταρρέει και οι σχέσεις Ελλάδας — Τουρκίας οξύνονται.

Μετά την κατάρρευση της τριμερούς Διάσκεψης έρχεται στην Κύπρο ως κυβερνήτης ο Τζων Χάρτιγκ, ο οποίος ήλπιζε στην εξάρθρωση της ΕΟΚΑ η δράση της οποίας εκτείνεται. Ο Χάρτιγκ αρχίζει συνομιλίες με το Μακάριο, όμως μετά την αποτυχία τους ο Μακάριος εξορίζεται στις 9 Μαρτίου 1956 στις Σεϋχέλλες, όπου μένει για περίοδο 13 μηνών. Τελικά αφήνεται ελεύθερος και επιστρέφει στην Αθήνα.

Και ενώ οι Ε/κύπριοι συνεχίζουν τον αγώνα τους με τη θυσία πολλών νέων, και εδώ αναλογίζεται κανείς με απογοήτευση τη συντριπτική σε βάρος της σημερινής γενιάς διαφορά του τρόπου σκέπτεσθαι και συμπεριφέρεσθαι προς τη γενιά του Παλληκαρίδη, του Καραολή του Αυξεντίου, οι Τ/κύπριοι στην προσπάθειά τους να πετύχουν τους δικούς τους σκοπούς, τη διχοτόμηση που ήταν το αντίβαρο της αυτοδιάθεσής—ένωσης οργανώνουν με την ενθάρρυνση των Άγγλων, βιαιότητες και οχλαγωγίες. Ο Ραούφ Ντενκτάς, επιστρέφοντας στις 6 Ιουνίου 1958 από την Άγκυρα, επαναλαμβάνει σε δημοσιόγραφους την Τ/κυπριακή αξίωση για διχοτόμηση.

Στις 22 Σεπτεμβρίου 1958 ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος δηλώνει σε συνέντευξή του προς τη βουλευτή και στέλεχος του Εργατικού Κόμματος Αγγλίας Μπάρπαρα Κασλ, ότι θα δεχόταν λύση ανεξαρτησίας. Έτσι σημειώνεται θεμελιώδης και αποφασιστική αλλαγή του στρατηγικού στόχου, από την ένωση στην ανεξαρτησία. Είναι μια από τις πιο σημαντικές εξελίξεις στην όλη ιστορία του Κυπριακού. Ο συμβιβασμός μεταξύ ιστορίας και γεωγραφίας φαίνεται να έχει συντελεσθεί. Και γεννιέται με τις συμφωνίες Ζυρίχης — Λονδίνου η κολοβή Κυπριακή Δημοκρατία.

Εκκίνημα μιας καινούργιας για την Κύπρο εποχής, ελπίδες για ένα καλύτερο μέλλον. Τα χρόνια που ακολούθησαν σηματοδοτούν μια περίοδο εθνικής και πολιτικής δοκιμασίας, αλλά και μια εντυπωσιακή εποχή προόδου, ανάπτυξης και ευημερίας σε όλους τους τομείς.

Όμως ο λαός μας δεν αφέθηκε απερίσπαστος να χαρεί τα αγαθά της περιορισμένης, έστω, ελευθερίας του. Συστηματικές οι έσωθεν και έξωθεν υπονομεύσεις, απειλές και επιβουλές κατά την Κυπριακής Δημοκρατίας με αποκορύφωμα το χουντικό πραξικόπημα και την τούρκικη εισβολή και κατοχή.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι μια ιστορία συνεχών αγώνων και αγωνιών. Αγωνιών για την επιβίωσή μας και αγώνων για την αποτροπή των απειλών και των κινδύνων εναντίον της. Η Κύπρος βρισκόταν τουλάχιστο τα τελευταία 37 χρόνια στο στόχαστρο των επεκτατιστών της Άγκυρας, ενώ η φυσική και εθνική επιβίωση του λαού μας απειλείται συνεχώς.

Βλέπουμε όλη αυτή την περίοδο την Τουρκία, με μέθοδο, σταθερότητα και επιμονή να επιδιώκει, σε συνεργασία με την εξτρεμιστική τουρκοκυπριακή ηγεσία και την εκμετάλλευση των δικών μας λαθών, την εφαρμογή των σχεδίων της για διχοτόμηση του νησιού. Τελικά οι άφρονες χουντικοί της δίνουν την ευκαιρία να εφαρμόσει την πρώτη φάση των σχεδίων της: επικαλούμενη συμβατικά δικαιώματα επεμβαίνει στρατιωτικά τον Ιούλιο του 1974 στην Κύπρο με στόχο δήθεν την αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης. Όμως αφού σκότωσε και βίασε, αφού έδιωξε 200,000 χιλιάδες Ε/κύπριους από τα σπίτια τους, κατέλαβε το 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο μέχρι σήμερα κατέχει.

Η Τουρκία μετά το 1974 άρχισε την εφαρμογή της 2ης φάσης των σχεδίων της, που είναι η μονιμοποίηση και νομιμοποίηση, μέσα από τη μορφή λύσης του Κυπριακού προβλήματος, των κατοχικών δεδομένων και η αναγνώριση επικυριαρχικών δικαιωμάτων της σ' ολόκληρη την Κύπρο.

Όλες οι προσπάθειες της Τουρκίας έχουν αυτό το σκοπό — Ποσοτική και ποιοτική αύξηση της στρατιωτικής της παρουσίας στα κατεχόμενα εδάφη μας, μεταφορά χιλιάδων εποίκων με στόχο την αλλαγή του δημογραφικού χαρακτήρα της Κύπρου, μετατροπή των ελληνικών τοπωνυμίων, σε τούρκικα, ανακήρυξη του ψευδοκράτους Ντενκτάς, λήψη τέτοιων οικονομικών και άλλων μέτρων που να μετατρέπουν τελικά τα κατεχόμενα εδάφη σε μια τούρκικη επαρχία.

Την τελική φάση των σχεδίων της η Τουρκία επιδιώκει να εφαρμόσει μέσα από συνομιλίες και σχέδια λύσης του Κυπριακού Προβλήματος όπως το τριμερές Αμερικανικο-Αγγλο-Καναδικό σχέδιο του 1978, την πρωτοβουλία Βάλτχαϊμ, τους δείκτες Κουεγιάρ κλπ, σχέδια και προσπάθειες που έχουν χαρακτηριστεί από ορισμένους «χαμένες ευκαιρίες» για λύση του Κυπριακού.

Η μόνη όμως ευκαιρία που μέχρι σήμερα «χάθηκε» ήταν η με την δική μας συγκατάθεση εφαρμογή των σχεδίων διαμελισμού της Κύπρου και της μόνιμης και

νόμιμης εγκατάστασης τούρκικου στρατού στην Κύπρο. Είναι εύκολο να γίνεται αναφορά σε «χαμένες ευκαιρίες» η πραγματικότητα όμως είναι διαφορετική. Η Κυπριακή ηγεσία με βάση τα εσωτερικά και εξωτερικά δεδομένα κάθε εποχής προσπάθησε να προστατεύσει τα συμφέροντα του λαού μας. Είναι εύκολο εκ των υστέρων και με την γνώση μεταγενέστερων γεγονότων να κρίνουμε αρνητικά παλιές αποφάσεις. Όμως σήμερα ιστορικές αναδρομές που δικαιολογούν μελλοντικές υποχωρήσεις με βάση το δήθεν «κάθε πέρσι και καλύτερα» φέρνουν την Κύπρο πλησιέστερα στην καταστροφή.

Βλέπουμε λοιπόν την τούρκικη πλευρά, μέσα στον κυκεώνα των δικών μας αλληλοκατηγοριών και αντιθέσεων, μέσα από το δικό μας αλληλοφάγωμα και τις δικές μας παλινδρομήσεις, να προχωρεί σταθερά βήμα με βήμα στην εφαρμογή των αρχικών της στόχων όπως τους πρωτοσχεδίασε τη δεκαετία του 50, σε αντίθεση με μας που ξεκινώντας από την αυτοδιάθεση — ένωση περάσαμε στην περιορισμένη ανεξαρτησία, φτάσαμε στη διπεριφερειακή ομοσπονδία και σήμερα με τις συνεχείς προτροπές για περισσότερη ελαστικότητα δεν ξέρω μέχρι πού θα πάμε.

Συνεχής η προσπάθεια τόσο από την Τουρκία όσο και από άλλες χώρες του Δυτικού Κόσμου να παρουσιάζεται το Κυπριακό σαν ένα διακοινοτικό πρόβλημα. Μακάρι να ήταν πράγματι διακοινοτικό πρόβλημα, γιατί σε τέτοια περίπτωση θα είχε λυθεί από καιρό με τα υπερδικαιώματα που εξασφάλισε η Τ/κυπριακή κοινότητα που αποτελεί μόνο το 1/5 περίπου του Κυπριακού λαού και σ' οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα το μόνο που θα επιδίωκε θα ήταν η διασφάλιση των μειονοτικών δικαιωμάτων της.

Σήμερα βρισκόμαστε στη μετα-Νταβός περίοδο. Εκεί που δεν συνομιλούσαμε με την Τουρκία χωρίς την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής από την Κύπρο, εκεί που επιμέναμε σε διάλογο πάνω στις βασικές πτυχές του Κυπριακού, εκεί που το κοινό μέτωπο Ελλάδας-Κύπρου κατάγγελλε από κάθε βήμα την επιδρομική Τουρκία και προσπαθούσε να καταστήσει ανέφικτους τους επεκτατικούς της στόχους τόσο στην Κύπρο όσο και στο Αιγαίο, ξαφνικά, χωρίς την κατάλληλη προεργασία και κάτω από εξωτερικές πιέσεις βλέπουμε μια διαμετρική στροφή στην πολιτική της Ελληνικής Κυβέρνησης. Διάλογο εφ' όλης της ύλης, χωρίς όρους και προδεσμεύσεις, όπως επιδίωκε η Τουρκία τα τελευταία χρόνια.

Πρόθεσή μας δεν είναι η αντιδικία με την Ελληνική Κυβέρνηση ή τον πολιτικό κόσμο της Ελλάδας, τον πατριωτισμό των οποίων είμαστε μικροί να αμφισβητήσουμε, έχουμε όμως κάθε δικαίωμα σαν μέρος του Έθνους να διαμνηστούμε τις απόψεις μας και να εκφράσουμε τις ανησυχίες μας για τη νέα προσέγγιση και διαδικασία που ακολουθείται και να αγωνιστούμε για ανατροπή της, αν αυτή οδηγήσει στην καταβαράθρωση του κυπριακού.

Κύριε Πρόεδρε, θέλω πρώτα να κάμω ξεκάθαρο, γιατί γίνεται προσπάθεια μέσα στο λαό να διαχωριστούμε σε φιλειρηνικούς και φιλοπόλεμους πράγμα το οποίο επιδίωξε να υποβάλει και ο Πρόεδρος Βασιλείου στην τελευταία δημοσιογραφική του διάσκεψη, ότι κανένας μας δεν επιθυμεί τον πόλεμο. Θέλουμε μόνιμη ειρήνη, θέλουμε σχέσεις καλής γειτονίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, σχέσεις όμως που να στηρίζονται σε πανανθρώπινες αρχές, στο διεθνές δίκαιο, στη δικαιοσύνη, στη σωστή δίκαιη και λειτουργική λύση του Κυπριακού προβλήματος, στην αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων από την Κύπρο, όχι στην επιβολή του ενός πάνω στον άλλο. Θέλουμε ουσιαστικό διάλογο για λύση του Κυπριακού προβλήματος και όχι διάλογο χάρη του διαλόγου, γιατί φαίνεται

καθαρά η Τουρκία μέχρι σήμερα χρησιμοποιούσε το διάλογο για να ξεφεύγει από τη διεθνή απομόνωση και για να εδραιώνει τα αποτελέσματα της εισβολής και κατοχής. Γιατί, κύριε Πρόεδρε, αν η Τουρκία πραγματικά επιθυμεί δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος, πού οφείλεται η άρνησή της να συζητήσει τώρα και να δεσμευτεί σήμερα για αποχώρηση από την Κύπρο των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων; Γιατί παραλείπει να απαντήσει θετικά στην πρόταση του κ. Παπανδρέου για αποστρατιχοποίηση της Κύπρου, θέση γνωστή εδώ και αρκετά χρόνια, όπως την πρωτοπρότεινε ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Σπύρος Κυπριανού στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και την επανέλαβε τελευταία ο Πρόεδρος Βασιλείου; Γιατί δεν αποδέχεται διεθνείς εγγυήσεις χωρίς μονομερές δικαίωμα επέμβασης, πράγμα που κατά την άποψή μας θα διευκόλυνε σε τελική ανάλυση τη λύση της εσωτερικής πτυχής του Κυπριακού προβλήματος;

Ας δούμε όμως τι αναμένει η Ελλάδα και τι επιδιώκει η Τουρκία από το πνεύμα Νταβός, από τη νέα προσέγγιση, πέρα από την ιδεαλιστική επιδίωξη της ειρήνης.

Η Ελλάδα αναμένει 1ο Τη σωστή και δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος και

2ο να σταματήσουν οι αμφισβητήσεις του εναέριου ελληνικού χώρου και της αιγιαλίτιδας ζώνης της και να παραμπεμφθεί στη Χάγη το θέμα της υφαλοκρηπίδας.

Η Τουρκία επιδιώκει 1ο Εκτόνωση και αποκατάσταση των σχέσεών της με την Ελλάδα, για να σταματήσει οποιαδήποτε διεθνής κατακραυγή υπήρχε εναντίον της.

2ο Να ματαιώσει την αντίδραση της Ελλάδας για εισδοχή της στην ΕΟΚ και

3ο να μονιμοποιήσει το αποτέλεσμα της εισβολής και κατοχής στην Κύπρο με την αποδιεθνοποίηση του Κυπριακού, με την άρση οποιωνδήποτε μικρών ή μεγάλων πιέσεων, με την παραπομπή του στις ελληνικές καλένδες.

Τι βγήκε λοιπόν τελικά από το Νταβός; Καμιά αναφορά στο τελικό ανακοινωθέν του, ούτε και εκείνου των Βρυξελλών, για το Κυπριακό. Ούτε μια λέξη στο ανακοινωθέν των Αθηνών. Καμιά απόφαση για προσφυγή στη Χάγη για την υφαλοκρηπίδα. Η Τουρκία συνεχίζει έμπρακτα την αμφισβήτηση της εθνικής κυριαρχίας και των συνόρων της Ελλάδας με τις συνεχείς παραβιάσεις στο Αιγαίο, αρνείται συζήτηση της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού προβλήματος και διαμηνύει παντού ότι εξομαλύνονται οι σχέσεις της με την Ελλάδα κάνοντας έτσι ένα βήμα πιο κοντά στην ΕΟΚ, το μόνο ίσως χαρτί που είχαμε να παίξουμε πέρα από το δίκαιο των αξιώσεών μας.

Αποκαλέσαμε τον Τούρκο πρωθυπουργό ειλικρινή και του αναγνωρίσαμε φιλειρηνικές διαθέσεις, κερδίζοντας έτσι την έξωθεν καλή μαρτυρία για τα διαπιστευτήριά του στην Ευρώπη.

Ο Έλληνας πρωθυπουργός κ. Ανδρέας Παπανδρέου αναφωνεί για το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων "Mea Culpa", δικό μου το λάθος, και η κομματική εφημερίδα του ΠΑΣΟΚ «Εξόρμηση» γράφει θα επανέλθουμε στην προ-Νταβός περίοδο, αν απαιτηθεί. Είναι όμως εύκολο ν' αλλάξει τους συμφωνημένους κανόνες του παιχνιδιού, όταν ειδικά είσαι το αδύνατο μέρος;

Και μέσα στο κλίμα τούτο κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, επισκέφθηκε την πρωτεύουσα του Ελληνισμού ο πρωθυπουργός της Τουρκίας Τουργκούτ Οζάλ. Μια επίσκεψη που αμφισβητήθηκε από πολλούς, κατά πόσο έπρεπε να γίνει τώρα στην Αθήνα ή κάπου αλλού, μια επίσκεψη που έπρεπε ίσως να ήταν το επιστέγασμα σωστής και δίκαιης λύσης του Κυπριακού προβλήματος, που θα συνοδευόταν με την αποχώρηση των τούρκικων στρατευμάτων κατοχής και των εποίκων από την Κύπρο, και με την εγκατάλειψη των επεκτατικών βλέψεων της Τουρκίας ενάντια στο Ελληνισμό. Πήγε όμως τελικά ο Οζάλ στην Αθήνα και πλάι — πλάι με την Ελληνική σημαία κυμάτισε στους δρόμους της η ημισέληνος, την ίδια στιγμή που κυματίζει στην Κερύνεια, στη Μόρφου, στην Αμμόχωστο, στον Πενταδάκτυλο, σύμβολο βίας και κατοχής, και σε αντιπαράθεση με την Κυπριακή και Ελληνική σημαία. Στην Αθήνα πλάι — πλάι, εδώ σε αντιπαράθεση. Φαίνεται κάπου, κάτι δεν πάει καλά!

Πήγε λοιπόν ο Οζάλ στην Αθήνα και βρήκε τον Ελληνισμό στριμωγμένο στη γωνία και θα μπορούσε να δώσει κόκκαλο για γλείψιμο ανακοινώνοντας αποχώρηση από την Κύπρο έστω και μέρους των κατοχικών στρατευμάτων ή και απόδοση της Αμμοχώστου στους κατοίκους της κάτω από τη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών. Δεν έπραξε όμως τίποτε παρέμεινε αμετακίνητος στις αδιάλλακτες θέσεις του. Ζητά αναγνώριση των αποτελεσμάτων της εισβολής και κατοχής στην Κύπρο, συνεχίζει τις παραβιάσεις στο Αιγαίο, υποδεικνύει στους αισιόδοξους να μην τρέφουν ψευδαισθήσεις. Είναι αδίστακτος. Επιδιώκει πλήρη επιβολή σ' όλα τα μέτωπα. Δεν αρκείται σε νίκη στα σημεία, θέλει πλήρη παράδοση του Ελληνισμού.

Και μεις εδώ οι αφελείς πιστέψαμε πως η Τουρκία μπορούσε να εγκαταλείψει τη μέχρι τώρα αδιάλλακτη πολιτική της. Και ο Πρόεδρος μας κ. Γεώργιος Βασιλείου μέσα στις πολυάριθμες αντιφατικές συνεντεύξεις του διακήρυττε την πίστη του στο πνεύμα ότι ενός αλλά χίλιων Νταβός, γιατί αναβάθμισε, λέει το Κυπριακό. Ποια αναβάθμιση είδε, ένας Θεός ξέρει. Κι ο συνάδελφος, κ. Πέτας το χαρακτήρισε αποτέλεσμα των αγώνων του λαού, κι ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Κληρίδης σε τελευταία συνεδρία του Σώματος, αν καλά αντλήφθηκαν, μας είπε πως η Τουρκία δεν χρειάζεται τα κυπριακά εδάφη, γιατί έχει αχανείς εκτάσεις. Και μας είπε ακόμα προσπαθώντας να υποβάλει ότι η Τουρκία θα κάμει ουσιαστικές παραχωρήσεις στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ότι, όταν συνεζητείτο η Συνθήκη Συμμαχίας, ενώ αρχικά η Τουρκία ζητούσε βάση στην Κύπρο ή μια τουρκική μεραρχία, τελικά δέχτηκε συμφωνία με την παρουσία στην Κύπρο μόνο 650 στρατιωτών παραβλέποντας ή υποβαθμίζοντας ότι η ουσία βρίσκεται στην παραχώρηση του δικαιώματος παρουσίας τούρκικων στρατευμάτων στην Κύπρο και όχι στον αριθμό τους, πράγμα που αποδείχτηκε τελικά τραγικό, πολύ τραγικό μετέπειτα. Αλίμονο, τα πράγματα είναι χειρότερα απ' ότι φαίνονται.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Μέσα στην πιο πάνω πορεία γεννήθηκε και η τελευταία πρωτοβουλία για το Κυπριακό του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Κουεγιάρ. Παραβλέποντας το δίκαιο αίτημά μας για πρόταξη των βασικών πτυχών του Κυπριακού, που αν το καλοσκεφθούμε δεν είναι πρόταξη που ζητούμε αλλά συνέχιση του μέχρι τώρα διαλόγου και τοποθέτηση της Τουρκίας πάνω στις ουσιαστικές πτυχές του Κυπριακού, πράγμα που παρέλειψε και παραλείπει μέχρι σήμερα να πράξει, και παρασιωπώντας την ανάγκη εφαρμογής των περί Κύπρου

ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών, μας καλεί σε συνομιλίες εφ' όλης της ύλης, χωρίς όρους και προϋποθέσεις.

Ορισμένοι μας λένε, η πρωτοβουλία Κουεγιάρ είναι θέμα καθαρής διαδικασίας, δεν είναι η ουσία του Κυπριακού. Παραβλέπουν όμως και η διαδικασία και ο χρόνος εκδήλωσής της είναι πολλές φορές, όπως στην περίπτωση τούτη, τέτοιας σπουδαιότητας όσο και η ουσία.

Εμείς πιστεύουμε με την εμπειρία τόσων χρόνων πως, αν δεν υποχρεωθεί η Τουρκία να τοποθετηθεί πρώτα πάνω στις βασικές πτυχές του Κυπριακού, η έναρξη οποιουδήποτε διαλόγου πάνω σε άλλη βάση θα οδηγήσει σε πισωδρόμηση του Κυπριακού, με αποτέλεσμα είτε τη δημιουργία νέων επικίνδυνων αδιεξόδων και την εδραίωση της πίστης σε πολλούς παράγοντες ότι η πιο ενδεδειγμένη κάτω από τις περιστάσεις λύση είναι η διχοτόμηση είτε στην κατόπιν πίεσεων, αποδοχή εκ μέρους μας τέτοιων όρων, που θα θέτουν σε κίνδυνο της φυσική και εθνική επιβίωσή μας.

Δέχτηκε τελικά ο πρόεδρος Βασιλείου, παρά τις προεκλογικές του δεσμεύσεις, τη νέα διαδικασία όπως από μακριά ετοιμάστηκε, χωρίς ασφαλώς της συνδρομή της δικής του «ευφάνταστης» πολιτικής. Και θεώρησε τούτη την κινητικότητα του Κυπριακού το μεγαλύτερο επίτευγμα των εκατόν ημερών του. Κι είναι εδώ που οι ανησυχίες μας μεγαλώνουν ακόμη περισσότερο, γιατί εγκλωβισμένος σε προεκλογικές διακηρύξεις του και παραβλέποντας ότι η κινητικότητα μπορεί να είναι και αρνητική, προσπαθεί να δημιουργήσει στο λαό την εντύπωση ότι όλα πάνε καλά, σύντομα θα έχουμε δίκαιη λύση και τίποτε να μη μας ανησυχεί. Ανησυχούμε όμως, αναρωτούμενοι κατά πόσο έχει συλλάβει όλη την έκταση και το βάθος του Κυπριακού προβλήματος, κατά πόσο έχει συνειδητοποιήσει με ποιους αντιπάλους έχει να κάμει, κατά πόσο έχει προετοιμασθεί και στελεχωθεί σωστά για την επικείμενη συνάντησή του με το Ντενκτάς.

Κύριε Πρόεδρε, επιθυμώ να τονίσω ξανά ότι θέλουμε ειρηνική λύση του Κυπριακού προβλήματος, θέλουμε ουσιαστικό διάλογο που θα οδηγήσει σε δίκαιη και σωστή λύση του Κυπριακού προβλήματος, όχι διάλογο χάριν του διαλόγου. Η επιτυχία όμως τέτοιου διαλόγου εξαρτάται αποκλειστικά από την Τουρκία. Φάνηκε καθαρά, μετά την επίσκεψη Οζάλ στην Αθήνα και του Γιλμάζ στην Κύπρο ότι η τούρκικη πολιτική στο Κυπριακό δεν άλλαξε καθόλου. Δεν μένει λοιπόν σε μας άλλος δρόμος παρά η συνεχής προσπάθεια για ανατροπή των αποτελεσμάτων της εισβολής και κατοχής, για αποτροπή υλοποίησης των τούρκικων σχεδίων.

Τι πρέπει λοιπόν εμείς να κάνουμε για ανατροπή των τούρκικων επεκτατικών σχεδίων, για σωστή, δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Ενδεικτικά αναφέρω:

1. Να εκμεταλλευτούμε τις εξελίξεις που σημειώνονται στο διεθνή χώρο και να αξιοποιήσουμε το ενδιαφέρον που επέδειξε τελευταία η Ευρωπαϊκή Κοινότητα όπως και την έκθεση ALFRED COSTE—FLORET που περιέχει αρκετά θετικά στοιχεία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η συμφωνία Ρήγκαν-Γχορπατσιώφ για εξάλειψη των πυραύλων μέσου και μικρού βεληνεκούς είναι στροφή μεγάλης ιστορικής σημασίας στις σχέσεις των δυο υπερδυνάμεων και θα έχει ευνοϊκές επιπτώσεις και στις προσπάθειες για ειρηνική λύση και των περιφερειακών προβλημάτων. Πώς όμως εμείς αξιοποιούμε την επιμονή της Σοβιετικής Ένωσης για διεθνή διάσκεψη για το Κυπριακό, πώς αξιοποιούμε την επιθυμία της

Σοβιετικής Ένωσης για ένταξη του Κυπριακού στις μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων συνομιλίες, όταν με την όλη πολιτική μας αποδυναμώνουμε τις πιο πάνω θέσεις και ουσιαστικά ενισχύουμε την άποψη ότι το Κυπριακό είναι διακοινοτικό πρόβλημα; Ανεξάρτητα όμως από τη διαδικασία που ήδη επέλεξε η κυβέρνηση Βασιλείου, πρέπει να βρούμε τρόπους για προώθηση της Διεθνούς Διάσκεψης και ένταξης του Κυπριακού στις συνομιλίες των δύο υπερδυνάμεων, αν θέλουμε να αποφύγουμε τις πιέσεις, έξω από παραδεκτές αρχές, στα στενά πλαίσια τετραμερών και/ή πενταμερών διασκέψεων που, όπως μας πληροφόρησε ο Αμερικής Ιάκωβος που πάντα ξέρει περισσότερα από μας, έρχονται.

2. Να εκμεταλλευθούμε, σε συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση, την προσπάθεια της Τουρκίας να καλυτερεύσει τις σχέσεις της με τις άλλες χώρες και κυρίως την ΕΟΚ. Γιατί αν πραγματικά η Τουρκία επιθυμεί να ενταχθεί στην ΕΟΚ, επειδή τούτο εξυπηρετεί άλλα μεγαλύτερα συμφέροντά της απ' ό,τι η παρουσία της στην Κύπρο, πρέπει το δρόμο της για την ΕΟΚ να τον περάσουμε μέσα από τη Λευκωσία και την Αθήνα.

3. Να εξετάσουμε κάτω από τα σημερινά δεδομένα και μετά την υπογραφή της Συμφωνίας για Τελωνιακή Ένωση της Κύπρου με την ΕΟΚ, που κατά την προσωπική μας άποψη δεν έχει μόνο οικονομικές συνέπειες, αλλά προκαθόρισε και τις πολιτικές επιλογές της Κύπρου, κατά πόσο μια αίτησή μας για πλήρη ένταξη στην ΕΟΚ θα βοηθούσε τις προσπάθειες για δίκαιη λύση του προβλήματός μας.

4. Να αξιοποιήσουμε την παρουσία των Υπουργών Εξωτερικών των Αδέσμευτων Χωρών που θα βρίσκονται στην Κύπρο τον προσεχή Σεπτέμβριο και να προσφύγουμε στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για συζήτηση του Κυπριακού, ανεξάρτητα αν συνεχίζονται οι συνομιλίες με την άλλη πλευρά, γιατί τούτο θα είναι μια πραγματική πίεση για κάμψη της Τούρκικης αδιαλλαξίας την ώρα των διαπραγματεύσεων.

5. Να ζητήσουμε, μέσω του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε., γνωμάτευση του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, κατά πόσο η παραμονή των Τούρκικων κατοχικών στρατευμάτων στην Κύπρο είναι νόμιμη, όπως ισχυρίζεται η Τουρκία. Και πιστεύω η γνωμάτευση θα είναι τέτοια που θα απογυμνώνει την τούρκικη προπαγάνδα από τα νομικά επιχειρήματα που σήμερα επικαλείται.

6. Να βρούμε τρόπους να διασφαλίσουμε τούτο που όλοι δεχόμαστε, ότι η δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού αποτελεί προϋπόθεση στην πορεία για πλήρη εξομάλυνση των σχέσεων Ελλάδας-Τουρκίας, γιατί σ' αντίθετη περίπτωση εκμηδενίζεται κάθε πιθανότητα λύσης του προβλήματός μας.

7. Παρά το ότι προσωπικά για λόγους αρχής είμαι ενάντια στις εξοπλιστικές δαπάνες δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να ενισχύσουμε όσο μπορούμε περισσότερο την άμυνά μας. Κι' ως ξεχάχουμε το ανέκδοτο που ακούσαμε από την Προεδρία ότι τους τελευταίους 2 1/2 μήνες έγιναν περισσότερα απ' ό,τι στα προηγούμενα 10 χρόνια, γιατί τίποτε ουσιαστικά δεν έγινε.

Ισχυρή άμυνα θα ενισχύσει, τη διαπραγματευτική μας θέση και τελικά πιστεύω θα βοηθήσει στις προσπάθειες για ειρηνική διευθέτηση του προβλήματός μας.

8. Να πληροφρήσουμε σωστά και υπεύθυνα, έξω από κομματικές ή άλλες σκοπιμότητες, το λαό, για τους κινδύνους που αντιμετωπίζουμε. Να του ενισχύσουμε την πίστη στο δίκαιο του αγώνα μας και να ανυψώσουμε το αγωνιστικό του φρόνημα.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ώρες ευθύνης για όλους μας, λαού και ηγεσίας, και οι αποφάσεις μας και οι ενέργειές μας δεν πρέπει να περιορίζονται στο συγκεκριμένο χώρο και χρόνο, αλλά να συναρτώνται άμεσα με τη συνέχεια του ιστορικού παρελθόντος. Χωρίς από τη μια να λησμονούμε τις καταβολές μας, να μην ξεχνούμε από την άλλη τις αιτίες που μας οδήγησαν στις σημερινές επιλογές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε είναι οι εξελίξεις στο διεθνή χώρο, οι εξελίξεις γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης. Εμείς συμφωνούμε με το σκεπτικό του εισηγητή ότι το Κυπριακό πρόβλημα δεν είναι ένα απομονωμένο πρόβλημα. Και δεν μπορεί να εξετάζεται και να προωθείται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εξελίξεις στον περίγυρο της Κύπρου και γενικότερα στο διεθνή χώρο. Με τη ραγδαία επιστημονική και τεχνική εξέλιξη και την υπερτελειοποίηση των μέσων συγκοινωνίας κι επικοινωνίας, σμικρύνθηκε κατά πολύ ο κόσμος και μεγάλωσε πολύ η αλληλοεξάρτηση των λαών και η σχέση περιφερειακών και διεθνών προβλημάτων.

Ο συνάδελφος Γιώργος Σαββίδης, με την ομιλία που έκαμε την περασμένη Πέμπτη, έδωσε μια σωστή εικόνα των εξελίξεων στο διεθνή χώρο και στον περίγυρο της Κύπρου, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο επηρεάζουν την εξέλιξη του πολιτικού μας προβλήματος. Εγώ ήθελα να προσθέσω πως οι συναντήσεις των ηγετών των δυο υπερδυνάμεων και οι συμφωνίες που έχουν υπογράψει τροχιοδρόμησαν μια νέα διαδικασία, τη διαδικασία των συνομιλιών για την ειρηνική επίλυση των διεθνών προβλημάτων. Φυσικά δεν παραγνωρίζουμε τις μεγάλες δυσκολίες σε ότι αφορά τη μείωση του πυρηνικού οπλοστασίου. Ούτε και παραβλέπουμε ότι οι δυνάμεις της αντίδρασης και του ρατσισμού θα παρεμβάλλουν συνεχώς και νέα εμπόδια στην ειρήνευση στο Αφγανιστάν, στην Αγκόλα, τη Λατινική Αμερική και αλλού. Θεωρούμε όμως σαν μια πολύ σημαντική εξέλιξη την έναρξη της μείωσης του πυρηνικού οπλοστασίου και γενικότερα την προσέγγιση των δυο υπερδυνάμεων που οδήγησε ήδη σε ύφεση τις διεθνείς σχέσεις. Θεωρούμε σαν πολύ σημαντικό την έναρξη μιας διαδικασίας για την εξάλειψη των εστιών έντασης για ειρηνική επίλυση των περιφερειακών διεθνών προβλημάτων. Φυσικά και οι δυο πλευρές συνέβαλαν σ' αυτό το επίτευγμα. Αλλά ο αποφασιστικός ρόλος σ' αυτή τη θετική εξέλιξη ανήκει στη Σοβιετική Ένωση που στα 71 χρόνια της ύπαρξής της, ακολουθούσε σταθερά και απαρέγκλιτα την πολιτική της ειρηνικής συνύπαρξης κρατών με διαφορετικά κοινωνικά συστήματα, την πολιτική της ειρήνης και της ασφάλειας των λαών. Αυτή η πολιτική προσέλαβε νέο δυναμισμό μέσα στα πλαίσια της περεστρόικας και της διαφάνειας που εγκαινιάστηκε κι' εφαρμόζεται εδώ και 3 χρόνια.

Η Κύπρος που είναι θύμα των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και της τούρκικης εισβολής, μπορεί να νιώσει ηθική ικανοποίηση, γιατί στα πλαίσια του κινήματος των αδεσμευτών έδωσε τη δική της έστω μικρή συμβολή για την ύφεση. Το ίδιο ισχύει και γι' αυτό το Σώμα, τη Βουλή των Αντιπροσώπων, που με τα ψηφίσματα που ενέκρινε, υποστήριζε κάθε πρωτοβουλία για τον πυρηνικό

αφοπλισμό και για την ειρηνική επίλυση των διεθνών προβλημάτων. Το ΑΚΕΛ πάντοτε υποστήριζε πως η όξυνση στις διεθνείς σχέσεις αποτελούσε αρνητικό παράγοντα για το Κυπριακό. Και πάντοτε υποστήριξε την πολιτική του πυρηνικού αφοπλισμού, της ύφεσης και της συνδιαλλαγής.

Γι' αυτό και από την πρώτη στιγμή χαιρέτισε το κλίμα ύφεσης που δημιουργήθηκε διεθνώς και το θεώρησε σαν βοηθητικό παράγοντα στην επίλυση του Κυπριακού. Μια άλλη σημαντική εξέλιξη στην περιοχή, που επηρεάζει και το Κυπριακό, είναι ο Ελλαδοτουρκικός διάλογος. Ήταν πάγια η θέση μας ότι οι διαφορές Ελλάδας - Τουρκίας μπορούσαν και έπρεπε να λυθούν ειρηνικά με συνομιλίες. Υποστηρίζαμε και υποστηρίζουμε πως η πολεμική σύγκρουση μεταξύ κρατών για συνοριακές ή άλλες διαφορές, δεν λύει προβλήματα. Αντίθετα δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα και συνιστά κίνδυνο ευρύτερης σύρραξης. Κλασσικό παράδειγμα αποτελεί ο εγκληματικός πόλεμος Ιράν - Ιράκ που για 8 συνεχή χρόνια έχει εμπλέξει τους δυο λαούς σε μια πρωτοφανή πρωτόγνωρη αιματοχυσία. Θεωρήσαμε λοιπόν τις συνομιλίες Ελλάδας - Τουρκίας, που άρχισαν από τη συνάντηση Νταβός, σαν μια θετική εξέλιξη που ανταποκρίνεται πρώτα και κύρια προς τα ζωτικά συμφέροντα των λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας. Τη θεωρήσαμε ταυτόχρονα και σαν μια θετική εξέλιξη που μπορεί να συμβάλει στη σωστή και δίκαιη διευθέτηση του Κυπριακού. Πρέπει εδώ να πούμε πως εκτιμήσαμε τη διορατικότητα του Έλληνα Πρωθυπουργού κ. Παπανδρέου, ν' αναπροσαρμόσει την όλη πολιτική της Κυβέρνησής του στο πλέγμα των Ελλαδοτουρκικών σχέσεων προς την κατεύθυνση του «μη πόλεμος», προς την κατεύθυνση της ειρηνικής επίλυσης των προβλημάτων που χωρίζουν τις δυο χώρες. Και εκτιμήσαμε επίσης τη σωστή θέση του κ. Παπανδρέου και την εμμονή του, όπως γίνει αποδεκτή η θέση γι' αποστρατικοποίηση της Κύπρου.

Ακριβώς μια βασική προϋπόθεση, για ν' αποβεί προς όφελος των λαών της Ελλάδας και Τουρκίας ο Ελλαδοτουρκικός διάλογος, είναι η αμοιβαία δέσμευση για το σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας και των εθνικών συμφερόντων των δύο χωρών, όπως προνοεί και η τελική πράξη του Ελσίνκι, καθώς και η δέσμευση, η υποχρέωση που πρέπει ν' αναλάβει η Τουρκία για την αποστρατικοποίηση της Κύπρου, για την αποχώρηση των κατοχικών της δυνάμεων και των εποίκων. Για μας δεν μπορεί να νοηθεί λύση σε ότι αφορά τη διεθνή πτυχή του Κυπριακού που δεν θα διαλαμβάνει τα πιο πάνω και που δεν θα προνοεί αξιόπιστες διεθνείς εγγυήσεις. Επίδειξη σταθερότητας και εμμονής από μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί μια εθνική αναγκαιότητα. Έχοντας υπόψη μας τις πιο πάνω εξελίξεις διεθνώς και στον περίγυρο, υποστηρίζουμε τη δραστηριότητα και τις επαφές που ανέπτυξε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με σκοπό να τερματιστεί το επικίνδυνο αδιέξοδο στο Κυπριακό, να υπάρξει κινητικότητα για λύση του προβλήματός μας. Θεωρήσαμε σαν θετικό στοιχείο την πρωτοβουλία του Γ.Γ. του ΟΗΕ και υποστηρίξαμε όπως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δώσει θετική απάντηση στην πρόταση Κουεγιάτ. Πήραμε αυτή τη θέση, γιατί ανησυχούμε από τη στασιμότητα, ανησυχούμε πως η πάροδος του χρόνου τιμεντώνει την κατοχή και τη διχοτόμηση της πατρίδας μας. Κάναμε ακόμα αυτή την επιλογή γιατί διαπιστώνουμε πως το Κυπριακό δεν μπορεί να λυθεί ούτε με τη στασιμότητα, ούτε με την ένοπλη αναμέτρηση. Αυτό μπορεί να λυθεί μόνο με ειρηνικά μέσα, με το διάλογο. Αυτή όμως η στάση μας όπως και η ομιλία του συναδέλφου Γ. Σαββίδη εξόργισε τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΔΗΚΟ, που φαίνεται πως αναζητούσε μια αφορμή για να επιτεθεί ενάντια στο

ΑΚΕΛ. Κακοφάνηκε στον κ. Γαλανό, γιατί στην ομιλία του συναδέλφου Γ. Σαββίδη έγινε κατά γενικό τρόπο αναφορά σε εθνικιστικούς και σωβινιστικούς κύκλους στην Ελλάδα και στην Κύπρο που δεν θέλουν το διάλογο Ελλάδας - Τουρκίας. Και με απόλυτη σιγουριά μας βεβαιώνει ο κ. Γαλανός πως δεν υπάρχει σ' αυτό τον τόπο ο σωβινισμός, γιατί ο σωβινισμός, λέει, πέθανε τάχα από το 1974. Φαίνεται ο κ. συνάδελφος δεν ζει στην Κύπρο ή δεν διαβάζει ούτε την εφημερίδα του κόμματός του. Διότι, αν συνέβαινε το αντίθετο, θα διάβαζε στην «Ελευθεροτυπία» ημερομηνίας 16 τρέχοντος, πως με κοινή ανακοίνωσή τους τρεις φοιτητικές παρατάξεις μιλούν για βρυκολάκισμα της ΕΟΚΑ Β' και καταγγέλλουν κάποιες καταστάσεις Κυπριακές και Ελλαδικές ότι επανέφεραν το σύνθημα της ένωσης. Και πολύ σωστά αναφέρεται στο δημοσίευμα πως τέτοια συνθήματα δίνουν στον τουρκικό επεκτατισμό τα πιο ισχυρά επιχειρήματα για διαιώνιση της κατοχής. Είναι λοιπόν πολύ περιεργό για τον κ. Γαλανό να μη γνωρίζει ότι υπάρχουν σωβινιστές που αντιμάχονται τις συνομιλίες. Αλλά είπα πιο πάνω ότι αυτό υπήρξε η αφορμή. Τα βαθύτερα αίτια της επίθεσης του κ. Γαλανού πρέπει να τ' αναζητήσουμε στη θέση που πήρε το ΑΚΕΛ απέναντι στη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ, καθώς και στη διαφωνία της ηγεσίας του ΔΗΚΟ προς αυτή την πρωτοβουλία. Ελέγχθη λοιπόν πως με τη θέση που παίρνει το κόμμα μας για θετική απάντηση στο διαδικαστικό έγγραφο Κουεγιάρ, υποβοηθά να παρουσιάζεται το Κυπριακό στη διεθνή κοινή γνώμη «σαν ένα θέμα διαφοράς των δυο κοινοτήτων». Αυτό όμως είναι παραποίηση της θέσης μας. Διότι η απάντηση του ΑΚΕΛ τόσο στο Εθνικό Συμβούλιο όσο και έξω απ' αυτό, είναι καθαρή σαν κρύσταλλο. Υποστηρίζουμε την επανέναρξη του ενδοκυπριακού διαλόγου για την επίλυση του θέματος των τριών ελευθεριών και όλων των άλλων προβλημάτων της εσωτερικής πτυχής. Και ασφαλώς στις ενδοκυπριακές συνομιλίες μπορεί και πρέπει να γίνει συζήτηση των ουσιαστικών θεμάτων όπως είναι η αποστρατιχοποίηση, η αποχώρηση των τουρκικών κατοχικών δυνάμεων και των εποίκων, καθώς και η διασφάλιση αξιόπιστων διεθνών εγγυήσεων χωρίς επεμβατικά δικαιώματα. Αλλά το επίπεδο των ενδοκυπριακών συνομιλιών δεν μπορεί να δώσει τελειωτική λύση σ' αυτά τα ζητήματα. Γι' αυτό ζητούμε ταυτόχρονα όπως ο Γ.Γ. του ΟΗΕ κινήσει τη διαδικασία για τη συγκρότηση διεθνούς διάσκεψης στα πλαίσια του ΟΗΕ που ν' ασχοληθεί και να επιλύσει τα πιο πάνω ζητήματα της διεθνούς πτυχής. Διερωτώμαστε λοιπόν, σε ποια θέση του ΑΚΕΛ βρίσκεται ο υποβιβασμός του Κυπριακού σε δικοινοτικό θέμα; Ταυτόχρονα όμως ερωτούμε: Αφού το κύριο, το πιο βασικό στη διεθνή πτυχή είναι η αποχώρηση των ξένων στρατευμάτων και των εποίκων και οι αξιόπιστες διεθνείς εγγυήσεις, με ποιο τρόπο αντιλαμβάνεται ο κ. Γαλανός την επίλυση αυτών των προβλημάτων; Την αντιλαμβάνεται στα πλαίσια της ΕΟΚ ή στα πλαίσια μιας διεθνούς διάσκεψης κάτω από την αιγίδα του ΟΗΕ;

Υποβάλλοντας αυτό το ερώτημα, θέλω να διευκρινίσω πως δεν υποτιμούμε καθόλου τις οποιοσδήποτε πιέσεις που εξασκούνται πάνω στην Τουρκία είτε από χώρες της ΕΟΚ είτε από άλλες δυτικές χώρες. Αλλά η οριστική διευθέτηση της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού, δεν μπορεί να εγκλωβιστεί στα πλαίσια της ΕΟΚ και γενικότερα της Δύσης. Γιατί αυτά τα πλαίσια που δεν παύουν νάναι ιμπεριαλιστικά, δεν θα δώσουν σωστή και ολοκληρωμένη λύση στο θέμα αποχώρησης των ξένων στρατευμάτων. Κατά συνέπεια το γενικότερο κλίμα διεθνώς, όπως και τα ύψιστα συμφέροντα του Κυπριακού λαού, απαιτούν κι επιβάλλουν όπως τα σοβαρότατα προβλήματα της διεθνούς πτυχής αποτελέσουν αντικείμενο μιας διάσκεψης που θα συμμετέχουν οι δυο κόσμοι. Και δυστυχώς στην ομιλία του

κ. Γαλανού, που κατακεραύνωσε όλους τους άλλους ότι παραγνωρίζουν τάχα τα ουσιαστικά, παρέλειψε το πιο ουσιαστικό, τη διεθνή διάσκεψη. Παρέλειψε ν' αναφερθεί στην άρνηση των εκπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών να συζητήσουν τη διεθνή πτυχή του προβλήματός μας, όπως πρότειναν οι ηγέτες της Σοβ. Ένωσης. Λέχθηκε ακόμα πως με την αποδοχή της πρότασης Κουεγιάρ αδυνατίζουμε τη διεθνή συμπαράσταση, χάνουμε τους μοχλούς πίεσης διεθνώς. Αυτή είναι μια περίεργη λογική. Η διεθνής συμπαράσταση διατηρείται και αυξάνεται, όταν εμείς ενεργούμε σωστά. Και οι μοχλοί πίεσης δυναμώνουν, γίνονται πιο πιεστικοί, όταν κάμνουμε σωστούς και επιδέξιους χειρισμούς. Παίρνουμε λοιπόν για σκοπούς συζήτησης, σαν δεδομένο πως η Κυπριακή Κυβέρνηση, επειδή η Τουρκία δεν εγκατέλειψε τη σκληρή στάση της, δεν έδειξε ότι είναι έτοιμη για ουσιαστικές υποχωρήσεις, απέρριπτε την πρόταση Κουεγιάρ. Ποια εντύπωση θα δίναμε διεθνώς; Ποιος θα μας δικαιολογούσε και ποιος θα κατανοούσε αυτή τη στάση μας; Μήπως τα Ηνωμένα Έθνη; Μα μόλις πριν λίγες μέρες το Συμβούλιο Ασφαλείας ομόφωνα, και το υπογραμμίζω αυτό, ομόφωνα, (σοσιαλιστικές, δυτικές και αδέσμευτες χώρες) ανανέωσε την εντολή του προς τον Γ.Γ. του Διεθνούς Οργανισμού και τον παρακάλεσε να συνεχίσει να προσφέρει τις καλές του υπηρεσίες στις δυο πλευρές. Δηλαδή να επιδιώξει να τις φέρει στο τραπέζι των συνομιλιών. Ποια εντύπωση λοιπόν θα δημιουργούσε ο Πρόεδρος της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη αν αρνιόταν μια διαδικαστική πρόταση του Γ. Γραμματέα του ΟΗΕ; Ασφαλώς δυσμενείς εντυπώσεις θα δημιουργούνταν για μας. Θα μας κατανοούσαν μήπως οι αδέσμευτες χώρες που κάθε λίγο μας προτρέπουν και μας συμβουλεύουν να συνομιλήσουμε; Θα μας κατανοούσαν άραγε οι υπουργοί Εξωτερικών των αδεσμευτών που θα συνέλθουν σε λίγους μήνες στην Κύπρο; Πολύ φοβούμαι πως μια αρνητική απάντηση της Κύπρου στον κ. Κουεγιάρ θα δυνάμωνε τις σχέσεις του Ντενκτάς με τους αδέσμευτους. Θα ενδυνάμωνε τις σχέσεις της Τουρκίας με αυτές τις χώρες. Αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απαντούσε αρνητικά σε μια πρόταση του Γ.Γ. του ΟΗΕ για επανέναρξη του διαλόγου, επειδή δεν έδειξε ακόμα η Τουρκία τις προθέσεις που θέλουμε εμείς, θα μας κατανοούσαν στις σοσιαλιστικές χώρες και θα μας δικαιολογούσαν; Ασφαλώς όχι. Διότι στις σοσιαλιστικές χώρες και ιδιαίτερα στη Σ. Ένωση υπάρχει πολύ μεγάλη εμπειρία για το τι σημαίνει αδιαλλαξία και προκλητικότητα και για το τι σημαίνει σκληρές και επίμονες συνομιλίες. Διότι άλλωστε είναι γενική η κατεύθυνση για συνομιλίες, για διάλογο, για συνεννόηση. Και πού θα οδηγούνταν οι σχέσεις Κύπρου - Ελλάδας αν η Κυβέρνηση ακολουθούσε μια διαφορετική στάση απέναντι στην πρόταση Κουεγιάρ; Σε σχέση μ' αυτό υπενθυμίζω πως ο κ. Παπανδρέου ζήτησε και πήρε τη συγκατάθεση του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κυπριανού για να προχωρήσει στη διαδικασία του Ελλαδοτουρκικού διαλόγου. Υπενθυμίζω ακόμα πως όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα της Ελλάδας, ανεξάρτητα από τις επικρίσεις που κάμνουν για παραλείψεις του κ. Παπανδρέου, συμφωνούν με τον Ελλαδοτουρκικό διάλογο. Και το κυριότερο, όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα συμφωνούν με τη θετική απάντηση που έδωσε ο Πρόεδρος Βασιλείου στο κ. Κουεγιάρ.

Το συμπέρασμα λοιπόν ένα είναι. Πως είναι αδικαιολόγητοι και αβάσιμοι οι φόβοι ότι με τη θετική απάντηση στον κ. Κουεγιάρ μειώνεται ή χάνεται η διεθνής συμπαράσταση. Αντίθετα με την επανέναρξη συνομιλιών το Κυπριακό διατηρείται στη διεθνή επικαιρότητα, διότι οι συνομιλίες διεξάγονται κάτω από την επίβλεψη του Γ.Γ. του ΟΗΕ. Διότι το Κυπριακό ήταν και παραμένει ένα διεθνές πρόβλημα,

ήταν και παραμένει θέμα εισβολής και κατοχής και εμείς δεν πρόκειται να δεχτούμε λύση που δεν θα προνοεί την αποχώρηση των κατοχικών δυνάμεων και των εποίκων, τη διασφάλιση των τριών ελευθεριών και τις αξιόπιστες διεθνείς εγγυήσεις.

Γενικά το σκεπτικό και η φιλοσοφία αυτών που αντιτίθενται στην επανέναρξη των συνομιλιών είναι ότι η Τουρκία δεν έχει δείξει διάθεση για να κάμει ουσιαστικές υποχωρήσεις. Κατά συνέπεια, λένε, πρέπει να περιμένουμε μέχρι που να διακριβώσουμε τις προθέσεις της Τουρκίας. Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή για ν' αρχίσουμε διάλογο. Εμείς δεν διαφωνούμε ότι η Τουρκία ακολουθεί μια σκληρή γραμμή πάνω στο Κυπριακό. 'Ότι περιφρονεί τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Διαφωνούμε όμως μ' αυτούς που λένε να περιμένουμε να διακριβώσουμε αλλαγή των προθέσεων της Τουρκίας και μετά να πάμε σε ουσιαστικές συνομιλίες. Είναι η άποψή μας ότι η στάση της Τουρκίας δεν αλλάζει και δεν κάμπεται σε συνθήκες έλλειψης διαλόγου. Αντίθετα πιστεύουμε πως μόνο μέσα στα πλαίσια μιας κινητικότητας, μέσα από τις διαδικασίες ενός ουσιαστικού διαλόγου και μέσα σε συνθήκες πίεσης για τη συγκρότηση διεθνούς διάσκεψης στα πλαίσια του ΟΗΕ, θα υποχρεωθεί η Τουρκία να προβεί σε ουσιαστικές υποχωρήσεις που θα συμβάλουν σε σωστή λύση του Κυπριακού. Γι' αυτό επαναλαμβάνω ότι το ΑΚΕΛ θα δώσει κάθε δυνατή υποστήριξη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για να κάμει τους πιο κατάλληλους χειρισμούς για την επανέναρξη ενός ουσιαστικού διαλόγου. Θα υποστηρίζουμε κάθε προσπάθεια για να συζητηθούν και να επιλυθούν οι ουσιώδεις πτυχές του Κυπριακού. Και ταυτόχρονα θα επιμένουμε όπως κινηθούν οι διαδικασίες για συγκρότηση διεθνούς διάσκεψης στα πλαίσια του ΟΗΕ που ν' ασχοληθεί με τη διεθνή πτυχή του Κυπριακού. Σε σχέση μ' αυτό επισύρω την προσοχή του Σώματος, στο ότι η Σοβιετική Ένωση επέμενε όπως συζητηθεί στην πρόσφατη συνάντηση Γκορμπατσώφ—Ρήγκαν η διεθνής πτυχή του Κυπριακού. Δυστυχώς οι εκπρόσωποι των Ηνωμένων Πολιτειών αρνήθηκαν μια τέτοια συζήτηση. Αυτό δεν μπορεί να περνά απαρατήρητο. 'Όλες οι πλευρές θεωρούν ότι το κύριο στοιχείο του Κυπριακού είναι η αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων. 'Όταν λοιπόν η μια υπερδύναμη, η Σ. Ένωση, ζητά να συζητηθεί αυτό το κεφαλαιώδες θέμα και η άλλη υπερδύναμη, οι Ηνωμένες Πολιτείες, αρνείται είναι χρέος όλων των κομμάτων και όλων των πολιτικών δυνάμεων να επικρίνουν την άρνηση και να εξασκήσουν την επίδρασή τους και την πίεσή τους, για ν' ακολουθηθεί ο σωστός δρόμος.

Είναι αυτή μια υπηρεσία που μπορούμε να προσφέρουμε όλοι στο λαό και στον τόπο μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μετά τον κ. Πουμπουρή καλώ τον κ. Στυλιανού στο βήμα.

Παρακαλώ τον κ. Φάντη να με αντικαταστήσει για μερικά λεπτά.

(Στο σημείο αυτό ο Προεδρεύων της Βουλής κ. Λαδάς αποχωρεί από την Αίθουσα της Βουλής, ενώ ο κ. Φάντης καταλαμβάνει τη θέση του Προέδρου).

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Φίλε κ. Πρόεδρε,

Για να συλλάβει ένας κάποτε ορθά την ουσία του Κυπριακού προβλήματος καθώς και του πλέγματος των ελληνοτουρκικών διαφορών, θα πρέπει να τις τοποθετήσει κάτω από τον αναλυτικό — τον ανάγλυφο, θα λέγαμε — φακό του

ιστορικού περισκόπιου. Κάτω από το πρίσμα και το φασματοσκόπιο, συγκεκριμένα, της τούρκικης επεκτατικής πολιτικής που — πέρα απ' τις επιδρομικές και κατακτητικές επιχειρήσεις των Ούννων, Πετσενέγγων και Σελτζούκων ενάντια στον ελλαδικό βασικό (το βυζαντινό) χώρο — έφτασε σ' επίπεδα επιστημονικής κατακτητικής πρακτικής, με την εγκατάσταση των Οθωμανών Τούρκων στο μικρασιατικό χώρο, στο β' μισό του 13ου μ.Χ. αιώνα.

Να ιχνηλατήσουμε όμως, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, την κατακτητική πορεία τους και τον τεράστιο επιδρομικό χαρακτήρα και ρόλο του οθωμανικού κράτους —που συστάθηκε από λίγες χιλιάδες, μετρούμενες στα δάχτυλα του ενός χεριού —που κατάφερε να κατακτήσει σε δυο μονάχα αιώνες ολόκληρο το μικρασιατικό χώρο και να χτυπά την καρδιά της Ευρώπης, δυο αιώνες μετά την άλωση, στοχοθετώντας την εγκαθίδρυση του κοσμοκρατορικού οράματος του παντουρανισμού, και να αναλύσουμε τα μέσα που χρησιμοποίησε για καταξίωση των στόχων του, το θεωρούμε περιττό, μιας κι αυτά διαλαμβάνονται και στο απλούστερο ιστορικό εγχειρίδιο και του ασημότερου πανεπιστημίου.

Αν ξανατονίζονται κι απ' το βήμα τούτο είναι για να σημάνουμε τον κίνδυνο, που οι όμοροι με τους Τούρκους — παλαιότουρκους και νεότουρκους — αντιμετώπιζουν. Ιδιαίτερα για μας τους Έλληνες, που — όπως σωστά παραλληλίστηκε — είχαμε στις αναμετρήσεις μας με τους Τούρκους την ίδια μοίρα με τους ιθαγενείς του Νέου Κόσμου. Τα ιστορικά πορίσματα για να κρίνουμε και να συγκρίνουμε σωστά, είναι θεμελιώδης προϋπόθεση, εκ των ων ουκ άνευ, για την ιστορικοπολιτική θεώρηση, ανάλυση κι ερμηνεία των εξελίξεων στο σύγχρονο κόσμο, καθώς και στον περιφερειακό και διεθνή χώρο, πάντα φυσικά, στη συγκεκριμένη περίπτωση, σε συσχετισμό κι αναφορά με το Κυπριακό πρόβλημα.

Έχει, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, αναχθεί σε περίπου δόγμα και θεοποιήθηκε — γίνθηκε ταμπού, μα στο τέλος αποδείχθηκε απλή φενάκη και πανάκεια — η πρακτική των συνομιλιών για αντίρρηση του Κυπριακού και των πρόσφατα ανακαλυφθέντων διακρατικών, τάχατες, διαφορών ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα. Και το μέγα ερώτημα που προκύπτει είναι τούτο:

Έτσι στ' αλήθεια έχουν τα πράγματα ή μήπως πρέπει να δούμε το διάλογο, τον οποιοδήποτε προσφερόμενο και προτεινόμενο διάλογο, κάτω από τη δική του ιδιαιτερότητα κι ανάλογα με το περιεχόμενό του να σταθμιστεί και ν' αποτιμηθεί; Είναι, μ' άλλα λόγια, ο διάλογος αυτοσκοπός — όπως περίπου τον ανάξαμε εμείς εδώ στην Κύπρο εδώ και δυο περίπου δεκαετίες — ή μέσο αντίκρισης κι επίλυσης διαφορών; Και μας συμφέρει αυτός ο διάλογος ή μήπως γίνεται πρόξενος παγίωσης τετελεσμένων, ενώ άλλοτες εκχωρεί και το νομικό status στο μετέρχοντα σ' αυτόν επιδρομέα;

Ο κ. Κληρίδης, για παράδειγμα, οπαδός και υποστηρικτής της συλλογιστικής αυτής, στην τελευταία ομιλία του στο Σώμα, όπως προκύπτει τούτο από τα πρακτικά της ομιλίας του που έχουν δημοσιευτεί στην εβδομαδιαία εφημερίδα «Επίκαιρη», και όπως απομαγνητοφωνήθηκαν, μας τόνισε εμφαντικά:

«...Είτε το θέλουμε είτε όχι, είτε μας αρέσει είτε δεν μας αρέσει η κυβέρνηση την οποία προηγουμένως ορισμένα κόμματα περιέγραφαν ως δημοκρατική κυβέρνηση της μητρός πατρίδος, της Ελλάδος, αποφάσισε ότι θα επιλύσει τις διαφορές της με την Τουρκία μέσα στα πλαίσια ενός διαλόγου, για να θέσει τέρμα σε μια επικίνδυνη αντιπαράθεση μεταξύ των δυο χωρών, η οποία μπορούσε να τις σύρει ακουσίως σ' έναν πόλεμο καταστροφικό και για τις δυο...»

‘Οπερ έδει, δηλαδή, δείξαι: Με μια περίπου αφελή, με μια ανιστόρητη κι ανορθόδοξη προσέγγιση βρίσκουμε το μαγικό ραβδί, που μας οδηγεί στον παράδεισο των διακρατικών μας σχέσεων!

Μα οι Έλληνες, έντιμε κ. Πρόεδρε του Δημοκρατικού Συναγερμού — που δυστυχώς απουσιάζει, όπως και πολλοί άλλοι συνάδελφοι — καμιά διαφορά δεν έχουν με την Τουρκία! Κι αυτό ελέγχθη κατά κόρον. Για τον απλούστατο και μόνο λόγο πως η ειρήνη με την αρπακτική γειτονική Τουρκία θεμελιώθηκε με το δραματικό μα οριστικό ενταφιασμό της λευτεριάς της Ιωνίας και του ελληνικού Πόντου, με το ξεριζωμό και την προσφυγοποίηση εκατομμυρίων Ελλήνων, τη σφαγή και τη ζώγρηση άλλων περίπου τόσων και την ανακατάληψη και επαναδούλωση της Ανατολικής Θράκης από τους επεχτατιστές της Άγκυρας.

Η ειρήνη ανάμεσα στις δυο χώρες συνομολογήθηκε, όπως τούτο κατά κόρον διακηρύχθηκε, από τους αποκληθέντες ως θεμελιωτές της ελληνοτουρκικής φιλίας, και συγκεκριμένα από το Μουσταφά Κεμάλ Πασά ή Ατατούρκ και τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Γιατί, επομένως, και πώς μιλάμε σήμερα για την ύπαρξη ελληνοτουρκικών διαφορών; Και ποιων συγκεκριμένα διαφορών; Των διαφορών, ας πούμε δειγματοληπτικά, στο θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου; Μα η συνθήκη της Λωζάνης προσδιόριζε στα 1923 την τουρκική αιγιαλίτιδα ζώνη στα τρία μόνο μίλια. Κι ήρθε, στα 1930, ο Ελευθέριος Βενιζέλος που — στα πλαίσια των προσπαθειών του να θέσει κάποτε τέρμα στις τούρκικες προκλητικότητες — δέχτηκε τον καθορισμό του θαλάσσιου χώρου στη μέση απόσταση ανάμεσα στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και των δυτικών ακτών της Μικρασίας! Έτσι με το διάλογο, κύριοι συνάδελφοι, μια διεθνής συμφωνία και συνθήκη, η συνθήκη της Λωζάνης, ακυρώθηκε σε καίριο σημείο της και καταστροφικά απέληξε σε βάρος του Ελληνισμού!

Η τουρκική αιγιαλίτιδα ζώνη των τριών μιλίων γινόμενη ίση απόσταση, πρόσφερε καινούρια αναπάντεχη λεία στους επεκτατιστές, που έσπευσαν περιχαρείς και πανευδαίμονες να καταθέσουν τους σχετικούς κυρωτικούς χάρτες στην τοτινή Κοινωνία των Εθνών.

Πενηταοχτώ χρόνια από τότες, κι ενώ αρχική πρόθεση της Ελληνικής κυβέρνησης ήταν η κατηγορηματική άρνησή της να συζητήσει το καθεστώς του Αιγαίου, αφινίδια άλλαξε τακτική και δέχτηκε το διάλογο για να συζητήσει αποκλειστικά και μόνο την υπογραφή του συνυποσχετικού για την προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, που θα προσδιόριζε και θα οριοθετούσε τα χωρικά — και όχι τα χωριτικά, όπως κάποιος, από lapsus linguae, κατά τον κ. Λαδά, τα μνημόνευσε — ύδατα στο Αιγαίο. Ήταν κι αυτό, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, μια οπισθοδρόμηση στην οποία οδήγησε και η απλή ακόμα απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να παρακαθήσει σε διάλογο με την αρπακτική γειτονική χώρα. Όμως ακολούθησε — χάριν ακριβώς των συνομιλιών, που μερικοί επικαλούνται — ο πρόσφατος ελληνοτουρκικός διάλογος στην Αθήνα, μ’ ανοικτή ατζέντα, μ’ αποτέλεσμα να καταργήσουν ουσιαστικά τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας στο Αιγαίο, να θέσουν οι Τούρκοι θέμα Δυτικής Θράκης, να αμφισβητήσουν τον εναέριο χώρο και ουσιαστικά να θέτουν θέμα διχοτόμησης στο ελληνικό Αιγαίο.

Το πρώτο πράσινο φως στο τούνελ — ύστερα ακριβώς από το διάλογο της Αθήνας — άναψε στην Άγκυρα ο εκπρόσωπος του τούρκικου υπουργείου εξωτερικών Ινάλ Μπατού, που ερμηνεύοντας την πρώτη παράγραφο του ανακοινωθέντος που εκδόθηκε μετά τις εργασίες της ελληνοτουρκικής πολιτικής επιτροπής, άφησε να εννοηθεί ότι επικυρώνεται η θέση της Τουρκίας σχετικά με τα διεθνή ύδατα και το διεθνή χώρο του Αιγαίου.

Μιλώντας με τους δημοσιογράφους, ο πρέσβης Ινάλ Μπατού, αφού τόνισε ότι η Τουρκία σέβεται την εδαφική ακεραιότητα και την κυριαρχία όλων των χωρών, είπε ότι αυτό δεν έχει την έννοια πως θα υποκύψει, η Τουρκία, στις μονόπλευρες εφαρμογές, σ' αυτές δηλαδή που είναι αντίθετες προς τους διεθνείς κανονισμούς και σ' αυτές που θα έχουν το χαρακτήρα τετελεσμένου γεγονότος και πρόσθεσε: «Στο πρώτο άρθρο της κοινής ανακοίνωσης των Αθηνών αναγράφεται πως θα επιδειχθεί σεβασμός στο θέμα του δικαιώματος να ωφεληθούν και οι δυο πλευρές από το διεθνή εναέριο χώρο και την ανοικτή θάλασσα του Αιγαίου».

«Μ' αυτό», συνέχισε, «φυσικά εννοείται η ανοικτή θάλασσα και ο εναέριος χώρος πάνω απ' αυτήν, έτσι όπως διατυπώνεται με τους διεθνείς κανονισμούς.»

Ο Μπατού είπε ακόμη ότι η Τουρκία δεν έχει αλλάξει τη γνωστή στάση της σχετικά με τον εναέριο χώρο του Αιγαίου και είναι αποφασισμένη, όσον αφορά το θέμα της διαφύλαξης των δικαιωμάτων της στο Αιγαίο, να προχωρήσει πάρα πέρα.

Απαντώντας σε ερωτήσεις των δημοσιογράφων σχετικά με την επικείμενη τότες — και πραγματοποιηθείσα ήδη — επίσκεψη του πρωθυπουργού της Τουρκίας Τουρκούτ Οζάλ στην Αθήνα, ο Μπατού τη χαρακτήρισε ως «μια σημαντική φάση για συνέχιση του χρονοδιαγράμματος που άρχισε στο Νταβός» και τόνισε ότι «το γεγονός ότι η επίσκεψη αυτή θα πραγματοποιηθεί, αποτελεί από μόνο του μια θετική εξέλιξη».

Τόνισε ακόμα πως «δεν υπάρχει ημερήσια διάταξη» και «συνεπώς δεν μπορούμε να πούμε αν θα συζητηθεί ή όχι στην Αθήνα το θέμα της Δυτικής Θράκης».

Τέλος ο εκπρόσωπος σε ερώτηση σχετικά με την ενδεχόμενη αποχώρηση τουρκικών στρατευμάτων από την Κύπρο, υπενθύμισε τη δήλωση του Οζάλ ότι «με πιέσεις δεν μπορεί να εξαναγκαστεί η Τουρκία να προβεί σε απόσυρση στρατευμάτων». «Ο πρωθυπουργός, πρόσθεσε, δε θα μεταβεί στην Αθήνα με ένα τέτοιο δώρο και μια τέτοια χειρονομία».

Και τι αποδεικνύουν, άραγε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, οι εργασίες της Πολιτικής Επιτροπής Ελλάδας — Τουρκίας, που «ολοκλήρωσε» στις 27 του Μάη στον «Αστέρα» της Βουλιαγμένης τις σχετικές της εργασίες και ποιο το πόρισμα της σχεδόν ταυτόχρονης επίσκεψης του Τούρκου Υπουργού Εξωτερικών Μεσούτ Γιλμάζ στην ελληνική πρωτεύουσα;

Απλούστατα, τόσο στη μια όσο και στην άλλη περίπτωση — της επιτροπής και της επίσκεψης Γιλμάζ — οι Τούρκοι επεκτατιστές όχι μονάχα δε φρόντισαν (τουλάχιστον για το θεαθήναι, για σκοπούς, μ' άλλα λόγια «διασκέδασης» της βεβαρυμένης απ' την τούρκικη κατακτητική πολιτική διεθνούς κοινής γνώμης και, κατά συνέπεια αποπροσανατολισμού της) να συνδιαλλαγούν με την ελληνική πλευρά, μα αντίθετα φρόντισαν να φορτίσουν την ήδη τεταμένη και φορτισμένη ατμόσφαιρα. Κι εκμεταλλευόμενοι την «ανοικτή ατζέντα» — πήγαν περίπατο και τσάρκα στο Αιγαίο οι παλαιότερες ελληνικές και πρωθυπουργικές διακηρύξεις για διάλογο στο συνυποσχετικό και μόνο για τη Χάγη — κι έθεσαν ωμά κι απερίφραστα θέμα μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη και τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο! Και για να μην υπάρξει παρεξήγηση καμία, για τη δεύτερη τουλάχιστον τούρκικη διεκδίκηση, φρόντισε ο «βαθύτατα μορφωμένος» κ. Μεσούτ να μας πληροφορήσει, απαντώντας σε σχετική στην Αθήνα δημοσιογραφική ερώτηση, πως «στο θέμα των παραβιάσεων στο Αιγαίο δε γίνονται παραχωρήσεις από την Τουρκία».

Κι όλα αυτά κάτω από τους ήχους της τούρκικης πολεμικής αεροπορίας που ούτε στη διάρκεια του χρόνου που συσχεπτόταν η Πολιτική Επιτροπή, ούτε κατά την επίσκεψη του Γιλμάζ έπαυσε να υπερίπταται — φτάνοντας ως τη Σκύρο και την Εύβοια — των γαλανών νερών του Αιγαίου! Σικηνές ανάλογες με τις υπερπήσεις από μέρους της τούρκικης πολεμικής αεροπορίας του προεδρικού μας, που εξανάγκαζαν ν' αφήσουμε στα χέρια των στασιαστών το στρατηγικότατο 'Αι Παρίωνα στα 1964, και λίγα χρόνια αργότερα να εξαναγκάσουν, μετά τα γεγονότα της Κοφίνου, τους ημιπαρανοϊκούς συνταγματάρχες της Αθήνας ν' αποσύρουν (κατεξουτελιζόντες τον Ελληνισμό) την ελληνική μεραρχία απ' την Κύπρο, που ασπίδα μας έστειλε ο Γεώργιος Παπανδρέου!

Τώρα με το βόμβο των τούρκικων αεροπλάνων πάνω από Εύβοια και Σκύρο και σε λίγο πάνω κι' απ' την Ακρόπολη, δεν είναι πια ανάγκη να επαναλαμβάνουμε τις γνωστές κραυγές:

—Βυθίσατε το Χόρα!, γιατί — τώρα πια με το ανεκδιήγητο «πνεύμα του Νταβός», που άνοιξε με την πλήρη συναίνεσή μας όλα τα κακά κι έλυσε τους αιολικούς ασκούς και το φοβερό για τον Ελληνισμό κουτί της Πανδώρας — τώρα αύτανδροι βυθιζόμαστε!...

Πιο συγκεκριμένα, κι ενώ το 1944 με τη Σύμβαση του Σικάγου (ICAO) η Τουρκία δέχτηκε χωρίς καμιά αμφισβήτηση τα θαλάσσια σύνορά της με την Ελλάδα, δυτικά των οποίων κανένα δικαίωμα δεν ήγειρε, και ενώ το 1952 στο Παρίσι, με τη συμφωνία ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ελλάδα για τα περιβόητα FIR, δέχτηκε ότι το FIR, Αθηνών φτάνει μέχρι τα θαλάσσια σύνορά της με την Ελλάδα (στη «μέση γραμμή» μεταξύ των ακτών της και των ελληνικών νησιών) και ότι το FIR, 'Αγκυρας αρχίζει ανατολικά της γραμμής αυτής, τώρα μετέλλαξε πρακτική και στάση.

Το θεωρούσε αυτονόητο πως η ύπαρξη των ελληνικών νησιών στο Αιγαίο, δημιουργεί αυτόματα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα στο Αρχιπέλαγος που δεν αμφισβητούσε. Πολύ αργά, στα 1974, αμέσως μετά την εισβολή στην Κύπρο, με την περιβόητη NOTAM 714, που δεν αναγνώριζε το εύρος του FIR, Αθηνών, έθεσε θέμα αμφισβήτησης.

Τώρα αναγνωρίζοντας ότι στο Αιγαίο υπάρχουν διεθνή ύδατα (όπως στους ωκεανούς) χωρίς εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα, αναγνωρίζοντας ακόμη ότι υπάρχει στο Αρχιπέλαγος και διεθνής εναέριος χώρος και πάλι χωρίς εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα και τέλος αναγνωρίζοντας ότι η Τουρκία μπορεί να χρησιμοποιεί αυτά τα ύδατα, αυτό τον εναέριο χώρο, χωρίς προειδοποιήσεις, χωρίς ενημέρωση της ελληνικής κυβέρνησης, χωρίς περιορισμούς, διασπούμε με το διάλογο της Αθήνας τον ενιαίο εθνικό χώρο, αποκόπτουμε τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και φέρνουμε τα τουρκικά πολεμικά 6 μίλια από τις ακτές της Εύβοιας, δηλαδή σε απόσταση βολής από την Αθήνα.

'Ετσι αυτό που είπε πριν από έντεκα χρόνια ο κ. Σόφλι ως επιτελικός του Στέιτ Ντηπάρτμεντ, ότι δηλαδή η κρίση στο Αιγαίο «οφείλεται σε ασυνήθεις γεωγραφικές διευθετήσεις του παρελθόντος», σήμερα με το διάλογο αρχίζει να λαμβάνει σάρκα και οστά. Δηλαδή συντομότερα θα υπάρξει το εξής... ασύνηθες φαινόμενο: θα υπάρχουν εθνικά εδάφη αποκομμένα από τον εθνικό κορμό και πολιορκημένα από εναέριους χώρους, στους οποίους θα κυριαρχεί η Τουρκία, — γεγονός που αφ' ενός μεν θα μας οδηγήσει σε ταχύτατη δημογραφική συρρίκνωση των νησιών και αφ' ετέρου θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για να επιχειρήσουν οι Τούρκοι το επόμενο βήμα: να καταργήσουν, δηλαδή, την... δήτην «ασυνήθη γεωγραφική διευθέτηση» με ενσωμάτωση των νησιών στην Τουρκία!

Κι όλα τούτα όταν ναρκισσιστικά πιστεύουμε πως ο διάλογος συνιστά πανάκεια, ενώ παράλληλα ο ελληνικός πολιτικός κόσμος στην Αθήνα συμπεριφερόταν στον Τούρκο πρωθυπουργό, όπως στα χρόνια της παρακμής κάποιιοι πρόγονοί μας αντιμετώπιζαν τους Ρωμαίους ανθύπατους.

Πολύ σωστά για τούτο, από πλευράς δικιάς του, ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών Μεσούτ Γιλμάζ βγήκε προχτές στο πολιτικό παλκοσένικο για να διακηρύξει μ' εγκαύχηση εωσφορική και χιτλερική ιταμότητα: «Θέσαμε για πρώτη φορά πρόβλημα νομικό ως τουρκική πλευρά στο θέμα του Αιγαίου», για να προσθέσει στη συνέχεια περιχαρής και πανευδαίμων: «Πατήσαμε για πρώτη φορά κι εμείς στο Αιγαίο».

Και το αναπόδραστο το ρώτημα π' αναδύεται στα χείλη τα δικά μας είναι τούτο: Τόση στ' αλήθεια ολιγόνοια, τόση ανιστορική προπαίδεια διαθέτουμε, τόση επιμηθεική — κι εδώ που φτάσαμε μακάρι κι επιμηθεικά να προβληματιζόμαστε! — σκέψη κριτική αντιπαραβάλλουμε, που δεν μπορούμε να προβλέψουμε τ' αποτελέσματα της «ανοιχτής ατζέντας»; Και δεν μπορούμε να προεικασούμε τα επίχειρα και τα οφώνια αυτά των πλημμελημάτων μας;

Δυστυχώς, φαίνεται πως λίγο ή πολύ, για τον α ή β λόγο έτσι θα πρέπει κάποτε από την άτεγκτη ιστορική μοίρα να κριθούμε: Ανιστόρητοι, Επιμηθείς και μηδέποτε απ' την ίδια τη δικιά μας ιστορική διαδρομή — τα δικά μας, αλιμονο παθήματα — διδασκόμενοι.

(Στο σημείο αυτό ο Προεδρεύων του Σώματος κ. Λαδάς επανέρχεται στην Αίθουσα της Βουλής και καταλαμβάνει την έδρα του Προέδρου, ενώ ο κ. Φάντης κατέρχεται στη θέση του).

Για τους εραστές όμως τ' ανεξέλεγκτου και τ' άκριτου διαλόγου υπενθυμίζουμε τη στάση του Γεώργιου Παπανδρέου, που στα 1965 στο ταξίδι του στις ΗΠΑ ως προσκεκλημένος του Αμερικανού προέδρου Λύντον Τζόνσον έδινε κατηγορηματικά απορριπτική απάντηση στη δραματική όσο κι αμφιλεγόμενη έκκληση του Αμερικανού προέδρου να συναντηθεί με τον Τούρκο ομόλογό του για το Κυπριακό, τονίζοντας πως με την εμπλοκή σε διαπραγματεύσεις οι κίνδυνοι από μια πιθανή — και μη αποκρυπτόμενη — αποτυχία τους, θα ήταν απείρως μεγαλύτεροι από το μη διάλογο.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου τότες προσδιόριζε το στίγμα και το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούσε να τεθεί ένας τέτοιος διάλογος. Ήταν μήπως ο Γεώργιος Παπανδρέου ο απορριπτικός εκείνος που έπρεπε να τοποθετηθεί στο στόχαστρο της ιστορίας για να εξοβελιστεί, γιατί με τον τρόπο τούτο αντίκριζε τα ύψιστα εθνικά συμφέροντα, ή αντίθετα πρέπει σαν πρότυπο να χαρακτηριστεί η στάση του, και εκείνη ακριβώς η στάση του να προβληματίσει τη συμπεριφορά της σημερινής πολιτικής μας ηγεσίας;

Μα για τους ίδιους τους φίλους, που διαμφισβητούν την αλήθεια της αντίθεσής μας προς το δόγμα «ο διάλογος για το διάλογο», τίθεται το ερώτημα: Ποιο το κέρδος ή καλύτερα ποιος ο απολογισμός των «κερδοζημιών» για το Κυπριακό από την τριμερή διάσκεψη του Λονδίνου, τον Αύγουστο του 1955;

Πώς — λέμε στους οπαδούς του διαλόγου χωρίς όρους — θα μπορούσαμε ν' αποξεχάσουμε τόσο σύντομα την τριμερή «διάσκεψη» για το κυπριακό — που κατέληξε στο γνωστό για την Κύπρο φιάσκο — τον Αύγουστο του 1955, αλλά υποθήκευσε από τότες τραγικά κι ανέκκλητα τη μοίρα της; Πώς θα μπορούσαμε να ξεχάσουμε — γιατί οι εν Ελλάδι κυβερνώντες και οι εν Κύπρω πολιτευόμενοι

και ηλικίαν, αλλά και, υποτίθεται και νουν έχουσι — τις δραματικές κι εναγώνιες εκκλήσεις της Κύπρου (διά στόματος τότες Μακαρίου) να μη συμμετάσχει η Ελλάδα στην τριμερή, μιας και τούτο θ' άνοιγε αυταναγκαστικά τις πύλες της νομικής και ηθικής εμπλοκής (που από μόνη της είχε απεμπλακεί με τη συνθήκη της Λωζάνης) της Τουρκίας, συγκεκριμένα, στο κυπριακό πρόβλημα;

Ποιος από τους εκείθεν του Αιγαίου κυβερνώντες αδελφούς, που παρακολούθουσε από τότες τις δραματικές εξελίξεις, δε θυμάται την πλήρη, την έσχατη, την οριστική και οριακή απομόνωση και περιθωριοποίηση του ρόλου και των κατακτητικών ορέξεων στο κυπριακό της Τουρκίας, ίσαμε και λίγες ακόμα μέρες πριν από τον Αύγουστο του 1955; Και ποιος δε θυμάται — όσοι και ηλικίαν, αλλά πρωτίστως και νουν έχουσι — την αιφνίδια, την εν μια νυκτί αιφνιδιαστική (την οβιδιακή) μεταμόρφωση του ύφους και τους ήθους της τούρκικης πολιτικής προσέγγισης (που βαίνει σταδιακά κλιμακούμενη) λίγες μονάχα ώρες μετά τη διασκεπτική του Λονδίνου απέναντι στο Κυπριακό πρόβλημα;

Και πώς οι εκείθεν και εντεύθεν του Αιγαίου και τω γήρατι μεν προβεβηκότες αλλά — και συναδά και συνεπεία ίσως τούτου — ανιστόρητα και παρά πάσαν λογικήν κι ιστορικήν εμπειρίαν, συλλαμβάνονται με το νηπιάζον κι εθνικά εκθεμελιωτικό τούτο πολιτικό ύφος ενεργούντες;

Και το ερώτημα που ωμά και άτεγκτα αναδύεται στη σκέψη όλων εμάς των αφελώς, ίσως, διαπορούντων έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, είναι τούτο: Αν μετά το Αιγαίο, την Κύπρο, τη Δυτική Θράκη, μετά τον εκτουρκισμό της Ίμβρου και της Τενέδου, τη μονομερή αποκλειστική τουρκική κυριαρχία των στενών των Δαρδανελίων, παρά τις διεθνείς συμβάσεις που καθιέρωναν τα στενά ως διεθνή θαλάσσιο χώρο, την υπαρπαγή της Αλεξανδρέττας και το σφαγιασμό των μειονοτήτων (Κούρδων, Αρμενίων, Ελλήνων κ.ά) στο μικρασιατικό χώρο από τους Νεότουρκους — αν, λέμε, ζητήσουν που θα ζητήσουν άφευκτα με τη συλλογιστική που μας χαρακτηρίζει, να διαπραγματευτούμε για την Κρήτη και το Ιόνιο ή τη Μακεδονία — μιας κι ήδη έθεσαν θέμα, όπως έχει αναφερθεί, μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη — αν μας ζητήσουν, πρόσθετα κυριαρχία στο Βορρά και συγκυριαρχία στο Νότο, που ήδη ζητούν εδώ στην Κύπρο, θα πάμε στο διάλογο;

Και πού θα συρθεί η τομή, που θα ανακόψει την τούρκικη βουλμία; Και πού, στ' αλήθεια, θα σταματήσει η πρακτική αυτή, που η Κύπρος την πλήρωσε στο παρελθόν με πολλαπλά, βαρύτατα, τιμήματα; Γιατί απότοκος και του πνεύματος τούτου — του διαλόγου μέσω τρίτων — υπήρξαν κι οι συνθήκες Ζυρίχης—Λονδίνου στα 1959, αφού περάσαμε τα γνωστά εθνικά μειοδοτικά εξελικτικά στάδια, που οι κάπως πιο παλιοί τα γνωρίζαμε σ' όλο το απογοητευτικό και τραγικό μεγαλείο τους!

Και πού μας οδήγησε εμάς εδώ στην Κύπρο, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ο διάλογος με τους Τούρκους, χάριν του διαλόγου, εδώ και 21 ολόκληρα χρόνια μετά την ουσιαστική και τυπική έναρξή του — γιατί απ' το 1967 άρχισαν οι διαλογικές προσεγγίσεις, αν όχι και ναρρίτερα, κι όχι εδώ και 14 χρόνια όπως λανθασμένα περίπου όλοι προσμετρούμε — παρά στην εμπέδωση, ιδιαίτερα μετά το 1974, του διαχωριστικού καθεστώτος.

Ο Έλληνας πρωθυπουργός μιλώντας πριν από λίγα 24ωρα σ' αντιπροσωπεία Κυπρίων που τον επισκέφθηκε, αν δεν κάνω λάθος στην Παγκύπρια Επιτροπή Προσφύγων, τόνισε χαρακτηριστικά κι επί λέξει πως:

«... Οι πιθανότητες επίλυσης των οριστικών και ουσιαστικών ελληνοτουρκικών διαφορών είναι μηδαμινές...»

Κι αν έτσι όντως έχουν τα πράγματα, γι' άλλη μια φορά αντιτεινουμε κι απ' το βήμα τούτο το αγωνιώδες ερώτημα όλων εμάς των αγωνιστών και μη, που επιπλανάται αναπάντητο στα μεγάλα μαύρα πανώ στους δρόμους των κυπριακών πόλεων και της πρωτεύουσάς μας:

Αλήθεια, προς τι η επίσκεψη του Οζάλ στην Αθήνα;

Μια επίσκεψη, που αποτίμητη — όπως οι ίδιοι οι Τούρκοι ηγέτες ανθολογούν — διανοίγει και διευρύνει τις προοπτικές για ένταξη της χώρας τους σ' ευρωπαϊκούς κοινοπρακτικούς οργανισμούς πριν, όχι μονάχα από την επίλυση του Κυπριακού, μα και πριν κι απ' την οποιαδήποτε, έστω και συμβολική, για να μην πούμε και προσχηματική, εκδήλωση και χειρονομία μιας κάποιας καλής θέλησης!

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η δεύτερη παρατήρησή μας — μετά την κατηγορηματική διαφωνία μας στην πρακτική ή καλύτερα τη φιλοσοφία του διαλόγου για το διάλογο — είναι η σοβαρή, η πλήρης και η κατηγορηματική αντιπαράθεσή μας στην άρση της πρόταξης των δεικτών, των προτεραιοτήτων, που είχαν συμφωνηθεί από κοινού στην Αθήνα με την ελληνική κυβέρνηση από την κυπριακή, μαζί μ' όλο το φάσμα των κυπριακών κομμάτων.

Ήταν μια πρακτική, που υπήρξε το απόσταγμα της φιλοσοφικής σκέψης μετά από όχι μονάχα τ' άκαρπο του διάλογου, μα και του εθνικά επικίνδυνου της συνέχισής του όπως σωστά, όπως επιγραμματικά και από όλους συνομολογήθηκε και συμφωνήθηκε στην Αθήνα.

Έτσι, ενώ η πρόταξη των βασικών πτυχών του δραματικού κυπριακού προβλήματος άρχισε να κερδίζει σταδιακά μα σταθερά έδαφος, — χαρακτηριστικά μνημονεύουμε την ομολογουμένης συγκλονιστική έκθεση του Γάλλου γκαλικού, συντηρητικού βουλευτή Alfred Coste Floret, της 26ης του Φλεβάρη 1986, εξ ονόματος της Πολιτικής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο — τώρα που η (όση γίνηκε κατορθωτό να ενημερωθεί) κοινή γνώμη άρχισε να κατανοεί, λίγο ή πολύ, την ουσία του Κυπριακού, τώρα που ο Τούρκος Πρωθυπουργός, εκών-άκων μπροστά στο ογκούμενο κύμα της αντίδρασης του ελληνικού λαού από την μ' αδειανά χέρια πρόσφατη επίσκεψή του στην Αθήνα, — φάνηκε έστω και σχετικά προβληματιζόμενος — γεγονός που τον έκαμε με καρδιά βαριά να διαφοροποιήσει κάποια στάση του πρόσφατη στο Κυπριακό — ήρθε και πάλι ο από μηχανής «σωτήρ» των Τουρκοσωβινιστών της 'Αγκυρας, ο κ. Ντε Κουεγιάρ, να εξάξει τους θύτες κι επεχτατιστές απ' τ' αδιέξοδα... Και δεν είναι η πρώτη φορά, έντιμοι κύριοι, συνάδελφοι, που ο γλυκύς αυτός Γενικός Γραμματέας ενεργεί με τον τρόπο που ενεργεί, κάθε φορά που πιστεύεται πως οι Τούρκοι είτε εγκλωβίζονται είτε αυτοεγκλωβίζονται από τα κατακτητικά τους κινήματα.

Κι εμείς, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, που έπρεπε πρώτοι ν' αποτρέψουμε το πρόσωπο απ' οποιαδήποτε μειδιάματα και μειλιχιότητες, που έπρεπε να σταθούμε αταλάντευτοι σε κοινά — ανάμεσα σε Λευκωσία και σ' Αθήνα — χαραγμένες θέσεις, εμείς που όλοι ανεξάιρετα, όλα τα κόμματα στη Βουλή τούτη, αναβαθμίζαμε τ' αγωνιστικό μας ήθος και το ύφος, που τονίζαμε σε κλειστές συσκέψεις και πλατέες πως δε μεταλλάζαμε ούτε ένα ιώτα από αρχές και θέσεις, πώς συμπεριφερόμαστε άραγε σήμερα; Μείναμε τουλάχιστον εμείς, σταθεροί κι αταλάντευτοι σε διακηρυγμένες και ορκοθεσμοθετημένες θέσεις; Ποια εικόνα άραγες παρουσιάζει ο υποτιθέμενος άτρωτος και απρόσβλητος, ο ενιαίος προεκλογικά άξονας του αγωνιστικού μετώπου μας; Εθραυσμένος και ερριμμένος κατάχαμα, δίκην λίθων και πλίνθων και κεράμων ατάκτως ερριμμένων, δυστυχώς έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Με τον καταϊονισμό των δηλώσεών μας — γίνονται πια κι οι συνεντεύξεις αντικείμενο επιμέτρησης πολιτικών δραστηριοτήτων από την περινούστατη πολιτική μας ηγεσία — εξανεμίσαμε και το τελευταίο ίχνος πρόταξης, μεθόδευσης πειστικότητας, μα κι ατυχώς και σοβαρότητας, των μεθ' όρκου διακηρυγμένων θέσεων... Και οι ξένοι, τα ξένα κέντρα αποφάσεων, — ιδιαίτερα τα ξένα κέντρα — μειδιούν για την κατάντια μας επιχαρίτως.

Κι εύλογα, αμείλικτα προκύπτει το ρώτημα: Πώς θα πείσουμε και ποιους θα πείσουμε για τη σωστική ανάγκη των προτεραιοτήτων όταν εμείς οι ίδιοι τορπιλλίζουμε και δυναμιτίζουμε τις πρωταρχικές μας θέσεις;

Όταν μιλούμε σε ξένους δημοσιογράφους κι εγκαυχώμαστε πως είμαστε έτοιμοι ν' ανοίξουμε διάλογο — ατάκα κι επί τόπου — μ' ανοικτή διάταξη, πώς, στ' αλήθεια θα μας πιστέψουν οι ξένοι, πώς θα κρατήσουμε ανοικτό το ενδιαφέρον, πώς δεν τριχονομούμε μα σοβαρολογούμε — εκείνους σίγουρα δεν τους ενδιαφέρουν οι συνταγματικές αποκλίσεις μα κάποιες ίσως αρχές — και πώς ν' αποφύγουμε τον αναπόδραστο κλαυσίγελω για το κατάντημα το εθνικό μας;

Έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, λάθη τακτικής αλλεπάλληλα σηματοδοτούν, δυστυχώς, την πρόσφατη γραμμή μας στο εθνικό θέμα. Το έχουμε άλλωστε υπογραμμίσει τούτο. Η πρόταξη ουσιαστικά εξοβελίζεται. Γνωστοποιούμε *inbi et otbi* πρόθεσή μας να αποδεχτούμε πρόταση του Γ.Γ. του ΟΗΕ — που σε κάθε περίπτωση εμφανίζεται όπως προανέφερα, ως ο από μηχανής σωτήρας της τούρκικης πολιτικής κάθε φορά που λίγο ή πολύ η τελευταία δοκιμάζεται — για συζήτηση του Κυπριακού, χωρίς ατζέντα και εφ' όλης της ύλης και μηδενίζουμε τα — αν υπήρξαν — κάποια, έστω και ελάχιστα, περιθώρια εξάσκησης και περιορισμένης πίεσης στους Εβρενοζαλογιμάζηδες κατά τις πρόσφατες επισκέψεις των δυο τελευταίων στην ελληνική πρωτεύουσα.

Έτσι η πρόταση Κουεγιάρ, όπως γίνηκε, δεν έχει — όπως λέχθηκε — τα εχέγγυα πως μπορεί να οδηγήσει σε λύση. Αλλά ως πρακτικό αποτέλεσμα θα είχε από τη μια την άρση πιέσεων που ο ίδιος ο Γ.Γ. υφίσταται, αχρήστευση του παράγοντα ΕΟΚ και της διάσκεψης των Αδεσμεύτων και διευκόλυνση της μη αναφοράς του Κυπριακού κατά τη συνάτηση Ρήγκαν Γκορπατσώφ. Παρακάμπτει, ακόμη την Κυπριακή προσφυγή στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ κι επαναφέρει το Κυπριακό στην κατάσταση «ούτε λύση ούτε κρίση», που σε τελική ανάλυση επιτρέπει ανενόχλητα στην Τουρκία να εδραιώνει τα κατοχικά δεδομένα. Δηλαδή η πρόταση Κουεγιάρ ισοδυναμεί με επιστροφή στα ίδια αδιέξοφα διαδικαστικά πλαίσια, στα οποία το Κυπριακό ασφυκτιούσε όλα τα προηγούμενα χρόνια.

Από τούτο εξάλλου εδώ το βήμα ακούστηκαν θέσεις που μας βρίσκουν έντονα και κατηγορηματικά αντίθετους. Λέχθηκε συγκεκριμένα από συνάδελφο επί λέξει και τούτο τ' ανήκουστο;

«...Αλλά ας ρίξουμε μια ματιά ποιο είναι το θέμα μας για να δούμε τη σοβαρότητα των θεμάτων. Θέμα πρώτο για την Ελλάδα, το θέμα του Αιγαίου και της υφαλοκρηπίδας. Ας υποθέσουμε πως ο κ. Παπανδρέου μετέβαινε στην Τουρκία και δεν υπήρχε το κυπριακό και μετέβαινε στην Άγκυρα. Θα ήταν δυνατό από την πρώτη συνάντηση να πει στον κ. Οζάλ ότι 'Ξέρετε κ. Οζάλ θα σας δώσω το ένα τρίτο του Αιγαίου ή το μισό Αιγαίο;»

Και προχωρεί και καταθέτω αυτή την αποστροφή για σκοπούς ενημέρωσης του Σώματος, με την παράκληση να καταγραφεί στα πρακτικά.

«Να κοιτάζουμε ένα άλλο θέμα. Το θέμα των χωριτικών — των χωρικών ασφαλώς, ήθελε να πει — υδάτων. Για το Αιγαίο υπάρχουν ουσιαστικές διαφωνίες. Το θέμα του εναέριου χώρου. Το θέμα που εγείρει η Τουρκία για τη μειονότητα της Θράκης. Όταν κοιτάζουμε όλα αυτά τα θέματα, τίθεται ενώπιόν μας ένα βασικό ερώτημα: Γιατί γίνεται διάλογος; Τι ζητά να πάρει η Ελλάδα από την Τουρκία; Και η πραγματικότητα είναι ότι η Ελλάδα δε ζητά το παραμικρό από την Τουρκία. Ζητά μόνο σεβασμό της υφιστάμενης κατάστασης και στο Αιγαίο και στον εναέριο χώρο και στο θέμα της μειονότητας και στο θέμα των χωρικών υδάτων...»

Και το ερώτημα που αυτόματα αναδύεται από την ανάγνωση των πιο πάνω θέσεων είναι απλό. Γιατί ακριβώς παρακαθήμαστε, στο διάλογο; Αφού απαιτούμε σεβασμό του υφιστάμενου status, γιατί παρακαθήμαστε σε συνομιλίες;

Σ' άλλη αποστροφή του λόγου του ο ίδιος ομιλητής ανέφερε πως:

«... Η Ελλάδα μετά τις αρχικές θέσεις της «βυθίσατε το Χόρα», αναγνώρισε ότι υπήρχε κάποιο θέμα με την υφαλοκρηπίδα προς συζήτηση και πρότεινε να συμφωνήσουν οι δυο χώρες να προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο. Από τη στιγμή που δέχεσαι να προσφύγεις στο δικαστήριο δέχεσαι πως υπάρχει υπόθεση προς εξέταση...»

Αλλ' ακούστηκαν επίσης ακατανόητες αποστροφές σαν και τούτες: «... Αν η Ελλάδα, για να λύσει τις διαφορές της, πρέπει κάτι να δώσει στο Αιγαίο είτε στον εναέριο χώρο, είτε στα δικαιώματα της μειονότητας της Θράκης είτε στα χωρικά ύδατα τι έχει να πάρει; Το μόνο που μπορεί να απαιτήσει και να πάρει είναι η αποχώρηση των τούρκικων στρατευμάτων από την Κύπρο. . .».

Δηλαδή μ' άλλα λόγια, έντιμε κύριε Πρόεδρε, ακρωτηριάζουμε τον εθνικό χώρο στο Αιγαίο και στη Θράκη για να φύγουν οι εισβολείς από την Κύπρο; Αυτές είναι μήπως οι προτάξεις μας κι οι προεκλογικές διακηρύξεις μας; Σίγουρα κάποιες επεξηγήσεις στο λαό και στην ιστορία τις χρωνάμε.

Ακούστηκαν όμως, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, και θέσεις σαν και τούτες:

«... Και κανείς πολιτικός δε δίδει χωρίς να πάρει, για να πείσει την κοινή γνώμη ότι είναι εντάξει, «Έδωσα μεν, επήρα δε». Δεν μπορεί να είναι μονόδρομος. Πρέπει να είναι πορεία προς δύο κατευθύνσεις. . .».

Αλλά, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, το θέμα της απελευθέρωσης της Κύπρου δεν είναι θέμα εδαφικών ανταλλαγών με τον ωμό κι αδίστακτο επιδρομέα. Με βάση ποιες αρχές — του καταστατικού μήπως χάρτη των Ην. Εθνών, την καταστατική πράξη του Ελσίνκι ή τις θεσμοθετήσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης — προχωρούμε στην εξαγγελία τέτοιων θέσεων στο τόσο ευαίσθητο Κυπριακό πρόβλημα;

Αλλά υπήρξε και συνέχεια. Λέχθηκε:

«... Εκείνο το οποίο χαρακτηρίζει την τούρκικη πολιτική όσον αφορά το Κυπριακό είναι η Κύπρος να μην είναι Ελλάδα» — διαβάζω επί λέξει αυτά που λέχθηκαν απομαγνητοφωνημένα, και που δημοσιεύθηκαν, επαναλαμβάνω, επανατονίζω, στην εβδομαδιαία εφημερίδα «Επίκαιρη» και δεν διαψεύστηκαν:— «να μην επεκταθεί η Ελλάδα στην Κύπρο. Αλλά σαν η Τουρκία είχε να επιλέξει μεταξύ μιας ανεξάρτητης Κύπρου υπό ορισμένες

προϋποθέσεις και εισδοχή στην ΕΟΚ, θα προτιμούσε την εισδοχή στην ΕΟΚ με τα τεράστια συμφέροντα τα οποία θα έχει, παρά να κατέχει ένα ποσοστό του κυπριακού εδάφους το οποίο δεν χρειάζεται» (μας λέει ο ομιλητής, αυτός το είπε) «ιδίως είναι αχανής η έκταση της Τουρκίας και, αν το χρειάζεται, θα πρόκειται μόνο για την τούρκικη κοινότητα. . .».

Με τη συλλογιστική όμως αυτή τι άλλο, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, πράττουμε, παρά να δικαιώνουμε την τούρκικη πολιτική, πως η Τουρκία ήρθε τάχατες στην Κύπρο για να διασώσει την τουρκοκυπριακή κοινότητα; Και γιατί δεν έφυγε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, μετά την αποκατάσταση της τρωθείσας συνταγματικής τάξης;

Έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, το ψυχολογικό πλέγμα frustration-aggression, ισχύει πολύ εντονότερα για λαούς (ομαδικές ψυχώσεις), παρ' ότι ισχύει για τα μεμονωμένα άτομα. Αυτό τουλάχιστον διδάσκει η πολιτική ψυχολογία.

Ο Κυπριακός λαός για μερικούς φαίνεται ότι αποτελεί μνημειώδη περίπτωση ψυχολογικά ανθεκτικού λαού. Αλλιώς δεν εξηγείται η ηρεμία του στις τόσες απογοητεύσεις που τον πότισαν.

Έσχατη περίπτωση η παλινδρομική συμπεριφορά της μητέρας — πατρίδας. Παλινδρόμηση που απογοήτευσε τον Κυπριακό λαό πικρά. Πικρότατα. Γιατί είχε σ' αυτήν εναποθέσει τις λίγες ελπίδες του στον αγώνα για σωτηρία. Όμως η τελευταία συμπεριφορά της ηγεσία της έδειξε, πως δεν διαθέτει ούτε καν το χάρισμα της πρωτοτυπίας. «Δω μια φορά ήταν άνθρωπος, κι εκεί 'ταν ένας τόπος». Ίδια γέυση!

Κατά καιρούς το ευφήμως πια αποκαλούμενο «εθνικό κέντρο» μας πότισε με απέραντες πίκρες και απογοητεύσεις. Κι ενώ του λαού αυτού «η ψυχή είναι βαθιά κι εγιάμισ' από πόνο» από τις συνεχείς απαγοητεύσεις, εντούτοις οι πικρές εμπειρίες δε στάθηκαν ικανές να θολώσουν την πραγματική αγαλλίαση που ένωσε από τις ανερχόμενες προσδοκίες που δημιούργησε η εκλογή, ο ερχομός στην Κύπρο, οι κατά καιρούς δηλώσεις και οι καθαρές τοποθετήσεις του Πρωθυπουργού των Πανελλήνων, του μόνου πλούτου που μας είχε απομείνει. Κι ένωσε ο λαός μας πως «από φως μεσημερνό η νύχτα πλημμυρίζει...». Και πίστεψε... Για να προσγειωθεί ανώμαλα και να απαγοητευθεί διάπλατα διπλά και τριπλά, με την παλινδρόμηση του «προστάτη» του.

Ανάπνευσε τότε ο λαός μας, γιατί του μίλησαν για εκμηδενισμό των αποστάσεων. Πικράθηκε τώρα, γιατί διαπίστωσε πως δεν τον βλέπουν ούτε με τηλεσκόπιο...

Ανασυντάχθηκε ο λαός μας, γιατί του είπαν για συμπαράταξη. Κι απογοητεύθηκε, γιατί του εξέφρασαν την αδυναμία τους.

Χάρηκε τότες ο λαός μας, που κάποιος επιτέλους αποκάλεσε τον ψευδο-διάλογο «παραμύθια της Χαλιμάς» και μίλησε για κάποιο «φως στην άκρη της σήραγγας». Και τρομοκρατήθηκε τώρα για τις εκφρασμένες σκοπιμότητες και το σκαρδαμύσσον φως σε κάποιου άγνωστου και ανεύρετου διάδρομου, του λαβύρινθου.

Περηφανεύτηκε τότε ο λαός μας, που είδε επιτέλους ένα ηγέτη του Ελληνισμού να μην οδηγείται από τα λαμπερά αστέρια της υπερατλαντικής αστερόεσσας, αλλά ούτε και να συντάσσεται με τα απατηλά δόγματα της δήθεν ουμανιστικής κοινωνίας. Και κινδυνεύει να καταρρεύσει τώρα, γιατί είδε τη μεταμόρφωση του οραματιστή του.

Υψώθηκε τότε ο λαός μας, γιατί του υποσχέθηκαν ότι το θέμα του βρίσκεται στην πιο ψηλή βαθμίδα των εθνικών προτεραιοτήτων. Και απειλείται με συρρίκνωση τώρα, γιατί του είπαν ότι «μπαίνει στο ράφι».

Ρίξαμε πια όλους του λίθους του αναθέματος: στους βάρβαρους εχθρούς, στους «μεγάλους ξένους», στους μικρούς ντόπιους, στους ηγέτες, στο λαό, στο σύστημα, στα συμφέροντα, στις σκοπιμότητες.

Τώρα πια διερωτάται με πεσσιμισμό ο στοχαστής, στις περί ψυχολογικού πλέγματος των νεοελλήνων αναφορές του που μνημονεύσαμε, σε τι ελπίζουμε; Αφού ούτε πέτρες για να ρίξουμε δεν μας έχουν πια απομείνει;

Κι όμως υπάρχουν κάποιες εναλλακτικές λύσεις καθώς και σημεία παρήγορα. Είναι στα παρήγορα η αξιοπρεπής συμπεριφορά του υπεύθυνου για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις κ. Σέρμπου, που μνημόνευσε και ο συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου στην ομιλία του στη Βουλή, που παραιτήθηκε από τη θέση του, καθώς και του πρεσβευτή της Ελλάδας στην Κύπρο Ευθύμιου Στοφορόπουλου καθώς και η θέση της Σύλβας Ακρίτα, που ανατίμησαν με τη συμπεριφορά και τη στάση τους όχι μονάχα το πλέγμα των διπλωματικών υπηρεσιών, μα το ύφος και το ήθος ολάκερου του πολιτικού κόσμου της Ελλάδας.

Πριν σημάνουμε τις κάποιες εισηγήσεις, θα πρέπει να υπογραμμίσουμε το μεγάλο ολίσθημα ξανά της δική μας πλευράς, που αποδεχόμενη τις προτάσεις Κουεγιάρ επαναπέριψε στον Καιάδα των αχρήστων τις προτάξεις, που είχε ανάξει σε οπωσδήποτε επίπεδα εθνικής περιωπής η διακυβέρνηση και η πολιτική του Προέδρου Κυπριανού. Έτσι άλλος ένας χρονοβόρος κύκλος, μες τη χορεία των τόσων άλλων ξαναρχίζει κάτω απ' τις γνωστές δραματικές συνθήκες: Με τους Τούρκους της 'Αγκυρας ν' αποφεύγουν τις οποιεσδήποτε πιέσεις και τον Τουρκοκύπριο ηγέτη όχι μονάχα να μην εξαναγκάζεται να παρακαθήσει σε διάλογο με τις γνωστές προτάξεις, μα να θέτει κείνος κυνικά όρους για τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα δεχόταν να παρακαθήσει σ' ένα χωρίς νόημα και περιεχόμενο, ξαναλέμε διακοινοτικό διάλογο.

Έτσι ενώ, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, είχαμε φθάσει σε κάποιο επίπεδο συμπεριφοράς και αντίδρασης διεθνούς απέναντι στο Κυπριακό πρόβλημα με την πρόταξη, τώρα ο κ. Ντενκτάς, μετά τη δικής μας αποδοχή που σπεύσαμε πρώτοι να ευαγγελιστούμε τον κύκλο το νέο των συνομιλιών, θέτει τους δικούς του όρους για να παρακαθήσει απλώς, να μας κάνει την τιμή να παρακαθήσει απλά, σ' ένα κύκλο νέων διαπραγματεύσεων, χρονοβόρο και εθνικά και χρονικά.

Έτσι φτάσαμε στο έσχατο σημείο, ξαναλέμε, της καθίζησης. Να μιλάμε για κινητικότητα, όταν και τα νήπια ακόμα στον τόπο τούτο γνωρίζουν πως αν υπάρχει κάποια κινητικότητα είναι κινητικότητα που προέρχεται από θύτες και δήμιους. Γιατί ασφαλώς υπάρχει κινητικότητα, είναι η κινητικότητα εκείνη, έντιμε κ. Πρόεδρε, που θυμίζει τις νύκτες των εκτελέσεων στην αγχόνη των Κεντρικών Φυλακών, όταν τότε τίθετο σε συναγερμό η φρουρά των αποικιοκρατών, για να θέσει σε πρακτική εφαρμογή την εκτέλεση των αγωνιστών στις λίγες μεταμεσονύκτιες ώρες.

Κάποια τέτοια κινητικότητα, έντιμοι, κύριοι συνάδελφοι, βλέπουμε σήμερα και στο Κυπριακό πρόβλημα.

Αν μπορούσαμε όμως, έντιμοι φίλοι συνάδελφοι, να κωδικοποιήσουμε κάποιες θέσεις σε τούτες τις καιρίες ώρες της χειμαζόμενης πατρίδας είναι οι πιο κάτω:

1. Να αποχωρήσουμε από τις συνομιλίες, όταν επισημάνουμε, που θα το διαπιστώσουμε αμέσως, την ανυπαρξία και της παραμικρής έστω

δυνατότητας αποδοχής των βασικών όρων και συντελεστών για ειλικρινή κι αντικειμενική επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

2. Επαναφορά και επαναπρόταξη των βασικών πτυχών του Κυπριακού.
3. Διαρκή διαφωτιστική κινητοποίηση. Χαρακτηριστικά μνημονεύουμε την αντίδραση του ελληνικού τύπου και του ελληνικού λαού, στο περιλάλητο πνεύμα, το περίπυστο πνεύμα του Νταβός και θα παραθέσω, έντιμε κ. Πρόεδρε, ενόπιον της Γραμματείας του Σώματος για να δημοσιευθούν, μερικοί τίτλοι ελληνικών εφημερίδων με τις αντιδράσεις του ελληνικού τύπου και του ελληνικού λαού, γιατί κάποιοι τάχατες μας είπαν πως ο ελληνικός λαός είναι υπέρ της αποδοχής της θέσης της ελληνικής Κυβέρνησης. Όλες ανεξαιρέτα οι ελληνικές εφημερίδες που κυκλοφοριακό τираξ έχουν πάνω από ένα εκατομμύριο φύλλα ημερήσια — εξαίρεση ίσως μονάχα ο «Ριζοσπάστης» που και εκείνος σε πολλά σημεία του βάλλει με καταιονιστικά πυρά ενάντια στο πνεύμα — είναι ενάντια στην πορεία, τον τρόπο και τη μεθόδευση του περιλάλητου πνεύματος Νταβός.

Και εδώ οφείλω ν' απαντήσω σε κάποιο συνάδελφο, τον κ. Πουμπουρή συγκεκριμένα, που προηγουμένως υπαινίχθηκε πως ο κ. Κυπριανού αποδέχθηκε τη συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις για το Νταβός και να πω χαρακτηριστικά πως ο κ. Κυπριανού δεν είχε ιδέα για το τι τεκταινόταν, για το τι κυοφορόταν πριν από οποιαδήποτε εκκίνηση του κ. Παπανδρέου για το Νταβός, την ελβετική αυτή κωμόπολη.

Κανένas απολύτως, όχι μονάχα στην Κύπρο, αλλά και στο ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών — γι' αυτό ίσως και οι παραιτήσεις, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ανώτερων υπαλλήλων του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών — δεν γνώριζε τι θα τεκταινόταν στο Νταβός.

Όταν ο κ. Κυπριανού ενημερώθηκε (από τον κ. Παπανδρέου) πως θα πήγαινε εκεί και ρωτήθηκε τι ακριβώς ήθελε να συζητηθεί στο Νταβός, ευθαρσώς και εντίμως — όπως και από πλευράς του κ. Κληρίδη χαρακτηρίστηκε και εντίμως προσγράφεται αυτό στο ενεργητικό των θέσεων του κ. Κληρίδη, παρά τις διαφωνίες μας στους άλλους τομείς — είπε πως θέλουμε απλά «να συζητήσετε το θέμα αποστρατιχοποίησης της Κύπρου». Έντιμα, θαρρετά, ξεκάθαρα, διάφανα, τοποθετήθηκε. Επομένως οποιεσδήποτε προσπάθειες εμπλοκής της δικής μας πλευράς στο περινούστατο, στο περιλάλητο αυτό πνεύμα, πρέπει να μας βρίσκουν οπωσδήποτε ενάντιους.

4. Επαναφορά του Κυπριακού — όπως τόνισε και ο συνάδελφος κ. Χααραλαμπίδης πολύ χαρακτηριστικά — στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.
5. Αξιοποίηση της Συνόδου των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων.
6. Πολλαπλή, όπως τόνισε και πάλιν ο συνάδελφος κ. Χααραλαμπίδης, ενίσχυση της αμυντικής θωράκισής μας.
7. Αξιοποίηση της ενδεχόμενης ανάληψης της προεδρίας στις ΗΠΑ από το Δουκάκη.
8. Εμμονή στη σωστική πρωτοβουλία της Σοβιετικής Ένωσης για ένταξη του Κυπριακού στο διάλογο κορυφής των ηγετών των δυο υπερδυνάμεων. Και εδώ, στην προκειμένη περίπτωση, όσο κι αν μερικοί υποτιμούν τα κέρδη από την πιθανή εκλογή Δουκάκη — και πράγματι

δεν είμεθα υπέρ εκείνων οι οποίοι θα ξανακυτρήσουν τις καμπάνες, όπως «πράξαμε» κι εμείς άλλωστε κάποτες με την περίπτωση της εκλογής Κάρτερ — από την τυχόν εκλογή του κ. Δουκάκη, επανατονίζω, πιστεύω πως στην περίπτωση του διαλόγου, μπορεί αυτή τη φορά να ζητήσει και τη συμπερίληψη του Κυπριακού σ' ένα τέτοιο διάλογο, μεταξύ των ηγετών των δυο υπερδυνάμεων..

9. Συστηματική εξάσκηση πιέσεων στην Τουρκία, για ν' αρχίσει να συνειδητοποιεί πως το κόστος από την κατοχή της Κύπρου είναι αντιστρόφως ανάλογο με τα όποια κέρδη της απ' την κατοχή της γης μας, και δέκατο και στερνό.
10. Ανάληψη της μοίρας μας κάποτες, από τα δικά μας τα ίδια τα χέρια.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει άλλος ομιλητής επί του θέματος;

Εάν δεν υπάρχει άλλος ομιλητής επί του θέματος, να παραμείνει το θέμα για την Προσεχή Πέμπτη. Λοιπόν κύριοι, το θέμα θα παραμείνει στην ημερήσια διάταξη, διότι πιστεύω ότι δεν εξάντληθηκε και υπάρχουν και άλλοι ομιλητές που επιθυμούν να μιλήσουν, αλλά λόγω του προκεχωρημένου της ώρας αναβάλλουν την ομιλία τους για την προσεχή Πέμπτη.

Δέκα το πρωί, μάλιστα.

Τώρα έχουμε τα υπόλοιπα θέματα τα οποία υπάρχουν...

Ο κ. Μαρκιάδης.

A. ΜΑΡΚΙΑΔΗΣ:

Έχω την εντύπωση ότι υπάρχει έλλειψη απαρτίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν υπάρχει έλλειψη απαρτίας, και εφόσον εγείρεται αυτό το θέμα, τότε δεν μπορεί να συνεχίσουμε τη συζήτηση. Γι' αυτό λόγο είμαστε υποχρεωμένοι να διακόψουμε και να αναβάλουμε όλα τα θέματα τα οποία υπάρχουν επί της ημερήσιας διάταξης για την προσεχή συνεδρία.

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 7 Ιουλίου 1988 στις 10.00 το πρωί, κύριοι σας παρακαλώ, δεν έχουμε τελειώσει ακόμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- (1) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 26) του 1988.
- (2) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 33) του 1988.
- (3) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 34) του 1988.
- (4) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 35) του 1988.
- (5) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 36) του 1988.
- (6) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 37) του 1988.
- (7) Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 38) του 1988.
- (8) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1988.
- (9) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1988.

- (10) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1988.
- (11) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1988.
- (12) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1988.
- (13) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 6) του 1988.
- (14) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988.
- (15) Ο περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργοί και Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (16) Ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988.
- (17) Ο περί της Αντιμισθίας του Προέδρου και των Μελών των Επιτροπών Δημόσιας Υπηρεσίας και Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος του 1988.
- (18) Ο περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (19) Ο περί Δημοσίων Κατηγόρων Νόμος του 1987. (Πρόταση Νόμου).
- (20) Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (21) Ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (22) Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (23) Ο περί Ενοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου)
- (24) Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος του 1988.
- (25) Ο περί Εγγραφής μη Αδειούχων Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988. (Αναπομπή).
- (26) Ο περί Προστασίας Αγοραστών Τμημάτων Οικοδομής Νόμος του 1986.
- (27) Ο περί Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου (Εισαγωγή Φοιτητών) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1987.
- (28) Ο περί Εγγραφής και Λειτουργίας Κλινικών Εργαστηρίων Νόμος του 1981.
- (29) Ο περί Τύπου Νόμος του 1983.
- (30) Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πάφου του 1988.
- (31) Οι περί Σωματείων και Ιδρυμάτων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

- (32) Οι περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (33) Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.
- (34) Οι περί Ανακουφίσεως Παθόντων Κανονισμοί του 1988.
- (35) Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 23 και 30 Ιουνίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στην Αρχή Λιμένων Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: — — —

- (1) «Οι εξέλιξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ) (6.2.1986) (Συνέχιση της συζήτησης).
- (2) Ενημερωτική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Σ. Χατζηγιάννη και Χρ. Σολωμή) (9.6.1988).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Τα πολλά και σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στην Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη της Λάρνακας».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Μαθηκολώνη). (9.4.1987).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους».
- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η γλυκαντική ουσία ασπαρτάμη (γνωστή ως NUTRA SWEET) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν».
- (6) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών».
- (7) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που αναφέρεται ως «Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Ιεροδιακόκου). (17.3.1988).

- (8) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988 για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Χρυσοστόμου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.). (16.6.1988).
- (9) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «(α) Η επικίνδυνη πτώση του υδροφόρου στρώματος των γεωτρήσεων που τροφοδοτούν την Πάφο και τις χαμηλές κοινότητες Πάφου.
(β) Η διάφευση των στατιστικών στοιχείων ως προς την ποσότητα εισροής και αποθήκευσης νερού στον υδατοφόρακτη Ασπρόκρεμμο και η μελέτη τρόπων εμπλουτισμού τούτου».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Παπαδοπούλου). (5.3.1987)
- (10) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Χαραλαμπίδη). (12.5.1988).
- (11) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Χρ. Κουρτελλάρη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς). (16.6.1988).
- (12) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη αξιολόγησης και αναβάθμισης της Ομάδας των Πρωτοκολλητών».
(Θέμα εγγραφέν από τους αξιότιμους Βουλευτές κ. Α. Ανδρέου, Χρ. Σολωμή και Σ. Χατζηγιάννη). (25.6.87).
- (13) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για τα θέματα που αναφέρονται ως
- (α) «Οι ζημιές από παγετό — χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής του».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ι. Κατσουνωτού). (16.6.1988).
- (β) «Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Α. Ψυλλίδη και Κ. Παναγίδη). (23.6.1988).
- (γ) (i) η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτη Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και

- (ii) η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Α Χρυσοστόμου, Γ. Χαραμπίδη, Κ. Παναγίδη, Α. Ψυλλίδη και Ι. Ιωαννίδη). (24.3.1988).

- (δ) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa* και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Κ. Παναγίδη, Γ. Χαραλαμπίδη, Α. Ψυλλίδη, Ι. Ιωαννίδη και Α. Χρυσοστόμου). (21.4.1988).

Επίσης ο Βουλευτής κ. Άριστος Χρυσοστόμου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η αναθεώρηση της αποζημίωση και λήψη μέτρων ανακούφισης των κτηνοτρόφων, των οποίων τα ζώα προσβάλλονται από την Τρομάδη Νόσο».

Το θέμα προκύπτει από Ερώτηση στην οποία δε λήφθηκε καμιά απάντηση. Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Επειδή το θέμα προέρχεται από αναπάντητη ερώτηση εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Χαραλαμπίδης ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών του πιο κάτω θέματος:

«Η πρόταση για αποστρατικοποίηση της Κύπρου, μέτρα για προώθησή της και ο ρόλος της Βουλής».

Εάν δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα θα πρέπει να εγγραφεί και να παραπεμφθεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών. Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει ένσταση. Το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών.

Οι Βουλευτές Λάρνακας κ.κ. Ανδρέας Γεωργίου, Ανδρέας Μαθηκολώνης, Αντώνης Ανδρέου και Οδυσσέας Δημητρίου ζητούν την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας του πιο κάτω θέματος:

«Η αδικία και οι δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν σε βάρος των καθηγητών Μέσης Παιδείας της Λάρνακας από την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας να θεωρεί τη Λάρνακα ως ύπαιθρο για τους καθηγητές των άλλων επαρχιών».

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν προέρχεται από ερώτηση. Εάν όμως δεν υπάρχει ένσταση, τότε το θέμα θα πρέπει να εγγραφεί και να παραπεμφθεί ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της εν λόγω Επιτροπής.

Οι Βουλευτές κύριοι Γεώργιος Παπαδόπουλος και Ανδρέας Γεωργίου ζητούν την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη παροχής αποζημιώσεων στους αμπελουργούς των κοινοτήτων Μαζωτού, Κάθηκα και άλλων περιοχών για τις ζημιές που υπέστησαν λόγω της πρόσφατης προσβολής των σταφυλιών τους από περονόσπορο και στάκτη».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με την παράκληση να θεωρηθεί επείγον και να εξετασθεί το συντομότερο δυνατό.

Αν δεν υπάρχει ένσταση το θέμα εγγράφεται και παραπέμπεται ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με την παράκληση να εξετασθεί γρήγορα, όσο είναι δυνατό βέβαια, κάτω από τις συνθήκες που αντιμετωπίζουμε.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ορίστε.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Υπάρχει εισήγηση την Πέμπτη το πρωί να συνεχίσουμε κατευθείαν από το σημείο του Κεφαλαίου Δ' που μείναμε, για να κλείσει η συζήτηση πάνω στο Κυπριακό Πρόβλημα το πρωί, ώστε το απόγευμα να μπορούμε να μπούμε στην κανονική ημερήσια διάταξη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχει ένσταση, εγώ δεν έχω ένσταση, αλλά θα εξαρτηθεί . . . .

Νομίζω, κύριοι συνάδελφοι, ότι πρέπει να αφήσουμε αυτό το θέμα στον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος θα προεδρεύσει την προσεχή Πέμπτη. Δεν πρέπει να τον δεσμεύουμε από τώρα πάνω στη διαδικασία που θα ακολουθήσει.

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

T. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Είναι θέμα προγραμματισμού, κύριε Πρόεδρε. Μπορεί να συνεχιστεί η πρωινή συνεδρίαση σαν συνέχεια, να αρχίσουμε την απογευματινή με τη Νομοθετική Εργασία και να συνεχίσουμε πάλι με το Κεφάλαιο Δ'.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό να το αποφασίσει ο κ. Λυσσαρίδης την προσεχή Πέμπτη.

T. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Και ένα δεύτερο θέμα, κύριε Πρόεδρε.

Είχα στείλει επιστολή με την οποία ζητούσα να εγγραφεί στο Κεφάλαιο Δ' θέμα με τον τίτλο «Η κρίση στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και η περίπτωση του Νίκου Σιαφάλλη», και φαίνεται ότι από κάποιον λάθος έχει παραπέσει. Αλλά από ότι θα είδατε, προέκυψε και από τη σημερινή συζήτηση και ήταν περίπου αίτημα η διευκρίνιση του θέματος, έτσι ζητώ, έστω και προφορικά, να εγγραφεί ως θέμα στην ημερήσια διάταξη και να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ότι απεστάλη αυτή η επιστολή σας, κ. Χατζηδημητρίου, δεν έχω καμιά αμφιβολία, γι' αυτό το λόγο, αν το Σώμα δεν έχει ένσταση, δε διστάζω να εγγράψω το θέμα και να το παραπέμψω στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, καίτοι τυπικά δεν έχει σταλεί ενώπιόν μου η επιστολή.

Τ. ΚΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας του Σώματος.

(Ώρα λήξης 9.55 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μιχαηλίδης Χαμπής
Γαλανός Αλέξης	Μουσιούττας Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος	Ομήρου Γιαννάκης
Γεωργίου Ανδρέας	Παναγίδης Κίμων
Δημητριάδης Ανδρέας	Παναγιώτου Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσεάς	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαπέτρου Μιχαήλ
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλία Νεόφυτος	Πέτας Χρίστος
Ηλιάδης Δημήτρης	Πουμπουρής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σαββίδης Γεώργιος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Σολωμής Χρίστος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Στυλιανού Πέτρος
Κατσελλή Ρήνα	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουρωτός Ιάκωβος	Φάντης Ανδρέας
Κόλοκος Πολύβιος	Φλουρέντζος Νίκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Μανδριώτης Στέλιος	Χρίστου Κυριάκος
Μαρκίδης Αλέκος	Χριστοφίδης Μανώλης
Μάτσης Ιωάννης	Χρυσοστόμου Άριστος
Μιχαηλίδης Θάλης	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Τροποποιητικός) (Αρ. 29) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 22).

2) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Καθορισμένων Συμβουλίων Νόμος του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Μ. Παπαπέτρου, Αλ. Γαλανός, Ζ. Τουλούρας, Ε. Ευσταθίου, Α. Δημητριάδης, Μ. Χριστοφίδης, Α. Παναγιώτου, Δ. Ηλιάδης, Μ. Πουμπουρής, Αλ. Μαρκίδης, Τ. Χατζηδημητρίου, Χρ. Πέτας, Ν. Μουσιούττας, Χρ. Σολωμής, Α. Φάντης, Ντ. Κωνσταντίνου και Χρ. Κουρτελλάρης) και ψήφισή του σε Νόμο.

3) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 30) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 23).

4) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 9).

5) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

6) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

7) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 12) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

8) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 5) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

9) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο Τροποποιητικός του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1987, Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

10) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο Τροποποιητικός (Αρ. 2) του περί Προϋπολογισμού Νόμου 1987, Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

11) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εξωτερικών Δανείων προς την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κυρωτικός) (Αρ. 8) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

12) Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

13) Αναβολή συζήτησης του νομοσχεδίου «Ο. περί Τύπου Νόμος του 1983».

14) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Εταιρείας Κυπριακά Αερογραμμάτι Λτδ. (Κυρωτικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

15) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εγγυήσεως της Χρηματοδοτήσεως της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Κυρωτικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

16) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Εκτάκτου Εισφοράς διά την Άμυναν της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

17) Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμος του 1987» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

18) Κοινή έκθεση για τα νομοσχέδια και την πρόταση νόμου. (1) «Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», (2) «Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και (3) «Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμο.

19) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Παροχής Επιδομάτων σε Εκπολιθθέντες και Παθόντες (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

20) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

21) «Οι περί Αεροπλοΐας (Τέλη Αεροδρομίου) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988», η συζήτηση που προηγήθηκε επί θέματος διαδικασίας (Γ. Ομήρου, Χρ. Σολωμής, Α. Γεωργίου, Α. Φάντης, Οδ. Δημητρίου, Α. Δημητριάδης και ο Προεδρεύων κ. Γ. Λαδάς) και απόρριψή τους.

22) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Επιτροπών Ασφαλείας στους Τόπους Εργασίας Κανονισμοί του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Ι. Κατσουνωτός, Π. Στυλιανού, Α. Ζιαρτίδης, Ε. Ευσταθίου, Γ. Σαββίδης, Μ. Θεοδούλου και ο Προεδρεύων Γ. Λαδάς) και έγκριση αυτών.

23) «Εισηγητική Πρόταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας αναφορικά με τη Διενέργεια Δαπάνης από το Ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας», και Απόφαση της Βουλής εξουσιοδοτούσα τη διενέργεια της δαπάνης και έγκριση αυτής.

24) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Κανονισμών και Εγγράφων.

25) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Η καθίζηση και φθορά του δρόμου από Μαραθούντα προς Πάφο και ο έλεγχος των υλικών του δρόμου Πάφου προς Πόλη Χρυσοχούς—Η δυσκολία λήψης των προγραμμάτων της τηλεόρασης στο Νικητάρι—Αντιπλημμυρικά έργα στην Αραδίππου και η παροχή αποζημιώσεων σε πληγέντες από χαλαζοθύελλα—Η έκδοση ενημερωτικού δελτίου πάνω στο κυπριακό πρόβλημα και η διανομή του σε ξένους που ταξιδεύουν με τις Κυπριακές Αερογραμμές—Η εγκατάσταση φώτων τροχαίας στο δρόμο που συνδέει τη Λινόπετρα με τον υπεραστικό δρόμο Λεμεσού προς Λευκωσία νότια του Συνοικισμού—Η αυθαίρετη αλλαγή τοπωνυμίων στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου—Ο νόμος που αναφέρεται στην οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλης και η εφαρμογή του—Τα στρατιωτικά γυμνάσια των Βρεττανών στην περιοχή Ακάμα και οι προσπάθειες της κυβέρνησής μας για τερματισμό τους).

26) Η συζήτηση πριν από την είσοδο στο Κεφάλαιο Δ' (Κ. Παναγίδης, Χρ. Σολωμής, Π. Στυλιανού και Προεδρεύων) για την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει η συνεδρία.

27) Συνέχιση της συζήτησης πάνω στο θέμα «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης» και οι αγορεύσεις πάνω σ' αυτό (Γ. Χαραλαμπίδης, Μ. Πουμπουρής και Π. Στυλιανού).

28) Εγγραφή στο Κεφ. Δ' της Ημερήσιας Διάταξης και παραπομπή στις αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές των ακόλουθων θεμάτων:

- (α) «Η αναθεώρηση της αποζημίωσης και λήψη μέτρων ανακούφισης των κτηνοτρόφων, των οποίων τα ζώα προσβάλλονται από την Τρομάδη Νόσου». (Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Α. Χρυσοστόμου).
- (β) «Η πρόταση για αποστρατικοποίηση της Κύπρου, μέτρα για προώθησή της και ο ρόλος της Βουλής». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Χαραλαμπίδη).

- (γ) «Η αδικία και οι δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν σε βάρος των καθηγητών Μέσης Παιδείας της Λάρνακας από την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας να θεωρεί τη Λάρνακα ως υπαίθρο για τους καθηγητές άλλων επαρχιών». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Α. Γεωργίου, Α. Μαθηκολώνη, Α. Ανδρέου και Οδ. Δημητρίου).
- (δ) «Η ανάγκη παροχής αποζημιώσεων στους αμπελουργούς των περιοχών Μαζωτού, Κάθηκα και άλλων περιοχών για τις ζημιές που υπέστησαν λόγω της πρόσφατης προσβολής των σταφυλιών τους από περονόσπορο και στάκτη». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Γ. Παπαδόπουλου και Α. Γεωργίου).
- (ε) «Η κρίση στο Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και η περίπτωση του Νίκου Σιαφκάλλη». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τ. Χατζηδημητρίου).

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 7ης Ιουλίου 1988

(Ώρα έναρξεως 11.20 π.μ.)

(Αρ. 35)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τις απολογίες μας για την καθυστέρηση, αλλά οφείλεται καθαρά σε τεχνικούς λόγους.

Στο Κεφάλαιο Α, Νομοθετική Εργασία, το πρώτο έτοιμο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 34) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 34) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου

1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Εξωτερικών οι οποίοι ανέλυσαν τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου και κατέθεσαν συμπληρωματικά στοιχεία και πληροφορίες που ζητήθηκαν από την Επιτροπή. Στην ίδια συνεδρία ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £196,000 και η διάθεσή του για την αντιμετώπιση των δαπανών για τη διαφώτιση για το 1988 (£140,000), καθώς και για την κάλυψη της δαπάνης για τη διερεύνηση του ατυχήματος που συνέβηκε στο υπό κυπριακή σημαία πλοίο «Athenian Venture» £56,000).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού επικροτεί τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθούν οι ζητούμενες πιστώσεις, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 24) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: <

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ορίστε. Ο κ. Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Η πρώτη παρατήρηση που ήθελα να κάμω είναι ότι στο παρελθόν υιοθετήθηκε από τη Βουλή όπως υποβάλλονται Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί χωριστά για κάθε έργο. Τώρα παρουσιάζονται Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί για τρία ή και περισσότερα έργα άσχετα μεταξύ τους.

Επειδή η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών δεν προβαίνει σε κανένα σχόλιο γύρω από το θέμα αυτό στις Εκθέσεις της, διερωτώμαι αν άλλαξε η τακτική και αν ναι, γιατί.

Το δεύτερο θέμα που ήθελα να εγείρω είναι σχετικά με το ναυάγιο του Athenian Venture. Το ατύχημα του Athenian Venture στις 22 Απριλίου 1988 είναι το χειρότερο που συνέβηκε στην ιστορία της κυπριακής ναυτιλίας.

Το δεξαμενόπλοιο, ενώ έπλεε 370 μίλια νότια του Καναδά και μετέφερε 27,000 μετρικούς τόνους αμόλυβδης βενζίνης, μετά από έκρηξη μοιράστηκε στα δυο. Το μισό βυθίστηκε, ενώ το υπόλοιπο ναυάγιο επέπλεε και φλεγόταν για δυο βδομάδες.

Δυστυχώς οι επιβαίνοντες του πλοίου, 24 Πολωνοί—μέλη του πληρώματος—και 5 γυναίκες—σύζυγοι μελών του πληρώματος, δεν επέζησαν.

Στις αρχές του Ιούνη υπέβαλα την ακόλουθη Ερώτηση, χωρίς να πάρω απάντηση:

- α1) Σε περίπτωση που το ναυάγιο γίνει αφορμή να προκληθεί άλλο ατύχημα, θα υπέχει ευθύνη η Κυπριακή Κυβέρνηση; και
- 2) Σαν κράτος συμμορφωθήκαμε με τις απορρέουσες από Διεθείς Συμβάσεις υποχρεώσεις μας για την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα καθώς και άλλων συμβάσεων στις οποίες η Κύπρος προσχώρησε;

Από ό,τι έχω υπόψη μου μια από τις υποχρεώσεις μας είναι η άμεση διερεύνηση του ατυχήματος, κάτι που φαίνεται ότι δεν έγινε, εφόσον τώρα ζητείται έγκριση της δαπάνης.

Πήρα το λόγο, κ. Πρόεδρε, για να ψέξω την ολιγωρία που επέδειξε το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στη διερεύνηση του σοβαρού τούτου ατυχήματος, στο οποίο 29 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, με κίνδυνο το ναυάγιο, που παρέμεινε έρμαιο των κυμάτων για 2,5 μήνες, να γίνει πρόξενος κι άλλου ατυχήματος με απρόβλεπτες συνέπειες. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Είναι απλώς γι' αυτό που έχει αναφέρει ο κ. Χρυσοστόμου, ότι παρατηρείται σ' ένα Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό να υπάρχουν πέραν του ενός θέματα και ότι αυτό τώρα συμβαίνει. Φαίνεται ότι οι πληροφορίες του συναδέλφου δεν είναι ακριβείς. Αυτό γινόταν και προηγουμένως, γίνεται και τώρα. Υπάρχουν περιπτώσεις που είναι ένα κονδύλι, αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που υπάρχουν πέραν του ενός κονδυλίου. Αυτό δεν δυσκολεύει καθόλου το έργο της Επιτροπής Οικονομικών. Κατά συνέπεια, γινόταν και στο παρελθόν, γίνεται και τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε. Θα ήθελα να παρατηρήσω και εγώ πως είναι σωστή η παρατήρηση του συναδέλφου κ. Χρυσοστόμου. Με το θέμα, έστω και ακροθιγώς, έχει ασχοληθεί η Επιτροπή Οικονομικών και αντιλαμβάνομαι πως και η Επιτροπή δεν αισθάνεται ευτυχής με την πρακτική που ακολουθείται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εδώ τίθεται το θέμα ότι υπάρχουν δυο κονδύλια διαφορετικά το ένα από το άλλο στον ίδιο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό. Και επαναλαμβάνω ότι στο παρελθόν πλείστες φορές υπήρξαν τέτοια νομοσχέδια. Το γεγονός ότι υπάρχουν νομοσχέδια τα οποία περιέχουν πληθώρα κονδυλίων είναι θέμα το οποίο είναι υπό μελέτη από την Επιτροπή. Αλλά είναι ατυχές το παράδειγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Φαίνεται ότι βασικά δεν υπάρχει διαφωνία. Απλώς, όπως λέχθηκε, θεωρείται ότι σ' αυτή την περίπτωση είναι μόνο.....

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Θέλω να τονίσω, κ. Πρόεδρε, ότι στη συνέχεια θα δούμε ότι υπάρχουν σε άλλα νομοσχέδια πολλά κονδύλια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πολύ καλά.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £196,000 δια την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκριθούν;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πρώτος Πίνακας εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του τέταρτου άρθρου;
Το άρθρο 4 και ο Δεύτερος Πίνακας εγκρίνονται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 24) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 35) του 1988».

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε, κ. Λαδά.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Στην προηγούμενη συνεδρίαση είχαμε συμφωνήσει ως Σώμα ότι όλες οι Εκθέσεις που είναι ομόφωνες δεν είναι ανάγκη να διαβάζονται, για να εξοικονομηθεί χρόνος. Αν δεν υπάρχει ένσταση, έχω τη γνώμη ότι πρέπει να εφαρμοστεί και σήμερα η ίδια τακτική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έστω και ένας συνάδελφος αν το θέλει, είμαι υποχρεωμένος να προχωρήσω στην ανάγνωση των Εκθέσεων.

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει ένσταση και επομένως θα προχωρήσουμε στην ανάγνωση.

Γ. ΛΑΔΑΣ:

Πολύ ωραία!

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Κυρία Πρόεδρε, δεν έχουμε πάρει την Έκθεση για το νομοσχέδιο που έχετε αναφέρει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ έχω Έκθεση μπροστά μου. Εντάξει, αν δεν έχετε, να προχωρήσω παρακάτω. Αλλά έχω στα χέρια μου Έκθεση. Πρόκειται για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 35) του 1988». Εντάξει, να το αφήσουμε στο τέλος και επανερχόμαστε.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα που είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 36) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 36) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε την 1η Ιουλίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £118,534 και η διάθεσή του για την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων για την περίοδο από 1η Ιουλίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1988.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 26) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £118,534 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πρώτος Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργοί ενασκούντες έλεγchon επί των κονδυλίων. Δεύτερος Πίναξ. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 26) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Εν τω μεταξύ ο Γενικός Διευθυντής με πληροφορεί ότι έχει κυκλοφορήσει η Έκθεση του περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμου (Αρ. 35) του 1988. Θα παρακαλέσω τους συναδέλφους να την πάρουν, για να την έχουμε υπόψη μας στο τέλος τουλάχιστον της συνεδρίας.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 37) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 37) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε την 1η Ιουλίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £148,000 και η διάθεσή του για την παροχή πρόσθετης χορηγίας στη Σχολική Εφορεία Λευκωσίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 28) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;
Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Αντιλαμβάνομαι ότι το νομοσχέδιο αυτό αναφέρεται σε 30 έκτακτους υπαλλήλους της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας και είναι για κάλυψη του μισθού τους.

Επειδή το όλο θέμα μελετάται στην Επιτροπή Παιδείας, θα παρακαλούσα τον Πρόεδρο να συστήσει στην Εκτελεστική Εξουσία να μην προβεί σε καμιά λήψη μέτρων, μέχρις ότου το όλο θέμα εξεταστεί από την Επιτροπή Παιδείας της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι αυτή είναι η ομόφωνη θέληση όλων των κομμάτων, να κληθεί η Σχολική Εφορεία να μην προβεί σε απολύσεις, μέχρις ότου η Βουλή επιληφθεί πλήρως του θέματος.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του πρώτου άρθρου;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το πρώτο άρθρο εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £148,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του δεύτερου άρθρου;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση στην έγκριση του τρίτου άρθρου;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το τρίτο άρθρο εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 28) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο νομοσχέδιο στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 38) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟ-
ΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟ-
ΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 38) ΤΟΥ 1988».**

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε την 1η Ιουλίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £1,119,432 και η διάθεσή του για τη δανειοδότηση και την παροχή οικονομικής βοήθειας στους πληγέντες από τις θεομηνίες γεωργοκτηνοτρόφους και κατοίκους της περιοχής Κοκκινόχωριών και άλλων περιοχών της Κύπρου.

Η προσφερόμενη βοήθεια δίδεται υπό τον όρο ότι οι πατατοπαραγωγοί θα ενταχθούν στο Σχέδιο Ασφάλισης Γεωργικών Προϊόντων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί ο τίτλος του ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 27) του 1988» και με την αφαίρεση από τους Σκοπούς του νομοσχεδίου οποιωνδήποτε όρων για την παροχή της οικονομικής βοήθειας ή την εκτέλεση έργων υποδομής στις πληγείσες περιοχές από τις θεομηνίες.

Εν τω μεταξύ ομόφωνα τονίζεται ότι η Επιτροπή συμφωνεί με την Κυβέρνηση και δεν θα εγκριθεί στο μέλλον οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια προς τους πατατοπαραγωγούς, αν δεν ενταχθούν στον Ο.Γ.Α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Από τη θέση μου, γιατί θα είμαι πολύ σύντομος.

Αντιλαμβάνομαι ότι αυτό το νομοσχέδιο έγινε δυο φορές αντικείμενο μελέτης της Επιτροπής Οικονομικών. Θα ήθελα να πιστεύω ότι οπωσδήποτε το θέμα της ένταξης των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α θα εξαρτηθεί από τις επαφές και τις διαπραγματεύσεις τις οποίες θα έχουν με τους αρμοδίους της Κυβέρνησης και δεν θα αποτελεί τρόπον τινά άνευ όρων εισδοχή, υπό την έννοια της απειλής και του εκβιασμού για μη αποζημίωση σε οποιαδήποτε μελλοντική θεομηνία. Αντιλαμβάνομαι ότι η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί είναι πώς θα προσέλθουν—όπως έγινε και στο παρελθόν σε άλλες περιπτώσεις—σε διαπραγματεύσεις με τους πατατοπαραγωγούς για να ακουστούν απόψεις και να συμφωνήσουν για τους όρους ένταξης των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α. Έτσι αντιλαμβάνομαι, τουλάχιστον εγώ, το νόημα της Έκθεσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Η ερμηνεία της Έκθεσης που έχει διαβαστεί είναι η ακόλουθη: Για το ποσό των £600,000, που θα δοθεί ως βοήθεια προς τους πληγέντες πατατοπαραγωγούς, δεν τίθεται κανένας όρος. Όμως τόσο η Εκτελεστική Εξουσία όσο και τα κόμματα στη Βουλή—όχι η Επιτροπή—συμφωνούν ότι στο μέλλον η παραχώρηση οποιασδήποτε βοήθειας προς τους πατατοπαραγωγούς θα γίνει μόνο σε περίπτωση που θα πραγματοποιηθούν όλες οι διαδικασίες που χρειάζονται για την ένταξή τους στον Οργανισμό Γεωργικής Ασφάλισης. Αυτό είναι το νόημα και αυτή η ουσία της Έκθεσης, όπως έχει κατατεθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Βεβαίως, κ. Πρόεδρε, δόθηκε η σχετική εξήγηση. Με όλο το σέβας, είχα ζητήσει επεξεγήσεις, διότι τώρα μόλις κυκλοφόρησε η Συμπληρωματική Έκθεση και δεν είχα την ευκαιρία να δω τους αρμοδίους της Επιτροπής Οικονομικών προηγουμένως. Εξακολουθώ όμως να πιστεύω ότι τα πλαίσια της ερμηνείας είναι αυτά τα οποία ανέφερε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών συν βεβαίως αυτά τα οποία ανέφερα και εγώ υπό την έννοια του ότι, αν δεν είναι υπεύθυνοι οι πατατοπαραγωγοί για τη μη ένταξή τους στον Ο.Γ.Α., να μη θεωρούνται και υπεύθυνοι για μια απόφαση, σύμφωνα με την οποία δεν θα ξανααποζημιωθούν. Και για να γίνω πιο κατανοητός, κ. Πρόεδρέ μου, αν αύριο σε κάποια—λέγω για σκοπούς συζήτησης—παράλογη απαίτηση του Ο.Γ.Α. για κάποια ψηλή συνεισφορά δεν υπάρξει προσέγγιση των δυο πλευρών, να μη θεωρηθεί ότι δεν επιθυμούν οι πατατοπαραγωγοί να ενταχθούν στον Ο.Γ.Α. και έτσι αν παρ' ελπίδα ενσκήψουν άλλες θεομηνίες, να μείνουν εκτεθειμένοι η Κυβέρνηση και οι ίδιοι οι πατατοπαραγωγοί και φυσικά και η Βουλή.

Ελπίζω και εγώ να δω τους πατατοπαραγωγούς να εντάσσονται στον Ο.Γ.Α. κάτω από λογικούς και αντικειμενικούς όρους. Αλλά η μη ένταξή τους, η οποία δεν θα είναι αποτέλεσμα δικής τους ευθύνης, να μην είναι αρνητικός παράγοντας για οποιαδήποτε μελλοντική αποζημίωση. Αν είναι αυτή η ερμηνεία δεν υπάρχει θέμα διαφωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Θα ήθελα και εγώ, κ. Πρόεδρε, να συμφωνήσω με το συνάδελφο κ. Σολωμή ότι δεν πρέπει να δεσμευτούμε για το μελλοντικό χειρισμό που μπορεί να κάμει η Κυβέρνηση σε ενδεχόμενη θεομηνία. Τώρα έχουμε ενώπιόν μας ένα κονδύλι που σαν Βουλή καλούμαστε να εγκρίνουμε ή να απορρίψουμε. Αν στο μέλλον αυτοί οι άνθρωποι δεν μπουν στον Ο.Γ.Α.—όχι από δική τους υπαιτιότητα—αλλά και αν ακόμη λέγω δεν μπουν στον Ο.Γ.Α. απο υπαιτιότητά τους και προκληθούν ζημιές τέτοιας έκτασης που το κράτος θα θέλει να παράσχει μέριμνα σ' αυτούς τους ανθρώπους, εμείς πρέπει από τώρα να το αποκλείσουμε;

Νομίζω ότι είναι θέμα κυβερνητικής πολιτικής σε κάθε περίπτωση και πρέπει κάθε Κυβέρνηση να σταθμίζει τα δεδομένα για το αν θα παράσχει ή όχι κάποια βοήθεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηδημητρίου.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, το θέμα είναι σαφές. Δεν συζητούμε θέμα Ο.Γ.Α. σήμερα εδώ, ώστε να επεκταθούμε σε λεπτομέρειες. Όμως αποζημίωση δικαιούνται μόνο όσοι εισφέρουν, διότι διαφορετικά θα μπαίναμε σε μια ανώμαλη κατάσταση και τίθεται το ερώτημα γιατί να υπάρχει ο Ο.Γ.Α. Να παίρνουν όλοι αποζημιώσεις και να τελειώσει η υπόθεση. Είναι ακριβώς για να τεθεί τέρμα σ' αυτή την ανωμαλία που λέμε ότι θα πάρουν την αποζημίωσή τους τώρα, όμως να φροντίσουν το ταχύτερο δυνατό να λήξει η υπόθεση των διαπραγματεύσεων Υπουργείου και πατατοπαραγωγών, ώστε να μπει μια ομοιόμορφη τάξη ανάμεσα σε όλους τους παραγωγούς, είτε για σταφυλοπαραγωγούς πρόκειται είτε για πατατοπαραγωγούς. Διότι από την άλλη μεριά είναι και άδικο κάποιοι να πληρώνουν και κάποιοι μόνο να εισπράττουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών ήταν σαφέστατος στις δηλώσεις του και όπως εξήγησε και ο κ. Χατζηδημητρίου είναι θέσεις των κομμάτων, όλων των κομμάτων συμπεριλαμβανομένου και του Δημοκρατικού Συναγερμού. Δεν μπορεί μια μερίδα λαού να πληρώνει για μια άλλη μερίδα λαού. Όλοι γνωρίζουμε—να μου επιτρέψετε μόνο τούτο το σημείο να αναφέρω—ότι οι σταφυλοπαραγωγοί πληρώνουν πέραν των £2 εκ. για να επιχορηγούν άλλους οι οποίοι δεν πληρώνουν τίποτε. Επομένως πολύ σωστά λέχθηκε ότι πρέπει να τεθεί τέρμα πια σ' αυτή την ανωμαλία και θα πρέπει οι πατατοπαραγωγοί να κάτσουν να διαπραγματευτούν. Αν δεν θέλουν να διαπραγματευτούν, τότε δική τους ευθύνη. Αλλά η Βουλή εδώ έδωσε το μήνυμα και νομίζω είναι σαφής ο υπαιτιγμός της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι δεν συζητούμε σήμερα την ουσία του θέματος που αφορά την ένταξη των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α. Το νομοσχέδιο που συζητούμε αφορά τη συγκεκριμένη βοήθεια που εγκρίθηκε για να δοθεί στους πατατοπαραγωγούς και έχει αποδεδειχθεί από οποιουσδήποτε όρους.

Όμως, σαν θέμα αρχής, είναι σωστό το ότι η Βουλή στέλλει ένα μήνυμα πως, αν οι πατατοπαραγωγοί θέλουν μελλοντικά να τυγχάνου βοήθειας, ασφαλέστατα πρέπει να ενταχθούν στον Ο.Γ.Α. για να έχουν τη δυνατότητα να εξυπηρετούνται, όπως συμβαίνει με τους παραγωγούς των άλλων καλυπτόμενων προϊόντων. Οι πατάτες ήταν μέσα στα καλυπτόμενα προϊόντα του αρχικού νόμου. Ύστερα για διάφορους λόγους το θέμα πήγε ξανά στην Εκτελεστική Εξουσία και η Εκτελεστική Εξουσία έστειλε νομοσχέδιο στη Βουλή και με νόμο αφαιρέθηκαν οι πατάτες από το σύνολο των καλυπτόμενων προϊόντων. Γι' αυτό τώρα χρειάζεται νόμος για να επανενταχθούν οι πατάτες στον Ο.Γ.Α. και υπήρξε σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο όμως αποσύρθηκε μετά από διαβουλεύσεις που έγιναν μεταξύ της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και των αρμοδίων του Υπουργείου Γεωργίας. Έτσι το θέμα εξακολουθεί να εκκρεμεί και υποθέτω ότι στο σύντομο μέλλον πρέπει να συζητηθεί και να ρυθμιστεί, με τον κατάλληλο τρόπο φυσικά, για να ενταχθούν οι πατατοπαραγωγοί και να έχουν μόνιμα κάλυψη, διότι το φαινόμενο των ζημιών τα τελευταία χρόνια είναι συχνό. Είναι μεγάλες οι καταστροφές και δεν λύεται το πρόβλημα με το να δίνουμε δάνεια στους παραγωγούς. Λύση είναι η ένταξή τους στον Ο.Γ.Α., για να αντιμετωπιστούν στην ουσία τα προβλήματα. Πώς θα γίνει κ.λ.π. δεν είναι του παρόντος. Θα έχουμε την ευκαιρία να το συζητήσουμε στον κατάλληλο χρόνο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ορίστε κ. Ηλιάδη.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Κατ' αρχή θεωρούμε σαν θετικό το γεγονός ότι όλα τα κόμματα ομόφωνα τροποποίησαν την αρχική Έκθεση της Επιτροπής τροποποιώντας και απαλείφοντας από το νόμο την προϋπόθεση ότι, αν δεν ενταχθούν οι πατατοπαραγωγοί στον Ο.Γ.Α., δεν θα πάρουν αυτή τη συγκεκριμένη αποζημίωση. Αυτό ήταν μια θετική προσέγγιση του προβλήματος, γιατί η πρόνοια του όρου η οποία υπήρχε στο νομοσχέδιο της Κυβέρνησης κατά τη γνώμη μας ήταν αψυχολόγητη.

Δεύτερο, πιστεύουμε και εμείς ότι η τελική κατάληξη του θέματος αυτού είναι η μη διαιώνισή του με την ένταξη των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α., κάτι το οποίο θα επιτευχθεί μέσα από ελεύθερες, δημοκρατικές διαπραγματεύσεις και διάλογο, ώστε να ψηφιστεί ο κατάλληλος νόμος από τη Βουλή.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν δώσω το λόγο, απλώς να σας πληροφορήσω ότι σε σύσκεψη όλων των εκπροσώπων η κεντρική θέση όλων ήταν περίπου η ίδια. Αυτό δεν σημαίνει ότι οποιοςδήποτε Βουλευτής δεν δικαιούται να έχει διαφοροποιημένη θέση. Δεν είναι

αυτό το πρόβλημα. Αλλά η σύσκεψη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν έπρεπε να τεθούν όροι για την παραχώρηση αυτού του ποσού τώρα, αλλά θα έπρεπε να δοθεί το μήνυμα ότι στο μέλλον δεν μπορεί να γίνονται αυτής της μορφής οι παραχωρήσεις, αν κάποιος δεν ανήκουν στον ασφαλιστικό οργανισμό. Περαιτέρω, για να μην ταλαιπωρούμαστε, σας λέγω ότι αυτό είναι θέμα κυβερνητικής πολιτικής. Δηλαδή για να έλθει η Βουλή να ψηφίσει ή να μην ψηφίσει ένα κονδύλι, θα πρέπει να κατατεθεί πρώτα από την Εκτελεστική Εξουσία. Και η Εκτελεστική Εξουσία έχει ήδη εκφράσει την άποψη ότι δεν πρόκειται να εισηγηθεί περαιτέρω αποζημιώσεις, αν δεν υπάρξει ένταξη των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α. Και είναι αυτή την πολιτική που τα κόμματα ήρθαν να εγκρίνουν, δηλαδή να πουν στην Κυβέρνηση ότι δεν διαφωνούν με την εκφρασθείσα ήδη άποψη της Κυβέρνησης ότι στο μέλλον θα πρέπει να υπάρξει ένταξη των πατατοπαραγωγών.

Ορίστε.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχει πιστεύω το θέμα τεθεί στη σωστή του βάση μετά από τις εξηγήσεις που έχουν δοθεί. Και χαίρομαι, γιατί έγιναν κάποιες ομόφωνες εκτιμήσεις ειδικότερα με όσα ανέφερα και ο κ. Ηλιάδης και με τις επεξηγήσεις του κ. Κουρτελλάρη, που δέχομαι απόλυτα, διότι είναι και Πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργίας. Σαφώς προκύπτει ότι είναι θέμα νομοσχεδίου της Κυβέρνησης για την ένταξη των πατατοπαραγωγών για τη τροποποίηση του νόμου. Και εδώ θα ήθελα να υπενθυμίσω στον αγαπητό συνάδελφο, τον κ. Ψυλλίδη, ότι δεν πρέπει να τίθεται θέμα τρόπον τινά ανταγωνισμού ή και συμφερόντων άλλων γεωργικών τάξεων. Θα ήθελα επίσης να τον υπενθυμίσω ότι τα ποσά αυτά —ίσως να μην το γνωρίζει ο συνάδελφος— δεν προέρχονται από το ταμείο του Ο.Γ.Α. —γιατί έγινε παραλληλισμός των £2 εκ. της συνεισφοράς. Είναι από οποιοδήποτε άλλο ταμείο εκτός από το ταμείο του Ο.Γ.Α. Να μη θεωρηθεί ότι ενεργούμε σε βάρος οποιασδήποτε άλλης αγροτικής τάξης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Θα ήθελα, κύριε Πρόεδρε, να υπομνήσω ότι στο νομοσχέδιο το οποίο καλούμαστε να ψηφίσουμε περιλαμβάνεται παροχή για σιτηρά και για εσπεριδοειδή. Υπενθυμίζω απλώς ότι και τα δύο ανήκουν στον Ο.Γ.Α., τόσο τα εσπεριδοειδή όσο και τα σιτηρά. Όμως δεν καλύπτονται έναντι παντός κινδύνου. Για παράδειγμα, στα εσπεριδοειδή καλύπτεται μόνο ο καρπός. Τώρα που έχουν πάθει οι εσπεριδοκαλλιεργητές ζημιές στα δενδρικά κεφάλαια, ασφαλώς η Κυβέρνηση πρέπει να έρθει αρωγός. Αν στο μέλλον δηλαδή ενταχθούν οι πατατοπαραγωγοί, ασφαλώς θα καλύπτονται έναντι κάποιων κινδύνων. Αν προκληθούν ζημιές εκτεταμένες, όπως είχαμε τώρα με τις χαλαζοθύελλες, πρέπει εμείς να προδεσμευτούμε ότι δεν θα παράσχουμε βοήθεια σ' αυτούς τους ανθρώπους; Δεν πιστεύω ότι πρέπει να είμαστε απόλυτοι. Θα πρέπει να το αφήσουμε ανοικτό, για να το χειριζόμαστε στην εκάστοτε περίπτωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζιαρτίδης είχε ζητήσει το λόγο.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε. Λέχθηκε από τον κ. Σολωμή ότι πρέπει να προσέξουμε να μη δημιουργείται ανταγωνισμός ή σύγκρουση μεταξύ διάφορων παραγωγικών τάξεων. Και αυτό είναι σωστό. Αλλά αυτό που λέτε ότι πρέπει να αποφύγουμε υπάρχει ήδη. Υπάρχει, γιατί όλα τα τμήματα της αγροτικής παραγωγής είναι ασφαλισμένα και συνεισφέρουν για την αποζημίωσή τους σε περίπτωση θεομηνιών. Οι πατατοπαραγωγοί, χωρίς να συνεισφέρουν, παίρνουν αποζημιώσεις, όχι από τον Ο.Γ.Α. βεβαίως, αλλά από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας το οποίο προέρχεται από το φορολογούμενο, από γενικό φορολογούμενο. Δημιουργείται εδώ πράγματι θέμα ανταγωνισμού, θέμα διαφοράς, διαφοράς μεταχείρισης.

Δεν μπορεί ο εργάτης, όταν είναι άνεργος, να παίρνει το ανεργιακό του επίδομα, διότι είναι ασφαλισμένος, να παίρνει αποζημιώσεις σε περίπτωση δυστυχημάτων, διότι είναι ασφαλισμένος, ο πορτοκαλοπαραγωγός, ο σταφυλοπαραγωγός να παίρνουν αποζημιώσεις, διότι είναι ασφαλισμένοι, ενώ ο πατατοπαραγωγός να έχει την απαίτηση, χωρίς να συνεισφέρει, να παίρνει αποζημιώσεις από το ταμείο της Δημοκρατίας το οποίο προέρχεται από τη συνεισφορά, τη φορολογική συνεισφορά όλων των πολιτών αυτού του κράτους.

Υπάρχει ο ανταγωνισμός, υπάρχει η διαφορά και πρέπει να εξομαλύνουμε αυτή τη διαφορά πείθοντας τους πατατοπαραγωγούς να γίνουν μέλη του Ο.Γ.Α. Υπάρχει όμως κι ένα άλλο ζήτημα το οποίο θίξατε. Καλά, αν δεν βρεθεί τρόπος να γίνουν μέλη με τη θέλησή τους; Μα, γιατί να μη βρεθεί; Τι είναι αυτό το κράτος; Είναι τόσο παράλογο, ώστε να βρει λύσεις για όλους τους παραγωγούς, για όλους τους πολίτες, στα θέματα της ασφάλισης και να μην μπορεί να βρει για τους πατατοπαραγωγούς; Μόνο οι πατατοπαραγωγοί σ' αυτό τον τόπο είναι, με συγχωρείτε, οι «νούσιμιοι», για να αποφεύγουν αυτή τη συνεισφορά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πουμπουρής.

Μ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εδώ έχουμε μια θετική εξέλιξη. Ότι δηλαδή εγκρίνεται ένα σημαντικό ποσό για να δοθεί σαν βοήθεια στους πατατοπαραγωγούς και τους άλλους παραγωγούς που έχουν πληγεί και όλες οι πλευρές είναι σύμφωνες ότι πρέπει να δοθεί αυτή η βοήθεια, που είναι μια ουσιαστική βοήθεια, όπως την έχουμε απαιτήσει από τις πρώτες μέρες αυτής της θεομηνίας.

Τώρα μπαίνει το θέμα του Ο.Γ.Α. Το να ενταχθούν οι παραγωγοί, ένας συγκεκριμένος κλάδος, οι πατατοπαραγωγοί, στον Ο.Γ.Α. Αυτό το θέμα πρέπει να το συζητήσουμε την κατάλληλη στιγμή. Υπάρχει άλλωστε ανοικτό θέμα μεταξύ των αγροτικών οργανώσεων και της Κυβέρνησης, για να συζητήσουν τους όρους ένταξης των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α. Και εμείς, οι διάφορες πλευρές της Βουλής, θα πρέπει να συμβάλουμε θετικά, ώστε να εξευρεθεί η κατάλληλη φόρμουλα, για να επιλύσουμε ένα πρόβλημα το οποίο υπάρχει εδώ και αρκετά χρόνια.

Νομίζω ότι όλες οι πλευρές, όπως έχω προσέξει από την Έκθεση, προσεγγίζουν θετικά αυτό το θέμα και ακριβώς ο ρόλος μας από δω και πέρα πρέπει να είναι πώς να βοηθήσουμε εποικοδομητικά τους πατατοπαραγωγούς, για να βρουν μαζί με την Κυβέρνηση τον καταλληλότερο τρόπο ένταξής τους στον Ο.Γ.Α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι οι φόβοι είναι μήπως αυτό δημιουργήσει εκβιαστικές συνθήκες. Δεν νομίζω. Δηλαδή οι φόβοι που υπάρχουν, ότι μια τέτοια απόφαση είναι δυνατόν να οδηγήσει σε καταστάσεις κατά τις οποίες να μην είναι σε θέση η παραγωγική τάξη να συζητήσει τους όρους ένταξης, δεν νομίζω ότι υφίστανται. Εδώ είμαστε να τα συζητήσουμε και πάλι.

Εφόσον τώρα συμφωνούμε όλοι στο να δοθεί αυτό το ποσό χωρίς όρους, ας αφήσουμε το θέμα της ένταξης των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α. να το συζητήσουμε, όταν θα έρθει η ώρα. Αν όμως θέλετε να μιλήσετε, δεν θα σας εμποδίσω φυσικά.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα μιλήσω επί της ουσίας του θέματος. Άκουσα με πολλή προσοχή αυτά που ανέφερε ο κ. Ζιαρτίδης. Να μη δημιουργηθούν όμως τέτοιες εντυπώσεις και σ' αυτό το Σώμα και ίσως και στο ευρύτερο κοινό, ότι βοηθούμε ή καλύπτουμε μια τάξη η οποία τυγχάνει ειδικής μεταχείρισης. Διότι λίγο ή πολύ ένας που άκουσε τα όσα ανέφερε ο κ. Ζιαρτίδης θα έχει δημιουργήσει αυτή την εντύπωση. Και θα ήθελα να υπενθυμίσω και στον κ. Ζιαρτίδη ότι η πρόσφατη θεομηνία δεν ήταν μέσα στα πλαίσια κάποιας μικρής καταστροφής από κάποιες πλήμμυρες ή κάποιο καύσωνα. Ήταν μια θεομηνία που όμοιά της — από κάποια στοιχεία που έχει η Κυβέρνηση και από τις μαρτυρίες ηλικιωμένων ανθρώπων— δεν έχει πλήξει την Κύπρο τα τελευταία 98 χρόνια. Μιλούμε για χαλάζι ύψους 2 και 3 μέτρων σε μερικές περιοχές, κύριε συνάδελφε, που είχε καταστρέψει όχι μόνο τις πατατοφυτείες, αλλά και γενικά οτιδήποτε υπήρχε ζωντανό, φυτικό ή και ακόμη στην περιοχή.

Και δεν είναι η πρώτη φορά που έρχεται η Κυβέρνηση σωστά και καλύπτει τις ζημιές από θεομηνίες σε οποιοδήποτε τάξεις ή σε οποιοδήποτε κοινότητες. Να μη θεωρηθεί δηλαδή ότι μόνο στην περιοχή των Κοκκινοχωριών είναι που καλύπτει αυτές τις ζημιές. Υπενθυμίζω τις αποζημιώσεις που δόθηκαν πρόσφατα για ζημιές από κάποιους ανεμοστρόβιλους και από κάποιες άλλες θεομηνίες. Και σωστά αποφάσισε το κράτος και εισηγήθηκε στη Βουλή και ενέκρινε τα σχετικά κονδύλια. Να μη θεωρηθεί δηλαδή ότι, όταν πλήττεται οτιδήποτε στην περιοχή, επωφελούνται οι πατατοπαραγωγοί. Και, όπως ανέφερε ο κ. Χατζηγιάννης, το μεγαλύτερο ίσως ποσό αφορά και άλλες καλλιέργειες που καλύπτονται από τον Ο.Γ.Α., εκτός από τις πατατοφυτείες, όπως και άλλες περιοχές εκτός των Κοκκινοχωριών, εκτός της επαρχίας Αμμοχώστου, εκτός της επαρχίας Λάρνακας. Δεν είναι η πρώτη φορά που με συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς αυτή η Βουλή ενέκρινε κονδύλια για την αποζημίωση πληγέντων από θεομηνίες. Και εδώ σωστά δεν πρέπει να υπάρχει οποιαδήποτε διάκριση. Αυτό πρέπει να είναι το πνεύμα. Εκτός δε του γεγονότος ότι το μεγαλύτερο μέρος του ποσού δίνεται υπό μορφή δανείου και όχι ουσιαστικής αποζημίωσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε, ο κ. Ηλία έχει το λόγο.

Ν. ΗΛΙΑ:

Κύριε Πρόεδρε, παρατήρησα ότι γίνεται λόγος μόνο για τους πατατοπαραγωγούς. Στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής αναφέρονται και άλλες περιοχές και ήθελα να το υπογραμμίσω αυτό, διότι την ίδια μέρα που έγινε η θεομηνία στα Κοκκινοχώρια είχαν καταστραφεί και άλλες περιοχές και πρέπει η

βοήθεια αυτή να επεκταθεί, για να καλύψει και αυτές τις περιοχές. Στην επαρχία Λεμεσού την ίδια μέρα έγιναν καταστροφές στην περιοχή του Λουβαρά και σε άλλες ημερομηνίες έγιναν επίσης άλλες καταστροφές οι οποίες δεν καλύπτονται από τον Ο.Γ.Α. Από αυτό το κονδύλι, στην παράγραφο που αναφέρεται σε άλλες περιοχές, πρέπει να καλυφθούν κατά τον ίδιο τρόπο και αυτών των άλλων περιοχών οι ζημιές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου και μετά ο κ. Ψυλλίδης.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε. Το θέμα εδώ δεν είναι αν είναι σωστά που δίνεται οικονομική βοήθεια ή όχι και νομίζω αυτό είναι καθαρό. Όλες οι πλευρές είπαν να δοθεί. Εδώ το θέμα είναι τι μήνυμα δίνεται. Και το μήνυμα πρέπει να είναι καθαρό, ότι δηλαδή οι πατατοπαραγωγοί θα πρέπει να ενταχθούν στον Ο.Γ.Α. Τούτο είναι το μήνυμα που στέλλει αυτή η Βουλή και νομίζω ότι τούτο πρέπει να είναι ξεκάθαρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ψυλλίδης.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με κάλυψε ο κ. Κωνσταντίνου. Και εγώ αυτά ήθελα να πω, ότι ανεξάρτητα απ' αυτά τα οποία είπε ο κ. Σολωμής για το κράτος, να έρθει δηλαδή αρωγό σε οποιαδήποτε θεομηνία κ.λ.π., το θέμα ουσίας είναι ότι μια μεγάλη τάξη, οι πατατοπαραγωγοί, αρνούνται να ενταχθούν στον Ο.Γ.Α. και επομένως εμείς ζητούμε και στέλλουμε αυτό το μήνυμα ως Βουλή, ότι και αυτοί οφείλουν να συνεισφέρουν κάτι. Τώρα τι θα πάρουν, αν θα είναι από τον Ο.Γ.Α. ή περαιτέρω και από την Κυβέρνηση, αυτό είναι άλλο θέμα. Αλλά, ως θέμα αρχής, πρέπει να ενταχθούν και αυτοί στον Ο.Γ.Α. Αυτό είναι το μήνυμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τσιέττης και μετά ο κ. Ζιαρτίδης.

Κ. ΤΣΙΕΤΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς, ως Αμμόχωστος, χαιρετίζουμε το γεγονός ότι για πρώτη φορά σ' αυτή την τραγική κατάσταση που δημιουργήθηκε δίνεται βοήθεια, οικονομική βοήθεια στους πατατοπαραγωγούς. Αυτό γίνεται για πρώτη φορά. Στις προηγούμενες περιπτώσεις μας έδιναν δάνεια.

Το δεύτερο είναι ότι πρέπει να χαιρετίσουμε το γεγονός ότι αφαιρέθηκαν οι όροι. Και τρίτο χαιρετίζουμε το ότι ομόφωνα τα κόμματα είπαν ότι είναι καλό να ενταχθούν οι πατατοπαραγωγοί στον Ο.Γ.Α. Πιστεύω και εγώ ότι η πρόθεση της Κυβέρνησης δεν είναι να εκβιάσει, γι' αυτό η επιθυμία των πατατοπαραγωγών είναι να ενταχθούν και θα πρέπει να βρεθούν οι τρόποι και οι διαδικασίες, ώστε να προχωρήσουμε ομαλά στην ένταξη των πατατοπαραγωγών στον Ο.Γ.Α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζιαρτίδης και νομίζω τελειώνουμε.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Θέλω να αναφερθώ στο επιχείρημα του συνάδελφου Σολωμή. Στην περιγραφή την οποία έκαμε της θεομηνίας: Ξέρω τη σοβαρότητα της θεομηνίας που έλαβε χώρα στα Κοκκινόχωρια. Ήταν τρομερή και είμαι της άποψης ότι όσοι

υπέστησαν ζημιά έπρεπε, πρέπει, να αποζημιωθούν. Θα ήταν όμως καλύτερα, θα ήταν η ορθή κατάσταση, αν οι πατατοπαραγωγοί ήσαν ασφαλισμένοι και έπαιρναν την ασφάλειά τους και περιπλέον εκείνο το οποίο έπρεπε να τους δοθεί λόγω της σοβαρότητας της θεομηνίας. Θα ήταν καλύτερο και για τους ίδιους και δικαιότερο για το σύνολο των πολιτών. Αυτό πρέπει να κατανοήσουν. Το μήνυμα που είπε ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος πρέπει να το κατανοήσουν όλοι. Και το μήνυμα είναι ότι αυτός ο τόπος, αυτός ο λαός αν θέλει να παίρνει αποζημιώσεις για θεομηνίες ή για ζημιές που υφίσταται, πρέπει να είναι ασφαλισμένος.

Επειδή δε αναφερθήκατε στη σοβαρότητα της θεομηνίας, θέλω να σας πω ότι χειρότερη θεομηνία για ένα εργάτη από το θάνατόν του στη δουλειά δεν έχουμε από το θάνατο! Και όμως ένας εργάτης που πεθαίνει στη δουλειά, αν δεν είναι ασφαλισμένος, δεν παίρνει αποζημίωση. Πεθαίνει στη δουλειά και δεν παίρνει αποζημίωση, αν δεν είναι ασφαλισμένος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω την εντύπωση πως το θέμα εξαντλήθηκε. Αν η Βουλή συμφωνεί μαζί μου ότι το θέμα έχει εξαντληθεί να προχωρήσουμε στην ψήφιση.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του τερματισμού της συζήτησης;

Όλοι.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1,119,432 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 27) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1988».

Παρακαλώ τον πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 13) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Λόρδος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £291,147 και η διάθεσή του για την κάλυψη της αυξημένης κυβερνητικής συνεισφοράς για την εκτέλεση διάφορων έργων αναπτύξεως σε διάφορα χωριά για τα έτη 1987 και 1988.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή των ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £291,147 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το τρίτο άρθρο και ο Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το τρίτο άρθρο και ο Πίνακας εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 14) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου, 1988, στην οποία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £965,897 κι η διάθεσή του για την καταβολή αποζημιώσεων σε ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας που απαλλοτριώθηκε για αρχαιολογικούς σκοπούς (£454,152), για τη συνέχιση των εργασιών στο Διεθνή Αερολιμένα της Λάρνακας (£235,260) και για τη συμπλήρωση των εργασιών ανέγερσης του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων στη Λευκωσία (£276,485).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £965,897 διά την χρῆσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί.

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 15) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £132,335 και η διάθεσή του για την κάλυψη αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Οι μεγαλύτερες δαπάνες αναφέρονται σε αποζημιώσεις κτηνοτρόφων που τα ζώα τους έχουν πληγεί από την τρομώδη νόσο (£50,000), σε έργα στα πλαίσια του Σχεδίου Ενιαίας Αγροτικής Ανάπτυξης Πιστιλιάς (25,446) και σε υποτροφίες που παραχωρήθηκαν σε ξένους φοιτητές του ΑΤΙ (£22,230).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ναι, ορίστε. Ο κ. Άριστος Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το ποσό των £50,000, όπως αναφέρει η Έκθεση, αφορά αποζημιώσεις σε κτηνοτρόφους που τα ζώα τους προσβλήθηκαν από την τρομώδη νόσο. Θέλω να σχολιάσω ότι το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων καθυστέρησε υπερβολικά στο να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τους κτηνοτρόφους από τους οποίους μερικοί ξεκληρίστηκαν ολοκληρωτικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν ακούμε. Παρακαλώ, αν είναι δυνατό μη θορυβείτε, επειδή είναι άσχημα τα μεγάφωνα και αν χρειαστεί να επέμβω, δεν θα είμαι σε θέση να ξέρω τι λέει ο συνάδελφος.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Οι υπηρεσίες παρέλαβαν τα πρόβατα από τους κτηνοτρόφους πριν 3-4 μήνες. Τα ζώα σφάγηκαν και πουλήθηκαν από τις υπηρεσίες και ζητείται τώρα από τη Βουλή να εγκρίνει πίστωση για αποζημίωση των κτηνοτρόφων.

Οι κτηνοτρόφοι έχουν στερηθεί τη μοναδική πηγή εισοδήματος για τη συντήρηση της οικογένειάς τους.

Έχω τη γνώμη ότι το κράτος οφείλει να είναι πιο ευαίσθητο σε τέτοιες περιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τσιέττης.

Κ. ΤΣΙΕΤΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου.

Πρέπει να σας πω ότι πράγματι υπάρχει μια λογική καθυστέρηση, αλλά και η απελθούσα Κυβέρνηση καθυστέρησε πολύ περισσότερους μήνες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η ασθένεια αυτή, η τρομάδης νόσος, εμφανίστηκε τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο και θέλω να θυμίσω ότι είναι η δεύτερη φορά που ψηφίζουμε σχετικό προϋπολογισμό, διότι στο παρελθόν με βάση τα στοιχεία που είχαν οι διάφορες υπηρεσίες ψηφίστηκε ένα κονδύλι ύψους £20,000, αλλά επειδή επεκτάθηκε η ασθένεια χρειάστηκε μεγαλύτερο ποσό.

Νομίζω ότι τα σχόλια τα πολλά περιττεύουν. Εκείνο που πρέπει να υπογραμμιστεί είναι ότι φαίνεται ότι αυτή η ασθένεια επεκτείνεται και πρέπει πέρα από το κονδύλι που θα ψηφίσουμε για να αποζημιωθούν οι δικαιούχοι, να ληφθούν όλα τα κατάλληλα μέτρα, έτσι που να προλαμβάνεται, όπου μπορεί. Και όταν δεν προλαμβάνεται έγκαιρα, να παραλαμβάνονται τα ζώα και να βοηθούνται οι κτηνοτρόφοι, για να μη βρίσκονται στη δύσκολη θέση που βρέθηκαν όσοι δεν έχουν πληρωθεί ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ορίστε.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Εγώ δεν έθιξα ούτε την προηγούμενη ούτε την τωρινή Κυβέρνηση. Εγώ είπα ότι το αρμόδιο Υπουργείο παρέλαβε τα ζώα πριν 3-4 μήνες, οι κτηνοτρόφοι στερήθηκαν το εισόδημά τους, διότι είναι η μοναδική πηγή εισοδήματός τους, και μετά τέσσερις μήνες ήλθε το νομοσχέδιο.

Αυτό είναι που ήθελα να τονίσω. Ότι σε τέτοιες περιπτώσεις δεν πρέπει να παρουσιάζεται τόσο μεγάλη καθυστέρηση, γιατί αυτοί οι άνθρωποι δεν έχουν άλλη πηγή εισοδήματος.

Για το πρόβλημα που έχει αναφέρει ο κ. Κουρτελλάρης έχω ήδη εγγράψει θέμα και θα το συζητήσει η Επιτροπή Γεωργίας σε ευθετότερο χρόνο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £132,335 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 16) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Υγείας. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £940,898 και η διάθεσή του για τη συμπλήρωση των εργασιών ανασχεδιοποίησης του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και για την κάλυψη των δαπανών για κατασκευαστικά έργα και αγορά εξοπλισμού για τις ανάγκες του υπό ανέγερση Νέου Νοσοκομείου Πάφου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 940,898 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988.
Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;
Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.
Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικέυσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικέυσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 17) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Λόρδος
Λεόντιος Ιεροδιακόνου
Αλέξης Γαλανός
Θαλής Μιχαηλίδης
Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου

Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £207,138 και η διάθεσή του για την κατασκευή και ασφαλοστρωση του δρόμου προσπέλασης προς τον Κυβερνητικό Οικισμό «Στρόβολος III» και για την κατασκευή διάφορων έργων στην περιοχή του σταθμού απόρριψης και επεξεργασίας λυμάτων στον Άγιο Σωζόμενο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £207,138 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 6) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Γάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού χρημάτων ύψους £200,000 και η διάθεσή του για την εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων και την αποπεράτωση διάφορων εργασιών επιδιορθώσεων Τ/Κ κατοικιών, που δεν συμπληρώθηκαν μέχρι το τέλος του 1988.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο κύριος Ηλιαδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Δuo λόγια από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Ασφαλώς υποστηρίζουμε την ψήφιση του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού για την εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων και για την επιδιόρθωση τουρκοκυπριακών κατοικιών. Εκείνο που θέλουμε να τονίσουμε είναι ότι αυτές οι εργασίες πρέπει να επιταχυνθούν και να διευρυνθούν, γιατί υπάρχουν άνθρωποι σε τουρκοκυπριακές κατοικίες, αλλά και σε άλλα προσφυγικά υποστατικά, που ζουν κάτω από άθλιες και απαράδεκτες συνθήκες.

Χαιρετίζουμε την ψήφιση του ποσού αυτού και ελπίζουμε ότι στο μέλλον θα ψηφίσουμε μεγαλύτερα ποσά με γρηγορότερο ρυθμό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £200,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 6) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Τα επόμενα θέματα είναι «Ο περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργοί και Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», «Ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988» και «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988». Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει μία κοινή Έκθεση.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κοινή Έκθεση κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ 1. «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988.» 2. «Ο ΠΕΡΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988.» ΚΑΙ 3. «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 4) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω νομοσχέδια σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρία ήταν παρόντες και εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών.

Σκοπός και των τριών υπό συζήτηση νομοσχεδίων είναι η αναθεώρηση του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων και η χορήγηση ορισμένων συμπληρωματικών ωφελημάτων στα πρόσωπα που αποχωρούν από το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, μέσα στα πλαίσια της ισότιμης μεταχείρισης, από τη μια, των αξιωματούχων αυτών και για τη διασφάλιση, από την άλλη, συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης μετά την αποχώρησή τους από το αξίωμά τους.

Οι επιμέρους πρόνοιες που περιέχονται και στα τρία υπό συζήτηση νομοσχέδια αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης και συμφωνίας ανάμεσα στα κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή και την Κυβέρνηση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού διεξήλθε κάθε μια από τις πρόνοιες των υπό συζήτηση νομοσχεδίων, ως θέμα αρχής, ομόφωνα επικροτεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους. Με γνώμονα τη γενική αυτή θέση προχώρησε στην κατ' άρθρο μελέτη των νομοσχεδίων αυτών και ως αποτέλεσμα της μελέτης αυτής επέφερε αριθμό επιμέρους τροποποιήσεων για τη πληρέστερη απόδοση των επιδιωκόμενων με αυτά σκοπών. Με τις συμπληρωματικές αυτές τροποποιήσεις καθορίζονται στην ουσία η ημερομηνία έναρξης της ισχύος των νόμων που προτείνονται, η φορολογική μεταχείριση των χορηγούμενων ωφελημάτων στους αποχωρούντες πιο πάνω αξιωματούχους και οι προϋποθέσεις με βάση τις οποίες θα καταβάλλονται. Ως προς τις προϋποθέσεις αυτές και πιο συγκεκριμένα ως προς αυτή που ρυθμίζει το θέμα της καταβολής του επιδόματος για γραμματειακή υπηρεσία, ο Πρόεδρος της Επιτροπής διαφωνώντας δήλωσε ότι θεωρεί ότι η παραχώρηση αυτή δεν είναι αναγκαία και θα μπορούσε να παραλειφθεί.

Διαμορφώνοντας ανάλογα τα υπό συζήτηση νομοσχέδια, η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή τους σε νόμους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

Πρώτο νομοσχέδιο ο Νόμος Τροποποιών τους περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στην ψήφιση του δεύτερου νομοσχεδίου που είναι ο Νόμος Τροποποιών τους περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργοί και Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμους. Δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 4 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 10 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργοί και Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το τρίτο θέμα είναι ο Νόμος προνοών περί Ωφελημάτων του Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων επί τη αποχωρήσει εκ του λειτουργήματος αυτών.

Έχω υπόψη μου ότι εδώ υπάρχει...

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα θα καταψηφίσει το σημείο εκείνο που προνοεί καταβολή επιδόματος για γραμματειακό προσωπικό, αλλά το Νόμο στο σύνολό του θα τον ψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα το ψηφίσετε. Λοιπόν να σημειωθεί ότι καταψηφίζεται από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς το σημείο που αφερά το επίδομα για γραμματειακό προσωπικό.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ωφελήματα εις ωρισμένους αξιωματούχους της Δημοκρατίας. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ είναι μόνο για το ένα τμήμα που υπάρχει η ένσταση του ΑΚΕΛ.

Εγκρίνεται κατά πλειοψηφίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος του παρόντος Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι « Ο περί Αποκατάστασης Καταδικασθέντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΝΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Δημητριάδης

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χρίστος Πέτας

Μιχάλης Παπαπέτρου

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 19 Μαΐου και στις 27 Ιουνίου 1988. Στο στάδιο της εξέτασης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Άμυνας και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η πλήρωση ενός κενού που παρατηρήθηκε στη βασική νομοθεσία για την αποκατάσταση καταδικασθέντων, έτσι ώστε από τις πρόνοιές της να ευεργετούνται και τα πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για στρατιωτικό αδίκημα.

Όπως είναι γνωστό, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία για την αποκατάσταση καταδικασθέντων προβλέπεται, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, η αποκατάσταση προσώπων που έχουν καταδικαστεί για ποινικά αδικήματα σε ποινή φυλάκισης μέχρι δυο χρόνια. Παρόλο που η έκδηλη πρόθεση του νομοθέτη ήταν να συμπεριλάβει στα πιο πάνω ποινικά αδικήματα και τα στρατιωτικά,

εντούτοις από την εφαρμογή στην πράξη της πιο πάνω νομοθεσίας διαπιστώθηκε ότι στην ουσία δεν αποκαθίστανται οι καταδικασθέντες για στρατιωτικά αδικήματα. Γι' αυτό και παρίσταται ανάγκη ψήφισης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Στα πλαίσια της εξέτασης του πιο πάνω νομοσχεδίου η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί πάνω στα στατιστικά στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της από τους εκπροσώπους των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Άμυνας και αναφορικά με τα αδικήματα που διέπραξαν ενθοφρουροί από το 1980 μέχρι σήμερα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών υιοθετώντας πλήρως τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και αφού προέβηκε στην κατάλληλη νομοτεχνική διατύπωσή του, ώστε να επανορθωθεί πλήρως η πιο πάνω παράλειψη, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως έχει τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 2 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσεις του άρθρου 5 του βασικού νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Ενοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». Πρόταση Νόμου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Νίκος Αναστασιάδης
 Ανδρέας Δημητριάδης
 Ζαχαρίας Τουλούρας
 Χρίστος Πέτας
 Μιχάλης Παπαπέτρου
 Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 1988.

Σκοπός της πιο πάνω πρότασης νόμου που έχει κατατεθεί στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών είναι η τροποποίηση της βασικής περί Ενοικιοστασίου νομοθεσίας, έτσι ώστε να θεωρείται ως «παθών» για σκοπούς επιδότησής του ο γονέας άγαμου πεσόντα ή εξαφανισθέντα, χωρίς κατ' ανάγκη ο πεσών ή ο εξαφανισθείς να είναι και το μοναδικό τέκνο του.

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την πιο πάνω πρόταση νόμου, με την τροποποίηση αυτή αίρεται η αδικία που υφίσταντο μέχρι σήμερα οι γονείς πεσόντων ή εξαφανισθέντων που συμβαίνει να έχουν και άλλα τέκνα και οι οποίοι με βάση την υπό τροποποίηση νομοθεσία δεν έχουν δικαίωμα να παίρνουν οποιοδήποτε επίδομα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών συμφωνεί με τους σκοπούς για τους οποίους προτείνεται η πιο πάνω πρόταση νόμου, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή της σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίηση του άρθρου 17 του βασικού νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ενοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Υπάρχει ένσταση όπως η πρόταση νόμου εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η πρόταση νόμου εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Εγγραφής μη Αδειούχων Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». Πρόκειται περί Αναπομπής.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΕΜΦΘΕΝΤΑ ΝΟΜΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΗ ΑΔΕΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Πολύβιος Κόλοκος, Αναπληρωτής Πρόεδρος
Λέανδρος Ζαχαριάδης
Νίκος Φλουρέντζος
Γιαννάκης Ομήρου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας συνήλθε στις 4 Ιουλίου 1988 και επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, τον οποίο ψήφισε η Βουλή στις 9 Ιουνίου 1988, ύστερα από την αναπομπή του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του Άρθρου 51.1 του Συντάγματος.

Σύμφωνα με τους προτασόμενους λόγους αναπομπής, όπως αυτοί αναφέρονται στη σχετική επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής, ημερομηνίας 25 Ιουνίου 1988, υποστηρίζεται η άποψη ότι οι πρόνοιες του αναπεμπόμενου νόμου, όπως είναι διατυπωμένες, φαίνεται να είναι ασύμφωνες προς το Άρθρο 28 του Συντάγματος. Στην ίδια επιστολή αναφέρεται επίσης ότι η φράση του αναπεμπόμενου νόμου «δι' οιονδήποτε έτερον εύλογον λόγον ικανοποιούντα πλήρως τον Οργανισμόν» είναι πολύ άοριστη και ως εκ τούτου είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να εφαρμοστεί στην πράξη. Επιπρόσθετα η πιο πάνω φράση θα καταστήσει πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη, τη δίκαιη και ίση μεταχείριση των ενδιαφερομένων, ενώ, λόγω της αβεβαιότητας που δημιουργεί, αναμένεται να προκληθεί αύξηση στον όγκο εργασίας του Ανώτατου Δικαστηρίου, με αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση τόσο του δημοσίου όσο και των ενδιαφερομένων. Πρόσθετα η παραχώρηση δυνατότητας για εγγραφή μεγάλου αριθμού μη αδειούχων καταλυμάτων θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στις προσπάθειες για εξύψωση του τουριστικού προϊόντος.

Τέλος στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι αναμένεται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων να αποφασίσει, αφού ακούσει τις αναγκαίες επεξηγήσεις, είτε να απορρίψει την πιο πάνω φράση είτε να την αντικαταστήσει με πρόνοια που να προσδιορίζει με ακρίβεια ποιοι είναι οι οποιοδήποτε άλλοι εύλογοι λόγοι.

Επανεξετάζοντας η Επιτροπή το όλο θέμα και τους λόγους πάνω στους οποίους στηρίχθηκε η αναπομπή εξακολουθεί να υποστηρίζει τους σκοπούς και τις

επιδιώξεις του αναπεμπόμενου νόμου, πιστεύοντας ταυτόχρονα ότι αρμόδιο να αποφανθεί για οποιαδήποτε εγειρόμενα συνταγματικά ζητήματα είναι το Ανώτατο Δικαστήριο. Γι' αυτό και η Επιτροπή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή όπως εμμένει στην προηγούμενη απόφασή της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στην επαναψηφίση του αναπεμφθέντα νόμου.

Υπάρχει ένσταση όπως ο αναπεμφθείς νόμος επαναψηφιστεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, ο αναπεμφθείς νόμος επαναψηφίζεται.

Το επόμενο θέμα είναι «Ο περί Εγγραφής και Λειτουργίας Κλινικών Εργαστηρίων Νόμος του 1981».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΕΓΡΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1981»

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσεάς Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε 13 συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο διάστημα από τις 13 Φεβρουαρίου 1986 μέχρι και τις 23 Ιουνίου 1988.

Μέσα στα πλαίσια της μελέτης του πιο πάνω νομοσχεδίου από την Επιτροπή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, του Συνδέσμου Κλινικών Βιοχημικών, της Παγκύπριας Ένωσης Χημικών, του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου, του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, του Κλάδου Τεχνολόγων Νοσοκομειακών Εργαστηρίων της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. και άλλων ενδιαφερόμενων προσώπων ή ομάδων.

Με το νόμο που προτείνεται σκοπείται η ρύθμιση της εγγραφής και των όρων λειτουργίας των κλινικών εργαστηρίων, καθώς και ο καθορισμός των προσόντων των προσώπων που θα δικαιούνται να διευθύνουν τα εργαστήρια αυτά.

Ειδικότερα με το νόμο που προτείνεται προνοούνται τα ακόλουθα:

- (α) Καθιρύεται Συμβούλιο για την εγγραφή και λειτουργία των Κλινικών Εργαστηρίων το οποίο θα είναι επίσης αρμόδιο για την τήρηση Μητρώου των πιο πάνω εργαστηρίων και για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου πάνω στους διευθυντές του.

- (β) Καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την εγγραφή και τη λειτουργία των Κλινικών Εργαστηρίων.
- (γ) Καθορίζονται τα προσόντα που πρέπει να κατέχουν οι διευθυντές των εργαστηρίων αυτών.

Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο αυτό, στην Κύπρο, σε αντίθεση με τις περισσότερες χώρες στον κόσμο, η λειτουργία των Κλινικών Εργαστηρίων δεν ρυθμίζεται νομοθετικά, γι' αυτό και αρκετά εργαστήρια δεν διευθύνονται από προσοντούχα πρόσωπα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο παρίσταται ανάγκη ψήφισης της προτεινόμενης νομοθεσίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας κατανοώντας, από τη μια, την ανάγκη για τη νομοθετική ρύθμιση της λειτουργίας των κλινικών εργαστηρίων για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας και επιθυμώντας, από την άλλη, να ενημερωθεί και να ακούσει τις απόψεις όλων των επηρεαζόμενων από τις πρόνοιες του υπό συζήτηση νομοσχεδίου οργάνωσε και ομάδων πραγματοποιήσε μεγάλο αριθμό συνεδριάσεων στις οποίες τα Μέλη της είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να ακούσουν τις εισηγήσεις των πιο πάνω ενδιαφερόμενων πλευρών.

Η Επιτροπή στα πλαίσια της πιο πάνω ενημέρωσής της είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρών και αντικρουόμενων απόψεων από τις ενδιαφερόμενες πλευρές που τις περισσότερες φορές αφορούσαν και τις βασικότερες πρόνοιες του νομοσχεδίου, και ειδικότερα:

- (α) Τον ορισμό του Κλινικού Εργαστηρίου.
- (β) Τη σύνθεση του Συμβουλίου Εγγραφής Κλινικών Εργαστηρίων.
- (γ) Τους όρους εγγραφής των Κλινικών Εργαστηρίων και την κατοχύρωση των υφιστάμενων εργαστηρίων.
- (δ) Τα προσόντα του Διευθυντή Κλινικού Εργαστηρίου και την κατοχύρωση των προσώπων που μέχρι σήμερα ασκούσαν τα καθήκοντα αυτά.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη όλες τις απόψεις και εισηγήσεις που τέθηκαν ενώπιόν της και έχοντας πάντοτε ως γνώμονά της την προστασία της δημόσιας υγείας προχώρησε στην κατ' άρθρο εξέταση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου από την οποία και προέκυψε η ανάγκη για αριθμό τροποποιήσεων και βελτιώσεων. Οι τροποποιήσεις και βελτιώσεις συνοψίζονται στα πιο κάτω:

- (α) Γίνεται δεκτή η εισήγηση για τη δυνατότητα ύπαρξης περισσότερων από ένα διευθυντών σ' ένα κλινικό εργαστήριο. Παράλληλα όμως εισάγεται πρόνοια, σύμφωνα με την οποία δεν θα δικαιούται κάποιος να είναι διευθυντής σε περισσότερα από ένα κλινικά εργαστήρια.
- (β) Προβλέπεται ότι κλινικά εργαστήρια που λειτουργούσαν κατά τη 15η Ιουνίου 1988 θα μπορούν να εγγραφούν στο μητρώο ανεξάρτητα από τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου, εφόσον:
  - (ι) Ο Διευθυντής ή οι Διευθυντές του ενεργούσαν καλόπιστα και προσωπικά ως διευθυντές του εργαστηρίου και
  - (ιι) το κλινικό εργαστήριο θα ικανοποιήσει μέσα σε ορισμένη προθεσμία τους όρους που θα θέσει το Συμβούλιο Εγγραφής, με στόχο τη διασφάλιση ενός εύλογα αποδεκτού επιπέδου εργασίας.

(Σχόλιο του Προέδρου της Επιτροπής κυρίου Μαρκίδη)

«Και στο σημείο αυτό θα ήθελα να αναφέρω προς τη Βουλή ότι η Επιτροπή εισηγείται τώρα την αντικατάσταση της ημερομηνίας 15 Ιουνίου 1988 με την ημερομηνία δημοσίευσής του παρόντος Νόμου στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας. Οι σχετικές τροποποιήσεις θα υποβληθούν κατά τη διάρκεια της κατ' άρθρον ψηφίσεως του νομοσχεδίου αυτού από το Σώμα».

- (γ) Υιοθετείται αριθμός από τις εισηγήσεις των ενδιαφερομένων οργανώσεων σε ότι αφορά τα προσόντα του Διευθυντή ή των Διευθυντών των κλινικών εργαστηρίων και επαναδιατυπώνεται το σχετικό άρθρο, με στόχο το σαφέστερο και διεξοδικότερο καθορισμό των προσόντων αυτών.

Παράλληλα εισάγεται πρόνοια, σύμφωνα με την οποία τα πρόσωπα που μέχρι τη 15η Ιουνίου 1988 ενεργούσαν καλόπιστα και προσωπικά ως Διευθυντές κλινικού εργαστηρίου θα μπορούν, ανεξάρτητα από τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου, να συνεχίσουν να είναι διευθυντές, εφόσον ικανοποιήσουν τους όρους που θα τους θέσει το Συμβούλιο Εγγραφής, με στόχο τη διασφάλιση εύλογα αποδεκτού επιπέδου εργασίας.

(Σχόλιο του Προέδρου της Επιτροπής κυρίου Μαρκίδη)

«Και πάλι στο σημείο αυτό διακόπτω, για να πω ότι η Επιτροπή αποφάσισε να εισηγηθεί την αντικατάσταση της ημερομηνίας 15 Ιουνίου 1988 με την ημερομηνία δημοσίευσής του παρόντος Νόμου στην επίσημη εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

- (δ) Γίνεται αναλυτική και κατά περίπτωση πρόβλεψη του καθορισμού του τομέα των εργασιών του κλινικού εργαστηρίου σε συσχετισμό με τα προσόντα και την πείρα του Διευθυντή του.
- (ε) Εισάγεται πρόνοια, σύμφωνα με την οποία η προβολή ή διαφήμιση Κλινικού Εργαστηρίου θα διέπεται, τηρουμένων των αναλογιών, από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία που διέπει την προβολή και τη διαφήμιση των ιατρών.
- (στ) Προβλέπεται ότι η εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου θα αρχίζει σε τρεις μήνες από τη δημοσίευσή του στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας ή προηγουμένως, εφόσον δημοσιευτεί σχετική γνωστοποίηση από το Υπουργικό Συμβούλιο στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Η Επιτροπή, σε ότι αφορά τις εισηγήσεις που της έγιναν αναφορικά με το Συμβούλιο Κλινικών Εργαστηρίων και ειδικότερα τη σύνθεσή του και την υιοθέτηση του εκλογικού αντί του διοριστικού συστήματος για τους σκοπούς της συγκρότησής του, είναι της γνώμης ότι αυτές θα πρέπει να εξεταστούν σε μελλοντικό χρόνο, γιατί, παρόλο που είναι ορθές και δικαιολογημένες, δεν μπορούν στο παρόν στάδιο να εφαρμοστούν, μια και για να υλοποιηθούν θα πρέπει να προηγηθεί η εγγραφή των κλινικών εργαστηρίων που λειτουργούν σήμερα, ενέργεια που θα πραγματοποιηθεί από το πρώτο Συμβούλιο το οποίο εκ των πραγμάτων θα είναι διορισμένο.

Γι' αυτό και η Επιτροπή εκφράζει την πρόθεσή της στο μέλλον να αναθεωρήσει τις πρόνοιες που αφορούν το διοριστικό σύστημα και τη σύνθεση του Συμβουλίου γενικότερα.

(Σχόλιο του Προέδρου της Επιτροπής κυρίου Μαρκίδη)

«Στο σημείο αυτό θα ήθελα να πω ότι για την καλύτερη λειτουργία αυτού του νόμου προβλέπεται η επιψήφιση Κανονισμών και ότι αναμένεται ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα συντάξει, όσο το δυνατό συντομότερα, τους Κανονισμούς αυτούς και θα τους στείλει στη Βουλή για ψήφιση».

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφισή του σε νόμο, όπως τελικά διαμορφωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Δεύτερη ανάγνωση.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ο κύριος Ψυλλίδης, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ψυλλίδης. Με συγχωρείτε.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Δεν θα μιλήσω επί του θέματος, αλλά σε θέμα διαδικασίας, επειδή στην Έκθεση την οποία διάβαζε ο κύριος Μαρκίδης δεν έβλεπα ορισμένα πράγματα. Τα έλεγε εκτός Εκθέσεως. Θα ήταν καλύτερα, πιστεύω, μετά που θα τελειώνω την Έκθεσή του να μας έκανε αυτά τα σχόλια, για να μπορούμε να καταλαβαίνουμε τι γίνεται. Διότι έκανε αναφορά χωρίς αυτή να υπάρχει μέσα στην Έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Συμφωνώ να αναγιγνώσκεται η Έκθεση και κατόπιν ο Πρόεδρος της Επιτροπής μπορεί να κάμει τα σχόλιά του. Εντάξει. Προχωρούμε.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είχα παρακληθεί από Μέλη της Επιτροπής να αναφέρω ειδικά το θέμα των Κανονισμών, γι' αυτό και το έκαμα προς το τέλος.

Έχει δίκιο ο κύριος Ψυλλίδης. Διαδικαστικά έπρεπε να τελειώσει η Έκθεση και μετά να λεχθεί αυτό. Απολογούμαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι. Εν πάση περιπτώσει, εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συμβούλιον Κλινικών Εργαστηρίων. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εγγραφή και λειτουργία Κλινικών Εργαστηρίων. Άρθρον 4.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Υπάρχει τροπολογία στο εδάφιο 5 του άρθρου 4. Να αντικατασταθούν οι λέξεις «κατά την 15ην Ιουνίου 1988» με τις λέξεις «κατά την ημερομηνίαν δημοσίευσως του παρόντος Νόμου εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση για την τροπολογία;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η τροπολογία εγκρίνεται.

Υπάρχει ένσταση τώρα για την έγκριση του άρθρου, όπως έχει τροποποιηθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο εγκρίνεται, όπως έχει τελικά τροποποιηθεί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μητρών Κλινικών Εργαστηρίων. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διαγραφή Εργαστηρίου εκ του Μητρώου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διευθυντής. Άρθρον 7.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Υπάρχει τροπολογία στο εδάφιο, στην επιφύλαξη του εδαφίου .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στο εδάφιο (ζ);

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

... στην επιφύλαξη του εδαφίου (η).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(η);

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Συγγνώμη. Στην επιφύλαξη της παραγράφου (η) του εδαφίου (1) του άρθρου 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Οι λέξεις «κατά την 15ην Ιουνίου 1988» να αντικατασταθούν με τις λέξεις «κατά την ημερομηνίαν δημοσίευσης του παρόντος Νόμου εις την επίσημον εφημερίδα ....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Της Κυβερνήσεως.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

... της Δημοκρατίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να ρωτήσω τον Πρόεδρο της Επιτροπής, μήπως και στην παράγραφο (ζ) —που λέει «είναι κατά την 15ην Ιουνίου»— χρειάζεται τροποποίηση ή όχι;

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Μάλιστα, μάλιστα, μάλιστα. Και στην παράγραφο (ζ), κύριε Πρόεδρε, ακριβώς η ίδια τροποποίηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και στη (ζ). Μάλιστα. Όστε στις παραγράφους (ζ) και (η) είναι η τροποποίηση.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Συγγνώμη, του εδαφίου 1 του άρθρου 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως οι τροπολογίες εγκριθούν;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι τροπολογίες εγκρίνονται.

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση του άρθρου 7;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καθορισμός του τομέως των εργασιών Κλινικού Εργαστηρίου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κτίριον, Εξοπλισμός. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διάγνωσις. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παραπομπή. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λήψις αίματος. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία επιθεωρήσεως. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διευθυντής εις πλείονα του ενός Κλινικά Εργαστήρια. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προβολή ή διαφήμισις Κλινικού Εργαστηρίου. Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πειθαρχικός έλεγχος Συμβουλίου Κλινικών Εργαστηρίων. Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αδικήματα και ποινάί. Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άσκησις ποινικής διώξεως. Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία εκδόσεως Κανονισμών. Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξίς ισχύος. Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δικαίωμα Δημοκρατίας. Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Εγγραφής και Λειτουργίας Κλινικών Εργαστηρίων Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο εγκριθεί και ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο εγκρίνεται και ψηφίζεται σε Νόμο.

«Ο περί Τύπου Νόμος του 1983» αναβάλλεται.

«Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πάφου του 1988», «Οι περί Σωματείων και Ιδρυμάτων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και «Οι περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» αποσύρθηκαν.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος

Ανδρέας Παρισινός

Αυγερινός Παπαρές

Άριστος Χρυσοστόμου

Γεώργιος Χαραλαμπίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 6 Ιουλίου

1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης και των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ και ΕΚΑ. Στη συνεδρίαση αυτή παρέστησαν επίσης τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Α. Ψυλλίδης και Ι. Κατσουνωτός.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 33 της βασικής περί Γεωργικής Ασφάλισης νομοθεσίας, σκοπείται η παροχή της δυνατότητας στο Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας να αποκόπτει, μετά από εισήγηση του Ο.Γ.Α., το ποσό του ασφαλιστρού το οποίο καλλιεργητής σανού αρνείται ή αμελεί να πληρώσει στον Ο.Γ.Α. από οποιαδήποτε κρατική επιχορήγηση που πρόκειται να του παραχωρηθεί για την καλλιέργεια σανού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, με βάση την ενημέρωση που της έγινε, συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία. Η Επιτροπή παρά την πιο πάνω θέση της είναι της γνώμης ότι το προτεινόμενο μέτρο δεν λύει πλήρως το πρόβλημα της μη ικανοποιητικής ανταπόκρισης των καλλιεργητών σανού απέναντι στις υποχρεώσεις τους προς τον Ο.Γ.Α., γι' αυτό και προτίθεται να επανεξετάσει το όλο θέμα με βάση την εμπειρία που θα αποκτηθεί από την πρακτική εφαρμογή των πιο πάνω Κανονισμών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Οι περί Ανακουφίσεως Παθόντων Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988»

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Νίκος Αναστασιάδης

Ανδρέας Δημητριάδης

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χρίστος Πέτας

Μιχάλης Παπαπέτρου

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς σε δυο συνεδριάσεις της που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Ιουνίου και 4 Ιουλίου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 18 της βασικής περί Ανακουφίσεως Παθόντων νομοθεσίας, σκοπείται ο καθορισμός των βοηθημάτων που παρέχονται από το Κράτος σύμφωνα με την εν λόγω νομοθεσία σε εξαρτώμενους πεσόντων και εξαφανισθέντων και σε ανάπηρους παθόντες.

Όπως είναι γνωστό, η Βουλή ψήφισε πρόσφατα νέα ενοποιημένη και εκσυγχρονισμένη νομοθεσία αναφορικά με τα πιο πάνω βοηθήματα και σκοπός ακριβώς των υπό συζήτηση Κανονισμών είναι η κανονιστική ρύθμιση αριθμού θεμάτων στα πλαίσια της καλύτερης εφαρμογής της νομοθεσίας αυτής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, όπως έχουν τελικά διαμορφωθεί με την ενσωμάτωση σ' αυτούς αριθμού επιμέρους τροποποιήσεων που προέκυψαν από τις εισηγήσεις που έγιναν στο στάδιο της εξέτασης του όλου θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση όπως οι Κανονισμοί εγκριθούν;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Το επόμενο θέμα είναι «Έγγραφα κατατεθέντα στη Βουλή στις 23 και 30 Ιουνίου 1988, που αφορούν την πρόσληψη ή την παράταση των υπηρεσιών έκτακτου προσωπικού στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και στην Αρχή Λιμένων Κύπρου».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝΤΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΣΤΙΣ 23 ΚΑΙ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1988 ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3(1)(α) ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ) ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 99 ΚΑΙ 122 ΤΟΥ 1985) ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1985 (ΑΡ. 169 ΤΟΥ 1985).

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τα πιο πάνω Έγγραφα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε την 1η Ιουλίου 1988.

Στη συνεδρίαση αυτή ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Με τα πιο πάνω Έγγραφα τα οποία κατατέθηκαν στη Βουλή στις 23 και 30 Ιουνίου 1988 από τους Υπουργούς Οικονομικών, Συγκοινωνιών και Έργων και Εμπορίου και Βιομηχανίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Προσλήψεως Έκτάτων Υπαλλήλων (Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), σκοπείται ή πρόσληψη ή η παράταση των υπηρεσιών αριθμού έκτακτων υπαλλήλων στη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία, τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και την Αρχήν Λιμένων Κύπρου για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους.

Στα υπό συζήτηση Έγγραφα περιλαμβάνεται, ανάμεσα σ' άλλες προτάσεις, εισήγηση για μετατροπή 81 ωρομισθίων σε έκτακτους υπαλλήλους με βάση τον κατάλογο που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Οικονομικών στο στάδιο της συζήτησης του όλου θέματος των ωρομισθίων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή ο αριθμός των ωρομισθίων για μετατροπή σε έκτακτους έχει διαφοροποιηθεί από τον αρχικό κατάλογο των 100 σε 81, γιατί 3 άτομα διορίστηκαν σε οργανικές θέσεις στη δημόσια υπηρεσία, 1 άτομο υπηρετεί με σύμβαση, 1 άτομο εργοδοτήθηκε στον ιδιωτικό τομέα, ενώ 14 άλλα άτομα έχουν υπηρεσία κάτω των πέντε ετών και επομένως δεν πληρούν την προϋπόθεση της πενταετούς υπηρεσίας για την μετατροπή τους σε έκτακτους.

Η Επιτροπή, αφού διεξήλθε ξεχωριστά κάθε πρόταση που γίνεται για τους πιο πάνω σκοπούς και σημείωσε τους λόγους για τους οποίους κρίνονται αναγκαίες, φρονεί ότι δεν εγείρεται θέμα απαγόρευσης των προτεινόμενων προσλήψεων ή παρατάσεων των υπηρεσιών στις πιο πάνω Υπηρεσίες κάτω από τους όρους και για την χρονική διάρκεια απασχόλησης που αναφέρονται στα υπό συζήτηση Έγγραφα που βρίσκονται ενώπιον του Σώματος.

Παράλληλα με την πιο πάνω εισήγησή της η Επιτροπή καλεί τους αρμοδίους όπως επανεξετάσουν το θέμα των 14 ωρομισθίων που παρέμειναν έξω από τον κατάλογο των προσώπων που μετατρέπονται σε έκτακτους, σε συνάρτηση με την έρευνα που διεξάγεται για την εξέταση και διερεύνηση και άλλων περιπτώσεων που τίθενται ενώπιον των αρμοδίων από τις ενδιαφερόμενες πλευρές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κύριος Δίγκλης.

Π. ΔΙΓΚΛΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η δική μας Κοινοβουλευτική Ομάδα χαιρετίζει την κατάθεση των εγγράφων που είναι υπό συζήτηση και τα οποία αποσκοπούν στην μετατροπή 81 ωρομισθίων σε έκτακτους υπαλλήλους.

Αυτή η ενέργεια της Κυβέρνησης ικανοποιεί απαίτηση του Σώματος η οποία διατυπώθηκε, όταν ενώπιον του Σώματος συζητείτο η Έκθεση που αναφερόταν στο πρόβλημα των ωρομισθίων υπαλλήλων. Σε σχέση με την έγκριση των εγγράφων που αφορούν τους 81 ωρομισθίους υπαλλήλους θέλω να αναφερθώ σε ορισμένα ουσιώδη ζητήματα. Το πρώτο ζήτημα αφορά την κάλυψη όλων των

ωρομισθίων, ακόμα και εκείνων οι οποίοι εμπίπτουν στους όρους οι οποίοι αναφέρονται στα κατατεθέντα έγγραφα και συγκεκριμένα στην παράγραφο 2 των εγγράφων. Στη σελίδα 2, υποπαράγραφος 3 της παραγράφου 7, αναφέρεται ότι εισηγούνται τα έγγραφα να μετατραπούν σε τακτικούς όσοι ωρομισθιοί έχουν πενταετή υπηρεσία.

Σ' αυτό τον όρο θα αναφερθώ αργότερα. Όμως πληροφορούμαι ότι υπάρχουν άτομα τα οποία ικανοποιούν αυτό τον όρο, έχουν δηλαδή συμπληρώσει πενταετή υπηρεσία, και λόγω λάθους δεν καλύπτονται από τα κατατεθέντα έγγραφα. Γι' αυτό η εισήγησή μου είναι όπως διαβιβαστεί προς την Εκτελεστική Εξουσία η εισήγηση, η απαίτηση, όπως γίνει έρευνα, ούτως ώστε να καλυφθούν όσοι δικαιωματικά καλύπτονται από τους όρους οι οποίοι διαλαμβάνονται σ' αυτά τα έγγραφα.

Το δεύτερο σημείο στο οποίο θα αναφερθώ είναι αυτό που αναφέρεται και στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών. Δηλαδή ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί από τους αρμοδίους η περίπτωση των 14 ωρομισθίων που παρέμειναν έξω, λόγω του ότι δεν συμπλήρωσαν πενταετή υπηρεσία.

Έχω τη γνώμη, κύριε Πρόεδρε, ότι η Βουλή με διάβημα προς την Εκτελεστική Εξουσία θα πρέπει να ενισχύσει αυτή την εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, υποδεικνύοντας ότι πρέπει όρος υπηρεσίας να είναι ίσως όχι τα πέντε χρόνια, αλλά τα τρία χρόνια. Πιστεύω ότι τριετής υπηρεσία σε μια θέση θα πρέπει να θεωρηθεί αρκετή, για να μετατραπεί ένας ωρομισθιος ή μια ωρομισθια σε έκτακτο υπάλληλο.

Το επόμενο σημείο στο οποίο θα αναφερθώ αφορά την τοποθέτηση των ωρομισθίων στις κλίμακες μετά τη μετατροπή τους σε εκτάκτους. Έχω διάφορες περιπτώσεις ωρομισθίων υπόψη μου, σύμφωνα με τις οποίες, αν αυτοί οι ωρομισθιοί τοποθετηθούν στην αφετηρία της κλίμακας, το αποτέλεσμα θα είναι σημαντική μείωση του μισθού τους. Για παράδειγμα, έχω υπόψη μου περίπτωση που σήμερα έχει μισθό £240 και αν εφαρμοστούν οι πρόνοιες ή οι σκέψεις που υπάρχουν στο αρμόδιο τμήμα της Κυβέρνησης, ο μισθός αυτών των υπαλλήλων θα μειωθεί περίπου κατά £70 ή κατά £60 μηνιαίως. Και έχω ακούσει δίκαια από τέτοιους ωρομισθίους ότι, αν συμβεί κάτι τέτοιο όχι μόνο δεν θα ευεργετηθούν, αλλά η μετατροπή τους σε εκτάκτους θα είναι ολέθρια.

Γι' αυτό εισηγούμαι, να διαβιβάσουμε στην Εκτελεστική Εξουσία παράκληση όπως, κατά την τοποθέτηση των ωρομισθίων στις κλίμακες των εκτάκτων, εφαρμοστεί μια ορθή και δίκαιη προσέγγιση. Να μην ενταχθούν δηλαδή στην αφετηρία της κλίμακας οι γινόμενοι έκτακτοι ωρομισθιοί, αλλά να ακολουθηθούν άλλα παραδείγματα που ήδη υπάρχουν στη δημόσια υπηρεσία. Δηλαδή, να τοποθετηθούν οι ωρομισθιοί με βάση τα έτη υπηρεσίας τους ή με κάποια άλλα κριτήρια, ούτως ώστε να καταστεί δυνατό να μη μειωθεί ο μισθός τους.

Ένα άλλο θέμα το οποίο υπάρχει σχετίζεται με τις συνδυασμένες κλίμακες που ισχύουν για αρκετούς ωρομισθίους, που μετατρέπονται σε έκτακτους, σε συνδυασμό με την ομαδοποίηση ορισμένων θέσεων. Πιστεύω ότι και αυτό το ζήτημα η Εκτελεστική Εξουσία θα πρέπει να το δει με κατανόηση και προς το συμφέρον των ωρομισθίων.

Τέλος θέλω να εκφράσω την ευχή να γίνει αντιληπτή από την Εκτελεστική Εξουσία η παρατήρηση που γίνεται και πάλι στην Έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και η οποία επαναλαμβάνει απαίτηση που περιλαμβάνονταν στην Έκθεση επί του θέματος των ωρομισθίων ενώπιον της Βουλής,

δηλαδή να λυθεί οριστικά το πρόβλημα και αυτών που έχουν μετατραπεί από ωρομισθίους σε εκτάκτους, μετατρέποντάς τους σε μόνιμους από την 1/1/1989. Παράλληλα υποδεικνύουμε και την ανάγκη όπως συμπληρωθεί η έρευνα για όλους τους ωρομισθίους, οι οποίοι εκ πρώτης όψεως είναι αριθμός πολύ μεγαλύτερος των 81 ωρομισθίων που σήμερα με ένα τρόπο ή κατά κάποιο τρόπο τακτοποιούνται. Να συμπληρωθεί η έρευνα για όλους τους ωρομισθίους, ούτως ώστε να καταστεί δυνατό από την 1/1/1989 και αυτοί που σήμερα δεν μετατρέπονται σε τακτικούς να μετατραπούν σε μόνιμους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφέρω ότι σήμερα το Υπουργείο Οικονομικών με επιστολή τους προς το Γενικό Διευθυντή της Βουλής αναφέρει ότι κάποιο πρόσωπο εκ παραλείψεως δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των 81, οπότε πρέπει να προστεθεί. Έτσι πλέον πρέπει να αναφερόμαστε σε 82.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν δεν υπάρχει ένσταση περίληψής του, ασφαλώς.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Ήδη η Επιτροπή τον έχει περιλάβει, αλλά υπάρχουν και άλλοι που δεν περιλήφθηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε και έντιμοι κύριοι συνάδελφοι,

Είναι η θέση μας ότι όλοι ανεξαιρέτα οι ωρομισθιοί οι οποίοι απασχολούνται επί τακτικής βάσης στην κυβερνητική υπηρεσία, και νομίζω η περίοδος που εισηγήθηκε ο κ. Δίγκλης των τριών ετών είναι μια σωστή βάση για να υπολογίσουμε το τακτικό της απασχόλησής τους, θα πρέπει να ενταχθούν στη δημόσια υπηρεσία χωρίς καμιά αναβολή. Διότι και οι έκτακτοι και οι ωρομισθιοί υπάλληλοι που απασχολούνται τακτικά στην κυβερνητική υπηρεσία σύμφωνα με το Σύνταγμα, και συγκεκριμένα με το Άρθρο 122, τυγχάνουν του καθεστώτος των δημόσιων υπαλλήλων, διότι έτσι καθόρισε ο συνταγματικός νομοθέτης. Και είναι πραγματικά πολύ λυπηρό, γιατί για τόσα χρόνια τόσο οι έκτακτοι όσο και οι ωρομισθιοί υπάλληλοι είναι αποκομμένοι από το σώμα της δημόσιας υπηρεσίας. Δηλαδή δεν έχουν ακόμα ενταχθεί, ενώ αποτελεί αναφαίρετο συνταγματικό τους δικαίωμα να διεκδικήσουν εκείνο το καθεστώς που τους έδωσε το Σύνταγμα και εκείνο το καθεστώς που πάλι το Σύνταγμα επιβάλλει, δηλαδή της ίσης μεταχείρισης, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 28.

Γι' αυτό το λόγο εισηγούμαστε και υπερθεματίζουμε όπως όσοι από τους ωρομισθίους έχουν συμπληρώσει τριετή υπηρεσία ενταχθούν χωρίς καμιά αναβολή στη δημόσια υπηρεσία, για να τυγχάνουν των γενικών ωφελημάτων που τυγχάνουν όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι και καθέννας, βεβαίως, σύμφωνα με τη θέση που κατέχει και σύμφωνα με τα προσόντα του και την ευθύνη του.

Το θέμα τούτο και τα θέματα της σωστής στελέχωσης της δημόσιας υπηρεσίας έχουν πολύ ταλαιπωρήσει την Κυπριακή Κυβέρνηση. Ήταν αποτέλεσμα μιας ανωμαλίας, της ανωμαλίας που προέκυψε μετά την τούρκικη εισβολή, όπου δεν ήταν και δυνατό να προκηρυχθούν θέσεις και να διεξαχθούν οι διαδικασίες της κανονικής πρόσληψης δημόσιων υπαλλήλων. Εφόσον όμως η Βουλή έθεσε τέρμα στην πρόσληψη έκτακτων ή άλλως πως υπαλλήλων με προγενέστερους νόμους, οι εκκρεμότητες αυτές πρέπει χωρίς καμιά αναβολή πλέον να ρυθμιστούν για την εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, είχαμε την ευκαιρία σαν κόμμα να αναπτύξουμε τις θέσεις μας πάνω στα θέματα των ωρομισθίων κατά την συζήτηση της Έκθεσης της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Σήμερα κρίνουμε ανάγκη να επαναλάβουμε τις ίδιες θέσεις που δεν φαίνεται να διαφέρουν ποσώς από τις θέσεις των δύο άλλων κομμάτων που έχουν εκφραστεί προηγούμενα.

Εκείνο που με έκπληξη παρατηρούμε είναι ότι, ενώ στην Έκθεση μιλούσαμε για 97, τώρα έχουμε 82 μόνο. Ενώ στην Έκθεση μιλούσαμε για 450 ωρομισθίους και επιβαλλόταν να υπάρξει μια οριστική ρύθμιση της αβεβαιότητας που τους βασανίζει από χρόνια, σήμερα έχουμε μόνο ή μόλις 82. Πιστεύω ότι οφείλει το Τμήμα Προσωπικού οριστικά και τελειωτικά να πάρει το μήνυμα της Βουλής και, όπως έχουν εισηγηθεί και οι συνάδελφοι κ.κ. Δίγκλης και Ευσταθίου, μέχρι το τέλος του χρόνου να ολοκληρώσει τον κατάλογο και με βάση κάποια κριτήρια ή θέσεις που έχουν εκφραστεί να οριστικοποιηθεί η πρόσληψη των ωρομισθίων σε έκτακτους υπαλλήλους.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός υποστηρίζει την υπό ψήφιση νομοθεσία με όσα έχουμε προαναφέρει.

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρυσόστομου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η μετατροπή των 82 ωρομισθίων σε εκτάκτους χαιρετίζεται σαν το πρώτο βήμα για την επίλυση του τόσο σοβαρού προβλήματος που απασχολεί σημαντικό αριθμό δημόσιων υπαλλήλων. Το Τμήμα Προσωπικού σε καμιά περίπτωση στις τόσες συνεδρίες της Επιτροπής Οικονομικών που παρευρέθηκε δεν είχε θέσει σαν κριτήριο την πενταετή υπηρεσία για σκοπούς μετατροπής των ωρομισθίων σε εκτάκτους, με απώτερο στόχο τη μονιμοποίησή τους. Έτσι δεν μας βρίσκει καθόλου σύμφωνους αυτό το κριτήριο και θα πρέπει να απασχολήσει την Επιτροπή Οικονομικών, η οποία παρακολουθεί το θέμα, όταν θα λειτουργήσει και πάλι η Βουλή μετά τις θερινές διακοπές.

Συμφωνούμε με το θέμα που ήγειρε ο κ. Δίγκλης. Η τοποθέτηση στην αρχή της κλίμακας πραγματικά είναι άδικη, γιατί όπως όλοι γνωρίζουμε και από τη συζήτηση που έγινε στο Σώμα, οι πλείστοι από τους υπαλλήλους στους οποίους αναφερόμαστε έχουν πολυετή υπηρεσία και βρίσκονται σε πολύ ψηλότερες

κλίμακες. Και θα είναι άδικο αυτοί οι άνθρωποι να χάσουν από το μισθό τους, αφού έχουμε σκοπό να τους μονιμοποιήσουμε και να καλυτερεύσουμε το βιοτικό τους επίπεδο και τον τρόπο ζωής τους.

Θα ήθελα να σχολιάσω ότι πλείστοι τμηματάρχες δεν αποδέχονται αιτήσεις ωρομισθίων τις οποίες πρέπει να υποβάλουν προς το Τμήμα Προσωπικού ούτως ώστε να εξεταστεί η περίπτωση τους και να λήξει το πρόβλημά τους μέχρι το τέλος του χρόνου. Και θα πρέπει από το Σώμα να διαβιβαστεί στις αρμόδιες υπηρεσίες ότι πρέπει να δοθούν οδηγίες στους τμηματάρχες να δέχονται τις αιτήσεις του προσωπικού και να τις διαβιβάζουν, ούτως ώστε να μη βρεθούμε στο τέλος του χρόνου, όπως είχαμε προειδοποιήσει άλλοτε και κατά τη συζήτηση του θέματος, στη δυσκολία να μη λυθεί ολοκληρωτικά το θέμα. Και θα πρέπει οπωσδήποτε να διαβιβαστεί ότι σίγουρα πρέπει να κλείσει αυτό το θέμα μέχρι το τέλος του χρόνου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε. Θα ήθελα να κάμω σαφές ότι μπορεί μεν η πενταετής θητεία κάποιου την εξάσκηση δημοσιούπαλληλικών καθηκόντων να μην τέθηκε από το Τμήμα Προσωπικού, αλλά η πρακτική αυτή είναι που επιτέλεστηκε στην ουσία. Επομένως, η εισήγηση του συναδέλφου του Δίγκλη είναι σωστή καθώς και του κ. Ευσταθίου και των άλλων συναδέλφων, πως πρέπει οπωσδήποτε το μήνυμα να καταστεί σαφές ότι πρέπει τριετής τουλάχιστον υπηρεσία να θεωρηθεί σαν βάση.

Επίσης θα πρέπει να τονίσουμε αυτό που ο κ. Δίγκλης τόνισε, ότι πολλών οι απολαβές, με την τακτοποίησή τους τώρα ως εκτάκτων, μειώνονται κάθετα και υπάλληλοι από την κλίμακα Α4, στην οποία μέχρι τώρα προσλαμβάνονταν, παίρνουν την κλίμακα Α2. Πρέπει οπωσδήποτε κάποιες παροχές να δοθούν για να συνάδουν οι αντιμισθίες τις οποίες λάμβαναν με τη σημερινή πραγματικότητα.

Χαιρετίζουμε φυσικά και εμείς την ανάληψη αυτής της πρωτοβουλίας από μέρος του κράτους για την τακτοποίηση αυτών των ανθρώπων. Επιμένουμε πως πρέπει, όπως ο συναδέλφος Αναστασιάδης τόνισε, μέχρι το τέλος του 1988 να πάρει αυτή η κατάσταση κάποιο τέλος. Θα πρέπει επίσης να τονιστεί με εμφαντικότητα πως και η περίπτωση του Μοδέστου, του παιδιού του πρώτου αγωνιστή του απελευθερωτικού αγώνα του 55—59, που από τον Οκτώβρη του 1969, για 19 χρόνια, εκτελεί καθήκοντα ουσιαστικά δημόσιου υπαλλήλου, πρέπει οπωσδήποτε ανυπερθέτως να μπει μέσα στον κατάλογο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα επαναλάβω τις θέσεις μας, οι οποίες είναι γνωστές, και τις θέσεις της Επιτροπής. Θα ήθελα να υποδείξω ένα ζήτημα και μερικά προβλήματα τα οποία προβάλλουν μετά από τη μετατροπή των 82 ωρομισθίων σε εκτάκτους. Με τα έγγραφα που έχουν σταλεί προκύπτουν τρία θέματα για τα οποία η Εκτελεστική Εξουσία δεν θα πρέπει να αποφασίσει, προτού συζητηθούν και επιλυθούν με τη Βουλή και με τις οργανώσεις των ενδιαφερομένων.

Και αυτά τα θέματα είναι: Πρώτο, ότι δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση ωρομίσθιος ο οποίος έχει μετατραπεί σε έκτακτο να πάρει χαμηλότερο μισθό από ό,τι έπαιρνε ως ωρομίσθιος. Αυτό πρέπει να είναι σαφές μήνυμα προς την Εκτελεστική Εξουσία. Αυτό είναι το ένα. Δεύτερο, η απόφαση της Εκτελεστικής Εξουσίας είχε ως κριτήριο ότι θα πρέπει να έχει πεντάετή θητεία ένας για να μετατραπεί από ωρομίσθιο σε έκτακτο. Η Βουλή δεν το θεωρεί ως αναλλοίωτο κριτήριο και θα πρέπει να συζητηθεί και να εξευρεθεί η ορθή βάση. Αυτό είναι το δεύτερο. Και τρίτο, ότι σε καμιά περίπτωση οι κλίμακες στις οποίες τοποθετούνται, τώρα οι ωρομίσθιοι με τη μετατροπή τους σε εκτάκτους δεν αποτελούν προηγούμενο για την τοποθέτησή τους μετά σε μόνιμες θέσεις. Τούτο θα ήθελα ιδιαίτερα να το υπογραμμίσω.

Σήμερα η Εκτελεστική Εξουσία με τα έγγραφα που έστειλε έχει τοποθετήσει (δεν θα ήθελα να χαρακτηρίσω τον τρόπο τοποθέτησης) τους ωρομισθίους που μετατρέπεται σε εκτάκτους σε κάποιες κλίμακες. Οι κλίμακες αυτές και με βάση τα προσόντα και άλλα κριτήρια είναι πολύ αμφισβητούμενες. Κατά συνέπεια πρέπει να γίνει σαφές από τη Βουλή ότι εγκρίνοντας τα έγγραφα αυτά σε καμιά περίπτωση δεν εγκρίνει την τοποθέτηση των ωρομισθίων που έχουν μετατραπεί σε εκτάκτους στις ίδιες κλίμακες, όταν μονιμοποιηθούν στις οποίες έχουν τοποθετηθεί τώρα ως έκτακτοι.

Νομίζω ότι αυτά είναι τρία πρόσθετα μηνύματα τα οποία η Βουλή πρέπει να στείλει προς την Εκτελεστική Εξουσία και τα οποία πήγασαν από την πρακτική της μετατροπής των 82 ωρομισθίων σε εκτάκτους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρόλο ότι θα διαβιβάσω το κλίμα της συζήτησης θα παρακαλούσα την Επιτροπή, για να είμαστε εντάξει και με τις διαδικασίες, να μου απευθύνει μια επιστολή με βάση αυτά που έχουν προκύψει από τη συζήτηση για να διαβιβάσω πολύ πιο συγκεκριμένα αιτήματα προς την Εκτελεστική Εξουσία.

Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Εγγράφων.

(Κτυπά την σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, τα Έγγραφα εγκρίνονται.

Και επανέρχομαι στο θέμα το οποίο είχαμε αφήσει πίσω. Πρόκειται για το νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 35) του 1988». Αντιλαμβάνομαι ότι τώρα είμαστε έτοιμοι να το συζητήσουμε.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΑΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 35) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Αλέξης Γαλανός

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1988, στην οποία κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνεδρίαση αυτή παρευρέθηκαν επίσης και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Π. Κόλοκος και Π. Στυλιανού.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού χρημάτων ύψους £108,313 και η διάθεσή του για κάλυψη αριθμού δαπανών κάτω από διάφορα Κεφάλαια και Άρθρα του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού διεξήλθε κάθε μια από τις ζητούμενες συμπληρωματικές πιστώσεις και τους σκοπούς για τους οποίους θα διατεθούν είναι της γνώμης ότι η ζητούμενη πρόνοια ύψους £48,000 για αγορά νέων υπηρεσιακών αυτοκινήτων χρειάζεται παραπέρα διερεύνηση, γι' αυτό και έχει ζητηθεί να κατατεθούν ενώπιόν της τα αναγκαία συμπληρωματικά στοιχεία.

Υπό το φως των πιο πάνω η Επιτροπή εισηγείται την απάλειψη από τον Πίνακα του υπό συζήτηση νομοσχεδίου πιστώσεων συνολικού ύψους £48,000, για τις οποίες θα πρέπει να γίνει περαιτέρω διερεύνηση, και κατά συνέπεια τη μείωση της ζητούμενης πίστωσης στο ποσό των £60,313 για την κάλυψη των υπόλοιπων αναγκών για τις οποίες γίνεται ειδική πρόνοια στον ίδιο Πίνακα. Με την πρόταση της αυτή η Επιτροπή εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, αφού τροποποιηθεί επίσης ο τίτλος του ώστε ν' αναφέρεται ως «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 25) του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 1 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £60,313 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 2 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρο 3 εγκριθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερηται ως ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 25) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Η Βουλή θα διακόψει και θα συνεχίσουμε η ώρα 4.00 μ.μ.

(Ώρα διακοπής: 1.10 μ.μ.)

(Ώρα επανέναρξης: 4.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Συνεχίζουμε τη συνεδρία της Βουλής με την Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

(1) Ο περί Κτηματομεσιτών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(2) Ο περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Υγείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προτάσεις Νόμου:

(3) Ο περί Ενοικιοστασίου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Γιαννάκη Ομήρου, Βουλευτή του Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Εσωτερικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Ο περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Ευστάθιον Ευσταθίου, Βουλευτή του Σ.Κ. ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Παιδείας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από ό,τι αντιλαμβάνομαι οι τροποποιητικοί Κανονισμοί περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος), επειδή θα υπάρχει διακοπή στη Βουλή, πιθανώς να περάσουν ως έχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πληροφορούμαι από τον Πρόεδρο της Επιτροπής ότι προτιμά να κατατεθούν και ό,τι είναι έτοιμοι να κάμουν τις παρατηρήσεις τους, ούτως ώστε μέχρι την επόμενη συνεδρία να είναι έτοιμοι και να περάσουν. Αν φυσικά υπάρχουν παρατηρήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι παρατηρήσεις θα γίνουν τώρα ή μετά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Το θέμα των συγκεκριμένων Κανονισμών, είχε θιγεί στην τελευταία συνεδρίαση της Επιτροπής και όλα τα κόμματα δέχονται ομόφωνα το περιεχόμενο αυτών των Κανονισμών, όπως το έστειλε η Εκτελεστική Εξουσία. Κατά συνέπεια, υπάρχει και ενδεχόμενο να αφήσουμε τους Κανονισμούς, οπότε θα αρχίσει η ισχύς τους μετά την πάροδο του τριακονταημέρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν δεν υπάρξουν παρατηρήσεις, θα θεωρηθούν ως αυτόματα εγκριθέντες.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Βεβαίως, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πολύ καλά! Κατατίθενται λοιπόν, και οι Κανονισμοί.

Υπάρχουν άλλα θέματα προς κατάθεση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όχι κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις

(Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς)

Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και ληφθείσα στις 2 Οκτωβρίου 1987.

«Η κοινότητα Πωμού, Πάφου αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα μετά την ανακατασκευή του κεντρικού δρόμου προς τον Παχύαμμο.

1. Για 5 χρόνια παραμένει άλυτο το πρόβλημα αποζημιώσεων σε όσους έγινε απαλλοτρίωση της περιουσίας τους και θεωρήθηκε μη ικανοποιητικό το ποσό χρημάτων που προσφέρθηκε.

2. Σε μερικούς που η γη τους επηρεάστηκε από την κατασκευή του δρόμου έγιναν τοίχοι αντιστήριξης, ενώ σε άλλους όχι.

3. Κοινό αίτημα είναι επίσης το κλείσιμο των αυλακιών που ανοίχτηκαν μετά την κατασκευή του δρόμου για τη διευκόλυνση της διέλευσης των κατοίκων στα σπίτια τους.

4. Μετά την κατασκευή του δρόμου πλημμυρίζουν οι αυλές μερικών κατοικιών, όπως εκείνες των Παύλου Ιωάννου, Ανδρέα Μιχαήλ, Φίλιππου Δημητρίου, Νικόδημου Αχιλλέα και άλλων, γι' αυτό και ζητείται όπως ληφθούν μέτρα για λύση του προβλήματος.

Καλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πώς αντιμετωπίζει αυτά τα αιτήματα και πότε θα τα επιλύσει.»

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Η κοινότητα Πωμού εγείρει αίτημα για ασφαλτόστρωση των παρόδων που δημιουργήθηκαν κατά την κατασκευή του δρόμου Πωμού—Πόλεως καθώς και για την αντιμετώπιση του πλημμυρίσματος τμημάτων του δρόμου από όμβρια νερά με την κατασκευή κατάλληλων αυλακιών.

Ποια η αντιμετώπιση των πιο πάνω αιτημάτων από το αρμόδιο Υπουργείο;»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 1987 και 24 Μαρτίου 1988 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Πάφου κ.κ. Μιχαήλ Θεοδούλου και Γιαννάκη Ομήρου, αντίστοιχα.

«Με τη βελτίωση του δρόμου Πωμού—Παχυάμμου μέσα στα πλαίσια του Τρίτου Σχεδίου Οδικής Ανάπτυξης, βελτιώθηκε και τμήμα του δρόμου μέσα στο χωριό Πωμός. Κατά τη βελτίωση του τμήματος αυτού λήφθηκαν όλα τα αναγκαία μέτρα με την κατασκευή χωμάτινων καιτσιμεντένιων αυλακιών για την απομάκρυνση των νερών της βροχής. Οι πάροδοι που δημιουργήθηκαν κατά τη βελτίωση του δρόμου έχουν επίσης ασφαλτοστρωθεί πρόσφατα.

Το θέμα των αποζημιώσεων ένεκα απαλλοτριώσεων χειρίζεται το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία. Όσοι από τους επηρεασθέντες αποδέχτηκαν την πρόταση του Κτηματολογίου για αποζημίωση έχουν ήδη πληρωθεί. Για τους υπόλοιπους ιδιοκτήτες που δεν αποδέχτηκαν ετοιμάζονται αιτιολογημένες εκθέσεις και θα παραπεμφθούν σύντομα στο δικαστήριο για να καθοριστεί το ύψος του ποσού της αποζημίωσης που θα τους καταβληθεί.

Κατά τη βελτίωση του δρόμου μέσα στο χωριό Πωμός κατασκευάστηκαν τοίχοι αντιστήριξης στις περιπτώσεις που υπήρχαν τοίχοι και επηρεάστηκαν από τα κατασκευαστικά έργα και όπου κρίθηκε αναγκαίο κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου για προστασία κυρίως κατοικιών.

Σύμφωνα με την ακολουθούμενη τακτική κατά βελτίωση δρόμων μέσα σε χωριά κατασκευάζονται χωμάτινα αυλάκια και κλειστοί οχετοί σε όλες τις εισόδους των σπιτιών και υποστατικών. Η τακτική αυτή ακολουθήθηκε και στην περίπτωση του Πωμού.

Κατά την κατασκευή του δρόμου έγιναν τα κατάλληλα έργα και λήφθηκαν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των κατοικιών από τα νερά της βροχής. Σε όλες τις συγκεκριμένες περιπτώσεις που αναφέρονται στην «Ερώτηση» του κ. Θεοδούλου κατασκευάστηκαντσιμεντένια αυλάκια, τοίχοι και άλλα προστατευτικά έργα για προστασία των οικοπέδων και των κατοικιών από τα νερά της βροχής.

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων κατά τη βελτίωση των δρόμων μέσα σε χωριά καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να ικανοποιεί τα λογικά αιτήματα των κατοίκων. Γίνονται επίσης πάντοτε όλα τα απαραίτητα έργα για τη διοχέτευση των νερών της βροχής.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Δεκεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου και ληφθείσα στις 12 Δεκεμβρίου 1987.

«Στον τόπο μας σήμερα λειτουργούν 31 ξένες Ασφαλιστικές Εταιρείες και 13 εγγεγραμμένες στην Κύπρο με Κυπριακά Κεφάλαια.

Το σύνολο των ασφαλιστρων για το 1986 ανήλθε στο ποσό των 38 περίπου εκατομμυρίων λιρών σημειώνοντας αύξηση γύρω στο 16.5% σε σχέση με το 1985.

Είναι αναντίλεκτο γεγονός ότι η Ασφαλιστική Βιομηχανία μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της οικονομίας του τόπου μας, ιδιαίτερα με τα σχέδια αποταμιεύσεως. Η μερίδα του λέοντος όμως από ασφάλιστρα φεύγει από την Κύπρο και πηγαιίνει στο εξωτερικό στις χώρες που έχουν τα κεντρικά γραφεία τους οι 31 ξένες εταιρείες που λειτουργούν στην Κύπρο.

Και ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- (α) Ποιο ήταν το συνολικό ποσό συναλλάγματος που έφυγε από την Κύπρο υπό μορφή ασφαλιστρων τα οποία εισπράχθηκαν από τις 31 ξένες Ασφαλιστικές Εταιρείες τα τελευταία 5 χρόνια;
- (β) Γιατί δεν λήφθηκαν από την Κυβέρνηση τα αναγκαία μέτρα για βελτίωση της συναγωνιστικότητας ή την προστασία των Κυπριακών Ασφαλιστικών Εταιρειών ώστε να περιορισθεί η εξαγωγή πολύτιμου συναλλάγματος;
- (γ) Ποια μέτρα προτίθεται να πάρει η Κυβέρνηση για να προστατεύσει τις Κυπριακές Εταιρείες και να σταματήσει τη μεγάλη εξαγωγή συναλλάγματος στο εξωτερικό από τις ξένες Ασφαλιστικές Εταιρείες;

Απάντηση ημερομηνίας 21 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 1987 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Αντώνη Ανδρέου.

«Κατ' αρχήν διευκρινίζεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στην αρμοδιότητα της οποίας εμπίπτει το θέμα της εξαγωγής συναλλάγματος δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλιστρων εκτός σε πολύ μεμονωμένες περιπτώσεις όπου, λόγω ειδικών δεδομένων, άτομα ή επιχειρήσεις ασφαλίζονται κατευθείαν με το εξωτερικό. Αναφορικά με τα ποσά που οι ξένες ασφαλιστικές εταιρείες εξάγουν στο εξωτερικό, τονίζεται ότι αυτό γίνεται με βάση την πάγια πολιτική της Κυβέρνησης να επιτρέπει σε ξένους επενδυτές που επενδύουν στη Δημοκρατία την εξαγωγή των κερδών και πλεονασμάτων τους. Τέτοια πολιτική ακολουθείται από όλες τις προηγμένες χώρες. Εξάλλου χωρίς την πολιτική αυτή κανένας ξένος δεν θα είχε κίνητρο να επενδύει στην Κύπρο.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω παρατίθεται πιο κάτω πίνακας εμβασμάτων που η ασφαλιστική βιομηχανία ως σύνολο έκανε για την περίοδο 1983—1987:

Έτος	1983	1984	1985	1986	1987
Ποσό (£000)	1,054	2,445	2,293	3,382	3,341

Τα ποσά αυτά εξήχθησαν απ' όλες τις εταιρείες μαζί, κυπριακές και ξένες, και περιλαμβάνουν εξαγωγή πλεονασμάτων και κερδών, αντασφαλιστρων ποσών για επενδύσεις στο εξωτερικό καθώς και πληρωμές έναντι απαιτήσεων.

Αναλυτικότερα στοιχεία όσον αφορά τα εμβάσματα στο εξωτερικό ξεχωριστά από τις ξένες ασφαλιστικές εταιρείες και τις εταιρείες κατοίκων Κύπρου υπάρχουν μόνο για το 1986 και 1987.

Ξένες Ασφαλιστικές Εταιρείες

Εμβάσματα υπό τύπο	1986	1987
	(£)	(£)
Πλεονασμάτων/Κερδών	1,448,096	1,862,480
Αντασφαλιστρών	421,449	353,119
Τοποθετήσεων Εξωτερικού βάσει του νόμου	103,000	132,410
Σύνολο	1,972,545	2,348,009

Ασφαλιστικές Εταιρείες Κατοίκων Κύπρου

	1986	1987
	(£)	(£)
Σύνολο Εμβασμάτων (αντασφάλιστρα, τοποθετήσεις εξωτερικού κ.ά.)	1,409,455	922,991

Με βάση τα πιο πάνω εξάγεται το συμπέρασμα ότι το συναλλαγματικό κόστος για τη Δημοκρατία λόγω της παρουσίας των ξένων ασφαλιστικών εταιρειών ήταν για το 1986 £1.5 εκ. περίπου και για το 1987 £1.9 εκ. Στα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνονται τα εμβάσματα για αντασφάλιστρα και τοποθετήσεις εξωτερικού που έκαναν οι ξένες ασφαλιστικές εταιρείες, διότι αυτά τα εμβάσματα θα γίνονταν ακόμη και αν η ασφαλιστική βιομηχανία ανήκε εξ ολοκλήρου σε κατοίκους της Κύπρου. Πέραν της διευκρίνισης αυτής πρέπει να αναφερθεί ότι όλα τα στοιχεία που παρατίθενται, καλύπτουν μόνο την εξαγωγή συναλλάγματος και όχι την εισαγωγή συναλλάγματος που γίνεται για παράδειγμα με τη μορφή ασφαλιστρών που κάτοικοι εξωτερικού πληρώνουν στις ασφαλιστικές εταιρείες στην Κύπρο ή εμβασμάτων που οι αντασφαλιστικές εταιρείες κάνουν προς την Κύπρο έναντι απαιτήσεων και για τα οποία η Κεντρική Τράπεζα δεν κατέχει στοιχεία. Αν λαμβάνονταν και αυτά τα στοιχεία υπόψη, τότε το καθαρό συναλλαγματικό κόστος θα ήταν χαμηλότερο.

Σε ότι αφορά το θέμα της προστασίας των κυπριακών ασφαλιστικών εταιρειών, επισημαίνεται ότι, όταν το 1969 τέθηκε σε ισχύ η πρώτη κυπριακή νομοθεσία για τις ασφαλιστικές εταιρείες, δεν υπήρχαν τέτοιες κυπριακές εταιρείες και η αγορά ελεγχόταν εξ ολοκλήρου από τις ξένες. Από την εφαρμογή όμως της προαναφερθείσας νομοθεσίας μέχρι σήμερα έχει δημιουργηθεί κυπριακή ασφαλιστική αγορά και έχουν ιδρυθεί 13 καθαρά κυπριακές ασφαλιστικές εταιρείες από τις οποίες οι 9 ιδρύθηκαν μετά τις 11 Φεβρουαρίου 1980. Η δημιουργία κυπριακής ασφαλιστικής αγοράς αποτελεί ένδειξη του μεγάλου ενδιαφέροντος της Κυβέρνησης και αντανακλά την ικανοποιητική ανάπτυξη του κυπριακού ασφαλιστικού τομέα μέσα στη δεκαετία που πέρασε. Παρόλο που οι υφιστάμενες 13 κυπριακές εταιρείες είναι μικρές και έχουν περιορισμένα οικονομικά μέσα στη διάθεσή τους, εντούτοις κατά την 31η Δεκεμβρίου 1986 έλεγχαν το 46% του συνόλου των ασφαλιστικών εργασιών (Ζωής και Γενικού Κλάδου) έναντι του 54%

που ελεγχόταν από τις 31 ξένες εταιρείες. Στον κλάδο ζωής οι 5 κυπριακές εταιρείες έλεγχαν το 50.1% έναντι του 49.9% των 11 ξένων εταιρειών. Η υπεροχή αυτή οφείλεται στην προτίμηση που δίδεται (όπου τούτο είναι δυνατό) από την Κυβέρνηση, τους ημικρατικούς οργανισμούς και το κοινό, καθώς επίσης και στα μέτρα που εισήγαγε ο Υπουργός Οικονομικών αναφορικά με την επενδυτική πολιτική των εταιρειών αυτών που είναι, χωρίς αμφιβολία, περισσότερο ευνοϊκή για τις κυπριακές εταιρείες παρά για τις ξένες. Συγκεκριμένα οι μεν πρώτες έχουν την ευχέρεια να επενδύουν ελεύθερα τα πλεονάζοντα αποθεματικά τους σε μετοχές Τραπεζών, άλλων δημόσιων εταιρειών και σε ακίνητη ιδιοκτησία και να ασχολούνται με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα που τους επιτρέπει το Ιδρυτικό και Καταστατικό τους Έγγραφο, ενώ οι ξένες εταιρείες υπόκεινται σε περιορισμούς. Τα έσοδα από τις επενδύσεις αποτελούν εξίσου σημαντικά όσο και τα έσοδα από τις ασφαλιστικές δραστηριότητες.

Αναφορικά με τα εμβάσματα στο εξωτερικό, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία που παρατίθενται πιο πάνω, αυτά δεν γίνονται μόνο από τις ξένες εταιρείες αλλά και από τις κυπριακές, οι οποίες είναι μικρές και οικονομικά αδύνατες και είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωμένες να αντασφαλίζουν το μεγαλύτερο μέρος των κινδύνων που αναλαμβάνουν (90% περίπου) σε ξένους αντασφαλιστικούς οργανισμούς, τα δε εμβάσματα για αντασφάλιστρα είναι σημαντικά. Η περαιτέρω ανάπτυξη των κυπριακών εταιρειών θα επιτευχθεί σταδιακά και με τη βοήθεια τόσο της νέας περί Ασφαλιστικών Εταιρειών Νομοθεσίας που αναμένεται να τεθεί σ' εφαρμογή μέσα στο τρέχον έτος, όσο και με τη στενή συνεργασία του ασφαλιστικού και εμπορικού κόσμου. Το θέμα της εξαγωγής συναλλάγματος από τις κυπριακές εταιρείες μπορεί να περιοριστεί μόνο με την περαιτέρω ανάπτυξή του και τη δημιουργία μεγαλύτερων και ισχυρότερων ασφαλιστικών μονάδων, ικανών να απορροφήσουν ψηλότερο ποσοστό κινδύνων υποβιβάζοντας έτσι το ποσοστό των αντασφαλίσεών τους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 15 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα με ποιό τρόπο στοχοθετεί την αντίκρουση των πιο κάτω προβλημάτων του κτηνοτροφικού κόσμου:

- (i) Της νομοθετικής ρύθμισης του προβλήματος της διάθεσης και εμπορίας των προϊόντων της τάξης, με τη δημιουργία Ενιαίου (Κεντρικού) Φορέα, που να διαχειρίζεται τόσο την ντόπια παραγωγή όσο και τις εισαγωγές κτηνοτροφικών προϊόντων.
- (ii) Της υποβοήθησης των κτηνοτρόφων για μείωση του κόστους παραγωγής με την εισαγωγή νέας τεχνολογίας στα υποστατικά (μάντρες), καθώς και με τη λήψη άλλων μέτρων.
- (iii) Της ρύθμισης του θέματος της δανειοδότησης και διακίνησης του γάλακτος μέσω του Οργανισμού, ο οποίος να βοηθηθεί για να πληρώνει τους παραγωγούς τακτικά και στις κανονικές τιμές.
- (iv) Της αμειλικτής πάταξης του λαθρεμπορίου ζώων από τα κατεχόμενα εδάφη μας.
- (v) Της επίλυσης των προβλημάτων που έχουν σχέση με τη δημιουργία κτηνοτροφικών περιοχών, και

(vi) Της κατοχύρωσης και του κτηνοτροφικού επαγγέλματος, όπως έγινε και με άλλες παραγωγικές τάξεις».

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«I. Το θέμα της εμπορίας κρεάτων και άλλων κτηνοτροφικών προϊόντων βρίσκεται μεταξύ των προτεραιοτήτων της Κυβέρνησης. Όπως είναι γνωστό ειδικοί εμπειρογνώμονες που μετακλήθηκαν από την Κυβέρνηση κατά καιρούς υπέβαλαν σχετικές μελέτες. Πρόθεση του Υπουργείου είναι να συζητήσει σε σύντομο χρονικό διάστημα τα πορίσματα των μελετών αυτών με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, προτού καταλήξει σε συμπεράσματα ως προς τον καλύτερο τρόπο οργάνωσης και εμπορίας της κτηνοτροφικής παραγωγής.

II. Για μείωση των κόστων παραγωγής, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων προωθεί τα ακόλουθα:

- (α) Παράγει σε κυβερνητικούς σταθμούς ζώα ψηλής γενετικής αξίας, τα οποία και διαθέτει στους κτηνοτρόφους για βελτίωση των αποδόσεων. Επίσης εφαρμόζονται Σχέδια Καταγραφής Αποδόσεων Αιγοπροβάτων και Αγελάδων, που στοχεύουν στην περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας των ζώων.
- (β) Εισάγει νέες βελτιώσεις, όπως στην περίπτωση του εξοπλισμού υποστατικών και της ανέγερσης εκσυγχρονισμένων υποστατικών με στόχο την καλύτερη λειτουργικότητα των μονάδων για μείωση των εργατικών περιποίησης των ζώων, κλπ.
- (γ) Προωθεί την εφαρμογή καλύτερης διαχείρισης, όπως στην περίπτωση διατροφής των ζώων ανάλογα με το παραγωγικό στάδιο που βρίσκονται, την ετοιμασία σιτηρεσίων ελάχιστου κόστους κλπ.

III. Το θέμα της δανειοδότησης των κτηνοτρόφων αναμένεται να λυθεί μέσα στα πλαίσια εφαρμογής του Σχεδίου Ανάπτυξης Αιγοπροβατοτροφίας που βρίσκεται στο τελικό στάδιο της αναθεώρησής του. Ήδη πρόσφατα επισκέφθηκε την Κύπρο για το σκοπό αυτό αποστολή του Διεθνούς Ταμείου Γεωργικής Ανάπτυξης και αναμένεται ότι σύντομα θα εφαρμοστούν οι πρόνοιες του πιο πάνω Σχεδίου για συλλογή/διακίνηση του γάλακτος και δανειοδότηση των παραγωγών, δεδομένου ότι το όλο σχέδιο θα γίνει αποδεκτό σαν πακέτο (package) από τις Αγροτικές Οργανώσεις και το Συμβούλιο του Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας.

IV. Η κατάσταση σ' ότι αφορά τις παράνομες εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Ε/Κ και Τ/Κ από τα κατεχόμενα παρακολουθείται στενά από την Αστυνομία σε συνεργασία και με άλλα επηρεαζόμενα Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες και λαμβάνονται, στο μέτρο του δυνατού, όλα τα μέτρα που επιβάλλεται για περιορισμό και πάταξη τόσο του λαθρεμπορίου ζώων όσο και του γενικού λαθρεμπορίου. Οι παραβάτες των υποθέσεων αυτών διώκονται ποινικά.

V. Όσον αφορά το θέμα των Κτηνοτροφικών Περιοχών, αναφέρεται ότι αυτές δημιουργούνται όπου υπάρχει υγειονομικό πρόβλημα και πάντοτε στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων του Κράτους. Γι' αυτό και είναι αδύνατη η άμεση ικανοποίηση των αιτημάτων όλων των χωριών που θέλουν να δημιουργήσουν Κτηνοτροφικές περιοχές.

VI. Όσον αφορά την κατοχύρωση του κτηνοτροφικού επαγγέλματος, αυτή πρακτικά δεν είναι δυνατή για τους πιο κάτω λόγους:

Στην Κύπρο οι γεωργικοί κλήροι είναι μικρού μεγέθους και αρκετές μονάδες αιγοπροβατοτροφίας και αγελαδοτροφίας διατηρούνται για συμπληρωματική απασχόληση. Παρόλο που υπάρχουν 14,000 περίπου άτομα που κατέχουν αιγοπρόβατα, μόνο 1,300 κατέχουν πάνω από 100 ζώα, οι πιο πολλοί από τους οποίους έχουν την αιγοπροβατοτροφία σαν κύριο επάγγελμα. Απ' αυτούς, μερικοί έχουν πολυμελή οικογένεια και έχουν περισσότερες ανάγκες, γι' αυτό και εξασκούν δεύτερο επάγγελμα για ν' αυξήσουν το εισόδημά τους και να επιβιώσουν. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με την αγελαδοτροφία. Όσον αφορά τη χοιροτροφία και πτηνοτροφία, η κατοχύρωση του επαγγέλματος πιθανό να δημιουργούσε ανεπιθύμητες μονοπωλιακές καταστάσεις».

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Πότε το αρμόδιο Υπουργείο προτίθεται να υλοποιήσει την υπόσχεσή του για επέκταση του ηλεκτρικού δικτύου στην περιοχή του αλιευτικού καταφυγίου Πωμού;»

Απάντηση ημερομηνίας 27 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Στην ΑΗΚ βρίσκεται σε εξέλιξη αίτηση για ηλεκτροδότηση τόσο του Αλιευτικού Καταφυγίου Πωμού όσο και άλλων υποστατικών (3 σπιτιών και 1 κέντρου). Ήδη έχει εκπονηθεί η αναγκαία τεχνική μελέτη, στην οποία γίνεται συνδυασμός βελτίωσης του ηλεκτρικού συστήματος στην περιοχή και επέκτασης του ηλεκτρικού δικτύου προς κάλυψη των αναγκών των αιτητών, σε μια προσπάθεια της ΑΗΚ να μειώσει κατά το δυνατό την απαιτούμενη κεφαλαιουχική συνεισφορά καθενός από αυτούς.

Δεδομένου όμως του μεγέθους του έργου και κατ' επέκταση της σχετικά ψηλής κεφαλαιουχικής συνεισφοράς που αναμένεται να κληθούν να καταβάλουν οι ενδιαφερόμενοι αιτητές, η ΑΗΚ στις προσεχείς λίγες μέρες θα τους γνωστοποιήσει κατ' αρχήν τους προκαταρκτικούς της όρους. Εφόσον αυτοί οι όροι γίνουν αποδεκτοί από τους αιτητές, τότε θα προχωρήσει στην εξασφάλιση των αναγκαίων από το Νόμο εγκρίσεων και θα προβεί στα παραπέρα για την υλοποίηση του έργου».

Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε προτίθεται να μελετήσει και αποφασίσει πάνω στο αίτημα που επανειλημμένα έθεσε η κοινότητα Πωμού για αναθεώρηση των πολεοδομικών ζωνών».

Απάντηση ημερομηνίας 1ης Ιουλίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γιαννάκη Ομήρου.

«Σας πληροφορώ ότι το αίτημα της κοινότητας Πωμού για την αναθεώρηση των πολεοδομικών ζωνών μελετάται σε συνεννόηση με την οικεία χωρική Αρχή».

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 28 Μαρτίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο στάδιο βρίσκεται η προώθηση των ακόλουθων προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο προσφυγικός οικισμός της Ανθούπολης:

1. Η επίσπευση της σύνδεσης του αποχετευτικού συστήματος του οικισμού με το κεντρικό αποχετευτικό δίκτυο της πρωτεύουσας, μιας και πάρθηκε από καιρού η σχετική απόφαση, υπάρχουν οι αναγκαίες πιστώσεις κι εκπονήθηκαν τα κατάλληλα σχέδια και ενόψει των σχεδόν δραματικών συνθηκών μέσα στις οποίες, από τις υπερεχειλλίσεις του υφιστάμενου αποχετευτικού συστήματος, διαβιούν οι κάτοικοι.
2. Η ανέγερση νέου κοιμητηρίου, μιας και το υπάρχον νεκροταφείο έχει σχεδόν υπερπληρωθεί με αποτέλεσμα να προκύψει στις προσεχείς λίγες βδομάδες οξύτατο πρόβλημα που επιδεινώνεται από τη λειτουργία στον οικισμό γηροκομείου με υπερήλικες απ' όλη την Κύπρο.
3. Η ενίσχυση της προσπάθειας για ανέγερση νέας εκκλησίας στον οικισμό, μιας και η πρόχειρα ανεγερθείσα εκκλησία του οικισμού αδυνατεί—όπως διαπιστώσαμε επανειλημμένα—να καλύψει τις ανάγκες των 5.000 σχεδόν κατοίκων του οικισμού. Για το θέμα αυτό έχουν ήδη εκπονηθεί τα σχέδια και πρόκειται σε λίγες μέρες να προκηρυχθούν προσφορές.
4. Η τοποθέτηση παραθυρόφυλλων σύμφωνα με το γενικότερο σχέδιο που έχει εξαγγελθεί.
5. Η αντικατάσταση των δεκάδων σκουριασμένων νεποζιτών νερού του οικισμού».

Απάντηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«(α) Αποχετευτικά

Ο Οικισμός Ανθούπολης πρόκειται να ενωθεί με το Κεντρικό Αποχετευτικό Σύστημα Λευκωσίας, το όλο δε έργο αναμένεται να συμπληρωθεί ενωρίς το 1989, ότε και θα λυθεί οριστικά το πρόβλημα των αποχετεύσεων.

(β) Ανέγερση νέου κοιμητηρίου

Για τη δημιουργία του κοιμητηρίου εξετάζεται αίτηση για παραχώρηση μέρους κρατικού τεμαχίου στην περιοχή του χωριού Δευτερά και ήδη δόθηκαν οδηγίες στα διάφορα Κυβερνητικά Τμήματα να επισπεύσουν την εξέταση του θέματος.

(γ) Ανέγερση νέας εκκλησίας

Η Κυβέρνηση παραχώρησε προς την Εκκλησιαστική Επιτροπή Ανθούπολης οικονομική βοήθεια ύψους £25,000 για ενίσχυση της προσπάθειας ανέγερσης νέας κτιστής εκκλησίας. Σημειώνεται ότι για προσωρινή κάλυψη των εκκλησιαστικών αναγκών των κατοίκων του Οικισμού κτίστηκε επίσης με Κυβερνητική δαπάνη άλλη λυόμενη εκκλησία.

(δ) Τοποθέτηση παραθυρόφυλλων

Άρχισε ήδη και συνεχίζεται κανονικά η τοποθέτηση παραθυρόφυλλων και περσιάνων στα υπνοδωμάτια των κατοικιών του Οικισμού.

(ε) Αντικατάσταση ντεποζιτών νερού

Έχουν ήδη αντικατασταθεί αρκετά ντεπόζιτα, ενώ συνεχίζεται η αντικατάσταση και των υπολοίπων».

Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 31 Μαρτίου 1988.

«Οι Βρετανικές Βάσεις το 1977 απαλλοτρίωσαν 300 περίπου σκάλες γης, ιδιοκτησίας της κοινότητας Ακρωτηρίου.

Έκτοτε, παρά τα επανειλημμένα διαβήματα, δεν κατέστη δυνατό να καταβληθεί αποζημίωση προς την κοινότητα.

Παρακαλώ το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα σε ποιο σημείο βρίσκεται το θέμα αυτό και τι μέτρα θα ληφθούν για να καταβληθεί η αποζημίωση προς την κοινότητα το συντομότερο.

Απάντηση ημερομηνίας 30 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 28 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Σας πληροφορώ ότι η απαλλοτρίωση στην οποία προέβησαν το 1977 οι Βρετανικές Βάσεις στο Μερρά του χωριού Ακρωτήρι αφορούσε δικαιώματα των κατοίκων του χωριού πάνω στην κάρπωση της βλάστησης της περιοχής, στη βοσκή, στην εκκοπή, συλλογή και διάθεση της φυσικής βλάστησης, στη χρήση και εκμετάλλευση νερού κλπ. Τα δικαιώματα αυτά διαχειρίζεται εκ μέρους του χωριού η Επιτροπή Μερρά Ακρωτηρίου, η οποία αποτελεί νομικό πρόσωπο.

Μετά την απαλλοτρίωση άρχισαν διαπραγματεύσεις μεταξύ των Αρχών των Βάσεων και της Επιτροπής Μερρά Ακρωτηρίου για τον καθορισμό της αποζημίωσης, οι οποίες κράτησαν μέχρι το 1985, χωρίς όμως αποτέλεσμα, οπότε συμφωνήθηκε να κληθεί το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας να προβεί στον υπολογισμό της καταβλητέας αποζημίωσης. Το πιο πάνω Τμήμα υπέβαλε τον Ιανουάριο του 1987 τις εισηγήσεις του προς τις Αρχές των Βρετανικών Βάσεων, οι οποίες ακολούθως συζήτησαν το θέμα με εκπροσώπους της κοινότητας τους οποίους βεβαίωσαν ότι σύντομα θα υποβάλουν νέα προσφορά για την καταβλητέα αποζημίωση.

Γίνεται αντιληπτό ότι, αν τελικά δεν επέλθει συμφωνία μεταξύ των Αρχών των Βάσεων και της Επιτροπής Μερρά Ακρωτηρίου, το θέμα θα καταλήξει σε Διαιτητικό Δικαστήριο».

Ερώτηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 31 Μαρτίου 1988.

«Προ δεκαετίας περίπου η Κυβέρνηση απέλυσε μέσα στα πλαίσια της δήθεν κάθαρσης 80 περίπου δημόσιους υπαλλήλους, με αποτέλεσμα έκτοτε οι οικογένειές τους να αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης.

Όπως είναι γνωστό, οι υπάλληλοι αυτοί απολύθηκαν τελείως απροειδοποίητα, χωρίς καν να κληθούν να υπερασπίσουν τον εαυτό τους ενώπιον του αρμόδιου Σώματος. Απλώς τους δηλώθηκε ότι τερματίζονται οι υπηρεσίες τους για το δημόσιο συμφέρον.

Επειδή πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι αυτοί αποτέλεσαν εξιλαστήρια θύματα, ρωτούμε τη νέα Κυβέρνηση εάν έχει πρόθεση να αποκαταστήσει τους ανθρώπους αυτούς ή το λιγότερο να τους δώσει το δικαίωμα να υποστηρίξουν τον εαυτό τους».

Απάντηση ημερομηνίας 27 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Δικαιοσύνης σε Ερώτηση ημερομηνίας 31 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Αναφορικά με τα πρόσωπα που απολύθηκαν για σκοπούς δημόσιου συμφέροντος από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του στις 31 Ιανουαρίου 1980, το Ανώτατο Δικαστήριο, ύστερα από προσφυγή σ' αυτό, αποφάσισε πως τα πιο πάνω πρόσωπα απολύθηκαν νόμιμα. Παρακαλώ δέστε σχετική απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση Χριστοδουλίδης και άλλοι εναντίον της Δημοκρατίας (1984) 3 C.L.R. σελ. 1927».

Ερώτηση ημερομηνίας 7 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 14 Απριλίου 1988.

«Οι κυριότερες οδικές αρτηρίες της Λεμεσού (Παραλιακή, Φραγκλίνου Ρούσβελτ, Ομόνοιας, Πάφου, Μακαρίου Γ', Νίκου Παττίχη, Αγίας Φυλάξεως προς τον υπεραστικό δρόμο, Αγίας Ζώνης προς τη Μέσα Γειτονιά και Συγγρού) υπάγονται στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων το οποίο έχει και την ευθύνη για τη συντήρησή τους.

Νοούμενοι ότι οι περισσότερες από αυτές τις οδικές αρτηρίες στο μεγαλύτερο τους μέρος στερούνται πεζοδρομίων και η συντήρησή τους συγκριτικά υστερεί πολύ από τους υπόλοιπους δρόμους της Λεμεσού, που υπάγονται στο Δήμο, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα:

- (α) Τι προγραμματίζεται αναφορικά με την κατασκευή πεζοδρομίων και συντήρηση αυτών των σημαντικών οδικών αρτηριών το 1988;
- (β) Μελετάται η πιθανότητα εκχώρησης των δρόμων αυτών στους οικείους Δήμους (Λεμεσού, Μ. Γειτονιάς κλπ.) με ανάλογη οικονομική βοήθεια, ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνονται σε ενιαίο πρόγραμμα των Δήμων για ομοιόμορφη συντήρηση και βελτίωση;»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 7 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Οι κυριότερες οδικές αρτηρίες της Λεμεσού που αναφέρονται στην Ερώτηση συντηρούνται από το τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων ή από τα Δημαρχεία ή και από τις δυο Πηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα η παραλιακή λεωφόρος από τον Εναέριο προς Λευκωσία (παλαιός δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσού), η Λεωφόρος Ομόνοιας, η οδός Πάφου, η Νίκου Παττίχη, η Αγίας Φυλάξεως και Μέσα Γειτονιάς συντηρούνται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Η παραλιακή λεωφόρος από το παλαιό λιμάνι μέχρι τον Εναέριο, η Φραγκλίνου Ρούσβελτ και η Συγγρού συντηρούνται από τα Δημαρχεία και η Λεωφόρος Μακαρίου Γ' συντηρείται στο ασφαλτικό οδόστρωμα από τα Δημόσια Έργα και στα πεζοδρόμια από το Δήμο.

Η αναβάθμιση και βελτίωση των πιο πάνω δρόμων, δηλαδή διαπλάτυνση, ενδυνάμωση, κατασκευή πεζοδρομίων κλπ. διαλαμβάνεται, όπου είναι αναγκαίο,

στο Τοπικό Σχέδιο Λεμεσού και θα γίνουν μέσα στα πλαίσια των πολεοδομικών έργων που βρίσκονται κάτω από τη δικαιοδοσία του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών και με συνεισφορά των τοπικών αρχών. Το θέμα της τυχόν παραχώρησης στους οικείους Δήμους των κύριων δρόμων μέσα στις πόλεις για συντήρηση είναι πολύπλοκο και στο παρόν στάδιο δεν είναι εφικτό.

Για το 1988 προγραμματίζεται η έναρξη των εργασιών για τη βελτίωση της οδού Φραγκλίνου Ρούσβελτ ως πολεοδομικού έργου. Η ολική δαπάνη για τη βελτίωση του δρόμου αυτού υπολογίζεται σε £1.5 εκ. Σαν έργο προτεραιότητας θεωρείται επίσης και η Λεωφόρος Νίκου Παττίχη. Ο χρόνος εκτελέσεως των πιο πάνω έργων καθώς και η βελτίωση των άλλων κύριων οδικών αρτηριών της Λεμεσού, όπου είναι αναγκαίο, θα εξαρτηθεί από τις διαθέσιμες πιστώσεις στους Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως. Για τη Λεωφόρο Μακαρίου Γ' ο Δήμος Λεμεσού θα αρχίσει μέσα στο 1988 την κατασκευή πεζοδρομίων όπου δεν υπάρχουν.

Το επίπεδο της συντήρησης των δρόμων που συντηρούνται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων κρίνεται ικανοποιητικό λαμβάνοντας υπόψη ότι στους δρόμους αυτούς υπάρχει πυκνή και βαριά κυκλοφορία οχημάτων».

Ερώτηση ημερομηνίας 18 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 21 Απριλίου 1988.

«Το αρδευτικό έργο Παραμαλιού—Αυδήμου προγραμματίστηκε να εκτελεστεί σε τρεις φάσεις:

Η πρώτη φάση αποτελείτο από την εκτροπή των ποταμών Μανταλά και Σιαπάνη. Άρχισε το Φθινόπωρο του 1986 και συμπληρώθηκε το Γεννάρη του 1987.

Η δεύτερη φάση προνοούσε τη μεταφορά νερού από τον Κρυό Ποταμό. Άρχισε το Φθινόπωρο του 1987 και συμπληρώθηκε το Φλεβάρη 1988.

Η τρίτη φάση αφορά τη διασωλήνωση από το Παραμάλι προς την Αυδήμου και την εγκατάσταση του αρδευτικού δικτύου.

Νοούμενου ότι στους Προϋπολογισμούς γίνεται μεία χωρίς πρόνοια για δαπάνη και επειδή χωρίς τη διασωλήνωση και την εγκατάσταση του αρδευτικού δικτύου το νερό αντί να αξιοποιηθεί θα ρέει προς τη θάλασσα:

Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα αν προγραμματίζει την εκτέλεση της τρίτης φάσης του έργου το 1988, για να λειτουργήσει το Γεννάρη του 1989 (Χειμερινή άρδευση).»

Απάντηση ημερομηνίας 20 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 21 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η τρίτη και τελευταία φάση του Αρδευτικού Σχεδίου Παραμαλιού—Αυδήμου αποβλέπει στην τοποθέτηση παροχετευτικού αγωγού από το Παραμάλι στην Αυδήμου και την εγκατάσταση αρδευτικού δικτύου στην περιοχή που θα αρδευθεί από το έργο. Έχει ήδη ετοιμαστεί σχετικό αρδευτικό σχέδιο που προβλέπει δαπάνη ύψους £496,880. Θα προταθεί για περίληψη στον Προϋπολογισμό του 1989 πίστωση ύψους £195,000 για την κατασκευή του παροχετευτικού αγωγού Παραμαλιού—Αυδήμου που αποτελεί το πρώτο έργο της τελευταίας φάσης του Σχεδίου. Η κατασκευή των αρδευτικών δικτύων θα προωθηθεί μέσω των ετήσιων Προϋπολογισμών».

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Απριλίου 1988.

«Επειδή μερικά χοιροστάσια της Ορούντας παροχετεύουν τα απόβλητά τους στον ποταμό «Λυτζιδικιά», με αποτέλεσμα να προκαλούν προβλήματα και υγείας και δυσοσμίας στο Ακάκι, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν και πώς στοχοθετεί την αντιμετώπιση του προβλήματος».

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Πράγματι διαπιστώθηκε πως δυο χοιροστάσια διοχετεύουν τα απόβλητά τους στον παρακείμενο ποταμό «Λυτζιδικιά», με αποτέλεσμα να προκαλείται οχληρία και δυσοσμία. Λήφθηκαν ήδη δικαστικά μέτρα εναντίον των ιδιοκτητών τους, οι οποίοι καταδικάστηκαν σε πρόστιμο. Η κατάσταση παρακολουθείται από τις αρμόδιες αρχές και λαμβάνονται τα ενδεικνύόμενα μέτρα με στόχο την άρση της οχληρίας».

Ερώτηση ημερομηνίας 22 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 27 Απριλίου 1988.

«Σύμφωνα με το έντυπο «Hull Casualty Statistics 1987» που εκδίδεται από το Institute of London Underwriters—αναφέρεται σε πλοία των 500 τόνων και άνω ακάθαρτης χωρητικότητας και καλύπτει την περίοδο 1983—1987—παρουσιάζεται η Κύπρος χρόνο με χρόνο με αυξημένες απώλειες τόσο σε αριθμό πλοίων όσο και σε τόνους ακάθαρτης χωρητικότητας (Gross tons).

Η κατάσταση όπως παρουσιάζεται στον επισυναπτόμενο πίνακα είναι ανησυχητική και επισύρει δυσμενή σχόλια στην ασφαλιστική και αντασφαλιστική βιομηχανία με επακόλουθο τη δημιουργία κακού ονόματος και τη σημαντική αύξηση των ασφαλιστρών, κάτι που θα ωθήσει τους πλοιοκτήτες να μεταφέρουν τα πλοία τους υπό άλλη σημασία.

Νοούμενου ότι η εγγραφή πλοίων στο Κυπριακό Νηολόγιο αποβαίνει επωφελής για την οικονομία του τόπου και γι' αυτό ενθαρρύνεται από το κράτος, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα τι μέτρα προτίθεται να πάρει για την αντιμετώπιση του προβλήματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 27 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

(α) Τα στοιχεία του πίνακα για τις ολικές απώλειες πλοίων του 1987, που δημοσίευσε το Ινστιτούτο Ασφαλιστών του Λονδίνου, αν και σωστά μπορεί να μη δίδουν πλήρη εικόνα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία του παγκόσμιου εμπορικού στόλου, παρόλον τούτο.

(β) Για μια καλύτερη ανάλυση των στοιχείων αυτών επισυνάπτεται σχετικός πίνακας για τα τελευταία πέντε χρόνια, από τη μελέτη του οποίου φαίνεται πως οι ολικές απώλειες κατά την περίοδο αυτή παραμένουν μάλλον σταθερές σε σύγκριση με το συνολικό αριθμό των νηολογημένων πλοίων, ενώ παρατηρήθηκε μείωση το 1987 στην ολική χωρητικότητά τους.

(γ) Είναι γεγονός ότι σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία για τον παγκόσμιο εμπορικό στόλο η Κύπρος έχει αυξημένα ποσοστά ολικών απωλειών. Τούτο αποδίδεται στους πιο κάτω λόγους:

(ι) Ένα μεγάλο ποσοστό του παγκόσμιου εμπορικού στόλου απασχολείται είτε στην ακτοπλοΐα είτε σε τακτικές γραμμές, ενώ το σύνολο σχεδόν του κυπριακού στόλου αποτελείται από πλοία που εξυπηρετούν τις διεθνείς μεταφορές μεταξύ ξένων χωρών (TRAMP). Σαν αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος τα κυπριακά πλοία εκτίθενται, συγκριτικά, σε μεταλύτερους κινδύνους.

(ιι) Κατά την περίοδο 1983—1987, το 21—28% του παγκόσμιου εμπορικού στόλου παρέμεινε αδρανές λόγω έλλειψης ζήτησης. Το ποσοστό αυτό για τον κυπριακό στόλο ήταν κατά την ίδια περίοδο πολύ μικρότερο. Επομένως περισσότερα κατ' αναλογία κυπριακά πλοία υπόκειντο σε κινδύνους.

(δ) Τα τελευταία χρόνια έχουν ληφθεί αρκετά μέτρα για βελτίωση της κατάστασης, όπως είναι η επικύρωση των Διεθνών Συμβάσεων για την Ασφάλεια της Ανθρώπινης Ζωής στη Θάλασσα του 1974/78 και για τα Πρότυπα Εκπαίδευσης, την Έκδοση Πιστοποιητικών και την Τήρηση Φυλακών των Ναυτικών του 1978. Βελτιώνεται επίσης συνεχώς το σύστημα επιθεώρησης του ελέγχου των πλοίων στα κυπριακά λιμάνια, με παράλληλη επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις ελλείψεων. Πρόσθετα εντείνονται οι προσπάθειες για διερεύνηση όσο το δυνατό περισσότερων σοβαρών ναυτικών ατυχημάτων, η εξακρίβωση των αιτιών των οποίων οδηγεί στη λήψη διορθωτικών μέτρων που αφορούν είτε κατασκευαστικά θέματα είτε τα συστήματα επιθεώρησης και ελέγχου των πλοίων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 30 Απριλίου 1988.

«Επειδή μετά την τούρκικη εισβολή οι κάτοικοι της Παλλουριώτισσας έχουν σχεδόν διπλασιαστεί και πολλοί απ' αυτούς που απευθύνονται στην Αρχή Τηλεπικοινωνιών για εγκατάσταση τηλεφώνου παίρνουν απάντηση πως δεν υπάρχουν γραμμές, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί την επέκταση του τηλεφωνικού δικτύου στην περιοχή.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού.

«Η εγκατάσταση πρόσθετων τηλεφώνων στην περιοχή Παλλουριώτισσας έχει προγραμματιστεί να γίνει μέσα στο 1988 και θα αρχίσει αμέσως μετά την έγκριση του Προϋπολογισμού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 3 Μαΐου 1988.

«Τμήμα του παλαιού δρόμου (και ελεγχόμενου από τη διεθνή ειρηνευτική δύναμη) Λευκωσίας—Κοκκινοτριμιθιάς, παρά το νέο αεροδρόμιο Λευκωσίας,

βρίσκεται, όπως και προσωπικά διαπιστώσαμε, σε κακή κατάσταση. Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πότε στοχεύει να προβεί σε διόρθωσή του.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 3 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το Τμήμα του παλαιού δρόμου Λευκωσίας—Κοκκινότριμιθιάς υπάγεται στην αρμοδιότητα του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Συνεργείο του Τμήματος Δημοσίων Έργων θα προβεί σε συντήρηση του δρόμου, της ασφάλτου και των ερεισμάτων μέσα στο μήνα αυτό. Επίσης μέσα στο καλοκαίρι θα γίνει επάλειψη με πρέμιξ τμήματος του πιο πάνω δρόμου που παρουσιάζει τις περισσότερες φθορές.»

Ερώτηση ημερομηνίας 29 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 4 Μαΐου 1988.

«Ερωτάται η Κυβέρνηση να πληροφορήσει τη Βουλή αν προγραμματίζει να δώσει νερό για αρδευτικούς σκοπούς από το Φράγμα του Κούρρη στα χωριά Παλόδια, Παραμύθα και Σπιτάλι.

Σε περίπτωση που αυτό είναι αδύνατο, υπάρχει η πιθανότητα να τους δοθεί νερό από το φράγμα που προγραμματίζεται να γίνει στην περιοχή Ξυλιούρικου;»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 4 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Το Σχέδιο του Νότιου Αγωγού δεν προβλέπει την παραχώρηση νερού για άρδευση γης στις κοινότητες Παλόδιας, Παραμύθας και Σπιταλιού. Οι περιοχές που θα αρδεύονται από το έργο επιλέγηκαν κατά το στάδιο της σχεδίασης του Έργου με βάση προκαθορισμένα κριτήρια όπως είναι η παραγωγικότητα της γης, το συμπαγές της περιοχής και η υφιστάμενη χρήση της γης.

Επίσης δεν υπάρχει δυνατότητα παραχώρησης νερού από το προγραμματιζόμενο φράγμα στον ποταμό Ξυλούρικο, για το λόγο ότι το έργο αυτό προορίζεται για την ικανοποίηση τοπικών αρδευτικών αναγκών μόνο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 6 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 6 Μαΐου 1988.

«Όπως είναι γνωστό, ενώ σε αρκετά εξαρτήματα αυτοκινήτων υπάρχει έλεγχος στις τιμές πώλησης, σε πλείστα άλλα ευρείας χρήσης δεν υπάρχει κανένας απολύτως έλεγχος, με αποτέλεσμα να καθορίζονται οι τιμές ανεξέλεγκτα με διπλή αρνητική επίπτωση: Να καταβάλλουν οι ασφαλιστικές εταιρείες υπέρογκα ποσά και να κερδίζουν υπερβολικά οι εισαγωγείς.

Πρόσθετα, λόγω αδυναμίας αντικατάστασης των εξαρτημάτων που οφείλεται στις υψηλές τιμές ή και πρόχειρης επισκευής τους, τα οχήματα δεν παρέχουν την απαιτούμενη ασφάλεια.

Επειδή, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, μεγάλο ποσοστό ατυχημάτων προέρχεται από την ελαττωματική χρήση εξαρτημάτων, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να επιβάλει και στις περιπτώσεις αυτές τον αναγκαίο έλεγχο.»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας σε Ερώτηση ημερομηνίας 6 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

- αΙ. Με το διάταγμα ΚΔΠ 253/87 ελέγχονται τα βασικά εξαρτήματα και ανταλλακτικά ταχείας κυκλοφορίας με ψηλή συχνότητα φυσικής φθοράς όλων των μηχανοκινήτων οχημάτων και των γεωργικών μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται σε γεωργικές, οπωροκηπευτικές, δασικές και κτηνοτροφικές εργασίες. Τα εξαρτήματα κατατάχθηκαν σε τρεις κατηγορίες και καθορίστηκαν ανώτατα ποσοστά μικτού κέρδους εισαγωγέα/χονδροπώλη/λιανοπώλη 35%, 55% και 75%, αντίστοιχα. Διευκρινίζεται ότι, μετά το πιο πάνω διάταγμα, έγινε αναθεώρηση του καταλόγου και συμπεριλήφθηκαν και άλλες κατηγορίες εξαρτημάτων.
- II. Τα άλλα εξαρτήματα ως και τα ανταλλακτικά σκελετού και αμαξώματος εισάγονται ελεύθερα από πολλούς εισαγωγείς. Οι τιμές τους είναι συναγωνιστικές και καθορίζονται σύμφωνα με την προσφορά και τη ζήτηση. Πρόθεση του Υπουργείου είναι πάντοτε η εξασφάλιση στους καταναλωτές όλων των εξαρτημάτων και ανταλλακτικών σε ικανοποιητικές ποσότητες πρώτης ζήτησης και σε λογικές τιμές.

Η Υπηρεσία Ελέγχου Τιμών και Προστασίας Καταναλωτών, στο μέτρο του δυνατού, παρακολουθεί τις εξελίξεις των τιμών και επεμβαίνει, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο, με γνώμονα πάντοτε τη διαφύλαξη των συμφερόντων των καταναλωτών, εισαγωγέων, κατασκευαστών και βιομηχάνων.

Το Υπουργείο έχει την άποψη ότι, εφόσον εξασφαλίζεται η προμήθεια εξαρτημάτων σε λογικές τιμές, δεν πρέπει να περιοριστεί το κίνητρο των εισαγωγέων για την εισαγωγή όλων των εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, ιδιαίτερα εκείνων που είναι βραδείας κυκλοφορίας.

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 10 Μαΐου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν και πώς στοχοθετεί την επίσπευση της έναρξης των εργασιών για ανέγερση των από καιρό επιζητούντων δυο πρόσθετων αιθουσών στο δημοτικό σχολείο Αστρομερίτη (που αντιμετωπίζει οξύτατο στεγαστικό πρόβλημα καθεχρονικά επιδεινούμενο), μιας κι οι σχετικές προσφορές κατακυρώθηκαν πριν από ένα περίπου χρόνο, ενώ παράλληλα εδώ και τρεις περίπου μήνες εξευρέθηκε και συμφωνήθηκε μεταξύ των αρμόδιων τοπικών αρχών και των τεχνικών υπηρεσιών του Υπουργείου ο χώρος ανέγερσής τους».

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικά με το θέμα της επέκτασης του σχολικού κτιρίου του Δημοτικού Σχολείου Αστρομερίτη, πληροφореύεται το Σώμα ότι έχουν ήδη αρχίσει οι εργασίες για την ανέγερση των δυο πρόσθετων αιθουσών διδασκαλίας».

Ερώτηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 10 Μαΐου 1988.

«Πρόσφατα η Τρομάδης Νόσος που προσβάλλει τα πρόβατα παρουσίασε υποτροπή τόσο στη Λάρνακα όσο και στη Λεμεσό.

Η πολιτική που ακολουθούν οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες σε περίπτωση προσβολής είναι:

- Η απομόνωση των προσβληθέντων κοπαδιών (καραντίνα).
- Η μεταφορά στη Λευκωσία των προσβληθέντων από την ασθένεια προβάτων για σφαγή.
- Η καταβολή υπό μορφή αποζημίωσης του 75% της αξίας του προβάτου.

Όπως είναι γνωστό, τα εισοδήματα των κτηνοτρόφων είναι πενιχρά και οι συνθήκες διαβίωσης πολύ δύσκολες, η απώλεια δε των ζώων τους στερεί το αναγκαίο εισόδημα για την επιβίωση της οικογένειάς τους.

Νοούμενου ότι η καταβολή του 75% της αξίας του προβάτου όχι μόνο δεν καλύπτει την ολική του αξία, αλλά ούτε και αναπληρεί το απολεσθέν από την σφαγή του ζώου εισόδημα, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα αν μελετά την καταβολή αποζημίωσης 100% και ποια άλλα μέτρα προτίθεται να πάρει για την αναπλήρωση του εισοδήματος και γενικά την ανακούφιση των πληγέντων κτηνοτρόφων».

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η αποζημίωση που καταβάλλεται στους κτηνοτρόφους που τα ζώα τους είναι μολυσμένα με την τρομάδη νόσο (SCRAPIE) ισούται με το 75% της αναπαραγωγικής αξίας του ζώου που εκτιμάται με βάση τη γενετική αξία του ζώου και όχι με βάση την αξία του σε κρέας. Η αξία του ζώου καθορίζεται από ειδική επιτροπή που αποτελείται από εκπροσώπους των Τμημάτων Γεωργίας, Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών.

Εκτός από το γεγονός ότι το ύψος της αποζημίωσης καθορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, το ύψος αυτό ρυθμίζεται νομοθετικά στο Νόμο περί Μεταδοτικών Νόσων των Ζώων αρ. 319/87, που δημοσιεύτηκε στις 24 Δεκεμβρίου, 1987.

Με βάση αυτή τη νομική διάταξη δεν μπορεί να αυξηθεί η παρεχόμενη αποζημίωση. Επιπρόσθετα αυτή θεωρείται ικανοποιητική τόσο από το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων όσο και από τους ίδιους τους κτηνοτρόφους.

Παράλληλα αναφέρεται ότι στην περίπτωση της εκστρατείας καταπολέμησης της Βρουκέλλωσης που τερματίστηκε ήδη, η κατά χάρη αποζημίωση που παρεχωρείτο ισοδυναμούσε με το 65% της αναπαραγωγικής αξίας των μολυσμένων ζώων. Κατά τη διεξαγωγή της εκστρατείας αυτής σε καμιά περίπτωση δεν εγέρθηκε θέμα αύξησης της αποζημίωσης, γιατί οι κτηνοτρόφοι ήταν ικανοποιημένοι από τις εκτιμήσεις της ειδικής επιτροπής, που λειτουργούσε με βάση την ίδια σύνθεση που λειτουργεί και για το πιο πάνω σχέδιο».

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστο Χρυσοστόμου και ληφθείσα στις 14 Μαΐου 1988.

«Στο χωριό Ασγάτα ανορύχθηκε επιτυχής γεώτρηση με σκοπό την αξιοποίησή της για αρδευτικούς σκοπούς. Οι κάτοικοι του χωριού ανέμεναν τη λειτουργία του έργου για την αρδευτική περίοδο του 1988.

Νοούμενοι ότι είναι Μάιος και ακόμα δεν παραχωρήθηκε ηλεκτρικό ρεύμα, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει το Σώμα πότε προγραμματίζεται η αξιοποίηση της γεώτρησης».

Απάντηση ημερομηνίας 25 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Άριστου Χρυσοστόμου.

«Η καθυστέρηση στη μεταφορά ρεύματος στην περιοχή της γεώτρησης οφείλετο σε τεχνικά προβλήματα που ξεπεράστηκαν ήδη και έτσι αναμένεται πως μέχρι το πρώτο 15ήμερο του προσεχούς Ιουλίου η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου θα αρχίσει την παροχή ρεύματος στην προαναφερόμενη γεώτρηση».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Δ: Συνεχίζεται η συζήτηση του θέματος «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.1986).

Ποιοι θέλουν να μιλήσουν;

Ο κ. Ζαχαριάδης, μετά ο κ. Χρυσοστόμου και μετά ο κ. Ευσταθίου.

Λ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Αν ρίξουμε μια ματιά στο τι γίνεται στον κόσμο σήμερα, δεν υπάρχει αμφιβολία πως θα δούμε ότι μια κοσμογονική αλλαγή συντελείται μπροστά στα μάτια μας.

Σύντομα πέφτουν και πεδία μαχών που ποτίστηκαν με το αίμα εκατομμυρίων ανθρώπων στο παρελθόν γίνονται σήμερα πεδία συναδέλφωσης και συνεργασίας. Γίνονται πράγματα που πριν λίγο καιρό θερούνταν απίστευτα και απαράδεκτα. Ο Ρήγκαν συναντάται με τον Γκορμπατσώφ. Ο Ρήγκαν εξυμνεί την περεστρόικα του Γκορμπατσώφ και ο Γκορμπατσώφ συνομιλεί με τη Ρωσική εκκλησία. Υπογράφονται συνθήκες καταστροφής πυρηνικών όπλων και κλιμάκια από Ρώσους και Αμερικάνους επισκέπτονται τη Ρωσία και Αμερική, αντίστοιχα, για να επιθεωρήσουν και να επαληθεύσουν την καταστροφή των πυραύλων. Στρατεύματα κατοχής φεύγουν από το Αφγανιστάν. Η ΕΟΚ και η ΚΟΜΕΚΟΝ αλληλοαναγνωρίζονται και επιδιώκουν συνεργασία που οδηγεί στη βελτίωση σχέσεων Ανατολής και Δύσης. Οι χώρες του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Ελεύθερου Εμπορίου, γνωστές ως ΕΕΓΑ, αρχίζουν κι αυτές διάλογο με την ΕΟΚ.

Η Ευρώπη των 320 εκ. πάει να γίνει η Ευρώπη των 800 εκ. Αρχίζει διάλογος Ανατολής—Δύσης, Βορρά και Νότου. Οι ανεπτυγμένες χώρες γνοιάζονται πλέον για τα χρέη των αναπτυσσόμενων χωρών. Στο Τορόντο μπήκαν οι βάσεις για απευθείας συνεργασία μεταξύ των χωρών του κομμουνισμού, της Δύσης και του Τρίτου Κόσμου—κάτι απίστευτο πριν τρία χρόνια.

Νέες ιδέες για μια κοινωνία προόδου και ευτυχίας. Συγκλονιστικές, αλματώδεις εξελίξεις στη Σοβιετική Ένωση. Σταλινικές μέθοδοι και δογματικές αντιλήψεις καταρρέουν. Συντελείται επαναστατικός εκδημοκρατισμός στη σοβιετική κοινωνία. Κομμουνιστές μιλούν απερίφραστα για τις ανωμαλίες προηγούμενης περιόδου. Ήρωες απομυθοποιούνται. Με πρόταση του Γχορμπατσώφ ανεγείρεται στη Μόσχα μνημείο για τα θύματα της εποχής της προσωπολατρίας «σαν πολιτικό και ηθικό καθήκον του κόμματος», όπως είπαν, «και σαν μια προσπάθεια αποκατάστασης της δικαιοσύνης». Πρωτόγνωρος άνεμος ελευθερίας φυσά στη Μόσχα. Η περεστρόικα μπήκε για καλά στο δικό μας και στο διεθνές λεξιλόγιο και ήδη υιοθετήθηκε σαν η κύρια κατευθυντήρια γραμμή στη Σοβιετική Ένωση, όπου συντελείται η αναδιάρθρωση του πολιτικού συστήματος. Από παντού πνέει άνεμος για διάλογο, συνδιαλλαγή και ειρήνη. Στην Κούβα άρχισε η Καστρόικα.

Και όμως με όλη αυτή την ενθαρρυντική εικόνα βλέπουμε ακόμα:

- 25 περιφερειακούς πολέμους να μένονται σε διάφορα σημεία της υδρογείου.
- Χιλιάδες παιδιά να πεθαίνουν κάθε 24 ώρες, γιατί δεν έχουν ένα κομμάτι ψωμί. Έχει υπολογιστεί ότι κάπου 16,000 πεθαίνουν κάθε 4 ώρες. Δηλαδή 35 εκ. παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο, γιατί δεν έχουν ένα κομμάτι ψωμί να φάνε.
- Τρισεκατομμύρια δολάρια να ξοδεύονται κάθε χρόνο για καταστρεπτικά όπλα, αντί να δαπανώνται για πρόοδο και ευημερία του κόσμου, για υγεία και γεωργική παραγωγή.
- Αναπτυσσόμενες χώρες να κύπτουν κάτω από το βάρος των χρεών τους, που κατά κύριο λόγο οφείλονται στην κούρσα των εξοπλισμών στην οποία οι επιτήδιοι έμποροι θανάτου τους παρασύρουν.

Αυτά όλα όμως, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι παρά η αναγκαία πρόκληση που κεντρίζει την ανθρωπότητα να πάρει το σωστό δρόμο, για να αποφύγει την αυτοκαταστροφή.

Ήδη ωρίμασε η ιδέα ότι ο πόλεμος δεν λύει καμιά διαφορά. Ότι τον πόλεμο πρέπει να αντικατασταθεί ο διάλογος. Ήδη ωρίμασε η ιδέα ότι ο Βορράς δεν μπορεί να συνεχίσει να αφήνει το Νότο στη φτώχεια και στην κακοριζικιά. Και στο Τορόντο έγινε εισήγηση για ένα νέο MARSHALL PLAN, για να βοηθηθούν οι χώρες του Ανατολικού Μπλοκ και του Νότου. Ήδη ωρίμασε η ιδέα ότι αντί για όπλα πρέπει να στραφούμε στην παραγωγή τροφών για τον υποσιτιζόμενο κόσμο. Στα Ηνωμένα Έθνη ακούστηκαν εισηγήσεις για τη σύσταση ειδικού ταμείου, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, στο οποίο να κατατεθούν τα τρισεκατομμύρια που δαπανώνται στους εξοπλισμούς και να χρησιμοποιηθούν για αναπτυξιακούς σκοπούς στον τομέα της υγείας, γεωργίας κλπ. Είναι γεγονός ότι μόνο τα 10% της επιφάνειας της γης χρησιμοποιούνται για γεωργική παραγωγή. Ήδη ωρίμασε η ιδέα ότι η βελτίωση των πολιτικοοικονομικών συνθηκών είναι εκ των ων ουκ άνευ σε όλο τον κόσμο. Η εφαρμογή των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της ατομικής ελευθερίας είναι πια καθολική απαίτηση. Όλοι πιστεύουν ότι ένας πεινασμένος άνθρωπος δεν μπορεί να απολαύσει τη ζωή. Ένας άρρωστος άνθρωπος δεν είναι παρά ένα ανθρώπινο ράκος. Δεν μπορεί να υπάρξει ανθρώπινη αξιοπρέπεια, όταν ο άνθρωπος ζει σε συνθήκες φτώχειας και κακοριζικιάς.

Η ανθρωπότητα έχει πια συνειδητοποιήσει ότι πρέπει να εξεύρει τρόπους για ειρήνη και ασφάλεια χωρίς τη χρήση βίας. Και ότι ο μόνος τρόπος είναι η διεθνής κατανόηση και ο διάλογος, εκεί όπου υπάρχουν διαφορές.

Είναι μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, κύριοι συνάδελφοι, μέσα σ' αυτό το κλίμα, που πρέπει να δούμε το δικό μας πρόβλημα. Να πάρουμε σωστά τα μηνύματα των καιρών και να προβληματιστούμε. Και εδώ γεννιέται το ερώτημα: Μπορούμε σαν Κύπρος να πάμε κόντρα στον καιρό; Μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια και να προσποιούμαστε πως δεν βλέπουμε την κοσμογονική αλλαγή που συντελείται μπροστά στα μάτια μας; Μπορούμε να αγνοήσουμε ότι Ελλάδα και Τουρκία έχουν πιάσει τα μηνύματα των καιρών και ότι συνομιλούν; Μπορούμε να εναντιωθούμε στην απόφασή τους για ειρηνική διευθέτηση των διαφορών τους; Πιστεύουμε πως ο άνεμος κατανόησης και διαλόγου που πνέει σήμερα δεν μπορούσε παρά να φτάσει και έφτασε και στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Και τις οδήγησε στο Νταβός.

Βέβαια δεν ζητήθηκε η γνώμη μας για την πορεία αυτή. Και δεν είναι του παρόντος να δούμε αν κάποιος πήγαν εκεί προπαρασκευασμένοι ή απροεπαρσκευοι. Η έναρξη του ελληνοτουρκικού διαλόγου είναι πια γεγονός. Και δεν πρέπει ούτε να το παραγνώρισουμε, πολύ δε περισσότερο δεν πρέπει να το υπονομεύσουμε. Αντί να φωνάζουμε και να διαπληκτιζόμαστε αν έπρεπε ή όχι να αρχίσει ένας τέτοιος διάλογος, ας συγκεντρώσουμε τις προσπάθειές μας—τις προσπάθειες όλων—για να δούμε πώς θα αξιοποιήσουμε το διάλογο αυτό προς όφελος του Κυπριακού. Ο διάλογος Ελλάδας και Τουρκίας ας τραβήξει το δρόμο του. Όμως οι ελληνοτουρκικές διαφορές να μη θεωρηθούν ότι γεφυρώθηκαν και να μην υπάρξει συμφωνία γι' αυτές και να μην επιτρέψει η Ελλάδα ένταξη ή έστω και αναβάθμιση των σχέσεων Τουρκίας—ΕΟΚ, προτού τερματιστεί η κατοχή και το Κυπριακό λυθεί κατά τρόπο που να ικανοποιεί την ελληνοκυπριακή πλευρά. Αυτή είναι η σωστή αντίκρουση του προβλήματος. Και προς την κατεύθυνση τούτη έχουμε τις σαφείς και ευθαρσείς δηλώσεις που έγιναν μόλις προχθές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο, με την ευκαιρία της ανάληψης της προεδρίας της ΕΟΚ από την Ελλάδα για το δεύτερο εξάμηνο του 1988.

Βέβαια η διαφορετική αντίκρουση—όχι όμως και οι αντιδράσεις και η πολεμική κατά του Νταβός—είναι κατανοητή. Δεν έχουμε τώρα τον καιρό για διαπληκτισμούς ή κομματικές διαφορές. χρειαζόμαστε σήμερα, πιο πολύ παρά ποτέ, ένα αρραγές μέτωπο και μια πανεθνική πολιτική, για να αξιοποιηθεί η νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ. Έχουμε καθήκον όλοι να παραμερίσουμε τις διαφορές μας. Όλοι, δεξιοί, κεντρώοι, αριστεροί, σοσιαλιστές, κομμουνιστες, σ' ένα αρραγές μέτωπο.

Για να βοηθήσουμε το κυπριακό σκάφος να περάσει τις συμπληγάδες πέτρες που καιροφυλακτούν να το συνθλίψουν. Για να σώσουμε την Κύπρο μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρυσοστόμου.

Α. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα το θέμα «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης» που ενέγραψε ο συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου.

Οι συνομιλίες των ηγετών των δύο υπερδυνάμεων Ρήγκαν και Γκορμπατσώφ, οι προθέσεις τους που συμπερασματικά βγαίνουν από τις επίσημες δηλώσεις και η κατάληξη σε κάποιες συμφωνίες προκάλεσαν στον κόσμο ικανοποίηση και αίσθημα αισιοδοξίας για το μέλλον της ανθρωπότητας.

Το αίσθημα αισιοδοξίας και ελπίδας για το μέλλον επέδρασε πίοτερο στους καταπιεσμένους λαούς. Στους λαούς που μαστίζει η πείνα και η δυστυχία. Στους λαούς που στενάζουν κάτω από την μπότα του κατακτητή. Στους λαούς που ζουν μόνιμα υπό την απειλή της υποδούλωσης και της εθνικής και φυσικής εξόντωσης.

Το ίδιο αίσθημα αισιοδοξίας συντάραξε και το δοκιμαζόμενο λαό της μαρτυρικής μας Κύπρου, που άρχισε να ελπίζει ότι οι αγώνες του για λευτεριά και δικαίωση θα ευοδωθούν. Γεννιέται όμως το ερώτημα: Είναι τούτο το αίσθημα αισιοδοξίας βασισμένο σε θετικά δεδομένα;

Παρά το γεγονός ότι η καλύτερευση των σχέσεων των δυο υπερδυνάμεων μακροπρόθεσμα θα οδηγήσει, πιστεύω, στην κατανόηση ανάμεσα στους λαούς και θα συμβάλει στη μείωση της έντασης και στην αντιμετώπιση περιφερειακών προβλημάτων, εντούτοις ορισμένα γεγονότα δημιουργούν δυσπιστία σε ό,τι τουλάχιστον αφορά το Κυπριακό πρόβλημα, γι' αυτό επιβάλλεται εγρήγορση και επαγρύπνηση.

Σε πρόσφατες δηλώσεις του ο πιθανότερος επόμενος Πρόεδρος της Αμερικής Ελληνοαμερικανός κ. Δουκάκης δήλωσε πως οι εξοπλισμοί σε συμβατικά όπλα πρέπει να ενταθούν. Εξάλλου ο σοβιετικός ηγέτης στο βιβλίο του Περεστρόικα, στη σελίδα 309, διαγράφει την πολιτική του κόσμου και τις σχέσεις της χώρας του με την άλλη υπερδύναμη, την Αμερική. Ειδικά για τη Μέση Ανατολή αναφέρει: «Καταλαβαίνουμε ότι στις σημερινές περιστάσεις είναι δύσκολο να συμβιβαστούν τα συμφέροντα των αντιτιθέμενων πλευρών. Ωστόσο είναι σημαντικό να προσπαθήσουμε να βρούμε έναν κοινό παρονομαστή για τα συμφέροντα των Αράβων, του Ισραήλ και των γειτόνων του και άλλων κρατών. Σε καμιά περίπτωση δε θέλουμε η διαδικασία προς μια διευθέτηση, ή και οι ίδιοι οι στόχοι αυτής της διαδικασίας, να θίγουν με οποιοδήποτε τρόπο τα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών και της Δύσης. Δεν αποσκοπούμε να εκτοπίσουμε τις ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή— αυτό είναι απλώς εξωπραγματικό. Όμως δε θα πρέπει ούτε οι Ηνωμένες Πολιτείες να θέτουν εξωπραγματικούς στόχους».

Και διερωτώμαι: Μήπως βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα Γιάλτα; Γιατί τότε η επίλυση των διαφορών των δύο υπερδυνάμεων και η ύφεση στις σχέσεις τους δημιουργεί συνθήκες που τους επιτρέπουν, στις περιοχές που ελέγχουν, να ενεργούν ανενόχλητα για την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων.

Η Μέση Ανατολή, με βάση την αναφορά στο βιβλίο το σοβιετικού ηγέτη, αποτελεί χώρο στον οποίο έχουν συμφέροντα οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση δεν αποσκοπεί να θίξει με οποιοδήποτε τρόπο αυτά τα συμφέροντα. Αν όμως η Αμερική, με βάση τα σημερινά δικά της κριτήρια, πιστεύει ότι τα συμφέροντά της εξυπηρετούνται από την Τουρκία, θα τα θυσιάσει για να απονείμει δικαιοσύνη στον κυπριακό λαό;

Ο ζωτικός χώρος της Μέσης Ανατολής εμπλέκει άμεσα την Κύπρο, την Ελλάδα και την Τουρκία. Είναι μήπως με βάση την ίδια συμφωνία που ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών δεν αποδέκτηκε εισήγηση του σοβιετικού ηγέτη να συμπεριλάβουν και το Κυπριακό στα υπό συζήτηση περιφερειακά θέματα; Είναι μήπως με βάση την ίδια συμφωνία που η Αμερική απορρίπτει την πρόταση της Σοβιετικής Ένωσης για διεθνή διάσκεψη;

Ο κίνδυνος που διαγράφεται για το Κυπριακό πρόβλημα είναι μεγάλος, άμεσος και ουσιαστικός. Γι' αυτό οφείλουμε με ιδιαίτερη προσοχή να ανατρέξουμε στο πρόσφατο παρελθόν, να αξιολογήσουμε τις εμπειρίες μας, να σταθμίσουμε κάθε λεπτομέρεια και υπεύθυνα να χαράξουμε την πορεία μας.

Πρόταση για διεθνή διάσκεψη έγινε και για το Παλαιστινιακό πρόβλημα. Η πρόταση αυτή στο πρώτο στάδιο αντιμετωπίστηκε αρνητικά όχι μόνο από το Ισραήλ και την Αμερική, αλλά και από τις χώρες της Ευρώπης, καθώς και άλλες χώρες. Ποια είναι σήμερα η κατάσταση; Αρνητική στάση στο θέμα της διεθνούς διάσκεψης για το Παλαιστινιακό τηρούν ένα μέρος του πολιτικού κόσμου του Ισραήλ και η Αμερική. Η ιδέα της διεθνούς διάσκεψης γίνεται αποδεκτή τώρα και από μεγάλο αριθμό Ισραηλιτών. Η διαφωνία στους κόλπους της ισραηλιτικής κυβέρνησης για το θέμα αυτό αποτελεί κοινό μυστικό. Ποιοι παράγοντες επέδρασαν και επέβαλαν την αλλαγή πολιτικής στις χώρες της Ευρώπης και ιδιαίτερα στους Ισραηλίτες; Κατά τη γνώμη μου οι κυριότεροι παράγοντες είναι τρεις:

- (1) Η εμμονή των Παλαιστινίων σε αμετάθετους στόχους.
- (2) Η διάθεση των Παλαιστινίων να αγωνιστούν και να θυσιάσουν για τη δημιουργία λεύτερης πατρίδας.
- (3) Η αταλάντευτη προσηλωση στο σκοπό του αγώνα και η συνέχιση της ηρωικής αντίστασης των Παλαιστινίων επηρεάζει άμεσα τα συμφέροντα του Ισραήλ και μακροπρόθεσμα θα επηρεάσει ουσιαστικά τα συμφέροντα της Αμερικής και της Δύσης γενικότερα.

Εφόσον δεχόμαστε ότι εκείνο που πρώτα ενδιαφέρει τους ισχυρούς της γης είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους, σίγουρα η εκκρεμότητα του Μεσανατολικού προβλήματος δεν αποτελεί εχέγγο κατοχύρωσής τους, γι' αυτό άρχισαν να αποβλέπουν στη διεθνή διάσκεψη σαν μέσο επίλυσης του προβλήματος για εξασφάλιση των συμφερόντων τους.

Το Κυπριακό είναι θέμα εισβολής και κατοχής. Μια ξένη χώρα με την επίκληση της Συνθήκης Εγγυήσεως εισέβαλε σε μια αδύναμη χώρα, μέλος των Ηνωμένων Εθνών, έσφαξε, ατίμασε, σύλησε, κατέστρεψε και κατέχει μέχρι σήμερα το 37% του εδάφους της και μακροπρόθεσμα αποβλέπει στην πλήρη κατάληψή της.

Ο ισχυρισμός της Τουρκίας ότι η Συνθήκη Εγγυήσεως της παρείχε το δικαίωμα να επέμβει είναι νομικά αστήρικτος και πολιτικά κακόπιστος. Αντίθετα η ένοπλη τουρκική εισβολή ήταν εντελώς αυθαίρετη και έγινε κατά παράβαση των συνθηκών και των αρχών του διεθνούς δικαίου. Το άρθρο 3 της Συνθήκης Εγγυήσεως προβλέπει ότι η Ελλάδα, η Μεγάλη Βρετανία και η Τουρκία θα συνεννοούνται για να εξασφαλίσουν το σεβασμό της Συνθήκης της Ζυρίχης. Αν η συνεννόηση αποτύχει, κάθε χώρα επιφυλάσσει στον εαυτό της το δικαίωμα να ενεργήσει με αποκλειστικό σκοπό την αποκατάσταση της τάξεως των πραγμάτων που καθιέρωσε η Συνθήκη της Ζυρίχης. Αποκλείεται όμως η χρήση στρατιωτικών μέτρων, όπως σαφώς δήλωσε το 1974 ο Άγγλος Υπουργός Εξωτερικών κ. Κάλλαχαν και όπως προηγουμένως είχαν κρίνει τα Ηνωμένα Έθνη.

Στις 12 Μαΐου 1959 το νομικό τμήμα του ΟΗΕ, ύστερα από σχετικό ελληνικό αίτημα, αποφάνθηκε ότι το δικαίωμα επέμβασης των εγγυητριών χωρών περιορίζεται σε μέτρα, πλην της ένοπλης επέμβασης, τα οποία επιτρέπονται από το Χάρτη.

Μετά την εισβολή η κυπριακή πλευρά καλόπιστα για 12 ολόκληρα χρόνια συμμετείχε σε συνομιλίες και διαλόγους, που λόγω της τουρκικής αδιαλλαξίας απέβησαν άκαρπες παρά τις οδυνηρές υποχωρήσεις στις οποίες προέβαινε η δική μας πλευρά. Αντίθετα, όλο τούτο το χρονικό διάστημα οι Τούρκοι μεθόδευσαν τον αφανισμό κάθε στοιχείου ελληνικού στην κατεχόμενη Κύπρο και ασταμάτητα κουβαλούσαν τους βάρβαρους Ασιάτες για να εποίκισουν την Κύπρο και να αλλοιώσουν το δημογραφικό της χαρακτήρα. Περαιτέρω, κάθε φορά που άρχιζαν διαδικασίες για επανέναρξη του διαλόγου, οι Τούρκοι εκμεταλλεύονταν το κλίμα ύφεσης και αναμονής, για να δημιουργούν νέα τετελεσμένα. Η ανακήρυξη του ψευδοκράτους την ώρα που βρισκόταν σε εξέλιξη πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, ακόμα η πρόσφατη απόφασή τους να απαιτούν θεώρηση διαβατηρίων, που ανακοινώθηκε όταν οι Πρωθυπουργοί της Τουρκίας και της Ελλάδας βρίσκονταν σε διάλογο, η προσπάθεια οριοθέτησης της γραμμής αντιπαράθεσης, τώρα που συζητείται θέμα συνομιλιών και πολλά άλλα αποδεικνύουν την ανειλικρίνεια και την κακοπιστία των Τούρκων.

Η τουρκική πλευρά όλα τούτα τα χρόνια εκμεταλλεύτηκε το διάλογο, για να επιβάλει τα τετελεσμένα και να προωθήσει συστηματικά και μεθοδικά τα επεκτατικά της σχέδια σε βάρος της Κύπρου.

Η αξιολόγηση της εμπειρίας των 12 χρόνων διαλόγου οδήγησε την πολιτική ηγεσία της Ελλάδας και της Κύπρου στην απόφαση για εμμονή στην πρόταξη των βασικών πτυχών του Κυπριακού. Ύστερα από 12 χρόνια άκαρπου διακοινοτικού διαλόγου είχαμε το δικαίωμα και την υποχρέωση να απαιτήσουμε διευκρίνιση της τουρκικής στάσης αναφορικά με την ουσία του προβλήματος, που είναι η αποχώρηση όλων των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων, η διασφάλιση των βασικών ελευθεριών και αποτελεσματικών διεθνών εγγυήσεων. Είναι αυταπόδεικτο ότι χωρίς τη λύση αυτής της πτυχής του προβλήματος δεν μπορεί να υπάρξει λύση του Κυπριακού και η συνέχιση οποιουδήποτε διαλόγου χωρίς την πρόταξη τούτης της πτυχής εξυπηρετεί μόνο την τούρκικη πλευρά.

Είναι γνωστό ότι η Τουρκία αντιμετωπίζει σοβαρά και ανυπέρβλητα προβλήματα: Κούρδοι, Αρμένιοι, ισλαμιστές, κομμουνιστές, οικονομικό και κοινωνικό χάος. Ο πληθωρισμός έφτασε στο ύψος του 74.1%. Στην Τουρκία καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα και ο νόμος της ζούγκλας αποτελεί μοναδική μέθοδο διακυβέρνησης. Περαιτέρω, οι σχέσεις της Τουρκίας με τις γειτονικές χώρες είναι τεταμένες. Για την αντιμετώπιση των τόσων σοβαρών προβλημάτων η Τουρκία έχει ανάγκη την Ευρώπη. Και το άνοιγμα του δρόμου προς την Ευρώπη χρειάζεται τη συγκατάθεση της Ελλάδας.

Στο σημείο αυτό επιθυμώ να εξάρω τη σημασία του μεγάλου επιτεύγματος της διακυβέρνησης Κυπριανού. Εκτός από τα αναπτυξιακά έργα, την ενίσχυση της αμυντικής μας θωράκισης, τη θετική αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος και την ανύψωση του βιοτικού επιπέδου του λαού μας, το μεγαλύτερο και το σημαντικότερο επίτευγμα της διακυβέρνησης Κυπριανού, που επιδρά ευνοϊκά όχι μόνο στον οικονομικό τομέα αλλά και στον πολιτικό, είναι η τελωνειακή σύνδεση της Κύπρου με την Ευρώπη.

Η προβολή και η εμμονή στην πρόταξη των βασικών πτυχών του προβλήματος τα δύο τελευταία χρόνια βοήθησε στην κατανόηση της ουσίας του Κυπριακού προβλήματος τόσο στο χώρο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, των Αδεσμεύτων και του Αμερικανικού Κογκρέσου, όσο και στον ευρύτερο

διεθνή χώρο. Η κατανόηση της ουσίας του προβλήματος βοήθησε στη δημιουργία κινητικότητας για εξεύρεση λύσης του προβλήματος τους τελευταίους μήνες του 1987.

Όταν η Τουρκία άρχισε να αισθάνεται την πίεση και την ανάγκη να προβληματιστεί και να αποφασίσει τι ήταν πιο συμφέρον για την ίδια, η δίκαιη επίλυση του Κυπριακού και ταυτόχρονα το άνοιγμα του δρόμου προς την Ευρώπη ή η παραμονή στο χάος, τότε ακριβώς και εντελώς απρόσμενα εμφανίστηκε σαν από μηχανής Θεός το φάντασμα του Νταβός, για να άρει την πίεση και να μετακινήσει το βάρος. Οι συναντήσεις στο Νταβός και στις Βρυξέλλες, εντελώς απροσπάσχευα από ελληνικής πλευράς και καλά προγραμματισμένες από τουρκικής πλευράς, χρησιμοποιήθηκαν από την Τουρκία για να βελτιώσει το προσώπειο της, συνεργούσης και της δικής μας πλευράς που καλοπροαίρετα πίστωσε τον Οζάλ με ειλικρίνεια και καλή θέληση.

Τη χρονική περίοδο από τη συνάντηση στις Βρυξέλλες μέχρι την επίσκεψη του Οζάλ στην Αθήνα στις 13.6.1988 καταβαλλόταν κάθε προσπάθεια από διάφορους κύκλους να πεισθούν όλοι εκείνοι που εξέφραζαν ανησυχία και φόβο για παλινδρόμηση του εθνικού θέματος, για την ορθότητα της απόφασής τους και ότι θα έπρεπε να κάνουν υπομονή μέχρι τις 13 του Ιούνη για να πληροφορηθούν επίσημα για τα ωφελήματα που θα προέκυπταν.

Και οι Τούρκοι για να μη μας διαψεύσουν ότι είναι ειλικρινείς ούτε και τα προσχήματα δεν τηρούσαν και ωμά, χωρίς περιστροφές, μας προειδοποιούσαν ότι δεν έπρεπε να τρέφουμε ψευδαισθήσεις, γιατί δεν ήταν διατεθειμένοι να συζητήσουν σοβαρά θέματα με κυβέρνηση που σε 12 μήνες θα είχε εκλογές. Για να είναι δε ακόμα πιο πειστικοί και να μην αφήνουν καμιά αμφιβολία προέβαιναν σε απaráδεκτες δηλώσεις και σε συχνότερες παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου.

Η επίσκεψη του Γιλμάζ και του Οζάλ στην Αθήνα, η κυνική συμπεριφορά τους, οι δηλώσεις τους προ και μετά τις επισκέψεις, η κυκλοφορία του γνωστού χάρτη της Κύπρου με μοιρασμένη την Κύπρο τονίζοντας «το Κράτος του Ντενκτάς και τη Διοίκηση των Ελληνοκυπρίων» και η ανοχή και η απάθεια της ελληνικής κυβέρνησης ντρόπιασε και ταπεινώσε το έθνος των Ελλήνων. Εξάιρεση αποτέλεσαν οι λίγες, μα γνώριμες ελληνικές φωνές, όπως του τιμημένου πρέσβη Ευθύμιου Στοφορόπουλου, του υπεύθυνου για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις κ. Σέρπου, της κας Σύλβας Ακρίτα και άλλων, που μαζί με τον ελληνικό τύπο στιγμάτισαν με τα μελανότερα χρώματα το ντρόπιασμα.

Το νέο κλίμα που δημιουργήθηκε από το φάντασμα του Νταβός χαρακτηρίζεται από έντονη προκλητικότητα από μέρους της Τουρκίας και υποτονική αντίδραση από την ελληνική πλευρά. Το Κυπριακό πρόβλημα μπήκε στο ράφι και σύμφωνα με τον Έλληνα Πρωθυπουργό, στο χέρι του είναι, όπως ένα βιβλίο, να το κατεβάσει και πάλι από το ράφι. Στην ουσία το Κυπριακό εκτοπίστηκε από τη θέση που ο ίδιος ο Πρωθυπουργός το τοποθέτησε. Παραγνωρίστηκαν οι προτεραιότητες, εγκαταλείφθηκε η πρόταξη, όταν ακριβώς άρχισε να αποδίδει και απαλλάχτηκε η Τουρκία από την υποχρέωση να κάμει βήματα προς την ορθή κατεύθυνση.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες και μέσα σε τούτο το κλίμα ο Πρόεδρος κ. Βασιλείου με την ένθερμη υποστήριξη του ΑΚΕΛ και του ΔΗΣΥ δέχτηκε τη νέα διαδικασία που πρότεινε ο Γενικό Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών απεμπολώντας ταυτόχρονα τις γραπτές υποσχέσεις που έδωσε προεκλογικά, ότι δεν θα

εγκαταλείπει την πρόταξη της ουσίας του Κυπριακού προβλήματος. Με τις γραπτές υποσχέσεις που έδωσε ο κ. Βασιλείου κέρδισε ψήφους που του εξασφάλισαν την Προεδρία εφαρμόζοντας απόλυτα το ρητό «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα».

Όπως δήλωσε ο τέως Πρόεδρος και Πρόεδρος του ΔΗΚΟ, «η νέα διαδικασία που πρότεινε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών εξουδετερώνει τις προτεραιότητες του αγώνα μας και αναβάλλει επ' αόριστο την αντιμετώπιση της ουσίας του Κυπριακού προβλήματος. Θα αρχίσει ένας ατέρμονας διάλογος που βολεύει πολλούς, μια και τους απαλλάσσει από τις ευθύνες τους, ενώ η Τουρκία θα συνεχίζει ανενόχλητη από πιέσεις την προώθηση της αδιάλλακτης και επεκτατικής της πολιτικής και την αναβάθμιση των σχέσεών της με την Ευρώπη και άλλες ομάδες κρατών βελτιώνοντας τη διεθνή της θέση». Ειλικρινά πιστεύω ότι με την πολιτική της η νέα κυβέρνηση έσπευσε να τορπιλλήσει ότι πέτυχε η Κυβέρνηση Κυπριανού στο θέμα της συνειδητοποίησης από τη διεθνή κοινότητα της αδήριτης ανάγκης όπως όλοι όσοι ενδιαφέρονται για επίτευξη δίκαιης λύσης του προβλήματός μας εγκύψουν στην ουσία του Κυπριακού, που είναι η εισβολή και η κατοχή.

Είναι γι' αυτό ακριβώς το λόγο που η διακυβέρνηση Κυπριανού με τη βοήθεια και τη σύμφωνη γνώμη της Ελλάδας, της συμπαράταξης, πρόβαλε επίμονα και επίμοχθα παντού τις βασικές πτυχές του Κυπριακού τις οποίες Κύπρος και Ελλάδα έθεσαν σαν άξονα της πολιτικής τους στο Κυπριακό.

Η απαρασάλευτη εμμονή στην πολιτική της πρόταξης και η απαίτηση για έναρξη ενός ουσιαστικού πλέον διαλόγου με την άλλη πλευρά για επίλυση πρώτα των πτυχών εκείνων που συνδέονται με το χαρακτήρα του Κυπριακού σαν προβλήματος εισβολής και κατοχής, δηλαδή της αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων, της εξασφάλισης των τριών βασικών ελευθεριών και των εγγυήσεων, εξανάγκασε εκ των πραγμάτων όλους να συνειδητοποιήσουν την ουσία του προβλήματος και να πεισθούν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την επίλυσή του, κάτι που θα οδηγούσε στην εξεύρεση δίκαιης λύσης.

Θεωρώ σκόπιμο να υπενθυμίσω στο Σώμα αυτό ότι στην πολιτική της πρόταξης των βασικών πτυχών ενστερνίστηκαν αργότερα και όλα τα κόμματα, όταν σε κοινή σύσκεψη των ηγεσιών τους με την ελληνική κυβέρνηση το Μάιο του 1986 επικύρωσαν την απόρριψή του Εγγράφου του Κουεγιάρ της 29ης του Μάρτη του 1986 και χαρακτήρηκε τότε από κοινού η πορεία που συλλογικά θα ακολουθείτο στο εθνικό θέμα της Κύπρου.

Δυστυχώς τόσο οι ηγέτες του ΑΚΕΛ και του ΔΗΣΥ και ο Πρόεδρος κ. Βασιλείου όσο και η ελληνική κυβέρνηση ανέτρεψαν τη μόνη ορθή πολιτική στο εθνικό μας θέμα, που από κοινού αποφασίστηκε, και αποδέκτησαν την πρόταση του Γενικού Γραμματέα για άνευ όρων συνομιλίες. Πασκίζει βέβαια ο κ. Βασιλείου να πείσει ότι δεν εγκατέλειψε δήθεν την πολιτική της πρόταξης. Πώς συμβαδίζει όμως ο ισχυρισμός του, αφού η πρόταση Κουεγιάρ μιλά για έναρξη διακοινοτικών συνομιλιών χωρίς όρους και χωρίς ημερήσια διάταξη; Η πολιτική της πρόταξης εγκαταλείφθηκε, όταν άρχισε να αποδίδει και όσο και να υποστηρίζεται το αντίθετο, κανένας, μα κανένας, δεν μπορεί να πεισθεί.

Οι πρόσφατες δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σε ελληνική και τούρκικη εφημερίδα απέδειξαν περίτρανα ότι οι φόβοι για νεκρανάσταση του Εγγράφου Κουεγιάρ της 29ης Μαρτίου 1986 δεν ήταν αβάσιμοι.

Βέβαια ο κ. Κουεγιάρ σαν αρχιμάγειρας το παρουσίασε όμορφα γαρνιρισμένο υπό μορφή μεζέ σε ένα πλούσιο μπουφέ. Ο αδηφάγος Ντενκτάς θα επιλέξει τον εκλεκτότερο για τον ίδιο μεζέ. Στο σημείο αυτό θέλω να τονίσω με ιδιαίτερη έμφαση τη σοβαρή ευθύνη του Προέδρου κ. Βασιλείου ο οποίος, όταν ανάγγελλε την απόφασή του ότι αποδέχτηκε την πρόταση του Γενικού Γραμματέα, με ξεχωριστή ικανοποίηση τόνιζε, υπό μορφή κατορθώματος, το ότι ο Γενικός Γραμματέας απέσυρε το Έγγραφο της 29ης του Μάρτη. Τι έχει να πει τώρα ο Πρόεδρός μας; Τι έχουν να πουν οι ηγεσίες του ΑΚΕΛ και του ΔΗΣΥ που πείστηκαν για το κατόρθωμα του Προέδρου μας κ. Βασιλείου, ότι έπεισε το Γενικό Γραμματέα να αποσύρει το Έγγραφο; Επαναλαμβάνω δυστυχώς ότι παρά τις προειδοποιήσεις έπεσε ο Πρόεδρός μας στην παγίδα των Τούρκων ή και του Γενικού Γραμματέα.

Όταν θα περάσουν τα συνηθισμένα πια τεχνάσματα του Ντενκτάς—παίζει τον σκληρό, κατ' εντολήν βέβαια—και θα υποχωρήσει τάχα μετά από πιέσεις και μεσολαβήσεις της Τουρκίας, ξεγελώντας και τη διεθνή κοινή γνώμη ακόμα ότι και η επίσκεψη του Γιλμάζ στην Κύπρο επιβαλλόταν χάριν της ειρήνης, και αρχίσουν τότε οι συνομιλίες, όχι μόνο δεν πρόκειται να υπάρξει κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση και επίλυση των βασικών πτυχών του Κυπριακού προβλήματος, αλλά αντίθετα θα πέσουμε θύματα της αδιάλλακτης τούρκικης πολιτικής που απαιτεί συζήτηση των γνωστών δικών της προτεραιοτήτων, που στοχεύουν μεσοπρόθεσμα στο μόνιμο και απόλυτο έλεγχο της κατεχόμενης Κύπρου και συνεταιρισμό στις ελεύθερες περιοχές και μακροπρόθεσμα στην κατάκτηση όλης της Κύπρου.

Την εμμονή στην πρόταξη της ουσίας του Κυπριακού παρουσιάζουν σαν αδιαλλαξία και εμάς προσπαθούν να μας παρουσιάσουν ότι αντιτιθέμεθα στο διάλογο λέγοντας: «Μα χωρίς διάλογο πώς θα συμφωνήσουμε;»

Ειπώθηκε πολλές φορές, θα το επαναλάβω όμως ακόμα μια φορά. Δεν είμαστε αδιάλλακτοι. Επιδιώκουμε διάλογο. Ουσιαστικό όμως διάλογο που θα οδηγήσει σε δίκαιη λύση του προβλήματος. Όχι διάλογο χάριν του διαλόγου. Αυτό συνέβαινε για 12 ολόκληρα χρόνια και όχι μόνο δεν απέδωσε, αλλά εξυπηρέτησε τα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας. Ο διάλογος που θα αρχίσει χωρίς το ξεκαθάρισμα της ουσίας του Κυπριακού προβλήματος θα οπισθοδρομήσει το Κυπριακό, θα το πάρει δεκατέσσερα χρόνια πίσω και μελλοντική διακοπή του θα οδηγήσει την Κύπρο σε επικίνδυνο αδιέξοδο με απρόβλεπτες συνέπειες. Ο διάλογος, όπως προδιαγράφεται, εγκυμονεί πολλούς κινδύνους και ένας από αυτούς, ο σοβαρότερος κατά τη γνώμη μου, είναι ο αποπροσανατολισμός του κυπριακού λαού, το αποκοίμισμά του, που με σιγουριά θα οδηγήσει σε επικίνδυνη μοιρολατρεία.

Η υποβολή της θέσης, και ακούγεται πολύ συχνά τον τελευταίο καιρό, ότι τίποτε δεν εξαρτάται από εμάς, μια και είμαστε οι αδύνατοι και αφού η Ελλάδα, το μοναδικό μας στήριγμα, μας έχει εγκαταλείψει, είναι αντεθνική είναι προδοτική.

Αυτή η θέση σκοπό έχει να επηρεάσει το φρόνημα του λαού, να κάμψει την αντίστασή του, να τον οδηγήσει σε αδράνεια και αδιαφορία για τα τεκταινόμενα, να εγκαταλείψει την ψυχή του στα χέρια άλλων και να προετοιμάσει το έδαφος για αποδοχή του συνεχώς μεταβαλλόμενου εφικτού που υπό τις περιστάσεις θα το παρουσιάσουν σαν την ιδανική λύση.

Με την δημιουργία φρούδων ελπίδων ότι ο διάλογος θα οδηγήσει το Κυπριακό στη λύση του το 1988 ή το αργότερο το 1989, όπως τονίζει ο υπεραισιόδοξος Πρόεδρός μας κ. Βασιλείου—αυτό εξάλλου επανέλαβε πρόσφατα και ο κ. Ρήγκαν, αυτό είπαν και αρκετοί άλλοι στους οποίους το μόνο που οφείλουμε είναι το σκλάβωμα της μισής μας πατρίδας—ο λαός μας καλλιεργεί αίσθημα επικίνδυνου εφησυχασμού, απολαμβάνει τα αγαθά του ευδαιμονισμού και προετοιμάζεται να αποδεχτεί όποια εφικτή λύση επιτευχθεί, μια και θα εγκαταλείψει την τύχη του στα χέρια άλλων. Ακόμα και στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών εναποτέθηκαν ελπίδες για λύση του προβλήματος και ορισμένοι πολιτικοί κύκλοι κατάντησαν να αποδέχονται ό,τι προέρχεται από αυτόν, έστω και αν αυτό που προτείνει είναι απαράδεκτο. Στο σημείο αυτό θέλω να υπενθυμίσω ότι το ψηλό πόστο του Γενικού Γραμματέα κατείχε κάποιος που την επομένη που εγκατέλειψε το ψηλό τούτου πόστο κατηγορήθηκε ότι ήταν Ναζί. Με αυτή την αναφορά επιθυμώ να τονίσω ότι κάθε εισήγηση ή πρόταση που έχει σχέση με την επιβίωσή μας σε τούτο το μαρτυρικό νησί πρέπει να αντικρίζεται με βάση το περιεχόμενό της και όχι την προέλευσή της.

Επίσης θέλω να τονίσω με ιδιαίτερη έμφαση ότι προτάσεις και εισηγήσεις, έστω και από το Γενικό Γραμματέα, που δεν εδράζονται στις αποφάσεις του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν πρέπει να γίνονται αποδεκτές σαν βάση για συνομιλίες, γιατί εκτρέπουν το πρόβλημά μας από τη σωστή του βάση και το οδηγούν σε επικίνδυνες ατραπούς.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Ο κίνδυνος που προδιαγράφεται για την πατρίδα μας είναι ορατός. Η ιστορία, η ελληνική ιστορία, μας διδάσκει ότι η ηττοπάθεια και ο ενδοτισμός δεν είναι καλοί σύμβουλοι την ώρα του κινδύνου.

Όταν, κ. Πρόεδρε, η μισή μας πατρίδα στενάζει κάτω από το πέλημα του βάρβαρου εισβολέα, όταν οι εκκλησίες μας μετατρέπονται σε τζαμιά, όταν τα ιερά μας μνημεία βεβηλώνονται, όταν ο Τούρκος κατακτητής σαν αρπακτικό όρνεο βυθίζει τα νύχια του στις σάρκες του Πενταδάκτυλου που είναι αγιασμένες με αίμα και ιδρώτα ηρώων και μαρτύρων, όταν αποτυπώνει τα δικά του σύμβολα και προσβλητικά μας προκαλεί, ένα και μόνο παραμένει το καθήκον μας. Μια και μόνη η ιστορική μας ευθύνη. Να μην υποκύψουμε σε εκβιασμούς και να μην αποδεχτούμε τις οποιοσδήποτε κατά τα άλλα εφικτές λύσεις, γιατί και η παράδοση των εδαφών μας στον εισβολέα αποτελεί εφικτή λύση.

Στην αρχή της ομιλίας μου αναφέρθηκα στον αγώνα των Παλαιστινίων και τόνισα ότι τα τρία σημεία που κατά τη γνώμη μου θα οδηγήσουν τον αγώνα των Παλαιστινίων στη δικαίωση είναι:

- (1) Η εμμονή των Παλαιστινίων σε αμετάθετους στόχους.
- (2) Η διάθεση των Παλαιστινίων να αγωνιστούν και να θυσιάσουν για τη δημιουργία λεύτερης πατρίδας.
- (3) Η αταλάντευτη προσήλωση στο σκοπό του αγώνα και η συνέχιση της ηρωικής αντίστασης των Παλαιστινίων επηρεάζει άμεσα τα συμφέροντα του Ισραήλ και μακροπρόθεσμα θα επηρεάσει ουσιαστικά τα συμφέροντα της Αμερικής, της Αγγλίας και της Δύσης γενικότερα.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι ισχυροί της γης επικαλούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές δίκαιο, μόνο όταν ταυτίζεται με τα συμφέροντά τους και ενδιαφέρονται για την επίλυση τοπικών διαφορών, μόνο όταν επηρεάζονται τα δικά τους συμφέροντα.

Το μήνυμα λοιπόν που πρέπει να φεύγει από το στόμα κάθε Κύπριου πατριώτη είναι ότι δεν θα γίνουμε μοιρολάτρες, δεν θα μείνουμε απαθείς και ότι είτε το θέλουν είτε όχι θα επηρεαστούν τα συμφέροντά τους, αν συνεχίζουν να επιδιώκουν επιβολή απαράδεκτης λύσης.

Στο σημείο αυτό θα αναφερθώ και στο σύνθημα που τελευταία έγινε της μόδας «μη εκείνο»—σαν να είμαστε μικρά παιδιά και μας συμβουλεύουν να μην σπάσουμε ποτήρια—«μη ετούτο». Και το «μη πόλεμος» του Έλληνα Πρωθυπουργού, εκτός αν ο Τούρκος προχωρήσει έστω και ένα βήμα στην Κύπρο. Πριν λίγες μέρες συζητούσα με μια ομάδα προσφύγων από τη Μόρφου και την Κερύνεια και μου ζήτησαν να τους ερμηνεύσω απλά τι σημαίνει το «ΜΗ πόλεμος ή πόλεμος, μόνο αν προελάσουν έστω και ένα βήμα οι Τούρκοι». Πιστέψτε με, κ. Πρόεδρε, δεν κατάφερα να δικαιολογήσω αυτό το ΜΗ, γιατί το ερώτημα ήταν: Αν δεν προχωρήσουν οι Τούρκοι, τους τιτλοποιούμε τη Μόρφου και την Κερύνεια; Και διερωτώμαι στ' αλήθεια: Δικαιούται ένας λαός, σκλαβωμένος λαός, να αποκλείει τον πόλεμο σαν μέσο απόκτησης της λευτεριάς του; Κάποιοι και σε τούτο ακόμα το χώρο θα με πουν σωβινιστή ή πολεμοχαρή. Όχι, κ. Πρόεδρε, ούτε σωβινιστής είμαι ούτε πολεμοχαρής, γιατί μόνο σχιζοφρενείς μπορεί να θέλουν τον πόλεμο. Αντίθετα, αγαπώ, λατρεύω την ειρήνη, μα δεν είμαι διατεθειμένος χάριν της ειρήνης να γίνω σκλάβος και είμαι διατεθειμένος να πληρώσω το τίμημα για να ζήσω λεύτερος. Με τον ίδιο τρόπο πιστεύω σκέφτεται η συντριπτική πλειοψηφία του αγωνιστή λαού μας.

Ο φίλος και συνάδελφος Γιώργος Χαραλαμπίδης στη ρύμη του λόγου του από τούτο το Βήμα αναλογίστηκε με απογοήτευση τη συντριπτική σε βάρος της σημερινής γενιάς διαφορά του τρόπου σκέπτεσθαι και συμπεριφέρεσθαι με τη γενιά του Παλληκαρίδη, του Καραολή, του Αυξεντίου, του Μάτση, της δικής μας γενιάς, κ. Πρόεδρε, και θέλω να τονίσω τούτο. Η σημερινή γενιά είναι η ίδια ακριβώς με εκείνη του 1955/59. Είμαστε και τότε και σήμερα από την ίδια ζύμη φτιαγμένοι με μερικές μόνο διαφορές. Τότε πήραμε την τύχη μας στα δικά μας χέρια. Δεν εμπιστευθήκαμε τους ξένους. Ενοχλήσαμε τα ξένα συμφέροντα. Ούτε την υπεροπλία, μα ούτε και την αριθμητική δύναμη της αποικιοκρατίας υπολογίσαμε. Πιστέψαμε τότε στη δύναμη του δικαίου και είμαστε αποφασισμένοι τότε να αγωνιστούμε και να πεθάνουμε. Και όταν ο λαός παίρνει τέτοιες αποφάσεις, ο αγώνας του σίγουρα δικαιώνεται.

Ενώ σήμερα κράχτες του ενδοτισμού και της ηττοπάθειας αποπροσανατολίζουν το λαό μας και τον προδιαθέτουν να αποδεκτεί την παράδοση, προσφέροντάς του σε χρυσό κουτάλι το χάπι της πρόσκαιρης τωρινής καλοπέρασης. Πολύ συχνά ακούεται τελευταία, είναι και τούτο μέρος καλοστημένου σεναρίου, ότι είμαστε αδύνατοι, η Ελλάδα μας εγκατέλειψε, στο κάτω-κάτω καλά περνάμε, τι θέλουμε περιπέτειες, εκείνοι εκεί, εμείς εδώ. Αυτά τα παράσιτα κυκλοφορούν ανάμεσα στο λαό μας και του δηλητηριάζουν το φρόνημα. Οι Βαρωσιώτες, οι Μορφίτες και όλοι οι πρόσφυγες ζούσαν κάποτε στους όμορφους τόπους τους στην καλοπέραση, μέχρι που ο κακός δαίμονας και η δική μας ανοχή έφεραν την καταστροφή. Ας μην επαναπαυόμαστε λοιπόν, γιατί, εφόσον η Κερύνεια βρίσκεται κάτω από την μπότα του Αττίλα, η Λεμεσός, όσο και αν αναπτύσσεται, δεν μπορεί να χαίρεται τη λευτεριά. Εφόσον η Αμμόχωστος τουρκοπατείται, η Λάρνακα, όσο και αν ευημερεί σήμερα, πρέπει να νοιώθει έντονα την μπόχα του Αττίλα. Εφόσον η Μόρφου είναι σκλαβωμένη, η Πάφος, όσο και αν εξελίσσεται, κινδυνεύει.

Κύριε Πρόεδρε,

Μπροστά στον κίνδυνο της ολοκληρωτικής καταστροφής έχουμε υποχρέωση και καθήκον να χαράξουμε πορεία που με κάθε θυσία θα ανατρέψει και θα ματαιώνει τα επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας.

—Ο διάλογος να διακοπεί αν οι Τούρκοι δεν δεχτούν να συζητηθεί με προτεραιότητα η ουσία του Κυπριακού προβλήματος.

—Σε καμιά περίπτωση να μην επιτραπεί η νεκρανάσταση του Εγγράφου Κουεγιάρ της 29ης του Μάρτη του 1986.

—Να αναπτυχθεί έντονη διαφώτιση που να εξηγεί γιατί επιμένουμε στην κατά προτεραιότητα επίλυση της ουσίας του Κυπριακού προβλήματος.

—Να αξιοποιήσουμε αποτελεσματικά τη σύνοδο των Αδεσμεύτων στην Κύπρο.

—Να κάνουμε ξεκάθαρες τις θέσεις μας, ότι σε καμιά περίπτωση και υπό οποιοσδήποτε συνθήκες δεν θα ανεχτούμε βελτίωση των ελλαδοτουρκικών σχέσεων χωρίς προηγούμενα να λυθεί το Κυπριακό.

—Χωρίς τη λύση του Κυπριακού η Ελλάδα να αποτελέσει φραγμό και στη σκέψη ακόμα για ένταξη της Τουρκίας στη ΕΟΚ.

—Η παιδεία από τη Δημοτική Εκπαίδευση να στρατευθεί στον αγώνα για επιβίωση του Κυπριακού Ελληνισμού στη γη που μας κληροδότησαν οι πρόγονοί μας.

—Να ενισχυθεί ουσιαστικά η αμυντική θωράκιση και καλώ την κυβέρνηση να καταθέσει νομοσχέδιο για αύξηση του ποσού της εισφοράς για την Άμυνα από 2% σε 3% και εμείς του ΔΗΚΟ θα το υπερψηφίσουμε. Με την έμπρακτη απόφαση για ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης θα σταλεί το μήνυμα πως η Κύπρος δεν θα υποκύψει.

—Γνωρίζουμε ότι τα δεινά της Κύπρου συνδέονται άμεσα με τα αγγλικά συμφέροντα και η Αγγλία οφείλει να αναλάβει τις ευθύνες της. Δεν μπορεί η Αγγλία να διαδραματίζει επ' άπειρον το ρόλο του Πόντειου Πιλάτου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Δεν αμφισβητούμε κανενός τον πατριωτισμό. Είναι όμως ιστορικό γεγονός ότι πολλοί που εμφορούνταν από πατριωτικά ιδεώδη, είτε από λανθασμένες εκτιμήσεις είτε από παραλείψεις έβλαψαν την πατρίδα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Αν κάποιος χημικός κληθεί να αναλύσει τα ιερά χώματα της μαρτυρικής μας Κύπρου, θα διαπιστώσει ότι το κύριο συστατικό είναι αίμα, κόκκαλα και δάκρυα. Και στη δική μας γενιά έπεσε ο κλήρος να προασπίσουμε τα ιερά τούτα χώματα.

Θα είμαστε ανάξιοι της καταγωγής μας, αν από λανθασμένες εκτιμήσεις ή παραλείψεις συνεργήσουμε στην υποδούλωσή τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ευσταθίου και να ετοιμάζεται ο κ. Μαρκίδης και μετά ο κ. Κωνσταντίνου. Αν θέλει ο κ. Κωνσταντίνου να προηγηθεί, δικαιούται.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή είναι Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος δικαιούται να προηγηθεί. Εφόσον όμως ο ίδιος το θέλει, θα προηγηθεί ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν ήξερα ότι υπήρχαν άλλοι ομιλητές από άλλα κόμματα. Εφόσον υπάρχουν, η σειρά μου είναι μετά τον κ. Κωνσταντίνου. Δεν υπάρχει πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είναι πρόβλημα ούτε για τον ένα ούτε για τον άλλο. Θα μιλήσετε και οι δύο.

Ο κ. Ευσταθίου.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδέλφοι,

Σπάνια στην ιστορία της ανθρωπότητας λαοί και κράτη υπέφεραν τόσο όσο ο Κυπριακός λαός και το κυπριακό κράτος, από χώρες που παρουσιάζονται ως δήθεν προστατίδες των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ως οι φορείς των αξιών του σύγχρονου πολιτισμού και ως οι τιμητές της διεθνούς ηθικής και νομικής τάξης.

Από την αρχή της σύστασης του κυπριακού κράτους άρχισε η επιβολή που επιδίωκε την κατάλυσή του. Τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, με τη διχοτόμηση της Κύπρου και την προσάρτησή της στην Τουρκία και την Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό τα εδάφη της Δημοκρατίας της Κύπρου θα εντάσσονταν στον πλήρη έλεγχο του ΝΑΤΟ πράγμα που, μέσα στις δοσμένες τότε συνθήκες του ψυχρού πολέμου και της έντονης αντιπαράθεσης, θα αποτελούσε επίτευγμα σημαντικό υπέρ της συμμαχίας.

Στους χώρους εκείνους βρίσκονταν τα κέντρα της συνωμοσίας και της επιβουλής εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το σχέδιό και την προαγωγή του εγκληματικού αυτού σχεδίου τον ανέλαβε η C.I.A., η οποία καλά οργανωμένη σε παγκόσμια κλίμακα χρησιμοποίησε τους ποικίλης μορφής και είδους συνεργάτες της στην Κύπρο για την επιτυχία του σχεδίου. Έτσι από τις πρώτες κιόλας μέρες της ανεξαρτησίας της Κύπρου ο Ραούφ Ντενκτάς άρχισε τη σωβινιστική συνθηματολογία «από Τούρκο σε Τούρκο», με σκοπό το διαχωρισμό της τουρκικής μειονότητας από τη συντριπτική πλειοψηφία του λαού, προσπάθεια την οποία συνεχώς κλιμάκωνε με τρομοκρατικές ενέργειες, διαπομπεύσεις αντιπάλων του και δολοφονίες όσων επιχειρούσαν να αντιδράσουν στην προσπάθειά του. Το αποκορύφωμα ήταν τα επεισόδια του Δεκέμβρη του 1963 που οδήγησαν στην πρώτη φάση του εδαφικού διαχωρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στο σημείο αυτό θέλω να σταθώ, για να πω ότι ανάλογη συμπεριφορά επέδειξαν τότε και ορισμένοι ελληνοκυπριακοί κύκλοι σε παράλληλη πορεία προς το διαχωρισμό. Αλλά η μεγάλη ηγετική μορφή του αείμνηστου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου μείωνε σημαντικά το ρόλο των στρατολογημένων της C.I.A., που για να επιτύχουν το στόχο τους διακήρυσσαν στους Έλληνες της Κύπρου ότι η συνεργασία τους για διαχωρισμό από τους Τούρκους θα έφερνε δήθεν την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Ο στόχος της κατάλυσης του κυπριακού κράτους, μεθοδευμένος και στρατηγούμενος από τη C.I.A., συνεχίστηκε με διάφορους

τρόπους και μορφές, αλλά προσέκρουσε σ' ένα μεγάλο εμπόδιο. Ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο για τους συνωμότες. Προσέκρουσε στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο που με τη διορατικότητα που τον χαρακτήριζε αντιλήφθηκε τα διαδραματιζόμενα και ορθώνοντας το μεγάλο του ηγετικό ανάστημα έφρασε το δρόμο προς την επαπειλούμενη καταστροφή. Έτσι η επιβουλή κατά του κυπριακού κράτους μετατοπίστηκε σε συνωμοσία εξόντωσης του αείμνηστου Προέδρου Μακαρίου. Αυτή ήταν η δεύτερη φάση του σχεδίου για την κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μια συνεχής προσπάθεια παραμερισμού του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, με δολοφονικές απόπειρες εναντίον του, συνωμοσίες, τρομοκρατικές ενέργειες και κατασυκοφάντησή του, μέχρι και την επινόηση της καθαίρεσής του, γιατί τάχατες οι ιεροί κανόνες του απαγόρευαν να είναι Πρόεδρος. Έτσι ακόμα και οι ιεροί κανόνες επιστρατεύθηκαν για την εξυπηρέτηση των Νατοϊκών και τουρκικών συμφερόντων και τον αφανισμό του Ελληνισμού από τις προαιώνιες ρίζες του στην Κύπρο.

Και φτάσαμε έτσι στις 15 του Ιούλη του 1974, όταν επιχειρήθηκε η τελική πράξη της καταστροφής με το πραξικόπημα που αποσκοπούσε μεν στην εξόντωση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, αλλά και στην εξόντωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την εισβολή που επακολούθησε μετά από πέντε μέρες.

Και εδώ παρουσιάζεται ακόμα ένα μοναδικό ίσως φαινόμενο στην παγκόσμια ιστορία. Πρώτη φορά παρουσιάζεται το φαινόμενο η τύχη ενός ηγέτη να ταυτίζεται με την ύπαρξη και την τύχη ενός ολόκληρου λαού.

Με την εισβολή και τα αποτελέσματά της ολοκληρώθηκε η δεύτερη φάση του σχεδίου που αποσκοπούσε στην κατάλυση του κυπριακού κράτους, με την ανοικτή μάλιστα αυτή τη φορά ευλογία και καθοδήγηση και του ίδιου του Υπουργού Εξωτερικών της Αμερικής Κίσιντζερ, ο οποίος απερίφραστα εκδήλωνε τη μεγάλη του ικανοποίηση για το εγχείρημα που πέτυχε αποσπώντας ένα σημαντικό μέρος των εδαφών της κυπριακής επικράτειας και εντάσσοντάς το κάτω από την τουρκική κατοχή και διοίκηση.

Με τον τρόπο αυτό μπήκαμε στην τρίτη και τελική φάση της ολοκλήρωσης του φοβερού εγκλήματος που επιδίωκε το διαχωρισμό της κυπριακής επικράτειας σε δύο τομείς ως πρώτο στάδιο, με τελικό σκοπό την τουρκοποίηση της Κύπρου και την προσάρτησή της στον οθωμανικό χώρο, μέσα στα ευρύτερα σχέδια του παντουρκισμού, που αποτελεί την πάγια τουρκική πολιτική τα τελευταία 80 χρόνια.

Τα επακόλουθα της εισβολής και της κατοχής είναι σε όλους γνωστά. Ήταν ο ξεριζωμός, ο θάνατος, η εξαθλίωση, η καταστροφή ενός ολόκληρου λαού που έχει συμβάλει στον πολιτισμό της ανθρωπότητας σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι άλλοι μεγαλύτεροι λαοί της Ευρώπης, που ποτέ του δεν έχει βλάψει κανένα, που παρέδωσε αρετή στις γενιές που επακολούθησαν την εγκατάστασή του εδώ μέσα στους αιώνες.

Η εξωτερική πολιτική και οι προσπάθειες του κυπριακού κράτους μετά από την τραγωδία του 1974, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, μοιραίο ήταν να έχουν ως επίκεντρο τον τερματισμό της κατοχής και την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος. Έτσι, όταν μιλούμε για εξωτερική πολιτική των κυβερνήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας, εκείνο που εννοούμε ή μας ενδιαφέρει είναι η εξωτερική πολιτική μας προς την κατεύθυνση του τερματισμού της κατοχής και την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος. Αλλά πριν προχωρήσω στο

θέμα αυτό χάριν της αλήθειας και της δικαιοσύνης, θα πρέπει να πούμε ότι υπαίτιοι της τραγωδίας μας, υπαίτιοι της καταστροφής του λαού μας είναι εκείνοι οι οποίοι συνεργάστηκαν με τους ξένους συνωμότες που έχω αναφέρει και συμμετείχαν στο πραξικόπημα στις 15 του Ιούλη του 1974, για να δώσουν το πρόσχημα στην Τουρκία για εισβολή στην Κύπρο και το άλλοθι της παραμονής εδώ των τουρκικών στρατευμάτων για προστασία δήθεν των Τουρκοκυπρίων που κινδύνεψαν από το πραξικόπημα. Η ευθύνη τους για την καταστροφή του τόπου είναι τόσο μεγάλη, που καμιά δικαιολογία, καμιά διαστρέβλωση γεγονότων και καταστάσεων, καμιά ωραιοποίηση των προθέσεών τους για δήθεν οραματισμούς της ενώσεως, δεν τους απάλλαξε και δεν τους απαλλάσσει από την εγκληματική τους ευθύνη έναντι του έθνους και της ιστορίας μας. Αυτοί ήταν οι μεγάλοι υπαίτιοι της κυπριακής τραγωδίας και θα εξακολουθήσουν να είναι υπεύθυνοι και τώρα και για πάντα, όσο θα υπάρχει η ιστορική μνήμη.

Μετά από 14 χρόνια κατοχής είμαστε ίσως καλύτερα σε θέση να κρίνουμε τα πράγματα, ώστε να αποκομίσουμε εκείνα τα ωφελήματα που αποκομίζουν οι μελετητές των ιστορικών δεδομένων. Χωρίς δε περιστροφές λέγω ότι το κύριο χαρακτηριστικό της εξωτερικής μας πολιτικής, που ταυτόχρονα αποτελεί και τον κύριο λόγο της μη επίλυσης ακόμα του προβλήματός μας και επίσης τον κύριο λόγο της στασιμότητας και της εδραίωσης της τουρκικής παρουσίας στην Κύπρο, είναι ότι οποτεδήποτε η Τουρκία βρέθηκε σε δύσκολη θέση λόγω της εισβολής και κατοχής των κυπριακών εδαφών, εμείς οι ίδιοι τη βγάλαμε από τη δύσκολη της θέση, είτε ενδίδοντας στις απαιτήσεις της Τουρκίας είτε αποδεχόμενοι συμβουλές είτε προβαίνοντας σε ενέργειες που έβγαζαν πάντα την Τουρκία από τη δύσκολη της θέση και την υποβοηθούσαν να εδραιώνεται στην Κύπρο και να παραμένει εδώ μέχρι σήμερα.

Έτσι και ενώ ακόμα τα τανκς της εισβολής προχωρούσαν προς την Αμμόχωστο και τη Μόρφου, ενώ στην Κύπρο ο λαός μεταβλήθηκε σε θύμα της πιο ωμής παραβίασης των κανόνων του διεθνούς δικαίου, όντας θύμα εισβολής, της πρώτης μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο σε ευρωπαϊκό χώρο, εμείς εκείνη την κρίσιμη στιγμή, δεχθήκαμε ν' αρχίσουμε συνομιλίες μεταξύ των δυο κοινοτήτων για την επίλυση δήθεν του Κυπριακού προβλήματος.

Θυμούμαστε όλοι ότι ο Ετζεβίτ εισηγόταν την έναρξη συνομιλιών, ενώ ακόμα τα στρατεύματα εισβολής προωθούνταν στον κυπριακό χώρο και ενώ η διεθνής κοινή γνώμη, αλλά και τα διεθνή σώματα καταδίκάζαν ομόφωνα την τουρκική εισβολή και καλούσαν τους εισβολείς να φύγουν αμέσως από την Κύπρο. Την ίδια στιγμή που και οι ίδιοι οι Τούρκοι δεν τόλμησαν να καταψηφίσουν το Ψήφισμα των Ηνωμένων Εθνών που τους καλούσε να τερματίσουν την κατοχή και να φύγουν από την Κύπρο, τότε ακριβώς δεχθήκαμε τις συνομιλίες μεταξύ του κ. Κληρίδη και του κ. Ντενκτάς με συνεχείς επαφές στο Λήδρα Πάλας. Και εμείς λέγαμε μεν ότι οι συνομιλίες αποσκοπούσαν στην επίλυση ανθρωπιστικών θεμάτων, αλλά ο κ. Ετζεβίτ διακήρυσσε στα πέρατα της οικουμένης, με την πολυ καλά οργανωμένη τουρκική προπαγάνδα και την τουρκική διπλωματική υπηρεσία και με τη συνδρομή των συνενόχων της Τουρκίας, ότι το πρόβλημα θα λυόταν, εφόσον οι δυο κοινότητες ευρίσκονταν μαζί στο τραπέζι των συνομιλιών.

Αυτό ήταν το μοιραίο λάθος της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής στον τομέα της διαχείρισης του εθνικού μας προβλήματος. Γιατί τότε η Τουρκία βρισκόταν υπό πίεση και δεν τολμούσε ούτε η ίδια, όπως είπα, να καταψηφίσει τα ψηφίσματα που την καλούσαν να φύγει από την Κύπρο.

Μετά την επάνοδο του αείμνηστου εθνάρχη Μακαρίου μεταξύ των δεινών που συσσωρευμένα αντιμετώπισε ήταν και η διασικασία των διακοινοτικών συνομιλιών, την οποία ασφαλώς δεν μπορούσε να διακόψει, εφόσον βρισκόταν σε εξέλιξη.

Και έτσι οι συνομιλίες συνεχίστηκαν υποτονικές μέχρι τον Ιούλιο του 1977, αφού προηγουμένως επιτεύχθηκε η συμφωνία επί των τεσσάρων κατευθυντήριων γραμμών για επίλυση του Κυπριακού, την οποία ο Ραούφ Ντενκτάς την επαύριο της συνολογήσής της διαστρέβλωνε και παρερμήνευε σκόπιμα αποδεικνύοντας πέρα από κάθε αμφιβολία ότι ποτέ δεν ήταν πρόθεσή του να βρεθεί λύση του προβλήματός μας. Οι συνομιλίες στην πραγματικότητα τερματίστηκαν από τον αείμνηστο εθνάρχη Μακάριο λίγες μέρες πριν από το θάνατό του, στην τελευταία του δημόσια εμφάνιση.

Στη συνέχεια οι συνομιλίες εξακολούθησαν χωρίς κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα μέχρι την ανακήρυξη του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους το Νοέμβριο του 1983.

Είναι η θέση μας ότι οι συνομιλίες, στο χρόνο και με τον τρόπο που διεξήχθησαν, υπήρξαν το μεγαλύτερο λάθος της πολιτικής μας, γιατί:

- (α) Εξέτρεψαν το πρόβλημα από τη σωστή του βάση, ως πρόβλημα και θέμα εισβολής και κατοχής μιας μικρής χώρας από μια μεγαλύτερή της και ως θέμα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ωμής παραβίασης των διεθνών συνθηκών κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου. Και γιατί μετέτρεψαν το πρόβλημά μας σε πρόβλημα δήθεν δύο κοινοτήτων, σ' ένα εσωτερικό πρόβλημα ήσσονος σημασίας.
- (β) Συνετέλεσαν στην εδραίωση, αλλά και την ολοκλήρωση της κατοχής και των επακόλουθών της σε βάρος του λαού μας. Εδραίωσαν την προσφυγιά, το διαχωρισμό, την καταστροφή.
- (γ) Οι συνομιλίες μόνο τους Τούρκους εξυπηρέτησαν και κανένα άλλο. Τους έδωσαν προσχήματα παραμονής στην Κύπρο. Και όταν ακόμα μετά την ανακήρυξη του ψευδοκράτους εξεδόθηκε το Ψήφισμα 550 του Συμβουλίου Ασφαλείας, που καλούσε τον Γενικό Γραμματέα να μεριμνήσει για την άρση των αποσχιστικών δεδομένων με συνομιλίες, εμείς δεχθήκαμε να μπούμε σε νέο κύκλο συνομιλιών Ντενκτάς, σαν να μην είχε συμβεί οτιδήποτε. Με τον Ντενκτάς τον οποίο η 'Αγκυρα αναγνώριζε ως τον Πρόεδρο της «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου».

Εμείς δεν είμαστε εναντίον των συνομιλιών, ως μέσου επίλυσης των διεθνών ή άλλων διαφορών. Πιστεύουμε στη δύναμη της ανθρώπινης λογικής, στη δύναμη του ορθού λόγου, όταν τα διαλεγόμενα μέρη επιθυμούν με ειλικρίνεια, με καλή πίστη και εντιμότητα την εξεύρεση λύσεων στα προβλήματά τους.

Στην περίπτωση όμως της Κύπρου ο δήθεν διάλογος χρησιμοποιήθηκε όχι για επίλυση του προβλήματος, όχι για να αποκαταστήσει τη δικαιοσύνη, όχι για τη συμφιλίωση και την επαναπροσέγγιση των ανθρώπων, αλλά αντίθετα για να εδραιώσει την αδικία, την κατοχή και το διαχωρισμό των ανθρώπων. Για να καταλύσει το κυπριακό κράτος.

Και πάντοτε παρουσιάζοταν κινητικότητα προς την κατεύθυνση της επανέναρξης του διαλόγου, όταν η Τουρκία βρισκόταν σε δύσκολη θέση, όταν έπρόκειτο να συζητηθεί το θέμα μας διεθνώς, όταν αναμενόταν άσκηση πίεσης στην Τουρκία προς την κατεύθυνση του τερματισμού της κατοχής.

Αλήθεια, μετά από 14 χρόνια του περίφημου διαλόγου, πού μπορεί να δει κάποιος έστω και το παραμικρό ίχνος καλής διάθεσης από μέρους της Τουρκίας προς την κατεύθυνση της επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος; Στις δηλώσεις μήπως των Τούρκων επισήμων, ότι τα σύνορα της Τουρκίας βρίσκονται στα νότια παράλια της Κύπρου; Στην ανακήρυξη αρχικά του «Τουρκοκυπριακού Ομόσπονδου Κράτους της Βόρειας Κύπρου»; Στη μετέπειτα ανακήρυξη της «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου»; Στη μεταφορά των δεκάδων χιλιάδων εποίκων; Στην πρόσφατη κατασκευή του αεροδρομίου του Λευκόνοικου;

Αλλά θα διερωτηθεί κάποιος; Πού οφείλεται αυτή η καταστροφική πορεία; Γιατί η δική μας πλευρά αποδέχτηκε αυτό τον καταστροφικό για την πατρίδα μας ρόλο;

Ανευδοίαστα η απάντηση είναι ότι τούτο οφειλόταν στον ενδοτισμό και την ηττοπάθεια που διακατείχε τις πολιτικές ηγεσίες σημαντικού τμήματος του λαού που ουσιαστικά επέβαλαν την ολέθρια γραμμή «συνομιλίες χάριν των συνομιλιών», με αποτέλεσμα την κατάληξη στη σημερινή τραγωδία. Αυτή η τακτική αποτέλεσε το μεγαλύτερο πολιτικό σφάλμα στη νεότερη κυπριακή ιστορία.

Όλοι θυμόμαστε ότι ο ενδοτισμός διάβρωσε το φρόνημα μέχρι του σημείου να διακηρύσσεται από τα χείλη του Υπουργού Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας η αποφυγή της πολιτικής των δήθεν γρονθοκοπημάτων, όταν ο υπό κατοχή πρόσφυγας λαός δεν ζητούσε τίποτε άλλο εκτός από την απομάκρυνση των κατοχικών στρατευμάτων, την επάνοδό του στα σπίτια του και την εφαρμογή των Ψηφισμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής αυτής και για να μη δυσαρεστείται η Τουρκία αδρανοποιήθηκαν και όλες οι άλλες δυνατότητες για άσκηση πίεσης στην Τουρκία, όπως είναι η διεθνής διαφώτιση για την προβολή της αληθινής εικόνας του προβλήματός μας τόσο στο γενικότερο διεθνή, αλλά ιδίως στον ευρωπαϊκό χώρο.

Η Κύπρος, με την ομόθυμη υποστήριξη του έθνους, δεν αξιοποίησε τις τεράστιες δυνατότητες διαφώτισης μέσω των ελληνοκυπριακών και ελλαδικών παροικιών, των φοιτητικών οργανώσεων, των φιλικών εθνικών ομάδων και στην Ευρώπη και στην Αμερική. Δεν οργανώθηκε ένα αποτελεσματικό διαφωτιστικό πρόγραμμα, με συγκεκριμένους φορείς και με την χρήση των μέσων μαζικής επικοινωνίας στις ευαίσθητες για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, κα παράλληλα αφέθηκε ανενόχλητη η τουρκική προπαγάνδα να διαστρεβλώνει την κατάσταση σε βάρος μας. Έτσι δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που από θύματα μετατραπήκαμε σε κατηγορούμενους και υπαίτιους για την κατάσταση που επικρατεί στην Κύπρο.

Δεν αξιοποιήθηκε επίσης σε σωστό βαθμό η ιδιότητα της Κύπρου ως ευρωπαϊκής χώρας, ως χώρας-μέλους του Κινήματος των Αδεσμεύτων, ως μέλους της Κοινοπολιτείας.

Είναι η θέση μας ότι η Τουρκία παίζει το παιχνίδι των συνομιλιών, όπως θέλει και όποτε θέλει, μόνο και μόνο για να αποκομίζει τα ωφέληματα που θέλει. Έτσι έχουμε τις εναλλαγές συνομιλίες και όχι συνομιλίες, ανάλογα με το τι συμφέρει στη συγκεκριμένη περίπτωση στην Τουρκία.

Και σήμερα παρουσιάζεται μια κινητικότητα, όπως επικράτησε να λέγεται, προς την κατεύθυνση έναρξης των συνομιλιών. Η Τουρκία, παρ' ότι λέγεται ότι τάχατες διστάζει ή είναι απρόθυμη, θα τις αρχίσει και πάλι. Αυτή τη φορά για να

αποκομίσει περισσότερα ωφελήματα. Γιατί θέλει να αποδείξει στην Ευρώπη διαλλακτικότητα, προκειμένου να προχωρήσει στις διαδικασίες σύνδεσής της με την ΕΟΚ οι οποίες δεν προχωρούν ικανοποιητικά λόγω μεταξύ άλλων και της τουρκικής κατοχής στην Κύπρο. Γιατί με μια λέξη βρίσκεται και πάλι υπό πίεση.

Επειδή η δική μας πλευρά δέχτηκε τις συνομιλίες υπό τους όρους του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και έσπευσε να το διακηρύξει, ο Ντενκτάς θέτει ως όρο, για να αρχίσει τις συνομιλίες, να διαγραφούν οι συμφωνίες Κορυφής και κατά συνέπεια οι 4 κατευθυντήριες γραμμές ως βάση επίλυσης του Κυπριακού. Δηλαδή ν' αρχίσει διάλογος ατέρμονος και πάλι, με στόχο την περαιτέρω παραπλάνηση της διεθνούς κοινής γνώμης, ότι δήθεν εδώ συζητείται προς επίλυση το πρόβλημά μας.

Γιατί, όμως είπα, σήμερα η Τουρκία βρίσκεται υπό πίεση. Γιατί είναι χώρα που στρατοκρατείται. Που καταπιέζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και στην Κύπρο και στην Τουρκία με δεκάδες χιλιάδες πολιτικούς κρατούμενους. Είναι χώρα που αποτελεί ξένο σώμα για την Ευρώπη, αλλά που θέλει να μπει στην Ευρώπη. Όταν οι συνομιλίες αρχίσουν, θα τις παρατείνει για να υπάρξει όπως πάντα το άλλοθι. «Μα συνομιλούμε για επίλυση του θέματος. Είμαστε διαλλακτικοί». Επαναλαμβάνοντας έτσι την ίδια τακτική που τηρεί 14 χρόνια τώρα και την οποία όλοι γνωρίζουμε. Ας κατανοηθεί αυτό και ας στραφούμε με όλες μας τις δυνάμεις στην αξιοποίηση και της ευαισθησίας της Ευρώπης και της συμπράξεως των φίλων μας, που δεν είναι λίγοι, με βάση τις σημερινές κοσμοϊστορικές εξελίξεις που έκδηλα καθορίζουν μια νέα διεθνή τάξη πραγμάτων. Την ειρηνική συνύπαρξη επί παγκόσμιας κλίμακας και κάτι περισσότερο από αυτό. Τη δημιουργία στενών σχέσεων στον ευρωπαϊκό χώρο μεταξύ όλων των εθνών της Ευρώπης και της Μεσογείου.

Ας αξιοποιήσουμε το νέο πνεύμα με την ανέδoτη αξίωση του τερματισμού της κατοχής. Επιστρατεύοντας όλες μας τις δυνάμεις, χωρίς καθυστέρηση, προς την κατεύθυνση των κέντρων που μπορούν να ασκήσουν πιέσεις προς την Τουρκία, καθιστώντας στην Τουρκία σαφές ότι η ένταξή της στην Ευρώπη περνά από τη δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ντίνος Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ο έντιμος συνάδελφος κ. Χατζηδημητρίου έχει εγγράψει το θέμα «Η εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας». Είμαι βέβαιος, τώρα που έχω αναγνώσει τον τίτλο του θέματος, ότι θα συμφωνείτε μαζί μου ότι η συζήτηση δεν περιστράφηκε γύρω από το θέμα ότι η συζήτηση κυρίως περιστράφηκε γύρω από το Νταβός και το Έγγραφο Κουεγιάρ για επανέναρξη του διαλόγου. Όπως θυμάστε, κύριοι συνάδελφοι, οι απόψεις των κομμάτων για το Νταβός και το έγγραφο Κουεγιάρ διατυπώθηκαν στο Εθνικό Συμβούλιο. Έγιναν δηλώσεις εκπροσώπων, ανακοινώσεις κομμάτων και ασχολούνται μ' αυτό καθημερινά τα δημοσιογραφικά όργανα των κομμάτων.

Είναι επίσης γνωστό, κ. συνάδελφοι, ότι πριν τρεις περίπου βδομάδες με θέμα το οποίο ενέγραψε ο κ. Γαλανός, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ, συζητήθηκαν ειδικά το θέμα Νταβός και Κυπριακό. Φυσικά, κύριοι συνάδελφοι, είναι δικαίωμα των κομμάτων να πουν τις απόψεις τους και στη Βουλή και τις

είπαν, τις ανέπτυξαν επανειλημμένα. Το ερώτημα όμως είναι: Γιατί τώρα, ενόψει ενός θέματος που ο τίτλος του είναι «Η εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας», η συζήτηση περιστράφηκε κυρίως γύρω από τις προτάσεις Κουεγιάρ και το Νταβός; Και μάλιστα σε μια περίοδο που βρισκόμαστε μπροστά στην έναρξη ενός διαλόγου. Και δημιουργείται εύλογα το ερώτημα: Ενισχύεται η θέση της κυπριακής πλευράς σ' αυτό το διάλογο με το περιεχόμενο της συζήτησης, όπως αυτή γίνεται; Πρέπει να πω ειλικρινά, κύριοι συνάδελφοι, ότι πιστεύω πως όχι. Επειδή δε, περισσότερο από κάθε άλλο, οι Βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος —και είναι δικαίωμά τους, είπα— αναφέρθηκαν τόσο έντονα στις απόψεις τους γύρω από το θέμα αυτό, θα ήθελα να τους υπενθυμίσω ότι ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όταν γινόταν κριτική για τους χειρισμούς του στο Κυπριακό, επιστράτευε το επιχείρημα ότι οι επικριτές του βοηθούν την άλλη πλευρά.

Εγώ προσωπικά διαφωνούσα και τότε και διαφωνώ και τώρα με τον τρόπο που ετίθετο το θέμα, αλλά το κόμμα που το έθεσε, εφόσον το πίστευε, θα έπρεπε να διδαχτεί απ' αυτό. Αλλά φαίνεται ότι τώρα τα πράγματα έχουν αλλάξει. Το Δημοκρατικό Κόμμα δεν είναι εξουσία. Το Δημοκρατικό Κόμμα δεν θέλει το διάλογο, παρόλο που λέει ότι τον θέλει. Η πολιτική του αναφορικά με το Κυπριακό είναι πολιτική παραμονής των πραγμάτων ως έχουν. Θα ήθελα όμως να υπενθυμίσω στους συναδέλφους ότι το Κυπριακό δεν μένει ποτέ όπως έχει. Δεν έμεινε μέχρι σήμερα, όπως είχε το 1974.

Ποια είναι η κατάσταση στο σύγχρονο κόσμο σήμερα, κύριοι συνάδελφοι; Το θέμα του πολέμου και της ειρήνης, της επιβίωσης του πλανήτη μας, είναι το κύριο θέμα που απασχολεί σήμερα την ανθρωπότητα. Όλη η ανθρωπότητα στοχεύει στη ματαίωση ενός νέου θερμοπυρηνικού αυτή τη φορά πολέμου. Όλη η ανθρωπότητα καταβάλλει προσπάθειες, με σκοπό να σωθεί ο πλανήτης μας από την καταστροφή. Με κύριο αίτημα την καταστροφή των πυρηνικών όπλων, την αποπυρηνικοποίηση, τις αποπυρηνικοποιημένες ζώνες, τη μείωση των εξοπλισμών, το γενικό και πλήρη αφοπλισμό.

Το νέο πνεύμα που έχει δημιουργηθεί με πρωτεργάτη τη Σοβιετική Ένωση είναι αντί πόλεμος διάλογος, ειρηνική επίλυση των διαφορών. Και είναι αυτό το πνεύμα της περεστρόικα —όπως ανέφερε και ο έντιμος συνάδελφος κ. Ζαχαριάδης, και χαίρομαι διότι διαβάζει την περεστρόικα, όπως επίσης και την Καστρόικα— που κυριαρχεί σήμερα στις διεθνείς σχέσεις για την επίλυση των θεμάτων του αφοπλισμού και του πολέμου, αλλά ταυτόχρονα και την επίλυση των περιφερειακών προβλημάτων ειρηνικά. Ανάμεσα σ' αυτά γίνεται προσπάθεια —η Σοβιετική Ένωση κατέβαλε τέτοια προσπάθεια, όμως δεν έγινε αποδεκτό από την άλλη πλευρά— για συζήτηση και του Κυπριακού σαν ένα σοβαρό περιφερειακό πρόβλημα. Αυτό είναι το πνεύμα που διαμορφώνεται σήμερα διεθνώς. Πνεύμα που ανταποκρίνεται στα συμφέροντα ολόκληρης της ανθρωπότητας, αλλά και στα συμφέροντα της Κύπρου και του λαού της.

Εδώ, κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορώ να αντιπαρέλθω εκείνο το ωραίο «Κομμουνιστές και Δύση» που είπε ο κ. Ζαχαριάδης. Χρησιμοποίησε τον όρο «κομμουνιστές» για το σοσιαλιστικό στρατόπεδο και αυτό είναι τιμητικός τίτλος και για το σοσιαλιστικό στρατόπεδο και για μας. Εκείνο που δεν κατάλαβα είναι γιατί, εφόσον χρησιμοποίησε τον όρο «κομμουνιστές», από την άλλη πλευρά δεν χρησιμοποίησε τον άλλο αντίστοιχο όρο και χρησιμοποίησε τη Δύση. Ο αντίστοιχος όρος θα ήταν «καπιταλιστές», αλλά φαίνεται ότι ο όρος αυτός ενοχλεί,

είτε τον κ. Ζαχαριάδη είτε κάποιους άλλους. Κατά συνέπεια είναι σωστό, κ. Ζαχαριάδη, ότι γίνεται ένας διάλογος ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση, ανάμεσα στους κομμουνιστές και τους καπιταλιστές, για να σωθεί η ανθρωπότητα. Ποια πρέπει κάτω από αυτές τις συνθήκες να είναι η εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας;

Πρώτα απ' όλα και πάνω απ' όλα, κύριοι συνάδελφοι, έχω τη γνώμη ότι, όσο μικρή και αν είναι η Κύπρος, πρέπει να διαδραματίσει και αυτή ενεργά το ρόλο της στην προσπάθεια για ύφεση, για αποπλισμό, για ειρήνη και ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Λέω όσο μικρή και αν είναι, γιατί στον τιτάνιο αυτό αγώνα για τη σωτηρία της ανθρωπότητας έχουν τη θέση τους όλοι οι λαοί, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους.

Το δεύτερο πολύ σημαντικό είναι να συμπαρίσταται ενεργά και αποφασιστικά στον αγώνα των άλλων λαών για ελευθερία, δημοκρατία και κοινωνική πρόοδο και ιδιαίτερα στον αγώνα των γειτονικών προς την Κύπρο λαών. Θα πρέπει η Κύπρος να τηρήσει σταθερά την αδέσμευτη πολιτική της που αποδείχτηκε ότι είναι η πιο ενδεδειγμένη πολιτική για την Κύπρο. Και θα πρέπει παράλληλα, κύριοι συνάδελφοι, να δίνει και η ίδια το παράδειγμα γι' αυτά που εξαγγέλλει, δηλαδή να αγωνίζεται και να μιλά για αποστρατικοποίηση της Κύπρου, γιατί το θέμα της αποστρατικοποίησης της Κύπρου είναι πολύ σημαντικό για τους λαούς οι οποίοι βρίσκονται κοντά στην Κύπρο. Θα έλεγα για ολόκληρη την ανθρωπότητα, εξαιτίας της στρατηγικής θέσης που έχει η Κύπρος. Και όταν μιλούμε για αποστρατικοποίηση της Κύπρου να το εννοούμε. Όχι απλά και μόνο αποστρατικοποίηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα πρέπει να αγωνιστεί για να καταργηθούν όλοι οι ξένοι ραδιοσταθμοί και όλες οι παραχωρήσεις σε ξένους που έγιναν στην Κύπρο. Αν θέλουμε να πείθουμε τους άλλους ότι είμαστε αδέσμευτοι και ότι αυτά για τα οποία αγωνιζόμαστε τα εννοούμε, θα πρέπει ταυτόχρονα αυτά να τα προβάλλουμε και να αγωνιζόμαστε και για την επικράτησή τους και στη δική μας πατρίδα. Μόνο μια τέτοια πολιτική θα ενισχύσει την υποστήριξη των λαών προς το δικό μας αγώνα. Αυτά, έτσι επιγραμματικά, γύρω από το θέμα της εξωτερικής πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Εγώ, κ. συνάδελφοι, σκόπευα, όταν επρόκειτο να ετοιμαστώ για να μιλήσω, να επεκτείνω την ομιλία μου πάνω σ' αυτό το κεφάλαιο, που είναι και ο τίτλος του θέματος που έχει εγγραφεί, αλλά η όλη συζήτηση οδηγά στο να ασχοληθεί κανένας και με το Νταβός και με το θέμα των συνομιλιών, γιατί αυτό ήταν το κύριο περιεχόμενο των άλλων συναδέλφων που μίλησαν.

Είναι γνωστό, κύριοι συνάδελφοι, ότι οι απαιτήσεις της Τουρκίας στην υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, τα χωρικά ύδατα και τον εναέριο χώρο της Ελλάδας οδήγησαν πριν λίγο καιρό τις δύο χώρες στο χείλος του πολέμου. Και έχω τη γνώμη ότι αυτό το πράγμα, αυτή η πραγματικότητα, ήταν ένα γεγονός που ανησύχησε και τον ελληνικό και τον τουρκικό λαό, αλλά και τον κυπριακό λαό, και δικαιολογημένα.

Τι έγινε στο Νταβός; Στο Νταβός οι δύο χώρες συμφώνησαν ότι για την επίλυση αυτών των επίδικων θεμάτων δεν θα ακολουθήσουν τον πόλεμο, αλλά το διάλογο. Είναι αυτή η επιλογή έξω από το πνεύμα που επικρατεί διεθνώς; Είναι η επιλογή αυτή σε βάρος της Ελλάδας; Είναι η επιλογή αυτή σε βάρος της Κύπρου; Έχω τη γνώμη ότι για κάθε αντικειμενικό παρατηρητή η απάντηση είναι αρνητική. Η επιλογή αυτή που έγινε στο Νταβός, το πνεύμα Νταβός, όπως λέγεται, του «μη πόλεμος, ναι στο διάλογο», είναι επιλογή που δεν γίνεται ούτε

σε βάρος της Ελλάδας (η Ελλάδα τίποτε δεν παραχωρεί) και ούτε σε βάρος της Κύπρου, από τη στιγμή που ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας και η κυπριακή κυβέρνηση (και τότε Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο κ. Κυπριανού) συμφώνησαν ότι εκεί θα τεθεί το θέμα της αποστρατικοποίησης. Και είναι γνωστό ότι τέθηκε αυτό το θέμα και ότι δεν θα υπογραφεί οτιδήποτε με την ελληνική κυβέρνηση, χωρίς να σημειωθεί πρόοδος στο Κυπριακό. Κατά συνέπεια, από τη στιγμή που υπάρχουν αυτές οι δύο προϋποθέσεις, η Κύπρος ούτε παραγνωρίστηκε ούτε μπήκε στο ράφι ούτε όμως και η ελληνική κυβέρνηση θα μπορούσε να διαπραγματευτεί λύση του Κυπριακού προβλήματος. Εκείνοι οι οποίοι αντιτίθενται στο φάντασμα του Νταβός και στην «προδοσία» της ελληνικής κυβέρνησης είναι οι συνάδελφοι που το κόμμα τους και ο Πρόεδρός τους πριν λίγο καιρό είχαν πλήρη ομοφωνία με την ελληνική κυβέρνηση, απόλυτη ομοφωνία, χωρίς καμιά διαφορά. Τώρα γι' αυτούς τους ίδιους η ίδια ελληνική κυβέρνηση έχει μετατραπεί σε Κυβέρνηση η οποία έχει ούτε λίγο ούτε πολύ προδώσει το Κυπριακό, το Νταβός αποτελεί φάντασμα και η όλη πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης άφησε το Κυπριακό στο ράφι, το εγκατέλειψε και ουσιαστικά το πρόδωσε. Ποια είναι η άλλη, κύριοι συνάδελφοι, η καλύτερη επιλογή; Μήπως η επιλογή της πολεμικής διευθέτησης των διαφορών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας; Θα πρέπει, όταν ένας απορρίπτει μια επιλογή, να έχει να υποδείξει υπαλλακτική επιλογή. Και η υπαλλακτική επιλογή εδώ είναι η πολεμική διευθέτηση που παρολίγο να είχε συμβεί προηγουμένως με την πολιτική που ακολούθηθηκε.

Και ερωτώ: Η Επιλογή του πολέμου είναι πολιτική η οποία εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Ελλάδας; Είναι πολιτική που εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Κύπρου;

Εμάς η πεποίθησή μας είναι πως όχι. Αν υπάρχουν απόψεις ότι αυτή η επιλογή μας εξυπηρετεί, είναι καλά να λεχθούν.

Και τώρα λίγα λόγια, κύριοι συνάδελφοι, πάνω στο θέμα της νέας πρωτοβουλίας του Κουεγιάρ. Το Κυπριακό, και σ' αυτό είμαστε όλοι σύμφωνοι, ήταν και παραμένει θέμα εισβολής και κατοχής, επέμβασης ξένων στα εσωτερικά της Κύπρου, διεθνές πρόβλημα. Το Κυπριακό έχει δύο πτυχές την εσωτερική και τη διεθνή πτυχή. Ποιος είναι ο δρόμος, ποια η τακτική για την επίλυση των δύο πτυχών του Κυπριακού προβλήματος.

Οι επιλογές είναι δύο: 'Η πόλεμος ή η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών με διάλογο. Δεν υπάρχει άλλος δρόμος για την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος, όπως και κάθε διεθνούς διαφοράς.

Μ' αυτό, κύριοι συνάδελφοι, θέλω να κάμω καθαρό, για να μην παρερμηνευτεί, ότι, όταν λέμε ότι εμείς τασσόμαστε υπέρ της ειρηνικής διευθέτησης του Κυπριακού και όχι της εμπόλεμης διευθέτησής του, είμαστε επίσης καθαρά σαφείς υπέρ της αμυντικής θωράκισης της Κύπρου, γιατί η αμυντική θωράκιση της Κύπρου αποτελεί απαραίτητο συστατικό του αγώνα που διεξάγουμε. Αλλά την αμυντική θωράκιση τη θέλουμε όχι για επιθετικούς σκοπούς, αλλά για την αντιμετώπιση νέας πιθανής τουρκικής πρόκλησης.

Η ενδεδειγμένη τακτική που βλέπουμε εμείς, κύριοι συνάδελφοι, είναι ότι η εσωτερική πτυχή του Κυπριακού μπορεί να λυθεί με συνομιλίες ανάμεσα στις δύο κοινότητες, στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, στη βάση των Συμφωνιών Κορυφής και των αποφάσεων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Η διεθνής πτυχή του Κυπριακού πιστεύουμε ότι μπορεί να λυθεί μόνο σε μια διεθνή διάσκεψη. Έτσι αντικρίζουμε εμείς το δρόμο για την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος. Τι προσφέρει η νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ; Η νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ προσφέρει τη δυνατότητα έναρξης συνομιλιών, πάνω στη βάση των Συμφωνιών Κορυφής, για την εξεύρεση μιας ολοκληρωμένης λύσης του Κυπριακού προβλήματος. Και οι συνομιλίες αυτές θα γίνουν μέσα σε τακτά χρονικά διαστήματα, σε χρονικό διάστημα ενός χρόνου.

Είναι η πρόταση αυτή του Κουεγιάρ αποδεκτή; Η απάντηση που δίνουμε εμείς σ' αυτό το ερώτημα είναι ότι η πρόταση του κ. Κουεγιάρ, όπως έχει διατυπωθεί, είναι θετική και ότι θα πρέπει η Ελληνοκυπριακή πλευρά να την αποδεχτεί. Στις συνομιλίες αυτές θα συζητηθούν όλες οι πτυχές του Κυπριακού περιλαμβανομένων και των προτεραιοτήτων; Η απάντηση είναι ναι. Εδώ θα συζητηθούν όλες οι πτυχές του Κυπριακού, εσωτερικές και εξωτερικές πτυχές. Εμείς πιστεύουμε ότι η εξωτερική πτυχή δεν είναι δυνατό να επιλυθεί σ' αυτές τις συνομιλίες. Όμως βλέπουμε ότι αναπόφευκτα θα είναι αντικείμενο συζήτησης σ' αυτές τις συνομιλίες. Όμως η λύση των διεθνών αυτών πτυχών μπορεί να γίνει μόνο στα πλαίσια μιας διεθνούς διάσκεψης. Γι' αυτό και το κόμμα μας έχει τη γνώμη ότι αποδεχόμενοι αυτή την πρωτοβουλία Κουεγιάρ θα πρέπει ταυτόχρονα να ζητήσουμε από το Γενικό Γραμματέα να προβεί στα αναγκαία διαβήματα και διευθετήσεις, έτσι που παράλληλα με τη διεξαγωγή των διακοινοτικών συνομιλιών να συγκληθεί το συντομότερο δυνατό μια διεθνής διάσκεψη για την επίλυση της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού.

Θα ήθελα να απαντήσω εδώ ακόμα σ' ένα ερώτημα: Είναι δυνατή σήμερα, αύριο, η σύγκληση μιας διεθνούς διάσκεψης; Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα είναι αρνητική, αλλά το ότι δεν είναι δυνατό σήμερα να συγκληθεί διεθνής διάσκεψη, δεν σημαίνει ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί. Αυτό που σήμερα δεν είναι δυνατό στην πορεία του χρόνου και με το δικό μας αγώνα μπορεί να γίνει πραγματικότητα.

Αυτές είναι οι δικές μας θέσεις αναφορικά με αυτό το θέμα. Και είναι δικαίωμα των άλλων συναδέλφων, και είπαν τις απόψεις τους, να έχουν διαφορετική τοποθέτηση. Όμως θα ήθελα να απαντήσω σε ορισμένα σημεία.

Μπαίνοντας στις συνομιλίες αυτές, είμαστε βέβαιοι για την επιτυχία; Δεν θα οδηγηθούν οι συνομιλίες αυτές σε αδιέξοδο; Δεν αποκλείεται οι συνομιλίες αυτές να οδηγηθούν τελικά σε αδιέξοδο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι συνομιλίες αυτές κακώς άρχισαν και διεξήχθησαν. Γίνεται λόγος ότι, αν προχωρήσουμε στις συνομιλίες και έχουμε αδιέξοδο, θα οδηγηθεί το Κυπριακό σε νέα κρίση. Μα αν δεν προχωρήσουμε στις συνομιλίες, έχουμε το αδιέξοδο, έχουμε την κρίση, έχουμε τα τετελεσμένα που έγιναν τα τελευταία χρόνια και τα οποία δεν έγιναν σε στιγμές συνομιλιών έγιναν σε στιγμές μη συνομιλιών. Κατά συνέπεια, το ότι μπαίνουμε σ' ένα διάλογο ο οποίος πιθανώς, και κενόνας δεν μπορεί να το προεξοφλήσει, μπορεί να οδηγήσει σε αδιέξοδο, αυτό δεν σημαίνει ότι με το διάλογο αυτό οδηγούμε τα πράγματα σε νέα τετελεσμένα. Γιατί να μην προσπαθήσουμε να σπάσουμε το αδιέξοδο; Αν επιτύχουμε, έχει καλώς. Αν όχι, θα μείνει εκτεθειμένη η άλλη πλευρά, ενώ, αν δεν αποδεχτούμε το διάλογο, θα είναι εκτεθειμένη η δική μας πλευρά και θα ακολουθήσουν τα νέα τετελεσμένα.

Μετά πρέπει να ξεκαθαρίσει και το ακόλουθο: Βλέπουμε άλλο δρόμο για σπάσιμο του αδιεξόδου και της στασιμότητας από τις συνομιλίες; Αν ναι, να τον ακούσουμε. Είναι η άποψή μας ότι η ειρηνική λύση του Κυπριακού προβλήματος

χωρίς συνομιλίες ανάμεσα στις δύο κοινότητες και διεθνή διάσκεψη για τη διεθνή του πτυχή στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών δεν είναι δυνατή. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι ορθά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει απαντήσει θετικά στις προτάσεις Κουεγιάρ. Και έχω τη γνώμη ότι ανεξάρτητα από τις θέσεις που το κάθε κόμμα έχει, και είναι δικαίωμά του να έχει, πρέπει να βοηθήσουμε και να συμπαρασταθούμε στον Πρόεδρο. Πρέπει να συμβάλουμε για την επιτυχία της πρωτοβουλίας του Γενικού Γραμματέα. Αντί να προκαταλαμβάνουμε την αποτυχία, να συμβάλουμε όλοι στην επιτυχία. Αυτό επιτάσσει το συμφέρον της Κύπρου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μαρκίδης.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Βέβαια η όλη συζήτηση είναι εκτός θέματος. Ίσως όμως αυτό να οφείλεται στην.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με συγχωρείτε, κ. συνάδελφε. Ίσως εγώ να έχω παρεξηγηθεί, γιατί εδώ μπροστά μου το θέμα είναι «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». Γι' αυτό έχω την εντύπωση ότι.....

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Ίσως αυτό να οφείλεται και στην τελευταία στιχομυθία μεταξύ των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων που είχε διεξαχθεί κατά το τέλος της συζήτησης του προηγούμενου θέματος του Κεφαλαίου Δ', που αφορούσε την επίσκεψη του Οζάλ στην Αθήνα. Είχε λεχθεί τότε ότι το όλο θέμα των συνομιλιών και της πρωτοβουλίας Κουεγιάρ θα συνεζητείτο στα πλαίσια του θέματος που είχε εγγράψει ο κ. Χατζηδημητρίου.

Διερχόμαστε, κύριοι συνάδελφοι, την πιο κρίσιμη περίοδο στη μακραίωνη ιστορία μας. Κινδυνεύει κυριολεκτικά η ίδια η φυσική και εθνική μας επιβίωση μέσα στην Κύπρο. Η τουρκική αδιαλλαξία συνεχίζεται. Η Τουρκία εργάζεται καθημερινά με πρόγραμμα, με επιμονή και υπομονή για τη νομιμοποίηση της De Facto καταστάσεως που δημιούργησε η εισβολή της στην Κύπρο. Η χώρα αυτή εδώ και χρόνια προπαρασκευάζει μεθοδικά τη δημογραφική αλλοίωση του πληθυσμού της Κύπρου με την αποστολή χιλιάδων εποίκων για εγκατάσταση στο κατεχόμενο τμήμα της πατρίδας μας. Δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία ότι η Τουρκία εργάζεται και δρα με βάση συγκεκριμένο πρόγραμμα για την πραγμάτωση του τελικού επεκτατικού της στόχου, την καταστροφή του κυπριακού κράτους και την κατάληψη ολόκληρης της Κύπρου.

Οι ίδιες οι συνθήκες της ζωής μας, όπως τις έχω περιγράψει πιο πάνω, υποδεικνύουν το δικό μας ιστορικό καθήκον, τη δική μας ιστορική υποχρέωση. Υποδεικνύουν πως πρέπει να εργαστούμε τόσο για την οριστική ματαίωση των τουρκικών επεκτατικών σχεδίων, όσο και για την ουσιαστική ανατροπή των όσων μέχρι σήμερα η Τουρκία έχει επιτύχει. Οι δυο αυτοί στόχοι είναι αναπόσπαστα αλληλένδετοι και συνδεδεμένοι μεταξύ τους. Γιατί χωρίς την ουσιαστική ανατροπή της σημερινής De Facto καταστάσεως δεν μπορεί να γίνεται λόγος για ματαίωση των επεκτατικών σχεδίων της Τουρκίας στην Κύπρο.

Όταν, κύριοι συνάδελφοι, πριν από 12 χρόνια εξαγγέλθηκε η ίδρυση του Δημοκρατικού Συναγερμού, στην Κύπρο μεσουρανούσε το σύνθημα του μακροχρόνιου αγώνα. Από τις πρώτες μέρες της ίδρυσής του το κόμμα μας διείδε πως το σύνθημα εκείνο κάθε άλλο παρά εξυπηρετούσε τα συμφέροντα της πατρίδας και του λαού μας. Όχι μόνο δεν τα εξυπηρετούσε, αλλ' αντίθετα ήταν και ζημιογόνο γι' αυτά, γιατί αποπροσανατόλιζε την κοινή γνώμη, δημιουργώντας την πεπλανημένη εντύπωση ή σ' ορισμένες περιπτώσεις και την ψευδαίσθηση πως ο χρόνος δεν ήταν ένας από τους σοβαρούς παράγοντες που έπρεπε να ληφθούν υπόψη.

Παρά την προβλεπτή δημαγωγική θύελλα εναντίον μας ο Δημοκρατικός Συναγερμός θεώρησε καθήκον του να διαφωτίσει το λαό μας πάνω στις πραγματικότητες. Έτσι μεταξύ άλλων επανειλημμένα διακήρυξε πως ο μακροχρόνιος αγώνας, του οποίου τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα ήταν η συλλογή ψηφισμάτων και η άπρακτη αναμονή, δεν ήταν η κατάλληλη τακτική που θα δημιουργούσε δυνατότητα επιτυχίας του στόχου για ουσιαστική ανατροπή της De Facto καταστάσεως που δημιούργησε η τουρκική εισβολή.

Η θέση του κόμματός μας προκάλεσε θυελλώδεις επιθέσεις εναντίον μας, αλλά σιγά-σιγά η πλειοψηφία του λαού τη δέχτηκε ως ορθή και γι' αυτό και το σύνθημα για μακροχρόνιο αγώνα εγκαταλείφθηκε ουσιαστικά εδώ και χρόνια, ακόμα και από εκείνους που, αν δεν ήταν οι εμπνευστές του, ήταν πάντως πρωταγωνιστές στην εξάπλωση και διάδοσή του.

Το σύνθημα για μακροχρόνιο αγώνα εξέλιπε, αλλ' η νοοτροπία που το είχε εμπνεύσει ή πιθανό και η νοοτροπία που το ίδιο το σύνθημα αυτό καλλιέργησε, παρέμειναν ριζωμένες σε ένα μέρος της πολιτικής ηγεσίας αυτού του τόπου. Σήμερα στα λόγια όλοι παραδέχονται ή τουλάχιστον κανείς δεν τολμά να διαφωνήσει πως ο παράγοντας χρόνος εργάζεται σε βάρος μας. Όμως, από την πολιτική που ακολούθησε η Κυβέρνηση Κυπριανού στα 10 1/2 χρόνια της διακυβερνήσεώς της και από την πολιτική που εξακολουθεί και τώρα να ακολουθεί η ηγεσία του ΔΗΚΟ φαίνεται πως η ηγεσία αυτή εξακολουθεί να μην προσδίδει τη σημασία που πρέπει στον παράγοντα του χρόνου.

Η υποτίμηση αυτή του παράγοντα του χρόνου καλύπτεται κάτω από την ωραιολογία ότι δεν πρέπει, αφού κάποτε θα πεθάνουμε, να αυτοκτονήσουμε τώρα. Πρόκειται για κλασική περίπτωση δημαγωγίας. Γιατί η φράση αυτή αφήνει έντεχνα να νοηθεί ότι κάποιες άλλες πολιτικές ηγεσίες του τόπου μας εισηγούνται την αυτοκτονία. Όμως η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική. Γιατί εκείνοι που λαμβάνουν υπόψη τον παράγοντα του χρόνου, εκείνοι που εκτιμούν σωστά την επίδρασή του, έχουν σαν μοναδικό τους μέλημα τη σωτηρία του τόπου μας από τους μεγάλους κινδύνους που τον απειλούν. Τη σωτηρία που μπορεί να εξασφαλιστεί με την ουσιαστική ανατροπή της De Facto καταστάσεως που δημιούργησαν η τουρκική εισβολή και οι μετέπειτα εξελλίξεις. Αυτοί οι άνθρωποι γνωρίζουν πως όσο περνά ο καιρός άπρακτα, τόσο πιο δύσκολη γίνεται η επίτευξη του στόχου της ουσιαστικής ανατροπής της De Facto καταστάσεως. Γνωρίζουν πως όσο περνά ο καιρός άπρακτα, τόσο πιο δύσκολη γίνεται η εξασφάλιση της σωτηρίας της Κύπρου μας.

Γι' αυτό και ο Δημοκρατικός Συναγερμός λέει ότι, όσο εξαρτάται από μας, δεν πρέπει να χάσουμε άλλο χρόνο. Στόχος της πολιτικής μας πρέπει να είναι η ουσιαστική ανατροπή της σημερινής De Facto καταστάσεως μέσα στο πιο σύντομο δυνατό χρονικό διάστημα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα σημερινά δεδομένα, το σημερινό συσχετισμό δυνάμεων, τα αλληλοσυγκρουόμενα διεθνή συμφέροντα στην περιοχή μας, την πολιτική όλων των διεθνών παραγόντων—Δυτικών, Ανατολικών και Αδέσμευτων—δεν μπορούμε, παρά λογικά να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως η ουσιαστική ανατροπή της σημερινής De Facto καταστάσεως δεν μπορεί να επιτευχθεί, παρά αν εμείς συστηματικά και προ παντός με καλή πίστη και συνέπεια επιδιώξουμε λύση του Κυπριακού προβλήματος μέσα στα πλαίσια των δύο Συμφωνιών Κορυφής, της Συμφωνίας Μακαρίου—Ντενκτάς και Συμφωνίας Κυπριανού—Ντενκτάς.

Οι δύο αυτές Συμφωνίες υπήρξαν προϊόν ανάγκης. Ο πρώτος όμως πολιτικός ηγέτης που μετά την τουρκική εισβολή αντιλήφθηκε την ανάγκη αυτή ή τουλάχιστον ο πρώτος πολιτικός ηγέτης που είχε το αναγκαίο πολιτικό θάρρος να αναλύσει στο λαό τις νέες πραγματικότητες, τα νέα δεδομένα και τις νέες προοπτικές ήταν ο Γλαύκος Κληρίδης με την ιστορική του ομιλία στην μπουάτ 'Αργώ' το Φθινόπωρο του 1974.

Πρόκειται για την ομιλία για την οποία τον ύβρισαν, τον προπηλάκισαν, τον λοιδορήσαν, τον χαρακτήρισαν κατά τρόπο απαράδεκτο. Αλλά ταυτόχρονα πρόκειται για την ομιλία που έδωσε ελπίδα σ' όσους μπορούσαν να σκεφτούν ψύχραιμα και λογικά. Πρόκειται για την ομιλία που στην πραγματικότητα σήμαινε την αρχή του τέλους μιας υποανάπτυκτης νοοτροπίας, μιας νοοτροπίας που ακόμα δεν έχει σβήσει, αλλά σβήνει. Της νοοτροπίας που θέλει το χειρισμό του εθνικού μας προβλήματος να τον κατευθύνει το συναίσθημα και όχι η λογική. Η έκρηξη της στιγμής και όχι το μακροπρόθεσμο και, γιατί όχι, μεγαλόπνοο σχέδιο. Η αχαλίνωτη συνθηματολογία και όχι η ήμερη λογική επιχειρηματολογία.

Οι διαπραγματεύσεις για επίλυση του Κυπριακού προβλήματος δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι όμως μέσο που όχι μόνο έπρεπε, αλλά πρέπει και τώρα να χρησιμοποιηθεί στην προσπάθειά μας να επιτύχουμε την ουσιαστική ανατροπή της De Facto κατάστασης με την εξεύρεση βιώσιμης λύσης του Κυπριακού προβλήματος.

Η νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα προκάλεσε και πάλι διχογνωμία στην πλευρά μας. Η Κυβέρνηση, ο Δημοκρατικός Συναγερμός και το ΑΚΕΛ υποστήριξαν πως έπρεπε να απαντήσουμε καταφατικά. Το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ υποστήριξαν την αντίθετη άποψη.

Το νόημα και το πνεύμα της ομιλίας του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗΚΟ κ. Γαλανού, που έγινε πριν από 15 μέρες ενώπιον του Σώματος αυτού, μπορεί να συνοψιστεί μέσα σε λίγες γραμμές ως εξής: Αφού συνομιλούσαμε με την άλλη πλευρά για 14 ολόκληρα χρόνια, προς τι και γιατί δεχτήκαμε τη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ για επανέναρξη των συνομιλιών; Λίγες μέρες μετά την πιο πάνω ομιλία του κ. Γαλανού ο Πρόεδρος του ΔΗΚΟ και τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κυπριανού ισχυρίστηκε πως η καταφατική απάντηση που δώσαμε στο Γενικό Γραμματέα αποτελεί φοβερό λάθος, γιατί έγινε, λέει, σε μια εποχή, όπου η τακτική της πρόταξης των τριών θεμάτων είχε αρχίσει να αποφέρει καρπούς. Τέλος, και για να συμπληρωθεί η εικόνα, θα πρέπει να παρατηρηθεί πως από κύκλους που εμφανίζονται ως εχθροί και πολέμιοι φανατικοί της ιδέας για διαπραγματεύσεις στα πλαίσια της νέας πρωτοβουλίας Κουεγιάρ, ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. εμφανίζεται ούτε λίγο ούτε πολύ σαν συμμετοχος σε κάποια συνωμοσία εναντίον των συμφερόντων της Κύπρου. Μιας συνωμοσίας που, όπως αφήνεται να νοηθεί, έχει το επίκεντρό της στην Ουάσιγκτων. Έτσι οι

κύκλοι αυτοί υπονοούν ότι επίτηδες ο κ. Κουεγιάρ υπέβαλε τώρα τη νέα του ιδέα, για να βοηθήσει τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Οζάλ να εξέλθει από τη δύσκολη θέση στην οποία θα βρισκόταν, αν δεν υπήρχε η πρωτοβουλία Κουεγιάρ, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Αθήνα. Με άλλα λόγια οι κύκλοι αυτοί ισχυρίζονται πως η πρωτοβουλία Κουεγιάρ έγινε, για να δώσει άλλοθι στον κ. Οζάλ και να εξυπηρετηθούν έτσι τα συμφέροντα της λεγόμενης «Rax Τουρκοαμερικάνας».

Και στο σημείο αυτό δεν μπορεί παρά να τεθεί το ερώτημα: Μα καλά. Είναι μήπως ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. πιόνι στα χέρια των Ηνωμένων Πολιτειών; Κι αν τα πράγματα είναι έτσι, τι κάνουν τα άλλα κράτη—μέλη του Διεθνούς Οργανισμού; Κοιμάται η Σοβιετική Ένωση; Κοιμούνται οι άλλες ανατολικές χώρες; Κοιμούνται οι Αδέσμευτοι; Πώς όλ' αυτά τα κράτη ανέχονται αδιαμαρτύρητα την ύπαρξη ενός Γενικού Γραμματέα που είναι πιόνι στα χέρια της μιας υπερδύναμης; Θέτω τα ερωτήματα αυτά, κύριοι συνάδελφοι, όχι για να προσπαθήσω να τα απαντήσω ένα προς ένα, αφού απ' ό,τι εγώ πιστεύω η απάντηση είναι αυτονόητη. Τα θέτω για να καταδείξω σε ποιο σημείο υπερβολής έχουν φτάσει πολιτικοί αντίπαλοι της νέας πρωτοβουλίας Κουεγιάρ. 'Όλ' αυτά τα ερωτήματα μας αναγκάζουν να υποδείξουμε ότι είναι καιρός πια να συνέλθουμε. Είναι καιρός να περιορίσουμε τις διαισθήσεις μας. Είναι καιρός να αντιμετωπίσουμε τα πράγματα και με λογική και με ψυχραιμία.

Το συμπέρασμα, απ' όσα έχω ήδη αναφέρει, είναι πως τις τελευταίες εβδομάδες διεξάγεται συστηματική εκστρατεία, με σκοπό να παρασυρθεί ο λαός και να πιστέψει πως οι διαπραγματεύσεις δεν εξυπηρετούν οποιοδήποτε πρακτικό σκοπό, παρά μόνο την επεκτατική πολιτική της Τουρκίας! Μέχρι σήμερα όμως δεν έχει προβληθεί πειστικό επιχείρημα προς υποστήριξη της θέσης αυτής. Στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα δόγμα ή ακόμα για ένα σύνθημα και, όπως συμβαίνει με όλα τα ανελαστικά δόγματα ή τα συνθήματα, τυχόν απροβλημάτιστη αποδοχή τους μπορεί να δημιουργήσει νέους κινδύνους για την υπόθεσή μας.

Μεταξύ της ομιλίας του κ. Γαλανού στη Βουλή πριν από 15 μέρες και των όσων ο Πρόεδρος του ΔΗΚΟ κ. Σπύρος Κυπριανού είπε πρόσφατα, μιλώντας προς το Δήμαρχο και τους Δημοτικούς Συμβούλους Αθηνών, υπάρχει μια τεράστια διαφορά. Πραγματικά όσοι άκουσαν τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΔΗΚΟ πριν 15 μέρες αποκόμισαν την εντύπωση πως κατά την άποψη του κόμματός του οι διαπραγματεύσεις, που, και πάλι σύμφωνα με όσα μας έλεγε, διήρκεσαν 14 χρόνια, ήταν λάθος και μάλιστα λάθος τεράστιο, λάθος φοβερό για το μέλλον της Κύπρου. Από την άλλη πλευρά και σύμφωνα με την πιο πάνω δήλωση του κ. Κυπριανού οι διαπραγματεύσεις του παρελθόντος δεν ήταν λάθος. Κατά τον κ. Κυπριανού «έπρεπε να γίνουν οι διάλογοι οι οποίοι έγιναν στα 14 χρόνια που πέρασαν, όπως έπρεπε να γίνουν και οι πρωτοβουλίες οι οποίες έγιναν». Και πρόσθεσε ο κ. Κυπριανού: «Για 14 χρόνια συγκεντρωθήκαμε στα συνταγματικά θέματα—όχι γιατί το θέλαμε εμείς, αλλά γιατί αυτή ήταν η πίεση από τα έξω και κυρίως από το Γενικό Γραμματέα—και δεν συζητήθηκαν οι βασικές πτυχές του Κυπριακού». Αυτά μας λέγει ο κ. Σπύρος Κυπριανού εν έτει 1988.

'Όταν όμως κάποιος, που για 10 1/2 ολόκληρα χρόνια χειριζόταν το Κυπριακό πρόβλημα κατά την απόλυτη κρίση του, μας λέγει πως συγκεντρώθηκε στα συνταγματικά θέματα, όχι γιατί το ήθελε, αλλά γιατί έξωθεν πιέσεις τον ανάγκασαν και προχωρεί και λέγει πως στα χρόνια της Προεδρίας του —10 1/2

ολόκληρα χρόνια—δεν συζητήθηκαν οι βασικές πτυχές του Κυπριακού, τότε στη δική μας πολιτική γλώσσα δεν πρόκειται για τίποτε άλλο, παρά για μια έμμεση, αλλά σαφή ομολογία αποτυχίας της πολιτικής του διακυβερνήσεως. Και είναι ακριβώς αυτή η αποτυχία που είχε ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα όχι μόνο την επαύξηση των δυσκολιών στο δρόμο για επίτευξη του στόχου μας, αλλά ταυτόχρονα και με την επαύξηση των κινδύνων που μας απειλούν. Αυτή η αποτυχία έπρεπε να αποτελέσει τουλάχιστον κίνητρο για την ηγεσία του ΔΗΚΟ να επανεξετάσει τη βασική της νοοτροπία απέναντι στο χειρισμό του Κυπριακού προβλήματος. Έπρεπε η ηγεσία του ΔΗΚΟ να θέσει στον εαυτό της το καυτό ερώτημα: «Αφού η τακτική που εφαρμόσαμε για 10 1/2 ολόκληρα χρόνια δεν απέφερε καρπούς, δεν είναι μήπως καιρός να την αναθεωρήσουμε;» Αυτό το ερώτημα έπρεπε να θέσει στον εαυτό της η ηγεσία του ΔΗΚΟ. Αντί τούτου εξακολουθεί αμετανόητη να εισηγείται σαν αντιπολίτευση πια την ίδια γραμμή που ακολουθούσε και σαν κυβέρνηση.

Βέβαια στο σημείο αυτό δεν πρέπει να μας διαφύγει και η άποψη του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΚΟ. Γιατί σύμφωνα με το πνεύμα των όσων εκείνος μας είπε στην πραγματικότητα η διακυβέρνηση Κυπριανού, όσον αφορά το Κυπριακό πρόβλημα, πρέπει λογικά να διαιρεθεί σε δύο περιόδους: μια μεγάλη και μια μικρή. Η πρώτη, η μεγάλη, διήρκεσε 8 1/2 από τα 10 1/2 χρόνια. Στην περίοδο αυτή ο κ. Κυπριανού ακολουθούσε την πολιτική των διαπραγματεύσεων, πράγμα που κατά τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΔΗΚΟ ήταν ένα συνεχές, ένα κατ' εξακολούθηση πελώριο λάθος. Η δεύτερη, η μικρή περίοδος, που διήρκεσε 2 περίπου χρόνια, ήταν η περίοδος της σωστής τακτικής, ήταν η περίοδος της πρόταξης, που, όπως είπε και ο κ. Κυπριανού, άρχισε τώρα να αποφέρει καρπούς. Αλλά, δυστυχώς, μας λένουν, τώρα που άρχισε να αποφέρει καρπούς, ο Δημοκρατικός Συναγερμός, το ΑΚΕΛ, η Κυβέρνηση Βασιλείου και η ελλαδική Κυβέρνηση Παπανδρέου διέπραξαν το πελώριο σφάλμα να δεχτούν τη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ. Παραλείπει βέβαια η ηγεσία του ΔΗΚΟ να ομολογήσει ότι εκτός από την ίδια και ορισμένους άλλους κύκλους που την υποστηρίζουν, κανείς άλλος δεν έχει κατορθώσει να διαπιστώσει οποιοδήποτε καρπό της τελευταίας πολιτικής του κ. Κυπριανού. Όμως, κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί πως ο διαχωρισμός της τακτικής Κυπριανού σε δυο περιόδους αποτελεί υπεραπλούστευση. Γιατί στην πραγματικότητα η νοοτροπία με την οποία ο κ. Κυπριανού αντιμετώπιζε το Κυπριακό πρόβλημα δεν άλλαξε, αλλά παρέμεινε η ίδια από την αρχή μέχρι το τέλος της θητείας του. Δεν μπορεί να λεχθεί ότι απέτυχε η πολιτική των πρώτων 8 1/2 χρόνων της θητείας του, αλλά επρόκειτο να επιτύχει η νέα πολιτική που άρχισε να ακολουθεί στα τελευταία δύο χρόνια της θητείας του, αν ο λαός του έδινε την ευκαιρία να τη συνεχίσει για άλλα 5 χρόνια. Όχι. Η νοοτροπία και η προσέγγιση ήταν πάντα οι ίδιες και είναι αυτές που απέτυχαν. Και είναι γι' αυτό το λόγο που έπρεπε και πρέπει να υπάρξει νέα νοοτροπία και νέα προσέγγιση.

Ας εξετάσουμε όμως τώρα λίγο πιο προσεκτικά και το ερώτημα γιατί να κάνουμε τώρα συνομιλίες, αφού για «14 ολόκληρα χρόνια» κάναμε διαπραγματεύσεις που δεν έχουν οδηγήσει πουθενά. Η φράση «14 ολόκληρα χρόνια» δεν είναι δική μου. Ανήκει στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΔΗΚΟ και στον κ. Κυπριανού. Ας εξετάσουμε το πιο πάνω ερώτημα με αναφορά στα 10 1/2 χρόνια της διακυβέρνησης του κ. Κυπριανού.

Από το καλοκαίρι του 1977 μέχρι την άνοιξη του 1979 ουσιαστικά δεν υπήρχαν διαπραγματεύσεις. Μάλιστα τον Ιούλιο του 1978 παύθηκε και ο τότε διαπραγματευτής Τάσος Παπαδόπουλος — οι λόγοι ακόμα δεν είναι καλά γνωστοί — και για αρκετούς μήνες δεν διοριζόταν αντικαταστάτης του. Ουσιαστικά τα τρία τελευταία χρόνια της θητείας του κ. Κυπριανού πέρασαν χωρίς διαπραγματεύσεις. Στα υπόλοιπα 6 περίπου χρόνια των θητειών Κυπριανού διεξήχθησαν κατά καιρούς διαπραγματεύσεις. Οι πιο σοβαρές και οι πιο ελπιδοφόρες απ' αυτές υπήρξαν οι διαπραγματεύσεις του Φθινοπώρου του 1984 και του Ιανουαρίου του 1985. Κατέληξαν κι αυτές σε ναυάγιο σχετικά με το οποίο διεξήχθη ειδική συζήτηση τότε στη Βουλή, στην οποία επεξηγήθηκε λεπτομερειακά η θέση του δικού μας κόμματος.

Απ' όσα όμως έγιναν κατά την διάρκεια της διακυβερνήσεως Κυπριανού δεν μπορεί να θεμελιωθεί το συμπέρασμα πως η διαδικασία των συνομιλιών είναι αδύνατο να αποδώσει καρπούς. Μπορεί όμως να εξαχθεί το συμπέρασμα πως λόγω του τρόπου χειρισμού και προσεγγίσεως της διαδικασίας των συνομιλιών η διαδικασία αυτή όχι μόνο δεν είχε σαν αποτέλεσμα την κάμψη της τουρκικής αδιαλλαξίας, αλλ' είχε και σαν αποτέλεσμα την παροχή δυνατότητας στην Τουρκία να αποκρύπτει την αδιαλλαξία της από τη διεθνή κοινή γνώμη και να κερδίζει πολύτιμο γι' αυτή χρόνο προωθώντας τα σχέδιά της σε βάρος της Κύπρου.

Με άλλα λόγια, κύριοι συνάδελφοι, όσα συνέβησαν επί διακυβερνήσεως Κυπριανού δεν πρέπει να μας οδηγήσουν στο συμπέρασμα πως η οδός των συνομιλιών βλέπει την Κύπρο και ωφελεί την Τουρκία, αλλά πρέπει να μας οδηγήσουν στο συμπέρασμα πως, όταν γίνονται απόπειρες να οδηγηθούμε και πάλι στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ή όταν διεξάγουμε συνομιλίες πάνω στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, η πλευρά μας πρέπει να αποφύγει να διαπραξεί τα ίδια λάθη τακτικής που διέπραξε στο παρελθόν, με ακούσιο βέβαια αποτέλεσμα τη διευκόλυνση της προωθήσεως των τουρκικών στόχων.

Κι ας πάρουμε στο σημείο αυτό, κύριοι συνάδελφοι, ένα και μόνο παράδειγμα, την πρωτοβουλία Κουεγιάρ του 1983, που είναι γνωστή σαν «δείκτες Κουεγιάρ». Πώς αντέδρασε η δική μας πλευρά στους δείκτες; Είναι γνωστό εκείνο το περίφημο «ούτε ναι ούτε όχι». Τώρα, τι σημαίνει «ούτε ναι ούτε όχι», αυτό είναι λίγο δύσκολο να εξηγηθεί. Όταν έρχεται ο Γενικός Γραμματέας του Διεθνούς Οργανισμού, στον οποίο η πλευρά μας στήριζε και στηρίζει τόσες ελπίδες, και κάνει συγκεκριμένες προτάσεις για πλαίσιο βάσης επανέναρξης διαπραγματεύσεων, τι είδους τακτική είναι αυτή «ούτε ναι, αλλ' ούτε όχι»; Είναι σίγουρος ο κ. Κυπριανού πως, αν λέγαμε ναι, η Τουρκία δεν θα εξαναγκαζόταν να αναβάλει τουλάχιστον ή να ματαιώσει ίσως την ανακήρυξη του ψευδοκράτους;

Αλλά σαν παράδειγμα για το πού κατέληξε εκείνος ο χειρισμός θα ήθελα απλώς ν' αναφέρω τι έλεγε ο δείκτης Κουεγιάρ σχετικά με την εδαφική πτυχή του Κυπριακού προβλήματος.

Το 1983 ο Γενικός Γραμματέας πρότεινε να διαπραγματευτούμε την εδαφική πτυχή του Κυπριακού προβλήματος με βάση το ότι η περιοχή υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση θα είχε έκταση μεταξύ 23% και 30%. Με άλλα λόγια, αν εμείς λέγαμε ναι, θα ήμασταν δεσμευμένοι στο 23%, αν δε και ο Ντενκτάς έλεγε ναι, θα ήταν εκείνος δεσμευμένος στο 30%. Και θα βρισκόμασταν σ' ένα τραπέζι συνομιλιών υπό την αιγίδα κάποιου τρίτου που πρότεινε 23% έως 30%. Και είναι

λογικό να υποθέσουμε ότι κάποια πίεση θα εξασκείτο τουλάχιστον για να καταλήξουμε στο 26%, στο 27%, στο 26,5% δηλαδή κάπου στη μέση. Όμως το 23% το 1983 ήταν απαράδεκτο! Ήταν ενδοτισμός, ήταν μειοδοσία, ίσως ήταν και προδοσία! Αλλά ήλθε ο Απρίλιος του 1985, όταν η δική μας η πλευρά δέχτηκε 'Εγγραφο το οποίο μιλά για 29% και πλέον υπό διοίκηση των Τουρκοκυπρίων. Φτάσαμε δηλαδή τον Απρίλιο του 1985 — πάντοτε με διακυβέρνηση Κυπριανού — να μιλούμε εμείς οι ίδιοι ή να δεχόμαστε εμείς οι ίδιοι 29% και πλέον και ο Ντενκτάς να μην είναι ακόμα δεσμευμένος ούτε στο 29% και πλέον! Και αν αυτός ο τρόπος λέγεται σωστός χειρισμός του Κυπριακού προβλήματος, τότε βεβαίως οι λέξεις αρχίζουν να χάνουν τη σημασία τους.

Επίσης θα ήθελα να πω και προς το συνάδελφο Χρυσοστόμου ότι, όταν εκφωνούμε ηρωϊκές ομιλίες, πρέπει να έχουμε υπόψη και το 'Εγγραφο του Απριλίου του 1985 το οποίο η Κυβέρνηση Κυπριανού δέχτηκε. Και δεν είναι μόνο το 29% που αναφέρει αυτό το 'Εγγραφο. Αναφέρει και άλλα. Αναφέρει και για Κάτω Βουλή και για 'Ανω Βουλή — στις οποίες η εκπροσώπηση θα ήταν 50% Ελληνοκύπριοι και 50% Τουρκοκύπριοι — και για βέτο και ένα σωρό άλλα πράγματα. Επομένως καμιά φορά πιθανώς να μην έχει σημασία αυτό το «ουδέποτε θα δεχτούμε». Σημασία έχει να μας πείτε ή να αναλυθεί στο λαό το τι δέχθηκε η ηγεσία του Δημοκρατικού Κόμματος, όταν ήταν κυβέρνηση, τον Απρίλιο του 1985 ή τι λέχθηκε στις εκ του σύνεγγυς συνομιλίες.

Τέλος και σχετικά πάντα με το χειρισμό του Κυπριακού προβλήματος από την Κυβέρνηση Κυπριανού πρέπει να αναφέρω πως ο Δημοκρατικός Συναγερμός θεωρεί μύθο τον ισχυρισμό ότι η πολιτική Κυπριανού των δύο τελευταίων ετών είχε αρχίσει να αποδίδει ελπιδοφόρους για την Κύπρο καρπούς. Όχι μόνο δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός αυτός, αλλ' αντίθετα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών της διακυβερνήσεως Κυπριανού υπήρξε σταθερά υποβάθμιση του Κυπριακού προβλήματος σε τέτοιο απελπιστικό βαθμό, ώστε, και παρά τη συνέχιση του αδιεξόδου και τη διακοπή των διαπραγματεύσεων, η ίδια η Κυβέρνηση Κυπριανού να αποφασίζει την αναβολή και ουσιαστικά τη ματαίωση νέας προσφυγής στα Ηνωμένα Έθνη.

Και είναι, κύριοι συνάδελφοι, ευτύχημα για την πλευρά μας, γιατί στην τελευταία πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα δεν απαντήσαμε με «ούτε ναι ούτε όχι», αλλά απαντήσαμε ναι.

Κύριε Πρόεδρε,

Το όλο σκηνικό άλλαξε ριζικά πριν από λίγους μήνες, όταν ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Ανδρέας Παπανδρέου εγκατέλειψε την προηγούμενη τακτική του και υιοθέτησε την ιδέα του διαλόγου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Το κόμμα μας δεν ρωτήθηκε για την αλλαγή γραμμής. Μπορεί και ο κ. Κυπριανού και η Κυβέρνησή του να μη ρωτήθηκαν — όπως οι ίδιοι ισχυρίζονται — για τη νέα τακτική του Νταβός, αλλά είναι σίγουρο πως οι κ.κ. Παπανδρέου και Κυπριανού είχαν συνομιλία πριν από το Νταβός, όταν ο Πρωθυπουργός θέλησε να συμβουλευτεί τον Πρόεδρο Κυπριανού για το τι έπρεπε να θέσει ο πρώτος στον κ. Οζάλ στο Νταβός σχετικά με το Κυπριακό πρόβλημα.

Έτσι είναι φανερό πως τουλάχιστον ο κ. Κυπριανού είχε ευκαιρία ενημερώσεώς του και ένα από τα πολλά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσει είναι: Γιατί δεν ζήτησε ο ίδιος ενημέρωση σχετικά με όλες τις πτυχές του Νταβός πριν από το Νταβός; Δεν ήταν αυτό το καθήκον του σαν Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας;

Υπάρχει όμως ακόμα ένα ερώτημα: Έγινε ή δεν έγινε απόπειρα προεκλογικής εκμεταλλεύσεως του κλίματος Νταβός προς όφελος της προεκλογικής εκστρατείας του κ. Κυπριανού; Ο λαός ακόμα έχει ζωντανή στη μνήμη του την εικόνα που παρουσίασαν ο κ. Παπανδρέου με τον Υπουργό Εξωτερικών της Κύπρου κ. Ιακώβου, όταν αυτοί οι δυο εμφανίστηκαν χέρι με χέρι μπροστά στον τηλεοπτικό φακό όχι πριν, αλλά μετά το Νταβός και ακόμα ηχεί στα αυτιά των ακροατών του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου ο ισχυρισμός του Πρωθυπουργού πως Νταβός σημαίνει και την αρχή της καρποφορίας της κοινής πολιτικής των δυο κυβερνήσεων. Διαψεύστηκε;

Και βέβαια είναι ή δεν είναι αλήθεια πως ένα βασικό σημείο της προεκλογικής εκστρατείας του κ. Κυπριανού ήταν ότι ο ίδιος πέτυχε τόσο σύμπνοια μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου, ώστε ο λαός δεν έπρεπε να τον αλλάξει για να μη κινδυνεύσει αυτή η σύμπνοια, η συμπαράταξη, η συμπαράσταση, η συναντίληψη; Αυτή ήταν η προεκλογική εκστρατεία του κ. Κυπριανού.

Και βέβαια υπάρχει και ένα τελικό ερώτημα: Τι είναι εκείνο που παρεμπόδισε τότε τον κ. Κυπριανού και το Δημοκρατικό Κόμμα να εκφραστούν για το Νταβός προεκλογικά με τον ίδιο τρόπο που εκφράζονται σήμερα μετεκλογικά;

Η νέα γραμμή Νταβός του κ. Παπανδρέου προκάλεσε πολιτική θύελλα και στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Το κόμμα μας δεν έχει οποιοδήποτε λόγο να υποστηρίζει πολιτικά τον κ. Παπανδρέου και το κόμμα του. Όμως για μια ακόμα φορά ο Δημοκρατικός Συναγερμός αποφάσισε την πολιτική του θέση με γνώμονα το συμφέρον της Κύπρου και μετά από προσεκτική μελέτη όλων των δεδομένων.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός, κύριοι συνάδελφοι, δεν πιστεύει ότι υπήρξε η αναγκαία προεργασία και προετοιμασία πριν από το Νταβός. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν πιστεύει ότι υπήρχε οποιαδήποτε ανάγκη για τις πρωθυπουργικές δηλώσεις περί «ελικρίνειας» του κ. Οζάλ. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν πιστεύει πως τα συμφέροντα της Κύπρου εξυπηρετούνται από δηλώσεις παρόμοιες με τις γνωστές δηλώσεις του κ. Θεοδωράκη. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν πιστεύει ότι υπήρχε ανάγκη να διευθετηθεί τόσο πρόωρα επίσκεψη του κ. Οζάλ στην Αθήνα και του κ. Παπανδρέου στην Άγκυρα. Οι επισκέψεις αυτές θα μπορούσαν κάλλιστα να περιμένουν, μέχρις ότου επιτευχθεί, αν επιτευχθεί οποιαδήποτε ουσιαστική πρόοδος στις συνομιλίες των δύο χωρών.

Όλα όσα έχω αναφέρει πιο πάνω, καθώς επίσης και πολλά άλλα που αφορούν το Νταβός και τους χειρισμούς του κ. Παπανδρέου, θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο κριτικής. Στο σημείο όμως αυτό πρέπει να εντοπιστεί, να τονιστεί και να ενημερωθεί ο λαός πως πολλοί απ' εκείνους που αντιμάχονται το Νταβός στην πραγματικότητα δεν ασχολούνται απλώς με κριτική του τρόπου χειρισμού των διαπραγματεύσεων από την πλευρά της ελληνικής κυβερνήσεως, αλλά έχουν κηρύξει κατά μέτωπο επίθεση εναντίον της ίδιας της ιδέας του διαλόγου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Η θέση αυτή είναι αντίθετη με τη θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Η θέση του κόμματός μας απέναντι στο Νταβός είναι πιστεύω η μόνη σωστή υπό τις περιστάσεις. Το Νταβός είναι, είτε μας αρέσει είτε όχι, μια πραγματικότητα και γι' αυτό το λόγο η ενασχόληση με το αν ήταν λάθος ή όχι δεν εξυπηρετεί χρήσιμο σκοπό. Γιατί εκείνο που προέχει είναι να κοιτάξουμε πώς θα κατορθώσουμε από την όλη διαδικασία να αντλήσουμε όφελος για τη δική μας υπόθεση. Από δηλώσεις που έγιναν μετά την συνάντηση του Νταβός διαφάνηκε

ότι πραγματικά υπήρξε κίνδυνος το Κυπριακό πρόβλημα να μπει στο ράφι. Πώς έπρεπε να αντιδράσουμε όμως εναντίον αυτού του κινδύνου; Δεν διατάζω να απαντήσω. Έπρεπε να κάνουμε ακριβώς αυτό που έκανε ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Να αγωνιστούμε για να γίνει δεκτή στην Ελλάδα και ιδιαίτερα από την ελληνική κυβέρνηση η θέση πως είναι πραγματικά αδιανόητο να υπάρξει λύση στα ελλαδοτουρκικά θέματα, αν προηγουμένως δεν επιτευχθεί ικανοποιητική λύση του Κυπριακού προβλήματος. Λύση που να συνεπάγεται ικανοποιητικές εγγυήσεις για την ασφάλεια της Κύπρου, χωρίς δικαίωμα μονομερούς επεμβάσεως, την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων και την κατοχύρωση των τριών βασικών ελευθεριών. Είναι ακόμα, κύριοι συνάδελφοι, αδιανόητο να υπάρξει ουσιαστική αναβάθμιση των σχέσεων Ελλάδας — Τουρκίας, χωρίς παράλληλη ουσιαστική πρόοδο στην Κύπρο. Και σίγουρα είναι αδιανόητη η εκ μέρους της Ελλάδας αποδοχή εισόδου της Τουρκίας στην Ε.Ο.Κ., χωρίς προηγούμενη λύση του Κυπριακού προβλήματος, όπως την έχω ήδη περιγράψει.

Πιστεύουμε πως ήδη ο πολιτικός κόσμος της Ελλάδας στο σύνολό του — περιλαμβανομένης και της ελληνικής κυβέρνησης — έχει δεχθεί σαν σωστές και σαν αναγκαίες τις πιο πάνω θέσεις. Αυτό δεν σημαίνει πως πρέπει να εφησυχάσουμε. Αντίθετα πρέπει να επαγρυπνούμε, με στόχο να παραμείνουν οι θέσεις αυτές βίωμα της πολιτικής ηγεσίας και προ παντός της κυβερνήσεως της Ελλάδας.

Όπως το Νταβός έτσι και η νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε. προκάλεσε θύελλα. Με μόνη διαφορά ότι η νέα αυτή θύελλα περιορίστηκε στην Κύπρο και έχει ακόμα και στα πλαίσια της Κύπρου μικρότερες διαστάσεις, απ' ό,τι η αντίστοιχη θύελλα Νταβός.

Με συνέπεια προς την πολιτική του φιλοσοφία, όπως την έχει διακηρύξει από την πρώτη μέρα της ίδρυσής του, και με συνείδηση της πολιτικής ευθύνης που τον βαρύνει, σαν το μεγαλύτερο κόμμα αυτού του τόπου, ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν δίστασε να συμβουλευθεί τον Πρόεδρο Βασιλείου να απαντήσει «ναι» στη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ.

Ο λαός μας δεν πρέπει να έχει αμφιβολία πως τυχόν αρνητική απάντηση στην πρωτοβουλία Κουεγιάρ θα αποτελούσε νέο δεινό πλήγμα εναντίον της υποθέσεώς μας, θα αποτελούσε δώρο προς την επεκτατική πολιτική της Τουρκίας.

Ο λαός μας πρέπει να γνωρίζει πως όλοι οι διεθνείς παράγοντες έχουν ταχθεί υπέρ των συνομιλιών, Οι Δυτικοί, οι Ανατολικοί, οι Αδέσμευτοι. Το ίδιο συμβουλευεί και η Ελλάδα. Υπό τις συνθήκες αυτές το «όχι» δεν θα ήταν πράξη πολιτικής σφροσύνης.

Αλλά γιατί η αντίδραση εναντίον των συνομιλιών; Βασικά η αντίδραση προέρχεται από την αντίληψη πως συνομιλίες σημαίνουν νέες απαράδεκτες υποχωρήσεις, σημαίνουν ξεπουλήματα, σημαίνουν απαράδεκτη λύση.

Πρόκειται στην ουσία για μια δογματική θέση που αυτοί που την προβάλλουν τη θεωρούν και αυταπόδεικτη και γι' αυτό ίσως και θεωρούν περιττό να τη δικαιολογήσουν με λογικά επιχειρήματα.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν πιστεύει πως υπάρχει λόγος να φοβούμαστε τις συνομιλίες. Αρκεί να τις προσεγγίσουμε σωστά. Αρκεί να προσέλθουμε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων μελετημένοι, οπλισμένοι με το σωστό πρόγραμμα, γνωρίζοντας τι θέλουμε και γνωρίζοντας τι δεν θέλουμε.

Πρέπει να έχουμε υπόψη πως στα βασικά για μας θέματα, στα θέματα δηλαδή των εγγυήσεων, της αποχωρήσεως των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων και της εξασφάλισης των τριών ελευθεριών, μπορούμε, αν ενεργήσουμε έγκαιρα και σωστά, να έχουμε ευρύτατη διεθνή υποστήριξη που πιθανότατα θα εκδηλωθεί κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων υπό τη μορφή πίεσεως προς την πλευρά της Τουρκίας.

Πρέπει ακόμα να έχουμε υπόψη πως καλός χειρισμός από μέρους μας μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα, είτε το ξεγύμνωμα μπροστά στην παγκόσμια κοινή γνώμη της τουρκικής αδιαλλαξίας και των κατακτητικών σχεδίων της Τουρκίας σε βάρος ενός μικρού ανεξάρτητου κράτους-μέλους του Ο.Η.Ε. είτε τον εξαναγκασμό της Τουρκίας σε σοβαρές υποχωρήσεις. Είτε το ένα συμβεί είτε το άλλο η υπόθεση η δική μας, η υπόθεση της Κύπρου, εξυπηρετείται.

Ήδη είναι φανερό πως η απάντησή μας στην πρωτοβουλία Κουεγιάρ προκάλεσε σύγχυση στην άλλη πλευρά. Από τις δηλώσεις και την όλη συμπεριφορά του κ. Ντενκτάς είναι φανερό πως ο άνθρωπος ουσιαστικά προσπαθεί να τορπιλλήσει την πρωτοβουλία Κουεγιάρ με διάφορους εύσημους τρόπους. Η όλη στάση του κ. Ντενκτάς πρέπει να προβληματίσει τουλάχιστον τους δικούς μας αντιρρησίες και να τους ωθήσει να εξετάσουν εξ' υπαρχής τη στάση τους απέναντι στη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Θα τελειώσω την κάπως μακροσκελή αυτή ομιλία μου παρατηρώντας πως όσα συνέβησαν στην Ελλάδα και την Κύπρο μετά το Νταβός και λόγω του Νταβός, όσα συμβαίνουν τώρα στην Κύπρο μετά την εκδήλωση της νέας πρωτοβουλίας του Γενικού Γραμματέα δικαιώνουν ένα από τα σημαντικά σημεία της γνωστής (απότασης Κληρίδη), την ανάγκη για πανεθνική διάσκεψη.

Την ανάγκη για πανεθνική διάσκεψη φαίνεται πως άρχισε τώρα να την αναγνωρίζει και ο κ. Παπανδρέου. Πανεθνική διάσκεψη δέχεται τώρα ίσως και ο κ. Κυπριανού. Πού προσκρούει λοιπόν και γιατί δεν πραγματοποιείται έστω και τώρα; Φαίνεται πως το όλο θέμα προσκρούει τώρα στην ηγεσία του ΑΚΕΛ η οποία αντιδρά στην ιδέα αυτή με τη σκέψη πως πανεθνική διάσκεψη ισοδυναμεί με κίνδυνο υποβαθμίσεως της κρατικής οντότητας της Κύπρου. Πρόκειται, κύριοι συνάδελφοι, για ένα ακόμα δόγμα και, όπως είπα και προηγουμένως, ακριβώς επειδή πρόκειται για δόγμα, αυτοί που το υποστηρίζουν δεν προβάλλουν και οποιοδήποτε λογικό επιχείρημα προς υποστήριξή του.

Κύριοι συνάδελφοι, για ποιο λόγο η διεξαγωγή πανεθνικής διάσκεψης υπονομεύει την κρατική μας οντότητα; Μήπως η σύσκεψη που έγινε στην Αθήνα το Μάρτιο του 1986 με συμμετοχή της ελληνικής κυβέρνησης, της κυπριακής κυβέρνησης και όλων των κυπριακών κομμάτων με σκοπό την αντιμετώπιση του Εγγράφου Κουεγιάρ του Μαρτίου του 1986 υπονόμωσε την κρατική μας οντότητα; Οι μόνες διαφορές μεταξύ της σύσκεψης του Μαρτίου του 1986 και της πανεθνικής διάσκεψης, όπως την προτείνουμε εμείς, είναι ότι στην πανεθνική διάσκεψη θα μετάσχουν και τα κόμματα της ελλαδικής αντιπολίτευσης και ότι η πανεθνική δεν θα αντιμετωπίσει Ad Hoc ένα ζήτημα που αφορά το Κυπριακό, αλλά θα καθορίσει βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα πλαίσια πολιτικής και τακτικής χάριν της σωτηρίας της Κύπρου. Είναι μήπως αυτές οι διαφορές αρκετές για να δικαιολογήσουν τη θέση πως η πανεθνική διάσκεψη δημιουργεί κίνδυνο

υποβαθμίσεως της οντότητας του κυπριακού κράτους; Η απάντηση, μια απάντηση που αβίαστα υπαγορεύεται από την κοινή λογική, είναι όχι. Πανεθνική δεν σημαίνει υποβάθμιση της οντότητας του κυπριακού κράτους. Αντίθετα πανεθνική σημαίνει θεμέλιο ενότητας, πηγή δύναμης αντιμετώπισεως του τουρκικού επεκτατισμού.

Γι' αυτό για μια ακόμα φορά ο Δημοκρατικός Συναγερμός καλεί τον πολιτικό κόσμο της Ελλάδας και της Κύπρου να αποδεχτούν την πρόταση Κληρίδη για πανεθνική διάσκεψη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Μουσιούττας και μετά ο κ. Ομήρου.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι περίεργο το γεγονός ότι ξενίστηκε και το ΑΚΕΛ και ο ΔΗΣΥ γιατί το κόμμα μας εξέφρασε την ανησυχία του για τον επικείμενο άνευ όρων διάλογο. Θα αντιπαρέλθω την κριτική για τους χειρισμούς του κ. Σπύρου Κυπριανού που έχει κάνει ο συνάδελφος Μαρκίδης και θα ήθελα να του πω ότι υπερτιμά τον κ. Κυπριανού και υποτιμά τον Πρωθυπουργό Παπανδρέου, όταν λέει ότι για να πάει στο Νταβός ο κ. Παπανδρέου περίπου πήρε και την άδεια του κ. Κυπριανού.

Σε ό,τι αφορά την άποψη του κ. Κωνσταντίνου, ότι δεν πρέπει πριν από το διάλογο να κρίνουμε και να κατακρίνουμε δεν νομίζω ότι το δικαίωμα της κριτικής το έχουμε, μόνο όταν συμφωνούμε με κάτι. Το έχουμε και όταν δεν συμφωνούμε. Και επ' αυτού ήθελα να θυμίσω ότι το 1983, όταν προτάθηκαν οι δείκτες του Ντε Κουεγιάρ, ενώ θα έπρεπε την απάντησή μας να τη δώσουμε στις 15 του Σεπτέμβρη, το ΑΚΕΛ έσπευσε τότε από τις 16 Αυγούστου να τοποθετηθεί παροπλίζοντας και αποπλίζοντας την κυβέρνηση, ώστε να μην μπορεί να χειριστεί το θέμα καθώς έπρεπε.

Και κάτι άλλο ακόμα. Το να αντιδρά μια σεβαστή μερίδα του λαού πάνω σ' ένα θέμα, πιθανόν σε τελευταία ανάλυση να είναι χρήσιμο και να μπορεί να αξιοποιηθεί από το διαπραγματευτή στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Οι γενικές θέσεις του κόμματός μας έχουν εκτεθεί με σαφήνεια από τους προλαλήσαντες της Κοινοβουλευτικής μας ομάδας. Σεβόμενος το χρόνο σας δεν θα επαναλάβω τα ίδια πράγματα, παρά μόνο θα περιοριστώ να εκφράσω κάποιες σκέψεις μου σαν ελάχιστη συμμετοχή στο θέμα που συζητούμε.

Βρισκόμαστε σήμερα μπροστά σε μια καλοστημένη ύποπτη σκηνοθεσία. Στην κατάπληξή μας μπροστά στη αφύσικη κινητικότητα δεχθήκαμε ένα ισχυρό ράπισμα από τον πρέσβη της Ελλάδας Ευθύμιο Στοφορόπουλο, για να θυμηθούμε τη ρίζα μας και την ταυτότητά μας. Καλή του ώρα, όπου και νάναι.

Αρχίσαμε να τοποθετούμαστε πάνω στις τελευταίες εξελίξεις. Ασκήθηκε από μερικούς αυστηρότατη κριτική για το πώς μας μεταχειρίστηκαν συγγενείς και ξένοι. Τι κάνουν και τι δεν κάνουν. Ίσως πρέπει επιτέλους να καταλάβουμε πως όλοι τους τη δουλειά τους κάνουν. Τα συμφέροντά τους εξυπηρετούν και την ησυχία τους κοιτάζουν και η Τουρκία τον αμανέ του επεκτατισμού της.

Εδώ θάθελα να πω πως είναι αφέλεια να φορτώνουμε στους άλλους την ευθύνη για τη λύση δικών μας προβλημάτων και επιπολαιότητα να προσαρμόζουμε την τακτική μας και να συμμορφωνόμαστε στις υποδείξεις των ξένων, των ύποπτων μεσολαβητών και των λεγόμενων ακόμη φίλων. Γιατί ο τερματισμός της κατοχής, οι βασικές ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι διαπραγματεύσιμα και δεν μπορεί να υπάρξει θετική κινητικότητα, αν δεν προϋπάρξει ή προσυμφωνηθεί η αποκατάστασή τους και η τάξη των πραγμάτων. Αυτή η έγνοια, χωρίς να εισηγούμαι αυτοαπομόνωση, είναι δική μας, κατάδική μας και η πρωτοβουλία και το χρέος για χειρισμούς και αγώνα είναι δική μας υπόθεση.

Κι εδώ θα ήθελα να σχολιάσω τις ομιλίες κάποιων συναδέλφων που διαπορούσαν με ανησυχητική ομολογουμένως σοβαρότητα για το τι θάλεγαν τάχατες για μας τα Ηνωμένα Έθνη, ο Γενικός Γραμματέας, οι Αδέσμευτοι, η Ανατολή και η Δύση, αν αρνούμαστε να δεχτούμε αυτό το διάλογο; Θα μας κατανοούσαν λέει στις σοσιαλιστικές χώρες και θα μας δικαιολογούσαν οι Αδέσμευτοι, αν αρνούμαστε το διάλογο; Και τι θα τους πούμε που κάθε τόσο μας συμβουλεύουν και μας προτρέπουν να συνομιλήσουμε,

Πρώτα-πρώτα κανένας μας δεν είναι εναντίον του διαλόγου. Αλλά διάλογο επί της ουσίας. Και καλά θάκαναν όλοι αυτοί να ιεραρχήσουν τις προτεραιότητες και να συμβάλουν εφόσον ενδιαφέρονται, ώστε να ξεκαθαρίσουν πρώτα τα βασικά. Καλά θάκανε ακόμα και ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών να ξαναδιαβάσει τα ψηφίσματα του Οργανισμού και του Συμβουλίου Ασφαλείας και να μην εκτρέπεται από τους όρους εντολής τους.

Δεν είναι δυνατό, κύριοι συνάδελφοι, όταν διακυβεύεται η ύπαρξη και η τιμή μας να επηρεαζόμαστε από το τι θα πει, αν θα μας κατανοήσει ή αν θα κακοφανεί του οποιουδήποτε φίλου ή εχθρού μας. Για να μη μοιάσουμε δηλαδή στο τέλος της γυναικίας εκείνης στον Άγιο Φραγκίσκο της Ασίζης του Νίκου Καζαντζάκη που για μη στενοχωρήσει τους χωριανούς και τους φίλους έκανε με όλους 7 παιδιά και με τον άντρα της κανένα.

Άλλωστε, κ. συνάδελφοι, πουθενά στον κόσμο δεν αναλήφθηκε ποτέ διάλογος χάριν του διαλόγου, ούτε και διάλογος χωρίς καθορισμό σωστής και κοινά αποδεχτής βάσης. Και όπου αναλήφθηκε τέτοιος διάλογος, απέτυχε παταγωδώς και φοβερότερη τότε κρίση επακολούθησε.

Ας δούμε όμως δειγματοληπτικά τι γίνεται τώρα στον κόσμο γύρω μας.

1. Στις σχέσεις Ανατολής και Δύσης:

Πρώτα αποφασίστηκε σαν θέμα αρχής η προσήλωση στη μείωση του πυρηνικού ανταγωνισμού και η μη ανατροπή του εξοπλιστικού ισοζυγίου ανάμεσα στις δυο υπερδυνάμεις και μόνο τότε άρχισε η διαπραγμάτευση για καταστροφή των πυραύλων μέσου βεληνεκούς.

2. Στο Αφγανιστάν:

Πρώτα συμφωνήθηκε σαν θέμα αρχής η απόσυρση των σοβιετικών στρατευμάτων και μετά άρχισε η διαπραγμάτευση για το χρονοδιάγραμμα απόσυρσης, τον τρόπο εποπτείας της αποχώρησης και τον τερματισμό παροχής στρατιωτικής βοήθειας προς τους Αφγανούς επαναστάτες.

3. Στην Αγκόλα:

Πρώτα συμφωνήθηκε σαν θέμα αρχής η απόσυρση των κουβανικών στρατευμάτων από την Αγκόλα και η δέσμευση της Νότιας Αφρικής να μην κάνει επιδρομές στο έδαφος της Αγκόλας και ύστερα άρχισε η Διεθνής Διάσκεψη για λύση του προβλήματος, της Ναμίμπια και της ειρήνευσης στην Αγκόλα.

4. Στην Καμποτία:

Πρώτα συμφωνήθηκε η απόσυρση των βιετναμικών στρατευμάτων από την Καμποτία (που άρχισε ήδη και θα συμπληρωθεί μέχρι το 1990) και μετά άρχισαν συνομιλίες Βιετνάμ—Κίνας για μια νέα μορφή διακυβέρνησης στην Καμποτία.

Γι' αυτό κι εμείς σαν θέμα αρχής εμμένουμε και επιμένουμε πρώτα στο διάλογο για επίλυση των βασικών πτυχών του Κυπριακού, που είναι η απομάκρυνση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων, οι ισχυρές διεθνείς εγγυήσεις και η κατοχύρωση των βασικών ελευθεριών.

Το «καλό διεθνές κλίμα» που ευαγγελίζονται μερικοί συνάδελφοι — κι αν είναι έτσι, δεν θάπρεπε να το εξανεμίζουμε με άκαρπες και ατέρμονες συνομιλίες — δεν αρκεί, κ. συνάδελφοι, για την λύση του προβλήματός μας, προ παντός όταν η άλλη πλευρά όχι μόνο απορρίπτει εκ προοιμίου την αποδοχή αυτών των προϋποθέσεων, αλλά και επιχειρεί — χτές ακόμα το επιχειρήσε διά στόματος Ντενκτάς — να παραμερίσει ακόμη και τις Συμφωνίες Κορυφής που προσυπέγραψε, έτσι που να μην υπάρχει τίποτα που να τους δεσμεύει ή να θυμίζει έστω υποχρέωση για σεβασμό ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.

Το κόμμα μας θα εμμένει στην πρόταξη. Κι αν είναι να μας κοπεί το χέρι, ας μας το κόψουν, αν τους περνά. Εμείς ούτε αυτοκτονούμε ούτε αυτοακρωτηριάζομαστε.

Τελειώνοντας εισηγούμαστε:

- (1) Εμμονή στην πρόταξη των βασικών πτυχών.
- (2) Ενίσχυση της αμυντικής μας θωράκισης.
- (3) Εκστρατεία για διαφώτιση στο εξωτερικό.
- (4) Αξιοποίηση της συνόδου των Υπουργών Εξωτερικών των Αδεσμεύτων.
Και
- (5) Εκστρατεία με όλα τα μέσα, μαζικά και άλλα, για αναπτέρωση του αγωνιστικού φρονήματος του λαού, για την κάποια καθίζηση του οποίου όλοι μας ευθυνόμαστε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν θα μπορούσα να μη σχολιάσω μερικά σημεία της ομιλίας του κ. Μαρκίδη. Γιατί πράγματι ο κ. Μαρκίδης ανήλθε στο Βήμα ως τιμητής. Και επιχειρήσε με λίγο πατερναλιστικό, θα έλεγα, ύφος να μας παρουσιάσει την πολιτική του κόμματός του σαν δικαιωμένη. Μας είπε περίπου ο κ. Μαρκίδης ότι, αν αφήναμε όλοι την τύχη μας στα χέρια του κόμματός του και του Προέδρου του κόμματός του, αν παραχωρούσαμε το χειρισμό της εθνικής μας υπόθεσης από παλιά στον κ. Κληρίδη και στο κόμμα του, δεν θα υπήρχε σήμερα Κυπριακό πρόβλημα.

Όμως, οφείλουμε να υπενθυμίσουμε στον κ. Μαρκίδη πως, αν υπάρχει σήμερα Κυπριακό πρόβλημα, δεν είναι γιατί δεν ήμαστε όλ' αυτά τα χρόνια αρκετά υποχωρητικοί, δεν είναι γιατί δεν προσχωρούσαμε στη λογική των υποχωρήσεων ή γιατί δεν ήμαστε αρκετά «λογικοί» ή ακόμα γιατί ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος είχε υιοθετήσει ή είχε εισηγηθεί την επιλογή του μακροχρόνιου αγώνα.

Γιατί, κύριε Πρόεδρε, μέρες που είναι, δεν πρέπει να ξεχνούμε ούτε και την ιστορία. Υπάρχει τραγωδία, γιατί ακριβώς υπήρξαν γεγονότα μεγάλα που σφράγισαν την πορεία αυτού του τόπου, που σφράγισαν την πορεία του Κυπριακού Ελληνισμού.

Υπάρχει τραγωδία, γιατί, *ας μη ξεχνάμε*, υπήρξε υπονόμηση της Δημοκρατίας. *Ας μη ξεχνάμε* ότι υπήρξε εξωτερική και εσωτερική συνωμοσία σ' αυτό τον τόπο. Υπήρξε πραξικόπημα και προδοσία. Και η ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού, αλλά και ο κ. Κληρίδης, ο Πρόεδρος του κόμματος, δεν ήταν απόντες απ' αυτό τον τόπο. Διαχειρίζονταν τουλάχιστον ο Πρόεδρος του κόμματος αυτού την εθνική μας υπόθεση για μεγάλα χρονικά διαστήματα αυτής της ιστορικής περιόδου που σφράγισε πράγματι την πορεία του λαού και του τόπου. Και όλα αυτά, ιδιαίτερα αυτές τις τραγικές επετειακές μέρες, είναι ανάγκη πραγματικά να μην τα ξεχνάμε. Πρόκειται γι' απλές και κραυγαλέες αλήθειες που δεν έχουμε το δικαίωμα να τις παραγράψουμε.

Επιχειρήθηκε από τον κ. Μαρκίδη μια χλεύη προς την επιλογή του μακροχρόνιου αγώνα μετά την τραγωδία του 1974, όπως την είχε διακηρύξει ο Μακάριος.

Ήταν λανθασμένη η επιλογή του μακροχρόνιου αγώνα;

Ο μακροχρόνιος αγώνας ήταν μια απόλυτα σωστή επιλογή.

Εκείνο όμως που είχε άμεση σχέση με το μακροχρόνιο αγώνα, εκείνο που ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία του αγώνα, ήταν ακριβώς η λήψη και η υιοθέτηση μιας συγκεκριμένης δέσμης μέτρων στα πλαίσια μια σωστής στατηγικής. Μιας στρατηγικής που επανειλημμένα το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ διακήρυξε προς τον κυπριακό λαό και που στόχευε στην ανατροπή των κατοχικών πραγματικοτήτων.

Μακροχρόνιος αγώνας δεν σήμαινε να σταυρώσουμε τα χέρια και ν' αφήσουμε το χρόνο να περνά. Μακροχρόνιος αγώνας δεν σήμαινε ν' αφήνεται να περνά παθητικά ο χρόνος. Πράγμα που δυστυχώς έγινε και μάλιστα για πολύ μεγάλες περιόδους.

Αντίθετα, αν μέσα στα πλαίσια μιας σωστής αξιοποίησης του χρόνου λαμβάνονταν όλα εκείνα τα μέτρα επανειλημμένα το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ διακήρυξε και πρότεινε, τότε ο παράγοντας του χρόνου από αρνητικός θα μετατρέποταν σε θετικό και θα μπορούσε, ναι, ν' ανοίξει το δρόμο για μια εθνικά αποδεκτή λύση.

Είναι βέβαια γεγονός ότι υπήρξαν παλινδρομήσεις όλ' αυτά τα χρόνια. Υπήρξε έλλειψη πίστης σε μια αγωνιστική προοπτική. Υπήρξαν χειρισμοί που δεν υπηρετούσαν με συνέπεια οποιασδήποτε μορφής μακροχρόνιο αγώνα. Αυτό όμως σε καμιά περίπτωση δεν αποδεικνύει ότι η επιλογή του μακροχρόνιου αγώνα, αν πράγματι ακολουθείτο και εφαρμοζόταν με συνέπεια, ήταν λανθασμένη.

Ο κ. Μαρκίδης αναφέρθηκε επίσης στην «Αργώ» και τις τότε δηλώσεις του κ. Κληρίδη. Δεν είναι η πρώτη φορά που σ' αυτό το Σώμα γίνεται αναφορά σ' αυτό το θέμα.

Όμως, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ο ρόλος της πολιτικής ηγεσίας ενός λαού, που βρίσκεται μάλιστα υπό κατοχή, δεν είναι ν' αναδεικνύεται σε πρόδρομο υποχωρήσεων. *Ας μην ζητούνται παράσημα επαλήθευσης και σωφροσύνης*, γιατί κάποιες δηλώσεις το 1974 άνοιξαν το δρόμο στην πραγματοποίηση αργότερα κάποιων υποχωρήσεων από τη δική μας πλευρά.

Μια τέτοια πολιτική και μια τέτοια πρακτική δεν υπηρετεί σωστά ένα εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Τέτοιες προβλέψεις και προφητείες δεν ενισχύουν την εθνικοαπελευθερωτική προοπτική. Αντίθετα διασπούν το λαό και αποδυναμώνουν οποιοσδήποτε δικές μας διεκδικήσεις. Αποδυναμώνουν οποιοδήποτε διεκδικητικό αγώνα και μας καθιστούν ευάλωτους σε πιέσεις και υποχωρήσεις.

Και βέβαια παρέλεψε ο κ. Μαρκίδης να μας εξηγήσει ποιες ήταν οι προτάσεις του κόμματός του για την οικοδόμηση ενός εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, μιας συγκεκριμένης στρατηγικής για τον τερματισμό της κατοχής. Γιατί αυτό θα ήταν πράγματι υπηρεσία χειροπιαστή προς την εθνική μας υπόθεση, προς τον τόπο και το λαό και όχι απλώς η πρόβλεψη ή το άνοιγμα του δρόμου για τις μετέπειτα υποχωρήσεις και ο πανηγυρισμός γι' αυτές.

Και τώρα δυο λόγια για το θέμα των συνομιλιών.

Κανένας δεν αρνείται κι ούτε εμείς αρνηθήκαμε ποτέ τη χρησιμότητα των συνομιλιών. Ποιων όμως συνομιλιών; Θέλουμε συνομιλίες για τις συνομιλίες; Θέλουμε συνομιλίες στα πλαίσια μιας ατέλειωτης πορείας υποχωρήσεων; Θέλουμε συνομιλίες επιβολής όρων; Οι συνομιλίες είναι, ναι, χρήσιμες. Και μόνο τότε έχουν νόημα, όταν αποβλέπουν εκατέρωθεν σε εξεύρεση λύσεων στη βάση αρχών και δικαιοσύνης. Τότε μόνο οι συνομιλίες θα μπορούσαν να έχουν νόημα και προοπτική, αν ακριβώς με τη διαμόρφωση και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, όπως επανειλημμένα την έχουμε προδιαγράψει, πετυχαίναμε να αντιληφθεί η Τουρκία ότι τα σχέδιά της στην Κύπρο δεν μπορούν να εφαρμοστούν. Ότι οι στόχοι της γίνονται ανέφικτοι.

Μόνο κάτω απ' αυτές τις συνθήκες είναι δυνατό πράγματι η Τουρκία ν' ανταποκριθεί με λογική σε μια διαδικασία διαλόγου. Γιατί θ' αντιληφθεί ότι πράγματι δεν έχουν προοπτική οι επεκτατικοί της στόχοι στην Κύπρο. Και ότι αντίθετα τα εθνικά της συμφέροντα τίθενται σε κίνδυνο.

Ο διάλογος ποτέ δεν υπήρξε στην ιστορία της ανθρωπότητας αυτοσκοπός, αλλά μια λογική μέθοδος λύσης προβλημάτων στη βάση της ουσιαστικής συζήτησης, του σεβασμού αρχών, αλλά και της πραγματικής βούλησης για ουσιαστική συζήτηση, για διάλογο. Και μέχρι τώρα και ακόμα και από τις εξελίξεις της χθεσινής μέρας, από τη στάση του κ. Ντενκτάς, από την απάντηση προς την πρόταση του Γενικού Γραμματέα, επιβεβαιώνεται και πάλι ότι ο διάλογος ή η προοπτική του διαλόγου χρησιμοποιείται από την Τουρκία για προώθηση των πάγιων επεκτατικών της στόχων.

Και κάτι τέλος για τον κ. Μαρκίδη και το Δημοκρατικό Συναγερμό. Γιατί θα πρέπει να εξηγηθεί ποια πολιτική επιτέλους ισχύει από πλευράς Δημοκρατικού Συναγερμού. Η πολιτική ότι το Νταβός δικαιώνει το ΔΗ.ΣΥ. ή τα μαύρα μαντήλια που φόρεσαν οι Βουλευτές του κόμματος στις εκδηλώσεις ενάντια στην επίσκεψη του Οζάλ στην Αθήνα;

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι μπήκαμε σε μια νέα φάση του Κυπριακού που σηματοδοτείται έντονα και καθοριστικά από νέα δεδομένα στον περιφερειακό και το διεθνή χώρο. Είναι φανερό ότι βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Σ' αυτό το σταυροδρόμι, που σημαδεύεται από συγκυρία εξελίξεων και προοπτικών, οι δικές μας επιλογές θα επιδράσουν αποφασιστικά στην εθνική επιβίωση και πορεία του λαού μας.

Οι επιλογές μας αυτή την κρίσιμη ώρα θα πρέπει ασφαλώς να λαμβάνουν υπ' όψη τους το σύνολο των διεθνών και περιφερειακών εξελίξεων, αλλά πρέπει παράλληλα να εκφράζουν τη θέληση, την απαίτηση και την ιστορική επιταγή του λαού για τον τερματισμό της κατοχής και για τη δημιουργία μιας Κύπρου πραγματικά λεύτερης κι ανεξάρτητης.

Πλησιάζουμε στη συμπλήρωση 14 χρόνων από τα τραγικά γεγονότα του 1974. Όλα αυτά τα χρόνια ο λαός μας έζησε και ζει κάτω από το βάρος μιας ανείπωτης τραγωδίας. Η οδυνηρή κατοχή του 37% της πατρίδας μας από τα τουρκικά στρατεύματα, η προσφυγοποίηση 200.000 συμπατριωτών μας, οι χιλιάδες νεκροί, οι αγνοούμενοι, οι εγκλωβισμένοι εξακολουθούν και σήμερα να είναι τα αποτελέσματα αυτής της εθνικής τραγωδίας.

Είναι γενικά παραδεκτό ότι η επίθεση του τούρκικου σωβινισμού και επεκτατισμού ενάντια στην Κύπρο, που συνεχίζεται αμείωτη ως τα σήμερα, δεν απέβλεπε και δεν αποβλέπει απλά στα συγκεκριμένα οδυνηρά για το λαό μας αποτελέσματα, αλλά στόχευε και στοχεύει στο να διακόψει την ιστορική πορεία του Κυπριακού Ελληνισμού και να ενσωματώσει την πατρίδα μας στον τουρκικό μητροπολιτικό χώρο.

Με βάση αυτά τα δεδομένα μπορούμε παράλληλα να κάμουμε τις παρακάτω δύο συνακόλουθες διαπιστώσεις. Πρώτο ότι, παρόλα τα χτυπήματα που δέχτηκε ο λαός μας, τα σχέδια σε βάρος του δεν ολοκληρώθηκαν. Και δεύτερο ότι συνέχιση της κατοχής και του εποικισμού, χωρίς την υιοθέτηση μιας αποτρεπτικής από μέρους μας πορείας, θα οδηγήσει σε σταδιακή εδραίωση της διχοτόμησης με την Τουρκία να επιδιώκει την επέκταση των επικυριαρχιών της δικαιωμάτων σ' ολόκληρο τον κυπριακό χώρο.

Είναι γι' αυτό ακριβώς το λόγο που το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ επανειλημμένα τόνισε ότι χωρίς καθυστέρηση θα έπρεπε να στραφούμε προς μια νέα πορεία που θα δημιουργούσε τις προϋποθέσεις που θα εγγυούνταν μια γραμμή εθνικής σωτηρίας και δικαίωσης του κυπριακού λαού. Μια πορεία στηριγμένη σε μια ολοκληρωμένη και καλά σχεδιασμένη στρατηγική που θα στόχευε στην αντιμετώπιση του τούρκικου επεκτατισμού και την τελική ματαίωση των τουρκικών στόχων.

Τα κύρια σημεία αυτής της στρατηγικής, που δεν χάνει την επικαιρότητα και την αναγκαιότητά της και που αντίθετα γίνεται ακόμα πιο έντονη σήμερα η υιοθέτησή της, είναι η εμμονή στην αντικατοχική βάση του Κυπριακού, η επιμονή στην πρόταξη της αποχώρησης των στρατευμάτων και των εποίκων, στην εφαρμογή των ελευθεριών εγκατάστασης, διακίνησης και περιουσίας και στον αποκλεισμό του δικαιώματος μονομερούς επέμβασης της Τουρκίας στα πλαίσια δήθεν εγγυητικών δικαιωμάτων. Απαραίτητος παράγοντας στην υλοποίηση και παραγωγικότητα της στρατηγικής μας είναι η σωστή αμυντική προπαρασκευή. Η ανάγκη ολόπλευρης αμυντικής προετοιμασίας, με σύγχρονο εξοπλισμό, παλλαϊκή άμυνα και λαϊκή πολιτοφυλακή, τονίσαμε επανειλημμένα πως αποτελεί προϋπόθεση «εκ των ων ουκ άνευ» για την ολοκληρωμένη συγκρότηση της πολιτικής μας απέναντι στην Τουρκία, αφού όχι μόνο αποθαρρύνεται μ' αυτό τον τρόπο η Τουρκία να υπολογίζει σε εύκολο περίπατο σε περίπτωση νέας επεκτατικής ενέργειας, αλλά και γιατί η αμυντική πληρότητα ενισχύει τη διαπραγματευτική μας θέση.

Τέλος, σημαντικό παράγοντα στην ολοκλήρωση μιας σωστής πολιτικής στο εθνικό μας θέμα αποτελεί η αξιοποίηση όλων των συμφερόντων και παραγόντων,

διεθνών και περιφερειακών, που επηρεάζουν ή μπορούν να επηρεάσουν τη στάση της Τουρκίας και τη λύση του Κυπριακού προβλήματος. Και αυτή η άποψη και θέση ότι τόσο οι διεθνείς, όσο και οι περιφερειακές εξελίξεις επηρεάζουν κάθε διεθνές πρόβλημα και ασφαλώς και το Κυπριακό επιβεβαιώνεται από τις εξελίξεις.

Η θέση ότι δεν υπάρχουν απομονωμένα προβλήματα αναγορεύεται σε μια αυταπόδεικτη αλήθεια. Και ασφαλώς το καθήκον των μικρών και λιγότερο ισχυρών λαών είναι να μελετούν και να αξιοποιούν συμφέροντα έξω από τον εθνικό τους χώρο, καθώς και διαμορφούμενους συσχετισμούς δυνάμεων και συγκυρίες εξελίξεων και προοπτικών, για να ευεργετήσουν τη δική τους εθνική υπόθεση.

Ποια είναι λοιπόν τα νέα γεγονότα και η καινούργια συγκυρία σε διεθνείς και περιφερειακό επίπεδο και πώς θετικά ή αρνητικά μπορούν να επηρεάσουν την Κυπριακή υπόθεση;

Η πρώτη διαπίστωση αφορά τη δημιουργία μιας νέας ατμόσφαιρας στις σχέσεις των υπερδυνάμεων που αναμφίβολα επηρεάζει τη διαμόρφωση και εξέλιξη στις τοπικές κρίσεις. Αυτή η εξέλιξη δεν σημαίνει ότι η λύση τοπικών προβλημάτων επαφίεται στις υπερδυνάμεις ή ότι οι μικροί λαοί που αντιμετωπίζουν προβλήματα σαν και το δικό μας πρέπει να εξουσιοδοτήσουν τις υπερδυνάμεις και να παραπέμψουν σ' αυτές τη λύση τους. Σίγουρα αυτό δεν είναι ούτε το επιδιωκόμενο ούτε και το ζητούμενο. Ωστόσο το νέο κλίμα στη βάση των νέων προσεγγίσεων διευκολύνει την εμμονή σε διεθνείς αρχές κοινά αποδεκτές και την αναζήτηση λύσεων στη βάση της λειτουργίας των θεσμών του ΟΗΕ, του Καταστατικού του Χάρτη και των Ψηφισμάτων του. Οι Η.Π.Α. μπορεί να αρνήθηκαν τη συζήτηση του Κυπριακού στη σχετική πρόταση της Σοβιετικής Ένωσης, όμως θα πρέπει να αντιλαμβάνονται ότι η άρνησή τους αυτή ούτε οριστική μπορεί να είναι ούτε και ανώδυνη με τη σκέψη ότι η διαιώνιση της Κυπριακής κρίσης δεν παραβιάζει τα αμερικάνικα συμφέροντα. Μια τέτοια προσέγγιση, όχι μόνο λανθασμένη είναι, αλλά και επικίνδυνη, με την έννοια ότι καλλιεργεί το έδαφος για ανώμαλες εξελίξεις που σίγουρα θα παραβιάξουν σε τελική ανάλυση τα ίδια τα αμερικάνικα συμφέροντα.

Η άλλη πολυσήμαντη εξέλιξη που επηρεάζει και αναμένεται να επηρεάσει ακόμα πιο καταλυτικά την πορεία της Κυπριακής υπόθεσης είναι η πορεία των σχέσεων Ευρώπης—Τουρκίας.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις μέσα στην Τουρκία, με ισχυρά ερείσματα στα κέντρα εξουσίας, επιδιώκουν επίμονα την εξομάλυνση των σχέσεων με την Ευρώπη. Αυτό σ' ένα πρώτο στάδιο, αφού η ένταξη στην ΕΟΚ στο άμεσο μέλλον δεν φαίνεται εφικτή, νοουμένου ότι η κοινότητα αντιτίθεται έντονα σε μια τέτοια εξέλιξη, για λόγους που σχετίζονται με την πολιτιστική και θρησκευτική ταυτότητα του τούρκικου πληθυσμού, αλλά και γιατί η ΕΟΚ αισθάνεται να απειλείται με σοβαρούς οικονομικούς κινδύνους από μια ανεξέλεγκτη, μαζική έξοδο τούρκικου ανεργιακού δυναμικού προς τις χώρες της κοινότητας. Παρόλα αυτά η επιμονή της Τουρκίας στην ενεργοποίηση του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου με την ΕΟΚ και η επιθυμία της για σύγκληση της Επιτροπής Σύνδεσης, όπως έγινε στο Λουξεμβούργο, αποκαλύπτει την ύπαρξη ενός σταθερού στρατηγικού στόχου της Τουρκίας. Την επιδίωξη, στη μακροπρόθεσμη έστω προοπτική, της ένταξής της στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Ανεξάρτητα όμως από τους επί μέρους στόχους και την πιθανότητα σύντομης ή μη εκπλήρωσής τους, η πολυσήμαντη αυτή εξέλιξη με το νέο προσανατολισμό της τουρκικής πολιτικής προς την Ευρώπη δημιουργεί για την Κύπρο και ιδιαίτερα για την Ελλάδα μια χωρίς προηγούμενο ευκαιρία να βρεθεί η Τουρκία στριμωγμένη και μπροστά σ' ένα πραγματικά εκβιαστικό δίλημμα. Ή θα συμμορφωθεί με το διεθνές δίκαιο και τις ευρωπαϊκές αρχές, όπως αυτές καθορίζονται και από την τελική πράξη του Ελσίνκι, αποσύροντας τα στρατεύματά της από την Κύπρο ή θα συνεχίσει την επεκτατική της πολιτική ξεχνώντας όμως και διαγράφοντας την ευρωπαϊκή προοπτική. Χωρίς να σημαίνει ότι ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός στις επιλογές των κέντρων εξουσίας στην Τουρκία είναι οριστικός και αμετάκλητος το δικό μας καθήκον είναι πολύ σαφές. Να ενεργοποιήσουμε και να συντηρήσουμε σε εγρήγορση και δράση όλες εκείνες τις δυνάμεις που θα καταστήσουν στην Τουρκία πολύ καθαρό και οριστικό το εκβιαστικό δίλημμα. Ότι κατοχή στην Κύπρο και ευρωπαϊκή προοπτική συγκρούονται και ότι δεν υπάρχει η παραμικρή πιθανότητα ταυτόχρονης υλοποίησης των δυο αυτών τουρκικών επιδιώξεων.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ο ρόλος της Ελλάδας αποβαίνει πρώτιστος σε σημασία, καταλυτικός στις επιδράσεις του και πρωταγωνιστικός σε αποτελεσματικότητα. Αποτελεί βασικό στόχο καθολικής εθνικής σημασίας και σπουδαιότητας η ελληνική στάση να παραμείνει σταθερή και αναλλοίωτη πάνω σ' αυτό το κρίσιμη σημασίας θέμα, έτσι που να κατοχυρωθεί και να εξασφαλιστεί σαν ανέκκλητη η ευρωπαϊκή στάση απέναντι στην Τουρκία. Ότι δηλαδή η Τουρκία μπορεί να προσβλέπει σε εξομάλυνση των σχέσεών της με την Ευρώπη, μόνο αν αποσύρει τα στρατεύματά της από την Κύπρο.

Πειστήριο και σταθερό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση αποτέλεσε χωρίς αμφιβολία η στάση των 12 στο Λουξεμβούργο με πρωταγωνιστή στη διαμόρφωση της ορθής θέσης την ελληνική κυβέρνηση. Η πορεία αυτή όχι μόνο δεν πρέπει να ανακοπεί, αλλά θα πρέπει να αναγορευθεί σε μόνιμη σταθερή θέση. Είναι γι' αυτό που η θέση του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ, σ' ό,τι αφορά τη νέα εξέλιξη στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, υπήρξε από την αρχή πολύ έντονη. Ότι δηλαδή σε καμιά περίπτωση δεν θα έπρεπε να επιτραπεί η αναβάθμιση των ελληνοτουρκικών σχέσεων σε οποιοδήποτε επίπεδο, πριν τον τερματισμό της κατοχής στην Κύπρο. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια τοποθετείται η σταθερή μας αντίθεση προς βήματα και κινήσεις που είναι δυνατό να δημιουργούν διεθνώς την εντύπωση ότι οι πιέσεις προς την Τουρκία μειώνονται ή ότι το νέο κλίμα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αποτελεί ή μπορεί να αποτελέσει με οποιοδήποτε τρόπο διευκόλυνση προς την Τουρκία, ώστε να αποφύγει πιέσεις για συμμόρφωσή της προς διεθνείς αρχές και προς τα Ψηφίσματα του ΟΗΕ για την Κύπρο.

Αντίθετα, τώρα που η Ελλάδα έχει αναλάβει την προεδρία της Ε.Ο.Κ. για έξι μήνες, καλείται και μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει ένα πραγματικά καταλυτικό ρόλο σε σχέση με την εξασφάλιση άσκησης πιέσεων προς την Τουρκία για μια σωστή λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Μέσα στα πλαίσια αυτής της θετικής προοπτικής της Ευρώπης και με ενεργοποίηση και άλλων θετικών παραγόντων, όπως το Κίνημα των Αδεσμεύτων, που μπορεί να εκφράσει πιο έντονα και δυναμικά τη θέση συνηγορίας προς την Κύπρο στην προσεχή Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών των χωρών-μελών του Κινήματος στη Λευκωσία, τα αμερικανικά Νομοθετικά Σώματα και το ενδιαφέρον

της Σοβιετικής Ένωσης, μπορούμε να προσβλέπουμε σε μια πολυμέτωπη άσκηση πιέσεων προς την Τουρκία, με θετικά και χειροπιαστά για πρώτη φορά αποτελέσματα.

Ιδιαίτερα πιστεύουμε ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια μέγιστης αξιοποίησης του ρόλου του Κινήματος των Αδεσμευτών. Δεν πρέπει ούτε στιγμή να ξεχνούμε πως είμαστε μια αδέσμευτη χώρα που και δικαιούται και απαιτεί να έχει την πλήρη, αποφασιστική και έμπρακτη αλληλεγγύη του Κινήματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Έχει κρίσιμη σημασία σ' αυτή την περίοδο να μην επιτραπεί σε κανένα χώρο διεθνώς η επιτυχία της τουρκικής προπαγάνδας και του Ντενκτάς, ότι δηλαδή το Κυπριακό αποτελεί πρόβλημα των δυο κοινοτήτων στην Κύπρο. Κάτι τέτοιο θα απάλλαζε την Τουρκία από πιέσεις και θα της παρέιχε τη δυνατότητα διαιώνισης της κατοχής χωρίς κανένα απολύτως κόστος.

Είναι γι' αυτό που το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ διαφώνησε προς το διακοινοτικό διάλογο, χωρίς μάλιστα κατοχυρωμένη και εκ των προτέρων εξασφαλισμένη την πρόταξη των τριών βασικών θεμάτων που αποτελούν και την ουσία του Κυπριακού προβλήματος.

Γιατί ένας διάλογος, χωρίς την εκ των προτέρων εξασφάλιση των ουσιαστικών προϋποθέσεων για την επιτυχία του, θα δώσει στην Τουρκία τη χρονική δυνατότητα ν' αποφύγει πιέσεις και να παραπέμπει στα θετικά αποτελέσματα αυτού του διαλόγου, αν και εφόσον υπάρξουν, σαν τη μόνη περίπτωση συμμόρφωσής της προς την απαίτηση αποχώρησης των στρατευμάτων.

Οι οποιεσδήποτε αυταπάτες για τις τουρκικές προθέσεις θα πρέπει να έχουν διαλυθεί ύστερα από τις κυνικές δηλώσεις του Οζάλ στην Αθήνα και την αφόρητη προκλητική επίσκεψη του Γιλμάζ στην κατεχόμενη Κύπρο.

Είναι γι' αυτό που, αν τελικά υπάρξει συμμετοχή στο διακοινοτικό διάλογο, θα πρέπει απαρέγκλητα να προτάξουμε προς συζήτηση σ' αυτό το διάλογο τις βασικές πτυχές του Κυπριακού και σε περίπτωση άρνησης του Ντενκτάς να συμφωνήσει να τερματίσουμε αμέσως τη συμμετοχή μας σ' αυτό.

Κάθε άλλη τακτική μπορεί να οδηγήσει σε μια καταστροφική χρονοτριβή και σ' ένα χωρίς ουσία και νόημα και προοπτικές διακοινοτικό διάλογο που θα υποβοηθήσει την Τουρκία όχι μόνο ν' αποφύγει τις όποιες διεθνείς πιέσεις, αλλά και να θέσει τις τελικές προϋποθέσεις για μια λύση De Facto σύμφωνα με τους μόνιμους και αμετάθετους στρατηγικούς της στόχους.

Άλλωστε η χθεσινή εξέλιξη, με την απάντηση του Ντενκτάς προς το Γενικό Γραμματέα και με τη σύμφωνη μάλιστα γνώμη της Άγκυρας, αποτελεί στην πραγματικότητα απόρριψη της πρότασης για επανάληψη του διακοινοτικού διαλόγου. Γιατί πραγματικά τι άλλο από απόρριψη της πρότασης του Γενικού Γραμματέα είναι η εκβιαστική αξίωση του Ντενκτάς να διαγραφούν από την πρόταση οι Συμφωνίες Κορυφής ή σε αντίθετη περίπτωση το γνωστό απαράδεκτο Έγγραφο της 29ης του Μάρτη να εξισωθεί με τις Συμφωνίες Κορυφής και να θεθεί ισότιμα στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων;

Είναι σαφές ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα έκρηξη της τουρκικής αδιαλλαξίας και είναι ανάγκη αυτή τη στιγμή να διατυπωθεί από την κυβέρνηση με κατηγορηματικότητα η θέση ότι κάτω απ' αυτούς τους όρους θα πρέπει να θεωρείται αδύνατη η συμμετοχή μας, είτε σε συνομιλίες είτε σε οποιαδήποτε άλλη διαδικαστική συνάντηση.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι νέες συνθήκες, η συγκυρία των εξελίξεων και των προοπτικών, το νέο διεθνές κλίμα, η ανώμαλη κατάσταση στο εσωτερικό της Τουρκίας, η νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα, όχι μόνο επιβεβαιώνουν όσα από παλιά το κόμμα μας διακήρυσσε σε σχέση με το Κυπριακό πρόβλημα και την επιβαλλόμενη από μέρους μας στρατηγική, αλλά ακριβώς οι νέες συνθήκες επιτάσσουν με δραματικότητα την επείγουσα εφαρμογή τους.

Σ' αυτό το κρίσιμο πράγματι σταυροδρόμι των εθνικών μας πεπρωμένων μπορούμε και πρέπει ν' ανοίξουμε ένα καινούργιο δρόμο, χωρίς αυταπάτες και χωρίς εναπόθεση της τύχης μας σε από μηχανής θεούς.

Με τη σωστή τοποθέτηση του Κυπριακού προβλήματος, με την πρόταξη της ουσίας του προβλήματος, με την απαίτηση προς τη διεθνή κοινότητα ν' ασκήσει ουσιαστικές πιέσεις προς την Τουρκία, με ολόπλευρη ενίσχυση των αμυντικών μας δυνατοτήτων, με πραγματική στράτευση του συνόλου του λαού και με τη δημιουργία ενός νέου αγωνιστικού πνεύματος μέσα στο λαό μας, μπορούμε και πρέπει να εξουδετερώσουμε τα τουρκικά επεκτατικά σχέδια και ν' ανοίξουμε το δρόμο της ελπίδας για το μέλλον. Μιας ελπίδας που στηρίζεται στις αστείρευτες δυνάμεις του λαού μας και στη θέλησή του να ζήσει και να λευτερώσει την πατρίδα μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Παπαπέτρου.

Η πρόθεσή μου είναι να διακόψουμε κατά τις 8.00 μ.μ., αν συμφωνείτε.

Αν υπάρχουν χρονικά περιθώρια θα δώσω το λόγο και στον κ. Παναγιώτου.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν ήταν πρόθεσή μου να ζητήσω το λόγο στη συζήτηση αυτή. Όμως, μετά τα όσα λέχθηκαν σήμερα το απόγευμα, ένιωσα την ανάγκη να διατυπώσω πολύ σύντομα μερικές σκέψεις μου.

Το πρώτο το οποίο θα πρέπει να διευκρινιστεί είναι ότι ο κύριος λόγος για τη μη ύπαρξη προόδου στο Κυπριακό—και αυτό θα πρέπει να το διευκρινίσουμε και να μη φεύγει ποτέ από το οπτικό μας πεδίο—δεν είναι τα δικά μας λάθη, αλλά η αδιαλλαξία και η αρνητικότητα που επέδειξε μέχρι σήμερα η Τουρκία και ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός ο οποίος βρίσκεται πίσω από την Τουρκία και εκτρέφει αυτή την αδιαλλαξία. Αυτός είναι ο κύριος και βασικός λόγος της μη ύπαρξης προόδου. Αυτό όμως δεν μας απαγορεύει να διατυπώσουμε και να καταλογίσουμε συγκεκριμένες ευθύνες και στη δική μας ηγεσία σχετικά με τους χειρισμούς τους οποίους έκαμε στο παρελθόν. Διότι φρονούμε ότι και από τη δική μας πλευρά έγιναν σοβαρά λάθη τα οποία ασφαλώς δεν είναι ο κύριος παράγοντας ο οποίος οδήγησε στα αδιέξοδα και στην οπισθοδρόμηση, αλλά σίγουρα υποβοήθησαν, έδωσαν την ευκαρία στην τουρκική πολιτική να μεθοδεύσει αυτά τα οποία επιδιώκει. Αυτό είναι το πρώτο το οποίο ήθελα να αναφέρω.

Το δεύτερο σημείο που θα ήθελα να θίξω είναι ότι, κατά την άποψή μου, κατά τη διάρκεια της συζήτησης έγινε μια απαράδεκτη προσπάθεια να συνταυτιστεί η διαδικασία των συνομιλιών, μάλιστα όπως τις πρότεινε ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. σήμερα, με απαράδεκτες υποχωρήσεις. Κάτι τέτοιο για μας είναι απαράδεκτο. Το δικό μας κόμμα έχει σαφώς τοποθετήσει τα όρια

ασφάλειας, πέρα από τα οποία η οποιαδήποτε λύση είναι απαράδεκτη. Για μας είναι απαράδεκτη οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού προβλήματος που δεν θα κατοχυρώνει την αποχώρηση των τουρκικών και όλων των ξένων στρατευμάτων, που δεν θα κατοχυρώνει τα βασικά δικαιώματα το κυπριακού λαού. Όμως εμείς αποφασιστικά τασσόμαστε υπέρ της διαδικασίας των συνομιλιών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είμαστε διατεθειμένοι να καταλήξουμε σε απαράδεκτες υποχωρήσεις.

Έγινε πολύς λόγος στη συζήτηση για τις διεθνείς εξελίξεις. Η δική μας πλευρά χαιρετίζει τις εξελίξεις στο διεθνή χώρο, ιδιαίτερα τις εξελίξεις στις σχέσεις μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων οι οποίες έδωσαν ήδη συγκεκριμένα θετικά αποτελέσματα που δημιουργούν κατάλληλο κλίμα για προώθηση δίκαιης λύσης του Κυπριακού. Παράλληλα όμως θα πρέπει να υπογραμμίσουμε και κάτι άλλο. Ότι οι διεθνείς σχέσεις, παρόλο ότι έκαναν σημαντικά βήματα προόδου, δεν έχουν φτάσει στο επίπεδο εκείνο το επιθυμητό. Το επίπεδο το οποίο ολόκληρη η ανθρωπότητα απαιτεί από τις δύο υπερδυνάμεις. Και ο λόγος που δεν φτάσαμε εκεί είναι ότι ακόμα η αμερικάνικη εξωτερική πολιτική δεν έχει αποβάλει εντελώς εκείνα τα πλέγματα της αντιφατικότητας στην πολιτική της η οποία οδήγησε στον ψυχρό πόλεμο στο παρελθόν. Είναι γι' αυτούς τους λόγους που εμείς θεωρούμε απαράδεκτη και πάλι την προσπάθεια που έγινε από ορισμένους αγορητές, υπό το πρόσχημα του χαιρετισμού των εξελίξεων στις διεθνείς σχέσεις, της ισοπέδωσης του ρόλου των δύο υπερδυνάμεων αναφορικά με το Κυπριακό πρόβλημα. Κάτι τέτοιο για μας αποτελεί αλλοίωση, πλαστογράφηση της ιστορίας. Διότι για μας από τη μια πλευρά είναι ο αμερικάνικος παράγοντας, ο οποίος είναι ο κύριος παράγοντας που εκτρέφει την τουρκική αδιαλλαξία, και από την άλλη είναι ο σοβιετικός παράγοντας, ο παράγοντας ο οποίος από την πρώτη στιγμή—αποφασιστικά και συγκεκριμένα και τίμια—στάθηκε στο πλευρό του κυπριακού λαού. Γι' αυτό είναι τουλάχιστον ατυχής η προσπάθεια αυτής της ισοπέδωσης. Κι αυτή η προσπάθεια πέρασε και μέσα από κάποια παραδείγματα που ο κ. Μουσιούττας ανέφερε στην προσπάθειά του να τεκμηριώσει τη θέση ότι πρώτα πρέπει να αποφασιστεί η αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και μετά όλα τ' άλλα. Και τα παραδείγματα που ανέφερε ποια ήταν; Η αποχώρηση των σοβιετικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν, η αποχώρηση των κουβανικών στρατευμάτων από την Αγκόλα, η αποχώρηση των βιετναμικών στρατευμάτων από την Καμποτία. Και αφού ανέφερε αυτά τα παραδείγματα, είπε αμέσως μετά: «Γι' αυτό κι εμείς επιμένουμε πρώτα στην αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων».

Η δική μας άποψη είναι ότι ο παραλληλισμός της τουρκικής κατοχής με την παρουσία των στρατευμάτων αυτών των χωρών σε άλλες χώρες και ο χαρακτηρισμός τους ως κατοχικών στρατευμάτων είναι τουλάχιστον ατυχής και έρχεται σε πλήρη σύγκρουση με την εξωτερική πολιτική που η Κυβέρνηση του ΔΗ.ΚΟ.—του κόμματος του κ. Μουσιούττα—ακολουθούσε αναφορικά με αυτό το θέμα. Δεν ακούσαμε ποτέ την Κυβέρνηση Κυπριανού να πει ότι τα σοβιετικά στρατεύματα στο Αφγανιστάν είναι κατοχικά στρατεύματα ή ότι τα κουβανικά στρατεύματα στην Αγκόλα είναι κατοχικά στρατεύματα ή ότι τα βιετναμικά στρατεύματα στην Καμποτία είναι κατοχικά στρατεύματα. Αντίθετα ακούσαμε άλλες τοποθετήσεις σωστές τοποθετήσεις κατά τη δική μας άποψη. Όμως, μια και αναφέρθηκαν αυτά τα παραδείγματα, δεν θα αποφύγω τον πειρασμό να τα χρησιμοποιήσω και εγώ. Το Βιετνάμ διεξήγε ένοπλη σύγκρουση με τις Η.Π.Α. μέσα στο έδαφός του για να εκδιώξει τον εισβολέα. Για την απελευθέρωση της χώρας του. Είχε τις δυνατότητες, κύριοι συνάδελφοι, να κερδίσει στρατιωτικά αυτό τον πόλεμο και τον

κέρδισε. Όμως την ίδια στιγμή, για πολλά, για πάρα πολλά χρόνια, χωρίς οποιεσδήποτε προτάξεις το Βιετνάμ συμμοιλούσε με τους Αμερικάνους εισβολείς στο Παρίσι. Και αναφορικά με την επίτευξη λύσης στο Αφγανιστάν ας μην ξεχνούμε ότι για πολλά χρόνια, κάτω από την καθοδήγηση του ειδικού αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε., οι διάφορες πλευρές συζητούσαν γι' αυτό το θέμα.

Ο κ. Μαρκίδης αναφέρθηκε στο θέμα της πανεθνικής διάσκεψης και προσπάθησε να μας πείσει ότι το επιχείρημα του ΑΚΕΛ ενάντια στην πανεθνική διάσκεψη είναι ανυπόστατο, από τη στιγμή που έγινε η σύσκεψη των κομμάτων του 1986. Αφήνω κατά μέρος το γεγονός ότι τα πορίσματα, τα αποτελέσματα εκείνης της σύσκεψης του 1986 αποτελούν μέχρι σήμερα το κύριο σημείο διαφωνίας και διχασμού μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων στην Κύπρο. Αφήνω κατά μέρος ότι το 80% των αλληλοκατηγοριών που ανταλλάσσονται μεταξύ των διάφορων πλευρών είναι ποιος έμεινε συνεπής και ποιος υπαναχώρησε από αυτή τη σύσκεψη. Όμως για μας υπάρχει και κάτι άλλο. Άλλο μια σύσκεψη κομμάτων για ανταλλαγή απόψεων και άλλο μια πανεθνική διάσκεψη για να πάρει αποφάσεις. Διότι, αν δεχτούμε αυτή τη θέση, αυτό σημαίνει ότι αυτόματα—δεν χρειάζεται μεγάλη εξυπνάδα για να το καταλάβει κάποιος—το κέντρο λήψης των αποφάσεων μετατίθεται από την Κύπρο, από ένα ανεξάρτητο κράτος, μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, στην Αθήνα. Μια τέτοια απόφαση σημαίνει ότι η βασική αρχή «η Κύπρος αποφασίζει και η Ελλάδα συμπαρίσταται», η οποία παραβιάστηκε την περίοδο της χούντας με τα τραγικά εκείνα αποτελέσματα, παύει να ισχύει. Και ακόμα σημαίνει ότι οι κατηγορίες, οι καταγγελίες, τόσο οι δικές μας όσο και των φίλων μας, ενάντια στην Τουρκία και το ψευδοκράτος, ότι δηλαδή προσπάθεια της Τουρκίας είναι να αφομοιώσει τα κατεχόμενα, γι' αυτό κουβαλεί εποίκους, γι' αυτό υπαγορεύει στον Ντενκτάς την πολιτική του και ότι ο Ντενκτάς είναι ένα πiónι, εξουδετερώνεται. Αυτό σημαίνει ότι η πολιτική μας εξουδετερώνεται, διότι στα μάτια της διεθνούς κοινής γνώμης θα φανούμε ότι και εμείς μαζί με την Ελλάδα κάνουμε ακριβώς το ίδιο.

Κύριοι συνάδελφοι, για να ανατρέψεις μια θέση, για να την υποσκάψεις μπορεί να χρησιμοποιήσεις πολλούς τρόπους. Ο ένας είναι να πεις ότι δεν τη δέχομαι και την καταγγέλλω. Ο άλλος είναι να πεις τη δέχομαι, αλλά βάζω τέτοιους όρους που ουσιαστικά την εξουδετερώνω. Αυτή είναι η θέση κάποιων αγορητών αναφορικά με το θέμα των συνομιλιών.

Και θα ήθελα να πω ότι πραγματικά, κατά την άποψή μου, η θέση την οποία παίρνει σήμερα ο Ντενκτάς αναφορικά με τις προτάσεις του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε. θυμίζει κάποιους άλλους ηγέτες στη δική μας πλευρά οι οποίοι έλεγαν: «Ούτε ναι ούτε όχι. Τι θα συζητήσω, πώς θα συζητήσω»; Φαίνεται ότι οι αντίπαλοί μας διδάσκονται από τις μεθοδεύσεις μας. Σ' αυτή τη διαδικασία των συνομιλιών κάποιοι αντιπαραβάλλουν σαν κύριο όπλο μας—κι εμείς λέμε ότι είναι σοβαρό αυτό—τη διεθνοποίηση του Κυπριακού προβλήματος, ενώ την ίδια στιγμή στέλλουν μηνύματα ότι όταν διακυβεύεται η τιμή μας—έτσι είπε ο κ. Μουσιούττας—δεν μας νοιάζει τι θα πουν οι άλλοι, έστω και οι φίλοι μας. Πιστεύουμε ότι αυτό είναι αντιφατική προσέγγιση και αυτό δείχνει πραγματικά ότι πίσω από αυτούς τους όρους αναφορικά με τις συνομιλίες υποκρύβεται μια προσπάθεια εξουδετέρωσης της διαδικασίας των συνομιλιών.

Κύριοι συνάδελφοι, ακούστηκαν σ' αυτή την αίθουσα πραγματικά ηρωικές ομιλίες. Φτάσαμε στο σημείο, ενώ δύο κυβερνήσεις—της Ελλάδας και της Κύπρου—έχουν ταχθεί υπέρ μιας διαδικασίας, υπέρ της νέας πρωτοβουλίας του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε., ενώ περιμένουμε τη συνάντηση μεταξύ Βασιλείου και Ντενκτάς στη Γενεύη, να κατηγορούνται αυτοί οι οποίοι υποστηρίζουν αυτή την πολιτική ούτε λίγο ούτε πολύ για προδοσία. Και να εκστομίζονται «ελαφρά τη καρδία» κατηγορίες ότι η ελληνική κυβέρνηση πρόδωσε την Κύπρο και υπαινιγμοί ότι και στην Κύπρο υπάρχουν κόμματα, από τα μεγάλα, τα οποία πρόδωσαν τον αγώνα ή προδίδουν με τη στάση τους τον αγώνα του κυπριακού λαού. Αυτή την περίοδο, ιδιαίτερα τον Ιούλη, κ. Χρυσοστόμου, όταν χρησιμοποιούμε τη λέξη «προδοσία», πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί. Διότι αυτός ο τόπος πραγματικά υπέφερε από την προδοσία και μπορεί να διακρίνει τους προδότες από εκείνους οι οποίοι νοιάζονται πραγματικά για το καλό του.

Ο εύκολος δρόμος είναι ο δρόμος της άρνησης και του όχι, όχι, όχι. Όμως τα τετελεσμένα γεγονότα ήταν σε περιόδους που δεν συνομιλούσαμε και είχαμε οδηγηθεί σε αδιέξοδα που εμποδίστηκαν και επεκτάθηκαν. Ακόμη για μας είναι τουλάχιστον περίεργο το ότι από την πλευρά του ΔΗ.ΚΟ. διατυπώνονται σήμερα μέσα στο φάσμα αυτών των ηρωικών ομιλιών θέσεις που βρίσκονται σε κραυγαλέα αντίθεση με τις ίδιες τις προτάσεις που αυτό το κόμμα—όταν ήταν κυβέρνηση—υπέβαλε προς την τουρκική πλευρά και προς το Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε. Αν εκείνα τα οποία πρότειναν στο παρελθόν τα αναιρούν, να βγουν σ' αυτό το βήμα, να βγουν ανοικτά μπροστά στο λαό και να πουν: «Μάλιστα, αλλάξαμε γνώμη, τα αναιρούμε». Όμως δεν μπορούμε να λέμε την ίδια στιγμή ότι η πολιτική μας, ό,τι κάναμε μέχρι σήμερα ήταν σωστό και την ίδια στιγμή να διακηρύσσουμε τέτοιες θέσεις που να ανατρέπουν αυτά τα οποία κάναμε στο παρελθόν.

Τελειώνοντας, κ. Πρόεδρε, θέλω να πω τούτο. Κατά τη δική μας άποψη μας δυο δρόμοι υπάρχουν για αναζήτηση λύσης του Κυπριακού προβλήματος. Είναι ο δρόμος του διαλόγου και ο δρόμος του πολέμου. Τρίτος δρόμος δεν υπάρχει, όσο και αν κάποιος προσπαθούν να τον κατασκευάσουν. Δεν χρειάζονται μεγάλα λόγια που ουσιαστικά μας οδηγούν στην αδράνεια και στα νέα τετελεσμένα, διότι κατ' αυτό τον τρόπο, με την αδράνεια, με την έλλειψη διαλόγου, βοηθούμε την επεκτατική πολιτική της 'Αγκυρας και του ψευδοκράτους του Ντενκτάς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με την άδειά σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν είναι επί προσωπικού θέματος.

Ν. ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Ναι, ακριβώς. Ο συνάδελφος Παπαπέτρου παρερμήνευσε την ομιλία μου. Σε καμιά περίπτωση δεν χαρακτήρισα τα σοβιετικά και τα κουβανικά στρατεύματα κατοχικά. Αν έκαμα αναφορά για την απόσυρση αυτών των στρατευμάτων, ήταν για να καταδείξω ότι προτού μπουν σε διάλογο έκαμαν συμφωνία πάνω στις βασικές αρχές του προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παναγιώτου.

Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, δεν ήταν πρόθεσή μου να αναμιχθώ στη συζήτηση, γι' αυτό και δεν είχα δηλώσει ομιλητής επί του θέματος. Μετά όμως από τη σημερινή συζήτηση ένοιωσα την ανάγκη αυτής της παρέμβασης, ειδικά και μόνο για να απαντήσω σε μερικές θέσεις και παρατηρήσεις του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΑΚΕΛ κ. Κωνσταντίνου, στον οποίο και μόνο θα περιοριστώ.

Κατ' αρχή ο κ. Κωνσταντίνου ισχυρίστηκε ότι οι ομιλητές, και ιδιαίτερα οι ομιλητές του ΔΗΚΟ, επειδή επέμεναν στα ουσιώδη θέματα Νταβός και νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ ήταν εκτός θέματος, γιατί, όπως ισχυρίστηκε, το θέμα το οποίο συζητούμε είναι η εξωτερική πολιτική της Κύπρου. Διερωτώμαι ειλικρινά πού ανακάλυψε αυτό το πράγμα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ. Γιατί, αν δεν με απατούν τα μάτια μου, το θέμα στην ημερήσια διάταξη έχει ως ακολούθως: «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». Και ασφαλέστατα, όταν συζητούμε γι' αυτά τα πράγματα, εκτός των άλλων διεθνών εξελίξεων στις οποίες όλοι οι ομιλητές αναφέρθηκαν, ιδιαίτερη σημασία για την Κύπρο έχουν δύο πρόσφατες εξελίξεις και στο διεθνή και στον περιφερειακό χώρο που σχετίζονται άμεσα με το Κυπριακό. Και αυτές είναι η διαδικασία Νταβός και η εξέλιξη των ελληνοτουρκικών σχέσεων και η διεθνής πρωτοβουλία, η πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του Διεθνούς Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο. Και αυτές είναι διεθνείς και περιφερειακές εξελίξεις οι οποίες σχετίζονται άμεσα με το πρόβλημά μας. Επομένως ήταν εντός του θέματος και, όπως ορθά επισήμαναν όλοι οι Βουλευτές, κατά κύριο λόγο το βάρος θα έπρεπε να δοθεί σ' αυτές τις δυο βασικές εξελίξεις.

Και τώρα στο δεύτερο θέμα το οποίο θα ήθελα να σχολιάσω. Ισχυρίστηκε ο κ. Κωνσταντίνου ότι τα θέματα αυτά, στα οποία δόθηκε μεγάλη βαρύτητα στη σημερινή συζήτηση, συζητήθηκαν στο Εθνικό Συμβούλιο και θίγηκε και στην προηγούμενη συζήτηση της Βουλής η σχέση Νταβός και Κυπριακού. Επομένως η επιμονή μας να αναφερόμαστε σ' αυτά τα θέματα έχει κάποια σκοπιμότητα. Δεν ξέρω ειλικρινά, γιατί και κάποιος άλλος ηγέτης ισχυρίστηκε αυτό το πράγμα, κατά πόσο, επειδή σε άλλα πλαίσια και επίπεδα συζητούνται τέτοιας τεράστιας σημασίας ζητήματα που αφορούν το μέλλον αυτού το τόπου, η Βουλή δεν πρέπει να τα συζητά δημόσια. Αυτή η αντίληψη είναι απορριπτέα για μας, γιατί πιστεύουμε στο ρόλο αυτής της Βουλής να συζητά δημόσια και να εκφράζει δημόσια απόψεις πάνω σε τέτοιας τεράστιας σημασίας εθνικά ζητήματα που σχετίζονται με το μέλλον του τόπου και του λαού, ιδιαίτερα όταν για τέτοιες εξελίξεις υπάρχουν σοβαρές διαφωνίες και μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων και μεταξύ του λαού.

Είπε ακόμα ο κ. Κωνσταντίνου ότι η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΔΗΚΟ επί της διακυβέρνησης Κυπριακού παραπονείτο και δεν ήθελε συζήτηση τέτοιων θεμάτων, με τον ισχυρισμό ότι δήθεν αυτό βοηθούσε τους Τούρκους. Και αυτό δεν είναι αλήθεια. Ποτέ δεν αρνηθήκαμε δημόσια συζήτηση στη Βουλή επί των εθνικών ζητημάτων. Και μάλιστα πολλές φορές επιμέναμε να έλθει και η ίδια η κυβερνητική πλευρά ενώπιον της Βουλής και ο ίδιος ο Υπουργός Εξωτερικών για να δώσουν εξηγήσεις και να ανοίξουν τη δημόσια συζήτηση, γεγονός μάλιστα το οποίο υποδείξαμε και σ' αυτές τις συζητήσεις, αλλά η κυβερνητική πλευρά δεν ανταποκρίθηκε. Και δεν ισχυριστήκαμε ποτέ ότι τέτοιες δημόσιες συζητήσεις εξυπηρετούν δήθεν την τουρκική πλευρά, όπως ισχυρίστηκε ο κ. Κωνσταντίνου σήμερα ότι δήθεν αυτή η δημόσια συζήτηση εξυπηρετεί την τουρκική πλευρά.

Εκείνο το οποίο πάντοτε κάναμε είναι ότι σε τέτοιες συζητήσεις κρίναμε και επικρίναμε ειδικές θέσεις που εκφράζονταν εκ μέρους της κάθε πλευράς και, που είναι γνωστό, χρησιμοποιούσε η τούρκικη πλευρά στη δική της επιχειρηματολογία σε βάρος μας. Και είναι γι' αυτές τις θέσεις για τις οποίες η τούρκικη πλευρά έδινε συγχαρητήρια σε μερικές περιπτώσεις και απένειμε και παράσημα σε άλλες περιπτώσεις. Δεν είναι λοιπόν με τη δημόσια συζήτηση, αλλά με τις επί μέρους θέσεις της κάθε πλευράς και του κάθε δημόσιου προσώπου, όταν τις διατυπώνει, που βοηθούμε την Τουρκία. Εξάλλου του διέφυγε το γεγονός ότι δεν είμαστε εμείς που εγγράψαμε αυτό το θέμα προς συζήτηση.

Ο κ. Κωνσταντίνου ισχυρίστηκε ότι ο λόγος που επιμένουμε σ' αυτά τα δύο ειδικά σημεία, εξελίξεις διαδικασίας Νταβός/ελληνοτουρκικές σχέσεις και πρωτοβουλία Κουεγιάρ, είναι περίπου ότι εμείς δεν θέλουμε το διάλογο και ότι περίπου εμείς θέλουμε την παραμονή των πραγμάτων στην Κύπρο, ως έχουν. Για το πρώτο, το διάλογο, με όλο το σεβασμό, φαίνεται σαν να μη ζούμε στην Κύπρο. Σαν να μην είναι ο κ. Κυπριανού που έκαμε τόσους γύρους διακοινοτικών συνομιλιών επί Παπαδόπουλου, Ιωαννίδη, Μαυρομμάτη κλπ. Σαν να μην είναι ο κ. Κυπριανού που διαπραγματεύτηκε και υπέγραψε τη γνωστή Συμφωνία Κυπριανού—Ντενκτάς. Σαν να μην είναι ο κ. Κυπριανού που υπέβαλε και ολοκληρωμένο σχέδιο λύσης μ' ένα σωρό υποχωρήσεις, για το οποίο εκείνοι που τότε τον πίεζαν και το απαιτούσαν εκ των υστέρων γίνονται και επικριτές. Σαν να μην είναι ο κ. Κυπριανού που έκαμε τις εκ του σύνεγγυς συνομιλίες. Σαν να μην είναι ο κ. Κυπριανού που έκαμε τις Συναντήσεις Κορυφής για να βρεθούμε μπροστά σ' εκείνη την κοροϊδία ότι ούτε συνομιλούμε ούτε διαπραγματευόμαστε, απλώς απαιτούμε την υπογραφή σας εδώ και τώρα και μετά σας κανονίζουμε.

Η χειρότερη όμως μομφή, την οποία εξέπεμψε εναντίον μας ο κ. Κωνσταντίνου, είναι ότι δήθεν εμείς με τη στάση μας και τη συμπεριφορά μας θέλουμε την παραμονή των τετελεσμένων στην Κύπρο. Μια πράγματι πολύ σοβαρή μομφή, για την οποία θα θέλαμε να πούμε ότι αυτό είναι συμπέρασμα το οποίο μπορεί ο καθένας να βγάλει από τη στάση και τη συμπεριφορά της κάθε πλευράς, κατά πόσο αυτά τα οποία επαγγέλλεται ή αυτά τα οποία απαιτεί να γίνουν οδηγούν σ' αυτή την κατάσταση ή επιδιώκουν την ανατροπή της. Κι εγώ προσωπικά, χωρίς απαραίτητα να συμμερίζεται η Κοινοβουλευτική μου Ομάδα αυτή τη θέση την οποία εκφράζω και είναι προσωπική μου θέση, λέω και κάτι άλλο. Είμαι από εκείνους που υποστηρίζουν, κ. Κωνσταντίνου, ότι ίσως από τον καιρό της εισβολής μέχρι σήμερα, αν δεν δείχναμε τόση καλοπιστία και αν δεν τρέχαμε να κάνουμε ό,τι απαιτούσαν από μας και ό,τι μας συμβούλευαν οι διάφοροι, αν σφίγγαμε τα ζωνάρια και δημιουργούσαμε ένα μέτωπο αντίστασης, πιθανόν να μην καταλήγαμε σ' αυτές τις εξελίξεις τις οποίες έχουμε σήμερα. Αλλά δυστυχώς η αδημονία μας μας έκανε να προσερχόμαστε πάντοτε πρόθυμοι να κάνουμε απλόχερες παραχωρήσεις πάνω σε βασικά θέματα αρχής και να εξανεμίζουμε τα διαπραγματευτικά περιθώρια που είχαμε απέναντι στην άλλη πλευρά, ενώ έπρεπε το κάθε μεγάλο χαρτί το οποίο θα θέταμε κάτω να είχε τα ανάλογα ανταλλάγματα. Ίσως, αν δεν ακολουθούσαμε αυτή την τακτική, να ήταν διαφορετικά τα πράγματα σήμερα. Επομένως, ας μην είμαστε τόσο αποφθεγματικοί και απόλυτοι για την όλη διαδικασία την οποία διανύσαμε από τότε μέχρι σήμερα. Γιατί δυστυχώς ουδέποτε σταθήκαμε σ' ένα σημείο και να επιμένουμε σ' αυτό. Ουδέποτε επιμείναμε για τη συμφωνία της Καρπασίας, παρόλο που παραβιάζοταν. Ουδέποτε επιμείναμε στα Ψηφίσματα, παρόλο που παραβιάζονταν. Ουδέποτε επιμείναμε στις Συμφωνίες Κορυφής, παρόλο που παραβιάζονταν. Και αν

ήμαστε πιο αποφασιστικοί σ' αυτά τα πράγματα, πιθανώς ορισμένες εξελίξεις για τις οποίες πολλοί συζητούν σήμερα να ήταν διαφορετικές. Να μην είμαστε τόσο απόλυτοι επομένως και αποφθεγματικοί, ιδιαίτερα στα κατηγορητήρια για τέτοια σοβαρά θέματα. Και είναι καιρός να αντιληφθούμε σ' αυτό τον τόπο ότι δεν σημαίνει ότι, ό,τι μας προτείνεται και κάθε διάλογος οποιασδήποτε μορφής, χωρίς τα σωστά πλαίσια και τις σωστές προϋποθέσεις, μπορεί να οδηγήσουν σε θετικά αποτελέσματα. Γιατί είναι δυνατό να οδηγήσουν σε πολύ αρνητικά και μάλιστα σε πολύ απογοητευτικά αποτελέσματα. Και υπάρχουν στην ιστορία σωρεία παραδειγμάτων στα οποία δεν θάθελα να αναφερθώ.

Εμείς καθορίζουμε σαφώς τη θέση μας, η οποία ήταν πάντα η ίδια και παραμένει και σήμερα η ίδια. Λέμε ένα μεγάλο ναι στο διάλογο, αλλά σε διάλογο ουσίας, στα σωστά πλαίσια και τις σωστές προϋποθέσεις και όχι σε διάλογο κοροϊδίας. Και είναι αυτό που μας ανησυχεί και είναι αυτό που μας ενδιαφέρει. Και είναι μέσα σ' αυτό το πλαίσιο που εξετάζουμε το πρόβλημα και όχι να συζητούμε απλώς γενικά και αόριστα περί διαλόγου ή μη διαλόγου. Γιατί δεν είναι αυτή η διαφορά μας. Η διαφορά μας είναι σε ποια πλαίσια και με ποιες προϋποθέσεις αυτός ο διάλογος πρέπει να διεξάγεται και στην εκτίμηση που κάνει κάθε πλευρά, κατά πόσο θα οδηγήσει σε θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα και ποιοι θα υποστούν τις συνέπειές τους.

Και επίσης όσον αφορά την ουσία του πράγματος, επειδή μερικοί μας είπαν ότι είμαστε συνέχεια άρνηση με τα όχι και τα όχι, λέμε τούτο και μόνο. Είχαμε και έχουμε το θάρρος να λέμε ναι σ' εκείνα που πρέπει να αποδεχτούμε και το αποδείξαμε. Όπως με το ίδιο θάρρος λέμε το όχι σ' εκείνα που σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποδεχτούμε, γιατί θα αποτελέσουν την καταστροφή αυτού του τόπου και την εξαφάνιση αυτού του λαού. Και ίσως να είναι αυτή η διαφορά μας, γιατί παρακολούθησαμε μέχρι σήμερα κάποιες άλλες πλευρές να λεν πάντα ναι σε οτιδήποτε και ποτέ όχι σε τίποτε. Ήταν πάντοτε ορθό αυτό το πράγμα; Ας μας προβληματίσει για λίγο.

Προβάλλεται το επιχείρημα ότι μ' αυτό τον τρόπο εκθέτουμε την Τουρκία. Όλοι έχουμε πικρή εμπειρία πόσο την έχουμε εκθέσει μέχρι σήμερα ή πόση προθυμία είχαν κάποιοι ενδιαφερόμενοι στο διεθνές επίπεδο να την επικρίνουν για τη συμπεριφορά της, για τις υπαναχωρήσεις της και την πλήρη περιφρόνηση της διεθνούς κοινής γνώμης, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, των Ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Όλοι γνωρίζουμε πόσο «συνεπής» υπήρξε στις Συμφωνίες Κορυφής, πόσο «συνεπής» υπήρξε στη Συμφωνία της Καρπασίας, πόσο «συνεπής» υπήρξε σε όλες τις φάσεις που συζητούσαμε. Όσο την εκθέσαμε τότε, θα την εκθέσουμε και τώρα.

Εκείνο που έχει σημασία σ' αυτή τη φάση, και που ένα από τα επίδικα θέματα, είναι ότι πράγματι δημιουργήθηκαν νέες προϋποθέσεις στο διεθνή και περιφερειακό χώρο και, θα ήθελα να τονίσω επί τούτου, προϋποθέσεις τις οποίες πριν μερικά χρόνια καμιά πλευρά δεν επισήμανε και καμιά δεν διέβλεπε. Κάποιες πλευρές επέμεναν τότε να υπογράψουμε τα απαράδεκτα σχέδια λύσης. Αν το πράτταμε, σήμερα δεν θα είχαμε την ευκαιρία να μιλούμε για τις νέες προϋποθέσεις και για τις νέες δυνατότητες και προοπτικές για τις οποίες όλοι μιλούμε σήμερα. Και είναι ένα γεγονός αυτό, ναι, που δικαιώνει τη δική μας στάση και τη δική μας πολιτική μέσα στη ροή του χρόνου. Και το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο αξιοποιούμε αυτές τις δυνατότητες και αυτές τις προϋποθέσεις ή κατά πόσο με τη στάση μας και τη συμπεριφορά μας τις εξανεμίζουμε και τις

καταστρέφουμε. Γιατί εμείς εκείνο που εκτιμούμε είναι ότι ίσως για πρώτη φορά δημιουργήσαμε σωστές προϋποθέσεις λόγω της σταθερής πολιτικής μας των τελευταίων χρόνων που ήταν πειστική και κατανοητή στους πάντες και μαζί με τις νέες προϋποθέσεις, ναι, δημιούργησε αδιέξοδα στην άλλη πλευρά. Και ίσως να ήταν η πρώτη φορά που η άλλη πλευρά βρισκόταν εκτεθειμένη παγκόσμια και ιδιαίτερα στους χώρους εκείνους που την ενδιαφέρουν, όπως είναι ο ευρωπαϊκός χώρος. Και πολύ φοβούμαστε, και σ' αυτό επιμένουμε εμείς, ότι με τη στάση μας και τη συμπεριφορά μας δεν μπορούμε να μιλούμε για δήθεν διέξοδο με τις συνομιλίες στις οποίες μπαίνουμε ή τις διαδικασίες της οποίες αρχίζουμε. Το μόνο που κάναμε, πολύ φοβούμαστε, είναι ότι έχουμε προσφέρει απλώς διέξοδα στα αδιέξοδα της άλλης πλευράς ακριβώς στην πιο κρίσιμη περίοδο, όταν η πολιτική μας άρχισε να δείχνει σημεία κάποιων αποτελεσμάτων σε βάρος της άλλης πλευράς. Είναι αυτές απλώς οι διαφορές/εκτιμήσεις που υπάρχουν, κ. Κωνσταντίνου, και όχι απλώς διαχωριστικές επικρίσεις γι' αυτές τις διαφορές γνώμης και τις ανησυχίες τις οποίες εκφράζουμε και για τις οποίες προειδοποιούμε.

Εξάλλου είναι πολύ της μόδας τελευταία, και λέχθηκε και από αυτό το βήμα, τόσο από τον κ. Κωνσταντίνου όσο και από τον κ. Παπαπέτρου, η άποψη ότι δήθεν το γεγονός ότι δεν συνομιλούμε είναι αυτό που δημιουργούσε τις κρίσεις και την εξέλιξη των τετελεσμένων. Με όλο το σεβασμό αυτή είναι μια αυθαίρετη εκτίμηση που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και στην αλήθεια. Γιατί, αν εντοπίσουμε αυτές τις κρίσεις και εξελίξεις μέσα στο χρόνο, θα διαπιστώσουμε ότι ακριβώς συνέβαινε το αντίθετο. Ότι οι Τούρκοι σε στιγμές αισιοδοξίας μας, ότι θα υπάρξουν κάποιες εξελίξεις ή κάποιες ελπίδες, μας επέβαλλαν τα τετελεσμένα και εμείς δεν τολμούσαμε να αντισταθούμε σταθερά έναντί τους για να μη διαλύσουμε το καλό πνεύμα και τις καλές ελπίδες και προοπτικές. Παραδείγματα: Το «Ομόσπονδο Τουρκοκυπριακό Κράτος» έγινε κατά τη διάρκεια της εξέλιξης του γύρου των συνομιλιών της Βιέννης. Το δημοψήφισμα το ίδιο έγινε, όταν βρισκόταν σε εξέλιξη η πρωτοβουλία Κουεγιάρ. Η ανακήρυξη του ψευδοκράτους, όταν επίσης βρισκόταν σε εξέλιξη η διαδικασία της πρωτοβουλίας Κουεγιάρ. Το ίδιο και τώρα με τη θεώρηση των διαβατηρίων στο ψευδοκράτος που έγινε μέσα στο πνεύμα Νταβός και μετά την αποδοχή από μέρους μας της πρωτοβουλίας Κουεγιάρ. Και είναι πολύ επιλεγμένος ο χρόνος που κάνουν αυτά τα βήματα οι Τούρκοι. Σε στιγμές εφησυχασμού δικού μας, σε στιγμές διεθνών εντυπώσεων, ευνοϊκών, όταν δεν θα υπάρχουν αντιδράσεις, και σε στιγμές που και η δική μας πλευρά πιέζεται να μη χαλάσει το ευνοϊκό κλίμα, για να υπάρξουν δήθεν ευνοϊκές εξελίξεις. Και είναι ακριβώς μ' αυτά τα κριτήρια που εμείς εξετάζουμε αυτά τα δύο θέματα που αφορούν άμεσα το θέμα που συζητούμε, δηλαδή το Νταβός και τη νέα πρωτοβουλία Κουεγιάρ, πάνω στα οποία θα πώ και λίγα λόγια.

Πραγματικά εξεπλάγηκα όταν άκουσα πολιτικό πρόσωπο από αυτό το Βήμα της Βουλής να ισχυρίζεται ότι το Κυπριακό δεν μπήκε στο ράφι με τη διαδικασία Νταβός και ότι δεν παραγνωρίστηκε. Και λέγω εξεπλάγηκα, γιατί αυτά είναι πράγματα που και οι ίδιοι οι πρωτεργάτες τους αποδέχτηκαν και παραδέχτηκαν. Δεν είναι φράση δική μας «μπήκε στο ράφι». Είναι φράση του φίλτατού μου Πρωθυπουργού της Ελλάδας Ανδρέα Παπανδρέου. Ναι, λέγω φίλτατου, για να μη πω συναγωνιστή, απλώς και μόνο γιατί δεν είναι επειδή θέλουμε να τον επικρίνουμε που τα λέμε αυτά. Γιατί είναι η εκτίμηση και η αλήθεια, κ. Παπαπέτρου, γι' αυτό το λέω, το υπερτονίζω αυτό. Ναι, δεν είμαστε εμείς που είπαμε

το MEA CULPA επίσημα και υπεύθυνα ενώπιον της Βουλής των Ελλήνων. Και υπάρχει πλήρης συναίσθηση στην Ελλάδα ότι πράγματι ξεκίνησαν κάπως λανθασμένα και βεβιασμένα αυτά τα πράγματα και δημιουργούν, ναι, κινδύνους και πιθανώς και συνέπειες για την ελληνική πλευρά. Μάλιστα καταβάλλουν και συντονισμένη προσπάθεια έκτοτε για να επανορθώσουν και να επαναφέρουν σ' αυτά τα θέματα τις προτεραιότητες. Και σ' αυτή την προσπάθεια διερωτώμαι: Ποιοι είναι εκείνοι που βοηθούν; Εμείς που τα επισημαίνουμε και προειδοποιούμε και φωνάζουμε ή εκείνοι που ακόμη δεν θέλουν να τα παραδεχτούν και ισχυρίζονται ακόμη ότι όλα έχουν καλώς, όλα έγιναν καλώς, όλα εξελίσσονται καλώς και όλα θα εξελιχθούν καλώς; Βέβαια είναι δικαίωμα της κάθε πλευράς να έχει τις δικές της πεποιθήσεις, όχι όμως και να αρνείται κάποια θέματα τα οποία οι ίδιοι οι πρωτεργάτες τους παραδέχτηκαν.

Προτάσεις Κουεγιάρ. Ουαί και αλίμονο, αν ήταν γιατί εμείς δεν θέλουμε διάλογο που παίρνουμε αυτή τη θέση. Όμως λέμε ότι δυστυχώς ο χρόνος που επιλέγηκε να ξεκινήσει αυτή η προσπάθεια είναι λανθασμένος, αλλά προπάντων τα πλαίσια και οι προϋποθέσεις είναι λανθασμένες και είναι δυνατόν να δημιουργήσουν τεράστιες συνέπειες για την πλευρά μας, γεγονός που επεσήμανε ήδη και η πλευρά σας από την πρώτη στιγμή. Τα Ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών—δεν θα χρησιμοποιήσω τη φράση «μπήκαν στο ράφι»—δεν αναφέρονται. Και όσο και αν μας λεν ότι οι προτεραιότητες δεν εγκαταλείπονται, έχουν όμως ισοπεδωθεί και έχουν εκμηδενιστεί. Γιατί είναι αστείο να μιλούμε για προτεραιότητες, όταν και η άλλη πλευρά έχει το ίσο δικαίωμα να προτάσει τις δικές της προτεραιότητες.

Και ρωτώ ειλικρινά: Όταν εμείς θα τολμούμε να βάζουμε προτεραιότητες και οι Τούρκοι θα πουν να συζητήσουμε αρχή ισοτιμίας και να συζητήσουμε ακόμη και αναγνώριση του «ανεξάρτητου τουρκοκυπριακού κράτους», τι θα λέμε τότε; Διάλογο και συνομιλίες; Είναι αυτή η διαφορά μας, κ. Κωνσταντίνου. Δεν είναι απλώς ο διάλογος η διαφορά μας. Απλώς επισημαίνουμε ότι ξεκινούμε με λανθασμένα πλαίσια και προϋποθέσεις και μάλιστα σε μια στιγμή που, αν επιμέναμε, η Τουρκία είχε ανάγκη ενδεχομένως να κάμει ορισμένες παραχωρήσεις. Και όχι μόνο αυτό, αλλά ενδεχομένως να δεχτεί και ορισμένα πλαίσια πιο σωστά και πιο ευνοϊκά, για να υπάρχει κάποια ελπίδα και κάποια αισιοδοξία. Δυστυχώς και πάλι προχωρήσαμε βεβιασμένα και πρόχειρα, στα τυφλά, υπακούοντας σε απαιτήσεις κάποιων που θεωρούμε πάντα προκαταβολικά, περιλαμβανομένου και του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε. ότι ξεκινούν με διάθεση ευνοϊκή για μας, γεγονός λανθασμένο. Επομένως δεν είναι θέμα διαλόγου ή μη και αποδοχής ή μη των προτάσεων Κουεγιάρ, όπως επιμένει ο κ. Κωνσταντίνου, αλλά όσοι ομιλητές του ΔΗΚΟ μίλησαν, επιχειρηματολόγησαν πάνω στις απόψεις τους και έπρεπε στην επιχειρηματολογία ο κ. Κωνσταντίνου να επιμένει και αυτή να ανατρέψει και όχι στους αφορισμούς.

Και το τελευταίο που θάθελα να σχολιάσω. Κατάντησε σύνθημα, το οποίο σερβίρεται παντού, ότι αυτός ο τόπος και αυτός ο λαός βρίσκεται μπροστά στο δίλημμα: Διάλογος με τους Τούρκους ή πόλεμος; Και χρησιμοποιείται ως εκβιασμός σε βάρος των πάντων και σε βάρος του ίδιου του λαού και για εκφοβισμό του, πράγμα απαράδεκτο. Αν πράγματι υπάρχουν σ' αυτό τον τόπο πολιτικοί ηγέτες και ιδιαίτερα Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι κομμάτων, και

μάλιστα μεγάλων κομμάτων, μαζικών κομμάτων, που πιστεύουν ότι αυτό το δίλημμα μόνο υπάρχει, τότε ο κάθε απλός πολίτης σ' αυτό τον τόπο θα πρέπει να διερωτάται για την καταλληλότητά τους ως ηγετών. Και το εννοώ και το πιστεύω αυτό το πράγμα.

Όμως και ο ίδιος ο κ. Κωνσταντίνου είπε, προς απάντηση της απορίας σας κ. συνάδελφε, τους τρόπους. Μας είπε να αγωνιστούμε για να πετύχουμε Διεθνή Διάσκεψη. Και μπορούμε να αγωνιστούμε να την πετύχουμε και εμείς συμφωνούμε, κ. Κωνσταντίνου, μαζί σας και λέμε: Ναι, κατά τον ίδιο τρόπο να αγωνιστούμε και να δημιουργήσουμε τις σωστές προϋποθέσεις και τα σωστά πλαίσια ενός διαλόγου. Γιατί στη μια περίπτωση δεχόμαστε τον αγώνα και στην άλλη δεν τον δεχόμαστε; Ποιας μορφής αγώνα; Αν πιστεύουν ότι μόνο ο διάλογος ή μόνο ο πόλεμος υπάρχει, τότε λυπούμαι ειλικρινά και για την απορία του άλλου συναδέλφου. Και να μην επικαλούμαστε ταυτόχρονα τη συμπαραράσταση όλων των άλλων λαών που αγωνίζονται με οποιοδήποτε τρόπο, άλλοι ειρηνικά, άλλοι πολιτικά, άλλοι επαναστατικά και άλλοι ενδεχομένως και με ανοικτούς πολέμους και να αρνούμαστε αυτό το δικαίωμα στο δικό μας λαό. Να μην είμαστε λοιπόν τόσο αφοριστικοί και απόλυτοι και να θέτουμε αυτό το εκβιαστικό δίλημμα ενώπιον του λαού, γιατί δεν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα.

Είναι μερικές παρατηρήσεις που θεώρησα αναγκαίο να υποβάλω, γιατί δυστυχώς, λόγω ίσως της αντιδικίας που έχουμε ή της κομματικής αντιπαράθεσης, θέλουμε να εμφανιζόμαστε πάντοτε απόλυτοι δίνοντας την εντύπωση του αλάθητου. Και μάλιστα όταν οι συνάδελφοι της Αριστεράς ιδιαίτερα—όπως δείχνει η εμπειρία—κάθε λίγα χρόνια ανακαλύπτουν ότι η προηγούμενη στάση και συμπεριφορά τους ήταν λάθος και απλώς αρκούνται να την εξοφλούν με μια αυτοκριτική. Και δικαιολογημένα διερωτώμαστε ή και δικαιωματικά αμφιβάλουμε κατά πόσο και αυτή τη φορά είναι σωστή αυτή η θέση ή όχι. Ή και κατά πόσο αργότερα θα βρεθούμε και πάλι μπροστά στο φαινόμενο να ανακαλύψουμε ότι αυτό ήταν λάθος και να κάνουμε και πάλι αυτοκριτική. Εμείς δεν ισχυριζόμαστε, κ. Κωνσταντίνου, ότι είμαστε αλάθητοι. Έχουμε απόψεις τις οποίες υποστηρίζουμε και επιχειρηματολογούμε. Επισημαίνουμε τους κινδύνους, γιατί εμβαθύνουμε και κάνουμε ανάλυση και δεν μένουμε μόνο στην επιφάνεια και την ορολογία, διάλογος ή μη, και προειδοποιούμε. Δικαίωμα της κάθε πλευράς να διαφωνεί, αλλά όχι με αυτό τον απόλυτο τρόπο και τον απορθηγματικό αφορισμό όλων των άλλων αντίθετων απόψεων.

Δεν θάθελα να κουράσω άλλο το Σώμα της Βουλής με επιμέρους παρατηρήσεις, γι' αυτό θα τελειώσω σ' αυτό το σημείο, έντιμε κ. Πρόεδρε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν ξέρω αν ο κ. Ζιαρτίδης θα ήθελε να μιλήσει τώρα. Βεβαία δεν θέλω να του στερήσω το δικαίωμα αυτό. Εν πάση περιπτώσει, εφόσον θα υπάρξουν και άλλοι ομιλητές, νομίζω να διακόψουμε τώρα και να συνεχίζουμε αύριο τη συνεδρία.

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επί θέματος διαδικασίας, με όλο το σέβας, δεν θα ήθελα να εκφράσω κάποια προσωπικά αισθήματα σαν ακροατής και μέλος αυτού του Σώματος που συμμετέχω στη συζήτηση του θέματος τούτου. Δεν θα ήθελα να θίξω οποιοδήποτε συνάδελφο μπροστά στη σοβαρότητα του θέματος που συζητούμε. Απλώς θα ήθελα να υποδείξω και φυσικά και στο προεδρείο σας να

υπενθυμίσω—διότι είμαι βέβαιος ότι γνωρίζετε πολύ καλά τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας—ότι, αν με αυτή την τακτική θεωρεί οποιοσδήποτε συνάδελφος ότι θα πρέπει να απαντήσει στον προηγούμενο, τότε αυτή η Βουλή θα ταλαιπωρείται και φυσικά μαζί της και ο κυπριακός λαός. Εξάλλου με την τακτική αυτή όχι μόνο δεν θα υποβοηθήσουμε το Κυπριακό να λυθεί, αλλά δείχνουμε και τις μεγάλες μας αντιθέσεις, πριν καλά-καλά ξεκινήσουμε να το συζητούμε.

Εδώ, κ. Πρόεδρε, υπάρχει ο Κανονισμός της Βουλής. Είναι σοβαρό το θέμα που συζητούμε. Μπορεί όμως να καθοριστεί ο αριθμός των ομιλητών χωρίς με την εισήγησή μου αυτή να επικαλούμαι κοινοβουλευτικά θέσμια και να παριστάνω τον ειδήμονα. Αντιλαμβάνομαι όμως ότι σε άλλα Κοινοβούλια, όταν συζητούνται σοβαρά θέματα—όπως είναι το εθνικό πρόβλημα—η συζήτηση διεξάγεται επί κάποιας κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης ή πολιτικής αρχηγίας ή εν πάση περιπτώσει επί κάποιας συμφωνημένης συμμετοχής όλων των κομμάτων. Αν είναι η πρόθεσή σας, κ. Πρόεδρε, να αφήσετε ανοικτό το θέμα προς συζήτηση, τότε και ο υποφαινόμενος και πολλοί άλλοι συνάδελφοι θα ήθελαν και να πρωτολογήσουν και να δευτερολογήσουν. Αν το θέλουμε, να παραμείνουμε τώρα μέχρι αργά 9 μ.μ., 10 μ.μ., 11 μ.μ., 12 τα μεσάνυχτα, 1 π.μ. Και εκείνοι οι συνάδελφοι που θέλουν να απαντούν στους προηγούμενους, ευχαρίστως, να παίρνουν το λόγο.

Κύριε Πρόεδρέ μου, είμαστε στα μέσα Ιουλίου. Έχουμε καταταλαιπωρήσει όλες τις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές σε θέματα που μπορούμε πιο άμεσα και αποτελεσματικά επιτέλους να βοηθήσουμε αυτό τον κόσμο. Ας μην παρεξηγηθώ και με καταλαβαίνετε και εγώ πονώ για το Κυπριακό και ολόκληρος ο κυπριακός λαός, όμως λύουμε το Κυπριακό την παράλλη βδομάδα, αν θα το λύσουμε στην κυπριακή Βουλή. Να καθοριστεί, κ. Πρόεδρέ μου, ο αριθμός των ομιλητών. Αν θα αποφασίσετε να συνεχίσει το θέμα, εκείνοι που θέλουν να παραμείνουν και να συνεχίσει η συζήτηση μέχρι τα μεσάνυχτα.

Υπάρχουν δεκαπέντε Εκθέσεις στο Κεφάλαιο Δ'. Και ειδικότερα, όταν εκφωνούμε και κάποιους πανηγυρικούς διθυραμβικούς λόγους από αυτό το Βήμα, όλοι σε κάποιο βαθμό χαιρόμαστε με τη φωνή μας και ξεχνούμε και την αίσθηση του χρόνου.

Με όλο το σέβας, αυτά, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όπως ξέρετε, έχω ζητήσει ήδη να καθορίζεται με Κανονισμό ο τρόπος συζήτησης, διότι δυστυχώς, όπως είναι σήμερα ο Κανονισμός, δεν μου δίνει αυτή τη δυνατότητα παρά μόνο με τη συγκατάθεση της Βουλής. Πρέπει πράγματι να καθορίζεται εκ των προτέρων ο τρόπος συζήτησης κάθε θέματος, γιατί είναι γεγονός ότι πολλές φορές τραβούμε σε αχρείαστο μάκρος.

Δεύτερο, συμφωνώ απόλυτα ότι στόχος δεν είναι να απαντά ο καθένας σε κάθε φράση που λέχθηκε από ένα συνάδελφο, διότι τότε πράγματι δεν θα τελειώσουμε ποτέ. Η πρότασή μου προς τη Βουλή είναι: Δεδομένου ότι ως τώρα στις πρωτολογίες δεν τέθηκε όριο, δεν νομίζω ότι θα ήταν δίκαιο να θέσω όριο στους θέλουν να πρωτολογήσουν. Όμως οι δευτερολογίες σίγουρα—με την άδεια της Βουλής—θα κάμω πρόταση να είναι πολύ περιορισμένες, πλην του εισηγητή ο οποίος θα κλείσει το θέμα με κάπως μακρότερη ομιλία παρά οι δευτερολογίες. Και πάλι όμως μέσα σε λογικά πλαίσια.

Ο κ. Στυλιανού. Σε θέμα διαδικασίας;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, σίγουρα σε διαδικαστικό θέμα θα μιλήσω για να πω ότι ίσως είναι από τις λίγες φορές που η Βουλή άγγιξε θέματα ουσίας, πέρα από τα διάφορα θέματα κοινωνικής ή πολιτιστικής ή άλλης φύσης. Πιστεύω ότι πρέπει να δώσετε, και καλά κάνατε ως τώρα και εσείς και ο προηγούμενος Πρόεδρος, ο κ. Λαδάς, το δικαίωμα σε κάθε συνάδελφο να πάρει το λόγο. Δεν μπορούμε να μιλούμε απεριόριστα για την τρομώδη νόσο ή για τη γυφτοκάμψη και πάνω στο εθνικό θέμα να περιοριζόμαστε και να αυτοεγκλωβιζόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν νομίζω, κ. συνάδελφε, ότι.....

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Να συνεχίσει η συζήτηση, κ. Πρόεδρε, να συνεχίσει μέχρι που να εξαντληθεί το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έδειξε κανένας συνάδελφος ότι υποτιμά το θέμα, για να μην έχουμε παρεξηγήσεις.

Ποιοι θέλουν να πρωτολογήσουν. Και θα θεωρήσω τον κατάλογο ως οριστικό. Ποιοι θέλουν να πρωτολογήσουν ακόμη πλην του κ. Ζιαρτίδη, τον οποίο έχω υπόψη μου.

Από την πλευρά του ΑΚΕΛ ένας, από την πλευρά της ΕΔΕΚ δύο, από την πλευρά του ΔΗ.ΚΟ. τρεις, από την πλευρά του Δημοκρατικού Συναγερμού πέντε.

Υπάρχουν 11 πρωτολογίες, κύριοι συνάδελφοι. Αν θέλετε να συνεχίσει απόψε η συζήτηση, είμαι στη διάθεσή σας.

Ορίστε, ο κ. Μαρκιάδης.

Α. ΜΑΡΚΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς εισηγούμαστε να μιλήσει ένας από κάθε κόμμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γίνεται αποδεκτή η άποψη ένας από κάθε κόμμα; Για πρωτολογίες μιλούμε και μετά θα δευτερολογήσουν μόνο οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι και θα κλείσει το όλο θέμα ο εισηγητής.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Να δευτερολογήσει ένας από κάθε κόμμα, όχι οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλά, όταν λέγω Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος, δικαιούται και άλλος.

Η επόμενη συνεδρίαση της Βουλής ορίζεται για αύριο Παρασκευή, 8 Ιουλίου 1988, στις 4 το απόγευμα, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: — — —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: — — —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: — — —

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

- (1) «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΕΔΕΚ). (6.2.1986). (Συνέχιση της συζήτησης)

- (2) Ενημερωτική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ. Σ. Χατζηγιάννη και Χρ. Σολωμή). (9.6.1988).
- (3) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Τα πολλά και σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στην Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη της Λάρνακας».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Μαθηκολώνη) (9.4.1987).
- (4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους».
- (5) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η γλυκαντική ουσία ασπάρταμη (γνωστή ως NUTRA SWEET) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων την χρησιμοποιούν».
- (6) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών».
- (7) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το θέμα που αναφέρεται ως «Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Ιεροδιακόνου). (17.3.1988).
- (8) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988 για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Χρυσστόμου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ.). (16.6.1988).
- (9) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «(α) Η επικίνδυνη πτώση του υδροφόρου στρώματος των γεωτρήσεων που τροφοδοτούν την Πάφο και τις χαμηλές κοινότητες Πάφου. (β) Η διάψευση των στατιστικών στοιχείων ως προς την ποσότητα εισροής και αποθήκευσης νερού στον υδατοφράκτη Ασπρόκρεμμου και η μελέτη τρόπων εμπλουτισμού τούτου».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Παπαδοπούλου). (5.3.1987).

- (10) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Χαραλαμπίδη). (12.5.1988).
- (11) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα που αναφέρεται ως «Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Χρ. Κουρτελλάρη εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΑΚΕΛ—Αριστεράς). (16.6.1988).
- (12) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το θέμα που αναφέρεται ως «Η ανάγκη αξιολόγησης και αναβάθμισης της Ομάδας των Πρωτοκολλητών».
(Θέμα εγγραφέν από τους αξιότιμους Βουλευτές κ.κ. Α. Ανδρέου, Χρ. Σολωμή και Σ. Χατζηγιάνη). (25.6.87)
- (13) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για τα θέματα που αναφέρονται ως:
- (α) «Οι ζημιές από παγετό-χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ι. Κατσουνωτού). (16.6.1988).
- (β) «Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Α. Ψυλλίδη και Κ. Παναγίδη). (23.6.1988).
- (γ) «(ι) η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτη Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και
(ιι) η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Ά. Χρυσοστόμου, Γ. Χαραλαμπίδη, Κ. Παναγίδη, Α. Ψυλλίδη και Ι. Ιωαννίδη). (24.3.1988).
- (δ) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa* και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Κ. Παναγίδη, Γ. Χαραλαμπίδη, Α. Ψυλλίδη, Ι. Ιωαννίδη και Ά. Χρυσοστόμου). (21.4.1988).

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης: 8.15 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος	Μαρκίδης Αλέκος
Γεωργιάδης Δήμος	Μάτσης Ιωάννης
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητριάδης Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητρίου Οδυσσεύς	Παναγιώτου Ανδρέας
Ερωτοκρίτου Κώστας	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαπέτρου Μιχάλης
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλία Νεόφυτος	Πέτας Χρίστος
Ηλιάδης Δημήτρης	Πουμπουρής Μιχάλης
Θεοδούλου Μιχαήλ	Σολωμής Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσελλή Ρήνα	Τσιέττης Κυριάκος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Φλουρέντζος Νίκος
Κόλοκος Πολύβιος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χατζηδημητρίου Τάκης
Λαδάς Γεώργιος	Χριστοφίδης Μανώλης
Λόρδος Κωνσταντίνος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μανδριώτης Στέλιος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων:

Μαυρίδης Ιωάννης
Καλαϊτζιάν Αράμ
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 34) του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Α. Χρυσοστόμου, Ντ. Κωνσταντίνου, Π. Στυλιανού) και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 24 του 1988).

(2) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 36) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 26 του 1988).

(3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 37) του 1988», οι σύντομες παρατηρήσεις του αξ. Βουλευτή κ. Ψυλλίδη πάνω στο θέμα και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 28 του 1988).

(4) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 38) του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Χρ. Σολωμής, Ντ. Κωνσταντίνου, Σ. Χατζηγιάνης, Τ. Χατζηδημητρίου, Α. Ψυλλίδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Δ. Ηλιάδης, Πρόεδρος, Α. Ζιαρτίδης, Μ. Πουμπουρής, Ν. Ηλία, Κ. Τσιέττης) και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 27 του 1988).

(5) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 13) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(6) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 14) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(7) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 15) του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Α. Χρυσοστόμου, Κ. Τσιέττης, Χρ. Κουρτελλάρης) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(8) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 16) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(9) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 17) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(10) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 6) του 1988», οι σύντομες παρατηρήσεις του αξ. Βουλευτή κ. Ηλιάδη πάνω στο θέμα και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(11) Έκθεση για τα ακόλουθα Νομοσχέδια: 1) «Ο περί Συντάξεων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργοί και Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988». 2) «Ο περί Ωφελημάτων (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων) Νόμος του 1988 και 3) «Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτών σε Νόμους.

(12) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(13) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου «Ο περί Ενοικιοστασίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

(14) Έκθεση για τον αναπεμφθέντα Νόμο «Ο περί Εγγραφής μη Αδειούχων Καταλυμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και επαναψήφιση αυτού.

(15) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Εγγραφής και Λειτουργίας Κλινικών Εργαστηρίων Νόμος του 1981» και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

(15α) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Α. Ψυλλίδης, Πρόεδρος, Α. Μαρκίδης) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από παρατήρηση του κ. Ψυλλίδη ότι έπρεπε να προηγηθεί η ανάγνωση της Έκθεσης και μετά να ακολουθήσουν τα σχόλια του Προέδρου της Επιτροπής.

(16) Απόσυρση των ακόλουθων Κανονισμών: α) «Οι Δημοτικοί (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί Πάφου του 1988», β) «Οι περί Σωματείων και Ιδρυμάτων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988», και γ) «Οι περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

(17) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Γεωργικής Ασφαλίσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(18) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Ανακουφίσεως Παθόντων Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

(19) Έκθεση για τα κατατεθέντα στη Βουλή στις 23 και 30 Ιουνίου 1988 Έγγραφα των Υπουργών Οικονομικών, Συγκοινωνιών και Έργων και Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει των άρθρων 3(1)(α) των περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων (Δημοσία και Εκπαιδευτική Υπηρεσία) Νόμων του 1985 (Αρ. 99 και 122 του 1985) και του περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσίαν Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμου του 1985 (Αρ. 169 του 1985), οι αγορεύσεις και η συζήτηση που ακολούθησε (Π. Δίγκλης, Σ. Χατζηγιάννης, Ντ. Κωνσταντίνου, Ε. Ευσταθίου, Ν. Αναστασιάδης, Άρ. Χρυσοστόμου, Π. Στυλιανού, Πρόεδρος) και έγκριση αυτών.

(20) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 35) του 1988» και ψήφιση αυτού σε Νόμο (ως υπ' αρ. 25 του 1988).

(21) Κατάθεση Νομοσχεδίων και Κανονισμών.

(22) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Αιτήματα των κατοίκων της κοινότητας Πωμού — Η ανάγκη προστασίας των κυπριακών ασφαλιστικών εταιρειών και τερματισμού της εξαγωγής συναλλάγματος από τις ξένες εταιρείες — Προβλήματα του κτηνοτροφικού κόσμου — Η ηλεκτροδότηση της περιοχής του Αλιευτικού Καταφυγίου Πωμού — Το αίτημα της κοινότητας Πωμού για αναθεώρηση των πολεοδομικών ζωνών — Προβλήματα του Οικισμού Ανθούπολης — Η αποζημίωση από τις Βρετανικές Βάσεις στην κοινότητα Ακρωτηρίου μετά από απαλλοτρίωση γης — Οι απολύσεις δημόσιων υπαλλήλων το 1980 για σκοπούς δημόσιου συμφέροντος — Η συντήρηση οδικών αρτηριών της Λεμεσού που υπάγονται στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων — Η τρίτη φάση του Αρδευτικού Σχεδίου Παραμαλιού-Αυδήμου — Η διοχέτευση αποβλήτων χοιροστασιών της Ορούντας στον ποταμό «Λυτζιθιά» — Οι αυξημένες απώλειες της Κύπρου σε αριθμό πλοίων και σε τόνους ακάθαρτης χωρητικότητας — Η ανάγκη εγκατάστασης πρόσθετων τηλεφώνων στην Παλλουριώτισσα — Η ανάγκη συντήρησης τμήματος του παλιού δρόμου Λευκωσίας-Κοκκινοτριμιθιάς — Η παραχώρηση νερού από το Φράγμα του Κούρρη στα χωριά Παλώδια, Παραμύθα και Σπιτάλι — Η ανάγκη ελέγχου στις τιμές πώλησης των εξαρτημάτων των αυτοκινήτων — Η ανάγκη επέκτασης του σχολικού κτιρίου του Δημοτικού Σχολείου Αστρομερίτη — Μέτρα για ανακούφιση των κτηνοτρόφων που τα ζώα τους προσβλήθηκαν από την τρομώδη νόσο — Η καθυστέρηση στη λειτουργία της γεώτρησης στην Ασγάτα).

(23) Αγορεύσεις Βουλευτών (Λ. Ζαχαριάδης, Ά. Χρυσοστόμου, Ε. Ευσταθίου, Ντ. Κωνσταντίνου, Α. Μαρκίδης, Ν. Μουσιούττας, Γ. Ομήρου, Μ. Παπαπέτρου, Α. Παναγιώτου) πάνω στο θέμα «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». (Συνέχιση της συζήτησης).

(23α) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Χρ. Σολωμής, Πρόεδρος, Π. Στυλιανού, Α. Μαρκίδης, Λ. Ιεροδιακόνου) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από εισήγηση του κ. Σολωμή να καθοριστει ο αριθμός των ομιλητών και να συνεχιστει η συζήτηση μέχρις εξαντλήσεως του θέματος.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 8ης Ιουλίου 1988

(Ώρα έναρξεως 4.25 μ.μ.)

(Αρ. 36)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ να διαπιστωθεί αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν θα συνεχίσουμε με τη διαδικασία που έχει συμφωνηθεί. Θα μιλήσει ένας από κάθε κόμμα, αν χρειαστούν δευτερολογίες, από σας εξαρτάται. Θα τεθούν χρονικά περιθώρια για τη δευτερολογία.

Θα παρακαλέσω μετά και τον εισηγητή να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομος και να αποφύγουμε να εμπλεκόμαστε και πάλι σε θέματα τα οποία θα χρειάζονται απαντήσεις.

Εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Α. ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ:

Πρώτα, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, θα ασχοληθώ με μερικά σημεία που εγέρθηκαν κατά τη συζήτηση του θέματος.

Το πρώτο σημείο αφορά τους φόβους που εξέφρασαν μερικοί συνάδελφοι ότι η Ελλάδα και η Τουρκία θα λύσουν τις μεταξύ τους διαφορές παραμερίζοντας το Κυπριακό.

Δεν θα ασχοληθώ με τις εικασίες αν το Κυπριακό περιλαμβάνεται τυπικά μέσα στη συμφωνία Νταβός ή όχι. Θα ασχοληθώ με την ουσία του θέματος. Προσωπικά πιστεύω ότι είναι αδύνατο να επιτευχθεί εξομάλυνση των Ελληνοτουρκικών σχέσεων, τουλάχιστον σε ικανοποιητικό βαθμό, ενόσω το Κυπριακό θα παραμένει σε εκκρεμότητα. Είναι γεγονός πως αν η Ελλάδα και η Τουρκία κατορθώσουν να λύσουν όλες τις άλλες διαφορές τους, αυτό θα σημαίνει ότι προβλήματα τα οποία σήμερα αποτελούν σημεία προστριβής στις σχέσεις τους θα πάψουν να υφίστανται.

Όμως είναι σοβαρό λάθος να πιστεύει κανένας ότι μια τέτοια εξέλιξη θα οδηγήσει στην εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, χωρίς να λυθεί και το Κυπριακό. Υπάρχει το ιστορικό δίδαγμα του παρελθόντος. Εκτός από το Κυπριακό, οι άλλες ελληνοτουρκικές διαφορές άρχισαν να εμφανίζονται και να κλιμακώνονται από τις αρχές της δεκαετίας 70—80. Πριν από αυτή την περίοδο, η μόνη ουσιαστική διαφορά μεταξύ των δύο χωρών ήταν το Κυπριακό. Το πρόβλημα αυτό άρχισε να ερεθίζει τις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας από την πρώτη στιγμή που άρχισε η διεθνοποίησή του το 1954 με την πρώτη ελληνική προσφυγή στα Ηνωμένα Έθνη.

Από τότε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας 70—80, δηλαδή πριν να εγερθούν οι άλλες διαφορές, οι σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας πέρασαν από πολύ σκληρή δοκιμασία. Τουλάχιστον δύο φορές, το 1964 και το 1967 βρέθηκαν πολύ κοντά στην εμπόλεμη κατάσταση.

Άρα, το να παραμείνει το Κυπριακό έξω από τη νέα διαδικασία διαλόγου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας σημαίνει ότι δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός αυτού που λέγεται Νταβός, δηλαδή εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Γι' αυτό είναι, πιστεύω, ουτοπία να επιτευχθεί εξομάλυνση στις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας, χωρίς ικανοποιητική λύση στο Κυπριακό.

Το δεύτερο σημείο, στο οποίο θα ήθελα να αναφερθώ, είναι το θέμα της διεθνοποίησης. Μερικοί συνάδελφοι δίνουν τέτοια έμφαση στο θέμα της διεθνοποίησης που, αντί να τη βλέπουν σαν ένα σοβαρό μέσο, την παρουσιάζουν σαν αυτοσκοπό. Με τη διεθνοποίηση εννοούμε τις προσφυγές, τις συζητήσεις στα Ηνωμένα Έθνη, όπως επίσης και τα ψηφίσματα του Διεθνούς Οργανισμού που έχουμε εξασφαλίσει. Τις συζητήσεις και τα ψηφίσματα που έχουμε εξασφαλίσει από άλλους Διεθνείς Οργανισμούς. Τις εκστρατείες διαφώτισης στο εξωτερικό, όπως επίσης και τις καθημερινές επαφές μέσω της διπλωματικής οδού ή και άλλως πως.

Εδώ πρέπει να λεχθεί ότι, ακόμα και με τις αδυναμίες που είχαμε στην προβολή των θέσεών μας, η διεθνοποίηση είχε κατά καιρούς αποδώσει σε αρκετά σημαντικό βαθμό. Γι' αυτό ο ρόλος της διεθνοποίησης δεν πρέπει να υποτιμάται. Όμως είναι λάθος να αντικρύζεται η διεθνοποίηση σαν αυτοσκοπός ή να αναμένεται ότι από μόνη της θα προσφέρει διεξόδους και λύσεις αρεστές.

Η διεθνοποίηση είναι καθαρά ένα μέσο που, για να αποδώσει πρακτικά, πρέπει να αξιοποιείται μέσω άλλων διαδικασιών, όπως είναι για παράδειγμα ο διάλογος.

Μια τρίτη παρατήρηση που έχω για τη συζήτηση που έγινε μέχρι τώρα είναι η προχειρότητα με την οποία έχουν διατυπωθεί μερικές απόψεις και θέσεις από αυτό το Βήμα. Για παράδειγμα ο συνάδελφος κύριος Γαλανός σε ένα σημείο της ομιλίας του λέει τα εξής:

«Και είναι τον τελευταίο καιρό που άρχισε πραγματικά η Ευρώπη να πιέζει την Τουρκία και άρχισε πλέον να γίνεται αντιληπτό ότι η εισδοχή της Τουρκίας στην Ευρώπη πρέπει οπωσδήποτε να περάσει μέσα από μια δίκαιη λύση του Κυπριακού.» Και προσθέτει: «Αρχίσαμε να παίζουμε για πρώτη φορά με ένα πολύ δυνατό χαρτί που λεγόταν Ευρώπη. Και όμως ερχόμαστε τώρα, με την απόφαση των δύο κομμάτων και του Προέδρου κυρίου Βασιλείου, να επανέλθουμε στην παλιά βάση.»

Αυτά λέχθηκαν επακριβώς από τον κύριο Γαλανό. Εδώ η Ευρώπη παρουσιάζεται από τον κύριο Γαλανό σαν ένα πολύ ισχυρό χαρτί υπέρ μας. Μια Ευρώπη που αποτελεί ένα σοβαρό, το σοβαρότερο ίσως, μοχλό πίεσης που βλέπει ο κύριος Γαλανός πάνω στην Τουρκία για δίκαιη λύση του Κυπριακού. Αμέσως πιο κάτω ο κύριος Γαλανός μπαίνει σε άλλο θέμα. Συγκεκριμένα επιτίθεται στη διαδικασία Νταβός. Στο σημείο αυτό αναθέτει στην Ευρώπη ένα ακριβώς αντίστροφο ρόλο. Διαβάζω και πάλι από την ομιλία του:

«Δεν είναι τυχαίο ότι ο κύριος Κουεγιάρ τώρα θυμήθηκε να προτείνει αυτή τη νέα βάση συνομιλιών. Γιατί γίνεται; Γίνεται για να εξέλθει ο Οζάλ από τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται. Δεν ενδιαφέρει τους συμμάχους της Τουρκίας κατά πόσο θα λυθεί δίκαια το Κυπριακό. Επαναλαμβάνω, δεν ενδιαφέρει τους συμμάχους της Τουρκίας κατά πόσο θα λυθεί δίκαια το Κυπριακό. Ούτε θέλουν το Κυπριακό να είναι μια βασική προϋπόθεση στο να προχωρήσουν αυτές οι συνομιλίες. Θέλουν οι δύο σύμμαχοι να τα βρουν μεταξύ τους πάνω σε πολλά άλλα πράγματα, χωρίς όμως να λυθεί το Κυπριακό.»

Και αυτά είναι πιστές δηλώσεις του κυρίου Γαλανού.

Εδώ οι σύμμαχοι της Τουρκίας, που είναι ασφαλώς και η Ευρώπη, παρουσιάζονται από τον κύριο Γαλανό ότι δεν ενδιαφέρονται για λύση του Κυπριακού. Το ισχυρό θετικό χαρτί της Ευρώπης μετατρέπεται σε αδιαφορία ή και σε αρνητικό χαρτί.

Βλέπετε, κύριοι συνάδελφοι, με πόση ευκολία μέσα στο ίδιο λεπτό ο κύριος Γαλανός ανάθεσε δύο αντίστροφους ρόλους στην Ευρώπη. Και αυτό γιατί; Απλούστατα όταν ανέπτυσε το ένα επιχείρημα βόλευε να ανατεθεί θετικός ρόλος στην Ευρώπη. Στο αμέσως επόμενο επιχείρημα, γιατί και τα δύο βρίσκονται στην ίδια σελίδα, βόλευε η ανάθεση αρνητικού ρόλου στην Ευρώπη.

Ανέφερα αυτό σαν παράδειγμα, γιατί πιστεύω ότι τουλάχιστον το Κυπριακό πρέπει να το συζητούμε με περισσότερη σοβαρότητα και υπευθυνότητα.

Μια τελευταία παρατήρηση που έχω να κάνω είναι η εξής: Για δεκατέσσερα ολόκληρα χρόνια σαν λαός και σαν κράτος εναποθέσαμε τις περισσότερες ελπίδες μας πάνω σε δυο βασικά στηρίγματα. Τη διεθνοποίηση και τον παράγοντα Ελλάδα. Πρέπει να συμφωνείτε μαζί μου ότι ο κύριος φορέας που προσφέρεται για τη διεθνοποίηση είναι τα Ηνωμένα Έθνη. Όχι ο μοναδικός, αλλά ο κύριος.

Ποια είναι η εικόνα που παρουσιάζεται σήμερα; Αυταί οι οποίοι διαφωνούν με τη νέα πρόταση για διάλογο βρίσκονται σε ανοικτή ρήξη τόσο με το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών όσο και με τον Έλληνα Πρωθυπουργό. Κατά τα άλλα έχουν δικαιωθεί οι θέσεις όλων των πλευρών σε αυτή τη Βουλή. Κανένα άλλο σχόλιο.

Έρχομαι τώρα στο κύριο μέρος της ομιλίας μου.

Παρακολούθησα με προσοχή όλη τη συζήτηση που έχει γίνει μέχρι τώρα γύρω από το θέμα που συζητούμε. Προσπάθησα να εντοπίσω τα σημεία ουσίας του κάθε ομιλητή. Εντόπισα μερικές κοινές διαπιστώσεις και θέσεις οι οποίες είναι οι εξής:

1. Όλοι υποστηρίζουμε λύση του Κυπριακού μέσω ειρηνικού διαλόγου.
2. Όλοι διαπιστώνουμε ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά είναι το αδύνατο μέρος.
3. Όλοι υποστηρίζουμε βιώσιμη και εθνικά αποδεκτή λύση.

4. Όλοι διαπιστώνουμε ότι ο χρόνος εργαζόταν και εργάζεται εναντίον μας, και
5. Όλοι επιδιώκουμε να απαλλαγεί η πατρίδα μας από την τουρκική κατοχή.

Αυτές είναι πέντε κοινές διαπιστώσεις και θέσεις που σχετίζονται και με τους χειρισμούς, αλλά και με την ουσία του προβλήματος.

Αφού συμφωνούμε πάνω σε αυτά τα πέντε βασικά σημεία, τότε πώς γίνεται να διαφωνούμε πάνω στον τρόπο προσέγγισης του όλου θέματος; Πώς γίνεται να μιλούμε με τόσο διαφορετική γλώσσα; Πιο συγκεκριμένα. Πώς εξηγείται άλλοι να λέμε να στο νέο διάλογο που εισηγείται ο Γενικός Γραμματέας και άλλοι όχι; Γιατί ενώ υπάρχει ομοφωνία στις διαπιστώσεις και στις επιδιώξεις, παρουσιάζεται διαφωνία στη μέθοδο; Γιατί αυτή η σύγχυση;

Θα προσπαθήσω, όσο είναι δυνατό μέσα στα πλαίσια μιας ομιλίας από το Βήμα της Βουλής, να βοηθήσω στη διάλυση της σύγχυσης. Θα προσπαθήσω να βάλω τη συζήτηση πάνω σε πιο πειθαρχημένη βάση. Κατά τη γνώμη μου η σύγχυση περιστρέφεται γύρω από ένα βασικό σημείο. Τη σχέση ή την έλλειψη σχέσεως μεταξύ του τι επιδιώκουμε και του τρόπου με τον οποίο το επιδιώκουμε.

Παίρνω σαν παράδειγμα την πιο σοβαρή ίσως πτυχή του Κυπριακού προβλήματος, όπως παρουσιάζοταν τα τελευταία δεκατέσσερα χρόνια και όπως βέβαια συνεχίζει να παρουσιάζεται σήμερα. Τη φυγή όλων των κατοχικών στρατευμάτων.

Γνωρίζω ότι οι διάφορες πτυχές του Κυπριακού είναι αλληλένδετες και δεν μπορούν να απομονωθούν. Επέλεξα όμως αυτή την πτυχή για λόγους συζήτησης. Πάνω σε αυτή την επιδίωξη όλοι συμφωνούμε. Και εδώ θα ήθελα να διευκρινίσω ότι δεν χρειάζεται ιδιαίτερος πατριωτισμός για να θέλει ένα κόμμα ή ένα πολιτικό πρόσωπο ή ένας απλός πολίτης αυτού του τόπου τη φυγή των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων. Όλοι οι Έλληνες Κύπριοι θέλουμε τη φυγή των κατοχικών στρατευμάτων και όλοι την επιδιώκουμε για δεκατέσσερα χρόνια και όλοι την επιδιώκουμε σήμερα.

Ως εδώ υπάρχει γενική και απόλυτη ομογνωμία. Μόλις τεθεί το ερώτημα πως κάτω από τις σημερινές περιστάσεις φεύγουν τα τουρκικά στρατεύματα, αμέσως στο σημείο αυτό αρχίζουμε, όπως φαίνεται, να μιλούμε διαφορετική γλώσσα. Στο σημείο αυτό αρχίζει η σύγχυση. Στο σημείο αυτό συγκρούεται το επιθυμητό με το εξ ανάγκης. Συγκρούεται το συναίσθημα με τη λογική. Ανακατεύεται ο στόχος με τη μέθοδο.

Θα προσπαθήσω να γίνω πιο σαφής. Τα τουρκικά στρατεύματα μπορούν να φύγουν βασικά με δύο τρόπους: με νικηφόρο πόλεμο ή με διαπραγματευτική λύση του Κυπριακού. Αν υπάρχει συνάδελφος που να βλέπει τρίτο τρόπο, θα θέλαμε να τον ακούσουμε. Το συγκεκριμένο τρόπο όμως.

Και εδώ θα ήθελα να διευκρινίσω ότι όταν λέμε φυγή των τουρκικών στρατευμάτων, εννοούμε όλων. Γιατί αν η Τουρκία για δικούς της λόγους αποφασίσει να αποσύρει μέρος των κατοχικών στρατευμάτων, αυτό δεν σημαίνει τερματισμό της κατοχής. Απλώς η κατοχή θα συνεχιστεί με λιγότερα στρατεύματα. Επαναλαμβάνω, αν υπάρχει συνάδελφος που βλέπει άλλη μέθοδο φυγής των τουρκικών στρατευμάτων, εκτός από τον πόλεμο ή τη διαπραγματευτική λύση, να μας την υποδείξει.

Η μια μέθοδος, αυτή του πολέμου, δεν υποστηρίζεται από καμιά πολιτική δύναμη στην Κύπρο. Πιο σημαντικό όμως είναι ότι δεν υποστηρίζεται και από καμιά πολιτική δύναμη στην Ελλάδα. Λέω πιο σημαντικό, γιατί σίγουρα μια απόφαση για πολεμική επιλογή βαρύνει περισσότερο την Αθήνα παρά τη Λευκωσία. Και η θέση αυτή της Ελλάδας δεν είναι καινούρια. Δηλαδή δεν είναι δημιούργημα του Νταβός.

Για την Κύπρο η θέση αυτή της Ελλάδας ήταν πάντοτε η ίδια. Θα αλλάξει αυτή τη θέση μόνο, αν η Τουρκία επιβάλει τον πόλεμο με περαιτέρω στρατιωτικές επιχειρήσεις στην Κύπρο. Αποκλειομένου του πολέμου η μόνη διέξοδος που παραμένει είναι ο διάλογος. Με άλλα λόγια το διάλογο τον δεχόμαστε όχι γιατί τον προτιμούμε από άλλες επιλογές. Είναι η μόνη επιλογή που προσφέρεται. Είναι η μόνη διέξοδος.

Σίγουρα υπάρχει ακόμα μια επιλογή. Να παραμείνουν τα πράγματα όπως έχουν. Αυτή η επιλογή συνοδεύεται όμως με την κοινή διαπίστωση ότι ο χρόνος εργάζεται εναντίον μας και, εφόσον ο χρόνος εργάζεται εναντίον μας—και αυτό, υπογραμμίζω, είναι κοινή διαπίστωση—στην πραγματικότητα τα πράγματα δεν μένουν, όπως έχουν. Χειροτερεύουν σε βάρος μας.

Οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. οχυρώνονται πίσω από την πρόταξη των τριών βασικών πτυχών. Είναι μια απλή, εύκολη και κυρίως ανώδυνη θέση για ένα κόμμα. Η πρόταξη ήταν η θέση μας για δύο χρόνια και δεν απέδωσε. Πρόσθετα λέγεται και γράφεται κατά κόρον ότι οι τρεις βασικές πτυχές δεν έχουν απασχολήσει τις δύο πλευρές στις κατά καιρούς συνομιλίες τους.

Αυτό είναι ανακρίβεια. Οι τρεις βασικές ελευθερίες και η αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων έχουν συζητηθεί και έχουν κατ' αρχήν συμφωνηθεί οι γενικές αρχές με τις συμφωνίες κορυφής και τα έγγραφα του Γενικού Γραμματέα. Πράγματι με την τρίτη σοβαρή πτυχή που είναι οι διεθνείς εγγυήσεις δεν έχουν ασχοληθεί ουσιαστικά οι δύο πλευρές. Όμως από τις ομιλίες μερικών συναδέλφων που υποστηρίζουν την πρόταξη συνάγεται ότι στην πραγματικότητα εκείνο που θέλουν δεν είναι να προταχθεί η συζήτηση των τριών βασικών πτυχών, αλλά να λυθούν οι τρεις βασικές πτυχές σύμφωνα με τις επιθυμίες μας, πριν μπούμε στο διάλογο. Όμως αυτό μπορεί να γίνει και πάλι μόνο με νικηφόρο πόλεμο.

Και επανέρχομαι στο αρχικό ερώτημα. Αφού συμφωνούμε πάνω στις βασικές διαπιστώσεις και επιδιώξεις, πώς γίνεται να διαφωνούμε πάνω στον τρόπο προσέγγισης του όλου θέματος; Πώς εξηγείται άλλοι να λέμε ναι στο νέο διάλογο που εισηγείται ο Γενικός Γραμματέας και άλλοι όχι; Γιατί ενώ υπάρχει απόλυτη ομογνωμία στη φυγή των κατοχικών στρατευμάτων, δεν συμβαίνει το ίδιο ως προς τον τρόπο που θα επιτευχθεί η φυγή τους;

Εμείς λέμε ότι, αφού αποκλείεται η επιλογή του πολέμου, τα τουρκικά στρατεύματα θα φύγουν με διαπραγματευτική λύση. Διαπραγματευτική λύση σημαίνει διάλογος. Και ό,τι ισχύει για τη φυγή των τουρκικών στρατευμάτων ισχύει ασφαλώς για όλες τις πτυχές του προβλήματος.

Γι' αυτό δεχθήκαμε τη νέα πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα. Οι συνάδελφοι που απορρίπτουν τη νέα πρωτοβουλία θέτουν τέτοιους όρους διαδικασίας και ουσίας που οδηγούν τουλάχιστον στη διαιώνιση του αδιεξόδου. Οδηγούν στη μη λύση. Ενώ είμαστε το αδύνατο μέρος στη διένεξη, οι συνάδελφοι εκφράζονται σαν να είμαστε οι ισχυροί που μπορούμε να επιβάλουμε τους όρους μας. Ενώ αποκλείεται η επιλογή του πολέμου, οι συνάδελφοι παραμένουν

προσκολλημένοι σε επιθυμητές διαδικασίες και επιδιώξεις που μόνο με πόλεμο μπορούν να πραγματοποιηθούν. Δηλαδή υπάρχει αντίθεση επιδιώξεων και μέσων. Και ενόσω συνεχίζουμε να επιδιώκουμε διαδικασίες και στόχους επιθυμητούς, χωρίς να διαθέτουμε τα ανάλογα μέσα για την υλοποίησή τους, το μόνο που επιτυγχάνουμε είναι τη διαιώνιση της κατάστασης, όπως έχει, με το χρόνο να εργάζεται εναντίον μας.

Αυτά τα συμπεράσματα δεν είναι αυθαίρετα. Είναι το αποτέλεσμα της επιχειρηματολογίας τους. Ξεκινούν από τη διαπίστωση ότι η Τουρκία έχει επεκτατικές βλέψεις πάνω στην Κύπρο. Ότι με την εισβολή ικανοποίησε μέρος των επεκτατικών της επιδιώξεων. Όταν ολοκληρώσει την εδραίωση των τετελεσμένων, τότε θα προχωρήσει σε πιο επικίνδυνα εγχειρήματα.

Με αυτή τη διαπίστωση συμφωνούμε. Τα ερωτήματα που προβάλλονται είναι πρώτο, πώς ματαιώνουμε τα περαιτέρω επεκτατικά σχέδια της Τουρκίας και δεύτερο και σημαντικότερο, πώς ανατρέπουμε αυτά που ήδη έχει πετύχει σε βάρος μας η Τουρκία.

Οι συνάδελφοι που προβάλλουν αντιρρήσεις στο διάλογο, όπως προτείνεται σήμερα, έχουν τη θέση ότι, πριν πάμε σε διάλογο, που κατά την έκφρασή τους θα πρέπει να είναι ουσιαστικός, οφείλουμε να πολιτευτούμε, με τρόπο ώστε να καταστήσουμε τους στόχους της Τουρκίας ανέφικτους. Αυτό να γίνει, πριν να πάμε στο διάλογο. Όταν υποχρεώνονται να μιλήσουν πιο συγκεκριμένα για το πώς θα καταστούν οι στόχοι της Τουρκίας ανέφικτοι, εισηγούνται ουσιαστικά δύο μεθόδους. Τη διεθνοποίηση και την αμυντική θωράκιση. Εμείς υποστηρίζουμε τόσο τη διεθνοποίηση όσο και την αμυντική θωράκιση. Υποστηρίζουμε τις δύο αυτές μεθόδους όχι γιατί πιστεύουμε ότι από μόνες τους μπορούν να προσφέρουν λύση στο Κυπριακό, αλλά σίγουρα επενεργούν ανασταλτικά στα περαιτέρω σχέδια της Τουρκίας.

Όμως αυτές οι δύο μέθοδοι δεν μπορούν από μόνες τους να ανατρέψουν έστω και ένα από τα φοβερά τετελεσμένα που ήδη έχει δημιουργήσει η Τουρκία σε βάρος του κυπριακού λαού. Ούτε μπορούν να εμποδίσουν αποτελεσματικά την περαιτέρω ολοκλήρωση των τετελεσμένων.

Με στόχο τη διεθνοποίηση πολιτευτήκαμε τα τελευταία δεκατέσσερα χρόνια και σωστά πολιτευτήκαμε. Και η διεθνοποίηση απέδωσε στο βαθμό που απέδωσε. Όσον αφορά την άμυνα, η Κυβέρνηση Κυπριανού για πολλά χρόνια δεν έδινε σημασία. Τα τελευταία χρόνια και το θέμα της άμυνας μπήκε πάνω σε πιο σωστή βάση.

Όμως επαναλαμβάνω ότι όσο και να συνεχίσουμε τη διεθνοποίηση, και πρέπει να τη συνεχίσουμε, και όσο και να αυξήσουμε τους αμυντικούς μας εξοπλισμούς, και πρέπει να τους αυξήσουμε, δεν μπορούμε να ανατρέψουμε κανένα από τα τετελεσμένα. Πιο συγκεκριμένα. Με αυτές τις μεθόδους δεν μπορούμε να διώξουμε ούτε ένα Τούρκο στρατιώτη. Αντίθετα η Τουρκία μπορεί να αυξήσει τα κατοχικά στρατεύματα. Δεν μπορούμε να διώξουμε ούτε ένα έποικο. Και εδώ η Τουρκία μπορεί να συνεχίσει τον εποικισμό. Είναι αυτό που γίνεται τα τελευταία δεκατέσσερα χρόνια.

Δεν μπορούμε να στείλουμε ούτε ένα πρόσφυγα στο σπίτι και την περιουσία του. Δεν μπορούμε να πετύχουμε διάλυση του ψευδοκράτους. Δεν μπορούμε να πετύχουμε την εφαρμογή καμιάς από τις τρεις βασικές ελευθερίες, από οποιοσδήποτε βασικές ελευθερίες.

Αυτά τα τετελεσμένα, επαναλαμβάνω, μπορούν να ανατραπούν μόνο με νικηφόρο πόλεμο ή με λύση του Κυπριακού μέσω διαπραγματεύσεων. Και για να μην αφήσω αναπάντητη την πρόκληση ότι εμείς του Δημοκρατικού Συναγερμού καλλιεργούμε φοβία στο λαό με το πλάσματικό δίλημμα ότι οι μόνες επιλογές είναι ο πόλεμος ή ο διάλογος, θα έλεγα εδώ ότι υπάρχει και μια τρίτη διεξόδος. Αυτή που στην ουσία φαίνεται να υποστηρίζουν οι συνάδελφοι του ΔΗ.ΚΟ. Να παραμείνουν τα πράγματα, όπως έχουν. Και για να είμαι πιο συγκεκριμένος, αν πιστεύαμε και εμείς ότι χωρίς διάλογο και χωρίς πόλεμο τα πράγματα θα μπορούσαν να παραμείνουν στάσιμα, τότε ίσως αυτό να αποτελούσε μια τρίτη επιλογή.

Έμειναν όμως τα πράγματα στάσιμα στο παρελθόν; Θα παραμείνουν τα πράγματα στάσιμα στο μέλλον; Δυστυχώς ούτε έμειναν στάσιμα μέχρι τώρα ούτε θα παραμείνουν στο μέλλον. Εξελίχθηκαν σε βάρος μας και θα συνεχίσουν την ίδια πορεία. Με άλλα λόγια με το να αρνούμαστε το διάλογο, όπως προσφέρεται σήμερα, προβάλλοντας προϋποθέσεις και όρους, που είναι μεν δίκαιοι, αλλά τους οποίους η τουρκική πλευρά απορρίπτει και τους οποίους κανένας δεν ενδιαφέρεται ή δεν είναι σε θέση να υποχρεώσει την Τουρκία να δεχτεί, οδηγούμαστε σε αδιέξοδο και οπισθοδρόμηση. Τα τετελεσμένα παραμένουν. Η διεθνοποίηση μέσα σε συνθήκες αδιεξόδου δεν μπορεί να αξιοποιηθεί. Η Τουρκία χωρίς ουσιαστικά εμπόδια θα ολοκληρώνει τα τετελεσμένα και θα θέτει τις βάσεις για την επίτευξη των απώτερων επεκτατικών της στόχων.

Πριν τελειώσω, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ και σε ένα άλλο σημείο που προέκυψε από τη συζήτηση.

Αυτοί που αρνούνται τη διαπραγμάτευση έχουν καλλιεργήσει ένα αίσθημα στο λαό, ή τουλάχιστον προσπαθούν να το καλλιεργήσουν, ότι διάλογος σημαίνει απαράδεκτες υποχωρήσεις. Διάλογος δεν σημαίνει απαράδεκτες υποχωρήσεις. Διάλογος μπορεί να σημαίνει αμοιβαίες υποχωρήσεις. Διάλογος μπορεί να σημαίνει συμβιβασμό. Όμως διάλογος δεν σημαίνει απαράδεκτες υποχωρήσεις.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κάνω παράκληση προς το ΔΗ.ΚΟ. να μου επιτρέψει να δώσω πρώτα το λόγο στον κ. Ζιαρτίδη, ο οποίος για ειδικούς λόγους θα πρέπει να φύγει, και έτσι θα ξεφύγω από τη σειρά και θα παρακαλέσω τον κ. Ζιαρτίδη να πάρει το λόγο.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήθελα πρώτα με δυο-τρία λόγια να ασχοληθώ με το κατά πόσο η συζήτηση, η οποία διεξάγεται από χθες, βρίσκεται μέσα στο θέμα της Ημερήσιας Διάταξης.

Εγώ δεν συμφωνώ με εκείνους που ισχυρίζονται ότι είμαστε εκτός θέματος. Όχι γι' άλλο λόγο, αλλά για το ότι κατά τη συζήτηση της χθες και της σήμερα οι παρεμβάσεις που έγιναν από το θέμα δεν ήταν τόσο κραυγαλέες, όσο ήταν σε προηγούμενες περιπτώσεις, κύριε Πρόεδρε, τόσο επί της προεδρίας σας όσο και επί της προεδρίας άλλων συναδέλφων. Δέχομαι λοιπόν ότι είμαστε μέσα στο θέμα μας.

Το θέμα του διαλόγου έχει πάρει την ώρα, το χρόνο, πολλών από τους προηγούμενους ομιλητές. Είναι ο διάλογος επίσημος, είναι παγίδα, ποιος θα βγει

από το διάλογο σαν ο πιο ισχυρός; Ο Ντενκτάς ή εμείς; Και υπήρξε ο ισχυρισμός και εδώ και έξω από τη Βουλή στις στήλες του τύπου και σε ομιλίες πολιτικών ηγετών ότι ο διάλογος θα κάμει τον Ντενκτάς πιο ισχυρό.

Ας αναλύσουμε αυτό το επιχείρημα.

Κύριε Πρόεδρε,

Ο διάλογος που ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δέχτηκε ν' αρχίσει ύστερα από συμβουλή της πλειοψηφίας του Εθνικού Συμβουλίου προτάθηκε, υπήρξε πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Εγώ λέω ότι θα είναι πολύ περίεργο να προτείνει ο Γενικός Γραμματέας την έναρξη διαλόγου, να δεχόμαστε εμείς αυτό το διάλογο, να δυσκολεύει την έναρξη του διαλόγου ο Ντενκτάς και όμως να βγει απ' αυτή την ιστορία ισχυρότερος ο Ντενκτάς.

Ακόμα, κύριε Πρόεδρε, είναι γνωστό ότι η Κυβέρνηση της Ελλάδας με το στόμα του Πρωθυπουργού της και το στόμα του Υπουργού της των Εξωτερικών υποστήριξε τη γραμμή την οποία αποφάσισε να ακολουθήσει ο Πρόεδρος μας, δηλαδή να μπει στο διάλογο που προτείνει ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Και επειδή πάντα λέμε ότι στηριζόμαστε, και πρέπει να στηριζόμαστε, πάνω στην Ελλάδα και τη συμπαρατάξή της μου είναι περίεργο, δεν μπορώ να καταλάβω, πώς είναι δυνατόν να μας συμβουλευεί η Ελλάδα να ακολουθήσουμε τη γραμμή του διαλόγου, να δεχόμαστε αυτή τη συμβουλή, ν' απορρίπτει το διάλογο ο Ντενκτάς ή να τον δυσκολεύει και όμως να βγαίνουμε εμείς αποδυναμωμένοι και ισχυρότερος ο Ντενκτάς.

Είναι νομίζω πολύ περίεργες αυτές οι απόψεις. Και για να συνεχίσω δεν είναι μόνο ο Γενικός Γραμματέας που πήρε την πρωτοβουλία, δεν είναι μόνο η Ελλάδα που μας συμβουλευεί να δεχθούμε αυτή την πρωτοβουλία και να συνεργαστούμε, είναι και η Ευρώπη.

Ήρθε εδώ ο Cheysson, και πάντοτε τον τελευταίο καιρό λέμε ότι στηριζόμαστε στην Ευρώπη και εγώ λέω ότι δεν μπορούμε να περιφρονήσουμε την Ευρώπη, και ο Cheysson μας είπε:

«Συνεργαστείτε με το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, συνεργαστείτε σ' ένα διάλογο με τους Τούρκους».

Και δεχόμαστε εμείς τη συμβουλή του και την απορρίπτει ο Ντενκτάς ή δυσκολεύει την αποδοχή της συμβουλής του κι όμως θα βρεθούμε εμείς αποδυναμωμένοι στην Ευρώπη κι ενισχυμένος ο Ντενκτάς.

Είναι, επαναλαμβάνω, πολύ περίεργες αυτές οι απόψεις. Όπως είναι περίεργο να φανούμε αποδυναμωμένοι μέσα στους αδεσμευτούς για τη στάση μας αυτή, να φανούμε αποδυναμωμένοι μέσα στους κύκλους της Κοινοπολιτείας, να φανούμε αποδυναμωμένοι μέσα στους κύκλους των σοσιαλιστικών χώρων που επίσης μας συμβουλεύουν να συνεργαστούμε θετικά με την πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Λέχθηκε ότι όσοι διαφωνούν με την πρωτοβουλία του Γενικού Γραμματέα δεν διαφωνούν με το διάλογο. Δεχόμαστε, λένε, το διάλογο. Ένας μάλιστα από τους προηγούμενους ομιλητές, τους χτεσινούς ομιλητές, είπε: «Το ναι μας στο διάλογο είναι μεγάλο ναι», αλλά αμέσως μετά την κατηγορηματική αυτή δήλωσή του είπε ένα μεγάλο «αλλά».

Κύριοι συνάδελφοι,

Όταν το «ναι», όσο μεγάλο κι αν είναι, ακολουθείται από ένα, «αλλά» ή από ένα «όμως», η δύναμη αυτού του «ναι» εκμηδενίζεται, εξαφανίζεται το θετικό περιεχόμενο αυτού του «ναι». Γίνεται ουσιαστικά «όχι». Όστε πρέπει να έχουμε την τόλμη να πούμε αν είμαστε με το διάλογο ή αν δεν είμαστε. Δεν χρειάζεται κανένα «αλλά» μετά το «ναι» που θα πούμε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Λέχθηκε επίσης ότι εμείς και άλλα Μέλη της Βουλής και άλλα κόμματα βάζουμε το λαό μπροστά στο ανύπαρκτο, όπως λένε, δίλημμα, διάλογος ή πόλεμος.

Ανέλυσε αυτό το θέμα και ο προηγούμενος ομιλητής αρκετά καλά. Εγώ θα πω ότι δεν είναι εμείς που βάζουμε το λαό μπροστά σ' αυτό το δίλημμα. Είναι η ζωή που βάζει αυτό το δίλημμα μπροστά μας. Διότι αν δεν υπάρξει διάλογος, όπως δεν υπάρχει διάλογος, σε διάφορα διεθνή ή τοπικά προβλήματα, εκείνο που υπάρχει είναι η πολιτική έκρηξη ή η στρατιωτική έκρηξη. Αυτό δεν είναι διδάγμα μόνο που βγαίνει από την ιστορία όλων των διεθνών ή τοπικών διαφορών. Όπως υπήρξε διάλογος υπήρξαν και λύσεις. Συμβιβαστικές λύσεις, συμφωνώ με τον κ. Ιεροδιακόνη. Λύσεις αμοιβαίων υποχωρήσεων. Όπου δεν υπήρξε διάλογος, υπήρξε αιματοχυσία, υπήρξαν εκρήξεις. Και το δίλημμα, κύριοι, είτε μας αρέσει είτε δεν μας αρέσει, εμάς δεν μας αρέσει και γι' αυτό θέλουμε να το αποφύγουμε, το δίλημμα υπάρχει. Είναι ένα αμείλικτο δίλημμα που έχουμε καθήκον να βοηθήσουμε το λαό να το αντιμετωπίσει αποτελεσματικά.

Προβλήθηκε το επιχείρημα ότι η Ελλάδα θεωρεί το Κυπριακό σαν κλειδί για την αναβάθμιση των σχέσεών της με την Τουρκία. Δεν θα αναβαθμίσει τις σχέσεις της η Ελλάδα, δήλωσε ο Πρωθυπουργός της, δήλωσε ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος, δεν θα αναβαθμίσει τις σχέσεις της με την Τουρκία, αν ταυτόχρονα δεν επιτευχθεί και ικανοποιητική λύση του Κυπριακού προβλήματος. Ιδιαίτερα, αν δεν αποχωρήσουν τα τουρκικά στρατεύματα από την Κύπρο.

Αυτή η πολιτική της Ελλάδας, που συνδέει το Κυπριακό με τη λύση των άλλων διαφορών της με την Τουρκία, αυτή η πολιτική είναι πραγματικά εθνική πολιτική. Είναι πατριωτική πολιτική. Και θα είναι πολύ δύσκολο να μην επαινέσει κανένας τη σημερινή Κυβέρνηση της Ελλάδας, γιατί υιοθέτησε, εισήξε, αυτή την πολιτική μέσα στο σύνολο των στοιχείων που αποτελούν τη γενική πολιτική της.

Αλλά, αγαπητοί συνάδελφοι, ο βαθμός της επιτυχίας αυτής της πατριωτικής πολιτικής δεν εξαρτάται μόνο από την Ελλάδα, εξαρτάται και από μας εδώ, διότι αν ανεμίζουμε αυτή την πατριωτική πολιτική και φροντίζουμε ανεμίζοντάς την να καθυσυχάσουμε τον Κυπριακό λαό ότι δεν αντιμετωπίζει κανένα κίνδυνο, διαπράττουμε εγκληματικό σφάλμα. Δεν είναι δυνατόν να είμαστε εδώ παράλογοι, δεν είναι δυνατόν να μην είμαστε λογικοί και ρεαλιστές και να συνεχίσει να υπάρχει στην Ελλάδα και να είναι αποτελεσματική αυτή η πολιτική που λέει ότι το Κυπριακό είναι κλεδί στη λύση των διαφορών της Ελλάδας με την Τουρκία.

Ο βαθμός της επιτυχίας αυτής της πατριωτικής πολιτικής της Ελλάδας είναι αντίστοιχος με το βαθμό του δικού μας πατριωτισμού, του δικού μας ρεαλισμού, της δικής μας νουσιμάδας. Αν δεν είμαστε λογικοί και δεν είμαστε ρεαλιστές, αυτή η πατριωτική πολιτική που ακολουθεί η Ελλάδα καταστρέφεται και γίνεται μη αποτελεσματική.

Λέχθηκε επίσης το επιχείρημα ότι η Τουρκία επιθυμεί έντονα την αναβάθμιση των σχέσεών της με την ΕΟΚ, ότι επιθυμεί την είσοδό της στην Ευρώπη και ότι

το κλειδί αυτής της εισόδου το κρατά η Ελλάδα η οποία δήλωσε ότι δεν θα χρησιμοποιήσει αυτό το κλειδί υπέρ της Τουρκίας, αν δεν λυθεί το Κυπριακό. Είναι κι αυτό σωστό. Αλλά δεν πρέπει να αυταπατώμαστε. Κρατά το κλειδί αυτό η Ελλάδα αλλά η αποτελεσματικότητά του θα εξαρτηθεί από το πόσο είμαστε εμείς λογικοί, από το κατά πόσο εφαρμόζουμε ορθή, ρεαλιστική πολιτική, όσον αφορά το πρόβλημά μας.

Η πόρτα θα μείνει κλειστή, αν εμείς είμαστε λογικοί, η πόρτα της Ευρώπης θ' ανοίξει, αν εμείς είμαστε παράλογοι και τυχοδιώκτες.

Τώρα μπήκε επίσης το ερώτημα: Θα επιτύχει ο διάλογος;

Μερικοί βέβαια τρίβουν τα χέρια τους περιμένοντας ν' αποτύχει για ν' αναπηδήσουν και να μας πουν: «Ορίστε είχαμε εμείς δίκαιο». Όχι. Η ορθότητα της τακτικής του διαλόγου δεν καθορίζεται από το αν έφερε αμέσως, αν θα φέρει σύντομα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Ο διάλογος, σαν τακτική, είναι η μόνη ορθή για τη λύση δύσκολων διεθνών προβλημάτων. Ο διάλογος που αρχίζουμε είναι πιθανόν να φτάσει σε αδιέξοδο. Δεν θα είναι ο πρώτος διάλογος του είδους του που θα έχει φτάσει σε αδιέξοδο. Δεν θα είναι ο πρώτος διάλογος του είδους του που θα έχει φτάσει σε αδιέξοδο. Δεν θα είναι ο πρώτος διάλογος που θα ναυαγήσει, αν ναυαγήσει.

Ποιο θα είναι όμως τότε το καθήκον μας, αν ο διάλογος αυτός που αρχίζουμε οδηγηθεί σε αδιέξοδο;

Ποιο θα είναι το καθήκον μας, αν ο διάλογος που αρχίζουμε ναυαγήσει;

Εγώ θ' απαντήσω χωρίς περιστροφές.

Αν φθάσουμε σε αδιέξοδο, αν ο διάλογος που αρχίζουμε ναυαγήσει, οι προσπάθειές μας θα στραφούν, πρέπει να στραφούν, στο πώς θα αρχίσει, πάντα υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ένας νέος διάλογος. Και επειδή ακούω να ψιθυρίζεται ότι αυτό θα είναι διάλογος για το χατήρι του διαλόγου, σας λέω όχι, αυτός ο διάλογος που αρχίζουμε, και που θα τον ξαναρχίσουμε, αν αποτύχει, είναι αυτός που λέγεται στην πολιτική γλώσσα, συνεχής και πείσμων διάλογος για τη λύση ενός προβλήματος. Συνεχής και πείσμων. Αυτός ο διάλογος χαρακτηρίζει εκείνους που θέλουν ειρηνική λύση των προβλημάτων τους.

Έγινε λόγος από έναν από τους χθεσινούς ομιλητές ότι το κόμμα μας επανειλημμένα διόρθωσε λάθη του και έκαμε αυτοκριτική. Το συμπέρασμα του ομιλητή ήταν ότι γι' αυτό το λόγο δεν έχουμε το δικαίωμα να προβάλλουμε τώρα σαν ορθή την τακτική και τους χειρισμούς μας. Την ίδια ώρα ο ίδιος ομιλητής δήλωσε ότι και το κόμμα του δεν είναι αλάθητο. Και δεν υπάρχει κόμμα που δεν έκαμε αυτή τη δήλωση, ότι δεν είναι κόμμα αλάθητο. Ποια είναι λοιπόν η διαφορά μας, η διαφορά του κόμματός μας από το κόμμα του χθεσινού ομιλητή;

Η διαφορά μας είναι ότι εμείς ανοικτά ομολογήσαμε τα λάθη που είχαμε κάμει, τα διορθώσαμε, ενώ το δικό του το κόμμα ουδέποτε έκαμε αυτοκριτική, ουδέποτε ομολόγησε λάθη που διέπραξε. Εμείς δεχόμαστε και προκαλούμε να συγκριθούν τα λάθη μας, να συγκριθούν μπροστά στο λαό τα λάθη μας με τα λάθη που έχουν διαπράξει οι άλλοι. Να συγκριθούν για να φανούν οι συνέπειες των λαθών των δικών τους σε σχέση με τις συνέπειες των λαθών των δικών μας.

Αλλά γιατί να θέλουμε άλλη σύγκριση;

Ο λαός κάνει τη σύγκριση.

Και επειδή λέχθηκε από τον ομιλητή ότι τα λάθη μας μας κάνουν ανάξιους ηγέτες αυτού του λαού, λέω ότι ο λαός επανειλημμένα έχοντας υπόψη του αυτά

τα λάθη μας και έχοντάς τα υπόψη του κάποτε διαστρεβλωμένα από τους εχθρούς μας, έδειξε την εκτίμησή του προς εμάς, όπως την έδειξε και προς τους άλλους.

Τι χρειάζεται, επαναλαμβάνω, η σύγκριση για την οποία προκάλεσα;

Η ιστορία άρχισε ήδη να μιλά; ναι, συνάδελφοι, η ιστορία άρχισε ήδη να μιλά και θα συνεχίσει να μιλά, συνεχίζει να μιλά και θα πει καθαρά, θα το πει, όσο περνά ο χρόνος, ποιο είναι το αποτέλεσμα της κρίσης της.

Εμείς αντικρύζουμε την ιστορία με θάρρος.

Ξέρουμε τι θα πει η ιστορία για μας.

Έχει σελίδες 65 χρόνων για μας.

Θα μιλήσει και για τους αγώνες μας και για τα λάθη μας. Λάθη που κάναμε που δεν τ' αρνηθήκαμε. Κανένα από τα λάθη μας δεν είναι αιτία της σημερινής τραγωδίας που περνά ο λαός μας.

Για τους άλλους είμαστε βέβαιοι ότι θα μιλήσει επίσης, αλλά θα μιλήσει διαφορετικά. Θα εξάρει τους αγώνες τους, διότι έχουν κάμει αγώνες, που αξίζει και πρέπει ν' αναφερθούν αλλά θα μιλήσει και για σοβαρά λάθη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Δημοκρατικό Κόμμα.

Ο κ. Κόλοκος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές,

Το Κυπριακό Πρόβλημα είναι σήμερα κυριολεκτικά στην κόψη του ξυραφιού. Είναι αλήθεια πως πολλές φορές η Κύπρος πέρασε δύσκολες—κρίσιμες στιγμές και είναι σωστή η διαπίστωση πως ο κυπριακός λαός, ο κυπριακός ελληνισμός με όπλα του τη γλώσσα, την ιστορική παράδοση, τη θέληση, την υπομονή και αντοχή κατάφερε να ξεπεράσει εμπόδια, να αποκρούσει κατακτητές, να κερδίσει ξανά και ξανά τη λευτεριά, να διασώσει την ταυτότητά του.

Σήμερα τα πράγματα είναι όσο ποτέ άλλοτε δύσκολα και καθοριστικά. Η Κύπρος αυτή τη φορά δεν βρίσκεται τυχαία στο σταυροδρόμι εμπόρων ή αποικιοκρατών ή σταυροφόρων. Ούτε αποτελεί δώρο ηγεμόνων ή τόπο για ξεκαθάρισμα λογαριασμών των ισχυρών.

Βρίσκεται στο στόχαστρο μιας καλά μεθοδευμένης και συντονισμένης προσπάθειας μιας γειτονικής χώρας που απλά ζητά την κατάκτησή της ολοκληρωτικά. Την καθυπόταξη και προσάρτησή της.

Ίσως τα χρόνια που πέρασαν από το 1974, κύριοι συνάδελφοι, απαμβλύνουν τη μνήμη και δεν διατηρούν την ένταση της εγρήγορσης και της αγωνίας. Όμως τίποτα δεν άλλαξε στη χωρίς προηγούμενο εσθιελική και επεκτατική εθνική πολιτική της Τουρκίας και κατ' επέκταση της ζωντανής προέκτασης και φωνής της εδώ μέσα από το καθεστώς Ντενκτάς.

Δεν ήταν ποτέ τυχαίο που 40 σχεδόν χρόνια πριν η Κύπρος διά του στόματος κορυφαίων επισήμων στην Τουρκία περιγραφόταν σαν: «η φυσική προέκταση της Χερσονήσου της Ανατολίας» και πως «η Τουρκία θα έπρεπε αν είχε κατά νουν την προάσπιση της στρατηγικής της στο χώρο αυτό να διατηρούσε καθοριστικό και ουσιαστικό έλεγχο στο νησί.»

Τα γεγονότα του 1974 δεν αποτελούν παρά μια πανηγυρική επιβεβαίωση για την ύπαρξη των μακρόχρονων τουρκικών σχεδίων και για τη μεθόδευσή τους. Τα σχέδια του Γενικού Επιτελείου Στρατού στην Άγκυρα υπήρχαν. Ο μεγαλύτερος στη Μεσόγειο αποβατικός στόλος είχε φτιαχτεί. Το 1963 έδωσε—μέσα από το περίφημο σχέδιο των τουρκικών θυλάκων—την αναγκαία υποδομή υποστήριξης μιας εκτεταμένης στρατιωτικής επιχείρησης. Η πλήρης εξουδετέρωση οποιωνδήποτε προσπαθειών για ουσιαστικό διάλογο στα χρόνια 63—74 με σκοπό την ορθή και εύρυθμη επαναλειτουργία του κράτους στο σύνολό του πληττόταν μεθοδευμένα από την Τουρκία και την Τουρκοκυπριακή ηγεσία συνεχώς. Το εγκληματικό πραξικόπημα του Ιούλη του 74 έδωσε την ευκαιρία.

Η Τουρκία διαστρεβλωμένα πρόταξε το επιχείρημα για ειρηνευτική δήθεν επιχείρηση. Η Κύπρος και η διεθνής κοινή γνώμη μίλησαν από την πρώτη στιγμή για εισβολή και κατοχή. Η χρονολογική διαδρομή των γεγονότων που ακολούθησαν έδωσε τις εφιαλτικές διαστάσεις και προεκτάσεις των πραγματικών σχεδίων που κρυβόντουσαν κάτω από τη διπλή δράση ΕΙΣΒΟΛΗ—ΚΑΤΟΧΗ.

Πριν προχωρήσουμε, κύριοι συνάδελφοι, σε κρίσεις και εκτιμήσεις, πριν μιλήσουμε για δείκτες, σημεία και τέρατα, πριν μιλήσουμε για διαλόγους και πολιτικές αβροφροσύνες, πριν ειρωνευτούμε τους μακρόχρονους αγώνες των λαών για λευτεριά, πριν καταχειροκροτήσουμε και υμνήσουμε τη συνάντηση στις ελβετικές πολίχνες, θα πρέπει έστω και τώρα και πάλι να θυμηθούμε τις πραγματικότητες.

Όχι για να ρίξουμε νερό στο μύλο της οργής. Ούτε για να πυρώσουμε τη δυσπιστία μας. Αλλά για να κατανοήσουμε απλά και πρακτικά τι ακριβώς συμβαίνει στην Κύπρο και πώς οι εξωτερικοί παράγοντες από μόνοι τους, ή και συνδυασμένοι με την εξωτερική μας πολιτική, μπορεί να είναι η πιθανότητα σωτηρίας μας ή η επισφράγιση του ανέκκλητου σφαγιασμού των δικαίων και δικαιωμάτων μας.

«Αιτείτε και δοθήσεται υμίν» λένε κάπου οι Γραφές. Πριν ζητήσουμε όμως ή καλύτερα πριν—όπως σχεδόν καταντήσαμε πια—να εκλιπαρούμε, θα πρέπει να δούμε τι ζητούμε. Τι θέλουμε. Τι επιδιώκουμε. Νομίζουμε πως η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι κρίσιμη. Αν θυμηθούμε με ακρίβεια τα γεγονότα των 14 τελευταίων χρόνων νηφάλια, αντικειμενικά, τότε θα αποφασίσουμε εξίσου νηφάλια, αλλά και αποφασιστικά, για το τι αλήθεια πρέπει να ζητούμε.

Η μνήμη, κύριοι συνάδελφοι, συντηρεί την κρίση. Και η ορθή κρίση σηματοδοτεί την πρέπουσα πορεία.

Ακούστηκε και επίσημα εδώ, μα και συχνά στους διαδρόμους της Βουλής, πως το Δημοκρατικό Κόμμα κάνει ηρωικές ομιλίες και παρελθοντολογεί χωρίς νόημα.

Κύριοι συνάδελφοι,

Όταν ξεχνάμε τι συνέβηκε και όταν παραμερίζουμε τις εκτιμήσεις για το τι μπορεί να συμβεί ακόμη με βάση τις εμπειρίες και τις πραγματικότητες που βοούν γύρω από τις πραγματικές επιδιώξεις της Τουρκίας, τότε είναι δυνατόν οι ομιλίες άλλων συναδέλφων να μην προσφέρουν τον επιθυμητό ήχο. Χαιρόμαστε, γιατί οι ομιλίες μας στην περίπτωση αυτή μπορούν να ηχούν ενοχλητικά.

Το 1974 εκδιώχθηκαν 200.000 συμπολίτες μας. Σκοτώθηκαν χιλιάδες. Αγνοούνται χιλιάδες. Διώχτηκαν εγκλωβισμένοι χιλιάδες. Άλλαξαν με τουρκικά τοπωνύμια και το τελευταίο χωριό και το τελευταίο βουνό ή λιμάνι. Έφεραν

δεκάδες χιλιάδες στρατού. Επέλεξαν και έφεραν από τα βάθη της Ανατολίας χιλιάδες εποίκους. Δεν άφησαν καμπαναριό όρθιο, εκκλησίες που να μη σύλησαν, τάφους που να μην ανέσκαψαν. Η πολιτιστική μας κληρονομιά κατά κανόνα συνθλιβεται και εξαφανίζεται και στην καλύτερη περίπτωση προβάλλεται σαν. . . καρπός της πνευματικής, ιστορικής και πολιτιστικής δουλειάς των κατακτητών. Η γραμμή της κατοχής διατηρείται αναλλοίωτη και οι βάνουσες προκλήσεις και καθημερινές διαμφισβητήσεις όχι μόνο της γραμμής, όχι μόνο της νεκρής ζώνης, αλλά και της νομιμότητας του ελέγχου και της αστυνόμευσης από το κράτος διαμφισβητούνται και χλευάζονται.

Πότε ακριβώς, ποιο έστω μοναδικό σημείο μπορεί κάποιος να μας θυμίσει εδώ και τώρα, που η Άγκυρα ή ο Ντενκτάς πραγματικά και ειλικρινά έκαναν και που βοηθούσε όχι στη λύση, όχι στην πρόοδο, όχι στην κινητικότητα του Κυπριακού, αλλά έστω στην επίδειξη μιας κίνησης καλής πίστης ή θέλησης;

Ο μακροχρόνιος αγώνας, κύριε Μαρκίδη, δεν ήταν επιλογή δική μας. Δεν ήταν σύνθημα. Δεν ήταν υπεκφυγή. Επιβλήθηκε από τα πράγματα.

Όταν τότε ορθά διαπιστωνόταν ότι η Τουρκία έχει μακρόχρονους επεκτατικούς στόχους, που ποικιλόμορφα μεθοδεύει με στόχο την οριστική αρπαγή της Κύπρου, έπρεπε και τότε και τώρα να πούμε ότι: ναι, μακρύς ήταν και πιθανότατα μακρύς θα είναι ο δρόμος για την κατάκτηση όχι μιας επίπλαστης λύσης ή μιας πρόχειρης ετοιμόρροπης πολιτειακής κατασκευής, αλλά για τη συντομότερη δυνατή κατάκτηση μιας λύσης δίκαιης, μόνιμης, για την κατάκτηση της ειρήνης. Ο μακροχρόνιος αγώνας ήδη, θέλουμε δε θέλουμε, αποτελεί μια πραγματικότητα, όχι γιατί ο χρόνος επιλέγηκε για να αποδείξει την ορθότητά του, αλλά γιατί η Τουρκία σ' όλο αυτό το χρόνο υποστήριξε πάντα με συνέπεια μια απλή και ολέθρια προσέγγιση: ή λύνουμε το Κυπριακό αμέσως κατά πώς η ίδια επιθυμεί βέβαια, ή πώς ο χρόνος θα επικρέμαται σαν δαμόκλεια σπάθη πάνω απ' το κεφάλι μας για να συρθούμε κάτω από το βάρος της ασφυκτικής απειλής αργά ή γρήγορα και πάλι στον ίδιο παρονομαστή.

Αν λοιπόν ο μακροχρόνιος από όλα τα κόμματα βεβαίως γινόταν αποδεκτός όχι σαν σύνθημα—για μας ποτέ δεν ήταν και ποτέ δεν είναι—αλλά σαν βάση αγώνα και επίδειξη ακλόνητης πολιτικής αντίστασης στα τετελεσμένα τότε ίσως να έφερε τα σωστά αποτελέσματα και γρήγορα. Εδώ θα πρέπει να συγχαρούμε πράγματι και τον κ. Ομήρου που στη δική του ομιλία έχει εντοπίσει αυτό το θέμα και το έχει καταθέσει ενώπιον αυτού του Σώματος με απόλυτη ακρίβεια.

Η αποστασιοποίηση και υπόσκαψη του νοήματος και της δυνατότητας του όπλου χρόνος—αγώνας—επιμονή ασφαλώς και έπληξε την αποτελεσματικότητα και ασφαλώς εκμηδένισε αλλεπάλληλες φορές τους καρπούς και τις προσπάθειες μηνών.

Ο χρόνος έχει εξαιρετικά μεγάλη σημασία. Όμως μεγαλύτερη έχει η ποιότητα της λύσης. Κανείς δεν θα χαρεί, αν το πρόβλημα «λυθεί» αύριο, αλλά λυθεί κακά. Ο χρόνος τρέχει, ναι, ενάντια στην Κύπρο, ενάντια στο λαό μας. Όμως ποια είναι η απαίτηση; Να αδράξουμε μια κάποια ευκαιρία για λύση τώρα, γιατί ο χρόνος παρέρχεται; Και ποιος θα εξηγήσει στις μελλούμενες γενιές—αν αυτές συνεχίσουν να ζουν εδώ—την καταλληλότητα της ρύθμισης αυτής; Ποιας κληρονομιάς και ποιου πολιτισμού και ποιας επιβίωσης χιλιάδων χρόνων θα είναι αντάξιο το γρήγορο μπάλωμα; Θα πουν: «Μα δεν λέμε η λύση να είναι κακή». Ασφαλώς και δε λέμε. Όταν όμως ο χρόνος ανάγεται σε μοναδική

και υπέρτατη ουσία του Κυπριακού, ο αντίπαλος, ο εισβολέας, ο κατακτητής ακούει και έχει λογική και κρίση. Ερμηνεύει σωστά τα σημάδια. Ξέρει ότι η αντοχή μας αρχίζει να κουτσουρεύεται, η υπομονή μας εξαντλείται, η θέλησή μας κάμπτεται. Τότε οδηγούμαστε—όντας εμείς οι ίδιοι οι σηματοδότες—στο παιγνίδι του Τούρκου κατακτητή.

Αφού συγκλονιζόμαστε τόσο από το χρόνο και αφού δεν μεθοδεύουμε σωστό, ομόφωνο αγώνα για πραγματική και γνήσια λύση, τότε η 'Αγκυρα γνωρίζει ότι το Κυπριακό θα λυθεί όπως η 'Αγκυρα επιθυμεί, δηλαδή πως η Κύπρος θα καταθέσει τα όπλα (και εννοώ βεβαίως τα πολιτικά αγωνιστικά μέσα) και χωρίς αγώνα, χωρίς πίεση για το χρόνο θα φωνάζουμε απελπισμένα. Ο χρόνος, αν αξιοποιηθεί σωστά, πειστικά, δυναμικά, ομόθυμα, βοηθά—και το ΔΗ.ΚΟ. και ο Πρόεδρος Κυπριανού ποτέ δεν παρέλειψαν να ζητούν την ομόθυμη αντιμετώπιση των κατοχικών δεδομένων—. 'Αν όχι, τότε πράγματι ο χρόνος αποτελεί απειλή θανάσιμη.

'Όσο για την ομιλία του αγαπητού κ. Κληρίδη στην Αργώ, που ανέφερε ο κ. Μαρκίδης, δεν νομίζουμε πως μια πολιτική λέσχη και μια δημόσια συγκέντρωση είναι ο κατάλληλος τόπος και το περιβάλλον για να θεμελιώσεις και αναπτύξεις ολόκληρη την προσέγγιση και φιλοσοφία και τους χειρισμούς που κατά τη γνώμη σου επιβάλλονται.

Δεν νομίζω πως αν οι Αργοναύτες έκαναν γνωστούς τους στόχους και την πορεία τους, εις επήκοον και των φυλάκων του χρυσόμαλλου δέρατος, θα είχαν πολλές πιθανότητες επιτυχίας στο εγχείρημά τους.

Στη διαπραγματεύση «τα νέα δεδομένα και οι νέες προοπτικές», όπως ανέφερε ο κ. Μαρκίδης, πρέπει να πρυτανεύουν στο νου του συνομιλητή και στην τράπεζα των διαπραγματεύσεων να αναπτύσσονται τα επιχειρήματα.

Δεν μας κατευθύνει, κύριοι, το συναίσθημα. Αντίθετα στο μέγα εθνικό μας θέμα μας κατευθύνει μόνο η λογική και η συναίσθηση ευθύνης. Δεν μας κατευθύνει η έκρηξη, όπως λέχθηκε, της στιγμής, αλλά σας διαβεβαιώνουμε ο μακρόχρονος στόχος σωτηρίας. Αν το συναίσθημα κυριαρχούσε μέσα μας, θα εύρισκαν πολλές ευκαιρίες οι ξένοι μεσολαβητές να επωφεληθούν για να ξεμπερδεύουν με το Κυπριακό. Αν το συναίσθημα πρυτάνευε, τότε η εξουσία θα αποτελούσε για μας αυτοσκοπό και το Κυπριακό ενόχληση. 'Όμως ούτε μπορούσαμε ούτε μπορούμε να σταθούμε αδιάφοροι μπροστά στην ιστορική ευθύνη μας. Είμαστε η γενιά που ζήσαμε τον αγώνα της απελευθέρωσης. Η γενιά της έντασης και της αναταραχής του 63—74. Η γενιά που δοκίμασε τη σαρωτική ταπείνωση του 74, που θρήνησε νεκρούς, που αναζητά αγνοούμενος, που ενθαρρύνει ξεριζωμένους συμπολίτες μας για θύμηση και επιστροφή.

Ξέρουμε ποια πρέπει να είναι η λύση. Πώς λοιπόν μπορούσαμε ποτέ να επιτρέψουμε στο συναίσθημα (κατά πως μας καταμαρτυρούν) να επιβληθεί στο λογική; 'Έχουμε να δώσουμε λόγο σ' αυτούς που θα έρθουν! Και δεν θα είναι εύκολη δουλειά. Ούτε και θα δεχθούν μια κακή λύση με αλαλαγμούς χαράς. Αυτό λέει η λογική. Αυτή έχουμε υπόψη μας και γι' αυτούς που θα έρθουν νοιαζόμαστε.

Η ομιλία του Κοινοβουλευτικού μας εκπροσώπου κ. Γαλανού έτυχε σίγουρα αυθαίρετης ερμηνείας σε πολλά κομμάτια της. Η ομιλία του κ. Γαλανού ήταν ξεκάθαρη. Για πολλά χρόνια αγωνιστήκαμε, συνομιλήσαμε, συμμετέσχαμε σε κάθε λογής σχέδια, βολιδοσκοπήσεις, σημεία, έγγραφα κ.λ.π., σε μια προσπάθεια να διακριβώσουμε αν υπάρχει κάποια καλή πίστη στην 'Αγκυρα και στον Ντενκτάς.

Αν θα γινόταν η απαρχή για συζήτηση ουσίας, για πραγματική κινητικότητα του Κυπριακού. Όμως εις μάτην. . . . Ούτε οι παραστάσεις ή οι συμπαράστασεις φίλων ή ισχυρών μετακινούσαν την τουρκική άρνηση ούτε οι μεσολαβήσεις του Ο.Η.Ε. διαφοροποιούσαν την προκλητικότητά της. Έπρεπε κάποια στιγμή να σταματήσουμε. Έπρεπε να διατυπώσουμε δημόσια και τρανταχτά ότι δεν θα συνεχίζαμε εμείς μόνοι την καλόπιστη αναζήτηση έστω και ίχνους τουρκικής καλοπιστίας. Θα έπρεπε επιτέλους η Τουρκία πια να δείξει και να αποδείξει αν εννοεί τις φραστικές της διακηρύξεις ή όχι.

Κάπου το πράγμα έπρεπε—αφού εξαντλήθηκαν και όρια και διαπραγματεύση—να σταματήσει. Και διατυπώθηκαν από μας οι προτεραιότητες. Και απέδωσαν. Και ούτε το ενδιαφέρον των ισχυρών δυνάμεων το 86—87 ήταν τυχαίο. Ούτε η κινητικότητα της ΕΟΚ ήταν τυχαία. Ούτε η μεταστροφή της διεθνούς κοινής γνώμης ούτε έστω και σαν μια μικρή λεπτομέρεια τυχαία ήταν η σαρωτική έγκριση μιας τόσο έντιμης και πανίσχυρης Έκθεσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπως αυτής του Coste—Floret. Ούτε διά στόματος Παπανδρέου θα επιβεβαιωνόταν πως «τώρα πια η πολιτική μας άρχισε να αποδίδει!»

Αναφέρθηκε επίσης, ο κ. Μαρκίδης νομίζω, στο ότι ο Γενικός Γραμματέας εμφανίζεται—λόγια δικά του—ούτε λίγο ούτε πολύ σαν συμμετοχος σε κάποια συνωμοσία, δηλαδή ο κ. Κουεγιάρ υπόβαλε την ιδέα για να βοηθήσει τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας Οζάλ να εξέλθει από τη δύσκολη θέση, σε άλλο σημείο, η πρωτοβουλία έγινε για να δώσει άλλοθι στον κ. Οζάλ, σε άλλο σημείο, είναι μήπως ο Γενικός Γραμματέας του Ο.Η.Ε. πιόνι στα χέρια των Ηνωμένων Πολιτειών κ.λ.π. κ.λ.π. Νομίζω πως και πάλι ξεφύγαμε από τη σωστή τοποτέτηση των πραγμάτων.

Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ μεσολαβεί στη λύση του Κυπριακού. Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ είναι δεσμευμένος με δεκάδες ιστορικά, υπεύθυνα και αδαμάντινα ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης και αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας. Ο Γενικός Γραμματέας έχει ιδίαν πείραν της Τουρκικής αδιαλλαξίας. Ο Γενικός Γραμματέας είναι ο θεματοφύλακας των αρχών και των καταστατικών διατάξεων του ΟΗΕ. Ο Γενικός Γραμματέας γνωρίζει πως η τυχόν επιμονή μας—όσο μακρόχρονη κι αν είναι—είναι αιτιολογημένη και δίκαιη. Γνωρίζει πως τα τουρκικά τετελεσμένα είναι εξοργιστικά για τον Οργανισμό του οποίου προΐσταται.

Γνωρίζει πως η αναζήτηση δίκαιης λύσης με τη δική μας συνέπεια, τόλμη, θέληση δυσκολεύει αρκετά τη μεσολάβηση, γιατί η Τουρκία είναι ανελαστική, άκαμπτη και ο ρόλος του σαν μοχλού πίεσης προς την Τουρκία είναι δύσκολος και άχαρος. Και η ολοκλήρωση της διαδικασίας μεσολάβησης αργεί. Καταλαβαίνει ο κ. Ντε Κουεγιάρ (καθώς λένε οι διπλωμάτες) από TIMING και MOMENTUM. Γνωρίζει πως αν υπάρξει ένα ρήγμα, μια υποχώρηση, μια εγκατάλειψη στη δική μας πλευρά, επαυξάνουν γεωμετρικά οι πρακτικές μεσολαβητικές δυνατότητές του. Γνωρίζει, ακούει, διαισθάνεται όσα συμβαίνουν στην Κύπρο. Οι αντιπρόσωποι του εδώ δεν παραλείπουν να του διαβιβάζουν (καθώς πρέπει) τις τοποθετήσεις των κομματικών ηγεσιών και την ψυχολογία που επικρατεί κάθε στιγμή.

Μακριά λοιπόν από ανύπαρκτες, όπως αφήνει να νοηθεί ο κ. Μαρκίδης, πρακτορεύσεις κλπ. ο κ. Ντε Κουεγιάρ επιλέγει το χρόνο (ας μου επιτραπεί η έκφραση) μεσολαβητικά ορθά και κυρίως όταν αντιληφθεί ότι στην Κύπρο η πολιτική αντίσταση κάμπτεται (μια και καθώς είπαμε θεωρεί ίσως την τουρκική στάση δεδομένα αναλλοίωτη).

Και γνωρίζει ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας ότι ο εκτεταμένος χρόνος δεν λειτουργεί και πολύ υπέρ μιας γρήγορης διαδικασίας που τυπικά ή πανηγυρικά έστω θα δώσει μήνυμα πως το Κυπριακό λύθηκε. Γι' αυτό και οι επιστολές, οι συμφωνίες κορυφής, τα έγγραφα του 85, του 86, ο μπουφές, ο κ. Καμιλιόν όλα και όλοι πηγαίνουν για να τελειώνουμε ίσως. Φοβούμαστε πως αυτό δυστυχώς συμβαίνει. Φοβούμαστε πως ένα επίπλαστο, ατεκμηρίωτο κλίμα ευφορίας, μια παράδοση υπεραπλούστευση κατακυριαρχεί σε πολιτικές ηγεσίες και τα σημεία των καιρών τεχνικά σήμερα δείχνουν ρόδινα, στην πραγματικότητα όμως είναι ανησυχητικά γκριζα.

Το σύνθημα που επικρατεί είναι: Διάλογος τώρα! Κινητικότητα τώρα! Μα άραγε είναι έτσι, όπως είπε ο κ. Κωνσταντίνου, τα πράγματα; «Βρισκόμαστε» είπε «ενώπιον διαλόγου». Είναι άραγε διάλογος; Τι είδους διάλογος; Εμείς να ψελλίζουμε τα δικάιά μας, να κρύβουμε τις προτεραιότητές μας, να σβήνουμε τη μνήμη (το MEMORY όπως λέγεται στη γλώσσα των κομπιούτερ) και οι Τούρκοι να παίρνουν σβάρνα και να λέμε σήμερα περίπου ότι πρέπει να γυρίσουμε σχεδόν πίσω στην εποχή του Μπαϊρακτάρη που ύψωνε την τουρκική σημαία; Και τι σημαίνει κινητικότητα; Γιατί κινητικότητα δεν είναι μόνο τα βήματα μπροστά. Είναι και βήματα πίσω. Και αυτό δεν λέγεται κινητικότητα. Λέγεται οπισθοδρόμηση. Και πολύ φοβούμαστε πως, όταν συνέλθουμε, θα τρομάξουμε για το πόσα χιλιόμετρα περπατήσουμε πίσω—πίσω, σε λίγες στιγμές.

Μας είπα βέβαια: Το Δημοκρατικό Κόμμα δεν είναι εξουσία. Το Δημοκρατικό Κόμμα δεν θέλει το διάλογο. Το Δημοκρατικό Κόμμα θέλει παραμονή των πραγμάτων ως έχουν.

Απαντούμε. Ναι, το ΔΗΚΟ δεν είναι εξουσία. Θα μπορούσε, αν ήθελε, να είναι και τώρα και για πολλά χρόνια εξουσία. Όμως η εξουσία δεν είναι για μας αυτοσκοπός. Γνωρίζετε κ. Κωνσταντίνου ότι θα μπορούσαμε να είμαστε εξουσία για πολλά χρόνια. Το ΔΗΚΟ στέρωσε και ανέπτυξε τη Δημοκρατία. Και στη γνήσια, στην αληθινή, στη ζώσα δημοκρατία η εξουσία, η πρωτοκαθεδρία δεν είναι αυτοσκοπός. Ναι, το ΔΗΚΟ δεν είναι εξουσία, αλλά είναι το μεγαλύτερο κόμμα της αντιπολίτευσης. (Δεν νομίζουμε πως το ΔΗΣΥ, τουλάχιστον μέχρι τώρα, δικαιούται είτε στο Κυπριακό είτε έστω στα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά πράγματα να διατείνεται πως είναι αντιπολίτευση, παρά μόνο τύποις).

Το ΔΗΚΟ θέλει το διάλογο. Εκείνο που δεν θέλει είναι παρωδία διαλόγου. Κοροϊδία. Δεν συνηθίσαμε ούτε το λάο ούτε τους οπαδούς μας να συσκοτίζουμε. Και ο λαός ακούει, βλέπει και κρίνει. Όταν θα έλθει ο χρόνος, θα καταδείξει ο λαός ποιους κρίνει, ποιους επικρίνει και ποιους καταξιώνει στη συνείδησή του.

Δεν θέλουμε το διάλογο χάριν του διαλόγου. Δεν συνομιλούμε για να διευκολύνουμε τους υπεύθυνους ισχυρούς, τους τρίτους και να αθλώνουμε τους εισβολείς και κατακτητές. Δεν συνομιλούμε, γιατί αυτό απαιτεί το πρωτόκολλο και η πολιτική αβροφροσύνη. Θέλουμε. Απαιτούμε την πρόταξη προτεραιοτήτων, πρόταξη αρχών, γερές βάσεις όχι θεμέλια σαθρά. Θέλουμε διάλογο ουσιαστικό όχι διάλογο όπου εμείς θα ξελαφυγγίζομαστε και ο Ντενκτάς και η 'Αγκυρα θα κωφεύει και θα κοροϊδεύει. Μας είπαν όμως: Μα τι θέλετε; Πόλεμο ή διάλογο. Μα δεν είναι έτσι τα πράγματα κύριοι. Δεν είναι η περίπτωση υπερδυνάμεων, όπου η αμοιβαία υπεροχή, αλλά και ο φόβος και η ισοροπία του τρόμου οδηγεί στο ένα ή στο άλλο. Εδώ έχουμε τουρκική επεκτατικότητα και ιεροπλία. Τι είναι λοιπόν το δίλημμα. Ή κάνετε διάλογο και χάνετε ή δεν κάνετε πόλεμο,

κάνετε διάλογο κατά πως θέλουμε εμείς και χάνετε. Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Είναι ατυχής ο παραλληλισμός (γιατί περί αυτού πρόκειται έστω και άθελα). Η απλή μετάφραση της σοφιστείας αυτής είναι: 'Η προσφέρουμε γην και ύδωρ κάτω από τη λόγχη με αντιπαράθεση ή ότι ήσυχα και πειθαρχημένα προσυπογράφουμε ειρηνικά και κόσμια τον εθνικό μας αφανισμό. Δεν είναι αυτό το δίλημμα.

Κάπου ξεχνούμε τα προαπαιτούμενα του ορθού διαλόγου. Καλή προπα-
ρασκευή, εμπύχωση, αγωνιστικότητα, μεθοδικότητα, εμμονή, πειστικότητα,
συναίσθηση της ιστορικής ευθύνης, δυναμική διπραγμάτευση, πρόταξη ζωτικών
αρχών, συμφερόντων και προτεραιοτήτων. Χωρίς πολύ ευφάνταστη και ευλύγιστη
πολιτική. Ίσως μεγάλη δόση από αυτή—κάτω από τις τραγικές συνθήκες
κατοχής και απειλής—να βλάπτει. Δεν θέλουμε πόλεμο. Ποτέ δεν θέλαμε. Όμως
ούτε και διασυρμό και εξουθένωση. Θέλουμε διάλογο, αλλά, κατά πως είπαμε,
διάλογο για το δίκαιό μας, για το μέλλον και την ειρήνη όχι μονόλογο του
κατακτητή για την αδικία και τον αφανισμό μας.

Δεν θέλουμε, κύριε Κωνσταντίνου, σίγουρα αδιέξοδο. Τι συμβαίνει όμως αν ο
διάλογος—αυτός ο σημερινός διάλογος—εκεί που τον οδηγούμε καταλήξει σε
αδιέξοδο; Σας διαβεβαιώ πως τα πράγματα κατόπιν—και οι Τούρκοι το
γνωρίζουν και το παίζουν καλά—θα είναι άσχημα. Αν με το διάλογο συνθλίψουμε
το δίκαιό μας και τις προτεραιότητες και την ουσία του Κυπριακού; Φοβούμαστε
πως αυτός ο διάλογος—όπως σήμερα γίνεται—μπορεί να αποβεί το μεγαλύτερο
και το πιο επικίνδυνο αδιέξοδο μέσα στο οποίο εμείς οι ίδιοι θα έχουμε εμπλέξει
το Κυπριακό. Φοβούμαστε—και μακάρι αυτό να μη συμβεί ποτέ—πως, όταν θα
διαπιστωθεί το τυχόν αδιέξοδο, θα είναι αδύνατο να προσμετρηθεί το μέγεθος της
ζημιάς.

Γνωρίζετε πολύ καλά τις προσπάθειες του κ. Κυπριανού για λύση του
Κυπριακού. Κανείς ποτέ δεν αμφισβήτησε τον πατριωτισμό, την αγωνιστικότητα
και την υπευθυνότητά του.

Έκανε πολλές και τεράστιες προσπάθειες στα 10 1/2 χρόνια διακυβέρνησης.
Δυστυχώς σχεδόν κατά κανόνα χρειαζόταν μεγαλύτερη προσπάθεια να φτιαχθεί το
εσωτερικό μέτωπο και να επέλθει με μύριες προσπάθειες έστω κάποια ομοφωνία
απ' ό,τι για να αντιμετωπίσουμε τις τεράστιες αντιξοότητες μιας σκληρής
διαπραγμάτευσης.

Η απλή διαδρομή των 10 χρόνων είναι αρκετή για να καταδείξει πόσο
ανελέητος πόλεμος έγινε στον άνθρωπο που πάσχιζε για το κοινό καλό με όλες
του τις δυνάμεις και την ψυχή.

Ευχόμαστε μια μέρα να μην αναπολούμε την καταλληλότητα, την επάρκεια
και την πληρότητα των πολύμοχθων προσπαθειών και μεθοδεύσεων του Σπύρου
Κυπριανού.

Ένα σύντομο σχόλιο τώρα όσον αφορά τους Δείκτες Κουεγιάρ του 83. Και
βέβαια δεν είπαμε ούτε ναι ούτε όχι. Δεν μας ζητήθηκε ποτέ κάτι τέτοιο. Μας
ζητήθηκε από το Γενικό Γραμματέα να σχολιάσουμε το περιεχόμενο. Μας
ζητήθηκε και το πράξαμε. Εν πάση περιπτώσει η αναφορά του κ. Μαρκίδη είναι
επιλογική.

Στους δείκτες, κ. Μαρκίδη, δώσαμε θετική και εποικοδομητική απάντηση. Α!
Αυτό δεν το είπαμε εμείς, το είπαν τα Ηνωμένα Έθνη. Ο Ντενκτάς απέρριψε τη
συζήτησή τους, όχι εμείς. Ζήτησε τότε συνάντηση Κορυφής ο κ. Ντενκτάς; Ναι!
Και εμείς δεχθήκαμε; Ναι. Και τι έγινε; Ανακήρυξε κάτω από τις γνωστές

συνθήκες το παράνομο ψευδοκράτος, όταν ο αγγελιαφόρος του ΟΗΕ βρισκόταν στο κατώφλι του σπιτιού του κ. Ντενκτάς. Και η απόφαση, όπως θα γνωρίζει ασφαλώς ο κ. Μαρκίδης, η απόφαση αυτή δηλαδή για την ανακήρυξη του ψευδοκράτους, σύμφωνα με τους Τουρκοκύπριους πολιτικούς ηγέτες είχε ληφθεί στην Άγκυρα 6 ολόκληρους μήνες πριν εκδηλωθεί η πρωτοβουλία των Δεικτών Κουεγιάρ.

Όσον αφορά τις εκ τους σύνεγγυς συνομιλίες και πάλι ξεχνάμε τον εκβιασμό που δέχθηκε ο κ. Κυπριανού στο να υπογράψει κείμενα, όπως είχαν, με τα σημαντικά κενά τους, τις προσπάθειες όχι για 3 αλλά για 4 τελικά μέρες του κ. Κουεγιάρ να πεισθεί ο κ. Ντενκτάς, την αποτυχία του κ. Κουεγιάρ και τελικά τη δήλωση του ίδιου του κ. Ντε Κουεγιάρ στο Λονδίνο, στο BBC πως «θα ήταν άδικο να επιρρίψει οποιαδήποτε ευθύνη στην Ελληνοκυπριακή πλευρά».

Όχι λοιπόν να λέμε επιλογικά τα καλά και συμφέροντα.

Και λίγα λόγια για το Νταβός. Δηλώθηκε αλλεπάλληλες φορές και δεν διαφεύστηκε από μας, δηλώθηκε πως επικειμένης της συνάντησης στο Νταβός (η οποία υποτίθεται θα γινόταν για εντελώς άλλους λόγους, για το συνυποσχετικό) ρωτηθήκαμε τι θα θέλαμε να λεχθεί. Και είπαμε πως είναι γνωστή η δέσμη των προτεραιοτήτων μας, αλλά κυριότατα πως έπρεπε να επισημανθεί η ανάγκη αποχώρησης των κατοχικών στρατευμάτων.

Δεν γνωρίζουμε τι ακριβώς συνέβη στο Νταβός, αλλά η σπασμωδικότητα στην έκδοση του κοινού ανακοινωθέντος μετά, οι πανελλαδικοί ψίθυροι για διαφωνίες υπουργών και υφυπουργών, η γνωστή δημοσιογραφική διάσκεψη, αν δεν κάνω λάθος, των Παπούλια—Καψή—Πάγκαλου δικαιολογούν κάποιες αμφιβολίες για τη λανθασμένη κάπως εκκίνηση και εξηγούν ίσως την ειλικρινή εκείνη αναφώνηση: «MEA CULPA».

Το πνεύμα του Νταβός, λένε, σημαίνει μη πόλεμος. Δεν θέλουμε να ανακατευτούμε στα ελλαδοτουρκικά, αλλά φαίνεται πως ποτέ άλλοτε δεν υπήρξαν τόσες παραβιάσεις στον εναέριο χώρο της Ελλάδας όσο τώρα που «υπερίπταται» το πνεύμα του Νταβός. Όσο για τις ελληνικές περιουσίες στην Κωνσταντινούπολη ακόμη δεν μάθαμε πόσες αποδόθηκαν στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους.

Το πνεύμα Νταβός—λέχθηκε—σημαίνει αναβάθμιση του Κυπριακού. Και έτσι όχι μόνο ένα, αλλά χίλια Νταβός ας υπάρξουν αφού είναι για το καλό μας—λέχθηκε.

Μακάρι και πάλι να είναι έτσι. Μακάρι. Περιοριζόμαστε απλώς να επισημάνουμε πως και οι εφημερίδες και οι δημοσιογράφοι και στην Ελλάδα και στην Κύπρο, που είναι κατά κάποιο τρόπο αξιόπιστα πολιτικά-βαρόμετρα, στη συντριπτική τους πλειοψηφία δεν συμερίζονται την άποψη για ευεργετικές συνέπειες και αναβαθμίσεις.

Το Νταβός, οι Βρυξέλλες, ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών στην Αθήνα, ο Οζάλ στην Αθήνα είναι κατ' άλλους σημεία ελπιδοφόρα και κατ' άλλους επικίνδυνα ολισθήματα. Δεν νομίζω ότι ανήκω στους ελπιδοφόρους. Διαισθάνομαι ότι πολλά δεινά ίσως αναμένουν τον ελληνισμό· τώρα παρά οποιαδήποτε άλλη φορά.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το Κυπριακό είναι θέμα μέγα. Από τη ρύθμισή του θα εξαρτηθεί η ζωή, το μέλλον, η ευτυχία μας ή αντίθετα θα έρθει ο αφανισμός μας. Σαν τεράστιες

σημασίας εθνικό θέμα δημιουργεί αναπόφευκτα και στην Κύπρο και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό συχνά ένταση. Το Κυπριακό είναι μεν απλό πρόβλημα στη φύση του, αλλά υπόθεση δύσκολη και που απαιτεί πολύμοχθη προσπάθεια για να ορθοδρομήσει.

Ποτές δεν σταθήκαμε στείρα αντιπολιτευτικά ή απορριπτικά σ' οτιδήποτε που έστω λέγεται ότι είναι δυνατό να βοηθήσει στη δίκαιη λύση.

Έχουμε όμως και εμείς και εσείς ασφαλώς κάθε δικαίωμα να μιλούμε σαφώς και ευκρινώς, όταν η κοινή μας μοίρα φαίνεται να οδηγείται σε επικίνδυνες ατραπούς. Συμμετέχουμε στο Εθνικό Συμβούλιο, διαλεγόμαστε με τον κ. Παπανδρέου και τον ελληνικό πολιτικό κόσμο. Εκφράζουμε ήρεμα τις απόψεις μας επίσημα και ανεπίσημα. Θεωρούμε πως ο ΟΗΕ είναι ο κατ' εξοχήν μηχανισμός υποβοήθησης λύσης του Κυπριακού. Θεωρούμε πως τα ψηφίσματα και οι αποφάσεις που περιέχουν όλα τα στοιχεία που μπορούν να συνθέσουν μια λύση δίκαιη, βιώσιμη.

Εκτιμούμε και τιμούμε τη διεθνή συμπαράσταση από φίλους σοσιαλιστές, αδέσμευτους, δυτικούς ή και καπιταλιστές, όπως λέγει ο κ. Κωνσταντίνου. Όμως όλοι και όλα δεν μπορούν να κάνουν τίποτε, αν εμείς δεν αγωνιστούμε σωστά. Αν εμείς δεν κρατηθούμε όρθιοι και δυνατοί στον άνισο αγώνα. Αν εμείς δεν προτάξουμε τα ΠΡΕΠΕΙ πριν από τη διαδικασία και τους τύπους.

Το ΔΗΚΟ και ο Πρόεδρος μας Σπύρος Κυπριανού εργάστηκαν πάντα με στόχο το κοινό καλό. Την εθνική προκοπή. Τη δικαίωση. Θα συνεχίσουμε τα πράττουμε το ίδιο. Και ευχόμαστε η φωνή μας—φωνή λογικής και δικαίου—να ακουστεί σωστά παντού και ευχόμαστε να αποτελέσει έστω και τώρα, έστω και κάπως αργά, τη βασική γραμμή που θα καθοδηγεί το Κυπριακό τη σωστή του πορεία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η ΕΔΕΚ. Ο κ. Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αυτή η συζήτηση είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα γιατί διεξάγεται χωρίς αχρείαστη επιθετικότητα και ένταση, γεγονός που διευκολύνει και τη διατύπωση απόψεων, αλλά κυρίως τον εντοπισμό των διαφωνιών που έχουμε με όσους εκφράζουν αντίθετες απόψεις από τις δικές μας. Και αυτό βοηθά ιδιαίτερα να γεφυρώσουμε ή να προσπαθούμε να γεφυρώσουμε απόψεις, όπου είναι αυτό δυνατόν, ή τουλάχιστο να κατανοούμε τους άλλους και να βρισκόμαστε σε ένα διάλογο με όσους διαφωνούμε, γιατί νόημα έχει ο διάλογος και η κοινή γλώσσα εκεί που υπάρχουν διαφωνίες και είναι φανερό από τη συζήτηση ότι υπάρχουν σημαντικές διαφωνίες.

Κύριε Πρόεδρε, συζητούμε το Κυπριακό πρόβλημα μέσα στο πλέγμα των διεθνών και περιφερειακών εξελίξεων και την εξωτερική πολιτική της κυπριακής Δημοκρατίας μέσα στο διαμορφούμενο πλαίσιο. Αυτός είναι ο τίτλος του θέματος. Θα περιοριστώ αυστηρά σε μερικές παρατηρήσεις επί του θέματος με αφορμή τον υγιή προβληματισμό που προκαλούν οι ομιλίες που ακούστηκαν μέχρι τώρα. Εξάλλου έχω καλυφθεί σε πάρα πολλά από τους τρεις προηγούμενους ομιλητές του Σοσιαλιστικού Κόμματος και δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνουμε τα ίδια πράγματα.

Το στίγμα στο διεθνή ορίζοντα καθορίζεται από την προσέγγιση των υπερδυνάμεων και το νέο κλίμα που δημιουργείται σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο σαν αποτέλεσμα κυρίως της τολμηρής, αλλά σωστά υπολογισμένης σοβιετικής πολιτικής Γκορπατσώφ.

Τα πρώτα βήματα του πυρηνικού αφοπλισμού και η αποπυροδότηση περιφερειακών κρίσεων από το Αφγανιστάν ως την Αγκόλα δίνουν το μέτρο και την κατεύθυνση της νέας πορείας.

Στη δική μας περιφέρεια: Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις χαρακτηρίζονται από την έναρξη του ελλαδοτουρκικού διαλόγου κορυφής που μέσα από το «μη πόλεμο» θα προσπαθήσουν να φτάσουν στην ειρηνική επίλυση των διαφορών.

Στη Μέση Ανατολή έχουμε την όξυνση του Παλαιστινιακού με την εξέγερση στα κατεχόμενα που μας θυμίζει ξανά ότι οι αγώνες των λαών όχι μόνο κρατούν ανοικτά, αλλά μεγεθύνουν τα προβλήματα ακόμη και ύστερα από τέσσερις ολόκληρες δεκαετίες κατοχής.

Στον Ευρωπαϊκό χώρο, σε σχέση με την Κύπρο πάντοτε, υπάρχει η πρόσφατη και σαφής θέση των 12 της ΕΟΚ για τη συνάρτηση της ομαλοποίησης των σχέσεων της κοινότητας με την Τουρκία με της εξελίξεις στην Κύπρο και ιδιαίτερα με την άρση της κατοχικής παρουσίας.

Η επίσης πρόσφατη έγκριση της έκθεσης Coste-Floret και το σχετικό ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου για την κατάσταση στην Κύπρο στέλνει σαφές πολιτικό μήνυμα στην Τουρκία, ενώ μόλις χτες είχαμε ένα νέο ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου που ασχολείται σωστά με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία παίρνοντας κατηγορηματική θέση—προϋπόθεση και πάλι για την εξομάλυνση των τουρκοκοινοτικών σχέσεων.

Στον αδέσμευτο χώρο με τις αντιφάσεις και τις ιδιομορφίες του, αλλά και τις αντιαποικιακές καταβολές και τα οράματα της εθνικής ανεξαρτησίας, η Κύπρος, πέρα από το πρόβλημά της αυτό καθεαυτό, συνδέεται με την ευαισθησία των γειτονικών χωρών και λόγω της απειλής που συνιστούν οι βρετανικές πολεμικές βάσεις ενάντια στην ασφάλειά τους.

Σ' αυτό το πλαίσιο παρατηρούμε ότι η άρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών να συζητήσουν το Κυπριακό στη συνάντηση Ρήγκαν—Γκορπατσώφ δεν μειώνει το πρόβλημά μας, αλλά αντίθετα τονίζει τη σοβαρή αμφισβήτηση του αμερικάνικου μονοπωλίου στη διαχείρισή του σαν ενδοδυτική διαφορά και υπόθεση.

Η ευρωπαϊκή επιλογή της Τουρκίας δεν μπορεί να επιτύχει με τη συνέχιση της κατοχής στην Κύπρο και οι ελληνοτουρκικές επαφές δεν είναι αντικειμενικά δυνατό να καρποφορήσουν όσο ο ένας από τους συνομιλητές συντηρεί τη στρατιωτική κατοχή κυπριακών εδαφών.

Παράλληλα ενσωματωμένο στο αίτημα της αποστρατιχοποίησης ανακύπτει και το θέμα των ξένων στρατιωτικών βάσεων που αφορούν όχι μόνο εμάς, αλλά και τους αδέσμευτους γείτονές μας.

Μέσα σ' αυτό το πλέγμα η εξωτερική μας πολιτική καλείται να υπηρετήσει την κυπριακή υπόθεση, αλλά ταυτόχρονα για να την υπηρετήσει αποτελεσματικά πρέπει να σταθεί υπεύθυνα απέναντι στις εξελίξεις βάσει αρχών, με συνέπεια, τόλμη και ευελιξία, πάντοτε σταθερά προσηλωμένη στους στρατιωτικούς στόχους της απελευθέρωσης και της δημιουργίας ενός κράτους ανεξάρτητου, αδέσμευτου, ισότιμα δίκαιου για όλους τους πολίτες του, μέσα σε ένα δικαιότερο και ειρηνικό κόσμο.

Ωστόσο να μη μας διαφεύγει ότι η εξωτερική πολιτική ανεξάρτητα από τους προσανατολισμούς της δεν μπορεί παρά σε μεγάλο βαθμό να εκφράζει την κατάσταση, τις αδυναμίες και τις αντιφάσεις της εσωτερικής πολιτικής και του εσωτερικού μας μετώπου.

Ακόμη η δική μας θετική ή αρνητική τοποθέτηση και η προσέγγισή μας σε μεγάλο βαθμό επηρεάζουν τη θέση των τρίτων.

Για παράδειγμα: Αν εμείς δεχόμαστε την έναρξη συνομιλιών, όπως και τη δεχόμαστε, χωρίς μια προεξασφάλιση ότι επιτέλους ύστερα από 14 χρόνια θα συζητήσουμε πρώτα την ουσία του προβλήματος και δεν θα επαναληφθεί όλη η γνωστή παρελκυστική τακτική, τότε πώς είναι δυνατό να ζητούμε από τους τρίτους μέτρα πίεσης κι αν τα ζητούμε, γιατί να μη μας απαντήσουν: «συνεχίστε να μιλάτε ίσως κάποτε κάπου να καταλήξετε».

Είναι γι' αυτό που φοβούμαστε ότι η διαδικασία που προτάθηκε μπορεί να προσφέρει άλλοθι στην Τουρκία, τη στιγμή ακριβώς που το κυπριακό έχει αναδειχθεί σε μέγα εμπόδιο της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας, αλλά όχι μόνο της εξωτερικής, γιατί η ευρωπαϊκή επιλογή σχετίζεται άμεσα με την εσωτερική πολιτική και τη συγκρότηση του τουρκικού Κράτους.

Εξάλλου οι εμπειρίες οι δικές μας του παρελθόντος, ακόμη και του πρόσφατου, ήταν τόσο οδυνηρές που δεν μπορούμε ούτε να τις ξεχνούμε ούτε να τις αγνοούμε.

Και είναι σ' αυτό το σημείο που προβάλλεται το πλαστό δίλημμα: Πόλεμος ή διάλογος; Τι προτιμάτε; Πολεμική αναμέτρηση ή ειρηνική διαδικασία;

Έτσι απλά ωσάν να είναι μόνο θέμα δικής μας επιλογής. Που δεν είναι. Εμείς, κατά τη γνώμη μας, πρέπει στο βαθμό που μπορούμε να είμαστε έτοιμοι για όλα τα ενδεχόμενα, για όλα ανεξαιρέτως τα ενδεχόμενα.

Μια παλλαϊκή άμυνα, ένα αγωνιστικό εσωτερικό μέτωπο, μια οικονομία που να μην εξαντλείται στην ασύδοτη κερδοσκοπία, μια κοινωνία χωρίς αποθέωση του καταναλωτισμού και κυρίως η απόφαση ότι δεν έχουμε άλλη επιλογή από του να κρατηθούμε και να ζήσουμε στη γη μας.

Παράλληλα πρέπει να είμαστε, και εμείς είμαστε, έτοιμοι και πρόθυμοι για συνομιλίες ουσίας. Και ο αντίπαλος κατακτητής να γνωρίζει σε κάθε περίπτωση ότι οι στόχοι του στην Κύπρο δεν μπορούν να εκπληρωθούν ή τουλάχιστον δεν μπορούν να εκπληρωθούν εύκολα και με τη θέλησή μας.

Δεν είναι θέμα φιλοσοφικών θεωρητικών επιλογών ανάμεσα στον πόλεμο και την ειρήνη. Είναι θέμα πραγματικών αναγκαιοτήτων που επιβάλλουν τις επιλογές. Είναι άραγε θέμα μιας απλής επιλογής η άμυνα, όταν κατέχεται η βόρεια Κύπρος και υπάρχει η στρατιωτική και στρατηγική επιλογή της Τουρκίας, όχι μόνο η δική μας, της Τουρκίας, για ολική κατάληψη του νησιού; Ή μήπως είναι μια αναπόφευκτη αναγκαιότητα να στήσουμε μια όσο πιο δυνατή άμυνα μπορούμε;

Ναι, να είμαστε έτοιμοι για όλα τα ενδεχόμενα. Στο τέλος η απελευθέρωση και η σωτηρία της πατρίδας μας είναι πρώτα και πάνω από όλα δική μας υπόθεση.

Κύριε Πρόεδρε, στο Κυπριακό και τους χειρισμούς του δεν χωρούν άκαμπτες μονολιθικότητες, αλόγιστες ορθοδοξίες, αναλλοίωτες αλήθειες κυρίως μέσα σ' ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο, όπως ο σημερινός. Ακόμη δεν χωρούν στους χειρισμούς του Κυπριακού ούτε μονοπώλια σύνεσης ούτε μονοπώλια πατριωτισμού

από κανένα. Μόνο συνέπεια και σταθερότητα στόχων απαιτείται. Να ξέρουμε από πού ερχόμαστε. Πού βρισκόμαστε. Πού πάμε; Πού θέλουμε να φτάσουμε.

Δεν είναι οι καλές προθέσεις μας—και εμείς δεν αμφισβητούμε τις καλές προθέσεις καμιάς πλευράς ανεξάρτητα από τις διαφωνίες που μπορεί να έχουμε—και δεν είναι ούτε οι ευσεβείς μας επιθυμίες που θα καθορίσουν την πορεία του Κυπριακού προβλήματος, αλλά η δυναμική των εξελίξεων και η δυνατότητά μας για αποφασιστική παρέμβαση στη διαμόρφωση αυτών ακριβώς των εξελίξεων.

Αν σαν κράτος είχαμε μια συγκροτημένη πολιτική στο εσωτερικό και μια μακροπρόθεσμη καλά μελετημένη όχι αποσπασματική αντιμετώπιση του προβλήματός μας, αν η εξωτερική μας πολιτική ήταν η προέκταση μιας τέτοιας εσωτερικής πολιτικής στο διεθνές επίπεδο, τότε τα πράγματα θα ήταν πολύ διαφορετικά μέχρι σήμερα.

Η ένταξή μας στον αδέσμευτο κόσμο και η σύνδεσή μας με την Ευρώπη μας δίνουν την ευχέρεια να κινηθούμε και να αξιοποιήσουμε διαφορετικούς χώρους μέσα σ' ένα βελτιούμενο διεθνές κλίμα, όπου η κατοχή και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρούνται ολοένα και πιο αποκρουστικές καταστάσεις.

Τώρα βρισκόμαστε στις παραμονές έναρξης συνομιλιών. Εμείς, το Σοσιαλιστικό Κόμμα, διαφωνήσαμε με τη διαδικασία που προτάθηκε. Όμως η Κυβέρνηση προχώρησε και ήταν δικαίωμά της. Ο καθένας τελικά αναλαμβάνει τις ευθύνες του.

Ο κύριος Ντενκτάς, και αυτό να μη μας διαφύγει, προσποιείται ότι έχει επιφυλάξεις. Είδε την πρώτη εγκατάλειψη θέσεων αρχής από την πλευρά μας, την εγκατάλειψη της προτεραιότητας στη συζήτηση των ουσιαστικών πτυχών του Κυπριακού. Και τώρα ο κ. Ντενκτάς πιέζει για ν' αποσπάσει και άλλα πριν καν να αρχίσουν οι συνομιλίες που τις θέλει να ξεκινούν από μηδενική βάση. Και εμείς αδρανούμε και θα είμαστε ευτυχείς, αν στο τέλος ο κ. Ντενκτάς ευδοχήσει να προσέλθει σε συνομιλίες. Πού είναι λοιπόν η ευφάνταστη επιθετική εξωτερική πολιτική των προεκλογικών επαγγελιών;

Όστοςο παρά τις αμφιβολίες και τη σαφή μας διαφωνία δεν θα μείνουμε παθητικοί θεατές ευχόμενοι μια ακόμη επαλήθευση των προβλέψεων και των προειδοποιήσεών μας και είναι λανθασμένη σε αυτό το σημείο η παρατήρηση του κ. Ζιαρτίδη τουλάχιστον όσον αφορά εμάς.

Έχουμε τη γνώμη ότι, αν η τουρκική πλευρά συνεχίσει και πάλι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, την πάγια παρελκυστική τακτική και αποφεύγει τη συζήτηση της ουσίας του προβλήματος, τότε δεν θα πρέπει να παίζουμε το παιγνίδι της Τουρκίας μέσα στο χρόνο, αλλά να καταγγείλουμε την αδιαλλαξία, το ρόλο και τους στόχους της και να ασκήσουμε επιτέλους μια πραγματικά επιθετική εξωτερική πολιτική με αίτημα την άσκηση αποτελεσματικότερων πιέσεων προς την Τουρκία και πιστεύουμε ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Και σ' αυτό το σημείο διερωτώμαστε πού είναι άραγε η ξεχασμένη προσφυγή μας στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, από όπου απουσιάζουμε από το 1983!

Κι όμως η για πέντε χρόνια αναβαλλόμενη προσφυγή θα υπηρετήσει θετικά την υπόθεση των συνομιλιών. Γιατί μια τέτοια κίνηση καλά προετοιμασμένη θα υποδείξει στην Τουρκία ότι δεν έχει διέξοδο διαφυγής, εκτός από τη διεξαγωγή σοβαρών και υπεύθυνων διαπραγματεύσεων για τη λύση του Κυπριακού

προβλήματος μέσα στα πλαίσια των αρχών των ψηφισμάτων και των αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών.

Αυτό δεν είναι, κ. Πρόεδρε, μόνο το συμφέρον της Κύπρου και του λαού μας, ολόκληρου του λαού μας, αλλά είναι και επιβάλλεται και από το συμφέρον της ίδιας της Τουρκίας.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν έντονες απόψεις για δευτερολογία, θα δώσω στον εισηγητή το δικαίωμα να κλείσει το θέμα.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Συμφωνούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Τ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Θα προσπαθήσω να περιοριστώ μέσα στα διαδικαστικά πλαίσια του κλεισίματος. Εάν σας δημιουργηθεί η εντύπωση ότι σε οποιοδήποτε σημείο υπάρχει παρέκβαση από αυτή την υποχρέωση και την ευθύνη, είμαι έτοιμος να δεχτώ την παρεμβολή σας.

Ερέθισμα για την εγγραφή του θέματος αποτέλεσαν όχι οι τελευταίες εξελίξεις ούτε οι συνομιλίες, μπορώ να πω ακόμα ούτε οι προτάσεις του Κουεγιάρ και οι συγκεκριμένες πτυχές του Κυπριακού προβλήματος, του εθνικού μας θέματος. Ερέθισμα για την εγγραφή του θέματος έδωσε η αίσθηση ότι η προώθηση του προβλήματός μας απαιτεί νέες προσεγγίσεις και ανανεωμένες αντιλήψεις που να συμπλέουν με τις παγκόσμιες εξελίξεις και τα νέα δεδομένα, όπως και τις περιφερειακές ζυμώσεις. Το Κυπριακό είναι προϊόν γενικότερων διεθνών κρίσεων και παρεμβολών και μόνο μέσα στα πλαίσια των γενικότερων διεθνών τοποθετήσεων, όπως και της εκμετάλλευσης των νέων δεδομένων, είναι δυνατόν, μέσα σε ένα νέο πνεύμα έξω από τις δογματικές μας αντιλήψεις, να αναζητηθεί και η προοπτική κάποιας λύσης.

Φυσικά μιλώντας για τα νέα δεδομένα δεν πρέπει να δώσουμε και κάποια υπεραισιόδοξη εικόνα για ευνοϊκές και μόνο εξελίξεις στο άμεσο μέλλον. Όσο και αν φαίνεται να υπάρχει ένα νέο κλίμα, οι κρίσεις και η ένταση στο σύγχρονο κόσμο συνεχίζονται. Γι' αυτό εξακολουθεί να υπάρχει πρόβλημα στην Κεντρική Αμερική, γι' αυτό οι Παλαιστίνιοι δολοφονούνται στη γη τους, γι' αυτό υπάρχουν οι φυλετικές διακρίσεις, γι' αυτό το λόγο της έντασης της κρίσης, της πολεμικής και της στρατιωτικής παρουσίας, έπεσε από αμερικάνικα πυρά προχθές το επιβατικό αεροπλάνο της Περσίας. Επειδή ακριβώς υπάρχει κρίση και ένταση στο σύγχρονο κόσμο, εξακολουθεί να υπάρχει και το Κυπριακό πρόβλημα.

Το νέο στοιχείο που υπάρχει είναι ότι όλο και πιο πολύ απομονώνονται οι δυνάμεις της καταπίεσης και της αδίστακτης στρατιωτικής βίας. Ενώ η κρίση και τα παγκόσμια προβλήματα μεγεθύνονται και μεταβάλλονται, εμείς μείναμε θεατές αυτών των καταστάσεων αυτοπεριορισμένοι, γι' αυτό και παρουσιάζουμε αδυναμίες προσαρμογής μέσα σε ένα σύγχρονο πνεύμα με νέες τοποθετήσεις και αντιλήψεις. Μείναμε προσκολλημένοι σε αντιλήψεις και μεθόδους περασμένων εποχών που μας οδηγούν σε μια αποξένωση, απομόνωση και τελικά εξασθένηση

μέσα στο σύγχρονο κόσμο. Αυτά είναι που αποτελούν πλέον κίνδυνο για το Κυπριακό πρόβλημα και όχι αν είμαστε οπαδοί ή όχι των συνομιλιών, οπαδοί ή όχι του πολέμου. Η αδέσμευτη πολιτική που στηριζόταν στους κοινούς αντιαποικιακούς αγώνες με τις χώρες της Αφρικής και της Ασίας, δεν μπόρεσε να ανανεωθεί και να αγκαλιάσει τα σημερινά προβλήματα που απασχολούν αυτούς τους ίδιους του φυσικούς μας συμμάχους, τις χώρες του τρίτου κόσμου. Η αδέσμευτη πολιτική μας υπήρξε περιστασιακή, συνθηματική, χωρίς ραχοκοκαλιά και συνέπεια ακόμα και για την ίδια τη φυσιογνωμία της κυπριακής δημοκρατίας, όπου δύσκολα ανακαλύπτεις στοιχεία και τεκμήρια αδέσμευτης αντίληψης και πολιτικής. Γι' αυτό με την πάροδο του χρόνου παρουσιάστηκε μείωση της αλληλεγγύης μας σε μαχόμενους λαούς, αδιαφορία για την τραγωδία της πείνας ή της συνέχισης της εκμετάλλευσης των φίλων και των συμμάχων μας. Μείναμε πολύ αυτοπεριορισμένοι και αυτοϊκανοποιημένοι στη δική μας ευμάρεια και καταναλωτική κοινωνία.

Στην εισαγωγική μας ομιλία υποδείξαμε τρόπους και μεθόδους για σύνδεση, πάνω σε νέα βάση, της Κύπρου με τις χώρες με τις οποίες μας συνδέουν κοινές αντιλήψεις και κοινή ιστορική βάση στην εμφάνισή μας στο σύγχρονο κόσμο. Η Κύπρος και ο λαός της έχει τεράστιες δυνατότητες που μένουν σήμερα ανεκμετάλλευτες. Ο μονόπλευρος προσανατολισμός προς την Ευρώπη είναι μια εκτίμηση, που έχει φυσικά πολλά ουσιαστικά και μάλιστα ορισμένα νέα στοιχεία, προδίδει όμως και μια αδυναμία για σφαιρική και ολόπλευρη αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων. Αυτή η προσπάθεια της θεώρησης του σύγχρονου κόσμου και του τρόπου ένταξης του ζητήματός μας με ανανεωμένες μεθόδους και αντιλήψεις μας οδήγησε σε ηθελημένη αποφυγή μιας παρελθοντολόγου ευθυνολογίας γύρω από το Κυπριακό πρόβλημα. Ήταν ηθελημένη η τοποθέτησή μας. Αποφύγαμε κάθε αναφορά ακόμα και στη δική μας πλευρά για αναζήτηση επιχειρημάτων για προβολή της γραμμής μας, αποφύγαμε αναφορές πάνω στον τρόπο της σκέψης μας ή της πολιτικής μας πάνω στη γραμμή μας, αποφύγαμε να αναφερθούμε σε δικαίωση, γι' αυτό στη δευτερολογία δεν θα ασχοληθούμε με το ποιός είχε ή όχι δίκαιο. Άλλωστε για το παρελθόν θα μας κρίνει όλους η ιστορία κατά τις πράξεις και τις παραλείψεις μας. Θα πρέπει όμως, και αυτό δυστυχώς έλειψε από τη συζήτηση, να μας συνέχει ένα δέος έναντι του προβλήματός μας, γιατί σε τελευταία ανάλυση όλοι είμαστε υπεύθυνοι για τη σημερινή τραγική κατάσταση. Κάναμε σφάλματα, είδαμε να εξελίσσονται απίστευτες προδοσίες, προχωρήσαμε σε λειψούς αγώνες, σημειώσαμε παραλείψεις και αντιφάσεις που μας πλήττουν και μας βαραίνουν σαν τόπο και σαν αγώνα.

Έγινε πολλή αναφορά πάνω στις διαφορές και πάνω στην τελευταία πτυχή των συζητήσεών μας, στην πτυχή συνομιλίες ή πόλεμος. Αυτή είναι η διαφορά; Είμαστε υποχρεωμένοι να πούμε ότι διαφορές πάντα υπήρχαν στο Κυπριακό πρόβλημα. Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν η αναμέτρηση και πάλι των δύο γραμμών. Από τη μια η πατροπαράδοτη ελληνοβρετανική φιλία και από την άλλη η αντίληψη για τον αντιαποικιακό αγώνα. Στη δεκαετία του 50—60 σε αναμέτρηση βρισκόταν η διεθνοποίηση στα πλαίσια του Ο.Η.Ε. έναντι εκείνης του περιορισμού της μέσα στα συμμαχικά πλαίσια που είχε στο τέλος και καρπό, τις Συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου. Στον καιρό της ανεξαρτησίας η διαφωνία ήταν αν η πολιτική μας έπρεπε να είναι φιλοδυτική για τη λύση του Κυπριακού ή αδέσμευτη. Στις μέρες μας εξακολουθεί να υπάρχει η διαφορά της διεθνοποίησης ή των συνομιλιών, πόλεμος ή συνομιλίες, που σε ορισμένες

περιπτώσεις ακόμα ήταν όχι άμυνα, αλλά διάλογος. Ο σημερινός προβληματισμός λοιπόν είναι συνέχεια αυτής της ιστορικής διαφωνίας που συνοψίζεται στην αναμέτρηση μεταξύ της γραμμής του αγώνα και της διεκδίκησης με δύναμη το χειρισμό μέσα στα αποδεκτά από ξένους κύκλους πλαίσια που κατά κύριο λόγο ορίζονται από τα δυτικά συμφέροντα και τη δυτική πολιτική. Αν έχει ή πολιτική σκέψη όμως κάποια αξία, αυτή δεν βρίσκεται μόνο στην αναζήτηση επιχειρημάτων για όσα έγιναν ούτε στο στοιχείο για την εκμηδένιση των αντιπάλων μας, αλλά στις σκέψεις και τις ιδέες για κοινές προσπάθειες για οικοδόμηση μιας μελλοντικής πολιτικής που να οδηγεί σε εθνική σωτηρία.

Από τη συζήτηση που έγινε διαπιστώνουμε ύπαρξη κοινών σημείων και κοινών συμπερασμάτων ανάμεσα σε όλες τις πλευρές, όπως την αντίληψη ότι ο κόσμος μπήκε σε μια νέα εποχή. Το ερώτημα είναι εμείς μπήκαμε σ' αυτή την κατάσταση; Πιάσαμε τα νέα προβλήματα; Αν πούμε ότι κινούμαστε ακόμα και σήμερα ασύνδετα και περιστασιακά, χωρίς προσανατολισμούς και χωρίς αξιοποίηση των δυνατοτήτων μας, δεν θα είμαστε εκτός πραγματικότητας.

Το Υπουργείο Εξωτερικών δεν μας έπεισε ότι έχουμε μια χαραγμένη πολιτική που να την προωθούμε συστηματικά. Χρειαζόμαστε πληροφορίες και εκθέσεις πως προωθούμε ακόμα και τα σημεία στα οποία υπάρχει γενική συγκατάθεση, όπως η αδέσμευτη πολιτική, όπως οι σχέσεις μας με την Ευρώπη, όπως η αξιοποίηση της πολιτικής της Σοβιετικής Ένωσης, όπως η προώθηση της λύσης ακόμα και σε φιλικούς κύκλους μέσα στις δυτικές χώρες. Πρέπει πραγματικά να μάθουμε να συζητούμε χωρίς προκαταλήψεις και έγινε πολλή αναφορά σ' αυτό το θέμα σ' αυτή τη συζήτηση, όμως δεν ήταν το κύριο χαρακτηριστικό των ομιλιών. Αναφέρονταν καταστάσεις και συνθήκες που έπαιρναν τη μορφή της αγιογραφίας, όπως ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, όπως η έννοια της διεθνοποίησης. Είναι ή όχι παράγοντας κάτω από κρίση ακόμα και ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών; Είναι ένα βασικό ερώτημα που μας βοηθά να το αντιμετωπίσουμε η σκέψη ότι ακόμα και η θέση του Γενικού Γραμματέα επηρεάζεται από τις διεθνείς τοποθετήσεις ή από τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διεθνείς εξελίξεις και στο τέλος έχουμε μια διαφοροποίηση του ρόλου του Γενικού Γραμματέα από το Γενικό Γραμματέα τύπου Ουθάντ, που ήταν εκφραστής των αρχών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, μέχρι του Γενικού Γραμματέα τύπου του Βάλτχαϊμ, τύπου διπλωμάτη, και μέχρι του σημερινού που έχει πιο πολύ τη θέση του γραφειοκράτη. Επηρεάζεται λοιπόν από συγκεκριμένες συνθήκες και το ευχάριστο που υπάρχει αυτή τη στιγμή είναι ότι επηρεάζεται από περισσότερους παράγοντες, γιατί μέχρι χτες επηρεαζόταν μόνο από τους δυτικούς παράγοντες και αυτό είναι κάτι που πρέπει να λογαριάσουμε πολύ σοβαρά, γιατί δεν είναι τυχαία η σύγκρουση που υπήρχε μεταξύ τοποθετήσεων του Γενικού Γραμματέα και Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ωσάν να ήταν δυο κόσμοι άσχετοι, ασύνδετοι, ασυνάρτητοι στις τοποθετήσεις τους. Και αλίμονο, αν δεν έχουμε τη δυνατότητα και την ικανότητα να δούμε αυτές τις διαφορές, να κρίνουμε και να τοποθετούμαστε, γιατί τότε σημαίνει ότι απλώς πρέπει να παίρνουμε κάποιες διαταγές, να προσαρμοζόμαστε και ούτε Κυπριακό πρόβλημα υπάρχει ούτε πρόβλημα χειρισμών ούτε εκτιμήσεων και τοποθετήσεων.

Εξάλλου και έναντι του θέματος σχέσεων Κύπρου με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, από τότε που υπάρχει Κυπριακό πρόβλημα, υπάρχει μια συνεχής αναμέτρηση: τις παραμονές της προσφυγής στα Ηνωμένα Έθνη

εκδηλώνοταν κάποια πρωτοβουλία που τις πιο πολλές φορές είχε τη ρίζα της μέσα στη Γραμματεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για να παρεμποδίζεται η προσφυγή του Κυπριακού στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Είναι και αυτό ένα άλλο στοιχείο που πρέπει να λογαριάζουμε στις τοποθετήσεις μας, όταν μιλούμε για ό,τιδήποτε, είτε για ξένους πρόκειται είτε για διεθνείς οργανισμούς, πρέπει η τοποθέτησή μας να είναι αναλυτική και όχι δογματική. Το ίδιο ισχύει φυσικά για την αντιμετώπιση της Τουρκίας που θα πρέπει να γίνεται χωρίς παρωπίδες και χωρίς ηττοπάθεια, γιατί και η Τουρκία έχει πολύ αδύνατα σημεία που τα αφήνουμε αναξιοποίητα. Γίνεται μάλιστα τώρα φανερό, και αν πηγαίνουμε και στο Νταβός και αν ακόμα κρίνουμε ότι είναι στοιχείο αδυναμίας του ελληνικού παράγοντα, ταυτόχρονα είναι στοιχείο αδυναμίας και του τουρκικού παράγοντα. Και είναι αυτά τα σημεία που θα πρέπει να προσέξουμε· πώς χειριζόμαστε το Κυπριακό σε μια στιγμή που εκδηλώνεται τούρκικη αδυναμία γύρω από αυτό. Είναι γι' αυτό που στις σκέψεις και τις τοποθετήσεις μας γύρω από το Νταβός πιστεύουμε ότι είχε αρνητική επίδραση, γιατί επηρεάστηκε η πολιτική πίεση πάνω στην Τουρκία που είναι μια θέση από την οποία δεν δικαιούμαστε να απομακρυνθούμε. Γιατί διαφορετικά βοηθούμε την Τουρκία να μας κρατά υπόδουλους και να προωθεί την πολιτική της.

Θα πρέπει ακόμα να συζητούμε τις αντιφάσεις και τις αδυναμίες που παρουσιάζει το εσωτερικό μας μέτωπο έναντι των ιστορικών μας ευθυνών σε μια ώρα που αντιμετωπίζουμε άμεσο κίνδυνο αφανισμού, γιατί πρέπει να τοποθετηθούμε πάνω στην κεντρική εκτίμηση πόσο λογαριάζουμε τον τουρκικό επεκτατισμό και πώς αντιμετωπίζεται η τούρκικη κατοχή. Αν η εκτίμηση είναι ότι τα συμβαίνοντα γύρω μας είναι συνηθισμένα γεγονότα, τότε συνηθισμένες και εύκολες συνταγές είναι αρκετές για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Αν όμως οι σημερινές συνθήκες, η σημερινή κατάσταση θεωρείται εξαιρετικό γεγονός, τότε η τούρκικη κατοχή σημαίνει ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με εξαιρετικά μέτρα και είναι αυτά που δεν πήραμε ακόμα και δεν πιστεύω να υπάρχει κανένας, είτε μέσα σ' αυτή την αίθουσα είτε μέσα σε ολόκληρο τον Κυπριακό λαό είτε σε όλο τον ελληνισμό που να πιστεύει ότι έναντι των εξαιρετικών συνθηκών εισβολής και κατοχής της Κύπρου από την Τουρκία και του κινδύνου ολικού αφανισμού ενός νησιού με συνεχή ιστορική πορεία χιλιάδων χρόνων, το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε με τα δέοντα μέτρα.

Συνηθίσαμε να βλέπουμε το Κυπριακό σαν ένα πρόβλημα, σαν μια κατάσταση-αδύναμη, χωρίς δυνατότητες και προοπτικές και από εκεί βγάζουμε τα συμπεράσματά μας για την περαιτέρω πορεία. Όμως υπάρχει και η αντίθετη άποψη, ότι η Κύπρος είναι μια οντότητα και ότι έχει τις δικές της δυνατότητες και αυτές θα πρέπει να αναζητήσουμε τώρα που γύρω μας καταρρέουν οι δογματικές αντιλήψεις. Δογματικές αντιλήψεις θα πρέπει να αναθεωρηθούν λοιπόν, όπως αλλού, και γύρω από το δικό μας θέμα και γύρω από τους χειρισμούς μας.

Προβάλλεται η αδυναμία μας να αντιμετωπίσουμε την κατοχή και από αυτό βγαίνουν συμπεράσματα, όμως αδυναμία αντιμετώπισης του Κυπριακού δείχνουν όλοι οι παράγοντες που το επηρεάζουν. Αδυναμία να δώσει τη δική της λύση έχει και η ίδια η Τουρκία που τόσα χρόνια δεν μπόρεσε ούτε την παρουσία της να νομιμοποιήσει ούτε το ψευδοκράτος της να καθιερώσει. Αδυναμία παρουσιάζουν ακόμα και όλοι οι άλλοι παράγοντες που εμπλέκονται στο Κυπριακό πρόβλημα.

Αυτή η πολύπλευρη αδυναμία επιβολής μιας μονόπλευρης λύσης, το γεγονός δηλαδή ότι είμαστε 14 χρόνια ένα ανοικτό πρόβλημα, είναι μια έκφραση της δυναμικής σημασίας του Κυπριακού προβλήματος. Και αυτή η πολύπλευρη αδυναμία επιβολής μιας μονόπλευρης λύσης είναι ακριβώς αυτή που μας ανοίγει δυνατότητες και προοπτικές. Για να αξιοποιήσουμε αυτές τις προοπτικές θα πρέπει όμως να παραμερίσουμε στερεότυπες αντιλήψεις και μεθόδους. Δεν υπάρχουν μόνιμες μέθοδοι ούτε σταθερά δεδομένα και ούτε υπάρχουν θεοί που θα μας βοηθήσουν στη λύση του προβλήματός μας. Δεν υπάρχουν ακόμα ακραίες και απόλυτες καταστάσεις ούτε στην πολιτική ούτε στη λογική ούτε στη φιλολογία. Δεν υπάρχουν συνομιλίες ή πόλεμος. Υπάρχει μια ποικιλία θέσεων και προσεγγίσεων τόσο πάνω στο θέμα των συνομιλιών όσο και πάνω στα αμυντικά θέματα. Οι μέθοδοι που επικαλούμαστε είναι ταυτόχρονα χρήσιμες και επικίνδυνες, χρήσιμες και άχρηστες και πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε αυτό το πράγμα. Οι συνομιλίες είναι κάτω από ορισμένες συνθήκες χρήσιμες και κάτω από άλλες επικίνδυνες. Και δεν πιστεύω να υπάρχει κανένας που να αμφισβητεί αυτή την αλήθεια. Χρήσιμες είναι όταν αφορούν την ουσία, όπως τις είδαμε να εξελίσσονται, και αναφέρθηκαν τα παραδείγματα γι' αυτό τα αναφέρω κι εγώ, στο Βιετνάμ, στη Ροδεσία, τη σημερινή Ζιμπάμπουε, στο Αφγανιστάν, στην Κεντρική Αμερική, στην Καμποτία, στη Νότιο Αφρική ουσία συζητούσαν στις συνομιλίες. Αν προχωρήσουμε και μεις σε τέτοιες συνομιλίες, τότε ποιος μπορεί να είναι εχθρός τέτοιων συνομιλιών; Όσοι διατύπωσαν φόβους και αγωνίες για την πορεία των τωρινών συνομιλιών δεν είναι γιατί είναι εχθροί των συνομιλιών, αλλά γιατί εγκαταλείπεται μια πολιτική κινητοποίησης του διεθνούς παράγοντα σε μια ευαίσθητη ώρα. Παραλείπεται και εγκαταλείπεται μια μοναδική ευκαιρία πίεσης προς την Τουρκία και όχι μόνο εγκαταλείπεται, αλλά αυτό γίνεται, χωρίς να διαφαίνεται η προοπτική οποιασδήποτε άλλης πολιτικής ή έστω ουσιαστικών συνομιλιών. Και δεν είναι αρκετό να λέμε ότι αν αποδειχτούν άκαρπες αυτές οι συνομιλίες, θα θέλουμε αύριο άλλες συνομιλίες. Αυτό είναι διαδικασία δεν είναι η ουσία, και είναι ουσία που αναζητούμε στη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Παρόλες τις διεθνείς ζυμώσεις η Τουρκία φαίνεται να επιμένει στην αδιάλλακτη θέση της, χωρίς να διακρίνεται οτιδήποτε είτε στο προσκήνιο είτε στο παρασκήνιο είτε από την Τουρκία είτε από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Προχωρεί η Κυβέρνηση σε συνομιλίες. Εμείς ευχόμαστε και θέλουμε να πάνε καλά. Αν όμως η Κυβέρνηση διαπιστώσει ότι δεν πάμε καλά, πόσο ελεύθερη θα είναι να αντιμετωπίσει τις αντιδράσεις που θα συναντήσει; Εμείς πάντως καταθέτουμε τη λύπη και την απογοήτευσή μας για τη ματαίωση της προσφυγής στα Ηνωμένα Έθνη, μια θέση την οποία υπηρέτησαμε με πείσμα και επιμονή, γιατί τη θεωρούσαμε κρίσιμη και αναγκαία.

Και ο πόλεμος; Πού βρέθηκε ο πόλεμος; Εκείνο που ζητήθηκε από το 1974 και εξακολουθεί μέχρι σήμερα να ισχύει, είναι η ανάγκη για ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης. Για την αμυντική μας ικανότητα δεν πρέπει κανένας να είναι ικανοποιημένος. Σ' αυτό τον τόπο υπάρχει υποτυπώδης άμυνα ακόμα και σήμερα και μένουν αναξιοποίητες τεράστιες ανθρώπινες και υλικές δυνατότητες. Και αισθάνομαι την ανάγκη να το κάνω και σαν καταγγελία έναντι της ιστορίας ότι φοβούμαι ότι ήταν ηθελημένη η παρεμπόδιση της ενίσχυσης της αμυντικής θωράκισης αυτού του τόπου για να παραδίδεται ανίσχυρος σε οποιοδήποτε καταπιεστή ή εκμεταλλευτή ή εκβιαστή. Αυτό είναι το δίλημμα που υπάρχει έναντι των συνομιλιών. Όχι πόλεμος ή συνομιλίες, αλλά συνομιλίες χωρίς άμυνα

και αυτό είναι το επικίνδυνο σημείο. Για την αμυντική μας κατάντια υπάρχουν λοιπόν ενοχές και ευθύνες. Η άμυνά μας χρειάζεται όχι μόνο για να αντιμετωπίσουμε την απειλή του αφανισμού, αλλά και για πολιτική ενίσχυση της θέσης μας ακόμα και στο τραπέζι των συνομιλιών. Πώς θα συνομιλούμε με τους Τούρκους, γυμνοί και ανίσχυροι; Θα εκλιπαρούμε την επιεικεία τους και τη μεγαλοφυχία τους; Εκεί στηρίζουμε την πολιτική μας;

Έγινε μεγάλη συζήτηση επίσης πάνω στο θέμα του μακροχρόνιου. Το μόνο που θα ήθελα να σημειώσω είναι το εξής: Ότι θα έπρεπε 14 χρόνια, ύστερα από τη διακήρυξη γύρω από το μακροχρόνιο, να μην είναι θέμα πολεμικής η υπόθεση του μακροχρόνιου, απεναντίας θα έπρεπε να το συζητήσουμε να δούμε την έννοια και το περιεχόμενό του. Αν απορρίπτομε τη συζήτηση κάθε άλλης εισήγησης και μένουμε προσκολλημένοι μόνο στη σημασία των συνομιλιών, τότε αλήθεια δεν είναι αποστέρηση δυνατοτήτων για ανεύρεση δρόμων αντιμετώπισης του Κυπριακού; Τούτο δεν θα είναι μία ένδειξη κάποιου δογματισμού;

Κύριε Πρόεδρε, θα πρέπει όμως να δούμε και ορισμένα άλλα πράγματα. Καιρός είναι να αναβαθμίσουμε μέσα μας με συγκεκριμένες ενέργειες την αξία και τη σημασία της Κύπρου. Η Κύπρος είναι ένα κράτος σε ένα ευαίσθητο σημείο της γης και σαν τέτοιο το είδαν πολλοί και έκαμα εκτενή αναφορά στην πρωτολογία μου και δεν θα το επαναλάβω. Όμως επιμένω πάνω στη βασική αρχή ότι αυτό το στοιχείο που αν το είχαν άλλοι αγωνιστές στα χέρια τους, αν το είχαν οι Παλαιστίνιοι για παράδειγμα ή οι Κούρδοι ή οποιοδήποτε άλλοι θα είχαν αλλάξει το ρου της ιστορίας. Εμείς έχουμε κράτος στα χέρια μας, διεθνή αναγνώριση, απεριόριστες δυνατότητες και παραμένουμε σε αχρηστία ή αχρηστεύουμε αυτά τα προνόμια ή ακόμα, αντί να αναφερόμαστε στην πολιτική και στη δική μας αντίληψη γύρω από τα προβλήματα, αναζητούμε καταφύγιο σε οποιοδήποτε ξένο ή σε οποιοδήποτε άλλο παράγοντα, ακόμα και αδελφικό παράγοντα, διότι διαφορετικά μας συμβουλευούν. Μα, εμείς τι συμβουλευόμαστε τους εαυτούς μας; Εμείς, ως Κυπριακή Βουλή, πώς αισθανόμαστε την ευθύνη μας έναντι του τόπου και της ιστορίας και έναντι του μέλλοντος; Αυτό είναι το ερώτημα και αυτή την απάντηση δεν την δώσαμε. Και αυτό δεν αποτελεί προσπάθεια ή σκέψη για άρνηση των παγκόσμιων δεδομένων και φαινομένων. Όχι, να τα λαμβάνουμε υπόψη, αλλά όχι σαν υποτακτικοί, αλλά σαν υπερήφανοι άνθρωποι οι οποίοι αγωνίζονται για την ιστορική τους μοίρα και για την ελευθερία τους.

Θέλω να αναφέρω μόνο ότι έχουμε τη δυνατότητα πολύπλευρων διεθνών σχέσεων, συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς, ανάπτυξης διμερών σχέσεων, έχουμε ένα λαό που κάτω από κατάλληλες συνθήκες θα μπορούσε να πετύχει αξιοθαύμαστα αποτελέσματα. Αν θέλουμε να πάμε μπροστά, καιρός είναι να πάρουμε την τύχη μας στα χέρια μας και να αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες που έχουμε. Είναι γι' αυτό που κάθε αναφορά, και έγιναν πολλές και είναι ευχάριστο, σε ισχυρό εσωτερικό μέτωπο είναι ουσιαστικής σημασίας, γιατί αποτελεί προϋπόθεση εξωτερικής πολιτικής και προάσπιση του εθνικού μας θέματος. Θα πρέπει να δούμε με ιδιαίτερη προσοχή τις σχέσεις μας με τον ελληνικό παράγοντα. Ο ελληνισμός είναι ο φυσικός σύμμαχος και συμπαροστάτης στον αγώνα μας. Οι σχέσεις μας με τον ελληνισμό της Ελλάδας και της διασποράς θα πρέπει συνεχώς να αναπτύσσεται και να καλλιεργείται. Διαχωρισμός από αυτόν θα ήταν ανεπίτρεπτο λάθος.

Αν τώρα συζητούμε το Νταβός και τις συνέπειές του, αυτό θα πρέπει να το εκτιμήσουμε μέσα στα πλαίσια των ιδιαίτερων προβλημάτων που αντιμετωπίζει το

ελληνικό κράτος. Για την ελληνική κυβέρνηση το Κυπριακό σήμερα είναι ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, το πιο σημαντικό μας λέει, και εμείς το πιστεύουμε και το εκτιμούμε. Μας ανησυχεί το Νταβός και η πολιτική που ακολουθήθηκε έκτοτε, γιατί μας δίνει την εντύπωση της ανατροπής της πολιτικής της πίεσης πάνω στην Τουρκία, χωρίς να έχει αντικατασταθεί αυτή η πολιτική από μια άλλη πιο παραγωγική. Αν για τους άλλους το Κυπριακό είναι ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, έστω και το πιο σημαντικό, για μας είναι το κύριο και το μόνο που κυριαρχεί στη ζωή, στη σκέψη και στις πολιτικές μας δραστηριότητες. Γι' αυτό θα πρέπει να επιστρατεύσουμε όλες μας τις δυνάμεις, να οικοδομήσουμε ένα ισχυρό εσωτερικό μέτωπο και μια δυναμική, ανανεωμένη εξωτερική πολιτική και είμαστε πρόθυμοι να το συζητήσουμε με την Εκτελεστική Εξουσία μέσα στα πλαίσια της Βουλής, είτε της Ολομέλειας είτε των Επιτροπών, γιατί έπεσαν πολλές ιδέες σ' αυτή τη συζήτηση που θα είναι κρίμα να καταγραφούν μόνο για το μελλοντικό άνθρωπο που θα ανατρέχει στα πρακτικά της Βουλής. Θα πρέπει λοιπόν να ενισχύσουμε τα ερείσματά μας τώρα σε μια ώρα διεθνών εξελίξεων και ανακατατάξεων. Εκεί θα πρέπει να αναζητήσουμε την προοπτική λύσης με μια δική μας δημιουργική, ολόπλευρη δραστηριότητα και αγώνα.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να ακούσω.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θα ήθελα να σημειώσω ότι εμείς είχαμε παραιτηθεί του δικαιώματος της δευτερολογίας, είχαμε την αρχική εντύπωση ότι ο εισηγητής θα περιοριζόταν στο να κάμει μια περίληψη των όσων είχαν λεχθεί στη Βουλή. Στην πραγματικότητα θα πρέπει να σημειωθεί, τουλάχιστον για χάριν των πρακτικών, ότι αυτά τα οποία λέχθηκαν ήταν συμπεράσματα δικά του και ότι στην πραγματικότητα ήταν μια νέα δευτερολογία και όχι κλείσιμο της συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα, όταν ένας κλείει τη συζήτηση, αυτό που προσπαθώ να αποφευχθεί είναι επιθέσεις στις ομιλίες άλλων, οι οποίες θα δημιουργήσουν δευτερολογία. Δυστυχώς, είτε το θέλουμε είτε όχι, είναι φυσικό ο εισηγητής κλείνοντας το θέμα κυρίως να εκφράζει τις δικές του απόψεις, σίγουρα. Μόνο αν ο Πρόεδρος ήταν δυνατόν να είναι ο τελικός ομιλητής θα έπρεπε να κάμει αυτό που λέτε, δηλαδή να πει απλώς, να συνοψίσει τα επιχειρήματα που δόθηκαν από τις διάφορες πλευρές.

Μπαίνουμε στο επόμενο θέμα το οποίο είναι: «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Σ. Χατζηγιάννη και Χρ. Σολωμή). (9.6.1988).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να διαβάσει την Έκθεση στο Σώμα.

. . . ορίστε' αν η Βουλή το θέλει, αλλά αν έστω και ένας Βουλευτής δεν το θέλει, εγώ δεν μπορώ να του αρνηθώ το δικαίωμα να επιμένει στην ανάγνωση.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΡΑΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΕΡΙΗΛΘΑΝ ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΡΙ, ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΡΡΟΗ
ΑΜΜΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΩΣ ΕΚ ΤΗΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑ-
ΝΙΩΝ, ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσέας Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Γάκωβος Κατσουνωτός.

Α.ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Θα ήθελα να σημειώσω εκτός Έκθεσης και να προσθέσω ότι στις συνεδρίες της Επιτροπής μετείχε και ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ κ. Κυριάκος Τσιέττης και προς τον οποίο απολογούμαι, γιατί δεν αναφέρεται το όνομά του στην Έκθεση.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 10 και 15 Ιουνίου 1988. Στις πιο πάνω συνεδρίες της Επιτροπής κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο θέμα εκπρόσωποι των Υπουργείων Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της κοινότητας του χωριού Μαρί, της Εταιρείας Cyprus Chemical and Fertiliser Ltd., καθώς και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ και ΠΕΟ.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή στις 9 Ιουνίου 1988 μετά από εισήγησή των Βουλευτών κ.κ. Σ. Χατζηγιάνη και Χρ. Σολωμή και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Εισάγοντας το θέμα ο εκ των εισηγητών του στη Βουλή κ. Σ. Χατζηγιάννης αναφέρθηκε στα γεγονότα που συνέβηκαν στις 9 Ιουνίου 1988 στο χωριό Μαρί της επαρχίας Λάρνακας, κοντά στο οποίο λειτουργεί από το 1987 το εργοστάσιο παραγωγής λιπασμάτων της πιο πάνω εταιρείας.

Σύμφωνα με τον πιο πάνω εισηγητή, ο οποίος επισκέφθηκε το χωριό και είχε προσωπική εμπειρία της κατάστασης, από τις πρωινές ώρες της 9ης Ιουνίου παρουσιάστηκε πυκνό νέφος και δυσάρεστη οσμή στην περιοχή που στη συνέχεια έγινε εντονότερη, με αποτέλεσμα στις 10 το πρωί να κλείσει το σχολείο του χωριού, μετά από τα προβλήματα υγείας που παρουσίασαν οι μαθητές σαν αποτέλεσμα της πιο πάνω κατάστασης.

Επειδή προβλήματα μόλυνσης της ατμόσφαιρας στην περιοχή του χωριού Μαρί εξαιτίας της διαφυγής χημικών ενώσεων από το εργοστάσιο Cyprus Chemical and Fertiliser Ltd. παρουσιάστηκαν και στο παρελθόν και επειδή υπάρχει κίνδυνος, αν δεν ληφθούν οποιαδήποτε μέτρα, τέτοια προβλήματα να δημιουργηθούν και στο μέλλον, ο εκ των εισηγητών του θέματος υπογράμμισε ότι υπάρχει ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης του προβλήματος.

Οι εκπρόσωποι της κοινότητας του χωριού Μαρί αναφέρθηκαν στα πιο πάνω γεγονότα που δημιουργήθηκαν στις 9 Ιουνίου στο Μαρί και κατέθεσαν τα πιο κάτω πρόσθετα στοιχεία:

- (α) Από το 1982—83, όταν για πρώτη φορά άρχισε να λειτουργεί το εν λόγω εργοστάσιο, παρουσιάστηκαν προβλήματα μόλυνσης της ατμόσφαιρας.
- (β) Τον Απρίλιο του 1983 σημειώθηκε επεισόδιο διαρροής αμμωνίας σε μεγάλη έκταση. Στη συνέχεια η Κυβέρνηση πραγματοποίησε ιατρικές εξετάσεις στους κατοίκους, τα αποτελέσματα των οποίων μέχρι στιγμής δεν τους έχουν γνωστοποιηθεί.
- (γ) Από τον Αύγουστο του 1987 και μετά που επαναλειτούργησε το εργοστάσιο ύστερα από μια διακοπή 4 χρόνων, παρουσιάζονται κατά διαστήματα προβλήματα στους κατοίκους του χωριού από τη μόλυνση του περιβάλλοντος. Πριν από δυο μήνες συνέβηκε και πάλι επεισόδιο διαρροής αμμωνίας στην ατμόσφαιρα που σύμφωνα με τις εξηγήσεις των εκπροσώπων της εταιρείας οφειλόταν σε ανθρώπινο λάθος. Στις 9 Ιουνίου του 1988 συνέβηκε το γνωστό περιστατικό της έντονης μόλυνσης της ατμόσφαιρας που είχε σαν αποτέλεσμα, σύμφωνα με τη γνώμάτευσή και του Κυβερνητικού Ιατρού της περιοχής, να εμφανιστούν διάφορα συμπτώματα διατάραξης της υγείας κυρίως των παιδιών του σχολείου του χωριού και άλλων κατοίκων που παρουσίασαν εμετούς, ζαλάδες και πονοκεφάλους.

Οι εκπρόσωποι της κοινότητας του χωριού Μαρί εκθέτοντας την πιο πάνω κατάσταση στα Μέλη της Επιτροπής υπέβαλαν το αίτημα της μεταφορά του εργοστασίου ή της μετακίνησης του χωριού, ώστε να λυθεί το πρόβλημα, και ζήτησαν από τη Βουλή να αντιμετωπίσει το θέμα με τη δέουσα αποφασιστικότητα.

Οι εκπρόσωποι της εταιρείας Cyprus Chemical and Fertiliser Ltd., κατέθεσαν στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία γύρω από το όλο θέμα:

- (α) Το 1982 άρχισε η λειτουργία του εργοστασίου κατασκευής λιπασμάτων κάτω από τη διεύθυνση των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών.
Το 1983 η λειτουργία του εργοστασίου διακόπηκε και επανάρχισε τον Αύγουστο του 1987 κάτω από τη διεύθυνση της εταιρείας Cyprus Chemical and Fertiliser Ltd. και με τρεις μονάδες παραγωγής, τη μονάδα παραγωγής λιπασμάτων, θειικού οξέος και φωσφορικού οξέος.
- (β) Με την επαναλειτουργία του εργοστασίου λήφθηκαν πολλά μέτρα για την ασφαλή και ομαλή λειτουργία του. Πριν από 3 περίπου βδομάδες αντικαταστάθηκε η πρώτη ύλη της οποίας γινόταν η επεξεργασία μέχρι τώρα στη μονάδα φωσφορικού οξέος. Η νέα αυτή πρώτη ύλη, η οποία φαίνεται ότι κατά την επεξεργασία της αναδίδει μια πιο έντονη και ίσως δυσάρεστη οσμή από την προηγούμενη, πρόκειται να αντικατασταθεί μέχρι τις 20 Ιουνίου, 1988.
- (γ) Στις 9 Ιουνίου 1988 το εργοστάσιο δεν παρουσίασε κανένα λειτουργικό πρόβλημα. Καμιά διαρροή αμμωνίας δεν σημειώθηκε στην καθόλα φυσιολογική λειτουργία του εργοστασίου. Εκείνο που φαίνεται να δημιούργησε το πρόβλημα στην ατμόσφαιρα ήταν μια συγκυρία

μετεωρολογικών και κλιματολογικών συνθηκών που είχε σαν συνέπεια τα συνηθισμένα απόβλητα των καμινάδων του εργοστασίου, τα οποία κάτω από κανονικές συνθήκες μεταφέρονται από τον αέρα και απομακρύνονται από το χωριό, να μπλοκαριστούν και να παραμείνουν πάνω από το Μαρί.

- (δ) Η εταιρεία, μετά από σχετική υπόδειξη που της έγινε από την Υπηρεσία Επιθεώρησης Εργοστασίων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έχει εφοδιαστεί με πιο σύγχρονα τεχνικά μέσα και έχει βελτιώσει τις συνθήκες λειτουργίας του εργοστασίου για τον περιορισμό των απαερίων.
- (ε) Αν, μετά από τις νεώτερες μετρήσεις που διεξάγει η Υπηρεσία Επιθεώρησης Εργοστασίων του αρμόδιου Υπουργείου, γίνουν σχετικές υποδείξεις προς την εταιρεία για περαιτέρω βελτίωση πάνω στο θέμα του περιορισμού των αέριων αποβλήτων της, η εταιρεία είναι διατεθειμένη να μελετήσει το ενδεχόμενο υιοθέτησής τους.
- (στ) Σε ό,τι αφορά το θέμα της ασφάλειας των εργατοϋπαλλήλων του εργοστασίου η διεύθυνση της εταιρείας έχει πάρει σωρεία μέτρων για τη διαφύλαξή της με την προμήθεια εξαρτύσεων ασφάλειας, ενώ συνεχώς καταβάλλει προσπάθειες για την εκπαίδευση του προσωπικού πάνω σε θέματα ασφάλειας με την εισαγωγή και διδασκαλία σχετικών προγραμμάτων.

Από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας κατατέθηκαν στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:

- (α) Το 1983 πραγματοποιήθηκε αριθμός ιατρικών εξετάσεων στους κατοίκους της περιοχής για να διαπιστωθεί κατά πόσον είχε επηρεαστεί η υγεία των κατοίκων του χωριού Μαρί ύστερα από πληροφορίες ότι στις 13 Απριλίου 1983 προκλήθηκε μόλυνση της ατμόσφαιρας από τη λειτουργία του συγκροτήματος εργοστασίων κατασκευής λιπασμάτων των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών Λτδ. Η σχετική έκθεση του Υπουργείου Υγείας για το θέμα αυτό δόθηκε στη δημοσιότητα στις 6 Ιουνίου του 1988. Στην πιο πάνω έκθεση, που κατατέθηκε στην Επιτροπή στις 15 Ιουνίου 1988, αναφέρονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- (1) Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της Ιατρικής Έρευνας συμπεραίνεται ότι κατά το χρονικό διάστημα από 13 Ιουνίου—4 Ιουλίου 1983, που έγινε η έρευνα, οι κάτοικοι του χωριού Μαρί είχαν εκτεθεί σε ψηλές συγκεντρώσεις φθοριούχων ενώσεων. Ειδικότερα κατά τις ημερομηνίες 17/6/83 και 23/6/83 βρέθηκαν πολύ ψηλότερες τιμές. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με προσωπικές μαρτυρίες των κατοίκων αποδεικνύει την ύπαρξη δύο επεισοδίων μόλυνσης της ατμόσφαιρας που έγιναν στις 15/6/83 ώρα 8 π.μ. και 23/6/83 ώρα 7.45 π.μ.
- (2) Η πρόσληψη φθοριούχων ενώσεων από τους κατοίκους του χωριού Μαρί γίνεται κατά κύριο λόγο από τον αέρα. Υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι πιθανόν να είχε προκληθεί και μόλυνση της τροφής, όμως χρειάζεται διερεύνηση που θα γίνει στο προσεχές μέλλον.

- (3) Η μόλυνση της ατμόσφαιρας με φθοριούχες ενώσεις προέρχεται από το εργοστάσιο φωσφορικού οξέος των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών Λτδ. στο Βασιλικό. Χαρακτηριστικό της αποβολής στον αέρα φθοριούχων ενώσεων αναφέρεται η θόλωση που έγινε στους υαλοπίνακες του κτιρίου του εργοστασίου του φωσφορικού οξέος από τη δράση του υδροφθορίου.
- (4) Τα κλινικά συμπτώματα της επίδρασης των φθοριούχων ενώσεων δεν είναι ανησυχητικά στο παρόν στάδιο. Όμως δεν μπορεί να γίνει πρόβλεψη για τις συνέπειες που θα έχει η επίδραση αυτή μακροχρόνια. Ιδιαίτερα τα εργαστηριακά ευρήματα αποδεικνύουν ότι ο κάτοικος του χωριού Μαρί είχε εκτεθεί κατά μέσο όρο σε 21 φορές ψηλότερη συγκέντρωση φθοριούχων ενώσεων από τον κάτοικο της Λευκωσίας.
- (β) Μετά το πρόσφατο περιστατικό της μόλυνσης της ατμόσφαιρας στο χωριό Μαρί στις 9 Ιουνίου 1988 άρχισε να διεξάγεται δειγματοληπτική έρευνα στους κατοίκους του χωριού από τον ειδικό Ιατρό Εργασίας η οποία όμως δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί ούτε και έχει ετοιμαστεί η σχετική έκθεση γι' αυτή. Εντούτοις, με βάση τα πρώτα αποτελέσματα από τις ιατρικές εξετάσεις, οι οποίες διενεργήθηκαν στους κατοίκους, έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη φθοριούχων ενώσεων στον οργανισμό τους σε ψηλότερες τιμές από τα κανονικά επίπεδα, αλλά όχι σε βαθμό που να αποτελούν άμεσο κίνδυνο για την υγεία των κατοίκων. Οι τιμές αυτές συγκρινόμενες με εκείνες που διαπιστώθηκαν στην έρευνα του 1983 είναι πολύ χαμηλότερες. Τα συμπτώματα που παρουσίασαν οι κάτοικοι του χωριού τη μέρα εκείνη είναι δυνατόν και θα πρέπει να οφείλονται στη λήψη συνδυασμού φθοριούχων ενώσεων και αμμωνίας από τον αέρα. Τα συμπτώματα αυτά, παρόλο που είναι ενοχλητικά και δυσάρεστα για τους πάσχοντες, δεν αποτελούν άμεσο κίνδυνο για την υγεία τους.

Από της πλευράς των εκπροσώπων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχουν δοθεί τα ακόλουθα στοιχεία:

- (α) Κατά το τέλος του 1987 και μετά από την κατάλληλη στελέχωση της Υπηρεσίας Επιθεωρήσεως Εργοστασίων του Υπουργείου έγινε σχετική περιβαλλοντολογική έρευνα που περιλάμβανε διάφορες μετρήσεις στις καμινάδες του εργοστασίου οι οποίες έδειξαν ότι ορισμένες ουσίες στην ατμόσφαιρα ήταν αυξημένες πέρα από τα επιτρεπτά όρια. Γι' αυτό και υποδείχθηκε στην εταιρεία η λήψη ορισμένων βελτιωτικών μέτρων στο εργοστάσιο, όπως τοποθέτηση φίλτρων στις καμινάδες και άλλα μέτρα τα οποία η εταιρεία ανέλαβε να πάρει. Πρόθεση του Υπουργείου ήταν να επαναλάβει τις πιο πάνω μετρήσεις, όταν αυτά τα μέτρα θα είχαν συμπληρωθεί.
- (β) Μετά τα πρόσφατα γεγονότα αποφασίστηκε η επίσπευση των εν λόγω μετρήσεων οι οποίες άρχισαν να διεξάγονται στις 13 Ιουνίου 1988, αλλά δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί. Η τελική έκθεση της πιο πάνω υπηρεσίας με τα πορίσματά της από τη σχετική έρευνα αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του μήνα. Στην έκθεση αυτή θα περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας, καθώς και οι εισηγήσεις της πιο πάνω υπηρεσίας του Υπουργείου για τις οποιεσδήποτε

ποτε βελτιώσεις και μέτρα τα οποία προσφέρονται από τη σύγχρονη τεχνολογία και τα οποία θα πρέπει να πάρει η εταιρεία, αν κριθούν αναγκαία, ώστε να μη δημιουργείται πρόβλημα μόλυνσης του περιβάλλοντος πάνω από τα επιτρεπτά όρια. Εκείνο που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι να ληφθούν τέτοια μέτρα, ώστε, και όταν ακόμα συντρέχουν εκείνες οι ιδιαίζουσες μετεωρολογικές και κλιματολογικές συγκυρίες στην περιοχή και ενόσω η λειτουργία του εργοστασίου είναι κανονική, να μη δημιουργείται μόλυνση στην ατμόσφαιρα.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών Οργανώσεων ΣΕΚ και ΠΕΟ δήλωσαν στην Επιτροπή ότι όσον αφορά την ασφάλεια των εργατοϋπαλλήλων του εργοστασίου έχουν ζητήσει από τη διεύθυνση του εργοστασίου να πάρει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα, καθώς και τη δημιουργία Επιτροπών Ασφάλειας. Η διεύθυνση επιδεικνύοντας το ανάλογο ενδιαφέρον προχώρησε στη λήψη σειράς μέτρων για την ασφάλεια των εργατών και τη δημιουργία των επιτροπών ασφαλείας.

Παρόλα αυτά οι δυο οργανώσεις έχουν τη γνώμη ότι υπάρχουν ακόμα περιθώρια βελτίωσης των μέτρων αυτών και αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να τα διαπιστώσει και υποδείξει προς την εταιρεία.

Τέλος, οι εκπρόσωποι των πιο πάνω οργανώσεων ανέφεραν ότι αποτελεί αίτημα των εργατοϋπαλλήλων του εργοστασίου να γίνεται συστηματική παρακολούθηση της υγείας τους από την αρμόδια Κυβερνητική Υπηρεσία για τα αποτελέσματα της οποίας να ενημερώνονται και οι ίδιοι.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, μετά από την ενημέρωση που της έγινε από τις διάφορες πλευρές και με βάση τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί ενώπιόν της γύρω από το όλο θέμα, έχει καταλήξει στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

(α) Υπάρχει πρόβλημα περιβαλλοντολογικής ρύπανσης στην περιοχή του χωριού Μαρί από τη λειτουργία του εργοστασίου της εταιρείας.

Σαν αποτέλεσμα αυτής της ρύπανσης παρουσιάζονται κατά καιρούς, και ιδιαίτερα όταν συντρέχουν ιδιαίζουσες καιρικές συνθήκες στην περιοχή, συμπτώματα διατάραξης της υγείας των κατοίκων του χωριού και ιδιαίτερα των παιδιών.

Σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις των εκπροσώπων του Υπουργείου Υγείας τόσο από τις πρώτες ιατρικές εξετάσεις των κατοίκων του χωριού που έγιναν το 1983 όσο και τις πρόσφατες του Ιουνίου του 1988, η σχετική Έκθεση για τις οποίες δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, δεν φαίνεται να απειλείται στο παρόν στάδιο άμεσα ή με μόνιμη βλάβη η υγεία των κατοίκων, παρά μόνο σε ό,τι αφορά την εμφάνιση των ενοχλητικών, αλλά παροδικών συμπτωμάτων της ζαλάδας, εμετών και πονοκεφάλων.

(β) Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναμένεται να ολοκληρώσει τη σχετική Έκθεσή της για την περιβαλλοντολογική έρευνα που διεξάγεται με τις πρόσφατες μετρήσεις των αποβλήτων του εργοστασίου. Η Έκθεση αυτή θα περιλαμβάνει και τις εισηγήσεις της Υπηρεσίας αυτής πάνω στα μέτρα βελτίωσης που θα πρέπει να ληφθούν από την εταιρεία, ώστε να περιοριστεί στον επιθυμητό βαθμό η ρύπανση της ατμόσφαιρας.

Η Επιτροπή, κατανοώντας απόλυτα τις ανυсуχίες και τους φόβους των κατοίκων του χωριού για το πρόβλημα της περιβαλλοντολογικής μόλυνσης της περιοχής τους, έχει τη γνώμη ότι αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί τάχιστα και με όλη τη σοβαρότητα που του αρμόζει, μια και αυτό εμπίπτει στη σφαίρα των ευαίσθητων θεμάτων που αφορούν την υγεία του κοινού και την προστασία του περιβάλλοντος. Εντούτοις η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω διαπιστώσεις της, είναι της γνώμης ότι πριν από τη λήψη οποιασδήποτε τελικής απόφασης πάνω στο θέμα θα ήταν σκόπιμο να παραχωρηθεί ένα σύντομο χρονικό διάστημα, ώστε να παρασχεθεί στην εν λόγω εταιρεία η ευκαιρία να μελετήσει τις δυνατότητες προσαρμογής της στα μέτρα που θα της υποδείξει η αρμόδια Κυβερνητική Υπηρεσία. Στο μεταξύ η Επιτροπή, αναμένοντας τις νεώτερες εξελίξεις που θα προκύψουν από τη θέση που θα πάρει η εταιρεία, προτίθεται να παρακολουθεί το όλο θέμα και είναι έτοιμη σ' οποιαδήποτε στιγμή να εξετάσει το σύνολο ή οποιαδήποτε πτυχή του, εφόσον οι περιστάσεις το απαιτήσουν.

Τέλος, η Επιτροπή με λύπη της σημειώνει την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στη δημοσίευση της σχετικής Έκθεσης του Υπουργείου Υγείας πάνω στα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων που έγιναν στους κατοίκους του χωριού Μαρί το 1983. Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι, όταν διεξάγονται τέτοιες φύσεως έρευνες και μελέτες, τα αποτελέσματά τους είναι ορθό και σκόπιμο να βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πριν δώσω το λόγο, έχω συγκεκριμένη πρόταση διαδικαστική προς την Ολομέλεια.

Πρώτο, εκεί που υπάρχει επιθυμία, έστω και ενός συναδέλφου, για ανάγνωση της Εκθέσεως, η Έκθεση να αναγιγνώσκηται. Εκεί όμως που ομόφωνα η Βουλή θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαίο, θα τη θεωρούμε ως αναγνωσθείσα.

Δεύτερο, και ήταν και η άποψη η οποία επικράτησε και στη σύσκεψη των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων, αν θα υπάρξουν ομιλητές, να υπάρξει ένας ομιλητής από κάθε κόμμα, και μάλιστα με συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια τα οποία θέτω ενώπιόν σας, δεδομένου ότι οι Εκθέσεις εκφράζουν τις απόψεις όλων των πλευρών. Βεβαίως εσείς θα αποφασίσετε, διότι, είπα, αυτή είναι μια διαδικαστική εισήγηση και όχι απόφαση για δεκάλεπτες ομιλίες.

Συμφωνείτε;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Εντάξει. Δέκα λεπτά είναι αρκετά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει. Τώρα βλέπω όμως πολλά χέρια από το ίδιο κόμμα.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Διαδικαστικά, κύριε Πρόεδρε. Μια εισήγηση πάνω στο θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διαδικαστικά, Μάλιστα. Ορίστε. . . .

Γίνεται δεκτή η εισήγηση;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Ναι, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Έχει άλλες απόψεις, κύριε Πρόεδρε. Υπάρχουν άλλες απόψεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν. . . Περιμένετε να τελειώσουμε, γιατί φαίνεται ότι υπάρχουν απόψεις.

Ποια είναι η άποψή σας;

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Όσον αφορά τη χρονική διάρκεια, κύριε Πρόεδρε, επειδή ορισμένοι. . . επειδή εγώ ή και άλλοι συνάδελφοι ετοιμάσαν ομιλία που είναι πέρα από τα δέκα λεπτά, είναι ας πούμε γύρω στα είκοσι λεπτά. . .

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Ε. . . όχι, όχι. . .

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Δεν ξέρω αν. . . Λέω απλώς ότι έχω ετοιμάσει ομιλία που είναι περισσότερη από το χρονικό διάστημα που έχετε πει. Δεν γνώριζα για τον περιορισμό αυτό. Θα προσπαθήσω να τη συμπτύξω βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να ακούσουμε απόψεις και μετά. Ορίστε, κύριε Μαθηκολώνη.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Αν έχω αντιληφθεί καλά, κύριε Πρόεδρε, η εισήγησή σας είναι να μιλήσει πάνω στα επόμενα θέματα ένας ομιλητής από κάθε κόμμα. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σε όλα τα θέματα.

Α. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Σε όλα τα θέματα. Επ' αυτού του σημείου θα θέλαμε, τουλάχιστον για το θέμα των Χημικών Βιομηχανιών, να μιλήσουμε πάνω στο θέμα έστω και με κάποιο χρονικό περιορισμό, από τη μια πλευρά. Από την άλλη, για το επόμενο θέμα, το θέμα της Ελεύθερης Ζώνης της Λάρνακας, θα ήθελα να πω ότι θα ήταν καλύτερο να μείνει η Έκθεση για μετά τις διακοπές, παρά να κλείσει το θέμα χωρίς ομιλίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, δεν προτίθεται να εμποδίσω κανένα συνάδελφο. Δεν είναι αυτή η πρόθεσή μου. Εισήγηση απλώς κάνω προς το Σώμα, την οποία δικαιούται το Σώμα να δεχτεί ή να απορρίψει. Δεν πρόκειται περί αποφάσεως. Το έκαμα σαφές.

Αλλά επειδή υπάρχουν πάρα πολλές Εκθέσεις, αν τυχόν αφηθεί ελεύθερη η συζήτηση, που είναι δικαίωμα της Βουλής να αποφασίσει να την αφήσει ελεύθερη, να έχετε υπόψη σας ότι ίσως θα χρειαστεί να επανέλθουμε αύριο.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Σίγουρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως εγώ δεν έχω καμιά δυσχέρεια, αν το επιθυμείτε, να το κάνω.

Ο κύριος Ηλιάδης.

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όσον αφορά το θέμα των Βιομηχανιών, των Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών, επειδή είχε ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για πολλούς Βουλευτές, η παράκλησή μας είναι σε αυτό ειδικά το θέμα να επιτραπεί σε δύο τουλάχιστον Βουλευτές από κάθε κόμμα να μιλήσουν, αν δεν υπάρχει ένσταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κύριος Κόλοκος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Επίσης το θέμα των ελεγκτών, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, κύριε Πρόεδρε, και ενδιαφέρον υπήρξε, και διαφωνίες διατυπώνονται στην Έκθεση, γι' αυτό νομίζω ότι ένας χρόνος της τάξεως των είκοσι λεπτών, θα μπορούσε να βοηθήσει καλύτερα στην κατανόηση του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία, εφόσον δεν δέχεστε την εισήγησή μου. . . Ορίστε, κύριε Κουρτελλάρη.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ θα συμπλήρωνα την εισήγησή σας με τα εξής: Δεδομένου ότι υπάρχουν Εκθέσεις που είναι ομόφωνες και δεδομένου ότι κάθε πλευρά θα εκφράσει την υποστήριξή της προς τις θέσεις της Έκθεσης, δεν νομίζω πως είναι τα πολλά λόγια που θα ενισχύσουν την Έκθεση.

Όσες Εκθέσεις—και θέλω να αναφέρω τις Εκθέσεις της Επιτροπής Γεωργίας—είναι ομόφωνες και δεν θα γίνουν ομιλίες, τουλάχιστον είναι σκόπιμο να διαβαστούν οι Εκθέσεις για ενημέρωση της κοινής γνώμης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είπα ότι. . .

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Γι' αυτό, γι' αυτό η άποψή μου είναι ότι όταν μιλά ένας ομιλητής από κάθε πλευρά, είναι δυνατόν να εκφράσει τις απόψεις του, εκτός αν είναι θέματα, στα οποία θα φανεί ότι υπάρχει κάτι παραπάνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η ταπεινή μου γνώμη είναι ότι για μια Έκθεση εννέα σελίδων, η οποία έχει ενσωματώσει τις απόψεις της ολότητας του Σώματος, χωρίς διαφωνίες—ειλικρινά είναι η άποψή μου την οποία απλώς θέτω προς έγκριση—δεν χρειάζεται μακρά συζήτηση διότι οι Εκθέσεις, όταν είναι ομόφωνες, αντανακλούν τις απόψεις όλων των πολιτικών πλευρών. Αν όμως είναι η επιθυμία της Βουλής να αφηθεί ελεύθερη η συζήτηση. . . .

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Να ισχύσει ο περιορισμός του χρόνου σε δέκα λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε;

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Να ισχύσει ο περιορισμός του χρόνου σε δέκα λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να ισχύσει ο περιορισμός σε δέκα λεπτά.

Εντάξει. Ας γίνει. . . Περιορίστε λίγο τις ομιλίες, διότι ειλικρινά πιστεύω ότι θα είναι χάσιμο χρόνου, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν διαφωνίες.

Λοιπόν, θα αφήσω ελεύθερη τη συζήτηση με την παράκληση, πρώτο, ο αριθμός των ομιλητών να είναι όσο το δυνατόν περιορισμένος και δεύτερο, να προσπαθήσει ο καθένας να μην υπερβεί τα δέκα λεπτά. Δεν θέλω να είμαι απόλυτος, αλλά να γίνει μια προσπάθεια να είμαστε κοντά στα δέκα λεπτά.

Ο κύριος Ψυλλίδης.

A. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν αφήσουμε ελεύθερο και δεν πούμε ένας από κάθε κόμμα, αν σηκωθεί δεύτερος, θα σηκωθεί μετά άλλος να απαντήσει, θα σηκωθεί και τρίτος και στο τέλος δεν θα τελειώνουμε.

A. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Ο χρόνος είναι. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέλετε να το βάλω στην κρίση της Βουλής; Ευχαρίστως.

Ορίστε, ορίστε.

A. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Ο χρόνος είναι πολύ. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, υπάρχει εισήγηση να είναι ένας. . .

A. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

. . . είναι πολύ περιορισμένος. Αν είναι ένας ομιλητής και πάει είκοσι λεπτά, δεν έχει σημασία, αλλά όχι να πηγαίνουμε δύο και τρεις, διότι στο τέλος δεν θα τελειώσουμε.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Δέκα λεπτά, κύριε Πρόεδρε. Ένας από κάθε κόμμα για δέκα λεπτά.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Επειδή στην παρούσα Έκθεση είναι δύο οι εισηγητές, θα έλεγα να δοθεί ο λόγος και στους δύο εισηγητές και ένας από τα άλλα τρία κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό είναι, είναι ίσως μια συμβιβαστική άποψη.

Ο κύριος Μαθηκολώνης.

A. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Εγώ έχω μια ακόμα πιο συμβιβαστική άποψη, κύριε Πρόεδρε.

(Γέλωτες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να την ακούσουμε, κύριε συνάδελφε.

A. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Θα έλεγα ότι, αφού είναι δύο οι εισηγητές, γιατί να στερηθεί ο Δημοκρατικός Συναγερμός και ένα ακόμη εισηγητή. . . ένα ακόμα ομιλητή από το κόμμα μας. Θα υπέβαλλα την εισήγηση να είναι ακόμα ένας ομιλητής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, αυτή είναι η εισήγηση. Δηλαδή σε κάθε θέμα ο εισηγητής να μη θεωρείται ένας εξ εκείνων οι οποίοι μιλούν εκ μέρους του κόμματος. Άρα, θα

δώσω το λόγο σε αυτή την περίπτωση σε τρεις από το Δημοκρατικό Συναγερμό και σε ένα από κάθε κόμμα, αλλά με περιορισμό δεκάλεπτο. Εντάξει.

Λοιπόν, πρώτα προηγούνται οι εισηγητές.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το υπό συζήτηση θέμα εγγράφηκε με αφορμή τα γεγονότα που συνέβησαν στις 9 Ιουνίου 1988 στο χωριό Μαρί της Επαρχίας Λάρνακας, αλλά ενδιαφέρει και τις άλλες γειτονικές με το εργοστάσιο παραγωγής λιπασμάτων κοινότητες, όπως είναι το Ζύγι, η Καλαβασός, η Χοιροκοιτία κ.ά.

Αναφέρω δε ότι στο χωριό Μαρί ζουν 76 συνολικά οικογένειες και είναι όλες τους προσφυγικές οικογένειες. Αναφέρω επίσης ότι κοντά στις Χημικές Βιομηχανίες και σε μικρή απόσταση βρίσκονται τα εργοστάσια τσιμεντοποιίας Βασιλικού, των οποίων η λειτουργία μολύνει περαιτέρω την ατμόσφαιρα και το περιβάλλον. Πληροφορούμαι δε ότι στην ίδια περιοχή προγραμματίζεται και η εγκατάσταση Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού.

Επισημαίνω ότι η επιλεγείσα περιοχή του Ζυγίου—Μαρί για εγκατάσταση των προβληματικών από απόψεως μόλυνσεως του περιβάλλοντος εργοστασίων, ήταν λανθασμένη, γιατί η περιοχή αυτή είναι παραθαλάσσια και αξιόλογη τουριστικά.

Γνωρίζω καλά ότι τελευταία παρατηρήθηκε το φαινόμενο να φυτρώνει «μαλούπα» μέσα στη θάλασσα από το Ζύγι μέχρι και το Γκάβερνορς Μπητς, γεγονός το οποίο, εάν συνεχιστεί, θα αχρηστεύσει τη θαυμάσια εκείνη θάλασσα. Πέραν τούτου έχει διαπιστωθεί ότι στην περιοχή ψοφούν τα ψάρια από τη μόλυνση του θαλάσσιου νερού που πρέπει να προκαλείται από τη ροή των λυμάτων μέσα στη θάλασσα.

Κύριε Πρόεδρε,

Όπως έχει κατατεθεί στην Επιτροπή Υγείας της Βουλής, το Εργοστάσιο κατασκευής λιπασμάτων αποτελείται από τρεις μονάδες, τη μονάδα παραγωγής λιπασμάτων, θειικού οξέως και φωσφορικού οξέος και λειτουργεί από τον Αύγουστο του 1987 κάτω από τη διεύθυνση της Εταιρείας CYPRUS CHEMICAL AND FERTILISER LTD. Άρχισε τη λειτουργία του το 1982 και λειτούργησε μέχρι το 1983, οπότε και διακόπηκε η λειτουργία του.

Κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ Απριλίου 1983 μέχρι τις 23 Ιουνίου 1983 παρατηρήθηκε μόλυνση της ατμόσφαιρας με φθοριούχες ενώσεις ψηλής απορρόφησης. Από την ιατρική εξέταση που έγινε στα ούρα κατοίκων του χωριού Μαρί ημερομηνίας λήψεως 17/6/1983 βρέθηκε τιμή συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων 3%. Συγκρίνοντας τα επίπεδα έκθεσης σε φθοριούχες ενώσεις μεταξύ των κατοίκων του χωριού Μαρί και των κατοίκων της Λευκωσίας, εξάγεται το συμπέρασμα ότι για τους κατοίκους του Μαρί που εξετάστηκαν στις 17 Ιουνίου 1983 η τιμή συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων είναι 48 φορές πιο μεγάλη από τους κατοίκους της Λευκωσίας. Εάν ληφθεί υπόψη και η εξέταση της 23 Ιουνίου 1983 και λάβουμε υπόψη τη μέση τιμή συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων, τότε οι κάτοικοι του χωριού Μαρί έχουν τιμή συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων, 21 φορές πιο μεγάλη από τους κατοίκους της Λευκωσίας. Άρα θα πρέπει να γίνει μια διευκρίνιση εδώ ότι αν πάρουμε μια συγκεκριμένη μέρα, δηλαδή την ημέρα του επεισοδίου η έκθεση στις φθοριούχες ενώσεις των κατοίκων του Μαρί ήταν 41 φορές πιο μεγάλη και όχι 21, όπως αναφέρεται, 48 φορές και όχι 41, όπως αναφέρεται στην Έκθεση.

Εδώ πρέπει να προσέξουμε την εξής λεπτομέρεια: Η πρώτη λήψη ούρων έγινε στις 17/6/1983, ενώ το επεισόδιο μόλυνσης της ατμόσφαιρας έγινε στις 15 Ιουνίου 1983, δηλαδή δύο μέρες προηγουμένως. Επισημαίνω τη λεπτομέρεια αυτή για να αναφέρω ότι το 3% των φθοριούχων ενώσεων που βρέθηκε στα ούρα κατά την εξέταση της 17 Ιουνίου 1983 θα ήταν, εάν η εξέταση γινόταν κατά την 15 Ιουνίου 1983, πολύ ψηλότερο, γιατί λόγω διασπάσεως μειώθηκε στο 3%. Εάν δηλαδή παίρναμε ούρα την ημέρα του επεισοδίου που ήταν στις 15 Ιουνίου, τότε θα είχαμε ποσοστό συγκεντρώσεως φθοριούχων ενώσεων γύρω στο 6%. Μια τέτοια ψηλή απορρόφηση, έντιμοι συνάδελφοι, θέτει σε σοβαρότατο κίνδυνο την υγεία των κατοίκων.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι πιο πάνω διαπιστώσεις βρίσκονται στην ιατρική έρευνα που διεξήχθη από το Δρα Ανδρέα Γεωργίου, ειδικό γιατρό Εργασίας και η οποία δόθηκε στον απελθόντα Υπουργό Υγείας από το 1983, αλλά την κράτησε κλειδωμένη στα συρτάρια του γραφείου του και δεν δόθηκε στη δημοσιότητα ούτε και στους ενδιαφερόμενους παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις τους. Το γεγονός και μόνο της άρνησης του κ. Πελεκάνου, που τυγχάνει να είναι και γιατρός, να δώσει την Έκθεση στη δημοσιότητα υποδηλεί και τη σοβαρότητα της κατάστασης για τους κατοίκους της περιοχής.

Είναι και γι' αυτό τον επιπρόσθετο λόγο που θεωρώ ότι η Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής δεν αποδίδει το πραγματικό μέγεθος του προβλήματος υγείας που θα αντιμετωπίσουν οι κάτοικοι της περιοχής.

Πιθανότατα η Επιτροπή να οδηγείται στο συμπέρασμα αυτό από τη σημερινή δειγματολογική έρευνα που έγινε στους κατοίκους του χωριού που, παρά το γεγονός ότι δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, εντούτοις υπολογίζεται ότι η τιμή συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων κατά τις 10 Ιουνίου 1988 ήταν γύρω στο 1.7%. Τονίζω ότι το επεισόδιο ήταν στις 9 Ιουνίου 1988 και με βάση όσα προανάφερα, εάν λαμβάνονταν ούρα την ημέρα του επεισοδίου, που ήταν μια μέρα προηγουμένως, τότε η τιμή συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων θα ήταν γύρω στο 3.5% που θεωρείται ψηλή απορρόφηση.

Ποιες είναι οι συνέπειες της χρόνιας απορρόφησης φθοριούχων ενώσεων πάνω στον άνθρωπο θα διαβάσω από την Έκθεση του Δρα Α. Γεωργίου, ειδικού γιατρού που δόθηκε πρόσφατα στην Βουλή από τον Υπουργό Υγείας. Οι κυριότερες συνέπειες της χρόνιας απορρόφησης φθοριούχων ενώσεων πάνω στον άνθρωπο είναι συνήθως οι ακόλουθες:

Στα αρχικά στάδια προκαλούνται βλάβες στα δόντια των παιδιών κατά την περίοδο της οδοντοφυΐας. Συνήθως συνυπάρχουν και άλλα συμπτώματα, όπως ανορεξία, ναυτία, εμετοί και προβλήματα στο αναπνευστικό σύστημα. Ακολουθούν βλάβες στα οστά με τη δημιουργία οστεοφύτων και την οστεοποίηση συνδέσμων και τενόντων. Αυτό δημιουργεί σταδιακά πόνους στις μικρές αρθρώσεις των χεριών και των ποδιών. Στη συνέχεια, εφόσον η απορρόφηση συνεχίζεται, μπορεί να προκληθεί περιορισμός της κινητικότητας της σπονδυλικής στήλης, των αρθρώσεων των ισχίων και των γονάτων. Τελικά μπορεί να προκληθεί συμπίεση και βλάβη των ριζών των νεύρων, με αποτέλεσμα αδυναμία των κάτω άκρων μέχρι και παραπληγίας. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι για την εκδήλωση των σοβαρότερων συνεπειών της νόσου χρειάζεται μακροχρόνια έκθεση (5—40 χρόνια) και ψηλή ασφαλώς απορρόφηση.

Κύριε Πρόεδρε,

Όταν τον Αύγουστο του 1987 επανάρχιζε τη λειτουργία του το εργοστάσιο λιπασμάτων, οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες δεν είχαν φροντίσει να μετρήσουν το ποσοστό συγκέντρωσης φθοριούχων ενώσεων στην ατμόσφαιρα, ώστε να είναι μέσα στα επιτρεπτά όρια και τότε μόνο να επιτραπεί η λειτουργία του εργοστασίου. Δηλαδή εδώ έχουμε ένα εργοστάσιο που λειτουργεί και εκπέμπει επιβλαβείς ουσίες στην ατμόσφαιρα και κανένας δεν νοιάζεται να ελέγξει το ποσοστό της μόλυνσης της ατμόσφαιρας.

Η πρώτη και τελευταία καταμέτρηση των εκπομπών στα φουγάρα του εργοστασίου έγινε στα τέλη Σεπτεμβρίου 1987. Και τούτο έγινε, γιατί στις 18 Αυγούστου 1987 παρατηρήθηκε μεγάλη μόλυνση της ατμόσφαιρας εξαιτίας εκτεταμένης διαρροής αμμωνίας από το εργοστάσιο των λιπασμάτων, γεγονός το οποίο επισήμανα με ερώτησή μου στη Βουλή στις 19 Αυγούστου 1987. Έγραφα τότε στην ερώτησή μου: «Πληροφορούμαι ότι τη νύχτα της 18ης Αυγούστου 1987 έχει παρατηρηθεί μεγάλη μόλυνση της ατμόσφαιρας εξαιτίας εκτεταμένης διαρροής αμμωνίας από το εργοστάσιο των λιπασμάτων, που βρίσκεται στην περιοχή Βασιλικού η οποία, αν και τελικά τέθηκε υπό έλεγχο, εντούτοις είχε σαν αποτέλεσμα λιποθυμίες εργατών και τον αναβρασμό του πληθυσμού των γύρω κοινοτήτων με επίκεντρο το συνοικισμό Βασιλικού τον οποίο οι κάτοικοι προετοιμάστηκαν να εκκενώσουν και επειδή διαρροή επικίνδυνου για τον ανθρώπινο οργανισμό υλικού έχει παρατηρηθεί και προ 4ετίας και μάλιστα οι κάτοικοι τότε υποβλήθηκαν και σε ιατρικές εξετάσεις των οποίων το αποτέλεσμα έκτοτε δεν έχει παραδόξως γνωστοποιηθεί και, επειδή, ως φαίνεται, παρόμοια περιστατικά δυνατόν να συμβαίνουν συχνά στο μέλλον, αφού από επιτόπια έρευνά μου αυτά δεν μπορούν να αποκλειστούν παρά τη φιλότιμη προσπάθεια των λειτουργιών του εργοστασίου και επειδή διαπιστούται πως πέραν της ενόχλησης που υφίστανται οι κάτοικοι της περιοχής, προκαλούνται και άλλου είδους ενοχλήματα στην υγεία. Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων:

- (α) Αν το έχει απασχολήσει το πρόβλημα της λειτουργίας του εργοστασίου σε συσχετισμό με την υγεία του πληθυσμού, και
- (β) Αν προτίθεται να πάρει και/ή να εισηγηθεί οιαδήποτε μέτρα αποτρεπτικά της μόλυνσης του γύρω περιβάλλοντος.»

Στην ερώτησή μου έτυχα απάντησης στην οποία έγινε παραδοχή των γεγονότων, αλλά αποδιδόταν σε ανθρώπινο λάθος το οποίο στο μέλλον θα λαμβανόταν πρόνοια να αποφευχθεί.

Τελειώνω κύριε Πρόεδρε.

Μετά την κατάσταση αυτή έγιναν μετρήσεις από την Περιβαλλοντολογική Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας περί τα τέλη Σεπτεμβρίου του 1987. Οι μετρήσεις καταδεικνύουν αυξημένες συγκεντρώσεις σε ορισμένες ουσίες πέραν των επιτρεπτών ορίων και όμως επιτρέπεται η συνέχιση της λειτουργίας του εργοστασίου. Κατά πληροφορίες μου, μετρήσεις έγιναν και για λογαριασμό της διεύθυνσης του εργοστασίου και έδειξαν να περιέχει 180—190 mg στο λίτρο ενώ το maximum και μάλιστα σε βιομηχανικές περιοχές είναι μεταξύ 45—48 mg το λίτρο.

Οι υπεύθυνοι του εργοστασίου αποδίδουν το όλο πρόβλημα στα συστήματα ελέγχου των εκπομπών που δεν λειτουργούσαν αποτελεσματικά. Τους έγιναν

παρατηρήσεις από την Περιβαντολογική Υπηρεσία και η εταιρεία που έχει τη διεύθυνση του εργοστασίου ζητούσε χρόνο για να εφαρμόσει τα μέτρα. Η εταιρεία λέει ότι μετά τις παρατηρήσεις βελτιώθηκαν οι συνθήκες εργασίας και περιορίστηκε η αποβολή των αερίων. Έχουν, όπως ανέφεραν στην Επιτροπή της Βουλής, αλλάξει τον σταγονοσυλλέκτη και παράγγειλαν και ένα φίλτρο ηλεκτροστατικό για τη μονάδα θειικού οξέος, αξίας περίπου Α.Κ. 50,000.

Εκείνο που έχει σημασία εδώ είναι ότι μετά τις μετρήσεις που έκαναν οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες και παρά τις διαπιστώσεις τους εντούτοις μέχρι και το επεισόδιο της 9ης Ιουνίου 1988 δεν έγινε οποιαδήποτε νέα μέτρηση στα φουγάρα του εργοστασίου για να διαπιστωθεί αν η κατάσταση βελτιώθηκε ή αν έχει χειροτερέψει. Και τούτο παρά το γεγονός ότι οι κάτοικοι συνεχώς διαμαρτύρονταν για τη μόλυνση της ατμόσφαιρας και παρά την από τους αρμόδιους γνώση του περιεχομένου της Έκθεσης του Δρα Γεωργίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Μια άλλη πτυχή η οποία πρέπει να αναφερθεί είναι το γεγονός ότι αν δεχθούμε τη γνώμη των ειδικών του εργοστασίου για τα αίτια που προκάλεσαν και προκαλούν τις συγκεντρώσεις φθοριούχων ενώσεων, τότε η κατάσταση είναι πιο σοβαρή. Γιατί εάν υπήρχε λάθος ανθρώπινο ή βλάβη στο εργοστάσιο, η κατάσταση θα διορθωνόταν. Εδώ όμως έχουμε μια κατάσταση που δεν ελέγχεται από τον άνθρωπο και που πρέπει όμως να σταματήσει. Να σταματήσει είτε με τοποθέτηση σύγχρονων μηχανημάτων, αν τούτο είναι δυνατόν, ή να κλείσει το εργοστάσιο για να σταματήσει και η μόλυνση της γύρω περιοχής. Διαφορετικά θα πρέπει να γίνει μέριμνα για τη μετοίκηση των κατοίκων του Μαρί και των γύρω περιοχών σε ασφαλέστερες περιοχές, αφού τύχουν ικανοποιητικών αποζημιώσεων.

Δεν μπορεί κανένας να παίζει με την υγεία των κατοίκων αυτών και να μεταθέτει την επίλυση του προβλήματος στο αόριστο μέλλον, τη στιγμή που βρισκόμαστε ενώπιον μιας βεβαιότητας για τις δυσμενείς συνέπειες της απορρόφησης φθοριούχων ενώσεων. Και εδώ πρέπει να λεχθεί ότι η προηγούμενη Κυβέρνηση έπαιξε άσχημα με την υγεία των κατοίκων της περιοχής, αφού απέκρυψε την Έκθεση του ειδικού γιατρού.

Οι κάτοικοι του Μαρί, στο σύνολο τους εκτοπισθέντες, όπως και οι άλλοι επηρεαζόμενοι, θέλουν να σας διαβεβαιώσουν ότι δεν είναι διατεθειμένοι να δεχθούν τη συνέχιση αυτής της κατάστασης. Ή αυτοί θα φύγουν, αφού αποζημιωθούν, ή θα κλείσει το εργοστάσιο. Εκτός αν με τη μέθοδο των απαλλοτριώσεων, που ακολουθείται τελευταία, σκοπείται η στέρηση της γεωργικής γης με αποτέλεσμα τη φυγή τους, χωρίς οποιαδήποτε πρόνοια κρατική.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρακαλέσω, αν μπορέσετε να διατηρήσετε τα πλαίσια για να τελειώσουμε.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Επειδή ήμουν ο εισηγητής, κύριε Πρόεδρε. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, εντάξει. Το λέω γενικά, δεν κάνω παρατήρηση.

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η σοβαρότητα του θέματος και η τραγικότητα των κατοίκων του χωριού Μαρί φαίνεται από τον τίτλο του θέματος, όπως ακριβώς έχει εγγραφεί.

Ο κ. Χατζηγιάννης έχει ασχοληθεί με την ιατρική πλευρά και με τα αποτελέσματα κυρίως των χημικών αναλύσεων για να δείξει επακριβώς την τραγικότητα αυτής της κατάστασης. Εγώ θα ήθελα, αν μου επιτραπεί, να δω μαζί με το υπόλοιπο Σώμα το πρόβλημα αυτό πώς παρουσιάζεται γενικότερα και ποιες είναι ακριβώς οι ευθύνες αυτού του Σώματος. Εδώ στο τρίγωνο της μόλυνσης και της ρύπανσης, όπως πρέπει να αποκαλείται πλέον, γιατί πράγματι η μόλυνση και η ρύπανση είναι μόνιμο φαινόμενο τα τελευταία τουλάχιστον εφτά χρόνια στην περιοχή των χωριών Μαρί—Ζυγίου—Βασιλικού, η ρύπανση και η μόλυνση άρχισαν να εκτείνονται επηρεάζοντας τώρα και άλλες αξιόλογες κοινότητες, όπως είναι το Βασιλικό, το Πεντάκωμο και άλλες γειτνιάζουσες περιοχές.

Στην πλησιέστερη προς τα δυο εργοστάσια περιοχή, και αναφέρομαι στο εργοστάσιο Χημικών Βιομηχανικών, το γνωστό σαν εργοστάσιο λιπασμάτων, όπου παρουσιάζεται κυρίως και το θέμα που εξετάζουμε, όπως επίσης και στο παρακείμενο εργοστάσιο λιπασμάτων του Βασιλικού, βρίσκεται σε απόσταση μερικών εκατοντάδων μέτρων η ταλαίπωρη κοινότητα του χωριού Μαρί. Και όταν λέμε χωριό και κοινότητα Μαρί εννοούμε 100 περίπου οικογένειες με 350 άτομα σαν κατοίκους, που είναι όλοι τους πρόσφυγες κυρίως από τις επαρχίες Αμμοχώστου και Λευκωσίας.

Εδώ το εργοστάσιο των χημικών βιομηχανιών λειτούργησε, όπως αναφέρθηκε το 1982, σταμάτησε τη λειτουργία του το 1983 και επαναλειτούργησε ο 1987, αφού βεβαίως αυτό το Σώμα έκρινε για κάποιους λόγους ότι ήταν σκόπιμο να ψηφίσει και μερικές δεκάδες εκατομμύρια λίρες για να επαναλειτουργήσει.

Και είναι εδώ που ξεκινούν, κύριε Πρόεδρε, οι ευθύνες της Κυβέρνησης. Τώρα ποιες είναι και αν συνεχίζονται είναι θέμα που θα το δούμε. Είχαμε ψηφίσει κατ' επανάληψη και μετά από πολλές συζητήσεις αρκετά εκατομμύρια λίρες για την επαναλειτουργία αυτού του εργοστασίου κάτω από άλλη διεύθυνση και δεν είχαμε μεριμνήσει πραγματικά για στοιχειώδη μέτρα ασφάλειας που θα έπρεπε να είχαν ληφθεί. Γιατί; Γιατί απλούστατα, κύριοι συνάδελφοι, εκτός από τις γνωστές περιπτώσεις διαρροής αμμωνίας και φθοριούχων ενώσεων στην περιοχή που προκάλεσαν τη μόλυνση με δεδομένη και μόνιμη κατάσταση τη ρύπανση που προκαλείται από το εργοστάσιο της τσιμεντοποιίας, πραγματικά είναι μια περιοχή χαράς, υγείας και που προπαντός ενδείκνυται για τουρισμό, αφού σε μικρή απόσταση, μόλις 3—4 χιλιομέτρων, δημιουργείται τώρα και το Ολυμπιακό στάδιο στο γνωστό Governor's Beach και στην κατοικία του Μακαρίου, όπως είναι γνωστή, που είναι και παρακείμενη προς αυτή την περιοχή, για όσους δεν την γνωρίζουν, την παραλιακή.

Στις 13 Απριλίου 1983 ήταν η πρώτη διαρροή. Στις 15 Ιουνίου 1983 η δεύτερη, στις 23 Ιουνίου 1983 η τρίτη διαρροή, τον Απρίλιο του 1988 με το «ανθρώπινο» λάθος η τέταρτη, στις 9 Ιουνίου αυτή που συζητούμε τώρα που προκάλεσε την εγγραφή του θέματος και στις 21 Ιουνίου, κύριοι συνάδελφοι, 12 μέρες μετά, ενώ η Επιτροπή Υγείας εξέταζε το θέμα, είχε επαναληφθεί και πάλι αυτή η διαρροή και η μόλυνση. Εδώ φαίνεται ότι πραγματικά είχα την ατυχία τον

Απρίλιο του 1983 να παρακαθήσω σε κοινή σύσκεψη των τότε τριών Υπουργών, Εσωτερικών, Εργασίας και Υγείας, όπου πράγματι είχε εκτεθεί η τραγικότητα της κατάστασης των κατοίκων. Και είναι εκεί που ζητήθηκε να ληφθούν άμεσα και καθοριστικά μέτρα. Δεν λήφθηκαν ή και αν λήφθηκαν δεν ήταν επαρκή, αυτό αποδεικνύεται με την πρόσφατη διαρροή.

Η Έκθεση έχει αναγνωσθεί. Είναι απαράδεκτο να δικαιολογείται η οποιαδήποτε διεύθυνση του εργοστασίου ή και να δέχεται οποιοσδήποτε, έστω και καλόπιστος ακόμα κριτής, ότι, όπως λέει, από ανθρώπινο λάθος είχαμε αυτό το επεισόδιο, ας πούμε του Απριλίου του 1988. Δηλαδή με ακόμα ένα ανθρώπινο λάθος θα χάσουμε μερικές ζωές και με τρίτο ανθρώπινο λάθος θα χαθεί εξ ολοκλήρου η ζωή από την περιοχή. Και αν λάβουμε υπόψη ότι η ρύπανση που προκαλείται από το εργοστάσιο της τιμεντοποιίας και η μόλυνση που προκαλείται από το εργοστάσιο των λιπασμάτων που είναι μόνιμη κατάσταση στην περιοχή, θα καταλάβουμε ότι πραγματικά δημιουργούν μια αφόρητη κατάσταση για τους κατοίκους και εγκυμονούν άμεσους κινδύνους.

Είχαμε δει και το νυν Υπουργό Υγείας στην προσπάθειά του να αντι-μετωπίσει τα τελευταία επεισόδια πράγματι και με κάποιες δηλώσεις του να διακηρύττει ότι θα πρέπει ή το εργοστάσιο των λιπασμάτων να κλείσει ή το χωριό να μετακινηθεί.

Εκ πρώτης όψεως ίσως να είναι κάπως υπερβολικό, όταν το ακούμε κι' εμείς που γνωρίζουμε το πρόβλημα των κατοίκων και της περιοχής και ίσως αν το δούμε με περισσότερη ψυχραιμία να πούμε ότι υπάρχει δόση υπερβολής. Ίσως όχι, κύριε Πρόεδρε, δεν υπάρχει δόση υπερβολής. Και υπενθυμίζω στο Σώμα ένα παρόμοιο επεισόδιο που είχαμε από το εργοστάσιο Ντέξελ των μπαταριών με τους γνωστούς κινδύνους που είχαμε από την παρουσία μολύβδου στο περιβάλλον. Και αποφάσισε η Κυβέρνηση μετά και από εισήγηση αυτού του Σώματος να μεταφερθεί το εργοστάσιο κατασκευής μπαταριών Ντέξελ λόγω της διαρροής, ή και δεν ξέρω για ποιο άλλο λόγο, και του μολύβδου και του άμεσου κινδύνου στην υγεία των κατοίκων.

Επομένως υπάρχει και το προηγούμενο. Αλλά πέραν αυτού είναι θέμα και ευθυνών αυτή η κατάσταση. Επαναλήφθηκε η λειτουργία του εργοστασίου το 1987, μετά από αν δεν απατώμαι £24 εκ. λίρες που ενέκρινε αυτό το Σώμα για τη δανειοδότηση και την κάλυψη κάποιων χρεών για την επαναλειτουργία του, γιατί οι αρμόδιες υπηρεσίες, είτε Υπουργείο Εργασίας είναι με την Επιτροπή Επιθεωρήσεως Εργοστασίων είτε Υπουργείο Υγείας είναι με τις μετρήσεις τις περιβαλλοντολογικές, δεν μερίμνησε ώστε αυτά που μας είπε στην Έκθεση η Επιτροπή Υγείας ότι έπρεπε να είχαν εγκαταστήσει στο τέλος του 1987 να εγκατασταθούν. Το εργοστάσιο λειτούργησε κανονικά επειδή η λειτουργία του, μας είπαν, δεν εγκυμονούσε κινδύνους και μετά ήρθαν να μας πατήσουν το διακόπτη του πράσινου φωτός για να ξεκινήσει η παραγωγή λιπασμάτων. Τι το απλούστερο. Έχουμε συνηθίσει πράγματι σ' αυτό τον τόπο να τρέχουμε εκ των υστέρων να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα, να αναζητούμε ενόχους, να γίνεται μια συζήτηση και κατ' ανάγκη κάποιοι υπεύθυνοι ή ανευθυνούπευθυνοι να φαίνεται στο τέλος ότι πρέπει οπωσδήποτε να δώσουν κάπου λόγο. Στο τέλος πουθενά δεν δίδεται λόγος, το δημόσιο χρήμα σπαταλάται για να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι και ο καθένας συνεχίζει τη ζωή του.

Δυστυχώς, επαναλαμβάνω, είναι το θέμα αυτό που ήθελα να θίξω πέραν της αναφοράς του κ. Χατζηγιάννη στην ιατρική, στη χημική πλευρά και την έκταση

του προβλήματος. Και ίσως να μην αντιλαμβανόμαστε εμείς τον πόνο αυτών των ανθρώπων, όταν κινδυνεύουν άμεσα να προσφυγοποιηθούν για δεύτερη φορά, όταν βλέπουν τα παιδιά τους να είναι κάτω από κατάσταση μέθης, όπως με απλά λόγια μπορώ να πω, όταν τα βλέπουν μόνιμα ζαλισμένα, όταν έχει διαρροή, να έχουν ζαλάδες, να εγκυμονούνται οι κίνδυνοι που ανέφερε ο κ. Χατζηγιάννης κι εμείς απλώς να διατυπώνουμε μια ευχή ότι θα πρέπει οι αρμόδιοι να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να τοποθετηθούν, λέει, φίλτρα στις καμινάδες!

Έξι επεισόδια από το 1983 μέχρι το 1988, σε διάστημα πέντε ετών, από τα οποία πέντε ενάμιση χρόνο λειτουργούσε το εργοστάσιο. Έξι επεισόδια σε ενάμιση χρόνο δεν είναι αρκετά για να προβληματιστούμε; Όντως δεν είναι υπερβολή. Ή το εργοστάσιο θα πρέπει να κλείσει ή να μετακινηθεί οπωσδήποτε η κοινότητα. Και ούτε το ένα είναι απλό ούτε το άλλο. Είναι ευθύνη της Κυβέρνησης να το αντιμετωπίσει. Αναμένουμε, όπως φαίνεται από την Έκθεση της Επιτροπής Υγείας, τις Εκθέσεις του Υπουργείου Υγείας για τη νέα περιεκτικότητα σε φθοριούχους ενώσεις στον οργανισμό των παθόντων, όπως επίσης και την Έκθεση της Επιτροπής Επιθεωρήσεως Εργοστασίων του Υπουργείου Εργασίας για την κατάσταση που υπάρχει στον έλεγχο της ασφάλειας του εργοστασίου. Αναμένουμε. Θα έλθει, κύριοι συνάδελφοι, η Έκθεση σε 10—15 μέρες, θα μας πουν ότι λαμβάνονται κάποια μέτρα και εκείνο το αστείο για μένα που φαίνεται στην Έκθεση που λέει έστω και αν είναι 21 φορές, ή κατά τον Α. Γεωργίου, γιατρό ειδικό που εξέτασε, 48 φορές μεγαλύτερη η περιεκτικότητα φθοριούχων ενώσεων στους κατοίκους του χωριού από ένα συνηθισμένο κάτοικο της Λευκωσίας, 21—48 φορές περισσότερες, δεν εγκυμονεί, λέει ο αρμόδιος του Υπουργείου Υγείας, κινδύνους άμεσους για τη ζωή τους. Βεβαίως δεν θα τους βλέπουμε να πεθαίνουν, όπως έπαθαν τα παιδιά μετά την έκρηξη που έγινε στη Χιροσίμα της ατομικής βόμβας σε δευτερόλεπτα να γερνούν. Θα τα βλέπουμε σε δυο μήνες δηλαδή. Και επίσης το άλλο αστείο «από ανθρώπινο λάθος». Δηλαδή από ένα ανθρώπινο λάθος κινδυνεύουν καθημερινά εκατοντάδες ζωές. Είναι εδώ που ενδείκνυται να ληφθούν άμεσα μέτρα και όχι απλώς υπό μορφή ευχολογίου και πάλι.

Ήταν, είπα και προηγουμένως, κατά κακή μου τύχη, κύριε Πρόεδρε, που ήμουν παρών σε εκείνη τη σύσκεψη του 1983, τρεις Υπουργοί με όλες τις υπηρεσίες, Προστασίας Περιβάλλοντος, Ιατρικές κλπ. υπό την προεδρία του τότε Υπουργού Εσωτερικών και νυν Υπουργού Εσωτερικών, ο ίδιος ήταν. Περιμέναμε την Έκθεση και την είδαμε και είδαμε ότι μετά από πέντε χρόνια μας είπαν «ναι, ξέρετε, είχατε 21 ή 48 φορές φθοριούχους ενώσεις πέραν του κανονικού εσείς οι κάτοικοι του χωριού Μαρί».

Γι' αυτό δεν είναι υπερβολή. Ή το εργοστάσιο πρέπει να κλείσει, αν δεν βεβαιωθεί και αυτό το Σώμα για τα μέτρα ασφάλειας που λαμβάνονται, όχι απλώς με μια διαβεβαίωση που θα δώσουν στην Επιτροπή Υγείας, ή θα πρέπει να μελετηθεί άμεσα η μεταφορά του χωριού.

Και τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, το είχα συνδέσει από την αρχή, και κλείοντας το συνδέω και επιμένω η ρύπανση του περιβάλλοντος που προκαλείται από το παρακείμενο εργοστάσιο τσιμεντοποιίας του Βασιλικού σε συνδυασμό με τη μόλυνση από το εργοστάσιο των λιπασμάτων χειροτερεύουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό την περιοχή. Είναι εδώ που είχαμε την τύχη και την ατυχία πολλοί συνάδελφοι με αρμοδίους να επισκεφτούμε και τα δυο αυτά εργοστάσια.

Πραγματικά και μόνο ο απλός περίπατος στο ενδιάμεσο των χώρων των δυο εργοστασίων δίνει την εικόνα του περιβάλλοντος. Υπάρχουν και αλλού εργοστάσια τσιμεντοποιίας και στην Κύπρο και εκτός Κύπρου. Ίσως αρκετοί από μας τα έχουμε επισκεφτεί. Δεν είδαμε να επικρατεί αυτή η κατάσταση. Γιατί αυτή η διαφορά; Απλούστατα διότι δεν υπάρχει ο έλεγχος, η αρμόδια υπηρεσία Επιθεωρήσεως Εργοστασίων δεν ασκεί τον κανονικό έλεγχο και όταν τον ασκήσει δεν φροντίζει ώστε τα μέτρα τα οποία επιβάλλει να ληφθούν προστατευτικά. Με τα φίλτρα που μας μιλούν για καμινάδες ή με άλλο τρόπο πρέπει οριστικά πρώτα να τοποθετηθούν αυτά τα μέτρα ασφάλειας και μετά να επαναλειτουργήσουν τα εργοστάσια. Και είναι εδώ που σωστά αποφάσισε η Επιτροπή Υγείας παρακολουθώντας το θέμα ότι θα επανέλθει. Και φυσικά κι εμείς, καίτοι μας λεν στην Έκθεση ότι θα έπρεπε να είναι ενώπιον της Επιτροπής Υγείας το αποτέλεσμα και του Υπουργείου Υγείας και του Υπουργείου Εργασίας μέχρι τέλους Ιουνίου, είμαστε αισίως στις 8 Ιουλίου και Έκθεση δεν είδαμε ούτε από το ένα ούτε από το άλλο Υπουργείο. Γι' αυτό και θα πρέπει ίσως το Σώμα σε κάποιο χρόνο, αν δεν είναι ικανοποιητικά τα άμεσα μέτρα που θα ληφθούν, να επανέλθει στη συζήτηση του θέματος, κύριε Πρόεδρε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απλώς θα ήθελα να υποδείξω στην Επιτροπή Υγείας, επειδή και σε μένα κάτι λέχθηκε ότι το Ολυμπιακό Στάδιο θα γίνει εκεί, θα παρακαλούσα τον Πρόεδρο της Επιτροπής να ασχοληθεί και με αυτό το θέμα, ερχόμενος σε επαφή με την Εκτελεστική Εξουσία, διότι, αν πράγματι τα πράγματα είναι όπως περιγράφονται, ίσως θα πρέπει να αναθεωρηθεί οποιαδήποτε απόφαση γι' αυτό το θέμα.

Θα παρακαλέσω τον Πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας να ασχοληθεί αυτεπάγγελτα με αυτό το θέμα.

Υπάρχει άλλος ομιλητής εκ μέρους του Συναγερμού ο οποίος θέλει να μιλήσει;

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Φαντάζομαι θα συμφωνούν όλα τα Μέλη της Επιτροπής με την εισήγησή σας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε;

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Φαντάζομαι να συμφωνούν όλα τα Μέλη της Επιτροπής με την εισήγησή σας, λέω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ελπίζω να συμφωνούν. Άλλωστε απλώς θα εξετάσετε το θέμα.

Ο κύριος Μαθηκολώνης. Θα παίρνω τα κόμματα κατά σειρά. Θα σας παρακαλέσω να περιοριστείτε στα πλαίσια τα χρονικά.

A. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν πρόκειται να επαναλάβω όσα οι δύο προηγούμενοι συνάδελφοί μου έχουν πει, αλλά θα ήθελα να σχολιάσω με πολλή συντομία ένα ιδιαίτερο θέμα το οποίο έθιξε ίσως περισσότερο ο κ. Σολωμής.

Το θέμα το οποίο ήθελα να θίξω και να σχολιάσω είναι το γεγονός της πεντάχρονης καθυστέρησης στο να δοθεί στη δημοσιότητα η Έκθεση του ειδικού εμπειρογνώμονα του γιατρού κυρίου Γεωργίου ο οποίος τη συνέταξε το 1983. Βλέπουμε ότι οι έρευνες του κυρίου Γεωργίου σε σχέση με τη μόλυνση του περιβάλλοντος και των κατοίκων της περιοχής από διαφυγή χημικών ενώσεων έγινε περίπου τον Ιούνιο του 1983. Στις 9 Ιουνίου 1988, όταν παρουσιάστηκε και πάλι το πρόβλημα της μόλυνσης, μετά από πέντε ολόκληρα χρόνια, διαπιστώνουμε και πληροφορούμεθα ότι δήθεν προ τριών μόλις ημερών πριν από τις 9 Ιουνίου 1988 δόθηκε λέει, στη δημοσιότητα η Έκθεση αυτή του γιατρού.

Και διερωτάται κανείς. Ποιος ήταν ο λόγος πέντε ολόκληρα χρόνια να μη δοθεί στη δημοσιότητα και στις 6/6, τρεις μόλις μέρες πρωτού επαναληφθεί η διάρροή να δοθεί στη δημοσιότητα αυτή η καταπελτική και τρομερή — μπορώ να πω — Έκθεση;

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι στην πραγματικότητα η Έκθεση δεν δόθηκε στη δημοσιότητα στις 6 Ιουνίου 1988, διότι κανένας δεν την είχε πληροφορηθεί στις 6 Ιουνίου 1988. Πιστεύω ότι είχε δοθεί στη δημοσιότητα στις 9 Ιουνίου 1988 και μετά που επισυνέβη το δεύτερο, το τελευταίο επεισόδιο της μόλυνσης της ατμόσφαιρας και των κατοίκων της περιοχής.

Αν αναφέρω αυτό το πράγμα και αν σχολιάζω αυτό το σημείο, είναι ακριβώς για να τονίσω αυτό το οποίο έχει πει και ο κύριος Σολωμής. Ότι πρέπει κάποτε να αντιμετωπίσουν τις ευθύνες των πράξεων και των παραλείψεων τους άνθρωποι οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με οποιαδήποτε καθήκοντα τα οποία έχουν σχέση με το λαό και ιδιαίτερα με την υγεία του λαού.

Γνώριζε, κύριε Πρόεδρε, η Κυβέρνηση, η τότε Κυβέρνηση, γνώριζε πολύ καλά ότι, όπως λέει ο γιατρός ο κύριος Γεωργίου, ο ειδικός, υπήρχε στην περιοχή, ένεκα της λειτουργίας των Χημικών Βιομηχανιών, μια συνεχώς διαχειμενόμενη έκθεση των κατοίκων του χωριού Μαρί σε φθοριούχες ενώσεις με μέση τιμή 1324, ενώ η μέση τιμή των ατόμων στη Λευκωσία ήταν 0.0623.

Αυτό το γεγονός ήταν γνωστό από το 1983 τον Ιούνιο στην Κυβέρνηση. Και η Κυβέρνηση δεν αισθάνθηκε, οι αρμόδιοι του Υπουργείου Υγείας δεν αισθάνθηκαν την ανάγκη ούτε το λαό γενικά να ενημερώσουν γι' αυτή την καταπελτική Έκθεση, ούτε τους κατοίκους του Μαρί που η υγεία τους εβλάπτετο με μεγάλη βεβαιότητα, αλλά ούτε και αυτή την ίδια τη Βουλή. Πέντε ολόκληρα χρόνια, και ενώ αυτή η Βουλή συζητούσε το θέμα της επαναλειτουργίας των Χημικών Βιομηχανιών, δεν σκέφθηκαν ότι μπορούσε αυτό το Σώμα να επηρεαστεί στην απόφασή του να διατάξει ή να επιτρέψει την επαναλειτουργία των Χημικών Βιομηχανιών, αν γνώριζε ότι πράγματι υπήρχε τόσο τεράστιων διαστάσεων μόλυνση του περιβάλλοντος και των κατοίκων της περιοχής.

Το τρομερό σε αυτή όλη την υπόθεση, και θα έλεγα και το ασύλληπτο κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, είναι ότι λέει ο ειδικός από το 1983 στην Έκθεσή του ότι μια συνεχής έκθεση των κατοίκων της περιοχής, και συνεχής έκθεση σημαίνει από πέντε χρόνια και πάνω μέχρι σαράντα χρόνια, μπορεί να προκαλέσει παραπληγία. Αυτό το γεγονός δεν προβλημάτισε αυτούς τους ανθρώπους τους υπευθύνους, ώστε να έρθουν να δώσουν στη δημοσιότητα την Έκθεση και να κάμουν επαρκή έλεγχο αν πράγματι υπήρχαν τρόποι να αντιμετωπιστεί η διάρροή.

Αλλά υπάρχει και ακόμα μια πιο σοβαρή παράλειψη. Στη σελίδα 5 της Έκθεσης, αναφέρεται της Έκθεσης του γιατρού Δρα Ανδρέα Γεωργίου,

αναφέρεται ότι από την ανάλυση των πινάκων 1-2 δεν μπορεί να τεκμηριωθεί στο παρόν στάδιο πρόβλημα έκθεσης των κατοίκων του χωριού Μαρί σε διοξειδίο του θείου τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα που έγινε η έρευνα. Θα χρειαστούν επιπλέον μετρήσεις του διοξειδίου του θείου στον αέρα του χωριού Μαρί από τον Επιθεωρητή Βιομηχανικού Περιβάλλοντος.

Το 1983 λοιπόν διατυπώνεται αυτή η Έκθεση, χρειάζονται επιπλέον έρευνες και μετρήσεις για να υπολογιστεί το επίπεδο τώρα του διοξειδίου του θείου, ενός κατ' εξοχήν δηλητηριώδους αερίου. Και από τότε μέχρι σήμερα, πέντε χρόνια μετά, δεν γνωρίζουμε καν ούτε σαν Βουλή αν έχουν συμπληρωθεί αυτές οι μετρήσεις ούτε και ο λαός γνωρίζει ούτε και οι κάτοικοι του Μαρί γνωρίζουν κατά πόσο έχουν μολυνθεί και σε ποιο βαθμό από το διοξειδίο του θείου, αυτή τη φορά.

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, και γι' αυτό το λόγο έχω ανέλθει στο Βήμα ότι πρέπει η τωρινή κυβέρνηση να απαντήσει σε τέσσερα ερωτήματα.

Πρώτο, γιατί δεν δόθηκε στη δημοσιότητα έγκαιρα η Έκθεση του Δρα Γεωργίου το 1983;

Δεύτερο, γιατί δεν ενημερώθηκαν οι ενδιαφερόμενοι για τους σοβαρούς κινδύνους που διατρέχουν, δηλαδή οι κάτοικοι του Μαρί;

Τρίτο, γιατί δεν ενημερώθηκε η Βουλή, όταν συζητούσε το θέμα της επαναλειτουργίας των Χημικών Βιομηχανιών και το τέταρτο ερώτημα κατά πόσο υπάρχει πίσω από αυτή την παράλειψη οποιαδήποτε σκοπιμότητα ή οποιοδήποτε συμφέρον για τη μη δημοσίευση της Έκθεσης και το γεγονός ότι δεν έχουν καταστεί γνωστές έγκαιρα σε αυτή τη Βουλή τουλάχιστον οι τρομερές συνέπειες που έχει η λειτουργία των Χημικών Βιομηχανιών.

Θα ήθελα προτού κατέλθω από το Βήμα, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, να πω το εξής, σαν βουλευτής Λάρνακας αυτή τη στιγμή, γιατί οι Χημικές Βιομηχανίες, όπως και η Τσιμεντοποιία Βασιλικού, βρίσκονται στην περιοχή της επαρχίας μας.

Πρώτο, έχω εγγράψει το θέμα της μόλυνσης, της συνεχούς μόλυνσης του περιβάλλοντος η οποία γίνεται από τη λειτουργία της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού, που είναι εξίσου σοβαρό θέμα, και με αυτή την ευκαιρία θα ζητήσουμε, μόλις ανοίξει η Βουλή μετά τις θερινές διακοπές, να πάρει κάποια προτεραιότητα και να συζητηθεί το θέμα και δεύτερο, θα ήθελα να διατυπώσω την εξής άποψη:

Αν υπάρχει οποιαδήποτε πρόθεση από πλευράς της τωρινής Κυβέρνησης να μετατρέψει την περιοχή Μαρί, Μαρωνιού, Τόχνης, Καλαβασού και των άλλων χωριών που έχουν αναφερθεί και του Βασιλικού, αν υπάρχει πρόθεση της τωρινής Κυβέρνησης να μετατρέψει αυτή την περιοχή σε βιομηχανική περιοχή, τότε σίγουρα πρέπει να γνωρίζει η Κυβέρνηση ότι θα μας βρει αντίθετους προς αυτή την πορεία. Και όπως έχει ήδη αναφερθεί υπάρχουν σχέδια για εγκατάσταση νέας βιομηχανίας, ηλεκτροπαραγωγού σταθμού στην περιοχή εκείνη.

Η Λάρνακα και η περιοχή αυτή, η οποία κατ' εξοχήν προσφέρεται για τουριστική ανάπτυξη, δεν είναι διατεθειμένη να δεχτεί τέτοια μεταχείριση.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ μέρους του ΔΗ.ΚΟ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, διαδικαστικά θα παρακαλούσα, μιας και φαίνεται από τη συζήτηση πως είναι σοβαρό το θέμα, καθώς και από τα στοιχεία που μας δόθηκαν από τις εκπομπές αυτές των μολυσμένων αερίων, να μιλήσουν, αν είναι δυνατόν, δύο από κάθε κόμμα, όπως εισηγήθηκε ο συνάδελφος Δημήτρης Ηλιάδης της ΕΔΕΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό εναπόκειται στην Ολομέλεια.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Αν δεν υπάρχει ένσταση από την Ολομέλεια, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει...

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Αν δεν υπάρχει ένσταση, κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ να γίνει δεκτή η εισήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει. Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση.

Εκ μέρους του ΔΗ.ΚΟ ποιος θα μιλήσει πρώτος. Ορίστε. Μόνο θέλω να παρακαλέσω, τουλάχιστον τα χρονικά περιθώρια, εφόσον τώρα μάλιστα αυξάνεται και ο αριθμός, να τηρηθούν.

Λυπούμαι που το επαναλαμβάνω.

Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το σημερινό θέμα που απασχολεί το Σώμα της Βουλής δεν είναι συνηθισμένο θέμα, αλλά ένα από τα πιο σοβαρά θέματα, διότι καθάπτεται της υγείας του ανθρώπου και ιδιαίτερα της υγείας αθώων παιδιών σε μια συγκεκριμένη φτωχή περιοχή.

Γι' αυτό το λόγο θα ήθελα να συγχαρώ τους συναδέλφους κυρίους Χατζηγιάννη και Σολωμή για το ενδιαφέρον τους να εγγράψουν αυτό το θέμα, καθώς και όλους όσους έδειξαν την ανάλογη ευαισθησία και ενδιαφέρον για τούτο το καυτό πρόβλημα. Χαίρομαι που η Επιτροπή Υγείας ενήργησε άμεσα προς αυτή την κατεύθυνση και έλαβε όλα τα απαιτούμενα μέτρα και έκανε διευθετήσεις δίδοντας την απαιτούμενη προτεραιότητα στο πρόβλημα υγείας που παρουσιάστηκε πρόσφατα στην περιοχή Ζυγίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Το υπό συζήτηση θέμα μας φέρνει μπροστά σε δυο αδιαμφισβήτητες πραγματικότητες ότι σίγουρα τόσο το 1983 όσο και τον Ιούνιο του 1988 από το ίδιο εργοστάσιο παρουσιάστηκε πρόβλημα μόλυνσης της ατμόσφαιρας με τις αναφερθείσες επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων της περιοχής. Το μεν 1983 υπήρξε διαρροή αμμωνίας σε μεγάλη έκταση, το δε 1988 υπήρξε αποβολή στον αέρα φθοριούχων ενώσεων από το εργοστάσιο φωσφορικού οξέος.

Παράλληλα είναι έκδηλη η ανησυχία των κατοίκων της γύρω περιοχής Ζυγίου-Τόχνης-Καλαβασού-Μαρωνίου και τούτο φαίνεται τόσο από τις διαμαρτυρίες τους στον τύπο όσο και με τις διάφορες επιστολές που έχουν στείλει σε μας και την Κυβέρνηση. Ήδη έχω να καταθέσω μια επιστολή που έχει σταλεί από

τους κοινοτάρχες της περιοχής που η ίδια μιλά αφ' εαυτής τόσο για την έντονη αγωνία των κατοίκων για την υγεία τους όσο και για τις δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις που υφίσταται η περιοχή από τη λειτουργία των Χημικών Βιομηχανιών.

(Καταθέτει την επιστολή στη Γραμματεία της Βουλής)

Και γεννάται, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, το μεγάλο ερώτημα. Έχουν γίνει αυτές οι Βιομηχανίες και δεν έχει ληφθεί η απαιτούμενη πρόνοια για την περιβαλλοντολογική ρύπανση και την υγεία των ανθρώπων είτε των εργαζομένων είτε των κατοίκων της περιοχής;

Φως σ' αυτό το ερώτημα δίδεται από τον Υπουργό Υγείας της νέας Κυβέρνησης που χαρακτηριστικά είπε: «Ή θα φύγουν οι βιομηχανίες ή θα μετακινηθεί το χωριό». Αυτό το έχει πει προ ολίγου και άλλος συνάδελφος, ο κ. Σολωμός.

Και αφού η αντίκριση και η διαπίστωση υπήρξε τόσο εύκολη και τόσο απλή, και μάλιστα πριν ακόμα το Υπουργείο Εργασίας καταθέσει την αναμενόμενη τελική Έκθεσή του, τότε πώς αναμένουμε εμείς από τους ανθρώπους αυτής της περιοχής να δείξουν την απαιτούμενη κατανόηση και υπομονή; Και όταν διά στόματος του αρμόδιου φορέα της προστασίας του υπέρτατου αγαθού του ανθρώπου, που είναι η υγεία, συνιστάται η φυγή και η εγκατάλειψη, τότε τι αξία έχει η σημερινή αυτή συζήτηση;

Άρα η Βουλή έχει σήμερα διπλή ευθύνη στο υπό συζήτηση θέμα. Από τη μια να αναλύσει σε βάθος το πρόβλημα της περιοχής Ζυγίου και από την άλλη να κατοχυρώσει πάνω απ' όλα την υγεία των επηρεαζομένων κάμνοντας τις ανάλογες εισηγήσεις προς την Κυβέρνηση. Πρέπει να ξεκαθαριστεί πλήρως αν μπορούν να υπάρξουν αποτρεπτικά μέτρα για τη μη επανάληψη παρόμοιας κατάστασης και από την άλλη να ληφθούν άμεσα, αν είναι δυνατόν και πρέπει να είναι, διορθωτικά μέτρα κάτω από ένα επιτακτικό και τακτικό έλεγχο από τα αρμόδια Υπουργεία.

Για μας μπορεί να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η οικονομία του τόπου μας αλλά πάνω απ' όλα η υγεία του λαού είναι το ύψιστο μέλημά μας. Χωρίς βεβαιωμένα συμπεράσματα και χωρίς την απαραίτητη μελέτη από τα αρμόδια Τμήματα και ιδιαίτερα χωρίς να πανικοβάλλουμε το κοινό ζητούμε και απαιτούμε από την Κυβέρνηση να προχωρήσει σε βάθος στην έρευνα και μελέτη τόσο από το Υπουργείο Εργασίας όσο και από το Υπουργείο Υγείας για την ασφάλεια και την υγεία τόσο των εργαζομένων στις Χημικές Βιομηχανίες όσο και των κατοίκων της γύρω περιοχής.

Θεωρούμε ικανοποιητικές τις διαπιστώσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας και τον υπεύθυνο χειρισμό που το θέμα τυγχάνει εκ μέρους της. Παράλληλα όμως δηλώνουμε ότι το όλο θέμα θα είναι συνεχώς υπό παρακολούθηση και δεν θα διστάσουμε να ξαναφέρουμε στην επιφάνεια το όλο θέμα, αν δεν υπάρξει ικανοποιητική επίλυσή του.

Παράλληλα ζητούμε από την Κυβέρνηση τη διεξαγωγή έρευνας και μελέτης για έλεγχο της φυτικής ζωής της γύρω περιοχής, γιατί υπάρχουν έντονες διαμαρτυρίες από τους κατοίκους αυτής της περιοχής ότι πέρα από την υγεία τους αντιμετωπίζουν και σοβαρό πρόβλημα περιβαλλοντολογικής ρύπανσης.

Όμως είμαι υποχρεωμένος, κύριε Πρόεδρε, να απαντήσω σε κάποια ερωτήματα που έθεσαν συνάδελφοι προηγουμένως σχετικά με τη δημοσιότητα της Έκθεσης υγείας που ετοιμάστηκε το 1983 και δόθηκε στη δημοσιότητα το 1986.

Δεν υπήρξε, κύριε Πρόεδρε, καμιά σκοπιμότητα εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας και εκ μέρους του Υπουργού για την κάλυψη ή απόκρυψη αυτής της Έκθεσης. Απλούστατα κατά το 1983, όταν βρισκόταν υπό μελέτη αυτή η Έκθεση το ίδιο το εργοστάσιο είχε κλείσει και κανένας δεν γνώριζε αν θα ξαναλειτούργουσε και, όπως ήδη εμφανίζεται και στην Έκθεση, ξαναλειτούργησε μετά από τέσσερα ολόκληρα χρόνια.

Το άλλο σημείο που έφεξαν οι προηγούμενοι συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού, ότι είναι τουριστική η περιοχή και ότι προκαλεί αρκετά προβλήματα, κανείς δεν το αμφισβητεί. Αλλά, κύριε Πρόεδρε, πρέπει να αναφερθεί για λόγους δικαίου ότι η μελέτη αυτή δεν έγινε από την Κυβέρνηση Κυπριανού για την οποία αλλεπάλληλα ακούονται απ' αυτό το Βήμα αυτές οι ύβρεις, αλλά από αρμοδίους που κλήθηκαν για το σκοπό αυτό από την Κυβέρνηση Μακαρίου πολύ πιο πριν από το 1976. Όμως για μας συνεχίζει και παραμένει να είναι υπό παρακολούθηση το πρόβλημα αυτό και σαν Βουλευτές της Λάρνακας θα δείξουμε το απαιτούμενο ενδιαφέρον, διότι θεωρούμε την υγεία του λαού σαν ύψιστο μέλημά μας, σαν πρώτιστο θέμα και μετά την οικονομία του τόπου.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Σε μια περίοδο που η ανθρωπότητα χειμάζεται θανάσιμα, που ουσιαστικά τίθεται στην πλάστιγγα η ίδια η βιολογική αυθυπαρξία της από την περιβαλλοντολογική ρύπανση, σε περιόδους που ο Ο.Η.Ε. κρούει τον κώδωνα του κινδύνου υπογραμμίζοντας πως στις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε τόσο προχωρημένη η καταστροφή, ώστε να έχει διαβρώσει τα θεμέλια του γήινου περιβάλλοντος πέραν κι αυτού του ορίου επανόρθωσής του, σε ώρες που μερικοί υπογραμμίζουν πως στο 2000 μ.Χ., αν εξακολουθήσουμε με τον ίδιο καταστροφικό ρυθμό, το 1/3 του γήινου παραγωγικού εδάφους θα έχει τεφροποιηθεί και σποδοποιηθεί, σε στιγμές που, όπως πρόσφατα ανακοινώθηκε, ένα εκατομμύριο ζωικά είδη ενδέχεται να έχουν ήδη εκλείψει στα τελευταία εκατό χρόνια, μια εξαφάνιση που δεν έχει στην έκτασή της συμβεί στα έξι εκατομμύρια χρόνια της βιολογικής ύπαρξης, σε ώρες που η εναλλακτική λύση «3» του Λέσλυ Γουάτκινς αποδεικνύεται όχι και τόσο μυθιστορηματική, όσο αρχικά εκλήφθηκε, μιας κι η ΝΑΣΑ πρόσφατα περίπου επιβεβαίωσε το ανατριχιαστικό, για τη βιολογική αυθυπαρξία του ανθρώπινου γένους από τη συνεχή μόλυνση και τη λεηλασία της γης, από τον υπερπληθυσμό και τη βιομηχανία, πόρισμα για το μέλλον της ανθρωπότητας, τα προβλήματα, όπως της περιβαλλοντολογικής μόλυνσης που επισημαίνει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή στο τρίγωνο του Μαρί, στην περιοχή του χωριού Μαρί δεν μπορούν να μας αφήσουν ασυγκίνητους.

Είχαμε, έντιμε κύριε Πρόεδρε, την Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας που στην 8η σελίδα της αναφέρει πως η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναμένεται να ολοκληρώσει τη σχετική Έκθεση της για την περιβαλλοντολογική έρευνα που διεξάγεται με τις πρόσφατες μετρήσεις των αποβλήτων του εργοστασίου. Η Έκθεση αυτή σε παράγραφο της θα περιλαμβάνει και τις εισηγήσεις της Υπηρεσίας αυτής πάνω στα μέτρα βελτίωσης που θα πρέπει να ληφθούν από την εταιρεία, ώστε να περιοριστεί στον επιθυμητό βαθμό η ρύπανση της ατμόσφαιρας.

Όμως, όπως πληροφορούμαστε σήμερα, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, οι τελευταίες μετρήσεις, που έγιναν μετά το επεισόδιο της εννάτης του έκτου και της 21/6/1988 και αφορούσαν τα αέρια απόβλητα του εργοστασίου και που αποτελούσαν συνέχεια των μετρήσεων του 1988, έχουν επισπευσθεί. Οι μετρήσεις αυτές απέδειξαν πως το μεν θειικό οξύ βρισκόταν σε επιτρεπτά όρια, στις συνθήκες δηλαδή προδιαγραφές, αλλά κι αυτό είναι το πιο σημαντικό που πρέπει οπωσδήποτε να προβληματίσει τη Βουλή — παρουσιάστηκε σοβαρό πρόβλημα στο εργοστάσιο λιπάσματος, στο εργοστάσιο δηλαδή της τελικής επεξεργασίας του προϊόντος, το γνωστό με τα Ν.Ρ.Κ. (Νάτριο, Φωσφόρο και Κάλιο), όπου βρέθηκε αυξημένη ποσότητα σκόνης, αμμωνίας και φωσφορικού οξέος πέραν των επιτρεπτών ορίων.

Η αμμωνία με τη σωματιδιακή ύλη (τη σκόνη) είναι πολύ επικίνδυνη, αναφέρουν Έκθεσεις που μας δόθηκαν πριν από λίγες ώρες, και αυτό είναι στοιχείο που πρέπει οπωσδήποτε να μας προβληματίσει σαν Επιτροπή. Γιατί σίγουρα η κατάσταση αυτή εγκυμονεί κινδύνους που πρέπει οπωσδήποτε να δούμε και να σηματοδοτήσουμε.

Εξάλλου στο τρίτο εργοστάσιο του συγκροτήματος φωσφορικού οξέος βρέθηκαν αυξημένα οξείδια φωσφόρου πέραν των επιτρεπτών ορίων. Οι έρευνες ελπίζεται να συμπληρωθούν, όσο αφορά τις μετρήσεις των φθοριούχων ενώσεων, μόλις αρθούν ο τεχνικές δυσκολίες αναφορικά με τη λειτουργία του εργοστασίου, μια διαδικασία που υπολογίζεται πως σε 2 — 3 βδομάδες θα έχει οπωσδήποτε ολοκληρωθεί. Όμως το πρόβλημα που παρουσιάζεται είναι τούτο. Όταν σε στιγμές ομαλής λειτουργικής δράσης, όταν σε στιγμές ομαλής πορείας του εργοστασίου, παρουσιάζονται αυτές οι αυξημένες ποσοτώσεις αυτές οι αυξημένες εκροές που επιμολύνουν την ατμόσφαιρα, οι κίνδυνοι που απειλούν και οι κίνδυνοι που στο παρελθόν απείλησαν την υγεία των κατοίκων, όπως έχει τονιστεί με τα γεγονότα που έχουν επισημανθεί, στις πέντε προηγούμενες φορές, είναι οπωσδήποτε μεγάλοι κι αδιαμφισβήτητα πρέπει να προβληματίσουν την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Έτσι πιστεύουμε, κύριε Πρόεδρε, πως με τη νέα περίοδο της Βουλής, τον Οκτώβρη τουλάχιστον θα πρέπει, αφού εξαχθούν τα σχετικά πορίσματα, αφού ολοκληρωθεί ο έλεγχος, καθώς και ο έλεγχος των συστημάτων κατακράτησης ή των φίλτρων, όπως λέγονται στη λαϊκή ορολογία, καθώς και των διεργασιών, δηλαδή των συνθηκών λειτουργίας και παραγωγής του εργοστασίου, να ξαναεγκύψει η Επιτροπή για να δούμε σε ποια κατάσταση βρίσκεται το όλο θέμα, κι αν είναι δυνατόν, να αντιμετωπίσει εξ' υπαρχής το όλο πρόβλημα.

Έτσι πιστεύω πως η Επιτροπή μετά τον ερχόμενο Οκτώβρη θα πρέπει, επανατονίζουμε, μετά την ολοκλήρωση μάλιστα των ερευνών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για τις οποίες ήδη μιλήσαμε, και μετά την ολοκλήρωση της Έκθεσης των Γερμανών εμπειρογνομόνων που βάσει διακρατικής συμφωνίας μας υποβοηθούν τόσο στην εκπαίδευση στελεχών όσο και στον τομέα της παροχής των αναγκών οργάνων ελέγχου, θα πρέπει, ξαναλέμε, να επανεγκύψουμε στο θέμα και, ανάλογα με την πρόοδο που υπάρχει να σταθμίσουμε τις ευθύνες μας.

Στο μεταξύ σίγουρα θα πρέπει να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για να περιοριστούν δραστικά οι εκπομπές της σκόνης, της αμμωνίας και του φωσφορικού οξέος, αλλά και η ηχορύπανση που καταξοχίζει την ησυχία των κατοίκων την

νύχτα. Πρόσθετα να ληφθούν μέτρα για τη μη διάρρηξη των φραγμάτων των αποβλήτων, για να μη γίνουν πραγματικότητα οι φόβοι των Ρώσων και των Πολωνών τεχνικών πως σε 20 το πολύ χρόνια κάθε ίχνος χλωρίδας θα έχει ήδη εξαφανιστεί από την κοινότητα και για να μην παραστούμε, αν ζούμε βέβαια, μάρτυρες, κάποιας σύγχρονης τραγωδίας, σαν κι εκείνης του ινδικού χωριού Μποπάλ και του Τσέρνομπιλ.

Στο μεταξύ, έντιμε κύριε Πρόεδρε, καταθέτω και στη Γραμματεία της Βουλής τις πιο πρόσφατες Εκθέσεις, τις σημερινές Εκθέσεις, του αρμόδιου Τμήματος του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τις χθεσινές μετρήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ μέρους του ΑΚΕΛ;

Ο κύριος Τσιέττης.

Κ. ΤΣΙΕΤΤΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές,

Η Βουλή μελετά ένα σοβαρό πρόβλημα σήμερα, το μολυσμένο νέφος που στις 9 Ιουνίου 1988 πάνω από το χωριό Μαρί προκάλεσε ζαλάδες στους κατοίκους και λιποθυμίες στα παιδιά του σχολείου του χωριού Μαρί. Το γεγονός αυτό αναστάτωσε τους κατοίκους της περιοχής αλλά και κάθε ένα που ενδιαφέρεται για το καλό αυτού του τόπου και προκάλεσε μάλιστα αναστάτωση ανάμεσα στους πρόσφυγες της περιοχής, γιατί δεν πάρθηκαν μέτρα για καλύτερη λειτουργία του εργοστασίου λιπασμάτων στην περιοχή, ενώ οι αρμόδιοι γνώριζαν το πρόβλημα από το 1983.

Σωστά η Βουλή έδειξε την ευαισθησία της και έδωσε προτεραιότητα στη μελέτη του προβλήματος και σωστά ζητήθηκε όπως η Εκτελεστική Εξουσία επιληφθεί του προβλήματος αμέσως. Προσωπικά έχω επισκεφθεί και προηγούμενα και όταν έγινε αυτό το γεγονός την περιοχή και παρακολούθησα τις συνεδριάσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας. Έγινε μια τεκμηριωμένη μελέτη. Συμφωνώ με την Έκθεση που κατατέθηκε σήμερα στο Σώμα. Γίνονται διαπιστώσεις ότι υπάρχει πρόβλημα ρύπανσης της περιοχής. Αν ληφθούν μέτρα, μπορεί να ελεγχθεί η μόλυνση του περιβάλλοντος. Γίνονται εισηγήσεις για να ληφθούν μέτρα. Δίνεται λογική πίστωση χρόνου για να παρθούν αυτά τα μέτρα.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και η προστασία της υγείας των κατοίκων του τόπου μας είναι θέμα ύψιστης σπουδαιότητας, γι' αυτό, ναι, θα δώσουμε λογική πίστωση χρόνου, αλλά τονίζουμε την ανάγκη όπως η Κυβέρνηση και η διεύθυνση του εργοστασίου επιληφθούν άμεσα του όλου προβλήματος για καλύτερη λειτουργία του εργοστασίου των λιπασμάτων. Για να προστατευθεί η υγεία των κατοίκων στο Μαρί, των εργατών που εργάζονται στο εργοστάσιο, αλλά και η υγεία των αγροτών και των κτηνοτρόφων που ζουν και εργάζονται καθημερινά στην ύπαιθρο της περιοχής. Αναμένουμε ότι ο έντιμος Υπουργός Υγείας, ο οποίος έχει επισκεφθεί προσωπικά την περιοχή, θα δώσει την αναγκαία προτεραιότητα στο θέμα της υγείας των κατοίκων.

Θέλουμε να μην παρουσιασθεί ξανά η καθυστέρηση και να δίνονται έγκαιρα στη δημοσιότητα οι Εκθέσεις σοβαρές και όχι όπως καθυστέρησε η Έκθεση των ιατρικών λειτουργιών για το περιστατικό της μόλυνσης της περιοχής του 1983 που δυστυχώς μόλις 2 μέρες πριν από το επεισόδιο της 9 Ιουνίου 1988 δόθηκε στη δημοσιότητα. Αναξαρτήτως της δικαιολογίας του συναδέλφου ότι δεν έχει ευθύνη

η προηγούμενη Κυβέρνηση, μπορεί να είναι οι υπηρεσίες, ωστόσο ο Υπουργός Υγείας έπρεπε να δώσει την Έκθεση μόλις ή πριν ακόμα άρχιζε η λειτουργία του εργοστασίου.

Θέλω να χαιρετίσω το γεγονός ότι ύστερα από τα διαβήματά μας και τις διαμαρτυρίες μας για το πρόβλημα ρύπανσης στο χωριό Μαρί ασχολήθηκε με το ίδιο θέμα και το Υπουργικό Συμβούλιο και ανέθεσε σε Υπουργική Επιτροπή να επιληφθεί του σοβαρού αυτού προβλήματος και να συνεργασθεί και με την αρμόδια Επιτροπή Προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος που έχει συσταθεί από την νέα Κυβέρνηση.

Εμείς εισηγούμαστε στην Κυβέρνηση όπως οι Επιτροπές που έχουν συσταθεί ασχοληθούν με όλα τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα που δημιουργούνται και σε άλλα χωριά της περιοχής και να εξετάσουν και τη λειτουργία των άλλων εργοστασίων και λατομείων της περιοχής· για παράδειγμα στις περιοχές Μαρί, Ζυγί, Βασιλικό, εκτός από το εργοστάσιο λιπασμάτων, υπάρχει και το εργοστάσιο τσιμεντοποιίας, τα λατομεία και τώρα προγραμματίζεται και η ανέγερση νέου ηλεκτροπαραγωγού σταθμού στο Βασιλικό. Για τη λειτουργία αυτού του νέου εργοστασίου θα χρησιμοποιείται άνθρακας και αναπόφευκτα, αν δεν βρεθεί τρόπος να φιλτράρονται οι καπνοί που θα βγαίνουν από αυτό το εργοστάσιο στην ατμόσφαιρα, θα μολύνεται και πάλι το φυσικό περιβάλλον. Θα αναφερθώ και στο πρόβλημα της επίταξης γεωργικής γης στην περιοχή. Για το εργοστάσιο λιπασμάτων έχει επιταχθεί έκταση 119 σκαλών. Για το τσιμεντοποιείο Βασιλικού έχει επιταχθεί έκταση 551 σκαλών για λατομείο, τώρα έχουν επιταχθεί ακόμα 325 σκάλες για την Αρχή Ηλεκτρισμού. Οι πρόσφυγες, οι γεωργοί και κτηνοτρόφοι της περιοχής στερούνται τώρα 995 σκάλες. Δημιουργούνται όμως και άλλα προβλήματα από τις σκόνες που αποβάλλονται από τα λατομεία, από τις σκόνες στους πρόχειρους δρόμους που μεταφέρονται εύκολα από τους ανέμους στην περιοχή επηρεάζονται και οι καλλιέργειες, όσον αφορά την παραγωγικότητα.

Από την μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος επηρεάζεται και επικίνδυνα η ποιότητα των αγροτικών προϊόντων. Ακόμη και οι ψαράδες Ζυγίου επανειλημμένα μας έχουν καταγγείλει ότι από τον ανεξέλεγκτο τρόπο που λειτουργεί το εργοστάσιο Τσιμεντοποιίας Βασιλικού μολύνεται και το θαλάσσιο περιβάλλον πράγμα που ούτε το τμήμα Αλιείας δεν αμφισβήτησε και παρακολουθεί αυτό το πρόβλημα.

Η Κυβέρνηση του Πρόεδρου Βασιλείου έχει δώσει προτεραιότητα στο θέμα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Με ανακοινώσεις που έγιναν τονίζεται ότι όλοι πρέπει να βοηθήσουμε να αποκτήσουμε περιβαλλοντική συνείδηση, αλλά εμείς λέμε ότι και η Κυβέρνηση πρέπει να ελέγχει αυστηρά την κατάσταση. Σ' αυτή την περιοχή στο Μαρί και στο Ζύγι δεν μπορεί ανεξέλεγκτα να καταστρέφεται τόση μεγάλη έκταση, γιατί θέλουμε οι πρώτες ύλες να είναι κοντά στο εργοστάσιο. Αναφέρομαι στο πρόβλημα γης, γιατί παρόμοια καταστροφή γόνιμης γης, κύριε Πρόεδρε δηλαδή επίταξης, έγινε και στην περιοχή αεροδρομίου Λάρνακας, Δρομολαξιάς και Κλαυδιάς.

Γι' αυτό, καταλήγω, υπάρχει σοβαρό πρόβλημα ρύπανσης στην περιοχή Μαρί από το εργοστάσιο λιπασμάτων. Υπάρχει πρόβλημα περιβάλλοντος από το εργοστάσιο Τσιμεντοποιίας. Θα δημιουργηθούν νέα προβλήματα από το εργοστάσιο της Αρχής Ηλεκτρισμού στην περιοχή.

Δεν αντιμετωπίζουμε μόνο πρόβλημα υγείας, αλλά και πρόβλημα επιβίωσης γεωργών και κτηνοτρόφων και ψαράδων της περιοχής.

Γι' αυτό ξανατονίζουμε την ανάγκη για μια γενικότερη περιβαλλοντική μελέτη. Για όλη την περιοχή. Να καλύπτει και τα χωριά της Λεμεσού και της Λάρνακας, Μαρί, Ζύγι, Μαρώνη μέχρι το Πεντάκωμο. Να προστατευτεί η υγεία των κατοίκων της περιοχής, των εργατών, των αγροτών, των κτηνοτρόφων και των ψαράδων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει άλλος εκ μέρους του ΑΚΕΛ;

Ο κύριος Μανδριώτης.

ΣΤ. ΜΑΝΔΡΙΩΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας καταπιάνεται με ένα πολύ σοβαρό θέμα που έχει σχέση με την υγεία των κατοίκων του χωριού Μαρί και τον κίνδυνο που δημιουργείται από τη λειτουργία των Χημικών Βιομηχανιών της περιοχής.

Από ό,τι κατέθεσαν οι εκπρόσωποι της κοινότητας, από της ίδρυσης του εργοστασίου και της λειτουργίας του το 1982 — 1983 παρουσιάστηκαν προβλήματα μόλυνσης της ατμόσφαιρας. Μετά λίγους μήνες σημειώθηκε η διαρροή αμμωνίας σε μεγάλη έκταση. Ενώ η Κυβέρνηση πραγματοποίησε ιατρικές εξετάσεις των κατοίκων, τα αποτελέσματα δόθηκαν στη δημοσιότητα στις 6 Ιουνίου 1988. Βλέπετε, κύριοι συνάδελφοι, έπρεπε να περάσουν πέντε ολόκληρα χρόνια για να γνωρίσουν οι ενδιαφερόμενοι τον κίνδυνο που αντιμετώπισαν.

Τα προβλήματα μόλυνσης του περιβάλλοντος συνεχίζονται και με την επαναλειτουργία των εργοστασίων. Πριν δυο μήνες υπήρξε και πάλι διαρροή αμμωνίας στην ατμόσφαιρα και στις 9 Ιουνίου συνέβηκε το νέο επεισόδιο με την έντονη μόλυνση της ατμόσφαιρας που, όπως λέει η γνωμάτευση του κυβερνητικού γιατρού της περιοχής, έχουν εμφανιστεί συμπτώματα διατάραξης της υγείας, κυρίως των παιδιών του χωριού και άλλων κατοίκων που παρουσίασαν εμετούς, ζαλάδες, πονοκεφάλους.

Από την όλη Έκθεση φαίνεται καθαρά ότι έχουμε στην περιοχή Μαρί ένα συγκρότημα βιομηχανιών που αποτελούν κίνδυνο για τους κατοίκους. Όταν τονίζουμε τους κινδύνους για τους κατοίκους, τονίζουμε και τους κινδύνους για την υγεία των εργατοϋπαλλήλων που εργαζόνται στα εργοστάσια της περιοχής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή εισηγείται μια σειρά μέτρων τα οποία πηγάζουν από τις εισηγήσεις των οργανώσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, και υποβάλλει και εισηγήσεις δικές της που πηγάζουν από τις επαφές που έκαμε με όλα τα μέρη.

Έχω τη γνώμη ότι η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί στενά την κατάσταση που δημιουργήθηκε στην περιοχή, να ζητά τακτικά Εκθέσεις από τα διάφορα κυβερνητικά Τμήματα αν εφαρμόζονται από την εταιρεία ή τις εταιρείες τα διάφορα προστατευτικά μέτρα. Πέραν των πιο πάνω πρέπει να μας ανησυχήσει η μόλυνση της θάλασσας στην περιοχή, η καταστροφή της αλιείας, η δημιουργία δάσους από φύκια, η δημιουργία λάσπης στη γύρω θαλάσσια περιοχή του Γκάβερνορς Μπήτς κ.λ.π.

Πρέπει το κράτος να δώσει μεγαλύτερο βάρος σ' αυτή την περιοχή που σιγά-σιγά μετατρέπεται σε βασική βιομηχανική περιοχή με την προσθήκη τώρα και του νέου ηλεκτροπαραγωγού σταθμού.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής καταλήγει στο να δοθεί χρόνος στο εργοστάσιο να κάνει τις βελτιώσεις που χρειάζονται και να ολοκληρωθούν οι αναλύσεις για τους κατοίκους και το προσωπικό των εργοστασίων.

Πρέπει όμως το κράτος να είναι έτοιμο, αν παραστεί ανάγκη, να πάρει όλα εκείνα τα αναγκαία μέτρα, τα οποία μπορεί να είναι και οδυνηρά, για να προστατεύσει την υγεία εκατοντάδων οικογενειών και εκατοντάδων εργατοϋπαλλήλων που δουλεύουν στα εργοστάσια των Χημικών Βιομηχανιών, καθώς και εκείνων που εργάζονται στα άλλα εργοστάσια της περιοχής.

Πρέπει να εφαρμοστεί αυστηρά η νομοθεσία για την ίδρυση Επιτροπών Ασφάλειας και να βοηθηθούν να φέρουν σε πέρας τα καθήκοντά τους. Να εφαρμοστούν όλα τα σύγχρονα μηχανικά μέσα για να αποφεύγονται ατυχήματα που είναι εις βάρος των κατοίκων και των εργαζομένων της περιοχής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ μέρους της ΕΔΕΚ;

Ο κ. Κατσουνωτός.

Ι. ΚΑΤΣΟΥΝΩΤΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το πρόβλημα που παρουσιάστηκε στο χωριό Μαρί δεν είναι νέο, αλλά μόλις τώρα έχουν βγει στην επιφάνεια τόσες πολλές λεπτομέρειες.

Χαρακτηριστική περίπτωση η κατάθεση εκπροσώπου του Υπουργείου Υγείας ότι το 1983 πραγματοποιήθηκε αριθμός ιατρικών εξετάσεων στους κατοίκους της περιοχής, για να διαπιστωθεί κατά πόσο επηρεάστηκε η υγεία τους ύστερα από διαρροή αμμωνίας σε μεγάλη έκταση και την πρόκληση των ίδιων συμπτωμάτων όπως και τον Ιούνιο του 88, Έκθεση που τελικά δόθηκε στη δημοσιότητα στις 6 Ιουνίου 88 δηλαδή 5 χρόνια αργότερα.

Έστω και με καθυστέρηση πέντε χρόνων, τα συμπεράσματα της ιατρικής εκείνης έρευνας είναι πολύ ανησυχητικά, όπως περιγράφονται αναλυτικά στην Έκθεση, αλλά και γιατί, αν γίνονταν από τότε γνωστά, ίσως να παίρνονταν τέτοια μέτρα ώστε να μην είχαμε τα ίδια προβλήματα και το 1988.

Παρ' όλο που η Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας είναι τόσο αναλυτική και δεν θα ήθελα να επαναλάβω τα ίδια πράγματα, εντούτοις το 2ο σημείο της ιατρικής έρευνας στη σελίδα 5 της Έκθεσης, ότι υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι πιθανόν να είχε προκληθεί τότε, δηλαδή το 1983, και μόλυνση τροφής, μου φέρνει στο μυαλό μια άλλη καταγγελία των κατοίκων Μαρωνίου — Ψεματισμένου για μόλυνση ζώων και παραμόρφωση φθαρτών και ιδίως των καρπούζιων. Και σ' αυτή την περίπτωση το Υπουργείο Γεωργίας αυτή τη φορά ανέλαβε μια έρευνα, για να διαπιστωθεί κατά πόσο τα παράξενα καρπούζια της περιοχής επηρεάστηκαν από τη μόλυνση του εδάφους είτε από το εργοστάσιο λιπασμάτων είτε από το σιμεντοποιείο Καλαβασού.

Τα σοβαρά γεγονότα του χωριού Μαρί φέρνουν ακόμα στην επιφάνεια το επίσης σοβαρό πρόβλημα που αντιμετώπισαν και αντιμετωπίζουν οι υπάλληλοι του ηλεκτροπαραγωγού σταθμού Μονής, γιατί και σ' εκείνη την περίπτωση φάνηκε η αδυναμία όλων των φορέων, και ιδιαίτερα της Κυβέρνησης να ασχοληθεί σοβαρά και αποτελεσματικά με το θέμα υγείας και ασφάλεια. Τώρα μελετάται το

κτίσιμο κοντά στο Βασιλικό ηλεκτροπαραγωγού σταθμού που κατά πάσα πιθανότητα θα λειτουργεί με κάρβουνο. Παρόλο που η χρήση καρβούνου ή μαζούτ δεν είναι της παρούσας Έκθεσης, πιστεύουμε πως τέτοιος σταθμός θα δημιουργήσει ένα διπλό πρόβλημα.

Από τη μια θα μεταφέρουμε ακόμα 300 εργατοϋπαλλήλους, που αρκετά βασανίστηκαν και ακόμα ταλαιπωρούνται σε θέματα υγείας, μέσα σ' ένα πολύ μολυσμένο περιβάλλον, όπως αυτή τη στιγμή είναι η περιοχή Βασιλικού — Μαρί, και από την άλλη θα οξύνουμε περισσότερο το πρόβλημα για τις γύρω κοινότητες με τη λειτουργία ενός νέου και μάλιστα ανθρακικού σταθμού στην περιοχή. Και οι δύο περιπτώσεις είναι πολύ σοβαρές, γι' αυτό και καλούμε τόσο την Αρχή Ηλεκτρισμού όσο και την Κυβέρνηση να ξαναμελετήσουν το θέμα, πριν πάρουν οριστικές αποφάσεις, μετά τα γεγονότα του χωριού Μαρί.

Κυρία Πρόεδρε, η κραυγή των κατοίκων της γύρω περιοχής δυναμώνει και επεκτείνεται κάθε μέρα όσο δεν παίρνονται άμεσα και αποφασιστικά μέτρα. Δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα οι κάτοικοι των γύρω περιοχών επιρρίπτουν ευθύνη και στη Βουλή που επέτρεψε την επαναλειτουργία του εργοστασίου λιπασμάτων, εγκρίνοντας τα σχετικά κονδύλια.

Φυσικά η Βουλή ενέκρινε τα κονδύλια που χρειάζονταν για την πληρωμή των εργαζομένων στην συντήρηση του εργοστασίου που αδρανούσε για 4 χρόνια και αργότερα την επαναλειτουργία του εργοστασίου με την νέα ονομασία CYPRUS CHEMICAL AND FERTILISER LTD, γιατί δεν είχε υπόψη της κανένα πόρισμα της ιατρικής έρευνας που έγινε το 1983.

Η Βουλή, ακόμα και η Κυβέρνηση, αν είχαν την Ιατρική Έκθεση που τώρα έχουν στα χέρια τους, ίσως διαφορετικά να αντιμετώπιζαν τη λειτουργία του εργοστασίου λιπασμάτων.

Παρόλο που το θέμα λειτουργίας του τσιμεντοποιείου Βασιλικού, που είναι ήδη εγγεγραμμένο, θα συζητηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο, εντούτοις λίγα λόγια από την Έκθεση που «Οι Φίλοι της Γης» μας προμήθευσαν θα βοηθήσουν στην ολοκλήρωση της εικόνας που παρουσιάζει η περιοχή από τη Μονή και το Πεντάκωμο μέχρι το Μαρώνη-Ψεματισμένο και βορειότερα μέχρι την Τόχνη.

Γύρω στους 130 τόνους σκόνης την ημέρα επικάθηνται στη γύρω περιοχή από τα φουγάρα των εργοστασίων Βασιλικού και πέρα από την άσχημη κάποτε οσμή επιφέρουν μόλυνση στα δένδρα, τα μπιστόνια, τα λαχανικά και γενικά το φυσικό περιβάλλον.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί πως για το όλο θέμα υπάρχει μια Έκθεση που «Οι Φίλοι της Γης» εξασφάλισαν από τους Άντριαν Άκερς-Ντάγκλας από το 1986 που επισημαίνει όλους τους κινδύνους που διατρέχει το φυσικό περιβάλλον, αλλά και η υγεία των κατοίκων της περιοχής.

Εμείς δεν χρησιμοποιούμε αυτή την Έκθεση, γιατί το ίδιο διάστημα, όπως και πιο πάνω αναφέρω, το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ανέλαβε μια δική του έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας μας είναι μέχρι στιγμής άγνωστα.

Αφήνω κατά μέρος τόσο τα συμπτώματα που παρουσίασαν οι κάτοικοι του Μαρί, τόσο το 1983 όσο και το 1988, καθώς επίσης και τα παράπονα των κατοίκων Μαρωνιού, Ψεματισμένου, κυρίως των κτηνοτρόφων, για επηρεασμό των ζώων, κυρίως στις κλειδώσεις, αλλά και μεγαλύτερη θνησιμότητα των ζώων και αποβολές και διερωτώμαι ποια είναι η πολιτική του Κράτους.

Από την Αμαθούντα μέχρι το Ζύγι-Βασιλικό και πιο πέρα είναι μια τεράστια περιοχή, με θαυμάσια παραλία, όπως εκείνη της Ακτής του Κυβερνήτη, γνωστή ως Γκάβερνορς Μπητς, όπου ήδη προγραμματίζονται έργα τουριστικής ανάπτυξης.

Στην Ακτή του Κυβερνήτη κατασκευάζονται κατασκηνωτικοί χώροι, ενώ τα νεοδημιούργητα Συμβούλια Βελτιώσεως προγραμματίζουν αξιοποίηση της παραλίας και της περιοχής τους.

Ενώ όλα αυτά προγραμματίζονται και η Κυβέρνηση προσπαθεί να κοντρολάρει την ομοιόμορφη ανάπτυξη αυτής της περιοχής, πώς συμβιβάζεται η τουριστική ανάπτυξη με την ταυτόχρονη βιομηχανική ανάπτυξη στην ίδια περιοχή;

Εμείς του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ απορρίπτουμε την άποψη ότι όλα μπορούν να αποτιμηθούν σε χρηματικές αποζημιώσεις ή μετακινήσεις ακόμα και η ζωή των εργαζομένων και των πολιτών.

Το σημερινό επίπεδο επιστήμης και τεχνολογίας κάνει δυνατή την απόρριψη των ψεύτικων διλημάτων που κάποιιο έντεχνα καλλιεργούν ότι για να υπάρξει βιομηχανική ανάπτυξη θα πρέπει να θεωρούμε αναπόφευκτα τα εργατικά ατυχήματα, τις ανθυγιεινές συνθήκες και το μολυσμένο περιβάλλον ή, αν δεν θέλουμε βιομηχανική ανάπτυξη, τότε να είμαστε έτοιμοι ν' αντιμετωπίσουμε οικονομική καθυστέρηση και ανεργία.

Θέλουμε να τονίσουμε ότι οι βιομηχανίες θα πρέπει να λάβουν όλα τα μέτρα, έτσι που η επαγγελματική δραστηριότητα των εργαζομένων δεν θα συνεπάγεται κανένα κίνδυνο. Ότι οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων δεν θα βάζουν σε κίνδυνο την υγεία των κατοίκων της γύρω περιοχής και ότι θα προστατεύεται με θρησκευτική ευλάβεια το φυσικό περιβάλλον. Ακόμη απαιτούμε όπως οι ιατρικές εξετάσεις των εργαζομένων σ' αυτές τις βιομηχανίες γίνονται συστηματικά και πιο συχνά και οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα της πλήρους ενημερώσεώς τους για τα αποτελέσματα αυτών των εξετάσεων.

Πιστεύουμε ακόμη ότι θ' αποφευχθεί η δημιουργία μικτών ζωνών, όπως αυτές υπάρχουν στη Λεμεσό με τα γνωστά αποτελέσματα της καθημερινής αντιπαράθεσης πολιτών και βιομηχάνων.

Φυσικά το πρόβλημα αυτό δεν μπορεί να λυθεί από τη μια μέρα στην άλλη, αλλά η Εταιρεία Λιπασμάτων θα πρέπει να πάρει άμεσα διορθωτικά μέτρα. Γιατί, όσα μέτρα κι αν πάρτηκαν ως τώρα, υπάρχουν πάντα περιθώρια, κατά τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις, για περισσότερα μέτρα ασφάλειας.

Κάτω από οποιεσδήποτε συμφωνίες κι αν έχει αναλάβει τη λειτουργία του εργοστασίου λιπασμάτων, να αναλάβει και τις ευθύνες που προκύπτουν από τη μόλυνση του περιβάλλοντος και τον επηρεασμό της υγείας τόσο των εργαζομένων όσο και των κατοίκων της περιοχής. Μπορεί να είναι πολυδάπανα αυτά τα μέτρα, αλλά θα πρέπει να τηρείται η αρχή, ότι εκείνος που μολύνει το περιβάλλον πληρώνει.

Θα πρέπει επίσης η Υπηρεσία Επιθεώρησης Εργοστασίων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, να επισπεύσει τις μετρήσεις και να παραδώσει, αν δεν το έχει κάμει ως τώρα — ήδη ο συνάδελφος Στυλιανού μας έχει πληροφορήσει ότι έχει κατατεθεί αυτή η Έκθεση — αμέσως αυτή την Έκθεση. Η Επιτροπή Υγείας, όπως τονίζεται και στην Έκθεση, θα παρακολουθεί με αδιάπτωτο ενδιαφέρον τις εξελίξεις γύρω από αυτό το θέμα και θα είναι έτοιμη ανά πάσα στιγμή να προσφέρει τη βοήθειά της προς κάθε κατεύθυνση για την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων, αλλά και για τη ριζική λύση του σοβαρού αυτού προβλήματος.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Θα πρέπει απ' αυτό το Σώμα να φύγει καθαρό και επιτακτικό το μήνυμα, πως δεν υπάρχουν περιθώρια κωλυσιεργείας και αναβολής στη λήψη άμεσων θεραπευτικών μέτρων και όχι των ευλόγως επικτών, μακριά από σκέψεις μετακίνησης χωριών και πολιτών. Να φτάσει το μήνυμά μας και προς την Κυβέρνηση για την ανάγκη εκπόνησης μακρόχρονου προγράμματος που να δίνει λύσεις στο πολύπλοκο αυτό πρόβλημα, για να μην καταντήσει άλλο με την παρέλευση του χρόνου. Και με την ευκαιρία της σύστασης από το Υπουργικό Συμβούλιο Επιτροπής για την πρόληψη μόλυνσης του περιβάλλοντος από εκπροσώπους των Υπουργείων Εμπορίου και Βιομηχανίας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων θα εισηγούμαστε όπως αυτή η Επιτροπή συνεργαστεί στενά με τους συνδέσμους και ομίλους προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και με τη Βουλή, απαιτώντας την άμεση συμπλήρωση και παράδοση σ' αυτήν των δύο Εκθέσεων που αφορούν το Μαρί και τη γύρω περιοχή και να προχωρήσει στη λήψη των αναγκαίων μέτρων χωρίς δισταγμό.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει άλλος εκ μέρους της ΕΔΕΚ;

Ο κ. Δημήτρης Ηλιάδης.

Εάν ο κ. Αναστασιάδης θέλει να μιλήσει εκ μέρους της ΕΔΕΚ. . . .

Δ. ΗΛΙΑΔΗΣ:

Δεν έχουμε ένσταση, κύριε Πρόεδρε. Αν είναι επιθυμία του κ. Αναστασιάδη θα τη σεβαστούμε.

Κύριε Πρόεδρε, το 1982-1983 λειτούργησε το εργοστάσιο λιπασμάτων των Χημικών Βιομηχανιών κοντά στο Μαρί. Κιόλας από τον Απρίλιο του 1983 σημειώθηκε διαρροή αμμωνίας σε μεγάλη έκταση. Έγιναν τότε ιατρικές εξετάσεις και όπως αναφέρθηκε και αναφέρεται και στην Έκθεση τα αποτελέσματά τους γνώστηκαν πριν από ένα μήνα, ύστερα δηλαδή από πέντε ολόκληρα χρόνια, ωσάν να επρόκειτο για κρατικό μυστικό, ενώ αφορούσε άμεσα τους επηρεαζόμενους κατοίκους του χωριού Μαρί, αλλά και κάθε πολίτη αυτού του τόπου.

Το 1983 το εργοστάσιο διέκοψε τη λειτουργία του και τον Αύγουστο του 1987 επαναλειτούργησε και από τότε παρουσιάζονται τα ίδια προβλήματα υγείας στους πρόσφυγες του χωριού Μαρί με αποκορύφωμα το γνωστό περιστατικό του περασμένου Ιούνη.

Δεν θα επαναλάβουμε τις διαπιστώσεις, που είναι ομόφωνες, της Έκθεσης ή όσα ορθά τόνισαν οι προηγούμενοι συνάδελφοι, θα σταθούμε μόνο στο θέμα της εγκληματικής έλλειψης περιβαλλοντικής πολιτικής και περιβαλλοντικής συνείδησης στον τόπο μας. Ούτε το 1982-83, όταν πρωτολειτούργησε το εργοστάσιο, ούτε το 1987 τον Αύγουστο όταν επαναλειτούργησε, έγινε μια μελέτη για το περιβάλλον στην περιοχή. Και αυτή ακριβώς η απαράδεκτη έλλειψη είναι η ρίζα του κακού. Περιβαλλοντολογική έρευνα έγινε εκ των υστέρων μόλις στο τέλος του 1987, γιατί, όπως μας λέχθηκε, τότε μόνο στελεχώθηκε η Υπηρεσία Επιθεώρησης των Εργοστασίων. Και τότε βρέθηκαν στην ατμόσφαιρα ορισμένες επικίνδυνες χημικές ουσίες αυξημένες πέρα από τα επιτρεπτά όρια.

Υποδείχτηκε στη διεύθυνση του εργοστασίου η λήψη διορθωτικών μέτρων, αλλά στο μεταξύ μεσολάβησε το επεισόδιο του Ιούνη. Με τη συμπλήρωση των μέτρων θα ολοκληρωθούν οι μετρήσεις και τότε θα είμαστε σε θέση, να γνωρίζουμε τι δέον γενέσθαι.

Αυτή είναι η κατάσταση. Να ξεκινά λειτουργία σ' αυτό τον τόπο έναν εργοστάσιο το 1982 και κάπου στα μέσα του 1988 ύστερα από μια σειρά επεισόδια να φτάνουμε στον περιβαλλοντολογικό έλεγχο.

Αν λοιπόν έχουμε να παρατηρήσουμε κάτι είναι ότι χτες ασχολούμαστε σ' αυτή τη Βουλή με το συνοικισμό του Αγίου Μάμα στη Λακατάμια που τον έκτισαν χωρίς περιβαλλοντική έρευνα δίπλα στο εργοστάσιο των μπαταριών με τα γνωστά αποτελέσματα. Σήμερα ασχολούμαστε με το εργοστάσιο των λιπασμάτων που το έκτισαν δίπλα στο χωριό Μαρί χωρίς μελέτη για το περιβάλλον. Και αυτά σίγουρα δεν είναι τα μοναδικά φαινόμενα του είδους.

Δεν υπάρχει σοβαρή περιβαλλοντική και οικολογική πολιτική, για την ακρίβεια μια τέτοια πολιτική είναι εντελώς ανύπαρκτη. Κυριαρχεί η προχειρότητα και η ανευθυνότητα. Δεν προστατεύουμε το περιβάλλον και δεν λαμβάνεται υπόψη η προστασία των ίδιων των ανθρώπων. Έτσι καταστρέφουμε τη φύση στη μισή Κύπρο που μας έμεινε και θέτουμε σε κίνδυνο την υγεία του λαού. Κάποτε θα πρέπει αυτή η κατάσταση να τελειώσει μια για πάντα.

Χαιρετίζουμε τη δήλωση του νέου Υπουργού Υγείας ότι αν κριθεί αναγκαίο για τη ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος, τότε ή το εργοστάσιο ή το χωριό θα μετακινηθεί.

Θα περιμένουμε τα τελικά αποτελέσματα των εξετάσεων και των μελετών μένοντας σταθεροί στο αίτημα για αποφασιστικό ξεπέραςμα της απαράδεκτης αυτής κατάστασης στο χωριό Μαρί. Δεν έχουμε δικαίωμα άλλης ανοχής στη συνεχιζόμενη ασύδοτη καταστροφή του περιβάλλοντος, ένα έγκλημα που υποβαθμίζει απελπιστικά την ποιότητα της ζωής μας.

Σε όλο τον κόσμο, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των σύγχρονων κοινωνιών και του κράτους είναι η διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Ήδη διάφορες ομάδες πολιτών και στη δική μας κοινωνία άρχισαν να ευαισθητοποιούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Παράδειγμα είναι η κινητοποίηση που παρατηρείται αυτές τις μέρες για τη σωτηρία του Ακάμα.

Είναι λοιπόν καιρός η Βουλή και η Κυβέρνηση να πάρουμε το μήνυμα. Αρκετά έχουμε καταστρέψει τον τόπο μας.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής, επειδή έγινε αναφορά στην Έκθεση θα ήθελε να πει μερικά λόγια.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε.

A. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Δεν θα μακρηγορήσω, μην ανησυχείτε. Θα ήθελα να υποδείξω σε όλους τους συναδέλφους που υπέδειξαν ότι η Επιτροπή Υγείας πρέπει να συνεχίσει να παρακολουθεί το θέμα, ότι στην Έκθεση ακριβώς αυτό αναφέρεται, ότι η Επιτροπή Υγείας προτίθεται να εξακολουθήσει να παρακολουθεί το θέμα αυτό το οποίο πραγματικά είναι αρκετά σοβαρό.

Όπως έχετε όλοι ακούσει, η μόλυνση που παρουσιάστηκε τον Ιούνιο δυο φορές δεν οφειλόταν σε μηχανική βλάβη και δεν οφειλόταν σε ανθρώπινο λάθος, πράγμα το οποίο στην πραγματικότητα σημαίνει ότι το πρόβλημα είναι και πιο σοβαρό από ό,τι εκ πρώτης όψεως παρουσιάστηκε, διότι αν ήταν ανθρώπινο λάθος, η απάντηση θα ήταν να κοιτάξουν να βρουν ποιος είναι ο τρόπος να εφαρμόζουν πιο ασφαλισμένο σύστημα εργασίας, ώστε να εκμηδενιστεί η δυνατότητα ανθρώπινου λάθους. Και αν ήταν θέμα μηχανικής βλάβης η απάντηση θα ήταν να βρουν τρόπο να φροντίζουν έγκαιρα να διορθώνουν τη σχετική μηχανική βλάβη. Αλλά φαίνεται ότι το θέμα δεν οφείλεται ούτε σε ανθρώπινο λάθος ούτε σε μηχανική βλάβη και επομένως το βασικό ερώτημα το οποίο υπάρχει είναι το εξής: Έχει αυτό το εργοστάσιο όλα τα σύγχρονα τεχνικά μέσα για περιορισμό της ρύπανσης του περιβάλλοντος; Αν η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα είναι ναι, τα έχει, τότε το πρόβλημα είναι πελώριων διαστάσεων, διότι αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει θεραπεία στην υπόθεση της ρύπανσης του περιβάλλοντος και επομένως το κράτος θα βρεθεί προ του φοβερού διλήμματος, το οποίο ήδη αναφέρθηκε, ή το εργοστάσιο ή οι κάτοικοι να φύγουν με αποζημιώσεις ή παρόμοια δραστικά μέτρα. Αν όμως η απάντηση στο ερώτημα είναι αρνητική, ότι το εργοστάσιο αυτή τη στιγμή δεν έχει τα σύγχρονα μέσα που χρειάζονται για να αποφεύγεται η ρύπανση της ατμόσφαιρας, τότε η απάντηση δεν είναι ή το εργοστάσιο κλείει ή οι κάτοικοι φεύγουν, αλλά είναι η υποχρέωση της εταιρείας που το λειτουργεί να εγκαταστήσει τα σύγχρονα τεχνικά μέσα τα οποία θα εκμηδενίσουν τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Και είναι ακριβώς γι' αυτό το λόγο που η Επιτροπή Υγείας θεωρεί αυτή την Έκθεση σαν ενδιάμεση Έκθεση, γιατί ακριβώς αναμένουμε την επίσημη Έκθεση που θα προέλθει μετά από τις μετρήσεις που, όπως έχετε ακούσει έχουν ήδη γίνει.

Από το επίσημο αποτέλεσμα των μετρήσεων αυτών και από την όλη Έκθεση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα προκύψει και η απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλα και ανάλογα με την απάντηση στο ερώτημα αυτό θα πρέπει να είναι και η σχετική υπόδειξη της Βουλής προς την Εκτελεστική Εξουσία. Γι' αυτό, μόλις ετοιμαστεί η σχετική Έκθεση — και δράττομαι της ευκαιρίας αυτής για να απευθυνθώ προς την Κυβέρνηση και να πω ότι πρέπει όσο το δυνατό ταχύτερα να στείλει την επίσημη Έκθεση στη Βουλή — μόλις έρθει η Έκθεση, η Επιτροπή Υγείας ανάλογα θα υποβάλει και νέα Έκθεση προς το Σώμα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για το επόμενο θέμα που είναι: «Τα πολλά και σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στην Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη της Λάρνακας», υπάρχει εισήγηση από τον εισηγητή να αναβληθεί για το Σεπτέμβριο.

Υπάρχει ένσταση όπως το θέμα αναβληθεί;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το θέμα αναβάλλεται.

Το επόμενο θέμα είναι: «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες κωφούς όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους.»

Υπάρχει επιθυμία να αναγνωστεί η Έκθεση ή να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα.

(Αντίγραφο αυτής επισυνάπτεται)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ
ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΚΩΦΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΤΟΣΟ ΣΤΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΚΩΦΟΥΣ ΟΣΟ ΚΑΙ
ΣΤΑ ΚΩΦΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥΣ».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Τάκης Χ' ' Δημητρίου, εκπροσωπών τον κ. Ι. Κατσουνωτό

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9 Ιουνίου 1988.

Στη συνεδρίαση ζήτησαν και έγιναν δεκτοί εκπρόσωποι του Παγκύπριου Συνδέσμου Γονέων Κωφών οι οποίοι και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο υπό συζήτηση θέμα, αφού υπέβαλαν συγχρόνως και γραπτό υπόμνημα με το οποίο εισηγούνται τρόπους και μέσα αντιμετώπισης του όλου προβλήματος. Το υπόμνημα είναι χωρισμένο σε δύο σκέλη, το ένα που αφορά την εκπαίδευση και το άλλο που αφορά την υγεία των κωφών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή από την πιο πάνω Οργάνωση γεινούνται στην Κύπρο 8-10 κωφά παιδιά το χρόνο, σήμερα δε υπάρχουν 800 κωφοί. Απ' αυτούς οι 108 είναι παιδιά, εκ των οποίων τα 64 φοιτούν στη Σχολή Κωφών Παιδων και τα 44 στην Προδημοτική.

Σχετικά με τον τομέα της υγείας, ο πιο πάνω Σύνδεσμος απαρίθμησε μερικά από τα προβλήματα που υπάρχουν και τα άμεσα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή τους. Αυτά είναι τα εξής:

- (1) Δημιουργία Ακουσολογικού Κέντρου, στελέχωσή του με το αναγκαίο ειδικευμένο προσωπικό και κατάλληλος εξοπλισμός του.
- (2) Δωρεάν παροχή ακουστικών.
- (3) Εξειδίκευση τεχνικού για κατασκευή στην Κύπρο καλουπιών για τα αυτιά και δημιουργία μικρού εργαστηρίου για το σκοπό αυτό.
- (4) (α) Μέριμνα του Υπουργείου Υγείας για τη γρήγορη διάγνωση της κώφωσης, ούτως ώστε να παραχωρείται έγκαιρα η δέουσα αγωγή.
(β) Αποστολή ειδικής εγκυκλίου για το θέμα αυτό μέσω του Υπουργείου σε όλους τους Κυβερνητικούς και ιδιώτες ιατρούς.
(γ) Εφαρμογή της υποχρεωτικής ακουσολογικής εξέτασης των παιδιών στην ηλικία των 9 μηνών.
- (5) Διορισμός στην Κύπρο Κυπρίου ειδικού δασκάλου κωφών διεθνούς ακτινοβολίας που σήμερα υπηρετεί στο εξωτερικό.

Η Επιτροπή, κατανοώντας πλήρως τη σοβαρότητα του προβλήματος που αντιμετωπίζει μια δεινοπαθούσα ομάδα συνανθρώπων μας, καλεί την Εκτελεστική Εξουσία, και ειδικότερα το Υπουργείο Υγείας, να επιληφθεί του όλου θέματος το ταχύτερο δυνατό και να ενημερώσει τη Βουλή για τα οποιαδήποτε μέτρα αποφασίσει να πάρει για την αντιμετώπιση του όλου προβλήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Σολωμής.

ΧΡ. ΣΟΛΩΜΗΣ:

Από τη θέση μου, κύριε Πρόεδρε.

Αν είναι δυνατό, όταν η Έκθεση αυτή θα υποβληθεί με κάποια διαδικασία προς την Εκτελεστική Εξουσία, αν δεν υπάρχει διαφωνία, που αντιλαμβάνομαι ότι δεν θα υπάρξει, είναι το θέμα της αντιμετώπισης και των κωφαλάλων για σκοπούς εργοδότησης από την Κυβερνητική υπηρεσία, κύριε Πρόεδρε, θέματα που είχαν αντιμετωπισθεί κατά καιρούς στις αρμόδιες Επιτροπές για διευκολύνσεις, όπως ακριβώς έγινε και στο σύντομο παρελθόν για τους τυφλούς, να εισηγηθείτε όπως κατ' εξαίρεση, με κάποιες τροποποιήσεις της σχετικής νομοθεσίας, πέραν των κριτηρίων προσλαμβάνονται στη δημόσια υπηρεσία.

Πληροφοριακά αναφέρω στο Σώμα ότι για να προσληφθεί σε μια θέση δημόσια κάποιος κωφάλαλος εκτός των άλλων όλων του ζητούν να έχει περασμένες τις Κυβερνητικές εξετάσεις, και αυτό αντιλαμβάνεστε εκ των πραγμάτων πόσο δύσκολο και ακατόρθωτο είναι, με αποτέλεσμα ένας μικρός αριθμός κωφαλάλων που υπάρχουν στον τόπο μας να αντιμετωπίζουν οξύτατο πρόβλημα επαγγελματικής αποκατάστασης που δημιουργεί ταυτόχρονα, όπως και πάλι αντιλαμβάνεστε, σωρεία άλλων προβλημάτων.

Αν είναι δυνατό η παράκλησή μου, μαζί με την Έκθεση που σωστά έχει θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα, να υποβληθεί και το αίτημα του Σώματος για εξέταση από την εκτελεστική Εξουσία του θέματος της κατ' εξαίρεση και πέραν κάποιων ορίων εργοδότησης των κωφαλάλων στη Δημόσια Υπηρεσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησή μου είναι να ασχοληθεί η δική μας Επιτροπή, κάποια Επιτροπή, για να στείλουμε συγκεκριμένες εισηγήσεις σε ποιους τομείς κλπ.

Ο κ. Π. Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Και εγώ από τη θέση μου, κ. Πρόεδρε.

Συμφωνώ και υπερθεματίζω με όσα είπε ο έντιμος συνάδελφος και πρόθεσή μας είναι να το δούμε το θέμα στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή καταθέτοντας σχετική πρόταση νόμου και παρακαλώντας όλα τα άλλα κόμματα να συνοπογράψουν αυτή την πρόταση. Όμως συμφωνώ και μαζί σας ότι θα ήταν καλά, αν τον προσεχή Οκτώβριο η Επιτροπή έβλεπε και αυτό το θέμα και υπέβαλλε μια σχετική εμπεριστατωμένη εισήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μαρκίδης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, οι συνάδελφοι με έχουν προλάβει. Θα ήθελα να πληροφορήσω το Σώμα ότι μετά τη σύνταξη της Έκθεσης αυτής είχα θέξει το θέμα το οποίο ανέφερε ο κ. Σολωμής προς τα άλλα μέλη της Επιτροπής Υγείας και κατά κάποιο τρόπο θα ήθελα να πω ότι η Επιτροπή συμφωνεί να περιληφθεί μια παράκληση προς την Κυβέρνηση να υπάρξει η ίδια μεταχείριση για τους κωφούς, όπως υπήρξε και για τους τυφλούς.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Και για τους άλλους ανάπηρους, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, θα το δούμε. Δεν νομίζω ότι είναι του παρόντος. Το πνεύμα είναι σαφές.

Το επόμενο θέμα είναι: «Η γλυκαντική ουσία Ασπαρτάμη (Nutra Sweet) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων την χρησιμοποιούν».

Υπάρχει ένσταση όπως η Έκθεση θερηθεί ως αναγνωσθείσα;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΓΛΥΚΑΝΤΙΚΗ ΟΥΣΙΑ ΑΣΠΑΡΤΑΜΗ (ΓΝΩΣΤΗ ΩΣ NUTRA SWEET) ΚΑΙ ΟΙ ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΟΣΩΝ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝ».

Παρόντες:

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσεύς Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Ιάκωβος Κατσουνατός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις 10 Ιουνίου 1988. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πάνω στο πιο πάνω θέμα εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, του Κυπριακού Συνδέσμου Προστασίας Καταναλωτών, της Ένωσης Χημικών Κύπρου και του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας ασχολήθηκε με το πιο πάνω θέμα με αφορμή σχετική επιστολή που της στάληκε από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Προστασίας Καταναλωτών και με την οποία τέθηκε υπόψη της Επιτροπής δημοσίευμα του περιοδικού Consumers Currents (Απρίλιος 1988) που εκδίδεται από τη διεθνή οργάνωση του Συνδέσμου Καταναλωτών (I.O.C.U.) και στο οποίο γίνεται αναφορά στη γλυκαντική ουσία ασπαρτάμη και τις πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία η πιο πάνω γλυκαντική ουσία, που είναι κοινώς γνωστή ως «NUTRA SWEET», χαρακτηρίζεται ως επιτρεπόμενη, ενώ η χρήση της στην παρασκευή τροφίμων τίθεται κάτω από όρους και προϋποθέσεις με βάση τα διεθνή πρότυπα. Με βάση την ίδια νομοθεσία, η χρήση της ασπαρτάμης απαγορεύεται απόλυτα σε ό,τι αφορά τα τρόφιμα που προορίζονται για βρέφη ή νήπια.

Οι εκπρόσωποι του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών, κάμνοντας αναφορά στην πλατιά χρήση της εν λόγω ουσίας, κυρίως σε αναψυκτικά αλλά και σε άλλα τρόφιμα, ζήτησαν από τους αρμοδίους να προβούν στις κατάλληλες έρευνες και ενέργειες, για να διαπιστωθεί κατά πόσο η ουσία αυτή είναι αβλαβής ή μπορεί να προκαλέσει οποιαδήποτε προβλήματα στην υγεία.

Από της πλευράς του Υπουργείου Υγείας και του Επιστημονικού Συμβουλίου Τροφίμων διατυπώθηκε η θέση ότι η πιο πάνω ουσία δεν έχει απαγορευτεί μέχρι σήμερα σε καμιά από τις χώρες στις οποίες είναι επιτρεπόμενη, παρόλο που υπάρχουν κάποιες ενδείξεις ότι δυνατόν να προκαλεί παρενέργειες στον οργανισμό και ειδικότερα στο νευρικό σύστημα και ότι το όλο θέμα βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της επιστημονικής έρευνας. Εξάλλου το Επιστημονικό Συμβούλιο Τροφίμων, σε σχετική συνεδρίασή του στις 8 Ιουνίου 1988, πήρε την απόφαση να παρακολουθεί συνεχώς τα αποτελέσματα των ερευνών που γίνονται στο εξωτερικό γύρω από το θέμα αυτό και ειδικότερα στις προηγμένες χώρες, όπου είναι δυνατή η διεξαγωγή και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων αυτών των ερευνών, με στόχο του να ενεργήσει ανάλογα, αν παραστεί ανάγκη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας με βάση την ανταλλαγή απόψεων των Μελών της με τους εκπροσώπους της Ένωσης Χημικών Κύπρου, του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, του Κυπριακού Συνδέσμου Προστασίας Καταναλωτών και ενόψει της πιο πάνω θέσης του Επιστημονικού Συμβουλίου Τροφίμων είναι της γνώμης ότι στο παρόν στάδιο κρίνεται σκόπιμο να παρακολουθούνται από κοντά οι διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις και θέσεις γύρω από το θέμα, ώστε οι αρμόδιοι να είναι σε θέση ανά πάσαν στιγμήν, να υιοθετήσουν ανάλογη στάση και να εισηγηθούν στη Βουλή κατάλληλη νομοθεσία. Παράλληλα η Επιτροπή θεωρεί ορθό όπως στο μεταξύ γίνουν σχετικές συστάσεις από το Υπουργείο Υγείας προς το κοινό, για να αποφεύγεται η κατανάλωση από τα παιδιά τροφίμων που περιέχουν την εν λόγω ουσία, μια και είναι ήδη απαγορευμένη η χρήση της σε βρεφικές και παιδικές τροφές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ο κ. Μαρκιάδης.

A. ΜΑΡΚΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη, από τη θέση μου.

Απλώς θα ήθελα να αναφέρω ότι μετά τη σύνταξη της Έκθεσης έχει κυκλοφορήσει σήμερα στα Μέλη της Βουλής και μια επιστολή από το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο που μας υποδεικνύει ότι κανονικά θα έπρεπε και εκείνοι να είχαν κληθεί στη σχετική συνεδρίαση. Να το έχουμε υπόψη μας και ότι έχει ληφθεί το μήνυμα και σε άλλη συνεδρίαση θα κληθούν και αυτοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πολύ καλά.

Το επόμενο θέμα είναι: «Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών».

Υπάρχει ένσταση όπως η Έκθεση θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Έκθεση θεωρείται ως αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ».

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος

Πολύβιος Κόλοκος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Κώστας Ερωτοκρίτου

Ανδρέας Γεωργίου

Νίκος Φλουρέντζος

Νεόφυτος Ηλία

Γιαννάκης Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε πέντε συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 5 και 19 Μαΐου και στις 14, 21 και 27 Ιουνίου 1988. Στα πλαίσια της εξέτασης του όλου θέματος από την Επιτροπή κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας και ανώτεροι υπηρεσιακοί παράγοντες του ίδιου Υπουργείου, καθώς επίσης και εκπρόσωποι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, της Ομοσπονδίας Ημικρατικών Οργανισμών (Ο.Η.Ο.), της Συντεχνίας Ελεγκτών των Συνεργατικών Εταιρειών, της Παγκύπριας Συνεργατικής Συνομοσπονδίας Λίμιτεδ, του Κλάδου Υπαλλήλων Συνεργατικής Ανάπτυξης και του Συνδέσμου Γραμματέων Συνεργατικών Εταιρειών. Σε ορισμένες από τις συνεδρίες της Επιτροπής ήταν επίσης παρόντα και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Δ. Γεωργιάδης, 'Α. Χρυσοστόμου, Χρ. Κουρτελλάρης, Δ. Ηλιάδης και Ι. Κατσουνιώτης.

Το πιο πάνω θέμα εξετάστηκε αυτεπάγγελτα από την Επιτροπή στα πλαίσια της ενημέρωσής της για το θέμα της λειτουργίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και γενικά για τα θέματα που προκύπτουν από την ως τώρα πρακτική εφαρμογή της νομοθεσίας για το Συνεργατισμό.

Στα πλαίσια της ενημέρωσης αυτής και με βάση τις απόψεις που διατυπώθηκαν στις συνεδρίες της Επιτροπής έγινε βασικά προβληματισμός στα πιο κάτω θέματα:

- (α) Στην καθυστέρηση της ετοιμασίας και κατάθεσης στη Βουλή των Κανονισμών που προνοεί η νέα νομοθεσία για το Συνεργατισμό και ιδιαίτερα των Κανονισμών που αναφέρονται στην ίδρυση και λειτουργία της νέας Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών.
- (β) Στα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η νέα αυτή Ελεγκτική Υπηρεσία.
- (γ) Στα θέματα διάρθρωσης του προσωπικού της Υπηρεσίας αυτής σε συνάρτηση με την κατοχύρωση από τη νέα νομοθεσία του υπηρετούντος προσωπικού.
- (δ) Στα θέματα ελέγχου των συνεργατικών εταιρειών και τα ελεγκτικά δικαιώματα.

Όπως είναι γνωστό, η νέα νομοθεσία για το Συνεργατισμό, παρόλο που θεσπίστηκε το 1985, τέθηκε σε ισχύ από την 1η Αυγούστου του 1987 και έκτοτε εκκρεμεί η κανονιστική ρύθμιση σειράς θεμάτων για τα οποία γίνεται πρόνοια στη νομοθεσία αυτή. Ειδικά για τη νέα Ελεγκτική Υπηρεσία, που εγκαθιδρύεται με βάση τη νέα συνεργατική νομοθεσία, προνοείται η ετοιμασία σειράς Κανονισμών και η κατάθεσή τους στη Βουλή, για να ρυθμιστούν τα πιο κάτω θέματα:—

- (α) Η διάρθρωση του προσωπικού της Υπηρεσίας, τα προσόντα και οι όροι υπηρεσίας του Διευθυντή και του υπόλοιπου προσωπικού της.
- (β) Τα ελεγκτικά δικαιώματα και έξοδα ελέγχου.
- (γ) Ο έλεγχος των λογαριασμών της Υπηρεσίας και κάθε άλλο θέμα που είναι δεκτικό καθορισμού με βάση το άρθρο 19 της προαναφερθείσας νομοθεσίας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών υπόκειται στην έγκριση της Βουλής όχι μόνο για λόγους καθιερωμένης πρακτικής, αλλά και γιατί τα ζητήματα στα οποία αναφέρονται αποτέλεσαν στο παρελθόν αντικείμενο ευρείας συζήτησης στα πλαίσια της μελέτης της νέας νομοθεσίας για το Συνεργατισμό και πάνω στα οποία η Βουλή ζήτησε να έχει ιδιαίτερο λόγο.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στα πλαίσια της αντιμετώπισης των ζητημάτων που αφορούν τους υπαλλήλους του Ταμείου Εξελέγξεως και Επιθεωρήσεως, που τώρα διαδέχεται η Ελεγκτική Υπηρεσία, έγιναν ειδικές διασφαλίσεις οι οποίες κρίθηκαν υπό τις τότε περιστάσεις αναγκαίες και σκόπιμες.

Η Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας, έχοντας υπόψη τις πρόνοιες της νέας συνεργατικής νομοθεσίας, τις απόψεις που διατυπώθηκαν στις συνεδρίες της από όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές και τις εξελίξεις που σημειώθηκαν στο μεταξύ για ορισμένα ζητήματα στα οποία αναφέρεται η ενημερωτική αυτή Έκθεση, έχει να παρατηρήσει τα ακόλουθα:—

- (α) Αδικαιολόγητα καθυστερεί η κατάθεση στη Βουλή σειράς Κανονισμών των οποίων η απουσία όχι μόνο εμποδίζει την πλήρη εφαρμογή της νέας συνεργατικής νομοθεσίας, αλλά εξουδετερώνει τις εξουσίες νέων οργάνων που εγκαθιδρύονται με τη νομοθεσία αυτή και που αναμένεται να αναπτύξουν δραστηριότητες ιδιαίτερης σημασίας στην παραπέρα ανέλιξη του συνεργατικού κινήματος.
- (β) Παρόλη τη σοβαρή αυτή εκκρεμότητα οι αρμόδιοι αδικαιολόγητα και βεβιασμένα πήραν μέτρα που όχι μόνο δεν υποβοηθούν το συνεργατικό κίνημα, αλλά με τις ενέργειές τους αυτές οι ίδιοι παρουσιάζονται να αθετούν τις υποσχέσεις που έδωσαν στην Επιτροπή και να παραγνωρίζουν ομόφωνες υποδείξεις της Βουλής για συνετότερους τρόπους ενέργειας.

Ειδικά για το θέμα της εκφρασθείσας Υπουργικής απειλής για απολύσεις προσωπικού η πλειοψηφία των Μελών της Επιτροπής είναι υποχρεωμένη να παρατηρήσει ότι, παρόλες τις προφορικές και γραπτές υποδείξεις και εκκλήσεις της Βουλής, ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας δεν επέδειξε τον προσήκοντα σεβασμό προς το Σώμα, αλλά ούτε σεβάστηκε τις πρόνοιες του Νόμου για τον οποίο ορίστηκε ο κατά κύριο λόγο θεματοφύλακας.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι πολλά προβλήματα θα μπορούσαν εύκολα να ξεπεραστούν, αν ακολουθείτο η διαδικασία εφαρμογής της νέας συνεργατικής νομοθεσίας που προδιαγράφεται σ' αυτή και αν έγκαιρα ετοιμάζονταν οι σχετικοί Κανονισμοί οι οποίοι δίνουν απαντήσεις και πορεία δράσης σε πλείστα ζητήματα για τα οποία έγιναν δυστυχώς άσκοπες και αχρείαστες ενέργειες που σίγουρα δεν εξυπηρετούν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του συνεργατικού κινήματος.

Ενημερώνοντας το Σώμα η Επιτροπή καλεί τον κατά νόμο αρμόδιο Υπουργό να μεριμνήσει έστω και τώρα για την κατάθεση στη Βουλή όλων των σχετικών Κανονισμών που προνοεί η νέα συνεργατική νομοθεσία και με τους οποίους θα ρυθμιστούν νομοθετικά και λεπτομερειακά μια δέσμη θεμάτων που απορρέουν τόσο από το γράμμα όσο και από το πνεύμα της νέας νομοθεσίας για το συνεργατικό κίνημα.

Σε σχέση με τα ζητήματα που απασχόλησαν την Επιτροπή οι Βουλευτές του ΑΚΕΛ—Αριστεράς κ.κ. Ν. Φλουρέντζος και Ν. Ηλία υποστήριξαν τις πιο κάτω θέσεις:—

- (α) Ως θέμα αρχής η κατάσταση της αυθαίρετης επιβολής στις συνεργατικές ψηλών και απαράδεκτων ελεγκτικών δικαιωμάτων δεν μπορεί να συνεχιστεί.
- (β) Επιβάλλεται η άμεση κατάθεση στη Βουλή των Κανονισμών για τη λειτουργία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

- (γ) Παρόλο που ως θέμα αρχής δεν θέλουν κανένας εργαζόμενος να χάσει τη δουλειά του, δεν μπορεί για κανένα λόγο, αλλά ούτε και πρέπει, να συνεχιστεί η σημερινή απαράδεκτη κατάσταση.
- (δ) Επιβάλλεται η Ελεγκτική Υπηρεσία να τεθεί άμεσα σε ορθή και λειτουργική βάση και να ρυθμιστούν ορθολογιστικά τα θέματα του ελέγχου και των ελεγκτικών δικαιωμάτων με κύριο γνώμονα την εξυπηρέτηση του συνεργατικού κινήματος.

Τα ίδια Μέλη-Βουλευτές του ΑΚΕΛ—Αριστεράς δήλωσαν ότι επιφυλάσσονται να αναπτύξουν εκτενέστερα τις θέσεις τους κατά τη συζήτηση του όλου θέματος στη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Πόσοι;

Θα δώσω το λόγο σε ένα από κάθε κόμμα και δέκα λεπτά στον καθένα.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι άτυπά είχαμε κάμει κάποιες διαβουλεύσεις για να υπάρξει ένας καθορισμός σειράς ομιλητών, διότι κάποιιοι συνάδελφοι θέλουν να φύγουν λιγάκι γρήγορα. Δεν ξέρω αν αυτό μπορέσει να ισχύσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι συνάδελφοι, δεν ήθελα ευθύς εξ αρχής να πω ότι ήδη οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι είχαν αποφασίσει ότι για όλα τα θέματα θα υπήρχε ένας εκπρόσωπος από κάθε κόμμα. Επειδή ακόμα δεν υπάρχει Κανονισμός και δεν προτίθεμαι να το επιβάλω με έλλειψη Κανονισμού, είχα την εντύπωση ότι αυτό θα μπορούσε να είχε τηρηθεί. Έγινε η πρώτη εξαίρεση. Αν γίνει και δεύτερη εξαίρεση, νομίζω πως δεν θα τελειώσετε απόψε.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη. Και χτες και σήμερα εγώ δεν είπα λέξη. Νομίζω ότι δικαιούμαι απόψε να πω. Και, αν χρειαστεί, παρακαλώ να μην τεθεί ο κανόνας του ενός, αλλά των δύο με δεκάλεπτο ή εφτάλεπτο, αν θέλετε, ή πεντάλεπτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτιμώ να έχω Κανονισμό. Εν πάση περιπτώσει. Τι επιθυμεί η Ολομέλεια;

Θα επιτρέψω σε δύο ομιλητές και 7 λεπτά στον καθένα. Δηλαδή δυο ομιλητές μάζιμουμ, δεν σημαίνει ότι είναι υποχρεωτικό.

Λοιπόν εκ μέρους της ΕΔΕΚ.

Ο κ. Ομήρου.

Γ. ΟΜΗΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η μελέτη των προβλημάτων που σχετίζονται με την Ελεγκτική Υπηρεσία των Συνεργατικών Εταιρειών έχει φέρει στην επιφάνεια μια σειρά από αδυναμίες, κενά και παραλείψεις που οφείλονται κατά κύριο λόγο στη μη εφαρμογή της περί Συνεργατισμού Νομοθεσίας που αυτό το Σώμα ψήφισε το 1985, αλλά και στις αυθαιρεσίες μερικών αξιωματούχων και κύρια της Επιτροπής της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αυτής που πρόσφατα υπέβαλε την παραίτησή της.

Η πρώτη μομφή που θα πρέπει να απευθύνουμε προς την Επιτροπή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και το Υπουργείο Εμπορίου είναι σε σχέση με την αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην κατάθεση στη Βουλή των Κανονισμών που θα διέπουν μια σειρά θέματα και κύρια το θέμα της λειτουργίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Με τους κανονισμούς αυτούς θα ρυθμιστούν όλα τα θέματα που αφορούν τη διάρθρωση και επάνδρωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Αντί τούτου υπήρχε μια παράνομη κατάσταση, αφού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας δεν προΐστατο διευθυντής που να έχει τα προσόντα που απαιτεί το άρθρο 19 του Νόμου 22/85. Τα καθήκοντα του διευθυντή εκτελούσε μέλος της Επιτροπής που δεν είχε τα αναγκαία προσόντα και επί πλέον ήταν και συνταξιούχος.

Το γεγονός ότι σύμφωνα με το Νόμο ο Διευθυντής της Υπηρεσίας θα πρέπει να είναι άτομο που να έχει τα προσόντα που απαιτούνται από τον περί Εταιρειών Νόμο για τον έλεγχο Δημοσίων Εταιρειών και ακόμα ότι για να διοριστεί τέτοιος διευθυντής, θα πρέπει προηγουμένως να εκδοθούν Κανονισμοί που να προβλέπουν για τα προσόντα, τους όρους υπηρεσίας και τη διαδικασία διορισμού διευθυντή οδηγεί στο ασφαλές συμπέρασμα ότι η κατάσταση μέχρι τώρα ήταν ολότελα παράνομη. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι επιπλέον ότι όλες οι ενέργειες, εντολές και οδηγίες του προσώπου που ασκούσε καθήκοντα διευθυντή υπήρξαν παράτυπες και παράνομες.

Το πρώτο λοιπόν βασικό σημείο που πρέπει να επισημάνουμε σ' αυτή τη συζήτηση είναι ότι η απαράδεκτη καθυστέρηση στην κατάθεση Κανονισμών στη Βουλή προκάλεσε και προκαλεί μια σειρά από ανωμαλίες που τείνουν να εξουδετερώσουν τη δυνατότητα εφαρμογής της νέας συνεργατικής νομοθεσίας, για την οποία θα πρέπει να υπενθυμίσουμε πως η Βουλή επέδειξε ιδιαίτερη ευαισθησία, αφού τόσο η αρμόδια Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας όσο και η επί τούτου Υπεπιτροπή, που υπενθυμίζω ότι συστάθηκε τότε, εργάστηκαν σκληρά και για πολλούς μήνες, έτσι ώστε να την καταστήσουν άρτια και όσο γίνεται πιο αποτελεσματική.

Το δεύτερο θέμα που προκάλεσε βασικά και την εγγραφή και συζήτηση των προβλημάτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι οι εκφρασθείσες απειλές για απόλυση προσωπικού. Εδώ η παραβίαση και του νόμου και της δεοντολογίας σχέσεως Βουλής και Εκτελεστικής Εξουσίας υπήρξε ακόμα πιο οφθαλμοφανής και κατάφωρη.

Ο περί Συνεργατισμού Νόμος κατοχύρωσε με πολύ σαφή τρόπο όλους τους υπαλλήλους του τότε Ταμείου Εξελέγξεως και Επιθεωρήσεως που ασκούσαν ελεγκτικά καθήκοντα. Το άρθρο 19 ρητά προνοεί ότι όσοι υπάλληλοι εκτελούσαν ελεγκτικά καθήκοντα στο Ταμείο Εξελέγξεως μεταφέρονται στην Ελεγκτική Υπηρεσία και εξακολουθούν να υπηρετούν με τους ίδιους όρους, όπως και πριν τη μεταφορά τους. Η νομοθετική κατοχύρωση των υπαλλήλων αυτών επιβεβαιώνεται και από την ειδική αναφορά που έγινε στην Κοινή Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Εμπορίου και Γεωργίας ημερομηνίας 11.3.85, στην οποία μεταξύ άλλων εκφράζεται η ομόφωνη θέση της Βουλής να κατοχυρώσει τους υπαλλήλους που υπηρετούσαν στο Ταμείο Εξελέγξεως και Επιθεωρήσεως, πράγμα βέβαια που υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Περί Συνεργατισμού Νόμου 22/85. Είμαστε λοιπόν υποχρεωμένοι να επισημάνουμε και να κακίσουμε τη στάση τόσο του Υπουργείου

Εμπορίου όσο και της Επιτροπής Ελεγκτικής Υπηρεσίας, γιατί, ενώ γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν τις πρόνοιες του Νόμου του οποίου μάλιστα τάχθηκαν φρουροί, θεματοφύλακες και υπεύθυνοι για την εφαρμογή του, προχώρησαν σε σαφή παραβίασή του, υπονομεύοντας παράλληλα και τα συμφέροντα και το πνεύμα του συνεργατικού κινήματος.

Επιπρόσθετα οφείλουμε να αναφέρουμε ότι οι υπουργικές απειλές για απόλυση προσωπικού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας έγιναν παρόλες τις προφορικές και γραπτές εκκλήσεις της Βουλής για αναστολή οποιωνδήποτε τέτοιων ενεργειών. Μια τέτοια συμπεριφορά και πρακτική αποτελεί έκφραση περιφρόνησης προς το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων και οφείλουμε με τον πιο έντονο τρόπο να την αποδοκιμάσουμε.

Το τρίτο θέμα που πρέπει να εξετάσουμε σ' αυτή τη συζήτηση είναι το θέμα του ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών. Είναι φανερό πως και σ' αυτό το θέμα υπήρξαν παρατυπίες, αυθαιρεσίες και ερασιτεχνισμοί.

Θέλοντας η Επιτροπή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να αποδείξει αβάσιμους τους ισχυρισμούς για πλεονάζον προσωπικό προχώρησε σ' ένα εκ των προτέρων αυθαίρετο και έξω από την πραγματικότητα καθορισμό ημερών ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών που αποδείχτηκε στην πράξη ελλιπής αλλά και ανέφικτος.

Όμως το πρώτο θέμα που θα πρέπει να εξετάσουμε είναι το κατά πόσο ο δειγματοληπτικός έλεγχος που υποχρεώθηκε το προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να εφαρμόσει ανταποκρίνεται πράγματι στις απαιτήσεις του Νόμου 22/85. Ένας από τους λόγους που οδήγησαν στη θέσπιση της νέας συνεργατικής νομοθεσίας υπήρξε αναμφίβολα η ανάγκη για δημιουργία θεσμών που να αποκαθιστούν την εμπιστοσύνη του λαού προς το Συνεργατικό κίνημα που είχε κλονιστεί σοβαρά σαν αποτέλεσμα ανωμαλιών και ατασθαλιών που συγκλόνισαν ολόκληρο το συνεργατικό οικοδόμημα και έθεσαν σε κίνδυνο την ίδια του την ύπαρξη.

Έτσι ήταν φυσικό η νέα νομοθεσία να προνοήσει για πιο αυστηρές και αποτελεσματικές διαδικασίες ελέγχου που να αποκλείουν τη δυνατότητα συγκάλυψης οποιωνδήποτε ατασθαλιών. Όπως αναφέρεται στη συνοδευτική του Νόμου Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Εμπορίου και Γεωργίας, η καθίδρυση Ανεξάρτητης Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών αποσκοπεί στην «άσκηση ελέγχου των λογαριασμών και της γενικής οικονομικής διαχείρισης κάθε εγγεγραμμένης συνεργατικής εταιρείας».

Στην Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών αναφέρεται επίσης ότι οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες που προβλέπονται στο Νόμο διασφαλίζουν «παρκή έλεγχο» σ' ό,τι αφορά τα δικαιώματα και τις ευθύνες σ' όλα τα επίπεδα και τους φορείς του Συνεργατικού Κινήματος.

Το ερώτημα που εγείρεται είναι κατά πόσο ο δειγματοληπτικός έλεγχος που φαίνεται να υιοθετεί η Επιτροπή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, η παραιτηθείσα εννώς, ανταποκρίνεται πράγματι στο πνεύμα και το γράμμα του Νόμου και στη βούληση του νομοθέτη. Είναι ο δειγματοληπτικός έλεγχος ένας έλεγχος που αποκλείει τη μη συγκάλυψη ατασθαλιών και ανωμαλιών στη λειτουργία, στους λογαριασμούς και στη γενική οικονομική διαχείριση των Συνεργατικών Εταιρειών;

Πολύ φοβούμαστε ότι με το δειγματοληπτικό έλεγχο η επισήμανση ατασθαλιών δεν είναι επιφύλαξη. Ιδιαίτερα σ' ένα μεγάλο αριθμό μικρών Συνε-

γατικών Εταιρειών στις οποίες είναι αδύνατη η τήρηση συστήματος μηχανογράφησης στους λογαριασμούς ή έστω η τήρηση των στοιχειωδών κανόνων λογιστικής τάξης. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι η δημιουργία κλίματος δυσπιστίας προς ένα τέτοιο έλεγχο με αυτονόητες τις συνέπειες στο κύρος και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και των Συνεργατικών θεσμών γενικότερα.

Είμαστε της γνώμης ότι οι πρόνοιες του άρθρου 19 του νόμου είναι επιτακτικές, σε σχέση με τη διενέργεια πλήρους ελέγχου πάνω στους λογαριασμούς των Συνεργατικών Εταιρειών, αφού όχι μόνο προβλέπουν έλεγχο πάνω σε κάθε μια εταιρεία ξεχωριστά, αλλά προβλέπουν και για έλεγχο πάνω στην «εν γένει οικονομική διαχείριση», πράγμα που προϋποθέτει τον προηγούμενο έλεγχο των επί μέρους Εταιρειών.

Αλλά και πέρα από το γεγονός ότι ο δειγματοληπτικός έλεγχος δεν ανταποκρίνεται στις πρόνοιες του Νόμου είναι φανερό από τα αποτελέσματα της πρώτης προσπάθειας εφαρμογής του ότι προσκρούει σε πολύ σοβαρά εμπόδια που καθιστούν αδύνατη τη συνέχισή του, χωρίς να υπάρχουν σοβαρές επιπτώσεις στο κύρος και την αξιοπιστία του Συνεργατικού Κινήματος. Όπως φαίνεται από τις πολλές γραπτές αναφορές των ελεγκτών προς την Ελεγκτική Υπηρεσία, ο χρόνος που προκαθορίστηκε για τη διεκπεραίωση του ελέγχου σε πολλές Συνεργατικές Εταιρείες αποδείχτηκε ανεπαρκής. Κι αυτό, γιατί οι περισσότερες εταιρείες δεν τηρούν κανονικούς λογαριασμούς, με αποτέλεσμα να χρειάζεται πολύ περισσότερος χρόνος για την άσκηση ενός ουσιαστικού και επαρκούς ελέγχου.

Είναι λοιπόν φανερό από την πιο πάνω διαπίστωση ότι στόχος της Υπηρεσίας δεν είναι η άσκηση ενός πλήρους και ικανοποιητικού ελέγχου, αλλά η επιβεβαίωση του ισχυρισμού ότι υπάρχει πλεονάζον προσωπικό. Ο ισχυρισμός όμως αυτός αποδεικνύεται αστήρικτος από τα ίδια τα γεγονότα. Πρώτο, γιατί η επιμονή σ' ένα τέτοιο έλεγχο θα δημιουργήσει τεράστια προβλήματα αξιοπιστίας προς τις Συνεργατικές Εταιρείες. Και δεύτερο, γιατί από τα στοιχεία του όγκου εργασίας σε σχέση με το τι συνέβαινε στο παρελθόν ο ισχυρισμός για πλεονάζον προσωπικό καταρρίπτεται παταγωδώς. Την περίοδο 1973-1974 σε σύνολο 830 Συνεργατικών Εταιρειών και με ένα σύνολο ενεργητικού £89 εκατ. αντιστοιχούσαν 8.1 Εταιρείες κατά ελεγκτή. Το 1987 σε σύνολο 506 Συνεργατικών Εταιρειών που περιλαμβάνουν 212 προσφυγικές Εταιρείες και 150 που συγχωνεύθηκαν και με ένα σύνολο ενεργητικού £600 εκατομ. αντιστοιχούσαν και πάλι 8.1 Εταιρείες κατά ελεγκτή. Δηλαδή ενώ ο όγκος εργασίας από το 1973 μέχρι το 1987 εφταπλασιάστηκε, ο μέσος όρος κατά ελεγκτή παραμένει ο ίδιος. Πώς είναι δυνατό να σταθεί στην παραμικρή λογική ο ισχυρισμός για ύπαρξη πλεονάζοντος προσωπικού, όταν τα πιο πάνω στοιχεία αποδεικνύουν ότι με εφταπλασιασμό της εργασίας το προσωπικό στην πραγματικότητα παραμένει το ίδιο αριθμητικά;

Αλλά προβλήθηκε και ο ισχυρισμός ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν μπορεί να εισπράξει περισσότερα από £350 χιλ. λίρες ελεγκτικά δικαιώματα και συνεπώς δεν μπορεί να επιβιώσει με τη σημερινή αριθμητική της σύνθεση. Από τα γεγονότα, κύριε Πρόεδρε, φαίνεται ότι πράγματι η Ελεγκτική Υπηρεσία μπορεί να εισπράξει πολύ περισσότερα και δεν θα μπω σε πολλές λεπτομέρειες για να τελειώνω. Έχω εδώ τα στοιχεία από τα οποία πράγματι αποδεικνύεται ότι μπορούν να εισπραχθούν £550,000, αν γίνει σωστή δουλειά από την Ελεγκτική Υπηρεσία σ' ότι αφορά την είσπραξη αυτών των δικαιωμάτων και είναι αυτά τα στοιχεία αδιαμφισβήτητα.

Επίσης θέλω να πω το εξής πολύ σύντομα: ότι σ' ό,τι αφορά το θέμα της κατανομής των ελεγκτικών δικαιωμάτων σύμφωνα με τη θεμελιώδη συνεργατική αρχή περί αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης που αποτελεί τη βάση της ύπαρξης του συνεργατισμού ένας μεγάλος αριθμός μικρών Συνεργατικών Εταιρειών θα πρέπει να πληρώνουν χαμηλά ελεγκτικά δικαιώματα και ένας άλλος μικρός αριθμός μεγάλων Εταιρειών στην πραγματικότητα να επιχορηγούν τη λειτουργία των μικρών Συνεργατικών Εταιρειών, γιατί διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν αυτές οι μικρές Συνεργατικές Εταιρείες και αυτό είναι μια συγκεκριμένη προσφορά του Συνεργατικού Κινήματος προς τον τόπο και το λαό.

Κύριε Πρόεδρε, τελειώνοντας θέλω να πω ότι ακριβώς η σημερινή συζήτηση αν έχει κάποιο νόημα, έχει ακριβώς το νόημα της θετικής συνεισφοράς στη αντιμετώπιση και λύση των προβλημάτων που παρουσιάζονται σ' αυτό το βασικό τομέα της συνεργατικής δραστηριότητας. Είναι αναγκαίο να στηριχθεί με κάθε θυσία το Συνεργατικό Κίνημα μέσα από διαδικασίες εξυγίανσης, αυστηρού και αποτελεσματικού ελέγχου, προσήλωσης στη νομοθεσία και τελικά με αναστήλωση του κύρους και της αξιοπιστίας του.

Η οικοδόμηση αυτού του αναγκαίου κύρους και η παροχή των σωστών υπηρεσιών του Συνεργατισμού προς το λαό μας δεν θα επιτευχθεί με μικρόψυχους υπολογισμούς, αλλά με το πνεύμα της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας που πρέπει να διέπουν το Συνεργατικό Κίνημα και θα ήθελα να διαβεβαιώσω και τους ελεγκτές, οι οποίοι απειλήθηκαν με παραίτηση, ότι πράγματι το Σοσιαλιστικό Κόμμα ΕΔΕΚ θα σταθεί δίπλα τους και μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας αυτού του Σώματος ποτέ δεν θα επιτρέψει να βρεθούν άνεργοι στο δρόμο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας των Συνεργατικών Εταιρειών απορρέει από μια σαθρή, απαράδεκτη και πολυδάπανη πολιτική, που αφέθηκε να εξελιχθεί στη γνωστή σκανδαλώδη κατάσταση και τις ατασθαλίες στο Συνεργατικό Κίνημα, που πολλές φορές στα τελευταία χρόνια απασχόλησε και το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Όπως είναι γνωστό, η Κοινοβουλευτική Ομάδα ΑΚΕΛ—Αριστεράς στο τροποποιητικό νομοσχέδιο που κατέθεσε το 1980 προνοούσε όπως τον έλεγχο των Συνεργατικών Εταιρειών ασκούσε η υπηρεσία του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για να είναι ανεξάρτητος και αδιάβλητος, όπως γίνεται για ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό, ημικρατικούς και άλλους οργανισμούς, Δήμους και άλλους τομείς.

Όμως αυτή η πρόταση δεν έγινε δεκτή και τελικά δόθηκε η λύση, που προνοείται στο άρθρο 19 του νόμου 22/85 περί Συνεργατικών Εταιρειών, για να φθάσουμε στη σημερινή κατάσταση που σύμφωνα με τις εμπιστευτικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας πρέπει να φορολογηθούν τα Συνεργατικά Ιδρύματα με £660,000 μόνο για το φετινό χρόνο. Επιπρόσθετα ζητούνται £270,000 για πληρωμή του δανείου και των τόκων για το έλλειμμα του περασμένου χρόνου.

Όπως μας έχει δηλωθεί, στο τέλος του Ιούνη θα είναι συμπληρωμένος ο έλεγχος όλων των Συνεργατικών Εταιρειών συμπεριλαμβανομένων και των καθυστερήσεων των περασμένων χρόνων. Αυτό σημαίνει πως για τους υπόλοιπους έξι μήνες δεν θα υπάρχει εργασία για το προσωπικό και επομένως εταιρείες για έλεγχο, άρα θα πληρώνονται χωρίς να εργάζονται.

Αυτά τα ανεπίτρεπτα κόστη καλούνται να πληρώνουν τα Συνεργατικά Ιδρύματα με παράλογα τέλη ελεγκτικών δικαιωμάτων. Για σκοπούς παραδείγματος μόνο αναφέρω μερικές χαρακτηριστικές περιπτώσεις. Από το Συνεργατικό Ταμειυτήριο Λεμεσού τα τελευταία χρόνια ζητούσαν μέχρι και £70,000 το χρόνο. Από τη Σ.Π.Ε. Στροβόλου ζητούσαν £38,000. Από την ΕΣΕΑ ζητούσαν £33,000. Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα με κεφαλαιουχικό έλλειμμα πάνω από £65 εκ. και η οποία ελέγχεται από ιδιώτες ελεγκτές —σύμφωνα με το σημείωμα που μας δόθηκε— για φέτος φαίνεται ότι θα επιβαρυνθεί με ποσό £14,000. Στη Συνεργατική της Λάσας Πάφου έστειλαν ειδοποίηση για να πληρώσει £660 ελεγκτικά δικαιώματα.

Το ίδιο συμβαίνει και με δεκάδες άλλες Συνεργατικές Εταιρείες. Για καμιά σχεδόν Συνεργατική Εταιρεία τα ελεγκτικά δικαιώματα, που της υποβάλλονται και της επιβάλλονται, δεν είναι λιγότερα από ό,τι θα πλήρωνε, αν ο έλεγχος των λογαριασμών της γινόταν από ιδιώτες εγκεκριμένους ελεγκτές.

Στα Γραφεία μας φθάνουν καθημερινά γραπτά και τηλεφωνικά παράπονα για τα αδικαιολόγητα ελεγκτικά τέλη που τους ζητούν και τους επιβάλλουν και δικαιολογημένα αρνούνται να τα πληρώσουν. Για σκοπούς σύγκρισης αξίζει να αναφερθεί ότι στην υπηρεσία του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας με τα τόσα καθήκοντα εργάζονται συνήθως —όπως μας λέχθηκε— γύρω στα 80 πρόσωπα και οι μισθοί τους, που προνοούνται στους φετινούς προϋπολογισμούς, είναι γύρω στις £570,000.

Λέχθηκε ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία είναι ο φρουρός του Συνεργατικού κινήματος. Ποια είναι όμως η αλήθεια και τα γεγονότα; Θέλω απλώς να υπενθυμίσω ότι κατά τη συζήτηση του τροποποιητικού νομοσχεδίου Περί Συνεργατικών Εταιρειών στην αρμόδια Επιτροπή δηλώθηκε και έγινε παραδεχτό από τους εκπροσώπους της Συντεχνίας των Ελεγκτών ότι πολλές φορές ελεγκτές τροποποίησαν τις Εκθέσεις τους με υπόδειξη ανώτερου συνεργατικού λειτουργού για σκοπιμότητες που θα εξυπηρετούσαν την προϊστάμενη Αρχή του Συνεργατισμού.

Εγείρονται όμως και πολλά σχετικά ερωτήματα, τα κυριώτερα από τα οποία είναι: Γιατί για τόσα χρόνια και ιδιαίτερα μετα τα γνωστά τραγικά γεγονότα του 1974 που επικρατούσε μια από κάθε άποψη σαθρή και παράνομη κατάσταση με διασπάθιση δεκάδων εκατομμυρίων λιρών, που μόνο τα συσσωρευμένα κεφαλαιουχικά ελλείμματα στην Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα ξεπερνούν τα £65 εκ. καλύπτονταν από την Ελεγκτική Υπηρεσία που αυτοαποκαλείται φρουρός του Συνεργατισμού;

Ακόμη και μετά το ξέσπασμα της κρίσης στο Συνεργατικό κίνημα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, κυκλοφορούσαν μέσα στην κοινή γνώμη ισχυρισμοί ότι Γραμματείς συγκεκριμένων Συνεργατικών Ιδρυμάτων οικειοποιούνταν παράνομα δεκάδες χιλιάδες και σε μερικές περιπτώσεις πάνω από εκατό χιλιάδες λίρες, σε βάρος των μελών τους —φτωχομεσαίων, εργατών και αγροτών— πράγμα που το επιβεβαίωσε και με απάντησή του σε σχετική ερώτησή μου ο Έφορος. Και το ερώτημα: Πώς γινόταν ο έλεγχος και γιατί επιτράπηκε η συνέχιση για χρόνια τέτοιων καταστάσεων;

Συνεπώς δεν είναι έτσι τα ζητήματα και ούτε είναι τόσο απλό το θέμα που συζητούμε. Με ό,τι ανάφερα θέλω να κάμω καθαρό ότι το πρόβλημα δεν είναι τα πρόσωπα των ελεγκτών. Οι ευθύνες βρίσκονται στη βάση του καθεστώτος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και στην Κυβέρνηση που έχει διαμορφώσει και στηρίζει αυτό το καθεστώς σε βάρος των 250 και πλέον χιλιάδων μελών του Συνεργατικού Κινήματος που αγωνίζονται να εξυπηρετηθούν με την αλληλοβοήθεια και αυτοπροστασία από την εκμετάλλευση του μεγάλου εμπορομεσιτικού, βιομηχανικού και τραπεζικού κεφαλαίου.

Θέλω επίσης να επισημάνω την τεράστια ευθύνη της Κυβέρνησης, που για τρία χρόνια παρέλειψε να θέσει σε εφαρμογή το νέο Νόμο 22/85 περί Συνεργατικών Εταιρειών που τέθηκε τελικά σε εφαρμογή από την 1.8.1987 με απόφαση της Βουλής. Ο διορισμός και η επιλογή των μελών της Επιτροπής της Ελεγκτικής Υπηρεσίας βάσει του άρθρου 19 του Νόμου 22/85 δεν έγινε με τα ανάλογα νομικά, αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια και σε όλο αυτό το διάστημα λειτούργησε, χωρίς να κατατεθούν και να εγκριθούν από τη Βουλή οι προνοούμενοι από το άρθρο 19 Κανονισμοί.

Ανεξάρτητα όμως από όλα αυτά, τα οποία η πλευρά μας επικρίνει και καταδικάζει, η ουσία του προβλήματος και των οικονομικών επιπτώσεων βρίσκεται στους αριθμούς και τα απαιτούμενα ποσά που εκτίθενται στις σχετικές μελέτες που κατατέθηκαν από την Επιτροπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή και τις οποίες για εξοικονόμηση χρόνου καταθέτω για σκοπούς πρακτικών και πληρέστερης ενημέρωσης των Μελών του Σώματος και της κοινής γνώμης.

Από αυτή την άποψη και από κάθε άποψη η κατάσταση στην Ελεγκτική Υπηρεσία είναι και πολυδάπανη και απαράδεκτη και δεν μπορεί και δεν πρέπει να συνεχιστεί σε βάρος ούτε των Συνεργατικών Ιδρυμάτων και των μελών τους ούτε και σε βάρος των φορολογουμένων, γι' αυτό και πρέπει να τερματιστεί χωρίς αναβολές και κωλυσιεργία.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι γενικές θέσεις της δικής μας πλευράς πάνω σ' αυτό το θέμα επιγραμματικά είναι όπως φαίνονται και στην Έκθεση της Επιτροπής και συνοψίζονται ως εξής:

- (α) Σαν θέμα αρχής θεωρούμε ότι η κατάσταση της αυθαίρετης επιβολής ψηλών και απαράδεκτων ελεγκτικών τελών στις Συνεργατικές δεν μπορεί να συνεχιστεί.
- (β) Απαιτούμε την άμεση κατάθεση Κανονισμών στη Βουλή για τη λειτουργία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και κατά τη συζήτησή τους να προσεχτεί ιδιαίτερα το θέμα των κριτηρίων για καθορισμό των ελεγκτικών δικαιωμάτων.
- (γ) Σαν θέμα αρχής δεν θέλουμε κανένας εργαζόμενος να χάσει τη δουλειά του. Όμως ταυτόχρονα δεν δεχόμαστε να κρατείται αχρείαστος και πολυδάπανος μηχανισμός και να επιβαρύνονται τα Συνεργατικά Ιδρύματα με απαράδεκτα ψηλά ελεγκτικά τέλη. Γι' αυτό υποστηρίζουμε ότι και γι' αυτή την υπηρεσία πρέπει να ισχύουν και να εφαρμόζονται οι πρόνοιες του Νόμου περί Τερματισμού απασχόλησης, όπως ισχύει και για τους άλλους εργαζόμενους τόσο στο Συνεργατικό Κίνημα όσο και αλλού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Γεωργίου.

A. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε, εξετάστηκε αυτεπάγγελτα από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μετά που περιήλθε σε γνώση των Μελών της η πρόθεση του Υπουργού Εμπορίου και της Επιτροπής Ελεγκτικής Υπηρεσίας ν' απολύσουν σημαντικό αριθμό ελεγκτών των Συνεργατικών Εταιρειών.

Τα γεγονότα που συνθέτουν το υπό εξέταση θέμα, είναι τα ακόλουθα:

Η Επιτροπή Ελεγκτικής Υπηρεσίας με σχετική εγκύκλιό της καθιέρωσε τη διεξαγωγή δειγματοληπτικού ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών. Προς τούτο καθόρισε εκ των προτέρων σε κάθε ελεγκτή πολύ μικρό αριθμό ημερών για κάθε Εταιρεία που θα έλεγε.

Περαιτέρω, η Επιτροπή Ελεγκτικής Υπηρεσίας καθόρισε τα ελεγκτικά δικαιώματα σε £40 ημερησίως για κάθε Εταιρεία γεγονός που συνεπάγεται την ετήσια είσπραξη ποσού £350,000 μόνο το οποίο δεν είναι αρκετό για τις ανάγκες της Υπηρεσίας.

Σαν αποτέλεσμα των μέτρων αυτών, προέκυψε θέμα είσπραξης σημαντικά μειωμένου ποσού από τα ελεγκτικά δικαιώματα και απόλυσης αριθμού ελεγκτών λόγω πλεονασμού, αφού δεν θα υπάρχουν χρήματα για να πληρώνονται όλοι οι ελεγκτές, αλλά και διότι με το σύστημα του δειγματοληπτικού ελέγχου μειώνεται σημαντικά ο όγκος των εργασιών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Οι πιο πάνω θέσεις και ενέργειες της Επιτροπής βρήκαν απόλυτα σύμφωνο το νέο Υπουργό Εμπορίου ο οποίος καταθέτοντας στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή δήλωσε ότι 20 από τους 62 ελεγκτές πρέπει να θεωρηθούν σαν πλεονάζον προσωπικό, ότι θα πάρουν την αποζημίωσή τους και ότι δεν πρέπει να θεωρηθούν ότι απολύονται με τη στενή έννοια του όρου, αφού μερίμνησε να τοποθετηθούν σε άλλες εργασίες και επομένως δεν θα μείνουν άνεργοι.

Επειδή οι θέσεις αυτές όχι μόνο δεν ικανοποίησαν, αλλά προκάλεσαν και την αντίδραση της πλειοψηφίας τουλάχιστον των Μελών της Επιτροπής, ο Υπουργός Εμπορίου ανέλαβε δέσμευση να μην προβεί σε καμιά ενέργεια, προτού εξεταστεί το όλο θέμα από τη Βουλή, μέσα στα πλαίσια της μελέτης των σχετικών Κανονισμών οι οποίοι, όπως διαβεβαίωσε, θα φρόντιζε να κατατεθούν στη Βουλή το αργότερο μέχρι το τέλος Μαΐου 1988.

Είναι λυπηρό, γιατί παρά τις δεσμεύσεις και υποσχέσεις του προς την Επιτροπή Εμπορίου και παρά τις προφορικές και γραπτές υποδείξεις της Βουλής ο Υπουργός Εμπορίου όχι μόνο δεν μερίμνησε, ώστε να κατατεθούν οι Κανονισμοί που προβλέπονται από το Νόμο, αλλά επιχείρησε, ανεπιτυχώς ευτυχώς, να απολύσει όχι 20, αλλά 38 ελεγκτές επιδεικνύοντας, όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής, έλλειψη σεβασμού προς το Σώμα, αλλά και προς τις πρόνοιες του Νόμου, του οποίου ο ίδιος τάχθηκε θεματοφύλακας.

Κύριε Πρόεδρε,

Από τις πιο πάνω ενέργειες ή παραλείψεις, τόσο του Υπουργού Εμπορίου όσο και της Επιτροπής Ελεγκτικής Υπηρεσίας, προκύπτουν τα πιο κάτω ερωτήματα:

1. Είναι δυνατή η απόλυση λόγω πλεονασμού ελεγκτών ή άλλων υπαλλήλων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας μέσα στα πλαίσια του ισχύοντος νομικού καθεστώτος;

2. Επιτρέπει ο Νόμος τον καθορισμό της άσκησης δειγματοληπτικού ελέγχου των λογαριασμών των Συνεργατικών Εταιρειών;

3. Επιτρέπεται ο καθορισμός του ύψους των ελεγκτικών δικαιωμάτων από την Επιτροπή Ελεγκτικής Υπηρεσίας, χωρίς τη θέσπιση Κανονισμών εγκεκριμένων από τη Βουλή;

Για να μπορέσει να τοποθετηθεί κάποιος σωστά στο όλο πρόβλημα, πρέπει ν' απαντηθούν νομικά και αντικειμενικά τα πιο πάνω ερωτήματα.

Όπως είναι γνωστό, την 1.8.1987 τέθηκε σε ισχύ ο νέος Νόμος, αριθμός 22/85 περί Συνεργατικών Εταιρειών.

Το άρθρο 19 του Νόμου αυτού υπό τον τίτλο «Έλεγχος Συνεργατικών Εταιρειών» αναφέρει στις παραγράφους 10, εδάφιο (ζ) και 14, εδάφιο (β), ότι η διάρθρωση του προσωπικού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας θα καθορισθεί με Κανονισμούς και ότι οι κατά την ημέρα έναρξης της ισχύος του Νόμου υπάλληλοι του Ταμείου Εξελέγξεως και Επιθεωρήσεως, οι οποίοι ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα, μεταφέρονται και εξακολουθούν να εργάζονται με τους ίδιους όρους στην Ελεγκτική Υπηρεσία. Οι υπόλοιποι δε υπάλληλοι, που δεν ασκούσαν ελεγκτικά καθήκοντα, μεταφέρονται, εφόσον οι υπηρεσίες τους κριθούν αναγκαίες.

Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει σαφώς ότι κανένας υπάλληλος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας δεν επιτρέπεται να απολυθεί, προτού εκδοθούν οι σχετικοί Κανονισμοί, και κανένας Κανονισμός δεν επιτρέπεται να καθορίζει στη διάρθρωση της Υπηρεσίας θέσεις λιγότερες από τον αριθμό των προσώπων που την 1.8.1987 ήταν υπάλληλοι του Ταμείου Εξελέγξεως και Επιθεωρήσεως και ασκούσαν ελεγκτικά καθήκοντα.

Κανονισμός αντίθετος με το γράμμα και το πνεύμα των διατάξεων αυτών θα ήταν *ultra vires* του Νόμου 22/85 και επομένως παράνομος.

Αν τα πράγματα ήταν διαφορετικά, δεν θα υπήρχε λόγος και ανάγκη ιδιαίτερης ρύθμισης για τους μη ασκούντες ελεγκτικά καθήκοντα υπαλλήλους οι οποίοι μεταφέρονται μόνο, εφόσον οι υπηρεσίες τους κριθούν αναγκαίες.

Φυσικά και γι' αυτή την κατηγορία των υπαλλήλων, δεν μπορεί κανένας να διανοηθεί ότι οι υπηρεσίες τους μετά από δεκαετή και πλέον εργασία δεν είναι αναγκαίες. Περαιτέρω ο ισχυρισμός ότι σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 11, εδάφιο (α), η Επιτροπή μπορεί να προσλάβει προσοντούχους λογιστές για την άσκηση του ελέγχου και επομένως μπορεί να απολύσει τους ελεγκτές δεν ευσταθεί, γιατί είναι πρόδηλον ότι τούτο μπορεί να γίνει μόνο σε περίπτωση που δεν επαρκεί ο αριθμός των μεταφερομένων στην Υπηρεσία δυνάμει του Νόμου ελεγκτών.

Αναφορικά με τον τρόπο ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών το ίδιο άρθρο αναφέρει ότι πρέπει να γίνεται έλεγχος των λογαριασμών και γενικά της οικονομικής διαχείρισης κάθε εγγεγραμμένης Εταιρείας.

Δηλαδή πρέπει οι ελεγκτές να προβαίνουν σε κάτι περισσότερο από τον έλεγχο των λογαριασμών. Πρέπει να ελέγχουν το ορθολογικό και το χρηστό της οικονομικής διαχείρισης των Συνεργατικών Εταιρειών, γεγονός που οπωσδήποτε δεν επιτυγχάνεται με το δειγματοληπτικό έλεγχο.

Όπως είναι γνωστό, με το δειγματοληπτικό έλεγχο, ο οποίος πράγματι μπορεί να εφαρμοστεί σε μεγάλες εταιρείες που διαθέτουν *computers* (και είναι

πολύ λίγες οι μεγάλες εταιρείες), ελέγχεται στην τύχη και κατά τρόπο αυθαίρετο πολύ περιορισμένο μέρος των δραστηριοτήτων μιας Εταιρείας. Εύκολα δε με τον έλεγχο αυτό αποκλείεται η διαπίστωση τυχόν ατασθαλιών αναφορικά με τις δραστηριότητες που δεν θα ελεγχθούν και εύκολα ένας ελεγκτής μπορεί να πεισθεί ή να πιεσθεί να μην ελέγξει συγκεκριμένη δραστηριότητα συγκεκριμένης Εταιρείας.

Προκύπτει λοιπόν με σαφήνεια ότι ο δειγματοληπτικός έλεγχος δεν είναι επαρκής ούτε και οδηγεί στη δημιουργία των εχέγγυων για την καταπολέμηση των ατασθαλιών στο Συνεργατικό Κίνημα που είναι και ο κατ' εξοχήν σκοπός του Νόμου 22/85.

Κύριε Πρόεδρε, επειδή είχα γραμμένη την ομιλία μου θα πάρει λίγο περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα υπάρξει άλλος από το Συναγερμό;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΔΗΣΥ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Θα είμαι πολύ σύντομος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ.

Είναι ενδεικτικές εν προκειμένω οι γραπτές διαμαρτυρίες για τη μη επάρκεια του δειγματοληπτικού ελέγχου και τον κίνδυνο διασάλευσης της εμπιστοσύνης του κοινού που απέστειλαν οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες Ξυλοφάγου, Λιοπετρίου, Αχερίτου και Γερμασόγειας.

Επομένως, εφόσον ο δειγματοληπτικός έλεγχος δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση των Συνεργατικών Εταιρειών, δεν μπορεί να γίνει ούτε επίκληση του άρθρου 18, του Νόμου 54/80, σύμφωνα με το οποίο μπορεί να μειωθεί ο αριθμός των εργοδοτούμενων λόγω αλλαγής στις μεθόδους οργάνωσης και παραγωγής.

Περαιτέρω, και αν ακόμη ήταν δυνατή η καθιέρωση δειγματοληπτικού ελέγχου, τούτο θα ήταν δυνατό να γίνει μόνο με Κανονισμούς οι οποίοι πρέπει να εγκριθούν από τη Βουλή και όχι με εγκύκλιο.

Αναφορικά με το τρίτο ερώτημα το άρθρο 19, παράγραφος 11, εδάφιο (ε) του Νόμου, αναφέρει:

«Τα ελεγκτικά δικαιώματα και έξοδα ελέγχου καταβάλλονται κατά τον καθορισμένον τρόπον εις την Υπηρεσίαν».

Η παράγραφος 15 του ίδιου άρθρου αναφέρει ότι για κάθε θέμα δεχτικό καθορισμού (και τα ελεγκτικά δικαιώματα, όπως ρητά αναφέρθηκε πιο πάνω, είναι από τα κατ' εξοχήν δεχτικά καθορισμού θέματα) κατατίθενται από το Υπουργικό Συμβούλιο στη Βουλή Κανονισμοί.

Τέτοιοι Κανονισμοί, όπως είναι γνωστό, δεν έχουν κατατεθεί στη Βουλή. Επομένως, ο καθορισμός με επιστολή από την Επιτροπή Ελεγκτικής Υπηρεσίας των ελεγκτικών δικαιωμάτων είναι παράνομος και το ποσό των £40 ημερησίως, το οποίο θα αποδώσει μόνο £350,000, αυθαίρετο και τείνει να προκαταλάβει τη Βουλή.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι το 1986 εισπράχθηκαν £540,000, φέτος δε μέχρι τις 30 Ιουνίου εισπράχθηκαν από 215 Εταιρείες £322,968 και υπολείπεται η πληρωμή των ελεγκτικών δικαιωμάτων από άλλες 291 Εταιρείες, από τις οποίες αναμένεται να εισπραχθούν ακόμα £230,000 περίπου.

Αλλά, κι αν ακόμα είναι οικονομικό το πρόβλημα, μήπως δεν θα πρέπει να δοθεί κάποια κρατική επιχορήγηση, χάριν του συμφέροντος του Συνεργατικού Κινήματος; Και πρέπει το πρόβλημα αυτό να λυθεί με την απόλυση του 75% των ελεγκτών;

Κύριε Πρόεδρε,

Το θέμα δεν είναι τα ελεγκτικά δικαιώματα ούτε αν τα ελεγκτικά δικαιώματα είναι ψηλά, όπως θέλουν να παρουσιάσουν το πρόβλημα οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ.

Το θέμα, όπως προκύπτει από τα όσα ανέφερα πιο πάνω, είναι η προσπάθεια των αρμοδίων με παράτυπες και/ή παράνομες και/ή αυθαίρετες αποφάσεις, πράξεις ή παραλείψεις και για λόγους εντελώς ξένους προς το καλώς νοούμενο συμφέρον του Συνεργατικού Κινήματος, αλλά και του λαού γενικότερα, ν' αλλάξουν τον τρόπο ελέγχου που ίσχυσε για 27 ολόκληρα χρόνια στις Συνεργατικές Εταιρείες, να μειώσουν σκόπιμα το ποσό των εισπρασσόμενων δικαιωμάτων, να παραγνωρίζουν το Νόμο με τη μη κατάθεση στη Βουλή των Κανονισμών, για να δημιουργήσουν έτσι τεχνηέντως θέμα απόλυσης 38 από τους 62 ελεγκτές οι οποίοι διαθέτουν πολύχρονη και πολύτιμη πείρα.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Και τούτο, για να έρθουν αργότερα να βολέψουν στις θέσεις αυτών που σκόπευαν να απολύσουν κάποιους «ημέτερους», αφού ο αριθμός των ελεγκτών που θα παρέμεναν είναι εκ των προτέρων βέβαιο ότι δεν θα ήταν επαρκής.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής, πρέπει να διαβιβαστεί προς την Εκτελεστική Εξουσία, η απαίτηση της Βουλής να κατατεθούν, έστω και τώρα, όλοι οι προβλεπόμενοι από το Νόμο 22/85 Κανονισμοί και να μην απολυθεί εν τω μεταξύ οποιοσδήποτε υπάλληλος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Μέχρις ότου υλοποιηθεί η απαίτηση αυτή της Βουλής, εισηγούμαι όπως το θέμα παραμείνει ανοικτό και δηλώνω ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν θ' ανεχθεί και θα σταθεί εμπόδιο σε οποιαδήποτε περαιτέρω καταστρατήγηση του Νόμου και των δικαίων και δικαιωμάτων όλων των υπαλλήλων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κόλοκος.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το Συνεργατικό Κίνημα στην Κύπρο με την πολύχρονη και ευδόκιμη δράση του αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην κοινωνική, οικονομική ζωή και πρόοδο, την προστασία της υπαίθρου και των αγροτών, στην ποικιλόμορφη βοήθεια σ' όλους τους πολίτες και ξεχωριστό εξισορροπιστικό παράγοντα στις ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές διεργασίες του τόπου μας.

Η σημασία της ύπαρξης και εύρυθμης δράσης του Συνεργατικού Κινήματος σ' όλους τους τομείς και σ' όλα τα επίπεδα είναι πρωταρχικό στοιχείο που ενδιαφέρει άμεσα το λαό. Είναι για το λόγο αυτό που το θέμα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, του μηχανισμού δηλαδή ελέγχου της ακρίβειας, ορθότητας και εγκυρότητας των λογαριασμών, των λογιστικών πράξεων, των καταμετρήσεων και τηρήσεων αποθεμάτων, των παροχών κλπ αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

Έναυσμα για την κορύφωση του πνεύματος οξύτητας, και συνεπακόλουθα τη συζήτηση του θέματος αυτού, αποτέλεσε η επιστολή της παραιτηθείσας προ ολίγου καιρού Επιτροπής της Ελεγκτικής Υπηρεσίας των Συνεργατικών Εταιρειών, με ημερομηνία 14 Ιουνίου 1988, προς το Γενικό Γραμματέα της Ομοσπονδίας Ελεύθερων Εργατικών Σωματείων Ημικρατικών Οργανισμών.

Στην επιστολή λέει: Παράγραφος 3:

«Σύμφωνα με την Παράγραφο Γ 1(α) του Κώδικα Βιομηχανικών Σχέσεων με την παρούσα σας δίδεται γνωστοποίηση για την πρόθεσή μας να προβούμε σε απολύσεις 38 Ελεγκτών της Υπηρεσίας από την 14η Αυγούστου 1988.»

Σαν συνέχεια της απαράδεκτης και αστήρικτης αυτής προσέγγισης το θέμα απασχόλησε και πάλι την Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας και, αφού αυτή έλαβε πλήρη γνώση των στοιχείων που συνέδεαν και συνέθεταν το θέμα του ούτω καλούμενου πλεονασμού και της επικείμενης απόλυσης των 38 ελεγκτών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας των Συνεργατικών Εταιρειών, έκρινε πως οι αρμόδιοι στην αρχή, δηλαδή η Επιτροπή και στη συνέχεια το Υπουργείο, και ιδιαίτερα ο Υπουργός, παρόλη τη σοβαρότητα του θέματος (διαβάζω από τη σχετική Έκθεση):

«Αδικαιολόγητα και βεβιασμένα πήραν μέτρα που όχι μόνο δεν υποβοηθούν το Συνεργατικό Κίνημα, αλλά με τις ενέργειές τους αυτές οι ίδιοι παρουσιάζονται να αθετούν τις υποσχέσεις που έδωσαν στην Επιτροπή και να παραγνωρίζουν ομόφωνες υποδείξεις της Βουλής για συνετότερους τρόπους ενέργειας».

Ειδικότερα στο θέμα της εκφρασθείσας υπουργικής απειλής για απολύσεις προσωπικού η πλειοψηφία των Μελών της Επιτροπής δεν παραλείπει να εκφράσει άμεσα την έντονη απaréσκειά της και την εκ των πραγμάτων λύπη της διαβάζω και πάλι από την Έκθεση:

«Παρόλες τις προφορικές και γραπτές υποδείξεις και εκκλήσεις της Βουλής, ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας δεν επέδειξε τον προσήκοντα σεβασμό προς το Σώμα, αλλά ούτε και σεβάστηκε τις πρόνοιες του Νόμου για τον οποίο ορίστηκε ο κατά κύριο λόγο θεματοφύλακας».

Δυστυχώς, αυτά που η Επιτροπή έγκαιρα προέβλεψε και υπέδειξε να αποφευχθούν δεν τηρήθηκαν από τους αρμοδίους και αντί αυτών έγιναν άλλα που σύμφωνα και πάλι με τους χαρακτηρισμούς στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας ήταν:

«Άσκοπες και αχρείαστες ενέργειες που σίγουρα δεν εξυπηρετούν τα καλάς νοούμενα συμφέροντα του Συνεργατικού Κινήματος».

Στις 2 Ιουνίου και αφού είχαν ήδη προηγηθεί δυο μακρές συνεδρίες της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας, με επιστολή του ο Πρόεδρος της Επιτροπής ζητά από το Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας να καταθέσει μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του τρέχοντα μήνα, τον Ιούνιο δηλαδή το αργότερο, τους Κανονισμούς για να καταστεί δυνατή η έγκρισή τους από τη Βουλή.

Αντί αυτού, πληροφορίες για προσπάθεια απομάκρυνσης μεγάλου αριθμού ελεγκτών πληθαίνουν και φθάνουμε στο σημείο που πυροδοτεί την κρίση, στην επιστολή δηλαδή, όπως είπα, της Επιτροπής Ελεγκτικής Υπηρεσίας των Συνεργατικών Εταιρειών της 14ης Ιουνίου (περί πλεονασμού και απολύσεων). Δώδεκα δηλαδή μόλις μέρες μετά την επιστολή του Προέδρου της Επιτροπής προς τον αρμόδιο Υπουργό για άμεση αποστολή των Κανονισμών.

Κύριοι συνάδελφοι,

Οι Αρχηγοί των Κοινοβουλευτικών Ομάδων στη Βουλή αμέσως κατόπιν (στις 17 Ιουνίου 1988) δια κατεπείγοντος μηνύματός τους μέσω του κ. Χατζηϊωάννου, Γενικού Διευθυντή της Βουλής, διαμηνύουν αυστηρά προς τον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας (διαβάζω):

«Επειδή το θέμα εκκρεμεί, κύριε Υπουργέ, ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας, η οποία έχει και διαβεβαίωσή σας, ημερομηνίας 19 Μαΐου 1988, ότι δεν πρόκειται να διενεργηθεί οποιαδήποτε τιμωρητική απόλυση προσωπικού, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι ζητούν όπως αποσυρθούν οι ειδοποιήσεις απολύσεως μέχρις ότου η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας περατώσει τη μελέτη του όλου θέματος».

Η συνέχεια, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, είναι εξίσου γνωστή. Γνωρίζουμε για τη συνάντηση-επαφή πλατειάς ομάδας ενδιαφερομένων ελεγκτών στο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας τις ολωσδιόλου ατυχείς προσεγγίσεις του Υπουργού, την ένταση που επικράτησε, τις προειδοποιήσεις της Ομοσπονδίας Ελεύθερων Εργατικών Σωματείων Ημικρατικών Οργανισμών.

Είναι για του λόγους αυτούς που το Δημοκρατικό Κόμμα τόσο στην Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας όσο και στη συνάντηση των Κοινοβουλευτικών Αρχηγών όσο και σήμερα απ' αυτό εδώ το Βήμα υποδεικνύει με τον πιο έντονο τρόπο προς πάσα κατεύθυνση και προς πάντα αρμόδιο ότι δεν είναι δυνατό να υπάρξει ή να γίνει ανεκτή οποιαδήποτε εσθιελική, βεβιασμένη ή παράνομη κίνηση για απόλυση ή με οποιονδήποτε τρόπο απομάκρυνση ή πρόκληση βλάβης στα συμφέροντα οποιουδήποτε αριθμού ελεγκτών της Υπηρεσίας Ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών.

Ελπίζουμε να είναι η τελευταία φορά που η υπόδειξη προειδοποίηση αυτή από το Βήμα της Βουλής διατυπώνεται και ελπίζουμε ακόμα ότι σε θέματα ευαισθητα και σοβαρά, όπως αυτό, αλλά και ιδιαίτερα όταν ομόφωνα σε επίπεδο Αρχηγών Κοινοβουλευτικών Ομάδων αποστέλλονται κατεπείγοντα σημειώματα της Βουλής, οι αποδέκτες τους θα λαμβάνουν σοβαρότατα υπόψη και την προέλευσή τους και το περιεχόμενό τους και όχι να πράττουν από μόνοι τους και κατά το δοκούν.

Ευχόμαστε πως το αρμόδιο Υπουργείο και οι άλλοι φορείς θα επιληφθούν άμεσα του θέματος της κατάθεσης των Κανονισμών, αλλά και της ρύθμισης άλλων ουσιωδών θεμάτων. Εκ των πραγμάτων επιβάλλεται να απαντήσουμε σε ορισμένα θέματα και θα επιχειρήσουμε να το κάνουμε όσο πιο σύντομα μπορούμε, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Ας δούμε κατ' αρχήν το θέμα της κατοχύρωσης των υπαλλήλων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Είναι δυνατόν οι υπάλληλοι που απασχολούνται σ' αυτή να είναι έρμαιο της οποιασδήποτε αιφνίδιας απόφασης που αστήρικτα πλήττει καίρια συμφέροντά τους, αυτή καθαυτή τη δουλειά τους, την καριέρα τους;

Στις 31 Ιουλίου 1988 υπηρετούσαν στο Γραφείο Εξελέξεως και Επιθεωρήσεως 71 άτομα:

63 Ελεγκτές, εκ των οποίων ο ένας αγνοούμενος

2 Οικονομολόγοι—Στατιστικολόγοι

5 Δακτυλογράφοι και

1 Κλήτηρας

Ήδη από τις 11 Ιουνίου 1985 στην Κοινή Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Εμπορίας και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ένα από τα θέματα που καθαρά διαπιστώνεται ότι απασχόλησε τις δυο Επιτροπές ήταν η κατοχύρωση των υπαλλήλων που υπηρετούσαν στο Ταμείο Εξελέξεως και Επιθεωρήσεως.

Κύριοι συνάδελφοι,

Έχει προβληθεί το επιχείρημα περί πλεονασμού. Έχει προβληθεί η άποψη ότι μεγάλος αριθμός ελεγκτών είναι πλεονασματικός και ως εκ τούτου θα πρέπει να δρομολογηθούν ρυθμίσεις για κήρυξη πλεονασμού και συνεπακόλουθα απολύσεις.

Πέρα από τη νομική πλευρά του θέματος το ερώτημα που τίθεται είναι: Υπήρξαν λόγοι που να δικαιολογούν την κήρυξη 38 ελεγκτών ως πλεοναζόντων;

Υπήρξε ουσιώδης μείωση των εργασιών της Υπηρεσίας Ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών;

Υπήρξε τερματισμός ή αναστολή των εργασιών τους;

Η απάντηση στα δυο πιο πάνω ερωτήματα είναι αρνητική.

Δεν υπήρξε με κανένα τρόπο ουσιώδης μείωση των εργασιών. Αντίθετα υπήρξε εντυπωσιακή αύξηση του όγκου της εργασίας και στο σημείο αυτό αναφέρουμε πως:

Το 1974 102 ελεγκτές ελέγχουν 830 εταιρείες με σύνολο ενεργητικού £90 εκατομμύρια.

Το 1980 93 ελεγκτές ελέγχουν 753 εταιρείες με σύνολο ενεργητικού £220 εκατομμύρια.

Το 1987 62 ελεγκτές ελέγχουν 506 εταιρείες με σύνολο ενεργητικού £660 σχεδόν εκατομμύρια.

Κύριε Πρόεδρε,

Επειδή είμαι ο μόνος που θα μιλήσει από το Δημοκρατικό Κόμμα, θα μπορούσα να έχω λίγα λεπτά περισσότερα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Π. ΚΟΛΟΚΟΣ:

Πώς είναι δυνατόν λοιπόν να μιλούμε για μείωση εργασίας, όταν από το πιο πάνω βλέπουμε ότι ο όγκος εργασίας εφταπλασιάστηκε από το 1973 μέχρι το 1987, ενώ ο μέσος όρος Εταιρειών κατά ελεγκτή παραμένει ο ίδιος, γύρω στο 8.1;

Θέτω υπόψη του Σώματος απλώς πληροφοριακά ότι σήμερα το σύνολο του ενεργητικού των Εταιρειών πλησιάζει τα £780 εκατομμύρια.

Στο σημείο αυτό θ' ασχοληθούμε και με μια άλλη πτυχή του θέματος που πέρα από την αντικανονικότητά της, η προέκτασή της δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά και ανησυχίες.

Το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας και ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας ζητούν ταυτόχρονα με την απόλυση των 38 ελεγκτών ν' ανατεθεί σε «εξαιρετικά» καθώς λένε «ελεγκτικά γραφεία» ο έλεγχος μεγάλου αριθμού Συνεργατικών Εταιρειών.

Αν ποτέ γίνει απόπειρα αυτό να υλοποιηθεί, θα είναι κατάφωρη παραβίαση και του πνεύματος και του γράμματος του Νόμου 22/85, πέρα από τις βασικές ανησυχίες που θα προκύψουν για την απόπειρα, ουσιαστικά, ιδιωτικοποίησης μέσα από τους μηχανισμούς ελέγχου ουσιώδους μερίδας της συνεργατικής δράσης.

Δεν ξεχνούμε πως πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ εισηγείτο πως κάθε Εταιρεία θα έπρεπε να διορίζει το δικό της ελεγκτή και οι απόψεις του σημερινού Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, που φαίνονται να συγχρονίζονται πλήρως στο θέμα αυτό, χωρίς να μας προκαλούν ιδιαίτερη έκπληξη, μας προκαλούν εντούτοις ιδιαίτερη ανησυχία.

Προβλήθηκε όμως και άλλος λόγος που σκόπευε να δικαιολογήσει τον πλεονασμό: «Είναι η αλλαγή του τρόπου και των συστημάτων στον έλεγχο των Συνεργατικών Ιδρυμάτων.»

Η αναφορά συγκεκριμένα του άρθρου 18 του Νόμου 54/80 γίνεται για να δικαιολογηθεί η προσπάθεια κήρυξης πλεονασμού.

Στο σημείο αυτό θυμίζουμε πως ο εκσυγχρονισμός ή οποιαδήποτε άλλη τεχνική ή γραφειοκρατική αλλαγή μπορεί ν' αφορά μικρό μέρος του συνολικού αριθμού των Συνεργατικών Εταιρειών, Πιστωτικών Ιδρυμάτων, Παντοπωλείων, υπάρχει όμως ταυτόχρονα ένας ασύγκριτα μεγαλύτερος αριθμός υπολοίπων, όπου ο παραδοσιακός τρόπος τήρησης βιβλίων, καταγραφής και ελέγχου αποθεμάτων, λογαριασμών δεν μπορεί εκ των πραγμάτων και πραγματικότητων—τοπικών, κοινωνικών, κοινοτικών, οικονομικών—να τροποποιηθεί, παρά πολύ λίγο.

Είναι σαφές ότι η προσέγγιση για πλεονασμό παρόλες τις τρεις πιο πάνω διαφορετικές αιτιολογήσεις (μείωση εργασιών, αναστολή εργασιών και αλλαγή μεθόδων), δεν μπορεί να αιτιολογηθεί ή να τεκμηριωθεί στην περίπτωση που μας ενδιαφέρει.

Για το λόγο αυτό επιχειρήθηκε μια άλλη πιο ριζοσπαστική, ας πούμε, προσέγγιση στο θέμα αυτό, για να μην πούμε εφευρέθηκε. Δηλαδή η εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου, αντί του πλήρους ελέγχου που εφαρμοζόταν μέχρι εντελώς πρόσφατα.

Η προσέγγιση που επιχειρείται με την επιβολή του δειγματοληπτικού ελέγχου εγκυμονεί μεγάλους κινδύνους. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι στις περισσότερες Συνεργατικές Εταιρείες, που είναι κατάσπαρτες σ' όλο το νησί, οι Γραμματείς αποτελούν μια ιδιαίτερη και ιδιόμορφη πραγματικότητα και σε πολλές περιπτώσεις οι συνθήκες επιβάλλουν αναπόφευκτα την παρουσία στις θέσεις αυτές ατόμων χωρίς ιδιαίτερες ή εξειδικευμένες γνώσεις. Γι' αυτό οι ελεγκτές δεν ελέγχουν συχνά απλώς και μόνο νούμερα και χαρτιά, αλλά χρειάζεται να ελέγχουν όλες ανεξαιρέτα τις πράξεις, μικρές ή μεγάλες, και την τήρηση όλων των λογιστικών βιβλίων για ολόκληρη τη χρονιά, και επιπλέον συχνότατα δίνουν νοθεσίες, συμβουλές, προβαίνουν σε ειδικές παρατηρήσεις, ακόμα και σε πρακτική υποβοήθηση ή και εκμάθηση ορισμένων θεμάτων προς τους συνεργατιστές αυτούς, για πιστή και ακριβή τήρηση των βιβλίων και λογαριασμών.

Είναι όμως επιτρεπτός ο δειγματοληπτικός έλεγχος;

Είναι πρόπον ή δυνατόν να συμβεί αυτό;

Πιστεύουμε, κύριε Πρόεδρε, χωρίς να προβούμε σε πιο πλατιές αναλύσεις, πως από την εγκαθίδρυση της ανεξάρτητης Ελεγκτικής Υπηρεσίας των Συνεργατικών Εταιρειών, η οποία μιλά για γενική οικονομική διαχείριση, λόγω μιας άλλης φράσης που αναφέρεται στον επαρκή έλεγχο, στον τρόπο άσκησής του και λόγω του ότι η Υπηρεσία αυτή θα πρέπει να διενεργεί «τας εν γένει οικονομικές διαχειρίσεις κάθε Εταιρείας», το συμπέρασμα που προκύπτει αβίαστα είναι ότι οποιαδήποτε αλλαγή του τρόπου ελέγχου που εφαρμόστηκε και εφαρμόζεται είναι αντίθετη με το νόμο και επιπλέον οι ίδιοι οι συνεργατιστές, όπως ανέφεραν στην Επιτροπή, δεν τον αποδέχονται.

Κύριοι συνάδελφοι,

Κάτι γύρω από τα ελεγκτικά δικαιώματα.

Δεν διαφεύγει της προσοχής μας ότι ελεγκτικά δικαιώματα πάνω από £5,000, πληρώνουν μόνο 26 Συνεργατικές Εταιρείες και ελεγκτικά δικαιώματα της τάξεως των £25,000 πληρώνουν, αν δεν κάνω λάθος, έξι Συνεργατικές Εταιρείες.

Αυτό σημαίνει βεβαίως ότι εκατοντάδες άλλες Εταιρείες ουσιαστικά επιδοτούνται—υποβοηθούνται στον τομέα αυτό από ένα μικρότερο μεν αριθμό, αλλά πολλαπλάσια πιο εύρωστων οικονομικά εταιρειών. Δεν νομίζουμε να υπάρχει τίποτα το κακό ή αξιόμημπο σ' αυτό. Αντίθετα η διαδικασία αυτή, δηλαδή της επιδότησης από ισχυρές Εταιρείες της λειτουργίας μικρότερων, αποτελεί τη συνεχή και πρακτική υπόμνηση για πρυτάνευση των συνεργατικών αρχών αλληλοβοήθειας.

Κύριε Πρόεδρε,

Ένα απλό, ένα ειδικό θέμα.

Γνωρίζουμε ότι σήμερα υπηρετούν οκτώ μη ελεγκτικοί υπάλληλοι της Υπηρεσίας και οι οποίοι δεν εντάσσονται στην ευρύτερη ομάδα των ελεγκτών. Μια απλή υπόμνηση και μια παράκληση προς την Εκτελεστική Εξουσία να γίνει ότι είναι δυνατόν, ώστε το μέλλον αυτής της ομάδας να τύχει της πιο κατάλληλης, τακτικής και μόνιμης ρύθμισης.

Τελειώνοντας διαβεβαιώνω για μια ακόμα φορά τη θετικότητα και το θερμό ενδιαφέρον με το οποίο το Δημοκρατικό Κόμμα αντιμετωπίζει τις εν γένει δραστηριότητες του Συνεργατικού Κινήματος στην Κύπρο και τις οποίες θεωρεί ζωτικές και ευεργετικές για την οικονομία και το κοινωνικό σύνολο.

Στεκόμαστε ενεργητικά και αποφασιστικά πλάι στην τάξη των ελεγκτών και θα πράξουμε κάθε τι για να αποτρέψουμε οποιαδήποτε τυχόν προσπάθεια για ζημίωση των συμφερόντων τους, της εργασίας ή της σταδιοδρομίας τους.

Κι αν ακόμα σε κάποια στιγμή στο μέλλον και μετά από την κατάθεση των Κανονισμών διαφανεί αντικειμενικά ότι κάποιο θέμα πλεονασμού είναι δυνατό να δημιουργηθεί, δεν παράλειψουμε να διακηρύξουμε ότι η μόνη ρύθμιση που θα δεχτούμε στην περίπτωση αυτή είναι η ρύθμιση που θα σκοπεύει στη μόνιμη αξιοπρεπή επαγγελματική αποκατάστασή τους σε ανάλογη θέση. Το Δημοκρατικό Κόμμα, σε μια τέτοια περίπτωση, θα σταθεί συμπαραστάτης τους.

Κύριοι συνάδελφοι,

Ελπίζουμε αυτά που εμείς είπαμε ή αυτά που λέχθηκαν ή θα λεχθούν από άλλους έντονα ή νηφάλια να βοηθήσουν τους αρμόδιους, το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας, καθώς και την ίδια την ομάδα των ελεγκτών, να εξάξουν συμπεράσματα και να εργαστούν τάχιστα και σύντομα για την αποστολή των

Κανονισμών στη Βουλή και για την οριστική πια ρύθμιση των προβλημάτων, όπως διατυπώνονται στην παρούσα Έκθεση.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ορίστε.

Ο κ. Ηλία.

Ν. ΗΛΙΑ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα που συζητούμε σήμερα αφορά το Συνεργατικό μας Κίνημα που αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα στην οικονομική ζωή του τόπου. Ο Συνεργατισμός, παρά τα γνωστά προβλήματα που αντιμετώπισε, πρόσφερε και συνεχίζει να προσφέρει τεράστιες υπηρεσίες στους εργαζομένους του τόπου μας. Το Συνεργατικό Κίνημα θα πρέπει να τύχει ολόπλευρης υποστήριξης από τη Βουλή και το Κράτος για να μπορεί ν' ανταποκρίνεται απρόσκοπτα στους κοινωφελείς του σκοπούς.

Για να μπορέσει όμως το Συνεργατικό Κίνημα να διαδραματίζει τον ευεργετικό του ρόλο, θα πρέπει να απαλλαγεί από τα κακώς έχοντα και να εξασφαλιστεί η εύρυθμη και νοικοκυρεμένη λειτουργία του.

Το θέμα του ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών, που συζητούμε σήμερα, είναι αποτέλεσμα παλιών αμαρτιών, αμαρτιών που επηρέασαν γενικότερα και συνεχίζουν να επηρεάζουν δυσμενώς το Συνεργατικό μας Κίνημα. Δεν θα αναφερθώ σ' αυτά. Θα περιοριστώ στα σημεία εκείνα, που σχετίζονται με το θέμα.

Ο αναχρονιστικός περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμος, που ίσχυε επί αγγλοκρατίας, με ελάχιστες τυπικές μόνο αλλαγές συνέχισε να διέπει το Συνεργατικό κίνημα και μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας για μακρύ χρονικό διάστημα. Ο νόμος αυτός έδινε δικτατορικές εξουσίες στον Έφορο, που καλύπτουν και το υπό συζήτηση θέμα.

Ύστερα από συνεχή έντονα διαβήματα των Συνεργατιστών και των Οργανώσεων δέσσε να θεσπιστεί ο νέος περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμος 22/85. Η προηγούμενη Κυβέρνηση όμως αδικαιολόγητα καθυστέρησε την εφαρμογή του Νόμου και ύστερα από αρκετές πιέσεις ο νέος Νόμος τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 1987, δυο ολόκληρα χρόνια μετά την ψήφισή του. Αλλά και πάλι ο Νόμος τέθηκε σε ισχύ, χωρίς να γίνει η κανονιστική ρύθμιση σειράς θεμάτων, που προνοούνται από το νόμο, με αποτέλεσμα να δυσκολεύεται, αντί να διευκολύνεται, η λειτουργία του Συνεργατισμού. Ανάμεσα στα θέματα των οποίων απαιτείται η κανονική ρύθμιση είναι κι αυτά που αφορούν την Ελεγκτική Υπηρεσία. Η αναβλητικότητα και ο κακός χειρισμός ζωτικών προβλημάτων του Συνεργατισμού από την προηγούμενη Κυβέρνηση ζήμωσε σημαντικά το Συνεργατικό μας Κίνημα. Εκτός από το θέμα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για το οποίο θα μιλήσω αναλυτικά στη συνέχεια παρενθετικά αναφέρω το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αναβλητικότητας που σχετίζεται με το κεφαλαιουχικό έλλειμμα της (Σ.Κ.Τ.) Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας.

Εάν το πρόβλημα αυτό αντιμετωπιζόταν έγκαιρα και κατάλληλα, το έλλειμμα θα μπορούσε να περιοριστεί σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο και δεν θα

έφθανε στο ποσό των 65 περίπου εκ. λιρών που θα κληθεί σύντομα η Βουλή να ψηφίσει. Εφόσον αναφέρθηκα σ' αυτό θεωρώ καθήκον μου να τονίσω πως είναι αναγκαία και αναπόφευκτα η παραχώρηση της βοήθειας αυτής για να μπορέσει η Σ.Κ.Τ. να συνεχίζει απρόσκοπτα της δουλειά της προς όφελος των Συνεργατιστών και του τόπου.

Ας έλθουμε όμως στο θέμα του ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών. Τα προβλήματα στον τομέα αυτό δεν είναι νέα. Από χρόνια πολλά τώρα οι Συνεργατικές Εταιρείες εκφράζουν έντονα παράπονα για να απαράδεκτα ψηλά ελεγκτικά δικαιώματα που πληρώνουν κάθε χρόνο. Ο παλιός περί Συνεργατισμού Νόμος έδινε δικαίωμα στην αρμόδια αρχή να επιβάλλει ελεγκτικά δικαιώματα μέχρι 15% επί των καθαρών κερδών ή μέχρι 1% του εν ενεργεία κεφαλαίου της κάθε Εταιρείας. Χαρακτηριστικά αναφέρω εδώ πως το Συνεργατικό Ταμειυτήριο της Λεμεσού πλήρωσε στα τελευταία 10 χρόνια για συνολικά ελεγκτικά δικαιώματα ποσό £300,220. Παρόμοια ψηλά δικαιώματα πληρώνουν και πολλά άλλα Συνεργατικά Ιδρύματα. Ενδεικτικά αναφέρω τη Σ.Π.Ε. Στροβόλου που πληρώνει £25,000 το χρόνο, την ΕΣΕΑ £16,000 τη Σ.Κ.Τ. £14,000 τη ΣΠΕ Καϊμακλίου και τα Ταμειυτήρια Καθηγητών και Δασκάλων από £10,000 το χρόνο, ενώ πολλά άλλα Ιδρύματα πληρώνουν επίσης ψηλά ποσά.

Γενικά τα επιβαλλόμενα ελεγκτικά δικαιώματα είναι υπερβολικά και για πολλά Συνεργατικά Ιδρύματα αβάστακτα. Η απαράδεκτη αυτή κατάσταση αφέθηκε να συνεχισθεί για χρόνια από την προηγούμενη Κυβέρνηση, χωρίς να ληφθεί κανένα μέτρο για τη διόρθωσή της. Και μετά την εφαρμογή του νέου περί Συνεργατισμού Νόμου δεν έγινε η σχετική κανονιστική ρύθμιση του προβλήματος, με αποτέλεσμα να οξύνεται διαρκώς η κατάσταση, μέχρι που το μαχαίρι έχει φτάσει πια στο κόκκαλο.

Ο προϋπολογισμός εξόδων της ελεγκτικής υπηρεσίας του 1988 για τον έλεγχο των 504 Συνεργατικών Ιδρυμάτων ανέρχεται στις £660,000, ποσό μεγαλύτερο από τις δαπάνες ελέγχου ολόκληρου του κρατικού μηχανισμού που είναι £570,000 σε μισθούς. Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα, παρά την επιβολή υπερβολικά αυξημένων ελεγκτικών δικαιωμάτων στα οποία αναφέρθηκα προηγούμενα, ανέρχονται μόνο στις £350,000. Προκύπτει έλλειμμα £310,000. Επιπρόσθετα η υπηρεσία οφείλει άλλες £250,000, που δανείστηκε από τη Σ.Κ.Τ. για πληρωμή εξόδων της για την περίοδο από 1/8 — 31/12/87. Έτσι το έλλειμμα ανέρχεται στις £560,000 και το ποσό αυτό, αν δεν ληφθούν διορθωτικά μέτρα, θα μεγαλώνει από χρόνο σε χρόνο με την αύξηση των μισθών και με το διορισμό προσοντούχου Διευθυντή που προνοεί η σχετική νομοθεσία. Πώς θα αντιμετωπιστούν οι υπέρογκες αυτές δαπάνες; Μήπως με παραπέρα αύξηση των υπέρογκων ελεγκτικών δικαιωμάτων που κατάντησαν πραγματικό χαράτσι για τις Συνεργατικές Εταιρείες; Μερικοί αποφεύγουν να πάρουν θέση, κλείνουν τα μάτια μπροστά στις αιτίες και τους πραγματικούς υπευθύνους που οδήγησαν ως εδώ τα πράγματα και περιορίζονται σε επικρίσεις για επιμέρους παρατυπίες που έχουν σημειωθεί πρόσφατα.

Υπεύθυνοι για τη σημερινή δύσκολη κατάσταση, που παρουσιάζεται στην Ελεγκτική Υπηρεσία είναι εκείνοι που άφησαν να συνεχισθούν για χρόνια και να συσσωρευθούν τα σοβαρά προβλήματα που παρουσιάζονται στον τομέα αυτό, χωρίς να πάρουν κανένα μέτρο για την αντιμετώπισή τους.

Θα αναφερθώ σε ένα μόνο παράδειγμα. Στην Έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ημερ. 26.5.88, που δόθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή, ανα-

φέρονται ονομαστικά όλες οι Συνεργατικές Εταιρείες και ο χρόνος που διατέθηκε για τον έλεγχο της κάθε Εταιρείας το 1986. Στον κατάλογο αυτό βλέπουμε όχι μικρό αριθμό Εταιρειών που για τον έλεγχό τους διατέθηκαν από 100—219 μέρες. Αναφέρω ενδεικτικά την Ευλοφάγου 129 μέρες, Δερύνεια 104, Ορμήδεια 123, Αγρό 112, Επισκοπή Λεμεσού 102, Πολέμι 131, Πόλη Χρυσοχούς 192, Κισσόνεργα 219, Ύψωνα 134. Γεροσκήπου 152. Υπάρχει επίσης μεγάλος αριθμός Εταιρειών για τις οποίες διατέθηκαν από 50—100 μέρες.

Δεν νομίζω να υπάρχουν πρόσωπα που υποστηρίζουν πως είναι φυσιολογικά αναγκαίος ο χρόνος των 50, 100 ή και 219 ακόμη ημερών για τον έλεγχο μιας Συνεργατικής Εταιρείας, όταν μάλιστα η κάθε μέρα ελέγχου στοιχίζει στην Ελεγκτική Υπηρεσία £40, σύμφωνα με την Έκθεση, που κατατέθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Γνώριζαν οι αρμόδιοι αυτή την κατάσταση η οποία συνεχιζόταν για χρόνια; Αν δεν τη γνώριζαν, δεν είναι υπέρ τους κι αν την ήξεραν, γιατί δεν επενέβησαν να τη διορθώσουν; Εμείς πιστεύουμε πως η κακή κατάσταση, που κληροδοτήθηκε στην Ελεγκτική Υπηρεσία, αν αφηθεί να συνεχισθεί, θα προκαλέσει τεράστια ζημιά στο Συνεργατικό Κίνημα.

- Επιβάλλεται να ληφθούν άμεσα και επείγοντα μέτρα για την εξασφάλιση μιας ορθολογιστικής, νοικοκυρεμένης πολιτικής στον τομέα του ελέγχου των Συνεργατικών Εταιρειών. Μιας πολιτικής που να εξασφαλίζει κατάλληλο αποτελεσματικό έλεγχο των Συνεργατικών Εταιρειών χωρίς όμως περιττές σπατάλες και να συμβάλλει στην ανάπτυξη του Συνεργατικού Κινήματος.
- Οι Κανονισμοί που προνοούνται από τη νομοθεσία θα πρέπει να κατατεθούν στη Βουλή χωρίς καμιά καθυστέρηση και με βάση αυτούς να ρυθμιστεί η απόσκοπη λειτουργία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.
- Όσον αφορά το θέμα του προσωπικού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, εμείς δεν θέλουμε κανέναν εργαζόμενο να χάσει τη δουλειά του. Κύριους υπεύθυνους για την κατάσταση που παρουσιάζεται εμείς δεν θεωρούμε τους υπαλλήλους. Δεν μπορεί όμως να συνεχιστεί η σημερινή απαράδεκτη κατάσταση.
- Σαν θέμα αρχής, αλλά και σαν θέμα εξυπηρέτησης των συμφερόντων του Συνεργατισμού είμαστε ενάντια στη συνέχιση της επιβολής των απαράδεκτων ελεγκτικών δικαιωμάτων πάνω στις Συνεργατικές Εταιρείες. Τα ελεγκτικά δικαιώματα θα πρέπει να καθορίζονται με βάση μελετημένα και ακριβολογημένα κριτήρια που να αναφέρονται στους σχετικούς Κανονισμούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει άλλος ομιλητής;

Ο κ. Αναστασιάδης.

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εναπομείναντες ηρωϊκοί συνάδελφοι, θα είμαι σύντομος, κ. Πρόεδρε, έχουν λεχθεί αρκετά για τους αριθμούς και θα πρέπει να μπορούμε κάποτε στην ουσία. Πριν όμως, θα ήθελα να πω δυο λόγια σχετικά με ορισμένα που λέχθηκαν από τους συνάδελφους της Αριστεράς, και ιδιαίτερα από τους συνάδελφους της Αριστεράς, γιατί είναι γνωστό γενικότερα το σύνθημα ή αν θέλετε το δόγμα που επικρατεί στο Συνεργατισμό «ο ένας για όλους και όλοι για τον ένα», περίπου κάτι τέτοιο, για τον καθένα.

Είμαι σίγουρος πως αυτό ισχύει και για τα Συνεργατικά Ιδρύματα αναμφίβολα. Οι πλούσιες Συνεργατικές Εταιρείες να συνεισφέρουν, ώστε να καλύπτουν

τις μικρές Συνεργατικές Εταιρείες που δεν έχουν να καταβάλουν τα ελεγκτικά δικαιώματα. Αυτό φαίνεται οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ το αγνοούν, αλλά το σημαντικότερο είναι κάτι άλλο.

Κύριοι του ΑΚΕΛ, συνάδελφοι, φίλοι του ΑΚΕΛ, είπαμε την περεστρόϊκα, αλλά όχι να φτάσουμε στο Θατσερισμό. Εσείς θέλετε να καταργήσετε την Ελεγκτική Υπηρεσία και να οδηγηθούμε στην ιδιωτικοποίηση; φαινόμενο! τρία άλλα λεγόμενα αστικά κόμματα επιμένουν στην Ελεγκτική Υπηρεσία του Συνεργατισμού, ένα Σοσιαλιστικό και δύο αστικά υποστηρίζουν την Ελεγκτική Υπηρεσία και η Αριστερά λόγω περεστρόϊκας πάει στην ιδιωτικοποίηση.

Όμως η ουσία μία παραμένει; Λέχθηκε κάτι λέχθηκε, «μα δεν είδατε τα χάλια, είναι παλιές αμαρτίες και τα λουπά. Πάρτε παράδειγμα την Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα, 65, εκ. λίρες ζημιά». Εκείνο που παρέλειψαν οι εκλεκτοί συνάδελφοι είναι να πουν στο Σώμα πως η Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα ακριβώς από ιδιώτες ελεγκτές ελέγχεται και όχι από την Ελεγκτική Υπηρεσία του Συνεργατισμού. Αν αυτό θέλετε να ζημιώσουν και οι άλλες από 65 εκ. λίρες, τότε σωστή η πρόταση του ΑΚΕΛ να καταργήσουμε την Ελεγκτική Υπηρεσία και να την παραδώσουμε στους ιδιώτες.

Η ουσία μια παραμένει, κύριοι συνάδελφοι. Φαίνεται πως είναι αναγκαία η υπηρεσία κάτι λείπει, λείπουν οι Κανονισμοί, λείπουν οι θεσμοί, λείπει οπωσδήποτε η σωστή διακυβέρνηση. Δεν υπάρχει πλεονασμός, έχει αποδειχθεί με τους αριθμούς πως δεν υπάρχει πλεονάζον προσωπικό, όπως θέλετε να το παρουσιάσετε και όπως θέλησε να το παρουσιάσει ο Υπουργός Εμπορίου, τον οποίο συμβουλευόμαστε να είναι πολύ πιο προσεκτικός και στη συμπεριφορά και στις πράξεις ή ενέργειές του, όταν βρίσκεται όχι στο εργοστάσιό του, αλλά στο Υπουργείο Εμπορίου. Ελπίζω να πάρει το μήνυμα, να πάρει ακόμα ένα άλλο μήνυμα πως η πλειοψηφία της Βουλής δεν ανέχεται αυθαιρεσίες από τον όποιο Υπουργό ή από την όποια Κυβέρνηση, ιδιαίτερα όταν παίρνει και διαμηνύει θέσεις.

Λέχθηκε ότι «φανταστείτε η ΕΣΕΛ πληρώνει £16,000 ελεγκτικά», αλλά δεν μας είπαν ότι η ΕΣΕΛ έχει ενοποιήσει τέσσερα Συνεργατικά τεσσάρων Δήμων, του Δήμου Μέσας Γειτονιάς, του Δήμου Αγίου Αθανασίου, του Δήμου Πολεμιδιών, της Αγίας Φύλας. Και ποια; Η ΕΣΕΛ, ο Συνεργατισμός, ο κοινωφελής αυτός οργανισμός, ο οποίος έκαμε 14 εκ. τζίρο μόνο το 1987. Επλήρωσε £16,000 μόνο ελεγκτικά δικαιώματα. Αν τα πλήρωσε, κύριοι συνάδελφοι, τα πλήρωσε για να μπορεί και το Πέρα Πεδί, που πληρώνει £5, να ελέγχεται και το Κοιλάνι, που πληρώνει £15, να ελέγχεται και η Κουκά, που πληρώνει £1, να ελέγχεται και τα άλλα μικρά χωριά οι Συνεργατικές Εταιρείες άλλως πως από πού θα βρούμε τα λεφτά. Και πώς θα ελέγχονται, αν καταργήσουμε την Ελεγκτική-οι μικρές Συνεργατικές Εταιρείες;

Συνεπώς, αντί για άλλες σκοπιμότητες ή από άλλες σκοπιμότητες ωθούμενοι να προσπαθούμε να δημιουργήσουμε θύματα, καλύτερα είναι να σώσουμε το Συνεργατισμό επιβάλλοντας ή καλώντας οριστικά την Κυβέρνηση να καταθέσει αμετάκλητα μέχρι Σεπτεμβρίου τους Κανονισμούς που πρέπει να διέπουν και τους όρους και την υπηρεσία των Ελεγκτών. Εκεί ας συζητήσουμε, αν είναι δυνατόν, και τα ελεγκτικά δικαιώματα και να βρούμε ποιοι πρέπει να επιβαρύνονται. Εσείς εξάλλου το λέτε. Οι πλούσιοι ανάλογα συνεισφέρουν και οι φτωχοί ανάλογα επίσης συνεισφέρουν. Τα πλούσια Συνεργατικά θα πρέπει να συνεισφέρουν για να καλύπτουν ακριβώς τους φτωχούς συγγενείς, άλλως πως θα φτάσουμε στο σημείο

με τη δική σας προστατευτική τακτική, αντί να διασώσουμε, να καταργήσουμε στο τέλος ή να καταστρέψουμε το Συνεργατισμό και τελειώνω απλώς παραθέτοντας κάποιους αριθμούς που ίσως σας βοηθήσουν (στο τέλος άφησα κάποια στοιχεία κάτω, μόνο 6, σας έχουν δώσει το φάιλ), επομένως τα έχετε υπόψη σας, δεν χρειάζεται να τα πω. Νομίζω λέχθηκαν αρκετά, κ. Πρόεδρε, δεν θα σας δώσω την ευκαιρία να μου ανάψετε τα φώτα. Λέω μόνο τούτο ότι σαν Δημοκρατικός Συναγερμός λέμε πως δεν θα δεχτούμε με κανένα τρόπο την παράδοση συμπεριφορά της Αριστεράς να επιμένει στην ιδιωτικοποίηση Ελεγκτικής Υπηρεσίας ή Υπηρεσιών οι οποίες είναι ταγμένες να ελέγχουν τα Συνεργατικά Ιδρύματα που πραγματικά και εμείς πιστεύουμε είναι ταγμένα να υπηρετήσουν το κοινωνικό σύνολο. Συνεπώς, αν όλοι μιλούμε την ίδια γλώσσα, για να μην έχουμε ποτέ στο μέλλον την τύχη της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας, καλό είναι να εμπιστευτούμε την τύχη του Συνεργατισμού στην Ελεγκτική Υπηρεσία του Συνεργατισμού.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το επόμενο θέμα...

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Α! έχετε δικαίωμα ξέχασα δεν είναι γιατί σας πέρασα για φτωχό συγγενή σύμφωνα με την έκφραση του κ. Αναστασιάδη. Απλώς ξέχασα ότι έχετε ακόμα αυτό το δικαίωμα.

Ε. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, και κύριοι συνάδελφοι,

Για μένα η ιδέα της απόλυσης ανθρώπων από την εργασία τους είναι μια απεχθής ιδέα, γιατί πιστεύω ότι όταν οι άνθρωποι απασχολούνται, ιδίως για μια σειρά ετών, κάπου, αφήνουν κάτι από τη ζωή τους και η απόλυσή τους τους αφαιρεί κάτι από τη ζωή τους. Η απόλυση όμως γίνεται πιο οδυνηρή, όταν γίνεται από το Συνεργατικό Κίνημα, γιατί το Συνεργατικό Κίνημα είναι κίνημα του λαού που κύρια αποστολή του είχε και έχει την επίλυση και όχι τη δημιουργία προβλημάτων στους ανθρώπους που εργάζονται, που πορίζονται τη ζωή τους με την εργασία τους και όχι με εισοδήματα συσσωρευμένα. Είναι κατάκτηση του λαού ο Συνεργατισμός και προστάτευσε τα μέλη του από την καπιταλιστική εκείνη λαίλαπα που πάντοτε τα δυνάστευε και τότε που οι αντιπρόσωποι του καπιταλισμού ήταν τοκογλόφοι και μετά που μεταβλήθηκαν στους φορείς του εμπορικού και του βιομηχανικού κεφαλαίου. Και το κίνημα αυτό ευδοκίμησε στην Κύπρο, γιατί όλοι θυμούνται εκείνες τις τραγικές εποχές του ξεσπιτωμού των ανθρώπων, της εξαθλίωσης την οποία επέφερε κάθε χρόνο ο τοκογλύφος, όταν πήγαινε τον Ιούλιο μήνα για να προβεί στις εκποιήσεις των περιουσιών των χωρικών ή όταν έτρεχε στα σπίτια των εργατών να τους αρπάξει τα τελευταία υπολείμματα περιουσίας, γιατί δεν μπορούσαν να πληρώσουν ένα χρέος 3—5 λιρών. Γι' αυτό το λόγο, όταν ο Συνεργατισμός καλείται να συμπεριφερθεί, πρέπει να συμπεριφέρεται σύμφωνα με την αποστολή του και σύμφωνα με το πνεύμα το οποίο εκφράζει.

Στην Κύπρο δε, ευτυχώς, και το Κίνημα έχει ευδοκιμήσει αλλά και έχει αγαπηθεί από το λαό αντέχοντας και την εισβολή, αντέχοντας και όλα εκείνα τα

δεινά που επισώρευσε η απώλεια των περιουσιών και των μελών του και των ιδίων των Συνεργατικών Εταιρειών. Και έτσι εξελίχθηκε ως ο κατ' εξοχήν σοσιαλιστικός θεσμός που υπάρχει στην Κύπρο, ένας θεσμός αξιοζήλευτος σε όλους τους χώρους της Ευρώπης. Και παρά τα όσα δεινά συνέβησαν, πολύ σπάνια απολύθηκαν συνεργατικοί υπάλληλοι, συνεργασιστές, μέχρι το 1985, οπότε με νόμο ρυθμίστηκε η ένταξη των υπαλλήλων του Γραφείου Εξελέγξεως και Επιθεωρήσεως στη νέα Ελεγκτική Υπηρεσία. Διά νόμου δηλαδή οι απειλούμενοι με την απόλυση εντάχθηκαν σε μια Υπηρεσία και καθορίστηκε ότι Κανονισμοί οι οποίοι θα εισάγονταν από την Κυβέρνηση θα ρύθμιζαν και τους όρους της εργασίας και όλες τις λεπτομέρειες της λειτουργίας της νέας τάξης των Ελεγκτών. Τούτο δεν έγινε καθόλου, από παράλειψη δεν παρουσιάστηκαν οι Κανονισμοί αυτοί. Και αντί των Κανονισμών επιλέγηκε ως μέθοδος επίλυσης του προβλήματος η απόλυση των Ελεγκτών. Αυτό δεν είναι ορθό, είναι παράνομο πρώτα απ' όλα, γιατί υπάλληλοι ή εργαζόμενοι, των οποίων οι όροι εργασίας και η θέση καθορίζεται διά νόμου, μόνο διά νόμου παύονται και όχι από απόφαση οποιουδήποτε οργάνου, όταν οι Κανονισμοί οι οποίοι θα επέτρεπαν την απόλυση κατά παράλειψη δεν παρουσιάστηκαν στη Βουλή για να εγκριθούν. Συνεπώς ο τερματισμός της απασχόλησης που έγινε είναι παράνομος πέρα για πέρα, η δε επίκληση του Νόμου περί Τερματισμού Απασχολήσεως των Εργαζομένων στον Ιδιωτικό Τομέα δεν ήταν επιτρεπτή για κανένα λόγο.

Αλλά το ερώτημα που τίθεται είναι: μα γιατί μεταξύ 3—6 χιλιάδων συνεργατικών υπαλλήλων που απασχολούσε ο Συνεργατισμός επιλέγησαν αυτοί οι 30—40 άνθρωποι να εκδιωχτούν. Για ποιο λόγο; Και λέχθηκε: μα το Συνεργατικό Ταμειυτήριο της Λεμεσού πλήρωσε ελεγκτικά δικαιώματα 20 ή 30 χιλιάδες λίρες. Το Συνεργατικό Ταμειυτήριο της Λεμεσού, και εύγε σ' αυτούς που το διαχειρίζονται, αποκόμισε κέρδη το 1987 £750,000 αν και η αποστολή και ο σκοπός του δεν είναι να αποκομίζει κέρδη. Είναι Συνεργατικό Κίνημα το οποίο εξυπηρετεί τα μέλη του και το κέρδος είναι εντελώς ενδεχόμενη περίπτωση, είναι το ενδεχόμενο.

Το παράπονο που υποβλήθηκε στο Σώμα είναι: μα και το Ταμειυτήριο του Στροβόλου πλήρωσε μεγάλο ποσό, μία μεγάλη επίσης τράπεζα της περιοχής της Λευκωσίας. Δεν λέχθηκε όμως ότι η Συνεργατική της Αγίας Ειρήνης εδώ στην Πιτσιλιά που είναι φτωχή πλήρωσε £3 μόνο ή η Κουκά, όπως άκουσα να λέει ο αγαπητός μου συνάδελφος, πλήρωσε £1. Και πείτε μου: ποιος ιδιώτης πάει στην Αγία Ειρήνη για να χρεώσει £3; Τρεις λίρες θα χρεώσει το τηλέφωνο που θα πάρει για να αρχίσει να σκέφτεται την πορεία του προς το χωριό εκείνο.

Βέβαια μερικά Συνεργατικά Ιδρύματα θα πληρώσουν περισσότερα, για να επωφεληθούν εκείνα τα ιδρύματα που δεν έχουν να πληρώσουν, ούτως ώστε το Συνεργατικό Κίνημα να πορευθεί μέσα στο χώρο που καθόρισε το ίδιο, μέσα στο χώρο της αλληλεγγύης, της κατανόησης και της ανάπτυξης αξιών, και αρχών κοινωνισμού, σε αντιπαράθεση προς τον ατομισμό που χαρακτηρίζει τους επιχειρηματίες του ιδιωτικού τομέα. Γι' αυτό το λόγο, αγαπητοί συνάδελφοι, νομίζω ότι εκείνο που πρέπει να υποδείξουμε, εκεί που πρέπει να υποδείξουμε, είναι τους ανθρώπους αυτούς να τους σεβαστούν και ήδη έχω να παρατηρήσω ότι αρκετά τους έχουν προσβάλει την αξιοπρέπεια με το να είναι το επίκεντρο του σχολίου της δημοσίας συζήτησης οι άνθρωποι, γιατί λέει το Συνεργατισμός σε ορισμένους τομείς απέτυχε. Και τι φταίνει αυτοί, αν απέτυχε σε ορισμένους τομείς, όταν γνωρίζουμε όλοι μας ότι η κρίση του 1978—80 οφειλόταν σε κακό προγραμμα-

τισμό των έργων τα οποία επιλέγηκαν να γίνουν και όχι γιατί τάχατες, όπως λένε, είχαν κάνει τον έλεγχο σωστά, ούτως ώστε να έχουν ευθύνη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το επόμενο θέμα είναι . . . . .

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Λέχθηκε ότι θα είχατε ένα ομιλητή γι' αυτό επέτρεψα δυόμιση φορές το χρόνο.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας, δεν θα μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με συγχωρείτε.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Το ένα θέμα που θέλω να θέσω είναι ότι εδώ μείναμε πέντε άνθρωποι και νομίζω ότι θα υπάρξει ακόμα μια συνεδρία της Βουλής την ερχόμενη Παρασκευή. Αν μπορέσουν αυτά τα θεματα . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ νομίζω ότι σε πέντε-δέκα λεπτά τελειώνουμε.

Α. ΨΥΛΛΙΔΗΣ:

Δεν είναι, γιατί θα υπάρξουν και άλλα . . . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν υπάρξουν θέματα που θα σηκώσουν συζήτηση, θα το δούμε στη συνέχεια.

«Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988 για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών».

Η Έκθεση θεωρείται αναγνωσθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΧΑΡΟΥΠΙΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ 1η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1988 ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΛΑΒΕΙ ΤΗ ΦΕΤΙΝΗ ΕΣΟΔΕΙΑ ΧΑΡΟΥΠΙΩΝ».

Παρόντες:

Κίμων Παναγίδης, Πρόεδρος

Πολύβιος Κόλοκος

Ανδρέας Γεωργίου

Νίκος Φλουρέντζος

Νεόφυτος Ηλία

Ιάκωβος Κατσουνωτός, εκπροσωπών τον κ. Γιαννάκη Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δυο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 27 Ιουνίου και 4

Ιουλίου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Εμπορίου και Βιομηχανίας και Οικονομικών, της Συνεργατικής Ομοσπονδίας Διαθέσεως Χαρουπιών και των Αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής. Στη συνεδρίαση αυτή παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Άριστος Χρυσοστόμου και Αυγερινός Παπαρές.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Άριστο Χρυσοστόμου εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗΚΟ στις 16 Ιουνίου 1988 και στη συνέχεια, αφού κηρύχθηκε επείγον, παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Με βάση την ενημέρωση που είχε η Επιτροπή για το υπό συζήτηση θέμα και τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της προκύπτουν τα πιο κάτω:—

Υπάρχουν σήμερα παγκύπρια 2.5 εκ. χαρουπόδενδρα που αποδίδουν ετήσιο εισόδημα της τάξης των 2.5-3 εκ. λιρών. Τα χαρούπια που παράγονται πωλούνται είτε στη φυσική τους μορφή είτε σαν χαρουπόσκονη είτε σαν χαρουποπυρήνας είτε για την παραγωγή γόμας και στο εξωτερικό για την παραγωγή ζωοτροφών.

Η συγκέντρωση, βιομηχανοποίηση και εμπορία των χαρουπιών διεξάγεται από τη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών και από τον ιδιωτικό τομέα. Το 1985 η τιμή του χαρουπόσπορου ήταν \$3,200 F.O.B. το μετρικό τόνο (1 μετρικός τόνος = 1,000 κιλά), ενώ σήμερα είναι μόνο \$800· έχοντας υπόψη τις τιμές του 1985 η Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών έδωσε σαν προκαταβολή στους παραγωγούς £22 το καντάρι (1 καντάρι = 228.6 κιλά) το 1986 και £20 το καντάρι του 1987. Για να καλυφθούν αυτές οι προκαταβολές πρέπει οι παραγωγοί να επιστρέψουν £8-£8.50 το καντάρι στην Ομοσπονδία. Η διεθνής παραγωγή χαρουπιών το 1986 ήταν πολύ μεγάλη, με αποτέλεσμα οι τιμές του 1986 και 1987 να πέσουν κατακόρυφα και ο χαρουπόσπορος να μείνει αδιάθετος. Η Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών οφείλει στις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες των χαρουπαγωγικών χωριών ποσό πέραν των 2 εκ. λιρών για τις προκαταβολές που δόθηκαν στους παραγωγούς και οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες με τη σειρά τους αδυνατούν να δώσουν προκαταβολές για το 1988 με ενδεχόμενο να υπάρξει κίνδυνος να μη συλλεγεί ο καρπός. Για φέτος προβλέπεται υπερπαραγωγή χαρουπιών, δηλ. παραγωγή 40,000 μετρικών τόνων, ενώ η μέση ετήσια παραγωγή είναι 20-30,000 μετρικοί τόνοι.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας με βάση την ενημέρωση που της έγινε και τις διάφορες εισηγήσεις που τέθηκαν ενώπιόν της και λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων των χαρουποκαλλιεργητών είναι της γνώμης ότι η Κυβέρνηση θα πρέπει να έλθει αρωγός στην τάξη αυτή των παραγωγών με τη λήψη των πιο κάτω μέτρων:—

- (α) Να δοθεί στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών χαμηλότοκο μακροπρόθεσμο δάνειο ύψους 1 εκ. λιρών το αργότερο μέχρι την 1η Αυγούστου 1988 για να πληρωθεί μέρος των προκαταβολών που έδωσαν οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες στους παραγωγούς και να δοθούν ικανοποιητικές προκαταβολές φέτος, για να καταστεί δυνατή η συγκομιδή των χαρουπιών. Η θέση αυτή της Επιτροπής έχει ήδη διαβιβαστεί στο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

- (β) Να μελετηθούν οι δυνατότητες παροχής βοήθειας στους παραγωγούς χαρουπιών, σε περίπτωση που αυτή θα καταστεί αναγκαία ένεκα δυσμενών συνθηκών στην εμπορία των χαρουπιών και ειδικότερα του χαρουποπυρήνα.
- (γ) Παράλληλα να μελετηθούν τρόποι βελτίωσης στις μεθόδους επεξεργασίας του χαρουποπυρήνα, για να καταστεί έτσι δυνατή η διάθεση του προϊόντος αυτού σε μεγαλύτερη κλίμακα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σ' αυτό το θέμα;

Η Έκθεση θεωρείται εγκριθείσα.

A. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ:

Να διαβαστεί η Έκθεση, αλλά δεν θα υπάρχουν ομιλητές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε συνάδελφε, τι να διαβαστεί σ' αυτούς που απέμειναν, αφού η Έκθεση θα δοθεί στη δημοσιότητα.

Λοιπόν, το επόμενο δεν είναι έτοιμο.

Το άλλο είναι «Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει»

(Η Έκθεση θεωρείται αναγνωσθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΙΣΠΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΞΥΛΟΥΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΡΔΕΥΕΙ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος

Κυριάκος Τσιέττης

Ανδρέας Παρισινός

Αυγερινός Παπαρές

Άριστος Χρυσοστόμου

Γεώργιος Χααραλαμπίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 7 Ιουνίου και 6 Ιουλίου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Κυριάκος Χρίστου, Ανδρέας Ψυλλίδης και Γάκωβος Κατσουνωτός.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Γ. Χααραλαμπίδη στις 12 Μαΐου 1988 και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Εισάγοντας το όλο θέμα ο Βουλευτής κ. Γ. Χααραλαμπίδης, που το ενέγραψε, ανέφερε ότι οι υποσχέσεις που δόθηκαν για την επίσπευση των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου δεν τηρήθηκαν και αποκλείστηκε από τις πρόνοιες του σχεδίου το χωριό Απαισιά για οικονομικούς λόγους. Πρόσθεσε επίσης ότι πρέπει

να αναθεωρηθούν τα κριτήρια ένταξης στο σχέδιο, ώστε να λαμβάνονται υπόψη και οι ιδιαίτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες κάθε περιοχής και οι αντίστοιχες ανάγκες της για επιβίωση.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ανέφερε ότι τα συμβόλαια για την ετοιμασία των σχεδίων για το έργο του Ξυλούρικου υπογράφηκαν τον περασμένο Μάρτη. Πρόσθεσε ακόμα ότι σύμφωνα με το σχέδιο θα καλυφθούν τα χωριά Λιμνάτη, Άγιος Μάμας, Καπηλειό και Κορφή αλλά όχι η Απαισιά, γιατί χρειάζεται άντληση για να καλυφθεί και η περιοχή αυτή, έργο που κρίνεται αντιοικονομικό και με οριακή βιωσιμότητα και συνεπώς αντίθετο με τις γενικές αρχές που εφαρμόζει το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για τα υδατικά έργα. Εντούτοις και παρά τα πιο πάνω προβλήματα η δυνατότητα ένταξης και της Απαισιάς στις περιοχές που θα αρδεύει το φράγμα του Ξυλούρικου θα επανεξεταστεί.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ειδικότερα ανέφερε ότι με βάση το προγραμματιζόμενο χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου οι προσφορές θα δοθούν σε 4-5 μήνες, ενώ οι εργασίες αναμένεται να αρχίσουν τον Ιούλιο/Αύγουστο του 1989 και να συμπληρωθούν σε δύο χρόνια. Όσον αφορά το αίτημα για την ένταξη της Απαισιάς στο σχέδιο ο πιο πάνω εκπρόσωπος ανέφερε ότι το χωριό δεν ανήκει στην κοιλάδα του Ξυλούρικου, γι' αυτό και θα απαιτηθεί άντληση για να ενταχθεί στο σχέδιο, έργο που θεωρείται αντιοικονομικό και αναμένεται να δημιουργήσει προηγούμενο και για άλλες περιοχές. Πρόσθεσε τέλος ότι αιτήματα και άλλων χωριών για ένταξη στο φράγμα Ξυλούρικου δεν μπορούν να καλυφθούν με τις σημερινές δυνατότητές του.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με βάση την ενημέρωση που της έγινε και θεωρώντας αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη και οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες κάθε περιοχής είναι της γνώμης ότι το θέμα πρέπει να τύχει περαιτέρω και σε βάθος μελέτης, για να ικανοποιηθούν όσο γίνεται περισσότερο οι ανάγκες της περιοχής συμπεριλαμβανομένης και της Απαισιάς. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων θα παρακολουθεί το θέμα και θα επανέλθει σε ευθετότερο χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές; Τότε να θεωρηθεί ως εγκριθείσα.

Το άλλο είναι «Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων».

Η Έκθεση να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα και εγκριθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΩΣ «Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΧΡΕΩΚΟΠΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΗΣ ΑΜΕΣΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΩΝ».

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος
Κυριάκος Τσιέττης
Ανδρέας Παρισινός
Αυγερινός Παπαρές
Άριστος Χρυσοστόμου
Γιαννάκης Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δύο συνεδριάσεις της που πραγματοποιήθηκαν στις 21 Ιουνίου και 6 Ιουλίου 1988. Στην πρώτη συνεδρίαση κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπουργείων Εμπορίου και Βιομηχανίας και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, του Συνδέσμου Χοιροτρόφων, της Κεντρικής Επιτροπής Κτηνοτρόφων και των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ν. Ηλία, Ι. Κατσουνωτός και Α. Ψυλλίδης.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Χρ. Κουρτελλάρη στις 16 Ιουνίου 1988 και, αφού κηρύχθηκε ως θέμα επείγουσας φύσης, στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Ενεργώντας η Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των όρων εντολής που πήρε από το Σώμα κάλεσε στη συνεδρία της εκπροσώπους όλων των ενδιαφερόμενων πλευρών από τους οποίους ζήτησε και πήρε τις απόψεις πάνω στο όλο θέμα, καθώς και άλλα αναγκαία στοιχεία.

Οι εκπρόσωποι του Συνδέσμου Χοιροτρόφων εκθέτοντας στην Επιτροπή τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Κλάδος τους σήμερα αναφέρθηκαν ειδικότερα στα ακόλουθα:

- (α) Εδώ και ενάμιση χρόνο παρατηρείται πτωτική τάση των τιμών διάθεσης του χοιρινού κρέατος, με κίνδυνο να καταστραφούν ολοκληρωτικά 211 από τις 284 χοιροτροφικές μονάδες που λειτουργούν σήμερα παγκύπρια και να προκύψουν ζημιές ύψους 3 εκ. λιρών.
- (β) Υπάρχει σήμερα πλεόνασμα χοιρινού κρέατος της τάξης των 550 τόνων και δεν υπάρχουν προοπτικές διάθεσής του.
- (γ) Το πρόβλημα γίνεται όλο και πιο δύσκολο, λόγω των εισαγωγών κρεάτων από το εξωτερικό και της μη χρησιμοποίησης από τους αλλαντοβιομηχάνους χοιρινού κρέατος για τις ανάγκες της βιομηχανίας τους.
- (δ) Οι πρόσφατες ανατιμήσεις της σόγιας και του ψαράλευρου, που χρησιμοποιούνται για τις ζωοτροφές, επιδεινώνουν το πρόβλημα.

Στη συνέχεια οι ίδιοι εκπρόσωποι εισηγήθηκαν τα πιο κάτω μέτρα για τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο Κλάδος:—

- (α) Να επισπευσθούν οι διαδικασίες για συνέχιση εξαγωγής χοιρινού κρέατος στην Ελλάδα.
- (β) Να γίνει πιο αυστηρός έλεγχος για άδειες εισαγωγής φθηνών βιομηχανικών βοδινών κρεάτων, για να απορροφήσουν οι αλλαντοποιοί μεγαλύτερες ποσότητες χοιρινού κρέατος.
- (γ) Να σφαγεί μια ποσότητα χοίρων και να καταψυχθεί και να δοθεί ύστερα από 4-5 μήνες με κότα στους αλλαντοποιούς.
- (δ) Να ικανοποιηθεί το πάγιο αίτημα για ίδρυση, χωρίς καθυστέρηση, Συμβουλίου Εμπορίας Κρεάτων με πλήρεις νομοθετικές εξουσίες προγραμματισμού, παραγωγής και διάθεσης του προϊόντος.

Ο εκπρόσωπος της Κεντρικής Επιτροπής των Κτηνοτρόφων υιοθετώντας τις απόψεις του Συνδέσμου Χοιροτρόφων και των αγροτικών οργανώσεων για το θέμα αυτό τόνισε επίσης την ανάγκη για νομική ρύθμιση της εμπορίας των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Οι εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής υιοθέτησαν τις εισηγήσεις του Συνδέσμου Χοιροτρόφων για την επίλυση των προβλημάτων της χοιροτροφίας και εισηγήθηκαν σαν επιπρόσθετο μέτρο τη διερεύνηση νέων αγορών για σκοπούς εξαγωγών στο εξωτερικό.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας εξέφρασαν με συντομία τις ακόλουθες απόψεις για το θέμα:—

- (α) Υπάρχει πράγματι πλεόνασμα χοιρινού κρέατος.
- (β) Δεν ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας ο προγραμματισμός της παραγωγής χοιρινού κρέατος, αλλά ο καθορισμός των ανώτατων τιμών χονδρικής και λιανικής πώλησής του.
- (γ) Δεν έγιναν εισαγωγές χοιρινού κρέατος από το 1986, αλλά μόνο μικρές ποσότητες αρνίσου και μοσχαρίσιου, ύστερα από σχετική άδεια.
- (δ) Έγιναν φέτος εξαγωγές 250 τόνων χοιρινού κρέατος στην Ελλάδα και γίνονται διαπραγματεύσεις για νέες εξαγωγές και ταυτόχρονα διερευνώνται νέες αγορές για σκοπούς εξαγωγών.
- (ε) Οι πρόσφατες ανατιμήσεις της σόγιας και του ψαράλευρου δεν λήφθηκαν υπόψη για σκοπούς καθορισμού της τιμής πώλησης του χοιρινού κρέατος.

Για την επίλυση των προβλημάτων αυτών το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας εισηγείται τα ακόλουθα μέτρα:—

- (α) Για την άμεση επίλυση του προβλήματος να γίνουν επαφές των χοιροτρόφων με τους αλλαντοβιομηχάνους για τη διάθεση των πλεονασμάτων σ' αυτούς στο βαθμό που αυτό είναι πρακτικά εφικτό, καθώς και για τις ανάγκες της Εθνικής Φρουράς και των νοσοκομείων.
- (β) Για τη σφαγή των ζώων γίνονται σχέψεις να δανειοδοτηθούν οι χοιροτρόφοι, αφού δοθούν οι σχετικές εγγυήσεις από την Κυβέρνηση.
- (γ) Το θέμα της ίδρυσης Συμβουλίου Εμπορίας Κρεάτων μελετήθηκε από εμπειρογνώμονες σε συνεργασία και με τους ενδιαφερόμενους παράγοντες και εξακολουθεί να μελετάται.
- (δ) Είναι ανάγκη να γίνει καλύτερος προγραμματισμός της παραγωγής χοιρινού κρέατος, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες της ντόπιας κατανάλωσης και τα τυχόν πλεονάσματα να εξαγονται.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων εξέφρασαν τις ακόλουθες απόψεις για το όλο θέμα:—

- (α) Επιβεβαίωσαν την ύπαρξη προβλήματος διάθεσης χοιρινού κρέατος με βάση αριθμούς και δεδομένα και πρόσθεσαν ότι το πρόβλημα αυτό θα οξυνθεί περισσότερο λόγω της αύξησης του αριθμού των γουρουνών και κατά συνέπεια των χοίρων σφαγής.
- (β) Οι τιμές διάθεσης του χοιρινού κρέατος τους τελευταίους 6 μήνες είναι πολύ χαμηλές και κάτω του κόστους παραγωγής, αφού οι τιμές διάθεσης των ζωντανών χοίρων ήταν μόνο 20-35 σεντ το κιλό, αντί της καθορισμένης ανώτατης τιμής των 45 σεντ το κιλό.

- (γ) Σημαντικός αριθμός σκάρτων γουρούνων παραμένει αδιάθετος.
- (δ) Η αύξηση της τιμής της σόγιας και του ψαράλευρου επηρέασε ακόμα πιο αρνητικά το όλο πρόβλημα.
- (ε) Το 1986 και 1987 έγιναν εισαγωγές λούντζας για τις ανάγκες της αλλαντοβιομηχανίας, αντί να απορροφηθεί χοιρινό κρέας. Τονίστηκε η ανάγκη πιο προσεκτικής παραχώρησης αδειών εισαγωγής κρεάτων.
- (στ) Οι προοπτικές για εξαγωγές χοίρων στην Ελλάδα δεν είναι πολύ καλές.
- (ζ) Αναμένεται κάποια ανάκαμψη του προβλήματος κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών, στην οποία αναμένεται να συμβάλει και το τουριστικό ρεύμα.
- (η) Γίνεται εισήγηση να μελετηθεί η δημιουργία και για τους χοιροτρόφους Αναπληρούμενου Ταμείου, θεσμού που εφαρμόζεται ήδη για τις μη παραγωγικές αγελάδες.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων με βάση την ενημέρωση που της έγινε και τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της διαπιστώνει ότι υπάρχει πράγματι πρόβλημα διάθεσης χοιρινού κρέατος και υποστηρίζει την ανάγκη περαιτέρω μελέτης των εισηγήσεων των χοιροτρόφων για την επίλυση του προβλήματος και τη λήψη άμεσων, πρακτικών και ουσιαστικών μέτρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Η ανάγκη αξιολόγησης και αναβάθμισης της ομάδας των πρωτοκολλητών».

Η Έκθεση να θεωρηθεί ως αναγνωσθείσα και εγκριθείσα.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Η ΑΝΑΓΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΩΝ».

Παρόντες:

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος
 Ανδρέας Δημητριάδης
 Χρίστος Πέτας
 Μιχάλης Παπαπέτρου
 Ευστάθιος Ευσταθίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε δύο συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 1987 και 23 Ιουνίου 1988. Στα πλαίσια της μελέτης του θέματος αυτού κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους στην Επιτροπή εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών και Δικαιοσύνης, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο Αρχιπρωτοκολλητής και εκπρόσωποι της Ομάδας Πρωτοκολλητών. Στη δεύτερη συνεδρία της Επιτροπής παρευρέθηκαν επίσης και οι αξιότιμοι Βουλευτές κ.κ. Δήμος Γεωργιάδης, Χρίστος Κουρτελλάρης και Γιαννάκης Ομήρου.

Όπως είναι γνωστό, το πιο πάνω θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή στις 25 Ιουνίου 1987 μετά από εισήγηση των Βουλευτών κ.κ. Α. Ανδρέου, Χρ. Σολωμή και Σ. Χατζηγιάννη και στη συνέχεια παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα. Εισάγοντας το θέμα οι Βουλευτές που το έχουν εγγράψει αναφέρθηκαν στα σοβαρά και υπεύθυνα καθήκοντα με τα οποία είναι επιφορτισμένοι οι Πρωτο-

κολλητές και υποστήριξαν ότι επιβάλλεται η αξιολόγησή τους, όπως έγινε και με άλλες ομάδες δημόσιων υπαλλήλων στο παρελθόν, γιατί παρουσιάζεται το φαινόμενο οι Πρωτοκολλητές να βρίσκονται σε πολύ πιο χαμηλές κλίμακες σε σύγκριση με άλλους συνάδέλφους τους δημόσιους υπαλλήλους με τους οποίους βρίσκονταν αρχικά στα ίδια επίπεδα από πλευράς μισθοδοτικής κλίμακας.

Ο Αρχιπρωτοκολλητής του Ανωτάτου Δικαστηρίου και οι εκπρόσωποι της Ομάδας Πρωτοκολλητών αναφέρθηκαν στην αδικία που υφίστανται οι Πρωτοκολλητές σε σχέση με άλλους δημόσιους υπαλλήλους και τόνισαν ότι η διοικητική φύση των καθηκόντων που εκτελούν, ο φόρτος εργασίας και οι σοβαρές ευθύνες με τις οποίες είναι επιφορτισμένοι επιβάλλουν τη γρήγορη αναβάθμιση των Πρωτοκολλητών.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος παρευρέθηκε στις συνεδρίες της Επιτροπής, πληροφόρησε τα Μέλη της ότι μετά από την τελευταία συνάντηση της Ομάδας των Πρωτοκολλητών με το Ανώτατο Δικαστήριο η ΠΑΣΥΔΥ απέστειλε στις 10 Ιουνίου 1988 στη Μικτή Επιτροπή Προσωπικού εισηγήσεις σχετικά με τα αιτήματα των Δικαστικών Υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων των Πρωτοκολλητών. Το θέμα αυτό αναμένεται να συζητηθεί σύντομα σε προσεχή συνεδρία της Επιτροπής.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, λαμβάνοντας υπόψη όσα οι διάφοροι παράγοντες στο χώρο της Δικαιοσύνης έχουν εκθέσει σχετικά με την αποστολή του Πρωτοκολλητή και όσα στα Σχέδια Υπηρεσίας των Πρωτοκολλητών αναφέρονται σχετικά με τα καθήκοντα και τις ευθύνες τους που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων,

- (α) εκτέλεση καθηκόντων που απαιτούνται δυνάμει διάφορων νόμων ή διαδικαστικών κανονισμών,
- (β) καθήκοντα επαρχιακού Πρωτοκολλητή Διαθηκών,
- (γ) εποπτεία στη διαχείριση περιουσιών προσώπων που έχουν αποβιώσει και έλεγχο των λογαριασμών των διαχειριστών και των κηδεμόνων ανηλίκων,
- (δ) επαγωγή όρκων σε δικαστικής και άλλης φύσεως υποθέσεις και ψήφιση καταλόγου εξόδων,
- (ε) καθήκοντα επιτετραμμένου ή βοηθού επιτετραμμένου στην εκτέλεση αποφάσεων,
- (στ) εποπτεία προσωπικού και έλεγχο των εργασιών του, και
- (ζ) σύνταξη διαδικαστικών Κανονισμών,

πιστεύει ότι το πτυχίο Νομικής πρέπει να αποτελεί πλέον οριστικά απαραίτητο προσόν για τη θέση Πρωτοκολλητή σε όλες τις βαθμίδες, γιατί πρόδηλα η θέση αυτή είναι σημαντική και ζωτική στην πυραμίδα του οργανισμού των δικαστηρίων μας. Η Επιτροπή φρονεί ότι τούτο και η συνεπακόλουθη αναβάθμιση της θέσης του Πρωτοκολλητή αποτελεί επιτακτική υποχρέωση μιας πολιτείας που επιθυμεί και επιδιώκει την εύρυθμη λειτουργία της Δικαιοσύνης σε όλα τα επίπεδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και το άλλο είναι «Οι ζημιές από παγετό-χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους».

«Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματός».

- (ι) η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτι Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και
- (ιι) η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*».

«Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa* και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».

(Η Έκθεση θεωρήθηκε αναγνωσθείσα και εγκριθείσα)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΕΠΙΣΥΝΗΜΜΕΝΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Παρόντες:

Χρίστος Κουρτελλάρης, Πρόεδρος
Κυριάκος Τσιέττης
Χρίστος Σολωμής
Ανδρέας Παρισινός
Αυγερινός Παπαρές
Άριστος Χρυσοστόμου
Γεώργιος Χαραλαμπίδης
Γιαννάκης Ομήρου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελέτησε τα υπό συζήτηση θέματα σε τρεις συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στις 7 και 21 Ιουνίου και 6 Ιουλίου 1988. Στις συνεδριάσεις αυτές κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, του Οργανισμού Γεωργικής Ασφαλίσεως (Ο.Γ.Α.) και των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρέστησαν και τα αξιότιμα Μέλη της Βουλής κ.κ. Ι. Κατσουνωτός, Α. Ψυλλίδης και Κ. Χρίστου.

Όπως είναι γνωστό, το πρώτο και δεύτερο θέμα είχαν εγγραφεί στη Βουλή από τα αξιότιμα Μέλη της κ.κ. Ά. Χρυσοστόμου, Γ. Χαραλαμπίδη, Κ. Παναγίδη, Α. Ψυλλίδη και Ι. Ιωαννίδη στις 24 Μαρτίου και στις 21 Απριλίου 1988 αντίστοιχα, το τρίτο θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή από το αξιότιμο Μέλος της κ. Ι. Κατσουνωτό στις 16 Ιουνίου 1988 και το τέταρτο θέμα είχε εγγραφεί στη Βουλή από τα αξιότιμα Μέλη της κ.κ. Α. Ψυλλίδη και Κ. Παναγίδη στις 23 Ιουνίου 1988, και στη συνέχεια παραπέμφθηκαν όλα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για μελέτη και ετοιμασία σχετικής Έκθεσης προς το Σώμα.

Οι εισηγητές των υπό συζήτηση θεμάτων αναφέρθηκαν στις καταστροφές από παγετό-χαλάζι, ανεμοθύελλα, χαλαζοθύελλα, πολυομβρία, τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*, τις καιρικές συνθήκες και άλλες θεομηνίες στις δενδροκαλλιέργειες του Προδρόμου και των γύρω χωριών, τις καταστροφές από χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού, τις καταστροφές που υπέστησαν οι αμυγδαλοπαραγωγοί της περιοχής Λιμνάτη της Λεμεσού και άλλων χωριών που παράγουν αμύγδαλα και τις καταστροφές που υπέστησαν οι παραγωγοί χρυσομήλων.

Ενημερώνοντας την Επιτροπή οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων ανέφεραν τα ακόλουθα:—

- (α) Δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί οι εκτιμήσεις των ζημιών στα χωριά που πλήγηκαν από θεομηνίες.
- (β) Δεν έχουν γίνει ατομικές εκτιμήσεις ζημιών για κάθε παραγωγό στις περιοχές που πλήγηκαν.
- (γ) Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων προβληματίζεται για τη μορφή βοήθειας που θα δοθεί προς τους παραγωγούς που πλήγηκαν και το θέμα θα απασχολήσει σύντομα το Υπουργικό Συμβούλιο για να λάβει σχετικές αποφάσεις.
- (δ) Γίνονται σκέψεις να γίνουν έργα κοινωνικής υποδομής, π.χ. αγροτικοί δρόμοι, προς όφελος του συνόλου των κατοίκων, αντί να δοθεί βοήθεια πάνω σε ατομική βάση.
- (ε) Οι ατομικές εκτιμήσεις των ζημιών είναι δαπανηρές και δύσκολες, γιατί τα δένδρα είναι διασκορπισμένα.
- (στ) Είναι δύσκολη η δανειοδότηση των παραγωγών που πλήγηκαν από θεομηνίες, γιατί τα ποσοστά των ζημιών για κάθε ένα από αυτούς είναι μικρά και μικρό το ποσό της αποζημίωσης, ενώ πολλοί από αυτούς δεν έχουν σαν κύριο επάγγελμα τη γεωργία.

Οι εκπρόσωποι του Ο.Γ.Α. εκθέτοντας τις απόψεις τους γύρω από τα υπό συζήτηση θέματα δήλωσαν στην Επιτροπή τα ακόλουθα:—

- (α) Πολλές από τις θεομηνίες αυτές δεν καλύπτονται από το σχέδιο του Ο.Γ.Α. και τυχόν ένταξή τους στο σχέδιο θα δημιουργήσει κινδύνους βιωσιμότητας για το ίδιο, το οποίο αντιμετωπίζει ήδη και σήμερα προβλήματα.
- (β) Η δυνατότητα κάλυψης νέων θεομηνιών από τον Ο.Γ.Α. πρέπει να ενταχθεί στα πλαίσια ευρύτερου προβληματισμού για το σχέδιο του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης, δηλαδή το ύψος των ασφαλιστρών, τη βιωσιμότητα του σχεδίου, την Κυβερνητική επιβάρυνση, την ένταξη νέων προϊόντων, π.χ. πατατών και νέων κινδύνων στο σχέδιο.
- (γ) Προτού ληφθούν οποιεσδήποτε αποφάσεις για τη διεύρυνση του σχεδίου, πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες αναλογιστικές μελέτες για τις οικονομικές επιπτώσεις σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και το Υπουργείο Οικονομικών.

Οι εκπρόσωποι των αγροτικών οργανώσεων ΠΕΚ, ΕΚΑ και Αγροτικής τόνισαν την ανάγκη να γίνουν ατομικές εκτιμήσεις ζημιών και να δοθεί σχετική βοήθεια πάνω σε ατομική βάση στους παραγωγούς που πλήγηκαν.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων κατανοώντας πλήρως τα τεράστια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι των περιοχών που πλήγηκαν και τονίζοντας την ανάγκη να κρατηθεί με κάθε θυσία ο κόσμος στις αγροτικές κοινότητες καλεί την Κυβέρνηση να προβεί το συντομότερο δυνατό στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων μέτρων, με στόχο την παροχή μιας πιο ουσιαστικής και συγκεκριμένης βοήθειας προς τους παραγωγούς, που οι καταστροφές στις καλλιέργειές τους δεν καλύπτονται από τον Ο.Γ.Α. Ειδικότερα τονίζεται η ανάγκη:

- (α) Να γίνουν το συντομότερο δυνατό ατομικές εκτιμήσεις ζημιών.
- (β) Να δοθεί ατομική βοήθεια για τις καταστροφές.
- (γ) Να δοθεί βοήθεια στους παραγωγούς των οποίων οι ζημιές δεν καλύπτονται από τον Ο.Γ.Α.
- (δ) Να δοθεί ιδιαίτερη φροντίδα και προσοχή στους κατοίκους των χωριών που πλήγηκαν από θεομηνίες με την προώθηση ανάλογων έργων υποδομής.

- (ε) Να επισπευσθεί η μελέτη ένταξης στο σχέδιο του Οργανισμού Γεωργικής Ασφαλίσεως όλων των βασικών καλλιεργειών και κινδύνων, ώστε στο μέλλον να καλύπτονται από το Ταμείο του Ο.Γ.Α. όλοι οι παραγωγοί για ζημιές στις καλλιέργειές τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- (α) «(ι) Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτη Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και
(ιι) Η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. 'Α. Χρυσοστόμου, Γ. Χαραλαμπίδη, Κ. Παναγίδη, Α. Ψυλλίδη και Ι. Ιωαννίδη). (24.3.1988).
- (β) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa* και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Κ. Παναγίδη, Γ. Χαραλαμπίδη, Α. Ψυλλίδη, Ι. Ιωαννίδη και 'Α. Χρυσοστόμου). (21.4.1988).
- (γ) «Οι ζημιές από παγετό-χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Ι. Κατσουνωτού). (16.6.1988).
- (δ) «Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Α. Ψυλλίδη και Κ. Παναγίδη). (23.6.1988).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, τελειώσαμε σημαίνει.

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής θα είναι η έκτακτη που ορίζεται για την ερχόμενη Παρασκευή, 15 Ιουλίου 1988, στις 10.00 το πρωί με μόνο θέμα τις «μαύρες επετείους του Πραξικόματος και της Τούρκικης εισβολής».

Θα ακολουθήσει τακτική συνεδρία με Κεφάλαιο Α', Β', Γ'. Στο Κεφάλαιο δε Α' θα είναι:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 7) του 1988.
- (2) Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.
- (3) Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμος του 1988.
- (4) Ο περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 1988. (Πρόταση Νόμου).
- (5) Οι περί Προστασίας της Υγείας ('Ελεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:—————

Πριν αποχωρήσουμε οι ακόλουθοι Βουλευτές ζήτησαν την εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' των ακόλουθων θεμάτων. Τώρα θα μπουν στο Κεφάλαιο Δ για το Σεπτέμβρη. Τότε δεν βλέπω γιατί... εν πάση περιπτώσει.

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού ζητά εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ. την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η κατάρρευση του τοιχώματος της λίμνης του μεταλλείου Μιτσερού και οι ζημιές που προκλήθηκαν σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις από την επικάλυψή τους με λάσπη του μεταλλείου».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Επαναλαμβάνω την εισήγησή μου για τελευταία φορά. Θέματα που εμπύπτουν στην άμεση αρμοδιότητα Επιτροπών αυτεπάγγελτα δικαιούται είτε ο Πρόεδρος είτε Μέλος να τὰ εισηγείται και να εξετάζονται για να μην ταλαιπωρείται η Βουλή. Με αυτό τον τρόπο μάλιστα το έργο των Επιτροπών γίνεται πιο σουσιαστικό. Δεν χρειάζεται έγκριση της Βουλής για ορισμένα τουλάχιστον θέματα.

Το άλλο είναι από την κα Κατσελλή.

«Οι πρόσφατες απολύσεις και προσλήψεις στο Θ.Ο.Κ. και η διαδικασία που κολουθήθηκε».

Υπάρχει ένσταση;

Να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Παιδείας.

Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Γλαύκος Κληρίδης ζητά την εγγραφή του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης του εκ της αποικιακής νομοθεσίας προκύπτοντος δικαιώματος του Υπουργικού Συμβουλίου να προβαίνει, χωρίς προηγούμενη ποινική ή πειθαρχική δίωξη, στην πάυση δημόσιων υπαλλήλων, μελών, των δυνάμεων ασφαλείας, εκπαιδευτικών και υπαλλήλων ημικρατικών οργανισμών για λόγους δημόσιου συμφέροντος».

Αν δεν υπάρχει ένσταση, παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

Ο Βουλευτής κ. Άριστος Χρυσοστόμου ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων του πιο κάτω θέματος:

«Το σοβαρό ατύχημα που συνέβηκε στο δεξαμενόπλοιο Athenian Venture που είχε σαν αποτέλεσμα το θάνατο 29 ατόμων και ο πλημμελής χειρισμός του από το αρμόδιο Υπουργείο».

Το θέμα προκύπτει από ερώτηση, άρα δεν χρειάζεται έγκριση για να πάει στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Επίσης ο ίδιος Βουλευτής ζητά την εγγραφή και παραπομπή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων του ακόλουθου θέματος:

«Η ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων για την καταπολέμηση των εντόμων 'Γυφτοκάμψη' και 'Βρωμούσα' που προκαλούν σοβαρές ζημιές στις γεωργικές καλλιέργειες στην Πιτσιλιά και στη Μαραθάσα».

Το θέμα προκύπτει από ερώτηση και παραπέμπεται αυτόματα στην Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Επίσης ο ίδιος Βουλευτής ζητά την εγγραφή του θέματος:

«Ο περιορισμός της χρήσης των αγωνιστικών μοτοσυκλεττών σύμφωνα με τις προδιαγραφές των κατασκευαστών» με εισήγηση να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Το θέμα προκύπτει από ερώτηση και παραπέμπεται αυτόματα.

Ο Βουλευτής κ. Οδυσσέας Δημητρίου ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η αδικαιολόγητη καθυστέρηση της διαπλάτυνσης και ασφαλτόστρωσης του δρόμου Κιτίου-Μαζωτού-Αλαμινού».

Το θέμα προκύπτει από ερώτηση και παραπέμπεται αυτόματα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Ο Βουλευτής κ. Χαραλαμπίδης ζητά την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Η απόρριψη των λυμάτων στην περιοχή Αγίας Ειρήνης Λεμεσού και οι επιπτώσεις στην υγεία του λαού».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

Παραπέμπεται.

Οι Βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού κύριοι Αλέκος Μαρκίδης, Ανδρέας Γεωργίου, Σοφοκλής Χατζηγιάννης και Νίκος Μακρίδης ζητούν την εγγραφή του πιο κάτω θέματος:

«Ο χαρακτήρας με κριτήριο την αξιοκρατία των μεταθέσεων που έγιναν και πρόκειται να γίνουν στην αστυνομία».

Η εισήγηση είναι όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

Παραπέμπεται.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξεως 9.45 μ.μ.)

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Αναστασιάδης Νίκος
Γεωργιάδης Δήμος
Γεωργίου Ανδρέας
Δημητρίου Οδυσσέας
Δίγκλης Παύλος
Ευσταθίου Ευστάθιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος
Ζιαρτίδης Ανδρέας
Ηλία Νεόφυτος
Ηλιάδης Δημήτρης
Θεοδούλου Μιχαήλ
Ιεροδιακόνου Λεόντιος
Κατσελλή Ρήνα
Κατσουνωτός Ιάκωβος
Κόλοκος Πολύβιος
Κουρτελλάρης Χρίστος
Κωνσταντίνου Ντίνος
Λαδάς Γεώργιος
Μαθηκολώνης Ανδρέας
Μανδριώτης Στέλιος

Μαρκίδης Αλέκος
Μάτσης Ιωάννης
Μιχαηλίδης Χαμπής
Μουσιούττας Νίκος
Ομήρου Γιαννάκης
Παναγιώτου Ανδρέας
Παπαπέτρου Μιχαήλ
Παπαρές Αυγερινός
Πέτας Χρίστος
Πουμπουρής Μιχάλης
Σολωμής Χρίστος
Στυλιανού Πέτρος
Φλουρέντζος Νίκος
Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Χατζηδημητρίου Τάκης
Χριστοφίδης Μανώλης
Χρυσοστόμου Άριστος
Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(1) Αγορεύσεις (Α. Ιεροδιακόνου, Α. Ζιαρτίδης, Π. Κόλοκος, Δ. Ηλιάδης, Τ. Χατζηδημητρίου) πάνω στο θέμα «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης». (Συνέχιση της συζήτησης).

(1α) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Α. Μαρκίδης, Πρόεδρος) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από παρατήρηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Μαρκίδη ότι ο εισηγητής του θέματος στο κλείσιμο της συζήτησης δεν περιορίστηκε σε περίληψη των ομιλιών των άλλων Βουλευτών.

(2) Οι αγορεύσεις και η συζήτηση (Σ. Χατζηγιάννης, Χρ. Σολωμής, Πρόεδρος, Α. Μαρκίδης, Α. Μαθηκολώνης, Ο. Δημητρίου, Π. Στυλιανού, Κ. Τσιέττης, Σ. Μανδριώτης, Ι. Κατσουνωτός, Δ. Ηλιάδης) πάνω στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από την διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(2α) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Πρόεδρος, Π. Κόλοκος, Ο. Δημητρίου, Α. Μαθηκολώνης, Δ. Ηλιάδης, Χρ. Κουρτελλάρης, Χρ. Σολωμής, Α. Ψυλλίδης, Ι. Κατσουνωτός) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από εισήγηση του Προέδρου να μη διαβάζονται οι ομόφωνες Εκθέσεις και να υπάρξει ένας ομιλητής από κάθε κόμμα με δεκάλεπτο χρόνο στη διάθεσή του.

(2β) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Πρόεδρος, Π. Στυλιανού, Δ. Ηλιάδης) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Στυλιανού να υπάρξουν δύο ομιλητές από κάθε κόμμα.

(3) Σύντομη συζήτηση (Χρ. Σολωμής, Πρόεδρος, Π. Στυλιανού, Α. Μαρκίδης) πάνω στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες κωφούς όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(4) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας για το θέμα «Η γλυκαντική ουσία ασπαρτάμη (γνωστή ως Nutra Sweet) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(5) Αγορεύσεις (Γ. Ομήρου, Χρ. Κουρτελλάρης, Α. Γεωργίου, Π. Κόλοκος Ν. Ηλία, Ν. Αναστασιάδης, Ε. Ευσταθίου) πάνω στην Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα «Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(5α) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Π. Κόλοκος, Πρόεδρος, Ν. Αναστασιάδης) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Κόλοκου όπως καθοριστεί ή σειρά των ομιλητών.

(6) Διεξαγωγή σύντομης συζήτησης (Α. Ψυλλίδης, Πρόεδρος) πάνω σε διαδικαστικό θέμα μετά από εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Α. Ψυλλίδη όπως αναβληθεί η συζήτηση των υπόλοιπων θεμάτων του Κεφαλαίου Δ'.

(7) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας για το θέμα «Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Δια-

θέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988 για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(8) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα «Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(9) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για το θέμα «Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(10) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για το θέμα «Η ανάγκη αξιολόγησης και αναβάθμισης της ομάδας των Πρωτοκολλητών» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

(11) Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων για τα Θέματα:

- (α)(i) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτι Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και
- (ii) «Η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa*».
- (β) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια *Monilia Laxa* και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».
- (γ) «Οι ζημιές από παγετό-χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους».
- (δ) «Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος» και ομόφωνη έγκριση αυτής.

12) Εγγραφή στο Κεφάλαιο Δ' των ακόλουθων θεμάτων:

- (α) «Η κατάρρευση του τοιχώματος της λίμνης του μεταλλείου Μιτσερού και οι ζημιές που προκλήθηκαν σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις από την επικάλυψή τους με λάσπη του μεταλλείου». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Π. Στυλιανού εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΔΗ.ΚΟ).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων).

- (β) «Οι πρόσφατες απολύσεις και προσλήψεις στο Θ.Ο.Κ. και η διαδικασία που ακολουθήθηκε.

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Μέλους της Βουλής κας Ρήνας Κατσελλή).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

- (γ) «Η ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης του εκ της αποικιακής νομοθεσίας προκύπτοντος δικαιώματος του Υπουργικού Συμβουλίου να προβαίνει, χωρίς προηγούμενη ποινική ή πειθαρχική δίωξη, στην παύση δημόσιων υπαλλήλων, μελών των δυνάμεων ασφαλείας, εκπαιδευτικών και υπαλλήλων ημικρατικών οργανισμών για λόγους δημόσιου συμφέροντος».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΔΗ.ΣΥ. κ. Γλ. Κληρίδη).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών.

- (δ) «Το σοβαρό ατύχημα που συνέβηκε στο δεξαμενόπλοιο Athenian Venture που είχε σαν αποτέλεσμα το θάνατο 29 ατόμων και ο πλημμελής χειρισμός του από το αρμόδιο Υπουργείο».

Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. 'Α. Χρυσοστόμου.

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

- (ε) «Η ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων για την καταπολέμηση των εντόμων 'Γυφτοκάμπη' και 'Βρωμούσα' που προκαλούν σοβαρές ζημιές στις γεωργικές καλλιέργειες στην Πιτσιλιά και στη Μαραθάσα».

(Θέμα εγγραφέν από το αξ. Βουλευτή κ. 'Α. Χρυσοστόμου).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

- (στ) «Ο περιορισμός της χρήσης των αγωνιστικών μοτοσυκλεττών σύμφωνα με τις προδιαγραφές των κατασκευαστών».

(Θέμα εγγραφέν από το αξ. Βουλευτή κ. 'Α. Χρυσοστόμου).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

- (ζ) «Η αδικαιολόγητη καθυστέρηση της διαπλάτυσης και ασφαλτόστρωσης του δρόμου Κιτίου — Μαζωτού — Αλαμινού».

(Θέμα εγγραφέν από τον αξ. Βουλευτή κ. Ο. Δημητρίου).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

- (η) «Η απόρριψη των λυμάτων στην περιοχή Αγίας Ειρήνης Λεμεσού και οι επιπτώσεις στην υγεία του λαού».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του αξ. Βουλευτή κ. Γ. Χαραλαμπίδη).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας.

- (θ) «Ο χαρακτήρας με κριτήριο την αξιοκρατία των μεταθέσεων που έγιναν και πρόκειται να γίνουν στην αστυνομία».

(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των αξ. Βουλευτών κ.κ. Α. Μαρκίδη, Α. Γεωργίου, Σ. Χατζηγιάννη, Ν. Μαρκίδη).

Παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ 15ης Ιουλίου 1988

(Ώρα έναρξης 10.05 μ.μ.)

(Αρ. 37)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω τη έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτή η συνεδρία είναι ειδικά αφιερωμένη στις μαύρες επετείους του πραξικοπήματος και της τούρκικης εισβολής.

Εκ μέρους του συνόλου της Βουλής θα καταθέσω την ομιλία αυτή, αναφορικά με τις μαύρες επετείους.

Κύριοι Βουλευτές,

Η αναδρομή στην πιο δραματική περίοδο της κυπριακής ιστορίας στοχεύει στην άντληση εμπειρίας και στην οριοθέτηση στρατηγικής.

Διανύουμε μια καταλυτική περίοδο αναφορικά με τις κυπριακές εξελίξεις που, σωστά αξιοποιούμενη, είναι δυνατό να δημιουργήσει δυνατότητες πορείας προς μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Το νέο παγκόσμιο κλίμα αναφορικά με τις διακρατικές σχέσεις, η διαπίστωση της αναγκαιότητας για επίλυση των περιφερειακών προβλημάτων, το αίτημα της Τουρκίας για εξομάλυνση των σχέσεών της με την Ευρώπη, ο καθοριστικός ρόλος της Ελλάδας αναφορικά με αυτό το θέμα είναι παράγοντες που πρέπει άμεσα ν' αξιοποιηθούν, για εξαναγκασμό της Τουρκίας να συμμορφωθεί προς το διεθνή νόμο και τα διεθνή και περιφερειακά ψηφίσματα.

(2461)

Από τη δική μας ικανότητα αξιοποίησης αυτών των παραγόντων, από την εμπλοκή και συμμετοχή του λαού στο χειρισμό των θεμάτων του θα εξαρτηθεί η επιτυχία αυτής της προσπάθειας.

Ένα βασικό δίδαγμα που πρέπει να αντλήσουμε από το προδοτικό πραξικόπημα, που χρησιμοποιήθηκε από την Τουρκία σαν πρόσχημα για την εισβολή, είναι ότι η λαϊκή συμμετοχή και ο λαϊκός έλεγχος αποτελούν ανακοπτικούς παράγοντες για δράση, είτε δικτατορικών είτε παράνομων ομάδων και ενεργειών που οδηγούν σε εθνικές τραγωδίες.

Θα ήταν χωρίς περιεχόμενο η απλή αναφορά στα γεγονότα της προδοσίας. Δεν αρκεί η πλήρης διαφώτιση γύρω από αυτή τη δραματική περίοδο. Δεν αρκεί η διαπίστωση ενόχων και ενοχών. Δεν αρκεί ο σεβασμός στις θυσίες εκείνων που έπεσαν προασπιζόμενοι τη Δημοκρατία και τη νομιμότητα και αργότερα την ελευθερία και τις πατρογονικές εστίες.

Θα πρέπει ταυτόχρονα να αντλήσουμε τα σωστά συμπεράσματα. Να δημιουργήσουμε συνθήκες που δεν θα επιτρέπουν επανάληψη προδοσιών και συνωμοσιών. Θα πρέπει ακόμα αυτή η αναφορά να μας οδηγεί στην απόφαση υιοθέτησης στρατηγικής που να ανατρέπει τα διχοτομικά και κατοχικά δεδομένα, που να οδηγεί σε ελευθερία της πατρίδας μας και αποκατάσταση των δικαιωμάτων του λαού μας.

Είναι κοινή διαπίστωση ότι το Κυπριακό δεν είναι μια διακοινοτική διαμάχη, αλλά θέμα εισβολής και κατοχής και τούρκικου επεκτατισμού.

Είναι κοινή πεποίθηση ότι, αν τερματιστεί η κατοχή και οι επεμβάσεις, θα είναι εύκολη η ανεύρεση λύσης του Κυπριακού, γιατί υπάρχει πολιτική βούληση και από τους Ελληνοκυπρίους και από τους Τουρκοκυπρίους για λύση.

Η τουρκοκυπριακή πλευρά πρέπει να διαπιστώνει τώρα τους στόχους της Τουρκίας. Η εισαγωγή των εποίκων, που στοχεύει στη δημογραφική αλλαγή, καταστρατηγεί και τα συμφέροντα των Τουρκοκυπρίων, που διαμαρτύρονται εντονότατα τονίζοντας ότι η τουρκοκυπριακή κοινότητα κινδυνεύει να αφανιστεί.

Μια απλή, παθητική θεώρηση διευκολύνει την Τουρκία στην εδραίωση των κατοχικών δεδομένων και στην προώθηση των στόχων της.

Υπάρχουν τώρα οι προϋποθέσεις για κινητικότητα προς την ορθή κατεύθυνση.

Πολλές ομάδες χωρών, με διαφορετικά ελατήρια, διαπιστώνουν την ανάγκη ταχείας λύσης του Κυπριακού προβλήματος.

Οι Αδέσμευτοι, γιατί αντιλαμβάνονται ότι διακυβεύεται η πιστευτότητα του Κινήματος, που συνδέεται με την εθνική ασφάλεια των χωρών οι οποίες συμμετέχουν.

Οι σοσιαλιστικές χώρες, γιατί δεν θέλουν την Κύπρο πολιτικοστρατιωτικό ορμητήριο στη Μέση Ανατολή.

Πολλά Μέλη του Κογκρέσου, γιατί αντιλαμβάνονται ότι και τα δικά τους ακόμα εθνικά συμφέροντα διακυβεύονται από μια ανωμαλία στην Κύπρο.

Η Ευρώπη, γιατί δεν είναι δυνατό να μη διαπιστώνει τους κινδύνους που ενέχονται από μια έκρηξη στην Κύπρο, που δεν περιορίζεται στα στενά όρια της Κύπρου, αλλά συμπεριλαμβάνει τον Ελλαδο-τουρκικό χώρο, δηλαδή την ίδια την Ευρώπη.

Θα ήταν σφάλμα να επιτρέψουμε στην Τουρκία να πετύχει αυτό το στόχο και ταυτόχρονα συνέχιση της επεκτατικής της πολιτικής στην Κύπρο.

Η Ελλάδα κρατά το κλειδί για εξομάλυνση των σχέσεων Ελλάδας-Τουρκίας.

Δεν πρέπει να δοθεί άλλοθι στην Τουρκία.

Ήδη το ανακοινωθέν του Λουξεμβούργου θέτει ως προϋπόθεση για την εξομάλυνση των σχέσεων Ευρώπης-Τουρκίας τον τερματισμό της κατοχής στην Κύπρο. Καμιά παρέκκλιση δεν πρέπει να επιτραπεί.

Το Κυπριακό είναι ένα διεθνές θέμα. Θέμα παραβίασης διεθνούς δικαίου και περιφρόνησης των ψηφισμάτων του Ο.Η.Ε.

Η λύση πρέπει ν' αναζητηθεί μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, που απαιτούν αποχώρηση των στρατευμάτων και εποίκων, διασφάλιση της ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου και εξασφάλιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Θα ήταν τραγικό, χρόνο με χρόνο, να εξαντλούμαστε στις επετειακές εκδηλώσεις, που αν μετατραπούν σε τυπικές, αντί να κεντρίζουν το ενδιαφέρον για δράση, θα μετατρέπονται σε παράγοντες εφησυχασμού.

Η μνήμη είναι απαραίτητη για την επιβίωση ενός λαού. Αλλά μνήμη που οδηγεί σε δράση.

Απόφασή μας είναι να μη σταθούμε παθητικοί θεατές στη συνεχιζόμενη κατοχή της πατρίδας μας. Με μετριοπάθεια, αλλά χωρίς ηττοπάθεια, ν' αγωνιστούμε, όπως και όσο χρειαστεί, για την ελευθερία της πατρίδας μας. Ν' αγωνιστούμε προσηλωμένοι στον κοινό αυτό στόχο.

Γιατί δεν υπάρχει πολιτική πλευρά που θα δεχόταν λύση με παρουσία κατοχικών στρατευμάτων και εποίκων, με επεμβατικά δικαιώματα της Τουρκίας και χωρίς διασφάλιση των βασικών δικαιωμάτων και ελευθεριών του λαού μας.

Πάνω σ' αυτή τη συναινετική βάση, χωρίς υπολογισμό θυσίας, η Βουλή θα συσπειρώσει το λαό στον αγώνα για λευτεριά.

Για την επιτυχία αυτού του στόχου απαραίτητη είναι η ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης και η δημιουργία του σωστού αγωνιστικού κλίματος: η συστράτευση του λαού στο σύνολό του για την προάσπιση της πατρίδας.

Κανενός τα δικαιώματα δεν επιβουλεύουμε, αλλά και σε κανένα δεν εκχωρούμε τα δικά μας δικαιώματα.

Θ' αγωνιστούμε για να παραδώσουμε μια Κύπρο λυότερη, από τον Απόστολο Ανδρέα ως την Κερύνεια και του Μόρφου.

Αυτό είναι το κοινό μήνυμα της Βουλής.

Καλώ τη Βουλή σε μονόλεπτη σιγή στη μνήμη των θυμάτων που έπεσαν στο προδοτικό πραξικόπημα και την εισβολή.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής στη μνήμη των θυμάτων που έπεσαν κατά το προδοτικό πραξικόπημα και την εισβολή).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αιωνία τους η μνήμη.

Κηρύσσω τη λήξη της ειδικής αυτής συνεδρίας της Βουλής.

Η κανονική συνεδρία θα γίνει στις 11.00 π.μ. σήμερα.

(Ώρα λήξεως 10.15 π.μ.)

**Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων
κατ' αλφαβητική σειρά:-**

Αναστασιάδης Νίκος	Μάτσης Ιωάννης
Γεωργιάδης Δήμος	Μιχαηλίδης Θάλης
Δημητριάδης Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητρίου Οδυσσέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δίγκλης Παύλος	Παναγίδης Κίμων
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λεάνδρος	Παπαρές Αυγερινός
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλία Νεόφυτος	Πέτας Χρίστος
Ηλιάδης Δημήτρης	Πουμπουρής Μιχάλης
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Ιωαννίδης Ιωάννης	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τσιέττης Κυριάκος
Κληρίδης Γλαύκος	Φλουρέντζος Νίκος
Κόλοκος Πολύβιος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Χατζηγιάνης Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χριστοφίδης Μανώλης
Λαδάς Γεώργιος	Χρυσοστόμου Άριστος
Μανδριώτης Στέλιος	Ψυλλίδης Ανδρέας
Μαρκίδης Αλέκος	

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης
Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ομιλία του Προέδρου της Βουλής κ. Βάσου Λυσσαρίδη εκ μέρους όλων των Κοινοβουλευτικών κομμάτων για τις μαύρες επετείους του πραξικοπήματος και της τούρκικης εισβολής.

Τιμή: 40σ

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ—ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 15ης Ιουλίου 1988

(Ώρα έναρξεως 1.20 μ.μ.)

(Αρ. 38)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ)

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τον έντιμο Γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ο. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα αρχίσουμε με την Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Στάληκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (2) Έγγραφα αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 6/7/1988 σύμφωνα με το εδάφιο (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμου του 1987 (Αρ. 10 του 1987).

Στάληκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Επιτροπή Οικονομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(3) Ετήσια Έκθεση της Αρχής Λιμένων Κύπρου για το έτος 1987.

Στάληκε από την Αρχή Λιμένων Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Επιτροπή Ελέγχου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(4) Οι περί Ελέγχου Επιδείξεως Διαφημίσεων Κανονισμοί Γερίου του 1988, και

(5) Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) Κανονισμοί (Τροχαίας Κινήσεως) Γερίου του 1988.

Στάληκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών.

Υπάρχει πρόταση να κηρυχθούν επείγοντα αυτά τα θέματα και να συζητηθούν σήμερα.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, κηρύσσονται επείγοντα και θα συζητηθούν στη σημερινή συνεδρίαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:**Προτάσεις Νόμου:**

(6) Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Και αυτό το θέμα υπάρχει πρόταση να κηρυχθεί επείγον.

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, κηρύσσεται επείγον και θα συζητηθεί στη σημερινή συνεδρίαση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(7) Ο περί Εθνικής Φρουράς (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988.

Κατατέθηκε από τον κ. Α. Μαθηκολώνη Βουλευτή Λάρνακας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμπεται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας.

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Α: Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτο θέμα στο Κεφάλαιο Α είναι: «Ο περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμος του 1988». Πρόκειται περί αναπομπής, αλλά ουσιαστικά περί νέας νομοθετικής πράξης.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Μ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΠΕΜΦΘΕΝΤΑ ΝΟΜΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Μανώλης Χριστοφίδης, Πρόεδρος

Νίκος Αναστασιάδης

Ανδρέας Δημητριάδης

Ζαχαρίας Τουλούρας

Χρίστος Πέτας

Μιχάλης Παπαπέτρου

Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών συνήλθε στις 14 Ιουλίου 1988 και επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο τον οποίο ψήφισε η Βουλή στις 30 Ιουνίου 1988, ύστερα από αναπομπή του από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του Άρθρου 51.1 του Συντάγματος.

Σύμφωνα με τους προτασσόμενους λόγους αναπομπής, όπως αυτοί αναφέρονται στη σχετική επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής ημερομηνίας 12 Ιουλίου 1988, υποστηρίζεται η άποψη ότι οι πρόνοιες του αναπεμπόμενου νόμου βρίσκονται σε αντίθεση με συνταγματικές διατάξεις και ειδικότερα με τη βασική συνταγματική αρχή του διαχωρισμού των εξουσιών και τα Άρθρα 54, 61 και 28 του Συντάγματος.

Σχετικά με την ισχυριζόμενη αντισυνταγματικότητα του αναπεμφθέντα νόμου τα μέλη της Επιτροπής διατηρούν τις θέσεις τους, όπως αναλυτικά και εμπειριστατωμένα αναπτύχθηκαν στη σχετική συζήτηση και ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος.

Μέσα στα πλαίσια δημιουργίας και διατήρησης του επιθυμητού κλίματος συνεργασίας Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και παραμερισμού κάθε διαφοράς που είναι δυνατό να παραμεριστεί η Επιτροπή επανεξέτασε το όλο θέμα και υιοθέτησε τροποποιημένη μορφή του με την οποία πιστεύει ότι εξίσου εξασφαλίζονται και η εξυπηρέτηση και η ενίσχυση της πολυκομματικής Δημοκρατίας και της λαϊκής κυριαρχίας.

Επισυνάπτοντας το επαναδιατυπωμένο αυτό κείμενο η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών εισηγείται ομόφωνα την ψήφισή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Καθαρά νομοτεχνικά θα ήθελα πρώτα η Βουλή να απορρίψει την αναπομπή και μετά να προχωρήσουμε στην ψήφιση αυτής της νομοθετικής πράξης.

Υπάρχει ένσταση για την απόρριψη της αναπομπής;

Ορίστε.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε. Εμάς η θέση μας ήταν γνωστή και προηγουμένως και τη διατηρούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Εν πάση περιπτώσει, η Βουλή κατά πλειοψηφία δεν αποδέχεται την αναπομπή.

Και προχωρούμε τώρα στην ψήφιση της νέας νομοθετικής πράξης.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Στα Έγγραφα τα οποία έχουν κυκλοφορήσει δεν βλέπω το Παράρτημα στο οποίο αναφέρεται ο Νόμος αυτός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ το έχω εδώ το Παράρτημα.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Δεν ξέρω. Στο νομοσχέδιο όμως αναφέρεται ότι «καθορισμένοι Νόμοι σημαίνει τους Νόμους ή Κανονισμούς οι οποίοι απαριθμούνται στο Παράρτημα του παρόντος Νόμου.». Πού είναι το Παράρτημα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στο δικό μου το κείμενο επισυνάπτεται.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Διευκρινιστικά, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα ν' αναφέρω ότι το Παράρτημα παραμένει το ίδιο με δυο αφαιρέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Μ. ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ:

Πρώτο, αναφορικά με την Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως και δεύτερο, αναφορικά με το Ταμείο Προνοίας των Κρατικών Υπαλλήλων των οποίων η σύνθεση καθορίζεται από οικείους νόμους.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

Εντάξει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει. Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διοικητικά Συμβούλια ορισμένων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
Άρθρο 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Θητεία των Διοικητικών Συμβουλίων με βάση τους καθορισμένους νόμους.
Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταβατική διάταξη. Άρθρο 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 5 εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως ο αναπεμφθείς Νόμος επαναψηφιστεί;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, επαναψηφίζεται, όπως έχει διαμορφωθεί.

Το επόμενο θέμα στην ημερήσια διάταξη είναι «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 7) του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 7) ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:—

Ντίνος Κωνσταντίνου, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Κωνσταντίνος Λόρδος

Λέανδρος Ζαχαριάδης

Λεόντιος Ιεροδιακόνου

Θαλής Μιχαηλίδης

Τάκης Χατζηδημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιουλίου 1988.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η έγκριση πληρωμής από το λογαριασμό του Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού χρημάτων ύψους £2,200,000 και η διάθεσή του για την παροχή οικονομικής βοήθειας και δανείου σε εκτοπισθέντες για την αγορά διαμερισμάτων και οικιών (£1,200,000) και για την παροχή οικονομικής βοήθειας σε πρόσφυγες για την επιδιόρθωση/βελτίωση Τ/Κ κατοικιών και κατοικιών πάνω σε Τ/Κ γη στις οποίες εγκαταστάθηκαν (£1,000,000).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφωνεί με τους σκοπούς διάθεσης του πιο πάνω ποσού χρημάτων, γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση σε νόμο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Ορίστε. Ο κ. Χατζηγιάννης.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από τη θέση μου, αν μου επιτρέπετε, δυο λόγια μόνο.

Επειδή υπάρχουν διάφορα σχέδια στέγασης των προσφύγων και το σχέδιο που αφορά την απόκτηση διαμερίσματος φαίνεται ότι καθυστερεί κάπως, λόγω του ότι υπάρχει κάποια αυξημένη ανάγκη για μεγαλύτερη δαπάνη, να διαβιβαστεί παράκληση του Σώματος να προωθηθεί περαιτέρω η έγκριση αυτών των καθυστερημένων αιτήσεων. Ξέρω ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός καθυστερημένων αιτήσεων που αφορούν ιδιαίτερα την απόκτηση διαμερίσματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κωνσταντίνου.

ΝΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Μα αυτός είναι ο λόγος της ψήφισης του νόμου σήμερα, κύριε Πρόεδρε.

Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Αυτό το ποσό καλύπτει μόνο παλιές αιτήσεις, κύριε Πρόεδρε. Υπάρχει όμως μεγάλος αριθμός αιτήσεων που εκκρεμούν. Για την κάλυψη αυτών των αιτήσεων θα απαιτηθεί επιπρόσθετα το ποσό των £4 ή £5 εκ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κουρτελλάρης.

ΧΡ. ΚΟΥΡΤΕΛΛΑΡΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, κι εγώ συμφωνώ ότι υπάρχει πρόβλημα και ότι πρέπει να επισπευσθούν οι διαδικασίες για την αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται τόσο με διαμερίσματα όσο και με επιδιορθώσεις. Διότι πραγματικά υπάρχουν πάρα πολλοί, χιλιάδες θα έλεγα, αιτητές των οποίων οι αιτήσεις καθυστερούν από χρόνια. Και αυτοί που ακόμα καλύπτει το νομοσχέδιο πληροφορούμαστε ότι είναι εκείνοι που κατ' αρχήν έχουν εγκριθεί, αλλά δεν τους έδωσαν ακόμα την απάντηση και έτσι ταλαιπωρούνται εδώ και πολλούς μήνες. Γι' αυτό υπάρχει πρόβλημα. Και νομίζω ότι η Βουλή συμφωνεί ότι, ό,τι μπορεί να γίνει για τα θέματα της στέγασης των εκτοπισθέντων σε όλα τα προγράμματα, πρέπει να επισπευσθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Φυσικά εμείς συστήνουμε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών, όταν υποβληθεί οποιοδήποτε νέο νομοσχέδιο, να επιταχύνει την εξέτασή του. Και θα διαβιβάσω εκ μέρους της Βουλής την ανάγκη να επιταχυνθεί η εξέταση των αιτήσεων.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ορίστε.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Σίγουρα υπάρχουν πολλά θέματα, δέσμη θεμάτων, που θα θέλαμε κι εμείς να αναπτύξουμε από το Βήμα της Βουλής. Αλλά λόγω των ιδιαιτερώσεων συνθηκών που ανεφύησαν κατά τη σημερινή συνεδρία επιφυλασσόμαστε να το πράξουμε, όταν θα φέρουμε το θέμα στη νέα Κοινοβουλευτική Σύνοδο.

Όμως θα θέλαμε δυο θέματα να θίξουμε.

Το πρώτο αφορά τη δυνατότητα παροχής των μέσων οικονομικής ενίσχυσης με την ίδια διαδικασία, την ίδια πρακτική που δίνουμε σ' αυτούς οι οποίοι παίρνουν τα διαμερίσματα και σε εκείνους οι οποίοι έκτισαν ιδιόκτητη κατοικία, σ' όσους αυτοστεγάστηκαν και δεν είχαν προλάβει να ειδοποιηθούν τις αρμόδιες αρχές. Πιο συγκεκριμένα τονίζουμε πως επιβάλλεται να καλυφθούν, με την παροχή του μισού ποσού που παραχωρείται από το κράτος σ' όσους αγόρασαν μετά την 3.12.1980 διαμερίσματα (χωρίς νάχουν προεξασφαλίσει τη σχετική έγκριση), και όσοι αυτοστεγάστηκαν ή αγόρασαν διαμέρισμα πριν από τις 3.12.1980.

Το δεύτερο θέμα που θα θέλαμε να θίξουμε είναι να παρασχεθεί το δικαίωμα στους εκτοπισμένους που παντρεύτηκαν μη προσφυγοπούλες να επιδοτούνται με βάση την ίδια διαδικασία που ισχύει για τους άλλους εκτοπισμένους που παντρεύτηκαν προσφυγοπούλες. Και τούτο, γιατί υπάρχει ένα τραγελαφικό σύστημα σύμφωνα με το οποίο, ενώ τα παιδιά αυτών των ανθρώπων δικαιούνται στέγασης, οι ίδιοι δεν δικαιούνται.

Πάρα πέρα όμως υπάρχουν, όπως προαναφέραμε, και πολλά άλλα θέματα που θα θέλαμε από τον Οκτώβρη να θίξουμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων ποσού £2,200,000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1988. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Πίναξ. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 και ο Πίνακας εγκρίνονται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 7) του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε Νόμο.

Προχωρούμε στο επόμενο θέμα της σημερινής ημερήσιας διάταξης που είναι «Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988».

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να αναγνώσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΜΑΡΚΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ «ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Αλέκος Μαρκίδης, Πρόεδρος
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ανδρέας Παρισινός
Ιωάννης Ιωαννίδης
Οδυσσεάς Δημητρίου
Κυριάκος Χρίστου
Μιχαήλ Θεοδούλου
Ιάκωβος Κατσουνωτός

Με τους πιο πάνω Κανονισμούς, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 14 της βασικής νομοθεσίας για την Προστασία της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) σκοπείται η τροποποίηση των βασικών κανονισμών για την άρση ενός τεχνικού προβλήματος που παρατηρήθηκε κατά την πρακτική εφαρμογή των προνοιών τους αναφορικά με την τοποθέτηση της προειδοποιητικής ένδειξης του Υπουργείου Υγείας πάνω στα κυτία καπνού.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, αφού μελέτησε το όλο θέμα ως θέμα αρχής, συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των πιο πάνω Κανονισμών γι' αυτό και ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους, αφού όμως τροποποιηθούν ώστε να μην αλλοιωθεί το περιεχόμενο της προειδοποιητικής ένδειξης που εγκρίθηκε πρόσφατα από τη Βουλή.

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι ο επιδιωκόμενος με τους υπό συζήτηση Κανονισμούς σκοπός ικανοποιείται πλήρως με την αντικατάσταση και μόνο της υφιστάμενης πρόνοιάς τους αναφορικά με το μέγεθος της πιο πάνω ένδειξης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;
Υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι Κανονισμοί εγκρίνονται.

Τα επόμενα δυο θέματα της ημερήσιας διάταξης, που είναι «Οι περί Ελέγχου Επιδειξεως Διαφημίσεων Κανονισμοί Γερίου του 1988» και «Οι περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) Κανονισμοί (Τροχαίας Κινήσεως) Γερίου του 1988», έχουν κοινή Έκθεση.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεση στο Σώμα.

Α. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΩΣ 1. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΔΕΙΞΕΩΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΕΡΙΟΥ ΤΟΥ 1988» ΚΑΙ 2. «ΟΙ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΩΝ (ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ (ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ) ΓΕΡΙΟΥ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Λέανδρος Ζαχαριάδης, Πρόεδρος
Μανώλης Χριστοφίδης
Πολύβιος Κόλοκος
Νίκος Μουσιούττας
Χρίστος Πέτας
Ευστάθιος Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε τους πιο πάνω Κανονισμούς, που έχουν κηρυχθεί ως επείγουσας φύσης, σε σημερινή συνεδρία της.

Με τους πρώτους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 8 του περί Εκθέσεως Διαφημίσεων (Έλεγχος) Νόμου, σκοπείται η κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων του ελέγχου επίδειξης διαφημίσεων στην περιοχή του Συμβουλίου Βελτίωσης Γερίου.

Με τους δεύτερους υπό εξέταση Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται με βάση το άρθρο 25 της περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτίωσις) νομοθεσίας, σκοπείται η κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν την τροχαία κίνηση στην περιοχή του Συμβουλίου Βελτίωσης Γερίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών υιοθετώντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις και των δύο πιο πάνω προτεινόμενων Κανονισμών και λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτοί έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το πρότυπο άλλων παρόμοιων Κανονισμών Συμβουλίων Βελτίωσης που έχουν εγκριθεί από τη Βουλή ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως έχουν κατατεθεί από την Εκτελεστική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, υπάρχει ένσταση για την έγκριση των Κανονισμών αυτών;

(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, οι προαναφερθέντες Κανονισμοί εγκρίνονται.

Προχωρούμε στο επόμενο μας θέμα που είναι «Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988». (Πρόταση Νόμου).

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής να καταθέσει την Έκθεσή στο Σώμα.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ ΩΣ «Ο ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1988».

Παρόντες:-

Ανδρέας Ζιαρτίδης, Πρόεδρος

Παύλος Δίγκλης

Ανδρέας Μαθηκολώνης

Σοφοκλής Χατζηγιάννης

Αυγερινός Παπαρές

Πέτρος Στυλιανού

Ιάκωβος Κατσουνωτός

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου που έχει κηρυχθεί ως επείγουσας φύσης σε σημερινή συνεδρίασή της.

Σκοπός της προτεινόμενης πρότασης νόμου που κατατέθηκε στη Βουλή από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι η τροποποίηση της βασικής νομοθεσίας περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών για τη συμπερίληψη σ' αυτή αριθμού διατάξεων που εκ παραδρομής δεν περιλήφθηκαν στον τροποποιητικό της πιο πάνω βασικής νομοθεσίας νόμο που ψήφισε πρόσφατα η Βουλή.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση της πιο πάνω αναφερόμενης πρότασης νόμου σε νόμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής;

Εφόσον δεν υπάρχουν ομιλητές σε θέμα αρχής, προχωρούμε στη δεύτερη ανάγωση της Πρότασης Νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 8 του βασικού νόμου. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 9 του βασικού νόμου. 'Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 12 του βασικού νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, το άρθρο 4 εγκρίνεται.

Προχωρούμε τώρα στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως η Πρόταση Νόμου ψηφιστεί σε Νόμο;
(Κτυπά τη σφύρα)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η Πρόταση Νόμου ψηφίζεται σε Νόμο.

Αυτή είναι η τελευταία συνεδρίαση αυτής της Συνόδου.

Η ημερήσια διάταξη και η ημερομηνία της επόμενης συνεδρίας θα σας σταλεί αργότερα.

Ο κ. Παναγίδης.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Στην ημερήσια διάταξη που κυκλοφόρησε για τη σημερινή συνεδρία του Σώματος αναφέρονται ακόμα δυο θέματα, το δεύτερο και το τρίτο στη σειρά, με τίτλο: «Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988» και «Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος του 1988».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δικό μου λάθος, κ. Παναγίδη. Δεν σας πληροφόρησα ότι αποσύρθηκαν.

Κ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Α! Εντάξει. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελειώσαμε με τα θέματα του Κεφαλαίου Α, Νομοθετική Εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Κατάθεση Νομοσχεδίων και Εγγράφων. Η κατάθεση έχει ήδη γίνει στην αρχή της συνεδρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Ερωτήσεις—Απαντήσεις. (Αυτές δόθηκαν ήδη γραπτώς).

Ερώτηση ημερομηνίας 15 Σεπτεμβρίου 1987, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και ληφθείσα στις 16 Σεπτεμβρίου 1987.

«Ο δρόμος Μέσα Γειτονιάς που κατασκευάστηκε πρόσφατα, σε αντικατάσταση του παλαιού που συνδέει τον Άγιο Αθανάσιο με την πόλη Λεμεσού, έχει απότομες στροφές και είναι πολύ επικίνδυνος για την τροχαία.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή αν και πότε προγραμματίζεται η ευθυγράμμιση του πιο πάνω δρόμου για την αποφυγή ατυχημάτων και καλύτερη εξυπηρέτηση της κοινότητας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 17 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Ανδρέα Ψυλλίδη και ληφθείσα στις 28 Απριλίου 1988.

«Στον κυκλοφοριακό κόμβο της νέας παρακαμπτήριας λεωφόρου Λεμεσού, παρά τη Μέσα Γειτονιά και Άγιο Αθανάσιο, παρατηρείται επικίνδυνη στροφή από το Δήμο Μ. Γειτονιάς προς τη λεωφόρο με συνεχή δυστυχήματα.

Ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο κατά πόσο προτίθεται να μελετήσει το πρόβλημα και να πάρει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα, έτσι που να αποφευχθούν τα συχνά δυστυχήματα που παρατηρούνται.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερωτήσεις ημερομηνιών 16 Σεπτεμβρίου 1987 και 28 Απριλίου 1988 των αξιότιμων Βουλευτών περιφέρειας Λεμεσού κ.κ. Κώστα Ερωτοκρίτου και Ανδρέα Ψυλλίδη.

«Από διεξαχθείσα έρευνα που έχει γίνει από το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων σχετικά με το δρόμο Μέσα Γειτονιάς που κατασκευάστηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων διαπιστώθηκε ότι από τα στοιχεία που έχουν πρόσφατα δοθεί από την Αστυνομική Διεύθυνση Λεμεσού έχει καταχωρηθεί αριθμός δυστυχημάτων.

2. Έχουν δοθεί οδηγίες προς το Τμήμα Δημοσίων Έργων όπως μελετήσει το όλο θέμα και υποβάλει εισηγήσεις για λήψη αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

3. Ανεξάρτητα όμως από τα πιο πάνω, για αύξηση της ασφάλειας στη διακίνηση των τροχοφόρων, το Τμήμα προβαίνει σε ενέργειες για επαναβαφή της σήμανσης και διαπλάτυνσης της κεντρικής διαχωριστικής άσπρης γραμμής από 10 εκατοστά σε 20 εκατοστά και αύξηση της σηματοδότησης με μια πρόσθετη πινακίδα για να τονίζεται το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Ιανουαρίου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχοθετεί την έκδοση κερμάτων και με προσωπογραφικές παραστάσεις—πέρα από θέματα που συνάπτονται με την τοπική χλωρίδα και πανίδα — παρμένες από την Κυπριακή ιστορία, γραμματεία και φιλοσοφία και που το έργο τους έχει ιστορικά, γραμματολογικά και φιλοσοφικά, αντίστοιχα, καταξιωθεί τόσο στον ευρωπαϊκό όσο και στον ευρύτερο διεθνή χώρο, όπως για παράδειγμα οι: Στασίνας, συγγραφέας των «Κύπριων Επών», Ευαγόρας ο Α΄, Ονήσιλλος, ο Ζήνωνας ο Κιτιέας, Θεμελιωτής του Στωϊκισμού, Μαρία η Συγκλητική, Εθνομάρτυρας Κυπριανός, Γρηγόρης Αυξεντίου, Κυριάκος Μάτσης κι άλλοι ήρωες των απελευθερωτικών αγώνων, με τις γνωστές κι εξόφθαλμες θετικές επιπτώσεις στο εσωτερικό και εξωτερικό: Κλίση και πρόκληση σε μιαν καινούργια στάση και θεώρηση από τη νέα γενιά κι αναφορά στη βαθύριζη γραμματολογική κι ιστορική παράδοση, που βασικά διεθνώς αγνοείται, μ' όλο που σ' ορισμένους, ιδιαίτερα, τομείς, όπως τον φιλοσοφικό, συνέβαλε αποφασιστικά στη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής φιλοσοφικής σκέψης.

Συναφώς πληροφορούμαστε πως η πρόσφατη έκδοση από ελληνικής πλευράς κερμάτων με παραστάσεις του Ομήρου σημείωσε εξαιρετική διεθνή επιτυχία.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Κατ' αρχήν διευκρινίζεται ότι τα σχέδια που χρησιμοποιούνται στα κέρματα δεν περιορίζονται στην τοπική χλωρίδα και πανίδα. Η Κεντρική Τράπεζα έχει εκδώσει κατά καιρούς αναμνηστικά κέρματα με διάφορα θέματα παρμένα από την αρχαία και σύγχρονη Κυπριακή ιστορία καθώς και από διεθνή γεγονότα. Μεταξύ άλλων έχουν πραγματοποιηθεί εκδόσεις με τα πιο κάτω θέματα:

1. Το Κέρας της Αμαλθείας (1970)
2. Ο Ηρακλής (1975)
3. Το δράμα των Προσφύγων (1976)
4. Αρχιεπίσκοπος Μακάριος (1977)
5. Προστασία των Δασών (1985)
6. Προστασία της 'Αγριας Ζωής (1986)
7. Ολυμπιακοί Αγώνες (1980 και 1988)

1.1. Οι παραστάσεις που φέρουν τα κέρματα σεντ που βρίσκονται σήμερα στην κυκλοφορία είναι παρμένες από την τοπική χλωρίδα και πανίδα, από Κυπριακές Αρχαιότητες και από τη λαϊκή τέχνη του τόπου.

2. Η Κεντρική Τράπεζα συμφωνεί με την εισήγηση του κ. Στυλιανού για την έκδοση κερμάτων κυκλοφορίας με προσωπογραφικές παραστάσεις παρμένες από την Κυπριακή ιστορία την οποία αναμένεται να υλοποιήσει με εκδόσεις που θα γίνουν με την ευκαιρία επετείων ή κατά την επανέκδοση κερμάτων που βρίσκονται στην κυκλοφορία.»

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου Δρα Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 10 Μαρτίου 1988.

«Ο Οργανισμός Αναπτύξεως Γης μεταξύ των άλλων δραστηριοτήτων του προβαίνει στο διαχωρισμό οικοπέδων τα οποία παραχωρεί σε αιτητές με ειδικά κριτήρια κυριότερο των οποίων είναι τα χαμηλά εισοδήματα για ανακούφιση των χαμηλών εισοδηματικών τάξεων. Με το υπάρχον όμως σύστημα δεν εκπληρούται ο σκοπός του οργανισμού γιατί τα οικόπεδα που παραχωρεί στοιχίζουν όσα και από τους ιδιώτες πωλητές οικοπέδων.

Υπό το φως της ως άνω πραγματικότητας και για ν' ανταποκρίνεται ο ως άνω οργανισμός στους σκοπούς κι επιδιώξεις του, πώς σκέφτεται να πολιτευθεί ώστε να δικαιολογεί την ύπαρξή του;»

Απάντηση ημερομηνίας 9 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου Δρα Γεώργιου Παπαδόπουλου.

- «(α) Πάγια πολιτική και στόχος του ΚΟΑΓ είναι να προσφέρει στην αγορά οικόπεδα σε προσιτές τιμές για οικογένειες με μέτρια και χαμηλά εισοδήματα.
- (β) Τα οικόπεδα που διαχωρίζονται από τον ΚΟΑΓ διατίθενται με μικρή προκαταβολή και το υπόλοιπο εξοφλείται με μηνιαίες δόσεις μέσα σε χρονική περίοδο μέχρι 7 χρόνια.

- (γ) Από τη μέχρι τώρα πείρα αποδεικνύεται ότι η πιο πάνω πολιτική του Οργανισμού απέδωσε ικανοποιητικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, από της ιδρύσεως του Οργανισμού στην Πάφο διαχωρίστηκαν 145 οικοπέδα των οποίων οι τιμές κυμάνθησαν μεταξύ £3,250 και £8,000 ανάλογα με το εμβαδόν και άλλα χαρακτηριστικά τους.
- (δ) Ο Οργανισμός προωθεί τώρα το διαχωρισμό και τη διάθεση 90 νέων οικοπέδων στην περιοχή Έμπας των οποίων η μέση τιμή διάθεσης υπολογίζεται σε £7,300 περίπου (ανάλογα με το εμβαδόν τους), που και πάλιν θα είναι σημαντικά χαμηλότερη από τον ιδιωτικό τομέα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαρτίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Δήμο Γεωργιάδη και ληφθείσα στις 24 Μαρτίου 1988.

«Σύμφωνα με πληροφορίες ο αριθμός των αεροπορικών θέσεων που θα διαθέσουν φέτος από την Αγγλία προς την Κύπρο οι Κυπριακές Αερογραμμές θα είναι μικρότερος κατά 70,000 έναντι του αριθμού των θέσεων που διατέθηκαν πέρσι (1987) από την Αγγλία προς την Κύπρο. Και τούτο γιατί έχει απαγορευθεί πια η δρομολόγηση των αεροπλάνων BOEING από τα Βρετανικά αεροδρόμια.

Η τουριστική ζήτηση από τη Βρετανία είναι ήδη πάρα πολύ ψηλή, περισσότερη και από τα περσινά επίπεδα και με την παρατηρούμενη έλλειψη θέσεων, ιδιαίτερα στις περιόδους αιχμής, είναι πιθανό να χάσει η Κύπρος τουριστικό συνάλλαγμα ύψους μέχρι και £20 εκατομμυρίων το 1988. Και τούτο διότι οι τουριστικοί πράκτορες της Αγγλίας αναγκαστικά κατευθύνουν τους πελάτες τους προς άλλες χώρες για τις οποίες διαθέτουν τις απαιτούμενες αεροπορικές θέσεις.

Ερωτάται συνεπώς η Κυβέρνηση ποια επείγοντα μέτρα σκοπεύει να λάβει για να αποτρέψει την απώλεια τόσο μεγάλου εισοδήματος για τον τόπο.

Επειδή το θέμα είναι επείγον, ζητείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες να ανταποκριθούν άμεσα στην παρούσα ερώτηση.»

Απάντηση ημερομηνίας 12 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 24 Μαρτίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Κερύνειας κ. Δήμου Γεωργιάδη.

«Πράγματι έχουν μειωθεί οι θέσεις που προσφέρονται από τις Κυπριακές Αερογραμμές πάνω στις ναυλωμένες τουριστικές πτήσεις από τα επαρχιακά αεροδρόμια του Ηνωμένου Βασιλείου, λόγω των 'περιορισμών θορύβου' που επηρεάζουν τα αεροσκάφη του τύπου BOEING 707.

Αντίθετα ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων στις δρομολογημένες πτήσεις των Κυπριακών Αερογραμμών που διεξάγονται προς Λονδίνο, Manchester και Birmingham είναι αυξημένος έναντι του περσινού.

Το κενό που έχει δημιουργηθεί από τη μείωση των ναυλωμένων πτήσεων των Κυπριακών Αερογραμμών έχει υπερπληρωθεί με τη δρομολόγηση πρόσθετων πτήσεων από Βρετανικούς αερομεταφορείς. Ειδικότερα κατά την τρέχουσα θερινή περίοδο, η συνολική προσφορά θέσεων από όλους τους αερομεταφορείς (Κυπριακές Αερογραμμές και Βρετανικές Εταιρείες), υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε 787,000 έναντι 633,000 κατά την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου χρόνου, θα σημειωθεί δηλαδή αύξηση κατά 24% περίπου.

Με τα πιο πάνω δεδομένα δεν αναμένεται να υπάρξει πρόβλημα στην εξεύρεση θέσεων για την κάθοδο τουρισμού στην Κύπρο.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 30 Απριλίου 1988.

«Πάγιο αίτημα των κατοίκων της ακριτικής Παλλουριώτισσας είναι η μεταφορά και στην ενορία τους κρατικών υποστατικών, όπως παρατηρείται σ' άλλες μη χειμαζόμενες από την εισβολή κοινότητες και δήμους νότια της Λευκωσίας.

Στοχεύει μήπως η Εκτελεστική Εξουσία ν' ανταποκριθεί στο δικαιολογημένο τούτο αίτημα;»

Απάντηση ημερομηνίας 6 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Οικονομικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Κατ' αρχήν επισημαίνεται ότι στις ακριτικές περιοχές Παλλουριώτισσας—Καϊμακλίου στεγάζονται αρκετές σημαντικές υπηρεσίες όπως είναι το Τμήμα Κρατικών Αποθηκών, το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, οι Αποθήκες της Επιτροπής Σιτηρών και άλλες και σε περιπτώσεις όπου είναι ανάγκη επεκτείνονται τα υποστατικά με την ανέγερση νέων γραφείων όπως έγινε πρόσφατα με το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και τις Κρατικές Αποθήκες.

Όσον αφορά την ερώτησή σας για μεταφορά νέων υπηρεσιών στην περιοχή σας πληροφορούμε ότι πολιτική της Κυβέρνησης είναι η σύντομη απόβλυνση των δυσμενών στεγαστικών συνθηκών της Δημόσιας Υπηρεσίας γι' αυτό μέχρι να ληφθούν τελικές αποφάσεις για ανέγερση νέων κτιρίων, το πρόβλημα αντιμετωπίζεται βραχυπρόθεσμα με την ενοικίαση ιδιωτικών υποστατικών.

Δυστυχώς φαίνεται ότι δεν υπάρχει προσφορά ιδιωτικού γραφειακού χώρου για ενοικίαση στην περιοχή Παλλουριώτισσας διότι δεν εντοπίσαμε οποιαδήποτε υποστατικά που προσφέρονται για ενοικίαση παρά τις επανειλημμένες δημοσιεύσεις μας μέσω του εγχώριου τύπου.»

Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 30 Απριλίου 1988.

«Επειδή το αίτημα των κατοίκων της Παλλουριώτισσας για δημιουργία κλειστού κοινοτικού γηπέδου για τα τέσσερα αθλητικά σωματεία της ενορίας, που στερούνται γηπέδου για άθλησή τους, είναι στοιχείο που συντελεί αποφασιστικά στην υγιή απασχόληση της νεολαίας, παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα πώς αντικρίζει το αίτημα.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Η δημιουργία κατάλληλων αθλητικών χώρων σε κάθε κοινότητα αποτελεί σταθερό στόχο της αθλητικής πολιτικής της Κυβέρνησης και εντάσσεται στον ευρύτερο στόχο της περιφερειακής αθλητικής ανάπτυξης.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού μελετά και το θέμα της δημιουργίας κοινοτικού γηπέδου στην Παλλουριώτισσα.

‘Ηδη ο Οργανισμός συζήτησε το θέμα με αρμόδιους φορείς της περιοχής και θα προσφέρει κάθε δυνατή τεχνική και οικονομική βοήθεια αφού εξασφαλιστεί προηγουμένως ο κατάλληλος χώρος.

(Το Συμβούλιο Κοινοτικής Ευημερίας Παλουριωτίσσας βρίσκεται σε επαφή με την Εκκλησιαστική Επιτροπή για εξασφάλιση της απαραίτητης γης)»)

Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 10 Μαΐου 1988.

«Επειδή οι κάτοικοι Αστρομερίτη εκφράζουν φόβους πως με τη λειτουργία της κτηνοτροφικής περιοχής θα υπάρξει νέο πρόβλημα ύδρευσης — μ’ όλη την πρόσφατη, στις 10 Απριλίου 1988, παραχώρηση της τρίτης, λεγόμενης, γεώτρησης στους κατοίκους — παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν στοχεύει να προχωρήσει στην ανόρυξη νέας γεώτρησης, κοντά στη μνημονευθείσα ‘τρίτη’ γεώτρηση (άλλως γεώτρηση 100/86), δεδομένου πως στην περιοχή παραχωρήθηκε από το αρμόδιο Υπουργείο άδεια νέας γεώτρησης.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 10 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Για την ενίσχυση της υδατοπρομήθειας Αστρομερίτη ανορύχθηκαν αρχικά δυο γεωτρήσεις. Επειδή το νερό τους δεν θεωρήθηκε σαν κατάλληλο (περιείχε αυξημένη ποσότητα σιδήρου) ανορύχθηκε και αξιοποιήθηκε φέτος τρίτη επιτυχής γεώτρηση η οποία ενισχύει σε ικανοποιητικό βαθμό την υδατοπρομήθεια της κοινότητας.

Πριν αποφασισθεί αν θα χρειασθεί η ανόρυξη και άλλης γεώτρησης, θα πρέπει πρώτα να λειτουργήσει η γεώτρηση αυτή για περίοδο τουλάχιστον ενός χρόνου για να διαπιστωθεί η ασφάλής της απόδοση. Κατά το διάστημα αυτό θα ελέγχεται η ποιότητα του νερού των άλλων δυο γεωτρήσεων που αναφέρονται πιο πάνω και σε περίπτωση που θα υπάρξει βελτίωση, τότε θα είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν και αυτές για την ενίσχυση της κοινοτικής υδατοπρομήθειας Αστρομερίτη.»

Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 16 Μαΐου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πότε προγραμματίζει την αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου — τοποθετήθηκε το 1950 — και φθαρμένου (σε πολλά σημεία του σημειώνονται απώλειες νερού από την αχρήστευση των υδροσωλήνων) υδρευτικού συστήματος Αστρομερίτη.»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων σε Ερώτηση ημερομηνίας 16 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Για την αντικατάσταση του δικτύου υδατοπρομήθειας Αστρομερίτη ετοιμάστηκε συγκεκριμένο σχέδιο που προβλέπει δαπάνη £96,000. Η υλοποίηση του Σχεδίου θα προωθηθεί μέσω των ετήσιων Προϋπολογισμών Αναπτύξεως.»

Ερώτηση ημερομηνίας 23 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα στις 25 Μαΐου 1988.

«Το Δημοτικό Σχολείο Φασούλας βρίσκεται σε άθλια κατάσταση και η βεράντα του σχολείου, όπως μας πληροφορούν οι κάτοικοι, είναι ετοιμόρροπη και υπάρχει κίνδυνος να γκρεμιστεί και να έχουμε θύματα.

Αν τα πιο πάνω είναι αληθή, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή τι μέτρα έλαβε για την άμεση επιδιόρθωση της βεράντας και πότε προγραμματίζει τη γενική επιδιόρθωση του σχολείου.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 25 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Το σχολικό κτίριο Φασούλας χρειάζεται κάποιες βελτιώσεις από τις οποίες οι πιο επείγουσες απαιτούν δαπάνη £700 περίπου.

Τον περασμένο Μάρτη συμφωνήθηκε με τη Σχολική Επιτροπή του χωριού να προωθηθεί η εκτέλεση των πιο πάνω εργασιών αφού εξευρεθεί το ποσό των £700 το οποίο θα διέθετε άνετα ο σχολικός λογαριασμός του χωριού αν η Σχολική Επιτροπή Φασούλας δεν παρέλειπε για δυο συνεχή χρόνια, το 1986—87 και το 1987—88, να επιβάλει σχολική φορολογία.

Στις 29 Μαρτίου 1988 παρακλήθηκε η Σχολική Επιτροπή Φασούλας να συναντηθεί με αρμόδιο λειτουργό του Υπουργείου Παιδείας για συζήτηση του θέματος χωρίς όμως καμιά ανταπόκριση μέχρι της στιγμής.

Οπωσδήποτε θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε οι απαραίτητες βελτιώσεις του σχολικού κτιρίου να γίνουν πριν την έναρξη του προσεχούς σχολικού έτους 1988—89.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 26 Μαΐου 1988.

«Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να κατατοπίσει το Σώμα πως αντικρύζει το αίτημα των κατοίκων Σιας για δημιουργία πρόσβασης από την κοινότητα προς τον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Λεμεσού καθώς και από τον κύριο δρόμο Λευκωσίας — Λεμεσού προς τη Σια.»

Απάντηση ημερομηνίας 11 Ιουλίου 1988 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

(ι) Η κατασκευή της αερογέφυρας Σιας, που έγινε, συνδέει την κοινότητα Σιας με τον παλιό δρόμο Λευκωσίας — Λεμεσού στη Μοσφιλωτή. Μέσω του παλιού δρόμου και των κόμβων στην Αλάμπρα και Κόρνο η τροχαία κατευθύνεται προς Λεμεσό και Λευκωσία, τόσο κατά μήκος του παλιού όσο και του νέου δρόμου.

(ιι) Για μεγαλύτερη διευκόλυνση της προσπέλασης προς το νέο δρόμο εγκρίθηκε και τώρα βρίσκεται υπό εκτέλεση η κατασκευή συνδετικού δρόμου και λωρίδας επιτάχυνσης/επιβράδυνσης ώστε να επιτρέπεται:

(α) απ' ευθείας έξοδος της κίνησης κατά μήκος του νέου δρόμου από Λεμεσό προς Σια, και

(β) απ' ευθείας είσοδος στο νέο δρόμο από Σια προς Λευκωσία.

(ιι) Η έξοδος από το νέο δρομο προς Σια από Λευκωσία και η είσοδος προς το νέο δρόμο προς Λεμεσό θα γίνεται προς το παρόν μέσω του παλιού δρόμου Λευκωσίας — Λεμεσού και της αερογέφυρας.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ.Γεώργιο Παπαδόπουλο και ληφθείσα στις 26 Μαΐου 1988.

«Επειδή τα διάφορα αμπελουργικά χωριά δεν έχουν άλλους οικονομικούς πόρους, απαιτούν όπως μέρος των ζυγιστικών των σταφυλιών τους δίνεται στις κοινότητες από όπου προέρχονται και τα σταφύλια. Πιστεύουμε ότι είναι δίκαιο αίτημα.

Σκέφτεται η Κυβέρνηση να ικανοποιήσει το αίτημα τούτο;»

Απάντηση ημερομηνίας 8 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Εσωτερικών σε Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Πάφου κ. Γεώργιου Παπαδόπουλου.

«Σας πληροφορώ ότι σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία ζυγιστικά δικαιώματα εισπράττονται από τις αρμόδιες Τοπικές Αρχές (Δήμους, Συμβούλια Βελτιώσεως και Χωρικές Αρχές) νοουμένου ότι παρέχουν εξυπηρέτηση ζυγίσματος των σταφυλιών.

Ενόψει των πιο πάνω δεν εγείρεται θέμα επιστροφής μέρους των ζυγιστικών στις κοινότητες από τις οποίες προέρχεται η παραγωγή των σταφυλιών, δεδομένου ότι αυτές δεν υποβάλλονται σε οποιεσδήποτε δαπάνες για την προσφορά υπηρεσίας ζυγίσματος. Αν βέβαια οι εν λόγω κοινότητες αποκτήσουν δικές τους ζυγιστικές διευκολύνσεις θα μπορούν να εισπράττουν από μόνες τους τα σχετικά δικαιώματα.»

Ερώτηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 27 Μαΐου 1988.

«Αίτημα των κατοίκων Σιας είναι η ανάληψη από το κράτος της δαπάνης για στελέχωση του βρεφοκομικού σταθμού της κοινότητας με νηπιαγωγό. Παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα αν προτίθεται να ικανοποιήσει το αίτημα; πότε και με ποιο τρόπο.»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Ιουνίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 27 Μαΐου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Στην ερώτηση του αξιότιμου Βουλευτή κ. Πέτρου Στυλιανού αναφέρεται αίτημα για στελέχωση βρεφοκομικού σταθμού. Το Υπουργείο Παιδείας δεν είναι αρμόδιο για διορισμό νηπιαγωγού σε τέτοιο ίδρυμα που υπάγεται στο Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας.

Από την κοινότητα Σιας όμως είχε υποβληθεί στο παρελθόν αίτημα για διορισμό νηπιαγωγού με σκοπό τη λειτουργία δημόσιου νηπιαγωγείου. Τούτο δεν έγινε κατορθωτό γιατί άλλες κοινότητες στις οποίες ο αριθμός μαθητών ήταν πολύ μεγαλύτερος κρίθηκαν ως προτεραιότητας.

Το Υπουργείο Παιδείας θα ξαναμελετήσει, στο μέλλον, τη δυνατότητα ίδρυσης δημόσιου νηπιαγωγείου, μέσα στα πλαίσια του σχεδίου επέκτασης της προδημοτικής εκπαίδευσης, με το οποίο επιδιώκεται η προσφορά προδημοτικής εκπαίδευσης για όλα τα παιδιά ηλικίας 4 1/2 — 5 1/2 χρόνων. Λόγω του μικρού αριθμού των μαθητών φαίνεται απίθανο το αίτημα αυτό να ικανοποιηθεί κατά τη σχολική χρονιά 1988—89.»

Ερώτηση ημερομηνίας 26 Μάϊου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινό Παπαρέ και ληφθείσα την 1η Ιουνίου 1988.

«Στο Γυμνάσιο Ομόδους φοιτούσαν κάποτε 500 μαθητές. Σήμερα φοιτούν μόλις 128. Με τη συνεχή μείωση των μαθητών τόσο οι κάτοικοι του Ομόδους όσο και των γύρω χωριών ανησυχούν και διερωτώνται ποια θα είναι η μελλοντική τύχη του Γυμνασίου.

Το Όμοδος μετατράπηκε πριν από πολλά χρόνια σε εκπαιδευτική περιφέρεια στην οποία συμπεριλαμβάνονται 21 χωριά. Αρκετοί όμως μαθητές από τα 21 χωριά αντί να φοιτούν στο Όμοδος — που είναι η περιφέρειά τους — φοιτούν στην πόλη, με αποτέλεσμα το Γυμνάσιο Ομόδους να αντιμετωπίζει πρόβλημα επιβίωσης.

Με βάση τα πιο πάνω ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή πώς σκέφτεται να αντιμετωπίσει την όλη κατάσταση και τι μέτρα θα λάβει για την αναζωογόνηση του Γυμνασίου Ομόδους, το οποίο πρέπει να σημειωθεί ότι είναι άρτια εξοπλισμένο.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 1ης Ιουνίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λεμεσού κ. Αυγερινού Παπαρέ.

«Η εκπαιδευτική περιφέρεια του Γυμνασίου Ομόδους καθορίστηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Παράρτημα Τρίτο, αρ. 680, στις 20 Σεπτεμβρίου 1968. Με άλλη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αρ. 8939 της 24ης Ιουλίου 1969 προστέθηκε και το χωριό Δορά με προαιρετική φοίτηση.

Η ισχύουσα σήμερα εκπαιδευτική περιφέρεια του Γυμνασίου Ομόδους, σύμφωνα με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, είναι η ακόλουθη:

Όμοδος	Μαλιά
Κοιλάνι	Κισσούσα
Πάνω Πλάτρες—Κάτω Πλάτρες	Φοινί (και στην εκπ. περ.
Μανδριά	Πεδουλά)
Ποταμιού	Πάχνα (Προαιρετικά)
Άρσος	Βουνί (προαιρετικά)
Πέρα Πεδί	Άγιος Αμβρόσιος (προαιρετικά)
Κουκά	Δορά (προαιρετικά)
Βάσα Κοιλανίου	

Η πιο πάνω εκπαιδευτική περιφέρεια εφαρμόζεται κανονικά. Τα χωριά όμως που υπάγονται υποχρεωτικά στην εκπαιδευτική περιφέρεια Ομόδους έχουν μικρό

αριθμό μαθητών, ενώ τα χωριά που υπάγονται προαιρετικά δεν τροφοδοτούν καθόλου με μαθητές το Γυμνάσιο Ομόδους. Για παράδειγμα, οι μαθητές του Φοινοίου — 30 σ' όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου — φοιτούν στην Εμπορική Σχολή Μιτσή Λεμύθου, ενώ οι μαθητές των χωριών Πάχνα, Βουνί, Άγιος Αμβρόσιος — 100 περίπου σ' όλες τις τάξεις — λόγω του δύσκολου συγκοινωνιακού δικτύου και σύμφωνα με διευθετήσεις που έγιναν από τις σχολικές εφορείες Λεμεσού και Επισκοπής σε συνεννόηση με το Υπουργείο Παιδείας φοιτούν στο Γυμνάσιο Επισκοπής.

Το Γυμνάσιο Ομόδους, με τα σημερινά δεδομένα, αντιμετωπίζει πρόβλημα βιωσιμότητας, όπως δείχνουν και οι πιο κάτω αριθμοί:

Σχολική Χρονιά	Α' Τάξη	Β' Τάξη	Γ' Τάξη	Δ' Τάξη	Ε' Τάξη	Στ' Τάξη	ΣΥΝΟΛΟ
1984/1985	33	25	32	40	30	42	202
1985/1986	21	26	21	26	33	27	154
1986/1987	17	22	27	12	25	33	136
1987/1988	19	18	21	23	14	21	116
1988/1989 (πρόβλεψη)	17	18	18	16	22	14	105
1989/1990 (πρόβλεψη)	22	16	18	13	15	22	106

Είναι φανερό ότι υπάρχει μια κάθετη πτώση στον αριθμό των μαθητών.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του φθίνοντος αριθμού των μαθητών θα πρέπει το χωριό Πάχνα να ενταχθεί υποχρεωτικά στην εκπαιδευτική περιφέρεια του Γυμνασίου Ομόδους. Αυτό θα έχει ως επακόλουθο το διπλασιασμό περίπου του αριθμού των μαθητών του σχολείου. Οι αριθμοί των μαθητών που φοιτούν φέτος 1987/1988 στο Δημοτικό Σχολείο Πάχνας είναι οι ακόλουθοι:

Α' τάξη	24
Β' τάξη	14
Γ' τάξη	16
Δ' τάξη	25
Ε' τάξη	12
Στ' τάξη	24

Οι κάτοικοι της Πάχνας είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα αντιδράσουν στην υποχρεωτική υπαγωγή του χωριού τους στην εκπαιδευτική περιφέρεια Ομόδους. Οι αντιδράσεις θα ήταν αδικαιολόγητες και εξασθενημένες αν ήταν έτοιμος ο νέος δρόμος Πάχνας—Ομόδους που προγραμματίστηκε να κατασκευαστεί και να φθάνει λίγο έξω από το χωριό. Αυτό όμως είναι αδύνατο, γιατί αναμένεται ότι τα χωματουργικά θα τελειώσουν κατά το τέλος του 1988 και η ασφαλτόστρωση κατά το τέλος του 1989.

Το Υπουργείο Παιδείας έχει τη γνώμη ότι θα πρέπει να αναβληθεί η λήψη απόφασης για υποχρεωτική υπαγωγή της Πάχνας στην εκπαιδευτική περιφέρεια Ομόδους μέχρι τη μεθεπόμενη σχολική χρονιά 1989/1990 για να αποφευχθούν αντιδράσεις των γονιών των μαθητών και ταλαιπωρίες των ίδιων των μαθητών. Σε κατάλληλο χρόνο το Υπουργείο Παιδείας θα υποβάλει Πρόταση για να ρυθμιστεί και νομοτυπικά το θέμα της υποχρεωτικής υπαγωγής του χωριού Πάχνα καθώς και των χωριών Βουνί και Άγιος Αμβρόσιος στην εκπαιδευτική περιφέρεια Ομόδους.»

Ερώτηση ημερομηνίας 9 Ιουνίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη και ληφθείσα στις 9 Ιουνίου 1988.

«Μια από τις θέσεις Βοηθού Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης, που μέχρι τις αρχές του Δεκεμβρη 1987 κατεχόταν από την κα Ελέγκω Ράγκου και η οποία θέση ανήκε στον κλάδο των Γαλλικών, παραμένει από της κένωσής της απλήρωτη, χωρίς μάλιστα μέχρι σήμερα να προκηρυχθεί. Δεδομένου ότι άλλες θέσεις Βοηθών Διευθυντών άλλων ειδικοτήτων έχουν ήδη προκηρυχθεί και πληρωθεί, ερωτάται το αρμόδιο Υπουργείο να πληροφορήσει τη Βουλή.

- (α) Γιατί η θέση αυτή παραμένει απλήρωτη για 6 τώρα μήνες;
- (β) Για ποιους λόγους δεν έχει μέχρι σήμερα προκηρυχθεί η πλήρωσή της και
- (γ) Κατά πόσο προτίθεται η Κυβέρνηση να προχωρήσει σύντομα στην προκήρυξη και πλήρωση της θέσης αυτής.»

Απάντηση ημερομηνίας 4 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 9 Ιουνίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Μαθηκολώνη.

«Το Υπουργείο Παιδείας, έχοντας υπόψη τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα καθήκοντα που ασκούν οι Βοηθοί Διευθυντές στα σχολεία, προβαίνει χωρίς καθυστέρηση στην κατανομή και την πλήρωση των κενών θέσεων. Στην περίπτωση μάλιστα των αφυπηρητήσεων η διαδικασία για την πλήρωση των θέσεων που θα κενωθούν αρχίζει μερικούς μήνες πριν από την ημερομηνία της αφυπηρέτησης.

Η θέση Βοηθού Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης για την οποία υπέβαλε ερώτηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Ανδρέας Μαθηκολώνης έχει πληρωθεί αμέσως μετά την κένωσή της.»

Ερώτηση ημερομηνίας 14 Ιουνίου 1988, υποβληθείσα από τον αξιότιμο Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρο Στυλιανού και ληφθείσα στις 15 Ιουνίου 1988.

«Επειδή κυκλοφορούν έντονες διαδόσεις — μάλιστα στις αρχές Μαΐου λέχθηκε σε μέλη της σχολικής Εφορείας Λευκωσίας πως λήφθηκε και σχετική απόφαση — για απόλυση τόσο των 96 μόνιμων όσο και των 127 έκτακτων υπαλλήλων της σχολικής Εφορείας Λευκωσίας (μερικοί μάλιστα απ' αυτούς με υπερκοσπεντάχρονη υπηρεσία), παρακαλείται το αρμόδιο Υπουργείο να ενημερώσει το Σώμα:

- (1) Αν πράγματι είναι βάσιμες οι σχετικές πληροφορίες, και
- (2) Αν ναι, πώς πήρε μια τέτοια απόφαση που θα οδηγήσει στην ανεργία και τη δυστυχία υπερδιακόσιους υπαλλήλους και τις οικογένειές τους;»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Ιουλίου 1988, του Υπουργού Παιδείας σε Ερώτηση ημερομηνίας 15 Ιουνίου 1988 του αξιότιμου Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Οι πληροφορίες για απόλυση 228 υπαλλήλων της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας είναι εντελώς αβάσιμες.

Έγινε μόνο αναφορά σε μικρό αριθμό υπαλλήλων της Εφορείας που απασχολεί σε δραστηριότητές της αντιβαίνουσες προς τις Δημοσιονομικές Οδηγίες που διέπουν τη λειτουργία των Σχολικών Εφορειών.

Για τις πιο πάνω ειδικές περιπτώσεις γίνεται μελέτη από επιτροπή από εκπροσώπους των Υπουργείων Παιδείας και Οικονομικών.

Σε περίπτωση που αριθμός μελών του προσωπικού της Εφορείας θεωρηθεί ως υπεράριθμος, θα μελετηθεί η δυνατότητα απασχόλησής του, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε άλλους τομείς της Δημόσιας Υπηρεσίας.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, εύχομαι σε όλους τους συναδέλφους που θα έχουν την ευκαιρία να κάνουν διακοπές — όσοι θα την έχουν — να έχουν ευχάριστες και φωτεινές διακοπές.

ΧΡ. ΠΕΤΑΣ:

Επίσης, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ώρα λήξης: 1.40 μ.μ.)

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ε΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ — ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

I. 1. Νομοθετική Εργασία και Κοινοβουλευτικός Έλεγχος

Η Β΄ Σύνοδος της Ε΄ Βουλευτικής Περιόδου άρχισε στις 24 Σεπτεμβρίου 1987 και έληξε στις 15 Ιουλίου 1988.

Το Σώμα συνήλθε σε 38 συνεδριάσεις, οι δε Κοινοβουλευτικές Επιτροπές σε 367 συνεδρίες. Τηρήθηκαν Πρακτικά των συνεδριάσεων της Βουλής από 5.140 περίπου δακτυλογραφημένες σελίδες.

Ο μέσος όρος του αριθμού των Βουλευτών που παρευρέθηκαν στις συνεδρίες είναι 48, δηλαδή ποσοστό 87% περίπου του συνολικού αριθμού των Βουλευτών. Αν ληφθούν υπόψη και οι δικαιολογημένες απουσίες Βουλευτών στο εξωτερικό για θέματα της Βουλής, τότε το ποσοστό αυτό αυξάνεται ακόμα περισσότερο.

Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο κατατέθηκαν στη Βουλή 277 νομοσχέδια και 62 Προτάσεις Νόμου από Βουλευτές και Κοινοβουλευτικές Επιτροπές.

Την ίδια περίοδο ψηφίστηκαν σε Νόμους 41 προτάσεις νόμου και 260 νομοσχέδια στα οποία περιλαμβάνονται 45 νομοσχέδια και 7 προτάσεις νόμου που εκκρεμούσαν από προηγούμενες Συνόδους. Είκοσι πέντε (25) νομοσχέδια αποσύρθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία, από τα οποία τα 13 εκκρεμούσαν από την προηγούμενη Σύνοδο. Επίσης αποσύρθηκαν τέσσερις (4) προτάσεις νόμου. Τρία (3) νομοσχέδια καταψηφίστηκαν από τη Βουλή και δυο (2) προτάσεις νόμου, από τις οποίες η μια εκκρεμούσε από την προηγούμενη Σύνοδο. Ενώπιον της Βουλής εκκρεμούν 50 νομοσχέδια και 27 προτάσεις νόμου.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ασκώντας το δικαίωμα αναπομπής έστειλε πίσω στη Βουλή για επανεξέταση 6 νόμους.

Η Εκτελεστική Εξουσία κατέθεσε επίσης 68 Κανονισμούς από τους οποίους εγκρίθηκαν 56, 1 απορρίφθηκε, 9 αποσύρθηκαν και 2 εκκρεμούν ενώπιον των Επιτροπών.

Κατά την ίδια Σύνοδο Βουλευτές υπέβαλαν στα διάφορα Υπουργεία 528 Ερωτήσεις και λήφθηκαν 489 Απαντήσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται 195 Απαντήσεις σε Ερωτήσεις που υποβλήθηκαν από προηγούμενες Συνόδους.

Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο ο Πρόεδρος της Βουλής και οι Αρχηγοί ή εκπρόσωποι κομμάτων έκαμαν 32 συσκέψεις στο Γραφείο του Προέδρου της Βουλής και επιλήφθηκαν διαφόρων θεμάτων.

2. Η Βουλή σαν Σώμα εκτός από Νομοσχέδια και Κανονισμούς συζήτησε και τα ακόλουθα θέματα:

- (1) «Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης».

Συζητήθηκε στη Βουλή στις 15/10/87 και 22/10/87.
- (2) «Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης — Πλατρών πάνω στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους».

Στις 5/11/1987 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών, συζητήθηκε και έληξε.
- (3) «Η ανέγερση του Προσφυγικού Οικισμού Αγίου Μάμα στο χώρο του εργοστασίου μπαταριών Ηλέκτρα ή ΝΤΕΕΕΛ και οι κίνδυνοι για τους πρόσφυγες και όλους τους κατοίκους της γύρω περιοχής».

Στις 5/11/1987 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων και έληξε.
- (4) «Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών από την Κυβέρνηση».

Στις 12/11/1987 διαβάστηκε σχετική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών συζητήθηκε στις 19/11/1987, 26/11/1987 και στις 3/12/1987 έληξε.
- (5) «Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ».

Στις 3/12/1987 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας, συζητήθηκε στη Βουλή στις 10/12/1987 και έληξε.
- (6) «Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού 'Ζήνων' στη Λάρνακα σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες».

Στις 10/12/1987 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων και έληξε.
- (7) «Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τουρκοκυπριακά σπίτια και σε παράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων».

Στις 10/3/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων και έληξε.
- (8) «Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν παιδείας στους φοιτητές του Ι.Ε.Ε.Τ. με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν δίδατρα με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής».

Στις 10/3/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και έληξε.
- (9) «Η ανάγκη άμεσης εφαρμογής των Κανονισμών που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5(1)(θ) των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων».

Στις 10/3/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και έληξε.

- (10) «Η ανάγκη λήψης μέτρων για την άμεση βελτίωση και μελέτη για οριστική λύση του τεράστιου προβλήματος που δημιουργεί η ακαταλληλότητα της οδικής αρτηρίας Ανθούπολης — Κοκκινότριμιθιάς». Στις 10/3/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων και έληξε.
- (11) «Η κατεχόμενη ακίνητη ιδιοκτησία, η νομική της υπόσταση και τα δικαιώματα των προσφύγων και άλλων ιδιοκτητών». Στις 24/3/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων και έληξε.
- (12) «Η ανάγκη θετικής αντίκρουσης των στεγαστικών προβλημάτων των προσφύγων που η γυναίκα τους δεν είναι πρόσφυγας». Στις 24/3/1988 διαβάστηκε σχετική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων και έληξε.
- (13) «Ο τραυματισμός του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού όταν ήταν σε υπηρεσία, η περίθαλψή του στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις Αρχές της Δημοκρατίας». Στις 5/5/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας, συζητήθηκε και έληξε.
- (14) «Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του». Στις 19/5/1988 διαβάστηκαν δυο Εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας, συζητήθηκε και έληξε.
- (15) «Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομισθίων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που επιτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα». Στις 19/5/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, συζητήθηκε στις 26/5/1988 και έληξε.
- (16) «Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Αλληλοεξάρτηση και Αλληλεγγύη Χωρών Βορρά — Νότου». Συζητήθηκε στη Βουλή στις 26/5/1988.
- (17) «Η επικείμενη επίσκεψη του Πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Οζάλ στην Αθήνα και οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να διαφυλαχθεί και να προωθηθεί η σωστή πορεία και η δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος». Συζητήθηκε στη Βουλή στις 2/6/1988 και 9/6/1988 και έληξε.
- (18) «Η διαφορά στους λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων Κύπρου και Λιμενικών υπαλλήλων». Στις 2/6/1988 διαβάστηκε κοινή Έκθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Συγκοινωνιών και Έργων και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έληξε.
- (19) «Η εξεύρεση τρόπου επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας». Στις 9/6/1988 διαβάστηκε ενδιάμεση Έκθεση Αρ. 1 της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και έληξε.
- (20) «Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πάνω στη Σύσταση 169 αναφορικά με την Πολιτική Απασχολήσεως (Συμπληρωματικές Πρόνοιες) του 1984, που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας τον Ιούνιο του 1984». Στις 9/6/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έληξε.

- (21) «Οι εξελίξεις στον περιφερειακό και διεθνή χώρο γύρω από το Κυπριακό και η πολιτική της Κυβέρνησης».
Συζητήθηκε στις 23/6/1988, 30/6/1988, 7/7/1988 και 8/7/1988 και έληξε.
- (22) «Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας, ακολούθησε συζήτηση και το όλο θέμα είναι υπό παρακολούθηση.
- (23) «Η κώφωση και τα προβλήματα που δημιουργεί τόσο στους ενήλικες όσο και στα κωφά παιδιά και τους γονείς τους».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας και έληξε.
- (24) «Η γλυκαντική ουσία ασπαρτάμη (γνωστή ως NUTRA SWEET) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας και έληξε.
- (25) «Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας, συζητήθηκε και έληξε.
- (26) «Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988 για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας και έληξε.
- (27) «Η ανάγκη επίστευσης των εργασιών του φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και έληξε.
- (28) «Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και έληξε.
- (29) «Η ανάγκη αξιολόγησης και αναβάθμισης της Ομάδας των Πρωτοκολλητών».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και έληξε.
- (30) «Οι ζημιές από παγετό — χαλάζι και ανεμοθύελλα στον Πρόδρομο και τα γύρω χωριά και τρόποι αντιμετώπισής τους».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και έληξε.
- (31) «Οι τεράστιες ζημιές από τη χτεσινή χαλαζοθύελλα στην περιοχή του Καλού Χωριού Λεμεσού και η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος».
Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων και έληξε.

- (22) Η σημερινή τραγική κατάσταση στην οποία περιήλθαν οι πρόσφυγες κάτοικοι του χωριού Μαρί, μετά από τη διαρροή αμμωνίας και τη μόλυνση της ατμόσφαιρας ως εκ της λειτουργίας του εργοστασίου των Χημικών Βιομηχανιών, και τρόποι επίλυσης του όλου προβλήματος.
- (23) Ο κίνδυνος χρεωκοπίας και η ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προστασίας των χοιροτρόφων.
- (24) Η ανάγκη παραχώρησης δανείου στη Συνεργατική Ομοσπονδία Διαθέσεως Χαρουπιών πριν την 1η Αυγούστου 1988 για να μπορέσει να παραλάβει τη φετινή εσοδεία χαρουπιών.
- (25) Η διαφορά στους Λιμενικούς χώρους μεταξύ Αρχής Λιμένων Κύπρου και Λιμενικών Υπαλλήλων.
- (26) Έκθεση της Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πάνω στην Σύσταση 169, αναφορικά με την Πολιτική Απασχολήσεως, (Συμπληρωματικές Πρόνοιες) του 1984 που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη Εργασίας τον Ιούνιο του 1984.

5. Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές ασχολήθηκαν και με τα ακόλουθα θέματα είτε αυτεπάγγελτα είτε ύστερα από παραπομπή τους από την Ολομέλεια του Σώματος:—

- (1) Οι απειλές διακοπής του νερού στους γεωργούς, οι αιτίες και τα προκύπτοντα προβλήματα στο υδατικό έργο Βασιλικού — Πεντάσχοινου.
- (2) Κενά και αδυναμίες που εντοπίστηκαν από την ως τώρα εφαρμογή του περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικού) (Αρ. 4) Νόμου του 1987.
- (3) Οι ανωμαλίες στο Υπουργείο Γεωργίας και τα καταγγελλόμενα σκάνδαλα.
- (4) Με βάση ποια κριτήρια δόθηκαν σ' άλλους των κατοίκων ή και μη κατοίκων του χωριού 'Αλασσα σπίτια ή παραχωρήθηκαν οικόπεδα ή μισθώσεις και σε άλλους όχι.
- (5) Η ανάγκη καθιέρωσης μειωμένων αεροπορικών ναύλων και/ή ειδικά ναυλωμένων πτήσεων με χαμηλό κόστος για τους απόδημους Κυπρίους του εξωτερικού.
- (6) Η κατεχόμενη ακίνητη ιδιοκτησία, η νομική της υπόσταση και τα δικαιώματα των προσφύγων και άλλων ιδιοκτητών.
- (7) Ταμείον Αμυντικής Θωράκισης.
- (8) Ο τρόπος χρέωσης του τόκου και άλλων ωφελημάτων των τραπεζών.
- (9) Η προστασία του δικηγορικού λειτουργήματος χάριν της ευρύθμου λειτουργίας της Δικαιοσύνης και της σοβαρής κοινωνικής αποστολής του.
- (10) Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του Κυπριακού Οικογενειακού Δικαίου με βάση τις διεθνώς παραδεκτές αρχές δικαίου και την ισότητα των δύο φύλων.
- (11) Αγορά νέου αεροσκάφους τύπου A310 από τις Κυπριακές Αερογραμμές.
- (12) Διαδικασία εκλογής Προέδρου Δημοτικών Επιτροπών στους κατεχόμενους Δήμους.

- (32) «(ι) Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτι Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και
- (ιι) Η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια *Monillia Laxa*».
- Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων και έληξε.

- (33) «Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια *Monillia Laxa* και η κάλυψη και αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.».
- Στις 8/7/1988 διαβάστηκε Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσιικών Πόρων και έληξε.

3. Η Βουλή επίσης ενέκρινε τα πιο κάτω ψηφίσματα:

- (1) Ψήφισμα που αφορά την υπογραφή συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών για την κατάργηση των πυραύλων μέσου και μικρότερου βεληνεκούς.
- (2) Ψήφισμα που αφορά τα πρόσφατα αιματηρά επεισόδια στις κατεχόμενες περιοχές της Λωρίδας της Γάζας και της Δυτικής Όχθης του Ιορδάνη.
- (3) Ψήφισμα που αφορά τη σύλληψη των κυρίων *Haydar Kutlu*, Γενικού Γραμματέα του Τούρκικου Κομμουνιστικού Κόμματος και *Nihat Sargin*, Γενικού Γραμματέα του Τούρκικου Εργατικού Κόμματος, την κράτησή τους κάτω από απαράδεκτες συνθήκες και την προσαγωγή τους σε δίκη σαν ενέργειες ενδεικτικές της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία.

4. Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές εκτός από τα νομοσχέδια και τους Κανονισμούς ασχολήθηκαν και με τα ακόλουθα θέματα για τα οποία ετοίμασαν σχετικές εκθέσεις που αναγνώστηκαν ενώπιον του Σώματος:—

- (1) Η εκδήλωση και τα αιτήματα των αμπελουργών και η στάση της Κυβέρνησης.
- (2) Το επικίνδυνο τοξικό υγρό ΑΣΚΑΡΕΛ.
- (3) Οι επιπτώσεις από την κατασκευή του δρόμου Ερήμης — Πλατρών πάνω στις κοινότητες Βάσας και Ομόδους.
- (4) Η εξεύρεση τρόπου επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η δικαιοσύνη σήμερα στον τόπο μας.
(Ενδιάμεση Έκθεση αρ. 1).
- (5) Η ανάγκη αξιολόγησης και αναβάθμισης της ομάδας των Πρωτοκολλητών.
- (6) Το πρόβλημα της διάθεσης των επιτραπέζιων ελιών και η άμεση ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του.

- (7) Η ανάγκη λήψης μέτρων για την άμεση βελτίωση και μελέτη για οριστική λύση του τεράστιου προβλήματος που δημιουργεί η ακατάλληλότητα της οδικής αρτηρίας Ανθούπολης — Κοκκινότριμιθιάς.
- (8) Τα προβλήματα που προκύπτουν από την άνιση μεταχείριση των προσφύγων του οικισμού Ζήνωνος της Λάρνακας σε σχέση με τις στεγαστικές τους ανάγκες.
- (9) Η ανέγερση του προσφυγικού οικισμού Αγίου Μάμα στο χώρο του εργοστασίου μπαταριών ΗΛΕΚΤΡΑ ή ΝΤΕΞΕΛ και οι κίνδυνοι για τους πρόσφυγες και όλους τους κατοίκους της γύρω περιοχής.
- (10) Τα προβλήματα των προσφυγικών οικογενειών που κατοικούν σε ακατάλληλα Τ/Κ σπίτια και σε μπαράγκες και η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων.
- (11) Η καταχρηστική κατάθεση Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.
- (12) Η ανάγκη άμεσης εφαρμογής των δυνάμει του άρθρου 5(1)8 Κανονισμών των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμων του 1972 έως 1978.
- (13) Η υπαναχώρηση της Κυβέρνησης από την απόφασή της για παραχώρηση δωρεάν παιδείας στους φοιτητές του Ινστιτούτου Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών με την επιβολή πληρωμής από τους φοιτητές ποσού ίσου με τα πληρωνόμενα στο παρελθόν δίδακτρα με την πρόφαση ότι αυτά αποτελούν τέλη διαμονής και διατροφής.
- (14) Η ανάγκη θετικής αντίκρουσης των στεγαστικών προβλημάτων των προσφύγων που η γυναίκα τους δεν είναι εκτοπισθείσα.
- (15) Η ανάγκη μονιμοποίησης των ωρομισθίων εργαζομένων στον κρατικό μηχανισμό, που εκτελούν δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα.
- (16) Ο τραυματισμός του στρατιώτη Κύπρου Κυπριανού όταν ήταν σε υπηρεσία, η περίθαλψή του στον Καναδά και η κήρυξή του σε λιποτάκτη από τις Αρχές της Δημοκρατίας.
- (17) (ι) Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας για την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες οι αμυγδαλοπαραγωγοί στο χωριό Λιμνάτης Λεμεσού και άλλα χωριά που παράγουν αμύγδαλα και
(ιι) η ανάγκη κάλυψης από τον Ο.Γ.Α. των ζημιών που προέρχονται από πολυομβρία, παγετό ή από τη φυτική ασθένεια Μονίλια Λάξα.
- (18) Η ανάγκη παροχής άμεσης βοήθειας στους παραγωγούς χρυσομήλων για τις ζημιές που έχουν υποστεί από τις καιρικές συνθήκες και τη φυτική ασθένεια Μονίλια Λάξα και η κάλυψη αυτών των κινδύνων από τον Ο.Γ.Α.
- (19) Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών του Φράγματος Ξυλούρικου και οι περιοχές που πρέπει να αρδεύει.
- (20) Η γλυκαντική ουσία ασπάρταμη (γνωστή ως NUTRA SWEET) και οι πιθανές επιπτώσεις στην υγεία όσων τη χρησιμοποιούν.
- (21) Η Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών.

- (13) Η ανάγκη μεταστέγασης των προσφύγων που διαμένουν στους Κυβερνητικούς Οικισμούς που κατασκευάστηκαν πρόχειρα το 1976 στις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου και συγκεκριμένα στους οικισμούς Τσιακκιλερής, Κόκκινων. Ορμήδειας, Φρενάρου, Λιοπετρίου, Σωτήρας και Βρυσούλλων.
- (14) Οι πριν από την Τούρκικη εισβολή πρόσφυγες, εκτοπισθέντες και παθόντες και η ανάγκη επέκτασης της εφαρμογής, έτσι που να καλύπτει και τούτους, όλων των προσφυγικών προγραμμάτων βοήθειας και ανακουφίσεως χάριν ίσης μεταχείρισης των πριν και μετά την Τούρκικη εισβολή προσφύγων, εκτοπισθέντων και παθόντων.
- (15) Η ανάγκη θετικής αντίκρουσης των στεγαστικών προβλημάτων των προσφύγων σε σχέση με την κάλυψη της δαπάνης για τρίτο υπνοδωμάτιο.
- (16) Προβλήματα των επί συμβάσει στρατιωτικών ιατρών.
- (17) Προβλήματα των εθνοφρουρών.
- (18) Σύντμηση της θητείας των εθνοφρουρών — κριτήρια άσκησης της διακριτικής εξουσίας.
- (19) Δρόμος Τριμίκλινης — Αγίου Μάμα — Καπηλειού.
- (20) Το θέμα της διακρίβωσης της τύχης των αγνοουμένων.
- (21) Σχόλια Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για απασχόληση ωρομισθίων σε γραφειακά καθήκοντα.
- (22) Υπόμνημα του Συνδέσμου T.D.A. (TRANSPORT DEVELOPMENT ASSOCIATION LTD).
- (23) Ανάγκες των Δικαστηρίων σε γραμματειακό προσωπικό.
- (24) Σχόλια Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για αδρανή νοσοκομειακό εξοπλισμό.
- (25) Επιστολή του Προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού αναφορικά με πληροφορίες για παράνομη έκδοση εκλογικών βιβλιαρίων.
- (26) Οι ζημιές από χαλάζι σε ορεινές περιοχές της Πιτσιλιάς και Μαραθάσας.
- (27) Αναθεώρηση Κανονισμών για προαγωγές αξιωματικών.
- (28) Ο υπονομευτικός ρόλος των Βρετανικών Βάσεων ενάντια στην ασφάλεια, την ενότητα και την κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι ευθύνες της Κυπριακής Κυβέρνησης.
- (29) (α) Η επικίνδυνη πτώση του υδροφόρου στρώματος των γεωτρήσεων που τροφοδοτούν την Πάφο και τις χαμηλές κοινότητες Πάφου.
 (β) Η διάψευση των στατιστικών στοιχείων ως προς την ποσότητα εισροής και αποθήκευσης νερού στον υδατοφράκτη Ασπρόχρεμμο και η μελέτη τρόπων εμπλουτισμού τούτου.
- (30) Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες που αυτοστεγάστηκαν με δικά τους έξοδα κατά κύριο λόγο σε τουρκοκυπριακή γη και η παροχή βοήθειας σε αυτούς.
- (31) Η κατάσταση στο Παθολογικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου.
- (32) Καταστροφές από τις πλήμμυρες και το χαλάζι στα Κοκκινόχωρια και σε άλλες περιοχές και η ανάγκη Κυβερνητικής βοήθειας στους πληγέντες.

- (33) Ψηφοφορία των φοιτητών.
- (34) Η μη συνταξιοδότηση παλαιότερων υπαλλήλων της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου.
- (35) Τα προβλήματα των υπαλλήλων που απασχολούνται στις Σχολικές Εφορείες Λευκωσίας, Στροβόλου, Δαλιού, Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου, Σολέας, Παραλιμνίου και Πόλεως Χρυσοχούς.
- (36) Ίδρυση Κρατικής ορχήστρας στην Κύπρο.
- (37) Θέμα Μάριου Μαξιούτη.
- (38) Η απεργία στις Κυπριακές Αερογραμμές.
- (39) Οι φάκελοι της Κ.Υ.Π.
- (40) Η ανάγκη ίδρυσης κρατικού εξεταστικού σώματος για εξετάσεις στη μουσική και η έκδοση αναλόγων κρατικών διπλωμάτων επιπέδου στα διάφορα στάδια και στα διάφορα όργανα της μουσικής.
- (41) Η μη εφαρμογή εκ μέρους της Κυβέρνησης των προνοιών του Νόμου περί Καταβολής εις τον Κ.Ο.Α. του ποσού που εισπράττεται από τη φορολογία του Ιπποδρόμου και των Αγγλικών Ποδοσφαιρικών Στοιχημάτων.
- (42) Η απουσία έργων, ιδιαίτερα οδικών και άλλων έργων υποδομής και η έλλειψη προγραμματισμού για τη λύση των προβλημάτων της Επαρχίας Λευκωσίας, πηγές ταλαιπωρίας για τον πληθυσμό και εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη.
- (43) Οι διεθνείς δραστηριότητες της Βουλής.
- (44) Το λαθρεμπόριο που διεξάγεται στην περιοχή Πύλας και οι κίνδυνοι για την οικονομία και την ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- (45) Υπόμνημα αγοραστών οικοπέδων της Εταιρείας Ανθούπολις Ακίνητα Λτδ.
- (46) Η σημειούμενη μακρά καθυστέρηση από το Τυπογραφείο στην εκτύπωση και κυκλοφορία των πρακτικών της Βουλής των Αντιπροσώπων και η ανάγκη ριζικής και οριστικής αντιμετώπισης του προβλήματος.
- (47) Το σύστημα εισαγωγής και εμπορίας φαρμάκων και τα ποσοστά κέρδους των φαρμακεμπόρων.
- (48) Η ανάγκη νομικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών του γεωργού και του κτηνοτρόφου.
- (49) Αναβαθμίσεις θέσεων στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου.
- (50) Ο Κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κώδικας για την Οργάνωση και Λειτουργία των Υπηρεσιών της).
- (51) Το πρόβλημα των θεσμών ενοικιαστών που υφίστανται έξωση λόγω κατεδάφισης ή ουσιαστικών και ριζικών αλλαγών των υποστατικών που ενοικιάζουν.
- (52) Τα πολλά και σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στην Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη της Λάρνακας.
- (53) Η ανάγκη προγραμματισμού της μετακίνησης του Διύλιστηρίου και των εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών Λάρνακας και οι δυνατότητες πραγματοποίησής της.

- (54) Το πρόσφατο επεισόδιο στην Αθηαίνου που είχε σαν αποτέλεσμα το θάνατο ενός εθνοφρουρού και τον τραυματισμό ενός άλλου και η ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων για προστασία των κατοίκων της Αθηαίνου και των άλλων περιοχών στη γραμμή αντιπαράθεσης.
- (55) Τα παράπονα των κατοίκων Τσιφλικουδιών σε σχέση με τη λειτουργία Χυτηρίου των Βιομηχανιών Νέμιτσα και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις πάνω στην υγεία τους.

6. Οι πιο κάτω αναφερόμενες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους πραγματοποίησαν επίσης τις ακόλουθες επισκέψεις:—

- (1) Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών:
Επισκέψεις στην Κ.Υ.Π.
- (2) Κοινοβουλευτική Επιτροπή 'Αμυνας:
Επίσκεψη στην Ελλάδα, στην Κ.Υ.Π. και σε διάφορα στρατόπεδα της Εθνικής Φρουράς.
- (3) Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας:
Επίσκεψη στο Ανεξάρτητο Καρδιολογικό Τμήμα.

II. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

1. Διακοινοβουλευτική Ένωση.

Διακομματικές Αντιπροσωπείες της Βουλής των Αντιπροσώπων που πήραν μέρος στην 78η Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη που έγινε στη Μπανγκόκ από τις 12 ως τις 17 Οκτωβρίου 1987 και στην 79η Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Γουατεμάλα από τις 8 ως τις 16 Απριλίου 1988.

Η Διακοινοβουλευτική Ένωση στην οποία συμμετέχουν Κοινοβούλια από 109 χώρες αποτελεί ένα σημαντικό διεθνές βήμα για προβολή του Κυπριακού προβλήματος. Οι Κύπριοι Βουλευτές που πήραν μέρος στις Διακοινοβουλευτικές Διασκέψεις αναφέρθηκαν στην κατάσταση στην Κύπρο τόσο στις ομιλίες τους όσο και σε δημοσιογραφικές διασκέψεις που έδωσαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης των χωρών που φιλοξένησαν τις Διασκέψεις της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης. Στις ξένες αντιπροσωπείες διανεμήθηκε επίσης έντυπο υλικό για διάφορες πτυχές του Κυπριακού. Στην 79η Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη στη Γουατεμάλα η Κυπριακή Αντιπροσωπεία υπέβαλε υπόμνημα πάνω στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς που κυκλοφόρησε σε όλες τις αντιπροσωπείες. Το υπόμνημα περιείχε αναφορά στην καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου και στην συνεχιζόμενη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την Τουρκία.

Σημαντική επιτυχία για την Κύπρο θεωρείται η απόφαση που πάρθηκε στη διάσκεψη της Γουατεμάλας για συγκρότηση της μιας από τις δυο διασκέψεις της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης για το 1990 στην Κύπρο. Η απόφαση, που πάρθηκε ύστερα από πρόταση της Κυπριακής Βουλής, ήταν ομόφωνη. Μόνο η Τουρκία εξέφρασε την αντίθεσή της, η απόφαση όμως λήφθηκε χωρίς να διεξαχθεί ψηφοφορία.

Κύπριοι Βουλευτές πήραν επίσης μέρος στις συνεδρίες της Ομάδας των Δυτικοευρωπαϊκών Χωρών—μελών της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης (Twelve Plus). Στη συνεδρία της Ομάδας που έγινε τον περασμένο Απρίλη στην Ουάσιγκτων έγινε δεκτή η επανένταξη της Τουρκίας στην Ομάδα, που είχε ανασταλεί λόγω του στρατιωτικού πραξικοπήματος στην Τουρκία το 1980. Όλοι οι ξένοι Βουλευτές που μίλησαν στη συνεδρία υπογράμμισαν ότι η επανένταξη της Τουρκίας με κανένα τρόπο δεν αποτελεί αναγνώριση των κατοχικών δεδομένων στην Κύπρο, και εξέφρασαν την ελπίδα ότι η Τουρκία θα επιδείξει την αναγκαία καλή θέληση για λύση του Κυπριακού.

Με την ευκαιρία της συνεδρίας της Ομάδας των Δυτικοευρωπαϊκών χωρών στη Ουάσιγκτων οι Κύπριοι Βουλευτές είχαν διάφορες συναντήσεις με Αμερικανούς επισήμους με τους οποίους αντάλλαξαν απόψεις για το Κυπριακό. Συναντήθηκαν επίσης με παράγοντες της ομογένειας.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης και Πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Δυτικογερμανικής Βουλής Δρ. Hans Stercken επισκέφθηκε την Κύπρο τον περασμένο Μάιο και είχε σειρά συναντήσεων για το Κυπριακό.

Στην υπό επισκόπηση περίοδο στις δυο διασκέψεις της Διακοινοβουλευτικής Ένωσης συζητήθηκαν πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά θέματα διεθνούς ενδιαφέροντος. Η επόμενη Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη θα πραγματοποιηθεί τον ερχόμενο Σεπτέμβρη στη Σόφια.

2. Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στην περίοδο Ιουλίου 87 — Ιουλίου 88 σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στη Συνέλευση που αφορούσαν διάφορες πτυχές του Κυπριακού και η Κυπριακή Αντιπροσωπεία ανέλαβε έντονη δραστηριότητα.

Τα διαπιστευτήρια των μελών της Κυπριακής Αντιπροσωπείας επεκυρώθηκαν κανονικά κατά την έναρξη του 1ου Μέρους της 40ης Συνόδου τον περασμένο Μάιο. Η Τουρκική Αντιπροσωπεία εξέφρασε τις γνωστές της θέσεις πάνω στην αντιπροσώπευση της Κυπριακής Βουλής αλλά τα διαπιστευτήρια των Κυπρίων αντιπροσώπων δεν αμφισβητήθηκαν. Η Κυπριακή Αντιπροσωπεία στη σχετική συζήτηση στην ολομέλεια τόνισε ότι το πρόβλημα της Κύπρου εξακολουθεί να υφίσταται λόγω της Τουρκικής κατοχής και αδιαλλαξίας.

Η Ομάδα Επαφής για την Κύπρο που αποτελείται από τους Προέδρους των τεσσάρων Επιτροπών της Συνέλευσης που ασχολούνται με διάφορες πτυχές του Κυπριακού επαναδραστηριοποιήθηκε κατά την περίοδο αυτή. Η Ομάδα Επαφής είχε κατά τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο 1987 συναντήσεις στο Παρίσι με Διακομματική Αντιπροσωπεία της Βουλής των Αντιπροσώπων και με Τουρκοκυπριακή αντιπροσωπεία. Τα μέλη της Αντιπροσωπείας της Βουλής διεμήνυσαν τις ανησυχίες του Κυπριακού Λαού για τις προθέσεις της Τουρκίας και ζήτησαν τη συμπαράσταση της Ευρώπης για την αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο.

Αποτέλεσμα των συναντήσεων της Ομάδας Επαφής ήταν η σύνταξη έκθεσης δραστηριοτήτων για την περίοδο Μαΐου 87 — Μαρτίου 88. Στην έκθεσή της η Ομάδα ανέφερε την απόφασή της να μην κάνει καμιά σύσταση για τις συνθήκες μιας ενδεχόμενης Τουρκοκυπριακής αντιπροσώπευσης στη Συνέλευση λόγω της αύξησης των Τουρκικών στρατευμάτων κατοχής και των εποίκων. Η Ομάδα εξέφρασε επίσης τη δυσaréσκεία της για Τουρκοκυπριακούς ισχυρισμούς για δήθεν υποβολή τέτοιας πρότασης από την Ομάδα.

Σημαντική για την Κύπρο θεωρείται και η απόφαση σχετικά με το θέμα της πρότασης για κατευθείαν αεροπορικές πτήσεις προς τα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου που είχε υποβληθεί από φιλότουρκους Βουλευτές. Ύστερα από ενέργειες της Κυπριακής Αντιπροσωπείας η Οικονομική Επιτροπή, στην οποία παραπέμφθηκε το θέμα, αποφάνθηκε ότι δεν ήταν αρμόδια να το μελετήσει, ενώ η Νομική Επιτροπή αποφάσισε πως η πρόταση δεν θάπρεπε να διαβιβασθεί για έκθεση σε καμιά επιτροπή. Στη συνέχεια το θέμα παραπέμφθηκε από το Προεδρείο της Συνέλευσης στην Ομάδα Επαφής που υιοθέτησε το συμπέρασμα της Νομικής Επιτροπής. Η απόφαση έχει την έννοια ότι το θέμα των αεροπορικών πτήσεων δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί παρά μόνο στα πλαίσια λύσης του Κυπριακού προβλήματος.

Το θέμα της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς στην κατεχόμενη Κύπρο απασχόλησε επίσης τη Συνέλευση. Σε συνεδρία της Υπεπιτροπής για την Αρχιτεκτονική και Καλλιτεχνική Κληρονομιά της Ευρώπης τον περασμένο Νοέμβρη στο Παρίσι εξετάστηκε το θέμα ύστερα από ενέργειες της Κυπριακής Αντιπροσωπείας και υποβολή σχετικού ψηφίσματος από την *Europa Nostra*. Η Κυπριακή Αντιπροσωπεία παρουσίασε στην Υπεπιτροπή τεκμηριωμένα στοιχεία για τις καταστροφές που γίνονται. Εισήγηση της Αντιπροσωπείας για αποστολή στα κατεχόμενα εδάφη μελών της και ειδικών για έλεγχο της κατάστασης έγινε αποδεκτή. Η απόφαση αυτή επαναβεβαιώθηκε αργότερα σε κοινή συνεδρία των Πολιτιστικών Επιτροπών της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όπως και στη θερινή Σύνοδο της Συνέλευσης που έγινε τον περασμένο Ιούνιο στην Αθήνα.

Ένα άλλο θέμα που απασχόλησε την Κυπριακή Αντιπροσωπεία αφορούσε την πιθανή μετάβαση στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου Βουλευτών της Συνέλευσης με την ευκαιρία της συνεδρίας της Επιτροπής Γεωργίας στην Αττάλεια. Σχετική πρόσκληση για επίσκεψη στα κατεχόμενα είχαν διαβιβάσει οι Τουρκικές αρχές. Ύστερα από επιστολές του Προέδρου της Βουλής προς τους Προέδρους της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης και της Επιτροπής Γεωργίας, μετάβαση του Κυπρίου Αντιπροσώπου στην Αττάλεια και προσέγγιση των μελών της Επιτροπής μόνο δύο από αυτούς επισκέφθηκαν τα κατεχόμενα.

Η Βουλή αντιπροσωπεύθηκε επίσης σε διάφορες συναντήσεις που οργανώθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Αυτές ήταν το Σεμινάριο για Δημοκρατία και Ανθρώπινα Δικαιώματα που έγινε στη Θεσσαλονίκη το Σεπτέμβρη 1987, τη Δεύτερη Διάσκεψη για την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία που έγινε τον ίδιο μήνα στο Στρασβούργο και τη Διάσκεψη της Μαδρίτης τον Ιούνιο 1988 με θέμα την Αλληλοεξάρτηση και Αλληλεγγύη Βορρά — Νότου.

3. Ο Κοινοπολιτειακός Κοινοβουλευτικός Σύνδεσμος

Διμελής Αντιπροσωπεία της βουλής των Αντιπροσώπων συμμετέσχε στο 33ο Κοινοπολιτειακό Κοινοβουλευτικό Συνέδριο που έγινε στην *Kuala Lumpur* της Μαλαισίας από τις 28 Αυγούστου μέχρι 6 Σεπτεμβρίου 1987.

Σρις ομιλίες τους οι Κύπριοι Βουλευτές αναφέρθηκαν εκτεταμένα στο Κυπριακό και καταδίκασαν την επεκτατική πολιτική της Τουρκίας και την παραβίαση από αυτή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο. Κάλεσαν επίσης την Κοινοπολιτεία να ασκήσει περισσότερες πιέσεις στην Τουρκία για να αποσύρει τα στρατεύματά της και τους έποικους από την Κύπρο και να αποδεχθεί λύση του Κυπριακού που να αναγνωρίζει την ανεξαρτησία, κυριαρχία, εδαφική ακεραιότητα και ενότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Τα μέλη της Κυπριακής Αντιπροσωπείας είχαν επίσης ιδιαίτερες συναντήσεις με αντιπροσώπους άλλων χωρών τις οποίες ενημέρωσαν για τις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό. Στο Κυπριακό αναφέρθηκαν στις ομιλίες τους και αντιπροσωπείες άλλων χωρών, όπως επίσης και ο Γενικός Γραμματέας της Κοινοπολιτείας. Διανεμήθηκε επίσης ενημερωτικό υλικό.

Διακομματική Αντιπροσωπεία της Βουλής πήρε επίσης μέρος στο 19ο Συνέδριο της Περιφέρειας των Βρετανικών Νήσων και της Μεσογείου του Κοινοπολιτειακού Κοινοβουλευτικού Συνδέσμου που έγινε στο νησί Jersey από τις 28 Μαΐου μέχρι 3 Ιουνίου 1988. Και στην περίπτωση αυτή οι Κύπριοι Βουλευτές αναφέρθηκαν και στο Κυπριακό και διένειμαν διαφωτιστικό υλικό.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων εκπροσωπήθηκε επίσης στο 37ο Κοινοπολιτειακό Κοινοβουλευτικό Σεμινάριο που έγινε στο Λονδίνο από τις 8 μέχρι 19 Μαρτίου 1988. Εκτός από τη συζήτηση θεμάτων σχετικών με τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες, συζητήθηκαν επίσης άλλα γενικότερου κοινοβουλευτικού ενδιαφέροντος θέματα και δόθηκε η ευκαιρία για επαφές και ενημέρωση ξένων βουλευτών πάνω στις τελευταίες εξελίξεις του Κυπριακού προβλήματος.

Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο αντιπροσωπεία του Κλάδου Penang της Μαλαισίας επισκέφθηκε την Κύπρο από τις 27 μέχρι 31 Μαρτίου 1988. Κατά την επίσκεψή της στην Κύπρο η αντιπροσωπεία ενημερώθηκε πάνω στις τελευταίες εξελίξεις του Κυπριακού.

4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Σημαντικό γεγονός αποτέλεσε η υιοθέτηση από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ψηφίσματος για την Κύπρο και της αιτιολογικής έκθεσης που υπέβαλε ο εισηγητής της Πολιτικής Επιτροπής για το Κυπριακό κράτος κ. Coste-Floret.

Η συζήτηση του ψηφίσματος στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έγινε στις 19—20 Μαΐου. Διακομματική Κοινοβουλευτική Αντιπροσωπεία επισκέφτηκε το Στρασβούργο με σκοπό να παρακολουθήσει τη συζήτηση της έκθεσης και του προσχεδίου ψηφίσματος και να έχει επαφές με Ευρωβουλευτές. Οι επαφές της αντιπροσωπείας με μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ήταν θετικές και συνέβαλαν στη πάρα πέρα εδραίωση του ευνοϊκού κλίματος που επικρατεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις Κυπριακές θέσεις. Αυτό το κλίμα εκφράζεται και στο περιεχόμενο του ψηφίσματος και της έκθεσης Coste-Floret, που περιέχουν πολλά θετικά στοιχεία για την Κυπριακή υπόθεση.

Η Αντιπροσωπεία της Βουλής των Αντιπροσώπων για τις σχέσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσκλήθηκε από την αντίστοιχη της Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για να επισκεφθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η συνάντηση των δυο Αντιπροσωπειών θα γίνει το Σεπτέμβριο του 1988 στο Στρασβούργο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το ενδιαφέρον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Κύπρο παρουσιάζεται αυξημένο, κάτι που διαφαίνεται και από τις συχνότερες επαφές Ευρωβουλευτών με την Βουλή των Αντιπροσώπων και επισκέψεις τους στην Κύπρο.

5. Διμερείς Σχέσεις

Η συνεχής και έντονη δραστηριότητα που χαρακτήρισε την περίοδο Ιουλίου 1987 — Ιουλίου 1988 στον τομέα των διμερών σχέσεων συνέβαλε στην ανάπτυξη των σχέσεων της Κυπριακής Βουλής με άλλα Κοινοβούλια. Διακομματικές

Αντιπροσωπείες της Βουλής με επικεφαλής τον Πρόεδρο του Σώματος επισκέφθηκαν επίσημα τις ακόλουθες χώρες ύστερα από προσκλήσεις των Κοινοβουλίων τους.

Αυστραλία	21—29 Μαΐου 1988
Ζαμβία	12—17 Ιουνίου 1988

Ο Πρόεδρος της Βουλής επισκέφθηκε ύστερα από επίσημες προσκλήσεις τη Ρουμανία (5—7 Μαΐου 1988) και την Ισλανδία (15—19 Μαΐου 1988).

Διμελής Αντιπροσωπεία της Βουλής επισκέφθηκε τη Λιβύη από 1—4 Μαρτίου 1988 ύστερα από πρόσκληση του Γενικού Λαϊκού Κογκρέσου της χώρας και παρευρέθηκε στις εργασίες του.

Στην ίδια περίοδο επισκέφθηκαν την Κύπρο ύστερα από πρόσκληση της Βουλής οι ακόλουθες Ξένες Κοινοβουλευτικές Αντιπροσωπείες:

Ο Πρόεδρος και Αντιπροσωπεία της Εθνοσυνέλευσης της Ζαμβίας Αντιπροσωπεία της Ομάδας Φιλίας Γαλλίας—Κύπρου στη Γαλλική Γερουσία	(23—30 Αυγούστου 1987)
	(14—20 Σεπτεμβρίου 1987)

Διακομματική Αντιπροσωπεία της Βουλής των Ελλήνων επισκέφθηκε επίσης την Κύπρο από τις 19 ως τις 22 Ιουλίου 1987 και πήρε μέρος στις εκδηλώσεις για καταδίκη του πραξικοπήματος και της Τουρκικής εισβολής.

Εκτός από τις αντιπροσωπείες στην υπό επισκόπηση περίοδο επισκέφθηκαν την Κύπρο ύστερα από πρόσκληση της Βουλής ο Πρόεδρος του Ιρλανδικού Κοινοβουλίου και Βουλευτές από τη Γαλλία, Αυστραλία, Μεγάλη Βρετανία και Ιταλία.

Ενδεικτική της ανάπτυξης των διμερών σχέσεων ήταν και η σύσταση δύο νέων Ομάδων Φιλίας μεταξύ της Κυπριακής Βουλής και των Κοινοβουλίων της Ιταλίας και της Σουρίας. Στη Βουλή υπάρχουν Ομάδες Φιλίας με τα Κοινοβούλια της Σοβιετικής Ένωσης, της Γαλλίας, του Βελγίου, της Βουλγαρίας και της Κούβας. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στην υπό επισκόπηση περίοδο συστάθηκε στην Κυπριακή Βουλή Κοινοβουλευτική Επιτροπή Αλληλεγγύης προς τον Παλαιστινιακό Λαό.

6. Άλλες Δραστηριότητες στο Εξωτερικό

Ο Πρόεδρος της Βουλής πήρε μέρος στο Συνέδριο των Προέδρων των Ευρωπαϊκών Κοινοβουλίων που έγινε στη Βέρνη στις 24 και 25 Ιουνίου 1988. Στην ομιλία του αναφέρθηκε εκτεταμένα στο Κυπριακό πρόβλημα. Για δυο από τα θέματα που συζητήθηκαν η Βουλή υπέβαλε υπομνήματα.

Διακομματική Αντιπροσωπεία της Βουλής υπό τον Πρόεδρο του Σώματος πήρε μέρος στο Τέταρτο Διεθνές Συνέδριο μη Κυβερνητικών Οργανώσεων για το Παλαιστινιακό πρόβλημα που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη από τις 7 ως τις 9 Σεπτεμβρίου 1987.

Αντιπροσωπείες της Βουλής πήραν μέρος σε δυο ειδικές διασκέψεις για τον αποφλιισμό και τις αποπυρηνικοποιημένες ζώνες. Η πρώτη έγινε στη Σόφια από 31 Μαΐου ως τις 3 Ιουνίου 1988 και η δεύτερη στο Βερολίνο (Λ.Δ.Γ.) από τις 20 ως τις 22 Ιουνίου 1988. Στις διασκέψεις αυτές οι Κύπριοι Βουλευτές είχαν την ευκαιρία να αναφερθούν στην κατάσταση στην Κύπρο ιδιαίτερα σε σχέση με την πρόταση της Κυπριακής Κυβέρνησης για αποστρατικοποίηση της Κύπρου.

Η Βουλή εκπροσωπήθηκε σε Συνέδριο για θέματα πληθυσμού και ανάπτυξης που έγινε στο Πεκίνο από 22—26 Σεπτεμβρίου 1987 ύστερα από πρόκληση του Ασιατικού Βήματος για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη.

Η Κυπριακή Βουλή εκπροσωπήθηκε επίσης στις εκδηλώσεις για την Ανακήρυξη της Αιθιοπίας σε Λαϊκή Δημοκρατία που έγιναν στην Αντίς Αμπέπα από τις 9 ως τις 13 Σεπτεμβρίου 1987.

7. Ενημέρωση με αποστολή έντυπου υλικού

Ο Πρόεδρος της Βουλής ενημέρωσε με επιστολές του ξένους Βουλευτές και αρμόδια όργανα διεθνών Κοινοβουλευτικών Σωμάτων για το Κυπριακό.

Η Βουλή απέστειλε σε ξένους Βουλευτές εκδόσεις που αφορούν διάφορες πτυχές του Κυπριακού όπως και προσπάσματα από τον Τουρκοκυπριακό τύπο για την κατάσταση στα κατεχόμενα. Έντυπο υλικό για το Κυπριακό διανέμεται τόσο σε ξένους Βουλευτές που επισκέπτονται την Κύπρο όσο και σε συνέδρους σε διεθνή συνέδρια στα οποία παίρνουν μέρος Κύπριοι Βουλευτές.

Οι ακόλουθοι Βουλευτές υπόγραψαν τον κατάλογο των παρόντων κατ' αλφαβητική σειρά:

Γεωργιάδης Δήμος	Μιχαηλίδης Θαλής
Γεωργίου Ανδρέας	Μουσιούττας Νίκος
Δημητριάδης Ανδρέας	Ομήρου Γιαννάκης
Δημητρίου Οδυσσέας	Παναγίδης Κίμων
Ευσταθίου Ευστάθιος	Παπαδόπουλος Γεώργιος
Ζαχαριάδης Λέανδρος	Παπαπέτρου Μιχάλης
Ζιαρτίδης Ανδρέας	Παρισινός Ανδρέας
Ηλιάδης Δημήτρης	Πέτας Χρίστος
Ιεροδιακόνου Λεόντιος	Στυλιανού Πέτρος
Κατσουνωτός Ιάκωβος	Τουλούρας Ζαχαρίας
Κόλοκος Πολύβιος	Τσιέττης Κυριάκος
Κουρτελλάρης Χρίστος	Φλουρέντζος Νίκος
Κωνσταντίνου Ντίνος	Χαραλαμπίδης Γεώργιος
Λαδάς Γεώργιος	Χατζηγιάννης Σοφοκλής
Μαθηκολώνης Ανδρέας	Χριστοφίδης Μανώλης
Μαρκίδης Αλέκος	Ψυλλίδης Ανδρέας

Αντιπρόσωποι Θρησκευτικών Ομάδων

Μαυρίδης Ιωάννης

Κυρίλλης Φέλιξ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1) Κατάθεση Νομοσχεδίων, Εγγράφων και Κανονισμών.

2) Έκθεση για τον αναπεμφθέντα Νόμο «Ο περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμος του 1988» και επαναψήφιση αυτού.

3) Έκθεση για το Νομοσχέδιο «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων) Νόμος (Αρ. 7) του 1988», η συζήτηση που ακολούθησε (Σ. Χατζηγιάννης, Ντ. Κωνσταντίνου, Χρ. Κουρτελλάρης, Πρόεδρος, Π. Στυλιανού) και ψήφιση αυτού σε Νόμο.

4) Έκθεση για τους Κανονισμούς «Οι περί Προστασίας της Υγείας (Έλεγχος του Καπνίσματος) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1988» και έγκριση αυτών.

5) Έκθεση για τους ακόλουθους Κανονισμούς που κηρύχθηκαν επείγοντες: (α) «Οι περί Ελέγχου Επιδείξεως Διαφημίσεων Κανονισμοί Γερίου του 1988», και (β) «Οι περί Χωρίων (Διοίκησης και Βελτίωσης) Κανονισμοί (Τροχαίας Κινήσεως) Γερίου του 1988» και έγκριση αυτών.

6) Έκθεση για την Πρόταση Νόμου που κηρυχθηκε επείγουσα «Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1988» και ψήφιση αυτής σε Νόμο.

7) Απόσυρση των ακόλουθων Νομοσχεδίων: (α) «Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1988», και (β) «Ο περί Καταβολής Αποζημιώσεων και Συντάξεων στον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος του 1988».

8) Ερωτήσεις—Απαντήσεις (Η ανάγκη ευθυγράμμισης του δρόμου Μέσα Γειτονιάς. — Εισήγηση για έκδοση κερμάτων με προσωπογραφικές παραστάσεις. — Η ανάγκη μείωσης της τιμής πώλησης των οικοπέδων που διαχωρίστηκαν από τον Οργανισμό Αναπτύξεως Γης. — Η μείωση του αριθμού των θέσεων που θα διαθέσουν το 1988 από Αγγλία προς Κύπρο οι Κυπριακές Αερογραμμές και οι συνέπειες στην οικονομία. — Η ανάγκη μεταφοράς και στην ακριτική Παλλουριώτισσα κρατικών υποστατικών. — Το αίτημα των κατοίκων Παλλουριώτισσας για δημιουργία κλειστού κοινοτικού γηπέδου. — Το αίτημα των κατοίκων Αστρομερίτη για ανόρυξη νέας γεώτρησης στην περιοχή. — Η ανάγκη αντικατάστασης του δικτύου υδατοπρομήθειας Αστρομερίτη. — Η ανάγκη βελτιώσεων στο σχολικό κτίριο Φασούλας. — Το αίτημα των κατοίκων Σιας για δημιουργία πρόσβασης από την κοινότητα προς τον κύριο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού. — Το αίτημα των αμπελουργικών χωριών για παραχώρηση σ' αυτά ζυγιστικών δικαιωμάτων. — Η ανάγκη στελέχωσης του βρεφοκομικού σταθμού Σιας με νηπιαγωγό. — Το πρόβλημα του φθίνοντος αριθμού των μαθητών του Γυμνασίου Ομόδους. — Η καθυστέρηση στην πλήρωση μιας θέσης Βοηθού Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης. — Η πιθανότητα απόλυσης υπαλλήλων της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας).

9) Έκθεση Εργασιών και Δραστηριοτήτων Βουλής Αντιπροσώπων.

Τιμή: 40σ